Bundel - Raad openbaar Wijchen van 1 februari 2024

1 Opening
11 minuten spreektijd voor de fracties
21 minuten spreektijd voor het college

2 Vaststellen agenda

3 Vragenhalfuurtje

4 Vaststellen besluiten en toezeggingen
- Concept besluitenlijst raadsvergadering 19-12-2023

5 Afdoening terkennisnamelijst
Onderstaande stukken worden niet inhoudelijk behandeld
- Ingekomen_brieven__(Wijchen)

5.a 145758 Informatienota Aanpassing inkomensgrenzen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) en evaluatie
- Dossier 5294 voorblad
- 145758 Informatienota Aanpassing inkomensgrenzen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) en evaluatie
- Bijlage 4 informatienota- evaluatie collectieve zorgverzekering Wijchen
- Bijlage A Wijchen

5.b 120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW
- Dossier 5416 voorblad
- 120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

5.c 148637 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen D66_welke methode hanteren we in de zorg
- Dossier 5435 voorblad
- 148637 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen D66_welke methode hanteren we in de zorg
- Schriftelijke vraag D66 - Welke methode hanteren we in de zorg - vraag

5.d 146959 informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Verbreding A50
- Dossier 5378 voorblad
- 146959 informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Verbreding A50

5.f 94705 informatienota aanpak energiearmoede
- Dossier 4222 voorblad
- 94705 informatienota aanpak energiearmoede
- Regeling duurzame koelkastenWIJCHENopzetDEF_2

5.g 94837 Informatienota Uitkomsten Mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023
- Dossier 4172 voorblad
- 94837 Informatienota Uitkomsten Mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023
- Bijlage 1. Adviesrapport MantelzorgNL
- Bijlage 2. Factsheet Mantelzorg
- Bijlage 3. Onze beloften aan mantelzorgers

5.h 150467 informatienota schriftelijke vragen Afvalinzameling bij inbreidingslocaties Kernachtig Wijchen
- Dossier 5453 voorblad
- 150467 informatienota schriftelijke vragen Afvalinzameling bij inbreidingslocaties Kernachtig Wijchen
- Bijlage; Schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen - Afvalinzameling bij inbreidingslocaties

5.i 148679 Informatienota Fg Privacy jaarverslag 2022
- Dossier 5330 voorblad
- Bijlage 1 FG jaarverslag 2022
- Bijlage 2 Actuele stand van zaken privacy december 2023
- 148679 Informatienota Fg Privacy jaarverslag 2022

5.j 150325 Informatienota Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen
- Dossier 5450 voorblad
- Bijlage 1 Begroting SPUK IZA 2024-2026 Rijk van Nijmegen
- Bijlage 2 Bestedingsplan 2023 SPUK IZA Rijk van Nijmegen
- Bijlage 3 Regiobeeld Rijk van Nijmegen

Bijlage 4 Regioplan Rijk van Nijmegen
150325 Informatienota Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen

5.k 149620 Informatienota motie 16 VVD CDA K8W PvdA MIRT A50
Dossier 5383 voorblad
149620 Informatienota motie 16 VVD CDA K8W PvdA MIRT A50
Bijlage 1 Zienswijze_ontwerp_structuurvisie A50_Wijchen
Bijlage 2 Zienswijze_ontwerp_structuurvisie_GMR_Nijmegen_Wijchen

5.l 150525 Informatienota Vergroenen Centrum Wijchen
Dossier 5495 voorblad
150525 Informatienota Vergroenen Centrum Wijchen

5.m 129638 informatienota reactie provincie op onderzoek naar gedragen visie voor wind en zonne-energie in Wijchen
Dossier 5538 voorblad
129638 informatienota reactie provincie op onderzoek naar gedragen visie voor wind en zonne-energie in Wijchen
bijlage 1: Brief GS dd 2-11-2022 voortgang planMER en windpark A50
bijlage 2: Toetsingsadvies Commissie MER op planMER RES AN

6 Hamerstukken
De stukken onder dit agendapunt zijn hamerstukken. Over hamerstukken besluit de raad unaniem. U kunt niet inspreken op hamerstukken.

6.a 149704 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid
Dossier 5398 voorblad
149704 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling GGD
Bijlage 1 GGD onderbouwing wijzigingen
Bijlage 2 concept wijzigingsbesluit GGD
bijlage 3 Geconsolideerde regeling GGD

6.b 149374 Beslisnota Wijziging regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
Dossier 5409 voorblad
149374 Beslisnota Wijziging regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen
1. Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
2. Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
3. Onderbouwing wijzigingen regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen

6.c 149379 Beslisnota Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling WDW
Dossier 5406 voorblad
149379 Beslisnota Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling WDW
1. Wijzigingsbesluit WDW
2. GR WDW geconsolideerde tekst
3. Onderbouwing wijzigingen
4. Brief bestuur WDW

6.d 145833 beslisnota Vaststellen gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO)
Dossier 5342 voorblad
bijlage 1 onderbouwing wijzigingen IBO definitief
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING BIJZONDER ONDERZOEK def. 2023
145833 beslisnota Vaststellen gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek

6.e 141027 Beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Nijmegen (MARN)
Dossier 5373 voorblad
Beslisnota gemeenteraad zienswijze wijziging regeling GR MARN
Biijlage1 onderbouwing wijzigingen regeling GR MARN
Bijlage 2 concept wijzigingsbesluit GR MARN
Bijlage 3 gewijzigde tekst regeling GR MARN

6.f 148266 Beslisnota Wijzigingsbesluit GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Dossier 5362 voorblad
bijlage 1 VRGZ onderbouwing wijzigingen
bijlage 2 concept wijzigingsbesluit VRGZ
Bijlage 3 geconsolideerde ontwerpregeling VRGZ

Bijlage 4. Uitgangspunten Regio Rijk van Nijmegen en Regio Rivierenland VRGZ
148266 Beslisnota Wijzigingsbesluit GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

6.g 150992 Beslisnota Budgetsubsidie MFA De Brink 2024-2027
Dossier 5498 voorblad
150992 Beslisnota Budgetsubsidie MFA De Brink 2024-2027
Beschikking subsidie 2024-2027
Overeenkomst Budgetsubsidie De Brink 2024-2027
Overeenkomst Budgetsubsidie De Brink 2024-2027 Toelichting

6.h 141904 Beslisnota voor de gemeenteraad: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BVO DRAN
Dossier 5377 voorblad
141904 Beslisnota voor de gemeenteraad: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BVO DRAN
Bijlage 1: Ontwerp Wijzigingsbesluit Regeling BVO DRAN
Bijlage 2: Gewijzigde regeling BVO DRAN
Bijlage 3: Tabel wijzigingen BVO DRAN

6.i 147954 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN
Dossier 5380 voorblad
147954 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN
Bijlage 1_Onderbouwing van de wijzigingen
Bijlage 2_Concept wijzigingsbesluit GR RBT KAN
Bijlage 3_Concept wijzigingen Wgr RBT

6.j 109493 Beslisnota Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'
Dossier 5250 voorblad
BP Elzendweg 13b Bergharen V. 2023 - definitief
20231107 BP Elzendweg 13b Bergharen t&r - definitief
Bijlagen regels_Bijlage 1 Landschappelijke inpassing
Bijlagen regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingskaart
Bijlagen toelichting_Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek
Bijlagen toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai
Bijlagen toelichting_Bijlage 3 Ontwerpbesluit hogere waarden
Bijlagen toelichting_Bijlage 4 Watertoets
Bijlagen toelichting_Bijlage 5 Quickscan Wet natuurbescherming
109493 Beslisnota Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'
Bijlagen toelichting_Bijlage 6 Stikstofdepositieonderzoek
Bijlagen toelichting_Bijlage 7 Verkennend archeologisch onderzoek

6.k 148471 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen
Dossier 5358 voorblad
148471 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen
Bijlage 1 CR BW MO onderbouwing wijzigingen
Bijlage 2 CVS wijzigingsbesluit CR BW MO
Bijlage 3 geconsolideerde regeling CR BW MO met wijzigingen zichtbaar

6.l 149303 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio 2023
Dossier 5385 voorblad
149303 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio 2023
231212 bijlage1 concept-wijzigingsbesluit
231212 bijlage2 onderbouwing wijzigingen GMR
231212 bijlage3 geconsolideerde regeling met wijzigingen

6.m 149719 Beslisnota Subsidie Vluchtelingenwerk 2024
Dossier 5448 voorblad
Beschikking VWN subsidie 2024

Beschikking VWN subsidie 2022
149719 Beslisnota Subsidie Vluchtelingenwerk 2024

6.n 150182 Beslisnota Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen
Dossier 5457 voorblad
150182 Beslisnota Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen
Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen definitief

6.o 145672 Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/2025
Dossier 5321 voorblad
Bijlage 1 - Zienswijze Kadernota Wijchen 2024 -2025
145672 Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/2025
Bijlage 2 - ODRN Kadernota 2024 - 2025
Bijlage 3 - Brief zienswijze kadernota ODRN 2024 - 2025

6.p 148764 Beslisnota Kaderbrief 2025 MGR RvN
Dossier 5442 voorblad
148764 Beslisnota Kaderbrief 2025 MGR RvN
Bijlage 1: brief zienswijze 773096_1.DOCX - urn638229412032260253.dcr
Bijlage 2: Kaderbrief MGR RvN 2025 def

6.q 151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023-2024
Dossier 5460 voorblad
Bijlage 1. Budgetoverhevelingen 2023-2024
151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023-2024

6.r 142182 Beslisnota Subsidieplafond Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024
Dossier 5258 voorblad
142182 Beslisnota Subsidieplafond Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024
Subsidieregeling IsolatieWijchen
Raadsbesluit subsidieplafond Wijchen

6.s 148270 beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Dossier 5349 voorblad
148270 beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Zienswijzebrief Kaderbrief 2025 VRGZ
Kaderbrief 2025 VRGZ

6.t 136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Dossier 5489 voorblad
136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 1 van Uitvoeringsovereenkomst_Demarcatielijst beheer en onderhoud Mozaiek
Bijlage 2 van Uitvoeringsovereenkomst_Beleidsplan 2024-2027 stichting 't Mozaiek
Bijlage 3 van Uitvoeringsovereenkomst_Meerjarenbegroting stichting 't Mozaiek
Bijlage 4 van Uitvoeringsovereenkomst_MJOP 't Mozaiek bij meerjarenbegroting
Bijlage_subsidieaanvraag 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage_Activiteitenverslag 2022 't Mozaiek

6.u 146863 beslisnota Aanpassing Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Dossier 5561 voorblad
146863 beslisnota Aanpassing Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Bijlage 1 - Wijzigingsverordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Bijlage 2 - Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen - raad 1 februari 2024

7 Mededelingen

8 225762 beslisnota benoemen commissieleden

Dossier 5566 voorblad
225762 beslisnota benoemen commissieleden

9 Bespreken
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

9.1 129638 beslisnota raad Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen
Dossier 5456 voorblad
129836 Beslisnota raad gedragen visie wind en zon
Bijlage 129638 Informatienota planMER RES GMR Arnhem Nijmegen
bijlage 1: Kennisgeving Resultaten planMER
bijlage 2: QenA planMER RES
bijlage 3: samenvatting planMER RES
bijlage 4: PlanMER RES Arnhem Nijmegen Hoofdrapport (separaat bijlagen I-XII) (24MB)
Notitie autonome ontwikkelingen - bijlage I
Kaders vanuit wetgeving, beleid en richtlijnen - bijlage II
Notitie alternatievenontwikkeling planMER RES Arnhem-Nijmegen - bijlage III
Omgang advies Commissie m.e.r - bijlage IV
Notitie ecologie planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage V
Notitie landschap planMER GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage VI
Beoordeling thema bodem en water - bijlage VII
Beoordeling thema cultuurhistorie en archeologie - bijlage VIII
Beoordeling thema leefomgeving - bijlage IX
Beoordeling thema veiligheid - bijlage X
Notitie Energieopbrengst planMER GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage XI
Rapport molenaarswoningen - bijlage XII

9.1.1 Amendement 1 CDA VVD - Gedragen vervolgonderzoek naar gebieden windenergie [aangepast]
129638 Amendement 1 CDA VVD Gedragen vervolgonderzoek naar gebieden windenergie [aangepast]

9.2 212106 Beslisnota zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Dossier 5502 voorblad
212106 Beslisnota zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Bijlage 1 - Zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Bijlage 2 - Concept dekkingsplan VRGZ 2024-2027
Bijlage 3 - Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan VRGZ 2024-2027
Bijlage 4 - Samenvatting dekkingsplan 20231222

9.2.1 Amendement 1 K8W PvdA CDA GL - Zienswijze op Dekkingsplan Brandweer aanpassen
212106 Amendement 1 K8W PvdA CDA GL Zienswijze op Dekkingsplan Brandweer

9.3 144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Dossier 5215 voorblad
144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Bijlage 1 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Rijk van Nijmegen
Bijlage 2 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies CPW
Bijlage 3 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies ASDD
Bijlage 4 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Heumen
Bijlage 5 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad
Bijlage 6 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad
Bijlage 7 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Berg en
Bijlage 8 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Overzicht adviezen
Bijlage 9 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Reactie college op advies

9.3.1 Motie 1 D66 K8W PvdA GL - Perspectief voor iedereen!
Motie 1 D66 K8W PvdA GL - Perspectief voor iedereen!

9.4 146722 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN
Dossier 5337 voorblad
146722 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN
Bijlage 1 - Ontwerp Wijzigingsbesluit GR ODRN

Bijlage 2 - Onderbouwing wijzigingen GR ODRN
Bijlage 3 - Geconsolideerde tekst wijzigingen GR ODRN

9.4.1 Amendement 1 GL PvdA CDA D66 WL - Geen zienswijze indienen op ontwerpregeling ODRN
146722 Amendement 1 GL PvdA CDA D66 WL Geen zienswijze indienen op ontwerpregeling GR ODRN
146722 Bijlage bij amendement 1 Brief zienswijze ODRN

9.5 145818 beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR
Dossier 5352 voorblad
145818 beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR
Concept wijzigingen MGR ivm Wgr 16 oktober 2023 PvD
MGR onderbouwing wijzigingen
CVS wijzigingsbesluit MGR

9.5.1 Amendement 1 D66 PvdA CDA GL WL - Wel zienswijze indienen op ontwerp wijzigingsbesluit MGR
Amendement 1 D66 PvdA CDA GL WL - Wel zienswijze indienen op ontwerp wijzigingsbesluit MGR
145818 Bijlage bij amendement 1 Brief Zienswijze MGR

9.6 129520 Informatienota Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden
Dossier 5122 voorblad
129520 Informatienota Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden
Bijlage 1 - Definitieve rapportage VA Heumenseweg Alverna
Bijlage 2 - Onderzoek toerisme in Wijchen en recreatie in het vennengebied
Presentatie Initiatieven Alverna - Informatiebijeenkomst raad 11 januari 24

9.6.1 Motie 1 GL WL VVD K8W PvdA CDA D66 - Verbeterpunten uit onderzoeken meenemen in toekomstig beleid en uitvoering
[AANGEKONDIGD] Motie 1 GL WL VVD K8W PvdA CDA D66 - Verbeterpunten uit onderzoeken meenemen in toekomstig beleid en uitvoering

10 Stemmingen
De stukken onder dit agendapunt zijn stemstukken. Op deze stukken leggen raadsleden een stemverklaring of een verklaring van onthouden van deelname aan de stemming af. Over stemstukken besluit de raad door te stemmen.
U kunt niet inspreken op stemstukken.

10.1 211580 Beslisnota Subsidieverlening peuteropvang en VVE 2024
Dossier 5490 voorblad
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_begroting De eerste stap voor peuteropvang en VVE
211580 Beslisnota Subsidieverlening peuteropvang en VVE 2024

10.2 138856 Beslisnota raad vervolg carillon
Dossier 5311 voorblad
138856 Beslisnota raad vervolg carillon
23-10-24 meningvormende nota raad vervolg carillon na college

11 Sluiting

Concept besluitenlijst raadsvergadering 19 december 2023

Datum 19-12-2023

Tijd 20:00 - 21:45

Locatie Wijchen, Kasteel

Voorzitter Mevrouw R. Helmer-Englebert

Aanwezigen

CDA:

- Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter)
- Mevr. C.E. Hoogteijling
- Dhr. M.C.G. Van Wanroij
- Mevr. M.P. Joosse-de Visser

D66:

- Dhr. M. Lukkezen (fractievoorzitter)
- Mevr. M. Muller

GroenLinks:

- Dhr. H. Tiemessen (fractievoorzitter)
- Dhr. P. Oomen

Kernachtig Wijchen:

- Mevr. R. Loermans (fractievoorzitter)
- Dhr. R.L.A. Albersnagel
- Mevr. S. Eijkemans
- Dhr. H.J. Grobbe
- Dhr. J. Kersten
- Dhr. T. Klinkhamer
- Dhr. M.A.J. Verharen
- Mevr. H.J. Janssen
- Dhr. J.M.T. Evers

PvdA:

- Dhr. T. Burgers (fractievoorzitter)
- Mevr. K. Jamin

VVD:

- Mevr. A.C.M. Peters-Vroom (fractievoorzitter)
- Dhr T.A.A.J. Haerkens
- Dhr. W.T.M.J. Krale

Wijchen Lokaal:
- Dhr. D. Herms (fractievoorzitter)
- Dhr. L.J.P.G. Herms
- Mevr. R. Kuipers

College burgemeester en wethouders:
- Dhr. A.A.A.M. van Bronkhorst
- Dhr. G.W.R. Gerrits
- Mevrouw B.E.M. Schouten
- Dhr. M.F.W. Derks

Afwezigen
- Mevr. A. Driessen-Slingerland (K8W)
- Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers (CDA)

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering

2 Vragenhalfuurtje

Er zijn vragen binnen gekomen van:
- Mevrouw Jamin (PvdA)
  - Aanvraag laadpaal in de buurt.
- De heer Burgers (PvdA)
  - Besluit gemeente Arnhem het dragen van een hoofddoek, keppeltje of tulband door handhavers
- De heer D. Herms (Wijchen Lokaal)
  - Opruimen groen in wijken
- De heer Van Wanroij (CDA)
  - Goede doelen week
- De heer Derksen (CDA)
  - Sloop van het oude gemeentekantoor voor de carnavalsfeesttent
  - Inzet drones inspectie voor toezicht en handhaving
- Mevrouw Janssen (K8W)
  - Nieuwe meldingsapp voor de gemeente
- De heer Klinkhamer (K8W)
  - VRGZ een dekkingsplan 2024 - 2027 voor de brandweer
  - Opknappen wijken met landelijke subsidie voor duurzame energie en energiebesparing

3 Vaststellen agenda

De heer Verharen van Kernachtig Wijchen verzoekt om de agenda te wijzigen. Hij wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag agenderen. De motie is geagendeerd als agendapunt 7a.

De heer Lukkezen van D66 verzoekt om de agenda te wijzigen. Hij wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag agenderen. De motie is geagendeerd als agendapunt 7b.

De agenda is gewijzigd vastgesteld.

4 Vaststellen besluitenlijst van de openbare raadsvergadering
De besluitenlijst is ongewijzigd vastgesteld.

5 Afdoening informatienota's en ingekomen brieven
Onderstaande nota’s en de ingekomen brieven zijn voor kennisgeving aangenomen.

5.a 139393 informatienota VTH-beleid en VTH-UP

5.b 140503 Informatienota Beantwoording schriftelijke vragen CDA Techniekokaal Wijchen

5.c 147716 Informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas Wijchen2035

5.d 147133 Informatienota Jaarplan 2024 Rekenkamer Wijchen

5.e 147811 Informatienota regionaal programma Rijk van Nijmegen herdenkt 80 jaar vrijheid

5.f 147711 Informatienota Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Team en welzijn - Januari tot augustus 2023

6 Mededelingen

De heer D. Herms heeft terugmelding gedaan uit de raadswerkgroep inwonersparticipatie.

Mevrouw Eijkemans heeft een terugmelding gedaan over de aanbesteding accountant vanuit de auditcommissie.

Toezegging wethouder Schouten: De provincie stuurt binnenkort een brief naar het college over het windpark bij de A50. Het college informeert de raad direct na het reces over de brief van de provincie.

7 Bespreken

7.a Motie vreemd aan de orde van de dag K8W CDA VVD GroenLinks: Wijchen zien groeien

Stemuitslag:
21 stemmen voor, 4 stemmen tegen
Voor: CDA GLW K8W VVD WL
Tegen: D66 PvdA

- De motie is aangenomen.

7.b Motie vreemd aan de orde van de dag D66: Een inclusief uniform bij Toezicht en Handhaving

Stemuitslag:
6 stemmen voor, 19 stemmen tegen
Voor: D66 GLW PvdA
Tegen: CDA K8W VVD WL

- De motie is verworpen.

8 Stemmingen

De raad stemt unaniem in met onderstaande beslisnota's

8.a 140751 Beslisnota Regioprogramma Jeugd 2023 - 2028

8.b 145161 Beslisnota reactie op kaderbrief GGD 2025

8.c 140157 Beslisnota Vaststelling leges- en belastingverordeningen 2024

8.d 146046 Beslisnota Subsidie voor buurtwinkel in Bergharen

8.e 146716 Beslisnota Subsidieverlening 2024 Stichting De Bibliotheek Wijchen

8.f 147683 Beslisnota raad Programmarapportage Wijchen NOV-2023

8.g 143258 Beslisnota Voorlopige gunning contract accountant

8.h 109493 Beslisnota Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'

8.i 133830 Beslisnota Routes voor de Lokale Energie Strategie Wijchen

8.j 144563 Beslisnota Nieuw adviesorgaan Sociaal Domein

8.k 146863 Beslisnota Aanpassing Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

8.l 150123 Beslisnota Benoeming van de heer W.T.M.J. Krale en de heer D.L.W. Herms als lid van de auditcommissie en benoeming van de heer T.A.A.J. Haerkens als lid van de werkgroep inwonersparticipatie

9 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21.45 uur

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
24.226381	30-01-2024	STIJL Advocaten	(pro forma) zienswijzen tegen ontwerp-omgevingsvergunning en ontwerpbestemmingsplan "Windpark Bijsterhuizen"	College
24.226370	30-01-2024	Inwoner Wijchen	zienswijze tegen bestemmingsplan Windpark Bijsterhuizen	College
24.226366	30-01-2024	Natuur en Milieu Wijchen	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan De Lymen Batenburg	College
24.226363	30-01-2024	Natuur en Milieu Wijchen	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Wijchen West	College
24.226358	30-01-2024	Natuur en Milieu Wijchen	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Berendonck	College
24.226360	30-01-2024	Natuur en Milieu Wijchen	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Oosterweg 292 Wijchen	College
24.226357	30-01-2024	Hengelsportvereniging "De Sportvisser"	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Berendonck	College

24.226348	30-01-2024	ProRail BV	zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Teersdijk	College
24.226295	30-01-2024	ARAG SE Nederland	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan 'Berendonck'	College
24.226298	30-01-2024	ARAG SE Nederland	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan 'Teersdijk e.o.'	College
24.226291	30-01-2024	Inwoner Wijchen	Zienswijze gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan “Huurlingsedam 81 Wijchen”	College
24.226186	29-01-2024	Inwoner Wijchen	Zienswijze Wijchen west KB 91ste straat	College
24.226161	29-01-2024	Inwoner Wijchen	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Berendonck	College
24.225916	29-01-2024	De Voort Advocaten Mediators	Zienswijze tegen ontwerp bestemmingsplan Teersdijk (aangetekend)	College
24.225819	29-01-2024	ARAG SE Nederland	Zienswijze tegen Lagestraat Niftrik	College

24.226198	29-01-2024	Actiecomité Raden in Verzet	Brief aan de raad over voorbeeldmotie zonder geld geen gemeenten	College
24.226165	27-01-2024	Inwoner Wijchen	zienswijze tegen bestemmingsplan Wijchen West	College
24.226162	27-01-2024	Inwoner Wijchen	zienswijze tegen bestemmingsplan Wijchen West	College
24.225965	26-01-2024	Groene Metropool regio Arnhem Nijmegen	Brief gemeenten en raden inzake financiële en algemene uitgangspunten 2025 d.d. 23-01-24	College
24.225936	26-01-2024	Werkgroep Carillon, vertegenwoordigend de tegenstanders	138856 Beslisnota raad vervolg carillon	College
24.225943	26-01-2024	GMR - kwartaalbericht GMR - 4e kwartaal 2023	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	College
24.225819	25-01-2024	ARAG Rechtsbijstand	zienswijze tegen Lagestraat Niftrik	College
24.225799	25-01-2024	Stichting Het Vergeten Kind	Brief aan de raad over oproep positieve aandacht centraal bij besluiten door gemeente over jeugdzorg	College
24.225774	24-01-2024	TenneT TSO	zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan	College

			Buitengebied, Balgoijseweg 80a Balgoij	
24.225552	24-01-2024	Inwoners Wijchen	zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan nieuwbouwplannen Wijchen -West	College
24.225540	24-01-2024	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan en ontwerp omgevingsvergunning Windpark Bijsterhuizen	College
24.219436	24-01-2024	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Aanbiedingsbrief raden Risicoprofiel en beleidsplan	College
24.225411	22-01-2024	Hengelsport Federatie	Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Berendonck	College
24.225120	21-01-2024	Namens de vrijwilligers van brandweer post Wijchen	Zorgen betreft dekkingsplan 2024-2027 voor brandweerpost Wijchen	College
24.225121	19-01-2024	Democratisch Nederlands Appel	Dankbrief gemeente	college
24.104310	18-01-2024	Inwoner Wijchen	Zienswijze tegen ontwerp bestemmingsplan Akkerweg 37 Wijchen	College

24.106283	17-01-2024	Inwoners van Wijchen	zienswijze tegen ontwerp bestemmingsplan Heikampseweg 12, Wijchen	College
24.218665	17-01-2024	Griffie Elburg	Brandbrief en motie - Zorg om gemeentelijke financiën	College
24.214688	16-01-2024	Ministerie VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT	Brief aan de raad over zienswijze tegen ontwerp bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen	College
24.214711	16-01-2024	Inwoner Wijchen	Brief aan de raad over zienswijze tegen ontwerp bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen	College
24.213077	15-01-2024	Partijbeginselen DNA (Democratisch Nederlands Appèl)	Partijbeginselen DNA (Democratisch Nederlands Appèl)	college
24.213064	13-01-2024	Inwoner Wijchen	Klacht over (onveilige) verkeerssituatie rondom Alverna en de Vennen	College
24.161891	12-01-2024	ODRN	Bestuursrapportage ODRN t/m 2023	College
24.212731	11-01-2024	DAS Nederlandse Rechtsbijstand	Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Stedelijk gebied Wijchen	College

		Verzekeringmaatschappij N.V.		
24.212379	09-01-2024	TenneT TSO BV	zienswijze ontwerp bestemmingsplan Stedelijk gebied Wijchen	College
24.212341	09-01-2024	Dorpsraad Alverna	Bewonersavond Alverna 12 december 2023 - verslag (vastgesteld 20-12)	College
24.212344	05-01-2024	Natuur Wijchen	Geen nieuwe initiatieven zonder een gezamenlijke groene visie op de Vennen	College
24.211936	05-01-2024	Gasunie Transport Services B.V.	zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Distelweg 11 Wijchen	College
24.212332	04-01-2024	Armoede fonds	Rapport Armoedefonds voor raadsleden	College
24.212322	04-01-2024	Vrienden van de Vennen	Mail aan gemeente Wijchen	College
24.211465	02-01-2024	Stichting Sportevenementen	Mededeling beëindiging activiteiten van de Stichting Sportevenementen Wijchen	college

24.212347	02-01-2024	ARN BV	Relatiemagazine AfvalStroom Winter 2023-2024	College
24.212336	02-01-2024	Inwoner Wijchen	bezwaar tegen de bouw van de nieuwe Weegbree op de locatie van de voormalige Paschalisschool in de Woezik.	college
24.211550	02-01-2024	Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging	Brief aan de raad over inwerktreding omgevingswet	College
24.211040	29-12-2023	Inwoner Wijchen	Zienswijze Beschermd Wonen Veenhof Bestemmingsplanwijzigin g	College
24.212339	28-12-2023	Inwoner Wijchen	Zienswijze Akkerweg 37	College
24.212361	22-12-2023	VRGZ	Aanbieding dekkingsplan 2024-2027 en uitnodiging tot zienswijze	College
23/153280	20-12-2023	Gasunie Transport Services B.V.	Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Maasbandijk 28, Niftrik	College
23.153289	20-12-2023	VNG	W: Lbr. 23/052 - Kenniscentrum	College

			Onteigeningen voor overheden	

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5294
Extern Zaak ID	Z/23/145758
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.a
Titel	145758 Informatienota Aanpassing inkomensgrenzen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) en evaluatie
Organisatieonderdeel	domein Publiekszaken - team Inkomen en ondersteuning
Eigenaar	Hemmen - Geerdinck, van, Evy
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	088 432 70 00

Bijlagen
145758 Informatienota Aanpassing inkomensgrenzen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) en evaluatie
Bijlage 4 informatienota- evaluatie collectieve zorgverzekering Wijchen
Bijlage A Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/145758

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Aanpassing inkomensgrenzen Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) en evaluatie

Datum: 12 december 2023

Kernboodschap

Eind 2022 hebben wij tijdelijk de doelgroep voor de collectieve zorgverzekering en de regeling chronisch zieken uitgebreid. De evaluatie hiervan (bijlage 4) geeft geen aanleiding dit voort te zetten. Vanaf 2024 achten wij deze uitbreiding niet meer wenselijk of noodzakelijk. De bijdrage van de gemeente aan de collectieve zorgverzekering, evenals de uitbreiding van de verzekeringspakketten waaruit men kan kiezen vanaf 2023 blijven ongewijzigd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22-10-2022 **20-04-2023**	Besluit aanpassing Collectieve Zorgverzekering Minima Beleidsplan Geldzorgen, Armoede en Schulden

Toelichting

Eind 2022 stemde de raad in met de budgetuitzetting voor de aanpassing van onze regeling voor de collectieve zorgverzekering en de regeling chronisch zieken. Twee aanpassingen aan de collectieve zorgverzekering waren structureel: (a) het toevoegen van een goedkopere polis bij beide zorgverzekeraars en (b) de verhoging van de gemeentelijke bijdrage. De uitbreiding van de doelgroep door het ophogen van het maximaal inkomen waarover een huishouden mag beschikken (van 120 naar 130% van de bijstandsnorm) was alleen voor het jaar 2023. Zo boden we óók deze groep in een onzeker jaar met hoge inflatie en energieprijzen, tijdelijk een steuntje in de rug. Naar aanleiding van de evaluatie is er geen reden de uitgebreide doelgroep van 2023 in 2024 voort te zetten

Evaluatie van tijdelijke verhoging van de inkomensgrens
In ons systeem registreren wij alleen of mensen al dan niet in aanmerking komen voor een verstrekking. Wij registreren niet de exacte inkomensgrens. Daarom hebben wij in de zomer van 2023 alle deelnemers aan de collectieve zorgverzekering een vragenlijst voorgelegd. Deze vragenlijst is door 27% ingevuld teruggestuurd. Daaruit blijkt dat slechts een heel klein aantal (13) zelf meent een inkomen boven de 120% van de bijstandsnorm te hebben (zie ook bijlage 4). Ook de groei van het aantal deelnemers aan de zorgverzekering blijft ver achter bij de verwachting. Bij eenzelfde bereik als in de

groep tot 120% had het aantal deelnemers bij een inkomensgrens tot 130% kunnen groeien van 678 inwoners in 2022 naar 875 in 2023.

Maatschappelijke omstandigheden
Het Rijk heeft, landelijk, eind 2022 en in 2023 een groot aantal maatregelen doorgevoerd om de achteruitgang in koopkracht te compenseren. Naast incidentele (energietoeslag, extra verhoging van de zorgtoeslag in 2023, energieplafond) waren dit ook structurele maatregelen: de verhoging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen met 10% vanaf 1 januari 2023 en de reguliere half jaarlijkse cyclus waarin het minimumloon wordt aangepast aan de stijging van de CAO-lonen (1 juli 2023 en per 1 januari 2024). Het CPB verwacht dat huishoudens met een laag inkomen in 2024 hun koopkracht in 2024 zien toenemen met 1,1%.

De onlangs gepubliceerde cijfers van het CBS maken ook duidelijk dat het aantal huishoudens met een laag inkomen in Wijchen daalt. Het aantal volwassenen in Wijchen in een huishouden met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm daalde met ca. 200 (in 2021 2.300 volwassen, in 2022 2.100). Dit geldt eveneens voor de aantallen met een inkomensgrens tot 130% van de bijstandsnorm: dat waren er 2.900 in 2021, wat in 2022 terugliep naar 2.700.

Gevolgen

De doelgroep komt weer in lijn met ons (structurele) beleid
In ons beleid voor huishoudens met een laag inkomen hanteren wij bij de meeste regelingen een inkomensgrens van 110% van de bijstandsnorm. Alleen de Kindregeling en de collectieve zorgverzekering (en daarmee samenhangend de regeling voor chronisch zieken) kennen al jaren een meer uitgebreide doelgroep met een inkomensgrens tot 120%.

Zelfde aandeel van het inkomen voor de zorgverzekering
Wij houden onze bijdrage aan de collectieve zorgverzekering structureel op hetzelfde, in 2023 verhoogde, niveau. Vanaf 2024 maakt ook het Rijk zijn incidentele extra verhoging van de zorgtoeslag in 2023 ongedaan. Deze extra verhoging was niet gekoppeld aan de stijging van de zorgpremies. Het was een incidentele maatregel in verband met de stijgende inflatie. De (maximale) zorgtoeslag in combinatie met de bijdrage van de gemeente (en de structurele stijging van de bijstandsuitkering) maakt dat de doelgroep ook in 2024 iets minder dan 5% van zijn inkomen blijft besteden aan de premie van de (collectieve) zorgverzekering.

De beleidsregels zijn aangepast
Wij hebben de beleidsregels voor de collectieve zorgverzekering en de regeling chronisch zieken aangepast (zie bijlage 4): de uitbreiding van de doelgroep voor het jaar 2023 geldt niet meer vanaf 2024. Het opstellen en aanpassen van beleidsregels is een bevoegdheid van het college, mits het niet leidt tot uitzetting van het benodigde budget.

Communicatie

De aanpassing van onze beleidsregels, die vanaf 1 januari 2024 van kracht zijn, hebben wij meegenomen in onze communicatie naar buiten. Vanaf half november tot 1 januari 2024 kunnen mensen weer wisselen van zorgverzekering, ook voor wat betreft onze collectieve zorgverzekering.

Uitvoering of Vervolgstappen

- De benodigde documenten (beschikkingen, rapportages) zijn aangepast
- De inkomensconsulenten en ondersteuners zijn geïnformeerd
- Aangepaste beleidsregels publiceren

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Bijlage 4 Evaluatie Collectieve Zorgverzekering Minima gemeente Wijchen

In de zomer van 2023 is de Collectieve Zorgverzekering Minima van de gemeente Wijchen (CZM), die aangeboden wordt in het kader van het armoedebeleid, geëvalueerd door middel van een schriftelijke enquête. In deze bijlage lichten we de belangrijkste resultaten van deze enquête toe.

Onderzoeksopzet
Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van alle deelnemers van de CZM die een gemeentelijke bijdrage ontvangen van gemeente Wijchen voor hun zorgverzekering. Deze gegevens zijn gekoppeld aan de basisregistratie personen, waardoor we gebruik kunnen maken van actuele adresgegevens.
De vragenlijst is op 10 augustus 2023 per post verstuurd naar de geselecteerde huishoudens. In een begeleidende brief werd deze inwoners gevraagd mee te helpen de collectieve zorgverzekering te verbeteren door hier een aantal vragen over te beantwoorden. De ingevulde enquête kon op drie manieren worden teruggestuurd: per post naar het antwoordnummer van de gemeente (gratis verzending), per e-mail naar de betrokken ambtenaar, of achtergelaten worden bij de balie van het huis van de gemeente. Van alle drie de mogelijkheden is veelvuldig gebruik gemaakt. De vragenlijst kon ingeleverd worden tot en met 15 september 2023. Begin september is een reminder gestuurd om de respons te verhogen. De enquête was anoniem.

Respons en achtergrondkenmerken
<u>Respons en representativiteit</u>
In totaal hebben 171 Wijchense huishoudens antwoord gegeven op de vragenlijst. Dat komt neer op een respons van 27%. Het is mogelijk dat deze groep niet representatief is voor de antwoorden van de hele doelgroep. Bijvoorbeeld omdat inwoners die heel tevreden zijn over de CZM de enquête vaker hebben ingevuld. Of juist omdat inwoners die heel ontevreden zijn, bang zijn voor eventuele gevolgen als zij dit aangeven. Ook spelen zaken als een slechtere Nederlandse taalbeheersing, laaggeletterdheid of administratieve vaardigheden een rol.

Hieronder wordt ingegaan op de achtergrondkenmerken van de respondenten.

<u>Leeftijd</u>
De meeste respondenten geven aan de pensioengerechtigde leeftijd te hebben (42%). Daarnaast geeft 32% van de respondenten aan ouder te zijn dan 50 maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Ten slotte geeft 23% van de respondenten aan tussen de 27 en 50 jaar te zijn. Geen respondent heeft aangegeven jonger te zijn dan 27 jaar.
Uit onze eigen administratie blijkt dat van alle 577 deelnemers aan de CZM in 2023 148 deelnemers de pensioengerechtigde leeftijd hebben (25%). 70% van alle deelnemers is tussen de 27 jaar en pensioengerechtigde leeftijd. Onder de respondenten is dit 55%. Onder onze respondenten zijn gepensioneerde inwoners dus oververtegenwoordigd. Tenslotte zijn slechts 25 deelnemers jonger dan 27 jaar (4%).

<u>Huishoudsamenstelling</u>
Een overgrote meerderheid van de inwoners geeft aan alleenstaand te zijn, zonder kinderen in huis (63%). Aanvullend geeft 9% aan alleenstaand ouder te zijn, met kinderen in huis en 9% geeft aan samen met een partner en kinderen in huis te wonen. Net als onder de respondenten is de grootste groep deelnemers van de CZM volgens

onze cijfers alleenstaand zonder kinderen (71%). 20% van alle deelnemers woont samen en/of is gehuwd. 8% van de deelnemers is alleenstaande ouder. Ons sample is dus representatief op basis van huishoudsamenstelling

Inkomen

De helft van de respondenten (51%) heeft een inkomen op bijstandsniveau, Wajong of AOW. Daarnaast geeft ongeveer 34% van hen een inkomen te hebben onder de 120% van de voor hen geldende bijstandsgrens. 13 van de 171 respondenten (8%) geven aan een hoger inkomen te hebben dan 120% van de voor hen geldende bijstandsgrens.
We hebben geen gegevens over de inkomenssituatie van de deelnemers. Er wordt alleen gecontroleerd of de inwoner op basis van het inkomen in aanmerking komt voor de CZM. In 2022 gold een inkomensgrens van 120% en in 2023 een inkomensgrens van 130% van de geldende bijstandsgrens.

Resultaten

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste resultaten van de enquête.

Rapportcijfer van de CZM en uitsplitsing naar doelgroepen

Gemiddeld kan de CZM rekenen op een relatief hoog rapportcijfer, namelijk een 7,9. Als we dit rapportcijfer uitsplitsen naar verschillende doelgroepen en achtergrondkenmerken, ontstaat het volgende beeld. Bij een uitsplitsing naar leeftijdsgroepen zien we dat vooral inwoners onder de 50 jaar een relatief laag cijfer geven aan de CZM, namelijk een 7,3. Inwoners tussen de 50 en pensioengerechtigde leeftijd geven gemiddeld een 8 en inwoners van pensioengerechtigde leeftijd geven gemiddeld een 8,2.
Huishoudens met kinderen in huis, te weten alleenstaande ouders en inwoners die aangeven met partner en kinderen in huis te wonen, geven de CZM een veel lager cijfer dan inwoners zonder kinderen in huis. Alleenstaande ouders geven de CZM gemiddeld een 7,4 en inwoners die aangeven met partner en kinderen in huis te wonen geven de CZM gemiddeld een 7,3. Alleenstaanden geven de CZM het hoogste cijfer, namelijk een 8,1. Ook inwoners die samenwonen met hun partner, zonder kinderen in huis, beoordelen de CZM relatief hoog met een 7,8. Er is geen duidelijke verklaring voor dit verschil. Mogelijk is bij het verschil in rapportcijfer tussen type huishoudens sprake van een selectie-effect. Huishoudens met kinderen zijn immers vaak jonger dan huishoudens zonder kinderen, en de CZM wordt hoger beoordeeld door oudere inwoners.
Er is ook een (klein) verschil te zien tussen inwoners met verschillende zorgpakketten. Inwoners met het zorgpakket voor een gemiddelde zorgvraag lijken de CZM een lager cijfer te geven (7,6) dan inwoners met het pakket voor de hoge zorgvraag (8,0).
Het gemiddelde rapportcijfer verschilt niet tussen inwoners met verschillende inkomens.

Tevredenheid over de CZM

Naast het geven van een rapportcijfer is op andere manieren gevraagd naar de tevredenheid van inwoners met de CZM, bijvoorbeeld in hoeverre de CZM aansluit op de zorgbehoeften van de inwoner. Een meerderheid van 66% van de inwoners vindt dat de CZM helemaal (38%) of redelijk (28%) aansluit op hun zorgbehoeften. 16 inwoners (9%) hebben hier geen mening over en 12% van de inwoners vinden dat de CZM maar een beetje aansluit (8%) of niet goed aansluit (4%) op hun zorgbehoeften.
Als het aankomt op dezelfde keuze voor volgend jaar, dan geeft 77% van de inwoners aan dat zij de CZM volgend jaar opnieuw zullen kiezen. 18% van de inwoners weet nog

niet of zij opnieuw voor de CZM zullen kiezen.

Op basis van deze gegevens kunnen we concluderen dat de doelgroep tevreden tot grotendeels tevreden is over de Collectieve Zorgverzekering Minima in algemene zin. Dat is een mooi resultaat. Hier willen we wel een kanttekening bij plaatsen. Er kan namelijk sprake zijn van een selectie-effect, waarbij inwoners die heel tevreden zijn vaker onze enquête hebben ingevuld (zie ook *respons en representativiteit*)

Hieronder gaan we in op de meer gedetailleerde vragen die in de enquête gesteld zijn.

Keuze voor de CZM

De meeste inwoners (39%) hebben gekozen voor de CZM omdat zij vanwege hun chronische ziekte/handicap zo uitgebreid mogelijk verzekerd willen zijn. Voor 32% van de inwoners is de belangrijkste reden om voor de CZM te kiezen dat dit financieel voordeliger voor hen was. 24% van de inwoners geeft aan dat zij door de bijdrage van de gemeente hun eigen risico niet zelf hoeven te betalen.

Gebruik CZM en bijdrage chronisch zieken in 2022 en 2023

77% van alle respondenten heeft gebruik gemaakt van de CZM in 2022. In 2023 was dit 90%. Een verklaring voor het verschil is dat inwoners die wel gebruik maakten van de CZM in 2023 geen gebruik hebben gemaakt van de CZM in 2022, bijvoorbeeld vanwege verhuizing of een andere inkomenssituatie. In onderstaande tabel is de verdeling van inwoners naar zorgpakket geschetst en het aantal inwoners dat naar eigen zeggen een bijdrage extra kosten chronisch zieken heeft gehad.

Aantal deelnemers (gebaseerd op eigen antwoord)	**2022**	**2023**
CZM		
Lage zorgvraag	n.v.t.	1
Gemiddelde zorgvraag	19	28
Hoge zorgvraag	95	118
Niet ingevuld/weet niet	57	24
Totaal	**171**	**171**

Aantal deelnemers (gebaseerd op eigen antwoord)	**2022**	**2023**
Bijdrage extra kosten chronisch zieken	21	21
Niet ingevuld/weet niet	150	150
Totaal	**171**	**171**

2022

In 2022 konden inwoners kiezen uit twee zorgpakketten bij twee zorgverzekeraars. Beide pakketten zijn bedoeld voor inwoners met een laag inkomen. Daarnaast is het ene pakket bedoeld voor inwoners met een gemiddelde zorgvraag en het andere pakket bedoeld voor inwoners met een hogere zorgvraag.

2023
In 2023 konden inwoners kiezen uit drie zorgpakketten bij twee zorgverzekeraars. Opnieuw zijn alle pakketten bedoeld voor inwoners met een laag inkomen. Naast het pakket bedoeld voor inwoners met een gemiddelde zorgvraag en het pakket bedoeld voor inwoners met een hoge zorgvraag, is er in 2023 een pakket toegevoegd voor inwoners met een lage zorgvraag. Toch koos een ruime meerderheid van de inwoners voor het meest uitgebreide zorgpakket, met een gemeentelijke bijdrage van €45 per maand. Eén inwoner koos, naar eigen zeggen, voor het pakket voor een lage zorgvraag. Dit zorgpakket is relatief nieuw en ook in andere gemeenten zien we dat het aandeel inwoners dat kiest voor het pakket met een lage zorgvraag zeer gering is. Voordelen van een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een lage zorgvraag zijn dat deze meer zekerheid biedt dan commerciële zorgverzekeringen en zorgmijding tegen gaat. Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat veelvoorkomende kosten zoals tandartskosten en kosten voor fysiotherapie standaard (deels) worden vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering. In een commerciële zorgverzekering moet men hier vaak zelf aan bijbetalen.

Het grootste deel van de inwoners (80%) is niet gewisseld van zorgpakket tussen 2022 en 2023 (uitgebreid naar minder uitgebreid of andersom). 4 inwoners geven aan gewisseld te zijn naar een pakket met een uitgebreidere dekking. Tenslotte geven 2 inwoners aan gewisseld te zijn naar een minder uitgebreid zorgpakket vanwege de kosten en geven 2 inwoners aan gewisseld te zijn vanwege aangepaste zorgbehoeften.

Bekendheid bijdrage extra kosten chronisch zieken
Diverse inwoners hebben op hun enquête geschreven dat zij niet bekend zijn met de extra bijdrage chronisch zieken, maar daar wel graag meer over willen horen. De enquête heeft dus bijgedragen aan de bekendheid van deze regeling. In de gevallen waar inwoners hun NAW-gegevens hebben achtergelaten en expliciet hebben gevraagd of de gemeente contact wil opnemen, zijn de gegevens doorgegeven aan de consulenten van de gemeente met de vraag de inwoner te benaderen.

<u>Bijzondere kosten</u>
Een derde van de inwoners geeft aan nog bijzondere kosten in het pakket te willen. Genoemd zijn onder andere meer fysiotherapie, hogere vergoeding tandarts, orthodontie, hogere brilvergoeding, kosten voor supplementen, dieetkosten, middelen voor chronische pijnbestrijding, benodigdheden gehoorapparaat en bijbetalen aan medicijnen. Ook vraagt een aantal inwoners om vergoedingen voor alternatieve geneeswijzen op te nemen in het pakket. De kanttekening hierbij is dat een hogere vergoeding of meer vergoeding voor een specifiek product zou leiden tot een hogere maandelijkse premie. In het huidige pakket van de collectieve zorgverzekering zit, afhankelijk van het gekozen zorgpakket, €250-€570 vergoeding per jaar voor de tandarts. Voor fysiotherapie geldt dat minimaal 9 sessies per jaar vergoed worden, waarbij er meer sessies vergoed worden bij de uitgebreidere zorgpakketten. Ook biedt de CZM een bril- of lenzenvergoeding van minimaal €100 per drie jaar. Hoe uitgebreider het gekozen zorgpakket, hoe hoger de bril- of lenzenvergoeding.

<u>Wijze van betaling</u>
Tenslotte is in de enquête inwoners gevraagd naar hun gewenste wijze van betaling. Het

grootste deel van de inwoners wil graag dat de gemeente haar maandelijkse bijdrage op hun rekening stort en wil zelf het volledige bedrag aan de zorgverzekeraar overmaken (60%). Dit is onze huidige werkwijze. Een andere mogelijkheid was dat de gemeente haar bijdrage verrekent met de zorgverzekeraar en dat de inwoner een lagere premie betaalt aan de zorgverzekeraar. Voor deze optie koos 14% van de respondenten. 20% van de inwoners geeft aan geen mening te hebben.

Overige opmerkingen

Diverse inwoners hebben in de opmerkingen de gemeente bedankt voor de mogelijkheid van de collectieve zorgverzekering. Daarnaast geeft een aantal inwoners aan dat het een dure verzekering is, zeker omdat de premies stijgen. Tenslotte suggereren enkele inwoners dat de zorgverzekering afgestemd zou moeten zijn op leeftijdsfase en geslacht.

Bijlage A: Vragenlijst Collectieve Zorgverzekering Minima

<table>
<tr><td>1. Wat is uw leeftijd?</td><td colspan="2">❑ Jonger dan 27 jaar
❑ Tussen de 27 en 50 jaar
❑ Ouder dan 50, jonger dan pensioengerechtigde leeftijd
❑ Pensioengerechtigde leeftijd</td></tr>
<tr><td>2. Hoe is uw huishouden samengesteld?</td><td colspan="2">❑ Ik ben alleenstaand
❑ Ik ben alleenstaand ouder, met kinderen in huis
❑ Ik woon met partner en kinderen in huis
❑ Ik woon samen met mijn partner in huis (geen kinderen in huis)
❑ Andere huishoudsamenstelling</td></tr>
<tr><td>3. Wilt u aangeven of één of meerdere van de situaties hiernaast op u van toepassing waren in 2022 en/of 2023:
(U kunt meerdere mogelijkheden aankruisen)</td><td>In het jaar 2022

❑ Ik nam deel aan de Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) van de gemeente

Met een tegemoetkoming van …
❑ €15,- per maand
❑ €37,50 per maand

❑Ik maakte gebruik van de jaarlijkse bijdrage extra kosten chronisch zieken van €275,- van de gemeente</td><td>In het jaar 2023

❑ Ik nam deel aan de Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) van de gemeente

Met een tegemoetkoming van …
❑ €10,- per maand
❑ €20,- per maand
❑ €45,- per maand

❑Ik maakte gebruik van de jaarlijkse bijdrage extra kosten chronisch zieken van €325,- van de gemeente</td></tr>
<tr><td colspan="3">Toelichting: De tegemoetkoming die u van de gemeente ontvangt is afhankelijk van het zorgpakket dat u heeft gekozen. Hoe uitgebreider uw gekozen zorgpakket, hoe hoger uw maandelijkse premie is. Bij een hogere maandelijkse premie ontvangt u een hogere tegemoetkoming van de gemeente</td></tr>
</table>

4. Bent u van zorgpakket gewisseld tussen 2022 en 2023? Zo ja, wat was hiervoor de belangrijkste reden?	*Deze vraag is bedoeld voor inwoners die zowel in 2022 als in 2023 gebruik hebben gemaakt van de collectieve zorgverzekering van de gemeente. Als dat niet voor u geldt, mag u deze vraag overslaan.* ❑Nee, ik ben niet gewisseld van zorgpakket ❑ Ja, ik ben gewisseld van zorgpakket. In 2023 heb ik gekozen voor een minder uitgebreid zorgpakket vanwege de kosten ❑ Ja, ik ben gewisseld van zorgpakket. In 2023 heb ik gekozen voor een pakket met een uitgebreidere dekking ❑ Ja, ik ben gewisseld van zorgpakket vanwege aangepaste zorgbehoeften
5. Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering van de gemeente? (*Kruis* één *antwoord aan)*	❑ Vanwege mijn chronische ziekte en/of handicap wil ik zo uitgebreid mogelijk verzekerd zijn ❑ Door de bijdrage van de gemeente betaal ik mijn eigen risico niet zelf ❑ Financieel was dit voordeliger voor mij ❑ De dekking van de verzekering voor …… *(specifieke dekking invullen)* ❑ Anders, namelijk ……..
6. Vindt u dat uw zorgverzekering voldoende aansluit bij uw zorgbehoeften?	❑ Ja, die sluit helemaal aan ❑ Ja, die sluit redelijk aan ❑ Nee, die sluit maar een beetje aan ❑ Nee, die sluit niet goed aan ❑ Geen mening/weet ik niet
7. Heeft u bijzondere kosten die u graag in het pakket van de verzekering wilt?	❑ Nee ❑ Ja, namelijk …….……
8. Wat voor een rapportcijfer geeft u uw zorgverzekering? *(1 = zeer slecht, 10 = uitmuntend)*	…….. *(cijfer van 1 tot 10)*

9. Welke wijze van het betalen van de zorgverzekering heeft uw voorkeur?	❑ U ontvangt maandelijks van de gemeente een bijdrage van € 45,-. U betaalt zelf uw volledige premie aan uw zorgverzekeraar. ❑ De gemeente verrekent zijn bijdrage met uw zorgverzekeraar. U betaalt zelf aan uw zorgverzekeraar een €45,- lagere premie ❑ Geen mening
10. Welke inkomenssituatie was op u van toepassing in 2022? *Het gaat om uw netto inkomsten per maand.*	❑ Bijstandsuitkering, Wajong of AOW ❑ Minder dan €1.321 per maand als alleenstaande of alleenstaande ouder ❑ Minder dan €1.888 per maand als samenwonenden (minder dan €1.888 per maand) ❑ Meer dan €1.321 per maand als alleenstaande of alleenstaande ouder ❑ Meer dan €1.888 per maand als samenwonenden
11. Zou u voor volgend jaar (2024) opnieuw kiezen voor dezelfde zorgverzekering?	❑ Ja ❑ Nee ❑ Weet ik niet
12. Heeft u nog opmerkingen of bijzonderheden over uw zorgverzekering of deze vragenlijst?	…… …… ……

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

U kunt de vragenlijst tot 15 september:
- Afgeven bij het Huis van de gemeente Wijchen, Kasteellaan 27 te Wijchen,
- of inscannen en mailen naar s.van.der.drift@drutenwijchen.nl,
- of gratis terugsturen. Het adres is: Gemeente Wijchen t.a.v. Beleid Werk en Inkomen, Antwoordnummer 100 6600 VC WIJCHEN

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5416
Extern Zaak ID	Z/23/120345
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.b
Titel	120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190

Bijlagen
120345 Informatienota Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het WDW besluit t.a.v. de begrotingswijziging WDW, naar aanleiding van de ingediende zienswijze.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het WDW besluit t.a.v. de begrotingswijziging WDW, naar aanleiding van de ingediende zienswijze.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/120345

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Terugkoppeling besluit Begrotingswijziging WDW

Datum: 12 december 2023

Kernboodschap
Het WDW bestuur heeft de begrotingswijziging, opgenomen in de Begroting 2024 van Druten en Wijchen, definitief vastgesteld. Het bestuur heeft bij dit besluit rekening gehouden met de zienswijze van Druten, waarin gevraagd is de uitzetting binnen de WDW begroting op te vangen. De WDW kiest ervoor dit als taakstelling specifiek op het takenpakket van Druten uit te werken. Daarmee kan de betreffende formatie uit de begrotingswijziging worden ingezet en komt het WDW bestuur zowel tegemoet aan de zienswijze van Druten, als aan Wijchen, waar geen zienswijze is uitgebracht.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
9-11-2023	**Begroting 2024 Wijchen**

Toelichting
Op 11 september is in het bestuur van de WDW een begrotingswijziging in concept vastgesteld. Daarbij is afgesproken de begrotingswijziging integraal op te nemen in de Begroting 2024 van Druten en Wijchen. Bij de vaststelling van de begroting 2024 van Druten en Wijchen was de raden voorgesteld geen zienswijze in te dienen op deze begrotingswijziging. In Wijchen is de begroting ongewijzigd vastgesteld, maar in Druten is hier een amendement op aangenomen. De zienswijze van Druten luidt: "De dekking van nieuwe taken/functies op te vangen binnen de bestaande budgetten en bestaande formatie".

Binnen het WDW bestuur is besproken hoe hier het best mee om te gaan voor alle partijen. Dit heeft geresulteerd in een opdracht richting directie/MT om te onderzoeken waar ze het takenpakket voor Druten kunnen aanpassen. Op voorwaarde dat dit uitvoerbaar is (medewerkers moeten hier geen hinder van ondervinden). Taken hoeven niet noodzakelijkerwijs betrekking te hebben op de extra taken uit de begrotingswijziging. De directie krijgt met het MT de taakstelling om (formatie)taken aan te wijzen, die we niet meer voor Druten uitvoeren, passend bij de niet beschikbaar gestelde gelden. Op deze manier doen we recht aan de zienswijze en tornen we tegelijkertijd niet aan het ambitieniveau van Wijchen.

Gevolgen
De begroting 2024 van de WDW zet uit met structureel € 539k en incidenteel in 2024 met € 238k. Hiertegenover komt een taakstelling buiten de sleutel voor Druten van structureel € 190k en incidenteel in 2024 € 84k. Bij de eerste Bestuursrapportage van de WDW in 2024, geven we de stand van zaken weer. Mocht de taakstelling in 2024 niet in z'n geheel gehaald worden, dan leidt dat tot meerkosten voor Druten.

	Totaal 2024	Wijchen	Druten
Uitzetting knelpuntennotitie structureel	539.000	349.272	189.728
Uitzetting knelpuntennotitie incidenteel	237.500	153.900	83.600
Taakstelling Druten structureel buiten sleutel	-189.728	0	-189.728
Taakstelling Druten incidenteel buiten sleutel	-83.600	0	-83.600
Totaal extra bijdrage gemeenten	503.172	503.172	0

Communicatie
We informeren de raden over dit besluit en blijven de raden in 2024 middels de reguliere p&c-documenten informeren over de invulling hiervan.

Uitvoering of Vervolgstappen
Directie / MT gaat zich buigen over welke taken voor de gemeente Druten aangepast kunnen worden en zetten zich in dit zo snel mogelijk te realiseren. Bij de 1e Bestuursrapportage van de WDW komen we hierop terug, zodat de raden in de Perspectiefnota's hier vervolgens op kunnen anticiperen. De structurele effecten neemt de WDW mee in de concept Begroting 2025.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5435
Extern Zaak ID	Z/23/148637
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.c
Titel	148637 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen D66_welke methode hanteren we in de zorg
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Wijk, van, Ronald
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	06-38076219

Bijlagen
148637 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen D66_welke methode hanteren we in de zorg
Schriftelijke vraag D66 - Welke methode hanteren we in de zorg - vraag

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de informatienota met onderwerp "Antwoord op schriftelijke vragen D'66: Welke methode hanteren we in de zorg?".

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

1. Kennis te nemen van de informatienota met onderwerp "Antwoord op schriftelijke vragen D'66: Welke methode hanteren we in de zorg?".

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/148637

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Antwoord op schriftelijke vragen D'66: Welke methode hanteren we in de zorg?

Datum: 19 december 2023

Kernboodschap
Het sociaal team maakt al jaren gebruik van een doorbraak budget voor oplossingen buiten de officiële kaders. Dit maatwerk zorgt voor ruimte voor maatwerk oplossingen. Op dit moment worden 2 medewerkers van het sociaal team getraind volgens de doorbraakmethode. Deze personen worden hierna de ambassadeurs van de methodiek en fungeren als vraagbaak en te consulteren specialist voor de overige medewerkers van het sociaal team. Na de training kan de methode worden ingezet. We gaan ervaren of de doorbraak methodiek zoals die nu in getraind wordt bij deze 2 functionarissen een meerwaarde heeft op de huidige werkwijze.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen:

Vraag 1: Hoeveel mensen zijn er momenteel getraind in de doorbraakmethode en bij welke afdeling zijn ze werkzaam?

Antwoord:
Er worden vanaf december 2 medewerkers van het sociaal team getraind in deze methodiek.

Vraag 2: Hoeveel mensen gaan er getraind worden in de doorbraakmethode en in welke afdeling zullen ze werkzaam zijn?

Antwoord:
We trainen nu 2 medewerkers van het sociaal team volgens de doorbraakmethode. Deze personen worden hierna de ambassadeurs van de methodiek en fungeren als vraagbaak en te consulteren specialist voor de overige medewerkers van het sociaal team. Beide medewerkers zijn (proces)regisseurs binnen het regie team wat een onderdeel is van het sociale team van Wijchen.
We kiezen bewust voor de training van 2 personen omdat we willen ervaren of deze methodiek een meerwaarde is voor de huidige werkwijze van het sociale team bij het inzetten van het doorbraak budget.

Vraag 3: Gelet op het feit dat de gemeenteraad ook gaat over de uitvoering (zie de kamerbrief over versterking positie decentrale volksvertegenwoordigingen [1]). Kunt u ons informeren over wanneer en waarom er door u is gekozen om de doorbraakmethode te hanteren, wat de huidige status is en uw toekomstplannen?

Antwoord:
Wij hebben vanaf 2017 de mogelijkheid het doorbraak budget in te zetten. Wij hadden een doorbraak budget beschikbaar vanaf 2017 incidenteel en vanaf 2024 structureel. We zetten dit in bij oplossingen buiten de kaders waarbij het niet mogelijk is om een inzet te doen binnen de bestaande wetgeving (Wmo /jeugdwet).

De formele doorbraakmethode wordt nu regionaal in getraind. Op deze wijze werken we regionaal samen in het inzetten van een doorbraak methode middels een lokaal gereserveerd budget. We denken dat het een meerwaarde is dat alle gemeente de mogelijkheid hebben om op deze wijze maatwerkoplossingen te bedenken buiten de kaders. Door voor dezelfde methodiek te kiezen kunnen we onze werkwijze beter met elkaar vergelijken en hiervan leren.

Vraag 4: Kunt u ons informeren over het aantal personen die geholpen zijn door de doorbraakmethode sinds de invoering van de doorbraakmethode?

Antwoord:
Voorbeelden van inzet die gepleegd zijn is een korte huurschuld overnemen (één of twee maanden), waarbij we in de tussenliggende periode de betrokkenen verplichten om hulp te aanvaarden en akkoord te gaan met het hulpverleningsplan. Ook hebben we het budget aangewend om bijvoorbeeld een hond een maand lang te kunnen laten opvangen in een dierenpension, zodat de persoon in kwestie een maand lang tot rust kon komen bij zijn familie en daarna in een schoon huis weer een nieuwe start kon maken met een hulpverleningsplan.
We gebruiken deze methode alleen als we er echt niet anders uit komen binnen bestaande wet- en regelgeving. Het is dus een noodoplossing. Hoewel het exacte aantal niet te achterhalen is, hebben we het budget vanaf de start in 2017 een aantal keren per jaar keer ingezet.

Vraag 5: Kunt u ons informeren over de gemoeide baten en lasten van de doorbraakmethode sinds de invoering hiervan?

Antwoord:
Het zijn oplossingen geweest met een kosten post tot maximaal € 2.000 per betrokkene. Met deze oplossing is het in alle gevallen mogelijk geweest om de hulpverlening weer op te starten.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

[1] https://open.overheid.nl/repository/ronl-773fa16f-0aa1-4f62-97e7-06efd10232c9/1/pdf/kamerbrief-versterking-positie-decentrale-volksvertegenwoordigingen.pdf

De Gemeenteraad van Wijchen

Welke methode hanteren we in de zorg?

Schriftelijke vraag van de fractie van D66 Wijchen
Ingediend: 30 november 2023

Aanleiding:
Tijdens de raadsvergadering van 9 november 2023 is er gesproken over de doorbraakmethode. Het college heeft daarbij aangegeven dat we de doorbraakmethode al hanteren, dat er een doorbraakbudget is en dat dit budget ook ingezet wordt. Ook worden er nu mensen opgeleid in deze methode.
Als fractie zijn wij positief verrast hierover. Wij zien de doorbraakmethode als een manier om onderbouwd maatwerk te leveren. Echter, zijn wij ook van mening dat we niet verrast mogen worden door een (eventuele) wijziging van uitvoering en methodiek. De wethouder stelt op 9 november dat er alleen hoofdlijnen worden vastgesteld en dat de uitvoering en methodiek bij de professionals liggen. Echter, zijn wij van mening dat we als raad ook geïnformeerd moeten worden over de uitvoering en dat wij als raad ook gaan over de uitvoering. Wij voelen ons gesterkt in deze mening door de kamerbrief over versterking positie decentrale volksvertegenwoordigingen[1]. Hierin staat: "Duidelijk moet zijn dat ook in dit bestel de raden en staten over alles gaan, dus ook over de uitvoering."

Wij zijn van mening dat we te allen tijde de vinger aan de pols moeten houden. En dat we als fractie kritisch moeten blijven op onszelf en de organisatie om zodoende eventuele problemen in beleid of uitvoering te voorkomen.
Daarom stellen wij de volgende vragen.

Vragen:
1. Hoeveel mensen zijn er momenteel getraind in de doorbraakmethode en bij welke afdeling zijn ze werkzaam?
2. Hoeveel mensen gaan er getraind worden in de doorbraakmethode en in welke afdeling zullen ze werkzaam zijn?
3. Gelet op het feit dat de gemeenteraad ook gaat over de uitvoering (zie de kamerbrief over versterking positie decentrale volksvertegenwoordigingen[2]). Kunt u ons informeren over wanneer en waarom er door u is gekozen om de doorbraakmethode te hanteren, wat de huidige status is en uw toekomstplannen?
4. Kunt u ons informeren over het aantal personen die geholpen zijn door de doorbraakmethode sinds de invoering van de doorbraakmethode?
5. Kunt u ons informeren over de gemoeide baten en lasten van de doorbraakmethode sinds de invoering hiervan?

Namens de fractie van D66 Wijchen,

Maikel Lukkezen

[1] https://open.overheid.nl/repository/ronl-773fa16f-0aa1-4f62-97e7-06efd10232c9/1/pdf/kamerbrief-versterking-positie-decentrale-volksvertegenwoordigingen.pdf
[2] https://open.overheid.nl/repository/ronl-773fa16f-0aa1-4f62-97e7-06efd10232c9/1/pdf/kamerbrief-versterking-positie-decentrale-volksvertegenwoordigingen.pdf

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5378
Extern Zaak ID	Z/23/146959
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.d
Titel	146959 informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Verbreding A50
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Eigenaar	Eijkhout, Michel
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	0884327453

Bijlagen
146959 informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Verbreding A50

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

1. De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/146959

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Verbreding A50

Kernboodschap
CDA Wijchen heeft schriftelijke vragen gesteld over de verbreding van de A50 en de gevolgen daarvan. We zijn tevreden met de gekozen variant waarbij 2 x 3 rijstroken gerealiseerd worden. Er kan echter nog weinig gezegd worden over de gevolgen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen
Hierover heeft het CDA Wijchen de volgende vragen:

1. **In hoeverre bent u het met de fractie van CDA Wijchen eens dat de gemeenteraad van Wijchen geen actieve rol heeft in dit traject, terwijl dit wel een grote invloed heeft op de mobiliteit en bereikbaarheid van onze gemeente en de direct aanwon- enden van de A50 en specifiek het knooppunt Bankhoef? Hoe en wanneer informeert u de gemeenteraad over dit dossier?**
   Antwoord: De rol van de gemeenteraad en het college van Wijchen is beperkt omdat dit een Rijksproject is. De gemeente Wijchen is vanaf het begin betrokken in een adviserende rol. Portefeuillehouder Twan van Bronkhorst is lid van de bestuurlijke adviesgroep van de Stuurgroep A50 en de beleidsmedewerker Mobiliteit is lid van de klankbordgroep A50.

   De minister heeft de ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven vastgesteld. Vanaf 1 november tot 13 december liggen de stukken ter inzage. De stukken worden integraal beoordeeld. Duidelijk is al dat er een zienswijze ingediend zal gaan worden.

   Nu er een ontwerp structuurvisie is vastgesteld kunnen na beoordeling van de stukken ook de vragen van de aangenomen motie 16 d.d. 07-07-2022 beantwoord worden. Met de resultaten van de integrale beoordeling zal op korte termijn een informatienota opgesteld worden.

2. **Op welke wijze behartigt het college de belangen van de gemeente Wijchen en haar inwoners in dit dossier?**
   Antwoord: Wethouder van Bronkhorst is de portefeuillehouder Mobiliteit en bestuurlijk accounthouder A50 voor de GMR. Als lid van de bestuurlijke adviesgroep (BAG) adviseert de wethouder de stuurgroep A50. De beleidsadviseur Verkeer is lid van de klankbordgroep MIRT A50 en draait mee in diverse werkgroepen die onderzoek doen naar de ondersteunende mobiliteitsaanpak. Zoals onderzoek doortraproute Nijmegen–Wijchen-Oss en Bus Rapid Transit (BRT) Nijmegen–Eindhoven.

   We gaan naar de, door RWS georganiseerde, informatieavonden A50 en spreken met de leefbaarheidsgroepen van Niftrik en Hernen en andere betrokken inwoners.
   Verder is dit A50 dossier uiteraard actueel binnen de Groene Metropoolregio (GMR). De GMR heeft overleg met de Regio NO Brabant en is er bestuurlijk overleg met de gemeente Oss.

3. **Op dit moment is de ontwerp-structuurvisie vastgesteld. Is het college van plan daar zienswijzen op in te dienen?**
   Antwoord: Ja, zie ook het antwoord bij de 1e vraag.
   We zijn tevreden met de gekozen variant waarbij 2 x 3 rijstroken gerealiseerd worden. Wel blijven wij aandacht vragen voor:
   - De afwikkeling van het langzaam verkeer bij Niftrik;
   - Het geluid en fijnstof;
   - Het onderliggende wegennetwerk (o.a. A326, Drutenseweg N845, Maas en Waalweg N322);
   - De aan- en omwonenden.

4. **Voor de aanwonenden is aandacht voor fijnstof en geluid van groot belang. Hoe gaat u deze belangen behartigen in dit traject?**
   Antwoord: Voor ons zijn de gevolgen voor geluid en fijnstof van de verbreding op de leefomgeving van onze inwoners belangrijke aandachtpunten. Vooral de toename van de geluidbelasting. Zie ook de beantwoording bij vraag 3. Bij het opstellen van het gedetailleerd ontwerp krijgen we meer inzicht hoeveel de geluidbelasting gaat toenemen bij bewoners die langs de A50 wonen en bij bewoners van omliggende wegen. En welke maatregelen het Rijk van plan is te nemen om dit te beperken. Bij het opstellen van het gedetailleerd ontwerp zijn wij vanuit de bestuurlijke stuurgroep en klankgroep betrokken.

5. **Agrariërs, voetgangers en fietsers die regelmatig gebruik maken van de Maasbrug, maken zich zorgen of er wel een eventueel nieuw te realiseren oversteek komt. Deelt u deze zorgen en hoe gaat u daar mee om?**
   Antwoord: Wij maken ons daar geen zorgen over. Met de keuze voor 2x3 op de bestaande brug, gebruikt men de huidige ruimte van het langzame verkeer voor de snelweg. Een nieuwe brug voor het langzame verkeer is daar de oplossing voor en deze is in de ontwerp structuurvisie opgenomen.

6. **Hoe schat u het belang in dat beide kanten van de Maas voor langzaam verkeer bereikbaar moeten blijven en gaat u zich daar voor inspannen?**
   Antwoord: Wij worden betrokken bij het onderzoek en worden gevraagd inbreng te geven. De belangen zijn groot en de vooruitzichten zijn goed te noemen. Wij hebben aandacht voor de afwikkeling van het langzame verkeer in Niftrik. Onze inzet richt zich op het langzaam verkeer niet door Niftrik maar er omheen te laten afwikkelen.

7. **Met de verbreding naar drie rijbanen van de A50 zijn er consequenties voor aanwonenden en grondbezitters die door deze verbreding en aanleg van een aparte brug voor langzaam verkeer weg zouden moeten. Is het al duidelijk of dit het geval is?**
   Antwoord: Op dit moment is er geen zicht op verplichte verhuizing/aankoop van woonhuizen vanuit het voorliggende ontwerp. Wel zijn er verschillende locaties waar het ontwerp bebouwde/particulieren percelen raakt. In de volgende fase zal het ontwerp gedetailleerde worden uitgewerkt en kan het zo zijn dat er in samenspraak met bewoners langs het tracé alsnog een woonhuis wordt aangekocht.

8. **Er is nu een voorkeur om de brug voor langzaam verkeer aan de kant van Niftrik aan te leggen. Wat betekent dat voor de woningen aan de Dorpsstraat van Niftrik die grenzen aan het talud van de A50?**
   Antwoord: Dit heeft geen gevolgen voor deze woningen. Wel zal het talud van de A50 aangepast worden waardoor de teen van het talud verder opschuift. Voor zover bekend heeft dit geen gevolgen voor de tuinen in Niftrik.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	4222
Extern Zaak ID	Z/22/094705
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.f
Titel	94705 informatienota aanpak energiearmoede
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Hooff, Van, Wietske
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, N.G. (Nick)
Telefoonnummer steller	06 43 422505

Bijlagen
94705 informatienota aanpak energiearmoede
Regeling duurzame koelkastenWIJCHENopzetDEF_2

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	29 november 2022
Stukken gemeenteraad Wijchen	9 december 2022
Raad gesprekstafel Wijchen	12 januari 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: 94705

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Aanpak energiearmoede

Kernboodschap
In het kader van de aanpak van energiearmoede hebben wij geld ontvangen van het Rijk. Dit geld zal worden gebruikt voor de inzet van energieklusteams die bij mensen thuis kleine energiebesparende maatregelen aanbrengen en een koelkastenregeling.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
30-08-2022	Z/22/081534 Het college besluit: Sobolt de opdracht te verlenen om de aanpak energiearmoede uit te voeren conform hun offerte.

Toelichting
In het kader van het terugdringen van energiearmoede heeft de gemeente Wijchen een bedrag van 585.766 euro gekregen van het Rijk. Deze uitkering is bedoeld voor het nemen van fysieke maatregelen bij inwoners die te maken hebben met energiearmoede en komt bovenop de energietoeslag, een financiële uitkering voor mensen met een laag inkomen. Aan deze zogenaamde Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk zijn voorwaarden verbonden. De belangrijkste zijn dat het geld vóór 31 december 2023 uitgegeven moet zijn en dat het uitgegeven moet worden aan concrete maatregelen om energie te besparen.

Energieklusteam
Het college heeft opdracht gegeven aan Sobolt/Energieklus voor de inzet van een energieklusteam. Dit team komt op afspraak bij mensen thuis om kleine energiebesparende maatregelen aan te brengen en advies te geven. Denk daarbij aan maatregelen zoals tochtstrips, radiatorfolie, ledlampen, maar ook bijvoorbeeld de CV lager zetten.

Geselecteerde huishoudens ontvangen een brief met daarin uitleg over het project en hoe zij een afspraak kunnen maken. Dit kan zowel via de website als telefonisch rechtstreeks bij Sobolt/Energieklus. We hebben voor deze aanpak gekozen omdat uit onderzoek van TNO blijkt dat energiearmoede vooral ook speelt bij huurders van sociale en partculiere huurwoningen. Daarnaast hebben we bij eerdere aanpakken gemerkt dat deze doelgroep extra aandacht nodig heeft. Zo werden de gratis boxen ter waarde van 70 euro met energiebesparende maatregelen maar matig afgenomen door huurders ondanks uitgebreide communicatie. De noodzaak van extra aandacht geldt zeker voor mensen met financiële problemen, die ook bij de doelgroep voor dit project horen. Door naar de mensen toe te komen denken we dat we ze beter kunnen helpen.

Selectie huishoudens
In de selectie van de huishoudens hebben we ons er op gericht om de hulp zo goed mogelijk bij de mensen terecht te laten komen die dit het hardst nodig hebben. Zo ontvangt iedereen die de energietoeslag toegekend gekregen heeft een brief. Ook

hebben we gegevens over WOZ-waarde en energielabels gecombineerd. Daarnaast is er ook gekeken naar de wijken waarvan bekend is dat het inkomensniveau over het algemeen lager is. Dit is afgestemd met de collega's die direct met deze doelgroep te maken hebben en maatschappelijke partners zoals de Voedselbank en MeerVoormekaar. Ook is er met de woningcorporaties gesproken over welke complexen van hen extra aandacht behoeven. De brieven worden niet allemaal tegelijk verstuurd. Per keer worden er zo'n 500 adressen die bij elkaar in de buurt liggen aangeschreven zodat het energieklusteam efficiënt kan plannen.

Vanwege de combinatie van verschillende gegevens kan het zijn dat mensen uit eenzelfde straat niet allemaal een brief ontvangen. Dit heeft vooral te maken met de energietoeslag. Bij het toekennen hiervan is alleen gekeken naar het inkomen en bijvoorbeeld niet naar het energielabel van de woning. Het heeft er ook mee te maken dat we van veel woningen geen recent energielabel hebben. Bovendien kunnen ook mensen die wonen in een woning met een goed label baat hebben bij een bezoek van een energieklusser, vooral op het gebied van advies over gedrag, ledlampen en apparaten.

Koelkastenregeling
Het vervangen van energie slurpende apparaten vermindert CO2 uitstoot en draagt bij aan het verlagen van de energierekening. Daarom is ervoor gekozen om van het resterende budget van de SPUK een koelkastenregeling op te zetten. Een koelkast staat altijd aan. Het verbruik van een koelkast is relatief gebruiksonafhankelijk, zoals dat bijvoorbeeld bij een wasmachine wel het geval is. Ook hoeven er geen aanpassingen in de woning gedaan te worden, zoals dat vaak wel het geval is voor elektrisch koken. Als een koelkast van 10 jaar of ouder wordt vervangen door een energiezuinig model dan levert dit een dusdanige vermindering van de CO2 uitstoot op dat hiermee ook ruimschoots de CO2 uitstoot van het maakproces gecompenseerd wordt.

De koelkastenregeling is gekoppeld aan het bezoek van het Energieklusteam. Tijdens het bezoek inspecteert het teamlid ook de koelkast. Daarbij wordt gekeken naar het bouwjaar van de koelkast en het verbruik zover dat bekend is. Ook wordt er gekeken naar de algehele staat van de koelkast: sluit deze nog goed af? zitten er scheuren in de afsluiting? slaat de motor vaak aan? Op basis van deze informatie kan bepaald worden of de koelkast aan vervanging toe is. Als dit het geval is krijgt de inwoner een link naar het formulier op de gemeentelijke website waar de koelkast aangevraagd kan worden. De aanvrager kan een koelkast kiezen uit een lijst van modellen die geselecteerd zijn op basis van het energielabel en de prijs. Daarnaast bevatten alle geselecteerde koelkasten een vriesgedeelte, mede op verzoek van de Voedselbank, zodat eten langer bewaard kan worden.

Door de koelkast te laten beoordelen door een onafhankelijk persoon zorgen we ervoor dat er geen koelkasten vervangen worden die nog goed zijn. Ook wordt hiermee fraude voorkomen, de aanvraag wordt immers alleen toegekend wanneer het energieklusteam heeft geoordeeld dat de koelkast aan vervanging toe is. Naast de check van de koelkast vindt er ook een financiële check van de aanvrager plaats. Daarbij wordt gekeken naar het inkomen en vermogen van de aanvrager. Zo zorgen we dat de koelkast terecht komt bij de personen die zelf onvoldoende middelen hebben om een energiezuinige koelkast te kopen. Voor toekenning van een koelkast mag een huishouden niet meer inkomen hebben dan 110% van de bijstandsnorm. Daarnaast mag het vermogen niet hoger zijn dan in de Participatiewet wordt toegelaten.
De doelgroep van deze regeling ruimer dan de bestaande regeling huishoudelijke apparaten. Daarnaast gaat het hier specifiek om koelkasten met een goed energielabel.

De leverancier is verplicht om indien gewenst de oude koelkast retour te nemen en correct te verwerken. Echter daarvoor is wel de medewerking van de eigenaar nodig en niet alle leveranciers bieden het terugnemen van de oude koelkast actief aan. We gaan aanvragers hier wel op wijzen wanneer hun aanvraag is toegekend.

Gevolgen
Een groot deel van de inwoners die moeite hebben met het betalen van hun energierekening zullen geholpen worden met energie besparen zodat de kosten naar beneden gaan. Daarnaast dragen de maatregelen ook bij aan het terugdringen van de CO2 uitstoot.

Communicatie
Er zal een persbericht verspreid worden. Ook komt er een specialpagina in de Wegwijs waarin ook andere gemeentelijke diensten voor deze doelgroep onder de aandacht worden gebracht. Het energieklusteam neemt ook een flyer mee naar de huisbezoeken waarin ook de overige diensten en contactgegevens staan.

Uitvoering of Vervolgstappen
Op korte termijn zullen de eerste geselecteerden een brief ontvangen, waarna zij een afspraak kunnen inplannen. De brieven worden verspreid over een periode van zo'n 5 maanden. Tegelijkertijd zal de koelkastenregeling gaan lopen. De verwachting is dat het totale project ruimschoots voor de deadline vanuit het Rijk van 31 december 2023 afgerond zal zijn.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Wijchen

Wetstechnische informatie

Overheidsorganisatie	gemeente Wijchen
Officiële naam regeling	Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Wijchen
Citeertitel	Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Wijchen
Besloten door	College van B&W
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	Geldig tot 1 januari 2024
Onderwerp	Energiearmoede/duurzaamheid

Grondslagen

De artikelen 1:3, vierde lid, 3:42, titel 4.3 en titel 4.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);

Artikel 147 en artikel 149 van de Gemeentewet

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Datum inwerking-treding	**Terug-werkende kracht**	**Betreft**	**Ontstaansbron: datum ondertekening; bron bekendmaking**	**Inwerkingtreding: datum ondertekening; bron bekendmaking**
1 januari 2023	**nvt**			

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen,

Gelezen de beslisnota Energiearmoede;

Met inachtneming van de specifieke uitkering (SPUK) energiearmoede;

gelet op de artikelen 1:3, vierde lid, 3:42, titel 4.3 en titel 4.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);

gelet op de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de:

Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Wijchen

Geconsolideerde tekst van de regeling

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1 – Begripsbepalingen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels gebruikt worden en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
2. Onder inkomen wordt verstaan het inkomen uit arbeid, sociale zekerheidsuitkering, pensioen, alimentatie en heffingskortingen.
3. De inkomensgrens zoals bedoeld in deze beleidsregels sluit aan bij 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm zoals genoemd in de Participatiewet (PW).
4. De vermogensgrens zoals bedoeld in deze beleidsregels sluit aan bij het vermogensbegrip en de vermogensgrenzen zoals genoemd in de Participatiewet (PW).
5. Energie-klusteam; team van medewerkers van waaruit medewerkers van het bedrijf Sobolt, diensten zullen leveren.
6. Als de inhoud van een begrip bij de toepassing van deze Beleidsregels niet eenduidig blijkt te zijn, bepaalt het college de nadere invulling of uitleg van dit begrip.

Artikel 2 – Aanvragen

1. Indien de medewerker van het Energie-klusteam van oordeel is dat de in de woning aanwezige koelkast aan vervanging door een energiezuinige koelkast toe is, wordt de inwoner in staat gesteld om een aanvraag daarvoor bij de gemeente in te dienen;
2. Bij de aanvraag moet de belanghebbende een pro forma nota van de geselecteerde energiezuinige koelkast van de leverancier van de koelkast bijvoegen.

Hoofdstuk 2 – Voorwaarden

Artikel 3 – Verstrekking

1. In aanmerking voor een energiezuinige koelkast zoals bedoeld in deze beleidsregels komen huishoudens:
   a. die op het moment van de aanvraag een zelfstandige huishouding voeren;
   b. die op de datum van aanvraag een inkomen hebben van ten hoogste 110% van de toepasselijke bijstandsnorm;
   c. met een vermogen dat niet meer bedraagt dan 100% van de voor hen van toepassing zijnde vrij te laten bescheiden vermogen(artikel 34 lid 3 PW), waarbij de overwaarde in de eigen woning (artikel 34 lid 2, onder d PW) buiten beschouwing wordt gelaten.

2. Niet in aanmerking voor een energiezuinige koelkast komen belanghebbenden:
   a. die in beginsel tot de doelgroep studenten behoren, te weten personen van 18 jaar of ouder die inkomen ontvangen in het kader van de Wet

Studiefinanciering (WSF) of Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS);

b. die zich binnen een periode van 36 maanden voorafgaand aan de aanvraag voor een energiezuinige koelkast schuldig hebben gemaakt aan misbruik of fraude, waardoor te veel uitkering is ontvangen;

c. die in het bezit zijn van een inbouwkoelkast.

3. De energiezuinige koelkasten worden "in natura" verstrekt. Hieronder wordt verstaan dat indien de aanvraag is toegekend, de aanschafkosten van de door de belanghebbende geselecteerde energiezuinige koelkast rechtstreeks aan de leverancier zal worden overgemaakt.

Hoofdstuk 3 – Slotbepalingen

Artikel 4 - Hardheidsclausule

1. Het college kan, met inachtneming van artikel 4:84 Awb, in zeer bijzondere gevallen gemotiveerd afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, indien onverkorte toepassing daarvan aanleiding geeft of zou leiden tot disproportionele onredelijkheid of onbillijkheid.
2. In gevallen waarin deze beleidsregels niet voorziet, beslist het college.

Artikel 5 - Citeertitel

Deze regels worden aangehaald als: "Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Wijchen".

Artikel 6 - Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking daags na bekendmaking met terugwerkende kracht tot 18 november 2022 en komen van rechtswege te vervallen op 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 29 november 2022.

Burgemeester en wethouders

J. te Boekhorst,
Secretaris (a.i.)

R. Helmers,
burgemeester

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	4172
Extern Zaak ID	Z/22/094837
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.g
Titel	94837 Informatienota Uitkomsten Mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Muurmans, Margreet
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	06-39835295

Bijlagen
94837 Informatienota Uitkomsten Mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023
Bijlage 1. Adviesrapport MantelzorgNL
Bijlage 2. Factsheet Mantelzorg
Bijlage 3. Onze beloften aan mantelzorgers

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	8 november 2022
Stukken gemeenteraad Wijchen	11 november 2022
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: 94837

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Uitkomsten Mantelzorgonderzoek en speerpunten 2022/ 2023

Kernboodschap
In de gemeente Wijchen kijken we naar elkaar om. Hulp of zorg geven aan een partner, familielid of een andere dierbare is vaak vanzelfsprekend. Het is voor de meeste mensen ook iets moois: het verrijkt het leven en de relaties met andere mensen.
De komende jaren zal er vaker een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Wie zijn/ haar mantelzorgtaken zo kan inrichten dat het goed bij zijn/ haar eigen leven past, zal langer, beter en gezonder voor de ander kunnen zorgen. Het verder investeren in professionele, goed toegeruste mantelzorgondersteuning is dus belangrijk.
Om beter inzicht te krijgen in de wensen en behoefte van mantelzorgers heeft MantelzorgNL in de gemeente Wijchen in 2021 en 2022 een gedegen onderzoek uitgevoerd. In een interactieve sessie met ambtenaren, aanbieders en sleutelfiguren zijn de uitkomsten met aanbevelingen besproken. De uitkomsten van dit onderzoek en de werksessie zijn verwerkt in het definitieve rapport met aanbevelingen.
Op basis van het definitieve rapport zijn er 4 speerpunten met acties voor 2022/ 2023 geformuleerd. Er is incidentele financiële dekking om in 2022/ 2023 de acties uit te zetten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Toelichting
Belang van mantelzorgers neemt toe
De komende jaren zal er vaker een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Een grote groep mensen wordt steeds ouder (dubbele vergrijzing) en blijft langer thuis wonen. Op dit moment zijn er 5 potentiële mantelzorgers per 75-plusser, in 2040 zijn dit er 3. Daarnaast heeft de formele zorg problemen met de personele bezetting: de formele zorg staat onder druk

Voorkomen is beter dan genezen
In de gemeente Wijchen wonen ongeveer 12.000 mantelzorgers. Ongeveer 9% van de mantelzorgers (ongeveer 1.100 Wijchenaren) zijn zwaar overbelast of lopen dit risico. Wanneer de mantelzorger overbelast is kan een schrijnende situatie ontstaan. De mantelzorger voelt zich eenzaam, krijgt een depressie of een burn-out. Ook hebben de mantelzorgtaken een negatief effect op prestaties op school of op het werk. Tot slot neemt de kans op mishandeling van de zorgvrager toe.

Wmo 2015
De gemeente heeft vanuit de Wmo 2015 de wettelijke taak om mantelzorgers te waarderen en zo te ondersteunen dat overbelasting voorkomen wordt. We spreken wettelijk gezien van mantelzorger als er minimaal 8 uur per week gedurende drie maanden hulp of zorg wordt gegeven.

Gevolgen
De belangrijkste aanbevelingen in het onderzoek zijn vertaald naar onderstaande speerpunten voor 2022/2023.

Vinden: investeer in het 'vinden' van mantelzorgers
Om mantelzorgers écht te kunnen ondersteunen is het van belang dat mantelzorgers zich herkennen in de term mantelzorger. Hierdoor kunnen mantelzorgers eerder ondersteuning vinden. Ook professionals herkennen mantelzorgers niet altijd. Hoe bereik je mantelzorgers, met verschillende achtergronden, in Wijchen?

Versterken: versterk de positie van mantelzorgers
Een sterke positie van mantelzorgers in beleid en samenwerking maakt dat mantelzorgers erkend worden en er een betere toegang is naar ondersteuning. Gemeente en samenwerkingspartners delen de wens om mantelzorgers (preventief) te ondersteunen om overbelasting voorkomen.

Verbinden: intensiever samenwerken is een voorwaarde voor het goed kunnen vinden en versterken van mantelzorgers.
Er is behoefte aan meer onderlinge samenwerking tussen professionals om elkaars kennis beter te benutten. Deze samenwerking wordt verder versterkt door een gezamenlijke werkwijze en het bevorderen van deskundigheid. Binnen de gemeente wordt meer verbinding gezocht tussen de beleidsterreinen welzijn/ zorg, onderwijs, participatie, wonen en openbare ruimte.

Verlichten: informeer mantelzorgers over het ondersteuningsaanbod. Zorg voor een goed ondersteuningsaanbod. Versterk de draaglast en draagkracht van mantelzorgers.
De groep mantelzorgers en hun situatie is divers. De weg vinden naar het juiste loket om passende ondersteuning te krijgen, is soms ingewikkeld en soms bureaucratisch. Mantelzorgers in de gemeente Wijchen die ondersteuning krijgen zijn hierover over het algemeen tevreden, maar wensen wel meer ondersteuning. Er blijkt behoefte aan vormen van respijt, praktische ondersteuning en informatie.

Communicatie
- Via een persbericht en het document 'Onze beloften aan mantelzorgers' (zie bijlage) koppelen we op de Dag van de Mantelzorg (10 november) via de gemeentelijke/ lokale media de resultaten terug aan de mantelzorgers.
- Op de Dag van de Mantelzorg organiseert MeerVoormekaar diverse activiteiten. MeerVoormekaar zal de resultaten van het onderzoek terugkoppelen aan de mensen die naar de activiteiten komen.
- De Wmo-raad is door middel van een presentatie diverse keren geïnformeerd over het onderzoek, de resultaten van dit onderzoek en de speerpunten 2022/ 2023. Twee leden van de Wmo- raad zijn voor het onderzoek geïnterviewd als sleutelfiguur door MantelzorgNL. De Wmo- raad was aanwezig bij de interactieve werksessie met interne collega's, sleutelfiguren en aanbieders.
- De aanbieders en sleutelfiguren die meegewerkt hebben aan het onderzoek ontvangen het definitieve rapport en de speerpunten voor 2022/ 2023.

Uitvoering of Vervolgstappen
Zie bijlage: 'Onze beloften aan mantelzorgers'

De pilots (o.a. Mantelzorgmakelaar) worden geëvalueerd. Bij positieve ervaringen komt er een Plan van aanpak voor de komende jaren met een structureel bestedingsplan. Dit

zal aangekondigd worden in de Perspectiefnota 2023 en aangeboden worden in de Begroting 2024.

Financiën
Voor genoemde speerpunten is in 2022 reeds incidenteel € 80.000 beschikbaar. Dit bedrag is opgebouwd uit:
- € 30.000: via een amendement (nummer 4, programmabegroting Wijchen 2022, zaaknummer 2166407) door de raad beschikbaar gesteld om in 2022 concrete invulling te geven aan eventuele aanbevelingen;
- € 50.000: Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft de gemeente Wijchen geselecteerd als pilotgemeente om de toegang tot lokale regelingen voor mantelzorgers makkelijker te maken.

De concrete acties (en dus ook de kosten) gaan grotendeels in 2023 plaatsvinden. Omdat het incidenteel budget betreft, zal het uiteindelijk restantbudget van 2022 worden overgeheveld naar 2023. Dit zal onderbouwd worden voorgelegd aan u, als onderdeel van de reguliere budgetoverhevelingen 2022.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlagen:
Bijlage 1. Adviesrapport 'Mantelzorg in Wijchen'.
Bijlage 2. Factsheet mantelzorg in Wijchen.
Bijlage 3. Onze beloften aan mantelzorgers.

MantelzorgNL
Helpt jou helpen

Mantelzorg in Wijchen

Onderzoek naar ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers in Wijchen

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Wijchen, Margreet Muurmans
Auteur(s)	MantelzorgNL: Anne Poppema & Natalia Vermeulen
Informatie bij	Anne Poppema, a.poppema@mantelzorg.nl, 0610231168 Natalia Vermeulen; n.vermeulen@mantelzorg.nl
Datum	juni 2022
Versie	Definitief

MantelzorgNL
Landelijke organisatie voor iedereen die zorgt voor een naaste.

Sparrenheuvel 38, gebouw C
3708 JE Zeist

030 659 22 22
www.mantelzorg.nl

Inhoud

Samenvatting **4**

1 Inleiding **6**
1.1 Aanleiding en doel 6
1.2 Leeswijzer 7

2 Theoretisch kader **8**

3 Onderzoek **11**
3.1 Deskresearch 11
3.2 Kwalitatieve verdieping met focusgroepen 11
3.3 Interviews met sleutelfiguren 12
3.4 Digitale behoeftepeiling 12
3.5 Werksessies met professionals 12

4 Resultaten en discussie **13**
4.1 Deskresearch 13
4.2 Kwalitatieve verdieping met focusgroepen 15
4.3 Interviews met sleutelfiguren 16
4.4 Digitale behoeftepeiling 18
4.5 Werksessie met sleutelfiguren 19

5 Conclusies en aanbevelingen **21**
5.1 Vinden 21
5.2 Versterken 23
5.3 Verbinden 25
5.4 Verlichten 26

Bronlijst **29**

Bijlage 1: rapportage behoeftepeiling **31**

Samenvatting

Waarde van mantelzorg
In de toekomst zal mantelzorg nog meer van waarde zijn voor onze maatschappij. We hebben te maken met een dubbele vergrijzing: steeds meer ouderen en steeds minder jongeren om zorg te bieden aan de groter groeiende groep hulpbehoevenden. Gemeente Wijchen vindt mantelzorg belangrijk en is zich bewust van de urgentie van het thema. Er worden verschillende vormen van ondersteuning aangeboden in de gemeente.

Toch ontving de gemeente signalen van professionals over (dreigende) overbelasting bij mantelzorgers. Wat is de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers en wat werkt? MantelzorgNL ging in gesprek met mantelzorgers en professionals en onderzocht het in gemeente Wijchen.

Theoretisch kader
Voor de opbouw van het onderzoek, het analyseren van de resultaten en de aanbevelingen zijn een aantal theoretische kaders gebruikt. Dat begint bij de definitie van Mantelzorg volgens het SCP: *"Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners zijn meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde 'gebruikelijke hulp'."*

Op basis van het model informele zorg zijn sleutelfiguren en mantelzorger geïnterviewd en de resultaten geanalyseerd. De thema's in dit model zijn Vinden, Versterken, Verbinden en Verlichten. De acht vraaggebieden dienen als leidraad voor aanbevelingen over de vormen van ondersteuning aan mantelzorgers.

Onderzoek en uitkomsten
MantelzorgNL ging in gesprek met mantelzorgers en sleutelfiguren in de gemeente. De ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers werd onderzocht aan de hand van een digitale kwantitatieve enquête onder mantelzorgers. Daarnaast is met mantelzorgers gesproken in focusgroepen. Belangrijke sleutelfiguren werden (individueel) geïnterviewd en zijn in groepsverband gesproken in een interactieve werksessie. De belangrijkste uitkomsten van de enquête, focusgroepen, interviews en werksessie zijn vertaald naar aanbevelingen op basis van het model informele zorg.

Uitkomsten en aanbevelingen
Op basis van de lokale onderzoeken zijn verschillende aanbevelingen naar voren gekomen. In het kort zijn dat:

Vinden
Om mantelzorgers echt te kunnen ondersteunen is het van belang dat mantelzorgers worden bereikt en dat mantelzorgers de ondersteuning weten te vinden. In Wijchen wordt vooralsnog een kleine groep mantelzorgers bereikt. Professionals geven aan dat ze mantelzorgers ook graag eerder in beeld willen zodat ondersteuning preventief kan worden ingezet. Specifiek wordt de groep jonge mantelzorgers benoemd. Deze groep wordt (nog) niet voldoende bereikt. Hoe bereik je mantelzorgers, met verschillende achtergronden, in Wijchen?

- Deel ervaringsverhalen en spreek mantelzorgers aan met de juiste toon
- Zorg voor de juiste kennis en vaardigheden van professionals en vrijwilligers

- Formuleer heldere opdracht aan opdrachtnemers ten aanzien van vinden en ondersteunen van mantelzorgers
- Bouw een relatie op met mantelzorgers en samenwerkingspartners

Versterken
Een sterke positie van mantelzorgers in beleid en samenwerking maakt dat mantelzorgers erkend worden en er een betere toegang is naar ondersteuning. Respondenten ervaren dat er geen heldere visie is op het thema mantelzorg en daarmee ook geen duidelijke integrale opdracht aan samenwerkingspartners. Het advies is: betrek mantelzorgers en belangrijke stakeholders in het formuleren van beleid, investeer in mantelzorgondersteuning en stem regels op elkaar af. Hoe wordt de positie van mantelzorgers in Wijchen versterkt?

- Formuleer gezamenlijk met samenwerkingspartners en mantelzorgers een heldere visie
- Ontwikkel een integraal perspectief op mantelzorg
- Investeer in samenwerking en mantelzorg(ondersteuning)

Verbinden
Een goede verbinding op organisatieniveau maar ook op individueel niveau is een voorwaarde voor het goed kunnen vinden en versterken van mantelzorgers. Deze verbinding komt tot stand door een gezamenlijke werkwijze, deskundigheidsbevordering en het samenwerken tussen informele en formele veld. Uit alle gesprekken met sleutelfiguren blijkt een sterke behoefte aan (beter) samenwerken en elkaars kennis meer benutten. Hoe kan de verbinding tussen partijen en mantelzorgers in Wijchen beter?

- Stel een aanjager mantelzorg aan (1fte)
- Faciliteer lokale samenwerking
- Investeer in deskundigheidsbevordering

Verlichten
Draaglast verlichten voor mantelzorgers en draagkracht versterken van mantelzorgers kan door hen verschillende vormen van ondersteuning te bieden op de alle acht vraaggebieden. Mantelzorgers in Wijchen die ondersteuning krijgen zijn hierover over het algemeen tevreden, maar wensen wel meer ondersteuning. Er blijkt behoefte aan vormen van respijt, praktische ondersteuning en informatie. Hoe kunnen mantelzorgers in Wijchen beter ondersteund worden?

- Zorg voor 1 loket waar mantelzorgers terecht kunnen voor informatie en advies
- Zorg voor voldoende aanbod van draaglast verlichtende ondersteuningsvormen
- Maak het mogelijk dat ondersteuning preventief en integraal kan worden ingezet

1 Inleiding

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde voor de maatschappij, ook in de gemeente Wijchen. Mantelzorgers zetten zich belangeloos in voor hun naaste, soms zelfs ten koste van zichzelf. Hoewel er in de gemeente verschillende vormen van ondersteuning worden aangeboden, zijn er ook signalen dat mantelzorgers overbelast zijn. Wat hebben mantelzorgers in de gemeente nodig? Gemeente Wijchen laat het onderzoeken.

Opgave mantelzorg
In de toekomst zal mantelzorg nog meer van waarde zijn voor onze maatschappij. We hebben te maken met een dubbele vergrijzing: steeds meer ouderen en steeds minder jongeren om zorg te bieden aan de groter groeiende groep hulpbehoevenden. Waar in 2018 tegenover elke oudere die mantelzorg ontvangt nog bijna 5 mantelzorgers stonden, zullen er in 2040 nog slechts 3 mantelzorgers beschikbaar zijn (Kooiker, De Jong, Verbeek-Oudijk, & De Boer, 2019).

Mantelzorg is van onschatbare waarde voor de maatschappij. Als alle mantelzorgtaken door professionals zouden worden gedaan, kost het de maatschappij 32 tot 44 miljard euro (Den Blanken, Huis in 't Veld, Van Seben, & Spit, 2021). Het vervangen van de mantelzorgers in de gemeente Wijchen door publieke en private zorg kost tussen de 79 en 109 miljoen euro per jaar (Ecorys, 2021).

Naast dat er minder mantelzorgers zijn in de toekomst, zal er ook minder professionele hulp beschikbaar zijn om voor de groter groeide groep ouderen te zorgen. Kortom: de druk op mantelzorg neemt toe. Het is dus van belang om mantelzorgers nu en in de toekomst te ondersteunen zodat zij balans kunnen houden tussen het mantelzorgen en hun eigen leven en levensonderhoud. Niet alleen omdat mantelzorgers zorgen voor hun naaste, maar ook omdat mantelzorgers daarnaast een rol vervullen in de maatschappij zoals opvoeder en werknemer.

Volgens Levitsky geloven mantelzorgers dat je als familie een eerste verantwoordelijkheid draagt voor het zorgen voor een naaste. Mantelzorgers stellen daarom pas een vraag wanneer zij tegen de grenzen van hun eigen draagkracht lopen. Mantelzorgen heeft financiële gevolgen en gevolgen voor de psychische en lichamelijke gezondheid (2014). Levitsky maakt kenbaar: "Het is dus aan beleidsmakers om verwachtingen en beelden te creëren, over wat mantelzorgers zich aan ondersteuning kunnen toe eigenen."

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Wijchen vindt mantelzorg belangrijk en is zich bewust van de urgentie van het thema. Er worden verschillende vormen van ondersteuning aangeboden in de gemeente. Toch ontving de gemeente signalen van professionals over (dreigende) overbelasting bij mantelzorgers. In hoeverre sluit de huidige ondersteuningsstructuur aan bij inwoners? Waar ligt de behoefte van mantelzorgers en wat vinden ze zelf belangrijk? Welke ondersteuning is echt effectief en wat kan de gemeente verbeteren? Deze vragen zijn aanleiding voor het onderzoek.

MantelzorgNL onderzocht het in opdracht van gemeente Wijchen. MantelzorgNL ging in gesprek met mantelzorgers en professionals. Wat gaat er goed in gemeente Wijchen, waar liggen verbeterkansen en welke (ondersteunings-)behoefte hebben mantelzorgers? De uitkomsten van het onderzoek en aanbevelingen van het onderzoek tot nu toe leest u in deze rapportage. De aanbevelingen zijn de basis om gezamenlijk met professionals en andere belangrijke

stakeholders in de gemeente tot een plan te komen voor een goede ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers.

1.2 Leeswijzer

Deze rapportage is een uitwerking van de resultaten uit de onderzoeken en onze aanbevelingen om tot een meer passende ondersteuningsstructuur te komen voor mantelzorgers in gemeente Wijchen. In hoofdstuk 2 beschrijven we het theoretisch kader. In hoofdstuk 3 leest u meer over de verschillende onderzoeken. We gingen in gesprek met mantelzorgers in focusgroepen, we spraken sleutelfiguren die een belangrijke rol hebben in het ondersteunen van mantelzorgers en er vond een digitale behoeftepeiling plaats onder mantelzorgers. In hoofdstuk 4 beschrijven we de uitkomsten van deze onderzoeken. In het laatste hoofdstuk leest u onze conclusies en onze aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn de basis voor een werksessie met sleutelfiguren waarin we gezamenlijk de aanbevelingen verder vormgaven.

2 Theoretisch kader

De theoretische kaders geven structuur aan het onderzoek en de aanbevelingen. Allereerst de definitie van mantelzorg die leidend is. Het model informele zorg gebruikten we als basis voor de interviews met sleutelfiguren en mantelzorgers. Dit model wordt als overkoepelend model gebruikt voor het vormen van lokaal beleid. Als laatste worden de acht vraaggebieden uitgelegd. De acht vraaggebieden zijn een weergave van welke ondersteuningsvragen mantelzorgers hebben en welke ondersteuning minimaal nodig is om te voorzien in de vragen en ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers.

"Mantelzorg is (…) van bijzondere betekenis. Voor de samenleving als geheel, voor de mensen die het geven en ontvangen. Het is van belang dat mantelzorg de bijdrage aan de samenleving in het algemeen en aan de zorg in het bijzonder op zijn minst kan blijven vervullen" (Bussemaker, 2009).

2.1.1 Definitie mantelzorg

Als definitie voor mantelzorg hanteert MantelzorgNL de definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau:

"Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners zijn meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde 'gebruikelijke hulp'." (Sociaal en Cultureel Planbureau).

Het gaat daarbij om onbetaalde hulp, en mantelzorg kan nooit als een verplichting aan iemand opgelegd worden. Hulp aan mensen zonder gezondheidsbeperkingen, zoals oppassen op gezonde kleinkinderen, valt buiten de definitie.

2.1.2 Model informele zorg

Als basis voor de conclusies en aanbevelingen gebruiken we het MantelzorgNL (voorheen Mezzo) model voor informele zorg (Mezzo, 2017). De kracht van dit model is de samenhang tussen de doelen Vinden, Versterken, Verbinden en Verlichten (de zogenaamde 4 V's). Door lokaal samen te werken aan het behalen van deze vier doelen worden mantelzorgers optimaal bereikt en ondersteund met een duurzame en effectieve mix van formele en informele zorg. Het uitgangspunt is dat mantelzorgers op eigen wijze kunnen zorgen voor een ander. Want wie kan zorgen op een manier die goed bij het eigen leven past, zal langer, beter en gezonder voor de ander kunnen zorgen. De vier V's in het model zijn de volgende:

- Vinden
  Het 'vinden' van mantelzorgers houdt in dat mantelzorgers in beeld zijn bij de gemeente. Zo kunnen mantelzorgers op de hoogte gebracht worden van het ondersteuningsaanbod en regelingen die specifiek voor hen van belang zijn.

- Versterken
  Versterken betekent het verbeteren van de positie van mantelzorgers en informele zorgverleners in lokaal beleid. Wordt deze doelgroep in beleid erkend en benoemd? Dit is nodig om mantelzorgers en zorgvrijwilligers goed toe te kunnen rusten en te ondersteunen. De positie van mantelzorgers wordt versterkt, door:
  - Een dynamische beleidscyclus waarin mantelzorgers worden betrokken bij de totstandkoming van beleid

- Investering in mantelzorgers en vrijwilligers
- Afstemming van (lokale) regels (beperken regeldruk)

- Verbinden

  Dit wil zeggen dat er een goede verbinding is op organisatie- en individueel niveau tussen zorgvrager(s), zorgverlener(s) en mantelzorger(s). Professionals zetten zich gezamenlijk in voor het herkennen, signaleren en doorverwijzen van mantelzorgers. Belangrijk hierbij is dat uitvoerende professionals kennis hebben van mantelzorg en de ervaringsdeskundigheid van mantelzorgers doeltreffend kunnen gebruiken. Doordat mantelzorger en professional doeltreffend samenwerken kan de mantelzorger de zorg langer volhouden.

- Verlichten

  Het op maat ondersteunen van mantelzorgers zodat zij op eigen wijze kunnen zorgen en de zorg kunnen volhouden. Mantelzorgers die balans ervaren in hun zorgtaken kunnen hun rol als mantelzorger combineren met bijvoorbeeld een gezinsleven of een carrière. Cruciaal hierbij is een ondersteuningsaanbod op alle acht vraaggebieden (zie volgende paragraaf). Denk daarbij aan informatie en educatie, passende (respijt)zorg, praktische en materiële hulp en de waardering van mantelzorgers. Ook de kwaliteit van de ondersteuning is belangrijk; oog voor de mantelzorger hebben en anticiperen op de toekomst. Welke vormen dan noodzakelijk zijn is te lezen in de volgende paragraaf.

Figuur 1: schematische weergave van de acht vraaggebieden

2.1.3 Acht vraaggebieden

De (ondersteunings)vragen van mantelzorgers komen terug in de acht vraaggebieden. De vraaggebieden zijn een weergave van de gebieden waarop mantelzorgers knelpunten ervaren en ondersteuning wensen. Deze zijn gebaseerd op de acht basisfuncties. Jet Bussemaker introduceerde in 2009 de acht basisfuncties voor mantelzorgondersteuning (Bussemaker, 2009). Ze blijken nu en in de toekomst nog steeds relevant. Veel gemeenten hebben hun beleid op basis hiervan ingericht.

Er is sprake van een goede ondersteuningsstructuur als op alle gebieden een variatie aan ondersteuningsvormen beschikbaar is. Dit kan betekenen dat de gemeente dit zelf aanbiedt, maar kan bijvoorbeeld ook via andere organisaties plaats vinden zoals bij een zorgaanbieder, een vereniging of een vrijwilligersorganisatie. De vraaggebieden zijn:

1. Informatie en advies: mantelzorgers hebben behoefte aan informatie en advies over bijvoorbeeld de ziekte of beperking van hun naaste. Maar ook over mogelijke zorg en ondersteuning, regelingen etc.
2. Persoonlijke begeleiding: Hoe blijf je als mantelzorger in balans? Vormen van coaching en begeleiding om als mantelzorger regie te houden
3. Emotionele steun: Een luisterend oor, begrip en erkenning voor jou situatie als mantelzorger. Dit kan lotgenoten contact zijn, maar kan ook steun van familie of vrienden zijn of bijvoorbeeld de professionals die langs
4. Educatie: Allerlei trainingen en cursussen die de mantelzorger kunnen ondersteunen bij het versterken van hun draagkracht.
5. Praktische hulp: praktische vormen van hulp als verlichting van de mantelzorgtaken zoals huishoudelijke hulp, praktische hulp door vrijwilligers of hulp bij het aanvragen van zorg of ondersteuning.
6. Vervangende zorg: Voor als de mantelzorger tijdelijk geen ondersteuning kan bieden of even op adem wil komen. Denk daarbij aan verschillende vormen van respijtzorg.
7. Financiële ondersteuning: aan het mantelzorgen zijn kosten verbonden, denk aan onkosten of kosten omdat iemand minder kan werken. Er zijn verschillende financiële tegemoetkomingen mogelijk om mantelzorgers financieel te ontlasten.
8. Materiële hulp: denk hierbij aan hulpmiddelen voor de zorgvrager en/of mantelzorger om mantelzorgtaken te verlichten.

3 Onderzoek

De echte expert is de mantelzorger zelf. Daarom spraken we verschillende mantelzorgers in focusgroepen en kregen mantelzorgers de gelegenheid een digitale enquete in te vullen. Sleutelfiguren werken nauw samen met mantelzorgers of vertegenwoordigen een groep. Dus ook zij kunnen ons van waardevolle kennis en informatie voorzien.

In dit hoofdstuk beschrijven we de verschillende onderzoeksmethoden die zijn gebruikt om de lokale situatie in beeld te brengen. Een deskresearch gaf een globaal beeld: welke positie heeft mantelzorg in het lokale beleid, wie zijn belangrijke stakeholders en welke vragen zijn van belang in de rest van het onderzoek? De experts zijn de mensen om wie het gaat: de mantelzorgers. Zij zijn ervaringsdeskundig en weten als geen ander hoe het met ze gaat en wat zij nodig hebben. We spraken met mantelzorgers in groepsgesprekken en via een digitale enquête. Last but not least zijn de professionals die werken met mantelzorgers van enorme waarde voor het onderzoek. Welke signalen zien zij? Wat ervaren zij in hun samenwerking met mantelzorgers?

3.1 Deskresearch

De deskresearch diende om een globaal beeld van de huidige situatie omtrent mantelzorg in de gemeente Wijchen te verkrijgen en geeft richting aan het onderzoek. Wat is het beleid van de gemeente en wat is haar ambitie? Welke organisaties en welke professionals zijn belangrijke stakeholders en dienen we te betrekken bij het onderzoek? Welke vragen stellen we aan mantelzorgers en professionals? Daarnaast vormen we een beeld van mantelzorgers in de gemeente op basis van lokale cijfers, literatuurstudie en ontwikkelingen.

Daarnaast geven de lokale stukken en gesprekken met stakeholders inzicht in het lokale beleid. Bij het bestuderen van de stukken staan de volgende vragen centraal:

- Is er een dynamische beleidscyclus waarin mantelzorgers worden betrokken bij de totstandkoming van beleid?
- Wordt in mantelzorgers en vrijwilligers geïnvesteerd?
- Is er afstemming van (lokale) regels?

Volgens het model informele zorg zijn een dynamische beleidscyclus, investeren in mantelzorg en afstemming tussen (lokale) regels voorwaarde voor een goede ondersteuningsstructuur. Deze vragen geven dus richting aan de aanbevelingen.

3.2 Kwalitatieve verdieping met focusgroepen

De belangrijkste stakeholders in dit onderzoek zijn uiteraard mantelzorgers. Om goed inzicht te krijgen in welke ondersteuningsbehoefte mantelzorgers hebben en hoe zij de ondersteuning op dit moment ervaren, gingen we met hen in gesprek.

Dit gesprek voerden we aan de hand van focusgroepen. Focusgroepen zijn gestructureerde groepsgesprekken onder begeleiding van een onafhankelijke gespreksleider. Aan de hand van een gesprekshandleiding begeleidt de gespreksleider een gesprek. Focusgroepen geven inzicht in motieven van mantelzorgers (bijvoorbeeld voor het wel of niet gebruik maken van respijtzorg), behoeften en drempels die zij ervaren. Deze onderzoeksvorm geeft een kwalitatieve verdieping in de onderzoeksresultaten.

Er vonden twee focusgroepen plaats, één in de middag en één in de avond zodat ook mantelzorgers die overdag werken aanwezig konden zijn. Bij de focusgroepen waren 6

verschillende mantelzorgers aanwezig met allemaal een andere achtergrond en mantelzorgsituatie. De uitkomsten zijn vertrouwelijk en anoniem verwerkt.

3.3 Interviews met sleutelfiguren

Naast mantelzorgers zijn sleutelfiguren belangrijke stakeholders in het onderzoek. Sleutelfiguren zijn inwoners of professionals die een sleutelfunctie vervullen in het vinden en ondersteunen van mantelzorgers of een rol vervullen in het mantelzorgbeleid. Denk aan een mantelzorgconsulent, wijkverpleegkundige, vrijwilligers- of buurtcoördinator et cetera. De interviews met sleutelfiguren geven een beeld van de sociale kaart en ondersteuningsstructuren, ontwikkelingen in de ondersteuningsstructuren en signalen van mantelzorgers.

Aan de hand van een semigestructureerde interviewstructuur spraken we met 10 sleutelfiguren. De vier V's van het model informele zorg dienden als leidraad voor de interviews: Vinden, Verbinden, Versterken & Verlichten. De interviews zijn afgenomen door adviseurs van MantelzorgNL. De uitkomsten zijn vertrouwelijk en anoniem verwerkt.

3.4 Digitale behoeftepeiling

Wie zijn de mantelzorgers in de gemeente, welke voorzieningen gebruiken zij, wat is hun ervaren belasting en wat is hun ondersteuningsbehoefte? Aan de hand van een (digitale) behoeftepeiling ondervroegen we mantelzorgers. De uitkomsten van deze vragenlijsten geven een kwantitatief beeld van de huidige situatie in Wijchen. Voor de digitale enquête zet MantelzorgNL de expertise en de IT-omgeving van het Nationaal Mantelzorg Panel (NMP) in. Het NMP wordt gebruikt om mantelzorgers landelijk te bevragen en kan ook lokaal worden ingezet. De uitkomsten werden geanalyseerd en vergeleken met het landelijke beeld.

De vragenlijst bevat vragen die zijn gebaseerd op de volgende indicatoren:

- Achtergrondvragen, zoals leeftijd, samenstelling huishouden en geslacht.
- Ervaringen met en tevredenheid over keukentafelgesprek.
- Ervaringen met en behoefte aan mantelzorgondersteuning.
- Gebruik en behoefte aan respijt(zorg), ook uit het informele netwerk.
- Al dan niet ontvangen van de Mantelzorg-waardering en de tevredenheid erover

De digitale vragenlijst is verspreid onder zo vele mogelijk mantelzorgers. Mantelzorgers geregistreerd bij de gemeente, maar ook via lokale media en lokale organisaties.

3.5 Werksessies met professionals

In samenwerking met opdrachtgever, sleutelfiguren en belangrijkste samenwerkingspartners geven we het advies verder vorm. In deze fase werken we toe naar draagvlak voor deze aanbevelingen. Deze rapportage dient als basis voor de werksessie. Welke kansen en knelpunten in de ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers komen naar voren in het onderzoek? Herkennen de deelnemers dit? Vervolgens gaan we in de werksessie verder met de kansen die deelnemende organisaties zien om de huidige ondersteuningsstructuur en knelpunten te verbeteren? Tijdens interactieve werksessies maken we met de deelnemers een aanzet tot een gezamenlijke aanpak.

4 Resultaten en discussie

"Als ik het niet doe, wie doet het dan? Ik kan iemand toch niet aan zijn lot over laten?" is een van de uitspraken van een mantelzorger die de plicht voelt om te zorgen voor een naaste. Wat vinden mantelzorgers en professionals van de ondersteuning in Wijchen? We voerden gesprekken met mantelzorgers en voerden interviews met belangrijke sleutelfiguren.

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste uitkomsten van de verschillende onderzoeken. De uitkomsten zijn uitgewerkt op basis van de vier V's en de acht vraaggebieden (zie hoofdstuk 2 Theoretisch kader).

4.1 Deskresearch

Volgens de cijfers van het CBS zijn er in Wijchen per jaar ongeveer 12.000 mantelzorgers. Dat is ongeveer 35,4% van alle 16-plussers in de gemeente. Dat betekent dat (bijna) iedereen in de gemeente iemand kent die mantelzorg verleent. In gemeente Wijchen besteden de ongeveer 12.000 mantelzorgers circa 3,8 miljoen uren per jaar aan mantelzorgtaken. De waarde van die tijdsinzet wordt geraamd tussen de 35 en 58 miljoen euro per jaar. Als alle mantelzorgtaken worden vervangen door professionele ondersteuning, kost het de gemeente tussen de 29 en 109 miljoen euro per jaar (Ecorys, 2021).

Heldere visie

Voorwaarde voor goede mantelzorgondersteuning die aansluit bij de vraag en behoefte van mantelzorgers, is een heldere visie op mantelzorg. Deze visie kan vervolgens leidend zijn in uitvoeringsplannen en het opbouwen van goede lokale samenwerkingen. Kijkend naar het lokale beleid in de gemeente valt op dat mantelzorg, ondanks de grote aantallen, geen prominente plek heeft in het beleid.

In het model informele zorg, speelt het lokale beleid een cruciale rol in het 'Versterken', oftewel het verbeteren van de positie van mantelzorgers. De volgende vragen staan centraal in het onderzoek naar de positie van mantelzorg in lokaal beleid:

- Is er een dynamische beleidscyclus waarin mantelzorgers worden betrokken bij de totstandkoming van beleid?
- Wordt in mantelzorgers en vrijwilligers geïnvesteerd?
- Is er afstemming van (lokale) regels?

Mantelzorger wordt benoemd, maar ook erkend?

De mantelzorger wordt in een aantal beleidsstukken benoemd. In het coalitieakkoord 2022-2026[1] wordt gesproken over (pre-)mantelzorgwoningen en in het coalitieakkoord en het beleidsplan Wmo, Jeugd en Gezondheid komt het woord mantelzorg(er(s)) 4 keer voor. Ook in verschillende andere beleidsstukken komt het thema mantelzorg terug, zoals in de ketenaanpak dementie[2] en de woonzorgvisie[3].

[1] Coalitieakkoord 2022-2026 (Gemeente Wijchen, 2022)
[2] Ketenaanpak dementie in Wijchen (Gemeente Wijchen)
[3] Concept Woonzorg Visie 2021-2025 (Gemeente Wijchen, 2021)

Het belang van ondersteuning van mantelzorgers wordt in het beleidsplan erkend. "Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers om hen zoveel mogelijk in staat te stellen hun rol uit te voeren is in de Wmo bij de gemeente belegd. Ondersteuning aan mantelzorgers is belangrijk voor het bereiken van onze doelstellingen" (Gemeente Wijchen, 2021). In haar beleidsstuk omarmt de gemeente de visie van 'positieve gezondheid'. Deze visie sluit aan bij het behouden en versterken van draagkracht van mantelzorgers en maakt het in de ideale wereld mogelijk dat mantelzorgers op 'eigen wijze' kunnen zorgen. Uit de stukken blijkt echter geen dynamische beleidscyclus waarbij mantelzorgers in beeld zijn gebracht en betrokken bij de totstandkoming van het beleid.

Geen concrete aanpak voor mantelzorg en mantelzorgondersteuning
Zowel uit de verschillende (beleid)stukken als de gesprekken die we voerden met belangrijke stakeholders komt geen heldere visie van de gemeente op mantelzorg naar voren. Vragen als "wat is mantelzorg en wat betekent mantelzorg voor gemeente Wijchen?" en "wat wil de gemeente bereiken op het thema mantelzorg?" worden niet beantwoord. Een doorvertaling naar 'hoe' wil de gemeente dit bereiken lezen we niet terug. Of wel, welke investering wordt gedaan om positie van mantelzorgers te versterken en een goede ondersteuningsstructuur te realiseren komt in de stukken niet duidelijk naar voren.

De lokale welzijnsorganisatie blijkt een belangrijks samenwerkingspartner voor de gemeente op het gebied van mantelzorgondersteuning. Zij hebben de opdracht om mantelzorgers te ondersteunen. Door de lokale welzijnsorganisatie een opdracht te geven om mantelzorgers te ondersteunen, investeert de gemeente in mantelzorg en vrijwilligers. Aan de opdracht ontbreken echter duidelijk afgesproken resultaatverwachtingen of succesindicatoren.

Integrale benadering op 'mantelzorg' ontbreekt
Er staan mooie beloftes in het coalitieakkoord. Thema's als zorg dichtbij, preventie, aandacht voor mantelzorg passen bij een goed mantelzorgbeleid.

"Mantelzorgers zijn goud waard en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers" (Gemeente Wijchen, 2022).

Een veelvoorkomende belemmering die mantelzorgers ervaren is regeldruk. Mantelzorgers zijn op dit moment 17% van hun tijd kwijt aan administratieve taken. Dat is gemiddeld 4 uur per week (MantelzorgNL, 2019). Zorg dichtbij inwoners en laagdrempelige toegang tot zorg neemt (een deel van) de regeldruk weg.

Opvallend is dat hoewel er in de beleidsstukken gesproken wordt over een integrale benadering, er geen link wordt gelegd tussen mantelzorg en de beleidsvelden Jeugd en Gezondheid. Het is van belang om informele zorg te faciliteren en drempels weg te nemen. Hiervoor is samenhangend beleid nodig, ook in samenwerking met andere organisaties. Mantelzorg heeft bijvoorbeeld ook raakvlakken met werken en participatie. Bijna 1 op 4 inwoners combineert namelijk betaalde arbeid met mantelzorgtaken (De Boer, Plaisier, & De Klerk, 2019). Naast dat mantelzorgers zorgen voor hun naaste, hebben zij nog andere taken zoals het onderhouden van een gezin en werk en opleiding. Dit brengt naast het mantelzorgen dus ook andere zorgen met zich mee.

4.1.1 Belangrijkste uitkomsten
Hoewel mantelzorg van onschatbare waarde is voor de maatschappij (Den Blanken, Huis in 't Veld, Van Seben, & Spit, 2021), komt het thema mantelzorg en het belang hiervan niet duidelijk terug in het lokale beleid. De mantelzorger heeft een plek in het beleid, maar geen prominente

rol. Uit de stukken blijkt niet wie mantelzorgers zijn en hoe zij worden gefaciliteerd om mantelzorgtaken uit te voeren. Hoewel gesproken wordt van een integrale aanpak, wordt op het thema mantelzorg geen verbinding gelegd met andere beleidsvelden zoals jeugd of participatie. In de behoeftepeiling zullen we ook terugzien dat mantelzorgers belemmeringen ervaren van bureaucratische aard.

4.2 Kwalitatieve verdieping met focusgroepen

In de focusgroepen spraken we met 6 mantelzorgers. Het was een gevarieerde groep. Drie mensen die zorgen voor een partner, een ouder wie zorgt voor 2 kinderen met Autisme en partner, iemand wie zorgt voor een broer, iemand die ex-mantelzorger is van een partner en nu mantelzorg verleend aan een oom en tante die kinderloos zijn.

In totaal spraken we met 6 mantelzorgers in de focusgroepen. Dit is natuurlijk een beperkt aantal in vergelijking met de 12.000 mantelzorgers die in Wijchen zouden wonen. Het aantal deelnemers is dus niet representatief voor de brede groep mantelzorgers. Anderzijds geven de gesprekken met deze mantelzorgers rijke kwalitatieve informatie. De focusgroepen dienen voornamelijk om duiding te geven aan de resultaten uit de andere onderzoeken zoals de behoeftepeiling en interviews met sleutelfiguren. De thema's en ervaringen die aan bod kwamen in deze gesprekken hoorden we ook terug in de interviews met sleutelfiguren en zagen we ook terug in de behoeftepeiling. Daarnaast bevestigen de belevingen en ervaringen van deze mantelzorgers ook het landelijk beeld en resultaten die we in andere focusgroepen in andere gemeenten terug hoorden.

4.2.1 Belangrijkste uitkomsten

De mantelzorgers die deelnamen hebben ons veel informatie gegeven over hun situatie, wat er goed gaat en waar ze kansen voor verbetering zien in gemeente Wijchen. Stuk voor stuk vertelden ze een openhartig en persoonlijk verhaal, reageerden ze op elkaar en voerden ze een respectvol en open gesprek. Hoewel alle deelnemers mantelzorger zijn, bleek ook uit de verhalen hoe verschillend hun mantelzorgsituaties en ervaringen zijn. Als MantelzorgNL spreken we natuurlijk heel veel mantelzorgers, en zien we een grote diversiteit aan mantelzorgers. Ook deze focusgroepen in Wijchen bevestigen nogmaals dat er overeenkomsten zijn tussen mantelzorgers, maar dat er bovenal ook veel verschillen zijn en iedere mantelzorgsituatie uniek is.

Vinden mantelzorgers hun weg naar ondersteuning?

"Je doet het gewoon... "

...is een veelgehoorde uitspraak van mantelzorgers. Dat duidt allereerst aan dat mantelzorgers zichzelf niet altijd zien als 'mantelzorger', mantelzorgers vraagverlegenheid ervaren, maar ook omdat mantelzorgers zich verantwoordelijk voelen voor het leveren van mantelzorg.

De vraagverlegenheid is een verklaring waarom mantelzorgers niet om hulp vragen. Deelnemers ervaren gevoelens zoals falen, schuld en anderen niet lastig willen vallen. Ook willen ze de zorg voor hun naaste graag zelf doen. Ze voelen een intrinsieke motivatie of verplichting vanuit de relatie die zij met hun zorgvrager hebben: *"als ik het niet doe, wie doet het dan? Ik kan iemand toch niet aan zijn lot over laten?"* Een andere reden die werd genoemd is dat de zorgvrager de hulp van anderen niet accepteert.

Zolang een mantelzorger zichzelf niet als mantelzorger erkend, zal het voor hem of haar ook moeilijk zijn om hulp te vragen en de weg naar informatie en advies te vinden. Eén deelnemer

geeft aan dat zij af en toe het lokale krantje las, maar dat daar voor haar niets relevants in stond. Tot dat zij erachter kwam dat ze mantelzorger is. Nu leest ze het krantje vaker en ziet ze regelmatig informatie en activiteiten voorbijkomen voor mantelzorgers.

Voor de meeste deelnemers is het niet duidelijk welke organisatie(s) mantelzorgondersteuning aanbieden of waar zij met hun vragen terecht kunnen. Wat opviel in zowel de eerste als de tweede focusgroep is dat deelnemers Meervoormekaar kennen, maar niet weten dat zij daar terecht kunnen met mantelzorgvragen of voor mantelzorgondersteuning.

Ervaren mantelzorgers verlichting door ondersteuning?
Het Sociaal Wijkteam en Jeugdteam kan ook ondersteuning bieden aan mantelzorgers. Meestal is het de mantelzorger met wie het SWT communiceert. De samenwerking met het SWT of Jeugdteam wordt door de deelnemers verschillend ervaren:

- Eén van de deelnemers geeft aan heel erg blij te zijn geweest met de ondersteuning vanuit het SWT. Ze voelde zich gehoord en gezien en er is passende ondersteuning geboden voor haar en haar gezin.
- Een andere deelnemer ervoer dat er geen oog was voor haar situatie. *"Anderen [die mijn naaste niet kennen] bepalen op basis van een gesprekje wat mijn naaste wel of niet zelf kan […] en omdat mijn naaste niet in deze gemeente woont kan ik geen hulp van de gemeente krijgen"*. Deze deelnemer geeft aan dat ze geen vertrouwen heeft dat ze bij de gemeente terecht kan voor hulp.
- Eén deelnemer ervoer dat het SWT goede ondersteuning biedt, maar dat het daarbij goed je grenzen moet aangeven. Ze denken dan goed met je mee.

Afhankelijk van de zorgvraag worden de verschillende vormen van ondersteuning goed of minder goed ervaren. Deelnemers die zorgen voor iemand met een meer complexe of meer onbekende zorgvraag ervaren dat het moeilijker is om de juiste informatie te vinden en voelen zich minder gezien door de gemeente. Een deelnemer zorgt voor een partner met Parkinson: "*Je moet als mantelzorger ook aan jezelf denken. Je moet dan de gemeente gewoon vragen voor bijvoorbeeld een traplift of hulp in het huishouden".* Er zijn verschillende plekken waar mensen met Parkinson en hun mantelzorgers terecht kunnen voor informatie en lotgenotencontact zoals het Parkinson netwerk. Via dit netwerk worden mensen ook geïnformeerd over de verschillende ondersteuningsvormen van die mogelijk zijn.

Over de toekomst denken de deelnemers ongeveer hetzelfde. Ze verwachten dat er dan vooral vervangende (mantel)zorg nodig is om zelf op de been te blijven. Een deelnemer is bereid zich daar nu op voor en heeft bijvoorbeeld een traplift en huishoudelijke hulp aangevraagd, zodat er ook tijd vrij is voor haarzelf.

4.3 Interviews met sleutelfiguren

We spraken met verschillende sleutelfiguren. Professionals die samenwerken met mantelzorgers of mantelzorgers vertegenwoordigen. Denk daarbij aan mantelzorgondersteuner, medewerkers van de welzijnsorganisatie, het sociaal team, zorgaanbieders of gemeente, een vertegenwoordiger van de Wmo-raad en een aantal bestuurders.

Mantelzorgers (vroegtijdig) vinden
Allereerst valt op dat de respondenten een enorme betrokkenheid tonen bij inwoners en mantelzorgers in de gemeente. Stuk voor stuk signaleren ze dat er (veel) meer mantelzorgers in Wijchen zijn dan dat ze nu in beeld hebben. Mantelzorgers vragen niet zo snel om hulp, zijn zich niet bewust van het feit dat ze mantelzorger zijn of behoren tot een groep die professionals nog niet voldoende in beeld hebben zoals jonge mantelzorgers of mantelzorgers met een

migratieachtergrond. Het voelt voor professionals Jeugd alsof ze aan het uitproberen zijn, maar er geen plan ligt.

In de meeste gesprekken komt de wens naar voren om mantelzorgers eerder in beeld te krijgen zodat professionals ook vroegtijdig of preventief ondersteuning kunnen bieden. De mantelzorgers die bijvoorbeeld in beeld zijn bij de zorgaanbieders zijn vaak al overbelast. Ook Meervoormekaar ervaart dat mantelzorgers vaak pas bij hun terecht komen als er al sprake is van overbelasting. Op het moment dat er sprake is van overbelasting moet er acuut ondersteuning worden geboden en dreigt er crisis.

Versterken
De verschillende partners voelen een sterke verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het welzijn van inwoners en in het bijzonder mantelzorgers. Ze gaan op zoek naar mogelijkheden om zich hiervoor in te zetten, maar lopen vast op financiering en capaciteit. De samenwerking met de gemeente kwam in verschillende gesprekken naar voren. De sleutelfiguren geven aan dat de gemeente open staat voor het gesprek en altijd bereid is om mee te denken. Een aantal sleutelfiguren geeft aan dat het moeilijk is om tot plannen of nieuwe initiatieven te komen omdat er momenteel geen ruimte is bij de gemeente om mee te financieren.

Hoewel er een bestand is met geregistreerde mantelzorgers voor een mantelzorgcompliment en mantelzorgers ondersteunt worden door de verschillende organisaties, is het niet duidelijk geworden hoeveel mantelzorgers er nu in beeld zijn. Wil je actief kunnen sturen op mantelzorgbeleid en de positie van mantelzorgers versterken, dan is het van belang om te weten wat mantelzorgers in de gemeente kenmerkt, waar ze te bereiken zijn en hoeveel mantelzorgers ondersteuning wensen.

Partners willen meer verbinding
In alle gesprekken komt de wens naar voren om beter samen te werken. Iedere organisatie heeft bijvoorbeeld eigen kennis, die voor andere organisaties heel waardevol kan zijn. Meerdere keren wordt de oproep gedaan om deze kennis van elkaar beter te benutten. Een aantal sleutelfiguren geeft ook aan dat er meer kennis nodig is op mantelzorg en thema's die met mantelzorg te maken hebben.

De verschillende sleutelfiguren noemen ook verschillende netwerken waarin ze samenwerken. Er is niet een netwerk waar al deze sleutelfiguren deel van uitmaken. Om mantelzorgers eerder in beeld te krijgen en beter te kunnen ondersteunen vinden ze het belangrijk om elkaar te vinden en om samen te werken. Ook hierin proeven we dat er behoefte is aan een (gezamenlijke) visie op mantelzorg op basis waarvan ze ondersteuning kunnen bieden of initiatieven kunnen ontwikkelen.

Verlichten
Mantelzorgers hebben veelal behoefte aan emotionele steun. Dat er een plek is waar ze hun verhaal kwijt kunnen en dat er naar ze geluisterd wordt. De bureaucratie en de regels worden door hen als belemmerend en zelfs belastend ervaren. Een aantal sleutelfiguren vraagt zich af of er voldoende ondersteuningsaanbod is voor mantelzorgers. Waar kunnen mantelzorgers terecht? Bovenal de mantelzorgers die in een bijzondere situatie zitten. De professionals uiten hun zorgen over dat ondersteuning pas vaak laat wordt ingezet als er sprake is van (bijna) overbelasting.

Sociale cohesie en een sterk netwerk helpt mantelzorgers bij het versterken van hun draagkracht en het verlichten van hun draaglast. Zij kunnen bijvoorbeeld de zorg tijdelijk

overdragen aan een bekende, ze kunnen bij vrienden en familie terecht voor (emotionele) steun, maar kunnen ook gezamenlijk zorg dragen voor hun naaste. Ook voor de gemeente is het belangrijk dat inwoners (eerst) een beroep kunnen doen op naasten voordat zij gebruik maken van andere vormen van ondersteuning. In de gesprekken met mantelzorgers, sleutelfiguren en de deskresearch is echter (bijna) niet gesproken over activiteiten zoals netwerkversterking of versterken van sociale cohesie met betrekking tot mantelzorg.

4.4 Digitale behoeftepeiling

Inwoners van gemeente Wijchen kregen de gelegenheid om de digitale vragenlijst in te vullen met vragen over mantelzorgervaringen, behoefte aan mantelzorgondersteuning en beoordeling van de ondersteuning. De uitkomsten zijn verwerkt in een uitgebreide rapportage. Voor de volledige rapportage en een samenvatting van de uitkomsten verwijs ik u naar bijlage 1. Dit hoofdstuk beschrijft de meest opvallende en relevante resultaten.

Wie hebben we bereikt?

In totaal startten 171 respondenten aan het invullen van de vragenlijst en is de vragenlijst door 124 respondenten volledig doorlopen. Van de respondenten beschouwt 88% zich als mantelzorger. In vergelijking met andere gemeenten is dit een behoorlijk aantal. Dat is onder andere te verklaren door de wijze waarop respondenten geworven worden. De uitnodiging om deel te nemen is bijvoorbeeld gedeeld onder de mantelzorgers die geregistreerd staan als mantelzorger en in aanmerking komen voor een mantelzorgwaardering. Dit is de groep die wordt bereikt: mensen die zich aangesproken voelen, vaak meer intensief mantelzorg biedt en tegen zaken aanloopt. De uitkomsten van het onderzoek kunnen dus als representatief worden beschouwd voor deze groep mantelzorgers, maar geven geen beeld van de 'gemiddelde' mantelzorger.

Doelgroepen die niet bereikt zijn, zijn bijvoorbeeld mantelzorgers die minder lees- en schrijfvaardig zijn of jonge mantelzorgers. De uitkomsten van de behoeftepeiling zijn dus niet representatief voor deze groepen. Voor mensen die minder lees- en schrijfvaardig zijn is het over het algemeen moeilijk om de weg naar ondersteuning te vinden, waardoor het ook moeilijk is om deze groep via een enquête in beeld te krijgen. Jonge(re) mantelzorgers worden ook niet via deze weg bereikt. Het blijkt ook voor de sleutelfiguren moeilijk om de groep jonge mantelzorgers te bereiken en in beeld te krijgen.

De positie van mantelzorgers

Als we kijken vanuit de positie van mantelzorgers in het beleid zien we terug dat mantelzorgers belemmeringen ervaren van bureaucratische aard en contact met gemeente en instanties als stroperig ervaren.

Veel mantelzorgers ervaren last van regeldruk. Het is immers vaak de mantelzorger die contact heeft met instanties. Daar komt bij dat het zorglandschap in Nederland ingewikkeld door verschillende (lokale) regels en wetten voor inwoners. Bijna een derde van de respondenten ervaart knelpunten in de ondersteuning die vooral bureaucratisch van aard zijn. Elf respondenten plaatsen opmerkingen die gaan over knelpunten die zij ervaren in het kunnen combineren van betaalde arbeid en mantelzorg. Ze wensen financiële compensatie, zouden graag een dag minder per week werken en wensen praktische hulp die hen tijdswinst oplevert. Negen respondenten ervaren de contacten met de gemeente en ondersteuning als stroperig. Ze missen een loket of persoon waar je met al je vragen terecht kan, wensen maatwerk en meer vaart in de afhandeling van de vraag of toekenning van ondersteunint.

Respijtzorg
Ruim 72% van de respondenten staan er als mantelzorger alleen voor in de zorg voor hun naaste. Zij delen de zorg voor hun naaste dus niet met anderen, met als gevolg dat een groot beroep wordt gedaan op hun eigen assertiviteit om hulp en ondersteuning te vragen. Bij deze groep mantelzorgers is het belangrijk om ze tijdig in beeld te krijgen zodat zware (over)belasting bij henzelf kan worden voorkomen. Bijvoorbeeld door ze te laten ervaren dat zorg tijdelijk kan worden overgenomen. Uit ditzelfde onderzoek blijkt dat mantelzorgers die gebruik maken van respijtzorg, dit vrijwel in eigen kring oplossen.

Ervaren mantelzorgers verlichting door ondersteuning?
Opvallend is dat iets meer dan de helft van de respondenten het mantelzorgen combineert met betaalde arbeid, en dat vier op de tien werkende mantelzorgers combinatiedruk of problemen ervaart. De mantelzorgers die mantelzorgtaken matig of slecht weten te combineren met betaalde arbeid, zijn het minst positief over de bijdrage van mantelzorgondersteuning.

Daar komt bij dat ook uit de behoeftepeiling blijkt dat een groot deel van de mantelzorgers niet bekend is met de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning (52%) en 28% geeft aan dat dit ten aanzien van de mogelijkheden voor respijtzorg is. Juist respondenten die mantelzorgtaken combineren met (betaalde) arbeid hebben meer behoefte aan respijtzorg. Hoewel de behoefte aan respijtzorg ook erkend wordt door de sleutelfiguren en mantelzorgers in de focusgroep, geven mantelzorgers in de behoeftepeiling aan niet zo zeer gebruik te maken van respijt omdat ze er geen behoefte aan hebben of niet bekend zijn met de mogelijkheden.

De reden om geen gebruik te maken van de ondersteuning is voornamelijk omdat men onbekend is met de mogelijkheden. Ongeveer twee derde van de mantelzorgers wenst meer ondersteuning op het gebied van financiële tegemoetkoming, informatie en praktische hulp. De mantelzorgers die gebruik maken van ondersteuning zijn in de behoeftepeiling over het algemeen tevreden over de ondersteuning. Ook de mantelzorgwaardering wordt door de ontvangers veelal als 'tevreden' beoordeeld.

4.5 Werksessie met sleutelfiguren
Op 14 maart verzamelden verschillende sleutelfiguren in de gemeente Wijchen zich. Tijdens de werksessie presenteerden we de resultaten en gingen de sleutelfiguren gezamenlijk aan de slag met aanbevelingen.

In vier verschillende werkgroepen gingen deelnemers aan de slag om aanvullingen te doen op de aanbevelingen. In elke werkgroep stond een thema centraal: Vinden, Versterken, Verbinden en Verlichten. De aanbevelingen zijn concrete aanvullingen op de aanbevelingen uit de overige onderzoeken. Deelnemers beschreven lokale mogelijkheden om uitvoering te geven aan de thema's. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder kort beschreven, maar komen uitgebreid terug in de aanbevelingen.

Vinden
Waar kunnen we mantelzorgers vinden en hoe kunnen we hen bereiken? Iedereen kan mantelzorger zijn of worden. Dat maakt dat 'de mantelzorger' niet bestaat, maar dat de groep mantelzorgers een diverse groep is en op diverse plekken te vinden is of bereikt wordt.
In de werkgroep kwamen de vele verschillende vindplaatsen aan bod en werden tips en voorstellen aangedragen om mantelzorgers aan te spreken, het signaleren van (dreigende) overbelasting en het aangaan van het gesprek met mantelzorgers.

Tabel 1: Vindplaatsen van mantelzorgers zoals besproken tijdens werksessie

Vindplaatsen mantelzorgers	
Huisarts en praktijkondersteuner	Casemanager dementie
Seniorenverenigingen	Clubs
Bedrijfsarts	Werkgevers
Buren	Schoolmaatschappelijk werk/ mentor
Patiëntenverenigingen	Sociaal Wijkteam
Thuiszorg en Huishoudelijke hulp	Specialisten
Centraal punt voor verwijzingen en/of vragen	Voorlichting bij opleidingen MBO + HBO
Locaties ZZGzorggroep	Wijkverpleging
Pastorale Werkers	Dorpsondersteuners
Mantelzorgcafé/Alzheimer café	Etc.

Versterken
Professionals ervaren verschillende belemmeringen in het ondersteunen of doorverwijzen van mantelzorgers door regels en procedures. De AVG is daar een voorbeeld van. Een van de conclusies uit de werkgroep is dat de huidige ondersteuningsstructuur gefragmenteerd is.

Verbinden
Hoe kan de verbinding tussen praktijken en mantelzorgers in Wijchen beter? In de werkgroep voor het thema verbinden kwamen de volgende tips en aanbevelingen naar voren:
Een aanjager/regisseur op het gebied van mantelzorg, als spin in het web, een steunpunt of vraagwijzer mantelzorg onafhankelijk van wetten of organisaties, mantelzorgcafés, een casemanager, op de hoogte zijn van elkaars aanbod en kennis, laagdrempelig toegankelijk, buiten kaders oplossingen durven te vinden.

Verlichten
De vraag die centraal stond in de werkgroep 'verlichten' was: hoe kunnen mantelzorgers beter ondersteund worden? Daarbij is aandacht voor mensen belangrijk: biedt een luisterend oor en luister naar hun verhaal. Mensen (vooral de oudere generatie) zullen niet snel om hulp vragen. Er is een plan nodig: met elkaar een richting bepalen en het plan samen uitvoeren. Doorbreek het taboe en stel de mantelzorger centraal. Stem financieringsvormen op elkaar af.

5 Conclusies en aanbevelingen

"In een participatiesamenleving is een duurzame en effectieve mix van formele en informele zorg noodzakelijk. Uitgangspunt daarbij is dat mantelzorgers op eigen wijze kunnen zorgen voor een ander. Want wie kan zorgen op een manier die goed bij het eigen leven past, zal langer, beter en gezonder voor de ander kunnen zorgen." (Model informele zorg, 2017)

Op basis van het model informele zorg (de vier V's van vinden, versterken, verbinden en verlichten) worden de conclusie en aanbevelingen geformuleerd. Wat kwam er uit de onderzoeken en hoe kan de gemeente samen met samenwerkingspartners mantelzorgers in de toekomst vinden, hun positie versterken en hun draagkracht verlichten.

5.1 Vinden

Om mantelzorgers van dienst te zijn en te ondersteunen moeten ze eerst worden gevonden. Pas als mantelzorgers in beeld zijn kan de gemeente hun positie versterken, verbinden met andere organisaties en hun draaglast verlichten. Bij 'vinden' draait het erom dat mantelzorgers in beeld zijn en bereikt worden. Kies daarbij voor de 'juiste toon' waarom mantelzorgers zich aangesproken voelen, het gezamenlijk benutten van vindplaatsen en het opbouwen van een relatie (Model informele zorg). Professionals van zorgorganisaties komen vaak met mantelzorgers in contact, maar ook werkgevers en bedrijfsartsen, of vertrouwenspersonen op scholen. Daarnaast zijn mantelzorgers te vinden op meer informele plekken zoals clubs, verenigingen en religieuze gemeenschappen of gewoon als buur of dorpsgenoot.

Heeft de gemeente alle mantelzorgers in beeld? Mantelzorgers beschouwen zich zelf niet altijd als mantelzorger en ervaren vraagverlegenheid. Dit blijkt uit de gesprekken die we met mantelzorgers voerden, maar ook uit de gesprekken met professionals. Daarnaast blijkt het moeilijk om specifieke groepen te bereiken zoals jonge mantelzorgers, maar bijvoorbeeld ook mensen met een migratieachtergrond, mantelzorgers van jonge mensen met dementie of werkende mantelzorgers.

In de interviews en gesprekken met mantelzorgers komt naar voren dat er een groot beroep wordt gedaan op de eigen assertiviteit van mantelzorgers om hulp te vragen, en om aan te geven wat je wel en niet kan. Het gesprek gaat meestal over de zorgvrager en niet direct over de mantelzorger. Maar in alle interviews komt ook naar voren dat professionals mantelzorgers graag eerder willen bereiken, preventief en vóórdat er sprake is van overbelasting.

Opvallend is dat Meervoormekaar de organisatie is die in opdracht van de gemeente mantelzorgers ondersteunt. De meeste professionals kennen de organisatie, maar mantelzorgers die wij spraken en sommige professionals weten echter niet dat Meervoormekaar ook de plek is waar mantelzorgers naar toe kunnen met vragen of voor ondersteuning.

5.1.1 Aanbevelingen

1. **Deel ervaringsverhalen en spreek mantelzorgers aan met de juiste toon**
   Het delen van ervaringsverhalen en successen van mantelzorgers is van groot belang in het bewustwordingsproces. Niet alleen voor de doelgroep zelf. Het motiveert ook betrokken maatschappelijke partners. Richt bijvoorbeeld een groep "mantelzorg

ambassadeurs." op. Laat hen een deel uitmaken uit de lokale en regionale netwerkbijeenkomsten.

Het blijkt voor professionals moeilijk om een bredere groep mantelzorgers te bereiken zoals bijvoorbeeld jonge mantelzorgers. Ook uit de behoeftepeiling blijkt dat een beperkte groep mantelzorgers wordt bereikt. Daarnaast is de groep mantelzorgers divers. Het is dus belangrijk om de verschillende groepen met een andere taal en toon aan te spreken. Ga daarvoor in gesprek met mantelzorgers zelf en zorg dat kennis over de groepen up-to-date is.

Tip:
Jaarlijks, in juni, vindt de week van de jonge mantelzorger plaats. Op de website www.weekvandejongemantelzorger.nl zijn verschillende communicatie materialen beschikbaar die lokaal gebruikt kunnen worden.

Tip:
Gemeente Nijmegen voert een actieve social media campagne uit voor jonge mantelzorgers. Meer informatie vind je op hun website www.mantelzorg-nijmgen.nl (jonge mantelzorgers)

2. **Zorg voor de juiste kennis en vaardigheden van professionals en vrijwilligers**
   Aansluiten bij de beleving van de mantelzorgers, hen in gesprekken betrekken en responsief te werk gaan vraagt om vaardigheden. Voor een integrale mantelzorgondersteuning zijn actuele kennis, methodisch werken en goede communicatieve vaardigheden voor een brede groep professionals en vrijwilligers van cruciaal belang. Immers, zij zijn degenen die mantelzorgers in hun dagelijkse werk tegenkomen.

Aanbeveling uit de werksessie met professionals:
Maak gebruik van signaalkaarten. Door middel van deze signaalkaarten worden professionals, vrijwilligers en (sociale) contacten van mantelzorgers geïnformeerd over signalen die duiden op overbelasting of een risico op overbelasting, en bevat tips en adviezen hoe mantelzorgers ondersteunt kunnen worden of doorverwezen.

Tip:
Organiseer workshops, cursussen en trainingen. De lokale ondersteuners hebben ervaring met en kennis over mantelzorg en hoe mantelzorgers ondersteunt kunnen worden. Laat hen workshops organiseren voor lokale partners op het gebied van specifieke doelgroepen en (lokaal) aanbod (zie ook aanbeveling 5.3.1).

Tip:
Organiseer je een gastles of bijeenkomst voor (medewerkers van) een gemeente, zorginstelling, of voor een werkgever? Schakel dan een ervaringsdeskundige van MantelzorgNL in om het thema mantelzorg een gezicht te geven. De deelnemers krijgen zo een goed beeld van wat mantelzorgers betekenen voor zorgvragers en welke ondersteuning zij daarbij nodig hebben. De ervaringsdeskundigen zijn vrijwilligers die getraind zijn om voor groepen en bij bijeenkomsten te spreken.

3. **Formuleer heldere opdracht aan opdrachtnemers ten aanzien van vinden en ondersteunen van mantelzorgers**
   Om de mantelzorgondersteuning in Wijchen efficiënter in te richten is een analyse van de huidige opdracht aan en werkwijze van Meervoormekaar nodig. Meervoormekaar heeft

de opdracht om mantelzorgers te vinden en ondersteunen en vervult daarmee een cruciale sleutelfunctie. Welke concrete verwachtingen heeft de gemeente t.a.v. mantelzorgondersteuning door Meervoormekaar. Passen deze in het huidige plan van aanpak van mantelzorgondersteuning? Welke werkwijze past bij de visie op mantelzorg en de visie van de gemeente? Welke rol pakt de opdrachtnemer voor mantelzorgondersteuning binnen de uren die er beschikbaar zijn en wat betekent dat voor hun taken? Het is belangrijk om hier overeenstemming over te vinden.

4. **Bouw een relatie op met mantelzorgers en samenwerkingspartners**
   Wilt u mantelzorgers blijvend bereiken? Dan is het van essentieel belang om een vertrouwensrelatie op te bouwen. Goede informatievoorziening, bereikbaarheid en open communicatie zijn onmisbaar voor het creëren van vertrouwen. Deze functionele vertrouwensrelatie is ook onderling tussen gemeente, welzijns- en zorgorganisaties en werkgevers belangrijk. Een concreet voorbeeld waarmee je een relatie kunt opbouwen en in standhouden is de mantelzorgwaardering.

Tip:
In het onderzoek spraken we verschillende mantelzorgers. De experts zijn en blijven toch echt de mantelzorgers. Een klankbordgroep mantelzorg kan gemeenten en organisaties helpen om communicatie over mantelzorgzaken op een passende wijze vorm te geven. Hoe voelt de mantelzorger zich aangesproken? Door wie laten zij zich het liefste informeren?

5.2 Versterken

U werkt echt aan kwaliteit en ondersteuning als u beleid opstelt samen met mantelzorgers en degenen die hen ondersteunen. Er is sprake van een dynamische beleidscyclus wanneer u samen het beleid maakt, evalueert en bijstelt, op basis van de ervaringen en de ervaringsdeskundigheid van diegenen over wie het beleid gaat. De eerste stap daartoe is dat u als gemeente, zorgaanbieder, werkgever of (welzijns)organisatie een goede visie op mantelzorg formuleert. Dus: hoe ziet u de mantelzorg? Welke spelers zijn lokaal relevant? Hoe kijken zij tegen informele zorg aan? Wat wilt u bereiken? Wat is er nodig om dat te realiseren?

Dit onderzoek is een eerste stap in het betrekken van mantelzorgers en samenwerkingspartners in het formuleren van visie en beleid. Daarnaast is het van belang te investeren in preventie van overbelasting van mantelzorgers en samenwerking tussen mantelzorgers en zorgverleners. Vanuit de partners wordt een duidelijke wens uitgesproken om mantelzorgers eerder in beeld te krijgen. Faciliteer samenwerkingspartners om dat mogelijk te maken. Partners voelen dat er bezuinigingen zijn. De gemeente is een goede gesprekspartner, maar zit ook met krappe budgetten. Er worden minder indicaties afgegeven, maar dit leidt wel tot overbelasting van mantelzorgers en crisisopnames.

Uit de behoeftepeiling komt naar voren dat mantelzorgers voornamelijk belemmeringen ervaren van bureaucratische aard. Ook uit de interviews en uit landelijke onderzoeken blijkt dat mantelzorgers veel tijd kwijt zijn aan uitzoeken en regelen van zaken. De mantelzorgers zijn immers vaak de mensen met wie de zorg voor hun naaste wordt afgestemd. Ook is het veld van regelingen en mogelijkheden onduidelijk. Mantelzorgers weten niet waar ze naar toe kunnen met hun vragen, professionals weten ook niet altijd de weg te vinden naar de juiste ondersteuning en dan is er ook nog sprake van bezuinigingen waardoor een groter beroep ontstaat op mantelzorgers.

5.2.1 Aanbevelingen

Advies vanuit de werksessie met professionals:
Realiseer een centraal punt mantelzorg. Betrek bij de ontwikkeling zowel beleid als uitvoering. Faciliteer mantelzorgers en laat hen zelf bepalen wat zij nodig hebben. Voer een open gesprek en zorg voor voldoende respijtvoorzieningen.

1. **Formuleer gezamenlijk met samenwerkingspartners en mantelzorgers een heldere visie**
   Er ontbreekt een gemeentelijke visie op mantelzorgondersteuning. Het is duidelijk dat de gemeente mantelzorgers wil ondersteunen om het zorgen voor een naaste zo lang mogelijk vol te houden, al dan niet met behulp met eigen netwerk en professionals. Echter een visie op hóé de gemeente dit wil bereiken ontbreekt. In een visie, opgesteld in samenspraak met maatschappelijke partners, dienen concrete doelen (maatschappelijke resultaten) vastgelegd worden, ook voor specifieke doelgroepen zoals jonge mantelzorgers. Dit onderzoek is een eerste stap.

Tip:
Start 'Het goede mantelzorggesprek' (gemeente de Bilt) of een 'Mantelzorgdebat' (gemeente Houten). Deze gemeenten organiseren een evenement waarbij mantelzorgers, bestuurders, samenwerkingspartners en werkgevers met elkaar in gesprek of in debat kunnen over het thema mantelzorg. De ervaring leert dat men verschillende ideeën heeft over mantelzorg en wat mantelzorgers nodig hebben. Een dergelijk gesprek of debat geeft inzicht in de verschillende ideeën, maar ook in waar iedereen staat en wat zij als organisatie nodig hebben om deel te nemen aan de ambitie.

2. **Ontwikkel een integraal perspectief op mantelzorg**
   De groep mantelzorgers is divers en heeft dus ook diverse ondersteuningsvragen. Er zijn mantelzorgers die hun mantelzorgtaken combineren met (betaalde) arbeid, het onderhouden van een gezin of zelfs mantelzorgen voor meerdere naasten. Daarnaast kunnen thema's als eenzaamheid, armoede en gezondheid ook een rol spelen bij mantelzorg. Maar mantelzorgers reizen ook voor en met hun naaste, maken kosten voor het mantelzorgen en wensen soms samen of dichtbij hun naaste te wonen. Dat maakt dat mantelzorgbeleid ook raakvlakken heeft met parkeerbeleid en openbare ruimte, wonen, participatiewet of financiële regelingen. Geef opdracht aan de aanjager mantelzorg (zie aanbevelingen 5.3.1) om ook in deze beleidsthema's mantelzorg een plek te geven. Gebruik daarbij de kennis die wordt opgedaan in de pilots vereenvoudigen toegang tot mantelzorgregelingen.

3. **Investeer in samenwerking en mantelzorg(ondersteuning)**
   Het investeren in mantelzorgers en goede ondersteuning voor hen is noodzakelijk om het sociaal domein financieel houdbaar te houden (Woittiez, Eggink, & Verbeek-Oudijk, 2019). Zorg voor geoormerkte budgetten, maar ook voor heldere samenwerkingsafspraken en doelstellingen met samenwerkingspartners en investeer in het aanspreken van nieuwe of onbekende doelgroepen.

Tip:
MantelzorgNL maakte voor iedere gemeente een 10-puntenplan. Het pamflet voor gemeente Wijchen is als bijlage bijgevoegd.

5.3 Verbinden

Verbinden wil zeggen: het lokale samenspel tussen zorgvrager, formele en informele zorgverleners en (zorg)organisaties vormgeven. Een goede verbinding op organisatieniveau maar ook op individueel niveau is een voorwaarde voor het goed kunnen vinden en versterken van mensen. Deze verbinding komt tot stand door een gezamenlijke werkwijze, deskundigheidsbevordering en het samenwerking tussen het informele en formele veld.

In alle gesprekken komt de wens naar voren om beter samen te werken. Iedere organisatie heeft bijvoorbeeld eigen kennis, die voor andere organisaties heel waardevol kan zijn. Meerdere keren wordt de oproep gedaan om deze kennis van elkaar beter te benutten. Een aantal sleutelfiguren geeft ook aan dat er meer kennis nodig is op mantelzorg en thema's die met mantelzorg te maken hebben.

De verschillende sleutelfiguren noemen ook verschillende netwerken waarin ze samenwerken. Er is niet een netwerk waar al deze sleutelfiguren deel van uitmaken. Om mantelzorgers eerder in beeld te krijgen en beter te kunnen ondersteunen vinden ze het belangrijk om elkaar te vinden en om samen te werken. Ook hierin proeven we dat er behoefte is aan een (gezamenlijke) visie op mantelzorg op basis waarvan ze ondersteuning kunnen bieden of initiatieven kunnen ontwikkelen.

Hoewel de gemeente als goede gesprekspartner wordt gezien door de verschillende sleutelfiguren voelen zij zich niet altijd gezien of gehoord door de gemeente. Organisatie merken dat er bezuinigd wordt. Gemeente denkt wel mee, maar het lukt niet om mee te investeren aan innovatieve projecten. Ze ervaren dat besluiten achter gesloten deuren worden genomen. Ook zien we in de beleidstukken niet terug wie de belangrijkste samenwerkingspartners zijn en hoe zij betrokken worden bij de totstandkoming van het beleid.

5.3.1 Aanbevelingen

1. **Stel een aanjager mantelzorg aan (1fte)**
   Stel een aanjager mantelzorg aan die zich inzet voor het vinden en bereiken van mantelzorgers, bewustwording over mantelzorg, delen van kennis over mantelzorg, maar bovenal verbinden van organisaties die iets voor mantelzorgers kunnen betekenen.
   Er zijn veel plaatsen waar mantelzorgers gevonden kunnen worden. Alle organisaties betrokken in dit onderzoek hebben mantelzorgers in beeld. Daarnaast zijn mantelzorgers te vinden in lokale verenigingen, op scholen, in culturele of religieuze gemeenschappen. Een aanjager kan als sleutelfunctie fungeren in het vinden en bereiken van mantelzorgers en het verbinden van de lokale ondersteuningsstructuur voor deze mantelzorgers.

Aanbeveling vanuit de werksessie met professionals:
Een aanjager of regisseur mantelzorg is een spin in het web en kan onafhankelijk, wet - en organisatie-overstijgend adviseren en oplossingen vinden. Hij of zij verbindt organisaties en is op de hoogte van het aanbod van de verschillende organisaties en verenigingen.

Tip:
Verschillende gemeenten werken met een aanjager mantelzorg, maar vullen dit op verschillende manieren in. Gemeente Purmerend heeft bijvoorbeeld een 'mantelzorgregisseur' in dienst. Zij is zowel betrokken bij de beleidsvorming als bij de uitvoering van de ondersteuning. In complexe casussen wordt zij betrokken en zet ze haar netwerk in om de juiste ondersteuning te organiseren. Gemeente Arnhem heeft de rol van aanjager juist belegd bij de uitvoeringsorganisatie (zie volgende tip).

2. **Faciliteer lokale samenwerking**
   De aanjager stimuleert lokaal samenwerken. Geen organisatie kan alleen grote maatschappelijke vraagstukken alleen oplossen. Initieer in gemeente Wijchen breed mantelzorgoverleg met werkagenda. Het is van belang te werken aan een professioneel klimaat dat gekenmerkt wordt door openheid, met respect voor elkaars kennis, belangen en een manier van omgaan met elkaar op basis van gelijkwaardigheid. Zo ontstaat een gevoel van gedeelde verantwoordelijkheid voor de vragen en uitdagingen van mantelzorgers in Wijchen. Betrek zowel uitvoerende professionals als bestuurders.

Tip:
In gemeente Arnhem zetten ze mantelzorg op de kaart met een Gideons aanpak. Partners die zich conformeren aan 'het Mantelzorgakkoord' stellen intern een Gideon aan. Iedere organisatie krijgt de ruimte om op eigen wijze, passend bij de organisatie, het thema mantelzorg aan te pakken. Een verpleeghuis heeft immers heel andere belangen en incentives dan bijvoorbeeld een werkgever. Een aanjager (zie aanbevelingen 5.3.1) biedt iedere organisatie de informatie en kennis die zij nodig hebben voor hun aanpak.

3. **Investeer in deskundigheidsbevordering**
   Om ondersteuning en hulp op maat aan te kunnen bieden aan mantelzorgers is het van belang dat (zorg)professionals en ondersteuners samenwerken met de mantelzorger. Dat zij kunnen aansluiten bij de beleving van de mantelzorgers, hen in gesprekken betrekken en responsief te werk gaan vraagt om vaardigheden (zie aanbevelingen 5.1.1). Biedt gezamenlijke trainingen, workshops en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan voor het verwerven van 'nieuwe' kennis en kennis die aansluit op de laatste ontwikkelingen.
   De professionals in Wijchen beschikken over expertise en ervaring. Biedt naast brede deskundigheidsbevordering ook aan de lokale partijen een platform voor kennisuitwisseling. Zo leren ze elkaars werkwijze, taken en rollen nog beter kennen. Een belangrijk element in het integraal samenwerken. Aan de andere kant kunnen ze gezamenlijk investeren in deskundigheidsbevordering bijvoorbeeld door cursussen, workshops en trainingen te volgen en organiseren.

Tip:
MantelzorgNL beschikt over een breed aanbod aan trainingen en workshops met betrekking tot specifieke doelgroepen, kennis en vaardigheden voor het werken met en ondersteunen van mantelzorgers. Denk aan goed samenspel of het goede gesprek. De Mantelzorglijn is dagelijks tijdens kantooruren beschikbaar voor informatie en advies, ook voor vrijwilligers en professionals.

5.4 Verlichten

De groep mantelzorgers en hun situatie is divers. Dat zag je bijvoorbeeld al terug in de verschillende verhalen van de deelnemers aan de focusgroep, maar hoorden we ook in de interviews en weten we inmiddels uit alle verhalen die we bij MantelzorgNL horen. Een mantelzorger ervaart verlichting als zij door ondersteuning kunnen zorgen op eigen wijze, een balans ervaren tussen het mantelzorgen en andere activiteiten in het dagelijks leven en zo met voldoening kunnen mantelzorgen.

Hoewel veel organisaties en de mantelzorgers die we spraken Meervoormekaar als organisatie kennen, was een deel van de respondenten niet op de hoogte dat Meervoormekaar ook mantelzorgondersteuning biedt. Het is dus niet duidelijk of en waar mantelzorgers met hun (ondersteunings-)vragen terecht kunnen. Daarnaast zien we dat ondersteuning voornamelijk

'aanbodgericht' wordt ingezet. Of wel vanuit de bekende bestaande ondersteuningsvormen. Dat is bijvoorbeeld het BOS-project, de voorzieningen vanuit de eigen zorg organisatie of de mantelzorgcafé's.

Als we kijken naar de uitkomsten van de behoeftepeiling en focusgroepen verwachten mantelzorgers in de toekomst meer gebruik te willen maken van respijtzorg. Zij willen dit voornamelijk binnen eigen kring regelen. Aan de andere kant horen we van professionals dat zij ervaren dat er te weinig mogelijkheden voor respijtzorg zijn zoals dagbesteding en logeerzorg. Beide vormen worden onzes inziens te weinig benut en aangeboden.

Ook komt de behoefte aan emotionele steun en een luisterend oor terug in de gesprekken met de professionals. Hoewel het in de behoeftepeiling en focusgroep niet zo expliciet wordt benoemd, merken we onder mantelzorgers dat er wel degelijk behoefte is aan een luisterend oor, begrepen worden door anderen en erkenning voor hun situatie.

5.4.1 Aanbevelingen

Aanbeveling vanuit de werksessie met sleutelfiguren:
Heb aandacht voor mensen, biedt een luisterend oor en luister naar hun verhaal. Mensen (vooral de oudere generatie) zullen niet snel om hulp vragen.

1. **Zorg voor 1 loket waar mantelzorgers terecht kunnen voor informatie en advies**
   Zowel mantelzorgers als professionals zien het belang van het oprichten van één loket waar mantelzorgers en professionals terecht kunnen voor informatie en advies. Informatie over alle relevante regelingen, vormen van ondersteuning, maar ook advies hierover en doorverwijzen naar passende ondersteuning. Zo blijven de mantelzorgers veel bureaucratische handelingen bespaard. Deze rol ligt nu bij Meervoormekaar en kan onzes inziens veel beter worden benut. Ten eerste door echt capaciteit te reserveren (1Fte), ten tweede door een heldere opdrachtformulering en ten derde dat iedereen in het mantelzorgveld er van op de hoogte is.
   Het is dus belangrijk dat mantelzorgers en professionals weten waar zij terecht kunnen en hier herhaaldelijk via de beschikbare communicatiekanalen over worden geïnformeerd. Deze aanbeveling wordt ook door de sleutelfiguren geadviseerd (hoofdstuk 4.5).

2. **Zorg voor voldoende aanbod van draaglast verlichtende ondersteuningsvormen**
   Gebruik daarbij de acht vraaggebieden als uitgangspunt. Welke vormen van ondersteuning zijn nu beschikbaar, welke vormen van ondersteuning kunnen mantelzorgers bij andere organisaties en wetten gebruiken en waar liggen nog hiaten? Uit de gesprekken kwam naar voren dat vormen van vervangende zorg zoals logeren of dagbesteding nog niet voldoende beschikbaar zijn. Uit de behoeftepeiling komt vooral naar voren dat er behoefte is aan praktische ondersteuningsvormen. Mantelzorgers en professionals benoemen ook dat er sterke behoefte is aan lotgenotencontact. Ook is het van belang om ondersteuning te bieden bij netwerkversterking, zodat mantelzorgers meer gebruik kunnen maken van hun eigen netwerk voor bijvoorbeeld emotionele steun of het delen van mantelzorgtaken.
   Dergelijke ondersteuningsvormen verlichten de lasten voor mantelzorgers en versterken hun draagkracht. Uiteraard staan hier kosten tegenover, maar goede ondersteuning preventief inzetten brengt ook baten op langere termijn met zich mee. Ga daarover in gesprek met politiek en belangrijke samenwerkingspartners, maar denk ook aan andere financieringsbronnen zoals fondsen, bedrijfsleven en zorgverzekering.

Tip:
Gemeente Nijmegen biedt dienstenvouchers aan voor mantelzorgers. Mantelzorgers kunnen die verzilveren voor hulp in huis.

Tip:
Mantelzorg heeft ook raakvlakken met andere levensgebieden zoals werk. Werkgevers kunnen hun werknemers ondersteunen door 'mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid' voor werknemers die ook mantelzorger zijn. De gemeente is een grote werkgever in de regio en kan zich ontwikkelen tot een Mantelzorgvriendelijke Werkgever. Daarmee geeft de gemeente een goed voorbeeld voor andere werknemers én wordt een grote groep mantelzorgers in de regio bereikt.

3. **Maak het mogelijk dat ondersteuning preventief en integraal kan worden ingezet**
   Hierboven formuleerden we een aanbeveling om een gezamenlijke visie en ambitie te formulieren op het thema mantelzorg. Formuleer daarbij wat wordt verstaan onder preventie en formuleer een gezamenlijke werkwijze hoe mantelzorgondersteuning preventief wordt ingezet.

Tip: het familiegesprek
Respijtzorg is een vorm van draaglast verlichtende ondersteuning. De mantelzorger wordt daarmee ontlast. Daarnaast is het belangrijk om voorzieningen aan te bieden die draagkracht van mantelzorgers versterken. Een persoonlijk gesprek met mantelzorgers kan bijdragen aan het versterken van hun draagkracht. Een mantelzorger voelt zich gehoord, de professional krijgt veel informatie over de situatie en kan daarbij passende vormen van ondersteuning zoeken. Ook coaching kan een vorm van een open gesprek zijn waarin thema's als eigen grenzen stellen, omgaan met vraagverlegenheid en de veranderende relatie aan de orde komen.
Een andere waardevolle vorm van open gespreksvoering is het familiegesprek. Dit is een gesprek tussen zorgvrager, mantelzorger en andere naasten. De kracht van dit gesprek is een open communicatie met alle deelnemers in het gesprek. Een familiegesprek kan bijdragen aan netwerkversterking en goede samenwerking tussen naasten waardoor zij mogelijk minder een beroep hoeven doen op professionele ondersteuning. Mantelzorgers geven namelijk aan dat zij voor bijvoorbeeld vervangende zorg het liefste een beroep doen op naasten.

Bronlijst

Bussemaker, J. (2009). *Basisfuncties Lokale ondersteuning vrijwilligerswerk en mantelzorg.* Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De Boer, A., Plaisier, I., & De Klerk, M. (2019). *Werk en mantelzorg.* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Den Blanken, J., Huis in 't Veld, T., Van Seben, R., & Spit, W. (2021). *De maatschappelijke waarde van mantelzorg.* Rotterdam: Ecorys.

Ecorys. (2021, juli 9). *Wat is de waarde van mantelzorg per gemeente?* Opgehaald van Mantelzorg.nl: https://www.mantelzorg.nl/nieuws/wat-is-de-waarde-van-mantelzorg-per-gemeente/

Ecorys. (2021, juli 9). *Wat is de waarde van mantelzorg per gemeente?* Opgehaald van MantelzorgNL: https://www.mantelzorg.nl/nieuws/wat-is-de-waarde-van-mantelzorg-per-gemeente/

Gemeente Wijchen. (2021). *Beleidsplan Wmo, Jeugden Gezondheid 2021-2024.*

Gemeente Wijchen. (2021). *Woonzorgvisie Wijchen (concept).*

Gemeente Wijchen. (2022). *Coalitieakkoord 2022-2026, samen verschil maken.*

Gemeente Wijchen. (sd). *Ketenaanpak dementie in Wijchen.*

Kooiker, S., De Jong, A., Verbeek-Oudijk, D., & De Boer, A. (2019). *Toekomstverkenning mantelzorg aan ouderen in 2040.* Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Levitsky, S. (2014). Caring for our Own: Why There Is No Political Demand For Social Welfare Rights. *Oxford Scholarship Online*.

Mezzo. (2017). *Model Informele Zorg.* Bunnik: Mezzo.

Woittiez, I., Eggink, E., & Verbeek-Oudijk, D. (2019). *Wat als zorg wegvalt.* Den Haag: SCP.

MantelzorgNL
Helpt jou helpen

Bijlagen

Bijlage 1: rapportage behoeftepeiling

Onderzoek
Mantelzorgers gemeente Wijchen
2021

MantelzorgNL

Auteur: Eelco Visser
Zeist, december 2021

Inhoudsopgave

1. Werkwijze en presentatie resultaten 3
1.1 Gevolgde werkwijze 3
1.2 Presentatie van de resultaten 3

2. Mantelzorgers in de gemeente Wijchen 4
2.1 Kenmerken mantelzorgers en hun zorgsituatie 4
2.2 Mantelzorg verlenen 8
2.3 Gebruik en behoeften aan mantelzorgondersteuning 13
2.4 Respijtzorg 18
2.5 Mantelzorgwaardering 21
2.6 Ervaren beperkingen en belasting 21

3. Samenvatting en conclusies 24

Bijlage 1
Volledig overzicht resultaten

1. Werkwijze en presentatie resultaten

1.1 Gevolgde werkwijze

Digitale vragenlijst
De vragenlijst is opgesteld door Mantelzorg NL en vervolgens voorgelegd aan de gemeente Wijchen voor feedback. Deze is verwerkt in een definitieve lijst die digitaal is aangemaakt en door de gemeente digitaal is uitgezet in november 2021. De vragenlijst bevat vragen die zijn gebaseerd op de volgende indicatoren:

- Achtergrondvragen, zoals leeftijd, samenstelling huishouden en geslacht.
- Ervaringen met en tevredenheid over keukentafelgesprek.
- Ervaringen met en behoefte aan mantelzorgondersteuning.
- Gebruik en behoefte aan respijt(zorg), ook uit het informele netwerk.
- Al dan niet ontvangen van de Mantelzorg-waardering en de tevredenheid erover.

De gemeente Wijchen heeft zich ingespannen om zoveel mogelijk inwoners op de lijst te attenderen.

Respons
In totaal hebben 242 respondenten interesse in het onderzoek getoond en het gestart. Van hen zijn 171 respondenten met de vragenlijst gestart; in totaal hebben 124 respondenten de gehele vragenlijst ingevuld.

1.2 Presentatie van de resultaten

In hoofdstuk twee worden de resultaten beschreven. Voor diverse variabelen presenteren we, indien dat aan de orde is, de statistisch significante verschillen. Ook vergelijken we, waar mogelijk en relevant, de gegevens met die uit recent SCP-onderzoek (2019).

2. Mantelzorgers in de gemeente Wijchen

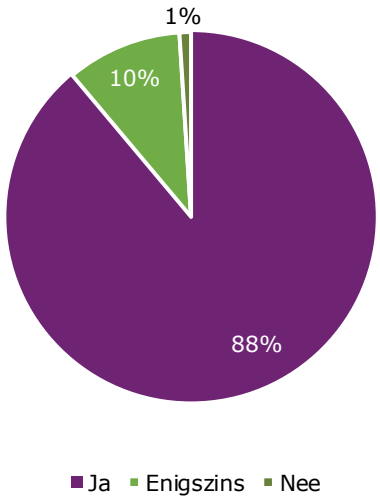
2.1 Kenmerken mantelzorgers en hun zorgsituatie

Wie zijn de mantelzorgers die zijn bereikt met dit onderzoek? Wat zijn hun kenmerken en hoe zit hun zorgsituatie eruit?

Woongemeente, besef mantelzorger zijn

Ongeveer 97% van de 171 respondenten woont in de gemeente Wijchen, 94% zorgt voor een naaste, 4% niet meer en 2% niet. In figuur 1 (n=155) blijkt dat 88% zichzelf als mantelzorger beschouwt.

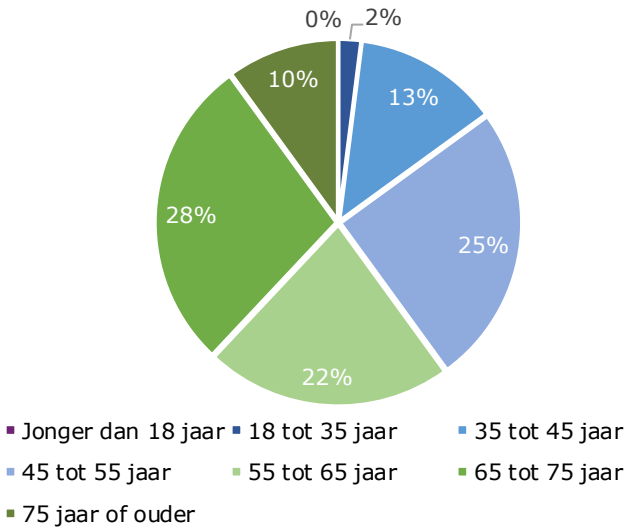
Figuur 1: ik beschouw mezelf als mantelzorger

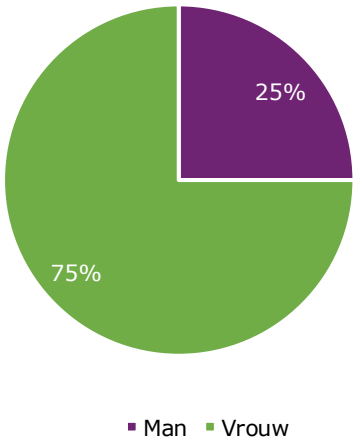
Persoonlijke kenmerken respondenten

Figuur 2 (n=125) laat zien dat 40% van de respondenten in de gemeente Wijchen jonger is dan 55 jaar, 50% is tussen de 55 en 75 jaar oud en 10% is 75 jaar of ouder. Recent SCP-onderzoek laat zien dat mensen in de leeftijdsgroep 45-65 jaar het meest frequent en intensief mantelzorg verlenen. Die is ook in het onderzoek in Wijchen, met 46%, ruim vertegenwoordigd.
Figuur 3 (n=125) laat zien dat een kwart man is en driekwart vrouw. Landelijk (SCP-onderzoek) is de verhouding 40% man en 60% vrouw. In Wijchen zijn dus relatief veel vrouwen vertegenwoordigd in het onderzoek. Ongeveer 3% geeft aan dat (een van) de ouders buiten Nederland zijn geboren.

Figuur 2: respondenten naar leeftijd

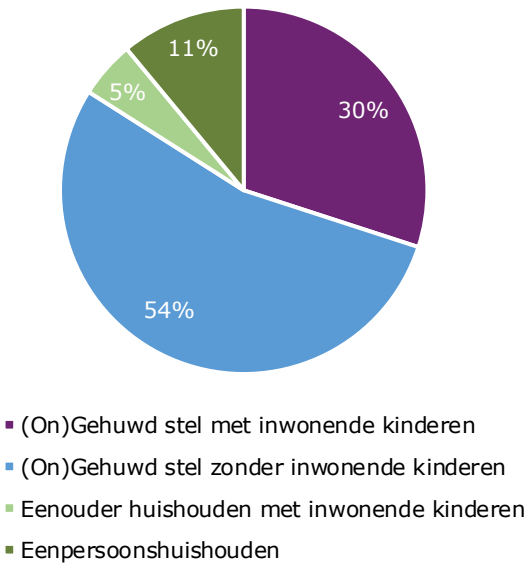
Figuur 3: respondenten naar geslacht

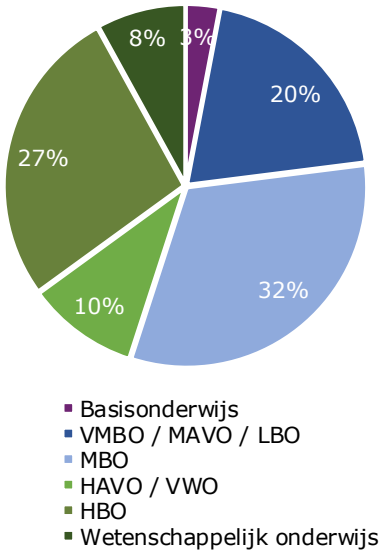
Figuur 4 (n=125) toont dat een grote meerderheid van de respondenten in Wijchen in een gezinsverband leeft met (30%) of zonder (54%) inwonende kinderen.

Kijken we in figuur 5 (n=124) naar het opleidingsniveau van de respondenten dan zien we dat circa 55% van de respondenten in Wijchen maximaal een Mbo-opleiding heeft en 35% is met een Hbo of Wo-diploma, hoog opgeleid.

Figuur 4: respondenten naar samenstelling huishouden

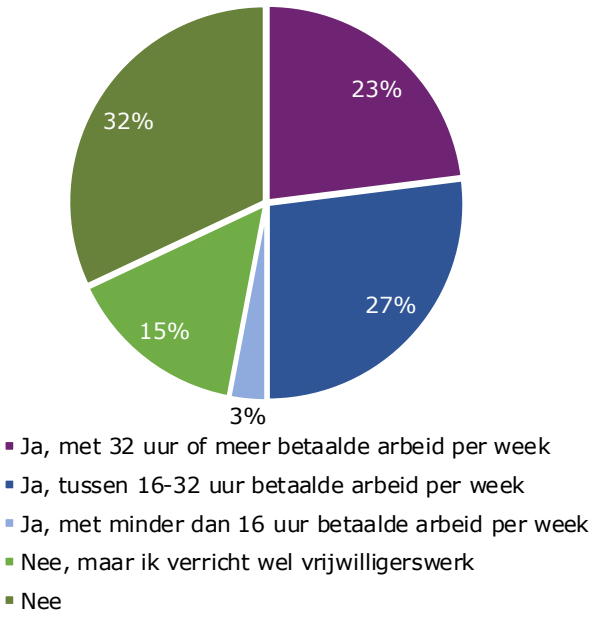
Figuur 5: respondenten naar hoogst afgeronde opleiding

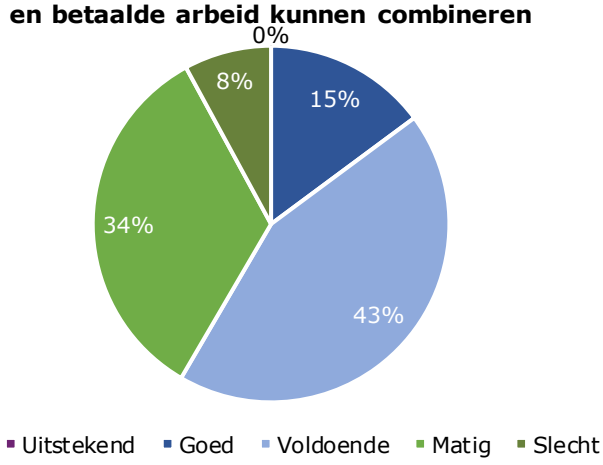
In figuur 6 (n=124) staat of en in welke mate respondenten de zorgtaken combineren met betaalde arbeid. Zo'n 38% combineert het met betaalde arbeid, 15% met vrijwilligerswerk. Bijna een derde (32%) combineert het niet met betaalde arbeid of vrijwilligerswerk. Figuur 7 (n=62) laat zien dat 15% van de respondenten in Wijchen aangeeft het werk goed te kunnen combineren met de mantelzorgtaken, 43% voldoende en 42% matig of slecht.

Vrouwen (42% tegen 11% van de mannen) en vooral respondenten die mantelzorgtaken combineren met 32 uur betaalde arbeid per week of meer (59%) geven vaker aan betaalde arbeid en mantelzorg matig of slecht te kunnen combineren.

Figuur 6: mate waarin mantelzorgtaken met andere activiteiten worden gecombineerd

Figuur 7: mate waarin respondenten mantelzorgtaken en betaalde arbeid kunnen combineren

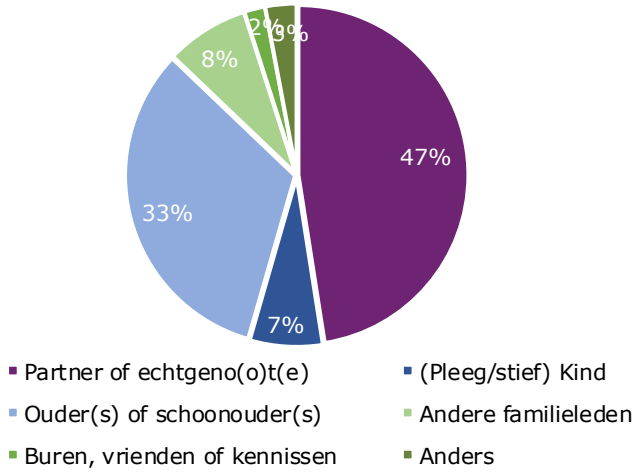

2.2 Mantelzorg verlenen

Zorgvragers en hun woonsituatie
Driekwart van de respondenten zorgt voor 1 persoon, 19% voor 2 en 7% voor 3 of meer personen. In recent SCP-onderzoek (2019) biedt 67% hulp aan een persoon, 24% aan twee en 9% aan drie of meer personen. In figuur 8 (n=155) staat voor wie wordt gezorgd. Ongeveer 48% zorgt voor een partner of echtgeno(o)t(e), 33% voor een (schoon)ouder, 7% voor een kind.

De 35-45 jarigen (44%) en 45-55 jarigen (55%) zorgen vaker voor meerdere personen. Mannen (81%) zorgen significant vaker voor een partner of echtgeno(o)t(e), vrouwen vaker voor een (pleeg/stief)kind (12%) of (schoon)ouder(s) (39%). De 65-75 jarigen (86%) en 75-plussers (92%) zorgen vaker voor een partner of echtgeno(o)t(e), 45-55 jarigen (68%) en 55-65 jarigen (48%) vaker voor (schoon)ouder(s), 35-45 jarigen (31%) vaker voor een (stief/pleeg)kind. Respondenten die minder dan 16 uur betaalde arbeid combineren met mantelzorgtaken (75%), respondenten die 32 uur of meer bij werken (52%) of 16 tot 32 uur (54%) zorgen vaker voor (schoon)ouder(s). Respondenten in gezinsverband zonder inwonende kinderen (79%) zorgen vaker voor een partner of echtgeno(o)t(e), respondenten in gezinsverband met inwonende kinderen (26%) en binnen een eenoudergezin (17%) vaker voor een (pleeg/stief)kind.

Figuur 8: persoon aan wie respondenten meeste mantelzorg verlenen

Circa 54% van de respondenten in Wijchen zorgt voor iemand in het eigen huis, 34% voor een de zorgvrager die elders zelfstandig woont. Het merendeel van de zorgvragers waarvoor de respondenten uit Wijchen zorgen (93%) woont in de gemeente Wijchen. Landelijk helpt 65% een zelfstandig wonende elders.

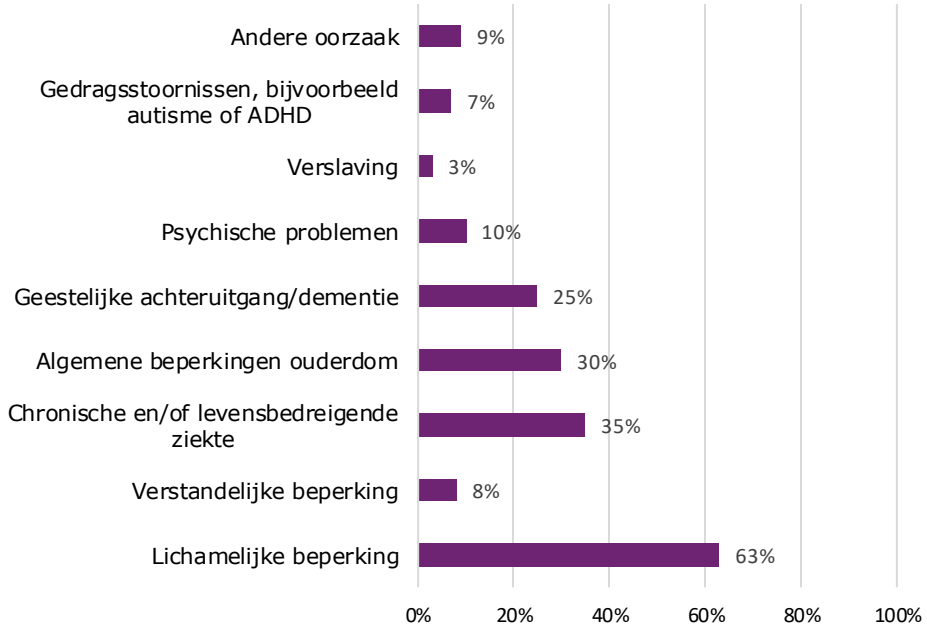
Respondenten in gezinsverband zonder inwonende kinderen (79%) bieden significant vaker mantelzorg in het eigen huis, respondenten in gezinsverband met inwonende kinderen (55%) en binnen eenoudergezinnen (83%) vaker in het huis van degene die mantelzorg nodig heeft. Mannen (87%) bieden vaker in het eigen huis mantelzorg, vrouwen (43%) vaker in het huis van degene die mantelzorg nodig heeft. Respondenten in een eenoudergezin (33%) of een eenpersoonshuishouden (21%) bieden vaker mantelzorg aan iemand buiten de gemeente Wijchen. Respondenten in gezinsverband met (95%) of zonder (97%) inwonende kinderen bieden nagenoeg allen mantelzorg aan een zorgvrager binnen de gemeente Wijchen.

Hulp aan de zorgvrager

In figuur 9 (n=152) benoemen de respondenten de oorzaken van de hulpvraag bij hun naaste. De meest genoemde oorzaken zijn een lichamelijke beperking (63%), een chronische en/of levensbedreigende ziekte (35%) en algemene beperkingen als gevolg van ouderdom (30%). De respondenten hebben meerdere oorzaken voor de hulpvraag mogen noemen. Als we de percentages bij elkaar optellen, komen we tot 190%. Dat betekent dat de respondenten gemiddeld 1,9 oorzaken noemen voor de hulpvraag.

Bij respondenten van 18 tot 35 jaar (67% en 67%) en 35-45 jaar (25% en 13%) zien we veel vaker dat psychische problemen en verslaving als oorzaak. Bij respondenten binnen een eenoudergezin (67%) en een eenpersoonshuishouden (57%) is de oorzaak vaker algemene beperkingen die samenhangen met ouderdom, bij respondenten binnen een eenpersoonshuishouden is dat ook nog vaker verslaving (14%). Respondenten binnen een gezinsverband met kinderen (24%) en eenouderhuishoudens (17%) noemen gedragsstoornissen vaker als oorzaak. Mannen (90%) noemen vaker lichamelijke beperkingen als oorzaak, vrouwen (34%) algemene beperkingen die samenhangen met ouderdom.

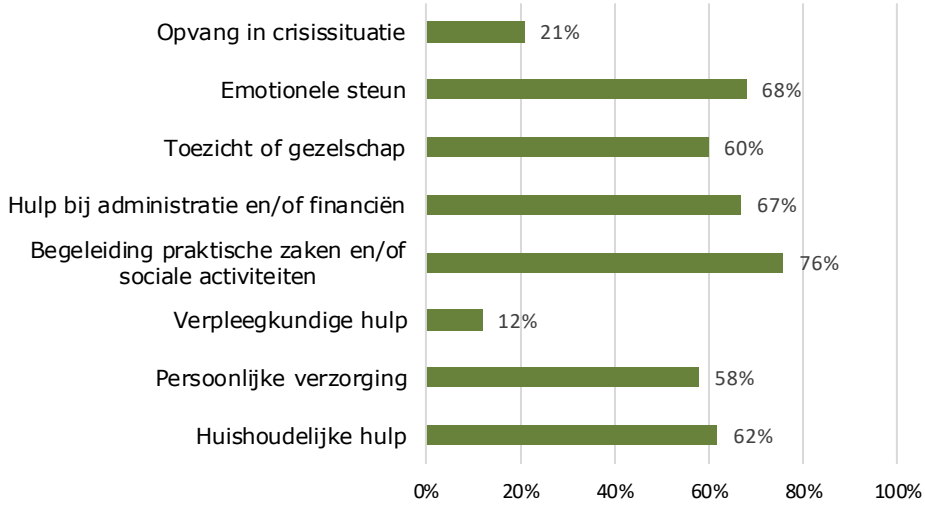
Figuur 9: oorzaak hulpbehoefte

Figuur 10 (n=151) laat zien dat de respondenten in Wijchen een breed palet aan hulp bieden; gemiddeld 4,2 soorten. Het vaakst genoemd worden begeleiding praktische zaken en/of bij sociale activiteiten (76%), emotionele steun (68%) en hulp bij administratie en/of financiën (67%). Opvallend is de persoonlijke verzorging. Dat wordt door 58% van de respondenten genoemd, landelijk is dat maar 12%.

Respondenten in een gezinsverband met kinderen (45%) bieden vaker opvang in crisissituaties. Mannen vaker huishoudelijke hulp (90%), vrouwen begeleiding bij praktische zaken en/of sociale activiteiten (84%), hulp bij financiën en/of administratie (76%) en toezicht of gezelschap (65%). Naar opleidingsniveau zien we dat respondenten met Hbo (94%) of Wo (100%) vaker begeleiding bieden bij praktische zaken en/of sociale activiteiten. Kijken we naar de mate waarin mensen betaalde arbeid en mantelzorgtaken kunnen combineren dan zien we dat naarmate mensen hier minder goed toe in staat zijn, ze vaker begeleiding bieden bij praktische zaken en/of sociale activiteiten.

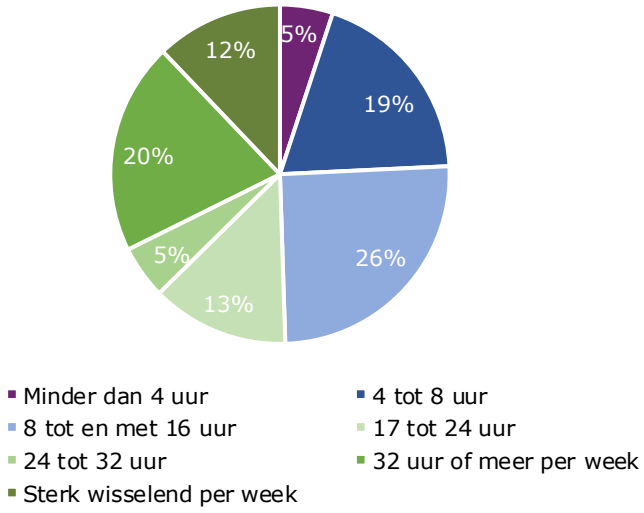
Figuur 10: geboden hulp

Figuur 11 (n=150) toont dat een kwart van de respondenten (25%) 24 uur of meer per week mantelzorg biedt. In Wijchen zorgt 64% meer dan 8 uur per week. Landelijk is dat aandeel slechts 20%. Ook hier is er een samenhang met het relatief vaak zorgen voor partner (huisgenoot). Zorgen voor een huisgenoot is dikwijls intensiever.

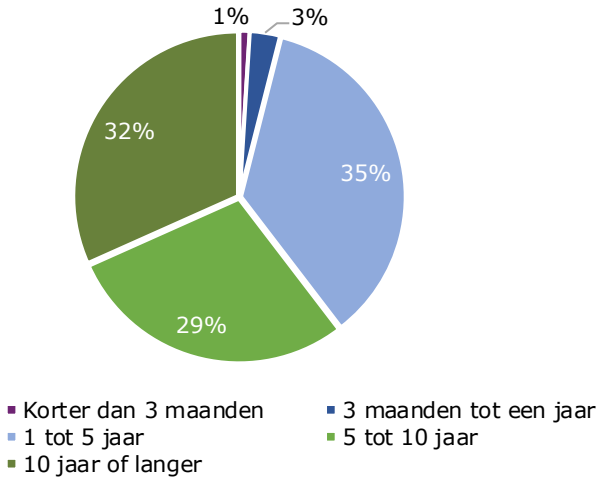
Respondenten die hun mantelzorgtaken niet combineren met betaalde arbeid of vrijwilligerswerk (39%), geven vaker aan 32 uur of meer mantelzorg per week te bieden. Dat is in lijn met recent SCP-onderzoek (2019). Dat liet ook zien 65-plussers en lager opgeleiden meer hulpuren bieden. In Wijchen zien we deze statistisch significante verschillen niet.

Figuur 11: aantal uren mantelzorg per week

In figuur 12 (n=151) blijkt dat in Wijchen 32% 10 jaar of langer mantelzorg biedt. Zo'n 4% van de respondenten is korter dan een jaar mantelzorger.

Figuur 12: duur van de geleverde mantelzorg

Ruim 72% (n=151) is de enige mantelzorger van de zorgvrager. Dat is veel; het betekent dat veel mantelzorgers is de gemeente er alleen voor staan en de zorg niet met hun netwerk kunnen delen. Dat betekent dat in 28% van de gevallen de zorg wel wordt gedeeld met mede-mantelzorgers. Het delen van de zorg is een beschermende factor tegen overbelasting.

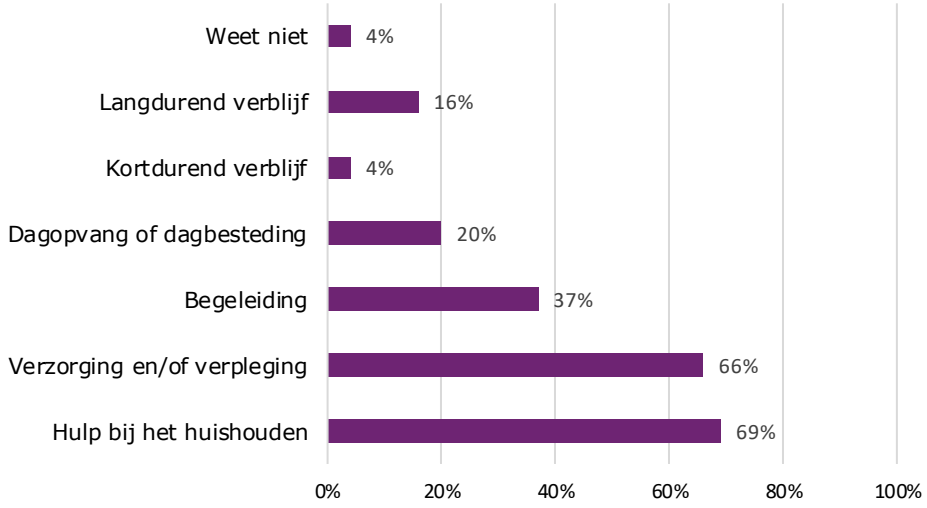
Respondenten van 65-75 jaar (87%) en 75-plus (93%) zijn vaker de enige mantelzorger. Dat geldt ook voor respondenten in een gezinsverband zonder inwonende kinderen (85%) en binnen een eenpersoonshuishouden (93%). Mannen (97%) zijn significant vaker dan vrouwen de enige mantelzorger.

Indicatie of aanbod professionele hulp of zorg

Ongeveer 58% van de respondenten (n=150) geeft aan dat de zorgvrager een aanbod van zorg (een indicatie) heeft voor professionele hulp of zorg, in 32% is dat niet het geval, 10% weet het niet. In figuur 13 (n=86) staat waarvoor deze indicatie is afgegeven. Hulp bij het huishouden (69%) en verzorging en/of verpleging (66%) springen er echt uit. Zo'n 16% zorgt voor iemand in een verpleeghuis of zorginstelling. Hier mochten respondenten meerdere antwoorden noemen. Het totaalpercentage van de antwoorden in figuur 13 is 216%. Dat betekent dat zorgvragers gemiddeld gebruik maken van 2,2 type professionele hulp of zorg.

Respondenten in een gezinsverband met kinderen (79%) geven significant vaker aan een indicatie te hebben voor een zorgvrager. Respondenten die betaalde arbeid slecht kunnen combineren met hun mantelzorgtaken hebben minder vaak een indicatie voor huishoudelijke hulp. Landelijk gezien is er bij mantelzorgers die zorgen voor een huisgenoot in 15% van de zorgsituatie professionele zorg betrokken. Bij niet-huisgenoten is dat 30%.

Figuur 13: zorg waarvoor indicatie is gekregen

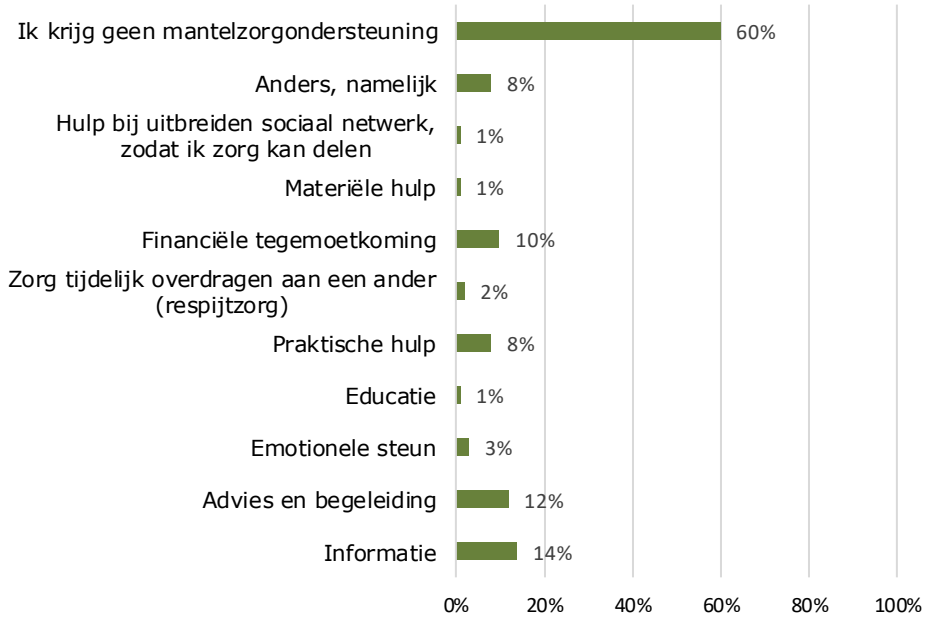

2.3 Gebruik en opbrengsten van en behoeften aan mantelzorgondersteuning

Geboden mantelzorgondersteuning en behoeften
In de gemeente Wijchen geeft 60% van de respondenten aan geen mantelzorgondersteuning te ontvangen. In recent SCP-onderzoek (2019) was dat aandeel met 71% wat hoger. Mogelijke oorzaak is dat de gemeente Wijchen ook onder bij hen bekende mantelzorgers voor het onderzoek heeft geworven. Figuur 17 (n=146) laat zien welke vorm van ondersteuning respondenten krijgen. Als respondenten al ondersteuning krijgen, dan is het vooral informatie (14%), advies en begeleiding (12%) of financiële tegemoetkoming (10%). Alle overige vormen worden door minder dan 10% van de respondenten genoemd.

Maar 3% van de respondenten in een gezinsverband met kinderen (3%) en geen enkele respondent die de mantelzorgtaken en betaalde arbeid slecht kunnen combineren krijgen ondersteuning in de vorm van informatie, voor respondenten in een eenpersoonshuishoud en (43%) is dat juist bovengemiddeld vaak wel het geval. De 75-plussers geven vaker aan emotionele steun (23%) en praktische hulp (39%) te ontvangen. Respondenten met maximaal basisonderwijs krijgen vaker advies en begeleiding (75%) en praktische hulp (50%).

Figuur 14: mantelzorgondersteuning waar gebruik van wordt gemaakt

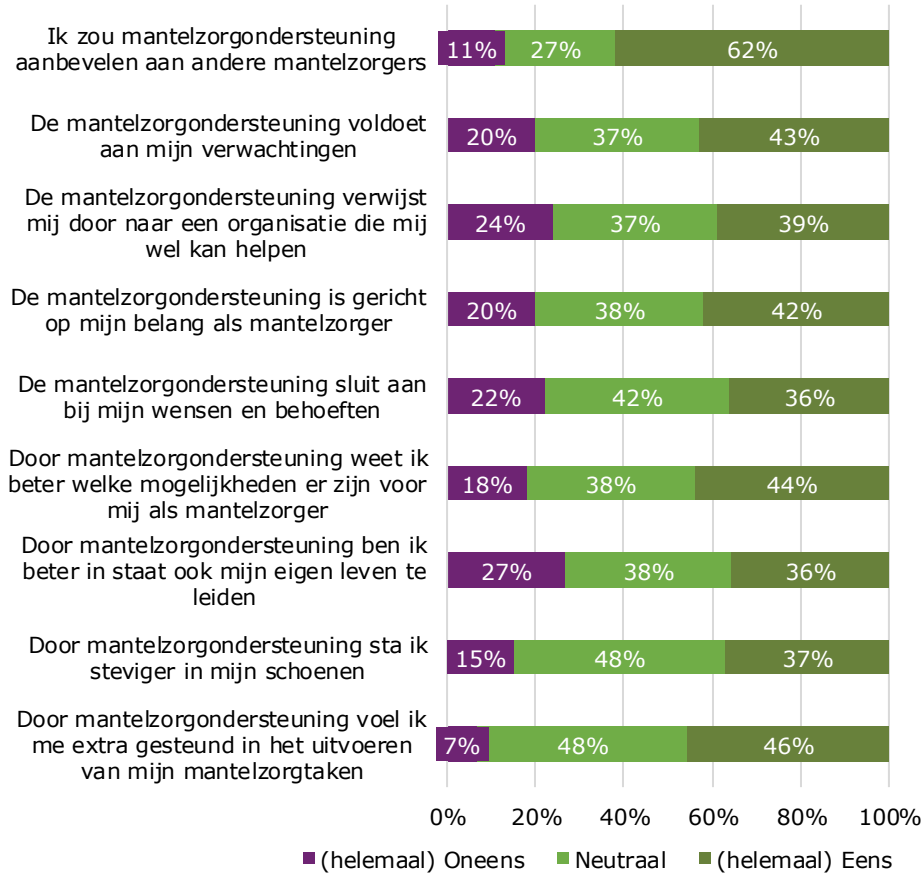

Wat levert de ondersteuning de respondenten op? De resultaten staan in figuur 15 (n=117). In de scores zijn, voor het overzicht, de antwoorden helemaal oneens en oneens aan de ene kant van de 5-puntsschaal én eens en helemaal eens aan de andere kant samengenomen. De categorie 'weet niet/geen mening' is buiten beschouwing gelaten. Positief is dat bijna twee derde (62%) van de respondenten aangeeft de ondersteuning aan te bevelen aan overige mantelzorgers. Zo'n 43% geeft expliciet aan dat het aan de verwachtingen voldoet, voor 20% geldt het omgekeerde. Op de overige opbrengsten laat figuur 15 zien dat (veel) meer respondenten het eens zijn met stellingen als oneens. Dat betekent dat meer respondenten expliciet aangeven een opbrengst van de mantelzorgondersteuning wel als niet te ervaren. Meer dan 40% van de respondenten geeft expliciet aan zich door de ondersteuning extra gesteund te voelen in het uitvoeren van de mantelzorgtaken (46%), nu beter te weten wat de mogelijkheden zijn voor zichzelf als

mantelzorger (44%) en te ervaren dat de mantelzorgondersteuning gericht is op het eigen belang als mantelzorger (42%).

Mannen zijn het over de gehele linie vaker (helemaal) eens met de stellingen dan vrouwen. Significant zijn de verschillen op het extra gesteund voelen in het uitvoeren van de mantelzorgtaken (67% tegen 36% van de vrouwen), het beter in staat zijn ook het eigen leven te leiden (60% tegen 29%), het beter weten wat de mogelijkheden zijn als mantelzorger (60% tegen 33%) en het aansluiten van de ondersteuning bij de eigen wensen en behoeften (67% tegen 21%). Als we de mate waarin respondenten de mantelzorgtaken weten te combineren met betaalde arbeid, dan blijkt dat gemiddeld genomen een meerderheid van de respondenten die dit goed of in voldoende mate kunnen het (helemaal) eens is met de stellingen. Voor respondenten die er matig of slecht toe in staat zijn, zien we dat een meerderheid het er juist niet mee eens is.

Figuur 15: ervaren opbrengsten mantelzorgondersteuning

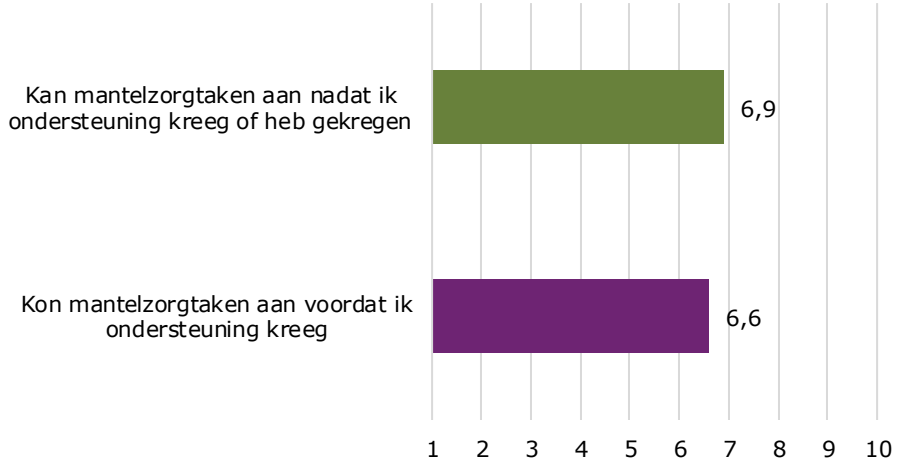

Figuur 16 (n=48) laat zien hoe de respondenten de totale bijdrage van de ondersteuning inschatten. Op een 10-puntsschaal steeg de mate waarin ze de mantelzorgtaken aankunnen van een 6,6 voordat er ondersteuning was, naar een 6,9 nadat er ondersteuning kwam. Voor de ondersteuning scoorde 29% van de respondenten een cijfer lager dan 6, nadat ondersteuning is gekregen is dat nog 20%.Het aandeel respondenten dat de mantelzorgtaken heel goed aan kan (scores 9 en 10) steeg van 13% voor de ondersteuning naar 25% erna.

Kijken we naar de mate waarin respondenten mantelzorgtaken en betaalde arbeid kunnen combineren, dan blijkt dat wanneer ze dit goed kunnen, ze de situatie voordat er ondersteuning was, al als bijna optimaal inschatten. Vanaf 'voldoende' kunnen combineren, daalt de startpositie naar 6,4 (voldoende) en 5,5 (matig). Ze ervaren vervolgens wel een stijging van 6,4 naar 6,9 (voldoende) en 5,5 naar 6,3 (matig). Naar leeftijd blijken vooral de 75 -plussers (6,0 voor naar een 6,7 door de ondersteuning) baat te hebben bij de ondersteuning. Het geldt ook voor

respondenten binnen een eenpersoonshuishouden (6,3 naar 7,0) en de respondenten die de mantelzorgtaken combineren met 32 uur of meer betaalde arbeid (6,3 naar 7,3). Er zijn ook groepen die geen bijdrage van de ondersteuning ervaren in relatie tot het aankunnen van de mantelzorgtaken. Dat zijn respondenten in een gezinsverband met inwonende kinderen (6,8 naar 6,5), respondenten van 35-45 jaar (5,5 naar 5,3) en 55-65 jaar (7,4 naar 7,3) en respondenten die naast hun mantelzorgtaken nog vrijwilligerswerk verrichten (7,0 naar 6,8). Mogelijke verklaringen zijn dat de ondersteuning niet passend is bij wat nodig is, de zorgsituatie dermate complex is dat er geen simpele oplossing is of respondenten bureaucratische drempels ervaren. De open opmerkingen op pagina 23 lijken in ieder vergal in deze laatste richting te wijzen.

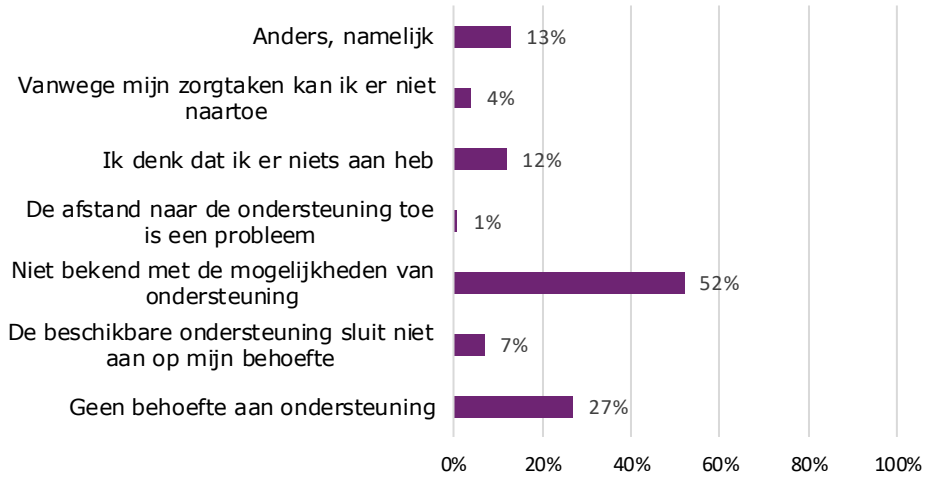
Figuur 16: ervaren bijdrage mantelzorgondersteuning aan het aankunnen van mantelzorgtaken

Wat zijn de redenen om geen gebruik van ondersteuning te maken? Figuur 17 (n=83) laat zien dat de vaakst genoemde reden is dat respondenten niet bekend zijn met de mogelijkheden (52%). Ongeveer 27% heeft er geen behoefte aan. Zo'n 12% geeft aan te denken er niets aan te hebben, voor 7% sluit het niet aan op de behoefte. Onder 'anders, namelijk' geven twee respondenten aan zelf ondersteuning geregeld te hebben, twee anderen dat ze op een woonlocatie ondersteuning krijgen en weer twee respondenten dat ze het te druk hebben zich erin te verdiepen.

Respondenten in een eenoudergezin (80%) en een eenpersoonshuishouden (100%) geven vaker aan niet bekend te zijn met de mogelijkheden, voor respondenten van 65-75 jaar (23%) geldt dit veel minder vaak. Deze groep (59%) geeft significant vaker aan geen behoefte aan ondersteuning te hebben. De respondenten van 75 jaar en ouder (50%) geven vaker aan dat ze door zorgtaken niet naar ondersteuning toe kunnen. Niemand in de leeftijdsgroepen beneden de 65 jaar noemt deze reden.

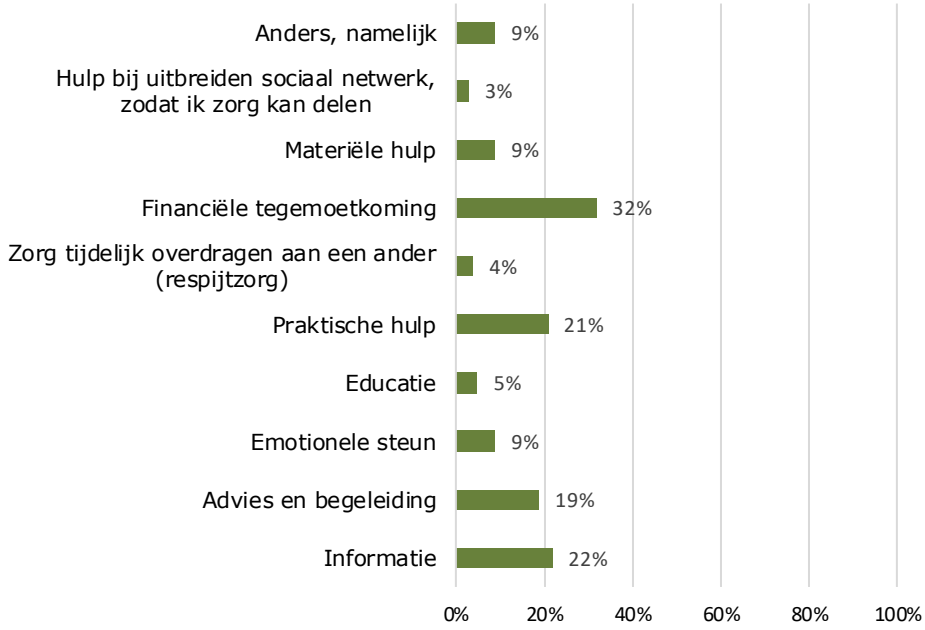
Figuur 17: redenen om geen gebruik van ondersteuning te maken

Een derde van de respondenten heeft geen behoefte aan extra ondersteuning. Figuur 18 laat zien dat als die wens er wel, 32% deze extra ondersteuning wenst in de vorm van financiële tegemoetkoming. Zo'n 22% noemt informatie, 21% praktische hulp en 19% advies en begeleiding. De overige vormen worden door minder dan 10% genoemd.

Respondenten in eenpersoonshuishoudens (43%) wensen vaker extra advies en begeleiding. De respondenten die 32 uur of meer betaalde arbeid verrichten naast de mantelzorgtaken (10%) en de respondenten die vrijwilligerswerk verrichten (16%) wensen vaker extra ondersteuning op het gebied van educatie. De groep 65-75 jaar (60%) geeft significant vaker aan geen behoefte te hebben aan extra ondersteuning. Geen van de 18-35 jarigen geeft aan geen behoefte aan extra ondersteuning te hebben en slechts 13% van de 35-45 jarigen. Twee van de drie 18-35 jarigen geven aan extra ondersteuning te wensen op het gebied van emotionele steun, respijtzorg en financiële tegemoetkoming. Ook 63% van de 35-45 jarigen wenst extra ondersteuning in financiële tegemoetkoming. Naarmate respondenten er beter in slagen betaalde arbeid en mantelzorg te combineren, geven ze vaker aan geen behoefte aan extra ondersteuning te hebben. Het loopt af van 56% geen behoefte aan extra ondersteuning bij de respondenten die het goed weten te combineren naar 0% bij respondenten die hier slecht in slagen.

Figuur 18: terreinen waarop respondenten (extra) ondersteuning wensen

Van de respondenten (n=87) geeft 32% aan knelpunten te ervaren in de ondersteuningsmogelijkheden, ruim 10% ervaart geen knelpunten en 58% heeft er geen mening over. De rode draad van de knelpunten is de bureaucratie, het feit dat je alles zelf moet doen en aanvragen en dat het vervolgens lang duurt voor er wat gebeurt c.q. het ondoorzichtig is wát er gebeurt. Veertien van de 24 respondenten die een open opmerking hebben geplaatst, antwoorden in deze lijn. Daarnaast uiten meerdere respondenten onvrede met de (lage) waardering en financiële tegemoetkoming en geven meerdere respondenten aan dat de mogelijkheden tot ondersteuning onduidelijk zijn.

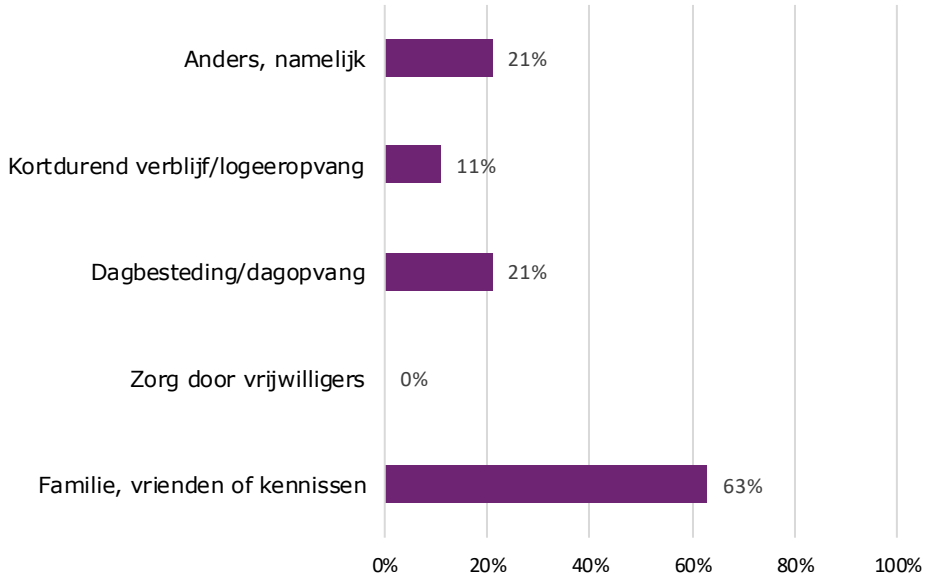
Respondenten in een gezinsverband met inwonende kinderen (54%) ervaren significant vaker knelpunten.

2.4 Respijtzorg

Van de respondenten (n=130) geeft 15% aan gebruik te maken van formele respijtzorg door zorgprofessionals. Landelijk is dat 16% (recent SCP-onderzoek, 2019). Dat is bijzonder, omdat in de paragraaf over ondersteuning (figuur 14) maar 2% aangaf dit te doen. In absolute aantallen gaat het in figuur 19 om slechts 19 respondenten. Ruim 63% geeft aan dat het om respijtzorg via familie, vrienden en kennissen gaat. Vormen van formele (dagbesteding, logeeradres) respijtzorg, worden door 32% genoemd. Onder 'anders' noemen twee respondenten Home Instead.

Van de respondenten (n=19) is niemand ontevreden over de geboden respijtzorg. Ruim 47% is er zeer tevreden over, nog eens 26% tevreden, terwijl 26% aangeeft er niet tevreden, niet ontevreden over te zijn. Voor 84% van deze 19 respondenten is de hoeveelheid respijtzorg voldoende, voor 16% niet.

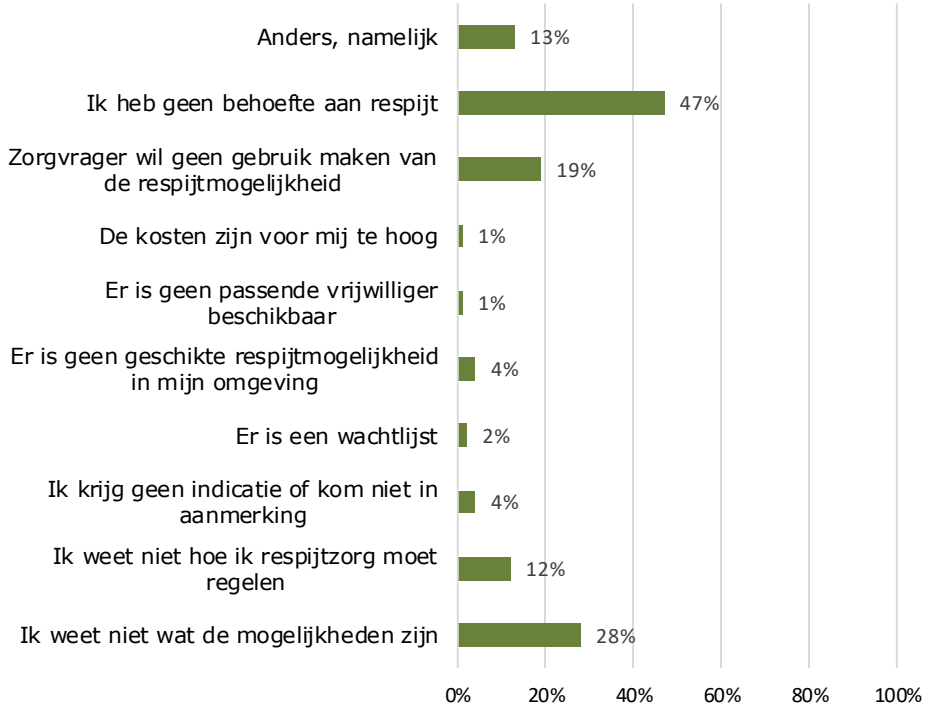
Figuur 19: vormen van respijtzorg waar respondenten het laatste jaar gebruik van hebben gemaakt

Figuur 20 (n=87) laat zien wat de belangrijkste reden is waarom respondenten er geen gebruik van maken: ze hebben er geen behoefte aan (47%). Ruim een kwart van de respondenten in Wijchen (28%) weet niet wat er mogelijk is en 12% niet hoe ze respijtzorg moet regelen. Dat betekent dat in potentie zo'n 40% geholpen zou kunnen zijn met het wegnemen van eventuele drempels. Onder 'anders, namelijk…' plaatsen veertien respondenten een opmerking. De rode draad? 'Het is nog te overzien, we lossen het zelf, of met bekenden, op'.

De 18-35 jarigen geven vaker aan niet weten hoe respijtzorg te regelen (67%) en de mogelijkheden niet te kennen (100%). Dat laatste geldt ook voor de groep 55-65 jarigen (39%). Naarmate respondenten er beter in slagen betaald arbeid en mantelzorg te combineren, geven ze vaker aan geen behoefte aan respijtzorg te hebben. Het loopt af van 78% geen behoefte aan respijtzorg bij de respondenten die het goed weten te combineren naar 0% bij respondenten die hier slecht in slagen. Mannen hebben vaker geen behoefte aan respijtzorg dan vrouwen (75% tegen 37%).

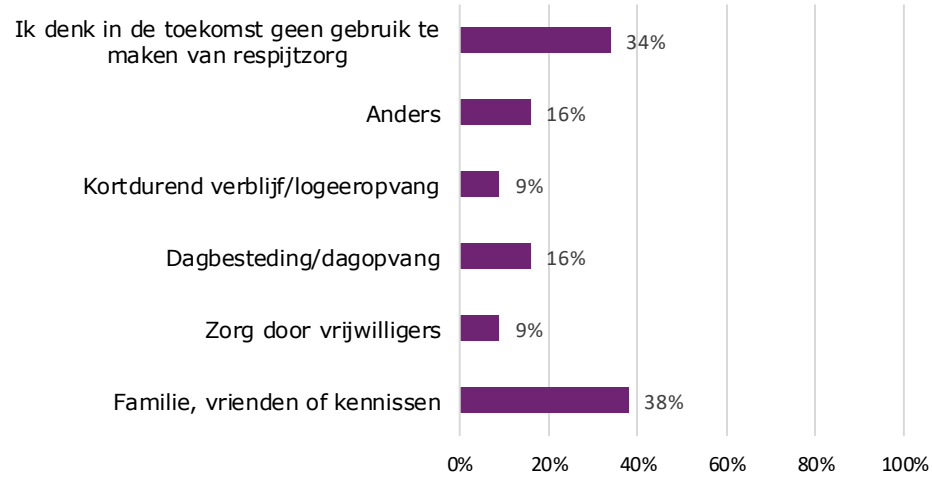
Figuur 20: redenen geen gebruik van respijtzorg

Van welke vormen van respijtzorg denken respondenten in de toekomst gebruik te gaan maken? En waar willen ze die dan krijgen? Figuur 21 (n=128) laat zien dat 34% in de toekomst geen gebruik denkt te gaan maken van respijtzorg. Is die behoefte er wel, dan graag van familie, vrienden of kennissen (38%) of via dagbesteding of dagopvang (16%).

Alleen vrouwen (20%) geven het antwoord 'anders'. Meerdere keren wordt aangegeven dat mantelzorger en zorgvrager het samen wel redden en/of dat respijtzorg niet nodig is.

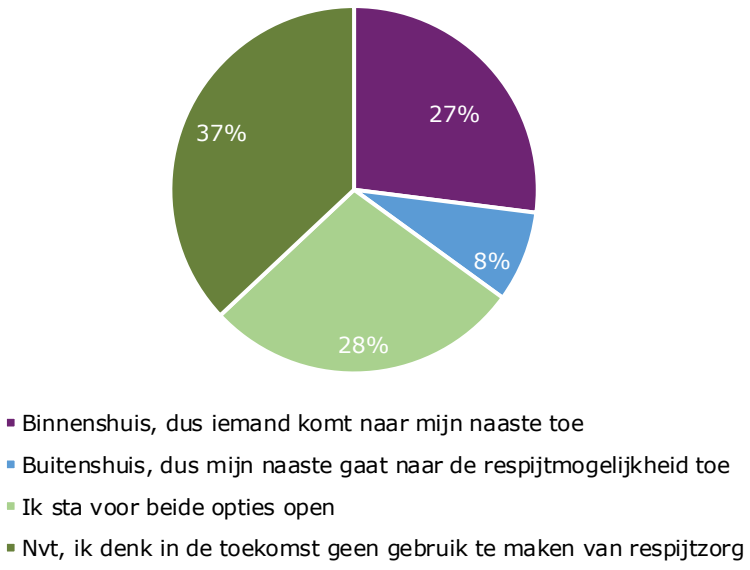
Figuur 21: toekomstige behoeften ten aanzien van respijtzorg

Figuur 22 (n=85) toont dat 27% van de respondenten de respijtzorg binnenshuis zou willen ontvangen, 8% buitenshuis, terwijl 28% open staat voor beide varianten (binnenshuis en

buitenshuis). Ook hier geeft een groot deel van de respondenten (37%) aan in de toekomst er geen gebruik van te gaan maken.

Figuur 22: plaats waar respondenten toekomstige respijtzorg willen ontvangen

2.5 Mantelzorgwaardering

De gemeente Wijchen heeft ervoor gekozen om de mantelzorger, onder voorwaarden, te waarderen met een eenmalig bedrag van € 150,00. Ongeveer 67% van de respondenten (n=128) geeft aan de waardering te hebben ontvangen. In Wijchen is 67% (n=86) van de ontvangers van de waardering er (zeer) tevreden over, 9% (zeer) ontevreden. Acht respondenten plaatsen opmerkingen over de waardering. De rode draad? Het bedrag is (veel) te laag en staat niet in verhouding staat tot de gepleegde inzet.

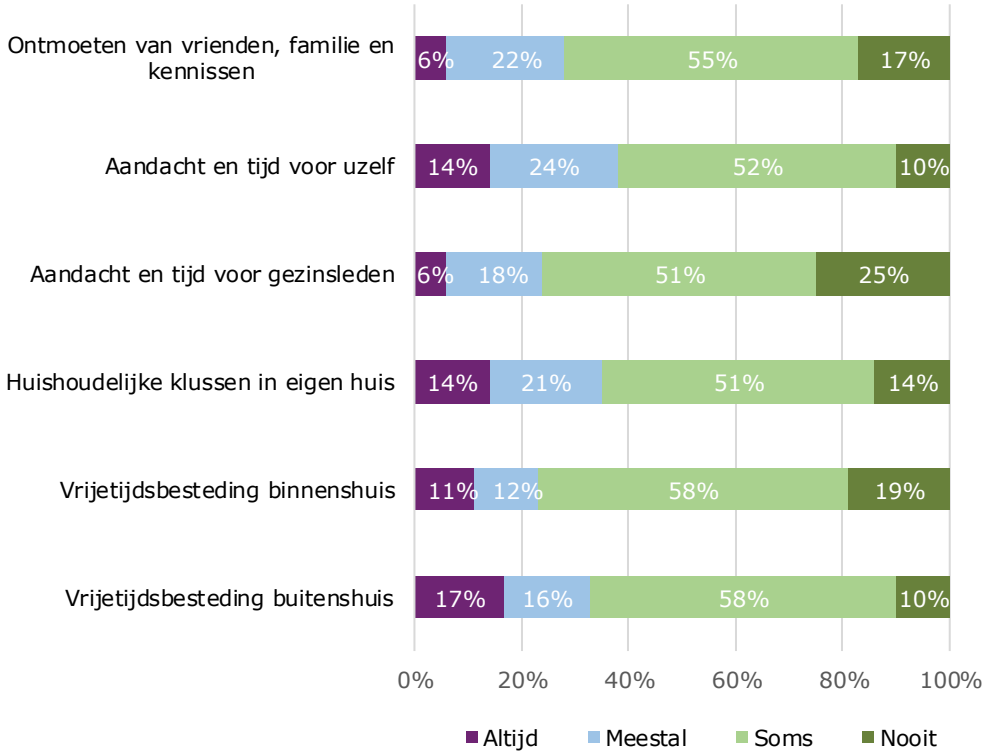
Respondenten in een eenouderhuishouden (17%) geven minder vaak aan de waardering te hebben ontvangen. Mannen geven vaker dan vrouwen aan de waardering te hebben ontvangen (84% tegen 61%). Dat geldt ook voor respondenten die maximaal basisonderwijs hebben gehad (100%), VMBO, Mavo of LBO hebben afgerond (92%) en 65-plussers (85%). De 18-35 jarigen (67%) en 45-55 jarigen (65%) geven juist vaker aan de waardering niet te hebben ontvangen. De hoge leeftijdsgroepen, 65-75 (82%) en de 75-plussers (91%), zijn significant vaker (zeer) tevreden over de waardering. Ondanks de kleine aantallen respondenten, zien we dat respondenten die aangeven voldoende, matig of slecht in staat te zijn mantelzorgtaken en betaalde arbeid te combineren, verantwoordelijk zijn voor alle antwoorden (zeer) ontevreden met betrekking tot de waardering. Geen van de respondenten die goed in staat zijn de taken te combineren zijn er ontevreden over.

2.6 Ervaren beperkingen en belasting

Figuur 23 (n=125) laat zien of en in welke mate respondenten beperkingen ervaren in het dagelijks leven als gevolg van het uitvoeren van de mantelzorgtaken. Een derde (33%) ervaart altijd of meestal beperkingen in de vrijetijdsbesteding buitenshuis, 23% binnenshuis, 35% bij huishoudelijke klussen in eigen huis, 38% bij aandacht en tijd voor jezelf nemen, 28% bij het ontmoeten van anderen. Ook aandacht en tijd voor andere gezinsleden schiet er voor 24% meestal of altijd bij in.

Vrouwen geven significant vaker dan mannen aan altijd of meestal beperkingen te ervaren bij de vrijetijdsbesteding buitenshuis (35% tegen 26%). Respondenten die 32 uur of meer betaalde arbeid verrichten naast de mantelzorgtaken (48%) geven vaker aan altijd of meestal beperkingen te ervaren in de aandacht voor zichzelf. Naarmate respondenten het slecht lukt werk en mantelzorg te kunnen combineren geven ze significant vaker aan zich altijd of meestal beperkt te voelen in de vrijetijdsbesteding buitenshuis (80%), binnenshuis (60%), huishoudelijke klussen in eigen huis (60%), aandacht en tijd voor gezinsleden (80%), aandacht voor zichzelf (80%) en ontmoeten van vrienden, familie en kennissen (80%). Voor respondenten die er matig in slagen de taken te combineren geldt dit voor huishoudelijke klussen in eigen huis (52%), aandacht voor jezelf (57%) en in het aandacht en tijd kunnen geven aan gezinsleden. Dat laatste speelt ook voor respondenten die in een gezin met inwonende kinderen leven; 36% ervaart daar altijd of meestal een beperking door de mantelzorgtaken.

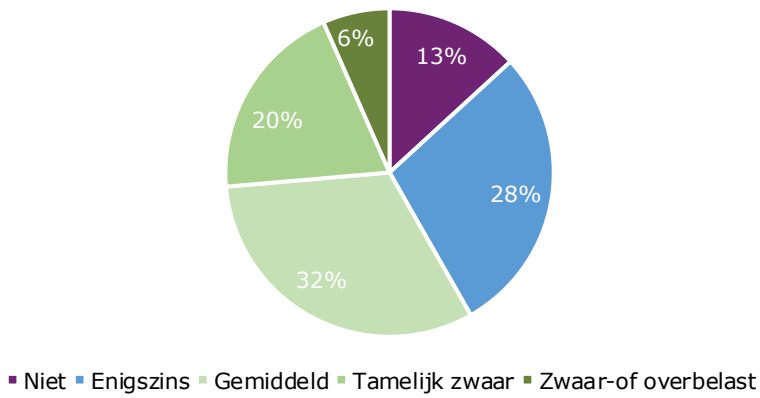
Figuur 23: mate van ervaren beperkingen in dagelijks leven door mantelzorgtaken

Figuur 24 (n=125) laat zien of en in welke mate de respondenten in de gemeente Wijchen zich belast voelen door hun mantelzorgtaken. Het blijkt dat 41% van de respondenten zich niet of hooguit enigszins belast voelt als mantelzorger. Ongeveer een derde (32%) voelt zich gemiddeld belast, 20% tamelijk zwaar en 6% zwaar- of overbelast. Onderzoek van het SCP laat zien dat bijna 1 op de 10 mantelzorgers kampt met (te) zware belasting. Een deel van de verklaring van het verschil is een verschil in vraagstelling in beiden onderzoeken.

Mannen voelen zich vaker niet belast (26% tegen 7%), vrouwen vaker zwaar of overbelast (9% tegen 0%). Naarmate respondenten het moeilijker vinden werk en mantelzorg te combineren, voelen ze zich vaker tamelijk zwaar of overbelast. Het aandeel loopt op van 0% voor respondenten die het goed kunnen combineren, via 7% voor de groep die het voldoende kan combineren, naar 43% voor de groep die hier matig en 100% voor de groep die er slecht in slaagt.

Figuur 24: ervaren belasting mantelzorgtaken

Tevredenheid en knelpunten

Tot slot hebben de respondenten nog aan kunnen geven waarover ze tevreden zijn als het gaat

om de ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Wijchen en wat knelpunten zijn. Onderstaand een geclusterd overzicht van de meerdere keren geplaatste opmerkingen.

Tevreden:
- De ondersteuning die wordt gekregen / ondersteuning is er als deze nodig is / ondersteuning snel geregeld (23 keer).
- Mantelzorgcompliment (10 keer)
- Aandacht en waardering voor mantelzorg en mantelzorgers (6 keer).
- Dit onderzoek (4 keer).
- Informatie via weekblad (4 keer).
- Ondersteuning door en contact met Sociaal wijkteam (4 keer).

Negen respondenten geven bij deze vraag aan over weinig tot niets tevreden te zijn.

Knelpunten:
- Ondersteunen in de combinatie werk en zorg; financiële compensatie / een vrije dag per week / door praktische hulp die tijdwinst oplevert (11 keer).
- Een antwoord op een vraag: één loket voor alle vragen /een contactpersoon die je direct met vragen kunt benaderen / een vast aanspreekpunt zodat alles minder stroperig gaat / maatwerk / sneller (9 keer).
- Lotgenotencontact (4 keer).
- Betere informatie / Informatiebijeenkomsten (4 keer).
- Hoger bedrag mantelzorgcompliment (2 keer).
- Blijven ondersteunen goede voorzieningen zoals Odensehuis (2 keer).

Hier geven acht mensen aan dat het prima is geregeld in Wijchen.

De in de laatste vraag geopperde ideeën liggen in het verlengde van de knelpunten: zorg voor één aanspreekpunt in de gemeente of vast contactpersoon per mantelzorger, experimenteer met regelingen die werk en mantelzorg makkelijker te combineren maken of moedig hiertoe aan en verhoog de financiële bijdrage aan mantelzorgers; hetzij via een hoger bedrag voor het compliment, dan wel in een meer vaste of structurele vorm van vergoeding.

3. Samenvatting en conclusies

1. Zo'n 88% beschouwt zichzelf als mantelzorger

Dat is een behoorlijk aandeel, zeker afgezet tegen resultaten in recente soortgelijke onderzoeken in andere gemeenten. De wijze waarop respondenten geworven worden voor het onderzoek heeft hier invloed op, wat deze gegevens lastig laat vergelijken. Blijft staan dat een op de acht respondenten in dit Wijchense onderzoek zichzelf niet als mantelzorger ziet. Dat betekent wat, bijvoorbeeld voor het al dan niet zoeken en benutten van vormen van mantelzorgondersteuning die er zijn. Het maakt het voor instanties en organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan het prettiger maken of hanteerbaar houden van de zorg, lastig deze groep te bereiken.

2. Merendeel respondenten is vrouw (76%), 55-plus (60%), leeft in gezinsverband met (30%) of zonder (54%) inwonende kinderen en heeft maximaal een afgeronde Mbo-opleiding (55%)

Deze respondentgroepen zijn in de meerderheid in de responsgroep in Wijchen. Daarnaast is 13% van de respondenten jonger dan 45 jaar en 35% hoog opgeleid (minimaal Hbo- of universitair geschoold).

3. Kleine meerderheid (53%) combineert mantelzorgtaken met betaalde arbeid, voor 40% lukt dit matig tot slecht

Van de respondenten van 18-65 jaar in Wijchen die de mantelzorgtaken combineren met betaalde arbeid (53%) geeft 15% aan dat dit goed lukt, 43% voldoende, 34% matig en 8% slecht. Dat betekent dus dat vier op de tien werkende mantelzorgers combinatiedruk of -problemen ervaart. Ongeveer 13% combineert de mantelzorgtaken met vrijwilligerswerk, terwijl 32% het niet combineert met betaalde arbeid of vrijwilligerswerk.

4. Driekwart zorgt voor een persoon, een kwart voor 2 of meerdere personen

In dit onderzoek zorgt 75% voor een persoon, 19% voor twee en 7% voor drie personen of meer.

5. Meest gezorgd voor partner of echtgeno(o)t(e)

Ongeveer 47% zorgt voor een partner of echtgeno(o)t(e). Precies een derde (33%) zorgt voor (schoon)ouder een partner of echtgeno(o)t(e), 7% voor een (stief/pleeg)kind. Uitgesplitst naar leeftijd en huishoudensituatie zien we logisch te verklaren statistische verschillen. Oudere respondenten zorgen vaker voor een partner of echtgeno(o)t(e), respondenten tussen 45 en 65 jaar vaker voor (schoon)ouders en 35-45 jarigen vaker voor een (pleeg/stief)kind. Mannen zorgen vaker voor een partner of echtgeno(o)t(e), vrouwen voor (schoon)ouders en een (pleeg/stief)kind.

6. Ruim de helft verleent mantelzorg in eigen huis

Circa 54% van de respondenten in Wijchen zorgt voor iemand in het eigen huis, 34% in de woning van de zorgvrager. Kijken we naar de woonplaats van de zorgvragers waarvoor de respondenten uit Wijchen zorgen, dan zien we dat 93% in de gemeente Wijchen woont. Respondenten in een gezinsverband met thuiswonende kinderen (79%) en mannen (87%) bieden vaker ondersteuning in het eigen huis. Opvallend is verder dat respondenten in gezinsverband met (95%) of zonder (97%) inwonende kinderen nagenoeg allen zorgen voor iemand in de gemeente Wijchen.

7. Verreweg de belangrijkste oorzaak hulpvraag is lichamelijke beperking

Bijna 63% van de respondenten noemt deze oorzaak. Daarnaast worden algemene beperkingen als gevolg van ouderdom (30%), een chronische en/of levensbedreigende ziekte (35%) en geestelijk achteruitgang en dementie (25%) nog vaak genoemd. De respondenten hebben meerdere oorzaken mogen benoemen voor de hulpvraag van hun naaste. In sommige gevallen

heeft de hulpvraag namelijk meer dan één oorzaak. De respondenten in Wijchen noemen gemiddeld 1,9 oorzaak per hulpvraag. Bij respondenten tot 45 jaar zien we veel vaker verslaving of psychische problematiek. Mannen (90%) noemen vaker lichamelijke beperkingen, vrouwen (34%) algemene beperkingen die samenhangen met ouderdom. Gezinsverbanden met inwonende kinderen noemen vaker gedragsstoornissen als oorzaak.

8. Respondenten bieden gemiddeld 4,2 soorten hulp aan

De respondenten in Wijchen bieden meer dan een soort hulp aan hun naasten. Gemiddeld beiden ze 4,2 soorten hulp aan, waarbij begeleiding praktische zaken en/of bij sociale activiteiten (76%), emotionele steun (68%), hulp bij financiële en administratieve zaken (67%), huishoudelijke hulp (62%) en toezicht of gezelschap (60%) het vaakst worden genoemd. Vrouwen bieden op veel terreinen vaker hulp dan mannen, wel bieden mannen (90%) vaker huishoudelijke hulp. Opvallend is dat mensen die betaalde arbeid en mantelzorgtaken moeilijk weten te combineren, vaker begeleiding bieden bij praktische zaken en/of sociale activiteiten. Ook hoger opgeleiden (minimaal Hbo) bieden deze begeleiding vaker.

9. Kwart van respondenten verleent 24 uur of meer per week mantelzorg, een derde 10 jaar of langer

Exact 25% van de drie respondenten biedt 24 uur of meer per week mantelzorg biedt. Respondenten die mantelzorg niet combineren met betaalde arbeid (39%), bieden vaker 32 uur of meer per week mantelzorg. Dat is in lijn met recent SCP-onderzoek. Zo'n 32% biedt 10 jaar of langer mantelzorg.

10. Meerderheid zorgt voor iemand met indicatie voor zorg of ondersteuning

Zo'n 58% weet dat zorgvrager een indicatie of aanbod professionele hulp of zorg heeft, het vaakst voor verzorging/verpleging en huishoudelijke hulp. Bijna een derde (32%) weet zeker dat er geen indicatie of professionele hulp of zorg is, 10% weet het niet. In 66%% van de gevallen gaat het om verzorging en/of verpleging en nog vaker (69%) om hulp bij het huishouden. Begeleiding (37%) wordt nog vaak genoemd, de overige vormen door 20% of minder. Gemiddeld maken de zorgvragers gebruik van 2,2 type professionele hulp of zorg. Respondenten in een gezinsverband met inwonende kinderen (79%) geven vaker aan een indicatie te hebben. Respondenten die de mantelzorgtaken moeilijk weten te combineren met betaalde arbeid hebben minder vaak een indicatie voor huishoudelijke hulp.

11. Meerderheid ontvangt geen mantelzorgondersteuning

In de gemeente Wijchen geeft 60% van de respondenten aan geen mantelzorgondersteuning te hebben. Hebben ze die wel, dan gaat het vooral om informatie (14%), advies en begeleiding (12%) en financiële tegemoetkoming (10%). Alle overige vormen scoren beneden de 10%. De 75-plussers geven vaker aan emotionele steun (23%) en praktische hulp (39%) te ontvangen, respondenten met maximaal basisonderwijs vaker advies en begeleiding (75%) en praktische hulp (50%).

12. Bijna twee derde beveelt ondersteuning aan andere mantelzorgers aan

Respondenten hebben aangegeven wat de mantelzorgondersteuning hen oplevert. Dat hebben ze gedaan door aan te geven in hoeverre ze het met een stelling eens zijn. De resultaten laten zien dat in alle gevallen meer respondenten wél dan geen bijdrage ervaren van de ondersteuning. Zo geeft 46% aan zich door de mantelzorgondersteuning extra gesteund te voelen in het uitvoeren van de mantelzorgtaken, tegen 7% niet. Bij het beter kennen van de mogelijkheden als mantelzorger is het verschil met 44% eens tegen 18% oneens ook groot. Het kleinst is het verschil bij het beter in staat zijn het eigen leven te kunnen leiden; 36% ervaart dat de mantelzorgondersteuning hieraan bijdraagt, 27% niet. Het grootste verschil zien we bij de stelling 'ik zou de mantelzorgondersteuning aanbevelen aan andere mantelzorgers'. Daar is 62%

het mee eens en 11% oneens. Dat betekent dat er meer ambassadeurs voor dan criticasters van het aanbod zijn.

13. Respondenten die betaalde arbeid en mantelzorg matig of slecht weten te combineren met mantelzorgtaken, zijn minst positief over bijdrage van de mantelzorgondersteuning

Het voelt als een wat paradoxale conclusie, maar we zien het in meer onderzoeken: naarmate respondenten hun mantelzorgtaken moeilijker met betaalde arbeid weten te combineren, ervaren ze minder vaak een positieve bijdrage van de ondersteuning. Anders gezegd: de respondenten die de ondersteuning het meest kunnen gebruiken, ervaren de minste opbrengsten ervan. Conclusie is dat wanneer je wat vastloopt in de combinatie, er meer of andere ondersteuning nodig is dan wat de reguliere ondersteuning biedt of kan bieden.

14. Overall kunnen respondenten hun mantelzorgtaken iets beter aan door mantelzorgondersteuning

De respondenten hebben aangegeven op een 10-puntsschaal hoe goed ze hun mantelzorgtaken aankonden voordat ze ondersteuning kregen en of en hoe dat door de ondersteuning is veranderd. Het gemiddelde cijfer voordat mantelzorgondersteuning werd ontvangen was 6,6, na de ondersteuning bleek het gemiddelde gestegen te zijn naar 6,9. Die stijging betekent vooral iets voor de bovenkant van de toegekende scores: voor de ondersteuning gaf 13% van de respondenten het cijfer 9 of 10, erna was dat een kwart. Aan de onderkant gaf 29% een cijfer lager dan 6 voor de ondersteuning, erna was dit nog 20%. Wie hebben er vooral baat bij? Respondenten die betaalde arbeid en mantelzorgtaken 'matig' weten te combineren (stijging van 5,5 naar 6,3), de 75-plussers (6,0 naar 6,7), respondenten binnen een eenpersoonshuishouden (6,3 naar 7,0) en respondenten die de taken combineren met 32 of meer uren betaalde arbeid per week (6,3 naar 7,3). Opvallend is dat voor een aantal groepen de ondersteuning een tegengesteld effect heeft. Dat kan zijn omdat ze bepaalde verwachtingen van de ondersteuning hadden, die niet zijn waargemaakt. Bij respondenten in gezinsverband met inwonende kinderen is het verschil het groots (6,8 voor ondersteuning, 6,5 erna).

15. Onbekendheid met mogelijkheden belangrijkste oorzaak om geen gebruik te maken van mantelzorgondersteuning

Meer dan de helft (52%) van de respondenten geeft aan de mogelijkheden onvoldoende te kennen. Ruim een kwart (27%) heeft geen behoefte aan ondersteuning, 12% zegt te denken er niets aan te hebben en voor 7% sluit de ondersteuning niet aan bij de behoefte. Alle respondenten die leven in een eenouder- of eenpersoonshuishouden geven aan onbekend te zijn met de mogelijkheden, de groep 65-75 (59%) geeft vaker aan geen behoefte aan ondersteuning te hebben, de 75-plussers (50%) vaker dat ze door hun zorgtaken niet naar de ondersteuning toe kunnen.

16. Respondenten wensen gemiddeld 1,3 vorm van extra ondersteuning

We hebben de respondenten gevraagd of ze extra ondersteuning wensen en, zo ja, op welk gebied. Een derde van de respondenten heeft er geen behoefte aan. De andere respondenten geven gemiddeld aan behoefte te hebben aan 1,3 extra vorm van ondersteuning. Het vaakst aan een financiële tegemoetkoming (32%), informatie (24%), en praktische hulp (21%). Vooral de 65-75 jarigen en de respondenten die het god lukt betaalde arbeid en hun mantelzorgtaken te combineren, geven vaker aan geen behoefte aan extra ondersteuning te hebben. Met namen de respondenten tot 45 jaar geven dit veel minder vaak aan. De 35-45 jarigen wensen met name extra ondersteuning in de financiële tegemoetkoming (63%), van de drie respondenten van 18-35 jaar geven er twee aan op alle gebieden extra ondersteuning te wensen.

17. Bijna een derde ervaart knelpunten in de ondersteuning en deze zijn vooral bureaucratisch van aard

Zo'n 32% geeft aan knelpunten te ervaren in de ondersteuning. Voor 10% is dat niet het geval, 58% heeft er geen mening over. Veertien van de 24 open opmerkingen hebben betrekking op zaken die raken aan bureaucratie: je moet allee zelf doen, vervolgens duurt het lang voordat er iets gebeurt en is het onduidelijk wat er vervolgens gebeurt. Daarnaast noemen meerdere respondenten onvrede met de lage waardering en financiële tegemoetkoming en de onbekendheid van de mogelijkheden. Meer dan de helft van de respondenten die in een gezinsverband met inwonende kinderen leeft (54%), geeft aan knelpunten te ervaren. Dat is een gedeeltelijke verklaring voor het feit dat ze hun taken niet beter aankunnen door de geboden ondersteuning (zie conclusie 14).

18. Zo'n 15% van de respondenten maakt gebruik van respijtzorg, vooral geboden door familie en vrienden

Dat is in lijn met recent SCP-onderzoek waar dit aandeel 16% was. Als er respijtzorg is, is dat vooral geregeld met familie, vrienden en kennissen (63%). Zorg door vrijwilligers wordt niet genoemd, dagbesteding/dagopvang door 21%, kortdurend verblijf/logeeropvang door 11%. Ze maken er vooral geen gebruik aan omdat ze er geen behoefte aan hebben (47%), ruim een kwart (28%) weet niet wat er mogelijk is, 12% weet niet hoe het te regelen. Dat betekent dat in potentie 40% er wellicht wel gebruik van zou maken als bepaalde drempels kunnen worden weggenomen. Bij 19% wil de zorgvrager het niet. Richting de toekomst geeft 34% aan te denken geen gebruik van respijtzorg te gaan maken. Is die behoefte er wel, dan vooral via familie, vrienden of kennissen (38%).

19. Naarmate respondenten meer moeite hebben betaalde arbeid en mantelzorg te combineren hebben ze meer behoefte aan respijtzorg

Respondenten die meer moeite hebben om mantelzorg met betaalde arbeid te combineren geven minder vaak aan geen behoefte aan respijtzorg te hebben. De lijn loopt lineair van 78%% geen behoefte onder de respondenten die het goed weten te combineren, naar 0% van de respondenten die het slecht weten te combineren. Mannen (75%) geven vaker aan geen behoefte aan respijtzorg te hebben dan vrouwen.

20. Toekomstige respijtzorg kan binnen- en buitenshuis worden geboden

Zo'n 27% van de respondenten geeft aan toekomstige respijtzorg binnenshuis te willen ontvangen, 8% buitenshuis, terwijl 28% open staat voor beide varianten. Ook hier geeft een groot deel van de respondenten (37%) aan er in de toekomst er geen gebruik van te gaan maken.

21. Twee derde ontving de mantelzorgwaardering, van die groep is 67% er (zeer) tevreden over

Ongeveer 67% van de respondenten heeft de waardering ontvangen. Van deze groep is weer 67% er (zeer) tevreden en 9% (zeer) ontevreden over. Zes respondenten plaatsen opmerkingen over de waardering. De rode draad? Het bedrag is te laag en staat niet in verhouding tot de gepleegde inzet. De hoge leeftijdsgroepen zijn vaker (zeer) tevreden over de waardering, voor de respondenten die voldoende, matig of slecht in staat zijn mantelzorgtaken en betaalde arbeid te combineren, geldt het omgekeerde.

22. Redelijk wat respondenten ervaren beperkingen door mantelzorgtaken

En dat geldt op meerdere terreinen van het leven. Een derde (33%) ervaart altijd of meestal beperkingen in de vrijetijdsbesteding buitenshuis, 23% binnenshuis, 35% bij huishoudelijke klussen in eigen huis, 38% bij aandacht en tijd voor jezelf nemen, 28% bij het ontmoeten van anderen. Ook aandacht en tijd voor andere gezinsleden schiet er voor 24% altijd of meestal bij in. Vrouwen geven significant vaker dan mannen aan altijd of meestal beperkingen te ervaren bij de vrijetijdsbesteding buitenshuis (35% tegen 26%). Respondenten die 32 uur of meer betaalde arbeid verrichten naast de mantelzorgtaken (48%) geven vaker aan altijd of meestal beperkingen

te ervaren in de aandacht voor zichzelf. De echte verschillen over de gehele linie zien we bij respondenten die het slecht lukt werk en mantelzorg te kunnen combineren. Ze geven significant vaker aan zich altijd of meestal beperkt te voelen in de vrijetijdsbesteding buitenshuis (80%), binnenshuis (60%), huishoudelijke klussen in eigen huis (60%), aandacht en tijd voor gezinsleden (80%), aandacht voor zichzelf (80%) en ontmoeten van vrienden, familie en kennissen (80%). Conclusie is dat het overgrote deel van deze groep eigenlijk in alles wat het leven biedt en vraagt serieuze belemmeringen ervaart. Voor respondenten die er matig in slagen de taken te combineren geldt dit voor huishoudelijke klussen in eigen huis (52%) en aandacht voor jezelf (57%).

23. Minder respondenten zwaar/overbelast dan landelijke beeld laat zien

In recent SCP-onderzoek bleek 1 op de 10 mantelzorgers zwaar- of overbelast. In dit Wijchense onderzoek is dat 6%. Zo'n 20% voelt zich tamelijk zwaar belast, een derde gemiddeld belast, terwijl 41% zich hooguit enigszins belast voelt. Het is zaak om alle mantelzorgers adequaat te informeren over wat er mogelijk is en juist die 26% die zich tamelijk zwaar belast, zwaar belast of overbelast voelt passende ondersteuning te bieden. En de weg ernaartoe te plaveien, zodat voorkomen kan worden dat het systeem rond een zorgvrager het begeeft en ook de mantelzorger zorgvrager wordt. Dat is een behoorlijke opgave, want juist zwaarbelaste mantelzorgers zijn vaak moeilijk te bereiken, zowel voor ondersteuning als met dit soort onderzoeken. Het ontbreekt deze mantelzorgers daarvoor vaak aan tijd en energie.

24. Naarmate respondenten meer moeite hebben werk en betaalde arbeid te combineren, ervaren ze vaker beperkingen in het leven en zware of overbelasting

Extra aandacht kan er zijn voor respondenten die betaalde arbeid matig of slecht met hun mantelzorgtaken weten te combineren. Het blijken in Wijchen vooral vrouwen (42% weet betaalde arbeid en mantelzorg matig of slecht te combineren) en vooral respondenten die mantelzorgtaken combineren met 32 uur betaalde arbeid per week of meer (59%). In het onderzoek zagen we al vaker dat dit negatieve gevolgen heeft en ook hier ervaren respondenten naarmate ze meer moeite hebben met de combinatie vaker beperkingen in het leven. Bij vrijetijdsbesteding binnenshuis en aandacht en tijd voor andere gezinsleden zijn deze verschillen statistisch significant. Van de respondenten die er matig toe in staat zijn, geeft 43% aan tamelijk zwaar of zwaar (over)belast te zijn, onder respondenten die betaalde arbeid en mantelzorg slecht weten te combineren is het zelfs 100%. De absolute aantallen zijn klein, maar de grote lijn in het onderzoek is er onmiskenbaar.

25. Tevredenheid over de ondersteuning die er is

In de open opmerkingen geven respondenten het vaakst antwoorden die in deze lijn liggen. In 23 keer gaat het om opmerkingen die raken aan tevredenheid over de geboden ondersteuning. Deze is er als het nodig is, en kan dan ook snel geregeld worden. Tien respondenten benoemen het Mantelzorgcompliment als vorm van ondersteuning waar ze tevreden over zijn.

26. Belangrijkste knelpunten: de combinatie betaalde arbeid en mantelzorg, en 'stroperige' contact rondom vragen en ondersteuning

Elf respondenten plaatsen opmerkingen die gaan over knelpunten in het kunnen combineren van betaalde arbeid en mantelzorg. Ze wensen financiële compensatie, zouden graag een dag minder per week werken en praktische hulp die tijdwinst oplevert, zodat ze kunnen blijven werken. Negen respondenten ervaren de contacten met de gemeente en ondersteuning als stroperig. Ze missen een loket of persoon waarmee je met alle vragen terecht kan, wensen maatwerk en meer vaart in de afhandeling van de vraag of toekenning van ondersteuning.

27. Opvallend: veel mantelzorgers staan er in de zorg alleen voor

Ruim 72% is de enige mantelzorger van de zorgvrager. Mannen (97%) vaker dan vrouwen, wat ook geldt voor respondenten in een gezinsverband zonder inwonende kinderen (85%) en een eenpersoonshuishouden (93%). Ook onder 65-75 jarigen (87%) en 75-plussers (93%) is dit percentage significant hoger. Bij alle mantelzorgers die de zorg als enige mantelzorger verlenen, is het belangrijk ze tijdig te laten ervaren dat de zorg (tijdelijk) kan worden overdragen of gedeeld. Zodat zware (over)belasting bij henzelf kan worden voorkomen. Dit onderzoek laat zien dat als er al gebruik wordt gemaakt van respijtzorg, dat nu veelal in eigen kring is. Maar niet iedereen heeft een netwerk waar beroep op kan worden gedaan. Hulp bij uitbreiding van het netwerk, het inzetten van zorgvrijwilligers of het aanbieden van professionele respijtmogelijkheden draagt dan bij aan het voorkomen van overbelasting.

28. Opvallend: onbekendheid mogelijkheden belangrijk aanknopingspunt om mantelzorgers te leiden richting mantelzorgondersteuning en respijtzorg

Ruim de helft (52%) van de ondervraagde mantelzorgers is niet bekend met de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning, ongeveer 28% geeft dit aan ten aanzien van de mogelijkheden voor respijtzorg. Dat biedt een belangrijk aanknopingspunt voor beleid. Want er is een breed palet aan ondersteuning: in het verstrekken van informatie en advies, bieden van persoonlijke begeleiding, educatie, emotionele steun, praktische hulp, respijtzorg, financiële - en materiële hulp. Dit zijn acht vraaggebieden waarop mantelzorgers knelpunten ervaren, met vragen zitten én waar de gemeente Wijchen ondersteuning aan mantelzorgers op moet kunnen bieden. De onbekendheid van mantelzorgers met de vormen van ondersteuning op deze vraaggebieden maakt dat ze onnodig zelf het wiel moeten uitvinden en dat het ondersteuningsaanbod onderbenut blijft.

Bijlage 1: volledig overzicht resultaten

Woont u in gemeente Wijchen

Ja	97%
Nee	4%

Zorgt u momenteel voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit uw eigen familie of kennissenkring?

Ja	94%
Niet meer	4%
Nee	2%

Beschouwt u zichzelf als mantelzorger?

Ja	88%
Enigszins	10%
Nee	1%

Wat is uw leeftijd?

Jonger dan 18 jaar	0%
18 tot 35 jaar	2%
35 tot 45 jaar	13%
45 tot 55 jaar	25%
55 tot 65 jaar	21%
65 tot 75 jaar	28%
75 jaar of ouder	10%

Wat is uw geslacht?

Man	25%
Vrouw	75%

Hoe is uw huishouden samengesteld?

(On)Gehuwd stel met inwonende kinderen	30%
(On)Gehuwd stel zonder inwonende kinderen	54%
Eenouder huishouden met inwonende kinderen	5%
Eenpersoonshuishouden	11%

Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

Lager onderwijs	3%
Vmbo / Mavo / Lbo	20%
Mbo	32%
Havo / Vwo	10%
Hbo	27%
Wetenschappelijk onderwijs	8%

Combineert u momenteel mantelzorg en werk?

Ja, met 32 uur of meer betaalde arbeid per week	23%
Ja, tussen 16-32 uur betaalde arbeid per week	27%
Ja, met minder dan 16 uur betaalde arbeid per week	3%
Nee, maar ik verricht wel vrijwilligerswerk	15%
Nee	32%

Op welke wijze kunt u betaalde arbeid en mantelzorg combineren?

Uitstekend	0%
Goed	15%
Voldoende	43%
Matig	34%
Slecht	8%

Bent u (of is één van uw ouders) buiten Nederland geboren?

Ja	3%
Nee	97%

Aan hoeveel personen verleent u mantelzorg?

1	75%
2	19%
3 of meer	7%

Aan wie geeft u (het meest) mantelzorg?

Partner of echtgeno(o)t(e)	48%
(Pleeg/stief) Kind	7%
Ouder(s) of schoonouder(s)	33%
Andere familieleden	8%
Buren, vrienden of kennissen	2%
Anders	3%

Waar woont de persoon voor wie u (het meest) zorgt?

Bij mij thuis	54%
In zijn/haar woning	34%
In een zorginstelling of beschermd wonen	8%
Anders	5%

Woont deze persoon in de gemeente Wijchen?

Ja	93%
Nee	7%

Wat is de oorzaak van de hulpbehoefte bij deze persoon?

Lichamelijke beperking	63%
Verstandelijke beperking	8%
Chronische en/of levensbedreigende ziekte	35%
Algemene beperkingen ouderdom	30%
Geestelijke achteruitgang/dementie	25%
Psychische problemen	10%
Verslaving	3%
Gedragsstoornissen, bijvoorbeeld autisme of ADHD	7%
Andere oorzaak	9%

Waaruit bestaat uw hulp aan deze persoon?

Huishoudelijke hulp	62%
Persoonlijke verzorging	58%
Verpleegkundige hulp	12%
Begeleiding praktische zaken en/of sociale activiteiten	76%
Hulp bij administratie en/of financiën	67%
Toezicht of gezelschap	60%
Emotionele steun	68%
Opvang in crisissituatie	21%

Hoe lang geeft u deze hulp al?

Korter dan 1 jaar	4%
1 tot 5 jaar	35%
5 tot 10 jaar	29%
10 jaar of langer	32%

Bent u de enige mantelzorger van deze persoon?

Ja	72%
Nee	28%

Hoeveel uur per week zorgt u gemiddeld voor deze persoon?

0 tot 4 uur	5%
4 tot 8 uur	19%
8 tot 16 uur	26%
17 tot 24 uur	13%
24 tot 32 uur	5%
32 uur of meer per week	20%
Sterk wisselend per week	12%

Heeft degene voor wie u (het meest) zorgt een indicatie of aanbod voor professionele hulp of zorg?

Ja	58%
Nee	32%
Weet niet	10%

Welke van de onderstaande soorten zorg zijn bij degene voor wie u (het meest) zorgt geïndiceerd?

Hulp bij het huishouden	69%
Verzorging en/of verpleging	66%
Begeleiding	37%
Dagopvang of dagbesteding	20%
Kortdurend verblijf	4%
Langdurend verblijf	16%
Weet niet	4%

Welke ondersteuning krijgt u momenteel als mantelzorger?

Informatie	14%
Advies en begeleiding	12%
Emotionele steun	3%
Educatie	1%
Praktische hulp	8%
Zorg tijdelijk overdragen aan een ander (respijtzorg)	2%
Financiële tegemoetkoming	10%
Materiële hulp	1%
Hulp bij het uitbreiden van mijn sociale netwerk	1%
Anders, namelijk	8%
Ik krijg geen mantelzorgondersteuning	60%

Door de mantelzorgondersteuning…	% (helemaal) eens	%(helemaal) oneens
Voel ik me extra gesteund in het uitvoeren van mijn mantelzorgtaken	46%	7%
Sta ik steviger in mijn schoenen	37%	15%
Ben ik beter in staat ook mijn eigen leven te leiden	36%	27%
Weet ik beter welke mogelijkheden er voor mij zijn	44%	18%
De ondersteuning sluit aan bij mijn behoeften	36%	22%
De ondersteuning is gericht op mijn belang als mantelzorger	42%	20%
De ondersteuning verwijst mij door naar organisaties die me wel kunnen helpen	39%	24%
De ondersteuning voldoet aan mijn verwachtingen	43%	20%
Ik zou de ondersteuning aanbevelen aan andere mantelzorgers	62%	11%

Hoe kunt u uw mantelzorgtaken aan?

Schaal 1 (zeer slecht) t/m 10 (zeer goed)

Voor mantelzorgondersteuning	6,6
Na mantelzorgondersteuning	6,9

Waarom maakt u geen gebruik van mantelzorgondersteuning?

Geen behoefte aan ondersteuning	27%
De beschikbare ondersteuning sluit niet aan op mijn behoefte	7%
Niet bekend met de mogelijkheden van ondersteuning	52%
De afstand naar de ondersteuning toe is een probleem	1%
Ik denk dat ik er niets aan heb	12%
Vanwege mijn zorgtaken kan ik er niet naartoe	4%
Anders, namelijk	13%

Welke ondersteuning zou u in de toekomst willen als mantelzorger?

Informatie	22%
Advies en begeleiding	19%
Emotionele steun	9%
Educatie	5%
Praktische hulp	21%
Zorg tijdelijk overdragen aan een ander (respijtzorg)	4%
Financiële tegemoetkoming	32%
Materiële steun	9%
Hulp bij het uitbreiden van mijn sociale netwerk	3%
Anders, namelijk	9%
Ik heb er geen behoefte aan	33%

Ervaart u knelpunten in de ondersteuningsmogelijkheden?

Ja	32%
Nee	10%
Geen mening	58%

Heeft u het afgelopen jaar gebruik gemaakt respijtzorg?

Ja	15%
Nee	85%

Hoe tevreden bent u over de geboden respijtzorg?

Zeer ontevreden	0%
Ontevreden	0%
Niet tevreden, niet ontevreden	26%
Tevreden	26%
Zeer tevreden	47%

Van welke vormen heeft u gebruik gemaakt?

Familie, vrienden en kennissen	63%
Zorg door vrijwilligers	0%
Dagbesteding/dagopvang	21%

Kortdurend verblijf/logeeropvang	11%
Anders	21%

Waarom heeft u geen gebruik gemaakt van respijtzorg?

Ik weet niet wat de mogelijkheden zijn	28%
Ik weet niet hoe ik respijtzorg moet regelen	12%
Ik krijg geen indicatie of kom niet in aanmerking	4%
Er is een wachtlijst	2%
Er is geen geschikte respijtmogelijkheid in mijn omgeving	4%
Er is geen passende vrijwilliger beschikbaar	1%
De kosten zijn voor mij te hoog	1%
Zorgvrager wil geen gebruik maken van de respijtmogelijkheid	19%
Ik heb geen behoefte aan respijt	47%
Anders, namelijk	13%

Van welke vormen van respijtzorg denkt u in de toekomst gebruik te gaan maken?

Familie, vrienden of kennissen	38%
Zorg door vrijwilligers	9%
Dagbesteding/dagopvang	16%
Kortdurend verblijf/logeeropvang	9%
Anders	16%
Ik denk in de toekomst geen gebruik te maken van respijtzorg	34%

Heeft u behoefte aan respijtzorg binnen- of buitenshuis?

Binnenshuis, dus iemand komt naar mijn naaste toe	27%
Buitenshuis, dus mijn naaste gaat naar de respijtmogelijkheid toe	8%
Ik sta voor beide opties open	28%
Nvt, ik denk in de toekomst geen gebruik te maken van respijtzorg	37%

Heeft u het afgelopen jaar de mantelzorgwaardering gekregen?

Ja	67%
Nee	33%

Hoe tevreden bent u met de mantelzorgwaarding?

Zeer ontevreden	5%
Ontevreden	5%
Niet tevreden, niet ontevreden	23%
Tevreden	45%
Zeer tevreden	22%

Ervaart u door het mantelzorgen beperkingen in het dagelijks leven?

	Al-tijd	Meestal	Soms	Nooit
Vrijetijdsbesteding buitenshuis	17%	16%	58%	10%
Vrijetijdsbesteding binnenshuis	11%	12%	58%	18%
Huishoudelijke klussen in eigen huis	14%	21%	51%	14%
Aandacht en tijd voor gezinsleden	6%	18%	51%	25%
Aandacht en tijd voor uzelf	14%	24%	52%	10%
Ontmoeten van vrienden, familie en kennissen	6%	22%	55%	17%

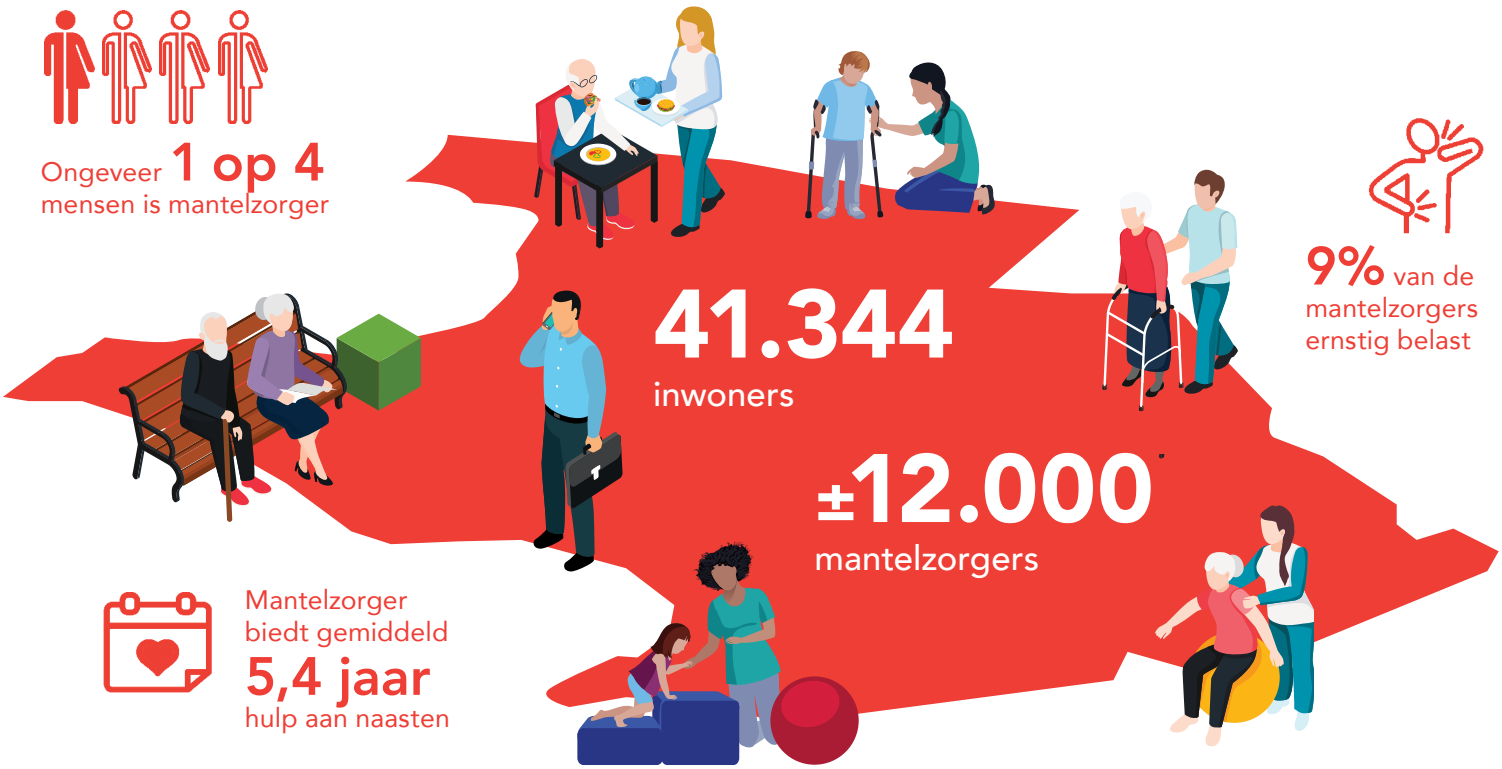
Voelt u zich belast als mantelzorger?

	Wijchen
Niet	12%
Enigszins	35%
Gemiddeld	29%
Tamelijk zwaar	18%
Zwaar-of overbelast	6%

Mantelzorg in Wijchen

Gemeente Wijchen

Ongeveer **1 op 4**
mensen is mantelzorger

41.344
inwoners

±12.000
mantelzorgers

9% van de mantelzorgers ernstig belast

Mantelzorger biedt gemiddeld
5,4 jaar
hulp aan naasten

In de gemeente Wijchen wonen 41.344 mensen. Op basis van een schatting van MantelzorgNL zijn er in de gemeente ca. 12.000 mantelzorgers actief. Dus ongeveer één op de vier is Mantelzorger. In de gemeente Wijchen ben je een mantelzorger als je minimaal drie maanden achter elkaar voor minimaal gemiddeld acht uur per week voor een ander zorgt. Deze zorg gaat verder dan wat familieleden of huisgenoten normaal gesproken voor elkaar doen. Ongeveer 10.600 mantelzorgers zorgen in Wijchen langer dan drie maanden, mantelzorgers bieden gemiddeld 5,4 jaar hulp aan naasten. 9% van de mantelzorgers (1.100 mantelzorgers) geeft aan ernstig belast te zijn.

Maatschappelijke waarde mantelzorgers

In totaal besteden deze mantelzorgers in de gemeente Wijchen circa 3,8 miljoen uren per jaar aan hun mantelzorgtaken. De waarde van de tijdsinzet van mantelzorgers wordt geschat tussen de 35 en 58 miljoen euro per jaar. De mantelzorgers maken per jaar circa 4 miljoen euro aan kosten om mantelzorg te kunnen bieden. Denk hierbij aan reiskosten, en uitgaven aan extra boodschappen, medicatie en/of zorgattributen.
Wat zouden de kosten voor de maatschappij zijn als de zorg aan de zorgvrager op een andere wijze, door professionals, zou worden verleend? Het vervangen van de mantelzorgers in de gemeente Wijchen door publieke en private zorg kost tussen de 79 en 109 miljoen euro per jaar.

>>

Waarde tijdsinzet mantelzorgers
€ 35-38
miljoen per jaar

Indien vervangen door professionals
€ 79-109
miljoen per jaar

Meer informatie over de mantelzorger

>> Verschillende soorten mantelzorgers

Werkende mantelzorger (16 t/m 69 jaar)

- Ongeveer één op de vijf
- Meer vrouwen dan mannen
- 5% heeft moeite om werk te combineren met mantelzorg
- 75% gaat pas het gesprek aan als werk en zorg niet meer te combineren zijn

Jonge 'mantelzorger' (t/m 25 jaar)

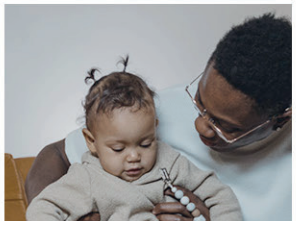
- Ongeveer één op de vijf groeit op met zorg binnen het gezin
- Ze voelen zich geen 'Mantelzorger', maar ze zijn het wel
- Voorbeelden taken: mee helpen in de zorg en/of huishoudelijk werk

Oudere mantelzorger (65 jaar en ouder)

- Ongeveer één op de vier
- Zwaarder belast dan andere mantelzorgers

Mantelzorgers met een niet-Westerse migratieachtergrond

- Bieden vaker intensievere en langdurige hulp dan autochtone Nederlanders
- Zijn minder goed op de hoogte van ondersteuning

Deze mantelzorgers zorgen voor mensen:

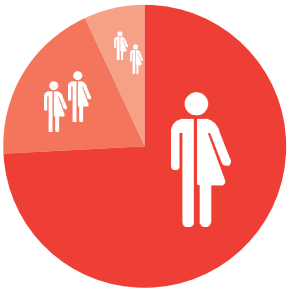
- Met een tijdelijke of langdurige lichamelijke beperking
- Met dementie/ geheugenproblemen/ met een verstandelijke beperking/niet-aangeboren hersenletsel
- Met psychische problemen en/of verslaving
- Met ouderdomsklachten

Welke taken heeft de mantelzorger?

- Huishoudelijke hulp
- Persoonlijke verzorging
- Verpleegkundige hulp
- Begeleiding praktische zaken en/of sociale activiteiten
- Hulp bij administratie en/of financiën
- Toezicht of gezelschap
- Emotionele steun
- Opvang in crisissituatie

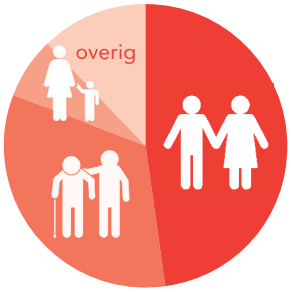
De mantelzorger in de gemeente Wijchen:

- 75% zorgt voor 1 persoon
- 19% voor 2 personen
- 7% voor 3 of meer personen

De zorgvrager in de gemeente Wijchen is:

- Een partner/echtgeno(o)te 48%
  Mantelzorger is meestal ouder dan 65 jaar
- Een (schoon)ouder(s) 33%
  Mantelzorger is meestal tussen 45 - 65 jaar
- Een (pleeg/ stief) kind 7%
  Mantelzorger is meestal tussen 35 - 45 jaar
- Een buur, vriend of kennis

Veel mantelzorgers in Wijchen combineren mantelzorg met werk

- 23% werkt 32 uur of meer per week
- 27% werkt tussen 16-32 uur per week
- 3% werkt minder dan 16 uur per week
- 15% verricht vrijwilligerswerk
- 32% werkt niet

© Gemeente Wijchen, november 2022

Onze 8 beloften aan mantelzorgers

U zorgt voor een ander... wie zorgt er voor u?

Gemeente Wijchen

Mantelzorg is heel mooi en liefdevol, maar is vaak ook intensief. Daarom bieden we u als mantelzorger in onze gemeente op verschillende manieren ondersteuning. De komende tijd krijgt u nog betere ondersteuning. Samen met MeerVoormekaar, zorgaanbieders en werkgevers werken we aan een 'Mantelzorgvriendelijk Wijchen'.

1. Wij zorgen voor een heldere informatievoorziening

U weet dat u Mantelzorger bent. Veel mensen zijn zich daar niet bewust van en weten niet waar ze ondersteuning kunnen krijgen.
Wij kunnen u en diegene die u helpt, op verschillende manieren ondersteunen. Zo bieden verschillende instanties en organisaties vanuit diverse wetten hulp. Denk aan de Zorgverzekeringswet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Het helpt u als informatie duidelijk én makkelijk te vinden is.

1

We gaan in de lokale media meer ervaringsverhalen van Mantelzorgers delen, zodat meer mensen zich bewust worden van hun rol als Mantelzorger.
We investeren daarnaast in een betere informatievoorziening. Zo vindt u sneller en eenvoudiger de juiste informatie. Er komt een heldere website en we hebben plannen voor een Mantelzorg nieuwsbrief.

2. Wij zorgen dat u onafhankelijk advies en hulp krijgt

Veel mantelzorgers hebben behoefte aan iemand die hen helpt in de zoektocht naar passende ondersteuning en begeleiding. Nu kunt u hiervoor terecht bij Welzijnsorganisatie MeerVoormekaar, het Sociaal Wijkteam en diverse zorgaanbieders.

2

Binnenkort kunt u extra ondersteuning aanvragen van een Mantelzorgmakelaar. Dit is een onafhankelijk specialist die u op verschillende manieren ondersteunt. De Mantelzorgmakelaar is bijvoorbeeld op de hoogte van lokale zorgaanbieders en kent de zorgwetten. Als uw Zorgverzekeraar of Zorgkantoor de Mantelzorgmakelaar niet vergoed, dan doet de gemeente Wijchen dat. Via www.wijchen.nl en weekkrant De Wegwijs ontvangt u hier meer informatie over.

3. Wij bieden u steun

Er zijn verschillende manieren en locaties waar u andere mantelzorgers kunt ontmoeten, zoals het Mantelzorgcafé (Alverna), het Alzheimercafé (het Kompas) of het NAH-café (Niet Aangeboren Hersenletsel).
Hier ontvangt u informatie, deelt u ervaringen en steunt u elkaar.
Elk jaar vindt in het najaar de Dag van Mantelzorg plaats. Op www.meervoormekaar.nl vindt u meer informatie over deze dag.

Wilt u even uw verhaal kwijt?
Een luisterend oor is belangrijk. U kunt hiervoor terecht bij Els Wilmink van MeerVoormekaar. Zij is bereikbaar via e.wilmink@meervoormekaar.nl en tijdens kantooruren via 06 - 48 63 35 87.
U kunt ook de Luisterlijn bellen. Dit kan anoniem, 24 uur per dag, 7 dagen per week via 088 – 0767 000.
Wilt u even het huis uit? Heeft u zin in gezelschap en een praatje? Of samen iets leuks doen? Dat kan bij één van de inloopmogelijkheden van Villa Sterrebosch (www.socdevilla.nl) en bij Koffie met Leonie (MeerVoormekaar). U kunt ook de vele activiteiten in de buurthuizen bezoeken.

3

We gaan door met de bestaande inloop- en ontmoetingsactiviteiten. We onderzoeken of we er nog meer in de buurt kunnen organiseren.
Ook onderzoeken we zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie. We vragen daarbij ook hoe wij mantelzorgers beter kunnen ondersteunen. We maken daarna een plan voor betere dagactiviteiten voor mensen met dementie, zodat u even tot rust kunt komen.
Volgend jaar komt de toneelvoorstelling 'Dag Mama' naar Wijchen. Deze voorstelling geeft tips om goed om te gaan met mensen met dementie.
Wilt u in gesprek over dementie? De deur van Het Odensehuis in Wijchen en het Alzheimer Café staan altijd open!

>> 4. Wij bieden diverse trainingen aan

Het is belangrijk dat u als mantelzorger gezond en in balans blijft. Maar ook dat u weet hoe u de ander het best kunt ondersteunen.

4

We ontwikkelen een cursus waar u kunt leren hoe u goed voor uzelf kunt (blijven) zorgen. Deze 'Zelfzorg'-cursus gaat uit van Positieve gezondheid. Er zijn ook diverse mogelijkheden voor tips en training over het goed uitvoeren van zorg.

Extra aandacht voor kinderen en jongeren

Maar liefst 1 op de 5 kinderen/jongeren (t/m 24 jaar) groeit op met een familielid dat chronisch ziek of gehandicapt is, of een psychische aandoening heeft. Deze kinderen/jongeren voelen zich geen mantelzorger, maar ze zijn het wel. Ze helpen bijvoorbeeld mee in de fysieke zorg en in het huishouden. Dit gaat vaak ten koste van school/opleiding/werk. Ook maken ze zich meer zorgen dan leeftijdsgenoten en missen ze zelf soms de nodige zorg en aandacht. Op dit moment zijn er in Wijchen 2 groepen bij MeerVoormekaar voor jonge mantelzorgers/kinderen/jongeren.

4

We gaan intensiever samenwerken met de kinderopvang, basisscholen, het voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs om jonge mantelzorgers beter te ondersteunen. Zo willen we voorkomen dat ze op (latere leeftijd) in de knel komen.

5. We bieden praktische hulp

We hebben in onze gemeente verschillende vormen van praktische hulp voor mantelzorgers. Welzijnsorganisatie MeerVoormekaar biedt diverse ondersteuningsmogelijkheden. Een voorbeeld is het enkele uren uit handen geven van de zorg aan speciaal opgeleide vrijwilligers. Dit heet de Bezoek- en Opvangservice (BOS). Wilt u hiervan gebruik maken? Neem dan contact op met Frank Thijssen van MeerVoormekaar. Hij is bereikbaar via f.thijssen@meervoormekaar.nl en tijdens kantorenuren op 06 - 39 11 41 37.

Extra aandacht voor de werkende mantelzorger

Heeft u als mantelzorger een betaalde baan? Dat kan lastig zijn. Bijvoorbeeld omdat zorgtaken en werktijden elkaar overlappen en het u veel energie kost. Er zijn verschillende acties voor u zodat u het vol kunt blijven houden. U kunt gebruik maken van wettelijke verlofregelingen of het gesprek aangaan met uw werkgever over een aanpassing van de werktijden of arbeidsduur. Kijk voor meer informatie op www.mantelzorg.nl of www.werkenmantelzorg.nl.

5

We blijven praktische hulp aanbieden via MeerVoormekaar. Wilt u met uw werkgever in gesprek over de combinatie werk en mantelzorg? Vraag de Mantelzorgmakelaar om hulp!

6. We bieden ruimte om even op adem komen

Soms heeft u als mantelzorger even een adempauze nodig. Daarvoor zijn er verschillende voorzieningen die uw taken als mantelzorger tijdelijk, gedeeltelijk of helemaal overnemen (respijtzorg). Zo heeft u (meer) tijd voor bijvoorbeeld werk, opleiding en ontspanning. In de gemeente Wijchen kennen we verschillende soorten respijtzorg om u te helpen.

- **Eenvoudige respijtzorg:** diegene die u helpt, neemt deel aan een activiteit, bijvoorbeeld een groepswandeling. U kiest zelf om wel of niet mee te doen.
- **Aanwezigheidszorg:** iemand blijft bij uw naaste thuis zodat u iets voor uzelf kunt doen. Dit vraagt u aan via MeerVoormekaar.
- **Dagopvang:** uw naaste kan één of meerdere dagen per week meedoen met passende activiteiten op een andere locatie zodat u een dagdeel voor uzelf heeft. Denk aan een dorpshuis, wijkcentrum of zorgboerderij. De aanvraag loopt via het Sociaal Wijkteam.
- **Logeeropvang:** uw naaste gaat één of meerdere nachten logeren zodat u één of meer dagen/nachten voor uzelf heeft. Bijvoorbeeld in een logeerhuis. De aanvraag loopt via het Sociaal Wijkteam.

6

We investeren in en onderzoeken verschillende vormen van respijtzorg, zoals inloop en ontmoeten, een geschikte dagbesteding en logeermogelijkheden.

7. We bieden financiële ondersteuning/waardering

Elk jaar heeft diegene die u helpt de mogelijkheid om Mantelzorgwaardering aan te vragen via www.sociaalwijkteamwijchen.nl/mantelzorgwaardering. Wanneer de aanvraag past bij de criteria, ontvangt diegene die u helpt € 150,-. Diegene die u helpt, bepaalt zelf op welke manier hij/zij u bedankt voor uw inzet.

7

We gaan door met deze vorm van Mantelzorgwaardering.

8. We onderzoeken moderne technieken/eHealth

Verschillende vormen van hulpmiddelen, werkwijzen en technologie in de zorg maken het voor u als mantelzorger makkelijker. E–health helpt ouderen met een chronische ziekte of beperking. Het verbetert de veiligheid, sociale contacten en ondersteuning en zorg. Dankzij eHealth houdt u op afstand in de gaten hoe het met uw naaste gaat.

8

We starten pilots met moderne technieken/eHealth.

© Gemeente Wijchen, november 2022

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5453
Extern Zaak ID	Z/23/150467
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.h
Titel	150467 informatienota schriftelijke vragen Afvalinzameling bij inbreidingslocaties Kernachtig Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Wikkerink, Matthijs
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	+31 6 81 03 38 59

Bijlagen
150467 informatienota schriftelijke vragen Afvalinzameling bij inbreidingslocaties Kernachtig Wijchen
Bijlage; Schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen - Afvalinzameling bij inbreidingslocaties

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/150467

Informatienota voor

Onderwerp: schriftelijke vragen Afvalinzameling bij inbreidingslocaties Kernachtig Wijchen

Datum: 14-12-2024

Kernboodschap
Er worden geen problemen ervaren bij inbreidingslocaties. Zowel bij gemeente als Dar zijn geen problemen bekend.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

1. Kan het college inzichtelijk maken welke plekken de gemeente Wijchen aanmerkt als inbreidingslocaties?
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer (in voorbereiding), realisatie van nieuwe appartementen boven de Hema, en de flexwoningen aan de oude klapstraat. Dit zijn projecten die momenteel worden aangemerkt als inbreidingslocaties.

2. Is het college bekend met meldingen van overvolle ondergrondse containers, specifiek op inbreidingslocaties? Zo ja, hoeveel meldingen zijn er de afgelopen jaren gedaan? En in hoeverre is er sprake van een toename?
Het college is niet bekend met van overvolle ondergrondse containers specifiek op inbreidingslocaties. In de dienstverleningsovereenkomst met Dar is vastgesteld dat zij het eerste aanspreekspunt zijn. In regulier overleg worden de meldingen en problemen besproken met de gemeente. In de laatste periode zijn er geen problemen geconstateerd en besproken.
Recente uitvraag bij Dar laat zien dat zij geen meldingen met betrekking tot restafval hebben ontvangen, wel hebben zij een melding ontvangen over een volle gft-cocon. Ook de gegevens over vulgraad laten geen problemen gezien en zijn er geen problemen geconstateerd door de chauffeurs.
Vorig jaar zijn wel diverse meldingen ontvangen met betrekking tot de containers bij Vlaskamp. De ondergrondse container was niet bereikbaar voor de inzamelaar door de verbouwing van de appartementen.

3. In hoeverre wordt er op inbreidingslocaties rekening gehouden met de capaciteit van ondergrondse afvalinzameling?
In het voortraject wordt gecheckt of de bestaande infrastructuur en frequentie voldoende zijn, of dat er aanpassingen nodig zijn voor zowel de ondergrondse restafvalcontainers als de gft-cocons. Indien nodig vindt uitbreiding plaats.

4. Mocht er sprake zijn van een toename van het aantal meldingen van overvolle ondergrondse containers op inbreidingslocaties; in hoeverre kan de gemeente Wijchen beleid voeren, dan wel wijzigen, om het aantal overvolle containers op inbreidingslocaties te verminderen?
Indien er problemen geconstateerd worden heeft de gemeente in samenspraak met de inzamelaar een aantal opties. Allereerst kan er gekeken worden of de inzamelfrequentie verhoogd kan worden om de capaciteit te vergroten. Indien dit niet kan, of niet wenselijk is in verband met de inzamelkosten kan gekeken worden of een extra ondergrondse container geplaatst kan worden. Op korte termijn kunnen inwoners ook verzocht worden om gebruik te maken van een andere voorziening. Elk huishouden heeft minimaal 1 uitwijkcontainer.
Momenteel zijn geen problemen bekend. Indien er wel situaties ontstaan waar problemen ontstaan dan zijn de huidige alternatieven voldoende om problemen op te lossen. En wijziging van beleid wordt dan ook als niet nodig gezien.

De Gemeenteraad van Wijchen

Afvalinzameling bij inbreidingslocaties

Schriftelijke vraag van het Kernachtig Wijchen
Ingediend: 8 december 2023

Aanleiding:
Vanuit de Wijchense samenleving ontvangt de fractie van Kernachtig Wijchen signalen over te volle ondergrondse containers bij inbreidingslocaties. De afgelopen jaren is het aantal inbreidingslocaties, vanwege de bouw van extra woningen, toegenomen. Inbreidingslocaties zijn plekken waarbij binnen reeds bestaande bebouwing extra gebouwd wordt. Op een aantal plekken in Wijchen, voornamelijk in het centrum, zijn er ondergrondse containers. Bij de aanleg van deze containers is er een inschatting gemaakt hoeveel huishoudens aanspraak zullen doen op de containers. Vermoedelijk is er tijdens de aanleg van ondergrondse containers geen rekening gehouden met de mogelijkheid tot inbreiding in de toekomst.

Vragen:
1. Kan het college inzichtelijk maken welke plekken de gemeente Wijchen aanmerkt als inbreidingslocaties?
2. Is het college bekend met meldingen van overvolle ondergrondse containers, specifiek op inbreidingslocaties?
   Zo ja, hoeveel meldingen zijn er de afgelopen jaren gedaan? En in hoeverre is er sprake van een toename?
3. In hoeverre wordt er op inbreidingslocaties rekening gehouden met de capaciteit van ondergrondse afvalinzameling?
4. Mocht er sprake zijn van een toename van het aantal meldingen van overvolle ondergrondse containers op inbreidingslocaties; in hoeverre kan de gemeente Wijchen beleid voeren, dan wel wijzigen, om het aantal overvolle containers op inbreidingslocaties te verminderen?

Namens de fractie Kernachtig Wijchen,

Joost Kersten

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5330
Extern Zaak ID	Z/23/148679
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.i
Titel	148679 Informatienota Fg Privacy jaarverslag 2022
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Informatiemanagement
Eigenaar	Livius, Lotte
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	0639072595

Bijlagen
Bijlage 1 FG jaarverslag 2022
Bijlage 2 Actuele stand van zaken privacy december 2023
148679 Informatienota Fg Privacy jaarverslag 2022

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

Bij deze biedt ik u het Privacy Jaarverslag aan, wat in april is voorgelegd aan *Het bestuur en de directie van de Werkorganisatie Druten Wijchen*

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Jaarrapportage FG 2022
Gegevensbescherming AVG

Voor:

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Druten

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen

Het bestuur en de directie van de Werkorganisatie Druten Wijchen

Van:

Lotte Livius	Functionaris gegevensbescherming AVG
Maaike van Walstijn	wnd. Functionaris gegevensbescherming AVG

Datum: 1 maart 2023

Vastgesteld door:

Inhoud

Inleiding en samenvatting 3
Leeswijzer 4
A. Uitslagen VNG-borgingsinstrument 5
1. Privacybeleid 5
2. Processen 5
3. Organisatorische inbedding....7
4. Rechten van betrokkenen 8
5. Samenwerking....9
6. Beveiliging....10
7. Verantwoording....10
B. Kencijfers Privacy 2021-2022....12
1. Toelichting DPIA's....12
2. Toelichting Datalekken en beveiligingsincidenten 12
3. Toelichting Rechten van betrokkenen 13
4. Toelichting Klachten van betrokkenen 13
5. Aantal Fte's 14
C. Advies 2023....15
Bijlage Definities 17

Inleiding en samenvatting

Gemeenten verwerken op grote schaal informatie en persoonsgegevens, niet alleen van inwoners maar ook van medewerkers en relaties van de gemeente. Zonder deze gegevens kunnen wij onze taken niet uitvoeren. Onder verantwoordelijkheid van de colleges van Burgemeester en Wethouders, de gemeenteraden en het bestuur van de WDW (de 'verwerkings-verantwoordelijken') vinden vele verwerkingen van persoonsgegevens plaats. Zij zijn belast met de uitvoering van regelgeving en hiervoor bestuurlijk verantwoordelijk.

In de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt het wettelijk kader beschreven voor het verwerken van persoonsgegevens. Zo dienen we transparant te zijn welke persoonsgegevens we verwerken, voor welk doel en op welke grondslag. Tijdens hun levensduur moeten persoonsgegevens adequaat worden beveiligd, mogen ze niet zomaar voor een ander doel worden verwerkt en moeten na afloop worden vernietigd of geanonimiseerd. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) waarborgt de betrouwbaarheid van informatie (en gegevens) en geeft organisatorische en technische maatregelen aan die genomen moeten worden om de risico's bij het verwerken te beperken. Daarnaast hebben we ook te maken met tal van privacyregels in sectorspecifieke wetgeving. Dit alles heeft gevolgen voor de inrichting van processen en systemen in onze organisatie.

Hier wordt extern en intern toezicht op gehouden. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt extern toezicht op de naleving van de privacywetgeving. De Functionaris Gegevensbescherming AVG (FG) en de Chief Information Security Officer (CISO) zien er intern op toe dat voldaan wordt aan de verplichtingen uit de AVG en de BIO. De FG en CISO rapporteren hun bevindingen rechtstreeks aan de colleges van burgemeester en wethouders en het bestuur van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW).

In dit jaarverslag kunt u lezen wat de FG in 2022 heeft waargenomen als het gaat om de bescherming van persoonsgegevens onder de AVG. Het is opgesteld aan de hand van het AVG-borgingsinstrument, ontwikkeld door de VNG Realisatie en de Informatiebeveiligingsdienst (IBD).[1] Het instrument is bedoeld om de AVG-normen te vertalen naar een kwaliteitscyclus voor gegevensbescherming in de gemeentelijke processen. Hiermee krijgen gemeenten concrete handvatten om de goede omgang met persoonsgegevens in de gehele organisatie te waarborgen. Het maakt inzichtelijk wat op orde is en wat nog niet.

Het instrument is eind 2022 ingevuld. Hieruit blijkt dat de organisatie op sommige punten goed scoort maar dat nog vele beheersmaatregelen genomen moeten worden. Het wettelijk vereiste volwassenheidsniveau 3 wordt zeker nog niet gehaald.

[1] Zie het document 'Criteria borging AVG / Borgingsproduct gegevensbescherming in de gemeentelijke organisatie'.

Deze conclusies sluiten aan bij de conclusies in het regionale rekenkamer-onderzoek naar de informatiebeveiliging en privacybescherming (AVG) in Wijchen, en komen ook overeen met de bevindingen van de externe audit naar de Wet politiegegevens (Wpg).[2]

Samenvattend hebben we in 2022 een goed begin gemaakt om gegevensbescherming de aandacht te geven die het verdient. Vanuit alle hoeken van de organisatie komen privacyvraagstukken steeds vaker op de juiste plek terecht. Adequaat omgaan met persoonsgegevens is een blijvend proces en vergt aandacht van medewerkers, management en bestuur. De uitdaging is om die aandacht vast te houden en te benutten en actief aan de slag gaan met gegevensbescherming en compliancy.

Leeswijzer

Deze jaarrapportage bestaat uit drie onderdelen. In deel A wordt de stand van zaken toegelicht aan de hand van de thema's uit het borgingsproduct:

1. Beleid
2. Processen
3. Organisatorische inbedding
4. Rechten van betrokkenen
5. Samenwerking
6. Beveiliging
7. Verantwoording

In deel B van de rapportage worden de belangrijkste kencijfers voor gegevensbescherming in 2022 toegelicht. Het rapport sluit af met een advies welke stappen u in 2023 zou kunnen nemen om gegevensbescherming daadwerkelijk te verbeteren en te borgen in de organisatie.

Notabene

1. Waar in dit rapport wordt gesproken over 'de organisatie' worden zowel de gemeente Druten, de gemeente Wijchen als de Werkorganisatie Druten Wijchen bedoeld.

2. Het borgingsinstrument en dit rapport zijn in november 2022 voorbereid door de Functionaris Gegevensbescherming Lotte Livius, en aangevuld door de waarnemend Functionaris Gegevensbescherming.

20 november 2022,

Lotte Livius
Functionaris Gegevensbescherming

7 maart 2023,

Maaike van Walstijn
wnd. Functionaris
Gegevensbescherming

[2] De Wpg is een Nederlandse wet die specifiek gericht is op de verwerking van politiegegevens. De wet stelt regels aan hoe opsporingsinstanties zoals boa's persoonsgegevens mogen verwerken, bewaren en delen met andere instanties. Hoewel de AVG en de Wpg verschillende wetgevingen zijn met eigen specifieke doelen en vereisten, delen ze wel hetzelfde uitgangspunt: de bescherming van persoonsgegevens. Beide wetten hebben als doel om ervoor te zorgen dat organisaties de privacy van betrokkenen respecteren en waarborgen dat persoonsgegevens op een veilige en verantwoorde manier worden verwerkt.

A. Uitslagen VNG-borgingsinstrument

1. Privacybeleid

Het privacybeleid is het kader waarin een organisatie aangeeft aan welke principes zij zich houdt bij de verwerking van persoonsgegevens. Het laat zien hoe zij omgaat met persoonsgegevens en welke maatregelen zij treft om te voldoen aan de relevante wet- en regelgeving. Periodiek wordt gecontroleerd of de verwerkingen in lijn zijn met het privacybeleid en de geldende wet- en regelgeving.

Er is een getoetst en vastgesteld privacybeleid dat geldt voor de gemeenten Druten en Wijchen, en de WDW. Bezoekers van de websites worden via drie (identieke) privacy-verklaringen geïnformeerd over hoe de organisaties globaal omgaan met hun persoonsgegevens, hoe zij hun rechten onder de AVG kunnen uitoefenen, en het gebruik van cookies.

In de loop van de tijd zijn additionele afspraken gemaakt hoe om te gaan met persoonsgegevens van 'internen' zoals medewerkers, gemeenteraadsleden en extern ingehuurden. Deze afspraken moeten worden vastgesteld en opgenomen in een nieuwe versie van het privacybeleid. Het verdient aanbeveling om ook domein-specifieke regels op te nemen in het beleid, dat wil zeggen de regels hoe het desbetreffende domein omgaat met (sectorspecifieke) wet- en regelgeving, persoonsgegevens en gegevensbescherming. Sommige teams in de organisatie beschikken overigens al wél over een specifieke privacyregeling.

Geconstateerd moet worden dat er inderdaad privacybeleid is maar dat dit nog niet leidend is bij het starten van nieuwe verwerkingen, de aankoop of ontwikkeling van nieuwe informatievoorzieningen. Deze worden lang niet altijd voorafgaand getoetst aan het privacybeleid of de AVG.

2. Processen

Volgens de AVG moeten alle werkprocessen waar persoonsgegevens in worden verwerkt (vrijwel allemaal dus) worden ingericht aan de hand van de AVG-voorschriften. Iedere verwerking moet berusten op wettelijke grondslag, een helder doel hebben, alleen werken met de noodzakelijke en juiste gegevens (kwaliteit en dataminimalisatie) en na de verwerkingstermijn worden vernietigd of geanonimiseerd.

Op hoofdlijnen zijn onze **werkprocessen** in beeld en beschreven maar slechts een enkele maal is daarin expliciet aandacht voor gegevensbescherming. Binnen de domeinen is veelal wel bekend wat de hoog-risico-verwerkingen zijn maar de implicaties daarvan voor het werk en de medewerkers niet. Protocollen en

werkinstructies ontbreken meestal. Het ontbreekt ook aan een uniform proces om persoonsgegevens periodiek te verwijderen of te anonimiseren.

De organisatie voldoet deels aan de verplichting om een **register** bij te houden van alle verwerkingsactiviteiten (art. 30 AVG). Er worden momenteel vier registers bijgehouden: één voor de verwerkingsverantwoordelijken in Druten, één voor Wijchen en één voor de WDW.
Al die verwerkingen zijn tevens opgenomen in een overall register. De registers zijn opgezet volgens de wettelijke eisen die daarvoor gelden, dat wil zeggen dat de doeleinden, categorieën persoonsgegevens, betrokkenen, ontvangers, bewaartermijnen, doorgifte en technische en organisatorische maatregelen opgenomen kunnen worden. Desgevraagd kunnen (d.w.z. moeten) de registers ter beschikking worden gesteld aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Uit de registers blijkt echter ook dat niet alle verwerkingen afdoende beschreven zijn, en dat de risico's van de verwerkingen niet goed in beeld zijn. Onduidelijk is of alle verwerkingen wel opgenomen zijn, of juist onterecht verwerkingen staan opgenomen die niet meer uitgevoerd worden. De oorzaak hiervan is dat het **beheer** van de registers niet is ingeregeld: er zijn geen proceseigenaren die hun verwerkingen wijzigen, nieuwe verwerkingen toevoegen of oude verwijderen. Voor zover mogelijk neemt de FG nu deze verantwoordelijkheid op zich maar het dringende verzoek is deze te beleggen bij de proceseigenaren in de organisatie, alleen zij hebben immers het overzicht.

Een ander belangrijk vereiste is het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (**DPIA**). Hiervoor scoren we redelijk maar nog niet voldoende. Een DPIA is een instrument om vóórdat de gegevensverwerking start (de dienstverlening start of een applicatie in gebruik wordt genomen) de privacy-risico's in kaart te brengen, de maatregelen te benoemen om die risico's te verkleinen en de afwegingen daarover vast te leggen (transparant & accountable). Een DPIA is verplicht voor alle verwerkingen die vermoedelijk een hoog risico voor betrokkenen met zich mee brengen, en voor de onderwerpen die zijn aangewezen door de AP (zoals cameratoezicht).

Er is een redelijk overzicht van de DPIA's die tot heden zijn uitgevoerd en in 2022 zijn al aanzienlijk meer DPIA's uitgevoerd dan in 2021. Geconstateerd moet echter worden dat die rapportages niet allemaal geregistreerd zijn en niet makkelijk terug te vinden. Ook zijn er nog vele verwerkingen waar een DPIA ontbreekt of waarvan het DPIA-proces pas start als de verwerking al wordt. Dat moet echt anders.

Het advies is om proceseigenaren het verwerkingenregister te laten controleren en een overzicht te laten maken van de meest risicovolle verwerkingen. De resulterende lijst kan geprioriteerd worden, en (zo nodig) gestart worden met het uitvoeren van DPIA's. Op deze wijze zorgen we dat de grootste risico's beperkt kunnen worden, maar ook dat het werkbaar blijft en gegevensbescherming al doende wordt geborgd in de organisatie.

3. Organisatorische inbedding

Het is van belang dat eenieder het belang van privacy ziet en onderschrijft, op de hoogte is van de wet- en regelgeving en deze ook daadwerkelijk in praktijk brengt (kan brengen) bij het werk. Organisatorische inbedding betekent naast bewustwording (awareness) ook het toewijzen van **rollen**, **taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden** met betrekking tot privacy.

Op dit gedeelte wordt wisselend gescoord. De organisatie scoort goed wat betreft de **FG**: deze is aangesteld en aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (voor de AVG). De FG weet wat behoort tot haar takenpakket (informeren, adviseren en toezicht houden) en heeft voldoende middelen om de deskundigheid op peil te houden. Om de rol als interne toezichthouder echt goed te kunnen vervullen, is het cruciaal dat de FG wordt betrokken bij alle aangelegenheden die verband houden met gegevensbescherming (bijvoorbeeld ook bij het voornemen een nieuwe IT-systeem aan te schaffen). Dat laat nog te wensen zover.

Als het gaat om de verantwoordelijkheden op het niveau van de **lijnmanagement** (domeinmanagers) wordt er wisselend gescoord. De domeinmanager is feitelijk verantwoordelijk voor de omgang met persoonsgegevens in zijn/haar domein (proceseigenaar). In de praktijk is dit niet altijd merkbaar. Het is aan te bevelen om privacy-gerelateerde taken en verantwoordelijkheden uit te werken, deze vast te leggen (privacy governance met RACI-schema) en daadwerkelijk op die wijze uit te voeren. Dit vergt uiteraard tijd om te implementeren en zal goed gecommuniceerd moeten worden. Trainingen kunnen helpen bij de implementatie hiervan, daar kan ik als FG zeker aan bijdragen.

Over het algemeen is er binnen de organisatie redelijk **algemene kennis** over privacy en de AVG. Medewerkers zijn redelijk goed op de hoogte hoe ze adequaat met persoonsgegevens om moeten gaan. Door middel van e-learning worden trainingen gegeven over het belang van privacy & informatieveiligheid. Uiteraard is er altijd ruimte voor verbetering, maar op dit terrein scoort de organisatie een voldoende. De vraag is wel of er voldoende **middelen** beschikbaar zijn om privacybescherming te bevorderen in kennis, houding en gedrag van medewerkers. Zo is op afdelingsniveau lang niet altijd een protocol, procedure of werkinstructie beschikbaar over de adequate omgang met persoonsgegevens specifiek voor dat terrein. Op dit punt scoren we dan ook gedeeltelijk voldoende/onvoldoende.

De organisatie scoort redelijk goed omdat op (vrijwel) alle afdelingen **privacy-ambassadeurs** zijn. Zij fungeren als eerste aanspreekpunt voor hun directe collega's, verzamelen privacy-gerelateerde vragen en zijn op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de eigen afdeling. Theoretisch kunnen privacy-vragen zo snel en doelmatig opgepakt worden, en worden de zwaardere vraagstukken naar

het niveau van het lijnmanagement, de FG (of PO) getild. In praktijk werkt het echter niet zo. De privacy-ambassadeur is geen officiële rol, de ambassadeur heeft geen uren beschikbaar om deze werkzaamheden te vervullen, en nog geen privacy-training gehad om deze rol goed te vervullen. Ook zijn er slechts ad hoc gesprekken tussen de FG en individuele privacy-ambassadeurs. Het advies is om deze rol te formaliseren, ervoor te zorgen dat er voor iedere afdeling een dergelijk aanspreekpunt is, dat diegene ook beschikt over uren en mogelijkheden heeft zijn/haar privacy-kennis voldoende op peil te houden.

De organisatie scoort onvoldoende om ten minste één **privacy-adviseur** te hebben die beschikt over ruime kennis over privacywet- en regelgeving in de gemeentepraktijk (ook wel Privacy Officer of PO genoemd). Er wordt ad hoc soms wat capaciteit voor vrij gemaakt maar deze taak is nog niet structureel belegd. Vaak wordt daarom een beroep gedaan op de FG, die daarmee feitelijk een oneigenlijke taak vervult en waardoor de toezichtstaak in het gedrang komt. Van het gebruikelijke 'drie ogen-principe ('three lines of defence' of 3-LoD)[3] komt zo terecht. Het is van belang dat er ruimte wordt gemaakt voor een privacy-adviseur. Deze kan op casusniveau adviseren over adequate bescherming en verwerking van persoonsgegevens terwijl de FG toezicht houdt.

Medewerkers van de WDW hebben enkel toegang tot de systemen en gegevens die zij nodig hebben voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Hiervoor zijn **autorisatieschema's** vastgesteld en de organisatie hanteert een procedure Autorisatie en controle toegangsrechten. Als een medewerker uit dienst treedt, worden diens autorisaties zo snel mogelijk verwijderd. Dat zou op dezelfde wijze moeten worden ingeregeld bij een verandering van functie. Wel worden alle autorisaties periodiek gecontroleerd.

4. Rechten van betrokkenen

Organisaties zijn verplicht om transparant en in eenvoudige taal uit te leggen aan de betrokkenen (d.w.z. degenen van wie de persoonsgegevens verwerkt worden) hoe hun persoonsgegevens verwerkt worden, en wel voordat de verwerking start. Ook moeten betrokkenen in staat zijn om hun rechten uit te oefenen. Zo hebben ze het recht om persoonsgegevens in een digitaal leesbaar standaardformaat te ontvangen (dataportabiliteit), het recht op correctie, verwijdering en beperking; verder kunnen betrokkenen bezwaar maken tegen de verwerking of een klacht indienen[4].

Bezoekers van de websites van de gemeenten Druten, Wijchen en de Werkorganisatie Druten Wijchen kunnen daar de **privacyverklaring** vinden met een korte beschrijving van hun rechten, de manier hoe zij een verzoek kunnen indienen en hoe de FG gecontacteerd kan worden. Wanneer er een verzoek

[3] Zie definities in bijlage voor een omschrijving van het model.
[4] Artikel 12 t/m 23 AVG.

wordt ingediend, wordt dit nu afgehandeld door een medewerker van Algemeen Juridische Zaken (AJZ), de FG en het team Informatiebeheer ondersteunen hierin. De wettelijke termijnen van de verzoeken worden bewaakt. Dit proces verloopt goed, Idealiter zou het afhandelingsproces ondersteund worden met automatisering. Een systeem dat de afhandeling van rechten van betrokkene goed ondersteund, is er echter nog niet, dat wordt nog ontwikkeld. Voorafgaand aan een eventuele ingebruikname van zo'n systeem zal overigens wel een DPIA moeten worden uitgevoerd.

Het advies is de privacy-verklaringen op de websites wel wat gemakkelijker vindbaar te maken op de website, een **procesbeschrijving Rechten betrokkenen op te stellen en** een organisatie-breed **communicatieplan** te maken over privacy waarin structureel rekening wordt gehouden met de wettelijke transparantieverplichtingen.

5. Samenwerking

De organisatie scoort redelijk goed als het gaat om samenwerking. We werken op veel gebieden samen met (mede)overheden, ketenpartners en private organisaties. Daarbij is al snel sprake van het verwerken van persoonsgegevens (verzamelen, ontvangen, verstrekken van gegevens). Ook hier moeten we uiteraard volledig voldoen aan de AVG. We moeten dan vooral schriftelijke afspraken maken met partijen en daarbij expliciet aandacht besteden aan gegevensbescherming.

We hebben redelijk goed inzichtelijk welke partijen persoonsgegevens van ons ontvangen en andersom. Er zijn verschillende convenanten en samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met (keten)partners (art. 26 AVG **gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken**). Bij het inschakelen van externe partijen worden gelukkig ook steeds vaker **verwerkers-overeenkomsten** afgesloten (en door de FG vastgelegd in het register).

Toch is het ook hier nodig om verbeteringen door te voeren. Te vaak gaan medewerkers een contract aan en wordt pas achteraf de verwerkersovereenkomst nog opgesteld, soms ontbreekt de hoofdovereenkomst helemaal en zijn de afdelingen AJZ en Inkoop niet eens betrokken. Hierdoor zitten we soms vast aan ongewenste contractverplichtingen, is het contract soms aangegaan door de 'verkeerde' partijen (die ons echter wel binden), is de GIBIT niet van toepassing en voldoet de verwerker niet aan de minimale beveiligingseisen.

Het dringende advies is dit snel te verbeteren. Idealiter is er ook één verzamelpunt waar alle convenanten en verwerkersovereenkomsten bewaard en beheerd worden. Ook zou er eenvoudig een overzicht moeten kunnen worden gegenereerd van alle gegevensverwerkingen waar we medeverantwoordelijk voor zijn en van persoonsgegevens die we verstrekken.

Als het gaat om **eenmalige verstrekking** van persoonsgegevens wordt die vrijwel altijd getoetst aan relevante wetgeving en de beginselen van de AVG. Hierin scoren we goed. Een verbeterpunt is om bij ad hoc bevragingen vooraf duidelijkheid te krijgen over de rol van de ontvanger. Hiervoor zou een werkinstructie gemaakt moeten worden en zo nodig ook afspraken gemaakt worden met de ontvanger, bijvoorbeeld over de geheimhouding.

6. Beveiliging

Verwerkingsverantwoordelijken hebben de plicht om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om persoonsgegevens goed te beschermen. Dit vloeit voort uit het behoorlijkheidsbeginsel, integriteitsbeginsel en het vertrouwelijkheidsbeginsel. Daarnaast geldt ook onder de AVG een meldplicht voor 'datalekken'. Dit houdt in dat inbreuken op (de beveiliging van) persoonsgegevens geregistreerd moeten worden en soms ook gemeld aan de AP en/of de betrokkenen (artikelen 32 - 34 AVG.)

Op het gebied van **informatieveiligheid** scoren we in het algemeen goed. Er is een autorisatieprocedure voor het in- en uittreden van medewerkers, deze wordt ook periodiek getoetst. De organisatie treft **passende technische en organisatorische maatregelen** om persoonsgegevens adequaat te beschermen, en deze periodiek test en evalueert. Vervolgstap die hierin gemaakt moet worden is om expliciet aandacht te besteden aan privacy-specifieke beveiligingseisen, Privacy by Design en Privacy by Default (PbDD). Gemeentelijke medewerkers zijn vaak niet bekend met privacy-specifieke beveiligingseisen die relevant zijn voor hen.

Data-incidenten worden gelukkig steeds vaker gemeld. Het aantal (meldingen van) datalekken neemt dan ook toe. In dit stadium moeten we daar vooral blij mee zijn. Alleen dan kunnen we maatregelen treffen om de beveiliging te verbeteren en de gevolgen voor betrokkenen minimaliseren. Toch is er wel enige reden voor bezorgdheid. Medewerkers zijn niet altijd voldoende op de hoogte wat (potentieel) een datalek vormt en weten niet altijd precies bij wie ze dat moeten melden en wat er vervolgens moet gebeuren. Een procesbeschrijving hoe om te gaan met data-incidenten is aan te bevelen.

Voor een verdere toelichting over de stand van zaken van informatiebeveiliging verwijs ik hierbij naar het jaarplan van de CISO en de ENSIA-auditrapportages.

7. Verantwoording

Onder de AVG moeten verwerkingsverantwoordelijken zich niet alleen houden aan de regels, maar ook kunnen aantonen dat ze zich eraan houden (transparant en '**accountable'**). Hierop wordt wisselend gescoord. De WDW heeft een redelijk up-to-date verwerkingsregister, er zijn verschillende Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd en steeds vaker komt de vraag uit de

organisatie of er wellicht een DPIA moet worden uitgevoerd. Dat is goed nieuws.

Organisatiebreed en op afdelingsniveau is nog onvoldoende inzicht in de high-risk-verwerkingen en de DPIA's die al zijn (en zouden moeten worden) uitgevoerd. DPIA's worden ook lang niet altijd formeel vastgesteld, dat zou wel moeten. Een risicomanagement-proces ontbreekt, maatregelen worden niet planmatig opgepakt. Op afdelingsniveau worden zelden GAP-analyses uitgevoerd naar de stand van zaken van gegevensbescherming. Het advies is dit in 2023 te gaan doen. Het is anders niet goed mogelijk om onze compliancy en verbetermaatregelen aan te tonen (en gegevensbescherming naar een hoger niveau te tillen).

Een van de zaken die in 2023 goed onderzocht zou moeten worden is de **toestemming** van betrokkene voor de verwerking van gegevens. We hebben niet inzichtelijk welke verwerkingen plaatsvinden op basis van toestemming. Toestemming is weliswaar een geldige grondslag om gegevens te mogen verwerken onder de AVG, maar deze grondslag is niet of nauwelijks bruikbaar voor een overheidsorganisatie of werkgever. Voor zover in onze organisatie gegevensverwerkingen toch rechtmatig plaatsvinden op basis van toestemming, moeten we t kunnen aantonen dat er sprake is van volwaardige, expliciete toestemming, dat de betrokkene voldoende geïnformeerd was en waarmee. Hiervoor moeten we een systematiek ontwikkelen.

Bij verantwoording hoort uiteraard ook **toezicht**. Toezicht moet structureel onderdeel zijn van de werkprocessen. Er zal gerapporteerd moeten worden of gegevensverwerkingen rechtmatig plaatsvinden. En hoewel u hier de jaarrapportage van FG leest, moet ook de wijze waarop de FG rapporteert aan de verantwoordelijke bestuursorganen nog formeel vastgesteld worden.

Momenteel **publiceren** we niet over de ontwikkelingen in onze gegevensbescherming naar burgers en inwoners. Dit is zeker het overwegen waard, bijvoorbeeld via de drie websites.

B. Kencijfers Privacy 2021-2022

Onderwerp	2021	2022
Uitgevoerde DPIA's	1	8
Aantal datalekken met meldingsplicht aan AP	6	11
Aantal datalekken zonder meldingsplicht aan AP	3	5
Aantal beveiligingsincidenten	1	2
Aantal verzoeken rechten van betrokkene (inzage, verwijdering, correctie)	5	5
Klachten over privacy in de organisatie	2	10
Aantal Fte's beschikbaar voor privacy	0,75	1

1. Toelichting DPIA's

In 2022 zijn er acht Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd en landelijk vier DPIA's door organisaties zoals Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) die we (deels) kunnen hergebruiken.

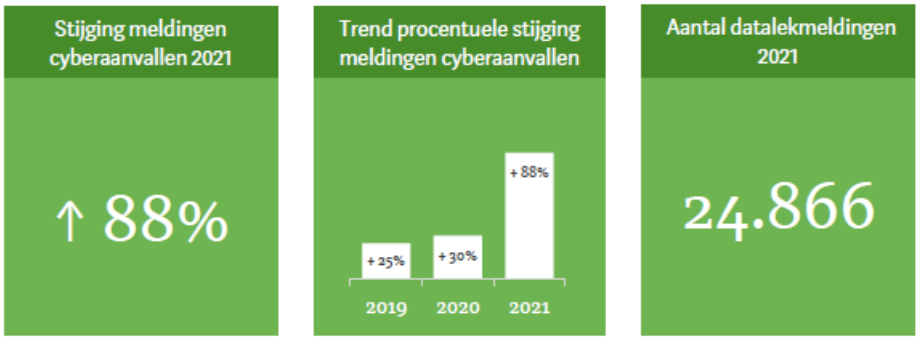
Belangrijk om te vermelden is dat de FG niet verantwoordelijk is voor de uitvoering van de DPIA's, die verantwoordelijkheid ligt bij de verwerkingsverantwoordelijke en proceseigenaar. De FG dient wel geraadpleegd te worden. Geconstateerd moet worden dat het uitvoeren van een DPIA nog niet goed is ingeregeld in de organisatie: de urgentie wordt niet gevoeld, de taken en verantwoordelijkheden zijn niet belegd en de kennis ontbreekt vaak.

Het dringende advies is om hier in 2023 echt werk van te maken en de meest risicovolle verwerkingen (of diensten, deelprocessen of systemen) te prioriteren en daarop DPIA's uit te voeren.

2. Toelichting Datalekken en beveiligingsincidenten

Landelijk beeld

Sinds 2016 moeten organisaties ernstige datalekken melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De AP publiceert elk jaar een totaaloverzicht van alle gemelde datalekken, de laatste is van 2021.

In 2021 ontving de AP 24.866 datalekmeldingen. Dat is een stijging van 4% ten opzichte van 2020 (23.976 datalekmeldingen). Het aantal meldingen van datalekken door hacking, malware of phishing (hierna: cyberaanvallen) is opnieuw fors gestegen. In 2021 waren er 88% meer van deze meldingen dan in 2020. Ook in 2020 en 2019 was er een stijging, respectievelijk van 30% en 25% ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aantal cyberaanvallen omvat dit jaar 9% van het totaal aantal datalekmeldingen, vorig jaar was dit maar 5%.

Beeld WDW
In 2022 zijn er 2 beveiligingsincidenten in de vorm van een verloren/gestolen telefoon gemeld, hierbij zijn echter geen persoonsgegevens ingezien, gewijzigd of verloren gegaan. Het aantal datalekken bedroeg 16, hiervan zijn er 11 gemeld aan de AP en de betrokkenen.

De meest voorkomende datalekken zijn: foutief verstuurde e-mails en fysieke post. Oftewel e-mail of post gestuurd naar verkeerde ontvangers zoals collega's, externe behandelaars en verwerkers of raadsleden van de andere gemeente. De privacy-risico's waren gelukkig zeer beperkt. Ernstiger is dat in alle haast ook BSN-nummers van medewerkers per ongeluk terecht zijn gekomen bij een leverancier. Gelukkig betrof het een bekende, betrouwbare leverancier (verwerker) die de ontvangst direct meldde, de informatie heeft vernietigd en ons daarvan bericht heeft. En dat is precies zoals datalekken afgehandeld moeten worden: terstond melden en maatregelen treffen om de risico's te beperken.

3. Toelichting Rechten van betrokkenen

Betrokkenen hebben onder de AVG verschillende rechten om controle te houden over hun persoonsgegevens. In het jaar 2022 zijn 5 AVG-verzoeken binnengekomen bij de FG. Hiervan hadden 4 betrekking op het recht op inzage en een verzoek had betrekking op het recht op vergetelheid. Deze verzoeken zijn binnen de termijnen afgehandeld.

4. Toelichting Klachten van betrokkenen

Landelijk beeld
Sinds 25 mei 2018 kunnen mensen een klacht indienen bij de AP als zij het niet eens zijn met hoe een organisatie met hun persoonsgegevens omgaat. En zij er met de organisatie zelf niet uitkomen. De AP publiceert elk jaar een rapportage over deze klachten.

In 2020 heeft de AP heeft 25.590 klachten ontvangen. Een derde van de klachten had te maken met de privacy-rechten van burgers. Bijvoorbeeld klachten over organisaties die niet meewerkten als mensen inzage wilden in hun eigen gegevens of die gegevens wilden laten verwijderen. Daarnaast ging 15% van de klachten over het ongewenst doorgeven van persoonsgegevens aan andere organisaties.

Overigens zijn er 8% minder klachten ingediend dan in 2019. Deze daling komt echter vooral doordat het telefonisch spreekuur minder lang open was en er capaciteitsproblemen waren bij de AP. Er was gewoon minder gelegenheid om klachten in te dienen. De AP rondde 21.150 klachten af. Op 1 januari 2021 lagen er nog circa 9.800 klachten te wachten op behandeling.

De situatie in de WDW
In 2022 heeft de FG 10 klachten van betrokkenen ontvangen. Alle klachten betroffen persoonsgegevens die verwerkt worden in het kader van de gemeentelijke taken (en hadden dus geen betrekking op de verwerkingen in het kader van inkoop- of werkgeverschap door de WDW). De klachten zijn afgehandeld. Dit is wel aanzienlijk hoger als in 2021 (2 klachten). De oorzaak lijkt te zijn dat mensen de FG steeds beter en sneller weten te vinden, en dat mensen er meer en meer belang aan hechten om zelf goed zicht en controle te houden over de verwerking van hun persoonsgegevens.

5. Aantal Fte’s

In 2022 is het aantal fte’s voor privacy in de organisatie verhoogd van 0,75 fte naar 1 fte. Dit is een stap in de goede richting maar we zijn er nog niet. Zoals hierboven reeds vermeld, is het dringende advies om naast het formaliseren van de rol van de privacy-ambassadeurs en hen uren ter beschikking te stellen, ook een (of meer) privacy-adviseur aan te stellen (Privacy Officers). Dit mag worden verwacht van een organisatie van deze omvang en complexiteit.

C. Advies 2023

De constateringen en aanbevelingen in dit jaarverslag zijn erop gericht om een opgaande lijn te vinden en vast te houden. Daarvoor is op basis van de resultaten uit het borgingsproduct een prioritering gemaakt van verbeteracties. Hierbij is het uitgangspunt dat de organisatie ondanks beperkte capaciteit en middelen, dit toch aan zou kunnen én waar kunnen maken.

1. **Continue bewustwordingsproces**
   In 2022 is onderzocht hoe het bewustzijn rondom informatieveiligheid en privacy vergroot kan worden. Het advies is om:
   - Basiscursus informatieveiligheid en gegevensbescherming te verplichten voor alle medewerkers (voor nieuwe medewerkers reeds verplicht binnen drie maanden na indiensttreding)
   - Vakgerichte trainingen/workshops op teamniveau aan te bieden
   - Maandelijkse update, poll en privacy-vragen uit te zetten op intranet
   - Eens per halfjaar (juni en januari) een themabijeenkomst privacy en informatiebeveiliging te houden in de WDW- academie
   - Ludieke actie te starten om computerschermen goed te laten vergrendelen
   - Halfjaarlijks met het MT de stand van zaken betreft privacy te bespreken waarbij de cijfers en resultaten van het afgelopen maanden zullen worden gedeeld.

2. **DPIA-proces organisatie-breed inrichten en uitvoeren**
   Hoewel het aantal Data Protection Impact Assessments (DPIA's) in 2022 is toegenomen zijn we er nog niet. Het advies is om in 2023 echt ervaring op te gaan doen met DPIA's en te onderzoeken hoe het DPIA-proces goed ingeregeld kan worden.

3. **In kaart brengen van alle verwerkingen met grondslag toestemming**

4. **Uitwerken van de rechten van betrokkenen**
   In 2023 gaan we kijken hoe de rechten van betrokkenen zijn ingeregeld en hoe we dit proces, bijvoorbeeld een inzageverzoek, voor de burger kunnen versimpelen.

Notabene
Naast de AVG hebben onze boa's ook te maken met 'de andere grote privacywet: de Wet politiegegevens (Wpg). De Wpg regelt de verwerking van persoonsgegevens voor politietaken (politiegegevens), dat doen de boa's ook.

In het kader van de Wpg is in 2021 een externe audit uitgevoerd naar onze Wpg-compliancy. Dat rapport is eind 2022 beschikbaar gekomen. De hoofdconclusie is dat er ook voor de Wpg nog veel gedaan moet worden om werkelijk compliant te zijn. In 2023 worden hiervoor verschillende verbetermaatregelen getroffen en zal

een hercontrole plaatsvinden. Daarnaast zal de organisatie ook een interne audit naar Wpg-compliancy moeten uitvoeren.

Hoewel de AVG en de Wpg verschillende wetten zijn met eigen specifieke doelen en vereisten, delen ze hetzelfde uitgangspunt: ervoor zorgen dat organisaties de privacy van betrokkenen respecteren en te waarborgen dat persoonsgegevens op een veilige en verantwoorde manier worden verwerkt. Veel beheersmaatregelen die we moeten treffen voor de AVG, zijn ook verplicht voor de Wpg, bijvoorbeeld privacybeleid, datalekprocedure, autorisaties, bewaartermijnen, informatie-beveiliging en verantwoording, zij het dat de Wpg-eisen vaak net iets strenger zijn. Het verdient aanbeveling om de verbeteracties voor de AVG en Wpg goed op elkaar af te stemmen. Overwogen kan worden om hiervoor een apart programma in te richten.

Bijlage Definities

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)	Onafhankelijke toezichthoudende autoriteit vanuit de overheid met onderzoeksbevoegdheden.[5] Wanneer een organisatie de opgelegde instructies niet naleeft, kan de AP corrigerende maatregelen te nemen zoals een waarschuwing geven, administratieve boete of last onder dwangsom opleggen.[6]
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Betrokkene	Degenen van wie persoonsgegevens verwerkt worden.
Datalekken	Onder datalekken vallen onder de 'Privacywetgeving, inclusief de Algemene Verordening Gegevensbescherming. *"Een beveiligingsincident waarbij persoonsgegevens verloren zijn gegaan en er geen reservekopie is van die gegevens of als persoonsgegevens vatbaar zijn voor onrechtmatige verwerking."*
Data Protection Impact Assessment (DPIA) (GEB: Gegevensbeschermings-effectbeoordeling)	Een DPIA is een instrument om de privacy-risico's van een gegevensverwerking vooraf in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen. Een DPIA is verplicht als een gegevensverwerking waarschijnlijk een hoog privacy-risico oplevert voor betrokkene(n).
Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG)	De FG is degene die binnen de organisatie toezicht houdt op de toepassing en naleving van privacywetgeving (AVG en/of Wpg).
Privacy Officer (PO)	Privacy Officer (of PO genoemd) adviseert en ondersteunt bij privacyvraagstukken in de organisatie of in een specifiek domein. De PO heeft belangrijke rol bij de ontwikkeling en implementatie van beleid.

[5] Artikel 58 AVG.

[6] Artikel 58 tweede lid onder i AVG. Artikel 16 UAVG jo. Artikel 5:20 eerste lid AWB.

Three lines of defense model (3 LoD)	Uitgangspunt van het model is dat het lijnmanagement (de business) verantwoordelijk is voor haar eigen processen. Daarnaast moet er een functie zijn die de 1e lijn ondersteunt, adviseert, coördineert en bewaakt of het management zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Dit is de tweede lijn. Ook bepaalde beleidsvoorbereidende taken en het organiseren van integrale risk assessments zijn taken van de tweede lijn. De derde lijn controleert dan of het samenspel tussen de eerste en tweede lijn soepel functioneert en velt daarover een objectief, onafhankelijk oordeel met mogelijkheden tot verbetering. Dit is de afdeling interne audit, de FG en de CISO, die volledig los van alle andere organisatieonderdelen opereren.
Verwerkersovereenkomst	Wanneer een andere organisatie wordt ingeschakeld om voor de WDW/gemeente persoonsgegevens te verwerken moet een verwerkersovereenkomst worden afgesloten. Dit is alleen als de WDW/gemeente de organisatie de opdracht geeft om gegevens te verwerken waar de WDW/gemeente zelf verantwoordelijk voor is.
Verwerking	Alle handelingen met persoonsgegevens. *"Een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens." (*artikel 4 tweede lid AVG)
Wpg	Wet politiegegevens

Bijlage 1

Aan de hand van het FG Privacy Jaarverslag 2022 zijn enkele adviezen naar voren gekomen. Deze adviezen worden hieronder nogmaals weergeven.

Rode tekst onvoldoende/niet afgerond

Oranje tekst wordt opgepakt, nog niet afgerond

Groene tekst afgerond

1. **Continue bewustwordingsproces**
   In 2022 is onderzocht hoe het bewustzijn rondom informatieveiligheid en privacy vergroot kan worden. Het advies is om:
   - Basiscursus informatieveiligheid en gegevensbescherming te verplichten voor alle medewerkers (voor nieuwe medewerkers reeds verplicht binnen drie maanden na indiensttreding)
     Een basiscursus is informatieveiligheid en gegevensbescherming is tot heden geen verplicht onderdeel voor alle (nieuwe) medewerkers.
     De WDW academie biedt wel meerdere e-learning op deze twee vakgebieden.
   - Vakgerichte trainingen/workshops op teamniveau aan te bieden
     In 2023 is er hard gewerkt aan het geven van trainingen en workshops op teamniveau. In totaal zijn er vijf trainingsdagen gegeven door de FG in de organisatie, met veel positieve feedback.
   - Maandelijkse update, poll en privacy-vragen uit te zetten op intranet
     De FG en de CISO geven minimaal 1x per maand een update op het gebied van privacy en informatieveiligheid op Wendi.
   - Eens per halfjaar (juni en januari) een themabijeenkomst privacy en informatiebeveiliging te houden in de WDW- academie
     In 2023 is er één themabijeenkomst privacy geweest. Deelnemers hadden de mogelijkheid om zich in te schrijven via de WDW academie. In Q3 zijn ook alle beveiligingsbeheerders op het gebied van informatieveiligheid uitgenodigd voor een opfriscursus.
   - Ludieke actie te starten om computerschermen goed te laten vergrendelen
     Hoewel regelmatig wordt geattendeerd op het belang van het vergrendelen van je beeldscherm, is de uitvoering van een ludieke actie uitgebleven. Dit schuift op naar 2024.
   - Halfjaarlijks met het MT de stand van zaken betreft privacy te bespreken waarbij de cijfers en resultaten van het afgelopen maanden zullen worden gedeeld.

Dit jaar zijn de FG en de CISO tweemaal uitgenodigd om de stand van zaken betreft privacy en informatieveiligheid te bespreken.

2. **DPIA-proces organisatie-breed inrichten en uitvoeren**
   Hoewel het aantal Data Protection Impact Assessments (DPIA's) in 2022 is toegenomen zijn we er nog niet. Het advies is om in 2023 echt ervaring op te gaan doen met DPIA's en te onderzoeken hoe het DPIA-proces goed ingeregeld kan worden.

   Het DPIA proces voor de gehele organisatie is beschreven. Dit proces geeft een duidelijk weer voor eenieder wanneer een dpia verplicht is, wat de eerste stappen zijn bij het uitvoeren van een dpia en welk format wordt gebruikt. Het DPIA proces wordt tegelijkertijd met andere stukken begin 2024 geïntroduceerd in de organisatie.

3. **In kaart brengen van alle verwerkingen met grondslag toestemming**

   In 2022 is het niet gelukt om aan de slag te gaan met alle verwerkingen met de grondslag 'toestemming'. Dit schuift door naar 2024.

4. **Uitwerken van de rechten van betrokkenen**
   In 2023 gaan we kijken hoe de rechten van betrokkenen zijn ingeregeld en hoe we dit proces, bijvoorbeeld een inzageverzoek, voor de burger kunnen versimpelen.

   Het proces van de rechten van betrokkene is eenvoudiger geworden. Een inzageverzoek gaat nu makkelijker. Tevens is het privacyreglement aangepast, zodat inwoners en burgers een beter beeld krijgen wat de gemeentelijke organisatie doet met zijn/haar gegevens. Alles wordt begin 2024 op de website(s) geplaatst.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/148679

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Fg Privacy jaarverslag 2022

Datum: 20 december 2023

Kernboodschap

In dit jaarverslag kunt u lezen wat de Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) in 2022 heeft waargenomen als het gaat om de bescherming van persoonsgegevens onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het maakt inzichtelijk wat op orde is en wat nog niet.

Toelichting

In dit jaarverslag kunt u lezen wat de FG in 2022 heeft waargenomen als het gaat om de bescherming van persoonsgegevens onder de AVG. Het is opgesteld aan de hand van het AVG-borgingsinstrument, ontwikkeld door de VNG Realisatie en de Informatiebeveiligingsdienst (IBD).[1] Het instrument is bedoeld om de AVG-normen te vertalen naar een kwaliteitscyclus voor gegevensbescherming in de gemeentelijke processen. Hiermee krijgen gemeenten concrete handvatten om de goede omgang met persoonsgegevens in de gehele organisatie te waarborgen. Het maakt inzichtelijk wat op orde is en wat nog niet.

Gevolgen

Het instrument is eind 2022 ingevuld. Hieruit blijkt dat de organisatie op sommige punten goed scoort maar dat nog vele beheersmaatregelen genomen moeten worden. Het wettelijk vereiste volwassenheidsniveau 3 wordt zeker nog niet gehaald.

Deze conclusies sluiten aan bij de conclusies in het regionale rekenkamer-onderzoek naar de informatiebeveiliging en privacybescherming (AVG) in Wijchen.
Samenvattend hebben we in 2022 een goed begin gemaakt om gegevensbescherming de aandacht te geven die het verdient. Vanuit alle hoeken van de organisatie komen privacyvraagstukken steeds vaker op de juiste plek terecht. Adequaat omgaan met persoonsgegevens is een blijvend proces en vergt aandacht van medewerkers, management en bestuur. De uitdaging is om die aandacht vast te houden en te benutten en actief aan de slag gaan met gegevensbescherming en compliancy.

[1] Zie het document 'Criteria borging AVG / Borgingsproduct gegevensbescherming in de gemeentelijke organisatie'.

Uitvoering of Vervolgstappen

De constateringen en aanbevelingen in dit jaarverslag zijn erop gericht om een opgaande lijn te vinden en vast te houden. Daarvoor is op basis van de resultaten uit het borgingsproduct een prioritering gemaakt van verbeteracties. Hierbij is het uitgangspunt dat de organisatie ondanks beperkte capaciteit en middelen, dit toch aan zou kunnen én waar kunnen maken.

1. Continue bewustwordingsproces
2. DPIA proces organisatie-breed inrichten en uitvoeren
3. in kaar brengen van alle verwerkingen met grondslag toestemming
4. Uitwerken van de rechten van betrokkene

U vindt de verdere toelichting in hoofdstuk ‘C. advies’

Geheimhouding:
Openbaarheid van bedrijfskritische informatie zorgt voor beveiligingsrisico’s
Het FG Jaarverslag 2022 (Bijlage 1) bij deze beslisnota bevat informatie over de informatiebeveiliging van de gemeenten Druten, Wijchen en de WDW. Openbaarheid verhoogt het risico van inbreuk op de integriteit van onze systemen. Hierdoor kan materiële en immateriële schade ontstaan (denk hierbij aan imagoschade). Met het opleggen van geheimhouding wordt publiekelijke verspreiding voorkomen. Deze geheimhouding wordt opgelegd conform artikel 87 van de Gemeentewet en op grond van de belangen genoemd in artikel 5.1, tweede lid, onder b en h van de Wet open overheid.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5450
Extern Zaak ID	Z/23/150325
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.j
Titel	150325 Informatienota Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Griend - Verrijp, van de, Joëlla
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	088 432 76 28

Bijlagen
Bijlage 1 Begroting SPUK IZA 2024-2026 Rijk van Nijmegen
Bijlage 2 Bestedingsplan 2023 SPUK IZA Rijk van Nijmegen
Bijlage 3 Regiobeeld Rijk van Nijmegen
Bijlage 4 Regioplan Rijk van Nijmegen
150325 Informatienota Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Regeling: Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026

Mandaathouder	Gemeente Nijmegen

Jaar 2024

Kostensoort	Bedrag	Toelichting (Indien van toepassing)
Personele kosten / Regionale coordinatie*	€ 510.600,00	
Financiering inhoudelijke activiteiten*	€ 2.042.370,00	
Totale projectkosten 2024:	**€ 2.552.970,00**	

Jaar 2025

Kostensoort	Bedrag	Toelichting (Indien van toepassing)
Personele kosten / Regionale coordinatie*	€ 510.600,00	
Financiering inhoudelijke activiteiten*	€ 2.042.370,00	
Totale projectkosten 2025:	**€ 2.552.970,00**	

Jaar 2026

Kostensoort	Bedrag	Toelichting (Indien van toepassing)
Personele kosten / Regionale coordinatie*	€ 510.600,00	
Financiering inhoudelijke activiteiten*	€ 2.042.370,00	
Totale projectkosten 2026:	**€ 2.552.970,00**	

Toale aanvraag specifieke uitkering voor 2024 t/m 2026:	**€ 7.658.910,00**	Let op: U vult dit bedrag in het aanvraagformulier.

* Zie TAB Definities

Bestedingsplan SPUK IZA 2023 Rijk van Nijmegen

Nr.	Omschrijving	Activiteit / Organisatie	Toelichting	Bijdrage Nijmegen voor de regio	Totaal*	Nijmegen	Berg en Dal	Heumen	Druten	Wijchen	Mook en Middelaar	Beuningen
1	Organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking met zorgverzekeraars, zorgkantoren en zorgaanbieders op basis van de regionale samenwerkingsagenda/het regioplan.	Gemeente	Personele kosten - inhuur procesbegeleiding en financiën	Ja	€ 120.825,00	€ 120.825,00						
		Participatiepartners	Vertegenwoordiging van inwoner en patiënt in regioplan.	Ja	€ 25.000,00	€ 25.000,00						
		Gemeente	Bijeenkomst gemeenteraden	Ja	€ 400,00	€ 400,00						
2	Structurele inzet (organisatie, coördinatie, bemensing) op de netwerksamenwerking van het sociaal domein met in ieder geval de ggz, de eerstelijnszorg en de huisartsenzorg.	Gemeente	Personele kosten - inzet beleidsadviseurs gemeenten		€ 91.715,00	€ 40.765,00	€ 15.257,00	€ 11.851,00	€ 3.193,00	€ 6.386,00	€ 2.520,00	€ 11.743,00
		NOEL	Gemeentelijke bijdrage NOEL	Ja	€ 60.000,00	€ 60.000,00						
		GGD - gezondheidsmakelaars	Netwerksamenwerking in de wijk		€ 648.745,00	€ 558.077,00	€ 28.000,00	€ 9.776,00	€ 21.842,00	€ 20.800,00	€ -	€ 10.250,00
3	Structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de in IZA afgesproken domeinoverstijgende ketenInterventies (waaronder valpreventie bij ouderen, welzijn op recept, aanpak overgewicht bij kinderen, gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen, kansrijke start).	Coöperatieve Verloskundigen Nijmegen e.o., Prenatale zorg	Aanvullend op GALA budget Kansrijke Start.		€ 116.343,00	€ 65.523,00	€ 12.786,00	€ 6.292,00	€ 7.017,00	€ 15.127,00	€ -	€ 9.598,00
		Coöperatieve Verloskundigen Nijmegen e.o., Prenatale	Aanvullende subsidie communicatiemiddelen	Ja	€ 8.000,00	€ 8.000,00						
		GGD - valpreventie	Regionale inventarisatie valpreventie voor ketenaanpak	Ja	€ 1.400	€ 1.400						
		GGD - valpreventie	Aanschaf valpreventie matten voor de regio	Ja	€ 11.000	€ 11.000						
4	Inrichten en bemensen van een dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten in de regio voor mensen met psychische kwetsbaarheid.	RIBW	Vanuit de RIBW wordt inloop en ontmoeting aangeboden voor inwoners met Ernstige Psychiatrische Aandoening (EPA). Deze doelgroep vraagt om een meer beschutte omgeving met begeiding door gediplomeerde professionals.		€ 226.383,00	€ 157.620,00	€ 8.732,00	€ 4.164,00	€ 37.029,00	€ 10.349,00	€ 1.940,00	€ 6.549,00
		IXTa Noa	IXTa Noa levert herstel ondersteunende begeleiding en maatschappelijke participatie voor mensen met een psychische en/of emotionele kwetsbaarheid.		€ 353.216,00	€ 219.580,00	€ 30.724,00	€ 21.556,00	€ 14.284,00	€ 30.185,00	€ 3.234,00	€ 33.653,00
		Pro Persona	Pro Persona; inzet voor GGz-preventie en gezondheidsbevordering (Inzet Nijmegen is gedekt uit GALA middelen dus wordt niet meegenomen)		€ 103.873,00	€ -	€ 27.278,00	€ 13.697,00	€ 12.185,00	€ 28.155,00	€ 2.556,00	€ 20.002,00
5	Regionaal stimuleren van de inzet van e-health-toepassingen, anonieme hulplijnen en vormen van digitale/hybride zorg.											
6	Extra inzet van gemeenten voortkomend uit het gezamenlijke, aan IZA gekoppelde, regioplan.	IrisZorg	Preventie verslavingsproblematiek, voorkomen van zorg	Ja	€ 378.864,00	€ 378.864,00						
		Iresearch	Procesbegeleiding transformatieplan GGD-Z / Leefstijlloket	Ja	€ 21.600,00	€ 21.600,00						
		GGD	Inzet jeugdartsen en verpleegkundigen voor 18+ studenten op het ROC.	Ja	€ 101.583,00	€ 101.583,00						
		Moviera / Pro Persona GGZ	Proeftuin voor ouders met pedagogische onmacht/dreigende ondertoezichtstelling (proeftuin), wat gevolgen heeft voor mentale gezondheid	Ja	€ 138.629,00	€ 138.629,00						
		Moviera / Pro Persona GGZ	Ouders in complexe scheidingen waardoor kinderen in onveiligheid verkeren (REPS).). Samenhang met mentale gezondheid volwassenen.	Ja	€ 104.984,00	€ 104.984,00						
		Totaal			**€ 2.512.560,00**	€ 2.013.850,00	€ 122.777,00	€ 67.336,00	€ 95.550,00	€ 111.002,00	€ 10.250,00	€ 91.795,00

Ontvangen rijksbijdrage (SPUK IZA)	€ 2.552.974,00
Totaal bestedingen	€ (2.512.560,00)
Terug te betalen aan het rijk	€ 40.414,00

Bedragen kunnen uiteindelijk afwijken, afhankelijk van geleverde prestaties in 2023.

Regiobeeld Rijk van Nijmegen

2023

Contactpersonen

Regionale samenwerkingsstructuur: NOEL
Naam: René van het Erve
Functie: kwartiermaker
Mailadres: rene.vanheterve@regionijmegenopeenlijn.nl
Telefoonnummer: 06-46362636

Coördinerende zorgverzekeraar: VGZ
Naam: Ronald Ruijters
Functie: Regiomanager zorg
Mailadres: ronald.ruijters@vgz.nl
Telefoonnummer: 06-51116549

Coördinerende gemeente: Nijmegen
Naam: Cilia Daemen
Functie: Wethouder Welzijn, Gezondheid, Inclusie, Klimaatadaptatie en Stadsvergroening, Mobiliteit
Mailadres: c.daemen@nijmegen.nl

Procesbegeleiding: ROS Robuust
Naam: Myrtille Verhagen
Functie: Programmamanager
Mailadres: m.verhagen@rosrobuust.nl
Telefoonnummer: 06-26170257

Inhoudsopgave

Betrokken partijen, doel van het regiobeeld en proces 3

Samenvatting, conclusies en belangrijkste knelpunten 7

A. Kenmerken van de regio: 14

1. Demografie
2. Sociale factoren
3. Gezondheid en leefstijl
4. IZA-doelgroepen
5. Fysieke omgeving
6. Arbeidsmarkt

B. Zorg in de regio (per sector): 70

7. Huisartsenzorg
8. Medisch specialistische zorg
9. Acute zorg
10. Geboortezorg
11. Geestelijke gezondheidszorg
12. Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg
13. Gehandicaptenzorg
14. Jeugdwet en Wmo
15. Preventie
16. Zorgkosten overig

C. Regionale samenwerking 164

D. Vervolg 170

Bijlage: longlist regionale knelpunten 172

Betrokken partijen

Bij het opstellen van dit regiobeeld zijn de volgende partijen betrokken:

VGZ CZ Nijmegen REGIO NIJMEGEN OP 1 LIJN *

GEMEENTE Berg en Dal

GEMEENTE BEUNINGEN

Gemeente Druten

gemeente Heumen

Gemeente Wijchen

Gemeente Mook en Middelaar

zorgbelang Inclusief

Nederland Zorgt Voor Elkaar

** In regionaal samenwerkingsverband NOEL (Regio Nijmegen op één lijn) bundelen zeven zorg- en welzijnsorganisaties samen met alle andere zorg- en welzijnsorganisaties uit de regio de krachten op het gebied van samenwerking. Zo kunnen we samen grote uitdagingen en belangrijke vraagstukken in de gezondheidszorg aanpakken. Met elkaar nemen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om zorg en welzijn in deze regio goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. En dragen we bij aan de gezondheid van inwoners uit de regio Nijmegen.*

Met medewerking van: ROBUUST VOOR GEZONDE SAMENWERKING WZW WERKGEVERSVERENIGING ZORG EN WELZIJN

Doel van het regiobeeld

Zie voor meer informatie, verdiepende data en vergelijking met andere regio's: www.regiobeeld.nl

De toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de zorg staat onder druk, om die reden zijn er in het Integraal Zorgakkoord (IZA) antwoorden geformuleerd en afspraken gemaakt die fundamenteel bijdragen aan het toegankelijk houden van de zorg. Dit regiobeeld is onderdeel van het IZA.

Dit regiobeeld geeft inzicht in:

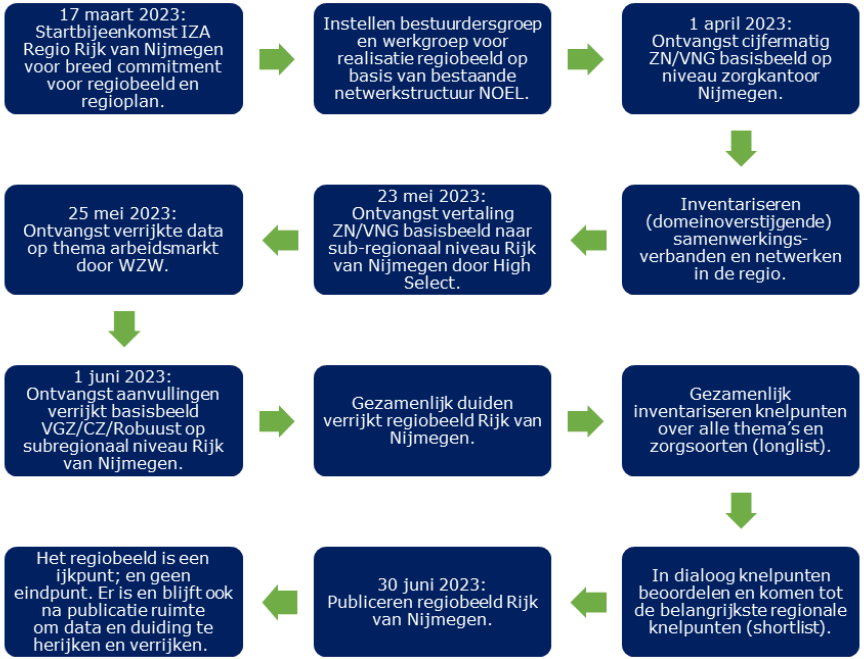
1. De regionale opgaven en knelpunten voor de regio Rijk van Nijmegen;
2. De prognoses van en ontwikkelingen in de zorgbehoefte en andere relevante informatie over de bevolking van de regio;
3. De capaciteit en prestaties van zorg, sociaal domein en ondersteuning in de regio.

Waarom dit regiobeeld:

- Dit regiobeeld is geen vinkje of een bundel data met een strik erom. Dit regiobeeld is een proces van dialoog, luisteren, ophalen en verbinden. De informatie, die bij en met elkaar is opgehaald, is gezamenlijk besproken en gezamenlijk geduid.
- Dit regiobeeld is een middel en geen doel. Met data alleen kom je er niet. Data is heel belangrijk als onderbouwing voor de opgave, maar misschien nog wel belangrijker is het met elkaar bouwen aan samenwerking en samen optrekken. Dat is nodig om daadwerkelijk regionale focus te verkrijgen.
- De data kunnen helpen bij het (leren) duiden van de opgave. Daarbij is de verbinding tussen kwalitatieve en kwantitatieve data van belang.
- Het blijft balanceren tussen duiden en opnieuw definiëren van de opgave voor de regio, en samen te kijken waar risico's en oplossingskansen liggen.
- Dit regiobeeld is daarom ook niet in beton gegoten; het is een dynamisch document. Zie het als een ijkpunt, geen eindpunt. Er is en blijft ook na publiceren van het regiobeeld ruimte om data en duiding te herijken en verrijken.
- Het regiobeeld vormt de basis voor het regioplan. In het regioplan stellen de regionale partijen vast wat de belangrijkste prioritaire opgaven zijn en staan de afspraken hoe deze gezamenlijk worden aangepakt. Dit regiobeeld kan ondersteunend zijn bij het voeren van de dialoog voor het regioplan.

Proces

Het doel is een door de regio gedragen en herkenbaar beeld te op te leveren dat als vertrekpunt dient voor de regioplannen. Om tot een gedragen regiobeeld te komen zijn relevante partijen betrokken. In Rijk van Nijmegen is daarom een bestuurders- en werkgroep geformeerd, bestaande uit zorgverzekeraars, gemeenten, GGD en zorg- en welzijnspartijen uit de regio Rijk van Nijmegen. Samen hebben zij – op hoofdlijnen – onderstaande stappen doorlopen om tot een gedragen regiobeeld te komen.

Schaalniveau regio Rijk van Nijmegen

Leeswijzer schaalniveau regio:

- De regio ‘Rijk van Nijmegen’ is – evenals de regio Rivierenland – een subregio onder zorgkantoorregio Nijmegen.
- Regio ‘Rijk van Nijmegen’ omvat 7 gemeenten: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen.
- Bij de dataverzameling was het uitgangspunt data – waar mogelijk – te specificeren op dit regionale niveau 'Rijk van Nijmegen'. Indien dat niet mogelijk was, gebruiken we data op het niveau van de zorgkantoorregio Nijmegen. Dit wordt expliciet vermeldt op de betreffende dia's. De duiding van de data is gedaan met een bril op van de subregio 'Rijk van Nijmegen'.
- In figuren staat 'VNG/ZN-regio Nijmegen' gelijk aan 'Rijk van Nijmegen'.
- In figuren betreffen de referentiewaarden 'Nijmegen' op het niveau van zorgkantoorregio Nijmegen.

Samenvatting, conclusies en belangrijkste regionale knelpunten

De belangrijkste knelpunten ten aanzien van het zorgaanbod en de toenemende druk op de toegankelijkheid van zorg in de regio Rijk van Nijmegen zijn:

Zorgvraag: demografie samenleving

Zorgaanbod: arbeidsmarkt

Gezond leven en wonen

Mentale gezondheid

Samenvatting en conclusies

Kenmerken van de regio

- De regio Rijk van Nijmegen telt 7 gemeenten en 325.972 inwoners. De grootste gemeente is Nijmegen met 179.100 inwoners, de kleinste Mook en Middelaar met 7.989.
- Ook regio Rijk van Nijmegen vergrijst: in 2015 was 16,9% van de bevolking 65+, in 2040 is de verwachting dat dit 25,7%. Dit zorgt voor een verandering in samenstelling van de bevolking en een daling van het mantelzorgpotentieel.
- De regio Rijk van Nijmegen is relatief gezien een iets minder welvarende regio vergeleken met het landelijke gemiddelde. De sociaal economische status van inwoners in de regio verschilt sterk per gemeente. Gemeente Nijmegen kent een lagere SES-WOA score dan de andere gemeenten. Dit komt overeen met het beeld van problematiek in grotere steden. Nijmegen kent ook meer inwoners die moeite hebben met rondkomen en/of schulden hebben.
- De ervaren gezondheid van inwoners laat een dalende trend zien, net zoals het landelijke beeld. Het aantal aandoeningen stijgt, onder ander dementie door vergrijzende bevolking. Hoewel het aantal mensen dat wekelijks sport een stijgende lijn laat zien, stijgt ook het aantal inwoners met overgewicht.
- In de regio zien we 3 doelgroepen die aandacht behoeven: inwoners met een laag inkomen, ouderen met kwetsbare gezondheid en jeugd en mentale gezondheid. Deze doelgroepen maken in toenemende mate gebruik van zorg.
- De concentratie stikstof en fijnstof is in alle gemeenten in de regio hoger dan WHO-advieswaarden.

Zorg in de regio

- Het zorggebruik in de zorgverzekeringswet is in de regio vergelijkbaar met Nederland. Er zijn alleen afwijkingen te zien (hogere kosten) in de kosten voor geneeskundige zorg voor specifieke patiëntgroepen (GZSP) en specialistische basis GGZ t.o.v. Nederland. Voor langdurige GGZ en Grensoverschrijdende zorg worden juist minder kosten gemaakt.
- Door aanwezigheid van 3 ziekenhuizen is de toegang tot medisch specialistische en acute zorg goed in de regio. Ook beschikking inwoners in de regio over een huisarts dichtbij en zijn er relatief veel huisartsen werkzaam in de regio.
- In de GGZ zien we net als landelijk wachtlijst problematiek. Vooral voor obsessief-compulsief gedrag en verslavingszorg is de wachttijd in de regio langer dan landelijk. Cijfers laten een daling in instroom GGZ zien. Dit wordt niet herkend door de sector zelf. Mogelijk speelt de krapte op de arbeidsmarkt hierin een rol. Ook in JGGZ neemt de vraag naar zorg en daarbij de complexiteit van casussen toe.
- Het aantal cliënten in de gehandicaptenzorg lijkt in de toekomst iets af te nemen. De kosten zijn in regio Nijmegen wel hoger dan landelijk.
- De vraag naar zorg stijgt (o.a. door vergrijzing) komende jaren: het aantal cliënten met wijkverpleging stijgt met 50%. Verpleging uit de Wlz stijgt zelfs met 80%. Daarnaast zien we ook een stijging in het beroep op Wmo wat verder zal toenemen in de toekomst.
- Ten aanzien van preventie worden een vijftal relevante knelpunten onderscheiden in de regio op het gebied van toegankelijkheid en/of zorggebruik: kansenongelijkheid, leefstijl, vitaal ouder worden, druk op dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen en mentale gezondheid.
- In alle zorgsoorten wordt krapte op de arbeidsmarkt genoemd als uitdaging in het voldoen aan de zorgvraag. Analyse van de arbeidsmarkt laat zien dat het tekort met name onder huisartsen in Nijmegen relatief nog meevalt, maar behoeft alsnog aandacht voor de toekomst.

Samenvatting en conclusies

In de regio Rijk van Nijmegen hebben partijen op basis van de onderliggende data samen de belangrijkste knelpunten ten aanzien van het zorgaanbod en de toenemende druk op de toegankelijkheid van zorg in gedefinieerd. Dit resulteert in 15 knelpunten welke onder te verdelen zijn onder 4 thema's:

1. **Zorgvraag: demografie samenleving**
   Ook in regio Rijk van Nijmegen is vergrijzing aan de orde. Het aantal mensen van 65 jaar of ouder neemt toe, terwijl de groep werkenden kleiner wordt. Dit heeft onder andere gevolgen voor de vraag naar zorg, de toename van mentale problematiek zoals eenzaamheid en het beroep op en beschikbaarheid van mantelzorg.

2. **Zorgaanbod: arbeidsmarkt**
   Alle sectoren in de zorg ervaren capaciteitsproblemen. Dit terwijl de vraag naar zorg alleen maar verder stijgt. De capaciteitsproblemen hebben ook een sterk effect op ervaren werkdruk van zorgpersoneel. Daarnaast heeft het grote gevolgen voor de toegankelijkheid van zorg.

3. **Gezond leven en wonen**
   Een belangrijk element in het voorkomen van zorg is gezond leven en wonen. Door in te zetten op preventie kan zorg worden voorkomen of worden uitgesteld. Hierin zien we dat het voor kwetsbare doelgroepen zoals inwoners met een laag inkomen of beperktere gezondheidsvaardigheden door een taalachterstand moeilijker is om gezond te leven en wonen. Dit vraagt om extra aandacht.

4. **Mentale gezondheid**
   De mentale druk rondom het dagelijks leven lijkt steeds groter te worden. Dit zorgt voor stress en toenemende mate van angst en depressie. Daarnaast worden psychische problemen steeds mee bespreekbaar gemaakt, wat zorgt voor een toename van instroom in de GGZ. Ook onder jeugd zien we dat opgroeien in een prestatiemaatschappij zorgt voor toenemende mentale druk. Bekend is dat mentale problemen veelal leiden tot meer problemen en toenemende vraag naar zorg.

Belangrijkste knelpunten onderverdeeld in VIER thema's

(in willekeurige volgorde)

Zorgvraag: demografie samenleving	Zorgaanbod: arbeidsmarkt	Gezond leven en wonen	Mentale gezondheid
Toename complexiteit zorgvragen, verzwaring van casuïstiek patiënten	(Ernstige) personele capaciteitsproblemen door ontgroening, vergrijzing en uitstroom	Toename problematiek bij kwetsbare doelgroepen (bijv. zorgen over bestaanszekerheid, lage gezondheidsvaardigheden en ongezonde leefstijl)	Toename gevoel van eenzaamheid onder volwassenen door vergrijzing
Afname van tijdige en laagdrempelige doorstroom naar andere sectoren	Toenemend en complexer wordend zorggebruik met bijbehorend meer afstemming / coördinatie	Sterke toename overgewicht onder jongeren en volwassenen	Toename psychische klachten bij jeugd en volwassenen, met als gevolg groeiende wachtlijsten
Vergrote druk op Wmo klassiek door vergrijzing	Hoge ervaren werkdruk en afname werkplezier onder huisartsen	De concentratie stikstof en fijnstof is in alle gemeenten hoger dan de WHO advieswaarden	Toename thuiswonende cliënten met probleemgedrag / psychiatrie
Toename instroom patiënten/cliënten	Toegankelijkheid van VVT staat onder druk (door arbeidsmarkt en toename zorgvragen)		Gebrek aan integrale aanpak bij mentale ondersteuning

Gemeenten en GGD | GGZ | Huisartsenzorg | Jeugdwet en WMO | MSZ | VVT

Schematische weergave van knelpunten onder de thema's en welke sectoren deze knelpunten agenderen e/o daar hinder van ondervinden.

Beïnvloedende factoren op de VIER thema's

Toelichting bij de belangrijkste thema’s en knelpunten

- We zien samenhang tussen thema's en knelpunten onderling en binnen de zorgsectoren.
- De thema's en knelpunten zijn te koppelen aan IZA én GALA.
- (Domeinoverstijgende) samenwerking is nodig om belangrijkste opgaven aan te pakken.
- Bij alle sectoren en bij de meeste knelpunten komt naar voren dat er 'voorliggend' te weinig ruimte is waardoor het effect is dat inwoners met complexere vragen bij maatwerk/ geïndiceerde zorg terecht komen. En dat het vervolgens nog lastiger wordt om uit te stromen.
- Voordat we de gewenste oplossing voor veel knelpunten, namelijk een 'rijkere voorkant' daadwerkelijk kunnen gaan benutten, en effecten (communicerende vaten) t.o.v. verzekerde/geïndiceerde zorg kunnen gaan zien dienen we eerst meer zicht te hebben op het voorliggend veld. Op dit moment ontbreken cijfers van capaciteit, slagkracht en kosten van het voorliggend veld, ook in relatie tot het zorgdomein.
- In dit basisbeeld zijn de zorgsectoren zoals benoemd in het ZN/VNG-basisbeeld, als uitgangspunt gekozen. Over deze sectoren is landelijke data beschikbaar. In een volgende fase is het gewenst hier nog andere sectoren aan toe te voegen. Denk aan o.a. mondzorg, farmacie, paramedische zorg en hulpmiddelen. Ook deze sectoren hebben een signalerende dan wel behandelende factor en kunnen van grote betekenis zijn op de IZA thema’s toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van zorg en ondersteuning.
- Er is weinig data opgehaald en knelpunten benoemd over de factoren digitalisering en informatieoverdracht, financiële middelen, regionale domeinoverstijgende samenwerking, maatschappelijk bewustzijn en urgentiegevoel, datagedreven werken, gezonde fysieke leefomgeving en ontwikkeling en gebruik van zorgtechnologie. Deze factoren zijn echter zeer relevant bij de opgave van het toegankelijk houden van de zorg. Ze zijn randvoorwaardelijk voor succes naar waardevolle transformaties.

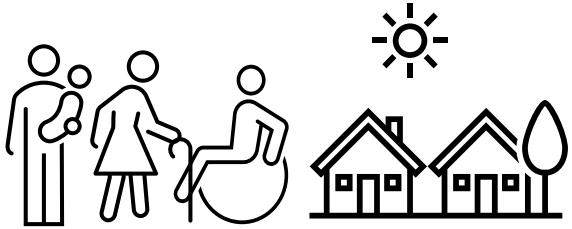
Couleur locale Rijk van Nijmegen

We constateren dat de meerderheid van knelpunten in veel regio's van Nederland hetzelfde zijn. Dergelijke generieke knelpunten zitten met name op het gebied van vergrijzing en daarmee gepaard gaande toename van de zorgvraag, wachtlijsten/wachttijden GGZ, personeelstekort/arbeidsmarkt VVT en GGZ én ongezonde leefstijl. Dat neemt niet weg dat je als regio voor deze uitdagingen staat. Oplossingsrichtingen voor deze uitdagingen kunnen vanuit landelijk perspectief geboden worden. Maar ook regionaal kan men op zoek gaan naar oplossingsrichtingen, o.a. door regionale samenwerking.

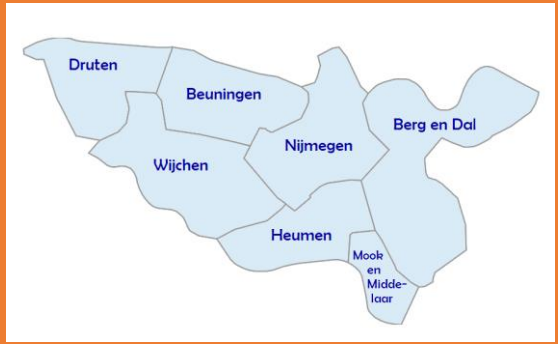
Op basis van het regiobeeld constateren we voor de regio Rijk van Nijmegen ook enkele regiospecifieke aspecten ten aanzien van het zorgaanbod en de toenemende druk op de toegankelijkheid van zorg:

- Het huisartsentekort in deze regio is op dit moment minder groot dan op vele andere plekken in Nederland. Dit is mogelijk verklaarbaar doordat er een huisartsenopleiding gevestigd is in Nijmegen. Dit neemt echter niet weg dat het beeld uit het land een voorbode is wat de regio Rijk van Nijmegen staat te wachten.
- Ook lijkt in deze regio meer sprake te zijn voor complexe problematiek, die aan het licht komt bij de uitstroom vanuit het ziekenhuis (Radboud UMC, maar ook CWZ). Het academisch ziekenhuis kan hierin een aanzuigende werking hebben.
- In deze regio lijkt de mentale gezondheid van volwassenen en jongeren een groter knelpunt te zijn. Klachten nemen toe. Dat zorgt ervoor dat het aantal GGZ cliënten minder hard daalt dan in Nederland en de wachtlijsten in de regio groeien. De aanwezigheid van gespecialiseerde GGZ zorg kan invloed hebben op de data. Ook het aantal jongeren / studenten in bepaalde gemeenten kan hier invloed op hebben.
- De ontgroening zal in deze regio minder hard toeslaan, waarschijnlijk komt dit door de aanwezigheid van Radboud Universiteit en Hogeschool Arnhem Nijmegen.
- In deze regio is zeer veel expertise aanwezig om alle zorgvragen te beantwoorden. Met het bundelen van deze kennis en kunde is het mogelijk om de huidige en toekomstige uitdagingen in de zorg aan te pakken. Het regionale samenwerkingsverband NOEL werkt daarvoor intersectoraal samen. Maar ook binnen een aantal specifieke sectoren zijn er netwerken, zoals bijv. Stuurgroep Sluitende Aanpak (acute GGZ) en Netwerk Nonna (VVT). Zij staan weer in verbinding met NOEL waardoor samenwerkingsactiviteiten steeds beter gecoördineerd en in samenhang worden uitgevoerd.

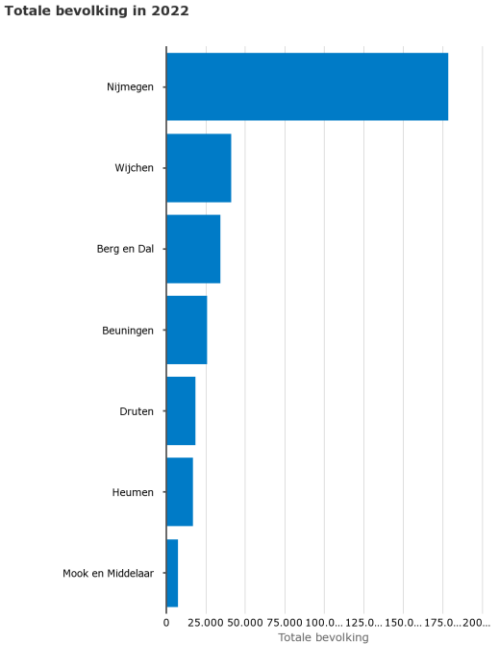
A. Kenmerken van de regio

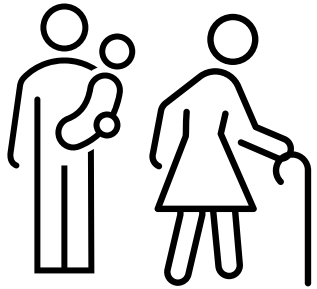
Beknopte omschrijving van de regio

- De 'Rijk van Nijmegen' is gelegen in het Midden-Oosten van Nederland en bestaat uit 7 gemeenten. De regio heeft 325.972 inwoners.
- Gemeenten in regio 'Rijk van Nijmegen': Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen.
- In regio 'Rijk van Nijmegen' woont in 2022 48% van de inwoners in (zeer) sterk stedelijk gebied (NL: 50%) en 14% van de inwoners woont in niet stedelijk gebied (NL: 17%) (CBS, 2023).
- De regio 'Rijk van Nijmegen' valt – evenals de regio Rivierenland – onder zorgkantoorregio Nijmegen.
- Geografie verzorgingsgebied ambulancedienst Gelderland Zuid is langgerekt, met van oost naar west lopende rivier. Vormt voor de bereikbaarheid van sommige kernen/uithoeken een uitdaging.

Bron: Bevolkingsstatistiek, CBS, bewerking RIVM

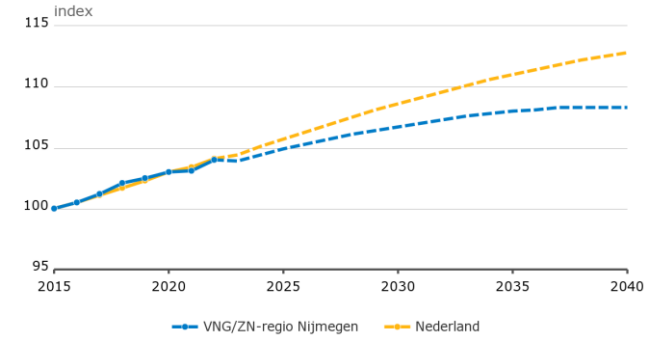

1. Demografie

A. Bevolkingsontwikkeling en leeftijdsopbouw
B. Vergrijzing en geboortes
C. Demografische druk
D. Grijze en groene druk
E. Sterfte
F. Mantelzorgpotentieel

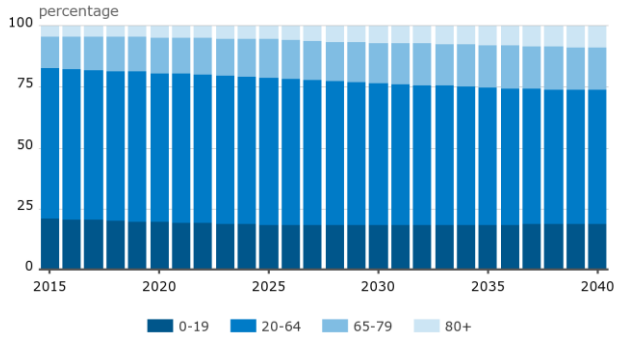
1A. Bevolkingsontwikkeling en leeftijdsopbouw

Bevolkingsontwikkeling

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research)

Leeftijdsopbouw Nijmegen

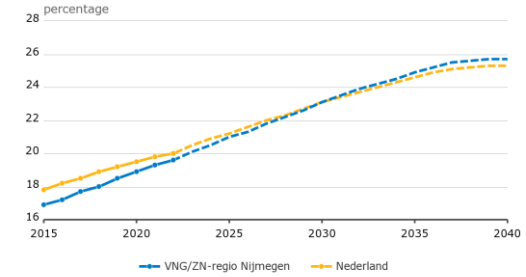
Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research)

- Het bevolkingsaantal stijgt naar verwachting van 325.930 in 2023, naar 339.610 in 2040; dit is een stijging van circa 4,2%.
- De bevolkingsgroei in de regio is minder sterk dan de gemiddelde bevolkingsgroei in Nederland.
- Toenemende (arbeids)migratie kan invloed hebben op bevolkingsontwikkeling, leeftijdsopbouw en zorgvraag.

- In de periode 2023 – 2040 neemt in de regio Rijk van Nijmegen het aandeel inwoners van 65-79 jaar toe van 15,4% naar 17,2% (NL: 17,6% → 20%) en het aandeel van de groep inwoners ouder dan 80 jaar stijgt van 4,7% naar 8,5% (NL: 4,8% → 8,0%).
- Het aandeel inwoners van 20-64 daalt in de periode 2023 – 2040 van 60,7% naar 55,3% (NL: 57,1% → 51,6%).
- Het aandeel inwoners jonger dan 20 blijft met een lichte daling van 19,2% naar 19,0% stabiel (NL: 20,5% → 20,3%).

1B. Vergrijzing en geboortes

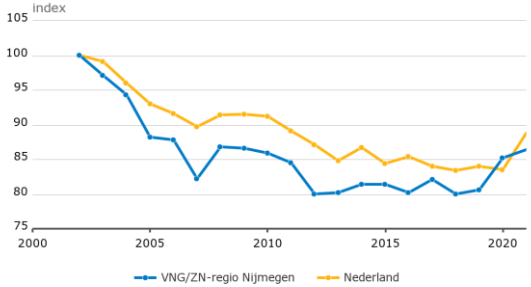
Percentage 65 jaar en ouder

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

- Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder stijgt van 20,1% in 2023, naar 25,7% in 2040.
- Absoluut stijgt het aantal ouderen van 65.520 in 2023 naar 87.370 in 2040; een toename van 21.850 personen.
- Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder ligt in 2040 in de regio Rijk van Nijmegen hoger dan het gemiddelde in Nederland (0,4 procentpunt)
- De verwachting is dat het aantal vluchtelingen / mensen met een migratie achtergrond de eerstkomende jaren zal stijgen. Van deze groep is bekend dat de gezondheidsvaardigheden aanvullende aandacht nodig heeft.

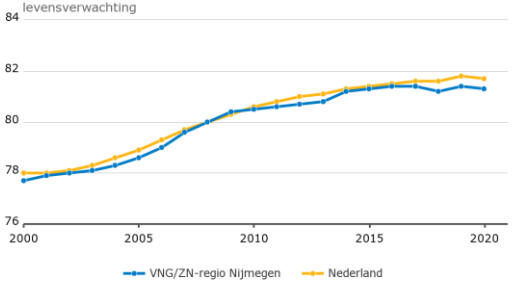
Trend in levend geboren kinderen

Bron: Bevolkingsstatistiek, CBS, bewerking RIVM

- Het aantal levend geboren kinderen laat in de regio Rijk van Nijmegen in de periode 2002 – 2021 een dalende trend zien. De daling is sterker dan de gemiddelde trend in Nederland.
- Het aantal levend geboren kinderen in de regio Rijk van Nijmegen bedroeg 3.110 in 2021.

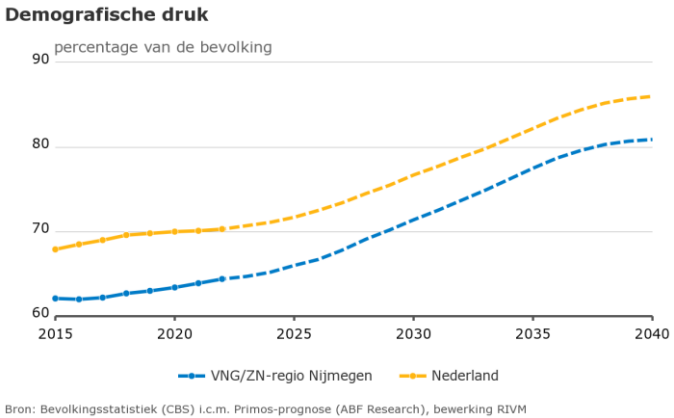
Levensverwachting bij geboorte

Bron: Doodsoorzakenstatistiek, CBS (via CBS Remote Access), bewerking RIVM

- De levensverwachting bij geboorte ligt in de regio Rijk van Nijmegen lager dan gemiddeld in Nederland, maar laat wel een vergelijkbare stijgende trend zien in de periode 2000 –2023.

1C. Demografische druk

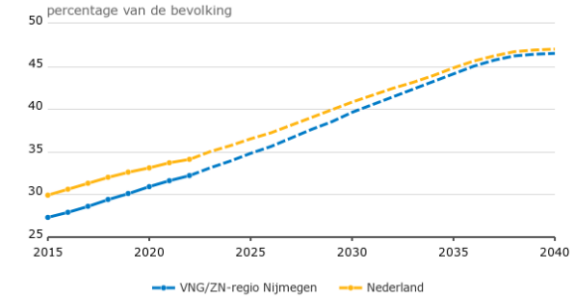

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

- Demografische druk geeft de verhouding aan tussen de som van het aantal personen van 0-19 jaar en 65 jaar of ouder en de personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Het cijfer van de demografische druk geeft inzicht in de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking en het werkende deel van de bevolking.
- De demografische druk in de regio Rijk van Nijmegen neemt in de periode 2023 – 2040 toe van 64,7% naar 80,9%. Dit betekent dat grofweg 1 op de 5 inwoners van de regio behoort tot de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep'
- De demografische druk is vanaf 2035 in de regio Rijk van Nijmegen **lager** dan gemiddeld in Nederland.
- De regio Rijk van Nijmegen laat een vergelijkbare trend zien met de rest van Nederland.

1D. Grijze en groene druk

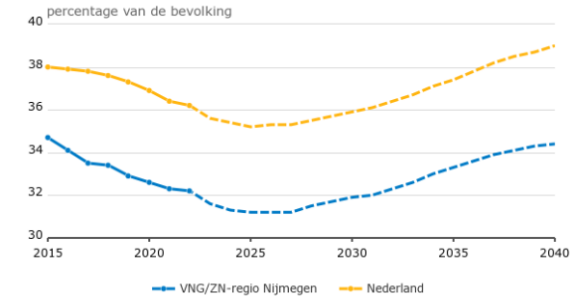
Grijze druk

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

- Grijze druk geeft de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar weer. Dit cijfer laat de verhouding tussen de ouderen en de 'productieve leeftijdsgroep' zien.
- De grijze druk in de regio Rijk van Nijmegen neemt in de periode 2023 – 2040 toe van 27,3% naar 46,5%.
- Vanaf 2040 is de grijze druk bijna 50%. Dit betekent dat er ongeveer half keer zoveel ouderen zijn als de 'productieve leeftijdsgroep'.

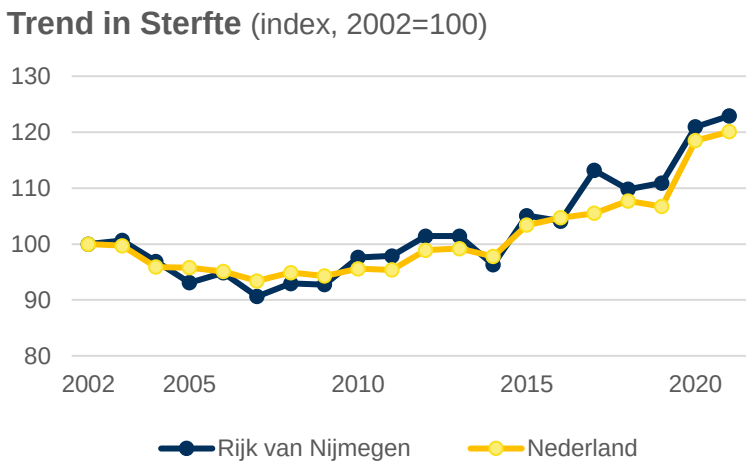
Groene druk

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

- Groene druk is de verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Het cijfer van de groene druk laat de verhouding tussen de jeugd en de 'productieve leeftijdsgroep' zien.
- De groene druk in de regio Rijk van Nijmegen laat tussen 2015 (34,7%) en 2040 (34,4%) eerst een daling en daarna een stijging zien.
- De beweging van de groene druk lijkt op de landelijke beweging, alleen ligt het percentage in Rijk van Nijmegen lager.
- Dit houdt in dat er in Nijmegen relatief minder jongeren (0 tot 20) zijn dan in Nederland.

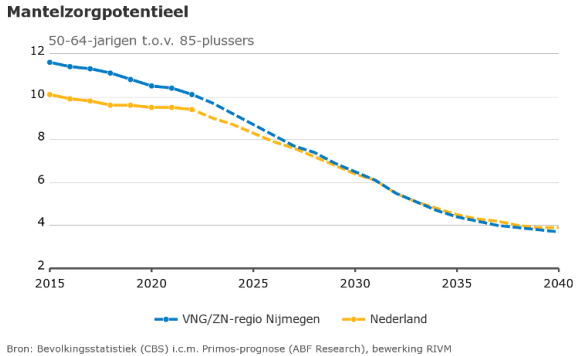
1E. Sterfte

- Het aantal overleden personen laat in de regio Rijk van Nijmegen in de periode 2002 – 2021 een stijgende trend zien. De stijging is ongeveer gelijk aan de gemiddelde trend in Nederland (CBS, 2023).
- Het aantal overleden personen in de regio Nijmegen bedroeg 3.050 in 2021 (CBS 2023).

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

1F. Mantelzorgpotentieel

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

- De grafiek laat de ontwikkeling van het aantal 50- tot 65-jarige mantelzorgers zien per 85-jarig en ouder persoon. Dit wordt het zogenaamde mantelzorgpotentieel genoemd.
- Het mantelzorgpotentieel in de regio Rijk van Nijmegen daalt in de periode 2023-2040 van 10,4 naar 3,7; dit is meer dan een halvering. Deze daling komt overeen met de landelijke daling
- Een daling in het mantelzorgpotentieel zorgt naar verwachting voor een groter beroep op de zorg, omdat er minder zorg door het netwerk opgevangen kan worden.

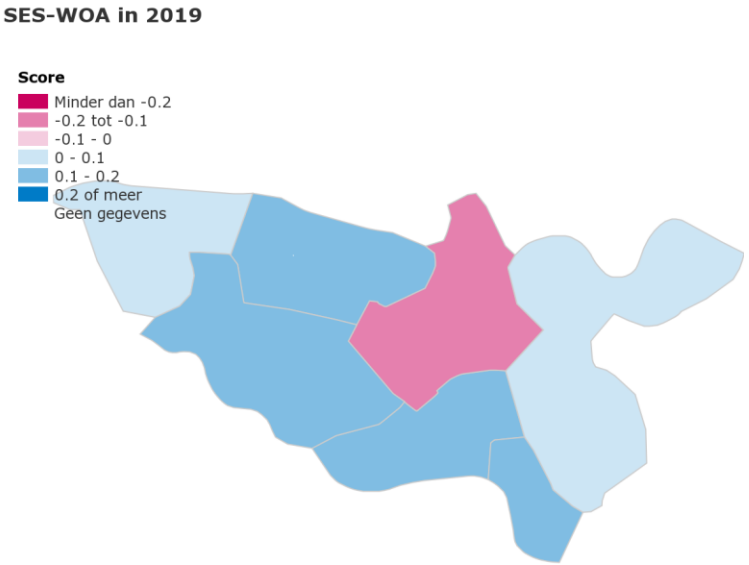
Bovenstaande grafiek laat de ontwikkeling van het aantal 50- tot 65-jarige mantelzorgers zien per 85-jarig en ouder persoon. Dit wordt het zogenaamde mantelzorgpotentieel genoemd.

2. Sociale determinanten

A. SES-WOA per gemeente
B. Inkomensverdeling
C. Moeite met rondkomen
D. Huishoudens met schulden
E. Kansenongelijkheid en opgroeien
F. Regie over het eigen leven
G. Eenzaamheid
H. Recent arbeidsverleden

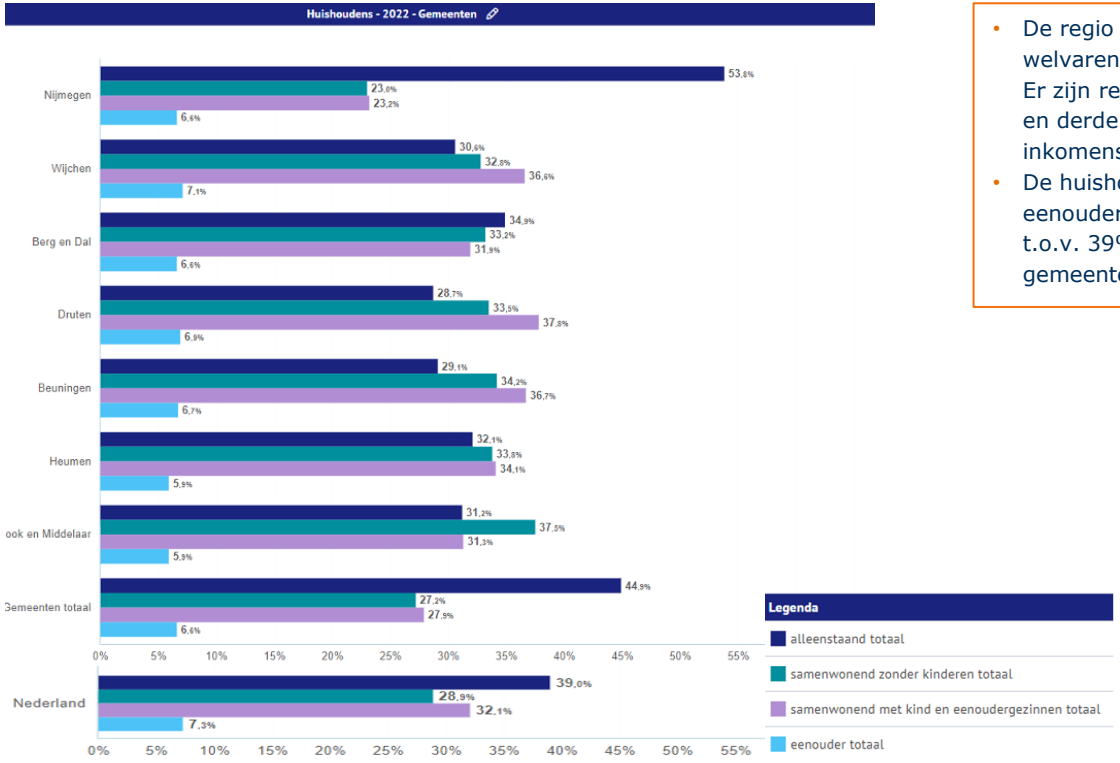
2A. SES-WOA

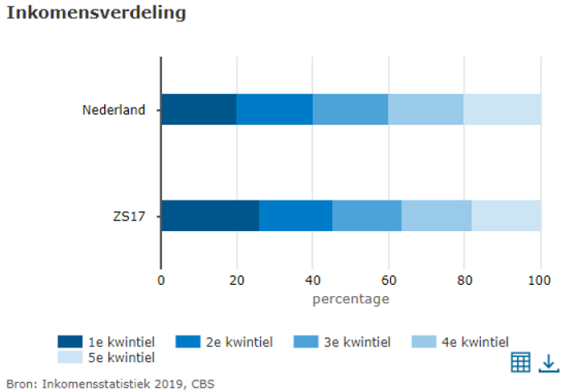
Bron: CBS

- Deze kaart toont per gemeente in regio Rijk van Nijmegen de gemiddelde sociaaleconomische status (SES-WOA). De SES-WOA score is voor het eerst bepaald door het Centraal Bureau voor de Statistiek op basis van gegevens over financiële welvaart (W), opleidingsniveau (O) en recent arbeidsverleden (A) van de huishoudens in de betreffende regio. Een hogere score reflecteert een hogere sociaaleconomische status.
- DE SES-WOA score in de regio Rijk van Nijmegen ligt in de meeste gemeenten op of boven het landelijk gemiddelde.
- Alleen in de gemeente Nijmegen ligt de SES-WOA score onder het landelijk gemiddelde. Dit beeld is herkenbaar bij problematiek die speelt in grotere steden.

2B. Inkomensverdeling

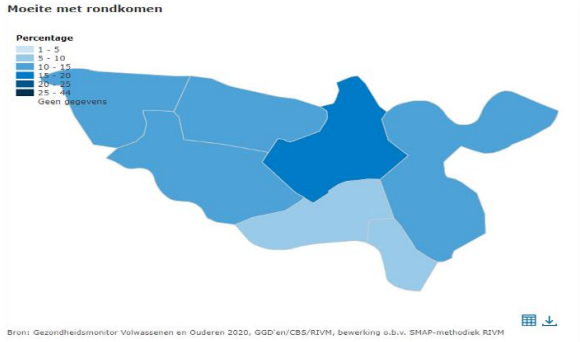

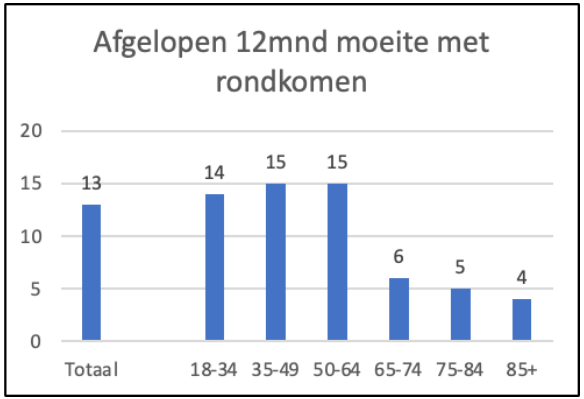
- De regio Rijk van Nijmegen is relatief gezien een iets minder welvarende regio vergeleken met het landelijke gemiddelde. Er zijn relatief gezien meer huishoudens in het eerste, tweede en derde inkomenskwintiel en minder in het vierde en vijfde inkomenskwintiel.
- De huishoudensverdeling laat zien dat er relatief veel eenoudergezinnen in de regio zijn (44% in Rijk van Nijmegen t.o.v. 39% in NL). De meeste eenoudergezinnen wonen in de gemeente Nijmegen (54%).

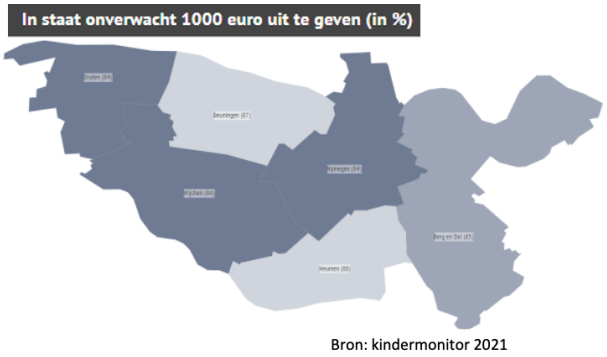

Bron: Inkomensstatistiek 2019, CBS

2C. Moeite met rondkomen

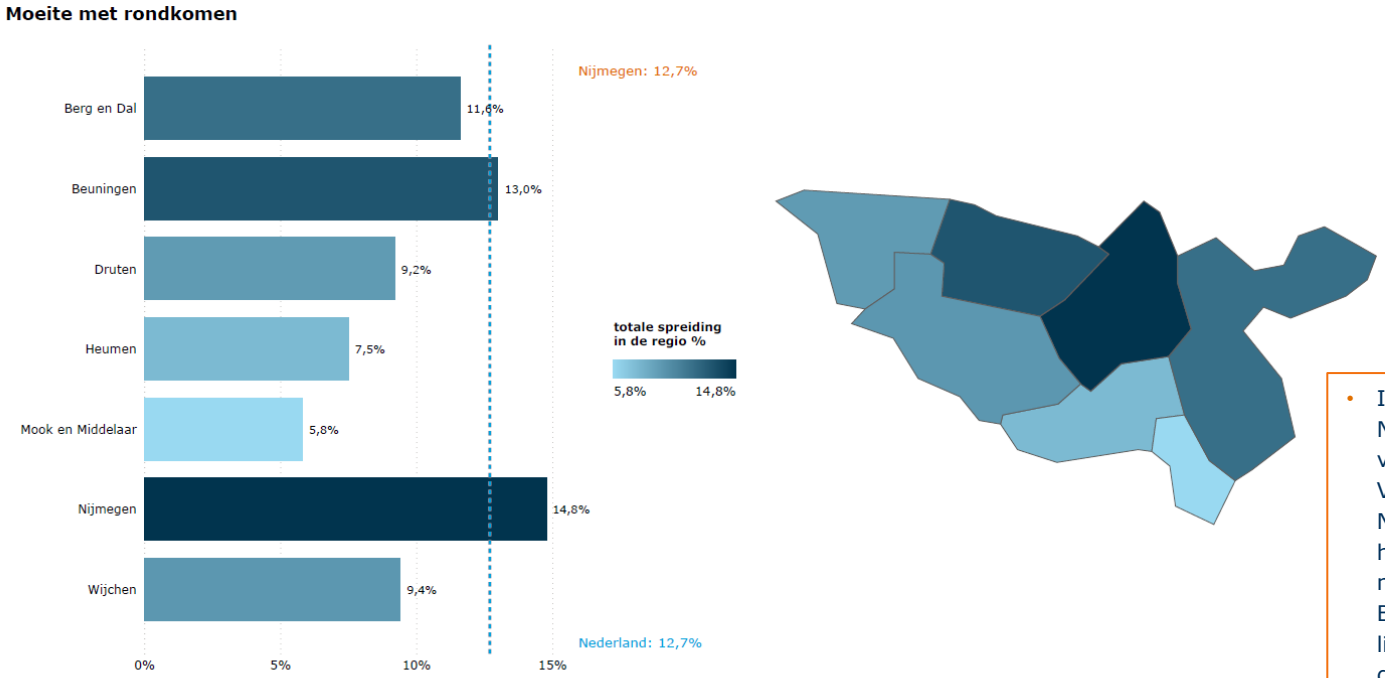

- Mensen die in armoede leven hebben vaak te maken met chronische stress en ziekte. Ook zijn ze vaak minder gelukkig en minder goed in staat om beslissingen te nemen. Deze vier factoren hebben direct invloed op hun gezondheid.
- Armoede kan zorgen voor een slechtere hersenontwikkeling, waaronder een slechtere emotieregulatie. Dat geldt vooral voor kinderen van ouders die behalve met armoede nog te maken hebben met andere problemen die stress geven. Kinderen uit arme gezinnen hebben vaak een minder voorspoedige schoolloopbaan, hebben minder kans op de woningmarkt, leven korter in goede gezondheid en hebben later een lager inkomen dan kinderen met dezelfde competenties of talenten uit de niet-armoede-gezinnen.

2C. Moeite met rondkomen

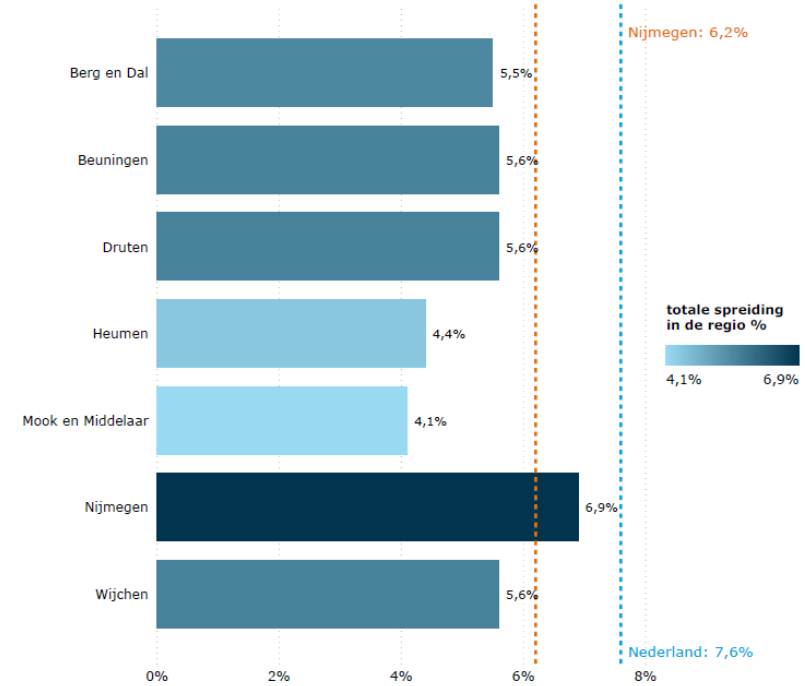
- In de regio Rijk van Nijmegen zijn grote verschillen te zien. Vooral in Beuningen, Nijmegen en Berg en Dal hebben mensen moeite met rondkomen. Voor Beuningen en Nijmegen ligt dit percentage hoger dan het landelijk gemiddelde.

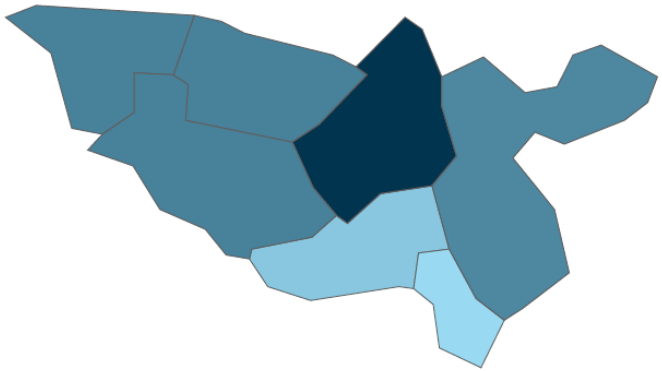
Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 GGD'en, CBS en RIVM, zorgkantoorregioniveau is gewogen o.b.v. inwoneraantallen, hierbij is rekening gehouden met eventuele fusiegemeenten

Data voor deze tekst zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

2D. Huishoudens met schulden

Huishoudens met geregistreerde problematische schulden

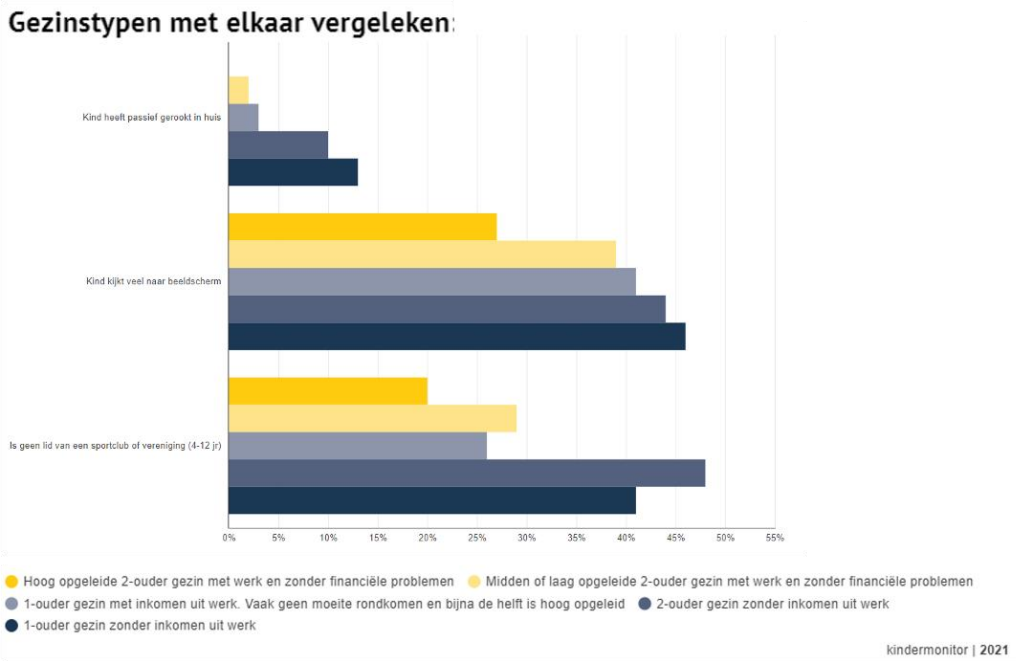
Bron: CBS, oktober 2021, zorgkantoorregioniveau is gewogen o.b.v. inwoneraantallen, hierbij is rekening gehouden met eventuele fusiegemeenten

Definitie geregistreerde problematische schulden: Ten minste één persoon in het huishouden heeft een geregistreerde schuld, betalings-achterstand of betalings-regeling. De definitie per registratie is te vinden op Schuldenproblematiek in beeld (cbs.nl)

- In de regio Rijk van Nijmegen kent alleen de gemeente Nijmegen meer huishoudens met schulden dan het landelijk gemiddelde. Dit komt overeen met het beeld dat in grote steden deze problematiek meer heerst.

Data voor deze tekst zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

2E. Kansen(on)gelijkheid en opgroeien

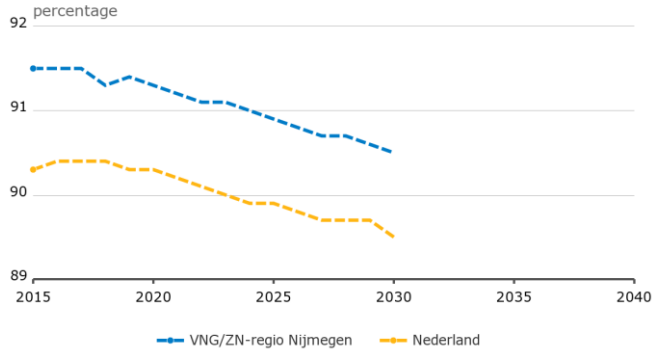

- Kansengelijkheid ontstaat al tijdens de zwangerschap. Zo kunnen roken en stress invloed hebben op de ontwikkeling van het kind.
- Wanneer een gezin moeite heeft met rondkomen, is het lastiger om kinderen gezond en gelukkig te laten opgroeien, waardoor intergenerationeel overdracht ontstaat.
- Zodoende hebben kinderen uit 1-ouder gezinnen zonder inkomen uit werk de laagste kansen op een gezonde start. Met name op het mentale vlak zijn er meer problemen. Daarnaast zijn het met name deze ouders die behoefte hebben aan deskundige hulp en een hoge opvoedbelasting ervaren.

Data voor deze tekst zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

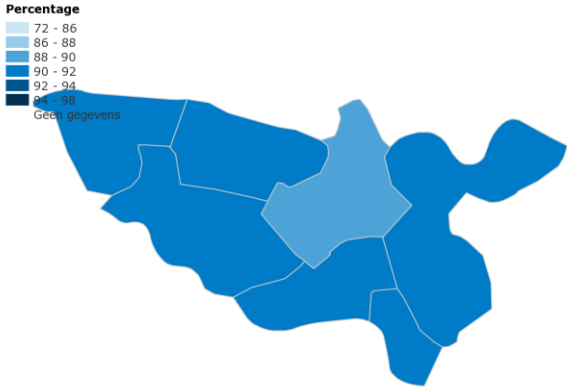
2F. Regie over het eigen leven

Regie over het leven

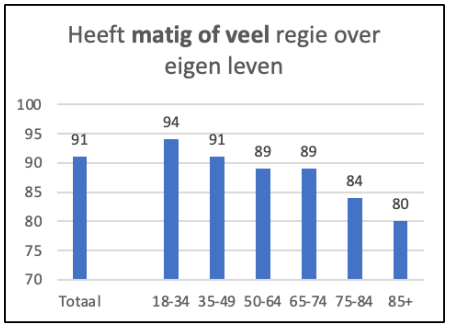

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

Sociaal kapitaal: Matig/veel regie over eigen leven

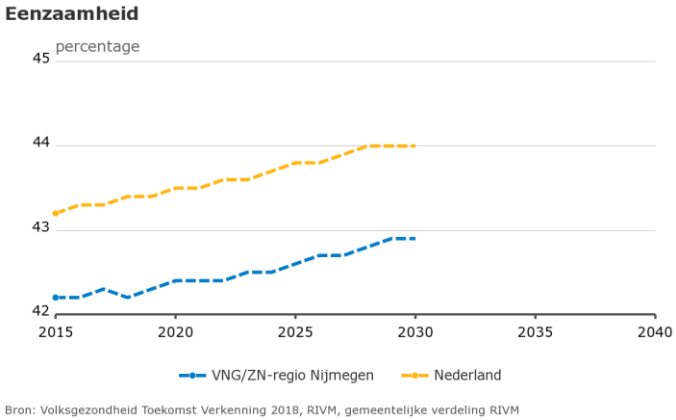
Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en/CBS/RIVM, bewerking o.b.v. SMAP-methodiek RI'

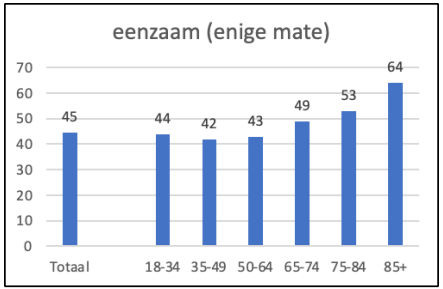
- Het percentage inwoners van 20 jaar en ouder dat regie over het eigen leven heeft, ligt hoger dan het gemiddelde in Nederland.
- Het percentage inwoners van 20 jaar en ouder dat regie over het eigen leven heeft, laat een dalende trend zien.

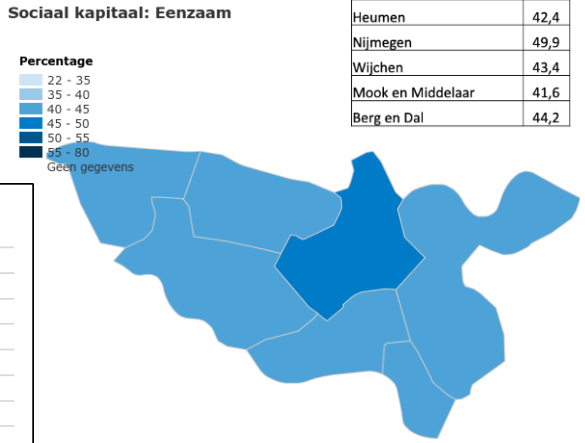
- De verdeling van het percentage inwoners 20 jaar en ouder dat regie over het eigen leven heeft in de regio Rijk van Nijmegen laat geen grote uitschieters zien tussen de verschillende gemeenten.

2G. Eenzaamheid

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

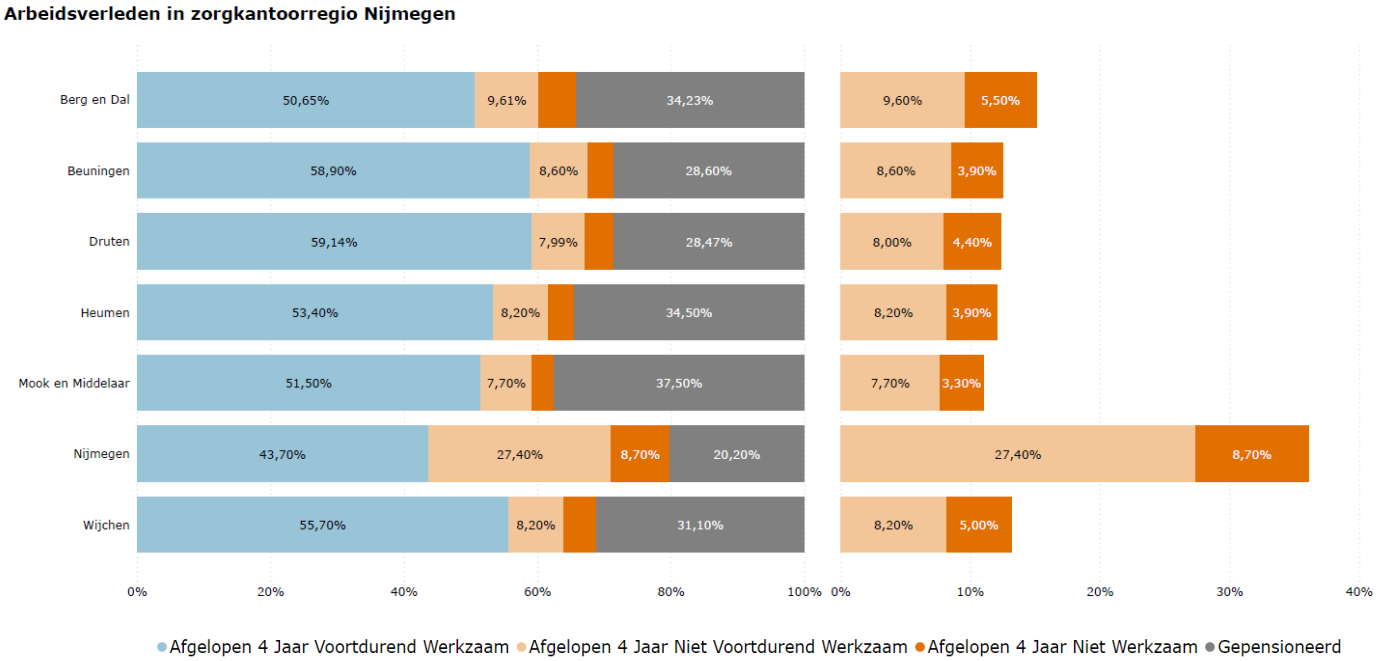

Gemeente	%
Beuningen	43,1
Druten	43,2
Heumen	42,4
Nijmegen	49,9
Wijchen	43,4
Mook en Middelaar	41,6
Berg en Dal	44,2

- Het percentage inwoners van 20 jaar en ouder waarbij sprake is van eenzaamheid, ligt in de regio Rijk van Nijmegen lager dan het gemiddelde in Nederland. Echter, de prognose zoals deze op basis van de 2018 data is gedaan, lijkt lager uit te vallen dan de data uit 2020 laten zien, we zullen dus moeten anticiperen op een hoger percentage eenzaamheid.
- Het percentage inwoners van 20 jaar en ouder waarbij sprake is van eenzaamheid, laat een stijgende trend zien.

- Het percentage inwoners van 20 jaar waarbij sprake is van ernstige of zeer ernstige eenzaamheid, verschilt relatief gezien niet enorm tussen de verschillende gemeenten.
- Eenzaamheid is een indicator van het gebrek aan sociale steun en/of een sociaal netwerk. Deze zijn belangrijk als er behoefte is aan informele zorg of mantelzorg.

2H. Recent arbeidsverleden

Bron: CBS 2019

- Het arbeidsverleden in de 7 gemeenten van Regio Rijk van Nijmegen laat het verwachtte beeld van grote en kleinere gemeenten zien.
- In gemeente Nijmegen woont een relatief grote groep inwoners die in de afgelopen 4 jaar niet of niet voortdurend heeft gewerkt. Dit is herkenbaar bij grotere steden.
- In de overige, kleinere gemeenten is deze groep aanzienlijk kleiner. Daar zien we juist een veel grotere groep gepensioneerden.

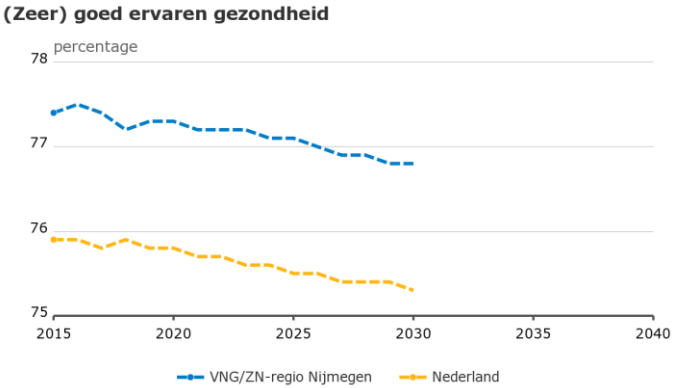
Data voor deze tekst zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

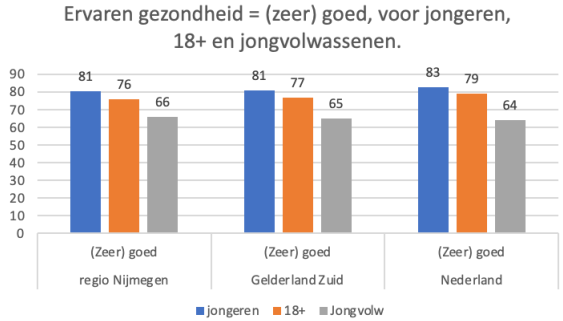
3. Gezondheid en leefstijl

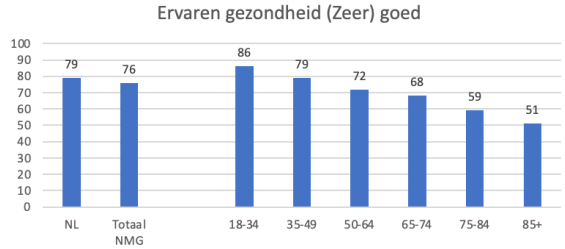
A. Ervaren gezondheid en Levensverwachting
B. Prevalentie aandoeningen
C. Medicijngebruik
D. Leefstijlindicatoren
E. Zorgkosten (algemeen)
F. Mentale gezondheid: stress
G. Mentale gezondheid: angststoornis of depressie
H. Gezondheid in één overzicht

3A. Ervaren gezondheid

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

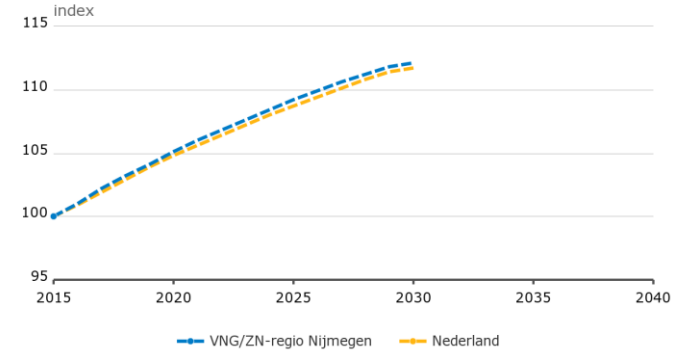

- De **prognose** van het percentage inwoners van 20 jaar en ouder met een als (zeer) goed ervaren gezondheid ligt in de regio Rijk van Nijmegen hoger dan gemiddeld in Nederland.
- Vanuit de gezondheidsmonitoren hebben we de informatie per leeftijdsgroep uitgesplitst. Dit toont dat jongere leeftijdsgroepen vaker aangeven de gezondheid als (Zeer) goed te beoordelen.
- In de regio Rijk van Nijmegen daalt de ervaren gezondheid in de afgelopen 15 jaar. Landelijk zien we deze beweging ook.

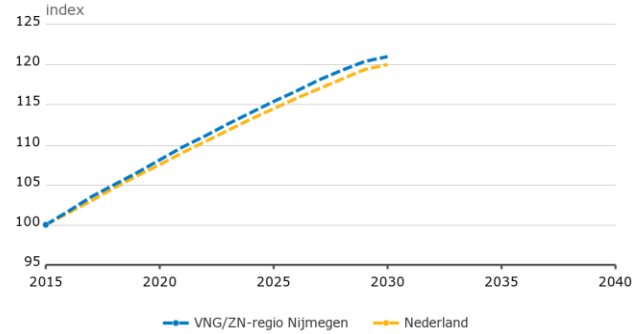
3B. Prevalentie aandoeningen

Personen met Eén aandoening

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

Personen met Twee of meer aandoeningen

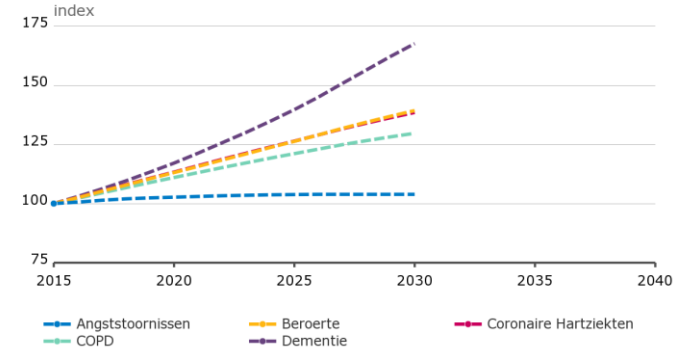

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

- In 2023 heeft 51,6% van de inwoners in de regio Rijk van Nijmegen één chronische aandoening.
- Het aantal inwoners met één chronische aandoening stijgt van 168.160 in 2023 naar 175.140 in 2030; een toename van 6.980 personen in 7 jaar.
- De relatieve stijging van het aantal inwoners met een chronische aandoening is in de regio Rijk Nijmegen lichtelijk groter dan het gemiddelde in Nederland.

3B. Prevalentie aandoeningen

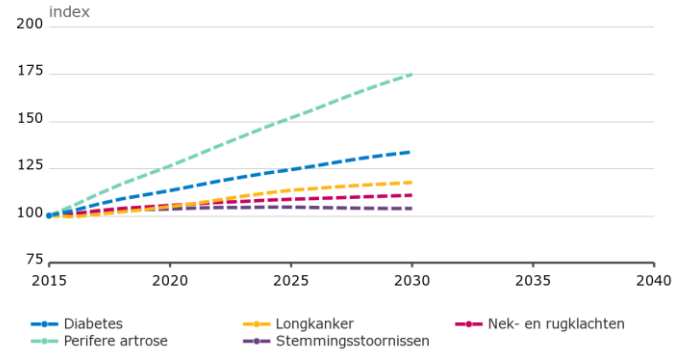
Prevalentie van aandoeningen in Nijmegen

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

- De prevalentie van de in de grafiek getoonde vijf veelvoorkomende aandoeningen, neemt in de periode tot 2030 toe in de regio Rijk van Nijmegen.
- Met name de prevalentie van ouderdomgerelateerde aandoeningen neemt sterk toe. De prevalentie van dementie stijgt het hardst.

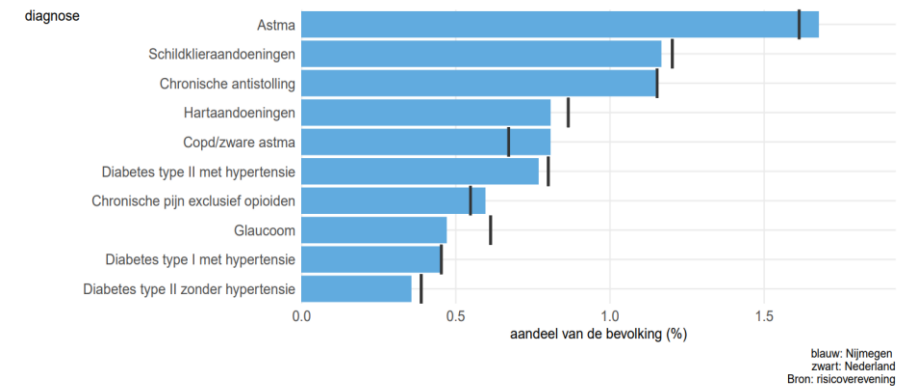
Prevalentie van aandoeningen in Nijmegen

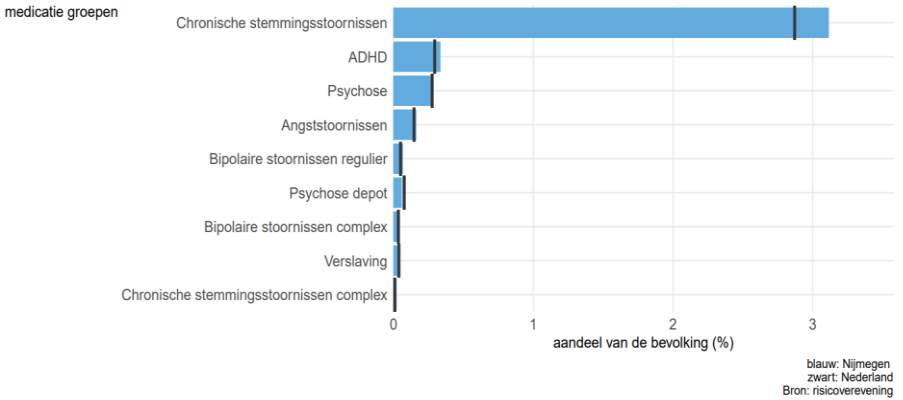

Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

- Het aantal inwoners met artrose en diabetes stijgt komende jaren. Overige ziekten stijgen ligt.
- Bekend is dat diabetes vaker voorkomt bij inwoners met een lager opleidingsniveau. 14,2% van inwoners met alleen basis onderwijs hebben diabetes, ten opzichte van 2,5% van inwoners met HBO/WO onderwijs. De inwoner met laag opleidingsniveau behoeven dus extra aandacht.

3C. Medicijngebruik

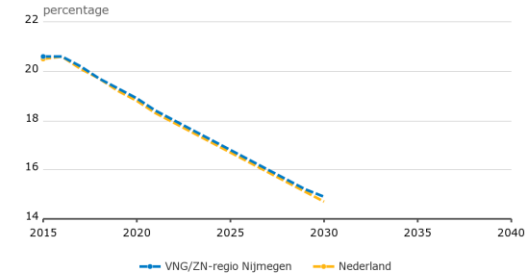

- Let op: data op niveau zorgkantoorregio.
- Het medicijngebruik ligt voor de in de bovenste tabel genoemde lichamelijke aandoeningen in de zorgkantoorregio Nijmegen lager dan of gelijk aan het Nederlandse gemiddelde, met uitzondering van (zware) astma, COPD en chronische pijn exclusief opioïden.
- Het medicijngebruik ligt voor de in de onderste tabel genoemde geestelijke aandoeningen in zorgkantoorregio Nijmegen gelijk aan het Nederlands gemiddelde. Alleen voor chronische stemmingsstoornissen ligt het medicijngebruik hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

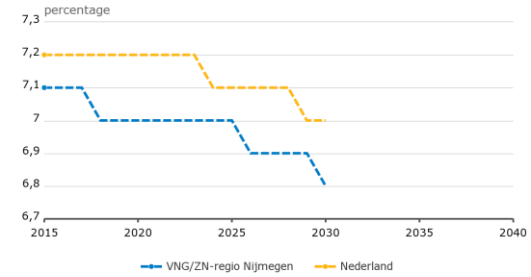
3D. Leefstijlindicatoren

Roken (soms)

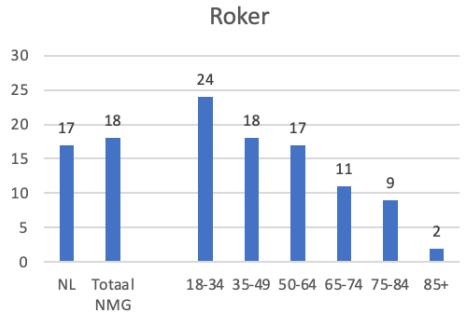

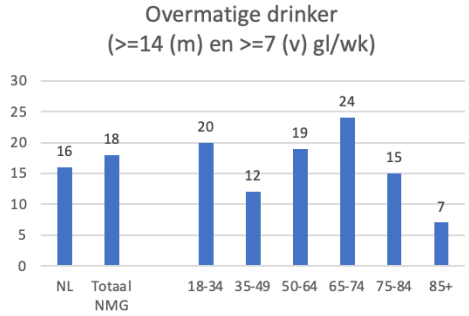
Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

Overmatig alcoholgebruik

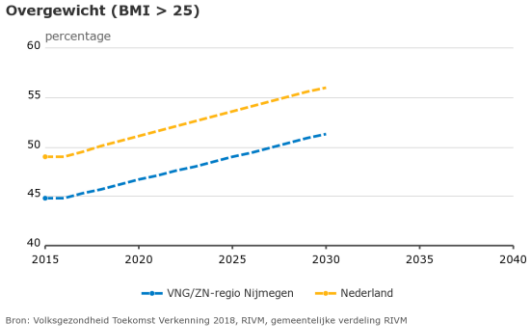
Bron: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018, RIVM, gemeentelijke verdeling RIVM

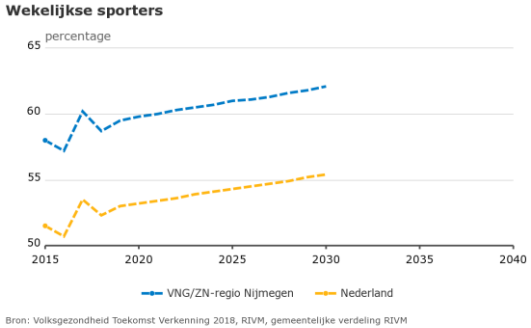

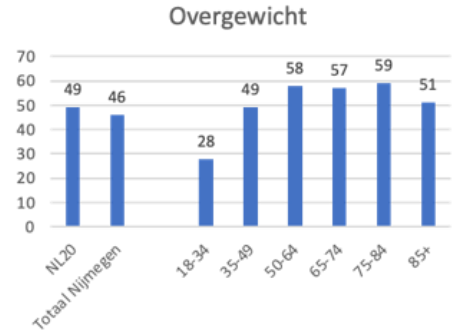

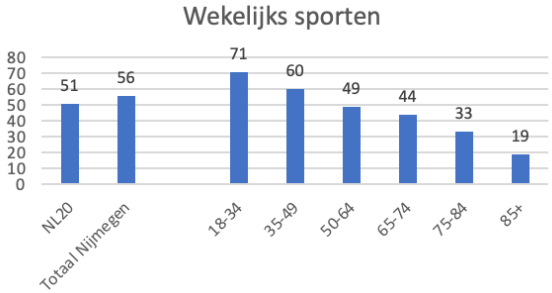
- Het percentage rokers ligt rond het Nederlands gemiddelde. De verwachting van het RIVM is dat het percentage rokers sterk afneemt in de periode tot 2030.We zien in de leeftijdsgroep 18-34 de hoogste percentages. De grootste afname van rokers is onder hoog opgeleiden. De groep met een lage SES rookt vaker (26,2%) en behoeft dus extra aandacht.
- Het percentage overmatig alcoholgebruik en personen met overgewicht ligt in de regio Rijk van Nijmegen lager dan het gemiddelde in Nederland, terwijl het percentage wekelijkse sporters hoger ligt.
- Er zijn grote verschillen in leefstijl tussen de verschillende wijken/dorpen/stadsdelen. Deze verschillen hangen veelal samen met verschillen in SES (zie ook IZA doelgroepen).

3D. Leefstijlindicatoren

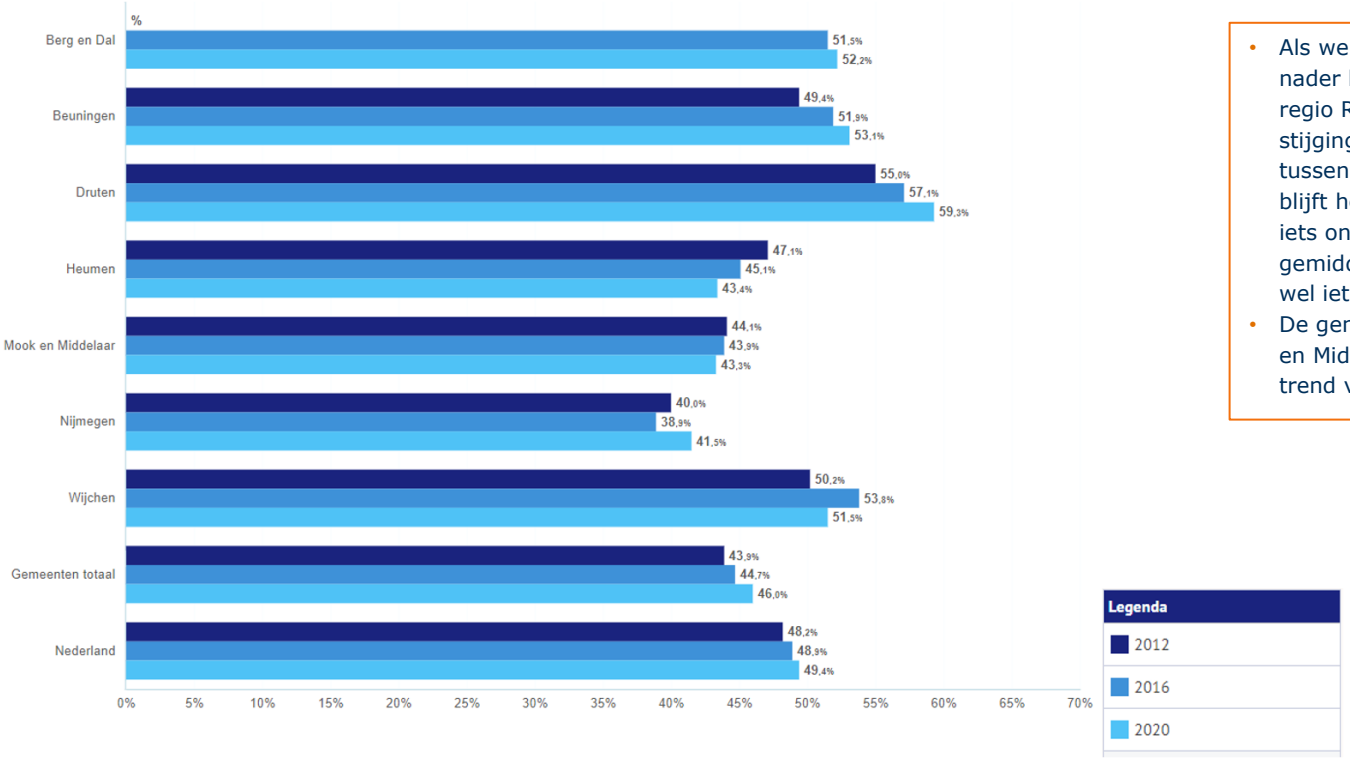

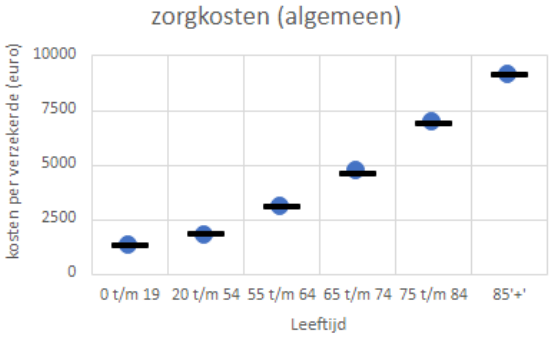
- Het percentage personen met overgewicht ligt in de regio Rijk van Nijmegen lager dan het gemiddelde in Nederland, terwijl het percentage wekelijkse sporters hoger ligt. Het percentage personen met overgewicht neemt sterk toe.
- Wanneer we de leeftijdsgroepen afzonderlijk bekijken, zien we een dalende lijn met de leeftijd voor het aandeel wekelijkse sporters.

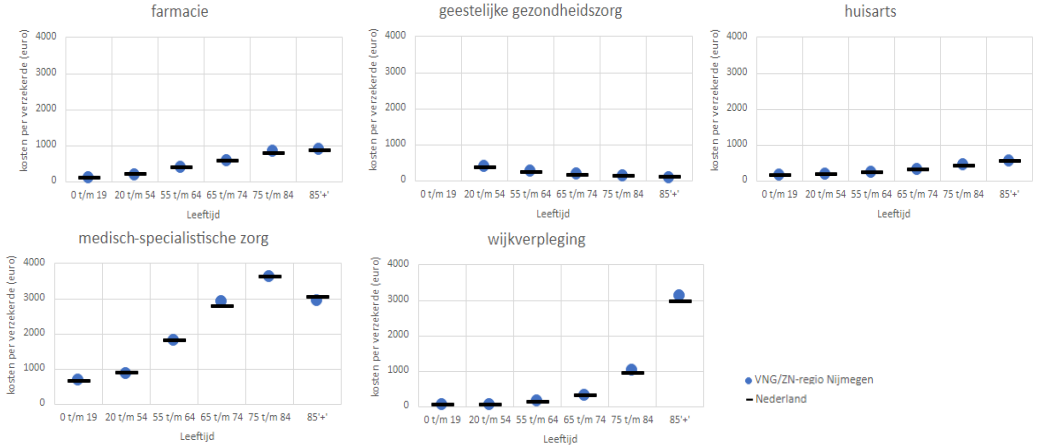
3D. Leefstijlindicatoren – trends in overgewicht

- Als we de trends in overgewicht nader bekijken, zien we dat in regio Rijk van Nijmegen een stijging is van 43.9% naar 46,0% tussen 2012 en 2020. Hiermee blijft het percentage overgewicht iets onder het landelijk. gemiddelde maar is de stijging wel iets steiler dan landelijk.
- De gemeenten Heumen en Mook en Middelaar tonen een dalende trend vanaf 2012.

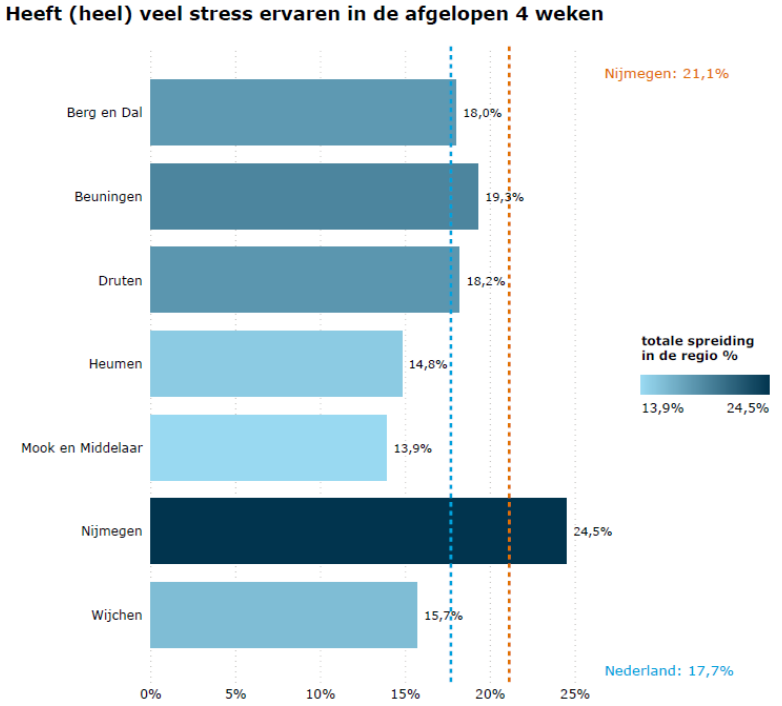
3E. Zorgkosten (algemeen)

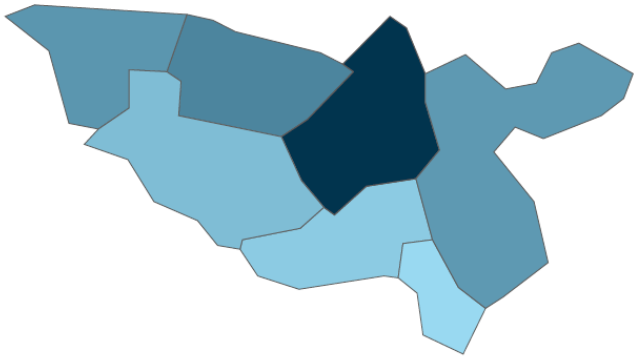

- De gemiddelde gedeclareerde zorgkosten per persoon liggen in de regio Rijk van Nijmegen voor de verschillende in de grafieken beschreven zorgsoorten en leeftijdscategorieën rond het Nederlandse gemiddelde.
- Alleen de leeftijdscategorie 85 jaar en ouder maakt meer kosten voor wijkverpleging dan gemiddeld in Nederland.

3F. Mentale gezondheid: stress

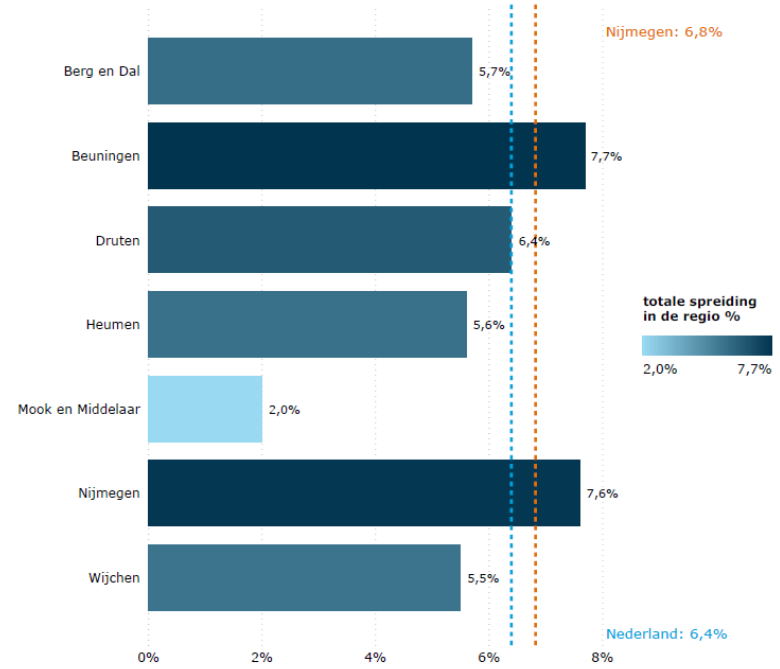
- De mentale gezondheid in de regio Rijk van Nijmegen ligt voor een deel van de gemeenten op of rondom het landelijk gemiddelde.
- In Gemeente Nijmegen ligt de ervaren stress veel hoger dan in andere gemeenten. Dit is herkenbaar voor grote steden en het aantal studenten / jongeren in Nijmegen en de prestatiedruk in de maatschappij kunnen hier ook invloed op hebben.
- De spreiding binnen de regio is dan ook groot; van 13,9% in Mook en Middelaar naar 24,5% in Nijmegen.

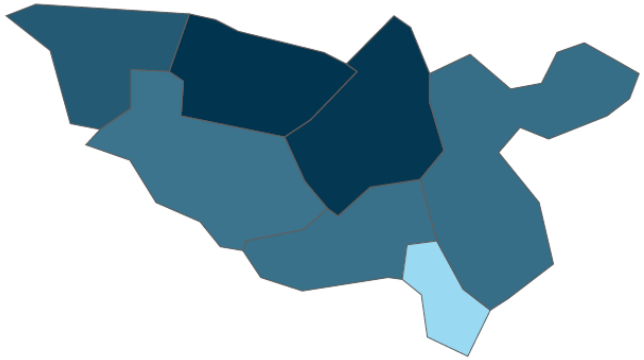
Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 GGD'en, CBS en RIVM, zorgkantoorregioniveau is gewogen o.b.v. inwoneraantallen, hierbij is rekening gehouden met eventuele fusiegemeenten

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

3G. Mentale gezondheid: angststoornis of depressie

Hoog risico op angststoornis of depressie

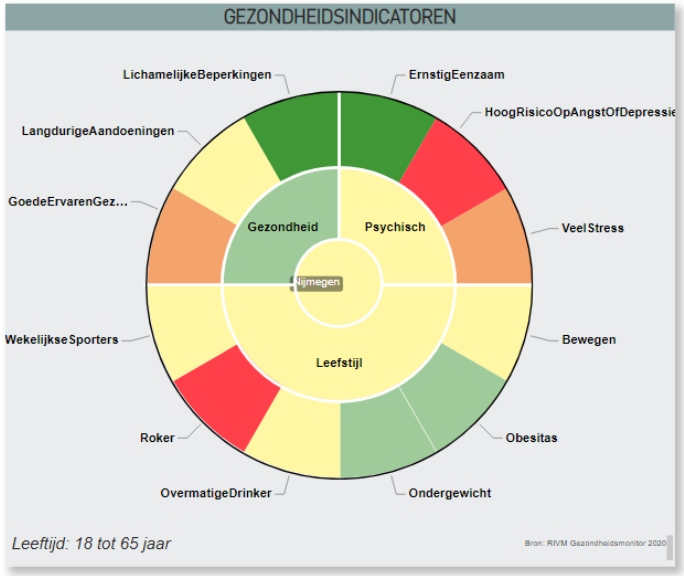

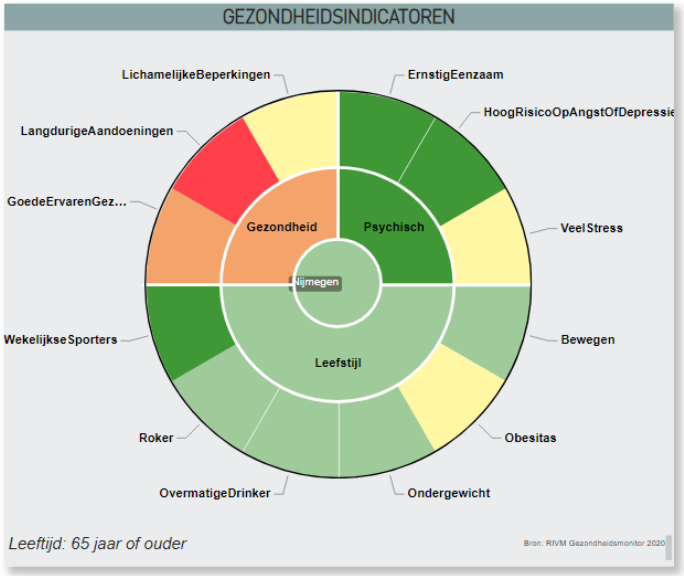
- De mate van een hoog risico op angststoornis of depressie lijkt grotendeels op de verdeling van ervaren stress.
- Het percentage in Beuningen en Nijmegen is hoger dan het landelijk gemiddelde.
- Opvallend is dat het percentage in Mook en Middelaar aanzienlijk lager is dan in de overige regiogemeenten.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 GGD'en, CBS en RIVM, zorgkantoorregioniveau is gewogen o.b.v. inwoneraantallen, hierbij is rekening gehouden met eventuele fusiegemeenten

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

3H. Gezondheid in één overzicht

Let op: data op niveau zorgkantoorregio.

De scores in de Gezondheidsmonitor VO (GGD'en, RIVM en CBS, 2020) zijn uitgedrukt in percentages, zowel op regionaal als op landelijk niveau. De kleuren in de figuren geven aan in hoeverre de percentages van de regio afwijken van de landelijke gemiddeldes. Een rode/oranje kleur geeft aan dat de regio slechter scoort in vergelijking met landelijk (bijv. meer rokers, minder mensen met een goede ervaren gezondheid), een groene kleur geeft aan dat de regio beter scoort dan het landelijk gemiddelde. De gele kleur betekent rondom het landelijk gemiddelde.

- regio < 0,95
- 0,95 =< regio < 0,98
- 0,98 =< regio < 1,02
- 1,02 =< regio < 1,05
- 1,05 < regio

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

4. IZA-doelgroepen

A. Inwoners met een laag inkomen
B. Ouderen met kwetsbare gezondheid
C. Jeugd en mentale gezondheid

Data over IZA doelgroepen volgt later:

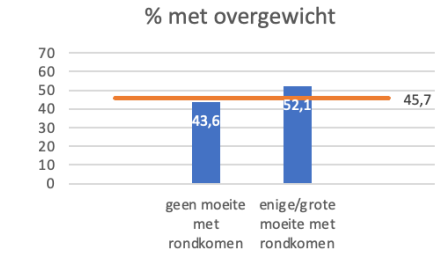
- Mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden
- Mensen met (risico op) kanker
- Mensen met psychische klachten
- Mensen met (risico op) hart- en vaatziekten
- Ouderen met een kwetsbare gezondheid
- Zorgprofessionals

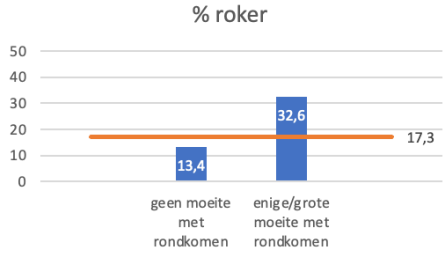
NB. In het IZA is afgesproken dat enkele doelgroepen zullen worden gemonitord. Momenteel wordt deze monitor nog vormgegeven en uitgevoerd. Specifieke data daaruit is daarom helaas nog niet beschikbaar.

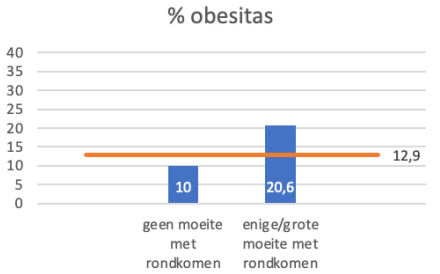
De verwachting is dat deze monitor per zomer 2023 beschikbaar zal zijn. Zodra dit het geval is, wordt hier een verwijzing opgenomen.

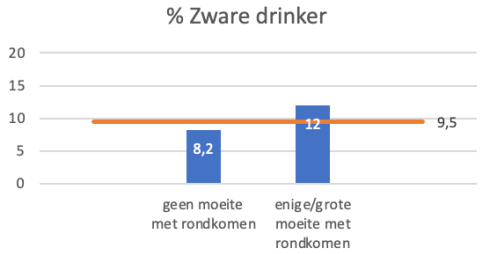
NB. Voor de regio Rijk van Nijmegen hebben partijen zelf informatie over inwoners met een laag inkomen, ouderen met kwetsbare gezondheid en jeugd en mentale gezondheid toegevoegd aan het regiobeeld.

4A. Inwoners met een laag inkomen

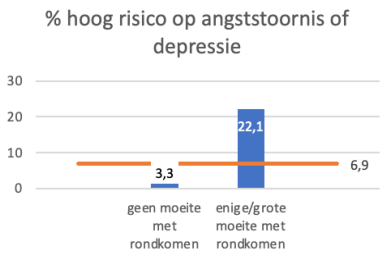

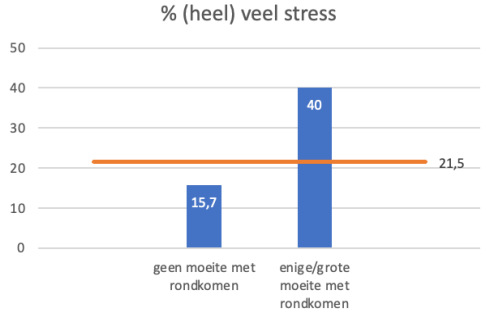

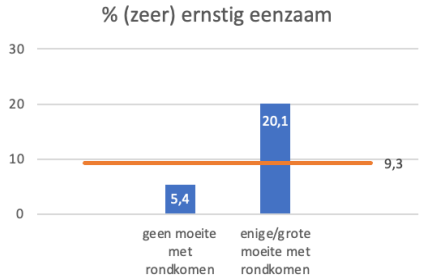

- Inwoners die moeite hebben met rondkomen hebben meer lijfstijlproblemen zoals roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik. In deze is het belangrijk om te beseffen dat leefstijlproblemen indicatief kunnen zijn voor armoedeproblematieken die niet met zorg opgelost kunnen worden.
- In de regio Rijk van Nijmegen rookt 32,6% en heeft 20,6% obesitas van de inwoners die moeite hebben met rondkomen.
- Bij rookgedrag en obesitas zijn de verschillen het grootst met de inwoners zonder moeite met rondkomen.

4A. Inwoners met een laag inkomen

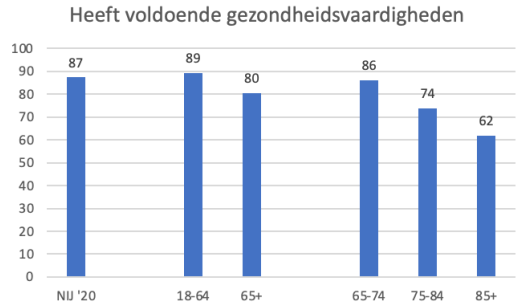

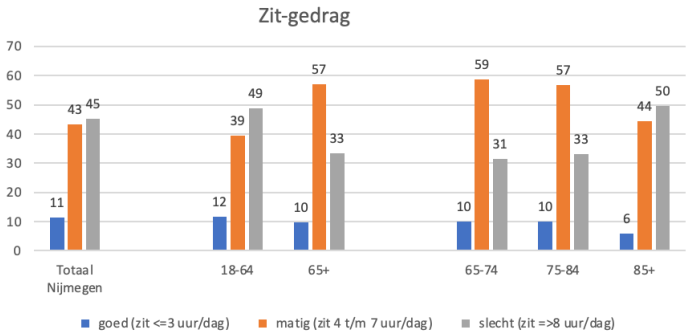

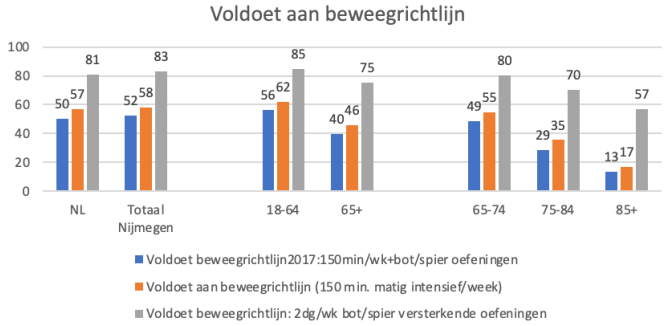
- Voor stress en eenzaamheid geldt hetzelfde als leefstijl. Inwoners die moeite hebben met rondkomen ervaren meer stress en eenzaamheid, daarbij hebben ze een hoger risico op angsten en depressies.

4B. Kwetsbare ouderen

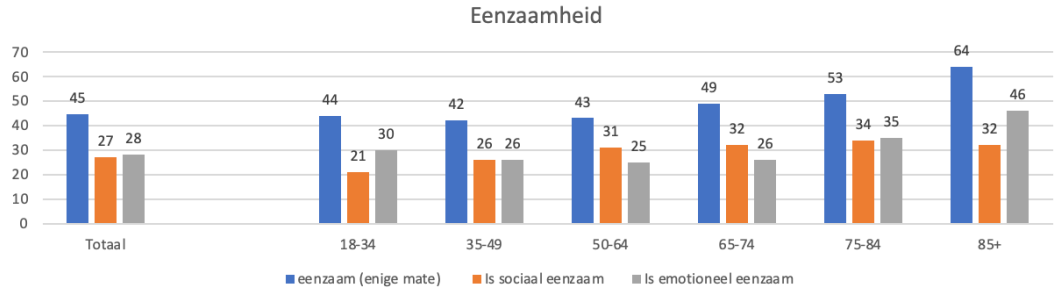

- Bij 13% van de volwassenen in Gelderland-Zuid zijn de gezondheidsvaardigheden problematisch of onvoldoende. Mannen en laagopgeleiden zijn vaker onvoldoende gezondheidsvaardig dan vrouwen en hoogopgeleiden (resultaten niet getoond)
- Naar mate men ouder wordt nemen gezondheidsvaardigheden af, beweegt men minder, is men vaker eenzaam, is het risico op valincidenten groten en heeft men een minder goede gezondheid.
- Zo lang mogelijk blijven bewegen, voorkomen van eenzaamheid, vergroten van gezondheidsvaardigheden en voorkomen van valincidenten heeft grote invloed op de kwaliteit van leven, de zelfredzaamheid van ouderen en het uitstelgedrag voor nodige zorg.

4B. Kwetsbare ouderen

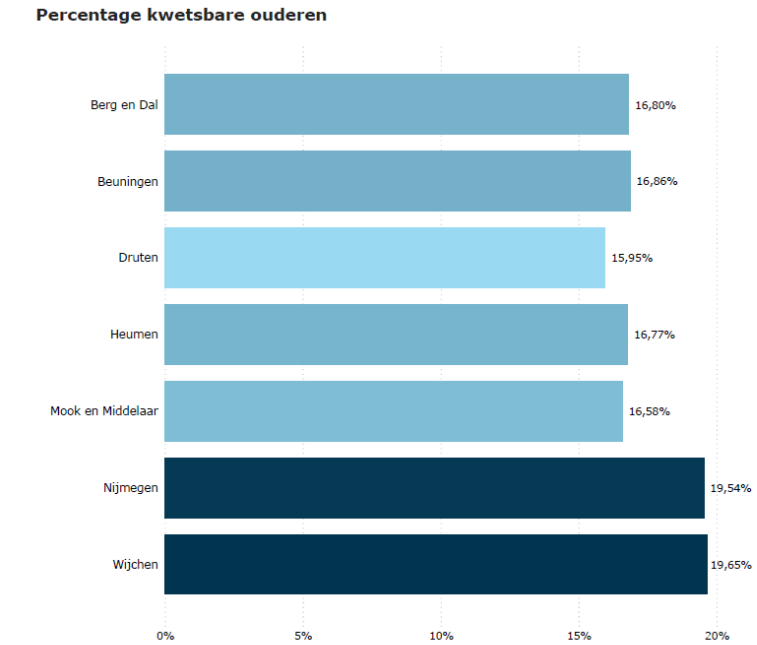
Richtlijn: 7dg/wk groente,fruit,volkoren,zuivel & 1+dg/wk vis, peulvruchten & <=5dg/wk vlees	18-64	65+	65-74	75-84	85+	NIJ '20	NIJ '16	NL20
voldoet aan richtlijnen	6	13	13	12	9	7		
voldoet deels aan richtlijnen	3	6	5	7	5	4		
voldoet niet aan richtlijnen	91	82	81	81	86	89		

Ervaren gezondheid	18-64	65+	65-74	75-84	85+	NIJ '20	NIJ '16	NL20
Zeer goed of goed	80	64	68	59	51	76	77	79
Gaat wel	17	32	28	36	42	20	20	18
Slecht of zeer slecht	3	5	5	5	7	4	3	3

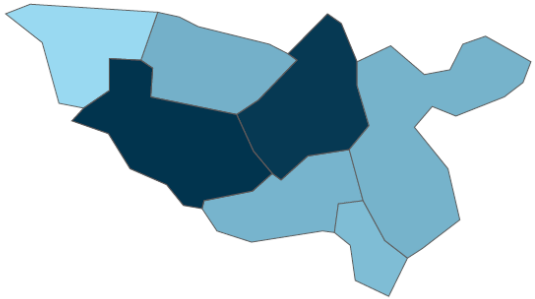
	18-64	65+	65-74	75-84	85+	NIJ '20	NIJ '16	NL20
Heeft matig of veel regie over eigen leven	92	87	89	84	80	91	91	91

- Regie over eigen leven is belangrijk voor iedereen: zelfbeschikkingsrecht, eigen kracht, drijfveren en contacten met anderen zijn bepalend voor iemands autonomie en identiteit.
- De aanwezigheid van een sociaal netwerk en de afwezigheid van eenzaamheid maakt ondersteuning, informele zorg of mantelzorg mogelijk en makkelijker.

4B. Kwetsbare ouderen

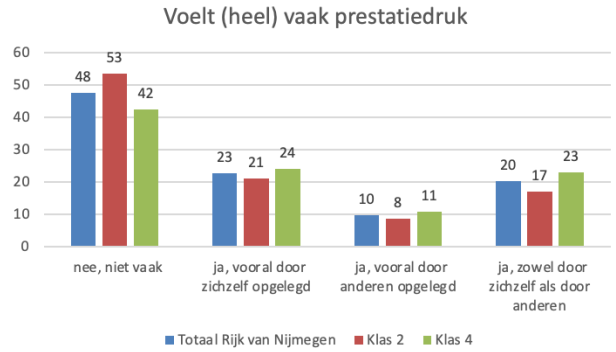

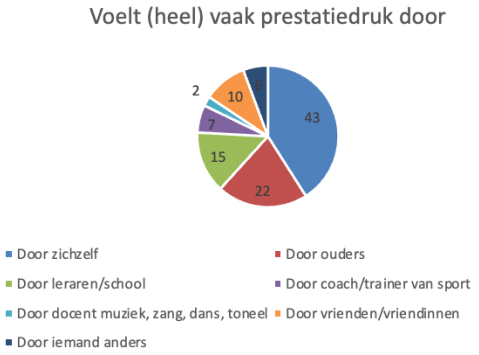
Bron: VEKTIS open data 2020

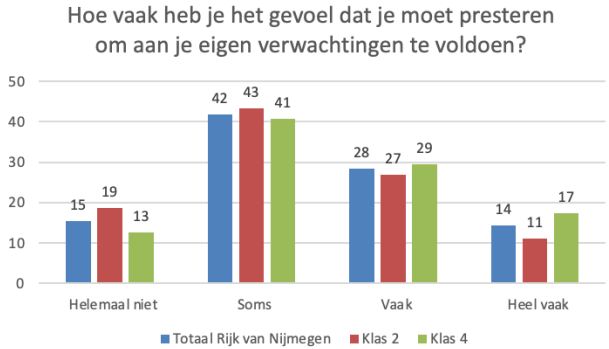

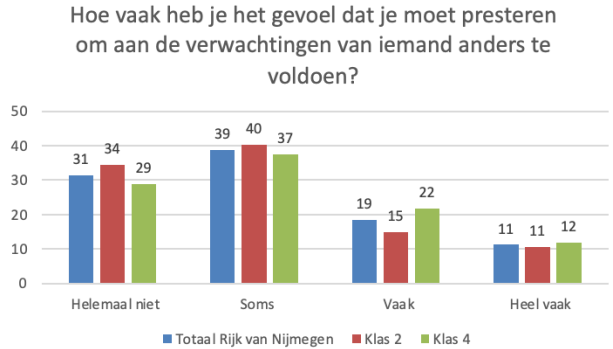
- Vektis heeft het percentage kwetsbare ouderen afgeleid van de informatie over aandoeningen/ klachten die huisartsen invoeren in het huisartseninformatiesysteem (HIS). De kwetsbaarheid score is vooral gerelateerd aan lichamelijke gezondheidsklachten en minder aan cognitieve, sociale en psychische aspecten.
- In de regio Rijk van Nijmegen wonen de meeste kwetsbare ouderen in de gemeente Nijmegen of Wijchen.
- Vergeleken met de cijfers in hoofdstuk 2H is het opvallend dat er in gemeente Nijmegen relatief minder gepensioneerden wonen ten opzichte van de regio, maar het aandeel kwetsbare ouderen in Nijmegen is wel groot.

4C. Jeugd en mentale gezondheid

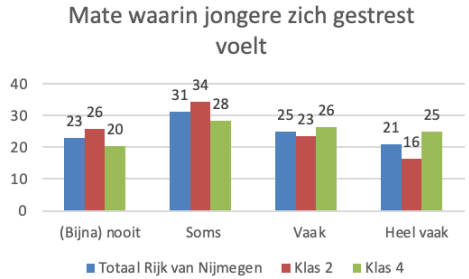

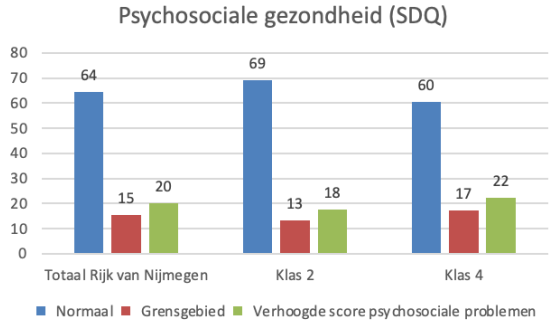

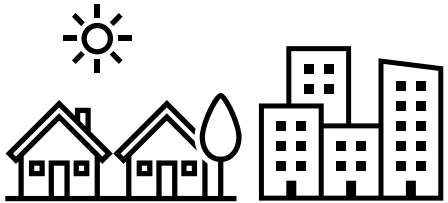
4C. Jeugd en mentale gezondheid

- Zo'n twintig jaar geleden had 1 op de 27 kinderen een vorm van jeugdhulp. Tegenwoordig is dat getal landelijk 1 op de 7. De toename in zorggebruik komt met name door psychische en psychosociale problemen. De druk op dagelijks leven bij de jeugd is groot, zowel de druk die de omgeving ze oplegt maar ook de druk die ze zichzelf opleggen is groot. Opgroeien in een prestatiemaatschappij gaat gepaard met stress hetgeen zorgt voor allerlei problemen, waaronder een stijgende zorgconsumptie en een groeiende afhankelijkheid van zorg.

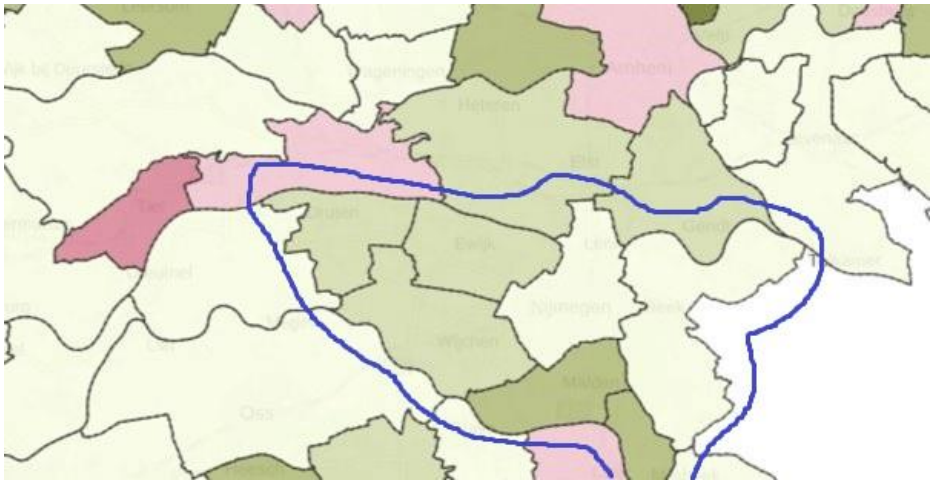

5. Fysieke omgeving

A. Fysieke omgeving: leefbaarheid
B. Fysieke omgeving: beweegvriendelijke omgeving
C. Fysieke omgeving: hitte- en eenzaamheidskaart
D. Blootstelling NO2 (stikstofdioxide)
E. Blootstelling PM10 (fijnstof)

5A. Fysieke omgeving: leefbaarheid

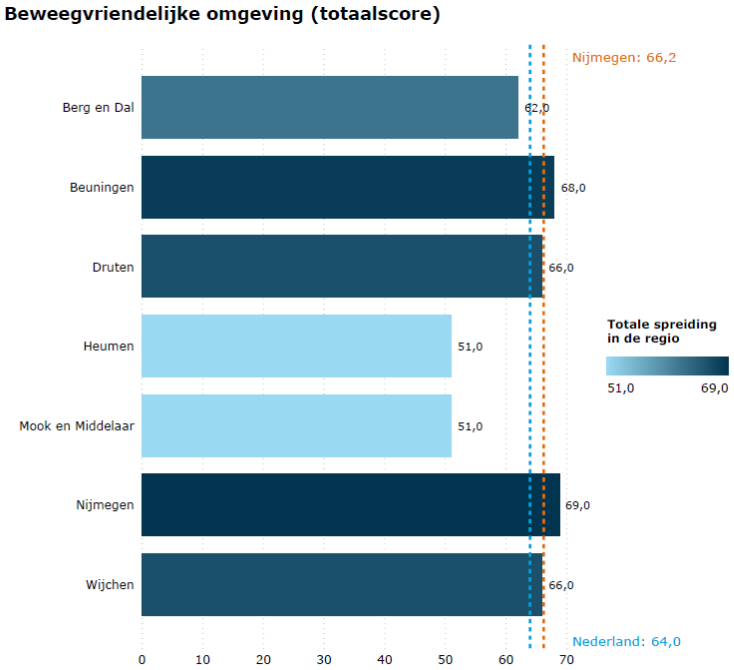

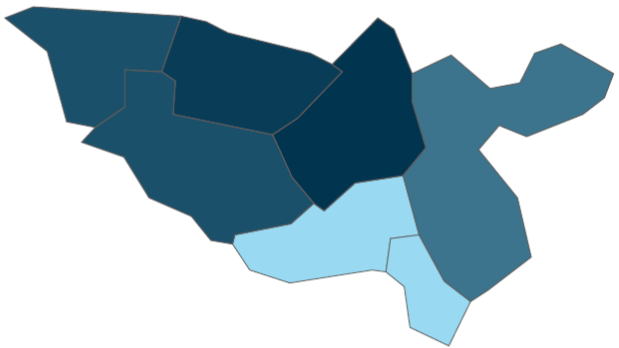
Afwijking t.o.v. gemiddelde in NL, Schaalafhankelijk, 2020 | Gemeentegrenzen 2020

- Zeer grote negatieve afwijking
- Grote negatieve afwijking
- Negatieve afwijking
- Kleine negatieve afwijking
- Gemiddelde score
- Kleine positieve afwijking
- Positieve afwijking
- Grote positieve afwijking
- Zeer grote positieve afwijking

- De Leefbaarometer (Rijksoverheid, 2020) brengt in kaart hoe het staat met de leefbaarheid in gemeenten. De leefbaarheid wordt gemeten aan de hand van omgevingskenmerken zoals de aanwezigheid van voorzieningen, overlast, onveiligheid, etc.
- De gemeenten in de Regio Rijk van Nijmegen hebben over het algemeen een positieve score ten aanzien van leefbaarheid. Gemeenten Nijmegen en Berg en Dal scoren gemiddeld.

5B. Fysieke omgeving: beweegvriendelijke omgeving

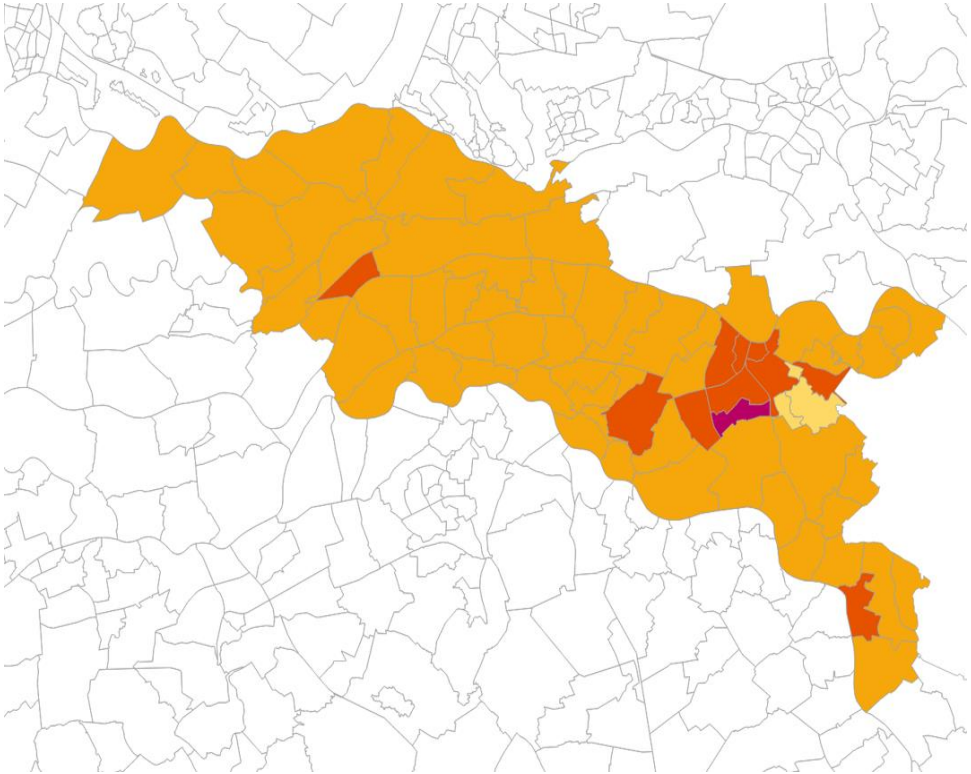

- Het Mulier Instituut heeft in kaart gebracht hoeveel de woonomgeving bijdraagt om te sporten en te bewegen. Hoe hoger de score op een schaal van 0 tot 100, hoe meer de omgeving is ingericht om te sporten en te bewegen, denk aan de aanwezigheid van sportaccommodaties, sport- en speelplekken, de afstand tot voorzieningen en de hoeveelheid recreatief groen en water.

Bron: Database SportAanbod, Mulier Instituut, 2022, zorgkantoorregioniveau is gewogen o.b.v. inwoneraantallen, hierbij is rekening gehouden met eventuele fusiegemeenten

Data voor deze tekst zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

5C. Fysieke omgeving: hitte- en eenzaamheidskaart

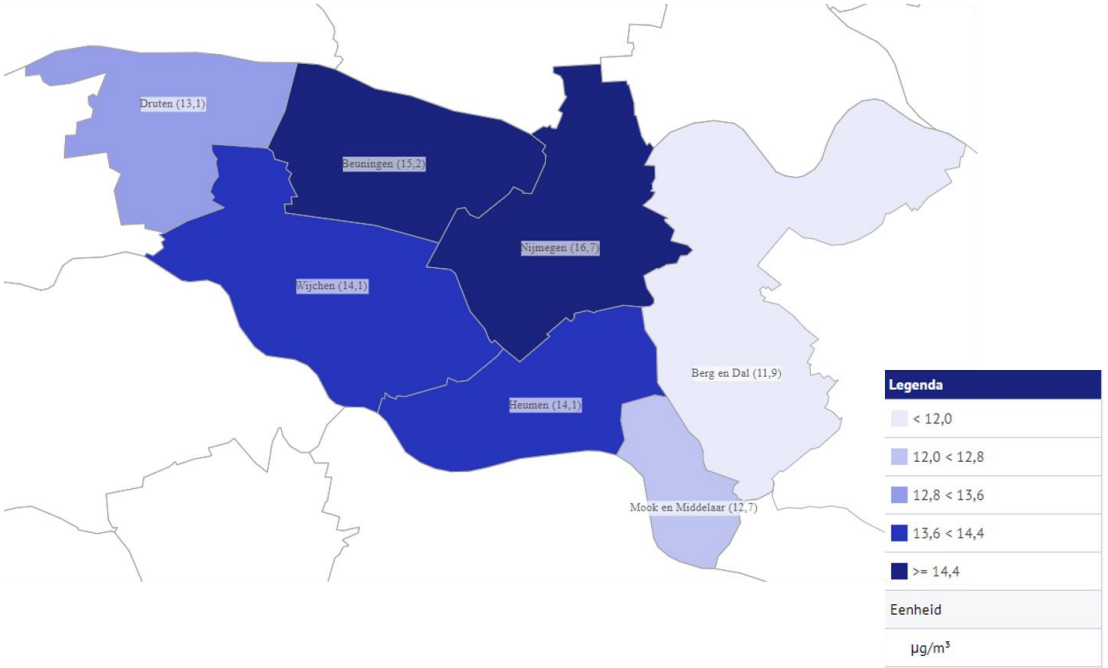
- Let op: data op niveau zorgkantoorregio.
- De hitte- en eenzaamheidskaart laat zien waar de risico's op hittestress (UHI) bij eenzame ouderen het grootst zijn. De kaart is een combinatie van een hittekaart en een eenzaamheidskaart. Er is gekozen voor ernstig eenzame ouderen van 75 plus omdat deze groep het meeste risico loopt.
- De zomers en winters laten een toenemende mate van oversterfte zien onder ouderen: het weer heeft wel degelijk invloed op de ouderen, m.n. op de vochtregulatie. Bron: *Toekomstwijzer_Ouderen.pdf (woudenberg.nl)*

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/duurzame-leefomgeving

5D. Blootstelling NO2 (stikstofdioxide)

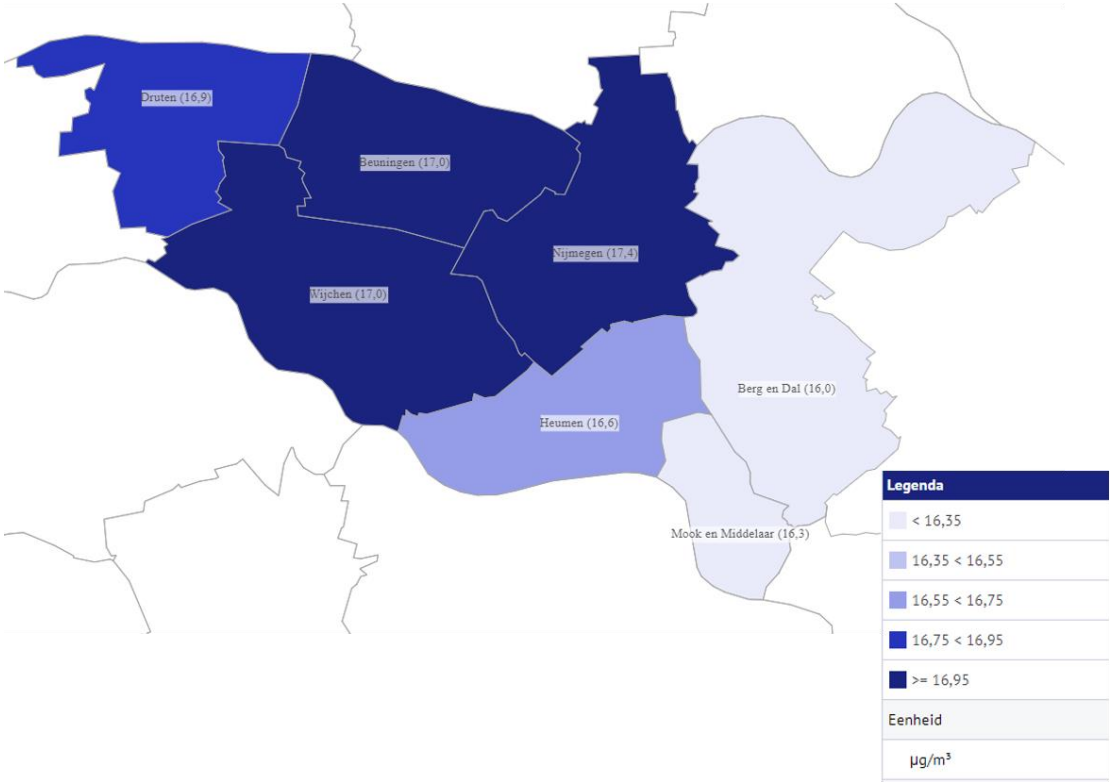
- Stikstofdioxide (NO2) wordt gebruikt als indicator voor het mengsel van luchtverontreiniging dat afkomstig is van het verkeer.
- De WHO advieswaarde is maximaal 10 µg/m3 op jaarbasis. In al onze gemeenten is de concentratie NO2 hoger.
- Het landelijk gemiddelde ligt op 14.2 µg/m3

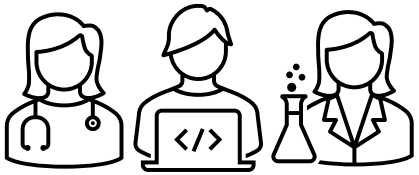
Bron: GGD

5E. Blootstelling PM10 (fijnstof)

- Fijnstof kan hart- en ademhalingsproblemen veroorzaken.
- Mensen die lijden aan astma, luchtwegaandoeningen of hart- en vaatziekten zullen sneller klachten krijgen bij blootstelling.
- In al onze gemeenten is de concentratie hoger dan de WHO advieswaarde van maximaal 15 µg/m3 op jaarbasis.

Bron: GGD

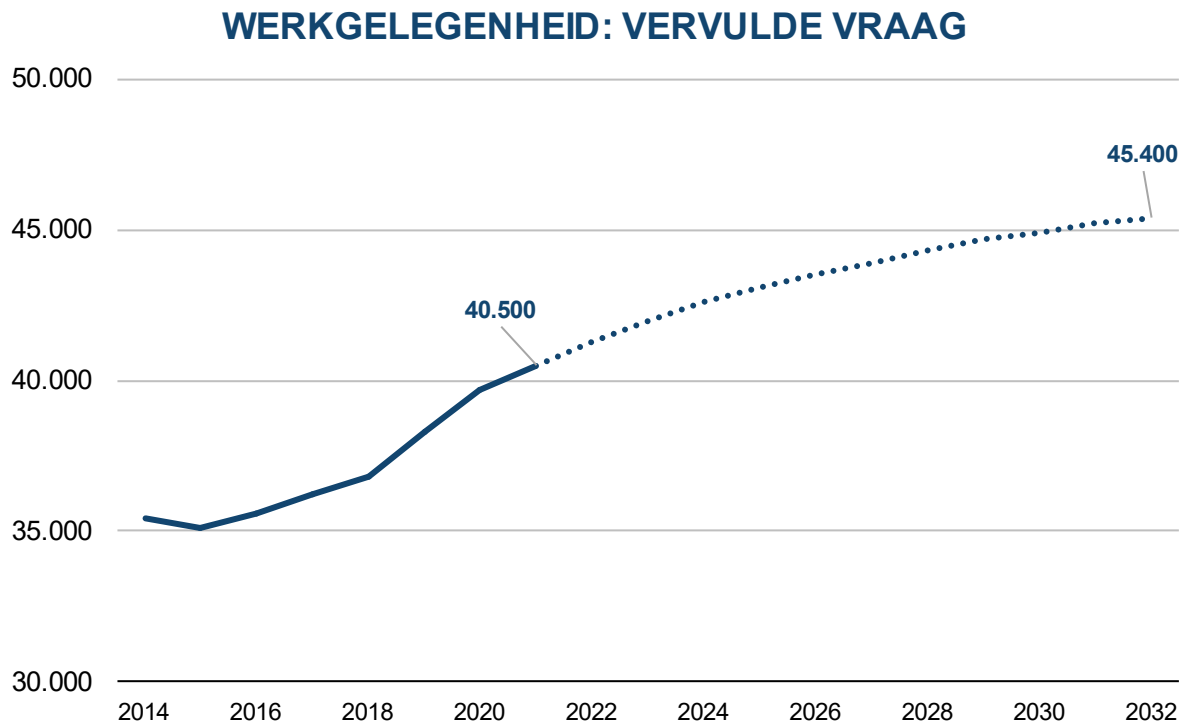

Zie voor verdiepende informatie:
Prognosemodel zorg en welzijn

6. Arbeidsmarkt

A. Ontwikkeling werkgelegenheid binnen de sector
B. Ontwikkeling werkgelegenheid per branche
C. Totale in- en uitstroom
D. Uitstroom naar bestemming
E. Vraag en aanbod
F. Personeelstekort in de regio per branche
G. Personeelstekort in de regio per beroepsgroep
H. Ontwikkeling leeftijdsopbouw in zorg en welzijn
I. Deeltijdfactor per branche
J. Gediplomeerden

6A. Ontwikkeling werkgelegenheid binnen de sector

- Sinds 2016 stijgt het aantal personen dat werkzaam is binnen Zorg en Welzijn.
- Op basis van demografische ontwikkelingen en een stijgende zorgvraag, wordt verwacht dat de werkgelegenheid in de sector Zorg en Welzijn zal blijven toenemen.
- Het Prognosemodel Zorg en Welzijn veronderstelt een stijging van 12,1 procent voor de zorgkantoorregio Nijmegen, in de periode 2021-2032. Het Nederlandse gemiddelde ligt iets hoger, op 13,3 procent.
- Opvallend voor de regio is dat in dezelfde periode het aantal medewerkers in de leeftijdscategorie *34 jaar en jonger* daalt met 5,5%. Landelijk verwacht men voor deze groep een lichte stijging van 2,2%. Er is sprake van een ontgroening in het personeelsbestand.

Bovenstaande grafiek toont het aantal medewerkers in unieke personen die in de sector werkzaam zijn in het getoonde jaar. Het peilmoment is de laatste vrijdag voor kerst. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

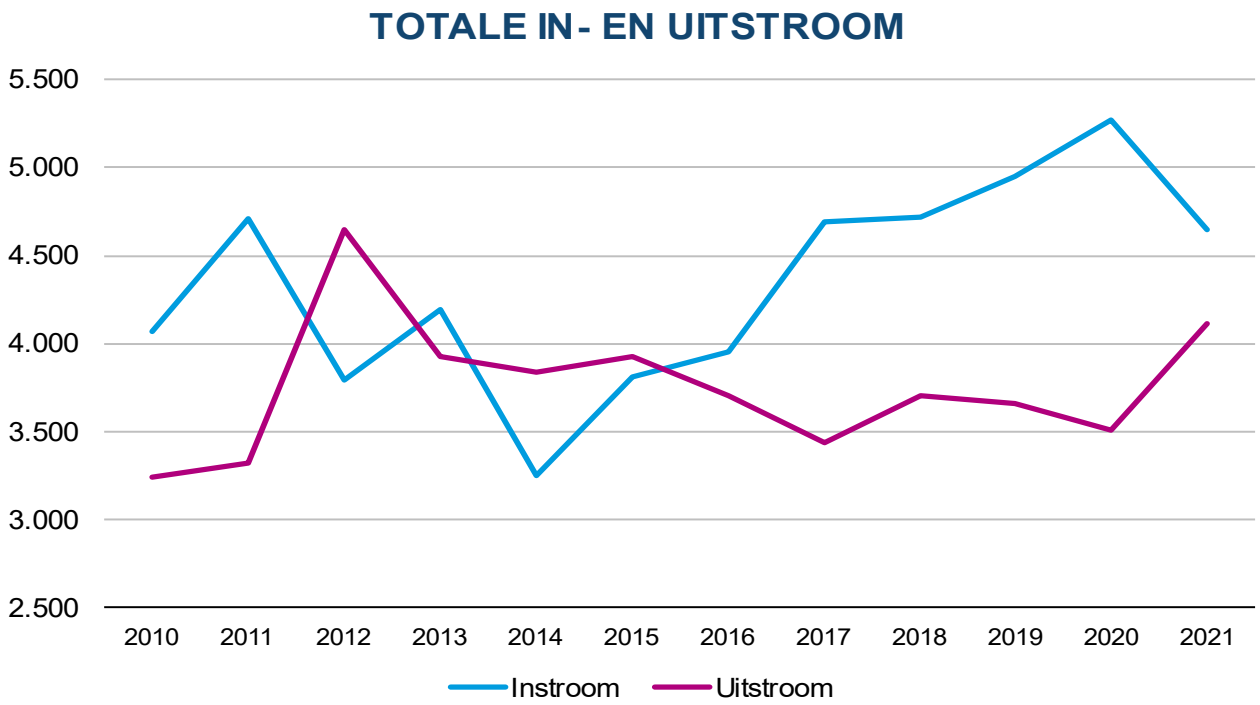
6B. Ontwikkeling werkgelegenheid per branche

Branche	2021	2032
Universitair medische centra	7.200	7.900
Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg	5.400	5.500
Geestelijke gezondheidszorg	4.000	4.000
Huisartsen en gezondheidscentra	700	900
Overige zorg en welzijn	3.700	4.000
Verpleging en verzorging	7.200	9.200
Thuiszorg	2.900	4.300
Gehandicaptenzorg	5.300	5.200
Jeugdzorg	700	700
Sociaal werk	1.100	1.000
Kinderopvang (incl. peuterspeelzaalwerk)	2.300	2.800
Totaal	**40.500**	**45.400**

- Voor alle branches binnen Zorg en Welzijn worden ontwikkelingen geprognotiseerd. Voor de meeste branches wordt een stijgende werkgelegenheid verwacht. Dit geldt echter niet voor *Gehandicaptenzorg* en *Sociaal Werk*.
- De grootste groei zit in de *Thuiszorg*. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door een vergrijzende samenleving, maar ook door diverse beleidsmaatregelen vanuit de overheid.
- Ook voor de branches *Verpleging en Verzorging*, *Kinderopvang* en *Huisartsen en gezondheidscentra* wordt relatief een sterke groei verwacht.

Bovenstaande tabel toont het aantal medewerkers in unieke personen die in de branches binnen Zorg en Welzijn werkzaam zijn in het getoonde jaar. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

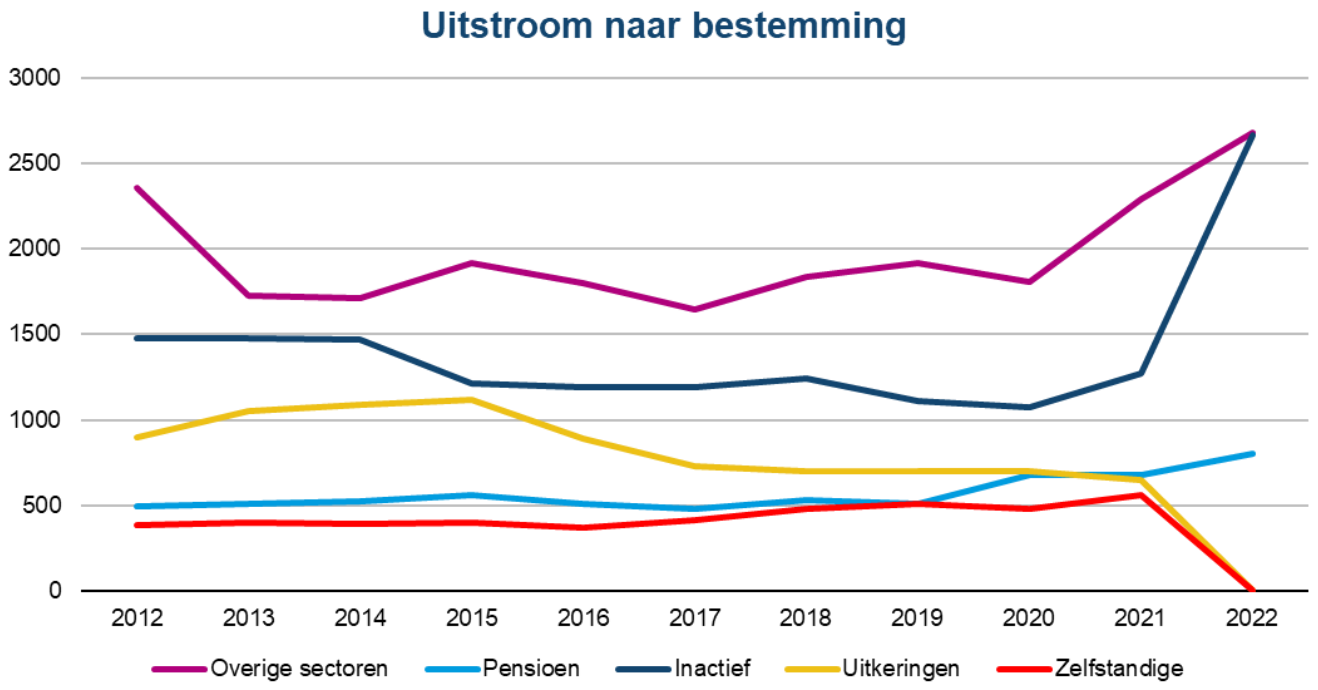
6C. Totale in- en uitstroom

- De instroom van (nieuwe) zorg- en welzijnsmedewerkers kende in de periode 2014-2020 een stijgende lijn. Dit leidde tot een positief mobiliteitssaldo: er stroomden meer personen de sector binnen dan er mensen uitstroomden.
- 2021 was een jaar waar de instroom en uitstroom dichter bij elkaar kwamen. Vanuit de prognosecijfers wordt echter verwacht dat het positieve mobiliteitssaldo blijft bestaan.
- Er zijn echter branches waarbij de uitstroom in 2021 hoger was dan de instroom. Dit geldt voor de *Gehandicaptenzorg*, *Huisartsen en gezondheidscentra* en *Sociaal werk*.

Bovenstaande grafiek toont de ontwikkeling van de instroom naar en uitstroom van de sector zorg en welzijn. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

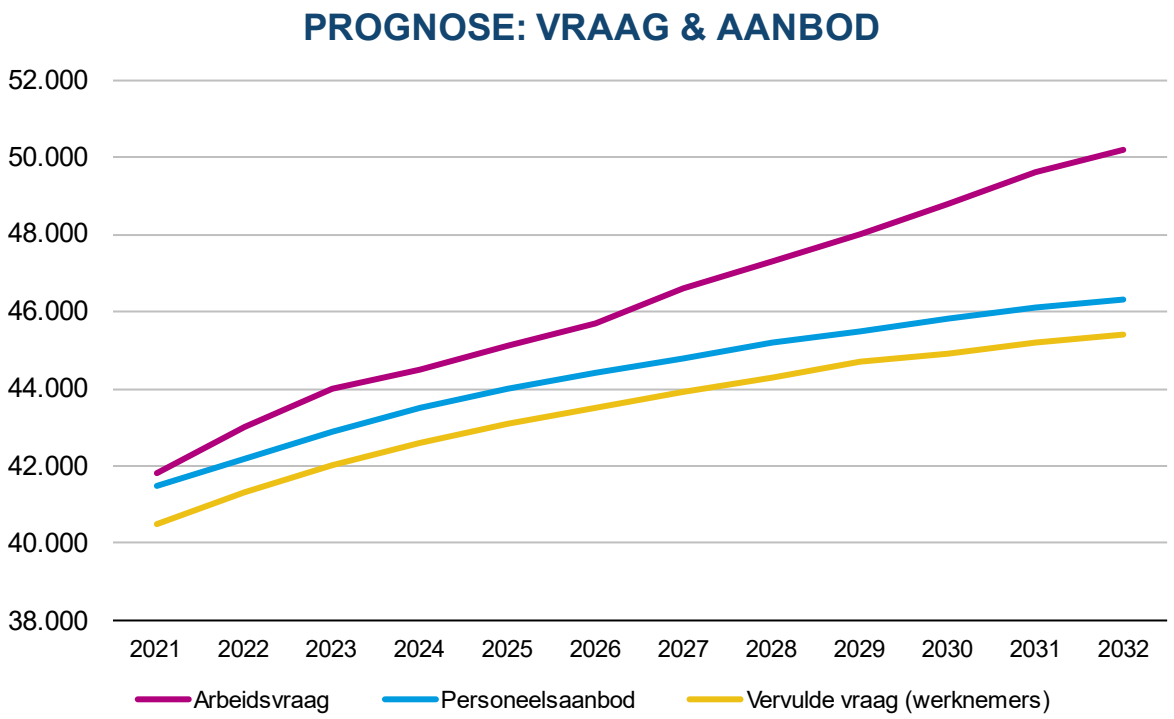
6D. Uitstroom naar bestemming

- Voor het jaar 2022 zijn er nog geen gegevens beschikbaar over de uitstroom naar *Uitkeringen* en *Zelfstandige*. Totdat deze cijfers beschikbaar zijn, worden zij meegenomen in de categorie *Inactief*.
- Opmerkelijk is de sterke groei vanaf 2020 in het aantal personen dat ervoor kiest om in een andere sector te gaan werken.
- De verwachting is dat het aantal personen dat de sector verlaat in verband met het bereiken van de pensioenleeftijd een stijgende lijn kent tot en met 2040; het jaar waarop de vergrijzing haar piek bereikt.

Bovenstaande grafiek toont de uitstroom naar bestemming. (Bron: Arbeidsmarkt in Beeld, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: arbeidsmarktregio Zuid-West Gelderland (Nijmegen e.o. en Rivierenland).**

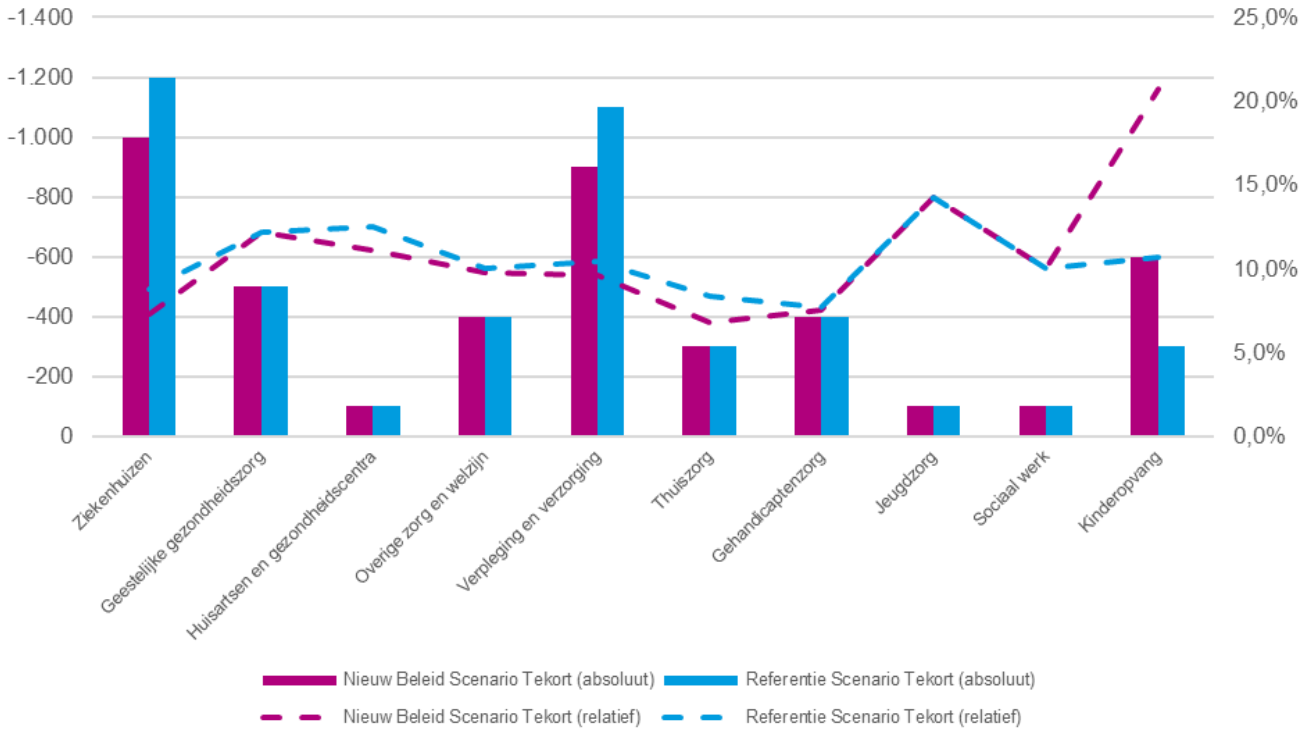
6E. Vraag en aanbod

- Voor de definities van de arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag, zie: https://www.prognosemodelzw.nl/over-het-prognosemodel/arbeidsmarktprognosemodel
- Opvallend is het toenemende verschil tussen de arbeidsvraag en het personeelsaanbod. Ondanks een stijgend aantal zorg- en welzijnsmedewerkers en een positief mobiliteitssaldo, zal dit leiden tot grotere tekorten.
- De grootste absolute groei in de vraag naar arbeid wordt verwacht voor de *Verpleging en Verzorging*, *Thuiszorg* en *Universitair medische centra*.

Bovenstaande grafiek toont de verwachte ontwikkeling van de arbeidsvraag, het personeelsaanbod en de vervulde vraag in het getoonde jaar.
(Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

6F. Personeelstekort in de regio per branche

- Voor alle branches binnen de sector Zorg en Welzijn worden tekorten verwacht in het jaar 2032.
- De grootste tekorten in absolute aantallen worden verwacht voor de branches *Ziekenhuizen* en *Verpleging en Verzorging*.
- Door beleidsmaatregelen zal er een verschuiving plaatsvinden vanuit deze branches richting *Thuiszorg* en *Kinderopvang*.
- In de raming van dit model werd veronderstelt dat de kinderopvang (grotendeels) gratis zou worden.
- Meer uitleg over de verschillende scenario's is te vinden op de website van het Prognosemodel Zorg en Welzijn: https://www.prognosemodelzw.nl/over-het-prognosemodel/scenarios

Deze grafiek toont het personeelstekort binnen de sector zorg en welzijn voor het jaar 2032 voor twee verschillende scenario's: het beleidsarme Referentie Scenario en het beleidsrijke Nieuw Beleid Scenario. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

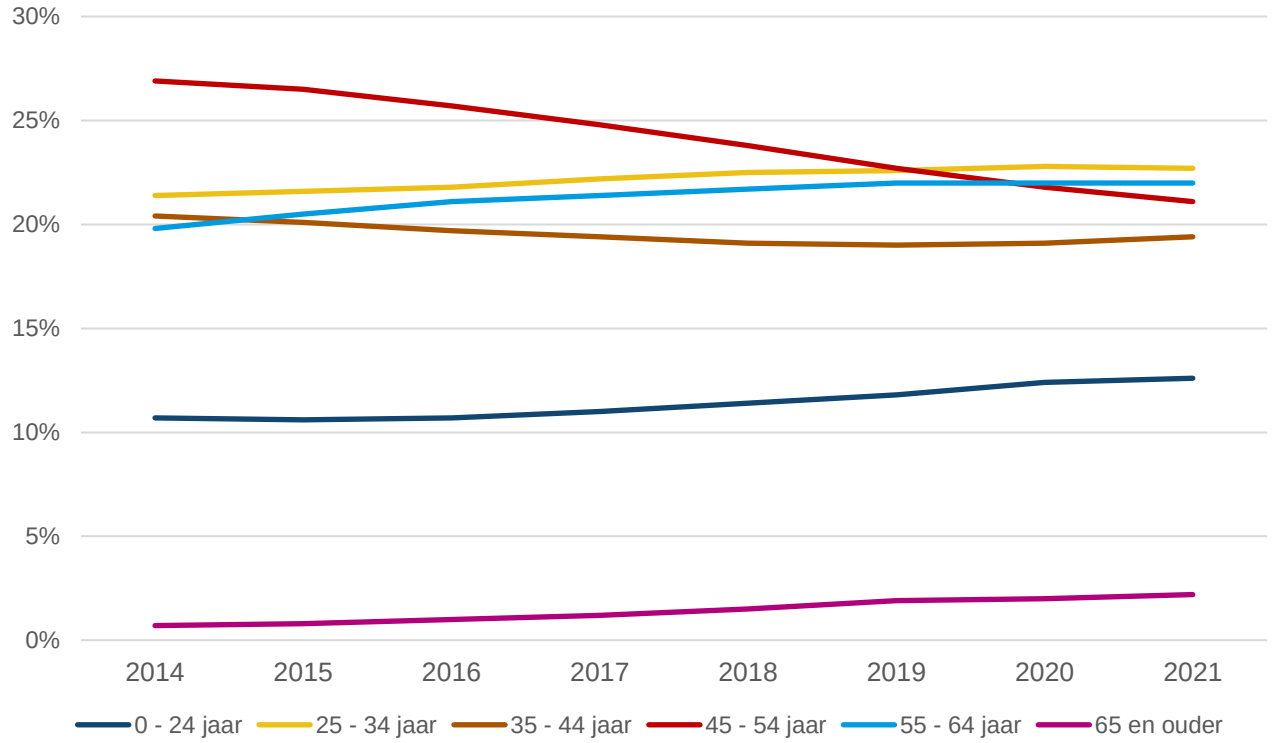
6G. Personeelstekort in de regio per beroepsgroep

Beroepsgroep	NieuwBeleidScenario	ReferentieScenario
Zorghulp (niveau 1)	0	0
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)	-200	-200
Verzorgende (niveau 3)	-600	-700
Verpleegkundige (niveau 4)	-400	-500
Pedagogisch werker (niveau 3)	-300	-100
Pedagogisch werker (niveau 4)	-200	-100
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)	-100	-100
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)	0	-100
Sociaal-maatschappelijke dienstverlener (niveau 4)	0	0
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)	0	0
Doktersassistent (niveau 4)	-100	-100
Verlos- en verpleegkunde (niveau 6)	-300	-300
Pedagogiek (niveau 6)	-100	-100
Pedagogiek (niveau 7)	0	0
Maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 6)	-100	-200
Maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 7)	0	0
Psychologie (niveau 6 & 7)	0	0
Beroepen geraamd door Capaciteitsorgaan	-800	-900
Overige beroepen	.	.
Totaal	**-4.300**	**-4.500**

- De beroepsgroep 'Overig beroepen' is een verborgen waarde en is niet beschikbaar op regionaal niveau.
- In beide scenario's ligt het zwaartepunt van de tekorten bij de beroepsgroepen *Verzorgende (niveau 3)* en *Verpleegkundige (niveau 4)*. De vraag naar zorg die zij bieden blijft sterk aanwezig.
- In het beleidsrijke *Nieuw Beleid Scenario* zal de vraag naar *Pedagogisch werkers (niveau 3 en 4)* stijgen, ook door meer vraag naar personeel binnen de kinderopvang. (Zie vorige slide.)

Deze tabel toont het personeelstekort binnen de sector zorg en welzijn over verschillende beroepsgroepen voor het jaar 2032 voor de twee verschillende scenario's zoals geduid in de vorige slide. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

6H. Ontwikkeling leeftijdsopbouw in zorg en welzijn

- Prognoses vanuit het CBS spreken de verwachting uit dat we tot en met 2040 afstreven op een steeds ouder wordende samenleving; de vergrijzing. Deze ontwikkeling zien wij (nu al) terug in de leeftijdsopbouw van zorg- en welzijnsmedewerkers; een steeds groter aandeel behoort tot de leeftijdscategorie *55 jaar en ouder*.
- Deze ontwikkeling heeft als gevolg dat de vervangingsvraag steeds meer toeneemt. Oudere medewerkers gaan met pensioen en dit moet opgevangen worden met nieuw talent.

Bovenstaande grafiek toont het aandeel werknemers over verschillende leeftijdscategorieën in de sector zorg en welzijn ten opzichte van het totaal aantal werknemers in de sector tussen 2014 en 2021. (Bron: prognosemodel zorg en welzijn, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: zorgkantoorregio Rijk van Nijmegen.**

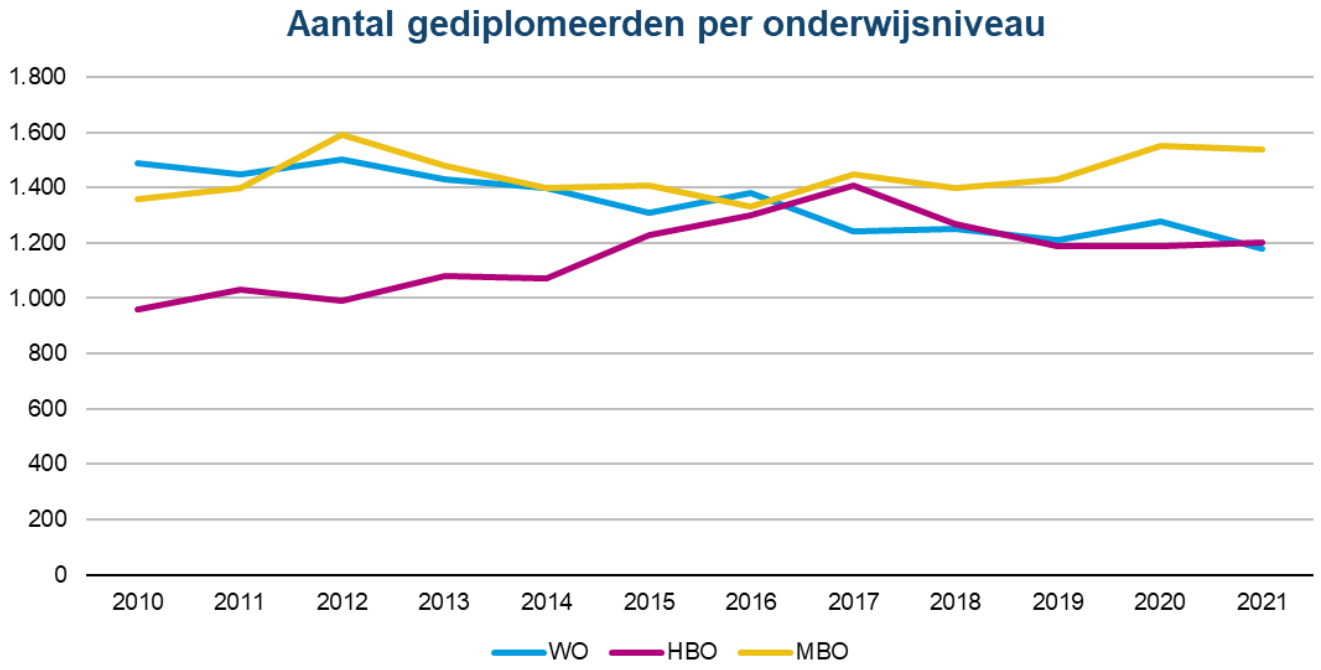
6I. Deeltijdfactor per branche

Rijlabels	Nederland	Arbeidsmarktregio Zuid-West Gelderland
Geestelijke gezondheidszorg	0,77	0,76
Gehandicaptenzorg	0,69	0,68
Huisartsen en gezondheidscentra	0,60	0,57
Jeugdzorg	0,79	0,78
Kinderopvang (incl. peuterspeelzaalwerk)	0,68	0,64
Overige zorg en welzijn	0,69	0,69
Sociaal werk	0,74	0,73
Universitair medische centra	0,80	0,77
Verpleging, verzorging en thuiszorg	0,61	0,59
Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg	0,74	0,76
Zorg en welzijn	**0,69**	**0,68**

- De deeltijdfactor ligt voor bijna alle branches binnen Zorg en Welzijn lager in de arbeidsmarktregio Zuid-West Gelderland dan het Nederlandse gemiddelde.
- De enige uitzondering is de branche *Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg*. Dit valt te verklaren door de hoge concentratie aan ziekenhuizen binnen de regio.
- Zorg en Welzijn-breed is de gemiddelde deeltijdfactor bijna gelijk aan het Nederlandse gemiddelde.

Bovenstaande grafiek toont de gemiddelde deeltijdfactor per branche, gesplitst in twee regio's. (Bron: Arbeidsmarkt in Beeld, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: arbeidsmarktregio Zuid-West Gelderland (Nijmegen e.o. en Rivierenland).**

6J. Gediplomeerden

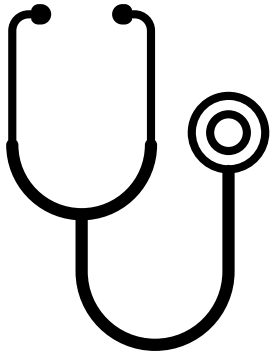

- Het aantal gediplomeerden op het mbo blijft redelijk stabiel. Zorg en Welzijn is een populaire studierichting; ongeveer 1 op de 3 mbo-studenten kiest voor een opleiding in deze sectorkamer.
- Het aantal gediplomeerden op het HBO kende een piek in 2017 en nam daarna af. Deze afname zit vooral in de Bachelor studies *Maatschappelijke Werk en Dienstverlening* en *Sociaal Pedagogische Hulpverlening*.
- Het aantal gediplomeerden vanuit het wetenschappelijke onderwijs neemt langzaam af. Dit is het gevolg van een dalende trend in de instroom tot en met 2016 en de naweeën hiervan.

Bovenstaande grafiek toont het aantal gediplomeerden met een Zorg- of welzijnsstudie, gesplitst per onderwijsniveau. (Bron: Arbeidsmarkt in Beeld, 2023 / bewerking door WZW.) **REGIO: arbeidsmarktregio Zuid-West Gelderland (Nijmegen e.o. en Rivierenland).**

B. Zorg in de regio (per sector)

NB. In dit basisbeeld zijn de belangrijkste sectoren gekozen en waarbij we momenteel beschikken over landelijke data. In een volgende fase is het gewenst hier nog andere sectoren aan toe te voegen. Denk aan o.a. mondzorg, farmacie, paramedische zorg en hulpmiddelen.

B. Totaaloverzicht zorgkosten

Totaal gedeclareerde zorgkosten in zorgkantoorregio: Nijmegen in 2020

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op : 524653 inwoners

Zorgsoort	Gedeclareerde zorgkosten	Kosten per verzekerde jaar	Kosten verwacht per verzekerde jaar t.o.v. Nederland	Afwijking t.o.v. Nederland
kosten_eerstelijns_ondersteuning	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	0,00%
kosten_eerstelijnsverblijf	€ 7.142.925,90	€ 13,61	€ 15,58	-12,60%
kosten_farmacie	€ 155.515.195,55	€ 296,42	€ 296,46	-0,02%
kosten_generalistische_basis_ggz	€ 8.818.416,83	€ 16,81	€ 13,93	20,68%
kosten_geriatrische_revalidatiezorg	€ 18.788.730,46	€ 35,81	€ 36,43	-1,71%
kosten_grensoverschrijdende_zorg	€ 3.418.243,73	€ 6,52	€ 11,69	-44,26%
kosten_gzsp	€ 356.611,89	€ 0,68	€ 0,40	70,88%
kosten_huisarts_consult	€ 27.123.176,71	€ 51,70	€ 46,87	10,29%
kosten_huisarts_inschrijftarief	€ 39.536.037,62	€ 75,36	€ 74,42	1,26%
kosten_huisarts_mdz	€ 20.649.611,77	€ 39,36	€ 39,37	-0,04%
kosten_huisarts_overig	€ 30.312.165,20	€ 57,78	€ 61,50	-6,05%
kosten_hulpmiddelen	€ 50.687.249,36	€ 96,61	€ 93,54	3,28%
kosten_kraamzorg	€ 10.350.329,18	€ 19,73	€ 18,28	7,90%
kosten_langdurige_ggz	€ 2.362.030,73	€ 4,50	€ 9,18	-50,93%
kosten_medisch_specialistische_zorg	€ 720.382.640,13	€ 1.373,07	€ 1.333,87	2,94%
kosten_mondzorg	€ 20.355.935,92	€ 38,80	€ 40,70	-4,68%
kosten_overig	€ 8.178.757,98	€ 15,59	€ 16,51	-5,59%
kosten_paramedische_zorg_fysiotherapie	€ 16.119.082,97	€ 30,72	€ 27,28	12,61%
kosten_paramedische_zorg_overig	€ 9.666.324,49	€ 18,42	€ 15,91	15,77%
kosten_specialistische_ggz	€ 110.194.867,95	€ 210,03	€ 214,33	-2,00%
kosten_verloskundige_zorg	€ 8.274.005,74	€ 15,77	€ 20,31	-22,35%
kosten_verpleging_en_verzorging	€ 104.101.889,90	€ 198,42	€ 184,45	7,57%
kosten_ziekenvervoer_liggend	€ 17.167.055,94	€ 32,72	€ 33,74	-3,01%
kosten_ziekenvervoer_zittend	€ 2.733.925,98	€ 5,21	€ 5,94	-12,33%

In totaal is er in 2020 in zorgkantoorregio Nijmegen € 1.392.235.212 aan zvw zorg gedeclareerd.

*Bron: VEKTIS open data 2020, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

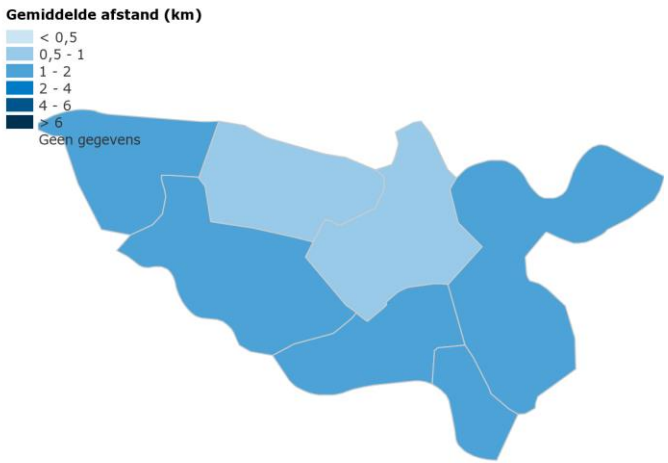

7. Huisartsenzorg

A. Aanbod
B. Consulten
C. Zorgkosten
D. Capaciteit
E. Zorgkosten: huisartsenzorg
F. Arbeidsmarkt

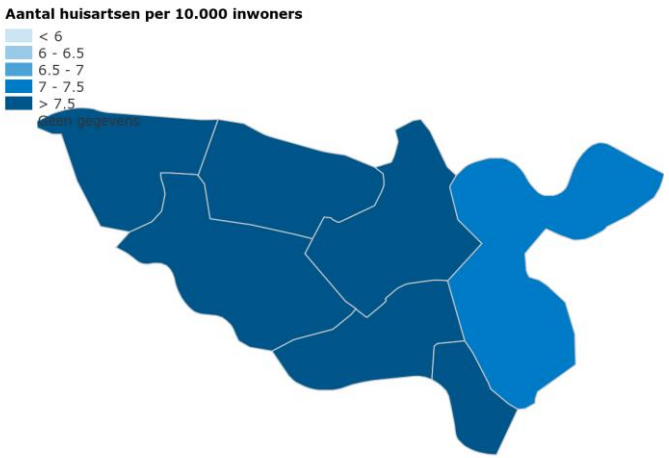
7A. Huisartsenzorg – aanbod

Nabijheid Huisartsenpraktijk

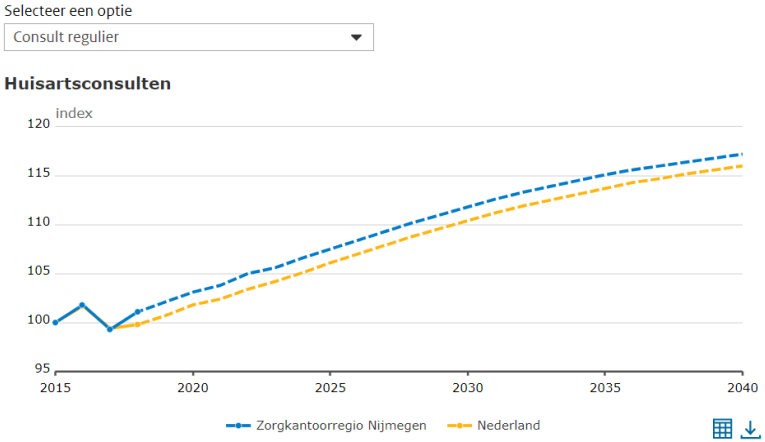
- In de Regio Rijk van Nijmegen wonen inwoners over het algemeen (zeer) dichtbij een huisartsenpraktijk.
- Huisartsenpost Nijmegen/Boxmeer is gevestigd naast de SEH van het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis en heeft daarnaast een HAP locatie in het Maasziekenhuis/Pantein te Boxmeer.

Huisartsenaanbod

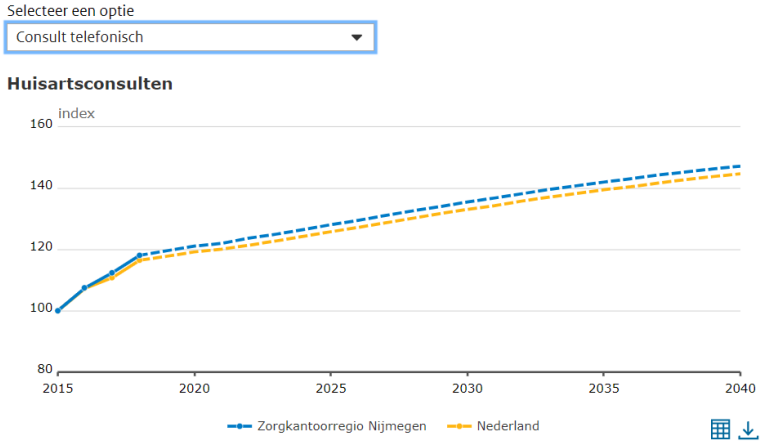

- Het aantal huisartsen per 10.000 inwoners is in de Regio Rijk van Nijmegen hoog.
- Circa de helft van de huisartsen werkt als praktijkhoudend huisarts, de andere helft werkt als niet-praktijkhoudend huisarts

7B. Huisartsenzorg – consulten

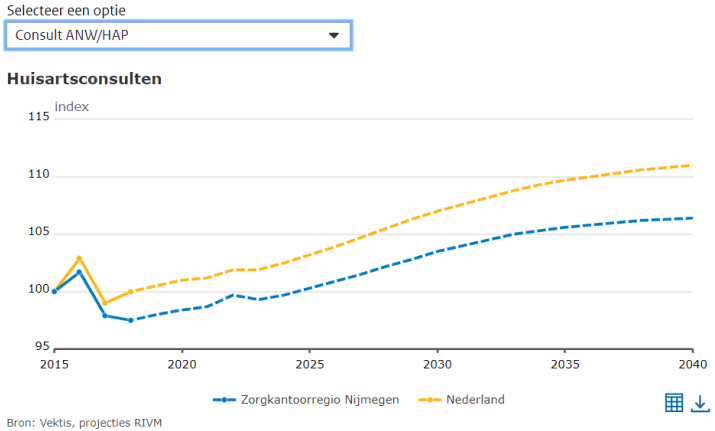

- Let op: data op niveau zorgkantoorregio.
- Het aantal reguliere huisartsconsulten is in 2040 119.530 meer dan in 2023; een stijging van 10,9%.
- De stijging van het aantal reguliere huisartsconsulten in de regio Nijmegen is licht sterker dan de gemiddelde stijging in Nederland.

- Let op: data op niveau zorgkantoorregio.
- Het aantal telefonische huisartsconsulten is in 2040 146.560 per jaar meer dan in 2023; een stijging van 17,8%.
- De stijging van het aantal telefonische huisartsconsulten in de regio Nijmegen is licht sterker dan de gemiddelde stijging in Nederland.

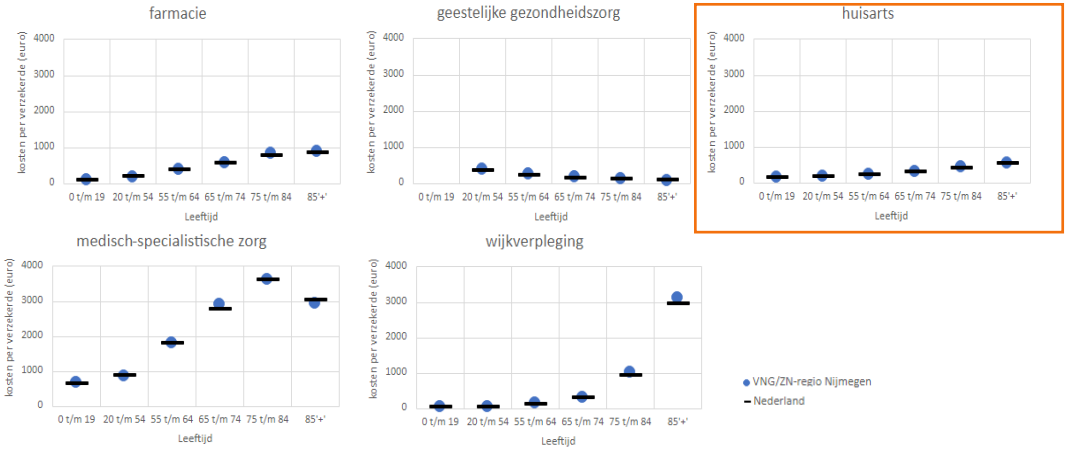
7B. Huisartsenzorg – consulten

- Let op: data op niveau zorgkantoorregio.
- Het aantal ANW/HAP consulten is in 2040 4.810 meer dan in 2023; een stijging van 6,4%.
- De stijging van het aantal ANW/HAP consulten in de regio Nijmegen is aanzienlijk lager dan de gemiddelde stijging in Nederland.

7C. Huisartsenzorg – zorgkosten

De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten van zorg uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) per persoon, per leeftijdsgroep voor vijf grote sectoren, in de regio Rijk van Nijmegen en in Nederland 2019.

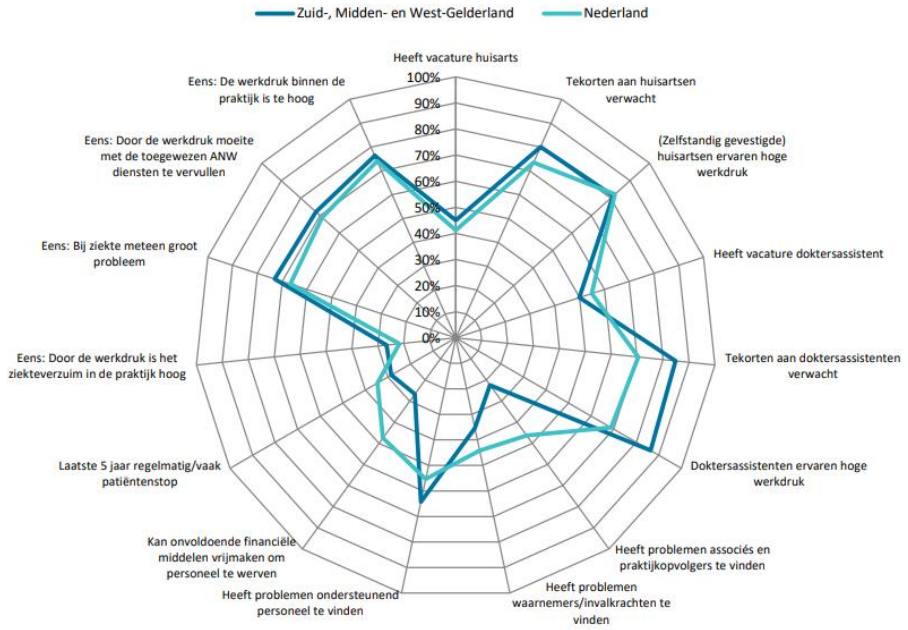
- De gemiddelde kosten voor huisartsenzorg liggen in de regio Rijk van Nijmegen voor alle leeftijdscategorieën op of rondom het landelijk gemiddelde.

[Regioanalyse Nijmegen - Nederlandse Zorgautoriteit (overheid.nl)]

7D. Huisartsenzorg – capaciteit

- In verhouding tot andere regio's in het land valt het arbeidstekort binnen de huisartsenzorg nog relatief mee. Waar in andere regio's nu regelmatig praktijken sluiten zien wij dit in deze regio nog niet.
- Neemt niet weg dat het beeld uit het land een voorbode is wat de regio rijk van Nijmegen staat te wachten. Daarom belangrijk om hier nu al actief op te gaan sturen.
- **Het huidige tekort zit hem voornamelijk op het gebied van ondersteunend personeel (doktersassistent).**

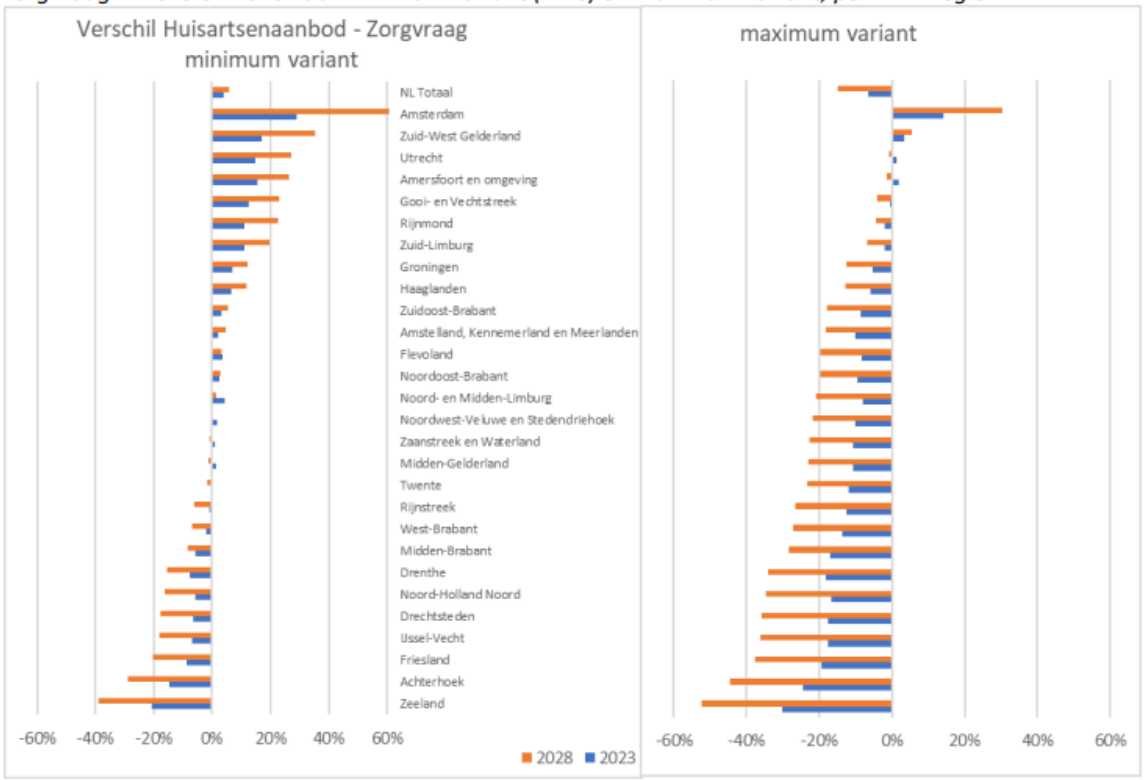
Figuur 10 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2021 aangaf met 15 verschillende arbeidsmarktknelpunten te maken te hebben; overall vergelijking van de regio Zuid-, Midden- en West-Gelderland met Nederland gemiddeld

1004299.pdf (nivel.nl)

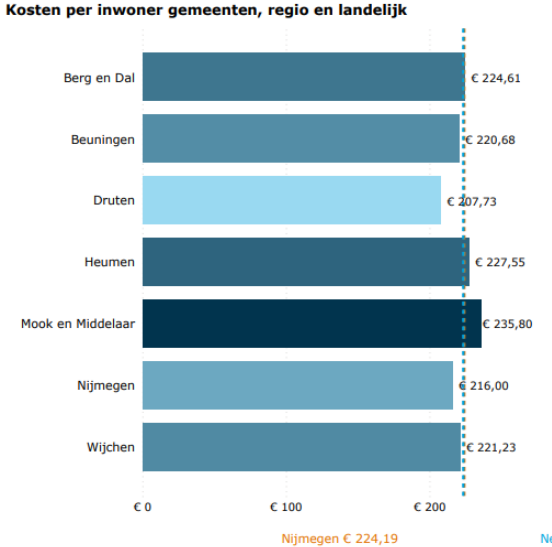
7D. Huisartsenzorg – capaciteit

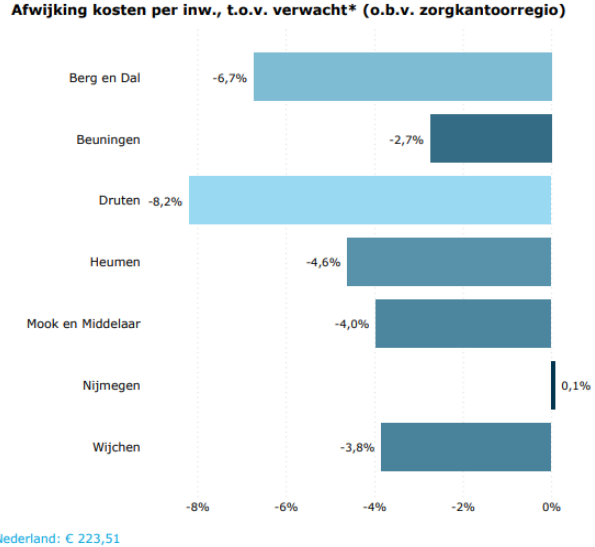
Figuur 3.11: Verschil in de verwachte ontwikkeling van het huisartsenaanbod en de ontwikkeling van de zorgvraag in 2023 en 2028 naar minimum variant (links) en maximum variant, per AZW-regio

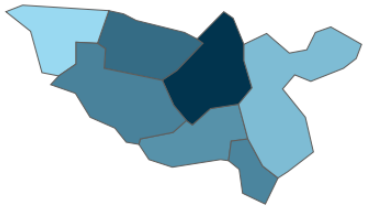

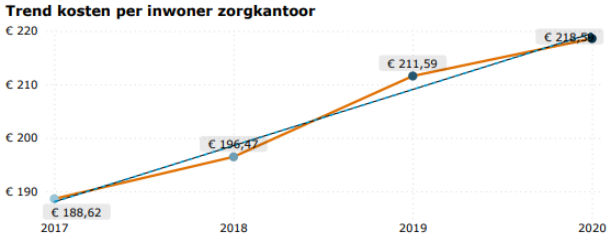
Balans_in_vraag_en_aanbod_huisartsenzorg.pdf (nivel.nl)

7E. Zorgkosten: huisartsenzorg (consult + inschrijftarief + multidisciplinair + overig)

- Zorgkosten in de huisartsenzorg stijgen, maar in onze regio niet zo sterk als de landelijke trends. Bovendien zijn de kosten per inwoner voor huisartsenzorg relatief zeer laag in vergelijking met het deel van het totaal aan medische vragen dat door de huisarts wordt beantwoord.

*Bron: VEKTIS open data 2020, Gecombineerd: Huisarts consult, inschrijftarief, multidisciplinaire en overig, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

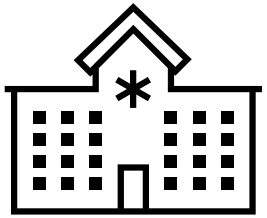
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

7F. Huisartsenzorg – arbeidsmarkt

Onderstaande link leidt naar een factsheet van Nivel (2020) die inzicht geeft in de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW-)regio.

Deze factsheet geeft voor regio Zuid-West Gelderland een actueel beeld van:
1. Functies en capaciteit in de huisartsenpraktijk (en daarmee het aanbod aan huisartsenzorg)
2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk
3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk
4. Drukte en werklast in de huisartsenpraktijk
5. Maatregelen die huisartsenpraktijken nemen

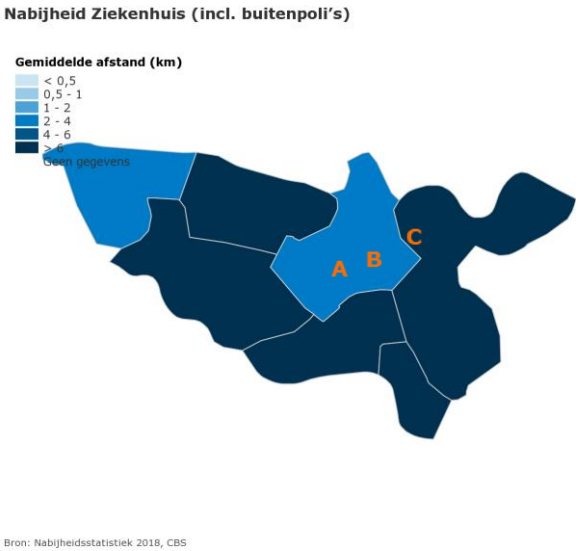
Zie: https://www.nivel.nl/nl/publicatie/arbeidsmarkt-huisartsenzorg-regio-zuid-west-gelderland-2020

8. Medisch specialistische zorg

A. Locaties ziekenhuizen
B. Aantal DBC’s
C. Wachttijden
D. Zorgkosten
E. Capaciteit
F. Zorgkosten

8A. MSZ – locaties ziekenhuizen

Bron: Nabijheidsstatistiek 2018, CBS

- In de regio Rijk van Nijmegen is de afstand tot ziekenhuislocaties (in kilometers) relatief beperkt.

In de regio Rijk van Nijmegen zijn drie ziekenhuizen (hoofdlocaties):

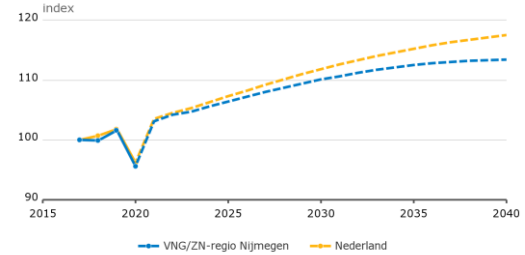
A. Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen), heeft ook vestigingen in Druten en de wijk Waalsprong

B. Radboudumc (Nijmegen)

C. Sint Maartenskliniek (Nijmegen)

8B. MSZ – aantal DBC’s

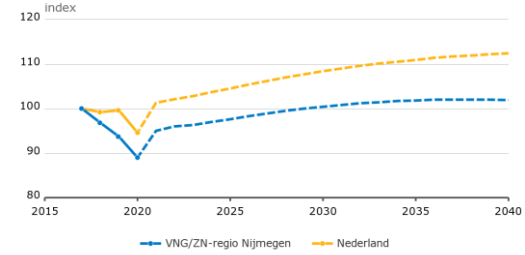
Patiënten met één of meer DBC's (Totaal) in ziekenhuizen (Totaal)

Bron: Vektis (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal patiënten in de regio Rijk van Nijmegen dat onder behandeling is in een algemeen ziekenhuis stijgt van 132.830 in 2023 naar 143.820 in 2040; dit is een stijging van 10.990 personen, een toename van 8,3%.
- De stijging van het aantal patiënten in de regio Rijk van Nijmegen dat onder behandeling is in een algemeen ziekenhuis is licht minder dan de gemiddelde stijging in Nederland.

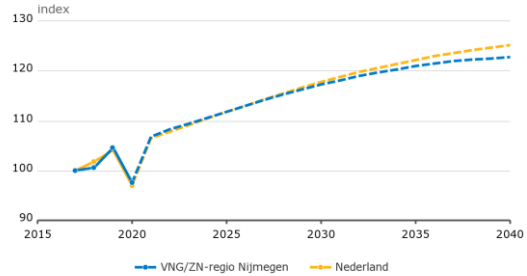
Patiënten met één of meer DBC's (Totaal) in ziekenhuizen (UMC's)

Bron: Vektis (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal patiënten in de regio Rijk van Nijmegen dat onder behandeling is in een UMC stijgt van 41.670 in 2023 naar 44.090 in 2040; dit is een stijging van 2.420 personen, een toename van 5,8%.
- Het aantal patiënten in de regio Rijk van Nijmegen dat onder behandeling is in een UMC stijgt in de regio Rijk van Nijmegen minder sterk dan de gemiddelde stijging in Nederland.

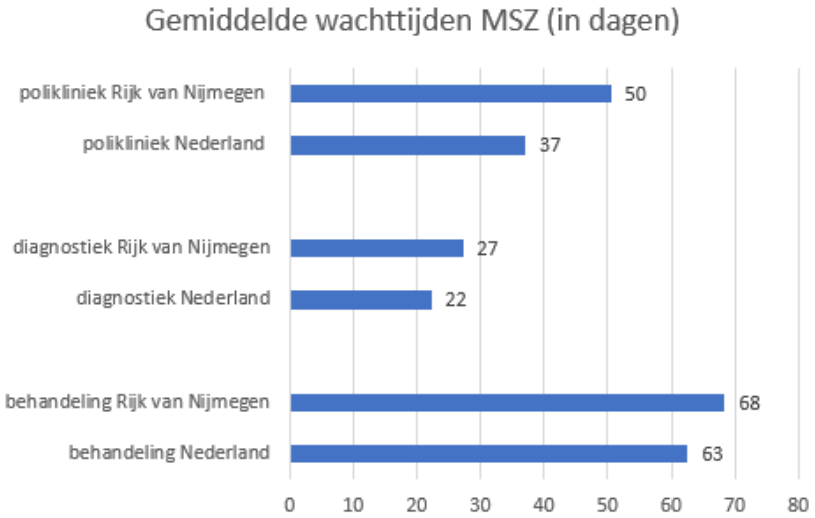
DBC's (Totaal) in ziekenhuizen (Totaal)

Bron: Vektis (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal DBC’s in de regio Rijk van Nijmegen stijgt met 12,2% in de periode 2023-2040.
- De stijging van het aantal DBC’s in de regio Rijk van Nijmegen is iets minder sterk dan de gemiddelde stijging in Nederland.
- Significante groei van het aantal DBC's zit vooral in de sectoren coronaire hartziekten, vasculaire geneeskunde, oncologie, oogheelkunde, diabetes mellitus, dementie, acute psychiatrie, toename toestroom SEH in categorie >75 jaar, kwetsbare groepen.

8C. MSZ – wachttijden

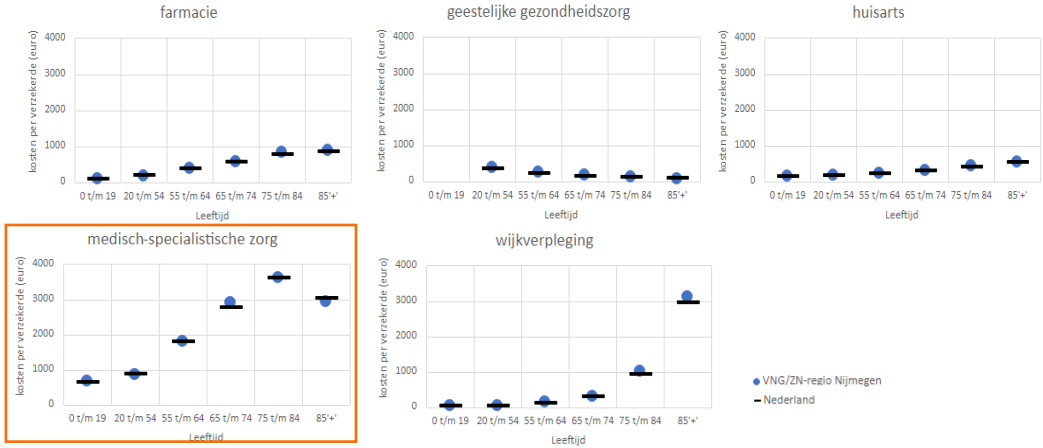

Bron: NZa, Dataset Wachttijden medisch specialistische zorg 2023; peildatum 13 juni 2023.

- De gemiddelde wachttijd voor poliklinisch bezoek, diagnostiek en behandeling liggen boven het Nederlandse gemiddelde. Deze data is zeer algemeen en vraagt daarom om extra verdieping.
- Op dit moment loopt er een apart traject voor de uitvoering van de VWS-opdracht Toegankelijkheid van MSZ en (regio)rapportages. De uitkomsten hiervan kunnen t.z.t. mogelijk worden verwerkt in dit regiobeeld.

8D. MSZ – zorgkosten

De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten van zorg uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) per persoon, per leeftijdsgroep voor vijf grote sectoren, in de regio Rijk van Nijmegen en in Nederland 2019.

- De gemiddelde kosten voor medisch specialistische zorg liggen in de regio Rijk van Nijmegen voor alle leeftijdscategorieën op of rondom het landelijk gemiddelde.

8E. MSZ – capaciteit

Op dit moment is er geen goede landelijk beschikbare data om de (toekomstige) capaciteit inzichtelijk te maken.

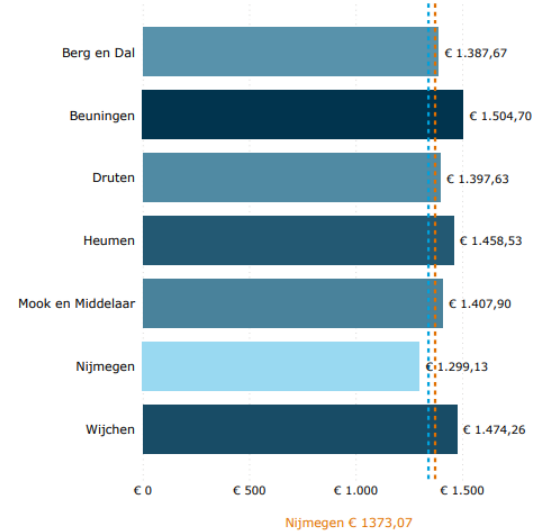
Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken.

Wat betreft de personele capaciteit: dit is een speerpunt van NOEL. De data personele mutaties zijn op organisatieniveau bekend.

We streven ernaar met de partners in de regio een plan te maken om inzichtelijk te krijgen welke capaciteit wanneer in de keten beschikbaar is.

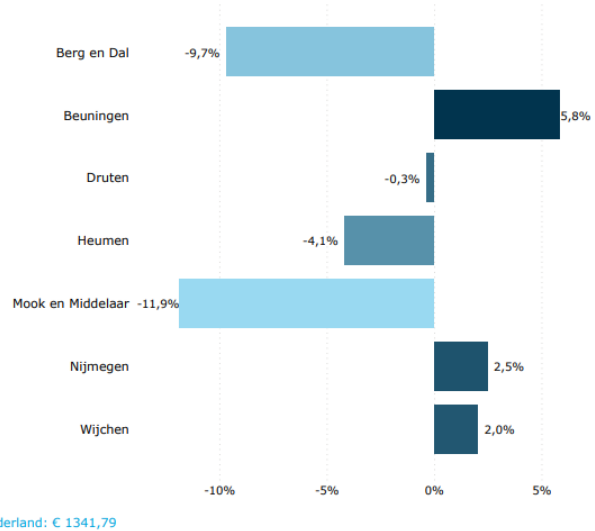
8F. Zorgkosten: medisch specialistische zorg

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

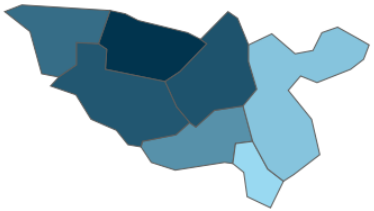

Nijmegen € 1373,07

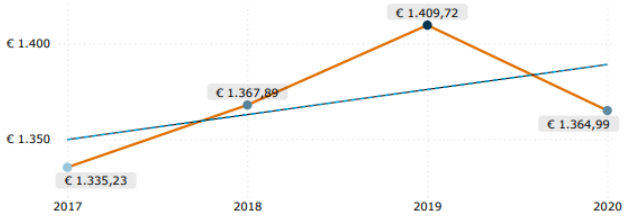
Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Nederland: € 1341,79

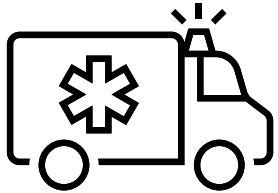
Trend kosten per inwoner zorgkantoor

*Bron: VEKTIS open data 2020, Medisch specialistische zorg, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

- De zorgkosten per inwoner liggen in alle gemeenten behalve Nijmegen boven landelijk en de regio. Daar wonen ook gemiddeld meer ouderen en een ziekere populatie. Want de zorgkosten liggen in die buitengemeenten niet overal boven de verwachting, op basis van inwonerkenmerken.
- De meer rijkere gemeenten Mook en Middelaar en Berg en Dal consumeren minder dan verwacht, terwijl gemeente Beuningen (een iets "armere" gemeente) meer consumeert dan verwacht en heeft daarom (mogelijk) een wat ongezondere populatie.
- Nader onderzoek is wenselijk naar welke type MSZ zorgkosten hoger ligt en welke acties te ondernemen zijn om dit te kunnen verlagen.

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

9. Acute zorg

A. Acute zorgvoorzieningen
B. Bezoeken huisartsenpost en SEH
C. (Regionale) ontwikkelingen

9. Acute Zorg

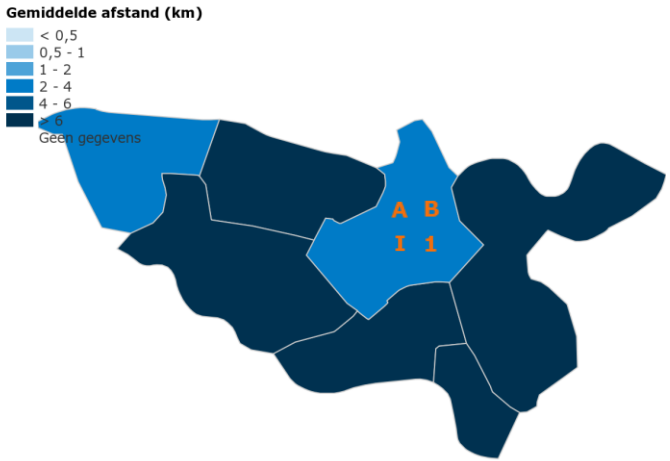
De acute zorg is voor Nijmegen en omgeving bovenregionaal georganiseerd in de Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). De regio strekt zich uit van Boxmeer tot Winterswijk. Dat moet vooral zo blijven. Echter, voor een belangrijk deel wordt de spoedzorg ook op de schaal van onze subregio Nijmegen en omgeving vormgegeven. Bijvoorbeeld de samenwerking tussen huisartsenposten en spoedeisende hulp of de opvang van mensen in acute mentale nood.

Voor de acute zorg voor de subregio Nijmegen heeft NOEL in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) de opdracht om samen met het ROAZ een goed regiobeeld te maken. En vervolgens te bekijken welke verbeteracties nodig zijn voor de regio Nijmegen. Daarna stellen we een regioplan acute zorg op. Dit eventueel aangevuld met transformatieplannen om de acute zorg in de regio te optimaliseren.

Zie ook het ROAZ-beeld van de ROAZ-regio Acute Zorgregio Oost: Regiobeelden (dejuistezorgopdejuisteplek.nl)

9A. Acute Zorg – acute zorgvoorzieningen

Nabijheid Ziekenhuis (incl. buitenpoli's)

In de regio Rijk van Nijmegen zijn twee SEH's:

A. Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)

B. Radboud UMC Amalia kinderziekenhuis (Nijmegen)

In de VNG/ZN-regio Nijmegen is één huisartsenpost:

1. Huisartsenpost Nijmegen (Nijmegen)

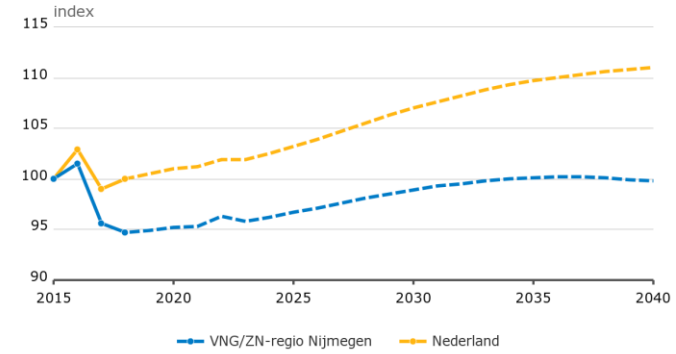
In de VNG/ZN-regio Nijmegen is één aanbieder van acute GGZ:

I. Pro Persona (Nijmegen)

- In Rijk van Nijmegen is de afstand tot SEH's en huisartsenposten (in kilometers) relatief hoog, met uitzondering van de gemeenten Nijmegen en Druten.

9B. Acute Zorg – bezoeken huisartsenpost en SEH

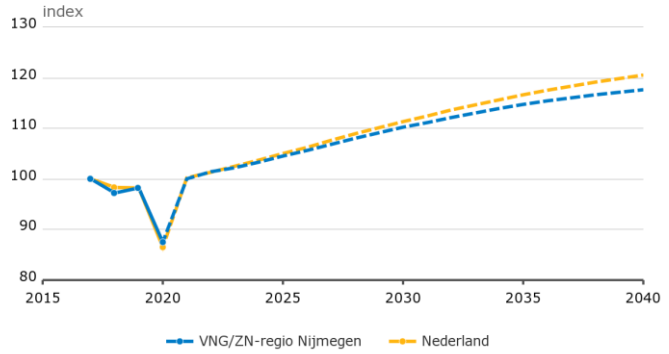
Huisartsconsulten

Bron: Vektis, projecties RIVM

- Het aantal bezoeken aan de huisartsenpost is in 2040 1.800 per jaar meer dan in 2023; een stijging van 4,2%.
- De stijging van het aantal bezoeken aan de huisartsenpost is in de regio Rijk van Nijmegen is zwakker dan de gemiddelde stijging in Nederland.

Spoedeisende zorgvragen in het ziekenhuis

Bron: Vektis (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal bezoeken aan de SEH is in 2040 6.800 per jaar meer dan in 2023; een stijging van 15,1%.
- De stijging van het aantal bezoeken aan de SEH is in de regio Rijk van Nijmegen is zwakker dan de gemiddelde stijging in Nederland.

9C. Acute Zorg – (regionale) ontwikkelingen

Zorgcoördinatie Gelderland Midden en Gelderland Zuid

- **Overgangsjaar pilot Zorgcoördinatie Gelderland midden en Gelderland Zuid**
  Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Gelderland Zuid (GZ) en Huisartsendienstenstructuur (HDS) Nijmegen/ Boxmeer (NEO) in regio Nijmegen maken deel uit van de nog doorlopende (virtueel beproefde) pilot zorgcoördinatie Gelderland Midden en Gelderland Zuid: het digitale triageresultaat wordt warm overgedragen tussen Meldkamer RAV en call center HAP (HDS). Daarnaast verkennen vier (Gelderse) HDS'en of ze telefonie/triage gedurende bepaalde tijdblokken in de nacht virtueel samen kunnen doen.

- **VWS beleid zorgcoördinatie**
  In 2023 spelen landelijke ontwikkelingen vanuit het ministerie van VWS om zorgcoördinatie landelijk (verplicht) te gaan invoeren. Het is nog niet duidelijk hoe zorgcoördinatie er vanaf 2024 concreet uit gaat zien, met welke partijen en met welke financiering. Deze uitkomst is mede van invloed of en hoe het verder gaat met de pilot GM&GZ.

Arbeidsmarktkrapte / knelpunt personele capaciteit.

- **Verhuizing per 21-3-2023 naar centrale (112) Meldkamer Apeldoorn (MKA) van 5 regionale ambulancevoorzieningen waaronder RAV Gelderland Zuid.** Dit veroorzaakt een knelpunt in de personele capaciteit bij centralisten voor het aandeel personeel dat GZ moet leveren voor de diensten op de centrale MKA voor het aanname proces. Daarnaast heeft GZ personele capaciteit nodig voor het decentrale uitgifte proces. De ontwikkeling en processen zorgcoördinatie lopen hier doorheen en maken het proces complexer.

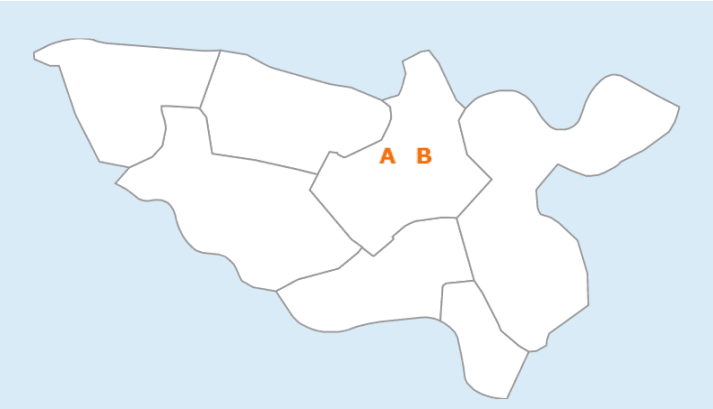
- Voor RAV's, ambulancezorg is het aandeel oudere werknemers wel een punt van aandacht/zorg, ook gezien de personeelskrapte verpleegkundig personeel op de ambulance (rijdende dienst) resp. op de meldkamer.

10. Geboortezorg

A. Locaties acute verloskunde
B. Aantal geboortes
C. Zorgkosten: kraamzorg
D. Zorgkosten: verloskundige zorg

10A. Geboortezorg – locaties acute verloskunde

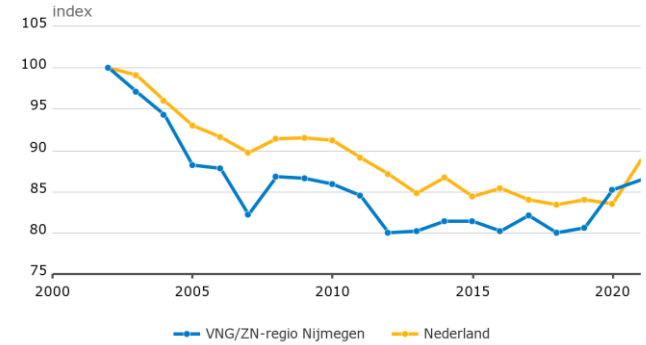
In de regio Rijk van Nijmegen zijn twee locaties voor acute verloskunde:

A. Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen: 1621 klinische bevallingen per jaar (medisch specialistisch) + 400 poliklinische bevallingen.

B. Radboud UMC Amalia kinderziekenhuis (Nijmegen): 1430 klinische bevallingen per jaar (medisch specialistisch) + 147 poliklinische bevallingen.

10B. Geboortezorg – aantal geboortes

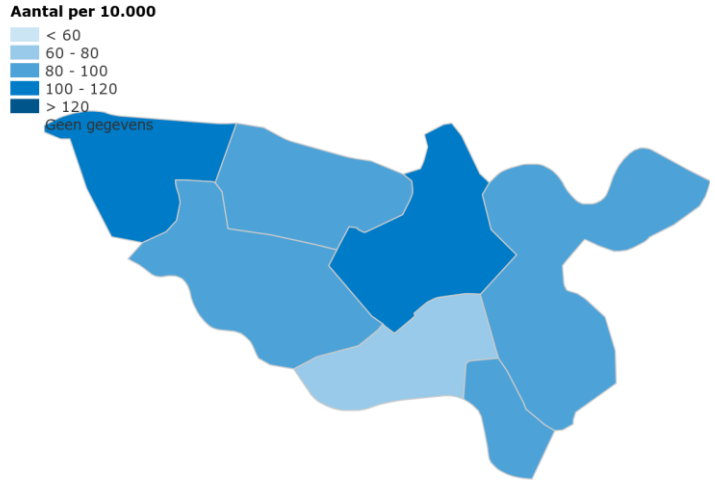
Trend in levend geboren kinderen

Bron: Bevolkingsstatistiek, CBS, bewerking RIVM

- Het aantal levend geboren kinderen laat in de regio Rijk van Nijmegen in de periode 2002 – 2021 een dalende trend zien. De daling is sterker dan de gemiddelde trend in Nederland.
- Het aantal levend geboren kinderen in de regio Rijk van Nijmegen bedroeg 3.110 in 2021.
- Verwachting is dat er komende jaren een iets meer stijging trend zal plaatsvinden, passend bij de gemiddelde trend in Nederland, als gevolg van de stijging in de woningbouw in de regio.

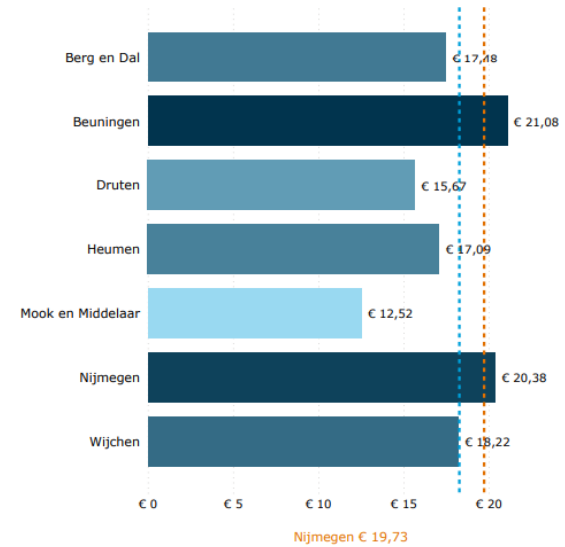
Aantal levend geboren kinderen in 2021

- Het aantal levend geboren kinderen in de regio Rijk van Nijmegen per 10.000 verschilt per gemeente. Het hoogst scoren de gemeenten Druten (107,4) en Nijmegen (102,6).

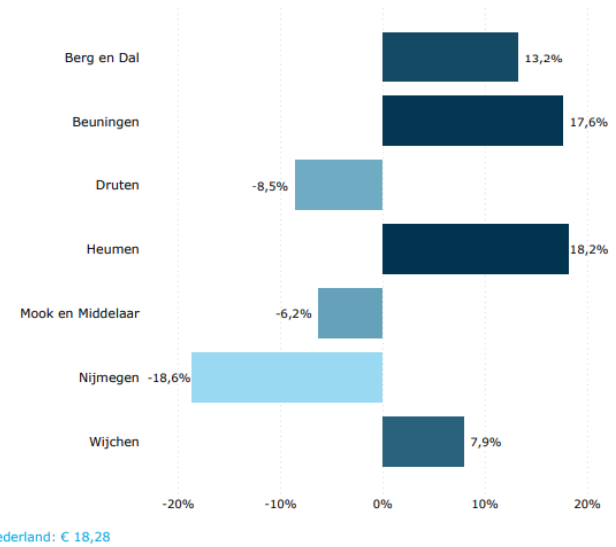
10C. Zorgkosten: kraamzorg

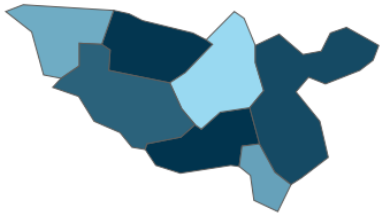
Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

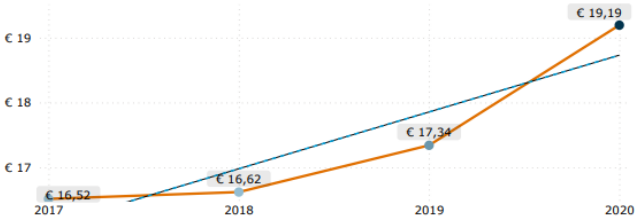
Nijmegen € 19,73 Nederland: € 18,28

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

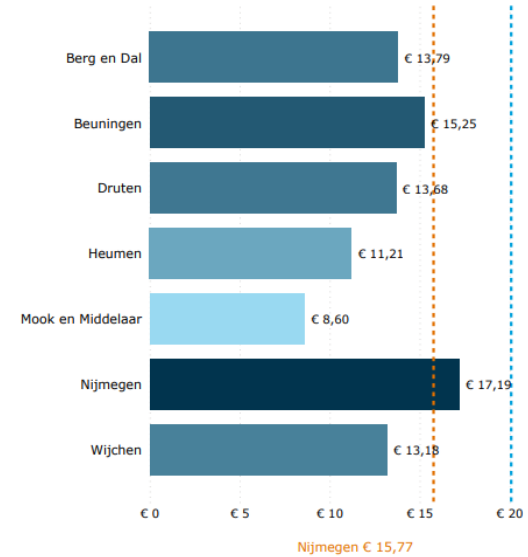
*Bron: VEKTIS open data 2020, Kraamzorg, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

- De variatie in kosten per inwoner en kosten t.o.v. verschilt redelijk sterk tussen gemeenten.
- Opvalt is dat Nijmegen en Beuningen hoge kosten per inwoner kennen, en dus veel kraamzorg gebruiken. Maar dat in Nijmegen dit lager ligt dan de verwachting en bij Beuningen juist hoger. Ook Heumen wijkt sterk af t.o.v. verwacht.
- Nader onderzoek is nodig hoe de verwachting is bepaald en of dit een goede weerspiegeling geeft van de werkelijkheid of dat de verwachting moet worden bijgesteld.

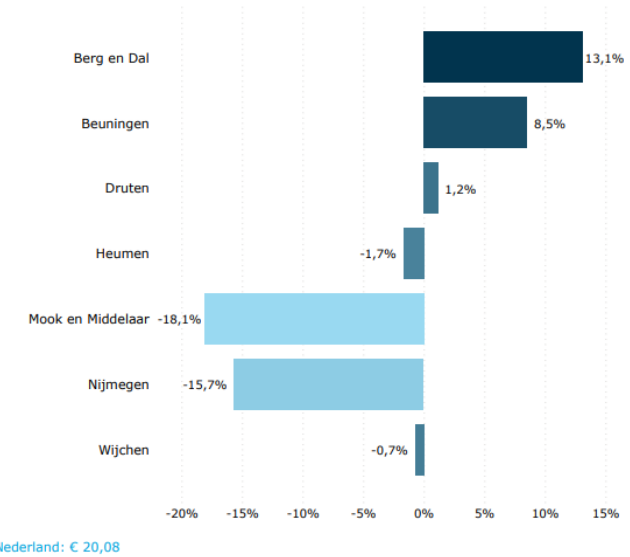
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

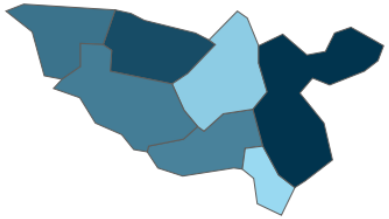
10D. Zorgkosten: verloskundige zorg

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

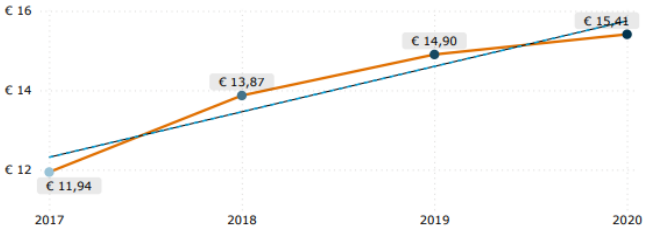

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

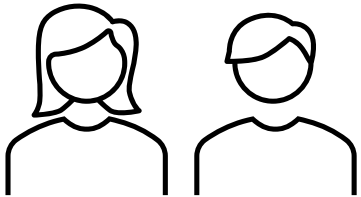
Trend kosten per inwoner zorgkantoor

*Bron: VEKTIS open data 2020, Verloskundige zorg, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

- Ook hier zien we hoge kosten in Nijmegen, terwijl het wel onder de verwachting ligt. Berg en Dal maakt juist hogere kosten t.o.v. de verwachting met relatief lage kosten per inwoner.
- Nader onderzoek is nodig naar de verwachte zorgkosten om te bepalen of deze verwachting klopt en waar de verbeterpotentie precies ligt.

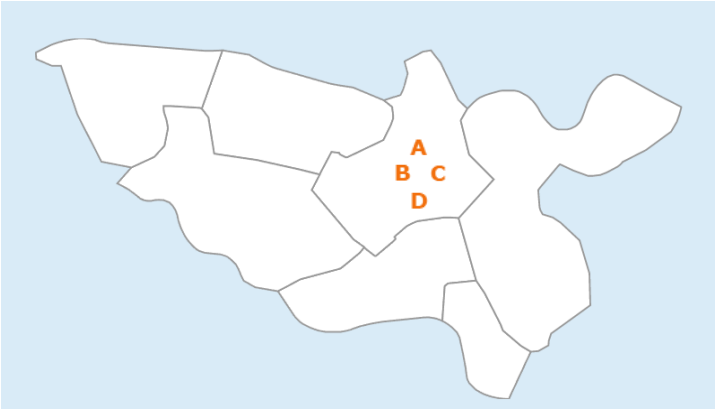
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

11. Geestelijke gezondheidszorg

A. Locaties GGZ
B. Aantal cliënten
C. Ernstig psychiatrische aandoeningen
D. Wachttijden voor behandeling
E. Aantal cliënten langdurige GGZ
F. Zorgkosten

11A. GGZ – locaties GGZ

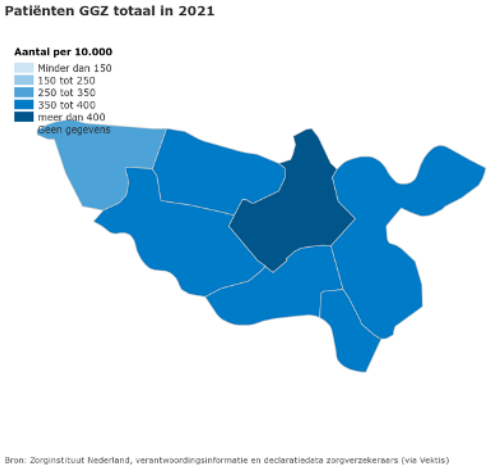

- In de regio Rijk van Nijmegen zijn de belangrijkste GGZ-aanbieders:

A. Pro Persona
B. Iriszorg
C. RIBW Nijmegen
D. Radboud UMC (Psychiatrie) en CWZ (PAAZ)

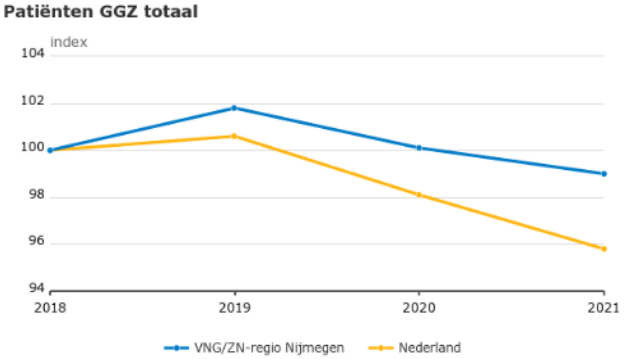
- GGZ kent veel verschillende kleinere aanbieders door de hele regio.
- Wijk GGZ heeft locaties Wijchen, Beuningen en Nijmegen.
- GGZ zorg voor vluchtelingen/asielzoekers kent ook specifieke aanbieders / instellingen.

11B. GGZ – aantal cliënten

Bron: Zorginstituut Nederland, verantwoordingsinformatie en declaratiedata zorgverzekeraars (via Vektis)

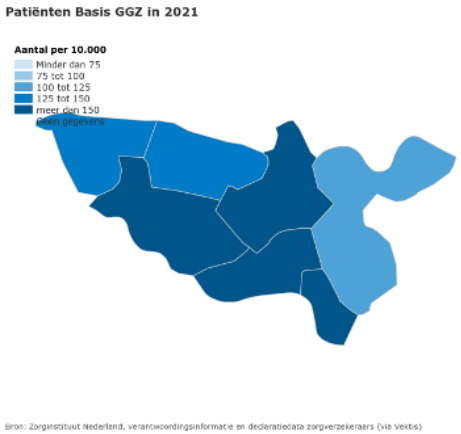
- Het aantal cliënten in de GGZ in de regio Rijk van Nijmegen is in 2021 16.280. Het verschilt per gemeente. De gemeente Nijmegen scoort het hoogst met 622 patiënten per 10.000 inwoners (totaal 11.020). Dit wordt grotendeels verklaard door de aanwezigheid van locaties van Pro Persona in de gemeente Nijmegen.

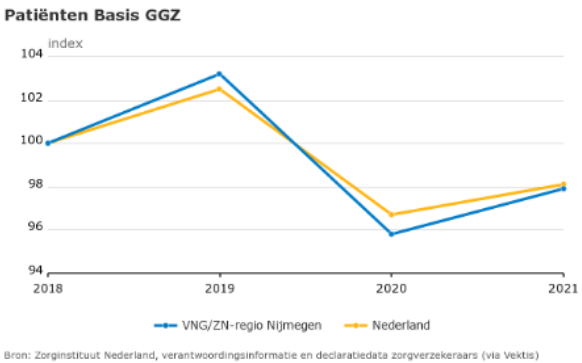

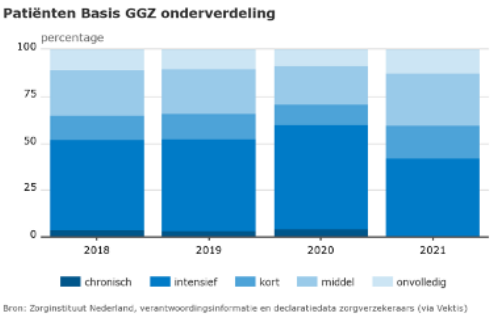
Bron: Zorginstituut Nederland, verantwoordingsinformatie en declaratiedata zorgverzekeraars (via Vektis)

- Het aantal cliënten in de GGZ in de regio Rijk van Nijmegen is in 2019 met 2% gestegen en daarna gedaald. Het aantal ligt in 2021 1% lager dan in 2018. En 4% hoger dan het landelijk aantal patiënten.
- Het aantal cliënten in de GGZ is in de regio Rijk van Nijmegen daalt minder snel dan het aantal cliënten in de GGZ in Nederland.
- Dit beeld wordt niet herkend door de sector zelf. De wachtlijsten nemen juist toe. Mogelijke verklaring zit in de arbeidsmarkt krapte, waardoor minder patiënten geholpen kunnen worden maar aanmeldingen wel toenemen.

11B. GGZ – aantal cliënten basis GGZ

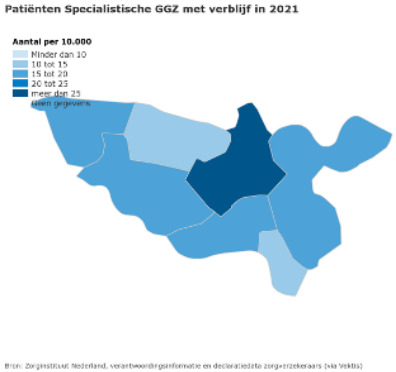

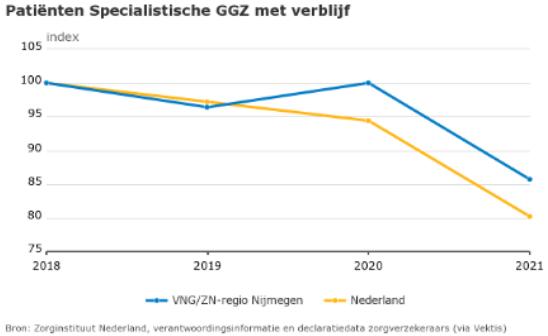
- Het aantal cliënten in basis GGZ in de regio Rijk van Nijmegen is in 2021 6.130. De gemeente Nijmegen scoort het hoogst met 233 patiënten per 10.000 inwoners. Dit is circa 80 patiënten meer dan de gemeente Wijchen, Heumen of Mook en Middelaar.

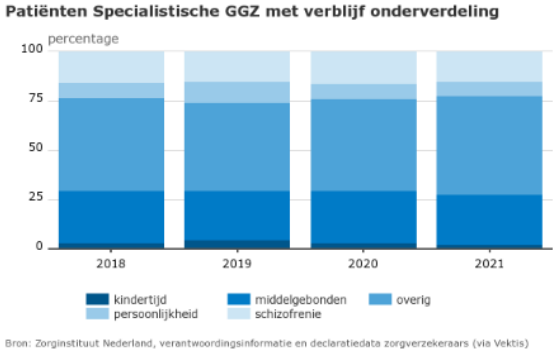
- Het gebruik van basis GGZ laat kleine toe en afname over de jaren zien. De trend in de regio is vergelijkbaar met de trend van Nederland.

- Het grootste deel van de patiënten in basis GGZ ontvangt intensieve zorg.
- Korte en middellange zorg zijn in 2021 beide toegenomen met 7% t.o.v. 2020. Chronische en intensieve zorg zijn juist afgenomen (met 4% en 14%).

11B. GGZ – aantal cliënten spec. GGZ met verblijf

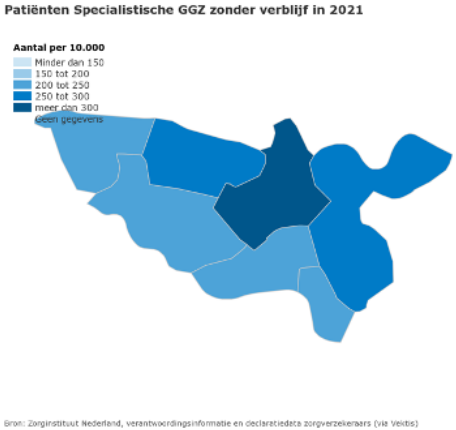

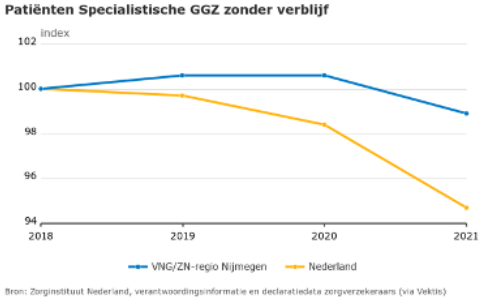
- Het aantal cliënten in de specialistische GGZ met verblijf in de regio Rijk van Nijmegen is in 2021 720. In de gemeente Nijmegen zijn dit 26 patiënten per 10.000 inwoners. Dit heeft te maken met het aantal GGZ verblijfplekken in de gemeente.

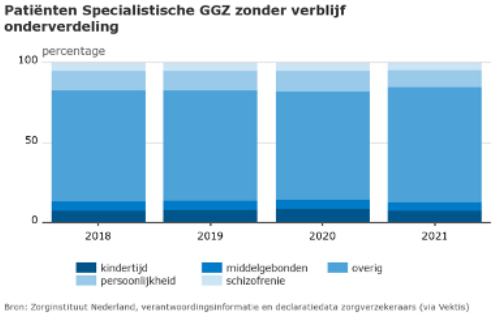
- Het aantal patiënten in de specialistische GGZ met verblijf is in 2021 sterk gedaald.
- Vanaf 2029 ligt het aantal patiënten specialistische GGZ met verblijf in de regio hoger dan in heel Nederland.

- De grootste afname van specialistische GGZ zorg is middelgebonden GGZ zorg.
- De afname van de soort specialistische GGZ zorg verandert nauwelijks.

11B. GGZ – aantal cliënten spec. GGZ zonder verblijf

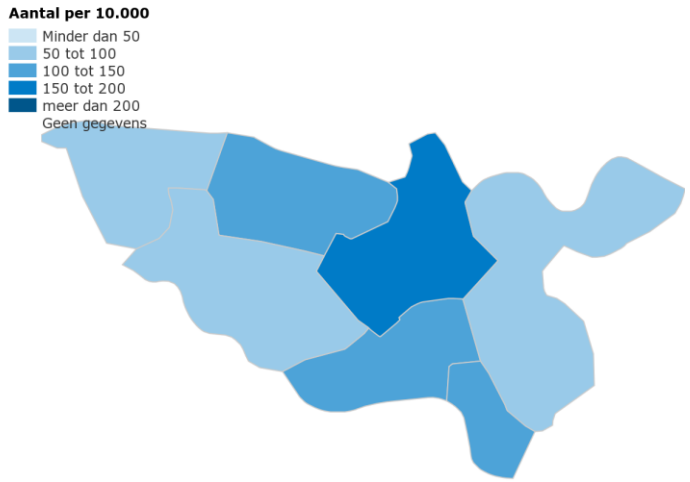
- Het aantal cliënten in de specialistische GGZ zonder verblijf is in de regio Rijk van Nijmegen 10.700. In de gemeente Nijmegen zijn dit 411 inwoners per 10.000 inwoners. In Beuningen en Berg en Dal zijn dit er 252 per 10.000.

- Landelijk is er een afname van 5.3% van patiënten in specialistische GGZ zonder verblijf t.o.v. 2018.
- In de regio Rijk van Nijmegen is die afname nog niet goed zichtbaar. Hier is de afname in 2021 1.1% t.o.v. 2018.

- De categorie overige is ongeveer 70% van de afname van specialistische GGZ zonder verblijf. Hierna wordt zorg m.b.t persoonlijkheid het meest afgenomen met ongeveer 10 tot 12% van de totale afname. Dit verschilt nauwelijks per jaar.

11C. GGZ – Ernstig psychiatrische aandoeningen

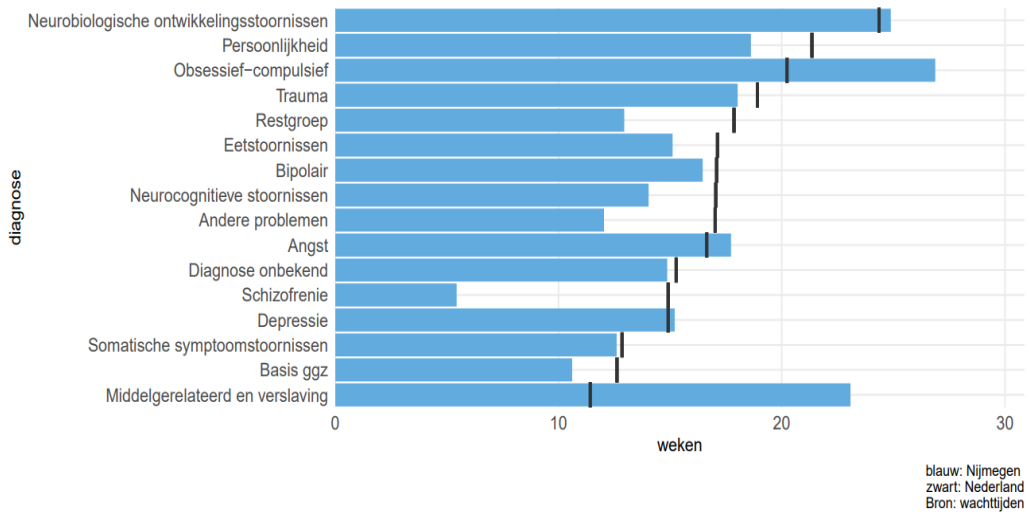
Patiënten met ernstige psychiatrische aandoeningen per 10.000 inwoners in 2021

Bron: Vektis

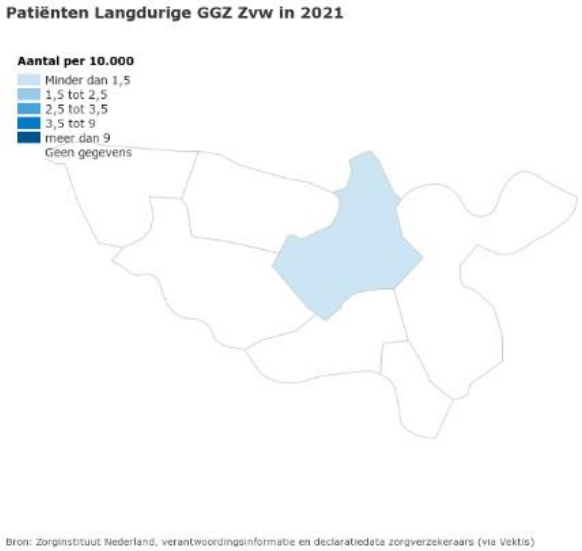
- Het aantal cliënten met ernstige psychiatrische aandoeningen per 10.000 inwoners verschilt per gemeente. De gemeente Nijmegen (182 per 10.000 inwoners) scoort het hoogst. Het verschil tussen Nijmegen en de overige regiogemeenten is het grootst voor de categorie 65+. Een verklaring hiervoor is het aantal GGZ locaties in de gemeente Nijmegen en de stadse problematiek die in Nijmegen meer speelt t.o.v. de overige regio gemeenten.

11D. GGZ – wachttijden voor behandelingen

- Let op: data op niveau zorgkantoor.
- De gemiddelde wachttijden voor GGZ liggen in de regio Nijmegen lager het landelijk gemiddelde, met uitzondering van neurobiologische ontwikkelingsstoornissen, obsessief-compulsief, angst, depressie en middelgerelateerd en verslaving.
- Door wachttijden is er een risico dat de onderbehandelde psychische klachten verergeren en dat dit een negatieve weerslag heeft op levensdomeinen zoals zelfzorg, zorg voor kinderen of andere naasten, wonen, werk/ opleiding. Tegelijkertijd ontstaat er oneigenlijke druk in het voorveld bij huisartsen, buurt-/gebiedsteams en de maatschappelijke opvang.

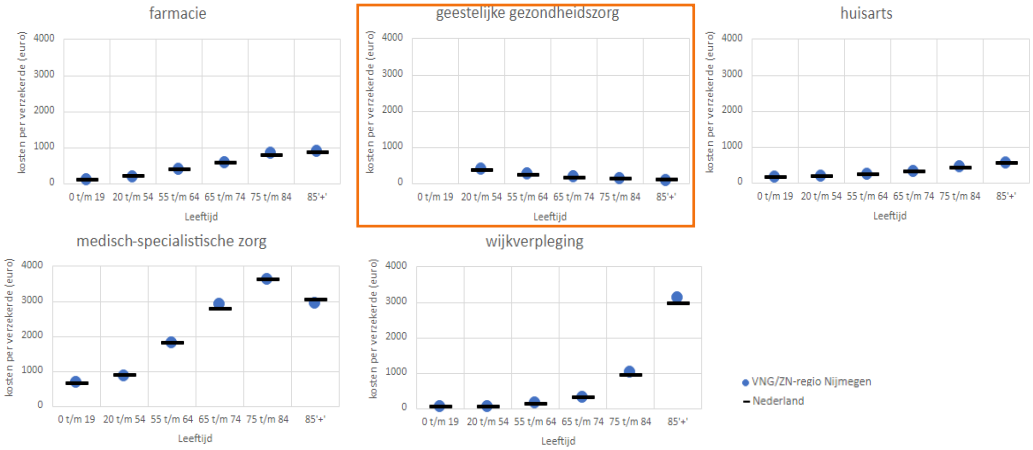
11E. GGZ – Aantal cliënten langdurige GGZ

- Gegevens over het aantal patiënten met langdurige GGZ is beperkt. Dit komt voornamelijk door de lage aantallen. In de gemeente Nijmegen zijn er 10 patiënten die langdurige GGZ ontvangen.
- Regionale afspraken over instroom in langdurige GGZ:
  - In de regio werken we aan ontwikkeltrajecten. Bijvoorbeeld voor de aanpak van wachtlijsten. Hierin wordt momenteel gewerkt aan een Centraal Toeleidingspunt GGZ.
  - In de regio werken diverse partijen onder regie van de stuurgroep Sluitende Aanpak. In deze aanpak ontwikkelen partners diverse initiatieven die bijdragen aan het voorkomen van langdurige zorg.

11G. GGZ – zorgkosten

De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten van zorg uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) per persoon, per leeftijdsgroep voor vijf grote sectoren, in de regio Rijk van Nijmegen en in Nederland 2019.

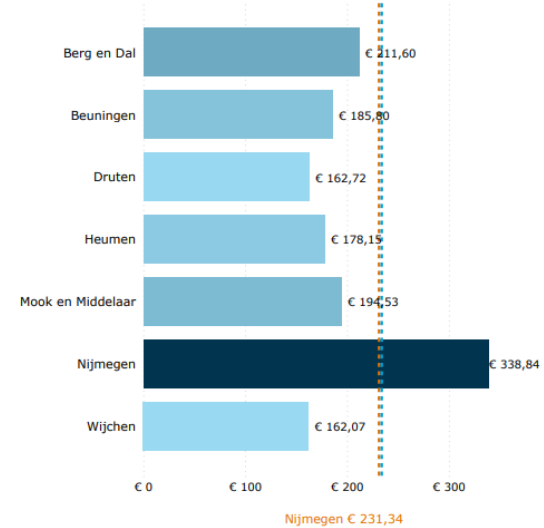

- De gemiddelde kosten voor GGZ liggen in de regio Rijk van Nijmegen voor alle leeftijdscategorieën op of rondom het landelijk gemiddelde.

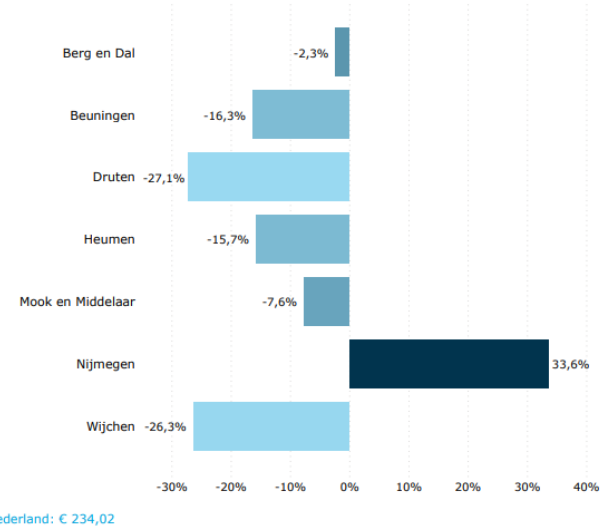
NB. De kolom zorgkosten bij de categorie 0 t/m 17 leeg is bij de GGZ, omdat dat onder Jeugdwet valt.

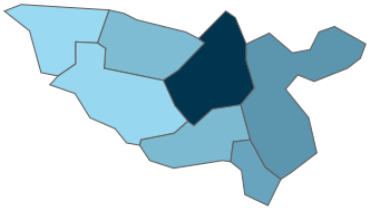
11G. GGZ - zorgkosten

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

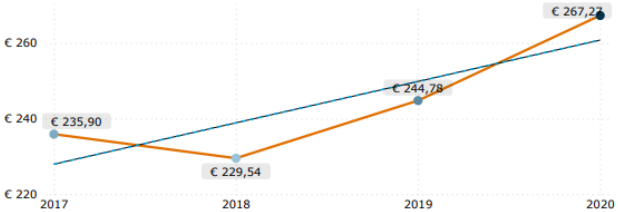

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

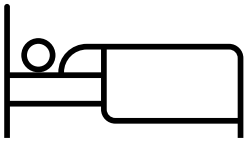
Trend kosten per inwoner zorgkantoor

*Bron: VEKTIS open data 2020, Gecombineerd: Generalistische Basis-, Specialistische- en langdurige GGZ, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

- De zorgkosten per inwoner zijn in gemeente Nijmegen hoger dan gemiddeld in zowel de regio als in het land. Verklaring hiervoor is dat we meer zorginstellingen hebben in de gemeente Nijmegen dan in de regio.

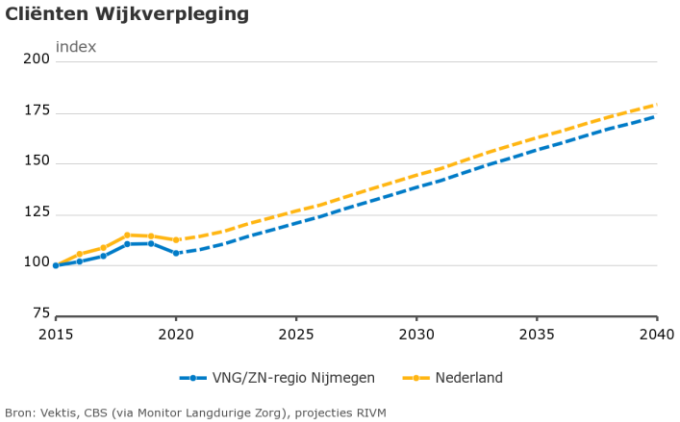
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

12. VVT

A. Wijkverpleging – aantal cliënten
B. Wijkverpleging – zorgkosten
C. Wijkverpleging– capaciteit
D. ELV – locaties
E. ELV – aantal patiënten
F. ELV – uitstroom
G. ELV – capaciteit
H. Verpleeghuizen – aantal cliënten
I. Verpleeghuizen – wachttijden
J. Verpleeghuizen – capaciteit
K. Zorgkosten verpleging en verzorging

12A. VVT | Wijkverpleging – aantal cliënten

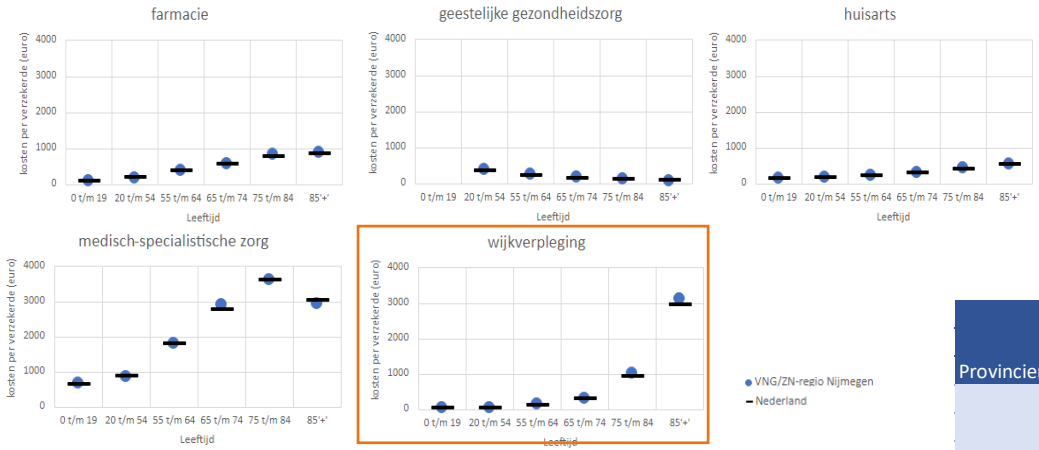
Bron: Vektis, CBS (via Monitor Langdurige Zorg), projecties RIVM

		Jaar Waarden							
		2019		2020		2021		2022	
Provincienaam	Gemeente AGB_Naar	Zorgkosten	uCV	Zorgkosten	uCV	Zorgkosten	uCV	Zorgkosten	uCV
	Berg en Dal	€ 2.221.789	432	€ 1.951.930	387	€ 1.873.976	373	€ 1.844.624	393
	Beuningen	€ 1.155.897	327	€ 1.288.679	301	€ 1.156.874	330	€ 1.371.746	366
	Druten	€ 984.587	205	€ 923.433	174	€ 751.281	181	€ 683.327	173
	Heumen	€ 1.043.407	256	€ 774.140	208	€ 940.077	209	€ 1.105.033	270
	Nijmegen	€ 15.044.190	3.078	€ 13.375.111	2.750	€ 13.538.296	2.753	€ 13.145.055	2.791
	West Maas en Waal	€ 305.706	112	€ 316.104	102	€ 358.043	126	€ 427.372	134
	Wijchen	€ 2.081.564	479	€ 1.881.075	421	€ 1.642.619	429	€ 1.996.711	449
Totaal Gelderland		**€ 22.837.140**	**4.889**	**€ 20.510.472**	**4.343**	**€ 20.261.166**	**4.401**	**€ 20.573.868**	**4.576**

- Het aantal cliënten in de wijkverpleging in de regio Rijk van Nijmegen stijgt van 11.040 in 2023 naar 16.740 in 2040; een stijging van 51,6%.
- De stijging van het aantal cliënten in de regio Rijk van Nijmegen is gelijk aan de gemiddelde stijging in Nederland.

12B. VVT | Wijkverpleging – zorgkosten

De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten van zorg uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) per persoon, per leeftijdsgroep voor vijf grote sectoren, in de regio Rijk van Nijmegen en in Nederland 2019.

- De gemiddelde kosten voor wijkverpleging liggen in Rijk van Nijmegen voor alle leeftijdscategorieën op of rondom het landelijk gemiddelde; alleen voor de leeftijdscategorie 85 en ouder liggen de kosten hoger dan het landelijk gemiddelde.

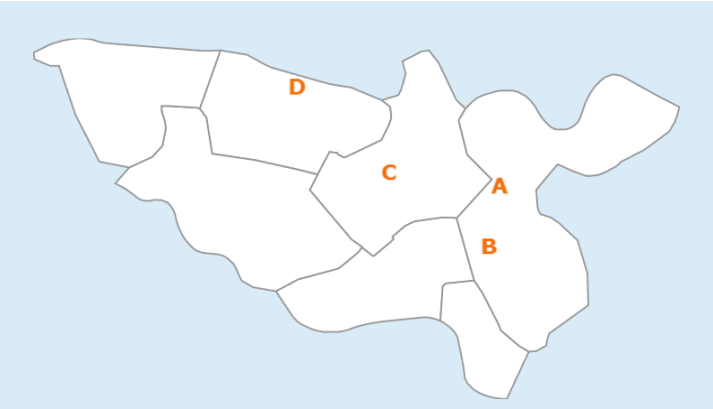
		Zorgkosten per client			
Provincienaam	Gemeente AGB_Naar	2019	2020	2021	2022
	Berg en Dal	€ 5.143	€ 5.044	€ 5.024	€ 4.694
	Beuningen	€ 3.535	€ 4.281	€ 3.506	€ 3.748
	Druten	€ 4.803	€ 5.307	€ 4.151	€ 3.950
	Heumen	€ 4.076	€ 3.722	€ 4.498	€ 4.093
	Nijmegen	€ 4.888	€ 4.864	€ 4.918	€ 4.710
	West Maas en Waal	€ 2.730	€ 3.099	€ 2.842	€ 3.189
	Wijchen	€ 4.346	€ 4.468	€ 3.829	€ 4.447
Totaal subregio Nijmegen		**€ 4.671**	**€ 4.723**	**€ 4.604**	**€ 4.496**

12C. VVT | Wijkverpleging– capaciteit

Op dit moment is er geen goede landelijk beschikbare data om de (toekomstige) capaciteit inzichtelijk te maken.

Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken. Nadere data-analyse is nodig.

12D. VVT | ELV – locaties

In de regio Rijk van Nijmegen zijn de 4 locaties waar een ELV faciliteit is:

A. Berg en Dal – ZZG Bosrand – 5 bedden
B. Groesbeek – ZZG Herstelcentrum – 16 bedden
C. Nijmegen – Kalorama – 4 bedden
D. Ewijk – Zorggroep Maas en Waal – 2 bedden

12E. VVT | ELV – aantal patiënten

Op dit moment is er geen goede beschikbare data om het aantal patiënten eerstelijnsverblijf inzichtelijk te maken.

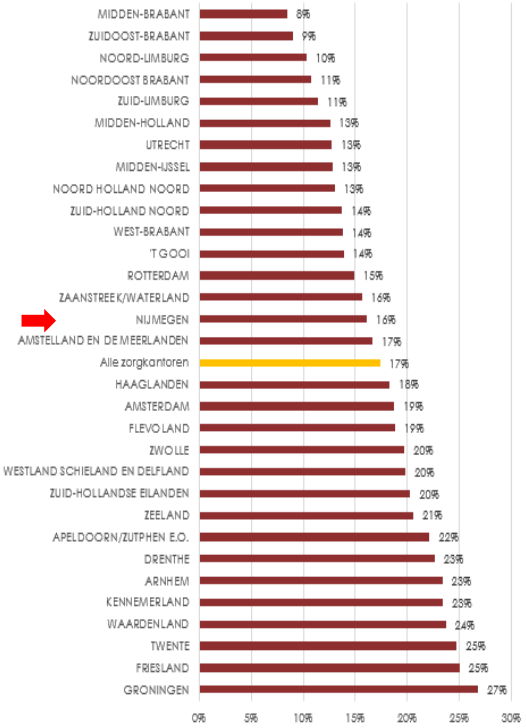
Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken. Nadere data- analyse is nodig.

12F. VVT | ELV – uitstroom

Uitstroom: naar huis

Uitstroom: naar Wlz-instelling

Uitstroom: overleden

- Let op: data op niveau zorgkantoor Nijmegen.
- De uitstroom uit de ELV naar een Wlz-instelling in de regio Nijmegen ligt net iets onder de landelijke gemiddelde uitstroom.
- Data over uitstroom naar huis of uitstroom wegens overlijden zijn op dit moment niet beschikbaar. Nadere data-analyse is nodig.

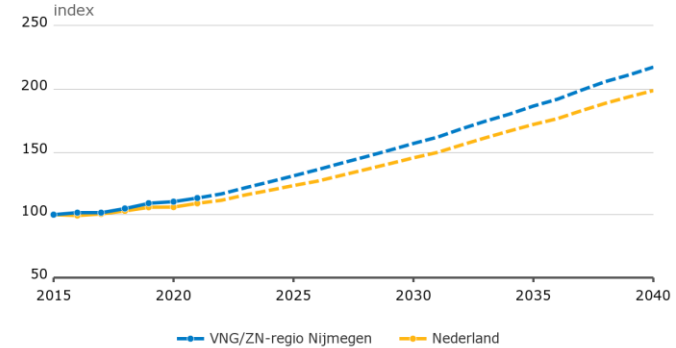
12G. VVT | ELV – capaciteit

Op dit moment is er geen goede landelijke beschikbare data om de (toekomstige) capaciteit eerstelijnsverblijf inzichtelijk te maken.

Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken. Nadere data-analyse is nodig.

12H. VVT-WLZ | langdurige zorg – aantal cliënten

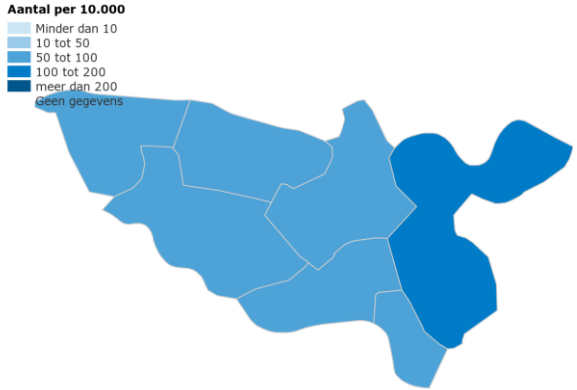
Cliënten V&V: Totaal ZZP VV (1 t/m 10)

Bron: Registraties CAK (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal cliënten in de wijkverpleging in de regio Rijk van Nijmegen stijgt van 2.950 in 2023 naar 5.280 in 2040; een stijging van 79,0%.
- De stijging van het aantal cliënten in de regio Rijk van Nijmegen is lichtelijk groter dan de gemiddelde stijging in Nederland.

Cliënten V&V per 10.000 inwoners

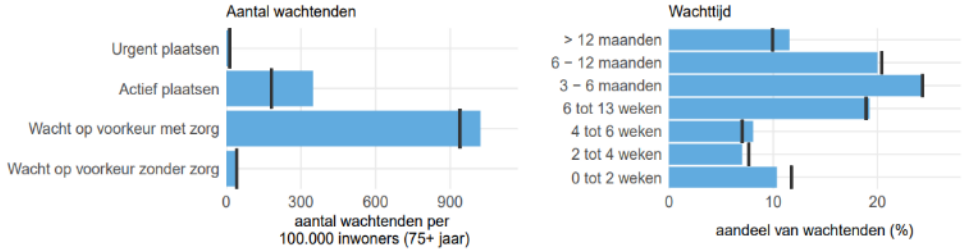

- Het aantal cliënten met V&V per 10.000 inwoners verschilt nauwelijks per gemeente in de regio Rijk van Nijmegen.

12I. VVT-WLZ | Verpleeghuizen – wachttijden

De grafieken tonen het aantal wachtenden van de leeftijd 75+ op verpleging en verzorging, per 100.000 inwoners, in de regio en in Nederland (peildatum: juli 2022).

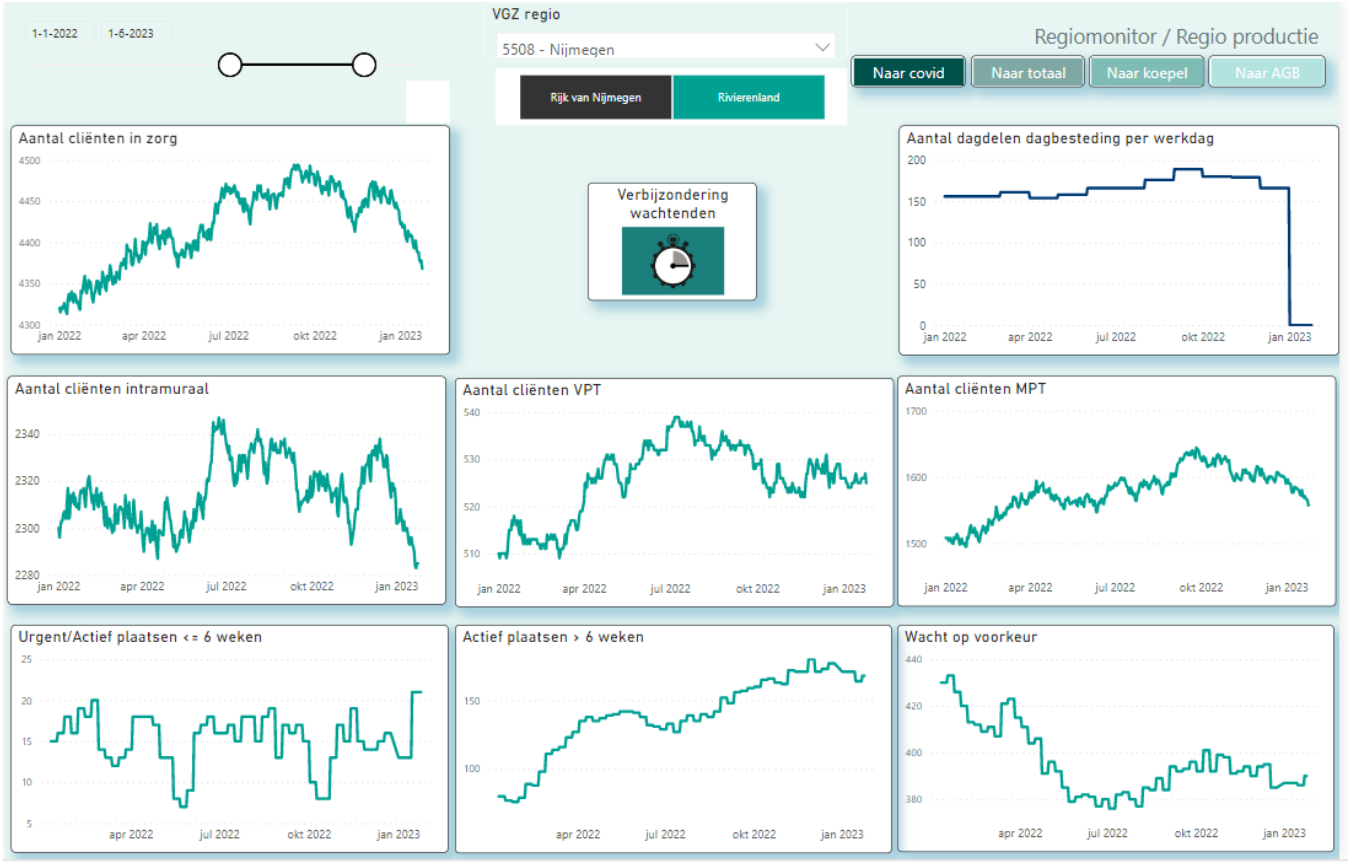
- Urgent plaatsen: opname is voor de cliënt op (zeer) korte termijn noodzakelijk (opnamenoodzaak).
- Actief plaatsen: opname is voor de cliënt binnen 1 of enkele maanden noodzakelijk (opnamebehoefte).
- Wacht op voorkeur: de cliënt wil opgenomen worden, maar pas als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan (opnamewens). Wachtenden op voorkeur mét zorg ontvangen thuis al wel Wlz-zorg (bijvoorbeeld met een modulair pakket thuis en/of een persoonsgebonden budget).

blauw: Nijmegen
zwart: Nederland
Bron: wachttijden

- Let op: data op niveau zorgkantoor.
- In de ZKT-regio Nijmegen ligt het aantal wachtenden per 100.000 inwoners voor urgent plaatsen en wachten op voorkeur zonder zorg rond het landelijk gemiddelde. Het aantal wachtenden per 100.000 inwoners voor wachten op voorkeur met zorg en actief plaatsen ligt in de regio Nijmegen hoger dan het landelijk gemiddelde.
- De gemiddelde wachttijden voor verpleeghuiszorg liggen in de ZKT-regio Nijmegen op het landelijk gemiddelde. Het aandeel wachtenden dat langer dan 12 maanden en 4 tot 6 weken moet wachten, is hoger in de regio Nijmegen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het aandeel wachtenden dat korter dan 0 tot 2 weken en 2 tot 4 weken moet wachten, is lager in de regio Nijmegen ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
- Steeds meer cliënten kunnen niet op plek van voorkeur opgenomen worden als regulier wachtenden, maar steeds meer cliënten als crisis worden opgenomen. De cliënten die met crisis opgenomen worden zien we niet terug bij de status urgent plaatsen omdat er meestal direct een crisisplek beschikbaar is.

Regiomonitor 2022 Verpleegzorg Rijk van Nijmegen

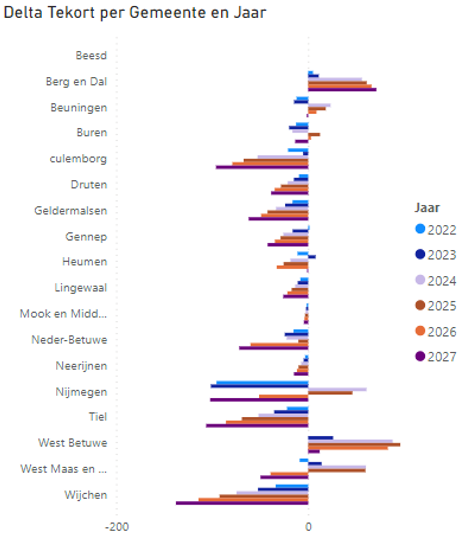

- Kijk bij het interpreteren van de grafiek goed naar de Y-as.
- Het aantal cliënten met een WLZ indicatie in de regio Rijk van Nijmegen neemt toe met ruim 300 cliënten in 2022. De intramurale capaciteit blijft nagenoeg gelijk, gedurende het jaar zie je fluctuaties die worden veroorzaakt door leegstand door o.a. overlijden, hoog verzuim en personele uitdagingen. Het grootste deel van de toename van klanten met een WLZ-indicatie wordt opgevangen met middels zorg thuis via MPT en VPT. Het aantal wachtenden met de wachtstatus actief plaatsen binnen 6 maanden neemt toe.
- De onderste drie grafieken laten de stand van zaken zien in de laatste 1,5 jaar. Er is een afname zichtbaar van het aantal cliënten wacht op voorkeur en toename van aantal cliënten actief plaatsen- aantal urgent wachtenden geen blijft relatief stabiel.

12J. VVT-WLZ | Verpleeghuizen – capaciteit

Uitbreiding vs. tekort per gemeente

Jaar / Gemeente	2022 Cumm_ Aantal	Som van Prognose _Tekort	Delta Tekort	2027 Cumm_Aantal	Som van Prognose_Tekort	Delta Tekort
Beesd	0		0	0		0
Berg en Dal	5		5	71		71
Beuningen	0	12	-12	45	45	0
Buren	0	13	-13	48	61	-13
culemborg	1	22	-21	35	98	-63
Druten	0	10	-10	0	39	-39
Geldermalsen	0	16	-16	0	62	-62
Gennep	10	9	1	10	42	-32
Heumen	0	11	-11	41	41	0
Lingewaal	0	8	-8	0	26	-26
Mook en Middelaar	0	2	-2	0	4	-4
Neder-Betuwe	2	17	-15	41	72	-31
Neerijnen	0	3	-3	0	15	-15
Nijmegen	-5	90	-95	326	364	-38
Tiel	3	25	-22	9	106	-97
West Betuwe	0		0	106		106
West Maas en Waal	0	9	-9	92	51	41
Wijchen	0	34	-34	2	139	-137
Totaal	**16**	**280**	**-264**	**826**	**1.165**	**-339**

12J. VVT-WLZ | Verpleeghuizen – capaciteit

Op dit moment is er geen goede landelijk beschikbare data om de (toekomstige) capaciteit WLZ inzichtelijk te maken.

Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken. Nadere data-analyse is nodig.

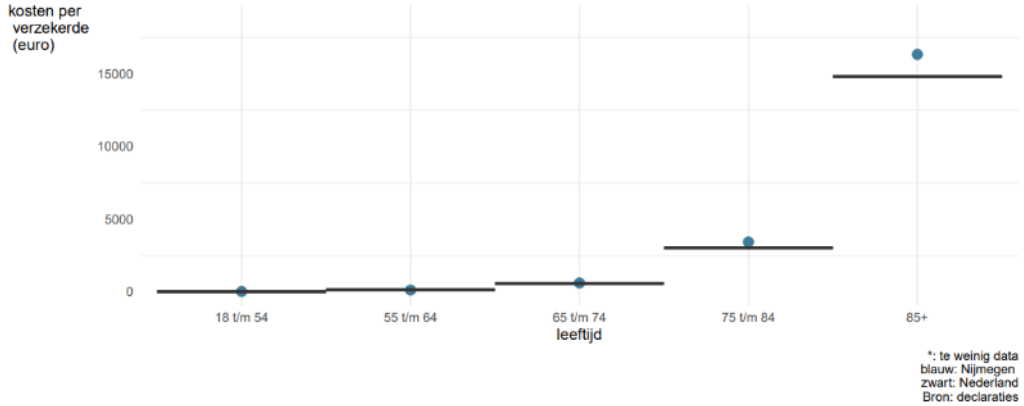
Verkeerde bed Wlz 2022 – Q2 2023 Rijk van Nijmegen

Verkeerd bed	2022-01			2022-04			2022-07			2022-10			2022-12			2023-01			2023-02		
Ziekenhuis	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur	dgn	clienten	gem. ligduur
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6010518 - Canisius Wilhelmina Ziekenhuis	34	3	11	88	10	9	103	12	9	86	12	7	128	14	9	105	15	7	64	9	7
6020502 - Stichting Radboud Universitair Me	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- Uit bovenstaande grafiek blijkt de bezetting van de verkeerde bedden in de regio Rijk van Nijmegen. Het Zorgkantoor heeft geen compleet beeld van het aantal verkeerde bed Wlz. In 2022 waren op jaarbasis 2,7 bedden bezet met verkeerde bed Wlz. Bovenstaande laat zien dat er een constante groep van cliënten met complexe zorgvragen moeilijk te plaatsen is na behandeling in het ziekenhuis.
- Regio Nijmegen is een gemiddelde regio.

12K. VVT-WLZ | Zorgkosten verpleging en verzorging

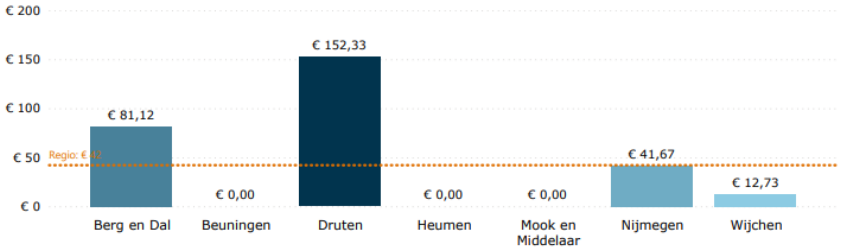
De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten in de Verpleging en Verzorging (Wet langdurige zorg) per verzekerde inwoner voor verschillende leeftijdscategorieën, in de regio en in Nederland in 2019.

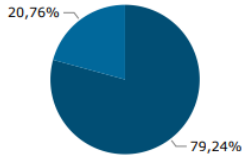
- Let op: data op niveau zorgkantoorregio Nijmegen.
- De gemiddelde kosten voor verpleging en verzorging liggen in de regio Nijmegen voor de meeste leeftijdscategorieën op of rondom het landelijk gemiddelde. Alleen de kosten voor de leeftijdscategorie 75 t/m 84 jaar en 85+ liggen hoger dan het landelijke gemiddelde.

12P. Zorgkosten: WLZ per inwoner

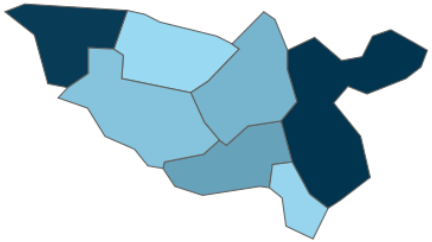
WLZ kosten per inwoner 0 tot 18 jaar

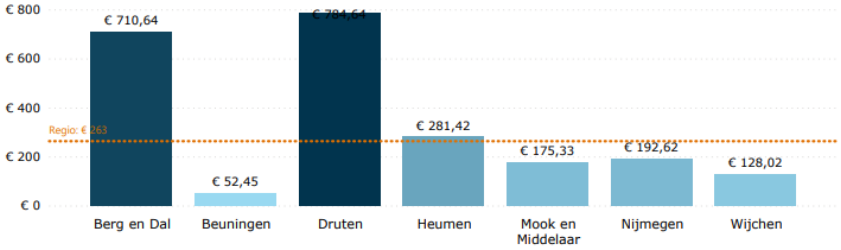
Verdeling kosten per inwoner 0 tot 18

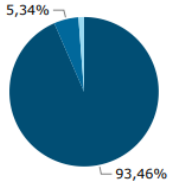
WLZ kosten per inwoner, alle leeftijdsgroepen

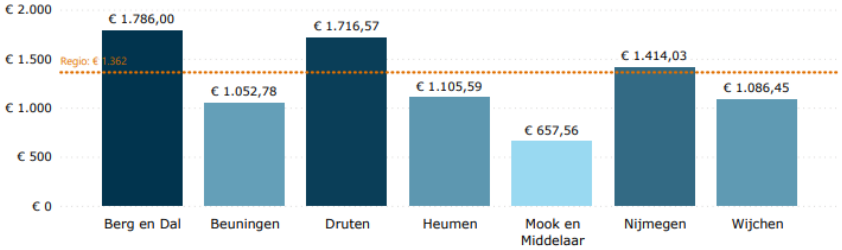
WLZ kosten per inwoner 18 tot 65 jaar

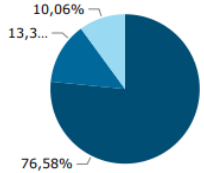
Verdeling kosten per inwoner 18 tot 65

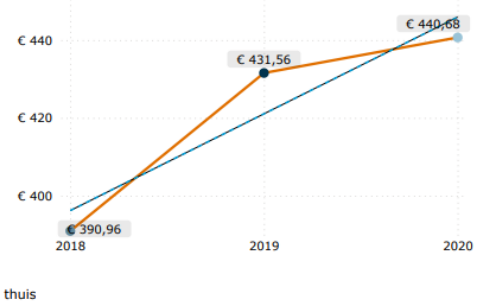
WLZ kosten per inwoner 65 jaar en ouder

Verdeling kosten per inwoner 65 jaar en ouder

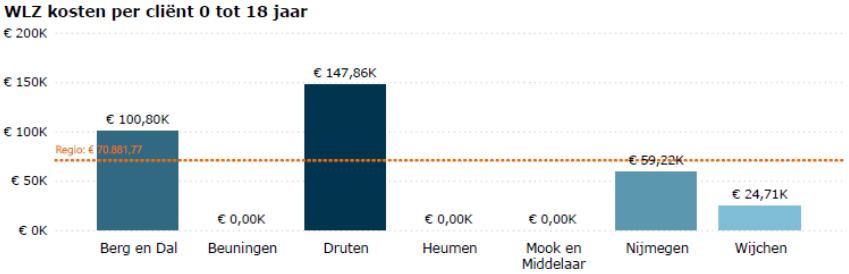
Trend WLZ kosten per inwoner zorgkantoor

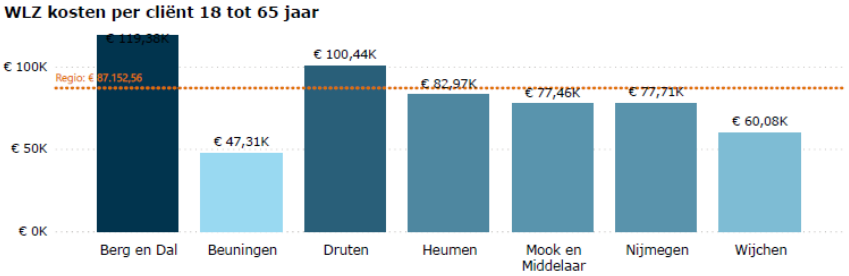

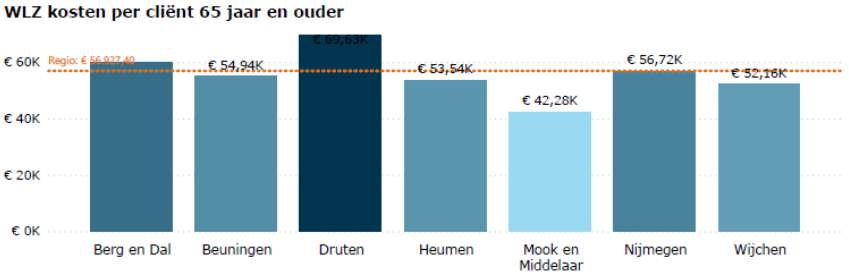
Bron: VEKTIS open data 2020

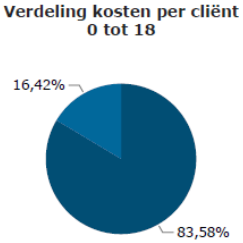
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

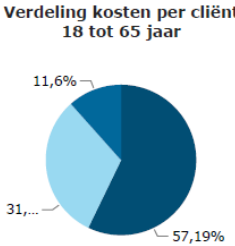
12Q. Zorgkosten: WLZ per cliënt

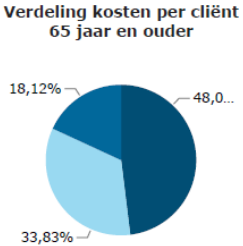

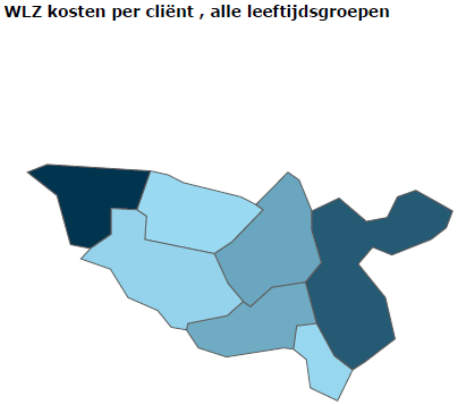

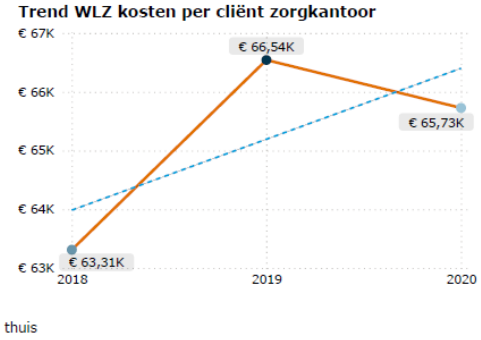

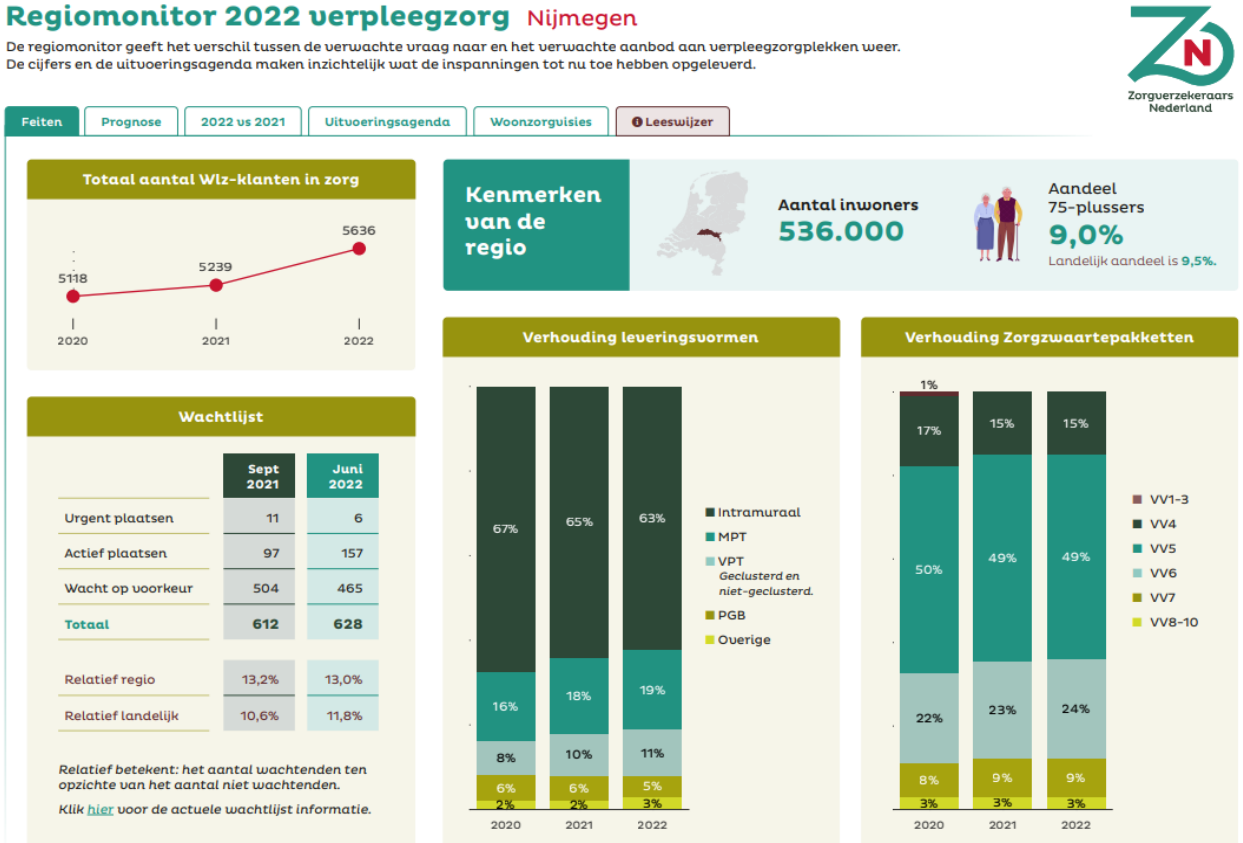

Bron: VEKTIS open data 2020

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

12R. Capaciteit en zorggebruik: WLZ

Voor meer grafieken, zie bron: Regionale capaciteitsplannen - Zorgverzekeraars Nederland (zn.nl)
Let op: data op niveau zorgkantoorregio Nijmegen

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

12S. Capaciteit en zorggebruik: WLZ

Tabel 1: Opgave 2022 capaciteitsplannen geclusterde Wlz zorg

Regio	Regionale uitbreidings-opgave (2021 t/m 2027)	Capaciteits-plannen geclusterde zorg* (2021 t/m 2027)	Verschil capa-citeitsplannen ten opzichte van uitbrei-dingsopgave**
Amstelland en De Meerlanden	412	282	-130
Amsterdam	1219	484	-735
Apeldoorn/zutphen e.o.	615	411	-204
Arnhem	1932	1478	-454
Drenthe	963	403	-560
Flevoland	536	250	-286
Friesland	1158	524	-634
Groningen	893	415	-478
Haaglanden	1241	1754	513
Kennemerland	604	727	123
Midden-Brabant	1143	194	-949
Midden-Holland	596	189	-407
Midden IJssel	310	304	-6
Nijmegen	1165	582	-583
Noord en Midden-Limburg	1256	624	-632
Noord-Holland Noord	1599	760	-839
Noordoost-Brabant	1502	406	-1096
Rotterdam	913	87	-826
't Gooi	678	748	70
Twente	1149	1082	-67
Utrecht	2287	1381	-906
Waardenland	692	834	142
West-Brabant	1810	391	-1419
Westland Schieland Delfsland	1053	227	-826
Zaanstreek-Waterland	603	373	-230
Zeeland	686	280	-406
Zuid-Holland Noord	1105	709	-396
Zuid-Hollandse Eilanden	880	482	-398
Zuid-Limburg	1535	1301	-234
Zuidoost-Brabant	1478	457	-1021
Zwolle	936	781	-155
Landelijk totaal	32951	18920	-14031

** Intramuraal en geclusterd VPT*
*** Resultaten in de regio zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle regionale partijen*

- Let op: data op niveau zorgkantoorregio Nijmegen.
- In de regiomonitor van de verschillende zorgkantoorregio's vindt de lezer de plannen van de gezamenlijke Wlz-zorgaanbieders in die regio voor de jaren 2021 tot en met 2027 (regionale uitbreidingsopgave, kolom 1).
- Het ontwikkelen van plannen voor geclusterde zorg is noodzakelijk vanwege de toenemende zorgvraag en arbeidsmarktkrapte.
- Het verschil in capaciteitsplannen ten opzichte van de uitbreidingsopgave is **-583**.
- De huidige uitbreidingsplannen zijn onvoldoende om de komende jaren alle ouderen in Nederland, die recht hebben op WLZ zorg van zorg te kunnen voorzien.

Bron: https://open.overheid.nl/documenten/ronl-b0752d3f71b42db1977b691a7a37bd92e7587e95/pdf

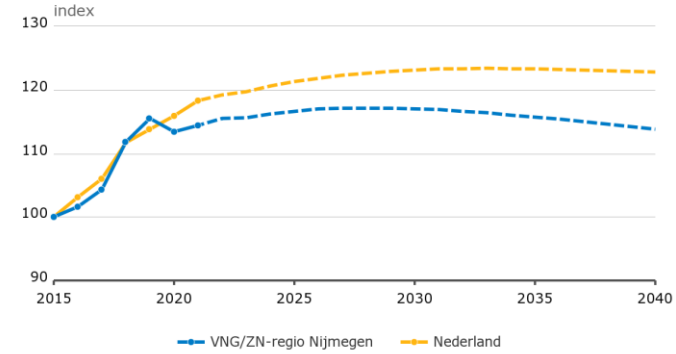

13. Gehandicaptenzorg

A. Aantal cliënten
B. Wachttijden
C. Zorgkosten
D. Capaciteit

13A. Gehandicaptenzorg – Aantal cliënten

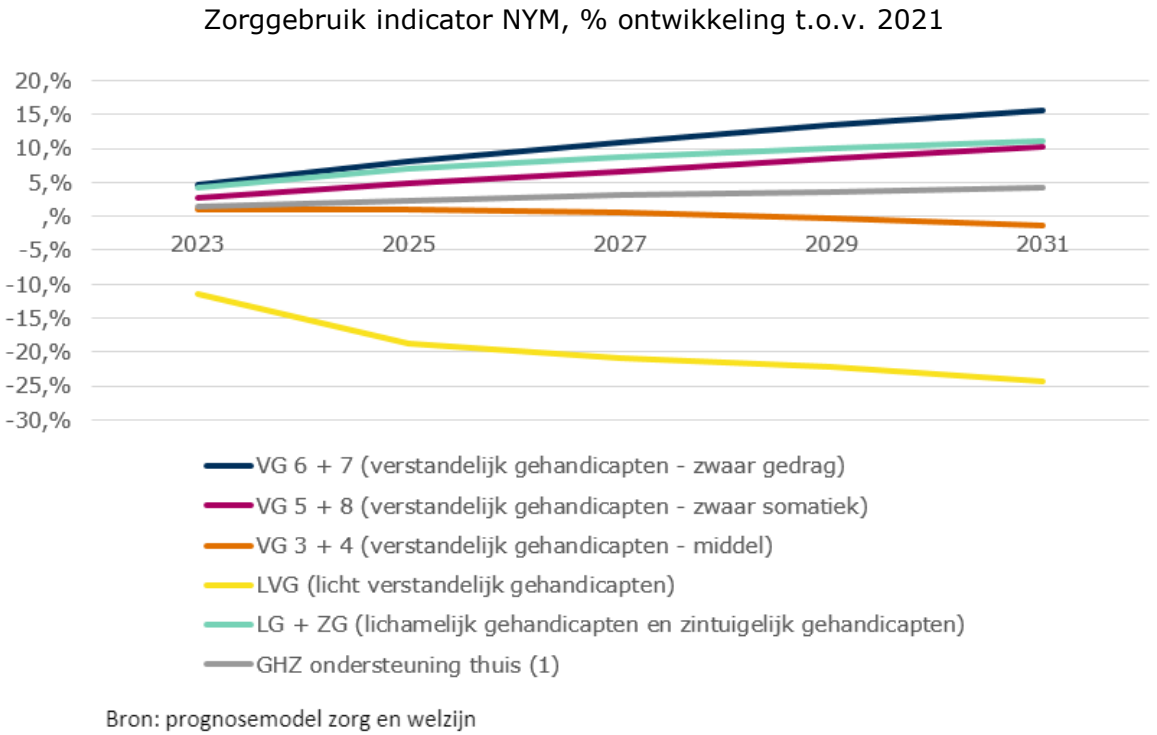
Cliënten Gehandicaptenzorg (totaal ZZP GHZ)

Bron: Registraties CAK (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

- Het aantal cliënten in de gehandicaptenzorg in de VNG/ZN-regio Nijmegen daalt van 2.160 in 2023 naar 2.130 in 2040; een minimale daling van 1,4%.
- In tegenstelling tot de daling van het aantal cliënten in de VNG/ZN-regio Nijmegen is er een lichte gemiddelde stijging in Nederland.

13A. Gehandicaptenzorg – Aantal cliënten

Bron: prognosemodel zorg en welzijn

Let op: data op niveau zorgkantoor Nijmegen.

T.o.v. 2021 stijgt de prognose VG 6 & VG 7 (zwaar gedrag) met 16,75%

T.o.v. 2021 stijgt de prognose VG5 & VG8 (zwaar somatiek) met 11,17%

13A. Gehandicaptenzorg – Aantal cliënten

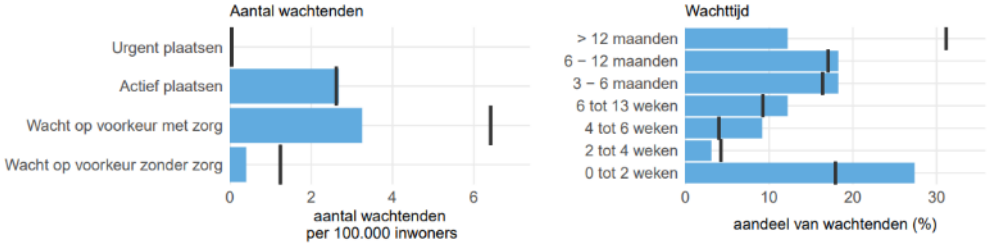
Bron: Power BI VGZ Zorgkantoor

- Let op: dat op niveau zorgkantoor Nijmegen.
- Tussen januari 2021 en mei 2023 is het aantal cliënten met en GZ indicatie in zorg gestegen van 5358 naar 5692. Dit is een stijging van 6%. Van deze cliënten ontvangen 4067 cliënten intramurale zorg in januari 2021 en 4078 intramurale zorg in mei 2023.
- De stijging van het aantal cliënten in de zorgkantoorregio Nijmegen is minder hard dan de gemiddelde stijging in VGZ gebied. Deze is in de periode tussen jan. 2021 en mei 2023 namelijk 8,8%.

13B. Gehandicaptenzorg – wachttijden

De grafieken tonen het aantal wachtenden op gehandicaptenzorg per 100.000 inwoners, in de regio en in Nederland (peildatum: juli 2022).

- Urgent plaatsen: opname is voor de cliënt op (zeer) korte termijn noodzakelijk (opnamenoodzaak).
- Actief plaatsen: opname is voor de cliënt binnen 1 of enkele maanden noodzakelijk (opnamebehoefte).
- Wacht op voorkeur: de cliënt wil opgenomen worden, maar pas als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan (opnamewens). Wachtenden op voorkeur mét zorg ontvangen thuis al wel Wlz-zorg (bijvoorbeeld met een modulair pakket thuis en/of een persoonsgebonden budget).

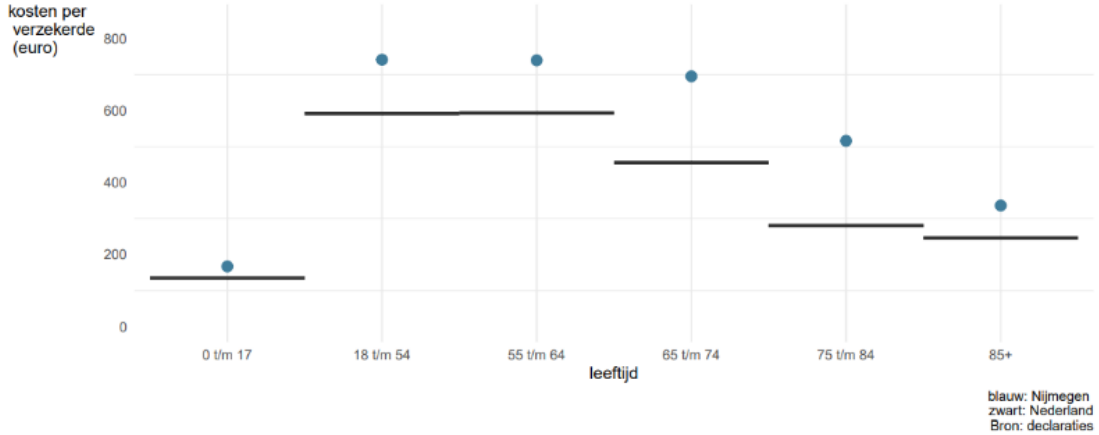

blauw: Nijmegen
zwart: Nederland
Bron: wachttijden

- Let op: data op niveau zorgkantoor Nijmegen.
- In de regio Nijmegen ligt het aantal wachtenden per 100.00 inwoners voor urgent en actief plaatsen voor gehandicaptenzorg op het landelijk gemiddelde.
- In de regio Nijmegen ligt het aantal wachtenden per 100.00 inwoners voor wachten op voorkeur mét en zonder zorg lager dan het landelijk gemiddelde.
- In de regio Nijmegen wachten bijna anderhalf keer zoveel mensen dan gemiddeld in Nederland 0 tot 2 weken op gehandicaptenzorg.

13C. Gehandicaptenzorg – Zorgkosten

De grafiek toont de gemiddelde gedeclareerde kosten in de Gehandicaptenzorg (Wet langdurige zorg) per verzekerde inwoner voor verschillende leeftijdscategorieën, in de regio en in Nederland in 2019.

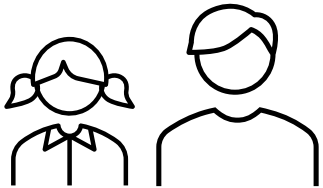
Jaartal	Nijmegen	VGZ totaal
2020	€ 74.331	€ 73.947
2021	€ 76.865	€ 76.961
2022	€ 78.730	€ 79.086

- Let op: data op niveau zorgkantoor Nijmegen.
- Voor alle leeftijdsgroepen liggen de gemiddelde kosten voor gehandicaptenzorg in de regio Nijmegen hoger dan het landelijke gemiddelde.
- In de regio Nijmegen liggen de gemiddelde kosten voor de gehandicaptenzorg op 1 januari 2023 op € 269 per dag. Dit ligt hoger dan het VGZ-gemiddelde van € 252 per cliënt per dag. Dit geeft een ander beeld dan in de jaren 2020 t/m 2022.
- De kostenontwikkeling per cliënt in Nijmegen per jaar laat een stijging zien van 3,4% in 2021 en 2,4% in 2022. Daarmee stijgen de kosten in Nijmegen minder hard dan VGZ totaal.

13D. Gehandicaptenzorg| Capaciteit

Op dit moment is er geen goede landelijk beschikbare data om de (toekomstige) capaciteit inzichtelijk te maken.

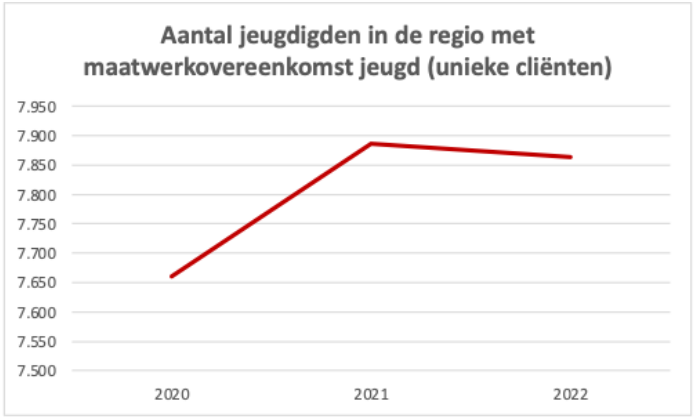
Dit is echter wel een belangrijk item om de mismatch tussen vraag en aanbod inzichtelijk te kunnen maken. Nadere data-analyse is nodig.

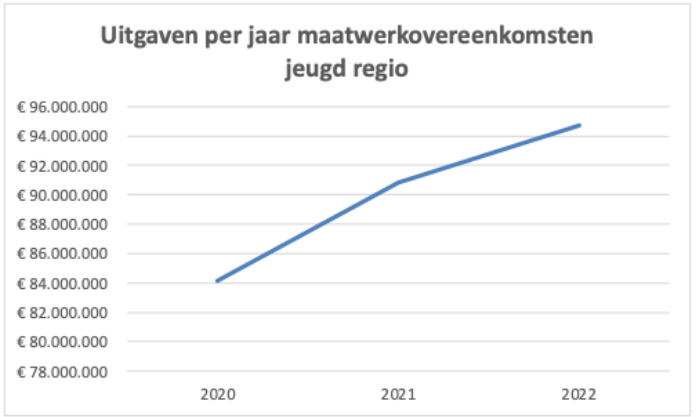

14. Jeugdwet en Wmo

A. Jeugdwet – aantal cliënten en kosten
B. Jeugdwet – aantal cliënten per zorgsoort
C. Jeugdwet – totaal gerealiseerde jeugdzorgkosten
D. Wmo – aantal unieke cliënten maatwerkvoorzieningen
E. Wmo – uitgaven
F. Wmo – voorspelling Wmo gebruikers
G. Wmo – toegang beschermd wonen
H. Wmo – centrale toegang Maatschappelijke opvang

14A. Jeugdwet – aantal cliënten en kosten

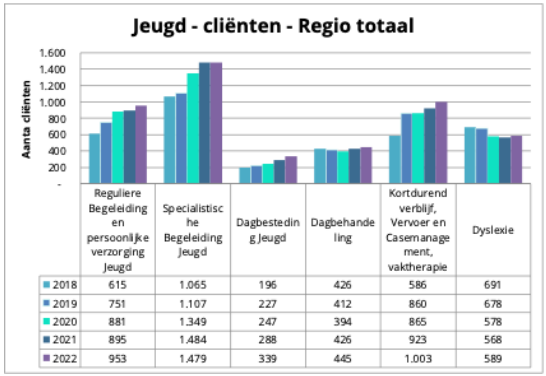

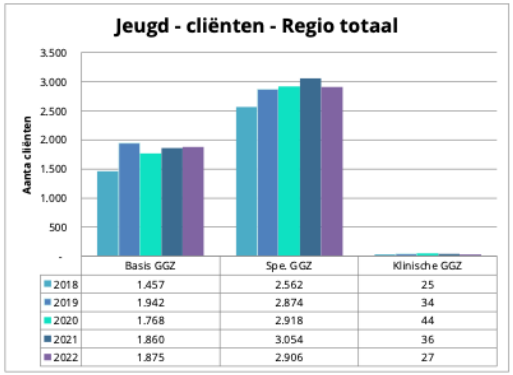
- De vraag naar hulp onder jeugdigen neemt de afgelopen jaren toe. Met name in de JGGZ stijgt de vraag.
- Daarbij stijgen de kosten die gemaakt worden in het kader van de jeugdwet ook. Het aantal complexe casussen in de jeugdzorg stijgt, waardoor de kosten per cliënt stijgen.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

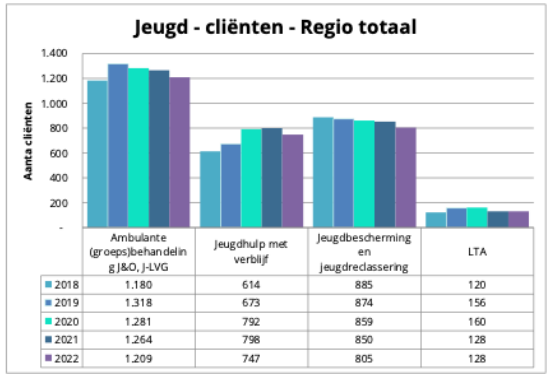
14B. Jeugdwet – aantal cliënten per zorgsoort

	Reguliere Begeleiding en persoonlijke verzorging Jeugd	Specialistische Begeleiding Jeugd	Dagbesteding Jeugd	Dagbehandeling	Kortdurend verblijf, Vervoer en Casemanagement, vaktherapie	Dyslexie
2018	615	1.065	196	426	586	691
2019	751	1.107	227	412	860	678
2020	881	1.349	247	394	865	578
2021	895	1.484	288	426	923	568
2022	953	1.479	339	445	1.003	589

	Basis GGZ	Spe. GGZ	Klinische GGZ
2018	1.457	2.562	25
2019	1.942	2.874	34
2020	1.768	2.918	44
2021	1.860	3.054	36
2022	1.875	2.906	27

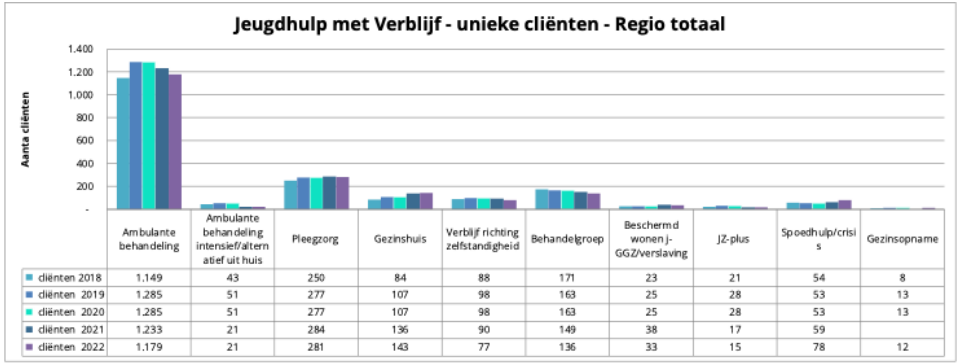

	Ambulante (groeps)behandeling J&O, J-LVG	Jeugdhulp met verblijf	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	LTA
2018	1.180	614	885	120
2019	1.318	673	874	156
2020	1.281	792	859	160
2021	1.264	798	850	128
2022	1.209	747	805	128

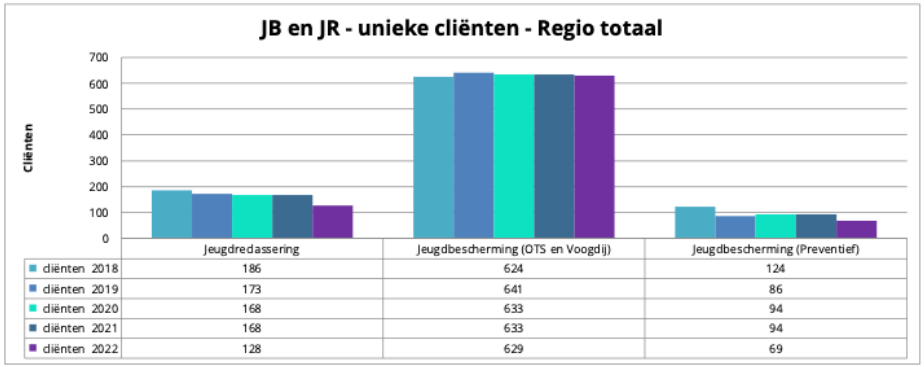
- Vraag naar hulp onder jeugdigen neemt toe. Vooral in specialistische begeleiding Jeugd en de JGGZ groeit de vraag naar hulp.
- We zien een stijging in het aantal cliënten en in de kosten specialistische begeleiding. De ontwikkeling van deze zorg verschilt per gemeente.
- In tegenstelling tot de afgelopen jaren zien we in 2022 het aantal cliënten in de JGGZ niet of nauwelijks stijgen. Dit heeft niets met een verminderde vraag te maken maar alles met de arbeidsmarktkrapte en wachtlijsten bij de aanbieders. De kosten stijgen wel omdat de complexiteit van de casussen toeneemt en dus meer behandelinzet per cliënt nodig is.
- Inmiddels is de hulpvraag zó sterk gestegen dat het JGGZ-stelsel verstopt is geraakt: lange wachttijden (soms meer dan een half jaar), meer crisissituaties en geen geschikte vervolgplek na behandeling. Personeelsgebrek versterkt de druk op de sector. We krijgen steeds vaker van aanbieders het signaal dat zij een cliëntenstop instellen om de wachttijd niet nóg verder te laten oplopen.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

14B. Jeugdwet – aantal cliënten per zorgsoort

	Ambulante behandeling	Ambulante behandeling intensief/altern atief uit huis	Pleegzorg	Gezinshuis	Verblijf richting zelfstandigheid	Behandelgroep	Beschermd wonen j-GGZ/verslaving	JZ-plus	Spoedhulp/crisis	Gezinsopname
cliënten 2018	1.149	43	250	84	88	171	23	21	54	8
cliënten 2019	1.285	51	277	107	98	163	25	28	53	13
cliënten 2020	1.285	51	277	107	98	163	25	28	53	13
cliënten 2021	1.233	21	284	136	90	149	38	17	59	
cliënten 2022	1.179	21	281	143	77	136	33	15	78	12

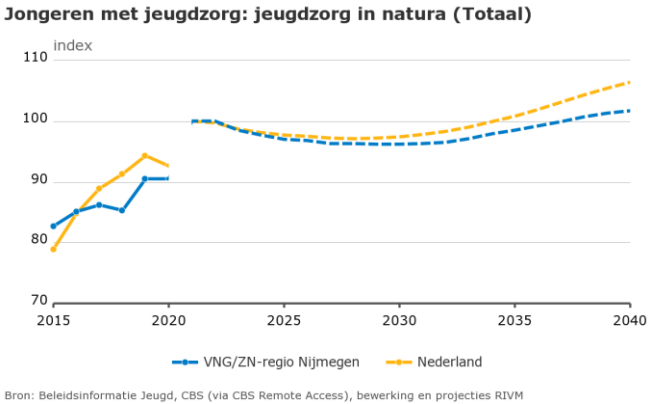

	Jeugdreclassering	Jeugdbescherming (OTS en Voogdij)	Jeugdbescherming (Preventief)
cliënten 2018	186	624	124
cliënten 2019	173	641	86
cliënten 2020	168	633	94
cliënten 2021	168	633	94
cliënten 2022	128	629	69

- Jeugdhulp met verblijf is opgedeeld in ambulante (intensive) behandeling en verblijfsvormen. Bij ambulante behandeling zien we een stijging van de kosten per cliënt. Er is sprake van een toename aan complexe problematiek bij ambulante behandeling, waardoor de intensiteit van behandeling en daarmee de kosten per cliënt stijgen. Het totaal aantal jeugdigen in verblijf is in 2022 gedaald ten opzichte van 2021. In 2022 zijn minder nieuwe jeugdigen in verblijf geplaatst dan in 2021, een daling van nieuw geplaatste jeugdigen van ongeveer 19%. Dit lijkt het resultaat van verschillende inspanningen om waar mogelijk verblijf te voorkomen, onder andere door de inzet van het InVerbindingsTeam (IVT) met JIM en MST.
- Zowel het aantal cliënten als de kosten voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering zijn al jaren redelijk stabiel. De positieve effecten die we van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming (GVJB) verwachten (verminderde instroom), zien we voorzichtig terug in de cijfers. Het grootste knelpunt voor de GI's is het enorme personeels gebrek en de werkdruk/caseload.
  Dit speelt in meer of mindere mate bij alle GI's. Als het niet lukt om vacatures in te vullen, krijgen gezinnen niet of niet tijdig een jeugdbeschermer toegewezen. Dit vormt een potentieel risico voor de veiligheid van de betrokken kinderen.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

14B. Jeugdwet – aantal cliënten per zorgsoort

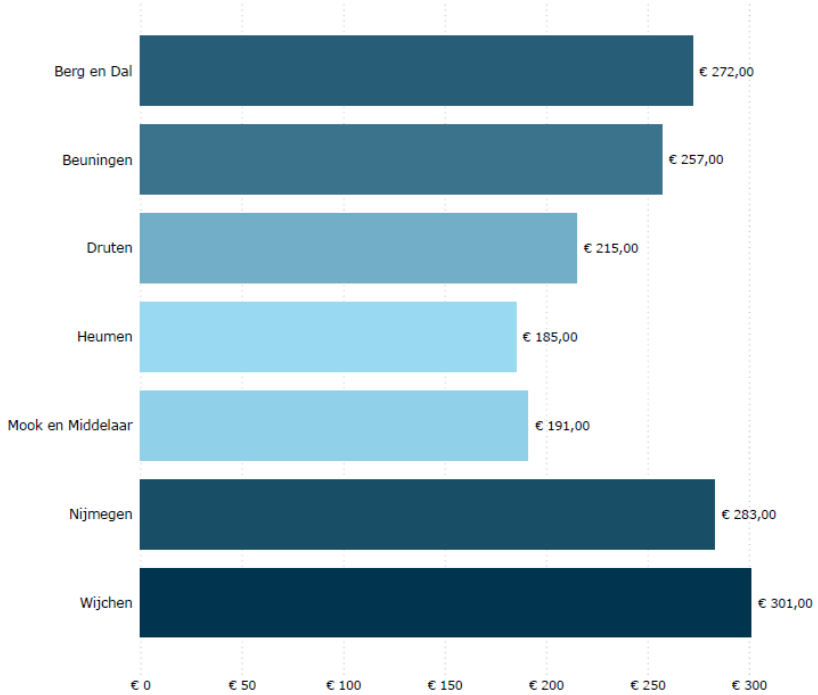

Bron: Beleidsinformatie Jeugd, CBS (via CBS Remote Access), bewerking en projecties RIVM

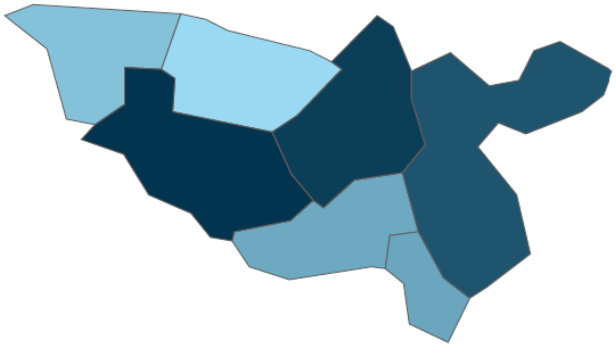
- De grafiek toont het aantal jongeren met jeugdhulp in natura. Met ingang van 2021 is er een forse toename van jeugdhulpaanbieders, die jeugdhulptrajecten rapporteren. Hierdoor zijn de cijfers voor het jaar 2021 niet goed te vergelijken met de cijfers van 2020. Ook over de eerdere jaren (2015 t/m 2020) is de trend niet volledig veroorzaakt door groei in het aantal jeugdhulptrajecten maar ook door bijvoorbeeld betere aanlevering van data vanuit gemeenten en een verandering in de berekenwijze
- Het aantal jeugdhulptrajecten in de regio Nijmegen zal in de periode tot 2028 licht dalen en daarna tot 2040 stijgen met 8,9%.
- De trend in de regio Nijmegen is licht hoger dan de gemiddelde trend in Nederland.

14C. Jeugdwet – kosten

Totaal gerealiseerde jeugdzorg kosten per 1000 inwoners in 2020

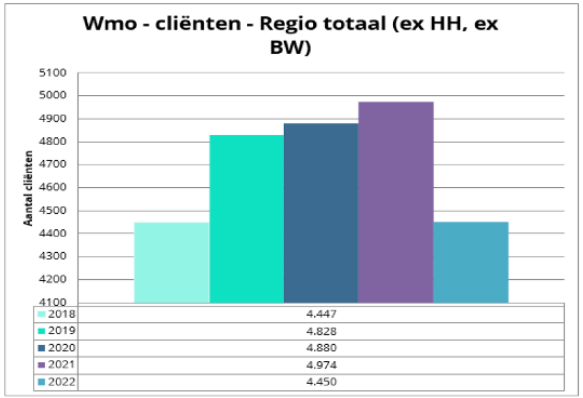

Bron: CBS 2020

- De totaal gerealiseerde jeugdzorgkosten verschillen per gemeente. In gemeente Wijchen zijn de kosten het hoogst (€301,00 per 1000 inwoners in 2020), in gemeente Heumen het laagst (€185,00).
- Kosten voor jeugdzorg zijn afhankelijk van aantal cliënten per gemeente en duur van het traject. Dit verschilt per gemeente.

14D. Wmo – aantal unieke cliënten maatwerkvoorzieningen

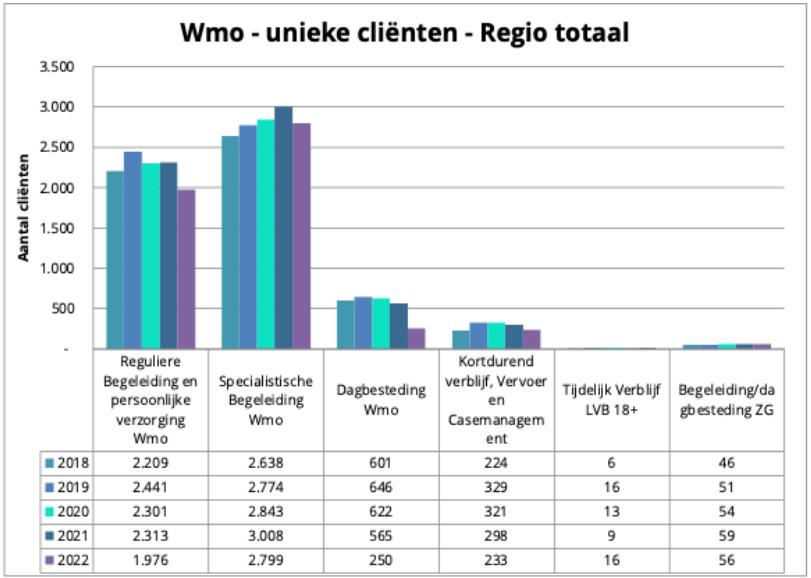
- De tabel betreft Reguliere Begeleiding en persoonlijke verzorging Wmo, Specialistische Begeleiding Wmo, Dagbesteding Wmo, Kortdurend verblijf, Vervoer en Casemanagement, Tijdelijk Verblijf LVB 18+, Begeleiding/dagbesteding ZG. Beschermd Wonen is nog niet opgenomen, omdat deze cliënten afkomstig zijn uit zowel regio Rivierenland als regio Nijmegen. Dit kan niet goed gescheiden worden in de data.

- Vanaf 2022 is er een daling te zien vanwege:
  - Per medio 2021 worden volwassen inwoners met dagbesteding uit Nijmegen en Berg en Dal niet meer geregistreerd (indicatievrij) en zijn niet meer zichtbaar in de data.
  - Ouderen met dagbesteding vallen bij alle gemeenten buiten de data omdat deze dagbesteding middels subsidie verloopt (indicatievrij).
  - Per 2022 zijn de Buurtteams in Nijmegen gestart die de begeleiding grotendeels zelf doen (indicatievrij). Een groot deel van de cliënten met begeleiding is daardoor per 2022 niet meer zichtbaar in de data. Dit veroorzaakt een daling in het aantal unieke cliënten met een maatwerkvoorziening.
  - Hulp bij het huishouden wordt sinds 2021 regionaal gemonitord. Deze cliënten worden niet meegenomen in deze tabel.

- Dit effect is in de volgende sheets ook terug te zien.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

14D. Wmo – aantal unieke cliënten maatwerkvoorzieningen

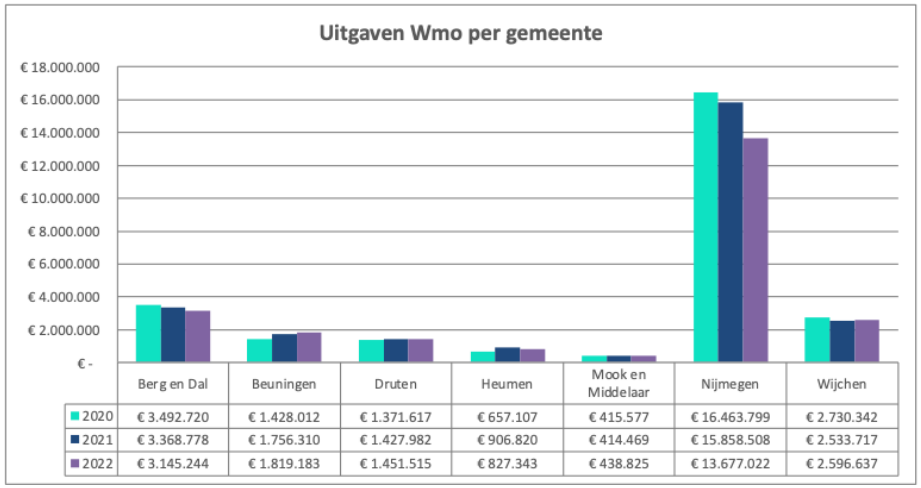
	Reguliere Begeleiding en persoonlijke verzorging Wmo	Specialistische Begeleiding Wmo	Dagbesteding Wmo	Kortdurend verblijf, Vervoer en Casemanagement	Tijdelijk Verblijf LVB 18+	Begeleiding/dagbesteding ZG
2018	2.209	2.638	601	224	6	46
2019	2.441	2.774	646	329	16	51
2020	2.301	2.843	622	321	13	54
2021	2.313	3.008	565	298	9	59
2022	1.976	2.799	250	233	16	56

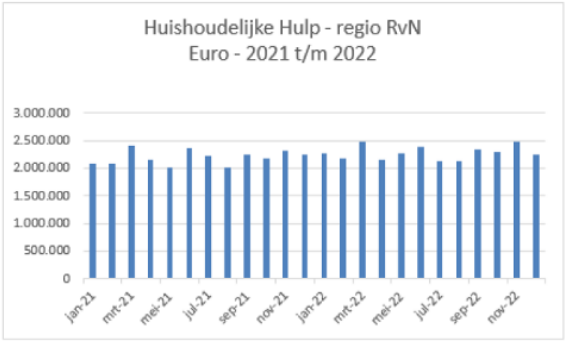
- De vraag naar Wmo ondersteuning neemt toe, mede vanwege de extramuralisering en ambulantisering van de zorg.
- Daarnaast neemt ook de vraag naar Hulp bij het huishouden neemt toe. Met name oudere inwoners maken hier gebruik van. Vanwege de vergrijzing is de verwachting dat dit blijft toenemen.
- Voor verklaring van de afname cliënten zie vorige sheet.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

14E. Wmo – uitgaven

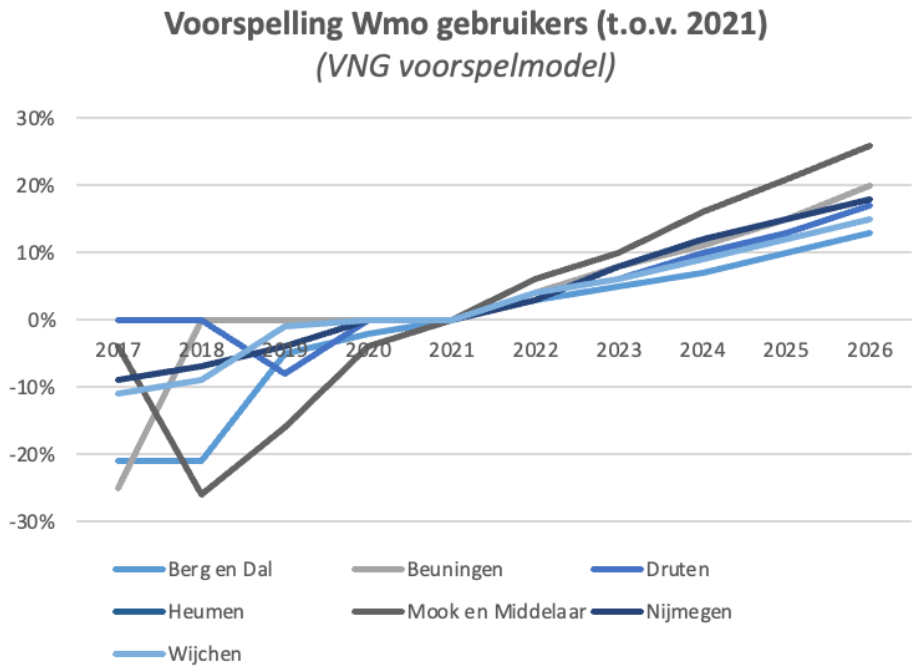
	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Mook en Middelaar	Nijmegen	Wijchen
2020	€ 3.492.720	€ 1.428.012	€ 1.371.617	€ 657.107	€ 415.577	€ 16.463.799	€ 2.730.342
2021	€ 3.368.778	€ 1.756.310	€ 1.427.982	€ 906.820	€ 414.469	€ 15.858.508	€ 2.533.717
2022	€ 3.145.244	€ 1.819.183	€ 1.451.515	€ 827.343	€ 438.825	€ 13.677.022	€ 2.596.637

- De grafiek met uitgaven betreft alleen Wmo-maatwerkvoorzieningen en geeft geen volledig beeld over de daadwerkelijke kosten op de Wmo.
- De ontwikkeling in de Wmo-uitgaven op de maatwerkvoorzieningen verschilt per gemeente. De daling op de uitgaven wordt veroorzaakt doordat verschillende vormen van maatwerkvoorzieningen in 2021 en/of 2022 geheel of gedeeltelijk getransformeerd zijn naar beschikkingsvrije voorzieningen. Deze worden niet meer in de data meegenomen. Zie voor verklaring sheet X
- De uitgaven op Hulp bij het huishouden zijn na een forse stijging in 2019 nu redelijk constant. Opvallend is dat de vraag naar huishoudelijke hulp wel is gestegen. Door tekorten op de arbeidsmarkt kan niet worden voldaan aan deze vraag, waardoor de kosten (nog) niet meestijgen. Het aantal eenheden geleverde zorg is niet meegegroeid met het aantal unieke cliënten.

Voor het regiobeeld is gebruik gemaakt van data van het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB) en niet van de landelijke data omdat niet alle gemeenten de data over de Wmo aanleveren, waardoor hieruit geen betrouwbare cumulatie op regio is te geven.

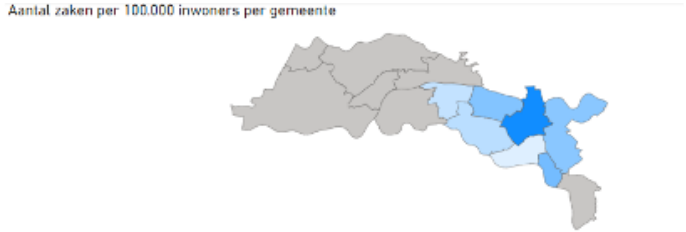
14F. Wmo – voorspelling Wmo gebruikers

- Gekeken naar de voorspelling van het aantal Wmo gebruikers ten opzichte van 2021, zien we een stijgende lijn voor alle gemeenten in Regio Rijk van Nijmegen.
- De verklaring hiervoor zit voor een groot deel in vergrijzing: naar mate men ouder wordt, neemt het beroep op Wmo toe. Onder andere door inzet van huishoudelijke hulp.

Bron: VNG voorspel model (https://wmovoorspelmodel.vng.nl/)

14G. Wmo – toegang beschermd wonen

- In 2022 zagen we bij GGD Gelderland Zuid 297 aanmeldingen voor Toegang Beschermd wonen.
- In datzelfde jaar zijn er 201 dossiers (69%) met een positief advies afgesloten, waarbij voor iets meer dan de helft van de cliënten een advies voor Beschermd Thuis is voorgeschreven.
- Als we naar de trends over de afgelopen 4 jaren kijken, zien we een stijging in absoluut aantal nieuwe meldingen vanaf 2020.

Nieuwe meldingen per gemeente

Aangevraagde Indicatie Gemeente	Total Absoluut aantal	Relatief per 100.000 inwoners
Nijmegen	228	152,06
Mook en Middelaar	6	89,21
Beuningen	17	79,39
Berg en Dal	22	75,27
Wijchen	15	44,56
Druten	6	38,43
Heumen	3	21,51
Total	297	109,78

Soort advies	PGB	ZIN	Totaal
Beschermd Wonen		99	**99**
Beschermd Thuis	39	63	**102**
Totaal	**39**	**162**	**201**

Trends in aantal nieuwe meldingen TBW

Gemeente	2019	2020	2021	2022
Rijk van Nijmegen	**263**	**230**	**251**	**297**
Nijmegen	213	170	192	228
Mook en Middelaar	1	5	2	6
Beuningen	7	9	8	17
Berg en Dal	20	16	21	22
Wijchen	12	21	16	15
Druten	6	6	8	6
Heumen	4	3	4	3

Bron: Cijfers GGD

14H. Wmo – centrale toegang Maatschappelijke Opvang

Aanmeldingen per voorziening voor eerste opvang	Aantal	Waarvan passant
De Aanvang	163	15
MFC	57	14
NuNN	61	17
Vince	60	13
Tweede huis	5	0
Winteropvang	212	104
Totaal	**558**	**163**

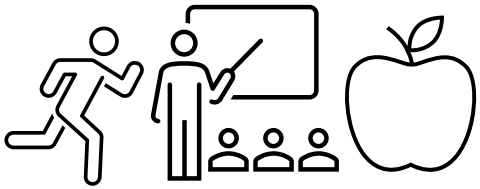
Resultaat eerste onderzoek

	Aantal
Consultatie en advies/verwijzen	2%
Eerste opvang MO (algemene voorziening)	66%
Geen vervolg/uit beeld/geen reactie	1%
Kansrijkheid/warme overdracht naar andere regio	6%
Maatwerkvoorziening MO	16%
Niet rechthebbend voor eerste opvang	6%
Overig	1%
Proces TBW opstarten	2%
Total	**100%**

- Cijfers beslaan de opvanglocaties in Rijk van Nijmegen, de cliënten komen ook van buiten deze regio.
- Bij de verschillende Maatschappelijke Opvanglocaties in Rijk van Nijmegen (de Aanvang, MFC, NuNN, Tweede Huis, Vince en de winteropvang) telde de Centrale Toegang in 2022 een totaal van 558 meldingen.
- Een onderzoeksgesprek is vervolgens met 390 clienten gevoerd. Bij tweederde van deze onderzoeken bleef het advies een verblijf in de eerste opvang. Voor 2% werd het proces Toegang Beschermd Wonen opgestart, 6% werd op basis van kansrijkheid overgedragen naar een andere regio en 16% kreeg een advies voor Maatwerkvoorziening Maatschappelijke Opvang.

Bron: Cijfers GGD

15. Preventie

A. Kansenongelijkheid
B. Leefstijl
C. Vitaal ouder worden
D. Druk op dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen
E. Mentale gezondheid

Ten aanzien van preventie worden een vijftal relevante knelpunten onderscheiden in de regio op het gebied van toegankelijkheid en/of zorggebruik.

15A. Kansenongelijkheid

- De regio Nijmegen is relatief gezien een iets minder welvarende regio vergeleken met het landelijke gemiddelde.
- Mentale gezondheid en leefstijl kunnen indicatoren zijn voor intergenerationele armoedeproblematieken die niet met zorg op te lossen zijn máár wel een zorgvraag veroorzaken. Het zoeken, vinden en oplossen van deze armoedeproblematieken zou een preventieve oplossing zijn voor deze zorgvraag. Omdat deze armoedeproblematieken er wel als zorgvragen uitzien (leefstijlproblemen en mentale klachten), ligt de oplossing in de samenwerking tussen medisch domein en sociaal domein.
- Vanuit de zorg wordt nauwelijks doorverwezen naar de mogelijkheden die de wijk (veelal vrij toegankelijk / indicatieloos biedt), terwijl dit veel kan doen in het ontlasten van de zorg. Mensen in armoede doen bijvoorbeeld vaker een beroep op de huisartsenpraktijk vanwege de hoge chronische stress die zij ervaren, terwijl doorverwijzen naar financiële hulpverlening voor veel huisartsen nog niet gebruikelijk is. Maar denk ook aan, het gebruik maken van beweegaanbod (zoals wandelroutes, wandelclubs in de wijk), ontmoetingsplekken (buurtcentra bijvoorbeeld) ter voorkoming van eenzaamheid en versterking van het sociale netwerk, doorverwijzing naar leefstijlcoaches / GLIs en stoppen met roken aanbod. Doorverwijzing naar dit soort laagdrempelig aanbod, is goedkoper en effectiever dan duurdere zorg, dichtbij mensen (in hun eigen leefomgeving) en kan daarmee mensen met gezondheidsachterstanden goed bereiken.

15B. Leefstijl

- Steeds meer mensen lijden aan klachten en aandoeningen zoals: overgewicht, prikkelbare darm syndroom, pijnklachten, moeheid, slapeloosheid, suikerziekte en hoge bloeddruk. Nederlanders worden ouder én ongezonder.
- De afgelopen jaren is de levensverwachting toegenomen, maar het aantal jaren dat iemand in goede gezondheid (zonder chronische ziekte) leeft is juist afgenomen. Ook in onze regio neemt het percentage personen met overgewicht sterk toe en sporten mensen minder naarmate ze ouder (dan 34) worden. Bovendien is het aantal gezonde levensjaren bij laag sociaal economische klassen nog veel lager.
- Chronische ziekten, zoals diabetes type 2, hart- en vaatziekten en kanker, veroorzaken de meerderheid van de ziektelast in Nederland. De helft van deze chronische ziekten is te herleiden naar een ongezonde leefstijl.
- Bij mensen met obesitas, die slechts een paar procent in gewicht kwijtraken door leefstijlinterventie, gaat het immuunsysteem op meerdere fronten al beter werken. Naast gewichtsafname kan verbetering van andere leefstijlfactoren ook het immuunsysteem versterken. Daartegenover staat dat een gezonde leefstijl zorgt voor [1] een milder beloop van ziektes, [2] primaire en secundaire preventie van chronische aandoeningen, [3] een beter herstel van behandelingen zoals bv. een operatie en [4] een verhoogde weerstand tegen infecties en betere wondgenezing.

15B. Vitaal ouder worden

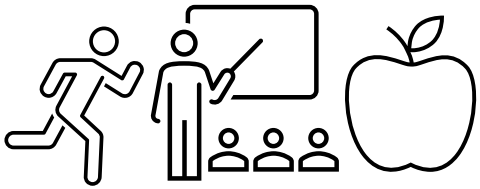
- Specifiek in de regio Rijk van Nijmegen zien we demografische druk in de regio Nijmegen neemt in de periode 2023 – 2040 toe van 64,7% naar 80,9%. Dit betekent dat in 2040 grofweg 1 op de 5 inwoners van de regio behoort tot de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van waaruit veelal mantelzorg geleverd wordt of kan worden. Ook zien we dat het percentage inwoners van 20 jaar en ouder dat regie over het eigen leven heeft, een dalende trend kent.
- Dit zijn negatieve ontwikkelingen met het oog op de toegankelijkheid van zorg en de zorgconsumptie.
  - Wanneer mensen namelijk in staat zijn om voor zichzelf te zorgen en hun dagelijkse activiteiten zelfstandig uit te voeren, hebben ze minder behoefte aan professionele medische zorg of ondersteuning. Ze zijn bijvoorbeeld in staat om zelfstandig om te gaan met milde gezondheidsproblemen of maken gebruik van informele zorgbronnen, zoals familie of vrienden, in plaats van professionele zorg.
  - Aan de andere kant kan een verminderde zelfredzaamheid leiden tot een toename van het zorggebruik. Mensen die moeite hebben met zelfzorgtaken of dagelijkse activiteiten hebben eerder behoefte aan professionele medische zorg, thuiszorgdiensten, of opname in een zorginstelling. Ze hebben (eerder) ondersteuning nodig bij het beheren van hun gezondheid en het uitvoeren van essentiële taken, wat kan leiden tot een hoger gebruik van zorgdiensten.

15D. Druk op dagelijks leven bij jeugd

- Zo'n twintig jaar geleden had 1 op de 27 kinderen een vorm van jeugdhulp. Tegenwoordig is dat getal landelijk 1 op de 7. Dit terwijl er geen enkel vorm van bewijs is dat de jeugd van toen het beter heeft dan de jeugd van toen.
- Het lijkt er eerder op dat we – als samenleving – in de tijd steeds meer eisen zijn gaan stellen aan onze jeugd.
  De toename in zorggebruik komt met name door psychische en psychosociale problemen. De druk op het dagelijks leven bij de jeugd is groot, zowel de druk die de omgeving ze oplegt maar ook de druk die ze zichzelf opleggen is groot.
- Opgroeien in een prestatiemaatschappij gaat gepaard met stress hetgeen zorgt voor allerlei problemen, waaronder een stijgende zorgconsumptie, een groeiende afhankelijkheid van zorg en (daarmee samenhangend) een dalende zelfredzaamheid.
- Ook in onze regio ervaart grofweg de helft van de jeugd vaak prestatiedruk en vaak tot heel vaak stress. Dit leidt tot stijgende (jeugd)zorgconsumptie, terwijl zorg niet de oplossing is voor alles wat nu een probleem genoemd wordt.

15D. Mentale gezondheid

- Bij alle voorgaande thema's [1] kansenongelijkheid, [2] leefstijl, [3] vitaal ouder worden en [4] druk op dagelijks leven bij jeugd speelt mentale gezondheid een rol. Armoede en kansenongelijkheid hangen nauw met elkaar samen. Bij kansenongelijkheid ontstaat stress vanuit armoedeproblematiek waar het hele gezin last van heeft en waarbinnen opgroeien een extra uitdaging is. Armoede zorgt niet automatisch tot problemen op de lange termijn. Maar als armoede langdurig is en samengaat met minder beschermende factoren en meer risicofactoren, is de kans op ontwikkelingsproblemen van kinderen groter (Hermanns e.a., 2005; Ince e.a., 2018).
- Uit steeds meer onderzoek blijkt dat een gezonde leefstijl mentale klachten vermindert en het herstel bevordert. De positieve effecten van bewegen zijn onmiskenbaar aangetoond. Bewegen draagt bij aan een langer en gezonder leven, onder meer door verminderde kansen op obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten. Naast deze fysieke effecten hebben sport en bewegen ook mentale effecten. Zo zitten mensen vaak lekkerder in hun vel en is er meer geloof in eigen kunnen na het bewegen. Ook hebben mensen met een ongezonde leefstijl twee keer zo vaak een stemmingsstoornis als mensen met een gezonde leefstijl. Ook hangt een ongezonde leefstijl sterk samen met drugsafhankelijkheid, alcoholmisbruik en sociale fobieën (bron: Trimbos instituut).
- Bij het vitaal ouder worden speelt eenzaamheid en daarmee samenhangende psychische problemen een grotere rol. Hierbij geldt dat de aanwezigheid van een sociaal netwerk en de afwezigheid van eenzaamheid ondersteuning, informele zorg of mantelzorg mogelijk en makkelijker maakt.
- Als laatste de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen. Al meer dan 1 op de 5 jongeren van de regio Rijk van Nijmegen ervaart naar eigen zeggen heel vaak stress en meer dan 2 op de 5 van de inwoners tussen de 18 en 34 kampt met eenzaamheid. Vanzelfsprekend is er hierdoor een toename van het GGZ-gebruik. Naast het versterken van het kind zelf (door bijvoorbeeld de mentale weerbaarheid te vergroten) is het ook van belang om aandacht te hebben voor omgevingsfactoren zoals kansengelijkheid in het onderwijs, ongunstige woonomstandigheden, laaggeletterdheid, armoede en schulden, prestatiedruk, en druk door gebrek aan sociale steun.

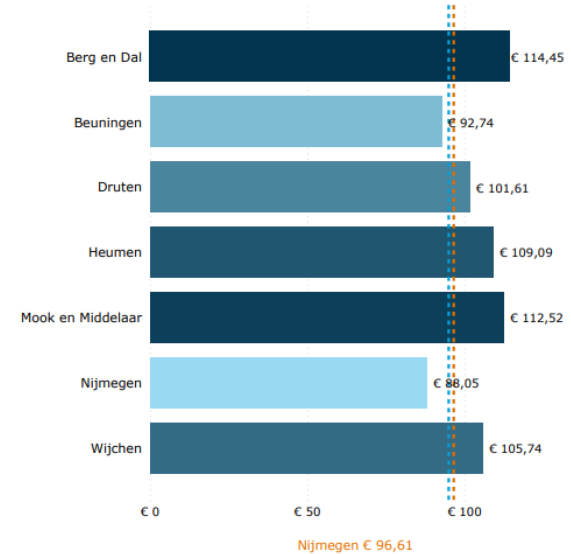

16. Zorgkosten overig

A. Hulpmiddelen
B. Paramedische zorg fysiotherapie
C. Paramedische zorg overig
D. Mondzorg
E. Farmacie
F. Ziekenvervoer zittend
G. Grensoverschrijdende zorg
H. Ziekenvervoer liggend
I. Eerstelijns ondersteuning
J. Overige zorgkosten

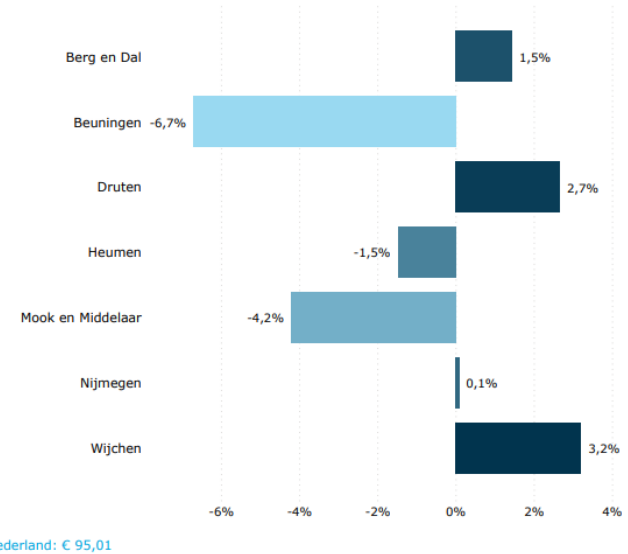
16A. Zorgkosten: hulpmiddelen

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

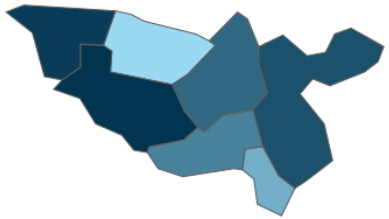

Nijmegen € 96,61

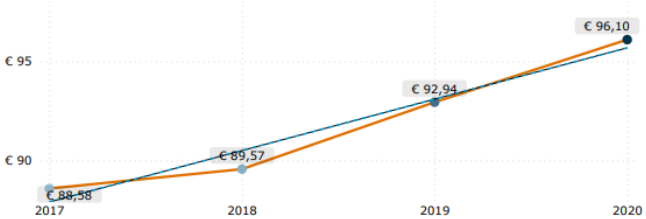
Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Nederland: € 95,01

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

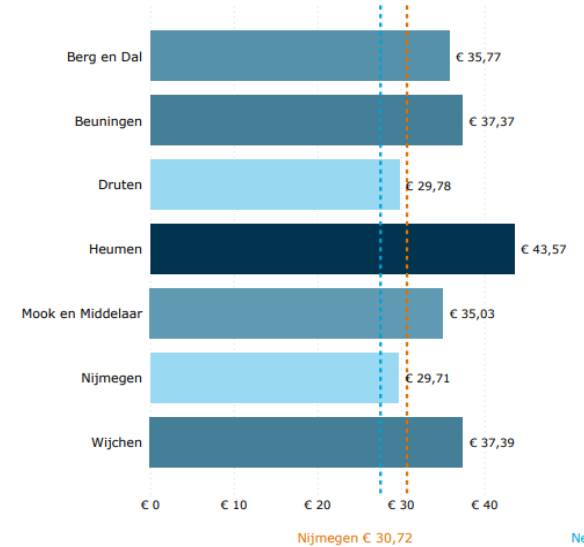

*Bron: VEKTIS open data 2020, Hulpmiddelen, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

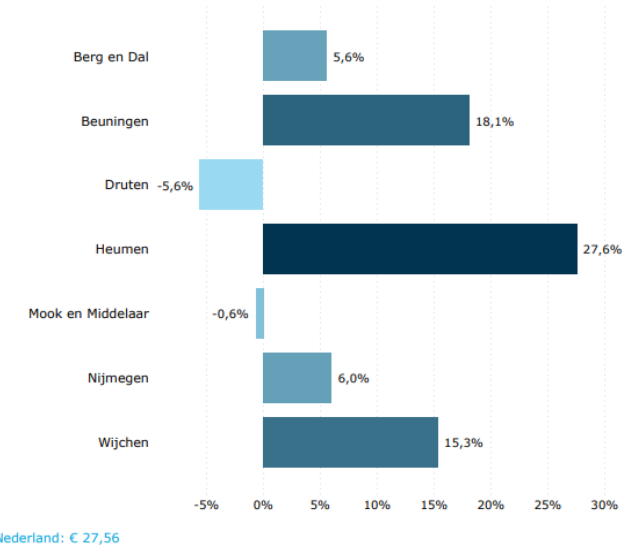
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

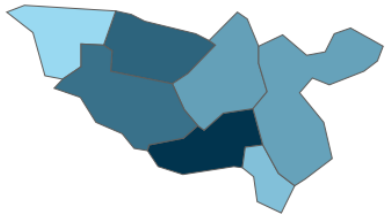
16B. Zorgkosten: paramedische zorg fysiotherapie

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

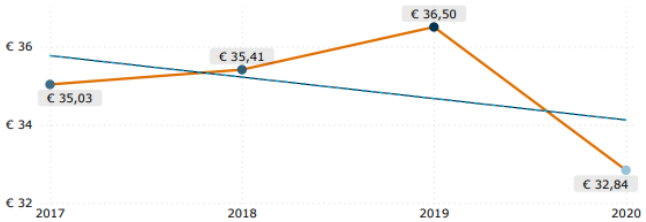

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

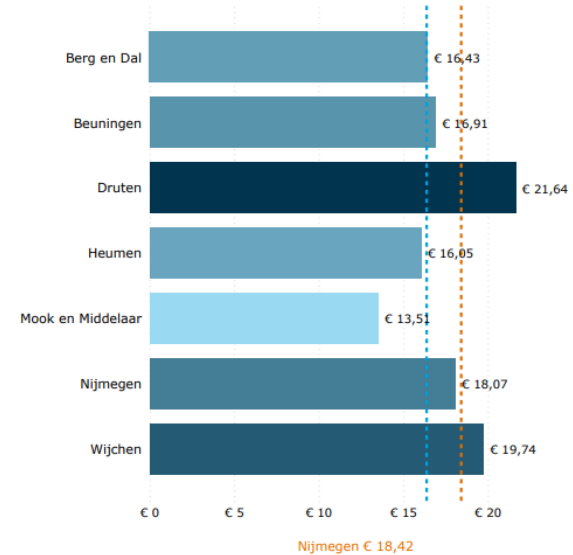

*Bron: VEKTIS open data 2020, Paramedische zorg fysiotherapie, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

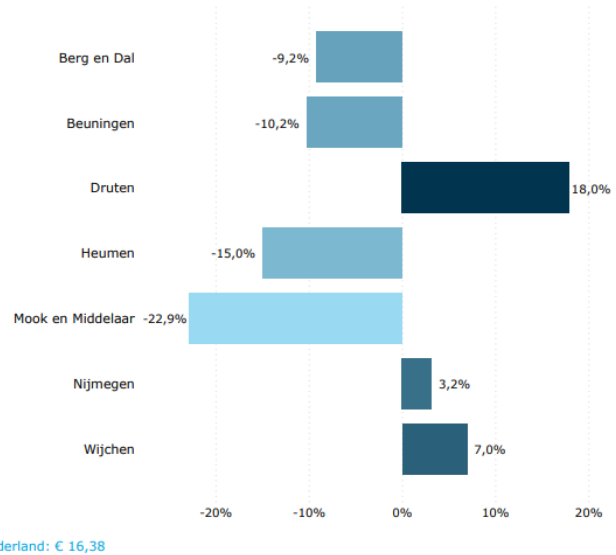
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

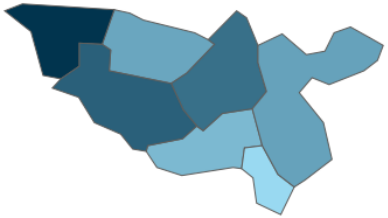
16C. Zorgkosten: paramedische zorg overig

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

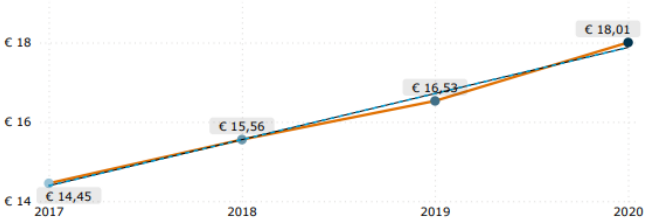

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

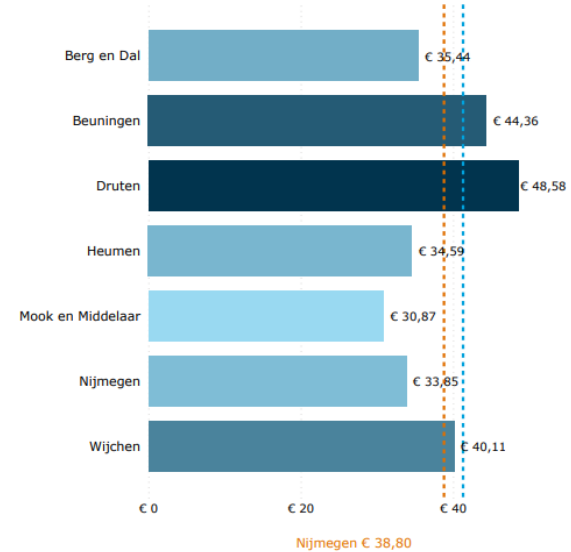

*Bron: VEKTIS open data 2020, Paramedische zorg overig, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

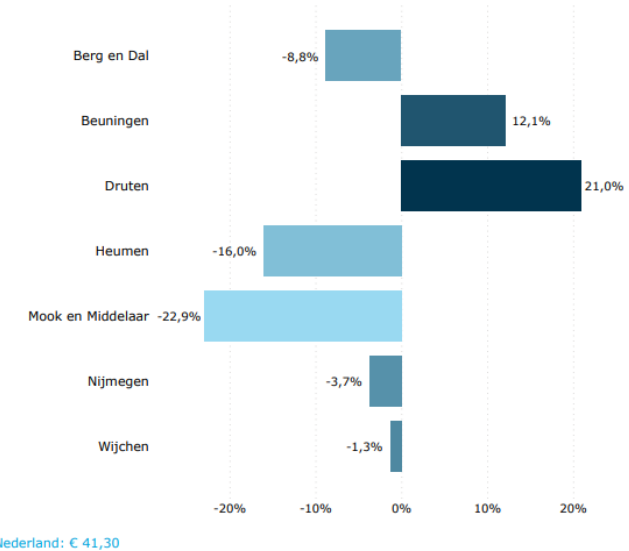
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

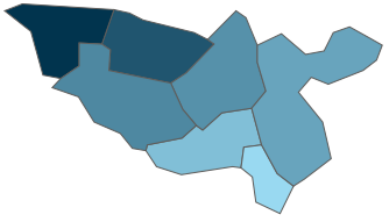
16D. Zorgkosten: mondzorg

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

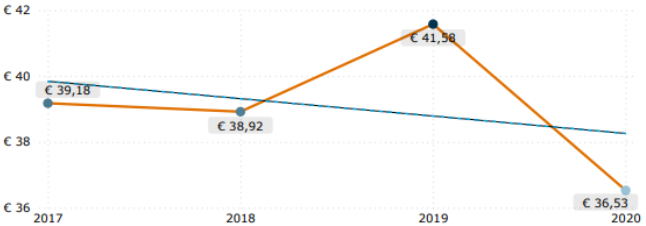

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

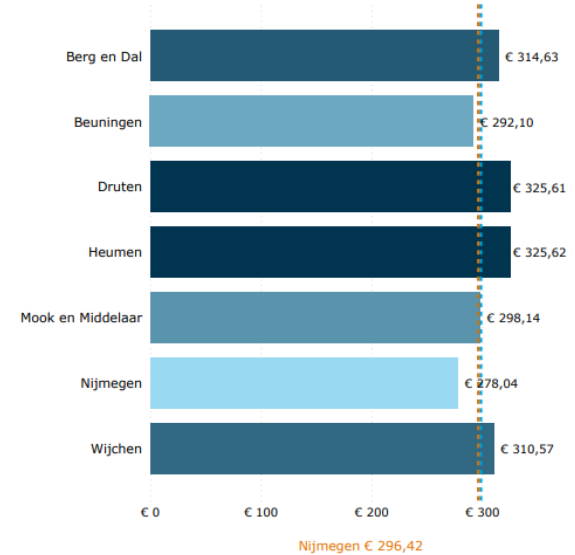

*Bron: VEKTIS open data 2020, Mondzorg, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

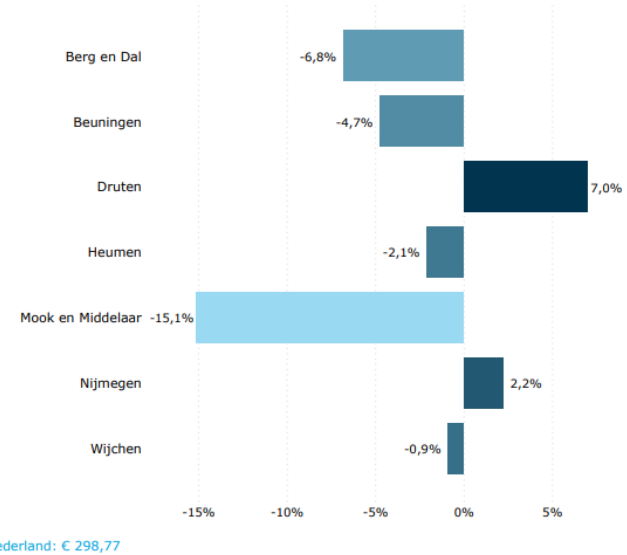
16E. Zorgkosten: farmacie

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

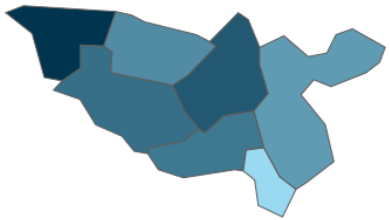

Nijmegen € 296,42

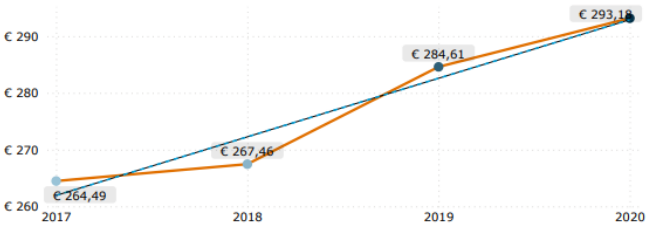
Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Nederland: € 298,77

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

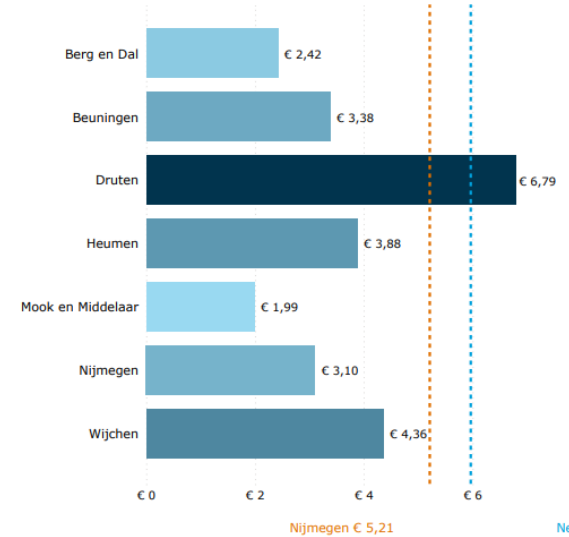

*Bron: VEKTIS open data 2020, Farmacie, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

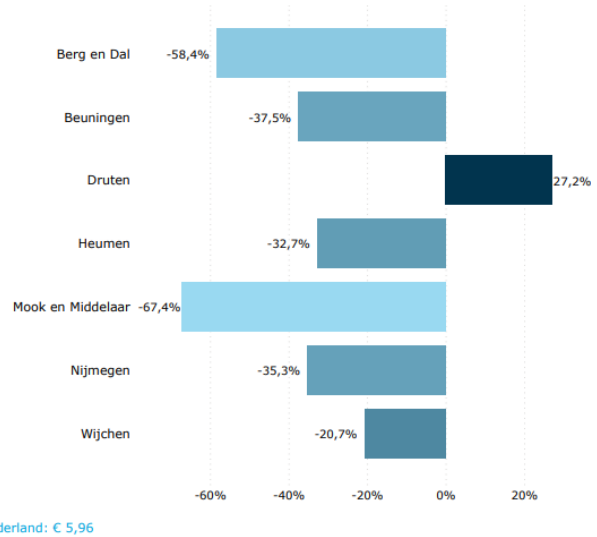
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

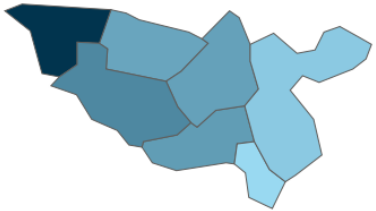
16F. Zorgkosten: ziekenvervoer zittend

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

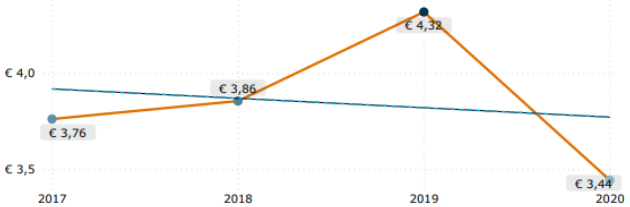

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

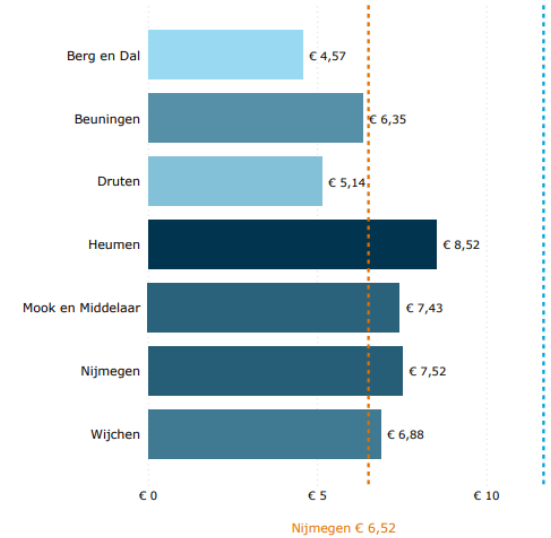

*Bron: VEKTIS open data 2020, Ziekenvervoer zittend, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

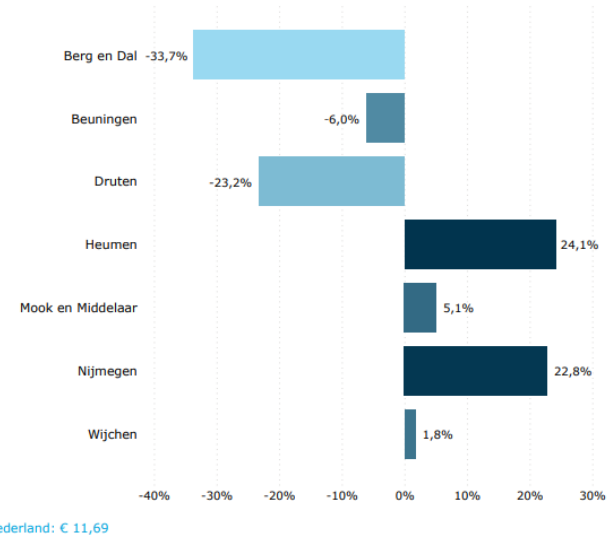
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

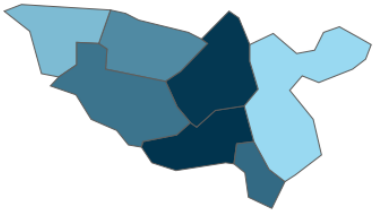
16G. Zorgkosten: grensoverschrijdende zorg

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

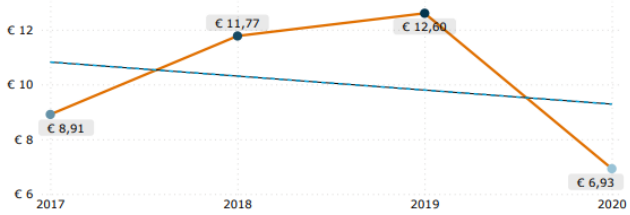

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

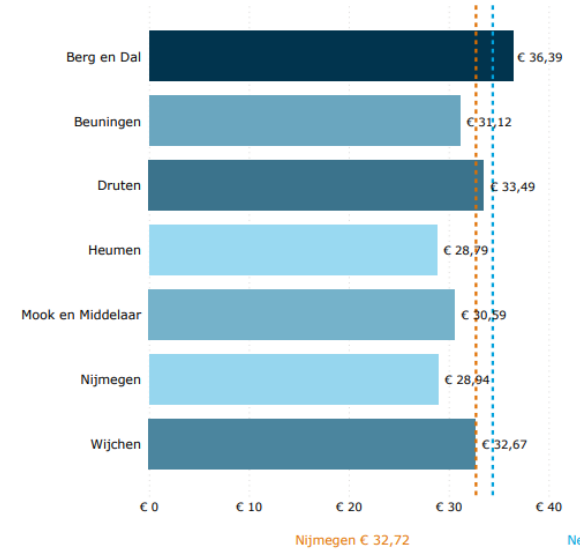

*Bron: VEKTIS open data 2020, Grensoverschrijdende zorg, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

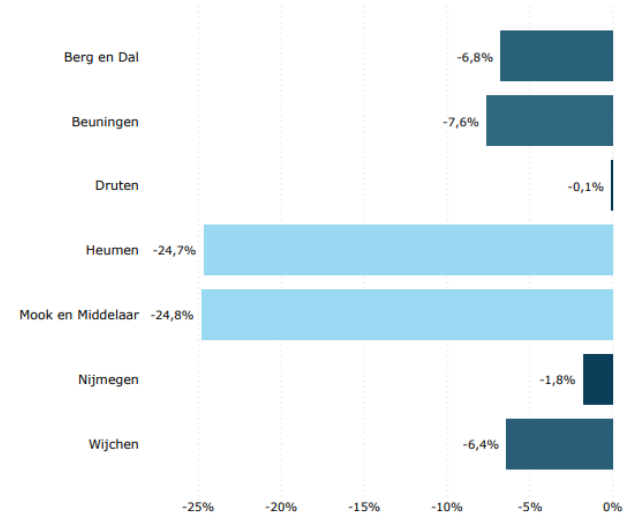
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

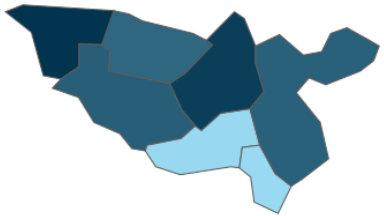
16H. Zorgkosten: ziekenvervoer liggend

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

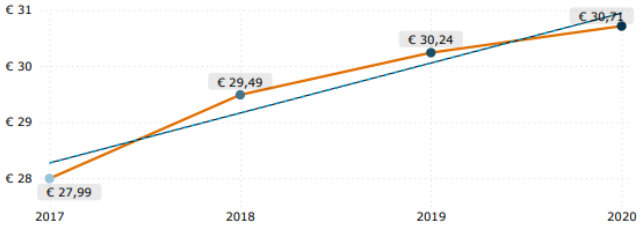

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

Trend kosten per inwoner zorgkantoor

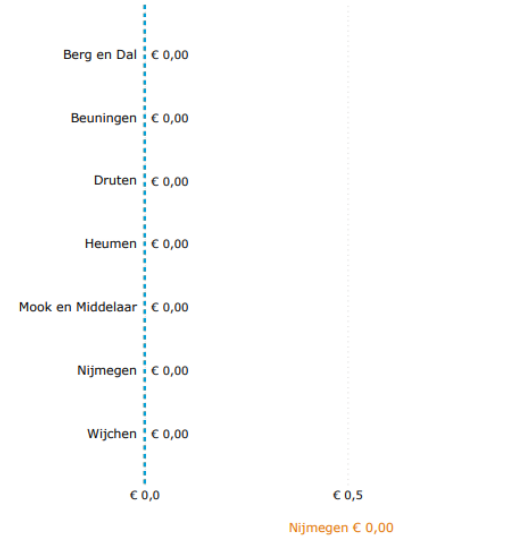

*Bron: VEKTIS open data 2020, Ziekenvervoer liggend, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

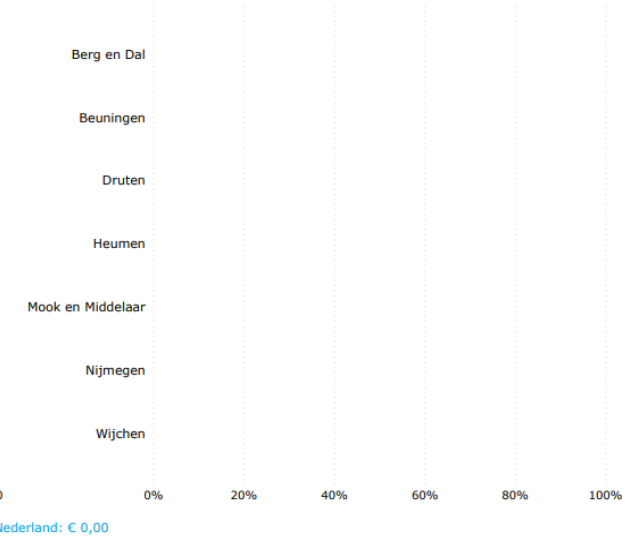
Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

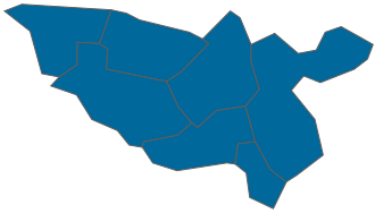
16I. Zorgkosten: eerstelijns ondersteuning

Kosten per inwoner gemeenten, regio en landelijk

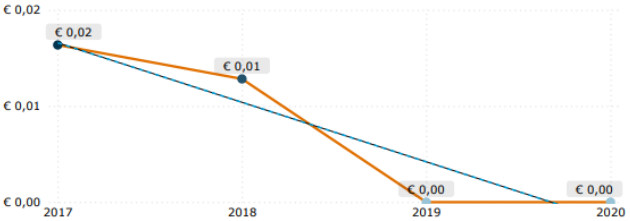

Afwijking kosten per inw., t.o.v. verwacht* (o.b.v. zorgkantoorregio)

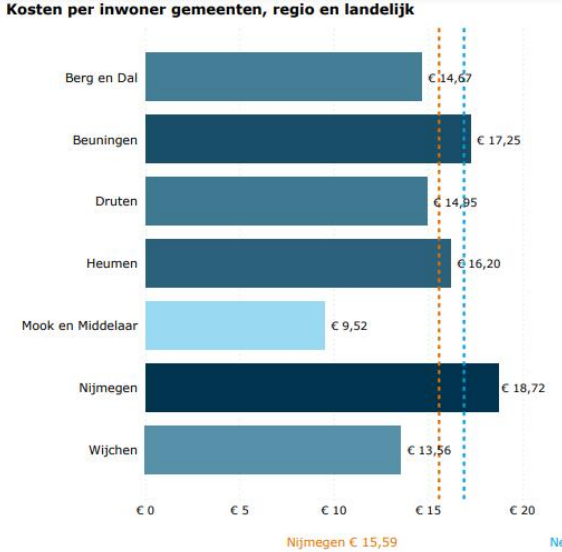
Trend kosten per inwoner zorgkantoor

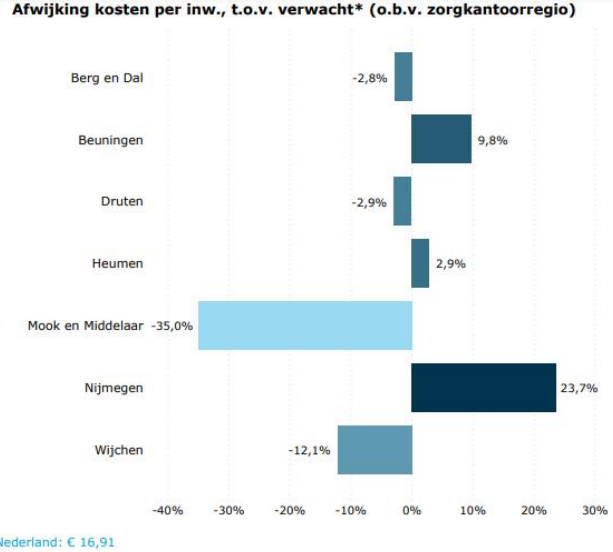

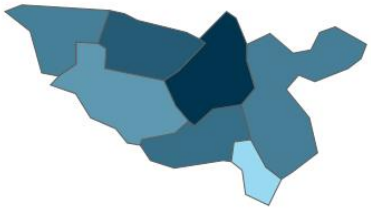
*Bron: VEKTIS open data 2020, Eerstelijns ondersteuning, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

16J. Zorgkosten: overige zorgkosten

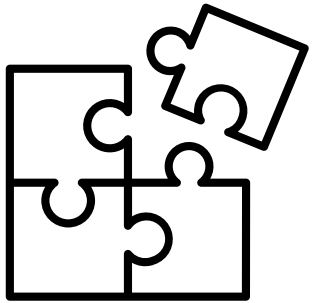

*Bron: VEKTIS open data 2020, Overig, *gecorrigeerd voor leeftijd en geslacht*

Data voor deze grafiek zijn uit vermelde bron opgehaald door de bovenregionale werkgroep regiobeelden (REOS, Robuust, Samergo, ZONH, CZ, VGZ en Transvorm)

C. Regionale samenwerking

Inventarisatie regionale samenwerking

- De bestaande (domeinoverstijgende) samenwerkingsverbanden en netwerken binnen de regio Rijk van Nijmegen zijn door de werkgroep in kaart gebracht en zichtbaar gemaakt in de samenwerkingsverkenner.
- Het doel van dit hulpmiddel is om een actueel overzicht te krijgen van samenwerkingsverbanden in de regio. Dit overzicht is ontwikkeld in het kader van het Integraal Zorgakkoord, maar heeft een brede doelstelling. Het is behulpzaam bij het maken van beleid of het ontplooien van nieuwe initiatieven.
- In de hierna volgende sheets is een inventarisatie en een overzicht te vinden van alle samenwerkingsverbanden. Het betreft hier de huidige situatie; deze verkenner is dynamisch opgesteld en zal worden geactualiseerd als er data wordt toegevoegd.
- Klik hier om de samenwerkingsverkenner te openen.

Organisatie regionale samenwerking

Terug

Zorgkantoorregio

In dit dashboard worden de samenwerkingsverbanden van de gekozen zorgkantoorregio in beeld...

SAMENWERKINGSVERKENNER

Zorgkantoorregio: Nijmegen

Thema: Alle

Doelgroep: Alle

Filters opnieuw instellen

Op basis van de huidige filters worden er **37** samenwerkingsverbanden gevonden in de regio **Nijmegen**. Voor **17** samenwerkingsverbanden is niet gereageerd op de 'contactpersonen uitvraag'. Hierdoor is geen verdere informatie bekend over deze samenwerkingsverbanden.

Samenwerkingsverbanden

Op basis van de selectie zijn de volgende samenwerkingsverbanden gevonden

Selecteer een samenwerkingsverband om hier meer informatie over te krijgen

- A-NIMO Farmaceutische Zorg en Expertise Nijmegen en Omgeving
- Apothekers Vereniging Het Rijk van Nijmegen
- Bestuurlijk overleg CWZ - SMK
- Bestuurlijk overleg CWZ - ZZG
- Bestuurlijk overleg gemeenten Rijk van Nijmegen en VGZ
- Bestuurlijk Overleg NEO - Ziekenhuizen
- Bestuurlijk Overleg Radboud - CWZ
- Bestuurlijke Samenwerkings Tafel gemeenten Noord-Limburg en VGZ
- CFN
- Coöperatie van Verloskundigen Boxmeer
- Gezond ouder worden in Nijmegen
- Groen Gezond en in Beweging
- Netwerk 100
- Netwerk Medisch Psychosociale Kindzorg regio Nijmegen (TRANSIT)
- Netwerk Nonna
- NOEL
- ONZG
- Palliatieve zorg (NPZZG)
- Platform Mooi Maasvallei
- Programma Integrale GGZ
- Programmaraad mentale gezondheid
- ReaSupport
- Regionaal Ketenzorgoverleg
- Regionaal Netwerk Zuid Oost Nederland
- Regionaal overleg zorgaanbieders wijkverpleging
- Regionaal Taskforce aanpak wachtlijsten ggz regio Nijmegen e.o.
- ROAZ
- ROSON-overleg
- Samenwerking tekort assistenten
- Steungroep Gezondheidsnetwerken
- Stuurgroep Sluitende aanpak (acute keten)
- Transfertafels
- Transmuraal Tafel ziekenhuizen en NEO-huisartsen
- UKON
- VSV Samen
- ZinPlus
- ZONE

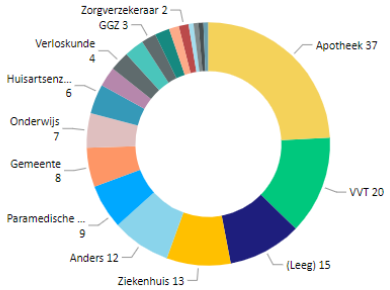
Organisaties

Aan de geselecteerde samenwerkingsverbanden zijn de volgende organisaties verbonden

- Ambulancezorg Gelderland Midden
- Ambulancezorg Gelderland-Zuid
- A-NIMO u.a. Farmaceutische Zorg en Expertise Nijmegen en omgeving
- Apotheek Beckers
- Apotheek de Duffelt
- Apotheek Groesbeek
- Apotheek Lindenholt
- Apotheek Maasduinen
- Apotheek Malden B.V.
- Apotheek Nijmegen-Oost
- Apotheek Pegasus
- Apothekersvereniging Rijk van Nijmegen
- Aqua Viva
- BENU Apotheek Binnendijk
- BENU Apotheek Neerbosch-Oost
- BENU Apotheek Oud-West
- BENU Apotheek 't Weeshuis
- BENU Apotheek Wijchen-Centrum
- Bernhoven
- Biblioplus
- Bindkracht10 Opbouwwerk
- Buurtzorg Nijmegen
- Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
- CFN (coöperatie Fysiotherapeuten Nijmegen (35 1e lijn praktijken)
- Connect Pro Persona
- CWZ ziekenhuis
- Dichterbij
- Dienstapotheek Maasheggen
- Elzendaal College
- Emma Apotheek
- Farmazorg dienstapotheek Nijmegen e.o.
- Fyfit
- Fysioo
- Fysiotherapie Cuijk
- Fysiotherapie de Kroonsteen
- Fysiotherapie Hatert
- Fysiotherapie Nijmegen
- Fysiotherapie Weerts
- Gasthuis Millingen
- Gelderse Vallei ziekenhuis

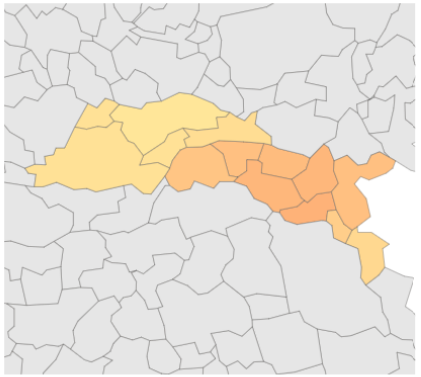
Organisatiesoorten

Hier wordt de verdeling van organisaties weergegeven van de huidige selectie van samenwerkingsverbanden

Reikwijdte

De selectie van samenwerkingsverbanden richt zich op deze gemeenten.

De kleur van de gemeenten geeft aan hoeveel samenwerkingsverbanden er in een gemeente actief zijn. Bij een donkere kleur zijn er meer samenwerkingsverbanden actief.

Selecteer een samenwerkingsverband voor meer informatie

A-NIMO Farmaceutische Zorg en Expertise Nijmegen en Omgeving

Website:

Betrokkenheid regioplan:

Betrokken (Ja/Nee)	Ja
Zo ja, welke	
Vormgeving monitoring	

Betrokkenheid transformatieplan:

Betrokken (Ja/Nee)	Ja
Zo ja, welke	
Vormgeving monitoring	

© 2023 | ROS Robuust

Opgehaald van de Samenwerkingsverkenner van ROS Robuust op d.d. 29 juni 2023

Organisatie regionale samenwerking

Terug

Regiobeeld

De pagina's in dit dashboard kunnen middels schermafbeeldingen in het (ZN) regiobeeld geplaatst worden. Selecteer rechts eerst de gewenste Zorgkantoorregio. (Let op, het kan nodig zijn meerdere screenshots te maken indien de informatie niet op één pagina past)

Zorgkantoorregio: Nijmegen

Selecteer een pagina: Inventarisatie | Overzicht

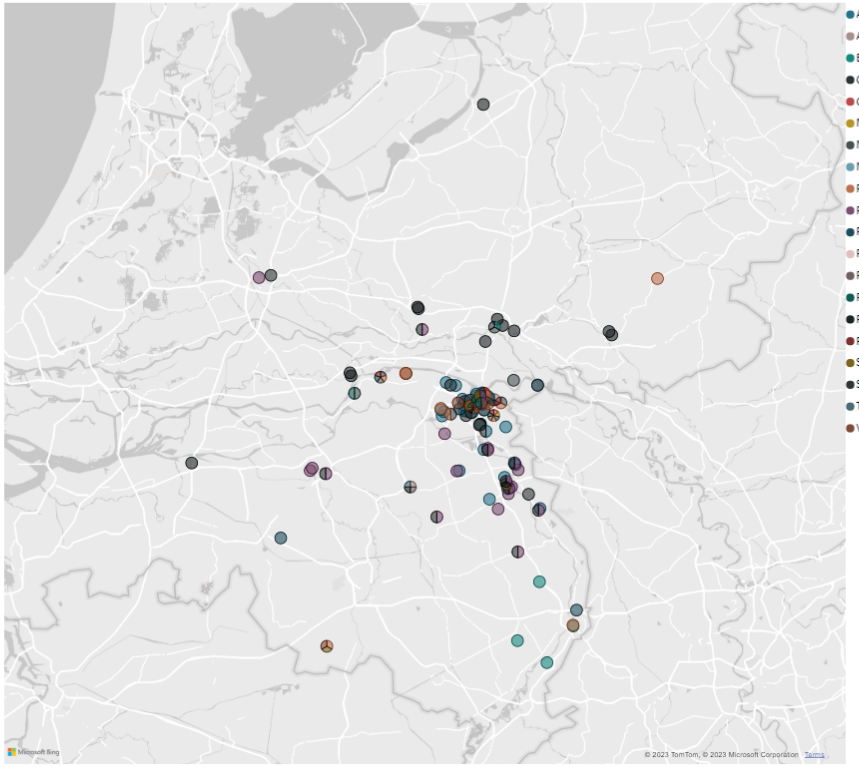
SAMENWERKINGSVERKENNER

Inventarisatie samenwerkingsverbanden

Op peildatum **19-06-2023**, worden er **35** samenwerkingsverbanden gevonden in de regio **Nijmegen**. **17** samenwerkingsverbanden hebben niet gereageerd op de 'vervolguitvraag'. Hierdoor is geen verdere informatie bekend over deze samenwerkingsverbanden. Van deze samenwerkingsverbanden is enkel de naam bekend.

Samenwerkingsverbanden
A-NIMO Farmaceutische Zorg en Expertise Nijmegen en Omgeving
Apothekers Vereniging Het Rijk van Nijmegen
Bestuurlijk overleg CWZ - SMK
Bestuurlijk overleg CWZ - ZZG
Bestuurlijk overleg gemeenten Rijk van Nijmegen en VGZ
Bestuurlijk Overleg NEO - Ziekenhuizen
Bestuurlijk Overleg Radboud - CWZ
Bestuurlijke Samenwerkings Tafel gemeenten Noord-Limburg en VGZ
CFN
Gezond ouder worden in Nijmegen
Groen Gezond en in Beweging
Netwerk 100
Netwerk Medisch Psychosociale Kindzorg regio Nijmegen (TRANSIT)
Netwerk Nonna
NOEL
ONZG
Palliatieve zorg (NPZZG)
Platform Mooi Maasvallei
Programma Integrale GGZ
Programmaraad mentale gezondheid
ReaSupport
Regionaal Ketenzorgoverleg
Regionaal overleg zorgaanbieders wijkverpleging
Regionaal Taskforce aanpak wachtlijsten ggz regio Nijmegen e.o.
ROAZ
ROSON-overleg
Samenwerking tekort assistenten
Steungroep Gezondheidsnetwerken
Stuurgroep Sluitende aanpak (acute keten)
Transfertafels
Transmuraal Tafel ziekenhuizen en NEO-huisartsen
UKON
VSV Samen
ZinPlus
ZONE

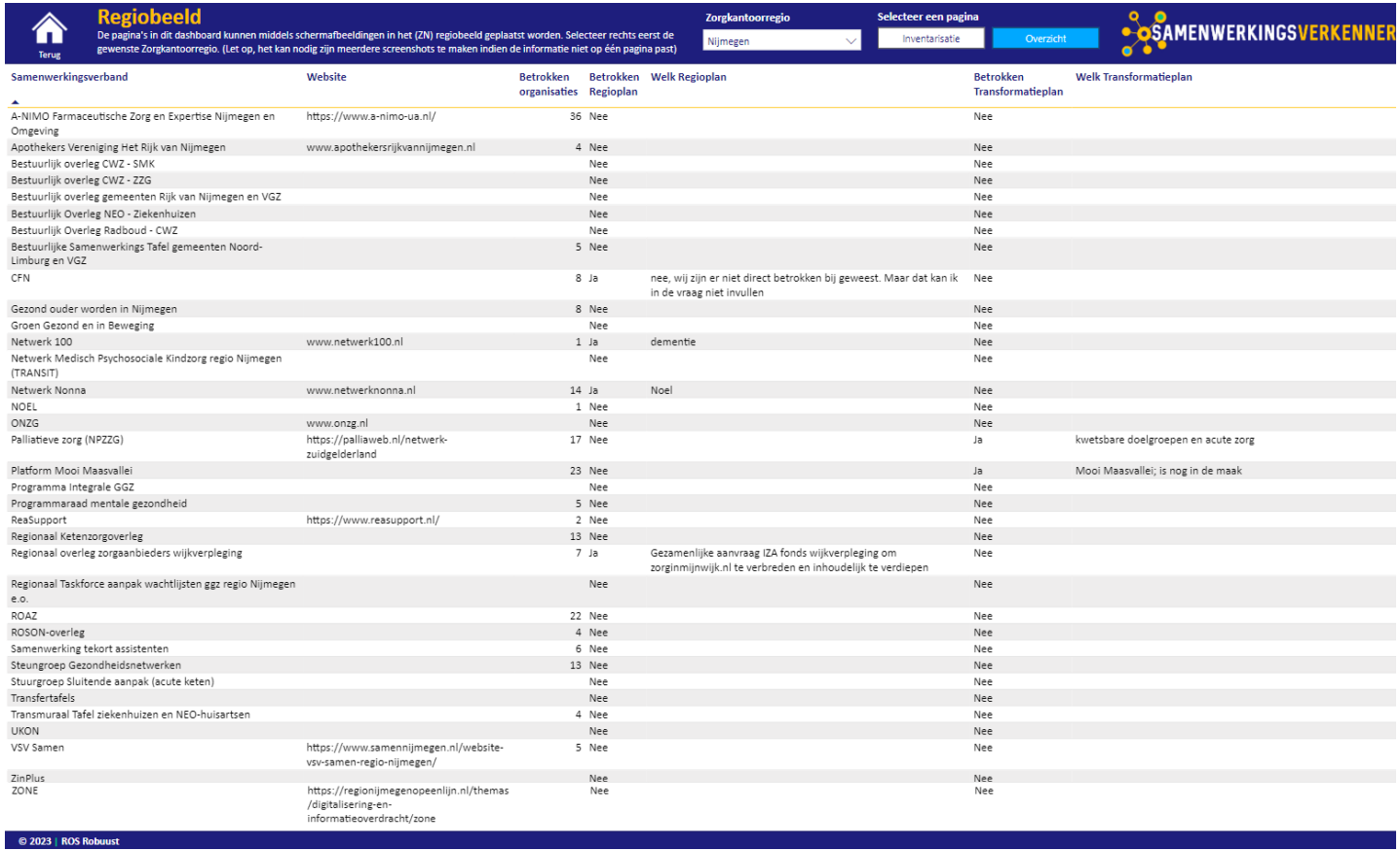
Samenwerkingverbanden die verbonden organisaties hebben opgegeven, worden weergegeven op deze kaart

© 2023 | ROS Robuust

Opgehaald van de Samenwerkingsverkenner van ROS Robuust op d.d. 19 juni 2023

Organisatie regionale samenwerking

Regiobeeld

De pagina's in dit dashboard kunnen middels schermafbeeldingen in het (ZN) regiobeeld geplaatst worden. Selecteer rechts eerst de gewenste Zorgkantoorregio. (Let op, het kan nodig zijn meerdere screenshots te maken indien de informatie niet op één pagina past)

Terug

Zorgkantoorregio: Nijmegen

Selecteer een pagina: Inventarisatie | Overzicht

SAMENWERKINGSVERKENNER

Samenwerkingsverband	Website	Betrokken organisaties	Betrokken Regioplan	Welk Regioplan	Betrokken Transformatieplan	Welk Transformatieplan
A-NIMO Farmaceutische Zorg en Expertise Nijmegen en Omgeving	https://www.a-nimo-ua.nl/	36	Nee		Nee	
Apothekers Vereniging Het Rijk van Nijmegen	www.apothekersrijkvannijmegen.nl	4	Nee		Nee	
Bestuurlijk overleg CWZ - SMK			Nee		Nee	
Bestuurlijk overleg CWZ - ZZG			Nee		Nee	
Bestuurlijk overleg gemeenten Rijk van Nijmegen en VGZ			Nee		Nee	
Bestuurlijk Overleg NEO - Ziekenhuizen			Nee		Nee	
Bestuurlijk Overleg Radboud - CWZ			Nee		Nee	
Bestuurlijke Samenwerkings Tafel gemeenten Noord-Limburg en VGZ		5	Nee		Nee	
CFN		8	Ja	nee, wij zijn er niet direct betrokken bij geweest. Maar dat kan ik in de vraag niet invullen	Nee	
Gezond ouder worden in Nijmegen		8	Nee		Nee	
Groen Gezond en in Beweging			Nee		Nee	
Netwerk 100	www.netwerk100.nl	1	Ja	dementie	Nee	
Netwerk Medisch Psychosociale Kindzorg regio Nijmegen (TRANSIT)			Nee		Nee	
Netwerk Nonna	www.netwerknonna.nl	14	Ja	Noel	Nee	
NOEL		1	Nee		Nee	
ONZG	www.onzg.nl		Nee		Nee	
Palliatieve zorg (NPZZG)	https://palliaweb.nl/netwerk-zuidgelderland	17	Nee		Ja	kwetsbare doelgroepen en acute zorg
Platform Mooi Maasvallei		23	Nee		Ja	Mooi Maasvallei; is nog in de maak
Programma Integrale GGZ			Nee		Nee	
Programmaraad mentale gezondheid		5	Nee		Nee	
ReaSupport	https://www.reasupport.nl/	2	Nee		Nee	
Regionaal Ketenzorgoverleg		13	Nee		Nee	
Regionaal overleg zorgaanbieders wijkverpleging		7	Ja	Gezamenlijke aanvraag IZA fonds wijkverpleging om zorginmijnwijk.nl te verbreden en inhoudelijk te verdiepen	Nee	
Regionaal Taskforce aanpak wachtlijsten ggz regio Nijmegen e.o.			Nee		Nee	
ROAZ		22	Nee		Nee	
ROSON-overleg		4	Nee		Nee	
Samenwerking tekort assistenten		6	Nee		Nee	
Steungroep Gezondheidsnetwerken		13	Nee		Nee	
Stuurgroep Sluitende aanpak (acute keten)			Nee		Nee	
Transfertafels			Nee		Nee	
Transmuraal Tafel ziekenhuizen en NEO-huisartsen		4	Nee		Nee	
UKON			Nee		Nee	
VSV Samen	https://www.samennijmegen.nl/website-vsv-samen-regio-nijmegen/	5	Nee		Nee	
ZinPlus			Nee		Nee	
ZONE	https://regionijmegenopeenlijn.nl/themas/digitalisering-en-informatieoverdracht/zone		Nee		Nee	

© 2023 | ROS Robuust

Opgehaald van de Samenwerkingsverkenner van ROS Robuust op d.d. 19 juni 2023

Knelpunten regionale samenwerking

In de regio Rijk van Nijmegen zijn er een zeer groot aantal samenwerkingsverbanden tussen zorg- en/of welzijnsaanbieders op vele terreinen, ook met andere partners zoals woningbouwcorporaties, GGD, gemeenten, Radboud Universiteit, HAN en zorgverzekeraars/zorgkantoor. Dit laat zien dat partijen elkaar gemakkelijk weten te vinden en de intentie hebben om samen te werken. Nadeel hiervan dat er sprake is van een behoorlijke versnippering.

Het samenwerkingsverband Nijmegen op één lijn (NOEL) heeft zich ten doel gesteld om deze versnippering tegen te gaan en waar mogelijk tot een bundeling van samenwerkingsverbanden en samenwerkingsinitiatieven te komen. Dat moet vervolgens leiden tot snellere implementaties en opschaling van succesvolle initiatieven.

NOEL bestaat al sinds 2014 en maakt sindsdien een mooie doorontwikkeling door. Oorspronkelijk is NOEL ontstaan als samenwerkingsverband voor de eerstelijnszorg (huisartsen, VVT, GGD en sociaal werk/welzijn). In 2021 is NOEL doorontwikkeld met de sectoren GGZ en ziekenhuizen. Zeven organisaties hebben daarmee het initiatief genomen om zorg- en welzijnsbreed samen te werken. Zij beschouwen alle andere zorg- en welzijnsorganisaties in de regio als hun achterban en betrekken hen actief.

NOEL zet zich in op de thema’s kwetsbare ouderen, leefstijl & preventie, digitalisering en informatieoverdracht, arbeidsmarkt en acute zorg (IZA thema's). Deze thema's worden programmatisch uitgewerkt in te behalen doelen en te leveren inspanningen. Hiermee is voor bijna alle thema's een start gemaakt. Tevens maakt NOEL zich druk om de inbreng van burgers / patiënten / cliënten in de regionale ontwikkeling van zorg en welzijn te optimaliseren. Ook dit moet de komende periode verder worden ontwikkeld.

De organisatorische en daarmee de financiële borging van NOEL is een issue. Nu wordt de inspanningen en de kosten nog gedragen door de zeven initiatiefnemers. Op termijn moet er een bijdrage zijn vanuit elke welzijns- en zorgorganisatie. Uiteraard op basis van bewezen meerwaarde. De prognose is dat deze situatie binnen drie jaar wordt bereikt. In deze periode wil NOEL zijn ontwikkeling vooral financieren vanuit de momenteel ruim beschikbare incidentele regiomiddelen. De wijze waarop dit mogelijk is nog onduidelijk.

Een mooie stap is dat inmiddels de gemeenten uit de regio, vertegenwoordigd door Nijmegen en Berg en Dal, zijn toegetreden tot het Bestuurlijk Overleg NOEL. Zij hebben het mandaat van de overige regio gemeenten. NOEL is daarmee een goed vehikel voor het IZA en GALA.

D. Vervolg

Vervolg: van regiobeeld naar regioplan

De afgelopen maanden is er door de zorginstellingen, welzijnsorganisaties de gemeenten en VGZ hard gewerkt aan een regiobeeld voor de regio Rijk van Nijmegen. In het regiobeeld hebben we kunnen constateren dat er vaak een gezamenlijke kijk is op de (hoog over) uitdagingen in de regio. Uiteraard zijn er ook eigen opvattingen van afzonderlijke instellingen over prioriteiten binnen de regio, implicaties voor de verschillende instellingen en over de weg vooruit.

Vervolgstap naar regioplan
Het IZA verwacht van elke regio een regioplan dat uiterlijk 31 december 2023 afgerond moet zijn. Het regioplan is als strategisch plan gebaseerd op de knelpunten op toegankelijkheid uit het regiobeeld. Het is een actieplan dat specifieke doelen, prioriteiten en maatregelen bevat om de zorg in de regio te verbeteren en de geïdentificeerde problemen aan te pakken.

VGZ en de gemeenten worden geacht het initiatief te nemen, maar zij kunnen en willen dit uiteraard niet alleen. VGZ en gemeenten willen dit gezamenlijk met de zorginstellingen, welzijnsorganisaties en bewoners verder brengen.

Succesvol regioplan
Een succesvol regioplan geeft richting aan de koers van verzekeraars, gemeenten, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties in de regio Nijmegen. Het is belangrijk een ambitieus plan te ontwerpen en vooral ook ons eraan te houden, omdat anders de toegang tot de zorg in gevaar is. Het is een kerndoel van het IZA om de toegankelijkheid van de gezondheidszorg te waarborgen tegen de achtergrond van de steeds meer knellende personeelstekorten. Het regioplan zal de toegankelijkheid aantoonbaar moeten borgen. Een goed regioplan dat aan dit doel tegemoet komt, zal de mogelijkheden voor de instellingen sterk vergroten om transformaties te realiseren (en waar nodig en mogelijk aanspraak te maken op de transformatiemiddelen).

Bijlage: Longlist regionale knelpunten

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

Gemeenten/GGD/Sociaal werk:

- Toename vergrijzing in de regio
- Toename vraag naar mantelzorgers en afname mantelzorgers
- Toename psychische klachten bij jeugd en volwassenen
- Toename gevoel van eenzaamheid onder volwassenen
- Vergrote problematiek rondom bestaanszekerheid en armoede
- Te weinig verbinding tussen medisch domein en sociaal / publiek domein in de wijk
- Daling ervaren gezondheid
- Toename overgewicht onder jongeren en volwassenen
- De concentratie stikstof en fijnstof is in alle gemeenten hoger dan WHO advieswaarden

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning:

- Lange wachtlijsten en wachttijden bij JGGZ
- Toename zorgvragen en kosten jeugdzorg
- Vergrote druk op Wmo klassiek
- Krapte op de arbeidsmarkt

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

GGZ:

- Onvoldoende woonvoorzieningen voor bepaalde groepen
- Ernstige krapte op de arbeidsmarkt
- Groeiende wachtlijsten
- Oneigenlijke druk in het voorveld door wachtlijsten en arbeidsmarkt
- Lange aanrijdtijden in geval van crisisbeoordelingen
- Toename zorgvraag mentale ondersteuning onder (jong)volwassenen
- Toename zorgvraag nieuwkomers (migranten, vluchtelingen)
- Toename vraag maatschappelijk opvang door afbouw zorg op andere plekken
- Gebrek aan integrale aanpak bij mentale ondersteuning (versnippering, schotten, juridische kaders
- Barrières bij het delen van informatie

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

Medisch Specialistische Zorg, geboortezorg en acute zorg:

- Groei in een aantal sectoren
- Personele capaciteitsprobleem
- Toename wachttijden
- Toename instroom patiënten
- Stagnatie doorstroom en uitstroom van patiënten
- Toename complexiteit zorgvragen, verzwaring casuïstiek patiënten

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

Huisartsenzorg:

- Hoge ervaren werkdruk onder huisartsen
- Afname ervaren werkplezier onder huisartsen
- Afname aantal praktijkhoudende huisartsen
- Toename van aantal (jonge) huisartsen dat besluit te stoppen met het verlenen van patiëntenzorg
- Toename personeelstekorten onder gekwalificeerd ondersteunend personeel
- Toename van huisvestingsproblematiek
- Toename van (complexe) zorgvragen door vergrijzing en transitie zorg uit tweede lijn
- Gebrek aan effectieve/afgeslankte digitale gegevensuitwisseling en communicatie rondom patiënten
- Afname van tijdige en laagdrempelige doorstroom naar andere sectoren, vooral GGZ en sociale domein/welzijn/leefstijl
- Toenemende discrepantie van hetgeen een patiënt verwacht van de gezondheidszorg (snelheid van toegang, diagnostiek, doorverwijzing) en hetgeen daadwerkelijk mogelijk is
- Toename van versnippering van externe zorgaanbieders, waardoor verwijzen steeds complexer wordt

Knelpunten (longlist) - in willekeurige volgorde

Verpleging, Verzorging en Thuiszorg:

- Hoge ervaren werkdruk onder huisartsen
- Toegankelijkheid van de VVT zorg staat onder druk door afnemende beschikbaarheid van (zorg)professionals en de toenemende zorgvraag
- Arbeidstekorten binnen de VVT sector door ontgroening, vergrijzing en uitstroom; vooral in randgebieden
- Toenemend en complexer wordend zorggebruik en bijbehorend meer afstemming/coördinatie
- Toenemende discrepantie tussen feitelijke mogelijkheden en verwachtingen vanuit samenleving richting VVT (24-uurseconomie / consumentenmaatschappij)
- Hoge ervaren werkdruk door VVT-personeel
- Toenemende versnippering van (kleine) VVT-aanbieders en ongecontracteerde aanbieders
- Toename thuiswonende cliënten met probleemgedrag/psychiatrie
- Stagnatie effectief gebruik van zorgtechnologie door grote diversiteit van technieken in regio
- Veel dubbelingen in aanmeld- en opnameproces van kortdurende zorg
- Verminderde zelfredzaamheid zorgt voor meer kwetsbaarheid in verschillende doelgroepen
- Stagnatie noodzakelijke community building en infrastructuur in de wijk door financiële vraagstukken
- Matige aantrekkelijkheid VVT sector; passende beloningen, imago bij opleiders
- Het ontbreekt aan infrastructuur tussen 0e en 1e lijn in wijken

Het regioplan Rijk van Nijmegen

Concept finale versie

12-12-2023

Inhoudsopgave

1. Context en doel
2. Samenvatting
3. Regio-opgaven
   - A. Knelpunten in de regio
   - B. Visie en doelstellingen
   - C. Prioritaire opgaven
   - D. Inwonerparticipatie
4. Regio-afspraken
   - A. Oplossingsrichtingen
   - B. Governance
   - C. Monitoring
   - D. Risico's en randvoorwaarden
   - E. Werkagenda

Appendices

Leeswijzer

- Het regioplan Rijk van Nijmegen start met de **context** en het **doel**: wat is de aanleiding en welke stappen zijn (op hoofdlijnen) gezet om tot het regioplan van het Rijk van Nijmegen te komen.
- De **samenvatting** brengt de belangrijkste inhoudelijke punten uit het regioplan samen.
- In het hoofdstuk over de **regio-opgaven** staan de belangrijkste knelpunten waar de regio Rijk van Nijmegen momenteel en in de toekomst mee verwacht te kampen. Daarnaast wordt de gezamenlijke visie – "wij dragen bij aan ieders gezondheid door samen slim te werken aan sterkere zorg en welzijn" – beschreven en wat dat van aanbieders, professionals én inwoners vraagt. Tot slot worden de prioritaire opgaven, inclusief bijbehorende subdoelstellingen, benoemd die invulling geven aan de knelpunten uit het regiobeeld en hoe de inwonerparticipatie aansluit bij de uitvoering van het regioplan.
- In de **regio-afspraken** wordt toegelicht:
  - Wat de verwachte impact is van (zowel nieuwe als op te schalen) initiatieven op de toegankelijkheid van zorg in de regio en welke initiatieven met prioriteit worden opgepakt om invulling te geven aan de prioritaire opgaven en het toegankelijkheidsvraagstuk.
  - Wat de governance structuur is in de regio rondom de uitvoering van het regioplan, hoe o.a. de voortgang van het regioplan en impact op de prioritaire opgaven gemonitord wordt en welke risico's en randvoorwaarden geïdentificeerd zijn. Tot slot staat in de werkagenda beschreven wat de principe afspraken zijn voor de uitvoering van het regioplan en wat (op hoofdlijnen) de belangrijkste vervolgstappen zijn vanaf 2024.

Proces tot vaststelling regioplan

- Deze versie van het regioplan is de concept finale versie van het regioplan, die voorligt ter vaststelling door het bestuurlijk overleg (BO) van NOEL (uiterlijk 22 december) en bespreking door de colleges regio gemeenten (op 19 december)

- Nadat deze versie is besproken en vastgesteld, zal de finale versie van het regioplan worden gepubliceerd op: https://www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl/

- Voorafgaand aan deze versie van het regioplan, zijn twee conceptversies gedeeld, waarbij feedback is opgehaald bij o.a. het bestuurlijk overleg (BO) en het tactisch overleg (TO) van NOEL, de achterban van BO en TO leden, inwoners (via Zorgbelang), en PFO gemeenten en inzichten uit de brede regiobijeenkomst zijn verwerkt

1. Context en doel

We hebben dit regioplan opgesteld conform de afspraken uit het Integraal Zorgakkoord (IZA)

Doel en context van IZA

De **toegankelijkheid** van de zorg in Nederland staat onder **grote druk**

13-10-2022

"Als we niets doen, stevenen we af op een onoverbrugbare zorgkloof''

Het GALA en IZA zijn opgezet met als doel **toegankelijkheid en kwaliteit** van het zorg- en welzijnsdomein te borgen

Het GALA en IZA geven regio's de opdracht oplossingen te vinden voor het toegankelijkheidsprobleem, waarbij **regiobeeld** en **regioplan** de middelen zijn om deze oplossingen te identificeren en er afspraken over te maken

In het regiobeeld staan de **regionale knelpunten** en belangrijkste opgaven beschreven

In het **regioplan** worden regio-afspraken gemaakt over de veranderbewegingen waarmee de **toegankelijkheid** en kwaliteit van de zorg in de regio wordt **geborgd**

Het regioplan is in het najaar van 2023 met een brede vertegenwoordiging vanuit de regio opgesteld en afgestemd

Proces voor het regioplan

Kick-off bijeenkomst
September 2023

- Tijdens een brede kick-off bijeenkomst met de bestuurlijk en tactisch vertegenwoordigers van Regio Nijmegen Op Één Lijn (NOEL) hebben we stil gestaan bij o.a.:
  - De aanpak en het proces om tot het regioplan van Rijk van Nijmegen te komen
  - Belangrijkste knelpunten in de regio o.b.v. regiobeeld
  - Eerste ideeën opgehaald over kansrijke bestaande en nieuwe initiatieven als oplossingen voor knelpunten

Uitwerking regioplan
Oktober – november 2023

- In samenwerking met het tactisch overleg NOEL en bijbehorende coördinatie-groepen hebben we de inhoud van het regioplan vormgegeven, door o.a.:
  - Prioritaire opgaven en subdoelstellingen op te stellen
  - Lopende en belangrijkste (nieuwe) initiatieven uit de regio te definiëren
  - Input op te halen voor o.a. de werkagenda, monitoring en randvoorwaarden

Brede regio bijeenkomst
23 november 2023

- Op de brede regio bijeenkomst hebben we met meer dan 70 vertegenwoordigers vanuit het zorg- en welzijnsdomein stil gestaan bij het proces rondom IZA en de inhoud van het regioplan. We hebben in gesprek met de deelnemers:
  - De inhoud van het regioplan getoetst, afgestemd en aanvulling hierop opgehaald
  - De gezamenlijke uitvoering besproken en hoe we hier-voor de juiste betrokkenheid en verbinding borgen

Vaststelling regioplan
22 december 2023

- Het regioplan van het Rijk van Nijmegen is vastgesteld door het bestuurlijk overleg van NOEL, bestaande uit:
  - ✓ CWZ
  - ✓ Radboudumc
  - ✓ ZZG Zorggroep
  - ✓ NEO Huisartsenzorg
  - ✓ GGD Gelderland Zuid
  - ✓ Pro Persona
  - ✓ Bindkracht10

  Aanvulling i.h.k.v. IZA:
  - ✓ Gemeente Nijmegen
  - ✓ Gemeente Berg en Dal
  - ✓ cVGZ

Perspectieven van de inwoners, cliënten en patiënten op het regioplan én de uitvoering hebben i.s.m. Zorgbelang een plek gekregen in het regioplan

Het regioplan geldt als een ijkpunt en geen eindpunt – ook na de vaststelling in december 2023 blijft het plan een dynamisch document

Tijdens de brede regio bijeenkomst op 23/11/23 hebben we met een diverse omvangrijke groep vertegenwoordigers het regioplan verrijkt

Brede regio bijeenkomst 23 november 2023

2. Samenvatting

Samenvatting (1/5)

Aanleiding: Het regiobeeld en regioplan zijn belangrijke hulpmiddelen om de regionale samenwerking verder vorm te geven

Zowel het IZA als het GALA vragen om een regiobeeld en -plan. Afgelopen voorjaar heeft de regio Rijk van Nijmegen het regiobeeld vastgesteld. Het beeld toont de ontwikkelingen in de zorgbehoefte op basis van informatie over de bevolkingssamenstelling, afgezet tegen de capaciteit en prestaties van zorg-, welzijns- en ondersteuningsinstellingen in de regio.

Het regiobeeld vormt de basis voor het regioplan. Het regioplan is opgesteld door Regio Nijmegen Op Eén Lijn (NOEL), door de gemeente Nijmegen (coördinerende gemeente) en cVGZ. Het is vormgegeven in samenwerking met regionale partijen. In NOEL werken zorg en welzijnsorganisaties vanuit de bredere regio Rijk van Nijmegen samen. Het regioplan stelt vast wat de belangrijkste prioritaire opgaven zijn en welke afspraken de regio maakt om deze opgaven aan te pakken en uit te voeren. Focus is aangebracht, op basis van urgentie en omvang van problemen rond de toegankelijkheid, betaalbaarheid en de kwaliteit van zorg. Dit regioplan geldt als een startpunt voor verdere samenwerking in de regio. Het is nadrukkelijk geen eindpunt, maar het begin van een proces van uitvoering en implementatie.

De kern van onze aanpak is dat behoud van de toegankelijkheid van de zorg en welzijn centraal wordt gezet

De regio staat voor de grote uitdaging hoe ze de komende jaren aan de zorg- en welzijnsbehoefte kan voldoen, gegeven de stijgende zorgvraag en krappe arbeidsmarkt. Het personeelstekort van 1.500 medewerkers in 2023 is voelbaar in de regio. De verwachting is dat dit ruim zal verdubbelen tot 2032: naar een tekort van ca. 3.800 medewerkers. Dit onder de optimistische aanname dat 1 op de 5 personen in de zorg zal werken; in plaats van de actuele 1 op de 6. De absolute tekorten zijn groot in alle sectoren en juist daarom is het belangrijk om hiervoor samen in beweging te komen. Als dat niet gebeurt, zal de toegankelijkheid van de zorg verslechteren (oplopende wachtlijsten: met name kwetsbare mensen krijgen niet meer voldoende zorg), de kwaliteit van zorg afnemen vanwege minder tijd en aandacht van personeel, zullen kosten van zorg toenemen door hogere tarieven voor arbeid en zal het werkplezier afnemen vanwege een steeds hogere werkdruk. De regio heeft eerste stappen gezet om de impact van haar plannen te kwantificeren, om helder te krijgen of de som van alle plannen voldoende is om de toegankelijkheid van zorg en welzijn te waarborgen. De kwantificering helpt om plannen te prioriteren.

Samenvatting (2/5)

Onze visie: we dragen bij aan ieders gezondheid door samen slim te werken aan sterkere zorg en welzijn
In samenhang met de toenemende druk op de toegankelijkheid, komt uit het regiobeeld een aantal belangrijke thema's naar voren:

- Preventie: gezond leven en wonen – de ervaren gezondheid daalt en het aantal mensen met overgewicht stijgt;
- Zorgvraag: kwetsbare groepen – het aandeel ouderen in de bevolking neemt sterk toe en daarmee ook de prevalentie van (chronische) aandoeningen;
- Mentale gezondheid – regie over het leven neemt af, meer dan 1 op de 5 jongeren ervaart heel vaak stress en meer dan 2 op de 5 inwoners kampt met eenzaamheid;
- Zorgvraag: acute zorg – de vraag naar acute zorg stijgt, met name vanuit ouderen (75+) en kinderen (0 - 4 jaar). Door het personeelstekort staan o.a. de telefonische bereikbaarheid en aanrijtijden onder druk en ontstaat de noodzaak om een patiëntenstop af te kondigen;
- Zorgaanbod: arbeidsmarkt – capaciteitsproblemen nemen toe, mantelzorgpotentieel neemt af, waardoor ervaren werkdruk en -plezier onder toenemende druk staan;
- Digitale transformatie – data zijn nog niet breed beschikbaar; er is een versnippering van digitale oplossingen met veel puntoplossingen.

Om deze opgaven aan te pakken werkt de regio aan een gezamenlijke visie: *wij dragen bij aan ieders gezondheid, door samen slim te werken aan sterkere zorg en welzijn*. Trefwoorden daarbij zijn: vertrouwen, samenwerken over grenzen, samen met de samenleving, inwoner patiënt en cliënt centraal, verbinding, toekomstbestendige zorg en welzijn. Deze gezamenlijke visie is verrijkt tijdens de regionale bijeenkomst in november 2023 met 70+ vertegenwoordigers vanuit verschillende domeinen. Om deze visie te realiseren heeft ieder een verantwoordelijkheid: inwoners nemen regie over hun gezondheid en vitaliteit, organisaties gaan aan de slag met transformaties, zij zoeken bovendien de samenwerking rond organisatie-overstijgende knelpunten, en binnen de regio gaan instellingen collectief aan de slag, voortbordurend op het regiobeeld- en plan. De urgentie van de opgaven vragen om gedragsverandering, van inwoners, cliënten en patiënten, maar ook van aanbieders en professionals.

Samenvatting (3/5)

We geven invulling aan onze visie door onze prioritaire opgaven gezamenlijk ambitieus aan te pakken
De partijen hebben de ambitie om het écht anders te gaan doen. Voor alle prioritaire opgaven zijn reële (sub)-doelstellingen geformuleerd: wat we beogen concreet, binnen welk tijdsbestek te bereiken met elkaar:

- Preventie – we voorkomen (her)instroom in het medisch domein door gezamenlijk te focussen op gezondheid i.p.v. zorg en werkende initiatieven in te zetten in samenhang tussen het sociaal en medisch domein en organisaties daarbuiten (bijv. onderwijs, woningcorporaties)
- Zorgvraag: kwetsbare groepen – we creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst in nauwe samenwerking tussen sociaal en zorg domein, zowel in kwantiteit als complexiteit en hebben oog voor eigen kracht van kwetsbare groepen
- Zorgvraag: acute zorg – we borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de regionale samenwerking te optimaliseren, door voort te bouwen op wat er al is en aanvullende kansen te verkennen om zo de organisatie van de acute zorg zo optimaal mogelijk te organiseren
- Mentale gezondheid – we reduceren gezamenlijk de vraag naar (specialistische) geestelijke gezondheidszorg door te kiezen voor een preventieve, integrale, herstelondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak en door mentale weerbaarheid en veerkracht te vergroten
- Zorgaanbod- arbeidsmarkt – we verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen i.s.m. de maatschappij, zorgsectoren, onderwijsinstellingen, overheden en de zorgprofessionals
- Digitale transformatie – we brengen de informatievoorziening in de transmurale samenwerking op orde en faciliteren de digitale transformatieopgave van de prioritaire thema's

De inwoner speelt een belangrijke rol bij het realiseren van het plan. Uit een onderzoek onder inwoners door Zorgbelang komt naar voren dat inwoners, cliënten en patiënten in het Rijk van Nijmegen een aantal aandachtspunten meegeven: 1) kijk naar de mens en zijn/haar gezondheid in de breedte, 2) zet in op gemeenschapsgericht wonen, 3) zet in op sociale basis en zorgzame samenleving, 4) maak de samenleving bewust van de uitdagingen in de zorg, en 5) zorg voor duidelijkheid en eenvoud. We nemen deze aandachtspunten mee bij het uitwerken van onze oplossingen en willen de inwonerparticipatie verder bestendingen in de uitwerking en uitvoering van de transformatieplannen.

Samenvatting (4/5)

We zijn al samen aan de slag en intensiveren verder onze samenwerking
Er gebeurt al veel in de regio rond de prioritaire opgaven. Er zijn meer dan 110 initiatieven geïdentificeerd waarmee de regio aan de slag is gegaan of zal gaan (naast allerlei reguliere initiatieven die al langer lopen en 'business as usual' zijn geworden). Een ruwe inschatting laat zien dat de potentiële impact bij regio-brede uitrol van deze initiatieven ~25-30% van de personeelstekorten in 2032 kan adresseren. Dat is significant, maar tegelijkertijd nog onvoldoende om het toegankelijkheidsvraagstuk volledig te adresseren. De komende jaren zal de regio op zoek moeten naar aanvullende of alternatieve initiatieven.

Om de gewenste beweging op gang te brengen en onze visie te realiseren is per thema een aantal impactvolle initiatieven geselecteerd. Een eerste uitwerking vond plaats, maar een nadere uitwerking, prioritering en positionering in de onderlinge samenwerking is geboden. Dit zal in 2024 moeten plaatsvinden. Initiatieven vergen ook financiële middelen. Waar mogelijk doen we dan ook een (integrale of individuele) aanvraag voor IZA-transformatiemiddelen. De gewenste verschuiving van zorg naar informele zorg en welzijn vraagt ook investeringen in het sociaal domein; met deze boodschap gaan we naar de landelijke overheid. Met zorgverzekeraars en andere partijen gaan we in gesprek over (contract)afspraken, die aansluiten bij de gewenste beweging en die ervoor zorgen dat domein-overstijgende oplossingen kunnen worden gerealiseerd.

Samenwerkingsverband NOEL vormt de basis voor de regionale governance en monitort de voortgang van het regioplan en de impact die we maken
De huidige organisatiestructuur van NOEL bestaat uit een brede regionale bijeenkomst, een bestuurlijk overleg (BO), een dagelijks bestuur, een tactisch overleg (TO), en coördinatie- en projectgroepen, ondersteund door het NOEL-programmabureau. Samenwerkingsverband NOEL bestaat uit een kerngroep met een enkele representant per sector. Elke representant vertegenwoordigt een bredere achterban in de regio. Deze organisatie vormt een goede basis voor de uitvoering van het regioplan en zal waar nodig verder doorontwikkeld worden in de komende jaren.

Samenvatting (5/5)

De uitvoering van het regioplan monitoren we langs vier lijnen: voortgang uitvoering plan, impact op toegankelijkheid, thema's van de prioritaire opgaven en effectiviteit van interventies. Uitgangspunt is om gebruik te maken van een beperkt aantal beschikbare kwantitatieve en kwalitatieve datapunten. Om het regioplan een succes te maken, doen we ons best om de risico's in beeld zoveel mogelijk te mitigeren. We zetten ons in om de landelijk en regionale randvoorwaarden te bewerkstellingen en gaan hier in 2024 mee aan de slag.

We hebben goede eerste stappen gezet, maar zullen 2024 gebruiken om verdere prioritering en detaillering aan te brengen

In de totstandkoming van dit regioplan hebben we belangrijke stappen gezet. We zijn met veel partners bij elkaar gekomen en hebben ons gecommitteerd aan onze gezamenlijke doelen. We hebben toegezegd onze verantwoordelijkheid te nemen als individuele organisatie, in de samenwerking en als collectief. Het regioplan is geen eindpunt, maar een ijkpunt. Van hieruit bouwen we verder. In 2024 werken we de werkagenda verder uit en zetten we ons in om o.a. IZA transformatieplannen en financieringsaanvragen uit te werken, NOEL door te ontwikkelen en draagvlak en verbinding verder uit te bouwen.

3. Regio-opgaven

A. Knelpunten in de regio

B. Gezamenlijke beweging

C. Prioritaire opgaven

D. Inwonerparticipatie

Rijk van Nijmegen heeft relatief goede ervaren gezondheid, maar is over het algemeen minder welvarend en kampt met sterke vergrijzing

Kenmerken van de regio

7
Gemeenten

~325.000
Inwoners

42.000
Medewerkers Zorg en Welzijn

Relatief goede ervaren gezondheid
Maar net als landelijk een dalende trend

Iets minder welvarend
M.n. lage SES in Nijmegen

Sterke vergrijzing
25,7% aandeel ouderen 65+ in 2040 t.o.v. 16,9% in 2015

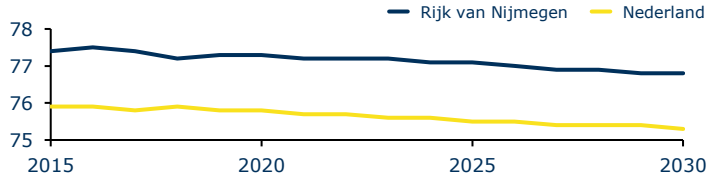
Bron: regiobeeld Rijk van Nijmegen, prognosemodel Zorg en Welzijn

Uit het regiobeeld komen meerdere thema's naar voren waarop we grote knelpunten zien binnen de regio (1/3)

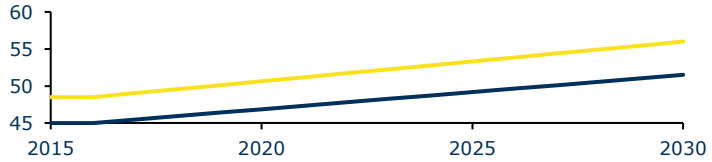
Thema's uit het regiobeeld: belangrijkste knelpunten

Preventie: gezond leven en wonen

(Zeer) goed ervaren gezondheid percentage

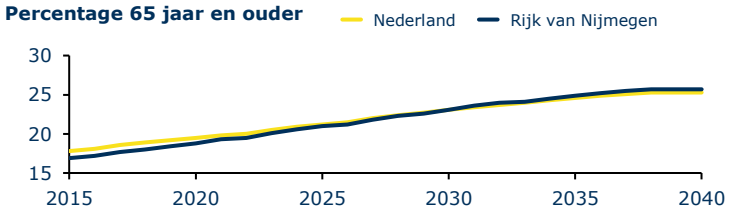
Overwicht (BMI > 25) percentage

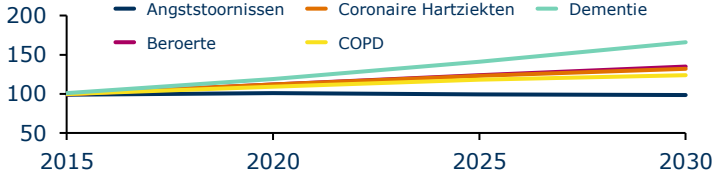
Net als in de rest van Nederland, daalt de ervaren gezondheid in Rijk van Nijmegen en stijgt het aantal mensen met overgewicht

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Percentage 65 jaar en ouder

Prevalentie (chronische) aandoeningen index

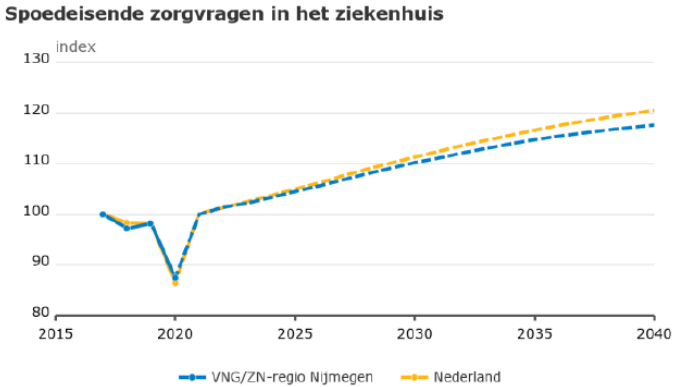
De bevolking in de regio groeit en het aandeel ouderen neemt sterk toe met als gevolg een stijging van de zorgvraag en de complexiteit ervan (o.a. stijgende prevalentie van (chronische) aandoeningen)

Bron: regiobeeld Rijk van Nijmegen

Uit het regiobeeld komen meerdere thema's naar voren waarop we grote knelpunten zien binnen de regio (2/3)

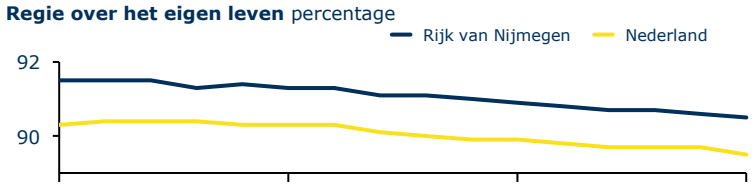
Thema's uit het regiobeeld: belangrijkste knelpunten

Zorgaanbod: acute zorg

Het aantal bezoeken aan de SEH is in 2040 6.800 per jaar meer dan in 2023; een stijging van 15,1%

Mentale gezondheid

Meer dan 1 op de 5 jongeren in het Rijk van Nijmegen ervaart heel vaak stress

Meer dan 2 op de 5 inwoners in het Rijk van Nijmegen van 18-34 kampt met eenzaamheid

Het aandeel inwoners van 20 jaar en ouder dat regie heeft over het eigen leven ligt hoger dan gemiddeld, maar neemt af – veel jonge inwoners in de regio ervaren (heel vaak) stress en eenzaamheid

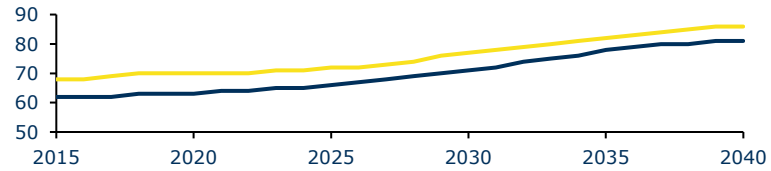
Bron: regiobeeld Rijk van Nijmegen

Uit het regiobeeld komen meerdere thema's naar voren waarop we grote knelpunten zien binnen de regio (3/3)

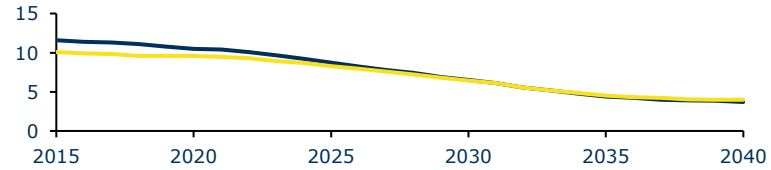
Thema's uit het regiobeeld: belangrijkste knelpunten

Zorgaanbod: arbeidsmarkt

Demografische druk percentage

Mantelzorgpotentieel 50-64-jarigen t.o.v. 85-plussers

Het arbeidspotentieel in de regio daalt door de veranderende demografie – ook de informele zorg (o.a. mantelzorg) komt steeds verder onder druk te staan door de sterke vergrijzing

Digitale transformatie

Data is in beperkte mate (snel) over muren van organisaties en domeinen heen beschikbaar

Versnippering, puntoplossingen en gebrek aan interoperabiliteit van systemen

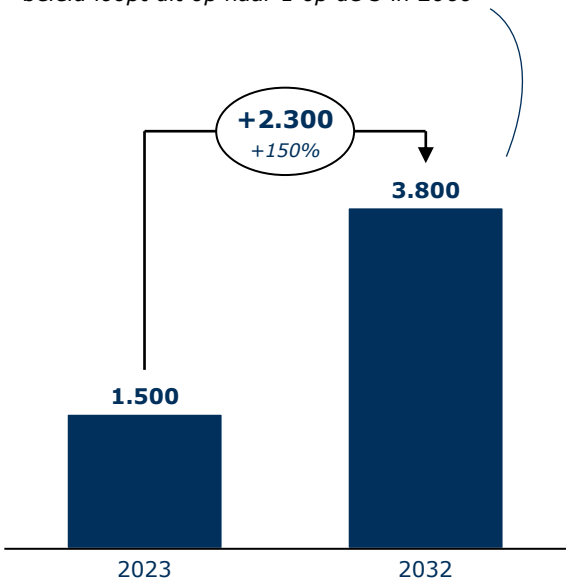
Elke organisatie heeft eigen ICT infrastructuur en digitale oplossingen die niet goed op elkaar aansluiten; vergroten van databeschikbaarheid gaan langzaam vanwege veiligheid en privacy

Bron: regiobeeld Rijk van Nijmegen

Het personeelstekort verdubbelt ruim richting 2032 – knelpunten op toegankelijkheid zijn al voelbaar in de regio

Personeelstekort zorg en welzijn (aantal medewerkers, excl. kinderopvang) Rijk van Nijmegen[1]

*In **2032 zal 1 op de 5 personen in de zorg moeten werken** in Nederland. Bij ongewijzigd beleid loopt dit op naar 1 op de 3 in 2060[2]*

09-12-22

Dramatische situaties in zorginstellingen na verdubbeling vacatures: 'Zorginfarct'

„Het betekent dat we te weinig capaciteit hebben om de zorg te leveren die gevraagd wordt", reageert hoogleraar Organisatie Ziekenhuiszorg Bart Berden van het Radboudumc. „Arts-assistenten, jonge afgestudeerden die een ziekenhuis draaiende houden: daar is landelijk een groot tekort aan. Maar we zien tevens achterstanden bij het automatiseren, digitaliseren en de administratie. Daar zijn ook moeilijk mensen voor te vinden."

08-07-2022

nrc

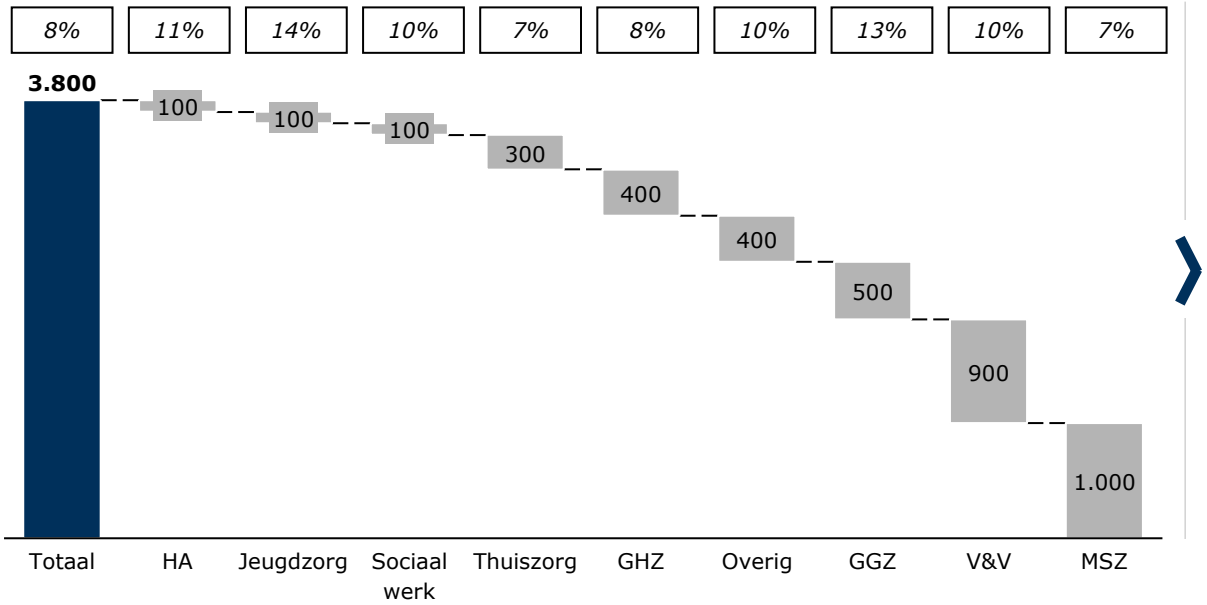
'18 tot 20 procent minder operaties mogelijk in 2030'

1) Prognosemodel Zorg en Welzijn; 2) WRR

Omdat de tekorten groot zijn in alle domeinen zal iedereen in beweging moeten komen

Personeelstekort[1] in 2032 per sector in Rijk van Nijmegen

Relatief (t.o.v. totaal personeelsbestand sector) en absoluut tekort in 2032

Risico's

- De toegankelijkheid van zorg verslechtert (hogere wachtlijsten)
- De kwaliteit van zorg neemt af, door minder tijd en aandacht van personeel
- De kosten van zorg nemen toe, door hogere tarieven voor arbeid
- Het werkplezier neemt af, door de steeds hogere werkdruk (een vicieuze cirkel)

1) Prognosemodel Zorg en Welzijn

Om deze opgave in gezamenlijkheid aan te pakken zijn we langs de verschillende domeinen uit de regio verenigd

Partners Rijk van Nijmegen

Niet uitputtend

Partners

- Huisartsenzorg en andere eerstelijnszorg
- Publieke gezondheidszorg
- Verpleging en verzorging
- Gemeenten
- Wijkverpleging
- Sociaal domein en welzijn
- Verzekeraar
- Onderzoek, onderwijs en derdelijnszorg
- Inwoners
- MSZ
- GGZ en GHZ

Bestuurlijk overleg NOEL

ZZG, CWZ, NEO Huisartsenzorg, Pro Persona geestelijke gezondheidszorg, Radboudumc, VGZ, GGD, Bindkracht 10, Gemeente Nijmegen

3. Regio-opgaven

A. Knelpunten in de regio

B. Visie en doelstellingen

C. Prioritaire opgaven

D. Inwonerparticipatie

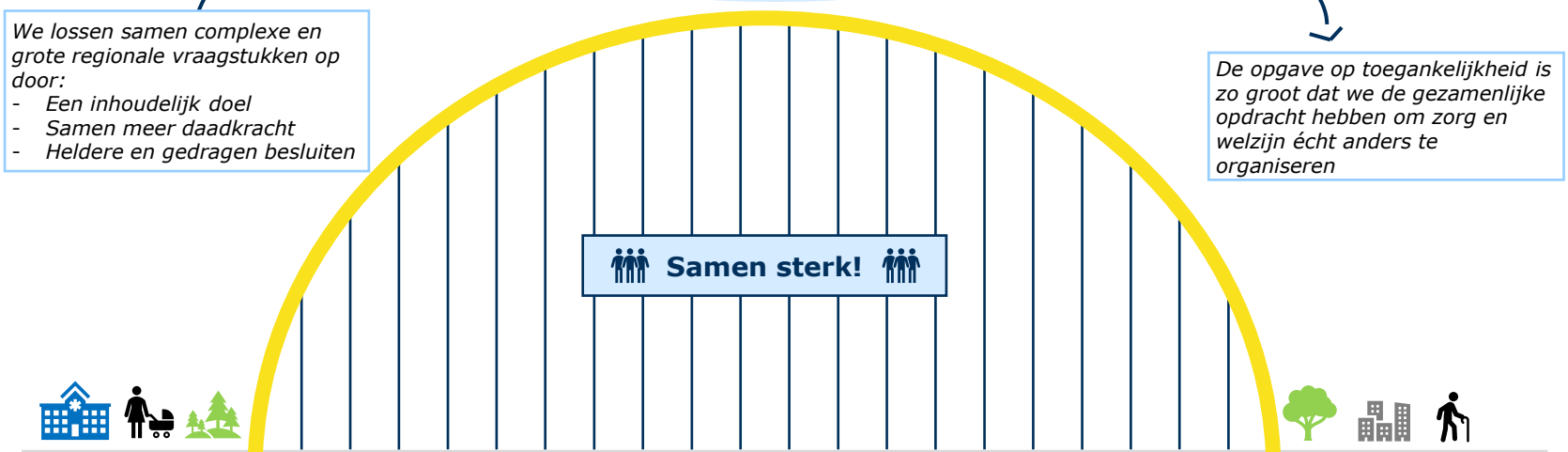
Onze gezamenlijke visie: wij dragen bij aan ieders gezondheid door samen slim te werken aan sterkere zorg en welzijn

Gezamenlijke visie Rijk van Nijmegen

We dragen bij aan ieders gezondheid
Door samen slim te werken aan sterkere zorg en welzijn

We lossen samen complexe en grote regionale vraagstukken op door:
- *Een inhoudelijk doel*
- *Samen meer daadkracht*
- *Heldere en gedragen besluiten*

De opgave op toegankelijkheid is zo groot dat we de gezamenlijke opdracht hebben om zorg en welzijn écht anders te organiseren

De gezamenlijke visie is verrijkt tijdens de regionale bijeenkomst in november 2023 met meer dan 70 vertegenwoordigers uit verschillende domeinen

Er zijn een aantal overkoepelende aandachtspunten om onze visie succesvol te kunnen realiseren

Aandachtspunten

Aandachtspunten	Toelichting
Versterking (eigen) regie bij inwoners	• Stem en rol voor inwoners: focus op mogelijkheden en niet beperkingen en aandacht voor de menselijke maat • Positieve gezondheid: verder kijken dan diagnose, maar naar gezondheid in de breedte
Samenwerking tussen medisch en sociaal domein	• Medisch en sociaal domein weten elkaar te vinden en leren van elkaar • Goede samenwerking en afstemming tussen professionele zorg en zorgzame gemeenschappen ten behoeve van een integrale aanpak
Verbinding buiten zorg en welzijn	• Verbreding buiten zorg en welzijn, zoals richting onderwijs, woningcorporaties en werkgeversorganisaties
Krachtige gemeenschaps-ontwikkeling	• Samenredzaamheid, burginitiatieven op wijkniveau en ondersteuning van mantelzorg • Sociale wijken en buurten met kleinschalig wonen bij elkaar in de buurt en voldoende ontmoetingsplekken
Duidelijke en gezamenlijke taal	• Toegankelijke en begrijpelijke taal richting inwoners om onderwerpen bespreekbaar te maken • Gezamenlijke taal tussen verschillende domeinen om elkaar goed te kunnen begrijpen
Gedrags- en cultuur-verandering	• Vereiste verandering ligt zowel bij inwoners, cliënten en patiënten als bij aanbieders en professionals • Elkaar begrijpen vanuit gemeenschappelijke verwachtingen en doelen is randvoorwaardelijk

Deze aandachtspunten zijn meegegeven door de meer dan 70 aanwezigen vanuit verschillende domeinen tijdens de regionale bijeenkomst in november 2023

Hierin hebben we een individuele én gezamenlijke verantwoordelijkheid

Verantwoordelijkheid partijen en individuen in de regio

Alle **individuen** nemen verantwoordelijkheid en eigen regie over hun gezondheid en vitaliteit en kijken om naar hun naasten – hierbij kijken we eerst wat we zelf kunnen doen voordat we een beroep doen op een hulp- of zorgverleners

Alle partijen gaan zelf in de **eigen organisatie** aan de slag met de beoogde visie en transformaties – meerdere partijen durven dezelfde moeilijke besluiten te nemen zonder 'free riders' die een hele andere kant op bewegen

Partijen zoeken de **samenwerking** op instelling-overstijgende uitdagingen en knelpunten (bijvoorbeeld rondom doorstroom van patiënten in de keten) – hierbij prevaleert het gezamenlijke boven het individuele belang

Collectieve ondersteunende en randvoorwaardelijke activiteiten pakken partijen uit de regio in gezamenlijkheid op binnen een **regionale organisatie** (bijvoorbeeld bewaken van voortgang, databeschikbaarheid, etc.)

Onze visie is urgent omdat de toegankelijkheid en kwaliteit onder druk staan

Het 'Huis van Rijk van Nijmegen'

Onze gedeelde visie op zorg en welzijn

Samen slim werken aan sterkere zorg en welzijn:
bijdragen aan ieders gezondheid in regio Nijmegen

Urgentie om deze beweging te realiseren

Stijgende zorgvraag en krappe arbeidsmarkt zetten de **toegankelijkheid van de zorg** verder onder druk en daarmee ook de **kwaliteit** – dit vraagt om deze gezamenlijke beweging

Prioritaire opgaven / thema's waarop we in beweging moeten komen

- **Preventie: Gezond leven en wonen**
- **Zorgvraag: kwetsbare groepen**
- **Zorgvraag: acute zorg**
- **Mentale gezondheid**
- **Zorgaanbod: arbeidsmarkt**

Prioritaire opgave die randvoorwaardelijk is voor de andere opgaven

Digitale transformatie

Oplossingen pakken de opgaven aan en maken de beweging mogelijk

De activiteiten/oplossingen om deze opgaven aan te pakken moeten voldoen aan: i) voorkomen van zorg, ii) passende zorg en ondersteuning iii) en/of anders (samen) organiseren

3. Regio-opgaven

A. Knelpunten in de regio

B. Visie en doelstellingen

C. Prioritaire opgaven

D. Inwonerparticipatie

We worden elke dag geconfronteerd met onze grote opgaven

Prioritaire opgaven: voornaamste knelpunten

Preventie: gezond leven en wonen

Problematiek in de samenleving neemt toe en voor bepaalde groepen wordt het steeds moeilijker om gezond te leven: zij hebben bijv. zorgen over bestaanszekerheid, lage gezondheidsvaardigheden en een ongezonde leefstijl – veel vragen kunnen in het sociaal domein opgelost worden i.p.v. als zorgvragen te behandelen

Zorgvraag: kwetsbare groepen

De zorgvraag neemt o.a. door de vergrijzing sterk toe met als gevolg een groeiende instroom van patiënten en cliënten. De complexiteit van zorgvragen neemt sterk toe met een verzwaring van casuïstiek van patiënten. Het Rijk van Nijmegen is daarnaast relatief een minder welvarende regio, met m.n. in de gemeente Nijmegen een lage SES

Zorgvraag: acute zorg

De vraag naar acute zorg stijgt, met name vanuit ouderen en kinderen. Een toenemend deel van de vraag tijdens ANW uren is niet acuut, maar wordt door inwoners wel als acuut beleefd. Dit leidt tot extra druk op de zorg. Met de stijgende personeelstekorten en acute zorgvraag en veranderende zorgbehoeften past het huidige systeem niet meer. Bereikbaarheid, aanrijtijden en veranderende verwachtingen van burgers vergroten de druk, met steeds vaker presentatiestops tot gevolg. Er is een noodzaak tot ontdubbelen en samenwerkende ketenpartners met als basis vertrouwen en efficiëntie.

Mentale gezondheid

Vergeleken met de rest van Nederland is mentale gezondheid een relatief groot knelpunt in Rijk van Nijmegen: het aantal GGZ-patiënten daalt minder hard en de wachtlijsten groeien terwijl er een gebrek is aan een integrale aanpak bij mentale ondersteuning

Zorgaanbod: arbeidsmarkt

Personele capaciteitsproblemen nemen toe in alle sectoren van de gezondheidszorg. De te verwachten uitstroom van zorgpersoneel door pensionering en ontgroening van de maatschappij vragen om bijzondere aandacht. Daarnaast neemt de ervaren werkdruk in alle sectoren toe en staat het werkplezier onder druk

Digitale transformatie

Een tussen regiopartijen afgestemde informatievoorziening waarbij onder andere bredere beschikbaarheid van de juiste informatie (databeschikbaarheid) de stip op de horizon is, is een randvoorwaarde om de doelen van het IZA te realiseren. Zowel op de korte als lange termijn zullen zorginitiatieven beheersbaar en betaalbaar ondersteund moeten worden. Versnippering en punt-oplossingen moeten voorkomen zien te worden

Voor alle prioritaire opgaven hebben we (sub)-doelstellingen geformuleerd

1. Preventie: gezond leven en wonen: we voorkomen (her)instroom in het medisch domein

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen
		
1 Preventie: gezond leven en wonen	We voorkomen (her)instroom in het medisch domein door gezamenlijk te focussen op gezondheid i.p.v. zorg en werkende initiatieven in te zetten in samenhang tussen het sociaal en medisch domein en organisaties daarbuiten (bijv. onderwijs, woningcorporaties)	i. We realiseren een thuis in de wijk voor aandachtsgroepen en stimuleren dat ouderen zelfstandig en vitaal oud worden in een vertrouwde omgeving, waarbij de gemeenschap en samenredzaamheid nog belangrijker worden ii. We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl van inwoners, met de kennis dat de helft van chronische ziekten te herleiden is naar leefstijl iii. We verminderen kansenongelijkheid met specifieke interventies voor kwetsbare groepen, zoals o.m. laaggeletterden, mensen in armoede, met lagere gezondheidsvaardigheden, migranten en nieuwkomers iv. We verminderen last van toenemende druk uit het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen v. We versterken de preventie infrastructuur, door brede regionale samenwerking en kennisdeling tussen sociaal en zorg domein en daarbuiten

2. Zorgvraag: kwetsbare groepen: we creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen

2 Zorgvraag: kwetsbare groepen

We creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst in nauwe samenwerking tussen sociaal en zorg domein, zowel in kwantiteit als complexiteit en hebben oog voor eigen kracht van kwetsbare groepen

Subdoelstellingen

i. We versterken de zelf- en samenredzaamheid van onze kwetsbare groepen met focus op wat zij wel kunnen zodat zij vanuit hun eigen kracht zelf de regie over hun leven houden

ii. We voorkomen instroom in de zorg o.a. door voorlichting, preventie, zelfredzaamheid, tijdige signalering en goede triage met een passend antwoord op hulpvragen, waarbij we expliciet de vraag stellen of een medische interventie nodig is

iii. We optimaliseren het proces van in, door- en uitstroom in de keten zodat patiënten en cliënten de juiste zorg op de juiste plek door de juiste professional krijgen, met oog voor complexiteit van kwetsbare groepen

iv. We organiseren netwerksamenwerking vanuit verschillende organisaties en collectieve oplossingen passend bij behoefte van de patiënt of cliënt

v. We versnellen de inzet van digitale oplossingen en nieuwe technologieën middels een regionaal samenwerkingsverband

3. Zorgvraag: acute zorg: we borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de (bestaande) regionale samenwerking te optimaliseren

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen
		
3 Zorgvraag: acute zorg	We borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de regionale samenwerking te optimaliseren, door voort te bouwen op wat er al is en aanvullende kansen te verkennen om zo de organisatie van de acute zorg zo optimaal mogelijk te organiseren	i. We verkennen met alle partners in de regio (zoals Radboudumc, VVT, GGZ) hoe de bestaande samenwerking tussen onder andere HAP en acute poort CWZ verder uitgebouwd kan worden zodat het regionale netwerk acute zorg zo goed mogelijk aansluit bij de zorgvraag ii. We optimaliseren de triage, zodat voorkomen wordt dat opgeschaald wordt als dat niet noodzakelijk is, en dat triage ervoor zorgt dat de juiste zorg wordt ingezet door de juiste zorgverlener iii. We optimaliseren de inzet van het arbeidskapitaal in de acute zorg door het voorkomen van acute zorgvragen, het optimaliseren van de samenwerking en het efficiënt inzetten van beschikbaar personeel 24/7

4. Mentale gezondheid: we reduceren de zorgvraag met een preventieve, integrale, herstel-ondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen
 4 Mentale gezondheid	We reduceren gezamenlijk de vraag naar (specialistische) geestelijke gezondheidszorg door te kiezen voor een preventieve, integrale, herstelondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak en door mentale weerbaarheid en veerkracht te vergroten	i. We versterken de zelf- en samenredzaamheid en laten inwoners eigen regie nemen over hun mentale gezondheid ii. We verplaatsen specialistische GGZ-behandelingen naar een minder zware setting en brengen daarmee de wachttijden terug iii. We vergroten de mentale weerbaarheid en veerkracht van jongeren en jongvolwassenen en reduceren de druk op het dagelijks leven iv. We bevorderen een gezonde leefstijl bij met name groepen die kansenongelijkheid en/of armoede ervaren – daar is de meeste (psychische) gezondheidswinst te behalen v. We zetten bestaande GGZ capaciteit in de regio zo doelmatig en efficiënt mogelijk is en werken samen over de domeinen heen (o.a. GGZ, VVT, MSZ) en maken gebruik van elkaars expertise

5. Zorgaanbod: arbeidsmarkt: we verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen
		
5 Zorg-aanbod: arbeids-markt	We verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen i.s.m. de maatschappij, zorgsectoren, onderwijsinstellingen, overheden en de zorgprofessionals	i. We ontwikkelen loopbanen en leerpaden voor (multidisciplinair) werken binnen de regionale zorg- en welzijnssector, waar het kan leiden we samen en modulair op en zetten we mensen na de opleiding ook transmuraal in ii. We voeren de dialoog met de maatschappij op diverse manieren, verschillende plaatsen en met behulp van verschillende instrumenten zodat de verwachtingen van de professionele zorg helder zijn iii. We geven invulling aan de implicaties van het anders kijken naar het organiseren van en kwaliteit van zorg met als inzet het verlagen van de administratieve lasten en regeldruk (o.a. door inzet digitalisering en techniek) iv. We optimaliseren hulp, ondersteuning, zorg, begeleiding en behandeling rondom inwoners, cliënten en patiënten door te 'ontschotten' en leggen de regie zoveel mogelijk bij de inwoner

6. Digitale transformatie: we pakken digitalisering aan d.m.v. informatievoorziening en fundament voor lange termijn architectuur

Regio-afspraken: doelen en subdoelstellingen

Thema	Doelstelling	Subdoelstellingen
 6 **Digitale trans-formatie**	We brengen de informatievoorziening in de transmurale samenwerking op orde en faciliteren de digitale transformatieopgave van de prioritaire thema's	i. Informatievoorziening in de regio op orde • We starten vanuit de behoefte van zorg of oplossingen als eOverdracht, gezamenlijke monitoring of andere centrale diensten • We gaan verkennen hoe we als regio kunnen toewerken naar brede databeschikbaarheid en een regionale gezondheidsomgeving ii. Faciliteren van de digitale transformatieopgave • We zetten in op gebruiksvriendelijke en simpele digitale toepassingen, en leggen meer (digitale) regie bij de inwoner iii. Regionale samenwerkingsorganisatie (RSO) • We ontwikkelen een regionale samenwerkingsorganisatie met een geharmoniseerd proces en systeem waarin we goed werkende digitale oplossingen samen brengen, prioriteren, inkopen en opschalen incl. nodige bestuurlijke borging

3. Regio-opgaven

A. Knelpunten in de regio

B. Visie en doelstellingen

C. Prioritaire opgaven

D. Inwonerparticipatie

Inwonersperspectief op de zorg in Rijk van Nijmegen

Hoe denken inwoners, cliënten en patiënten van Rijk van Nijmegen over de toekomst van de zorg?

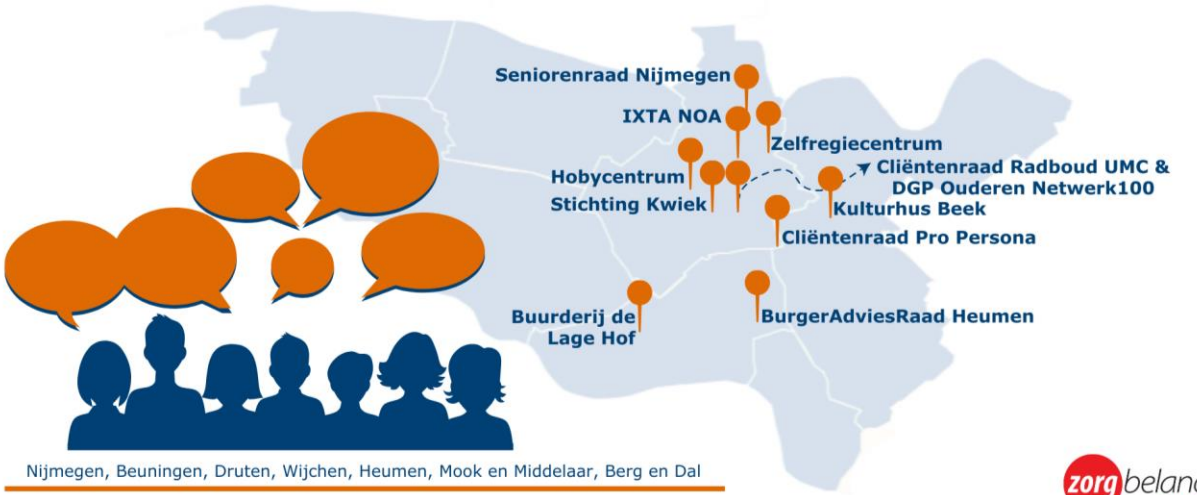
Inwonersperspectief op de zorg in Rijk van Nijmegen

Hoe denken inwoners, cliënten en patiënten van Rijk van Nijmegen over de toekomst van de zorg?

Hoe komen deze ideeën tot stand?

Methode
- Centrale vraag: 'hoe houden we de zorg toegankelijk en betaalbaar?'
- Gesprekken met bezoekers en vrijwilligers van inwonersinitiatieven
- Schriftelijke vragen aan adviesraden, cliëntenraden en patiëntenraden
- Richting bepaald met een kerngroep van betrokken inwoners

Inbreng van:
73 bezoekers en vrijwilligers van **6** inwonersinitiatieven
2 adviesraden sociaal domein
2 cliëntenraden
1 doelgroepenpanel

https://www.zorgbelanginclusief.nl/projecten/integraal-zorgakkoord/ November 2023

4. Regio-afspraken

A. Oplossingsrichtingen

B. Governance

C. Monitoring

D. Risico's en randvoorwaarden

E. Werkagenda

Er gebeurt al veel in de regio - er zijn veel initiatieven waarmee we aan de slag zijn of gaan

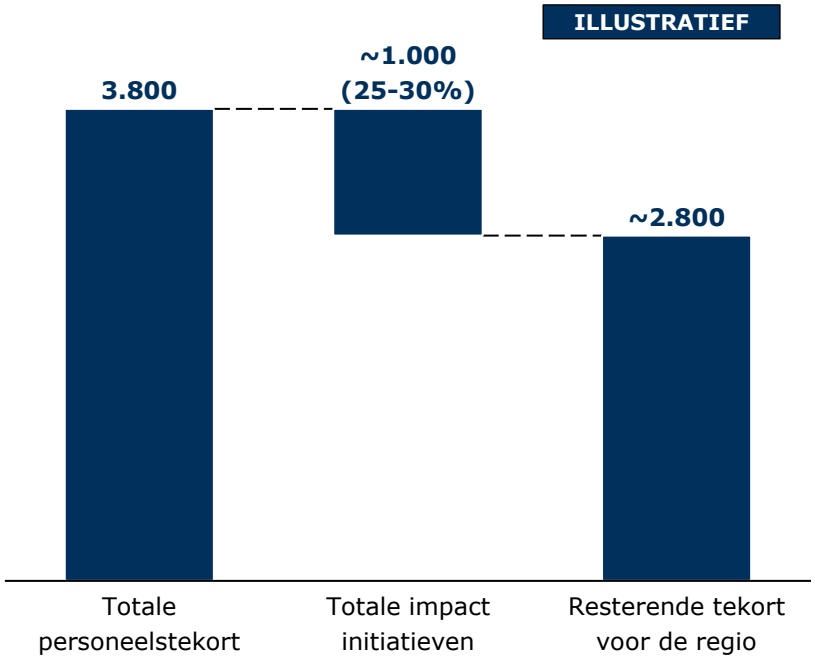
Initiatieven 'Rijk van Nijmegen'

Lijst omvat zowel instelling-specifieke als instelling-overstijgende initiatieven

			Niet uitputtend
Preventie: gezond leven en wonen	• Aanpak middelengebruik • Aanpak voor kinderen met overgewicht • Advisering gezonde leefomgeving omgevingswet • Carroussel Wijchen • Eigentijdse wijkhuizen • EMBOSS • GEM Jeugd • Gezonde school • Gezondheid bevordering in het onderwijs	• GLI overgewicht en obesitas volwassenen • GLI Rijk van Nijmegen • Hotspotters • Intercultureel consulenten • Kansrijke start • Leefstijlloket • Lokale hitteplannen • OKO • Project Storm	• Rookvrije generatie • Technologische innovaties in wijkverpleging: leefstijlmonitoring (Sensara) • Technologische innovaties in wijkverpleging: Tessa's • Valpreventie voor ouderen • Verkleinen gezondheidsverschillen (Groen Gezond in Beweging) • Versterken sociale basis • Wijk GGD
Zorgvraag: kwetsbare groepen	• Aanpak veelgebruikers • Academie voor patiënt en naasten / mantelzorgacademie • Agentenhof in Lindenhol • Artrose 1e lijn fysio CWZ • Avond-, nacht- en weekendzorg Nonna • Beleefhuis Zorgtechnologie (met woonzorggesprekken) • De kortste route naar het Odensehuis • Dementievriendelijke wijk • Eén regionale wachtlijst • Fit for chirurgie / prehabilitatie • Hulplijnen bij ernstig probleemgedrag • Integrale (digitale) diagnostiek • IT en zorgtechnologie Nonna • Langer thuis met VPT in de Vlierestraat • Lokale netwerksamenwerking Dementie	• Medicatie in de wijk • Meer tijd voor de patiënt • Moeilijk plaatsbare patiënten • Monitoring van longpatiënten in VVT met Luscii • Oogkliniek: optometrist i.p.v. oogarts • Op weg naar zorgzame dorpen met St. Barbara • Proactieve zorgplanning - ACP • Project polikliniek passend zorgadvies • Project RECO: specialistische ouderengeneeskunde • Project wijkkliniek: behandelverblijf voor kwetsbare ouderen • Project zorgpaden • Samen vitaal oud worden in Nijmegen Oud-West • Specialist ouderengeneeskunde in eerste lijn • Technologische innovaties in wijkverpleging: medicijndispenser	• Technologische innovaties in wijkverpleging: zorg op afstand • Transmuraal proactief zorgpad • Transmuraal zorgpad diep veneuze trombose • Van Dekkerswald naar een Zorgzame Buurt • Verdieping sociaal arrangeren • Verpleegkundig adviesgesprek • Voorzorgcirkels • VVT infrastructuur in de wijk • Welzijn op Recept • Zorg bij Jou • Zorginmijnwijk.nl • Zorgpad ouderen met dementie en probleemgedrag • #DiVers: telemonitoring met Luscii in de praktijk • #DiVers: VVR restyle
Zorgvraag: acute zorg	• Aanvraag röntgendiagnostiek ANW • Crisisregeling Nonna • HAP-HAP: gezamenlijke telefonie • Integratie SEH-HAP (incl. meekijkconsult)	• Wijkverpleging op SEH • Zelfverwijzers SEH naar 1e lijn • Zorgcoördinatie waar de acute rondom de burger is georganiseerd	
Mentale gezondheid	• Beschermd wonen extra • Instroom, doorstroom en uitstroom in de GGZ • Mentaal gezondheidsplein • Mental health verbindt / sociale kaart	• Praktijkondersteuner Jeugd en GGZ • Programma verbeteren GGZ (autisme) • Regionaal screenings- en toeleidingspunt GGZ • STORM aanpak in voortgezet onderwijs	• Transfertafel Plus • Wijk GGZ team • Zorgpad over de keten voor probleemgedrag bij mensen met dementie
Zorgaanbod: arbeidsmarkt	• Arbeidsmarktinitiatieven WZW • De Werkgeverij • Gezamenlijk VS opleiding in CWZ en VVT • Harmonisatie zorgprocessen	• Lerend zonder muren • Netwerkprogramma Ambitieuze Ambassadeurs • Nonna vitaliteit • Passende functiemix in het verpleeghuis	• Skills based opleiden (ROC/WZW) • Stages in de regio Nonna • Transmuraal tafel: white label team • Zorgteam van de toekomst en opleiden / in de wijk
Digitale transformatie	• CumuluZ zorgplatform • Domotica • Implementatie ZIB's • Integraal capaciteitsmanagement • Opschaling gebruik LSP • Optimalisatie Secure mail-oplossingen	• Regionale patiënttoestemming (MITZ) • RSO-vorming • Thuismonitoring • Tussenoplossing regioplatform obv usecases uit thema's • Uitfasering fax-verkeer • Verpleegkundige (e)Overdracht	• Zorgadresboek • #DiVers: digicoach netwerk • #DiVers: digitale gegevensuitwisseling • #DiVers: stimuleren patiënt portalen en digitale triage

De opgave op toegankelijkheid is zo groot dat we de gezamenlijke opdracht hebben om de zorg écht anders te organiseren

Inschatting: impact initiatieven regio op personeelstekort (# medewerkers, 2032)

Toelichting

- De belangrijkste initiatieven uit de regio, waarvan de verwachting is dat zij bijdragen aan het verminderen van de personeelstekorten en daarmee het toegankelijk houden van de zorg, zijn voorzien van een raming – deze ramingen berekenen ruwweg op initiatiefniveau tot welke vrijgespeelde capaciteit het initiatief kan leiden bij een succesvolle uitrol in de regio (*verdere onderbouwing van de kwantificering beschikbaar via NOEL*)
- We doen als regio al veel: de potentiële impact bij regio-brede uitrol van deze initiatieven is 25-30% van de personeelstekorten – dit is echter nog onvoldoende om het toegankelijkheidsvraagstuk te adresseren. Hiervoor zijn aanvullende of alternatieve initiatieven en manieren van werken en organiseren nodig komende jaren
- De inschatting van het resterende personeelstekort, na initiatieven, dat we als regio nog op te vangen hebben is breder dan Zvw en omvat ook Wlz en Wmo (bijv. gehandicaptenzorg en jeugdzorg)

Om de transformatie verder op gang te brengen willen we een aantal initiatieven samen versnellen

Inventarisatie gezamenlijke initiatieven

Regioplan fase

1

- We hebben onze prioritaire opgaven opgesteld o.b.v. de belangrijkste knelpunten in de regio
- We hebben in beeld wat we als regio al doen op deze opgaven, maar we weten dat deze initiatieven nog onvoldoende zijn om de toegankelijkheid te borgen
- Dit vraagt om een versteviging van de samenwerking in de regio: we hebben eerste initiatieven geïdentificeerd die we hiervoor samen willen oppakken
- Deze initiatieven gelden als eerste ideeën en daarmee als startpunt voor verdere regionale samenwerking

Zie verdieping p.43 en p.44

>2024

2

- We vullen de eerste initiatieven uit het regioplan aan met aanvullende ideeën en werken deze samen verder uit
- Hierbij zoeken we nadrukkelijk de verbreding in de regio, prioriteren we en maken we keuzes waar nodig
- We dagen onszelf uit hoe we dingen écht anders kunnen doen en organiseren
- We leggen daarnaast de verbindingen tussen de initiatieven en/of prioritaire opgaven en hoe we daarbinnen brede impact kunnen realiseren

Uitwerking vindt plaats in Q1 2024

Voor iedere prioritaire opgaven hebben we aantal initiatieven geïdentificeerd waar we prioriteit aan willen geven (1/2)

Oplossingsrichtingen t.b.v. prioritaire opgaven

Zie verdieping in de appendix

Prioritaire opgaven	Initiatieven / oplossingsrichtingen	*Implementatie van oplossingsrichtingen vraagt om passende financieringsbronnen, bijv. IZA transformatiemiddelen, SPUK-IZA, GALA, contractering met verzekeraars, etc.*
Preventie: gezond wonen en leven	GEM Jeugd: nieuwe manier van omgaan met psychische problemen bij de jeugd	
	Verkleinen gezondheidsverschillen: regionaliseren en inzetten op het verkleinen van gezondheidsverschillen	
	Leefstijlloketten: doorverwijs-/afschaalmogelijkheid door de keten, van het ziekenhuis tot aan een oplossing in de wijk	
Zorgvraag: kwetsbare groepen	Lokale netwerksamenwerking: De aanpak van DementieNet wordt toegepast op andere doelgroepen zoals kwetsbare mensen die thuis wonen, met als doel meer MDO's te verzorgen en zorgplannen uit te voeren.	
	Transmuraal proactief zorgpad: vroegtijdige signalering van de palliatieve fase en opstart van proactieve zorgplanning	
	Verdieping Welzijn op recept: psychosociale zorg vanuit de huisartsenpraktijk afbuigen naar welzijnscoach i.p.v. medicaliseren	
	Verdieping Sociaal arrangeren: oudere (die hiermee overeenstemt) met passende sociale zorg- en ondersteuning kan zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen	
	Voorzorgcirkels: groep mensen die bij elkaar op loopafstand wonen en bereid zijn om, als dat nodig is, elkaar te helpen met hand- en spandiensten	
	VVT infrastructuur in de wijk: versterken en samenbrengen van sociale basis en zorg infrastructuur in de wijk, zoveel mogelijk voortbouwend op bestaande voorzieningen, zoals bijv. dagbesteding, wijkverpleging, community huizen	
	Beleefhuis Zorgtechnologie (met woonzorggesprekken): beleefhuis waarin ouderen in gesprek gaan over huidige en toekomstige woonwensen en de inzet van ondersteunende zorgtechnologie	

Eerste inventarisatie – wordt in samenhang geprioriteerd, uitgewerkt en aangevuld in 2024 (incl. mogelijke financieringsbronnen)

Voor iedere prioritaire opgaven hebben we aantal initiatieven geïdentificeerd waar we prioriteit aan willen geven (2/2)

Oplossingsrichtingen t.b.v. prioritaire opgaven

Zie verdieping in de appendix

Prioritaire opgaven	Initiatieven / oplossingsrichtingen *Implementatie van oplossingsrichtingen vraagt om passende financieringsbronnen, bijv. IZA transformatiemiddelen, SPUK-IZA, GALA, contractering met verzekeraars, etc.*
Zorgvraag: acute zorg	Zorgcoördinatie: integratie van acute zorg op één centraal punt
Mentale gezondheid	Mentaal gezondheidsplein: netwerk o.b.v. een gezamenlijk herstelondersteunende visie met als doel mentale veerkracht te versterken en inwoners sneller passende zorg te bieden
	Zorgpad over de keten voor probleemgedrag bij mensen met dementie: ontwikkelen van integrale aanpak over de keten en in de regio (i.p.v. meerdere verschillende methodes en interventies) voor omgang met mensen met dementie die probleemgedrag vertonen, gebruik makend van elkaars expertise
Zorgaanbod: arbeidsmarkt	Ontwikkeling loopbanen en leerpaden: ontwikkeling van loopbanen en leerpaden voor werken binnen de regionale zorgsector en gezamenlijk en modulair opleiden waar het kan
	Lerend zonder muren: ontwikkelen en implementeren van een regionale toekomstbestendige infrastructuur voor (specialistische) zorg zonder muren
Digitale transformatie	RSO-vorming: opbouw van een regionale samenwerkingsorganisatie waarin we goed werkende digitale oplossingen samenbrengen, inkopen en opschalen
	Korte termijn optimalisaties: inzet op oplossingen die op andere prioritaire opgaven op korte termijn impact maken (o.a. eOverdracht, veilig mailen, toestemmingsregistratie)
	Routekaart naar databeschikbaarheid: ontwerp van een platform voor databeschikbaarheid tussen zorg- en welzijnspartijen uit de regio

Eerste inventarisatie – wordt in samenhang geprioriteerd, uitgewerkt en aangevuld in 2024 (incl. mogelijke financieringsbronnen)

4. Regio-afspraken

A. Oplossingsrichtingen

B. Governance

C. Monitoring

D. Risico's en randvoorwaarden

E. Werkagenda

Met duidelijke governance afspraken borgen we naleving van individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheden in de regio

Onderwerpen regionale governance

Individuele én gezamenlijke verantwoordelijkheden…

Alle partijen gaan zelf in de **eigen organisatie** aan de slag met de beoogde beweging en verandering – meerdere partijen durven dezelfde moeilijke besluiten te nemen zonder 'free riders' die een hele andere kant op bewegen

Partijen zoeken de **samenwerking op instelling-overstijgende uitdagingen en knelpunten** (bijvoorbeeld rondom doorstroom van patiënten in de keten) – hierbij prevaleert het gezamenlijke boven het individuele belang

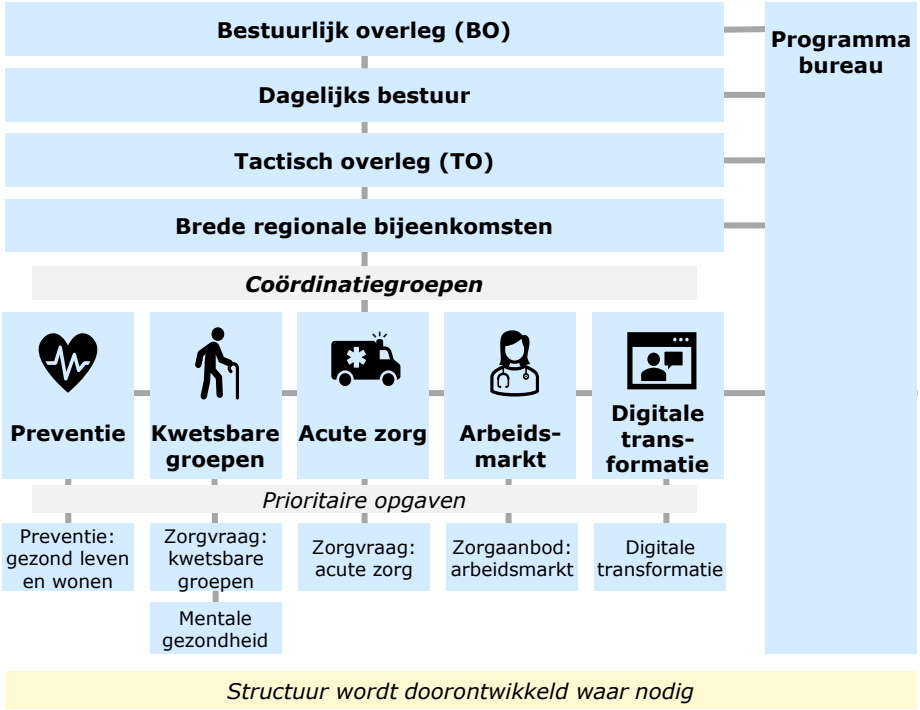
Collectieve ondersteunende en randvoorwaardelijke activiteiten pakken partijen uit de regio in gezamenlijkheid op (bijvoorbeeld bewaken van voortgang, belangenbehartiging aan landelijke tafels, etc.)

…borgen we met duidelijke governance inrichting

Organisatiestructuur	• Uit welke organen bestaat de regionale organisatie?
Vertegenwoordiging	• Welke partijen nemen het voortouw binnen deze structuur?
Overlegstructuur	• Hoe vaak vindt welk overleg plaats?
Vervolgafspraken	• Op welke onderwerpen willen we de governance komende jaren verder door-ontwikkelen en vervolgafspraken maken?

De bestaande NOEL structuur is gekozen als de basis voor de regionale governance

Huidige organisatiestructuur NOEL

Toelichting

- **NOEL** is een **samenwerkingsverband** dat bestaat uit zeven **initiatiefnemers** uit het zorg- en welzijnsdomein: ZZG Zorggroep, CWZ, Radboudumc (in de rol als kennisinstituut en daarmee ondersteunend voor onderzoek en onderwijs), NEO huisartsenzorg, Pro Persona, GGD Gelderland-Zuid, Bindkracht 10
- Het **bestuurlijk overleg** (BO) bestaat uit de zeven initiatief-nemers, aangevuld met de Gemeente Nijmegen (coördinerende gemeente), een regiogemeente en VGZ; het BO is eindverantwoordelijk
- Het **dagelijks bestuur** is een afvaardiging van het BO die de agenda voor het BO voorbereidt
- Het **tactische overleg** (TO) en de vijf **coördinatiegroepen** bestaan uit een bredere vertegenwoordiging van partijen en coördineren en drijven de inhoudelijke bewegingen
- Tijdens de **brede regionale bijeenkomsten** (1-2 keer p.j.) komt de brede achterban bijeen om kennis en informatie uit te wisselen en de samenwerking verder te verstevigen
- Het **programmabureau** is het eerste aanspreekpunt en verzorgt de dagelijkse programma ondersteuning
- De leden van de verschillende overleggen regelmatig bijeen, o.a. het BO circa 6 keer per jaar, en het TO circa 12 keer per jaar

NOEL heeft een vertegenwoordigingsvariant gekozen met een kerngroep met een enkele representant per sector

Vertegenwoordigende partij in bestuurlijk overleg per domein

Verpleging & verzorging, en wijkverpleging

ZZG

Medisch Specialistische Zorg

CWZ

Onderzoek, onderwijs en derdelijnszorg

Radboudumc

Huisartsenzorg en andere eerstelijnszorg

NEN HUISARTSENZORG

Geestelijke Gezondheidszorg & Gehandicaptenzorg

Pro Persona geestelijke gezondheidszorg

Publieke gezondheid

GGD

Gemeente

Gemeente Nijmegen

Gemeente Berg en Dal

Sociaal domein en welzijn

BINDKRACHT 10

Zorgverzekeraars

VGZ

De leden van het bestuurlijk overleg hebben een collectieve en individuele verantwoordelijkheid richting hun achterban

Verdieping verantwoordelijkheden BO richting achterban

	Verantwoordelijkheden
Collectieve verbinding	• BO communiceert richting brede achterban over belangrijke besluiten en output, zoals bijvoorbeeld het regioplan • BO neemt gehele achterban mee via bredere bijeenkomsten (1 - 2 x per jaar) en communicatie zoals de website en nieuwsbrieven
Individuele verbinding	• Individuele BO leden communiceren aanvullende informatie en context met hun directe achterban, bijv. impact van regioplan op huisartsen • Individuele BO leden brengen bestuurders van de achterban regelmatig (1-1) op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen • Individuele BO leden halen bij achterban op wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn op instellingsniveau (bijv. transformatieplannen) en leggen dit terug aan BO • BO leden spreken elkaar er op aan als communicatie niet gebeurt en/of bijsturing nodig is op instellingsniveau

In de komende jaren zal de governance verder doorontwikkeld worden waar nodig

Hoofdactiviteiten governance	Mogelijke vervolgonderwerpen/-agenda (Niet uitputtend)
 Uitvoeren en uitwerken van gezamenlijke projecten (aanbieders- en domeinoverstijgend). Dit zijn de zorg- en welzijnsinhoudelijke projecten die we door- of opstarten t.b.v. de prioritaire opgaven.	• Kadering projecten: wat valt wel/niet binnen NOEL • Mandaat en verantwoordelijkheden NOEL m.b.t. opstellen en uitvoeren gezamenlijke projecten: beschikbaar instrumentarium om projecten (bij) te sturen • Besluitvormingsproces rondom gezamenlijke projecten: op basis waarvan en wie besluit tot wel/niet starten of stoppen (incl. rol en implicaties monitoring)
 Onderling afstemmen van strategische en bestuurlijke aanbiedersplannen. Met name als aanbieders (grote) ambities hebben zal dit tot resultaten voor ketenpartners leiden	• Communicatie: welke communicatie m.b.t. individuele plannen • Mandaat en verantwoordelijkheden NOEL m.b.t. strategische en bestuurlijke aanbiedersplannen: afspraken om op de hoogte te blijven, elkaar aan te spreken en beschikbaar instrumentarium (bij) te sturen
 Uitvoeren van collectieve activiteiten, zoals communicatie, opleiding van schaars personeel, opzetten en beheren van IT-systemen, monitoring van projecten, etc.	• Huidige collectieve activiteiten: doorontwikkeling en waar nodig inschatting van benodigde tijdsinvestering en benodigde ondersteuning • Aanvullende collectieve activiteiten, wat wel/niet collectief te organiseren, bijv.: communicatie en inwonersparticipatie; regionale data beschikbaarheid en informatiestandaarden; monitoring voortgang regioplan; voorbereiden regionale vergaderingen; uitvoeren aanvraag voor (transformatie)middelen; begeleiden gelijkgericht contracteren; coördineren en financieren eventuele inzet van gezamenlijke ondersteuning

4. Regio-afspraken

A. Oplossingsrichtingen

B. Governance

C. Monitoring

D. Risico's en randvoorwaarden

E. Werkagenda

Om de uitvoering van het regioplan te monitoren maken we de voortgang en impact kwalitatief en kwantitatief inzichtelijk

Monitoring regioplan

Achtergrond monitoring regioplan

Context	• Het regioplan beschrijft a.d.h.v. welke oplossingen invulling wordt gegeven aan de prioritaire opgaven in de regio • Vanuit VWS[1] en NZa[2] wordt gevraagd om (meetbare) resultaatafspraken te definiëren en daarop te monitoren
Noodzaak monitoring	• Monitoring geeft handvatten om te beoordelen of de regio de beoogde beweging in gang zet en waar eventuele bijsturing nodig is • Middels een set aan kwalitatieve en kwantitatieve KPI's kan de voortgang en impact van het regioplan concreet inzichtelijk gemaakt wordt
Voorgestelde monitoring	• KPI's worden ingericht langs vier lijnen: voortgang, toegankelijkheid, thema's van de prioritaire opgaven en effectiviteit van interventies • Hierbij maken we gebruik van bestaande data

Opzet monitoring uitvoering regioplan

Voortgang

- Voortgang op uitvoering planning werkagenda om te beoordelen of plannen goed en tijdig worden uitgevoerd (en bijgestuurd)
- Kwalitatieve duiding van het 'lerende proces'

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid maken we inzichtelijk om te beoordelen in hoeverre zorg in de regio toegankelijk en beschikbaar is/blijft

- *Regioniveau*: totale personeelsontwikkeling zorg en welzijn voor regio
- *Instellingniveau*: personeelsontwikkeling en wachtlijsten per (grote) instelling in de regio
- *Planniveau*: impact initiatief op personeelsbehoefte voor belangrijkste plannen (bijv. uitgewerkt in KPI's van transformatieplannen)

Thema's prioritaire opgaven

- Overkoepelende meetbare KPI's per prioritaire opgave om te beoordelen of we op elk van de opgaven de juiste beoogde beweging in gang zetten

Effectiviteit interventies

- Gericht onderzoek naar de effectiviteit van specifieke initiatieven/plannen, waar mogelijk gekoppeld aan lopende onderzoeken

Monitoring kent een verantwoordelijke persoon of partij met bijbehorende werkafspraken

Werkafspraken monitoring

Elementen monitoring	Verantwoordelijke	Voorbeeld werkafspraken
Voortgang	Kartrekkers op de prioritaire opgaven vanuit coördinatiegroepen NOEL	• Voortgang werkagenda en bijbehorende acties worden besproken in de coördinatiegroepen en teruggekoppeld aan het tactisch overleg • Daarnaast vindt een kwalitatieve reflectie plaats • Bevindingen worden (op vaste momenten) teruggekoppeld richting en besproken in het bestuurlijk overleg van NOEL
Toegankelijkheid	Regioniveau: NOEL Instellingsniveau: individuele aanbieders Planniveau: betrokken partijen	• Ontwikkeling en knelpunten op de toegankelijkheidsopgave en de consequenties voor individuele aanbieders worden besproken in het tactisch overleg • Belangrijkste inzichten worden teruggekoppeld aan het bestuurlijk overleg – afhankelijk van specifieke knelpunten wordt geëvalueerd of bestaande plannen passend en toereikend genoeg zijn en waar eventueel (bij)sturing nodig is • Op planniveau wordt binnen betrokken teams en partners monitoring besproken; waar nodig wordt dit teruggekoppeld aan TO en BO
Thema's prioritaire opgaven	Kartrekkers op de prioritaire opgaven vanuit coördinatiegroepen NOEL	• Ontwikkeling op de geformuleerde KPI's per prioritaire opgave wordt besproken in de coördinatiegroepen en teruggekoppeld aan het tactisch overleg • Belangrijkste inzichten worden teruggekoppeld aan het bestuurlijk overleg – o.b.v. inzichten wordt bepaald welke opgaven om (bij)sturing vragen en waar eventueel aanpassingen aan het regioplan en de werkagenda nodig zijn
Effectiviteit initiatieven	Betrokken partijen bij initiatieven/ plannen, ondersteund door onderzoeks- en onderwijsinstellingen zoals bijv. Radboudumc	• Bij uitrol van initiatieven wordt gekeken naar bestaand(e) onderzoek of resultaten ter onderbouwing van de effectiviteit • Tevens wordt er bij uitrol op initiatiefniveau, met de betrokken partijen, gekeken naar mogelijkheden om effectiviteit in de regio te onderzoeken en meten

Eerste voorstel – wordt verder uitgewerkt in 2024

4. Regio-afspraken

A. Oplossingsrichtingen

B. Governance

C. Monitoring

D. Risico's en randvoorwaarden

E. Werkagenda

Risico's bestaan onder andere op beschikbare personele capaciteit en conformering van organisaties aan gezamenlijke beweging

Risico's

	Risico's	Mitigerende maatregelen
1	Beperkt zicht op voortgang op de prioritaire opgaven en de belangrijkste initiatieven uit het regioplan	In Q1 2024 worden concrete monitoring KPI's verder uitgewerkt en uitkomsten periodiek terug gekoppeld aan TO en/of BO NOEL om sturing te blijven geven aan uitvoering van het regioplan
2	Inwoners zijn onvoldoende aangehaakt en plannen sluiten beperkt aan op de behoeften van patiënten en cliënten	Inwoners, cliënten en patiënten blijven betrekken tijdens de uitvoering regioplan én de uitwerking van transformatieplannen en andere projecten – hier in Q1 2024 een plan van aanpak voor opstellen
3	Uitvoering van het regioplan loopt vertraging op door onvoldoende beschikbare personele capaciteit	Heldere planning vertaalt in concrete afspraken tussen partijen over benodigde uitvoeringscapaciteit – inzet transformatiemiddelen en eventueel aanstellen van extra programmaondersteuning
4	Verplaatsing zorg creëert ontlasting aan de ene kant, maar toenemende druk aan de andere kant (bijv. sociaal domein)	Inzichtelijk maken en monitoren van de (verwachte) verschuiving 'naar de voorkant' en duidelijke afspraken maken over rollen, verantwoordelijkheden en omvang verschuiving
5	Onvoldoende financiering beschikbaar om verschuiving naar 'de voorkant' en sociaal domein te kunnen maken (gemeente bijvoorbeeld verwacht grote tekorten, 'ravijnjaar')	In beeld brengen van benodigde capaciteit om verschuiving naar 'de voorkant' mogelijk te maken, waar de 'winst' en 'lasten' zitten van deze verschuiving en welke financiële ondersteuning daarbij passend is
6	Onvoldoende focus op impactvolle gezamenlijke initiatieven waardoor opgaven en toegankelijk verder onder druk staan	Concretisering van prioriteiten regio in Q1 2024 en vertaling naar transformatieplannen – impact plannen op toegankelijkheid wordt meetbaar gemaakt en vergeleken met waar de knelpunten zitten
7	Individuele organisaties houden zich in de praktijk niet aan de gezamenlijke visie en prioritaire opgaven	Bestuurlijk overleg NOEL spreekt bestuurders van organisaties indien nodig aan op verantwoordelijkheid – tijdens brede bijeenkomsten blijft op het belang van samenwerking gehamerd worden

Om succesvol invulling te kunnen geven aan het regioplan is een aantal randvoorwaarden noodzakelijk

Randvoorwaarden

Randvoorwaarden	Toelichting	Lokaal/regionaal	Landelijk
Inwonerparticipatie	• Inbreng en betrokkenheid vanuit inwoners in de uitvoering van het regioplan en individuele transformatieplannen	✓	✓
Cultuur- en gedragsverandering	• Bewustzijn van zowel inwoners over eigen verantwoordelijkheid (zelf tenzij) en verantwoordelijkheid voor elkaar (mantelzorg) als professionals	✓	✓
Duidelijk taal gebruik	• Duidelijke en begrijpelijke taal, om toegang te verbeteren en onderwerpen bespreekbaar te maken	✓	✓
Structurele bekostiging	• Passende en structurele bekostiging om zorgtransformatie mogelijk te maken voor zorg én welzijn (dus zowel aan de 'voorkant' als 'achterkant')	✓	✓
Financiering	• Financiële ontschotting en passende financiering voor (integraal) samen-werken en "niet-doen" (minder gericht op behandelproducten, "wel-doen")	✓	✓
Wet- en regelgeving	• Wet- en regelgeving / overheidsmaatregelen o.a. t.b.v. gezonde leefstijl (bijv. suikertaks) en klacht- en tuchtrecht t.b.v. toekomstige manier van werken		✓
Opleiden (zorg)professionals	• Aansluiting opleidingen aan vereiste kwaliteiten medewerkers • Mogelijkheden tot transmuraal opleiden én transmuraal werken	✓	✓
Data- en informatie-beschikbaarheid	• Gegevensdeling en informatievoorziening (in lijn met AVG) • Gemeenschappelijke terminologie	✓	✓
Gebruik / ontwikkeling zorgtechnologieën	• Ontwikkeling van nieuwe zorgtechnologieën • Digitale vaardigheden inwoners en betrokkenen	✓	✓

4. Regio-afspraken

A. Oplossingsrichtingen

B. Governance

C. Monitoring

D. Risico's en randvoorwaarden

E. Werkagenda

We committeren ons in dit regioplan aan de gezamenlijke doelen

Wij nemen onze verantwoordelijkheid…

als individuele organisatie

in de samenwerking

als collectief

… en committeren ons aan de volgende afspraken

Regionale opgaven en afspraken	✓ We zetten in op onze gedeelde visie: we dragen bij aan ieders gezondheid ✓ We borgen nadrukkelijk de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg en welzijn – hier monitoren we ook op ✓ Onze transformatieplannen en activiteiten dragen bij aan de doelstellingen op onze prioritaire opgaven
Inwoner-participatie	✓ We betrekken inwoners actief in de uitwerking en -voering van onze transformatie-plannen en gebruiken begrijpelijke en duidelijke taal ter bevordering van de participatie
Governance & monitoring	✓ We werken proactief samen, helpen en versterken elkaar ✓ We monitoren onze voortgang op regionaal, instelling en plan niveau, en houden elkaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen ✓ We spreken elkaar aan waar nodig, maar hebben oog voor de context van individuele organisaties ✓ We gaan moeilijke discussies niet uit de weg ✓ We zorgen voor actieve communicatie en voldoende draagvlak bij de onze achterbannen en zoeken bredere verbinding (ook buiten zorg en welzijn) waar nodig
Rand-voorwaarden	✓ We maken afspraken over structurele passende financiering voor succesvolle transformaties (‘best practices’) om continuïteit te borgen ✓ We zetten ons in om ondersteunende gedragsverandering te realiseren bij professionals en de samenleving

Vanuit het gezamenlijke commitment definiëren we samen een bestuurlijke agenda

Hoofdlijnen bestuurlijke agenda

	Mogelijke onderwerpen 2024
Regionale opgaven en afspraken	• **Aanjagen transformatieplannen en eventueel aanvragen financiering** – Gezamenlijke en individuele transformatieplannen – Financiële middelen (IZA, GALA, WOZO, etc.)
Inwoner-participatie	• **Bestendigen inwonerparticipatie** – Uitwerking en uitvoering plannen
Governance & monitoring	• **Doorontwikkelen regionaal samenwerkingsverband** – Governance (BO, TO, coördinatiegroepen, etc.) – Ondersteuningsorganisatie NOEL – Monitoringsafspraken • **Opbouwen draagvlak en verbinding** – Binnen eigen organisaties – Achterban – Lokale netwerken
Rand-voorwaarden	• **Stimuleren van ondersteunende gedragsverandering** – Inwoners, patiënten en cliënten – Aanbieders en professionals • **Realiseren passende (structurele) bekostiging** – Niet Zvw-domeinen – Structureel (voor succesvolle transformaties)

Vanuit het gezamenlijke commitment definiëren we een werkagenda – deze werken we in 2024 verder uit

Hoofdlijnen uitvoeringsagenda: TO

	***Fase 1*: Q1 2024**	***Fase 2*: Q2 – Q4 2024**	***Fase 3*: 2025 – 2026**
Regionale opgaven en afspraken	• Opstellen integraal actieplan en borgen van alignement over thema's heen • Eventueel uitwerken van integrale oplossingsrichtingen (thema overstijgend)	• Overzicht houden en eventueel samenbrengen van transformatieplannen (bijv. bundelen van plannen in grotere aanvragen)	• Bijsturen van (transformatie)plannen waar nodig, o.b.v. inzichten uit monitoring, ontwikkelingen op toegankelijkheid en maatschappelijke ontwikkelingen
Inwoner-participatie	• Uitwerken plan van aanpak inwonerparticipatie bij uitvoering regioplan	• Uitvoeren van plan van aanpak, o.a. organiseren bijeenkomsten, aanjaagteam en informatievoorziening	
Governance	• Uitvoeren governance conform vastgesteld in regioplan en aanhaken van nieuwe partijen en tafels waar nodig • Doorontwikkelen TO waar nodig, bijv. organiseren fysieke bijeenkomsten		
Monitoring	• Concretiseren en vastleggen KPI's op voortgang, toegankelijkheid • Definiëren welke data beschikbaar is en/of aanvullend nodig is • Vaststellen meetbare resultaatafspraken	• Inrichten monitoringsproces langs vastgestelde KPI's, ook i.r.t. BO en coördinatiegroepen (wie heeft welke verantwoordelijkheid en wat komt waar terug) • Starten met monitoring en bespreken van eerste inzichten	• Continueren monitoring en bijsturen en/of bijstellen indien nodig
Rand-voorwaarden	• Aanvullen en uitwerken (landelijk en regionale) randvoorwaarden	• Vaststellen actielijnen om randvoorwaarden te realiseren (hoe, door wie en wanneer) • Opstarten actielijnen (op instelling, regio en landelijk niveau) – evt. beleggen bij BO	• Continueren en bijsturen actielijnen

Vanuit het gezamenlijke commitment definiëren we een werkagenda – deze werken we in 2024 verder uit

Hoofdlijnen uitvoeringsagenda: coördinatiegroepen

	***Fase 1*: Q1 2024**	***Fase 2*: Q2 – Q4 2024**	***Fase 3*: 2025 – 2026**
Regionale opgaven en afspraken (*Zie verdieping eerste initiatieven op volgende pagina's*)	• Verder uitwerken geselecteerde initiatieven (o.a. aanscherpen, aanvullen, verkennen bredere uitrol in de regio (juist ook buiten Nijmegen), etc.) • Evalueren lopende initiatieven (instelling-specifiek en overstijgend): verder, samenvoegen, stoppen? • Aanvullen van initiatieven om toegankelijkheid te waarborgen (o.a. extra ronde langs de velden) • Samenbrengen en prioriteren van initiatieven, bijv. op basis van impact en haalbaarheid • Opstellen integraal actieplan/ uitwerken integrale oplossingsrichtingen (alignement over thema's) • Inzichtelijk maken wat de verwachte verschuiving is 'naar de voorkant' van plannen die zorg verplaatsen	• Starten met (of continueren van) uitvoering op de initiatieven conform de in Q1 geconcretiseerde werkagenda • Onderzoeken welke oplossingen samengebracht kunnen worden in IZA transformatieplannen en welke overige financieringsbronnen passend zijn • Opstellen IZA transformatieplannen, incl. opstellen begroting en voorbereiden aanvraag voor financiering (waar wenselijk) • Starten met uitvoering opgestelde IZA transformatieplannen	• Uitvoeren en aanvullen van de opgestelde IZA transformatieplannen • Actualiseren doelstellingen regionale opgaven en initiatieven/oplossingsrichtingen o.b.v. inzichten uit monitoring, ontwikkelingen op toegankelijkheid en maatschappelijke uitdagingen: – Herijken opgaven en aanscherpen doelen – Bijsturen koers oplossingen: welke nieuwe oplossingen, welke (verder) opschalen en welke niet voortzetten
Inwoner-participatie	• Inwoners betrekken in uitwerking en uitvoering van (transformatie)plannen		
Governance	• Uitvoeren governance conform vastgesteld in regioplan en aanhaken van nieuwe partijen en tafels waar nodig • Doorontwikkelen coördinatiegroepen, o.a. aanvullen groepen, organiseren fysieke bijeenkomsten met alle coördinatiegroepen (o.a. in Q1 2024)		
Monitoring	• Concretiseren en vastleggen KPI's op de prioritaire thema's • Definiëren welke data beschikbaar is en/of aanvullend nodig is • Vaststellen meetbare resultaatafspraken	• Inrichten monitoringsproces langs vastgestelde KPI's, ook i.r.t. BO en TO (wie heeft welke verantwoordelijkheid en wat komt waar terug) • Starten met monitoring en bespreken van eerste inzichten	• Continueren monitoring en bijsturen en/of bijstellen indien nodig
Rand-voorwaarden	• Randvoorwaarden op prioritaire thema's en transformatieplannen identificeren en teruggeven aan TO (indien relevant dat het centraal opgepakt wordt)		

Een eerste selectie initiatieven is uitgewerkt: deze worden in Q1 2024 verder gedetailleerd en evt. aangevuld met andere initiatieven (1/3)

Planning prioritaire initiatieven

Zie appendix voor meer detail per initiatief

	Initiatief	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	>2025	Huidige betrokken partijen
Preventie: gezond leven en wonen	1 GEM Jeugd	• Opschalen van initiatief naar ateliers in de 7 gemeenten van Rijk van Nijmegen • Werven/aanwijzen van een verbinder per atelier				• Evaluatie	Karakter, Gemeenten regio Rijk van Nijmegen, Buurtteams Jeugd (Oidos), Ixta NOA, GGD Gelderland Zuid
	2 Verkleinen gezondheidsverschillen (Groen Gezond en in Beweging)	• Opschalen van initiatief in samenwerking met betrokken organisaties uit de regio				• Evaluatie	Ruim 70 organisaties die samenwerken aan een gezonde regio
	3 Leefstijlloketten	• Uitwerken van proces met betrokken partijen • Opschaling vanaf maart 2024		• Verdere opschaling van initiatief • Aanvragen extra bekostiging voor opschaling middels uitwerking in een transformatieplan		• Evaluatie	NEO, Bindkracht10, Gemeenten RvN, Vitaal en Fitter, Beter Verwijs, Sint Maartenskliniek, CWZ, RadboudUMC en GGD Gelderland
Zorgvraag: kwetsbare groepen	4 Lokale netwerksamenwerking	• Verder implementeren lokale netwerkzorg en uitbreiden samenwerking (keten)partners • Bestaande lokale netwerkzorg uitbreiden naar nieuwe doelgroepen • Verspreiden van digitale tool en aanstellen van kartrekkers per netwerk • Opzetten van gezamenlijke inhoudelijke trainingen • Aanpassen bestaande organisatiestructuren om veranderingen te ondersteunen				• Evaluatie	o.a. NEO, ZZG Zorggroep, Radboudumc, Pro Persona, Sterker/Bindkracht10
	5 Transmuraal proactief zorgpad	• Implementeren initiatief (waar mogelijk mei 2024) • Aanpassen van huidig (zorg)proces t.b.v. transmurale samenwerking, veranderen taken en verantwoordelijkheden, ontschotting van kennis en inzetten van technologische middelen • Aantrekken van een projectleider, communicatiemedewerker, projectleider sociaal domein en projectondersteuning voor implementatie				• Evaluatie	ZZG namens 6 aanbieders wijkverpleging, CWZ, RadboudUMC, NEO, Apothekersvereniging, Kalorama, Netwerk100 en PZNL

Startpunt en aan verandering onderhevig: wordt verder uitgewerkt in 2024

bij regionale opschaling is betrokkenheid van andere (lokale) partijen nodig

Een eerste selectie initiatieven is uitgewerkt: deze worden in Q1 2024 verder gedetailleerd en evt. aangevuld met andere initiatieven (2/3)

Planning prioritaire initiatieven

Zie appendix voor meer detail per initiatief

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Initiatief	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	>2025	Huidige betrokken partijen
6 Verdieping Welzijn op recept	• Voorbereiden van gefaseerde opschaling initiatief	• Realiseren van gefaseerde opschaling realiseren • Aanpassen zorgproces t.b.v. toeleiding zorg naar welzijn • Centraliseren van aanmeldingen voor WOR en het vergroten van de naamsbekendheid bij zorgpartners • Verkennen van de regionale inkoop overeenkomst WOR • Ontwikkelen en inrichten van ICT-oplossingen			• Evaluatie	Bindkracht 10 i.s.m. huisartsen en buurtteams
7 Verdieping sociaal arrangeren	• Uitbreiden van de scope • Reorganiseren werkprocessen en samenwerking HA, POH en WVP • Aantrekken van sociaal werkers		• Realiseren gefaseerde uitbreiding • Starten uitbreiding naar de gemeenten • Bijhouden kennis over SA • Verkennen VIP samenwerken t.b.v. verminderen overlap dossiers		• Evaluatie	Lentl, Sterker, VGZ, gemeente Nijmegen, NEO, ZZG Zorggroep en Buurtzorg
8 Voorzorgcirkels	• Bevorderen kortere lijn tussen zorg, welzijn en wonen • Aannemen van een sociaal werker voor dagelijkse werkzaamheden voorzorgcirkels • Verder opschalen naar meer nieuwe cirkels • Ophalen financiering				• Evaluatie	Sterker sociaal werk en ZZG (met evt. uitbreiding naar de Waalboog en een woningcoöperatie zoals Talis)
9 VVT infrastructuur in de wijk	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
10 Beleefhuis Zorgtechnologie	• Aanwijzen plek als beleefhuis • Ophalen financiering voor aanschaf van hulpmiddelen en technologie • Opleiden vrijwilligers voor het voeren van gesprekken				• Evaluatie	Welzijnsorganisatie, GGD, gemeente (Berg en Dal), ZZG Zorggroep. Mogelijk wooncorporatie

Startpunt en aan verandering onderhevig: wordt verder uitgewerkt in 2024

Een eerste selectie initiatieven is uitgewerkt: deze worden in Q1 2024 verder gedetailleerd en evt. aangevuld met andere initiatieven (3/3)

Planning prioritaire initiatieven

Zie appendix voor meer detail per initiatief

	Initiatief	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	>2025	*Huidige betrokken partijen*
Acute zorg	11 Zorgcoördinatie	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
Mentale gezondheid	12 Mentaal gezondheidsplein	• Versnellen van de ontwikkelingen d.m.v. netwerkvorming, start deelprojecten • Ontwikkelen van nieuwe elementen		• Implementatie MGP 2.0 • Aantrekken structurele financiering		• Evaluatie	Pro Persona, NEO, Gemeente Nijmegen, Iriszorg, RIBW, VG org., buurtteams, B10, GGD, andere GGZ aanbieders
	13 Zorgpad over de keten voor probleemgedrag mensen met dementie	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
Zorgaanbod: arbeidsmarkt	14 Ontwikkelen loopbanen en leerpaden	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
	15 Lerend zonder muren	• Maken van samenwerkingsafspraken over de uitwerking van randvoorwaarden en een toekomstbestendige (kennis)infrastructuur • Uitwerken randvoorwaarden m.b.v. expertise 5 aangesloten organisaties • Opstellen en implementeren van transmurale werkafspraken o.a. door taken, rollen en verantwoordelijkheden te beschrijven o.b.v. het Canmed model • Inrichten digitale ondersteuning en mogelijkheid tot beschikbaarheid en delen van gegevens tussen professionals van de zorgorganisaties • Opschalen van specialistische zorg (dichtbij) huis o.b.v. randvoorwaarden				• Evaluatie	NEO, ZZG Zorggroep, CWZ, Radboudumc, Maartenskliniek
Digitale transformatie	16 RSO-vorming	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
	17 Korte termijn optimalisaties	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.
	18 Routekaart naar databeschikbaarheid	• n.t.b.				• Evaluatie	n.t.b.

Startpunt en aan verandering onderhevig: wordt verder uitgewerkt in 2024

Appendix

1. **Toelichting prioritaire opgaven**
2. Verdieping geselecteerde initiatieven
3. Status ketenaanpakken
4. Preventie infrastructuur
5. Inventarisatie cruciale GGZ

Rijk van Nijmegen heeft systematisch de prioritaire opgaven bepaald

Methodiek selectie prioritaire opgaven

Het GALA en IZA geven de opdracht om een regiobeeld op te stellen met de belangrijkste feiten en cijfers op de IZA- en GALA-doelen

O.b.v. gesprekken met regionale partijen en de thema's uit het regiobeeld en regio-programma zijn de belangrijkste regionale opgaven aangescherpt en doelen bepaald

Het GALA en IZA hebben als doel de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van het zorg- en welzijnsdomein te borgen

In het regiobeeld staan de regionale knelpunten en belangrijkste thema's beschreven

Het huis van Rijk van Nijmegen vormt de kern van de prioritaire opgaven

1. Preventie: gezond leven en wonen: we voorkomen (her)instroom in het medisch domein (1/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We voorkomen (her)instroom in het medisch domein door gezamenlijk te focussen op gezondheid i.p.v. zorg en werkende initiatieven in te zetten in samenhang tussen het sociaal en medisch domein en organisaties daarbuiten (bijv. onderwijs, woningcorporaties)	• Problematiek in de samenleving neemt toe en voor bepaalde groepen wordt het steeds moeilijker om gezond te leven en te wonen, zij hebben bijvoorbeeld zorgen over bestaanszekerheid, lage gezondheidsvaardigheden en een ongezonde leefstijl – er is te weinig aandacht voor de invloed van deze factoren op gezondheid. • De continuïteit en toegankelijkheid van zorg staat onder druk. Het medisch domein kan de zorgvraag niet (meer) aan. Zorg is echter niet de oplossing voor alles wat nu als probleem bestempeld wordt. We zoeken dan ook naar mogelijkheden om de zorgvraag op te splitsen in echte zorgvragen en vragen die in het sociaal domein opgelost kunnen worden. Om meer vragen in het sociaal domein op te kunnen lossen is een budgetverschuiving nodigd van zorg naar sociaal domein. • Mensen positief gezonder laten leven gaat echter niet vanzelf. Het vraagt een lange adem, focus op baten en het organiseren van structurele financiële middelen voor het sociaal domein. Het verbeteren van het zorgstelsel gaat dan ook gepaard met een gezamenlijke opdracht en gezamenlijke verantwoordelijkheden voor zowel rijksoverheid, gemeenten, zorgverzekeraars als zorgkantoren en zorg- en welzijnspartners. • Zorgvragen die ontstaan vanuit kansenongelijkheid, kunnen vaak niet (alleen) met zorg opgelost worden maar vragen om psychosociale, praktische of financiële ondersteuning. • Uit het regiobeeld van het Rijk van Nijmegen is een vijftal preventiethema's naar voren gekomen, namelijk vitaal ouder worden, leefstijl, kansenongelijkheid, mentale gezondheid en druk op dagelijks leven van jeugd en jongvolwassenen – deze thema's gelden als de basis voor de subdoelstellingen van deze prioritaire opgave.
We realiseren een thuis in de wijk voor aandachtsgroepen en stimuleren dat ouderen zelfstandig en vitaal oud worden in een vertrouwde omgeving, waarbij de gemeenschap en samenredzaamheid nog belangrijker worden	• We anticiperen samen met ouderen op de veranderingen die komen kijken bij het ouder worden en welke leefstijlaanpassingen helpen om vitaal oud te worden en te blijven. En we verbinden activiteiten op dit vlak aan de activiteiten die voortkomen uit het WOZO. • We beïnvloeden de leefomgeving van de ouderen zodat gezond gedrag uitgelokt wordt • We zoeken actief naar mogelijkheden om de zelf- en samenredzaamheid van ouderen te vergroten zodat de behoefte aan professionele medische zorg daalt. • We investeren in de GALA-ketenaanpak valpreventie bij ouderen, zetten meer in op individuele preventie bij hoog risico-groepen en werken aan een mix van interventies voor de gehele doelgroep. • Daarnaast houden we de verbinding met de wijk om succesvolle initiatieven op te halen en op te schalen.
We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl van inwoners, met de kennis dat de helft van chronische ziekten te herleiden is naar leefstijl	• In grofweg 5 van de 6 gevallen, bestaan complicerende factoren onderliggend een leefstijl zoals o.m. Licht verstandelijk beperktheid, Lage gezondheidsvaardigheden, armoede, lage computervaardigheden, verwardheid, verslaafdheid of motivatieproblemen. We bevorderen een beter de omgang met deze complicerende factoren zodat de juiste hulp bereikt wordt. • We stimuleren een gezondere leefstijl om de kwaliteit van leven te verbeteren en hulpvragen in de toekomst te kunnen voorkomen. Dit doen we o.a. door uitvoering te geven aan de GALA ketenaanpakken maar ook door aanvullende initiatieven die bijdragen aan de leefstijl van onze inwoners in de regio. Hierbij onderzoeken we manieren gericht op het individu zoals de ketenaanpakken rondom overgewicht kinderen en volwassenen. Maar ook onderzoeken we manieren waarop de omgeving aangepast kan worden om een betere leefstijl te bevorderen zoals bijv. beweegvriendelijke omgeving. • Samen met de zorgpartijen organiseren we een structuur waarmee patiënten vanuit een behandeling in verbinding kunnen komen met de eerder genoemde hulp of andere relevante interventies.

1. Preventie: gezond leven en wonen: we voorkomen (her)instroom in het medisch domein (2/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We verminderen kansenongelijkheid in de regio met specifieke interventies voor kwetsbare groepen, zoals o.m. laaggeletterden, mensen in armoede, met lagere gezondheidsvaardigheden, migranten en nieuwkomers	• Zorgvragen die ontstaan vanuit kansenongelijkheid, kunnen vaak niet (alleen) met zorg opgelost worden maar vragen om psychosociale of praktische ondersteuning. We bevorderen het vanuit zorg doorverwijzen naar mogelijkheden in de wijk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan beweegaanbod, ontmoetingsplekken, gezonde ontbijt/lunch op scholen en financiële hulpverlening. De uitdagingen liggen in het tijdig identificeren van deze zorgvragen en ze daarna toe leiden naar effectieve hulp. • We onderzoeken of er regionaal kan worden gewerkt aan vermindering gezondheidsverschillen, kansrijke start en Aanpak gezondheidsvaardigheden. • We stemmen af en werken samen met de NOEL-werkgroep Kwetsbare Groepen voor het voldoen aan deze doelstelling
We verminderen de last van de toenemende druk uit het dagelijks leven bij de jeugd en jongvolwassenen	• We bevorderen de mentale veerkracht van de jeugd en organiseren een afname van de instroom in de jeugd GGZ. • We onderzoeken de factoren die leiden tot een verhoogde mate van stress bij jeugd en zetten gerichte interventies in om deze te doen afnemen. Hiertoe bevorderen we de samenwerking met partijen die dicht bij de jeugd en jongvolwassenen in de regio staan, bijvoorbeeld scholen, sportverenigingen, etc. • Verdere activiteiten op het gebied van mentale gezondheid worden geadresseerd in de NOEL-werkgroep Mentale Gezondheid.
We versterken de preventie infrastructuur, door brede regionale samenwerking en kennisdeling tussen sociaal en zorg domein en daarbuiten	• Er moet structureel en fors geïnvesteerd worden in de infrastructuur van de publieke gezondheid om gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en gezondheidsbewaking te verstevigen

2. Zorgvraag: kwetsbare groepen: we creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst in nauwe samenwerking tussen sociaal en zorg domein, zowel in kwantiteit als complexiteit en hebben oog voor eigen kracht van kwetsbare groepen	• De zorgvraag neemt sterk toe, o.a. door de vergrijzing. Met als gevolg een alsmaar groeiende instroom van patiënten en cliënten . In combinatie met de groeiende personeelstekorten komt de toegankelijkheid van zorg daarmee onder druk te staan (verwachte tekorten van 3.800 medewerkers in 2035) • Ook neemt de complexiteit van zorgvragen sterk toe met een verzwaring van de casuïstiek van patiënten. Deze complexe problematiek lijkt relatief groot in de regio Nijmegen door de relatief hoge vergrijzing (toename van 80-plussers). • De regio Rijk van Nijmegen is relatief een minder welvarende regio, met m.n. in de gemeente Nijmegen geldt een lage SES. Mensen met een lagere SES zijn bekend met lagere gezondheidsvaardigheden, laaggeletterdheid en lagere digitale vaardigheden en dat vraagt meer inspanningen van professionals. • Vanwege de arbeidskrapte neemt het risico toe dat tijdige en laagdrempelige doorstroom naar andere sectoren afneemt. (*Zie: Kiezen voor houdbare zorg)*
We versterken de zelf- en samen-redzaamheid van onze kwetsbare groepen met focus op wat zij wel kunnen zodat zij vanuit hun eigen kracht zelf de regie over hun leven houden	• Het gaat daarbij ook om het versterken van de mantelzorgers, het informele netwerk, buren en de sociale cohesie in de wijk. • Verhoogde zelfredzaamheid van kwetsbare groepen voorkomt zorgvragen en geeft hen een groter welbevinden. Zo zetten we bij ouderen, één van de kwetsbare groepen, in op de actieve voorbereiding op ouder worden en het equiperen van onze ouderen zodat ze zo lang mogelijk thuis kunnen wonen en kwaliteit van leven ervaren. Dit leidt tot ouderen die zo goed en lang mogelijk eigen regie kunnen over hun gezondheid en daardoor alleen van professionele zorg gebruikmaken indien écht nodig.
We voorkomen instroom in de zorg o.a. door voorlichting, preventie, zelfredzaamheid, tijdige signalering en goede triage met een passend antwoord op hulpvragen	• Hierbij zetten we in op de beweging waarbij in een vroeg stadium wordt geanticipeerd op de veranderende (chronische) hulp-en/of zorgvraag van de cliënt. Dit doen we in teams en in nauwe samenwerking tussen o.a. de MSZ, huisartsen, de VVT en het sociaal domein waarbij we de cliënten met de juiste hulp in staat stellen zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. • Aandacht voor passend zorg, naast goede triage ook expliciet de vraag naar voren laten komen of een medisch interventie de juiste vervolg actie is
We optimaliseren het proces van in-, door- en uitstroom in de keten zodat patiënten en cliënten de juiste zorg op de juiste plek door de juiste professional krijgen, met oog voor complexiteit van kwetsbare groepen	• We streven naar een versnelde uitstroom voor patiënten en cliënten naar de plek waar zij thuishoren als het gaat om hun specifieke zorg- en/of hulpvraag. • De focus hierbij ligt op de logistieke inrichting en het afstemmen van capaciteit en transfers door de gehele keten zodat patiënten en cliënten zo snel mogelijk op de juiste plaats terecht komen voor passende zorg en de juiste behandeling. Een belangrijk onderdeel hiervan is tevens het voorkomen en verkorten van (her)opnames van kwetsbare ouderen in het ziekenhuis door een goede onderlinge samenwerking tussen o.a. HAP, SEH, VVT, sociaal domein en GGZ. • We hebben daarbij oog voor de complexiteit bij kwetsbare groepen
We organiseren netwerksamenwerking vanuit verschillende organisaties passend bij behoefte van de patiënt of clië	• We doen dat door de eerder toegepaste methodiek van netwerksamenwerking te verbreden. Deze methodiek betreft de effectief bewezen DementieNet-aanpak. Hiermee verbeteren we de coördinatie en afstemming tussen organisaties rondom de cliënt. We beleggen duidelijker de regie en het eigenaarschap en zijn daardoor effectiever. We delen onze kennis, voeren samen onderzoek uit en bundelen onze krachten als het gaat om financiering.
We versnellen de inzet van digitale oplossingen en nieuwe technologieën middels een regionaal samenwerkingsverband	• Middels bewezen digitale oplossingen en slimme technische innovaties kunnen we veel zorg beter en eenvoudiger inrichten, zowel voor de professional als de patiënt. Bijvoorbeeld met behulp van digitale zorgpaden heeft de patiënt/cliënt eigen regie en kunnen zorgprofessionals in toenemende mate op afstand en in een veilige omgeving informatie verzamelen en delen, de gezondheidsstatus van de cliënt in de gaten houden en op de juiste momenten zorg leveren, domotica. Ook in o.a. de VVT en huisartsenzorg zijn deze oplossingen toepasbaar. De daadwerkelijke uitvoering stemmen we af en doen we in samenhang met de resultaten van de prioritaire opgave digitalisering en informatie-uitwisseling.

3. Zorgvraag: acute zorg: we borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de (bestaande) regionale samenwerking te optimaliseren

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de regionale samenwerking te optimaliseren, door voort te bouwen op wat er al is en aanvullende kansen te verkennen om zo de organisatie van de acute zorg zo optimaal mogelijk te organiseren	• De komende 10 jaar neemt de bevolking en de vergrijzing toe in de regio Rijk van Nijmegen – de vraag naar acute zorg stijgt vooral vanuit ouderen (leeftijd 75+, m.n. in de ambulancezorg en de spoedeisende hulp) en kinderen (0-4 jaar, m.n. bij de huisartsenposten). • Een toenemend deel van de vraag tijdens ANW uren is niet acuut, maar wordt door inwoners wel acuut beleefd. Dit leidt tot extra druk op de zorg • Aantallen klachten van pijn op de borst, beroerte, dementie en mono letsel (zoals heupfracturen) nemen toe waardoor ook de druk op de schakels in de keten wordt vergroot. • Tegelijkertijd staat ook het zorgaanbod onder druk met tekorten van o.a. triagisten, (cardiologie en obstetrie) verpleegkundigen en verzorgenden/specialisten in de ouderenzorg – hierdoor staan o.a. aanrijtijden van de ambulance en telefonische bereikbaarheid onder druk, maar ontstaat ook de noodzaak voor ziekenhuizen om een presentatiestop af te kondigen. • We zijn op dit moment in grote mate individueel georganiseerd/georiënteerd waardoor efficiency voordelen van samenwerking en mogelijkheden tot ontdubbelen niet benut worden.
We verkennen hoe de bestaande samenwerking tussen onder andere HAP en acute poort CWZ verder uitgebouwd kan worden met o.a. VVT, GGZ zodat het regionale netwerk acute zorg zo goed mogelijk aansluit bij de zorgvraag	• We verkennen met vertegenwoordigers van de acute poorten van CWZ en RUMC, HAP, acute wijkzorg, crisiszorg langdurige zorg, acute psychiatrie, ambulancezorg op welke wijze de samenwerking het meest optimaal kan worden georganiseerd vanuit het startpunt van de patiëntreis. • Dat kan een verdere ontwikkeling van samenwerking op een spoedplein zijn. Maar in de basis gaat het juist om het “samenwerken” en “samen doen” tussen professionals vanuit verschillende domeinen en organisaties. Hierdoor zorgen we voor betere aansluiting van aanbod op de vraag, leveren we zo veel mogelijk juiste spoedzorg meteen op de juiste plek, en bevorderen we de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de acute zorg in de regio.
We optimaliseren de triage, zodat voorkomen wordt dat opgeschaald wordt als dat niet noodzakelijk is, en dat triage ervoor zorgt dat de juiste zorg wordt ingezet door de juiste zorgverlener	• We reduceren de instroom in de acute zorg o.a. door vroeg signalering, inzet van zelftriage, en nauwe samenwerking tussen zorgverleners. Daarnaast zorgen we ervoor dat de patiënten die wel in de acute zorg terechtkomen op de juiste plaats belanden. Hiervoor stemmen we de onderlinge samenwerking, informatie-uitwisseling en zorgpaden op elkaar af.
We optimaliseren de inzet van het arbeidskapitaal in de acute zorg door het voorkomen van acute zorgvragen, het optimaliseren van de samenwerking en het efficiënt inzetten van beschikbaar personeel 24/7	• Het optimaliseren van de samenwerking vraagt om kennis maken met elkaar, elkaar vertrouwen, en het overnemen van bijvoorbeeld triage zodat processen ontdubbeld kunnen worden. We onderzoeken tevens hoe we de personele capaciteit die er is zo efficiënt mogelijk kunnen inzetten en kunnen ondersteunen door de inzet van innovatie, o.a. AI.

4. Mentale gezondheid: we reduceren de vraag met een preventieve, integrale, herstel-ondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak (1/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We reduceren gezamenlijk de vraag naar (specialistische) geestelijke gezondheidszorg door te kiezen voor een preventieve, integrale, herstelondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak en door mentale weerbaarheid en veerkracht te vergroten	• Vergeleken met de rest van Nederland is de mentale gezondheid een relatief groot knelpunt in de regio Rijk van Nijmegen: het aantal GGZ-patiënten daalt minder hard en de wachtlijsten groeien terwijl er een gebrek is aan een integrale aanpak voor mentale ondersteuning. • De mentale druk rondom het dagelijks leven lijkt steeds groter te worden wat in toenemende mate tot stress, angst en depressie leidt – mentale problemen leiden veelal tot een toenemende vraag naar zorg in de toekomst. • Psychische problemen worden daarnaast steeds bespreekbaarder gemaakt, wat zorgt voor een stijging van de instroom in de GGZ. En opgroeien in een prestatiemaatschappij zorgt daarnaast voor toenemende mentale druk onder de jeugd. • We zijn het als samenleving steeds normaler gaan vinden om (specialistische) zorg in te zetten, ook voor psychisch lijden dat vermindert zodra basisbehoeften op orde zijn • Door vergrijzing neemt bovendien het gevoel van eenzaamheid onder volwassenen en het aantal thuiswonende cliënten met probleemgedrag en psychiatrie toe.
We versterken de zelf- en samen-redzaamheid en laten inwoners regie nemen over hun mentale gezondheid	• Preventieve interventies om mentale weerbaarheid en veerkracht te behouden/vergroten en mentale klachten te voorkomen. • Door eigen regie te vergroten, maar ook in te zetten op zingeving, en herstelondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak waarbij zelfredzaamheid en ondersteuning vanuit de omgeving wordt versterkt. • Maatschappelijk deelname en betekenisvol verbonden zijn met je omgeving op de manier die bij jou past.
We zetten in op een mentaal gezondheidsplein en verplaatsen specialistische GGZ-behandelingen naar een minder zware setting en brengen daarmee de wachttijden terug	• Middels het Mentaal Gezondheidsplein kiezen we voor een meer herstelondersteunende, integrale en wijk/woonkerngerichte aanpak in de zorg en ondersteuning aan mensen met een mentale kwetsbaarheid/psychische hulpvraag. Hierbij voorkomen we (specialistische) zorg voor psychisch lijden dat vermindert of verdwijnt zodra basisbehoeften op orde zijn. Middels een verkennend gesprek met de inwoner kan de hulp beter op de behoeften van de persoon en mogelijkheden in de woonomgeving worden aangesloten, zowel binnen als buiten de GGZ. Samenwerking tussen sociaal domein, huisartsen en GGZ-instellingen, is hierbij essentieel. Inzet van ervaringsdeskundigheid, welzijnsaanbod, aanbod in het publieke/sociale domein en betrekken van bewoners moet hierin een plek krijgen. Bijvoorbeeld door het sociaal domein vanuit de GGZ te ondersteunen met consultatie en MDO's of kortdurende ondersteuning aan inwoners. Of door huisartsen te ondersteunen met een centrale triage/toeleidingsfunctie voor behandel-GGZ. Ook het borgen van een dekkend netwerk van herstelaanbod/peersupport is onderdeel van de transformatie naar een MGP. • Hierbij geldt de wijk/woonkern als basis (wonen in de wijk, tenzij…). We willen zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in de wijk/woonkern organiseren en een nauwe samenwerking tussen sociaal domein – huisartsen – GGZ bewerkstelligen. Hiermee willen voorkomen dat situaties in de wijk escaleren en een warme overdracht borgen als er toch zorg/ondersteuning vanuit (specialistische) GGZ nodig is.
We vergroten de mentale weerbaarheid en veerkracht van jongeren en jongvolwassenen en reduceren de druk op het dagelijks leven	• De mentale gezondheid van de jeugd behoeft aandacht. We moeten jongeren meer weerbaar maken. Hiervoor is een regionale aanpak nodig.

4. Mentale gezondheid: we reduceren de vraag met een preventieve, integrale, herstel-ondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak (2/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We bevorderen een gezonde leefstijl bij met name groepen die kansenongelijkheid en/of armoede ervaren – daar is de meeste (psychische) gezondheidswinst te behalen	• Mentale klachten, zoals stress en spanning, is vooral ook bij inwoners met geldzorgen of die in armoede leven een factor. Inzet is om o.a. stress te beperken of voorkomen bij deze groep inwoners. Hierin is ook de link met kwetsbare groepen belangrijk.
We zetten bestaande GGZ capaciteit in de regio zo doelmatig en efficiënt mogelijk is en werken samen over de domeinen heen (o.a. GGZ, VVT, MSZ) en maken gebruik van elkaars expertise	• Start met kleinschalige pilot samen met enkele huisartsenpraktijken met integrale toeleiding (zorg en welzijn)

5. Zorgaanbod: arbeidsmarkt: we verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen (1/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen i.s.m. de maatschappij, zorgsectoren, onderwijsinstellingen, overheden en de zorgprofessionals	• Anders kijken! Anders denken! Anders doen! • Personele capaciteitsproblemen van (zorg)professionals nemen toe in alle sectoren van de gezondheidszorg door o.a. vergrijzing van de bevolking, met een toename van chronisch zieken en ouderdomsproblemen waaronder dementie. • Medische (technologische) ontwikkelingen in de curatieve zorg bieden meer mogelijkheden voor behandeling én vragen doorgaans verdere specialisatie van zorgprofessionals. Dit biedt ook mogelijkheden voor anders opgeleiden (bijvoorbeeld medische techniek). Tevens ontstaat er een toenemende behoefte aan generalisten i.v.m. veranderde patiëntenpopulatie (multiproblematiek). • De te verwachten uitstroom van zorgpersoneel door pensionering en de ontgroening van de maatschappij vraagt in de regio Rijk van Nijmegen bijzondere aandacht. • Het zorggebruik neemt jaarlijks toe in volume en de complexiteit van de zorg neemt toe. De toegankelijkheid van zorg komt steeds verder onder druk te staan – dit vraagt een maatschappelijke dialoog, om organisatie-inrichting over de zorgdomeinen heen (van WMO tot hoog specialistische curatieve zorg) en brede afstemming met opleidingsinstituten en zorgprofessionals werkzaam binnen de verschillende domeinen. • De ervaren werkdruk van zorgprofessionals is hoog en dit wordt breed in alle sectoren van de zorg sterk gevoeld. Het werkplezier binnen de zorg staat onder druk en als gevolg hiervan kampt de sector met een negatief imago. • Het medewerkersprofiel (kennis en vaardigheden) sluit onvoldoende aan op de veranderende praktijk in de zorgsector en sluit niet aan bij de diversiteit van de sectoren.
We ontwikkelen loopbanen en leerpaden voor (multidisciplinair) werken binnen de regionale zorg- en welzijnssector, waar het kan leiden we samen en modulair op en zetten we mensen na de opleiding ook transmuraal in	• Waar het kan leiden we samen op (bijvoorbeeld acute zorg en spoedzorg), we leiden modulair op en we leiden partners in zorg/mantelzorgers/informele zorg op. • We zetten ons als regio gezamenlijk in voor aantrekkelijk werkgeverschap binnen de zorg; je hebt bij ons in de regio geen baan, maar een loopbaan in de gezondheidszorgsector. We geven inzicht in de diversiteit en mogelijkheden van de verschillende sectoren. We ontwikkelen leerpaden op maat in samenwerking met de WO/HAN/ROC…van de specialist tot verzorgende tot mantelzorger. • Samen opleiden creëert meerwaarde voor studenten en bevordert afstemming van capaciteit tussen instellingen. Met meerdere ziekenhuizen wordt momenteel al samengewerkt om personeel op te leiden voor de acute zorg en spoedzorg. Dit biedt mogelijkheden om op te schalen, ook richting andere opleidingen en onderwijsinstellingen (o.a. HAN en ROC) bijvoorbeeld transmuraal opleiden. Hierbij ontwikkelen we ook combinatiefuncties ('joint-appointments') en 'white label teams' waarbij personen of gehele teams bij meerdere organisaties (tegelijk) kunnen werken en/of meer de cliëntreis kunnen volgen. Het belang van gedifferentieerd aanbod binnen werkzaamheden en op verschillende plekken voor zorgprofessionals is evident. • We bieden maatwerktrajecten voor alle geïnteresseerden die willen werken binnen de zorg. We nodigen nadrukkelijk mensen uit met een niet westerse migratie achtergrond, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers voor diverse sectoren. Opleidingstrajecten passend bij de individuele medewerker en modulair onderwijs worden hiervoor aangeboden door opleidingsinstituten. Voor verschillende groepen (zorg)medewerkers wordt het vak expliciet in de praktijk geleerd met rolmodellen; denk aan vakscholen zoals binnen de sector techniek.

5. Zorgaanbod: arbeidsmarkt: we verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen (2/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
We voeren de dialoog met de maatschappij op diverse manieren, verschillende plaatsen en met behulp van verschillende instrumenten zodat de verwachtingen van de professionele zorg helder zijn	• Binnen de regio zetten we elkaars kennis en kunde in om een hulpvraag niet altijd als vanzelfsprekend te laten uitmonden in een zorgvraag die beantwoord moet worden door een professional. We zullen programma's zoals reablement en positieve gezondheid met elkaar binnen alle sectoren van de gezondheidszorg omarmen. Hiermee versterken we de samenredzaamheid in het (sociale) netwerk van de individuele inwoner dan wel in de wijk. • In samenspraak met gemeenten, het sociale domein en de 1ste lijn (huisartsen en wijkverpleging) starten we een dialoog met inwoners met instrumenten die hun diensten hebben bewezen zoals bijvoorbeeld de campagne "Denk vandaag over morgen" en gespreksvoering i.r.t. advanced care planning. • Met kennis over, inzicht in de gevolgen van chronische- en ouderdomsziekten en aanreiken van praktische instructies, vergroten we de draagkracht van mantelzorgers/netwerk en worden zij partners in zorg. Hiertoe richten we een mantelzorgacademie op.
We geven invulling aan de implicaties van het anders kijken naar het organiseren van en kwaliteit van zorg met als inzet het verlagen van de administratieve lasten en regeldruk (o.a. door inzet digitalisering en techniek)	• We ontwerpen een andere wijze van verantwoorden naar kader stellende instituten als inspectie, zorgverzekeraars, auditinstituten en financiers. Met als inzet het verlagen van de administratieve lasten en regeldruk voor onze professionals. • We reduceren rigoureus de administratieve lasten en regeldruk waar onze professionals nu relatief veel tijd aan kwijt zijn en het werkplezier aan verliezen. Dit vraagt om het herontwerpen van werkprocessen, zorgpaden en optimaliseren van de zorglogistiek. Zo kunnen we het werkplezier van professionals verhogen en hen inzetten waarvoor zij zijn opgeleid. We stroomlijnen bestaande werkprocessen en systemen zodat onze professionals meer tijd beschikbaar hebben voor het verlenen van zorg. De relatie met automatisering/digitalisering en technologie gericht op het genereren van data en algoritme t.b.v. het verbeteren van zorg en werkprocessen is hierbij leidend, om zo ook druk op personeel te verminderen.
We optimaliseren hulp, ondersteuning, zorg, begeleiding en behandeling rondom inwoners, cliënten en patiënten door te 'ontschotten' en leggen de regie zoveel mogelijk bij de inwoner	• We brengen de regio in beweging door transmurale samenwerking te organiseren door de specialistische (verpleegkundige) zorg goed te organiseren over de organisaties en domeinen heen, zodat steeds de juiste zorg op de juiste plek door de juiste professional verleend wordt. • Huidige schotten in de keten vanaf het eerste uur (bij een hulpvraag) zorgen voor frustratie bij inwoners, cliënten, patiënten én zorgprofessionals, onnodige of dubbele (medische) handelingen en in sommige gevallen te late signalering. Door vanuit het perspectief van de inwoner, cliënt en patiënt bij een hulpvraag, ondersteuningsvraag of zorgvraag te vertrekken, kan de keten nog veel beter gestroomlijnd worden. Het integraal benaderen van de mens vanuit de verschillende organisaties in de zorgsector, helpt om frustratie bij de zorgbehoevende te verminderen, kwaliteit van zorg te verhogen, en inefficiëntie of dubbele zorg te verminderen.

6. Digitale transformatie: we pakken digitalisering aan d.m.v. informatievoorziening en fundament voor lange termijn architectuur (1/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting

We brengen de informatievoorziening in de transmurale samenwerking op orde en faciliteren de digitale transformatieopgave van de prioritaire thema's	• Professionals uit de regio, langs alle beroepsgroepen en domeinen, ervaren een gebrek aan effectieve digitale gegevensuitwisseling en communicatie – dit neemt veel tijd in beslag wat ten koste gaat van de capaciteit en energie die onze professionals kunnen steken in het verlenen van zorg aan de inwoners van de regio
	• Partijen zetten inmiddels, vaak afzonderlijk, in op digitalisering en oplossingen om informatie-uitwisseling te stroomlijnen, maar dit leidt in toenemende mate tot versnippering van toegepaste systemen en applicaties en het gebruik van veel "puntoplossingen"
	• We werken toe naar:
	  • Een geïntegreerd ecosysteem, voor de regio NOEL, waarin databeschikbaarheid het mogelijk maakt passende, hybride oplossingen voor zorg, preventie en gezondheid in te zetten. Aangesloten bij een landelijk dekkend netwerk gebaseerd op internationale standaarden die voldoet aan (Europese) wet- en regelgeving.
	  • Dit teneinde de zorgverleners en patiënten/cliënten maximaal te ondersteunen en hun werkgeluk/ gezondheid te verbeteren. Door het ondersteunen van samenwerking tussen zorgverleners over de zorgdomeinen heen, zodat netwerkzorg gerealiseerd kan worden met schaalvoordelen voor de regio.
	  • Juiste informatie, op juiste tijdstip, bij juiste persoon beschikbaar.
	  • Die als bron gebruikt kan worden voor Research en Opleiding

Informatievoorziening in de regio op orde • We starten vanuit de behoefte van zorg of oplossingen als eOverdracht, gezamenlijke monitoring of andere centrale diensten • We gaan verkennen hoe we als regio kunnen toewerken naar brede databeschikbaarheid en een regionale gezondheidsomgeving	• Het voorbereiden van de regio om gegevensuitwisseling/ databeschikbaarheid tot stand te brengen. Denk hierbij aan het implementeren van de onderdelen van het uitwisselingskompas. Vindbaarheid verbeteren door het inrichten van een Regionaal Adressenlijst, wat uiteindelijk zal doorgroeien naar ZorgAB. Regionaal kiezen voor MITZ voor patiënttoestemmingen. • Maar ook projecten die toewerken naar verdere digitalisering: Uitfaseren Fax-verkeer, Opschalen gebruik LSP, Implementeren Secure mail-oplossing, Focus op DataKwaliteit/ Registratie aan de Bron, Implementeren ZIB's • De programmalijn e-Overdracht bestaat uit het op korte termijn verbeteren van de Verpleegkundige Overdracht. Om uiteindelijk toe te werken naar de specificaties van het landelijke eOverdracht die in 2026 door iedereen gehanteerd dienen te worden. Verbeteren Overdracht zit in 3 componenten: Techniek, Proces en Mens. Onderdeel van deze programmalijn is ook het herstarten van de beweging die ZONE (ZorgOverdracht Nijmegen en Omgeving) heeft ingezet (inrichten regionaal adressenlijst zit in programmalijn 2) • Bij overdracht / verwijzing ook de context van de patiënt meegeven (o.b.v. positieve gezondheid – kwetsbaarheid / zorgvraag vooraf in beeld brengen • Een RGO is géén kant-en-klaar product. Om tot die tijd de zorgverleners, op onderdelen, direct een verbetering aan te kunnen bieden kan er een "tussenoplossing" geïmplementeerd worden. Dit zal nooit een RGO worden, dus is geen toekomstvaste oplossing, maar levert wel snel resultaat. Voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld cBoards voor specifieke zorgpaden, of Vitaly (OpenLine/Parsek) voor regionale MDO's. Kies de ondersteunen zorgpaden in afstemming met andere pijlers (bijv. COPD, wondzorg, Advance Care Planning, etc.). Bij elke tussenoplossing die gekozen wordt dient vooraf een heldere exit-strategie te zijn vastgesteld: financieel, contractueel en functioneel (naar eindgebruikers toe)

6. Digitale transformatie: we pakken digitalisering aan d.m.v. informatievoorziening en fundament voor lange termijn architectuur (2/2)

Regio-afspraken: doelen, subdoelstellingen en omschrijving

Doel en subdoelstellingen	Toelichting
Faciliteren van de digitale transformatieopgave • We zetten in op gebruiksvriendelijke en simpele digitale toepassingen, en leggen meer (digitale) regie bij de inwoner	• Om digitale toepassingen succesvol in te zetten en te laten gebruiken door inwoners borgen we de gebruiksvriendelijkheid en overzichtelijkheid van deze oplossingen • Hierbij stellen we inwoners in staat om meer (digitale) regie te nemen over hun (zorg)proces en daarmee ondersteunen en versnellen we vanuit een digitaal perspectief de opgaven gerelateerd aan de overige prioritaire thema's – we zoeken hiervoor nadrukkelijk de samenwerking en dwarsverbanden op met de overige thema's
Regionale samenwerkingsorganisatie (RSO) • We ontwikkelen een regionale samenwerkingsorganisatie met een geharmoniseerd proces en systeem waarin we goed werkende digitale oplossingen samen brengen, prioriteren, inkopen en opschalen incl. nodige bestuurlijke borging	• In deze regionale samenwerking brengen we innovaties en digitale oplossingen samen. Dit bevordert de toegankelijkheid tot en uniformiteit van het gebruik van verschillende oplossingen. Deze samenwerking beheert regio-systemen en biedt mogelijkheden om als consortium geïntegreerd in te kopen (o.a. ook de inkoop van middelen). Dit geldt voor zowel het zorgdomein als voor het sociale domein. Het streven hierbij is: geen “puntoplossingen”, tenzij… We richten een regionale samenwerkingsorganisatiestructuur op. Deze regionale samenwerkingsorganisatie zal de functie hebben zoals het woord het zegt gericht op regionale samenwerking (lees: niet alleen gericht op digitalisering) en ondersteunend zijn aan alle pijlers van NOEL

Appendix

1. Toelichting prioritaire opgaven
2. **Verdieping geselecteerde initiatieven**
3. Methodiek kwantificering
4. Status ketenaanpakken
5. Preventie infrastructuur
6. Inventarisatie cruciale GGZ

Er zijn reeds een aantal initiatieven geïdentificeerd en uitgewerkt – deze vormen een startpunt voor mogelijke transformatieplannen

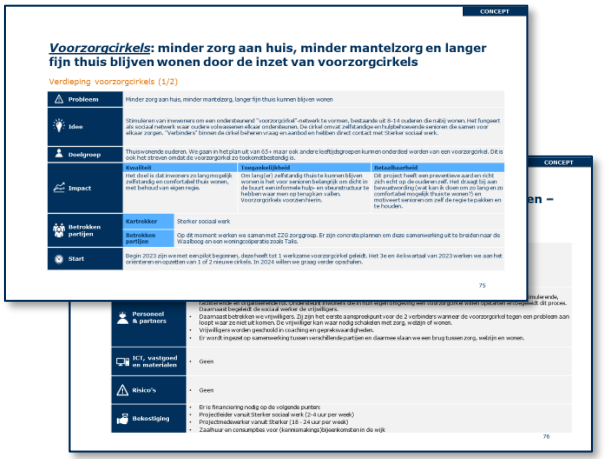
Verdieping uitvoeringsagenda - initiatieven

Verdieping prioritaire initiatieven/ oplossingsrichtingen

De uitvoeringsagenda verdiept op de werkwijze en implementatie van een aantal initiatieven

- **Omschrijving van het initiatief**
  - **Probleem**: beschrijving van het probleem waar het initiatief impact op heeft
  - **Idee**: beschrijving van het idee en hoe het ingrijpt op het probleem
  - **Doelgroep**: de doelgroep waarop het initiatief impact heeft
  - **Impact**: impact op kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid
  - **Betrokken partijen**: de kartrekkers van het initiatief en betrokken partijen
  - **Start:** op welke termijn het initiatief van start zou kunnen gaan
- **Randvoorwaarden voor succes**
  - **Aanpassingen**: benodigde aanpassingen in het proces, personeel en partners, ICT, vastgoed en materialen
  - **Risico's:** Belangrijkste risico's en gevoeligheden
  - **Bekostiging:** welke financiering nodig, waarvoor en voor hoe lang

Verdieping initiatieven

Twee verdiepende uitvoeringsagenda pagina's per prioritair initiatief

Initiatieven zijn een startpunt en worden in Q1 2024 verder gedetailleerd, uitgewerkt en aangevuld

Preventie: gezond leven en wonen

GEM Jeugd: een andere manier van omgaan met psychische klachten van jeugd met oplossingen in het "gewone leven"

Verdieping GEM Jeugd (1/2)

Probleem	Overconsumptie van Jeugd-GGZ.		
Idee	Een andere manier van omgaan met psychische klachten. Meer acceptatie van variatie waardoor zorg niet noodzakelijk is.		
Doelgroep	Jeugd GGZ.		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	Oplossingen in het "gewone" leven in plaats van professionele hulp.	Vermindering zorgvraag.	N.v.t.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Gemeente Druten Wijchen.	
	Betrokken partijen	Karakter, Gemeenten Regio Rijk van Nijmegen, Buurtteams Jeugd (Oidos), Ixta NOA, GGD Gelderland Zuid.	
Start	Is net gestart, zou per 1-1-2024 opgeschaald kunnen worden.		

Preventie: gezond leven en wonen

GEM Jeugd: een andere manier van omgaan met psychische klachten van jeugd met oplossingen in het "gewone leven"

Verdieping GEM Jeugd (2/2)

Proces	Het betekent voor zorgaanbieders meer van binnen naar buiten werken en zorg verbinden met werkende elementen uit het normale leven. Het voeren van een verkennend gesprek of netwerkintake aan de verwijzerskant. Meer kijken naar de context waarin het kind of de jongere zich bevindt. Wat zijn de belemmering die de ontwikkeling van de jeugdige in de weg staan. Hoe kunnen die worden overwonnen. Minder kijken in diagnose-denken.
Personeel & partners	We richten in de 7 gemeenten van het Rijk van Nijmegen ateliers in om deze beweging in gang te brengen. Deze ateliers worden gevoed door GEM Nederland. Per atelier is er een verbinder die het atelier draaiend houdt en de opbrengsten samenbrengt in de regio. De ateliers gaan er toe leiden dat zorg meer geïntegreerd wordt met het normale leven. Nabij en gebruikmakend van de natuurlijke hulpbronnen. Minder in een spreek- of behandelkamer.
ICT, vastgoed en materialen	N.v.t.
Risico's	Continuïteit, automatiseren van handelen van goed werkende initiatieven, mismatchen van zorgvragen, financiën.
Bekostiging	€ 50.000 per atelier per jaar, komt neer op € 350.000 per jaar voor de duur van 4 jaar.

Preventie: gezond leven en wonen

Verkleinen gezondheidsverschillen: vanuit werkgeverschap stimuleren van gezonde keuzes en actief bijdragen aan gezondheid van inwoners

Verdieping Verkleinen gezondheidsverschillen (Groen Gezond en in Beweging)

Probleem	Groeiende gezondheidsverschillen en verslechterende leefstijl.		
Idee	Vanuit werkgeverschap stimuleren van gezonde keuzes en actief bijdragen aan de gezondheid van alle inwoners. Zodat zij lekker in hun vel zitten, voldoende bewegen, gezonder eten en zodat de gezondheidsverschillen in de stad kleiner worden.		
Doelgroep	Inwoners in kwetsbare positie met beperkte gezondheidsvaardigheden.		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	N.v.t.	Een leefstijlverbetering zorgt voor een zorgvraagvermindering.	N.v.t.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Gemeente Nijmegen.	
	Betrokken partijen	De initiatiefnemers zijn Radboudumc, Gemeente Nijmegen, GGD Gelderland Zuid , Radboud universiteit en HAN. Er zijn ruim 70 organisaties die samenwerken aan gezonde Nijmegenaren in een gezonde stad.	
Start	Initiatief is al van start, het zou opgeschaald moeten worden (bijv. naar meer gemeenten)		

Preventie: gezond leven en wonen

Leefstijlloketten: het verbeteren van leefstijl d.m.v. loket met doorverwijsmogelijkheden

Verdieping leefstijlloketten (1/2)

Probleem	Chronische ziekten, zoals diabetes type 2, hart- en vaatziekten en kanker, veroorzaken de meerderheid van de ziektelast in Nederland. De helft van deze chronische ziekten is te herleiden naar een ongezonde leefstijl.		
Idee	Het verbeteren van leefstijl door doorverwijsmogelijkheden te creëren voor inwoners van de regio Rijk van Nijmegen specifiek gericht op leefstijl.		
Doelgroep	Inwoners die baat hebben bij een verbeterde leefstijl.		
Impact	**Kwaliteit** Huisartsen hebben nu geen betrouwbare partij waarnaar ze kunnen doorverwijzen. Dit initiatief richt die partij in.	**Toegankelijkheid** Een leefstijlverbetering zorgt voor een zorgvraagvermindering.	**Betaalbaarheid** Een leefstijlinterventie is minder kostbaar dan de professionele zorg die nodig is om de gevolgproblemen op de lossen.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Radboud UMC en GGD Gelderland.	
	Betrokken partijen	NEO huisartsen, Bindkracht 10, gemeenten Rijk van Nijmegen, Vitaal en Fitter, Beter Verwijs, Sint Maartenskliniek, CWZ, Radboud UMC en GGD Gelderland.	
Start	Initiatief is nog pril, per 1 maart 2024 zou dit opgeschaald kunnen worden.		

Preventie: gezond leven en wonen

Leefstijlloketten: het verbeteren van leefstijl d.m.v. loket met doorverwijsmogelijkheden

Verdieping leefstijlloketten (2/2)

Proces	Dit moet nog verder uitgewerkt worden met de partijen die bij dit initiatief betrokken zijn.
Personeel & partners	Leefstijlexpertise en gespreksvoering met name richting de kwetsbare doelgroepen (zoals o.m. laaggeletterden, mensen in armoede, mensen met lagere gezondheidsvaardigheden, migranten en nieuwkomers). Voldoende capaciteit (buurtsport-)coaches om inwoners die worden doorverwezen vanuit huisarts, ziekenhuis (beterverwijs) of leefstijlcoach (GLI) te begeleiden naar passend sport- en beweegaanbod, gelijk aan aanpak Welzijn op Recept, die opgeleid zijn om goed om te kunnen gaan met de achtergronden van deze veelal kwetsbare doelgroepen.
ICT, vastgoed en materialen	Nog onbekend, Beter Verwijs wordt onderzocht.
Risico's	Het grootste risico is dat leefstijlloketten "er bij" komen en niet "in plaats van". Dit risico mitigeren we door goede afspraken te maken met en voorlichting te geven aan de huisartsen.
Bekostiging	Er zal extra bekostiging noodzakelijk zijn. De uitwerking hiervan volgt in een transformatieplan.

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Lokale netwerksamenwerking: minder crisissituaties door multidisciplinaire overleggen en zorgplannen t.b.v. kwetsbare ouderen

Verdieping lokale netwerksamenwerking (1/2)

Probleem	Versnippering en onvoldoende afstemming bij kwetsbare groepen, waar meerdere hulpverleners bij betrokken zijn.		
Idee	Lokale netwerkzorg verder implementeren volgens een aanpak die Evidence based is, de zogenaamde DementieNet-aanpak (7 jaar lang onderzoek bewijst triple-aim improvement, die tot nu toe is gericht op de doelgroep kwetsbare ouderen die thuis wonen (en hun mantelzorgers), maar ook voor andere kwetsbare groepen geschikt kan zijn. Door in netwerkverband samen te werken, ontstaan er kortere lijnen tussen professionals, stijgt het onderling vertrouwen, worden vaker MDO's en multidisciplinaire zorgplannen gemaakt, die het doel van de patiënt centraal stellen. Eerste aanwijzingen duiden op minder crisissituaties.		
Doelgroep	Kwetsbare ouderen, inclusief mensen met dementie en thuiswonende mensen met Psychiatrische problematiek (zowel jeugd als volwassenen).		
Impact	**Kwaliteit** De methode DementieNet geeft betere kwaliteit van zorg: Meer MDO's, betere persoonsgerichtheid, beter diagnostiek, beter afgestemd.	**Toegankelijkheid** De DementieNet aanpak geeft meer werkplezier, doordat de professionals beter grip krijgen op de complexe problematiek.	**Betaalbaarheid** Uit onderzoek blijkt dat deze netwerkzorg 20% ziekenhuiskosten bespaart en 10% meer investering van huisartsenzorg vraagt (gemeten bij dementiepatiënten).
Betrokken partijen	**Kartrekker**	NEO, omdat de betrokkenheid van huisartsenpraktijk in de netwerkvorming cruciaal is gebleken en NEO Huisartsenzorg samen met ZZG deze methodiek al implementeert.	
	Betrokken partijen	O.a. ZZG zorggroep, Radboudumc, Pro Persona, als je de methodiek wilt aanpassen voor mensen met psychiatrische problematiek, Sterker/Bindkracht, indien je lokale netwerken wil verbinden aan de community.	
Start	Zeer snel (in feite wil je de bestaande implementatie versnellen en uitbreiden naar nieuwe doelgroepen.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Lokale netwerksamenwerking: minder crisissituaties door multidisciplinaire overleggen en zorgplannen t.b.v. kwetsbare ouderen

Verdieping lokale netwerksamenwerking (2/2)

Proces	Het is noodzakelijk om het huidige (zorg)proces aan te passen door vaste netwerkpartners te betrekken vanuit diverse disciplines, met de aanstelling van 1 of 2 kartrekkers per netwerk en het organiseren van gezamenlijke inhoudelijke trainingen. Veranderingen in taken en verantwoordelijkheden binnen het proces omvatten het maken van werkafspraken over belangrijke zorgstandaarden, de invoering van een multidisciplinair overleg (MDO), en het gebruik van een digitale communicatietool. De bestaande organisatiestructuren moeten worden aangepast om deze veranderingen te ondersteunen. Het is essentieel dat de kartrekkers voldoende tijd hebben en de nodige ondersteuning krijgen, zoals reeds ingericht vanuit NEO Huisartsenzorg.
Personeel & partners	Aanvullende mensen/teams met het juiste profiel zijn nodig, waarbij het profiel van kartrekker beschikbaar is (bijv. POH of wijkverpleging). Implicaties voor bestaande functies/departementen omvatten mogelijk een verandering in inzet, van ad hoc naar structurele samenwerkingsafspraken. Instructie/opleiding is nodig, met startbijeenkomsten per netwerk onder leiding van een procesbegeleider. Coaching voor netwerktrekkers en indien nodig training voor VIP Samenwerken kunnen ook vereist zijn. Samenwerking met (keten)partners en andere betrokkenen wordt intensiever, met meer vertrouwen, betere afstemming en ontdubbeling van taken.
ICT, vastgoed en materialen	Digitale tool (VIP Samenwerken) verspreiden.
Risico's	Continuïteit van menskracht, teveel wisselingen van partners in het netwerk, op te lossen door ondersteuning van management.
Bekostiging	Vergoeding is nodig voor deelname aan startbijeenkomst en evaluatiebijeenkomst zn. coaching netwerktrekker en vergoeding deelname leren werken met digitale tool (VIP Samenwerken. Vergoeding voor deelname aan MDO bij doelgroep GGZ. MDO is paar maal per jaar structureel. De overige bijeenkomsten zijn eenmalig.

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Transmuraal proactief zorgpad: zorgt voor een betere samenwerking tussen (gespecialiseerd) zorgverleners van de 1e, 2e en 3e lijn

Verdieping transmuraal proactief zorgpad (1/2)

Probleem	Vroegtijdige signalering en markering van de palliatieve fase én opstart van proactieve zorgplanning gebeurt onvoldoende en zorgt voor knelpunten.		
Idee	Implementatie van een transmuraal proactief zorgpad in de regio Zuid Gelderland op basis van een succesvol project (een continuüm van vertrouwen en deskundigheid, 2018-2021). Dit zorgt voor een betere samenwerking en afstemming tussen (gespecialiseerd) zorgverleners, een toename van tevredenheid van patiënt en naasten, 2x zoveel mensen die kans hebben om thuis te sterven, minder bezoek van SEH/HAP/kortere (ongeplande) opnames ziekenhuis in de laatste 3 maanden voor overlijden en een stijgende kostentrend die wordt omgebogen naar een dalende kostentrend.		
Doelgroep	De doelgroep bestaat uit mensen met ongeneeslijke aandoeningen zoals kanker, orgaan falen (long-, hart e.d.), neurologische aandoeningen, dementie en kwetsbaarheid.		
Impact	**Kwaliteit** Aansluiting bij waarden, wensen, behoeften van de patiënt en naasten op fysiek, sociaal, psychisch en spiritueel gebied. Ook is er aandacht voor eigen regie en autonomie. Betere continuïteit en coördinatie van zorg door juiste zorgverlener op de juiste plaats.	**Toegankelijkheid** Juiste informatie verschaffen aan patiënt en naasten, vroegtijdige signalering van palliatieve zorg voor een betere zorgplanning op de juiste plaats, juiste zorgverlener en deskundigheid; zorgt voor werkplezier/benutten van competenties op alle niveaus en tussen organisaties.	**Betaalbaarheid** Vroegtijdige signalering, markering en samen beslissen in combinatie met inzet van transmurale samenwerking met MDO's levert een bijdrage aan voorkomen/verminderen van bezoek aan HAP/SEH, (on)geplande ziekenhuisopnames en onder-/overbehandeling in de laatste levensfase.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Netwerk Palliatieve zorg Zuid Gelderland/netwerkcoördinator.	
	Betrokken partijen	ZZG namens 6 aanbieders wijkverpleging, CWZ, Radboud UMC, NEO huisartsenzorg, Apothekersvereniging, Kalorama namens verpleeghuiszorg /cliëntvertegenwoordiging Netwerk 100 / PZNL faciliterend en ondersteunend.	
Start	2024, waar mogelijk mei 2024.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Transmuraal proactief zorgpad: zorgt voor een betere samenwerking tussen (gespecialiseerd) zorgverleners van de 1e, 2e en 3e lijn

Verdieping transmuraal proactief zorgpad (2/2)

Proces	Huidig (zorg)proces aanpassen door transmurale samenwerking voor betere palliatieve zorg. Taken en verantwoordelijkheden veranderen met de regiebehandelaar die coördinatie en continuïteit in samenwerking met andere behandelaars op zich neemt. Vereist ontschotting van kennis, behoud van eigen identiteit, en gebruik van technologische middelen zoals monitorapps en beeldbellen in de organisatiestructuren.
Personeel & partners	Aanvullende mensen/teams nodig voor palliatieve zorgproject: projectleider bekostiging/palliatieve zorg, communicatiemedewerker, projectleider sociaal domein, en projectondersteuning voor zorgpad-implementatie. Geen specifieke implicaties voor bestaande functies aangegeven. Nodig is training voor generalisten, blended learning, en regionaal scholingsbeleid palliatieve zorg in samenwerking met expertisecentrum RadboudUMC.
ICT, vastgoed en materialen	Digitale gegevensuitwisseling vormt een groot knelpunt m.n. als het gaat om de vastgelegde informatie rondom proactieve zorgplanning beschikbaar maken tussen organisaties/professionals. Aandacht voor en inzet van technologische ontwikkelingen; monitorapps/beeldbellen.
Risico's	Bedrijfsbelang en algemeen belang; balans en oog voor eigen identiteit en gezamenlijke identiteit, onderlinge afhankelijkheid i.h.k.v. governance en financiën, openheid en besluitvaardigheid. Om te mitigeren moeten we gebruik maken van de ambitie, innovatieve kracht, passie en bevlogenheid in de regio.
Bekostiging	Tot en met 2026.

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Verdieping Welzijn op Recept: zorgverlener verwijst naar een 'welzijnsarrangement' wat gebruik van HA- en GGZ-zorg vermindert

Verdieping Welzijn op Recept (1/2)

Probleem	Welzijn op Recept (WOR) vermindert het gebruik van huisartsenzorg en GGZ en kan leiden tot uitstel van opname in het verpleeghuis.		
Idee	Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk of eenzaamheid. Bij WOR verwijst een zorgverlener (vaak in de huisartsvoorziening) de patiënt naar een zogenaamd 'welzijnsarrangement'. Deze arrangementen bestaan uit lokale interventies die het welbevinden en de veerkracht van mensen verhogen, zoals creatieve activiteiten, vrijwilligerswerk, sport en bewegen of een combinatie hiervan. De kern van de aanpak is individueel maatwerk. Welzijn op Recept wordt momenteel aangeboden in alle stadsdelen van Nijmegen.		
Doelgroep	De primaire doelgroep bestaat uit mensen met psychosociale problemen die regelmatig bij de huisarts komen. (318 WOR-trajecten in 2022, geen idee hoe groot de doelgroep precies is).		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	Bevordering kwaliteit van leven, veerkracht en langer thuis wonen.	Zorgpartners worden ontlast omdat bewoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen en zwaardere zorg wordt verminderd, voorkomen en/of uitgesteld.	Onderzoek van het landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept toont besparingen in de eerstelijnszorg, de GGZ en in de langdurige zorg van tussen de 5 en 10%.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Bindkracht10.	
	Betrokken partijen	Deze aanpak vindt plaats in samenwerking met de huisartsen en de Buurtteams.	
Start	Op korte termijn, het initiatief loopt al maar voor opschaling zullen voorbereidingen getroffen moeten worden. Gefaseerde opschaling is mogelijk vanaf het tweede kwartaal van 2024.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Verdieping Welzijn op Recept: zorgverlener verwijst naar een 'welzijnsarrangement' wat gebruik van HA- en GGZ-zorg vermindert

Verdieping Welzijn op Recept (2/2)

Proces	Aanpassingen in het (zorg)proces zijn nodig voor een betere toeleiding van mensen vanuit zorg naar welzijn. Dit omvat het verbeteren van vindbaarheid, overwegen van digitale aanmelding, en het betrekken van zorgpartners. Veranderingen vereisen centralisatie van aanmeldingen, vergroten van naamsbekendheid, en ruimte voor regelmatig overleg tussen zorg en welzijn. Geen veranderingen in taken en verantwoordelijkheden binnen het proces.
Personeel & partners	Bij opschaling zijn meer sociaal werkers nodig, vooral met expertise in psychosociale klachten en cultuursensitief werken. Dit kan leiden tot meer gebruik van wijkverpleegkundige zorg en dagbesteding, waardoor ouderen langer thuis kunnen blijven. Opbouwwerkers moeten meer inzet leveren, maar de inhoud van het werk blijft hetzelfde. Een leertraject is nodig voor samenwerking met zorgpartners en instructies voor het aanmelden van WOR. De samenwerking met partners vereist formalisering, tijd voor evaluatie, en intensievere samenwerking op verschillende niveaus met gedeelde verantwoordelijkheid, vertrouwen en efficiëntieslag door takenafstemming.
ICT, vastgoed en materialen	Inrichten van een digitale aanmeldings- of landingspagina.
Risico's	Continuïteit van menskracht, wisselingen van professionals in de wijken, hoeveelheid inzet/ tijd/ geduld om de juiste match te maken, kwetsbaarheid balans vragers en dragers in huidige aanbod. Behoefte lastig voorspelbaar. Dit is te mitigeren door een fulltime projectleider die kan sturen op een goede samenwerking binnen het projectteam WOR. Dit team moet voldoende tijd hebben om samen te leren en te ontwikkelen.
Bekostiging	NEO verkent of gebruik kan worden gemaakt van de regionale inkoop overeenkomst WOR. Daarnaast vraagt de inzet van sociaal werkers personeelskosten volgens schaal 8 uit de CAO Sociaal werk. Het ontwikkelen van eventuele ICT-oplossingen vraagt om een investering. Werving personeel vraagt om structurele financiering anders gaat het niet lukken om alle vragen op te pakken. Investeringskosten inzake samenwerking en ICT zitten vooral aan de voorkant en zijn tijdelijk.

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Verdieping Sociaal arrangeren: middels een 'sociaal arrangeur' kunnen kwetsbare ouderen zo lang mogelijk thuis blijven wonen

Verdieping sociaal arrangeren (1/2)

Probleem	Het zorgt ervoor dat ouderen met lichte geheugenproblemen en kwetsbaarheden die deels niet in beeld zijn, worden bereikt en langer thuis wonen met behoud van kwaliteit van leven en stabiele mantelzorgbelastbaarheid. HA, POH en WVP voelen zich ontlast en ervaren minder druk. Ook wordt hierdoor zwaardere zorg verminderd, voorkomen en/of uitgesteld.		
Idee	Sociaal Arrangeren helpt kwetsbare ouderen met geheugenklachten om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Een sociaal arrangeur, een ouderenexpert, wordt ingezet na overleg met de huisarts of wijkverpleegkundige. De sociaal arrangeur coördineert samenwerking tussen professionals, de oudere en het netwerk, waardoor signalering en ondersteuning efficiënt verlopen. Het doel is het bevorderen van thuiswonende ouderen met behoud van kwaliteit van leven en eigen regie, ondersteuning van mantelzorgers, en het voorkomen of uitstellen van zwaardere zorg door vroegtijdige, domein overstijgende ondersteuning. We denken hierbij goed na over de positionering van de sociaal arrangeur, ook in het licht van bestaande inrichting en personeel (zoals zorgtrajectbegeleiders dementie, welzijnswerkers gericht op ouderen, praktijkondersteuners somatiek en Wmo consulenten). We streven naar maatwerk per gemeente, in samenhang met huidige netwerken, om extra schotten te voorkomen.		
Doelgroep	65+ met (milde) cognitieve problemen en kwetsbaarheden op meerdere leefgebieden, vooralsnog woonachtig (thuiswonend) in Nijmegen. De doelgroep moet gecommitteerd zijn aan de inzet van Sociaal Arrangeren en openstaan voor communicatie tussen informeel en formeel netwerk. Inschatting (door VGZc) is 500 mensen.		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	Bevordering kwaliteit van leven en langer thuis wonen. Het gevoel hebben langer thuis te kunnen wonen.	Toegankelijkheid (ruim 86% nu wel in beeld bij sociaal werk), minder werklast HA, POH en WVP.	Vermindering zorgkosten Wlz door meer vroegtijdige inzet aan de 'voorkant'. Ook minimale mindering inzet WVP terug te zien in de data.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Lentl	
	Betrokken partijen	Werkmaatschappijen onder de koepel van Lentl (al operationeel bij Sterker sociaal werk), VGZ, Gemeente Nijmegen, NEO huisartsenzorg, ZZG zorggroep en Buurtzorg. Bij uitbreiding naar Rijk van Nijmegen ook de andere welzijnsorganisaties.	
Start	Op korte termijn, van belang dat bij uitbreiding van huidige scope wel voorbereidingstijd wordt gerekend. Bij tijdig voorbereiden is (flinke, maar wel gefaseerde) uitbreiding tweede deel 2024 realiseerbaar. Vervolgens kan uitbreiding naar de gemeentes van het Rijk van Nijmegen starten.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Verdieping Sociaal arrangeren: middels een 'sociaal arrangeur' kunnen kwetsbare ouderen zo lang mogelijk thuis blijven wonen

Verdieping sociaal arrangeren (2/2)

Proces	Het gaat om een reorganisatie van werkprocessen en meer samenwerking tussen huisartsen (HA), praktijkondersteuners (POH), en wijkverpleegkundigen (WVP). Screening van het patiëntenbestand gebeurt voor aanmelding, gevolgd door een intakefase door sociaal werk (SA). Tijdens het traject is afstemming nodig, vooral bij casusregie. Het vereist duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en afstemming met andere zorgverleners (bijv. ouderenadviseurs/zorgtrajectbegeleiders). Geen nieuwe instructie nodig, maar wel regelmatig overleg en evaluatie met samenwerkingspartners voor het behoud van een effectieve samenwerking.
Personeel & partners	Bij opschalen zijn meer sociaal werkers nodig met expertise in ouderen en scholing in de ouderenmodule (bijv. HAN). Voor huisartsen (HA), praktijkondersteuners (POH), en wijkverpleegkundigen (WVP) blijft de inzet hetzelfde, maar vereist basisinformatie over sociaal werk (SA). Implicaties voor bestaande functies zijn meer structurele samenwerkingen en de noodzaak van tijd en ruimte voor gezamenlijk leren en ontwikkelen. Benodigde instructie/opleiding omvat een basistraining (ontwikkeld in 2024) en scholing van HAN, met ook een basistraining voor HA, POH, en WVP in het gebruik van de VIP samenwerken-tool. Samenwerking met partners en netwerk verandert naar een nauwere samenwerking op verschillende niveaus, met intensievere betrokkenheid, gedeelde verantwoordelijkheid, vertrouwen, afstemming, en efficiëntie door takenafstemming.
ICT, vastgoed en materialen	VIP samenwerken breed inzetten. Daarbij is verkenning om overlap in de verschillende dossiers te verminderen wenselijk (toekomstdroom).
Risico's	Continuïteit van menskracht, wisselingen van professionals in de wijken, het vraagt inzet/ tijd/ geduld om de samenwerkingen op een goede manier op te tuigen dus het is van belang om het gedegen manier te implementeren. Een belangrijk risico is een klein projectteam met alle kwetsbaarheden. Dit is te mitigeren door de gedegen inzet van een projectmanager, coördinatie van het projectteam en ondersteuning van het management van de verschillende partijen.
Bekostiging	De inzet van de sociaal arrangeur vraagt personeelskosten volgens schaal 8 uit de CAO Sociaal werk. Tijdens de pilot (met veel onderzoek erbij, nieuwe werkwijze implementeren e.d.) waren dit 16 casussen per 1 FTE. Dit worden er beduidend meer bij het inzetten van de sociaal arrangeur als regulier werk.

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Voorzorgcirkels: minder zorg aan huis, minder mantelzorg en langer fijn thuis blijven wonen door de inzet van voorzorgcirkels

Verdieping voorzorgcirkels (1/2)

Probleem	Minder zorg aan huis, minder mantelzorg, langer fijn thuis kunnen blijven wonen.		
Idee	Stimuleren van inwoners om een ondersteunend "voorzorgcirkel"-netwerk te vormen, bestaande uit 8-14 ouderen die nabij wonen. Het fungeert als sociaal netwerk waar oudere volwassenen elkaar ondersteunen. De cirkel omvat zelfstandige en hulpbehoevende senioren die samen voor elkaar zorgen. "Verbinders" binnen de cirkel beheren vraag en aanbod en hebben direct contact met Sterker sociaal werk.		
Doelgroep	Thuiswonende ouderen. We gaan in het plan uit van 65+ maar ook andere leeftijdsgroepen kunnen onderdeel worden van een voorzorgcirkel. Dit is ook het streven omdat de voorzorgcirkel zo toekomstbestendig is.		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	Het doel is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en comfortabel thuis wonen, met behoud van eigen regie.	Om lang(er) zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen is het voor senioren belangrijk om dicht in de buurt een informele hulp- en steunstructuur te hebben waar men op terug kan vallen. Voorzorgcirkels voorzien hierin.	Dit project heeft een preventieve aard en richt zich echt op de ouderen zelf. Het draagt bij aan bewustwording en motiveert senioren om zelf de regie te pakken en te houden.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Sterker sociaal werk.	
	Betrokken partijen	Op dit moment werken we samen met ZZG zorggroep. Er zijn concrete plannen om deze samenwerking uit te breiden naar de Waalboog en een woningcoöperatie zoals Talis.	
Start	Begin 2023 zijn we met een pilot begonnen, deze heeft tot 1 werkzame voorzorgcirkel geleidt. Het 3e en 4e kwartaal van 2023 werken we aan het oriënteren en opzetten van 1 of 2 nieuwe cirkels. In 2024 willen we graag verder opschalen.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Voorzorgcirkels: minder zorg aan huis, minder mantelzorg en langer fijn thuis blijven wonen door de inzet van voorzorgcirkels

Verdieping voorzorgcirkels (2/2)

Proces	Procesmatig vraagt dit initiatief weinig van de betrokken organisaties, behalve een kortere lijn tussen zorg, welzijn en wonen.
Personeel & partners	Er zal een sociaal werker aangenomen worden voor de dagelijkse werkzaamheden rondom de voorzorgcirkels. Deze heeft een stimulerende, faciliterende en organiserende rol. Ondersteunt inwoners die in hun eigen omgeving een voorzorgcirkel willen opstarten en begeleidt dit proces. Daarnaast begeleidt de sociaal werker de vrijwilligers en betrekken we vrijwilligers. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de 2 verbinders wanneer de voorzorgcirkel tegen een probleem aan loopt waar ze niet uit komen. De vrijwilliger kan waar nodig schakelen met zorg, welzijn of wonen. Deze vrijwilligers worden geschoold in coaching en gespreksvaardigheden. Ook wordt er ingezet op samenwerking tussen verschillende partijen en daarmee slaan we een brug tussen zorg, welzijn en wonen.
ICT, vastgoed en materialen	Geen.
Risico's	Geen.
Bekostiging	Er is financiering nodig op de volgende punten: ○ Projectleider vanuit Sterker sociaal werk (2-4 uur per week) ○ Projectmedewerker vanuit Sterker (18 - 24 uur per week) ○ Zaalhuur en consumpties voor (kennismakings)bijeenkomsten in de wijk

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Beleefhuis Zorgtechnologie: het opzetten van een beleefhuis voor ouderen met zorgtechnologie

Verdieping Beleefhuis Zorgtechnologie (met woonzorggesprekken) (1/2)

Probleem	Inzet zorgprofessionals voorkomen en/of verminderen en zelfredzaamheid bevorderen met inzet van zorgtechnologie en domotica. Ouderen vroegtijdig voorbereiden en daarmee acute problematiek voorkomen/verminderen.		
Idee	Inzetten op een beleefhuis met (zorg)technologie en woongesprekken. Het idee is om een beleefhuis met zorgtechnologie op te zetten waarin we met ouderen in gesprek te gaan over de huidige en toekomstige woonwensen en de inzet van ondersteunende zorgtechnologie bij vitaal, veilig en (technologisch) gesteund thuis wonen. Het beleefhuis (met zorgtechnologie en domotica) en de woongesprekken kunnen als twee projecten worden gezien, maar zijn wel complementair aan elkaar.		
Doelgroep	De doelgroep bestaat uit ouderen.		
Impact	**Kwaliteit** Ouderen denken eerder na over toekomstige hulp- en woonvragen. Inzet van zorgtechnologie en domotica draagt bij aan kwaliteit van leven, omdat deze in huis aanwezig is en zonder wachttijd ingezet kan worden. Dit bevordert eigen regie en zelfredzaamheid.	**Toegankelijkheid** De inzet van zorgtechnologie en domotica zal het beroep op professionele zorg voorkomen of verlagen.	**Betaalbaarheid** Ouderen schaffen zelf de zorgtechnologie en domotica aan (waar mogelijk) en zijn minder aangewezen op professionele inzet aan huis.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Nader te bepalen, maar we denken aan gemeente(n) met ZZG.	
	Betrokken partijen	Welzijnsorganisatie, GGD, gemeente (Berg en Dal), ZZG (nog met hen bespreken). Mogelijk wooncorporatie, afhankelijk van te kiezen locatie beleefhuis. Aanbieders zorgtechnologie en domotica.	
Start	N.t.b.		

Zorgvraag: kwetsbare groepen

Beleefhuis Zorgtechnologie: het opzetten van een beleefhuis voor ouderen met zorgtechnologie

Verdieping Beleefhuis Zorgtechnologie (met woonzorggesprekken) (2/2)

Proces	Op het eerste oog is er geen aanpassing in het proces nodig.
Personeel & partners	Bestaande samenwerking welzijnswerk en wijkverpleging benutten. Vrijwilligers opleiden voor het voeren van gesprekken. Beleefhuis dusdanig positioneren dat mensen onder begeleiding het huis kunnen beleven en uitleg kunnen krijgen over de (zorg)technologie en domotica. Het beleefhuis zou een regionale functie kunnen hebben.
ICT, vastgoed en materialen	Plek nodig voor het beleefhuis. Aanpassing aan vastgoed afhankelijk van te kiezen locatie (woning in de wijk of afdeling in herstelhotel o.i.d.). Daarnaast aanschaf hulpmiddelen en technologie die in het beleefhuis geplaatst kunnen worden. Denk aan traplift, douchestoel, domotica, aankleedhulpmiddelen, zorghulpmiddelen etc.
Risico's	Eigenaarschap beleefhuis.
Bekostiging	Nodig voor het opzetten, inrichten en onderhouden van het Beleefhuis samen met relevante partijen (o.a. projectleiding t.b.v. opstarten en implementeren van het beleefhuis en continuering beleefhuis en materiele kosten). En voor het opzetten, coördineren en voeren van de woongesprekken.

Mentale gezondheid

Mentaal gezondheidsplein: het mentaal gezondheidsplein bestrijdt versnippering en onvoldoende afstemming binnen de GGZ

Verdieping mentaal gezondheidsplein (1/2)

Probleem	Versnippering en onvoldoende afstemming bij kwetsbare groepen, waar meerdere hulpverleners bij betrokken zijn.		
Idee	Het mentaal gezondheidscentrum wordt in het IZA aangedragen. Dit idee is vertaald in het Mentaal Gezondheidsplein (MGP). Hiermee wordt het netwerkkarakter benadrukt. Netwerkvorming is een noodzakelijk element van de oplossing. Het Mentaal Gezondheidsplein betreft een netwerk op basis van een gezamenlijk herstel ondersteunende visie. Hierin is kennis over het herstelaanbod/peer support, preventief aanbod, de wijk, GGZ-aanbod en wachttijden.		
Doelgroep	De Mentale Gezondheidspleinen hebben als doel om de mentale veerkracht in leefgebieden zoals wijken of rurale woonkernen te versterken en cliënten sneller passende zorg te bieden. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar de mentale gezondheid en weerbaarheid van risicogroepen zoals, mensen met ernstig psychische aandoeningen (EPA), jongeren/jongvolwassenen (met ASS en persoonlijkheidsproblematiek) en ouderen (eenzaamheid, frailty en dementie).		
Impact	**Kwaliteit**	**Toegankelijkheid**	**Betaalbaarheid**
	Wachttijden terugdringen; Voorkomen dat situaties in de wijk escaleren: wonen in wijk mogelijk maken/houden, ook voor mensen met een psychische kwetsbaarheid (2e lijn ondersteunt 1e lijn).	Het MGP voorkomt of verlaagt de zorgvraag en bevordert zorg op de juiste plek. Vermindert werklast door voorkomen van "verkeerde" verwijzingen.	6-10% van behandelingen in S-GGZ naar een minder zware setting en hulp leiden naar kort, monodisciplinair en/of sociaal domein.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Pro Persona GGZ in coalitie met NEO Huisartsen en Gemeente Nijmegen.	
	Betrokken partijen	Wie is betrokken bij het verder uitwerken en realiseren van het initiatief? Naast huisartsen en Gemeente o.a. GGZ aanbieders, Iriszorg, RIBW, VG-organisaties, buurtteams, Bindkracht10, GGD, cliëntenorganisaties./zelfhulp initiatieven.	
Start	Zeer snel, snelle toets is ingediend. Omdat al tal van elementen van het MGP bestaan en in ontwikkeling zijn is er sprake van versnelling, verbreding naast de ontwikkeling van nieuwe elementen.		

Mentale gezondheid

Mentaal gezondheidsplein: het mentaal gezondheidsplein bestrijdt versnippering en onvoldoende afstemming binnen de GGZ

Verdieping mentaal gezondheidsplein (2/2)

Proces	Netwerkvorming (inclusief opzetten veranderorganisatie) en op korte termijn starten met een aantal deelprojecten. Deze deelprojecten vormen in samenhang met al bestaand aanbod het Mentaal Gezondheidsplein 1.0, o.a. Centraal Toeleidingspunt Nijmegen en Pilot WijkGGZ. Ook moet er parallel aan en met input uit fase 1 per regio worden gewerkt aan een gezamenlijk ontwerp van het Mentaal Gezondheidsplein, waarna implementatie van Mentaal Gezondheidsplein 2.0 plaatsvindt.
Personeel & partners	Aanvullende medewerkers nodig voor organisatie-overstijgend werken. Implicaties: Overgang van ad hoc naar structurele samenwerkingsafspraken voor integrale dienstverlening. Opleiding/instructie nog uit te werken. Samenwerking met partners wordt intensiever, met meer vertrouwen, betere afstemming, en ontdubbelen van taken.
ICT, vastgoed en materialen	In ieder geval gegevensuitwisseling tussen medewerkers van verschillende organisaties mogelijk maken.
Risico's	Continuïteit van menskracht en voldoende beschikbaarheid, te mitigeren door ondersteuning van management.
Bekostiging	Financiële middelen zijn per direct nodig voor de eerste fase van netwerkvorming, opzetten veranderorganisatie en starten deelprojecten en gezamenlijk ontwerp van het MGP. Op termijn is structurele financiering nodig.

Zorgaanbod: arbeidsmarkt

Lerend zonder muren: ontwikkelen van een regionale toekomst-bestendige infrastructuur voor (specialistische) zorg zonder muren

Verdieping lerend zonder muren (1/2)

Probleem	1. Toenemend zorggebruik door stijging van de complexe zorgvraag 2. Ontwikkeling in de arbeidsmarkt 3. Domein overstijgende samenwerking om de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg te behouden.		
Idee	Het algemene doel is het ontwikkelen en implementeren van een regionale toekomstbestendige infrastructuur voor (specialistische) zorg zonder muren, waardoor inwoners thuis of dichtbij huis ter aanvulling op generalistische zorg ook passende specialistische zorg ontvangen en de zorgprofessionals meer werkplezier ervaren en efficiënter worden ingezet. De randvoorwaarden die met "lerend zonder muren" worden neergezet, zorgen er voor dat specialistische zorg (dichtbij) thuis sneller kan worden geïmplementeerd en opgeschaald waarmee het een basis vormt voor het voorkomen van duurdere zorg en het aantal heropnames.		
Doelgroep	Dit project valt onder de scope van het NOEL-samenwerkingsverband en richt zich dan ook op alle inwoners met een gespecialiseerde (verpleegkundige) zorgvraag van Rijk van Nijmegen. Dus ook voor patiënten met een zorgvraag die binnen eén van de 3 te kiezen zorgpaden zal vallen. Rijk van Nijmegen is gelijk aan het gebied van Millingen tot Druten (begrensd door de Waal) en van Oosterhout (GLD) tot Mook-Middelaar (NL). De regio is daarmee een agglomeratie van ongeveer 400.000 inwoners.		
Impact	**Kwaliteit** Het neerzetten van een effectief domein overstijgende kennisinfrastructuur en het creëren van voorwaarden, zorgt ervoor dat de inwoners van Nijmegen ook in de toekomst passende (gespecialiseerde) verpleegkundige zorg (nabij) huis kunnen ontvangen wat bijdraagt aan het welbevinden van de patiënt.	**Toegankelijkheid** Inwoners ontvangen op basis van de juiste zorg op de juiste plek, naast generalistische zorg, specialistische zorg thuis of dichtbij huis. Deze voor eenieder toegankelijke zorg wordt verleend vanuit een zorgnetwerk waarbij integratie van eerste-, tweede en derdelijns expertise. met aandacht voor een optimale verdeling van de schaarse capaciteit.	**Betaalbaarheid** Met dezelfde personele capaciteit in de regio, meer mensen helpen door de muren van de organisatie heen. Een doelmatige en efficiënte kennisinfrastructuur levert een bijdrage aan het oplossen van het capaciteitsprobleem en de kwaliteit van zorg in de eigen organisatie. Ook levert dit project een bijdrage aan behoud van zorgprofessionals in de regio door meer werkplezier in een aantrekkelijk professioneel samenwerkingsklimaat en arbeidsmarktperspectief. De randvoorwaarden die met "lerend zonder muren" worden neergezet, zorgen er voor dat specialistische zorg (dichtbij) thuis sneller kan worden geïmplementeerd en opgeschaald waarmee het een basis vormt voor het voorkomen van duurdere zorg en het aantal heropnames.
Betrokken partijen	**Kartrekker**	Domein overstijgende samenwerking is nodig om belangrijke regionale vraagstukken aan te pakken. Onder de paraplu van NOEL is gebleken dat deze transmurale samenwerkingstafel een belangrijke aanjager is om dit vraagstuk uit te werken. Deze transmurale Samenwerkingstafel heeft een inhoudelijk mandaat voor ontwikkeling en uitvoering van dit project. Dit betreft het maken van samenwerkingsafspraken over de uitwerking van de randvoorwaarden. Dit projectteam geeft sturing en procesmatige begeleiding aan meerdere werkgroepen waarin verschillende vraagstukken worden uitgewerkt. Besluitvorming en verantwoording vinden plaats aan de tactische, en waar nodig bestuurlijke tafel van NOEL. Verschillende deelnemers maken deel uit van zowel de tactische tafel als het projectteam en zorgen hiermee voor een directe lijn.	
	Betrokken partijen	NEO, CWZ, ZZG, Radboudumc, Maartenskliniek.	
Start	1 november 2023		

Zorgaanbod: arbeidsmarkt

Lerend zonder muren: ontwikkelen van een regionale toekomst-bestendige infrastructuur voor (specialistische) zorg zonder muren

Verdieping lerend zonder muren (2/2)

Proces	Er is geen procesverandering in de zorg nodig, maar verbetering in de verbinding en inzet van specialistische expertise in de regio. Een van de opbrengsten uit dit project is een tabel waarbij op basis van het Canmed model de taken en rollen en verantwoordelijkheden staan beschreven. Deze tool helpt de transmurale zorgpaden in het bespreken en vastleggen van afspraken. Eind 2022 is met SOW-subsidie een verkenning gestart met de ziekenhuizen, huisartsengroep en de samenwerkende 6 zorgorganisaties wijkverpleging om te onderzoeken wat er nodig is om tot efficiënte en duurzame netwerkzorg te komen, zonder belemmerd te worden door muren van zorgorganisaties. Passende zorg op de juiste plek thuis of nabij thuis vormt het uitgangspunt. Evenals het motto: generalistische zorg waar kan, specialistische zorg wat moet en digitaal waar mogelijk, fysiek waar noodzakelijk.
Personeel & partners	De uitwerking van de randvoorwaarden die de resultaten uit dit project helpen realiseren vraagt expertise en inzet van zowel zorgprofessionals als ondersteunende medewerkers met specifieke expertise uit alle 5 deelnemende organisaties. De gespecialiseerde zorgprofessionals van het expertisenetwerk kunnen per FTE minimaal 10% meer patiënten behandelen door slimmer samen te werken en het bevorderen van zelfmanagement bij de patiënt. Generalistische zorgverleners kunnen in de regio Nijmegen gebruik maken van een regionale infrastructuur waarin specialistische expertise beschikbaar is uit de 1e,2e 3e lijn ten behoeve van inwoners thuis of dichtbij huis.
ICT, vastgoed en materialen	Mogelijkheid tot beschikbaarheid en delen van gegevens tussen professionals van de zorgorganisaties. Daarnaast is digitale ondersteuning nodig.
Risico's	Door de veelheid aan (interne) projecten en het tekort aan personeel in de zorgteams kan een gebrek aan urgentie en mankracht ontstaan in de organisatie om slagvaardig deel te nemen aan dit samenwerkingsproject. Bestuurlijk commitment, een duidelijke projectstructuur die aansluit bij de zorgprofessionals en heldere communicatie over het belang van dit project helpt om de slagvaardigheid te bevorderen. De complexiteit in de uitvoering van transmurale samenwerkingsafspraken door de vele afhankelijkheden van anderen, kan het vaststellen en implementeren van werkafspraken bemoeilijken en vertragen. Het hebben en uitdragen van een gezamenlijke ambitie en belang met een scherpe focus op de beoogde resultaten draagt bij aan draagvlak en slagvaardigheid in de regio. Financiële domein overstijgende vraagstukken vragen vaak om (landelijke) oplossingen waar verschillende partijen bij betrokken zijn. Als zorgpartners samen met de zorgverzekeraar het vraagstuk vroegtijdig op te pakken, helpt dit in het vinden van antwoorden tijdens de duur van het project.
Bekostiging	Aanvraag subsidie Versterking Eerstelijn Zuid Nederland (VEZN). Voor projectleiding en ondersteuning van november 2023 t/m december 2024.

Appendix

1. Toelichting prioritaire opgaven
2. Verdieping geselecteerde initiatieven
3. **Status ketenaanpakken**
4. Preventie infrastructuur
5. Inventarisatie cruciale GGZ

Valpreventie bij ouderen: aanpak in ontwikkeling – m.n. bereiken van doelgroepen en overgaan tot implementatie behoeven nog aandacht

Verdieping GALA ketenaanpakken: valpreventie bij ouderen

	Status gemeenten	Toelichting (samenvatting)
1 **Is er een plan van hoe de ketenaanpak ingericht wordt?**	*Nog niet: 1/7* *Deels: 4/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 2/7*	Plan van aanpak is in ontwikkeling. In veel gemeenten is een projectplanning in de maak dan wel vastgelegd om tot een gezamenlijke uitvoering van de ketenaanpak in 2024 te komen. Oplevering van de ketenaanpak verschilt per gemeente, maar vindt met name plaats in Q1 en Q2 2024.
2 **In welke mate zijn stakeholders uit de verschillende domeinen meegenomen?**	*Nog niet: 2/7* *Deels: 3/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 2/7*	In sommige gemeenten vindt aansluiting van de stakeholders plaats of bestaat de intentie om deze aansluiting d.m.v. bijeenkomsten te laten plaatsvinden. Ook zijn er bestaande/opgerichte programmateams of werkgroepen om in samenspraak tot een plan van aanpak te komen, waarbij vertegenwoordigers uit verschillende domeinen zijn aangesloten.
3 **In hoeverre is de infrastructuur ingericht t.b.v. uitvoering van de ketenaanpak?**	*Nog niet: 2/7* *Deels: 3/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 2/7*	In een aantal gemeenten is een infrastructuur in ontwikkeling. Een gemeente focust zich bijvoorbeeld onder andere op de beschikbaarheid van de diverse interventies en of er voldoende capaciteit is om deze interventies uit te voeren. Een compleet zicht op de benodigde infrastructuur bij alle gemeenten lijkt nog te ontbreken.
4 **In hoeverre kan de volledige doelgroep aanspraak maken op de ketenaanpak?**	*Beperkt: 0/7* *Deels: 0/7* *Volledig: 1/7* *Onbekend: 6/7*	Dit punt behoeft in bijna alle gemeenten nog een nadere uitwerking/duiding. Het is het streven van de gemeenten om alle ouderen met laag tot matig valrisico mee te nemen in de aanpak.
5 **Wat zijn uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?**	De uitdagingen waar gemeenten met name voor staan zijn het bereiken van kwetsbare groepen (ouderen met een migratieachtergrond, cognitieve stoornissen of met weinig basisvaardigheden), het beleggen van de regie op de ketenaanpak, een mogelijk gebrek aan capaciteit voor valanalyses en een gebrek aan tijd om een zorgvuldig proces in te richten voor de implementatie van de ketenaanpak. Ook bestaat er nog onduidelijkheid over welke vergoedingen er zijn en waar deze vandaan komen.	

Bron: Aangeleverde ketenaanpak templates vanuit de gemeenten uit Rijk van Nijmegen

Aanpak overgewicht kinderen: concrete aanpak en duidelijk overzicht zijn nog nodig– wel worden er al overgewicht interventies gedaan

Verdieping GALA ketenaanpakken: aanpak overgewicht kinderen

	Status gemeenten	Toelichting (samenvatting)
1 **Is er een plan van hoe de ketenaanpak ingericht wordt?**	*Nog niet: 1/7* *Deels: 3/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 3/7*	In een aantal gemeenten worden al projecten/interventies gedaan om overgewicht onder kinderen te bestrijden. Ook wordt er gewerkt aan werkdocumenten/concepten die zich toespitsen op bepaalde programma's. Een concrete aanpak om de ketenaanpak in te richten lijkt in de meeste gemeenten vooralsnog te ontbreken.
2 **In welke mate zijn stakeholders uit de verschillende domeinen meegenomen?**	*Nog niet: 1/7* *Deels: 3/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 3/7*	In meerdere gemeenten worden gesprekken gevoerd met belangrijke stakeholders (zoals bijvoorbeeld de GGD, buurtcoaches en scholen). Verdere gesprekken om andere domeinen te betrekken worden gepland.
3 **In hoeverre is de infrastructuur ingericht t.b.v. uitvoering van de ketenaanpak?**	*Nog niet: 2/7* *Deels: 2/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 3/7*	Een aantal gemeenten geeft aan dat er nog geen infrastructuur is opgezet wegens een gebrek aan overzicht en samenhang. Er bestaat onduidelijkheid over wie de rol van centrale zorgverlener op zich neemt en welke projectleider wordt aangesteld.
4 **In hoeverre kan de volledige doelgroep aanspraak maken op de ketenaanpak?**	*Beperkt: 2/7* *Deels: 2/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 3/7*	Er bestaat in de gemeenten nog niet een compleet beeld van de volledige doelgroep, wel worden er in sommige gemeenten interventies uitgevoerd die invloed hebben op een gedeelte van de kinderen.
5 **Wat zijn uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?**	Een aantal uitdagingen zijn het in kaart brengen van de huidige knelpunten in de ketenaanpak, het in beeld krijgen van alle relevante partners en met hen afspraken maken, het tegengaan van blinde vlekken en de afstemming met GLI overgewicht volwassenen.	

Bron: Aangeleverde ketenaanpak templates vanuit de gemeenten uit Rijk van Nijmegen

GLI bij overgewicht volwassenen: projecten worden uitgevoerd, maar verbinding tussen medisch en sociaal domein behoeft nog aandacht

Verdieping GALA ketenaanpakken: GLI bij overgewicht volwassenen

	Status gemeenten	Toelichting (samenvatting)
1 **Is er een plan van hoe de ketenaanpak ingericht wordt?**	*Nog niet:* 1/7 *Deels:* 2/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 4/7	In de gemeenten worden GLI-projecten uitgevoerd, maar een volledige GLI-aanpak ontbreekt.
2 **In welke mate zijn stakeholders uit de verschillende domeinen meegenomen?**	*Nog niet:* 0/7 *Deels:* 3/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 4/7	De gemeenten geven aan dat de meeste stakeholders in beeld en betrokken zijn. In sommige gevallen mist de coördinatie in overleggen.
3 **In hoeverre is de infrastructuur ingericht t.b.v. uitvoering van de ketenaanpak?**	*Nog niet:* 1/7 *Deels:* 2/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 4/7	In een aantal gemeenten mist de verbinding tussen het medisch en het sociaal domein. Preventie moet hierin nog een rol krijgen.
4 **In hoeverre kan de volledige doelgroep aanspraak maken op de ketenaanpak?**	*Beperkt:* 1/7 *Deels:* 2/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 4/7	In sommige gemeenten is er geen zicht op de volledige doelgroep, in een andere gemeente zijn de GLI's die nu vergoed worden niet passend bij iedereen.
5 **Wat zijn uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?**	De gemeenten signaleren onder andere dat het nog onduidelijk is hoe het verdere vervolg van de GLI-aanpak eruit ziet. Ook mist de verbinding tussen het medisch en sociaal domein en is er geen efficiënte oplossing voor de lange afstand tussen dorpen, waardoor GLI niet op één plek kan worden aangeboden.	

Bron: Aangeleverde ketenaanpak templates vanuit de gemeenten uit Rijk van Nijmegen

Welzijn op recept: plan van aanpak en implementatie ontbreken nog in meerdere gemeenten

Verdieping GALA ketenaanpakken: Welzijn op recept

	Status gemeenten	Toelichting (samenvatting)
1 **Is er een plan van hoe de ketenaanpak ingericht wordt?**	*Nog niet:* 4/7 *Deels:* 0/7 *Volledig:* 1/7 *Onbekend:* 2/7	In vier gemeenten is er nog geen plan van aanpak, een enkele heeft een concept memo opgesteld en een medewerker die de basistraining WoR heeft gevolgd.
2 **In welke mate zijn stakeholders uit de verschillende domeinen meegenomen?**	*Nog niet:* 3/7 *Deels:* 2/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 2/7	De gemeenten geven aan dat ze zich nog in de oriëntatiefase bevinden, niet alle stakeholders zijn in beeld.
3 **In hoeverre is de infrastructuur ingericht t.b.v. uitvoering van de ketenaanpak?**	*Nog niet:* 4/7 *Deels:* 1/7 *Volledig:* 0/7 *Onbekend:* 2/7	Huisartsen zijn niet goed meegenomen in de gemeenten.
4 **In hoeverre kan de volledige doelgroep aanspraak maken op de ketenaanpak?**	*Beperkt:* 2/7 *Deels:* 0/7 *Volledig:* 1/7 *Onbekend:* 4/7	Er ontbreekt informatie over het bereiken van de doelgroep.
5 **Wat zijn uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?**	In de gemeenten ontbreekt het zicht op hoe de huisartsen zijn meegenomen in/gebruik maken van Welzijn op Recept. Ook zijn de coördinatie/samenwerking met lokale welzijnswerkers en de aanhaking van de zorgverzekeraar aandachtspunten.	

Bron: Aangeleverde ketenaanpak templates vanuit de gemeenten uit Rijk van Nijmegen

Kansrijke start: in bijna alle gemeenten is kansrijke start in ontwikkeling

Verdieping GALA ketenaanpakken: Kansrijke start

	Status gemeenten	Toelichting (samenvatting)
1 **Is er een plan van hoe de ketenaanpak ingericht wordt?**	*Nog niet: 1/7* *Deels: 4/7* *Volledig: 0/7* *Onbekend: 1/7*	In veel gemeenten ligt er een concept van een plan van aanpak of wordt er gewerkt aan een projectplan/planning voor 2024.
2 **In welke mate zijn stakeholders uit de verschillende domeinen meegenomen?**	*Nog niet: 1/7* *Deels: 2/7* *Volledig: 2/7* *Onbekend: 1/7*	In sommige gemeenten zijn alle stakeholders in beeld, in andere gemeenten missen er nog partijen.
3 **In hoeverre is de infrastructuur ingericht t.b.v. uitvoering van de ketenaanpak?**	*Nog niet: 0/7* *Deels: 1/7* *Volledig: 1/7* *Onbekend: 4/7*	In een enkele gemeente worden regelmatig overleggen gepland en acties uitgezet, in een andere vinden er beleids-overleggen plaats. Het totaalbeeld ontbreekt echter.
4 **In hoeverre kan de volledige doelgroep aanspraak maken op de ketenaanpak?**	*Beperkt: 0/7* *Deels: 3/7* *Volledig: 1/7* *Onbekend: 2/7*	In een paar gemeenten is de doelgroep in beeld en wordt een zeer divers en breed aanbod van interventies aangeboden aan verschillende groepen.
5 **Wat zijn uitdagingen waar jullie tegenaan lopen?**	Enkele uitdagingen zijn beschikbaarheid van budget, de verbinding op lokaal-regionaal niveau, het betrekken van de doelgroep bij de plannen en de beperkte capaciteit bij iedere organisatie.	

Bron: Aangeleverde ketenaanpak templates vanuit de gemeenten uit Rijk van Nijmegen

Appendix

1. Toelichting prioritaire opgaven
2. Verdieping geselecteerde initiatieven
3. Status ketenaanpakken
4. **Preventie infrastructuur**
5. Inventarisatie cruciale GGZ

Per 1 januari 2025 moet volgens het GALA in elke regio een regionale preventie infrastructuur zijn ingericht

Checklist regionale preventie infrastructuur

	Randvoorwaarde/criterium	Status	Toelichting
1	Regionale werk- en mandaatstructuur • Elke regio werkt uit hoe de onderlinge mandaatstructuur tussen gemeenten eruitziet. Hierbij is ook aandacht voor de bevoegdheden van de coördinerende gemeente op zowel bestuurlijk als medewerkersniveau. • Er is een financiële regeling opgenomen waar de coördinerende gemeente aanspraak op kan maken ten dienste van de regionale preventie-infrastructuur.	✓	De regio Rijk van Nijmegen heeft een mandaatstructuur en samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin de afspraken rondom financiën en bevoegdheden zijn vastgelegd.
2	Regiobeeld gezondheidsbevordering • Gemeenten, zorgverzekeraars en zorgpartijen stellen op het niveau van de zorgkantoorregio een regiobeeld op. Op basis van de genoemde criteria geeft het regiobeeld inzicht in het aanbod van gezondheidsbevordering, zorg, welzijn en ondersteuning in de regio. • Betrekken GGD bij de totstandkoming van het regiobeeld.	✓	Het regiobeeld Rijk van Nijmegen geeft inzicht in de regionale opgaven en knelpunten voor de regio, de prognoses van en ontwikkelingen in de zorgbehoefte en andere relevante informatie over de bevolking van de regio en de capaciteit en prestaties van zorg, sociaal domein en ondersteuning in de regio.
3	Financiële middelen • Voor gemeenten zijn per 2023 SPUK-middelen beschikbaar om de regionale samenwerking te intensiveren en verder vorm te geven. • ZN en VWS werken in afstemming met VNG een voorstel voor de korte en lange termijn uit voor bekostiging van regionale coördinatiekosten van zorgverzekeraars en zorgprofessionals. • Uiterlijk is 1 april 2023 bestuurlijk besloten over een uitgewerkt korte termijn voorstel.	✓	Mandaathouder Nijmegen is namens de regio de SPUK IZA verantwoordelijk voor het aanvragen, ontvangen en beheren van de middelen.
4	Regionale afspraken over preventie en gezondheidsbevordering • Gemeenten, zorgverzekeraars en andere regionale partijen stellen op basis van het regiobeeld een regioplan op. • In elke zorgkantoorregio worden regionale afspraken gemaakt over preventie en gezondheidsbevordering. • De regionale preventieafspraken worden gepubliceerd op www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl	✓	In het regioplan (thema Preventie) staan afspraken over de gekozen thema's en (voor zover bekend) de aanpak op het onderwerp preventie. In 2024 volgt verdere uitwerking.
5	Uitvoering regionale preventie afspraken • De regionale preventie afspraken worden uitgevoerd en nagekomen. • Zorgverzekeraars en gemeenten stemmen hun inkoopbeleid af op de regionale preventieafspraken en houden hier rekening mee in hun inkoop en lokale plannen.		*Volgt in de jaren 2024 – 2026*
6	Monitoring • De ontwikkelingen wat betreft de regionale samenwerking op het gebied van gezondheidsbevordering en preventie (Zvw, Wmo en Wpg) worden in elk geval voor de duur van 3 jaar, door het RIVM gemonitord. • Doelstelling en criteria voor de monitoring worden in gezamenlijkheid vastgesteld. • Gemeenten en zorgverzekeraars leveren hiervoor de nodige data aan.		*Volgt in de jaren 2024 – 2026*

Appendix

1. Toelichting prioritaire opgaven
2. Verdieping geselecteerde initiatieven
3. Status ketenaanpakken
4. Preventie infrastructuur
5. **Inventarisatie cruciale GGZ**

Zorgaanbieders, verzekeraars en gemeenten dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid om het aanbod aan cruciale GGZ te garanderen

Cruciale GGZ

- Cruciaal aanbod laat zich vangen door de regionale invulling van GGZ-aanbod in relatie tot de verschillende aanbieders en de verdeling van verantwoordelijkheden in de betreffende regio
- Cruciaal aanbod kent hiermee een nadrukkelijke link tussen aanbod en regio-specifieke elementen en laat daarmee zien dat deze thematiek ook een regionale aanpak en procesgang vraagt
- Mede als gevolg van genoemde tekorten op de arbeidsmarkt staat een deel van het cruciale GGZ-aanbod mogelijk onder druk
- Cruciaal omdat het aanbod in de regio slechts door één of enkele aanbieders in de regio wordt geleverd en er op het moment dat het aanbod niet meer in de regio aanwezig is, er direct mogelijke gezondheidsschade ontstaat voor de cliënt
- Om die reden hebben partijen in kaart gebracht welk GGZ-aanbod in de regio aanwezig is. Landelijk is afgesproken dat zorgaanbieders, zorgverzekeraars en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen dat dit cruciaal zorgaanbod regionaal en bovenregionaal passend en doelmatig wordt georganiseerd
- Zorgaanbieders in de regio en de zorgverzekeraar gaan in 2024 met elkaar in gesprek over de bestaande invulling van de het cruciale zorgaanbod in de regio, de eventuele witte vlekken die er zijn in het aanbod, de acties die hieruit voortvloeien en de procesafspraken die er moeten zijn wanneer een dergelijk aanbod dreigt te verdwijnen.

Dit is een eerste inventarisatie die in 2024 nog verder uitgewerkt dient te worden en waarover nog afspraken gemaakt moeten worden

Eerste inventarisatie cruciale GGZ Rijk van Nijmegen (1/2)

Overzicht aanbod cruciale GGZ

Zorgvorm	Aanbod	Aanwezig	Aanbieders	
			Bovenregionaal	Regionaal
Acute zorg	High Intensive Care (HIC)	✓		Pro Persona
	Intensive Home Treatment (IHT)	✓		Pro Persona
	24/7 crisisdienst	✓		Pro Persona
Beveiligde zorg	Kliniek Intensieve Behandeling (KIB)			
	Langdurig Intensieve Behandeling (LIZ)	✓	Pompestichting (Pro Persona Holding)	
	Beveiligd bed GGZ-kliniek (niveau 2 / 3)			
	Ketenveldnorm / Levensloopaanpak	✓		Pompestichting (Pro Persona Holding)
Klinische capaciteit	Klinische behandeling reguliere GGZ-kliniek	✓	Iriszorg	Pro Persona, Iriszorg
	Klinische behandeling Medisch Psychiatrische Unit (MPU)/ Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ)	✓	Canisius Wilhelmina Ziekenhuis	Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
	Klinische behandeling Psychiatrische Universitaire Kliniek (PUK)	✓	Radboud UMC	Radboud UMC
Outreachende zorg	Flexible Assertive Community Therapy (FACT)	✓		Pro Persona, Iriszorg
	Vroege Interventie Psychose (VIP)	✓		Pro Persona
Hoogspecialistische GGZ	Hoogspecialistisch aanbod ADHD			
	Hoogspecialistisch aanbod Angststoornissen	✓	Pro Persona	
	Hoogspecialistisch aanbod Autisme			

Dit is een eerste inventarisatie die in 2024 nog verder uitgewerkt dient te worden en waarover nog afspraken gemaakt moeten worden

Eerste inventarisatie cruciale GGZ Rijk van Nijmegen (2/2)

Overzicht aanbod cruciale GGZ

Zorgvorm	Aanbod	Aanwezig	Aanbieders	
			Bovenregionaal	Regionaal
Hoogspecialistische GGZ	Hoogspecialistisch aanbod Bipolair	✓	Pro Persona	
	Hoogspecialistisch aanbod Depressie	✓	Pro Persona	
	Hoogspecialistisch aanbod Eetstoornissen			
	Hoogspecialistisch aanbod LVB & Verslaving			
	Hoogspecialistisch aanbod Neuropsychiatrie			
	Hoogspecialistisch aanbod Ouderen			
	Hoogspecialistisch aanbod Persoonlijkheidsstoornissen			
	Hoogspecialistisch aanbod Psychosen			
	Hoogspecialistisch aanbod Psychosomatiek	✓	Helen Dowling Instituut	
	Hoogspecialistisch aanbod Psychotrauma	✓	Pro Persona	
	Hoogspecialistisch aanbod Verslaving/Detox			
	Hoogspecialistisch aanbod Geweld in afhankelijkheidsrelaties			
	Hoogspecialistisch aanbod Transculturele Psychiatrie			
Hoogspecialistisch vanuit (academische) ziekenhuizen	Hoogspecialistisch aanbod Psychiatrische Universitaire Kliniek (PUK)	✓	Radboud UMC	
	Hoogspecialistisch aanbod Medisch Psychiatrische Unit (MPU)	✓	Canisius Wilhelmina Ziekenhuis	

Dit is een eerste inventarisatie die in 2024 nog verder uitgewerkt dient te worden en waarover nog afspraken gemaakt moeten worden

Openbaar Zaaknummer: Z/23/150325

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen

Datum:

Kernboodschap
Met deze informatiebrief informeren wij u over de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord (IZA): de publicatie van het regiobeeld en regioplan. De brief gaat allereerst in op de context van het Integraal Zorg Akkoord. Vervolgens worden het regiobeeld en het regioplan toegelicht. Ook omschrijven we de rol van de gemeente in het regioplan en de financiën rondom uitvoering.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
12-12-2023	Besluitvorming over het mandaat, volmacht en machtigingsbesluit en de samenwerkingsovereenkomst Rijk van Nijmegen IZA (Z/23/147717)

Toelichting

Integraal Zorgakkoord (IZA)
Toegankelijke, goede en betaalbare zorg is belangrijk. Toch komt de zorg steeds meer onder druk te staan. De vraag naar zorg blijft toenemen, terwijl er een tekort is aan zorgmedewerkers. Met het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) werkt het Rijk samen met gemeenten, zorgverzekeraars, GGD-en en andere partijen toe naar een gezondere generatie in 2040. Waarbij de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar blijft.

In het Integraal Zorgakkoord staan bestuurlijke afspraken tussen de overheid en een groot aantal partijen in de zorg. Met de afspraken uit het IZA werken we aan verbetering van samenwerking op regionaal niveau. Het regiobeeld en regioplan zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen om de regionale samenwerking verder vorm te geven. Het regiobeeld schetst de opgaven in de zorg voor de regio en is in juni 2023 opgeleverd. Het regioplan, waarin de afspraken rondom de opgaven worden vastgelegd, wordt voor 31 december ingediend in bij het Rijk. Het regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen is opgesteld door Nijmegen Op Eén Lijn (NOEL)[1], gemeente Nijmegen (coördinerende gemeente), gemeente Berg en Dal (regiogemeente) en VGZ. Het plan is vormgegeven in samenwerking met regionale partijen. Gemeente Wijchen is zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken bij de totstandkoming van het regiobeeld en regioplan.

[1] Samenwerkingsverband tussen 7 zorg- en welzijnspartijen (Radboud UMC, CWZ, GGD Gelderland-Zuid, ZZG Zorggroep, Pro Persona, Bindkracht 10 en NEO Huisartsenzorg)

Regiobeeld Rijk van Nijmegen
Het regiobeeld geeft op basis van data de belangrijkste (gezondheids-)opgaven in de regio weer. In het regiobeeld zijn 15 knelpunten gedefinieerd voor het Rijk van Nijmegen, welke onderverdeeld zijn in 4 hoofdthema's:

1. *Zorgvraag: demografie samenleving*
   Ook in regio Rijk van Nijmegen is vergrijzing aan de orde. Het aantal mensen van 65 jaar of ouder neemt toe, terwijl de groep werkenden kleiner wordt. Dit heeft onder andere gevolgen voor de vraag naar zorg, de toename van mentale problematiek zoals eenzaamheid en het beroep op en beschikbaarheid van mantelzorg.
2. *Zorgaanbod: arbeidsmarkt*
   Alle sectoren in de zorg ervaren capaciteitsproblemen. Dit terwijl de vraag naar zorg alleen maar verder stijgt. De capaciteitsproblemen hebben ook een sterk effect op ervaren werkdruk van zorgpersoneel. Daarnaast heeft het grote gevolgen voor de toegankelijkheid van zorg.
3. *Gezond leven en wonen*
   Een belangrijk element in het voorkomen van zorg is gezond leven en wonen. Door in te zetten op preventie kan zorg worden voorkomen of worden uitgesteld. Hierin zien we dat het voor kwetsbare doelgroepen zoals inwoners met een laag inkomen of beperktere gezondheidsvaardigheden door een taalachterstand moeilijker is om gezond te leven en wonen. Dit vraagt om extra aandacht.
4. *Mentale gezondheid*
   De mentale druk rondom het dagelijks leven lijkt steeds groter te worden. Dit zorgt voor stress en toenemende mate van angst en depressie. Daarnaast worden psychische problemen steeds mee bespreekbaar gemaakt, wat zorgt voor een toename van instroom in de GGZ. Ook onder jeugd zien we dat opgroeien in een prestatiemaatschappij zorgt voor toenemende mentale druk. Bekend is dat mentale problemen veelal leiden tot meer problemen en toenemende vraag naar zorg.

Het regiobeeld is opgeleverd op 30 juni 2023 en vormt de basis voor het regioplan.

Regioplan Rijk van Nijmegen
In het regioplan zijn doelstellingen geformuleerd om deze knelpunten uit de regio aan te pakken. Dit zijn de volgende doelstellingen:

1. *Preventie: Gezond leven en wonen*
   We voorkomen (her)instroom in het medisch domein door te focussen op gezondheid in plaats van zorg. We zetten werkende initiatieven in voor de verbetering van samenhang tussen het sociaal en medisch domein
2. *Zorgvraag: Kwetsbare groepen*
   We creëren ruimte voor de opvang van de groeiende zorgvraag in de toekomst. Dit doen we in nauwe samenwerking tussen sociaal en medisch domein, zowel in kwantiteit als complexiteit. We hebben oog voor eigen kracht van kwetsbare groepen.

3. *Zorgvraag: Acute zorg*
   We borgen de toegankelijkheid van de acute zorg door de (bestaande) regionale samenwerking te optimaliseren. We bouwen voort te bouwen op wat er al is en verkennen aanvullende kansen. Dit om de organisatie van de acute zorg zo optimaal mogelijk te organiseren.
4. *Mentale gezondheid*
   We reduceren de vraag naar GGZ door te kiezen voor een integrale, hulpvraaggerichte en herstel-ondersteunende en wijk-/woonkerngerichte aanpak. Daarnaast vergroten we de mentale weerbaarheid en veerkracht.
5. *Zorgaanbod: Arbeidsmarkt*
   We verlichten de druk op de personele capaciteit door anders te kijken, te denken en te doen. Dit doen we in samenwerking met de maatschappij, zorgsectoren en onderwijsinstellingen en de zorgprofessionals.
6. *Digitale transformatie*
   We pakken de digitalisering aan door op twee sporen in te zetten:
   i. korte termijn slagen maken om informatievoorziening in de transmurale samenwerking te verbeteren, en
   ii. goed fundament leggen voor de toekomst in een lange termijn architectuur.

Naast de doelstellingen op de opgaven in de regio bevat het regioplan ook regio-afspraken. Deze afspraken omvatten zowel inhoud als besturing en monitoring. Op inhoud zijn er initiatieven geïdentificeerd die met prioriteit worden opgepakt omdat zij (substantieel) bijdragen aan de opgaven. Ook zijn er afspraken gemaakt over governance om te zorgen dat de individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheden worden nageleefd.

Rol van de gemeente
De focus van het IZA ligt op de zorg die onder de Zorgverzekeringswet valt, waarbij waar relevant ook de langdurige zorg, ondersteuning (Wmo), inzet op publieke gezondheid en het bredere sociaal domein wordt betrokken. Gemeenten zijn een van de spelers in het (zorg)web in het Rijk van Nijmegen. Als gemeenten sluiten we dan ook aan bij het samenwerkingsverband NOEL om de samenwerking tussen het sociaal en medisch domein te verbeteren.

Het doel van het IZA is om de zorgvraag te verminderen door meer in te zetten op het preventieve (gezondheids-) aanbod. Hier zijn de gemeenten voornamelijk aan zet, omdat zij verantwoordelijk zijn voor dit preventieve aanbod. Als gemeenten sluiten we dan ook aan bij de uitwerking op de thema's preventie, kwetsbare groepen en mentale gezondheid. De ontwikkelingen op de andere thema's volgen we binnen de samenwerking NOEL.

De afspraken die zijn gemaakt in het regioplan verstevigen de lokale aanpak op het gebied van gezondheid. Bijvoorbeeld door het verstevigen van de vijf ketenaanpakken die worden benoemd in het Gezond en Actief Leven Akkoord. Het regioplan sluit hiermee aan bij bestaand beleid en de lokale opgaven vanuit het GALA.

Financiën voor uitvoering
Om de doelen uit het IZA te behalen, zijn er twee financieringsstromen:
1. Transformatieplannen: één van de afspraken uit het IZA is dat zorgaanbieders, zorgprofessionals, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten samen

plannen maken voor zorgtransformaties. Betrokken partijen kunnen bij de zorgverzekeraar budget aanvragen voor de transformatieplannen. Hiervoor zijn criteria opgesteld door het Rijk. VGZ beoordeelt in onze regio als preferent zorgverzekeraar deze plannen. Het Rijk stelt in totaal 2,8 miljard beschikbaar voor transformatieplannen.

2. SPUK IZA: het Rijk stelt voor gemeenten (in regionaal verband) 150 miljoen aan IZA middelen beschikbaar via een SPUK (specifieke uitkering). Regio Rijk van Nijmegen ontvangt 2,5 miljoen per jaar. Gemeente Nijmegen ontvangt en beheert deze middelen als mandaathouder voor de regio Rijk van Nijmegen. VNG heeft in het Gezond en Actief Leven Akkoord (bijlage 2 Werkagenda VNG bij het Integraal Zorgakkoord) kaders meegegeven voor de besteding van deze SPUK IZA.

Op basis van deze criteria hebben we in Rijk van Nijmegen onderzocht welke onderdelen passen binnen deze criteria. Daarnaast hanteren we als regio dat de activiteiten moeten aansluiten bij het regioplan en een regionaal karakter hebben.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het regioplan is een ijkpunt en geen eindpunt. Het geeft richting in de aanpak van de opgaven die spelen in de regio. Vanaf 1 januari 2024 wordt er gezamenlijk gekeken naar de verdere invulling en uitvoering per thema. In 2024 informeren we de gemeenteraden van Rijk van Nijmegen over de inhoud en verdere uitwerking van het regioplan.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5383
Extern Zaak ID	Z/23/149620
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.k
Titel	149620 Informatienota motie 16 VVD CDA K8W PvdA MIRT A50
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Eigenaar	Eijkhout, Michel
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	0884327453

Bijlagen
149620 Informatienota motie 16 VVD CDA K8W PvdA MIRT A50
Bijlage 1 Zienswijze_ontwerp_structuurvisie A50_Wijchen
Bijlage 2 Zienswijze_ontwerp_structuurvisie_GMR_Nijmegen_Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Commissievergadering Wijchen	18 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

1. De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Openbaar Zaaknummer: **Z/23/149620**

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording motie 16 perspectiefnota 2022 inzake MIRT A50

Datum: 12 december 2023

Kernboodschap
Op 7 juli 2022 is tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2022 de motie van de fractie van VVD, CDA en Kernachtig Wijchen en PvdA aangenomen.
Daarin wordt het college opgeroepen om, zodra de minister een scenario voor de A50 gekozen heeft, zo spoedig mogelijk bij de raad terug te komen met:
-Inzicht in de gevolgen op de nieuwbouw van Wijchen-West;
-Inzicht in de gevolgen op de bestaande woongebieden in beeld te brengen, hierin minimaal de kernen Niftrik en Hernen te betrekken.

Aangezien de minister recent de ontwerp structuurvisie A50 heeft vastgesteld kan de raad geïnformeerd worden. We zijn tevreden met de gekozen variant waarbij 2 x 3 rijstroken gerealiseerd worden. Er kan echter nog weinig gezegd worden over de gevolgen. In de Ontwerp-Structuurvisie wordt globaal aangegeven wat de effecten m.b.t. geluid en fijnstof zijn van de voorgestelde verbreding. Bij het opstellen van het gedetailleerd ontwerp (planuitwerkingsfase) krijgen we meer inzicht wat dit betekent voor de bestaande woningen en nieuwbouwprojecten in onze gemeente.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
7 juli 2022	Besluit 22 81972 Perspectiefnota 2022 Wijchen motie 16 – MIRT A50

Toelichting
De minister heeft de Ontwerp-Structuurvisie A50 vastgesteld waarin gekozen is voor de variant waarbij de huidige 2 x 2 rijstroken verbreed worden naar 2 x 3 rijstroken. Bij deze variant hoort ook de aanleg van een nieuwe langzaam verkeer brug bij Niftrik, waarbij fiets en landbouwverkeer van elkaar gescheiden worden. Wij zijn blij met de verbreding van de A50 tussen Ewijk-Bankhoef-Paalgraven en onderschrijven dan ook het voorkeursalternatief dat in de ontwerp-structuurvisie is opgenomen.
De kennisgeving is op 1 november 2023 gepubliceerd op diverse websites en in de Staatscourant en ligt tot 13 december 2023 ter inzage. Wij maken gebruik van de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze. Wijchen dient een eigen zienswijze in (bijlage 1) gericht op de lokale belangen en samen met de Groene Metropoolregio AN en de gemeente Nijmegen wordt een gezamenlijke zienswijze(bijlage 2) ingediend die meer op de regionale aspecten in gaat.

Gevolgen
Het voorkeursalternatief met 2 x 3 rijstroken is oplossingsgericht ten aanzien van het vergroten van de verkeersveiligheid en het bevorderen van de doorstroming op de A50.

De nieuwe brug voor het langzaam verkeer bij Niftrik, waarbij het fiets- en landbouwverkeer van elkaar gescheiden wordt, zorgt voor een grote verbetering van de verkeersveiligheid. De verkeersafwikkeling door Niftrik is echter nog steeds een aandachtpunt. In de Ontwerp-Structuurvisie wordt deze namelijk nog steeds op de huidige wijze weergegeven. Dat is uiteraard een onderwerp dat in de Wijchense zienswijze is opgenomen.

In de Ontwerp-Structuurvisie wordt globaal aangegeven wat de effecten m.b.t. geluid en fijnstof zijn van de voorgestelde verbreding. Bij het opstellen van het gedetailleerd ontwerp (planuitwerkingsfase) krijgen we meer inzicht wat dit betekent voor de bestaande woningen en nieuwbouwprojecten in onze gemeente. Dan is ook bekend welke maatregelen het rijk gaat nemen en het effect van deze maatregelen op de geluidbelasting en/of luchtkwaliteit. Zodra deze informatie wel beschikbaar is zullen wij u hierover informeren en uw vragen hierover gedetailleerd beantwoorden.

Voor de nieuwe woonwijk Wijchen-West wordt binnenkort het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. In dit bestemmingsplan wordt voor luchtkwaliteit en geluid nog uit gegaan van de huidige situatie. Met het oplossen van de files op de A50 wordt de bereikbaarheid van Wijchen aanzienlijk verbeterd. De gevolgen voor de nieuwbouw van Wijchen-West zijn met betrekking tot de bereikbaarheid daarmee positief te noemen.

Communicatie
De communicatie over de MIRT A50 verkenning en de Ontwerp-Structuurvisie wordt door het projectteam A50 van het ministerie I&W gedaan. De gemeente Wijchen heeft daarin geen rol.

Uitvoering of Vervolgstappen
Van 2 november tot en met 13 december kon iedereen een zienswijze indienen op de Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven.
De zienswijzen worden door het projectteam A50 voorzien van een antwoord en vastgelegd in de Nota van Antwoord. De Nota van Antwoord beschrijft wat er met de zienswijzen is of wordt gedaan. De zienswijzen en antwoorden worden vervolgens meegegeven aan de minister, ter overweging bij de verdere besluitvorming.

De rol van de gemeenteraad en het college van Wijchen is beperkt omdat dit een Rijksproject is. De gemeente Wijchen is vanaf het begin betrokken in een adviserende rol. Wethouder van Bronkhorst is de portefeuillehouder Mobiliteit en bestuurlijk accounthouder A50 voor de GMR. Als lid van de bestuurlijke adviesgroep (BAG) adviseert de wethouder de stuurgroep A50 en heeft bestuurlijk overleg met Oss.
De beleidsadviseur Verkeer is lid van de klankbordgroep MIRT A50 en draait mee in diverse werkgroepen die onderzoek doen naar de ondersteunende mobiliteitsaanpak. Zoals onderzoek doortraproute Nijmegen–Wijchen-Oss en Bus Rapid Transit (BRT) Nijmegen–Eindhoven.

We gaan naar de, door RWS georganiseerde, informatieavonden A50 en spreken met de leefbaarheidsgroepen van Niftrik en Hernen en andere betrokken inwoners. Daarbij blijven wij aandacht houden voor het onderliggende wegennet, waarbij we de gevolgen voor Hernen, Bergharen en Niftrik nadrukkelijk onder de aandacht brengen en houden. Verder is dit A50 dossier uiteraard actueel binnen de Groene Metropoolregio (GMR). De GMR heeft overleg met de Regio NO Brabant en is er bestuurlijk overleg met de gemeente Oss.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Participatie
o.v.v. MIRT-verkenning A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
M.J.H. Eijkhout
t 088-432 7453
ons kenmerk
Z/23/149531

datum 12 december 2023
onderwerp Zienswijze Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven
verzonden

Geachte minister,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen de Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven. Deze zienswijze is in aanvulling op de gezamenlijk ingediende zienswijze van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen(GMR), Nijmegen en Wijchen en gaat met name in op de lokale Wijchense aandachtpunten.

Wij zijn blij met de verbreding van de A50 tussen Ewijk en Paalgraven van twee keer twee rijstroken, naar twee keer drie rijstroken en de nieuwe langzaam verkeer brug bij Niftrik, waarbij fiets en landbouwverkeer van elkaar gescheiden worden. Om onze regio ook in de toekomst bereikbaar te houden zijn dit belangrijke maatregelen.
Wij onderschrijven dan ook het voorkeursalternatief dat in de ontwerp-structuurvisie is opgenomen.

Maar er speelt nog meer als het gaat om gezamenlijke integrale overheidsopgaven. Daarom gaan we in het onderstaande in op de volgende onderwerpen: mobiliteitsaanpak, milieuaspecten in relatie tot leefbaarheid en de druk op het onderliggende wegennet.

Mobiliteitsaanpak
Flankerend aan de verbreding van de A50 loopt de aanvullende mobiliteitsaanpak. De mobiliteitsaanpak bevat extra maatregelen die positief bijdragen aan de bereikbaarheid van de regio's langs deze A50 op zowel de korte, middellange als lange termijn. Onderdeel hiervan zijn o.a. de doortraproute Nijmegen-Wijchen-Oss en de Bus-Rapid-Transit (BRT) Nijmegen-Oss-Eindhoven die ook als meekoppelkansen zijn benoemd. Wij onderschrijven het belang van deze projecten en werken momenteel mee aan de verdere verkenning hiervan in de planuitwerking. De nieuwe fietsbrug (gekoppeld met landbouwverkeer) als gevolg van de verbreding van de autoweg naar 2x3 rijstroken brengt de ontwikkeling van de doortraproute in een stroomversnelling.
Tijdens de diverse werkateliers hebben wij regelmatig aandacht gevraagd voor de verkeersafwikkeling van het langzame verkeer(landbouwverkeer en fietsers) door Niftrik. Helaas is in de ontwerp structuurvisie nog de bestaande route opgenomen. Deze route door de kern Niftrik is zeer ongewenst en daar dient een oplossing voor te komen.

Milieuaspecten in relatie tot leefbaarheid
In hoofdstuk 2 van de ontwerp structuurvisie worden de opgaves voor de A50 geschetst. Wij missen in de beschrijving van de opgaves het aspect van geluid(hinder). Het wordt kort benoemd, maar niet besproken: "Evenals voor geluid, blijkt uit monitoring dat de luchtkwaliteit als gevolg van het wegverkeer direct langs de hoofdweg A50 matig is, maar wel voldoet aan de wetgeving.". In de huidige situatie is er al sprake van veel geluidshinder van de A50. En deze wordt door de verbreding van de A50 niet minder: door een toename van verkeersintensiteit en de uitbreiding naar twee keer drie rijstroken, waardoor de A50 dichter bij de bebouwing van de kernen Hernen en Niftrik komt te liggen.
De leefbaarheidsgroepen Hernen Leur en Niftrik vragen al jaren of er iets aan de geluidsoverlast van de A50 kan worden gedaan.
Bij het opstellen van het Strategisch kompas: Wijchen2035 'De kracht van Wijchen', een door onze gemeenteraad vastgesteld koersdocument, heeft een groot aantal bewoners aangegeven overlast te ondervinden van de A50 en dat men geluidwerende maatregelen wenst. In het koersdocument is het volgende opgenomen:
De inwoners vinden het belangrijk dat de overlast van groot (vracht- en landbouw-) verkeer op dorpswegen en de geluidsoverlast van de A50 en de spoorbrug worden aangepakt. Bijvoorbeeld door groot verkeer om te leiden uit de dorpen en door geluidswerende maatregelen bij de A50. We gaan hiermee aan de slag en bespreken met onze partners die hierover gaan, zoals het Rijk en de Provincie, wat er mogelijk is.

Uit de beoordeling van de verschillende alternatieven blijkt dat beide alternatieven een flink negatief effect hebben op de al slechte geluidskwaliteit in de onze dorpen Hernen en Niftrik maar ook bij woningen verder weg gelegen van de A50. Er is niet alleen een toename van het aantal geluidgehinderden maar ook van de hoogte van de geluidbelasting. Daarnaast maken wij ons zorgen of door de hogere geluidbelasting er in de toekomst in onze dorpen Hernen en Niftrik nog wel nieuwe woningen kunnen worden gebouwd. Is er bij toekomstige woningen nog wel sprake van een aanvaardbaar woon- en leefmilieu?

Daarnaast heeft de verbreding een negatief effect op de heersende luchtkwaliteit. Op bladzijde 29 ontwerp structuurvisie, bij 4.4.1 Leefbaarheid wordt het volgende aangegeven:
"Het effect van de twee kansrijke alternatieven op de luchtkwaliteit bij woningen is gering. Een verkeerstoename zorgt voor een beperkte verslechtering van de luchtkwaliteit, maar dat effect wordt bijna volledig opgeheven door een verbetering als gevolg van de betere doorstroming van het verkeer. Slechts bij twee van de circa 22.000 woningen binnen het onderzoeksgebied is er voor stikstofdioxide sprake van een concentratietoename van meer dan 1,2 µg/m³ (in betekenende mate)".
Deze twee woningen liggen binnen onze gemeente (zie kaartje bladzijde 81 Milieueffectrapport ten behoeve van de Ontwerp Structuurvisie). Wat betekent dit voor onze bewoners en zijn er maatregelen ter verbetering mogelijk?

Bovendien wordt in de ontwerp structuurvisie aangegeven dat er niet voor alle negatieve effecten maatregelen worden opgenomen, omdat deze buiten de plangrenzen vallen. En dat voor de toename van het geluid binnen het de plangrenzen alleen wettelijke maatregelen worden genomen. Wel blijft bij het toepassen van deze maatregelen sprake van een verslechtering ten opzichte van de bestaande situatie. Dit komt doordat de wettelijke maatregelen alleen gericht zijn op het voorkomen/beperken van het projecteffect.
Dat is zorgelijk. Wij voorzien dan ook dat er vanuit onze inwoners weerstand zal zijn tegen deze structuurvisie en het uiteindelijke project. Wij vragen ons af óf en hoe deze

nadelige effecten alsnog beperkt kunnen worden? Hoe kunt u de benadeelden tegemoetkomen? Heeft u in beeld wat voor aanvullende maatregelen nodig zouden zijn om het aantal (ernstig) geluidgehinderden te verminderen; gelijk te houden (stand-still principe?) of onder substantiële toename (5%) te houden? En hoe zit dat met fijnstof? Wij stellen voor om de omgeving nadrukkelijker te betrekken bij het uitwerken van het plan. De bovenstaande vragen zouden onderdeel kunnen zijn van aanvullende participatie in de omgeving.
Graag gaan we met u in gesprek over hoe we hieraan tegemoet kunnen komen.

Druk op onderliggend wegennet
Op dit moment ervaren we bij files op de A50, veel uitwijkgedrag van automobilisten niet alleen naar de A73, maar ook naar het onderliggende wegennet, zoals de A326 en de Maas en Waalweg (N322). Daarnaast is er veel sluipverkeer door de kernen van Bergharen en Hernen. Een ongewenste situatie gelet op de leefbaarheid, verkeersveiligheid e.d. In de verdere uitwerking van uw plannen vragen wij hiervoor aandacht en denken wij graag met u mee.

Wij hopen met deze zienswijze een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de Ontwerp Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven en nodigen u en uw team uit om samen met ons nog meer werk met werk te maken om de A50-aanpak meteen te benutten voor een beter, krachtig, sociaal, veilig en duurzaam mobiliteitssysteem dat we als overheden nastreven.

We zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.M. Hendrix
gemeentesecretaris

R.D. Helmer - Englebert
burgemeester

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Participatie
A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum	:	6 december 2023
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2023-GM5-105
Contactpersoon	:	Suzanne Hesseling
Telefoonnummer	:	06 43189386

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven

Geachte minister,

Graag maken wij, mede namens de gemeenten Nijmegen en Wijchen, gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen de Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven.
Wij zijn blij met de verbreding van de A50 tussen Ewijk en Paalgraven van twee keer twee rijstroken, naar twee keer drie rijstroken en de nieuwe langzaam verkeer brug bij Ravenstein, waarbij fiets en landbouwverkeer van elkaar gescheiden worden. Om onze regio ook in de toekomst bereikbaar te houden zijn dit belangrijke maatregelen. Wij onderschrijven dan ook het voorkeursalternatief dat in de ontwerp-structuurvisie is opgenomen.
Maar er speelt nog meer als het gaat om gezamenlijke integrale overheidsopgaven.
Daarom gaan we in het onderstaande in op de volgende onderwerpen: regionaal belang, mobiliteitsaanpak, milieuaspecten in relatie tot leefbaarheid en de druk op het onderliggende wegennet.

Regionaal belang
De A50 is dé belangrijkste noord-zuid verbinding/corridor tussen de stedelijke regio's Brainport Eindhoven, Noordoost-Brabant (Den Bosch) en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Langs deze A50 corridor liggen ook wat kleinere economische kernen zoals Veghel, Uden, Oss en Wijchen. Deze corridor verbindt de topsectoren Hightech, Agrifood en Life Science & Health met elkaar. De centra in de hiervoor genoemde regio's ontwikkelen zich in hoog tempo. De werkgelegenheid groeit, bedrijven worden groter en de economische activiteit neemt fors toe. Ook zijn er grote woningbouwopgaven langs deze A50 corridor, zoals de NOVEX- locaties Nijmegen Kanaalzone en Nijmegen Stationsgebied, de NOVEX-locatie Stedelijk Brabant en diverse woonlocaties zoals aangegeven in regionale woondeals. Naast grote woningbouwopgaven hebben alle steden en dorpen in deze corridor ook te maken met andere grote opgaven zoals de mobiliteitstransitie en klimaatopgaven. Deze grote opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. In zowel Noordoost-Brabant als de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken we aan goed leven, wonen en werken, maar wel in balans met onze groene omgeving (landschap, natuur), ook wel "groene groei" genoemd in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen!

Mobiliteitsaanpak

Flankerend aan de verbreding van de A50 loopt de aanvullende mobiliteitsaanpak. De mobiliteitsaanpak bevat extra maatregelen die positief bijdragen aan de bereikbaarheid van de regio's langs deze A50 op zowel de korte, middellange als lange termijn. Onderdeel hiervan zijn o.a. de doorfietsroutes Oss-Wijchen-Nijmegen en de Bus-Rapid-Transit (BRT) Nijmegen-Oss-Eindhoven die ook als meekoppelkansen zijn benoemd. Wij onderschrijven het belang van deze projecten en werken momenteel mee aan de verdere verkenning hiervan in de planuitwerking. De nieuwe fietsbrug (gekoppeld met landbouwverkeer) als gevolg van de verbreding van de autoweg naar 2x3 rijstroken brengt de ontwikkeling van de doorfietsroutes in een stroomversnelling. De BRT-verbinding Nijmegen/Oss-Eindhoven komt op enkele plaatsen terug in de uitvoering van de planstudie. Zoals u weet wordt voor BRT Nijmegen-Eindhoven een pre-verkenning fase 1b uitgevoerd. Aan dit onderzoek wordt de laatste hand gelegd. Vooruitlopend op de definitieve onderzoeksresultaten is de kans groot dat de BRT Nijmegen/Oss–Eindhoven voldoende kansrijk is voor verder onderzoek. Om deze verbinding mogelijk te maken moet op (het onderliggende net) bij knooppunt Paalgraven ruimte worden gereserveerd voor een haltevoorziening en voor doorstromingsmaatregelen ten behoeve van BRT Oss-Eindhoven in de toekomst. In mindere mate bestaat daarnaast ook potentie voor een BRT of HOV Nijmegen-Eindhoven op de A50 zelf. Het is raadzaam om daarom ook op de A50 ruimte te reserveren om toekomstige BRT-haltevoorzieningen niet onmogelijk te maken.
Daarnaast werken we ook zelf aan hard aan de mobiliteitstransitie in de gehele regio, samen met onze gemeenten en de provincie Gelderland. Dat doen we niet allen door het maken van een (binnenkort vast te stellen) Duurzaam Mobiliteitsprogramma, maar ook al met concrete maatregelen zoals de gedragsaanpak en werkgeversaanpak opgenomen in het programma Slim &Schoon, fietsstimulering en de aanleg van doorfietsroutes (SFR), (H)OV en BRT om stad en ommeland bereikbaar te houden, realisatie van Hubs (o.a. stadsrandhubs en Hubs op strategische locaties in het meer landelijke gebied van onze regio).

Milieuaspecten in relatie tot leefbaarheid

In hoofdstuk 2 van de structuurvisie wordt de opgave voor de A50 geschetst. Wij missen in de beschrijving van de opgaves het aspect van geluid(hinder). Het wordt kort benoemd, maar niet besproken: "Evenals voor geluid, blijkt uit monitoring dat de luchtkwaliteit als gevolg van het wegverkeer direct langs de hoofdweg A50 matig is, maar wel voldoet aan de wetgeving." In de huidige situatie is er al sprake van veel geluidshinder van de A50. Omwonenden brengen zorgen over geluid vaak ter sprake. In de huidige situatie al, en zeker ook bij een toename van verkeersintensiteit en de uitbreiding naar twee keer drie rijstroken, waardoor de A50 dichter bij de bebouwing komt te liggen (Wijchen-west en kleinere kernen in de gemeente Wijchen).
Uit de beoordeling van de verschillende alternatieven blijkt dat beide alternatieven een flink negatief effect hebben op de al slechte geluidskwaliteit. Bovendien valt er te lezen dat er niet voor alle negatieve effecten (denk ook aan fijnstof) maatregelen worden opgenomen, omdat deze buiten de plangrenzen vallen. Dat is zorgelijk. Wij voorzien dan ook dat er vanuit onze inwoners (bijvoorbeeld gemeente Wijchen) weerstand zal zijn tegen deze structuurvisie en het uiteindelijke project.

Wij vragen ons af óf hoe deze nadelige effecten alsnog beperkt kunnen worden? Hoe kunt u de benadeelden tegemoet komen? Heeft u in beeld wat voor aanvullende maatregelen nodig zouden zijn om het aantal (ernstig) geluidgehinderden te verminderen; gelijk te houden (stand-still principe?) of onder substantiële toename (5%) te houden? En hoe zit dat met fijnstof? Graag gaan we, samen met de regio Noordoost-Brabant met u in gesprek over hoe we hieraan tegemoet kunnen komen.

Energietransitie
U heeft eerder aangegeven (Nota Reikwijdte en Detail NRD in reactie op zienswijzen) dat het project “A50” momenteel geen uitgesproken ambitie heeft om zonnepanelen langs de weg, al dan niet verwerkt in geluidschermen, te realiseren. In de beoordelingsfase wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het faciliteren van energieopwekking langs het traject. Wij hopen en vertrouwen erop dat u de kansen voor de energietransitie vanaf het begin af aan meeneemt.

Druk op onderliggend wegennet
Op dit moment ervaren we bij files op de A50, veel uitwijkgedrag van automobilisten niet alleen naar de A73, maar ook naar het onderliggende wegennet, zoals de A326 en de Maas en Waalweg (N322). Daarnaast is er veel sluipverkeer door de kernen van de gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen. Een ongewenste situatie gelet op de leefbaarheid, verkeersveiligheid e.d. In de verdere uitwerking van uw plannen vragen wij hiervoor aandacht en denken wij graag met u mee.

Wij hopen met deze zienswijze een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de Ontwerp Structuurvisie A50 Ewijk-Bankhoef-Paalgraven en nodigen u en uw team uit om samen met ons nog meer werk met werk te maken om de A50-aanpak meteen te benutten voor een beter, krachtig, sociaal, veilig en duurzaam mobiliteitssysteem dat we als overheden nastreven. We zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5495
Extern Zaak ID	Z/23/150525
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.I
Titel	150525 Informatienota Vergroenen Centrum Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Langens, Sandra
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	088 432 72 92

Bijlagen
150525 Informatienota Vergroenen Centrum Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Kennisnemen van de informatienota

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/150525

Informatienota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Vergroenen Centrum Wijchen

Datum: 9 januari 2024

Kernboodschap
Door in het centrum meer groen toe te voegen ontstaat er een meer prettig, gastvrij en klimaat adaptief centrum.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
24-02-2022	Detailhandelsstructuurvisie en toekomstvisie Centrum Wijchen (Z/22/074270)

Toelichting

In 2022 is de Toekomstvisie Centrum Wijchen vastgesteld samen met de Detailhandelsstructuurvisie. Eén van de aanbevelingen is om in het centrum een plan te maken voor de openbare ruimte; groen, rustpunt en speelplekken. In tegenstelling tot de omgeving van het centrum (met o.a. de kasteeltuin, kloostertuin en het Wijchens Meer) oogt de publieke ruimte in het centrum stenig. Er is wel groen in de vorm van bomen en groen in de zomer in bakken aan (lantaarn)palen. Er is weinig laag groen (en wat er is, is vaak van horecaondernemers zelf). Vandaar dat één van de aanbevelingen is om meer groen toe te voegen in het centrum. We hebben het meer aanbrengen van groen opgeknipt in twee fases:
- fase I het aanleggen van vaste beplanting in plantenvakken;
- fase II door tegels te gaan “wippen” (weghalen) aan de gevels van de winkelpanden.

Bij fase I is samen met het Centrummanagement Wijchen (CMW), BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum en diverse ambtenaren een inventarisatie gemaakt van geschikte locaties voor vaste beplanting in plantenvakken in de openbare ruimte. Dit voorjaar willen de plantenvakken gaan realiseren.

Voor de zomer van dit jaar willen we een start maken met het vervolgtraject fase II door tegels in het centrum te gaan “wippen” aan de gevels van de winkelpanden. Dit willen we gaan doen door middel van een participatietraject. Hiervoor gaan we een traject opzetten samen met o.a. bewoners, ondernemers en pandeigenaren in het centrum. Hierdoor komt laagblijvend groen ook meer de winkelstraten in.

De wijkactie Een groener Wijchen (EGW) in het centrum staat gepland in 2025. Doel van de campagne EGW is het stimuleren van inwoners om hun tuin of balkon te vergroenen en eigen hemelwateropvang te organiseren (regenton of zo). De gemeente heeft hierbij een voorbeeldfunctie in de openbare ruimte. Om inwoners te inspireren is het belangrijk

dat de gemeente bij projecten in de openbare ruimte laat zien wat zij doet aan klimaatadaptatie (vergroenen, hemelwater vasthouden, verharding weghalen etc).

Voor het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM) is nu nog geen beplantingsplan opgesteld. De beplanting voor de vergroening voldoet wel aan beelden zoals die ook op diverse plekken in TKWM zullen worden toegepast. De gebruikte beplantingstypes worden steeds vaker toegepast in de openbare ruimte vanwege de waarde voor het verhogen van de biodiversiteit.

Gevolgen

Het centrum wordt prettiger, gastvrijer en meer klimaat adaptief. De leefbaarheid van het centrum wordt bevorderd in tijd van een krimpende bezettingsgraad van de winkelpanden. Het past in de gedachte dat het winkelcentrum steeds meer een place to be wordt, in plaats van a place to buy. Een goede toegankelijkheid van het centrum blijft voor hulpdiensten en alle andere gebruikers gewaarborgd.

Communicatie

Bij de voorbereidingen zijn het CMW en BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum betrokken. In het voorjaar van 2024 zal de beplanting geplant gaan worden. We communiceren de aanleg via de Wegwijs, Chainels (intranet van CMW), de BIZ Pandeigenaren Wijchen Centrum, groepsapp van bewoners centrum.

Uitvoering of Vervolgstappen

De kosten voor Civiel en Groen fase I bedragen €34.000 inclusief het onderhoud voor het eerste jaar. Daarna wordt het onderhoud meegenomen in regulier beheer en onderhoud. We reserveren een bedrag van €3.500 voor onvoorzien. De groenvakken zullen het gehele jaar voorzien zijn van beplanting. Deze kosten worden gedekt uit het budget Structuurversterking van de lokale economie. De offertes zijn opgevraagd en akkoord bevonden door FLO Team Voorbereiding en Uitvoering. Er zal gestart worden in het voorjaar van 2024.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5538
Extern Zaak ID	Z/23/129638
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	5.m
Titel	129638 informatienota reactie provincie op onderzoek naar gedragen visie voor wind en zonne-energie in Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Josten, Ron
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	
Telefoonnummer steller	088-4327319

Bijlagen
129638 informatienota reactie provincie op onderzoek naar gedragen visie voor wind en zonne-energie in Wijchen
bijlage 1: Brief GS dd 2-11-2022 voortgang planMER en windpark A50
bijlage 2: Toetsingsadvies Commissie MER op planMER RES AN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota wordt ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/129638

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: reactie provincie op onderzoek naar gedragen visie voor wind en zonne-energie in Wijchen

Aanleiding en toelichting
Op 27 mei 2021 heeft uw raad het principeverzoek van initiatiefnemer Windunie tot planologische medewerking aan een windpark bij de A50 en Niftrik afgewezen. Daarop heeft Windunie een inpassingsverzoek gedaan bij de provincie, die op haar beurt de intentie had om dit verzoek te honoreren. Omdat het plan van Windunie niet was opgenomen in RES 1.0 is in het najaar van 2021 een planMER onderzoek gestart waarmee onafhankelijk en objectief zou worden vastgesteld welke gebieden geschikt zijn voor windparken. Het inpassingsverzoek zou worden aangehouden totdat het planMER onderzoek was afgerond en tot een politieke afweging leidt in een RES2.0. Hierover zijn destijds afspraken gemaakt met de provincie en de Groene Metropoolregio.

Inmiddels is het planMER RES Arnhem Nijmegen opgeleverd en samen met de Groene Metropoolregio is een route uitgestippeld om te komen tot een RES2.0. Een extern bureau zal onderzoek doen naar mogelijke gebieden voor de ontwikkeling van windenergie en de locaties waar eventueel zonnevelden mogelijk zijn. Het plan van Windunie valt in een geschikt gebied maar wordt afgewogen tegen andere gebieden en criteria die lokaal een rol spelen zoals andere grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. Een voorstel voor de Wijchense aanpak van het onderzoek is uw Raad voorgelegd en zal in uw raad van 1 februari worden vastgesteld.

Inpassingsverzoek opnieuw ingediend en compromis provincie
Windunie heeft in de zomer 2023 haar verzoek tot inpassing opnieuw ingediend bij de provincie. Er heeft daarop ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden omdat gemeente Wijchen vindt dat de provincie het onderzoek van gemeente Wijchen moet afwachten alvorens een besluit te nemen. Dit is ook zo afgesproken in de beleving van alle gemeenten en de Groene Metropoolregio.

De provincie vond dat het verzoek al mag worden afgewogen tegen de uitkomsten van het planMER en stond begin december op het punt een positief besluit voor te leggen aan GS. Wethouder Schouten heeft hierover op 14 december een spoedoverleg gehad met de betreffende gedeputeerde. Dit heeft geleid tot een email van gedeputeerde Mol d.d. 19 december. Hierin is het compromis verwoord dat zij een besluit over het inpassingsverzoek aanhoudt tot uiterlijk 1 juli 2024. Dan moet er een afgewogen besluit van de gemeente liggen over de geschiktheid van het zoekgebied waarin het plan van de Windunie zich bevindt.
Er is verder afgesproken dat de initiatiefnemers worden uitgenodigd voor een gesprek voor een nadere duiding van het initiatief en het voorziene vervolgproces.
Tot slot geeft zij aan dat de provincie het plan nog steeds “ziet als een uitermate goed project met een zeer hoge graad van lokaal eigendom (90%), betrokken initiatiefnemers en op een ruimtelijk passende locatie”.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
27 mei 2021	Z/20/05493 Afwijzing principeverzoek planologische medewerking windpark A50
18 oktober 2022	Z/22/092047 Concept Notitie Reikwijdte en Detail van planMER ter voorbereiding van RES 2.0
20 december 2022	Z/22/092045 Concept NRD planMER voor RES 2.0
11 juli 2023	Z/23/129638 kennisneming planMER RES GMR Arnhem Nijmegen

Inwonersparticipatie en communicatie
Over de inhoud en strekking van de mail zal actief worden gecommuniceerd met de leefbaarheidsgroepen, energiegroepen en stakeholders zoals ECL die ook worden betrokken bij het onderzoek.

Juridische aspecten
Niet van toepassing.

Vervolg
Begin november heeft de Commissie MER een advies gegeven op de planMER RES Arnhem Nijmegen en deze is niet bij de raad bekend. Wij bieden deze ter kennisneming in de bijlagen aan.
1. Verder zal het college van B&W een antwoordmail sturen.
2. Met de initiatiefnemer Windunie zal op korte termijn een gesprek plaatsvinden over hun initiatief en betrokkenheid bij het onderzoek.
3. Voorts zal aan het extern bureau dat het onderzoek gaat uitvoeren, worden gevraagd het onderzoek en proces zodanig in te richten en uit te voeren dat er uiterlijk 1 juli een gedragen besluit ligt voor het Wijchens grondgebied waaronder het gebied waar het plan van Windunie zich in bevindt.

Financiële gevolgen
Niet van toepassing

Bijlagen:
1. Email gedeputeerde Ans Mol d.d. 19 december 2023
2. Brief GS Gelderland d.d. 2 november 2021 Voortgang planMER Windpark Wijchen-A50
3. Toetsingsadvies commissie MER op planMER RES AN

College van B&W
Gemeente Wijchen
Postbus 9000
6600HA WIJCHEN

Datum
2 november 2021

Zaaknummer
2021-011938

Onderwerp
Voortgang planMER Windpark Wijchen-A50

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 9999
post@gelderland.nl

Geacht college,

Op 7 juni 2021 heeft Coöperatie Windunie namens Vereniging Windpark Wijchen-A50 en EnergieSamen bij ons een principeverzoek ingediend voor planologische medewerking. In deze brief gaan we in op het principeverzoek voor Windpark Wijchen-A50 en de vervolgstappen die we gaan zetten. Hierbij betrekken we vanzelfsprekend uw gemeente en de RES-regio Arnhem-Nijmegen. Voordat we ingaan op de actuele stand van zaken, geven we een korte terugblik. We verwachten dat dit bijdraagt aan meer begrip voor ons standpunt. We staan gezamenlijk voor een belangrijk doel: het realiseren van de klimaatdoelen die over gemeentegrenzen heengaan.

Terugblik op de RES 1.0
De RES-regio Arnhem-Nijmegen leverde in maart 2021 de RES 1.0 op. Hierin staat een bod van 1,62 TWh als aandeel in de landelijke opgave van 35 TWh. Uw gemeente levert met Windpark Bijsterhuizen een mooie bijdrage met 29,1 GWh windstroom en 7,4 GWh zonnestroom.
De verdeling van windenergie en zonne-energie in de RES is een belangrijk aandachtspunt: 11% tegenover 89%. Voor een optimaal gebruik van het energienetwerk is een verhouding 50/50 gewenst. Een scheve verhouding leidt tot ongewenste hoge maatschappelijke kosten. U en de overige partners van de RES-regio' hebben uitgesproken zich te willen inspannen voor een betere verdeling: dus meer windenergie. Tevens is de afspraak dat ontwikkelingen en inzichten die daar aan bijdragen aan de regionale bestuurlijke tafel worden besproken.
De Elektriciteitswet is op dit moment het juridisch kader. De afspraken in de RES moeten echter nog vertaald worden in beleid (zie 4.1.2 van de RES 1.0). Als bij de RES 2.0 dit beleid is vastgesteld is er meer juridische houvast om initiatieven buiten de zoekgebieden uit te sluiten. Van een verandering van spelregels is derhalve geen sprake; we werken nauw samen aan de verdere uitwerking van de RES 2.0.

Project en proces Windpark Wijchen-A50
Het initiatief voor Windpark Wijchen-A50 stamt reeds uit 2015. In de gesprekken (2019/2020) die wij met de lokale initiatiefnemers en uw gemeente over dit initiatief hebben gevoerd, hebben we aangegeven positief tegenover het plan te staan. Gezien de aanlooptijd en de besprekingen die erover gevoerd zijn onderscheidt dit project zich van andere projecten in de regio.
Zowel de locatie langs de A50 als de ambitie om met het project tot 90% lokaal eigendom te komen, passen bij ons beleid. Het participatieplan geeft informatie over financiële en projectparticipatie en communicatie. Uiteraard moet het plan voldoen aan bestaande wet- en regelgeving.

Behandeling principeverzoek door gemeente
De initiatiefnemers hebben het project rond juni 2020 aan omwonenden toegelicht. Dit is in lijn met uw beleid. In deze periode is het concept-principeverzoek voor Windpark Wijchen-A50 aangekondigd. Op verzoek van uw college is de aanvraag tot het principeverzoek uitgesteld. In 2016 heeft uw college toegezegd dat er in 2019 een evaluatie van het vigerend windbeleid zou plaatsvinden. Nadat dit in 2019 noch in 2020 heeft plaatsgevonden, hebben de initiatiefnemers in november 2020 het principeverzoek alsnog ingediend. Na meerdere malen uitstel is dit verzoek op 27 mei 2021 door uw raad afgewezen. Hierna hebben de initiatiefnemers zich met dit principeverzoek tot de provincie als bevoegd gezag gewend.

Behandeling principeverzoek door provincie Gelderland
Wij ontvingen het principeverzoek voor Windpark Wijchen-A50 in juni 2021. We hebben uw college over de aanvraag geïnformeerd en hebben hiervoor een voortoets gedaan. De voorlopige conclusie is dat het project aan de eisen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid en locatiekeuze voldoet. Ook de provinciale verordening laat zien dat windenergie in dit gebied in eerste aanzet mogelijk lijkt. Initiatiefnemers hebben ruimte op het elektriciteitsnetwerk van Liander gereserveerd. De volgende stap is dat we het plan volledig en tot in detail toetsen aan provinciaal beleid. We overleggen met u over de voortgang en doen dat ook met het regionale portefeuillehoudersoverleg Circulaire Economie. De uitkomsten en de inbreng tijdens de overleggen leiden tot een advies voor Gedeputeerde Staten.

De planMER
Op 29 september 2021 hebben wij met u bestuurlijk overleg gevoerd. Onze standpunten liepen uiteen. Volgend op dit overleg is in het regionale portefeuillehoudersoverleg Circulaire Economie op 13 oktober 2021 afgesproken om een planMER uit te voeren. Deze planMER moet leiden tot een analyse van alternatieve windlocaties in de regio, inclusief de netinfrastructuur. De analyse vindt plaats op basis van objectieve gegevens. Op basis van de uitkomsten van deze planMER wordt de locatie in Wijchen opnieuw in regionaal verband beoordeeld. Wij allen, inclusief uw college én de initiatiefnemers hebben zich aan deze aanpak gecommitteerd.

Samen verder
Na de afspraak met de bestuurlijke partners om het proces te vervolgen met een regionale planMER kregen wij inzage in uw beslisnota aan de gemeenteraad. Hierin geeft u aan dat u de consequenties van de planMER vooraf in beeld wilt brengen. Dit komt niet overeen met de regionale afspraken. Het leidt tot aanzienlijke vertraging. Wij kunnen immers een snel proces doorlopen omdat er al veel informatie is vergaard tijdens de goede samenwerking bij het opstellen van de RES. Wij willen met u en met de RES-regio Arnhem-Nijmegen gezamenlijk aan de slag met de planMER conform onze afspraken. Wij willen benadrukken dat wij hierin niet tegenover elkaar staan maar samenwerken aan een gemeenschappelijk belang. De voorbereidingen voor de planMER zijn inmiddels gestart. Het plan van aanpak komt rond 1 december 2021. De resultaten verwachten we in het voorjaar van 2022.

Samen staan we voor een klimaatneutraal Gelderland
Op dit moment vindt de klimaattop in Glasgow plaats. Meer dan ooit wordt er nu een beroep op ons gedaan als gezamenlijke overheden om de bevolking mee te nemen in de noodzakelijke veranderingen in de directe omgeving. We moeten meer vaart zetten achter de omschakeling naar duurzame energie om ervoor te zorgen dat we de opwarming van de aarde binnen onze eigen mogelijkheden beperken. Wij voelen ons hiervoor verantwoordelijk en leveren daarom samen met alle Gelderse gemeenten onze bijdrage.

Wij vragen uw college om uw gemeenteraad de overwegingen in deze brief mee te geven bij haar besluitvorming op 4 november 2021, waar ook de beslisnota rond het windpark wordt besproken.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

John Berends
Commissaris van de Koning

Miriam Nienhuis-van Doremaele
Secretaris

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Regionale Energiestrategie 2.0 Arnhem Nijmegen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

2 november 2023 / projectnummer 3679

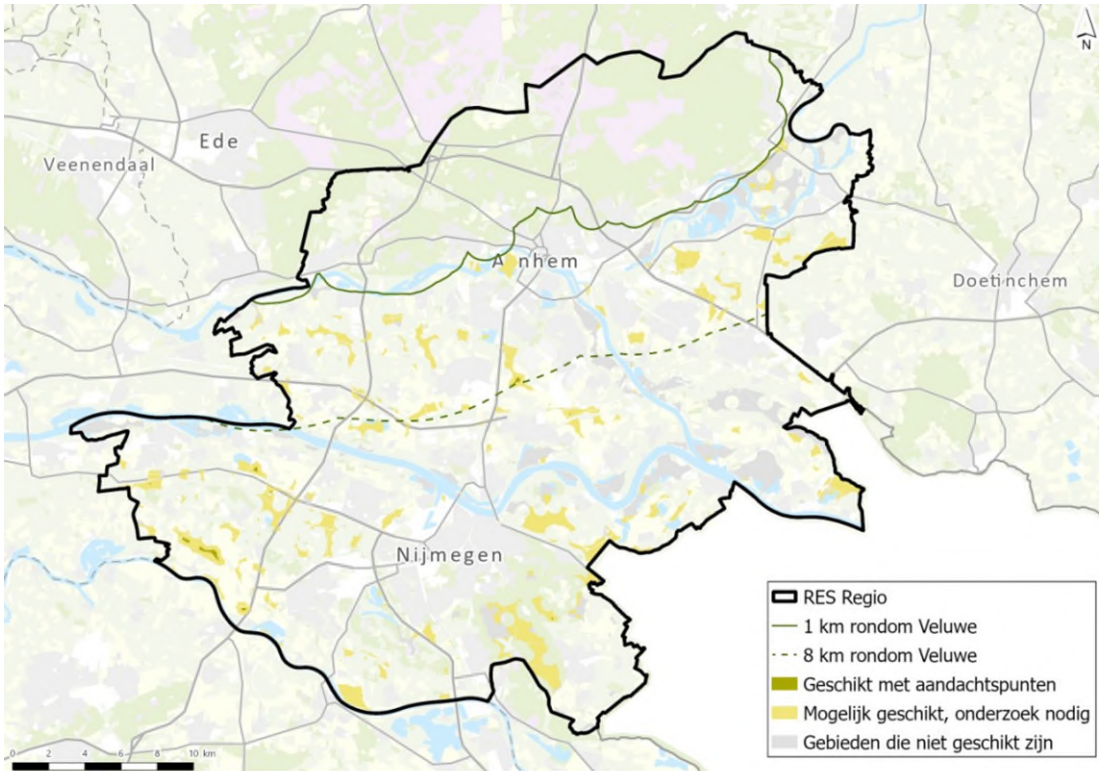

1 Advies over het MER in het kort

De Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (verder GMR) heeft informatie verzameld over zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden (verder wind en zon) voor de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0. Daarnaast onderzoekt de GMR de mogelijkheden voor het gebruik van diverse warmtebronnen in de regio. De milieugevolgen van een RES 2.0 zijn onderzocht in een milieueffectrapport (verder MER). Hieronder zijn ter illustratie in figuur 1 de zoekgebieden voor wind (ashoogte 166 meter) uit het MER weergegeven.

GMR heeft de Commissie begin oktober 2023 in een memo op de hoogte gebracht van de laatste actualiteiten in de regio.[1] Hieruit volgt onder meer dat er geen regiobreed-besluit over een RES 2.0 meer aan de orde is. GMR heeft de Commissie desondanks gevraagd te adviseren over de juistheid en de volledigheid van het al opgestelde MER. Hieronder gaat de Commissie eerst in op de consequenties van de actualisatiememo[1]. Verderop in dit advies reageert de Commissie op de kwaliteit en volledigheid van de verzamelde milieu-informatie.

Figuur 1, geschiktheidskaart voor windturbines met een ashoogte van 166 meter (bron: pagina 20 samenvatting MER).

Consequenties gewijzigde besluitvormingsaanpak wind en zon, meer lokaal georganiseerd

Dit is landelijk het eerste MER voor een RES 2.0 dat afgerond is en waarover de Commissie adviseert. Aanvankelijk begreep de Commissie dat met behulp van dit MER op regio-niveau min of meer definitieve besluiten over de zoekgebieden voor wind en zon genomen zouden worden. In andere woorden nu al zoveel mogelijk over de 'waar'-vraag van toekomstige

[1] Zie hiervoor de GMR-memo: '*Laatste actualiteiten RES Arnhem-Nijmegen'*, e-mail aan de Commissie, d.d. 4 oktober 2023.

energieprojecten besluiten.[2] Dit was nodig vanwege de afspraak uit het Klimaatakkoord[3] over het mogelijk maken van vergunningverlening voor de energieprojecten van GMR uiterlijk op 1 januari 2025. Het advies van de Commissie over de NRD[2] was ook in lijn met deze veronderstelling.

GMR heeft de Commissie begin oktober 2023 in een memo op de hoogte gebracht van de veranderingen in het besluitvormingsproces.[1] Daaruit blijkt dat:

- geen regiobreed-besluit over een RES 2.0 aan de orde is. Reden hiervoor is dat de regiogemeenten en provincie Gelderland het bod en de kaders van hun RES 1.0 niet opnieuw ter discussie willen stellen;
- bestaande RES 1.0-afspraken wel nader uitgewerkt worden. Eén van die afspraken is het verbeteren van de verhouding tussen wind en zon door extra zoekgebieden voor wind toe te voegen. Lokaal draagvlak en gemeentelijke ruimtelijke besluiten zijn daarbij de drijvende kracht;
- concrete locatieafwegingen en -keuzes over wind en zon (in andere woorden: het beantwoorden van de 'waar'-vraag) dus pas later op gemeentelijk niveau aan de orde zijn;
- duidelijkheid over hoe vervolgprocedures voor energieprojecten, binnen gemeenten en bij de provincie, er precies uit gaan zien er nu nog niet is. Deze procedures verschillen ook per gemeente. Het gaat dan om bijvoorbeeld gemeentelijke omgevingsbesluiten en/of bij gemeentelijke of provinciale vergunningsprocedures.

Een milieueffectrapport is in Nederland altijd gekoppeld aan een te nemen besluit, en bedoeld om dit specifieke besluit van milieu-informatie te voorzien en alternatieven daarvoor te onderzoeken. In dit geval is dat een besluit over de RES 2.0. Milieueffectrapporten en besluiten moeten daarom in Nederland goed op elkaar aansluiten.[4] Nu een dergelijk besluit achterwege blijft, is het MER in die zin geen formeel milieueffectrapport meer, maar een verzameling van feitelijke milieu-informatie die hergebruikt kan worden door overheden die samenwerken binnen de GMR. De Commissie heeft het MER in dit advies ook als zodanig getoetst.

Vanwege de voornoemde gewijzigde besluitvormingsprocedure gaat de Commissie er in dit advies vanuit dat het MER een beperkte reikwijdte heeft en **alleen** gaat over het aanleveren van feitelijke informatie aan regiogemeenten en de provincie, bedoeld om tussentijds te helpen bij:

- gesprekken over zoekgebieden en de milieueffecten die optreden door windturbineparken en zonnevelden;
- het verbeteren van de verhouding wind/zon uit de RES 1.0.[5]

De Commissie gaat er in dit advies ook vanuit dat formele afwegingen en besluitvorming over de zoekgebieden later lokaal nog plaatsvinden in Omgevings- en vergunningbesluiten bij de gemeenten en/of door de provincie Gelderland[6] en dat daarvoor ook de bijbehorende milieueffectrapporten nog worden opgesteld.

---

2 Zie ook de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van GMR, pagina 8: ''...*Het doel is vergunningverlening voor de energieprojecten uiterlijk op 1 januari 2025 om realisatie voor 2030 mogelijk te maken'*.

3 Klimaatakkoord.

4 Een MER onderzoekt normaliter dan ook realistische alternatieven (op grond van een doelstelling) en bevat een vergelijking daartussen met een voorkeursalternatief als resultaat.

5 In de RES 1.0 is afgesproken om te werken aan een betere verhouding tussen wind en zon (nu relatief veel zon).

6 Bijvoorbeeld in het kader van provinciale coördinatie van besluiten over windparken onder de Elektriciteitswet 1998.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER bevat een nieuwe GIS[7]-analyse die veel digitale basisinformatie oplevert voor GMR en kan dienen als basis voor de gesprekken met de aangesloten gemeenten. Er zijn alternatieven voor de duurzame elektriciteitsopwekking met wind en zon gemaakt. Dit is gebeurd voor de leidende thema's landschap, natuur en leefbaarheid. Daarbij is aangegeven welke totale energieopbrengst per kaart (thema) te realiseren is (wanneer alle kansrijke gebieden worden benut). Ook is hiermee een eerste haalbaarheidscontrole uitgevoerd op de eerder in de RES 1.0 opgenomen zoekgebieden voor zon en wind. Voor warmtebronnen en warmteopslag zijn locaties aangegeven die vanuit milieuperspectief niet haalbaar zijn of bij voorkeur vermeden moeten worden. Ook is op hoofdlijnen inzicht geven in waar milieueffecten kunnen optreden. De Commissie vindt het positief dat hiermee verdere stappen zijn gezet in de informatieverzameling voor de GMR.

Zoals gezegd is de scope van het MER beperkt. Echter ook voor een MER dat alleen bedoeld is om gemeenten tussentijds feitelijke informatie over zoekgebieden voor wind en zon aan te leveren **is de informatie over natuur en landschap nog onvoldoende**. Het gaat om het volgende:

- de regio heeft nu geen antwoord op de vraag of vanuit natuur vrijelijk te kiezen is tussen zoekgebieden of dat er (toch) relevante milieuverschillen zijn en/of onmogelijkheden;
- bij het landschapsalternatief vraagt de Commissie zich af of alle zoekgebieden daarin wel even 'geschikt' of 'ongeschikt' zijn vanuit landschappelijk perspectief.

De Commissie vindt het essentieel dit MER aan te vullen met informatie over natuur en landschap om het belang van het milieu een volwaardige rol te kunnen geven bij gesprekken met de regiogemeenten.[8] De Commissie vraagt daarbij om de kaarten in de aanvulling te voorzien van een helderde(r) legenda en toelichting. Daardoor wordt duidelijk wat daarop getoond wordt en wat dit precies betekent voor toekomstige locatiekeuzes voor zon en wind (wat 'zeggen' de vlekken op de kaarten precies?).[9,10]

Doordat het onderzoek naar concretisering van de zoekgebieden en milieugevolgen én naar samenhang tussen zoekgebieden achterwege is gebleven is volgens **de Commissie een reëel risico ontstaan op vertraging bij de uitvoering van duurzame energieprojecten en daarmee ook voor het tijdig behalen van de voorziene bijdrage van GMR aan het Klimaatakkoord**. Ook vraagt de Commissie bij de gemeenten aandacht voor de vraag hoe de samenhang tussen zoekgebieden in de regio nu wel bewaakt gaat worden, bijvoorbeeld om onbedoelde stapeling van milieueffecten (cumulatie) te voorkomen.

---

7 GIS staat voor Geografisch Informatie Systeem. Verschillende soorten digitale informatie worden hierbij geïntegreerd.

8 De regio geeft in het MER op pagina 150 aan dat het MER later nog uitgebreid of geactualiseerd zal worden. Mogelijk kan de aanvulling hiermee gecombineerd worden.

9 Zo lijkt het er bijvoorbeeld op dat elke gekleurde vlek in afbeelding 2.6 (samenvatting milieubeoordeling windturbines ashoogte 120 m) in potentie mogelijkheden voor windturbines aanduidt, maar dat dit slechts op één van de milieuthema's het geval is en dus (!?) op andere thema's (zie losse kaarten onder afbeelding 2.5) wellicht geen mogelijkheden biedt. Een goede uitleg over de totstandkoming van de kaartweergave en hoe de legenda's geïnterpreteerd moeten worden (zowel van de deelaspecten als van de conclusie) kan hieraan bijdragen.

10 Op basis van de (vele) kaarten in het MER is het voor de Commissie erg lastig een goed overzicht te verkrijgen wat er nu echt haalbaar is voor de plaatsing van wind en zon.

Gemeenten en de provincie Gelderland zullen dit 'informatiegat' nu later zelf nog moeten aanvullen. Eerdere NRD-adviezen aan de GMR regio[11] én aan de provincie Gelderland[12] beschrijven het volgens de Commissie nog noodzakelijke onderzoek.
De Commissie heeft begrepen dat GMR zich van deze risico's bewust is en nadenkt over de opzet van een 'regionaal programma realisatiekracht'[1] om over gemeentegrenzen heen te kijken en ook gemeenten met een kleine ambtelijke organisatie daarbij te ondersteunen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel verder toe en geeft ze ook een aanbeveling voor het vervolgtraject over de 'geografische matching' van regionale warmtebronnen en -afnemers.

Aanleiding MER
De GMR heeft het Rijk in de RES 1.0 een bod gedaan om in 2030 1,62 TWh duurzame energie op te wekken door windturbines, zonnevelden en zon op dak. Daarnaast heeft de GMR de mogelijkheden voor het gebruik van diverse warmtebronnen in de regio onderzocht.[13]

GMR wilde eerder met het planMER voor een RES 2.0 haar bevoegde gezagen vanuit de milieuaspecten beslisinformatie bieden, onder meer voor het bepalen van de (extra) zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden in de RES 2.0. Inmiddels is bekend dat er geen regiobreed-besluit over een RES 2.0 volgt. Afwegingen en besluitvorming over gebieden vindt nu later nog lokaal plaats bij de gemeente (Omgevingbesluiten en -vergunningen) en/of door de provincie Gelderland (provinciale omgevingsverordening en besluiten in het kader van provinciale coördinatieprocedures[6]).

Rol van de Commissie
De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de samenwerkende overheden van de RES-regio GMR – besluit over een RES 2.0.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3679 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de samenwerkende overheden in de GMR-regio.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

---

11 NRD-advies Commissie over het MER voor de RES 2.0 Van de GMR, zie paragraaf 3.2.
12 NRD-advies Commissie over het MER voor 'Windenergie en RES provincie Gelderland', zie paragraven 3.3 en 3.4.
13 Eerder adviseerde de Commissie ook over de RES 1.0 van de GMR, zie www.commissiemer.nl/adviezen/3589.

2.1 Natuurgevolgen niet onderscheidend in beeld

Het MER bevat geen onderzoek dat specifiek ingaat op het verschil in effecten tussen locaties tegen de Veluwe aan, in het Rivierengebied en daarbuiten. De Commissie adviseerde dit eerder omdat natuurwaarden en -doelen in deze gebieden sterk verschillen. Ook 'vogeldynamiek' (zoals vliegbewegingen) en 'versnippering' in het rivierengebied, is niet specifiek onderzocht.[14]

In het MER zijn effecten dus niet specifiek beoordeeld. Zo zijn bijvoorbeeld de effecten rondom Vogelrichtlijngebieden en ganzenrustgebieden altijd als maximaal 'licht negatief' (0/-) beoordeeld. Windturbines binnen GNN[15] scoren per definitie 'negatief' (-), en binnen Natura 2000-gebieden 'sterk negatief'(--). Weidevogelgebieden[16] en beschermde soorten[17] spelen geen rol in de beoordeling.

Het MER voert kennisleemtes als reden voor de wijze van effectbeoordeling op en stelt terecht dat nader onderzoek noodzakelijk is. De Commissie kan deze conclusie echter niet volgen. Zij had verwacht - en vond het ook noodzakelijk - dat kennisleemtes juist in het kader van dit MER beter ingevuld zouden worden. Deze informatie is namelijk uitermate relevant voor een RES 2.0, én ook voor gesprekken over de zoekgebieden door de regiogemeenten.

Door de onderzoeksaanpak in het MER kan er nu nooit een te negatief effect optreden op of rondom een natuurgebied. Daardoor kunnen natuureffecten zijn onderschat en komen verschillen tussen effecten op beschermde natuurgebieden nooit in beeld, ze scoren namelijk altijd hetzelfde. Ook ontbreekt inzicht in aanwezigheid van en daarmee effecten op beschermde soorten. De regiogemeenten hebben nu geen antwoord op de vraag of vanuit natuur vrijelijk te kiezen is tussen zoekgebieden of dat er (toch) relevante milieuverschillen zijn en/of onmogelijkheden.

Natuur kan op deze wijze geen volwaardige rol spelen bij gesprekken over zoekgebieden. Ook voor het verbeteren van de verhouding wind/zon is alsnog natuuronderzoek op maat nodig.

> De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de natuurgevolgen van de zoekgebieden voor wind en zon in een aanvulling op het MER alsnog wél voldoende onderscheidend in beeld worden gebracht. Reden hiervoor is dat gevolgen voor de natuur volgens de Commissie een volwaardige rol moeten kunnen spelen bij gesprekken over zoekgebieden voor wind en zon en over het verbeteren van de verhouding wind/zon.

[14] De Commissie wijst in dit kader ook op het lopende natuur onderzoek *Wespendief en windenergie Veluwe*, waarover de Commissie ook adviseert, zie Adviezen - Commissiemer.nl. Mogelijk zullen vanwege dit onderzoek nog potentiële zoekgebieden uit de RES 1.0 en/of het MER moeten afvallen. Dit kan betekenen dat dan andere gebieden nodig zijn om de energieambitie van de regio te halen.

[15] Gelders Natuurnetwerk.

[16] Deze worden volgens het MER niet meer beoordeeld omdat hierbinnen geen afwijking van de provinciale Omgevingsvisie mogelijk is. Realisatie buiten weidevogelgebieden kan wel leiden tot negatieve effecten, de verstoringsafstand van de meeste weidevogels is zeker meer dan een halve rotordiameter. Daarmee zijn wel effecten te onderscheiden nabij deze gebieden merkt de Commissie op.

[17] Ondanks het gebruik van de risicokaart, wordt geen onderscheid gemaakt in beoordeling. Hierdoor ontbreekt inzicht in aanwezigheid en daarmee effecten op beschermde soorten. De tekst in het MER suggereert dat er voor alle soorten (vogels en vleermuizen) en alle ontwikkelingen risicokaarten zijn. Uit het deelrapport Natuur (Bijlage-V) blijkt echter dat er alleen een risicokaart van vogels voor windturbines beschikbaar is.

2.2 Landschapsalternatief

De landschapsanalyse in het MER beperkt zich tot een typering en waardering van de in het studiegebied aanwezige landschappen. De nadruk ligt daarbij op de aantasting van kwalitatief hoogwaardige landschappen (door vervaging, doorsnijding), maar niet op de wijze waarop wind en zon in het landschap kunnen worden ingepast. Ook gaat het MER niet in op de kansen om met behulp van een duidelijke visie energieprojecten en landschap op elkaar te laten aansluiten. Het rapport geeft hierover alleen aan dat ervoor gekozen is om geen aanvullende landschapsanalyses uit te voeren. Daarom is in het landschapsalternatief gekozen om alleen gebieden uit te sluiten ('ongeschikt') en is er geen samenhangende landschapsvisie opgesteld om gebieden te selecteren.[18]

Voor wind leidt deze keuze tot zoekgebieden die zich vooral concentreren bij landschappelijk minder gewaardeerde en beschermde gebieden, zoals in de buurt van grootschalige infrastructuur. Voor zon blijven (erg) veel losse vlekken van zoekgebieden over die naar oordeel van de Commissie geen samenhangend landschapsalternatief kunnen vormen.

De Commissie vraagt zich af of alle gebieden in het landschapalternatief wel even 'geschikt' zijn vanuit landschappelijk perspectief zoals uit het MER in tabel 7.3 lijkt te volgen. Of zijn er (toch) relevante milieuverschillen die voor een andere (beperktere) selectie van zoekgebieden in dit alternatief pleiten? Hiervoor is het nodig de selectie van zoekgebieden in het landschapsalternatief alsnog te verfijnen door een analyse te maken welk type opstellingen wind en zon passen bij de verschillende landschaptypes in de regio. Laat zien wat dit betekent voor de selectie van zoekgebieden en hoeveel energie er dan opgewekt kan worden.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat een aanvulling op het MER de gevolgen voor het landschap wél voldoende onderscheidend in beeld brengt, zodat hier desgewenst rekening mee gehouden kan worden bij gesprekken over zoekgebieden voor wind en zon en over het verbeteren van de verhouding wind/zon.

Maak hiertoe een analyse welk type opstellingen wind en zon passen bij de verschillende landschapstypes in de regio. Verfijn vervolgens hiermee de selectie van gebieden in het landschapsalternatief.

2.3 Samenhang en cumulatie gebieden wind en zon niet in beeld

Door de beperkte scope van het MER bestaat de kans dat nu onvoldoende rekening gehouden wordt met de cumulatieve effecten op natuur en landschap. Doordat nu geen regiobreed-besluit over een RES 2.0 wordt genomen is straks bij vervolgbesluiten door gemeenten en provincie onduidelijk waarvan (welke concrete sets mogelijke zoekgebieden) cumulatieve effecten op natuur bepaald moeten worden. Voor landschap geldt iets vergelijkbaars. Ook hier is onduidelijk waarvan (welke concrete sets mogelijke zoekgebieden) cumulatieve effecten op het landschap bepaald moeten worden. Een landschapsvisie[18] helpt in deze situatie. Zoals ook in hoofdstuk 1 van dit advies vermeld is, is dit een belangrijk leemte in informatie. Daarmee is het invullen daarvan een aandachtspunt bij vervolgbesluitvorming

[18] Een dergelijke visie helpt bijvoorbeeld om landschappelijke samenhang tussen zoekgebieden te creëren en om versnippering tegen te gaan.

door de gemeenten en bij de provincie Gelderland. Eerdere NRD-adviezen aan de GMR regio[11] én aan de provincie Gelderland[12] beschrijven het volgens de Commissie nog noodzakelijke onderzoek.

2.4 Warmte vervolgtrajecten

Zoals gezegd vindt de Commissie het positief dat in het MER voor warmtebronnen en warmteopslag locaties zijn aangeduid die vanuit milieuperspectief niet haalbaar zijn of bij voorkeur vermeden moeten worden.

In de bijlage 'Notitie energiesysteem planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen' van het MER is uitgebreid ingegaan op zon/wind, een net-impact analyse en geografische matching van grote verbruikers in de buurt van wind/zon om het gebruik van het netwerk voor elektriciteitstransport te minimaliseren. De eerder door de Commissie voorgestelde 'geografische matching' van locaties van warmtebronnen en mogelijke afnemers van de warmtestructuurkaart is echter achterwege gebleven. Reden is dat GMR, in tegenstelling tot de Commissie, dit niet vindt passen bij het karakter van een strategisch MER.[19]

Consequentie hiervan is dat hierdoor op dit moment geen goed zicht is op de milieuconsequenties van bovenregionale keuzes over warmte. Tegelijkertijd heeft de Commissie begrepen van GMR dat al wel gesprekken lopen over bijvoorbeeld geothermie en bovenregionale warmtenetten.[20] Vanuit het oogpunt om snelheid te maken, kan de Commissie een dergelijke werkwijze volgen. Formele afwegingen en besluitvorming over bovenregionale warmte-oplossingen voor zowel bronnen, transport als opslag, hebben echter nog niet plaatsgevonden. De milieugevolgen zijn ook niet vooraf overzichtelijk en transparant in beeld gebracht.

De Commissie beveelt daarom aan om alsnog een bovenregionale 'geografische matching' van locaties van warmtebronnen en mogelijke afnemers van de warmtestructuurkaart uit te voeren, zodat deze een rol kan spelen bij de onderbouwing van latere vervolgbesluiten over geothermie en bovenregionale warmtenetten.

[19] Zie voor deze reden bijlage IV pagina 3 van het MER.

[20] Zie bijvoorbeeld onderdeel warmte uit de voortgangsrapportage van GMR (augustus 2023), pagina 13.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie
De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de Commissie en over haar werkwijze vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep
Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
ir. Peter van der Boom MA
ir. Annemie Burger (voorzitter)
dr. Theo Fens
ir. Arjen Goutbeek
drs. Sjoerd Harkema (secretaris)
Jasper Hugtenburg MSc MLA

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld
Nvt (eerder regiobreed-besluit over een RES 2.0)

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?
Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. GMR wilde eerder met het planMER voor een RES 2.0 haar bevoegde gezagen vanuit de milieuaspecten beslisinformatie bieden, onder meer voor het bepalen van de (extra) zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden in de RES 2.0. Zie bijlage 1 van het advies a3679rd (commissiemer.nl) voor een toelichting op de m.e.r.-plicht van een RES 2.0.

Inmiddels is bekend dat er geen regiobreed-besluit over een RES 2.0 volgt. Afwegingen en besluitvorming over gebieden vindt nu later nog lokaal plaats bij de gemeente (Omgevingbesluiten en -vergunningen) en/of door de provincie Gelderland (provinciale omgevingsverordening en besluiten in het kader van provinciale coördinatieprocedures).

Bevoegd gezag
Samenwerkende overheden van de RES-regio GMR

Initiatiefnemer
Samenwerkende overheden van de RES-regio GMR

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?
Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?
U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer 3679 in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5398
Extern Zaak ID	Z/23/149704
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.a
Titel	149704 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Griend - Verrijp, van de, Joëlla
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	088 432 76 28

Bijlagen
149704 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid
Bijlage 1 GGD onderbouwing wijzigingen
Bijlage 2 concept wijzigingsbesluit GGD
bijlage 3 Geconsolideerde regeling GGD

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/149704

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgen rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen geldt dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden die vervolgens verwerkt moeten worden in de regelingen zelf. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover meerdere malen geïnformeerd. Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle raden in het RvN zullen in deze maand besluiten over dit onderwerp.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-01-2020	Wijziging GR GGD Gelderland-Zuid Z/19/040955

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.
De Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid aanpassen, zodat deze voldoet aan de nieuwe geldende wet- en regelgeving en de huidige situatie.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:

- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie, en
- het aanpassen termijnen jaarrekening en begroting
- procedure rondom wijzigen en opheffen van de gemeenschappelijke regeling.

Daarnaast worden ook andere inhoudelijk wijzigingen meegenomen zoals aanpassingen op grond van de Wet verplichte GGZ, de Archiefwet en enkele tekstuele verbeteringen of verduidelijkingen.

1.2. *Het ontwerp wijzigingsbesluit is tot stand gekomen met input van (een afvaardiging) van de raden uit de regio en in samenspraak met de samenwerkingsorganisatie.*
Op 12 december 2022 is tijdens een regionale informatiebijeenkomst een toelichting gegeven op de wijzigingen van de Wgr. Vervolgens heeft op 27 maart 2023 een regionale raadsbijeenkomst plaatsgevonden waar met raadsleden en vertegenwoordigers van colleges varianten zijn besproken. Dit heeft geresulteerd in een uitgangspuntennotitie die kort tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 17 april 2023 is gedeeld en toegelicht. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de ontwerp wijzigingsbesluiten. Omdat enkele samenwerkingsverbanden een andere schaal kennen dan die van het RvN, is in voorkomende gevallen ook input vanuit andere regio's en de provincie meegenomen. Vanwege de schaal van de Veiligheidsregio: Gelderland-Zuid is op 25 september 2023 een raadsavond georganiseerd voor de raden uit de regio Rivierenland.

In bijlage 1 bij dit voorstel treft u een overzicht aan van de wijzigingen. Hierbij is elk onderdeel onderbouwd waarbij is aangegeven of de input van de raden tijdens de raadssessie op 27 maart 2023 al dan niet is overgenomen. U bent hierover bij brief van 27 juni 2023 geïnformeerd (vergadering 27 juni 2023, 4.9).

Tegenargumenten en risico's
Dit voorstel kent geen kanttekeningen.

Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng van andere deelnemers mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Onderbouwing wijzigingen GGD Gelderland-Zuid,
de voorgestelde louter tekstuele aanpassingen, zonder inhoudelijke consequenties, zijn in dit overzicht niet opgenomen

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Artikel 4 Belangen De GGD Gelderland-Zuid behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, zulks met inachtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald tot de taken en bevoegdheden.	**Artikel 4 Belangen** De GGD Gelderland-Zuid behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de **publieke** gezondheidszorg, zulks met inachtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald tot de taken en bevoegdheden.	De juiste terminologie toegepast.
Artikel 5, derde lid 3. Taken (afkomstig uit Wpg of andere wetten) die vanwege beleidsmatige keuzes van de deelnemende gemeenten na besluitvorming in het algemeen bestuur zijn opgedragen aan de GGD betreffen: a. reizigersadvisering en vaccinaties; b. openbare geestelijke gezondheidszorg; c. forensische geneeskunde; d. het voorzien in een Advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling; e. toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo 2015;	**Artikel 5, derde lid** 3. Taken (afkomstig uit Wpg of andere wetten) die vanwege beleidsmatige keuzes van de deelnemende gemeenten na besluitvorming in het algemeen bestuur zijn opgedragen aan de GGD betreffen: a. reizigersadvisering en vaccinaties; b. openbare geestelijke gezondheidszorg; c. forensische geneeskunde; d. het voorzien in een Advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling; e. toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo 2015; f. jeugdgezondheidszorg, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 lid 2 sub a tot en met d van de Wpg);	De term maatschappelijk opvang is toegevoegd als onderdeel van de adviesfunctie bij de centrale toegang. Daarnaast is de nieuwe meldpuntfunctie toegevoegd die voortvloeit uit de Wet verplichte GGZ.

f. jeugdgezondheidszorg, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 lid 2 sub a tot en met d van de Wpg); g. advisering in het kader van toegang tot beschermd wonen;	g. advisering in het kader van **centrale** toegang tot beschermd wonen **en maatschappelijke opvang;** **h. meldpuntfunctie, horen en uitvoeren van verkennend onderzoek in het kader van de Wet verplichte GGZ.**	
-	**Artikel 11a Zienswijze raden** **1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:** **a. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van de meerjarenstrategie;** **b. besluit algemeen bestuur om – op voorstel van de colleges – het takenpakket van de GGD aan te passen.** **c. besluit algemeen bestuur om een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling in overweging te geven aan de colleges, overeenkomstig artikel 1 van de wet.** **2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.**	In de uitgangspuntennotitie is aangegeven dat besluit met aanzienlijk politiek of financieel belang ter zienswijze aan de raden moeten worden voorgelegd. Waarbij het begrip “aanzienlijk” nog uitwerking behoeft. De voorgestelde uitwerking is om de besluiten over de meerjarenstrategie, de wijziging van het takenpakket en voorstellen tot wijziging van de GR voor zienswijze voor te leggen aan de raden van de deelnemende gemeenten. Daarbij wordt een termijn gesteld voor het geven van die zienswijzen en wordt bepaald dat het DB een reactie geeft op den ingediende zienswijzen. Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet. Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht.

	3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. **4. Niet tijdig ontvangen zienswijzen kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.** **5. De zienswijze met betrekking tot de kaderbrief, de begroting en de jaarrekening zijn separaat geregeld in respectievelijk artikel 30a, 31 en 33 van deze regeling.**	

-	**Artikel 11b Participatie** **1. Inspraak verloopt via de gemeenteraden en colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Ingezetenen en belanghebbenden kunnen via de bestaande mogelijkheden inbreng hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.** **2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten om – incidenteel ten behoeve van een concreet vraagstuk – ingezetenen en belanghebbenden inbreng te laten hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.**	In de gewijzigde Wgr is geregeld dat er een bepaling in de regeling moeten worden opgenomen waarin staat of en op welke wijze burgerparticipatie wordt ingevuld. Er wordt gekozen om dit via de bestaande inspreek mogelijkheden bij de raden te doen. In de uitgangspuntennotitie is daar nog aan toegevoegd dat het AB of de raden kunnen besluiten wanneer, op welk onderwerp en op welke schaal een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden. Deze formulering wijkt af van de voorkeursvariant van de raadsvertegenwoordigers; het AB of de raad laten besluiten (al dan niet na zienswijze) wanneer, op welk onderwerp en op welke schaal een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden.

Artikel 12 **j**. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de GGD Gelderland-Zuid te besluiten, waaronder het sluiten van arbeidsovereenkomsten *na inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020* , met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;	**Artikel 12** **j**. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de GGD Gelderland-Zuid te besluiten, waaronder het sluiten van **arbeidsovereenkomsten,** met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;	Aangepast omdat de Wnra inmiddels in werking is getreden.

Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 1.Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2.Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.	**Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** **1.** Het algemeen en het dagelijks bestuur **verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door één of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.** **2.**Het algemeen en dagelijks bestuur **verstrekt** aan de raden van de deelnemende gemeenten **ongevraagd** alle inlichtingen **die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.** **3.Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt de voornoemde inlichtingen zo spoedig mogelijk op de door de raden verzochte wijze.**	Overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van de Wgr is dit artikel aangepast. In dit artikel wordt invulling gegeven aan de wettelijke eisen en aan de wensen van de raadsvertegenwoordigers, zijnde: Er wordt gekozen voor een formulering waarbij er een informatieplicht is voor die stukken van de GGD zodat raden de controlerende en kader stellende rol uit kunnen voeren.

Artikel 14 6. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.	**Artikel 14** 6. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur **en gepubliceerd op de website van de GGD Gelderland-Zuid.**	Publicatie toegevoegd.

Artikel 23 Personeel 1. Ten behoeve van de GGD Gelderland-Zuid kan personeel in dienst worden genomen. Na inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 gebeurt dit op basis van het aangaan van arbeidsovereenkomsten. 2. Na inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 geldt het private arbeidsrecht, met inachtneming van het overgangsrecht zoals opgenomen in de Wnra.	**Artikel 23 Personeel** 1. Ten behoeve van de GGD Gelderland-Zuid kan personeel in dienst worden genomen. **Dit gebeurt op basis van het aangaan van arbeidsovereenkomsten.** **2. Sinds de inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 geldt het private arbeidsrecht.**	Tekstueel aangepast omdat de Wnra inmiddels in werking is getreden.

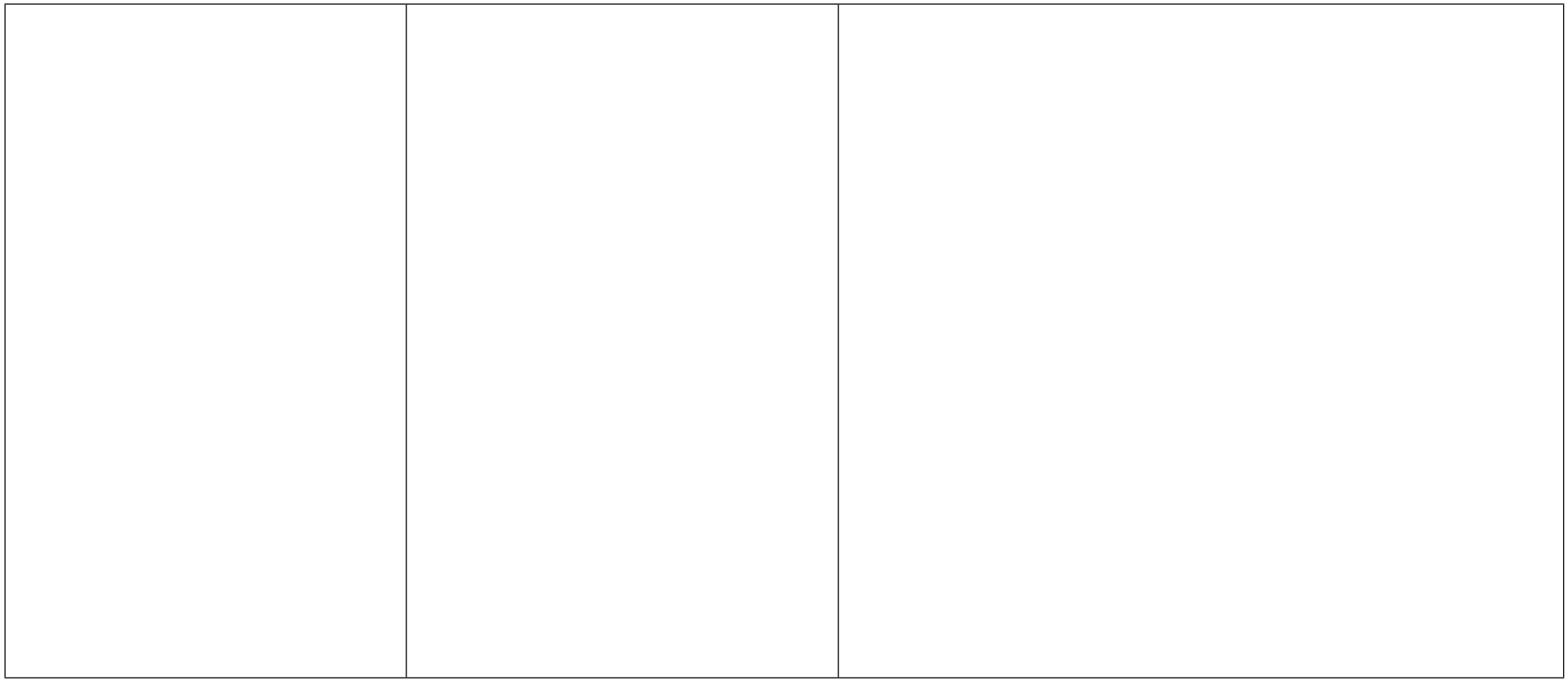
Artikel 31 Begrotingsprocedure 1.Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april een ontwerpbegroting voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. 2.Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met begrotingsrichtlijnen. 3.De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede lid en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing. 4.De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5.Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen. 6.Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten,	**Artikel 31 Begrotingsprocedure** **1.** Het dagelijks bestuur zendt **de ontwerpbegroting vóór 1 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient,** toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. 2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met begrotingsrichtlijnen. 3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor **een ieder** ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. **Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal twaalf weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.** Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. **5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde**	Artikel 31 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wgr en vormt een weergave van hetgeen daarover in de wet is opgenomen. Dit artikel is ook uitgebreid om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wgr daarvoor nodig is. In het negende lid van artikel 31 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.

die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 7.Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan Gedeputeerde Staten. 8.Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde termijnen, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. Bij begrotingswijzigingen is het echter niet noodzakelijk om aan de raden van de deelnemende gemeenten naar hun zienswijze te vragen, indien een begrotingswijziging niet leidt tot wijzigingen van het saldo van baten en lasten per programma of tot gevolgen voor de hoogte van de individuele gemeentelijke bijdragen.	**lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.** 6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór **15 september** van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting **dient.** **7. Nadat de begroting is vastgesteld,** zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 **september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient,** aan Gedeputeerde Staten. **9. Het eerste, derde en vierde lid van dit artikel is toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen** **- besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage en niet leiden tot verschuivingen tussen reeds door het bestuur goedgekeurde programma's.** **10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.**	

Artikel 33 Jaarrekening 1. Het dagelijks bestuur biedt de jaarrekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, met daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór 1 april ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de besturen van de gemeenten. 2. De raden van de gemeenten kunnen binnen twee maanden na toezending bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen. 3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast vóór 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 4. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 6. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar	**Artikel 33 Jaarrekening** **1.** Het dagelijks bestuur **zendt vóór 1 april van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft** de **voorlopige** jaarrekening **met daarbij gevoegd de accountantsverklaring en het jaarverslag, aan de raden van de deelnemende gemeenten.** **2.** De raden van de **deelnemende** gemeenten kunnen binnen **een termijn van acht weken** bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen**.** **3.** Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast vóór **15 juli, in het jaar** volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. **4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening** binnen twee weken **na de vaststelling,** doch in ieder geval vóór 15 juli, **van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft,** aan Gedeputeerde Staten. 5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 6. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.	Dit artikel wordt gewijzigd conform de artikelen 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wgr.

werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over de deelnemende gemeenten verdeeld conform de bij de begroting vastgestelde systematiek. 8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 33 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.	7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over de deelnemende gemeenten verdeeld conform de bij de begroting vastgestelde systematiek. 8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 33 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.	

Artikel 34 Zorgplicht archiefbescheiden 1. Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van de GGD Gelderland-Zuid. 2. Het dagelijks bestuur stelt regels vast betreffende de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde zorg dient te worden verricht. Deze regels worden aan Gedeputeerde Staten medegedeeld. 3. Gedeputeerde Staten oefenen toezicht uit op de in het eerste lid bedoelde zorg.	**Artikel 34 Zorgplicht archiefbescheiden** **1.** Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid**, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.** **2. Het dagelijks bestuur is tevens belast met de zorg voor de archiefbescheiden die worden gevormd krachtens de gedelegeerde en gemandateerde taken. Het dagelijks bestuur stelt voor het beheer van de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid nadere regels vast, met inachtneming van het bepaalde in de archiefverordening zoals genoemd in lid 1.** **3. De archivaris is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats alsmede het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en documentaire verzamelingen.** **4. De archivaris doet jaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag inzake de in lid 3 hiervoor vermelde uitoefening van het toezicht en het gevoerde beheer.** **5. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4 lid 1 van de Archiefwet 1995.**	Lid 1. De tekst van dit lid is gebaseerd op het bepaalde in artikel 40 van de Archiefwet 1995. Een door het algemeen bestuur vastgestelde archiefverordening vormt de basis waarop de aan het dagelijks bestuur toebedeelde zorg zoals aangegeven in artikel 41 lid 1 onder a van de Archiefwet 1995 nader wordt vormgegeven. Lid 2. Deze regels zijn opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013. Lid 3. De aanwijzing van de archiefbewaarplaats is opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013 evenals de aanwijzing van de DPG als beheerder. Lid 4. De verslaglegging door de archivaris aan het dagelijks bestuur is de basis voor deverantwoording van het dagelijks bestuur jegens het algemeen bestuur.

Artikel 35 Toetreding en uittreding **1**. Toetreding van gemeenten tot de gemeenschappelijke regeling of uittreding van gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling is slechts mogelijk voor zover de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Veiligheidsregio's dit toelaten. 2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding.	**Artikel 35 Toetreding** **Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk voor zover de Wet Veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid dit toelaten.**	Artikel 35 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding wordt geregeld in artikel 35a van deze regeling. De bijzondere situatie rondom toe- en uittreding heeft te maken met de wettelijke indeling van de veiligheids- en GGD regio's.

-	**Artikel 35a Uittreding** **1. Uittreding uit deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.** **2. Bij afwezigheid van een wettelijke voorziening omtrent uittreding is uittreding slechts mogelijk na voltooiing van het uittredingsproces zoals beschreven in lid 3 tot en met 12 van dit artikel.** **3. De hoogte van de uittreedsom wordt bepaald door de frictiekosten en desintegratiekosten. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen.** **4. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.** **5.De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep.** **6. De projectgroep wordt samengesteld door het dagelijks bestuur en bestaat uit een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer**	Artikel 35a is het rechtstreeks gevolg van de wijziging van de Wgr. Zodoende zijn de deelnemende gemeente op voorhand op de hoogte van de wijze waarop de uittreding is geregeld. In dit artikel wordt invulling gegeven aan de wettelijke eisen en aan de wensen van de raadsvertegenwoordigers, zijnde zo min mogelijk verstoring zijn van de uitvoering van de wettelijke taken en de interne gevolgen voor organisatie moeten zo beperkt mogelijk houden. Verder zou de uittreding zo spoedig mogelijk geëffectueerd moeten worden.

	onafhankelijk deskundigen, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente. **7. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.** **8. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.** **9. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het college van hun gemeente binnen acht weken hun zienswijze naar voren brengen over de uittreding.** **10. De raden van de deelnemende gemeenten dienen toestemming te geven, alvorens de colleges overgaan tot het voltooien van het uittredingsproces.** **11. De ondernemingsraad en/of het lokaal overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.** **12. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te**	

	komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling. **13. Na uittreding van de betreffende gemeente stelt het dagelijks bestuur de aanpassing van de onderhavige gemeenschappelijke regeling op, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.** **14. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.**	

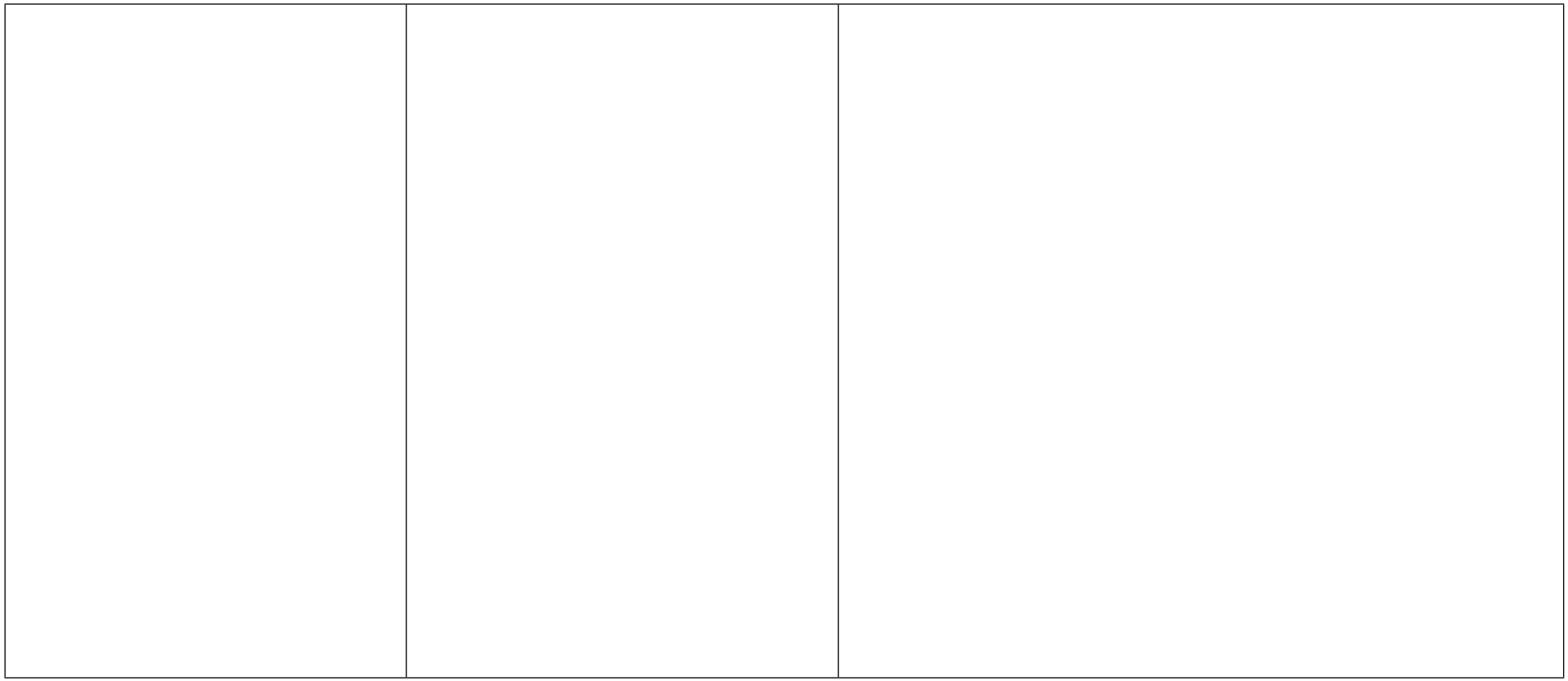
Artikel 36 Wijziging en opheffing 1. De regeling kan worden gewijzigd of – indien de wet dat toelaat – opgeheven door een daartoe strekkend besluit van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten. 2. Elke deelnemende gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de deelnemende gemeenten. 3. De bij de wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan Gedeputeerde Staten geschiedt door de zorg van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nijmegen. Ook de besluiten tot wijziging of opheffing van deze regeling, dan wel tot toetreding of uittreding van deelnemende gemeenten, worden door dit college bekend gemaakt in alle deelnemende gemeenten, door kennisgeving van de inhoud daarvan in de Staatscourant. 4. De meest recente versie van de regeling wordt door de GGD Gelderland-Zuid op haar website gepubliceerd.	**Artikel 36 Wijziging** **1.** De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe **strekkende** besluiten van de besturen van twee **derde** van het aantal deelnemende gemeenten**, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.** **2. Zowel het algemeen bestuur** als elke deelnemende gemeente is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel**.** **3. Het college dient het voorstel, zoals bedoeld in het tweede lid, in bij het algemeen bestuur, waarna het algemeen bestuur het voorstel vaststelt.** **4. Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over het ontwerp van de gewijzigde regeling.** **5. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de GGD.**	Deze wijziging is ingegeven door het gewijzigde artikel 1 van de Wgr. Hier wordt de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming. Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerp van de gewijzigde regeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de gewijzigde regeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden.

	6. Indien van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen. **7. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.**	

Artikel 37 Liquidatie 1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken. 2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld. 3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel. 4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de GGD Gelderland-Zuid. 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 6. Zo nodig blijven de organen van de GGD Gelderland-Zuid ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.	**Artikel 37 Opheffing** **1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet publieke gezondheid mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.** 2.Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt **daartoe een liquidatieplan vast. Hierbij kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken.** 3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel. 4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de GGD Gelderland-Zuid. 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. **6. De bestuursorganen** van de GGD blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie **volledig** is voltooid**.**	Opheffing van de regeling wordt gekoppeld aan de wettelijke mogelijkheden daartoe.

-	**Artikel 39a Evaluatie** **1. Tenminste éénmaal in de zes jaar vindt een evaluatie van deze regeling plaats.** **2. Op verzoek van twee of meer gemeenten kan een tussentijdse evaluatie worden voorgesteld aan het algemeen bestuur.** **3. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.** **4. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de inhoud, het proces en de werkwijze van de evaluatie.**	De Wgr bepaalt dat in de gemeenschappelijke regeling een artikel moet worden opgenomen over de wijze waarop de regeling geavaleerd word. Er wordt gekozen voor formulering die afwijkt van het voorstel van de raadsvertegenwoordigingen. Deze was: evaluatie op het meerjarenplan/strategie op onderdelen en verder kunnen raden er om vragen als het nodig is.

	Bepalingen 40 en over inwerkingtreding en 40a over bekendmaking **Artikel 40 Inwerkingtreding** **Deze gewijzigde regeling treedt, na een daartoe strekkend besluit van twee derde van het aantal gemeenten, in werking na bekendmaking van het besluit, per 1 juli 2024, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.** **Artikel 40a Bekendmaking** **1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad en draagt zorg voor toevoeging aan het register zoals bedoeld in artikel 136 van de wet, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.** **2.Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.**	

Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid

De colleges van burgemeester en wethouders gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel, ieder voor zover daartoe bevoegd;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het algemeen bestuur van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen van de gemeenteraad van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling wordt als volgt gewijzigd.

A.

In artikel 4 wordt het woord openbare vervangen door: ‘publieke’.

B.

Artikel 5, derde lid onder g. wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘g. advisering in het kader van centrale toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang;’

C.

Aan artikel 5, derde lid wordt een nieuw onderdeel h. toegevoegd:

‘h. meldpuntfunctie, horen en uitvoeren van verkennend onderzoek in het kader van de Wet verplichte GGZ.’

D.

Een nieuw artikel 11 a wordt ingevoegd:

‘**Artikel 11a Zienswijze raden**

1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:

a. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van de meerjarenstrategie;

b. besluit algemeen bestuur om – op voorstel van de colleges – het takenpakket van de GGD aan te passen.

c. besluit algemeen bestuur om een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling in overweging te geven aan de colleges, overeenkomstig artikel 1 van de wet.

2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.

3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

4. Niet tijdig ontvangen zienswijzen kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.

5. De zienswijze met betrekking tot de kaderbrief, de begroting en de jaarrekening zijn separaat geregeld in respectievelijk artikel 30a, 31 en 33 van deze regeling.’

E..

Een nieuw artikel 11 b wordt ingevoegd:

‘**Artikel 11b Participatie**

1. Inspraak verloopt via de gemeenteraden en colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Ingezetenen en belanghebbenden kunnen via de bestaande mogelijkheden inbreng hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten om – incidenteel ten behoeve van een concreet vraagstuk – ingezetenen en belanghebbenden inbreng te laten hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.’

F.

Artikel 12, onder j. wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘j. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de GGD Gelderland-Zuid te besluiten, waaronder het sluiten van arbeidsovereenkomsten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;’

G.

Artikel 14, zesde lid wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘6. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur en gepubliceerd op de website van de GGD Gelderland-Zuid.’

H.

Artikel 19 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door één of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.

2.Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

3.Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt de voornoemde inlichtingen zo spoedig mogelijk op de door de raden verzochte wijze.’

I.

Artikel 23 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 23 Personeel

1. Ten behoeve van de GGD Gelderland-Zuid kan personeel in dienst worden genomen. Dit gebeurt op basis van het aangaan van arbeidsovereenkomsten.

2. Sinds de inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 geldt het private arbeidsrecht.’

J.

De aanhef van artikel 27 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 27 Beleidsplan / meerjarenstrategie’

K.

De aanhef van artikel 28 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 28 Beleidsprogramma / begroting’

L.

Artikel 31 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 31 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting vóór 1 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met begrotingsrichtlijnen.

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal twaalf weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 15 september van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting dient.

7. Nadat de begroting is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.

9. Het eerste, derde en vierde lid van dit artikel is toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen:

- besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage en niet leiden tot verschuivingen tussen reeds door het bestuur goedgekeurde programma's.

10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.'

M.

Artikel 33 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 33 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft de voorlopige jaarrekening (met daarbij gevoegd de accountantsverklaring) en het jaarverslag aan de raden van de deelnemende gemeenten.

2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen een termijn van acht weken bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen.

3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast vóór 15 juli, in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli, van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.

5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

6. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.

7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over de deelnemende gemeenten verdeeld conform de bij de begroting vastgestelde systematiek.

8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 33 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.'

N.

Artikel 34 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 34 Zorgplicht archiefbescheiden

1. Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.

2. Het dagelijks bestuur is tevens belast met de zorg voor de archiefbescheiden die worden gevormd krachtens de gedelegeerde en gemandateerde taken. Het dagelijks bestuur stelt voor het beheer van de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid nadere regels vast, met inachtneming van het bepaalde in de archiefverordening zoals genoemd in lid 1.

3. De archivaris is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats alsmede het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en documentaire verzamelingen.

4. De archivaris doet jaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag inzake de in lid 3 hiervoor vermelde uitoefening van het toezicht en het gevoerde beheer.

5. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4 lid 1 van de Archiefwet 1995.

O.

Artikel 35 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 35 Toetreding

Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk voor zover de Wet Veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid dit toelaten.'

P.

Een nieuw artikel 35a wordt ingevoegd:

'Artikel 35a Uittreding

1. Uittreding uit deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.

2. Bij afwezigheid van een wettelijke voorziening omtrent uittreding is uittreding slechts mogelijk na voltooiing van het uittredingsproces zoals beschreven in lid 3 tot en met 12 van dit artikel.

3. De hoogte van de uittreedsom wordt bepaald door de frictiekosten en desintegratiekosten. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen.

4. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.

5.De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep.

6. De projectgroep wordt samengesteld door het dagelijks bestuur en bestaat uit een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente.

7. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.

8. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.

9. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het college van hun gemeente binnen acht weken hun zienswijze naar voren brengen over de uittreding.

10. De raden van de deelnemende gemeenten dienen toestemming te geven, alvorens de colleges overgaan tot het voltooien van het uittredingsproces.

11. De ondernemingsraad en/of het lokaal overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.

12. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling.

13. Na uittreding van de betreffende gemeente stelt het dagelijks bestuur de aanpassing van de onderhavige gemeenschappelijke regeling op, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.

14. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.'

Q.

Artikel 36 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘**Artikel 36 Wijziging**

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.

2. Zowel het algemeen bestuur als elke deelnemende gemeente is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel.

3. Het college dient het voorstel, zoals bedoeld in het tweede lid, in bij het algemeen bestuur, waarna het algemeen bestuur het voorstel vaststelt.

4. Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over het ontwerp van de gewijzigde regeling.

5. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de GGD.

6. Indien van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen.

7. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.’

R.

Artikel 37 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 37 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet publieke gezondheid mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.

2.Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daartoe een liquidatieplan vast. Hierbij kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken.

3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel.

4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de GGD Gelderland-Zuid.

5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.

6. De bestuursorganen van de GGD blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie volledig is voltooid.’

S.

De titel van Hoofdstuk 17 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'HOOFDSTUK 16 SLOTBEPALINGEN'

T.

Een nieuw artikel 39a wordt ingevoegd:

'Artikel 39a Evaluatie

1. Tenminste éénmaal in de zes jaar vindt een evaluatie van deze regeling plaats.

2. Op verzoek van twee of meer gemeenten kan een tussentijdse evaluatie worden voorgesteld aan het algemeen bestuur.

3. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.

4. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de inhoud, het proces en de werkwijze van de evaluatie.'

U.

Artikel 40 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'**Artikel 40 Inwerkingtreding**

Deze gewijzigde regeling treedt, na een daartoe strekkend besluit van twee derde van het aantal gemeenten, in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.'

V.

Een nieuw artikel 40a wordt ingevoegd:

'Artikel 40a Bekendmaking

1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad en draagt zorg voor toevoeging aan het register zoals bedoeld in artikel 136 van de wet, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.

2.Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.'

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Wijchen, …….. 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Druten

J.M. Hendrix	R.D. Helmer - Englebert
gemeentesecretaris	burgemeester

TOELICHTING OP HET WIJZIGINGSBESLUIT

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

-Een toelichting bij artikel 5 lid 3 sub c wordt toegevoegd:

Onder de forensische geneeskunde wordt in ieder geval verstaan Forensisch Medisch Onderzoek en lijkschouw.

D. Artikel 11a

In artikel 11a zijn de besluiten opgenomen die in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 5 en lid 6 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen aan de raden worden voorgelegd voor het geven van een zienswijze.
De consultatie door het dagelijks bestuur van de raden in het kader van (besluiten inzake) de meerjarenstrategie, de aanpassing van het takenpakket van de GGD en de wijziging van de gemeenschappelijke regeling is in dit artikel geformaliseerd.
De zienswijzen dienen schriftelijk aan het dagelijks bestuur van de GGD te worden toegezonden. De verplichte schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur op de ingebrachte zienswijzen is voor de volledigheid verwerkt in het derde lid maar deze verplichting voor het dagelijks bestuur is reeds opgenomen in artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze verplichting van het dagelijks bestuur is in die zin een aanscherping van de reeds bestaande praktijk van het vragen om een zienswijze (overeenkomstig de begrotingsprocedure). Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet.
Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht.

E. Artikel 11b

Artikel 11b is opgenomen in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 7 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen en betreft de participatie van ingezetenen en belanghebbenden.
Gelet op de zienswijzeprocedure (nader uitgewerkt in artikel 11a hiervoor), is gekozen voor inspraak die via de gemeenteraden en colleges verloopt. Ingezetenen en belanghebbenden hebben derhalve indirect, via de gemeenteraad, inspraak. Inbreng geschiedt via de gebruikelijke mogelijkheden.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het tweede lid opgenomen om daarmee tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden. Wanneer besluitvorming zoals genoemd in het tweede lid aan de orde is, kan het algemeen bestuur ook bekijken welk participatie-instrument (bijvoorbeeld een bijeenkomst) in dat kader het meest geschikt is.

-De toelichting bij artikel 12 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

De inhoud van dit artikel spreekt voor zich.

-De laatste zin van de toelichting bij artikel 17 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

In de oude Wgr moest aan de raden om een verklaring van geen bezwaar te worden gevraagd.

-In de aanhef van de artikelen 18 en 19 wordt DB vervangen door Dagelijks Bestuur en AB door Algemeen Bestuur.

H. Artikel 19

Artikel 19 wordt aangepast als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Het derde lid van dit artikel geeft aan op welke wijze inlichtingen aan de raden van de deelnemende gemeenten worden verstrekt.

- In de toelichting bij artikel 20 wordt artikel 16 lid 1, vervangen door artikel 16 lid 2 en wordt artikel 16 lid 3, vervangen door artikel 16 lid 1.

-De laatste alinea van de toelichting bij artikel 23 vervalt.

L. Artikel 31

Artikel 31 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.
Artikel 31 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is. In het negende lid van artikel 31 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.

Begrotingsprocedure

Artikel 31 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 (begroting en jaarrekening), artikel 34a, artikel 34b (kadernota en voorlopige jaarrekening) en artikel 35 (ontwerpbegroting en begroting) van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend. De hoofdregel is de procedure van ontwerp toezenden aan de raden door het dagelijks bestuur, zienswijze door de raden, schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur alvorens het besluit (door het algemeen bestuur) wordt genomen tot vaststellen van de begroting.

Artikel 31 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is.

In het negende lid van artikel 31 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.

Op grond van artikel 35 lid 7 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Artikel 213a inzake periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur wordt niet aangestuurd door de Wet gemeenschappelijke regelingen.

M. Artikel 33

Artikel 33 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend.

N. Artikel 34

Lid 1
De tekst van dit lid is gebaseerd op het bepaalde in artikel 40 van de Archiefwet 1995. Een door het algemeen bestuur vastgestelde archiefverordening vormt de basis waarop de aan het dagelijks bestuur toebedeelde zorg zoals aangegeven in artikel 41 lid 1 onder a van de Archiefwet 1995 nader wordt vormgegeven. Op 12 december 2013 heeft het algemeen bestuur de Archiefverordening GGD Gelderland-Zuid 2013 vastgesteld. Deze verordening is bij brief van 13 december 2013 aan Gedeputeerde Staten van Gelderland toegezonden.

Lid 2

De bedoelde regels zijn opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013.

Lid 3
De aanwijzing van de archiefbewaarplaats is opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013 evenals de aanwijzing van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) als beheerder.

Lid 4
De verslaglegging door de archivaris aan het dagelijks bestuur is de basis voor de verantwoording van het dagelijks bestuur jegens het algemeen bestuur.

O. Artikel 35

Artikel 35 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, met dien verstande dat artikel 35 voorheen de toetreding én uittreding betrof. Artikel 35 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding wordt geregeld in artikel 35a van deze regeling.
Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) toetreding tot deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 36.

P. Artikel 35a

Artikel 35a wordt aan deze regeling toegevoegd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In dit artikel zijn de bepalingen over uittreding opgenomen om zodoende de deelnemers aan deze regeling op voorhand in kennis te stellen van de wijze waarop de uittreding is geregeld.
Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) uittreding uit deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1.
Zie ook de toelichting bij artikel 37.

Q. Artikel 36

Artikel 36 wordt gewijzigd met dien verstande dat artikel 36 voorheen wijziging én opheffing betrof. Het nieuwe artikel 36 beperkt zich tot wijziging van deze regeling. De wijziging is ingegeven door de wijziging van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het betreffende artikel is de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming. Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerp van de gewijzigde regeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de gewijzigde regeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden.
De mogelijkheid van het naar voren brengen van de zienswijze door de raden bij de colleges van burgemeester en wethouders op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet worden onderscheiden van de zienswijze-procedure zoals opgenomen in artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van de regeling, gezien het formele vereiste van een schriftelijke en gemotiveerde reactie op de zienswijze.

R. Artikel 37

Opheffing van de regeling wordt gekoppeld aan de wettelijke mogelijkheden daartoe. Opheffing wordt (vooralsnog) niet bestreken door artikel 1 lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

T. Artikel 39a

Artikel 39a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

- De toelichting bij artikel 40 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

Artikel 40 vormt deels een weergave van hetgeen in artikel 1 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald. Artikel 1 lid 4 en lid 5 biedt derhalve het wettelijke kader. Onder het treffen van een regeling wordt mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Een gemeente heeft ingestemd met de wijzigingen, indien daartoe door het college van burgemeester en wethouders is besloten. De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Bekendmaking en inwerkingtreding van een gemeenschappelijke regeling is geregeld in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De nadere invulling daarvan is terug te vinden in artikel 40a (Bekendmaking) van deze regeling.

V. Artikel 40a

Artikel 40a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen. Bekendmaking van besluiten was voorheen opgenomen in artikel 36 lid 3 van de GR GGD Gelderland-Zuid. Artikel 40a is in overeenstemming met artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING GEMEENTELIJKE GEZONDHEIDSDIENST GELDERLAND-ZUID

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
    a. GGD Gelderland-Zuid: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 lid 1 van deze regeling;
    b. deelnemende gemeenten: de aan deze regeling deelnemende gemeenten;
    c. Gedeputeerde Staten: het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
    d. regeling: de onderhavige gemeenschappelijke regeling;
    e. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
    f. Gemeentewet: de huidige Gemeentewet.
    g. Directeur Publieke Gezondheid: de functionaris zoals bedoeld in artikel 14, derde lid, van de Wet Publieke Gezondheid.
2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet van overeenkomstige toepassing worden verklaard, komen in die artikelen in de plaats van de gemeente, het gemeentebestuur, de raad, het college, de burgemeester en de secretaris onderscheidenlijk de GGD, het bestuur van de GGD, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de Directeur Publieke Gezondheid.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is door de colleges van Burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten ingesteld op grond van artikel 14, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid.
2. De GGD Gelderland-Zuid is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Berg en Dal, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
3. De GGD Gelderland-Zuid is gevestigd in Nijmegen.

Artikel 3 Bestuursorganen

De GGD Gelderland-Zuid kent, onverminderd de mogelijkheid van het instellen van bestuurscommissies als bedoeld in artikel 17, de volgende bestuursorganen:

1. het algemeen bestuur;
2. het dagelijks bestuur;
3. de voorzitter.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 4 Belangen

De GGD Gelderland-Zuid behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de publieke gezondheidszorg, zulks met inachtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald tot de taken en bevoegdheden.

Artikel 5 Taken

1. De GGD Gelderland-Zuid draagt zorg voor het uitvoeren van taken die vanwege de Wet publieke gezondheid (Wpg) of andere wetten zijn opgedragen aan de GGD Gelderland-Zuid alsmede taken (afkomstig uit Wpg of andere wetten) die vanwege beleidsmatige keuzes van de deelnemende gemeenten na besluitvorming in het algemeen bestuur zijn opgedragen aan de GGD. Deze taken tezamen worden aangeduid als uniforme taken.
2. Taken die vanwege de Wet publieke gezondheid (Wpg) of andere wetten zijn opgedragen aan de GGD Gelderland-Zuid betreffen:
    a. monitoring, signalering en advisering op het gebied van publieke gezondheid;
    b. infectieziektebestrijding;
    c. technische hygiënezorg;

d. medische milieukunde;
e. jeugdgezondheidszorg, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 lid 2 sub e van de Wpg);
f. ouderengezondheidszorg;
g. gezondheidsbevordering en leefstijl;
h. bevorderen van psychosociale hulp bij incidenten, rampen en crises;
i. toezicht op organisaties voor kinderopvang.

3. Taken (afkomstig uit Wpg of andere wetten) die vanwege beleidsmatige keuzes van de deelnemende gemeenten na besluitvorming in het algemeen bestuur zijn opgedragen aan de GGD betreffen:
   a. reizigersadvisering en vaccinaties;
   b. openbare geestelijke gezondheidszorg;
   c. forensische geneeskunde;
   d. het voorzien in een Advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling;
   e. toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo 2015;
   f. jeugdgezondheidszorg, met inachtneming van het bepaalde in artikel 5 lid 2 sub a tot en met d van de Wpg);
   g. advisering in het kader van centrale toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
   h. meldpuntfunctie, horen en uitvoeren van verkennend onderzoek in het kader van de Wet verplichte GGZ.
4. De GGD Gelderland-Zuid kan op verzoek facultatieve taken verrichten voor één of meerdere gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 7 van deze regeling.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. Voor zover hiervan niet in deze regeling is afgeweken, en onverminderd het bepaalde in artikel 30 van de wet, komen aan de bestuursorganen van de GGD Gelderland-Zuid ter behartiging van de in artikel 4 genoemde belangen en ter uitvoering van de in artikel 5 genoemde taken alle bevoegdheden toe, die aan de bestuursorganen van de deelnemende gemeente behoren, met dien verstande dat het algemeen bestuur in de plaats treedt van de raad, het dagelijks bestuur in de plaats treedt van het college van burgemeester en wethouders en de voorzitter in de plaats van de burgemeester. De bestuursorganen van de deelnemende gemeenten oefenen hun bevoegdheden tot regeling en bestuur ten aanzien van deze taken niet zelf uit.
2. Voorts wordt expliciet aan de GGD Gelderland-Zuid opgedragen de bevoegdheid tot oprichting van of deelname in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming, zulks overeenkomstig artikel 31a van de Wet.
3. Ten slotte komen aan de bestuursorganen van de GGD Gelderland-Zuid alle bevoegdheden toe die in wet- en regelgeving rechtstreeks zijn opgedragen aan (het bestuur van) de gemeentelijke gezondheidsdienst.

Artikel 7 Aanvullende diensten

1. De GGD Gelderland-Zuid kan voor een of meerdere gemeenten, alsmede voor derden, ook andere of aanvullende taken (facultatieve taken) op het terrein van de gezondheidszorg uitoefenen, onder de voorwaarde dat de diensten moeten passen binnen de doelstellingen van de GGD en daarmee in het verlengde liggen van de taken vermeld in artikel 5.
2. De aanvullende diensten zullen op basis van een daaraan ten grondslag liggende schriftelijke overeenkomst (dienstverleningsovereenkomst) worden uitgevoerd.

Artikel 8 Wijziging van ondergeschikt belang

(vervallen)

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9 Taken en bevoegdheden

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in deze regeling aan dit bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is bevoegd tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming, als dat noodzakelijk is ter behartiging van het algemeen belang, zulks overeenkomstig artikel 31a van de wet.
3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of aan een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen, met uitzondering van de bevoegdheid tot:
    a. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
    b. het vaststellen van de jaarrekening;
    c. het vaststellen van verordeningen;
    d. het vaststellen van het beleidsplan en het beleidsprogramma;
    e. het instellen van bestuurscommissies;
    f. het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming;
    g. het aanwijzen van een accountant.

Artikel 10 Samenstelling en zittingsduur

1. Het algemeen bestuur van de GGD Gelderland-Zuid bestaat uit 1 lid namens elke deelnemende gemeente.
2. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen elk een lid aan – bij voorkeur de portefeuillehouder die verantwoordelijk is voor volksgezondheid – als lid van het algemeen bestuur.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan niet tevens zijn medewerker in dienst van of op grond van een overeenkomst van opdracht werkzaam zijn voor de GGD Gelderland-Zuid.
4. De leden van het algemeen bestuur hebben, onverminderd het bepaalde in artikel 20, derde lid, van deze regeling zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. Indien zij in de nieuwe zittingsperiode opnieuw als wethouder of burgemeester deel uitmaken van het college kunnen zij terstond opnieuw worden aangewezen.
5. Het lidmaatschap eindigt zodra een lid geen onderdeel meer uitmaakt van het college van B&W van zijn gemeente.
6. De leden van het algemeen bestuur, die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het algemeen bestuur, alsmede de raad die hen heeft aangewezen hiervan op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra onherroepelijk in hun opvolging is voorzien.
7. Elk lid van het algemeen bestuur heeft een plaatsvervanger. Bepalingen in deze regeling geldende voor de leden van het algemeen bestuur zijn mede van toepassing op de plaatsvervangende leden.

Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen

1. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of als ten minste vier leden van het algemeen bestuur daar om verzoeken.
2. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
3. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet.
4. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
    a. het beleidsplan en het beleidsprogramma;
    b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening;
    c. het liquidatieplan.
    d. een voorstel tot het wijzigen van deze regeling.
5. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. De besluiten worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.

6. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Artikel 11a Zienswijze raden

1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:
    a. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van de meerjarenstrategie;
    b. besluit algemeen bestuur om – op voorstel van de colleges – het takenpakket van de GGD aan te passen
    c. besluit algemeen bestuur om een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling in overweging te geven aan de colleges, overeenkomstig artikel 1 van de wet.
2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.
3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
4. Niet tijdig ontvangen zienswijzen kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.
5. De zienswijze met betrekking tot de kaderbrief, de begroting en de jaarrekening zijn separaat geregeld in respectievelijk artikel 30a, 31 en 33 van deze regeling.

Artikel 11b Participatie

1. Inspraak verloopt via de gemeenteraden en colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Ingezetenen en belanghebbenden kunnen via de bestaande mogelijkheden inbreng hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.
2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten om – incidenteel ten behoeve van een concreet vraagstuk – ingezetenen en belanghebbenden inbreng te laten hebben op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 12 Taken en bevoegdheden

Aan het dagelijks bestuur is in elk geval opgedragen:

a. het dagelijks bestuur van de GGD Gelderland-Zuid;
b. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
c. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
d. het voorstaan van de belangen van de GGD Gelderland-Zuid bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met de GGD Gelderland-Zuid van belang is;
e. het beheer van activa en passiva van de GGD Gelderland-Zuid;
f. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding;
g. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom;
h. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de GGD Gelderland-Zuid;

i. (vervallen)
j. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de GGD Gelderland-Zuid te besluiten, waaronder het sluiten van arbeidsovereenkomsten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
k. te besluiten namens de GGD Gelderland-Zuid rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
l. het houden van voortdurend toezicht op al hetgeen de GGD Gelderland-Zuid aangaat; en voorts de overige taken en bevoegdheden die in deze regeling, dan wel door een besluit van het algemeen bestuur, aan het dagelijks bestuur worden opgedragen;

en voorts de taken en bevoegdheden die in deze regeling aan dit bestuur zijn opgedragen.

Artikel 13 Samenstelling en zittingsduur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en minimaal vier andere leden, aan te wijzen door en uit het algemeen bestuur. Zij treden, onverminderd het bepaalde in 18, vierde lid, af op de dag van aftreden van de leden van het algemeen bestuur. Zij kunnen, indien zij opnieuw zijn aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
2. Daarnaast kunnen maximaal drie leden van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, door het algemeen bestuur worden aangewezen van buiten de kring van het algemeen bestuur.
3. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur die geen onderdeel uitmaken van het algemeen bestuur is vier jaar. Deze leden kunnen na de eerste zittingsperiode een keer worden herbenoemd.
4. Het algemeen bestuur kan over de volgorde van aftreden regels vastleggen in een schema.
5. Degene die ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.

Artikel 14 Werkwijze en vergaderorde

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of tenminste twee leden van het dagelijks bestuur zulks schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoeken, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
3. De artikelen 54, 56, 58 en 59 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Voor zover deze regeling niet anders bepaalt, kan het dagelijks bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten ter zake mee aan het algemeen bestuur.
5. Voorafgaand aan de vergadering van het dagelijks bestuur wordt de agenda van deze vergadering verzonden aan de leden van het algemeen bestuur.
6. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur en gepubliceerd op de website van de GGD Gelderland-Zuid.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 15 Taken voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
2. Hij is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
3. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door dat bestuur aan te wijzen.

4. Hij tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan.
5. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen besluiten dat een ander lid van het bestuur of de directeur Publieke Gezondheid de stukken die uitgaan ondertekenen of medeondertekenen.
6. De voorzitter vertegenwoordigt de GGD Gelderland-Zuid in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

HOOFDSTUK 6 DE COMMISSIES

Artikel 16 Commissies van advies
Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de wet.

Artikel 17 Bestuurscommissies
1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

HOOFDSTUK 7 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 18 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter, voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden
1. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door één of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.
2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
3. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt de voornoemde inlichtingen zo spoedig mogelijk op de door de raden verzochte wijze.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad die hij vertegenwoordigt, met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad die hij vertegenwoordigt, met inachtneming van artikel 16 van de wet, verantwoording verschuldigd voor het door

hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan, onverminderd het bepaalde in artikel 10 van deze regeling, door de raad die hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die raad niet meer bezit.

HOOFDSTUK 8 REGLEMENT VAN ORDE

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur
1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent:
    a. het horen van belanghebbenden ten aanzien van door het algemeen bestuur te nemen besluiten;
    b. de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 19 en 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur
Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststellen, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

HOOFDSTUK 9 HET PERSONEEL

Artikel 23 Personeel
1. Ten behoeve van de GGD Gelderland-Zuid kan personeel in dienst worden genomen. Dit gebeurt op basis van het aangaan van arbeidsovereenkomsten.
2. Sinds de inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 geldt het private arbeidsrecht.

Artikel 24 Directeur Publieke Gezondheid
1. De Directeur Publieke Gezondheid van de GGD Gelderland-Zuid geeft leiding aan de organisatie en is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
2. Het algemeen bestuur beslist over zijn benoeming en ontslag en stelt zijn taken vast, in overeenstemming met het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

HOOFDSTUK 10 KLACHTEN

Artikel 25 Klachtenregeling
1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht en – voor zover van toepassing – de Wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg (Wkkgz), een klachtenregeling vast.
2. De Nationale ombudsman is bevoegd om klachten, als bedoeld in hoofdstuk 9, titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht, af te handelen.

Hoofdstuk 11 VERGOEDINGEN

Artikel 26 Regeling inzake vergoeding van werkzaamheden
1. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van de artikelen 21 en 25 van de wet voor de leden van een commissie als bedoeld in artikel 17 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder of secretaris vervullen in een deelnemende gemeente, een regeling inzake de vergoeding van hun werkzaamheden, respectievelijk voor het bijwonen van vergaderingen een tegemoetkoming in de kosten vaststellen.

2. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van artikel 24 van de wet bepalen dat de leden van een commissie als bedoeld in artikel 16 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder, raadslid of secretaris vervullen in een deelnemende gemeente, een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen ontvangen.
3. Het bepaalde in de vorige leden is niet van toepassing op ambtenaren die als zodanig tot lid van een commissie zijn benoemd.

HOOFDSTUK 12 HET BELEIDSPLAN EN HET BELEIDSPROGRAMMA

Artikel 27 Beleidsplan / meerjarenstrategie

1. Het algemeen bestuur stelt een beleidsplan vast waarin het beleid dat het bestuur van de GGD Gelderland-Zuid voornemens is uit te voeren, in grote lijnen wordt aangegeven. Het algemeen bestuur kan een of meer onderdelen van het beleidsplan afzonderlijk vaststellen.
2. Het beleidsplan beslaat een periode van vier jaar. Jaarlijks kan het algemeen bestuur besluiten over bijstelling van het beleidsplan.

Artikel 28 Beleidsprogramma / begroting

Het algemeen bestuur stelt voor ieder jaar een beleidsprogramma vast, waarin de activiteiten van de GGD Gelderland-Zuid worden aangegeven. Het beleidsprogramma bevat voorts in ieder geval een overzicht van de voor de verwezenlijking van de activiteiten benodigde financiële middelen en de te behalen doelen en te bereiken resultaten.

Artikel 29 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het beleidsplan en het beleidsprogramma worden de raden in gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen.

HOOFDSTUK 13 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 30 Administratie en controle

1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30a Kaderbrief

1. Het dagelijks bestuur zendt middels een kaderbrief de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden van de deelnemende gemeenten, vóór 15 oktober van het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de ontwerpbegroting voor het daarop volgende jaar wordt vastgesteld. In de kaders wordt in ieder geval ingegaan op de wijze waarop wordt omgegaan met de jaarlijkse loonontwikkeling en de prijsontwikkeling, en worden de belangrijkste te verwachten begrotings-ontwikkelingen opgenomen.
2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze op de kaderbrief, zoals bedoeld in het eerste lid, naar voren brengen. De ingekomen zienswijzen worden door het dagelijks bestuur betrokken bij het opstellen van de begroting.

Artikel 31 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting vóór 1 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met begrotingsrichtlijnen.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal twaalf weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient.
7. Nadat de begroting is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
9. Het eerste, derde en vierde lid van dit artikel is van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen:
   - besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage en niet leiden tot verschuivingen tussen reeds door het bestuur goedgekeurde programma's.
10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.

Artikel 32 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Daarbij zal voor de uniforme taken een verdeelsleutel worden gehanteerd, die uitgaat van het aantal inwoners volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is.
2. Voor de berekening van de bijdragen van de gemeenten wordt rekening gehouden met bijdragen van het Rijk en van anderen.
3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage.
4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de GGD Gelderland-Zuid te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
5. Indien aan het algemeen bestuur blijkt dat een deelnemende gemeente weigert de in de vorige leden van dit artikel bedoelde bijdragen in zijn begroting op te nemen, doet het algemeen bestuur aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 van de Gemeentewet.
6. In afwijking van het eerste lid kan het algemeen bestuur besluiten tot het hanteren van een andere verrekenings- of financieringswijze, naar gelang de wijze van uitvoering en de soort taak.

Artikel 33 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft de voorlopige jaarrekening (met daarbij gevoegd de

accountantsverklaring) en het jaarverslag aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen een termijn van acht weken bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen.
3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast vóór 15 juli in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.
5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
6. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over de deelnemende gemeenten verdeeld conform de bij de begroting vastgestelde systematiek.
8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 33 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.

HOOFDSTUK 14 HET ARCHIEF

Artikel 34 Zorgplicht archiefbescheiden

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.
2. Het dagelijks bestuur is tevens belast met de zorg voor de archiefbescheiden die worden gevormd krachtens de gedelegeerde en gemandateerde taken. Het dagelijks bestuur stelt voor het beheer van de archiefbescheiden van GGD Gelderland-Zuid nadere regels vast, met inachtneming van het bepaalde in de archiefverordening zoals genoemd in lid 1.
3. De archivaris is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats alsmede het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en documentaire verzamelingen.
4. De archivaris doet jaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag inzake de in lid 3 hiervoor vermelde uitoefening van het toezicht en het gevoerde beheer.
5. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4 lid 1 van de Archiefwet 1995.

HOOFDSTUK 15 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 35 Toetreding

Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk voor zover de Wet Veiligheidsregio's en Wet publieke gezondheid dit toelaten.

Artikel 35a Uittreding

1. Uittreding uit deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Bij afwezigheid van een wettelijke voorziening omtrent uittreding is uittreding slechts mogelijk na voltooiing van het uittredingsproces zoals beschreven in lid 3 tot en met 12 van dit artikel.

3. De hoogte van de uittreedsom wordt bepaald door de frictiekosten en desintegratiekosten. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen.
4. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.
5. De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep.
6. De projectgroep wordt samengesteld door het dagelijks bestuur en bestaat uit een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente.
7. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.
8. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.
9. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het college van hun gemeente binnen acht weken hun zienswijze naar voren brengen over de uittreding.
10. De raden van de deelnemende gemeenten dienen toestemming te geven, alvorens de colleges overgaan tot het voltooien van het uittredingsproces.
11. De ondernemingsraad en/of het lokaal overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.
12. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling.
13. Na uittreding van de betreffende gemeente stelt het dagelijks bestuur de aanpassing van de onderhavige gemeenschappelijke regeling op, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.
14. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.

Artikel 36 Wijziging

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.
2. Zowel het algemeen bestuur als elke deelnemende gemeente is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel.
3. Het college dient het voorstel, zoals bedoeld in het tweede lid, in bij het algemeen bestuur, waarna het algemeen bestuur het voorstel vaststelt.
4. Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over het ontwerp van de gewijzigde regeling.
5. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de GGD.
6. Indien van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen.

7. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.

Artikel 37 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet publieke gezondheid mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.
2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daartoe een liquidatieplan vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de GGD.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. De bestuursorganen van de GGD blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie volledig is voltooid.

Artikel 38 Geschillencommissie

1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 van de wet de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een daartoe door partijen in te stellen geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit drie onafhankelijke leden, die niet werkzaam zijn voor of bestuurder zijn van een van de betrokken partijen. Een lid wordt aangewezen door het algemeen bestuur en een lid door de andere bij het geschil betrokken partij(en), , alsmede een door deze vertegenwoordigers gezamenlijk aan te wijzenonafhankelijke voorzitter.
3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen.
4. De geschillencommissie onderzoekt de mogelijkheden om partijen tot overeenstemming te brengen en brengt – indien dit niet mogelijk is – aan het algemeen bestuur advies uit over de wijze waarop het geschil afgehandeld zou moeten worden.

HOOFDSTUK 16 SLOTBEPALINGEN

Artikel 39 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 39a Evaluatie

1. Tenminste éénmaal in de zes jaar vindt een evaluatie van deze regeling plaats.
2. Op verzoek van twee of meer gemeenten kan een tussentijdse evaluatie worden voorgesteld aan het algemeen bestuur.
3. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.
4. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de inhoud, het proces en de werkwijze van de evaluatie.

Artikel 40 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Artikel 40a Bekendmaking

1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad en draagt zorg voor toevoeging aan het register zoals

bedoeld in artikel 136 van de wet, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.

Artikel 41 Citeertitel

De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In dit artikel zijn enkele termen die in de gemeenschappelijke regeling regelmatig terugkomen, uiteen gezet. De begripsomschrijvingen a t/m e en h spreken voor zich.

Met de komst van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen – waarin alsnog is gekozen voor het doorwerken van duale verhoudingen – zijn artikelen herschreven en verduidelijkt. Verwijzingen naar de oude Gemeentewet (van voor 2002) zijn niet meer nodig. Het geheel is daardoor leesbaarder geworden.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 2 Openbaar lichaam
In dit artikel wordt het openbaar lichaam geïntroduceerd. Ingevolge artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) is het openbaar lichaam rechtspersoon. Hierdoor beschikt de GGD Gelderland-Zuid van rechtswege over de privaatrechtelijke bevoegdheden die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer (bijv. sluiten van overeenkomsten, huren van kantoorruimte, lenen van geld).

Tevens is expliciet tot uitdrukking gebracht dat, in lijn met artikel 14 Wet publieke gezondheid, de colleges besluiten tot het instellen van deze regeling. Er is dus sprake van een collegeregeling. In de regeling worden geen bevoegdheden van de raad overgedragen. Op grond van artikel 1 Wgr kan een college overigens pas instemmen met het instellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling, als zij toestemming heeft verkregen van de gemeenteraad. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Artikel 3 Bestuursorganen
In artikel 12 van de Wgr is bepaald dat het bestuur van het openbaar lichaam uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter bestaat. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam. Zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur wordt voorgezeten door de voorzitter.

Indien er een bestuurscommissie wordt ingesteld, ontstaat er een vierde bestuursorgaan. In artikel 17 van de regeling wordt daartoe de mogelijkheid geboden.

Artikel 4 Belangen
In artikel 10 lid 1 van de Wgr is bepaald dat de regeling het belang waarvoor zij is getroffen vermeldt. Voor de GGD Gelderland-Zuid betreft dit de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidzorg. Dat is het deel van de gezondheidszorg dat zich richt op de (collectieve) preventie.

Artikel 5 Taken
De in artikel 4 genoemde belangen worden behartigd door uitvoering te geven aan de in dit artikel genoemde taken.

Artikel 5 lid 2 sub a
Onder monitoring, signalering en advisering op het gebied van publieke gezondheid valt ook de epidemiologische taak.

Artikel 5 lid 2 sub e
De Wet publieke gezondheidszorg (Wpg) noemt de jeugdgezondheidszorg in Hoofdstuk 2,

paragraaf 2, artikel 5 lid 2 van die wet. Van belang is om hier onderscheid te maken tussen taken die wel en taken die niet kunnen worden opgedragen aan een ander dan de GGD. De taak zoals vermeld in artikel 5 lid 2 **sub e** Wpg (het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen) kan, gelet op het bepaalde in artikel 14 lid 4 van de Wpg, niet worden opgedragen aan een ander dan de GGD en staan daarom in lid 2 sub e van artikel 5 van deze GR vermeld.

Artikel 5 lid 2 sub i
In de Wet kinderopvang zijn voorschriften opgenomen over de taak genoemd in artikel 5i. De DPG wordt formeel als toezichthouder zoals genoemd in de Wet kinderopvang aangewezen. Nadere bepalingen omtrent de werkwijze van de toezichthouder kinderopvang zijn opgenomen in de Beleidsregel werkwijze toezichthouder kinderopvang.

Artikel 5 lid 3 sub a
De taak die is genoemd in artikel 5 sub k (reizigersadvisering en vaccinaties) wordt traditioneel door de GGD verricht, omdat deze taak nauw samenhangt met de preventie van infectieziekten. Het betreft een markttaak, die (minimaal) kostendekkend dient te zijn, met inachtneming van de Wet markt en overheid.

Artikel 5 lid 3 sub b
Onder de openbare geestelijke gezondheidszorg wordt in ieder geval verstaan bemoeizorg en de Wet tijdelijk huisverbod.

Artikel 5 lid 3 sub c
Onder de forensische geneeskunde wordt in ieder geval verstaan Forensisch Medisch Onderzoek en lijkschouw.

Artikel 5 lid 3 sub d en e
De taken genoemd in artikel 5 lid 3 sub d (het voorzien in een Advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling) en artikel 5 lid 3 sub e (toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo 2015) zijn toegevoegd door besluit van het algemeen bestuur d.d. 11 december 2014 ten behoeve van de uitoefening van deze taken door de GGD met ingang van 2015.

Artikel 5 lid 3 sub f
De Wet publieke gezondheidszorg (Wpg) maakt als het gaat om jeugdgezondheidszorg onderscheid tussen taken die wel en taken die niet kunnen worden opgedragen aan een ander dan de GGD. De taken zoals vermeld in artikel 5 lid 2 **sub a tot en met d** Wpg kunnen, gelet op het bepaalde in artikel 14 lid 4 van de Wpg, worden opgedragen aan een ander dan de GGD en staan daarom in lid 3 sub f van artikel 5 van deze GR vermeld. Het betreft de navolgende taken uit de Wpg op het gebied van jeugdgezondheidszorg:
(a) het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
(b) het ramen van de behoeften aan zorg;
(c) de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op phenylketonurie, congenitale hypothyroïdie en adrenogenitaal syndroom;
(d) het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding.

Facultatieve taken (artikel 5 lid 4)
GGD Gelderland-Zuid kan extra taken of taken op een hoger dienstverleningsniveau verrichten voor één of meerdere gemeenten wanneer daarom wordt verzocht. Deze zogenaamde facultatieve dienstverlening betreft derhalve diensten die de GGD Gelderland-Zuid verricht voor die afzonderlijke gemeente(n), naast de uniforme taken vermeld in de leden 2 en 3 van artikel 5 van deze regeling die reeds bij GGD Gelderland-Zuid zijn ondergebracht.

Artikel 6 Bevoegdheden
In dit artikel wordt duidelijk gemaakt dat de gemeenten alle bevoegdheden die relevant zijn voor de uitoefening van de in artikel 5 genoemde taken overdragen aan de GGD Gelderland-Zuid. Het algemeen bestuur kan overigens besluiten om haar bevoegdheden over te dragen aan het dagelijks bestuur, tenzij dit expliciet is verboden in deze regeling.

Bevoegdheden die noodzakelijk zijn om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer, zoals privaatrechtelijke bevoegdheden (o.a. sluiten overeenkomsten) zijn niet genoemd, omdat elke rechtspersoon die van rechtswege bezit.

Het oprichten van of deelnemen in o.a. stichtingen of vennootschappen is expliciet opgenomen, omdat dit anders – gelet op artikel 31a Wet gemeenschappelijke regelingen – niet tot de mogelijkheden zou behoren. Op grond van het bepaalde in dat artikel dient een dergelijk besluit in het bijzonder aangewezen te worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Bovendien kan zo'n besluit niet worden genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en zij in de gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. De bevoegdheid is ook uitdrukkelijk opgenomen in artikel 9 lid 2 als bevoegdheid van het algemeen bestuur.

Artikel 7 Aanvullende diensten
De GGD Gelderland-Zuid levert haar diensten voor alle gemeenten op hetzelfde kwaliteits-niveau. Het is mogelijk dat gemeenten het wenselijk achten dat daarnaast ook andere diensten worden verricht, dan wel dat de dienstverlening op bepaalde onderdelen op een hoger kwaliteitsniveau wordt verricht. Artikel 7 maakt duidelijk dat de GGD Gelderland-Zuid de mogelijkheid heeft om met een gemeente een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten, waarin concrete afspraken worden gemaakt over dit soort facultatieve dienstverlening. In de praktijk kan een gemeente ook kiezen voor de mogelijkheid om een (project)subsidie te verstrekken aan de GGD. Ook met andere openbare lichamen, zoals een andere gezondheidsdienst of de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, kan een dienstverleningsovereenkomst worden afgesloten.

Bij het uitvoeren van activiteiten voor derden is van belang dat niet meer dan 20% van de werkzaamheden worden verricht ten behoeve van organisaties buiten het rechtsgebied van de GGD. Als dit percentage wordt overschreden ontstaat strijd met de Europese en nationale aanbestedingsregels (zie artikel 2.24c, lid 1 sub c van de Aanbestedingswet 2012).

Artikel 8 Wijziging van ondergeschikt belang
Vervallen.

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9 Taken en bevoegdheden
Ingevolge artikel 12 lid 2 Wgr staat het algemeen bestuur aan het hoofd van het openbaar lichaam. Bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn overgedragen, behoren het algemeen bestuur toe. Dat geldt uiteraard ook voor bevoegdheden die in de regeling expliciet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen.

Uit artikel 31a Wet gemeenschappelijke regelingen blijkt dat een GR alleen lid kan worden van een vereniging, als de GR in die mogelijkheid voorziet. Het besluit daartoe wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en zij in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen (zienswijze) kenbaar te maken aan het algemeen bestuur. Deze bevoegdheid (om lid te worden van een vereniging) staat nu nadrukkelijk in het tweede lid vermeld in verband met de noodzaak om in het kader van de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra) lid te worden van een werkgeversvereniging voor GR-en. Deze bevoegdheid is tevens vermeld in artikel 6 lid 2 waar de bevoegdheid aan de GGD wordt overgedragen.

Om het voor niet-gemeenten mogelijk te maken de arbeidsvoorwaardenregeling van de VNG

toe te passen, heeft de VNG gekozen voor het oprichten van een aparte Werkgevers-vereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties. Het lidmaatschap van deze vereniging staat open voor onder meer gemeenschappelijke regelingen, waaronder de GGD Gelderland-Zuid. De Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties sluit met de vakbonden een Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties af, die inhoudelijk overeenkomt met de Cao Gemeenten. Door het lidmaatschap van deze vereniging zijn niet-gemeenten gebonden aan die Cao en ontstaat dezelfde situatie als bij gemeenten.

In het derde lid is opgenomen dat het algemeen bestuur – naast de gebruikelijke voorbehouden – ook de bevoegdheid om het beleidsplan en het beleidsprogramma vast te stellen, niet kan delegeren aan het dagelijks bestuur. Hiervoor is gekozen omdat in deze plannen de algemene beleidslijnen worden bepaald, waardoor het van belang is dat alle leden van het algemeen bestuur zich hierover kunnen uitspreken.

Artikel 10 Samenstelling en zittingsduur
In dit artikel wordt duidelijk gemaakt op welke wijze het bestuur van de GGD Gelderland-Zuid is samengesteld. Het bestuur wordt ingevuld door collegeleden van de deelnemende gemeenten, bij voorkeur door de wethouder die verantwoordelijk is voor de portefeuille volksgezondheid.

Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen
Dit artikel beschrijft de werkwijze van het algemeen bestuur. De meeste bepalingen spreken voor zich.

Uit artikel 11 lid 5 van de regeling blijkt dat het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. De besluitvorming vindt plaats op basis van gewogen stemrecht, zodat het inwoneraantal van de deelnemende gemeenten meeweegt voor het stemgewicht. Evenals het geval is bij de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, waarin dezelfde gemeenten participeren, is ervoor gekozen dat elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft.

De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar (artikel 22 lid 3 Wgr). Het vierde en vijfde lid van artikel 22 Wgr regelen de procedure die moet worden gevolgd om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden. Artikel 11 lid 4 bevat een lijst van onderwerpen waarover in ieder geval niet in beslotenheid vergaderd of besloten mag worden. Deze lijst is gebaseerd op artikel 24 Gemeentewet.

Artikel 11a Zienswijze raden
In artikel 11a zijn de besluiten opgenomen die in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 5 en lid 6 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen aan de raden worden voorgelegd voor het geven van een zienswijze.

De consultatie door het dagelijks bestuur van de raden in het kader van (besluiten inzake) de meerjarenstrategie, de aanpassing van het takenpakket van de GGD en de wijziging van de gemeenschappelijke regeling is in dit artikel geformaliseerd.

De zienswijzen dienen schriftelijk aan het dagelijks bestuur van de GGD te worden toegezonden. De verplichte schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur op de ingebrachte zienswijzen is voor de volledigheid verwerkt in het derde lid maar deze verplichting voor het dagelijks bestuur is reeds opgenomen in artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze verplichting van het dagelijks bestuur is in die zin een aanscherping van de reeds bestaande praktijk van het vragen om een zienswijze (overeenkomstig de begrotingsprocedure). Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet.

Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht.

Artikel 11b Participatie
Artikel 11b is opgenomen in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 7 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen en betreft de participatie van ingezetenen en belanghebbenden.

Gelet op de zienswijzeprocedure (nader uitgewerkt in artikel 11a hiervoor), is gekozen voor inspraak die via de gemeenteraden en colleges verloopt. Ingezetenen en belanghebbenden hebben derhalve indirect, via de gemeenteraad, inspraak. Inbreng geschiedt via de gebruikelijke mogelijkheden.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het tweede lid opgenomen om daarmee tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden. Wanneer besluitvorming zoals genoemd in het tweede lid aan de orde is, kan het algemeen bestuur ook bekijken welk participatie-instrument (bijvoorbeeld een bijeenkomst) in dat kader het meest geschikt is.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 12 Taken en bevoegdheden
De inhoud van dit artikel spreekt voor zich. De inhoud van dit artikel is redactioneel aangepast in lijn met artikel 33b van de Wgr.

Artikel 13 Samenstelling en zittingsduur
In dit artikel is geregeld hoe het dagelijks bestuur wordt samengesteld. Het dagelijks bestaat dient te bestaan uit minimaal vijf personen, inclusief de voorzitter, die tevens lid zijn van het algemeen bestuur.

Daarnaast kan het algemeen bestuur er voor kiezen om maximaal drie externe leden te benoemen in het dagelijks bestuur, bijvoorbeeld om te borgen dat specifieke deskundigheid op bepaalde beleidsterreinen (bijvoorbeeld financiën) rechtstreeks in het dagelijks bestuur aanwezig is. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur die geen onderdeel uitmaken van het algemeen bestuur loopt niet gelijk aan de zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur die aangewezen zijn uit het algemeen bestuur aangezien leden van het dagelijks bestuur op elk moment door het algemeen bestuur kunnen worden benoemd (en ontslagen).

Artikel 14 Werkwijze en vergaderorde
In dit artikel wordt de werkwijze van het dagelijks bestuur globaal beschreven. De bepalingen spreken voor zich.

Het vijfde lid in dit artikel is opgenomen in navolging van het besluit van het algemeen bestuur in oktober 2018.

Het rekenkamerrapport "Grip krijgen op Veilig Thuis" (april 2018) adviseerde het publiceren van de besluitenlijst van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur heeft echter een informatieplicht richting het algemeen bestuur en niet richting de raden. Vandaar dat dit in aangepaste vorm is overgenomen uit het voornoemde rekenkamerrapport in lid 6.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 15 Taken voorzitter
De voorzitter wordt volgens de Wgr door en uit het algemeen bestuur aangewezen. Een extern lid van het dagelijks bestuur kan deze functie dus niet bekleden. Voor de voorzitter gelden dezelfde regels als voor de overige DB-leden ten aanzien van aftreden, tussentijds ontslag, incompatibiliteit etc.

HOOFDSTUK 6: DE COMMISSIES

Artikel 16 Commissies
In artikel 24 van de Wgr is bepaald dat het algemeen bestuur van het openbaar lichaam commissies van advies kan instellen. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling. In het tweede lid van bedoeld artikel is bepaald dat de instelling van vaste commissies van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter eveneens geschiedt door het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur dan wel de voorzitter dienen hiertoe voorstellen in.

Anders dan ten tijde van het oprichten van de GGD Gelderland-Zuid werd voorzien, blijkt binnen het algemeen bestuur tot op heden geen behoefte te bestaan aan twee vaste commissies van advies die zich specifiek richten op de Regio Rivierenland of de Regio Nijmegen. De verplichting om deze twee adviescommissies in te stellen is dan ook geschrapt per 1-1-2016.

Andere commissies van advies (ad hoc commissies) aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter worden, volgens artikel 24 lid 3 van de Wgr door het dagelijks bestuur, onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

Artikel 17 Bestuurscommissies
In dit artikel wordt de mogelijkheid geboden om bestuurscommissies in te stellen. Aan dergelijke commissies kunnen bevoegdheden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur worden overgedragen, met uitzondering van de bevoegdheden die op grond van artikel 9 lid 2 ook niet aan het dagelijks bestuur overgedragen mogen worden.

Bij het inwerkingtreden van deze regeling wordt overigens geen gebruik gemaakt van bestuurscommissies. Omdat niet valt uit te sluiten dat dit in de toekomst wel gewenst kan zijn, is in de regeling toch de mogelijkheid geopend om bestuurscommissies in te stellen.

De bevoegdheden van het dagelijks bestuur kunnen niet dan op voorstel van het dagelijks bestuur worden overgedragen. Voordat het algemeen bestuur overgaat tot het instellen van een bestuurscommissie dienen de raden van de deelnemende gemeenten – op grond van het gewijzigde artikel 25 lid 2 Wgr – van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en de gelegenheid krijgen om hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. In de oude Wgr moest aan de raden om een verklaring van geen bezwaar te worden gevraagd.

HOOFDSTUK 7 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Intergemeentelijke samenwerking is verlengd lokaal bestuur. De doelstelling van de Wgr is daarom het aanhalen van de bestuurlijke en financiële banden tussen het samenwerkingsverband en de deelnemende gemeenten. Onderdeel hiervan vormt de politieke controle. De artikelen 16 en 17 van de Wgr bepalen dat de regeling bepalingen inhoudt met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen, het afleggen van verantwoordelijkheid en over de terugroepingsmogelijkheid. In hoofdstuk 7 van de regeling zijn deze artikelen opgenomen.

Artikel 18 Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
Dat de leden van het dagelijks bestuur, zowel tezamen als ieder afzonderlijk, desgevraagd verantwoording dienen af te leggen over het door hen gevoerde bestuur, vloeit voort uit artikel 16 lid 1 van de Wgr.

Hoewel de wet hiertoe niet verplicht, bepaalt de regeling dat de leden van het dagelijks bestuur ongevraagd alle informatie aan het algemeen bestuur geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het te voeren en gevoerde bestuur.

In de regeling is tevens bepaald dat de leden van het dagelijks bestuur kunnen worden ontslagen, indien een lid niet langer het vertrouwen bezit van het algemeen bestuur. Aansluiting is gezocht bij de vertrouwensregel en de procedure tot opzeggen van het vertrouwen van wethouders zoals vastgelegd in de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet.

Artikel 19 Algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden
Artikel 19 wordt aangepast als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het derde lid van dit artikel geeft aan op welke wijze inlichtingen aan de raden van de deelnemende gemeenten worden verstrekt.

Artikel 20 Leden ten opzichte van raden
Ter uitwerking van het bepaalde in artikel 16 lid 2 van de Wgr geeft een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur de raad, die dit lid of plaatsvervangend lid heeft aangewezen, alle inlichtingen, die door de raad of één of meer leden van die raad worden verlangd.

Ter uitwerking van het bepaalde in artikel 16 lid 1 van de Wgr legt een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan de raad, die dit lid of plaatsvervangend lid heeft aangewezen, verantwoording af over het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.

HOOFDSTUK 8 REGLEMENT VAN ORDE

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur
In artikel 22 lid 1 Wgr is geregeld dat het algemeen bestuur voor zijn vergaderingen een reglement van orde vaststelt.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur
Ook het dagelijks bestuur kan een reglement van orde vaststellen. Daartoe bestaat echter geen verplichting.

HOOFDSTUK 9 HET PERSONEEL

Artikel 23 Personeel
Dit artikel biedt de GGD Gelderland-Zuid de mogelijkheid om personeel in dienst te nemen. Tot inwerkingtreding van de Wnra gebeurde het in dienst nemen van personeel op basis van een (éénzijdige) ambtelijke aanstelling. Na inwerkingtreding van de Wnra per 1 januari 2020 gebeurt dat op basis van het aangaan van (privaatrechtelijke) arbeidsovereenkomsten met medewerkers.

Artikel 24 Directeur Publieke Gezondheid
Uit dit artikel blijkt dat de Directeur Publieke Gezondheid wordt aangesteld door het algemeen bestuur. Dit is vereist op grond van artikel 14, derde lid, van de Wet Publieke Gezondheid. Omdat de Directeur Publieke Gezondheid op grond van artikel 32 Wet Veiligheidsregio's ook leiding geeft aan de GHOR, dient over deze benoeming overeenstemming te worden bereikt met het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Logischerwijs is ervoor gekozen dat het algemeen bestuur ook beslist over het ontslag van de Directeur Publieke Gezondheid. Overige rechtspositionele maatregelen worden genomen door het Dagelijks Bestuur.

HOOFDSTUK 10 Klachten

Artikel 25 Klachtenregeling

Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (klachtbehandeling) is ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen. Dit betekent dat in een klachtenregeling moet worden geregeld hoe omgegaan wordt met klachten over de GGD Gelderland-Zuid en haar personeel.

Op grond van Stb. 1999, 241 zijn de Awb-bepalingen over het intern klachtrecht (titel 1 van hoofdstuk 9) niet in werking getreden, ten aanzien van klachten die zien op een beleidsterrein dat thans wordt bestreken door de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Dit zal met name het geval zijn als wordt geklaagd over de medische hulpverlening door GGD-artsen of -verpleegkundigen. De afhandeling van dit soort klachten moet plaatsvinden met inachtneming van de bepalingen in de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Is deze wet niet van toepassing op de gedraging waarover wordt geklaagd, dan is het hoofdstuk over intern klachtrecht in de Awb wel van toepassing.

Titel 9.2 van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht gaat over klachtbehandeling door een ombudsman (extern klachtrecht). Deze titel is van toepassing op alle ingediende klachten, dus ook op klachten die zijn afgehandeld met toepassing van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

In artikel 25 wordt ervoor gekozen dat de Nationale ombudsman bevoegd is om klachten als bedoeld in hoofdstuk 9, titel 2, af te handelen. De GGD Gelderland-Zuid kiest er niet voor om aan te sluiten bij een ombudsman- of commissie van één van de deelnemende gemeenten, omdat die mogelijk niet over de benodigde expertise beschikt inzake de beleidsterreinen waarin de GGD Gelderland-Zuid opereert. Van de Nationale ombudsman mag deze expertise wel verwacht worden.

HOOFDSTUK 11 VERGOEDINGEN

Artikel 26 Regeling inzake vergoeding van werkzaamheden
Dit artikel biedt de mogelijkheid een regeling vast te stellen op grond waarvan aan de leden van commissies van advies en bestuurscommissies voor hun werkzaamheden, respectievelijk voor het bijwonen van vergaderingen, een vergoeding kan worden verleend en een tegemoetkoming in de kosten kan worden verleend. De hoogte van de vergoeding dient in redelijke verhouding te staan tot de aan het lidmaatschap verbonden werkzaamheden,
In overeenstemming met de vaste praktijk in deze regio, is bepaald dat slechts commissieleden die niet de functie van burgemeester, wethouder of (gemeente)secretaris vervullen voor een vergoeding in aanmerking komen.

HOOFDSTUK 12 HET BELEIDSPLAN EN HET BELEIDSPROGRAMMA

Artikelen 27, 28 en 29
Het is belangrijk dat de GGD Gelderland-Zuid tijdig duidelijk maakt welk beleid zij voornemens is te voeren, zodat de deelnemende gemeenten daar rechtstreeks invloed op kunnen uitoefenen. In hoofdstuk 12 is voorzien in een procedure voor een beleidsplan (het beleid op hoofdlijnen, welk plan binnen de GGD de meerjarenstrategie wordt genoemd) met daaraan gekoppeld een beleidsprogramma (de in enig jaar voorgenomen concrete activiteiten en benodigde middelen).

De procedure is identiek aan de begrotingsprocedure. Aldus kunnen desgewenst beleid en begroting tegelijk in een en dezelfde procedure worden behandeld. In deze opzet is het echter ook mogelijk om het beleidsprogramma geheel los te koppelen van de begrotingsprocedure. Evenzeer denkbaar is een regeling, waarin het beleidsprogramma onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de begroting.

HOOFDSTUK 13 FINANCIELE BEPALINGEN

Artikelen 30, 30a, 31, 32, 33

Artikel 30a
Het advies uit het rekenkamerrapport "Grip krijgen op Veilig Thuis" (april 2018) om te werken met een kadernota is overgenomen in artikel 30a waarbij is gekozen voor de term 'kaderbrief'. Hier is begin 2019 al mee gestart.

Gezien de wens van raden om hun kaderstellende rol beter in te vullen is het wenselijk hier een zienswijze-procedure mogelijk te maken. Dat vraagt om een ruime termijn voor zienswijze, aangezien de GGD de input uit de zienswijze uiterlijk 15 januari moet hebben om dit te kunnen verwerken in de begroting.

Het gaat hier echter niet om een reguliere zienswijze-procedure conform de Wgr, aangezien de kaderbrief niet definitief wordt gemaakt. De bedoeling van deze zienswijze-procedure is om het voor de raden mogelijk te maken hun standpunten kenbaar te maken aan de GGD ten behoeve van het opstellen van de begroting. Bij het opstellen van de begroting worden de ingekomen standpunten van de raden betrokken.

Begrotingsprocedure
Artikel 31 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 (begroting en jaarrekening), artikel 34a, artikel 34b (kadernota en voorlopige jaarrekening) en artikel 35 (ontwerpbegroting en begroting) van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend. De hoofdregel is de procedure van ontwerp toezenden aan de raden door het dagelijks bestuur, zienswijze door de raden, schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur alvorens het besluit (door het algemeen bestuur) wordt genomen tot vaststellen van de begroting.

Artikel 31 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is.

In het negende lid van artikel 31 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.

Op grond van artikel 35 lid 7 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Artikel 213a inzake periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur wordt niet aangestuurd door de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdragen van de gemeenten
Uit de begroting van de GGD Gelderland-Zuid moet voorts duidelijk blijken hoe de verdeling van de kosten over de gemeenten plaatsvindt. Voor wat betreft de uniforme taken zal op basis van het inwonertal van de deelnemende gemeenten een verdeelsleutel gehanteerd worden. Daarbij is het voor het algemeen bestuur mogelijk om voor gemeenten in de subregio Rivierenland en Nijmegen niet dezelfde inwonerbijdrage vast te stellen, omdat de uitgangspositie en het takenpakket afwijkend is.

Daarnaast is in artikel 32 lid 6 voor het algemeen bestuur de mogelijkheid opgenomen om in afwijking van het eerste lid van artikel 32 een andere verrekenings- of financieringswijze te hanteren, naar gelang de wijze van uitvoering en de soort taak. Verrekening / financiering gebeurt veelal naar rato van inwoneraantallen. Hieraan ligt het solidariteitsprincipe ten grondslag. Andere vormen van verrekening / financiering die thans (november 2019) worden gehanteerd zijn:
- op basis van afname (P x Q). Bijvoorbeeld: werkzaamheden in het kader van toezicht kinderopvang;

- op basis van werkelijke lasten. Bijvoorbeeld: huisvesting consultatiebureaus.

Daarnaast is het mogelijk voor de deelnemende gemeenten om de GGD Gelderland-Zuid te verzoeken om specifieke taken te laten uitvoeren (de zogenaamde facultatieve taken) of aanvullende diensten af te nemen, naast de uniforme taken zoals genoemd in artikel 5 van

deze regeling die reeds aan de GGD Gelderland-Zuid zijn opgedragen. De dienstverlening en de prijs wordt op maat afgestemd met de betreffende gemeenten. Financiering kan ook gebeuren op basis van subsidieverlening.

Bij circulaire van 8 juli 1991 (kenmerk FO99/U59111) heeft de Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties er voor gepleit om de gegoedheid van openbare lichamen ten behoeve van hun kredietwaardigheid te accentueren, door vast te leggen dat de gemeenten te allen tijde zullen voorzien in de middelen die het openbaar lichaam nodig heeft om zijn schulden te voldoen. Formeel gesproken is dit overbodig, zoals de minister in zijn circulaire aangeeft. Niettemin is besloten om dit expliciet op te nemen in artikel 32 lid 6 van de regeling, omdat in de praktijk is gebleken dat banken soms terughoudend zijn in het verstrekken van leningen aan gemeenschappelijke regelingen, omdat zij niet bekend zijn met het vereiste dat gemeenten te allen tijde dienen te voorzien in de middelen die nodig zijn om de schulden te voldoen.

Jaarrekening
Artikel 33 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend.

HOOFDSTUK 14 HET ARCHIEF

Artikel 34 Zorgplicht archiefbescheiden

Lid 1
De tekst van dit lid is gebaseerd op het bepaalde in artikel 40 van de Archiefwet 1995. Een door het algemeen bestuur vastgestelde archiefverordening vormt de basis waarop de aan het dagelijks bestuur toebedeelde zorg zoals aangegeven in artikel 41 lid 1 onder a van de Archiefwet 1995 nader wordt vormgegeven. Op 12 december 2013 heeft het algemeen bestuur de Archiefverordening GGD Gelderland-Zuid 2013 vastgesteld. Deze verordening is bij brief van 13 december 2013 aan Gedeputeerde Staten van Gelderland toegezonden.

Lid 2
De bedoelde regels zijn opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013.

Lid 3
De aanwijzing van de archiefbewaarplaats is opgenomen in het Besluit Informatiebeheer GGD Gelderland-Zuid 2013 evenals de aanwijzing van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) als beheerder.

Lid 4
De verslaglegging door de archivaris aan het dagelijks bestuur is de basis voor de verantwoording van het dagelijks bestuur jegens het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 15 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 35 Toetreding

Artikel 35 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, met dien verstande dat artikel 35 voorheen de toetreding én uittreding betrof. Artikel 35 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding wordt geregeld in artikel 35a van deze regeling.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot)

toetreding tot deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 36.

Artikel 35a Uittreding
Artikel 35a wordt aan deze regeling toegevoegd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In dit artikel zijn de bepalingen over uittreding opgenomen om zodoende de deelnemers aan deze regeling op voorhand in kennis te stellen van de wijze waarop de uittreding is geregeld.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) uittreding uit deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 37.

Artikel 36 Wijziging
Artikel 36 wordt gewijzigd met dien verstande dat artikel 36 voorheen wijziging én opheffing betrof. Het nieuwe artikel 36 beperkt zich tot wijziging van deze regeling. De wijziging is ingegeven door de wijziging van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het betreffende artikel is de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming.

Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerp van de gewijzigde regeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de gewijzigde regeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden.

De mogelijkheid van **het naar voren brengen van de zienswijze door de raden bij de colleges van burgemeester en wethouders** op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet worden onderscheiden van de zienswijze-procedure zoals opgenomen in artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van de regeling, gezien het formele vereiste van een schriftelijke en gemotiveerde reactie op de zienswijze.

Artikel 37 Opheffing
Opheffing van de regeling wordt gekoppeld aan de wettelijke mogelijkheden daartoe.

Opheffing wordt (vooralsnog) niet bestreken door artikel 1 lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 38 Geschillencommissie
Op grond van artikel 28 van de Wgr worden geschillen over de toepassing van een regeling door Gedeputeerde Staten beslist, voor zover die geschillen niet onder de competentie van de bestuursrechter of civiele rechter vallen. Het is daarnaast mogelijk en in voorkomende situaties aan te bevelen om een kwestie, voordat deze de formele fase van een geschil bereikt, via bijvoorbeeld arbitrage of mediation op te lossen. Artikel 38 voorziet in een algemene procedurebeschrijving die daarvoor wenselijk wordt geacht.

HOOFDSTUK 16 SLOTBEPALINGEN

Artikel 39 Duur van de regeling
De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 39a Evaluatie
Artikel 39a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 40 Inwerkingtreding

Artikel 40 regelt de inwerkingtreding. Bij de inwerkingtreding wordt artikel 1 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen in acht genomen. Onder het treffen van een regeling wordt mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Een gemeente heeft ingestemd met de wijzigingen, indien daartoe door het college van burgemeester en wethouders is besloten. De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Bekendmaking en inwerkingtreding van een gemeenschappelijke regeling is geregeld in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De nadere invulling daarvan is terug te vinden in artikel 40a (Bekendmaking) van deze regeling.

Artikel 40a Bekendmaking
Artikel 40a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen. Bekendmaking van besluiten was voorheen opgenomen in artikel 36 lid 3 van de GR GGD Gelderland-Zuid. Artikel 40a is in overeenstemming met artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 41 Citeertitel
Dit artikel spreekt voor zich.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5409
Extern Zaak ID	Z/23/149374
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.b
Titel	149374 Beslisnota Wijziging regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190

Bijlagen
149374 Beslisnota Wijziging regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
1. Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
2. Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)
3. Onderbouwing wijzigingen regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen geen zienswijze naar voren te brengen.

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/149374

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijziging regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (Munitax)

Datum: 12 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kader stellende en controlerende taken van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet. Daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Dat gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
	Niet van toepassing

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp besluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
De gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen is een gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeenteconstructie (Beuningen). Het college neemt de besluiten – gehoord hebbende de Commissie van Advies - namens de vijf deelnemende gemeenten. Omdat de tekst van de

gemeenschappelijke regeling verouderd is, moeten meer zaken gewijzigd worden. Daarom is besloten om de huidige regeling te gaan intrekken en een nieuwe regeling vast te stellen.
Voor de volgende onderwerpen wordt o.a. deze gemeenschappelijke regeling gewijzigd:

- het vastleggen van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de Commissie van Advies;
- Verduidelijking van de rol en taken van de secretaris en de vergaderfrequentie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van (financiële) afspraken voor toe- en uittreding uit de samenwerking;
- Het vastleggen van opheffing en liquidatie van de samenwerking

Voor de centrumgemeenteconstructie geldt dat alleen afspraken over de uittreding en evaluatie moeten worden vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De overige nieuw geïntroduceerde instrumenten gelden niet voor centrumgemeentes.

Tegenargumenten en risico's
Geen

Financiële gevolgen
Geen

Communicatie
Niet van toepassing

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) vaststellingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het vaststellingsbesluit vast te stellen. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten van alle gemeenschappelijke regelingen voor te leggen. Pas daarna kan het college het vaststellingsbesluit zelf vaststellen. Vervolgens wordt het vaststellingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Team AJZ

Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;
- de Wet elektronische publicaties in werking is getreden;
- de gemeenschappelijke regeling hierop aangepast moet worden;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het college van de centrumgemeente van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraad van de gemeente Wijchen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen.

ARTIKEL I

De Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen wordt als volgt gewijzigd.

A.
De eerste zin van de regeling wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beuningen, Druten, *Groesbeek*, Heumen en Wijchen,	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten **Berg en Dal**, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen,

B.
Aan artikel 1 wordt een sub e en sub f toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**e. regeling: Regeling gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen;**
-	**f. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.**

C.
Artikel 2, lid 3 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
3. De gemeenten sluiten één of meer dienstverleningsovereenkomst af om het in artikel 2, eerste lid, gestelde doel te realiseren.	3. De gemeenten sluiten één of meer dienstverleningsovereenkomst**en met de centrumgemeente** af om het in artikel 2, eerste lid, gestelde doel te realiseren

D.
Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
1. *Ten aanzien van de zorg en het beheer van de archiefbescheiden van de organen van de regeling alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van de gemeente van vestiging van overeenkomstige toepassing.* *2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de regeling.* *3. Als beheerseenheden worden aangemerkt de door het dagelijks bestuur als zodanig aangewezen organisatieonderdelen.*	**1. Het college van de gemeente Beuningen draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling.** **2. De aangewezen archivaris van de gemeente Beuningen is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.** **3. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4, lid 1 van de Archiefwet 1995.** 4. **Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1 en artikel 13 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de in deze regeling genoemde bestuursorganen is aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Beuningen.**

E.
Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
1. *Toetreding tot de Regeling door andere gemeenten behoeft goedkeuring van de deelnemende gemeenten.* *2. Deze regeling kan worden gewijzigd, dan wel worden opgeheven na een daartoe strekkend besluit van de deelnemende gemeenten.* *3. De deelnemende gemeenten kunnen besluiten tot opheffing van de*	**De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.**

regeling. In dat geval stelt de centrumgemeente een liquidatieplan op met daarin opgenomen de financiële gevolgen van de opheffing. *4. Indien zich gedurende die periode omstandigheden van buitengewone aard voordoen die desondanks tot uittreding c.q. opheffing van de regeling kunnen dwingen, zal hiervan na instemming tussen de gemeenten kunnen worden afgeweken.* *5. Onder deze omstandigheden van buitengewone aard als bedoeld in het vorige lid van dit artikel wordt mede verstaan de situatie, dat het aantal categorieën van producten, waarop de Regeling betrekking heeft, op grond van een wettelijk voorschrift, dat niet door de gemeenten is vastgesteld, wordt verminderd.* *6. Uittreding vindt niet eerder plaats dan per 31 december van enig jaar, met inachtneming van een termijn van aanzegging aan de andere gemeenten van tenminste twee jaar.* *7. De financiële gevolgen van uittreding komen voor rekening van de uittredende gemeente. Onder deze gevolgen wordt in ieder geval verstaan het ontstaan van wachtgeldverplichtingen.* *8. Voor de vaststelling van de financiële gevolgen van uittreding als bedoeld in lid 6, wordt voorafgaande aan die uittreding door de deelnemende gemeenten gezamenlijk advies gevraagd aan een onafhankelijke externe deskundige. Het advies van deze deskundige is voor de gemeenten bindend. De kosten van het inschakelen van de deskundige zijn voor rekening van de uittredende gemeente.*	

F.
Bestaande artikel 9 wordt vernummerd tot een nieuw artikel 14.

G.
Vervolgens wordt een nieuw artikel 9 toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 9 Wijziging

	1. Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot een wijziging van deze regeling. **2. De regeling wordt gewijzigd bij unaniem besluit van de deelnemende colleges.** **3. De wijziging van deze regeling wordt als voorgenomen besluit voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, die binnen 8 weken na ontvangst van het ontwerp van de wijziging hun zienswijze hierover kunnen uitbrengen.** **4. De deelnemers gaan pas over tot een definitieve wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers**.

H.
Na het (nieuwe) artikel 9 wordt een nieuw artikel 10 toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 10 Toetreding** **1. Een college kan een verzoek tot toetreding richten aan het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente doet een voorstel tot toetreding en regelt daarbij de voorwaarden die aan de toetreding zijn verbonden en stelt een toetredingssom vast.** **3. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.** **4. De toetreding vindt niet eerder plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.** 5. **De toetreding tot de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot toetreding.**

I.

Na het (nieuwe) artikel 10, wordt een nieuw artikel 11 ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 11 Uittreding** **1. Een deelnemer kan een verzoek tot uittreding uit de regeling indienen bij het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.** **3. Het college van de centrumgemeente inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het uittredingsplan.** **4. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan wijst het college van de centrumgemeente een onafhankelijke externe deskundige aan die in opdracht van dit college het uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **5. Het in het vorige lid bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.** **6. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten.** **7. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door de centrumgemeente die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer zijn.**

	8. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de centrumgemeente die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. **9. De centrumgemeente brengt de uittreedsom in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van deze uittreedsom.** **10. De centrumgemeente is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden.** **11. De uittreding uit de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot uittreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen het besluit tot uittreding en de feitelijke uittreding moeten ten minste 2 jaren gelegen zijn.**

J.
Na het (nieuwe) artikel 11 wordt een nieuw artikel 12 ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 12 Opheffing** **1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkend besluit van alle colleges van de deelnemende gemeenten. Een verzoek tot uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing.** **2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, zal het college van de centrumgemeente een opheffingsplan opstellen.** **3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de**

	financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het personeel. 4. **Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan.**

K.
Na het (nieuwe) artikel 12 wordt een nieuw artikel 13 ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 13 Evaluatie** **1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het college van de centrumgemeente indienen.** **2. Het college van de centrumgemeente beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.**

L.
Na het (nieuwe) artikel 13 wordt een nieuw artikel 14 ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 9. Slotbepalingen *1. De 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen, in werking getreden per 1-1-2011 op basis van besluitvorming van de colleges van de deelnemende gemeenten, wordt ingetrokken met ingang van de in het 3e lid genoemde datum van ingang, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.* *2. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking.* *3*. De datum van ingang van deze regeling is 1 januari 2012. *4. De centrumgemeente zendt deze regeling aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.* *5. De gemeenten dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor bekendmaking van de regeling.* *6. Deze regeling wordt aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.*	**Artikel 14 Bekendmaking en inwerkingtreding** 1. De datum van ingang van deze regeling is 1 januari 2012. 2. **Het college van de centrumgemeente maakt deze regeling tijdig bekend in het gemeenteblad overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.** **3. Het college van de centrumgemeente voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 van de wet.**

M.
Na het (nieuwe) artikel 14 wordt een nieuw artikel 15 ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 15 Citeertitel** **Deze regeling wordt aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.**

N.
De ondertekening wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Aldus vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beuningen, Druten, *Groesbeek*, Heumen, Wijchen.	Aldus vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten **Berg en Dal**, Beuningen, Druten, Heumen, Wijchen.

O.
De toelichting op artikel 7 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 7. Archief Als er binnen een Gemeenschappelijke regeling geen Archiefverordening en/of Besluit Informatiebeheer zijn, gelden die van gemeente van vestiging. *Voor wat betreft de archiefbepaling in de GR zijn destijds, in nauwe samenwerking met Bestuurlijk Juridische Zaken, zgn. modelbepalingen opgesteld die ook zijn opgenomen ín de Modelbepalingen voor Gemeenschappelijke Regelingen zoals bv Nijmegen die hanteert.* ***Lid 1*** *Ten aanzien van de zorg en het beheer van de archiefbescheiden van de organen van de regeling alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van de gemeente van vestiging van overeenkomstige toepassing.* ***Lid 2*** *De aan de uitvoering van het tweede lid verbonden kosten komen ten laste van de regeling.* ***Lid 3*** *Als beheerseenheden worden aangemerkt de door het dagelijks bestuur als zodanig aangewezen organisatieonderdelen.*	Artikel 7.Archief Als er binnen een Gemeenschappelijke regeling geen Archiefverordening en/of Besluit Informatiebeheer zijn, gelden die van gemeente van vestiging. **Het artikel is aangepast aan de bepalingen van de Archiefwet.**

P.
De toelichting op artikel 8 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 8. *Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing* *Dit artikel regelt de procedure en gevolgen bij toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de Regeling.*	Artikel 8. **Duur van de regeling** **Dit artikel bepaalt dat de regeling voor onbepaalde tijd is aangegaan.**

Q.
De toelichting op artikel 9 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 9. *Slotbepalingen* *Deze regeling wordt begripsvormend en aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.*	Artikel 9. **Wijziging** **Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling te wijzigen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Iedere deelnemer kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. De colleges besluiten hierover unaniem (art. 1 lid 5 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 5 jo. lid 4 Wgr).**

R.
De toelichting op artikel 10 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 10 Toetreding** **Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe partijen, voor zover die partijen daartoe op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd zijn. Toetreding kan geschieden bij gelijkluidend besluit van de colleges én het potentieel deelnemende college (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr). De colleges moeten daarvoor toestemming van hun raden hebben (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr), zoals ook het potentieel toetredende college dat nodig heeft. Toetreding vindt plaats per 1 januari van het kalenderjaar volgens op het besluit tot toetreding.**

S.
De toelichting op artikel 11 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 11 Uittreding** **Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**

	van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten. **Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed.** **Met artikel 11 wordt dit geregeld. In deze artikelen wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.** **Een uittredende deelnemer is verantwoordelijk voor de kosten die met de uittreding gepaard gaan. Daarbij valt te denken aan frictie-, desintegratie- en projectkosten. Om de uittredingssom onafhankelijk te laten vaststellen is gekozen voor het aanwijzen van een onafhankelijke deskundige door het college van de centrumgemeente.**

T.
De toelichting op artikel 12 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 12 Opheffing** **Dit artikel regelt de opheffing. Daartoe zijn gelijkluidende besluiten van minimaal twee derde van de individuele colleges vereist (lid 1), inclusief de benodigde toestemming van de raden. Het bestuur stelt vervolgens een opheffingsplan op (lid 2). Het opheffingsplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het opheffingsplan**

	voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan (lid 4).

U.
De toelichting op artikel 13 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 13 Evaluatie** **Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen.** **Voor de centrumgemeente is gekozen om dat deelnemers een verzoek om evaluatie kunnen doen.**

V.
De toelichting op artikel 14 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 14 Bekendmaking en inwerkingtreding** **Het oude artikel 9 is geheel gewijzigd en aangepast aan het nieuwe artikel 26 Wgr (inwerkingtreding Wet elektronische publicaties).**

W.
De toelichting op artikel 15 wordt toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
-	**Artikel 15 Citeertitel** **Deze regeling wordt begripsvormend en aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.**

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2024.

Gemeente Wijchen, 25 juni 2024
burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen

gemeentesecretaris burgemeester

Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen,

overwegende dat:

- voor een doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van het heffen en invorderen van gemeentelijke rechten en belastingen en de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) intergemeentelijke samenwerking wenselijk is;
- intergemeentelijke samenwerking leidt tot een vermindering van kwetsbaarheid en een verbetering van de continuïteit en de kwaliteit van uitvoering;
- als rechtsvorm de gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeente de voorkeur geniet;
- de gemeente Beuningen als centrumgemeente wordt aangewezen; de autonomie van de afzonderlijke gemeenten ten aanzien van de tarieven en belastingsoorten behouden blijft;

besluiten:

de volgende **'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'**, hierna genoemd 'de regeling' aan te gaan:

Artikel 1. Algemene bepalingen

Deze regeling verstaat onder:

a. de gemeenten: de aan deze regeling deelnemende gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen en Wijchen;
b. de uitvoeringsorganisatie: de centrumgemeente, waar het gemeenschappelijk belastingkantoor van de gemeenten is ondergebracht, waar de in deze regeling beschreven taken worden uitgevoerd;
c. centrumgemeente : de gemeente Beuningen;
d. dienstverleningsovereenkomst: de overeenkomst die de gemeenten afsluiten ter uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling;
e. regeling: Regeling gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen;
f. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2. Doel en reikwijdte van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan ter behartiging van het belang van een goede uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van het heffen en invorderen van gemeentelijke rechten en belastingen en de uitvoering van de Wet WOZ.
2. De uitvoeringsorganisatie wordt belast met de uitvoering van de in het eerste lid genoemde belastingtaken.
3. De gemeenten sluiten één of meer dienstverleningsovereenkomsten met de centrumgemeente af om het in artikel 2, eerste lid, gestelde doel te realiseren.

Artikel 3. Portefeuillehouderoverleg

1. De portefeuillehouders Belastingen van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten komen tenminste eenmaal per jaar in vergadering bijeen voor overleg en afstemming ter zake de Regeling.
2. Het hoofd van de uitvoeringsorganisatie is als adviseur aanwezig bij het overleg, als bedoeld in lid 1, en adviseert de portefeuillehouders over de aan de orde zijnde onderwerpen.

Artikel 4. De uitvoeringsorganisatie

1. De uitvoeringsorganisatie voert met inachtneming van het overige in deze regeling bepaalde de dienstverleningsovereenkomst uit.
2. De verantwoordelijkheid voor de organisatorische vormgeving en de hiërarchische aansturing van de uitvoeringsorganisatie, inclusief alle aangelegenheden van rechtspositionele aard, ligt bij de centrumgemeente.
3. De bevoegdheid tot het nemen van besluiten noodzakelijk voor de uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst mandateren de bevoegde bestuursorganen van de gemeenten aan het hoofd van de uitvoeringsorganisatie met de mogelijkheid van ondermandaat.
4. De bevoegde bestuursorganen van de gemeenten wijzen het hoofd van de uitvoeringsorganisatie aan als gemeenteambtenaar als bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdeel a en b van de Gemeentewet en artikel 1, tweede lid van de wet WOZ.
5. De uitvoeringsorganisatie verricht haar werkzaamheden ter uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst vanuit de centrumgemeente.
6. De uitvoeringsorganisatie legt tijdig rekening en verantwoording af aan het portefeuillehouderoverleg.

Artikel 5. Beleid

1. De uitvoeringsorganisatie verzorgt de beleidsvoorbereiding met betrekking tot de producten, waarop deze regeling betrekking heeft.
2. De uitvoeringsorganisatie draagt zorg voor de onderlinge afstemming ter voorbereiding van de besluitvorming, evenals de administratief juridische verwerking, waaronder publicatie, ter inzagelegging en toezending aan andere instanties.
3. De uitvoeringsorganisatie verzorgt de voorbereiding van voorstellen tot vaststelling en wijziging van verordeningen ter zake tarieven en belastingsoorten ten behoeve van de individuele gemeenten, gehoord de portefeuillehouder van de gemeente waarop de voorstellen betrekking hebben.
4. De uitvoeringsorganisatie legt voorstellen ter zake vaststelling en wijziging van overig beleid ter besluitvorming voor aan het college of colleges op wie de voorstellen betrekking hebben, gehoord de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten.
5. De uitvoeringsorganisatie draagt zorg voor de administratief juridische verwerking, waaronder publicatie, ter inzagelegging en toezending aan andere instanties.

Artikel 6. Financiële bepaling

1. De kostenverdeling verbonden aan de dienstverlening door de centrumgemeente wordt uitgewerkt in één of meerdere dienstverleningsovereenkomsten.
2. De kostensoorten en toerekening van kosten worden uitgewerkt in één of meerdere dienstverleningsovereenkomsten.
3. De centrumgemeente stelt jaarlijks vóór 1 juni voorafgaand aan het kalenderjaar een conceptbegroting op ter zake de uitvoeringsorganisatie, welke ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het portefeuillehouderoverleg.

4. Het portefeuillehouderoverleg stelt jaarlijks vóór 1 juli de conceptbegroting vast ten behoeve van de begrotingsbehandelingen in de gemeenteraden.
5. De centrumgemeente verzendt vóór 1 april van ieder kalenderjaar aan de overige gemeenten een nacalculatie van het afgelopen kalenderjaar op basis van de werkelijke kosten en aantallen.
6. De gemeenten betalen aan de centrumgemeente per kwartaal een voorschot dat gelijk is aan 25% van de in lid 2 opgenomen kosten.

Artikel 7. Archief

1. Het college van de gemeente Beuningen draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling.
2. De aangewezen archivaris van de gemeente Beuningen is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
3. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4, lid 1 van de Archiefwet 1995.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1 en artikel 13 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de in deze regeling genoemde bestuursorganen is aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Beuningen.

Artikel 8 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 9 Wijziging

1. Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot een wijziging van deze regeling.
2. De regeling wordt gewijzigd bij unaniem besluit van de deelnemende colleges.
3. De wijziging van deze regeling wordt als voorgenomen besluit voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, die binnen 8 weken na ontvangst van het ontwerp van de wijzing hun zienswijze hierover kunnen uitbrengen.
4. De deelnemers gaan pas over tot een definitieve wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers.

Artikel 10 Toetreding

1. Een college kan een verzoek tot toetreding richten aan het college van de centrumgemeente.
2. Het college van de centrumgemeente doet een voorstel tot toetreding en regelt daarbij de voorwaarden die aan de toetreding zijn verbonden en stelt een toetredingssom vast.
3. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.
4. De toetreding vindt niet eerder plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.
5. De toetreding tot de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot toetreding.

Artikel 11 Uittreding

1. Een deelnemer kan een verzoek tot uittreding uit de regeling indienen bij het college van de centrumgemeente.
2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.
3. Het college van de centrumgemeente inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het uittredingsplan.
4. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan wijst het college van de centrumgemeente een onafhankelijke externe deskundige aan die in opdracht van dit college het uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. Het in het vorige lid bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.
6. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten.
7. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door de centrumgemeente die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer zijn.
8. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de centrumgemeente die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
9. De centrumgemeente brengt de uittreedsom in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van deze uittreedsom.
10. De centrumgemeente is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden.
11. De uittreding uit de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot uittreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen het besluit tot uittreding en de feitelijke uittreding moeten ten minste 2 jaren gelegen zijn.

Artikel 12 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkend besluit van alle colleges van de deelnemende gemeenten. Een verzoek tot uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing.
2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, zal het college van de centrumgemeente een opheffingsplan opstellen.
3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het personeel.
4. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan.

Artikel 13 Evaluatie

1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het college van de centrumgemeente indienen.
2. Het college van de centrumgemeente beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.

Artikel 14 Bekendmaking en inwerkingtreding

1. De datum van ingang van deze regeling is 1 januari 2012.
2. Het college van de centrumgemeente maakt deze regeling tijdig bekend in het gemeenteblad overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.
3. Het college van de centrumgemeente voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 van de wet.

Artikel 15 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Wijchen.

Toelichting op de Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen

Artikel 1. Algemene bepalingen
Sub d:
De dienstverleningsovereenkomst (DVO) is een belangrijk document in de samenwerking tussen de gemeenten. Deze overeenkomst regelt de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de gemeenschappelijke regeling en bevat daarom bepalingen omtrent kosten, kostenverdeling, rechten, plichten en kwaliteitsdoelstellingen.

Artikel 2. Doel en reikwijdte van de regeling
Lid 1 en 2:
De regeling ziet primair op de uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van het heffen en invorderen van gemeentelijke rechten en belastingen en de uitvoering van de WOZ. Voor de uitvoering wordt geen openbaar lichaam, afzonderlijk gemeenschappelijk orgaan of stichting, maar een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie die ondergebracht wordt bij een centrumgemeente. In het perspectief van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is dit een van de lichtste vormen van samenwerking. De gemeentelijke autonomie ter zake beleidsbepaling blijven volledig intact. Voorts is de samenwerking niet gebonden aan een aantal procedurele vereisten die de Wgr aan zwaardere vormen wel voorschrijft.
Lid 2 en 3:
De Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen is een kaderregeling. De verfijning en uitwerking van onderlinge verplichtingen en rechten en plichten wordt vastgelegd in één of meer dienstverleningsovereenkomsten, die de colleges met elkaar afsluiten.

Artikel 3. Portefeuillehouderoverleg
Vanuit hun bestuurlijke verantwoordelijkheid binnen de gemeenten voor het beleidsveld belastinggebied worden de portefeuillehouders als eersten betrokken bij de voorbereiding van besluiten ter zake het belastinggebied. Het portefeuillehouderoverleg beoogt waar mogelijk afstemming binnen de deelnemend, gemeenten te bevorderen.

Artikel 4. De uitvoeringsorganisatie
De nieuw te vormen uitvoeringsorganisatie is het hart van de samenwerking en functioneert als 'afdeling' voor de deelnemende gemeenten. Om het hoofd van de uitvoeringsorganisatie in staat te stellen zijn uitvoerende taak naar behoren en adequaat vorm te geven, is het noodzakelijk mandaat te verlenen voor tenminste die taken waarvoor het te doen gebruikelijk is mandaat te verlenen. De bevoegdheden van de heffingsambtenaar en de invorderingsambtenaar ingevolge artikel 231, tweede lid onderdeel a en b van de Gemeentewet, betreffen geen bevoegdheden op grond van mandaat, maar zelfstandige bevoegdheden op grond van de wet. De colleges zijn verplicht deze ambtenaren aan te wijzen met een aanwijzingsbesluit. Deze ambtenaren zijn zelfstandige bestuursorganen tegen wiens besluiten bezwaar en beroep openstaat. Tenslotte is geregeld dat de uitvoeringsorganisatie verantwoording aflegt aan het portefeuillehouderoverleg. Deze verantwoording betreft de inhoudelijke aspecten van het beleidsveld Belastingen. De aansturing van het personeel en aanverwante zaken is een zaak van de centrumgemeente, die daartoe van het hoofd van de uitvoeringsorganisatie een afdelingsplan kan verlangen.

Artikel 5. Beleid
De uitvoeringsorganisatie verzorgt de beleidsvoorbereiding met betrekking tot de producten, waarop deze regeling betrekking heeft. In het algemeen betreft dit het redigeren van en het adviseren over de belastingverordeningen. In mindere mate voorkomend, maar evenwel mogelijk, is het vaststellen van 'overig' belastingbeleid. Het beleidsveld belasting wordt immers als relatief beleidsarm gekenschetst.
De uitvoeringsorganisatie draagt waar mogelijk zorg voor onderlinge afstemming ter voorbereiding van de besluitvorming en draagt zorg voor de administratief juridische verwerking, waaronder toezending aan andere instanties, alsmede publicatie en ter inzagelegging, waartoe de andere gemeenten hun medewerking verlenen.

Artikel 6. Financiële bepaling
Lid 1
De kostenverdeling verbonden aan de dienstverlening door de centrumgemeente wordt uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst.
De termijnen als genoemd in de volgende leden van het artikel geven de deelnemende gemeente voldoende gelegenheid de financiële consequenties te verwerken in de gemeentebegrotingen en jaarrekeningen.

Lid 3 en 4
Het budgetrecht behoort aan de gemeenteraden, die jaarlijks de gemeentebegroting vaststellen. Teneinde de relaties tussen de financiële consequenties van het gemeenschappelijk belastingkantoor met inbegrip van de dienstverleningsovereenkomst(en), de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de portefeuillehouders en de gemeentebegroting te reguleren, zijn de procedurebeginselen in dit artikel vastgelegd.

Kosten verdeling
De kostensoorten zijn in beginsel vast en kunnen in de DVO (of DVO's) vrij nauwkeurig worden benoemd. De kosten zelf zijn bijna altijd variabel, zowel de gemeenschappelijke kosten als de aan eigen gemeentelijk beleid gerelateerde kosten (bv individuele belastingtarieven). In de DVO wordt een algemene bepaling opgenomen over de wijze waarop de kostenverdeling wordt vastgesteld.
De goedkeuring met betrekking tot de kostenverdeling zelf volgt uit de goedgekeurde gemeentebegrotingen. Hiermee wordt het budgetrecht van de gemeenteraad volledig gerespecteerd. In de DVO wordt een bepaling opgenomen op grond waarvan de door de raad vastgestelde begrotingsparagraaf bindend is voor de kostenverdeling tussen de gemeenten. Zo wordt voorkomen, dat - naast de verplichte begrotingen- ieder jaar ook een nieuwe DVO moet worden overeengekomen. De aansprakelijkheid bij financiële claims van derden wordt beheerst door de criteria uit het Burgerlijk Wetboek (BW 6:162 en volgende). Het financiële risico ligt bij die gemeente die de schade toerekenbaar veroorzaakt. Een van het Burgerlijk Wetboek afwijkende regeling wordt niet noodzakelijk geacht.

Artikel 7. Archief
Als er binnen een Gemeenschappelijke regeling geen Archiefverordening en/of Besluit Informatiebeheer zijn, gelden die van gemeente van vestiging.
Artikel is aangepast aan de Archiefwet.
Artikel 8. Duur van de regeling
Dit artikel bepaalt dat de regeling voor onbepaalde tijd is aangegaan.

Artikel 9. Wijziging
Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling te wijzigen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Iedere deelnemer kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. De colleges besluiten hierover unaniem (art. 1 lid 5 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 5 jo. lid 4 Wgr).

Artikel 10 Toetreding
Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe partijen, voor zover die partijen daartoe op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd zijn. Toetreding kan geschieden bij gelijkluidend besluit van de colleges én het potentieel deelnemende college (art. 1 lid 5 jo. lid 1 Wgr). De colleges moeten daarvoor toestemming van hun raden hebben (art. 1 lid 5 jo. lid 4 Wgr), zoals ook het potentieel toetredende college dat nodig heeft. Toetreding vindt plaats per 1 januari van het kalenderjaar volgens op het besluit tot toetreding.

Artikel 11 Uittreding
Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten.
Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed.

Met artikel 11 wordt dit geregeld. In deze artikelen wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.
Een uittredende deelnemer is verantwoordelijk voor de kosten die met de uittreding gepaard gaan. Daarbij valt te denken aan frictie-, desintegratie- en projectkosten. Om de uittredingssom onafhankelijk te laten vaststellen is gekozen voor het aanwijzen van een onafhankelijke deskundige door het college van de centrumgemeente.

Artikel 12 Opheffing
Dit artikel regelt de opheffing. Daartoe zijn gelijkluidende besluiten van minimaal twee derde van de individuele colleges vereist (lid 1), inclusief de benodigde toestemming van de raden. Het bestuur stelt vervolgens een opheffingsplan op (lid 2). Het opheffingsplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan (lid 4).

Artikel 13 Evaluatie
Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen.
Voor de centrumgemeente is gekozen om dat deelnemers een verzoek om evaluatie kunnen doen.

Artikel 14 Bekendmaking en inwerkingtreding
Het oude artikel 9 is geheel gewijzigd en aangepast aan het nieuwe artikel 26 Wgr (inwerkingtreding Wet elektronische publicaties)

Artikel 15 Citeertitel
Deze regeling wordt begripsvormend en aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.

Onderbouwing wijzigingen Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen

Oud artikel	**Nieuw artikel**	**Onderbouwing**
Eerste zin van de regeling: De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beuningen, Druten, *Groesbeek*, Heumen en Wijchen,	Eerste zin van de regeling: De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten **Berg en Dal**, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen,	De tekst is aangepast aan de juiste gemeentenaam (na de herindeling van Groesbeek, Millingen a/d Rijn en Beek-Ubbergen tot gemeente Berg en Dal).
Artikel 1	Artikel 1, sub e en f: **e. regeling: Regeling gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen;** **f. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.**	Toevoeging van twee definities die in de tekst van de gemeenschappelijke regeling worden gebruikt.
Artikel 7 *1. Ten aanzien van de zorg en het beheer van de archiefbescheiden van de organen van de regeling alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van de gemeente van vestiging van overeenkomstige toepassing.* *2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de regeling.* *3. Als beheerseenheden worden aangemerkt de door het dagelijks bestuur als zodanig aangewezen organisatieonderdelen.*	Artikel 7 **1. Het college van de gemeente Beuningen draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling.** **2. De aangewezen archivaris van de gemeente Beuningen is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.** **3. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform**	Artikel is aangepast aan de bepalingen van de Archiefwet 1995.

	artikel 4, lid 1 van de Archiefwet 1995. **4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1 en artikel 13 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de in deze regeling genoemde bestuursorganen is aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Beuningen.**	
Artikel 8 *Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing* 1. *Toetreding tot de Regeling door andere gemeenten behoeft goedkeuring van de deelnemende gemeenten.* 2. *Deze regeling kan worden gewijzigd, dan wel worden opgeheven na een daartoe strekkend besluit van de deelnemende gemeenten.* 3. *De deelnemende gemeenten kunnen besluiten tot opheffing van de regeling. In dat geval stelt de centrumgemeente een liquidatieplan op met daarin opgenomen de financiële gevolgen van de opheffing.* 4. *Indien zich gedurende die periode omstandigheden van buitengewone aard voordoen die desondanks tot uittreding c.q. opheffing van de regeling kunnen dwingen, zal hiervan na instemming tussen de gemeenten kunnen worden afgeweken.* 5. *Onder deze omstandigheden van buitengewone aard als bedoeld in het*	Artikel 8 **Duur van de regeling** **De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.**	De Wgr kent onderscheid in regelingen voor bepaalde en onbepaalde tijd. Deze regeling geldt voor onbepaalde tijd.

vorige lid van dit artikel wordt mede verstaan de situatie, dat het aantal categorieën van producten, waarop de Regeling betrekking heeft, op grond van een wettelijk voorschrift, dat niet door de gemeenten is vastgesteld, wordt verminderd. *6. Uittreding vindt niet eerder plaats dan per 31 december van enig jaar, met inachtneming van een termijn van aanzegging aan de andere gemeenten van tenminste twee jaar.* *7. De financiële gevolgen van uittreding komen voor rekening van de uittredende gemeente. Onder deze gevolgen wordt in ieder geval verstaan het ontstaan van wachtgeldverplichtingen.* *8. Voor de vaststelling van de financiële gevolgen van uittreding als bedoeld in lid 6, wordt voorafgaande aan die uittreding door de deelnemende gemeenten gezamenlijk advies gevraagd aan een onafhankelijke externe deskundige. Het advies van deze deskundige is voor de gemeenten bindend. De kosten van het inschakelen van de deskundige zijn voor rekening van de uittredende gemeente.*		
-	Artikel 9 **Wijziging** **1. Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot een wijziging van deze regeling.** **2. De regeling wordt gewijzigd bij unaniem besluit van de deelnemende**	Het oude artikel 8 wordt "opgeknipt" in 4 nieuwe artikelen. Dit artikel gaat over de wijziging van de regeling. Dit artikel schetst de procedure tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

	colleges. **3. De wijziging van deze regeling wordt als voorgenomen besluit voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, die binnen 8 weken na ontvangst van het ontwerp van de wijzing hun zienswijze hierover kunnen uitbrengen.** **4. De deelnemers gaan pas over tot een definitieve wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers.**	
-	**Artikel 10 Toetreding** **1. Een college kan een verzoek tot toetreding richten aan het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente doet een voorstel tot toetreding en regelt daarbij de voorwaarden die aan de toetreding zijn verbonden en stelt een toetredingssom vast.** **3. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.** **4. De toetreding vindt niet eerder plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.** **5. De toetreding tot de regeling**	Het oude artikel 8 wordt "opgeknipt" in 4 nieuwe artikelen. Dit artikel gaat over de toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Dit artikel schetst de procedure tot toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.

	geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot toetreding.	
-	**Artikel 11 Uittreding** **1. Een deelnemer kan een verzoek tot uittreding uit de regeling indienen bij het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.** **3. Het college van de centrumgemeente inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het uittredingsplan.** **4. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan wijst het college van de centrumgemeente een onafhankelijke externe deskundige aan die in opdracht van dit college het uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **5. Het in het vorige lid bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die**	Het oude artikel 8 wordt "opgeknipt" in 4 nieuwe artikelen. Dit artikel gaat over de uittreding van deelnemers uit de regeling. Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten. Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed. Met het voorgestelde artikel wordt dit geregeld. In dit artikel wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.

	gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer. **6. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten.** **7. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door de centrumgemeente die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer zijn.** **8. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de centrumgemeente die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.** **9. De centrumgemeente brengt de uittreedsom in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van deze uittreedsom.** **10. De centrumgemeente is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden.**	

	11. De uittreding uit de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot uittreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen het besluit tot uittreding en de feitelijke uittreding moeten ten minste 2 jaren gelegen zijn.	
	Artikel 12 Opheffing **1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkend besluit van alle colleges van de deelnemende gemeenten. Een verzoek tot uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing.** **2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, zal het college van de centrumgemeente een opheffingsplan opstellen.** **3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het personeel.**	Het oude artikel 8 wordt "opgeknipt" in 4 nieuwe artikelen. Dit artikel gaat over de opheffing van de regeling. Zie verder de toelichting bij artikel 11.

	4. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan.	
	Artikel 13 Evaluatie **1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het college van de centrumgemeente indienen.** **2. Het college van de centrumgemeente beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.**	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen. Er wordt voorgesteld om alleen op verzoek te evalueren.
Artikel 9. Slotbepalingen *1. De ' Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen, in werking getreden per 1-1-2011 op basis van besluitvorming van de colleges van de deelnemende gemeenten, wordt ingetrokken met ingang van de in het 3e lid genoemde datum van ingang, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.* *2. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking.* *3*. De datum van ingang van deze regeling is 1 januari 2012. *4. De centrumgemeente zendt deze regeling aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.* *5. De gemeenten dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor bekendmaking van de regeling.*	**Artikel 14 Bekendmaking en inwerkingtreding** 1. De datum van ingang van deze regeling is 1 januari 2012. 2. **Het college van de centrumgemeente maakt deze regeling tijdig bekend in het gemeenteblad overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.** **3. Het college van de centrumgemeente voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 van de wet.**	Dit artikel is aangepast als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet elektronische publicaties. De toezending aan Gedeputeerde Staten is komen te vervallen. Nieuw is dat de gegevens van de gemeenschappelijke regeling in een landelijk register moet worden toegevoegd.

6. Deze regeling wordt aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'.		
	Artikel 15 Citeertitel **Deze regeling wordt aangehaald als 'Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen'**	Dit is hetzelfde gebleven (stond eerst in artikel 9)
Aldus vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beuningen, Druten, *Groesbeek*, Heumen, Wijchen.	Aldus vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten **Berg en Dal**, Beuningen, Druten, Heumen, Wijchen.	De tekst is aangepast aan de juiste gemeentenaam (na de herindeling van Groesbeek, Millingen a/d Rijn en Beek-Ubbergen tot gemeente Berg en Dal).

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5406
Extern Zaak ID	Z/23/149379
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.c
Titel	149379 Beslisnota Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling WDW
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190

Bijlagen
149379 Beslisnota Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling WDW
1. Wijzigingsbesluit WDW
2. GR WDW geconsolideerde tekst
3. Onderbouwing wijzigingen
4. Brief bestuur WDW

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen, geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen, geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/149379

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling WDW

Datum: 12 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen, geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kader stellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen geldt dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden die vervolgens verwerkt moeten worden in de regelingen zelf. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover meerdere malen geïnformeerd.

De WDW is een zogenoemde bedrijfsvoeringorganisatie (BVO) en is van kracht per 1 januari 2018. Een BVO is een rechtspersoonlijkheid met een enkelvoudig bestuur, gericht op taakuitvoering zonder beleidsinhoudelijke keuzebevoegdheden (want die liggen bij gemeenten). Hierdoor is de impact van de wetswijzigingen en de keuzeruimte klein.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit

Gewenst resultaat
Het vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluit draagt eraan bij dat onze gemeenteraad samen met de raad van Druten kan sturen op de kaderstelling van taken die zijn belegd. De Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen aanpassen, zodat deze voldoet aan de nieuwe geldende wet- en regelgeving en de huidige situatie.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:

- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- aanpassen termijnen jaarrekening en begroting.

Kanttekeningen
1.1 Wijzigen van de gemeenschappelijke regeling WDW is een bevoegdheid van het college met betrokkenheid van de raad.
De hieronder onder "vervolgstappen" beschreven besluitvorming zal in beide colleges en raden van de deelnemende gemeenten doorlopen moeten worden. Als een of meerdere gemeenten toch een zienswijze(n) indienen, zal in het definitieve voorstel waarin om toestemming wordt gevraagd ook de ingediende zienswijze(n) worden verwerkt of uitgelegd op welke wijze er is omgegaan met de zienswijze(n).

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken. Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal bij de colleges van Druten en Wijchen liggen, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan het college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Bijlagen:
1. Concept wijzigingsbesluit;
2. Gewijzigde regeling WDW;
3. Tabel met overzicht wijzigingen Regeling WDW inclusief onderbouwing;
4. Brief van het bestuur van de WDW.

Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;
- de Wet elektronische publicaties in werking is getreden;
- de gemeenschappelijke regeling hierop aangepast moet worden;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraad van de gemeente Wijchen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen wordt als volgt gewijzigd.

A.

Onder het kopje 'gelet op' wordt de tekst onder sub a als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
de toestemming van de gemeenteraden van Druten en Wijchen op grond van artikel 1, *tweede* lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;	de **verkregen zienswijzen en** toestemming van de gemeenteraden van Druten en Wijchen op grond van artikel 1, **derde en vierd**e lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

B.

Artikel 1, sub c en sub e wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
c. college(s): de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten;	c. de colleges van burgemeester en wethouders van de **deelnemende** gemeenten;
e. de gemeenteraden van de gemeenten;	e. de gemeenteraden van de **deelnemende** gemeenten;

C.

Artikel 8, lid 2 sub f, sub h en sub i worden als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
f. de aanwijzing van een of meer accountants, bedoeld in artikel 35, *zesde* lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.	f. de aanwijzing van een of meer accountants, bedoeld in artikel 35, **zevende** lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.
h. het vaststellen van *rechtspositionele* regelingen;	h. het vaststellen van **arbeidsvoorwaarden** regelingen;
i. *benoeming, schorsing en ontslag van* het personeel van de werkorganisatie;	i. **aangaan, ontbinden en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met** het personeel van de werkorganisatie;

D.

Artikel 12 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
1. Het personeel van de gemeenten treedt in dienst bij de werkorganisatie, met uitzondering van de griffiers, griffiemedewerkers en de gemeentesecretarissen. 2. Het bestuur regelt de *rechtspositie* van het personeel. Op het personeel van de werkorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing. *3. Bij de overgang van personeel van de gemeenten naar de werkorganisatie zal het bestuur zorgdragen voor de verdere toepassing en uitvoering van de afspraken tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigingen van de gemeenten.* 4. *Het bestuur benoemt, schorst en ontslaat het personeel. Het bestuur kan de bevoegdheid tot het aanstellen, schorsing en ontslag van personeel mandateren aan de directie.*	1. Het personeel van de gemeenten treedt in dienst bij de werkorganisatie, met uitzondering van de griffiers, griffiemedewerkers en de gemeentesecretarissen. 2. Het bestuur regelt de **arbeidsvoorwaarden** van het personeel. Op het personeel van de werkorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing. 3. **Het bestuur regelt het aangaan, ontbinden en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met het personeel en bijbehorende ordemaatregelen. Het bestuur kan van deze bevoegdheden volmacht verlenen aan de directie.**

E.

Na artikel 13 worden twee nieuwe artikelen 13a en 13b ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 13a Zienswijzen **1. Naast de wettelijke verplichte zienswijze op besluiten, wordt de**

	raden van de deelnemende gemeenten ook een zienswijze gevraagd op de jaarrekening overeenkomstig artikel 18 van deze regeling en op het liquidatieplan overeenkomstig artikel 24 van deze regeling. **2. Het bestuur kan daarnaast, indien zij dat noodzakelijk acht, ook zienswijze over andere besluiten aan de raden vragen.** **3. Voorafgaand aan het nemen van de in het eerste en tweede lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de raden van de deelnemende gemeenten gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen.** **4. Als op grond van het tweede lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, stelt het bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.**
	Artikel 13b Participatie **Ingezeten en belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de raden en colleges van de deelnemende gemeenten betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.**

F.

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Het bestuur zendt voor *15* april van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden.	Het bestuur zendt voor **30** april van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden.

G.

Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
1. Het bestuur zendt de ontwerpbegroting vóór 15 april toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. *2. De ontwerpbegroting wordt door de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) beschikbaar gesteld.* *3. De raden kunnen binnen acht weken bij het bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.* *4. Het bestuur stelt de begroting vast vóór 15 juli van het jaar voorafgaande aan dat waarvan de begroting dient.* *5. Terstond na vaststelling van de begroting zendt het bestuur de begroting aan de raden, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.* *6. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.* *7. Het bepaalde in het eerste, tweede, derde en vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten.*	**1. Het bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.** **2. Het bestuur zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij door het bestuur wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.** **3. De ontwerpbegroting wordt door de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) beschikbaar gesteld.** **4. De raden kunnen bij het bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.** **5. Het bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.** **6. Terstond na vaststelling van de begroting zendt het bestuur de begroting aan de raden, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.** **7. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.** **8. Het bepaalde in het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten.**

H.

Artikel 18, lid 2 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
2. Het bestuur zendt voor *15* april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan de raden.	2. Het bestuur zendt voor **30** april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan de raden.

I.

Artikel 21, lid 3 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
3. De colleges besluiten niet tot wijziging dan nadat zij ingevolge artikel 1, *tweede* lid van de wet toestemming hebben gekregen van hun raden.	3. De colleges besluiten niet tot wijziging dan nadat zij ingevolge artikel 1, **vierde** lid van de wet toestemming hebben gekregen van hun raden.

J.

Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
1. Iedere deelnemer kan besluiten tot uittreding uit deze regeling. *Op zijn vroegst kan een deelnemer vanaf 1 januari 2023 uittreden.* Bij het nemen van het besluit wordt artikel 1 van de wet in acht genomen. *2. Een uittredingsbesluit wordt van kracht per 31 december van het jaar volgende op het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. Dit geldt niet wanneer de colleges hierover andere afspraken maken.* 3. Alvorens een college tot een besluit tot uittreding komt, wordt over het voornemen daartoe eerst overleg met de andere colleges gevoerd. 4. In het voornemen als bedoeld in het derde lid worden de motieven gegeven op grond waarvan de deelnemer wenst uit te treden. *5. Het besluit als bedoeld in het eerste lid wordt terstond ter kennis gebracht aan het bestuur.* *6. De uittredende deelnemer betaalt de kosten die de uittreding met zich brengt. De uittredingssom wordt door een bindend advies vastgesteld door een commissie van een drietal onafhankelijke deskundigen die*	1. Iedere deelnemer kan besluiten tot uittreding uit deze regeling. Bij het nemen van het besluit wordt artikel 1 van de wet in acht genomen. **2. Een college zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van 2 jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen.** 3. Alvorens een college tot een besluit tot uittreding komt, wordt over het voornemen daartoe eerst overleg met de andere colleges gevoerd. 4. In het voornemen als bedoeld in het derde lid worden de motieven gegeven op grond waarvan de deelnemer wenst uit te treden. **5. Het bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, welke nadien worden vastgelegd in een door het bestuur vast te stellen uittredingsplan.**

wordt aangewezen door het bestuur. Het bestuur regelt de overige gevolgen van de uittreding. *7. Van elk definitief besluit tot uittreding wordt terstond kennisgegeven aan de overige colleges en hun raden en gedeputeerde staten.*	**6. Uiterlijk zes maanden na het besluit tot uittreding stelt het bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.** **7. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen.**

K.

Na artikel 23 wordt een nieuw artikel 23a ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 23a Procedure en inhoud van het uittredingsplan **1. Het in artikel 23 derde lid, bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.** **2. Voor het opstellen van het uittredingsplan wijst het bestuur een onafhankelijke adviseur aan die in opdracht van het bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het uittredingsplan komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **3. De onafhankelijke adviseur neemt bij het bepalen van de uittreedsom het bepaalde in dit artikel en in artikel 23 in acht en baseert zich daarbij op de jaarrekening van het begrotingsjaar direct voorafgaand aan het moment van uittreding. Tevens past de onafhankelijke adviseur bij de berekening van de uittreedsom een risico-opslag van 5% op de uittreedsom toe om eventueel onvoorziene toekomstige kosten gerelateerd aan de uittreding te ondervangen. Deze opslag vrijwaart de uittredende deelnemer van alle toekomstige onvoorzienbare kosten.**

	4. Het bestuur is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden. Het bestuur onderzoekt in dat kader met de uittredende deelnemer de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.

L.

Artikel 24 wordt gewijzigd door hieraan een nieuw lid 3 toe te voegen, onder vernummering van het oude lid 3 naar 4:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	3 Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 4 van deze regeling.

M.

Artikel 25, lid 7 wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
7. De archivaris wordt door het bestuur *benoemd, geschorst en ontslagen*.	7. De archivaris wordt door het bestuur **aangewezen**.

N.

Na artikel 27 wordt een nieuw artikel 27a ingevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 27a Evaluatie **1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het bestuur indienen.** **2. Het bestuur beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.**

O.

Artikel 29 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 29 *Inzenden regeling en* bekendmaking 1. Het college *van burgemeester en wethouders* van de gemeente Wijchen *zendt deze regeling aan gedeputeerde staten*. *2.* Het college zoals genoemd in het eerste lid *draagt tevens zorg voor bekendmaking van de regeling overeenkomstig artikel 26 van de wet.* 3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.	Artikel 29 Bekendmaking 1. Het college van de gemeente Wijchen **maakt deze regeling tijdig overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet bekend in het gemeenteblad**. 2. Het college zoals genoemd in het eerste lid **voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 Wgr.** 3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.

P.

De toelichting op artikel 5 (derde alinea) wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
De enige uitzondering op het uitgangspunt dat geen bevoegdheden worden overgedragen, betreft de overdracht van de benoemingsbevoegdheid van enkele geattribueerde ambtenaren. Deze bevoegdheid draagt het college over aan het bestuur van de werkorganisatie. Het betreft hier de *benoeming* van de heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren zoals bedoeld in artikel 231 en 232 van de Gemeentewet en de leerplichtambtenaren. Omdat het hier om geattribueerde functies gaat met eigen taken en bevoegdheden, past dit binnen het uitgangspunt.	De enige uitzondering op het uitgangspunt dat geen bevoegdheden worden overgedragen, betreft de overdracht van de benoemingsbevoegdheid van enkele geattribueerde ambtenaren. Deze bevoegdheid draagt het college over aan het bestuur van de werkorganisatie. Het betreft hier de **aanwijzing** van de heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren zoals bedoeld in artikel 231 en 232 van de Gemeentewet en de leerplichtambtenaren. Omdat het hier om geattribueerde functies gaat met eigen taken en bevoegdheden, past dit binnen het uitgangspunt.

Q.

De toelichting op artikel 8 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Er is bepaald dat het bestuur van de werkorganisatie deze ambtenaren *benoemt*.	Er is bepaald dat het bestuur van de werkorganisatie deze ambtenaren **aanwijst**.

Benoeming geschiedt door het college van de gemeente.	**Aanwijzing** geschiedt door het college van de gemeente.

R.

De toelichting op artikel 12 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Zij blijven een *aanstelling bij* de gemeenten houden. Voor de ambtenaren van de burgerlijke stand geldt dat zij in dienst komen van de werkorganisatie, maar dat zij tevens een 0-uren *aanstelling bij* de gemeente krijgen. *Per* 1 januari 2020 *treedt* de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra) *in werking*.	Zij blijven een **arbeidsovereenkomst met** de gemeenten houden. Voor de ambtenaren van de burgerlijke stand geldt dat zij in dienst komen van de werkorganisatie, maar dat zij tevens een 0-uren **overeenkomst met** de gemeente krijgen. **Sinds** 1 januari 2020 **geldt** de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra).

Na de laatste alinea wordt een nieuwe alinea toegevoegd:

"Gelet op de Wnra is de redactie van lid 3 aangepast aan het private arbeidsrecht dat nu van toepassing is op de medewerkers."

S.

Na de toelichting op artikel 13 wordt een nieuwe passage tekst ingevoegd, inhoudende de toelichting op de nieuwe artikelen 13 a en 13b:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 13a Zienswijzen **Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 10, lid 5 Wgr de verplichting geïntroduceerd om in de gemeenschappelijke regeling te regelen over welke besluiten de raden vooraf om zienswijzen kan worden gevraagd en de wijze waarop de zienswijze kan worden gegeven. Hiermee wordt bereikt dat gemeenteraden hun opvatting vooraf kenbaar kunnen maken voordat het besluit is genomen.** **Gekozen is om de zienswijzen van toepassing te laten zijn op de jaarrekening en liquidatieplan. Dit is al huidige praktijk. Tevens mag het bestuur ook bij andere besluiten (als zij dat noodzakelijk/wenselijk vindt) zienswijzen vragen.**
	Artikel 13b Participatie

	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 10, lid 7 Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling moet worden vastgelegd hoe ingezetenen en belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de regeling. Omdat de Werkorganisatie een uitvoerende organisatie is en zelf geen beleid maakt, wordt ervoor gekozen om in de regeling te verwijzen naar de reguliere procedures voor participatie bij de gemeenten zelf. Immers het beleid stellen de beide gemeenten zelf vast. Het is dan ook logisch om daar de participatie te laten plaatsvinden.

T.

De toelichting op de artikelen 14 t/m 19 wijzigt als volgt:

Na de tweede alinea wordt een nieuwe alinea toegevoegd, die luidt:

"Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 zijn de artikelen 34, 34 b en 35 Wgr op onderdelen aangepast. De termijnen zijn gewijzigd en er is een nieuwe verplichting geïntroduceerd. "

U.

De toelichting op artikel 17 wijzigt als volgt:

Na de tweede zin wordt een nieuwe passage toegevoegd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Nieuw is de verplichting in artikel 35, lid 4 Wgr. Wanneer raden zienswijzen op de ontwerpbegroting kenbaar hebben gemaakt, moet het bestuur van de werkorganisatie voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis stellen van zijn oordeel over de zienswijze en van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Vervolgens wijzigt in de tekst het volgende:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 35 lid *5* Wgr bepaalt dat de gemeenschappelijke regeling kan bepalen dat van de artikelleden die van toepassing zijn bij een begrotingswijziging, kan worden afgeweken. Het staat de aan de regeling deelnemende colleges zodoende vrij te	Artikel 35 lid **6** Wgr bepaalt dat de gemeenschappelijke regeling kan bepalen dat van de artikelleden die van toepassing zijn bij een begrotingswijziging, kan worden afgeweken. Het staat de aan de regeling deelnemende colleges zodoende vrij te bepalen bij welke categorieën

bepalen bij welke categorieën begrotingswijzigingen van de van toepassing zijnde leden wordt afgeweken. In lid *7* is hier gebruik van gemaakt door te bepalen dat het eerste zinsdeel van lid *7* niet van toepassing is op wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten. Zodoende hoeft voor dergelijke wijzigingen niet het 'standaard' begrotingstraject te worden doorlopen. De eis dat de begrotingswijziging binnen twee weken na vaststelling aan gedeputeerde staten moet worden gezonden (lid *7* jo. lid *5*) geldt wel onverkort.	begrotingswijzigingen van de van toepassing zijnde leden wordt afgeweken. In lid **8** is hier gebruik van gemaakt door te bepalen dat het eerste zinsdeel van lid **8** niet van toepassing is op wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten. Zodoende hoeft voor dergelijke wijzigingen niet het 'standaard' begrotingstraject te worden doorlopen. De eis dat de begrotingswijziging binnen twee weken na vaststelling aan gedeputeerde staten moet worden gezonden (lid **8** jo. lid **7**) geldt wel onverkort.

V.

De toelichting op artikel 21 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling te wijzigen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. De colleges besluiten hierover unaniem (art. 1 lid *3* jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid *3* jo. lid *2* Wgr). De wijziging regelt zelf wanneer deze in werking treedt. Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid *2* van de Wgr. De bekendmaking is op grond van art. 29 lid 2 van de regeling belegd bij de gemeente Wijchen.	Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling te wijzigen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. De colleges besluiten hierover unaniem (art. 1 lid **5** jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid **5** jo. lid **4** Wgr). De wijziging regelt zelf wanneer deze in werking treedt. Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid **1** van de Wgr. De bekendmaking is op grond van art. 29 lid 2 van de regeling belegd bij de gemeente Wijchen.

W.

De toelichting op artikel 23 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 23 Uittreding *Dit artikel regelt de procedure rondom uittreding van een of meerdere gemeenten. Daarbij moet, net als bij wijziging van of toetreding tot de regeling, het bepaalde over de toestemming van raden (art. 1 Wgr) in acht worden genomen.*	Artikel 23 **en 23a** Uittreding **en Procedure en inhoud van het uittredingsplan** **Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten**

Voor de in lid 1 opgenomen termijn van vijf jaar is gekozen met het oog op de incidentele kosten tot oprichting van de werkorganisatie en vanuit het oogpunt van continuïteit en bestendigheid van de werkorganisatie in de opstartfase. Uit lid 2 volgt dat indien een van de gemeenten besluit uit te treden de periode tussen het besluit tot uittreding en de daadwerkelijke uittreding - oftewel, de inwerkingtreding van het besluit - minimaal een ruim jaar ligt en maximaal een kleine twee jaar. Aanvullend hierop is bepaald dat dit niet geldt wanneer de colleges hier andere afspraken over maken. Een uittredende deelnemer is verantwoordelijk voor de kosten die met de uittreding gepaard gaan. Daarbij valt te denken aan frictie-, desintegratie- en projectkosten. Om de uittredingssom onafhankelijk te laten vaststellen is gekozen voor *een onafhankelijke commissie van een drietal deskundigen, die een bindend advies uitbrengt over de hoogte van de uittreedsom.*	**worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten.** **Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed.** **Met de artikelen 23 en 23a wordt dit geregeld. In deze artikelen wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.** Een uittredende deelnemer is verantwoordelijk voor de kosten die met de uittreding gepaard gaan. Daarbij valt te denken aan frictie-, desintegratie- en projectkosten. Om de uittredingssom onafhankelijk te laten vaststellen is gekozen voor **het aanwijzen van een onafhankelijke deskundige door het bestuur.**

X.

De toelichting op artikel 25 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
De te *benoemen* archivaris van de gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op dit beheer.	De **aan** te **wijzen** archivaris van de gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op dit beheer.

Y.

Na de toelichting op artikel 27 wordt een nieuwe passage tekst ingevoegd, inhoudende de toelichting op het nieuwe artikel 27a:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 27a Evaluatie **Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling**

	bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen. **Met twee deelnemers vindt er al veel overleg plaats en kan er snel ingespeeld worden op zaken. Vastleggen dat er structureel een evaluatie moet plaatvinden, wordt daarom niet voorgesteld. Volstaan kan worden met om alleen op verzoek te evalueren.**

Z.

De toelichting op artikel 29 wijzigt als volgt:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 29 *Inzenden regeling en b*ekendmaking De gemeente Wijchen is belast met *verzending van de regeling aan gedeputeerde staten en* bekendmaking *ervan.* Deze bepaling is gebaseerd op art. 26 Wgr.	Artikel 29 **B**ekendmaking De gemeente Wijchen is belast met **de** bekendmaking **van de regeling alsmede met het toevoegen van de gegevens in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 Wgr.** Deze bepaling is gebaseerd op art. 26 Wgr.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2024.

Druten, 27 juni 2024

burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen

gemeentesecretaris burgemeester

Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Druten en Wijchen, ieder voor zover voor de eigen gemeente bevoegd;

overwegende:

a. dat een ambtelijke fusie tussen beide gemeenten leidt tot een krachtige positie in de regio en de nieuwe werkorganisatie een aantrekkelijke samenwerkingspartner is voor de regio, provincie en ketenpartners;
b. dat de kwaliteit van dienstverlening en de bedrijfsvoering nog verder kan worden verbeterd;
c. dat de kwetsbaarheid wordt verminderd doordat personeel flexibeler kan worden ingezet en er meer mogelijkheden in onderlinge vervangbaarheid ontstaan;
d. dat een vermindering van kosten kan worden bereikt.

gelet op:

a. de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraden van Druten en Wijchen op grond van artikel 1, derde en vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
b. de Wet gemeenschappelijke regelingen;
c. de Gemeentewet;
d. de Algemene wet bestuursrecht; en
e. de Archiefwet 1995.

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

"Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen"

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a. directie:	twee directeuren van de werkorganisatie;
b. bestuur:	het bestuur van de werkorganisatie zoals bedoeld in artikel 14a van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
c. college(s):	de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
d. gemeenten:	de gemeenten Druten en Wijchen;
e. raden:	de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
f. wet:	de Wet gemeenschappelijke regelingen;
g. werkorganisatie:	de bedrijfsvoeringsorganisatie zoals bedoeld in artikel 2 van de regeling;
h. regeling:	onderhavige gemeenschappelijke regeling;
i. voorzitter:	de voorzitter van het bestuur, zoals bedoeld in artikel 9 van de regeling;
j. gedeputeerde staten:	gedeputeerde staten van de provincie Gelderland.

CONCEPT

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie

1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie als bedoeld in artikel 8, derde lid van de wet, genaamd "Werkorganisatie Druten Wijchen", hierna in de regeling 'de werkorganisatie' genoemd.
2. De werkorganisatie fungeert als gefuseerde ambtelijke organisatie van de gemeenten.
3. De werkorganisatie is gevestigd in Wijchen.

Hoofdstuk 2 Belang, taken en bevoegdheden

Artikel 3 Belang

Het belang van de regeling is het bewerkstelligen van een krachtige en professionele uitvoering van de werkorganisatie van de door de gemeenten opgedragen taken. Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de klanten van de gemeenten: inwoners, bedrijven en instellingen. De werkorganisatie is 'dienstbaar' aan beide autonome gemeentebesturen en maakt een zelfstandige beleidskoers voor de gemeenten mogelijk.

Artikel 4 Taken

1. De werkorganisatie is belast met alle taken die de gemeente uitvoert, op basis van wet- en regelgeving en contractuele verplichtingen, met uitzondering van de taken die – al dan niet met toepassing van de wet – aan derden zijn opgedragen. De uitvoering ziet in ieder geval op:
    a. beleidsvoorbereiding;
    b. uitvoering van beleid en wettelijke regelingen;
    c. toezicht op aan derden uitbesteed werk;
    d. handhaving van wet- en regelgeving;
    e. het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen, voor zover de werkorganisatie hiertoe bevoegd dan wel hiervoor is gemachtigd;
    f. het verrichten van feitelijke handelingen;
    g. het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel, informatie, juridische zaken, organisatie, financiën, administratie, communicatie en huisvesting;
    h. toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969.
2. Uitvoering van de in dit artikel genoemde diensten voor derden, is slechts toegestaan na een expliciet besluit van de colleges. De colleges kunnen hiertoe niet besluiten, indien de werkorganisatie daarmee minder dan 80% van zijn werkzaamheden voor de gemeenten verricht, zoals bedoeld in artikel 2.24b, eerste lid onder b van de Aanbestedingswet.

Artikel 5 Bevoegdheden

1. De daartoe bevoegde bestuursorganen van de gemeenten zullen in afzonderlijke mandaat, volmacht en machtigingsbesluiten bepalen welke bevoegdheden opgedragen worden aan de directeuren en medewerkers van de werkorganisatie.
2. Ondermandaat is toegestaan, tenzij dat uitdrukkelijk is voorbehouden.
3. Er wordt een register bijgehouden van de overeenkomstig het eerste en tweede lid (onder)gemandateerde bevoegdheden.
4. Het college draagt de bevoegdheid om heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren en leerplichtambtenaren aan te wijzen over aan het bestuur van de werkorganisatie.
5. De werkorganisatie is gelet op artikel 31 van de wet niet bevoegd tot de aankoop van onroerend goed.

CONCEPT

Hoofdstuk 3 Het bestuur

Artikel 6 Samenstelling bestuur en vergaderingen

1. Het bestuur bestaat uit twee leden per gemeente. De colleges wijzen elk uit hun midden twee leden van het bestuur aan. Het ene lid is de burgemeester van de gemeente en het andere lid een wethouder met een bedrijfsvoeringsportefeuille.
2. De colleges wijzen uit hun midden een plaatsvervanger aan dat het lid bij afwezigheid in het bestuur kan vervangen.
3. Het bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en werkzaamheden vast.
4. Het bestuur vergadert jaarlijks ten minste tweemaal en voorts zo vaak als het daartoe heeft besloten of als een van de bestuursleden daarom verzoekt.
5. Er kan digitaal vergaderd worden.

Artikel 7 Stemming en besluitvorming

1. Bij de stemming van het bestuur heeft ieder bestuurslid één stem.
2. Het bestuur beslist bij unanimiteit.
3. Er geldt een quorum van 100% bij stemming.

Artikel 8 Bevoegdheden bestuur

1. Alle bevoegdheden bij of krachtens enige wet van toepassing op de werkorganisatie komen toe aan het bestuur.
2. Naast de uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van het elders in deze regeling bepaalde is het bestuur in elk geval belast met en bevoegd tot:
    a. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
    b. het vaststellen van de jaarrekening;
    c. het vaststellen van de jaarlijkse kadernota;
    d. het vaststellen van bestuursrapportages;
    e. het vaststellen van de benodigde verordeningen en nota’s ten behoeve van de werkorganisatie;
    f. de aanwijzing van een of meer accountants, bedoeld in artikel 35, zevende lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.
    g. het beheer van de inkomsten en uitgaven van de werkorganisatie;
    h. het vaststellen van arbeidsvoorwaarden regelingen;
    i. aangaan, ontbinden en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met het personeel van de werkorganisatie;
    j. het doen van voorstellen tot toetreding alsmede het regelen van de gevolg van uittreding;
    k. het voeren van rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratieve beroepsprocedures, het instellen van bezwaar en beroep alsmede het vragen om een voorlopige voorziening;
    l. het besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen ten behoeve van de bedrijfsvoering van de werkorganisatie;
    m. het behartigen van de belangen van de werkorganisatie bij andere overheden, instellingen, bedrijven of personen.
3. Het bestuur wijst een of meerdere geattribueerde ambtenaren aan. Deze ambtenaren oefenen de bevoegdheden en verplichtingen uit die bij of krachtens de wet aan hen zijn toegekend.
4. Het bestuur besluit slechts tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en niet voordat de

CONCEPT

raden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het bestuur te brengen.
5. Het bestuur neemt alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit van de werkorganisatie.

Artikel 9 Voorzitter

1. Het bestuur wijst uit zijn midden een burgemeester als voorzitter aan en regelt de vervanging van de voorzitter. Het voorzitterschap rouleert tweejaarlijks per 1 januari, tenzij het bestuur anders besluit. Het bestuur bepaalt de wijze van rouleren.
2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt de werkorganisatie in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 4 Directie, secretaris en personeel

Artikel 10 Directie

1. De directie stuurt de werkorganisatie ambtelijk aan op basis van gelijkwaardigheid en nevengeschiktheid.
2. Als leden van de directie worden door het bestuur benoemd de gemeentesecretarissen van de gemeenten. Het bestuur schorst en ontslaat de leden van de directie onder meer bij gebrek aan vertrouwen. Na het ontslag wordt zo spoedig mogelijk voorzien in de opvulling van de vacature, overeenkomstig het bepaalde in het derde en vierde lid.
3. Wanneer een directielid ophoudt gemeentesecretaris te zijn van een deelnemende gemeente, dan houdt hij tevens op lid te zijn van de directie. Wanneer een gemeentesecretaris ophoudt directielid te zijn van de werkorganisatie, dan houdt hij tevens op gemeentesecretaris te zijn van de deelnemende gemeente.
4. Het betreffende college voorziet zo spoedig mogelijk in de opvulling van de vacature. Indien dit niet het geval is, kan het bestuur in afwijking van het tweede lid tijdelijk een lid van de directie benoemen die geen gemeentesecretaris is van de gemeenten.
5. Het bestuur kan in spoedeisende gevallen tot schorsing van een directielid overgaan. Zij doen daarvan terstond mededeling aan de colleges. De schorsing vervalt, wanneer het bestuur haar niet in zijn eerstvolgende vergadering bekrachtigd.
6. De directie is voor het bestuur ambtelijk opdrachtnemer en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken van de werkorganisatie. Ter uitvoering hiervan draagt de directie zorg voor de kwaliteit van personeel en organisatie, beheer en bedrijfsvoering.
7. De directie is als adviseur bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig en staat het bestuur bij in de uitvoering van zijn taken.
8. De taak- en rolverdeling binnen de directie wordt door de directie bepaald.
9. Een van de directieleden is bestuurder in de zin van de Wet op de ondernemingsraden.
10. Het bestuur regelt de bezoldiging en de overige rechtspositie van de directie.

Artikel 11 Secretaris van het bestuur

1. De directie wijst uit zijn midden een secretaris van het bestuur aan en regelt de vervanging. De aanwijzing rouleert tweejaarlijks per 1 januari, tegelijk met de roulatie van de voorzitter, tenzij het bestuur anders besluit.
2. De secretaris is geen lid van het bestuur.
3. De secretaris ondertekent met de voorzitter alle stukken die van het bestuur uitgaan.

CONCEPT

Artikel 12 Personeel

1. Het personeel van de gemeenten treedt in dienst bij de werkorganisatie, met uitzondering van de griffiers, griffiemedewerkers en de gemeentesecretarissen.
2. Het bestuur regelt de arbeidsvoorwaarden van het personeel. Op het personeel van de werkorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.
   .
3. Het bestuur regelt het aangaan, ontbinden en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met het personeel en bijbehorende ordemaatregelen. Het bestuur kan van deze bevoegdheden volmacht verlenen aan de directie.

Hoofdstuk 5 Verantwoording

Artikel 13 Informatie- en verantwoordingsplichten

1. Een lid van het bestuur legt aan het college dat hem heeft aangewezen verantwoording af over het door hem in het bestuur gevoerde en te voeren beleid, met in achtneming van artikel 16, vijfde lid, van de wet. Het lid kan zowel mondeling als schriftelijk verantwoording afleggen.
2. Een lid van het bestuur verstrekt het college dat hem heeft aangewezen alle door een of meer leden van dat college gevraagde inlichtingen, met inachtneming van artikel 16, vijfde lid, van de wet. De inlichtingen worden mondeling of schriftelijk verstrekt.
3. Het bestuur verstrekt de raden of de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen. De inlichtingen worden schriftelijk of mondeling verstrekt.
4. Het bestuur geeft daarnaast aan de raden ongevraagd alle inlichtingen die de raden voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. De inlichtingen worden schriftelijk verstrekt.
5. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van raden, onverminderd het bepaalde in artikel 169 van de Gemeentewet.
6. Een lid van het bestuur kan door het college dat hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid niet langer het vertrouwen van dat college bezit.

Artikel 13a Zienswijzen

1. Naast de wettelijke verplichte zienswijze op besluiten, wordt de raden van de deelnemende gemeenten ook een zienswijze gevraagd op de jaarrekening overeenkomstig artikel 18 van deze regeling en op het liquidatieplan overeenkomstig artikel 24 van deze regeling.
2. Het bestuur kan daarnaast, indien zij dat noodzakelijk acht, ook zienswijze over andere besluiten aan de raden vragen.
3. Voorafgaand aan het nemen van de in het eerste en tweede lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de raden van de deelnemende gemeenten gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen.
4. Als op grond van het tweede lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, stelt het bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 13b Participatie

CONCEPT

Ingezeten en belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de raden en colleges van de deelnemende gemeenten betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Hoofdstuk 6 Financiën

Artikel 14 Gemeentewet

1. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing voor zover daarvan bij of krachtens de wet niet is afgeweken.
2. Het bestuur stelt in dat kader de vereiste verordeningen vast.

Artikel 15 Financiële verantwoordelijkheid

1. De gemeenten dragen er zorg voor dat de werkorganisatie te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te voldoen. De door het bestuur vastgestelde begroting is daarbij leidend.
2. Indien een gemeente weigert deze uitgaven op de gemeentelijke begroting te zetten, doet het bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 van de Gemeentewet.
3. Op basis van de begroting wordt de gemeenten voor 1 februari van het begrotingsjaar door het bestuur een factuur gezonden, voor de bijdrage voor het betreffende jaar. Deze bijdrage wordt in 13 termijnen geïncasseerd, waarbij in de maand mei 2 termijnen tegelijk worden geïncasseerd.
4. De wijze van uitvoering en de daaraan verbonden en begrote kosten per gemeente worden in de dienstverleningsovereenkomst vastgelegd.
5. De uiteindelijke bijdrage per gemeente vindt plaats op basis van nacalculatie.

Artikel 16 Kadernota

Het bestuur zendt voor 30 april van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden.

Artikel 17 Begroting

1. Het bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Het bestuur zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij door het bestuur wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) beschikbaar gesteld.
4. De raden kunnen bij het bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
5. Het bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Terstond na vaststelling van de begroting zendt het bestuur de begroting aan de raden, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.
8. Het bepaalde in het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die

wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten.

Artikel 18 Jaarrekening

1. Het bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het bestuur zendt voor 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan de raden.
3. De raden kunnen bij het bestuur van de werkorganisatie hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen.
4. Het bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.

Artikel 19 Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden overeenkomstig de door het bestuur daartoe uitgevaardigde richtlijnen gevormd. Deze richtlijnen zijn opgenomen in de door het bestuur vast te stellen Nota reserves en voorzieningen.

Hoofdstuk 7 Duur, wijziging, toe- en uittreding en opheffing

Artikel 20 Duur

Deze regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 21 Wijziging

1. De colleges en het bestuur kunnen voorstellen doen voor wijziging van deze regeling.
2. De regeling wordt gewijzigd bij unaniem besluit van de colleges.
3. De colleges besluiten niet tot wijziging dan nadat zij ingevolge artikel 1, vierde lid van de wet toestemming hebben gekregen van hun raden.

Artikel 22 Toetreding

1. Tot deze regeling kunnen uitsluitend colleges van andere gemeenten toetreden.
2. Toetreding tot deze regeling vindt plaats bij daartoe strekkende besluiten van de colleges, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin de organisatie zich bevindt, alsmede het college van de potentieel deelnemende gemeente. Voor toetreding is wijziging van de regeling nodig conform artikel 21 van deze regeling.
3. Het bestuur doet een voorstel tot toetreding en regelt daarbij de voorwaarden die aan de toetreding zijn verbonden.
4. Het bestuur stelt een toetredingssom vast voor de toetreding.
5. De toetreding treedt in werking op een in overleg tussen het bestuur en de toetredende deelnemer te bepalen tijdstip, dat niet ligt vóór het tijdstip waarop de in het eerste lid genoemde besluiten zijn genomen en bekendgemaakt.

Artikel 23 Uittreding

1. Iedere deelnemer kan besluiten tot uittreding uit deze regeling. Bij het nemen van het besluit wordt artikel 1 van de wet in acht genomen.
2. Een college zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van 2 jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen.

CONCEPT

3. Alvorens een college tot een besluit tot uittreding komt, wordt over het voornemen daartoe eerst overleg met de andere colleges gevoerd.
4. In het voornemen als bedoeld in het derde lid worden de motieven gegeven op grond waarvan de deelnemer wenst uit te treden.
5. Het bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, welke nadien worden vastgelegd in een door het bestuur vast te stellen uittredingsplan.
6. Uiterlijk zes maanden na het besluit tot uittreding stelt het bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.
7. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen.

Artikel 23a Procedure en inhoud van het uittredingsplan

1. Het in artikel 23 derde lid, bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.
2. Voor het opstellen van het uittredingsplan wijst het bestuur een onafhankelijke adviseur aan die in opdracht van het bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het uittredingsplan komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
3. De onafhankelijke adviseur neemt bij het bepalen van de uittreedsom het bepaalde in dit artikel en in artikel 23 in acht en baseert zich daarbij op de jaarrekening van het begrotingsjaar direct voorafgaand aan het moment van uittreding. Tevens past de onafhankelijke adviseur bij de berekening van de uittreedsom een risico-opslag van 5% op de uittreedsom toe om eventueel onvoorziene toekomstige kosten gerelateerd aan de uittreding te ondervangen. Deze opslag vrijwaart de uittredende deelnemer van alle toekomstige onvoorzienbare kosten.
4. Het bestuur is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden. Het bestuur onderzoekt in dat kader met de uittredende deelnemer de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.

Artikel 24 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges, met inachtneming van artikel 1 van de wet.
2. Het bestuur stelt, gehoord de raden van de gemeenten, binnen zes maanden na besluitvorming een liquidatieplan vast en is belast met de uitvoering van de liquidatie.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 4 van deze regeling.
4. De werkorganisatie en daaronder vallende organen blijven, zo nodig, na het tijdstip van de opheffing in functie totdat de liquidatie is afgerond.

CONCEPT

Hoofdstuk 8 Overige bepalingen

Artikel 25 Archiefbeheer

1. Het bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het bestuur een archiefverordening vast, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de werkorganisatie.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De bestuurssecretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.
6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden, is, onder de bevelen van het bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het bestuur aangewezen.

Artikel 26 Klachtenregeling

1. Het bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een klachtenregeling vast.
2. De gemeentelijke ombudsman, zoals aangewezen voor de gemeenten Wijchen en Druten, is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in hoofdstuk 9, titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 27 Geschillenregeling

1. In geval van geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet, geldt eerst de in dit artikel beschreven procedure, alvorens het geschil wordt voorgelegd aan gedeputeerde staten.
2. Indien een geschil ontstaat treden het bestuur en het college van de betreffende gemeente(n) terstond met elkaar in overleg om het geschil verder te verkennen en op te lossen.
3. Als onderling het geschil niet opgelost kan worden, wijst iedere partij een deskundige aan. Deze deskundigen brengen, als zijnde een geschillencommissie, gezamenlijk een advies uit aan het bestuur over de mogelijkheden om partijen tot overeenstemming te brengen. Voorafgaand aan het uitbrengen van het advies hoort de commissie de bij het geschil betrokken bestuursorganen.
4. Na ontvangst van het advies treden de in het tweede lid bedoelde partijen nogmaals in overleg om te trachten tot een oplossing van het geschil te komen. Indien het overleg niet tot een oplossing leidt, is elk der partijen vrij om het geschil overeenkomstig het gestelde in artikel 28 van de wet, voor te leggen aan gedeputeerde staten.
5. De kosten voor de geschillencommissie worden door de werkorganisatie en de betreffende deelnemer(s) ieder in gelijke delen gedragen.

Artikel 27a Evaluatie

1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het bestuur indienen.
2. Het bestuur beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.

CONCEPT

Artikel 28 Onvoorziene gevallen

In alle gevallen waarin deze regeling of de Wet gemeenschappelijke regelingen niet voorziet, beslist het bestuur.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 29 Bekendmaking

1. Het college van de gemeente Wijchen maakt deze regeling tijdig overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet bekend in het gemeenteblad.
2. Het college zoals genoemd in het eerste lid voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 Wgr.
3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.

Artikel 30 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2018.

Artikel 31 Citeerwijze

De regeling wordt aangehaald als 'Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen'.

CONCEPT

Wijchen, 22 juni 2024,

burgemeester en wethouders van Wijchen

gemeentesecretaris burgemeester

Druten, 22 juni 2022,

burgemeester en wethouders van Druten

gemeentesecretaris burgemeester

Toelichting op de Gemeenschappelijke Regeling

De juridische basis van de werkorganisatie is vastgelegd in de 'Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen'. De regeling regelt dat wat in juridische zin geregeld moet worden rondom de samenwerking. Tegelijk laat zij ruimte, waar dat mogelijk en wenselijk is, zodat de organisatie flexibel blijft en afspraken in afzonderlijke verordeningen kunnen worden vastgelegd.

In de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen zijn, op een enkele uitzondering na en om misverstanden te voorkomen, alleen bepalingen opgenomen, waarvan de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt dat dat deze onderwerpen moeten worden geregeld in de regeling of waarvan niets is bepaald in de Wgr. Dit impliceert niet dat voor de gemeenschappelijke regeling geen andere regels gelden; de Wgr stelt nog meer regels voor de regeling en de werking van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze zijn niet opgenomen in de regeling. Enerzijds wordt daarmee beoogd de regeling niet te omvangrijk te maken. Anderzijds behoeft bij eventuele wetswijzigingen in de Wgr de gemeenschappelijke regeling op die punten niet te worden gewijzigd.

Artikelsgewijze toelichting
Hieronder is een toelichting op de artikelen uit de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen opgenomen. Daarin wordt meerdere malen verwezen naar bepalingen uit de Wgr.

Artikel 1 Begripsbepalingen
In dit artikel is een aantal begrippen met bijbehorende definities opgenomen die in de gehele gemeenschappelijke regeling regelmatig voorkomen. De begrippen moeten steeds met deze definities in het achterhoofd gelezen worden. De voorzitter wordt apart gedefinieerd omdat, anders dan bij een openbaar lichaam (art. 12 Wgr), de bedrijfsvoeringsorganisatie geen voorzitter kent als apart orgaan. Wel kan een voorzitter aan worden gewezen voor de vergaderingen van het bestuur. Om niet steeds 'voorzitter van het bestuur' te hoeven uitschrijven is deze begripsbepaling opgenomen.

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie
Dit artikel betreft de daadwerkelijke instelling van de rechtspersoon, de bedrijfsvoeringsorganisatie (art. 8 lid 3 Wgr). De bedrijfsvoeringsorganisatie is genaamd "Werkorganisatie Druten Wijchen" en wordt ook in deze toelichting ´werkorganisatie´ genoemd.
Het artikel benoemt ook de vestigingsplaats. Er is gekozen voor Wijchen. Met het benoemen van de juridische vestigingsplaats is duidelijk welke rechter bevoegd is van geschillen kennis te nemen. De vestigingsplaats heeft geen enkele relatie met de huisvesting van de werkorganisatie; dit is een vrije keuze van de deelnemende gemeenten.

Artikel 3 Belang
Een gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van een of meer belangen van de betrokken gemeenten (art. 1 lid 1 Wgr). De belangen waarvoor de gemeenschappelijke regeling wordt getroffen, moeten in de gemeenschappelijke regeling zelf zijn opgenomen (art. 10 lid 1 Wgr). Met het in art. 3 beschreven belang wordt aangesloten bij de visie van de gemeenten op de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Artikel 4 Taken
De werkorganisatie fungeert als gezamenlijke ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten. Bij een bedrijfsvoeringsorganisatie mag het slechts gaan om ondersteunende en uitvoerende taken (art. 8 lid 3 Wgr). In dit artikel wordt het takenpakket van de werkorganisatie benoemd, dat dan ook ondersteunende en uitvoerende taken betreft.

CONCEPT

Beleidsvoorbereiding kan ook worden gevat onder het begrip "ondersteunende en uitvoerende taken". Besluitvorming en vaststelling van het beleid vindt immers niet plaats binnen het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie, maar is en blijft belegd bij de bestuursorganen (burgemeester, college van burgemeester en wethouders en gemeenteraad) van de twee zelfstandig blijvende gemeenten.

Opgenomen is dat de werkorganisatie in beginsel - tenzij de colleges anders besluiten - uitsluitend taken uitvoert voor de colleges en niet voor derden. Dit sluit overigens niet uit dat de raad en zijn leden recht hebben op ambtelijke bijstand (op grond van art. 33 van de Gemeentewet).

Met het oog op de aanbestedingsregels is in lid 2 van art. 4 bepaald dat de colleges niet kunnen besluiten tot de uitvoering van taken voor derden indien dat ertoe leidt dat de werkorganisatie niet meer valt aan te merken als een inbestedende dienst voor de gemeenten.

Artikel 5 Bevoegdheden

Art. 10 lid 2 Wgr vereist dat de gemeenschappelijke regeling bepaalt welke bevoegdheden bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemende colleges worden overgedragen aan de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Er worden in deze gemeenschappelijke regeling in beginsel geen bevoegdheden middels delegatie overgedragen. De daartoe bevoegde bestuursorganen van de gemeenten zullen in afzonderlijke mandaat, volmacht en machtigingsbesluiten bepalen welke bevoegdheden opgedragen worden aan de directeuren van de werkorganisatie.

Om overzicht te houden over de (onder)gemandateerde bevoegdheden, is in lid 3 opgenomen dat hiervoor een register wordt bijgehouden.

De enige uitzondering op het uitgangspunt dat geen bevoegdheden worden overgedragen, betreft de overdracht van de benoemingsbevoegdheid van enkele geattribueerde ambtenaren. Deze bevoegdheid draagt het college over aan het bestuur van de werkorganisatie. Het betreft hier de aanwijzing van de heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren zoals bedoeld in artikel 231 en 232 van de Gemeentewet en de leerplichtambtenaren. Omdat het hier om geattribueerde functies gaat met eigen taken en bevoegdheden, past dit binnen het uitgangspunt.

Artikel 6 Samenstelling bestuur

Dit artikel gaat over de samenstelling van het bestuur en de plaatsvervanging van bestuurders. Dit moet in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden (art. 10 lid 3 Wgr). Daarbij is rekening gehouden met de wettelijke bepaling dat de leden van het bestuur door en uit de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders moeten worden aangewezen (art. 14a Wgr). Er is voor gekozen om ieder college twee leden aan te laten wijzen (lid 1), waarbij een lid de burgemeester betreft en het andere lid een wethouder met een bedrijfsvoeringsportefeuille. Het geniet de voorkeur dat deze bedrijfsvoeringsportefeuille Financiën en/of P&O betreft.

Mocht het voorkomen dat een lid van het bestuur verhinderd is, dan kan dat lid vervangen worden door de door het betreffende college aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 22 lid 2 Wgr schrijft voor dat het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie ten minste tweemaal per jaar moet vergaderen.
Anders dan bij het openbaar lichaam gelden op grond van de Wgr geen andere eisen voor de vergaderingen van het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Ook op grond van andere wetten gelden geen vereisten voor vergaderingen van het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Dat maakt dat de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling afspraken kunnen maken omtrent de werkwijze in dat bestuur.
Gekozen wordt voor een reglement van orde, omdat het duidelijkheid en kaders biedt voor de vergaderingen van het bestuur en zijn andere werkzaamheden.
In lid 4 is aanvullend op het bepaalde van artikel 22, lid 2 Wgr bepaald dat het bestuur tevens vergadert indien een of meer leden van het bestuur - hieronder tevens te verstaan de voorzitter - daarom verzoekt.
Tot slot is in het vijfde lid bepaald dat er ook digitaal vergaderd kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan vergaderen middels digitale kanalen, zoals video-conference, face-time, skype, etc.
Daarnaast ligt het wel voor de hand dat aan het eind van de digitale vergadering een besluitenlijst wordt vastgesteld die openbaar gemaakt wordt. Dit is immers een openbaarmakingsplicht die ook op het college van burgemeester en wethouders rust (art. 60 lid 3 Gemeentewet). Uitgangspunt van de Wet gemeenschappelijke regelingen is dat het samenwerken in een gemeenschappelijke regeling dit soort uitgangspunten niet mag ondermijnen. (zie Kamerstukken II 1980/81, 16538, 3, p.22)
Vanzelfsprekend moeten ook andere in de gemeenschappelijke regeling opgenomen waarborgen (zoals de in artikel 7 genoemde stemverhoudingen en quorum van 100%) gewaarborgd blijven. Die zijn immers vereist om tot besluitvorming te komen.
Het digitaal vergaderen moet in de gemeenschappelijke regeling zelf worden vastgelegd, omdat het hier immers gaat om belangrijke bevoegdheden over de werkwijze en daarmee van de controlemogelijkheden op dat bestuur. Een toelichting is daarvoor niet voldoende. Het bestuur heeft in elk geval geen eigen regelgevende bevoegdheid om dit in een reglement van orde te regelen.

Artikel 7 Stemming en besluitvorming
Elk lid van het bestuur heeft één stem zodat er sprake is van een gelijke stemverdeling over de twee gemeenten (elke gemeente heeft twee stemmen). Door de gehanteerde stemverhouding, die uitgaat van een gelijke stemverdeling tussen de gemeenten, wordt de samenwerkingsgedachte achter de regeling benadrukt en wordt aangesloten bij het principe van 'gelijkwaardigheid' binnen de werkorganisatie.

Alle besluitvorming geschiedt op basis van unanimiteit. Van unanimiteit spreekt men als alle stemmen voor of alle stemmen tegen zijn. Een besluit is dan unaniem aangenomen of afgewezen.
Er is gekozen voor een quorum van 100% bij stemming. Hiermee wordt bereikt dat alle leden van het bestuur aanwezig moeten zijn om te kunnen stemmen.

Artikel 8 Bevoegdheden bestuur
In lid 1 van dit artikel is bepaald dat alle bevoegdheden bij of krachtens enige wet van toepassing op de werkorganisatie toekomen aan het bestuur.

In lid 2 zijn de bevoegdheden die het bestuur in ieder geval heeft op een rij gezet. Voor het merendeel betreffen dat bevoegdheden die ook elders in de regeling zijn opgenomen.

Alle bevoegdheden moeten gelezen worden in directe relatie tot het samenwerkingsverband. Zo wordt met 'de begroting' (sub a) de begroting van de werkorganisatie bedoeld en zien de rechtspositionele regelingen (sub h) enkel op rechtspositionele regelingen betreffende het personeel van de werkorganisatie. Ook de verordeningen (sub e) hebben enkel betrekking op de verordeningen die specifiek voor de organisatie van de werkorganisatie bedoeld zijn, zoals de financiële verordeningen. Zodoende omvat lid 2 sub e niet verordeningen die rechtstreeks verband houden met de beleidsvelden. Dergelijke verordeningen worden door de individuele gemeenten vastgesteld.

De in lid 3 genoemde ambtenaren betreffen de leerplichtambtenaar, de heffings- en invorderingsambtenaar en de belastingdeurwaarder.

Er is bepaald dat het bestuur van de werkorganisatie deze ambtenaren aanwijst.
De gemeenschappelijke regeling krijgt zijn eigen bijzondere ambtenaren en dit artikel bevestigt dat de bevoegdheden van deze ambtenaren bij of krachtens de wet rechtsreeks aan hen toekomen. Het betreft hier de volgende wetten: Leerplichtwet 1969, de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Wet waardering onroerende zaken, de Gemeentewet en de Wet milieubeheer.

Voor de ambtenaren van de burgerlijke stand geldt dat zij op grond van het Burgerlijk Wetboek (art. 1:16 lid 3 BW) in dienst moeten zijn van een gemeente. Deze ambtenaren zullen, naast de aanstelling bij de werkorganisatie, ook een 0-uren aanstelling bij de gemeente krijgen. Aanwijzing geschiedt door het college van de gemeente.
Voor de gemeentesecretarissen geldt juist dat zij een aanstelling bij de gemeente blijven houden en een 0-uren aanstelling bij de werkorganisatie krijgen.

Met het bepaalde in lid 4 heeft het bestuur de mogelijkheid om te besluiten tot de oprichting van en de deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen, indien dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Op grond van art. 31a Wgr is hiervoor vereist dat de regeling in deze mogelijkheid voorziet als het bestuur hiertoe wil besluiten.

Het bepaalde in lid 5 is op grond van de Wgr verplicht voor het dagelijks bestuur van een openbaar lichaam (zie art. 33b lid 2 Wgr). Door dit in deze regeling op te nemen is het ook van toepassing voor het bestuur van de werkorganisatie.

Artikel 9 Voorzitter
Het bestuur wijst uit zijn midden een burgemeester als voorzitter aan, die de leiding heeft over de vergaderingen van het bestuur. Dit voorzitterschap rouleert tweejaarlijks per 1 januari tussen de beide burgemeesters van de gemeenten. Zodoende is de zittingsduur van de voorzitter van het bestuur twee jaar.

Met het opnemen van de passage `tenzij het bestuur anders besluit`, geeft de regeling het bestuur de mogelijkheid om in een bepaalde situatie anders te besluiten. Bijvoorbeeld indien een bepaalde continuïteit middels het voorzitterschap van het bestuur wenselijk is.

Met het voorzitterschap rouleert ook de secretaris van bestuur in beginsel tweejaarlijks. Afgesproken is dat wanneer de voorzitter afkomstig is uit Wijchen, de secretaris van bestuur afkomstig is uit Druten en vice versa. (zie ook artikel 11)

Het bestuur bepaalt hoe de voorzitter bij afwezigheid vervangen wordt.

Op grond van lid 2 ondertekent de voorzitter de stukken die van het bestuur uitgaan. In artikel 11 lid 3 is aangegeven dat de stukken medeondertekend worden door de secretaris van bestuur.

Met lid 3 wordt aangesloten bij de bevoegdheid tot vertegenwoordiging die een voorzitter van een openbaar lichaam ook heeft (art. 33d lid 2 Wgr).

Artikel 10 Directie
Er is gekozen voor een directie bestaande uit twee leden, tevens ieder zijnde gemeentesecretaris van de participerende gemeenten in de samenwerking. Doordat de secretarissen qualitate qua deelnemen aan de collegevergadering en daarnaast als lid van de directie verantwoordelijkheid dragen voor de ambtelijke organisatie, is de nabijheid met enerzijds de individuele gemeenten en anderzijds de ambtelijke organisatie sterk belegd. De gemeentesecretarissen blijven voor hun eigen college de verbindende schakel tussen beleidsbepaling en ambtelijke uitvoering. Zodoende blijven de

CONCEPT

gemeentesecretarissen ook voor het eigen college aanspreekbaar op de prestaties van de gefuseerde ambtelijke organisatie.

De gemeentesecretarissen blijven in dienst bij de gemeenten en krijgen een 0-uren aanstelling bij de werkorganisatie.

Binnen de directie is sprake van gelijkwaardigheid en nevengeschiktheid. De gemeentesecretarissen maken in gezamenlijk overleg een onderlinge taakverdeling op basis van portefeuilles. Deze taakverdeling wordt vastgelegd in een directiestatuut. Hierbij wordt uitgegaan van het gebruik van ieders kernkwaliteiten en competenties bij de onderlinge taakverdeling. Het voorzitterschap van de directie rouleert in beginsel tweejaarlijks.

Een van de directieleden treedt op als WOR-bestuurder in de zin van art. 1 onder e Wet op de ondernemingsraden (Wor). Hier vindt ook roulatie plaats. Het lid van de directie dat geen secretaris van het bestuur is, is Wor-bestuurder.

Voorts is in dit artikel vastgelegd dat wanneer een directielid ophoudt gemeentesecretaris te zijn van een deelnemende gemeente, hij dan tevens ophoudt lid te zijn van de directie. Andersom geldt dat ook. Wanneer een gemeentesecretaris ophoudt directielid te zijn van de werkorganisatie, dan houdt hij tevens op gemeentesecretaris te zijn van de deelnemende gemeente. De insteek hiervan is dat de functies van directielid en gemeentesecretaris (q.q.) samenvallen. Daarmee hebben benoeming/schorsing/ontslag van een directielid direct gevolgen het gemeentesecretaris zijn van een college, en omgekeerd.

Artikel 11 Secretaris van het bestuur
De directie wijst uit zijn midden een secretaris aan en regelt de vervanging. De aanwijzing rouleert tweejaarlijks per 1 januari. Zodoende is de zittingsduur van de secretaris van het bestuur in beginsel twee jaar. Met het opnemen van de passage `tenzij het bestuur anders besluit`, geeft de regeling het bestuur de mogelijkheid om in een bepaalde situatie anders te besluiten. Bijvoorbeeld indien een bepaalde continuïteit middels het secretarisschap van het bestuur wenselijk is.

De aanwijzing van secretaris rouleert met het voorzitterschap van bestuur tweejaarlijks. Afgesproken is dat wanneer de voorzitter afkomstig is uit Wijchen, de secretaris van het bestuur afkomstig is uit Druten en vice versa. (zie ook artikel 9)

De secretaris van het bestuur ondertekent mede de stukken die van het bestuur uitgaan. In artikel 9 is aangegeven dat de voorzitter de stukken van het bestuur ondertekent. Het is aan het bestuur om verdere invulling te geven aan de functie van secretaris.

Artikel 12 Personeel
Het personeel van de gemeenten treedt met behoud van zijn ambtelijke status in dienst van werkorganisatie. Uitgezonderd hiervan zijn de gemeentesecretarissen, de griffiers en de griffiemedewerkers. Zij blijven een arbeidsovereenkomst met de gemeenten houden. Voor de ambtenaren van de burgerlijke stand geldt dat zij in dienst komen van de werkorganisatie, maar dat zij tevens een 0-uren overeenkomst met de gemeente krijgen. Dit is nodig omdat het Burgerlijk Wetboek verplicht dat deze ambtenaren in dienst zijn van de gemeente.

Sinds 1 januari 2020 geldt de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra). De huidige arbeidsvoorwaardenregeling CAR/UWO wordt vervangen door de Cao gemeenten. De Cao gemeenten is afgesloten door de VNG, als werkgeversvereniging van gemeenten. Gemeenschappelijke regelingen mogen na inwerkingtreding van de Wnra niet meer vertegenwoordigd worden door de VNG. De Cao gemeenten is daarom na 1 januari 2020

niet (direct) van toepassing op de medewerkers van gemeenschappelijke regelingen. Daarom moet de tekst van de GR op dit punt worden aangepast.

Om een gelijke Cao voor personeel van gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen mogelijk te maken, richtte de VNG een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen Op. Deze heet Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO).
De nieuwe Werkgeversvereniging GR-en heeft als doel om in de Cao van niet-gemeenten dezelfde arbeidsvoorwaarden vast te stellen als in de Cao Gemeenten. Hierdoor wordt de gemeenschappelijke regeling gebonden aan de af te sluiten Cao waarin dezelfde arbeidsvoorwaarden worden vastgesteld als in de Cao Gemeenten. De Cao voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen luidt: Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties. Deze Cao zal op 1 januari 2020 gelden voor het personeel van de werkorganisatie.

Gelet op de Wnra is de redactie van lid 3 aangepast aan het private arbeidsrecht dat nu van toepassing is op de medewerkers.

Artikel 13 Informatie- en verantwoordingsplichten
Dit artikel werkt de informatie- en verantwoordingsplichten van art. 16 t/m 19 Wgr uit. Dat betekent dat het bestuur als orgaan alleen inlichtingen hoeft te verschaffen en dat ieder individueel lid verantwoording moet afleggen aan het college dat hem heeft aangewezen en aan de eigen raad. In dat kader moet het lid ook alle inlichtingen verschaffen die hem gevraagd worden.

Aanvullend op de informatie- en verantwoordingsplichten van art. 16 t/m 19 Wgr, is met lid 4 een actieve inlichtingenplicht opgenomen. Deze sluit aan op art. 169 lid 2 van de Gemeentewet. Daardoor ontvangen de raden niet alleen inlichtingen op het moment dat zij erom verzoeken, maar ook op het moment dat het bestuur dat in het kader van lid 4 nodig acht.

Met het bepaalde in lid 5 wordt tot uitdrukking gebracht dat de leden van het bestuur niet zonder last of ruggespraak hun taak uitoefenen. Zij zijn immers verantwoording verschuldigd aan hun eigen college van burgemeester en wethouders.

De gemeenschappelijke regeling in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie maakt het niet mogelijk om in deze gemeenschappelijke regeling een soortgelijke ontslagregeling voor de gemeenteraden op te nemen. Immers, het gaat hier om een gemeenschappelijke regeling op het niveau van de colleges van burgemeester en wethouders. Dat neemt overigens niet weg dat ook de gemeenteraden een in de Gemeentewet neergelegde algemene bevoegdheid heeft wethouders te ontslaan of een burgemeester voor te dragen voor ontslag. De gemeenteraden hebben (voor hun eigen bestuurders) dus materieel gezien dezelfde mogelijkheid als opgenomen in art. 13 lid 6.

Artikel 13a Zienswijzen
Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 10, lid 5 Wgr de verplichting geïntroduceerd om in de gemeenschappelijke regeling te regelen over welke besluiten de raden vooraf om zienswijzen kan worden gevraagd en de wijze waarop de zienswijze kan worden gegeven. Hiermee wordt bereikt dat gemeenteraden hun opvatting vooraf kenbaar kunnen maken voordat het besluit is genomen.
Gekozen is om de zienswijzen van toepassing te laten zijn op de jaarrekening en liquidatieplan. Dit is al huidige praktijk. Tevens mag het bestuur ook bij andere besluiten (als zij dat noodzakelijk/wenselijk vindt) zienswijzen vragen.

Artikel 13b Participatie

Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 10, lid 7 Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling moet worden vastgelegd hoe ingezetenen en belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de regeling.
Omdat de Werkorganisatie een uitvoerende organisatie is en zelf geen beleid maakt, wordt ervoor gekozen om in de regeling te verwijzen naar de reguliere procedures voor participatie bij de gemeenten zelf. Immers het beleid stellen de beide gemeenten zelf vast. Het is dan ook logisch om daar de participatie te laten plaatsvinden.

Artikel 14 t/m 19 Algemeen

De artikelen 14 tot en met 19 van de regeling hebben betrekking op de financiën van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Voor een goed begrip van deze bepalingen is het volgende van belang.

In de artikelen 14 t/m 19 van de regeling wordt aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid toegekend tot vaststelling van verschillende documenten (verordeningen, kadernota, begroting, jaarrekening en een Nota reserves en voorzieningen). Deze bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn wettelijk verankerd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 zijn de artikelen 34, 34 b en 35 Wgr op onderdelen aangepast. De termijnen zijn gewijzigd en er is een nieuwe verplichting geïntroduceerd.

Het gaat hier nadrukkelijk niet om de bevoegdheid tot vaststelling van bijvoorbeeld de gemeentebegroting. De bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het bestuur heeft betrekking op de bedrijfsvoeringstaken (personeel, informatievoorziening, organisatie, administratieve organisatie, communicatie, huisvesting en de daarmee samenhangende financiële aspecten) van de werkorganisatie.

Als het gaat om de beleidsinhoudelijke kaders en de daarin te maken keuzes berust de verantwoordelijkheid en bevoegdheid volledig en onverkort bij de individuele colleges en gemeenteraden.

Op grond van de taakopdracht van de werkorganisatie (zie artikel 4) wordt het beleidsdeel van de gemeentelijke kadernota, begroting en jaarrekening voorbereid door de werkorganisatie.

De door het bestuur van de regeling vastgestelde begroting voor de gemeenschappelijke regeling (het bedrijfsvoeringdeel) moet door de twee individuele gemeenten – conform de wettelijke bepalingen – worden opgenomen als verplichte uitgave in de respectievelijke gemeentebegrotingen.

Artikel 14 Gemeentewet

Op de financiën van de bedrijfsvoeringsorganisatie zijn de genoemde artikelen uit de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing (art. 35 lid 6 Wgr). Dat is in dit artikel herhaald. Met de toepassing van de Gemeentewet is ook het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van toepassing.

Ingevolge de artikelen 212 en 213 van de Gemeentewet dient het bestuur een (of meerdere) verordening(en) vast te stellen waarin de uitgangspunten van het financiële beleid zijn opgenomen alsmede regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de werkorganisatie, inclusief regels over de wijze van de controle daarop.

CONCEPT

Artikel 15 Financiële verantwoordelijkheid
De werkorganisatie moet over voldoende middelen beschikken om aan zijn verplichtingen jegens derden te voldoen (art. 35 lid 6 Wgr jo. art. 194 Gemeentewet). Om die reden moeten gemeenten verplicht meewerken aan de uitvoering van de begroting (art. 10a Wgr jo. art. 194 en 195 Gemeentewet).

Bij de verplichtingen aan derden gaat het bijvoorbeeld om kosten als salaris- en huisvestingslasten en inkoopcontracten. De kostenverdeelsleutel en de financiële systematiek worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst die beide gemeenten met de werkorganisatie afsluiten (lid 4).

Artikel 16 Kadernota
Dit artikel is gebaseerd op art. 34b Wgr.

Artikel 17 Begroting
Het begrotingsjaar valt samen met het kalenderjaar, overeenkomstig art. 189 lid 4 Gemeentewet.

De overige leden van dit artikel zijn gebaseerd op art. 34 en 35 Wgr.

Nieuw is de verplichting in artikel 35, lid 4 Wgr. Wanneer raden zienswijzen op de ontwerpbegroting kenbaar hebben gemaakt, moet het bestuur van de werkorganisatie voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis stellen van zijn oordeel over de zienswijze en van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 35 lid 6 Wgr bepaalt dat de gemeenschappelijke regeling kan bepalen dat van de artikelleden die van toepassing zijn bij een begrotingswijziging, kan worden afgeweken. Het staat de aan de regeling deelnemende colleges zodoende vrij te bepalen bij welke categorieën begrotingswijzigingen van de van toepassing zijnde leden wordt afgeweken. In lid 8 is hier gebruik van gemaakt door te bepalen dat het eerste zinsdeel van lid 8 niet van toepassing is op wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten. Zodoende hoeft voor dergelijke wijzigingen niet het ‘standaard’ begrotingstraject te worden doorlopen. De eis dat de begrotingswijziging binnen twee weken na vaststelling aan gedeputeerde staten moet worden gezonden (lid 8 jo. lid 7) geldt wel onverkort.

Artikel 18 Jaarrekening
Dit artikel is gebaseerd op art. 34 en 34b Wgr.

Artikel 19 Reserves en voorzieningen
De Nota reserves en voorzieningen bevat bepalingen over de wijze van totstandkoming en het omgaan met reserves en voorzieningen.

Artikel 20 Duur
Dit artikel bepaalt de duur van de regeling, in casu wordt de regeling voor onbepaalde tijd aangegaan.

Artikel 21 Wijziging
Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling te wijzigen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. De colleges besluiten hierover unaniem (art. 1 lid 5 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 5 jo. lid 4 Wgr). De wijziging regelt zelf wanneer deze in werking treedt. Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid 1 van de Wgr.

CONCEPT

De bekendmaking is op grond van art. 29 lid 2 van de regeling belegd bij de gemeente Wijchen.

Artikel 22 Toetreding
Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe partijen, voor zover die partijen daartoe op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd zijn. Toetreding kan geschieden bij gelijkluidend besluit van de colleges én het potentieel deelnemende college (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr). De colleges moeten daarvoor toestemming van hun raden hebben (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr), zoals ook het potentieel toetredende college dat nodig heeft. In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkelingsfase waarin de werkorganisatie zich bevindt.

Artikel 23 en 23a Uittreding en Procedure en inhoud van het uittredingsplan
Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten. Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed.

Met de artikelen 23 en 23a wordt dit geregeld. In deze artikelen wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.

Een uittredende deelnemer is verantwoordelijk voor de kosten die met de uittreding gepaard gaan. Daarbij valt te denken aan frictie-, desintegratie- en projectkosten. Om de uittredingssom onafhankelijk te laten vaststellen is gekozen voor het aanwijzen van een onafhankelijke deskundige door het bestuur.

Artikel 24 Opheffing
Dit artikel regelt de opheffing van de werkorganisatie. Daartoe zijn gelijkluidende besluiten van de individuele colleges vereist (lid 1), inclusief de benodigde toestemming van de raden. Het bestuur stelt vervolgens een liquidatieplan op (lid 2). Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. Indien de werkorganisatie alle op haar rustende verplichtingen is nagekomen en een batig saldo resteert, dan wordt dit batig saldo aan de hand van de gehanteerde verdeelsleutel aan gemeenten uitgekeerd. Resteert een negatief saldo, dan zijn gemeenten naar rato van de gehanteerde verdeelsleutel gehouden deze verplichtingen op zich te nemen. De werkorganisatie blijft bestaan, zolang dat voor liquidatie noodzakelijk is (lid 3; art. 9 lid 3 Wgr).

De werkorganisatie blijft op grond van de Wgr zo nodig na het tijdstip van opheffing in functie totdat de liquidatie is afgerond.

Artikel 25 Archiefbeheer
Dit artikel is gebaseerd op artikel 40 Archiefwet 1995. Artikel 3 van de Archiefwet verplicht overheidsorganen de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. In dit artikel is bepaald dat het bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de

gemeenschappelijke regeling. Ten aanzien van de zorg voor de archiefbescheiden voortkomend uit de door de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling gemandateerde taken berust de zorg bij de colleges van deze gemeenten.

De kosten voor de uitvoering van de in lid 1 bedoelde taak, worden doorberekend aan de deelnemers op basis van de gehanteerde verdeelsleutel.

Op grond van lid 5 is de secretaris van het bestuur belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot. De aan te wijzen archivaris van de gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op dit beheer.

Artikel 26 Klachtenregeling
Dit artikel regelt het klachtrecht ten aanzien van de werkorganisatie overeenkomstig hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Voor het externe klachtrecht is de gemeentelijke ombudsman, zoals aangewezen voor de gemeenten Wijchen en Druten, bevoegd tot behandeling van klachten. De regeling zal naar de Nationale Ombudsman worden gezonden conform art. 10 lid 4 Wgr.

Artikel 27 Geschillenregeling
Geschillen omtrent de gemeenschappelijke regeling moeten aan gedeputeerde staten worden voorgelegd (art. 28 Wgr). Dit artikel voorziet in een voorprocedure om geschillen snel te kunnen oplossen, voordat geformaliseerd wordt.

Artikel 27a Evaluatie
Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen.
Met twee deelnemers vindt er al veel overleg plaats en kan er snel ingespeeld worden op zaken. Vastleggen dat er structureel een evaluatie moet plaatvinden, wordt daarom niet voorgesteld. Volstaan kan worden met om alleen op verzoek te evalueren.

Artikel 28 Onvoorziene gevallen
De regeling beoogt zo volledig mogelijk te zijn. In gevallen waarin deze regeling of de Wgr niet voorziet, beslist het bestuur.

Artikel 29 Bekendmaking
De gemeente Wijchen is belast met de bekendmaking van de regeling alsmede met het toevoegen van de gegevens in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 Wgr. Deze bepaling is gebaseerd op art. 26 Wgr.

Artikel 30 Inwerkingtreding
Dit artikel is gebaseerd op art. 26 lid 3 Wgr. In de regeling is vermeld dat deze op 1 januari 2018 in werking treedt. Overigens moet de regeling wel op de juiste wijze bekend worden gemaakt (zie artikel 29) anders treedt de regeling niet in werking.

Artikel 31 Citeerwijze
Dit artikel regelt de citeerwijze (de officiële naam) van de gemeenschappelijke regeling.

CONCEPT

Onderbouwing wijzigingen Werkorganisatie Druten Wijchen a.g.v. de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
-	**Artikel 13a Zienswijzen** 1. Naast de wettelijke verplichte zienswijze op besluiten, wordt de raden van de deelnemende gemeenten ook een zienswijze gevraagd op de jaarrekening overeenkomstig artikel 18 van deze regeling en op het liquidatieplan overeenkomstig artikel 24 van deze regeling. 2. Het bestuur kan daarnaast, indien zij dat noodzakelijk acht, ook zienswijze over andere besluiten aan de raden vragen. 3. Voorafgaand aan het nemen van de in het eerste en tweede lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de raden van de deelnemende gemeenten gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen. 4. Als op grond van het tweede lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, stelt het bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 10, lid 5 Wgr de verplichting geïntroduceerd om in de gemeenschappelijke regeling te regelen over welke besluiten de raden vooraf om zienswijzen kan worden gevraagd en de wijze waarop de zienswijze kan worden gegeven. Hiermee wordt bereikt dat gemeenteraden hun opvatting vooraf kenbaar kunnen maken voordat het besluit is genomen. Het voorgestelde artikel 13a voorziet in deze regeling. Gekozen is om de zienswijzen van toepassing te laten zijn op de jaarrekening en liquidatieplan. Dit is al huidige praktijk. Tevens mag het bestuur ook bij andere besluiten (als zij dat noodzakelijk/wenselijk vindt) zienswijzen vragen.
-	**Artikel 13b Participatie**	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1

	Ingezeten en belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de raden en colleges van de deelnemende gemeenten betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.	juli 2022 is in artikel 10, lid 7 Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling moet worden vastgelegd hoe ingezetenen en belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de regeling. Omdat de Werkorganisatie een uitvoerende organisatie is en zelf geen beleid maakt, wordt ervoor gekozen om in de regeling te verwijzen naar de reguliere procedures voor participatie bij de gemeenten zelf. Immers het beleid stellen de beide gemeenten zelf vast. Het is dan ook logisch om daar de participatie te laten plaatsvinden.
Artikel 16 Kadernota Het bestuur zendt voor *15* april van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden.	**Artikel 16 Kadernota** Het bestuur zendt voor **30** april van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden.	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 zijn de termijnen genoemd in de artikelen 34 en 34b Wgr gewijzigd. De termijn van 15 april is gewijzigd in 30 april. Dit wordt in de GR aangepast.
Artikel 17 Begroting *1. Het bestuur zendt de ontwerpbegroting vóór 15 april toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.* *2. De ontwerpbegroting wordt door de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) beschikbaar gesteld.* *3. De raden kunnen binnen acht weken bij het bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.* *4. Het bestuur stelt de begroting vast vóór 15 juli van het jaar voorafgaande aan dat waarvan de begroting dient.*	**Artikel 17 Begroting** **1. Het bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.** **2. Het bestuur zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij door het bestuur wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.** **3. De ontwerpbegroting wordt door de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen (digitaal) beschikbaar gesteld.** **4. De raden kunnen bij het bestuur hun**	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 zijn de artikelen 34 b en 35 Wgr op onderdelen aangepast. De termijnen zijn gewijzigd en er is een nieuwe verplichting geïntroduceerd. Wanneer raden zienswijzen op de ontwerpbegroting kenbaar hebben gemaakt, moet het bestuur van de werkorganisatie voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis stellen van zijn oordeel over de zienswijze en van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

5. Terstond na vaststelling van de begroting zendt het bestuur de begroting aan de raden, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. *6. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.* *7. Het bepaalde in het eerste, tweede, derde en vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten.*	**zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.** **5. Het bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.** **6. Terstond na vaststelling van de begroting zendt het bestuur de begroting aan de raden, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.** **7. Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.** **8. Het bepaalde in het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de gemeenten.**	Deze wijzigingen zijn verwerkt in het artikel over de begroting in de GR. Daarnaast is de volgorde van de artikelleden wat gewijzigd waardoor het meer aansluit bij de volgorde van het proces.
Artikel 18 Jaarrekening Het bestuur zendt voor *15* april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan de raden.	**Artikel 18 Jaarrekening** Het bestuur zendt voor **30** april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan de raden.	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 zijn de termijnen genoemd in de artikelen 34 en 34b Wgr gewijzigd. De termijn van 15 april is gewijzigd in 30 april. Dit wordt in de GR aangepast.

Artikel 23 Uittreding 1. Iedere deelnemer kan besluiten tot uittreding uit deze regeling. *Op zijn vroegst kan een deelnemer vanaf 1 januari 2023 uittreden.* Bij het nemen van het besluit wordt artikel 1 van de wet in acht genomen. *2. Een uittredingsbesluit wordt van kracht per 31 december van het jaar volgende op het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. Dit geldt niet wanneer de colleges hierover andere afspraken maken.* 3. Alvorens een college tot een besluit tot uittreding komt, wordt over het voornemen daartoe eerst overleg met de andere colleges gevoerd. 4. In het voornemen als bedoeld in het derde lid worden de motieven gegeven op grond waarvan de deelnemer wenst uit te treden. *5. Het besluit als bedoeld in het eerste lid wordt terstond ter kennis gebracht aan het bestuur.* *6. De uittredende deelnemer betaalt de kosten die de uittreding met zich brengt. De uittredingssom wordt door een bindend advies vastgesteld door een commissie van een drietal onafhankelijke deskundigen die wordt aangewezen door het bestuur. Het bestuur regelt de overige gevolgen van de uittreding.* *7. Van elk definitief besluit tot uittreding wordt terstond kennisgegeven aan de overige colleges en hun raden en gedeputeerde staten.*	**Artikel 23 Uittreding** 1. Iedere deelnemer kan besluiten tot uittreding uit deze regeling. Bij het nemen van het besluit wordt artikel 1 van de wet in acht genomen. **2. Een college zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van 2 jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen.** 3. Alvorens een college tot een besluit tot uittreding komt, wordt over het voornemen daartoe eerst overleg met de andere colleges gevoerd. 4. In het voornemen als bedoeld in het derde lid worden de motieven gegeven op grond waarvan de deelnemer wenst uit te treden. **5. Het bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, welke nadien worden vastgelegd in een door het bestuur vast te stellen uittredingsplan.** **6. Uiterlijk zes maanden na het besluit tot uittreding stelt het bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.** **7. Nadat het uittredingsplan is**	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 9 Wgr expliciet bepaald dat er nu in de regeling (voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd) bepalingen moeten worden opgenomen over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon (GR) en de deelnemende gemeenten. Per regeling moet daarom worden opgenomen op welke wijze (proces en inhoud) wordt bepaald wat de gevolgen van de uittreding zijn en op welke manier het vermogen van de deelnemers wordt beïnvloed. Met de voorgestelde 2 artikelen wordt dit geregeld. In deze artikelen wordt de procedure, de voorwaarden en de gevolgen van uittreding beschreven. Hiermee is het voor deelnemers op voorhand duidelijk hoe de procedure tot uittreding verloopt, hoe de uittreedsom wordt bepaald en dat de uittredende deelnemer deze moet betalen.

	vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen. **8.**	
-	**Artikel 23a Procedure en inhoud van het uittredingsplan** **1. Het in artikel 23 derde lid, bedoelde uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Tevens bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende deelnemer.** **2. Voor het opstellen van het uittredingsplan wijst het bestuur een onafhankelijke adviseur aan die in opdracht van het bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het uittredingsplan komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **3. De onafhankelijke adviseur neemt bij het bepalen van de uittreedsom het bepaalde in dit artikel en in artikel 23 in acht en baseert zich daarbij op de jaarrekening van het begrotingsjaar direct voorafgaand aan het moment van uittreding. Tevens past de onafhankelijke adviseur bij de berekening van de uittreedsom een risico-opslag van 5% op de**	Zie toelichting bij artikel 23

	uittreedsom toe om eventueel onvoorziene toekomstige kosten gerelateerd aan de uittreding te ondervangen. Deze opslag vrijwaart de uittredende deelnemer van alle toekomstige onvoorzienbare kosten. **4. Het bestuur is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden. Het bestuur onderzoekt in dat kader met de uittredende deelnemer de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.**	
Artikel 24 Opheffing 1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges, met inachtneming van artikel 1 van de wet. 2. Het bestuur stelt, gehoord de raden van de gemeenten, binnen zes maanden na besluitvorming een liquidatieplan vast en is belast met de uitvoering van de liquidatie. 3. De werkorganisatie en daaronder vallende organen blijven, zo nodig, na het tijdstip van de opheffing in functie totdat de liquidatie is afgerond.	**Artikel 24 Opheffing** 1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges, met inachtneming van artikel 1 van de wet. 2. Het bestuur stelt, gehoord de raden van de gemeenten, binnen zes maanden na besluitvorming een liquidatieplan vast en is belast met de uitvoering van de liquidatie. **3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 4 van deze regeling.**	Zie toelichting bij artikel 23

	4. De werkorganisatie en daaronder vallende organen blijven, zo nodig, na het tijdstip van de opheffing in functie totdat de liquidatie is afgerond.	
	Artikel 27a Evaluatie 1. Elke deelnemer kan een verzoek om evaluatie van de regeling bij het bestuur indienen. 2. Het bestuur beslist op het verzoek en stelt de onderzoeksopdracht vast.	Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van 1 juli 2022 is in artikel 11a Wgr de verplichting geïntroduceerd dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen omtrent de evaluatie van de regeling moeten worden opgenomen. Er wordt voorgesteld om alleen op verzoek te evalueren. Met twee deelnemers vindt er al veel overleg plaats en kan er snel ingespeeld worden op zaken. Vastleggen dat er structureel een evaluatie moet plaatvinden, wordt daarom niet voorgesteld.

Onderbouwing wijzigingen Werkorganisatie Druten Wijchen a.g.v. overige wetswijzigingen

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Artikel 8 Bevoegdheden bestuur 1. Alle bevoegdheden bij of krachtens enige wet van toepassing op de werkorganisatie komen toe aan het bestuur. 2. Naast de uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van het elders in deze regeling bepaalde is het bestuur in elk geval belast met en bevoegd tot: a. het vaststellen en wijzigen van de begroting; b. het vaststellen van de	**Artikel 8 Bevoegdheden bestuur** 1. Alle bevoegdheden bij of krachtens enige wet van toepassing op de werkorganisatie komen toe aan het bestuur. 2. Naast de uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van het elders in deze regeling bepaalde is het bestuur in elk geval belast met en bevoegd tot: a. het vaststellen en wijzigen van de begroting; b. het vaststellen van de jaarrekening;	Met de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is het private arbeidsrecht van toepassing op de medewerkers. Hiervoor zijn in de regeling enkele artikelen aangepast waar nog werd verwezen naar de ambtelijke aanstelling.

jaarrekening; c. het vaststellen van de jaarlijkse kadernota; d. het vaststellen van bestuursrapportages; e. het vaststellen van de benodigde verordeningen en nota's ten behoeve van de werkorganisatie; f. de aanwijzing van een of meer accountants, bedoeld in artikel 35, *zesde* lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. g. het beheer van de inkomsten en uitgaven van de werkorganisatie; h. het vaststellen van *rechtspositionele* regelingen; i. *benoeming, schorsing en ontslag van* het personeel van de werkorganisatie; j. het doen van voorstellen tot toetreding alsmede het regelen van de gevolg van uittreding; k. het voeren van rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratieve beroepsprocedures, het instellen van bezwaar en beroep alsmede het vragen om een voorlopige voorziening; l. het besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen ten behoeve van de bedrijfsvoering van de werkorganisatie; m. het behartigen van de belangen van de werkorganisatie bij andere overheden, instellingen, bedrijven	c. het vaststellen van de jaarlijkse kadernota; d. het vaststellen van bestuursrapportages; e. het vaststellen van de benodigde verordeningen en nota's ten behoeve van de werkorganisatie; f. de aanwijzing van een of meer accountants, bedoeld in artikel 35, **zevende** lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen juncto artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. g. het beheer van de inkomsten en uitgaven van de werkorganisatie; h. het vaststellen van **arbeidsvoorwaarden** regelingen; i. **aangaan, ontbinden en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met** het personeel van de werkorganisatie; j. het doen van voorstellen tot toetreding alsmede het regelen van de gevolg van uittreding; k. het voeren van rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratieve beroepsprocedures, het instellen van bezwaar en beroep alsmede het vragen om een voorlopige voorziening; l. het besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen ten behoeve van de bedrijfsvoering van de werkorganisatie; m. het behartigen van de belangen van de werkorganisatie bij andere	

of personen. 3. Het bestuur wijst een of meerdere geattribueerde ambtenaren aan. Deze ambtenaren oefenen de bevoegdheden en verplichtingen uit die bij of krachtens de wet aan hen zijn toegekend. 4. Het bestuur besluit slechts tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en niet voordat de raden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het bestuur te brengen. 5. Het bestuur neemt alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit van de werkorganisatie.	overheden, instellingen, bedrijven of personen. 3. Het bestuur wijst een of meerdere geattribueerde ambtenaren aan. Deze ambtenaren oefenen de bevoegdheden en verplichtingen uit die bij of krachtens de wet aan hen zijn toegekend. 4. Het bestuur besluit slechts tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en niet voordat de raden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het bestuur te brengen. 5. Het bestuur neemt alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit van de werkorganisatie.	
Artikel 12 Personeel 1. Het personeel van de gemeenten treedt in dienst bij de werkorganisatie, met uitzondering van de griffiers, griffiemedewerkers en de gemeentesecretarissen. 2. Het bestuur regelt de *rechtspositie* van het personeel. Op het personeel van de werkorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing. *3. Bij de overgang van personeel van de gemeenten naar de werkorganisatie zal*	**Artikel 12 Personeel** 1. Het personeel van de gemeenten treedt in dienst bij de werkorganisatie, met uitzondering van de griffiers, griffiemedewerkers en de gemeentesecretarissen. 2. Het bestuur regelt de **arbeidsvoorwaarden** van het personeel. Op het personeel van de werkorganisatie is de CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing. 3. **Het bestuur regelt het aangaan, ontbinden en beëindigen van**	Met de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is het private arbeidsrecht van toepassing op de medewerkers. Hiervoor zijn in de regeling enkele artikelen aangepast waar nog werd verwezen naar de ambtelijke aanstelling.

het bestuur zorgdragen voor de verdere toepassing en uitvoering van de afspraken tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigingen van de gemeenten. *4. Het bestuur benoemt, schorst en ontslaat het personeel. Het bestuur kan de bevoegdheid tot het aanstellen, schorsing en ontslag van personeel mandateren aan de directie.*	**arbeidsovereenkomsten met het personeel en bijbehorende ordemaatregelen. Het bestuur kan van deze bevoegdheden volmacht verlenen aan de directie.**	
Artikel 25 Archiefbeheer 1. Het bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995. 2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het bestuur een archiefverordening vast, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld. 3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de werkorganisatie. 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan. 5. De bestuurssecretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot. 6. Ten aanzien van de in het vorige lid	**Artikel 25 Archiefbeheer** 1. Het bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995. 2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het bestuur een archiefverordening vast, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld. 3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de werkorganisatie. 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan. 5. De bestuurssecretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot. 6. Ten aanzien van de in het vorige lid	Met de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is het private arbeidsrecht van toepassing op de medewerkers. Hiervoor zijn in de regeling enkele artikelen aangepast waar nog werd verwezen naar de ambtelijke aanstelling.

genoemde archiefbescheiden, is, onder de bevelen van het bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen. 7. De archivaris wordt door het bestuur *benoemd, geschorst en ontslagen.*	genoemde archiefbescheiden, is, onder de bevelen van het bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen. 7. De archivaris wordt door het bestuur **aangewezen.**	
Artikel 29 *Inzenden regeling en* bekendmaking 1. Het college *van burgemeester en wethouders* van de gemeente Wijchen *zendt deze regeling aan gedeputeerde staten*. *2.* Het college zoals genoemd in het eerste lid *draagt tevens zorg voor bekendmaking van de regeling overeenkomstig artikel 26 van de wet.* *3.* Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.	**Artikel 29 Bekendmaking** 1. Het college van de gemeente Wijchen **maakt deze regeling tijdig overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet bekend in het gemeenteblad**. 2. Het college zoals genoemd in het eerste lid **voegt de gegevens van deze regeling toe in het register zoals bedoeld in artikel 136, lid 1 Wgr.** 3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.	Met de invoering van de Wet elektronische publicaties is artikel 26 van de Wgr gewijzigd. De bekendmaking wordt anders geregeld, de toezending naar GS is komen te vervallen en de gegevens van de gemeenschappelijke regeling moeten in een landelijk register worden opgenomen.

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Werkorganisatie
Druten Wijchen
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van de
gemeente Druten/Wijchen

contactpersoon
Judith Hendriks

datum 6 november 2023
onderwerp Aanbiedingsbrief wijziging gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Druten Wijchen
verzonden

Geacht college,

Bij deze bieden wij u ter besluitvorming het conceptvoorstel tot wijziging van de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Druten Wijchen aan.
Dit naar aanleiding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Wijziging wet gemeenschappelijke regeling
Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Voornaamste doelstelling van deze wijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het is de wens van de wetgever om de gemeenteraden dichter bij de gemeenschappelijke regelingen te plaatsen en hun kaderstellende en controlerende rol te versterken. Als gevolg van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen worden gewijzigd. Voor de invoering van diverse wijzigingen is een termijn gegeven van maximaal twee jaar tot 1 juli 2024. Op dat moment moet de besluitvorming voor alle te wijzigen bepalingen als gevolg van de Wgr zijn afgerond.
In het wijzigingsbesluit en de onderbouwing kunt u zien welke wijzigingen worden voorgesteld en waarom.

Overige wijzigingen
Tevens is van het moment gebruik gemaakt om ook de wijzigingen als gevolg van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en de Wet elektronische publicaties in de tekst van de gemeenschappelijke regeling te verwerken. Daarnaast zijn nog enkele tekstuele wijzigingen meegenomen.

Verzoek
Wij verzoeken uw college deze wijziging in behandeling te nemen en tot besluitvorming hierover te komen. Wij verzoeken uw college tevens ons van de voortgang van de besluitvorming op de hoogte te stellen.

Indien u nog vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze wijzigingsvoorstellen zijn we altijd bereid de vragen te beantwoorden of op opmerkingen te reageren.

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de Werkorganisatie Druten Wijchen

B.P.P. Janssen,
secretaris

R.D. Helmer - Englebert
voorzitter

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5342
Extern Zaak ID	Z/23/145833
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.d
Titel	145833 beslisnota Vaststellen gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Koning, de, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0646824172

Bijlagen
bijlage 1 onderbouwing wijzigingen IBO definitief
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING BIJZONDER ONDERZOEK def. 2023
145833 beslisnota Vaststellen gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek geen zienswijze naar voren te brengen.

Onderbouwing wijzigingen IBO

Oud Artikel	**Nieuw artikel**	**Onderbouwing**
Artikel 2 De behartiging van de in artikel 3 omschreven taak wordt opgedragen aan de centrumgemeente.	Artikel 2 **Centrumgemeente** 1. **De gemeente Wijchen wordt aangewezen als centrumgemeente, bedoeld in artikel 8, lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen**. 2. De behartiging van de in artikel 3 omschreven belangen wordt opgedragen aan de centrumgemeente.	Verduidelijking dat gemeente Wijchen centrumgemeente is.
Artikel 4 *De zorg voor de archieven wordt uitgevoerd in overeenstemming met artikel 40, eerste lid van de Archiefwet 1995.*	Artikel 4 **Archief** **1. Het college van de gemeente Wijchen draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling.** **2. De aangewezen archivaris van de gemeente Wijchen is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.** **3. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4, lid 1 van de Archiefwet 1995.** 4. **Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1 en**	Betreft een aanpassing aan de Archiefwet.

	artikel 13 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de in deze regeling genoemde bestuursorganen is aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Wijchen.	
Artikel 4A Commissie van Advies 1. Er is een commissie van advies, die is gevestigd in de gemeente Wijchen. 2. De colleges van elk der deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden één lid en een plaatsvervangend lid aan van de commissie van advies. 3. De colleges van twee of meer der deelnemende gemeenten kunnen besluiten tot het gezamenlijk aanwijzen van één lid. 4. De leden van de commissie van advies hebben zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. De aftredende leden blijven hun functie evenwel waarnemen tot het tijdstip waarop de onderscheidene colleges der deelnemende gemeenten de nieuwe leden van de commissie van advies hebben aangewezen. 5. De aanwijzing van de leden vindt zo mogelijk plaats in –doch uiterlijk een maand – na de eerste vergadering van de colleges van de deelnemende gemeenten. 6. Het door de centrumgemeente aangewezen lid is voorzitter van de commissie van advies. De	Artikel 5 Commissie van Advies 1. Er is een commissie van advies, die is gevestigd in de gemeente Wijchen. 2. De colleges van elk van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden één lid en een plaatsvervangend lid aan voor de commissie van advies. 3. De colleges van twee of meer van de deelnemende gemeenten kunnen besluiten tot het gezamenlijk aanwijzen van één lid. 4. De leden van de commissie van advies hebben zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. De aftredende leden blijven hun functie evenwel waarnemen tot het tijdstip waarop de colleges van de deelnemende gemeenten de nieuwe leden van de commissie van advies hebben aangewezen. 5. De aanwijzing van de leden vindt zo mogelijk plaats in –doch uiterlijk een maand na- de eerste vergadering van de colleges van de deelnemende gemeenten. 6. Het door de centrumgemeente aangewezen lid is voorzitter van de commissie van advies. De plaatsvervangend voorzitter wordt	Verduidelijking van de rol en taken van de secretaris en het vastleggen van het 2 x per jaar vergaderen door de commissie.

plaatsvervangend voorzitter wordt door en uit de leden van de commissie van advies gekozen voor de zittingsduur als bedoeld in artikel 4 *lid 5*. 7. Door het college van de centrumgemeente wordt een secretaris aan de commissie van advies toegevoegd. 8. De Officier van Justitie neemt op uitnodiging, afhankelijk van de onderwerpen, als adviseur deel aan het overleg. *9. Een door het college van de centrumgemeente aangewezen functionaris in dienst van de gemeente Wijchen oefent de functie van secretaris uit en woont de vergadering van de commissie van advies bij; verstrekt inlichtingen over de uitvoering en adviseert desgevraagd de commissie van advies.*	door en uit de leden van de commissie van advies gekozen voor de zittingsduur als bedoeld in lid 4. 7. Door het college van de centrumgemeente wordt een secretaris aan de commissie van advies toegevoegd. **Deze secretaris is in dienst bij de centrumgemeente en wordt door het college van de centrumgemeente aangewezen.** **8. De secretaris woont de vergaderingen van de commissie van advies bij, verstrekt inlichtingen over de uitvoering en adviseert desgevraagd de commissie van advies.** **9. De commissie van advies vergadert 2 keer per jaar. Een keer in het voorjaar, waar de jaarrekening en begroting worden behandeld. Een keer in het najaar, waar de kaderbrief en beleidsuitgangspunten worden behandeld.** 10. De Officier van Justitie neemt op uitnodiging, afhankelijk van de onderwerpen, als adviseur deel aan de vergadering van de commissie van advies.	
Artikel *7* Personeel *1.* Voor de uitvoering van de in artikel 3 omschreven *taak stelt* het college van burgemeester en wethouders van de centrumgemeente *het nodige personeel aan.*	Artikel **8** Personeel **1.** Voor de uitvoering van de in artikel 3 **van deze regeling** omschreven **taken zorgt** het college van de centrumgemeente **dat er voldoende personeel is.**	Aanpassing aan de Wnra (Wet normalisering rechtspositie ambtenaren)

2. Voor dat tot benoeming, schorsing of ontslag wordt overgegaan van het in het eerste lid bedoelde personeel, dan wel tot het vaststellen van instructies of dienstvoorschriften voor dat personeel wint het college van de centrumgemeente het advies in van de commissie van advies als bedoeld in artikel 4. *3. Voor zover niet anders bepaald, zijn het algemene ambtenarenreglement, de daarin voorgeschreven verordeningen, alsmede andere algemene voorschriften en bepalingen, die zijn of zullen worden vastgesteld voor het personeel in dienst van de gemeente Wijchen, van toepassing op het personeel.* 4. De dagelijkse leiding van het personeel berust bij een door het college van de centrumgemeente *aangewezen functionaris in dienst van de gemeente Wijchen*.	2. De dagelijkse leiding van het personeel berust bij de door het college van de centrumgemeente **aangewezen secretaris**.	
Artikel *8* Begrotingsprocedure 1. Het college van de centrumgemeente maakt jaarlijks een ontwerp-begroting op van de kosten van de uitvoering van de artikel 3 omschreven taak met daarbij een behoorlijke toelichting en een becijfering van het kostenaandeel van elk der deelnemende gemeente. Het begrotingsjaar is gelijk aan een kalenderjaar.	Artikel **9** Begrotingsprocedure 1. Het college van de centrumgemeente maakt jaarlijks een ontwerp-begroting op van de kosten van de uitvoering van de artikel 3 van deze regeling omschreven taken met daarbij een behoorlijke toelichting en een becijfering van het kostenaandeel van elk van de deelnemende gemeenten. Het begrotingsjaar is gelijk aan een kalenderjaar.	Toezending van de begroting aan Gedeputeerde Staten is bij een centrumgemeente niet aan de orde. Gebeurde ook niet in de praktijk. Daarom artikellid laten vervallen. Verder de term ‘gevoelens’ gewijzigd in ‘zienswijzen’.

2. De ontwerp-begroting wordt jaarlijks voor 1 april voorafgaande aan het dienstjaar waarvoor deze moet dienen door de centrumgemeente toegezonden aan de colleges van deelnemende gemeenten. 3. Deze colleges kunnen binnen twee maanden na datum van toezending van de ontwerp-begroting *het college van de centrumgemeente van hun gevoelens doen blijken*. 4. Het college van de centrumgemeente zendt de ontwerp-begroting met de commentaren, waarin deze *gevoelens* zijn verwoord, voor 1 juni voorafgaande aan het dienstjaar, waarvoor de begroting moet dienen, toe aan de commissie van advies als bedoeld in artikel *4*. 5. De Commissie van advies brengt voor 15 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen advies uit aan het college van de centrumgemeente. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit tot stand gekomen is bij meerderheid van stemmen van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden. 6. Het college van de centrumgemeente stelt de begroting met in achtneming van het advies van de commissie van advies als bedoeld in artikel *4*, vast voor 15	2. De ontwerp-begroting wordt jaarlijks voor 1 april voorafgaande aan het dienstjaar waarvoor deze moet dienen door de centrumgemeente toegezonden aan de colleges van deelnemende gemeenten. 3. Deze colleges kunnen binnen twee maanden na datum van toezending van de ontwerp-begroting **zienswijzen kenbaar maken aan het college van de centrumgemeente**. 4. Het college van de centrumgemeente zendt de ontwerp-begroting met de commentaren, waarin deze **zienswijzen** zijn verwoord, voor 1 juni voorafgaande aan het dienstjaar, waarvoor de begroting moet dienen, toe aan de commissie van advies als bedoeld in artikel **5**. 5. De Commissie van advies brengt voor 15 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen advies uit aan het college van de centrumgemeente. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit tot stand gekomen is bij meerderheid van stemmen van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden. 6. Het college van de centrumgemeente stelt de begroting met in achtneming van het advies van de commissie van advies als	

augustus van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen. 7. *Terstond* na de vaststelling zendt het college van de centrumgemeente de begroting met de becijfering van het kostenaandeel van elk der deelnemende gemeenten en het advies van de commissie van advies als bedoeld in artikel *4*, toe aan de deelnemende gemeenten. *8. Het college van de centrumgemeente zendt de begroting terstond na de vaststelling aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring/kennisgeving. Van de beslissing van Gedeputeerde Staten doen zij mededeling aan de deelnemende gemeenten.* 9. Het bepaalde van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	bedoeld in artikel **5**, vast voor 15 augustus van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen. 7. **Direct** na de vaststelling zendt het college van de centrumgemeente de begroting met de becijfering van het kostenaandeel van elk van de deelnemende gemeenten en het advies van de commissie van advies als bedoeld in artikel **5**, toe aan de deelnemende gemeenten. 8. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	
Artikel 12 Wijziging *1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tenminste tweederde der deelnemende gemeenten.* 2. *Voorstellen tot wijziging van de regeling kunnen uitgaan van een of meer van de colleges van de deelnemende gemeenten. Het college van de centrumgemeente doet het betreffende daartoe strekkend voorstel binnen een maand na ontvangst toekomen aan*	Artikel 12 Wijziging **1. Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot een wijziging van deze regeling.** **2. De wijziging komt tot stand, indien twee derde van de deelnemende colleges aan deze regeling met de wijziging van de regeling akkoord zijn gegaan.** **3. De wijziging van deze regeling wordt als voorgenomen besluit voorgelegd aan de gemeenteraden van de**	Artikel aangepast aan de gangbare praktijk en de stappen tot wijziging beschreven.

de andere colleges van de deelnemende gemeenten.	**deelnemers, die binnen 8 weken na ontvangst van het ontwerp van de wijzing hun zienswijze hierover kunnen uitbrengen.** **4. De deelnemers gaan pas over tot een definitieve wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers.** **5. De wijziging van deze regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand, volgend op de dag van de bekendmaking ervan in het Gemeenteblad door de centrumgemeente.** **6. Op de wijziging van deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.**	
Artikel *11 Toetreding en uittreding* *1. Een deelnemende gemeente kan uittreden na afloop van de vijfjaarlijkse periode als bedoeld in artikel 16. Hiervan dient twaalf maanden tevoren mededeling te worden gedaan aan het college van de centrumgemeente.* *2. Aan de uittreding als bedoeld in lid 1 kunnen door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, als bedoeld in artikel 4, voorwaarden worden verbonden. Betreft het de uittreding van de centrumgemeente, dan is vorenbedoeld advies voor het college van de centrumgemeente*	Artikel **13 Toetreding** **1. Een college, niet zijnde een college van de deelnemende gemeenten, kan een verzoek tot toetreding richten aan het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.** **3. Toetreding geschiedt nadat de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoekende college, bedoeld in het eerste lid, overeenstemming hebben**	Artikel gesplitst in een apart artikel over toetreding en een apart artikel over uittreding. In artikel over toetreding de stappen duidelijker omschreven. Artikel over uittreding aangepast conform artikel 9 van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen.

bindend, indien dit is tot stand gekomen bij meerderheid van stemmen van het aantal in de commissie zitting hebbende leden. 3. *Een uittreding als bedoeld in lid 1 gaat in met ingang van een vijfjaarlijkse periode, als omschreven in artikel 16 en mits door de uittredende gemeente schriftelijk is verklaard, dat bewilligd wordt in de gestelde voorwaarden als bedoeld in lid 2 en voldaan is aan de vereisten genoemd in artikel 27, eerste en tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.* 4. *Het college van een gemeente die -tussentijds- wenst toe te treden of tussentijds wenst uit te treden, richt een verzoek terzake aan college van de centrumgemeente.* 5. *Een verzoek tot tussentijdse uittreding dient tenminste twaalf maanden voor de aanvang van het eerstvolgende begrotingsjaar bij het college van de centrumgemeente te zijn ingekomen.* 6. *Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek als bedoeld in het vierde lid binnen een maand na ontvangst door aan de colleges van de deelnemende gemeenten onder overlegging van hun advies omtrent de toetreding respectievelijk tussentijdse uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.* 7. *Toetreding respectievelijk tussentijdse uittreding vindt plaats*	**bereikt over de voorwaarden voor toetreding.** **4. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.** **5. De toetreding vindt niet eerder plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.** **6. De toetreding tot de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot toetreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van deelnemende gemeenten en de verzoekende gemeente.** **7. Op de toetreding van een deelnemer aan deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.** **Artikel 14 Uittreding** **1. Een college van een deelnemende gemeente kan een verzoek tot uittreding uit de regeling indienen bij het college van de centrumgemeente.** **2. Het college van de centrumgemeente zendt het**	

indien de colleges van tenminste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten daarin toestemmen. *8. Aan de toetreding respectievelijk tussentijdse uittreding kunnen bij de in het zevende lid bedoelde besluiten voorwaarden worden verbonden.* *9. De toetreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 27, eerste en tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.* *10. Een tussentijdse uittreding gaat in op het tijdstip als bepaald overeenkomstig de leden 6 en 7 mits voldaan is aan de vereisten, genoemd in artikel 27, eerste en tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.*	**verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.** **3. Het college van de centrumgemeente inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het uittredingsplan.** **4. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan wijst het college van de centrumgemeente een onafhankelijke externe deskundige aan die in opdracht van dit college het uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **5. Het uittredingsplan wordt voorgelegd aan de commissie van advies, die vervolgens het college van de centrumgemeente adviseert.** **6. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.** **7. Het uittredingsplan bepaalt de wijze van berekening van de financiële gevolgen van de uittreding.**	

	8. Het uittredingsplan bevat een berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen de uittreedsom. **9. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten.** **10. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door de centrumgemeente die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer zijn.** **11. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de centrumgemeente die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.** **12. De centrumgemeente brengt de uittreedsom in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van deze uittreedsom.**	

	13. De centrumgemeente is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. **14. De uittreding uit de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot uittreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen het besluit tot uittreding en de feitelijke uittreding moeten ten minste 2 jaren gelegen zijn** **15. Een college dat voornemens is uit te treden kan het college van de centrumgemeente vragen een indicatie te geven van de gevolgen van de uittreding, overeenkomstig hetgeen in deze regeling bepaald. De indicatie wordt binnen zes maanden opgeleverd, tenzij het betreffende uittredende college en het college van de centrumgemeente anders overeenkomen. De kosten voor het opstellen van de indicatie komen voor rekening van het college dat om de indicatie heeft verzocht. De indicatie bindt de gemeenten geenszins wanneer definitief tot uittreding wordt besloten.** **16. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter**	

	voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de deelnemer. **17. Op de uittreding van een deelnemer aan deze regeling is artikel 19, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.**	
Artikel *13* Opheffing 1. De regeling kan worden opgeheven bij daar toe strekkend besluit van de colleges van tenminste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten. *2. De opheffing gaat niet eerder in dan na afloop van een vijfjaarlijkse periode als bedoeld in artikel 16.* *3. Tenzij de colleges van de deelnemende gemeenten bij een daartoe strekkend besluit van tenminste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten anders besluiten, kan de regeling niet worden opgeheven dan wel worden opgezegd tijdens een vijfjaarlijkse periode als bedoeld in artikel 16.* 4. *Een voorstel tot opheffing van de regeling kan uitgaan van een of meer van de colleges van de deelnemende gemeenten. Het college van de centrumgemeente doet het betreffende daartoe strekkende voorstel binnen een maand na ontvangst toekomen aan de andere colleges van de deelnemende gemeenten*.	Artikel **16** Opheffing 1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tenminste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten. **Een verzoek tot uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing**. **2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, geven de deelnemers een onafhankelijke registeraccountant de opdracht om een opheffingsplan op te stellen.** **3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het**	Artikel over opheffing en liquidatie samengevoegd tot één artikel waarin de stappen tot opheffing van de regeling worden beschreven.

	personeel als bedoeld in artikel 8 van deze regeling. **4. Het opheffingsplan wordt door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, vastgesteld. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit is tot stand gekomen bij besluit van tenminste twee derde van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden.** **5. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan.** 6. **Op de opheffing van deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.**	
Artikel 14 Liquidatie *1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het college van de centrumgemeente tot liquidatie en stellen daarvoor de nodige regels. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.* *2. Het liquidatieplan wordt door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, als bedoeld in artikel 4, vastgesteld. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit is totstandgekomen bij*		Samengevoegd met artikel over opheffing.

besluit van tenminste tweederde van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden. *3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het personeel als bedoeld in artikel 7.* *4. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van de liquidatie.*		
	Artikel 17 evaluatie **Eenmaal in de drie jaar wordt de gemeenschappelijke regeling geëvalueerd, tenzij anders door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, wordt besproken.**	Betreft nieuw artikel. Conform artikel 11a van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen moet de regeling bepalingen inhouden omtrent de evaluatie van de regeling.
	Artikel 18 Verslag van bevindingen **1. Jaarlijks wordt door alle deelnemers gezamenlijk een verslag van bevindingen van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling opgesteld.** 2. **Dit verslag wordt, gehoord de commissie van advies, aan het college van de centrumgemeente aangeboden.**	Betreft nieuw artikel. Vastleggen van bestaande afspraken/werkwijze.
Artikel *15* Inwerkingtreding *1. De gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin voldaan is aan de vereisten genoemd in artikel 27,*	Artikel **19** Inwerkingtreding **1. Deze regeling treedt in werking op 1 juli 2024.** **2. Het college van de centrumgemeente draagt zorg voor de in artikel 26, lid 1 van de**	Artikel aangepast aan het bepaalde in de wet elektronische bekendmaking.

eerste en tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 2. *Burgemeester en wethouders van de centrumgemeente dragen zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde toezending.*	**Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde bekendmaking.** **3. Het college van de centrumgemeente voegt, conform het bepaalde in artikel 26, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de gegevens toe in het register.**	
Artikel *16* Duur van de regeling 1. *De (gewijzigde) regeling wordt aangegaan voor de thans lopende vijfjaarlijkse periode. Na afloop van deze periode wordt zij geacht telkens met een tijdvak van vijf jaren te zijn verlengd, tenzij een voorstel tot opheffing als bedoeld in artikel 13, lid 4, uiterlijk twaalf maanden voor afloop van de vijfjaarlijkse periode is ingediend*.	Artikel **20** Duur van de regeling **De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.**	Regeling loopt al heel wat jaren en deelnemers kunnen uittreden of verzoeken de regeling op te heffen. Dat hoeft niet gekoppeld te worden aan een 5 jaarlijkse periode. In de praktijk werd niet gedaan met deze vijfjaarlijkse periode.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING BIJZONDER ONDERZOEK
REGIO ZUID-GELDERLAND

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen en Wijchen;

overwegende, dat het in het belang van de voorkoming en bestrijding van sociale zekerheidsfraude gewenst is een gemeenschappelijke regeling aan te gaan ter uitvoering van de bijzondere controle op de naleving van aan de gemeenten opgedragen sociale zekerheidswetgeving, de wet maatschappelijke ondersteuningen en daaruit voortvloeiende uitvoeringsregelingen en besluiten;

voorts overwegende dat het uit doelmatigheidsoverwegingen van belang is aan deze uitvoering een gemeenschappelijke beleidskader ten grondslag te leggen;

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet;

Besluiten

de Gemeenschappelijke regeling, voor het laatst op 1 januari 2017 gewijzigd, in te trekken en bijgaande nieuwe regeling vast te stellen:

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING BIJZONDER ONDERZOEK REGIO ZUID-GELDERLAND

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Deze regeling verstaat onder:
- deelnemende gemeenten: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten;
- de centrumgemeente: de gemeente Wijchen
- college: college van burgemeester en wethouders
- gedeputeerde staten: het college van gedeputeerde staten van Gelderland.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 2 Centrumgemeente
1. De gemeente Wijchen wordt aangewezen als centrumgemeente, bedoeld in artikel 8, lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. De behartiging van de in artikel 3 omschreven belangen wordt opgedragen aan de centrumgemeente.

Artikel 3 Belangen
1. De centrumgemeente heeft tot taak gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de naleving door (voormalig) uitkeringsgerechtigden en derden van alle de gemeente opgedragen sociale zekerheidswetgevingen en de wet maatschappelijke ondersteuning en op dat gebied uitgevaardigde regelingen en besluiten met dien verstande dat een onderzoek tot bijzondere controle op deze naleving eerst plaatsvindt na een daartoe strekkende opdracht van de centrumgemeente naar aanleiding van een onderzoek van het college van een deelnemende gemeente.
2. De centrumgemeente draagt terzake zorg voor de noodzakelijke beleids- en uitvoeringsafstemming met de Officier van Justitie.

3. Teneinde de gemeenschappelijke belangen behartiging zo optimaal mogelijk gestalte te kunnen geven, bevordert de centrumgemeente de ontwikkeling en instandhouding van gemeenschappelijk beleid op het terrein van rechtmatigheid en de uitvoering. De deelnemende gemeenten zijn wel ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor het vervaardigen van fraudebeleidsplannen.

Artikel 4 Archief
1. Het college van de gemeente Wijchen draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling.
2. De aangewezen archivaris van de gemeente Wijchen is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
3. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4, lid 1 van de Archiefwet 1995.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, lid 1 en artikel 13 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de in deze regeling genoemde bestuursorganen is aangewezen de archiefbewaarplaats van de gemeente Wijchen.

HOOFDSTUK 3 COMMISSIE VAN ADVIES

Artikel 5 Commissie van advies
1. Er is een commissie van advies, die is gevestigd in de gemeente Wijchen.
2. De colleges van elk van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden één lid en een plaatsvervangend lid aan voor de commissie van advies.
3. De colleges van twee of meer van de deelnemende gemeenten kunnen besluiten tot het gezamenlijk aanwijzen van één lid.
4. De leden van de commissie van advies hebben zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. De aftredende leden blijven hun functie evenwel waarnemen tot het tijdstip waarop de colleges van de deelnemende gemeenten de nieuwe leden van de commissie van advies hebben aangewezen.
5. De aanwijzing van de leden vindt zo mogelijk plaats in –doch uiterlijk een maand na- de eerste vergadering van de colleges van de deelnemende gemeenten.
6. Het door de centrumgemeente aangewezen lid is voorzitter van de commissie van advies. De plaatsvervangend voorzitter wordt door en uit de leden van de commissie van advies gekozen voor de zittingsduur als bedoeld in lid 4.
7. Door het college van de centrumgemeente wordt een secretaris aan de commissie van advies toegevoegd. Deze secretaris is in dienst bij de centrumgemeente en wordt door het college van de centrumgemeente aangewezen.
8. De secretaris woont de vergaderingen van de commissie van advies bij, verstrekt inlichtingen over de uitvoering en adviseert desgevraagd de commissie van advies.
9. De commissie van advies vergadert 2 keer per jaar. Een keer in het voorjaar, waar de jaarrekening en begroting worden behandeld. Een keer in het najaar, waar de kaderbrief en beleidsuitgangspunten worden behandeld.
10. De Officier van Justitie neemt op uitnodiging, afhankelijk van de onderwerpen, als adviseur deel aan de vergadering van de commissie van advies.

Artikel 6 Taken en bevoegdheden
De in artikel 5 genoemde commissie van advies heeft tot taak en de bevoegdheid om:
a. advies uit te brengen als bedoeld in de artikelen 9, 14, 15, 17 en 18;
b. advies uit te brengen over alle zaken, die de in artikel 3 omschreven taken betreffen.

Artikel 7 Reglement van Orde
De Commissie van advies kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen vaststellen.

HOOFDSTUK 4 PERSONEEL

Artikel 8 Personeel.

1. Voor de uitvoering van de in artikel 3 van deze regeling omschreven taken zorgt het college van de centrumgemeente dat er voldoende personeel is.
2. De dagelijkse leiding van het personeel berust bij de door het college van de centrumgemeente aangewezen secretaris.

HOOFDSTUK 5: BEGROTING EN JAARREKENING

Artikel 9 Begrotingsprocedure

1. Het college van de centrumgemeente maakt jaarlijks een ontwerp-begroting op van de kosten van de uitvoering van de artikel 3 van deze regeling omschreven taken met daarbij een behoorlijke toelichting en een becijfering van het kostenaandeel van elk van de deelnemende gemeenten. Het begrotingsjaar is gelijk aan een kalenderjaar.
2. De ontwerp-begroting wordt jaarlijks voor 1 april voorafgaande aan het dienstjaar waarvoor deze moet dienen door de centrumgemeente toegezonden aan de colleges van deelnemende gemeenten.
3. Deze colleges kunnen binnen twee maanden na datum van toezending van de ontwerp-begroting zienswijzen kenbaar maken aan het college van de centrumgemeente.
4. Het college van de centrumgemeente zendt de ontwerp-begroting met de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn verwoord, voor 1 juni voorafgaande aan het dienstjaar, waarvoor de begroting moet dienen, toe aan de commissie van advies als bedoeld in artikel 5.
5. De Commissie van advies brengt voor 15 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen advies uit aan het college van de centrumgemeente. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit tot stand gekomen is bij meerderheid van stemmen van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden.
6. Het college van de centrumgemeente stelt de begroting met in achtneming van het advies van de commissie van advies als bedoeld in artikel 5, vast voor 15 augustus van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen.
7. Direct na de vaststelling zendt het college van de centrumgemeente de begroting met de becijfering van het kostenaandeel van elk van de deelnemende gemeenten en het advies van de commissie van advies als bedoeld in artikel 5, toe aan de deelnemende gemeenten.
8. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 10 Jaarrekening

1. Het college van de centrumgemeente zendt jaarlijks voor 1 april aan de deelnemende gemeenten de rekening van de werkelijke kosten over het afgelopen dienstjaar.
2. In de rekening wordt met toepassing van de in artikel 11van deze regeling genoemde verdeelsleutels, door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
3. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 11 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats binnen twee maanden na ontvangst van de rekening.

Artikel 11: Bijdrage

1. De opdrachtgevende gemeente is voor ieder onderzoek een bijdrage verschuldigd waarvan de hoogte jaarlijks, bij wijze van voorlopige vaststelling, bij de vaststelling van de begroting wordt bepaald. Uitgangspunt hierbij is dat 50% van de uitgaven wordt gedekt door bijdragen per onderzoeksopdracht als bedoeld in artikel 3 lid 1. De bijdrage per onderzoeksopdracht kan worden gedifferentieerd naar duur en zwaarte van de uitvoering ervan.
2. Na afloop van het jaar, wordt, op basis van het aantal uitgevoerde onderzoeken en met in achtneming van het in lid 1 genoemde uitgangspunt en de mogelijkheid van differentiatie, de definitieve bijdrage per onderzoek vastgesteld.
3. De kosten van uitvoering van de in artikel 3 van deze regeling omschreven taak, verminderd met de bijdrage als bedoeld in lid 1 en 2 en eventueel verminderd met andere inkomsten komen ten laste van de deelnemende gemeenten. Als verdeelsleutel wordt gehanteerd het inwonertal op 1 januari van het jaar waarvoor de bijdrage is verschuldigd.
4. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 1 april 90% van de over het betreffende dienstjaar verschuldigde bijdrage.

HOOFDSTUK 6: WIJZIGING, TOETREDING, UITTREDING en OPHEFFING

Artikel 12 Wijziging

1. Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot een wijziging van deze regeling.
2. De wijziging komt tot stand, indien twee derde van de deelnemende colleges aan deze regeling met de wijziging van de regeling akkoord zijn gegaan.
3. De wijziging van deze regeling wordt als voorgenomen besluit voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, die binnen 8 weken na ontvangst van het ontwerp van de wijzing hun zienswijze hierover kunnen uitbrengen.
4. De deelnemers gaan pas over tot een definitieve wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers.
5. De wijziging van deze regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand, volgend op de dag van de bekendmaking ervan in het Gemeenteblad door de centrumgemeente.
6. Op de wijziging van deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13 Toetreding

1. Een college, niet zijnde een college van de deelnemende gemeenten, kan een verzoek tot toetreding richten aan het college van de centrumgemeente.
2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.
3. Toetreding geschiedt nadat de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoekende college, bedoeld in het eerste lid, overeenstemming hebben bereikt over de voorwaarden voor toetreding.
4. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.
5. De toetreding vindt niet eerder plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.
6. De toetreding tot de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot toetreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van deelnemende gemeenten en de verzoekende gemeente.
7. Op de toetreding van een deelnemer aan deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 14 Uittreding

1. Een college van een deelnemende gemeente kan een verzoek tot uittreding uit de regeling indienen bij het college van de centrumgemeente.
2. Het college van de centrumgemeente zendt het verzoek, als bedoeld in het eerste lid, aan de colleges van de deelnemende gemeenten.
3. Het college van de centrumgemeente inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het uittredingsplan.
4. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan wijst het college van de centrumgemeente een onafhankelijke externe deskundige aan die in opdracht van dit college het uittredingsplan voorbereidt. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. Het uittredingsplan wordt voorgelegd aan de commissie van advies, die vervolgens het college van de centrumgemeente adviseert.
6. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
7. Het uittredingsplan bepaalt de wijze van berekening van de financiële gevolgen van de uittreding.
8. Het uittredingsplan bevat een berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen de uittreedsom.
9. De uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten.
10. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door de centrumgemeente die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer zijn.
11. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de centrumgemeente die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
12. De centrumgemeente brengt de uittreedsom in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van deze uittreedsom.
13. De centrumgemeente is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden.
14. De uittreding uit de regeling geschiedt, tenzij anders bepaald, per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het besluit tot uittreding en de bekendmaking daarvan door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen het besluit tot uittreding en de feitelijke uittreding moeten ten minste 2 jaren gelegen zijn
15. Een college dat voornemens is uit te treden kan het college van de centrumgemeente vragen een indicatie te geven van de gevolgen van de uittreding, overeenkomstig hetgeen in deze regeling bepaald. De indicatie wordt binnen zes maanden opgeleverd, tenzij het betreffende uittredende college en het college van de centrumgemeente anders overeenkomen. De kosten voor het opstellen van de indicatie komen voor rekening van het college dat om de indicatie heeft verzocht. De indicatie bindt de gemeenten geenszins wanneer definitief tot uittreding wordt besloten.
16. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de deelnemer.
17. Op de uittreding van een deelnemer aan deze regeling is artikel 19, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15 Opheffing

1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tenminste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten. Een verzoek tot

uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing.
2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, geven de deelnemers een onafhankelijke registeraccountant de opdracht om een opheffingsplan op te stellen.
3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan. Het opheffingsplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor de centrumgemeente heeft verband houdende met het personeel als bedoeld in artikel 8 van deze regeling.
4. Het opheffingsplan wordt door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, vastgesteld. Het advies is voor het college van de centrumgemeente bindend, indien dit is tot stand gekomen bij besluit van tenminste twee derde van het aantal in de commissie van advies zitting hebbende leden.
5. Het college van de centrumgemeente is belast met de uitvoering van het opheffingsplan.
6. Op de opheffing van deze regeling is artikel 17, lid 2 en 3 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 7: EVALUATIE en VERSLAG van BEVINDINGEN

Artikel 17 Evaluatie
Eenmaal in de drie jaar wordt de gemeenschappelijke regeling geëvalueerd, tenzij anders door het college van de centrumgemeente, gehoord de commissie van advies, wordt besproken.

Artikel 18 Verslag van bevindingen
1. Jaarlijks wordt door alle deelnemers gezamenlijk een verslag van bevindingen van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling opgesteld.
2. Dit verslag wordt, gehoord de commissie van advies, aan het college van de centrumgemeente aangeboden.

HOOFDSTUK 8: SLOTBEPALINGEN

Artikel 19 Inwerkingtreding
1. Deze regeling treedt in werking op 1 juli 2024.
2. Het college van de centrumgemeente draagt zorg voor de in artikel 26, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde bekendmaking.
3. Het college van de centrumgemeente voegt, conform het bepaalde in artikel 26, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de gegevens toe in het register.

Artikel 20 Duur van de regeling
De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 21 Titel
De regeling kan worden aangehaald als "Gemeenschappelijke Regeling Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland".

Vastgesteld door het college van de gemeente Beuningen in zijn vergadering van xx

De secretaris de burgemeester

Vastgesteld door het college van de gemeente Berg en Dal in zijn vergadering van xx

De secretaris de burgemeester

Vastgesteld door het college van de gemeente Druten in zijn vergadering van xx

De secretaris de burgemeester

Vastgesteld door het college van de gemeente Heumen in zijn vergadering van xx

De secretaris de burgemeester

Vastgesteld door het college van de gemeente Wijchen in zijn vergadering van xx

De secretaris de burgemeester

Openbaar Zaaknummer: Z/23/145833

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vaststellen gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO)

Datum: 12 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp vaststellingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende taken van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet. Daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Dat gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	Niet van toepassing

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp besluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.
De Gemeenschappelijke Regeling IBO is een gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeenteconstructie (Wijchen). Het college neemt de besluiten – gehoord hebbende de Commissie van Advies - namens de vijf deelnemende gemeenten.

Omdat de tekst van de gemeenschappelijke regeling verouderd is, moeten meer zaken gewijzigd worden. Daarom is besloten om de huidige regeling te gaan intrekken en een nieuwe regeling vast te stellen.
Voor de volgende onderwerpen wordt o.a. deze gemeenschappelijke regeling gewijzigd:

- De verduidelijking dat de gemeente Wijchen centrumgemeente is;
- het vastleggen van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de Commissie van Advies;
- Verduidelijking van de rol en taken van de secretaris en de vergaderfrequentie;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven het begrotingsproces en de jaarrekening;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van (financiële) afspraken voor toe- en uittreding uit de samenwerking;
- Het vastleggen van opheffing en liquidatie van de samenwerking

Voor de centrumgemeenteconstructie geldt dat alleen afspraken over de uittreding en evaluatie moeten worden vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De overige nieuw geïntroduceerde instrumenten gelden niet voor centrumgemeentes.

Tegenargumenten en risico's
Geen

Financiële gevolgen
Geen

Communicatie
Niet van toepassing

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) vaststellingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het vaststellingsbesluit vast te stellen. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten van alle gemeenschappelijke regelingen voor te leggen. Pas daarna kan het college het vaststellingsbesluit zelf vaststellen. Vervolgens wordt het vaststellingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Team AJZ

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5373
Extern Zaak ID	Z/23/141027
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.e
Titel	141027 Beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Nijmegen (MARN)
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Veen, van der, Leen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	0646824044

Bijlagen
Beslisnota gemeenteraad zienswijze wijziging regeling GR MARN
Biijlage1 onderbouwing wijzigingen regeling GR MARN
Bijlage 2 concept wijzigingsbesluit GR MARN
Bijlage 3 gewijzigde tekst regeling GR MARN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. De wijzigingen zijn regionaal voorbereid.
De regeling van GR MARN is aangepast om te voldoen aan de gewijzigde Wgr. Daarnaast zijn er nog een aantal kleine wijzigingen doorgevoerd.

Voorgesteld besluit

Op het ontwerp wijzigingsbesluit van gemeenschappelijke regeling MARN, geen zienswijze naar voren te brengen

Besluit (Aangenomen)

Op het ontwerp wijzigingsbesluit van gemeenschappelijke regeling MARN, geen zienswijze naar voren te brengen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/141027

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijziging gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Nijmegen (MARN)

Datum: 12-12-2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

Op het ontwerp wijzigingsbesluit van gemeenschappelijke regeling MARN, geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende taken van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet. Daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Dat gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.
Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
-	-

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten

1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:

- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het (al dan niet) instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;
- daarnaast worden ook andere inhoudelijke wijzigingen meegenomen o.a. met betrekking tot openbaarheid van stukken en archivering (zie bijlage 1 overzicht wijzigingen)

Tegenargumenten en risico's

1.1 *Alleen bij regelingen waaraan de raad niet deelneemt, moet een ontwerp van het wijzigingsbesluit voor een zienswijze aan de raad worden voorgelegd.*
Aan de GR MARN neemt de raad deel. Uit artikel 1, tweede lid van de Wgr volgt dan dat de raad strikt formeel geen zienswijze hoeft te worden gevraagd. De raad moet de regeling immers zelf ook vaststellen. Zonder het volgen van een zienswijzeprocedure, zouden we de visie van de raden pas vrij laat in het vaststellingsproces ontvangen. Gelet hierop is door de stuurgroep besloten om het wijzigingsbesluit toch voor een zienswijze voor te leggen aan de raad.

Financiële gevolgen

Geen

Communicatie

Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie

Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen

Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen en (omdat de raad deelnemer is aan een regeling) vaststelling door de raad. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Pas daarna kan het college het wijzigingsbesluit zelf vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Op het ontwerp wijzigingsbesluit van gemeenschappelijke regeling MARN, geen zienswijze naar voren te brengen

Advies
-

Onderbouwing wijzigingen Gemeenschappelijke regeling MARN

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Aanhef Raden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeesters bevoegd een gemeenschappelijke regeling te treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten.	**Aanhef** **Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn Raden en de Colleges van Burgemeester en Wethouders bevoegd een gemeenschappelijke regeling te treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten.**	Het benoemen van de Burgemeester in de aanhef is niet nodig c.q. overbodig omdat het hier een gemengde regeling betreft. In het verleden werden drie bestuursorganen aangewezen om een gemeenschappelijke regeling te treffen. Burgemeesters worden uit deze opsomming verwijderd aangezien deze regeling niet gaat over zelfstandige bevoegdheid van de Burgemeester als bestuursorgaan.

Artikel 1 begripsomschrijvingen **Oude omschrijving:** Deze gemeenschappelijke regeling verstaat onder: Gedeputeerde Staten: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland;	**Nieuwe omschrijving:** Deze gemeenschappelijke regeling verstaat onder: Gedeputeerde Staten: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland**; en Limburg**	**Onderbouwing:** **D**e gemeente Mook en Middelaar ligt in een andere Provincie. De stukken van gemeente Mook en Middelaar dienen bij het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg aangeboden. In de oude regeling werd alleen het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland genoemd.

Oud **Artikel 12** **2.** Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door dat college aan te wijzen.	**Nieuw** **Artikel 12** **2.** Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, **door het Dagelijks Bestuur aan te wijzen**	**Onderbouwing** De voorzitter van het AB wordt door het AB uit zijn midden aangewezen. Om die reden moet de aanwijzing door het Dagelijks Bestuur gebeuren.

Oud **Artikel 14** **1.** het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, dat met inachtneming van artikel 24 van de wet.	Nieuw **Artikel 14** 1. **het algemeen bestuur** kan commissies van advies instellen, dat met inachtneming van artikel 24 van de wet.	**Onderbouwing** Het dagelijks bestuur en de voorzitter moeten verwijderd worden. In artikel 24 van de Wgr wordt alleen het AB benoemd om adviescommissies in te stellen.

Oud **Artikel 17**	**Nieuw** **Artikel 17**	**Onderbouwing**
1. Het algemeen en dagelijks Bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks en algemeen bestuur gevoerde en te voeren beleid, nodig is. 2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.	1. Het algemeen en dagelijks Bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks en algemeen bestuur gevoerde en te voeren beleid, nodig is. 2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Deze informatie wordt tevens aan de raden van de overige deelnemende gemeenten toegezonden. 3**. De vergaderstukken van het algemeen bestuur evenals de notulen en de besluiten van het algemeen bestuur worden openbaar gemaakt op de website van de gemeenschappelijke regeling MARN. Behoudens niet-openbare stukken als bedoeld in artikel 5.1 en 5.2 in de Wet open overheid**.	Actieve informatieplicht In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen op welke wijze door het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen actieve informatie wordt verschaft aan de raden. Daarnaast wordt in lid 3 de openbaarheid van de stukken via deze aanvulling geregeld.

Oud **Artikel 23 Begrotingsprocedure**	Nieuw **Artikel 23 Begrotingsprocedure**	**Onderbouwing** De termijnen voor het toezenden van de ontwerpbegroting aan de raden, provinciale staten en algemeen bestuur van het waterschap zijn gewijzigd. Deze gewijzigde termijnen dienen in de gemeenschappelijke regelingen te worden aangepast. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om te reageren op ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting. Wijziging op verzoek van de GR MARN. Het AB stelt voor om enkel onderdelen van de wijziging van de Wgr ook op te nemen in de regeling ter verduidelijking van het proces.
1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 15 april een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende jaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten 2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemende gemeenten opgestelde begrotingsrichtlijnen. 3. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 6. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch	1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks **vóór 30 april** een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende jaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten 2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemende gemeenten opgestelde begrotingsrichtlijnen. 3. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. **5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, door het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.** **6. Het dagelijks bestuur voegt de zienswijze, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.** **7. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.** 8. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college	

in ieder geval vóór 1 augustus aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland. 8. Dit artikel is, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 9. **Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland**. 10. Dit artikel is, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	

Oud **Artikel 25**	Nieuw **Artikel 25**	**Onderbouwing** Wijziging op verzoek van de GR MARN. Het AB stelt voor om de termijn voor de zienswijze op de ontwerpjaarrekening (niet verplicht op grond van de Wgr), .
Het dagelijks bestuur biedt de concept jaarrekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig artikel 24 van de Gemeentewet aangewezen deskundigen, en hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks vóór 15 april aan aan de deelnemende gemeenten. 2. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept jaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de concept jaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 3. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden. 4. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 5. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland.	Het dagelijks bestuur biedt de concept jaarrekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig **artikel 212 van de Gemeentewet** aangewezen deskundigen, en hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks **vóór 30 april aan de deelnemende gemeenten.** 2. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept jaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de concept jaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 3. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden. 4. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 5. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland **en Limburg**. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onrechtmatigheden.	

6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onrechtmatigheden. Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven toezending van de regeling aan Gedeputeerde Staten.		

Oud	Nieuw	Onderbouwing
Artikel 28 1. De gemeenten zijn gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening courant opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties. 2. Elke deelnemende gemeente is hierbij verbonden naar verhouding van haar inwonertal. 3. Voor de vaststelling van het inwonertal zijn bepalend de laatste door het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend gemaakte bevolkingscijfers. 4. Alle deelnemende gemeenten, ook die welke op het moment van het ontstaan van de betalings- of garantieverplichtingen nog niet aan de gemeenschappelijke regeling deelnamen, staan naar rato van hun inwonertal garant voor de voldoening van betalingsverplichtingen en voor door het openbaar lichaam verstrekte garanties op het moment dat daarop door de betrokken rechthebbende aanspraak wordt gemaakt.	**Artikel 28** 1. De gemeenten zijn gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening courant opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties. 2. Elke deelnemende gemeente is hierbij verbonden naar verhouding van haar inwonertal. 3. Voor de vaststelling van het inwonertal wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte **bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar,** voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage is verschuldigd. 4. Alle deelnemende gemeenten, ook die welke op het moment van het ontstaan van de betalings- of garantieverplichtingen nog niet aan de gemeenschappelijke regeling deelnamen, staan naar rato van hun inwonertal garant voor de voldoening van betalingsverplichtingen en voor door het openbaar lichaam verstrekte garanties op het moment dat daarop door de betrokken rechthebbende aanspraak wordt gemaakt.	De systematiek wordt nu concreter benoemd. Betreft verduidelijking van bepaling.

Oud	Nieuw	
Artikel 29: Archief 1. Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam. 2. Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de MARN is opgedragen aan de gemeentearchivaris van de gemeente Nijmegen. 3. Het Algemeen Bestuur kan een regeling treffen met betrekking tot de zorg en het beheer volgens het eerste lid van dit artikel. Deze regeling wordt aan Gedeputeerde Staten meegedeeld. 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan.	**Artikel 29 Evaluatie** Ten aanzien van de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling geldt dat: a. Elke deelnemende gemeente een verzoek tot evaluatie kan indienen b. Het algemeen bestuur bij meerderheid een besluit neemt over dit verzoek. c. Het algemeen bestuur de evaluatie-onderzoeksopdracht vaststelt	In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen of er wordt geëvalueerd en zo ja waar de evaluatie op ziet. Conform de Wgr overgenomen. De huidige regeling bevat geen artikel over evaluatie.

Oud	Nieuw	Onderbouwing
Artikel 29: Archief 1. Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam. 2. Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de MARN is opgedragen aan de gemeentearchivaris van de gemeente Nijmegen. 3. Het Algemeen Bestuur kan een regeling treffen met betrekking tot de zorg en het beheer volgens het eerste lid van dit artikel. Deze regeling wordt aan Gedeputeerde Staten meegedeeld. 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan.	**Artikel 30: Archief** 1. Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam. 2. Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de MARN is opgedragen aan de gemeentearchivaris van de gemeente Nijmegen. 3. Het Algemeen Bestuur kan een regeling treffen met betrekking tot de zorg en het beheer volgens het eerste lid van dit artikel. Deze regeling wordt aan Gedeputeerde Staten meegedeeld. 4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan. **5. Vanaf 1 januari 2022 voert de GR MARN uitsluitend een digitaal archief.**	Het archiefwet is aangescherpt middels lid 5.

Oud	Nieuw	Onderbouwing
Artikel 31 **Wijziging en opheffing** 1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de besturen van ten minste twee derde van het aantal deelnemende gemeenten. 2. Indien het algemeen bestuur wijziging of opheffing van de regeling wenselijk acht, doet het dagelijks bestuur het daartoe strekkende voorstel van het algemeen bestuur toekomen aan de besturen van de deelnemende gemeenten. 3. Voor zover bij de wijziging wettelijke bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders, respectievelijk de Burgemeester zijn betrokken, dient daartoe ook te worden besloten door ten minste twee derde van het aantal Colleges van Burgemeester en Wethouders, respectievelijk Burgemeesters van de deelnemende gemeenten.	**Artikel 32** **Wijziging en opheffing** 1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de besturen van ten minste twee derde van het aantal deelnemende gemeenten. 2. Indien het algemeen bestuur wijziging of opheffing van de regeling wenselijk acht, doet het dagelijks bestuur het daartoe strekkende voorstel van het algemeen bestuur toekomen aan de besturen van de deelnemende gemeenten. 3. Voor zover bij de wijziging wettelijke bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders zijn betrokken, dient daartoe ook te worden besloten door ten minste twee derde **van het aantal Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten**.	Facultatieve zienswijze procedure voor besluiten In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen of en zo ja, voor welke besluiten en een voorafgaande zienswijze van de raden, wordt gevraagd. Daarnaast wordt een wijziging voorgesteld omdat de regeling een gemengde regeling betreft hoeft enige wijziging niet door de Burgemeesters te worden bekrachtigd.

Oud **Artikel 30.**	**Nieuw** **Artikel 31**	**Onderbouwing**
1. Het bestuur van een gemeente, dat wenst toe te treden of uit te treden richt het verzoek ter zake aan het algemeen bestuur. 2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden door aan de besturen van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden. 3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats indien de besturen van de meerderheid van de deelnemende gemeenten daarin bewilligen. 4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het derde lid bedoelde besluiten voorwaarden worden verbonden. 5. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 27, eerste lid en tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.	1. Het bestuur van een gemeente, dat wenst toe te treden of uit te treden richt het verzoek ter zake aan het algemeen bestuur. 2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden door aan de besturen van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden. 3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats indien de besturen van de meerderheid van de deelnemende gemeenten daarmee instemmen. **4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het tweede lid bedoelde adviezen kaders worden verbonden die worden uitgewerkt in een toe- of uittredingsregeling en worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst met betreffende gemeente. a. de opzegtermijn voor uitreding bedraagt minimaal 1 jaar. De uittreding vindt plaats met ingang van 1 januari.** **b. de opzegtermijn start op het moment dat de vaststellingsovereenkomst is afgesloten.** **c. de hoogte van de uittredingssom wordt vastgesteld door het algemeen bestuur waarvoor een 2/3 meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen nodig is.** **Bij uittreden worden in elk geval onderstaande zaken vastgelegd:** **d. de uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de**	De huidige GR MARN kent al een uittredingsregeling. Deze uittredingsregeling beschreef nog niet alle elementen die moeten worden vastgelegd, volgens de gewijzigde Wgr. De wetswijziging Wgr verplicht om de uittredingsregeling aan te scherpen. De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden, alsmede bepalingen over de gevolgen van het vermogen van de gemeenschappelijke regeling moeten nu in de regeling worden opgenomen.

	overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel uit de begroting (art. 24.1). **e. de hoogte van uittredingssom wordt bepaald op de kosten die het samenwerkingsverband moet maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren voor de deelnemende gemeenten zonder de uittredende gemeente. Tot een maximumbedrag van vijf jaar de inbreng van de uittredende gemeente in het jaar dat het besluit tot uittreding werd genomen.** **f. de financiële consequenties worden op verzoek van het dagelijks bestuur door een onafhankelijke deskundige in beeld gebracht. Dit advies wordt bij het bepalen van de hoogte van de uittredingskosten betrokken.** **g. Over de schade die ARN lijdt als gevolg van de uittreding worden door de uittredende partij, de MARN en ARN afspraken gemaakt. Op verzoek van het dagelijks bestuur kan**	

	hierbij een onafhankelijke deskundige betrokken worden **h. het algemeen bestuur stelt een uittredingsregeling vast waarin bovenstaande kaders verder worden uitgewerkt.** **i. het algemeen bestuur stelt een toetredingsregeling vast.** **5. De uitgewerkte toe- of uittredingsregeling wordt vastgesteld in het algemeen bestuur. Voorafgaand aan de vaststelling wordt een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd** **6. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 9 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.** **7. Binnen deze periode wordt de gemeenschappelijke regeling gewijzigd door alle deelnemende bestuursorganen. Een regeling kan worden gewijzigd met een meerderheid van ten minste 2/3 van het aantal uitgebrachte stemmen.**	

Oud	Nieuw	Onderbouwing.
Artikel 32: Liquidatie 1. Ingeval van opheffing van de regeling, besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken. 2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de deelnemende gemeenten gehoord, vastgesteld. 3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor het personeel, bedoeld in hoofdstuk 9, heeft. 4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het openbaar lichaam. 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.	**Artikel 33: Liquidatie** 1. Ingeval van opheffing van de regeling, besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken. 2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de deelnemende gemeenten gehoord door middel van een zienswijze hierop, vastgesteld. 3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor het personeel, bedoeld in hoofdstuk 9, heeft. 4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen **voor de nakoming van de verplichtingen van het openbaar lichaam naar rato conform artikel 24.1.** 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.	Lid 4 aangescherpt.

Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en afvalverwerking regio Nijmegen.

De Raden en de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling milieusamenwerking en afvalverwerking regio Nijmegen;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten
Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en afvalverwerking regio Nijmegen.

De gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en afvalverwerking regio Nijmegen wordt als volgt gewijzigd.

A.

Het kopje:

Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn Raden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeesters bevoegd een gemeenschappelijke regeling te treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten wordt gewijzigd in:

“Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn Raden en de Colleges van Burgemeester en Wethouders bevoegd een gemeenschappelijke regeling te treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten”.

Het woordje “en de Burgemeesters” wordt verwijderd.

ARTIKEL I

B.

Aan de begripsomschrijvingen:

Gedeputeerde Staten: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland wordt achter het woord provincie Gelderland toegevoegd ; en Limburg

- Gedeputeerde Staten: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland; en Limburg

C.

Artikel 12: Voorzitter wordt gewijzigd, als volgt:

Aan artikel 12, lid 2 wordt het woord “door dat college” vervangen door het Dagelijks Bestuur.

Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door het Dagelijks Bestuur aan te wijzen.

D.

Artikel 14: Commissies van advies en vakberaden wordt gewijzigd.

Artikel 14 lid 1 wordt de woorden “ dagelijks bestuur en de voorzitter” verwijderd.

E.

Aan artikel 17 Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ten opzichte van de raden, wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

> ‘De vergaderstukken van het algemeen bestuur evenals de notulen en de besluiten van het algemeen bestuur worden openbaar gemaakt op de website van de gemeenschappelijke regeling MARN. Behoudens niet-openbare stukken als bedoeld in artikel 5.1 en 5.2 in de Wet open overheid’.

F.

Artikel 23 Begrotingsprocedure wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 30 april een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende jaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten
2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemende gemeenten opgestelde begrotingsrichtlijnen.
3. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, door het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Het dagelijks bestuur voegt de zienswijze, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting

zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
8. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
9. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland.
10. Dit artikel is, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

G.

Artikel 25 Jaarrekening wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

1. Het dagelijks bestuur biedt de concept jaarrekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig artikel 212 van de Gemeentewet aangewezen deskundigen, en hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks vóór 30 april aan de deelnemende gemeenten.
2. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept jaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de concept jaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
3. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden.
4. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
5. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland en Limburg.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onrechtmatigheden.

H.

Artikel 28 Garantstelling lid 3 wordt gewijzigd.

Achter het woord “bevolkingscijfers” wordt de toevoeging “per 1 januari van het jaar” toegevoegd.

I.

Na Artikel 28 wordt “Hoofdstuk 11: Evaluatie” toegevoegd.

Het kopje: “Artikel 29 Archief” wordt vervangen door “Artikel 29: Evaluatie”

Artikel 29 wordt vervangen en komt als volgt te luiden:

“Ten aanzien van de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling geldt dat:

a. Elke deelnemende gemeente een verzoek tot evaluatie kan indienen
b. Het algemeen bestuur bij meerderheid een besluit neemt over dit verzoek
c. Het algemeen bestuur de evaluatie-onderzoeksopdracht vaststelt’

J.

Aan artikel 30 Toetreding en uittreding wordt vervangen door Artikel 30: Archief.

Aan Artikel 30: Archief wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

'Vanaf 1 januari 2022 voert de GR MARN uitsluitend een digitaal archief''

K.

Artikel 30 wordt gewijzigd en vervangen door Artikel 31 en komt als volgt te luiden:

Artikel 31: Toetreding en uittreding

1. Het bestuur van een gemeente, dat wenst toe te treden of uit te treden richt het verzoek ter zake aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden door aan de besturen van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats indien de besturen van de meerderheid van de deelnemende gemeenten daarmee instemmen.
4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het tweede lid bedoelde adviezen kaders worden verbonden die worden uitgewerkt in een toe- of uittredingsregeling en worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst met betreffende gemeente. a. de opzegtermijn voor uitreding bedraagt minimaal 1 jaar. De uittreding vindt plaats met ingang van 1 januari.
b. de opzegtermijn start op het moment dat de vaststellingsovereenkomst is afgesloten.
c. de hoogte van de uittredingssom wordt vastgesteld door het algemeen bestuur waarvoor een 2/3 meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen nodig is.
Bij uittreden worden in elk geval onderstaande zaken vastgelegd:
d. de uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringorganisatie, aangegane verplichtingen) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel uit de begroting (art. 24.1).
e. de hoogte van uittredingssom wordt bepaald op de kosten die het samenwerkingsverband moet maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren voor de deelnemende gemeenten zonder de uittredende gemeente. Tot een maximumbedrag van vijf jaar de inbreng van de uittredende gemeente in het jaar dat het besluit tot uittreding werd genomen.
f. de financiële consequenties worden op verzoek van het dagelijks bestuur door een onafhankelijke deskundige in beeld gebracht. Dit advies wordt bij het bepalen van de hoogte van de uittredingskosten betrokken.
g. Over de schade die ARN lijdt als gevolg van de uittreding worden door de uittredende partij, de MARN en ARN afspraken gemaakt. Op verzoek van het dagelijks bestuur kan hierbij een onafhankelijke deskundige betrokken worden
h. het algemeen bestuur stelt een uittredingsregeling vast waarin bovenstaande kaders verder worden uitgewerkt.
i. het algemeen bestuur stelt een toetredingsregeling vast.
5. De uitgewerkte toe- of uittredingsregeling wordt vastgesteld in het algemeen bestuur. Voorafgaand aan de vaststelling wordt een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd
6. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 9 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
7. Binnen deze periode wordt de gemeenschappelijke regeling gewijzigd door alle deelnemende bestuursorganen. Een regeling kan worden gewijzigd met een meerderheid van ten minste 2/3 van het aantal uitgebrachte stemmen.

L.

Het kopje “Artikel 31 Wijziging en opheffing “ wordt vervangen door Artikel 32 Wijziging en opheffing.

Artikel 31 lid 3 wordt gewijzigd in artikel 32 lid 3 en komt als volgt te luiden:

“Voor zover bij de wijziging wettelijke bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders zijn betrokken, dient daartoe ook te worden besloten door ten minste twee derde van het aantal Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten”.

M.

Artikel 33 Liquidatie lid 4 liquidatie wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

“Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het openbaar lichaam naar rato conform artikel 24.1”.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na die, waarop het op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.

TOELICHTING OP HET WIJZIGINGSBESLUIT

Artikelsgewijze toelichting

A.

In het verleden werden drie bestuursorganen aangewezen om een gemeenschappelijke regeling te treffen. Burgemeesters worden uit deze opsomming verwijderd aangezien deze regeling niet gaat over zelfstandige bevoegdheid van de Burgemeester als bestuursorgaan.

B.

De gemeente Mook en Middelaar liggen in een andere Provincie.

De stukken van gemeente Mook en Middelaar dienen bij het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg aangeboden. In de oude regeling werd alleen het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland genoemd.

C.

Ingevolgde de wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) wordt de voorzitter van het AB door het AB uit zijn midden aangewezen. Om die reden moet de aanwijzing door het Dagelijks Bestuur gebeuren.

D.

Het dagelijks bestuur en de voorzitter moeten verwijderd worden. Ingevolge artikel 24 van de Wgr is alleen het AB bevoegd om adviescommissies in te stellen.

E.

In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen op welke wijze door het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen actieve informatie wordt verschaft aan de raden.

De stukken van het bestuur zijn openbaar. Met de Wet open overheid en de aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt nog meer transparantie gevraagd van de gemeenschappelijke regeling. Dit is nu verankerd in artikel 17 lid 3.

F.

De begrotingsprocedure wordt altijd al met de deelnemers afgestemd en daardoor loopt deze ook altijd binnen de termijnen. De Wet gemeenschappelijke regelingen vraagt inmiddels andere termijnen dan voorheen en die termijnen zijn met artikel 18 ook verankerd in de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om te reageren op ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting.

G.

Voor de jaarrekeningsprocedure geldt hetzelfde als de begrotingsprocedure. De GR MARN handelt in samenwerking met de deelnemers altijd binnen de afgesproken termijnen. De Wet gemeenschappelijke regelingen vraagt voor de jaarrekeningsprocedure andere termijnen en die zijn met artikel 25 verankerd in de gemeenschappelijke regeling.

H.

Betreft verduidelijking van de bepaling.

I.

De Wet gemeenschappelijke regelingen vraagt om aan te geven of er een evaluatie van de regeling plaatsvindt en met welke frequentie. Dat is nu opgenomen in artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling. Ook is bepaald dat de regeling voor onbepaalde tijd wordt vastgesteld. (Dit was ook altijd al het uitgangspunt)

J.

Het archiefwet is aangescherpt middels artikel 30 lid 5.

K.

De uittredingsprocedure was altijd al omschreven maar is niet voldoende duidelijk in het kader van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarom is deze nu aangepast, wat tot meer duidelijkheid over de uittreding van een van de deelnemers leidt.

L.

In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen of en zo ja, voor welke besluiten en een voorafgaande zienswijze van de raden, wordt gevraagd. Daarnaast wordt een wijziging voorgesteld omdat de regeling een gemengde regeling betreft hoeft enige wijziging niet door de Burgemeesters te worden bekrachtigd.

M.

Betreft verduidelijking van de bepaling met verwijzing naar de uittredingsbepalingen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING MILIEUSAMENWERKING EN AFVALVERWERKING REGIO NIJMEGEN

Op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn Raden en de Colleges van Burgemeester en Wethouders bevoegd een gemeenschappelijke regeling te treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten. Onder het treffen van een regeling wordt mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

De Raden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeesters van de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen, ieder voor zover zij bevoegd zijn;

overwegende dat het gewenst is de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen te wijzigen

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de gemeentewet en de Wet Milieubeheer,

BESLUITEN:

Hoofdstuk 1: Algemene Bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Deze gemeenschappelijke regeling verstaat onder:

- de regeling: deze gemeenschappelijke regeling
- het openbaar lichaam: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van de regeling;
- een deelnemende gemeente: een aan deze regeling deelnemende gemeente;
- Gedeputeerde Staten: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland; en Limburg
- de verwerkingsinrichting: de inrichting voor de verwerking van afvalstoffen van ARN B.V.;
- afvalstoffen: de afvalstoffen die vallen onder werking van hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer;
- de wet: de wet gemeenschappelijke regelingen;
- de A.R.N. B.V.: de, bij akte van 25 oktober 1985, opgerichte besloten vennootschap of haar rechtsopvolger, welke de verwerkingsinrichting exploiteert.

Artikel 2: Openbaar Lichaam

Er is een openbaar lichaam, genaamd Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen, afgekort MARN.

Het openbaar lichaam is rechtspersoon en is gevestigd te Nijmegen.

Artikel 3: Bestuursorganen

Het openbaar lichaam kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies als bedoeld in hoofdstuk 6 van deze regeling, de volgende bestuursorganen:

a. het algemeen bestuur;
b. het dagelijks bestuur;
c. de voorzitter.

Hoofdstuk 2: Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4: Belangen

De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder in ieder geval begrepen een doelmatige en milieu hygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.

Artikel 5: Taken en bevoegdheden
Ter verwezenlijking van de van de in artikel 4 genoemde belangen komen het openbaar lichaam de volgende taken en bevoegdheden toe:

1. Afvalverwerking:
    a. Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger.
    b. Het in overleg met de gemeenten regelen van de aanvoer van de afvalstoffen, voor zover dit uit een oogpunt van doeltreffende bedrijfsvoering van de verwerkingsinrichting noodzakelijk is.
    c. Elk van de gemeenten verbindt zich om:

        i. de door of vanwege die gemeente ingezamelde afvalstoffen aan de verwerkingsinrichting aan te bieden van welke verplichting door het Algemeen Bestuur ontheffing kan worden verleend;
        ii. de wijze van inzamelen af te stemmen op de wijze van verwerken van de verwerkingsinrichting;
        iii. voor veranderingen in het inzamelsysteem, tijdig vooraf toestemming te vragen aan het Dagelijks Bestuur waaraan de voorwaarde kan worden verbonden dat de uit die veranderingen voortvloeiende nadelige gevolgen aan het openbaar lichaam of aan de ARN B.V. worden vergoed.

    d. het openbaar lichaam sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst, regelende de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

2. Beleid

Het afstemmen en/of het opzetten van gezamenlijk beleid op afval en milieuterrein.

Hoofdstuk 3: Het Algemeen Bestuur

Artikel 6: Samenstelling

1. De raden van de deelnemende gemeenten wijzen een lid aan tot lid van het Algemeen Bestuur.
2. Een lid van het Algemeen Bestuur kan niet tevens zijn medewerker in dienst van of op grond van een dienstverleningsovereenkomst als bedoeld in artikel 21 werkzaam voor het samenwerkingsverband
3. De leden van het Algemeen Bestuur hebben, onverminderd het bepaalde in artikel 18, derde lid, zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. Indien zij in de nieuwe periode opnieuw burgemeester zijn dan wel benoemd als wethouder, kunnen zij terstond opnieuw aangewezen worden.
4. Het lidmaatschap eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer van de deelnemer is die hem heeft aangewezen.

5. De leden van het Algemeen Bestuur die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het Algemeen Bestuur, alsmede de Raad die hen heeft aangewezen, hiervan op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra onherroepelijk in hun opvolging is voorzien.
6. Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft een plaatsvervanger.
7. Het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervanger.

Artikel 7 Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur besluit tot deelname in organisaties als bedoeld in artikel 31a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheid tot het vaststellen van de begroting, de wijzigingen daarvan, de jaarrekening als ook over deelname in organisaties als bedoeld in lid 2.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Artikel 8 Werkwijze en besloten vergaderingen

1. Het algemeen bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt, of tenminste een vijfde van het aantal zittende leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt.
2. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
3. Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft 2 stemmen, met uitzondering van het lid namens de gemeente Nijmegen dat 6 stemmen heeft.
4. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet en artikel 23 van de Gemeentewet en artikel 5.1 van de Wet open overheid.
5. In een besloten vergadering van het Algemeen Bestuur wordt geen besluit genomen over:
    a. de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening;
    b. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of de begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd;
    c. het liquidatieplan.

Hoofdstuk 4 Het Dagelijks Bestuur

Artikel 9 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit vier leden, de voorzitter inbegrepen door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.
2. Zij treden, onverminderd het bepaalde in artikel 16, vierde lid van deze regeling, af op de dag van aftreden van de leden van het algemeen bestuur. Zij kunnen, indien zij opnieuw zijn aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. Degene, die ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.
4. Voor zover deze regeling niet anders bepaalt, kan het dagelijks bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten terzake mee aan het algemeen bestuur.

Artikel 10 Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
    a. Het voorbereiden van al hetgeen aan het Algemeen Bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd
    b. Het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur
    c. Het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
    d. Het beheer van passiva en activa van het openbaar lichaam;

e. Het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom;

2. Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat het personeel. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
3. Het dagelijks bestuur stelt een regeling vast omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen.
4. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de Wet.
5. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling.

Artikel 11 Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt, of een van de andere leden van het dagelijks bestuur dat schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoekt, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als tenminste de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
7. Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd. Ieder aanwezig lid brengt één stem uit. Indien de stemmen staken, is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Hoofdstuk 5 De voorzitter

Artikel 12 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
2. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door het Dagelijks Bestuur aan te wijzen.
3. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
4. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna de nieuwe voorzitter aan.

Artikel 13 Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

Hoofdstuk 6 De commissies

Artikel 14: Commissies van advies en vakberaden

1. het algemeen bestuurkan commissies van advies instellen, dat met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het dagelijks bestuur kan een of meer vakberaden instellen, die met inachtneming van artikel 24 van de wet het dagelijks bestuur van advies dienen over een nader aan te geven deelterrein.

Artikel 15: Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen verklaring van geen bezwaar van de raden van elk van de deelnemende gemeenten
3. Het algemeen bestuur regelt met inachtneming van artikel 25 van de wet hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Inlichtingen, verantwoording, ontslag

Intern

Artikel 16: Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven - tezamen dan wel afzonderlijk - aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Extern

Artikel 17: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen en dagelijks Bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks en algemeen bestuur gevoerde en te voeren beleid, nodig is.
2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Deze informatie wordt tevens aan de raden van de overige deelnemende gemeenten toegezonden.
3. De vergaderstukken van het algemeen bestuur evenals de notulen en de besluiten van het algemeen bestuur worden openbaar gemaakt op de website van de gemeenschappelijke regeling MARN. Behoudens niet-openbare stukken als bedoeld in artikel 5.1 en 5.2 in de Wet open overheid.

Artikel 18 Leden ten opzichte van de raden

1. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur verschaft de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door een of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid of plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur is de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
3. Een lid of een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur kan door de raad die hem heeft aangewezen, worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die raad niet meer bezit.

Hoofdstuk 8 Reglement van Orde

Artikel 19 Reglement van orde Algemeen Bestuur

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent:
    a. het horen van belanghebbenden ten aanzien van door het algemeen bestuur te nemen besluiten;

b. de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 en 18.

Artikel 20
Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen vaststellen, dat aan het algemeen bestuur wordt overlegd.

Hoofdstuk 9: Ambtelijk apparaat

Artikel 21 Secretaris en overig personeel

1. Het openbaar lichaam kan personeel aanstellen, aan het hoofd waarvan de secretaris staat.
2. Voor zover het dagelijks bestuur daarin niet op andere wijze heeft voorzien, zijn op het personeel van overeenkomstige toepassing de bezoldigingsregelingen en andere algemene voorschriften en bepalingen van de gemeente Nijmegen.
3. Het dagelijks bestuur benoemt een ambtelijk secretaris.
4. De taken en bevoegdheden van de secretaris worden door het dagelijks bestuur vastgesteld.
5. Alle stukken uitgaande van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur worden door de secretaris mede ondertekend.
6. De overige ambtenaren, alsmede het personeel werkzaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, worden benoemd door het dagelijks bestuur.

Hoofdstuk 10: Financiële bepalingen

Artikel 22 Organisatie en controle

1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en het beheer van vermogenswaarden. Op deze regels is artikel 212 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de controle op de administratie en het beheer zoals bedoeld in het eerste lid. Op deze regels is artikel 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 30 april een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende jaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten
2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemende gemeenten opgestelde begrotingsrichtlijnen.
3. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting, door het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Het dagelijks bestuur voegt de zienswijze, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
7. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
8. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
9. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland.
10. Dit artikel is, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 24: Bijdragen van de gemeenten

1. Indien de begroting een nadelig saldo heeft, kan in de begroting worden aangegeven, welke bijdrage elke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Als verdeelsleutel wordt gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage is verschuldigd.
2. Voor berekening van deze bijdrage wordt rekening gehouden met bijdragen van het Rijk en van anderen.
3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage.

Artikel 25: Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur biedt de concept jaarrekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig artikel 212 van de Gemeentewet aangewezen deskundigen, en hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks vóór 30 april aan aan de deelnemende gemeenten.
2. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de concept jaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de concept jaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
3. De vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden van de deelnemers is verzonden.
4. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan de gemeenteraden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
5. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland en Limburg.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onrechtmatigheden.

Artikel 26 Verdeling batig resp. nadelig saldo

1. Het dagelijks bestuur doet een voorstel tot verdeling van een batig exploitatiesaldo aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten toekomen tegelijkertijd met het verzenden van de jaarrekening.
2. Indien besloten wordt een batig saldo geheel of deels onder de deelnemende gemeenten te verdelen geschiedt dit op basis van het inwonertal op basis van door het CBS ter beschikking gestelde inwonertallen.
3. Het algemeen bestuur beslist dat een nadelig saldo van de jaarrekening:
    a. Eerst geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves wordt gebracht
    b. Bij ontoereikende reserves over de termijn waarbinnen het tekort door het openbaar lichaam moet worden inverdiend en vervolgens
    c. Voor welk deel het nadelig saldo ten laste van de deelnemers wordt gebracht die naar rato van het inwonertal daarin bijdragen.

Artikel 27 : Vereveningsfonds

1. De gemeenten zijn verplicht om bij te dragen in een fonds, strekkende tot het doen van uitkeringen aan de deelnemende gemeenten voor de kosten van transport van de afvalstoffen naar de verwerkingsinrichting. Het algemeen bestuur bepaalt welke parameters in de regeling worden meegenomen.
2. Het algemeen bestuur bepaalt elk jaar hoe groot de in het eerste lid bedoelde bijdrage per gemeente zal zijn.
3. De uitkeringen uit het fonds worden jaarlijks door het algemeen bestuur vastgesteld op basis van een te bepalen vergoedingsbedrag.
4. De betaling van de in het eerste en derde lid bedoelde bijdragen en uitkeringen vindt plaats in de maand februari na afloop van het jaar, waarop deze betrekking hebben.

Artikel 28 Garantstelling

1. De gemeenten zijn gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening courant opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties.
2. Elke deelnemende gemeente is hierbij verbonden naar verhouding van haar inwonertal.
3. Voor de vaststelling van het inwonertal wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage is verschuldigd.
4. Alle deelnemende gemeenten, ook die welke op het moment van het ontstaan van de betalings- of garantieverplichtingen nog niet aan de gemeenschappelijke regeling deelnamen, staan naar rato van hun inwonertal garant voor de voldoening van betalingsverplichtingen en voor door het openbaar lichaam verstrekte garanties op het moment dat daarop door de betrokken rechthebbende aanspraak wordt gemaakt.

Hoofdstuk 11 Evaluatie

Artikel 29 Evaluatie

Ten aanzien van de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling geldt dat:

a. Elke deelnemende gemeente een verzoek tot evaluatie kan indienen
b. Het algemeen bestuur bij meerderheid een besluit neemt over dit verzoek.
c. Het algemeen bestuur de evaluatie-onderzoeksopdracht vaststelt

Hoofdstuk 12: Het archief

Artikel 30: Archief

1. Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam.
2. Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de MARN is opgedragen aan de gemeentearchivaris van de gemeente Nijmegen.
3. Het Algemeen Bestuur kan een regeling treffen met betrekking tot de zorg en het beheer volgens het eerste lid van dit artikel. Deze regeling wordt aan Gedeputeerde Staten meegedeeld.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan.
5. Vanaf 1 januari 2022 voert de GR MARN uitsluitend een digitaal archief.

Hoofdstuk 13: Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 31: Toetreding en uittreding

1. Het bestuur van een gemeente, dat wenst toe te treden of uit te treden richt het verzoek ter zake aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden door aan de besturen van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats indien de besturen van de meerderheid van de deelnemende gemeenten daarmee instemmen.
4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het tweede lid bedoelde adviezen kaders worden verbonden die worden uitgewerkt in een toe- of uittredingsregeling en worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst met betreffende gemeente.
   Bij uittreden worden in elk geval onderstaande zaken vastgelegd:
   a. de opzegtermijn voor uitreding bedraagt minimaal 1 jaar. De uittreding vindt plaats met ingang van 1 januari.
   b. de opzegtermijn start op het moment dat de vaststellingsovereenkomst is afgesloten.
   c. de hoogte van de uittredingssom wordt vastgesteld door het algemeen bestuur waarvoor een 2/3 meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen nodig is.

d. de uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel uit de begroting (art. 24.1).
e. de hoogte van uittredingssom wordt bepaald op de kosten die het samenwerkingsverband moet maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren voor de deelnemende gemeenten zonder de uittredende gemeente. Tot een maximumbedrag van vijf jaar de inbreng van de uittredende gemeente in het jaar dat het besluit tot uittreding werd genomen.
f. de financiële consequenties worden op verzoek van het dagelijks bestuur door een onafhankelijke deskundige in beeld gebracht. Dit advies wordt bij het bepalen van de hoogte van de uittredingskosten betrokken.
g. Over de schade die ARN lijdt als gevolg van de uittreding worden door de uittredende partij, de MARN en ARN afspraken gemaakt. Op verzoek van het dagelijks bestuur kan hierbij een onafhankelijke deskundige betrokken worden
h. het algemeen bestuur stelt een uittredingsregeling vast waarin bovenstaande kaders verder worden uitgewerkt.
i. het algemeen bestuur stelt een toetredingsregeling vast.

5. De uitgewerkte toe- of uittredingsregeling wordt vastgesteld in het algemeen bestuur. Voorafgaand aan de vaststelling wordt een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd
6. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 9 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
7. Binnen deze periode wordt de gemeenschappelijke regeling gewijzigd door alle deelnemende bestuursorganen. Een regeling kan worden gewijzigd met een meerderheid van ten minste 2/3 van het aantal uitgebrachte stemmen.

Artikel 32: Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de besturen van ten minste twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.
2. Indien het algemeen bestuur wijziging of opheffing van de regeling wenselijk acht, doet het dagelijks bestuur het daartoe strekkende voorstel van het algemeen bestuur toekomen aan de besturen van de deelnemende gemeenten.
3. Voor zover bij de wijziging wettelijke bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders zijn betrokken, dient daartoe ook te worden besloten door ten minste twee derde van het aantal Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten.

Artikel 33: Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling, besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de deelnemende gemeenten gehoord door middel van een zienswijze hierop, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor het personeel, bedoeld in hoofdstuk 9, heeft.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het openbaar lichaam naar rato conform artikel 24.1.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 14: Slotbepalingen

Artikel 34: Klachtenregeling

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot aansluiting bij een regionale ombudsfunctie in plaats van aansluiting bij de Nationale ombudsman.

Artikel 35: Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 36: Inwerkingtreding

De regeling of een wijziging ervan treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt. Alle voorgaande regelingen worden hiermee ingetrokken.

Artikel 37: Titel

De regeling kan worden aangehaald als Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen afgekort MARN.

Artikel 38 : Toezending aan Gedeputeerde Staten

1. Het bestuur van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde toezending en publicatie.
2. Van alle besluiten die op grond van deze regeling worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten, worden per gelijke post afschriften toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg.

Nijmegen d.d. xxxxx

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling MARN,
namens deze

Secretaris Voorzitter

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5362
Extern Zaak ID	Z/23/148266
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.f
Titel	148266 Beslisnota Wijzigingsbesluit GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team OOV
Eigenaar	Reijers, Esther
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	0884327414

Bijlagen
bijlage 1 VRGZ onderbouwing wijzigingen
bijlage 2 concept wijzigingsbesluit VRGZ
Bijlage 3 geconsolideerde ontwerpregeling VRGZ
Bijlage 4. Uitgangspunten Regio Rijk van Nijmegen en Regio Rivierenland VRGZ
148266 Beslisnota Wijzigingsbesluit GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:
1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Onderbouwing wijzigingen Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
		Het eerste deel zijn de wijzigingen die rechtstreeks voortvloeien uit de wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen, deels resulterend in nieuwe artikelen en deels in aangepaste artikelen. Het gaat dan om de navolgende artikelen: - artikel 11a - zienswijze raden; - artikel 11b - participatie; - artikel 19 - informatieverstrekking; - artikel 32 - begrotingsprocedure; - artikel 34 - jaarrekening; - artikel 36a - uittreding; - artikel 37 - wijzigen GR; - artikel 40a - evaluatie. Vervolgens komen de aanpassingen aan bod die voornamelijk als actualisatie kunnen worden gekwalificeerd. Een groot deel van deze aanpassingen is gebaseerd op een modelregeling die is opgesteld door leden van het landelijk Netwerk Juristen Veiligheidsregio's (NJV). Hoewel de modelregeling geen formele status heeft, kan het model wel dienen voor verdere uniformering van (de opzet van) een gemeenschappelijke regeling als de onderhavige. Deze aanpassingen staan in Deel 2 vermeld en betreffen de navolgende onderdelen c.q. artikelen: - aanhef; - overwegingen; - artikel 8 - wijzigingen van ondergeschikt belang (was reeds vervallen); - artikel 9 - taken en bevoegdheden AB; - artikel 10 - samenstelling AB; - artikel 11 - vergaderorde en besloten vergadering; - artikel 12 - taken en bevoegdheden DB;

		- artikel 15 - taken voorzitter; - artikel 20 - verschaffen inlichtingen; - artikel 21 - reglement van orde AB; - artikel 26 - klachtenregeling; enkel een alinea in de toelichting op het artikel; - artikel 30 - totstandkoming; - artikel 33 - slechts de toelichting op het artikel wordt aangepast; - artikel 36 - toetreding; - artikel 38 - opheffing; - artikel 40b - bekendmaking; - artikel 41 - inwerkingtreding.

-	**Artikel 11a Zienswijze raden** **1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:** **a. besluit dagelijks bestuur tot vaststellen van de kadernota zoals bedoeld in artikel 34b van de wet;** **b. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening;** **c. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van het beleidsplan zoals bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's;** **d. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van een risicoprofiel zoals bedoeld in artikel 15 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's;** **e. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van het liquidatieplan.** **2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.**	In artikel 11a zijn de besluiten opgenomen die in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 5 en lid 6 van) de Wgr aan de raden worden voorgelegd voor het geven van een zienswijze. De consultatie van de raden in het kader van besluiten inzake de kadernota, zijnde de algemene financiële en beleidsmatige kaders (onder a), de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening (onder b) en het liquidatieplan (onder e) is in dit artikel geformaliseerd. Het besluit inzake vaststelling van de jaarrekening is beperkt tot de resultaatbestemming. De jaarrekening is immers bedoeld als verantwoordingsdocument met daarin een overzicht van de financiële gang van zaken (achteraf). Enkel voor wat betreft de resultaatrekening is het vragen naar een zienswijze zinvol. Het liquidatieplan komt nader aan de orde in artikel 38 lid 3 van deze regeling. De consultatie van de raden als het gaat om het regionaal beleidsplan (onder c) resp. het risicoprofiel (onder d) is bovendien een uitbreiding op artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's (naast het overleg dat de burgemeester heeft met de raad) resp. een uitbreiding op artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's (waar voorheen enkel werd gevraagd naar de wensen van de raad). Voorheen stond in artikel 30 (oud) van de gemeenschappelijke regeling o.a. vermeld dat de totstandkoming van het beleidsplan op overeenkomstige wijze als de begroting (dus middels ontwerpdocument en zienswijzemogelijkheid e.d.) geschiedde. De formalisering in artikel 11a is voor wat betreft dit onderwerp derhalve aan te merken als bestendiging (en aanscherping) van een bestaande praktijk die al was doorgevoerd in de gemeenschappelijke regeling. De zienswijzen dienen schriftelijk aan het dagelijks bestuur van de VRZG te worden toegezonden. De verplichte schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur op de ingebrachte

	3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. **4. Zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten die worden ontvangen na de door het dagelijks bestuur gestelde termijn zoals genoemd in het tweede lid kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.** **5. Besluiten die naar het oordeel van het algemeen bestuur een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben, worden eveneens aan de raden van de deelnemende gemeenten voorgelegd om de zienswijze naar voren te brengen.**	zienswijzen door de raden is voor de volledigheid verwerkt in het derde lid maar deze verplichting voor het dagelijks bestuur is reeds opgenomen in artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze verplichting van het dagelijks bestuur is in die zin een aanscherping van de reeds bestaande praktijk van het vragen om een zienswijze (overeenkomstig de begrotingsprocedure). Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet maar in de praktijk gebeurde dit vaak wel. Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur deze niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft nadrukkelijk aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht. Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het vijfde lid opgenomen om zodoende tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden.

-	**Artikel 11b Participatie** **1. Participatie verloopt via de colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur, tenzij het gaat om de besluiten zoals genoemd in artikel 11a van deze regeling waar de gemeenteraden om hun zienswijze wordt gevraagd. In die gevallen verloopt participatie via de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.** **2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten wanneer en voor welke onderwerpen een participatie-instrument voor ingezetenen en andere belanghebbenden wordt ingezet.**	Artikel 11b is opgenomen in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 7 van) de Wgr en betreft de participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden (opgenomen naar aanleiding van het amendement van het lid Bromet van 25 mei 2021, Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 35 513, nr. 10). Aangezien de meeste zaken met betrekking tot de GR veelal een college-aangelegenheid betreffen loopt participatie via de colleges van de deelnemende gemeenten. Gelet op de uitbreiding van de besluiten waarop de raden worden geconsulteerd om hun zienswijze kenbaar te maken (nader uitgewerkt in artikel 11a hiervoor) is in deze gevallen gekozen voor inbreng die via de gemeenteraden verloopt. Ingezetenen en andere belanghebbenden kunnen hun raad benaderen met het verzoek om hun inbreng mee te geven aan de vertegenwoordiger van de deelnemende gemeente (lees: de burgemeester of indien aan de orde diens formele plaatsvervanger) in het algemeen bestuur van de VRGZ. Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het tweede lid opgenomen om daarmee tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden. Wanneer besluitvorming zoals genoemd in het tweede lid aan de orde is, kan het algemeen bestuur ook bekijken welk participatie-instrument (bijvoorbeeld een bijeenkomst) in dat kader het meest geschikt is.

Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van raden 1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.	**Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** **1.** Het algemeen en dagelijks bestuur **verstrekt** aan alle raden van de deelnemende gemeenten **de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.** **2.** Het algemeen en dagelijks bestuur **verstrekt** aan de raden van de deelnemende gemeenten **ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.** **3. Het algemeen bestuur verstrekt de inlichtingen zoals genoemd in lid 2 onder andere door:** **a. het beschikbaar stellen aan de raden van verslagen en besluitenlijsten van vergaderingen van het algemeen bestuur;** **b. het informeren van de raden over de wijze waarop het bestuur uitvoering geeft aan** **de openbaarmaking van informatie als bedoeld in de Wet open overheid.** **4. Het algemeen bestuur kan een informatieprotocol vaststellen waarin is opgenomen welke informatie op welke wijze wordt gedeeld.**	Artikel 19 wordt aangepast als gevolg van de wijziging van de Wgr (Art. 17). Het derde lid van dit artikel geeft aan op welke wijze inlichtingen aan de raden van de deelnemende gemeenten ter uitvoering van hun taken worden verstrekt. Het vierde lid biedt de mogelijkheid voor een informatieprotocol. Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

Artikel 32 Begrotingsprocedure 1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april een ontwerpbegroting van de veiligheidsregio voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. 2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met begrotingsrichtlijnen. 3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede lid en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing. 4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen. 6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de	**Artikel 32 Begrotingsprocedure** **1 . Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kortweg: kadernota) aan de raden van de deelnemende gemeenten.** **2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting tenminste twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.** 3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. **5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.**	Artikel 32 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wgr en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover in de Wgr is opgenomen. Artikel 34 (begroting & jaarrekening), artikel 34a, artikel 34b (kadernota & voorlopige jaarrekening) en artikel 35 (ontwerpbegroting & begroting) van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend. De hoofdregel is de procedure van: ontwerp toezenden aan de raden door het dagelijks bestuur, zienswijze door de raden, schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur alvorens het besluit (door het algemeen bestuur) wordt genomen tot vaststellen van de begroting. Artikel 32 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is. Dit is echter niet noodzakelijk omdat de wettelijke bepalingen over dit onderwerp prevaleren boven het bepaalde in de GR. In het negende lid van artikel 32 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen. Op grond van artikel 35 lid 7 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Artikel 213a inzake periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur wordt niet aangestuurd door de Wet gemeenschappelijke regelingen. In de begroting van de veiligheidsregio moet duidelijk zijn hoe de verdeling van de kosten over de gemeenten plaatsvindt. Tot op heden wordt het inwonertal van de deelnemende gemeenten als verdeelsleutel gehanteerd. Het algemeen bestuur heeft echter de mogelijkheid om in de toekomst een andere verdeelsleutel te hanteren, bijvoorbeeld indien het wenselijk is een differentiatie aan te

raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan Gedeputeerde Staten. 8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde termijnen, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. 9. Op besluiten van het algemeen bestuur tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een extra financiële bijdrage van gemeenten en niet leiden tot verschuivingen tussen reeds door het bestuur goedgekeurde programma's is dit artikel niet van toepassing.	**6.** Het algemeen bestuur **stelt de begroting vast in** het jaar voorafgaande aan dat **waarvoor zij dient.** **7. Nadat de begroting is vastgesteld,** zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. **8.** Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september **van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient,** aan Gedeputeerde Staten. **9. Het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen:** **- besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.** **10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.**	brengen indien taken niet voor alle gemeenten, of niet voor alle gemeenten op een gelijkwaardig dienstenniveau, worden verricht.

Artikel 34 Jaarrekening 1. Het dagelijks bestuur biedt de jaarrekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, met daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór 1 april ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de besturen van de gemeenten. 2. De raden van de gemeenten kunnen binnen twee maanden na toezending bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen. 3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast vóór 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 4. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 6. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over	**Artikel 34 Jaarrekening** **1.** Het dagelijks bestuur **zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.** **2.** Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast **in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11a van deze regeling (zienswijze raden resultaatbestemming).** **3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval** vóór 15 juli **van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan** Gedeputeerde Staten**.**	Artikel 34 wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wgr en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover in de Wgr is opgenomen. Artikel 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend.

de deelnemende gemeenten verdeeld conform de bij de begroting vastgestelde systematiek. 8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 33 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.		

-	**Artikel 36a Voorwaarden en gevolgen van uittreding** **1. Uittreding uit deze regeling kan alleen na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.** **2. Als er geen wettelijke voorziening omtrent uittreding is vastgesteld, dan is uittreding alleen mogelijk met inachtneming van de voorwaarden die ingevolge dit artikel worden verbonden aan het uittredingsproces.** **3. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt voor de bepaling van de uittreedsom dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.** **4. De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Onder de gevolgen van de uittreding wordt in ieder geval begrepen de gevolgen voor het vermogen van deze gemeenschappelijke regeling op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De projectgroep levert een eindrapport op waarin de bevindingen, de**	Artikel 36a wordt toegevoegd als gevolg van de wijziging van de Wgr. In dit artikel zijn de bepalingen over uittreding opgenomen om zodoende de deelnemers aan deze regeling op voorhand in kennis te stellen van de wijze waarop de uittreding is geregeld. Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) uittreding uit deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 37 (inzake wijziging). Uittreding is enkel aan de orde als dat wettelijk mogelijk is. Wanneer dat wettelijk mogelijk is maar de wet vervolgens niets regelt over de voorwaarden en gevolgen van uittreding, dan zijn de bepalingen van artikel 36a van toepassing. In artikel 36a wordt het uittredingsproces weergegeven. Het uittredingsproces kent twee belangrijke onderdelen, namelijk het proces om te komen tot de uittreedsom en het proces van de uittreding zelf. Het proces om te komen tot (vaststelling van) de uittreedsom deelt een rol toe aan een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Deze projectgroep heeft de taak om de gevolgen van de uittreding voor het vermogen van de gemeenschappelijke regeling in beeld te brengen waaronder de gevolgen op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De frictiekosten en desintegratiekosten worden in het artikel genoemd omdat deze in ieder geval onderdeel uitmaken van de uittreedsom. Het artikel biedt ruimte om, voor zover dat aan de orde zou zijn, nog andere kosten in de uittreedsom mee te nemen. Om het proces tot het vaststellen van de uittreedsom te kaderen zijn termijnen in het artikel opgenomen. Er is voor gekozen om geen zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten te vragen als het gaat om het besluit tot het vaststellen van de uittreedsom. Na afronding van de werkzaamheden van de projectgroep en het

	daaraan verbonden gevolgen en eventuele conclusies zijn opgenomen. **5. De projectgroep bestaat uit tenminste een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen waaronder in ieder geval een registeraccountant, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente.** **6. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.** **7. De ondernemingsraad en/of het georganiseerd overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.** **8. Alvorens het algemeen bestuur de uittreedsom vaststelt, stelt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over het eindrapport van de projectgroep alsmede van de eventuele conclusies die het dagelijks bestuur daaraan verbindt.** **9. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van deze regeling.**	vaststellen van de uittreedsom kan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zich gaan richten op wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dit deel van het uittredingsproces volgt het stramien zoals dat in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. Het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur dragen zorg voor de voorbereidende werkzaamheden in dat kader. Een ontwerpregeling zoals deze er na wijziging als gevolg van de uittreding uit komt te zien wordt dan aan de colleges toegezonden met het verzoek deze voor zienswijze aan de raden voor te leggen. De zienswijzen kunnen de raden dan aan hun colleges toezenden. Ter nadere toelichting van de ontwerpregeling wordt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom inclusief toelichting aan de raden toegestuurd. Het voornoemde besluit en de toelichting daarbij vormen in wezen de onderlegger voor de ontwerpregeling die wordt voorgelegd. De raden van de deelnemende gemeenten krijgen hierdoor inzicht tegen welke vergoeding uitgetreden wordt. Het definitieve moment van uittreding van een gemeente wordt bij voorkeur vastgesteld op 1 januari van een jaar om administratieve problemen zo veel mogelijk te voorkomen.

	10. De frictiekosten en desintegratiekosten maken in ieder geval onderdeel uit van de uittreedsom. De desintegratiekosten betreffen alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de veiligheidsregio die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van de risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. De frictiekosten betreffen alle incidentele kosten te maken door de veiligheidsregio die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer. **11. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.** **12. Nadat het algemeen bestuur de uittreedsom heeft vastgesteld, stelt het bestuur de gewijzigde gemeenschappelijke regeling op met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.** **13. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij de colleges van burgemeester en wethouders van hun gemeente conform het bepaalde in artikel 1 van de wet hun zienswijze over het**	

	ontwerp van de regeling zoals deze eruit komt te zien na uittreding van de betreffende gemeente naar voren brengen. **14. De colleges van burgemeester en wethouders gaan niet over tot het treffen van de gewijzigde regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden conform het bepaalde in artikel 1 van de wet.** **15. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling.** **16. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.**	

Artikel 37 Wijziging en opheffing 1. De regeling kan worden gewijzigd of - indien de wet dat toelaat - opgeheven door een daartoe strekkend besluit van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten. 2. Elke deelnemende gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de deelnemende gemeenten. 3. De bij de wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan Gedeputeerde Staten geschiedt door de zorg van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen. 4. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten door kennisgeving van de inhoud daarvan in de Staatscourant.	**Artikel 37 Wijziging** 1. De regeling kan worden gewijzigd **bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.** 2. **Elke deelnemende gemeente** is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel aan het algemeen bestuur. **Ook het algemeen bestuur** is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven. 3. **Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over de ontwerpregeling.** 4**. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na verkregen toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de veiligheidsregio.**	Artikel 37 wordt gewijzigd met dien verstande dat het oude artikel 37 wijziging én opheffing betrof. Het nieuwe artikel 37 beperkt zich tot wijziging van deze regeling. De wijziging is ingegeven door de wijziging van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het betreffende artikel is de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming. Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerpregeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de ontwerpregeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden. De mogelijkheid van het naar voren brengen van de zienswijze door de raden bij de colleges van burgemeester en wethouders op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet worden onderscheiden van de zienswijze-procedure zoals opgenomen in artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van de regeling. De bevestiging door het algemeen bestuur in het vijfde lid is geen voorwaarde voor de totstandkoming van de wijziging. Besluitvorming geschiedt immers door de colleges van de deelnemende gemeenten. De bevestiging door het algemeen bestuur is dus enkel een constatering dat daadwerkelijk sprake is geweest van besluitvorming door minimaal twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.

	5**. Indien van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen.** **6. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging**.	

-	**Artikel 40a Evaluatie** **1. Het algemeen bestuur kan besluiten tot evaluatie van deze regeling. Een verzoek tot evaluatie kan door twee of meer deelnemers worden gedaan. Een verzoek dient gemotiveerd te worden. Het algemeen bestuur beslist op een dergelijk verzoek.** **2. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.** **3. Het algemeen bestuur beslist over inhoud, proces en werkwijze van de evaluatie.** **4. Als een evaluatie wordt uitgevoerd stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.** **5. Een besluit tot evaluatie kan door het algemeen bestuur worden genomen als sprake is van een uitgetreden gemeente zoals bedoeld in artikel 36a van deze regeling.**	Artikel 40a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderzoeksopdracht wordt door het algemeen bestuur vastgesteld. Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

	Nieuwe tekst overwegingen **Overwegende:** **- dat het voor een goede behartiging van de zorg voor de veiligheid en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied van belang is samen te werken bij het bieden van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en de voorbereiding op en bestrijding van ongevallen, crises en rampen;** **- dat de Wet veiligheidsregio's verplicht tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling tussen de colleges in de regio Gelderland-Zuid, waarbij een veiligheidsregio wordt ingesteld;** **- dat de Wet gemeenschappelijke regelingen om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken is aangepast (Stb. 2022, nr. 18) en deze gemeenschappelijke regeling daarmee in overeenstemming moet worden gebracht;** **- dat dit aanleiding geeft om de vigerende gemeenschappelijke regeling ook op andere onderdelen te wijzigen als gevolg van actualisatie.** **Gelet op:** **- de Wet gemeenschappelijke regelingen;** **- de Wet veiligheidsregio's;** **- de Gemeentewet;** **- de Wet ambulancezorgvoorzieningen;** **- de Wet publieke gezondheid;**	De overwegingen worden aangepast om inzicht te geven in de beweegredenen van deze wijziging met vermelding van de meest relevante wetgeving en verwijzing naar de verkregen toestemming van de raden van de deelnemende gemeenten.

	- de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren; **- de Politiewet 2012;** **en** **de toestemming van de gemeenteraden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;** **B E S L U I T E N:** **- de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te wijzigen waardoor deze als volgt komt te luiden:**	

Artikel 8 Wijziging van ondergeschikt belang Het algemeen bestuur kan zelfstandig besluiten tot wijziging van deze gemeenschappelijke regeling, indien de voorgestelde wijziging van ondergeschikt belang is, geen uitbreiding betreft van de overgedragen bevoegdheden en als daartoe door het algemeen bestuur wordt besloten met een meerderheid van tenminste twee-derde van het aantal stemmen.	**Artikel 8 komt te vervallen**	Van artikel 8 was reeds eerder besloten om deze te laten vervallen.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden 1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in deze regeling en bij wet aan dit bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen. 2. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of aan een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen, met uitzondering van de bevoegdheid tot: a. het vaststellen en wijzigen van de begroting; b. het vaststellen van de jaarrekening; c. het vaststellen van verordeningen, tenzij de verordening een rechtspositionele regeling betreft die slechts van toepassing is op het personeel van de veiligheidsregio met een publiekrechtelijke aanstelling; d. het vaststellen van het beleidsplan als bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's; e. het vaststellen van een crisisplan als bedoeld in artikel 16 van de Wet veiligheidsregio's; f. het instellen van bestuurscommissies; g. het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere	**Artikel 9 Taken en bevoegdheden** 1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in deze regeling en bij wet aan dit bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen. **2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. Het algemeen bestuur kan slechts daartoe besluiten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang, overeenkomstig het bepaalde in artikel 31a van de wet.** **3**. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of aan een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. De volgende bevoegdheden worden in ieder geval niet overgedragen: **a.** het vaststellen en wijzigen van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening, **bedoeld in artikel 34 van de wet;**	Ingevolge artikel 12 lid 2 van de Wgr staat het algemeen bestuur aan het hoofd van het openbaar lichaam. Bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn overgedragen behoren het algemeen bestuur toe, alsmede bevoegdheden die in de regeling expliciet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen. Artikel 9 met betrekking tot de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur wordt in overeenstemming gebracht met artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en het delegatiebesluit van het algemeen bestuur. Het eerste lid blijft ongewijzigd. De bevoegdheid in lid 2 staat reeds vermeld in artikel 5 (sub z) dat gaat over de algemene taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio. Aangezien het een bevoegdheid betreft van het algemeen bestuur is deze ook in dit artikel dat gaat over de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur opgenomen. In het derde lid volgen de onderdelen a en b rechtstreeks uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderdelen d tot en met h volgen uit het delegatiebesluit van het algemeen bestuur van de VRGZ. Het onderdeel c volgt deels uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en deels uit het bepaalde in het delegatiebesluit van het algemeen bestuur. In artikel 9 lid 3 sub c staat de bevoegdheid genoemd van het vaststellen van rechtspositionele regelingen die van toepassing zijn op het personeel van de veiligheidsregio. Na inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor het personeel van de veiligheidsregio's bestaan er geen verordeningen over rechtspositionele aangelegenheden meer. De huidige regelingen worden dan naar verwachting vervangen door de Cao-gemeenten en

verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming.	**b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, onderdeel a van de wet;** **c. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen (door strafbepalingen of bestuursdwang te handhaven), tenzij de verordening een rechtspositionele regeling betreft die slechts van toepassing is op het personeel van de veiligheidsregio met een publiekrechtelijke aanstelling;** d. het vaststellen van het beleidsplan, bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's; **e. het vaststellen van een risicoprofiel, bedoeld in artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's;** f. het vaststellen van een crisisplan, bedoeld in artikel 16 van de Wet veiligheidsregio's; g. het instellen van bestuurscommissies**;** h. de oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, **coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming daarin, zoals bedoeld in artikel 31a van de wet.** **4. Het algemeen bestuur kan regels stellen inzake de wijze waarop het dagelijks bestuur de haar toegewezen taken uitvoert en bevoegdheden uitoefent, onverminderd het bepaalde in artikel 33a lid 4 van de wet.**	een personeelshandboek waarvan de inhoud wordt geïncorporeerd in de arbeidsovereenkomst. De Wnra is vanaf 1 januari 2020 reeds van toepassing op personeel dat werkzaam is binnen de sector Ambulancezorg (AZGZ) van de VRGZ. Op hen is het private arbeidsrecht van toepassing waaronder de sector cao Ambulancezorg. Voor het overige personeel van de VRZG is de Wnra nog niet in werking getreden (peildatum 16 oktober 2023). In het vierde lid is de mogelijkheid opgenomen om nadere regels vast te stellen. Dit kunnen beleidsregels zijn maar ook beperkingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het vijfde lid is opgenomen dat het algemeen bestuur één van zijn leden aanwijst die de voorzitter bij afwezigheid vervangt. Deze bepaling volgt rechtstreeks uit artikel 11 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

	5. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's.	

Artikel 10 Samenstelling en zittingsduur De burgemeesters van de deelnemende gemeenten zijn lid van het algemeen bestuur.	**Artikel 10 Samenstelling** **1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's.** **2. Bij verhindering of ontstentenis kan een burgemeester zich laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet.**	De aanduiding van het artikel wordt gewijzigd naar 'Samenstelling' omdat het artikel geen voorschriften bevat over de zittingsduur. De samenstelling volgt uit de Wet veiligheidsregio's die een afwijkende bepaling bevat ten opzichte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het betreft hier geen inhoudelijk wijziging. In het tweede lid van artikel 10 is nu nadrukkelijk de vervangingsregeling opgenomen. Een burgemeester kan zich in het algemeen bestuur laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet, te weten de locoburgemeester.

Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen 1. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste een vijfde van het aantal leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt. 2. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. 3. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft, behoudens het bepaalde in lid 10. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. 4. Vervallen 5. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet. 6. De hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland, een vertegenwoordiger van de politie Oost Nederland, de Regionaal Militair Commandant West en de voorzitter van het waterschap Rivierenland ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben geen stemrecht. 7. Andere functionarissen worden uitgenodigd om - zonder stemrecht - aan	**Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen** **1.De artikelen 16, 17, 19, 20, 22, 26 en 28 tot en met 33 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van het openbaar van overeenkomstige toepassing, conform het bepaalde in artikel 22 van de wet.** 2. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste een vijfde van het aantal leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt. 3. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. 4. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft, behoudens het bepaalde **in lid 11.** Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag, **overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 5 van de wet.** 5. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet. 6. De hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland, een vertegenwoordiger van de politie Oost	Het betreft geen inhoudelijke wijziging van het artikel. De meeste bepalingen spreken voor zich. Het eerste lid wordt toegevoegd en de overige leden blijven hetzelfde maar worden wel doorgenummerd. Daardoor is ook de eerdere omissie uit het oude artikel waar abusievelijk werd verwezen naar lid 10 in plaats van lid 11 hersteld. De toelichting op artikel 11 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt: *Toelichting:* *In dit artikel wordt de werkwijze van het algemeen bestuur globaal beschreven.* *Aan artikel 11 wordt de tekst in het eerste lid toegevoegd. De artikelen uit de Gemeentewet die van toepassing zijn op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur en die worden aangestuurd door artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen zo direct worden bezien in het licht van de daaropvolgende leden van het betreffende artikel.* *In artikel 11 lid 3 is opgenomen dat de vergaderingen van het algemeen bestuur openbaar zijn conform het bepaalde in artikel 22 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.* *Uit artikel 11 lid 4 van de regeling blijkt dat het algemeen bestuur beslist bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij elk lid één stem heeft. Alleen bij besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan is voorzien in de mogelijkheid om op basis van stemgewicht te stemmen, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners één stem heeft. Een en ander is nader bepaald in artikel 11 lid 11.* *Op grond van artikel 12 van de Wet veiligheidsregio's dienen de hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap een*

de vergadering deel te nemen, indien hun aanwezigheid van belang is in verband met de te behandelen onderwerpen. 8. De commissaris van de Koning wordt uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn. 9. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over: a. het beleidsplan en het beleidsprogramma; b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening; c. het liquidatieplan; d. een voorstel tot het wijzigen van deze regeling. 10. Behoudens het bepaalde in lid 10 van dit artikel heeft elke gemeente in de vergadering van het algemeen bestuur gelijk stemrecht. 11. Besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft. 12. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op	Nederland, de Regionaal Militair Commandant West en de voorzitter van het waterschap Rivierenland ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben geen stemrecht**.** 8. De commissaris van de Koning wordt uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn. 9. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over: a. het beleidsplan en het beleidsprogramma; b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening; c. het liquidatieplan; d. een voorstel tot het wijzigen van deze regeling. 10. Behoudens het bepaalde in **lid 11** van dit artikel heeft elke gemeente in de vergadering van het algemeen bestuur gelijk stemrecht. 11. Besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft.	*uitnodiging te ontvangen voor alle vergaderingen. In de regio Gelderland-Zuid is het daarnaast gewoonte dat ook de districtschef Gelderland-Zuid en regionaal militair commandant West worden uitgenodigd voor vergaderingen. Dit is tot uitdrukking gebracht in artikel 11 lid 6. Deze functionarissen kunnen actief deelnemen aan de vergaderingen, maar hebben geen stemrecht.* *Artikel 13 van de Wet veiligheidsregio's maakt duidelijk dat ook de Commissaris van de Koning dient te worden uitgenodigd om bij vergaderingen aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen. Een en ander is opgenomen in artikel 11 lid 8. Formeel gezien heeft deze functionaris geen recht om deel te nemen aan de vergadering. Indien de leden van het algemeen bestuur daartegen geen bezwaren uiten, is actieve deelname aan de vergadering uiteraard wel mogelijk. Ook deze functionaris heeft overigens geen stemrecht.* *Artikel 22 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt de procedure die moet worden gevolgd om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden. Artikel 11 lid 9 bevat een lijst van onderwerpen waarover in ieder geval niet in beslotenheid vergaderd of besloten mag worden. Deze lijst is gebaseerd op artikel 24 van de Gemeentewet.*

basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.	12. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.	

Artikel 12 Taken en bevoegdheden Aan het dagelijks bestuur is in elk geval opgedragen: a. het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast; b. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd; c. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur; d. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam; e. ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan, totdat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking treedt voor ambtenaren in dienst van de veiligheidsregio op grond van een publiekrechtelijke aanstelling; f. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de veiligheidsregio te besluiten, waaronder alle beslissingen met betrekking tot (arbeids-)overeenkomsten met medewerkers die vallen onder de Wnra, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31A van de wet;	**Artikel 12 Taken en bevoegdheden** **1. Het dagelijks bestuur oefent in elk geval de taken en bevoegdheden uit zoals bedoeld in artikel 33b van de wet:** a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast; b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren; c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam; d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, waaronder alle beslissingen met betrekking tot (arbeids-)overeenkomsten met medewerkers die vallen onder de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet; e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.	Het betreffen geen inhoudelijke wijzigingen van het artikel. De toelichting op artikel 12 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt: *Toelichting:* *De redactie en de volgorde van de taken en bevoegdheden is aangepast conform de volgorde uit de Wet gemeenschappelijke regelingen:* *- Het eerste lid van artikel 12 betreft de taken en bevoegdheden zoals deze staan vermeld in artikel 33b lid 1 en lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;* *- Het tweede lid van artikel 12 betreft de additionele taken en bevoegdheden die niet direct voortvloeien uit de Wet gemeenschappelijke regelingen;* *- Het derde lid van artikel 12 is als vangnetartikel bedoeld om aan te geven dat het dagelijks bestuur nog meer bevoegdheden kan uitoefenen dan de reeds genoemde bevoegdheden mocht het algemeen bestuur daartoe op enig moment besluiten.*

g. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht of bezit; h. te besluiten namens de veiligheidsregio rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist; i. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met de veiligheidsregio van belang is; j. het beheer van activa en passiva van de veiligheidsregio; k. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding; l. het houden van een voortdurend toezicht op al hetgeen de veiligheidsregio aangaat en voorts de taken en bevoegdheden die in deze regeling aan dit bestuur zijn opgedragen;	**f. het nemen van alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding.** **2. Het dagelijks bestuur is voorts belast met:** **a. het vaststellen van rechtspositionele regelingen, ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan, totdat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking treedt voor ambtenaren in dienst van de veiligheidsregio op grond van een publiekrechtelijke aanstelling;** **b. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met de veiligheidsregio van belang is;** c. het beheer van activa en passiva van de veiligheidsregio; d. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding; e. het houden van een voortdurend toezicht op al hetgeen de veiligheidsregio aangaat. **3. Het dagelijks bestuur oefent verder, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit, de aan het algemeen bestuur wettelijke toegekende of krachtens deze regeling toevallende bevoegdheden uit, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.**	

Artikel 15 Taken voorzitter 1. De voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur wordt, in afwijking van artikel 13, negende lid, van de wet, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio. De voorzitter kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen. 2. Hij is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. 3. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door de burgemeester die is aangewezen als plaatsvervanger. 4. Hij tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. Deze stukken worden door de secretaris medeondertekend. 5. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen besluiten dat een ander lid van het bestuur, de directeur Crisisbeheersing of een andere ambtenaar van de veiligheidsregio de stukken die uitgaan ondertekenen of medeondertekenen. 6. De voorzitter vertegenwoordigt de veiligheidsregio in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.	**Artikel 15 Taken voorzitter** **1. De voorzitter van het bestuur** wordt, **overeenkomstig artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en in afwijking van artikel 13 lid 9 van de wet,** bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio. 2. De voorzitter kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen. **Ter zake de benoeming, de schorsing en het ontslag wordt de commissaris van de Koning om advies gevraagd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de rechtspositie van de voorzitter van een veiligheidsregio.** 3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur **en draagt er zorg voor dat de besluiten van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur naar behoren worden uitgevoerd.** 4. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door de burgemeester die door het algemeen bestuur is aangewezen als plaatsvervanger. 5. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. Deze stukken worden door de secretaris medeondertekend. 6. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen besluiten dat een ander lid van het bestuur, de directeur	Het betreffen geen inhoudelijke wijzigingen van het artikel. De toelichting op artikel 15 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt: *Toelichting:* *De redactie is afgestemd op het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 33d van de Wet gemeenschappelijke regelingen.* *Als plaatsvervangend voorzitter is thans (peildatum 1 september 2023) de burgemeester van Tiel aangewezen door het algemeen bestuur.* *Aan de voorzitter komen de gebruikelijke bevoegdheden toe, zoals het leiden van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, het ondertekenen van stukken en het in rechte vertegenwoordigen van de veiligheidsregio, met de mogelijkheid de vertegenwoordiging op te dragen aan een nader aan te wijzen persoon.* *Daarnaast is in artikel 15 lid 8 opgenomen dat de voorzitter ook taken en bevoegdheden kunnen worden geattribueerd in specifieke wet- en regelgeving.*

7. Aan de voorzitter komen de taken en bevoegdheden toe, als bedoeld in artikel 24, 34, 39, 40, 60 en 62 van de Wet veiligheidsregio's, alsmede de taken die in enige andere wet- of regelgeving worden opgedragen aan de voorzitter van de veiligheidsregio.	Crisisbeheersing of een andere ambtenaar van de veiligheidsregio de stukken die uitgaan ondertekenen of medeondertekenen. 7. De voorzitter vertegenwoordigt de veiligheidsregio in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon**.** 8. Aan de voorzitter komen **tevens** de taken en bevoegdheden toe **die in meer specifieke wet- of** regelgeving worden opgedragen aan de voorzitter van de veiligheidsregio.	

Artikel 20 De leden en de voorzitter van het algemeen bestuur ten opzichte van raden 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is aan zijn raad , met inachtneming van artikel 19 van de wet, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 3. De voorzitter van het algemeen bestuur verstrekt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van de getroffen gemeenten informatie over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Met inachtneming van artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's geschiedt de informatieverstrekking door middel van een verslag, het schriftelijk beantwoorden van vragen en/of het in	Artikel 20 De leden en de voorzitter van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 3. De voorzitter van het algemeen bestuur verstrekt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van de getroffen gemeenten informatie over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's geschiedt de informatieverstrekking door middel van een schriftelijk verslag, het schriftelijk beantwoorden van vragen en/of het in de raadsvergadering verstrekken van mondelinge inlichtingen.	De wijziging van artikel 20 betreft geen inhoudelijke wijzigingen. De toelichting op artikel 20 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt: *Toelichting:* *In het eerste en tweede lid is de verwijzing naar relevante artikelen uitgebreid (artikel 19 in samenhang bezien met artikel 16 van de Wet gemeenschappelijke regelingen). Ook de verwijzing naar relevante artikelen in het derde lid is uitgebreid (verwijzing naar artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's). De uitbreiding van de verwijzingen geeft nu beter aan welke artikelen ten grondslag liggen aan de bepalingen zoals opgenomen in deze regeling.* *Gelet op het bepaalde in artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's - waarin imperatief is bepaald dat het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten - is niet voorzien in de mogelijkheid dat de raad bevoegd is om de burgemeester te ontslaan als lid van het algemeen bestuur. Artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's (lex specialis) heeft immers voorrang op artikel 16 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (lex generalis). Uiteraard staat het de gemeenteraad wel vrij om het vertrouwen in de burgemeester op te zeggen, indien sprake is van een zodanig ernstige vertrouwensbreuk dat verder functioneren niet wenselijk wordt geacht.* *In dit artikel is ten slotte opgenomen dat de voorzitter verplicht is om, na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van getroffen gemeenten informatie te verschaffen. Artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's schrijft voor dat de voorzitter na afloop van zo'n ramp of crisis een schriftelijk verslag uitbrengt aan de raden van de getroffen gemeenten, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam. Voorts dienen de schriftelijke vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen te worden beantwoord. Ten slotte bestaat de mogelijkheid dat de voorzitter - indien een raad daaraan behoefte heeft - in een vergadering mondeling inlichtingen verstrekt over de besluiten*

de raadsvergadering verstrekken van mondelinge inlichtingen.		*die hij heeft genomen.* *De voorzitter legt niet rechtstreeks verantwoording af aan de raad over besluiten zoals bedoeld in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's. Wel heeft de raad de mogelijkheid om – overeenkomstig het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's - zijn standpunt over het door de voorzitter genomen besluit schriftelijk kenbaar te maken aan de Minister van Justitie en Veiligheid, door tussenkomst van de commissaris van de Koning.*

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur 1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast. 2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent a. het horen van belanghebbenden ten aanzien van door het algemeen bestuur te nemen besluiten; b. de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 19 en 20 van deze regeling.	**Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur** Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de **artikel 22** van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.	De verwijzing naar artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maakt duidelijk dat het artikel zijn grondslag vindt in de Wet gemeenschappelijke regelingen en niet vrijblijvend is. Artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verwijst op haar beurt naar artikel 16 van de Gemeentewet waarin de verplichting (voor de raad c.q. het algemeen bestuur) is opgenomen een reglement van orde op te stellen voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

toelichting artikel 26 (Klachtenregeling), zesde alinea: Het vaststellen van een klachtenregeling voor de RAV is op dit moment (maart 2020) verbonden aan een advies van de cliëntenraad op grond van artikel 3 lid 1 sub k Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ). Deze wet komt per 1 juli 2020 te vervallen en wordt dan opgevolgd door de WMCZ 2018. In deze laatste wet is een klachtenregeling verbonden met instemming van de cliëntenraad op grond van artikel 8 lid 1 sub a WMCZ 2018. Er is dus in beide gevallen een vorm van overleg met de medezeggenschap noodzakelijk.	**toelichting artikel 26 (Klachtenregeling), zesde alinea:** Het vaststellen van een klachtenregeling voor de RAV is op dit moment **(peildatum 1 september 2023) verbonden aan instemming van de cliëntenraad op grond van artikel 8 lid 1 sub a Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in samenhang met artikel 13, eerste lid, van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg.**	

Artikel 30 Totstandkoming De totstandkoming van het beleidsplan, het crisisplan en het beleidsprogramma geschiedt op overeenkomstige wijze als in artikel 32, eerste tot en met vijfde lid van deze regeling, voor de begroting is aangegeven.	**Artikel 30 Totstandkoming** De totstandkoming van het beleidsplan, het crisisplan en het beleidsprogramma geschiedt **overeenkomstig het daaromtrent bepaalde in de Wet veiligheidsregio's met inachtneming van hetgeen in artikel 11a van deze regeling is bepaald omtrent de zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten**	Het is belangrijk dat de veiligheidsregio tijdig duidelijk maakt welk beleid zij voornemens is te voeren, zodat de deelnemende gemeenten daar invloed op kunnen uitoefenen. In artikel 11a van deze regeling is de mogelijkheid opgenomen voor de raden om hun zienswijze te geven op het regionale beleidsplan. Het regionale beleidsplan (het beleid op hoofdlijnen), het crisisplan en het beleidsprogramma (de in enig jaar voorgenomen concrete activiteiten en benodigde middelen) komen in artikel 28 en 29 van deze regeling aan bod. In de artikelen 14 t/m 16 van de Wet veiligheidsregio's zijn de eisen opgenomen waaraan het beleidsplan en crisisplan in elk geval moeten voldoen.

Toelichting op de artikelen 31, 32, 33 en 34 De artikelen 34 en 35 van de wet bevatten een regeling met betrekking tot de vaststelling van de begroting. In artikel 31 is een procedure opgenomen die voldoet aan de door deze wet gestelde eisen. Hierdoor is het voor de gemeenten mogelijk om in hun eigen begroting rekening te houden met de bijdrage aan de veiligheidsregio. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen omtrent de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. In verband hiermee bepaalt de wet dat het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting (minimaal) 8 weken voor de aanbieding aan het algemeen bestuur, toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. In artikel 32 is bepaald dat deze toezending jaarlijks dient plaats te vinden vóór 1 april. De raden van de deelnemende gemeenten krijgen vervolgens twee maanden de gelegenheid om op de ontwerpbegroting te reageren. Er blijft nog circa 1 maand over om de commentaren door het dagelijks bestuur bij de ontwerpbegroting te laten voegen en aan het algemeen bestuur toe te zenden en om de begroting vast te stellen.	**De toelichting op artikel 33** **Bij circulaire van 8 juli 1999 (kenmerk FO99/U59111) heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties er voor gepleit om de gegoedheid van openbare lichamen ten behoeve van hun kredietwaardigheid te accentueren, door vast te leggen dat de gemeenten te allen tijde zullen voorzien in de middelen die het openbaar lichaam nodig heeft om zijn schulden te voldoen. Formeel gesproken is dit overbodig, zoals de minister in zijn circulaire aangeeft.** **Niettemin is besloten om dit expliciet op te nemen in artikel 33 lid 4 van de regeling, omdat in de praktijk is gebleken dat banken soms terughoudend zijn in het verstrekken van leningen aan gemeenschappelijke regelingen, omdat zij niet bekend zijn met het vereiste dat gemeenten te allen tijde dienen te voorzien in de middelen die nodig zijn om de schulden te voldoen.**	

Binnen twee weken na vaststelling, moet de begroting aan Gedeputeerde Staten worden toegezonden. Aan deze wettelijke termijn (artikel 34, tweede lid, van de wet) valt niet te ontkomen. Met het oog daarop bepaalt artikel 32, vijfde lid, dat de vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur jaarlijks uiterlijk 1 juli van het voorafgaande jaar dient plaats te vinden. In artikel 32, lid 2 staat opgenomen dat rekening moet worden gehouden met begrotingsrichtlijnen. In de begroting van de veiligheidsregio moet duidelijk zijn hoe de verdeling van de kosten over de gemeenten plaatsvindt. Tot op heden wordt het inwonertal van de deelnemende gemeenten als verdeelsleutel gehanteerd. Het algemeen bestuur heeft echter de mogelijkheid om in de toekomst een andere verdeelsleutel te hanteren, bijvoorbeeld indien het wenselijk is een differentiatie aan te brengen indien taken niet voor alle gemeenten, of niet voor alle gemeenten op een gelijkwaardig dienstenniveau, worden verricht. Hier wordt in elk geval gedoeld op de taken die voortvloeien uit de regionalisering van de gemeentelijke brandweer. In artikel 32, lid 9 is beschreven dat besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die		

niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage en niet leiden tot verschuivingen tussen reeds door het bestuur goedgekeurde programma's niet naar de raden hoeven voor een zienswijze. Bij circulaire van 8 juli 1999 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties er voor gepleit om de gegoedheid van openbare lichamen ten behoeve van hun kredietwaardigheid te accentueren, door vast te leggen dat de gemeenten te allen tijde zullen voorzien in de middelen die het openbaar lichaam nodig heeft om zijn schulden te voldoen. Formeel gesproken is dit overbodig, zoals de minister in zijn circulaire aangeeft. Niettemin is besloten om dit expliciet op te nemen in artikel 33, lid 6 van de regeling, omdat in de praktijk is gebleken dat banken soms terughoudend zijn in het verstrekken van leningen aan gemeenschappelijke regelingen, omdat zij niet bekend zijn met het vereiste dat gemeenten te allen tijde dienen te voorzien in de middelen die nodig zijn om de schulden te voldoen. De wet bevat een summiere regeling met betrekking tot de vaststelling van de jaarrekening. De wet bepaalt alleen, dat de vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur geschiedt in het jaar volgend op dat waarop deze		

betrekking heeft, en dat het dagelijks bestuur de rekening binnen twee weken na vaststelling, doch uiterlijk op 15 juli, naar Gedeputeerde Staten stuurt (Conform artikel 34, lid 2 van de wet). In artikel 34, lid 2 van de regeling is aanvullend opgenomen dat de raden van de deelnemende gemeenten twee maanden de gelegenheid hebben om hun zienswijze over de jaarrekening naar voren te brengen.		

Artikel 36 Toetreding en uittreding In artikel 9, lid 1 van de wet is bepaald dat de voor een onbepaalde tijd getroffen regeling bepalingen inhoudt omtrent wijziging, opheffing, toetreding en uittreding. Omdat de indeling in veiligheidsregio's bij wet is bepaald, is in artikel 36 opgenomen dat toetreding en uittreding slechts is toegestaan als in de wet- en regelgeving de landelijke verdeling in veiligheidsregio's wordt gewijzigd. Het is dan aan het algemeen bestuur om daarvan de gevolgen te regelen.	**Artikel 36 Toetreding** **Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's, zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.**	Artikel 36 is gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wgr met dien verstande dat artikel 36 voorheen de toetreding én uittreding betrof. Het gewijzigde artikel 36 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding (voorwaarden en gevolgen) wordt geregeld in artikel 36a van deze regeling. Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) toetreding tot deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1 van de wet.

Artikel 38 Liquidatie	**Artikel 38 Opheffing**	Het (besluit tot) vaststellen van het liquidatieplan is gekoppeld aan de zienswijzeprocedure uit artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van deze regeling. Het bij opheffing van de regeling vast te stellen liquidatieplan dient onder meer te voorzien in de gevolgen die de beëindiging voor het eventuele personeel heeft, alsmede in de vereffening van het vermogen en de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen voor de deelnemende gemeenten. De zienswijzen van de raden op het liquidatieplan worden ingediend bij het algemeen bestuur. Opheffing wordt (vooralsnog) niet bestreken door artikel 1 lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar deze procedure wordt ingeval van opheffing wel gevolgd (zienswijze raden op ontwerpbesluit tot opheffing naar hun colleges, na verkregen toestemming van de raden besluitvorming door de colleges).
1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken. 2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld. 3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel. 4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de veiligheidsregio. 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 6. Zonodig blijven de organen van de veiligheidsregio ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.	**1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet veiligheidsregio's mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.** **2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.** **3.** Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur **vastgesteld met inachtneming van het bepaalde van artikel 11a in deze regeling (zienswijzeprocedure raden).** 4. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel. 5**.** Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de veiligheidsregio. 6. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. **7. De bestuursorganen van de veiligheidsregio blijven** ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie volledig is voltooid.	

-	**Artikel 40b Bekendmaking** **1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.** **2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing als sprake is van (besluiten tot) toetreding, uittreding, wijziging of opheffing van de regeling.**	Artikel 40b is toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen. Bekendmaking van besluiten was voorheen opgenomen in artikel 37 lid 4 (oud) van de GR VRGZ. Artikel 40b is in overeenstemming met artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 41 Inwerkingtreding Deze gewijzigde regeling treedt, na een daartoe strekkend besluit van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten, in werking na bekendmaking van het besluit, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020.	**Artikel 41 Inwerkingtreding** Deze gewijzigde regeling treedt, na een daartoe strekkend besluit van twee derden van het aantal gemeenten, in werking na bekendmaking van het besluit**, per [uiterlijk 1 juli 2024; INVULLEN], onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.**	Artikel 41 vormt deels een weergave van hetgeen in artikel 1 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald. Artikel 1 lid 4 en lid 5 biedt derhalve het wettelijke kader. Onder het treffen van een regeling wordt mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling. Een gemeente heeft ingestemd met de wijzigingen, indien daartoe door het college van burgemeester en wethouders is besloten. De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts door de gemeenteraden worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Bekendmaking en inwerkingtreding van een gemeenschappelijke regeling is geregeld in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De nadere invulling daarvan is terug te vinden in artikel 40b (Bekendmaking) van deze regeling.

Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

De colleges van burgemeester en wethouders gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel, ieder voor zover daartoe bevoegd;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen van de gemeenteraad van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling wordt als volgt gewijzigd.

A.

Een nieuw artikel 11a wordt ingevoegd:

'Artikel 11a Zienswijze raden

1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:

a. besluit dagelijks bestuur tot vaststellen van de kadernota zoals bedoeld in artikel 34b van de wet;

b. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening;

c. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van het beleidsplan zoals bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's;

d. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van een risicoprofiel zoals bedoeld in artikel 15 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's;

e. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van het liquidatieplan.

2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.

3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

4. Zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten die worden ontvangen na de door het dagelijks bestuur gestelde termijn zoals genoemd in het tweede lid kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.

5. Besluiten die naar het oordeel van het algemeen bestuur een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben, worden eveneens aan de raden van de deelnemende gemeenten voorgelegd om de zienswijze naar voren te brengen.'

B.

Een nieuw artikel 11b wordt ingevoegd:

'**Artikel 11b Participatie**

1. Participatie verloopt via de colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur, tenzij het gaat om de besluiten zoals genoemd in artikel 11a van deze regeling waar de gemeenteraden om hun zienswijze wordt gevraagd. In die gevallen verloopt participatie via de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten wanneer en voor welke onderwerpen een participatie-instrument voor ingezetenen en andere belanghebbenden wordt ingezet.'

C.

Artikel 19 wordt gewijzigd en komt na wijziging te luiden:

'Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.

2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

3. Het algemeen bestuur verstrekt de inlichtingen zoals genoemd in lid 2 onder andere door:

a. het beschikbaar stellen aan de raden van verslagen en besluitenlijsten van

vergaderingen van het algemeen bestuur;

b. het informeren van de raden over de wijze waarop het bestuur uitvoering geeft aan

de openbaarmaking van informatie als bedoeld in de Wet open overheid.

4. Het algemeen bestuur kan een informatieprotocol vaststellen waarin is opgenomen welke informatie op welke wijze wordt gedeeld.'

D.

Artikel 32 wordt gewijzigd en komt na wijziging te luiden:

'Artikel 32 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kortweg: kadernota) aan de raden van de deelnemende gemeenten.

2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting tenminste twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

7. Nadat de begroting is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.

9. Het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen:

- besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.'

E.

Artikel 34 wordt gewijzigd en komt na wijziging te luiden:

'Artikel 34 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.

2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11a van deze regeling (zienswijze raden resultaatbestemming).

3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.'

F.

Een nieuw artikel 36a wordt ingevoegd:

'Artikel 36a Voorwaarden en gevolgen van uittreding

1. Uittreding uit deze regeling kan alleen na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.

2. Als er geen wettelijke voorziening omtrent uittreding is vastgesteld, dan is uittreding alleen mogelijk met inachtneming van de voorwaarden die ingevolge dit artikel worden verbonden aan het uittredingsproces.

3. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt voor de bepaling van de uittreedsom dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.

4. De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Onder de gevolgen van de uittreding wordt in ieder geval begrepen de gevolgen voor het vermogen van deze gemeenschappelijke regeling op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De projectgroep levert een eindrapport op waarin de bevindingen, de daaraan verbonden gevolgen en eventuele conclusies zijn opgenomen.

5. De projectgroep bestaat uit tenminste een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen waaronder in ieder geval een registeraccountant, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente.

6. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.

7. De ondernemingsraad en/of het georganiseerd overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.

8. Alvorens het algemeen bestuur de uittreedsom vaststelt, stelt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over het eindrapport van de projectgroep alsmede van de eventuele conclusies die het dagelijks bestuur daaraan verbindt.

9. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van deze regeling.

10. De frictiekosten en desintegratiekosten maken in ieder geval onderdeel uit van de uittreedsom. De desintegratiekosten betreffen alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de veiligheidsregio die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van de risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. De frictiekosten betreffen alle incidentele kosten te maken door de veiligheidsregio die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.

11. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.

12. Nadat het algemeen bestuur de uittreedsom heeft vastgesteld, stelt het bestuur de gewijzigde gemeenschappelijke regeling op met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.

13. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij de colleges van burgemeester en wethouders van hun gemeente conform het bepaalde in artikel 1 van de wet hun zienswijze over het ontwerp van de regeling zoals deze eruit komt te zien na uittreding van de betreffende gemeente naar voren brengen.

14.De colleges van burgemeester en wethouders gaan niet over tot het treffen van de gewijzigde regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden conform het bepaalde in artikel 1 van de wet.

15. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling.

16. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.'

G.

Artikel 37 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 37 Wijziging

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.

2. Elke deelnemende gemeente is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel aan het algemeen bestuur. Ook het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven.

3. Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over de ontwerpregeling.

4. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na verkregen toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de veiligheidsregio.

5.Indien van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen.

6. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.'

H.

Een nieuw artikel 40a wordt ingevoegd:

‘**Artikel 40a Evaluatie**

1. Het algemeen bestuur kan besluiten tot evaluatie van deze regeling. Een verzoek tot evaluatie kan door twee of meer deelnemers worden gedaan. Een verzoek dient gemotiveerd te worden. Het algemeen bestuur beslist op een dergelijk verzoek.

2. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.

3. Het algemeen bestuur beslist over inhoud, proces en werkwijze van de evaluatie.

4. Als een evaluatie wordt uitgevoerd stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.

5. Een besluit tot evaluatie kan door het algemeen bestuur worden genomen als sprake is van een uitgetreden gemeente zoals bedoeld in artikel 36a van deze regeling.’

Artikel II.

A.

De eerste alinea van de aanhef van de regeling wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel, ieder voor zover zij bevoegd zijn;’

B.

De overwegingen worden gewijzigd en luiden na wijziging:

‘Overwegende:

- dat het voor een goede behartiging van de zorg voor de veiligheid en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied van belang is samen te werken bij het bieden van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en de voorbereiding op en bestrijding van ongevallen, crises en rampen;

- dat de Wet veiligheidsregio’s verplicht tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling tussen de colleges in de regio Gelderland-Zuid, waarbij een veiligheidsregio wordt ingesteld;

- dat de Wet gemeenschappelijke regelingen om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken is aangepast (Stb. 2022, nr. 18) en deze gemeenschappelijke regeling daarmee in overeenstemming moet worden gebracht;

- dat dit aanleiding geeft om de vigerende gemeenschappelijke regeling ook op andere onderdelen te wijzigen als gevolg van actualisatie.

Gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de Wet veiligheidsregio’s;

- de Gemeentewet;

- de Wet ambulancezorgvoorzieningen;

- de Wet publieke gezondheid;

- de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren;

- de Politiewet 2012;

en

de toestemming van de gemeenteraden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

B E S L U I T E N:

- de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te wijzigen waardoor deze als volgt komt te luiden:'

C.

Artikel 8 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 8 Vervallen.'

D.

Artikel 9 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'**Artikel 9 Taken en bevoegdheden**

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in deze regeling en bij wet aan dit bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.

2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. Het algemeen bestuur kan slechts daartoe besluiten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang, overeenkomstig het bepaalde in artikel 31a van de wet.

3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of aan een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. De volgende bevoegdheden worden in ieder geval niet overgedragen:

a. het vaststellen en wijzigen van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34 van de wet;

b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, onderdeel a van de wet;

c. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen (door strafbepalingen of bestuursdwang te handhaven), tenzij de verordening een rechtspositionele regeling betreft die slechts van toepassing is op het personeel van de veiligheidsregio met een publiekrechtelijke aanstelling;

d. het vaststellen van het beleidsplan, bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's;

e. het vaststellen van een risicoprofiel, bedoeld in artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's;

f. het vaststellen van een crisisplan, bedoeld in artikel 16 van de Wet veiligheidsregio's;

g. het instellen van bestuurscommissies;

h. de oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming daarin, zoals bedoeld in artikel 31a van de wet.

4. Het algemeen bestuur kan regels stellen inzake de wijze waarop het dagelijks bestuur de haar toegewezen taken uitvoert en bevoegdheden uitoefent, onverminderd het bepaalde in artikel 33a lid 4 van de wet.

5. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's.'

E.

Artikel 10 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 10 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's.

2. Bij verhindering of ontstentenis kan een burgemeester zich laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet.'

F.

Artikel 11 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen

1. De artikelen 16, 17, 19, 20, 22, 26 en 28 tot en met 33 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van het openbaar van overeenkomstige toepassing, conform het bepaalde in artikel 22 van de wet.

2. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste een vijfde van het aantal leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt.

3. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.

4. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft, behoudens het bepaalde in lid 11. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 5 van de wet.

5. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet.

6. De hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland, een vertegenwoordiger van de politie Oost Nederland, de Regionaal Militair Commandant West en de voorzitter van het waterschap Rivierenland ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben geen stemrecht.

7. Andere functionarissen worden uitgenodigd om - zonder stemrecht - aan de vergadering deel te nemen, indien hun aanwezigheid van belang is in verband met de te behandelen onderwerpen.

8. De commissaris van de Koning wordt uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn.

9. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over:

a. het beleidsplan en het beleidsprogramma;

b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening;

c. het liquidatieplan;

d. een voorstel tot het wijzigen van deze regeling.

10. Behoudens het bepaalde in lid 11 van dit artikel heeft elke gemeente in de vergadering van het algemeen bestuur gelijk stemrecht.

11. Besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft.

12. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.'

G.

Artikel 12 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 12 Taken en bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur oefent in elk geval de taken en bevoegdheden uit zoals bedoeld in artikel 33b van de wet:

a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;

b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;

c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;

d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, waaronder alle beslissingen met betrekking tot (arbeids-)overeenkomsten met medewerkers die vallen onder de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;

e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.

f. het nemen van alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding.

2. Het dagelijks bestuur is voorts belast met:

a. het vaststellen van rechtspositionele regelingen, ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan, totdat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking treedt voor ambtenaren in dienst van de veiligheidsregio op grond van een publiekrechtelijke aanstelling;

b. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen

en diensten waarmee, of personen met wie contact met de veiligheidsregio van belang is;

c. het beheer van activa en passiva van de veiligheidsregio;

d. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding;

e. het houden van een voortdurend toezicht op al hetgeen de veiligheidsregio aangaat.

3. Het dagelijks bestuur oefent verder, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit, de aan het algemeen bestuur wettelijke toegekende of krachtens deze regeling toevallende bevoegdheden uit, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.'

H.

Artikel 15 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

'Artikel 15 Taken voorzitter

1. De voorzitter van het bestuur wordt, overeenkomstig artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en in afwijking van artikel 13 lid 9 van de wet, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio.

2. De voorzitter kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen. Ter zake de benoeming, de schorsing en het ontslag wordt de commissaris van de Koning om advies gevraagd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de rechtspositie van de voorzitter van een veiligheidsregio.

3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en draagt er zorg voor dat de besluiten van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur naar behoren worden uitgevoerd.

4. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door de burgemeester die door het algemeen bestuur is aangewezen als plaatsvervanger.

5. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. Deze stukken worden door de secretaris medeondertekend.

6. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen besluiten dat een ander lid van het bestuur, de directeur Crisisbeheersing of een andere ambtenaar van de veiligheidsregio de stukken die uitgaan ondertekenen of medeondertekenen.

7. De voorzitter vertegenwoordigt de veiligheidsregio in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

8. Aan de voorzitter komen tevens de taken en bevoegdheden toe die in meer specifieke wet- of regelgeving worden opgedragen aan de voorzitter van de veiligheidsregio.'

I.

Artikel 20 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 20 De leden en de voorzitter van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

2. Een lid van het algemeen bestuur is aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

3. De voorzitter van het algemeen bestuur verstrekt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van de getroffen gemeenten informatie over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's geschiedt de informatieverstrekking door middel van een schriftelijk verslag, het schriftelijk beantwoorden van vragen en/of het in de raadsvergadering verstrekken van mondelinge inlichtingen.’

J.

Artikel 21 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikel 22 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.’

K.

Artikel 30 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 30 Totstandkoming

De totstandkoming van het beleidsplan, het crisisplan en het beleidsprogramma geschiedt overeenkomstig het daaromtrent bepaalde in de Wet veiligheidsregio’s met inachtneming van hetgeen in artikel 11a van deze regeling is bepaald omtrent de zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten.’

L.

Artikel 36 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 36 Toetreding

Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio’s, zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio’s.’

M.

Artikel 38 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

‘Artikel 38 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet veiligheidsregio’s mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.

2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.

3. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur vastgesteld met inachtneming van het bepaalde van artikel 11a in deze regeling (zienswijzeprocedure raden).

4. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel.

5. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de veiligheidsregio.

6. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.

7. De bestuursorganen van de veiligheidsregio blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie volledig is voltooid.’

N.

Een nieuw artikel 40b wordt ingevoegd:

‘Artikel 40b Bekendmaking

1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing als sprake is van (besluiten tot) toetreding, uittreding, wijziging of opheffing van de regeling.’

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Wijchen, …….. 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

J.M. Hendrix	R. Helmer-Englebert
gemeentesecretaris	burgemeester

TOELICHTING OP HET WIJZIGINGSBESLUIT

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

A. Artikel 11a

In artikel 11a zijn de besluiten opgenomen die in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 5 en lid 6 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen aan de raden worden voorgelegd voor het geven van een zienswijze.

De consultatie van de raden in het kader van besluiten inzake de kadernota, zijnde de algemene financiële en beleidsmatige kaders (onder a), de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening (onder b) en het liquidatieplan (onder e) is in dit artikel geformaliseerd.

Het besluit inzake vaststelling van de jaarrekening is beperkt tot de resultaatbestemming. De jaarrekening is immers bedoeld als verantwoordingsdocument met daarin een overzicht van de financiële gang van zaken (achteraf). Enkel voor wat betreft de resultaatrekening is het vragen naar een zienswijze zinvol. Het liquidatieplan komt nader aan de orde in artikel 38 lid 3 van deze regeling.

De consultatie van de raden als het gaat om het regionaal beleidsplan (onder c) resp. het risicoprofiel (onder d) is bovendien een uitbreiding op artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's (naast het overleg dat de burgemeester heeft met de raad) resp. een uitbreiding op artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's (waar voorheen enkel werd gevraagd naar de wensen van de raad).

Voorheen stond in artikel 30 (oud) van de gemeenschappelijke regeling o.a. vermeld dat de totstandkoming van het beleidsplan op overeenkomstige wijze als de begroting (dus middels ontwerpdocument en zienswijzemogelijkheid e.d.) geschiedde. De formalisering in artikel 11a is voor wat betreft dit onderwerp derhalve aan te merken als bestendiging (en aanscherping) van een bestaande praktijk die al was doorgevoerd in de gemeenschappelijke regeling.

De zienswijzen dienen schriftelijk aan het dagelijks bestuur van de VRZG te worden toegezonden. De verplichte schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur op de ingebrachte zienswijzen door de raden is voor de volledigheid verwerkt in het derde lid maar deze verplichting voor het dagelijks bestuur is reeds opgenomen in artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze verplichting van het dagelijks bestuur is in die zin een aanscherping van de reeds bestaande praktijk van het vragen om een zienswijze (overeenkomstig de begrotingsprocedure). Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet maar in de praktijk gebeurde dit vaak wel.

Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur deze niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft nadrukkelijk aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het vijfde lid opgenomen om zodoende tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden.

B. Artikel 11b

Artikel 11b is opgenomen in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 7 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen en betreft de participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden (opgenomen naar aanleiding van het amendement van het lid Bromet van 25 mei 2021, Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 35 513, nr. 10). Aangezien de meeste zaken met betrekking tot de GR veelal

een college-aangelegenheid betreffen loopt participatie via de colleges van de deelnemende gemeenten.

Gelet op de uitbreiding van de besluiten waarop de raden worden geconsulteerd om hun zienswijze kenbaar te maken (nader uitgewerkt in artikel 11a hiervoor) is in deze gevallen gekozen voor inbreng die via de gemeenteraden verloopt. Ingezetenen en andere belanghebbenden kunnen hun raad benaderen met het verzoek om hun inbreng mee te geven aan de vertegenwoordiger van de deelnemende gemeente (lees: de burgemeester of indien aan de orde diens formele plaatsvervanger) in het algemeen bestuur van de VRGZ.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het tweede lid opgenomen om daarmee tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden. Wanneer besluitvorming zoals genoemd in het tweede lid aan de orde is, kan het algemeen bestuur ook bekijken welk participatie-instrument (bijvoorbeeld een bijeenkomst) in dat kader het meest geschikt is.

C. Artikel 19

Artikel 19 wordt aangepast als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het derde lid van dit artikel geeft aan op welke wijze inlichtingen aan de raden van de deelnemende gemeenten ter uitvoering van hun taken worden verstrekt. Het vierde lid biedt de mogelijkheid voor een informatieprotocol. Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

D. Artikel 32

Artikel 32 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen verplichtend is opgenomen.

Artikel 34 (begroting & jaarrekening), artikel 34a, artikel 34b (kadernota & voorlopige jaarrekening) en artikel 35 (ontwerpbegroting & begroting) van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend. De hoofdregel is de procedure van: ontwerp toezenden aan de raden door het dagelijks bestuur, zienswijze door de raden, schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur alvorens het besluit (door het algemeen bestuur) wordt genomen tot vaststellen van de begroting.

Artikel 32 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is. Dit is echter niet noodzakelijk omdat de wettelijke bepalingen over dit onderwerp prevaleren boven het bepaalde in de GR.

In het negende lid van artikel 32 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.

Op grond van artikel 35 lid 7 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Artikel 213a inzake periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur wordt niet aangestuurd door de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In de begroting van de veiligheidsregio moet duidelijk zijn hoe de verdeling van de kosten over de gemeenten plaatsvindt. Tot op heden wordt het inwonertal van de deelnemende gemeenten als

verdeelsleutel gehanteerd. Het algemeen bestuur heeft echter de mogelijkheid om in de toekomst een andere verdeelsleutel te hanteren, bijvoorbeeld indien het wenselijk is een differentiatie aan te brengen indien taken niet voor alle gemeenten, of niet voor alle gemeenten op een gelijkwaardig dienstenniveau, worden verricht.

E. Artikel 34

Artikel 34 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover verplichtend in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend.

F. Artikel 36 a

Artikel 36a wordt aan deze regeling toegevoegd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In dit artikel zijn de bepalingen over uittreding opgenomen om zodoende de deelnemers aan deze regeling op voorhand in kennis te stellen van de wijze waarop de uittreding is geregeld.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) uittreding uit deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 37 (inzake wijziging).

Uittreding is enkel aan de orde als dat wettelijk mogelijk is. Wanneer dat wettelijk mogelijk is – hetgeen nu (peildatum 28 september 2023) niet het geval is – maar de wet vervolgens niets regelt over de voorwaarden en gevolgen van uittreding, dan zijn de bepalingen van artikel 36a van toepassing. In artikel 36a wordt het uittredingsproces weergegeven. Het uittredingsproces kent twee belangrijke onderdelen, namelijk het proces om te komen tot de uittreedsom en het proces van de uittreding zelf.

Het proces om te komen tot (vaststelling van) de uittreedsom deelt een rol toe aan een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Deze projectgroep heeft de taak om de gevolgen van de uittreding voor het vermogen van de gemeenschappelijke regeling in beeld te brengen waaronder de gevolgen op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De frictiekosten en desintegratiekosten worden in het artikel genoemd omdat deze in ieder geval onderdeel uitmaken van de uittreedsom. Het artikel biedt ruimte om, voor zover dat aan de orde zou zijn, nog andere kosten in de uittreedsom mee te nemen. Om het proces tot het vaststellen van de uittreedsom te kaderen zijn termijnen in het artikel opgenomen. Er is voor gekozen om geen zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten te vragen als het gaat om het besluit tot het vaststellen van de uittreedsom.

Na afronding van de werkzaamheden van de projectgroep en het vaststellen van de uittreedsom kan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zich gaan richten op wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dit deel van het uittredingsproces volgt het stramien zoals dat in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur dragen zorg voor de voorbereidende werkzaamheden in dat kader. Een ontwerpregeling zoals deze er na wijziging als gevolg van de uittreding uit komt te zien wordt dan aan de colleges toegezonden met het verzoek deze voor zienswijze aan de raden voor te leggen. De zienswijzen kunnen de raden dan aan hun colleges toezenden.

Ter nadere toelichting van de ontwerpregeling wordt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom inclusief toelichting aan de raden toegestuurd. Het voornoemde besluit en de toelichting daarbij vormen in wezen de onderlegger voor de ontwerpregeling die wordt voorgelegd. De raden van de deelnemende gemeenten krijgen hierdoor inzicht tegen welke vergoeding uitgetreden wordt.

Het definitieve moment van uittreding van een gemeente wordt bij voorkeur vastgesteld op 1 januari van een jaar om administratieve problemen zo veel mogelijk te voorkomen.

G. Artikel 37

Artikel 37 wordt gewijzigd met dien verstande dat het oude artikel 37 wijziging én opheffing betrof. Het nieuwe artikel 37 beperkt zich tot wijziging van deze regeling. De wijziging is ingegeven door de wijziging van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het betreffende artikel is de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming.

Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerpregeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de ontwerpregeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden.

De mogelijkheid van het naar voren brengen van de zienswijze door de raden bij de colleges van burgemeester en wethouders op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet worden onderscheiden van de zienswijze-procedure zoals opgenomen in artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van de regeling.

De bevestiging door het algemeen bestuur in het vijfde lid is geen voorwaarde voor de totstandkoming van de wijziging. Besluitvorming geschiedt immers door de colleges van de deelnemende gemeenten. De bevestiging door het algemeen bestuur is dus enkel een constatering dat daadwerkelijk sprake is geweest van besluitvorming door minimaal twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.

H. Artikel 40a

Artikel 40a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderzoeksopdracht wordt door het algemeen bestuur vastgesteld.

Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

Artikel II

A. Aanhef

De opsomming van de gemeenten wordt aangepast door toevoeging van de gemeenten Nijmegen en Buren in de opsomming. Deze aanpassing brengt geen enkele wijziging in het bepaalde in artikel 2 lid 2 van de regeling waarin de deelnemende gemeenten staan opgesomd, enkel een aanpassing van de opsomming van de gemeenten die hebben besloten tot wijziging, ervan uitgaande dat alle deelnemende gemeenten reageren. Dat was bij de vorige wijziging (2020) niet het geval, vandaar deze wijziging.

B. Overwegingen

De overwegingen worden aangepast om inzicht te geven in de beweegredenen van deze wijziging met vermelding van de meest relevante wetgeving en verwijzing naar de verkregen toestemming van de raden van de deelnemende gemeenten.

D. Artikel 9

Ingevolge artikel 12 lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat het algemeen bestuur aan het hoofd van het openbaar lichaam. Bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn overgedragen behoren het algemeen bestuur toe, alsmede bevoegdheden die in de regeling expliciet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen.

Artikel 9 met betrekking tot de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur wordt in overeenstemming gebracht met artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en het delegatiebesluit van het algemeen bestuur.

Het eerste lid blijft ongewijzigd.

De bevoegdheid in lid 2 staat reeds vermeld in artikel 5 (sub z) dat gaat over de algemene taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio. Aangezien het een bevoegdheid betreft van het algemeen bestuur is deze ook in dit artikel dat gaat over de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur opgenomen.

In het derde lid volgen de onderdelen a en b rechtstreeks uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderdelen d tot en met h volgen uit het delegatiebesluit van het algemeen bestuur van de VRGZ. Het onderdeel c volgt deels uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en deels uit het bepaalde in het delegatiebesluit van het algemeen bestuur.

In artikel 9 lid 3 sub c staat de bevoegdheid genoemd van het vaststellen van rechtspositionele regelingen die van toepassing zijn op het personeel van de veiligheidsregio. Na inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor het personeel van de veiligheidsregio's bestaan er geen verordeningen over rechtspositionele aangelegenheden meer. De huidige regelingen worden dan naar verwachting vervangen door de Cao-gemeenten en een personeelshandboek waarvan de inhoud wordt geïncorporeerd in de arbeidsovereenkomst.

De Wnra is vanaf 1 januari 2020 reeds van toepassing op personeel dat werkzaam is binnen de sector Ambulancezorg (AZGZ) van de VRGZ. Op hen is het private arbeidsrecht van toepassing waaronder de sector cao Ambulancezorg. Voor het overige personeel van de VRZG is de Wnra nog niet in werking getreden (peildatum 16 oktober 2023).

In het vierde lid is de mogelijkheid opgenomen om nadere regels vast te stellen. Dit kunnen beleidsregels zijn maar ook beperkingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In het vijfde lid is opgenomen dat het algemeen bestuur één van zijn leden aanwijst die de voorzitter bij afwezigheid vervangt. Deze bepaling volgt rechtstreeks uit artikel 11 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

E. Artikel 10

De aanduiding van het artikel wordt gewijzigd naar ‘Samenstelling’ omdat het artikel geen voorschriften bevat over de zittingsduur. De samenstelling volgt uit de Wet veiligheidsregio’s die een afwijkende bepaling bevat ten opzichte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het betreft hier geen inhoudelijk wijziging.

In het tweede lid van artikel 10 is nu nadrukkelijk de vervangingsregeling opgenomen. Een burgemeester kan zich in het algemeen bestuur laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet, te weten de locoburgemeester.

F. Artikel 11

In dit artikel wordt de werkwijze van het algemeen bestuur globaal beschreven.

Aan artikel 11 wordt de tekst in het eerste lid toegevoegd. De artikelen uit de Gemeentewet die van toepassing zijn op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur en die worden aangestuurd door artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen zo direct worden bezien in het licht van de daaropvolgende leden van het betreffende artikel.

In artikel 11 lid 3 is opgenomen dat de vergaderingen van het algemeen bestuur openbaar zijn conform het bepaalde in artikel 22 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Uit artikel 11 lid 4 van de regeling blijkt dat het algemeen bestuur beslist bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij elk lid één stem heeft. Alleen bij besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan is voorzien in de mogelijkheid om op basis van stemgewicht te stemmen, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners één stem heeft. Een en ander is nader bepaald in artikel 11 lid 11.

Op grond van artikel 12 van de Wet veiligheidsregio's dienen de hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap een uitnodiging te ontvangen voor alle vergaderingen. In de regio Gelderland-Zuid is het daarnaast gewoonte dat ook de districtschef Gelderland-Zuid en regionaal militair commandant West worden uitgenodigd voor vergaderingen. Dit is tot uitdrukking gebracht in artikel 11 lid 6. Deze functionarissen kunnen actief deelnemen aan de vergaderingen, maar hebben geen stemrecht.

Artikel 13 van de Wet veiligheidsregio's maakt duidelijk dat ook de Commissaris van de Koning dient te worden uitgenodigd om bij vergaderingen aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen. Een en ander is opgenomen in artikel 11 lid 8. Formeel gezien heeft deze functionaris geen recht om deel te nemen aan de vergadering. Indien de leden van het algemeen bestuur daartegen geen bezwaren uiten, is actieve deelname aan de vergadering uiteraard wel mogelijk. Ook deze functionaris heeft overigens geen stemrecht.

Artikel 22 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt de procedure die moet worden gevolgd om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden. Artikel 11 lid 9 bevat een lijst van onderwerpen waarover in ieder geval niet in beslotenheid vergaderd of besloten mag worden. Deze lijst is gebaseerd op artikel 24 van de Gemeentewet.

G. Artikel 12

De redactie en de volgorde van de taken en bevoegdheden is aangepast conform de volgorde uit de Wet gemeenschappelijke regelingen:

- Het eerste lid van artikel 12 betreft de taken en bevoegdheden zoals deze staan vermeld in artikel 33b lid 1 en lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- Het tweede lid van artikel 12 betreft de additionele taken en bevoegdheden die niet direct voortvloeien uit de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- Het derde lid van artikel 12 is als vangnetartikel bedoeld om aan te geven dat het dagelijks bestuur nog meer bevoegdheden kan uitoefenen dan de reeds genoemde bevoegdheden mocht het algemeen bestuur daartoe op enig moment besluiten.

H. Artikel 15

De redactie is afgestemd op het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 33d van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Als plaatsvervangend voorzitter is thans (peildatum 1 september 2023) de burgemeester van Tiel aangewezen door het algemeen bestuur.

Aan de voorzitter komen de gebruikelijke bevoegdheden toe, zoals het leiden van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, het ondertekenen van stukken en het in rechte vertegenwoordigen van de veiligheidsregio, met de mogelijkheid de vertegenwoordiging op te dragen aan een nader aan te wijzen persoon.

Daarnaast is in artikel 15 lid 8 opgenomen dat de voorzitter ook taken en bevoegdheden kunnen worden geattribueerd in specifieke wet- en regelgeving. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de volgende bevoegdheden:

Art. 24 Wvr	Het geven van informatie aan de minister over de wijze waarop de veiligheidsregio haar taken uitvoert
Art. 34 Wvr	Het geven van een schriftelijke aanwijzing aan instellingen en zorgaanbieders, indien de GHOR tekortschiet en het - zo nodig - indienen van een verzoek om maatregelen bij de Minister van VWS.
Art. 39 Wvr	In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis bij uitsluiting toepassing geven aan bevoegdheden op grond van de Wet veiligheidsregio's, de Politiewet 2012 en de Gemeentewet.
Art. 40 Wvr	Het na een ramp van of crisis van meer dan plaatselijke betekenis uitbrengen van een verslag aan de raden van de getroffen gemeenten.
Art. 60 Wvr	Het verstrekken van inlichtingen aan de commissaris van de Koning in geval van toezicht.
Art. 62 Wvr	Het betreden van plaatsen en meenemen van uitrustingsstukken van hulpmiddelen, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is ter vervulling van de taak van voorzitter.

I. Artikel 20

In het eerste en tweede lid is de verwijzing naar relevante artikelen uitgebreid (artikel 19 in samenhang bezien met artikel 16 van de Wet gemeenschappelijke regelingen). Ook de verwijzing naar relevante artikelen in het derde lid is uitgebreid (verwijzing naar artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's). De uitbreiding van de verwijzingen geeft nu beter aan welke artikelen ten grondslag liggen aan de bepalingen zoals opgenomen in deze regeling.

Gelet op het bepaalde in artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's – waarin imperatief is bepaald dat het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten – is niet voorzien in de mogelijkheid dat de raad bevoegd is om de burgemeester te ontslaan als lid van het algemeen bestuur. Artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's (lex specialis) heeft immers voorrang op artikel 16 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (lex generalis). Uiteraard staat het de gemeenteraad wel vrij om het vertrouwen in de burgemeester op te zeggen, indien sprake is van een zodanig ernstige vertrouwensbreuk dat verder functioneren niet wenselijk wordt geacht.

In dit artikel is ten slotte opgenomen dat de voorzitter verplicht is om, na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van getroffen gemeenten informatie te verschaffen. Artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's schrijft voor dat de voorzitter na afloop van zo'n ramp of crisis een schriftelijk verslag uitbrengt aan de raden van de getroffen gemeenten, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam. Voorts dienen de schriftelijke vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen te worden beantwoord. Ten slotte bestaat de mogelijkheid dat de voorzitter – indien een raad daaraan behoefte heeft – in een vergadering mondeling inlichtingen verstrekt over de besluiten die hij heeft genomen.

De voorzitter legt niet rechtstreeks verantwoording af aan de raad over besluiten zoals bedoeld in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's. Wel heeft de raad de mogelijkheid om – overeenkomstig het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's – zijn standpunt over het door de voorzitter genomen besluit schriftelijk kenbaar te maken aan de Minister van Justitie en Veiligheid, door tussenkomst van de commissaris van de Koning.

J. Artikel 21

De verwijzing naar artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maakt duidelijk dat het artikel zijn grondslag vindt in de Wet gemeenschappelijke regelingen en niet vrijblijvend is. Artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verwijst op haar beurt naar artikel 16 van de Gemeentewet waarin de verplichting (voor de raad c.q. het algemeen bestuur) is opgenomen een reglement van orde op te stellen voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

K. Artikel 30

De zesde alinea van de toelichting op artikel 26 (Klachtenregeling) wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

Het vaststellen van een klachtenregeling voor de RAV is op dit moment (peildatum 1 september 2023) verbonden aan instemming van de cliëntenraad op grond van artikel 8 lid 1 sub a Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in samenhang met artikel 13, eerste lid, van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg.

De toelichting op artikel 28, 29 en 30 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

Het is belangrijk dat de veiligheidsregio tijdig duidelijk maakt welk beleid zij voornemens is te voeren, zodat de deelnemende gemeenten daar invloed op kunnen uitoefenen. In artikel 11a van deze regeling is de mogelijkheid opgenomen voor de raden om hun zienswijze te geven op het regionale beleidsplan.

Het regionale beleidsplan (het beleid op hoofdlijnen), het crisisplan en het beleidsprogramma (de in enig jaar voorgenomen concrete activiteiten en benodigde middelen) komen in artikel 28 en 29 van deze regeling aan bod. In de artikelen 14 t/m 16 van de Wet veiligheidsregio's zijn de eisen opgenomen waaraan het beleidsplan en crisisplan in elk geval moeten voldoen.

De toelichting op artikel 33 wordt gewijzigd en komt te luiden als volgt:

Bij circulaire van 8 juli 1999 (kenmerk FO99/U59111) heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties er voor gepleit om de gegoedheid van openbare lichamen ten behoeve van hun kredietwaardigheid te accentueren, door vast te leggen dat de gemeenten te allen tijde zullen voorzien. in de middelen die het openbaar lichaam nodig heeft om zijn schulden te voldoen. Formeel gesproken is dit overbodig, zoals de minister in zijn circulaire aangeeft.

L. Artikel 36

Artikel 36 is gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, met dien verstande dat artikel 36 voorheen de toetreding én uittreding betrof. Het gewijzigde artikel 36 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding (voorwaarden en gevolgen) wordt geregeld in artikel 36a van deze regeling.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) toetreding tot deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1 van de wet. Zie ook de toelichting bij artikel 37 van deze regeling.

Niettemin is besloten om dit expliciet op te nemen in artikel 33 lid 4 van de regeling, omdat in de praktijk is gebleken dat banken soms terughoudend zijn in het verstrekken van leningen aan gemeenschappelijke regelingen, omdat zij niet bekend zijn met het vereiste dat gemeenten te allen tijde dienen te voorzien in de middelen die nodig zijn om de schulden te voldoen.

M. Artikel 38

Het (besluit tot) vaststellen van het liquidatieplan is gekoppeld aan de zienswijzeprocedure uit artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van deze regeling. Het bij opheffing van de regeling vast te stellen liquidatieplan dient onder meer te voorzien in de gevolgen die de beëindiging voor het eventuele personeel heeft, alsmede in de vereffening van het vermogen en de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen voor de deelnemende gemeenten. De zienswijzen van de raden op het liquidatieplan worden ingediend bij het algemeen bestuur.

Opheffing wordt (vooralsnog) niet bestreken door artikel 1 lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar deze procedure wordt ingeval van opheffing wel gevolgd (zienswijze raden op ontwerpbesluit tot opheffing naar hun colleges, na verkregen toestemming van de raden besluitvorming door de colleges).

N. Artikel 40b

Artikel 40b is toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen. Bekendmaking van besluiten was voorheen opgenomen in artikel 37 lid 4 (oud) van de GR VRGZ. Artikel 40b is in overeenstemming met artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

CONCEPT

Versie: 23 oktober 2023

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel, ieder voor zover zij bevoegd zijn;

Overwegende:

- dat het voor een goede behartiging van de zorg voor de veiligheid en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied van belang is samen te werken bij het bieden van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en de voorbereiding op en bestrijding van ongevallen, crises en rampen;

- dat de Wet veiligheidsregio's verplicht tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling tussen de colleges in de regio Gelderland-Zuid, waarbij een veiligheidsregio wordt ingesteld;

- dat de Wet gemeenschappelijke regelingen om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken is aangepast (Stb. 2022, nr. 18) en deze gemeenschappelijke regeling daarmee in overeenstemming moet worden gebracht;

- dat dit aanleiding geeft om de vigerende gemeenschappelijke regeling ook op andere onderdelen te wijzigen als gevolg van actualisatie.

Gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Wet veiligheidsregio's;
- de Gemeentewet;
- de Wet ambulancezorgvoorzieningen;
- de Wet publieke gezondheid;
- de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren;
- de Politiewet 2012;

en

de toestemming van de gemeenteraden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

B E S L U I T E N:

de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te wijzigen waardoor deze als volgt komt te luiden:

CONCEPT

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO GELDERLAND-ZUID

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. de veiligheidsregio: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van deze regeling;
   b. deelnemende gemeenten: de aan deze regeling deelnemende gemeenten;
   c. Gedeputeerde Staten: het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
   d. regeling: de onderhavige gemeenschappelijke regeling;
   e. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet van overeenkomstige toepassing worden verklaard, komen in die artikelen in de plaats van de gemeente, het gemeentebestuur, de raad, het college, de burgemeester en de secretaris onderscheidenlijk de veiligheidsregio, het bestuur van de veiligheidsregio, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de directeur Crisisbeheersing.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is ingesteld op grond van artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's.
2. De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
3. De veiligheidsregio is gevestigd in Nijmegen.

Artikel 3 Bestuursorganen

De veiligheidsregio kent de volgende bestuursorganen:
a. het algemeen bestuur;
b. het dagelijks bestuur;
c. de voorzitter;
d. de bestuurscommissies als bedoeld in artikel 17 van deze regeling.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 4 Belangen

De veiligheidsregio behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen:
a. Brandweerzorg;
b. Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR);
c. Rampenbestrijding en crisisbeheersing;
d. Ambulancezorg;
e. Het voorzien in de meldkamerfunctie;
f. Sociale veiligheid, voor zover het gaat over onderwerpen waarover regionale afstemming gewenst is.

CONCEPT

Artikel 5 Taken en bevoegdheden

Ter behartiging van de in artikel 4 genoemde belangen is de veiligheidsregio belast met de uitvoering van de volgende taken en beschikt zij - onverminderd het bepaalde in artikel 30 van de wet - over de daarbij behorende bevoegdheden:

a. het in stand houden van een brandweer;
b. het in stand houden van een bureau GHOR;
c. het in stand houden van een Regionale Ambulance Voorziening (RAV);
d. het in stand houden van een gemeenschappelijke meldkamer;
e. het waarschuwen van de bevolking, het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting, het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen, zoals bedoeld in artikel 25 van de Wet veiligheidsregio's;
f. het opstellen, vaststellen en uitvoeren van een beleidsplan, gebaseerd op een risicoprofiel, en een crisisplan;
g. het daadwerkelijk verlenen of doen verlenen van ambulancezorg- en vervoer;
h. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
i. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de Wet veiligheidsregio's aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
j. het adviseren van het bevoegde college van Burgemeester en Wethouders over de taak bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's;
k. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing, inclusief de advisering over de gemeentelijke voorbereidingen daarop;
l. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
m. het aanwijzen van een inrichting als bedrijfsbrandweerplichtig, als bedoeld in artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's;
n. het maken van schriftelijke afspraken en het - zo nodig - in overleg treden met instellingen, zorgaanbieders en ambulancevervoerders, zoals bedoeld in artikel 33 en 34 van de Wet veiligheidsregio's;
o. het sluiten van convenanten met de politie, andere overheden en derden over de afstemming, voorbereiding of uitvoering van taken die betrekking hebben op de hulpverlening en veiligheid;
p. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de in dit artikel genoemde taken;
q. het verschaffen van informatie en het zorg dragen voor de communicatie over rampen en crises, als bedoeld in de artikelen 46 en 49 van de Wet veiligheidsregio's;
r. het geven van een bevel als bedoeld in artikel 48, tweede lid, van de Wet veiligheidsregio's.
s. het zorg dragen voor een periodieke kostenevaluatie en visitatie, als bedoeld in artikel 56 van de Wet veiligheidsregio's;
t. het aanwijzen van ambtenaren die zijn belast met toezicht, als bedoeld in artikel 61 van de Wet veiligheidsregio's en het daarvan mededeling doen door plaatsing in de Staatscourant;
u. het aanwijzen van een functionaris die is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis;
v. het opleggen van een last onder bestuursdwang, als bedoeld in artikel 63 van de Wet veiligheidsregio's;
w. het bespreken van onderwerpen op het terrein van sociale veiligheid waarvoor afstemming raadzaam is;
y. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, alsmede het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen, anders dan door brand, in de gemeenten*;*
z. het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming overeenkomstig artikel 31a Wet gemeenschappelijke regelingen

CONCEPT

aa. alle overige taken en bevoegdheden, die - nu of in de toekomst - op grond van de wet- en regelgeving worden opgedragen aan het bestuur van de veiligheidsregio.

Artikel 6 Vervallen

Artikel 7 Dienstverlening

1. De veiligheidsregio is bevoegd tot het verrichten van (extra) diensten voor een of meer deelnemende gemeenten of voor andere gemeenten of openbare lichamen, indien deze daar om verzoeken.
2. De dienstverlening geschiedt op basis van een overeenkomst tussen de veiligheidsregio en de gemeente of het openbaar lichaam dat het aangaat. In deze dienstverleningsovereenkomst (dvo) wordt neergelegd welke prestaties de veiligheidsregio zal leveren, de kosten die daarvoor in rekening worden gebracht en de voorwaarden waaronder tot dienstverlening wordt overgegaan.

Artikel 8 Vervallen

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9 Taken en bevoegdheden

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in deze regeling en bij wet aan dit bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. Het algemeen bestuur kan slechts daartoe besluiten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang, overeenkomstig het bepaalde in artikel 31a van de wet.
3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of aan een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. De volgende bevoegdheden worden in ieder geval niet overgedragen:
   a. het vaststellen en wijzigen van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34 van de wet;
   b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, onderdeel a van de wet;
   c. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen (door strafbepalingen of bestuursdwang te handhaven), tenzij de verordening een rechtspositionele regeling betreft die slechts van toepassing is op het personeel van de veiligheidsregio met een publiekrechtelijke aanstelling;
   d. het vaststellen van het beleidsplan, bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's;
   e. het vaststellen van een risicoprofiel, bedoeld in artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's;
   f. het vaststellen van een crisisplan, bedoeld in artikel 16 van de Wet veiligheidsregio's;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. de oprichting van of deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelneming daarin, zoals bedoeld in artikel 31a van de wet.
4. Het algemeen bestuur kan regels stellen inzake de wijze waarop het dagelijks bestuur de haar toegewezen taken uitvoert en bevoegdheden uitoefent, onverminderd het bepaalde in artikel 33a lid 4 van de wet.
5. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's.

CONCEPT

Artikel 10 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Bij verhindering of ontstentenis kan een burgemeester zich laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet.

Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen

1. De artikelen 16, 17, 19, 20, 22, 26 en 28 tot en met 33 van de Gemeentewet zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur van het openbaar van overeenkomstige toepassing, conform het bepaalde in artikel 22 van de wet.
2. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste een vijfde van het aantal leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt.
3. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
4. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft, behoudens het bepaalde in lid 11. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 lid 5 van de wet.
5. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet.
6. De hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland, een vertegenwoordiger van de politie Oost Nederland, de Regionaal Militair Commandant West en de voorzitter van het waterschap Rivierenland ontvangen een uitnodiging om deel te nemen aan vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben geen stemrecht.
7. Andere functionarissen worden uitgenodigd om - zonder stemrecht - aan de vergadering deel te nemen, indien hun aanwezigheid van belang is in verband met de te behandelen onderwerpen.
8. De commissaris van de Koning wordt uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur aanwezig te zijn.
9. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
   a. het beleidsplan en het beleidsprogramma;
   b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening;
   c. het liquidatieplan;
   d. een voorstel tot het wijzigen van deze regeling.
10. Behoudens het bepaalde in lid 11 van dit artikel heeft elke gemeente in de vergadering van het algemeen bestuur gelijk stemrecht.
11. Besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft.
12. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

CONCEPT

Artikel 11a Zienswijze raden

1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft:
   a. besluit dagelijks bestuur tot vaststellen van de kadernota zoals bedoeld in artikel 34b van de wet;
   b. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening;
   c. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van het beleidsplan zoals bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's;
   d. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van een risicoprofiel zoals bedoeld in artikel 15 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's;
   e. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van het liquidatieplan.
2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze.
3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
4. Zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten die worden ontvangen na de door het dagelijks bestuur gestelde termijn zoals genoemd in het tweede lid kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten.
5. Besluiten die naar het oordeel van het algemeen bestuur een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben, worden eveneens aan de raden van de deelnemende gemeenten voorgelegd om de zienswijze naar voren te brengen.

Artikel 11b Participatie

1. Participatie verloopt via de colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur, tenzij het gaat om de besluiten zoals genoemd in artikel 11a van deze regeling waar de gemeenteraden om hun zienswijze wordt gevraagd. In die gevallen verloopt participatie via de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten wanneer en voor welke onderwerpen een participatie-instrument voor ingezetenen en andere belanghebbenden wordt ingezet.

CONCEPT

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 12 Taken en bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur oefent in elk geval de taken en bevoegdheden uit zoals bedoeld in artikel 33b van de wet:
   a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
   c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, waaronder alle beslissingen met betrekking tot (arbeids-)overeenkomsten met medewerkers die vallen onder de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
   f. het nemen van alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding.
2. Het dagelijks bestuur is voorts belast met:
   a. het vaststellen van rechtspositionele regelingen, ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan, totdat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking treedt voor ambtenaren in dienst van de veiligheidsregio op grond van een publiekrechtelijke aanstelling;
   b. het voorstaan van de belangen van de veiligheidsregio bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met de veiligheidsregio van belang is;
   c. het beheer van activa en passiva van de veiligheidsregio;
   d. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding;
   e. het houden van een voortdurend toezicht op al hetgeen de veiligheidsregio aangaat.
3. Het dagelijks bestuur oefent verder, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit, de aan het algemeen bestuur wettelijke toegekende of krachtens deze regeling toevallende bevoegdheden uit, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet.

Artikel 13 Samenstelling en zittingsduur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en minimaal twee andere leden, aan te wijzen door en uit het algemeen bestuur.
2. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur die geen voorzitter zijn, is maximaal vier jaar. Het algemeen bestuur kan over de volgorde van aftreden regels vastleggen in een schema. Na een zittingsperiode kan een bestuurslid opnieuw worden benoemd.
3. Degene die ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.
4. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid benoemd.

CONCEPT

Artikel 14 Werkwijze en vergaderorde

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of tenminste twee leden van het dagelijks bestuur zulks schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoeken, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen, waarbij elk lid in de vergadering één stem heeft. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
3. De artikelen 54, 56, 58 en 59 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Voor zover deze regeling niet anders bepaalt, kan het dagelijks bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten ter zake mee aan het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 15 Taken voorzitter

1. De voorzitter van het bestuur wordt, overeenkomstig artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en in afwijking van artikel 13 lid 9 van de wet, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio.
2. De voorzitter kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen. Ter zake de benoeming, de schorsing en het ontslag wordt de commissaris van de Koning om advies gevraagd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de rechtspositie van de voorzitter van een veiligheidsregio.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en draagt er zorg voor dat de besluiten van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur naar behoren worden uitgevoerd.
4. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door de burgemeester die door het algemeen bestuur is aangewezen als plaatsvervanger.
5. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. Deze stukken worden door de secretaris medeondertekend.
6. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen besluiten dat een ander lid van het bestuur, de directeur Crisisbeheersing of een andere ambtenaar van de veiligheidsregio de stukken die uitgaan ondertekenen of medeondertekenen.
7. De voorzitter vertegenwoordigt de veiligheidsregio in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.
8. Aan de voorzitter komen tevens de taken en bevoegdheden toe die in meer specifieke wet- of regelgeving worden opgedragen aan de voorzitter van de veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 6 DE COMMISSIES

Artikel 16 Commissies van advies

Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de wet.

Artikel 17 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

HOOFDSTUK 7 DE SECRETARIS

Artikel 17a De secretaris

1. De directeur Crisisbeheersing is de secretaris van het algemeen en dagelijks bestuur.
2. De secretaris staat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter in de uitoefening van hun taak terzijde en is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig.
3. De directeur Crisisbeheersing wordt door een ambtelijk secretaris bijgestaan.
4. Stukken die van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur uitgaan worden door de secretaris medeondertekend.

HOOFDSTUK 8 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 18 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Uitgezonderd de voorzitter kan een lid van het dagelijks bestuur door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter, voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen.
2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
3. Het algemeen bestuur verstrekt de inlichtingen zoals genoemd in lid 2 onder andere door:
   a. het beschikbaar stellen aan de raden van verslagen en besluitenlijsten van vergaderingen van het algemeen bestuur;
   b. het informeren van de raden over de wijze waarop het bestuur uitvoering geeft aan de openbaarmaking van informatie als bedoeld in de Wet open overheid.
4. Het algemeen bestuur kan een informatieprotocol vaststellen waarin is opgenomen welke informatie op welke wijze wordt gedeeld.

Artikel 20 De leden en de voorzitter van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is aan zijn raad, met inachtneming van artikel 19 jo. artikel 16 van de wet, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

3. De voorzitter van het algemeen bestuur verstrekt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van de getroffen gemeenten informatie over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's geschiedt de informatieverstrekking door middel van een schriftelijk verslag, het schriftelijk beantwoorden van vragen en/of het in de raadsvergadering verstrekken van mondelinge inlichtingen.

HOOFDSTUK 9 REGLEMENT VAN ORDE

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur
Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikel 22 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur
Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststellen, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

HOOFDSTUK 10 AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 23 Personeel
1. Ten behoeve van de veiligheidsregio kan personeel in dienst worden genomen. Voor personeel dat niet valt onder de werking van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) gebeurt dat op basis van een ambtelijke aanstelling en voor personeel dat valt onder de werking van de Wnra gebeurt dat op basis van een privaatrechtelijke (arbeids-) overeenkomst.
2. Op het personeel van de veiligheidsregio dat werkzaam is op grond van een publiekrechtelijke aanstelling is een vooraf aan te wijzen rechtspositieregeling van toepassing tot inwerkingtreding van de Wnra. Voor personeel dat werkzaam is op grond van een privaatrechtelijke (arbeids-) overeenkomst geldt het private arbeidsrecht, met inachtneming van het overgangsrecht zoals opgenomen in de Wnra.

Artikel 24 Samenstelling directie
1. De directie van de VRGZ bestaat uit de directeur Crisisbeheersing en de directeur Brandweer- en ambulancezorg. De directie is ambtelijk eindverantwoordelijk voor de voorbereiding, organisatie en uitvoering van de taken van de veiligheidsregio.
2. De directie is belast met de integrale dagelijkse leiding over de organisatie en de procesvoering ten aanzien van de geïntegreerde voorbereiding en uitvoering van de taken zoals bedoeld in artikel 5.

Artikel 25 Beslissingen omtrent personeel, directie en directeur publieke gezondheid
1. Het dagelijks bestuur beslist over alle rechtspositionele aspecten met betrekking tot het in dienst nemen, benoemen, schorsen en ontslaan van het personeel van de VRGZ.
2. Het dagelijks bestuur besluit omtrent het in dienst nemen, benoemen, schorsen en ontslaan van de directiefunctionarissen zoals aangeduid in artikel 24 met inachtneming van de opvatting van het algemeen bestuur.
3. Over het in dienst nemen, benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur publieke gezondheid - voor zover deze functionaris is belast met de operationele leiding van de GHOR als bedoeld in artikel 32 van de Wet veiligheidsregio’s – beslist het algemeen bestuur in overeenstemming met het bestuur van de GGD Gelderland-Zuid.

CONCEPT

HOOFDSTUK 11 KLACHTEN

Artikel 26 Klachtenregeling

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht en - voor zover van toepassing - de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) een klachtenregeling vast.
2. De Nationale ombudsman is bevoegd om klachten, als bedoeld in hoofdstuk 9, titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht, af te handelen.

HOOFDSTUK 12 VERGOEDINGEN

Artikel 27 Regeling inzake vergoeding van werkzaamheden

1. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van de artikelen 21 en 25 van de wet voor de leden van een commissie als bedoeld in artikel 17 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder of secretaris vervullen in een deelnemende gemeente, een regeling inzake de vergoeding van hun werkzaamheden, respectievelijk voor het bijwonen van vergaderingen een tegemoetkoming in de kosten vaststellen.
2. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van artikel 24 van de wet bepalen dat de leden van een commissie als bedoeld in artikel 16 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder, raadslid of secretaris vervullen in een deelnemende gemeente, een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen ontvangen.
3. Het bepaalde in de vorige leden is niet van toepassing op ambtenaren die als zodanig tot lid van een commissie zijn benoemd.
4. De in het eerste en tweede lid bedoelde regelingen worden aan Gedeputeerde Staten gezonden.

HOOFDSTUK 13 HET BELEIDSPLAN , HET CRISISPLAN EN HET BELEIDSPROGRAMMA

Artikel 28 Beleidsplan

1. Het algemeen bestuur stelt een beleidsplan, mede gebaseerd op het risicoprofiel, vast waarin het beleid dat het bestuur van de veiligheidsregio voornemens is uit te voeren, in grote lijnen wordt aangegeven. Het algemeen bestuur kan een of meer onderdelen van het beleidsplan afzonderlijk vaststellen.
2. Het algemeen bestuur stelt een crisisplan vast, waarin in ieder geval de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing worden beschreven.
3. Het beleidsplan en het crisisplan beslaan een periode van maximaal vier jaar. Jaarlijks kan het algemeen bestuur besluiten over bijstelling van deze plannen.

Artikel 29 Beleidsprogramma

Het algemeen bestuur stelt voor ieder jaar een beleidsprogramma vast, waarin de activiteiten van de veiligheidsregio worden aangegeven. Het beleidsprogramma bevat voorts in ieder geval een overzicht van de voor de verwezenlijking van de activiteiten benodigde financiële middelen.

Artikel 30 Totstandkoming beleidsplan, crisisplan en beleidsprogramma

De totstandkoming van het beleidsplan, het crisisplan en het beleidsprogramma geschiedt overeenkomstig het daaromtrent bepaalde in de Wet veiligheidsregio's met inachtneming van hetgeen in artikel 11a van deze regeling is bepaald omtrent de zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten.

CONCEPT

HOOFDSTUK 14 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 31 Administratie en controle

1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 32 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (kortweg: kadernota) aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting tenminste twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
5. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze zoals bedoeld in het vierde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
7. Nadat de begroting is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
9. Het tweede, vierde en vijfde lid van dit artikel is van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van de navolgende categorieën begrotingswijzigingen:
   - besluiten van het bestuur met betrekking tot begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.
10. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.

CONCEPT

Artikel 33 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Voor de berekening van de bijdragen van de gemeenten wordt rekening gehouden met bijdragen van het Rijk, de Nederlandse Zorgautoriteit en van anderen.
3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage.
4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de veiligheidsregio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.
5. Indien aan het algemeen bestuur blijkt dat een deelnemende gemeente weigert de in de vorige leden van dit artikel bedoelde bijdragen in zijn begroting op te nemen, doet het algemeen bestuur aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 van de Gemeentewet.

Artikel 34 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11a van deze regeling (zienswijze raden resultaatbestemming).
3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.

HOOFDSTUK 15 HET ARCHIEF

Artikel 35 Zorgplicht archiefbescheiden

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de veiligheidsregio, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening, die aan gedeputeerde staten wordt medegedeeld.
2. Het dagelijks bestuur is tevens belast met de zorg voor de archiefbescheiden die worden gevormd krachtens de gedelegeerde taken. Het dagelijks bestuur stelt voor het beheer van de archiefbescheiden van de veiligheidsregio nadere regels vast, met inachtneming van het bepaalde in de archiefverordening zoals genoemd in lid 1.
3. De archivaris is belast met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats alsmede het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en documentaire verzamelingen.
4. De archivaris doet jaarlijks aan het dagelijks bestuur verslag inzake de in lid 3 hiervoor vermelde uitoefening van het toezicht en het gevoerde beheer.
5. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen conform artikel 4 lid 1 van de Archiefwet 1995.

CONCEPT

HOOFDSTUK 16 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 36 Toetreding

Toetreding tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's, zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.

Artikel 36a Voorwaarden en gevolgen van uittreding

1. Uittreding uit deze regeling kan alleen na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Als er geen wettelijke voorziening omtrent uittreding is vastgesteld, dan is uittreding alleen mogelijk met inachtneming van de voorwaarden die ingevolge dit artikel worden verbonden aan het uittredingsproces.
3. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt voor de bepaling van de uittreedsom dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt.
4. De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Onder de gevolgen van de uittreding wordt in ieder geval begrepen de gevolgen voor het vermogen van deze gemeenschappelijke regeling op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De projectgroep levert een eindrapport op waarin de bevindingen, de daaraan verbonden gevolgen en eventuele conclusies zijn opgenomen.
5. De projectgroep bestaat uit tenminste een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen waaronder in ieder geval een registeraccountant, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente.
6. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur.
7. De ondernemingsraad en/of het georganiseerd overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen.
8. Alvorens het algemeen bestuur de uittreedsom vaststelt, stelt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over het eindrapport van de projectgroep alsmede van de eventuele conclusies die het dagelijks bestuur daaraan verbindt.
9. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van deze regeling.
10. De frictiekosten en desintegratiekosten maken in ieder geval onderdeel uit van de uittreedsom. De desintegratiekosten betreffen alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de veiligheidsregio die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van de risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. De frictiekosten betreffen alle incidentele kosten te maken door de veiligheidsregio die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.
11. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden.
12. Nadat het algemeen bestuur de uittreedsom heeft vastgesteld, stelt het bestuur de gewijzigde gemeenschappelijke regeling op met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.

13. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij de colleges van burgemeester en wethouders van hun gemeente conform het bepaalde in artikel 1 van de wet hun zienswijze over het ontwerp van de regeling zoals deze eruit komt te zien na uittreding van de betreffende gemeente naar voren brengen.
14. De colleges van burgemeester en wethouders gaan niet over tot het treffen van de gewijzigde regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden conform het bepaalde in artikel 1 van de wet.
15. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling.
16. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.

Artikel 37 Wijziging

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten, met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet.
2. Elke deelnemende gemeente is bevoegd een wijziging inde regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel aan het algemeen bestuur. Ook het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven.
3. Het dagelijks bestuur zendt het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel ter besluitvorming toe aan de colleges van de deelnemende gemeenten, nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij de colleges van burgemeester en wethouders over de ontwerpregeling.
4. De colleges van de deelnemende gemeenten nemen een besluit op het voorstel na verkregen toestemming van de raden, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 van de wet, en zenden een afschrift van het collegebesluit inclusief de toestemming van de raden aan de veiligheidsregio.
5. Indien van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten een instemmend besluit is ontvangen, is de wijziging getroffen en zal het algemeen bestuur dit in zijn eerstvolgende vergadering bevestigen.
6. Het dagelijks bestuur stelt daarna de colleges en raden zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.

Artikel 38 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven als dit door wijziging van de Wet veiligheidsregio's mogelijk wordt. Opheffing geschiedt – behoudens een andersluidende wettelijke voorziening – door daartoe strekkende besluiten van twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.
2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
3. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur vastgesteld met inachtneming van het bepaalde van artikel 11a in deze regeling (zienswijzeprocedure raden).
4. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel.
5. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van de verplichtingen van de veiligheidsregio.
6. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
7. De bestuursorganen van de veiligheidsregio blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie volledig is voltooid.

CONCEPT

Artikel 39 Geschillencommissie

1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 van de wet de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een daartoe door partijen in te stellen geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers, aangewezen door elk der bij het geschil betrokken partijen, alsmede een door deze vertegenwoordigers aangewezen onafhankelijke voorzitter.
3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen.
4. De geschillencommissie brengt aan het algemeen bestuur advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.

HOOFDSTUK 17 SLOTBEPALINGEN

Artikel 40 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40a Evaluatie

1. Het algemeen bestuur kan besluiten tot evaluatie van deze regeling. Een verzoek tot evaluatie kan door twee of meer deelnemers worden gedaan. Een verzoek dient gemotiveerd te worden. Het algemeen bestuur beslist op een dergelijk verzoek.
2. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.
3. Het algemeen bestuur beslist over inhoud, proces en werkwijze van de evaluatie.
4. Als een evaluatie wordt uitgevoerd stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.
5. Een besluit tot evaluatie kan door het algemeen bestuur worden genomen als sprake is van een uitgetreden gemeente zoals bedoeld in artikel 36a van deze regeling.

Artikel 40b Bekendmaking

1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen maakt de regeling bekend in alle deelnemende gemeenten in het door de gemeente Nijmegen uitgegeven gemeenteblad, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing als sprake is van (besluiten tot) toetreding, uittreding, wijziging of opheffing van de regeling.

Artikel 41 Inwerkingtreding

Deze gewijzigde regeling treedt, na een daartoe strekkend besluit van twee derden van het aantal gemeenten, in werking na bekendmaking van het besluit, per [INVULLEN], onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Artikel 42 Citeertitel

De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

CONCEPT

Aldus besloten door de raden resp. de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, op de data, zoals hierna vermeld:

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Culemborg;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN]van de gemeente Wijchen;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Berg en Dal;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Druten;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente West Maas en Waal;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Beuningen;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente West Betuwe;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Heumen;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Zaltbommel;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Maasdriel;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Neder-Betuwe;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Tiel;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Buren;

De raad d.d. [INVULLEN], het college d.d. [INVULLEN] van de gemeente Nijmegen;

CONCEPT

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

De opsomming van de gemeenten wordt aangepast door toevoeging van de gemeenten Nijmegen en Buren in de opsomming. Deze aanpassing brengt geen enkele wijziging in het bepaalde in artikel 2 lid 2 van de regeling waarin de deelnemende gemeenten staan opgesomd, enkel een aanpassing van de opsomming van de gemeenten die hebben besloten tot wijziging, ervan uitgaande dat alle deelnemende gemeenten reageren. Dat was bij de vorige wijziging (2020) niet het geval, vandaar deze wijziging.

De overwegingen worden aangepast om inzicht te geven in de beweegredenen van deze wijziging met vermelding van de meest relevante wetgeving en verwijzing naar de verkregen toestemming van de raden van de deelnemende gemeenten.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit artikel zijn enkele termen die in de gemeenschappelijke regeling regelmatig terugkomen, uiteen gezet. De begripsomschrijvingen a t/m e spreken voor zich.

De verwijzing in artikel 1, lid 2 naar de algemeen directeur vervalt, omdat nu sprake is van een tweehoofdige directie, namelijk een directeur Crisisbeheersing en een directeur Brandweer- en ambulancezorg Deze tweehoofdige directie is verantwoordelijk voor de ambtelijke organisatie. De directeur Crisisbeheersing vervult tevens de rol van secretaris van het algemeen en dagelijks bestuur.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 2 Openbaar lichaam

In dit artikel wordt het openbaar lichaam geïntroduceerd. Ingevolge artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: wet) is het openbaar lichaam rechtspersoon.
In dit artikel komt tot uiting de samenvoeging van de (oude) gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal tot de nieuwe gemeente West Betuwe per 1 januari 2019.

Artikel 3 Bestuursorganen

In artikel 12 van de wet is bepaald dat het bestuur van het openbaar lichaam uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter bestaat. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam. Zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur wordt voorgezeten door de voorzitter.
Indien er een bestuurscommissie wordt ingesteld, ontstaat er een vierde bestuursorgaan. In artikel 16 van de regeling wordt daartoe de mogelijkheid geboden.

Artikel 4 Belangen

In artikel 10 lid 1 van de wet is bepaald dat de regeling het belang of de belangen waarvoor zij is getroffen vermeldt.

Overeenkomstig de Wet veiligheidsregio's, behartigt de veiligheidsregio allereerst de belangen op het gebied van de brandweerzorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en het voorzien in de meldkamerfunctie. Daarnaast is er in Gelderland-Zuid voor gekozen dat de veiligheidsregio - als publieke ambulancedienst - ook de belangen op het gebied van de ambulancezorg behartigt.

Omdat landelijk een ontwikkeling gaande is waarbij de veiligheidsregio ook op andere veiligheidstaken een steeds belangrijkere taak krijgt, is in de regeling opgenomen dat de veiligheidsregio ook de belangen inzake sociale veiligheid behartigt. Het gaat hier met name over onderwerpen, waarvan de deelnemende gemeenten vinden dat regionale afstemming nodig is. Dan gaat het bijvoorbeeld over afspraken over de ontwikkeling van het veiligheids-huis, evenementen, anti-discriminatievoorziening, aanpak hennepteelt en de aanpak van overlastgevende en kwetsbare personen.

CONCEPT

Artikel 5 Taken en bevoegdheden

De in artikel 4 genoemde belangen worden behartigd door uitvoering te geven aan de in dit artikel genoemde taken. Daarbij beschikt de veiligheidsregio over de bevoegdheden die hier zijn opgesomd.

Op grond van artikel 10 lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AB 2002, 209 en AB 2002, 210) is ervoor gekozen om de bevoegdheden zo precies mogelijk te beschrijven.

In de beschrijving zijn zowel de bevoegdheden opgenomen, die rechtstreeks bij wet aan het bestuur van de veiligheidsregio worden geattribueerd, als de bevoegdheden die door de deelnemende gemeenten aan het bestuur zijn overgedragen. De opgesomde bevoegdheden worden uitgeoefend door het algemeen bestuur, die er uiteraard voor kan kiezen om bepaalde bevoegdheden te delegeren aan het dagelijks bestuur.

Bevoegdheden die een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid van rechtswege bezit om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer, zoals privaatrechtelijke bevoegdheden (o.a. sluiten overeenkomsten) en de bevoegdheid tot het oprichten van een stichting, zijn in dit artikel niet opgenomen.

In onderstaand schema is opgenomen welke taken en bevoegdheden - op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) - rechtstreeks aan het bestuur van de veiligheidsregio zijn geattribueerd. Voor wat betreft de precieze inhoud van deze taken en bevoegdheden wordt verwezen naar de wet en de daarbij horende Memorie van toelichting.

Art. 5 sub a GR (brandweer)	Art. 10 sub e Wvr
Art. 5 sub b GR (bureau GHOR)	Art. 10 sub f Wvr
Art. 5 sub d GR (GMK)	Art. 10 sub g Wvr
Art. 5 sub e GR (verplichte taken van brandweer in veiligheidsregio)	Art. 25 lid 1 Wvr
Art. 5 sub f GR (beleidsplan en crisisplan)	Art. 14 - 16 Wvr
Art. 5 sub h GR (inventariseren risico's)	Art. 10 sub a Wvr
Art. 5 sub i (advisering over risico's)	Art. 10 sub b Wvr
Art. 5 sub j (advisering B&W inzake brandweerzorg)	Art. 10 sub c Wvr
Art. 5 sub k (voorbereiden op de brandbestrijding en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing)	Art. 10 sub d Wvr
Art. 5 sub l (gemeenschappelijk materieel)	Art. 10 sub h Wvr
Art. 5 sub m (bedrijfsbrandweer)	Art. 31 Wvr
Art. 5 sub n (afspraken en overleg met zorgaanbieders en ambulancevervoerders)	Art. 33 en 34 Wvr
Art. 5 sub o (sluiten convenant)	Art. 19 Wvr
Art. 5 sub p (informatievoorziening intern)	Art. 10 sub i Wvr
Art. 5 sub q (informatieverstrekking en communicatie over rampen en crises)	Art. 46 en 49 Wvr
Art. 5 sub r (bevel informatieverstrekking)	Art. 48 Wvr
Art. 5 sub s (kostenevaluatie- en visitatie)	Art. 56 Wvr
Art. 5 sub t (aanwijzen ambtenaren belast met toezicht)	Art. 61 Wvr
Art. 5 sub u (aanwijzen coördinerend functionaris)	Art. 36 Wvr
Art. 5 sub v (opleggen last onder bestuursdwang)	Art. 63 Wvr
Art. 5, z (oprichten van stichting, etc.)	Art. 31a Wgr

De taken en bevoegdheden die samenhangen met de Regionale Ambulancevoorziening zijn genoemd in artikel 5 sub c en g van de regeling.

In artikel 5 sub w is tot uitdrukking gebracht dat de veiligheidsregio zaken aan de orde kan stellen waarvan de deelnemende gemeenten vinden dat afstemming nodig is. Deze belangen zijn genoemd in artikel 4 sub f. Met name voor het subterrein 'sociale veiligheid' kan dit een belangrijk instrument zijn.

Artikel 5 sub aa is een kapstokartikel, waarmee duidelijk wordt gemaakt dat ook andere taken en bevoegdheden - bijvoorbeeld als die in toekomstige wet- en regelgeving aan de veiligheidsregio worden opgedragen - kunnen worden uitgeoefend, zonder dat daarvoor de gemeenschappelijke regeling gewijzigd hoeft te worden.

Artikel 5 sub y: overdracht brandweertaken
Per 1 januari 2013 is door de regionalisering van de brandweer de veiligheidsregio verantwoordelijk voor het voorkomen, beperken, en bestrijden van brand, alsmede voor het beperken en het bestrijden van gevaar voor mensen en dieren, anders dan door brand.

Artikel 5 sub z is de mogelijkheid beschreven om in overeenstemming met artikel 31a van de wet tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappijen, etc. te besluiten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Zo'n besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.

Artikel 7 Dienstverleningsovereenkomst
De veiligheidsregio levert een aantal diensten (basispakket) voor alle gemeenten op hetzelfde kwaliteitsniveau. Het is mogelijk dat gemeenten het wenselijk achten dat daarnaast ook andere diensten worden verricht (pluspakket), dan wel dat de dienstverlening op bepaalde onderdelen op een hoger kwaliteitsniveau wordt verricht.

Artikel 7 biedt de mogelijkheid om met een gemeente een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten, waarin concrete afspraken worden gemaakt over de activiteiten die de veiligheidsregio ten behoeve van een gemeente verricht. Ook met andere openbare lichamen, zoals de politieregio of het waterschap, kan een dienstverleningsovereenkomst worden afgesloten.

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 9 Taken en bevoegdheden
Ingevolge artikel 12 lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat het algemeen bestuur aan het hoofd van het openbaar lichaam. Bevoegdheden die niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn overgedragen behoren het algemeen bestuur toe, alsmede bevoegdheden die in de regeling expliciet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen.

Artikel 9 met betrekking tot de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur wordt in overeenstemming gebracht met artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en het delegatiebesluit van het algemeen bestuur.

Het eerste lid blijft ongewijzigd.

De bevoegdheid in lid 2 staat reeds vermeld in artikel 5 (sub z) dat gaat over de algemene taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio. Aangezien het een bevoegdheid betreft van het algemeen bestuur is deze ook in dit artikel dat gaat over de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur opgenomen.

In het derde lid volgen de onderdelen a en b rechtstreeks uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderdelen d tot en met h volgen uit het delegatiebesluit van het algemeen bestuur van de VRGZ. Het onderdeel c volgt deels uit artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en deels uit het bepaalde in het delegatiebesluit van het algemeen bestuur.

In artikel 9 lid 3 sub c staat de bevoegdheid genoemd van het vaststellen van rechtspositionele regelingen die van toepassing zijn op het personeel van de veiligheidsregio. Na inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor het personeel van de veiligheidsregio's bestaan er geen verordeningen over rechtspositionele aangelegenheden meer. De huidige verordeningen worden dan naar verwachting vervangen door de Cao-gemeenten en een personeelshandboek waarvan de inhoud wordt geïncorporeerd in de arbeidsovereenkomst.

De Wnra is vanaf 1 januari 2020 reeds van toepassing op personeel dat werkzaam is binnen de sector Ambulancezorg (AZGZ) van de VRGZ. Op hen is het private arbeidsrecht van toepassing waaronder de sector cao Ambulancezorg. Voor het overige personeel van de VRZG is de Wnra nog niet in werking getreden (peildatum 16 oktober 2023).

In het vierde lid is de mogelijkheid opgenomen om nadere regels vast te stellen. Dit kunnen beleidsregels zijn maar ook beperkingen overeenkomstig het bepaalde in artikel 33a van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In het vijfde lid is opgenomen dat het algemeen bestuur één van zijn leden aanwijst die de voorzitter bij afwezigheid vervangt. Deze bepaling volgt rechtstreeks uit artikel 11 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 10 Samenstelling
De aanduiding van het artikel wordt gewijzigd naar 'Samenstelling' omdat het artikel geen voorschriften bevat over de zittingsduur. De samenstelling volgt uit de Wet veiligheidsregio's die een afwijkende bepaling bevat ten opzichte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het betreft hier geen inhoudelijk wijziging.

In het tweede lid van artikel 10 is nu nadrukkelijk de vervangingsregeling opgenomen. Een burgemeester kan zich in het algemeen bestuur laten vervangen overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet, te weten de locoburgemeester.

Artikel 11 Vergaderorde en besloten vergaderingen
In dit artikel wordt de werkwijze van het algemeen bestuur globaal beschreven.

Aan artikel 11 wordt de tekst in het eerste lid toegevoegd. De artikelen uit de Gemeentewet die van toepassing zijn op het houden en de orde van de vergaderingen van het algemeen bestuur en die worden aangestuurd door artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen zo direct worden bezien in het licht van de daaropvolgende leden van het betreffende artikel.

In artikel 11 lid 3 is opgenomen dat de vergaderingen van het algemeen bestuur openbaar zijn conform het bepaalde in artikel 22 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Uit artikel 11 lid 4 van de regeling blijkt dat het algemeen bestuur beslist bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij elk lid één stem heeft. Alleen bij besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de jaarrekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beleidsplan is voorzien in de mogelijkheid om op basis van stemgewicht te stemmen, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners één stem heeft. Een en ander is nader bepaald in artikel 11 lid 11.

Op grond van artikel 12 van de Wet veiligheidsregio's dienen de hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap een uitnodiging te ontvangen voor alle vergaderingen. In de regio Gelderland-Zuid is het daarnaast gewoonte dat ook de districtschef Gelderland-Zuid en regionaal militair commandant West worden uitgenodigd voor vergaderingen. Dit is tot uitdrukking gebracht in artikel 11 lid 6. Deze functionarissen kunnen actief deelnemen aan de vergaderingen, maar hebben geen stemrecht.

Artikel 13 van de Wet veiligheidsregio's maakt duidelijk dat ook de Commissaris van de Koning dient te worden uitgenodigd om bij vergaderingen aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen. Een en ander is opgenomen in artikel 11 lid 8. Formeel gezien heeft deze functionaris geen recht om deel te nemen aan de vergadering. Indien de leden van het algemeen bestuur daartegen geen bezwaren uiten, is actieve deelname aan de vergadering uiteraard wel mogelijk. Ook deze functionaris heeft overigens geen stemrecht.

Artikel 22 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt de procedure die moet worden gevolgd om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden. Artikel 11 lid 9 bevat een lijst van onderwerpen waarover in ieder geval niet in beslotenheid vergaderd of besloten mag worden. Deze lijst is gebaseerd op artikel 24 van de Gemeentewet.

Artikel 11a Zienswijze raden
In artikel 11a zijn de besluiten opgenomen die in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 5 en lid 6 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen aan de raden worden voorgelegd voor het geven van een zienswijze.

De consultatie van de raden in het kader van besluiten inzake de kadernota, zijnde de algemene financiële en beleidsmatige kaders (onder a), de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening (onder b) en het liquidatieplan (onder e) is in dit artikel geformaliseerd.

Het besluit inzake vaststelling van de jaarrekening is beperkt tot de resultaatbestemming. De jaarrekening is immers bedoeld als verantwoordingsdocument met daarin een overzicht van de financiële gang van zaken (achteraf). Enkel voor wat betreft de resultaatrekening is het vragen naar een zienswijze zinvol. Het liquidatieplan komt nader aan de orde in artikel 38 lid 3 van deze regeling.

De consultatie van de raden als het gaat om het regionaal beleidsplan (onder c) resp. het risicoprofiel (onder d) is bovendien een uitbreiding op artikel 14 van de Wet veiligheidsregio’s (naast het overleg dat de burgemeester heeft met de raad) resp. een uitbreiding op artikel 15 van de Wet veiligheidsregio’s (waar voorheen enkel werd gevraagd naar de wensen van de raad).

Voorheen stond in artikel 30 (oud) van de gemeenschappelijke regeling o.a. vermeld dat de totstandkoming van het beleidsplan op overeenkomstige wijze als de begroting (dus middels ontwerpdocument en zienswijzemogelijkheid e.d.) geschiedde. De formalisering in artikel 11a is voor wat betreft dit onderwerp derhalve aan te merken als bestendiging (en aanscherping) van een bestaande praktijk die al was doorgevoerd in de gemeenschappelijke regeling.

De zienswijzen dienen schriftelijk aan het dagelijks bestuur van de VRZG te worden toegezonden. De verplichte schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur op de ingebrachte zienswijzen door de raden is voor de volledigheid verwerkt in het derde lid maar deze verplichting voor het dagelijks bestuur is reeds opgenomen in artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze verplichting van het dagelijks bestuur is in die zin een aanscherping van de reeds bestaande praktijk van het vragen om een zienswijze (overeenkomstig de begrotingsprocedure). Een verplichting om daarop te reageren was er voorheen niet maar in de praktijk gebeurde dit vaak wel.

Om te voorkomen dat de procedure vertraging oploopt door niet-tijdig ingediende zienswijzen (om wat voor reden dan ook) hoeft het dagelijks bestuur deze niet-tijdig ingediende zienswijzen niet te betrekken in het schriftelijke en gemotiveerde oordeel met betrekking tot ingediende zienswijzen. Dat mag uiteraard wel maar dit artikel geeft nadrukkelijk aan dat het dagelijks bestuur daartoe niet is verplicht.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het vijfde lid opgenomen om zodoende tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden.

Artikel 11b Participatie
Artikel 11b is opgenomen in navolging van de wijziging van (artikel 10 lid 7 van) de Wet gemeenschappelijke regelingen en betreft de participatie van ingezetenen en andere belanghebbenden (opgenomen naar aanleiding van het amendement van het lid Bromet van 25 mei 2021, Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 35 513, nr. 10). Aangezien de meeste zaken met betrekking tot de GR veelal een college-aangelegenheid betreffen loopt participatie via de colleges van de deelnemende gemeenten.

Gelet op de uitbreiding van de besluiten waarop de raden worden geconsulteerd om hun zienswijze kenbaar te maken (nader uitgewerkt in artikel 11a hiervoor) is in deze gevallen gekozen voor inbreng die via de gemeenteraden verloopt. Ingezetenen en andere belanghebbenden kunnen hun raad benaderen met het verzoek om hun inbreng mee te geven aan de vertegenwoordiger van de deelnemende gemeente (lees: de burgemeester of indien aan de orde diens formele plaatsvervanger) in het algemeen bestuur van de VRGZ.

Naar aanleiding van de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland is het tweede lid opgenomen om daarmee tegemoet te komen aan de voorkeursvariant van de raden. Wanneer besluitvorming zoals genoemd in het tweede lid aan de orde is, kan het algemeen bestuur ook bekijken welk participatie-instrument (bijvoorbeeld een bijeenkomst) in dat kader het meest geschikt is.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 12 Taken en bevoegdheden
De redactie en de volgorde van de taken en bevoegdheden is aangepast conform de volgorde uit de Wet gemeenschappelijke regelingen:
- Het eerste lid van artikel 12 betreft de taken en bevoegdheden zoals deze staan vermeld in artikel 33b lid 1 en lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Het tweede lid van artikel 12 betreft de additionele taken en bevoegdheden die niet direct voortvloeien uit de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Het derde lid van artikel 12 is als vangnetartikel bedoeld om aan te geven dat het dagelijks bestuur nog meer bevoegdheden kan uitoefenen dan de reeds genoemde bevoegdheden mocht het algemeen bestuur daartoe op enig moment besluiten.

Artikel 13 Samenstelling en zittingsduur
In dit artikel is geregeld hoe het dagelijks bestuur wordt samengesteld. Vastgesteld is dat de zittingsduur van de leden - met uitzondering van de voorzitter - maximaal vier jaar is. Daarbij is het aan te raden om een aftreedschema te hanteren, zodat vooraf inzichtelijk is wanneer een vacature ontstaat. Overigens is in de regeling voorzien in de mogelijkheid dat een lid van het dagelijks bestuur zich na het verstrijken van die periode opnieuw verkiesbaar stelt. Een zittingsperiode van langer dan 8 jaar zal in het algemeen echter niet wenselijk worden geacht, omdat dit de doorstroming kan blokkeren.

Artikel 14 Werkwijze en vergaderorde
In dit artikel wordt de werkwijze van het dagelijks bestuur globaal beschreven. De bepalingen spreken voor zich.

CONCEPT

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 15 Taken voorzitter

De redactie is afgestemd op het bepaalde in artikel 11 van de Wet veiligheidsregio's en artikel 33d van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Als plaatsvervangend voorzitter is thans (peildatum 1 september 2023) de burgemeester van Tiel aangewezen door het algemeen bestuur.

Aan de voorzitter komen de gebruikelijke bevoegdheden toe, zoals het leiden van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, het ondertekenen van stukken en het in rechte vertegenwoordigen van de veiligheidsregio, met de mogelijkheid de vertegenwoordiging op te dragen aan een nader aan te wijzen persoon.

Daarnaast is in artikel 15 lid 8 opgenomen dat de voorzitter ook taken en bevoegdheden kunnen worden geattribueerd in specifieke wet- en regelgeving. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de volgende bevoegdheden:

Art. 24 Wvr	Het geven van informatie aan de minister over de wijze waarop de veiligheidsregio haar taken uitvoert
Art. 34 Wvr	Het geven van een schriftelijke aanwijzing aan instellingen en zorgaanbieders, indien de GHOR tekortschiet en het - zo nodig - indienen van een verzoek om maatregelen bij de Minister van VWS.
Art. 39 Wvr	In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis bij uitsluiting toepassing geven aan bevoegdheden op grond van de Wet veiligheidsregio's, de Politiewet 2012 en de Gemeentewet.
Art. 40 Wvr	Het na een ramp van of crisis van meer dan plaatselijke betekenis uitbrengen van een verslag aan de raden van de getroffen gemeenten.
Art. 60 Wvr	Het verstrekken van inlichtingen aan de commissaris van de Koning in geval van toezicht.
Art. 62 Wvr	Het betreden van plaatsen en meenemen van uitrustingsstukken van hulpmiddelen, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is ter vervulling van de taak van voorzitter.

HOOFDSTUK 6: DE COMMISSIES

Artikel 16 Commissies

In artikel 24 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is bepaald dat het algemeen bestuur van het openbaar lichaam commissies van advies kan instellen. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling. In het tweede lid van bedoeld artikel is bepaald dat de instelling van vaste commissies van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter eveneens geschiedt door het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur dan wel de voorzitter dienen hiertoe voorstellen in.

Andere commissies van advies (ad hoc commissies) aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter worden, volgens artikel 24 lid 3 van de Wgr door het dagelijks bestuur, onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

CONCEPT

Artikel 17 Bestuurscommissies
In dit artikel wordt de mogelijkheid geboden om bestuurscommissies in te stellen. Aan dergelijke commissies kunnen bevoegdheden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur worden overgedragen, met uitzondering van de bevoegdheden die op grond van artikel 9 lid 2 van deze regeling ook niet aan het dagelijks bestuur overgedragen mogen worden.

Op dit moment wordt nog geen gebruik gemaakt van bestuurscommissies. Omdat niet uit te sluiten is dat dit in de toekomst wel gewenst kan zijn, is in de regeling de mogelijkheid geopend om bestuurscommissies in te stellen.

De bevoegdheden van het dagelijks bestuur kunnen niet dan op voorstel van het dagelijks bestuur worden overgedragen. Voordat het algemeen bestuur overgaat tot het instellen van een bestuurscommissie dienen de raden van de deelnemende gemeenten - op grond van artikel 25, lid 2 van de wet – van dit voornemen op de hoogte te zijn gesteld en in de gelegenheid te zijn hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen conform artikel artikel 25, lid 2 van de nieuwe (gewijzigde) wet. In de oude Wet gemeenschappelijke regelingen moest aan de raden om een verklaring van geen bezwaar worden gevraagd.

HOOFDSTUK 7 DE SECRETARIS

Artikel 17a De secretaris
De directeur Crisisbeheersing staat als secretaris het algemeen en dagelijks bestuur en de voorzitter terzijde in de uitoefening van hun taak. Stukken die van het bestuur uitgaan worden door de secretaris medeondertekend.

HOOFDSTUK 8 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Intergemeentelijke samenwerking is verlengd lokaal bestuur. De doelstelling van de Wet gemeenschappelijke regelingen is daarom het aanhalen van de bestuurlijke en financiële banden tussen het samenwerkingsverband en de deelnemende gemeenten. Onderdeel hiervan vormt de politieke controle. De artikelen 16 en 17 van de wet bepalen dat de regeling bepalingen inhoudt met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen, het afleggen van verantwoordelijkheid en over de terugroepingsmogelijkheid. In hoofdstuk 8 van de regeling zijn deze artikelen opgenomen.

Artikel 18 DB en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
Dat de leden van het dagelijks bestuur, zowel tezamen als ieder afzonderlijk, desgevraagd verantwoording dienen af te leggen over het door hen gevoerde bestuur, vloeit voort uit artikel 16 lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Hoewel de wet hiertoe niet verplicht, bepaalt de regeling dat de leden van het dagelijks bestuur ongevraagd alle informatie aan het algemeen bestuur geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het te voeren en gevoerde bestuur.

In de regeling is tevens bepaald dat de leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter, kunnen worden ontslagen, indien een lid niet langer het vertrouwen bezit van het algemeen bestuur. Aansluiting is gezocht bij de vertrouwensregel en de procedure tot opzeggen van het vertrouwen van wethouders zoals vastgelegd in de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet.

Omdat de voorzitter via een koninklijk besluit wordt benoemd, kan het algemeen bestuur hem niet ontslaan. Mocht de voorzitter het vertrouwen van het algemeen bestuur verliezen, dan resteert de mogelijkheid om bij de Minister van Justitie en Veiligheid aan te dringen op ontslag, waarbij het ontslag slechts gebaseerd kan zijn op artikel 11, lid 2 Wet veiligheidsregio's.

Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden
Artikel 19 wordt aangepast als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het derde lid van dit artikel geeft aan op welke wijze inlichtingen aan de raden van de deelnemende gemeenten ter uitvoering van hun taken worden verstrekt. Het vierde lid biedt de mogelijkheid voor een informatieprotocol.

Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

Artikel 20 Leden ten opzichte van raden
In het eerste en tweede lid is de verwijzing naar relevante artikelen uitgebreid (artikel 19 in samenhang bezien met artikel 16 van de Wet gemeenschappelijke regelingen). Ook de verwijzing naar relevante artikelen in het derde lid is uitgebreid (verwijzing naar artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's). De uitbreiding van de verwijzingen geeft nu beter aan welke artikelen ten grondslag liggen aan de bepalingen zoals opgenomen in deze regeling.

Gelet op het bepaalde in artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's - waarin imperatief is bepaald dat het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten - is niet voorzien in de mogelijkheid dat de raad bevoegd is om de burgemeester te ontslaan als lid van het algemeen bestuur. Artikel 11 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's (lex specialis) heeft immers voorrang op artikel 16 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (lex generalis). Uiteraard staat het de gemeenteraad wel vrij om het vertrouwen in de burgemeester op te zeggen, indien sprake is van een zodanig ernstige vertrouwensbreuk dat verder functioneren niet wenselijk wordt geacht.

In dit artikel is ten slotte opgenomen dat de voorzitter verplicht is om, na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, aan de raden van getroffen gemeenten informatie te verschaffen. Artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's schrijft voor dat de voorzitter na afloop van zo'n ramp of crisis een schriftelijk verslag uitbrengt aan de raden van de getroffen gemeenten, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam. Voorts dienen de schriftelijke vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen te worden beantwoord. Ten slotte bestaat de mogelijkheid dat de voorzitter - indien een raad daaraan behoefte heeft - in een vergadering mondeling inlichtingen verstrekt over de besluiten die hij heeft genomen.

De voorzitter legt niet rechtstreeks verantwoording af aan de raad over besluiten zoals bedoeld in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's. Wel heeft de raad de mogelijkheid om – overeenkomstig het bepaalde in artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's - zijn standpunt over het door de voorzitter genomen besluit schriftelijk kenbaar te maken aan de Minister van Justitie en Veiligheid, door tussenkomst van de commissaris van de Koning.

HOOFDSTUK 9 REGLEMENT VAN ORDE

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur
De verwijzing naar artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maakt duidelijk dat het artikel zijn grondslag vindt in de Wet gemeenschappelijke regelingen en niet vrijblijvend is. Artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verwijst op haar beurt naar artikel 16 van de Gemeentewet waarin de verplichting (voor de raad c.q. het algemeen bestuur) is opgenomen een reglement van orde op te stellen voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur
Ook het dagelijks bestuur kan een reglement van orde vaststellen. Daartoe bestaat echter geen verplichting.

HOOFDSTUK 9 AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 23 Personeel
Dit artikel biedt de veiligheidsregio de mogelijkheid om personeel in dienst te nemen. In het kader van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is het van belang daarop te anticiperen in dit artikel. Tot inwerkingtreding van de Wnra gebeurt het in dienst nemen van personeel op basis van een ambtelijke aanstelling en na inwerkingtreding van de Wnra gebeurt dat op basis van het aangaan van arbeidsovereenkomsten met medewerkers. Naar verwachting treedt de Wnra voor de veiligheidsregio's in werking op 1 januari 2021.

Op het personeel van de veiligheidsregio is een vooraf aan te wijzen rechtspositieregeling van toepassing tot inwerkingtreding van de Wnra. Na inwerkingtreding van de Wnra geldt het private arbeidsrecht, met inachtneming van het overgangsrecht zoals opgenomen in de Wnra. Zie ook de toelichting op artikel 9 en artikel 12 van deze regeling.

Voor (werknemers binnen) de sector Ambulancezorg is de Wnra reeds van kracht geworden per 1 januari 2020. Werknemers binnen de sector Ambulancezorg vallen derhalve per 1 januari 2020 onder het private arbeidsrecht en worden in dienst genomen op grond van een arbeidsovereenkomst tussen medewerker en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Artikel 24 Samenstelling directie
In dit artikel wordt de samenstelling van de (tweehoofdige) directie van de VRGZ beschreven. De directie van de VRGZ bestaat uit de directeur Brandweer- en ambulancezorg, die verantwoordelijk is voor de sectoren brandweer (incl. Meldkamer brandweer) en ambulancezorg (incl. Meldkamer ambulancezorg) én de directeur Crisisbeheersing, die verantwoordelijk is voor de sectoren Bedrijfsvoering en Crisisbeheersing, met uitzondering van de GHOR en tevens fungeert als secretaris en eerste aanspreekpunt van het bestuur.

Artikel 25 Beslissingen omtrent personeel, directie en directeur publieke gezondheid
Conform het huidige artikel 33b van de Wet gemeenschappelijke regelingen is het dagelijks bestuur bevoegd om alle rechtspositionele beslissingen te nemen met betrekking tot het in dienst nemen, het benoemen, schorsen en ontslaan van het personeel.

In het algemeen bestuur is eerder uitgesproken dat ten aanzien van de belangrijkste rechtspositionele maatregelen met betrekking tot de directeur Crisisbeheersing en de directeur Brandweer- en ambulancezorg zij hierover een besluit wil nemen. Om aan deze wens tegemoet te komen zal het dagelijks bestuur haar voornemen met betrekking tot benoeming, ontslag en schorsing van de voornoemde twee directiefunctionarissen aan het algemeen bestuur kenbaar maken. Met inachtneming van de opvatting van het algemeen bestuur neemt het dagelijks bestuur vervolgens een besluit.

De gemeentelijke gezondheidsdienst staat onder leiding van een directeur publieke gezondheid, die wordt benoemd door het algemeen bestuur van de gemeentelijke gezondheidsdienst in overeenstemming met het bestuur van de veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 11 Klachten

Artikel 26 Klachtenregeling
Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (klachtbehandeling) is ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen. Dit betekent dat in een klachtenregeling moet worden geregeld hoe omgegaan wordt met klachten over de veiligheidsregio en haar personeel.

Op grond van Stb. 1999, 241 zijn de Awb-bepalingen over het intern klachtrecht (titel 1 van hoofdstuk 9) niet in werking getreden, ten aanzien van klachten die zien op een beleidsterrein dat wordt bestreken door de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Dit zal met name het geval zijn als wordt geklaagd over (de medische hulpverlening van) ambulancemedewerkers. De afhandeling van dit soort klachten moet plaatsvinden met inachtneming van de bepalingen in de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

Titel 9.2 van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht gaat over klachtbehandeling door een ombudsman (extern klachtrecht). Deze titel is van toepassing op alle ingediende klachten, dus ook op klachten die zijn afgehandeld met toepassing van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

Er bestaan derhalve twee categorieën van klachten: **klachten in het kader van het aanbieden van zorg** (de RAV als zorgaanbieder en de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg die daarop van toepassing is; verplicht een schriftelijke regeling te treffen) én **klachten regulier** (VRGZ minus RAV waarop de voornoemde wet niet van toepassing is omdat de VRGZ minus de RAV geen zorgaanbieder is). Voor de eerste categorie moet een klachtenregeling worden opgesteld die voldoet aan het gestelde in paragraaf 1 hoofdstuk 3 Wkkgz. Voor de tweede categorie is de klachtafhandeling conform de Awb voldoende, maar aan deze categorie is wel een registratieplicht verbonden (artikel 9:12a Awb).

Voor de eerste categorie (RAV als zorgaanbieder) vervolgt het proces zich bij de Geschillencommissie Ambulancezorg. Voor de tweede categorie (VRGZ minus RAV) vervolgt het proces zich bij de Nationale Ombudsman.

Het vaststellen van een klachtenregeling voor de RAV is op dit moment (peildatum 1 september 2023) verbonden aan instemming van de cliëntenraad op grond van artikel 8 lid 1 sub a Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in samenhang met artikel 13, eerste lid, van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg.

In artikel 26 wordt ervoor gekozen dat de Nationale ombudsman bevoegd is om klachten als bedoeld in hoofdstuk 9, titel 2, af te handelen. De veiligheidsregio kiest er niet voor om aan te sluiten bij een ombudsman- of commissie van één van de deelnemende gemeenten, omdat die niet over expertise beschikken inzake alle beleidsterreinen waarin de veiligheidsregio opereert. Van de Nationale ombudsman mag deze expertise wel verwacht worden.

HOOFDSTUK 12 VERGOEDINGEN

Artikel 27 Regeling inzake vergoeding van werkzaamheden

Dit artikel biedt de mogelijkheid een regeling vast te stellen op grond waarvan aan de leden van commissies van advies en bestuurscommissies voor hun werkzaamheden, respectievelijk voor het bijwonen van vergaderingen, een vergoeding kan worden verleend en een tegemoetkoming in de kosten kan worden verleend. De hoogte van de vergoeding dient in redelijke verhouding te staan tot de aan het lidmaatschap verbonden werkzaamheden,
In overeenstemming met de vaste praktijk in deze regio, is bepaald dat slechts commissieleden die niet de functie van burgemeester, wethouder of (gemeente)secretaris vervullen, voor een vergoeding in aanmerking komen.

HOOFDSTUK 13 HET BELEIDSPLAN, HET CRISISPLAN EN HET BELEIDS-PROGRAMMA

Artikel 28, 29 en 30
Het is belangrijk dat de veiligheidsregio tijdig duidelijk maakt welk beleid zij voornemens is te voeren, zodat de deelnemende gemeenten daar invloed op kunnen uitoefenen. In artikel 11a van deze regeling is de mogelijkheid opgenomen voor de raden om hun zienswijze te geven op het regionale beleidsplan.

Het regionale beleidsplan (het beleid op hoofdlijnen), het crisisplan en het beleidsprogramma (de in enig jaar voorgenomen concrete activiteiten en benodigde middelen) komen in artikel 28 en 29 van deze regeling aan bod. In de artikelen 14 t/m 16 van de Wet veiligheidsregio's zijn de eisen opgenomen waaraan het beleidsplan en crisisplan in elk geval moeten voldoen.

HOOFDSTUK 14 FINANCIELE BEPALINGEN

Artikel 32 Begrotingsprocedure
Artikel 32 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen verplichtend is opgenomen.

Artikel 34 (begroting & jaarrekening), artikel 34a, artikel 34b (kadernota & voorlopige jaarrekening) en artikel 35 (ontwerpbegroting & begroting) van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend. De hoofdregel is de procedure van: ontwerp toezenden aan de raden door het dagelijks bestuur, zienswijze door de raden, schriftelijke en gemotiveerde reactie van het dagelijks bestuur alvorens het besluit (door het algemeen bestuur) wordt genomen tot vaststellen van de begroting.

Artikel 32 is opgenomen in deze regeling om zodoende inzicht te verschaffen in de procedure zonder dat het raadplegen van de Wet gemeenschappelijke regelingen daarvoor noodzakelijk is. Dit is echter niet noodzakelijk omdat de wettelijke bepalingen over dit onderwerp prevaleren boven het bepaalde in de GR.

In het negende lid van artikel 32 zijn de uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen.
Op grond van artikel 35 lid 7 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Artikel 213a inzake periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur wordt niet aangestuurd door de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In de begroting van de veiligheidsregio moet duidelijk zijn hoe de verdeling van de kosten over de gemeenten plaatsvindt. Tot op heden wordt het inwonertal van de deelnemende gemeenten als verdeelsleutel gehanteerd. Het algemeen bestuur heeft echter de mogelijkheid om in de toekomst een andere verdeelsleutel te hanteren, bijvoorbeeld indien het wenselijk is een differentiatie aan te brengen indien taken niet voor alle gemeenten, of niet voor alle gemeenten op een gelijkwaardig dienstenniveau, worden verricht.

CONCEPT

Artikel 33 Bijdragen van de gemeenten
Bij circulaire van 8 juli 1999 (kenmerk FO99/U59111) heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties er voor gepleit om de gegoedheid van openbare lichamen ten behoeve van hun kredietwaardigheid te accentueren, door vast te leggen dat de gemeenten te allen tijde zullen voorzien in de middelen die het openbaar lichaam nodig heeft om zijn schulden te voldoen. Formeel gesproken is dit overbodig, zoals de minister in zijn circulaire aangeeft.

Niettemin is besloten om dit expliciet op te nemen in artikel 33 lid 4 van de regeling, omdat in de praktijk is gebleken dat banken soms terughoudend zijn in het verstrekken van leningen aan gemeenschappelijke regelingen, omdat zij niet bekend zijn met het vereiste dat gemeenten te allen tijde dienen te voorzien in de middelen die nodig zijn om de schulden te voldoen.

Artikel 34 Jaarrekening
Artikel 34 van deze regeling wordt gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vormt hoofdzakelijk een weergave van hetgeen daarover verplichtend in de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Artikel 34 lid 3 en lid 4 en artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn van toepassing en leidend.

HOOFDSTUK 15 HET ARCHIEF

Artikel 35 Zorgplicht archiefbescheiden
In verband met de inwerkingtreding van de Wnra wordt de archivaris niet meer benoemd maar aangewezen.

Lid 1
De tekst van dit lid is gebaseerd op het bepaalde in artikel 40 van de Archiefwet 1995. Een door het algemeen bestuur vastgestelde archiefverordening vormt de basis waarop de aan het dagelijks bestuur toebedeelde zorg zoals aangegeven in artikel 41 lid 1 onder a van de Archiefwet 1995 nader wordt vormgegeven.

Lid 2
De bedoelde regels zijn opgenomen in het Besluit Informatiebeheer VRGZ.

Lid 3
De aanwijzing van de archiefbewaarplaats is opgenomen in het Besluit Informatiebeheer VRGZ evenals de aanwijzing van de beheerder.

Lid 4
De verslaglegging door de archivaris aan het dagelijks bestuur is de basis voor de verantwoording van het dagelijks bestuur jegens het algemeen bestuur.

CONCEPT

HOOFDSTUK 16 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 36 Toetreding

Artikel 36 is gewijzigd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, met dien verstande dat artikel 36 voorheen de toetreding én uittreding betrof. Het gewijzigde artikel 36 beperkt zich nu tot de toetreding. De uittreding (voorwaarden en gevolgen) wordt geregeld in artikel 36a van deze regeling.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) toetreding tot deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1 van de wet. Zie ook de toelichting bij artikel 37 van deze regeling.

Artikel 36a Voorwaarden en gevolgen van uittreding

Artikel 36a wordt aan deze regeling toegevoegd als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In dit artikel zijn de bepalingen over uittreding opgenomen om zodoende de deelnemers aan deze regeling op voorhand in kennis te stellen van de wijze waarop de uittreding is geregeld.

Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing op (besluiten tot) uittreding uit deze regeling, met verwijzing naar het vijfde lid van het genoemde artikel 1. Zie ook de toelichting bij artikel 37 (inzake wijziging).

Uittreding is enkel aan de orde als dat wettelijk mogelijk is. Wanneer dat wettelijk mogelijk is – hetgeen nu (peildatum 28 september 2023) niet het geval is - maar de wet vervolgens niets regelt over de voorwaarden en gevolgen van uittreding, dan zijn de bepalingen van artikel 36a van toepassing. In artikel 36a wordt het uittredingsproces weergegeven. Het uittredingsproces kent twee belangrijke onderdelen, namelijk het proces om te komen tot de uittreedsom en het proces van de uittreding zelf.

Het proces om te komen tot (vaststelling van) de uittreedsom deelt een rol toe aan een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Deze projectgroep heeft de taak om de gevolgen van de uittreding voor het vermogen van de gemeenschappelijke regeling in beeld te brengen waaronder de gevolgen op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De frictiekosten en desintegratiekosten worden in het artikel genoemd omdat deze in ieder geval onderdeel uitmaken van de uittreedsom. Het artikel biedt ruimte om, voor zover dat aan de orde zou zijn, nog andere kosten in de uittreedsom mee te nemen. Om het proces tot het vaststellen van de uittreedsom te kaderen zijn termijnen in het artikel opgenomen. Er is voor gekozen om geen zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten te vragen als het gaat om het besluit tot het vaststellen van de uittreedsom.

Na afronding van de werkzaamheden van de projectgroep en het vaststellen van de uittreedsom kan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zich gaan richten op wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dit deel van het uittredingsproces volgt het stramien zoals dat in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen.

Het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur dragen zorg voor de voorbereidende werkzaamheden in dat kader. Een ontwerpregeling zoals deze er na wijziging als gevolg van de uittreding uit komt te zien wordt dan aan de colleges toegezonden met het verzoek deze voor zienswijze aan de raden voor te leggen. De zienswijzen kunnen de raden dan aan hun colleges toezenden.

Ter nadere toelichting van de ontwerpregeling wordt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom inclusief toelichting aan de raden toegestuurd. Het voornoemde besluit en de toelichting daarbij vormen in wezen de onderlegger voor de ontwerpregeling die wordt voorgelegd. De raden van de deelnemende gemeenten krijgen hierdoor inzicht tegen welke vergoeding uitgetreden wordt.

Het definitieve moment van uittreding van een gemeente wordt bij voorkeur vastgesteld op 1 januari van een jaar om administratieve problemen zo veel mogelijk te voorkomen.

Artikel 37 Wijziging

Artikel 37 wordt gewijzigd met dien verstande dat het oude artikel 37 wijziging én opheffing betrof. Het nieuwe artikel 37 beperkt zich tot wijziging van deze regeling. De wijziging is ingegeven door de wijziging van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In het betreffende artikel is de procedureregeling opgenomen ingeval van wijziging van de regeling, bestaande uit een ontwerpregeling, mogelijkheid van zienswijze en lokale besluitvorming.

Wijzigen van de regeling bestaat (net als bij toetreding en uittreding) uit twee stappen. Allereerst het voorleggen van een ontwerp van de gewijzigde regeling aan de raden waarover zijn hun zienswijze kenbaar mogen maken bij hun college van burgemeester en wethouders. Daarna het voorleggen van de gewijzigde regeling aan de colleges van burgemeester en wethouders ter besluitvorming die dat pas doen na toestemming van de raden.

De mogelijkheid van het naar voren brengen van de zienswijze door de raden bij de colleges van burgemeester en wethouders op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen moet worden onderscheiden van de zienswijze-procedure zoals opgenomen in artikel 10 lid 5 en lid 6 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van de regeling.

De bevestiging door het algemeen bestuur in het vijfde lid is geen voorwaarde voor de totstandkoming van de wijziging. Besluitvorming geschiedt immers door de colleges van de deelnemende gemeenten. De bevestiging door het algemeen bestuur is dus enkel een constatering dat daadwerkelijk sprake is geweest van besluitvorming door minimaal twee derden van het aantal deelnemende gemeenten.

Artikel 38 Opheffing

Het (besluit tot) vaststellen van het liquidatieplan is gekoppeld aan de zienswijzeprocedure uit artikel 10 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 11a van deze regeling. Het bij opheffing van de regeling vast te stellen liquidatieplan dient onder meer te voorzien in de gevolgen die de beëindiging voor het eventuele personeel heeft, alsmede in de vereffening van het vermogen en de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen voor de deelnemende gemeenten. De zienswijzen van de raden op het liquidatieplan worden ingediend bij het algemeen bestuur.

Opheffing wordt (vooralsnog) niet bestreken door artikel 1 lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar deze procedure wordt ingeval van opheffing wel gevolgd (zienswijze raden op ontwerpbesluit tot opheffing naar hun colleges, na verkregen toestemming van de raden besluitvorming door de colleges).

CONCEPT

Artikel 39 Geschillencommissie
Op grond van artikel 28 van de wet, worden geschillen over de toepassing van een regeling door Gedeputeerde Staten beslist, voor zover die geschillen niet onder de competentie van de bestuursrechter of civiele rechter vallen. Het is daarnaast mogelijk en in voorkomende situaties aan te bevelen om een kwestie, voordat deze de formele fase van een geschil bereikt, via bijvoorbeeld arbitrage of mediation op te lossen. Artikel 39 voorziet in een algemene procedurebeschrijving die daarvoor wenselijk wordt geacht.

HOOFDSTUK 17 SLOTBEPALINGEN

Artikel 40 Duur van de regeling
De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40a Evaluatie
Artikel 40a wordt toegevoegd aan deze regeling in het hoofdstuk Slotbepalingen als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De onderzoeksopdracht wordt door het algemeen bestuur vastgesteld.

Het artikel komt tegemoet aan de voorkeursvariant van de raden zoals deze kenbaar is gemaakt tijdens de regionale raadsbijeenkomst van 27 maart 2023 in het Rijk van Nijmegen en de Raadsavond van 25 september 2023 in Rivierenland.

Artikel 41 Inwerkingtreding
Artikel 41 vormt deels een weergave van hetgeen in artikel 1 lid 4 en lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald. Artikel 1 lid 4 en lid 5 biedt derhalve het wettelijke kader. Onder het treffen van een regeling wordt mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Een gemeente heeft ingestemd met de wijzigingen, indien daartoe door het college van burgemeester en wethouders is besloten. De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts door de gemeenteraden worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Bekendmaking en inwerkingtreding van een gemeenschappelijke regeling is geregeld in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De nadere invulling daarvan is terug te vinden in artikel 40b (Bekendmaking) van deze regeling.

Artikel 42 Citeertitel
Dit artikel spreekt voor zich.

CONCEPT

Bijlage 2:
Uitgangspunten t.b.v. implementatie WGR Regio Rijk van Nijmegen en Regio Rivierenland.

Hieronder staat een overzicht van de uitgangspunten voor implementatie van de WGR m.b.t. de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Deze uitgangspunten kwamen tot tijdens een raadwerkbijeenkomst in Rijk van Nijmegen (maart 2023) onder begeleiding van de projectgroep uit Rijk van Nijmegen en i.s.m. PROOF adviseurs. Een tweede raadswerkbijeenkomst op 25 september leidde tot de uitgangspunten van Regio Rivierenland. Tijdens beide raadswerkbijeenkomsten zijn de verschillende instrumenten (zienswijze over besluiten bestuur, participatie, regionale adviescommissie, actieve informatieplicht, evaluatie en uitreding) voorgelegd. Bij elk instrument is gewerkt met drie (keuze)varianten:

- Specifiek waarbij in de GR helemaal gedetailleerd is uitgewerkt hoe men te werk gaat in toekomstige situaties. Hiermee is een werkwijze toetsbaar in een GR vastgelegd; wijziging van de werkwijze vraagt dan ook wijziging van de GR en biedt minder flexibiliteit.
- Dynamisch: waarbij ingespeeld kan worden op wisselende situaties. Een nadeel kan zijn dat op voorhand niet onomstotelijk vast staat hoe in toekomstige gevallen het instrument zal worden ingezet.
- Minimaal: waarbij wordt voldaan aan het wettelijke vereiste voor de inzet van het instrument.

Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	**Dynamische variant.** In de GR bepalen dat alle besluiten die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben door het algemeen bestuur ter zienswijze aan de raden moeten worden voorgelegd. Toelichting bij keuze variant: Deze variant geeft enige mate van flexibiliteit als dat nodig is. Variant 1 is te star en variant 3 is te beperkt.
Uitgangspunt Rivierenland	**Dynamische variant.** (idem). Toelichting bij keuze variant: Omdat niet altijd op voorhand duidelijk is ten aanzien van welke besluiten het vragen van zienswijze aan de raden een toegevoegde waarde heeft, heeft een dynamische variant de voorkeur. Het (algemeen) bestuur stelt bijvoorbeeld een jaarplanning met de belangrijkste besluiten op en legt deze voor aan de raden. Hierin wordt aangegeven welke besluiten voorafgaand ter zienswijze aan de raden zullen worden aangeboden (zie ook: actieve informatieplicht hierboven). Ook kunnen raadsrapporteurs worden ingezet voor het informeren van de raden, zodat het niet nodig wordt geacht op voorhand een uitputtende lijst van specifieke besluiten in GR-en op te nemen die ter zienswijze aan de raden worden voorgelegd voorafgaand aan de besluitvorming.

Huidige GR VRGZ:	In de huidige GR van de VRGZ is een zienswijzeprocedure in het kader van de begroting aan de orde (art. 32 GR VRGZ) evenals voor de jaarrekening (art. 34 GR VRGZ), het risicoprofiel (art. 15 Wvr) het regionaal beleidsplan (art 14. Wvr), het crisisplan en het regionaal beleidsprogramma (art. 30 GR VRGZ). In de praktijk wordt ook de kadernota voor zienswijze aan de gemeenteraden toegezonden.
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 11a Zienswijze raden** 1. Met inachtneming van artikel 10 lid 5 van de wet worden de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het nemen van het besluit in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen indien het één van de volgende besluiten betreft: a. besluit dagelijks bestuur tot vaststellen van de kadernota zoals bedoeld in artikel 34b van de wet; b. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van de resultaatbestemming als onderdeel van de jaarrekening; c. besluit algemeen bestuur tot vaststellen van het beleidsplan zoals bedoeld in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's; d. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van een risicoprofiel zoals bedoeld in artikel 15 lid 3 van de Wet veiligheidsregio's; e. besluit algemeen bestuur tot het vaststellen van het liquidatieplan. 2. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen hun zienswijze schriftelijk kenbaar maken bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur biedt de raden een termijn van minimaal acht weken voor het schriftelijk naar voren brengen van een zienswijze. 3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten, en indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, ook het algemeen bestuur, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. 4. Zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten die worden ontvangen na de door het dagelijks bestuur gestelde termijn zoals genoemd in het tweede lid kunnen door het dagelijks bestuur buiten beschouwing worden gelaten. 5. Besluiten die naar het oordeel van het algemeen bestuur een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben, worden eveneens aan de raden van de deelnemende gemeenten voorgelegd om de zienswijze naar voren te brengen.

Actieve informatieplicht	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	

	Minimale variant. Er wordt volstaan met de algemene bepaling dat het bestuur (algemeen en dagelijks) gevraagd en ongevraagd aan de raden alle inlichtingen verstrekt door toezending die nodig zijn voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid. Toelichting bij keuze variant: Hierbij wordt benadrukt dat onder deze variant ook de stukken vallen die een aanzienlijk politiek of financieel belang hebben. Heeft een relatie met de keuzevariant over Zienswijze (bij besluiten met aanzienlijk politiek of financieel belang).
Uitgangspunt Rivierenland	**Dynamische variant.** In de GR vastleggen dat het algemeen bestuur in een informatieprotocol vastlegt welke informatie op welke wijze wordt gedeeld (al dan niet met zienswijze voorafgaand aan het vaststellen van het informatieprotocol). Toelichting keuze variant: Omdat op voorhand moeilijk te bepalen is welke informatie actief gedeeld moet worden met de raden wordt het wenselijk geacht flexibel in te spelen op veranderende situaties, zodat de dynamische variant daarbij past. Periodiek kunnen raden worden meegenomen bij actualisatie van het informatieprotocol op het moment dat deze aan evaluatie/actualisatie toe zou zijn. Door de raden actief te laten informeren over de te nemen besluiten in de loop van het jaar, bijvoorbeeld in de kaderbrief, worden de raden in de gelegenheid gesteld te reageren op deze voorgenomen besluiten en inspelen op de mogelijkheid om besluiten ter zienswijze voorgelegd te krijgen, bijvoorbeeld in het geval sprake is van besluiten met een aanzienlijk politiek of financieel belang.
Huidige GR VRGZ:	**Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van raden** 1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 19 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** 1. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan alle raden van de deelnemende gemeenten de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen. 2. Het algemeen en dagelijks bestuur verstrekt aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle inlichtingen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. 3. Het algemeen bestuur verstrekt de inlichtingen zoals genoemd in lid 2 onder andere door: a. het beschikbaar stellen aan de raden van verslagen en besluitenlijsten van vergaderingen van het algemeen bestuur;

	b. het informeren van de raden over de wijze waarop het bestuur uitvoering geeft aan de openbaarmaking van informatie als bedoeld in de Wet open overheid. ~~4.~~ Het algemeen bestuur kan een informatieprotocol vaststellen waarin is opgenomen welke informatie op welke wijze wordt gedeeld.

Evaluatie	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	**Dynamische variant.** Opnemen in de GR dat op verzoek van één of meer van de deelnemers evaluatie gestart kan worden en dat het algemeen bestuur beslist over het wel of niet en over de onderzoeksopdracht. Ook kan een maximum worden opgenomen, bijvoorbeeld maximaal eens in de drie jaar, of eens in de vijf jaar. Eventueel kan worden opgenomen dat het besluit om wel of niet te evalueren of de onderzoeksopdracht ter zienswijze aan de raden wordt voorgelegd. Toelichting keuze variant: • Geen termijn noemen in de regeling. • Verzoek om na te gaan wat wijsheid is m.b.t. het wel of niet voorleggen van de onderzoeksopdracht voor zienswijze aan de raden.
Uitgangspunt Rivierenland	**Dynamische variant.** (idem) Toelichting keuze variant: Evaluatie is een instrument dat flexibel ingezet kan worden. Ingeval het instrument van evaluatie wordt ingezet, gebeurt dit het liefst in het midden van een raadsperiode. Hoe beleidsrijker een samenwerkingsverband is, hoe korter een termijn tussen evaluaties zou moeten zijn. Evaluatie op verzoek van een substantieel aantal deelnemers mogelijk zou moeten zijn (twee of meer, afhankelijk van het totaal aantal deelnemers). Bij regio-overstijgende samenwerking zouden de deelnemers uit de regio Rivierenland initiatief moeten kunnen nemen voor het starten van een evaluatie.
Huidige GR VRGZ:	Geen.
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 40a Evaluatie** 1. Het algemeen bestuur kan besluiten tot evaluatie van deze regeling. Een verzoek tot evaluatie kan door twee of meer deelnemers worden gedaan. Een verzoek dient gemotiveerd te worden. Het algemeen bestuur beslist op een dergelijk verzoek. 2. De evaluatie richt zich op de inhoud van deze regeling en de ervaringen met de gehanteerde werkwijzen.

	3. Het algemeen bestuur beslist over inhoud, proces en werkwijze van de evaluatie. 4. Als een evaluatie wordt uitgevoerd stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast. 5. Een besluit tot evaluatie kan door het algemeen bestuur worden genomen als sprake is van een uitgetreden gemeente zoals bedoeld in artikel 36a van deze regeling.

Uitreding	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	**Geen keuze** Toelichting bij keuze: Betreft hier een verplichte samenwerking. Nader moet worden onderzocht wat hier hierover zou moeten worden opgenomen.
Uitgangspunt Rivierenland:	**Dynamische variant**. In de GR de procedure en de wijze van het bepalen van de uittreedsom vastleggen, tenzij het algemeen bestuur bij unanimiteit bepaalt dat afgeweken wordt van de betreffende uittreedregeling, waarbij het unanieme besluit van het algemeen bestuur eventueel ook ter zienswijze aan de raden voorgelegd dient te worden. Toelichting keuze variant: Uittredingsregelingen moeten vooraf worden voorgelegd aan de raden. Er bestaat een voorkeur voor de dynamische variant, om in te spelen op de actuele situatie. In het geval toch gekozen wordt voor een meer specifieke uittredingsregeling in de GR dan kan met het inzetten van het instrument van evaluatie worden meegenomen in hoeverre en uittredingsregeling nog voldoet aan de actualiteit. Als voorbeeldbepaling voor uittredingsbepalingen kan gedacht worden aan de uittredingsregeling zoals opgenomen in GR UBR.
Huidige GR VRGZ:	**Art. 36 Toetreding en uittreding:** 1. Toetreding van gemeenten tot de gemeenschappelijke regeling of uittreding van gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling is slechts mogelijk na wijziging van de verdeling van gemeenten in veiligheidsregio's, als bedoeld in de wet- en regelgeving. 2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding.
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 36a Voorwaarden en gevolgen van uittreding** 1. Uittreding uit deze regeling kan alleen na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's zoals bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.

	2. Als er geen wettelijke voorziening omtrent uittreding is vastgesteld, dan is uittreding alleen mogelijk met inachtneming van de voorwaarden die ingevolge dit artikel worden verbonden aan het uittredingsproces. 3. De deelnemende gemeenten hanteren als uitgangspunt voor de bepaling van de uittreedsom dat de uittredende gemeente over een periode van vijf jaar de eigen bijdrage moet doorbetalen, waarbij deze bijdrage ieder jaar met twintig procent afneemt, zodat de uittredende gemeente in het zesde jaar niet meer hoeft te betalen, tenzij de bevindingen van de projectgroep aanleiding vormen tot bijstelling van dat uitgangspunt. 4. De gevolgen van de uittreding worden in kaart gebracht door een projectgroep die wordt samengesteld door het dagelijks bestuur. Onder de gevolgen van de uittreding wordt in ieder geval begrepen de gevolgen voor het vermogen van deze gemeenschappelijke regeling op het gebied van personeel, contracten, huisvesting en investeringen. De projectgroep levert een eindrapport op waarin de bevindingen, de daaraan verbonden gevolgen en eventuele conclusies zijn opgenomen. 5. De projectgroep bestaat uit tenminste een afgevaardigde van het dagelijks bestuur, een afgevaardigde van de uittredende gemeente en één of meer onafhankelijk deskundigen waaronder in ieder geval een registeraccountant, in gezamenlijkheid te benoemen. De kosten van de in te schakelen deskundigen komen voor rekening van de uittredende gemeente. 6. De projectgroep rapporteert aan het dagelijks bestuur. 7. De ondernemingsraad en/of het georganiseerd overleg worden betrokken bij het uittredingsproces en in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de uittreding uit te oefenen. 8. Alvorens het algemeen bestuur de uittreedsom vaststelt, stelt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over het eindrapport van de projectgroep alsmede van de eventuele conclusies die het dagelijks bestuur daaraan verbindt. 9. Het algemeen bestuur stelt de uittreedsom vast bij besluit genomen bij meerderheid van stemmen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 van deze regeling. 10. De frictiekosten en desintegratiekosten maken in ieder geval onderdeel uit van de uittreedsom. De desintegratiekosten betreffen alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de veiligheidsregio die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van de risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. De frictiekosten betreffen alle incidentele kosten te maken door de Veiligheidsregio die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer. 11. Het algemeen bestuur neemt het besluit tot vaststelling van de uittreedsom uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van het gemeentelijke uittredingsbesluit als dat aan de orde is of twaalf maanden nadat de indeling in regio's zoals

	bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's is gewijzigd. De beslistermijn kan éénmaal worden verdaagd met zes maanden. 12. Nadat het algemeen bestuur de uittreedsom heeft vastgesteld, stelt het bestuur de gewijzigde gemeenschappelijke regeling op met inachtneming van het bepaalde in artikel 1 van de wet. 13. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij de colleges van burgemeester en wethouders van hun gemeente conform het bepaalde in artikel 1 van de wet hun zienswijze over het ontwerp van de regeling zoals deze eruit komt te zien na uittreding van de betreffende gemeente naar voren brengen. 14. De colleges van burgemeester en wethouders gaan niet over tot het treffen van de gewijzigde regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden conform het bepaalde in artikel 1 van de wet. 15. De uittredende gemeente blijft tot aan het moment van daadwerkelijke uittreding volwaardig deelnemer en dient tot aan dat moment al zijn verplichtingen na te komen met betrekking tot deze gemeenschappelijke regeling. 16. De aangepaste gemeenschappelijke regeling wordt bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 26 van de wet.
Toelichting op ontwerp artikel	De VRGZ heeft navraag gedaan bij het ministerie van BZK m.b.t. het verplicht opnemen van een bepaling omtrent uitreding bij gemeenschappelijke regelingen die wettelijk verplicht zijn. Het ministerie antwoordde dat ook bij wettelijk verplichte gemeenschappelijke regelingen, en dus veiligheidsregio's, de Wgr verplicht tot het maken van afspraken over de uittreding/verdeling vermogen etc. Het ministerie redeneert hierbij als volgt: - Bij herindelingen kan het voorkomen dat de oude gemeente uit een bepaalde veiligheidsregio treedt en de nieuw gevormde gemeente aan een andere veiligheidsregio deelneemt dan de rechtsvoorgangers. Dit was bijvoorbeeld het geval bij de herindeling Vijfheerenlanden en de herindeling Amsterdam/Weesp. Bij welke veiligheidsregio een gemeente hoort kunnen gemeenten niet zelf bepalen (dat volgt uit de bijlage bij de Wet veiligheidsregio's). - De Wet Algemene regels herindeling (Wet arhi) regelt e.e.a. over de gevolgen van herindelingen voor gemeenschappelijke regelingen (art. 41; eventuele verrekening in artikel 50). Deze bepalingen zijn echter niet van toepassing op wettelijke samenwerkingsverbanden (art. 41:7 Wet arhi). In de casus van de herindeling Vijfheerenlanden en Amsterdam/Weesp zijn in de herindelingswetten de regelingen van art. 41 en 50 van overeenkomstige toepassing verklaard op de wettelijke samenwerkingsverbanden. Deze bepalingen regelen niet de

	daadwerkelijke inhoud van de voorzieningen (verdeling vermogen e.d.); die afspraken moeten ingevolge de Wgr worden gemaakt. M.a.w. de Wgr verplicht tot het maken van afspraken over de uittreding/verdeling vermogen etc. en op basis van die afspraken kunnen de deelnemers aan het wettelijk verplichte samenwerkingsverband de uit de herindeling voortvloeiende voorzieningen treffen.

Participatie	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	**Dynamische variant.** Het algemeen bestuur laten besluiten (al dan niet na zienswijze) wanneer en op welke onderwerpen een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden. Toelichting keuze variant: Het regionaal belang komt hiermee het beste tot zijn recht, op lokaal niveau zijn er genoeg instrumenten
Uitgangspunt Rivierenland:	**Dynamische variant.** (idem) Toelichting keuze variant: Ten aanzien van participatie is aangegeven dat maatwerk per GR gewenst is. Aan het (algemeen) bestuur van een samenwerkingsverband kan overgelaten worden voor welke onderwerpen participatie ingezet wordt. Dit betekent dat een voorkeur voor de dynamische variant uitgesproken is. De raden dienen voorafgaand bij de keuzes voor inzet van participatie betrokken worden.
Huidige GR VRGZ:	Geen
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 11b Participatie** 1. Participatie verloopt via de colleges van de deelnemende gemeenten, die deze inbreng mee kunnen nemen in een zienswijze of mee kunnen geven aan hun vertegenwoordiger in het algemeen bestuur, tenzij het gaat om de besluiten zoals genoemd in artikel 11a van deze regeling waar de gemeenteraden om hun zienswijze wordt gevraagd. In die gevallen verloopt participatie via de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 2. In afwijking van lid 1 kan het algemeen bestuur besluiten wanneer en voor welke onderwerpen een participatie-instrument voor ingezetenen en andere belanghebbenden wordt ingezet.

Gemeenschappelijke adviescommissie	
Uitgangspunt Rijk van Nijmegen:	**Minimale variant.** Huidige situatie laten voortbestaan. Eventueel kan als variant hierop een wijziging van de agendacommissies in een gemeenschappelijke adviescommissie worden overwogen. Toelichting keuze variant: Deze regeling is (ook op wat meer afstand) heel goed te volgen. Er is geen behoefte aan het instellen van een Adviescommissie
Uitgangspunt Rivierenland:	**Minimale variant.** Huidige situatie laten voortbestaan: informatieprotocol en afhankelijk van uitkomst PvA griffiers Toelichting keuze variant: Vanwege het uitgesproken vertrouwen in het traject Plan van Aanpak – Regionale Samenwerking van de Kring van Griffiers is aangegeven dat een gemeenschappelijke adviescommissie vooralsnog achterwege kan blijven bij de verschillende GR-en. Overigens laat dit de mogelijkheid vrij om per GR maatwerk te leveren als op een later moment ten aanzien van een samenwerkingsverband alsnog besloten wordt tot de inzet van een gemeenschappelijke adviescommissie.
Huidige GR VRGZ:	**Artikel 16 Commissies van advies** Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de wet.
Ontwerp GR VRGZ:	**Artikel 16 Commissies van advies** Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de wet.

Openbaar Zaaknummer: 148266

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijzigingsbesluit GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Datum: 29 februari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgen rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen geldt dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden die vervolgens verwerkt moeten worden in de regelingen zelf. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (met een afvaardiging daarvan: de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover middels een informatienota geïnformeerd (Z/22/091885, vergadering 2 februari 2023). Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges in het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:

- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;

- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie, en
- het aanpassen termijnen jaarrekening en begroting
- procedure rondom wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.

De bovengenoemde onderwerpen zijn vastgelegd in artikel I van het wijzigingsbesluit. Artikel II van dat wijzigingsbesluit bevat een aantal aanpassingen die voornamelijk als actualisatie kunnen worden gekwalificeerd. Een groot deel van deze aanpassingen is gebaseerd op een modelregeling die is opgesteld door leden van het landelijk Netwerk Juristen Veiligheidsregio's (NJV).

1.2. *Het ontwerp wijzigingsbesluit is tot stand gekomen met input van (een afvaardiging) van de raden uit de regio en in samenspraak met de samenwerkingsorganisatie.*
Op 12 december 2022 is tijdens een regionale informatiebijeenkomst een toelichting gegeven op de wijzigingen van de Wgr. Vervolgens heeft op 27 maart 2023 een regionale raadsbijeenkomst plaatsgevonden waar met raadsleden en vertegenwoordigers van colleges uit het Rijk van Nijmegen de varianten zijn besproken. Dit heeft geresulteerd in een uitgangspuntennotitie die kort tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 17 april 2023 is gedeeld en toegelicht. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de ontwerp wijzigingsbesluiten. Omdat enkele samenwerkingsverbanden een andere schaal kennen dan die van het RvN, is in die gevallengevallen ook input vanuit de andere regio meegenomen. Vanwege de schaal van de Veiligheidsregio: Gelderland-Zuid is op 25 september 2023 een raadsavond georganiseerd voor de raden uit de regio Rivierenland. De input uit deze avond is ook meegenomen en verwerkt in het ontwerp wijzigingsbesluit.

In bijlage 1 bij dit voorstel treft u een overzicht aan van de wijzigingen. Hierbij is elk onderdeel onderbouwd waarbij is aangegeven of de input van de raden tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 27 maart 2023 al dan niet is overgenomen. U bent hierover middels een informatienota geïnformeerd (Z/23/125179, vergadering 22 juni 2023).

Tegenargumenten en risico's
Dit voorstel kent geen kanttekeningen.

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng van andere deelnemers uit Rivierenland mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle

wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan het college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
De juridisch adviseur stemt in met het advies.

Bijlagen
1. VRGZ onderbouwing wijziging
2. Concept wijzigingsbesluit
3. Geconsolideerde ontwerpregeling VRGZ
4. Uitgangspunten Regio Rijk van Nijmegen en Regio Rivierenland VRGZ

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5498
Extern Zaak ID	Z/23/150992
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.g
Titel	150992 Beslisnota Budgetsubsidie MFA De Brink 2024-2027
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Daemen, Léon
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	088 - 4327350

Bijlagen
150992 Beslisnota Budgetsubsidie MFA De Brink 2024-2027
Beschikking subsidie 2024-2027
Overeenkomst Budgetsubsidie De Brink 2024-2027
Overeenkomst Budgetsubsidie De Brink 2024-2027 Toelichting

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

Stichting 't Mozaïek neemt het beheer van MFA De Brink over.
Dat betekent een nieuwe huur- & exploitatieovereenkomst sluiten en via de raad de budgetsubsidie op naam over zetten en verhogen.

Voorgesteld besluit

De Gemeenteraadbesluit:

1. de subsidiebeschikking aan Stichting De Brink per 1 januari 2024 in te trekken en in te stemmen met beëindiging van de Uitvoeringsovereenkomst door het college.
2. aan Stichting 't Mozaïek vanaf 2024 gedurende vier jaar een budgetsubsidie van € 44.500,- per jaar te verlenen voor het beheer van MFA De Brink volgens bijgevoegde subsidiebeschikking.
3. kennis te nemen van de door het college te sluiten Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie met Stichting 't Mozaïek 2024-2027.

Besluit (Aangenomen)

De Gemeenteraadbesluit:

1. de subsidiebeschikking aan Stichting De Brink per 1 januari 2024 in te trekken en in te stemmen met beëindiging van de Uitvoeringsovereenkomst door het college.
2. aan Stichting 't Mozaïek vanaf 2024 gedurende vier jaar een budgetsubsidie van € 44.500,- per jaar te verlenen voor het beheer van MFA De Brink volgens bijgevoegde subsidiebeschikking.
3. kennis te nemen van de door het college te sluiten Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie met Stichting 't Mozaïek 2024-2027.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/150992

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Budgetsubsidie MFA De Brink 2024-2027

Datum: 16 januari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
1. de subsidiebeschikking aan Stichting De Brink per 1 januari 2024 in te trekken en in te stemmen met beëindiging van de Uitvoeringsovereenkomst door het college.
2. aan Stichting 't Mozaïek vanaf 2024 gedurende vier jaar een budgetsubsidie van € 44.500,- per jaar te verlenen voor het beheer van MFA De Brink volgens bijgevoegde subsidiebeschikking.
3. kennis te nemen van de door het college te sluiten Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie met Stichting 't Mozaïek 2024–2027. .

Aanleiding
U heeft voor de jaren 2023-2026 een budgetsubsidie verleend aan Stichting De Brink voor de exploitatie en de organisatie van activiteiten. Gemeente, Stichting De Brink en Stichting 't Mozaïek zijn in april 2022 gezamenlijk een project gestart over het beheer van deze accommodatie door Stichting 't Mozaïek. Dat project verliep voorspoedig. Reden voor Stichting De Brink om zichzelf op 31 januari 2024 op te heffen. Deze nota gaat over het over zetten van de budgetsubsidie van Stichting De Brink naar Stichting 't Mozaïek voor het beheer van MFA De Brink.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
20-12-2022	Beslisnota raad tot verlening budgetsubsidie (Z/22/086298)
24-02-2022	Informatienota raad over deelneming in Stichting De Brink (Z/20/042569)
21-10-2021	Beslisnota raad over Notitie beheer en exploitatie MFA's, e.a. (nr: 53294)

Gewenst resultaat
Instandhouding van De Brink als maatschappelijke accommodatie voor onze inwoners, die bijdraagt aan de realisatie van onze beleidsdoelen in het Sociaal domein.

Argumenten
1.1 U gaat over de verlening en intrekking van budgetsubsidies
Volgens artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021 besluit u over de verlening en dus ook de intrekking van budgetsubsidies. Stichting De Brink heeft ons daar schriftelijk om verzocht met het oog op haar liquidatie.

2.1 Stichting 't Mozaïek kan en is bereid het beheer van De Brink te organiseren
De stichting heeft in anderhalf jaar ruime ervaring opgedaan met het exploiteren van MFA De Brink. De stichting zorgt voor structuur in het beheer van De Brink en heeft voor een professionele dienstverlening een aparte administratie opgezet.

2.2 Rapport Synarchis geeft onderbouwd kader voor het beheer door Stichting 't Mozaïek
We hebben samen met Stichting 't Mozaïek adviseur Synarchis advies gevraagd over het beheer van MFA's door de stichting. We onderschrijven de business case van Synarchis. In het rapport is als belangrijk uitgangspunt opgenomen dat de stichting zoveel mogelijk:
- haar eigen bedrijfsvoering en procedures volgt én

- in haar werkwijze aansluit bij de bestaande situatie binnen de MFA's[1].

2.3 We behouden zo de brede school voor de wijken Huurlingsedam en Kerkeveld
In deze opzet waarborgen we dat MFA De Brink beschikbaar blijft als brede school met de dependance van basisschool De Trinoom, De eerste stap voor buitenschoolse opvang, Pluryn voor de dagbesteding en het wijkcentrum voor de ontmoetingsfunctie. Stichting 't Mozaïek zal bestaande afspraken met: De Trinoom, De eerste stap en Pluryn respecteren. De stichting biedt hun nieuwe huur- en gebruiksovereenkomsten aan.

2.4 Professionalisering van het beheer vereist een hogere budgetsubsidie
Synarchis benoemt in haar advies extra kosten voor een professioneel beheer van het gebouw. Denk aan tijd voor: de financiële en verhuuradministratie, ondersteuning van de beheerder op locatie, acquisitie en marketing, het verbeteren van de bezetting en het faciliteren van nieuwe activiteiten uit de wijk. Stichting 't Mozaïek heeft die voor MFA De Brink verwerkt in een exploitatiebegroting voor 2024 tot en met 2027. Na overleg komen we uit op een budgetsubsidie van € 44.500,- per jaar.

2.5 Een subsidiebeschikking voor vier jaren biedt perspectief en zekerheid.
U verleent een budgetsubsidie voor 2024 tot en met 2027. Dat biedt de stichting perspectief en zekerheid voor een solide exploitatie. Grondslag is de Algemene Subsidieverordening 2018 en de Subsidieregeling Wijchen 2021[2]. De termijn loopt parallel aan die van het beleidsplan van Stichting 't Mozaïek.

3.1 De uitvoeringsovereenkomst regelt de voorwaarden voor de subsidieverlening
Onze afspraken staan concreet in de uitvoeringsovereenkomst. Hierin ligt vast binnen welke kaders Stichting 't Mozaïek moet opereren met:
- de vorming van een reserve om het toekomstige klein onderhoud te kunnen betalen;
- een risicoparagraaf omdat de stichting een algemeen nut beogende organisatie is.

Kanttekeningen
2.1 Beheerkostensubsidie voor accommodaties staat in geen verhouding tot de kosten
Onze gemeenschapsaccommodaties maken aanspraak op een normsubsidie voor het beheer van € 7.000,- per jaar[3]. U heeft dat bedrag sinds 2008 niet verhoogt. We ontvangen steeds meer signalen dat die subsidie slechts een fractie van de werkelijke kosten dekt.

2.2 De energiekosten bij MFA De Brink zijn een onzekere factor
In 2022 en 2023 kwamen MFA's, dorpshuizen en wijkcentra in problemen door de hoge energiekosten. MFA De Brink lift nog mee op een gunstig energiecontract van het schoolbestuur. Mogelijk stijgen de energiekosten fors in 2026. Dat kan tot een verzoek om aanvullende budgetsubsidie leiden.

Financiën
In de gemeentebegroting 2024 is structureel dekking voor € 44.500,- subsidie, verdeeld over de grootboeknummers: 630026, 630027 en 636024.

Communicatie
De stichting is akkoord met de uitvoeringsovereenkomst en de voorgestelde budgetsubsidie voor de jaren 2024 en volgende.

[1] Het gaat nu om de MFA's De Brink en De Suikerberg. Mogelijk volgen Het Noorderlicht en De Westwijzer.
[2] Zie artikel 12, lid 4 van Algemene Subsidieverordening en artikel 5 van Subsidieregeling Wijchen
[3] Zie artikel 14 in de Subsidieregeling Wijchen 2021

Uitvoering of vervolgstappen
Op basis van uw besluit kan de Griffier bijgevoegde subsidiebeschikking tekenen. Deze beschikking geeft in de jaren 2024 tot en met 2027 aanspraak op budgetsubsidie. De burgemeester tekent de uitvoeringsovereenkomst.

Onder voorbehoud van uw instemmend besluit, sluit het college een huur- en exploitatieove-reenkomst met Stichting ’t Mozaïek over MFA De Brink.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
1. Subsidiebeschikking 2024-2027
2. Uitvoeringsovereenkomst 2024-2027
3. Toelichting op Uitvoeringsovereenkomst 2024-2027

Gemeente Wijchen

Stichting 't Mozaïek
Mw. H. Mooren-van den Boomen
Campuslaan 6
6602 HX WIJCHEN

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Léon Daemen
t 088 432 7350

ons kenmerk
z/23/150992

datum 4 maart 2024
onderwerp Beschikking budgetsubsidie 2024-2027 MFA De Brink
verzonden

Geachte mevrouw Mooren,

Uw stichting beheert mede op ons verzoek MFA De Brink sinds april 2022 als project. Gelet op het positieve projectverloop, het advies van Synarchis hierover en de liquidatie van Stichting De Brink, is uw stichting bereid om het beheer van MFA De Brink structureel over te nemen. In vervolg op onze gesprekken heeft u op 22 december 2023 een verzoek om een budgetsubsidie ingediend voor de jaren 2024-2027. In deze beschikking informeren wij u over het besluit op uw aanvraag.

Besluit
De raad heeft in haar vergadering op 29 februari 2024 besloten u met ingang van 1 januari 2024 een budgetsubsidie te verlenen van € 44.500,- per jaar voor de jaren 2024 tot en met 2027. Voor dit besluit geldt artikel 12 van de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 en artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021.

Onze subsidievoorwaarden
1. Voor de voorwaarden verbonden aan de budgetsubsidie verwijzen we naar bijgevoegde uitvoeringsovereenkomst.
2. De raad verleent de budgetsubsidie onder het voorbehoud dat zij jaarlijks de gemeentebegroting vaststelt met daarin het voor het betreffende jaar opgenomen subsidiebedrag.

Uitvoeringsovereenkomst
Bij deze beschikking vindt u twee getekende exemplaren van de uitvoeringsovereenkomst. We verzoeken u om één exemplaar te ondertekenen en aan ons terug te sturen.

Betaling voorschot
De gemeente maakt van het subsidiebedrag van € 44.500,- jaarlijks in de maand februari over op rekeningnummer NL84RABO0107273268 op naam van Stichting 't Mozaïek. We vermelden hierbij "budgetsubsidie MFA De Brink”. Uw nummer van de Kamer van koophandel is 41261507.

Subsidie vaststellen
Voor deze subsidie moet u achteraf elk kalenderjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij het college van burgemeester en wethouders indienen. De indieningstermijn is uiterlijk op 31 mei in het jaar volgend op het kalenderjaar waarin de activiteit(-en)

plaats vonden.

Heeft u nog vragen?
Heeft u nog vragen over de inhoud van deze beschikking? Neem dan contact op met de heer Léon Daemen. Zijn telefoonnummer staat bovenaan de brief. Mailen heeft de voorkeur: l.daemen@drutenwijchen.nl
Voor vragen over de uitbetaling kunt u mailen met crediteuren@Wijchen.nl

Bent u het niet eens met ons besluit?
Heeft u vragen over dit besluit of bent u het er niet mee eens? Belt u dan eerst met de medewerker van de gemeente die uw situatie behandelt. Die neemt dan het besluit met u door. Wilt u daarna toch een bezwaarschrift indienen? Dan kunt u binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief bezwaar maken. Hoe u dit doet, leest onderaan de brief.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen,

Mevrouw R. Helmer-Englebert	drs. A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

Bijlagen:
- De beslisnota met besluit
- Ondertekende uitvoeringsovereenkomsten

Kopie:
Team Financieel beheer

Bezwaarschriftbijsluiter

Hoe maakt u bezwaar tegen dit besluit?
Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u daartegen bezwaar maken. Dat doet u door een brief te schrijven aan de instantie die het besluit heeft genomen. In de meeste gevallen is dat het college van burgemeester en wethouders. Maar het kan ook gaan om een besluit van de raad of de burgemeester.
U stuurt uw bezwaar aan het college van burgemeester en wethouders (of raad of burgemeester) van Wijchen, Postbus 9000, 6600 HA Wijchen.
Let op: uw bezwaarschrift per e-mail indienen is niet mogelijk!

Bezwaarschrift
De brief waarmee u bezwaar maakt heet bezwaarschrift.
In uw bezwaarschrift moet het volgende staan:
a. uw naam en adres
b. de datum
c. een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt
d. de reden waarom u bezwaar maakt
Vergeet u niet het bezwaarschrift te ondertekenen en stuur zo mogelijk een kopie mee van het besluit waartegen u bezwaar maakt.
Indien u ook uw emailadres en telefoonnummer in het bezwaarschrift vermeldt, dan neemt mogelijk een interne mediator contact met u op om te onderzoeken of uw bezwaarschrift informeel kan worden opgelost.

Termijn
U heeft zes weken de tijd om bezwaar te maken. Deze termijn begint op de dag na de bekendmaking van het besluit: dat is de dag ná de datum, waarop het besluit is verzonden. Uw bezwaar moet vóór het einde van de termijn bij ons binnen zijn.

Voorlopige voorziening
Wanneer u bezwaar maakt, blijft het besluit - in ieder geval totdat een beslissing op het bezwaarschrift is genomen - in stand. Om te voorkomen dat er onherstelbare gevolgen ontstaan, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland om een voorlopige voorziening vragen. Dat is een tijdelijke oplossing, die geldt totdat op uw bezwaar is beslist. In het geval van een omgevingsvergunning kan zo'n voorziening inhouden, dat voorlopig niet gebouwd mag worden.

Een verzoek om een voorlopige voorziening wordt op korte termijn behandeld. U stuurt uw schriftelijke verzoek aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.

Voor een voorlopige voorziening betaalt u een vergoeding: griffierecht. Een natuurlijk persoon betaalt bij de rechtbank € 50 voor zaken die betrekking hebben op uitkering, huurtoeslag of belastingzaken. Voor de overige zaken betaalt een natuurlijk persoon € 184. Een rechtspersoon (vereniging, stichting, NV, BV) betaalt altijd € 365. Deze bedragen gelden vanaf 1 januari 2023.

Digitaal voorlopige voorziening instellen
Het is ook mogelijk digitaal een verzoekschrift in te dienen bij genoemde rechtbank via https://formulier.rechtspraak.nl/burger/bestuur/beroepschrift/rechtbank. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Nog vragen?
Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact op met de secretaris van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Wijchen, te bereiken via 088 432 70 00.

Uitvoeringsovereenkomst Budgetsubsidie
Stichting 't Mozaïek voor MFA De Brink 2024–2027

Ondergetekenden :

1. de gemeente Wijchen, hierbij vertegenwoordigd door de heer L.M.P. Daemen, beleidsadviseur Sociaal domein, handelend volgens het collegebesluit van 16 januari 2024 met nummer Z/23/ 150992, hierna te noemen "de gemeente" [1];

en

2. Stichting 't Mozaïek, gevestigd Campuslaan 6, 6602 HX Wijchen, Kamer van Koophandel, nummer 41261507, fiscaal nummer 809919722, en vertegenwoordigd door de voorzitter, drs. J. van der Knaap en de secretaris dr. H.M.H.M. Ruiken, hierna: "Huurder" of "Stichting";

hierna gezamenlijk te noemen: "partijen"

Overwegende dat:
- de gemeente eigenaar is van het pand aan de Brink 27 in Wijchen,
- de gemeente overeenkomstig haar beleid voor dorps- en wijkaccommodaties de exploitatie van MFA De Brink[2] uitbesteedt aan de stichting,
- partijen MFA De Brink willen benutten voor de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en voor de realisatie van de statutaire doelstelling van de stichting,
- partijen streven naar een volwaardig en breed aanbod aan activiteiten met waar mogelijk het multifunctioneel en gezamenlijk gebruik van voorzieningen, zodanig dat de functies: primair onderwijs, kinderopvang, recreatie, sociaal cultureel werk, sport en (gezondheids-) zorg elkaar versterken en meerwaarde leveren voor de inwoners van Wijchen,
- partijen voor MFA De Brink een uitvoeringsovereenkomst sluiten als onderdeel van de subsidiebeschikking, en deze overeenkomst onderdeel is van de subsidie,
- partijen tegelijk met deze uitvoeringsovereenkomst een huur- en exploitatieovereenkomst voor MFA De Brink sluiten.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt :

Artikel 1: Object van exploitatie
De stichting exploiteert MFA De Brink vanaf de ingangsdatum van deze overeenkomst.

Artikel 2: Duur, verlenging en opzegging
a) De overeenkomst is niet rechtsgeldig zonder beschikking van de gemeente tot verlening van subsidie voor de exploitatie van MFA De Brink.
b) De overeenkomst is aangegaan voor de duur van vier jaren. De looptijd is van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2027.
c) Voor tussentijdse beëindiging van de overeenkomst per aangetekende brief geldt artikel 6 met inachtneming van een opzegtermijn van één jaar.

Artikel 3: Budgetsubsidie
a) Ter bevordering van activiteiten zoals vermeld onder "overwegingen" kan de gemeente een budgetsubsidie verlenen als bijdrage in de kosten van MFA De Brink.
b) Voor het jaar 2024 en volgende jaren bestaat de budgetsubsidie uit deze onderdelen:
- Subsidie exploitatiekosten € 39.250,-
- Subsidie activiteiten volwassenen € 2.250,-
- Subsidie activiteiten volwassenen € 2.750,-
- Subsidie organisatie straatspeeldag € 250,- +

totaal : € 44.500,-

- Het subsidiebudget is een netto door de stichting te ontvangen bedrag.
- Het subsidiebudget wordt niet geïndexeerd tijdens de looptijd van de overeenkomst .
- Eventuele subsidieaanvragen voor alle andere activiteiten worden afzonderlijk door de

[1] De gemeenteraad is bevoegd te besluiten over verlening van een budgetsubsidie. De griffier van de raad tekent de beschikking.
[2] MFA = multifunctionele accommodatie

gemeente behandeld volgens gemeentelijke (subsidie-)regels.

c) De gemeente betaalt de subsidie volgens artikel 3, lid b volgens de ASV[3] als voorschot in het eerste kwartaal van elk jaar.
d) De stichting mag een algemene reserve vormen van maximaal € 10.000. Dit is 10% van de exploitatieomvang in het jaar 2023. De gemeente zal het bedrag boven € 10.000 in mindering brengen op de subsidie voor de volgende subsidieperiode. Deze reserve heeft tot doel om tijdens de looptijd van de overeenkomst eventuele tegenvallers in enig jaar te compenseren met eventuele meevallers in enig ander jaar.
e) De stichting mag alleen met voorafgaande toestemming van gemeente een nieuwe reserve of voorziening vormen.
f) De stichting levert aan de gemeente vóór 1 juni volgend op elk kalenderjaar haar jaarrekening met balans en een inhoudelijk verslag over de exploitatie van MFA De Brink.

Artikel 4: Onderhoud

a) De stichting vormt een reserve of voorziening om te kunnen voldoen aan haar onderhoudsverplichtingen, waar zij volgens bijgevoegde demarcatielijst (bijlage 1) verantwoordelijk voor is. De stichting verantwoordt toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve in de jaarrekening.

Artikel 5: Risicoparagraaf / aanpassing budgetsubsidie

a) Partijen zijn volgens artikel 3 een jaarlijkse subsidie in de kosten overeengekomen. Aan deze overeenkomst wordt als bijlage de exploitatiebegroting van de stichting voor 2024 tot en met 2027 toegevoegd.
b) Partijen onderkennen dat zich in de komende exploitatieperiode tot 1 januari 2028 onvoorziene omstandigheden kunnen voordoen die de draagkracht van de stichting in redelijkheid te boven gaan.
c) Partijen onderkennen dat de stichting in genoemde periode een inspanningsverplichting heeft om MFA De Brink financieel gezond te exploiteren.
d) De gemeente zal het in artikel 3 genoemde subsidiebudget tijdens de looptijd van de overeenkomst niet verlagen. Hierop geldt één voorbehoud. De gemeenteraad stelt jaarlijks haar begroting vast. De begroting moet voorzien in deze budgetsubsidie, inclusief indexering. Hierbij geldt dat verlagingen van de budgetsubsidie geschiedt met inachtneming van het bepaalde in artikel 4:50 Awb.

Artikel 6: Tussentijdse beëindiging

a) Als de stichting in strijd met bepalingen uit deze overeenkomst handelt, dan kan de gemeente de beschikking tot subsidieverlening wijzigen of intrekken en deze overeenkomst tussentijds wijzigen of beëindigen zonder (schade-)vergoeding aan de stichting.
b) De stichting kan de gemeente verzoeken de beschikking tot subsidieverlening te wijzigen of in te trekken, zodat deze overeenkomst kan worden gewijzigd of beëindigd.

Artikel 7: Evaluatie bedrijfsvoering

Partijen evalueren aan de hand van de jaarrekening jaarlijks de bedrijfsvoering.

Artikel 8: Overige bepalingen

De stichting mag de rechten en plichten, die voortvloeien uit deze overeenkomst, niet aan derden overdragen.

Artikel 9: Bijlagen

1. bijlage 1: demarcatielijst Onderhoud, gedateerd op 23 september 2020.
2. bijlage 2: exploitatiebegroting 2024 t/m 2027 voor MFA De Brink.

Artikel 10: slotbepaling

Deze overeenkomst vervangt alle voorgaande afspraken, overeenkomsten en

[3] ASV = Algemene subsidieverordening Wijchen 2018, artikel 13.

subsidiebeschikkingen over de exploitatie van MFA De Brink.

Aldus overeen gekomen en in tweevoud opgemaakt,

Gemeente Wijchen, namens deze,	Stichting ‘t Mozaïek, namens deze,	
De heer L.M.P. Daemen beleidsadviseur	de heer drs. J. van der Knaap voorzitter	de heer dr. H.M.H.M. Ruiken secretaris

Toelichting
Uitvoeringsovereenkomst Stichting 't Mozaïek voor MFA De Brink

versie: januari 2024

Algemeen
Voor het verlenen van periodieke subsidies gelden de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 en Subsidieregeling Wijchen 2021. Dus ook voor het verlenen van budgetsubsidies. De gemeente kan met de subsidieontvanger een zogenaamde uitvoeringsovereenkomst sluiten. Hierin staan de voorwaarden waaronder de gemeente een budgetsubsidie verleent. Deze overeenkomst kan voor maximaal vier aaneengesloten jaren worden gesloten. De overeenkomst is alleen rechtsgeldig onder afgifte van een subsidiebeschikking die voor de subsidievoorwaarden naar de overeenkomst verwijst.

De gemeenteraad heeft op 21 oktober 2021 de "Notitie beheer en exploitatie maatschappelijk vastgoed" vastgesteld. De uitwerking van die notitie kan van invloed zijn op de uitvoeringsovereenkomst. In dat geval plegen partijen overleg.

Artikel 3, lid d
Volgens de geldende Subsidieregeling Wijchen 2021, artikel 5, lid 5 moet in de uitvoeringsovereenkomst een afspraak staan over de vorming van een algemene reserve. Als de algemene reserve aan het einde van de subsidieperiode meer dan 10% van de exploitatieomvang van de aanvrager in het laatste boekjaar van die subsidieperiode is, dan zal het College het surplus boven die grens verrekenen met het budget voor de daarop volgende subsidieperiode of terug vorderen.
Deze regel is bedoeld om de vorming van teveel eigen vermogen tegen te gaan.

Artikel 3, lid e
Een besluit over het vormen van een nieuwe bestemmingsreserve of voorziening is onderwerp van het jaarlijks gesprek volgens artikel 9 met de gemeente aan de hand van het jaarverslag en de jaarrekening.

Artikel 5: Risicoparagraaf / aanpassing budgetsubsidie
Er kunnen zich te alle tijden onvoorziene omstandigheden voordoen die de draagkracht van de stichting in redelijkheid te boven gaan. De stichting is een algemeen nut beogende organisatie ter bevordering van én strevend naar een volwaardig en breed aanbod aan activiteiten met waar mogelijk het multifunctioneel en gezamenlijk gebruik van voorzieningen zodat de functies: primair onderwijs, kinderopvang, recreatie, sociaal cultureel werk en sport elkaar inhoudelijk kunnen versterken en meerwaarde genereren voor de bewoners van Wijchen.

Dat neemt niet weg dat we van de stichting verlangen dat zij zich maximaal inspant om MFA De Brink tot een financieel succes te maken zonder dat de gemeente elke "winst" direct afroomt door verlaging van de budgetsubsidie.
Het plotse vertrek van een grote vaste huurder met forse inkomstenderving tot gevolg, kan een onvoorziene omstandigheid zijn die de stichting financieel niet kan opvangen ondanks haar inspanningsverplichting. De stichting mag financiële tegen- en meevallers mogen daarom gedurende de looptijd van de overeenkomst verrekenen, zonder dat de gemeente direct ingrijpt in de hoogte van het subsidiebudget.

De gemeente houdt evenmin van verrassingen. Een jaarlijks gesprek met de stichting over de bedrijfsvoering aan de hand van de jaarrekening is volgens artikel 9 wenselijk.

Artikel 6: Tussentijdse beëindiging
Zonder subsidiebeschikking geen middelen. De uitvoeringsovereenkomst is geldig bij de afgifte van een subsidiebeschikking. Op basis van een raadsbesluit over de gemeentebegroting kan de gemeende een beslissing over de subsidiebeschikking afgeven. De stichting kan de gemeente verzoeken de subsidiebeschikking te wijzigen ingeval van onvoorziene omstandigheden, zodat ook de overeenkomst kan worden herzien.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5377
Extern Zaak ID	Z/23/141904
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.h
Titel	141904 Beslisnota voor de gemeenteraad: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BVO DRAN
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Beekmans, Lies
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0646824187

Bijlagen
141904 Beslisnota voor de gemeenteraad: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BVO DRAN
Bijlage 1: Ontwerp Wijzigingsbesluit Regeling BVO DRAN
Bijlage 2: Gewijzigde regeling BVO DRAN
Bijlage 3: Tabel wijzigingen BVO DRAN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

De Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

De Gemeenteraad besluit:
1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/141904

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BVO DRAN

Datum: 12-12-2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kader stellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen geldt dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden die vervolgens verwerkt moeten worden in de regelingen zelf. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover meerdere malen geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

De BVO DRAN is een zogenoemde bedrijfsvoeringorganisatie (BVO) en is van kracht per 14 april 2016. Een BVO is een rechtspersoonlijkheid met een enkelvoudig bestuur, gericht op taakuitvoering zonder beleidsinhoudelijke keuzebevoegdheden (want die liggen bij gemeenten). De BVO DRAN is beleidsarm, waardoor de impact van de wetswijzigingen en de keuzeruimte klein is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
30-11-2021	Beslisnota: Gewijzigde regeling BVO DRAN (Z/21/068485)

Gewenst resultaat
Het vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluit draagt eraan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.
De Gemeenschappelijke regeling BVO DRAN aanpassen, zodat deze voldoet aan de nieuwe geldende wet- en regelgeving en de huidige situatie.

Argumenten

1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:
- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het (al dan niet) instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;
- aanpassen termijnen jaarrekening en begroting.

Daarnaast worden ook andere inhoudelijke wijzigingen meegenomen, zoals het vervallen van de samenwerkingsovereenkomst met de Provincie waardoor de taak van het aanvullende vervoer (basismobiliteit) niet meer door de BVO DRAN wordt uitgevoerd. Ook zijn enkele tekstuele verbeteringen of verduidelijkingen doorgevoerd.
Alle zaken die in de Wgr zijn geregeld zijn niet meer extra opgenomen in de vast te stellen nieuwe Regeling BVO DRAN.

Kanttekeningen
1.1 Wijzigen van de GR BVO DRAN is een bevoegdheid van het college met betrokkenheid van de raad
De hieronder onder "vervolgstappen" beschreven besluitvorming zal in alle colleges en raden van de deelnemende gemeenten doorlopen moeten worden. Als een of meerdere gemeenten toch een zienswijze(n) indienen, zal in het definitieve voorstel waarin om toestemming wordt gevraagd ook de ingediende zienswijze(n) worden verwerkt of uitgelegd waarom een zienswijze geheel of deels niet wordt overgenomen.

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken. Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng vanuit de regio Arnhem mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan het college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Bijlagen:
1. Concept wijzigingsbesluit;
2. Gewijzigde regeling BVO DRAN;
3. Tabel met overzicht wijzigingen Regeling BVO DRAN inclusief onderbouwing.

DE COLLEGES VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE GEMEENTEN Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, hierna te noemen de deelnemers;

overwegende dat de gemeenten deel uitmaken van de oude regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN);

gezien het daartoe strekkende verzoek van het Bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN);

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

en gelet op artikel 1 en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht en de verleende toestemming;

Besluiten:

vast te stellen de volgende regeling tot wijziging van de

REGELING BEDRIJFSVOERINGSORGANISATIE DOELGROEPENVERVOER REGIO ARNHEM-NIJMEGEN (DRAN)

Artikel I Wijzigingen

De Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) wordt als volgt gewijzigd:

A. De tekst in de aanhef na ‘Gelet op’ wordt vervangen door: artikel 1 en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;

B. In artikel 1 vervalt in het derde lid ‘,kleinschalig OV’ en vervallen de volgende omschrijvingen, onder vernummering van de overgebleven omschrijvingen tot nummer 1 tot en met 6,:
   - 2. basismobiliteit; en
   - 4. aanvullende vervoer.

C. In artikel 3 vervalt de laatste zin.

D. In artikel 4, eerste en tweede lid, vervalt de tekst ‘en aanvullend vervoer’.

E. Artikel 5 vervalt.

F. In artikel 10, zesde lid wordt ‘lid 4’ vervangen door: ‘het vijfde lid’.

G. In artikel 11 wordt het zesde lid vervangen door:

‘6. De raden wordt alleen om zienswijzen gevraagd voor zover wettelijk voorgeschreven.’

H. De artikelen 13,14 en 16 vervallen.

I. In artikel 17, eerste lid, wordt ‘eerste en derde lid’ vervangen door: eerste, derde en vierde lid.

J. De artikelen 19, 20 en 21 vervallen.

K. Artikel 23 wordt vervangen en komt te luiden:
‘**Artikel 23 Aansprakelijkheid**
1. De DRAN verzekert zich tegen:
    a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen;
    b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade.
2. De deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.’

L. Het opschrift van hoofdstuk 8 wordt vervangen door: Wijziging, toetreding, uittreding, opheffing en evaluatie

M. Artikel 25 wordt vervangen en komt te luiden:
‘**Artikel 25 Wijziging van de regeling**
1. Elke deelnemer kan een voorstel voor wijziging indienen.
2. Iedere wijziging van de regeling vereist unanimiteit.’

N. Artikel 26, vierde lid, vervalt.

O. Artikel 27 wordt vervangen en komt te luiden:
‘**Artikel 27 Uittreding**
1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het vierde lid bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen.
2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden:
    a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar;
    b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt.
3. Met de uittredende deelnemer dient een vaststellingsovereenkomst gesloten te worden.
4. Bij het uittreden wordt door het Bestuur een uittredingsplan vastgesteld. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.
5. Onderdeel van het uittredingsplan is het berekenen van de uittredingssom. Daaronder wordt verstaan de meerkosten, voor de komende 5 jaar of zoveel korter als de resterende duur van

de contract(en), die de resterende gemeenten moeten maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren zonder de uittredende gemeente. Bij uittreding gedurende de looptijd van contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen. Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen.

6. De kosten die niet direct aan de uittredende gemeente kunnen worden toegerekend, worden berekend door de totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de uittredingssom. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel van de begroting.
7. Bij uittreding blijft de uittredende deelnemer maximaal vijf jaar na uittreding aansprakelijk voor het intreden van risico's voortvloeiende uit de periode dat de betreffende deelnemer deelnam aan de regeling indien en voor zover deze intredende risico's leiden tot een kostenverhoging voor de basistaken in zijn geheel of voor de overige deelnemer.
8. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.'

P. Artikel 28 wordt vervangen en komt te luiden:
'**Artikel 28 Opheffing**

1. De regeling wordt opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit na toestemming van hun raden.
2. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen.
3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing.
4. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur.
5. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het vastgestelde opheffingsplan.'

Q. Artikel 29 'Duur van de regeling' vervalt.

R. Er wordt een nieuw Artikel 29 'Evaluatie regeling' en Artikel 30 'Participatie' ingevoegd, onder vernummering van de artikelen 30 tot en met 32 naar 31 tot en met 33, die komen te luiden:
'Artikel **29 Evaluatie regeling**

1. Elke deelnemer kan vragen om een evaluatie van de regeling.
2. Evaluatie geschiedt als het bestuur daartoe besluit.
3. Het bestuur stelt gezamenlijk de onderzoeksopdracht vast.

Artikel 30 Participatie

1. Gebruikers van Avan en belanghebbenden kunnen inspreken tijdens de vergaderingen van het bestuur, voor zover deze openbaar zijn en zover de inspraak betrekking heeft op de taken van de BVO.
2. Verzoeken om inspraak dienen uiterlijk 3 dagen voor de vergadering gemeld te zijn bij de secretaris.'

S. Artikel 30 Toezending en bekendmakingen wordt vervangen en komt te luiden:
‘**Artikel 31 Toezending en bekendmakingen**
Arnhem is belast met bekendmaking in het Gemeenteblad.’

T. In de Toelichting bij artikel 2 wordt:
- ‘artikel 33’ vervangen door: artikel 31
- ‘de Staatscourant’ vervangen door: het Gemeenteblad

U. In de Toelichting bij artikel 15:
- wordt ‘Artikel 35 lid 6’ vervangen door: Artikel 35, zevende lid
- vervalt de laatste zin

V. In de Toelichting vervalt de tekst behorende bij ‘Artikel 16’ en ‘Artikel 19’.

W. In de Toelichting worden de twee alinea’s onder Hoofdstuk 8 vervangen door: Artikel 9, eerste lid van de Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding. Waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de bedrijfsvoeringsorganisatie, met inachtneming van artikel 1 van de Wgr.

X. In de Toelichting vervalt de tekst behorende bij ‘Artikel 26 e.v’

Y. In de Toelichting bij artikel 27 wordt:
- de eerste zin vervangen door: Het is verstandig om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan.
- wordt een tweede alinea toegevoegd die komt te luiden:
  ‘De in het tweede en vijfde lid van artikel 27 van de Regeling genoemde contracten doelen op de contracten inkoop van het vervoer, zoals het vraagafhankelijk vervoer, routevervoer en callcenter.’

Z. In de Toelichting wordt na Artikel 28 een toelichting op de nieuwe artikelen 29 en 30 ingevoegd, die komt te luiden:
‘**Artikel 29 Evaluatie regeling en 30 Participatie**
Artikel 10, zevende lid en 11a van de Wgr eisen dat in de regeling bepalingen worden opgenomen over evaluatie en participatie. Aangezien participatie hierbij gericht is op beleid en de BVO een beleidsarme regeling betreft is in de regeling enkel opgenomen welke mogelijkheden er zijn voor belanghebbende als het gaat om inspraak op de taken van de BVO.’

AA. In de Toelichting wordt bij het huidige artikel 30:
- ‘Artikel 30’ vervangen door: Artikel 31
- vervalt in de eerste alinea de tekst ‘aan GS zendt en deze’
- vervalt de laatste zin.

Artikel II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Wijziging Regeling DRAN 2024

De colleges van burgemeester en wethouders van Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

De secretaris, De burgemeester,

Toelichting op het wijzigingsbesluit

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Bestaande tekst		*Nieuwe tekst*
Gelet op		Gelet op
- *Artikel 1, eerste lid en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;* - *Titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;* - *De verleende toestemming, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van de raden van de betrokken gemeenten aan de deelnemers voor het aangaan van de samenwerking en het treffen van deze regeling;*		**artikel 1 en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;**
Artikel 1 Begripsbepalingen		Artikel 1 Begripsbepalingen
In deze regeling wordt verstaan onder: 1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer; *2. basismobiliteit: de mogelijkheid voor burgers om zich zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of het doelgroepenvervoer.* 3. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, *kleinschalig OV*, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet; *4. aanvullend vervoer: het openbaar-vervoervangnet dat wordt ingezet daar waar de vervoervraag te laag is voor het exploiteren van een reguliere lijndienst;* 5. DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen 6. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de DRAN;		In deze regeling wordt verstaan onder: 1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer; 2. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet; 3. DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen 4. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de DRAN;

7. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) 8. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.	5. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) 6. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Artikel 3 Te behartigen belangen	Artikel 3 Te behartigen belangen
De DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. *Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar- vervoer-netwerk.*	De DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer.
Artikel 4 Doelen en taken	Artikel 4 Doelen en taken
1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer *en aanvullend vervoer* voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer *en aanvullend vervoer* worden overgedragen aan de DRAN.	1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Artikel 5 *Overeenkomst provincie Gelderland*	Artikel 5
Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer genoemd in artikel 4 lid 2 is de DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de bedrijfsvoeringsorganisatie overeen dat de DRAN, gedurende de looptijd van de	**Vervallen**

overeenkomst, de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.	
Artikel 10 Vergaderingen	Artikel 10 Vergaderingen
6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in *lid 4* tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.	6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in **het vijfde lid** tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.
Artikel 11 Informatie en verantwoordingplicht	Artikel 11 Informatie en verantwoordingplicht
6. *De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.*	6. **De raden wordt alleen om zienswijzen gevraagd voor zover wettelijk voorgeschreven.**
Artikel 13 *Aanstellen overig personeel*	Artikel 13
1. *Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van de DRAN.* 2. *Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden mandateren aan de directeur.*	**Vervallen**
Artikel 14 *Rechtspositie personeel*	Artikel 14
1. *Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.*	**Vervallen**
Artikel 16 *Procedure begrotingsbehandeling*	Artikel 16
1. *Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerp-begroting als bedoeld in artikel 35 eerste lid van de Wgr van een behoorlijke toelichting.*	**Vervallen**

2. *Het Bestuur zendt de ontwerp-begroting aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft.* 3. *De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting, indien zij dit in de nota van wijziging aan de orde gesteld wensen te hebben dan wel een nadere toelichting van het Bestuur verlangen, binnen acht weken na de verzending ervan aan het Bestuur kenbaar maken.* 4. *Het Bestuur zendt het ontwerp van de begroting onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging uiterlijk drie weken voor de voorgenomen datum van vaststelling aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing.*	

Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting	Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting
1. Het bepaalde in artikel 35, *eerste en derde lid* van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.	1. Het bepaalde in artikel 35, **eerste, derde en vierde lid** van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.

Artikel 19 *Informatievoorziening*	Artikel 19
Het Bestuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële kaders voor het opvolgende jaar, teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen.	**Vervallen**

Artikel 20 *Aanbieding rekening*	Artikel 20
1. *Van de inkomsten en uitgaven van de DRAN wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid*	**Vervallen**

van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen. 2. *Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april van het jaar dat volgt op het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.*	
Artikel 21 *Vaststelling rekening*	Artikel 21
1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 15 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft. *2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten.* *3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.*	**Vervallen**
Artikel 23 Aansprakelijkheid	Artikel 23 Aansprakelijkheid
De DRAN verzekert zich tegen: a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade; *c. de deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.*	**1.** De DRAN verzekert zich tegen: a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade; **2. De** deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.
Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing	**Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding, opheffing en evaluatie**
Artikel 25 Wijziging van de regeling	Artikel 25 Wijziging van de regeling
1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd. *2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit.* *3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag*	1. **Elke deelnemer kan een voorstel voor wijziging indienen.** 2. **Iedere** wijziging van de regeling vereist unanimiteit.

volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt. 4. *Het gemeentebestuur van de plaats van vestiging is belast met de toezending van de gewijzigde regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking van de gewijzigde regeling in de Staatscourant.*	
Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten	Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten
1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. 2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; *c.* het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b. 4. *De toetreding treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die, waarin het Bestuur de wijziging van de regeling aan gedeputeerde staten heeft toegezonden.*	1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. 2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.
Artikel 27 Uittreding	Artikel 27 Uittreding
1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het *derde lid* bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen. 2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden: a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van	1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het **vierde lid** bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen. 2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden: a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van

aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar. b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt. 3. *Een uittredingsplan wordt vastgesteld als ten minste tweederde van de deelnemers waaronder de uittredende deelnemer, daartoe besluit. Het Bestuur kan een onafhankelijke derde opdracht geven een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.*	aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar. b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt. **3. Met de uittredende deelnemer dient een vaststellingsovereenkomst gesloten te worden.** **4. Bij het uittreden wordt door het Bestuur een uittredingsplan vastgesteld. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.** **5. Onderdeel van het uittredingsplan is het berekenen van de uittredingssom. Daaronder wordt verstaan de meerkosten, voor de komende 5 jaar of zoveel korter als de resterende duur van de contract(en), die de resterende gemeenten moeten maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren zonder de uittredende gemeente. Bij uittreding gedurende de looptijd van contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen. Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen.** **6. De kosten die niet direct aan de uittredende gemeente kunnen worden toegerekend, worden berekend door de totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de**

	uittredingssom. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel van de begroting. **7. Bij uittreding blijft de uittredende deelnemer maximaal vijf jaar na uittreding aansprakelijk voor het intreden van risico's voortvloeiende uit de periode dat de betreffende deelnemer deelnam aan de regeling indien en voor zover deze intredende risico's leiden tot een kostenverhoging voor de basistaken in zijn geheel of voor de overige deelnemer.**
4. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.	8. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.
Artikel 28 Opheffing	Artikel 28 Opheffing
1. De regeling kan worden opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. *2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden.* *3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft.* *4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers.* *5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de*	1. De regeling wordt opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit **na toestemming van hun raden**. **2. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen.** 3. Het opheffingsplan, **bedoeld in het tweede lid,** voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de

regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. 6. *Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur.* 7. *Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid.* 8. *Bij ontbinding van de DRAN in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de DRAN voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.*	regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. 4. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur. 5. Het Bestuur is belast met de uitvoering van **het vastgestelde opheffingsplan**.
	Artikel 29 Evaluatie regeling
	1. Elke deelnemer kan vragen om een evaluatie van de regeling. **2. Evaluatie geschiedt als het bestuur daartoe besluit.** **3. Het bestuur stelt gezamenlijk de onderzoeksopdracht vast.**
	Artikel 30 Participatie
	1. Gebruikers van Avan en belanghebbenden kunnen inspreken tijdens de vergaderingen van het bestuur, voor zover deze openbaar zijn en zover de inspraak betrekking heeft op de taken van de BVO. **2. Verzoeken om inspraak dienen uiterlijk 3 dagen voor de vergadering gemeld te zijn bij de secretaris.**
Artikel 29 *Duur van de regeling*	Artikel 29
Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd.	**Vervallen**
Artikel *30* Toezending en bekendmaking	Artikel **31** Toezending en bekendmaking
Arnhem is belast met de toezending van deze regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr.	**Arnhem is belast met bekendmaking in het Gemeenteblad.**

Artikel *31* Inwerkingtreding	Artikel **32** Inwerkingtreding
Artikel *32* Citeerwijze	Artikel **33** Citeerwijze
Toelichting Artikel 2	Toelichting Artikel 2
Omdat de DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen. De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel *33* belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in *de Staatscourant*.	Omdat de DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen. De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel **31** belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in **het Gemeenteblad**.
Toelichting *Artikel 16*	
Artikel 35 van de Wgr bevat geen termijn voor de zienswijzeprocedure door de raad. In deze regeling is bepaald dat de raad een termijn van acht weken heeft om haar zienswijze kenbaar te maken. Binnen drie weken na het verstrijken van deze termijn, stuurt het Bestuur haar reactie op de zienswijzen aan de raden. *De begroting van de gemeenschappelijke regeling dient in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten te zenden. Dit betreft een fatale termijn. Deze termijn is zo vroeg in het jaar gelegen om de deelnemende gemeenten de mogelijkheid te geven de begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting te verwerken. Er is voor gekozen dat de vaststelling van de begroting bij meerderheid kan geschieden ter voorkoming dat er een patstelling kan ontstaan, waardoor preventief toezicht bij niet tijdige vaststelling dreigt.*	**Vervallen**

Toelichting *Artikel 19*	
De genoemde data zijn gekozen zodat de gemeenten de uitkomsten van de rapportages kunnen gebruiken in hun voor- en najaarsnota.	**Vervallen**

Toelichting Hoofdstuk 8	Toelichting Hoofdstuk 8
Artikel 9 lid 1 van de Wgr vereist dat een regeling *die voor onbepaalde tijd wordt getroffen*, bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding *en de gevolgen van uittreding.* *Geadviseerd wordt om m.b.t. de beslissingen hieromtrent unanimiteit te vereisen.*	Artikel 9, eerste lid van de Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding**, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding. Waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de bedrijfsvoeringsorganisatie, met inachtneming van artikel 1 van de Wgr.**

Toelichting *Artikel 26 e.v*	
Op grond van artikel 9 lid 1 en artikel 1 lid 3 van de Wgr moeten de deelnemers voor het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een regeling toestemming verkrijgen van hun raden. *Het verzoek tot toetreding zou kunnen worden ingediend bij een van de deelnemers.* *Geadviseerd wordt om het verzoek te laten indienen bij het Bestuur.*	**Vervallen**

Toelichting Artikel 27	Toelichting Artikel 27
In geval een uittreding op robuuste wijze verloopt, kan het verstandig zijn om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.	**Het is verstandig om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan.** Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden. **De in het tweede en vijfde lid van artikel 27 van de Regeling genoemde contracten doelen op de contracten inkoop van het vervoer, zoals het vraagafhankelijk vervoer, routevervoer en callcenter.**

	Toelichting **Artikel 29 Evaluatie regeling en 30 Participatie**

	Artikel 10, zevende lid en 11a van de Wgr eisen dat in de regeling bepalingen worden opgenomen over evaluatie en participatie. Aangezien participatie hierbij gericht is op beleid en de BVO een beleidsarme regeling betreft is in de regeling enkel opgenomen welke mogelijkheden er zijn voor belanghebbende als het gaat om inspraak op de taken van de BVO.
Toelichting Artikel *30* Toezending en bekendmaking	Toelichting Artikel **31** Toezending en bekendmaking

Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN)

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, hierna te noemen de deelnemers;

Overwegende dat
Deelnemers besloten hebben om samen te gaan werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer;

De verwachting is dat samenwerking de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners zal vergroten;

De verwachting is dat samenwerking ook zal leiden tot kostenbesparingen en een verhoging van de efficiency;

Deelnemers willen samenwerken ter behartiging van de sturing en beheersing van hun ondersteunende processen en van uitvoeringstaken;

Deelnemers hebben besloten om deze samenwerking vorm te geven middels een bedrijfsvoeringsorganisatie;

Gelet op
Artikel 1 en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;

Besluiten
te treffen de

regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen
In deze regeling wordt verstaan onder:
1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer;
2. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet;
3. DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
4. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de DRAN;
5. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)
6. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie
1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Wgr, genaamd Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN).
2. De DRAN is statutair gevestigd te Arnhem.

Hoofdstuk 2: Belangen, taken en bevoegdheden van de DRAN

Artikel 3 Te behartigen belangen

De DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer.

Artikel 4 Doelen en taken

1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer voor de deelnemers.
2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer worden overgedragen aan de DRAN.

Artikel 5 Vervallen

Artikel 6 Bevoegdheden

1. Aan het Bestuur van de DRAN worden de volgende bevoegdheden gedelegeerd door de deelnemers:
   - het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen op het terrein van doelgroepenvervoer;
   - de vertegenwoordiging in en buiten rechte van de deelnemers in het kader van de in artikel 4 opgedragen taken.
2. De DRAN is behoudens instemming van alle deelnemers niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
   e. het oprichten van en het deelnemen in een rechtspersoon;
   f. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het Bestuur

§ 1. Het Bestuur

Artikel 7 Samenstelling

1. De deelnemers wijzen uit hun midden elk één lid voor het Bestuur aan.
2. De deelnemers wijzen voor de door hen benoemde leden van het Bestuur plaatsvervangende leden aan. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het Bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing.
3. Het Bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter aan alsmede diens plaatsvervanger.
4. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuur en de vergaderorde binnen het Bestuur, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 9, eerste lid.
5. De voorzitter en de secretaris ondertekenen de stukken die namens het Bestuur uitgaan.
6. Het Bestuur kan de voorzitter machtigen om namens het Bestuur te handelen.
7. Het Bestuur wordt bijgestaan door een secretaris.

Artikel 8 Aanwijzing en ontslag

1. De leden van het Bestuur hebben zitting voor dezelfde periode als waarvoor het betreffende college wordt benoemd.
2. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt van rechtswege, zodra het lid ophoudt lid van het college te zijn of de deelnemer die het lid heeft aangewezen uittreedt.
3. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Dit gebeurt door mededeling aan het Bestuur. Het lid blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien.
4. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst de daartoe bevoegde deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

Artikel 9 Bevoegdheden Bestuur

1. Het Bestuur heeft de bevoegdheden voor zover benodigd voor de uitoefening van de in artikel 4, tweede lid genoemde taken.
2. Het Bestuur kan haar bevoegdheden mandateren c.q. volmacht verlenen aan de directeur van de DRAN met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 10 Vergaderingen

1. De vergaderingen van het Bestuur zijn openbaar.
2. De deuren worden gesloten wanneer ten minste vijf van de aanwezige bestuursleden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
3. Besluiten van het Bestuur zijn in beginsel openbaar.
4. Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of ten minste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden.
5. De leden van het Bestuur hebben ieder één stem. Bij stemming wordt besloten op basis van gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in het vijfde lid tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.
7. Bij stemming via de escape-procedure geldt dat besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen waarbij de leden van het Bestuur stemrecht hebben conform bijlage 1.
8. Voor het tot stand komen van een besluit via de escape-procedure zijn er ten minste vijf bestuursleden vereist die voor het besluit hebben gestemd.
9. Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen.
10. Het Bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast.
11. Artikel 10, zesde lid tot en met achtste lid zijn niet van toepassing op de artikelen 25 tot en met 28.

§ 2 Informatie en verantwoording

Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht

1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen.
2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur.
3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek.
4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is.
5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels.

6. De raden wordt alleen om zienswijzen gevraagd voor zover wettelijk voorgeschreven.
7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Hoofdstuk 4: Ambtelijke organisatie DRAN

Artikel 12 Directeur DRAN
1. Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het aanstellen, tewerkstellen, het schorsen en ontslaan van de directeur van de DRAN. De directeur fungeert tevens als secretaris voor het Bestuur.
2. De directeur staat het Bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak met raad en daad terzijde.
3. De directeur heeft in de vergadering van het Bestuur een adviserende stem.
4. De dagelijkse leiding van de DRAN berust bij de directeur.
5. De directeur is voor zijn handelen verantwoording verschuldigd aan het Bestuur.
6. Het Bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 13
Vervallen

Artikel 14
Vervallen

Hoofdstuk 5: Financiële bepalingen

Artikel 15 Organisatie financieel beheer
1. Het Bestuur stelt de nodige voorschriften vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het geldelijk beheer van de DRAN.
2. Bij de in het eerste lid bedoelde voorschriften wordt bepaald welke ambtenaren van DRAN met het doen van ontvangsten en betalingen voor de DRAN en met zorg voor de boekhouding zijn belast.

Artikel 16
Vervallen

Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting
1. Het bepaalde in artikel 35, eerste, derde en vierde lid van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.
2. Wijzigingen als bedoeld in het eerste lid worden door het Bestuur vastgesteld.

Artikel 18 Gemeentelijke bijdragen
1. In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen.
2. Het Bestuur stelt de jaarlijkse verdeling van de kosten zoals worden opgenomen in de begroting, vast op basis van de volgende uitgangspunten:
   - De structurele kosten van de DRAN worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van inwonersaantallen per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar over de gemeenten die dat betreft (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van inwoners boven het drempelbedrag uitkomen).
   - De kosten voor het callcenter worden verdeeld over de deelnemers waarbij gewerkt gaat worden met een drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt vastgesteld door het Bestuur. Het bedrag wat resteert wordt verdeeld op basis van een prognose van de hoeveelheid declarabele ritten vraagafhankelijk vervoer (dat wil zeggen die in de kostenverdeling alleen op basis van ritten boven het drempelbedrag uitkomen).
3. Het Bestuur stelt jaarlijks de prognose van de vervoerskosten, zoals opgenomen in de begroting, vast op basis van het verwachte gebruik.
4. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15

oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage.
5. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het Bestuur stelt hiertoe nadere regels vast.

Artikel 19
Vervallen

Artikel 20
Vervallen

Artikel 21
Vervallen

Hoofdstuk 6: Geschillen en aansprakelijkheid

Artikel 22 Geschillen
De deelnemers zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wgr in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Artikel 23 Aansprakelijkheid
1. De DRAN verzekert zich tegen:
    a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen;
    b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade;
2. De deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.

Hoofdstuk 7: Archief

Artikel 24 Zorg voor archiefbescheiden
1. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.
2. Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland oefent op grond van artikel 124 en artikel 273a van de Gemeentewet interbestuurlijk toezicht uit op de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen overeenkomstig de voor het interbestuurlijk toezicht op de zorg en het beheer vastgestelde provinciale regeling.
3. De directeur van de DRAN is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen.
4. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer overeenkomstig de door de gemeenteraad van de gemeente Arnhem vastgestelde regeling.
5. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid en artikel 13, eerste lid van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden van de DRAN wordt de archiefbewaarplaats van de gemeente Arnhem aangewezen.
6. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de DRAN en haar organen die zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
7. De aan de uitvoering van bedoeld archiefbeheer verbonden kosten komen ten laste van de DRAN, die dit doorberekent aan de deelnemers.

Hoofdstuk 8: Wijzigingen, toetreding, uittreding, opheffing en evaluatie

Artikel 25 Wijziging van de regeling
1. Elke deelnemer kan een voorstel voor wijziging indienen.
2. Iedere wijziging van de regeling vereist unanimiteit.

Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten
1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is.
3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure:
    a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit

verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de deelnemers;

b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming;

c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.

Artikel 27 Uittreding

1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het vierde lid bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen.
2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden:
    a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar.
    b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt.
3. Met de uittredende deelnemer dient een vaststellingsovereenkomst gesloten te worden.
4. Bij het uittreden wordt door het Bestuur een uittredingsplan vastgesteld. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.
5. Onderdeel van het uittredingsplan is het berekenen van de uittredingssom. Daaronder wordt verstaan de meerkosten, voor de komende 5 jaar of zoveel korter als de resterende duur van de contract(en), die de resterende gemeenten moeten maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren zonder de uittredende gemeente. Bij uittreding gedurende de looptijd van contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen. Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen.
6. De kosten die niet direct aan de uittredende gemeente kunnen worden toegerekend, worden berekend door de totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de uittredingssom. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel van de begroting.
7. Bij uittreding blijft de uittredende deelnemer maximaal vijf jaar na uittreding aansprakelijk voor het intreden van risico's voortvloeiende uit de periode dat de betreffende deelnemer deelnam aan de regeling indien en voor zover deze intredende risico's leiden tot een kostenverhoging voor de basistaken in zijn geheel of voor de overige deelnemer.
8. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.

Artikel 28 Opheffing

1. De regeling wordt opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit na toestemming van hun raden.

2. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen.

3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing.

4. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur.

5. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het vastgestelde opheffingsplan.

Artikel 29 Evaluatie regeling

1. Elke deelnemer kan vragen om een evaluatie van de regeling.

2. Evaluatie geschiedt als het bestuur daartoe besluit.

3. Het bestuur stelt gezamenlijk de onderzoeksopdracht vast.

Artikel 30 Participatie

1. Gebruikers van Avan en belanghebbenden kunnen inspreken tijdens de vergaderingen van het bestuur, voor zover deze openbaar zijn en zover de inspraak betrekking heeft op de taken van de BVO.

2. Verzoeken om inspraak dienen uiterlijk 3 dagen voor de vergadering gemeld te zijn bij de

secretaris.

Hoofdstuk 9: Slotbepalingen

Artikel 31 Toezending en bekendmaking
Arnhem is belast met bekendmaking in het Gemeenteblad.

Artikel 32 Inwerkingtreding
Deze regeling treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking van deze regeling.

Artikel 33 Citeerwijze
Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling DRAN.

TOELICHTING

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie
Omdat de DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10, derde lid van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen.
De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel 31 belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in het Gemeenteblad.

Hoofdstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden van de DRAN

Artikel 3 Te behartigen belangen
Artikel 10, eerste lid van de Wgr vereist dat de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan zij zijn getroffen vermeldt.

Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het Bestuur

§ 1. Het Bestuur

Artikel 10 Vergaderingen
De Wgr vereist dat het Bestuur een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststelt.

§ 2 Informatie en verantwoording

Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht
Artikel 18 juncto 16 en 19, eerste lid van de Wgr vereisen het volgende. In de regeling moeten bepalingen worden opgenomen omtrent de wijze waarop een lid van het Bestuur ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid. Daarnaast moet de regeling bepalingen bevatten over de wijze waarop (een lid van) het Bestuur de door raadsleden gevraagde inlichtingen dient te verstrekken.

Hoofdstuk 5 Financiële bepalingen

Artikel 15 Organisatie financieel beheer
De artikelen 34 t/m 35 van de Wgr bevatten bepalingen over de financiën van een BVO. In Hoofdstuk 5 van de gemeenschappelijke regeling zijn alleen bepalingen opgenomen, die een aanvulling vormen op de wettelijke bepalingen.
Artikel 35, zevende lid van de Wgr bepaalt dat de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing zijn. Dit houdt in dat ook bij een BVO de financiële verordeningen als bedoeld in artikel 212 en 213 van de Gemeentewet moeten worden vastgesteld.

Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting
De taken van de DRAN horen, wanneer ze binnen de eigen gemeente worden uitgevoerd, veelal binnen één (bedrijfsvoerings)programma. In dat geval hebben de colleges het mandaat om binnen het programma te schuiven met budgetten. Conform deze systematiek wordt voorgesteld om het Bestuur van de DRAN eveneens het mandaat te verstrekken tot verschuivingen binnen de begroting, mits dit past binnen de gemeentelijke bijdragen.

Artikel 18 Gemeentelijke bijdragen
De DRAN dient te beschikken over voldoende liquide middelen om haar taken uit te voeren. In dit artikel is dit afgedekt door te kiezen voor bevoorschotting per kwartaal vooraf.

Hoofdstuk 6 Geschillen en aansprakelijkheid

Artikel 22 Geschillen
Artikel 28 van de Wgr bepaalt dat geschillen omtrent de toepassing van een regeling tussen besturen van deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meer gemeenten en het Bestuur van de DRAN door GS worden beslist (voor zover op grond van de wet de rechterlijke macht niet bevoegd is). In een regeling kan een voorportaal worden opgenomen, dat moet

worden aangewend voordat het geschil aan GS wordt voorgelegd. Dit kan zijn 'onderling overleg' zoals voorgesteld, maar ook bijvoorbeeld mediation of niet-bindend deskundigenadvies. In laatste instantie beslist GS over een geschil.

Hoofdstuk 7 Archief

Artikel 24 Zorg voor archiefbescheiden
Op grond van artikel 41, eerste lid van de Archiefwet is het Bestuur belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de DRAN. Artikel 15 van het Archiefbesluit bepaalt dat het Bestuur ten aanzien van zijn archiefbescheiden beheersregels moeten vaststellen.

Hoofdstuk 8 Wijziging, toetreding, uittreding, opheffing en evaluatie

Artikel 9, eerste lid van de Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding. Waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de bedrijfsvoeringsorganisatie, met inachtneming van artikel 1 van de Wgr.

Artikel 27 Uittreding
Het is verstandig om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.
De in het tweede en vijfde lid van artikel 27 van de Regeling genoemde contracten doelen op de contracten inkoop van het vervoer, zoals het vraagafhankelijk vervoer, routevervoer en callcenter.

Artikel 28 Opheffing
Artikel 9, tweede lid van de Wgr vereist dat de regeling waarbij een BVO wordt ingesteld bepalingen inhoudt omtrent de vereffening van het vermogen ingeval de BVO wordt ontbonden. Lid 3 bepaalt dat de rechtspersoon DRAN na zijn ontbinding blijft voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.

Artikel 29 Evaluatie regeling en 30 Participatie
Artikel 10, zevende lid en 11a van de Wgr eisen dat in de regeling bepalingen worden opgenomen over evaluatie en participatie. Aangezien participatie hierbij gericht is op beleid en de BVO een beleidsarme regeling betreft is in de regeling enkel opgenomen welke mogelijkheden er zijn voor belanghebbende als het gaat om inspraak op de taken van de BVO.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen
Artikel 31 Toezending en bekendmaking
Gelet op artikel 26 van de Wgr moet een keuze gemaakt worden welk gemeentebestuur de gemeenschappelijke regeling bekendmaakt. Dit is ofwel het gemeentebestuur dat daarbij bij gemeenschappelijke regeling is aangewezen ofwel de gemeente van de plaats van vestiging.

Bijlage 1 stemverhouding DRAN

	Inwoneraantal per 1-1-2021 CBS		Reguliere procedure		Escape procedure	
			Stemverdeling reguliere situatie		Stemmen op basis van (ongewogen) inwoners in bijzondere situaties	Minimaal aantal gemeenten
Gemeente	abs.	%				
Arnhem	162.424	20,6%	1		21	5
Berg & Dal	35.010	4,4%	1		4	5
Beuningen	26.157	3,3%	1		3	5
Doesburg	11.064	1,4%	1		1	5
Druten	18.991	2,4%	1		2	5
Duiven	25.066	3,2%	1		3	5
Heumen	16.569	2,1%	1		2	5
Lingewaard	46.822	5,9%	1		6	5
Montferland	36.031	4,6%	1		5	5
Mook en Middelaar	7.909	1,0%	1		1	5
Nijmegen	177.359	22,5%	1		23	5
Overbetuwe	48.214	6,1%	1		6	5
Renkum	31.417	4,0%	1		4	5
Rheden	43.525	5,5%	1		6	5
Rozendaal	1.726	0,2%	1		1	5
Westervoort	15.014	1,9%	1		2	5
Wijchen	41.216	5,2%	1		5	5
Zevenaar	44.096	5,6%	1		6	5
Totaal	**788.610**	**100,00%**	18		101	

BVO DRAN Bestaande tekst	Nieuwe tekst	Onderbouwing wijzigingen
Gelet op *- Artikel 1, eerste lid en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;* *- Titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;* *- De verleende toestemming, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van de raden van de betrokken gemeenten aan de deelnemers voor het aangaan van de samenwerking en het treffen van deze regeling;*	*Gelet op* **artikel 1 en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht;**	Als gevolg van wetswijziging
Artikel 1 Begripsbepalingen	**Artikel 1 Begripsbepalingen**	
In deze regeling wordt verstaan onder: 1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer; *2. basismobiliteit: de mogelijkheid voor burgers om zich zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of het doelgroepenvervoer.* 3. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, *kleinschalig OV*, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet; *4. aanvullend vervoer: het openbaar-vervoervangnet dat wordt ingezet daar waar de vervoervraag te laag is voor het exploiteren van een reguliere lijndienst;* 5. DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen 6. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de DRAN; 7. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie	In deze regeling wordt verstaan onder: 1. college: het college van burgemeester en wethouders van een deelnemer; 2. doelgroepenvervoer: vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Hiermee wordt bedoeld vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet; 3. DRAN: bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen 4. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij de DRAN; 5. regeling: de regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) 6. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.	Artikel 1 lid 2 en lid 4 zijn vervallen omdat de samenwerkingsovereenkomst met de provincie is beëindigd

Doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen (DRAN) 8. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.		
Artikel 3 Te behartigen belangen	**Artikel 3 Te behartigen belangen**	
De DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. *Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar- vervoer-netwerk.*	De DRAN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer.	Reden wijziging tekst is beëindiging samenwerkingsovereenkomst met de provincie
Artikel 4 Doelen en taken	**Artikel 4 Doelen en taken**	
1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer *en aanvullend vervoer* voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer *en aanvullend vervoer* worden overgedragen aan de DRAN.	1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer worden overgedragen aan de DRAN.	De samenwerkingsovereenkomst met de provincie is beëindigd
Artikel 5 Overeenkomst provincie Gelderland	**Artikel 5**	
Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer genoemd in artikel 4 lid 2 is de DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de bedrijfsvoeringsorganisatie	Vervallen	De samenwerkingsovereenkomst met de provincie is beëindigd

overeen dat de DRAN, gedurende de looptijd van de overeenkomst, de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.		
Artikel 10 Vergaderingen	**Artikel 10 Vergaderingen**	
6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in *lid 4* tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.	6. Een lid van het Bestuur dat van opvatting is dat een besluit als bedoeld in **het vijfde lid** tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt, voor de deelnemer die hij vertegenwoordigt, kan voorafgaande aan de vergadering een gemotiveerd en beargumenteerd schriftelijk verzoek indienen om via de escape-procedure te stemmen.	Betrof onjuiste verwijzing
Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht	**Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht**	
6. *De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.*	6. **De raden wordt alleen om zienswijzen gevraagd voor zover wettelijk voorgeschreven.**	Expliciet is nu opgenomen dat de raad om zienswijze wordt gevraagd voor zover dit wettelijk is voorgeschreven.
Artikel 13 Aanstellen overig personeel	**Artikel 13**	
1. Het Bestuur heeft de bevoegdheid tot het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van de DRAN. 2. Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden mandateren aan de directeur.	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.
Artikel 14 Rechtspositie personeel	**Artikel 14**	
1. Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.
Artikel 16 Procedure begrotingsbehandeling	**Artikel 16**	
1. Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerp-begroting als bedoeld in artikel 35 eerste lid van de Wgr van een	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.

behoorlijke toelichting. 2. *2. Het Bestuur zendt de ontwerp-begroting aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft.* *3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting, indien zij dit in de nota van wijziging aan de orde gesteld wensen te hebben dan wel een nadere toelichting van het Bestuur verlangen, binnen acht weken na de verzending ervan aan het Bestuur kenbaar maken.* *4. Het Bestuur zendt het ontwerp van de begroting onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging uiterlijk drie weken voor de voorgenomen datum van vaststelling aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing.*		
Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting	**Artikel 17 Procedure bij wijziging begroting**	
1. Het bepaalde in artikel 35, *eerste en derde lid* van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.	1. Het bepaalde in artikel 35, **eerste, derde en vierde lid** van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.	Lid 4 van artikel 35 Wgr is ook van toepassing en derhalve hieraan toegevoegd
Artikel 19 Informatievoorziening	**Artikel 19**	
Het Bestuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële kaders voor het opvolgende jaar,	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.

teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen.		
Artikel 20 Aanbieding rekening	**Artikel 20**	
1. Van de inkomsten en uitgaven van de DRAN wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen. Voor de raad dient het Bestuur te worden gelezen. 2. *Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor 15 april van het jaar dat volgt op het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.*	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.
Artikel 21 Vaststelling rekening	**Artikel 21**	
1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 15 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft. *2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten.* *3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.*	Vervallen	Reden is vereenvoudiging van de regeling. Zaken die in de Wgr zijn geregeld hoeven niet meer extra te worden opgenomen.
Artikel 23 Aansprakelijkheid	**Artikel 23 Aansprakelijkheid**	
De DRAN verzekert zich tegen: a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade;	**1. De DRAN verzekert zich tegen:** a. civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade; **2. De** deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.	Verbeterde tekstuele wijziging

c. de deelnemers ontvangen van de directeur de verzekeringspolissen.		
Artikel 25 Wijziging van de regeling	**Artikel 25 Wijziging van de regeling**	
1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd. *2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit.* *3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt.* *4. Het gemeentebestuur van de plaats van vestiging is belast met de toezending van de gewijzigde regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking van de gewijzigde regeling in de Staatscourant.*	1. **Elke deelnemer kan een voorstel voor wijziging indienen.** 2. **Iedere** wijziging van de regeling vereist unanimiteit.	Lid 3 is reeds wettelijk bepaald en lid 4 is wettelijk niet meer van toepassing
Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten	**Artikel 26 Toetreding door andere gemeenten**	
1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. 2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; *c.* het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.	1. Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. 2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.	Art. 9 lid 1 Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de BVO

4. De toetreding treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die, waarin het Bestuur de wijziging van de regeling aan gedeputeerde staten heeft toegezonden.		
Artikel 27 Uittreding	**Artikel 27 Uittreding**	
1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het *derde lid* bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen. 2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden: a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar. b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt. 3. *Een uittredingsplan wordt vastgesteld als ten minste tweederde van de deelnemers waaronder de uittredende deelnemer, daartoe besluit. Het Bestuur kan een onafhankelijke derde opdracht geven een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.*	1. Indien een deelnemer geheel of deels (per doelgroep) uit wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in het **vierde lid** bedoelde afwikkeling van de gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen. 2. De uittreding kan op twee manieren plaatsvinden: a. gedurende de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar. b. bij afloop van de looptijd van voor deelnemer betreffende contract(en) met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van minimaal 15 maanden voordat het contract afloopt. **3. Met de uittredende deelnemer dient een vaststellingsovereenkomst gesloten te worden.** **4. Bij het uittreden wordt door het Bestuur een uittredingsplan vastgesteld. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de deelnemer die wenst uit te treden. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de deelnemer die wenst uit te treden.**	Art. 9 lid 1 Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de BVO

	5. Onderdeel van het uittredingsplan is het berekenen van de uittredingssom. Daaronder wordt verstaan de meerkosten, voor de komende 5 jaar of zoveel korter als de resterende duur van de contract(en), die de resterende gemeenten moeten maken om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren zonder de uittredende gemeente. Bij uittreding gedurende de looptijd van contract(en) zullen de financiële gevolgen van de uittreding voor rekening van de uittredende deelnemer komen. Bij een uittreding na afloop van de looptijd van het contract zullen alleen de directe kosten voor rekening van de uittredende deelnemer komen. **6. De kosten die niet direct aan de uittredende gemeente kunnen worden toegerekend, worden berekend door de totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Middelen die onderdeel uitmaken van een reserve, worden naar rato in mindering gebracht op de uittredingssom. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij de kostenverdeelsleutel van de begroting.** **7. Bij uittreding blijft de uittredende deelnemer maximaal vijf jaar na uittreding aansprakelijk voor het intreden van risico's voortvloeiende uit de periode dat de betreffende deelnemer deelnam aan de regeling indien en voor zover deze intredende risico's leiden tot een kostenverhoging voor de basistaken in zijn geheel of voor de overige deelnemer.**	
4. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing	8. Het bepaalde in de vorige leden is, met uitzondering van het tweede lid, van overeenkomstige toepassing	

als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.	als de uittreding van een deelnemer betrekking heeft op een of meerdere doelgroepen. Voor uittredingsplan moet in dat geval deeluittredingsplan worden gelezen.	
Artikel 28 Opheffing	**Artikel 28 Opheffing**	
1. De regeling kan worden opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit. 2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden. 3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft. 4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers. 5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. 6. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur. 7. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid. 8. Bij ontbinding van de DRAN in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft de DRAN voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.	1. De regeling wordt opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit **na toestemming van hun raden**. **2. Het Bestuur geeft een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen.** 3. Het opheffingsplan, **bedoeld in het tweede lid,** voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. 4. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur. 5. Het Bestuur is belast met de uitvoering van **het vastgestelde opheffingsplan**.	Art. 9 lid 1 Wgr vereist dat een regeling bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder de bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de BVO

	Artikel 29 Evaluatie regeling	
	1. Elke deelnemer kan vragen om een evaluatie van de regeling. **2. Evaluatie geschiedt als het bestuur daartoe besluit.** **3. Het bestuur stelt gezamenlijk de onderzoeksopdracht vast.**	Het is van belang dat er een mogelijkheid is voor deelnemers om het verzoek in te dienen voor een evaluatie van de Regeling. Echter gelet op de vaak hoge kosten is men van mening dat dit verzoek dan voor besluit aan het bestuur voorgelegd moet worden. Indien het bestuur instemt met een evaluatie zal door het bestuur ook de gezamenlijke onderzoeksopdracht worden vastgesteld,.
	Artikel 30 Participatie	
	1. Gebruikers van Avan en belanghebbenden kunnen inspreken tijdens de vergaderingen van het bestuur, voor zover deze openbaar zijn en zover de inspraak betrekking heeft op de taken van de BVO. **2. Verzoeken om inspraak dienen uiterlijk 3 dagen voor de vergadering gemeld te zijn bij de secretaris.**	Artikel 10, lid 11a Wgr eist dat in de regeling bepalingen worden opgenomen over participatiemogelijkheden. Aangezien participatie hierbij gericht is op beleid en de BVO een beleidsarme regeling betreft is in de regeling enkel opgenomen welke mogelijkheden er zijn voor belanghebbenden als het gaat om rechtstreekse inspraak op de taken van de BVO. Voor participatie op het beleidsmatige deel van het vervoer zal door de BVO DRAN worden verwezen naar de desbetreffende gemeenten in het geval belanghebbenden daar vragen en/of opmerkingen over hebben. Daarnaast is er de mogelijkheid om zich te wenden tot de reizigersadviesraad van de BVO DRAN, genaamd de RAD.
Artikel 29 Duur van de regeling	**Artikel 29**	
Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd	**Vervallen**	
Artikel 30 Toezending en bekendmaking	Artikel **31** Toezending en bekendmaking	
Arnhem is belast met de toezending van deze regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr.	**Arnhem is belast met bekendmaking in het Gemeenteblad.**	
Artikel 31 Inwerkingtreding	**Artikel 32 Inwerkingtreding**	

Artikel 32 Citeerwijze	**Artikel 33 Citeerwijze**	
Toelichting	**Toelichting**	
Toelichting artikel 2	**Toelichting artikel 2**	
Omdat de DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen. De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel *33* belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in *de Staatscourant*.	Omdat de DRAN een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen. De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel **31** belast met de toezending van de regeling aan GS en de bekendmaking van de regeling in **het Gemeenteblad**.	Als gevolg van wetswijziging
Toelichting artikel 16		
Artikel 35 van de Wgr bevat geen termijn voor de zienswijzeprocedure door de raad. In deze regeling is bepaald dat de raad een termijn van acht weken heeft om haar zienswijze kenbaar te maken. Binnen drie weken na het verstrijken van deze termijn, stuurt het Bestuur haar reactie op de zienswijzen aan de raden. De begroting van de gemeenschappelijke regeling dient in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten te zenden. Dit betreft een fatale termijn. Deze termijn is zo vroeg in het jaar gelegen om de deelnemende gemeenten de mogelijkheid te geven de begroting van de gemeenschappelijke regeling in hun eigen begroting te verwerken. Er is voor gekozen dat de vaststelling van de	**Vervallen**	

begroting bij meerderheid kan geschieden ter voorkoming dat er een patstelling kan ontstaan, waardoor preventief toezicht bij niet tijdige vaststelling dreigt.		
Toelichting artikel 19		
De genoemde data zijn gekozen zodat de gemeenten de uitkomsten van de rapportages kunnen gebruiken in hun voor- en najaarsnota.	Vervallen	
Toelichting artikel 26		
Op grond van artikel 9 lid 1 en artikel 1 lid 3 van de Wgr moeten de deelnemers voor het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een regeling toestemming verkrijgen van hun raden. *Het verzoek tot toetreding zou kunnen worden ingediend bij een van de deelnemers. Geadviseerd wordt om het verzoek te laten indienen bij het Bestuur.*	**Vervallen**	
Toelichting artikel 27	**Toelichting artikel 27**	
In geval een uittreding op robuuste wijze verloopt, kan het verstandig zijn om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.	**Het is verstandig om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan.** Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden. **De in het tweede en vijfde lid van artikel 27 van de Regeling genoemde contracten doelen op de contracten inkoop van het vervoer, zoals het vraagafhankelijk vervoer, routevervoer en callcenter.**	
	Toelichting artikel 29 Evaluatieregeling en artikel 30- participatie	
	Artikel 10, zevende lid en 11a van de Wgr eisen dat in de regeling bepalingen worden opgenomen over evaluatie en participatie. Aangezien participatie hierbij gericht is op beleid en de BVO een beleidsarme regeling betreft is in de regeling enkel opgenomen welke	

	mogelijkheden er zijn voor belanghebbenden als het gaat om inspraak op de taken van de BVO.	
Artikel 30 Toezending en bekendmaking	**Artikel 31 Toezending en bekendmaking**	

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5380
Extern Zaak ID	Z/23/147954
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.i
Titel	147954 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0884327344

Bijlagen
147954 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN
Bijlage 1_Onderbouwing van de wijzigingen
Bijlage 2_Concept wijzigingsbesluit GR RBT KAN
Bijlage 3_Concept wijzigingen Wgr RBT

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN geen zienswijze naar voren te brengen.

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/147954

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Het college is voornemens om de gemeenschappelijke regeling *financiële grondslag stichting RBT KAN* te wijzigen. Hiervoor dient het college aan de raad een zienswijze te vragen op de voorgenomen wijziging alvorens deze verder het besluitvormingsproces kan doorlopen. De wijzigingen vloeien voort uit de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en er is een naamswijziging als gevolg van het wijzigen van de naam van de stichting.

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen geldt dat daarvoor keuzes gemaakt moeten worden die vervolgens verwerkt moeten worden in de regelingen zelf. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd. Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
2006	Het aangaan van de "Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN 2006.

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen eraan bij dat uw gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen wordt de gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN gewijzigd:
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- de naam van de regeling wordt gewijzigd en in de tekst van de regeling wordt de naam aangepast omdat de stichting een naamswijziging heeft ondergaan;
- omdat het een collegeregeling is hoeven de raden in de aanhef van de regeling niet genoemd te worden;
- de fusie-gemeente Berg en Dal was nog niet benoemd.

Voor de centrumgemeenteconstructie geldt dat alleen afspraken over de uittreding en evaluatie moeten worden vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De overige nieuw geïntroduceerde instrumenten gelden niet voor centrumgemeentes.

Tegenargumenten en risico's
-

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Communicatie
-

Inwonersparticipatie
-

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng van andere deelnemers mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar uw raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
nvt

Bijlagen:

1. GR financiële grondslag stichting RBT KAN Onderbouwing van de wijzigingen;
2. GR financiële grondslag stichting RBT KAN Concept wijzigingsbesluit;
3. GR financiële grondslag stichting RBT KAN Geconsolideerde regeling met wijzigingen zichtbaar.

Onderbouwing wijzigingen Centrum Regeling financiële grondslag stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Naam, aanhef, overwegingen, besluiten en artikel 9 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN	**Naam, aanhef, overwegingen, besluiten en artikel 9** **Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe**	De naam van de stichting is gewijzigd, om die reden is dat ook in de centrumregeling doorgevoerd.
Aanhef De raden en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de Gemeenten Beuningen, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen, ieder voor zover zij bevoegd zijn;	**Aanhef** **De colleges van Burgemeester en Wethouders van de Gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen;**	Het noemen van de raden in de aanhef is niet nodig c.q. overbodig omdat het hier een collegeregeling betreft. Daarnaast was de gemeentelijke herindeling nog niet verwerkt in deze centrumregeling.

-	**Artikel 7a** **Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten.**	In de gewijzigde Wgr is geregeld dat er een bepaling in de regeling moeten worden opgenomen waarin staat of en op welke wijze burgerparticipatie wordt ingevuld. Er wordt gekozen om dit via de bestaande inspreek mogelijkheden bij de raden te doen.

Artikel 8 1. Een gemeente kan toetreden tot respectievelijk uittreden uit deze regeling krachtens daartoe strekkende besluiten van haar bestuursorganen. 2. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in tenminste een half jaar na de in het eerste lid bedoelde besluitvorming en wel per 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar.	**Artikel 8** 1. Een gemeente kan toetreden tot respectievelijk uittreden uit deze regeling krachtens daartoe strekkende besluiten van haar bestuursorganen. 2. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in tenminste een half jaar na de in het eerste lid bedoelde besluitvorming en wel per 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar. **3. Het college van de centrumgemeente kan, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, richtlijnen vaststellen voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding.** **4. De in het derde lid genoemde richtlijnen worden niet eerder vastgesteld dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hierover zienswijzen naar voren te brengen.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van de uitreding worden door het college van de centrumgemeente in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het college van de centrumgemeente neemt, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, een besluit over**	Deze wijziging volgt rechtstreeks uit de Wgr. Daarin is opgenomen dat de regeling bepalingen dient te bevatten over de wijze van uittreding van een gemeente uit de regeling. Inhoudelijk is aansluiting gezocht bij bestaande uittredingsregelingen in gemeenschappelijke regelingen in de regio Rijk van Nijmegen.

	de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. **7. De deelnemende gemeenten doen redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden.** **8. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het college van de centrumgemeente besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.**	

Artikel 39 Toezending aan Gedeputeerde Staten Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven toezending van de regeling aan Gedeputeerde Staten.	**Artikel 39 Bekendmaking** Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven **bekendmaking.**	De Wet elektronische publicaties wijzigt het proces van bekendmaking. De toezending aan Gedeputeerde Staten is vervallen. De regeling wordt hierop aangepast.

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling wordt als volgt gewijzigd.

A.

In de naam van de regeling, onder: aanhef, overwegingen, besluiten en in artikel 9 wordt stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN gewijzigd in:

‘stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe’.

B.

Een nieuw artikel 7a wordt ingevoegd:

‘Artikel 7a

Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten’.

C.

Aan artikel 8 worden nieuwe leden 3 tot en met 8 toegevoegd:

‘3. Het college van de centrumgemeente kan, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, richtlijnen vaststellen voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding.

4. De in het derde lid genoemde richtlijnen worden niet eerder vastgesteld dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hierover zienswijzen naar voren te brengen.

5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van de uitreding worden door het college van de centrumgemeente in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.

6. Het college van de centrumgemeente neemt, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties.

7. De deelnemende gemeenten doen redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden.

8. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het college van de centrumgemeente besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente – voor herindeling – jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.’

D.

Artikel 39 luidt na wijziging:

‘Artikel 39 Bekendmaking

Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven bekendmaking.’

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Nijmegen, …….. 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Drs. A.P.W. van de Klift	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester

Voorgestelde wijzigingen GR TVAN in verband met de wetswijziging Wgr

Nieuwe artikelen:

7a Participatie ingezetenen en ondernemers

Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten.

8 Toe- en uittreding

3. Het college van de centrumgemeente kan, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, richtlijnen vaststellen voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding.
4. De in het derde lid genoemde richtlijnen worden niet eerder vastgesteld dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hierover zienswijzen naar voren te brengen.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van de uitreding worden door het college van de centrumgemeente in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het college van de centrumgemeente neemt, met instemming van de meerderheid van de colleges van de deelnemende gemeenten, een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties.
7. De deelnemende gemeenten doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden.
8. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het college van de centrumgemeente besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.

GEMEENTE Nijmegen

Concept

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING FINANCIELE GRONDSLAG STICHTING RTB KAN

De raden en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de Gemeenten Beuningen, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen, ieder voor zover zij bevoegd zijn;

overwegende dat,

- de Stichting Regio VVV Rijk van Nijmegen per 30 december 2005 is gesplitst in de Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN en de Stichting Recreatie Rijk van Nijmegen;
- de Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN per 1 januari 2006 alle informatie, promotie- en marketingactiviteiten heeft overgenomen van de Stichting Streek VVV Rijk van Nijmegen;
- het gewenst is de financiële grondslag van de Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN nader te regelen;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen;

BESLUITEN

I. de "Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting Streek VVV Rijk van Nijmegen 1987" op te heffen;
II. aan te gaan de volgende "Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN 2006".

ALGEMENE BEPALING

Artikel 1

Deze gemeenschappelijke regeling verstaat onder:
deelnemende gemeenten: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten;
centrumgemeente : de gemeente Nijmegen;
stichting : de Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme KAN.

Doel

Artikel 2

De gemeenschappelijke regeling heeft ten doel het realiseren van een financiële grondslag voor het functioneren van de stichting door middel van het vastleggen van de uitgangspunten voor de financiële bijdragen, welke jaarlijks door de deelnemende gemeenten worden verleend aan de stichting, alsmede van de voorwaarden waaronder deze bijdragen worden verleend.

Financiële bijdragen

Artikel 3

1.De deelnemende gemeenten verplichten zich om:
   a. met ingang van 2006 jaarlijks een financiële bijdrage aan de stichting te verlenen van € 1,13 per inwoner;
   b . het bovengenoemde bedrag per inwoner jaarlijks aan te passen met het gemiddelde percentage van het prijsindexcijfer CBS-norm.

2.Maatstaf voor de in het vorige lid bedoelde bijdragen is het aantal inwoners van de betrokken gemeenten op 1 januari van het jaar , waarvoor de bijdragen worden verleend.

3.Indien een gemeentebestuur wenst af te wijken van de hoogte van de bijdrage, zoals aangegeven in de vorige leden van dit artikel, maakt dit bestuur dit kenbaar aan de overige gemeentebesturen alsmede aan het bestuur van de stichting vóór 1 juli van het jaar, voorafgaand aan het jaar waarvoor de betreffende bijdrage verleend wordt. In dat geval vindt overleg plaats tussen de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten onderling en met het bestuur van de stichting, teneinde tot vaststelling van de voorlopige bijdragen te komen.

4.Indien voor 1 juli van enig jaar geen enkele gemeente te kennen heeft gegeven voor het komende jaar te willen afwijken van de hoogte van de bijdrage , zoals aangegeven in het eerste en het tweede lid, worden de voorlopige bijdragen geacht conform het bepaalde in deze leden te zijn vastgesteld.

5.Ingeval van uittreding als bedoeld in artikel 8 is de gemeente verplicht de vastgestelde financiële bijdrage te verlenen tot één jaar na het besluit tot uittreding, volgende op het lopende begrotingsjaar. Het begrotingsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december.

Artikel 4

1. De deelnemende gemeenten verstrekken op de door hen te verlenen bijdragen jaarlijks de nodige voorschotten.

2. Deze voorschotten worden telkens aan het begin van ieder kalenderkwartaal tot een vierde van de te berekenen jaarbijdrage, rechtstreeks aan de stichting betaalbaar gesteld.

Voorwaarden voor verlening van de financiële bijdragen

Artikel 5

1. Teneinde voor de in artikel 3 genoemde financiële bijdragen in aanmerking te komen, dient het bestuur van de stichting jaarlijks voor 15 oktober aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten te doen toekomen:
   a. een exemplaar van de begroting van inkomsten en uitgaven voor het komende boekjaar;
   b.een exemplaar van het activiteitenprogramma voor de hiervoor genoemde periode.

2. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten kunnen binnen twee maanden na ontvangst van de in het eerste lid bedoelde stukken hun opvattingen daaromtrent schriftelijk ter kennis brengen van het bestuur van de stichting. Een afschrift zenden zij aan burgemeester en wethouders van de centrumgemeente.

3. De in het eerste lid bedoelde stukken worden voor wat betreft de gemeentelijke bijdragen geacht te zijn goedbevonden, tenzij de meerderheid van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten binnen de in het tweede lid genoemde termijn hebben kenbaar gemaakt hiertegen bezwaar te hebben. Burgemeester en wethouders van de centrumgemeente stellen het bestuur van de stichting en de colleges van burgemeester en wethouders van de overige deelnemende gemeenten in kennis van de onthouding van de goedbevinding.

4. Indien de in het eerste lid bedoelde stukken niet zijn goedbevonden bevorderen burgemeester en wethouders van de centrumgemeente overleg tussen de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en het bestuur van de stichting.

5. Indien het in het vierde lid bedoelde overleg daartoe aanleiding geeft, kunnen bij schriftelijke besluiten van de meerderheid van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten de voorlopige bijdragen voor het desbetreffende jaar op een lager niveau worden gesteld dan was bepaald krachtens artikel 3. Burgemeester en wethouders van de centrumgemeente stellen het bestuur van de stichting hiervan in kennis.

Artikel 6

1. Om voor de in artikel 3 genoemde financiële bijdragen in aanmerking te komen, dient het bestuur van de stichting jaarlijks voor 1 mei aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten te doen toekomen:
   a. een exemplaar van de exploitatierekening, de rekening van de kapitaalinkomsten en -uitgaven over het afgelopen boekjaar, alsmede de balans naar de toestand op het einde van dat boekjaar, voorzien van een toelichting en van een verslag van een onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door een door het bestuur van de stichting aan te wijzen accountantsdienst;
   b. een verslag over het afgelopen boekjaar.

2. Met betrekking tot de in het eerste lid bedoelde stukken is artikel 5 tweede en derde lid, van overeenkomstige toepassing.

3. Indien de in het eerste lid bedoelde stukken zijn goedgekeurd worden de financiële bijdragen definitief vastgesteld overeenkomstig de voorlopige bijdragen zoals bepaald krachtens artikel 3 respectievelijk artikel 5, vijfde lid.

4. Indien aan de in het eerste lid bedoelde stukken goedkeuring is onthouden, bevorderen burgemeester en wethouders van de centrumgemeente overleg tussen de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en het bestuur van de stichting. Bij schriftelijke besluiten van de meerderheid van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten kan, ingeval van onthouding van de goedkeuring, de definitieve bijdrage voor het desbetreffende jaar op een lager niveau worden vastgesteld dan was bepaald krachtens artikel 3. Burgemeester en wethouders van

de centrumgemeente stellen het bestuur van de stichting [illegible] in kennis.

Artikel 7

Om voor de in artikel 3 genoemde financiële bijdragen in aanmerking te komen, dient het bestuur van de stichting alle door één of meer colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten gevraagde inlichtingen zonder voorbehoud en naar waarheid - desgevraagd schriftelijk- te verstrekken, voor zover dit in verband met de toepassing van de artikelen 5 en 6 noodzakelijk is.

Slotbepalingen

Artikel 8

1. Een gemeente kan toetreden tot respectievelijk uittreden uit deze regeling krachtens daartoe strekkende besluiten van haar bestuursorganen.
2. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in tenminste een half jaar na de in het eerste lid bedoelde besluitvorming en wel per 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar.

Artikel 9

1. De regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin vaststaat dat de bestuursorganen van alle deelnemende gemeenten hebben besloten tot vaststelling en wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. Ingaande deze dag is de "Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Streek VVV Rijk van Nijmegen 1987" vervallen.

2. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkende besluit van de besturen van ten minste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten.

Artikel 10

Het bestuur van de centrumgemeente draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde toezending aan gedeputeerde staten.

Aldus besloten door de raad
van de gemeente .....
in zijn openbare vergadering
van

de secretaris,

de voorzitter,

Aldus besloten door Burgemeester
en Wethouders van
op

GEMEENTE Nijmegen

de secretaris,

de burgemeester,

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5250
Extern Zaak ID	Z/23/109493
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.j
Titel	109493 Beslisnota Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Rutten, Marcel
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 432 7210

Bijlagen
BP Elzendweg 13b Bergharen V. 2023 - definitief
20231107 BP Elzendweg 13b Bergharen t&r - definitief
Bijlagen regels_Bijlage 1 Landschappelijke inpassing
Bijlagen regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingskaart
Bijlagen toelichting_Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek
Bijlagen toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai
Bijlagen toelichting_Bijlage 3 Ontwerpbesluit hogere waarden
Bijlagen toelichting_Bijlage 4 Watertoets
109493 Beslisnota Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'
Bijlagen toelichting_Bijlage 5 Quickscan Wet natuurbescherming
Bijlagen toelichting_Bijlage 6 Stikstofdepositieonderzoek
Bijlagen toelichting_Bijlage 7 Verkennend archeologisch onderzoek

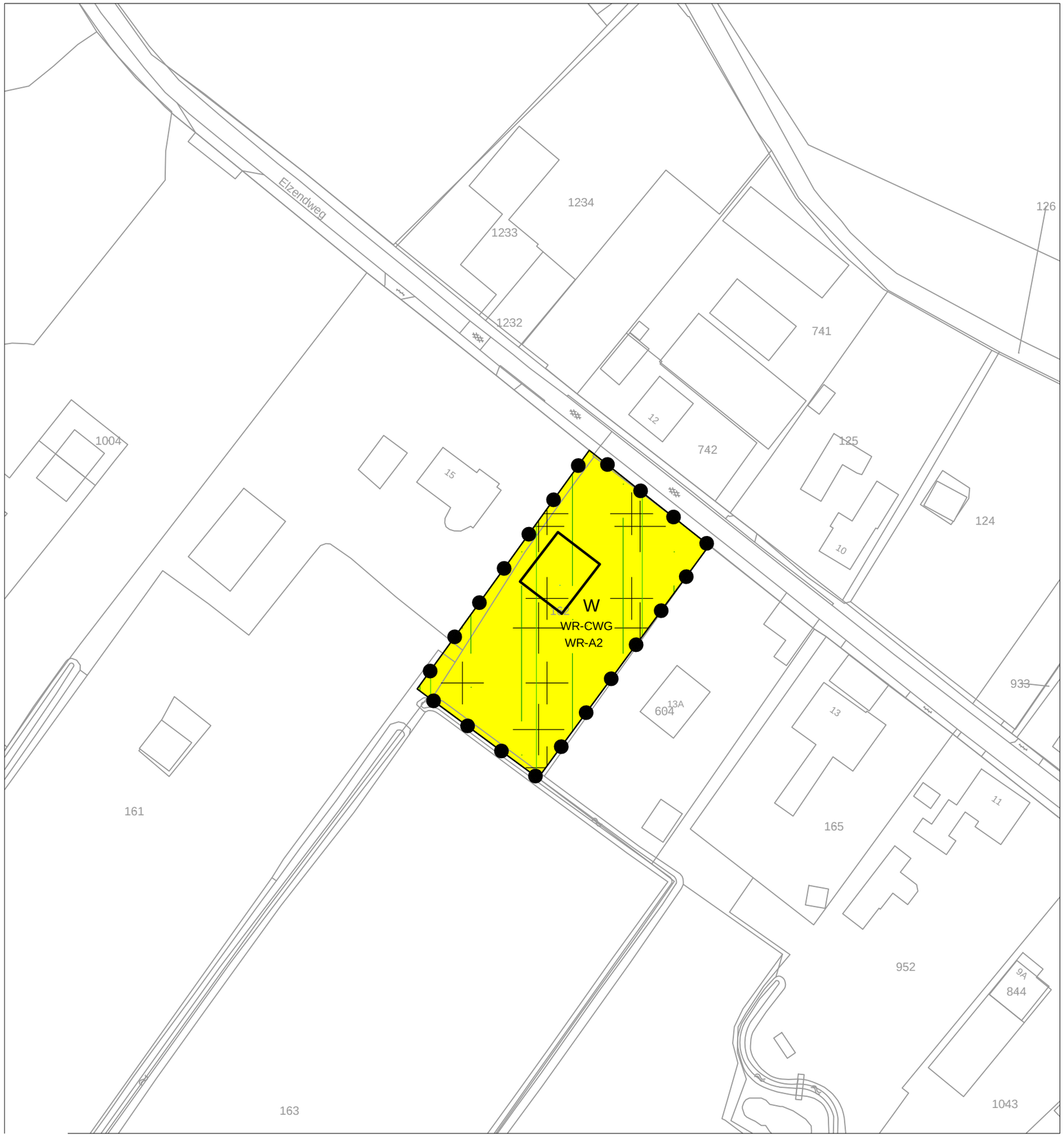
Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	21 november 2023
Raad openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Vast te stellen dat er geen zienswijze is ingediend.
2. Het bestemmingsplan ‘Elzendweg 13b Bergharen’ ongewijzigd vast te stellen, bestaande uit de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01met de bijhorende bestanden en bijlagen, waarbij gebruik is gemaakt van een ondergrond BRK dd. 27 januari 2023 met bestandsnaam NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01 van de gemeente Wijchen;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen.
4. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.

Besluit (Aangenomen)

1. Vast te stellen dat er geen zienswijze is ingediend.
2. Het bestemmingsplan ‘Elzendweg 13b Bergharen’ ongewijzigd vast te stellen, bestaande uit de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01met de bijhorende bestanden en bijlagen, waarbij gebruik is gemaakt van een ondergrond BRK dd. 27 januari 2023 met bestandsnaam NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01 van de gemeente Wijchen;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen.
4. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.

LEGENDA

Plangebied

Plangebied

Bestemmingen

Enkelbestemmingen

W — Wonen

Dubbelbestemmingen

WR-A2 — Waarde - Archeologie 2

WR-CWG — Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

Gebiedsaanduidingen

milieuzone - hydrologische beschermingszone

vrijwaringszone - molenbiotoop 1

Bouwvlakken

bouwvlak

verklaring

8 — ondergrond

FORMAAT A3
TEKENAAR CvdH
PROJECTNUMMER W-22151

GEMEENTE WIJCHEN

Bestemmingsplan Elzendweg 13b Bergharen

PLANSTATUS
definitief

verbeelding

PLANNUMMER
NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01

SCHAAL
1:1000

DATUM
27-01-2023

buro WAAL BRUG
Schoenaker 10 - 6641 SZ Beuningen
telefoon: 024 - 675 23 56
info@burowaalbrug.nl
www.burowaalbrug.nl

Elzendweg 13b Bergharen

Inhoudsopgave

Toelichting **5**

Hoofdstuk 1 Inleiding **6**
1.1 Aanleiding 6
1.2 Ligging plangebied 6
1.3 Geldend bestemmingsplan 7
1.4 Leeswijzer 8

Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie **9**
2.1 Bestaande situatie 9
2.2 Toekomstige situatie 11

Hoofdstuk 3 Beleidskader **12**
3.1 Nationaal beleid 12
3.2 Provinciaal beleid 13
3.3 Gemeentelijk beleid 15
3.4 Conclusie 17

Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten **18**
4.1 Verkeer & Parkeren 18
4.2 Bodem 18
4.3 Geluid 19
4.4 Milieuzonering 20
4.5 Molenbiotoop 21
4.6 Luchtkwaliteit 23
4.7 Geur 24
4.8 Externe veiligheid 25
4.9 Waterhuishouding 27
4.10 Ecologie 32
4.11 Archeologie & cultuurhistorie 33
4.12 Leidingen 36
4.13 Vormvrije MER-beoordeling 36

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving **38**
5.1 Algemeen 38
5.2 Bestemmingsplan 39

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid **41**
6.1 Economische uitvoerbaarheid 41
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 41

Bijlagen toelichting **42**

Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek **43**

Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai **44**

Bijlage 3 Ontwerpbesluit hogere waarden **45**

Bijlage 4 Watertoets **46**

Bijlage 5 Quickscan Wet natuurbescherming **47**

Bijlage 6 Stikstofdepositieonderzoek **48**

Bijlage 7 Verkennend archeologisch onderzoek **49**

Regels **50**

Hoofdstuk 1 Inleidende regels **51**
Artikel 1 Begrippen 51
Artikel 2 Wijze van meten 55

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels **56**
Artikel 3 Wonen 56
Artikel 4 Waarde - Archeologie 2 60
Artikel 5 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied 62

Hoofdstuk 3 Algemene regels **64**
Artikel 6 Anti-dubbeltelregel 64
Artikel 7 Algemene bouwregels 64
Artikel 8 Algemene gebruiksregels 64
Artikel 9 Algemene aanduidingsregels 65

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels **68**
Artikel 10 Overgangsrecht 68
Artikel 11 Slotregel 68

Bijlagen regels **70**

Bijlage 1 Landschappelijke inpassing **71**

Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingskaart **72**

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaren van het perceel kadastraal bekend als nr. 162 aan de Elzendweg in Bergharen, zijn voornemens om ter plaatse één nul-op-de-meter-seniorenwoning te realiseren. Op 13 september 2022 heeft het college besloten om in principe medewerking te verlenen aan dit plan. Om de bouw van de woning mogelijk te maken, moet het geldende bestemmingsplan voor de gronden in het plangebied worden herzien. Voorliggend bestemmingsplan voorziet hierin.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Elzendweg, in het buitengebied van Bergharen en staat kadastraal bekend als gemeente Bergharen, sectie H, nr. 162. Het plangebied heeft een omvang van circa 2.470 m^2 en wordt begrensd door

- Noordzijde: de Elzendweg;
- Oostzijde: de zijdelingse woonperceelsgrens van de Elzendweg 13a;
- Zuidzijde: agrarische gronden;
- Westzijde: de zijdelingse woonperceelsgrens van de Elzendweg 15.

Navolgende afbeeldingen tonen globaal de ligging en begrenzing van het plangebied in de omgeving. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar de verbeelding

Globale ligging plangebied (rode stip)

Globale begrenzing plangebied (rode omkadering)

1.3 Geldend bestemmingsplan

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen', zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 31 januari 2013 en diens herziening, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 16 oktober 2014. De gronden binnen het plangebied zijn bestemd als 'Agrarisch met waarden - 1'. Daarnaast gelden binnen het hele plangebied de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' en de gebiedsaanduidingen 'milieuzone - hydrologische beschermingszone' en 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1'.

Behalve het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen', is ook het bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' van toepassing op het hele plangebied. Dit bestemmingsplan is door de gemeenteraad vastgesteld op 3 mei 2017. In dit parapluplan zijn de gronden binnen het plangebied voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied', vanwege de ligging aan een oud bebouwingslint.

Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan met ligging plangebied (rode omkadering)

De beoogde ontwikkeling van een burgerwoningen past niet binnen de ter plaatse geldende bestemming 'Agrarisch met waarden - 1'. Vandaar dat het bestemmingsplan wordt herzien.

1.4 Leeswijzer

Het bestemmingsplan bestaat uit meerdere onderdelen: een verbeelding waarop de bestemmingen in het plangebied zijn aangegeven en regels waarin de bepalingen voor de op de verbeelding vermelde bestemmingen zijn opgenomen. Het bestemmingsplan gaat vergezeld van een toelichting waarin de achtergronden van het bestemmingsplan zijn beschreven. De verbeelding vormt samen met de regels het juridische bindende deel van het bestemmingsplan. In de toelichting worden de keuzes die in het bestemmingsplan worden gemaakt nader gemotiveerd en verantwoord. De toelichting kan globaal opgedeeld worden in vier delen.

Inleiding en gebiedsvisie
In hoofdstuk 1 zijn de aanleidingen en het kader voor de planherziening beschreven. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de huidige en toekomstige situatie van het plangebied.

Verantwoording
Hoofdstukken 3 en 4 geven de achtergronden, toelichting en motivatie op de gemaakte keuzen weer die uiteindelijk hebben geleid tot de uitgewerkte planopzet. In dit planonderdeel worden onder meer het (beleids)kader en de milieuaspecten uiteengezet.

Juridische planbeschrijving
In hoofdstuk 5 wordt de juridische planopzet beschreven. Doel is een nadere onderbouwing te geven wat met het plan wordt beoogd en hoe de instrumenten regels en verbeelding hierbij worden gehanteerd.

Uitvoerbaarheid
Het laatste deel (hoofdstuk 6) gaat in op de financieel-economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie

2.1 Bestaande situatie

Het plangebied is ten noordoosten van de kern Bergharen gelegen en ligt aan de zuidzijde van de Elzendweg. De Elzendweg ontsluit de langsliggende percelen en maakt deel uit van de verbinding tussen de zuidelijker gelegen Molenweg en de noordelijker gelegen N322.

In de huidige situatie is het plangebied een onbebouwd en omheind grasland. Aangrenzend aan het plangebied ligt aan de zuidzijde een B-watergang. Navolgend zijn impressies van de huidige situatie in het plangebied opgenomen.

Impressie bestaande situatie met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)

Impressie van het plangebied vanaf de Elzendweg

In de omgeving van het plangebied zijn voornamelijk burgerwoningen gelegen. Afwijkend is het bedrijfsperceel ten oosten van het plangebied. Op navolgende afbeelding is een impressie van de omliggende bebouwing weergegeven.

Impressie bestaande bebouwing met globale begrenzing plangebied (rode omkadering)

2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie is het voornemen om één levensloopbestendige en energieneutrale woning te realiseren. De woning wordt straatgericht georiënteerd en komt overeenkomstig met de bestaande bebouwing in de eerste bebouwingslijn. Ook krijg de woning een dorpse korrelgrootte en een landelijke uitstraling met één bouwlaag en een kap. De woning wordt via een inrit op de Elzendweg ontsloten. De ruimtelijke en landschappelijke inpassing van de woning is op de navolgende afbeelding zichtbaar.

Landschappelijke inpassing van de beoogde woning (zie ook bijlage 1 bij de regels)

De woning wordt landschappelijk ingepast door het toepassen van een groene omheining in de vorm van een haag, het aanplanten van solitaire bomen en de realisatie van een hoogstam fruitboomgaard op het voorerf. De beplanting betreft gebiedseigensoorten.

Duurzaamheid
De woning wordt als nul-op-de-meter-woning uitgevoerd door de toepassing van onder andere een warmtepomp, zonnepanelen, goede isolatie en hoog rendement glas.

Natuurinclusief bouwen
Om een gezonde, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier te realiseren is rekening gehouden met de natuurinclusiviteit van het plan. De tuin wordt ingericht als een natuurvriendelijk tuin met inheemse soorten. Ten behoeve van het stimuleren van de biodiversiteit wordt in de tuin een kikkerpoel aangelegd met oeverbegroeiïng, wordt een fruitboomgaard gerealiseerd, wordt bloemrijk grasland ingezaaid en worden plantenborders gemaakt die jaarrond in bloei staan. Door de integratie van nestkassen voor de steenuil en de huismus in de tuin en het aanbrengen van vleermuiskasten tegen het huis aan wordt de biodiversiteit verder versterkt. Ook wordt door het aan planten van nieuwe bomen het hitte-eilandeffect verminderd (meer schaduw).

De tuinpaden en de inrit worden uitgevoerd middels halfverharding en/of waterdoorlatende verharding en het hemelwater afkomstig van het dakoppervlak wordt geborgd in de tuin en in de kikkerpoel.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Nationaal beleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de opvolger van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), waarin het Rijk een lange termijn visie geeft op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI geeft richting en helpt keuzes te maken. Bij de afweging van keuzes wordt bij voorkeur gekozen voor slimme combinaties van functies, wordt uitgegaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden en worden beslissingen niet uitgesteld of doorgeschoven.

De nationale belangen en opgaven waarop het Rijk wil sturen en richting wil geven, komen samen in de volgende vier prioriteiten:

- Ruimte maken voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- De economie van Nederland verduurzamen en ons groeipotentieel behouden;
- Steden en regio's sterker en leefbaarder maken;
- Het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkelen.

Planspecifiek
De voorgenomen ontwikkeling is niet in strijd met de prioriteiten uit de NOVI. De NOVI vormt geen belemmering voor dit plan.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) borgt een aantal van de nationale ruimtelijke belangen die deel uitmaken van het beleid, zoals beschreven in de voorganger van de NOVI, oftewel de SVIR. Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, vervalt het Barro. De regels van het Barro worden dan vervangen door het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL). Het BKL wordt de uitwerking, in regelgeving, van het beleid dat in de NOVI staat. Zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is, is het Barro nog van toepassing.

In het Barro, ook wel bekend als de AMvB Ruimte, zijn 14 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het besluit is gericht op doorwerking van de nationale belangen in provinciaal beleid en gemeentelijke bestemmingsplannen. Dat betekent dat het Barro voor de opgenomen onderwerpen regels geeft over bestemmingen en het gebruik van gronden. Daarnaast kan zij aan de gemeente opdragen in de toelichting bij een bestemmingsplan bepaalde zaken uitdrukkelijk te motiveren.

Planspecifiek
Voor onderhavig plangebied zijn geen specifieke doelstellingen geformuleerd. Het Barro is niet specifiek van toepassing op het plangebied.

3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

De in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte geïntroduceerde 'ladder voor duurzame verstedelijking' is als procesvereiste vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In het geval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet in de toelichting een onderbouwing worden opgenomen van nut en noodzaak van de nieuwe stedelijke ruimtevraag en de ruimtelijke inpassing. Hierbij wordt uitgegaan van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. De ladder worden in artikel 3.1.6, lid 2 Bro als volgt omschreven:*'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'*

In het kader van de ladder wordt ten aanzien van de definitie van bestaand stedelijk gebied de definitie uit de Bro gehanteerd: *'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.'* Volgens de nota van toelichting bij het Bro moet worden bekeken of door het benutten van leegstaande verstedelijkingsruimte in bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien in de behoefte. Zoals ook volgt uit onder andere de uitspraak met het nummer 201303578/1/R4 kunnen, naar het oordeel van de Raad van State, planologische mogelijkheden waarvan nog geen gebruik is gemaakt, als leegstaande verstedelijkingsruimte worden aangemerkt. Een dergelijke locatie wordt gezien als onderdeel van het bestaand stedelijk gebied.

Planspecifiek
Op basis van jurisprudentie is bij een toevoeging van 11 woningen geen sprake van een stedelijke ontwikkeling (ABRvS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2921). Voorliggend initiatief voorziet slechts in de realisatie van één woning. Zodoende is artikel 3.6.1, tweede lid Bro niet van toepassing. De ladder voor duurzame verstedelijking hoeft niet doorlopen te worden.

3.1.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen nationale belangen in het geding.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Algemeen

Op 19 december 2018 hebben Provinciale Staten van Gelderland de 'Omgevingsvisie Gaaf Gelderland' vastgesteld. De bijbehorende geactualiseerde 'Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)' hebben Provinciale Staten op 21 december 2022 vastgesteld. In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen van het beleid en in de Omgevingsverordening de regels en afspraken om de opgaven uit de Omgevingsvisie te realiseren.

De Omgevingsvisie en -verordening zijn dynamische instrumenten. Doordat wetten veranderen of door de komst van nieuwe initiatieven, kijkt de provincie twee keer per jaar of de plannen moeten worden aangepast.

3.2.2 Omgevingsvisie

De komende decennia komt er veel op Gelderland af: het energievraagstuk, klimaatverandering, uitputting van grondstoffen, kwetsbare biodiversiteit, digitalisering, internationalisering. Deze zaken vragen stevige antwoorden en oplossingen als investering in de toekomst. Met de schaarse ruimte en de vele uiteenlopende belangen en inzichten gaat dit niet vanzelf. De provincie zet in de Omgevingsvisie een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.

- *Gezond en veilig;* dat is een gezonde leefomgeving, schone en frisse lucht, een schoon milieu, een niet vervuilde bodem, voldoende schoon en veilig (drink)water, bescherming van onze flora en fauna. Dat is ook voorbereid zijn op klimaatverandering, zoals hitte, droogte, bosbranden en overstromingen. En dat is ook aandacht hebben voor verkeersveiligheid en veilige bedrijvigheid.
- *Schoon en welvarend;* dat is een dynamisch, duurzaam en aantrekkelijk woon-, werk- en ondernemersklimaat, goed bereikbaar en met een goed functionerende arbeidsmarkt en dito kennis- en onderwijsinstellingen. Maar dat is ook het tegengaan van schadelijke uitstoot, afval en uitputting van grondstoffen, alsmede het investeren in nieuwe, alternatieve vormen van energie.

Om Gelderland voor mensen en bedrijven aantrekkelijk te houden, is de kwaliteit van de leefomgeving van groot belang, zoals goed bereikbare voorzieningen, aansprekende evenementen, unieke cultuurhistorie, inspirerende culturele voorzieningen en een mooie natuur. Ook goed wonen hoort daarbij. Gelderland heeft op woongebied een bijzondere positie met uiteenlopende stedelijke en landelijke woonkwaliteiten. Om het landschap open, groen en het voorzieningenniveau op peil te houden en leegstand te voorkomen, is bouwen binnen bestaand verstedelijkt gebied het vertrekpunt. De provincie geeft de voorkeur aan het benutten van bestaande gebouwen en het concentreren van bebouwing. Pas als er geen andere goede mogelijkheden zijn, kan er aan de randen van steden of dorpen uitgebreid worden.

De dynamiek op de woningmarkt is groot. Mensen worden ouder, wonen steeds langer alleen en zelfstandig, worden steeds meer energiebewust en zijn mobieler dan vroeger, waardoor ze ook meer en makkelijker verhuizen. Het grootste deel van de woningen die in 2050 in Gelderland nodig zijn, staat er al. Maar deze woningen zijn niet klaar voor de toekomst en moeten aangepast of vervangen worden.

Voor de provincie staat een goede balans tussen de vraag en aanbod van woningen in verschillende prijscategorieën voorop, ook voor specifieke doelgroepen. De meeste woningen zijn verre van energieneutraal en klimaatbestendig. De provincie stimuleert innovaties op dit terrein, zoals het aardgasloos maken van bestaande woningen en het verduurzamen van woonwijken. Daarnaast is de provincie met haar partners in gesprek over hoe het vraagstuk van klimaatadaptatie en wonen slimmer aangepakt kan worden. Voldoende groene ruimte, koele plekken, opvang van water in het licht van de klimaatverandering is immers van belang, zeker met het oog op de gezondheid van de Gelderlanders.

Planspecifiek
De beoogde ontwikkeling sluit aan bij het uitgangspunt dat zoveel mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied wordt gebouwd. Het plangebied is onderdeel van de lintbebouwing langs de Elzendweg. Bovendien wordt de nieuwe woning in lijn met de provinciale duurzaamheidsambities energieneutraal gebouwd, door onder andere het toepassen van zonnepanelen en een warmtepomp. Daarnaast betreft het een levensloopbestendige woning. Hiermee wordt bijgedragen aan de provinciale ambitie om voor een ieder een passende woning te hebben.

3.2.3 Omgevingsverordening

De Omgevingsverordening vormt de juridische doorwerking in regels van het beleid uit de Omgevingsvisie. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen. De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening.

Planspecifiek
Ten aanzien van nieuwe woningen is in artikel 2.2 van de omgevingsverordening opgenomen dat een bestemmingsplan uitsluitend nieuwe woningen mogelijk maakt als die ontwikkeling past binnen een door Gedeputeerde Staten vastgestelde regionale woonagenda. De woonagenda subregio Nijmegen e.o. 2020-2030 gaat voor de gemeente Wijchen uit van een woningbouwopgave van 1.430 woningen tot 2030. Eind 2021 heeft de gemeente Wijchen, na afstemming met de subregio Nijmegen e.o. en provincie afgesproken 870 woningen extra te bouwen tot 2030, op de versnellingslocaties Huurlingsedam en Wijchen West. Dit komt neer op een woningbouwopgave van 2.300 woningen tot 2030. Om planuitval en planuitstel op te kunnen vangen, maar ook om snel te kunnen anticiperen op veranderende omstandigheden in de markt, is afgesproken om tot 130% van de opgave aan plancapaciteit te reserveren. Voor Wijchen betekent dit dat er plannen worden gemaakt voor ca. 3.000 woningen tot 2030. Onderhavige ontwikkeling geeft hiermee invulling aan de opgave in de gemeente Wijchen. Het initiatief is niet alleen kwantitatief passend, maar ook kwalitatief. De beoogde woning voldoet aan het thema duurzaam en toekomstbestendig en het thema ouderenhuisvesting/levensloopgeschikt.

Ook is het plangebied aangeduid als 'intrekgebied'. Voor intrekgebieden geldt op basis van artikel 2.38 van de omgevingsverordening dat een bestemmingsplan voor gronden binnen een 'intrekgebied' de winning van fossiele brandstoffen niet mogelijk mag maken. Hieraan wordt voldaan.

Daarnaast is het plangebied gelegen binnen een straal van 400 m van een molen (beltmolen 'De Verrekijker'), binnen een zogenaamde molenbiotoop. Volgens artikel 2.64 'bescherming windvang molen', van de omgevingsverordening, is nieuwe bebouwing danwel beplanting op deze gronden niet toegestaan, als daardoor de windvang van een molen wordt beperkt. In paragraaf 4.5 is toegelicht dat van beperking van de windvang van de molen geen sprake is.

Voor het onderhavige plangebied zijn geen andere specifieke doelstellingen geformuleerd in de Omgevingsverordening. Vandaar dat de Omgevingsverordening geen belemmering vormt.

3.2.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen provinciale belangen in het geding.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie Wijchen

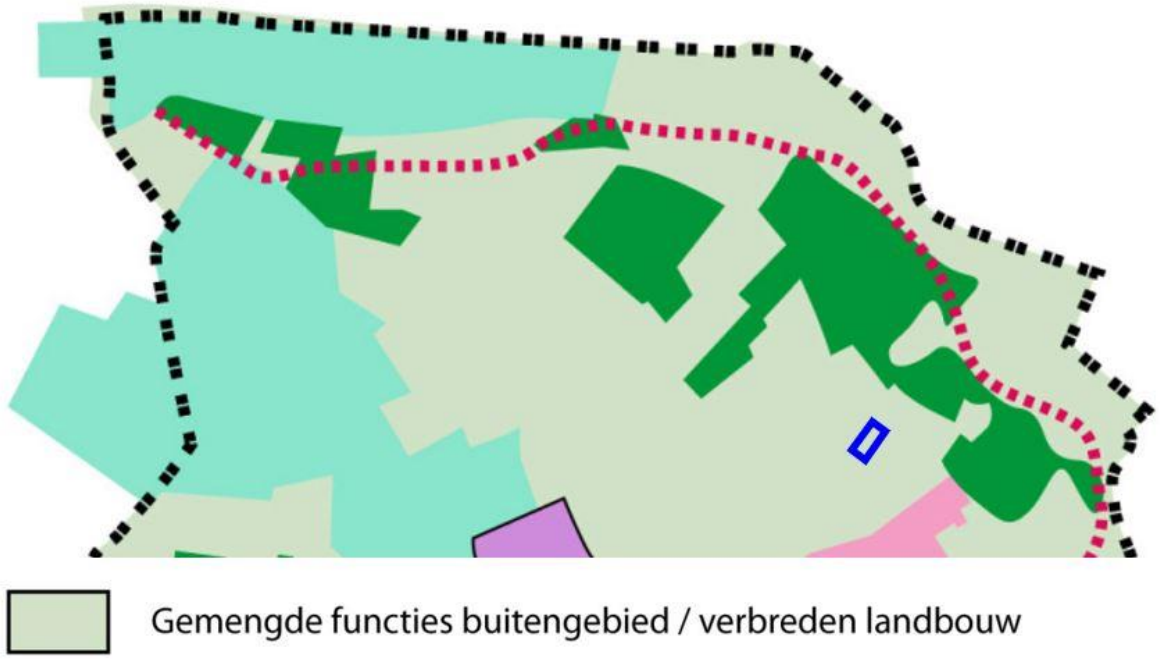
De gemeente Wijchen heeft één structuurvisie voor de hele gemeente opgesteld, welke op 29 mei 2009 is vastgesteld. De structuurvisie geeft een overzicht van de verwachte ontwikkelingen binnen de gemeente Wijchen voor de komende tien jaar. De gemeente gaat uit van een compacte groei en het benutten van de potenties van bestaand stedelijk gebied zonder daarbij de bestaande kwaliteit aan te tasten, in combinatie met een vitaal platteland en sterke kleine kernen.

Het buitengebied is in principe niet de plek om (grote hoeveelheden) nieuwe woningen toe te voegen. Enkel indien er sprake is van een ruimtelijke kwaliteitsverbetering als gevolg van functieverandering van voormalige (agrarische) bedrijfsgebouwen of landgoedontwikkeling overeenkomstig de Natuurschoonwet bestaan er mogelijkheden voor woningbouw in het buitengebied.

Die woningbouw moet dan wel aansluiten bij het landschap en de structuur van het buitengebied. Nieuwe woningen mogen de (agrarische) bedrijfsontwikkeling niet hinderen. Derhalve wordt terughoudend omgegaan met woningbouw in open grootschalige agrarische productiegebieden.

In het kleinschalige rivierduinenlandschap en aansluitend aan de dorpsrandgebieden zijn meer mogelijkheden voor woningbouw of andere niet-agrarische functies zoals kleinschalige werkfuncties en recreatie.

In de structuurvisie maakt het plangebied deel uit van een groter gebied dat is aangeduid als 'Gemengde functies buitengebied / verbreden landbouw'. Navolgende afbeelding toont de verbeelding van de structuurvisie.

Verbeelding structuurvisie gemeente Wijchen, met globale aanduiding plangebied (blauwe omkadering)

Planspecifiek
Het plangebied valt binnen de aanduiding 'Gemengde functies buitengebied / verbreden landbouw'. In deze gebieden wordt de landbouw in de gelegenheid gesteld om zich te verbreden met andere economische functies waarbij verkoop van eigen producten mogelijk is. Uitgangspunt bij deze verbreding is dat de woonkwaliteit rond de woonkernen wordt gerespecteerd. De beoogde toevoeging van één wooneenheid is in die zin aansluitend op de gewenste gemengde functies in het buitengebied en doet niet af aan de woonkwaliteit rondom de woonkernen.

3.3.2 Woonvisie Wijchen 2025

De gemeente Wijchen heeft in haar woningbouwprogrammering ruimte gereserveerd voor kleinschalige initiatieven. Hieronder verstaan zij initiatieven met maximaal twee woningen. Om de woningvoorraad duurzaam en gevarieerd te houden wil de gemeente flexibel om kunnen gaan met nieuwe initiatieven. In de beoordeling van nieuwe aanvragen voor woningen zal de gemeente onder meer beoordelen of het initiatief meerwaarde heeft voor de leefbaarheid. Belangrijke relevante aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De (lokale) behoefte is leidend. Plannen moeten kwantitatief en kwalitatief aansluiten bij de behoefte.
- Nieuwbouw moet bijdragen aan de identiteit van een wijk of dorp. Daarbij gaat het zowel om de ruimtelijke als de sociale kwaliteit.
- Vervanging en verbetering van bestaande bebouwing, gaat vóór uitbreiding.
- Waar mogelijk tenminste energieneutraal en gasloos en zo duurzaam mogelijk.
- Een passende kwaliteit van wonen bieden, o.a. aan mensen met een zorgvraag.
- Kleinschalige en gefaseerde woningbouw heeft de voorkeur.
- Speciale aandacht voor voldoende woningaanbod in de kerkdorpen.

De gemeente Wijchen heeft de ambitie uitgesproken om de 'mismatch' tussen vraag en aanbod weg te nemen. In de woonvisie 'Thuis in Wijchen' wordt de wens uitgesproken om alle woningen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de kwalitatieve eisen en wensen van bewoners. Het gaat daarbij niet alleen om de huidige bewoners van een woning, maar zeker ook de toekomstige bewoners. De gemeente Wijchen streeft naar een duurzame en meer flexibele woningvoorraad, zodat geanticipeerd kan worden op huidige en toekomstige behoeften en woonwensen.

Mensen met een zorgvraag blijven langer thuiswonen. Dit leidt tot een toenemende behoefte aan een meer divers woningaanbod, met woonvormen die nu niet of onvoldoende beschikbaar zijn in Wijchen. Woonvormen waar bijvoorbeeld verschillende generaties onder één dak wonen of waar men dicht bij (zorg)voorzieningen woont. Woningen waarbij de eindgebruiker een centrale rol bij de ontwikkeling van de woning speelt en daarom een huis naar eigen wensen kan indelen.

Planspecifiek
De beoogde ontwikkeling levert een bijdrage aan een levensloopbestendige woningvoorraad en wordt aansluitend op de gemeentelijke duurzaamheidsambities energieneutraal, zonder aardgasaansluiting, uitgevoerd. Ook past de woning binnen de ritmiek van de al bestaande structuur met vrijstaande woningen in de vorm van lintbebouwing langs de Elzendweg.

3.3.3 Strategisch Kompas Wijchen 20235

Het Strategisch Kompas Wijchen 2035 beschrijft de visie en koers naar 2035. Het document is het resultaat van uitgebreide en intensieve gesprekken met inwoners, ondernemers en partners van de gemeente Wijchen. Op grond van alle inbreng beschrijft het kompas zes speerpunten, die de komende jaren richting en focus geven aan het beleid:

- Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase;
- Aantrekkelijke groene wijken en kernen met goede voorzieningen en bereikbaarheid;
- Iedereen aan het werk. Bij het vestigen van bedrijven geldt kwaliteit boven kwantiteit;
- Een sterke, gezonde en sociale samenleving met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis;
- Energieneutrale en fossielvrije toekomst;
- Krachtige samenwerking tussen gemeente(n), inwoners, ondernemers en partners.

Planspecifiek
Onderhavig initiatief voorziet in een lokale woonvraag, ten behoeve waarvan een voor ouderen geschikte woning wordt gerealiseerd. Bovendien wordt het woonerf groen en natuurinclusief ingericht.

3.3.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen gemeentelijke belangen in het geding.

3.4 Conclusie

Het plan is passend binnen c.q. niet strijdig aan het beleid van de verschillende overheden.

Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten

4.1 Verkeer & Parkeren

4.1.1 Verkeer

Om inzicht te bieden in de mate van verkeerstoename als gevolg van de ontwikkeling, die met dit bestemmingsplan wordt gefaciliteerd, moet de verkeersaantrekkende werking worden bepaald. Daarvoor is gebruik gemaakt van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'.

Om de verkeersgeneratie te bepalen is gekeken naar de ligging van het plangebied. Het plangebied is qua stedelijkheidsgraad aan te merken als een 'niet stedelijk' gebied en het plangebied maakt onderdeel uit van het 'buitengebied', waardoor de verkeersgeneratie (uitgaande van het maximum van de aangegeven bandbreedtes) uitkomt op:

- 8,6 voertuigbewegingen per woning (koop, vrijstaand);

Dit betekent dat het aantal voertuigbewegingen slechts beperkt toeneemt met 8,6 extra voertuigbewegingen per weekdag.

Het plangebied wordt ontsloten via de Elzendweg. Aangezien het om een relatief beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen gaat en de Elzendweg voldoende capaciteit heeft om deze toename op te vangen, leidt de beoogde ontwikkeling niet tot een onacceptabele verkeerstoename.

Het aspect 'verkeer' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.1.2 Parkeren

Ter waarborging van voldoende parkeervoorzieningen hanteert de gemeente Wijchen de maximale parkeernormen uit CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. Dit is bepaald in het 'Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen', dat op 16 juni 2016 in werking is getreden en in 2020 op onderdelen is aangepast.

Voor vrijstaande woningen, in 'niet stedelijk' gebied, in het 'buitengebied', geldt een maximale parkeernorm van 2,8 parkeerplaatsen per woning. Parkeren moet geheel op eigen terrein worden opgelost. Dat betekent voor de beoogde woning voorzien moet worden in tenminste drie parkeerplaatsen. Gelet op de ruime kavelmaat is er voldoende ruimte om de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein aan te leggen.

In de regels van onderhavig bestemmingsplan is ten aanzien van parkeren een regeling opgenomen. Daarin is bepaald dat bij het bouwen en het wijzigen van het bestaande gebruik moet worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij overeenkomstig met het gemeentelijke parkeerbeleidsplan de parkeernormen uit de CROW-publicatie 381 als uitgangspunt dienen.

Het aspect 'parkeren' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.2 Bodem

4.2.1 Regelgeving

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in verband met de uitvoerbaarheid van een project rekening worden gehouden met de bodemgesteldheid. Bij functiewijzigingen moet worden bekeken of de bodemkwaliteit voldoende is voor de beoogde functie en moet worden vastgesteld of er sprake is van een saneringsnoodzaak. In de Wet bodembescherming is bepaald dat, indien de desbetreffende bodemkwaliteit niet voldoet aan de norm voor de beoogde functie, de grond zodanig moet worden gesaneerd dat zij kan worden gebruikt door de desbetreffende functie (functiegericht saneren). De Wet bodembescherming heeft betrekking op landbodems; waterbodems vallen onder de Waterwet. Op grond van de Woningwet en de Bouwverordening moet voor elke individuele bouwlocatie aangetoond worden dat de bodem geschikt is voor de beoogde bebouwing, alvorens een omgevingsvergunning kan worden verleend.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet. Dit is het zogenaamde stand still-beginsel. Het vaststellen van de bodemkwaliteit wordt bij het opstellen/herzien van een bestemmingsplan alleen van belang geacht voor de locaties waar ontwikkelingen gepland zijn (zoals functiewijzigingen, bouwen, graven/ophogen). Bij nieuwe ontwikkelingen moet bekeken worden of de bodemkwaliteit een belemmering op kan leveren voor de realisering hiervan. Bijna altijd is het mogelijk om bodem geschikt te maken voor het gewenste gebruik. Het is echter mogelijk dat een plan financieel onuitvoerbaar wordt, bijvoorbeeld omdat de kosten van de sanering te hoog zijn. Bij een wijziging van de bestemming of van de functie wordt een bodemonderzoek alleen noodzakelijk geacht, indien deze wijziging tevens een meer gevoelige vorm van bodemgebruik inhoudt.

4.2.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Vanwege de functiewijziging van 'agrarisch' naar de milieugevoelige functie 'wonen' is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd in het plangebied. Het onderzoek is als bijlage 1 bij de toelichting gevoegd.

Voor het plangebied is voor de algemene kwaliteit de hypothese gesteld van een onverdachte locatie met betrekking tot het voorkomen van een bodemverontreiniging. Op basis van de resultaten van het bodemonderzoek kan de gestelde onverdachte hypothese worden aangenomen. Aangezien in de bovengrond maximaal licht verhoogde gehalten voor zware metalen en PAK zijn aangetoond, waarbij de index van een 0,5 niet wordt overschreden. In de ondergrond en in het grondwater zijn geen verhoogde gehalten voor de geanalyseerde parameters aangetoond.

Het aspect 'bodem' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.3 Geluid

4.3.1 Regelgeving

Belangrijke basis voor de ruimtelijke afweging van het aspect geluid is de Wet geluidhinder (Wgh). Overeenkomstig de Wgh zijn (spoor-)wegen en industrieterreinen waar zich grote lawaaimakers kunnen vestigen voorzien van zones. Het gebied binnen deze zones geldt als akoestisch aandachtsgebied waar een toetsing uitgevoerd moet worden. Daarbij beperkt de Wgh zich tot een toetsing ter plaatse van zogenaamde geluidsgevoelige objecten. Dit zijn onder andere woningen, onderwijsgebouwen, gezondheidszorggebouwen, kinderdagverblijven, woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen voor woonboten.

Voor de geluidsgevoelige gebouwen en terreinen die binnen bepaalde afstanden (zones) van de verschillende geluidsbronnen liggen, schrijft de Wgh voor dat een aangewezen bevoegd gezag (meestal Burgemeester en Wethouders) (maatwerk)grenswaarden bepaalt. De terminologie die de wet hiervoor hanteert is: ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting. De getalsmatige invulling van deze grenswaarden voor nieuwe of bestaande geluidgevoelige bestemmingen verschillen per locatie en per geluidssoort. Naast grenswaarden op de gevels van de geluidsgevoelige gebouwen, zijn er in de Wgh ook grenswaarden gericht op de bescherming van het akoestische klimaat binnen de bestaande gebouwen.

Wegverkeerslawaai
In de Wgh en het Besluit geluidhinder (Bgh) is de zonering van wegen en het daarbij horende normenstelsel geregeld. Een zone is het akoestisch aandachtsgebied. Volgens de Wgh bevinden zich langs alle wegen wettelijke geluidzones, met uitzondering van woonerven en 30-km/uur-gebieden.

Bij vaststelling van een bestemmingsplan moet voor alle wegen waarvan de zone een overlap met het plangebied kent, een akoestisch onderzoek worden verricht (artikel76 lid 1 Wgh). De breedte van deze zone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de aard van de omgeving (stedelijk of buitenstedelijk), zie navolgende tabel.

Aantal rijstroken	Zonebreedte	
	Stedelijk gebied	Buitenstedelijk gebied
5 of meer	350 meter	600 meter
3 of 4	350 meter	400 meter
1 of 2	200 meter	250 meter

Overzicht zonebreedtes (vanaf de as van de weg tot de volgende breedte aan weerszijden van weg)

De definities van het buitenstedelijk en stedelijk gebied zijn opgenomen in artikel 1 van de Wgh. Als buitenstedelijk gebied wordt aangemerkt het gebied buiten de bebouwde kom en het gebied binnen de zone van een autoweg of autosnelweg, die binnen de bebouwde kom ligt. Voor nieuwe woningen bedraagt de wettelijke (voorkeurs)grenswaarde 48 dB.

4.3.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Vanwege de ligging van het plangebied binnen de onderzoekszone van de Elzendweg (60 km/u), is een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 2 bij de toelichting gevoegd.

De geluidbelasting bedraagt op zijn hoogst 51 dB ter plaatse van de noordgevel van het gebouw voor de 1e en 2e etage. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt overschreden. Omdat de voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt overschreden zal een hogere waarde nodig zijn voor de realisatie van de woning vanwege geluid afkomstig van de Elzendweg. De maximale ontheffingswaarde van 63 dB wordt dan niet overschreden.

Conform gangbaar ontheffingenbeleid wordt bij een verzoek om hogere waarden onderzocht of de geluidbelasting gereduceerd kan worden door bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en maatregelen bij de ontvanger. Wanneer maatregelen onvoldoende effect hebben of niet gewenst zijn om redenen van stedenbouwkundige, landschappelijke, verkeerskundige of financiële aard, dan kan het bevoegd gezag hogere waarden vaststellen. Dit laatste is het geval. Maatregelen worden niet doelmatig geacht. Er wordt voldaan aan de eis van het gemeentelijk beleid voor geluidluwe gevels. Of een dove gevel noodzakelijk is zal door gemeente Wijchen moeten worden afgewogen. Echter zal dit waarschijnlijk niet het geval zijn aangezien er al een woon- en leefklimaat van 51 - 20 = 31 dB verzekerd is via een standaard eis van het bouwbesluit. Het verlenen van hogere waarden wordt mogelijk geacht. De verlening van de hogere waarde vindt plaats in een aparte hogere waarde-procedure gelijktijdig met de ruimtelijke procedure. Het ontwerp besluit hogere waarden is als bijlage 3 bij de toelichting gevoegd.

Woon- en leefklimaat
De milieukwaliteit wordt bij de beoogde woning geclassificeerd als ‘Zeer Goed’ tot ‘Redelijk’. Het woon- en verblijfsklimaat ter plaatse van de woning wordt als acceptabel aangemerkt. Op basis van het onderzoek kan gesteld worden dat de cumulatieve geluidbelasting (wegverkeer) een aanvaardbaar woon- en verblijfsklimaat niet in de weg staat.

Het aspect 'geluid' vormt, na het verlenen van hogere waarden, geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.4 Milieuzonering

4.4.1 Regelgeving

Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van inrichtingen en/of bedrijven worden gerealiseerd, zal een milieukundig onderzoek uit moeten wijzen in hoeverre er sprake is van mogelijke beperkingen ten gevolge van de aanwezige inrichtingen en of bedrijven. Maar ook andersom moet aandacht worden besteed aan de rechten van de aanwezige inrichtingen en/of bedrijven. Het is immers niet de bedoeling dat nieuwe ontwikkelingen de huidige bedrijfsvoering in de directe omgeving gaan beperken. Hetzelfde geldt uiteraard ook voor de situatie dat inrichtingen en/of bedrijven wijzigen in de nabijheid van bestaande gevoelige functies.

Via de milieuwetgeving wordt milieuhinder zoveel mogelijk voorkomen. Alle bedrijven en inrichtingen die in potentie hinder zouden kunnen veroorzaken, moeten een vergunning hebben in het kader van de Wet milieubeheer of moeten middels een melding aantonen dat zij aan de hierin gestelde richtwaarden kunnen voldoen. De gestelde richtwaarden zijn veelal vertaald in minimale afstanden tussen de inrichtingen waar activiteiten plaatsvinden en de milieugevoelige functies in de directe omgeving. Behalve van de aard en omvang van een bedrijf of inrichting, is deze mede afhankelijk van de omgevingskarakteristiek. Voor een rustige woonomgeving gelden andere afstanden (strengere eisen) dan voor bijvoorbeeld drukke woonwijken of een gemengd gebied.

Voor het vaststellen van de genoemde minimum richtafstanden tussen inrichtingen en milieugevoelige functies worden in de regel de lijsten zoals deze zijn opgenomen in de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' gebruikt. Bedrijven zijn in de VNG-handreiking ingedeeld in een aantal categorieën met bijbehorende gewenste richtafstanden tot milieugevoelige functies. De categorieën geven de zwaarte van bedrijvigheid en mogelijke milieuhinder weer. De richtafstanden kunnen, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandstap worden verlaagd indien sprake is van omgevingstype gemengd gebied.

Milieucategorie	Richtafstand omgevingstype rustige woonwijk, rustig buitengebied	Richtafstand omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

Richtafstanden VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'

Voorgaande tabel geeft een overzicht van de richtafstanden voor verschillende bedrijfscategorieën ten opzichte van een woonwijk en gemengd gebied. Indien de richtafstand niet wordt overschreden, kan verdere toetsing voor het aspect in beginsel achterwege blijven: inpassing is dan mogelijk. Indien niet aan de richtafstanden wordt voldaan, is een nadere beschouwing danwel onderzoek nodig.

4.4.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen bedrijven aanwezig, die een belemmering vormen voor de beoogde woning. Het ten zuidoosten van het plangebied gelegen bedrijf betreft een loonwerker/landbouwmuseum aan de Elzendweg 7/9. Een loonwerkbedrijf valt binnen milieucategorie 3.1 met een richtafstand van 50 m. Gezien de ligging van het plangebied op circa 115 m van het bedrijfsperceel, wordt dit bedrijf niet in hun bedrijfsvoering geschaad en ondervindt de beoogde woning geen overlast van dit bedrijf. Zodoende is dus sprake van een goed woon- en leefklimaat. Bovendien zijn bestaande tussenliggende burgerwoningen dichterbij gelegen en dus maatgevend voor de mogelijkheden van het betreffende bedrijf.

Het aspect 'milieuzonering' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.5 Molenbiotoop

4.5.1 Regelgeving

In de Omgevingsverordening Gelderland is opgenomen dat in bestemmingsplannen die betrekking hebben op gronden gelegen binnen een molenbiotoop geen nieuwe bebouwing danwel beplanting is toegestaan, tenzij in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat het functioneren van de molen door middel van windvang niet wordt beperkt.

Hierbij is het begrip 'molenbiotoop' gedefinieerd als 'de omgeving van een molen gelegen binnen een straal van 400 m, gerekend vanaf het middelpunt van de molen'.

De bouwregels met betrekking tot de maximaal toegestane bouwhoogte van bouwwerken zijn afgestemd op de algemeen gangbare molenbiotoopformule (www.molenbiotoop.nl).

De molenbiotoopformule luidt als volgt:

H(x) = X/n + c * z

waarin:

- H(x) = maximale toelaatbare hoogte van een obstakel op afstand x (in meters). De toelaatbare hoogte wordt gemeten vanaf het waterpasniveau van de begane grond of het maaiveld van de molen;
- X = afstand van een obstakel tot de molen (in meters)
- n = een constante, afhankelijk van de ruwheid van de omgeving en de maximaal toelaatbare windreductie. Hiervoor worden de volgende waarden gebruikt: 140 voor open, 75 voor ruw en 50 voor gesloten gebied.
- c = een constante, afhankelijk van de maximaal toelaatbare windreductie, gewoonlijk met de waarde 0,2, zijnde de constante behorend bij een algemeen aanvaardbaar geachte windsnelheidsreductie tot 95 %;
- z = askophoogte (helft van lengte gevlucht)

Binnen een afstand van 100 m vanaf het middelpunt van de molen mogen er zich geen obstakels bevinden met een bouwhoogte die hoger is dan het onderste punt van de verticaal staande wiek. De maximum bouwhoogte wordt gerelateerd aan de begane grond van de molen. Voor zover ter plaatse van een op te richten bouwwerk het maaiveld hoger respectievelijk lager is gelegen, dient de afstand van het maaiveld tot het onderste punt van de verticaal staande wiek in de maximale hoogte te worden verdisconteerd.

4.5.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Op circa 280 m ten oosten van het plangebied is de molen 'De Verrekijker' gelegen. Voor de molenbiotoop is in het bestemmingsplan ' de functieaanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop' opgenomen.

Voor het gebied binnen een afstand tot 400 m van de molen geldt voor de maximale bouwhoogte de volgende formule:

- maximale bouwhoogte = X : 50 + 2,4

Voor de molenbiotoopformule hanteren we de volgende waarden:

- n: 50;
- X: 320 m;
- c: constante = 0,2;
- z: (25:2) = 12,55 + 5 (belthoogte)

De formule om de maximum bouwhoogte van de beoogde woning te bereken luidt daarmee als volgt:

H(x) = (320:50) + (0,2 * 17,55)

H(x) = 9,91 m

De hoogte van de beoogde woning mag volgens de formule maximaal 9,91 m bedragen.

Het maaiveld ter hoogte van de beoogde woning is op basis van het Actueel Hoogtebestand circa 8,0 m +NAP. Het maaiveld ter plaatse van de molen is circa 14,15 m +NAP. Dit betekent dat het maaiveld ter hoogte van de toekomstige woning minimaal (14,15 - 8,0 =) 6,15 m lager is dan daar waar de molen zich bevindt. Per saldo bedraagt de maximum bouwhoogte ter plaatse van de beoogde woning daarmee (9,91 + 6,15 =) 16,06 m.

Omdat de maximum bouwhoogte van de beoogde woning maximaal 8,0 m bedraagt, wordt er geen afbreuk gedaan aan de molenbiotoop van de molen. De maximum bouwhoogte voldoet aan de eisen die worden gesteld in het kader van de vrijwaringszone en de molenbiotoop wordt niet aangetast. Het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen zijn daarmee voldoende geborgd.

Ook de in de landschappelijke inpassing opgenomen beplanting, zal niet hoger worden dan 16,0 m. Bovendien zijn rond de molen reeds bestaande volumineuze houtopstanden aanwezig. De beoogde nieuwe beplanting wordt niet hoger en zal dus geen vergrotende belemmerende werking hebben op de aan- en afvoer van wind naar de molen.

De 'molenbiotoop' vormt daarmee geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.6 Luchtkwaliteit

4.6.1 Regelgeving

Op 15 november 2007 is de wijziging van de Wet milieubeheer in werking getreden. Deze wet vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005' en is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken.
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

De paragraaf luchtkwaliteit in de Wet milieubeheer voorziet onder meer in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging (meer dan 3 % ten opzichte van de grenswaarde). Het gaat hier bijvoorbeeld om woningbouwlocaties met één ontsluitingsweg en niet meer dan 1.500 nieuwe woningen, dan wel, in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling, netto niet meer dan 3.000 woningen.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking is getreden nadat de EU in april 2009 derogatie heeft verleend.

Als aannemelijk kan worden gemaakt dat aan één of meerdere van de bovengenoemde criteria wordt voldaan, kan het project zonder toetsing aan de gestelde grenswaarden voor luchtkwaliteit worden uitgevoerd.

In de Ministeriële regeling 'niet in betekenende mate bijdragen' zijn voor verschillende categorieën van projecten grenzen gesteld aan de projectomvang, waaronder een project met zekerheid NIBM bijdraagt aan de concentraties luchtverontreinigende stoffen in de buitenlucht.

Gevoelige bestemmingen als scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) extra bescherming: substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 m van een provinciale weg of 300 m van een rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden, waardoor geen onacceptabele gezondheidsrisico's optreden. De zones worden afgemeten vanaf de rand van de weg. In de context van dit besluit worden ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties niet als gevoelige bestemming gezien.

4.6.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In de regeling NIBM is aangegeven dat een woningbouwlocatie met maximaal 1.500 woningen aan één ontsluitingsweg is aan te merken als een ontwikkeling die niet in betekende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Voorliggend initiatief maakt de realisatie van één woning mogelijk en valt dus binnen de NIBM-regeling. Daarom is onderzoek op grond van de Wet luchtkwaliteit niet noodzakelijk.

Goede ruimtelijke ordening
In het kader van een goede ruimtelijke ordening zijn met de Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten (GCN en GDN) de jaargemiddelde concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ bepaald ter hoogte van het plangebied. Daaruit blijkt dat jaargemiddelde grenswaarden van 40 µg/m^3 (voor NO_2 en PM_{10}) en 25 µg/m^3 (voor $PM_{2,5}$) niet worden overschreden.

Daarnaast is de trend dat in de toekomst de emissies en de achtergrondconcentraties van deze stoffen zullen dalen, waardoor geen overschrijdingen van de grenswaarden zijn te verwachten.

Het aspect 'luchtkwaliteit' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.7 Geur

4.7.1 Regelgeving

Wet geurhinder en veehouderij
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) bevat het beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningsplichtig zijn op basis van de Wet milieubeheer (Wm). Het beoordelingskader is als volgt:

- voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv)) geldt een maximale geurbelasting) op een geurgevoelig object;
- voor andere diercategorieën geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. De wet beschrijft in artikel 3 de maximale norm voor geurbelasting van een veehouderij ten opzichte van een gevoelig object in vier situaties, zie navolgende tabel.

		Concentratiegebied	*Niet-concentratiegebied*
Binnen bebouwde kom	diercategorieën Rgv	maximum 3 ouE/m³	maximum 2 ouE/m³
	andere diercategorieën	minimum 100 m t.o.v. geurgevoelig object	minimum 100 m t.o.v. geurgevoelig object
Buiten bebouwde kom	diercategorieën Rgv	maximum 14 ouE/m³	maximum 8 ouE/m³
	andere diercategorieën	minimum 50 m t.o.v. geurgevoelig object	minimum 50 m t.o.v. geurgevoelig object

Geurnormen Wgv
De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om afwijkende geurnormen vast te stellen voor (delen van) het grondgebied. Op deze wijze kan de gemeente een geurhinderbeleid vaststellen dat is afgestemd op de plaatselijke situatie.

Regeling geurhinder en veehouderij
In de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is de wijze vastgelegd waarop:

- de geurbelasting wordt bepaald;
- de afstand tussen veehouderij en geurgevoelig object) wordt gemeten.

Activiteitenbesluit
Per 1 januari 2013 zijn agrarische activiteiten onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit gebracht. In het Activiteitenbesluit zijn voor alle agrarische activiteiten, waaronder akkerbouwbedrijven en veehouderijen, eisen opgenomen. Voor de veehouderijen is aangesloten bij de systematiek uit de Wgv, dat wil zeggen dat in bepaalde gevallen een maximaal toegestane geurbelastingen geldt (diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld, bijvoorbeeld varkens en pluimvee) en in andere gevallen vaste afstandseisen gelden (diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, waaronder melkrundvee).

Geur bij niet-agrarische bedrijven
Het voorkomen van (nieuwe) geurhinder is het algemene uitgangspunt in het rijksbeleid. Dit uitgangspunt is uitgewerkt in het landelijk informatiedocument 'Handleiding Geur Industrie' en beschrijft de methodiek voor de bepaling van het aanvaardbaar hinderniveau voor geur ten gevolge

van bedrijfsmatige activiteiten. Vanwege het lokale aspect van geurhinder is de hoogte van het aanvaardbaar hinderniveau niet landelijk vastgelegd. Het bevoegd gezag moet daar een eigen afweging in maken.

4.7.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In de directe omgeving van het plangebied is geen sprake van (niet-)agrarische bedrijven met een geurcontour die (deels) over het plangebied gelegen is. Bovendien zijn tussen omliggende (niet-)agrarische bedrijven en het plangebied reeds andere gevoelige woonbestemmingen gelegen, die maatgevend zijn voor de bedrijfsvoering van de betreffende (niet-)agrarische bedrijven.

Het aspect 'geur' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.8 Externe veiligheid

4.8.1 Regelgeving

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het beleid rondom externe veiligheid is vastgelegd in circulaires, regelingen, AMvB's en wetten.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een denkbeeldig persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk) aanwezige groep van 10, 100 of 1.000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico moet verantwoord worden voor het gebied waarbinnen zich de gevolgen van een incident met gevaarlijke stoffen voordoen. Dit is de zogenaamde 1 %-letaliteitsgrens; de afstand vanaf een risicobedrijf waarop nog slechts 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving overlijdt bij een ongeval op het risicobedrijf (invloedsgebied).

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein, bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Het besluit is op 27 oktober 2004 in werking getreden.

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Daarin wordt geregeld hoe een gemeente moet omgaan met risico's langs relevante buisleidingen. De hogedruk gasleidingen van Gasunie zijn het meest relevant.

Op 1 april 2015 is het Besluit externe veiligheid transport (Bevt) in werking getreden. Het Bevt verhoogt de veiligheid van mensen die wonen of werken in de buurt van rijksinfrastructuur (auto-, spoor- en vaarwegen) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

4.8.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Op navolgende afbeelding is een uitsnede weergegeven van de provinciale risicokaart. Hierop is informatie weergegeven ten aanzien van inrichtingen met gevaarlijke stoffen, transportroutes en buisleidingen.

Uitsnede risicokaart met globale aanduiding plangebied (blauw vlak)

Inrichtingen c.q. bedrijven
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een risicovolle inrichting. De verantwoordingsplicht is niet aan de orde. Voor het nabij gelegen LPG-tankstation is het aannemelijk dat het vervoer gaat via: A50 – N332 – Deestersteeg – Kortendijk – Grotestraat – Breekwagen. In dat geval vormt het vervoer geen risico voor het plangebied, omdat de afstand met het plangebied voldoende is.

Vervoer van gevaarlijke stoffen over het water
Het plangebied bevindt zich niet binnen een invloedsgebied van een waterweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Een verantwoordingsplicht is niet aan de orde.

Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg
Het plangebied bevindt zich niet binnen een invloedsgebied van een weg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Een verantwoordingsplicht is niet aan de orde.

Vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorweg
Het plangebied bevindt zich niet binnen een invloedsgebied van een spoorweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Een verantwoordingsplicht is niet aan de orde.

Vervoer van gevaarlijke stoffen door een buisleiding
Het plangebied bevindt zich niet binnen een invloedsgebied van een buisleiding waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Een verantwoordingsplicht is niet aan de orde.

Beoordeling bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
De bereikbaarheid van het plangebied voldoet aan de eisen voor verbindingswegen en opstelplaatsen uit het Bouwbesluit (art. 6.37 en 6.38) en de Handreiking. De bluswatervoorzieningen nabij het plangebied voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit (art. 6.30) en de Handreiking. De afstand tussen primaire bluswatervoorzieningen en de brandweeringang van de nieuwbouw is namelijk niet groter dan de maximale toegestane afstand van 40 m.

Het aspect 'externe veiligheid' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.9 Waterhuishouding

4.9.1 Regelgeving

Op basis van de wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de watertoets verplicht bij o.a. bestemmingsplannen, inpassingsplannen, projectbesluiten en omgevingsvergunningen afwijking bestemmingsplan. Voor overige plannen, zoals een structuurvisie, dient een watertoets te worden uitgevoerd op basis van het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het Bro regelt de verplichte waterparagraaf in de plantoelichting (art 3.1.6 Bro) en het vooroverleg met de waterbeheerder (art 3.1.1 Bro).

Watertoets
De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen en besluiten meer waterbestendig te maken, doordat waterbelangen van gemeente, waterschap en eventueel andere waterbeheerders vroegtijdig en expliciet worden meegewogen. In het ruimtelijk plan moet voldoende rekening zijn gehouden met de waterhuishouding en -voorzieningen.

Waterparagraaf
De waterparagraaf beschrijft de wijze waarop rekening is gehouden met de eventuele gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding en vice versa. Onderdeel hiervan is een beschrijving van beleidsuitgangspunten en regelgeving, waterhuishoudkundige situatie en –opgaven, meest geschikte oplossingen (motiveren) en de ruimtelijke consequenties daarvan. Indien aan de orde is tevens het advies van het waterschap in de waterparagraaf verwerkt.

4.9.2 Beschrijving watersysteem

Geomorfologie
Het plangebied bevindt zich niet in een grondwaterwingebied of grondwater- beschermingsgebied. Uit het bodemonderzoek (zie bijlage 1) blijkt dat de bovenste 20 cm mogelijk wat minder doorlatend is en daarna een goed doorlatend zandpakket aanwezig is. De bovenste 20 cm betreft namelijk een dikke deklaag, hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van zandige klei, midden en fijn zand. Het onderliggende eerste watervoerend pakket is circa 8,0 m dik en bestaat uit midden tot grof zand. Hieronder bevindt zich een circa 2,5 m dikke scheidende laag die is opgebouwd uit kleiig zand, fijn zand, klei en midden zand. Hieronder bevindt zich het tweede watervoerend pakket tot circa 27 m-mv.

Uit een veldmeting van de grondwaterstand (zie bijlage 1) blijkt dat de grondwaterstand ligt op circa 1,65 m onder het maaiveld.

Op basis van de AHN is er binnen het plangebied een hoogteverschil tussen 8,8 m en 7,2 m + NAP.

Oppervlakte- en afvalwatersysteem
Langs de zuidzijde van het plangebied bevindt zich een B-watergang. De beschermingszone langs de B-watergang is 1,0 m breed en zodoende in het plangebied gelegen. De watergang en de beschermingszone blijven gehandhaafd.

Uitsnede legger wateren met globale begrenzing plangebied (rode omkadering)

Ter plaatse van de Elzendweg is een openbare drukriolering aanwezig.

Ecosysteem
Het plangebied maakt geen deel uit van ecologische verbindingszones uit het Gelders Natuurnetwerk.

4.9.3 Gemeentelijk waterbeleid en waterbeheer

Waterbeleid
Het gemeentelijk waterbeleid is met name gericht op het voorkomen, beperken of tot een aanvaardbaar risico terugbrengen van wateroverlast en schade aan milieu en volksgezondheid. In de Strategische waternota Wijchen zijn de thema's en uitgangspunten voor duurzaam waterbeheer omschreven. Het Gemeentelijk rioleringsplan beschrijft de gemeentelijke zorgplicht voor rioolwater, hemelwater en grondwater. In het kader van de watertoets wordt een vertaalslag gemaakt naar de concrete plansituatie.

Zorgplicht afvalwater en hemelwater
De gemeente heeft voor zover doelmatig een zorgplicht voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat binnen de gemeente vrijkomt (zie Wmb art 10.33). Perceeleigenaren dienen hemelwater in eerste instantie op eigen terrein te verwerken of op oppervlaktewater te lozen. Als dit redelijkerwijs niet mogelijk is draagt de gemeente zorg voor de doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (Waterwet art 3.5).

Zorgplicht grondwater
In eerste instantie zijn perceeleigenaren zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen op eigen terrein om structurele nadelige gevolgen van grondwater voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of beperken. De gemeente heeft een zorgplicht bij het treffen van maatregelen in openbaar gebied, voor zover doelmatig en geen verantwoordelijkheid van provincie of waterschap (Waterwet art 3.6).

Waterschap
De gemeente valt binnen het beheersgebied van Waterschap Rivierenland. Voor lozing op oppervlaktewater (A-, B- en C-water) heeft de perceeleigenaar een vergunning van het waterschap nodig (Waterwet artikel 6.2). Een perceeleigenaar (of aanliggende perceeleigenaar) is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van oppervlaktewater (B- en C-water volgens de legger van het waterschap) dat op eigen terrein ligt. Het waterschap draagt zorg voor het onderhoud van A-watergangen. Voor ingrepen of activiteiten in of nabij watergangen danwel in of nabij een waterkering heeft een perceeleigenaar een Keur-ontheffing van het waterschap nodig.

4.9.4 Beleidsuitgangspunten en consequenties voor het ruimtelijk plan

Leefomgeving algemeen

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar integrale inpassing van het watersysteem in de leefomgeving en afstemming op de gebruiksfuncties in het gebied. De ruimtelijke ontwikkeling mag in beginsel geen nadelige gevolgen hebben voor de waterhuishouding en vice versa. De waterhuishoudkundige situatie moet in overeenstemming zijn met het beoogde grondgebruik.

Water is mede-ordenend bij de ruimtelijke ontwikkeling (juiste functie op de juiste plaats), waarbij tevens rekening wordt gehouden met de ruimteclaim van waterhuishoudkundige voorzieningen. Wateropgaven worden gekoppeld aan andere gebiedsopgaven, zoals voor openbaar groen, riolering, welzijn en energiewinning (zie ook Klimaatverandering).

Gevolgen voor het plan
Om nadelige gevolgen van de bouw van de woning te voorkomen wordt bij de bouw rekening gehouden met de ontwaterings- en/of drooglegginsgeisen. Als drooglegginsgeis geldt dat de het vloerpeil begane grond minsten 1,3 m boven het zomerpeil van het oppervlaktewater ligt. Als ontwateringseis geldt dat het vloerpeil begane grond minstens 1,0 m boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) ligt. Hieraan zal worden voldaan.

Kwaliteit en beleving

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar schoon water en waterbodems die voldoen aan gestelde eisen en het behoud van (natte) natuurwaarden en biodiversiteit. Verontreiniging van grond- en oppervlaktewater dient te worden voorkomen en de waterkwaliteit zo mogelijk verbeterd. Natuurlijke grondwater- en oppervlaktewaterstanden worden beschermd of hersteld.

Schoon hemelwater mag rechtstreeks in bodem of op oppervlaktewater worden geloosd. Verontreiniging van hemelwater voorkomen, o.a. door toepassing van niet-uitlogende materialen (Dubo-bepalingen) en door beperking van toepassing van lood, koper, zink en zacht pvc. Verontreinigd hemelwater mag alleen worden geloosd via een zuiverende voorziening.

De kwaliteit van oppervlaktewater zo mogelijk verbeteren door aanleg van natuurvriendelijke oevers en verbetering van de doorstroming. Het beheer mag geen verstoring geven van waterkwaliteit en biodiversiteit. Ecologisch natte zones of natte natuurwaarden behouden of verder ontwikkelen door bijbehorende waterhuishoudkundige omstandigheden te beschermen of herstellen.

De gemeente streeft naar versterking van de belevingswaarde van water en daarmee het waterbewustzijn. Hierbij worden water, waterhuishoudkundige elementen en cultuurhistorische structuren en landschapselementen herkenbaar verweven in de ruimtelijke inrichting en beleefbaar gemaakt. Waterstromen zichbaar (bovengronds) afvoeren.

Gevolgen voor het plan
Het plangebied valt conform het bepaalde in het geldende bestemmingsplan binnen een gebied waarvoor de gebiedsaanduiding ‘milieuzone-hydrologische beschermingszone’ is opgenomen ter bescherming van natte natuurwaarden. Binnen het plangebied zijn geen natte natuurwaarden aanwezig. Ook is het onderhavige plan niet van invloed op grond- en oppervlaktewaterstanden. Doordat het hemelwater afgekoppeld en geïnfiltreerd wordt, wordt de waterbalans ter plaatse zo min mogelijk verstoord en de bestaande watergang aan de zuidzijde van het plangebied wordt gehandhaafd. Het rioolsysteem bestaat uit drukriolering, waarop alleen het afvalwater van de woning wordt aangesloten. Het hemelwater wordt niet gekoppeld aan het rioolsysteem, maar wordt op eigen perceel verwerkt. Door het toepassen van niet-uitloogbare bouwmaterialen bij de bouw van de woningen wordt voorkomen dat het hemelwater wordt vervuild.

Ter consolidatie van het beschermingsregime is de gebiedsaanduiding in de regels van dit bestemmingsplan opgenomen.

Klimaatverandering

Beleidsuitgangspunten
De gemeent streeft naar een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen schadelijke effecten van klimaatverandering (wateroverlast en verdroging) voor het grondgebruik en vice versa te worden beperkt of teruggebracht tot een acceptabel niveau. Waterhuishoudkundige voorzieningen zijn energiezuinig en duurzaam.

Komen tot een klimaatadaptieve ruimtelijke inrichting, o.a. voor wat betreft bebouwing, wegen, groen en water. Voorkomen dat water bij hevige neerslag in de bebouwing terecht komt of afstroomt buiten het plangebied. De hoeveelheid verhard oppervlak tot een minimum beperken. Groenstructuren klimaatrobuust aanleggen voor wat betreft areaal, type beplanting en waterbergend vermogen.

Grondwateronttrekking beperken door hoogwaardige toepassing van drinkwater en het treffen van waterbesparende voorzieningen. Zo mogelijk hemelwater gebruiken voor laagwaardige toepassingen.

Gevolgen voor het plan
Een aanzienlijk deel van het plangebied blijft onverhard. De tuinpaden en de inrit worden uitgevoerd middels halfverharding en/of waterdoorlatende verharding en het hemelwater afkomstig van het dakoppervlak wordt geborgd in de tuin en in de kikkerpoel.

Waterberging

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar het vasthouden van gebiedseigen water door benutting van de natuurlijke bergingscapaciteit van bodem en oppervlaktewater. Hemelwater afkomstig van verharde oppervlakken dient zoveel mogelijk te worden afgekoppeld van de riolering met de voorkeursvolgorde: 1) Benutting, 2) Bodeminfiltratie binnen het gebied, 3) Berging binnen het gebied, 4) Vertraagde afvoer naar oppervlaktewater buiten het plangebied en 5) Afvoer naar riool.

Wanneer hemelwater direct of indirect wordt geloosd op oppervlaktewater, moet dit volgens de Keur (Waterschap Rivierenland) worden gecompenseerd. De compensatieplicht houdt in dat de toename van verharding in het ruimtelijk plan moet worden gecompenseerd door aanleg van extra waterberging. Met een eenmalige uitzondering van 500 m^2 (stedelijk gebied) en 1500 m^2 (landelijk gebied) voor particulieren en kleine bedrijven.

Infiltratie- en bergingsvoorzieningen, zoals bodempassages en open water, moeten voldoende capaciteit hebben om het hemelwater te kunnen verwerken. En zodanig ruimtelijk ingepast (ruimtebeslag, ligging) dat adequaat functioneren is gewaarborgd.

Gevolgen voor het plan
Ten behoeve van de toename van het verhard oppervlak en de ligging van het plangebied op minder dan 100 m van oppervlaktewater, een B-watergang, moet watercompensatie gevonden worden binnen het plan. In onderstaande tabel is de toekomstige oppervlakte aan verharding afgezet tegen het bestaande verharde oppervlak.

	Bestaande situatie	**Toekomstige situatie**	**Verschil**
Onverhard	2.470 m^2	2.150 m^2	- 320 m^2
Dakoppervlak	-	120 m^2	+ 120 m^2
Terreinverharding	-	200 m^2	+ 200 m^2
Totaal	2.470 m^2	2.470 m^2	

Uit de verhardingsbalans blijkt dat de hoeveelheid verhard oppervlak met circa 320 m^2 toeneemt ten opzichte van de bestaande situatie. Tot op heden hebben de initiatiefnemers nog geen gebruik gemaakt van de vrijstelling van 1.500 m^2 in landelijk gebied, vandaar dat er in principe geen sprake is van een bergingsopgave voor het extra verhard oppervlak. Dit betekent dat er op basis van het beleid van het waterschap geen compensatie hoeft plaats te vinden. Of deze vrijstelling daadwerkelijk toegekend wordt blijkt bij het aanvragen van de Watervergunning.

Het hemelwater wordt afgekoppeld en in het plangebied geborgen en geïnfiltreerd. Er is op eigen terrein voldoende ruimte om infiltratievoorzieningen te realiseren. In de regels is hiertoe een voorwaardelijke verplichting waterberging opgenomen, zodat met realisatie van de woning tevens wordt voorzien in voldoende waterberging.

Waterschap Rivierenland hanteert de volgende twee ontwerpbuien ten aanzien van de benodigde bergingscapaciteit:

- De T=10+10% neerslag. Hierbij mag het peil (van het oppervlaktewater) niet meer dan 0,2 of 0,3 m stijgen, afhankelijk van het deelgebied waarin de ontwikkeling plaats vindt. Vuistregel hierbij is 436 m^3 berging per ha verhard oppervlak, overeenkomend met een neerslag van 43,6 mm.
- De T=100+10%-neerslag. Hierbij is een peilstijging toegestaan tot laagste putdekselhoogte op wijkniveau. Vuistregel hierbij is 664 m^3 berging per ha verhard oppervlak, overeenkomend met een neerslag van 66,4 mm. Deze vuistregel geldt vooral voor droogvallende voorzieningen.

Gezondheid en veiligheid

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar een veilig watersysteem. Inrichting en beheer van het watersysteem op de planlocatie dient te zijn gericht op het voorkomen of beperken van risico's voor de volksgezondheid en veiligheid.

Risico's van optrekkend vocht primair beperken door ter plaatse van bebouwing te voorzien in voldoende ontwateringsdiepte en drooglegging. Of, als dit niet mogelijk is, door het treffen van maatregelen (bv. kruipruimtevrij bouwen, waterdicht bouwen). Een permanente verandering

(verlaging) van grondwaterstanden is daarbij niet toegestaan. Voorts in het plan rekening houden met eventuele gevolgen van bodemdaling als gevolg van grondwaterstandsdaling of -fluctuatie.

Inrichting en beheer van oppervlaktewater in bebouwd gebied afstemmen op potentieel verdrinkingsgevaar (veilige oevers). Bij de ruimtelijke inrichting rekening houden met locaties waar waterkwaliteit een gezondheidsrisico kan vormen (zoals bij overstorten en stilstaand water).

Gevolgen voor het plan
Om grondwateroverlast te voorkomen, is het belangrijk de waterhuishouding in het plangebied op orde te hebben en te houden. De inrichting van het plangebied moet dan ook afgestemd zijn op de geohydrologische situatie binnen het plangebied. Het waterschap adviseert een drooglegging (=bouwpeil minus oppervlaktewaterpeil) aan te houden van:

- 0,7 m voor het maaiveld;
- 1,0 m voor het straatpeil;
- 1,3 m voor het bouwpeil.

Het bouwpeil (begane grond) van de woning, zal voldoen aan de gangbare maat voor de ontwateringsdiepte (= bouwpeil minus Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG)): 0,3 m -mv voor woningen zonder kruipruimte. Uit het verkennend bodemonderzoek (zie bijlage 1) blijkt dat het grondwaterpeil zich op circa 1,65 m -mv bevindt. De gemiddeld hoogste grondwaterstand GHG is lager san 2,0 m onder maaiveld. Het maaiveld ter hoogte van het plangebied is gelegen op circa 7,2 en 8,8 m +NAP. Daarmee ligt de GHG, uitgaande van een GHG van 2,0 m, minimaal circa 5,2 m beneden maaiveld. Omdat het toekomstige bouwpeil van de woning minimaal circa 0,2 m hoger (= op circa 9,4 m +NAP) worden aangelegd dan het naastgelegen wegpeil (= op circa 9,2 m +NAP) wordt ruimschoots aan de ontwateringseis van 1,0 m voor het bouwpeil voldaan.

Indien de woning onderkelderd wordt, zal bij de bouwplannen rekening moeten worden gehouden met eventuele grondwateroverlast. Indien een kelder wordt aangelegd, zal deze waterdicht worden uitgevoerd. Het ontwerp van de woning, en daarmee de beslissing of er een kelder wordt gerealiseerd, zal overigens pas definitief gemaakt worden in het kader van de omgevingsvergunningaanvraag voor bouwen.

Het plangebied bevindt zich op minder dan 40 m van de dichtstbijzijnde openbare riolering. Overeenkomstig artikel 7 lid 1 van het Besluit lozing afvalwater huishoudens (Blah) is het verplicht om het afvalwater naar de dichtstbijzijnde openbare riolering af te voeren. De desbetreffende openbare riolering is drukriolering. Om hierop aan te kunnen sluiten moet het plangebied het afvalwater via een eigen (particuliere) pompinstallatie afvoeren. Het overnamepunt van het afvalwater ligt op de perceelgrens met de gemeente.

4.9.5 Overwegingen en conclusie

Er is sprake van een beperkte toename van verhard oppervlak. Daarentegen is infiltratie van het hemelwater op eigen terrein mogelijk. Het hemelwater wordt dus op eigen terrein verwerkt en niet afgevoerd naar riolering en/of oppervlaktewatersysteem, waardoor de noodzaak voor compenserende waterberging komt te vervallen.

4.9.6 Overleg waterbeheerder

Afhankelijk van de aard en locatie moet het ruimtelijk plan voor advies en/of vooroverleg worden voorgelegd aan de waterbeheerder. Veelal is de waterbeheerder het waterschap, maar kan ook Rijkswaterstaat of de Provincie zijn. Het advies of resultaat van het vooroverleg dient te worden verwerkt in de waterparagraaf.

Voor wat betreft het waterschapsbelang geldt voor alle ruimtelijke plannen dat bij aanvang van het planproces een digitale watertoets moet worden ingevuld door de initiatiefnemer (dewatertoets.nl). Het hieruit voortvloeiende advies moet, in geval van een relevant waterschapsbelang, worden uitgewerkt in de waterparagraaf.

Wateradvies Normale procedure:
Voor onderhavig plan is de Digitale Watertoets van waterschap Rivierenland uitgevoerd en als bijlage 4 bij de toelichting gevoegd. Uit de gegevens die zijn ingevoerd volgt dat de gangbare watertoetsprocedure moet worden gevolgd.

4.10 Ecologie

4.10.1 Regelgeving

De Wet natuurbescherming (Wnb) kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven. In hoofdstuk 3 van de Wnb zijn de beschermingsregimes in drie aparte paragrafen neergelegd. Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

1. Vogels (paragraaf 3.1): alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn;
2. Dieren en planten (paragraaf 3.2): alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn;
3. Overige soorten (paragraaf 3.3): soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen.

De verboden en afwijkingsmogelijkheden die zijn opgenomen in de paragrafen 3.1 en 3.2, zijn direct overgenomen uit de genoemde richtlijnen en verdragen. Deze bepalingen zijn dus ook uitsluitend van toepassing op de soorten waarvoor dit onmiddellijk voortvloeit uit deze richtlijnen en verdragen. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien op de 'overige soorten' die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Laatstgenoemde groep is te vergelijken met de Tabel 2-soorten uit de Flora- en faunawet.

Artikel 3.1. Verboden m.b.t. van nature in Nederland in het wild levende vogels.
Het is verboden om: 1. Levende vogels opzettelijk te doden of te vangen. 2. Nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen. 3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben. 4. Vogels opzettelijk te storen. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Artikel 3.5. Verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn.
Het is verboden om: 1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen. 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. 5. Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Artikel 3.10. Verbodsbepalingen t.a.v overige soorten (plant- en diersoorten).
Het is verboden om: c) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. d) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. e) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

De Wnb brengt voor de bescherming van soorten in ieder geval de volgende drie voor de praktijk belangrijke wijzigingen met zich:

1. Allereerst is onder de Wnb niet langer de minister van Economische Zaken, maar zijn Gedeputeerde Staten van de provincies het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen.
2. Ten tweede kunnen de in de praktijk gehanteerde “tabelsoorten” niet langer gebruikt worden. In plaats daarvan wordt met de nieuwe indeling van de Wnb gewerkt.
3. Tot derde is de inhoud van de verboden en de ontheffingsgrondslagen gewijzigd.

In de Wet natuurbescherming zijn de bevoegdheden van het rijk (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)) aan de provincies overgedragen. Zij maken dan de afwegingen voor de vergunningen en ontheffingen. De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Onder de Wet natuurbescherming geldt een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk worden nagelaten of maatregelen genomen om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

4.10.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Er is een Quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd in het plangebied. Dit onderzoek is als bijlage 5 bij de toelichting gevoegd.

Soortenbescherming
Het plangebied heeft geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt zodoende niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming
Het plangebied ligt zowel buiten het Gelders NatuurNetwerk als buiten de Groene Ontwikkelingszone. De kernkwaliteiten uit de provinciale beleidskaders zijn niet van toepassing op dit gebied.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Rijntakken', circa 4,0 km ten noorden van het plangebied. Vanwege de kleinschalige aard van de ontwikkeling en de grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied, worden geen significante nadelige effecten, als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen en dergelijke, op de aangewezen habitatypen en doelsoorten van dit Natura 2000-gebied verwacht. Voor deze storingsfactoren is daarom geen verdere toetsing aan de natuurwetgeving nodig.

Om externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie op voorhand uit te sluiten is ten aanzien van de stikstofdepositie naar stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden een onderzoek stikstofdepositieonderzoek uitgevoerd. De resultaten zijn opgenomen in bijlage 6 bij de toelichting. Voor de aanleg- en gebruiksfase is doormiddel van de AERIUS calculator vastgesteld of er sprake is van een melding- of vergunningplicht. Uit de berekeningen blijkt dat het projecteffect op de Natura 2000-gebieden kleiner dan of gelijk is aan 0,00 mol/ha/jaar. Bij een dergelijk projecteffect zorgt het beoogde plan niet voor een significante toename in stikstofdepositie en kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Op basis van de berekening blijkt dat er geen vergunning Wet natuurbescherming (gebiedsbescherming) benodigd is voor het aspect stikstof.

Houtopstanden
Binnen het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Het aspect 'ecologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.11 Archeologie & cultuurhistorie

4.11.1 Regelgeving

Erfgoedwet
De Erfgoedwet bundelt de bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Bovendien zijn aan de Erfgoedwet een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd. Het beschermingsniveau zoals deze in de oude wetten en regelingen golden, blijft gehandhaafd. Het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed was geregeld in zes verschillende wetten en een regeling. Waarin roerend, onroerend en archeologisch erfgoed allemaal hun eigen specifieke definities, procedures en beschermingsmaatregelen hadden.

In de Erfgoedwet is vastgelegd hoe met ons erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend. Overbodige regels zijn geschrapt en de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed ligt waar mogelijk bij het erfgoedveld zelf. Onderdelen van de Monumentenwet die de fysieke leefomgeving betreffen, worden overgeheveld naar de Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt. Voor deze onderdelen is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen. Het gaat daarbij om de volgende zaken:

- Vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten.
- Verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie.
- Bescherming van stads- en dorpsgezichten.

Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Wijchen
Volgens de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Wijchen ligt het plangebied in een gebied met een hoge archeologische verwachting. Voor deze gronden geldt dat archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen met een oppervlakte groter dan respectievelijk 100 m^2.

Beleidsnota cultuurhistorie
In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is een bepaling opgenomen, op grond waarvan het gemeentebestuur bij het opstellen van een bestemmingsplan moet aangeven op welke wijze zij rekening heeft gehouden met de cultuurhistorische waarden binnen het plangebied. Ter onderbouwing van deze afweging hebben de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten gezamenlijk de beleidsnota cultuurhistorie 'Samen in verscheidenheid' opgesteld. Borging van de geïnventariseerde cultuurhistorische waarden vindt plaats door middel van het 'Parapluplan Cultuurhistorie'.

Op de waarderingskaart, behorende bij de beleidsnota, is het plangebied aangewezen als cultuurhistorisch waardevol gebied. Dit zijn gebieden waarvan de cultuurlandschappelijke waardering zeer hoog, hoog of middelhoog is.

In hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling afbreuk kan doen aan de cultuurhistorische waarden in een gebied is afhankelijk van:

- De aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling;
- De cultuurhistorische waarden in een gebied.

4.11.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Archeologie
Op basis van de archeologische beleidskaart geldt dat het noordwestelijke deel van het plangebied een hoge archeologische verwachting heeft. Navolgende afbeelding toont een uitsnede van de kaart:

Uitsnede Archeologische beleidsadvieskaart, met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)

Bij een hoge verwachting is archeologisch onderzoek vereist bij bodemingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m^2. Zodoende is ter plaatse van het plangebied een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is als bijlage 7 bij de toelichting gevoegd.

Aan de hand van het onderzoek geldt in het plangebied een hoge archeologische verwachting op resten en sporen daterend uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Deze archeologische waarden worden al vanaf de moderne bouwvoor (circa 15-30 cm -Mv) in het plangebied verwacht. In het kader van het wijzigen van het bestemmingsplan wordt geadviseerd de bestaande dubbelbestemming te blijven handhaven in het nieuwe te vormen bestemmingsplan en voor wat betreft de bouw van een woning in het plangebied een vervolgonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P), aangezien met name grondsporen verwacht worden.

De geldende dubbelbestemming is vooralsnog in het onderhavige bestemmingsplan gehandhaafd.

Het aspect 'archeologie' vormt geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

Cultuurhistorie
Het plangebied behoort tot een oud bebouwingslint, aan weerszijden waarvan een zone van 60 m een hoge waardering is toegekend. Navolgende afbeelding toont een uitsnede cultuurhistorische waarderingskaart:

Uitsnede Cultuurhistorische waarderingskaart, met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)

In het 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' heeft de gemeente Wijchen vastgelegd dat cultuurhistorisch waardevolle gebieden bestaan uit:

- de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
- de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
- de maat en schaal van de bebouwing;
- de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
- de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
- hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
- een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

De beoogde realisatie van één woning, betreft een kleinschalige ontwikkeling, die landschappelijk is ingepast. De bebouwing is gericht op de Elzendweg en wordt in aansluiting op de omliggende bebouwing in de eerste bebouwingslijn gerealiseerd. In het plangebied zijn geen monumentale panden aanwezig zoals vastgelegd door Rijk, provincie of gemeente. Ook in de nabije omgeving zijn geen (Rijks)monumenten die aangetast worden door het planvoornemen.

Het aspect 'cultuurhistorie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.12 Leidingen

4.12.1 Regelgeving

Planologisch relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen moeten worden gewaarborgd. Tevens moet rond dergelijke leidingen rekening worden gehouden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden. Planologisch relevante leidingen zijn leidingen waarin de navolgende producten worden vervoerd:

- gas, olie, olieproducten, chemische producten, vaste stoffen/goederen;
- aardgastransportleiding met een diameter groter of gelijk aan 18";
- defensiebrandstoffen;
- warmte en afvalwater, ruwwater of halffabrikaat voor de drink- en industriewatervoorziening met een diameter groter of gelijk aan 18".

4.12.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen hoofdtransportleidingen of persleidingen van water, olie, aardgas, brandstof en/of hoogspanningsverbindingen gelegen, die in het kader van het bestemmingsplan op de verbeelding met bijbehorende bebouwingsvrije zones moeten worden opgenomen.

Het aspect 'leidingen' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.13 Vormvrije MER-beoordeling

4.13.1 Regelgeving

Op 7 juli 2017 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat, ook wanneer ontwikkelingen onder de in bijlage D opgenomen drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben, de zogenaamde 'vergewisplicht'.

De consequentie van de nieuwe regeling is dat in elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst aandacht moet worden besteed aan m.e.r. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteit(en) die beneden de drempelwaarden vallen uit de D-lijst, een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets, die dus een nieuw element is in de m.e.r.-regelgeving, wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r.(-beoordeling) noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

4.13.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In bijlage D van het Besluit m.e.r. is een groot aantal activiteiten genoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Eén van de genoemde activiteiten betreft 'de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject, met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen' (activiteit D11.2). Deze activiteit is m.e.r.-beoordelingsplichtig indien deze betrekking heeft op een oppervlakte van 100 ha of meer of een aangesloten gebied van 2.000 woningen of meer omvat of een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m^2 of meer.

Aangezien het aantal woningen in de toekomstige situatie met maximaal één wooneenheid toeneemt, is er geen m.e.r.-beoordeling conform het Besluit m.e.r. noodzakelijk. Gelet hierop, wordt geconcludeerd dat de drempelwaarden niet worden overschreden, waardoor in onderhavig plan kan worden volstaan met het uitvoeren van een zogenaamde 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'. De in dit hoofdstuk beschreven onderzoeksresultaten voldoen niet alleen aan de onderzoeksverplichting van het Besluit ruimtelijke ordening, maar kunnen ook worden opgevat als de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Daarbij wordt geconcludeerd dat belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten.

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving

5.1 Algemeen

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding en regels en is voorzien van een toelichting. De regels bevatten het juridische instrumentarium voor het regelen van het gebruik van de gronden, bepalingen omtrent de toegelaten bebouwing, regelingen betreffende het gebruik van aanwezige en/of op te richten bouwwerken. De verbeelding heeft een rol voor toepassing van de regels alsmede de functie van visualisering van de bestemmingen.

In deze paragraaf worden de systematiek van de regels en de wijze waarop de regels gehanteerd moeten worden, uiteengezet. De regels van het plan bestaan uit vier hoofdstukken, waarin achtereenvolgens de inleidende regels, de bestemmingsregels, de algemene regels en de overgangs- en slotregels aan de orde komen. Voor de systematiek is aangesloten op de SVBP2012, de Wabo en het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Wijchen.

5.1.1 Inleidende regels

Begrippen
In deze bepaling zijn omschrijvingen gegeven van de in de bestemmingsregels gebruikte begrippen. Deze worden opgenomen om interpretatieverschillen te voorkomen. Begripsbepalingen zijn alleen nodig voor begrippen die tot verwarring kunnen leiden of voor meerderlei uitleg vatbaar zijn.

Wijze van meten
Om op een eenduidige manier afstanden, oppervlakten en inhoud van gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, te bepalen wordt in de wijze van meten uitleg gegeven wat onder de diverse begrippen wordt verstaan.

5.1.2 Bestemmingsregels

De bestemmingsregels kennen, voor zover van toepassing, allemaal een gelijke opbouw.

Bestemmingsomschrijving
Bevat de omschrijving van de doeleinden die met de bestemming aan de grond worden toegekend. Hierbij gaat het in beginsel om een beschrijving van de aan de grond toegekende functies zoals bedrijven, wonen, centrum etc. De aard van de toegelaten inrichtingen van gronden (bouwwerken en werken, geen bouwwerken zijnde) vloeit dan voort uit de toegelaten functies.

Bouwregels
In de bouwregels worden voor alle hoofdgebouwen, bijgebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, de van toepassing zijnde bouwregels gesteld. Waar en met welke maatvoering mag worden gebouwd, wordt hier vastgelegd. Indien mogelijk wordt verwezen naar bouwvlakken en aanduidingen op de verbeelding.

Afwijken van de bouwregels
In deze bepaling zijn afwijkingsbevoegdheden toegekend aan het bevoegd gezag ten aanzien van bepaalde bouwregels.

Specifieke gebruiksregels
In dit onderdeel kan worden aangegeven welke vormen van gebruik men in ieder geval strijdig acht met de bestemming. Het is niet de bedoeling alle mogelijke strijdig gebruiksvormen te noemen, maar alleen die, waarvan het niet op voorhand duidelijk is dat deze in strijd zijn met de bestemming. Het gaat hierbij in feite om een aanvulling op de doeleindenomschrijving.

Afwijken van de gebruiksregels
In deze bepaling zijn afwijkingsbevoegdheden toegekend aan het bevoegd gezag ten aanzien van bepaalde gebruiksregels.

5.1.3 Algemene regels

Anti-dubbeltelbepaling
Deze regel is opgenomen om te voorkomen dat, wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde gebouwen en bouwwerken niet meer dan een bepaald deel van een bouwperceel mogen beslaan, het opengebleven terrein nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw of bouwwerk, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld.

Algemene bouwregels
Deze bepaling bevat algemene regels omtrent ondergeschikte bouwdelen, bestaande afstanden en maten en parkeren.

Algemene gebruiksregels
Deze bepaling bevat de vormen van gebruik, die in ieder geval strijdig zijn met de regels van het bestemmingsplan.

Algemene aanduidingsregels
Deze bepaling bevat een regeling ter bescherming van de waterhuishoudkundige situatie en devoorkomende natuurwaarden en een regeling ten behoeve van het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de in de omgeving aanwezige molen.

5.1.4 Overgangs- en slotregels

Overgangsrecht
In deze bepaling is vorm en inhoud gegeven aan het overgangsrecht. Het overgangsrecht is een standaardbepaling welke is overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening. Bouwwerken welke op het moment van inwerkingtreding van het bestemmingsplan bestaan (of waarvoor een bouwvergunning is aangevraagd) mogen blijven bestaan, ook al is er strijd met de bouwregels. De overgangsbepaling houdt niet in dat het bestaand, illegaal opgerichte, bouwwerk legaal wordt, noch brengt het met zich mee dat voor een dergelijk bouwwerk alsnog een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen kan worden verleend. Het gebruik van grond en opstallen, dat afwijkt van de regels, op het moment van inwerkingtreding van het plan, mag eveneens worden voortgezet.

Slotregel
Als laatste is de slotregel opgenomen. Deze bepaling omschrijft de titel van het plan.

5.2 Bestemmingsplan

In deze paragraaf zijn de feitelijk in het plan voorkomende bestemmingen beschreven. Per bestemming is kort toegelicht welk gebruik van de gronden is toegestaan en welke bouwregels er gelden.

Wonen
De gronden met de bestemming 'Wonen' zijn bestemd voor wonen en de uitoefening van een beroep aan huis. Voor de bebouwingsmogelijkheden binnen deze bestemming wordt een onderscheid gemaakt in het hoofdgebouw van de woning, bijgebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde.

Onder de bestemming valt op grond van jurisprudentie ook het aan huis verbonden beroep. De maat van het beroepsgedeelte is ten hoogste 40 % van de totale vloeroppervlakte van het hoofdgebouw en/of de bijgebouwen, met een maximum van 80 m². (Niet verkeersaantrekkende) aan huis verbonden beroepen zijn vrij, voor zover de woonfunctie volledig gehandhaafd blijft en de woning als zodanig herkenbaar blijft. Er mogen geen nadelige effecten optreden voor het woonmilieu en de parkeerbalans in de omgeving. Ook voor een bedrijf aan huis geldt een maximum vloeroppervlakte van 80 m^2.

Waarde - Archeologie 2
De dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' is opgenomen ter bescherming van mogelijk in de bodem aanwezige archeologische waarden.

Voor bodemingrepen met een diepte van meer dan 0,3 m beneden maaiveld in gebieden die vallen binnen deze dubbelbestemming wordt bij een omvang van meer dan 120 m^2 nader archeologisch onderzoek verplicht gesteld.

Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied
Middels de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' worden cultuurlandschappen met een middelhoge, hoge en zeer hoge waarde beschermd via een nadere eisenregeling en een vergunningplicht voor bepaalde werkzaamheden.

De nadere eisenregeling behelst een bevoegdheid voor burgemeester en wethouders om in het kader van een aanvraag voor een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk een nadere eis te stellen in verband met de situering, de oppervlakte en hoogte van een gebouw. Deze nadere eis ziet met name op de situatie dat de aanvraag om vergunning betrekking heeft op een gebouw binnen een oud bebouwingslint, een ensemble of een gebouw langs een (historische) doorgaande weg die als cultuurhistorisch waardevol zijn aangeduid.

De werkzaamheden die niet zonder vergunning mogen worden uitgevoerd betreffen:

- het aanbrengen van (half-)verhardingen;
- het rooien of vellen van houtgewas;
- afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem;
- graven of dempen van sloten;
- verwijderen van perceelsrandbeplanting;
- aanleggen van wegen of paden;
- wijzigen van perceels- of kavelgrenzen;
- het aanbrengen van hoogopgaande beplanting anders dan het herplanten van gerooide / gevelde houtopstanden;
- het verwijderen van wegen of paden.

De vergunning voor het uitvoeren van deze werkzaamheden wordt verleend indien (uit de aanvraag om vergunning) in voldoende mate is gebleken dat de cultuurhistorische waarden van een gebied waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden, niet op een onevenredige wijze worden aangetast.

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

6.1.1 Exploitatieverplichting

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in de plantoelichting van een bestemmingsplan minimaal inzicht worden gegeven in de economische uitvoerbaarheid van het plan. Tevens bestaat op grond van de Wet ruimtelijke ordening de verplichting om, indien sprake is van ontwikkelingen waarvoor de gemeente redelijkerwijs kosten moet maken, bijvoorbeeld voor de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, en de plankosten, deze moeten kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer c.q. ontwikkelaar. Een en ander moet worden vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten met iedere grondeigenaar. Als er met een grondeigenaar geen overeenkomst is gesloten en het kostenverhaal niet anderszins is verzekerd, moet een exploitatieplan worden opgesteld welke tegelijkertijd met het bestemmingsplan moet worden vastgesteld.

6.1.2 Conclusie

Alle kosten die gemaakt moet worden voor het opstellen van een bestemmingplan zijn voor rekening van de initiatiefnemers. Hiervoor is een overeenkomst afgesloten, waarin ook de afwikkeling van eventuele verzoeken tot tegemoetkoming in planschade is geregeld. Daarmee zijn de kosten voor de planontwikkeling anderszins verzekerd en is het opstellen van een exploitatieplan niet aan de orde. Gezien het voorgaande wordt het plan financieel uitvoerbaar geacht.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.2.1 Vooroverleg

Conform ex artikel 3.1.1. van het Bro moeten burgemeester en wethouders bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met de Rijks- en provinciale diensten die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

In het kader van het vooroverleg is het voorliggende bestemmingsplan toegezonden aan diverse overlegpartijen.

6.2.2 Inspraak

De initiatiefnemers hebben de plannen vroegtijdig besproken met de direct omwonenden. Uit dit overleg zijn geen bezwaren gebleken tegen de herziening van het bestemmingsplan.

6.2.3 Ontwerpfase

Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 14 september 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen Binnen deze termijn zijn geen zienswijzen ingediend.

6.2.4 Vaststellingsfase

Binnen twaalf weken na de termijn van terinzagelegging moet de gemeenteraad beslissen omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. Tegen het besluit tot vaststelling staat, voor belanghebbenden, direct beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Direct na de beroepstermijn treedt, indien tijdens de beroepstermijn geen verzoek om voorlopige voorziening is ingediend, het plan in werking waarna tot planrealisatie kan worden overgegaan.

Bijlagen toelichting

Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek

Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai

Bijlage 3 Ontwerpbesluit hogere waarden

Bijlage 4 Watertoets

Bijlage 5 Quickscan Wet natuurbescherming

Bijlage 6 Stikstofdepositieonderzoek

Bijlage 7 Verkennend archeologisch onderzoek

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan Elzendweg 13b Bergharen met identificatienummer NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01 van de gemeente Wijchen;

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.5 aan huis verbonden bedrijfsactiviteit

het al dan niet bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke/kunstzinnige - geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen - bedrijvigheid, waarvan de omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in een woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen, met behoud van de woonfunctie, kan worden uitgeoefend;

1.6 aan huis verbonden beroep

een beroep, waarvan de activiteiten niet publiekgericht zijn, en dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie ter plaatse;

1.7 afhankelijke woonruimte

een bijgebouw bij een woning, dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met die woning en waar een gedeelte van de huishouding, zoals gehuisvest in die woning, uit een oogpunt van mantelzorg is ondergebracht;

1.8 agrarisch bedrijf

een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van landbouwdieren en andere dieren ten behoeve van de agrarische producten zoals (sier)vissen, wormen en bijen; onder agrarische bedrijven worden tevens begrepen boomteeltbedrijven, sierteeltbedrijven en paardenhouderijen;.

1.9 archeologische waarden

waarden van een terrein in verband met de zich mogelijk daarin bevindende oudheidkundige zaken die van belang zijn vanwege hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap en/of hun cultuurhistorische waarde;

1.10 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.11 bebouwingspercentage

een in de regels of op de kaart aangegeven percentage, dat de grootte van het deel van een terrein (bouwperceel, bestemmingsvlak etc.) aangeeft, dat maximaal mag worden bebouwd;

1.12 bed & breakfast

een nevenactiviteit met als doel het verstrekken van logies en ontbijt aan steeds wisselend publiek, dat voor een korte periode, met een absoluut maximum van zeven overnachtingen, ter plaatse verblijft; onder bed & breakfast wordt niet verstaan overnachting, noodzakelijk in verband met het verrichten van tijdelijke of seizoensgebonden werkzaamheden en/of arbeid;

1.13 bedrijfsactiviteiten

handelingen en werkzaamheden die plaatsvinden in het kader van de uitoefening van een bedrijf;

1.14 bestaand

- t.a.v. bebouwing: bebouwing, zoals legaal aanwezig op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, dan wel die mag worden gebouwd krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde vergunning;
- t.a.v. gebruik: het gebruik van grond en opstallen, zoals aanwezig op het tijdstip dat het plan rechtskracht heeft verkregen;
- t.a.v. werken of werkzaamheden: zoals legaal aanwezig op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, dan wel toegestaan krachtens omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.15 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak;

1.16 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.17 bevoegd gezag

het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning;

1.18 bijgebouw

een vrijstaand of aan het hoofdgebouw aangebouwd gebouw, dat hetzij functioneel hetzij door zijn situering of afmeting ondergeschikt is aan het op hetzelfde perceel gelegen hoofdgebouw, zoals een garage, berging of hobbyruimte;

1.19 bos

elk terrein waarop al dan niet bedrijfsmatig activiteiten worden uitgevoerd gericht op de duurzame instandhouding en ontwikkeling van bestaande en nieuwe bossen ten behoeve van (een of meerdere van de functies) natuur, houtproductie, landschap, milieu (waaronder begrepen waterhuishouding) en extensieve recreatie;

1.20 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen en/of het vergroten van een bouwwerk;

1.21 bouwgrens

de grens van een bouwvlak;

1.22 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.23 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel;

1.24 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.25 bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.26 bouwwijze

de wijze van bouwen van een woning, waarbij:

a. onder aaneengebouwd wordt verstaan een woning, die deel uitmaakt van een blok van meer dan twee woningen en/of andere functies, waarvan het hoofdgebouw aan het op het aangrenzende bouwperceel gelegen hoofdgebouw is gebouwd;
b. onder gestapeld wordt een gebouw verstaan, dat uit meerdere naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen (appartementen) bestaat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd;
c. onder twee-aaneen wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw deel uitmaakt van een blok van maximaal twee direct aaneengebouwde hoofdgebouwen (twee-onder-een-kap);
d. onder vrijstaand wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw niet aan een op een aangrenzend bouwperceel gelegen gebouw is aangebouwd.

1.27 cultuurhistorische waarde

de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied, zoals dat ondermeer tot uitdrukking komt in de beplanting, het reliëf, de verkaveling, het sloten- of wegenpatroon en/of de architectuur;

1.28 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan degene die deze goederen kopen voor eigen gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.29 escortbedrijf

de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend;

1.30 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.31 hoofdgebouw

een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie en/of afmetingen dan wel gelet op de bestemming als belangrijkste gebouw valt aan te merken, inclusief daarbij behorende aan- en uitbouwen;

1.32 huishouden

persoon of groep personen die een gemeenschappelijke huishouding voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan; kamerverhuur wordt daaronder niet begrepen;

1.33 kap

een dakafdekking bestaande uit een constructie van hellende dakvlakken;

1.34 kleine windturbine

windturbine bedoeld voor het leveren van stroom aan de/het ter plaatse aanwezige woning/bedrijf, waarbij reststroom aan het net doorgezet kan worden. De windturbine heeft een ashoogte van niet meer dan 15,0 m en een tiphoogte van niet meer dan 20,0 m;

1.35 landschappelijke waarde

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de levende en niet-levende natuur;

1.36 levensloopbestendige woning

Een woning die geschikt is voor bewoning in alle levensfasen. De woning is rollator toe- en doorgankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking. Alle primaire leefruimten (woonkamer, keuken, slaapkamer, badkamer, toilet) bevinden zich op de begane grond. De leefruimten zijn zowel inpandig als vanuit het aansluitende terrein zo veel mogelijk drempelloos toegankelijk.

1.37 omgevingsvergunning

vergunning voor activiteiten als genoemd in artikel 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.38 ondergeschikte functie

een functie die in ruimtelijke en/of bedrijfseconomische zin ondergeschikt is aan de hoofdfunctie binnen een bestemming;

1.39 overkapping/ carport

een dakconstructie, vrijstaand met maximaal één wand, dan wel aan maximaal drie zijden begrensd door de gevels van belendende gebouwen, die niet wordt aangemerkt als een gebouw;

1.40 paardenbak

een buitenrijbaan ten behoeve van paardrijactiviteiten, met een bodem van zand, hout, boomschors of ander materiaal om de bodem te verstevigen en al dan niet voorzien van een omheining;

1.41 permanente bewoning

bewoning van een bouwwerk waarbij sprake is van gebruik van het object als hoofdverblijf zoals bedoeld in de wet GBA en/of er geen sprake is van een hoofdverblijf elders;

1.42 seksinrichting

een voor publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof hij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in elk geval verstaan: seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, parenclub en (raam) prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische-massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.43 teeltondersteunende voorzieningen

ondersteunende voorzieningen ten behoeve van vollegronds groente-, fruit-, bloemen, en boomteelt; te onderscheiden in de volgende categorieën:

- laag/ tijdelijk: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m, uitsluitend nodig zolang de teelt het vereist zoals insectengaas, afdekfolies, acryldoek, lage tunnels;
- laag/ permanent: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m en met een permanent karakter zoals een containerveld;
- hoog/ tijdelijk: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m, uitsluitend nodig zolang de teelt het vereist, zoals menstoegankelijke wandelkappen, schaduwhallen en hagelnetten (tijdelijk voor zover het het gebruik van hagelnetten betreft; de bij de hagelnetten behorende constructiepalen zijn permanent);
- hoog/ permanent: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m met een permanent karakter, zoals stellingenteelt en regenkappen;

1.44 voorgevelrooilijn

de denkbeeldige lijn, evenwijdig aan de as van de weg waaraan gebouwd wordt, op een afstand van de weg die:

- gelijk is aan de in de regels voorgeschreven afstand van gebouwen uit de as van de weg op het betreffende bouwperceel;
- gelijk is aan de afstand van bestaande gebouwen tot de as van de weg op het betreffende bouwperceel, indien die afstand kleiner is dan de in de regels voorgeschreven afstand;

1.45 vrijstaand bijgebouw

een bijgebouw, dat fysiek geheel los staat van enig ander gebouw, dan wel slechts met een ander gebouw verbonden is door een bouwwerk geen gebouw zijnde, zoals een overkapping of pergola;

1.46 waterhuishoudkundige doeleinden

doeleinden die het waterhuishoudingsbelang dienen, zoals watergangen, waterstaatkundige kunstwerken, onderhoudsstroken ten behoeve van het beheer en onderhoud van een watergang e.d.;

1.47 woning/ wooneenheid

een complex van fysiek aan elkaar verbonden ruimten, in een (gedeelte van een) gebouw, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één huishouden.

1.48 wonen

het verblijven van één huishouden in een woning;

1.49 woningsplitsing

Bij woningsplitsing is sprake wanneer een tweede zelfstandige woning, die permanent wordt bewoond door één afzonderlijk huishouden, wordt gecreëerd binnen een reeds bestaande woning.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens

de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens wordt bepaald door het buitenwerks meten van de kortste afstand van een gevel van het gebouw tot de perceelsgrens;

2.2 de bebouwd(e) oppervlak(te) van een bouwperceel

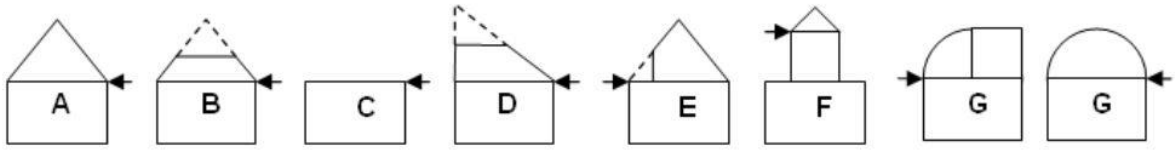
de oppervlakte van alle op een bouwperceel aanwezige bouwwerken tezamen;

2.3 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.4 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

← = druiplijn
------ = denkbeeldige doorlopende daklijn
A. zadeldak / tentdak
B. gecombineerd dak
C. platdak
D. variabel gecombineerd dak / lessenaarsdak
E. dak met terras / loggia
F. platdak met dakopbouw
G. gebogen dak

2.5 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.6 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.7 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.8 de hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine;

2.9 het peil

- voor bouwwerken, waarvan de hoofdtoegang van het perceel onmiddellijk aan de weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang van het perceel;
- in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Wonen

3.1 Bestemmingsomschrijving

3.1.1 Algemeen

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen;
b. beroep aan huis;
c. de opwekking van duurzame energie in de vorm van windenergie en zonne-energie alsmede warmte-koude opslag;
d. water en waterhuishoudkundige doeleinden;

een en ander met de bijbehorende voorzieningen, zoals tuinen, erven, parkeervoorzieningen, etc. en overeenkomstig met de in sublid 3.1.2 opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

3.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in sublid 3.1.1:

a. Aantal woningen
Per bestemmingsvlak is maximaal één woning toegestaan**;**

b. Aan huis verbonden beroep
Binnen deze bestemming is gebruik van een deel van de woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen ten behoeve van de uitoefening van een niet-publieksgerichte beroepsactiviteit aan huis toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een aan huis verbonden beroep in gebruik te nemen vloeroppervlak maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen mag bedragen met een maximum van 80 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte binnen het openbaar gebied;
d. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie.
e. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden; hieronder worden niet begrepen handelsactiviteiten via het internet;
f. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen niet zijn toegestaan;

c. Duurzame energie
De opwekking van duurzame energie is uitsluitend toegestaan als ondergeschikte functie.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Toegestane bebouwing

Uitsluitend mogen worden opgericht bouwwerken ten dienste van de bestemming, zoals woningen met bijgebouwen en bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

3.2.2 Situering

Indien in een bestemmingsvlak bouwvlakken zijn aangeduid zijn gebouwen uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak'.

3.2.3 Maatvoering

a. Met betrekking tot de maatvoering en situering van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, dient aan het volgende te worden voldaan:

Hoofdgebouw van de woning	**Maximum**
goothoogte	3,5 m
(nok)hoogte	8,0 m
oppervlakte (begane grond)	100 m^2
inhoud	800 m^3

Bijgebouwen bij woning	**Maximum**
gezamenlijke oppervlakte per woning	120 m^2
goothoogte	3,5 m
(bouw)hoogte	6,0 m

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	**Maximum**
bouwhoogte erfafscheidingen	2,0 m
bouwhoogte carports c.q. overkappingen	3,0 m
oppervlakte carports c.q. overkappingen	20,0 m²
bouwhoogte overige bouwwerken geen gebouwen zijnde	6,0 m

3.2.4 Zwembaden

In afwijking van het bepaalde in sublid 3.2.3 geldt voor zwembaden, niet zijnde een gebouw, dat:

a. deze uitsluitend op het zij- en/of achtererf worden gebouwd;
b. de maximum hoogte 1,0 m bedraagt;
c. de minimum afstand tot de grens van het bouwperceel 2,0 m bedraagt;
d. de maximum oppervlakte 50 m² bedraagt;
e. de gezamenlijke maximum oppervlakte van de bouwwerken op het zij- en achtererf 50% van de oppervlakte van dat zij- en achtererf bedraagt.

3.2.5 Ondergronds bouwen

Ondergrondse ruimten (kelders) bij woningen zijn uitsluitend toegestaan in één bouwlaag en mogen uitsluitend worden gesitueerd onder de woning (met inbegrip van aanbouwen, uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen) dan wel tot maximaal 25 m² buiten de woning, alsmede onder de vrijstaande bijgebouwen.

3.2.6 Voorwaardelijke verplichting waterberging

Het bebouwen van de gronden met deze bestemming is slechts toegestaan als is voorzien in de aanleg van voldoende waterberging conform de ten tijde van de vergunningverlening geldende Beleidsregels Keur Waterschap Rivierenland.

3.3 Afwijken van de bouwregels

3.3.1 Omgevingsvergunning maatvoering

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 3.2.3 om de voorgeschreven goot- en bouwhoogte met 10% van de voorgeschreven hoogte te verhogen.

3.3.2 Omgevingsvergunning inhoud woning

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 3.2.3 teneinde de toegestane inhoud van de woning te vergroten, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

a. de inhoud van de woning mag niet meer bedragen dan 1000 m^3;
b. de welstandscommissie wordt expliciet betrokken bij het besluit om al dan niet medewerking te verlenen aan de genoemde omgevingsvergunning;
c. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing, die wordt onderbouwd en gevisualiseerd in een terrein-/ beplantingsplan;
d. het woon- en leefmilieu van de omgeving wordt niet onevenredig aangetast; dit betekent in ieder geval dat de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig mogen worden beperkt;
e. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven, voortvloeiende uit de milieu- en dierenwelzijnswetgeving.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 Strijdig gebruik

In aanvulling op het bepaalde van artikel 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt onder gebruik strijdig met de bestemming in ieder geval begrepen, het gebruiken en/of het laten gebruiken van gronden en/of opstallen voor:

a. vrijstaande bijgebouwen als zelfstandige woning en als afhankelijke woonruimte;
b. een aan huis verbonden bedrijfsactiviteit;
c. recreatieve voorzieningen in de vorm van bed & breakfast dan wel kleinschalig kamperen (mini camping).

3.4.2 Voorwaardelijke verplichting landschappelijke inpassing

Het gebruik van de woning, zoals beschreven in deze bestemming, is pas toegestaan indien en zolang aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de landschappelijke inpassing zoals deze is opgenomen in Bijlage 1 bij deze regels moet binnen twee jaar na het verlenen van de omgevingsvergunning voor bouwen voor de woning zijn aangelegd en vervolgens in stand worden gehouden.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

3.5.1 Omgevingsvergunning bed & breakfast

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 3.4.1 onder c teneinde een bed & breakfastvoorziening voor maximaal 8 personen in maximaal 4 kamers toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de (bedrijfs)woning en de daarbij behorende bijgebouwen toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

3.5.2 Omgevingsvergunning aan huis verbonden bedrijfsactiviteit

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 3.4.1 onder b voor de uitoefening van een aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 40 % van de vloeroppervlakte van de woning en/of de aangebouwde en vrijstaande bijgebouwen met een maximum van 80 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd;
d. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
e. het bedrijf dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. er mag geen overbelasting optreden van de aanwezige openbare (druk)riolering.

Artikel 4 Waarde - Archeologie 2

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud en bescherming van waardevolle verwachte archeologische informatie in de bodem. Het gaat hierbij om gebieden met een hoge archeologische verwachting.

4.2 Bouwregels

Ten aanzien van het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 120 m^2 dient de aanvrager een rapport te overleggen, waarin de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. In afwijking van het gestelde onder a hoeft de aanvrager van een omgevingsvergunning voor bouwen geen rapport als bedoeld onder a te overleggen, indien:
    1. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het vervangen van bestaande bebouwing (waaronder bestaande ondergrondse kelders), waarbij de oppervlakte aan bebouwing niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut;
    2. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het uitbreiden van bestaande bebouwing tot maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering;
    3. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het bouwen in de bodem tot een diepte van 0,3 m onder het bestaande maaiveld;
    4. naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.
c. Indien uit het onder a genoemde rapport of uit de beschikbare informatie als bedoeld in b onder 4, blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunning voor bouwen:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij die voorschriften te stellen kwalificaties;
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden een verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.

4.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.
b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. aanleggen van leidingen;
d. verlagen van de waterstand.

4.3.2 Uitzonderingen

Het in sublid 4.3.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. In het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik, waaronder de aanleg van teeltondersteunende voorzieningen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,3 m onder het bestaande maaiveld;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft over een maximale oppervlakte van 120 m^2;
f. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
g. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
h. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning is vereist.

4.3.3 Verlening

a. de in sublid 4.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
b. indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zo nodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

4.3.4 Voorwaarden

Overeenkomstig het in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag de omgevingsvergunning onder beperkingen verlenen en kunnen zij voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, waaronder de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden.

4.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen, teneinde:

a. de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van aanvullend en/of definitief archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken gronden geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.
b. de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1 op te nemen, indien uit nader onderzoek blijkt, dat ter plaatse archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 5 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

5.1 Bestemmingsomschrijving

5.1.1 Algemeen

De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

5.1.2 Nadere detaillering van de bestemming

De cultuurhistorisch waardevolle gebieden als bedoeld in sublid 5.1.1 betreffen de gebieden die zijn opgenomen in de Cultuurhistorische waarderingskaart, zoals deze is opgenomen in bijlage 2 van deze regels, en zijn aangeduid als cultuurlandschappelijke waardering zeer hoog, hoog en middelhoog. De waardering van deze gebieden is gebaseerd op de, op het moment van vastelling geldende, beleidsnota cultuurhistorie 'Samen in verscheidenheid'**.**

a Oude bebouwingslinten en historische wegen en waterlopen

Onder de gebieden zoals genoemd in sublid 5.1.2 bevinden zich ook de oude bebouwingslinten en de belangrijkste (historische) doorgaande wegen en waterlopen. De cultuurhistorische waarden van deze gebieden bestaan uit:

- de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
- de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
- de maat en schaal van de bebouwing;
- de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
- de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
- hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
- een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

5.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen gelet op het bepaalde in lid 5.1 nadere eisen stellen ten aanzien van de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing.

5.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.3.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) de in het schema in sublid 5.3.4 opgenomen omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden uit te (doen) voeren.

5.3.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht

Het in sublid 5.3.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan reeds een aanlegvergunning of omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke betreffen het normale onderhoud en/of plaatsvinden in het kader van het normale beheer en gebruik van de gronden;
d. die plaatsvinden ter plaatse van een 'bouwvlak' of ter plaatse van een andere bestemming dan Agrarisch of Agrarisch met waarden - 1, 2 en 3.

5.3.3 Verlening

De in sublid 5.3.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien en voor zover voldaan wordt aan de criteria gesteld in sublid 5.3.4.

5.3.4 Schema omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden

Omgevingsvergunningplichtige werken/ werkzaamheden	**Criteria voor verlening van de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden**
- het aanbrengen van (half-)verhardingen; - het rooien of vellen van houtgewas; - het afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem; - het graven of dempen van sloten; - het verwijderen van perceelsrandbeplanting; - het aanleggen van wegen of paden; - het wijzigen van perceels- of kavelgrenzen; - het aanbrengen van hoogopgaande beplanting anders dan het herplanten van gerooide / gevelde houtopstanden; - het verwijderen van wegen of paden.	de werkzaamheden mogen geen onevenredige aantasting tot gevolg hebben van de cultuurhistorische waarden van de in lid 5.1 bedoelde gronden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Ondergeschikte bouwdelen

Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen zoals plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, erkers, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding niet meer dan 0,75 m bedraagt.

7.2 Afwijkende maatvoering

Bestaande gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die zijn opgericht in overeenstemming met de Woningwet of Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, maar waarvan de maatvoering afwijkt van de bouwregels van dit bestemmingsplan, zijn toegestaan in de bestaande maatvoering.

7.3 Parkeren

Ten aanzien van parkeren geldt dat:

a. bij de uitoefening van de bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen of een omgevingsvergunning voor het afwijken van een bestemmingsplan geldt de regel dat er voldoende parkeergelegenheid voor auto's en fietsen aanwezig is of wordt gerealiseerd op eigen terrein;
b. deze parkeergelegenheid dient in stand gehouden te worden;
c. voldoende parkeergelegenheid betekent dat voldaan wordt aan de parkeernormen zoals opgenomen in onderstaande tabel:

Type woning	**Parkeernorm**
Vrijstaande woning	2,8 parkeerplaatsen per woning

d. van het bepaalde onder c. kan worden afgeweken, indien kan worden aangetoond dat er geen parkeerdruk ontstaat en de verkeersveiligheid niet in het geding komt.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

8.1 Strijdig gebruik

Onder het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan, als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, wordt in ieder geval begrepen het gebruiken van gronden of bouwwerken voor seksinrichtingen.

Artikel 9 Algemene aanduidingsregels

9.1 Hydrologische beschermingszone

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone-hydrologische beschermingszone' geldt ter bescherming van de waterhuishoudkundige situatie en de voorkomende natuurwaarden, het volgende:

9.1.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden
Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. verzetten van grond van meer dan 100 m^3 of op een diepte van meer dan 60 cm onder maaiveld een en ander voorzover geen vergunning vereist is in het kader van de Ontgrondingenwet;
b. de aanleg van drainage ongeacht de diepte tenzij het gaat om vervanging van een reeds bestaande drainage;
c. het verlagen van de waterstand anders dan door middel van het graven van sloten of het toepassen van drainagemiddelen, met uitzondering van grondwateronttrekkingen;
d. het aanbrengen van niet-omkeerbare verhardingen en/of verharde oppervlakten van meer dan 100 m2 anders dan een bouwwerk.

b Uitzonderingen vergunningplicht
Het in a vervatte verbod geldt niet voor het uitvoeren van de volgende werken en werkzaamheden:

a. zover de daar genoemde werken en werkzaamheden worden uitgevoerd binnen een bouwvlak;
b. werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met uitzondering van permanente teeltondersteunende voorzieningen;
c. werken en werkzaamheden, waarmee is of mag worden begonnen op moment van in werking treden van het bestemmingsplan.

c Verlening
De in a genoemde omgevingsvergunning wordt alleen verleend indien door die werken en/of werkzaamheden of door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen de waterhuishoudkundige situatie niet onevenredig wordt of kan worden aangetast.

d Advies waterstaatsgezag
Alvorens te beslissen over een aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in a hoort het bevoegd gezag het ter plaatse bevoegde waterstaatsgezag.

9.2 Vrijwaringszone molenbiotoop

Ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1' geldt ten behoeve van het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen, het volgende:

9.2.1 Bouwen

a Algemeen
Onverminderd het bepaalde in deze regels met betrekking tot het bouwen bepaalde:

1. mogen binnen een afstand van 100 m van de molen geen nieuwe bouwwerken, met een bouwhoogte die hoger is dan het onderste punt van de verticaal staande wiek worden opgericht;
2. geldt ten aanzien van de bouwhoogtevan nieuw op te richten bouwwerken binnen een afstand van 100 tot 400 m van de molen, de volgende bepaling:

Ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1':

maximale bouwhoogte = X / 50 + 2,5

in welke formule voorstelt:

X: de afstand in meters vanaf het obstakel tot de wieken van de molen;

3. de maximale bouwhoogte zoals bedoeld in dit artikel wordt gerelateerd aan de begane grond van de molen. Voor zover ter plaatse van een op te richten bouwwerk het maaiveld hoger respectievelijk lager is gelegen, dient de afstand van het maaiveld tot het onderste punt van de verticaal staande wiek in de maximale hoogte te worden verdisconteerd.
4. Indien en voorzover binnen een perceel gebouwen aanwezig zijn die hoger zijn dan de hierboven onder 9.2.1 onder a 2 voorgeschreven hoogte en de maatvoering binnen de onderliggende bestemming deze bestaande hoogte mogelijk maakt, mag in afwijking van het bepaalde in 9.2.1 onder a 2 de bestaande hoogte als maximum voor de overige gebouwen op het perceel, worden aangemerkt.

b Omgevingsvergunning
Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in a teneinde het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de op deze gronden liggende andere bestemmingen toe te staan, mits de hierdoor hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, het huidige en het toekomstige functioneren van de molen als werktuig door windbelemmering, de waarde van de molen als landschapselement en de cultuurhistorische waarde, niet onevenredig in gevaar kan worden gebracht. Hiertoe wordt advies ingewonnen bij een terzake deskundige.

9.2.2 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Omgevingsvergunningplichtige werken
Het is verboden op de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de navolgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten voeren:

1. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties of apparatuur met een grotere hoogte dan de molenbelt;
2. het ophogen van gronden;
3. het beplanten met bomen, heesters en andere opgaande begroeiing met een grotere hoogte dan de molenbelt.

b Uitzondering
Het onder a vervatte verbod geldt niet voor de werken of werkzaamheden:

1. werken of werkzaamheden, die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel
2. van ondergeschikte betekenis zijn en/of
3. voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
4. welke ten tijde van het van kracht worden van het plan in uitvoering of aanwezig waren;
5. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanleg- of omgevingsvergunning is verleend;
6. binnen het kader van het op de bestemming van die gronden gerichte normale onderhoud en beheer, dan wel
7. die welke voortvloeien uit het normale gebruik.

c Verlening
De onder a bedoelde werken of werkzaamheden zijn toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, het huidige en/of toekomstig functioneren van de molen als werktuig door windbelemmering, de waarde van de molen als landschapselement en de cultuurhistorische waarde, niet onevenredig in gevaar kan worden gebracht. Hiertoe wordt advies ingewonnen bij een terzake deskundige.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 10 Overgangsrecht

10.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van lid a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10 %.

c. Lid a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

10.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in lid a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Lid a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 11 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'

Bijlagen regels

Bijlage 1 Landschappelijke inpassing

Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingskaart

Elzendweg 13b, Bergharen

Landschappelijke inpassing

Hoogstam fruitboomgaard, max. 10 meter hoog, div. soorten, bijv.: appel, peer, pruim en/of kers

Nieuwe inrit van halfverharding

Gemengde, geschoren haag
streekeigen soorten: gewone beuk, haagbeuk, meidoorn en/of veldesdoorn
breedte: 0,5-1 m; hoogte: max. 120 cm;
5 st./ m, plantmaat min. 40-60 cm;

Nieuwe woning

Nestkast voor huismus

Solitaire bomen, max. 16 meter hoog, gebiedseigen soorten, zoals: lijsterbes, veldesdoorn, krentenboom, gele kornoelje, hartbladige els, gevuldbloemige zoete kers (Prunus avium ‘Plena’), winterlinde (Tilia cordata 'Dombrie' of ‘Rancho’)

Moestuin

Tuinpad van halfverharding

Heesterbeplanting, max. 16 meter hoog, gebiedseigen soorten, zoals: Gelderse roos, hazelaar, kardinaalsmuts, kornoelje, vlier

Bloem- en kruidenrijk grasland

Terras

Poel met oeverbegroeiing

Nestkast voor steenuil

Struweelhaag, max. 16 meter hoog
streekeigen soorten: sleedoorn, meidoorn, hazelaar, Gelderse roos, vogelkers, kardinaalsmuts en/of veldesdoorn

0 5 25 m

N

Cultuurhistorische waarderingskaart

Gemeente Wijchen

schaal 1:12.500

legenda

Cultuurlandschappelijke waardering

waardering

- niet gewaardeerd
- zeer laag
- laag
- middelmatig
- hoog
- zeer hoog

Overig

- gemeentegrens

Bovenbroek
Noordenbroek
Wirlesensche Veld
Langakker
Hoeve
Ash
Beuningen
Molenhoek
De Ingezonden Gasbenberg
De Elzeet
Het Laagveld
Horsser
Hooge Veld
Het Broek
Ewijksche Velden
Schoonlaer
Havenpark
Het Anker
Berghorst
Wijksche Broek
Ewijksche Heuvelrug
Ewijksche Broek
Beuningsche Veld
Hooge Veld
De Hooge Peer
Het Schaar
Het Broek
Persoonsbos
De Mekkers
Buiten- en Binnen Geest
Kampbroek
Hernensche Broek
Wezel
Wezelsche Veld
Neerveldsche Blok
Hernen
Hernensche Bosch
Leursche Broek
De Tuut
Kosk
Laakse Bos
Spitsberg
Leursche Bosch
Schobbelaarsche Veld
Den Hoef
Batenburg
Leursche Veld
De Lymen
Bojenkamp
Achterlo
Wezeze
Wichen
Diodert
Liendensche Waard
Noord
Teerselaks
Damen
Lienden
Achterlo
Waaijes
De Vlam
Nijftriksche Waarden
Nootsingel
De Pas
De Vlamen
Wichen
Valendries
De Berendonck
Hoogstraat
Overlaar-Dongenburg
Middelwaard
Nijftrik
Kinkgeel
Kerkeveld
Abvenis
Hengstenberg
De Rotten
Hongerveld
Hoevelerweg
Heiveld
Rakenberg
Boskant
Bullenkamp
Lunensche Broek
Zandberg
De Schaakuil
Hoesenberg
Neder- en Overasseltsche Broek
Valkenberg
Broekkampen
Nederasselt
Hees
Hoevelerweg
Het Broek
Engelboomden
Overlangel
Kwekwijk
Hergen
Puttekeien
Keent
Binnenveld
Tothuis
Dekkersberg
Meijhorst
Aldonhof
Zwa
Lindenhof
Wijchensche Meer
Wijchensche Plas
Wijchensche Vennen
Overasseltsche- en Hatertsche Vennen
Wezeltse Plas
Wezeltse Meer
Wezeltse Beek
Wijchensche Meerbeek
Niftrikse Beek
Niftrikse Plas
Niftrikse Meerbeek
Wezeltse Meerbeek
Wezeltse Beek
Wijchensche Meerbeek
Niftrikse Beek
Niftrikse Plas
Niftrikse Meerbeek
Wijchensche Meer
Wijchensche Plas
Wijchensche Vennen
Overasseltsche- en Hatertsche Vennen
Wezeltse Plas
Wezeltse Meer
Wezeltse Beek
Wijchensche Meerbeek
Niftrikse Beek
Niftrikse Plas
Niftrikse Meerbeek

N

0 250 500 1000 meters

RAAP

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

De Tweede Geerden 21
5334 LH Velddriel
T: 0418 - 572060
info@verhoevenmilieu.nl
www.verhoevenmilieu.nl

Bodemonderzoek

Bodemsanering

Bouwstoffenkeuring

RAPPORT:
Verkennend bodemonderzoek,

Elzendweg 13B te Bergharen

PROJECTNUMMER:
B23.8762
Versie: 01

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.
De Tweede Geerden 21
5334 LH Velddriel
TEL: 0418-572060
www.verhoevenmilieu.nl
info@verhoevenmilieu.nl

RAPPORT:
Diverse (bodem)onderzoeken,
Elzendweg 13B te Bergharen

PROJECTNUMMER:
B23.8762
Versie 01

OPDRACHTGEVER:
De heer R. van Duifhuizen

DATUM:
21 februari 2023

Auteur:

ing. M. Hennekes
Projectleider
Verhoeven Milieutechniek B.V.

Autorisatie:

ing. H.M.W. van der Donk
Senior projectleider
Verhoeven Milieutechniek B.V.

B23.8762/R8762-01/MH

Normec
BRL SIKB 2000

Alle informatie in deze rapportage mag NIET worden verveelvoudigd, gekopieerd, gepubliceerd, opgeslagen, aangepast of gebruikt in welke vorm dan ook, online of offline, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

SAMENVATTING

De heer R. van Duifhuizen heeft Verhoeven Milieutechniek B.V. (VMT) opdracht gegeven voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek, inclusief historisch onderzoek, ter plaatse van een nieuw te bouwen woning met bijgebouw aan de Elzendweg 13B te Bergharen.

De aanleiding tot de onderzoeken wordt gevormd door de voorgenomen herontwikkeling op de locatie (nieuw te bouwen woning) en bestemmingsplanwijziging. De onderzoeken zijn uitgevoerd conform c.q. afgeleid van de richtlijnen van de NEN 5725:2017 [1] en de NEN 5740:2009/A1:2016 [2].

De diverse bodemonderzoeken hebben tot doel de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de nieuw te bouwen woning met bijgebouw en omringende tuin vast te leggen en vast te stellen of er bezwaren bestaan tegen de voorgenomen herontwikkeling en bestemmingsplanwijziging.

Namens Verhoeven Milieutechniek B.V. zijn de werkzaamheden gecoördineerd door mevrouw ing. M. Hennekes en de heer ing. H.M.W. van der Donk.

Conclusies historische gegevens
Op basis van de beschikbare informatie zijn van de locatie geen recente actuele bodemkwaliteitsgegevens bekend. Wel zijn gegevens bekend van nabij gelegen locaties, waarvan momenteel ervan uitgegaan wordt dat deze geen invloed hebben op de bodemkwaliteit van de onderzoekslocatie.

Resumerend:
- Op basis van het historisch kaartmateriaal zijn in het verleden 2 voormalige watergangen op de locatie aanwezig geweest tussen 1945 en 1970;
- Daarnaast zijn in het verleden geen boomgaarden of bebouwing aanwezig geweest;
- Op basis van het historische kaartmateriaal wordt geen asbest verwacht op de locatie. Bodemvreemde bijmengingen kunnen echter vooralsnog niet worden uitgesloten (o.a. in verband met de gedempte sloten;
- Voor de algemene bodemkwaliteit (NEN) wordt verder uitgegaan van een onverdachte locatie, aangezien voor zover als bekend geen bodembedreigende activisten hebben plaatsgevonden;
- Onderzoek naar asbest conform de NEN 5707 en/of NEN 5897 wordt vooralsnog niet noodzakelijk geacht, aangezien op de locatie vooralsnog geen asbestverdachte bijmengingen (puin) worden verwacht.

Derhalve dient voor de herontwikkeling een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd te worden conform de NEN 5740 (landbodem). Met het plaatsen van de boringen en peilbuis dient rekening te worden gehouden met de bovengenoemde aandachtspunten.

Resultaten en conclusies diverse onderzoeken
Voor de onderzoekslocatie is voor de algemene kwaliteit de hypothese gesteld van een onverdachte locatie met betrekking tot het voorkomen van een bodemverontreiniging.

Op basis van de resultaten dient de gestelde onverdachte hypothese te worden aangenomen, aangezien in de bovengrond maximaal licht verhoogde gehalten voor zware metalen en PAK zijn aangetoond, waarbij de index van een 0,5 niet wordt overschreden. In de ondergrond en in het grondwater zijn geen verhoogde gehalten voor de geanalyseerde parameters aangetoond.

Middels de voorliggende onderzoeken is een indicatie verkregen van de milieuhygiënische en civieltechnische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de nieuw te bouwen woning met bijgebouw aan de Elzendweg 13B te Bergharen.

Voor wat betreft de onderzochte grond en grondwater is op basis van de voorliggende onderzoeken de milieuhygiënische kwaliteit in voldoende mate onderzocht.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat bij ontgraven, afvoeren en toepassen elders de regels van de Regeling en het Besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn en mogelijk aanvullende keuringen worden verlangd.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING **2**

1. INLEIDING **5**

2. DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK **5**

3. LOCATIEGEGEVENS **5**

3.1. ALGEMENE GEGEVENS **5**
3.2. HISTORISCHE GEGEVENS EN LOCATIEBEZOEK **5**

4. BODEMOPBOUW EN GEOHYDROLOGIE **7**

4.1. BODEMOPBOUW **7**
4.2. GEOHYDROLOGIE **7**

5. HYPOTHESE **7**

6. OPZET VAN HET ONDERZOEK **8**

6.1. ONDERZOEKSSTRATEGIE DIVERSE ONDERZOEKEN **8**
6.2. VELDWERKZAAMHEDEN **8**

7. WIJZE VAN BEOORDELING EN INTERPRETATIE **10**

8. RESULTATEN **12**

8.1. ZINTUIGLIJKE WAARNEMINGEN **12**
8.2. LABORATORIUMWERKZAAMHEDEN EN ANALYSERESULTATEN **12**
8.3. INTERPRETATIE ANALYSERESULTATEN **13**

9. CONCLUSIES DIVERSE ONDERZOEKEN **14**

10. REFERENTIES **15**

BIJLAGEN

1. Situering in de regio
2. Situatieschets met boringen, peilbuis en proefgaten
3. Boorprofielen beschrijvingen
4. Analysecertificaten grond en grondwater
5. Toetsingstabellen achtergrond-, streef- en interventiewaarden grond en grondwater
6. Relevante historische informatie

1. INLEIDING

De heer R. van Duifhuizen heeft Verhoeven Milieutechniek B.V. (VMT) opdracht gegeven voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek, inclusief historisch onderzoek, ter plaatse van een nieuw te bouwen woning met bijgebouw aan de Elzendweg 13B te Bergharen.

De aanleiding tot de onderzoeken wordt gevormd door de voorgenomen herontwikkeling op de locatie (nieuw te bouwen woning) en bestemmingsplanwijziging. De onderzoeken zijn uitgevoerd conform c.q. afgeleid van de richtlijnen van de NEN 5725:2017 [1] en de NEN 5740:2009/A1:2016 [2].

Namens Verhoeven Milieutechniek B.V. zijn de werkzaamheden gecoördineerd door mevrouw ing. M. Hennekes en de heer ing. H.M.W. van der Donk.

2. DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

De diverse bodemonderzoeken hebben tot doel de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de nieuw te bouwen woning met bijgebouw en omringende tuin vast te leggen en vast te stellen of er bezwaren bestaan tegen de voorgenomen herontwikkeling en bestemmingsplanwijziging.

3. LOCATIEGEGEVENS

3.1. Algemene gegevens

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Elzendweg 13B te Bergharen en staat kadastraal bekend als gemeente Bergharen, sectie H, nummer 162 met een oppervlakte van circa 2.470 m^2. De locatie is momenteel braakliggend / in gebruik als weiland. Op de zuidelijke erfgrens van de locatie is (gedeeltelijk) een watergang aanwezig. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de watergang behouden blijft en derhalve niet behoeft te worden onderzocht. Op de locatie wordt een nieuwbouw woning met bijgebouw gerealiseerd.

Voor de situering van de locatie in de regio wordt verwezen naar bijlage 1.

3.2. Historische gegevens en locatiebezoek

Algemeen
Voorafgaand aan het verkennend bodemonderzoek is een historisch vooronderzoek uitgevoerd conform de NEN 5725:2017 (landbodem). Door een medewerker van Verhoeven Milieutechniek B.V. (VMT) zijn de websites www.google.nl (streetview) en www.topotijdreis.nl bekeken. Tevens is via de website van de provincie Gelderland een omgevingsrapportage opgevraagd en verkregen en is historische informatie opgevraagd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en gemeente Wijchen. Daarnaast is door de opdrachtgever een historische vragenlijst ingevuld.

Bodemkwaliteitsgegevens
Uit bestudering van de verkregen historische gegevens is gebleken dat van de locatie geen bodeminformatie bekend is. Van locaties aan de overzijde van de weg (Elzendweg 10 en 12) is wel bodeminformatie bekend. Deze locaties bevinden zich echter aan de overzijde van de weg van onderhavige locatie en zijn derhalve niet relevant.

Uit bestudering van het Bodeminformatieviewer van de ODRN en de Omgevingsrapportage van de provincie Gelderland is gebleken dat van de onderhavige onderzoekslocatie geen bodemonderzoeken en/of saneringen bekend zijn.

Voormalig en huidig gebruik
De locatie is over het algemeen altijd braakliggend geweest, afgezien van 2 inmiddels voormalige watergangen die tussen 1945 en 1970 aanwezig waren. Voormalige boomgaarden en/of bebouwing zijn niet waargenomen op het historische kaartmateriaal.

Toekomstig gebruik
Het voornemen bestaat om op terrein een nieuwe woning met bijgebouw te realiseren.

Bodemkwaliteitsgegevens (omgevingsrapportage)
Van de onderzoekslocatie zijn zover als bekend volgens de omgevingsrapportage van de provincie Gelderland geen gegevens bekend van de bodemkwaliteit. Nabij de locatie zijn wel enkele bodemonderzoeken bekend, deze zijn echter niet relevant.

PFAS
Voor zover als bekend is voor PFAS ter plaatse van de onderzoekslocatie en in de directe omgeving geen sprake van mogelijke puntbronnen. Momenteel wordt ervan uitgegaan dat geen grond wordt afgevoerd van de locatie en een PFAS onderzoek niet noodzakelijk is.

Historisch kaartmateriaal
Op basis van het historisch kaartmateriaal zijn in het verleden 2 voormalige watergangen op de locatie aanwezig geweest tussen 1945 en 1970. Daarnaast zijn in het verleden geen boomgaarden of bebouwing aanwezig geweest.

Asbest
Op basis van het historische kaartmateriaal wordt geen asbest verwacht op de locatie. Bodemvreemde bijmengingen kunnen vooralsnog niet worden uitgesloten (o.a. in verband met de gedempte sloten).

Conclusies bekende gegevens
Op basis van de beschikbare informatie zijn van de locatie geen recente actuele bodemkwaliteitsgegevens bekend. Wel zijn gegevens bekend van nabij gelegen locaties, waarvan momenteel ervan uitgegaan wordt dat deze geen invloed hebben op de bodemkwaliteit van de onderzoekslocatie.

Resumerend:
- Op basis van het historisch kaartmateriaal zijn in het verleden 2 voormalige watergangen op de locatie aanwezig geweest tussen 1945 en 1970;
- Daarnaast zijn in het verleden geen boomgaarden of bebouwing aanwezig geweest;
- Op basis van het historische kaartmateriaal wordt geen asbest verwacht op de locatie. Bodemvreemde bijmengingen kunnen echter vooralsnog niet worden uitgesloten (o.a. in verband met de gedempte sloten;
- Voor de algemene bodemkwaliteit (NEN) wordt verder uitgegaan van een onverdachte locatie, aangezien voor zover als bekend geen bodembedreigende activisten hebben plaatsgevonden;
- Onderzoek naar asbest conform de NEN 5707 en/of NEN 5897 wordt vooralsnog niet noodzakelijk geacht, aangezien op de locatie vooralsnog geen asbestverdachte bijmengingen (puin) worden verwacht.

Derhalve dient voor de herontwikkeling een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd te worden conform de NEN 5740 (landbodem). Met het plaatsen van de boringen en peilbuis dient rekening te worden gehouden met de bovengenoemde aandachtspunten.

4. BODEMOPBOUW EN GEOHYDROLOGIE

Bij de bepaling van de regionale geologie en geohydrologie zijn de gegevens van de websites www.dinoloket.nl en www.grondwatertools.nl gebruikt.

4.1. Bodemopbouw

Ter plaatse van de onderzoekslocatie is een circa 20 centimeter dikke deklaag aanwezig met afzettingen uit het Holoceen, hoofdzakelijk bestaande uit een afwisseling van zandige klei, midden en fijn zand. Het onderliggende eerste watervoerend pakket is circa 8 meter dik en bestaat uit midden tot grof zand van de Formatie van Kreftenheye. Hieronder bevindt zich een circa 2,5 meter dikke scheidende laag die is opgebouwd uit kleiig zand, fijn zand, klei en midden zand van de Formatie van Kreftenheye. Hieronder bevindt zich het tweede watervoerend pakket tot circa 27 m-mv.

4.2. Geohydrologie

De stromingsrichting van het ondiepe grondwater is naar verwachting globaal noordwestelijk gericht, in de richting van de rivier de Waal. De stromingsrichting van het ondiepe grondwater kan worden beïnvloed door lokale factoren, zoals het drainagepatroon, oppervlaktewater, de ligging van rioleringen en de aanwezigheid van zandlichamen (voor kabels, leidingen en funderingen).

De locatie is, voor zover bekend, niet gesitueerd binnen een grondwaterberschermingsgebied.

5. HYPOTHESE

Op basis van de resultaten van het historisch onderzoek is voor de locatie de hypothese gesteld voor een onverdachte locatie met betrekking tot het voorkomen van een bodemverontreiniging.

Wel vormen de voormalige sloten een aandachtspunt.

Voor wat betreft asbest wordt uitgegaan van een onverdachte locatie, waardoor een onderzoek naar asbest niet noodzakelijk is.

6. OPZET VAN HET ONDERZOEK

6.1. Onderzoeksstrategie diverse onderzoeken

Voor de onderzoeksopzet naar de algemene bodemkwaliteit ter plaatse van de voorgenomen nieuwbouw met bijgebouw en omringende tuin wordt de NEN 5740:2009/A1:2016 gehanteerd, waarbij wordt uitgegaan van de onderzoeksstrategie voor een 'onverdachte niet-lijnvormige locatie' (ONV-NL) met een oppervlakte van maximaal 3.000 m^2.

Aanvullend worden ter plaatse van de gedempte sloten 2 dwarsraaien van 3 boringen tot circa 2,0 m-mv, haaks op de gedempte sloten, geplaatst. Deze worden vooralsnog enkel zintuiglijk beoordeeld.

Met het plaatsen van de boringen en peilbuis is rekening gehouden met de bekende gegevens en waarnemingen in het veld.

6.2. Veldwerkzaamheden

Algemeen / certificering

Verhoeven Milieutechniek B.V. (certificaatnummer: EC-SIK-20250, geldig tot 20-6-2025, afgegeven door Normec Certification) is gecertificeerd conform BRL SIKB 2000 (versie 6).

In tabel 6.1 zijn de uitvoeringsdata, gehanteerde protocollen en gecertificeerde medewerker(s) weergegeven.

Tabel 6.1: Uitvoeringsdata en gehanteerde onderzoeksprotocollen

Data	Bedrijf	Gecertificeerde medewerker(s)	Protocol BRL SIKB
7 februari 2023	Verhoeven Milieutechniek B.V.	De heer M.A.H. van Baal	2001 (v. 6)
14 februari 2023	Verhoeven Milieutechniek B.V.	De heer J.B. Koppelman	2002 (v. 6)

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd met behulp van een Edelmanboor en zuigerboor.

Verhoeven Milieutechniek B.V. heeft op geen enkele wijze belangen bij de uitkomsten van het bodemonderzoek.

Uitvoering

Grond

Ten behoeve van het bodemonderzoek zijn in totaal 19 boringen geplaatst. De boringen PB05, B08, B14 en B15 zijn ter plaatse van de toekomstige nieuwbouw gesitueerd, waarbij boring PB05 is afgewerkt met een peilbuis. De overige boringen zijn verspreid op de overige locatie, waarbij de raaiboringen B10A-C en B12A-C ter plaatse van de voormalige watergangen zijn gesitueerd.

In tabel 6.2 zijn de uitgevoerde veldwerkzaamheden ten behoeve van het bodemonderzoek weergegeven.

Tabel 6.2: Uitgevoerde veldwerkzaamheden bodemonderzoek

Boringen en peilbuis		
Boring tot circa 0,5 m-mv	*Boring tot circa 2,0 m-mv*	*Peilbuis (met filterstelling)*
B01 t/m B04, B06 t/m B09, B11, B13 t/m B15	B10A-C, B12A-C	PB05 (2,30-3,30)

Grondwater
Het grondwater uit de geplaatste peilbuis PB05 is, na een standtijd van minimaal één week en twee keer afpompen, op 14 februari 2023 bemonsterd. De bemonstering heeft plaatsgevonden volgens de techniek van lage- troebelheidsbemonstering, waarbij de grondwaterstand (GWS), zuurgraad (pH), geleidbaarheid (EC) en troebelheid van het grondwater in het veld zijn bepaald.

De situatieschets met de geplaatste boringen en peilbuis is opgenomen als bijlage 2.

7. WIJZE VAN BEOORDELING EN INTERPRETATIE

De verontreinigingssituatie van de bodem kan worden beoordeeld door toetsing van de gemeten gehaltes in grond en/of grondwater aan de streef-, achtergrond- en interventiewaarden. De achtergrondwaarden voor grond zijn opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit [3]. De meest recente streef- en interventiewaarden voor grondwater en interventiewaarden voor grond zijn vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 [4] en worden gebruikt voor de toetsing van de analyseresultaten.

De *streefwaarden* geven voor het grondwater het niveau aan waarbij sprake is van een duurzame bodemkwaliteit. In het bodembeschermingsbeleid geven zij het te bereiken en te behouden kwaliteitsniveau voor het grondwater aan.

De *achtergrondwaarden* geven voor de grond het niveau aan waarbij sprake is van een duurzame bodemkwaliteit. In het bodembeschermingbeleid geven zij het te bereiken en te behouden kwaliteitsniveau voor de grond aan.

De *interventiewaarden* geven aan wanneer de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, dier en plant ernstig zijn of dreigen te worden verminderd.
Om van een geval van ernstige bodemverontreiniging te spreken dient voor ten minste één stof de gemiddelde concentratie van minimaal 25 m^3 grond of 100 m^3 bodemvolume voor grondwater hoger te zijn dan de interventiewaarde.

De achtergrond- en interventiewaarden voor de vaste bodem zijn gerelateerd aan het lutum- en/of het organische stofgehalte van de bodem. Om de verkregen analyseresultaten te kunnen toetsen aan de achtergrond- en interventiewaarden worden de meetwaarden, met behulp van de analytisch vastgestelde gehalten aan lutum en/of organische stofgehalte, teruggerekend naar gestandaardiseerde meetwaarden (GSSD). Indien de lutum en/of organische stofgehalten niet analytisch zijn vastgesteld, zijn ze aan de hand van de zintuiglijke waarnemingen, in combinatie met de overige analyseresultaten, ingeschat.

Aan de hand van bovenstaande waarden wordt een index berekend. De index wordt voor grond berekend met de formule: (GSSD - achtergrondwaarde) / (interventiewaarde - achtergrondwaarde). Voor grondwater wordt de achtergrondwaarde in de formule vervangen door de streefwaarde. Indien de index groter is dan 1 wordt de interventiewaarde overschreden.

Uit de toetsing van de GSSD aan de streef-, achtergrond-, en interventiewaarden kan het volgende worden afgeleid:

- Bij een overschrijding van de streef- en/of achtergrondwaarde is het vermoeden van bodemverontreiniging bevestigd.
- Bij een berekende index groter dan 0,5 bestaat het vermoeden van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Middels de uitvoering van de aanvullende analyses, mogelijk gevolgd door een nader bodemonderzoek, dient de omvang van de verontreiniging(en) te worden bepaald. Afhankelijk van de resultaten wordt het vermoeden van een geval van ernstige bodemverontreiniging bevestigd dan wel verworpen. In het eerste geval dient overgegaan te worden tot de uitvoering van een saneringsonderzoek, gevolgd door een sanering.

Momenteel wordt gewerkt aan het toevoegen van toetsingswaarden voor PFAS aan de Regeling bodemkwaliteit tot die tijd moet het handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie (geactualiseerd d.d. 13 december 2021), worden gehanteerd.

In het handelingskader hergebruik is vastgesteld dat voor de functieklasse “landbouw/ natuur” (achtergrondwaarde) voor PFOS een toepassingsnorm van 1,9 µg/kg d.s. wordt gehanteerd en voor alle overige PFAS stoffen een toepassingsnorm van 1,4 µg/kg d.s. Voor de functieklassen “wonen” en “industrie” geldt een toepassingsnorm van 7 µg/kg d.s. voor PFOA en 3 µg/kg d.s. voor de overige PFAS stoffen en GenX.

Aanvullend wordt opgemerkt dat deze gehalten door gebiedsspecifiek beleid zowel strenger als minder streng kunnen zijn.

Het is nu nog niet mogelijk om interventiewaarden voor PFAS te bepalen. Daarom heeft het RIVM (d.d. 5 maart 2020, met aanpassing d.d. 9 mei 2022) voorlopige waarden afgeleid: de Indicatieve Niveaus voor Ernstige Verontreiniging (INEV). Met de INEV’s kunnen gemeenten en provincies bepalen waar de bodem ernstig verontreinigd is en of meer onderzoek nodig is. Als de concentraties onder de INEV’s blijven, zijn er doorgaans geen onaanvaardbare risico’s voor mens of milieu.

8. RESULTATEN

8.1. Zintuiglijke waarnemingen

De bodem ter plaatse van de locatie bestaat vanaf maaiveld tot aan de maximale boordiepte van 3,3 m-mv uit matig fijn, zwak tot matig siltig, matig tot sterk humeus zand.

Tijdens de veldwerkzaamheden zijn in de boringen zintuiglijk geen bijmengingen van bodemvreemde materialen aangetroffen of overige waarnemingen gedaan die kunnen duiden op een bodemverontreiniging. Tevens zijn, zowel op maaiveld als in de opgeboorde grond, zintuiglijk (fractie > 20 mm) geen asbestverdachte (plaat)materialen waargenomen. Op basis hiervan is het definitief niet noodzakelijk om een verkennend onderzoek naar asbest uit te voeren. De volledige boorprofiel beschrijvingen zijn opgenomen als bijlage 3.

8.2. Laboratoriumwerkzaamheden en analyseresultaten

De analyses zijn uitgevoerd door het geaccrediteerde laboratorium van SGS Environmental Analytics B.V. te Rotterdam (grond en grondwater). De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 4. De achtergrondwaarden voor grond zijn opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit. De meest recente streef- en interventiewaarden voor grondwater en interventiewaarden voor grond zijn vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 en worden gebruikt voor de toetsing van de analyseresultaten. Een volledig overzicht van de toetsings- en analyseresultaten voor de grond is opgenomen als bijlage 5.

<u>Grond</u>
Op basis van de zintuiglijke waarnemingen en de onderzoeksopzet tijdens de veldwerkzaamheden zijn de in tabel 8.1 weergegeven grondmengmonsters samengesteld, geselecteerd en geanalyseerd. Aangezien ter plaatse van de voormalige watergangen zintuiglijk geen bijzonderheden zijn aangetroffen (o.a. slib), zijn de monsters uit deze boringen opgenomen in de mengmonsters van de algemene bodemkwaliteit.

Tabel 8.1: Overzicht grondmengmonsters met bijbehorende analyses en resultaten

Meng-Monster	Omschrijving	Boring (traject in m-mv)	Analysepakket	Resultaten	
				> AW < I	> I
MM01	Bovengrond, zand Zintuiglijk: -	B01 (0,00 - 0,50) B02 (0,00 - 0,50) B03 (0,00 - 0,50) B04 (0,00 - 0,50) B06 (0,00 - 0,50) B07 (0,00 - 0,50) B08 (0,00 - 0,50)	NEN	-	-
MM02	Bovengrond, zand Zintuiglijk: -	B09 (0,00 - 0,50) B10B (0,00 - 0,50) B11 (0,00 - 0,50) B12B (0,00 - 0,50) B13 (0,00 - 0,50) B14 (0,00 - 0,50) B15 (0,00 - 0,50)	NEN	Cu, Zn, PAK	-
MM03	Ondergrond, zand Zintuiglijk: -	B10B (0,50 - 1,00) B10B (1,00 - 1,50) B10B (1,50 - 2,00) B12B (0,50 - 1,00) B12B (1,50 - 2,00) PB05 (0,50 - 1,00) PB05 (1,00 - 1,50) PB05 (1,50 - 2,00)	NEN	-	-

Toelichting bij tabel 8.1:

NEN	De zware metalen barium [Ba], cadmium [Cd], kobalt [Co], koper [Cu], kwik [Hg], lood [Pb], molybdeen [Mo], nikkel [Ni] en zink [Zn], polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK, 10 VROM), Polychloor bifenylen (PCB) en minerale olie (MO), inclusief lutum en organische stof (humus);
AW	Achtergrondwaarde;
I	Interventiewaarde;
-	Niets aangetroffen/waargenomen.

Grondwater
Conform de onderzoeksopzet is één grondwatermonster ingezet. Het grondwatermonster met de bijbehorende analyses- en toetsingsresultaten is in tabel 8.2 weergegeven.

Tabel 8.2: Peilbuis met bijbehorende analyse- en toetsingsresultaten grondwater

Peilbuis	Filterdiepte (m-mv)	GWS (m-mv)	pH	EC (µS/cm)	Troebelheid (NTU)	Analysepakket	Resultaten	
							> S < I	> I
PB05	2,30 - 3,30	1,65	6,4	304	38,49	NEN	-	-

Toelichting bij de tabel:

NEN	Zware metalen (Barium [Ba], cadmium [Cd], kobalt [Co], koper [Cu], kwik [Hg], lood [Pb], molybdeen [Mo], nikkel [Ni], zink [Zn]), Vluchtige aromaten (benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen en naftaleen), vluchtige chloorkoolwaterstoffen (VOCl) en minerale olie (MO);
S	Streefwaarde;
I	Interventiewaarde;
-	Niets aangetoond/geanalyseerd.

De gemeten waarden voor de zuurgraad (pH) en de geleidbaarheid (EC) zijn niet afwijkend van een natuurlijke situatie. In het genomen grondwatermonster uit peilbuis PB05 is een hogere troebelheid gemeten dan voor natuurlijke troebelheid verwacht wordt (<10 NTU). De peilbuis heeft voldoende rusttijd gehad na plaatsing (minimaal een week). Daarnaast is de peilbuis zorgvuldig en met een voldoende laag debiet (≤ 0,1 l/min) afgepompt zodat de grondwaterstand in de peilbuis minder dan 50 cm (niet belucht) is gedaald. Daarom wordt aangenomen dat er geen sprake is geweest van een verstoord bodemevenwicht tijdens monsterneming en dat de gemeten waarde voor troebelheid een natuurlijke oorzaak heeft (zwevende stoffen als lutum of silt in het grondwater).

8.3. Interpretatie analyseresultaten

Grond
In mengmonster MM01 van de zintuiglijk schone bovengrond en mengmonster MM03 van de zintuiglijk schone ondergrond (beiden zand) zijn geen verhoogde gehalten voor de onderzochte NEN-parameters aangetoond ten opzichte van de betreffende achtergrondwaarden.

In mengmonster MM02 van de zintuiglijk schone bovengrond (zand) zijn licht verhoogde gehalten voor koper, zink en PAK aangetoond. De aangetoonde gehalten overschrijden de betreffende achtergrondwaarden, maar blijven ruim beneden de interventiewaarden, alsmede onder de index van 0,5 (norm voor nader onderzoek).

Grondwater
In het grondwater uit peilbuis PB05 zijn geen verhoogde gehalten voor de geanalyseerde NEN-parameters aangetoond, ten opzichte van de betreffende streefwaarden.

9. CONCLUSIES DIVERSE ONDERZOEKEN

Voor de onderzoekslocatie is voor de algemene kwaliteit de hypothese gesteld van een onverdachte locatie met betrekking tot het voorkomen van een bodemverontreiniging.

Op basis van de resultaten dient de gestelde onverdachte hypothese te worden aangenomen, aangezien in de bovengrond maximaal licht verhoogde gehalten voor zware metalen en PAK zijn aangetoond, waarbij de index van een 0,5 niet wordt overschreden. In de ondergrond en in het grondwater zijn geen verhoogde gehalten voor de geanalyseerde parameters aangetoond.

Middels de voorliggende onderzoeken is een indicatie verkregen van de milieuhygiënische en civieltechnische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de nieuw te bouwen woning met bijgebouw aan de Elzendweg 13B te Bergharen.

Voor wat betreft de onderzochte grond en grondwater is op basis van de voorliggende onderzoeken de milieuhygiënische kwaliteit in voldoende mate onderzocht.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat bij ontgraven, afvoeren en toepassen elders de regels van de Regeling en het Besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn en mogelijk aanvullende keuringen worden verlangd.

10. REFERENTIES

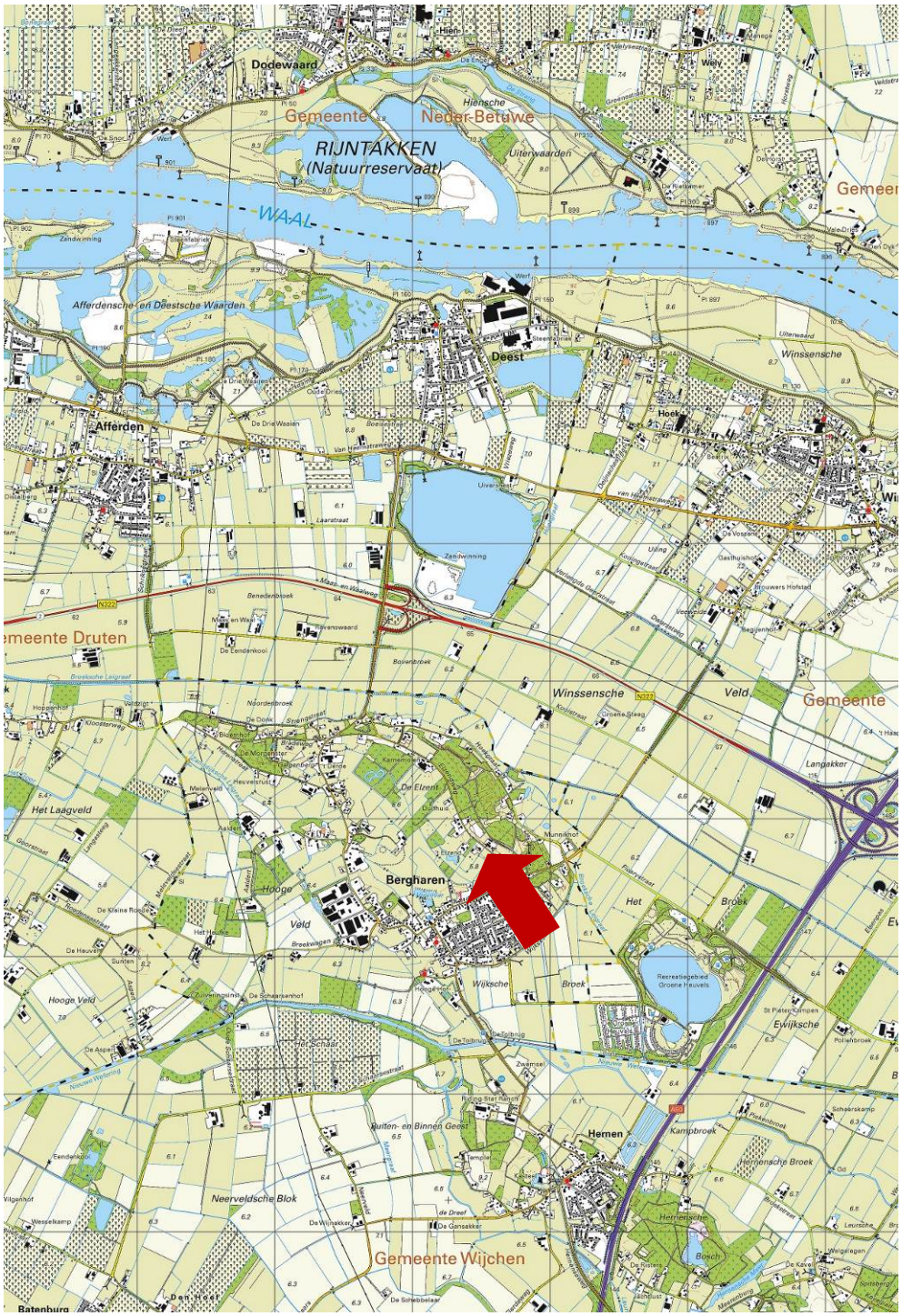
1. Nederlands Normalisatie Instituut, Delft 2017. NEN 5725, norm Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek.

2. Nederlands Normalisatie Instituut, Delft 2009. NEN 5740/A1:2016, norm Bodem – Landbodem – onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek, onderzoek naar de kwaliteit van de bodem en grond.

3. Ministerie van VROM en Verkeer en Waterstaat, Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant, 20 december 2007, nr. 247 (inclusief rectificaties en wijzigingen hierop volgend).

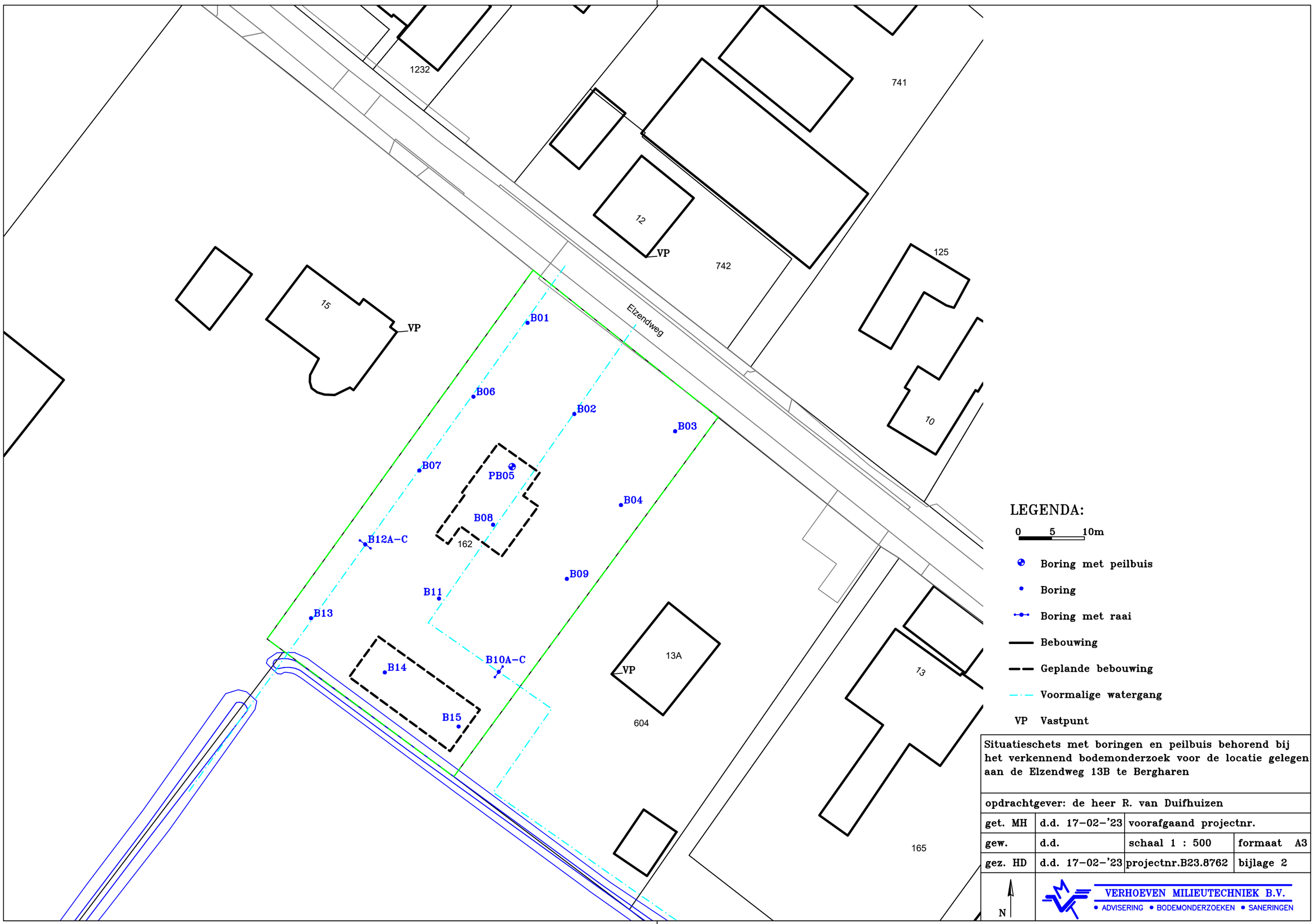
4. Ministerie van VROM, Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatscourant, 27 juni 2013, nr. 16675 (inclusief rectificaties en wijzigingen hierop volgend).

Bijlage 1

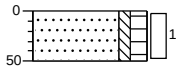
Tekening: B23.8762	**Schaal:** 1 : 50.000
Bron: CC-BY Kadaster; Topografische kaart van Nederland (uitgave 2017)	
Onderdeel: Situering in de regio	

Bijlage 2

1232
741
12
VP
742
125
15
VP
Elzendweg
B01
B06
B02
B03
B07
PB05
B04
B08
162
B12A-C
B09
B11
B13
B14
B10A-C
B15
13A
VP
604
73
10
165
LEGENDA:
0 5 10m
Boring met peilbuis
Boring
Boring met raai
Bebouwing
Geplande bebouwing
Voormalige watergang
VP Vastpunt
Situatieschets met boringen en peilbuis behorend bij het verkennend bodemonderzoek voor de locatie gelegen aan de Elzendweg 13B te Bergharen
opdrachtgever: de heer R. van Duifhuizen
get. MH
d.d. 17-02-'23
voorafgaand projectnr.
gew.
d.d.
schaal 1 : 500
formaat A3
gez. HD
d.d. 17-02-'23
projectnr.B23.8762
bijlage 2
N
VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.
• ADVISERING • BODEMONDERZOEKEN • SANERINGEN

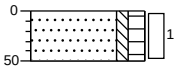
Bijlage 3

Boring: **B01**
Datum: 7-2-2023

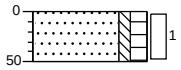
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B02**
Datum: 7-2-2023

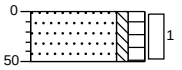
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B03**
Datum: 7-2-2023

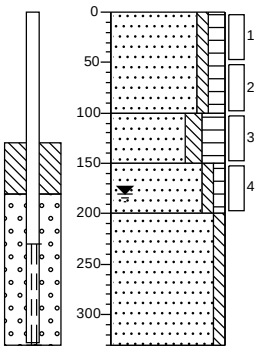
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B04**
Datum: 7-2-2023

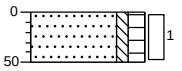
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **PB05**
Datum: 7-2-2023
GWS: 180

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
100
Zand, matig fijn, matig siltig, sterk humeus, donker bruinzwart, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, neutraal beigebruin, Edelmanboor
200
Zand, matig fijn, zwak siltig, neutraalbeige, Zuigerboor handmatig
330

Boring: **B06**
Datum: 7-2-2023

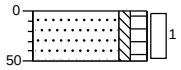

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Projectcode: B23.8762
getekend volgens NEN 5104

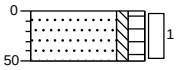
VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

Boring: **B07**
Datum: 7-2-2023

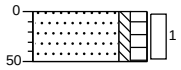
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B08**
Datum: 7-2-2023

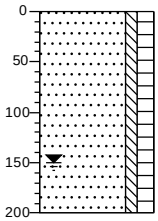
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B09**
Datum: 7-2-2023

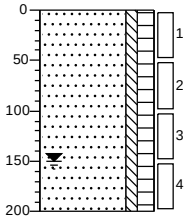
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B10A**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

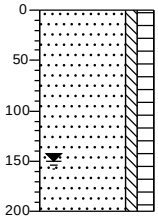
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

Boring: **B10B**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

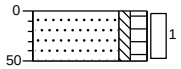
Boring: **B10C**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

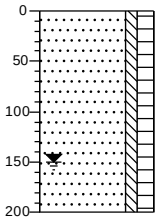
Projectcode: B23.8762
getekend volgens NEN 5104

Boring: **B11**
Datum: 7-2-2023

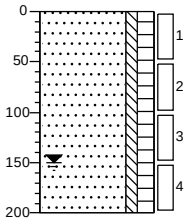
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B12A**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

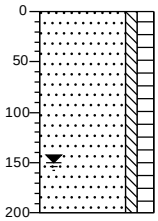
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

Boring: **B12B**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

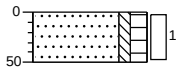
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

Boring: **B12C**
Datum: 7-2-2023
GWS: 150

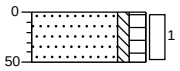
0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
200

Boring: **B13**
Datum: 7-2-2023

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Boring: **B14**
Datum: 7-2-2023

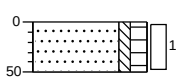

0 gras
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor
50

Projectcode: B23.8762
getekend volgens NEN 5104

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

Boring: **B15**
Datum: 7-2-2023

0 gras

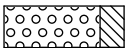
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, neutraalbruin, Edelmanboor

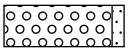
50

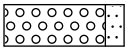
Projectcode: B23.8762
getekend volgens NEN 5104

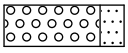
Legenda (conform NEN 5104)

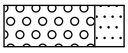
grind

Grind, siltig

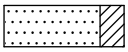

Grind, zwak zandig

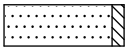

Grind, matig zandig

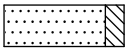

Grind, sterk zandig

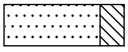

Grind, uiterst zandig

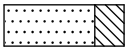
zand

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

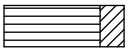

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

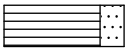
veen

Veen, mineraalarm

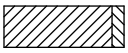

Veen, zwak kleïig

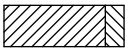

Veen, sterk kleïig

Veen, zwak zandig

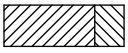

Veen, sterk zandig

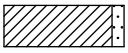
klei

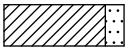

Klei, zwak siltig

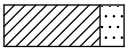

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

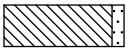

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

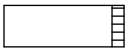

Klei, sterk zandig

leem

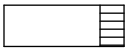

Leem, zwak zandig

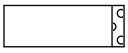

Leem, sterk zandig

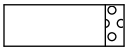
overige toevoegingen

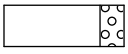

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

geen geur

zwakke geur

matige geur

sterke geur

uiterste geur

olie

geen olie-water reactie

zwakke olie-water reactie

matige olie-water reactie

sterke olie-water reactie

uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

>0

>1

>10

>100

>1000

>10000

monsters

geroerd monster

ongeroerd monster

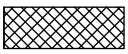
overig

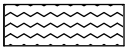

bijzonder bestanddeel

Gemiddeld hoogste grondwaterstand

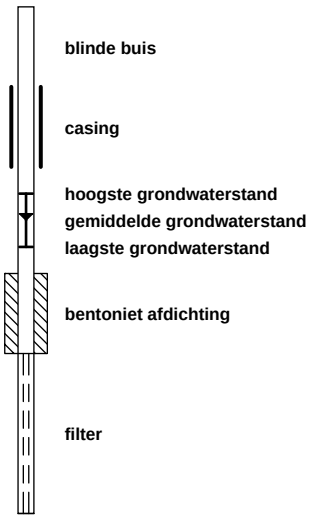

grondwaterstand

Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

peilbuis

Bijlage 4

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes
De Tweede Geerden 21
5334 LH VELDDRIEL

Uw projectnaam	: BURB
Uw projectnummer	: B23.8762
SGS rapportnummer	: 13814349, versienummer: 1.

Rotterdam, 17-02-2023

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project B23.8762. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 1 september 2022 is SGS Environmental Analytics B.V. gefuseerd met SGS Nederland B.V. en handelt onder de naam SGS Environmental Analytics. Alle erkenningen van SGS Environmental Analytics B.V. blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Nederland B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

René Eugster
Operations Manager Rotterdam

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	07-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	07-02-2023
Rapportnummer	13814349 - 1	Rapportagedatum	17-02-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM01
002	Grond (AS3000)	MM02
003	Grond (AS3000)	MM03

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	89.3	87.8	83.3
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.1	3.2	0.8
KORRELGROOTTEVERDELING					
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.2	3.9	3.9
METALEN					
barium	mg/kgds	S	30	32	<20
cadmium	mg/kgds	S	0.22	0.33	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	<1.5	<1.5	<1.5
koper	mg/kgds	S	20	22	<5
kwik	mg/kgds	S	<0.05	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	S	21	25	<10
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S	3.0	3.6	<3
zink	mg/kgds	S	54	72	<20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.03	0.75	<0.01
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	0.06	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.10	0.96	<0.01
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.05	0.36	<0.01
chryseen	mg/kgds	S	0.06	0.32	<0.01
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.05	0.22	<0.01
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.06	0.37	<0.01
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.06	0.21	<0.01
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.06	0.24	<0.01
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.484 [1)]	3.497 [1)]	0.07 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)					
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	07-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	07-02-2023
Rapportnummer	13814349 - 1	Rapportagedatum	17-02-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM01
002	Grond (AS3000)	MM02
003	Grond (AS3000)	MM03

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
MINERALE OLIE					
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	07-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	07-02-2023
Rapportnummer	13814349 - 1	Rapportagedatum	17-02-2023

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer AS3000

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	07-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	07-02-2023
Rapportnummer	13814349 - 1	Rapportagedatum	17-02-2023

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 16179. Grond (AS3000): AS3000 en NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	AS3010-3 en NEN 5754.
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	AS3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2 (ontsluiting NEN 6961)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	AS3010-7 en NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	O0425488	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0425490	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0424842	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0425484	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0425501	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0425502	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
001	O0425503	07-02-2023	07-02-2023	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	07-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	07-02-2023
Rapportnummer	13814349 - 1	Rapportagedatum	17-02-2023

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	O0425491	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425500	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425493	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425487	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425485	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425499	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
002	O0425489	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0425492	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0424841	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0425495	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0425494	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0424843	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0424839	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0425497	07-02-2023	07-02-2023	ALC201
003	O0425486	07-02-2023	07-02-2023	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes
De Tweede Geerden 21
5334 LH VELDDRIEL

Uw projectnaam	: BURB
Uw projectnummer	: B23.8762
SGS rapportnummer	: 13818231, versienummer: 1.

Rotterdam, 16-02-2023

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project B23.8762. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Per 1 september 2022 is SGS Environmental Analytics B.V. gefuseerd met SGS Nederland B.V. en handelt onder de naam SGS Environmental Analytics. Alle erkenningen van SGS Environmental Analytics B.V. blijven van kracht en zijn/worden omgezet naar SGS Nederland B.V.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

René Eugster
Operations Manager Rotterdam

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	14-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	14-02-2023
Rapportnummer	13818231 - 1	Rapportagedatum	16-02-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	PB05

Analyse	Eenheid	Q	001
METALEN			
barium	µg/l	S	35
cadmium	µg/l	S	<0.2
kobalt	µg/l	S	2.3
koper	µg/l	S	9.9
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<2
molybdeen	µg/l	S	<2
nikkel	µg/l	S	4.1
zink	µg/l	S	26
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2
naftaleen	µg/l	S	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2
MINERALE OLIE			
fractie C10-C12	µg/l		<25

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	14-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	14-02-2023
Rapportnummer	13818231 - 1	Rapportagedatum	16-02-2023

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	PB05

Analyse	Eenheid	Q	001
fractie C12-C22	µg/l		<25
fractie C22-C30	µg/l		<25
fractie C30-C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer AS3000

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	14-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	14-02-2023
Rapportnummer	13818231 - 1	Rapportagedatum	16-02-2023

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

VERHOEVEN MILIEUTECHN.BV
Michelle Hennekes

Projectnaam	BURB	Orderdatum	14-02-2023
Projectnummer	B23.8762	Startdatum	14-02-2023
Rapportnummer	13818231 - 1	Rapportagedatum	16-02-2023

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
styreen	Grondwater (AS3000)	Idem
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B2125822	14-02-2023	14-02-2023	ALC204
001	G7188051	14-02-2023	14-02-2023	ALC236
001	G7188052	14-02-2023	14-02-2023	ALC236

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Bijlage 5

Tabel 1: Gemeten gehalten in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Grondmonster		MM01			MM02			MM03		
Grondsoort		Zand			Zand			Zand		
Certificaatcode		13814349			13814349			13814349		
Boring(en)		B01, B02, B03, B04, B06, B07, B08			B09, B10B, B11, B12B, B13, B14, B15			B10B, B10B, B10B, B12B, B12B, PB05, PB05, PB05		
Traject (m -mv)		0,00 - 0,50			0,00 - 0,50			0,50 - 2,00		
Humus	% ds	2,10			3,20			0,80		
Lutum	% ds	3,20			3,90			3,90		
Datum van toetsing		17-2-2023			17-2-2023			17-2-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Achtergrondwaarde			Overschrijding Achtergrondwaarde			Voldoet aan Achtergrondwaarde		
		Meetw	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**	**Meetw**	**GSSD**	**Index**
METALEN										
Barium	mg/kg ds	30	101 (6)		32	100 (6)		<20	<44 (6)	
Cadmium	mg/kg ds	0,22	0,37	-0,02	0,33	0,52	-0,01	<0,2	<0,2	-0,03
Kobalt	mg/kg ds	<1,5	<3,3	-0,07	<1,5	<3,1	-0,07	<1,5	<3,1	-0,07
Koper	mg/kg ds	20	40	-0	*22*	*41*	*0,01*	<5	<7	-0,22
Kwik	mg/kg ds	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0	<0,05	<0,05	-0
Lood	mg/kg ds	21	32	-0,04	25	37	-0,03	<10	<11	-0,08
Molybdeen	mg/kg ds	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01	<0,5	<0,4	-0,01
Nikkel	mg/kg ds	3,0	8,0	-0,42	3,6	9,1	-0,4	<3	<5	-0,46
Zink	mg/kg ds	54	120	-0,03	*72*	*152*	*0,02*	<20	<30	-0,19
PAK										
Anthraceen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		0,06	0,06		<0,01	<0,01	
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0,05	0,05		0,36	0,36		<0,01	<0,01	
Benzo(g,h,i)peryleen	mg/kg ds	0,06	0,06		0,21	0,21		<0,01	<0,01	
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0,05	0,05		0,22	0,22		<0,01	<0,01	
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0,06	0,06		0,37	0,37		<0,01	<0,01	
Chryseen	mg/kg ds	0,06	0,06		0,32	0,32		<0,01	<0,01	
Fenanthreen	mg/kg ds	0,03	0,03		0,75	0,75		<0,01	<0,01	
Fluorantheen	mg/kg ds	0,10	0,10		0,96	0,96		<0,01	<0,01	
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg ds	0,06	0,06		0,24	0,24		<0,01	<0,01	
Naftaleen	mg/kg ds	<0,01	<0,01		<0,01	<0,01		<0,01	<0,01	
PAK 10 VROM	mg/kg ds	0,484	0,484	-0,03	*3,497*	*3,497*	*0,05*	0,07	<0,07	-0,04
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN										
PCB 28	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 52	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 101	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 118	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 138	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 153	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB 180	µg/kg ds	<1	<3		<1	<2		<1	<4	
PCB (som 7)	µg/kg ds	4,9	<23,3	0	4,9	<15,3	-0	4,9	<24,5	0
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN										
Minerale olie C10 - C40	mg/kg ds	<20	<67	-0,03	<20	<44	-0,03	<20	<70	-0,02
Minerale olie C10 - C12	mg/kg ds	<5	17 (6)		<5	11 (6)		<5	18 (6)	
Minerale olie C12 - C22	mg/kg ds	<5	17 (6)		<5	11 (6)		<5	18 (6)	
Minerale olie C22 - C30	mg/kg ds	<5	17 (6)		<5	11 (6)		<5	18 (6)	
Minerale olie C30 - C40	mg/kg ds	<5	17 (6)		<5	11 (6)		<5	18 (6)	
OVERIG										
Droge stof	% ds	89,3	89,3 (6)		87,8	87,8 (6)		83,3	83,3 (6)	
Lutum	%	3,2			3,9			3,9		
Organische stof (humus)	% ds	2,1			3,2			0,8		

-----	: Geen toetsnorm aanwezig
<	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Achtergrondwaarde
8,88	: <= Interventiewaarde
8,88	: > Interventiewaarde
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - AW) / (I - AW)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 2: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		AW	WO	IND	I
METALEN					
Cadmium	mg/kg ds	0,6	1,2	4,3	13
Kobalt	mg/kg ds	15	35	190	190
Koper	mg/kg ds	40	54	190	190
Kwik	mg/kg ds	0,15	0,83	4,8	36
Lood	mg/kg ds	50	210	530	530
Molybdeen	mg/kg ds	1,5	88	190	190
Nikkel	mg/kg ds	35	39	100	100
Zink	mg/kg ds	140	200	720	720
PAK					
PAK 10 VROM	mg/kg ds	1,5	6,8	40	40
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
PCB (som 7)	mg/kg ds	0,02	0,04	0,5	1
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie C10 - C40	mg/kg ds	190	190	500	5000

Tabel 3: Gemeten concentraties in grondwater met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Watermonster		PB05		
Datum		14-2-2023		
Filterdiepte (m -mv)		2,30 - 3,30		
Datum van toetsing		17-2-2023		
Monsterconclusie		Voldoet aan Streefwaarde		
		Meetw	**GSSD**	**Index**
METALEN				
Barium	µg/l	35	35	-0,03
Cadmium	µg/l	<0,2	<0,1	-0,05
Kobalt	µg/l	2,3	2,3	-0,22
Koper	µg/l	9,9	9,9	-0,09
Kwik	µg/l	<0,05	<0,04	-0,06
Lood	µg/l	<2	<1	-0,23
Molybdeen	µg/l	<2	<1	-0,01
Nikkel	µg/l	4,1	4,1	-0,18
Zink	µg/l	26	26	-0,05
AROMATISCHE VERBINDINGEN				
Benzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0
Tolueen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01
Ethylbenzeen	µg/l	<0,2	<0,1	-0,03
meta-/para-Xyleen (som)	µg/l	<0,2	<0,1	
ortho-Xyleen	µg/l	<0,1	<0,1	
Xylenen (som)	µg/l	0,21	<0,21	0
Styreen (Vinylbenzeen)	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l		<0,77[2,14]	
PAK				
Naftaleen	µg/l	<0,02	<0,01	0
PAK 10 VROM	-		<0,00020[11]	
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN				
Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	<0,1	<0,1	0
Trichlooretheen (Tri)	µg/l	<0,2	<0,1	-0,05
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	0,14	<0,14	0,01
cis-1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1	
trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1	
Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	<0,1	<0,1	0,01
Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01
Dichloormethaan	µg/l	<0,2	<0,1	0
1,1-Dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,01
1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0
1,2-Dichloorethaan	µg/l	<0,2	<0,1	-0,02
1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	<0,1	<0,1	0
Vinylchloride	µg/l	<0,2	<0,1	0,03
Dichloorpropaan	µg/l	0,42	<0,42	-0
1,1-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1	
1,3-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1	
1,1-Dichlooretheen	µg/l	<0,1	<0,1	0,01
Tribroommethaan (bromoform)	µg/l	<0,2	<0,1[14]	
1,2-Dichloorpropaan	µg/l	<0,2	<0,1	
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN				
Minerale olie C10 - C40	µg/l	<50	<35	-0,03
Minerale olie C10 - C12	µg/l	<25	18[6]	
Minerale olie C12 - C22	µg/l	<25	18[6]	
Minerale olie C22 - C30	µg/l	<25	18[6]	
Minerale olie C30 - C40	µg/l	<25	18[6]	

-----	: Geen toetsnorm aanwezig
<	: kleiner dan de detectielimiet
8,88	: <= Streefwaarde
8,88	: > Streefwaarde
8,88	: > Interventiewaarde
11	: Enkele parameters ontbreken in de berekening van de somfractie
14	: Streefwaarde ontbreekt zorgplicht van toepassing
2	: Enkele parameters ontbreken in de som
6	: Heeft geen normwaarde
#	: verhoogde rapportagegrens
GSSD	: Gestandaardiseerde meetwaarde
Index	: (GSSD - S) / (I - S)

- Getoetst via de BoToVa service, versie 3.1.0 -

Tabel 4: Normwaarden conform de Wet Bodembescherming

		S	S Diep	Indicatief	I
METALEN					
Barium	µg/l	50	200		625
Cadmium	µg/l	0,4	0,06		6
Kobalt	µg/l	20	0,7		100
Koper	µg/l	15	1,3		75
Kwik	µg/l	0,05	0,01		0,3
Lood	µg/l	15	1,7		75
Molybdeen	µg/l	5	3,6		300
Nikkel	µg/l	15	2,1		75
Zink	µg/l	65	24		800
AROMATISCHE VERBINDINGEN					
Benzeen	µg/l	0,2			30
Tolueen	µg/l	7			1000
Ethylbenzeen	µg/l	4			150
Xylenen (som)	µg/l	0,2			70
Styreen (Vinylbenzeen)	µg/l	6			300
Som 16 Aromatische oplosmiddelen	µg/l			150	
PAK					
Naftaleen	µg/l	0,01			70
GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	0,01			40
Trichlooretheen (Tri)	µg/l	24			500
cis + trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	0,01			20
Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	0,01			10
Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	6			400
Dichloormethaan	µg/l	0,01			1000
1,1-Dichloorethaan	µg/l	7			900
1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	0,01			300
1,2-Dichloorethaan	µg/l	7			400
1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	0,01			130
Vinylchloride	µg/l	0,01			5
Dichloorpropaan	µg/l	0,8			80
1,1-Dichlooretheen	µg/l	0,01			10
Tribroommethaan (bromoform)	µg/l				630
OVERIGE (ORGANISCHE) VERBINDINGEN					
Minerale olie C10 - C40	µg/l	50			600

Bijlage 6

Vragenlijst Historisch onderzoek t.b.v. bodemonderzoek

Het doel van het historisch onderzoek is om na te gaan of er aanwijzingen zijn dat de bodem op de onderzoekslocatie mogelijk verontreinigd is.

Hiervoor wordt het vroegere en huidige gebruik geïnventariseerd, en in het bijzonder of er activiteiten verricht zijn, die mogelijk een bodemverontreiniging veroorzaakt hebben.

Bij keuzevragen het betreffende hokje ☒ aanvinken.

Gegevens invuller:

Naam : Rene v. Duthuizen m.B.m.

Adres : Ebenweg 12

Postcode & plaats : 6617 AW Bergharen

Telefoonnummer : 06 50664027

E-mail : rvd@vanduithuizenelektro.nl

Relatie tot de locatie : Eigenaar

1. Locatiegegevens

Algemene gegevens onderzoekslocatie (*eventueel kaart bijvoegen met omlijning exacte locatie*)

Type bouwwerk/terrein: Weiland

Adres : Ebenweg 13B

Postcode & plaats : 6617 AV Bergharen

Kadastrale gegevens : Kadastrale gemeente Bergharen Sectie(s) .....

Nr(s) 162

2. Gebruik van het terrein

2.1 Wat is/was het huidige/vroegere gebruik van de onderzoekslocatie?

	Vroeger	Vanaf/tot (jaar)	Huidig
- Woningbouw	☐	.....	☐
- Natuurgebied	☐	.....	☐
- Bedrijfsterrein	☐	.....	☐
- Agrarisch	☒	.....	☒
- Braakliggend	☐	.....	☐
-	☐	.....	☐

2.2 Toelichting inrichting onderzoekslocatie (bijvoorbeeld beton-/elementverhardingen, puin(fundatie), asfalt, maïs, obstakels, watergangen, vijvers, etc.):

Grasland

Indien sprake is van asfalt, is dit voor of na 1995 aangelegd? ☐ Voor 1995. ☐ Na 1994.

2.3 Is er op de onderzoekslocatie sprake geweest van bebouwing en/of bedrijfsactiviteiten?

☑ nee (ga verder met vraag 3)

☐ ja

2.4 Wat is (was) de aard van de bebouwing en/of bedrijfsactiviteiten?

2.5 Is er op de locatie (in het verleden) gebruik gemaakt van asbesthoudende/-verdachte materialen?

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

2.6 Zijn er op de locatie puntbronnen met betrekking tot PFAS (zoals onder andere blusschuim, hydraulische vloeistoffen, metaalbewerking, enz.) aanwezig geweest?

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

2.7 Is er op de locatie gewerkt met chemische / bodembedreigende stoffen? (bijv.: bestrijdingsmiddelen, smeerolie, wasmiddelen, enz.)

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

2.8 Zijn er septic tanks, oliebenzine afscheiders (OBAS), slibvangput en/of overige putten in de bodem aanwezig (geweest)?

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

2.9 Zijn er (brandstof)tanks op of in de bodem aanwezig (geweest)?

☐ nee (ga verder met vraag 2.13)

☐ ja bovengrond, namelijk: .....

☐ ja ondergronds, namelijk: .....

2.10 Welke brandstoffen en/of ander vloeistoffen zijn/werden opgeslagen in de betreffende (brandstof)tanks en wat is/was het volume (L/m^3) van de (brandstof)tank?

.....

.....

2.11 Indien de brandstoftank buiten gebruik is, is deze schoongemaakt, aangevuld en/of verwijderd (datum)?

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

2.12 Is de bodem ter plaatse van de (voormalige of huidige) tank gecontroleerd op eventuele verontreinigingen?

☐ nee

☐ ja, conclusie controle: .....

2.13 Hebben er calamiteiten op de onderzoekslocatie plaatsgevonden? Bijvoorbeeld brand (van asbesthoudend materiaal), lekkage van bodembedreigende stoffen, enz.

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

Indien de plaats van de inrichting / bedrijfsgebouwen / asbesthoudende/-verdachte materialen / punt bronnen / bedrijfsactiviteiten / opslag chemische / bodembedreigende stoffen / septic tanks / OBAS / slibvangputten / brandstoftanks / calamiteit bekend is, gelieve in te tekenen / aan te geven op een tekening / plattegrond en mee te sturen met de vragenlijst.

Indien de eventuele tank is schoongemaakt, verwijderd en/of gecontroleerd is op bodemverontreiniging, eventuele keuringscertificaten en/of onderzoeksrapporten gelieve mee te sturen met de vragenlijst.

3. Van elders aangevoerde grond of ander materiaal

3.1 Is grond of ander materiaal (zoals puin(fundatie), slib en dergelijke) in of op de bodem van de locatie gebracht, bijvoorbeeld in de vorm van ophogingen, terreinverharding, fundering, dempen of baggeren van watergangen?

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

Indien er certificaten en/of rapportages van de opgebrachte grond of andere materialen beschikbaar zijn, deze gelieve mee te sturen met de vragenlijst.

4. Eerder uitgevoerd bodemonderzoeken / saneringen

4.1 Zijn er eerder (bodem)onderzoeken (met betrekking tot de bodemkwaliteit) op de onderzoekslocatie verricht?

☒ nee (ga verder met vraag 4.3)

☐ ja, namelijk: .....

4.2 Zijn hierbij bodemverontreinigingen en/of overige bijzonderheden geconstateerd?

☐ nee

☐ ja, namelijk: .....

4.3 Hebben er bodemsaneringen op de onderzoekslocatie plaatsgevonden?

☒ nee (ga verder met vraag 5)

☐ ja, namelijk: .....

4.4 Hoe is de bodemverontreiniging gesaneerd?

☐ ontgraven

☐ afdekken, soort afdeklaag: .....

☐ leeflaag, dikte leeflaag: .....

☐ anders, namelijk: .....

4.5 Is er een restverontreiniging op de locatie achtergebleven?

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

Eventuele (bodem)rapportages / saneringsevaluaties gelieve mee te sturen met de vragenlijst.

5. Overige gegevens over de bodemkwaliteit

5.1 Zijn er milieuvergunningen voor de locatie en/of inrichting afgegeven?

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

5.2 Is er, behalve de bovenstaande gegevens, nog overige informatie bekend van de locatie die van belang kan zijn voor de bodemkwaliteit? In het bijzonder aangaande mogelijke bodemverontreinigingen.

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

Eventuele milieuvergunningen, inrichtingstekeningen en/of overige bijzonderheden gelieve mee te sturen met de vragenlijst.

6. Gegevens over aangrenzende percelen

6.1 Wat is het huidige gebruik van de aangrenzende percelen?

Woningbouw

6.2 Wat is het vroegere gebruik van de aangrenzende percelen?

grasland

6.3 Zijn er, voor zover bekend, in de directe omgeving (< 25m) bodemonderzoeken uitgevoerd?

☐ nee

☒ ja, namelijk: Elzenweg 13a Bergharen

6.4 Zijn er aanwijzingen dat de aangrenzende percelen mogelijk verontreinigd zijn?

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

Eventuele bodemrapportages en/of overige bijzonderheden omliggende percelen gelieve mee te sturen met de vragenlijst.

7. Reden (bodem)onderzoek

7.1 Wat is de reden voor het uitvoeren van het (bodem)onderzoek (bijv.: herontwikkeling, verbouwing, onroerend goed transactie, calamiteit, etc.)?

Bouw Woning

7.2 Dient hierbij grond, slib en/of puin van de onderzoekslocatie te worden afgevoerd?

☒ nee

☐ ja, namelijk: .....

7.3 Is er een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk?

☐ nee

☒ ja, namelijk: van agrarisch naar woningbouw

8. Geraadpleegde informatiebronnen voor invullen historisch vragenlijst

8.1 Voor het beantwoorden van bovenstaande vragen is gebruik gemaakt van:

- ☒ Bij invuller zelf bekende informatie
- ☐ Gegevens gemeente
- ☐ Gegevens omgevingsdienst
- ☐ Gegevens provincie
- ☐ Overige, namelijk: .....

Gelieve eventuele relevante gegevens mee te sturen met de vragenlijst.

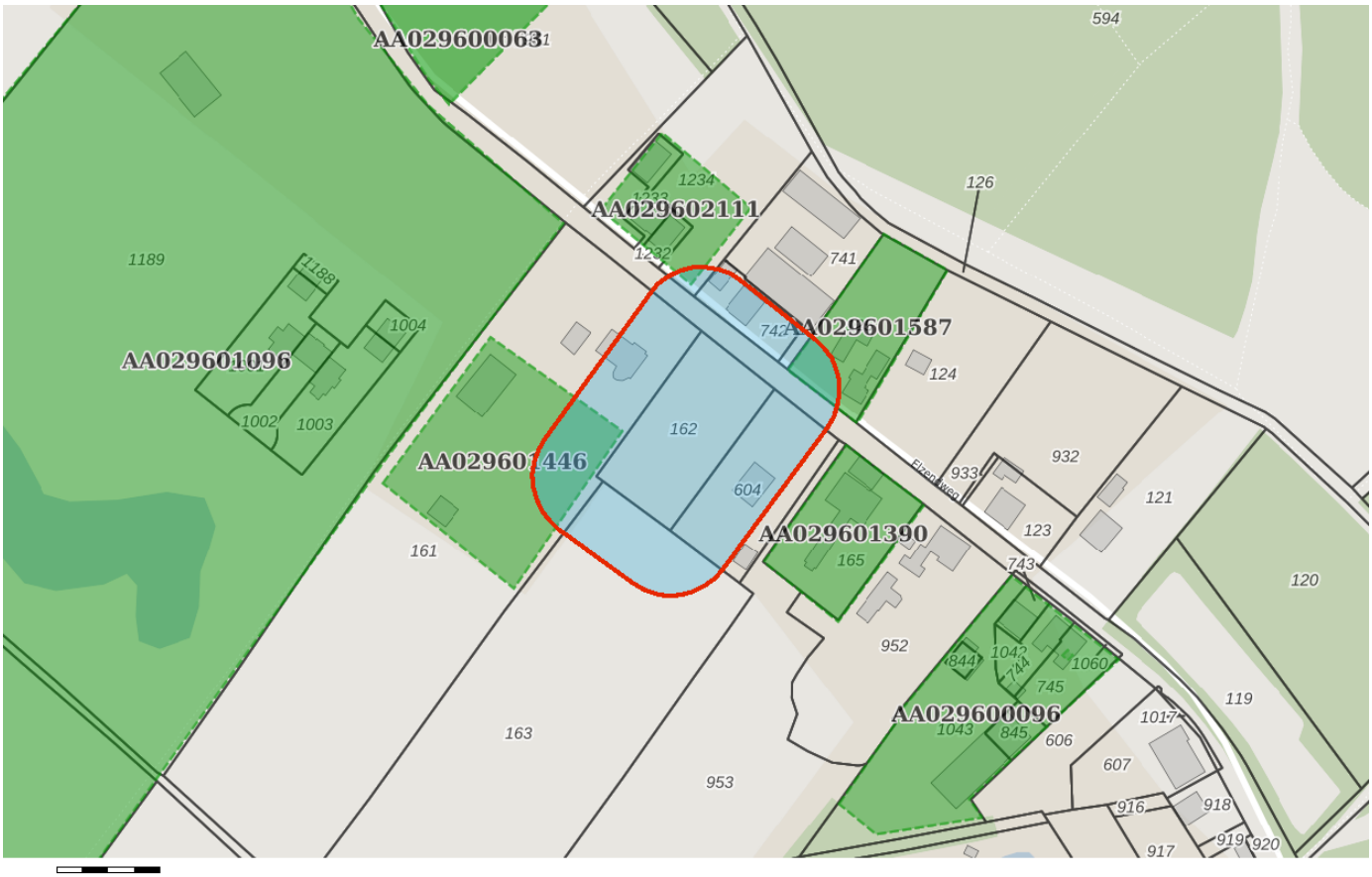
Naar waarheid ingevuld:

Datum: 29-01-2023 Plaats: Berghaven

Naam: MBM v Duijhuizen Handtekening: Duu

Aanvullingen / opmerkingen:

Omgevingsrapportage

Bodem
- Locaties

Ondergrond
- Kadastraal perceel
- topografie
- Selectie

Inhoudsopgave

Voorblad
Inhoudsopgave
Inleiding
Elzenweg
Elzendweg 10, Bergharen
Elzendweg naast nr. 12 te Bergharen, perceel H128 ged.
Kaarten
Disclaimer
Toelichting

De provincie Gelderland en de twee grote Gelderse gemeenten Arnhem en Nijmegen zijn in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) aangewezen als de instanties die toezien op het saneren van verontreinigde bodem en het voorkomen van nieuwe bodemverontreiniging (. Zij sturen de bodemsaneringsoperatie en voeren zelf bodemsaneringen uit en beoordelen plannen en saneringen die door anderen (bedrijven, particulieren en gemeenten) worden uitgevoerd. Hierbij kan de provincie juridische en financiële instrumenten inzetten. In dit kader worden bodemgegevens verzameld in het bodeminformatiesysteem (BIS) van de provincie.

In deze rapportage treft u gegevens aan die afkomstig zijn uit het BIS van de provincie Gelderland. Hiermee krijgt u een indruk van de aan- of afwezigheid van gegevens over mogelijke bodemverontreiniging in het geselecteerde gebied. De twee grote gemeenten hebben hun eigen BIS. Gegevens van die gemeenten worden niet in deze rapportage weergegeven.

Het ontbreken van gegevens in het BIS of deze rapportage wil niet zeggen dat er geen bodemverontreiniging op een perceel of in een gebied aanwezig is.

De provincie zal aansturen op sanering van alle historische verontreinigingen (ontstaan voor 1987) die risico's veroorzaken (dit zijn de spoedlocaties die tot de werkvoorraad van de provincie behoren). In het rapport wordt per locatie aangegeven (Vervolg Wbb-traject) of een locatie nog tot de werkvoorraad behoort en welke vervolg in dat kader wordt verwacht.

Dit rapport bestaat uit vier delen:

1. Deze pagina bevat een tekening van het geselecteerde gebied.
2. Informatie over het geselecteerde gebied, per locatie gegroepeerd
   De in het bodeminformatiesysteem van de provincie Gelderland aangetroffen informatie over locaties die zich binnen het geselecteerde gebied bevinden.
3. Disclaimer
4. Toelichting op de rapportage. Hier vindt u de uitleg van de gegevens die in dit rapport zijn vermeld.

Als u vragen heeft over de in dit rapport vermelde gegevens dan kunt u contact opnemen met de provincie Gelderland via https://www.gelderland.nl/Contact door het invullen van een vragenformulier. Dit wordt automatisch toegezonden aan het PROVINCIELOKET

of te bellen naar 026 – 359 99 99.

Locatie: Elzenweg

Locatie

Adres	Elzendweg Bergharen
Locatiecode	AA029601446
Locatienaam	Elzenweg
Plaats	Wijchen
Locatiecode bevoegd gezag WBB	GE029601446

Status

Vervolg WBB		**Beoordeling**	
Status rapporten	Verkennend onderzoek NVN 5740	**Beschikking**	
Status besluiten		**Status asbest**	
Is van voor 1987	Nee		

Uitgevoerde onderzoeken

Datum	Type	Naam	Auteur	Opdrachtnummer	Archief
14-04-2004	Verkennend onderzoek NVN 5740	Verkennend Onderzoek 1	ijb groep		

Beschikbare documenten per onderzoek

Geen gegevens beschikbaar

Verontreinigende activiteiten

Geen gegevens beschikbaar

Geconstateerde verontreinigingen

Geen gegevens beschikbaar

Beschikbare documenten

Geen gegevens beschikbaar

Besluiten

Geen gegevens beschikbaar

Sanering

Geen gegevens beschikbaar

Saneringscontouren

Geen gegevens beschikbaar

Zorgmaatregelen

Geen gegevens beschikbaar

Locatie: Elzendweg 10, Bergharen

Locatie

Adres	Elzendweg 10 Bergharen
Locatiecode	AA029601587
Locatienaam	Elzendweg 10, Bergharen
Plaats	Wijchen
Locatiecode bevoegd gezag WBB	GE029601587

Status

Vervolg WBB		**Beoordeling**	
Status rapporten	Verkennend onderzoek NVN 5740	**Beschikking**	
Status besluiten		**Status asbest**	
Is van voor 1987	Nee		

Uitgevoerde onderzoeken

Datum	Type	Naam	Auteur	Opdrachtnummer	Archief
26-11-2004	Verkennend onderzoek NVN 5740	Verkennend Onderzoek 1	Econsultancy bv		

Beschikbare documenten per onderzoek

Geen gegevens beschikbaar

Verontreinigende activiteiten

Geen gegevens beschikbaar

Geconstateerde verontreinigingen

Geen gegevens beschikbaar

Beschikbare documenten

Geen gegevens beschikbaar

Besluiten

Geen gegevens beschikbaar

Sanering

Geen gegevens beschikbaar

Saneringscontouren

Geen gegevens beschikbaar

Zorgmaatregelen

Geen gegevens beschikbaar

VISMA | roxit

Locatie: Elzendweg naast nr. 12 te Bergharen, perceel H128 ged.

Locatie

Adres	Elzendweg Bergharen
Locatiecode	AA029602111
Locatienaam	Elzendweg naast nr. 12 te Bergharen, perceel H128 ged.
Plaats	Wijchen
Locatiecode bevoegd gezag WBB	GE029602111

Status

Vervolg WBB	voldoende onderzocht	**Beoordeling**	niet ernstig, licht tot matig verontreinigd
Status rapporten	Verkennend onderzoek NEN 5740	**Beschikking**	
Status besluiten		**Status asbest**	Onverdacht op basis HO, vooronderzoek asbest
Is van voor 1987	Ja		

Uitgevoerde onderzoeken

Datum	Type	Naam	Auteur	Opdrachtnummer	Archief
23-12-2011	Verkennend onderzoek NEN 5740	Verkennend bodemonderzoek nieuwbouw woonboerderij, ten noordwesten van Elzenweg 12 te Bergharen	Van Dijk Milieutechniek b.v.		
08-08-2019	Verkennend onderzoek NEN 5740	Actualiserend bodemonderzoek Elzendweg 12 Bergharen			

Beschikbare documenten per onderzoek

Geen gegevens beschikbaar

Verontreinigende activiteiten

Geen gegevens beschikbaar

Geconstateerde verontreinigingen

Geen gegevens beschikbaar

Beschikbare documenten

Geen gegevens beschikbaar

Besluiten

Geen gegevens beschikbaar

Sanering

Geen gegevens beschikbaar

Saneringscontouren

Geen gegevens beschikbaar

Zorgmaatregelen

Geen gegevens beschikbaar

VISMA | roxit

De bodeminformatie die u in deze rapportage aantreft is met zorg door gemeenten of provincie in het bodeminformatiesysteem ingevoerd. Toch kan het voorkomen dat informatie is verouderd, onvolledig is of onjuistheden bevat. De provincie Gelderland is niet aansprakelijk voor enigerlei schade die het directe of indirecte gevolg is van of in verband staat met het gebruik van deze informatie. Het ontbreken van gegevens in het BIS of deze rapportage wil niet zeggen dat er geen bodemverontreiniging op een perceel of in een gebied aanwezig is. Deze rapportage bevat geen gegevens van de twee grote gemeenten in de provincie Gelderland die zelf bevoegd gezag Wet bodembescherming zijn (Arnhem en Nijmegen). Als u fouten of onvolkomenheden in de rapportage aantreft kunt u ons helpen door dit te melden via https://www.gelderland.nl/Contact door het invullen van een vragenformulier. Dit wordt automatisch toegezonden aan het PROVINCIELOKET of te bellen naar 026 – 359 99 99.

VISMA | roxit

Toelichting

Locatie

Algemene gegevens waaronder de locatie in het BIS bekend is. Daarnaast wordt aangegeven of de locatie betrekking heeft op een verontreiniging die na 1 januari 1987 is ontstaan (een zorgplicht geval dat onmiddellijk ongedaan gemaakt moet worden/zijn).

Status

In de wet bodembescherming wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige en niet ernstige verontreinigingen. Bij ernstige verontreinigingen wordt vervolgens beoordeeld of bij het huidige gebruik er mogelijke risico's aanwezig zijn. Op basis van de beschikbare gegevens wordt de verontreinigingssituatie zo goed mogelijk ingeschat en vermeld onder het veld 'beoordeling'. Pas als de verontreiniging voldoende is onderzocht wordt de conclusie vastgelegd in een formeel besluit. Dit is onder het veld 'Beschikking' aangegeven.

Sanering

In een saneringsplan wordt aangegeven hoe de sanering wordt uitgevoerd. Dit kan voor een beperkt deel van het terrein gelden (deelsanering) of in verschillende fasen worden uitgevoerd. Als het bevoegd gezag een termijn heeft afgegeven voor het starten van de sanering dan wordt dat hier vermeld. Indien wordt ingestemd met het eindresultaat van de sanering (vastgelegd in een evaluatierapport) wordt ook de einddatum van de sanering ingevuld.

Uitgevoerde onderzoeken

Een lijst van rapporten die betrekking hebben op de locatie. Deze rapporten worden in het geval van ernstige verontreiniging beoordeeld door het bevoegd gezag Wbb.

(Mogelijk) Verontreinigende activiteiten

Dit is een overzicht van bekende historische (bedrijfs)activiteiten die op de locatie aanwezig zijn geweest en mogelijk bodemverontreiniging veroorzaakt hebben. Deze potentiële verontreinigingsbronnen vormen het zogenaamde. Historisch Bodem Bestand (HBB).

Besluiten

Op basis van de aangeleverde rapporten doet het bevoegd gezag uitspraak over de mate van verontreiniging (ernst), de spoedeisendheid van saneren (spoed), te nemen maatregelen voor, na en tijdens sanering, saneringsplannen en de uitvoering van de sanering (evaluatie). In dit overzicht worden de door de provincie Gelderland genomen besluiten vermeld.

Saneringscontouren

Indien sprake is van een deelsanering of verschillende fasen dan worden meerdere contouren vermeld. Per fase of deel wordt aangegeven welke saneringsvariant voor de boven- of ondergrond uiteindelijk is uitgevoerd.

Zorgmaatregelen/gebruiksbeperkingen

Als na sanering nog verontreiniging is achtergebleven zijn maatregelen genomen om blootstelling aan of verspreiding van deze (rest)verontreiniging te voorkomen. Deze maatregelen worden in het BIS geregistreerd. Het bevoegd gezag houdt toezicht op het in standhouden van deze maatregelen.

VISMA | roxit

DE ROEVER
OMGEVINGSADVIES

AKOESTISCH ONDERZOEK WEGVERKEERSLAWAAI

ELZENDWEG 13B BERGHAREN

De Roever Omgevingsadvies

Rembrandtlaan 4
5462 CH Veghel
T 073 594 10 11
E info@deroever.nl
W www.deroever.nl

NL97 RABO 0122 6903 11
Advies- en ingenieursbureau
J.G. de Roever B.V.
KvK 16068733
BTW NL 8015.63.136.B.01

Titel document:	Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai, Elzendweg 13b Bergharen
Referentie:	20230243.V01.1
Datum:	23 februari 2023
Opdrachtgever:	Buro Waalburg

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 4

1.1. Algemeen 4
1.2. Ligging van het plangebied en omgeving 4

2. WETTELIJK KADER 6

2.1. Geluidzones 6
2.2. Voorkeursgrenswaarde en hoogst toelaatbare geluidbelasting 6
2.3. Aftrek volgens artikel 110g Wet geluidhinder 7
2.4. Weggegevens 7
2.5. Rekenmethode en gegevensbronnen 7

3. REKENRESULTATEN 10

3.1. Algemeen 10
3.2. Geluidbelastingen voor Dorpsstraat 10
3.3. Hogere-waardebeleid 10
3.4. Gecumuleerde geluidbelastingen 13
3.4.1. Bouwbesluit 14
3.4.2. Woon- en leefklimaat 15

4. CONCLUSIE 16
BIJLAGE I. GEGEVENS 17
BIJLAGE II. AFBEELDING REKENMODEL 18
BIJLAGE III. INVOERGEGEVENS REKENMODEL 19
BIJLAGE IV. REKENRESULTATEN WEGVERKEERSLAWAAI 20

1. INLEIDING

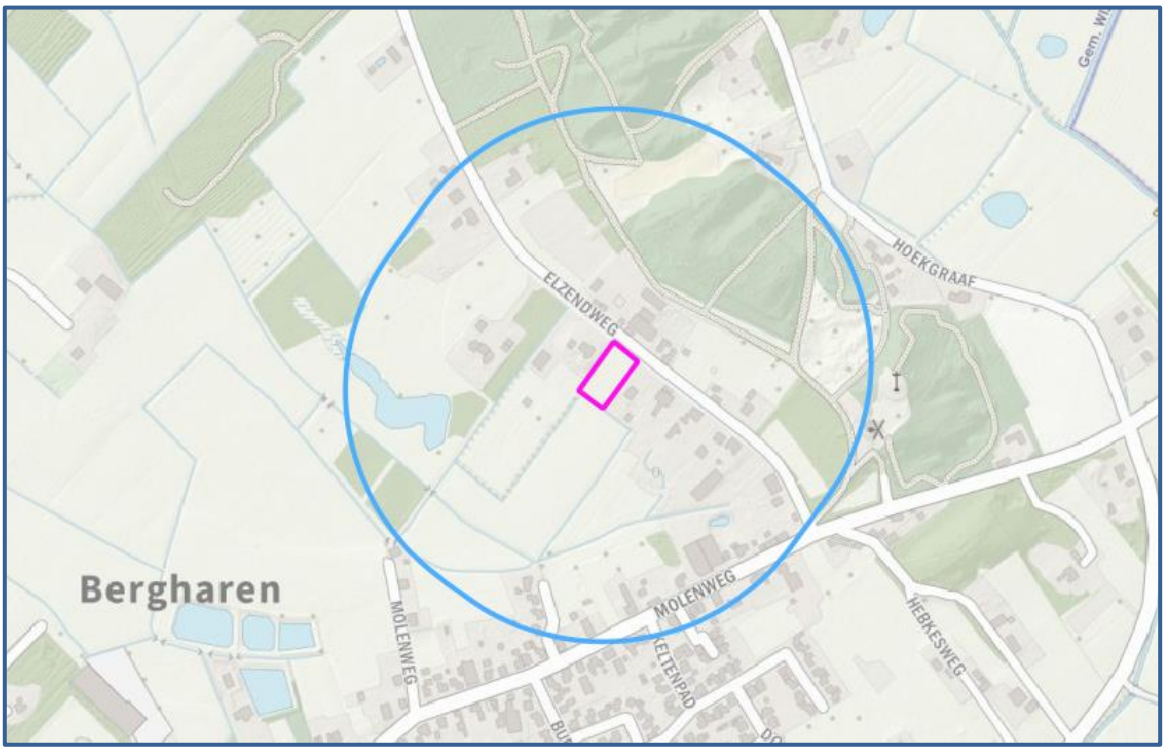
1.1. Algemeen

De initiatiefnemer heeft een plan om op het perceel van Elzendweg 13b één woning te realiseren. Er wordt mogelijk ook een schuur gebouwd, deze is meegenomen in het ontwerp.

Om de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken is een onderzoek wegverkeerslawaai nodig.

1.2. Ligging van het plangebied en omgeving

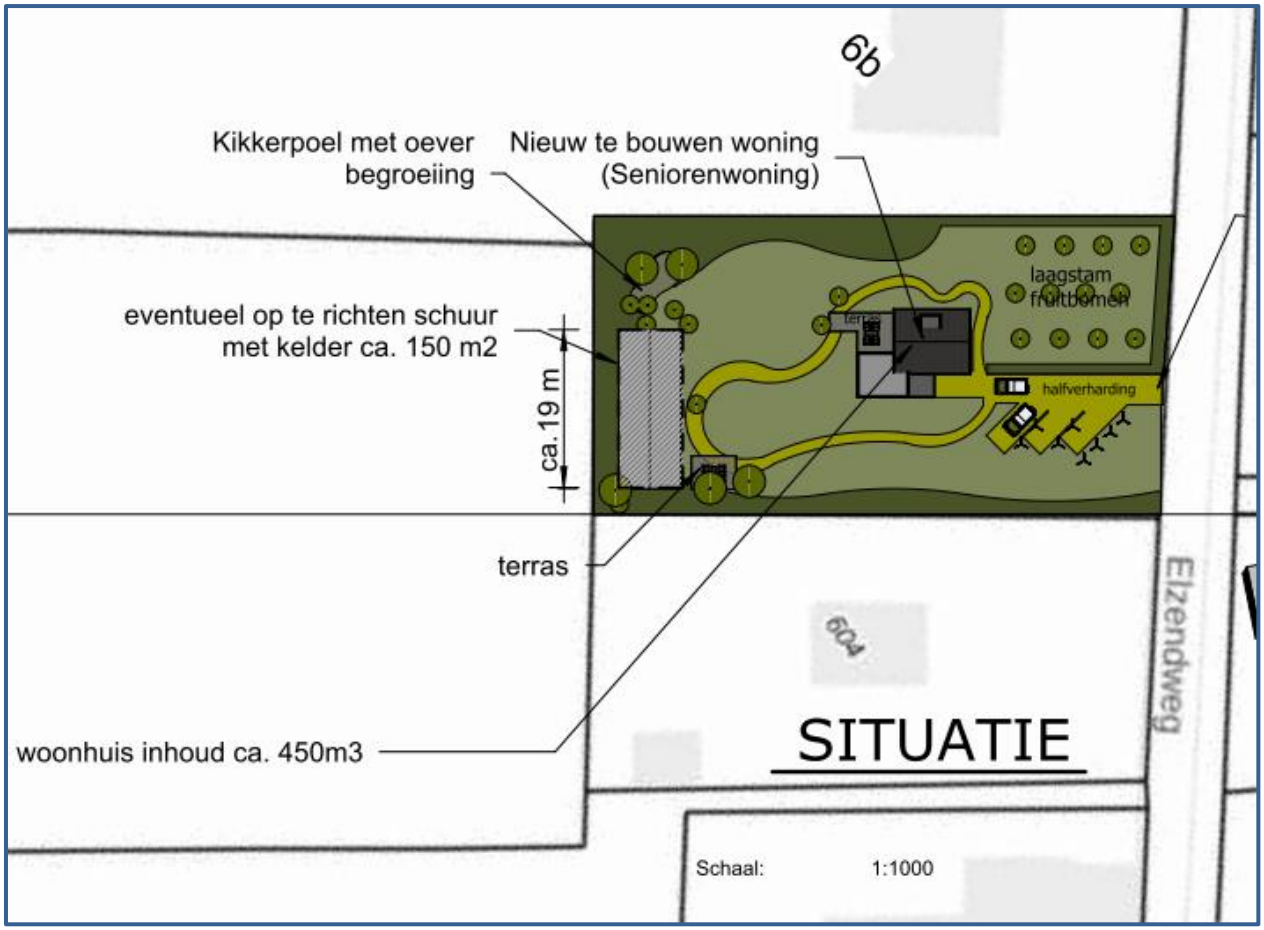
De locatie van het plangebied is weergegeven op afbeelding 1.

Afbeelding 1. Locatie plangebied (paars kader)
Bron: PDOK

Op afbeelding 2 is een conceptindeling van het gebouw in het plangebied weergegeven. De bouwhoogte van het gebouw betreft een nokhoogte van 7,5 meter. Voor het model is dus uitgegaan van deze waarden.

In dit rapport wordt het onderzoek naar de geluidbelasting afkomstig van het wegverkeer in de omgeving op de te realiseren woning beschreven. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten van het onderzoek toegelicht. De rekenresultaten worden besproken in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies opgenomen.

Afbeelding 2. Conceptindeling voor het plangebied

2. WETTELIJK KADER

2.1. Geluidzones

Op basis van geluidzones wordt bepaald welke wegen moeten worden betrokken bij het bepalen van de geluidbelasting op de te realiseren wooneenheden. De omvang van de geluidzone van een weg staat beschreven in artikel 74 van de Wet geluidhinder (Wgh) en hangt af van het aantal rijstroken en de ligging van de weg, zie tabel 1.

Een weg heeft geen geluidzone wanneer de maximumsnelheid 30 km/uur bedraagt of is gelegen binnen een woonerf.

Tabel 1. Geluidzones, artikel 74 Wgh

Aantal rijstroken	GELUIDZONE*	
	Stedelijk gebied	Buitenstedelijk gebied
1 of 2	200 meter	250 meter
3 of 4	350 meter	400 meter
5 of meer	350 meter	600 meter

** het betreft de breedte van de zone aan weerszijden van de weg, gemeten vanaf de buitenste rijstrook en aan het uiteinde van een weg*

Het plangebied valt binnen de zone van Elzendweg. Andere wegen zijn de Kloosterstraat en de Meesterstrikstaat. Voor de Elzendweg geldt een maximumsnelheid van 50 km/uur. Alle andere omliggende wegen hebben een snelheid van 30 km/uur.

2.2. Voorkeursgrenswaarde en hoogst toelaatbare geluidbelasting

De voorkeursgrenswaarde voor de geluidbelasting en de hoogst toelaatbare geluidbelasting staan beschreven in artikel 76 van de Wet geluidhinder (Wgh). De voorkeursgrenswaarde bedraagt 48 dB (artikel 82 lid 1 Wgh). Mocht niet aan deze grenswaarde kunnen worden voldaan, dan kan eventueel ontheffing worden verkregen voor een hogere waarde (artikel 83 Wgh). De hoogst toelaatbare geluidbelasting per situatie is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Hoogst toelaatbare geluidbelasting, artikel 83 Wgh

Ligging object	Situatie*	Waarde
Stedelijk gebied	Voorkeursgrenswaarde	48 dB
	Nieuwe woning	63 dB
	Vervangende nieuwbouw	68 dB
Buitenstedelijk gebied	Voorkeursgrenswaarde	48 dB
	Nieuwe woning	53 dB
	Agrarische bedrijfswoning	58 dB
	Vervangende nieuwbouw buiten bebouwde kom	58 dB
	Vervangende nieuwbouw bebouwde kom binnen zone auto(snel)weg	63 dB

** in de tabel zijn alleen de waarden opgenomen behorend bij de bouw of transformatie van geluidsgevoelige objecten, bij de bouw of ombouw van wegen gelden andere waarden.*

Het plangebied voor deze nieuwe woning is gelegen binnen de bebouwde kom. De hoogst toelaatbare geluidbelasting bedraagt dan 63 dB.

2.3. Aftrek volgens artikel 110g Wet geluidhinder

Bij geluidberekeningen op de gevels van geluidsgevoelige objecten mag rekening gehouden worden met het stiller worden van het wegverkeer. Van de berekende geluidbelasting wordt hiertoe een waarde afgetrokken. Die waarde is afhankelijk van de snelheid van het verkeer en wordt bepaald aan de hand van artikel 110g van de Wet geluidhinder, en het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2012, artikel 3.4:

- Maximaal toegestane snelheid kleiner dan 70 km/u: aftrek 5 dB;
- Maximaal toegestane snelheid 70 km/u of meer:
    - Bij een geluidbelasting van 57 dB: aftrek 4 dB;
    - Bij een geluidbelasting van 56 dB: aftrek 3 dB;
    - Overige situaties: aftrek 2 dB.

De toegestane snelheid bedraagt bij een deel van de Elzendweg 50 km/u bij alle andere wegen 30 km/u. De aftrek voor dit deel van de Elzendweg bedraagt 5 dB. Voor 30 km/u wegen is er geen aftrek. In het rekenmodel is de aftrek door middel van een groepsreductie meegenomen.

2.4. Weggegevens

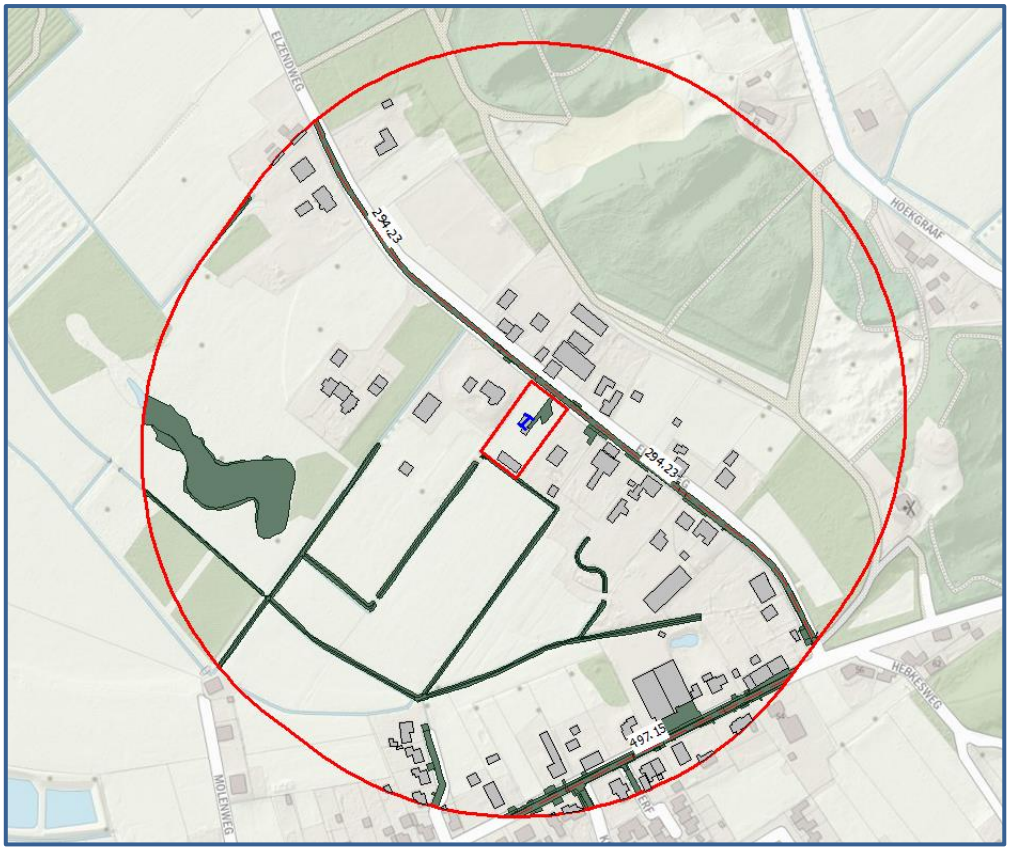
De verkeersgegevens voor alle wegen (intensiteiten en verdelingen) zijn verkregen via gemeente Wijchen. De intensiteiten die zijn ingevoerd in het rekenmodel zijn representatief voor 2030. Hiervoor is een autonome groei toegepast van 1,5% per jaar voor het jaar 2033 en te zien in afbeelding 4. Voor de voertuigbewegingen is gebruik gemaakt van de standaard voertuigverdeling zoals gegeven in VI Lucht en geluid voor dit type weg uitgegeven door Rijkswaterstaat.

Alle wegen binnen het onderzoeksgebied hebben wegdektype referentiewegdek (W0). De invoergegevens zijn, inclusief de verdelingen, in detail weergegeven in bijlage III.

2.5. Rekenmethode en gegevensbronnen

Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van het softwarepakket Geomilieu V2022.41, module RMW 2012.

Voor het rekengebied is uitgegaan van een akoestisch absorberende bodem (bodemfactor 1), met uitzondering van de verhardingen (wegen, fietspaden, inritten etc.). Voor deze verhardingen wordt uitgegaan van een bodemfactor 0. Voor de tuinen en erven in de omgeving van woningen of bedrijven is uitgegaan van een half absorberende bodem (factor 0,5) vanwege het afwisselend voorkomen van verhardingen en groenvoorzieningen.

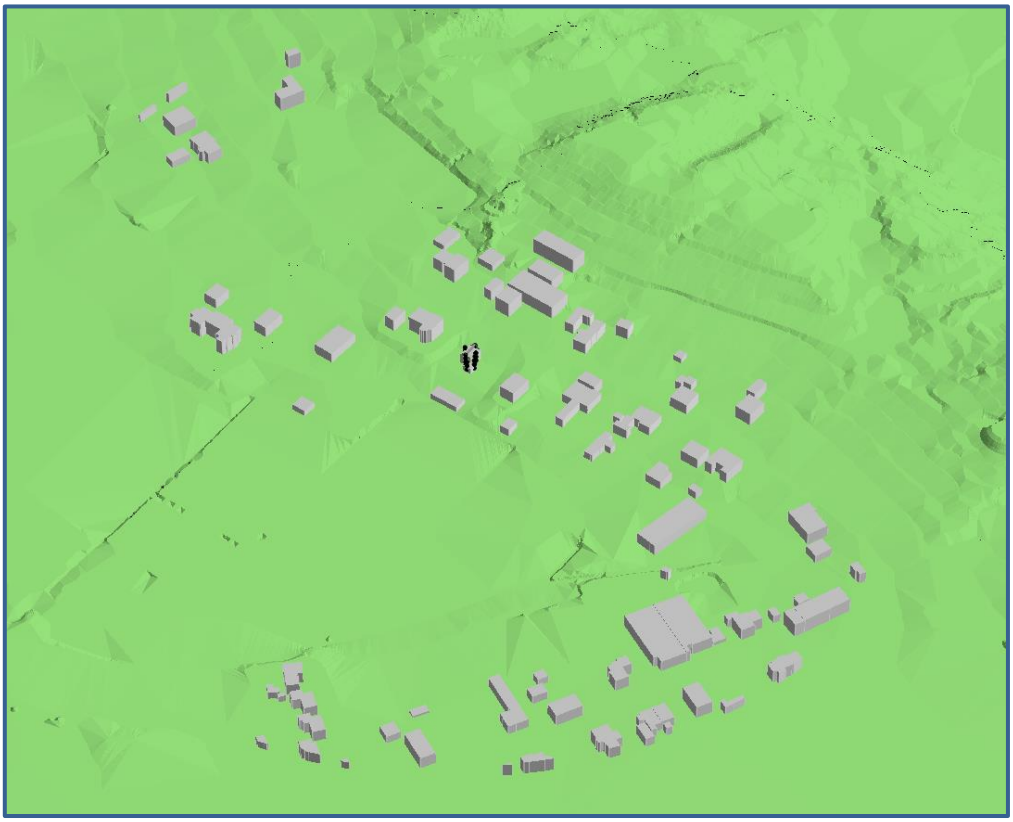
Afbeelding 4. Verkeersgegevens (intensiteiten)

De rekenpunten zijn aangebracht op de locaties en hoogten waar zich ook verblijfsruimtes kunnen bevinden. De rekenpunten zijn aangebracht op de gevels van de te realiseren woning. Bij verblijfruimtes op de begane grond en 1e en 2e etage is uitgegaan van rekenhoogtes van respectievelijk 1,5; 4,5 en 7,5 meter boven het maaiveld. Aangezien de nokhoogte 7,5 meter bedraagt wordt er toch voor gekozen om voor een worst-case beoordeling de 3e toetspunt '2e verdieping' met hoogte 7,5 meter mee te nemen.

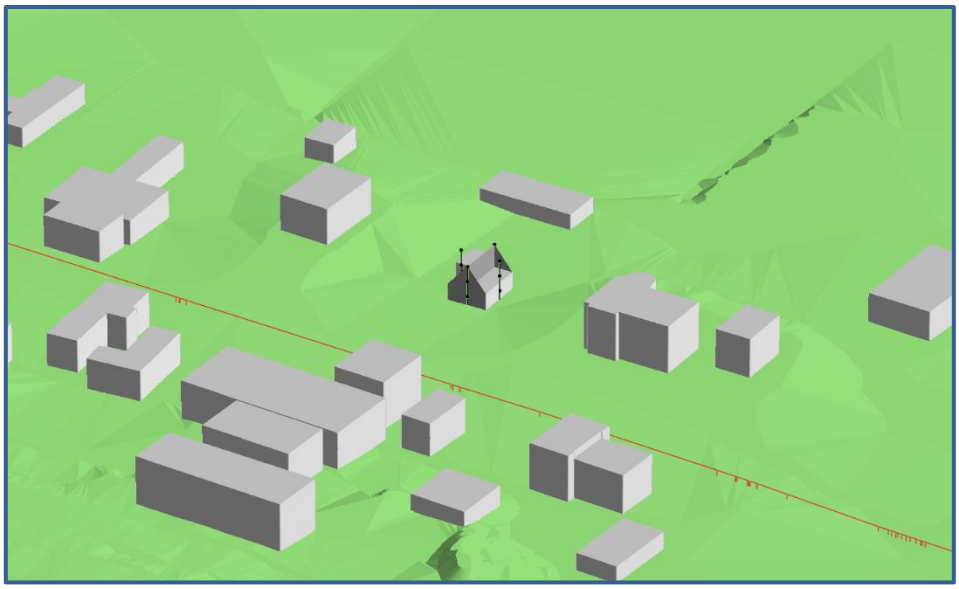
De overige invoergegevens (gebouwen en gebouwhoogtes) zijn afgelezen uit topografische gegevens van het Kadaster, het AHN, bestemmingsplankaarten en uit de beschikbare bronnen via internet.

In bijlage II is een grafische presentatie van het ingevoerde rekenmodel weergegeven.
De numerieke invoergegevens van het rekenmodel (wegdektypen, verkeersintensiteiten, verdelingen, hoogtes, etc.) zijn opgenomen in bijlage III.

Op afbeelding 5 en 6 zijn 3d-weergaven van de rekenmodellen opgenomen.

Afbeelding 5. Rekenmodel, 3d-weergave

Afbeelding 6. Rekenmodel, 3d-weergave

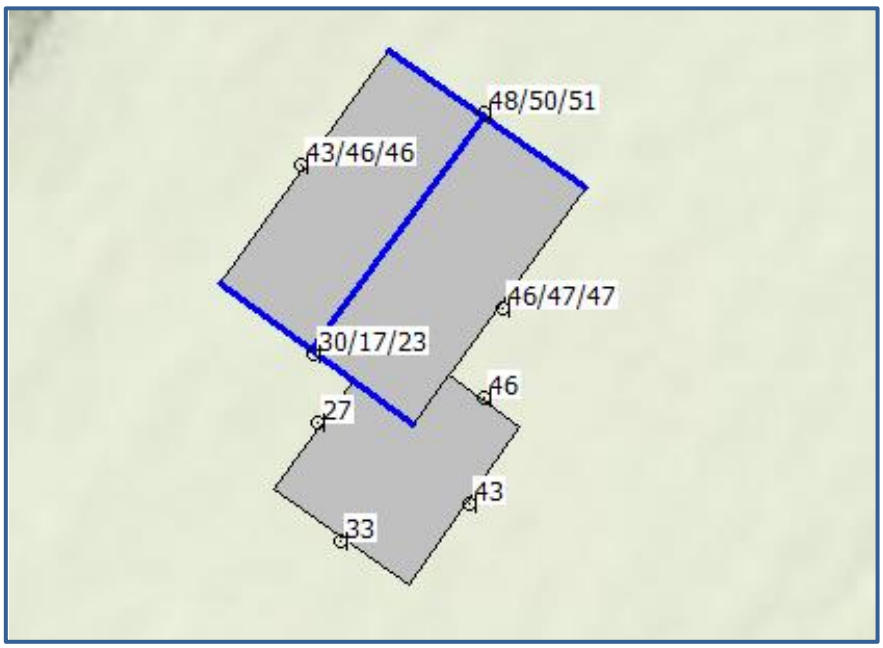
3. REKENRESULTATEN

3.1. Algemeen

De geluidbelastingen door de gezoneerde wegen zijn apart berekend. Daarnaast is de cumulatieve geluidbelasting door alle wegen in de omgeving berekend (exclusief aftrek volgens artikel 110g Wet geluidhinder). De geluidbelastingen zijn berekend zonder reflectie door de achterliggende gevel (invallend geluidsniveau).

3.2. Geluidbelastingen voor Elzendweg

Op de afbeelding 7 zijn de berekende geluidbelastingen van Elzendweg weergegeven. Een compleet overzicht van de rekenresultaten is opgenomen in bijlage IV.

Afbeelding 7. Geluidbelastingen L_{den} (incl. aftrek art. 110g Wgh) Elzendweg
Berekende geluidbelastingen op een hoogte van 1,5 / 4,5 / 7,5 meter

Toetsing
De geluidbelasting bedraagt op zijn hoogst 51 dB ter plaatse van de noordgevel van het gebouw voor de 1e en 2e etage. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt overschreden. Een hogere-waardeprocedure voor de Elzendweg is nodig.

3.3. Hogere-waardebeleid

Omdat de voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt overschreden zal een hogere waarde nodig zijn voor de realisatie van de woning vanwege geluid afkomstig van de Elzendweg. De maximale ontheffingswaarde van 63 dB wordt dan niet overschreden.

Ontheffingsbeleid
Conform gangbaar ontheffingenbeleid wordt bij een verzoek om hogere waarden onderzocht of de geluidbelasting gereduceerd kan worden door:

1. bronmaatregelen, zoals het toepassen van een geluidreducerend wegdek;
2. overdrachtsmaatregelen, zoals het toepassen van een afschermende voorziening;
3. maatregelen bij de ontvanger, zoals het toepassen van dove gevels (gevels zonder te openen delen die grenzen aan een verblijfsruimte).

Wanneer maatregelen onvoldoende effect hebben of niet gewenst zijn om redenen van stedenbouwkundige, landschappelijke, verkeerskundige of financiële aard, dan kan het bevoegd gezag hogere waarden vaststellen.

Bronmaatregelen
Het toepassen van geluidreducerend wegdek, het verlagen van verkeersintensiteiten of het aanpassen van de maximale snelheid kan leiden tot lagere geluidniveaus.

Over het algemeen is het vervangen van het wegdektype voor het beperken van de geluidbelasting bij een kleinschalig woningcomplex niet reëel (financieel). Ten opzichte van het aantal woning (drie) waarvoor de overschrijding zou worden voorkomen wordt een dergelijke aanpassing niet als financieel realistisch beschouwd. Of het aanpassen van het wegdektype een doelmatige investering is, is een afweging voor de wegbeheerder (gemeente Wijchen).

Maatregelen die de verkeersstromen wijzigen (zoals het verlagen van de verkeersintensiteiten of de maximumsnelheid) zullen niet ad hoc worden genomen, maar zijn een onderdeel van een uitgebreide verkeersstudie. Het beperken van de geluidbelasting bij een woningcomplex van deze grootte vormt doorgaans geen aanleiding voor een uitgebreide verkeersstudie.

Overdrachtsmaatregelen
Een afschermende voorziening of het vergroten van de afstand van de woning tot de weg kan leiden tot lagere geluidniveaus.

Er is geen ruimte om een geluidsscherm tussen de beoogde woning en de weg in te passen. Daarnaast zullen de kosten voor een scherm niet opwegen tegen het gewenste effect bij het realiseren van één woning. Of het realiseren van een scherm een doelmatige investering is, is een afweging voor de wegbeheerder (gemeente Wijchen).

Het plan betreft de realisatie van een nieuwe woning. Het vergroten van de afstand tussen de geluidsbron en de woning is mogelijk. Echter zal de woning meer dan 20 meter verder van weg moeten worden geplaatst voor het in theorie gewenste resultaat, dit is geen reële afstandscorrectie. Het is niet te verwachten dat deze correctie werkelijk gewenste impact zal hebben voor de geluidsbelasting van de woning. Het verplaatsen van de woning op het perceel wordt als niet mogelijk geacht. Daarbij wordt het oppervlak van de geluidsluwe tuin en leefomgeving gereduceerd en het woon- en leefklimaat alleen verminderd.

Maatregelen bij de ontvanger
In paragraaf 3.4 wordt ingegaan op de cumulatieve geluidbelasting ter plaatse van de beoordelingspunten. Bij het ontwerp van de woning wordt, waar nodig, rekening gehouden met de extra benodigde geluidwering van de desbetreffende geveldelen.

Gemeentelijk beleid
In deze bijlage is het pakket van bouwkundige eisen weergegeven bij overschrijding van de voorkeursgrenswaarde uit de Wet Geluidhinder.

- Geluidniveau I: dit is gelijk aan het gewenste niveau.
- Geluidniveau II: er is dan sprake van een beperkte overschrijding van het gewenste niveau (tot maximaal 5 dB door weg- en spoorweglawaai, tot maximaal 2 dB(A) door industrielawaai);
- Geluidniveau III: er is dan sprake van een ruime overschrijding van de voorkeursgrenswaarde (tot maximaal 10 dB door weg- en spoorweglawaai, 2 – 5 dB(A) door industrielawaai).

Geluidniveau	Verkeerslawaai (dB)	Spoorweglawaai (dB)	Industrielawaai (dB)
I	GN	GN	GN
II	GN I + 5 dB	GN I + 5 dB	GN I + 2 dB
III	GN I + 10 dB	GN I + 10 dB	GN I + 5 dB

Het hanteren van geluidsniveaus maakt het mogelijk de hinder van de drie verschillende bronsoorten weg, spoorweg en industrie onder een vergelijkbare noemer te brengen.

Nieuwbouw
De volgende eis geldt voor nieuwbouw – geluidniveau II:

- Geluidluwe gevel De woning dient tenminste te beschikken over één gevel met een lager (luw) geluidniveau. Het geluidniveau op deze luwe gevel is niet hoger dan de voorkeursgrenswaarde voor elk van de te onderscheiden geluidbronnen (op dit punt blijft het beleid van Wijchen gehandhaafd).

Nieuwbouw – geluidniveau III vervalt in het nieuwe beleid. Een dergelijk geluidniveau is zo hoog dat de leefkwaliteit niet meer als redelijk is. Dergelijke woningen zijn in Wijchen niet gewenst.

Geluidluwe zijde
Er is slechts sprake van een geluidluwe zijde indien de gevelbelasting niet meer is dan 48 dB.

Dove gevels
De gemeente Wijchen wil het gebruik van dove gevels zoveel mogelijk beperken. Daar waar bronmaatregelen, maatregelen in de overdracht of geluidsisolerende maatregelen niet mogelijk zijn, mag als uiterste maatregel een dove gevel worden toegepast. Dit in combinatie met tenminste één geluidsluwe gevel.

Afwijkingen
Van bovenstaande eisen kan slechts in geval van zwaarwegende motivatie door B&W worden afgeweken.

Woning realisatie
Aangezien de voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt overschreden met 3 dB tot 51 dB zal er in dit geval sprake zijn van GN II (GN I + 5 dB). Het realiseren van de woning blijft mogelijk.

De te realiseren woning aan de Elzendweg heeft op de overige drie gevels een gecumuleerde geluidsbelasting onder de 48 dB zoals te zien in afbeelding 8. Deze gevels worden dus als geluidsluw beschouwd. Als eis van het hogere waarde beleid van gemeente Wijchen zal er dus minimaal één gevel met een geluidluwe zijde met leefomgeving moeten zijn, hier wordt aan voldaan.

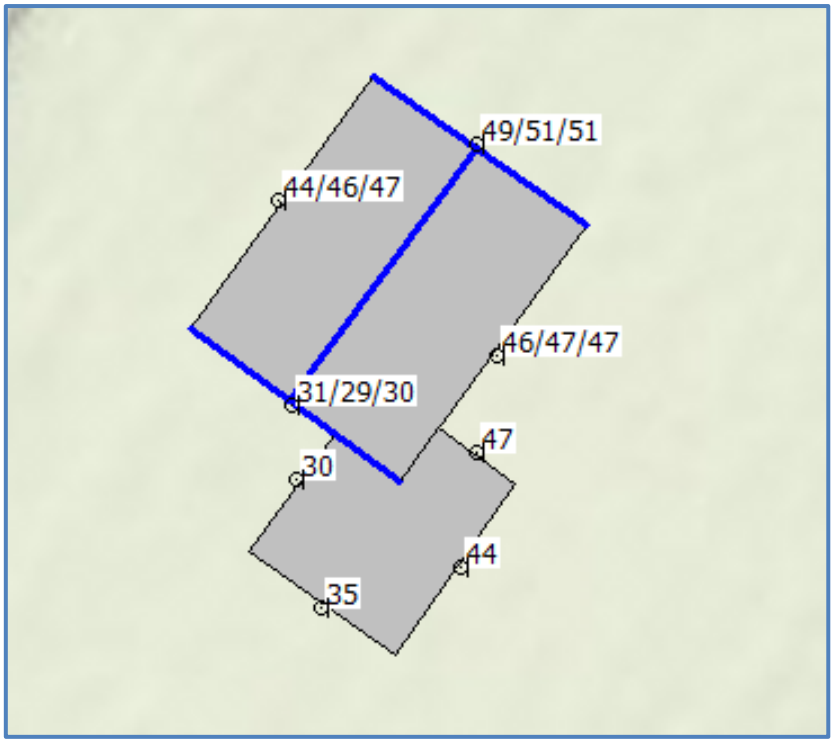
De voorgevel zou hiervoor doof gemaakt kunnen worden, echter heeft gemeente Wijchen de voorkeur geen dove gevels toe te passen. Aangezien alleen de voorgevel de geluidsbelasting draagt en de andere gevels geluidsbelastingen hebben onder de grenswaarde zal een dove gevel waarschijnlijk een extreme maatregel zijn voor het gebied waar de woning zal komen.

Aangezien nieuwbouw daarnaast over het algemeen aan hoge eisen voor de gevelwering voldoet, kan gesteld worden dat de cumulatieve geluidbelasting een aanvaardbaar woon- en verblijfsklimaat binnen in de woning niet in de weg staat. Met een maximale geluidsbelasting van 51 dB en de minimum eis van een gevelwering van 20 dB zal er zeker een leefklimaat van 31 dB zijn in de woning. Of het toepassen van de dove voorgevel noodzakelijk is, zal door gemeente Wijchen moeten worden afgewogen.

3.4. Gecumuleerde geluidbelastingen

Op afbeelding 8 zijn de berekende cumulatieve geluidbelastingen weergegeven. Een compleet overzicht van de rekenresultaten is opgenomen in bijlage IV.

Voor het verkrijgen van een bouwvergunning is het noodzakelijk dat:
- Er wordt voldaan aan de eisen voor de minimale geluidwering van de gevels.
- Er sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat.
- Aangezien nieuwbouw daarnaast over het algemeen aan hoge eisen voor de gevelwering voldoet kan gesteld worden dat de cumulatieve geluidbelasting een aanvaardbaar woon- en verblijfsklimaat binnen in de woning niet in de weg staat.

Afbeelding 8. Geluidbelastingen Lden (excl. aftrek art. 110g Wgh) cumulatief
Berekende geluidbelastingen op een hoogte van 1,5 / 4,5 / 7,5 meter

Het Bouwbesluit 2012 geeft de minimumeis voor de karakteristieke geluidwering. Zie hoofdstuk 3.4.1. Daarnaast wordt het woon- en leefklimaat beoordeeld aan de hand van de cumulatieve geluidbelasting. Zie hoofdstuk 3.4.2.

3.4.1. Bouwbesluit

Voor de geluidbelasting op de geveldelen wordt volgens het Bouwbesluit (formeel) uitgegaan van de verleende hogere waarde. Echter wordt met oog op een acceptabel wonen verblijfsklimaat (binnenniveau) meestal uitgegaan van de cumulatieve geluidbelasting, inclusief wegen in een 30 km/uur zone.

De geluidbelasting vanwege bovengenoemde wordt berekend met een aftrek van 0 dB volgens het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2012, artikel 3.4 lid 1 onder e. (zie ook paragraaf 2.3), in het vervolg genoemd: “exclusief aftrek”.

De karakteristieke geluidwering $G_{a;k}$ van de gevel van een verblijfsgebied moet bij nieuwbouw ten minste gelijk zijn aan de hoogste waarde van de geluidbelasting minus 33 dB óf 20 dB.

Toetsing
De gecumuleerde geluidbelasting bij de geplande woning bedraagt ten hoogste 51 dB ter plaatse van de 1^e en 2^e verdieping van de voorgevel (noordzijde). De vereiste karakteristieke geluidwering $G_{a;k}$ bedraagt dan 20 dB (standaardeis uit het bouwbesluit). Nader onderzoek naar de geluidwering van de gevels is niet nodig.

3.4.2. Woon- en leefklimaat

Bij het beoordelen van het woon- en verblijfsklimaat kan worden uitgegaan van de geluidbelastingen zoals gepresenteerd op afbeelding 8 en in bijlage IV. Deze geluidbelasting bedraagt ten hoogste 51 dB ter plaatse van de noordgevel op de 1e en 2e etage van het gebouw.

Voor het beoordelen van het woon- en verblijfsklimaat ter plaatse van de te realiseren woning wordt gebruik gemaakt van de 'kwaliteitsindicatie geluid' van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). In tabel 3 is de classificering van de milieukwaliteit bij verschillende waarden van de cumulatieve geluidbelasting (in $L_{den)}$ weergegeven.

Tabel 3. Classificering van de kwaliteit van de akoestische omgeving in L_{den}

Gecumuleerd L_{den}	Classificering milieukwaliteit
≤ 45	Zeer goed
46 – 50	Goed
51 – 55	Redelijk
56 – 60	Matig
61 – 65	Slecht
> 65	Zeer slecht

De geluidniveaus ter plaatse van de gewenste woning variëren van 30 tot 51 dB. De milieukwaliteit wordt daarom over het algemeen gekwalificeerd als 'Zeer Goed' tot 'Redelijk'. Het woon- en verblijfsklimaat ter plaatse van de woning kan evengoed wel als acceptabel worden aangemerkt.

Hierbij kunnen de volgende zaken in overweging worden meegenomen:

- De woning beschikken over een geluidluwe gevel
- De woning beschikken over een geluidluwe buitenruimte
- Aangezien nieuwbouw daarnaast over het algemeen aan hoge eisen voor de gevelwering voldoet kan gesteld worden dat de cumulatieve geluidbelasting een aanvaardbaar woon- en verblijfsklimaat binnen in de woning niet in de weg staat.

4. CONCLUSIE

In dit onderzoek is de geluidbelasting vanwege het wegverkeerslawaai berekend voor de gewenste woning op het perceel Elzendweg 13b in Bergharen.

Hogere waarden

Een hogere waarde is nodig omdat niet alle berekende geluidsniveaus komend van de gezoneerde wegen in de omgeving onder de voorkeursgrenswaarde van 48 dB liggen.

Een hogere waarde is nodig voor de geluidsbelasting van de Elzendweg op de voorgevel van de woning. Er wordt voldaan aan de eis van het gemeentelijk beleid voor geluidluwe gevels. Er is een woon- en leefklimaat van 51 - 20 = 31 dB verzekerd is via een standaard eis van het bouwbesluit. Het verlenen van hogere waarden wordt mogelijk geacht. Maatregelen worden niet doelmatig geacht, zie paragraaf 3.3.

Bouwbesluit en woon- en leefklimaat

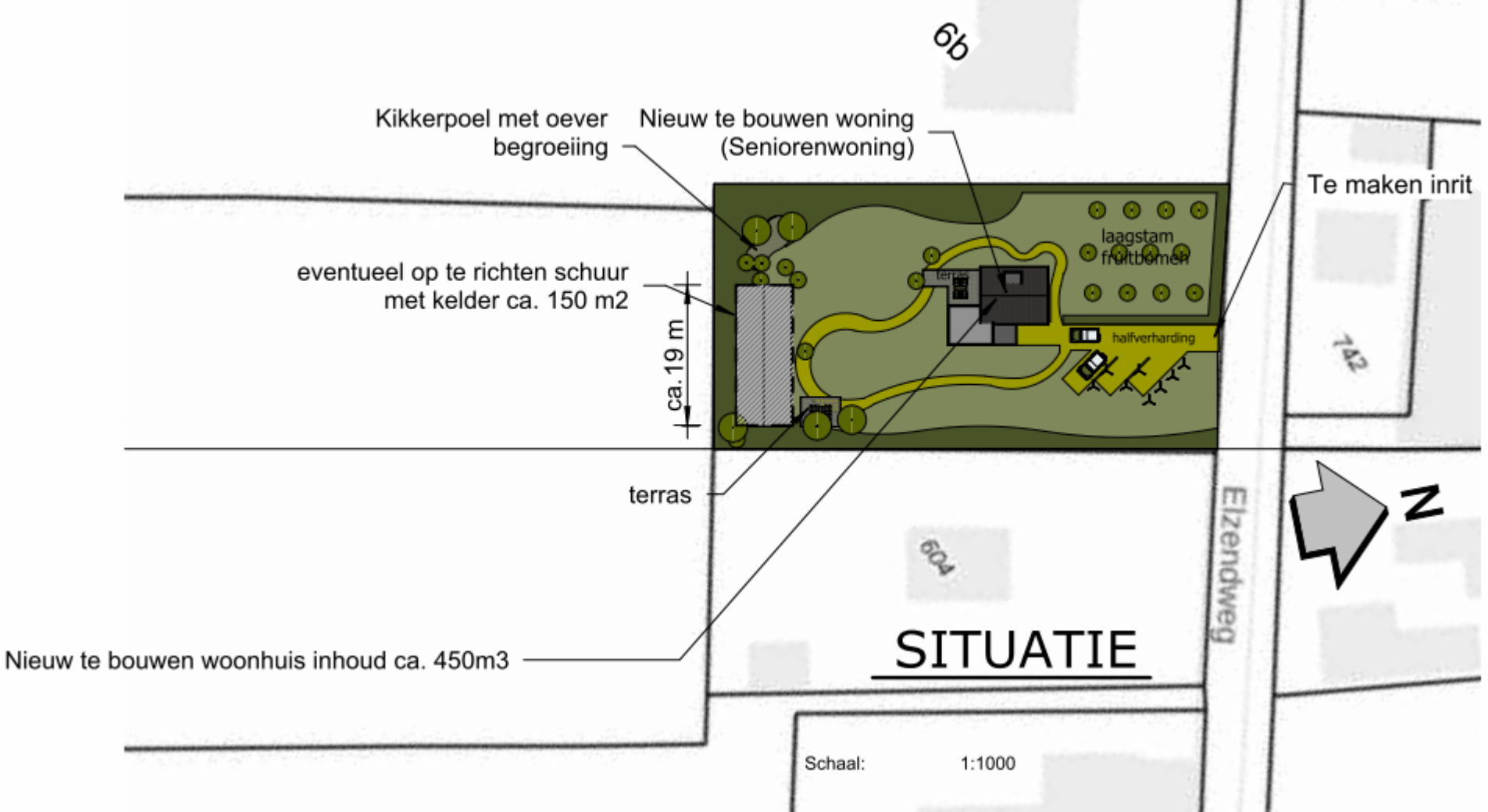
Benodigde gevelwering (wegverkeerslawaai)

De gecumuleerde geluidbelasting bij de geplande woning bedraagt ten hoogste 51 dB op de noordgevel op de 1e en 2e etage van het gebouw. De vereiste karakteristieke geluidwering $G_{a;k}$ bedraagt dan 20 dB (standaardeis uit het bouwbesluit). Eén onderzoek naar de geluidwering van de gevels is nodig.

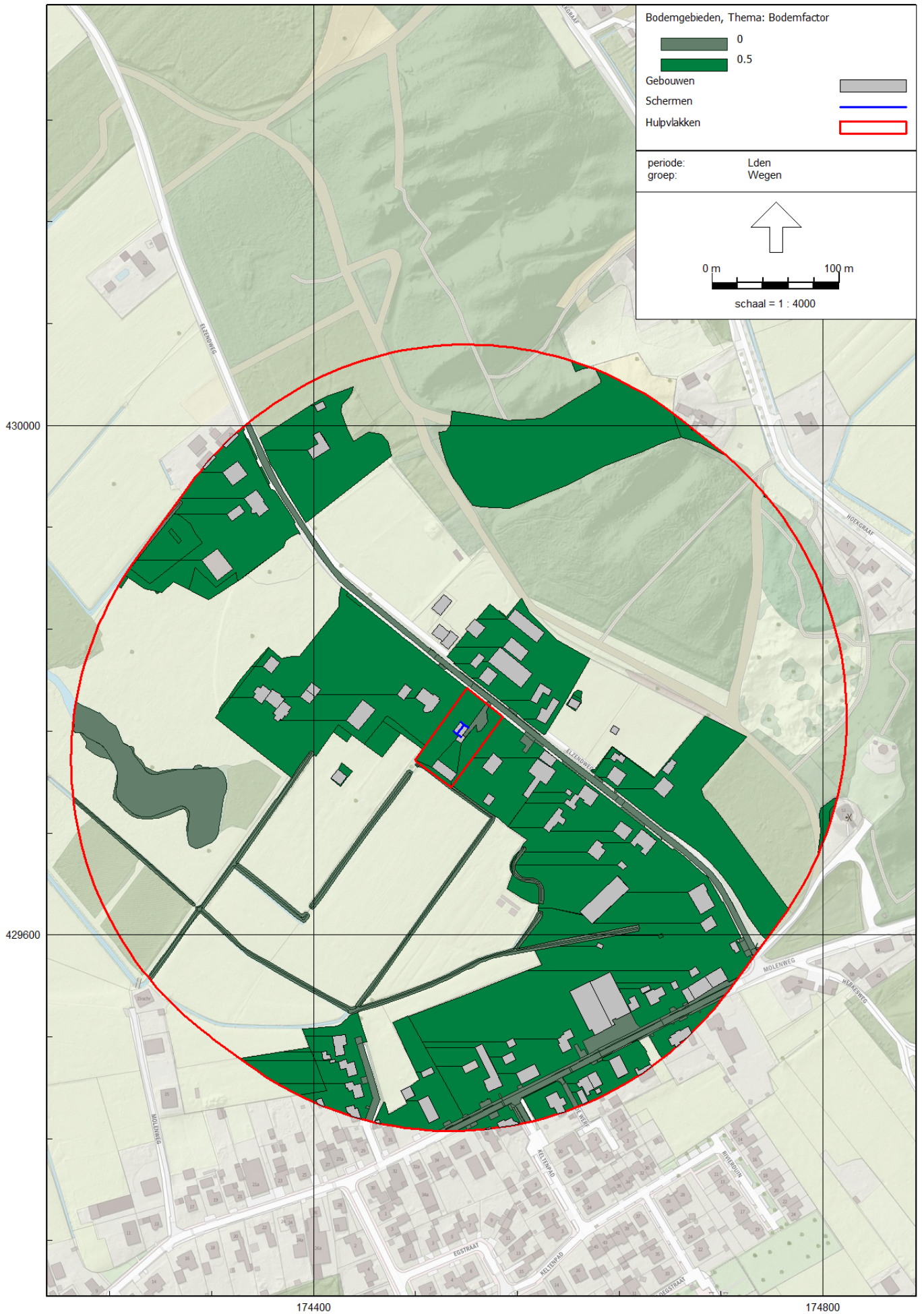
Woon- en leefklimaat

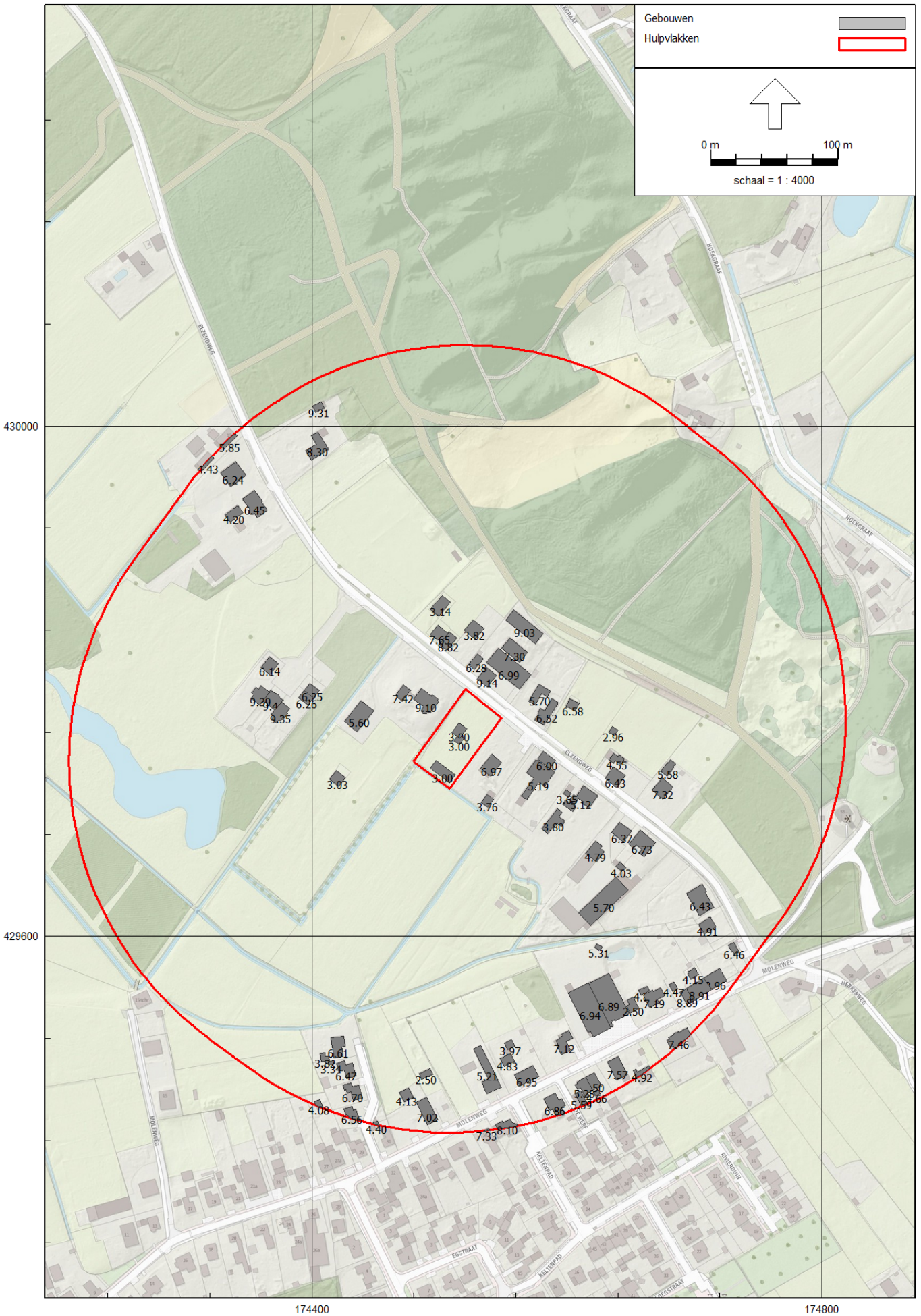
De milieukwaliteit wordt bij de woning wordt geclassificeerd als ‘Zeer Goed’ tot ‘Redelijk’. Het woon- en verblijfsklimaat ter plaatse van de woning wordt als acceptabel aangemerkt. Op basis van de toelichting in paragraaf 3.4.1 en 3.4.2 kan gesteld worden dat de cumulatieve geluidbelasting (wegverkeer) een aanvaardbaar woon- en verblijfsklimaat niet in de weg staat.

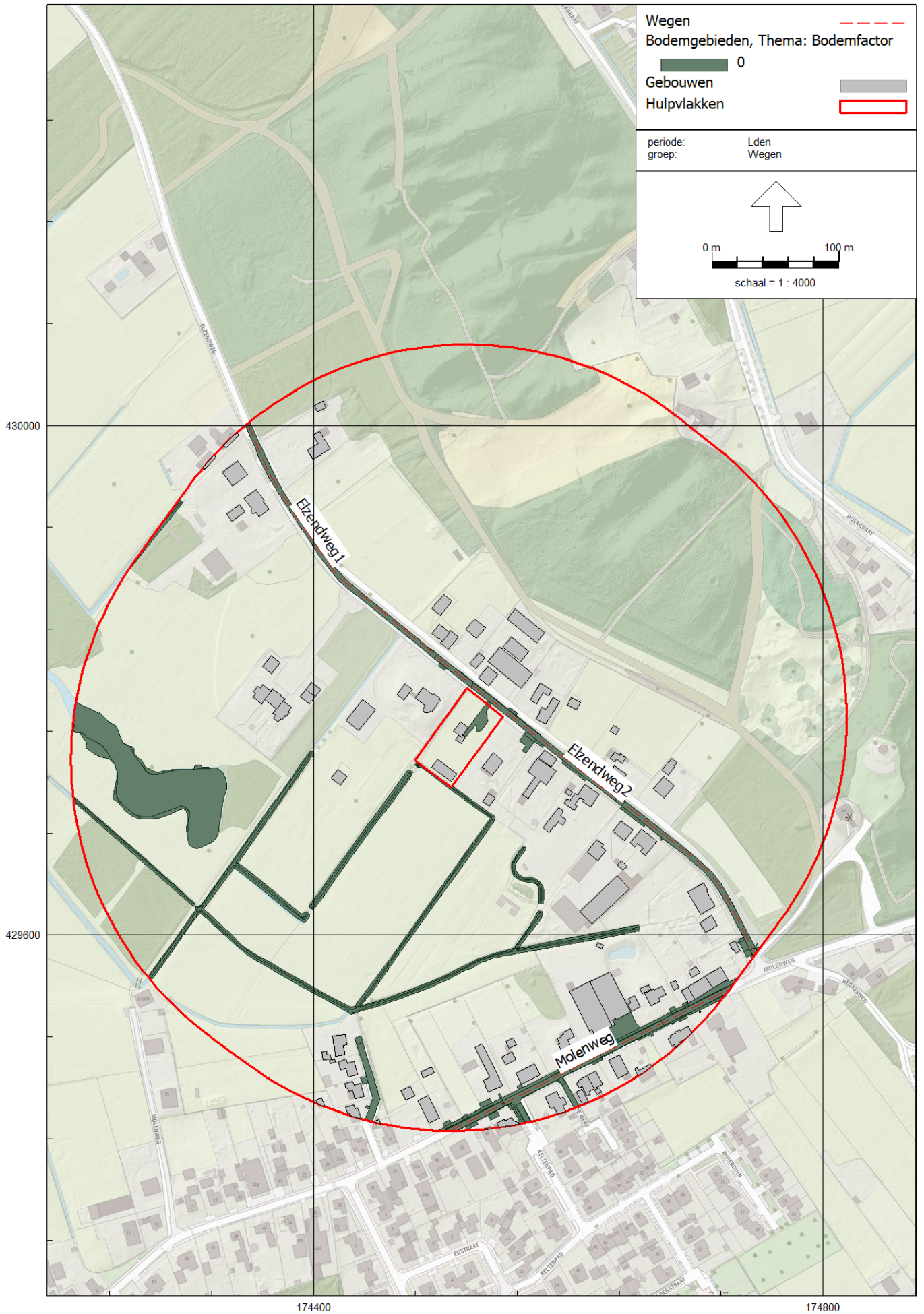
BIJLAGE I. GEGEVENS

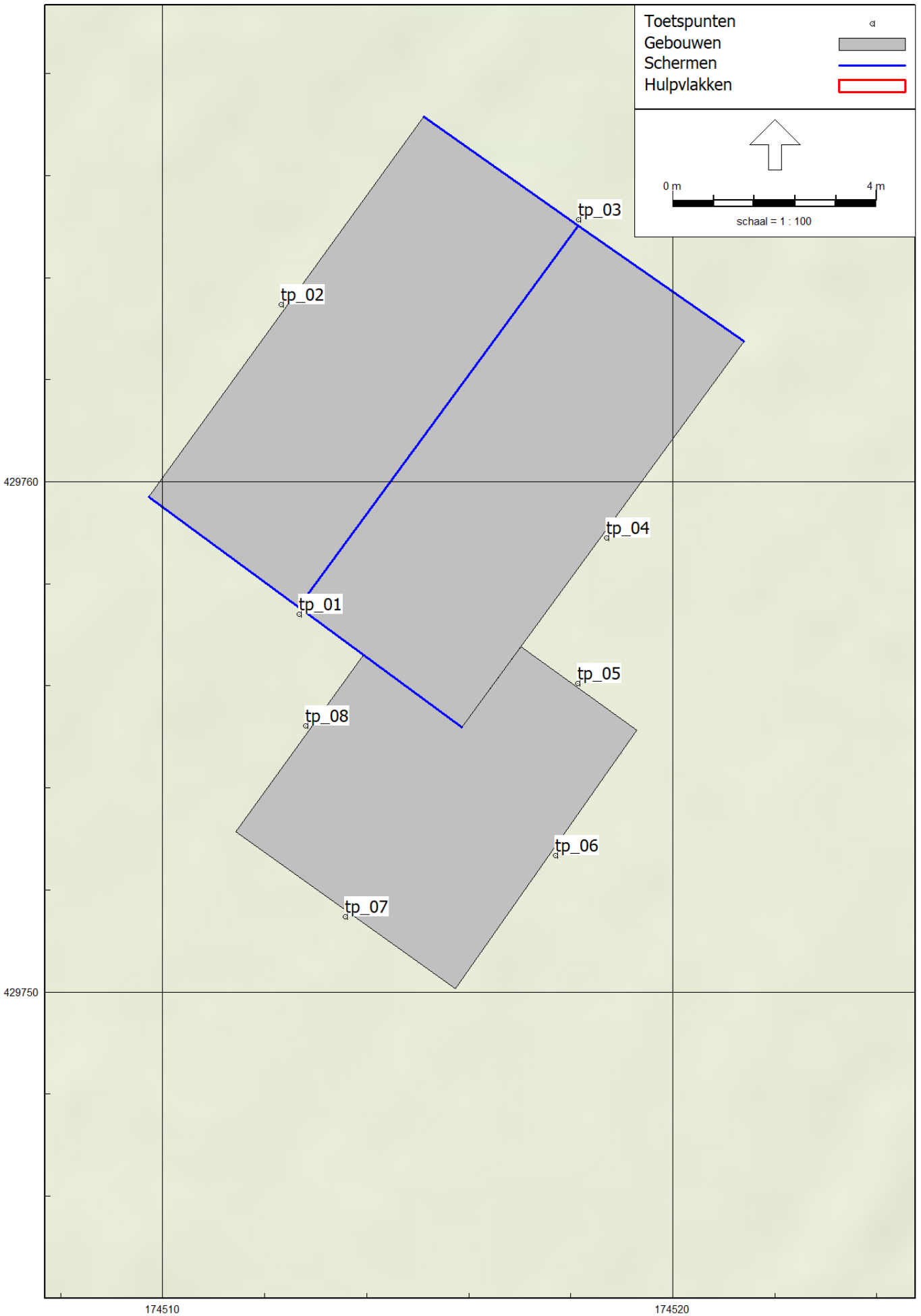

6b
Kikkerpoel met oever begroeiing
Nieuw te bouwen woning (Seniorenwoning)
Te maken inrit
laagstam fruitbomen
eventueel op te richten schuur met kelder ca. 150 m2
ca. 19 m
terras
halfverharding
142
terras
Elzendweg
604
N
Nieuw te bouwen woonhuis inhoud ca. 450m3
SITUATIE
Schaal: 1:1000

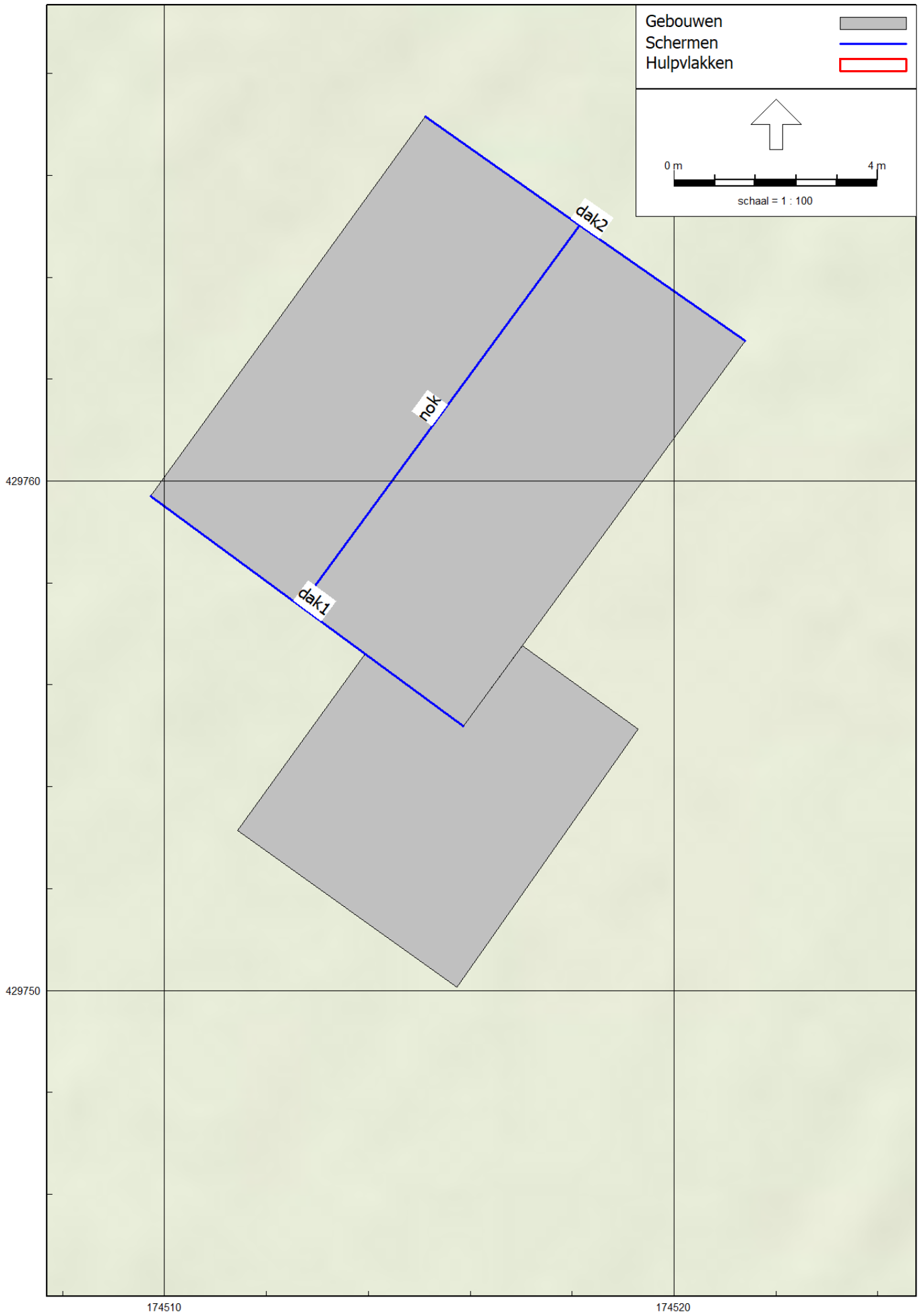
BIJLAGE II. AFBEELDING REKENMODEL

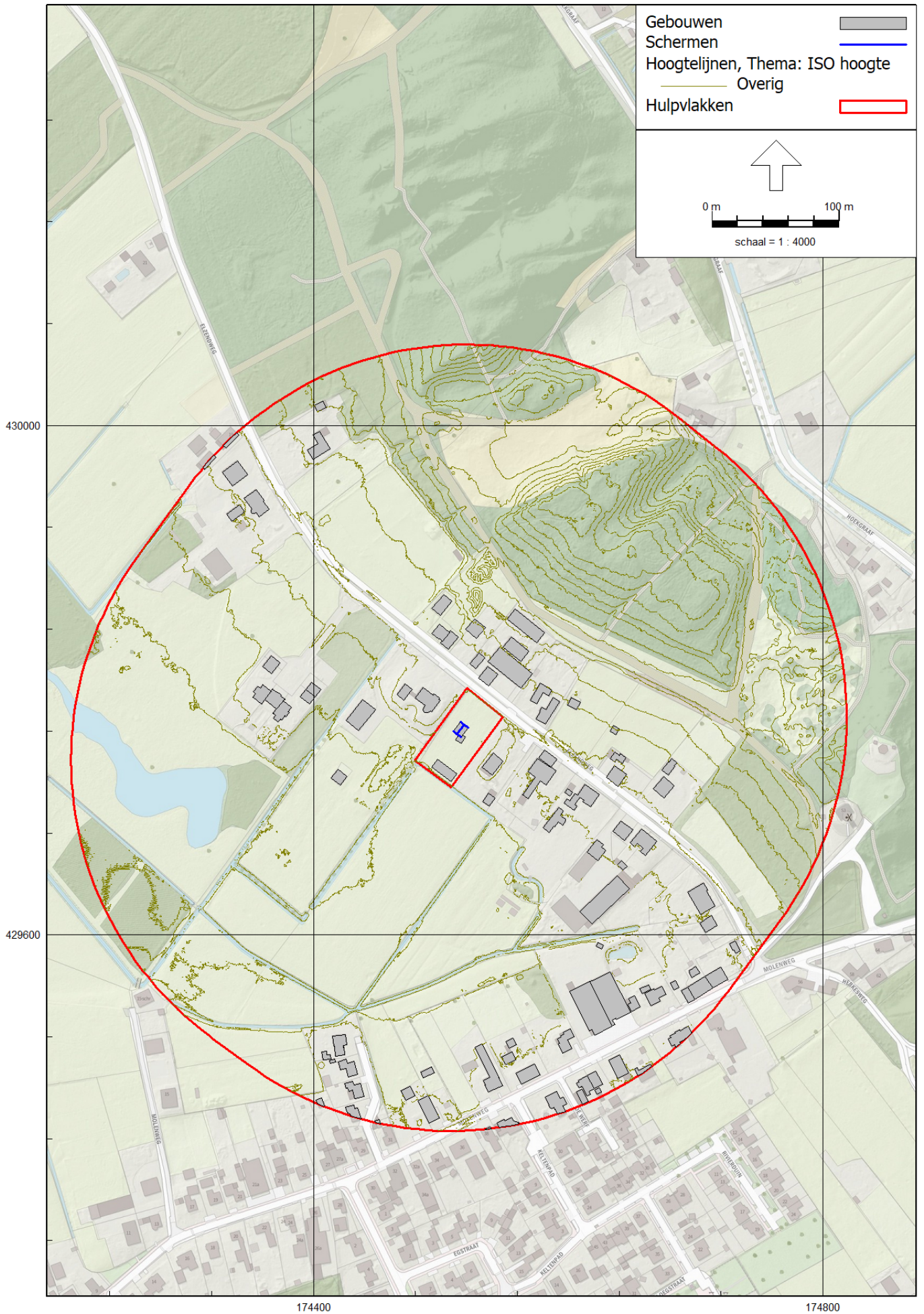

Bodemgebieden, Thema: Bodemfactor
0
0.5
Gebouwen
Schermen
Hulpvlakken
periode: Lden
groep: Wegen
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
430000
429600
174400
174800
ELZENWEG
HOEKGRAAF
MOLENWEG
HERKENWEG
KELTERPAD
EIKSTRAAT
RIJKEBOUW

Gebouwen
Hulpvlakken
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
430000
429600
174400
174800
ELZENWEG
HOEKGRAAF
MOLENWEG
HERKENWEG
KELTERPAD
EGSTRAAT
RIJKEBOUW

Wegen
Bodemgebieden, Thema: Bodemfactor
0
Gebouwen
Hulpvlakken
periode: Lden
groep: Wegen
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
Elzendweg1
Elzendweg2
Molenweg
430000
429600
174400
174800

Toetspunten
Gebouwen
Schermen
Hulpvlakken
0 m
4 m
schaal = 1 : 100
tp_01
tp_02
tp_03
tp_04
tp_05
tp_06
tp_07
tp_08
429760
429750
174510
174520

Gebouwen
Schermen
Hulpvlakken
0 m
4 m
schaal = 1 : 100
dak2
nok
dak1
429760
429750
174510
174520

Gebouwen
Schermen
Hoogtelijnen, Thema: ISO hoogte
Overig
Hulpvlakken
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
430000
429600
174400
174800
ELSENWEG
HOEKGRAAF
MOLENWEG
HERKENWEG
KELTERPAD
EIGSTRAAT
RIJKEBOUW

BIJLAGE III. INVOERGEGEVENS REKENMODEL

Modeleigenschappen

Rapport: Lijst van model eigenschappen
Model: V01

Model eigenschap	
Omschrijving	V01
Verantwoordelijke	De Roever
Rekenmethode	#2|Wegverkeerslawaai|RMG-2012, wegverkeer|
Aangemaakt door	j.vd.oetelaar op 3-2-2023
Laatst ingezien door	j.vd.oetelaar op 9-2-2023
Model aangemaakt met	Geomilieu V2022.4 rev 1
Dagperiode	07:00 - 19:00
Avondperiode	19:00 - 23:00
Nachtperiode	23:00 - 07:00
Samengestelde periode	Lden
Waarde	Gem(Dag, Avond + 5, Nacht + 10)
Standaard maaiveldhoogte	0
Rekenhoogte contouren	4
Detailniveau toetspunt resultaten	Bronresultaten
Detailniveau resultaten grids	Groepsresultaten
Rekenoptimalisatie aan	Ja
Zoekafstand [m]	5000
Aandachtsgebied	5000
Max.refl.afstand	--
Standaard bodemfactor	1.00
Openingshoek	2
Max.refl.diepte	1
Geometrische uitbreiding	Volledige 3D analyse
Luchtdemping	Conform standaard
Luchtdemping [dB/km]	0.00; 0.00; 1.00; 2.00; 4.00; 10.00; 23.00; 58.00
Meteorologische correctie	Conform standaard
Waarde voor C0	3.50

Modeleigenschappen

Commentaar

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Omschr.	Groep	ISO_H	ISO M.	Hdef.	Type	Cpl	Cpl_W	Hbron	Helling
Molenweg		30km/uur wegen	0.00	0.00	Relatief	Verdeling	False	1.5	0.75	0
Elzendweg2		Elzendweg 30	0.00	--	Relatief	Verdeling	False	1.5	0.75	0
Elzendweg1	60km/u	Elzendweg 60	0.00	--	Relatief	Verdeling	False	1.5	0.75	0

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Wegdek	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	V(MV(D))	V(MV(A))	V(MV(N))	V(ZV(D))	V(ZV(A))	V(ZV(N))
Molenweg	W0	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Elzendweg2	W0	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Elzendweg1	W0	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Totaal aantal	%Int(D)	%Int(A)	%Int(N)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%ZV(D)
Molenweg	497.15	97.00	1.50	1.50	97.00	98.00	96.00	1.50	1.00	1.50	1.50
Elzendweg2	294.23	97.00	1.50	1.50	97.00	98.00	96.00	1.50	1.00	1.50	1.50
Elzendweg1	294.23	97.00	1.50	1.50	97.00	98.00	96.00	1.50	1.00	1.50	1.50

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	%ZV(A)	%ZV(N)
Molenweg	1.00	2.50
Elzendweg2	1.00	2.50
Elzendweg1	1.00	2.50

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D
tp_01		174512.68	429757.41	8.00	Relatief	1.50	4.50	7.50	--
tp_02		174512.33	429763.47	8.00	Relatief	1.50	4.50	7.50	--
tp_03		174518.16	429765.14	8.07	Relatief	1.50	4.50	7.50	--
tp_04		174518.70	429758.89	8.00	Relatief	1.50	4.50	7.50	--
tp_05		174518.14	429756.05	7.99	Relatief	1.50	--	--	--
tp_06		174517.70	429752.68	7.88	Relatief	1.50	--	--	--
tp_07		174513.58	429751.48	7.82	Relatief	1.50	--	--	--
tp_08		174512.81	429755.22	7.94	Relatief	1.50	--	--	--

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
tp_01	--	--	Ja
tp_02	--	--	Ja
tp_03	--	--	Ja
tp_04	--	--	Ja
tp_05	--	--	Ja
tp_06	--	--	Ja
tp_07	--	--	Ja
tp_08	--	--	Ja

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Omschr.	X-1	Y-1	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Cp
15		174636.76	429743.31	4.55	9.03	Relatief	0 dB
16	woonfunctie	174613.04	429718.24	5.12	8.70	Relatief	0 dB
17		174602.52	429786.26	6.58	10.50	Relatief	0 dB
21	woonfunctie	174588.05	429775.17	6.52	9.54	Relatief	0 dB
64	woonfunctie	174564.15	429710.18	5.19	8.00	Relatief	0 dB
39		174546.17	429825.87	6.99	10.96	Relatief	0 dB
26		174555.30	429834.05	7.30	11.68	Relatief	0 dB
75		174637.08	429756.97	2.96	9.76	Relatief	0 dB
66		174438.67	429784.57	5.60	7.60	Relatief	0 dB
67	industriefunctie,woonfunctie	174536.95	429811.00	9.14	9.91	Relatief	0 dB
68	woonfunctie	174479.53	429785.98	9.10	9.00	Relatief	0 dB
69		174529.87	429821.27	6.28	9.99	Relatief	0 dB
70	woonfunctie	174636.46	429732.94	6.43	9.00	Relatief	0 dB
48		174578.13	429797.47	5.70	10.04	Relatief	0 dB
14		174599.22	429715.01	3.65	8.31	Relatief	0 dB
49		174581.67	429745.22	6.00	8.82	Relatief	0 dB
84		174542.30	429707.64	3.76	7.75	Relatief	0 dB
85		174476.39	429791.65	7.42	9.00	Relatief	0 dB
79	woonfunctie	174540.22	429725.50	6.97	9.00	Relatief	0 dB
10	woonfunctie	174707.57	429567.41	8.96	8.66	Relatief	0 dB
9	woonfunctie	174693.83	429559.13	8.89	8.46	Relatief	0 dB
6	industriefunctie,woonfunctie	174617.05	429563.29	6.94	8.00	Relatief	0 dB
7		174634.62	429528.32	6.89	8.47	Relatief	0 dB
8	woonfunctie	174699.70	429549.48	8.91	8.67	Relatief	0 dB
1	woonfunctie	174370.82	429777.32	9.41	7.00	Relatief	0 dB
2		174394.17	429792.70	6.26	7.18	Relatief	0 dB
3		174394.17	429792.70	6.25	7.18	Relatief	0 dB
4		174359.90	429810.64	6.14	7.00	Relatief	0 dB
18	woonfunctie	174335.23	429990.09	5.85	0.00	Relatief	0 dB
19	woonfunctie	174404.84	429995.59	8.30	10.50	Relatief	0 dB
20	woonfunctie	174674.90	429724.26	7.32	9.65	Relatief	0 dB
12		174696.27	429572.67	4.15	8.40	Relatief	0 dB
62	logiesfunctie,woonfunctie	174354.82	429949.68	6.45	8.49	Relatief	0 dB
63		174317.39	429971.62	4.43	0.00	Relatief	0 dB
40		174558.50	429855.80	9.03	12.71	Relatief	0 dB
28		174681.11	429738.16	5.58	10.00	Relatief	0 dB
29		174592.51	429700.07	3.80	8.00	Relatief	0 dB
42		174663.04	429560.85	4.83	8.10	Relatief	0 dB
43		174683.90	429564.16	4.47	8.22	Relatief	0 dB
65		174419.20	429729.80	3.03	6.59	Relatief	0 dB
57	woonfunctie	174673.45	429559.60	7.19	8.16	Relatief	0 dB
33		174340.28	429972.20	6.24	8.58	Relatief	0 dB
34		174341.84	429937.96	4.20	8.00	Relatief	0 dB
38	woonfunctie	174706.07	429640.71	6.43	8.77	Relatief	0 dB
47		174641.53	429689.52	6.37	8.74	Relatief	0 dB
74	industriefunctie	174638.57	429646.43	5.70	8.00	Relatief	0 dB
50		174623.34	429593.98	5.31	8.00	Relatief	0 dB
58		174712.13	429615.13	4.91	8.05	Relatief	0 dB
51	woonfunctie	174376.35	429783.55	9.35	7.00	Relatief	0 dB
52	woonfunctie	174366.59	429791.27	9.39	7.00	Relatief	0 dB
53	woonfunctie	174657.68	429683.32	6.73	9.00	Relatief	0 dB
76		174641.67	429658.35	4.03	8.30	Relatief	0 dB
78		174735.10	429587.51	6.46	9.00	Relatief	0 dB
61	industriefunctie	174622.80	429674.86	4.79	8.12	Relatief	0 dB
86	woonfunctie	174649.82	429539.92	2.50	8.39	Relatief	0 dB
80		174508.64	429861.96	3.14	10.00	Relatief	0 dB
81		174528.04	429832.84	3.82	10.34	Relatief	0 dB
83	woonfunctie	174506.50	429837.48	8.82	9.99	Relatief	0 dB
82	woonfunctie	174501.19	429830.74	7.65	9.70	Relatief	0 dB
5		174620.96	429478.37	4.66	8.87	Relatief	0 dB

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Refl. 63	Refl. 8k
15	0.80	0.80
16	0.80	0.80
17	0.80	0.80
21	0.80	0.80
64	0.80	0.80
39	0.80	0.80
26	0.80	0.80
75	0.80	0.80
66	0.80	0.80
67	0.80	0.80
68	0.80	0.80
69	0.80	0.80
70	0.80	0.80
48	0.80	0.80
14	0.80	0.80
49	0.80	0.80
84	0.80	0.80
85	0.80	0.80
79	0.80	0.80
10	0.80	0.80
9	0.80	0.80
6	0.80	0.80
7	0.80	0.80
8	0.80	0.80
1	0.80	0.80
2	0.80	0.80
3	0.80	0.80
4	0.80	0.80
18	0.80	0.80
19	0.80	0.80
20	0.80	0.80
12	0.80	0.80
62	0.80	0.80
63	0.80	0.80
40	0.80	0.80
28	0.80	0.80
29	0.80	0.80
42	0.80	0.80
43	0.80	0.80
65	0.80	0.80
57	0.80	0.80
33	0.80	0.80
34	0.80	0.80
38	0.80	0.80
47	0.80	0.80
74	0.80	0.80
50	0.80	0.80
58	0.80	0.80
51	0.80	0.80
52	0.80	0.80
53	0.80	0.80
76	0.80	0.80
78	0.80	0.80
61	0.80	0.80
86	0.80	0.80
80	0.80	0.80
81	0.80	0.80
83	0.80	0.80
82	0.80	0.80
5	0.80	0.80

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Omschr.	X-1	Y-1	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Cp
11	woonfunctie	174621.78	429492.84	5.50	8.76	Relatief	0 dB
55	woonfunctie	174557.09	429450.53	8.10	0.00	Relatief	0 dB
13	woonfunctie	174591.59	429459.29	6.86	0.00	Relatief	0 dB
22	woonfunctie	174431.14	429457.31	6.56	0.00	Relatief	0 dB
23	woonfunctie	174430.76	429485.14	6.70	8.00	Relatief	0 dB
24	woonfunctie	174425.30	429521.76	6.61	8.00	Relatief	0 dB
25		174555.80	429508.26	4.83	8.00	Relatief	0 dB
41		174556.54	429519.01	3.97	8.00	Relatief	0 dB
56	woonfunctie	174534.43	429447.38	7.33	0.00	Relatief	0 dB
30	woonfunctie	174573.37	429498.67	6.95	8.16	Relatief	0 dB
31	woonfunctie	174490.04	429473.72	7.02	8.00	Relatief	0 dB
32	woonfunctie	174425.62	429502.29	6.47	8.00	Relatief	0 dB
46		174476.04	429481.25	4.13	8.00	Relatief	0 dB
44		174416.82	429502.65	3.34	8.00	Relatief	0 dB
45		174492.89	429496.40	2.50	7.86	Relatief	0 dB
35	woonfunctie	174601.70	429526.04	7.12	8.14	Relatief	0 dB
36	woonfunctie	174640.37	429505.92	7.57	8.92	Relatief	0 dB
37		174658.57	429491.82	4.92	0.00	Relatief	0 dB
73		174400.67	430015.39	9.31	11.00	Relatief	0 dB
59	woonfunctie	174692.54	429518.80	7.46	0.00	Relatief	0 dB
54		174410.17	429508.45	3.82	8.00	Relatief	0 dB
60	woonfunctie	174532.52	429514.26	5.21	8.00	Relatief	0 dB
77		174448.71	429452.73	4.40	0.00	Relatief	0 dB
71		174611.02	429478.86	5.59	8.78	Relatief	0 dB
72	woonfunctie	174608.48	429484.49	5.28	8.71	Relatief	0 dB
87		174407.12	429465.72	4.08	0.00	Relatief	0 dB
hfdgebw		174515.11	429767.15	3.00	8.04	Relatief	0 dB
schuur		174492.54	429731.61	3.00	7.06	Relatief	0 dB
bijgebouw		174513.94	429756.60	3.00	7.99	Relatief	0 dB

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Refl. 63	Refl. 8k
11	0.80	0.80
55	0.80	0.80
13	0.80	0.80
22	0.80	0.80
23	0.80	0.80
24	0.80	0.80
25	0.80	0.80
41	0.80	0.80
56	0.80	0.80
30	0.80	0.80
31	0.80	0.80
32	0.80	0.80
46	0.80	0.80
44	0.80	0.80
45	0.80	0.80
35	0.80	0.80
36	0.80	0.80
37	0.80	0.80
73	0.80	0.80
59	0.80	0.80
54	0.80	0.80
60	0.80	0.80
77	0.80	0.80
71	0.80	0.80
72	0.80	0.80
87	0.80	0.80
hfdgebw	0.80	0.80
schuur	0.80	0.80
bijgebouw	0.80	0.80

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Omschr.	X-1	Y-1	ISO_H	ISO M.	Hdef.	Cp	Zwevend	Refl.L 63	Refl.L 8k
nok		174518.15	429765.03	7.50	--	Relatief	0 dB	Nee	0.20	0.20
dak1		174515.87	429755.18	--	--	Relatief	0 dB	Nee	0.80	0.80
dak2		174515.11	429767.15	--	--	Relatief	0 dB	Nee	0.80	0.80

Itemeigenschappen

Model: V01
V01 - Gebied
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMG-2012, wegverkeer

Naam	Refl.R 63	Refl.R 8k
nok	0.20	0.20
dak1	0.20	0.20
dak2	0.20	0.20

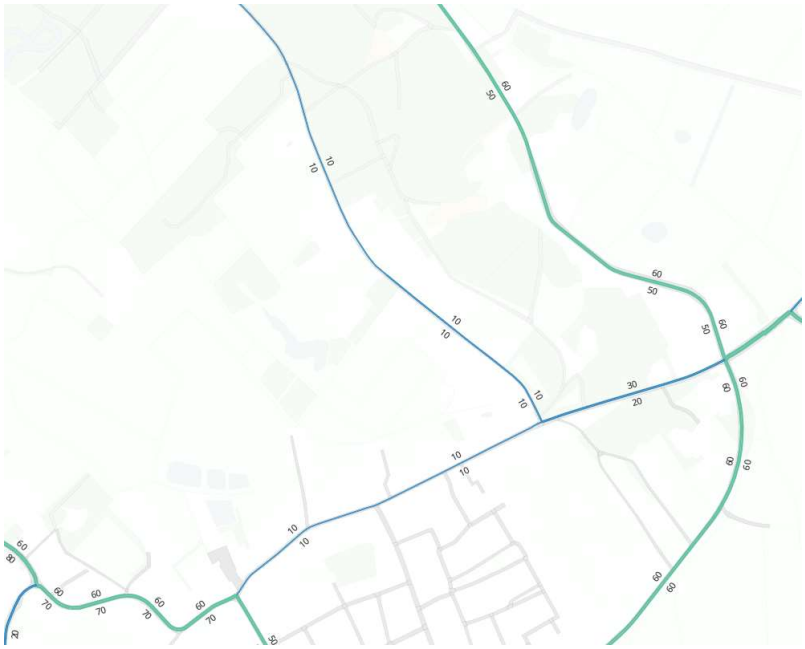
Verkeersgegevens

Aanvrager: De Roever Omgevingsadvies
Waar: Elzendweg 13b Bergharen
Datum: 6 februari 2023

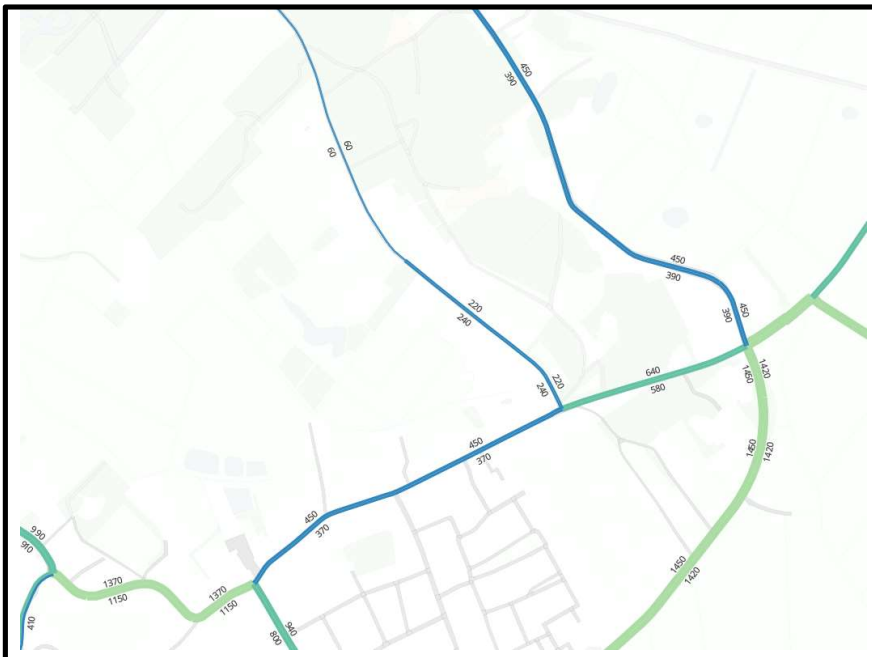
- Aandeel vracht/ bus t.o.v. totaal verkeer (%) werkdag
- Etmaalintensiteiten werkdag (mvt)
- Omrekenfactor werkdag-weekdag: 0,9
- Bron: Regionale Verkeers en Milieukaart
- Autonome groei: 2%

- Wegverharding: Elzendweg - asfalt verharding
- Maximumsnelheid: 30 km/u op beide wegen

Gegevens 2021 pre corona

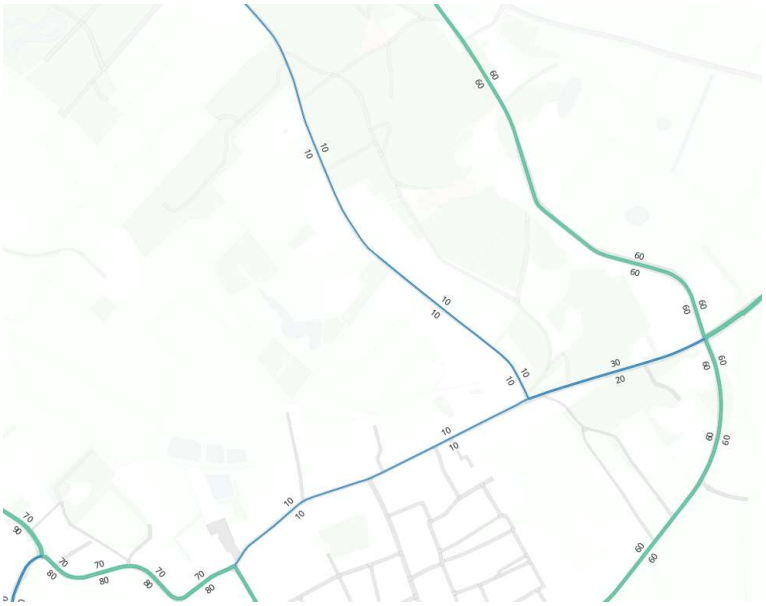

Aandeel vracht/ bus

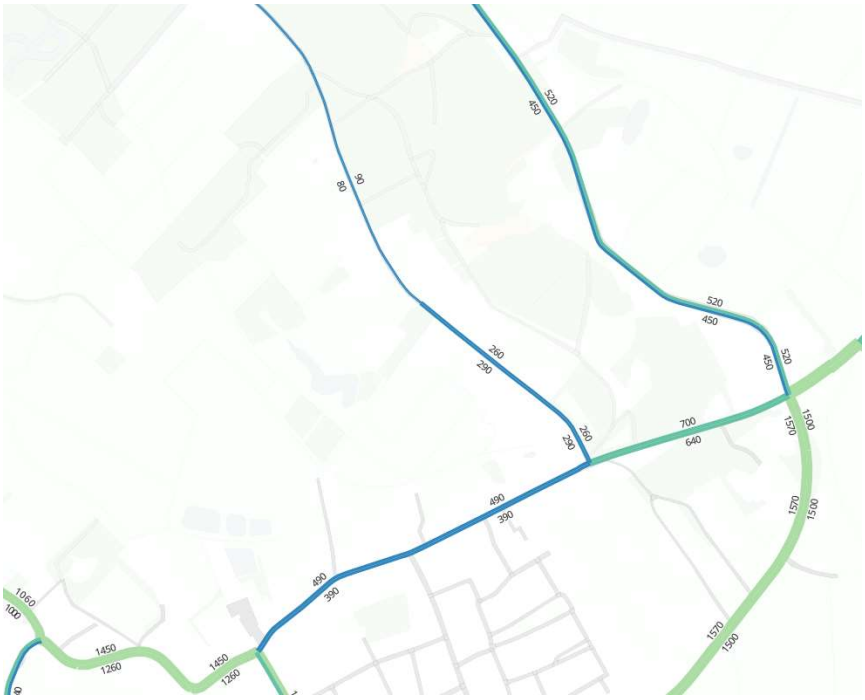

Etmaalintensiteiten

Gegevens 2031H

Aandeel vracht/ bus

Etmaalintensiteiten

VI-Lucht & Geluid 2-8-2023 16:02

Invoer algemeen

gemeente	Wijchen (pc4: 6617, stedelijkheidsgraad 5)
straat	Molenweg
wegcategorie	Binnen de bebouwde kom; 1x2; gemengd verkeer met parkeren op of aan de weg; snelheid max. 30 km/h

Uitvoer

	2023			
Grootheid	Etmaal	Gem. uur Dag	Gem. uur Avond	Gem. uur Nacht
Intensiteit personenauto's [mvt]	4,840	309	162	57
Intensiteit middelzwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	1	1
Intensiteit zwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	2	2
Intensiteit bus [mvt]	0			
Totale intensiteit [mvt]	5,000	320	165	60
Aandeel gem. D-, A- en N-uur in totale etmaalintensiteit		0.064	0.033	0.012
Fractie personenauto's	0.968	0.967	0.980	0.957
Fractie middelzwaar vrachtverkeer	0.016	0.017	0.009	0.018
Fractie zwaar vrachtverkeer	0.016	0.015	0.011	0.025
Fractie bus	0.000			

	2020			
Grootheid	Etmaal	Gem. uur Dag	Gem. uur Avond	Gem. uur Nacht
Intensiteit personenauto's [mvt]	4,840	309	162	57
Intensiteit middelzwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	1	1
Intensiteit zwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	2	2
Intensiteit bus [mvt]	0			
Totale intensiteit [mvt]	5,000	320	165	60
Aandeel gem. D-, A- en N-uur in totale etmaalintensiteit		0.064	0.033	0.012
Fractie personenauto's	0.968	0.967	0.980	0.957
Fractie middelzwaar vrachtverkeer	0.016	0.017	0.009	0.018
Fractie zwaar vrachtverkeer	0.016	0.015	0.011	0.025
Fractie bus	0.000			

	2030			
Grootheid	Etmaal	Gem. uur Dag	Gem. uur Avond	Gem. uur Nacht
Intensiteit personenauto's [mvt]	4,840	309	162	57
Intensiteit middelzwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	1	1
Intensiteit zwaar vrachtverkeer [mvt]	80	5	2	2
Intensiteit bus [mvt]	0			
Totale intensiteit [mvt]	5,000	320	165	60
Aandeel gem. D-, A- en N-uur in totale etmaalintensiteit		0.064	0.033	0.012
Fractie personenauto's	0.968	0.967	0.980	0.957
Fractie middelzwaar vrachtverkeer	0.016	0.017	0.009	0.018
Fractie zwaar vrachtverkeer	0.016	0.015	0.011	0.025
Fractie bus	0.000			

BIJLAGE IV. REKENRESULTATEN WEGVERKEERSLAWAAI

Rekenresultaten 30km per uur wegen

Rapport: Resultatentabel
Model: V01
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: 30km/uur wegen
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
tp_01_A		174512.68	429757.41	1.50	25.27	6.87	7.54	22.78
tp_01_B		174512.68	429757.41	4.50	31.21	12.81	13.46	28.72
tp_01_C		174512.68	429757.41	7.50	30.44	12.03	12.70	27.95
tp_02_A		174512.33	429763.47	1.50	22.50	4.11	4.75	20.01
tp_02_B		174512.33	429763.47	4.50	24.03	5.63	6.30	21.54
tp_02_C		174512.33	429763.47	7.50	10.03	-8.52	-7.59	7.55
tp_03_A		174518.16	429765.14	1.50	12.03	-6.41	-5.68	9.54
tp_03_B		174518.16	429765.14	4.50	15.97	-2.50	-1.71	13.49
tp_03_C		174518.16	429765.14	7.50	19.00	0.58	1.28	16.51
tp_04_A		174518.70	429758.89	1.50	24.77	6.35	7.03	22.28
tp_04_B		174518.70	429758.89	4.50	29.84	11.43	12.09	27.35
tp_04_C		174518.70	429758.89	7.50	30.96	12.55	13.22	28.47
tp_05_A		174518.14	429756.05	1.50	0.73	-17.83	-16.89	-1.75
tp_06_A		174517.70	429752.68	1.50	28.74	10.36	10.99	26.25
tp_07_A		174513.58	429751.48	1.50	30.54	12.15	12.77	28.05
tp_08_A		174512.81	429755.22	1.50	25.33	6.95	7.55	22.84

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: V01
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Elzendweg
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
tp_01_A		174512.68	429757.41	1.50	32.60	14.23	14.83	30.11
tp_01_B		174512.68	429757.41	4.50	19.68	1.29	1.91	17.19
tp_01_C		174512.68	429757.41	7.50	25.71	7.40	7.88	23.21
tp_02_A		174512.33	429763.47	1.50	45.90	27.52	28.15	43.41
tp_02_B		174512.33	429763.47	4.50	48.61	30.22	30.86	46.12
tp_02_C		174512.33	429763.47	7.50	48.89	30.49	31.15	46.40
tp_03_A		174518.16	429765.14	1.50	50.71	32.32	32.96	48.22
tp_03_B		174518.16	429765.14	4.50	52.78	34.39	35.03	50.29
tp_03_C		174518.16	429765.14	7.50	53.07	34.67	35.33	50.58
tp_04_A		174518.70	429758.89	1.50	48.79	30.39	31.06	46.30
tp_04_B		174518.70	429758.89	4.50	49.11	30.71	31.38	46.62
tp_04_C		174518.70	429758.89	7.50	49.48	31.07	31.75	46.99
tp_05_A		174518.14	429756.05	1.50	48.95	30.56	31.22	46.46
tp_06_A		174517.70	429752.68	1.50	45.99	27.61	28.23	43.50
tp_07_A		174513.58	429751.48	1.50	35.94	17.57	18.18	33.45
tp_08_A		174512.81	429755.22	1.50	29.62	11.23	11.87	27.13

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: V01
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Wegen
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
tp_03_C		174518.16	429765.14	7.50	53.47	35.09	35.71	50.98
tp_03_B		174518.16	429765.14	4.50	53.18	34.81	35.42	50.69
tp_03_A		174518.16	429765.14	1.50	51.16	32.80	33.39	48.67
tp_04_C		174518.70	429758.89	7.50	49.61	31.20	31.88	47.12
tp_04_B		174518.70	429758.89	4.50	49.34	30.95	31.60	46.85
tp_02_C		174512.33	429763.47	7.50	49.11	30.72	31.36	46.62
tp_05_A		174518.14	429756.05	1.50	49.08	30.69	31.33	46.59
tp_04_A		174518.70	429758.89	1.50	48.94	30.54	31.20	46.45
tp_02_B		174512.33	429763.47	4.50	48.83	30.45	31.08	46.34
tp_06_A		174517.70	429752.68	1.50	46.53	28.17	28.76	44.04
tp_02_A		174512.33	429763.47	1.50	46.20	27.83	28.44	43.71
tp_07_A		174513.58	429751.48	1.50	37.51	19.16	19.73	35.02
tp_01_A		174512.68	429757.41	1.50	34.03	15.68	16.24	31.54
tp_01_C		174512.68	429757.41	7.50	32.69	14.34	14.90	30.20
tp_08_A		174512.81	429755.22	1.50	32.40	14.05	14.59	29.90
tp_01_B		174512.68	429757.41	4.50	31.78	13.39	14.02	29.29

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: V01
LAeq bij Bron voor toetspunt: tp_03_C
Groep: Wegen
Groepsreductie: Nee

Naam Bron	Omschrijving	X	Y	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
tp_03_C		174518.16	429765.14	7.50	53.47	35.09	35.71	50.98
Elzendweg2		174470.09	429840.36	0.00	52.87	34.46	35.14	50.38
Elzendweg1	60km/u	174348.25	430001.59	0.00	44.56	26.35	26.62	42.05
Molenweg		174506.72	429446.08	0.00	19.00	0.58	1.28	16.51

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Omgevingsdienst Regio Nijmegen
Afdeling Vergunningverlening

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

W.Z23.102049.02 / D230311436

ONTWERPBESLUIT HOGERE GRENSWAARDE D.D. XXX april 2023
Wet geluidhinder
Project: Elzendweg 13b, Bergharen
Bestemmingsplan: Elzendweg 13b Bergharen
Zaaknummer W.Z23.102049.02

1. INLEIDING

Voor de realisatie van een nieuwe woning aan de Elzendweg 13b te Bergharen wordt het bestemmingsplan aangepast. De nieuwe woonbestemming is geprojecteerd binnen de 250 meter brede wettelijke geluidzone (=akoestisch aandachtsgebied) van de maatgevende Elzendweg. De berekende geluidbelasting is hoger dan de voorkeursgrenswaarde. Hieruit volgt dat hogere waarden aangevraagd moet worden voor deze te realiseren woning. De gemeente Wijchen stelt het bestemmingsplan vast.

2. PLANGEGEVENS

Dit besluit hogere waarde wordt genomen in verband met het aanpassen van het bestemmingsplan. Namens de opdrachtgever is door De Roever Omgevingsadvies een akoestisch onderzoek uitgevoerd voor de toekomstige situatie vanwege de Elzendweg te Bergharen. Het bouwplan is begrensd door het bouwvlak vastgelegd in het ontwerpbestemmingsplan. Het verzoek is getoetst door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen in opdracht van de gemeente Wijchen. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft op grond van artikel 110a, lid 3 Wgh, de bevoegdheid om een hogere waarde vast te stellen.

In de nabije omgeving van het bouwplan zijn meerdere wegen gelegen. De geluidsbelasting vanwege de Elzendweg op de gevel van de nieuw te bouwen woning is berekend. De overige wegen geven geen relevante bijdrage aan de geluidbelasting. De geluidsbelasting vanwege de Elzendweg is hoger dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB voor wegverkeerslawaai. Op de gevels bedraagt de maximale geluidbelasting 51 dB.

De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in het rapport, gedateerd 23 februari 2023 met referentie 20230243.V01.1. Om het plan te kunnen uitvoeren is een hogere waarde geluid onontkoombaar. Dit blijkt uit het rapport. Met het bouwplan kan voldaan worden aan de randvoorwaarden om die hogere waarde toe te kennen. Tevens zal het binnenklimaat van de op te richten woning vanuit akoestisch oogpunt moeten voldoen aan de gestelde eisen van het Bouwbesluit.

3 WETTELIJKE BASIS VAN HET BESLUIT

De normen met betrekking tot de geluidbelasting in ‘nieuwbouw situaties’ zijn in artikel 82 tot en met 87 van de Wet geluidhinder vermeld.

In eerste instantie wordt ervan uitgegaan dat een zogenaamde voorkeursgrenswaarde niet mag worden overschreden. Indien de voorkeursgrenswaarde wel, maar de maximale ontheffingswaarde niet wordt overschreden, kan onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend voor een hogere toelaatbare geluidbelasting. Wanneer de maximale ontheffingswaarde wordt overschreden is geen nieuwbouw mogelijk.

In de Wet geluidhinder worden voor nog niet geprojecteerde woningen de volgende eisen gesteld:
- voorkeursgrenswaarde 48 dB
- maximale ontheffingswaarde stedelijke gebied 63 dB
- maximale ontheffingswaarde buitenstedelijk gebied 53 dB.

Niet geprojecteerd betekent dat het vigerende bestemmingsplan geen woonbebouwing toestaat zodat het bestemmingsplan moet worden herzien. In het kader van de Wet geluidhinder is sprake van een nieuwe situatie.

Aftrek conform artikel 110g Wet geluidhinder
Op grond van verdere ontwikkelingen in de techniek en het treffen van geluid reducerende maatregelen aan de motorvoertuigen, is te verwachten dat het wegverkeer in de toekomst minder geluid zal produceren dan momenteel het geval is.

Binnen de Wet geluidhinder is middels artikel 110g de mogelijkheid geschapen om deze vermindering van de geluidproductie in de geluidbelasting door te voeren. Deze aftrek mag alleen worden toegepast bij het toetsen van de geluidbelasting aan de normstelling en niet bij het bepalen van het binnenniveau in de woning.

Bij toepassing van de juiste geluidwerende materialen en maatregelen is een binnenniveau van 33 dB gewaarborgd en is sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

4. OVERWEGINGEN

Wij zijn op basis van het wettelijk kader nagegaan of en zo ja, welke maatregelen genomen kunnen worden om de geluidsbelasting op de gevel van de betreffende woning dusdanig te reduceren, dat geen hogere waarde noodzakelijk is. Indien maatregelen aan de bron (verkeer, weg) of maatregelen in het overdrachtsgebied niet doeltreffend zijn of overwegende bezwaren ontmoeten van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard kunnen wij op grond van artikel 83 van de Wet geluidhinder een hogere toelaatbare geluidsbelasting toestaan.

Bronmaatregelen en overdrachtsmaatregelen
Het treffen van maatregelen aan de bron in de vorm van een andere wegverharding is vanuit financieel oogpunt niet haalbaar. Dit geldt ook voor een geluidscherm. Die is ook vanuit landschappelijk oogpunt onwenselijk. Het vergroten van de afstand tussen weg en woning is op het perceel niet mogelijk.

De conclusie luidt dat de hierboven aangegeven maatregelen op bezwaren stuiten van stedenbouwkundige, landschappelijk, verkeerskundige of financiële aard. Daarom is het bouwproject alleen mogelijk indien een hogere waarde wordt vastgesteld voor de geluidbelasting vanwege de Elzendweg. De hoogste waarde hierbij is 51 dB op de gevels. Deze waarde overschrijdt niet het wettelijk maximum van 63 dB.

5. ZIENSWIJZE

Alvorens de hogere waarden verleend worden dient dit voornemen bekend te worden gemaakt. Dit volgt uit artikel 110c, lid 1 van de Wet geluidhinder, alsmede afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken worden vanaf << datum >> ter inzage gelegd en bekend gemaakt via het digitale gemeenteblad (www.officiëlebekendmakingen.nl). Gedurende de termijn van zes weken hebben belanghebbenden de gelegenheid om hun zienswijze tegen het ontwerp besluit kenbaar te maken.

6. BESLUIT

Gelet op de Wet geluidhinder, de Algemene wet bestuursrecht en de bovenstaande overwegingen, besluiten wij de volgende hogere waarden vast te stellen van 51 dB op de gevel van de geprojecteerde woning aan de Elzendweg 13b te Bergharen.

Vragen

Heeft u nog vragen naar aanleiding van dit besluit? Neem dan contact op met de heer

Zaaknummer

Het dossier is geregistreerd onder zaaknummer **W.Z23.102049.02**. Vermeld alstublieft dit nummer, als u contact met ons opneemt.

Resultaat van de check gedaan op 27-01-2023 15:15

Digitale watertoets

De watertoets helpt u om aan de hand van de locatie van uw ruimtelijke plan en een aantal vragen te toetsen of u de belangen van het Waterschap raakt. Indien dit het geval is krijgt u tekst en uitleg over het vervolg proces.

VOOR DE ACTIVITEIT DIGITALE WATERTOETS IS OP BASIS VAN DE GEGEVEN ANTWOORDEN NODIG:

1. Normale procedure
2. b_watergangen_met_zonering

OP BASIS VAN ONDERSTAANDE LOCATIE

VRAGEN EN ANTWOORDEN UIT DE CHECK

1. Gaat het plan uitsluitend over functiewijziging van bestaande bebouwing zonder fysieke aanpassing van bebouwing en ruimte?
   - nee
2. Is het totale plangebied groter dan 3500 m² ?
   - nee
3. Gaat het plan over activiteiten die kunnen leiden tot verontreiniging van het oppervlaktewater? (Bij twijfel: vink 'ja' aan)
   - nee
4. a_watergangen
   - nee
5. a_watergangen_zone
   - nee
6. b_watergangen_met_zonering
   - ja
7. c_watergang
   - nee
8. buitenbeschermingszone_waterkering
   - nee
9. kern_en_beschermingszone_waterkering
   - nee
10. persleidingen
    - nee
11. rioolgemaal
    - nee

12. rioolwaterzuivering
    - nee
13. Boringsvrije_zone_GLD
    - nee
14. Grondwaterbescherming_GLD
    - nee
15. Koude_Wateropslagvrije_zone
    - nee
16. Waterwingebieden_GLD
    - nee
17. Wegen
    - nee

DETAILS

1. Normale procedure

Wateradvies Normale procedure

Uit de watertoets blijkt dat u de gangbare watertoetsprocedure moet volgen. Dit betekent dat er nader overleg plaats moet vinden met Waterschap Rivierenland. Het waterschap wil vroegtijdig met u meedenken, u informeren en u adviseren over de waterhuishoudkundige aspecten van uw plan. Het waterschap beoordeelt of het waterbelang voldoende gewaarborgd is. Deze uitgangspuntennotitie is onderdeel van de watertoetsprocedure.

Wat moet ik doen?

Deze uitgangspuntennotitie vormt de start voor uw overleg met het waterschap. De notitie is automatisch opgesteld op basis van uw antwoorden en uw ingetekende plangebied. Waterschap Rivierenland geeft in deze uitgangspuntennotitie aan welke wateraspecten van belang zijn voor uw ruimtelijke plan. De gemeente draagt ook zorg voor aspecten van de waterhuishouding. Daarom is het belangrijk om uw plan ook met hen af te stemmen. U kunt contact opnemen met uw accountmanager van Waterschap Rivierenland voor overleg. U vindt deze contactgegevens hier: https://www.waterschaprivierenland.nl/accountmanagers-waterschap-rivierenland-gemeente

Beleid Waterschap Rivierenland

Het waterbeheerprogramma is bepalend voor het beleid van Waterschap Rivierenland en wordt iedere zes jaar geactualiseerd. Het plan omvat alle watertaken van het waterschap op gebied van waterveiligheid, afvalwaterzuivering, schoon en voldoende water. Daarnaast beschikt het waterschap over een verordening: de Keur. In de Keur staan regels voor de bescherming van onder andere waterkeringen, watergangen en bijhorende kunstwerken. In de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden beheert het waterschap ook wegen buiten de bebouwde kom (geen Rijks- of provinciale wegen). Hier is de Keur ook op van toepassing. De werkzaamheden in of nabij de watergangen, waterkeringen en wegen in beheer bij het waterschap worden getoetst aan de regels in de Keur. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan een watervergunning nodig zijn.

Klimaatadaptatie

Water en ruimtelijke ordening zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, zeker in ons veranderende klimaat. Extreme buien worden steeds vaker afgewisseld met perioden van droogte. We blijven ernaar streven om voldoende water van voldoende kwaliteit beschikbaar te hebben. Het waterschap heeft samen met de gemeenten de taak om te zorgen voor een klimaatbestendige inrichting van onze leefomgeving. Dit kunnen we niet alleen. U kunt een bijdrage leveren door uw plan zo klimaatbestendig mogelijk in te richten. Denk bijvoorbeeld aan groene daken of natuurvriendelijke oevers. De kwaliteit van de leefomgeving of de biodiversiteit kan zo worden vergroot. Op de website https://bouwadaptief.nl/ kunt u zich laten inspireren door klimaatadaptatieve projecten en vindt u een overzicht van mogelijke maatregelen.

Grondwater

Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor het waterpeil in sloten en vaarten. Dit peil heeft indirect effect op het grondwaterpeil. Gemeenten moeten overlast door te veel of te weinig grondwater beperken. Particulieren zijn verantwoordelijk voor het grondwater op hun perceel.

Drooglegging

Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het oppervlaktewaterpeil ligt. We adviseren voor het maaiveld een drooglegging van 0,70 meter, voor het straatpeil een drooglegging van 1,00 meter en voor het bouwpeil een drooglegging van 1,30 meter. Zo voorkomt u overlast door grondwater. We adviseren om onderzoek te doen in gebieden waar overlast door grondwater bekend is of waar hoge grondwaterstanden voorkomen. U kunt maatregelen nemen om overlast te voorkomen. Voorbeelden van maatregelen zijn het ophogen van het maaiveld of bouwen zonder kruipruimte.

Infiltreren

Het is wenselijk dat uw plan grondwaterneutraal is. Dit kan door hemelwater te infiltreren. U houdt zo water vast voor drogere perioden. Dit kan alleen in gebieden waar de grondwaterstanden en de bodemopbouw dat toelaten. Het zijn de hogere gronden met een goede doorlatendheid. Onze accountmanager kan u hierover adviseren. Met een infiltratieonderzoek kunt u (laten) onderzoeken of en op welke wijze infiltratie kan plaatsvinden.

Watercompensatie

Aanleg van nieuw verhard oppervlak leidt tot versnelde afvoer van hemelwater naar watergangen. Om te voorkomen dat hierdoor wateroverlast ontstaat, kan aanleg van extra waterberging noodzakelijk zijn. Zo wordt het verlies van berging in de bodem gecompenseerd. Het is mogelijk dat u voor een eenmalige vrijstelling van de compensatieplicht in aanmerking komt. De eenmalige vrijstelling geldt bij een toename in verharding van minder dan 500 m² in stedelijk gebied en minder dan 1500 m² in landelijk gebied. Zo voorkomen we dat individuele bewoners moeten compenseren voor voorzieningen zoals serres, tuinschuurtjes, etc. Op sommige locaties is het onwenselijk om de vrijstelling in te zetten, omdat bijvoorbeeld de waterhuishoudkundige situatie dan zou verslechteren. Compenserende waterberging is dan wel nodig. Bespreek dit met de betreffende accountmanager van het waterschap.

Is de toename in verharding groter dan 500 m² in stedelijk gebied of groter dan 1500 m² in landelijk gebied dan is het mogelijk dat de vrijgestelde oppervlaktes in mindering worden gebracht. Neemt in uw plan de verharding bijvoorbeeld toe met 600 m² in stedelijk gebied, dan hoeft u met de vrijstelling maar voor 100 m² te compenseren. We gaan ervan uit dat gemeenten en organisaties deze vrijstelling op een eerder moment binnen ons beheergebied hebben ingezet. Zij hebben hier dan geen recht meer op hebben. U kunt contact opnemen met de afdeling vergunningen (vergunningen@wsrl.nl) van het waterschap om deze vrijstelling aan te vragen. U moet compenserende maatregelen nemen als u niet in aanmerking komt voor de vrijstelling of als u de vrijgestelde oppervlaktes overschrijdt. U zult daarover nadere afspraken moeten maken. Bespreek dit met uw accountmanager van het waterschap.

Berekenen benodigde watercompensatie De benodigde ruimte voor waterberging wordt berekend op basis van de toename van verhard oppervlak, maatgevende regenbuien en de maximaal toelaatbare peilstijging in de watergangen. De

vuistregel is dat er 436m³ waterberging nodig is per hectare nieuw verhard oppervlak. De maximaal toelaatbare peilstijging bedraagt 0,20 meter in het gebied Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. In de rest van het beheergebied van Waterschap Rivierenland geldt een maximaal toelaatbare peilstijging van 0,30 meter. Dit geldt voor plannen met een toename van verhard oppervlak tot 5.000 m2. De vuistregel geldt alleen bij waterberging in open water en als er geen sprake is van complicerende zaken (bijvoorbeeld kwel).

In stedelijk gebied kan waterberging ook worden gerealiseerd via een waterbergingsbank (indien beschikbaar). Plannen met een toename van het verhard oppervlak in stedelijk gebied tot 1500 m2 komen hiervoor in aanmerking.

Voor plannen met meer dan 5000m² extra verharding wordt een aparte berekening gevraagd. Dit geldt ook voor plannen die waterhuishoudkundig complex zijn. Hierbij worden de volgende berekeningsuitgangspunten gehanteerd: • De maatgevende afvoer door de watergangen is 1,5 l/s/u. Dit is ook de afvoer die de watergangen in het landelijk gebied nog net aankunnen. • Bij een regenbui die eenmaal per 100 jaar kan voorkomen met 10% opslag vanwege de klimaatverandering (T=100+10%) mag er geen inundatie optreden. • Bij een regenbui die eenmaal per 10 jaar optreedt met 10% opslag vanwege klimaatverandering (T=10+10%) moet er voor het straatpeil nog een drooglegging van 1,00 m zijn ten opzichte van zomerpeil.

Voorkeursvolgorde aanleg watercompensatie Bij de keuze van het soort bergingsvoorziening hanteert het waterschap de voorkeursvolgorde vasthouden-bergen-afvoeren:

• Hergebruik en/of vasthouden Hierbij wordt het hemelwater binnen het plangebied verzameld en komt niet (direct) in het oppervlaktewater terecht. Dit kan bijvoorbeeld met groene polderdaken en wadi’s. Het ontwerp-, beheer- en onderhoudsaspect spelen een belangrijke rol bij deze voorzieningen. De initiatiefnemer dient aantoonbaar te maken dat de gerealiseerde berging kan blijven functioneren. Op hoge zandgronden met een lage grondwaterstand heeft infiltratie onze voorkeur. De gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) komt niet hoger dan 50 cm onder het maaiveld. U kunt de attentiekaart infiltratie met daarop kansrijke gebieden voor infiltratie bij onze accountmanager opvragen. Buiten deze gebieden is infiltratie ook mogelijk, zolang de gemiddelde hoogste grondwaterstand niet hoger komt dan 50 cm onder maaiveld. In kwelgevoelige gebieden hanteren we de gemiddeld hoogste stijghoogte, omdat het grondwater in de winter (als de rivierstanden hoog zijn) hoger onder het maaiveld komt. De gemiddeld hoogste stijghoogte mag niet hoger komen dan 50 cm onder maaiveld. Infiltratie vindt bij voorkeur plaats in de openbare ruimte (openbaar groen, bermen, etc.). In overleg met de accountmanager kan hiervan worden afgeweken.

• Bergen Onder bergen verstaan we de opvang van hemelwater in het oppervlaktewater. Het hemelwater van het plangebied wordt opgevangen in het oppervlaktewater. Hier heeft het graven van nieuw oppervlaktewater de voorkeur boven het vergroten van bestaand water. Bij gebruik van bestaand water gaat de voorkeur uit naar watergangen die niet door Waterschap Rivierenland worden onderhouden. In het algemeen geldt dat compensatie in B-watergangen de voorkeur heeft boven compensatie in A-watergangen. Als de aanvrager kan aantonen dat compensatie in een B- of A-water redelijkerwijs niet mogelijk is, kan het waterschap ook compensatie in bestaande of nieuwe C-wateren toelaten.

Bij aanleg of aanpassing van watergangen is het van belang rekening te houden met de bereikbaarheid voor onderhoud, in- en uitlaatplaatsen voor maaiboten en opslagmogelijkheden voor slootvuil en kroos. Om water van voldoende waterkwaliteit te houden (of krijgen), is ook het zelfreinigend vermogen van het

watersysteem van belang. Dit wordt bevorderd door rekening te houden met voldoende waterdiepte (streven is 1 meter of juist droogvallend) en voldoende oevervegetatie (taludschuinte minimaal 1:2 of flauwer). Hierbij wordt hemelwater afgevoerd via de riolering.

• Afvoeren Hierbij wordt hemelwater afgevoerd via de riolering.

Waterkwaliteit Hieronder volgt een aantal algemene aandachtspunten die gelden voor verschillende ruimtelijke ontwikkelingen: • Gebruik geen uitlogende materialen zoals zink of koper. Zo komen deze materialen niet in de sloot terecht. Gebruikt u wel uitlogende materialen, dan mag het dakwater niet rechtstreeks op de sloten worden geloosd. • Bladeren van bladverliezende bomen langs het water komen vaak in het water terecht. Dit kan de waterkwaliteit negatief beïnvloeden. U kunt de hoeveelheid bladafval in de watergang beperken door rekening te houden met de plaatsing van bomen. • Neem de ecologische waarde mee in het ontwerp van een watergang, wadi, etc. Door aandacht te hebben voor de ecologische waarde, vergroot u deze zonder al te veel moeite.

Waar moet ik op letten?

Achtergrondinformatie

DETAILS

2. b_watergangen_met_zonering

B-watergang

In het plangebied liggen een B-watergang of een beschermingszone van een B-watergang. "

Wat moet ik doen?

Waar moet ik op letten?

Achtergrondinformatie

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming Elzendweg 13b te Bergharen

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2023-0045
Datum:	3 februari 2023
Samensteller:	E.M.C. Straathof MSc
Projectleider:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Buro Waalbrug
Contactpersoon:	S. Rijcken MSc

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding 4

1.1 Planlocatie 5

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep 6

2 Methode 7

2.1 Uitvoering onderzoek 7

2.2 Soortenbescherming 7

2.3 Gebiedsbescherming 9

2.4 Houtopstanden 10

2.5 Houdbaarheid en toepassing 10

3 Beoordeling 11

3.1 Soortenbescherming 11

3.2 Gebiedsbescherming 15

3.3 Houtopstanden 17

4 Samenvatting 18

4.1 Soortenbescherming 18

4.2 Gebiedsbescherming 18

4.3 Houtopstanden 18

5 Conclusie 19

5.1 Conclusie 19

5.2 Uitvoerbaarheid 19

5.3 Vervolgstappen 19

5.4 Te treffen maatregelen 19

1 Inleiding

Aan de Elzendweg 13b te Bergharen is een weide gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens op de planlocatie een seniorenwoning met tuin, waarin een poel aanwezig is, te realiseren. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ruimtelijke ingreep en dient derhalve te worden gewijzigd van 'Agrarisch' naar Wonen'.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Buro Waalbrug begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Elzendweg 13b te Bergharen.

1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Elzendweg 13b te Bergharen (figuur 1.2). De planlocatie betreft een weide met gras, de omheining bestaat uit hekwerk en prikkeldraad. Aan het einde van het perceel is een greppel aanwezig. Aan beide zijden van het perceel zijn woningen gesitueerd. In figuur 1.3, figuur 1.4 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Elzendweg 13b te Bergharen.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door agrarisch gebied, afgewisseld met woningen. Op circa 2 km ten oosten van planlocatie ligt snelweg A50 en op 1,5 km ten noorden ligt de weg N322. Rivier de Maas ligt 8 kilometer ten zuiden van de planlocatie.

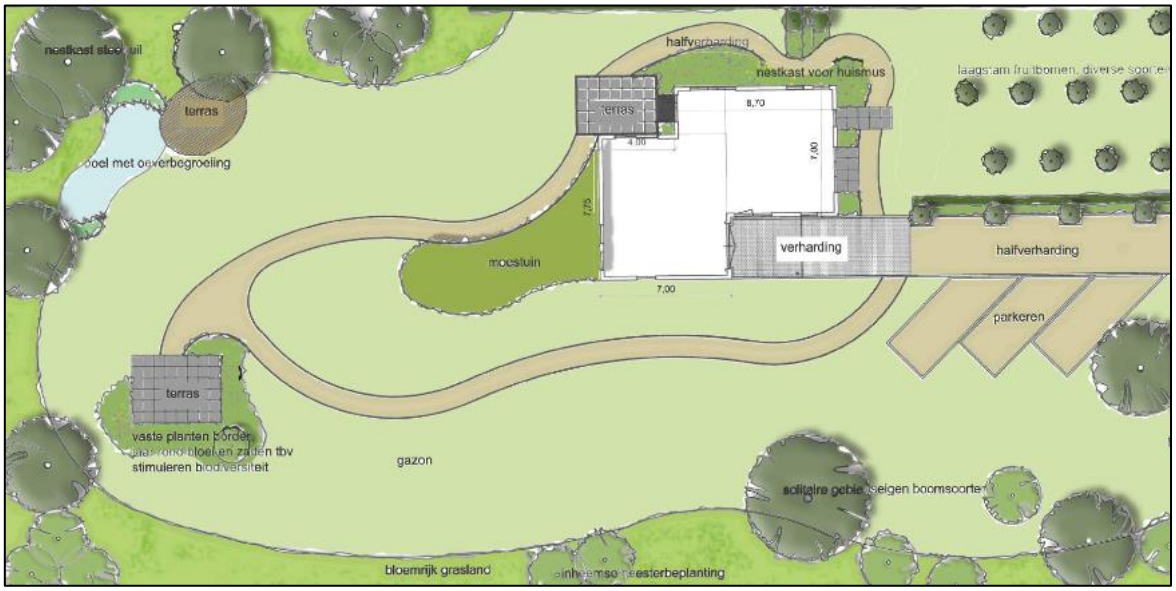

Figuur 1.3 Fotografische indruk van de omgeving van de planlocatie.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een seniorenwoning met tuin. In de tuin is onder andere een halfverharde oprit gepland, een moestuin en kikkerpoel. De functie van het perceel dient te wijzigen van 'agrarisch' naar 'wonen'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.3 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: Schreven ontwerp en bouwadvies).

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 25 januari 2023 en is uitgevoerd door E.M.C. Straathof MSc onder begeleiding van ing. J. Dekkers. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 0° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt normaliter hierbij een straal van 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.5) en Andere soorten (Wnb art. 3.10). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt een ontheffingsplicht.

Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Wnb art. 3.5)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (Wnb art. 3.10)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vogelrichtlijn

Onder de Vogelrichtlijn zijn alle in gebruik zijnde nesten en broedgevallen van vogels beschermd. Het is van alle vogelsoorten verboden om nesten te beschadigen of te vernielen. Daarnaast gelden onder provinciale aanwijzingen categorieën waarin de nesten en rustplaatsen van specifieke vogelsoorten jaarrond bescherming genieten, dus ook in de periode dat deze niet in gebruik zijn. Rustplaatsen zijn conform de Richtsnoeren van de Europese Commissie gedefinieerd als zijnde essentiële zones voor het bestaan van een dier of groep van dieren wanneer ze niet-actief zijn.

Tabel 2.1 Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd. Vogelsoorten onder categorie 5: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd, indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4			
Boomvalk	Havik	Ooievaar	Sperwer
Buizerd	Huismus	Ransuil	Steenuil
Gierzwaluw	Kerkuil	Roek	Wespendief
Grote gele kwikstaart	Oehoe	Slechtvalk	Zwarte wouw
Vogelsoorten onder categorie 5			
Blauwe reiger	Ekster	Kleine bonte specht	Tapuit
Boerenzwaluw	Gekraagde roodstaart	Kleine vliegenvanger	Torenvalk
Bonte vliegenvanger	Glanskop	Koolmees	Zeearend
Boomklever	Grauwe vliegenvanger	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte kraai
Boomkruiper	Groene Specht	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Bosuil	Grote bonte specht	Pimpelmees	Zwarte roodstaart
Brilduiker	Hop	Raaf	Zwarte specht
Draaihals	Huiszwaluw	Ruigpootuil	
Eidereend	IJsvogel	Spreeuw	

Provinciale vrijstelling

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Wnb art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Wnb art. 1.11). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Gelderland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 2.2 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland.

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis
Bastaardkikker	Gewone pad	Ree
Bosmuis	Haas	Rosse woelmuis
Bruine kikker	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Dwergmuis	Kleine watersalamander	Veldmuis
Dwergspitsmuis	Konijn	Vos
Egel	Meerkikker	Woelrat

2.3 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Gelders Natuurnetwerk

Binnen het Gelders Natuurnetwerk geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het Gelders Natuurnetwerk aantasten. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang waarbij er geen reële alternatieven zijn. Bij aantasting van de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang geldt een compensatieplicht.

Groene Ontwikkelingszone

Een nieuwe ontwikkeling in de Groene Ontwikkelingszone is toegestaan als uit onderzoek blijkt dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat. Deze onderbouwing dient te worden vastgelegd in een versterkingsplan.

Weidevogelgebied

Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op weidevogelgebied laat de realisatie van een nieuwe windturbine of nieuw zonneveld niet toe. Een andere nieuwe activiteit of ontwikkeling is enkel toegestaan als deze geen nadelige gevolgen heeft voor de functie als broedgebied voor weidevogels.

Ganzenrustgebied

Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een ganzenrustgebied laat een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat deze activiteit of ontwikkeling wordt uitgevoerd op een locatie waar de nadelige gevolgen voor de functie als rustgebied voor overwinterende ganzen zoveel mogelijk worden beperkt, en na uitvoering minimaal 500 hectare in het betreffende ganzenrustgebied overblijft.

Beschermingszone natte landnatuur

Natte landnatuur is natuur die direct afhankelijk is van de grondwatersituatie ter plaatse. Een bestemmingsplan voor gronden gelegen in een beschermingszone natte landnatuur maakt geen functies mogelijk die significant nadelige effecten kunnen hebben op de instandhouding van de natte landnatuur. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang waarbij er geen reële alternatieven zijn.

2.4 Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m^2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Wnb art. 4.1):

a) houtopstanden binnen de door gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
b) houtopstanden op erven of in tuinen;
c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, niet ouder dan twintig jaar;
e) kweekgoed;
f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
g) het dunnen van een houtopstand;
h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.5 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Over het algemeen heeft een quickscan Wet natuurbescherming een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde plant: knolspirea (NDFF 2013-2023).

Knolspirea wordt waargenomen op zonnige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, niet bemeste, kalkhoudende en stikstofarme leem-, löss en mergelbodems met een wisselende waterstand (FLORON verspreidingsatlas, 2023). Dit zijn gebieden zoals kalkgraslanden, heide, basische rotsbodem en in boszomen. De planlocatie betreft een grasweiland met droge greppel, omheind door hekwerk en prikkeldraad. Het relatief korte gras en de diverse uitwerpselen van vee zijn indicaties dat er op het perceel recentelijk (vee)begrazing heeft plaatsgevonden. Doordat de planlocatie niet voldoet aan de habitatpreferentie van de knolspirea, wordt aanwezigheid hiervan uitgesloten. Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: fluitenkruid, gewone braam, gras, grote brandnetel, hondsdraf, klimop, paardenbloem, paarse dovennetel, riet, rododendron, schietwilg en vogelmuur. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, voor zover deze zichtbaar zijn gedurende de winterperiode. Hiermee kan worden uitgesloten dat er sprake is van het opzettelijk vernielen van beschermde planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: aardmuis, bever, bosmuis, bruine rat, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, muskusrat, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, spitsmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en woelrat (NDFF 2013-2023). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, das, rode eekhoorn, steenmarter en wezel.

De wezel behoort tot de kleine marterachtigen en is kwetsbaar tijdens het foerageren. Daarom maken wezels veel gebruik van elementen die hen dekking geven, zoals stapels stenen, ruige vegetatie en takkenhopen. Ook steenmarters leven in kleinschalige gebieden waarin structuren zoals heggen, bosschages en houtwallen aanwezig zijn. Steenmarters komen daarnaast ook in stedelijk gebied voor. De das komt voornamelijk voor in weide- en akkerlandschappen waarbij eerder genoemde landschapselementen ook van belang zijn voor deze soort. Op de planlocatie is enkel een grasweide met omheining in de vorm van hekwerk aanwezig. Op het perceel zijn geen sporen van dassen aangetroffen, tevens zijn er in de directe omgeving voldoende alternatieve foerageermogelijkheden voor dassen aanwezig. Op de planlocatie ontbreken structuren welke als verblijfplaats of migratieroute kunnen functioneren. Het voorkomen van essentieel leefgebied van de wezel, steenmarter en das op de planlocatie is daardoor uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat wezels, steenmarters en/of dassen het perceel passeren. Van essentieel habitat is door gebrek aan schuilgelegenheden echter geen sprake, waardoor de planlocatie ongeschikt is voor wezels, steenmarters en dassen.

De rode eekhoorn komt voor in bosranden van naaldbossen en gemengde bossen. De soort komt voor in loofbossen met rijke ondergroei, in houtwallen en tuinen en parken in de buurt van bosgebieden. Het ontbreekt de planlocatie aan dergelijke geschikte groenstructuren. Negatieve effecten ten aanzien van de rode eekhoorn zijn derhalve uitgesloten.

Bevers leven in overgangsgebieden van land en water zoals moerassen of langs beken en rivieren. Daarnaast is de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken op de oever een vereiste. De planlocatie is echter volledig omheind en bestaat enkel uit grasland en een droogstaande greppel. Door het ontbreken van de noodzakelijke landschapselementen kan de aanwezigheid van bevers binnen de planlocatie worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. Het terrein is vlak, bestaat enkel uit grasland en er zijn geen schuilplaatsen aanwezig waar (beschermde) zoogdieren gebruik van kunnen maken.

Door vorengenoemde is het uitgesloten dat er sprake is van een essentiële functie op de planlocatie voor soorten van de Habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Omgevingsverordening van de provincie vallen (zie Wnb art. 3.10). Er is ten aanzien van grondgebonden zoogdieren geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (NDFF 2013-2023). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrichtlijnsoorten beschermd (Wnb art. 3.5). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H5.4).

Op de planlocatie zijn geen bomen of gebouwen aanwezig. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende of gebouwbewonende vleermuizen.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Door de afwezigheid van functionele groenstructuren is er echter geen sprake van een essentiële functie.

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander (NDFF 2013-2023). Voor al deze soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming, maar vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. De planlocatie betreft een grasweide met een drooggelegen greppel. Het veldbezoek heeft in de winter plaatsgevonden. Aangezien de greppel op dat moment droog stond, wordt geconcludeerd dat er in de zomerperiode ook geen water in staat. Er zijn derhalve geen geschikte voortplantingswateren, foerageergebieden of overwinteringsstructuren aanwezig.

Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad voorkomen op de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen op basis van de vastgestelde provinciale verordeningen. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van inheemse reptielen niet bekend (NDFF 2013-2023). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Door de afwezigheid van structuurrijke biotopen is het voorkomen van beschermde reptielen binnen het plangebied uitgesloten. Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde vissoort: grote modderkruiper (NDFF 2013-2023). Door het ontbreken van oppervlaktewater op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde werkzaamheden is er ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van het volgende beschermde insect: grote vos (NDFF 2013-2023). De teunisbloempijlstaart is niet waargenomen binnen een straal van 2 km in de afgelopen 10 jaar. Echter is de soort de laatste jaren flink in opmars en reikt zijn verspreidingsgebied inmiddels ten zuidoosten van de lijn Rotterdam – Zwolle. Het betreft een zwervende soort waardoor deze lastig waar te nemen is en waarnemingen in de NDFF aannemelijk ontbreken. Derhalve wordt deze soort ook meegenomen in de beoordeling.

De grote vos is een zwervende dagvlinder die gebonden is aan een bosrijke omgeving met grote vrijstaande bomen. Naast de iep zijn ook de zoete kers en sommige wilgensoorten waardplanten voor de grote vos (Vlinderstichting grote vos, 2023). De planlocatie betreft een weiland zonder overige groenstructuren en voldoet daarmee niet aan de habitat van de grote vos. Negatieve effecten op de grote vos als gevolg van de beoogde ingreep kunnen dan ook worden uitgesloten.

De teunisbloempijlstaart komt voor langs (open) bosranden of open plekken in bosrijk gebied. De soort is afhankelijk van de volgende waardplanten: basterdwederik, kattenstaart, teunisbloem en wilgenroosje. Kattenstaart groeit vaak langs waterkanten, de overige soorten op braakliggend terrein. Van beide is geen sprake op de planlocatie, derhalve wordt aanwezigheid van de waardplanten uitgesloten. De aanwezigheid van de teunisbloempijlstaart is, door het ontbreken van geschikt habitat, dan ook uit te sluiten van de planlocatie.

Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen, voor zover deze plantensoorten gedurende de winterperiode zichtbaar zijn. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: ekster, houtduif, huismus, koolmees en zwarte kraai. Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten en/of sporen aangetroffen van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie en/of leefgebied. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2013-2023).

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Op plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen zijn meer huismussen dan op plekken waar geen groen aanwezig is (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2022).

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Doordat de soort niet direct vanuit zijn nest kan opstijgen, moet hij zich naar beneden kunnen laten vallen. Het nest dient hierdoor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 meter breed, en minimaal 3 meter onder de nestopening te bevatten. Hierbij dienen zo min mogelijk belemmerende elementen, zoals bomen, aanwezig te zijn. Voedselvluchten kunnen op vele kilometers (tot wel 1000 km) van het nest plaatsvinden, waardoor het foerageergebied niet nader te definiëren is.

De planlocatie betreft een grasland, gesitueerd in een landelijke omgeving met onder andere weilanden. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van functionele groenstructuren of bebouwing. Het voorkomen van nestlocaties van de huismus en/of gierzwaluw op de planlocatie kan derhalve uitgesloten worden. Van aantasting van functioneel leefgebied van de huismus is ook geen sprake door de afwezigheid van geschikte groenstructuren op de planlocatie. Er zijn daarnaast geen grote nesten of horsten aangetroffen in de begroeiing naast het perceel. Hoewel op het perceel mogelijk foerageeractiviteiten van uilen en roofvogels plaats kunnen vinden, zijn er in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden. Van aantasting van essentieel foerageergebied voor uilen en roofvogelsoorten is derhalve geen sprake.

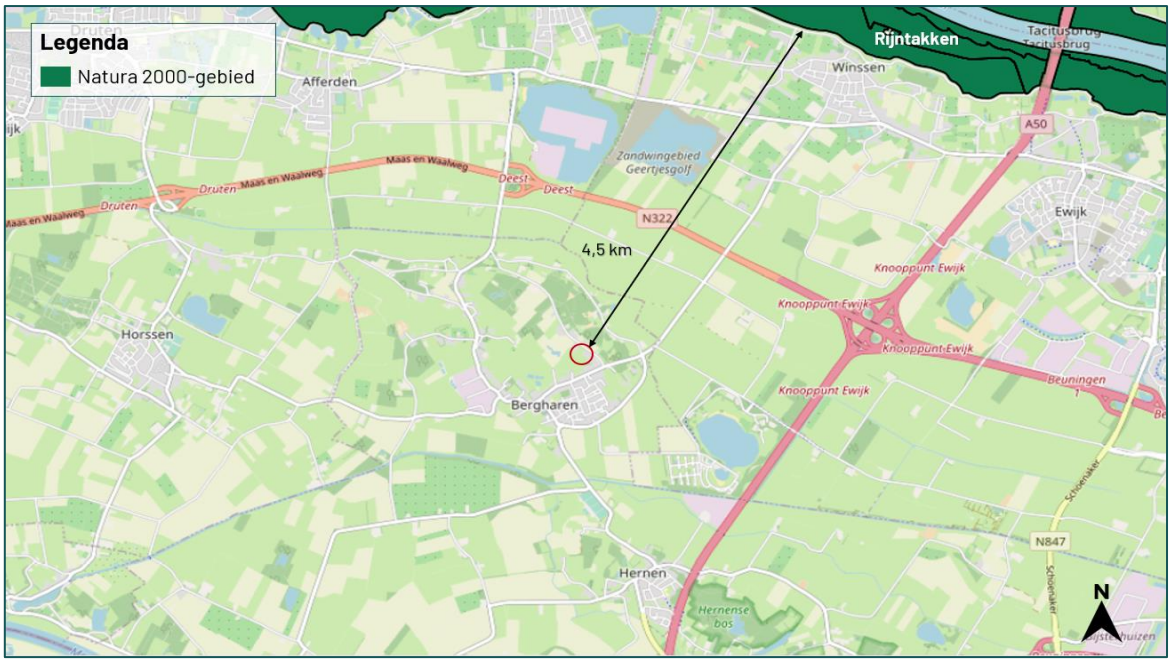
Vogels - Algemene broedvogels en cat. 5

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De weide en omliggende groenstructuren vormen voor algemene broedvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 4,5 km ligt het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (figuur 3.1).

Figuur 3.1 De planlocatie ligt op een afstand van circa 4,5 km tot het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een seniorenwoning en tuin. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een beperkte toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben.

Gedurende de bouwfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. Per 2 november 2022 geldt dat de algemene bouwvrijstelling onbruikbaar is en dat activiteiten van de bouwsector onderdeel moeten zijn van de beoordeling.

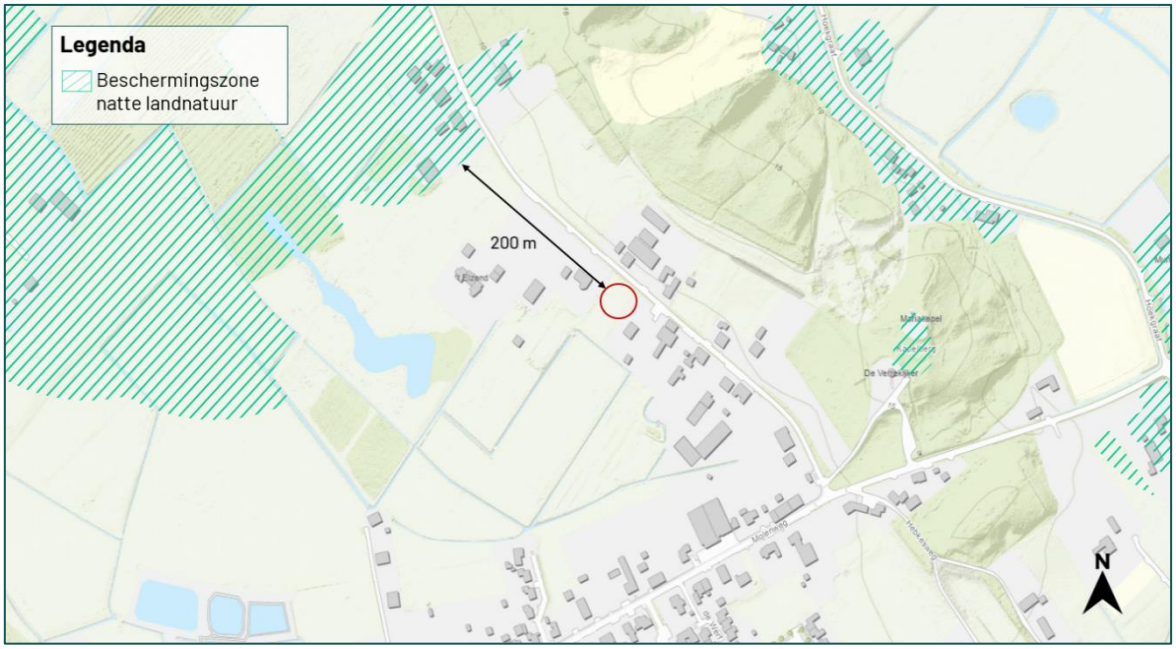
Gezien er sprake is van een grote afstand (4,5 km) tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en er sprake is van een ontwikkeling van beperkte omvang wordt op voorhand uitgesloten dat er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden. Een berekening middels de AERIUS-Calculator kan derhalve achterwege blijven.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied betreffende het Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelingszone, Weidevogelgebied, Ganzenrustgebied of Beschermingszone natte landnatuur. Op een afstand van circa 50 m ligt het Gelders Natuurnetwerk en op een afstand van circa 200 m ligt de Groene Ontwikkelingszone (figuur 3.2). Op een afstand van circa 7 km ligt Weidevogelgebied (geen kaartmateriaal vervaardigd). Het Ganzenrustgebied is gelegen op een afstand van circa 4 km van de planlocatie (geen kaartmateriaal vervaardigd). Op een afstand van circa 200 m ligt de Beschermingszone natte landnatuur (figuur 3.3). Ten aanzien van provinciaal aangewezen gebieden geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Figuur 3.2 De planlocatie ligt op een afstand van circa 200 m tot de beschermingszone natte landnatuur en circa 50 meter van het Gelders Natuurnetwerk (bron:glanders.planoview.nl).

Figuur 3.3 De planlocatie ligt op een afstand van circa 200 m tot de beschermingszone natte landnatuur (bron:glanders.planoview.nl).

3.3 Houtopstanden

Wet natuurbescherming

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien aan (i) zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m2 of meer of (ii) een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Een meldingsplicht in het kader van Wnb is niet noodzakelijk.

4 Samenvatting

4.1 Soortenbescherming

De planlocatie heeft geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor soorten welke niet beschermd zijn (behoudens de algemene zorgplicht) en/of waarvoor een vrijstelling geldt. Voor broedvogels geldt dat de nesten van alle soorten beschermd zijn tijdens het broedseizoen (indicatief 15 maart – 15 juli).

Tabel 4.1 Overzicht van de Soortenbescherming.

Soortgroep	Bescherming Wnb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten		Nee	
Grondgebonden zoogdieren		Nee	
Vleermuizen		Nee	
Amfibieën		Nee	
Reptielen		Nee	
Vissen		Nee	
Insecten en andere ongewervelden		Nee	
Vogels (cat. 1 t/m 4)		Nee	
Vogels (Algemeen en cat. 5)		Nee	

4.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of provinciaal aangewezen beschermde gebieden. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Een AERIUS-berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

Tabel 4.2 Overzicht van beschermde gebieden in het kader van gebiedsbescherming.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Nader onderzoek
Natura 2000	4,5 km	Geen	N.v.t.
Gelders Natuurnetwerk	50 m	Geen	N.v.t.
Belangrijk weidevogelgebied	7 km	Geen	N.v.t.
Groene ontwikkelzone	200 m	Geen	N.v.t.
Ganzenrustgebied	4 km	Geen	N.v.t.
Beschermingszone natte landnatuur	200 m	Geen	N.v.t.

4.3 Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

5 Conclusie

5.1 Conclusie

De beoogde nieuwbouwwoning aan de Elzendweg 13b te Bergharen is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

5.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van zoogdieren en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

5.3 Vervolgstappen

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden (soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden). Derhalve is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

5.4 Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocatie te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- De werkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Bronvermelding

Bouwens, S, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging in opdracht van de provincie Noord-Brabant.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Bever (*Castor fiber)*
Kennisdocument Das (*Meles meles)*
Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis)*(2021)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.gelderland.maps.arcgis.com
www.gldanders.planoview.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ndff.nl
www.pzh.maps.arcgis.com
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 *De planlocatie is gelegen aan de Elzendweg 13b te Bergharen en bestaat uit een weide. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft het realiseren van een seniorenwoning en tuin.*

Figuur 2 *Het perceel gezien vanuit de Elzendweg.*

Figuur 3 De directe omgeving aan de noordzijde van het perceel.

Figuur 4 De voorzijde van het perceel met hekwerk.

BLOM
ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl

Openbaar Zaaknummer: Z/23/109493

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vaststellen bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'

Datum: 14 november 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Vast te stellen dat er geen zienswijze is ingediend.
2. Het bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen' ongewijzigd vast te stellen, bestaande uit de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01 met de bijhorende bestanden en bijlagen, waarbij gebruik is gemaakt van een ondergrond BRK dd. 27 januari 2023 met bestandsnaam NL.IMRO.0296.BGBElzendweg13b-VA01 van de gemeente Wijchen;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen.
4. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.

Aanleiding
De initiatiefnemer heeft een principe verzoek ingediend. Met dit verzoek vraagt de initiatiefnemer ons om medewerking te verlenen aan het realiseren van een nul-op-de-meter seniorenwoning op het agrarische perceel van Elzendweg 13b in Bergharen.

Op 4 oktober 2022 heeft uw college positief besloten op de ingediende KPI-aanvraag (het kleinschalig particulier initiatief, Z/22/072729). Middels dit besluit is een positieve grondhouding aangenomen ten opzichte van het ingediende plan. Inmiddels heeft deze initiatiefnemer ook alle onderzoeken uitgevoerd. Met die onderzoeken is de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het aangepaste plan aangetoond.

Het concept bestemmingsplan is aangeleverd. Deze lag van 14 september 2023 tot en met 25 oktober 2023 ter inzage. Er is geen zienswijze op het plan ingediend. Met deze beslisnota wordt uw raad gevraagd om dit bestemmingsplan ongewijzigd vast te stellen.

Eerdere besluiten

Datum	Wat
5 september 2023	Vaststellen ontwerp bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen', Z/23/109493, dossiernummer 5004.
4 oktober 2022	Principemedewerking Elzendweg 13b Bergharen, Z/22/072729, dossiernummer 4050.

Gewenst resultaat
Het vaststellen van het bestemmingsplan 'Elzendweg 13b Bergharen'. Het plan maakt het mogelijk om een nieuwe duurzame seniorenwoning te bouwen. Dit wordt aangevuld met een robuuste landschappelijke inpassing.

Argumenten
1.1 Op het ontwerpbestemmingsplan is tijdens de termijn van de terinzagelegging geen zienswijze ingediend.
Na akkoord van het college op het ontwerp bestemmingsplan, heeft het plan gedurende zes weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is er geen zienswijze ingediend.

2.1 Zowel ruimtelijk als milieutechnisch bestaan geen bezwaren tegen het plan.
Door deze aanvrager is het ontwerpbestemmingplan 'Elzendweg 13b Bergharen' opgesteld. Het plan is door ons beoordeeld en akkoord bevonden. Deze ontwikkeling vormt voor de omgeving geen belemmeringen in hun oorspronkelijke planologische ruimte.

2.2 Dit is een wettelijke verplichting.
Het bestemmingsplan is gebaseerd op een ondergrond die ontleend is aan een BGT-kaart of BRK-kaart, al dan niet aangevuld met de kadastrale grenzen en kadastrale bebouwing (voor zover verwerkt door het Kadaster). Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moet uw raad dit in het vaststellingsbesluit expliciet aangeven.

3.1 Met de initiatiefnemer is een realisatieovereenkomst gesloten.
Met de gesloten realisatieovereenkomst is het verhaal van de gemeentelijke kosten zeker gesteld. Hierin zijn alle afspraken met de initiatiefnemer vastgelegd. In geval er sprake is van claimbare planschade, zijn ook die kosten voor de initiatiefnemer. Daardoor hoeft er tegelijk met de vaststelling van het bestemmingsplan geen exploitatieplan vastgesteld te worden. Uw raad moet dit wel expliciet besluiten.

4.1. Een m.e.r.-beoordeling is niet nodig.
Op grond van de selectiecriteria uit bijlage III bij de EEG-richtlijn milieu-effectbeoordeling blijkt niet dat sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die leiden tot een m.e.r. beoordelingsplicht. De gemeenteraad moet in deze gevallen expliciet besluiten om geen m.e.r. beoordeling uit te voeren.

Tegenargumenten en risico's
2.1 Tegen het vaststellingsbesluit kan beroep worden ingesteld.
Na vaststelling van dit bestemmingsplan dient het plan wederom zes weken ter inzage te liggen. In deze periode is het mogelijk beroep in te stellen.

Financiële gevolgen
Het plan wordt voor rekening en risico van de aanvrager uitgevoerd. Om de gemeente te vrijwaarden van planschade aanspraken, is er voor de definitieve vaststelling een realisatieovereenkomst afgesloten.

Communicatie
Na vaststelling van het bestemmingsplan volgt de bekendmaking van de terinzagelegging in het gemeenteblad en in de Wegwijs verschijnt een verkorte publicatie.

Belanghebbenden kunnen beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze rechtsmiddelenverwijzing wordt opgenomen in de bovengenoemde publicaties.

Inwonersparticipatie
Door deze initiatiefnemer is gesproken met de bewoners in de directe omgeving van het plangebied. Zij zijn op de hoogte gebracht van de plannen. De reacties zijn positief en de bewoners zijn enthousiast. Een bewoner wenst betrokken te blijven bij de ontwikkelingen van dit plan, vanwege interesse en de hulp die is geboden met het indienen van het plan.

Uitvoering of Vervolgstappen
Tegen het vastgestelde bestemmingsplan staat er gedurende een termijn van zes weken beroep open bij de Afdeling. Beroep kan worden ingesteld door belanghebbenden:
- die een zienswijze hebben ingediend;
- aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij geen zienswijze tegen het ontwerpbestemmingsplan naar voren hebben gebracht;
- die het niet eens zijn met de wijzigingen (niet van toepassing voor dit plan) die bij de vaststelling in het bestemmingsplan zijn aangebracht.

Tevens kan tijdens de beroepstermijn –alleen naast het instellen van een beroepschrift- een verzoek om voorlopige voorziening worden ingediend. Dat kan bij de Voorzitter van de Afdeling. Zonder zo'n verzoek treedt het bestemmingsplan daags na afloop van de beroepstermijn in werking. Als een verzoek om voorlopige voorziening is ingediend, dan treedt het bestemmingsplan niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.
Na afloop van de beroepstermijn van zes weken na de publicatiedatum treedt het plan in werking in geval er geen beroep is ingesteld. Na die periode kan een bouwaanvraag voor de bouw worden ingediend.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
1. 20231107 BP Elzendweg 13b Bergharen t&r - definitief
2. BP Elzendweg 13b Bergharen V. 2023 - definitief
3. Bijlagen regels_Bijlage 1 Landschappelijke inpassing
4. Bijlagen regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingskaart
5. Bijlagen toelichting_Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek
6. Bijlagen toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai
7. Bijlagen toelichting_Bijlage 3 Ontwerpbesluit hogere waarden
8. Bijlagen toelichting_Bijlage 4 Watertoets
9. Bijlagen toelichting_Bijlage 5 Quickscan Wet natuurbescherming
10. Bijlagen toelichting_Bijlage 6 Stikstofdepositieonderzoek
11. Bijlagen toelichting_Bijlage 7 Verkennend archeologisch onderzoek

DE ROEVER
OMGEVINGSADVIES

STIKSTOFDEPOSITIEONDERZOEK

ELZENDWEG 13B EWIJK

De Roever Omgevingsadvies

Rembrandtlaan 4
5462 CH Veghel
T 073 594 10 11
E info@deroever.nl
W www.deroever.nl

NL97 RABO 0122 6903 11
Advies- en ingenieursbureau
J.G. de Roever B.V.
KvK 16068733
BTW NL 8015.63.136.B.01

Titel document:	Stikstofdepositieonderzoek Elzendweg 13b te Bergharen
Referentie:	20230119.v01
Datum:	27 januari 2023
Opdrachtgever:	Buro Waalbrug

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 4

1.1. Algemeen 4
1.2. Ligging van het plangebied 6

2. WETTELIJK KADER 7

2.1. Wet natuurbescherming 7
2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS) 7
2.3. Beleidsregels intern en extern salderen 7
2.4. Referentiesituatie 8
2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering 8

3. REKENONDERZOEK 9

3.1. Uitgangspunten aanlegfase 9
3.1.1. Mobiele werktuigen 9
3.1.2. Bouwverkeer 10

3.2. Uitgangspunten gebruiksfase 12
3.2.1. Verkeer 12
3.2.2. Stookinstallaties 12

3.3. Berekeningswijze 13

4. CONCLUSIES 14
BIJLAGE I. METHODIEK KENGETALLEN AANLEGFASE WONINGBOUW 15
BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING AANLEG 16
BIJLAGE III. AERIUS-BEREKENING GEBRUIK 17

1. INLEIDING

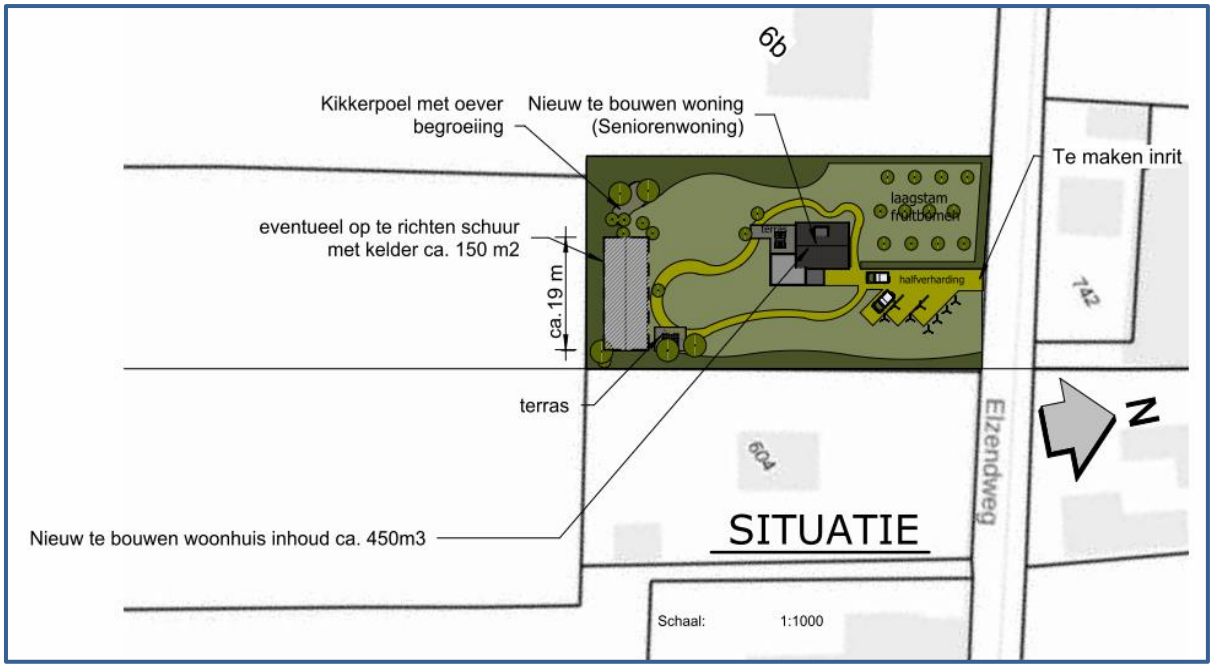
1.1. Algemeen

Initiatiefnemer heeft het planvoornemen om 1 vrijstaande woning en een schuur met kelder (ca. 150m^2) te realiseren aan de Koningstraat 13 in Ewijk. In het kader van deze ontwikkeling moet een stikstofdepositieonderzoek voor de aanlegfase en gebruiksfase worden uitgevoerd.

Het plangebied is kadastraal bekend als perceel 162 sectie H te BHR02 (Bergharen). Op afbeelding 1 is de locatie van het plangebied weergegeven. De situatieschets van de beoogde situatie is weergegeven op afbeelding 2.

Afbeelding 1. Locatie plangebied.
Bron: kadastalekaart.com

Afbeelding 2. Situatieschets beoogde situatie
Bron: Buro Waalbrug

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- informatie versterkt door de initiatiefnemer;
- via internet toegankelijke informatie en digitale ondergronden (PDOK);
- gegevens en bureauexpertise de Roever Omgevingsadvies.

N.B. De gehanteerde uitgangspunten zijn realistisch doch worst-case.

1.2. Ligging van het plangebied

De ligging van het plangebied en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden met stikstof gevoelige habitattypen zijn weergegeven op afbeelding 3. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft ‘Rijntakken’ en is gelegen op een afstand van circa 3,7 kilometer vanaf het plangebied. Dit is tevens een Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitats.

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden
Bron: AERIUS Calculator

2. WETTELIJK KADER

2.1. Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet worden drie eerdere wetten vervangen. Het gaat om de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) inclusief het Programma Aanpak Stikstof, de Boswet en de Flora- en faunawet. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is ondervangen in onderdeel gebiedsbescherming (vervangt Nb-wet). Voor bestemmingsplannen is het toetsingskader voor deze gebieden in de basis ongewijzigd gebleven ten opzichte van de Nb-wet.

Als (een wijziging van) een bestemmingsplan negatieve gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden kan het plan in beginsel niet worden vastgesteld. In dat geval moet het bevoegd gezag volgens artikel 2.8, van de Wet natuurbescherming (Wnb) eerst een passende beoordeling opstellen. Uit de passende beoordeling moet blijken dat de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden niet aangetast worden door het plan. Eventueel worden maatregelen opgenomen die getroffen worden om dit te bereiken. Als niet aangetoond wordt dat aan de instandhoudingsdoelstellingen voldaan wordt, kan het plan geen doorgang vinden.

Met behulp van een voortoets kan het bevoegd gezag bepalen of op voorhand negatieve gevolgen uit te sluiten zijn. Hierbij moet voor de gewenste situatie worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Voor plannen die ten opzichte van de uitgangssituatie op het referentiemoment geen significante toename in stikstofdepositie veroorzaken, zijn negatieve effecten ten aanzien van dit aspect uit te sluiten. In dat geval hoeft geen passende beoordeling te worden opgesteld.

2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Gelet op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019, kan de PAS niet meer worden gehanteerd als toetsingskader op grond van de Wet natuurbescherming. Inmiddels is een nieuwe versie van het rekenprogramma AERIUS Calculator uitgebracht. Met deze nieuwe tool is de depositie op de stikstofgevoelige natuurgebieden berekend. Hoe de resultaten worden beoordeeld, is aan het bevoegd gezag.

2.3. Beleidsregels intern en extern salderen

Vanwege de vernietiging van het PAS is het voor het bevoegd gezag niet mogelijk om toestemmingen te verlenen voor projecten waarvoor ontwikkelingsruimte nodig is. Om aan te tonen dat een project geen significant effect heeft op de stikstofdepositie ter plaatse van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden bestaan de volgende mogelijkheden:

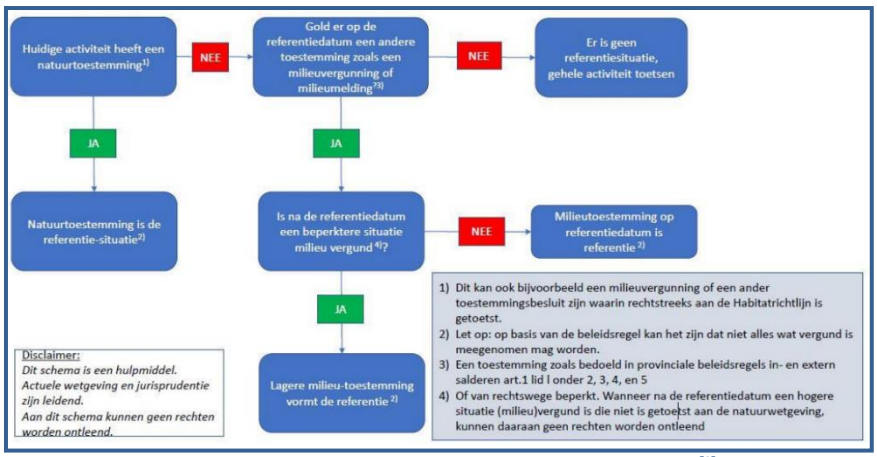
- aantonen dat in de beoogde situatie geen effect (stikstofdepositie < 0,00 mol/ha/jaar) op de omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreedt.
- middels intern of extern salderen aantonen dat in de beoogde situatie geen sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie.
- middels een ecologische voortoets onderzoeken of significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Een ecologische voortoets is een mogelijkheid voor activiteiten die enkel zorgen voor een stikstofdepositie op hectares waarvan de kritische depositiewaarde (KDW) niet wordt overschreden.

Als de stikstofdepositie in de beoogde situatie hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar, dan is een verdere inhoudelijke beoordeling van de te verwachten stikstofdepositie noodzakelijk. Het is dan mogelijk om toestemming te krijgen op basis van intern of extern salderen. Voor extern salderen geldt een vergunningplicht omdat van de beoogde activiteit op zichzelf negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Met salderen wordt inzichtelijk gemaakt of in de beoogde situatie sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie. Of sprake is van een significante toename van de stikstofdepositie hangt af van de toegestane depositie in de referentiesituatie.

2.4. Referentiesituatie

Wanneer sprake is van de wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit, gelden voor projecten de volgende referentiesituaties[1], een:

- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Wet natuurbescherming;
- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Natuurbeschermingswet 1998;
- vigerende omgevingsvergunning die verleend is op basis van de Wabo met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) op grond van één van de twee hierboven genoemde wetten;
- tracébesluit, wegaanpassingsbesluit of kavelbesluit waaraan een passende beoordeling is gekoppeld;
- (milieu-)toestemming op de Europese referentiedatum, zie afbeelding 4.

Afbeelding 4. Stappenplan voor het bepalen van de referentiesituatie[1]

Van een (planologisch) plan, zoals een bestemmingsplan of omgevingsplan, is de huidige feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie de referentiesituatie.

2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is bouwvrijstelling, die onderdeel was van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, komen te vervallen. Voor ieder plan of project dient ook de aanlegfase (bouwfase) weer doorgerekend te worden.

[1] Handreiking intern en extern salderen; https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2020/09/Handreiking-intern-extern-salderen-en-verleasen-22092020.pdf

3. REKENONDERZOEK

De voor stikstof relevante bronnen voor de aanlegfase en gebruiksfase van de beoogde ontwikkeling worden hieronder toegelicht.

3.1. Uitgangspunten aanlegfase

De aanlegfase bestaat uit de realisatie van 1 vrijstaande woning en een schuur met kelder (ca. 150 m^2). De aanlegfase zal niet langer dan 1 jaar duren. De NO_x- en NH_3-emissies zijn dan met name afkomstig van de inzet van mobiele werktuigen en (bouw-)verkeer.

3.1.1. Mobiele werktuigen

Aangezien de ontwikkeling zich nog in de planfase bevindt en nog geen aannemer(s) bekend zijn, is nog niet bekend welke diesel-, benzine of lpg aangedreven (mobiele) werktuigen in de aanlegfase ingezet zullen worden bij de bouw van de woning. Daarmee is ook over dieselverbruik, bedrijfstijden, bouwjaar en vermogen van de werktuigen geen specifieke informatie beschikbaar.

De hoeveelheid NO_x- en NH_3-emissies die vrijkomen bij de bouwwerkzaamheden zijn bepaald gebruik makend van kengetallen opgesteld door adviesbureaus TAUW en De Roever. De kengetallen zijn gebaseerd op de werkelijke inzet van mobiele werktuigen en vrachtverkeer bij een groot aantal woningbouwprojecten. Voor de omrekening van inzet van mobiele werktuigen naar emissies is de AUB rekenmethode (AdBlue, Uren, Brandstof) van TNO aangehouden. Dit is sinds AERIUS versie 2021 de voorgeschreven rekenmethode voor de berekening van emissies van mobiele werktuigen. Bijlage I geeft meer informatie over de gehanteerde kengetallen en methodiek.

Voor de bouw van grondgebonden woningen zijn de volgende kengetallen beschikbaar: 2,6 kg NO_x en 0,11 kg NH_3 per woning.

De schuur met kelder van circa 150 vierkante meter wordt gerekend tot grondgebonden woning, dit kan gezien worden als een worst-case aanname.

Deze kengetallen gelden echter voor woningbouwprojecten van 10 tot 100 woningen. Voor kleine projecten kunnen de kengetallen een onderschatting zijn en daarom is worst-case een opslagfactor van een factor 2 aangehouden. Dit geeft een totale hoeveelheid emissie die vrijkomt bij de realisatie van het plan aan de Koningstraat 13 in Ewijk met 1 vrijstaande woning en schuur met kelder van 5,2 kg * 2 = 10,4 kg NO_x en 0,22 kg * 2 = 0,44 kg NH_3 voor de gehele aanlegfase.

De mobiele werktuigen zullen actief zijn op de bouwlocatie en daar rondrijden. Daarom zijn de emissies gemodelleerd als vlakbron gelijk aan de planlocatie. De vlakbron is in AERIUS gemodelleerd als bron van de sectorgroep ‘Anders’. Voor de uittreedhoogte en de spreiding

is 4 meter ingevuld en voor de warmte-inhoud 0 MW. De temporele variatie is ‘standaard profiel industrie’. Dit zijn de waarden voor mobiele werktuigen voor de bouw en industrie[2].

3.1.2. Bouwverkeer

Vervoer van personeel van en naar de locatie vindt plaats met bestelbusjes en/of personenauto’s. Materieel wordt aangevoerd middels vrachtwagens. Het aantal ritten van vrachtwagens en personenauto’s/bestelbusjes is een inschatting van adviesbureaus TAUW en De Roever op basis van informatie van vergelijkbare woningbouwprojecten. Tabel 1 geeft het aantal voertuigen en voertuigbewegingen voor de gehele aanlegfase weer.

Tabel 1. Aantal voertuigbewegingen gedurende de aanlegfase

Type voertuig	**Totaal aantal ritten**	**Totaal aantal vervoersbewegingen[3]**
Per te realiseren woning		
Personenauto’s en bestelbussen	65	130
Vrachtwagens	25	50
Voor totale woningbouwplan		
Personenauto’s en bestelbussen	130	260
Vrachtwagens	50	100

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd als lijnbron met licht en zwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. De vrachtwagenbewegingen zijn in AERIUS worst-case allemaal gemodelleerd als ‘zwaar vrachtverkeer’. Er is uitgegaan van een weg buiten de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van het vrachtverkeer is ondervangen door een extra rijlijn op het terrein van de bouwlocatie met 100% stagnatie.

Het verkeer is gemodelleerd tot het punt waarop de voertuigen in het heersende verkeersbeeld van de openbare weg zijn opgenomen. Het verkeer gaat in noordwestelijke richting vanaf het plangebied via de Elzendweg, Hoekgraaf en Deestersteeg naar de N322/Maas en Waalweg. De N322/Maas en Waalweg is de dichtstbijzijnde N-weg, daarom is aangenomen dat het verkeer hier dus is opgenomen in het heersende verkeersbeeld, zie afbeelding 5.

[2] Zie Handboek ‘Werken met AERIUS Calculator 2021.2’

[3] Het aantal voertuigbewegingen is het aantal ritten maal twee; een voertuig rijdt heen en terug naar de locatie.

Afbeelding 5. Ontsluiting wegverkeer op het met rood gemarkeerde wegvak (N322/Maas en Waalweg). Bron: AERIUS Calculator

3.2. Uitgangspunten gebruiksfase

In de beoogde situatie zijn de vrijstaande woning en schuur in gebruik. De NO_x- en NH_3-emissies worden enkel veroorzaakt door verkeersbewegingen.

3.2.1. Verkeer

Met betrekking tot het verkeer dat in de gebruiksfase kan worden toegerekend aan de vrijstaande woning en schuur is uitgegaan van gegevens uit de ASVV 2021 van kennisplatform CROW[4]. Er is uitgegaan van de ligging 'rest bebouwde kom' in de gemeente Wijchen ('weinig stedelijk'). Hierbij is de functie 'koop, huis, vrijstaand' aangehouden voor zowel de vrijstaande woning als de schuur met kelder, dit kan gezien worden als een worst-case aanname. Voor dit type woning wordt uitgegaan van de verkeersaantallen zoals genoemd in tabel 2.

Tabel 2. Verkeersgeneratie (in vtb/etmaal) per vrijstaande woning, ASVV 2021 CROW

Koop, huis, vrijstaand	**Rest bebouwde kom**	
Matig stedelijk	minimaal	maximaal
	7,8	8,6

Voor één vrijstaande woning is de maximale (worst-case) verkeersgeneratie 8,6 voertuigbewegingen (vtb) per etmaal. Het plan voorziet in de realisatie van 2 vrijstaande woningen. De verkeersgeneratie voor deze woningen komt daarmee uit op 8,6 vtb/etmaal * 2 = 17 lichte voertuigbewegingen per etmaal. Daarnaast is nog eens rekening gehouden met 8 voertuigbewegingen zwaar vrachtverkeer per maand (wekelijks één vrachtwagen die het plangebied aandoet ter bevoorrading of voor het ophalen van afval).

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd met dezelfde lijnbron als in de aanlegfase. Het gaat hierbij om licht en zwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. Er is uitgegaan van een weg buiten de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van de vrachtwagens is ondervangen door een extra lijnbron op het naastgelegen parkeerterrein van het plangebied met 100% stagnatie.

3.2.2. Stookinstallaties

De woning en schuur zullen gasloos worden gerealiseerd en worden opgeleverd zonder haard en rookgaskanaal. Als gevolg daarvan zal geen stikstofemissie plaatsvinden door het stoken van stookinstallaties.

[4] Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom (ASVV), CROW, 2021

3.3. Berekeningswijze

De stikstofdepositie door de gewenste activiteiten op de Natura 2000-gebieden is berekend met AERIUS Calculator (2022).

Er zijn AERIUS-berekeningen uitgevoerd met de emissies als gevolg van de aanlegfase en gebruiksfase. Voor de berekening van zowel de aanlegfase als de gebruiksfase is als rekenjaar worst-case 2023 gekozen.

De rekenresultaten en de ingevoerde gegevens van de berekeningen met Natura 2000-gebieden en met eigen rekenpunten zijn te vinden in bijlage II en III.

4. CONCLUSIES

In dit stikstofdepositieonderzoek is voor de aanlegfase en gebruiksfase van het plan aan de Elzendweg 13b in Bergharen de te verwachten stikstofdepositie ter plaatse van de relevante Natura 2000-gebieden berekend.

Uit de berekeningen blijkt dat in zowel de aanlegfase als de gebruiksfase de stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar.

Er is dus geen sprake van vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming. Het aspect stikstofdepositie vormt dus geen belemmering voor het plan.

BIJLAGE I. METHODIEK KENGETALLEN AANLEGFASE WONINGBOUW

De in dit onderzoek gehanteerde emissiekengetallen voor de bouwwerkzaamheden van grondgebonden woningen en appartementen zijn afgeleid van gedetailleerde gegevens van de werkelijke inzet van mobiele werktuigen en vrachtverkeer bij enkele tientallen woningbouwprojecten. Zowel de realisatie van grondgebonden woningen als van appartementen zijn ruim vertegenwoordigd in deze dataset. Bij sommige projecten werden ook panden gesloopt, daarvoor is een apart emissiekengetal beschikbaar. Inbegrepen bij de kengetallen is het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van kabels en leidingen, het bouwen van de woningen en de aanleg van het openbaar gebied (bestrating, groen, etc.).

De beschouwde woningbouwprojecten zijn projecten die in het westen van Nederland zijn gerealiseerd. Daarom maken heiwerkzaamheden vaak onderdeel uit van de aanlegfase. Dit maakt de kengetallen 'robuust realistisch', aangezien heien op hogere (zand)gronden meestal niet nodig is.

Uit het type werktuigen, het dieselverbruik en het aantal draaiuren volgen de NOx en NH_3 emissies die vrijkomen bij de bouwwerkzaamheden. Hierbij is de AUB rekenmethode (AdBlue, Uren, Brandstof) van TNO aangehouden[5]. Dit is sinds AERIUS versie 2021 de voorgeschreven rekenmethode voor de berekening van emissies van mobiele werktuigen.

De in tabel B1 gegeven kengetallen gelden voor woningbouwprojecten van 10 tot 100 woningen. Voor grotere projecten zal de emissie per woning lager liggen, maar kunnen deze kengetallen worst-case wel worden aangehouden. Voor kleine projecten kunnen de kengetallen een onderschatting zijn. Veiligheidshalve kan dan een opslagfactor van een factor 2 worden aangehouden.

Tabel B1. Kengetallen aanlegfase voor woningen en appartementen

	Kg NO_x per woning/appartement	**Kg NH_3 per woning/appartement**
Bouwwerkzaamheden woning	2,6	0,11
Bouwwerkzaamheden appartement	1,7	0,07
Sloopwerkzaamheden nodig voor realisatie van een nieuwbouwwoning/-appartement	0,8	0,03

Voor het bepalen van de emissiekengetallen is uitgegaan van de inzet van diesel aangedreven STAGE IV klasse werktuigen met als bouwjaar 2014. Ook dit is een robuust realistische aanname. In de huidige praktijk zijn de in te zetten werktuigen vaak al nieuwer en dus schoner. Ook worden soms al elektrische werktuigen ingezet welke emissieloos zijn. Voor het AdBlue verbruik is de (conform de AUB rekenmethode) maximale hoeveelheid AdBlue verbruik aangehouden van 6% het dieselverbruik.

[5] TNO-rapport TNO 2021 R12305 AUB (AdBlue verbruik, Uren, en Brandstofverbruik): een robuuste schatting van NOx en NH3 uitstoot van mobiele werktuigen, 10 december 2021

BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING AANLEG

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	de Roever Omgevingsadvies
Inrichtingslocatie	Elzendweg 13, - Bergharen

Activiteit

Omschrijving	Ontwikkeling Elzendweg 13 te Bergharen
Toelichting	Woningbouwplan Elzendweg 13 te Bergharen dat voorziet in de realisatie van 1 vrijstaande woning en een schuur met kelder (ca. 120m2). Aerius berekening van de aanlegfase.

Berekening

AERIUS kenmerk	RVfF4xg3twMQ
Datum berekening	27 januari 2023, 13:16
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Aanlegfase - Beoogd	2023	0,5 kg/j	11,6 kg/j

Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Aanlegfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Aanlegfase (Beoogd), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Anders... | Anders... | Plangebied	-	-
2 Anders... | Anders... | Aanleg woning	0,4 kg/j	10,4 kg/j
Verkeersnetwerk	40,8 g/j	1,2 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste afname van depositie
- Grootste toename van depositie
- Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Aanlegfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Aanlegfase, Rekenjaar 2023

1 Anders... | Anders...

Naam	Plangebied	Uittreedhoogte	0,0 m
Locatie	X:174516,68 Y:429754,96	Warmteinhoud	0,000 MW
		Spreiding	0 m
Oppervlakte	0,23 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	Continue Emissie		

2 Anders... | Anders...

Naam	Aanleg woning	Uittreedhoogte	4,0 m	NO_x	10,4 kg/j
Locatie	X:174516,68 Y:429754,96	Warmteinhoud	0,000 MW	NH_3	0,4 kg/j
		Spreiding	4 m		
Oppervlakte	0,23 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

3 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer aanlegfase		Links	Rechts	NO_x	1,1 kg/j
Locatie	X:173727,48 Y:430654,05	Type scherm	-	-	NO_2	0,3 kg/j
Lengte	2.661,00 m	Hoogte	-	-	NH_3	39,6 g/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	260 p/jaar	10,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100 p/jaar	10,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %

4 Wegverkeer | Weg

Naam	Stagnatie vrachtverkeer		Links	Rechts	NO_x	0,1 kg/j
Locatie	X:174507,35 Y:429762,28	Type scherm	-	-	NO_2	35,8 g/j
Lengte	180,31 m	Hoogte	-	-	NH_3	1,3 g/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	100 p/jaar	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2022_20230126_290cbff6e8
Database versie	2022_290cbff6e8

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

BIJLAGE III. AERIUS-BEREKENING GEBRUIK

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	de Roever Omgevingsadvies
Inrichtingslocatie	Elzendweg 13, - Bergharen

Activiteit

Omschrijving	Ontwikkeling Elzendweg 13 te Bergharen
Toelichting	Woningbouwplan Elzendweg 13 te Bergharen dat voorziet in de realisatie van 1 vrijstaande woning en een schuur met kelder (ca. 120m2). Aerius berekening van de gebruiksfase.

Berekening

AERIUS kenmerk	Rkb7oS7RJu5g
Datum berekening	27 januari 2023, 12:49
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Gebruiksfase - Beoogd	2023	0,4 kg/j	4,7 kg/j

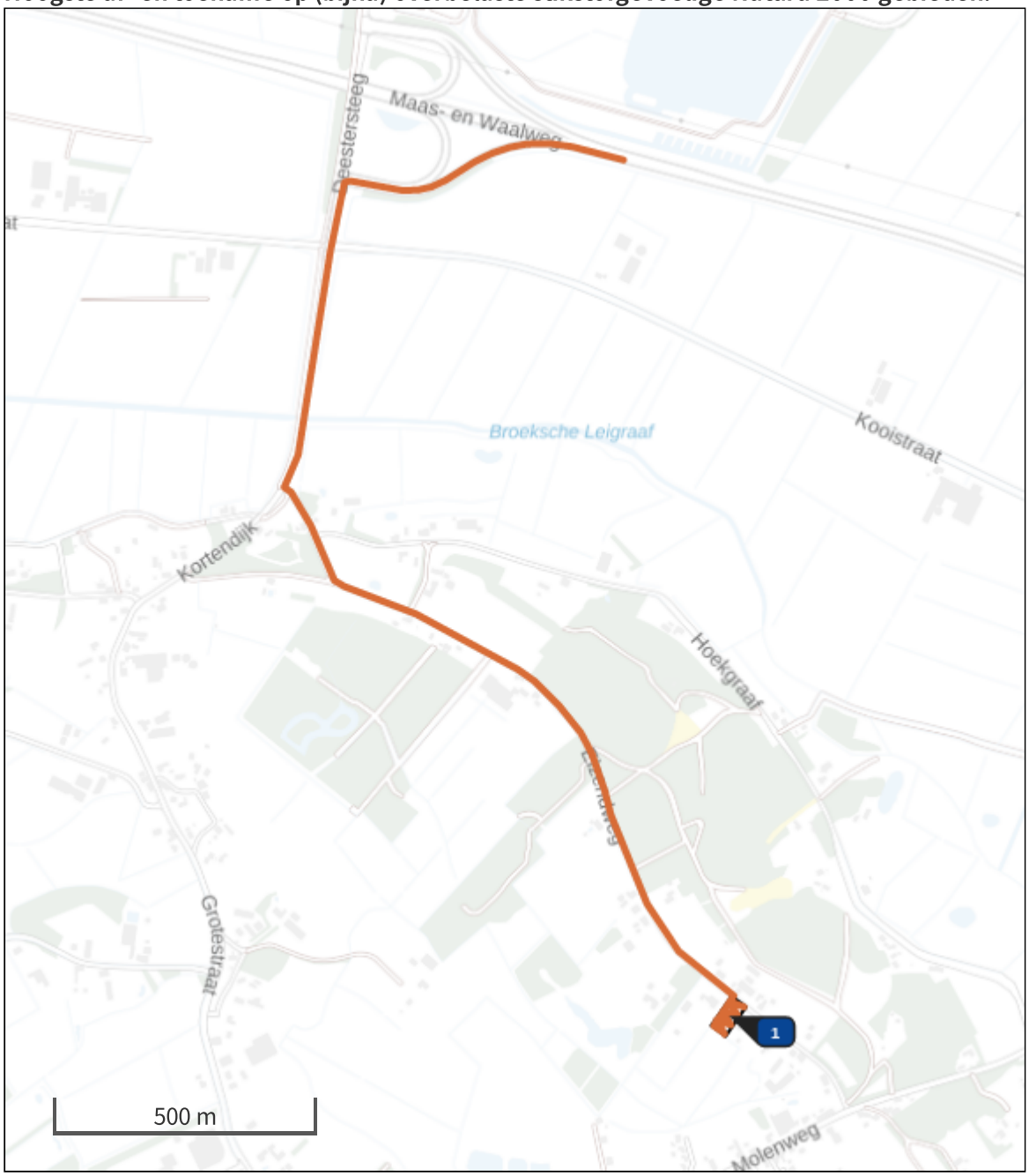
Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Gebruiksfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Gebruiksfase (Beoogd), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Anders... | Anders... | Plangebied	-	-
Verkeersnetwerk	0,4 kg/j	4,7 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste afname van depositie
- Grootste toename van depositie
- Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Gebruiksfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Gebruiksfase, Rekenjaar 2023

1 Anders... | Anders...

Naam	Plangebied	Uittreedhoogte	0,0 m
Locatie	X:174516,68	Warmteinhoud	0,000 MW
	Y:429754,96	Spreiding	0 m
Oppervlakte	0,23 ha		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd		
Temporele variatie	Continue Emissie		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer gebruiksfase		Links	Rechts	NO_x	4,5 kg/j
Locatie	X:173727,48 Y:430654,05	Type scherm	-	-	NO_2	1,1 kg/j
Lengte	2.661,00 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,4 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	18 p/etmaal	10,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/etmaal	0,0 %
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	8 p/maand	10,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %

3 Wegverkeer | Weg

Naam	Stagnatie vrachtverkeer		Links	Rechts	NO_x	0,1 kg/j
Locatie	X:174507,35 Y:429762,28	Type scherm	-	-	NO_2	34,3 g/j
Lengte	180,31 m	Hoogte	-	-	NH_3	1,2 g/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	8 p/maand	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/maand	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2022_20230126_290cbff6e8
Database versie	2022_290cbff6e8

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ▸ ADVIES

Transect-rapport 4586

Bergharen, Elzendweg 13B

Gemeente Wijchen (GD)

Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase

transect: archeologie, erfgoed, ruimte

Overijsselhaven 127
3433 PH Nieuwegein

T: 030-7620705
E: informatie@transect.nl

Auteur	J. van der Kroon, J.P.M. de Wit
Versie	Versie 1.1
Projectcode	23010010
Datum	14-04-2023
Opdrachtgever	Buro Waalbrug
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Veldonderzoek	J.G.E. Melman (KNA Prospector) J.P.M. de Wit
Onderzoeksmelding	5353082100
Bevoegde overheid	Gemeente Wijchen
Adviseur bevoegde overheid	Mw. E. van der Linden
Status	Nog te beoordelen
Beheer documentatie	Transect, Nieuwegein
Voorblad	Foto van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek (27-03-2023)

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. T. Nales (Senior KNA Prospector)	14-04-2023	

ISSN: 2211-7067

© Transect, Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van Buro Waalbrug heeft Transect in maart 2023 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Elzendweg 13B in Bergharen (gemeente Wijchen). Het archeologisch vooronderzoek bestaat uit een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend veldonderzoek (IVO). De vraagstelling van deze onderzoeken richt zich op het vaststellen en toetsen van de archeologische verwachting en de bepaling in hoeverre de voorgenomen ingrepen in het kader van de planvorming effect hebben op eventuele archeologische resten in het gebied.

Het plangebied bevindt zich op de flank van een rivierduin. De rivierduinen zijn in het gebied vanaf het ontstaan ervan gunstige locaties voor bewoning geweest, vanwege hun relatief hoge en daarmee droge ligging in het anders natte rivierengebied. De bewoonbaarheid wordt ook bevestigd door de grote hoeveelheid bekende archeologische resten die bekend zijn op de hogere delen en flanken van de rivierduin in kwestie. Op basis van het onderzoek van Hermsen (2009) worden op de lagere flanken van het gebied voornamelijk resten uit de periode Laat-Paleolithicum – Bronstijd verwacht. Gedurende de periode IJzertijd – Vroege Middeleeuwen werden voornamelijk de (vlakke) toppen van de rivierduin bewoond. Op de flanken zijn echter nog wel vondsten of off-site verschijnselen te verwachten uit deze periodes. Vanaf de Late Middeleeuwen verplaatsten de boerderijen zich weer naar de lagergelegen flanken. Het plangebied bevindt zich op een middelhoge flank en het heeft daarmee dus een hoge verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Voor de periode Nieuwe Tijd geldt een lage verwachting op bewoningsresten, aangezien geen bewoning is gekarteerd vanaf 1811. Wel kunnen er sporen van landgebruik uit deze periode voorkomen. Buitenom verstoringen door landbewerking zijn er geen grote verstoringen te verwachten in het plangebied.

Aan de hand van het veldonderzoek is vastgesteld de ondergrond in het plangebied uit rivierduinzand onder een bouwlanddek bestaat. In het midden van het plangebied ligt tussen het rivierduinzand en het bouwlanddek nog een dunne laag stuifzand. Het bodemprofiel is op basis van de boringen als vrijwel geheel intact te beschouwen. In de boringen zijn namelijk matig tot goed ontwikkelde in- en uitspoelingshorizonten waargenomen. De top van het rivierduinzand ligt op een hoogte van 7,9 m +NAP in het noorden van het plangebied en helt richting het zuiden af tot een hoogte van 6,4 m +NAP. In het centrale deel lijkt een depressie in rivierduinlandschap aanwezig te zijn, aangezien de top van het rivierduinzand ter plaatse op een hoogte van 6,2 m +NAP. De top van het stuifzand dat in deze depressie aanwezig is, ligt op een hoogte van 6,5 tot 6,9 m +NAP. Doordat in de boringen geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, valt er geen uitspraak te doen over de ouderdom van de stuifzandlaag en het bovenliggende bouwlanddek. De hoge verwachting op archeologische resten uit de periodes Laat-Paleolithicum-Late Middeleeuwen uit het bureauonderzoek is derhalve door de boringen bevestigd.

Advies
Aan de hand van het onderzoek geldt in het plangebied een hoge archeologische verwachting op resten en sporen daterend uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Deze archeologische waarden worden al vanaf de moderne bouwvoor (circa 15-30 cm -Mv) in het plangebied verwacht. In het kader van het wijzigen van het bestemmingsplan adviseren wij daarom de bestaande dubbelbestemming te blijven handhaven in het nieuwe te vormen bestemmingsplan. Voor wat betreft de bouw van een woning en garage in het plangebied, adviseren wij in het gebied een vervolgonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P), aangezien met name grondsporen verwacht worden. Voor een

dergelijk gravend onderzoek dient een Programma van Eisen te worden opgesteld, dat op voorhand van de graafwerkzaamheden door de gemeente Wijchen getoetst en goedgekeurd moet zijn.

Bovenstaande vormt een advies. Op grond van de resultaten van het rapport en het advies zal de bevoegde overheid (de gemeente Wijchen) een besluit nemen over de daadwerkelijke omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied.

Inhoud

1.	Aanleiding	1
2.	Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek	2
3.	Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied	3
4.	Planvorming en consequenties toekomstig gebruik	5
5.	Beleidskader	6
6.	Landschap, geomorfologie en bodem	7
7.	Beschrijving bekende archeologische kenmerken	9
8.	Historische situatie, huidig gebruik en bodemverstoringen	16
9.	Gespecificeerde archeologische verwachting	21
10.	Resultaten veldonderzoek	23
11.	Beantwoording onderzoeksvragen	25
12.	Conclusie en Advies	26
13.	Geraadpleegde bronnen	27

Bijlage 1: Plantekening	29
Bijlage 2: Archeologische beleidskaart van de gemeente Wijchen	30
Bijlage 3: Geomorfologie	32
Bijlage 4: Hoogtekaart	33
Bijlage 5: Bodemkaart	35
Bijlage 6: Archeologische informatie	36
Bijlage 7: Boorpuntenkaart	37
Bijlage 8: Foto’s van boringen	38
Bijlage 9: Boorbeschrijvingen	41

1. Aanleiding

In opdracht van Buro Waalbrug heeft Transect in maart 2023 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Elzendweg 13B in Bergharen (gemeente Wijchen). De aanleiding voor het onderzoek vormt een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de realisatie van de bouw van een nieuwe woning in het plangebied.

In het plangebied geldt in het bestemmingsplan *Buitengebied Wijchen 2014* een Waarde – Archeologie 2. Vanwege deze aanduiding is een archeologisch onderzoek verplicht bij bodemingrepen die groter zijn dan 120 m^2 en dieper dan 30 cm -Mv reiken. Op de gemeentelijke beleidskaart uit 2009 is dit 100 m^2 maar aangezien het bestemmingsplan minder lang geleden is, wordt deze gehandhaafd. Dit betekent dat gezien de omvang van de voorgenomen van de toekomstige ontwikkeling (circa 2500 m^2) archeologisch vooronderzoek nodig is.

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 en het Plan van Aanpak (Van der Kroon, 2023).

2. Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek

Het archeologisch vooronderzoek bestaat uit een gecombineerd onderzoek, te weten een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase.

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting, dat wil zeggen het aan de hand van beschikbare en nieuwe informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik, bepalen van de kans dat binnen het plangebied archeologische resten kunnen voorkomen. Hiervoor is onder andere het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geraadpleegd, waarin de Archeologische MonumentenKaart (AMK) is opgenomen. Aanvullende (cultuur)historische informatie is verkregen uit historische kaarten. Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap zijn onder andere de bodemkaart en beschikbare geologische en geomorfologische kaarten geraadpleegd.

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar mogelijk bijstellen van de gespecificeerde archeologische verwachting, door het verzamelen van informatie over de feitelijke bodemopbouw, bodemreliëf en bodemintactheid in het plangebied. Hiermee ontstaat inzicht in de landschapsvormende processen en landschappelijke eenheden uit het verleden. Op basis hiervan kan een oordeel worden gegeven over waar, wanneer en in hoeverre het gebied in het verleden geschikt was voor de mens. Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd in de vorm van een booronderzoek (IVO-O). De toegepaste methodiek in het veld wordt beschreven bij de beschrijving van de veldresultaten (Hoofdstuk 10).

Het onderzoek probeert hiermee aan de hand van feitelijke informatie antwoord te geven op de volgende vragen:

- Hoe heeft het plangebied oorspronkelijk in het natuurlijk landschap gelegen?
- Zijn er binnen de bodemopbouw archeologisch relevante niveaus te onderscheiden en hoe diep liggen deze?
- In hoeverre zijn de archeologisch relevante niveaus nog intact (verstoring, erosie, afdekkend substraat)?
- Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en in hoeverre is deze te differentiëren in laag, middelhoog en hoog?

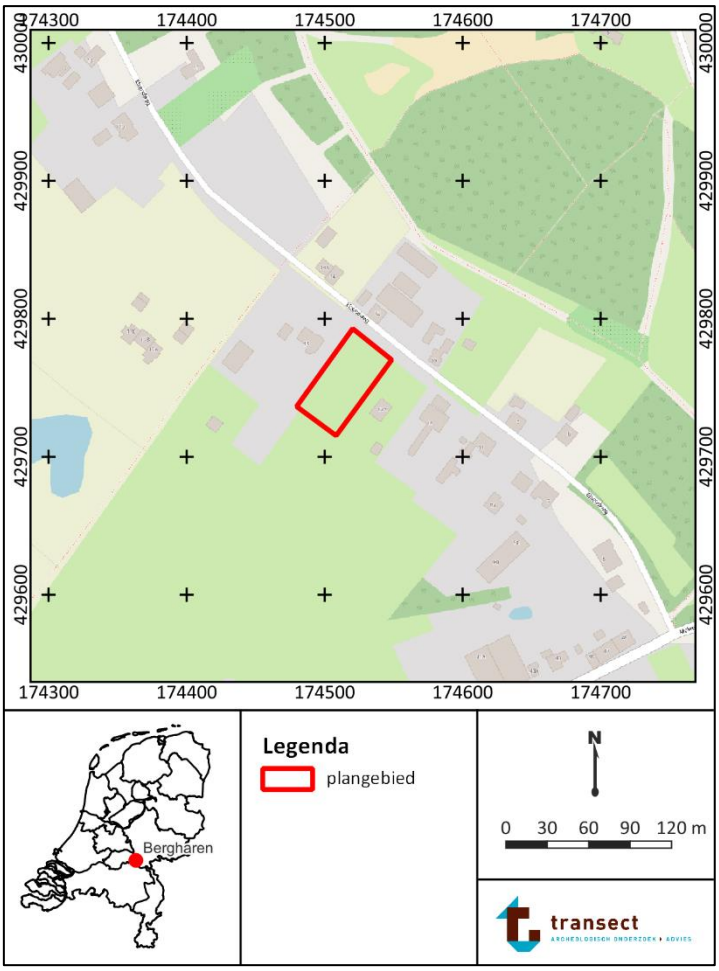
Het resultaat van het archeologisch vooronderzoek is dit rapport met een conclusie omtrent het risico dat eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied worden verstoord als gevolg van de voorgenomen plannen. Op basis van dit rapport neemt het bevoegde overheid een beslissing in het kader van de vergunningverlening of planprocedure. Het rapport bevat waar mogelijk gegevens over de – verwachte – aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden. Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform protocol 4002 van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1). Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd conform protocol 4003 van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 4.1 (KNA 4.1).

3. Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied

Gemeente	Wijchen
Plaats	Bergharen
Toponiem	Elzendweg 13B
Kaartblad	39B
Centrumcoördinaat	174.513 / 429.758

Binnen het archeologisch bureauonderzoek is onderscheid gemaakt in het plangebied en het onderzoeksgebied. Het plangebied is het gebied waarin de geplande bodemingrepen zullen plaatsvinden. Het onderzoeksgebied omvat het plangebied en een deel van het direct omringende gebied en wordt bij het onderzoek betrokken om tot een beter inzicht te komen in de archeologische, (cultuur)historische en bodemkundige situatie in het plangebied. Het onderzoeksgebied beslaat in dit geval een straal van circa 500 meter rond het plangebied.

Het plangebied ligt aan de Elzendweg 13B in Bergharen (gemeente Wijchen). De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Kadastraal gezien omvat het plangebied perceel BHR02 Sectie H nummer 162. De begrenzing wordt aan de noordoostelijke zijde van het plangebied gevormd door de Elzendweg, de andere zijdes worden begrensd door de omvang van het toekomstige plan. Het plangebied is circa 2500 m^2 groot.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (met rode lijnen aangegeven, bron: www.pdok.nl).

4. Planvorming en consequenties toekomstig gebruik

Kader	Bestemmingsplanwijziging
Oppervlakte plangebied	2500 m^2
Planvorming	Nieuwbouw woning
Omvang verstoringen	450 m^2 woning (eventueel) 150 m^2 schuur met kelder
Bodemverstorende werkzaamheden	Graafwerkzaamheden.
Diepte verstoring	Onbekend

Het voornemen bestaat om in het plangebied een nieuwe woning te realiseren voor Buro Waalburg op dit adres. De toekomstige bebouwing is gepland op een huidig ongebruikt terrein. Een inrichtingstekening van de toekomstige situatie is weergegeven in bijlage 1. Om de herontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. De bodemingrepen zullen naar verwachting het bodemarchief en daarmee eventueel aanwezige archeologische waarden aantasten. De bebouwing heeft een omvang van 450 m^2. Op de plantekening staat ook een schuur met kelder die eventueel wordt toegevoegd, dit is echter nog niet zeker ten tijde van het onderzoek. Hoe diep de ingrepen zullen reiken is echter nog niet bekend, aangezien de technische tekeningen voor de bebouwing nog worden opgesteld.

Er zijn geen effecten op het grondwaterpeil voorzien.

5. Beleidskader

Onderzoekskader	Bestemmingplanwijziging
Beleidskader	Bestemmingsplan *Buitengebied Wijchen 2014*
Onderzoeksgrens	120 m^2 en dieper dan 30 cm –Mv

In 1992 heeft Nederland het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend; ook wel het Verdrag van Malta of Valletta genoemd, naar het eiland en de plaats waar het is ondertekend. Het Verdrag is in 1998 geratificeerd en op 1 september 2007 via de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd. De Wamz is een wijzigingswet en omvat een wijziging van de Monumentenwet 1988, de Wet Milieubeheer, de Ontgrondingenwet en de Woningwet, op grond waarvan overheden onder andere bij bodemingrepen verplicht rekening moeten houden met het behoud van archeologische waarden. Sinds juli 2016 (Erfgoedwet) is het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed geregeld door één integrale Erfgoedwet. De omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving zal in de nieuwe Omgevingswet worden geregeld, die in 2024 in werking zal treden.

In het bestemmingsplan “Buitengebied Wijchen 2014” heeft het plangebied een Waarde – Archeologie 2 (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl). Deze waarde is gebaseerd op de gemeentelijke beleidskaart (RAAP, 2009; bijlage 2). Hierop heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Bij bouwwerken en/of bodemingrepen die groter zijn dan 120 m^2 én dieper reiken dan 30 cm -Mv is daarom archeologisch (voor)onderzoek noodzakelijk. Gezien de beoogde bestemmingsplanwijziging is een archeologisch (voor)onderzoek noodzakelijk (zie hoofdstuk 4).

In het kader van de omgevingsvergunning dient de aanvrager een rapport aan de gemeente te overleggen, waarin de archeologische waarde van het plangebied naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders in voldoende mate is vastgesteld. Afhankelijk van de uitkomsten van het archeologisch (voor-)onderzoek dat hiervoor nodig is, kunnen aan de ontwikkeling regels worden verbonden ter behoud van belangrijke archeologische waarden. Deze kunnen bestaan uit technische aanpassingen of een veiligstellende opgraving. Het archeologisch vooronderzoek kan hiertoe worden uitgebreid met een al dan niet gecombineerd karterend en waarderend onderzoek, zodat op basis van de KNA-waarderingssystematiek een waardestelling kan worden opgemaakt.

6. Landschap, geomorfologie en bodem

Archeoregio	Utrechts-Gelders rivierengebied
Geomorfologie	Terrasvlakte; rivierduin
Maaiveld	7,80 m NAP
Bodem	Duinvaaggrond
Grondwater	GWT-V*

Landschapsgenese

Bergharen ligt in het Midden-Nederlandse rivierengebied in het stroomgebied van de Maas (Berendsen, 2005). Reeds in het midden van de laatste ijstijd (het Weichselien, vanaf 50000 tot 15000 jaar geleden) lag ter hoogte van het plangebied een voorloper van de Maas, die via de Betuwe in westelijke richting stroomde. Deze voormalige rivier kenmerkte zich door een brede riviervlakte, waarbinnen de riviergeulen in een verwilderd ("vlechtend") patroon verspreid lagen. In de riviervlakte werd door deze geulen grof zand en grind afgezet, dat geologisch gezien wordt gerekend tot het Formatie van Kreftenheije (De Mulder e.a., 2003). De aanwezigheid van grof zand en grind wijst op hoge stroomsnelheden en sterke variaties in de afvoer van sediment. Enerzijds hebben soms in korte tijd grote hoeveelheden (smelt)water door de riviervlakte gestroomd; op andere momenten lag de bedding van de riviervlakte gedurende langere perioden droog. Vanuit een drooggelegen vlakte is fijner rivierzand door sterke winden verstoven en vervolgens aan de randen van de riviervlakte afgezet. Aan de riviervlakte konden vervolgens op grote schaal rivierduinen ontstaan (Berendsen, 2000). De afzettingen met rivierduinen worden gerekend tot de Formatie van Boxtel, het Laagpakket van Delwijnen (De Mulder e.a., 2003). In het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied wordt dit laagpakket vanaf het maaiveld verwacht.

Vanaf 13000 jaar geleden veranderde het landschapsbeeld aanzienlijk. Een toename van de gemiddelde jaartemperatuur leidde ertoe dat de vegetatie toenam en de afvoer van rivieren beter verdeeld werd over meerdere geulen. Riviergeulen begonnen in deze periode te kronkelen (meanderen), en sneden zich langzaam in in de riviervlakte. Hierdoor ontstond geleidelijk een rivierdal. In het dal werd tijdens overstromingen zogenaamd "Hochflutlehm" afgezet, ook wel bekend als het Laagpakket van Wijchen (De Mulder e.a., 2003; Bennema en Pons, 1952). Pas vanaf 10000 jaar geleden, op de overgang van het Pleistoceen naar het Holoceen, zetten de veranderende klimaatsomstandigheden zich definitief door. In die periode legde de toenemende vegetatie de verstuivingen van rivierzand aan banden. Ook stabiliseerden de oevers van de rivieren zich door de alsmaar kleiner wordende verschillen in afvoer. Door de stabiele oevers traden de rivieren alleen nog bij hoogwater buiten de oevers. In het Holoceen steeg de zeespiegel weer. Daardoor veranderde het debiet en de sedimentslast in de rivieren. Rivieren sneden zich niet langer in in oudere afzettingen, maar begonnen juist sediment af te zetten in het rivierdal. Hierbij raakten de oude oever- en rivierbeddingen, het Hochflutlehm en de lagere (delen van de) rivierduinen begraven onder jonger overstromingssediment. Berendsen en Stouthamer (2001) vermoeden dat een overstromingssediment in de omgeving van Bergharen tussen 5000 en 3000 jaar geleden door de rivier is afgezet. Door een voortdurende afzetting van het sediment raakte uiteindelijk het oude rivierdal opgevuld, waardoor de rivier ook buiten het rivierdal kon gaan stromen. Hogere rivierduinen staken al reeds boven het landschap uit en zijn niet altijd door jonger sediment afgedekt.

Geologie
Op 280 meter ten zuidoosten van het plangebied is een pulsboring uitgevoerd tot 25 m -Mv (15,90 m -NAP) met het nummer B39H0019 (174780 , 429575 (RD)). Deze boring is gezet in een gebied dat geomorfologisch wordt gerekend tot de rivierduin, dezelfde geomorfologische kartering als het noordwestelijke gedeelte van het plangebied. Tot een diepte van 2,1 m -Mv (7 m NAP) is fijn zand aangetroffen dat is geïnterpreteerd als de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen. Zand-, grind- en kleilagen zijn aangetroffen tussen de 2,1 en 24,2 m -Mv die zijn geïnterpreteerd als de Formatie van Kreftenheye (bron: www.dinoloket.nl, zie ook voorgaande paragraaf "landschapsgenese").

Op 250 meter ten westen van het plangebied is een boring uitgevoerd tot 1,4 m -Mv (m NAP) met het nummer B39H1496 (174234, 429863 (RD)). Deze is gezet in een gebied dat geomorfologisch gekarteerd is als een terrasvlakte, dezelfde geomorfologische unit als het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied. Tot 0,3 m -Mv (5,3 m NAP) is matig humeuze, zandige klei aangetroffen dat is geïnterpreteerd als de Formatie van Echteld. Tot 1,4 m -Mv (4,2 m NAP) is zand aangetroffen die is geïnterpreteerd als de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen (bron: www.dinoloket.nl, zie ook voorgaande paragraaf "landschapsgenese").

Geomorfologie
Volgens de geomorfologische kaart ligt het plangebied deels op een rivierduin (noordoosten) en deels op een terrasvlakte (zuidwesten; code 12B57; 2M42, bijlage 2, www.pdok.nl).

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
Op basis van het AHN valt af te leiden dat het maaiveld in het plangebied op circa 7,8 m NAP ligt (bron: www.ahn.nl; versie 4; bijlage 4). Het maaiveld binnen het plangebied loopt in noordoostelijke richting op. Dit heeft te maken met de hoger gelegen rivierduin waarop het plangebied deels ligt. Het maaiveld loopt op van circa 6,4 m +NAP naar 9,1 m +NAP. In vergelijking met de omgeving ligt het plangebied tussen de laagte van de terrasvlakte en de hoger gelegen rivierduin.

Bodem en grondwatertrap
Volgens de bodemkaart zijn in het plangebied duinvaaggronden te verwachten (kaartcode Zd30, bijlage 4, www.pdok.nl). Dit zijn gronden die worden gevonden in rivierduinen en die voorheen stuifzandgronden werden genoemd. Het zijn zandgronden waarin geen bodemvorming is opgetreden. Het zand is blond van kleur. Dit wordt veroorzaakt doordat het doordat de zandkorreld door dunne ijzerhuidjes worden omhuld (De Bakker, 1966).

De grondwatertrap is een maat voor de vochttoestand in de bodem. Informatie hieromtrent is vanuit archeologische optiek met name relevant voor het bepalen van een verwachte mate van conservering van eventuele archeologische resten in het plangebied. In het plangebied is een grondwatertrap VII gekarteerd. Een grondwatertrap VII duidt op zeer droge gronden waarbij het grondwater zich altijd beneden de 80 cm -Mv bevindt. Het lage grondwaterpeil zal er naar verwachting in hebben geresulteerd dat eventuele (onverbrande) organische, archeologische resten niet bewaard zullen zijn gebleven binnen de 80 cm -Mv. Ook onder het grondwaterniveau zullen dergelijke vondsten ernstig of geheel zijn gedegradeerd. Anorganische resten kunnen daarentegen wel goed bewaard zijn gebleven.

7. Beschrijving bekende archeologische kenmerken

Wettelijk beschermd monument	Nee
AMK terrein	Nee
Verwachting gemeentelijke kaart	Hoog
Archeologische waarden en/of informatie	Nee

Wettelijk beschermde status
Het plangebied heeft volgens het centraal archeologisch informatiesysteem (Archis) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geen archeologisch wettelijk beschermde status.

Archeologische Monumentenkaart (AMK)
Het plangebied is niet opgenomen op de Archeologische MonumentenKaart (AMK).

Archeologische verwachting
Op de gemeentelijke beleidskaart kent het plangebied een hoge archeologische verwachting. Deze verwachting is gebaseerd op de verwachte ligging van het plangebied op een rivierduin.

Bekende archeologische waarden
In het plangebied zijn voor zover bekend in het verleden geen archeologische waarnemingen gedaan en heeft in het verleden niet eerder onderzoek plaatsgevonden.

In de omgeving van het plangebied is wel informatie bekend (bijlage 6). In tabel 1 is een overzicht gegeven van de verschillende onderzoeken in de omgeving van het plangebied, in tabel 2 zijn de verschillende vondstmeldingen weergegeven.

Informatie uit overige bronnen
Er is geen aanvullende informatie uit overige bronnen verkregen.

Uit de onderzoeken in de buurt blijkt dat een archeologisch relevante laag de top van de rivierduin afzettingen of de stuifzandafzettingen is. Het verschilt per onderzoek op welke diepte deze laag is waargenomen. Het kan ook voorkomen dat deze laag weer is begraven. Bij de onderzoeken met onderzoeksnummers (95108187100, 2351595100) zijn deze lagen aangetroffen vanaf 35 cm -Mv. Bij onderzoek met onderzoeksnummer 5108179100 is een intacte laag rivierduin aangetroffen onder een omgewerkte laag. Ook is een mogelijke bewoningslaag op circa 150 cm -Mv aangetroffen. Complextypen die eventueel verwacht kunnen worden zijn jachtkampementen (Laat-Paleolithicum-Mesolithicum) en huisplaatsen uit de IJzertijd. Ook zijn er bij eerdere onderzoeken sporen van landgebruik aangetroffen (Romeinse Tijd-Vroege Middeleeuwen).

Tabel 1: Overzicht van de archeologische onderzoeken rondom het plangebied (<450 m).

Zaak-ID	Toponiem	Afstand-windrichting	Type onderzoek	Bevindingen	Bron
2814453100	Wijkse Veld Ii	418 m ten zuidoosten	Niet-archeologisch: graafwerk	Gevonden bij ontzanding. Losse vondst in ontgronding van een perceel met een dik landbouwdek. Onder dit dek en daarvan gescheiden een (overstoven?) niveau met enkele ijzertijdscherven.	Hulst, 1971
2351595100	Elzendweg 12	47 m ten noorden	Booronderzoek	Er werd vooral vondsten uit de IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen verwacht door de omgevingsonderzoeken. Vondsten uit de periode tot en met de Vroege Middeleeuwen werden verwacht onder een dunne stuifzandlaag met hierop eventueel een oud bouwlanddek. Vondsten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd werden boven en in de top van de stuifzandlaag verwacht, mogelijk opgenomen in het eventueel hierboven aanwezige bouwlanddek. In het noorden van het plangebied worden archeologische resten van vóór de Late Middeleeuwen verwacht in de top van het rivierduin. Het potentiële vondstniveau is in één boring (in het noordoosten) aangetroffen.	Holl, 2011
2814445100	Molenweg	245 m ten noorden	Niet-archeologisch: graafwerk	Losse vondsten, gedaan bij aanleg aardgasleiding.	Buisman, 1964
4878067100	Wijksestraat	375 m ten zuidoosten	Opgraving	Alleen de eerste bevindingen zijn gepubliceerd:	Archis3, 2020

				Een kampement uit het Laat-Paleolithicum tot Mesolithicum gevonden (vuursteenconcentraties en haardkuil) Een niet opgehoogde nederzetting uit de IJzertijd (huisplattegronden).	
5108187100	Molenweg naast nr 33	294 m ten zuiden	Booronderzoek	Het plangebied ligt op het rivierduincomplex van Bergharen en is een geschikte bewoningslocatie voor alle archeologische perioden. In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten uit het Mesolithicum tot en met de Middeleeuwen gevonden met een zwaartepunt in de IJzertijd en Romeinse tijd. In de 19e en 20e eeuw is het plangebied in gebruik als bouwland en boomgaard. In het plangebied zijn vijf boringen gezet tot 300 cm -mv. Hieruit blijkt dat in het plangebied rivierduinafzettingen aanwezig zijn. De bovenste 35 tot 55 cm van dit profiel is in de 20e of 21e eeuw geroerd gezien de aanwezigheid van plastic-, puin- en piepschuimresten. De top van de intacte rivierduinafzettingen die tussen 764 en 686 cm NAP liggen kunnen archeologische resten bevatten. Tijdens het onderzoek is mogelijk prehistorisch aardewerkfragment verzameld. In het plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn vanaf 35 cm -mv en dieper.	Roodenburg, 2021
4671954100	Wijksestraat	375 m ten zuidoosten	Proefsleuven	Er is sprake van vijf vindplaatsen in het onderzoeksgebied aan de Wijksestraat te Bergharen. De eerste dateert in de late bronstijd – vroege ijzertijd en bestaan uit drie kuilen en één	Te Kiefte, 2019

				paalspoor en ze zijn onderdeel van een erf of nederzetting die zich verder uitspreid buiten de werkput. De sporen van een erf op deze locatie zouden de voorganger kunnen zijn van de nederzetting die hoger op het duin is gelegen ter hoogte van vindplaatsen 2 en 3. Vindplaatsen 2 en 3 behoren mogelijk tot dezelfde vindplaats gezien hun overeenkomstige datering in de tweede helft van de midden ijzertijd en/of late ijzertijd. Het betreft een omvangrijke nederzetting met meerdere erven en gebouwstructuren. In de proefsleuven zijn restanten van kuilen en paalkuilen aanwezig die samen delen van gebouwstructuren voorstellen. Daarnaast zijn greppels en palenrijen blootgelegd. Vindplaats 4 bestaat uit een paalkuil en een kuil uit de Karolingische tijd, de vroege middeleeuwen. De sporen zijn gelegen aan de rand van WP8 en zijn slechts gedeeltelijk aangesneden. De Romeinse en vroegmiddeleeuwse vondsten in het oude plaggendek wijzen tevens op het gebruik van het onderzoeksgebied ter hoogte van vindplaatsen 2,3 en 4 als een akkerareaal in deze perioden en de nabijheid van een Romeins of vroegmiddeleeuws erf. De sporen zijn al een mogelijk onderdeel van een Karolingisch erf. Vindplaats 5 bestaat uit vier kuilen van ca. 10-15 cm diepte die in het midden-mesolithicum dateren. In één van de kuilen van vindplaats 1, op dezelfde locatie, zijn twee verbrande vuursteenbrokken gevonden die	

				dateren in het mesolithicum-neolithicum. Vermoedelijk betreft het hier opspit uit de vroege prehistorische periode. De resten horen bij een kampement dat op deze locatie heeft gelegen en andere sporen van dit kamp zullen ook ten noorden, oosten en zuiden van werkput 1 zijn gelegen. Vindplaatsen 1, 2 en 5 zijn duidelijk gelegen langs de randen van de natuurlijke laagte.	
5108179100	Molenweg naast 33	197 m ten zuiden	Bureauonderzoek	Onder de omgewerkte laag ligt intact rivierduinzand waarin archeologische resten aanwezig kunnen zijn. In de meeste profielen is geen duidelijke gelaagdheid waargenomen met uitzondering van boorprofiel 3 waar een humeuze laag aanwezig is tussen 140 en 145 cm -mv. Dit is mogelijk een begraven loopoppervlak. In boring 2 is tussen 140 en 200 cm -mv een mogelijk prehistorisch aardewerkfragment verzameld dat kan wijzen op aanwezigheid van bewoningsresten.	Roodenburg, 2021
2814478100	Wijkse Veld - De Weem	416 m ten zuidoosten	Niet-archeologisch	Vondsten gedaan bij ontgrondingen.	Archis3, 1970
5107441100	Molenweg 28	390 m ten zuidwesten	Booronderzoek	De bodemopbouw binnen het plangebied is uniform. Onder de bouwvoor is vanaf minimaal 40 cm-mv (boring 4) en maximaal 60 cm-mv (boring 5) een eerdlaag aangetroffen (A1-horizont). In boring 2 en 3 is hieronder een plaggendek waargenomen (A2-horizont). De eerdlaag en het plaggendek (A1- of A2-horizont) gaat geleidelijk over in het onderliggende intacte fijne dekzand (Formatie van	Van der Kuijl, Wooslchot, Bakker, 2022

				Boxtel, Laagpakket van Wierden). De top hiervan is op minimaal 80 cm-mv (boring 4) en maximaal 155 cm-mv (boring 2) waargenomen. Het dekzand gaat vervolgens geleidelijk over in rivierduinzand (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Delwijnen). De overgang vindt op minimaal 185 cm-mv plaats in boring 3 en op maximaal 280 cm-mv in boring 1. In boring 1 is in de top van het rivierduinzand sprake van een overstoven cultuurlaag. Deze uit bruine, humeuze, zwak siltig, matig fijn zand bestaande laag is tussen 240 en 280 cm-mv aangetroffen. Erboven ligt een pakket dekzand (C1- en C2-horizont) en eronder ongeroerd rivierduinzand (C4-horizont). Op basis van de stratigrafie wordt deze laag in de Prehistorie gedateerd.	
2011620100	Wijchen-Marktpas, Balgoij en Bergharen-Oost	396 m ten zuidoosten	Booronderzoek	Er is geen aanvullende informatie over dit onderzoek beschikbaar.	Archis3, 1999

Tabel 2: Overzicht van de vondstmeldingen rondom het plangebied (<450 m).

Zaak-ID	Toponiem	Afstand-windrichting	Datering	Type onderzoek	Omschrijving vondstmelding
2814453100	Wijkse Veld Ii	418 m ten zuidoosten	IJzertijd	Niet-archeologisch: graafwerk	-
2839078100	Wijkse Veld	346 m ten zuidoosten	IJzertijd - Middeleeuwen	Niet-archeologisch: graafwerk	Losse vondst in ontgronding van een perceel met een dik landbouwdek. Onder dit dek en daarvan gescheiden een (overstoven?) niveau met enkele ijzertijdscherven.
2839175100	-	326 m ten oosten	Vroege Middeleeuwen	Verwervingswijze niet te bepalen	Aardewerk
2814445100	Molenweg	245 m ten noorden	IJzertijd – Late Middeleeuwen	Niet-archeologisch: graafwerk	Aardewerk
5108187100	Molenweg	294 m ten zuiden	Neolithicum – Romeinse Tijd	Booronderzoek	Tussen 140 en 200 cm -mv is een zwart en bruin gekleurd aardewerkfragment gevonden. Het is broos en vermoedelijk handgevormd en heeft mogelijk een prehistorische datering.
2814478100	Wijkse Veld - De Weem	416 m ten zuidoosten	IJzertijd	Niet-archeologisch	Steen, metaal, keramiek.
3108889100	Molenweg 23	381 m ten zuidwesten	Vroege IJzertijd-Late Middeleeuwen	Niet-archeologisch: graafwerk	Keramiek en sporen
5107441100	Molenweg 28	390 m ten zuidwesten	IJzertijd – Middeleeuwen	Booronderzoek	Aardewerk

8. Historische situatie, huidig gebruik en bodemverstoringen

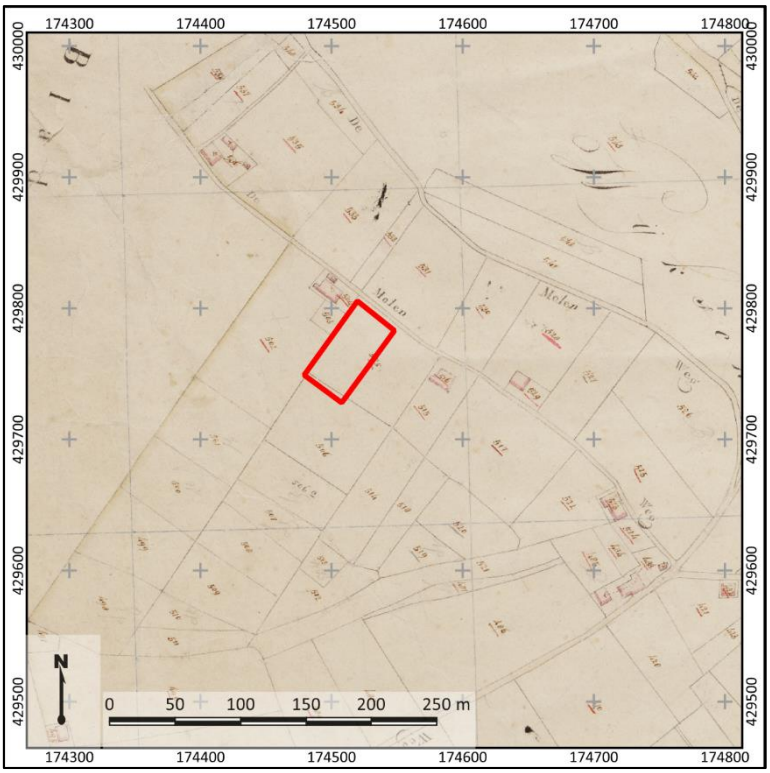
Aard historisch landgebruik	Akkerland
Historische bebouwing aanwezig	Nee
Bebouwing van cultuurhistorische waarde	Nee

Het grondgebruik, dat over de jaren heen in het plangebied heeft plaatsgevonden, kan zijn sporen in de ondergrond hebben achtergelaten. Enerzijds herbergen oude kaarten informatie omtrent voormalig landgebruik die inzicht kan geven in de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen (bijvoorbeeld historische boerenplaatsen en wegen), maar anderzijds ook in de negatieve effecten, die landgebruik op de oorspronkelijke bodem heeft gehad (en daarmee op eventueel aanwezige archeologische resten). Met dit laatste wordt niet alleen gedoeld op omwerking van de bodem door omwoeling, egalisatie, ontgraving en sanering, maar ook ophoging en ontwatering die kunnen hebben geleid tot verkleuring, verdroging en verstikking van de bodem.

Historische achtergronden van het cultuurlandschap en -situatie
Het plangebied bevindt zich in het agrarisch buitengebied, ten noordwesten van de kern van Bergharen. De cultuurhistorische achtergrond wordt voornamelijk bepaald door de landschappelijke ligging, namelijk op de flank van een rivierduin. Op de topografische kaarten is te zien dat het reliëf leidend is geweest bij de inrichting van het gebied: wegen werden op flanken en de vlakke toppen van de rivierduinen aangelegd, waardoor boerderijen dan werden gerealiseerd op de overgang van het hoge deel naar het lagere, nattere deel van het gebied. Op de oudst geraadpleegde kaart, de Kadastrale Minuut (1811-1835) ligt het plangebied bijna geheel binnen een perceel (505) die staat gekarteerd als akkerland op de oorspronkelijk aanwijzende tafels (figuur 2). Slecht een strook aan de zuidelijke zijde van het plangebied behoort niet tot dit perceel. De indeling van het plangebied lijkt hetzelfde te blijven, en lijkt sinds 1811 nooit bebouwd te zijn geweest. Op de topografische kaarten uit 1880, 1925 en 1955 blijkt dat een strook aan de zuidelijke zijde van het plangebied een andere functie heeft, maar uit de kaarten valt niet af te leiden wat deze functie is (figuur 3, 5 en 6). Mogelijkerwijs is het een sloot geweest. Hedendaags is de zuidelijke begrenzing van het plangebied ook nog een sloot (figuur 9).

Militair Erfgoed
Op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) is het plangebied niet aangeduid als aandachtsgebied. Ook zijn er geen verwachtingen op militaire objecten, raketinslagen of aan de Wereldoorlogen gerelateerde verschijnselen (bronnen: www.ikme.nl; www.vergeltungswaffen.nl, www.bunkerinfo.nl; www.tracesofwar.com, www.explosievenopsporing.nl).

Huidig gebruik en bodemverstoringen
Het plangebied ligt ten tijde van het onderzoek braak en is begroeid met gras. Aanwijzingen voor bodemverstoringen in het terrein zijn er niet. In het plangebied zijn geen (bekende) kabels en leidingen aanwezig: deze bevinden zich volgens het Kabels en Leidingen Informatie Centrum onder de huidige Elzendweg (bron: KLIC; niet als kaartbeeld opgenomen).

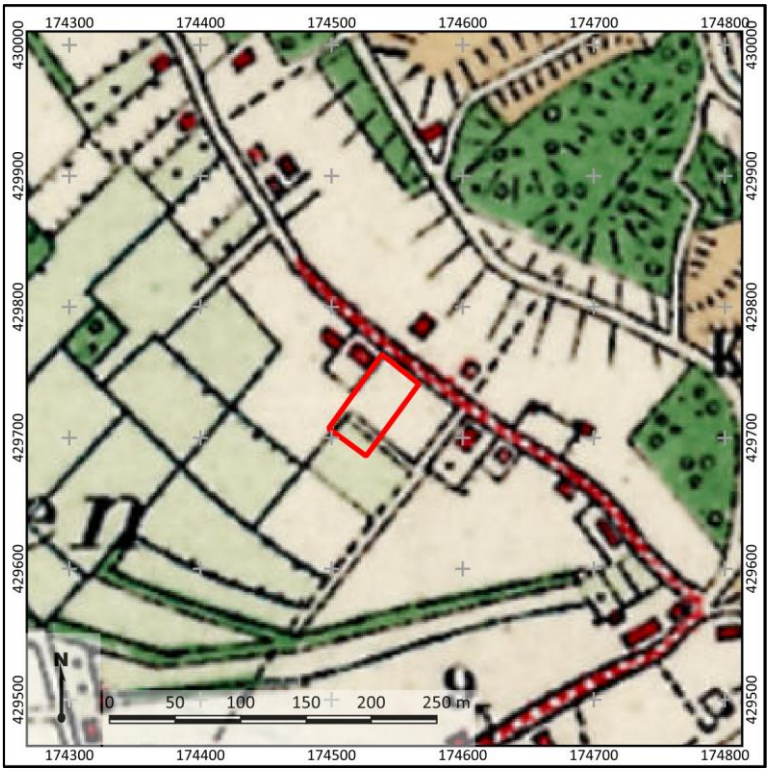
Figuur 2: Het plangebied (rood omlijnd) op het Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

Figuur 3: Uitsnede van een topografische kaart uit 1880 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

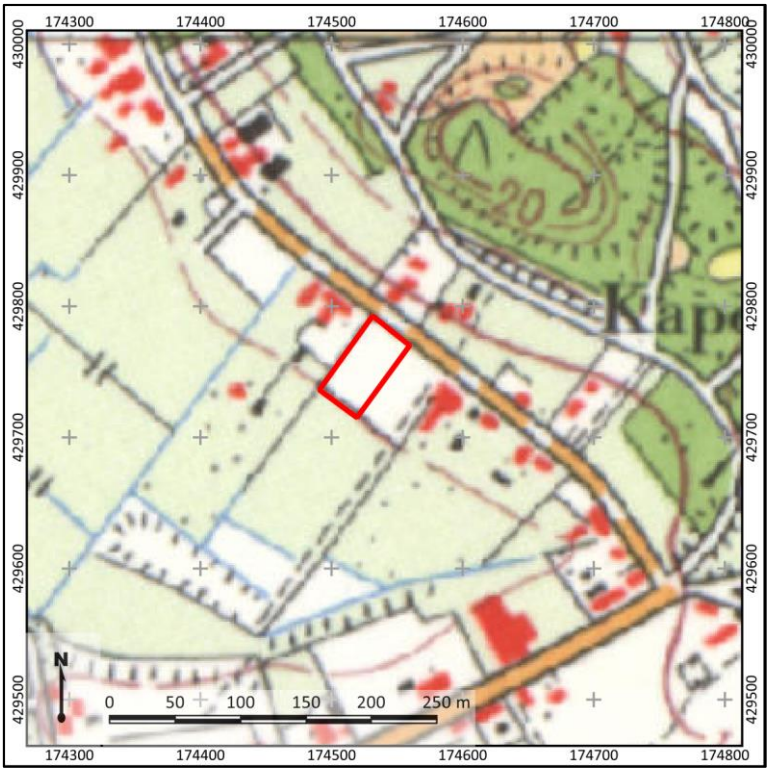
Figuur 4: Uitsnede van een topografische kaart uit 1900 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

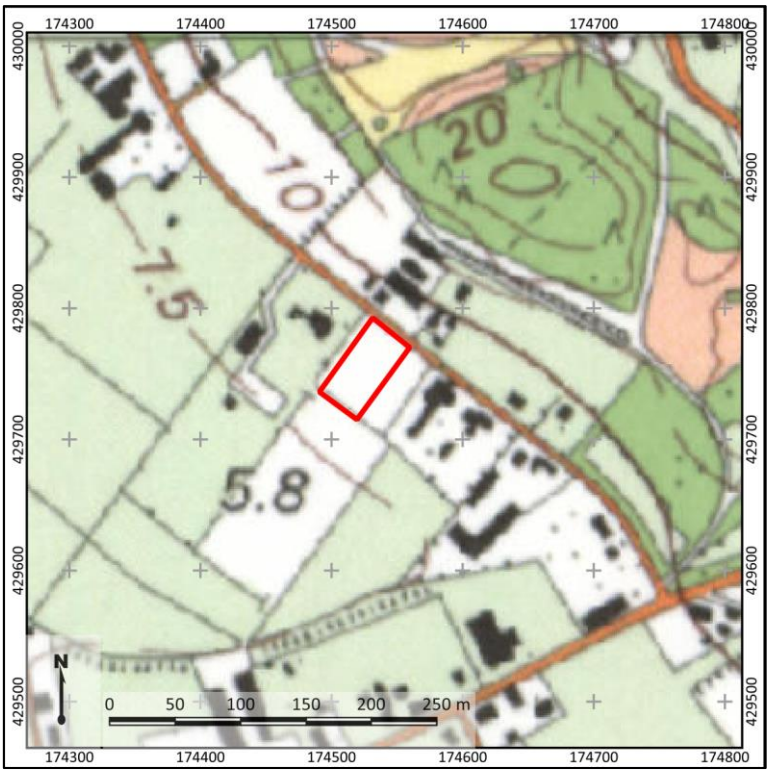
Figuur 5: Uitsnede van een topografische kaart uit 1925 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

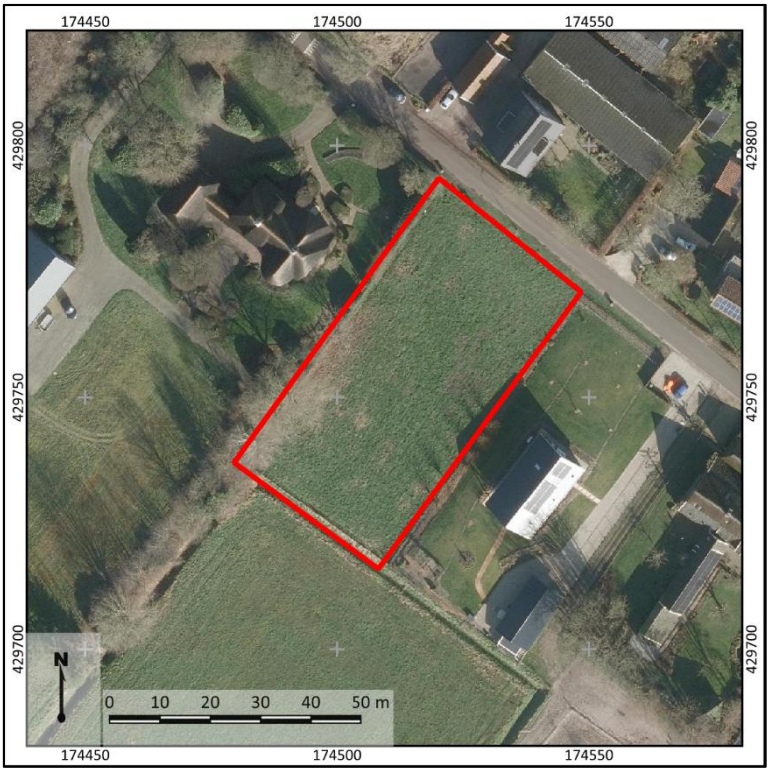
Figuur 6: Uitsnede van een topografische kaart uit 1955 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

Figuur 7: Uitsnede van een topografische kaart uit 1975 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

Figuur 8: Uitsnede van een topografische kaart uit 1995 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.

Figuur 9: Uitsnede van een luchtfoto uit 2019. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven (bron: www.pdok.nl).

9. Gespecificeerde archeologische verwachting

Het plangebied bevindt zich op de flank van een rivierduin. De rivierduinen zijn in het gebied vanaf het ontstaan ervan gunstige locaties voor bewoning geweest, vanwege hun relatief hoge en daarmee droge ligging in het anders natte rivierengebied. De bewoonbaarheid wordt ook bevestigd door de grote hoeveelheid bekende archeologische resten die bekend zijn op de hogere delen en flanken van de rivierduin in kwestie. Op basis van het onderzoek van Hermsen (2009) worden op de lagere flanken van het gebied voornamelijk resten uit de periode Laat-Paleolithicum – Bronstijd verwacht. Gedurende de periode IJzertijd – Vroege Middeleeuwen werden voornamelijk de (vlakke) toppen van de rivierduin bewoond. Op de flanken zijn echter nog wel vondsten of off-site verschijnselen te verwachten uit deze periodes. Vanaf de Late Middeleeuwen verplaatsten de boerderijen zich weer naar de lagergelegen flanken. Het plangebied bevindt zich op een middelhoge flank en het heeft daarmee dus een hoge verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Voor de periode Nieuwe Tijd geldt een lage verwachting op bewoningsresten, aangezien geen bewoning is gekarteerd vanaf 1811. Wel kunnen er sporen van landgebruik uit deze periode voorkomen. Buitenom landwerkverstoringen zijn er geen grote verstoringen te verwachten in het plangebied.

Stratigrafische positie
Het archeologische relevante niveau wordt gevormd door de top van de rivierduinafzettingen of van jongere verstuivingen. De zijn naar verwachting vooral aanwezig in het noordoostelijke gedeelte van het plangebied. Sporen van bodemvorming kunnen aanwezig zijn in de top van deze afzettingen. Dit is een indicatie voor de diepteligging en kunnen vanaf het maaiveld worden waargenomen.

Complextypen
In het plangebied kunnen jachtkampementen worden aangetroffen uit de periode Laat-Paleolithicum-Mesolithicum. Deze complextypen typeren zicht door een relatief dichte vondststrooiing van vuursteen en eventueel haardkuilen.

Uit het Neolithicum en de Bronstijd worden kleinschalige nederzettingsterreinen verwacht, evenals sporen van landgebruik waaronder akkercomplexen, grafvelden en infrastructuur. Dergelijke terreinen kenmerken zich door sporen en vondstconcentraties (cultuurlaag).

Archeologische vindplaatsen uit de periode IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen uit de omgeving kenmerken zich door een huisplaats, te een herkennen aan een cultuurlaag. De cultuurlaag is geïdentificeerd als een oude woongrond. Deze woongrond kenmerkt zich door een ‘vuile’, donkere laag. Hierin waren vondsten aanwezig zoals aardewerk en bouwpuin.

Archeologische resten van landgebruik kunnen worden waargenomen uit de periode Nieuwe Tijd. Dit complextype kenmerkt zich door grondsporen zoals erfgrenspalen, waterputten en afvalkuilen.

De gespecificeerde archeologische verwachting is nader weergegeven in onderstaande tabel 3.

Prospectiekenmerken, zoekstrategie en advies
Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verworven resultaten is het in eerste instantie de vraag in hoeverre in het plangebied nog archeologisch relevante niveaus aanwezig zijn. Dit is bepalend voor het vaststellen van de archeologische verwachting. Om dit te kunnen toetsen, dient de lithologische opbouw van de ondergrond en de mate van intactheid van de bodem te worden vastgelegd. Dit kan plaatsvinden door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van dit onderzoek kan dan een uitspraak worden gedaan of en in hoeverre archeologische resten te verwachten zijn. Een uitwerking van de resultaten van het veldonderzoek is te vinden in hoofdstuk 10.

Tabel 3: Gespecificeerde archeologische verwachtingstabel

	Archeologische verwachting			*Reden*
1	***Datering***	Hoog	Laat-Paleolithicum-Late Middeleeuwen	Resten bevinden zich in de top van de rivierduinafzettingen. De landschappelijke ligging (middelhoge rivierduinflank) was in deze periode in trek voor bewoning, of lag dichtbij gebied dat in trek was voor bewoning
		Laag	Nieuwe Tijd	Het plangebied is als onbebouwd gekarteerd op de oudst geraadpleegde kaart tot en dit verandert niet tot en met de satellietfoto uit 2019. Aangezien het plangebied niet binnen een bewoningskern ligt is daarom de kans op bewoning uit deze tijd laag. Wel kunnen er sporen van landgebruik aanwezig zijn
2	***Complextype***	Jachtkampement, kleinschalige nederzetting, huisplaats, landgebruik.		
3	***Omvang***	100-1000 m^2 (omvang jachtkamp); 500-2000 m^2 (omvang huisplaats, algemeen)		
4	***Diepteligging***	Top van de rivierduinafzettingen (vanaf het maaiveld).		
5	***Gaafheid en conservering***	+	Er zijn geen duidelijke aanwijzingen voor verstoringen gevonden.	
6	***Locatie***	Onbekend, op dit moment het hele plangebied.		
7	***Uiterlijke kenmerken (artefacten en type indicatoren)***	Vindplaatsen kenmerken zich naar verwachting door vondsten (vuursteen, haardkuilen, keramiek scherven) of cultuurlagen.		
8	***Mogelijke verstoringen***	Er zijn geen verstoringen bekend.		

10. Resultaten veldonderzoek

Onderzoeksmethodiek

Het doel van het booronderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting in het plangebied, zoals deze is opgesteld in Hoofdstuk 9. Om de bouw van een woning in het plangebied mogelijk te maken is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd (conform het opgestelde Plan van Aanpak; Van der Kroon, 2023). De boringen zijn daarbij gebruikt om zowel de mate van intactheid van de bodem als de bodemopbouw zelf te bepalen. In totaal zijn in het plangebied vijf boringen gezet (boring 1-5).

De boringen hebben een diepte tot maximaal 210 cm –Mv en zijn daarbij doorgezet tot circa 30 cm in het de C-horizont van het rivierduinzand. De boringen zijn handmatig gezet met behulp van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn gefotografeerd en vervolgens beschreven conform de NEN5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; SIKB 2008). De foto's van enkele boorkernen zijn weergegeven in bijlage 8. De boorbeschrijvingen zijn terug te vinden in bijlage 9.

De boringen zijn gelijkmatig in het plangebied uitgezet met een onderlinge afstand van circa 25 m. De ligging van de boringen is opgenomen in bijlage 7. De coördinaten van de boorpunten zijn bepaald met een meetlint aan de hand van de bestaande topografie en de hoogte is aan de hand van het AHN bepaald (bron: www.ahn.nl).

Veldwaarnemingen

Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied in gebruik als weiland. Het plangebied was verder kaal en was omheind door een lage omrastering. Het maaiveld helde van noord naar zuid af. Ten opzichte van de directe omgeving was duidelijk zichtbaar dat de percelen ten westen en oosten van het plangebied met meer dan 100 cm opgehoogd waren. Foto's van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek zijn weergegeven in figuur 10.

Figuur 10: Foto's van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek (27-03-2023).

Bodemopbouw en lithologie
De natuurlijke ondergrond in het plangebied bestaat in de basis van de boringen vanaf een diepte vanaf 30-120 cm -Mv (7,9-6,4 m +NAP) uit matig grof, zwak siltig, zand. Dit zand heeft een gele tot donkerbruingrijze kleur en bevat in twee boringen enkele plantenresten. Het zand is geïnterpreteerd als rivierduinafzettingen. Hierop is in boring 2 en boring 3 een laag zwak siltig, matig grof, lichtbruingrijs zand waargenomen. Dit zand is geïnterpreteerd als een dunne laag stuifzand. De top van het stuifzand gaat diffuus over in het bovenliggende bouwlanddek op een diepte van 85-95 cm -Mv (6,6-6,9 m +NAP). Bovenop het stuifzand en bovenop het rivierduinzand in de overige boringen ligt tot aan het maaiveld een laag zwak siltig, matig fijn tot matig grof, zwak tot matig humeus zand. Dit zand bevat weinig tot matig veel plantenresten en in enkele boringen wat rood baksteengruis. Deze zandlaag is geïnterpreteerd als humeus bouwlanddek. De top van het bouwlanddek is opgenomen in de moderne bouwvoor die tot circa 15 tot 30 cm -Mv (7,12-8,34 m +NAP) reikt.

In de top van de rivierduinafzettingen is op basis van de boringen een bodemprofiel te herkennen. Deze bestaat in boringen 2, 3 en 4 uit een Ah-, AE-, (Bh)Bw-, BC- en C-horizont. In boring 1 is slechts een Bw- en C-horizont waargenomen. Het profiel in boring 5 bestaat uit een Ah-, Bhs-, BC- en C-horizont.

Archeologische indicatoren
In de boorkernen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Interpretatie
Aan de hand van het veldonderzoek is vastgesteld de ondergrond in het plangebied uit rivierduinzand onder een bouwlanddek bestaat. In het midden van het plangebied ligt tussen het rivierduinzand en het bouwlanddek nog een dunne laag stuifzand. Het bodemprofiel is op basis van de boringen als vrijwel geheel intact te beschouwen. In de boringen zijn namelijk matig tot goed ontwikkelde in- en uitspoelingshorizonten waargenomen. De top van het rivierduinzand ligt op een hoogte van 7,9 m +NAP in het noorden van het plangebied en helt richting het zuiden af tot een hoogte van 6,4 m +NAP. In het centrale deel lijkt een depressie in rivierduinlandschap aanwezig te zijn, aangezien de top van het rivierduinzand ter plaatse op een hoogte van 6,2 m +NAP. De top van het stuifzand dat in deze depressie aanwezig is, ligt op een hoogte van 6,5 tot 6,9 m +NAP. Doordat in de boringen geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, valt er geen uitspraak te doen over de ouderdom van de stuifzandlaag en het bovenliggende bouwlanddek. De hoge verwachting op archeologische resten uit de periodes Laat-Paleolithicum-Late Middeleeuwen uit het bureauonderzoek is derhalve door de boringen bevestigd.

11. Beantwoording onderzoeksvragen

1. **Hoe heeft het plangebied oorspronkelijk in het natuurlijk landschap gelegen?**
   Het plangebied ligt op de flank van een rivierduin dat van noordoost naar zuidwest in het plangebied afhelt. In het midden van het plangebied ligt in een depressie in het rivierduin een laag stuifzand, dat het oorspronkelijke bodemprofiel in het rivierduin afdekt. In het gehele plangebied is daarna een eerdlaag, dan wel bouwlanddek afgezet.

2. **Zijn er binnen de bodemopbouw archeologisch relevante niveaus te onderscheiden en hoe diep liggen deze?**
   Het archeologisch relevante niveau bevindt zich direct vanaf de moderne bouwvoor in de eerdlaag, in het stuifzand en in de top van de rivierduinafzettingen. Aangezien aan de hand van de boringen niet te bepalen is in welke tijdsperiode het stuifzand en de eerdlaag zijn afgezet, moet rekening worden gehouden met archeologische resten en sporen vanaf de bouwvoor.

3. **In hoeverre zijn de archeologisch relevante niveaus nog intact (verstoring, erosie, afdekkend substraat)?**
   Aan de hand van de boringen is vastgesteld dat het bodemprofiel in de ondergrond van het plangebied vrijwel geheel intact is. Er zijn matig tot goed ontwikkelde in- en uitspoelingshorizonten aangetroffen in de top van het dekzand en in mindere mate in het stuifzand. Deze bodemprofielen worden afgedekt door een eerdlaag, waardoor het stuifzand en het rivierduinzand goed geconserveerd zijn gebleven. Het archeologische niveau is derhalve als intact te beschouwen.

4. **Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en in hoeverre is deze te differentiëren in laag, middelhoog en hoog?**
   Op basis van het veldonderzoek is in het plangebied een hoge verwachting op archeologische waarden uit de periodes Laat-Paleolithicum-Late Middeleeuwen vastgesteld. Sporen van bewoning uit de Nieuwe Tijd worden niet verwacht, vanwaar deze periode een lage verwachting heeft.

12. Conclusie en Advies

Conclusie

Het plangebied bevindt zich op de flank van een rivierduin. De rivierduinen zijn in het gebied vanaf het ontstaan ervan gunstige locaties voor bewoning geweest, vanwege hun relatief hoge en daarmee droge ligging in het anders natte rivierengebied. De bewoonbaarheid wordt ook bevestigd door de grote hoeveelheid bekende archeologische resten die bekend zijn op de hogere delen en flanken van de rivierduin in kwestie. Op basis van het onderzoek van Hermsen (2009) worden op de lagere flanken van het gebied voornamelijk resten uit de periode Laat-Paleolithicum – Bronstijd verwacht. Gedurende de periode IJzertijd – Vroege Middeleeuwen werden voornamelijk de (vlakke) toppen van de rivierduin bewoond. Op de flanken zijn echter nog wel vondsten of off-site verschijnselen te verwachten uit deze periodes. Vanaf de Late Middeleeuwen verplaatsten de boerderijen zich weer naar de lagergelegen flanken. Het plangebied bevindt zich op een middelhoge flank en het heeft daarmee dus een hoge verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Voor de periode Nieuwe Tijd geldt een lage verwachting op bewoningsresten, aangezien geen bewoning is gekarteerd vanaf 1811. Wel kunnen er sporen van landgebruik uit deze periode voorkomen. Buitenom landwerkverstoringen zijn er geen grote verstoringen te verwachten in het plangebied.

Aan de hand van het veldonderzoek is vastgesteld de ondergrond in het plangebied uit rivierduinzand onder een bouwlanddek bestaat. In het midden van het plangebied ligt tussen het rivierduinzand en het bouwlanddek nog een dunne laag stuifzand. Het bodemprofiel is op basis van de boringen als vrijwel geheel intact te beschouwen. In de boringen zijn namelijk matig tot goed ontwikkelde in- en uitspoelingshorizonten waargenomen. De top van het rivierduinzand ligt op een hoogte van 7,9 m +NAP in het noorden van het plangebied en helt richting het zuiden af tot een hoogte van 6,4 m +NAP. In het centrale deel lijkt een depressie in rivierduinlandschap aanwezig te zijn, aangezien de top van het rivierduinzand ter plaatse op een hoogte van 6,2 m +NAP. De top van het stuifzand dat in deze depressie aanwezig is, ligt op een hoogte van 6,5 tot 6,9 m +NAP. Doordat in de boringen geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, valt er geen uitspraak te doen over de ouderdom van de stuifzandlaag en het bovenliggende bouwlanddek. De hoge verwachting op archeologische resten uit de periodes Laat-Paleolithicum-Late Middeleeuwen uit het bureauonderzoek is derhalve door de boringen bevestigd.

Advies

Aan de hand van het onderzoek geldt in het plangebied een hoge archeologische verwachting op resten en sporen daterend uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Deze archeologische waarden worden al vanaf de moderne bouwvoor (circa 15-30 cm -Mv) in het plangebied verwacht. In het kader van het wijzigen van het bestemmingsplan adviseren wij daarom de bestaande dubbelbestemming te blijven handhaven in het nieuwe te vormen bestemmingsplan. Voor wat betreft de bouw van een woning en garage in het plangebied, adviseren wij in het gebied een vervolgonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P), aangezien met name grondsporen verwacht worden. Voor een dergelijk gravend onderzoek dient een Programma van Eisen te worden opgesteld, dat op voorhand van de graafwerkzaamheden door de gemeente Wijchen getoetst en goedgekeurd moet zijn.

Bovenstaande vormt een advies. Op grond van de resultaten van het rapport en het advies zal de bevoegde overheid (de gemeente Wijchen) een besluit nemen over de daadwerkelijke omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied.

13. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden:

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem III (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2016.
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- archis.cultureelerfgoed.nl
- www.kadastralekaart.com
- www.archieven.nl
- www.pdok.nl
- www.ahn.nl
- Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (Stiboka)
- Geomorfologische kaart van Nederland
- www.bodemloket.nl
- bagviewer.kadaster.nl
- www.kadaster.nl
- www.dinoloket.nl
- landschapinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/archeologische-landschappenkaart
- beeldbank.cultureelerfgoed.nl
- www.topotijdreis.nl
- library.wur.nl/WebQuery/geoportal/raf
- www.ikme.nl
- www.tracesofwar.com
- www.euroradar.nl/explosieven-opsporing/ruimingskaart/

Lijst met afbeeldingen

Figuur 1 Ligging van het plangebied (bron: www.pdok.nl)
Figuur 2: Uitsnede van de kadastrale Minuutplan uit 1811-1832. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).
Figuur 3: Uitsnede van een topografische kaart uit 1880. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 4: Uitsnede van een topografische kaart uit 1900. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 5: Uitsnede van een topografische kaart uit 1925. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 6: Uitsnede van een topografische kaart uit 1955. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 7: Uitsnede van een topografische kaart uit 1975. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 8: Uitsnede van een topografische kaart uit 1995. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.
Figuur 9: Uitsnede van een luchtfoto uit 2019. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven (bron: www.pdok.nl).
Figuur 10: Foto's van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek (27-03-2023).

Literatuur

Bakker, H. de en J. Schelling, 1989. Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus. Wageningen.

Bakker, H. de, 1966. De subgroepen van het systeem voor bodemclassificatie voor Nederland. In: Boor en Spade.

Bennema, J. en L.J. Pons, 1952, Donken, fluviatiel Laagterras en Eemzee-afzettingen in het westelijk gebied van de grote rivieren. Boor en Spade 5: 126-137

Berendsen, H.J.A. en E. Stouthamer (eds.), 2001. Palaeogeographical development of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands. Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004. De vorming van het land. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Berendsen, H.J.A., 2005. Landschappelijk Nederland. Assen (Fysische Geografie van Nederland). Derde, geheel herziene druk.

Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, A.H. Geurts, 2012. Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn?Maas Delta. Dept. Fysische Geografie. Universiteit Utrecht. Digitale Dataset.

Haarhuis, H.F.A & G.H. de Boer, 2000. Aanvullende Archeologische Inventarisaties. Wijchen-Marktpad, Balgoij en bergharen-Oost, Gemeente Wijcen. RAAP-rapport 639.

Holl, J., 2011. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek. Plangebied ten noordwesten van Elzendweg 12, Bergharen, gemeente Wijchen. ADC-rapport 2951.

Kiefte, D. te, 2019. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek. Sporen van bewoning vanaf het midden-mesolithicum tot in de vroege middeleeuwen achter de Wijksestraat te Bergharen, gemeente Wijchen. RAAP-rapport 3874.

Kuijl, E.E.A. van der & D. Wooslchot, C.C.H. Bakker, 2022. Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie. Plangebied Molenweg 28 te Bergharen Gemeente Wijchen. Hamaland rapport DIR/HAMA/MWB/213234.

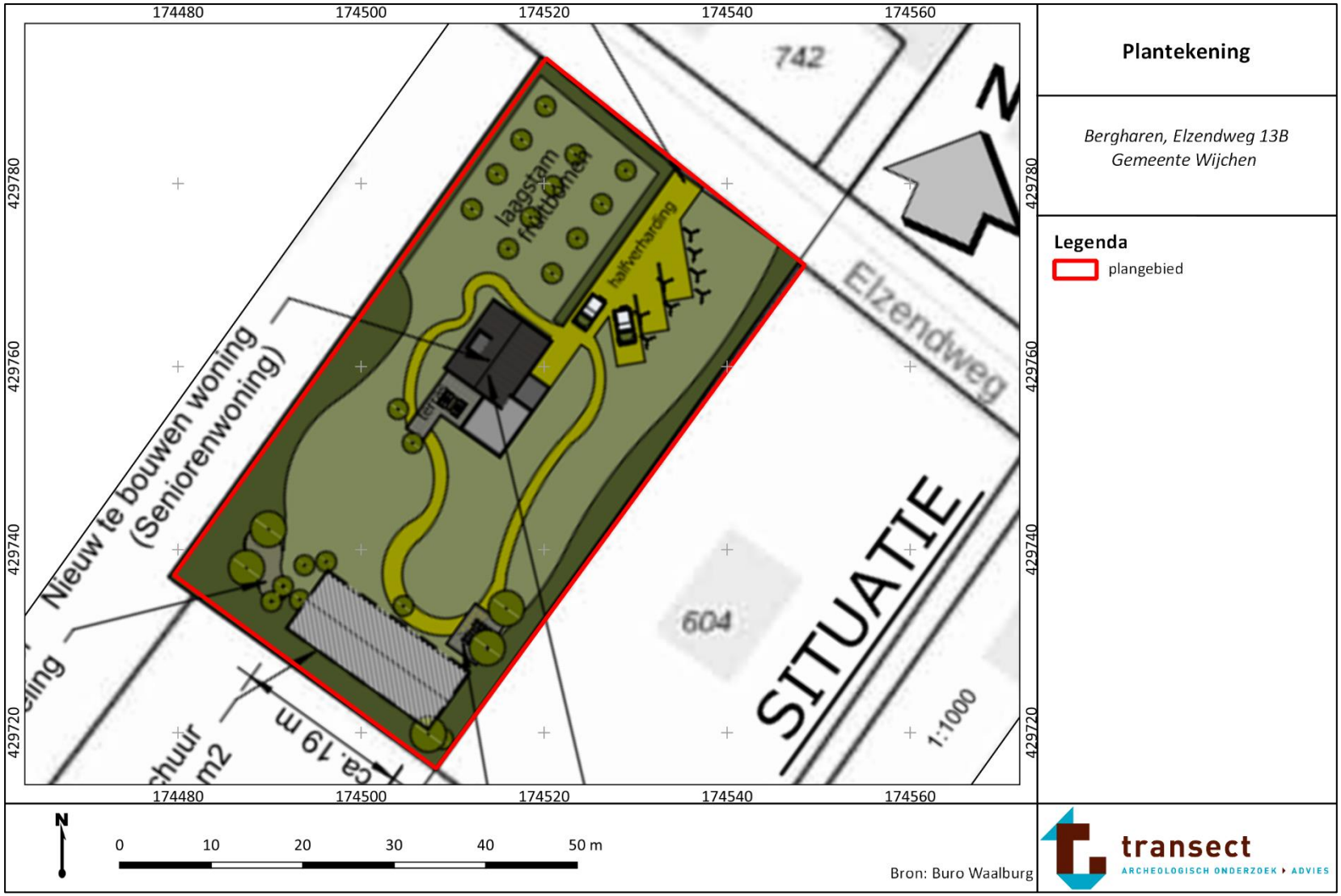
Roodenburg, F., 2011. Een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase. Molenweg naast 33, Bergharen, gemeente Wijchen. Bureau voor Archeologie rapport 1086.

Mulder, E.F.J de., M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhof & T.E. Wong 2003, De ondergrond van Nederland, Groningen

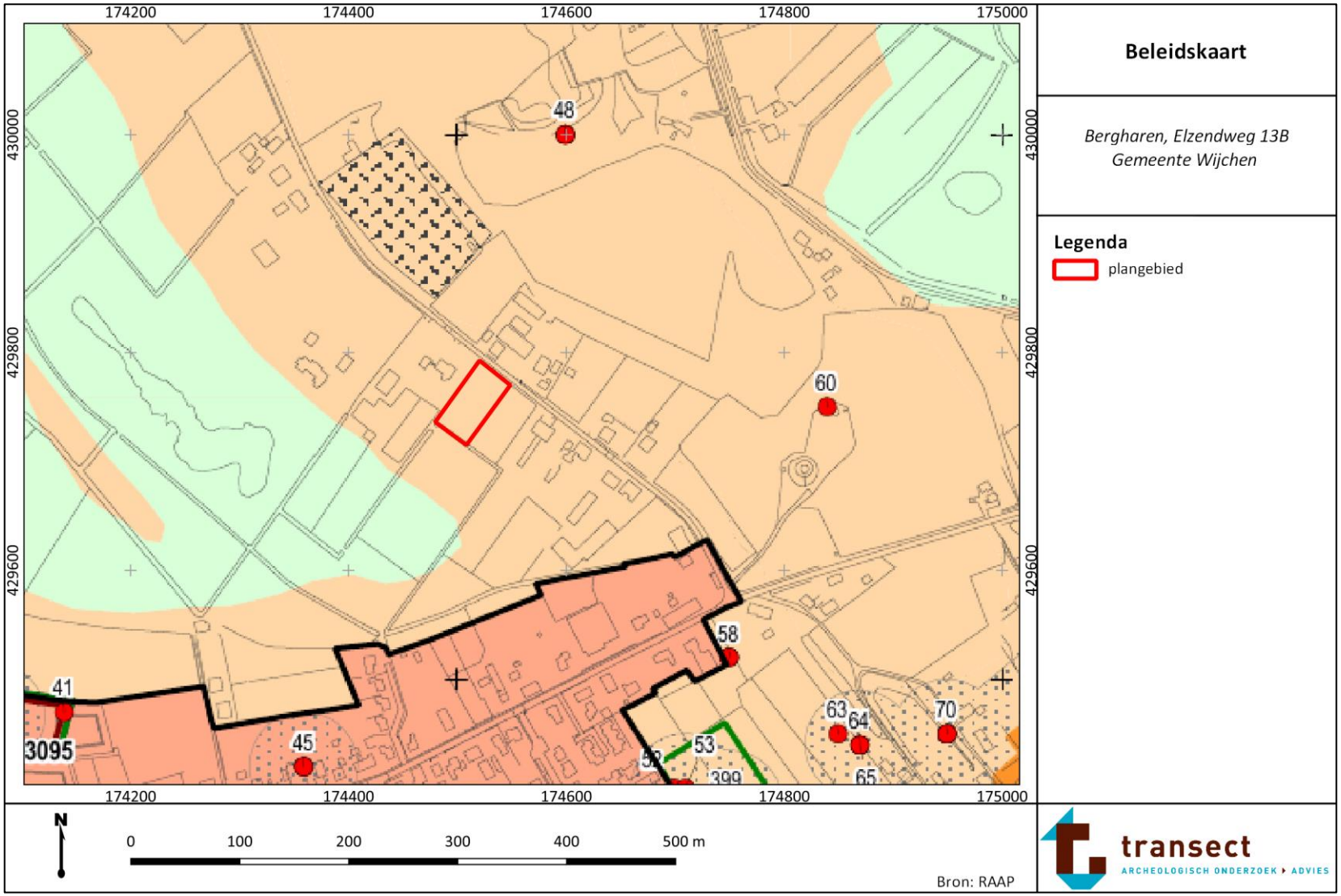
Van Zijverden, W.K. & J. de Moor, 2014. Het groot profielenboek. Fysische geografie voorarcheologen. Leiden.

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts en J. Bazelmans, 2018, Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu, Amsterdam (Prometheus).

Bijlage 1: Plantekening

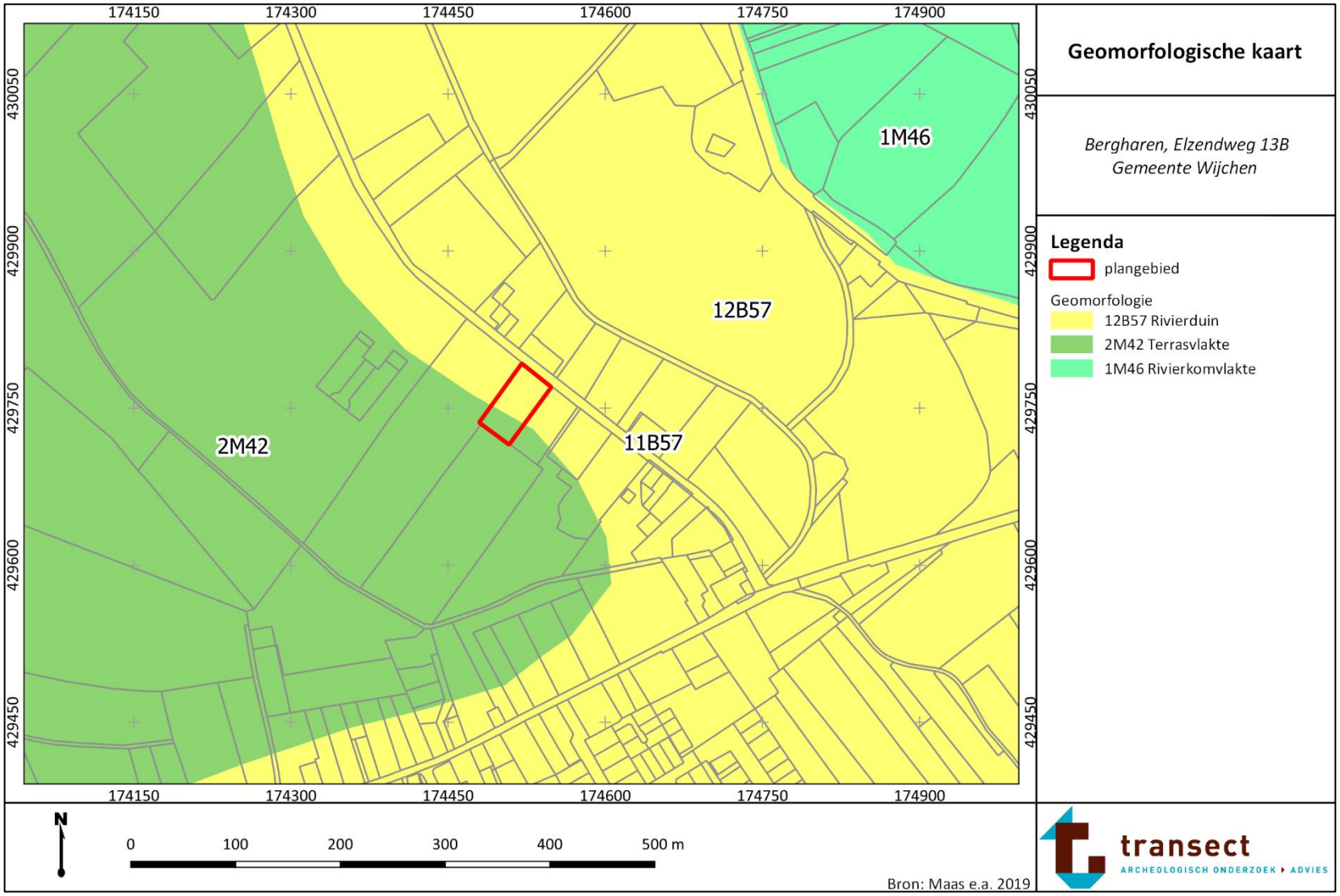

Bijlage 2: Archeologische beleidskaart van de gemeente Wijchen

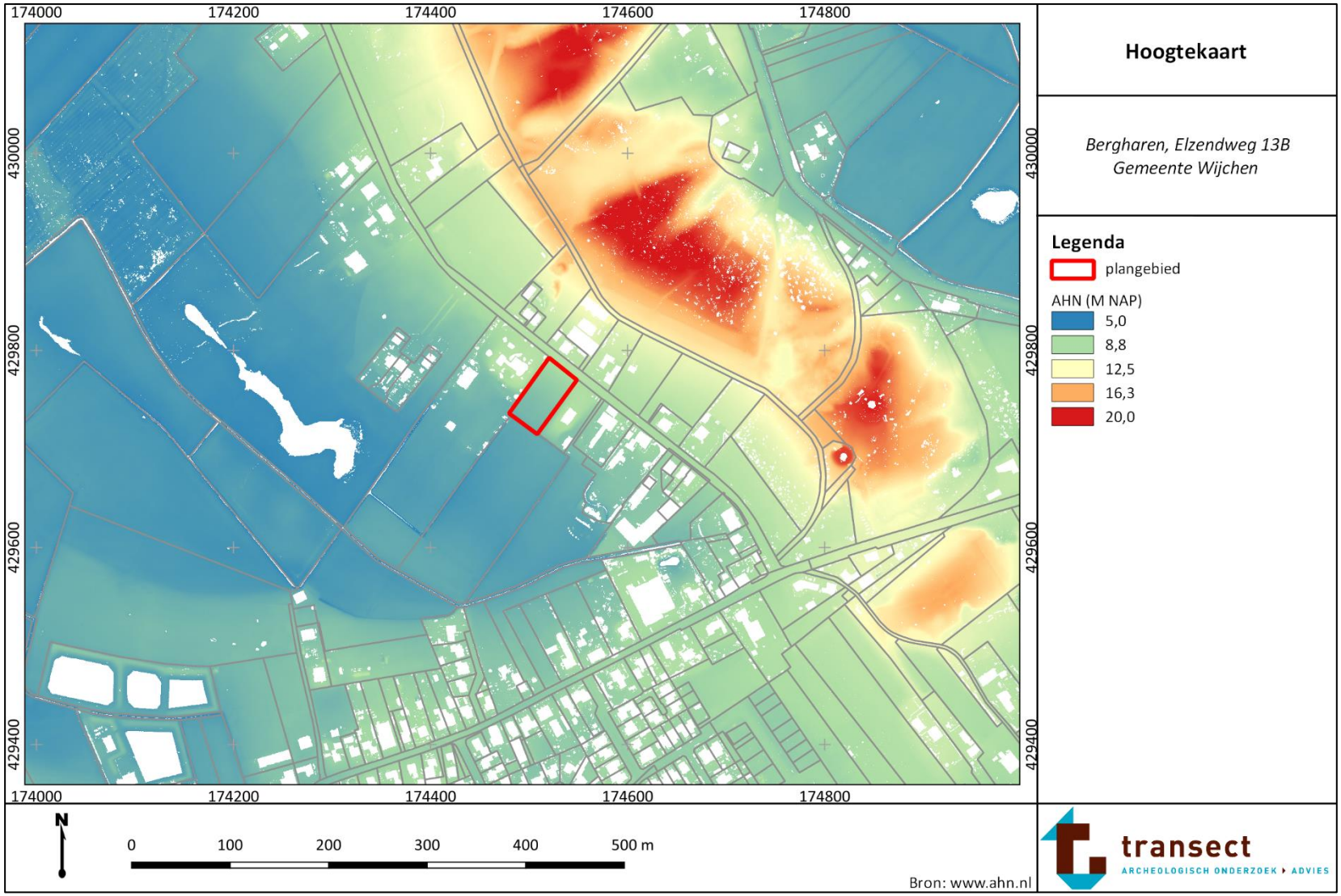

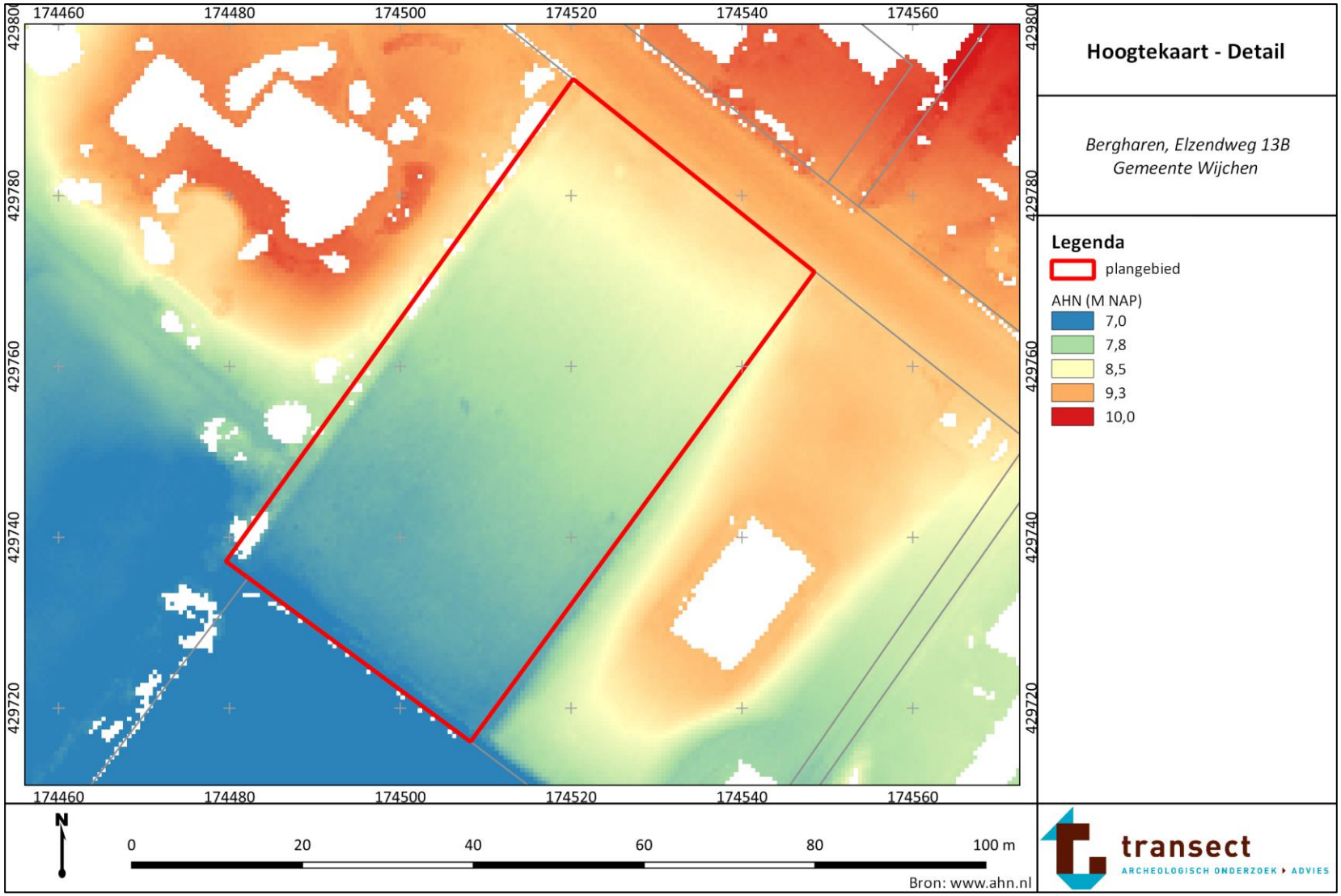
verwachtingsgebieden bebouwde kom	beleidsadvies
Hoge archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 60 m2
Middelmatige archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 60 m2
Lage archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m2
verwachtingsgebieden buitengebied	
Hoge archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m2
Middelmatige archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m2
Lage archeologische verwachting	Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 2000 m2
waardegebieden	
1662 monumentnummer	
AMK-terrein, beschermd met aandachtszone van 50m	Bodemingrepen zijn vergunningsplichtig (vergunningsaanvraag bij RACM).
AMK-terrein, overig met aandachtszone van 50m	Indien bebouwde kom: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 30 m2 Indien buiten gebied: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m2
39 catalogusnummer vindplaats	
archeologische vindplaats met aandachtszone van 50m	Indien bebouwde kom: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 30 m2 Indien buiten gebied: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m2
gemeentelijke vindplaatsen en woongronden (waardegebied)	Indien bebouwde kom: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 30 m2 Indien buiten gebied: Archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 100 m2
onderzoeksmeldingen	
onbekend	niet van toepassing
bureauonderzoek	niet van toepassing
oppervlakte kartering	niet van toepassing
booronderzoek	niet van toepassing
archeologische begeleiding	niet van toepassing
proefsleuvenonderzoek	niet van toepassing
opgraving	niet van toepassing
4064 onderzoeksmeldingsnummer	niet van toepassing
overig	
gemeentegrens	niet van toepassing
water	niet van toepassing
globale ligging waterloop de Elst	niet van toepassing
verstoringen	maatwerk
grens bebouwde kom	niet van toepassing

Bijlage 3: Geomorfologie

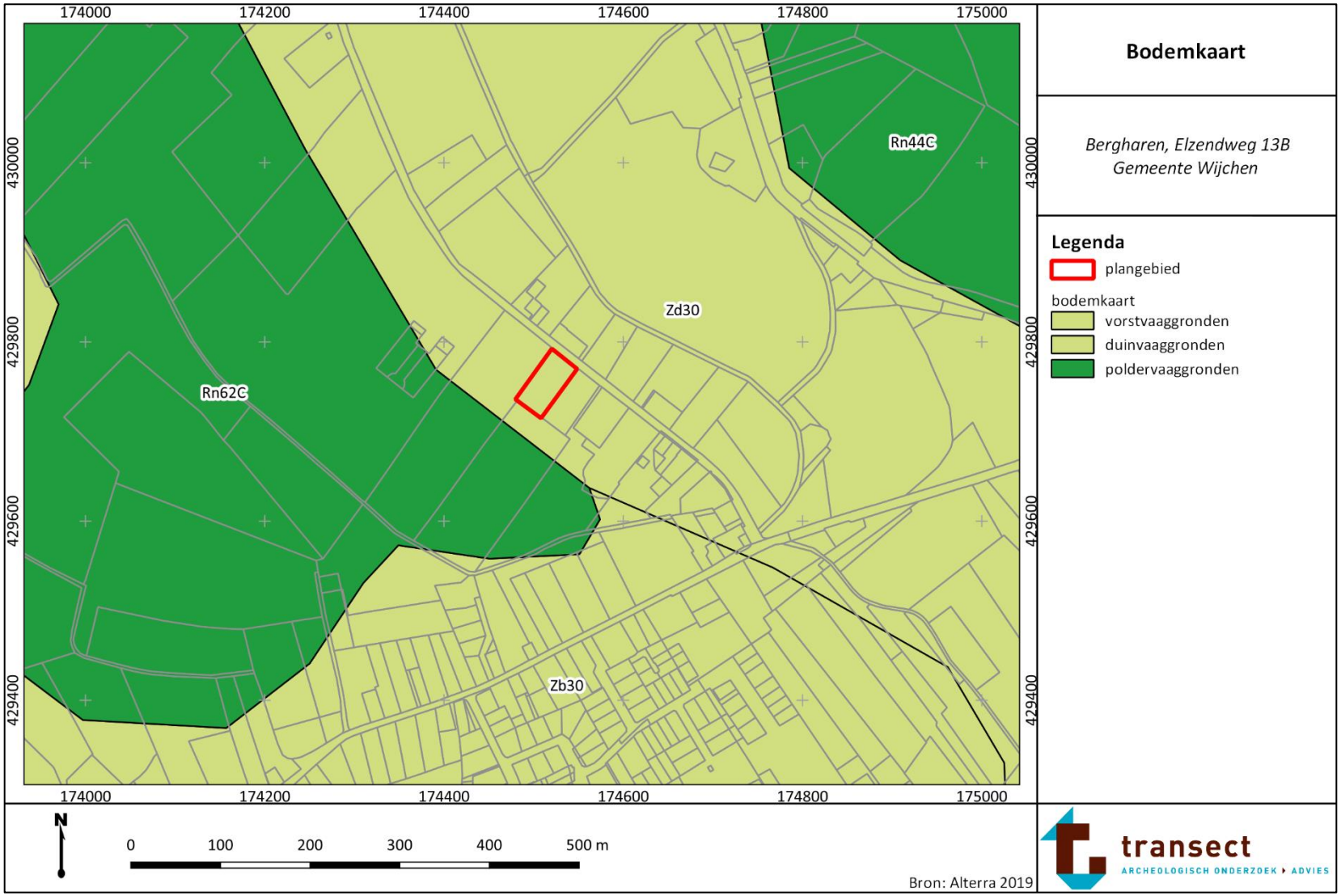

Bijlage 4: Hoogtekaart

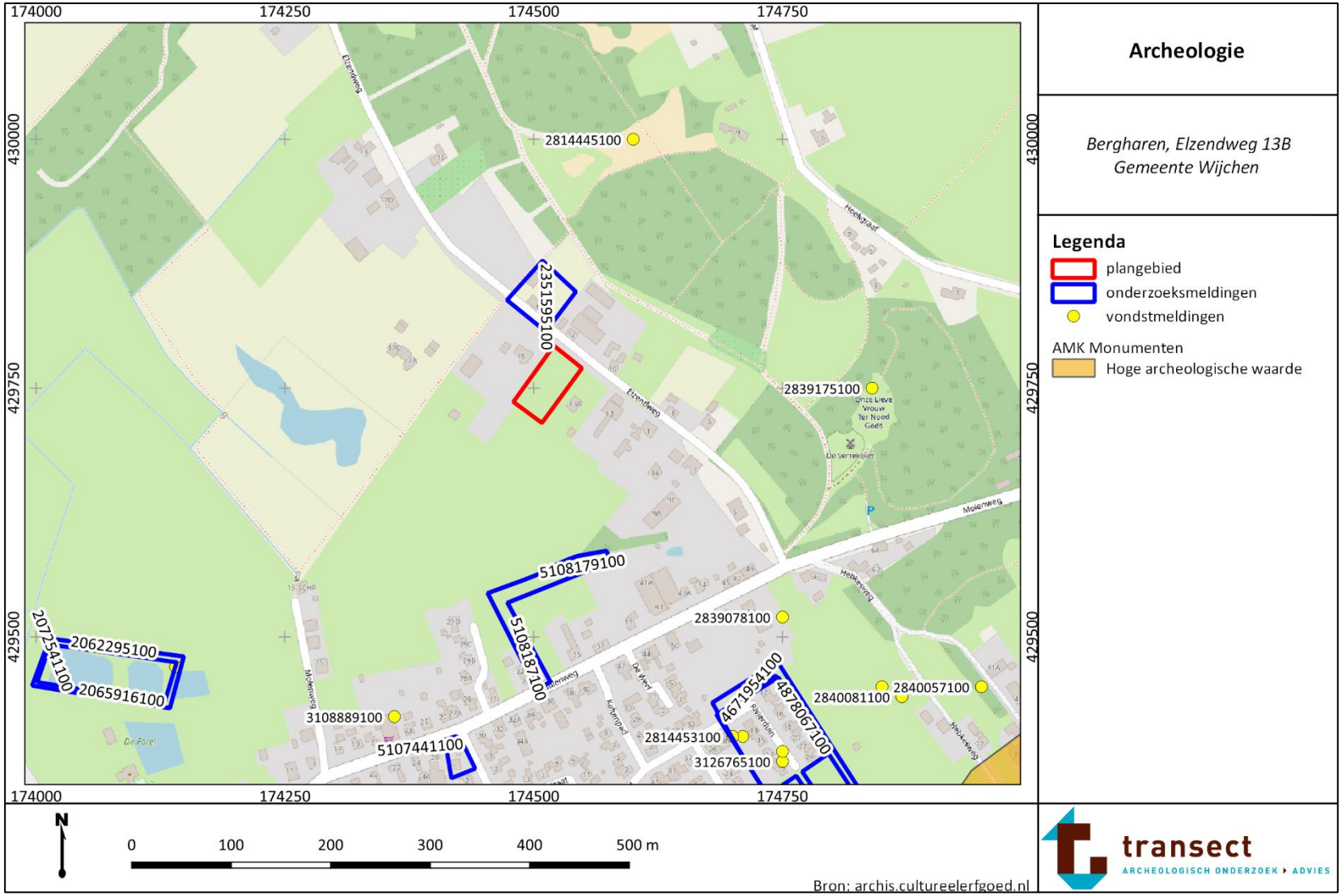

174460
174480
174500
174520
174540
174560
429800
429780
429760
429740
429720
Hoogtekaart - Detail
Bergharen, Elzendweg 13B
Gemeente Wijchen
Legenda
plangebied
AHN (M NAP)
7,0
7,8
8,5
9,3
10,0
N
0
20
40
60
80
100 m
Bron: www.ahn.nl
transect
ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK • ADVIES

Bijlage 5: Bodemkaart

Bijlage 6: Archeologische informatie

Bijlage 7: Boorpuntenkaart

Bijlage 8: Foto's van boringen

Hieronder volgen foto's van boringen 1 tot en met 5. De boorkernen op onderstaande foto's zijn van links naar rechts uitgelegd, waarbij de onderkanten van de boringen naar boven wijzen. De boorkernen zijn in blokken van 50 cm neergelegd.

Boring 1

Boring 2

Boring 3

Boring 4

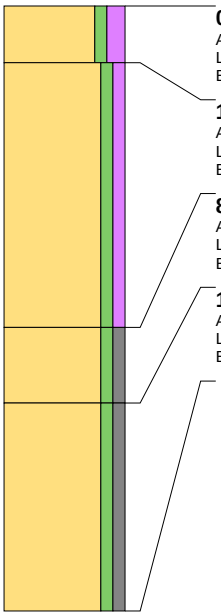

Boring 5

Bijlage 9: Boorbeschrijvingen

boring: 231010-1

beschrijver: JDW, datum: 27-3-2023, X: 174.508, Y: 429.726, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 39H, hoogte: 7,27, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Wijchen, plaatsnaam: Bergharen, opdrachtgever: Buro Waalbrug, uitvoerder: Transect

0 cm -Mv / 7,27 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkergrijszwart, matig fijn, spoor wortelresten
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor

15 cm -Mv / 7,12 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont

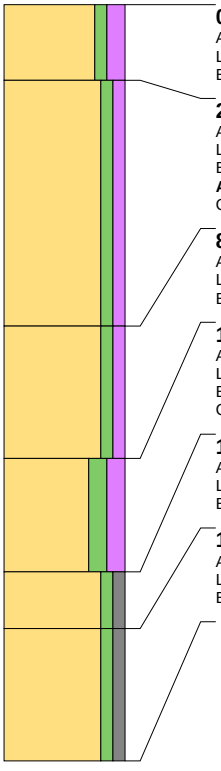
85 cm -Mv / 6,42 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, donkerbruin, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met verweringskenmerken (moderpodzolen)

105 cm -Mv / 6,22 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruingrijs, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: C-horizont

Einde boring op 160 cm -Mv / 5,67 m +NAP

boring: 231010-2

beschrijver: JDW, datum: 27-3-2023, X: 174.494, Y: 429.746, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 39H, hoogte: 7,37, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Wijchen, plaatsnaam: Bergharen, opdrachtgever: Buro Waalbrug, uitvoerder: Transect

0 cm -Mv / 7,37 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkergrijszwart, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: bouwvoor

20 cm -Mv / 7,17 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, bruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont
Archeologie: enkel fragment bouwpuin
Opmerking: Rood baksteen

85 cm -Mv / 6,52 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkergrijsbruin, zandbrokken, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: stuifzand
Bodemkundig: natuurlijke (ongeploegde) A-horizont

120 cm -Mv / 6,17 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkergrijszwart, kleibrokken, matig grof, weinig plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: AE-horizont
Opmerking: Vlekkerig

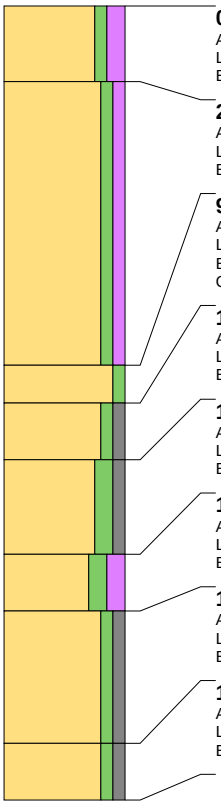
150 cm -Mv / 5,87 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruin, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met verweringskenmerken (moderpodzolen)

165 cm -Mv / 5,72 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruingrijs, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: C-horizont

Einde boring op 200 cm -Mv / 5,37 m +NAP

boring: 231010-3

beschrijver: JDW, datum: 27-3-2023, X: 174.518, Y: 429.755, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 39H, hoogte: 7,82, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Wijchen, plaatsnaam: Bergharen, opdrachtgever: Buro Waalbrug, uitvoerder: Transect

0 cm -Mv / 7,82 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkerzwart, matig fijn, spoor wortelresten
Bodemkundig: interpretatie: bouwvoor

20 cm -Mv / 7,62 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, lichtbruingrijs, matig grof, spoor plantenresten
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont

95 cm -Mv / 6,87 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, lichtbruingrijs, zandbrokken, matig grof, interpretatie: stuifzand
Bodemkundig: natuurlijke (ongeploegde) A-horizont
Opmerking: Donkerbruine zandbrokken/vlekjes

105 cm -Mv / 6,77 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtgrijsgeel, matig grof, interpretatie: stuifzand
Bodemkundig: C-horizont

120 cm -Mv / 6,62 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, zwak grindig, grijs, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: AE-horizont

145 cm -Mv / 6,37 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, donkerzwartbruin, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met ingespoelde humus

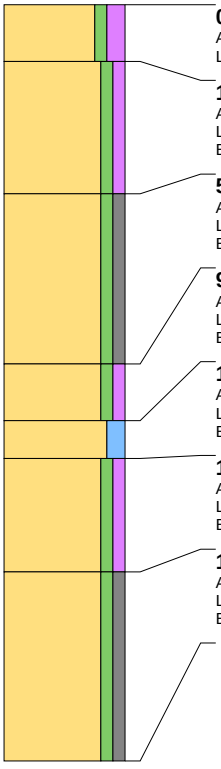
160 cm -Mv / 6,22 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm), aard ondergrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruin, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: BC-horizont

195 cm -Mv / 5,87 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruingeel, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: C-horizont

Einde boring op 210 cm -Mv / 5,72 m +NAP

boring: 231010-4

beschrijver: JDW, datum: 27-3-2023, X: 174.514, Y: 429.773, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 39H, hoogte: 8,20, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Wijchen, plaatsnaam: Bergharen, opdrachtgever: Buro Waalbrug, uitvoerder: Transect

0 cm -Mv / 8,20 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, donkergrijsbruin, matig fijn, spoor wortelresten

15 cm -Mv / 8,05 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin, matig grof, spoor plantenresten
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont

50 cm -Mv / 7,70 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruin, matig grof
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont

95 cm -Mv / 7,25 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruingrijs, matig grof, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: AE-horizont

110 cm -Mv / 7,10 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, kleiig, donkerzwartgrijs, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met ingespoelde humus

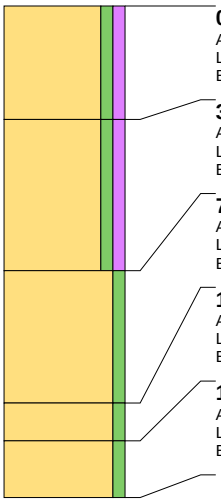
120 cm -Mv / 7,00 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met verweringskenmerken (moderpodzolen)

150 cm -Mv / 6,70 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak grindig, lichtbruingeel, matig grof, spoor plantenresten, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: C-horizont

Einde boring op 200 cm -Mv / 6,20 m +NAP

boring: 231010-5

beschrijver: JDW, datum: 27-3-2023, X: 174.540, Y: 429.770, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 39H, hoogte: 8,64, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Wijchen, plaatsnaam: Bergharen, opdrachtgever: Buro Waalbrug, uitvoerder: Transect

0 cm -Mv / 8,64 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruingrijs, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: bouwvoor

30 cm -Mv / 8,34 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruingrijs, matig fijn, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: natuurlijke (ongeploegde) A-horizont

70 cm -Mv / 7,94 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, donkerbruinrood, matig fijn, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: B-horizont met ingespoelde humus en ijzer/aluminium

105 cm -Mv / 7,59 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm), aard ondergrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, lichtbruingeel, matig fijn, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: BC-horizont

115 cm -Mv / 7,49 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geel, matig fijn, interpretatie: rivierduinafzettingen
Bodemkundig: C-horizont

Einde boring op 130 cm -Mv / 7,34 m +NAP

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5358
Extern Zaak ID	Z/23/148471
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.k
Titel	148471 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Kerssies, Kees
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	06-38990463

Bijlagen
148471 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen
Bijlage 1 CR BW MO onderbouwing wijzigingen
Bijlage 2 CVS wijzigingsbesluit CR BW MO
Bijlage 3 geconsolideerde regeling CR BW MO met wijzigingen zichtbaar

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland, geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:
1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland, geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/148471

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen

Datum: 12 december 2023

Voorgesteld besluit
Het college besluit de gemeenteraad voor te stellen:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland, geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
24-06-2021	Beslisnota: college en gemeenteraad Regioplan beschermd wonen (Z/21/061040)

Gewenst resultaat
Het vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluit draagt er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.
Voor de volgende onderwerpen wordt de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland gewijzigd:
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;

Voor centrumregelingen geldt dat alleen afspraken over de uittreding en evaluatie moeten worden vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De overige nieuw geïntroduceerde instrumenten gelden niet voor centrumregelingen.

Tegenargumenten en risico's
Geen.

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng van de deelnemers uit de regio Rivierenland mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen. We streven ernaar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten van alle gemeenschappelijke regelingen voor te leggen. Pas daarna kan het college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Advies
Team AJZ

Bijlagen
1. CR BW MO 2023 Onderbouwing van de wijzigingen;
2. CR BW MO 2023 concept wijzigingsbesluit;
3. CR BW MO 2023 geconsolideerde regeling met wijzigingen zichtbaar.

Onderbouwing wijzigingen Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Artikel 11 Uittreding uit de regeling 1. Een deelnemer die wenst uit te treden maakt dit voornemen schriftelijk kenbaar aan de overige deelnemers. 2. Een deelnemer besluit tot uittreding nadat zijn raad hiertoe toestemming heeft verleend. 3. Uittreding kan niet eerder plaats vinden dan een jaar na afloop van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. 4. Onverminderd het derde lid, is uittreding gedurende de eerste drie jaar na aangaan van deze regeling, niet mogelijk. 5. De uittredende deelnemer ontvangt van de centrumgemeente bij uittreding een eindafrekening, met een verrekening van de voorschoten en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Daarnaast worden in de eindafrekening de kosten opgenomen die verband houden met de uittreding. Een en ander wordt nader uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst. 6. Naar aanleiding van de uittreding wijzigen de overige deelnemers de regeling, conform artikel 9, of heffen zij de regeling op, conform artikel 12.	**Artikel 11 Uittreding uit de regeling** 1. Een deelnemer die wenst uit te treden maakt dit voornemen schriftelijk kenbaar aan de overige deelnemers. 2. Een deelnemer besluit tot uittreding nadat zijn raad hiertoe toestemming heeft verleend. 3. Uittreding kan niet eerder plaats vinden dan een jaar na afloop van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. 4. Onverminderd het derde lid, is uittreding gedurende de eerste drie jaar na aangaan van deze regeling, niet mogelijk. **5. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende regiogemeente en worden alleen in rekening gebracht als de regiogemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de desintegratie uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (balans, exploitatiecijfers, overige cijfers) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden**	De nieuwe leden 5 en 6 zijn ingevoegd om te voldoen aan de eisen van de Wgr rondom uittreding, Deze leden komen overeen met de uittredingsafspraken zoals opgenomen in de dienstverleningsovereenkomst (DVO).

7. Op uittreding uit deze regeling is artikel 16 van deze regeling van overeenkomstige toepassing**.**	**toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen.** **6. De uittredingskosten zoals bedoeld in lid 5 worden vastgesteld door een door de centrumgemeente en de uittredende deelnemer gezamenlijk aan te wijzen deskundige.** 7. De uittredende deelnemer ontvangt van de centrumgemeente bij uittreding een eindafrekening, met een verrekening van de voorschoten en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Daarnaast worden in de eindafrekening de kosten opgenomen die verband houden met de uittreding. Een en ander wordt nader uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst. 8. Naar aanleiding van de uittreding wijzigen de overige deelnemers de regeling, conform artikel 9, of heffen zij de regeling op, conform artikel 12. 9. Op uittreding uit deze regeling is artikel 16 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.	

-	**Artikel 13a. – Participatie van ingezetenen** Ingezetenen kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten.	In de gewijzigde Wgr is geregeld dat er een bepaling in de regeling moeten worden opgenomen waarin staat of en op welke wijze burgerparticipatie wordt ingevuld. Er wordt gekozen om dit via de bestaande inspreek mogelijkheden bij de raden te doen.

Besluit tot wijziging van de Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen en toestemming van de gemeenteraad van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling wordt als volgt gewijzigd.

A.

Aan artikel 11 worden nieuwe leden 5 en 6 toegevoegd onder vernummering van de leden 5, 6 en 7 naar; 7, 8 en 9:

‘5. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende regiogemeente en worden alleen in rekening gebracht als de regiogemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de desintegratie uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (balans, exploitatiecijfers, overige cijfers) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen.

6. De uittredingskosten zoals bedoeld in lid 5 worden vastgesteld door een door de centrumgemeente en de uittredende deelnemer gezamenlijk aan te wijzen deskundige.'

B.

Een nieuw artikel 13a wordt ingevoegd:

'Artikel 13a. – Participatie van ingezetenen

Ingezetenen kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten.'

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Nijmegen, …….. 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Drs. A.P.W. van de Klift	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester

TOELICHTING OP HET WIJZIGINGSBESLUIT

Artikelsgewijze toelichting

A.

B.

De uittredingsprocedure was altijd al omschreven maar is niet voldoende duidelijk in het kader van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarom is deze nu aangepast, wat tot meer duidelijkheid over de uittreding van een van de deelnemers leidt. Inhoudelijk is de regeling niet veranderd. Mocht een deelnemer uit willen treden dat moet een deel van de beheerkosten worden bijgedragen voor de toekomst. Het AB kan bepalen welk deel dat is via een uittredingsregeling.

De Wet gemeenschappelijke regelingen vraagt om aan te geven of er een evaluatie van de regeling plaatsvindt en met welke frequentie. Dat is nu opgenomen in artikel …. Van de gemeenschappelijke regeling. Ook is bepaald dat de regeling voor onbepaalde tijd wordt vastgesteld. (Dit was ook altijd al het uitgangspunt)

Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen, ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft;

overwegende dat:

- de 13 gemeenten in de regio Nijmegen en Rivierenland de wens hebben uitgesproken om samen te werken op het gebied van beschermd wonen, beschermd thuis, maatschappelijke opvang, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg, verslavingszorg en de centrale toegang voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
- daarnaast het rijk gemeenten verplicht op bepaalde gebieden In het kader van de Wmo 2015 regionaal samen te werken;
- de gemeente Nijmegen bereid is om in het kader van deze samenwerking als centrumgemeente te fungeren voor een aantal in deze regeling benoemde uitvoeringstaken;
- het in dat kader, uit het oogpunt van kwaliteit, solidariteit, borging van continuïteit en verhoging van efficiency, gewenst is te komen tot een samenwerkingsverband tussen genoemde regiogemeenten;
- Nijmegen bereid is de in deze regeling genoemde taken uit te voeren op een zo efficiënt mogelijke wijze, waardoor de kosten voor de regiogemeenten zo laag mogelijk blijven, ook bij uittreding of opheffing;
- de regiogemeenten meerwaarde willen behalen uit deze samenwerking. Hiertoe werken zij concrete acties en doelen uit op basis van bestuurlijk geformuleerde ambities;
- de regiogemeenten investeren in het vergroten van commitment en gezamenlijkheid in deze samenwerking;
- de regiogemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een strakke en procesmatige bewaking van de regionale visie. Zij ontwikkelen, waar nodig, een strategische agenda ter ondersteuning;
- de regiogemeenten de centrumgemeente daarbij helderheid bieden over de rollen, taken en verantwoordelijkheden voor alle partijen, zowel bestuurlijk als ambtelijk;
- een efficiënte overleg- en besluitvormingsstructuur wordt geborgd;
- het voornemen bestaat om de samenwerking te formaliseren in een centrumregeling en een aantal uitvoeringstaken van de regiogemeenten op te dragen aan de centrumgemeente;

gelet op:

- hoofdstuk 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- afdeling 10.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht;
- de door de gemeenteraden van Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen verleende toestemming, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan hun colleges van burgemeester en wethouders voor het aangaan van de samenwerking en het treffen van deze regeling.

Besluiten:

te treffen Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Regio Nijmegen en Rivierenland

Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Regio Nijmegen en Rivierenland

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 – Begrippen
In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:
a. centrumgemeente: gemeente als bedoeld in artikel 8, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, zijnde gemeente Nijmegen;

b. regiogemeenten: de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen.

Artikel 2 – Doel en belang
1. Het belang van deze regeling is het vorm geven van de samenwerking tussen de regiogemeenten op het terrein van:
- Beschermd wonen
- Beschermd thuis
- Maatschappelijke opvang
- Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)
- Verslavingszorg
- Centrale toegang beschermd wonen en maatschappelijke opvang

2. Deze regeling heeft tot doel te komen tot een doelmatige uitvoering van de aan de centrumgemeente opgedragen taken.

Hoofdstuk 2: Centrumgemeente

Artikel 3 – Aanwijzing centrumgemeente
Nijmegen wordt aangewezen als centrumgemeente.

Artikel 4 – Taken
1. De colleges van de regiogemeenten dragen in de dienstverleningsovereenkomst, aan het college van Nijmegen, taken op ter verwezenlijking van het doel.
2. De samenwerking zal zich in ieder geval richten op de inkoop of subsidiëring, declareren en betalen, contract- en relatie management, monitoren, kwaliteitsbewaking en handhaving van beschermd wonen, beschermd thuis, maatschappelijke opvang, OGGz en verslavingszorg in het kader van de Wmo 2015.
3. Nijmegen kan als centrumgemeente nog andere taken uitvoeren voor de regiogemeenten, vast te leggen in de Dienstverleningsovereenkomst
4. Nijmegen zal haar rol als centrumgemeente in de zin van de Wmo 2015 in de geest van deze regeling invullen. De centrumgemeente krijgt van de regiogemeenten de ruimte om deze rol in te vullen.
5. Voor beschermd thuis geldt een ontwikkelpad met een duur van 7 tot 10 jaar. De uitvoering van dit ontwikkelpad kan gevolgen hebben voor de invulling van de taken.

Artikel 5 – Bevoegdheden colleges
1. Ter verwezenlijking van het doel, kunnen de colleges van de regiogemeenten aan het college van Nijmegen taken opdragen en bevoegdheden mandateren.
2. De bevoegdheden die ter uitvoering van deze regeling worden gemandateerd, worden in een mandaatregeling opgenomen. De mandaatregeling wordt vastgesteld en gewijzigd door eensluidende besluiten van de colleges en burgemeesters van de regiogemeenten.
3. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op het verlenen van volmacht door de burgemeesters tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen door Nijmegen namens de regiogemeenten.
4. Nijmegen wordt aangewezen als centrumgemeente voor wat betreft de taken die aan Nijmegen worden opgedragen.

Artikel 6 – Financiën
1. Voor de taakuitvoering, ontvangt Nijmegen van iedere deelnemer een nader te bepalen bedrag gebaseerd op een raming van de kosten voor de uitvoering van de taken. De raming van de uitvoeringskosten en de bijdrage per deelnemer wordt nader uitgewerkt in de te sluiten dienstverleningsovereenkomst.
2. Voor de kosten van de voorzieningen zelf ontvangt Nijmegen van iedere deelnemer een nader te bepalen bedrag gebaseerd op een raming van de aantallen voorzieningen, vast te leggen in de dienstverleningsovereenkomst.
3. Voor de taken beschermd wonen en bescherm thuis ontvangt Nijmegen van iedere deelnemer periodiek een voorschot, dat bestaat uit een in de dienstverleningsovereenkomst de bepalen percentage van het benodigde budget.
4. De bedragen, zoals bedoeld in lid 1 en 2, tezamen vormen het totaalbedrag wat jaarlijks door de deelnemers aan de centrumgemeente Nijmegen wordt betaald.

5. Vanaf 2023 worden de centrumgemeentemiddelen die Nijmegen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opgaven ontvangt eerst volledig uitgenut alvorens een bijdrage van regiogemeenten wordt gevraagd.
6. Ieder jaar worden per deelnemer de voorschotten verrekend met de daadwerkelijk gerealiseerde kosten. Het tekort of overschot wordt conform de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst met de deelnemers verrekend.

Artikel 7 – Dienstverleningsovereenkomst
1. In een tussen de colleges van de regiogemeenten en Nijmegen te sluiten dienstverleningsovereenkomst, wordt nadere uitwerking gegeven aan deze regeling. In de dienstverleningsovereenkomst wordt in ieder geval geregeld:
a. De uitvoeringskaders behorende bij de genoemde taken;
b. De kwaliteitseisen waaraan de taakuitoefening door Nijmegen moet voldoen;
c. De hoogte van de financiële bijdrage voor de taakuitvoering door de centrumgemeente Nijmegen;
d. De informatieplicht en verantwoordingsplicht van het college van Nijmegen aan de colleges van de regiogemeenten;
e. De wijze waarop de colleges van de regiogemeenten elkaar informeren over het niet nakomen van hun verplichtingen en de gevolgen die zij daaraan verbinden ;
f. Nadere uitwerking van solidariteits- en vereveningsprincipe;
g. Kosten verbonden aan uittreding en verrekening hiervan.
2. De plicht, als bedoeld in het vorige lid, onder d, houdt in ieder geval in het verstrekken van alle gegevens aan de regiogemeenten die voor de uitvoering van de wetgeving door de gemeenten van belang zijn.
3. Indien partijen daartoe besluiten kan de dienstverleningsovereenkomst tussentijds gewijzigd worden.

Artikel 8 – Voorzitter/ regionale procesmanager
De deelnemende regiogemeenten kunnen kiezen voor de aanstelling van een onafhankelijke voorzitter en regionale procesmanager.

Hoofdstuk 3: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 9 – Wijziging van de regeling
1. Iedere deelnemende regiogemeente kan een voorstel doen tot wijziging van deze regeling.
2. De gewijzigde regeling wordt pas voorgelegd voor toestemming aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de gewijzigde regeling akkoord zijn.
3. De deelnemende regiogemeenten gaan niet over tot wijziging van deze regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers.
4. De gewijzigde regeling treedt in werking op de dag volgend op die waarop deze door centrumgemeente Nijmegen bekend is gemaakt, tenzij bij de gewijzigde regeling anders is bepaald.
5. Op wijziging van deze regeling is artikel 16 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10 – Toetreding tot de regeling
1. Iedere potentiële nieuwe deelnemer kan een voorstel doen tot toetreding van een college aan deze regeling.
2. Bij toetreding van een college maken de deelnemers afspraken over een herschikking van de financiële bijdragen.
3. De toetreding, zoals bedoeld in het vorige lid, wordt pas voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemers, indien alle deelnemers met de toetreding akkoord zijn.
4. De toetreding vindt niet plaats dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden van de deelnemers en de gemeenteraad van het toetredende college.
5. Toetreding tot deze regeling door andere colleges is gedurende het eerste jaar na het treffen van deze regeling niet mogelijk.
6. Op toetreding tot deze regeling is artikel 16 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11 – Uittreding uit de regeling
1. Een deelnemer die wenst uit te treden maakt dit voornemen schriftelijk kenbaar aan de overige deelnemers.
2. Een deelnemer besluit tot uittreding nadat zijn raad hiertoe toestemming heeft verleend.
3. Uittreding kan niet eerder plaats vinden dan een jaar na afloop van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen.

4. Onverminderd het derde lid, is uittreding gedurende de eerste drie jaar na aangaan van deze regeling, niet mogelijk.
5. De uittredingskosten zijn~~, conform artikel 11 van de centrumregeling,~~ de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende regiogemeente en worden alleen in rekening gebracht als de regiogemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de desintegratie uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (balans, exploitatiecijfers, overige cijfers) van de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen.
6. De uittredingskosten zoals bedoeld in lid 5 ~~bedoelde kosten uit voorgaande lid~~ worden vastgesteld door een door de centrumgemeente en de uittredende deelnemer gezamenlijk aan te wijzen deskundige.
~~5~~7. De uittredende deelnemer ontvangt van de centrumgemeente bij uittreding een eindafrekening, met een verrekening van de voorschoten en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Daarnaast worden in de eindafrekening de kosten opgenomen die verband houden met de uittreding. Een en ander wordt nader uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst.
~~6~~8. Naar aanleiding van de uittreding wijzigen de overige deelnemers de regeling, conform artikel 9, of heffen zij de regeling op, conform artikel 12.
~~7~~9. Op uittreding uit deze regeling is artikel 16 van deze regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12 – Opheffing van de regeling
1. Deze regeling wordt opgeheven bij gelijkluidend besluit van de colleges van minimaal twee derde van de deelnemers. Een verzoek tot uittreding van minimaal twee derde van de deelnemers wordt beschouwd als een verzoek tot opheffing.
2. Indien een besluit tot opheffing, als bedoeld in het vorige lid, wordt genomen, geven de deelnemers een onafhankelijke registeraccountant de opdracht om een opheffingsplan op te stellen.
3. Het opheffingsplan, bedoeld in het tweede lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de regiogemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing en de personele gevolgen hiervan.
4. Het college van Nijmegen is belast met de uitvoering van het opheffingsplan bedoeld in het tweede lid.

Hoofdstuk 4: Overige bepalingen

Artikel 13 – Evaluatie en doorontwikkeling
Deze regeling zal binnen vier jaar na het treffen ervan worden geëvalueerd onder gemeenschappelijk opdrachtgeverschap van de deelnemers. De resultaten van deze evaluatie zullen worden verstrekt aan de colleges van de deelnemende regiogemeenten. Onderdeel van de evaluatie is de vraag op welke wijze de centrumregeling kan worden doorontwikkeld.

Artikel 13a. – Participatie van ingezetenen
Ingezetenen kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid inspreken bij de raden van de deelnemende gemeenten.

Artikel 14 – Duur
Deze regeling is voor onbepaalde tijd getroffen.

Artikel 15 – Geschillen
Onverminderd artikel 28 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden geschillen over deze regeling onderworpen aan een niet-bindend deskundigenadvies. Voordat een dergelijk advies wordt gevraagd, dient het geschil besproken te worden in een afvaardiging van de deelnemende colleges. Wanneer dit niet leidt tot overeenstemming wijst iedere deelnemer een onafhankelijke deskundige aan. De aangewezen deskundigen benoemen gezamenlijk een deskundige die als voorzitter van de adviescommissie optreedt. Het opdrachtgeverschap aan de commissie wordt door de deelnemers gezamenlijk vervuld. De kosten van de onafhankelijke deskundige worden naar rato verdeeld over de deelnemende regiogemeenten.

Artikel 16 – Inzending en bekendmaking
1 Het college van Nijmegen zendt deze regeling aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.
2. Het college zoals genoemd in het eerste lid draagt tevens zorg voor bekendmaking van de regeling overeenkomstig artikel 26 van de wet.
3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding.

Artikel 17 – Archivering
1. Het college van de centrumgemeente draagt zorg voor de archiefbescheiden ten behoeve van de uitvoering van deze centrumregeling, op basis van de archiefverordening van de gemeente Nijmegen.
2. Ten aanzien van de door de colleges van de regiogemeenten gemandateerde taken, berust de zorg voor de desbetreffende archiefbescheiden bij die colleges, conform de archiefverordeningen van de regiogemeenten.
3. Eén van de gemeentearchivarissen van de centrumgemeente dan wel de regiogemeenten houdt namens alle deelnemende colleges toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de centrumregeling, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
4. Bij opheffing van de centrumregeling treffen de colleges een voorziening voor het beheer van de overgebleven archiefbescheiden, de gemeentearchivarissen van de deelnemende gemeenten gehoord.

Artikel 18 – Privacy
Het in achtnemen van de privacy met betrekking tot de door de centrumgemeente uitgevoerde taken geschiedt op basis van de bepalingen die de centrumgemeente ook voor haar eigen processen hanteert conform de privacy wet- en regelgeving.

Artikel 19 – Klachten
Klachten die betrekking hebben op de uitoefening van bevoegdheden die in mandaat van de centrumgemeente worden uitgevoerd door medewerkers van de centrumgemeente worden afgehandeld volgens de klachtenregeling van de centrumgemeente.

Artikel 20 – Inwerkingtreding
Deze regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand, volgend op de dag waarop centrumgemeente Nijmegen deze regeling op de gebruikelijke wijze bekend heeft gemaakt.

Artikel 21 – Intrekking bestaande regelingen en mandaten
Met de inwerkingtreding van deze regeling vervallen eventuele bestaande regelingen en mandaten met betrekking tot de domeinen van deze regeling.

Artikel 22 – Citeerwijze
Deze regeling wordt aangehaald als: centrumregeling ‘Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Regio Nijmegen en Rivierenland’.

Aldus besloten door:

De Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen

Toelichting bij Centrumregeling Beschermd Wonen en Opvang Regio Nijmegen en Rivierenland

1.1 Inleiding
Voor wat betreft de verplichte samenwerkingstaken uit de Wmo 2015 op het gebied van bescherm wonen en opvang vervult Nijmegen de verplichte rol van centrumgemeente voor regionale samenwerking.
Gelet op de verwachtte schaalvoordelen van regionale samenwerking en de verdere verplichting van rijkswege tot samenwerking binnen de Wmo 2015 is besloten om samenwerking te formaliseren in de vorm van een centrumregeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

1.2 Aangaan centrumregeling
Voor het aangaan van een centrumregeling op basis van de Wgr door colleges, dienen de deelnemende colleges toestemming te vragen aan hun gemeenteraden (art. 1, lid 2 Wgr). De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

1.3 Deelnemers
Aan de centrumregeling nemen de colleges van burgemeester en wethouders deel van alle gemeenten in Regio Nijmegen en Rivierenland:

- Berg en Dal
- Beuningen
- Buren
- Culemborg
- Druten
- Heumen
- Mook en Middelaar
- Neder-Betuwe
- Nijmegen
- Tiel
- West Betuwe
- West Maas en Waal
- Wijchen

De gemeente Nijmegen wordt aangewezen als centrumgemeente. Hiermee is sprake van een enkelvoudige centrumregeling. Wanneer er meer gemeenten zijn die taken uitoefenen voor andere deelnemers is er sprake van een meervoudige centrumregeling. Het ligt voor de hand om Nijmegen aan te wijzen als centrumgemeente, aangezien deze de rol als centrumgemeente op grond van de Wmo BW en MO al vervult. Uit efficiency oogpunt is er voor gekozen om taakuitvoering waar mogelijk te concentreren bij één centrumgemeente.

Centrumregeling – artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 – Begrippen
In dit artikel is een aantal begrippen nader toegelicht.

Artikel 2 – Doel en belang
Artikel 10, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt dat het belang ter behartiging waarvan de regeling is getroffen in de regeling staat vermeld.

Artikel 3 – Centrumgemeente
De vorm voor samenwerking binnen het sociale domein in de provincie Gelderland is een centrumregeling op grond van artikel 8 lid 3 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dit is de meest lichte –geformaliseerde – publieke samenwerkingsvorm die mogelijk is voor overheden. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een gemeenschappelijk openbaar lichaam, wordt bij een centrumregeling geen nieuwe organisatie met rechtspersoonlijkheid in het leven geroepen. Ook kent een centrumregeling geen formeel besluitvormend orgaan zoals een algemeen of dagelijks bestuur of bestuurscommissie. Bij een centrumregeling kan worden bepaald dat daarin omschreven bevoegdheden van bestuursorganen of van ambtenaren van de aan de regeling deelnemende gemeenten (regiogemeenten), voortaan in mandaat kunnen worden uitgeoefend door

bestuursorganen of ambtenaren van een van de deelnemende regiogemeenten (de centrumgemeente). De basis voor deze vorm van samenwerking wordt gelegd in de tekst van de centrumregeling. Per deelnemer kunnen er vervolgens in een dienstverleningsovereenkomst nadere afspraken worden gemaakt.

In dit artikel wordt Nijmegen aangewezen als centrumgemeente.

Artikel 4 – Taken
De taken die gedefinieerd zijn onder deze regeling worden beschouwd als een minimum pakket dat gelijk is voor alle deelnemende regiogemeenten. In onderling overleg kan het takenpakket worden uitgebreid of aangepast; dat kan gezamenlijk door aanpassing van het handvest of tussen betreffende regiogemeente en Nijmegen door aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst. Nijmegen zal haar rol als centrumgemeente in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in de geest van deze regeling invullen. Het gaat daarbij zowel om de wettelijke taken: Beschermd wonen, Beschermd thuis, Maatschappelijke opvang, Daklozenopvang, OGGz, Verslavingszorg . Daarnaast gaat het om de organisatie van de centrale toegang beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
De taken die krachtens de centrumregeling worden opgedragen aan de centrumgemeente, worden door de colleges bijgehouden in een register. Dit is in lijn met artikel 27 Wgr.

Artikel 5 – Bevoegdheden
Per deelnemende regiogemeente moet een mandaatregeling worden gemaakt, waarin de relevante bevoegdheden van het college aan het college van Nijmegen wordt gemandateerd. Ook dient een volmacht te worden verstrekt voor het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Bevoegdheden die niet worden overgedragen blijven bij het bestuursorgaan dat de bevoegdheden bezit.
De centrumgemeente kan door inkoop- of subsidie opgedragen taken laten uitvoeren. Bij inkoop in een samenwerkingsverband speelt aanbestedingsrecht een belangrijke rol. Een aankoopcentrale is een mogelijkheid op basis van de Aanbestedingswet 2012 (artikel 2.11) waarmee publieke organisaties gezamenlijk kunnen inkopen zonder tegen aanbestedingsrechtelijke problemen aan te lopen.
Een aankoopcentrale plaatst opdrachten en sluit overeenkomsten op eigen naam, en hanteert daarbij de verplichtingen die de Europese aanbestedingsrichtlijnen opleggen. Bij gebruikmaking van een aankoopcentrale kunnen aanbestedende diensten […] zonder toepassing van een procedure hun producten of diensten bestellen bij die aankoopcentrale.1
Er is voor gekozen om de gemeente Nijmegen voor alle opgedragen taken aan te wijzen als aankoopcentrale. Dit betekent niet dat er altijd sprake moet zijn van inkoop, er is ook ruimte om te kiezen voor subsidie. De deelnemers bepalen gezamenlijk welke zorg wordt ingekocht of gesubsidieerd. De inkoop of subsidiëring en de onderhandelingen hierover geschieden door de centrumgemeente Nijmegen – onder voorbehoud van instemming deelnemers – binnen de afgesproken kaders.
Bij deze manier van inkopen, zijn maximale efficiencyvoordelen te behalen. Door grotere volumes, zal er sprake zijn van een sterkere onderhandelingspositie die tot kostenbesparingen en betere voorwaarden kan leiden. Ook kunnen voordelen (financieel en op het gebied van kennisopbouw) behaald worden door het centraliseren en standaardiseren van de inkoopprocessen en organisatie.
1 MvT, Kamerstukken 32440, nr. 3, p. 43.
Daarnaast richt de samenwerking zich op overleg en afstemming tussen de deelnemende regiogemeenten met betrekking tot het sociale domein. Verbetering van kwaliteit en het benutten van schaalvoordeel is leidend.

Artikel 6 – Financiën
De kostenverdeling bestaat uit twee componenten:
˜ Een onderdeel voor de technische uitvoering van de inkoop en subsidie (lid 1).
˜ Een onderdeel voor de vergoeding van het daadwerkelijke gebruik van zorg (lid 2).
Voorts wordt voor de kostenverdeling een solidariteitsprincipe gehanteerd. De deelnemers verklaren zich in financiële zin solidair gedurende drie jaar. De zorgvraag laat per regiogemeente jaarlijks grote fluctuatie zien. Door gedurende drie jaar de budgetten samen te besteden, zal de zorgvraag dichter bij het gemiddelde komen, waardoor de budgetten afdoende moeten zijn.

Artikelen 7 dienstverleningsovereenkomst
Binnen de variabelen die binnen de centrumregeling worden vastgelegd, kan de centrumgemeente met afzonderlijke regiogemeenten dienstverleningsovereenkomsten afsluiten. Het is ook mogelijk om als centrumgemeente met alle regiogemeenten één gezamenlijke dienstverleningsovereenkomst af te sluiten.
Dienstverleningsovereenkomst (artikel 7)
Tussen de colleges wordt een dienstverleningsovereenkomst gesloten waarin nadere uitwerking wordt gegeven aan de regeling. In dit handvest wordt tenminste geregeld:
˜ De uitvoeringskaders;
˜ De kwaliteitseisen waaraan de taakuitoefening door Nijmegen moet voldoen;
˜ De uitwerking van de kostenverdeelsleutel cq.de wijze waarop de deelnemende regiogemeenten een financiële bijdrage leveren in de kosten die Nijmegen maakt voor de uitvoering van de krachtens de regeling opgedragen taken en bevoegdheden;
˜ De informatieplicht en verantwoordingsplicht van het college van de centrumgemeente Nijmegen aan de overige colleges van de deelnemende regiogemeenten;
˜ De wijze waarop de colleges van de regiogemeenten elkaar informeren over het niet nakomen van hun verplichtingen en de gevolgen die zij daaraan verbinden.

In een dienstverleningsovereenkomst tussen de centrumgemeente Nijmegen en elke andere deelnemer afzonderlijk wordt per taakgebied of per taak nadere uitwerking gegeven aan de regeling. Tevens regelt de DVO het mandaat dat aan de centrumgemeente wordt verleend.

Voor het wijzigen van de centrumregeling is toestemming van de gemeenteraden van alle deelnemers en besluitvorming in alle colleges vereist[i]. Voordat een wijziging wordt doorgevoerd, is instemming van twee derde van de deelnemende colleges vereist.
Het wijzigen van het dienstverleningshandvest vereist besluitvorming in de deelnemende colleges. Toestemming van de raad is niet noodzakelijk. Ook hiervoor is instemming van vier van de deelnemende colleges vereist. Het wijzigen van een dienstverleningsovereenkomst vereist instemming van de betreffende regiogemeente(n) en de centrumgemeente.

Artikelen 9, 10, 11 en 12 – Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing
Een gemeenschappelijke regeling die voor onbepaalde tijd is getroffen (zie artikel 14) dient bepalingen te bevatten omtrent wijziging, opheffing, toetreding en uittreding (artikel 9, lid 1 Wgr). Iedere deelnemer kan een voorstel doen tot wijziging. Over een wijziging moeten alle deelnemers overeenstemming bereiken. De colleges besluiten over de wijziging nadat ze daarvoor toestemming van hun gemeenteraden hebben gehad.

Het eerste jaar na het aangaan van de regeling is toetreding van nieuwe deelnemers niet mogelijk. Dit om de deelnemers in de nieuwe regeling de kans te geven onderling hun draai te vinden en om tijdige besluitvorming over het aangaan van de regeling te stimuleren.
Toetreding van nieuwe deelnemers na het eerste jaar vergt een wijziging van de regeling. Dit kan op voorstel van elk van de deelnemers. Toetreding kan plaatsvinden, nadat zij hiertoe onderling overeenstemming hebben bereikt. Het besluit tot wijziging van de regeling vindt plaats na toestemming van hun gemeenteraden.
Uittreding van deelnemers is de eerste drie jaar niet mogelijk. Na deze periode kan uittreding niet eerder worden geeffectueerd dan een jaar na afloop van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen.
Uittreding van deelnemers vergt een wijziging van de regeling. Ook kan naar aanleiding van de uittreding besloten worden de regeling op te heffen.
Na een daartoe strekkend besluit van de colleges van twee derde van de deelnemers zal de regeling worden opgeheven.
Bij besluitvorming telt de stem van iedere regiogemeente even zwaar.

Artikel 13 – Evaluatie
De centrumregeling zal binnen twee jaar na aangaan worden geëvalueerd onder gezamenlijk opdrachtgeverschap van de deelnemers. De resultaten van deze evaluatie zullen worden verstrekt aan de deelnemende colleges.

Artikel 14 – Duur
De voorkeur wordt gegeven aan een regeling voor onbepaalde tijd ten opzichte van een regeling voor bepaalde tijd. Wanneer na evaluatie geconcludeerd wordt dat de regeling effectief is en voortzetting behoeft, hoeft hiervoor geen nieuwe regeling in het leven te worden geroepen. Bij een regeling voor bepaalde tijd zou de regeling op een in de regeling genoemde datum vervallen.

Artikel 15 – Geschillen
Artikel 28 van de Wgr bepaalt dat geschillen omtrent de toepassing van de regeling door gedeputeerde staten worden beslecht, tenzij deze onder de bevoegdheid van een rechter vallen. Onverminderd deze bepaling worden geschillen over de regeling onderworpen aan een niet bindend deskundigenadvies. Voordat dit daadwerkelijk gebeurd, dient de kwestie besproken te worden in een afvaardiging van de deelnemende colleges. Wanneer dit niet tot een oplossing leidt benoemen de colleges elk een onafhankelijk deskundige. Deze deskundigen benoemen gezamenlijk een deskundige die als voorzitter van de adviescommissie optreedt. De colleges van de deelnemende regiogemeenten treden gezamenlijk op als opdrachtgever van de adviescommissie.

Artikel 16 – Inzending
Het college van de centrumgemeente Nijmegen draagt zorg voor het insturen van de regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Dit geldt ook voor het geval de regeling wordt gewijzigd.

Artikel 17 – Archivering
De archivering met betrekking tot de door de centrumgemeente Nijmegen uitgevoerde taken geschiedt op basis van de bepalingen die deze gemeente ook voor haar eigen processen hanteert. Hierbij worden in ieder geval de van toepassing zijnde wet- en regelgeving in acht genomen, zoals (maar niet uitsluitend) de bepalingen uit de Archiefwet, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wmo 2015.

Artikel 20 – Inwerkingtreding
De regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand, volgend op de dag waarop het laatste deelnemende college deze regeling bekend heeft gemaakt. Wanneer een van de gemeenteraden geen toestemming verleent, heeft dit geen opschortende werking voor het aangaan van de regeling. De regeling zal dan zonder de betreffende deelnemer worden aangegaan.

---

[i] Artikel 1 Wgr. De toestemming van de raad kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5385
Extern Zaak ID	Z/23/149303
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.I
Titel	149303 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio 2023
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Teurlincx, Edwin
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	

Bijlagen
149303 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio 2023
231212 bijlage1 concept-wijzigingsbesluit
231212 bijlage2 onderbouwing wijzigingen GMR
231212 bijlage3 geconsolideerde regeling met wijzigingen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet

gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen zelf verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover meerdere malen geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Voorgesteld besluit
De raad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen, geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen)
De raad besluit:

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen, geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: 149303

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio 2023

Datum: 1 februari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

geen zienswijze in te dienen op het ontwerpwijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen zelf verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover meerdere malen geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:
- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;

- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het (al dan niet) instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;

1.2 *Het ontwerp wijzigingsbesluiten is tot stand gekomen met input van (een afvaardiging) van de raden uit de regio en in samenspraak met de samenwerkingsorganisatie.*
Op 12 december 2022 is tijdens een regionale informatiebijeenkomst een toelichting gegeven op de wijzigingen van de Wgr. Vervolgens heeft op 27 maart 2023 een regionale raadsbijeenkomst plaatsgevonden waar met raadsleden en vertegenwoordigers van colleges varianten zijn besproken. Dit heeft geresulteerd in een uitgangspuntennotitie die kort tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 17 april 2023 is gedeeld en toegelicht. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de ontwerp wijzigingsbesluiten. Omdat dit samenwerkingsverband een andere schaal kent dan die van het RvN, is ook input vanuit de andere regio Arnhem en omstreken meegenomen.

In bijlage 1 bij dit voorstel treft u een overzicht aan van de wijzigingen. Hierbij is elk onderdeel onderbouwd waarbij is aangegeven of de input van de raden tijdens de raadssessie op 27 maart 2023 al dan niet is overgenomen.

Tegenargumenten en risico's
N.v.t.

Financiële gevolgen
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng vanuit andere subregio's (Liemers, Arnhem en het midden gebied) van de Groene Metropool Regio mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Eerst daarna kan het college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Voorstel
Advies
Overleg gepleegd met Jurist. Jurist is akkoord.

Bijlagen
1. Concept wijzigingsbesluit;
2. Onderbouwing van de wijzigingen;
3. geconsolideerde regeling met wijzigingen zichtbaar.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Overwegende dat:

- Op 1 juli 2022 de Wet gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd;
- De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen daardoor aanpassing behoeft;

gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

I Wijzigingen

A. Artikel 18, derde tot en met het vijfde lid komen als volgt te luiden:

' Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht**.'**

De toelichting wordt aangepast door na de eerste alinea in de toelichting op de artikelen 17 tot en met 20 de volgende tekst toe te voegen:
“Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 \overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.”

B. Na artikel 22 wordt een nieuw artikel toegevoegd, artikel 22a, dat als volgt komt te luiden:

“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.”

Met als toelichting:
“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.”

C. In artikel worden van artikel 30 het vierde en het vijfde lid gewijzigd en er wordt na het vijfde lid een nieuw zesde lid ingevoegd onder vernummering van de overige leden. Deze komen als volgt te luiden:”

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.”

D. Artikel 31, derde lid wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:
“ 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.”

E. Artikel 33 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

“Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.”

De toelichting op dit artikel wordt als volgt gewijzigd:
“Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd. In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat."

F. Na artikel 33 worden twee artikelen toegevoegd, die als volgt komen te luiden:
"**Artikel 33a Uittreding**

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b

De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid."

De toelichting op artikel 33a luidt als volgt:
"Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan. "

G. Het tweede lid van artikel 36 wordt als volgt aangepast:
" 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast."

De toelichting op dit artikel komt te luiden:
"Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.
Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur.
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal (in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean')."

H. Artikel 37 wordt als volgt aangepast:
" **Artikel 37 Toezending en bekendmaking**
De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet."

II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Eerste wijziging Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen 2023.

Onderbouwing wijzigingen Groene Metropoolregio

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. 3. *Het reglement van orde van het algemeen bestuur bevat bepalingen van de wijze waarop deze inlichtingen worden verstrekt*.	**Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. **3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt** **4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen maar de wijziging regelt meer. RvN heeft de voorkeur voor informatieprotocol waarin de wijze waarop actief informatie wordt gedeeld vastligt. Dit is overgenomen. Maar daarnaast wordt in de regeling, op verzoek van de regio Arnhem, ook vastgelegd dat de agenda, bijbehorende stukken en besluiten van de openbare vergaderingen van het algemeen bestuur vooraf respectievelijk achteraf digitaal openbaar worden gemaakt. Tevens zal het informatieprotocol voorafgaande aan het vaststellen ervan voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeente worden voorgelegd. We leggen niet vast welk digitaal medium gebruikt moet worden. Dit zou nieuwe mogelijkheden beperken.

	5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.	
-	**Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden** **Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.**	Overgenomen Op dit moment is in het reglement van orde van het AB geregeld dat ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken bij het AB. Dit wordt nu in de regeling opgenomen. Voor het overige hecht het AB eraan dat de participatie per opgave kan worden bepaald in een afzonderlijk participatieprotocol. Elke opgave kent immers zijn eigen dynamiek en mate waarin participatie bij de Groene Metropool en/of de eigen gemeente van belang is.

Artikel 30 Begroting 1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda. 2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren	**Artikel 30 Begroting** 1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda. 2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. 4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en **de regionale agenda** naar voren brengen.	Wijziging op verzoek van de Groene Metropoolregio. Het AB stelt voor om enkel onderdelen van de wijziging van de Wgr ook op te nemen in de regeling ter verduidelijking van het proces.

brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. 5. Het algemeen bestuur stelt de begroting *tijdig* vast. 6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten. 8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.	**5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.** **6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.** 7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten. 9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.	

Artikel 31 Jaarrekening 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over *de rekening* naar voren brengen. *Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling*. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt	**Artikel 31 Jaarrekening** 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze **over de voorlopige jaarrekening** naar voren brengen. **Hiervoor geldt een termijn van acht weken.** Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.	Wijziging op verzoek van de Groene Metropoolregio. Het AB stelt voor om de termijn voor de zienswijze op de ontwerpjaarrekening (niet verplicht op grond van de Wgr), expliciet op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Hierbij wordt uitgegaan van een termijn van 8 weken.

aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.	5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.	

Artikel 33 Toetreding en uittreding 1. Een gemeente kan toe- *of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad*. 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. *3. De toetreding gaat in met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de regeling aan Gedeputeerde Staten is toegezonden.* 4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toe- *of uit*treding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- *of uit*treding. 5. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de *in lid 2* genoemde termijn. Rechten en	**Artikel 33 Toetreding** **1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.** 2. **Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding**. **Artikel 33a Uittreding** 1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. **De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.** 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen **3.** Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de **in het tweede lid** genoemde termijn. Rechten en	Inbreng d.d. 27 maart 2023 deels overgenomen. De GMR kent al een uittredingsregeling. Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd, alleen vereist de Wgr dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt. In het voorontwerp is de opdracht aan het AB om een regeling vast te stellen opgenomen. Hierbij hebben we tevens enkele essentiële onderdelen opgenomen waaraan deze regeling moet voldoen. Het voorstel van het Rijk van Nijmegen om het AB een afwijkingsbevoegdheid te geven is in het voorontwerp niet opgenomen. Dit omdat duidelijkheid over de te volgen procedure juist bij uittreding van belang is.

verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.	verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling **4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.** **7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.** **8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van)**	

	de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. **9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** **10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover**	

	in artikel 29 van de regeling. 11. **De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).** **Artikel 33b** **De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid.**	

Artikel 36 Duur van de regeling 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden.	**Artikel 36 Duur van de regeling** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. **2.** Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van **het jaar voor** het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden**. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen. In het voorontwerp blijft de vierjaarlijkse evaluatie bestaan, maar wordt voorgesteld om de huidige bepaling te wijzigen in die zin dat het jaar voorafgaand aan de raadsverkiezingen de evaluatie plaatsvindt. In de regeling is reeds opgenomen dat de evaluatie ziet op het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio. Hieraan wordt toegevoegd dat het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vaststelt.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking De gemeente Overbetuwe is belast met de *toezending van deze regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de provincie Limburg en maakt de regeling tijdig bekend* zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.	**Artikel 37 Toezending en bekendmaking** De gemeente Overbetuwe is belast met de **bekendmaking van de regeling** zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.	Wet elektronische publicaties wijzigt het proces van bekendmaking. De toezending aan Gedeputeerde Staten is vervallen. De regeling wordt hierop aangepast.

-	Informatieprotocol **Artikel 18, lid 4** **Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.** Ontwerp toe- en uittredingsregeling **Artikel 33b** **De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid.** Ontwerp regionale agenda **Artikel 30 lid 4** De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en **de regionale agenda** naar voren brengen.	**Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur.** Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen. In de regeling is reeds opgenomen dat er zienswijze aan de raden gevraagd wordt over de voorlopige jaarrekening (artikel 31 lid 3, zie hierboven, een ontwerp liquidatieplan (artikel 34 lid 2). Voor wat betreft de regionale agenda werd al een zienswijze ingediend tegelijk bij de zienswijze tegen de ontwerpbegroting. Bij de oprichting van de Groene metropoolregio is op verzoek van de raden ook een zienswijze gevraagd op het ontwerp informatieprotocol en de ontwerp toe- en uittredingsregeling. Deze werkwijze wordt nu vastgelegd in de regeling. Het AB van de Groene Metropool kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij besluiten “die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben” ook doen. Naast de hierboven genoemde besluiten worden in de praktijk alleen nog besluiten over interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachting van) bestuurlijke bemensing in diverse posities, voorgelegd aan het AB. Het opnemen van een algemene bepaling (in de trant van ‘het voorleggen van besluiten die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben’) voegt dan niets toe.

-	-	**Gemeentelijke adviescommissie** Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen. De huidige werkwijze blijft behouden.

Ontwerp Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Intitulé
Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 juli 2015 een Gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen City Region zijn aangegaan om – na opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen als WGR+ regio – regionaal samen te werken op de terreinen duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen;
- zij in het voorjaar van 2019 een initiatief hebben genomen om na te denken over versterking van de regionale samenwerking;
- die versterking nodig is vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven, en transparantie en democratische legitimatie;
- zij op 21 januari 2020 ermee hebben ingestemd dat de contourennotitie met daarin de contouren van een vernieuwde samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen wordt gebruikt voor de uitwerking van de definitieve voorstellen;
- de raden input hebben geleverd aan de contouren voor de vernieuwde samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen;
- de regio met de grote diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen ook een sterk samenhangend netwerk is van steden en ommeland;
- de regio het grootste verstedelijkt gebied buiten de Randstad en een modern kennisintensief gebied is, met als topsectoren Health & Hightech, Food en Energy;
- de regio voor de uitdaging staat hoe om te gaan met groei, zodat het een balans kan behouden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, waartoe in 2018 een aanzet is gegeven met het document 'Gezonde Groei';
- de regio op termijn een energieneutrale, circulaire regio wil zijn, waarbij circulariteit een aspect is van al het handelen van de regio en een inspiratiebron –waar ieder initiatief – van lokaal tot internationaal – bij kan aanhaken;
- de regio zich wil profileren als regio om zich zo gezamenlijk en eendrachtig in de etalage te zetten voor samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners;
- de opgaven waar de regio voor staat vragen om een (meer) uitvoeringsgericht samenwerkingsverband met als kernwaarden transparantie, robuustheid, flexibiliteit en slagkracht;
- voor succesvolle samenwerking in de regionale opgaven een basis nodig is die de samenwerking faciliteert en de opgaven ondersteunt, zodat er een helder aanspreekpunt is, de regio aanwezig is in lobbycircuits en op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen waarop kan worden ingesprongen, er regionale bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en de opgaven kunnen worden voorbereid en onderling afgestemd;
- voor deze faciliterende en coördinerende taken een basisvoorziening nodig is in de vorm van een regiobestuur met een compact regiobureau.

gelet op:

Concept

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   b. gemeenten: de deelnemende gemeenten;
   c. raden: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
   d. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   e. regeling: onderhavige gemeenschappelijke regeling;
   f. opgave: een in de regionale agenda opgenomen opgave gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn en waar elke gemeente aan kan deelnemen;
   g. regionale agenda: de jaarlijks vast te stellen verzameling van opgaven;
   h. netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten en de regiodirecteur.
2. Begrippen die in lid 1 van dit artikel niet zijn gedefinieerd, hebben de betekenis zoals de wet hieraan geeft.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet, genaamd ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is statutair gevestigd in Elst (gemeente Overbetuwe).

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies, de volgende bestuursorganen:
   a. het algemeen bestuur;
   b. het dagelijks bestuur;
   c. de voorzitter.

Concept

Hoofstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4 Belangen

De regeling wordt getroffen om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Artikel 5 Taken

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de volgende taken:
   a. het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en opgaven die de gemeenten niet alleen en binnen hun gemeentegrenzen op zich kunnen nemen, en/of waarvoor mogelijkheden liggen om externe middelen te werven;
   b. het voorbereiden en vastleggen van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
   c. het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda;
   d. het regisseren van de uitvoering en monitoren van de opgaven uit de regionale agenda;
   e. het positioneren en profileren van de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners;
   f. het signaleren van en inspelen op ontwikkelingen die van meerwaarde zijn voor de regio;
   g. het faciliteren van overleg, kennisdeling en ontmoeting in de regio.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
2. De gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
3. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is behoudens instemming van de gemeenten niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;

Concept

e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen.
2. Ieder college wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan, alsmede diens plaatsvervanger.
3. Een lid van het algemeen bestuur heeft zitting in het algemeen bestuur gedurende dezelfde periode als de zittingsduur van het college die het vertegenwoordigt. Indien het lid in de nieuwe zittingsperiode opnieuw deel uitmaakt van het college kan hij terstond opnieuw worden aangewezen als lid van het algemeen bestuur.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester of wethouder van de vertegenwoordigde gemeente te zijn.

Artikel 8 Vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente.
3. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:
   - Tot 20.000 inwoners: 1 stemmen
   - 20.000-49.999 inwoners: 2 stemmen
   - 50.000-99.999 inwoners: 3 stemmen
   - Meer dan 100.000 inwoners: 4 stemmen
4. In afwijking van het eerste lid worden besluiten omtrent de begroting en jaarrekening genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is aangenomen indien de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt.
5. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar onverminderd artikel 22, vierde en vijfde lid, van de wet.
6. Het algemeen bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste vier leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken.
7. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.
8. Voor de vergaderingen van het algemeen bestuur kunnen door het algemeen bestuur anderen, waaronder bestuurlijk vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, onderwijsinstellingen, ondernemers en andere maatschappelijke instellingen als adviseur worden uitgenodigd. Zij kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
9. Bestuurlijk opdrachtgevers van een opgave zijn in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
   a. voorbereiden van opgaven voor de regionale agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven;
   b. het vaststellen van de regionale agenda waarvan de opgaven deel uitmaken;
   c. het benoemen van de bestuurlijke opdrachtgevers in de opgaven;
   d. het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven;
   e. het vaststellen van de begroting en de jaarrekening;
   f. het faciliteren van de samenwerking.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
4. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen van de regionale agenda;
   b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   c. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per opgave);
   d. het vaststellen van de jaarrekening;
   e. het vaststellen van de deelrekeningen (per opgave);
   f. het vaststellen van verordeningen;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. het oprichten van, deelnemen aan of ontbinden van rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 9, derde lid, van deze regeling.

Hoofdstuk 4 Dagelijks bestuur

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen. Hierbij is in ieder geval één lid van het dagelijks bestuur afkomstig van de gemeente Arnhem of Nijmegen.
2. Een lid van het dagelijks bestuur treedt af op de dag waarop hij ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lid kan, indien hij opnieuw is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.

Concept

Artikel 11 Vergaderingen

1. Besluiten van het dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elk lid heeft één stem.
3. Vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.
5. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of één van de bestuursleden daarom verzoekt.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot:
   a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
   c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Hoofdstuk 5 Voorzitter

Artikel 13 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, evenals zijn plaatsvervanger.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door zijn plaatsvervanger.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De voorzitter is binnen de gestelde kaders het gezicht naar buiten.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan. De stukken worden medeondertekend door de directeur.

Concept

4. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de directeur, genoemd in artikel 24 van deze regeling, of aan een andere medewerker van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 6 Commissies

Artikel 15 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in.
3. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissies.

Artikel 16 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurscommissie instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Verantwoordings- en informatieplicht

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk, zijn aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd over het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Concept
t.derijke@arnhemnijmegen.nl

Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd.
3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.

Artikel 19 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de colleges

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet alle inlichtingen, die door het college of door één of meer leden van het college worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door de raad of door één of meer leden van de raad worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

Hoofdstuk 8 Reglement van orde

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Concept

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden

Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.

Hoofdstuk 9 De organisatie

Artikel 23 Regiobureau

1. Er is een regiobureau met aan het hoofd een directeur.
2. De directeur zorgt voor een juiste taakvervulling van het regiobureau.
3. Op het personeel van het regiobureau is de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Artikel 24 Directeur

1. Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, schorsen en beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de directeur en stelt zijn/haar taken en bevoegdheden vast. De directeur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De directeur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de directeur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
4. Het algemeen bestuur kan voor de directeur een instructie vaststellen.

Concept

Artikel 25 Klachten

De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het algemeen bestuur een archiefverordening vast, die aan Gedeputeerde Staten wordt verzonden.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.
6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het dagelijks bestuur aangewezen.

Hoofdstuk 10 Regionale opgaven

Artikel 27 Regionale opgaven

1. De raden besluiten na aanbieding van de door het algemeen bestuur vastgestelde regionale agenda over deelname aan een opgave. Per opgave wordt een opgave overeenkomst afgesloten tussen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de deelnemende gemeenten.
2. Een opgave overeenkomst bevat in ieder geval:
   a. een omschrijving van de opgave, het doel en de toegevoegde waarde voor de inwoners;
   b. een begroting, met de van toepassing zijnde kostenverdeelsleutel;
   c. de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit;
3. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave vrijwaren de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave, deze gemeente voor kosten en risico's die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
4. Het algemeen bestuur stelt voorwaarden vast met betrekking tot het deelnemen aan een reeds gestarte opgave en het beëindigen van deelnemen aan een opgave.
5. De directeur stemt in de netwerkdirectie de invulling van ambtelijke capaciteit voor de opgaven af.

Concept

Hoofdstuk 11 Financiën

Artikel 28 Financiële organisatie

1. De begroting, begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig de bij of krachtens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten gestelde regelingen.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Als algemene kostenverdeelsleutel heeft te gelden een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten, op basis van de meest recente CBS-cijfers.
3. De gemeente Mook en Middelaar krijgt 50% korting op de verschuldigde bijdrage.
4. De kostenverdeelsleutel voor een opgave wordt bepaald in de desbetreffende opgave. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers. Hiervan kan bij uitzondering voor een opgave worden afgeweken.
5. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli telkens de helft van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
6. De gemeenten dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen, onverminderd het bepaalde in artikel 27, derde lid, van deze regeling.

Artikel 30 Begroting

1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Concept

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.
7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven.
2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. ~~Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling.~~ Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling.
8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Concept

Hoofdstuk 12 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tweederde van het aantal gemeenten, met in achtneming van artikel 1 van de wet.
2. Elke gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de gemeenten.
3. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden van de regeling.

Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 33a Uittreding

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.

9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid..

Artikel 34 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen de gemeenten zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten aan een opgave.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 13 Slotbepalingen

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

1. De gemeenten zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
2. In alle gevallen waarin deze regeling of de wet niet voorziet, besluit het algemeen bestuur.

Artikel 36 Duur van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het

Concept

kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op …..
2. De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Ondertekend op …..te…..

Toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Algemeen

De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit –bewerkstelligen. Het gaat hierbij om de samenwerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

De juridische basis van de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is vastgelegd in deze ‘Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen’.

Datgene wat in juridische zin geregeld moet worden rondom de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen, is ook vastgelegd in deze regeling. Tegelijk laat deze regeling ruimte waar dat mogelijk en wenselijk is, zodat de organisatie en daarmee de samenwerking flexibel blijft en aanvullende of specifieke afspraken in afzonderlijke verordeningen kunnen worden vastgelegd.

De Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen bevat alleen bepalingen over onderwerpen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarbij zijn niet alle regels uit de Wgr overgenomen. Daarmee blijft deze regeling behapbaar en hoeft niet bij elke wijzigingen van de Wgr de regeling veranderd te worden

Concept

De werkwijze zoals vastgelegd in deze regeling, is nader uitgewerkt en gedetailleerd in het Bedrijfsplan regio Arnhem - Nijmegen(16 april 2020). Het Bedrijfsplan is een uitwerking van en toelichting op de praktische werkwijze. Het Bedrijfsplan dient als richtsnoer bij de oprichting van het nieuwe regiobestuur en regiobureau. Waar nodig wordt in deze artikelsgewijze toelichting verwezen naar het Bedrijfsplan.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel bevat enkele algemene begripsbepalingen die gelden voor de gehele gemeenschappelijke regeling.

Artikel 2 Openbaar lichaam

Dit artikel bepaalt dat er een zogenoemd gemeenschappelijk openbaar lichaam wordt ingesteld krachtens artikel 1, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De regeling is een collegesamenwerking. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en kan dus zelfstandig privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. Er is bewust gekozen voor een gemeenschappelijk openbaar lichaam: deze keuze maakt het mogelijk om transparanter en met meer slagkracht te kunnen werken. De regio kan zo zijn eigen financiële administratie en verantwoording organiseren.

Tot slot bepaalt het artikel dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam gevestigd is te Elst, gemeente Overbetuwe (volgens artikel 10 lid 3 Wgr is het aanwijzen van een plaats van vestiging vereist). Dit is het geografisch centrum van de regio.

Artikel 3 Bestuursorganen

Het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter (art. 12, lid 1 Wgr). Daarnaast kunnen commissies van advies en bestuurscommissies worden ingesteld. In deze regeling is die mogelijkheid geopend in hoofdstuk 6. De directie of een directielid is geen bestuursorgaan.

Artikel 4 Belangen

Deze regeling wordt getroffen ter behartiging van de in dit artikel genoemde belangen. Het belang bakent de bevoegdheden van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam af.

Artikel 5 Taken

In deze bepaling zijn de taken omschreven die het samenwerkingsverband moet uitvoeren voor zover gelegen binnen het belang van de vorige bepaling. De taken hebben met name betrekking op de voorbereiding en agendering van de verschillende opgaven.

Concept

Daarnaast worden positioneren en profileren van de regio expliciet benoemd, net als inspelen op ontwikkelingen en het faciliteren van ontmoetingen.

Artikel 6 Bevoegdheden

De deelnemende gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de regio Arnhem-Nijmegen. Bij afzonderlijk besluit mandateren de deelnemers de bevoegdheden. De enige uitzondering betreft de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de stichting The Economic Board. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten merken de stichting aan als subsidieontvanger. De bevoegdheid om de subsidie te verstrekken wordt door de colleges overgedragen aan het algemeen bestuur. Dit heeft als voordeel dat er één subsidiebeschikking hoeft te worden opgesteld in plaats van 18 stuks. De subsidie wordt gebaseerd op een bedrag per aantal inwoners.

In het derde lid worden de bevoegdheden van de bestuursorganen van het openbaar lichaam beperkt. Dit zijn bevoegdheden die het openbaar lichaam vanwege zijn rechtspersoonlijkheid op grond van de wet zelf heeft. Met deze bepaling worden de financiële risico's voor de deelnemers beperkt, omdat de deelnemers hiermee vooraf moeten instemmen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

Dit artikel gaat over de samenstelling van het bestuur en de plaatsvervanging van bestuurders. Deze zaken moeten in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden (art. 10 lid 3 Wgr). Daarbij is rekening gehouden met de wettelijke bepaling dat de leden van het bestuur door en uit de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders moeten worden aangewezen (art. 14a Wgr). Er is voor gekozen om ieder college één lid aan te laten wijzen. Als een lid van het bestuur verhinderd is, dan kan dat lid vervangen worden door de door het betreffende college aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 8 Vergaderingen

Besluiten neemt het algemeen bestuur bij meerderheid van stemmen. Gekozen is voor een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente, zoals die bij meerdere gemeenschappelijke regelingen in de regio toegepast wordt. Specifiek voor de begroting en de jaarrekening is gekozen voor een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is dan pas aangenomen als de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.

In het bedrijfsplan in paragraaf 4.2 is opgenomen dat het algemeen bestuur 8 keer per jaar bij elkaar komt. In artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling is minimaal 6 keer per jaar opgenomen. Het laatste is verplichtend, het eerste is wenselijk.

Een opgavegerichte samenwerking kunnen overheden niet alleen. Partners uit het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk veld zijn nodig om de gewenste doelen en resultaten te kunnen halen. Het algemeen bestuur kan ervoor kiezen om vertegenwoordigers van deze partijen uit te nodigen voor zijn vergadering.

Concept

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever (zie paragraaf 3.3 van het bedrijfsplan). De leden van het dagelijks en algemeen bestuur zijn niet automatisch bestuurlijk opdrachtgever van de inhoudelijke opgaven. Dit kunnen ook bestuurders uit één van de 18 regiogemeenten zijn die geen deel uitmaken van het dagelijks of algemeen bestuur. Om de rollen en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur ten aanzien van de inhoudelijke opgaven te kunnen vervullen, zijn de bestuurlijk opdrachtgevers van de opgaven in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur en zullen zij met regelmaat aansluiten bij vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 12, tweede lid, van de wet). Dit betekent onder meer dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is voor het gemeenschappelijk openbaar lichaam. In het algemeen bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd.

Dit artikel beschrijft de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan zijn bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur met uitzondering van de taken benoemd in artikel 33a, tweede lid, van de wet en artikel 9, vierde lid, van de regeling.

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

Gekozen is voor een klein en compact dagelijks bestuur, dat ervoor zorgt dat het algemeen bestuur zijn rol kan vervullen.

De wet bevat geen bepalingen over het benoemen van plaatsvervangers voor de leden van het dagelijks bestuur. Bij vervanging met een tijdelijk of incidenteel karakter kan worden volstaan met een interne vervangingsregeling binnen het dagelijks bestuur,

Artikel 11 Vergaderingen

De wet bevat geen bepalingen over de besluitvorming en vergaderorde van het dagelijks bestuur, zoals bij het algemeen bestuur.

Net als bij het algemeen bestuur is in de regeling opgenomen dat het dagelijks bestuur minimaal 6 keer per jaar bij elkaar komt. Logischerwijs volgt het dagelijks bestuur minimaal de vergaderfrequentie van het algemeen bestuur. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur.

Artikel 13 Voorzitter

Concept

Dit artikel regelt de aanwijzing van de (plaatsvervangend) voorzitter. Op grond van artikel 13, negende lid, van de Wgr moet de voorzitter door en uit het algemeen bestuur aangewezen worden. De voorzitter is een eenhoofdig bestuursorgaan (artikel 12, lid 1 Wgr) en is voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (artikel 12, lid 3 Wgr).

De plaatsvervangend voorzitter vervangt de voorzitter zowel in het algemeen bestuur als in het dagelijks bestuur.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur. De voorzitter is ook aanspreekbaar als boegbeeld van de regio.

Artikel 15 Commissies van advies

Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wgr. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van deze commissies van advies. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in. In paragraaf 4.3 van het bedrijfsplan wordt deze uit raadsleden bestaande regioagendacommissie verder toegelicht.

Artikel 16 Bestuurscommissies

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid van het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen (op grond van artikel 25, lid 1 Wgr). Het is aan het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen. Het algemeen bestuur regelt de samenstelling van de bestuurscommissie, haar taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties jegens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op grond van artikel 25, lid 2 Wgr gaat het algemeen bestuur pas over tot de instelling van de in het eerste lid bedoelde commissies als de raden van de deelnemende gemeenten een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Artikel 17 tot en met artikel 20

Deze artikelen regelen de informatie- en verantwoordingsplicht die uit een oogpunt van democratische legitimatie aan het functioneren van het bestuur worden gesteld en die verplicht is op grond van de Wgr.

Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.

Concept

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.

Artikel 23 Regiobureau

Uitgangspunt voor de rol van het regiobureau is dat de regionale samenwerking gebeurt in de opgaven, door de 18 gemeenten, en dat het regiobureau deze samenwerking faciliteert. In het regiobureau wordt een aantal strategische functies belegd zoals strategie, raads- en bestuursadvisering, lobby / profilering / positionering, strategische communicatie, procesmanagement en financieel advies. Ook is het huidige Bureau Brussel, dat de lobby naar andere (overheids)organisaties verzorgt, in het regiobureau ondergebracht.

Artikel 24 Directeur

Aan het hoofd van het regiobureau staat een directeur. Hij/zij wordt aangesteld door het dagelijks bestuur.

Artikel 25 Klachten

Er is voor gekozen om de gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen aan te wijzen als bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

Op grond van artikel 40 van de Archiefwet 1995 (Archiefwet) moet de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevatten over het archief. Deze moeten zoveel mogelijk overeenkomstig de Archiefwet

Concept

worden vormgegeven. Om die reden is aansluiting gezocht bij de bepalingen zoals die op grond van de Archiefwet voor de gemeenten gelden.

Artikel 27 Regionale opgaven

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtgever. Voor elke opdracht wordt een opgavemanager aangesteld. De opgaven worden concreet omschreven en kennen een eigen begroting.

Uitgangspunt is dat de gemeenten kunnen deelnemen aan een opgave.

Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave, dan vrijwaart het samenwerkingsverband deze gemeente voor kosten en risico's die met deze opgave verband houden.

Artikel 28 Financiële organisatie

Behoeft geen nadere toelichting. Aangesloten wordt bij de wettelijke voorschriften.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

Artikel 29, tweede lid, omschrijft de kostenverdeelsleutel voor de reguliere taken (de opgave overstijgende kosten) die het openbaar lichaam uitvoert. In de regio is afgesproken dat de verrekening van deze kosten plaatsvindt naar rato van het aantal inwoners. Hiervoor is het laatst bekende inwonersaantal per gemeente de grondslag. Daarnaast wordt de kostenverdeelsleutel van elke individuele opgave vastgelegd.

Jaarlijks stelt het algemeen bestuur de hoogte van de bijdragen van de deelnemende gemeenten vast.

Uit het wettelijk systeem vloeit voort, dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling er te allen tijde voor moeten zorgen dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Artikel 30 Begroting

De jaarlijkse bijdrage voor de reguliere taken en de opgaven wordt opgenomen in de begroting. De begroting bestaat dus uit twee delen.

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regeling geen aanpassing behoeft.

Artikel 31 Jaarrekening

Concept

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regelingen geen aanpassing behoeft.

Artikel 32 Wijziging en opheffing

Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling aan te passen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. Alle deelnemende colleges besluiten over een voorstel tot wijziging van de regeling (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr). De regeling is gewijzigd wanneer tweederde van het aantal deelnemende gemeenten daartoe heeft besloten. De wijziging bevat het moment van inwerkingtreding.

Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid 2 van de Wgr.

Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd.
In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat.

Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling ‘Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen’.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan.

Artikel 34 Liquidatie

Als de deelnemende gemeenten besluiten tot opheffing van de regeling, dan besluit het algemeen bestuur tot liquidatie. Dit stelt een liquidatieplan vast. De raden worden in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor

het personeel. Als het openbaar lichaam op haar rustende verplichtingen is nagekomen en er blijft een batig saldo over, dan wordt dit batig saldo aan de hand van de gehanteerde verdeelsleutel, zoals vastgelegd in het liquidatieplan, aan gemeenten uitgekeerd. Resteert een negatief saldo, dan zijn gemeenten naar rato van de gehanteerde verdeelsleutel gehouden deze verplichtingen op zich te nemen. Het openbaar lichaam blijft bestaan, zolang dat voor liquidatie noodzakelijk is (art. 9 lid 3 Wgr).

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

Geen toelichting nodig.

Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.

Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur. ~~De voorbereidingen voor de evaluatie zullen dan na de zomer van het jaar voor de verkiezingen al gestart moeten worden~~.

~~De eerste evaluatie zou dan al begin 2022 plaats moeten vinden. Dit is te vroeg om de effecten van de nieuwe opzet goed in beeld te kunnen brengen. Het algemeen bestuur kan kiezen of het de evaluatie uitstelt of dat het kiest voor een 'lichte evaluatie' voor de eerste ervaringen.~~
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal
~~Bij de evaluatie zullen~~ (in ieder geval) de volgende criteria bevatten ~~getoetst worden~~:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is hiermee belast, omdat zij de statutaire vestigingsplaats is van het openbaar lichaam.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

Concept

Geen toelichting nodig.

Concept
e.teurlincx@drutenwijchen.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5448
Extern Zaak ID	Z/23/149719
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.m
Titel	149719 Beslisnota Subsidie Vluchtelingenwerk 2024
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Hulsen, Eva
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	06-18351222

Bijlagen
Beschikking VWN subsidie 2024
Beschikking VWN subsidie 2022
149719 Beslisnota Subsidie Vluchtelingenwerk 2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Vluchtelingenwerk Nederland een budgetsubsidie van €263.070,- toe te kennen voor het jaar 2024 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
2. De subsidie á€263.070 te dekken uit de post statushouders;
3. De subsidieverlening van 2022 á€160.288,- in te trekken in verband met een verhoging van de kosten, waardoor de hoogte van de subsidie wijzigt;
4. Vluchtelingenwerk Nederland een subsidie van €166.268,- (€160.288,- plus een nabetaling van €5.980,-) toe te kennen voor het jaar 2022 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
5. De subsidie á€166.268,- te dekken uit de post statushouders.

Besluit (Aangenomen)

1. Vluchtelingenwerk Nederland een budgetsubsidie van €263.070,- toe te kennen voor het jaar 2024 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
2. De subsidie á€263.070 te dekken uit de post statushouders;
3. De subsidieverlening van 2022 á€160.288,- in te trekken in verband met een verhoging van de kosten, waardoor de hoogte van de subsidie wijzigt;
4. Vluchtelingenwerk Nederland een subsidie van €166.268,- (€160.288,- plus een nabetaling van €5.980,-) toe te kennen voor het jaar 2022 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
5. De subsidie á€166.268,- te dekken uit de post statushouders.

Stichting Vluchtelingenwerk Nederland
Oude Oeverstraat 120
6811 JZ Arnhem

contactpersoon
Eva Hulsen
t 088 432 7575
ons kenmerk
Z/23/149719
uw kenmerk
-
bijlagen
-

datum 19 december 2023
onderwerp Subsidie vluchtelingenwerk 2024 gemeente Wijchen
verzonden

Geachte heer/mevrouw,

Op 28 juni 2023 heeft u namens Stichting Vluchtelingenwerk Nederland een aanvraag om subsidie voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders in 2024 ingediend. Naar aanleiding van deze subsidieaanvraag delen wij u het volgende mee.

Besluit
Wij hebben besloten om Stichting Vluchtelingenwerk een budgetsubsidie van €263.070,- toe te kennen voor de uitvoering van taken rondom de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dit doen we op basis van de Algemene Subsidieverordening Wijchen 2018 en art. 5 Subsidieregeling Wijchen 2021. Het toegekende bedrag €263.070,- is als volgt opgebouwd:

Spreekuur	€14.599
Maatschappelijke begeleiding	€84.420 (70 trajecten)
Extra maatschappelijke begeleiding	€11.253 (31 trajecten)
Juridische begeleiding en gezinshereniging	€25.827 (15 trajecten)
Taalcoaching	€18.300 (15 trajecten)
Inzet participatiecoach 24u per week	€75.682
Huisvesting	€27.488
Overige kosten	€5.501
Totaal	**€263.070**

Prestatie-indicatoren
Zoals afgesproken gaan we in 2024 net als in 2023 werken met prestatie indicatoren t.b.v. monitoring van het statushouders. Aan de hand van deze indicatoren kunnen wij bepalen welke dienstverlening goed loopt en waar eventueel aanpassing van de financiering nodig is.

Daarnaast nemen we de resultaten van de prestatie-indicatoren mee in het verdere verloop van de Wet Inburgering 2021 (Wi2021) en een eventueel vervolg voor de ingekochte producten.

Vaststelling
Wij verzoeken u een vaststellingverzoek over de budgetsubsidie van 2024 in het eerste kwartaal van 2025 in te dienen bij het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen.

Hoe vindt de betaling plaats?
De totale subsidie van €263.070,- wordt in één deel aan u uitbetaald. Het bedrag van €263.070,- wordt zo spoedig mogelijk overgemaakt naar rekeningnummer NL31 RABO 0101 0357 64 t.a.v. Stichting VluchtelingenWerk Nederland onder vermelding van "budgetsubsidie maatschappelijke begeleiding statushouders 2024 gemeente Wijchen".

Bent u het niet eens met ons besluit?
Wij wijzen u op de mogelijkheid dat u tegen dit besluit binnen zes weken, ingaande de dag na die waarop dit besluit is verzonden, een bezwaarschrift in kunt dienen bij ons college. Tevens kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, afdeling Bestuursrecht, verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen, indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bijsluiter.

Vragen?
Als u vragen heeft dan kunt u contact opnemen met mevr. Eva Hulsen, email e.hulsen@drutenwijchen.nl of via telefoonnummer 06-18351222.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

contactpersoon
Eva Hulsen
t 088 432 7575
ons kenmerk
Z/23/149719

datum 19 december 2023
onderwerp Intrekking en toekenning subsidie VWN 2022
verzonden

Beste heer/mevrouw,

Op 30 september 2021 heeft u namens Stichting Vluchtelingenwerk een aanvraag om subsidie voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders in 2022 ingediend. Bij besluit van 14 februari 2022 is de subsidie ad € 160.288,- aan u toegekend. Naar aanleiding van deze subsidieaanvraag en toekenning delen wij u het volgende mee.

Intrekking
Op 14 februari 2022 hebben wij u laten weten de subsidie ad € 160.288,- toe te kennen. Het toegekende bedrag is als volgt opgebouwd:

Product	**Kosten**
Maatschappelijke begeleiding	€ 62.208
Ondersteuning gezinshereniging	€ 15.450
Inzet participatiecoach	€ 68.875
Taalcoaches ondertussengroep	€ 13.755

Totaal	€ 160.288

Dit betrof een voorschot. Uit de afrekening blijkt nu dat het bedrag hoger is dan € 160.288,-. Vandaar dat het besluit van 14 februari 2022 wordt ingetrokken en u een nieuw besluit wordt toegestuurd.

Besluit
Wij hebben besloten om Stichting Vluchtelingenwerk een budgetsubsidie van €166.268,- toe te kennen voor de uitvoering van taken rondom de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dit doen we op basis van de Algemene Subsidieverordening Wijchen 2018 en de subsidieregeling Wijchen 2021 art.5. Het toegekende bedrag van €166.268,- is als volgt opgebouwd:

Product	Kosten
Maatschappelijke begeleiding	€ 62.208
Ondersteuning gezinshereniging	€ 15.450
Inzet participatiecoach	€ 68.875
Taalcoaches ondertussengroep	€ 13.755
Aanvullende kosten*	€ 5.980

Totaal	€166.268

**Dit komt doordat er minder volwassenen zijn gehuisvest dan begroot en er meer trajecten gezinshereniging zijn opgestart dan begroot.*

Prestatie-indicatoren
Zoals afgesproken is er in 2022, net als in 2021 gewerkt met prestatie indicatoren t.b.v. monitoring van het statushouders. Aan de hand van deze indicatoren kunnen wij bepalen welke dienstverlening goed loopt en waar eventueel aanpassing van de financiering nodig is.

Daarnaast nemen we de resultaten van de prestatie-indicatoren mee in het verdere verloop van de Wet Inburgering 2021 (Wi2021) en een eventueel vervolg voor de ingekochte producten.

U ontvangt van het college nog een vaststelling van deze subsidie.

Hoe vindt de betaling plaats?
U heeft eerder al een betaling ontvangen van € 160.288,-. U ontvangt van ons een nabetaling van € 5.980,-. Het bedrag van € 5.980,-. wordt zo spoedig mogelijk overgemaakt naar rekeningnummer NL31RABO0101035764 t.a.v. Stichting Vluchtelingenwerk Nederland onder vermelding van "subsidie maatschappelijke begeleiding statushouders 2022 gemeente Wijchen".

Bent u het niet eens met ons besluit?
Wij wijzen u op de mogelijkheid dat u tegen dit besluit binnen zes weken, ingaande de dag na die waarop dit besluit is verzonden, een bezwaarschrift in kunt dienen bij ons college. Tevens kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, afdeling Bestuursrecht, verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen, indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bijsluiter.

Vragen?
Als u vragen heeft dan kunt u contact opnemen met mevr. Eva Hulsen, email e.hulsen@drutenwijchen.nl of via telefoonnummer 06-18351222.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert
voorzitter

drs A.B. Berendsen
griffier

Openbaar Zaaknummer: Z/23/149719

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidie Vluchtelingenwerk 2024

Datum: 19 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Vluchtelingenwerk Nederland een budgetsubsidie van €263.070,- toe te kennen voor het jaar 2024 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
2. De subsidie á €263.070 te dekken uit de post statushouders;
3. De subsidieverlening van 2022 á €160.288,- in te trekken in verband met een verhoging van de kosten, waardoor de hoogte van de subsidie wijzigt;
4. Vluchtelingenwerk Nederland een subsidie van €166.268,- (€160.288,- plus een nabetaling van €5.980,-) toe te kennen voor het jaar 2022 voor de uitvoering van de (maatschappelijke) begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen conform bijgevoegde beschikking;
5. De subsidie á €166.268,- te dekken uit de post statushouders.

Aanleiding
De uitvoering van (maatschappelijke) begeleiding van statushouders is een wettelijke taak uit de Wet Inburgering 2021 (hierna Wi2021). De gemeente Wijchen heeft de expertise niet in huis om deze taak zelfstandig uit te voeren. Om deze reden voert Vluchtelingenwerk (hierna VWN) deze taak al jaren naar alle tevredenheid uit voor de gemeente Wijchen.

In juni 2023 heeft VWN een subsidieaanvraag voor 2024 ingediend. Bij de beoordeling van de subsidieaanvraag is rekening gehouden met de landelijke ontwikkelingen rondom de asielcrisis, de verwachte volledige taakstelling 2024 en de realisatie taakstelling huisvesting statushouders 2023. Om die reden valt het te subsidiëren bedrag hoger uit dan de aangevraagde subsidie. De keuzes die hierin zijn gemaakt, vindt u terug onder de financiële paragraaf.

Daarnaast verzoeken we middels dit voorstel de subsidie verlening over 2022 in te trekken (besluit van 14 februari 2022). De subsidie valt namelijk hoger uit dan we van te voren hebben ingeschat, waardoor er een nieuwe voorschotbeschikking noodzakelijk is. Dit komt doordat we minder volwassenen hebben gehuisvest dan begroot en er meer trajecten gezinshereniging zijn opgestart dan begroot.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
27 januari 2022	Subsidie VWON 2022 Z/21/070131

Gewenst resultaat
De expertise van VWN inzetten voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders, de juridische begeleiding van statushouders en de participatiecoach voor statushouders, daar waar de gemeente Wijchen deze expertise niet bezit.

Argumenten
1. *De taakstelling van 2024 is naar verwachting gelijk aan de taakstelling van 2023.*
   Met het indienen van de subsidieaanvraag over 2024 is trendgetrouw rekening gehouden met een lagere taakstelling over 2024 ten opzichte van 2023. De voorlopige taakstelling eerste helft 2024 gaat mee in deze trend. Uit gesprekken met de VNG is echter gebleken dat de taakstelling over heel 2024 gelijk wordt getrokken aan de taakstelling over 2023. Dit betekent dat we de tweede helft 2024 een hogere taakstelling kunnen verwachten. In het verstrekken van de subsidie is hier rekening mee gehouden*.

   *We houden hiermee rekening met de taakstelling vóórdat deze over 2023 lager is bijgesteld.

2. *Het regelen van het praktisch wegwijs maken in de gemeente is geen rol voor de gemeente.*
   Conform de nieuwe wetgeving is er géén taak weggelegd voor het praktisch wegwijs maken van onze statushouders in de gemeente. toch is het echter voor een goede integratie noodzakelijk dat statushouders zo snel mogelijk de weg in de Wijchense maatschappij kennen. Denk hierbij aan het vinden van de huisarts, supermarkt, maar ook kennis over ons afvalophaalbeleid, de voedselbank etc. De expertise op het praktisch wegwijs maken van statushouders ligt bij vluchtelingenwerk.

3. *Het regelen van huisvesting vergt veel tijd.*
   Het daadwerkelijk regelen van de woningen vraagt veel tijd. Ook speelt de krapte op de woningmarkt een grote rol. Dit hebben wij intern niet inzetbaar. Daarnaast maakt het regelen van huisvesting onderdeel uit van het praktisch wegwijs maken binnen onze gemeente. Men leert namelijk direct waar ze moeten zijn voor praktische zaken van hun woning (inboedel, winkels etc.).

4. *Ondersteuning gezinshereniging vraagt veel juridische kennis.*
   Ondersteuning gezinshereniging heeft betrekking op specialistische, vaak juridische, zaken. Hierbij kun je denken aan zaken als scheidingen, gezinshereniging en Machtiging Voorlopig Verblijf (MVV's) etc. Deze zeer specialistische kennis hebben wij niet in huis en dit moeten wij ook niet willen. VWN is volledig thuis in deze materie.

5. *De inzet van de participatiecoach draagt bij aan de zelfredzaamheid van de statushouders.*
   De participatiecoach heeft de statushouders onder haar vleugels die extra aandacht nodig hebben om hun plek in de (Wijchense) maatschappij te vinden en werkfit te maken. De afgelopen jaren zijn er goede resultaten behaald door de inzet van deze extra begeleiding. Bijvoorbeeld door het inzetten van vrijwilligerswerk en het samenbrengen van bepaalde doelgroepen.

6. *We leggen resultaatafspraken vast.*
   Om de inzet van VWN aankomend jaar te kunnen monitoren, leggen we resultaatafspraken vast. Deze resultaatafspraken monitoren we viermaal per jaar via kwartaalrapportages en voortgangsgesprekken en stellen we bij daar waar nodig.

7. *Bestaande juridische zaken kunnen volgend jaar doorlopen met dezelfde begeleiding.*
   In 2023 en in een enkel geval in 2022, zijn al een aantal juridische procedures gestart die nog niet zijn afgerond. Bij de toekenning van het geld voor juridische ondersteuning/ondersteuning gezinshereniging, kunnen deze zaken met dezelfde begeleiding doorlopen.

8. *We trekken het besluit voorschotbeschikking over 2022 in en nemen een nieuw voorschotbesluit.*
   Op 27 januari 2022 is besloten om VWN een subsidie toe te kennen van € 160.*288,-* over het jaar 2022. Middels het besluit van 14 februari 2022 is dit kenbaar gemaakt aan VWN. Uit de afrekening over 2022 blijkt nu dat de subsidie hoger uitvalt, namelijk € 166.268,-, vanwege het feit dat er minder volwassenen zijn gehuisvest dan begroot en er zijn meer trajecten gezinshereniging opgestart dan begroot.

Tegenargumenten en risico's

1. *Zonder de inzet van VWN kunnen wij niet aan alle wettelijke verplichtingen voldoen.*
   Indien uw raad niet instemt met de subsidieverlening en daarmee de inzet van de expertise van VWN, zullen wij een marktverkenning, en verdere procedures, uit moeten zetten om toch de juiste expertise in huis te halen. Het is daarmee niet haalbaar om in het eerste kwartaal van 2024 aan alle eisen uit de Wi2021 en de asielcrisis te voldoen.

2. *De kosten voor maatschappelijke begeleiding zijn berekend op basis van de cijfers taakstelling over heel 2023.*
   De taakstelling voor de eerste helft 2024 is vrij laag. De VNG gaat er vanuit dat de taakstellingscijfers over héél 2024, gelijk zijn aan de cijfers over heel 2023. Op basis van deze input hebben wij een doorrekening gemaakt. Feitelijk gezien kan deze taakstelling nog bijgesteld worden.

Financiële gevolgen
Middels deze beslisnota wordt VWN een budgetsubsidie van €263.070,- toegekend. Deze subsidie is als volgt opgebouwd:

	Aangevraagd	**Toekenning**
Spreekuur	€14.599	€14.599
Maatschappelijke begeleiding	€74.772 (62 trajecten)	€84.420 (70 trajecten)
Extra maatschappelijke begeleiding	€11.253 31 trajecten	€11.253 (31 trajecten)
Juridische begeleiding en gezinshereniging	€25.827 (15 trajecten)	€25.827 (15 trajecten)
Taalcoaching	€18.300 (15 trajecten)	€18.300 (15 trajecten)
Inzet participatiecoach 24u per week	€75.682	€75.682
Huisvesting	€27.488	€27.488
Overige kosten	€5.501	€5.501
Totaal	**€253.422**	**€263.070**

Het eerste deel van de kosten, de kosten voor de maatschappelijke begeleiding á €84.420,-, dekken we met de SPUK inburgering middelen die wij hiervoor vanuit de Rijksoverheid ontvangen. Dit betreft een financiering achteraf. Concreet betekent dit dat we VWN voorfinancieren. We verwachten de middelen voor de maatschappelijke begeleiding in de mei/septembercirculaire 2025. Omdat we vooraf niet exact kunnen inschatten hoe hoog de rijksbijdrage is, maken we gebruik van de middelen uit de post statushouders om overschotten en tekorten te kunnen verrekenen.

Het tweede deel van de kosten á €178.650,- voor de juridische begeleiding/ondersteuning gezinshereniging, de inzet van de participatiecoach en de overige diensten brengen we ten laste brengen van de post statushouders.

Na afloop van het jaar, vindt er bij de vaststelling van de daadwerkelijk gerealiseerde taakstelling, mogelijk een afrekening over 2024 plaats.

Financiële gevolgen 2022
Middels deze beslisnota wordt VWN een subsidie van € 166.268,- toegekend. Deze subsidie is als volgt opgebouwd:

In een eerder besluit is VWN een subsidie toegekend van € 160.288,-. De opbouw van de subsidie was als volgt:

Maatschappelijke begeleiding	€ 62.208
Juridische begeleiding/ondersteuning gezinshereniging	€ 15.450
Inzet participatiecoach	€ 68.875
Taalcoaches ondertussengroep	€ 13.755
TOTAAL	**€160.288**

Uit de afrekening over 2022 is gebleken dat er minder volwassenen zijn gehuisvest dan begroot en er zijn meer trajecten gezinshereniging opgestart dan begroot. Hierdoor valt de toe te kennen subsidie hoger uit:

Maatschappelijke begeleiding	45 trajecten ingekocht	41 trajecten gerealiseerd	ONTVANGST vanuit VWN €5.484 (4 x €1371)
Trajecten gezinshereniging	11 trajecten ingekocht	19 trajecten gerealiseerd	NABETALING aan VWN €11.464 (8 x €1433)
Totaal			NABETALING aan VWN € 5.980 €11.464 - €5.484

Vandaar het verzoek om de voorschotbeschikking d.d. 14 februari 2022 in te trekken en een nieuw besluit te nemen omtrent het toe te kennen bedrag ad € 166.268,-. Dit bedrag brengen we ten laste van de post statushouders.

Communicatie
Vluchtelingenwerk Nederland wordt middels een beschikking op de hoogte gesteld van dit besluit en de ingekochte diensten voor het jaar 2024.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Niet van toepassing.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5457
Extern Zaak ID	Z/23/150182
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.n
Titel	150182 Beslisnota Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Tielen, Thomas
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	
Telefoonnummer steller	06 28 84 03 71

Bijlagen
150182 Beslisnota Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen
Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen definitief

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	11 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Het ‘Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen’ vast te stellen.

2. Het volgende reglement en verordeningen in te trekken:
   a. Reglement van orde voor de vergaderingen en anderen werkzaamheden van de gemeenteraad, vastgesteld op 8 december 2011.
   b. Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies, vastgesteld op 8 december 2011.
   c. Verordening Burgerinitiatief, vastgesteld 8 juli 2010.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. Het 'Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen' vast te stellen.
2. Het volgende reglement en verordeningen in te trekken:
   a. Reglement van orde voor de vergaderingen en anderen werkzaamheden van de gemeenteraad, vastgesteld op 8 december 2011.
   b. Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies, vastgesteld op 8 december 2011.
   c. Verordening Burgerinitiatief, vastgesteld 8 juli 2010.

Openbaar Zaaknummer: 150182

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen

Datum: 14 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het 'Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen' vast te stellen.
2. Het volgende reglement en verordeningen in te trekken:
    a. Reglement van orde voor de vergaderingen en anderen werkzaamheden van de gemeenteraad, vastgesteld op 8 december 2011.
    b. Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies, vastgesteld op 8 december 2011.
    c. Verordening Burgerinitiatief, vastgesteld 8 juli 2010.

Aanleiding
De vergaderingen en andere bijeenkomsten van de raad worden uitgevoerd op basis van een reglement van orde. In het reglement van orde staan o.a. afspraken over hoe het woord wordt gevoerd door raads- en commissieleden, wat de taken zijn van de voorzitter en hoe het inspreken van inwoners en organisaties is geregeld.

De vergaderingen en andere bijeenkomsten van de gemeenteraad en de raadscommissie worden doorlopend geëvalueerd door de agendacommissie van de raad en het presidium. Het presidium van de raad heeft een werkgroep Beter Vergaderen in het leven geroepen. De werkgroep heeft de raad een rapportage met 21 aanbevelingen ter verbetering van de vergaderpraktijk in Wijchen aangeboden aan de raad (bijlage 2). De raad heeft hier op 22 juni 2023 een besluit over genomen. De aanbevelingen van de werkgroep moesten verwerkt worden in het nieuwe reglement van orde.

De aanbevelingen van de werkgroep Beter Vergaderen zijn verwerkt in het voorstel voor het nieuwe reglement van orde (Bijlage 1). Daarnaast is dit nieuwe Reglement van orde in lijn gebracht met de geldende wet- en regelgeving en de huidige werkwijze van de raad van Wijchen. Het presidium stelt uw raad voor om dit Reglement van orde vast te stellen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22 juni 2023	72112 Beslisnota Evaluatie vergadersysteem gemeenteraad Wijchen
21 oktober 2021	Artikel 37 reglement van orde wijzigen
28 mei 2020	Aanvulling reglement van orde voor digitale vergaderingen
9 februari 2019	17 7A 2645a Beslisnota Stand van zaken pilot Anders vergaderen 17 7A 2645b Beslisnota Stand van zaken pilot Anders vergaderen
30 juni 2016	16 GR 026 Beslisnota Anders vergaderen

Gewenst resultaat
Verankering van de werkwijze van de raad in een nieuw Reglement van orde, door vaststelling van het 'Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen'.

Argumenten

1.1 De door de gemeenteraad vastgestelde aanbevelingen van de werkgroep Beter Vergaderen moeten worden verankerd in het Reglement van orde.
Zie het raadsbesluit 'evaluatie vergadersysteem gemeenteraad Wijchen' van 22 juni 2023.

1.2 Met de vaststelling van het nieuwe Reglement van orde wordt de werkwijze van de raad geformaliseerd.
Het oude Reglement van orde en de oude Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies bevatten een groot aantal verouderde bepalingen die niet langer in lijn waren met de werkwijze van raad en raadscommissie. Daarnaast zijn de bepalingen uit de Verordening Burgerinitiatief bijgewerkt en opgenomen in het nieuwe Reglement van orde.

1.3 Het nieuwe Reglement van orde voldoet aan de geldende wet- en regelgeving.
Het oude Reglement van orde en de oude Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies waren niet in lijn met de geldende wet- en regelgeving omtrent geheimhouding en integriteit decentrale politieke ambtsdragers.

1.4 Het nieuwe Reglement van orde is gebaseerd op het vergadermodel van de raad. Dit maakt het zoeken naar bepalingen gemakkelijker.
De raad vergadert op basis van het model: Beeldvorming – Oordeelsvorming – Besluitvorming (het zogenaamde BOB-model). Door het Reglement van orde van de raad en de Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies te bundelen en het BOB-model als basis te gebruiken in één nieuw Reglement van orde ontstaat er meer overzicht in de werkwijze van de raad.

2.1 Vaststelling van het nieuwe Reglement van orde vereist intrekking van het oude Reglement van orde voor de vergaderingen en anderen werkzaamheden van de gemeenteraad en de oude Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies *en de Verordening Burgerinitiatief.*

Tegenargumenten en risico's
Niet van toepassing.

Financiële gevolgen
Niet van toepassing.

Communicatie
Dit reglement wordt bekendgemaakt in het gemeenteblad van Wijchen via officiëlebekendmakingen.nl. Dit is verplicht. Gebeurt dit niet, dan treedt het reglement niet in werking. Ook worden het oude reglement en verordeningen dan niet rechtsgeldig ingetrokken.

Het reglement is na bekendmaking te vinden op de website: www.lokaleregelgeving.overheid.nl en ook te vinden op de website van de gemeente Wijchen.

Inwonersparticipatie
Er is geen inwonersparticipatie geweest om tot een nieuw reglement van orde te komen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Niet van toepassing.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen 4

Artikel 1: Begripsomschrijvingen 4

Artikel 2: De griffier 6

Artikel 3: Het presidium 6

Hoofdstuk 2 - Toelating van nieuwe leden, de benoeming van plaatsvervangend voorzitters de benoeming van wethouders en fracties 7

Artikel 4: Commissie onderzoek geloofsbrieven 7

Artikel 5: Toelating raadsleden 7

Artikel 6: Benoeming plaatsvervangend voorzitters 7

Artikel 7: Benoeming wethouders 8

Artikel 8: Fracties 8

Artikel 9: Wijzigingen in de fracties 8

Hoofdstuk 3 - Voorbereiding besluitvorming in de raad 9

Paragraaf 3.1 De agendacommissie 9

Artikel 10 Taken van de agendacommissie 9

Artikel 11 Samenstelling agendacommissie 9

Artikel 12 Ondersteuning 9

Artikel 13 Overige adviseurs 10

Artikel 14 Vergaderen, oproep en agenda 10

Artikel 15 Openbaarheid van de vergaderingen 10

Artikel 16 Besluitenlijst 10

Paragraaf 3.2 De informatiebijeenkomst 10

Artikel 17 doel 10

Artikel 18 Deelname 10

Artikel 19 Voorzitter van de informatiebijeenkomst 10

Artikel 20 Frequentie 11

Artikel 21 De agenda 11

Artikel 22 Spreekrecht aanwezigen, niet zijnde raads-, commissie- of collegelid 11

Artikel 23 Aanwezigheid college en burgemeester 11

Artikel 24 Aanwezigheid ambtelijke organisatie 11

Artikel 25 Presentielijst 11

Artikel 26 Openbare kennisgeving 12

Paragraaf 3.3 Themabijeenkomsten 12

Artikel 27 Doel 12

Artikel 28 Deelname 12

Artikel 29 Voorzitter 12

Artikel 30 Frequentie 12

Artikel 31 De agenda en verslaglegging 13

Artikel 32 Spreekrecht aanwezigen, zijnde niet raadsleden, commissieleden en collegeleden 13

Artikel 33 Aanwezigheid college en burgemeester 13

Artikel 34 Aanwezigheid ambtelijke organisatie 13

Artikel 35 Presentielijst 13

Artikel 36 Openbare kennisgeving 13

Paragraaf 3.4 Gesprekstafel 14

Artikel 37 Doel 14

Artikel 38 Deelname 14

Artikel 39 Voorzitter- Gespreksleider 14
Artikel 40 Frequentie 14
Artikel 41 De agenda en verslaglegging 14
Artikel 42 Spreekrecht aanwezigen, zijnde niet raadsleden, commissieleden en collegeleden 15
Artikel 43 Aanwezigheid college en burgemeester 15
Artikel 44 Aanwezigheid ambtelijke organisatie 15
Artikel 45 Presentielijst 15
Artikel 46 Openbare kennisgeving 15
Paragraaf 3.5: Algemene bepalingen raadscommissie 15
Artikel 47: Instelling raadscommissies 15
Artikel 48: Benoeming leden raadscommissie 16
Artikel 49: Ontslag raads- en commissieleden zijnde niet raadslid 16
Artikel 50: De commissievoorzitter 16
Artikel 51: De commissiegriffier 16
Paragraaf 3.6: Dag en tijdstip van vergaderingen raadscommissies, oproep, agenda en stukken 17
Artikel 52: Vergaderfrequentie, dag, tijdstip, locatie en taal 17
Artikel 53: Deelname beraadslaging 17
Artikel 54: Aanwezigheid burgemeester, collegeleden en ambtenaren 17
Artikel 55: Aanwezigheid toehoorders en vertegenwoordigers van de pers 17
Artikel 56: Oproep, agenda en stukken 17
Artikel 57: Wijziging agenda 18
Paragraaf 3.7: Orde tijdens de vergadering 18
Artikel 58: Presentie 18
Artikel 59: Geluid- en beeldregistratie 18
Artikel 60: Lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen 19
Artikel 61: Opening vergadering, agenda en volgorde van de onderwerpen 19
Artikel 62: Het vragenhalfuur 20
Artikel 63: Het spreken in de commissie 20
Artikel 64: Interrupties 20
Artikel 65: Aantal spreektermijnen 21
Artikel 66: Spreektijd 21
Artikel 67: Handhaving orde en schorsing 21
Artikel 68: Schorsing 21
Artikel 69: Het woord voeren door insprekers 22
Artikel 70: Deelname aan de openbare beraadslaging door anderen 22
Artikel 71: Het sluiten van de beraadslaging en advisering 22
Artikel 72: Sluiting en lijst besluiten adviezen en toezeggingen 23
Hoofdstuk 4 - Besluitvorming in de raad 23
Paragraaf 4.1: Dag en tijdstip van vergaderingen, oproep, agenda en stukken 23
Artikel 73: Vergaderfrequentie, dag, tijdstip, locatie en taal 23
Artikel 74: Woordvoering en aanwezigheid burgemeester en collegeleden 23
Artikel 75: Aanwezigheid toehoorders en vertegenwoordigers van de pers 24
Artikel 76: Voorbereiding agenda 24
Artikel 77: Oproep, agenda en stukken 24
Artikel 78: Wijziging agenda 24
Paragraaf 4.2: Orde tijdens de vergadering 25
Artikel 79: De voorzitter 25
Artikel 80: Zitplaatsen 25
Artikel 81: Presentie 25
Artikel 82: Geluid- en beeldregistratie 26
Artikel 83: Lijst met besluiten en toezeggingen 26

Artikel 84: Agenda en volgorde van de onderwerpen ... 26
Artikel 85: Ingekomen stukken ... 27
Artikel 86: Het woord voeren door insprekers ... 27
Artikel 87: Het spreken in de raad ... 28
Artikel 88: Interrupties ... 28
Artikel 89: Aantal spreektermijnen ... 28
Artikel 90: Spreektijd ... 28
Artikel 91: Handhaving orde ... 29
Artikel 92: Schorsing ... 29
Artikel 93: Deelname aan de openbare beraadslaging door anderen ... 29
Artikel 94: Besloten vergadering ... 30
Artikel 95: Verslag besloten vergadering ... 30
Artikel 96: Het sluiten van de beraadslaging ... 30
Artikel 97: Stemming ... 30
Artikel 98: Sluiten van de vergadering en lijst met besluiten en toezeggingen ... 31
Paragraaf 4.3: Procedures bij stemmingen ... 31
Artikel 99: Geen stemming ... 31
Artikel 100: Stemverklaring ... 31
Artikel 101: Stemmen ... 31
Artikel 102: Hoofdelijke stemming ... 32
Artikel 103: Stemming over personen ... 32
Artikel 104: Herstemming over personen ... 33
Hoofdstuk 5 - Voorstellen en bevoegdheden van raadsleden ... 33
Artikel 105: Raadsvoorstellen door de burgemeester of het college ... 33
Artikel 106: Voordrachten over personen ... 33
Artikel 107: Initiatiefvoorstel ... 34
Artikel 108: Meningsvormende nota ... 34
Artikel 109: Amendement ... 34
Artikel 110: Motie ... 35
Artikel 111: motie actueel ... 35
Artikel 112: werkwijze bij meer dan drie amendementen of moties ... 36
Artikel 113: Afhandeling motie ... 36
Artikel 114: Interpellatie ... 36
Artikel 115: Het vragenhalfuur ... 37
Artikel 116: Schriftelijke vragen ... 38
Hoofdstuk 6 – Begroting, perspectiefnota en jaarrekening en lidmaatschap andere organisaties ... 38
Artikel 117: Procedure begroting en jaarrekening ... 38
Hoofdstuk 7 - Burgerinitiatief ... 38
Artikel 118: Mogelijkheden indiening burgerinitiatief ... 38
Artikel 119: Inhoud burgerinitiatief ... 39
Artikel 120: Ondersteuning burgerinitiatief ... 39
Artikel 121: Indiening van het burgerinitiatief ... 39
Artikel 122: Behandeling van en besluit over het burgerinitiatief ... 39
Hoofdstuk 8 - Slotbepalingen ... 40
Artikel 123: Uitleg reglement ... 40
Artikel 124: Intrekking vorige reglement en verordening ... 40
Artikel 125: Inwerkingtreding ... 40
Artikel 126: Citeertitel ... 40

Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen

De raad van de gemeente Wijchen,

gelezen het voorstel van het presidium van 14 december 2023

gelet op artikel 16, 82 en 84 van de Gemeentewet

b e s l u i t

vast te stellen het Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

a. agendacommissie: commissie van de raad verantwoordelijk voor het opstellen van de conceptagenda's van vergaderingen en bijeenkomsten van de raad;
b. amendement: een voorstel tot wijziging als bedoeld in art 147b van de Gemeentewet;
c. burgerinitiatief: een voorstel van een initiatiefgerechtigde om een onderwerp of een voorstel op de agenda van de vergadering van de raad te plaatsen.
d. commissie: raadscommissie als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet;
e. commissielid: een lid van een commissie, niet zijnde een lid van de raad;
f. digitale bijeenkomst: een bijeenkomst van de raadscommissie of de gemeenteraad die via een vergaderapplicatie plaatsvindt
g. digitale vergadering: een vergadering van de raadscommissie of de gemeenteraad die via een vergaderapplicatie plaatsvindt
h. geloofsbrieven: stukken waaruit moet blijken dat iemand voldoet aan de wettelijke eisen voor het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam.
i. gesprekstafel: een openbare bijeenkomst waarin ervaringsdeskundigen hun ervaringen m.b.t. een bepaald onderwerp delen met de raads- en commissieleden
j. griffier: de griffier als bedoeld in artikel 100 van de Gemeentewet of diens plaatsvervanger;
k. hamerstukken: die stukken waar de raad unaniem over besluit en waar geen enkel raadslid een stemverklaring wil afleggen en waar geen enkel raadslid zich moet onthouden van deelname aan de stemming.
l. indemniteitsbesluit: een besluit van de gemeenteraad waarbij alsnog akkoord gegaan wordt met door het college gedane uitgaven, waarvoor niet tevoren budget is gevoteerd
m. informatiebijeenkomst: geplande bijeenkomst voor raads- en commissieleden (op grond van artikel 84 van de Gemeentewet); met als doel informatie-uitwisseling tussen commissie en college en commissie en burgers en/of instellingen/organisaties;

n. ingekomen stuk: een stuk van een burger, een instantie, een raadslid, de burgemeester of het college dat aan de raad is toegezonden;
o. initiatiefgerechtigde: degenen die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad alsmede ingezetenen van de gemeente van zestien jaar en ouder die met uitzondering van hun leeftijd voldoen aan de vereisten voor het kiesrecht voor de leden van de gemeenteraad. Voor de beoordeling of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigdheid is voldaan, is de toestand op de dag van indiening van het burgerinitiatief bepalend.
p. initiatiefvoorstel: een voorstel als bedoeld in art 147a van de Gemeentewet;
q. interpellatie: het vragen van inlichtingen als bedoeld in art 155, tweede lid van de Gemeentewet;
r. kiesgerechtigd: stemrecht hebben voor de verkiezing van de leden van de raad van Wijchen;
s. MATS-lijst: overzicht van aangenomen amendementen, moties, nog niet afgedane ingekomen stukken, openstaande schriftelijke vragen, alsmede door de burgemeester of het college aan de raad of commissie gedane toezeggingen;
t. meningsvormende nota: stuk dat is opgesteld om in een commissie een discussie over een bepaald probleem te voeren of de standpunten van de leden van de commissie in te winnen, ter voorbereiding van een beslisnota;
u. motie: een voorstel tot een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp dat op de agenda staat waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
v. motie actueel: een voorstel tot een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp dat niet op de agenda staat en dat een zodanig spoedeisend karakter heeft dat beraadslaging in een volgende vergadering overbodig of niet meer aan de orde zou zijn.
w. stemstukken: stukken die niet als bespreekstuk geagendeerd zijn maar waar raadsleden een stemverklaring of een verklaring van onthouden van deelname aan stemming op af willen geven. Nadat de verklaring is gegeven of het onthouden van deelname aan stemming is gemeld wordt er besloten over het stuk door te stemmen.
x. subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement naar de vorm geschikt om direct te worden opgenomen in het amendement waarop het betrekking heeft;
y. supplementagenda: een extra toevoeging aan de agenda, die kort van tevoren aan de raad of commissie wordt toegestuurd, waardoor de eerst verstuurde agenda wordt gewijzigd. Dit kan bijv. gebeuren als er een interpellatie wordt aangevraagd.
z. terkennisnamelijst: overzicht van de stukken die ter kennisname door de burgemeester, het college of een organisatie of inwoners aan de raad zijn toegezonden;
aa. themabijeenkomst: geplande bijeenkomst voor raads- en commissieleden (op grond van artikel 84 van de Gemeentewet); met als doel informatie-uitwisseling en discussie tussen commissie en college en commissie en burgers en/of instellingen/organisaties over een specifiek thema.
bb. voorstel van orde: voorstel betreffende de orde van de vergadering;
cc. vragenhalfuur: onderdeel van een vergadering van de raad of commissie waarin leden van de raad mondelinge vragen kunnen stellen aan de burgemeester of het college. De vragen dienen te gaan over onderwerpen van de MATS-lijst of over

onderwerpen die actueel zijn. De voorzitter van de raad en de voorzitter van de commissie beslissen of de vragen hieraan voldoen.

dd. werkbijeenkomst: een niet openbare informatie- of themabijeenkomst voor raads- en commissieleden (zijnde niet raadsleden) waarvan het doel is om de raads- en commissieleden te scholen.

Artikel 2: De griffier

1. De griffier is belast met:
   a. het adviseren van de raad, zijn leden en zijn commissies;
   b. het logistiek ondersteunen van de raad, zijn leden en zijn commissies;
   c. het ondersteunen van raadsonderzoeken en -enquêtes;
   d. het begrotingsbeheer van de raad;
   e. de functie van secretaris van de raad, het presidium, de agendacommissie, de Auditcommissie, de werkgeverscommissie en andere (tijdelijke) commissies of werkgroepen van de raad
   f. het leidinggeven aan de griffie.
2. Bij verhindering of afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door de raad aangewezen plaatsvervangend griffier.
3. De plaatsvervangend griffier is secretaris van de Rekenkamer.

Artikel 3: Het presidium

1. Er is een presidium dat bestaat uit de leden, zijnde de fractievoorzitters uit de raad van Wijchen. De leden worden benoemd door de raad.
2. De voorzitter van het presidium is de voorzitter van de raad.
3. Het presidium is het dagelijks bestuur van de raad en heeft onder andere tot taak:
   a. de organisatie van de werkzaamheden van de raad. Dit kan zijn: het vaststellen van het vergaderschema van de raad, het houden van hoorzittingen, expertmeetings, inspreekavonden, het afleggen van werkbezoeken, het organiseren van presentaties, rondetafelgesprekken, en het inschakelen van externe deskundigen, als meer dan de helft van het aantal in de raad vertegenwoordigde fracties hierom verzoekt.
   b. overleg met het college te voeren over de werkwijze tussen de raad en het college;
   c. op verzoek van de raad of een commissie een ad-hocwerkgroep in te stellen;
   d. toezicht te houden op zaken van huishoudelijke aard;
   e. het inwerkprogramma voor de nieuwe raad en jaarlijks een programma voor permanente educatie voor de raad vast te stellen;
   f. om namens de raad de representatieve taken te verrichten als representatie gewenst is.
   g. het vaststellen van de vergaderorde van de vergaderingen over de perspectiefnota, jaarrekening en de begroting.
   h. de leden van het presidium melden actief terug in de eigen fractie welke verbeterpunten er uit de terugblik op de vergaderingen naar voren zijn gekomen.
4. Het presidium vergadert zo vaak als het dat nodig oordeelt.

5. De vergaderingen van het presidium zijn niet openbaar. De leden van de raad kunnen de besluitenlijsten van het presidium lezen in het raadsinformatiesysteem.

Hoofdstuk 2 - Toelating van nieuwe leden, de benoeming van plaatsvervangend voorzitters de benoeming van wethouders en fracties

Artikel 4: Commissie onderzoek geloofsbrieven

1. Er is een commissie voor het onderzoek naar de geloofsbrieven en het onderzoek naar de benoembaarheid van kandidaat-wethouders.
2. De voorzitter draagt tijdens de raadsvergadering drie raadsleden voor de commissie onderzoek geloofsbrieven voor.

Artikel 5: Toelating raadsleden

1. Na elke benoeming van een nieuw lid van de raad onderzoekt de commissie als bedoeld in artikel 4 de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken en de processen-verbaal van het stembureau.
2. De commissie brengt na haar onderzoek schriftelijk verslag uit aan de raad en doet daarbij een voorstel voor een besluit tot toelating. Indien van toepassing, wordt van een minderheidsstandpunt melding gemaakt in het advies.
3. Na een verkiezing roept de voorzitter de toegelaten leden op om in de eerste vergadering waarin zij het raadslidmaatschap kunnen aanvaarden, de eed of verklaring en belofte af te leggen.
4. Bij een opengevallen plaats roept de voorzitter een nieuw benoemd lid op voor de vergadering waarin over diens toelating wordt beslist om de eed of verklaring en belofte af te leggen.

Artikel 6: Benoeming plaatsvervangend voorzitters

1. De raad benoemt uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter en een plaatsvervanger van de plaatsvervangend voorzitter.
2. De raad kan een benoemd plaatsvervangend voorzitter of plaatsvervanger van de plaatsvervangend voorzitter uit diens functie te ontheffen als de plaatsvervangend voorzitter of de plaatsvervanger van de plaatsvervangend voorzitter niet langer het vertrouwen van de raad heeft.
3. De benoeming vindt in principe plaats in de eerste vergadering van een nieuwe zittingsperiode en bij het tussentijds openvallen van de functie.
4. De raad besluit op voorstel van het presidium over de functieomschrijving en het takenpakket van de plaatsvervangend voorzitter en de plaatsvervanger van de plaatsvervangend voorzitter. Dit gebeurt in de laatste reguliere vergadering van de raad in een raadsperiode.

Artikel 7: Benoeming wethouders

1. Bij elk voorstel aan de raad om een nieuwe wethouder te benoemen onderzoekt de commissie of de kandidaat-wethouder voldoet aan de eisen uit artikel 36a, 36b, 41b, eerste, derde en vierde lid en 41c, eerste lid van de Gemeentewet en de voor het college geldende gedragscode.
2. De burgemeester kan voor aanvang van iedere ambtstermijn opdracht geven om de kandidaat wethouders aan een integriteitsanalyse te onderwerpen. De burgemeester brengt over het eindresultaat verslag uit aan de commissie onderzoek geloofsbrieven. De integriteitsanalyse is niet openbaar.
3. In verband met het onderzoek overlegt een kandidaat-wethouder aan de commissie:
   a. een verklaring omtrent gedrag;
   b. een uittreksel uit de gemeentelijke basisregistratie persoonsgegevens omtrent woonplaats, geboorteplaats en geboortedatum;
   c. een ondertekende verklaring omtrent alle (neven)functies die de kandidaat-wethouder bekleedt;
   d. een ondertekende verklaring omtrent financiële belangen;
   e. een samenvattend verslag van de integriteitsanalyse.
4. De commissie brengt na haar onderzoek schriftelijk verslag uit aan de raad en geeft daarbij een advies over het voorstel tot benoeming. Indien van toepassing, wordt van een minderheidsstandpunt melding gemaakt in dit advies.

Artikel 8: Fracties

1. De leden van de raad die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Als boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie deze aanduiding als naam. Als geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de voorzitter de naam van de fractie mee. De naam moet voldoen aan de eisen uit artikel G 3, vierde lid van de Kieswet.
3. De namen van degenen die als fractievoorzitter en als diens plaatsvervanger optreden, worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.

Artikel 9: Wijzigingen in de fracties

1. Er wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter als:
   a. een of meer leden van een of meer fracties als zelfstandige fractie gaan optreden;
   b. twee of meer fracties als een fractie gaan optreden;
   c. een of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie.
2. Bij de mededeling wordt de naam van de fractie vermeld. De naam moet voldoen aan de eisen uit artikel G 3, vierde lid van de Kieswet.
3. Met de veranderde situatie wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering van de raad na de mededeling daarvan.

Hoofdstuk 3 - Voorbereiding besluitvorming in de raad

Paragraaf 3.1 De agendacommissie

Artikel 10 Taken van de agendacommissie

1. De agendering ten behoeve van de politieke avonden van de gemeenteraad van Wijchen, waarbij zij beoordeelt of de kwaliteit van de stukken voldoet aan de basiscriteria, de volgorde van de agendapunten bepaalt, een tijdsplanning maakt en een procesvoorstel doet voor de behandeling van het agendapunt
2. De commissie adviseert gevraagd en ongevraagd het presidium over hetgeen in lid 1 staat vermeld en over de kwaliteit van de informatievoorziening van en door het college.
3. De agendacommissie agendeert stukken op basis van onder andere de volgende criteria:
   a. het heeft een aanzienlijke financiële omvang en/of ingrijpende financiële gevolgen;
   b. het heeft aanzienlijke maatschappelijke gevolgen;
   c. het heeft meerjarige collegeperiode overstijgende consequenties;
   d. het kan na de uitgebreide commissiebehandeling in de plenaire raadsvergadering op politieke hoofdpunten worden besproken.

Artikel 11 Samenstelling agendacommissie

1. De agendacommissie bestaat uit 3 leden, zijnde één raadslid uit de collegepartijen, één raadslid uit de niet-collegepartijen en een derde op voordracht van het presidium.
2. Elk lid heeft één stem.
3. De agendacommissie kiest uit haar midden een voorzitter.
4. Het lidmaatschap van een lid eindigt:
   a. op eigen verzoek
   b. indien het lid aftreedt als lid van de raad
   c. indien de raad van oordeel is dat het lid niet langer geschikt is de functie van lid van de agendacommissie te vervullen.
5. De collegepartijen dragen een plaatsvervangend lid voor. De niet-collegepartijen dragen een plaatsvervangend lid voor.

Artikel 12 Ondersteuning

1. De griffier, dan wel diens plaatsvervanger, ondersteunt de commissie.
2. De griffier is adviseur van de agendacommissie.

Artikel 13 Overige adviseurs

De agendacommissie bepaalt of zij andere adviseurs dan de griffier uitnodigt voor het bijwonen van vergaderingen en andere bijeenkomsten van de agendacommissie.

Artikel 14 Vergaderen, oproep en agenda

1. De agendacommissie bepaalt de planning van de vergaderingen van de commissie.
2. De agendacommissie vergadert als er minimaal 2 (plaatsvervangende) leden aanwezig zijn.
3. Indien nodig, volgens de voorzitter, wordt een oproep met een agenda verzonden naar de leden en plaatsvervangend leden van de agendacommissie.

Artikel 15 Openbaarheid van de vergaderingen

De vergaderingen van de agendacommissie zijn niet openbaar.

Artikel 16 Besluitenlijst

De agendacommissie stelt een besluitenlijst op. De besluitenlijst is beschikbaar via het raadsinformatiesysteem voor de raads- en commissieleden van de raad van Wijchen.

Paragraaf 3.2 De informatiebijeenkomst

Artikel 17 doel

1. De informatiebijeenkomst is bedoeld voor het verkrijgen van informatie door en het uitwisselen van informatie tussen fracties, belangstellenden, bestuurders, ambtenaren en deskundigen.
2. De informatiebijeenkomsten zijn openbaar.

Artikel 18 Deelname

1. Alle raadsleden en commissieleden kunnen deelnemen aan de informatiebijeenkomst.
2. Belangstellenden en vertegenwoordigers van organisaties kunnen op grond van gelijkwaardigheid met de raads- en commissieleden deelnemen aan de informatiebijeenkomst.

Artikel 19 Voorzitter van de informatiebijeenkomst

1. De voorzitters van informatiebijeenkomsten worden door de raad benoemd en ontslagen.

2. De voorzitter is belast met:
   a. het leiden van de van de bijeenkomst
   b. het handhaven van de orde;
   c. het doen naleven van deze verordening;
   d. hetgeen deze verordening de voorzitter verder opdraagt.

Artikel 20 Frequentie

1. Het presidium bepaalt de frequentie van de informatiebijeenkomsten en legt deze vast in het door het presidium vastgestelde vergaderschema
2. De informatiebijeenkomsten beginnen in de regel om 19.30 uur en kunnen worden gehouden in het Kasteel van Wijchen of het Huis van de gemeente in Wijchen.
3. Het presidium kan een andere dag of aanvangstijdstip bepalen of een andere plaats aanwijzen om bijeen te komen.

Artikel 21 De agenda

1. De agendacommissie stelt de agenda van de informatiebijeenkomsten vast.
2. Tijdens een informatiebijeenkomst kunnen onderwerpen worden besproken waarover een nota aan de raad is gestuurd.

Artikel 22 Spreekrecht aanwezigen, niet zijnde raads-, commissie- of collegelid

Tijdens informatiebijeenkomsten mogen alle aanwezigen deelnemen en informatie uitwisselen over het onderwerp dat op de agenda staat.

Artikel 23 Aanwezigheid college en burgemeester

De burgemeester en/of één of meer wethouders zijn in de informatiebijeenkomst aanwezig indien een onderwerp behorende tot hun portefeuille geagendeerd is.

Artikel 24 Aanwezigheid ambtelijke organisatie

In de informatiebijeenkomst zijn deskundigen vanuit de ambtelijke organisatie aanwezig om informatieve en technische vragen te beantwoorden of anderszins bij te dragen aan de informatie-uitwisseling.

Artikel 25 Presentielijst

Ieder aanwezig commissielid, zijnde niet-raadslid tekent de presentielijst.

Artikel 26 Openbare kennisgeving

1. De informatiebijeenkomst wordt door aankondiging op de voor de gemeente gebruikelijke wijze en door plaatsing op de gemeentelijke website openbaar gemaakt.
2. De openbare kennisgeving vermeldt de datum, aanvangstijd en plaats, alsmede de agenda van de bijeenkomst;

Paragraaf 3.3 Themabijeenkomsten

Artikel 27 Doel

1. De themabijeenkomst is bedoeld voor het uitwisselen van informatie tussen fracties, belangstellenden, vertegenwoordigers van organisaties, bestuurders, ambtenaren en deskundigen over een specifiek thema.
2. De themabijeenkomsten zijn in de regel openbaar.
3. Tijdens een themabijeenkomst kunnen onderwerpen besproken worden waarover nog geen nota aan de raad is gestuurd.

Artikel 28 Deelname

Alle raads- en commissieleden kunnen deelnemen aan een themabijeenkomst.

Artikel 29 Voorzitter

1. De voorzitters van themabijeenkomsten worden door de raad benoemd en ontslagen.
2. De voorzitter is belast met:
   a. het leiden van de themabijeenkomst;
   b. het handhaven van de orde;
   c. het doen naleven van deze verordening;
   d. hetgeen deze verordening de voorzitter verder opdraagt.

Artikel 30 Frequentie

1. De agendacommissie en het presidium kunnen voorstellen om een themabijeenkomst te laten plaatsvinden. Zij overleggen indien nodig hierover. In geval zij het niet eens kunnen worden, bepaalt het presidium of er een themabijeenkomst plaatsvindt.
2. De themabijeenkomsten beginnen in de regel om 19.30 uur en worden gehouden in het Kasteel in Wijchen of het Huis van de gemeente in Wijchen.

3. Het presidium kan een andere dag, aanvangstijdstip bepalen, andere plaats aanwijzen om bijeen te komen.

Artikel 31 De agenda en verslaglegging

1. De agendacommissie stelt de agenda van de themabijeenkomst vast.
2. De agendacommissie kan tijdens een themabijeenkomst onderwerpen agenderen waarover nog geen nota aan de raad is gestuurd.
3. Bij de vaststelling van de agenda bepaalt de agendacommissie of van de betreffende themabijeenkomst een verslag wordt opgesteld.

Artikel 32 Spreekrecht aanwezigen, zijnde niet raadsleden, commissieleden en collegeleden

Tijdens een themabijeenkomst mogen alle aanwezigen informatie uitwisselen over het thema dat op de agenda staat.

Artikel 33 Aanwezigheid college en burgemeester

De burgemeester en/of één of meer wethouders zijn bij de themabijeenkomst aanwezig indien een onderwerp behorende tot hun portefeuille geagendeerd is.

Artikel 34 Aanwezigheid ambtelijke organisatie

Tijdens de themabijeenkomst zijn deskundigen vanuit de ambtelijke organisatie aanwezig om informatieve en technische vragen te beantwoorden of anderszins bij te dragen aan de informatie-uitwisseling.

Artikel 35 Presentielijst

Ieder aanwezig commissielid zijnde niet raadslid ondertekent de presentielijst.

Artikel 36 Openbare kennisgeving

1. De themabijeenkomst wordt door aankondiging op de voor de gemeente gebruikelijke wijze en door plaatsing op de gemeentelijke website openbaar gemaakt.
2. De openbare kennisgeving vermeldt:
   a. de datum, aanvangstijd en plaats, alsmede de agenda van de themabijeenkomst;

Paragraaf 3.4 Gesprekstafel

Artikel 37 Doel

1. Een gesprekstafel is een themabijeenkomst waarbij (ervarings)deskundigen informatie uitwisselen met woordvoerders van een fractie. Het gesprek vindt plaats aan een tafel.
2. Gesprekstafels vinden plaats in de openbaarheid.

Artikel 38 Deelname

1. Aan een gesprekstafel zelf kunnen alleen genodigden deelnemen. Per fractie neemt één woordvoerder deel.
2. De agendacommissie nodigt de deelnemers aan een gesprekstafel uit.

Artikel 39 Voorzitter- Gespreksleider

1. De voorzitter-gespreksleider van gesprekstafels worden door de raad benoemd en ontslagen.
2. De voorzitter-gespreksleider is belast met:
   a. het leiden van de gesprekstafel;
   b. het handhaven van de orde;
   c. het doen naleven van deze verordening;
   d. hetgeen deze verordening de voorzitter-gespreksleider verder opdraagt.

Artikel 40 Frequentie

1. De agendacommissie en het presidium kunnen voorstellen om een gesprekstafel te laten plaatsvinden. Zij overleggen indien nodig hierover. In geval zij het niet eens kunnen worden, bepaalt het presidium of er een gesprekstafel plaatsvindt.
2. De gesprekstafel begint in de regel om 19.30 uur en wordt gehouden in het Kasteel in Wijchen of het Huis van de gemeente in Wijchen.
3. Het gremium dat het voorstel voor een gesprekstafel doet kan een andere dag, aanvangstijdstip bepalen, andere plaats aanwijzen om bijeen te komen.

Artikel 41 De agenda en verslaglegging

1. Het gremium dat het voorstel voor een gesprekstafel doet stelt de agenda van de gesprekstafel vast.
2. Bij de vaststelling van de agenda bepaalt het gremium dat het voorstel voor een gesprekstafel doet of van de betreffende gesprekstafel een verslag wordt opgesteld.

Artikel 42 Spreekrecht aanwezigen, zijnde niet raadsleden, commissieleden en collegeleden

1. Tijdens een gesprekstafel mogen alle genodigden aan de gesprekstafel informatie uitwisselen over het thema dat op de agenda staat
2. Tijdens een gesprekstafel mogen diegenen die niet aan tafel zitten informatieve vragen stellen aan diegenen die wel aan tafel zitten.

Artikel 43 Aanwezigheid college en burgemeester

De burgemeester en/of één of meer wethouders zijn bij de gesprekstafel aanwezig indien een onderwerp behorende tot hun portefeuille geagendeerd is.

Artikel 44 Aanwezigheid ambtelijke organisatie

Tijdens de gesprekstafel zijn deskundigen vanuit de ambtelijke organisatie aanwezig om informatieve en technische vragen te beantwoorden of anderszins bij te dragen aan de informatie-uitwisseling.

Artikel 45 Presentielijst

Ieder aanwezig commissielid zijnde niet raadslid ondertekent de presentielijst.

Artikel 46 Openbare kennisgeving

1. De gesprekstafel wordt door aankondiging op de voor de gemeente gebruikelijke wijze en door plaatsing op de gemeentelijke website openbaar gemaakt.
2. De openbare kennisgeving vermeldt de datum, aanvangstijd en plaats, alsmede de agenda van de gesprekstafel;

Paragraaf 3.5: Algemene bepalingen raadscommissie

Artikel 47: Instelling raadscommissies

1. Er is een raadscomissie in de zin van artikel 82 van de Gemeentewet.
2. De raadscommissie is belast met:
   a. het voorbereiden van de besluitvorming door de raad;
   b. het uitbrengen van gevraagd en ongevraagd advies aan de raad over een onderwerp dat betrekking heeft op de portefeuilles die onder verantwoordelijkheid van de commissie vallen;
   c. het voeren van overleg met de burgemeester, het college of een of meer leden van het college over een onderwerp dat betrekking heeft op de portefeuilles die onder verantwoordelijkheid van de commissie vallen.

Artikel 48: Benoeming leden raadscommissie

1. Alle raadsleden zijn tevens lid van de raadscommissie.
2. De raad kan op voordracht van de fractievoorzitter een aantal commissieleden zijnde niet-raadsleden per fractie benoemen. Het aantal te benoemen commissieleden zijnde niet-raadsleden is afhankelijk van het aantal zetels in de gemeenteraad:
   a. Tot en met 6 zetels: maximaal 3;
   b. 7 zetels en meer: maximaal 2.
3. Op commissieleden zijnde niet raadslid zijn de artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
4. Commissieleden zijnde niet raadslid ontvangen een schriftelijke bevestiging van hun benoeming.
5. Commissieleden zijnde niet raadslid kunnen deelnemen aan informatiebijeenkomsten, themabijeenkomsten en gesprekstafels van de raad van Wijchen.

Artikel 49: Ontslag raads- en commissieleden zijnde niet raadslid

1. De raads- en commissieleden houden op lid te zijn wanneer de raad aftreedt, wanneer zij niet meer voldoen aan de artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet of wanneer zij, op voordracht van hun fractievoorzitter, door de raad zijn ontslagen.
2. Een lid kan te allen tijde ontslag nemen. Het lid doet daarvan schriftelijke mededeling aan de raad. Het ontslag gaat één maand na de mededeling in of zoveel eerder als zijn opvolger is benoemd.
3. Als een fractie in een schriftelijke verklaring aan de voorzitter van de raad laat weten niet langer vertegenwoordigd te zijn in de raad, vervalt het lidmaatschap van het commissielid zijnde niet raadslid dat op voordracht van die fractievoorzitter is benoemd.

Artikel 50: De commissievoorzitter

1. Commissievoorzitters worden op voordracht van het presidium door de raad benoemd.
2. De commissievoorzitter is belast met:
   a. het leiden van de vergaderingen en de werkzaamheden van de commissie met inachtneming van de bepalingen in dit reglement;
   b. het handhaven van de orde tijdens de vergaderingen van de commissie, het vaststellen van punten waarover de commissie moet adviseren en het vaststellen van de uitslag van stemmingen;
   c. de zorg voor het goed functioneren van de commissie en de tenuitvoerlegging van alle adviezen die door of vanwege de commissie zijn genomen.

Artikel 51: De commissiegriffier

1. De raadscommissie heeft een griffier.
2. De commissiegriffier is belast met:
   a. het adviseren van de commissie, haar voorzitter en haar leden;
   b. het logistiek ondersteunen van de commissie en haar leden;

c. de functie van secretaris van de commissie.
3. Bij verhindering of afwezigheid wordt de commissiegriffier vervangen door de griffier of een andere commissiegriffier.

Paragraaf 3.6: Dag en tijdstip van vergaderingen raadscommissies, oproep, agenda en stukken

Artikel 52: Vergaderfrequentie, dag, tijdstip, locatie en taal

1. De vergaderingen van de commissies vinden periodiek bij voorkeur in het Kasteel in Wijchen plaats volgens een jaarlijks door het presidium vast te stellen vergaderschema.
2. De commissie vergadert daarnaast zo vaak als het presidium dat noodzakelijk acht of als een meerderheid van de fracties waaruit het presidium bestaat schriftelijk en gemotiveerd, dit verzoekt.
3. In de vergaderingen van de commissies wordt Nederlands gesproken.
4. De vergadering begint in de regel op donderdag om 19:30 uur en wordt, zo nodig, op dinsdag daaropvolgend om 19:30 uur voortgezet. Er wordt gestreefd naar een eindtijd van 23.00 uur.

Artikel 53: Deelname beraadslaging

1. Per fractie kunnen maximaal drie raads- en commissieleden aan de beraadslaging in de vergadering van een commissie deelnemen.
2. Alleen benoemde raads- en commissieleden kunnen aan de beraadslaging in de vergadering van een commissie deelnemen.

Artikel 54: Aanwezigheid burgemeester, collegeleden en ambtenaren

1. De burgemeester en de andere leden van het college worden geacht bij de vergaderingen van de commissie aanwezig te zijn voor zover die op hun portefeuille betrekking hebben.
2. Tijdens de commissievergadering neemt het college geen deel aan het debat maar beperkt zich tot het beantwoorden van politieke vragen.

Artikel 55: Aanwezigheid toehoorders en vertegenwoordigers van de pers

Toehoorders en vertegenwoordigers van de pers gedragen zich naar de aanwijzingen van de commissievoorzitter, geven geen tekenen van goed- of afkeuring en verstoren ook niet op een andere manier de orde.

Artikel 56: Oproep, agenda en stukken

1. De commissievoorzitter zendt de leden van de commissie ten minste twee weekenden vóór de vergadering een oproep, onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de

vergadering. Tegelijkertijd wordt een kennisgeving van dag, tijdstip en plaats van de vergadering in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
2. De agendacommissie doet voor elke vergadering een voorstel voor de agenda. Dit voorstel wordt, met de daarbij behorende stukken, tegelijkertijd met de oproep aan de raads- en commissieleden toegezonden en met de kennisgeving in het raadsinformatiesysteem geplaatst. Dit met uitzondering van de stukken waarop op grond van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd.
3. De stukken die voor een commissievergadering geagendeerd kunnen worden zijn:
   a. ingekomen brieven die openbaar zijn
   b. informatienota's
   c. meningsvormende nota's
   d. beslisnota's
   e. initiatiefvoorstellen
   f. burgerinitiatief
4. De stukken worden geagendeerd door de agendacommissie van de raad of het presidium van de raad.

Artikel 57: Wijziging agenda

1. In spoedeisende gevallen kan de agendacommissie, na het verzenden van de agenda, punten aan de agenda toevoegen. De agendacommissie deelt dit, zo veel mogelijk één weekend voor de vergadering, aan de leden van de commissie mee en zendt daarbij ook de bijbehorende stukken aan de leden van de commissie toe.
2. Indien een fractie een agendapunt aan de door de agendacommissie voorgestelde agenda wenst toe te voegen, dan wordt deze wens tien dagen vóór de commissievergadering kenbaar gemaakt aan de agendacommissie.

Paragraaf 3.7: Orde tijdens de vergadering

Artikel 58: Presentie

Ieder commissielid, zijnde niet raadslid, tekent, vóór het lid aan de vergadering deelneemt, de presentielijst.

Artikel 59: Geluid- en beeldregistratie

1. Tijdens de vergadering worden er geluid- en beeldregistraties gemaakt. Deze worden live uitgezonden en na afloop van de vergadering in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
2. Anderen die tijdens de vergadering geluid- dan wel beeldregistraties willen maken, doen hiervan vooraf mededeling aan de commissievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.
3. Het is niet toegestaan om tijdens de vergaderingen van de commissie te bellen in de zaal waar de vergadering plaatsvindt.

Artikel 60: Lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen

1. De lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen van de vergadering worden onder zorg van de commissiegriffier opgesteld en bevat tenminste de namen van de commissievoorzitter, de commissiegriffier en de insprekers die het woord hebben gevoerd en een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest.
2. De in het vorige lid genoemde lijst van de vergadering wordt in concept met de oproep, agenda en stukken voor de daaropvolgende vergadering aan de raads- en commissieleden in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
3. De leden van de commissie, de commissiegriffier en de leden van het college die tijdens de vergadering het woord hebben gevoerd, kunnen een voorstel tot verandering te doen, als de in het eerste lid genoemde lijst onjuistheden bevat. Een voorstel tot verandering moet ten minste 24 uur vóór aanvang van de vergadering bij de commissiegriffier worden ingediend.
4. De in het eerste lid genoemde lijst wordt in de eerstvolgende vergadering van de commissie vastgesteld. De vastgestelde lijst van de openbare vergaderingen wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 61: Opening vergadering, agenda en volgorde van de onderwerpen

1. De commissievoorzitter opent de vergadering als meer dan de helft van het aantal in de raad vertegenwoordigde fracties aanwezig is. Als het vereiste aantal fracties niet aanwezig is, is artikel 20, tweede en derde lid van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
2. Aan het begin van de vergadering doen de commissievoorzitter, de leden van de commissie, de burgemeester en de leden van het college de mededelingen die zij noodzakelijk achten en stelt de commissie de agenda vast.
3. Elk lid van de commissie kan voorstellen doen tot behandeling van onderwerpen die niet op de agenda staan met uitzondering van initiatiefvoorstellen. Het lid van de commissie dient het voorstel daartoe minstens 10 werkdagen voor de vergadering schriftelijk bij de agendacommissie in.
4. Op voorstel van de commissievoorzitter, één of meerdere leden van de commissie, de burgemeester, het college of een of meer leden van het college kunnen bij de vaststelling van de agenda onderwerpen van de agenda worden afgevoerd.
5. De leden van de commissie beslissen bij de vaststelling van de agenda of een onderwerp van de agenda kan worden afgevoerd. Iedere fractie wijst een woordvoerder aan die namens de fractie kan stemmen of een onderwerp van de agenda van de commissievergadering kan worden afgevoerd. Iedere fractie heeft één stem. Een onderwerp wordt van de agenda afgevoerd als een meerderheid van fracties hiertoe besluit.
6. De agenda van de commissievergadering kent een aantal vaste agendapunten:

    a. Opening
    b. Mededelingen
    c. Vaststellen agenda
    d. Vaststellen lijst besluiten, adviezen en toezeggingen.
    e. Vragenhalfuur
    f. Mededelingen en vragen over verbonden partijen.
    g. Bespreekstukken.
    h. Sluiting

Artikel 62: Het vragenhalfuur

1. Ieder lid van de commissie kan de burgemeester of het college in het vragenhalfuur mondelinge vragen stellen.
2. Een verzoek tot het stellen van mondelinge vragen tijdens het vragenhalfuur wordt alleen in behandeling genomen als het op de dag voorafgaand aan de vergadering vóór 12:00 uur schriftelijk bij de griffie is ingediend en een omschrijving bevat van het onderwerp waarover een vraag wordt gesteld.
3. Bij meerdere vragen over hetzelfde onderwerp geeft de commissievoorzitter eerst de eerste indiener het woord. De andere indieners van vragen over hetzelfde onderwerp mogen alleen die vragen stellen die aanvullend zijn op de vragen van de eerste indiener.
4. De commissievoorzitter beslist welke van de vragen mogen worden gesteld.
    a. de vragen worden niet gesteld als er over hetzelfde onderwerp reeds schriftelijke vragen zijn gesteld en de termijn voor beantwoording nog niet is verstreken;
    b. de vragen worden niet gesteld als de vragen niet onder de bevoegdheid van de burgemeester of het college vallen.
    c. De vragen worden alleen gesteld als ze een dusdanig spoedeisend karakter hebben dat ze binnen een termijn van dertig dagen beantwoord moeten worden omdat ze anders overbodig zijn geworden.
5. Tijdens het vragenhalfuur geldt een spreektijd van drie minuten per fractie.

Artikel 63: Het spreken in de commissie

1. De raads- en commissieleden dienen zich in het debat te richten tot elkaar en niet tot het college.
2. Een lid van de commissie voert pas het woord als het lid dit aan de commissievoorzitter heeft gevraagd en de commissievoorzitter het woord heeft verleend.
3. Van de volgorde kan worden afgeweken als een lid van de commissie het woord vraagt voor het indienen van een voorstel van orde.
4. Een voorstel van orde kan zowel door de commissievoorzitter als door een lid van de commissie worden gedaan. De commissie beslist over het voorstel van orde door te stemmen. Iedere fractie wijst een woordvoerder aan die namens de fractie kan stemmen over het voorstel van orde. Iedere fractie heeft één stem. Het voorstel wordt aangenomen als een meerderheid van de fracties hiertoe besluit. Bij het staken van de stemmen beslist de voorzitter. Over het besluit van de voorzitter wordt niet gediscussieerd.

Artikel 64: Interrupties

1. Een spreker mag in het betoog in de eerste termijn niet worden gestoord, tenzij de commissievoorzitter het nodig oordeelt de spreker aan het opvolgen van dit reglement te herinneren.
2. Een interruptie is uiteindelijk altijd een vraag, er is ruimte voor een korte inleiding.
3. De commissievoorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog mag afronden.

Artikel 65: Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp vindt plaats in ten hoogste twee termijnen, tenzij de commissie besluit een derde termijn toe te voegen.
2. Elke termijn wordt door de commissievoorzitter afgesloten.
3. Niemand voert in dezelfde termijn meer dan éénmaal het woord. Daarbij wordt het stellen van een vraag over de orde van de vergadering of een interruptie niet als het voeren van het woord in een termijn aangemerkt.

Artikel 66: Spreektijd

1. De agendacommissie bepaalt de spreektijd van de fracties en het college bij het opstellen van de agenda.
2. De commissievoorzitter waarschuwt de spreker, de fractie, de burgemeester of het lid van het college wanneer de toegestane spreektijd ten einde loopt. Zodra de toegestane spreektijd is verstreken, maakt de commissievoorzitter daar melding van en beëindigt de spreker het betoog.
3. De commissie kan, op voorstel van de commissievoorzitter, bij aanvang of tijdens de vergadering andere regels stellen ten aanzien van de spreektijd van de leden van de commissie, de burgemeester en de leden van het college voor de gehele vergadering dan wel met betrekking tot één of meerdere agendapunten.

Artikel 67: Handhaving orde en schorsing

1. De commissievoorzitter roept een spreker tot de orde als die naar de mening van de voorzitter:
   a. afwijkt van het onderwerp dat besproken wordt;
   b. zich beledigend, discriminerend of anderszins onbehoorlijk uitlaat;
   c. zijn plicht tot geheimhouding schendt;
   d. instemming betuigt met of aanspoort tot onwettige handelingen;
   e. de bepalingen in dit reglement niet naleeft
   f. of op een andere manier, op welke wijze dan ook, de orde verstoort.
2. Als de spreker die tot de orde is geroepen, voortgaat met het verstoren van de orde, ontneemt de commissievoorzitter de spreker het woord. De spreker kan dan over het op dat moment in die vergadering aan de orde zijnde onderwerp niet meer aan de vergadering deelnemen.
3. Artikel 26 van de Gemeentewet is op de vergaderingen van de commissie van overeenkomstige toepassing.

Artikel 68: Schorsing

1. De commissievoorzitter kan een vergadering voor een door de voorzitter te bepalen tijd schorsen.
2. Schorsing kan onder andere plaatsvinden ter handhaving van de orde. Als de orde na de heropening opnieuw wordt verstoord, kan de commissievoorzitter de vergadering sluiten.

Artikel 69: Het woord voeren door insprekers

1. Voorafgaand aan de behandeling van een agendapunt kunnen insprekers de gelegenheid krijgen om over het desbetreffende onderwerp het woord te voeren.
2. Een verzoek om tijdens de vergadering in te spreken wordt alleen in behandeling genomen als het is ingediend voor 12:00 uur op de dag van de commissievergadering.
3. Het verzoek moet schriftelijk bij de griffie (griffie@wijchen.nl) worden ingediend, voorzien zijn van de naam van de inspreker of de organisatie en het agendapunt moet zijn vermeld. Als gebruik wordt gemaakt van een vreemde taal of gebarentaal wordt dit eveneens in het verzoek kenbaar gemaakt.
4. De commissievoorzitter beslist of de inspreker het woord mag voeren. Het verzoek wordt in elk geval afgewezen als er voor dezelfde organisatie al een andere inspreker het woord gaat voeren of heeft gevoerd.
5. Insprekers spreken in de Nederlandse taal of in de gebarentaal in. Bij inspreken in de gebarentaal wordt voorzien in een tolk. Alleen onder bijzondere omstandigheden kunnen insprekers in een vreemde taal inspreken als zij zelf zorgen voor een tolk. Als dit niet mogelijk is, spant de gemeente zich in om voor een tolk te zorgen.
6. De insprekers krijgen maximaal vijf minuten spreektijd. De commissievoorzitter bepaalt aan de hand van het aantal insprekers en de agendapunten per vergadering de uiteindelijke spreektijd.
7. Op degenen die op grond van dit artikel zijn toegelaten het woord te voeren, zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing.
8. insprekers spreken de commissie toe vanaf de katheder. De katheder staat tegenover de voorzitter, tussen de collegetafels.
9. Na de inspraak krijgt de commissie de gelegenheid tot het stellen van verhelderende vragen aan de inspreker.
10. Als het verzoek om in te spreken is afgewezen, kunnen insprekers tot 24 uur voor de vergadering hun inbreng schriftelijk bij de griffie (griffie@wijchen.nl) indienen. De inbreng wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 70: Deelname aan de openbare beraadslaging door anderen

1. De commissie kan bepalen dat anderen dan de leden van de commissie, de burgemeester of de leden van het college tijdens de vergadering van de commissie mogen deelnemen aan de beraadslaging.
2. Bij de behandeling van rapporten van de ombudsman of de Rekenkamer verleent de commissievoorzitter de ombudsman, respectievelijk de voorzitter van de Rekenkamer het woord.
3. Op degenen die op grond van dit artikel zijn toegelaten het woord te voeren of aan de beraadslaging deel te nemen, zijn de bepalingen van dit reglement van toepassing.

Artikel 71: Het sluiten van de beraadslaging en advisering

1. Wanneer de commissievoorzitter meent dat over een onderwerp voldoende is beraadslaagd stelt de voorzitter de commissie voor de beraadslaging te sluiten. De

sluiting kan ook door een lid van de commissie worden voorgesteld. Over deze voorstellen wordt niet beraadslaagd.
2. Nadat de beraadslaging is gesloten, beslist de commissie op voorstel van de commissievoorzitter of en zo ja welk advies aan de raad wordt uitgebracht.
3. Ieder lid van de commissie kan een onderwerp dat ter bespreking in de commissie is geagendeerd, doorgeleiden naar de agenda van de raad, als dit lid een amendement of motie aankondigt voor de raadsvergadering op het onderwerp dat besproken is in de commissie. De agendacommissie beslist voor welke raadsvergadering het onderwerp wordt geagendeerd.

Artikel 72: Sluiting en lijst besluiten adviezen en toezeggingen

1. De commissievoorzitter sluit de vergadering zodra alle aan de orde gestelde onderwerpen zijn behandeld of de commissie sluiting wenselijk acht. De voorzitter sluit ook de vergadering als artikel 69, lid 2 aan de orde is.

2. Na afloop van de vergadering wordt zo spoedig mogelijk een lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen openbaar gemaakt.

Hoofdstuk 4 - Besluitvorming in de raad

Paragraaf 4.1: Dag en tijdstip van vergaderingen, oproep, agenda en stukken

Artikel 73: Vergaderfrequentie, dag, tijdstip, locatie en taal

1. De vergaderingen van de raad vinden periodiek bij voorkeur in het Kasteel in Wijchen plaats volgens een jaarlijks door het presidium vast te stellen vergaderschema.
2. De vergadering begint in de regel op donderdag om 20:00 uur en wordt, zo nodig, op dinsdag daaropvolgend om 20:00 uur voortgezet. Er wordt gestreefd naar een eindtijd van 23.00 uur.
3. De raad kan afwijken van hetgeen in het eerste en tweede lid is bepaald.
4. In de vergaderingen van de raad wordt Nederlands gesproken.

Artikel 74: Woordvoering en aanwezigheid burgemeester en collegeleden

1. De burgemeester en de andere leden van het college worden geacht bij de vergaderingen van de raad aanwezig te zijn. Als de burgemeester of een lid van het college de vergadering of een deel daarvan niet kan bijwonen, stelt de burgemeester of het collegelid de griffier daar schriftelijk van in kennis.
2. Als de raad zonder het college wil vergaderen, stelt hij de burgemeester, het college en de gemeentesecretaris daarvan in kennis.
3. Tijdens de raadsvergadering neemt het college geen deel aan het debat maar beperkt zich tot het beantwoorden van politieke vragen.

4. Het college beperkt zich bij het bespreken van amendementen en moties tot een inhoudelijke reactie waarbij het college politieke overwegingen meegeeft maar geen politieke conclusies die liggen in de bewoordingen “ontraden” of “omarmen”.

Artikel 75: Aanwezigheid toehoorders en vertegenwoordigers van de pers

Toehoorders en vertegenwoordigers van de pers gedragen zich naar de aanwijzingen van de voorzitter, geven geen tekenen van goed- of afkeuring en verstoren ook niet op een andere manier de orde.

Artikel 76: Voorbereiding agenda

De agendacommissie doet voor elke vergadering een voorstel voor de agenda. Het voorstel bevat:

a. bespreekstukken
b. spreektijd voor de fracties en het college
c. hamerstukken
d. stemmingen
e. een voorstel voor de afdoening van de terkennisnamelijst.

Artikel 77: Oproep, agenda en stukken

1. De voorzitter zendt de leden van de raad ten minste een week vóór de vergadering een digitale notificatie van de publicatie van de voorlopige agenda. Tegelijkertijd wordt een openbare kennisgeving van dag, tijdstip en plaats van de vergadering in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
2. De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de stukken waarop geheimhouding in de zin van artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet is opgelegd, worden tegelijkertijd met de oproep aan de leden van de raad in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
3. De stukken waarop op grond van artikel 25, eerste of tweede lid, van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, worden tegelijkertijd met de oproep voor de leden door de griffie in een beveiligde omgeving in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
4. Een raadslid kan verzoeken om de stukken als bedoeld in het voorgaande lid te bespreken met een beroepsmatige deskundige ter advisering. Het raadslid verzoekt de griffie om hier een raadsvoorstel voor op te stellen. Het raadsvoorstel vermeldt in ieder geval de naam en professie van de deskundige, de stukken welke het betreft en aan wie de deskundige advies uitbrengt. Conform Gemeentewet artikel 88 lid 6 besluit de raad over het verstrekken van de informatie aan anderen.

Artikel 78: Wijziging agenda

1. In spoedeisende gevallen kan de agendacommissie na het verzenden van de voorlopige agenda punten aan de agenda toevoegen door middel van een supplement

dat twee dagen vóór de vergadering met de bijbehorende stukken aan de leden van de raad wordt toegezonden.
2. Als er een aanvraag voor een interpellatie is ingediend, wordt uiterlijk op de dag van de vergadering een (tweede) supplementagenda aan de leden van de raad toegezonden.

Paragraaf 4.2: Orde tijdens de vergadering

Artikel 79: De voorzitter

1. De voorzitter is belast met:
   a. het leiden van de vergaderingen en de werkzaamheden van de raad met inachtneming van de bepalingen in dit reglement;
   b. het handhaven van de orde tijdens de vergaderingen van de raad, het vaststellen van punten waarover de raad moet besluiten en het vaststellen van de uitslag van stemmingen;
   c. het ten uitvoer leggen van alle besluiten die door of vanwege de raad zijn genomen.
2. Bij zijn verhindering of afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door een door de raad uit zijn midden benoemde plaatsvervangend voorzitter.
3. Bij verhindering of afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter wordt deze vervangen door een door de raad uit zijn midden benoemde tweede plaatsvervangend voorzitter.

Artikel 80: Zitplaatsen

1. De voorzitter, de leden van de raad, de griffier, de burgemeester en de leden van het college hebben vaste zitplaatsen. De voorzitter wijst deze plaatsen, alsmede de plaatsen bestemd voor de toehoorders en vertegenwoordigers van de pers, na overleg in het presidium aan het begin van elke nieuwe zittingsperiode van de raad aan.
2. Als daartoe aanleiding bestaat, kan de voorzitter de indeling herzien na overleg met het presidium.

Artikel 81: Presentie

1. Ieder lid van de raad tekent, bij binnenkomst bij de vergadering, de presentielijst. Aan het einde van de vergadering stellen de voorzitter en de griffier deze lijst door ondertekening vast.
2. Als een lid van de raad tijdens de vergadering de vergadering binnenkomt dan wordt het tijdstip van binnenkomst van dat raadslid vermeldt in de lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen van de betreffende vergadering.
3. Als een lid van de raad tijdens de vergadering de vergadering verlaat, dan wordt het tijdstip waarop het raadslid de vergadering verlaat vermeldt in de lijst met besluiten, adviezen en toezeggingen van de betreffende vergadering.
4. Een lid van de raad dat de vergadering niet kan bijwonen, meldt dit vóór aanvang van de vergadering bij de griffier.

Artikel 82: Geluid- en beeldregistratie

1. Tijdens de vergadering worden er geluid- en beeldregistraties gemaakt. Deze worden live uitgezonden en na afloop van de vergadering in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
2. Anderen die tijdens de vergadering geluid- dan wel beeldregistraties willen maken, doen hiervan vooraf mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar de aanwijzingen van de voorzitter.
3. Het is niet toegestaan om tijdens de vergaderingen van de raad te bellen in de zaal waar de vergadering plaatsvindt.

Artikel 83: Lijst met besluiten en toezeggingen

1. De lijst met besluiten en toezeggingen van de vergadering worden onder zorg van de griffier opgesteld en bevatten tenminste:
   a. de namen van de voorzitter, de griffier en de ter vergadering aanwezige leden van de raad en het college, alsmede van de leden van de raad en het college die afwezig waren, en overige personen die het woord hebben gevoerd;
   b. een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest;
   c. een overzicht van het verloop van elke stemming met vermelding van het stemgedrag van fracties of personen en met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden van de raad die vóór of tegen stemden, onder aantekening van de namen van de leden van de raad die zich overeenkomstig artikel 28 Gemeentewet van stemming hebben onthouden.
2. De lijst met besluiten en toezeggingen van de vergadering wordt in concept drie werkdagen na de betreffende vergadering in het raadsinformatiesysteem en op de website geplaatst.
3. De leden van de raad, de griffier en de overige personen die tijdens de vergadering het woord hebben gevoerd, kunnen een voorstel tot verandering aan de raad doen als de lijst met besluiten en toezeggingen onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen gezegd of besloten is. Een voorstel tot verandering moet ten minste 24 uur vóór aanvang van de vergadering bij de griffier worden ingediend.
4. De lijst met besluiten en toezeggingen wordt in de eerstvolgende vergadering van de raad vastgesteld, met dien verstande dat tussen het tijdstip waarop de leden van de raad van de lijst met besluiten en toezeggingen kennis hebben kunnen nemen en de dag waarop de vergadering wordt gehouden, ten minste drie dagen moeten zijn verstreken.
5. De vastgestelde lijst met besluiten en toezeggingen van de openbare vergaderingen wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 84: Agenda en volgorde van de onderwerpen

1. Aan het begin van de vergadering doen de voorzitter, de leden van de raad, de burgemeester en de leden van het college de mededelingen die zij noodzakelijk achten, stelt de raad de notulen en de agenda vast en beslist de raad over de te hameren onderwerpen.
2. Op voorstel van de voorzitter, een of meerdere leden van de raad, het presidium of het college kunnen bij de vaststelling van de agenda onderwerpen van de agenda worden afgevoerd.

3. De conceptagenda voor een raadsvergadering kent de volgende vaste indeling:
    1. Opening
    2. Vaststellen agenda
    3. Vragenhalfuur
    4. Vaststellen lijst besluiten en toezeggingen
    5. Afdoening terkennisnamelijst
    6. Hamerstukken
    7. Mededelingen
    8. Bespreekstukken
    9. Stemmingen
    10. Sluiting

Artikel 85: Ingekomen stukken

1. Elk lid van de raad kan een verzoek aan de agendacommissie doen om een stuk dat op de terkennisnamelijst staat te agenderen. Het verzoek moet uiterlijk op de dag vóór de vergadering van de raad vóór 13.00 uur schriftelijk bij de griffier zijn ingediend onder vermelding van de reden van bespreking.
2. De agendacommissie beslist of het stuk geagendeerd wordt. Indien een fractie het niet eens is met het besluit van de agendacommissie, dan legt de fractie het verzoek voor aan het presidium. Het presidium besluit vervolgens over agendering.
3. De voorzitter kan ongetekende, onbegrijpelijke en beledigende stukken zonder nadere mededeling terzijde leggen.

Artikel 86: Het woord voeren door insprekers

1. Voorafgaand aan de behandeling van een agendapunt kunnen insprekers de gelegenheid krijgen om over het desbetreffende onderwerp het woord te voeren.
2. Een verzoek om tijdens de vergadering in te spreken wordt alleen in behandeling genomen als het is ingediend voor 12:00 uur op de dag van de raadsvergadering.
3. Het verzoek moet schriftelijk bij de griffie (griffie@wijchen.nl) worden ingediend, voorzien zijn van de naam van de inspreker of de organisatie en het agendapunt moet zijn vermeld. Als gebruik wordt gemaakt van een vreemde taal of gebarentaal wordt dit eveneens in het verzoek kenbaar gemaakt.
4. De voorzitter van de raad beslist of de inspreker het woord mag voeren. Het verzoek wordt in elk geval afgewezen als er voor dezelfde organisatie al een andere inspreker het woord gaat voeren of heeft gevoerd.
5. Insprekers spreken in de Nederlandse taal of in de gebarentaal in. Bij inspreken in de gebarentaal wordt voorzien in een tolk. Alleen onder bijzondere omstandigheden kunnen insprekers in een vreemde taal inspreken als zij zelf zorgen voor een tolk. Als dit niet mogelijk is, spant de gemeente zich in om voor een tolk te zorgen.
6. De insprekers krijgen maximaal vijf minuten spreektijd. De voorzitter van de raad bepaalt aan de hand van het aantal insprekers en de agendapunten per vergadering de uiteindelijke spreektijd.
7. Op degenen die op grond van dit artikel zijn toegelaten het woord te voeren, zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing.
8. insprekers spreken de raad toe vanaf de katheder. De katheder staat tegenover de voorzitter, tussen de collegetafels.

9. Na de inspraak krijgt de raad de gelegenheid tot het stellen van verhelderende vragen aan de inspreker.
10. Als het verzoek om in te spreken is afgewezen, kunnen insprekers tot 24 uur voor de vergadering hun inbreng schriftelijk bij de griffie (griffie@wijchen.nl) indienen. De inbreng wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 87: Het spreken in de raad

1. De raadsleden dienen zich in het debat te richten tot elkaar en niet tot het college.
2. Een lid van de raad voert pas het woord als het lid dit aan de voorzitter heeft gevraagd en de voorzitter het woord heeft verleend. De voorzitter bepaalt de volgorde waarin het woord wordt verleend aan de raadsleden.
3. Van de volgorde kan worden afgeweken als een lid van de raad het woord vraagt voor een persoonlijk feit of voor het indienen van een voorstel van orde.
4. Een voorstel van orde kan zowel door de voorzitter als door een lid van de raad worden gedaan. De raad beslist over het voorstel van orde.
5. De voorzitter verleent het woord voor een persoonlijk feit pas als een voorlopige aanduiding van dat feit is gegeven. De voorzitter beslist of iets een persoonlijk feit vormt.

Artikel 88: Interrupties

1. Een spreker mag in het betoog in de eerste termijn niet worden gestoord, tenzij de voorzitter het nodig oordeelt de spreker aan het opvolgen van dit reglement te herinneren.
2. Een interruptie is uiteindelijk altijd een vraag, er is ruimte voor een korte inleiding.
3. De voorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.

Artikel 89: Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp vindt plaats in ten hoogste twee termijnen, tenzij de raad besluit een derde termijn toe te voegen.
2. Elke termijn wordt door de voorzitter afgesloten nadat het college, de burgemeester, de initiatiefnemer(s), de woordvoerder namens het presidium, een commissie of werkgroep van de raad of de voorzitter van de Rekenkamer de sprekers heeft kunnen antwoorden.
3. Niemand voert in dezelfde termijn meer dan eenmaal het woord. Daarbij wordt het stellen van een vraag over de orde van de vergadering niet als het voeren van het woord in een termijn aangemerkt.

Artikel 90: Spreektijd

1. De agendacommissie bepaalt bij het vaststellen van de conceptagenda van de vergadering van de raad de spreektijd van de fracties en van het college.
2. Als er een motie actueel wordt aangekondigd dan krijgt iedere fractie en het college 1 minuut spreektijd toegevoegd aan de totale spreektijd.

3. De voorzitter waarschuwt de spreker, de fractie, de burgemeester of het college wanneer de toegestane spreektijd ten einde loopt. Zodra de toegestane spreektijd is verstreken, maakt de voorzitter daar melding van en beëindigt de spreker het betoog.
4. De raad kan, op voorstel van de voorzitter, de agendacommissie of het presidium, bij aanvang of tijdens de vergadering andere regels stellen ten aanzien van de spreektijd van de leden van de raad, de burgemeester en de leden van het college voor de gehele vergadering dan wel met betrekking tot een of meerdere agendapunten.

Artikel 91: Handhaving orde

1. De voorzitter roept een spreker tot de orde als die naar zijn mening:
   a. afwijkt van het onderwerp dat besproken wordt;
   b. zich beledigend, discriminerend of anderszins onbehoorlijk uitlaat;
   c. zijn plicht tot geheimhouding schendt;
   d. instemming betuigt met of aanspoort tot onwettige handelingen;
   e. de bepalingen in dit reglement niet naleeft of;
   f. op een andere manier, op welke wijze dan ook, de orde verstoort.
2. Als de spreker die tot de orde is geroepen, voortgaat met het verstoren van de orde, ontneemt de voorzitter hem het woord.
3. De spreker aan wie de voorzitter het woord heeft ontnomen, kan over het op dat moment in die vergadering aan de orde zijnde onderwerp niet meer aan de vergadering deelnemen.
4. Onverminderd het bepaalde in artikel 26 van de Gemeentewet kan de voorzitter in het belang van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen dan wel voortijdig sluiten.

Artikel 92: Schorsing

1. De voorzitter kan de vergadering schorsen als een spreker dat verzoekt. Bij het verzoek wordt de verlangde duur van de schorsing aangegeven.
2. Na heropening van de vergadering kan direct een nieuwe schorsing worden verzocht. Bij het verzoek wordt de verlangde duur van de schorsing aangegeven.
3. De beraadslaging over een onderwerp kan maar drie keer door een schorsing worden onderbroken.

Artikel 93: Deelname aan de openbare beraadslaging door anderen

1. De raad kan bepalen dat anderen dan de leden van de raad, de burgemeester of de leden van het college tijdens de raadsvergadering mogen deelnemen aan de beraadslaging. De griffier kan eveneens op uitnodiging van de voorzitter aan de beraadslaging in raadsvergaderingen deelnemen.
2. Bij plenaire behandeling van rapporten van de ombudsman of de Rekenkamer Wijchen in de raad kan de voorzitter de ombudsman, respectievelijk de voorzitter van de Rekenkamer Wijchen het woord verlenen.
3. Op degenen die op grond van dit artikel zijn toegelaten het woord te voeren of aan de beraadslaging deel te nemen, zijn de bepalingen van dit reglement van toepassing.

Artikel 94: Besloten vergadering

1. Het presidium kan de raad voorstellen om in beslotenheid te vergaderen.
2. Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet in strijd zijn met het besloten karakter van de vergadering.
3. De voorzitter beslist wie er bij de besloten vergadering aanwezig mag zijn. Ambtenaren van de burgemeester of het college worden alleen toegelaten voor zover dat voor de ondersteuning nodig is.
4. Nadat de deuren gesloten zijn, mag de vergadering niet meer worden verlaten en wordt er ook niemand meer toegelaten tot het besloten deel van de vergadering ten einde is.
5. Vóór afloop van de besloten vergadering beslist de raad of omtrent het behandelde geheimhouding wordt opgelegd. Deze geheimhouding kan de raad opheffen.
6. Als de raad voornemens is een opgelegde geheimhouding op te heffen, zonder dat het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd een daartoe strekkend voorstel heeft gedaan, wordt het orgaan daarover geïnformeerd. Op verzoek van het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd kan de raad in een besloten vergadering met dat orgaan over de opheffing overleg voeren.
7. Een openbare vergadering van de raad kan op elk ogenblik worden onderbroken door een vergadering met gesloten deuren vanwege een belang genoemd in artikel 5.1 Wet open overheid.

Artikel 95: Verslag besloten vergadering

1. Van een besloten vergadering wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt niet openbaar gemaakt, maar in een beveiligde omgeving in het raadsinformatiesysteem geplaatst. De leden van de raad en de overige personen die het woord hebben gevoerd worden daarvan op de hoogte gesteld.
2. Het verslag wordt in de eerstvolgende besloten vergadering van de raad vastgesteld, met dien verstande dat tussen het tijdstip waarop de leden van de raad van het verslag kennis hebben kunnen nemen en de dag waarop de vergadering wordt gehouden, ten minste twee dagen moeten zijn verstreken.

Artikel 96: Het sluiten van de beraadslaging

1. Wanneer de voorzitter meent dat een onderwerp voldoende is besproken, stelt de voorzitter de raad voor de beraadslaging te sluiten. De sluiting kan ook door een lid van de raad worden voorgesteld. Over deze voorstellen wordt niet beraadslaagd.
2. Op voorstel van de voorzitter kan de raad besluiten dat de beraadslaging over een onderwerp op een in dat voorstel te vermelden tijdstip zal worden gesloten. De voorzitter verdeelt in dat geval de beschikbare tijd naar billijkheid.

Artikel 97: Stemming

1. Nadat de beraadslaging is gesloten vraagt de voorzitter of stemming wordt verlangd. Als dit niet het geval is en ook de voorzitter stemming niet nodig acht, is het voorstel aangenomen.

2. Stemming over een bespreekstuk vindt plaats nadat de beraadslaging is gesloten. Tijdens de stemming hanteert de voorzitter per bespreekstuk de volgende volgorde:
   a. Subamendementen, de meest verstrekkende eerst;
   b. Amendementen, de meest verstrekkende eerst;
   c. Voorstel als geheel;
   d. Moties.
3. Op voorstel van de voorzitter of van een of meer leden van de raad kan de raad een andere volgorde vaststellen.
4. De voorzitter deelt na afloop van de stemming de uitslag mee, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen en de naam van de fracties of leden van de raad.

Artikel 98: Sluiten van de vergadering en lijst met besluiten en toezeggingen

1. De voorzitter sluit de vergadering zodra alle aan de orde gestelde onderwerpen zijn behandeld of de raad sluiting wenselijk acht. De voorzitter sluit ook de vergadering als artikel 69, lid 2 aan de orde is.
2. Na afloop van de raadsvergadering wordt uiterlijk de tweede werkdag na de vergadering de lijst besluiten en toezeggingen openbaar gemaakt.

Paragraaf 4.3: Procedures bij stemmingen

Artikel 99: Geen stemming

Als een voorstel zonder stemming wordt aangenomen, kunnen de in de vergadering aanwezige leden van de raad verzoeken een aantekening in de lijst met besluiten en toezeggingen op te nemen dat zij geacht willen worden tegen te hebben gestemd of zich van deelneming aan de stemming te hebben onthouden.

Artikel 100: Stemverklaring

Voordat de raad tot stemming overgaat, heeft ieder lid van de raad het recht een stemverklaring af te leggen om de stem kort te motiveren.

Artikel 101: Stemmen

1. Stemmingen over een voorstel vinden digitaal, met de rode en de groene kaart of via handopsteken plaats tenzij een van de leden van de raad om een hoofdelijke stemming vraagt. In dat geval vindt een hoofdelijke stemming plaats.
2. Stemmingen over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen vinden schriftelijk plaats.
3. Raadsleden dienen vooraf bij de voorzitter aan te geven indien zij een hamerstuk als stemstuk wensen te agenderen. Zij dienen dit uiterlijk op de dinsdagochtend voorafgaand aan de vergadering van de raad te melden bij de griffie.

Artikel 102: Hoofdelijke stemming

1. Bij een hoofdelijke stemming roept de voorzitter de leden van de raad bij naam op hun stem uit te brengen. De voorzitter begint met het lid van de raad dat door loting is aangewezen. Daarna volgen de andere leden van de raad in alfabetische volgorde. Als de voorzitter lid van de raad is, brengt de voorzitter diens stem als laatste uit.
2. Bij een hoofdelijke stemming is ieder ter vergadering aanwezig lid van de raad dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, verplicht diens stem uit te brengen. De leden van de raad brengen hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
3. Een lid van de raad dat zich bij het uitbrengen van diens stem vergist, kan deze vergissing nog herstellen voordat het volgende lid heeft gestemd. Het laatst afgeroepen lid mag niet meer stemmen of diens stem wijzigen wanneer is begonnen met het opmaken van de uitslag.
3. Een lid van de raad dat later merkt dat het lid zich bij het uitbrengen van diens stem heeft vergist, kan, nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt, wel aantekening vragen dat het lid zich heeft vergist. In de uitslag van de stemming brengt dit echter geen verandering.

Artikel 103: Stemming over personen

1. Als een schriftelijke stemming plaats moet vinden, benoemt de voorzitter uit de ter vergadering aanwezige leden van de raad een stembureau dat bestaat uit drie leden. Het stembureau wijst uit zijn midden een voorzitter aan.
2. Het stembureau treedt in die vergadering ook bij andere schriftelijke stemmingen als stembureau op. De raad kan ook beslissen meerdere stembureaus in te stellen.
3. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van de voorzitter beslissen dat er voor de stemmingen één briefje is.
4. Bij een schriftelijke stemming is ieder ter vergadering aanwezig lid van de raad dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, verplicht diens stem uit te brengen. De leden van de raad brengen hun stem uit door een stembriefje in te vullen en dit dicht te vouwen. De stembriefjes worden in een stembus verzameld.
5. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden van de raad dat verplicht is een stembriefje in te leveren zonder deze open te vouwen. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn worden de stembriefjes vernietigd zonder deze open te vouwen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
6. Als het juiste aantal stembriefjes is ingeleverd, opent de voorzitter van het stembureau de briefjes. Het stembriefje moet duidelijk de naam van de persoon of personen die men wenst te benoemen aanwijzen. Niet of niet voldoende duidelijk ingevulde stembriefjes worden buiten beschouwing gelaten. Bij twijfel over de inhoud van een briefje beslist het stembureau.
7. De inhoud van de stembriefjes wordt door de twee andere stemopnemers, onafhankelijk van elkaar, genoteerd. Vervolgens stelt het stembureau gezamenlijk de uitslag vast. Na vaststelling van de uitslag worden de stembriefjes onder de zorg van de griffier vernietigd.
8. De raad kan tijdens de vergadering beslissen dat zich bij een stemming een onregelmatigheid heeft voorgedaan die van invloed heeft kunnen zijn op de uitslag. In dat geval is de stemming nietig en vindt onmiddellijk een nieuwe stemming plaats.

Artikel 104: Herstemming over personen

1. Wanneer bij een meervoudige voordracht niemand bij de eerste stemming een volstrekte meerderheid heeft verkregen, vindt een tweede stemming plaats.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstrekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats over de twee personen die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt over welke twee personen de derde stemming plaats zal vinden.
3. Als bij de tussenstemming of de derde stemming de stemmen staken, vindt een loting plaats. Bij deze loting worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de voorzitter van het stembureau op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.
4. Deze briefjes worden, nadat zij door de andere twee leden van het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in de stembus gedeponeerd en omgeschud. Vervolgens neemt de voorzitter één briefje uit de stembus. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt is gekozen.

Hoofdstuk 5 - Voorstellen en bevoegdheden van raadsleden

Artikel 105: Raadsvoorstellen door de burgemeester of het college

1. Een voorstel van de burgemeester of het college aan de raad moet in ieder geval bestaan uit:
   a. de tekst van het te nemen besluit;
   b. de vermelding van de wettelijke grondslag van het te nemen besluit, met een korte toelichting;
   c. de beschrijving van de bestuurlijke context van het te nemen besluit;
   d. de onderbouwing van het te nemen besluit;
   e. de alternatieven, tegenargumenten en risico's;
   f. inwonersparticipatie
   g. de financiële toelichting, indien van toepassing.
2. Een voorstel van de burgemeester of het college aan de raad dat vermeld staat op de agenda van de raadsvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
3. Als de raad van oordeel is dat een voorstel moet worden teruggezonden aan de burgemeester of het college, levert het college een nieuw voorstel aan bij de agendacommissie.

Artikel 106: Voordrachten over personen

Benoemingen, voordrachten of aanbevelingen vinden op voorstel van de burgemeester, het college of het presidium plaats, tenzij in deze verordening of bij wet anders is bepaald.

Artikel 107: Initiatiefvoorstel

1. leder lid van de raad kan een initiatiefvoorstel indienen.
2. Een initiatiefvoorstel wordt alleen in behandeling genomen als het schriftelijk bij de griffier is ingediend. Een initiatiefvoorstel moet in ieder geval bestaan uit:
   a. de tekst van het te nemen besluit;
   b. de vermelding van de wettelijke grondslag van het te nemen besluit, met een korte toelichting;
   c. de beschrijving van de bestuurlijke context van het te nemen besluit;
   d. de onderbouwing van het te nemen besluit;
   e. de alternatieven, tegenargumenten en risico's;
   f. de financiële toelichting, indien van toepassing.
3. Het initiatiefvoorstel wordt zo spoedig mogelijk aan de leden van de raad en het college gezonden en in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
4. Het college krijgt vanaf het moment van verzending een termijn van vier weken om op het initiatiefvoorstel wensen en bedenkingen te uiten.
5. Nadat het college wensen en bedenkingen heeft geuit, wordt het initiatiefvoorstel aangeleverd bij de agendacommissie door de indiener. De agendacommissie besluit over de agendering.
6. Bij het indienen van het initiatiefvoorstel wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.
7. Indieners van een initiatiefvoorstel krijgen geen extra spreektijd.

Artikel 108: Meningsvormende nota

1. Ieder lid van de raad en het college kan een meningsvormende nota indienen bij de agendacommissie.
2. De nota wordt alleen in behandeling genomen als de nota schriftelijk bij de griffier is ingediend en een omschrijving bevat van het onderwerp waarover een mening wordt gevraagd.
3. De nota wordt zo spoedig mogelijk aan de leden van de raad en de burgemeester of het college gezonden en in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
4. De meningsvormende nota wordt door de agendacommissie geagendeerd.
5. Bij het indienen van de meningsvormende nota wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.

Artikel 109: Amendement

1. leder lid van de raad dat in de vergadering aanwezig is, kan bij voorkeur 24 uur van te voren maar uiterlijk tot het sluiten van de beraadslaging een amendement aankondigen of een subamendement aankondigen op een amendement dat door een ander lid van de raad is aangekondigd.
2. Ieder lid van de raad kan uiterlijk tot het sluiten van de beraadslaging een amendement of subamendement indienen en toelichten.
3. Een amendement of subamendement wordt alleen in behandeling genomen als het schriftelijk is ingediend en zodanig is geformuleerd dat de tekst ervan geschikt is om

onmiddellijk in het ontwerpbesluit of het amendement te worden verwerkt. Bij het indienen wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.
4. De raad kan, op voorstel van de voorzitter of een of meer leden van de raad, besluiten dat een amendement of subamendement niet toelaatbaar is. Dit als er tussen de materie van het amendement of subamendement en het voorstel geen rechtstreeks verband bestaat.
5. De eerste indiener van een amendement of subamendement kan dat amendement of subamendement tot het sluiten van de beraadslaging over het onderwerp wijzigen en tot de stemming over het amendement of subamendement intrekken.
6. Een medeondertekenaar van een amendement of subamendement kan, voordat de stemming plaatsvindt, zijn steun voor het amendement of subamendement intrekken.
7. Een amendement of subamendement wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 110: Motie

1. leder lid van de raad dat in de vergadering aanwezig is, kan bij voorkeur 24 uur van te voren maar uiterlijk tot het sluiten van de beraadslaging een motie aankondigen.
2. Ieder lid van de raad kan uiterlijk tot het sluiten van de beraadslaging een motie indienen en toelichten.
3. Een motie wordt alleen in behandeling genomen als de motie schriftelijk is ingediend. Bij het indienen wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.
4. De raad kan, op voorstel van de voorzitter of een of meer leden van de raad, besluiten dat een motie niet toelaatbaar is. Dit als er tussen de materie van de motie en het voorstel geen rechtstreeks verband bestaat.
5. De eerste indiener van de motie kan de motie tot het sluiten van de beraadslaging over het onderwerp wijzigen en tot de stemming over de motie intrekken.
6. Een medeondertekenaar van een motie kan, voordat de stemming plaatsvindt, zijn steun voor de motie intrekken.
7. Een motie wordt in het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Artikel 111: motie actueel

1. leder lid van de raad dat in de vergadering aanwezig is, kan bij voorkeur 48 uur van te voren maar uiterlijk tot het vaststellen van de agenda een motie actueel aankondigen.
2. de voorzitter van de raad mag de motie actueel toetsen op actualiteit. Moties actueel die naar het oordeel van de voorzitter vanwege onvoldoende actualiteit niet geschikt zijn om te agenderen in een raadsvergadering worden niet geagendeerd. De voorzitter toetst of de motie actueel een zodanig spoedeisend karakter heeft dat beraadslaging in een volgende vergadering overbodig of niet meer aan de orde zou zijn. Over dit besluit kan niet worden beraadslaagd.
3. Over de agendering of niet agendering van een motie actueel wordt niet gestemd.
4. Als de motie actueel wordt geagendeerd, wordt deze altijd geagendeerd als laatste agendapunt vóór het agendapunt stemmingen.
5. de behandeling van een motie actueel geschiedt als volgt:
   a. de indiener licht de motie in de eerste termijn toe.

b. De woordvoerders krijgen de gelegenheid om in de eerste termijn een reactie te geven.
c. hierna krijgt het college de gelegenheid om te reageren.
d. in de tweede termijn krijgt de indiener van de motie actueel als laatste het woord.
e. in de tweede termijn krijgen de overige woordvoerders het woord en kan er geïnterrumpeerd worden.
f. hierna volgt stemming.

Artikel 112: werkwijze bij meer dan drie amendementen of moties

Indien er drie of meer amendementen en/of moties worden ingediend, dan wordt er per amendement of motie gedebatteerd. De werkwijze is dan als volgt:

a. In de eerste termijn worden de amendementen en moties ingediend.
b. In de termijn van het college krijgt het college de gelegenheid om op de ingediende amendementen of moties te reageren.
c. In de tweede termijn krijgt de eerste indiener van het betreffende amendement of de betreffende motie als laatste het woord.
d. In de tweede termijn krijgen eerste de woordvoerders van de overige fracties om de beurt het woord, om een reactie te geven op het amendement dat of de motie die op dat moment behandeld wordt.
e. De woordvoerders kunnen elkaar interrumperen over het amendement dat of de motie die op dat moment behandeld wordt.
f. Na afronding van het debat wordt er aansluitend direct of het besproken amendement of de besproken motie gestemd.

Artikel 113: Afhandeling motie

1. Een motie wordt binnen een termijn van dertien weken afgehandeld, tenzij in de motie een andere termijn staat of het college een ander voorstel doet en de raad daarmee instemt. De termijn begint op de dag na de vergadering waarin de motie is aangenomen.
2. Als het college van mening is dat een motie is uitgevoerd, dan plaatst het college deze motie als ‘gerealiseerd’ op de MATS-Lijst. De raad besluit vervolgens op basis van een beslisnota over de MATS-Lijst of de motie kan worden beschouwd als ‘afgedaan’.
3. Als het college besluit om een motie niet uit te voeren, dan stelt het college de raad via een informatienota hiervan in kennis. De informatienota wordt door de agendacommissie geagendeerd.

Artikel 114: Interpellatie

1. Ieder lid van de raad kan de raad verzoeken een interpellatie te houden. Het verzoek kan ook door meerdere leden van de raad gezamenlijk worden ingediend.
2. Een verzoek tot het houden van een interpellatie wordt alleen in behandeling genomen als het ten minste 48 uur vóór de vergadering schriftelijk bij de griffier is ingediend, een omschrijving bevat van het onderwerp waarover een interpellatie

wordt gedaan en de te stellen vragen erin zijn opgenomen. Bij het indienen wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.
3. Een verzoek tot interpellatie wordt op de supplementagenda geplaatst en zo spoedig mogelijk, met een omschrijving van het onderwerp en de te stellen vragen, aan de leden van de raad, het presidium en de burgemeester of het college gezonden en in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
4. De raad beslist of de interpellatie wordt gehouden. De voorzitter kan de raad voorstellen de interpellatie niet te houden als:
   a. er over hetzelfde onderwerp reeds schriftelijke vragen zijn gesteld en de termijn voor beantwoording nog niet is verstreken of,
   b. het onderwerp niet onder de bevoegdheid van de burgemeester, het college of de raad valt.
5. Bij het houden van een interpellatie krijgen de indiener of de indieners tijdens de eerste termijn de gelegenheid de vragen toe te lichten en de burgemeester of het college om de vragen te beantwoorden. Interrupties zijn niet toegestaan.
6. Tijdens de tweede termijn krijgen de indiener of de indieners eerst de gelegenheid aanvullende vragen te stellen, daarna kunnen ook de andere leden van de raad het woord voeren en vindt tot slot beantwoording door de burgemeester of het college plaats.
7. Voor het interpellatiedebat wordt door de Agendacommissie apart spreektijd bepaald. De Agendacommissie bepaalt de spreektijden voor de eerste termijn voor de indiener of de indieners ven voor de burgemeester of het college. De Agendacommissie bepaalt de spreektijd in de tweede termijn voor de indiener en indieners en de overige fracties en bepaalt de spreektijd in de tweede termijn voor de burgemeester of het college.

Artikel 115: Het vragenhalfuur

1. Ieder lid van de raad kan de burgemeester of het college in het vragenhalfuur mondelinge vragen stellen.
2. Een verzoek tot het stellen van mondelinge vragen tijdens het vragenhalfuur wordt alleen in behandeling genomen als het op de dag voorafgaand aan de vergadering vóór 12:00 uur schriftelijk bij de griffie is ingediend en een omschrijving bevat van het onderwerp waarover een vraag wordt gesteld.
3. Bij meerdere vragen over hetzelfde onderwerp geeft de voorzitter eerst de eerste indiener het woord. De andere indieners van vragen over hetzelfde onderwerp mogen alleen die vragen stellen die aanvullend zijn op de vragen van de eerste indiener.
4. De voorzitter beslist welke van de vragen mogen worden gesteld.
   a. de vragen worden niet gesteld als er over hetzelfde onderwerp reeds schriftelijke vragen zijn gesteld en de termijn voor beantwoording nog niet is verstreken;
   b. de vragen worden niet gesteld als de vragen niet onder de bevoegdheid van de burgemeester of het college vallen.
   c. De vragen worden alleen gesteld als ze een dusdanig spoedeisend karakter hebben dat ze binnen een termijn van dertig dagen beantwoord moeten worden omdat ze anders overbodig zijn geworden.
5. Tijdens het vragenhalfuur geldt een spreektijd van drie minuten per fractie.

Artikel 116: Schriftelijke vragen

1. Ieder lid van de raad kan de burgemeester of het college schriftelijke vragen stellen.
2. De vragen worden alleen in behandeling genomen als deze schriftelijk bij de griffier zijn ingediend. Bij het indienen wordt gebruik gemaakt van een door het presidium vastgesteld model.
3. De schriftelijke vragen worden zo spoedig mogelijk aan de leden van de raad en de burgemeester of het college gezonden en in het raadsinformatiesysteem gepubliceerd.
4. De burgemeester of het college krijgt een termijn van dertig dagen om op de vragen te reageren. Indien deze termijn niet wordt gehaald, dan dient er uiterlijk een week na het aflopen van de termijn een verzoek om uitstel van beantwoording van de schriftelijke vragen aan de indiener te worden gestuurd.
5. Het verzoek om uitstel, de vragen en antwoorden worden aan de leden van de raad gezonden en in het raadsinformatiesysteem geplaatst.
6. Een bericht van uitstel van de beantwoording van een schriftelijke vraag is niet hetzelfde als een antwoord.

Hoofdstuk 6 – Begroting, perspectiefnota en jaarrekening en lidmaatschap andere organisaties

Artikel 117: Procedure begroting en jaarrekening

De voorbereiding, het onderzoek, de behandeling en de vaststelling van de begroting, perspectiefnota en de jaarrekening en een eventueel indemniteitsbesluit verloopt volgens een procedure en voorstel van orde voor de vergadering over de begroting, perspectiefnota en de jaarrekening die het presidium vaststelt.

Hoofdstuk 7 - Burgerinitiatief

Artikel 118: Mogelijkheden indiening burgerinitiatief

1. Er kan geen burgerinitiatief worden ingediend dat een voorstel bevat:
    a. over een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van het gemeentebestuur.
    b. over een vraag over het gemeentelijke beleid.
    c. over een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene Wet Bestuursrecht over een gedraging van het gemeentebestuur.
    d. waarvan de uitvoering naar het oordeel van de raad zou leiden tot een aanzienlijke aantasting van een korter dan twee jaar voor indiening van het burgerinitiatief genomen raadsbesluit;
    e. over een geagendeerde beslissing van de raad;
    f. over beslissingen van de raad op bezwaar dan wel inzake het voeren van rechtsgedingen;
    g. over beslissingen met betrekking tot individuele kwesties, zoals benoemingen, ontslagen, schorsingen en geldelijke voorzieningen voor ambtsdragers en hun nabestaanden;
    h. over het vaststellen van de begroting en de rekening;

i. over het vaststellen van gemeentelijke tarieven en belastingen;
j. over beslissingen in het kader van hoofdstuk 7;
k. over beslissingen ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft;
l. over (het vaststellen van) bestemmingsplannen.

Artikel 119: Inhoud burgerinitiatief

Het burgerinitiatief bevat ten minste:

a. een nauwkeurige omschrijving en onderbouwing van het in het burgerinitiatief vervatte voorstel;
b. de voor- en achternaam, het adres, de geboortedatum en de handtekening van de initiatiefnemer.

Artikel 120: Ondersteuning burgerinitiatief

1. Een burgerinitiatief wordt ondersteund door ten minste 50 initiatiefgerechtigden.
2. Een initiatiefgerechtigde kan het burgerinitiatief ondersteunen door het plaatsen van voor- en achternaam, adres, geboortedatum en handtekening op een lijst of website waarop een omschrijving en onderbouwing van het in het burgerinitiatief vervatte voorstel duidelijk zijn aangegeven.

Artikel 121: Indiening van het burgerinitiatief

Het burgerinitiatief wordt ingediend bij de voorzitter van de raad.

Artikel 122: Behandeling van en besluit over het burgerinitiatief

1. De agendacommissie beslist in de eerstvolgende vergadercyclus van de raad na de datum van indiening van het verzoek of het burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de vergadering van de raad wordt geplaatst, met dien verstande dat ten minste twee weken is gelegen tussen de dag van indiening van het verzoek en de dag van de vergadering van de agendacommissie waarin op het verzoek wordt beslist.
2. Indien de raad het verzoek afwijst wegens strijd met artikel 120, kan de raad het voorstel doorzenden aan burgemeester en wethouders of de burgemeester.
3. Indien de Agendacommissie het verzoek toewijst, agendeert zij het burgerinitiatiefvoorstel in de eerstvolgende vergadercyclus van de raad.
4. De voorzitter van de raad nodigt de verzoeker schriftelijk uit voor de bijeenkomst of de vergadering waarvoor het burgerinitiatiefvoorstel is geagendeerd. De verzoeker of zijn plaatsvervanger heeft tijdens deze bijeenkomst of vergadering de gelegenheid om zijn burgerinitiatiefvoorstel mondeling nader toe te lichten.
5. Tijdens de commissievergadering kan de indiener aan de beraadslaging over het burgerinitiatief deelnemen. De indiener kan zich bij de behandeling van het burgerinitiatief laten bijstaan door één adviseur. Deze adviseur mag samen met de indiener plaatsnemen aan de tafel en actief aan het gesprek deelnemen.

6. Zo spoedig mogelijk nadat de raad over het burgerinitiatiefvoorstel een besluit heeft genomen (overnemen of afwijzen) wordt dit besluit bekendgemaakt aan verzoeker en via de geëigende kanalen van de raad.

Hoofdstuk 8 - Slotbepalingen

Artikel 123: Uitleg reglement

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van dit reglement beslist de raad, op voorstel van de voorzitter.

Artikel 124: Intrekking vorige reglement en verordening

Het volgende reglement en de volgende verordeningen worden ingetrokken:

- Het 'Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad' vastgesteld op 8 december 2011;
- de 'Verordening informatiebijeenkomsten, raadscommissies enthemabijeenkomsten' vastgesteld op 8 december 2011**;**
- de 'Verordening Burgerinitiatief', vastgesteld op 8 juli 2010.

Artikel 125: Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Artikel 126: Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als 'Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen'.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 1 februari 2024.

De voorzitter | De raadsgriffier

R. Helmer-Englebert | drs. A.B. Berendsen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5321
Extern Zaak ID	Z/23/145672
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.o
Titel	145672 Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/2025
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Voppel, Marlon
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	088-4327277

Bijlagen
145672 Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/2025
Bijlage 1 - Zienswijze Kadernota Wijchen 2024 -2025
Bijlage 2 - ODRN Kadernota 2024 - 2025
Bijlage 3 - Brief zienswijze kadernota ODRN 2024 - 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kadernota 2024/2025 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna ODRN);
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de ODRN kenbaar te maken.

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kadernota 2024/2025 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna ODRN);
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de ODRN kenbaar te maken.

Gemeente Wijchen

Omgevingsdienst regio Nijmegen
t.a.v. De voorzitter van het Algemeen Bestuur
Mariënburg 75
6511 PS NIJMEGEN

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen
t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Marlon Voppel
t 088-4327277

ons kenmerk
Z/23/145672

datum 1 februari 2024
onderwerp Zienswijze op Kadernota 2024/2025 ODRN

Geachte heer Zoet,

Wij ontvingen uw kadernota ODRN 2024/2025. Hierin informeert u ons over het kader voor de behandeling van de begroting voor 2025. U stelt ons in de gelegenheid om zienswijzen daarop kenbaar te maken. Wij danken u voor deze vooruitblik en het geven van inzicht op de ontwikkelingen en risico's. Via deze brief informeren wij u over onze zienswijzen.

Zienswijzen

1. *Uitvoeringsprogramma VTH-Beleid*
2. *BRIKS-taken Nijmegen*
3. *Financiële gevolgen Omgevingswet en WkB*

Toelichting

1. *Uitvoeringsprogramma VTH-Beleid*

Zoals u ook zelf aangaf, is in de regio eind 2022 gezamenlijk VTH-milieubeleid vastgesteld. Dit nieuwe beleid helpt eenduidiger en uniformer te werken. Dit zal de dienstverlening aan de inwoners en bedrijven van de gemeente Wijchen verbeteren. Bovendien is het helpend om middelen effectiever en efficiënter in te zetten. Vorig jaar riepen wij u al op om tot een goede implementatie van dit beleid te komen en vroegen we u initiatief te nemen om tot een gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor de belegde taken bij de omgevingsdienst te komen. We constateren dat de eerste stappen hierin zijn gezet eind 2023. Wij vragen u om dit in 2024 de hoogste prioriteit te geven, nu dit essentieel is voor een goede inhoudelijke taakuitvoering en de wetgeving dit van ons vraagt.

2. *BRIKS-taken Nijmegen*

De gevolgen van het besluit van de gemeente Nijmegen om de bouwtaken (BRIKS) terug te nemen zijn groot. Het gaat om ruim 20% van de omzet van de ODRN. Het ontvlechten van een substantieel deel van deze taken gaat gepaard met frictiekosten, zowel incidenteel (advieskosten) als structureel (overheaddekking, systeemkosten en productiviteitsverlies). Hierdoor wordt aangegeven dat kosten van de overige deelnemende gemeentes structureel hoger komen te liggen. We willen benadrukken dat het van groot belang is dat de ODRN een actieve rol blijft nemen en de overige partnergemeenten tijdig informeert over concrete financiële consequenties.

3. *Financiële gevolgen Omgevingswet en WkB*

Er spelen meerdere ontwikkelingen die grote effecten hebben op de ODRN en diens taakveld, zoals de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). We realiseren ons dat dit vaak extra kostenposten met zich mee brengt. Voor de inwoners van Wijchen is het van groot belang dat de ODRN kwaliteit kan blijven leveren voor een acceptabele prijs. Daarom vragen we nogmaals aan de ODRN om deze risico's concreet te blijven uitwerken in een financieel sluitend stuk.

We bedanken de ODRN voor de kadernota en de geleverde informatie. We zien dat er rekening is gehouden met de zienswijzen van de afgelopen jaren. Verder bedanken we de ODRN voor de moeite die het heeft gestoken in de raadstagedag op 22 november 2023. Deze was zeer informatief en hierdoor werd beter zichtbaar dat de werkzaamheden die de ODRN voor onze gemeente uitvoert in capabele handen zijn. We wensen jullie veel succes toe en zien het vervolg met vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Gemeenteraad van Wijchen,

R. Helmer-Englebert
Voorzitter

drs. A.B. Berendsen
Griffier

Openbaar Zaaknummer: Z/23/145672

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/2025

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kadernota 2024/2025 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna ODRN);
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de ODRN kenbaar te maken.

Aanleiding
De ODRN legt met zijn brief van november 2023 uw raad een kadernota 2024/2025 voor. Op 11 december 2023 heeft de ODRN daarover mondeling toelichting gegeven. Deelnemende gemeenten worden verzocht hun zienswijze kenbaar te maken voor 1 februari 2024. ODRN stelt daarna een conceptbegroting 2025 op. Met dit voorstel worden de Wijchense zienswijzen vastgelegd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
02-02-2023	Zienswijze Kadernota ODRN 2023/2024 – akkoord met zienswijzen (Z/22/096079)

Gewenst resultaat
De ODRN ziet voor Wijchen toe op een bewoonbare, duurzame, veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Via van de planning en control cyclus van ODRN geeft ODRN inzicht in zijn doelstellingen en de middelen die daarvoor nodig zijn. De kadernota maakt daar onderdeel van uit. Op basis van de kadernota gaat ODRN aan de slag met een vertaling naar de begroting. Uw gemeenteraad kan met zijn zienswijze ODRN meegeven hoe het denkt over deze kaders en welke thema's voor de raad aandacht behoeven.

Argumenten
1.1 De ODRN is een gemeenschappelijke regeling.
De gemeenteraden, waaronder die van Wijchen, worden door het bestuur op de hoogte gebracht van de activiteiten en prestaties van ODRN op drie verschillende momenten; in het voorjaar, in het najaar en in het jaarverslag dat in het voorjaar van het daaropvolgende jaar wordt aangeboden. Deze kadernota betreft een prognose over de toekomst. In deze nota geeft de ODRN zicht op ontwikkelingen

en risico's die het voorziet in de toekomst. Het behandelt o.a. de onzekerheid die gepaard gaat met de implementatie en uitstel van de omgevingswet.

Tegenargumenten en risico's
Er zijn procedureel geen tegenargumenten.

Financiële gevolgen

In de Kadernota is geen gedetailleerde onderbouwing gegeven. Deze zal bij de actualisatie van de begroting 2024 en begroting 2025 voorliggen. Aan deze nota zelf zijn geen concrete financiële gevolgen verbonden

Communicatie
De bijgevoegde zienswijze zal naar de ODRN worden gestuurd.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Als uw raad instemt met de zienswijzenbrief, dan zal deze uiterlijk op 1 februari 2024 worden verzonden. De ODRN gaat daarna aan de slag met een vertaling naar de begroting. Uw zienswijzen worden daarin meegenomen.

Het proces daarna is globaal als volgt:
• Februari /maart 2024: opstellen wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025 met in achtneming van de kadernota en de zienswijzen daarbij
• April 2024: behandeling van de begrotingsstukken door het dagelijks bestuur van de ODRN
• April/juni 2024: zienswijzen bij de wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025
• Augustus 2024: vaststellen van de wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025 door het algemeen bestuur van de ODRN
• Vóór 15 september 2024: indienen van de begrotingstukken bij onze toezichthouder, het ministerie van BZK.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel
Advies

Niet van toepassing.

Kadernota

Actualisatie begroting 2024 en 2025

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Inleiding

Deze kadernota leggen we u voor in aanloop naar de actualisatie van de begroting 2024 en de behandeling van de begroting 2025 in het voorjaar van 2025.

De kadernota van vorig jaar stond in het teken van zwaar weer op komst. We schetsten diverse ontwikkelingen met een onzekere of negatieve impact. Deze nota geeft een positiever beeld. Dat komt niet omdat we in rustiger vaarwater beland zijn, integendeel, ontwikkelingen en uitdagingen zijn nog steeds fors. Maar er zijn besluiten genomen waarmee een aantal ontwikkelingen concreter geworden zijn. Zo staat de invoeringsdatum van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) vast. Dat wordt 1 januari 2024. Medio september 2023 kregen we bericht dat de invoering van de Wkb voor verbouwactiviteiten is uitgesteld naar 1 juli 2024. Met deze data in het vizier is een eind gekomen aan jarenlange uitstel van deze wetten. We weten nu waar we op aan moeten sturen. Het uitstel van de Wkb voor verbouwactiviteiten betekent wel meerwerk die we nog niet in de begroting 2024 vertaald hebben. In deze begroting hebben we ook de effecten van de hoge inflatie uit 2023 meegenomen. Dat betekent niet dat we alle kostenstijgingen kunnen afdekken. Zo brengt de gemeente Nijmegen ons meer dan een verdubbeling van de servicekosten in rekening. Dat is meer dan we voorzien hebben en kan dekkingsproblemen geven. Verder hebben we besluiten genomen over leveranciers en invoeringsdata van nieuwe ICT-systemen. De vervanging van ons zaaksysteem laten we parallel lopen met de invoering van de Omgevingswet. Dat geeft voordelen omdat we de inrichting van nieuwe werkprocessen dan maar één keer hoeven te doen.
Onzekerheid is er vooral nog over de overdracht van de BRIKS-taken naar de gemeente Nijmegen. Hierover voeren we constructieve gesprekken, maar over wanneer en hoe precies de overgang gaat plaatsvinden, is nog geen besluit genomen. Ook hierover houden we u op de hoogte.
De jaren 2024 en 2025 staan vooral in het licht van doorontwikkeling. We gaan aan de slag met landelijke robuustheidscriteria. Een eerste toetsing laat zien dat we nog niet op alle criteria positief scoren. De toenadering tot de Omgevingsdienst Arnhem (ODRA) past bij deze ontwikkeling. De eerste verkenningen naar een strategische samenwerking of wellicht een fusie zijn afgerond. We zien hobbels maar vooral veel kansen en synergie. Verdere uitwerking van de plannen blijft komende tijd onderwerp voor de bestuurlijke en ambtelijke agenda’s.

Voorzitter Algemeen Bestuur ODRN

Samenvatting

In de volgende tabel geven we een overzicht van de ontwikkelingen die we in deze nota uitwerken. De bolletjes geven een indicatie van de mogelijke impact op onze financiën, onze interne organisatie, politiek bestuurlijke aspecten en op de omgeving en onze inwoners. Het gaat om de impact die we voor de middellange termijn (2024 en 2025) voorzien, niet om het uiteindelijke effect van de ontwikkeling.

Ontwikkelingen	Financieel risico Kadernota	Interne organisatie	Politiek/bestuurlijk	Omgeving/burger
Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen	🔴	🔴	🟡	🟡
Doorontwikkeling naar aanleiding van de commissie van Aartsen (oa samenwerking/fusie met de ODRA)		🟡	🟡	
Herverdeling taken Briks en stelsel	🟡	🔴	🔴	🟡
Organisatieontwikkeling	🟡	🟢		
Nieuwe ICT-systemen (zaaksysteem, tijdschrijfmodule, financieel, MM en HRM)	🟡			

🔴	risico op een negatieve impact
🟡	risico op een licht negatieve impact
🟢	kans op een positieve impact
Leeg	Waarschijnlijk geen impact/ of niet in te schatten

We gaan in deze kadernota vooral in op de 5 ontwikkelingen in de tabel. We voorzien dat deze ontwikkelingen vooralsnog een (licht) negatieve impact op onze interne en externe organisatie hebben. We lichten de ontwikkelingen in deze nota nader toe.

Ontwikkelingen kadernota 2025 versus kadernota 2024

De lijst in de kadernota 2024 was langer, toen benoemden we 9 ontwikkelingen. We hebben dus 4 ontwikkelingen van de lijst geschrapt.

De wetswijziging gemeenschappelijke regeling is ingevoerd en kan daarmee van de lijst. Ook personele krapte en personeelsbeleid staan niet meer op de lijst. We hebben een succesvol traineeprogramma afgerond en we merken dat de arbeidsmarkt iets aantrekt. Verder is de toenemende publicatieplicht vervallen als belangrijke ontwikkeling. We zijn hier nog wel mee bezig. De anonimiseringssoftware werkt nog niet naar behoren en de volle opvang van de wetten is nog niet helemaal duidelijk. De Wet elektronische publicaties (Wep) is pas per 1 juli 2023 ingegaan en de Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 slechts gedeeltelijk[1] in werking getreden. We krijgen wel steeds meer zicht op werkzaamheden en kunnen daarop anticiperen.

Ook is de ontwikkeling vereenvoudigde bedrijfsvoering vanaf 2023 vervallen. De vereenvoudigingen zijn doorgevoerd. De begrotingen 2023 en 2024, werkplannen 2023 en de advieslijsten 2024 zijn op basis van de nieuwe tarieven en uitgangspunten (zie begrotingstukken) opgesteld. De bestuursrapportage tot en met juli 2023 laat een positief resultaat en geen grote herverdeeleffecten zien. De overgang van oude naar nieuwe bedrijfsvoering is goed verlopen en afgerond.

Tenslotte hebben we inflatie van de lijst gehaald. We hebben over 2023 een aanvullende bijdrage van onze deelnemers gevraagd als compensatie voor de hoge inflatie in 2023 en

[11] De verplichtingen uit de Woo om documenten behorende tot 11 informatiecategorieën binnen 14 dagen actief openbaar te maken via het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI), treden nog niet in werking. PLOOI is momenteel niet gereed en overheden kunnen dit dus niet gebruiken om documenten te publiceren. De komende jaren zal deze verplichting gefaseerd in werking treden.

over 2024 hebben we onze tarieven hierop aangepast. Het effect hiervan is meegenomen in de begroting 2024. Daarmee zijn we vooralsnog voldoende gecompenseerd voor de inflatie.

Minder strategische ontwikkelingen dus dan in 2024. Dat stelt ons in staat meer focus aan te brengen. En dat is nodig, want de 4 ontwikkelingen die overblijven, hebben elk een behoorlijke impact.

Samenvatting financiële effecten
In de volgende tabel geven we een samenvatting van onzekere ontwikkelingen met mogelijk financiële impact. Ontwikkelingen waarop we bij de behandeling van de wijziging begroting 2024 en de begroting 2025 op terug zullen komen.

Ontwikkeling	**Omschrijving onzekerheid**	**Indicatief effect op de begroting**
Kosten inwerkingtreding van de OW	De verwachte effecten zijn in de advieslijsten 2024 en begroting 2024 vertaald. Omdat het nieuwe wetten zijn, is het zich voordoen van de effecten onzeker.	We gaan ervan uit dat we de kosten uit de huidige begroting kunnen dekken. In bijlage 1 is een projectplan opgenomen.
Uitstel Wkb	De invoering van de Wkb voor verbouwactiviteiten is uitgesteld naar 1 juli 2024.	Uitstel leidt in 2024 tot extra werkzaamheden. We verkennen opties om de meerkosten te dekken (aanvullend budget, aanpassen van de werkplannen of doorvoeren van bezuinigingen) en komen hierop terug.
Structurele effecten Wkb en OW vanaf 2025	Pas in 2024 kunnen we een inschatting geven van de structurele effecten.	Pm. Wordt meegenomen in de begroting 2025
Interbestuurlijk programma – robuuste diensten	We voldoen niet aan alle landelijke indicatoren voor robuuste omgevingsdiensten. Met een plan van aanpak moeten we stappen zetten om robuust te worden (realisatie april 2026).	Pm. Wordt meegenomen in de begroting 2025
Interbestuurlijk programma – regionaal VTH-beleid	Implementatie regionaal VTH-beleid implementeren en regionale normfinanciering.	Uitgangspunt is kostenneutraal. Er treden mogelijk wel herverdeeleffecten tussen deelnemers op.
Interbestuurlijk programma - Subsidie	De subsidie schuift mogelijk deels door naar 2024.	Dit is een kostenneutraal effect. We nemen dit mee bij de wijziging begroting 2024.

Ontwikkeling	Omschrijving onzekerheid	Indicatief effect op de begroting
Overheveling van BRIKS-taken naar Nijmegen	Dit heeft een grote impact op onze organisatie en begroting	Uitgangspunt van ons bestuur is dat de gemeente Nijmegen alle kosten vergoedt.
Herverdeling taken tussen de Gelderse Omgevingsdiensten	Uitvoering van de vergunningverlening complexe gemeentelijke inrichtingen voor Gelderse diensten, vervalt vanaf 2024. We zullen de taken van de andere Gelderse diensten aan ons kritisch bezien. Wellicht zijn er kansen deze effectiever en efficiënter uit te voeren.	Omzetderving is al vertaald in begroting 2024.
Samenwerking/fusie met de ODRA	Er zijn nog geen concrete besluiten genomen. De plannen dienen nog uitgewerkt te worden.	Pm. Uitgangspunt zal zijn zoveel mogelijk kostenneutraal.
Vervanging van ICT-systemen	Vervanging ICT systemen vanaf 1 januari 2024: het zaaksysteem, het financiële pakket, het tijdschrijfsysteem en de HRM-module. Met de vervanging bouwen we de dienstverlening P&O en financiën in het gastheerschap van de gemeente Nijmegen af.	De kostenneutrale effecten nemen we mee bij de wijziging van de begroting 2024. We gaan ervan uit dat we de implementatiekosten net binnen de huidige begroting kunnen dekken.

1. Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen

De Eerste Kamer stemde dinsdag 14 maart 2023 in met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Een paar maanden later werd bekend dat ook de Wkb vanaf deze datum volledig in werking treedt. Minister Hugo de Jonge is ‚naar aanleiding van signalen over kinderziektes en mogelijke stagnatie in de bouw, medio september 2023 op dit besluit teruggekomen. Hij heeft besloten dat de Wkb per 1 januari 2024 in werking zal treden voor nieuwbouw en voor verbouwactiviteiten per 1 juli 2024.

Invoering van de wetten heeft een lange adem gehad. Dat heeft ons in staat gesteld hier goed op te anticiperen. Zo hebben we onze vereenvoudigde producten- en dienstencatalogus (PDC), die we vanaf 2023 hebben ingevoerd, al grotendeels op de Omgevingswet geënt. Omzetting van deze PDC naar een PDC die ‘Omgevingswet proof’ is, is dan ook relatief eenvoudig.

Structurele financiële effecten
Maar vanaf 2024 zijn we nog niet klaar. Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. De eerste jaren na introductie van de Omgevingswet zullen zich kenmerken als een overgangsperiode waarin:

- inrichtingendossiers van bedrijven moeten worden omgezet naar mba[2]-dossiers;
- bestaand beleid deels geldig blijft en er nieuw beleid ontstaat;
- er een zoektocht zal zijn naar de beleidsruimte die het bevoegd gezag wil geven aan initiatiefnemers;
- bestaande regels stapsgewijs worden vereenvoudigd en/of gereduceerd;
- er lokale regels ontstaan die leiden tot meer afwegen;
- vergunningaanvragen van voor de invoerdatum onder het huidige regime worden afgehandeld en uitgevoerd;
- we samen met opdrachtgevers de processen verder inregelen, optimaliseren en waar mogelijk harmoniseren.

De transitieperiode loopt na 2031 af. Gemeenten hebben tot en met 2026 de tijd om een Omgevingsvisie vast te stellen. Het Omgevingsplan moet uiterlijk in 2031 worden vastgesteld. Dat betekent dat tot die tijd capaciteit nodig zal blijven om de veranderingen in de organisatie te implementeren.

U kiest er als deelnemer voor zoveel als mogelijk beleidsneutraal over te stappen. Op korte termijn worden geen (grote) keuzes gemaakt en de OW en Wkb worden zoveel mogelijk kostenneutraal geïmplementeerd. Door externe factoren (Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), Bruidsschat) komen er waarschijnlijk wel kosten bij.

De effecten gekwantificeerd
Voor 2024 hebben we verwachte extra kosten van in totaal € 958.000 in de advieslijsten gekwantificeerd en in de begroting 2024 meegenomen. In de bijlage hebben we een projectplan voor de inzet van deze middelen opgenomen. Het betreft kosten die we in het veld verwachten te maken. Deze hangen sterk samen met de veranderende werkwijze als gevolg van de Omgevingswet en Wkb. Van de medewerkers worden andere competenties geëist, het aantal vergunningplichtige situaties zal afnemen, het aantal meldingen zal toenemen en het DSO heeft een impact op de informatievoorziening en werkwijze.

[2] Milieubelastende activiteit

Met het aanhouden van een flexibele schil, voor met name bouwplantoetsers en toezichthouders bouw, en met training en opleiding proberen we ons zo goed mogelijk voor te bereiden. We willen flexibiliteit behouden mocht dat nodig zijn en de kosten zoveel mogelijk beperken.

In de begroting 2024 zijn we uitgegaan van volledige invoering van de Wkb per 1 januari 2024. Uitstel van de wet voor verbouwactiviteiten naar 1 juli 2024, betekent dat we vergunningplichtige verbouwactiviteiten tot die datum in behandeling zullen moeten nemen. De meerkosten hiervan hebben we eerder ingeschat op zo'n € 8 ton. Optie is om extra budget hiervoor uit te trekken, mogelijk zijn er ook alternatieve oplossingen, zoals aanpassing van de werkplannen of doorvoeren van bezuinigingen. We zullen hierover de gesprekken met onze deelnemers voeren en komen hier in het voorjaar van 2024 bij de wijziging van de begroting 2024 op terug.

De invoering zal ook impact hebben op de projectorganisatie, de overhead. We hebben in de bijlage een voorzichtige inschatting hiervan opgenomen en komen op een a-structurele inzet in 2024 van zo'n 4 fte. Hiervoor hebben we geen extra middelen gevraagd omdat het nog erg onzeker is welke effecten zich gaan voordoen. Komende maanden zal steeds duidelijker worden welke inzet nodig is. We zullen dan beoordelen of en in hoeverre we deze kunnen dekken uit onze huidige (overhead)budgetten. We zullen u hier in het voorjaar van 2024 bij actualisatie van de begroting over informeren.

In het voorjaar van 2024 kunnen we ook een betere prognose van de structurele kosten vanaf 2025 opstellen. We komen hier bij de behandeling van de begroting 2025 op terug.

2. Doorontwikkeling naar aanleiding van de commissie van Aartsen - Het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH

De Commissie Van Aartsen heeft het kabinet in 2021 tien aanbevelingen gedaan om het landelijke VTH-stelsel te verbeteren, die in onderstaande figuur zijn opgenomen.

Figuur 1 – Aanbeveling Cie Van Aartsen m.b.t. versterking VTH-stelsel

De aanbevelingen worden opgevolgd in het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP). Het IBP is tot stand gekomen in samenwerking tussen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Omgevingsdienst NL (de koepelorganisatie van de 29 Nederlandse omgevingsdiensten).

Het ministerie van I&W verstrekt ons en andere omgevingsdiensten een specifieke uitkering (SPUK) voor activiteiten die vanuit het IBP noodzakelijk zijn. Het gaat om activiteiten die voortvloeien uit de zes pijlers van het IBP:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering;
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging;
3. Informatievoorziening VTH;
4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt;
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving;
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht.

We leveren met diverse projecten een bijdrage aan de doelstellingen van deze uitkering. Per pijler hebben we een pijlertrekker benoemd die verantwoordelijk is voor de inzet van onze projecten voor de betreffende pijler.

Met name de activiteiten in het kader van pijler 1, 5 en 6 kunnen effect hebben op de meerjarenbegroting. We lichten deze daarom nader toe[3].

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten en financiering
De commissie Van Aartsen concludeerde dat omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn om vanuit professionele distantie te handelen. Wanneer ben je als dienst robuust? Om dit te concretiseren heeft het bestuurlijk overleg IBP VTH ingestemd met zes kritische prestatie-indicatoren (kpi's). Deze kpi's vormen de ondergrens waaraan een robuuste omgevingsdienst moet voldoen. Deze kpi's luiden als volgt:

1. De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie.
2. De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken.
3. De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie blijkend uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.
4. De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname.
5. De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.
6. De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

Alle omgevingsdiensten moeten aan de kpi's[4] voldoen. Diensten die niet hier niet aan voldoen, moeten voor 1 april 2024 een plan van aanpak opstellen hoe zij hier uiterlijk op 1 april 2026 aan voldoen.

Wij hebben getoetst in hoeverre de ODRN aan deze criteria voldoet. We scoren groen op 5 van de 6 kpi's. We voldoen alleen nog niet helemaal aan de kwaliteitscriteria (kpi 2). Veel groen, maar wel met de kanttekening dat we aan sommige KPI's maar net voldoen. De uitkomst laat zien dat toenadering tot de ODRA een logische en misschien wel noodzakelijke stap is. Een fusie met de ODRA heeft een positieve invloed op de omzet. En een samenwerking maakt het ook makkelijker elk deskundigheidsgebied met voldoende personeel te bemensen (kpi 2). We verkennen scenario's van samenwerking met de ODRA. In de tweede helft van 2023 nemen de besturen van ODRA en ODRN hier gezamenlijk een besluit over. Ook verwachten we een reactie van de provincie Gelderland op de plannen. We komen hier bij de behandeling van de begroting 2025 op terug.

Pijler 5 Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
Onderdeel van de SPUK IBP is het implementeren van één uitvoerings- en handhavingsbeleid en één uitvoeringsprogramma op basis van één risicoanalyse per regio.

[3] We hebben onze deelnemers en ons algemeen bestuur in juli 2023 geïnformeerd over de ontwikkelingen op alle pijlers.
[4] Landelijk wordt een aantal criteria nog nader uitgewerkt. Zo worden de percentages voor het innovatiebudget (kpi 3) en voor het weerstandsvermogen (kpi 4) nog bepaald.

In lijn hiermee hebben onze gemeentelijke opdrachtgevers in het najaar 2022 het gemeenschappelijke VTH-beleid vastgesteld. We hebben met de SPUK-bijdrage een projectleider aangesteld die dit beleid concretiseert en vertaalt in de werkplannen.

Uiteindelijk willen we de stap zetten naar meerjarig en regionaal programmeren zodat we echt kunnen sturen op de grootste (milieu)risico's. Ons Algemeen Bestuur heeft in december 2021 de intentie uitgesproken om op middellange termijn (bijvoorbeeld per 2025) over te stappen naar een financieringsmethodiek die dit beter ondersteunt. Ook adviesbureau Berenschot, dat een governance-onderzoek over de samenwerking tussen gemeente Nijmegen en ODRN heeft uitgevoerd, bepleit een meer outcome gerichte manier van sturen met inachtneming van de BIG-8-cyclus.

Vertaling van regionaal beleid in de werkplannen kan leiden tot herverdeeleffecten tussen onze deelnemende gemeenten. We komen hier bij de behandeling van de begroting 2025 op terug.

Pijler 6 Monitoring kwaliteit milieutoezicht (inbegrepen vergunningverlening en handhaving

Vanuit ODNL worden alle omgevingsdiensten doorgelicht op de kwaliteit van de uitoefening van de wettelijk opgelegde taken. Nu reeds moeten we voldoen aan kwaliteitscriteria. Deze zijn met de komst van de Omgevingswet verscherpt.
Wij zullen in april 2024 worden doorgelicht middels een zogenaamde visitatie. Hiervan wordt verslag gemaakt dat aan uw bestuur wordt aangeboden en tevens openbaar is. Ook worden de resultaten (gebundeld) aangeboden aan de Tweede Kamer.
Wij zullen met de resultaten aan de slag moeten en zullen uw bestuur hierin meenemen.

Looptijd SPUK
De SPUK bijdrage loopt tot eind 2023, maar wordt mogelijk verlengd naar 2024. Mocht hierover een besluit genomen worden, dan zullen we dat verwerken in de wijziging begroting 2024. We komen hier dit voorjaar op terug.

3. Herverdeling van taken: Briks-taken en taken binnen het Gelders stelsel

Door verschillende deelnemers, zowel binnen de regio als het Gelders Stelsel wordt discussie gevoerd over herverdeling van taken.

BRIKS-taken
In het coalitieakkoord 2023-2026 van de gemeente Nijmegen staat dat de gemeente de bouwtaken (BRIKS) weer zelf wil gaan uitvoeren. De gevolgen hiervan zijn groot. Het gaat om ruim 20% van onze omzet. Het ontvlechten van een substantieel deel van deze taken gaat gepaard met frictiekosten, zowel incidenteel (advieskosten) als structureel (overheaddekking, systeemkosten en productiviteitsverlies). Ook zal er sprake zijn van verborgen kosten in de vorm van schakelverliezen bij de integrale behandeling van dossiers waarbij zowel BRIKS- als milieuaspecten een rol spelen.

Gemeente Nijmegen heeft bij ons het verzoek ingediend om de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) te wijzigen. In die zin dat gemeente Nijmegen het BRIKS-takenpakket terughaalt van de ODRN en weer zelf gaat uitvoeren. Op dit moment brengen we de precieze effecten in beeld en beraden we ons op het antwoord aan de gemeente Nijmegen.

Op 13 juli 2023 heeft ons algemeen bestuur kaders vastgesteld over de ontvlechting. Dat voorstel bevat 4 punten:

1. De ontvlechting mag de ODRN geen financieel nadeel opleveren;
2. De ODRN moet als een sterke organisatie uit de ontvlechting komen, in staat om haar taken volledig te vervullen, ook met het oog op de toekomst;
3. De ODRN ontslaat geen medewerkers; eventuele boventalligheid verdwijnt in de loop der tijd door herplaatsing, uitbreiding van werk, of natuurlijk verloop;
4. De ODRN richt zich in dit proces op haar eigen organisatie en personeel, en heeft geen taken bij het implementeren/organiseren van het BRIKS-takenpakket door/bij de gemeente Nijmegen.

Met deze uitgangspunten werken we verder aan nadere concretisering van de plannen. We hebben een projectleider aangesteld die dit, samen met medewerkers van ODRN, inventariseert. De gemeente Nijmegen heeft een kwartiermaker aangesteld en we zijn in gesprek over de uitvoering van het besluit van de gemeente. Daarboven is er een stuurgroep gevormd, bestaande uit de gemeentesecretaris van Nijmegen, onze directeur en de projectleiders. De stuurgroep bewaakt de voortgang en hakt knopen door over vraagstukken die de projectleiders hen voorleggen. Verder vindt overleg plaats in werkgroepen bij ODRN en bij Nijmegen en ook de ondernemersraden van de ODRN en Nijmegen stemmen onderling af.

In juli 2023 heeft de directie van de ODRN een plan van aanpak voor de ontvlechting BRIKS vastgesteld. In dit plan sturen we aan op afronding van de implementatie en overgang van de taken vanaf 1 januari 2025.

Herverdeling van stelseltaken
Bij de start van het Gelders Stelsel van 7 omgevingsdiensten in 2013 hebben de diensten afspraken gemaakt over regionale samenwerking. Zo is de regionale vergunningverlening van complexe gemeentelijke bedrijven belegd bij de ODRN en de ODRA voert toezicht en

handhaving bij deze bedrijven uit. Overige taken zoals kwaliteit en P&O zijn belegd bij de andere omgevingsdiensten in het stelsel.

De directeuren van de Gelderse Omgevingsdiensten hebben op 12 juli 2023 vastgelegd dat de lokale omgevingsdiensten de vergunningverlening, toezicht en handhaving van complexe (gemeentelijke) bedrijven zelf gaan uitvoeren. En wel vanaf 1 januari 2024. Deze ontwikkeling is in lijn met het uitgangspunt van Van Aartsen, elke omgevingsdienst dient het basistakenpakket nu en in de toekomst zelf robuust uit te kunnen voeren.
De samenwerking houdt niet helemaal op. In het programma uniforme werkwijze vergunningverlening binnen de Gelderse OD's gaan we vanaf 2024 aan de slag met afspraken over de kwaliteit en uniformiteit van (complexe) gemeentelijke vergunningverlening in Gelderland.

Deze ontwikkeling was al voorzien in de advieslijsten 2024. Daarmee hebben we de effecten hiervan ook al meegenomen in onze begroting vanaf 2024. De omzetderving van ruim € 4 ton per jaar leidt niet tot frictiekosten. Het gaat om een relatief beperkt bedrag en we hebben hier tijdig op kunnen anticiperen.

Nu onze stelseltaak komt te vervallen, zullen we de taken van de andere Gelderse diensten aan ons kritisch bezien. Gelet ook op de samenwerking met de ODRA kunnen er kansen zijn deze effectiever en efficiënter uit te voeren. Als we de afspraken wijzigen, komen we hier in het voorjaar bij de behandeling van de wijziging begroting 2024 en de begroting 2025 op terug.

Samenwerking met de ODRA
In het vorige hoofdstuk gaven we aan dat we op een aantal indicatoren niet robuust zijn[5]. Op basis van de landelijke maatstaven zijn we dus een te kleine speler. We zullen maatregelen moeten nemen om op robuust te worden.

Wij hebben strategische samenwerking of fusie met een andere omgevingsdienst globaal verkend. De Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) zou een logische kandidaat zijn. Onze verzorgingsgebieden sluiten op elkaar aan en we zijn beiden gericht op grootstedelijke problematiek. Ook qua cultuur zijn er veel overeenkomsten.

In opdracht van de besturen van de ODRN en de ODRA zijn door een extern bureau drie toekomstscenario's verkend. Het gaat om de scenario's:

1. We gaan door op de oude voet en blijven doen wat we nu doen;
2. We brengen ODRA en ODRN onder bij de twee veiligheidsregio's (midden en zuid);
3. We intensiveren de samenwerking en sluiten een bestuurlijke fusie niet uit.

Met alle bestuurders, directies en managementteams van Nijmegen en Arnhem zijn de voor- en nadelen, de plussen en de minnen een aantal keer besproken. Dat heeft geleid tot het voorlopige eindrapport waarin ook harde bedrijfsgegevens naast elkaar zijn gezet. Denk aan omzet, financiële resultaten, aantal medewerkers, specialistische diensten, toekomstverwachtingen, etc.

In september-oktober van dit jaar nemen de besturen van ODRA en ODRN gezamenlijk een besluit over de drie scenario's van samenwerking die afgelopen maanden zijn onderzocht en verkend. We zullen u bij de begrotingsbehandeling 2025 een update geven van de ontwikkelingen.

4. Organisatieontwikkeling

De Omgevingswet betekent een nieuwe manier van werken; daarop bereiden wij ons voor. Daarnaast spelen er allerlei andere ontwikkelingen, zoals het voornemen van de Gemeente Nijmegen om taken terug te nemen, het anders gaan werken naar outcome-sturing, samenwerking met de Gelderse Omgevingsdiensten, een doorontwikkeling richting een kennisinstituut en diverse technologische vernieuwingen. Deze ontwikkelingen noodzaken ons om de huidige inrichting en cultuur te herzien. Wij zoeken iemand die leiding kan geven aan deze transitie. Een adviseur met strategisch vermogen, kennis van organisatiekunde en veranderaanpak en organisatiesensitiviteit. Iemand die draagvlak kan creëren en in staat is de beoogde doelstellingen te behalen.

5. Vervanging financieel pakket (CODA) en zaaksysteem (WRS)

Een groot deel van onze ICT-pakketten gaat komende jaren op de schop. Deels noodgedwongen maar ook vanuit het oogpunt van kosten en kwetsbaarheid.

Financieel pakket (CODA)
Op dit moment maken we gebruik van het financiële administratiepakket CODA als onderdeel van het gastheerschap van Nijmegen. De gemeente Nijmegen gaat het financiële programma, CODA, vervangen. Na aanbesteding gaat zij vanaf 2024 over op een nieuw financieel pakket. Dit besluit heeft direct gevolgen voor onze eigen financiële administratie, tijdregistratie (Sagitta) en ons HRM-deel (Beaufort en Youforce).

We hebben ervoor gekozen eigenstandig een financieel pakket aan te schaffen. Een pakket dat goed is toegesneden op onze bedrijfsvoering en dat ook aansluit op pakketten die door andere omgevingsdiensten gebruikt worden. Na een aanbesteding is besloten de opdracht voor ons financiële- en HRM-pakket te gunnen aan Afas Software B.V. en voor het tijdschrijven aan Timetell. Beide pakketten zullen we grotendeels[6] vanaf 1 januari 2024 in gebruik nemen,

Gevolgen voor gastheerschap gemeente Nijmegen
Het in gebruik nemen van Afas met ingang van 1 januari 2024, betekent dat we een aantal taken uit de gastheerschapsovereenkomst met de gemeente Nijmegen zelf gaan uitvoeren. Het gaat om de taken met betrekking tot financiën (betaalverkeer, crediteurenadministratie, verplichtingmaker, licenties en functioneel beheer CODA) van ruim € 80.000 per jaar. De taken met betrekking tot Personeel en Organisatie (personeelsbeheer en salarisadministratie) van jaarlijks € 1,6 ton zullen vanaf 2024 of 2025 komen te vervallen. Over deze mutaties zullen we afspraken maken in de nieuw op te stellen overeenkomst vanaf 2024 (de huidige overeenkomst loopt in 2023 af). We komen hier in het voorjaar van 2024 bij de wijziging van de begroting 2024 op terug.

Zaaksysteem
Quarant heeft in 2021 in opdracht van de gemeente Nijmegen en de ODRN onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van ons zaaksysteem WRS (Wabo Registratie Systeem). WRS is de kernapplicatie waarin alle bij de ODRN af te handelen producten in opdracht van de deelnemers worden geregistreerd en afgehandeld. WRS is ook gekoppeld aan een aantal andere applicaties ter ondersteuning van de medewerkers in het werkproces, de financiële afhandeling en documentaire ondersteuning. De conclusie van dit onderzoek is dat WRS als kernapplicatie niet toekomstbestendig is. Daarnaast wordt WRS niet door andere omgevingsdiensten of organisaties gebruikt. Het onderhoud en beheer zijn daarom duur en kwetsbaar. WRS moet daarom worden vervangen. We hebben gekozen voor het zaaksysteem Open Wave, een systeem dat door veel andere omgevingsdiensten, waaronder de ODRA, wordt gebruikt. De planning is om op 1 januari 2024 over te gaan.

Kosten en dekking
We sturen aan op een livegang per 1 januari 2024. Dat betekent dat we de meeste implementatiekosten in 2023 voorzien. De vervanging van deze ICT-pakketten kost veel geld en inzet. Het zijn grote projecten die het hart van onze organisatie raken. Het gaat

[6] Alleen het HRM-deel voeren we gefaseerd in 2024 in.

om onder andere: een projectorganisatie, de aanbestedingsprocedure, gewijzigde werkprocessen, licentiekosten en kosten voor opleiding en communicatie.
Voor de vervanging hebben we een business case opgesteld. We voorzien vooralsnog dat we de implementatiekosten uit de begroting 2023 kunnen dekken, in de bestuursrapportage tot en met juli 2023 kunt u hierover lezen. De structurele licentiekosten vanaf 2024 kunnen we, bij een gelijkblijvende kostprijs, uit de meerjarenbegroting dekken.

Bijlage 1. Projectplan Omgevingswet en WKB

In de begroting 2024 hebben we € 958.000 extra geraamd in verband met de invoering van de Omgevingswet en WKB op 1 januari 2024. In de zienswijzen bij de begroting 2024 hebben de raden van onze deelnemende gemeenten verzocht om een onderbouwing van de inzet van deze middelen. In deze kadernota komen we tegemoet aan dat verzoek.

Het in de begroting opgenomen bedrag vloeit voort uit de advieslijsten, extra inzet die we verwachten bij onze werkzaamheden 'in het veld'. We specificeren deze in volgende tabel:

	Productomschrijving	*Extra inzet per product (I)*	*Aantal producten advieslijst 2024 (II)*	*Extra inzet totaal (III = I * II)*	*Extra inzet (= III * € 105/1000)*
		in uren	*in uren*	*in uren*	*in € * 1.000*
1	Inrichting --> mba (TZ gemeenten)	project	project	750	79
2	Diverse bouwproducten (omgevingsoverleg, bouwmeldingen, bouwvergunningen en omgevingsplanactiviteiten)	1	3.410	3.410	341
3	Producten milieuvergunningen	0,7	6.683	4.695	493
	Overig en onvoorzien				45
					958

Toelichting
Ad 1 In het kader van de Omgevingswet is 750 uur opgenomen voor de omzetting van inrichting naar MBA's. We zijn bezig om hiervoor een projectvoorstel op te stellen. Waarschijnlijk willen we eerst een geautomatiseerde omzetting, waarna we met name de complexe bedrijven handmatig gaan nakijken.
Ad 2 Omdat we per 1 januari 2024 met een volledig vernieuwd wetssysteem gaan werken, verwachten wij dat we meer tijd nodig hebben om plannen te behandelen. Dit is een tijdelijk effect dat zich alleen in 2024 zal voordoen. Er is rekening gehouden met 1 uur extra per bouw gerelateerd product (omgevingsoverleg BRIKS (schriftelijk) (OwVB-10A), bouwmelding (OwVB-22A), technische bouwactiviteit (OwVB-40A t/m OwVB-40C), omgevingsplanactiviteit bouwen (OwVB-41A t/m OwVB-41C).
Ad 3 We hebben het budget van milieuvergunningproducten met 10% verhoogd om de gevolgen van de Omgevingswet op te kunnen vangen.

We verwachten naast extra inzet op onze producten ook tijdelijk meer overheadkosten. Het gaat om inzet om extra klantvragen af te handelen en om nazorg van de projectorganisatie Omgevingswet.
We hebben een voorzichtige inschatting hiervan gemaakt en komen voor 2024 op zo'n 5.654 uur, zo'n 4 fte, zie volgende tabel:

Actie	**Uren**
Projectorganisatie	
- coördinatie (projectleider)	1.040
- kerngroep (weekstart op gebied van proces, inhoud en DSO)	52
- werkgroep proces (processen aanpassen)	364
- werkgroep inhoud (afstemming *Taskforce Gld*, *ketenpartners Gld-Zuid* (werkafspraken) en *regiogemeenten* (communicatie/TR/werkafspraken))	100
- werkgroep inhoud (werkafspraken en brieven aanpassen)	48
Extra klantvragen	
- balie (0,5 fte)	675
- secretariaat (telefoon) (1 fte)	1.350
- backoffice (1,5 fte)	2.025
Aantal uur	**5.654**

Of en in welke mate we deze uitgaven zullen moeten doen, is zelfs aan de vooravond van invoering van de wetten nog onzeker. We hebben voor deze kosten dan ook geen extra budget geraamd en gaan er vooralsnog vanuit dat we de inzet uit onze overhead kunnen dekken. We hebben wel een risico gekwantificeerd voor onvoorziene effecten van de Omgevingswet en de Wet Wkb. Ook stellen we voor het innovatiebudget van 2024 achter de hand te houden (zie hoofdstuk meerjarige innovatieagenda). Mochten het overheadbudget en het innovatiebudget niet afdoende zijn, dan zullen we u daarover in de loop van 2024 rapporteren.

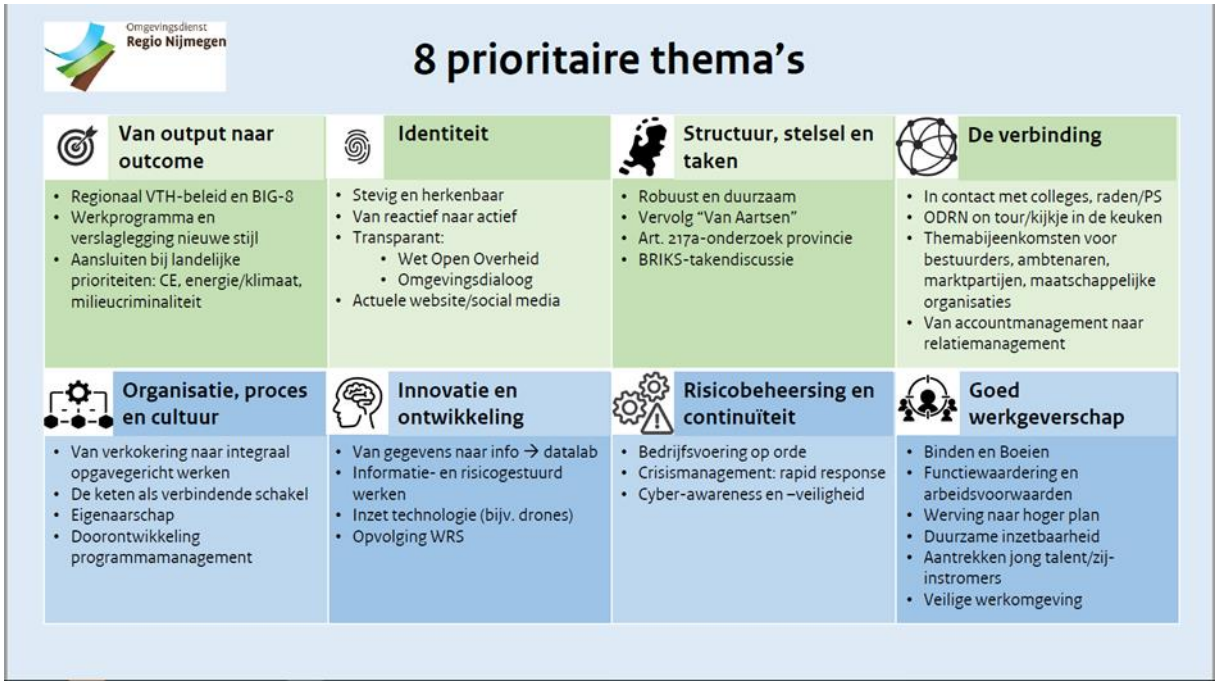
Bijlage 2. Meerjarige innovatieagenda

Aanleiding
Ons speelveld is voortdurend in beweging. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op. We moeten aan de bal blijven. De aansluiting op de landelijke ontwikkelingen in het kader van het IBP en de versterking van het VTH maken doorontwikkeling van onze organisatie geen luxe maar noodzaak. Het is belangrijk te blijven investeren in zaken die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de ODRN. Daarmee kunnen wij voor u als onze deelnemer een betrouwbare en deskundige uitvoeringsorganisatie blijven. Dat maakt de ODRN ook tot een aantrekkelijke werkgever voor nieuwe medewerkers.

De commissie Van Aartsen concludeerde dat omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn om vanuit professionele distantie te handelen. Daarom is het interbestuurlijk programma VTH onder andere gericht op robuuste omgevingsdiensten en financiering. Het bestuurlijk overleg IBP VTH heeft in juni 2023 ingestemd met zes kritische prestatie-indicatoren (kpi's). Deze kpi's vormen de ondergrens waar omgevingsdiensten aan moeten voldoen om robuust te zijn. Eén van de criteria gaat over een meerjarige innovatieagenda en een vrij besteedbaar budget voor innovatie. In deze kadernota nemen we deze agenda op.

We hebben in de begroting 2023 een meerjarig innovatiebudget van jaarlijks € 3 ton (3.000 uur) opgenomen. In de kadernota van vorig jaar hebben we aangegeven waaraan we dit budget willen besteden. In deze nota actualiseren we deze plannen.

Prioritaire thema's
We prioriteren onze meerjarige innovatieagenda aan de hand van 8 thema's. Deze ziet u in de volgende tabel:

Innovatieagenda aan de hand van de prioritaire thema's
De beoogde van de uren voor innovatie ziet u in onderstaande tabel:

	Prioritaire thema	2024	2025	2026
1	Van output naar outcome	1.000		
2	Identiteit	1.000	750	750
3	Structuur stelsel en taken			
4	Verbinding			
5	Organisatie, proces en cultuur	1.000	750	750
6	Innovatie en ontwikkeling		750	750
7	Risicobeheersing en continuïteit			
8	Goed werkgeverschap		750	750
	Totaal	**3.000**	**3.000**	**3.000**

Voor een aantal thema's hebben we geen innovatiebudget geraamd. Dat betekent niet dat we geen aandacht voor deze thema's hebben. Aan de meeste thema's besteden we in het kader van de reguliere bedrijfsvoering aandacht. Inzet uit het innovatiebudget geeft aan dat we tijdelijk extra inspanningen zullen doen. Ook is de agenda niet in beton gegoten. In overleg met onze opdrachtgevers kunnen we de prioriteiten verleggen.

In 2024 zetten we het innovatiebudget voornamelijk in voor organisatieontwikkeling, zie hoofdstuk 4.

In 2024 zetten we daarnaast ook in op identiteit, op herkenbaarheid, communicatie en openbare publicaties (invoering van de wep en de Woo).

Vanaf 2025 zetten we het budget in voor meerdere prioritaire thema's. We zullen dan ook meer aandacht besteden aan innovatie en ontwikkeling en aan goed werkgeverschap. We zetten ook in op de thema's van output naar outcome en Structuur stelsel en taken. Deze inzet dekken we uit het IBP VTH-budget. De thema's verbinding en risicobeheersing en continuïteit behoeven geen inzet ten laste van het innovatiebudget. Inzet hierop kunnen we dekken uit ons overheadbudget.

Bovenstaande ureninzet is nog indicatie en nog niet concreet uitgewerkt. We komen in het voorjaar van 2024 bij de wijziging van de begroting 2024 en de begroting 2025 terug op een uitwerking van de plannen.

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 751 7700
E-mail info@odrn.nl

Postbus 1603
6501 BP Nijmegen

Aan:
- Provinciale Staten van Gelderland
- De raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen en Wijchen

In afschrift aan: het college van GS en de colleges van B&W

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
06-11-2023	OD10/ E23.003656	Jacqueline Tiemens

Onderwerp	Direct telefoonnummer
Zienswijze Kadernota 2024/2025	06 5278 07 30

Geachte Statenleden, leden van de raad,

U ontvangt hierbij de Kadernota 2024/2025 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Deze is vastgesteld door het dagelijks bestuur van ODRN en op 26 oktober 2023 besproken in het algemeen bestuur van de ODRN en daarmee vrijgegeven voor zienswijzen.

Toelichting op de Kadernota
In deze nota geven we zicht op ontwikkelingen en risico's die we nog niet volledig in de begroting vertaald hebben. In de samenvatting van de Kadernota illustreren we met een bolletjesoverzicht de verwachte impact van uitdagingen en ontwikkelingen in komende jaren.

Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen
De Kadernota sturen wij ook aan de Adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen. In het najaar van 2024 zal de ODRN de nota aan de hand van een presentatie voor u toelichten.

Zienswijze en vervolg
U kunt uw schriftelijke zienswijze over de Kadernota bij ons kenbaar maken en wel uiterlijk 1 februari 2024.

Het proces daarna is globaal als volgt:
- Februari /maart 2024: opstellen wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025 met in achtneming van de kadernota en de zienswijzen daarbij
- April 2024: behandeling van de begrotingsstukken door het dagelijks bestuur van de ODRN
- April/juni 2024: zienswijzen bij de wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025
- Augustus 2024: vaststellen van de wijziging van de Begroting 2024 en de Begroting 2025 door het algemeen bestuur van de ODRN

- Vóór 15 september 2024: indienen van de begrotingstukken bij onze toezichthouder, het ministerie van BZK.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt u terecht bij mevrouw Jacqueline Tiemens, telefonisch bereikbaar op 06 5278 07 30 en per mail via jacqueline.tiemens@odrn.nl.

Met vriendelijke groet,

Harold Zoet

(handtekening)

namens het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Regio Nijmegen

Bijlage

- Kadernota 2024-2025

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5442
Extern Zaak ID	Z/23/148764
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.p
Titel	148764 Beslisnota Kaderbrief 2025 MGR RvN
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Koning, de, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0646824172

Bijlagen
148764 Beslisnota Kaderbrief 2025 MGR RvN
Bijlage 1: brief zienswijze 773096_1.DOCX - urn638229412032260253.dcr
Bijlage 2: Kaderbrief MGR RvN 2025 def

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

1. De zienswijze op de kaders van de MGR begroting 2025-2028 (bijlage 1) vast te stellen.

Voorgesteld besluit

1. De zienswijze op de kaders van de MGR begroting 2025-2028 (bijlage 1) vast te stellen.

Besluit (Aangenomen)

1. De zienswijze op de kaders van de MGR begroting 2025-2028 (bijlage 1) vast te stellen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/148764

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Kaderbrief 2025 MGR RvN

Datum: 19 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze op de kaders van de MGR begroting 2025-2028 (bijlage 1) vast te stellen.

Aanleiding
Vanuit de MGR zijn de kaders voor de op te stellen begroting 2025-2028 ontvangen. Op gebruikelijke wijze hebben wij de gelegenheid gekregen om onze zienswijze, verwoord in bijgaande brief aan de MGR, voor 1 februari 2024 aan het Algemeen Bestuur van de MGR kenbaar te maken.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
28-11-2023	Z/23/144439 Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen'.

Gewenst resultaat
Het Algemeen Bestuur van de MGR middels bijgevoegde brief te informeren over uw zienswijze op de kaders van de op te stellen MGR-begroting 2025-2028.

Argumenten
1. *De 'verbinding' van de kaderbrief met het beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen (klaar voor nieuwe kansen) is van belang.*
   Elke vier jaar stellen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen een nieuw kader vast voor het arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. Het huidig beleidskader 'Werk voorop!' is van kracht tot eind 2023. Het nieuwe beleidskader wordt eind januari 2024 in onze raad besproken en vastgesteld.

   Voor het WerkBedrijf is beleidsmatig ingegaan op de accentverschuiving in de dienstverlening. Het gaat vooral om de versterking van de aanbodgerichte arbeidsbemiddeling en de wijze van bekostiging van deze re-integratietaak voor de komende vier jaren. De verdeelsystematiek van het gemeentefonds voor de uitvoering van de re-integratietaak is gewijzigd. Het eerder geoormerkte Participatiebudget gaan we vanaf 2025 via een objectieve rekentool herleiden uit het gemeentefonds. Wij gaan samen met de deelnemende gemeenten en het WerkBedrijf in gesprek om aanvullende afspraken te maken over de lokale dienstverlening, een compensatieregeling van de gemeente Nijmegen en een bezuiniging op het Participatiebudget voor WerkBedrijf vanaf 2025. Zo is vanaf

2025 ook het uitgangspunt dat de lokale participatiecoach ingepast is in de formatie van WerkBedrijf. Het is van belang dat goed werkgeverschap vanuit de gemeente geborgd is. Naast deze ontwikkelingen hebben we te maken met een verlaging van de rijksvergoeding voor beschut werk. De impact van alle maatregelen heeft zowel voor de gemeente als voor het WerkBedrijf forse financiële gevolgen.

Vanwege ons 'eigen (financieel) belang' is het noodzakelijk de P&C-cyclus zorgvuldig te monitoren over de nieuwe wijze van financiering van begeleiding bij 'beschut werk nieuw' van het Rijk, de planning en implementatie van het nieuwe beleidskader en de taakstellende bezuinigingen. Daarmee ligt er een verbinding tussen de kaderbrief en het nieuwe beleidskader.

2. *Het informatieprotocol wordt herzien.*
   De kaderbrief stelt dat voor de module IRvN meer politiek-bestuurlijke betrokkenheid en inzicht vergt. Het is van belang dat wij samen met de deelnemende gemeenten en de MGR willen verkennen welke kritische prestatie-indicatoren noodzakelijk zijn. Het is dringend gewenst – gelet op het mogelijke afbreukrisico – dat er stuurgegevens voorhanden zijn. In onze zienswijze bij de vorige kaderbrief hebben wij hierover al opmerkingen gemaakt.

Tegenargumenten en risico's

1. *Risico's op het terrein van informatiebeheer en veiligheid nemen toe.*
   Afstemming en samenwerking op het terrein van de ICT en informatieveiligheid is van groot belang. Het tekort aan vakmensen in de ICT dienstverlening vergroot het risico op misstanden.
   De afstemming en samenwerking tussen de gemeenten en IRvN zijn in de komende jaren steeds belangrijker wanneer de informatievoorziening (waar wij en de andere deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor zijn) en de ICT-voorzieningen (waar IRvN verantwoordelijk voor is) steeds onlosmakelijker met elkaar verbonden zijn. Het is voor ons van belang – voor het borgen van een goede governance – om daar actief op in te spelen.

2. *Financiële gevolgen van alle maatregelen hebben invloed op de gemeentebegroting*
   De uitkomsten van de objectieve rekentool van Berenschot en de gevolgen van de bezuinigingsmaatregelen zijn nog niet in de gemeentebegroting verwerkt. Ten aanzien van het effect van de het verdeelmodel verwijzen we naar het beleidsstuk Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen!". Het tekort wat gaat ontstaan kan deels worden opgevangen vanuit de begroting. En voor het overige gedeelte komen we terug bij de perspectiefnota 2024. Datzelfde geldt voor de verlaging van de rijksmiddelen voor beschut werk.

Financiële gevolgen

- In de kaderbrief zijn t.b.v. de op te stellen begroting 2025-2028 en bijstelling begroting 2024 nagenoeg geen financiële consequenties genoemd. De financiële gevolgen die betrekking hebben op het objectieve verdeelmodel en de bezuinigingen nemen we mee in de perspectiefnota 2024.

- De BRN-index ligt zeer waarschijnlijk hoger dan de index voor jaarschijf 2025 waarmee in de meerjarenbegroting van de gemeente Wijchen rekening is gehouden. Het effect voor Wijchen, wat gebaseerd is op de uiteindelijke MGR

begroting, verwerken we in de Perspectiefnota 2024.

- De uitgangspunten voor de financiële kaders wijzigen niet wezenlijk ten opzichte van voorgaande jaren. Voor de sociale werkvoorziening, de participatie en de arbeidsmatige dagbesteding (op weg naar werk) volgt de MGR de ontwikkelingen.

Communicatie
Niet van toepassing

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
De zienswijze versturen we naar het Algemeen Bestuur van de MGR. Uiterlijk op 1 april 2024 verwachten we de jaarstukken (rekening 2023 en conceptbegroting 2025-2028 van de MGR. Ook hierop geven we een zienswijze aan het Algemeen Bestuur af.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Team werk en inkomen
Team financiën
Team bedrijfsvoering

Gemeente Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Bert de Koning
t 0646824172
ons kenmerk
Z/23/148764

Algemeen Bestuur MGR
Nieuwe Dukenburgseweg 21A
6534 AD Nijmegen

datum 12 december 2023
onderwerp Zienswijze op kaderbrief 2025 MGR
verzonden

Geacht bestuur,

Wij hebben uw brief van 30 november 2023 met betrekking tot de te hanteren kaders voor de ontwerpbegroting 2025-2028 ontvangen. In deze brief vraagt u ons om voor 1 februari 2024 onze zienswijze kenbaar te maken.
In onze vergadering van 1 februari 2024 hebben wij onze zienswijze op de kaders voor de op te stellen ontwerpbegroting 2025-2028 vastgesteld.

Hierbij maken we de volgende opmerkingen:

1. Elke vier jaar stellen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen een nieuw kader vast voor het arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. In onze vergadering van …. stellen wij / hebben wij het nieuwe beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 (klaar voor nieuwe kansen) vast /vastgesteld.
   Hierbij gaat het vooral om een accentverschuiving in de dienstverlening. Wij hebben in het voornoemde beleidskader gelezen dat u het eerder geoormerkte Participatiebudget vanaf 2025 via een objectieve rekentool gaat herleiden uit het gemeentefonds.

   In de kaderbrief stelt u de maatschappelijke opgave centraal. Hierbij gaat het in toenemende mate om de kwetsbare kandidaten die een werkplek nodig hebben die bij hun past. Daarom vinden wij de samenwerking met u van groot belang. Om die reden maken wij graag met u aanvullende afspraken over het inrichten van de lokale dienstverlening. Zo is vanaf 2025 het uitgangspunt dat de lokale participatiecoach ingepast is in de formatie van WerkBedrijf. Wij willen nogmaals benadrukken dat dit niet mag leiden tot onoverkomelijke bezwaren gelet op goed werkgeverschap vanuit de gemeente.

   Ook voor ons is de financiering van het WerkBedrijf een belangrijk onderwerp van gesprek. In de P&C-cyclus vinden wij het daarom belangrijk zorgvuldig te monitoren hoe de nieuwe wijze van financiering van begeleiding bij ‘beschut werk nieuw’ van het Rijk én het nieuwe beleidskader (taakstellende bezuinigingen)

worden gepland en geïmplementeerd. Wij willen daarbij actief betrokken worden.

2. De kaderbrief stelt dat voor de module IRvN meer politiek-bestuurlijke betrokkenheid en inzicht vergt. Dat ondersteunen wij. In afstemming met de deelnemende gemeenten wilt u verkennen welke kritische prestatie-indicatoren noodzakelijk zijn. Het is dringend gewenst – gelet op het mogelijke afbreukrisico – dat er stuurgegevens voorhanden zijn. In onze zienswijze bij de vorige kaderbrief hebben wij hierover al soortgelijke opmerkingen gemaakt.

3. Afstemming en samenwerking op het terrein van de ICT en informatieveiligheid is voor ons ook van groot belang. Wij herkennen het tekort aan vakmensen in de ICT dienstverlening. Dat vergroot naar ons idee het risico op misstanden. De afstemming en samenwerking tussen de gemeenten en IRvN zijn in de komende jaren steeds belangrijker wanneer de informatievoorziening (waar wij, de gemeenten dus verantwoordelijk voor zijn) en de ICT-voorzieningen (waar IRvN verantwoordelijk voor is) steeds onlosmakelijker met elkaar verbonden zijn. Wij vinden het van groot belang – voor het borgen van een goede governance – om hier actief op in te spelen. Wij willen met u in gesprek gaan om in gezamenlijkheid oplossingen te bespreken.

Tot slot, wij wensen u succes toe met uw werkzaamheden rondom het opstellen van de begroting 2025-2028 en de rekening 2023.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad

R. Helmer-Englebert
Voorzitter

drs. A.B. Berendsen
Griffier

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Aan de colleges en raden in de regio
Rijk van Nijmegen

Datum
30 november 2023

Contactpersoon
Ina Hol

Onderwerp
Beleidsmatige en financiële kaders voor meerjarenbegroting 2025 – 2028

Direct telefoonnummer
06 5423 4003

Beste leden van het college en de raad,

In deze brief schetsen we de hoofdlijnen voor de begroting van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor het jaar 2025. De ontwerpbegroting die we gaan opstellen betreft een bijstelling op de begroting van 2024 en een meerjarenbegroting 2025 – 2028. Net als voorgaande jaren heeft u de mogelijkheid om op deze kaderbrief een zienswijze te geven, nog voordat de ontwerpbegroting wordt opgesteld. Zo bent u betrokken en kunt u sturen op de inhoud van de ontwerpbegroting. De zienswijze op de kaderbrief 2025 kan tot uiterlijk 1 februari 2024 bij ons bestuur worden ingediend.

De ontwerpbegroting ontvangt u vóór 1 april 2024. Uiteraard krijgt u daarna ook de mogelijkheid een zienswijze te geven op dat ontwerp.

De MGR heeft een platformfunctie voor de samenwerking in de regio. Daarnaast kennen we twee modules waarin werkzaamheden worden uitgevoerd: WerkBedrijf en iRvN. Onderstaand gaan we in op de financiële kaders voor de MGR als geheel en benoemen we relevante inhoudelijke en financiële ontwikkelingen voor beide modules.

Algemeen

Indexeringen en inflatie

We hanteren bij het opstellen van de begroting de indexeringsafspraken, zoals gemaakt met uw regionale adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen. Deze indexeringsafspraken en de effecten van de inflatie hebben effect op beide modules: WerkBedrijf en ICT Rijk van Nijmegen (iRvN).

Loonontwikkeling cao

De kosten voor onze formatie zijn een belangrijk onderdeel van onze begroting. Er is momenteel een onderhandelingsresultaat voor de cao Gemeenten/SGO 2024. Dit ligt momenteel voor bij de verschillende achterbannen. Naar verwachting wordt in december duidelijk hoe de nieuwe cao er definitief uit gaat zien. Vanwege de mogelijk impact benoemen we deze budgettaire onzekerheid. Zodra we definitief weten hoe de nieuwe cao eruit ziet, brengen we de impact in beeld.

Informatieprotocol
In het informatieprotocol geven we aan welke informatie gemeenten wanneer kunnen verwachten vanuit de MGR en de daaronder vallende modules. Dit protocol stelt de gemeenten in staat om toezicht te houden op het functioneren van de MGR. Het huidige informatieprotocol wordt vervangen door een nieuw informatieprotocol. We zijn voornemens om in het tweede kwartaal van 2024 het nieuwe informatieprotocol voor zienswijze bij de deelnemende gemeenten aan te bieden. Besluitvorming door ons algemeen bestuur voorzien we dan voor de zomer van 2024.

Er is een tweetal ontwikkelingen dat maakt dat ons informatieprotocol een herziening nodig heeft:
- Voor de module iRvN groeit de behoefte aan meer politiek-bestuurlijke betrokkenheid en inzicht. Daarom zijn we voornemens om, in nauwe afstemming met de deelnemende gemeenten, te verkennen of en wat voor kritische prestatie-indicatoren we kunnen ontwikkelen voor deze module.
- Gemeenteraden stellen, naar verwachting, begin 2024 het strategisch beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie vast. We verkennen wat de invloed van dit nieuwe beleidskader is op de gewenste kritische prestatie-indicatoren voor de module WerkBedrijf.

Het informatieprotocol wordt vastgesteld door ons algemeen bestuur. Voorafgaand aan besluitvorming in het algemeen bestuur zullen we een zienswijze opvragen van de deelnemende gemeenteraden. We zijn voornemens de agendacommissie MGR nauw te betrekken bij dit proces.

WerkBedrijf
WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk. Iedereen verdient namelijk een (werk)plek in onze maatschappij. Wij zetten ons in voor duurzame plaatsingen.

Maatschappelijke opgave centraal
We voeren als WerkBedrijf de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Participatiewet en een stuk van de WMO (arbeidsmatige dagbesteding) uit. Centraal staat het duurzaam plaatsen van (vaak) kwetsbare kandidaten op een werkplek die goed bij hen past. Dat is de maatschappelijke opgave waar we ons voor inzetten. Op die manier helpen we hen een zelfstandig bestaan op te bouwen en dragen we bij aan hun zelfredzaamheid en eigenwaarde. Daarnaast verlagen we op deze manier de uitkeringslast voor de deelnemende gemeenten.

We zien dat ons kandidatenbestand de afgelopen jaren ingrijpend is veranderd. Dit komt enerzijds door de krappe arbeidsmarkt: iedereen die 'gemakkelijk' plaatsbaar op werk is heeft inmiddels werk gevonden. Anderzijds komt het door het (grotendeels) sluiten van de Wsw en de Wajong. De doelgroep die voorheen van die voorzieningen gebruik maakte, valt nu onder de Participatiewet. We zien daardoor dat het aandeel kandidaten met een arbeidsbeperking de laatste jaren stijgt.

Na een periode van daling, zien we dat het aantal kandidaten bij ons in dienstverlening al ruim een jaar stabiel is. Het aandeel kandidaten dat direct bemiddelbaar is naar werk – dat werkfit is – daalt nog steeds. Het aandeel kandidaten dat nog niet werkfit is, en door middel van ontwikkelinterventies bezig is werkfit te worden stijgt. Deze trajecten duren ook langer dan een aantal jaar geleden het geval was. Het aandeel kandidaten dat begeleid wordt op de werkplek stijgt ook. We zien dat de focus van ons werkt verplaatst van bemiddelen naar ontwikkelen en begeleiden. Dit zijn intensieve vormen van dienstverlening. Hiermee genereren we zowel maatschappelijk als op het niveau van de individuele inwoner veel positieve impact. Het wordt hierdoor wel steeds lastiger om onze doelstellingen te halen op het gebied van plaatsingen en uitstroom naar werk.

Taakgebieden
Hierboven beschrijven we in welke context we aan onze maatschappelijke opgave werken. Al onze inspanningen dragen bij aan de volgende drie taakgebieden:

- *Voorkomen van instroom in de uitkering*
  Voorkomen is beter dan genezen. We zetten ons in om te voorkomen dat mensen aanspraak moeten maken op een bijstandsuitkering. Dit doen we bijvoorbeeld door onze inzet voor jongeren, scholieren en niet-uitkeringsgerechtigden. We werken in onze arbeidsmarktregio in een netwerk van samenwerkingspartners aan een inclusieve arbeidsmarkt. Deze inspanningen dragen eraan bij dat mensen zo min mogelijk afhankelijk zijn van een uitkering.
- *Beëindigen van afhankelijkheid van de uitkering*
  Als het tot de mogelijkheden van een kandidaat behoort, zetten we ons altijd in voor een duurzame, fulltime plaatsing op werk. Dit leidt er in de regel toe dat de kandidaat voldoende inkomen kan verwerven en niet meer afhankelijk is van een bijstandsuitkering.
- *Minimaliseren van afhankelijkheid van publieke middelen*
  Een steeds groter deel van onze kandidaten heeft te maken met een arbeidsbeperking. We plaatsen hen (vaak) op een werkplek met inzet van een loonkostensubsidie. Deze subsidie compenseert de werkgever voor de verminderde loonwaarde van de kandidaat. Na een plaatsing begeleiden we een kandidaat, bijvoorbeeld door inzet van jobcoaching. De inspanningen zijn erop gericht om de loonwaarde van een kandidaat te ontwikkelen. Op die manier neemt de afhankelijkheid van begeleiding en loonkostensubsidie af.

In de op te stellen jaarstukken zijn we voornemens steeds meer aan de hand van deze drie taakgebieden te gaan rapporteren.

Nieuw strategisch beleidskader
Een belangrijk beleidsmatig kader voor de uitvoering van onze taken is het strategisch beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie. Naar verwachting ligt dit nieuwe beleidskader begin 2024 voor in de gemeenteraden ter besluitvorming. Het beleidskader zet in op intensivering van verschillende vormen van dienstverlening. Op die manier moet de mismatch op de arbeidsmarkt aangepakt worden. In de huidige krappe arbeidsmarkt is er een momentum om juist ook kandidaten met wat meer afstand tot die arbeidsmarkt naar werk te bemiddelen.

Aan de hand van het nieuwe beleidskader stellen we een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) op. Daarin maken we met de deelnemende gemeenten afspraken over de dienstverlening die wij bieden aan onze kandidaten en werkgevers. We spreken hierin ook af hoe we de lokale dienstverlening verder inrichten. Een aantal gemeenten heeft aangegeven behoefte te hebben aan inzet op activering (door de inzet van participatiecoaches). WerkBedrijf kan deze taak uitvoeren. De afspraken die we maken in de DVO over de lokale afspraken kunnen invloed hebben op onze bedrijfsvoering, de uitvoering van huidige lokale taken en op de begroting.

Budgetten beschut werk
In onze arbeidsmarktregio hebben we ervoor gekozen om mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk te plaatsen bij reguliere werkgevers. We geloven dat dit de enige manier is om daadwerkelijk een inclusieve arbeidsmarkt te realiseren. Daarnaast verkleinen we op die manier het werkgeversrisico voor de deelnemende gemeenten. We zien dat dit over de gehele linie tot goede resultaten heeft geleid. Het lukt goed om kandidaten te plaatsen bij reguliere werkgevers, met inzet van loonkostensubsidie en extra begeleiding. Dit geldt met name voor de doelgroep indicatie banenafspraak.

Beschut werk is een voorziening voor het meer kwetsbare deel van de mensen met een arbeidsbeperking. Tot heden hebben we ons erop gericht ook de doelgroep beschut werk regulier te plaatsen. Als een plaatsing bij een reguliere werkgever niet mogelijk was, hebben we arbeidsmatige dagbesteding als voorliggende voorziening ingezet. De behoeften en mogelijkheden van kandidaten

waren hierbij steeds leidend. De behoeften in de markt zijn inmiddels veranderd en ook kandidaten vragen om een ander ontwikkelperspectief. De komst van de cao Aan de slag maakt het mogelijk om – door inzet van de detacheringsbaan – een versnelling in te zetten op het aantal beschutte werkplekken.

Het begeleidingsbudget voor beschut werk wordt tot heden toegekend op basis van de doelstellingen die het Rijk voor de arbeidsmarktregio's bepaald. In onze regio lopen we achter op de doelstellingen. Vanaf 2025 is het Rijk voornemens de budgetten voor beschutte werkplekken te baseren op het aantal gerealiseerde werkplekken. Dit betekent voor WerkBedrijf een forse afname van het budget beschut werk, met zo'n 2 miljoen euro. Dit bedrag werd voorheen ingezet voor 'reguliere' dienstverlening. Deze korting maakt dat we vanaf 2025 financieel scherp aan de wind moeten varen. We kunnen dit opvangen door creatief en kritisch naar onze werkprocessen te kijken. Hierbij hebben we veel aandacht voor innovatie en intensivering van de samenwerking.

Impact taakstellende bezuiniging
In de financiële paragraaf van het nieuwe beleidskader wordt gesproken over een structurele taakstellende bezuiniging van 1,2 miljoen euro per jaar. Voor 2025 en 2026 kunnen we deze verrekenen met de (Rijks)korting op de budgetten beschut werk. Daarna wordt de bezuiniging (afhankelijk van besluitvorming door uw raden) effectief. We schetsen graag kort welk impact de taakstellende bezuiniging heeft op onze resultaten en dienstverlening.

- Onze resultaten op het gebied van plaatsingen en uitstroom naar werk staan de afgelopen jaren onder druk. Dit komt onder andere door de krappe arbeidsmarkt ('makkelijk plaatsbare' kandidaten hebben voor het overgrote deel inmiddels werk) en door de veranderende doelgroep. De taakstellende bezuiniging zorgt ervoor dat de resultaten nog verder onder druk komen te staan.
- Gegeven de korting op de budgetten beschut werk, en de taakstellende bezuiniging gaat het ons niet lukken de dienstverlening stevig te intensiveren.
- Bovendien verliezen we een deel van onze flexibiliteit om in te spelen op ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en conjunctuur. We moeten de schaarse capaciteit die we hebben steeds meer inzetten voor de begeleiding van mensen die al geplaatst zijn op werk. Het is namelijk een wettelijke taak om de doelgroep loonkostensubsidie langjarig te begeleiden. Er blijft dan steeds minder ruimte over voor ontwikkeling en bemiddeling van de resterende doelgroep.

We zitten in een tijd van budgettaire uitdagingen, daar hebben we allemaal mee te maken. Het is belangrijk om deze uitdagingen gezamenlijk op te pakken en de schouders eronder te zetten. We hebben er vertrouwen in dat dit ons samen met de deelnemende gemeenten gaat lukken. Op die manier kunnen we ons blijven inzetten voor de arbeidsparticipatie en activering van onze inwoners.

De taakstellende bezuiniging wordt overigens op basis van het participatiebudget 2025 verdeeld over de gemeenten en staat daarna vast.

<u>Uitgangspunten voor financieel kader</u>
Binnen WerkBedrijf hebben we verschillende onderdelen, waarvoor de budgetten op verschillende manieren tot stand komen. We beschrijven onderstand per onderdeel welke uitgangspunten we hanteren bij het opstellen van de komende begroting.

- **Onderdeel WERK**

Tot 2023 was in het gemeentefonds het participatiebudget herleidbaar. De afspraak was altijd dat gemeenten het participatiebudget overhevelen voor de taakuitvoering in onderdeel WERK. Daarnaast worden begeleidingsmiddelen beschut werk ingezet in dit onderdeel, dit uitgangspunt blijft van kracht.

Vanaf 2023 is het participatiebudget niet meer herleidbaar in het gemeentefonds. Tevens is de systematiek veranderd en wordt er met andere maatstaven gewerkt. Voor de jaren 2023 en 2024 is

overeen gekomen met de deelnemende gemeenten dat we begroten met het (geïndexeerde) laatst bekende participatiebudget. Vanaf 2025 wordt, afhankelijk van besluitvorming in de raden, gewerkt met de objectieve rekentool die door Berenschot ontwikkelt is. Met deze tool is het mogelijk om te herleiden welk bedrag er beschikbaar is voor cluster participatie. De tool laat ook zien welk deel van dit bedrag bij WerkBedrijf ingezet kan worden voor de re-integratietaak, en welk deel bij gemeenten ingezet kan worden voor de bijstandsverstrekking en het minimabeleid.

Bovenstaand beschreven we al de aankomende budgetkorting op de middelen beschut werk. We verwerken dit vanaf 2025 in onze begroting en gebruiken 2024 om ons zo goed mogelijk voor te bereiden en de impact te minimaliseren. Daarnaast hebben we vanaf 2025 (afhankelijk van besluitvorming in gemeenteraden) te maken met een taakstellende korting van 1,2 miljoen euro. Deze kunnen we in 2025 en 2026 verrekenen met de korting op de middelen beschut werk. Vanaf 2027 verwerken we deze in de meerjarenbegroting.

- **voor onderdeel SW**

De financiële uitgangspunten voor het onderdeel SW wijzigen niet. Net als in eerdere jaren houden we rekening met een kostendekkende bijdrage per gemeente voor het onderdeel SW. Er wordt een kostprijs per SE berekend. Deze prijs vormt de basis voor de bijdrage van iedere gemeente. Gemeenten blijven zicht houden op de omvang van de middelen die zij van het Rijk krijgen in de integratie-uitkering WSW.

Een significant deel van de begroting voor het onderdeel SW betreft loonkosten voor onze SW-medewerkers. Deze kosten zijn niet te beïnvloeden en tevens afhankelijk van cao-ontwikkelingen.

- **voor onderdeel Op Weg Naar Werk (arbeidsmatige dagbesteding)**

De financiële uitgangspunten voor dit onderdeel wijzigen niet. Net als in eerdere jaren houden we rekening met een regionaal maximaal budget. Op basis van realisatie en prognose stellen we in onze begroting per gemeente de bijdrage voor. Afrekening vindt plaats op basis van de realisatie per gemeente afgezet tegen de gemeentelijke bijdrage.

- **voor onderdeel loonkostensubsidie**

Gemeenten krijgen via de BUIG-uitkering budget beschikbaar voor de verstrekking van loonkostensubsidies. De budgetten worden beschikbaar gesteld op basis van de realisatie in het voorgaande jaar.

De MGR begroot de bijdrage loonkostensubsidie op basis van de voorlopige BUIG-budgetten en prognoses gebaseerd op monitoring in de uitvoering. Per gemeente wordt ingeschat welk bedrag aan loonkostensubsidie verstrekt gaat worden in een jaar. Na afloop van het jaar zal op basis van de realisatie per gemeente een afrekening volgen.

We zien momenteel een afvlakking in de groei van inzet loonkostensubsidies. Daarom zijn we voornemens om de begrote volumes loonkostensubsidie in onze meerjarenbegroting enigszins naar beneden bij te stellen.

ICT Rijk van Nijmegen (iRvN)

ICT Rijk van Nijmegen (iRvN) beheert, exploiteert en ontwikkelt de technische ICT-infrastructuur van en voor de gemeenten in de Regio Rijk van Nijmegen en voor de MGR. Voor WerkBedrijf en de Omgevingsdienst in het Rijk van Nijmegen verzorgt iRvN tevens het functioneel Informatie- en Applicatiebeheer. Dat laatste gebeurt ook voor het overgrote deel van het applicatielandschap van Gemeente Nijmegen en daarnaast verzorgt iRvN daar waar gewenst ook het functioneel Informatie- en Applicatiebeheer voor andere gemeenten in de regio.

Organisatie-ontwikkeling

Sinds januari 2023 kent iRvN een tweede managementlaag van vijf teamleiders. Zij verzorgen de operationele aansturing van de iRvN-medewerkers. Daarmee beleggen we het maken van keuzen en invullingen op een andere plaats in de organisatie, dichter bij het proces en de medewerkers met het doel om de betrokkenheid en daarmee de kwaliteit van de beslissingen te bevorderen.

We werken in 2024 verder om te kunnen voldoen aan objectieve kwaliteitsnormen en aan het kunnen afgeven van audit-verklaringen over de processen en diensten van iRvN als professionele ICT-dienstverlening. Dat doen we door, naast het leveren van een veilige en betrouwbare infrastructuur, nadrukkelijk en niet-vrijblijvend aandacht te hebben voor de wijze waaróp we het integrale iRvN-product leveren.

Ons product is niet enkel een server die goed werkt, niet enkel een telefoongesprek dat op tijd is afgehandeld en niet enkel een applicatie die netjes beheerd wordt: ons product is het ondersteunen van de gemeentelijke organisaties met degelijke ICT-voorzieningen zodat zíj in staat zijn om hún dienstverlening naar de burgers in te richten en uit te voeren. Van iRvN mag daarbij oplossingsgerichtheid, betrokkenheid en betrouwbaarheid verwacht worden en een integrale benadering van het begrip dienstverlening.

Samenwerking en governance

Waar ICT-inzet eerder wellicht een black box was, is het tegenwoordig een onderwerp dat meer en meer strategische en bestuurlijke belangstelling heeft. Niet in de laatste plaats door de technologische ontwikkelingen, de intrede van kunstmatige intelligentie, de toename van cybercriminaliteit en de overgang van een traditioneel applicatielandschap naar het gebruikmaken van clouddiensten.

Gemeenten moeten keuzen maken op gebieden waar het voorheen niet nodig was, voor iRvN geldt hetzelfde. In 2024 stemmen we onze plannen en roadmap verder af met die in de regio. We maken afspraken in het strategisch overleg en in het tactisch overleg. We bepalen met de regio de gezamenlijke strategische agenda en voeren daarin ons aandeel uit. Intern gaan we werken met afdelings- en teamplannen en we monitoren waar we onze middelen (geld en tijd) aan besteden.

De afstemming en samenwerking tussen de gemeenten en iRvN zullen in de komende jaren belangrijker worden wanneer de informatievoorziening (waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn) en de ICT-voorzieningen (waar iRvN verantwoordelijk voor is) steeds onlosmakelijker met elkaar verbonden zullen zijn. Dat vraagt een goede governance, iets waar nu, en ook in 2024 verdere regionale afspraken over gemaakt worden.

Werkplek- en gebruikersondersteuning

Met name ten aanzien van de werkplek- en gebruikersondersteuning en de telefonie zien wij nog steeds dat de vervanging van vaste werkplekken met een standaardinrichting door een standaard-laptop én mobiele telefoon voor iedere medewerker onverminderd doorgaat. Het aantal werkplekken (laptop en telefoon én zowel thuis als op kantoor kunnen werken) en de benodigde licenties neemt nog steeds toe, inmiddels naderen we het aantal van 5.500 (in 2016 waren het 4.500). We zien de kosten toenemen en dat maakt dat we in 2024 verder met u over in gesprek willen over een andere wijze van doorbelasting van werkplekkosten.

Een degelijk en sluitend autorisatiebeheer, zo mogelijk gebaseerd op rollen, is en blijft noodzakelijk. We implementeren daarvoor HelloID als een modern een veilige Identity- en Access management-oplossing voor de vertaalslag tussen gemeentelijke P-systemen en iRvNs Active Directory. Opschonen en rapportages moeten er daarnaast voor zorgen dat we, gemeenten en iRvN, greep houden op de gegevensverzamelingen en de daarmee samenhangende kosten voor werkplekken en licenties.

In 2024 zal de gezamenlijke aanbesteding GTConnect2 gegund worden. Op basis daarvan zullen we in de regio Microsoft Teams in kunnen zetten als telefonieplatform.

De inzet van de iRvN-selfservice brengt iRvN dichter bij de gebruikers die daarmee toegang krijgen tot resources om, zonder dat zij hulp nodig hebben van een servicemedewerker en op het tijdstip dat zij zelf wensen, zelf oplossingen kunnen vinden voor de zaken waar zij tegenaan lopen.

De Diensten- en Productencatalogus en de Set met Basisafspraken zal eind 2023 geüpdatet worden.

Informatieveiligheid

De stappen die we ons voorgenomen hebben om de infrastructuur veilig te maken en te houden, zijn in 2023 conform afspraak uitgevoerd. We hebben een veilige infrastructuur en ons CSIRT (Computer Security Incident Response Team) is continu alert op aanvallen van buitenaf. In 2024 gaan we daar uiteraard mee door, evenals met het eerder afgesproken Beveiligingsprogramma.

Bij de start van iRvN was het uitgangspunt om te komen tot één gezamenlijke infrastructuur die bestaat uit één Active Directory domein, één MS365-omgeving (MS365-tenant) en een datacenter-netwerk dat minimaal gesegmenteerd is. Security en privacy-eisen zijn steeds strikter geworden en het gebruik en afhankelijkheid van de MS365-diensten nemen toe. Het wordt steeds moeilijker om aan alle vereisten van deze tijd te voldoen én de verregaande integratie van de gemeenten in één omgeving in stand te houden. Dit maakt dat we de keuzen die we eerder gemaakt hebben in een ander licht hebben geplaatst. In 2023 hebben de gemeenten en iRvN besloten om de huidige, gezamenlijke MS365-omgeving te evolueren naar een eigen omgeving voor elke organisatie. Dat traject is in 2023 gestart en zal doorlopen in begin 2024.

De veiligheid van iRvNs infrastructuur wordt ook bepaald door de medewerkers in de regio. Het daarvan bewust zijn vraagt blijvende aandacht van de gemeenten, van de Ciso's en van iRvN. Het gebruik van o.a. (langere) wachtwoorden en andere vormen van authenticatie hoort daarbij, maar ook de mogelijkheden cq de rechten die een medewerker heeft op laptop en smartphones zijn bepalend. De recente aandacht voor veronderstelde 'onveilige apps' maakt duidelijk dat ook de telefoon een zwakke plek kan zijn en op het gebied van rechten zullen we in 2024 verdere invullingen geven om kwaadwillenden buiten onze infrastructuur te houden.

Duurzaamheid

Om de impact van ICT binnen het Rijk van Nijmegen op het milieu zo veel mogelijk te reduceren wordt de hardware zoveel mogelijk (deels) hergebruikt of gerecycleerd. Functionaliteit en degelijkheid, beheeraspecten en financiën spelen bij die afweging een rol. iRvN werkt als leverancier (lees: ter beschikkingsteller) en beheerder van hardware in 2024 met een Actieplan Duurzaamheid. Ook in aanschaf en het gebruik van software kan aan het milieu gedacht worden. Dit zijn vaak meer indirecte effecten op energie (cloud versus on premis, aantallen servers, 'zware' of modulaire applicaties etc). het zijn m.n. de gemeenten die aan de lat staan bij de keuzen voor de kwantitatieve inzet van hardware en voor investeringskeuzen binnen hun leveranciers- en applicatielandschap. Daaronder valt ook een gezamenlijke, regionale cloud-strategie waarmee gemeenten gezamenlijk (en ook iRvN) invulling geven aan de versaasing van hun applicatielandschap.

Personeel

Nog steeds hebben wij grote moeite met het vinden en behouden van geschikte medewerkers. Deels wordt dit veroorzaakt doordat er een tekort is aan vakmensen in de ICT-dienstverlening en deels wordt dit veroorzaakt doordat de markt deze medewerkers meer kan bieden. Hierdoor zijn wij enerzijds genoodzaakt om meer te moeten inhuren en anderzijds om het functie- en waarderingsgebouw passend te maken aan de marktontwikkelingen teneinde personeel te kunnen blijven werven én behouden. We blijven zoeken naar de goede antwoorden op dit vraagstuk. Het aannemen van young-potentials, het meer inzetten op interne opleiding, samenwerken met regionale hbo-instellingen, het in specifieke gevallen inschakelen van en/of het werken met trainees behoort ook tot de opties die we onderzoeken.

In 2024 ronden wij ons strategisch personeelsbeleid af om op basis daarvan, ook op langere termijn, nieuw personeel te kunnen werven en vervolgens te kunnen behouden én te investeren in het zittend personeel. Leren en ontwikkelen zijn twee aspecten die nadrukkelijk aan de orde zullen komen, onder andere door de start met een digitaal Leerplatform om specifieke leerlijnen (zoals 'onboarding' en awareness-bevordering betreffende cybersecurity) te kunnen bieden en verdere kennis- en deskundigheidsbevordering mogelijk te maken.

In grote lijnen zien we, naast het leveren van de ICT-ondersteuning ten behoeve van de gemeentelijke dienstverlening, nog steeds de actualiteit van de drie onderwerpen die ook in 2024 aandacht blijven vragen:

- Personeel, het werven en behouden
- Stijgende prijzen en een grotere regionale vraag naar laptops en devices
- Cybersecurity en het op peil houden van het beveiligingsniveau

Tot besluit

11 december 2023 wordt een regionale raadsbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst krijgen de gemeenschappelijke regelingen ruimte om hun kaderbrieven toe te lichten. Wij zullen hier ook aanwezig zijn en lichten graag deze kaderbrief verder toe.

Met vriendelijke groet,

Algemeen Bestuur modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen,

De Voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De Secretaris,

J. Hol

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5460
Extern Zaak ID	Z/23/151109
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.q
Titel	151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023-2024
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0884327190

Bijlagen
Bijlage 1. Budgetoverhevelingen 2023-2024
151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023-2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het overhevelen van budgetten 2023 naar 2024 conform bijlage 1.

Besluit (Aangenomen)

1. In te stemmen met het overhevelen van budgetten 2023 naar 2024 conform bijlage 1.

Onderwerp	Budgetover-heveling	Toelichting	Opdracht verstrekt	Aantal keer overgeheveld
Omgevingswet (omgevingsvisie)	€ 206.000	Met de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouw is de eerste fase voor de gemeente afgerond. De tweede fase, de Omgevingsvisie loop al enige tijd. Daarna wordt fase 3 van de Omgevingswet opgestart, het integrale Omgevingsplan dat voor 31 december 2032 af moet zijn. De gemeente heeft in haar begrotingen fase 1 en 2 gefinancierd. Daarnaast heeft het rijk in 2023 besloten dat de gemeente de komende 3 jaar een tegemoetkoming ontvangt voor alle fases tot en met realisatie vanhet Omgevingsplan. Voor 2024 en verder zijn al diverse verplichtingen aangegaan en zijn de beschikbaar gestelde middelen opgenomen in de begroting tot en met 2028. Vandaar het verzoek om het restant van deze middelen over te hevelen naar 2024.	Ja	1
Geluidsonderzoek	€ 12.500	Voor de uitvoering van de motie Geluidsreductie wegbeheer is een extra bedrag beschikbaar gesteld voor geluidsonderzoek bovenop het reguliere budget. Het onderzoek door extern bureau voor het uitvoeren van deze motie is 2023 jaar opgestart maar kost meer tijd dan voorzien en loopt volgend jaar door.	Ja	1
Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid - GIDS gelden	€ 49.000	Door het beschikbaar komen van de GALA- middelen (Het Gezond en Actief Leven Akkoord) in 2023 worden de GIDS- gelden (Gezond In De Stad) 2023 niet besteed. De GIDS- gelden worden in 2024 ingezet om het lokaal gezondheidsbeleid te versterken.	Ja	1
Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid - GIDS gelden	-€ 19.000	Een deel van de GIDS- gelden (die we doorschuiven naar 2024) loopt via de reserve Eenmalige middelen.	Ja	1
NPO middelen interventie 1 schoolmaatschappelijk werk	€ 266.328	De bestedingstermijn van deze specifieke middelen (Nationaal Programma Onderwijs) is verlengd t/m 2025. De middelen worden overgeheveld naar 2024 en conform bestedingsplan ingezet voor extra schoolmaatschappelijk werk. Op deze middelen geldt een terugbetaalverplichting aan het Rijk, als ze niet worden ingezet.	Ja	1
NPO middelen interventie 2 uitbreiding inzet Jeugd ST	€ 66.803	De bestedingstermijn van deze specifieke middelen (Nationaal Programma Onderwijs) is verlengd t/m 2025. De middelen worden overgeheveld naar 2024 en conform bestedingsplan ingezet voor extra jeugdconsulenten in het ST. Op deze middelen geldt een terugbetaalverplichting aan het Rijk, als ze niet worden ingezet.	Ja	1
NPO middelen interventie 3 Preventief aanbod cursussen en voorlichting ouders en jongeren.	€ 42.731	De bestedingstermijn van deze specifieke middelen (Nationaal Programma Onderwijs) is verlengd t/m 2025. De middelen worden overgeheveld naar 2024 en conform bestedingsplan ingezet voor cursusaanbod en voorlichting ouders en jongeren. Op deze middelen geldt een terugbetaalverplichting aan het Rijk, als ze niet worden ingezet.	Ja	1
NPO middelen interventie 5 Naschoolse activiteiten op basisscholen	€ 85.500	De bestedingstermijn van deze specifieke middelen (Nationaal Programma Onderwijs) is verlengd t/m 2025. De middelen worden overgeheveld naar 2024 en conform bestedingsplan ingezet voor naschoolse activiteiten. Op deze middelen geldt een terugbetaalverplichting aan het Rijk, als ze niet worden ingezet.	Ja	1
NPO inkomst interventie 1 t/m 5	-€ 461.362	De inkomst van de NPO middelen schuift mee naar 2024. Hiermee is deze budgetoverheveling budgetneutraal.	Ja	0
Regionale adaptatiestrategie RAS	€ 10.000	**Regionale adaptatiestrategie RAS (€ 10.000 in te zetten voor uitvoering regionale bestuurlijke afspraken) :** de gemeente participeert in de regionale samenwerking Werkeenheid regio Nijmegen (WRN), waarvan regionale klimaatadaptatie deel uitmaakt. Voor het Regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) 2021-2023 heeft de Raad 10.000/jaar beschikbaar gesteld (Z/21/064061). Een van de maatregelen was het opstellen van een RUP 2024-2029. Dit is begin 2023 regionaal uitbesteed aan een extern bureau, komt in 2024 tot afronding en wordt dan aan ons (en de andere WRN-partners) gefactureerd door de regiotrekker. Verder wordt momenteel de regionale samenwerkingsovereenkomst 2018-2023 (SOK-WRN) geevalueerd en herijkt. Dit is in 2023 regionaal uitbesteed aan een exteren bureau en komt begin 2024 tot afronding. Dan volgt ook de bestuurlijke besluitvorming over continuering van deelname aan de regionale samenwerking. Verzoek overheveling € 10.000 voor afronding opstellen RUP 2024-2029, afronding herijking SOK en (voorlopige) continuering bijdrage aan WRN-organisatie. Deze middelen kunnen niet op een andere manier worden gedekt.	Ja	0
Mantelzorgmakelaar	€ 64.813	De mantelzorgmakelaar is per augustus 2023 gestart. Het restant van het beschikbare budget dient als dekking voor deze formatieve inzet in 2024.	Ja	0
Mantelzorgmakelaar	-€ 64.813	Tbv inzet mantelzorgmakelaar in 2024.	Ja	0
Taalondersteuning oekraine	€ 28.000	Taalondersteuning voor oekrainers in november gestart, maar de kosten zullen met name in 2024 pas ontstaan.	Ja	0
SUBTOTAAL CATEGORIE I	**€ 286.500**			
Antidiscriminatie	€ 29.700	We ontvangen van het rijk gelden voor antidiscriminatie. Het grootste deel van deze gelden, wordt ingezet voor de financiering van de Antidiscriminatievoorziening (voor onafhankelijke bijstand aan slachtoffers van discriminatie en klachtenregistratie). De resterende gelden kunnen worden ingezet voor lokale initiatieven. We nemen het resterende bedrag mee om in 2024 voortgang te kunnen geven aan de initiatieven m.b.t. het Gelijkheidsmonument/komen tot een zichtbare uiting van Artikel 1 Grondwet.	Nee	1
Energietoeslag 2023	€ 195.000	Uitvoeringskosten energietoeslag meenemen naar 2024 voor een dat hier in 2023 nog geen aanspraak op heeft gedaan, maar nog wel recht op heeft.	Nee	1

Onderwerp	Budgetover-heveling	Toelichting	Opdracht verstrekt	Aantal keer overgeheveld
Wijkontwikkeling Hart van Zuid	€ 30.000	Proces is vertraagd. Verlenging van de communicatiemedewerker is nodig in 2024.	Nee	1
Vitaliteit Wighenerhorst	€ 15.159	Uitwerking nadere onderzoeksvragen initiatieven Alverna.	Nee	0
Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeente i.k.v. Omgevingswet	€ 47.900	Subsidie is eerder (wegens uitstel Omgevingswet) overgeheveld naar 2023. Vanwege onduidelijkheid en het nogmaals uitstellen van de Omgevingswet naar 1-1-2024 konden werkzaamheden in 2023 niet allemaal worden uitgevoerd. Het betreft beleid dat in 2024 opgesteld moet worden en kosten kunnen niet op andere wijze worden gedekt. Subsidie mag van de provincie nog een jaar na invoeringsdatum Omgevingswet (dus uiterlijk 31-12-'24) besteed en uitgegeven worden.	Nee	0
Herijking milieubeleidsplan	€ 25.000	Milieubeleidsplan 2018-2021 Wijchen (€ 25.000 in te zetten voor uitvoering Milieubeleidsplan) : juni 2018 is het Milieubeleidsplan Wijchen door de Raad vastgesteld (Z/16/001048). Herijking van het milieubeleidsplan is een van de maatregelen in het uitvoeringsprogramma. Mei 2022 is besloten tot verlenging van de planperiode in afwachting op de Omgevingswet. Met de invoering van de Omgevingswet is herijking weer actueel. Verzoek overheveling € 25.000 voor herijking milieubeleid. Deze middelen kunnen niet op een andere manier worden gedekt.	Nee	0
Strategische waternota	€ 35.000	Overhevelingen in te zetten voor uitvoering Strategische waternota (Z/16/001047): **1. Afronding gebiedsgerichte visie kwaliteit watersysteem (€ 15.000, in te zetten voor uitvoering Strategische waternota)**: dit is een maatregel uit de Strategische waternota Wijchen zoals november 2018 vastgesteld door de Raad. In 2023 is met het toegekende budget een inventarisatie gedaan en verkenningenrapport opgesteld (fase 1). De aanbesteding van fase 2 (doorvertaling verkenningenrapport naar gebiedsgerichte visie) bij een extern bureau is vrijwel afgerond. In 2024 wordt van start gegaan, Verzoek overheveling € 15.000. Deze middelen kunnen niet op een andere manier worden gedekt. 2. **Monitoring Strategische waternota (€ 20.000, in te zetten voor uitvoering Strategische waternota en toezegging aan Raad)**: dit is een maatregel uit de Strategische waternota Wijchen zoals november 2018 vastgesteld door de Raad. Ook is deze maatregel onderdeel van een toezegging aan de Raad (wethouder Loermans) om het effect van de waternota op de leefomgeving tussentijds te monitoren. Door tussenkomst van de campagne Een groener Wijchen als onderdeel van het Coalitieakkoord, is het opstellen van het monitoringplan tijdelijk on hold gezet (herprioritering). Omdat intern de capaciteit ontbreekt om deze maatregel adequaat op te pakken, is uitbesteding aan een extern bureau noodzakelijk. Verzoek overheveling € 20.000. Deze middelen kunnen niet op een andere manier worden gedekt.	Nee	0
Uitvoeringsagenda Wijchen Centrum	€ 75.000	Uitvoeringsagenda Wijchen Centrum. De vereniging van Pandeigenaren en Centrummanagement Wijchen oveleggen samen met de gemeente over verdere versterking van het centrum. De uitvoeringsagenda is gereed maar de uitvoering zal vanaf 2024 plaatsvinden. Het budget is in principe voor drie jaar beschikbaar.	Nee	0
Budget huiselijk geweld en kindermishandeling	€ 16.834	Er is in 2024 geen ander budget beschikbaar voor deze specifieke kosten in het kader van huiselijk geweld en kindermishandeling.	Nee	0
Beschermd Wonen	€ 92.496	Inzetten voor het verstevigen en verbeteren van de ambulantisering van de GGZ, zowel lokaal als regionaal. Hieronder valt het organiseren van GGZ activiteiten gedurende het kalenderjaar (week van de psychiatrie, dag van de mentale gezondheid, etc.) die gekoppeld worden aan de regionale communicatiecampagne die vanaf 1 januari 2024 van start gaat. Het versterken van herstelvoorzieningen. Het bieden van maatwerk op het gebied van dagbesteding. Het vergroten van de expertise en inzet van ervaringsdeskundigen. Maatwerkoplossingen om uithuisplaatsingen te voorkomen.	Nee	0
Visie Loonse Waard	€ 15.000	Actualiseren visie Loonse Waard. Het proces is vertraagd vanwege beperkte ambtelijke capaciteit in 2023 hiervoor. Uitvoering van de actualisatie is voorzien in 2024.	Nee	0
Landschapontwikkelingsplan Oude schaarsestraat	€ 45.500	Inrichting natuur Oude schaarsestr. Is nog in voorbereiding; uitvoering medio 2024.	Nee	0
Ondersteuning Wijkbeheer klanttevredenheids-onderzoeken	€ 13.000	Budget nodig voor 2 jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek	Nee	0
Onderhoud Bijsterhuizen	€ 356.533	Onderhoud Bijsterhuizen aan de in 2022 overgedragen wegen, wordt in 2024 uitgevoerd.	Nee	0
Openbare verlichting vervangingen	€ 104.031	Er is een nieuw beleidsplan voor verlichting. Dit vergt overleg met bewoners en leefbaarheidsgroepen. Hierdoor pas uitvoering van vervangingen in 2024.	Nee	0
Openbare verlichting controle masten	€ 31.723	Doordat er een nieuw beleidsplan is voor verlichting verdwijnen er een aantal masten. Hiervoor is een een uitvoeringsplan gemaakt. Dit wordt met bewoners besproken. Dardoor kunnen we in 2024 pas beoordelen welke masten we wel moeten controleren en welke niet.	Nee	0
Speelplaatsen	€ 20.000	De levertijden van diverse onderdelen speeltoestellen zijn >6 maanden. Niet alles wordt nog dit jaar geleverd en verwerkt	Nee	0
Bewegwijzering	€ 39.000	Het wegwerken van achterstallig onderhoud bewegwijzering kon niet volledig uitgevoerd worden in 2023.	Nee	0

Onderwerp	Budgetover-heveling	Toelichting	Opdracht verstrekt	Aantal keer overgeheveld
Boombeheerplan	€ 20.000	Het incidenteel budget voor het opstellen van het boombeheerplan Wijchen willen we meenemen naar 2024, we zijn hierop in voorbereiding.	Nee	0
IZA ruimte bestedingsplan 2023: Gezondheidsmakelaar	€ 20.800	Door het (eenmalig) beschikbaar komen van de IZA-middelen (Integraal Zorg Akkoord) in 2023 kon de inzet van de gezondheidsmakelaars hier eenmalig ook bekostigd worden. Deze gelden worden in 2024 ingezet om het lokaal gezondheidsbeleid te versterken.	Nee	0
Wet verplichte GGZ	€ 28.155	Door het (eenmalig) beschikbaar komen van de IZA-middelen (Integraal Zorg Akkoord) in 2023 kon de inzet van Pro Persona Connect hier eenmalig ook bekostigd worden. Deze gelden worden in 2024 ingezet om lokaal de inzet GGZ preventie en gezondheidsbevordering te versterken.	Nee	0
WMO Inloopvoorziening GGZ	€ 40.000	Door het (eenmalig) beschikbaar komen van de IZA-middelen in 2023 kon de inzet van de Inloop GGZ van het RIBW hier eenmalig ook bekostigd worden. Deze gelden worden in 2024 ingezet om de Inloop GGZ te versterken.	Nee	0
Volkshuisvestingsbeleid	€ 12.720	Voor uitwerking motie Bijsterhuizen (okt 2023) en toezegging over behoefteonderzoek woonwagenstandplaatsen (nov 2023) is budget benodigd. Voorbereiding is gestart, maar de uitgaven komen in 2024.	Nee	0
TOTAAL CATEGORIE II	**€ 1.308.551**			
Rekenkamercommissie	€ 65.255	Afspraak is dat het budget voor de rekenkamercommissie binnen de raadsperiode beschikbaar blijft, en pas vrijvalt bij nieuwe verkiezingen.	Nee	2
Cultuurnota	€ 124.000	Dit bedrag is onderdeel van de incidentele middelen cultuur na corona. Het bedrag wordt gekoppeld aan de cultuurnota en dient ter dekking van de actiepunten in de bijbehorende uitvoeringsagenda 2024-2028. De cultuurnota en het bestedingsplan liggen ter besluitvorming voor in de raad van februari 2024.	Nee	2
TOTAAL CATEGORIE III	**€ 189.255**			
TOTAAL CATEGORIE I+II+III	**€ 1.784.306**			

Openbaar Zaaknummer: Z/23/151109

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Budgetoverhevelingen 2023-2024

Datum: 9 januari 2024

Voorgesteld besluit
de gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met het overhevelen van budgetten 2023 naar 2024 conform bijlage 1.

Aanleiding
De raad heeft het budgetrecht. Met het vaststellen van de begroting 2023 en de begrotingswijzigingen 2023 heeft de raad de kaders gesteld. Een aantal activiteiten die voor 2023 waren gepland, kunnen echter pas uitgevoerd worden in het nieuwe begrotingsjaar. In 2024 is hiervoor geen budget beschikbaar. Met deze nota willen we het budget van 2023 voor deze activiteiten overzetten naar het jaar 2024.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
10 nov 2022	Begroting 2023
2 feb 2023	100299 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2022 - 2023
2 mrt 2023	105000 Beslisnota decembercirculaire 2022
6-juli-2023	Perspectiefnota 2023

Gewenst resultaat
Op een aantal onderdelen hevelen we de budgetruimte in 2023 op een rechtmatige wijze over naar 2024. In de bijlage treft u een overzicht aan van de beoogde budgetoverhevelingen. De overhevelingen zijn verdeeld in drie categorieën. Categorie I, II en III hebben allen betrekking op uitgestelde uitvoering van beleid 2023.

De eerste categorie bestaat uit uitgestelde werkzaamheden/leveringen, waarvoor reeds verplichtingen zijn aangegaan. Voor de tweede categorie zijn nog geen opdrachten verstrekt.
De derde categorie betreft werkzaamheden/leveringen die al meer dan eens zijn overgeheveld. Daarmee zouden deze budgetten volgens de richtlijnen niet in aanmerking komen voor budgetoverheveling. We stellen voor uitzondering te maken voor deze budgetten, vanwege de noodzaak tot uitvoering hiervan, of eerder gemaakte afspraken daarover.

Argumenten
1.1 Er zijn verplichtingen aangegaan met de leveranciers.
Opdrachten aan leveranciers zijn in 2023 verstrekt. Indien u niet instemt met de voorgestelde budgetoverhevelingen uit categorie I, dan resulteert dit in verplichtingen aan leveranciers die moeten worden afgedekt uit bestaande budgetten 2024. Dit leidt tot bezuinigingsmaatregelen of niet uitvoeren van in 2024 geplande activiteiten.
1.2 In de Programmarapportage november is rekening gehouden met budgetoverhevelingen.
De budgetoverhevelingen zijn meegenomen in de laatste rapportage van 2023. Daarbij hebben we beoordeeld dat de budgetoverhevelingen passen binnen de betreffende budgetten 2023.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Volgens de richtlijnen hevelen we budgetten niet meer dan twee keer over.
Bij de behandeling van de financiële verordening is discussie gevoerd over het vastleggen van de norm over het aantal keer overhevelen van budget. Er is als richtlijn aangehouden om budgetten maximaal twee keer over te hevelen. Maar dit is niet als regelgeving specifiek vastgelegd. Daarmee bestaat de mogelijkheid tot het maken van uitzonderingen. We stellen voor de uitzondering te maken voor de corona gelden cultuur, omdat we, mede op verzoek van de raad, in de cultuurnota uit zijn gegaan van deze middelen. Voor wat betreft het budget rekenkamercommissie was de uitzondering al afgestemd, om dit budget voor de gehele raadsperiode beschikbaar te houden.

Financiële gevolgen
De budgetten conform bijlage 1 nemen we mee naar 2024. Omdat we in 2023 dit geld niet opmaken, reserveren we bij de resultaatbestemming in de jaarrekening 2023 het overgebleven bedrag (€ 1.784k) ter afdekking van de te maken kosten in 2024.
De hoogte van het bedrag aan budgetoverhevelingen ligt in lijn met dat van vorig jaar (€ 1.863k), maar is wel hoger dan we de jaren daarvoor gewend zijn. Dit komt mede doordat er, net als vorig jaar, een aantal activiteiten met grote bedragen doorgeschoven worden, zoals de energietoeslag, onderhoud Bijsterhuizen, invoering omgevingswet en de cultuurnota.

Communicatie
N.v.t.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na besluitvorming worden in de begrotingen 2023 en 2024 begrotingswijzigingen gemaakt. Indien er noemenswaardige afwijkingen zijn op de bedragen van de aangevraagde overhevelingen, leggen wij deze bij de vaststelling van de jaarrekening aan u voor. Bij marginale afwijkingen, zowel positief als negatief, handelen wij in de geest van voorliggend besluit. Hierbij hanteren wij een afwijking van 5% per budgetoverheveling en een totaalbedrag van alle posten van € 20.000. Als er nieuwe budgetoverhevelingen zijn, leggen wij deze afzonderlijk aan u voor bij de vaststelling van de jaarrekening.

Geheimhouding:
N.v.t.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5258
Extern Zaak ID	Z/23/142182
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.r
Titel	142182 Beslisnota Subsidieplafond Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Hooff, Van, Wietske
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	

Bijlagen
142182 Beslisnota Subsidieplafond Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024
Subsidieregeling IsolatieWijchen
Raadsbesluit subsidieplafond Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	21 november 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	24 november 2023
Raad openbaar Wijchen	30 november 2023
College BenW openbaar Wijchen	9 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. kennis te nemen van de door het college vastgestelde Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024 (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024);
2. het op 30 november 2023 vastgestelde subsidieplafond voor de Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels (Subsidieregeling VWLE Wijchen) voor de

inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024 in te trekken;
3. het subsidieplafond plafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024 vast te stellen op € 577.600.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:
1. kennis te nemen van de door het college vastgestelde Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024 (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024);
2. het op 30 november 2023 vastgestelde subsidieplafond voor de Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels (Subsidieregeling VWLE Wijchen) voor de inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024 in te trekken;
3. het subsidieplafond plafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024 vast te stellen op € 577.600.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/142182

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidieplafond Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. kennis te nemen van de door het college vastgestelde Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024 (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024);
2. het op 30 november 2023 vastgestelde subsidieplafond voor de Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels (Subsidieregeling VWLE Wijchen) voor de inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024 in te trekken;
3. het subsidieplafond plafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024 vast te stellen op € 577.600.

Aanleiding
Landelijk is het Nationale Isolatie Programma (NIP) vastgesteld met als doel woningen met een slechte isolatiestaat te verduurzamen. Een van de actielijnen uit dit programma is de Lokale Aanpak. Hierbij faciliteert en subsidieert de gemeente eigenaren van slecht geïsoleerde woningen met een waarde onder of gelijk aan de gemiddelde WOZ waarde (€ 362.000 in 2022) in de gemeente met de verduurzaming van hun woning. Wij ontvangen hiervoor een bedrag van € 658.216 vanuit het Rijk. Hiervoor moeten tenminste 361 woningen die aan de voorwaarden voldoen verduurzaamd worden voor 1 januari 2027.

Recent zijn er vanuit het Rijk meer gelden per woning ter beschikking gesteld waardoor het op 30 november 2023 door uw raad vastgestelde subsidieplafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen kan worden gewijzigd. De inwerkingtredingsdatum daarvan zou 1 januari 2024 zijn. De vaststelling van een nieuw subsidieplafond voor de Subsidieregeling VWLE 2024 Wijchen maakt het verlenen van een hoger subsidiebedrag mogelijk.

Ontzorging
Het geld wordt ingezet voor het opzetten van een ontzorgingsaanpak voor woningeigenaren. Wij hebben daarbij gekozen voor een bredere doelgroep dan enkel de huishoudens die gebruik kunnen maken van de subsidie van het Rijk. Daarbij worden alle woningeigenaren die niet in een VvE of monument wonen benaderd. Voor die laatste doelgroepen worden aparte aanpakken opgezet. De ontzorgingsaanpak houdt in dat woningeigenaren gebruik kunnen maken van de volgende gratis diensten:

- Advies over welke maatregelen zij kunnen nemen om hun woning te verduurzamen, dit kan digitaal of via een huisbezoek
- Hulp bij vergelijking van offertes
- Het ontvangen van offertes van geselecteerde aanbieders en begeleiding bij het gehele proces tot en met de uitvoering
- Advies over het aanvragen van subsidies
- Ondersteuning van Doe-'t-zelvers (op termijn)

Woningeigenaren kunnen tegen vergoeding ook gebruik maken van een dienst die subsidies voor hen aanvraagt en een aangesloten financieel adviseur.

Wijkgericht
Deze aanpak gaan we wijkgericht inzetten. Dat wil zeggen dat we niet heel Wijchen tegelijk aanschrijven, maar de aanpak steeds op andere wijken/kernen toepassen. Daarmee kunnen we de aanpak aanpassen aan de lokale situatie, door bijvoorbeeld samen te werken met leefbaarheidsgroepen of bewonersinitiatieven. We starten in de wijken Homberg en Diepvoorde.

Subsidie
Woningeigenaren die aan de voorwaarden vanuit het Rijk voldoen kunnen een extra subsidie aanvragen bij de gemeente. Die subsidie bedraagt maximaal 1600 euro en wordt eenmaal per adres verstrekt. De verordening van deze subsidieregeling is te vinden in bijlage 1.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
02-03-2023	Z/22/101378 Vastellen Warmteplan en Transitievisie Warmte
30-11-2023	Z/23/142182 Subsidie isolatiemaatregelen lokale aanpak Nationaal Isolatie Programma (NIP)

Gewenst resultaat
Tenminste 361 verduurzaamde woningen in Wijchen die gebruik hebben gemaakt van de subsidieregeling isolatiemaatregelen voor 1 januari 2027.

Argumenten
2.1 De wijkaanpak isolatie sluit aan bij het Warmteplan
Actielijn 1 uit het Warmteplan Wijchen is de focus op ontzorging. In het warmteplan wordt gesteld dat er bij inwoners behoefte is aan maatwerkadvies en hulp bij subsidie en financiering. De voorgestelde wijkaanpak isolatie sluit hier naadloos bij aan.

2.2 Het draagt bij aan het verminderen van energiearmoede
De subsidieregeling is bedoeld voor woningen met een lager dan gemiddelde WOZ-waarde die nu nog slecht geïsoleerd zijn. Deze woningeigenaren zijn door de slechte isolatiewaarde eerder vatbaar voor energiearmoede. Daarnaast wonen er in dergelijke woningen vaak mensen met een kleinere beurs.

Bij de keuze van de startwijken is ook gekeken naar in welke wijken veel energiearmoede voorkomt. Diepvoorde en Homberg kennen beide relatief veel energiearmoede in vergelijking met andere wijken en kernen in Wijchen.

2.3 Er zijn middelen beschikbaar

Het budget wat nodig is voor deze aanpak komt vanuit twee langjarige subsidies die wij vanuit het Rijk ontvangen hebben. Het kost ons als gemeente dus geen extra middelen.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Niet iedereen kan gebruik maken van deze regeling

We gaan niet meteen in heel Wijchen aan de slag, maar gaan wijk voor wijk de hele gemeente af. Daarmee kan niet iedereen meteen van het ontzorgingsaanbod gebruik maken. We doen dit om lokaal maatwerk te kunnen leveren en omdat het qua capaciteit en middelen niet mogelijk is om ineens geheel Wijchen te bedienen.

De subsidieregeling is alleen beschikbaar voor een beperkte doelgroep. Dit heeft te maken met de voorwaarden die het Rijk stelt aan de subsidie die zij ons verstrekt heeft. De subsidieregeling richt zich op extra ondersteuning voor eigenaren met de slechtst geïsoleerde woningen, die vaak ook een wat kleinere beurs hebben. Andere doelgroepen kunnen ook gebruik maken van landelijke subsidieregelingen die er zijn, zoals de ISDE subsidie. Voor VvE's en monumenten worden aparte aanpakken opgezet.

2.2 Het animo kan groter zijn dan de middelen die we vanuit het Nationaal Isolatie Programma hebben ontvangen

Het Rijk heeft budget beschikbaar gesteld voor 361 woningen. Er is gekozen om de ontzorgingsaanpak open te stellen voor bijna alle woningeigenaren binnen de wijk. De verwachting is dan ook dat er meer dan 361 eigenaren van deze aanpak gebruik zullen maken, hiervoor zijn extra middelen gereserveerd.

Het is mogelijk dat er binnen de twee wijken waarmee we starten al meer woningeigenaren een aanvraag indienen en recht hebben op subsidie dan dat er budget is. Met dit besluit wordt een subsidieplafond vastgesteld. Dit plafond kan dus niet overschreden worden en na het bereiken van de subsidieplafond ingediende aanvragen zullen geweigerd worden. We kunnen dan mogelijk extra subsidie bij het Rijk aanvragen of alternatieve middelen beschikbaar stellen en voorstellen een nieuw plafond vast te stellen.

Financiële gevolgen

De kosten voor deze subsidieregeling worden gedekt uit de Specifieke Uitkering (SPUK) die wij vanuit het Rijk hebben ontvangen. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 1830 per woning voor 361 woningen. In het totaal een bedrag van € 658.216. Dit bedrag moet voor 1 januari 2027 uitgegeven worden. Daarbij wordt € 1600 per woning als subsidie verstrekt en € 230 gebruikt om de ontzorgingsaanpak te bekostigen. Het subsidieplanfond bedraagt € 577.600. Dit is het aantal woningen waarvoor wij subsidie vanuit het Rijk hebben ontvangen (361) maal het maximale subsidiebedrag per woning (€ 1600).

Het gaat om een langlopende regeling waarbij we elk jaar opnieuw geld kunnen aanvragen voor een door het Rijk vastgesteld aantal woningen. Omdat d bedragen een de aantallen al een aantal keer veranderd zijn, zijn de exacte bedragen hier niet opgenomen.

Omdat de ontzorgingsaanpak beschikbaar is voor een bredere doelgroep dan enkel de woningeigenaren waarvoor we vanuit het Rijk geld hebben ontvangen is er jaarlijks € 80.000 gereserveerd voor deze aanpak vanuit de CDOKE gelden die we eerder van het

Rijk hebben ontvangen. Deze groep woningeigenaren kunnen dus wel gebruik maken van de diensten uit het ontzorgingsaanbod, maar komen niet in aanmerking voor subsidie.

Communicatie
De bewoners in de betreffende wijken ontvangen in ieder geval een brief om hen te informeren over het project. Welke communicatiemiddelen er verder ingezet worden zal per wijk/kern bekeken worden. Het subsidieplafond zal door een publicatie worden bekengemaakt.

Inwonersparticipatie
Door de gemeente wijk voor wijk af te gaan met deze aanpak is het mogelijk om de aanpak aan te passen op de lokale situatie en initiatieven in wijken of kernen bij de uitvoering van de aanpak te betrekken. Hoe die betrokkenheid er precies uit gaat zien zal per wijk verschillen. De verwachting is dat wijkinitiatieven of leefbaarheidsgroepen vooral een rol zullen spelen op het gebied van communicatie.

Uitvoering of Vervolgstappen
Op korte termijn ontvangen de woningeigenaren in Diepvoorde en Homberg een brief over de aanpak. In deze brief staat een code waarmee ze op een persoonlijke pagina van een digitaal portaal kunnen inloggen. Op deze pagina staan de reeds bekende gegevens van hun woning en kunnen de verschillende diensten aangevraagd worden. Inwoners kunnen ook telefonisch contact opnemen om gebruik te maken van de diensten. Afhankelijk van de behoefte in de wijk worden er ook inloopspreekuren ingezet.

In Druten doen we een pilot met het ondersteunen van inwoners die zelf de isolatiemaatregelen willen aanbrengen. Als deze pilot slaagt zullen we deze werkwijze ook in Wijchen toepassen. Omdat we verwachten deze werkwijze ook in Wijchen toe te passen is in de regeling de mogelijkheid voor het aanvragen van subsidie voor doe-het-zelf isolatie al opgenomen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen:
1. Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024)

Subsidie verduurzaming woningen lage energielabels gemeente Wijchen

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	Gemeente Wijchen
Officiële naam regeling	Subsidie verduurzaming woningen lage energielabels gemeente Wijchen 2024
Citeertitel	Subsidie verduurzaming woningen lage energielabels gemeente Wijchen 2024 (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024)
Besloten door	het college van burgemeester en wethouders van Wijchen
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	n.v.t.
Onderwerp	Subsidieregeling Isolatie

Artikel 1. Begripsbepalingen

In aanvulling op de begripsomschrijvingen in de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 wordt in deze subsidieregeling verstaan onder:

a) Aanvraag: een verzoek om subsidie.
b) Bestaande woning: een bewoonbare grondgebonden woning die is opgeleverd aan de eigenaar-bewoner vóór de aanvraag in het kader van onderhavige subsidieregeling en is gelegen in de gemeente Wijchen.
c) Eigenaar-bewoner: de natuurlijke persoon die volgens de kadastrale gegevens eigenaar is van een Bestaande Woning én volgens de gemeentelijke basisregistratie staat ingeschreven op het adres van de Bestaande Woning of direct na renovatie van deze woning hier het hoofdverblijf zal hebben.
d) Energiebesparende maatregel(en): één (of meer) maatregel(en) in, op of aan een Bestaande Woning die beoogt/beogen energie te besparen door te isoleren of energiezuinig te ventileren.
e) Gemeente: de gemeente Wijchen.
f) Verordening: Algemene subsidieverordening Wijchen 2018.
g) Doe-het-zelf: de aanvrager voert de isolatiewerkzaamheden zelf uit (aankoop en aanbrengen van isolatiemaatregelen).
h) Rd-waarde: warmteweerstand van het isolatiemateriaal, uitgedrukt in m2 K/W.
i) U-waarde: warmtegeleiding van glas, uitgedrukt in W/m2.
j) Materiaalkosten: kosten voor nieuw isolatiemateriaal (bijv. minerale wol, gespoten isolatieschuim, dubbel glas) en de benodigde constructie (bijv. een raamwerk om het isolatiemateriaal tussen te klemmen).
k) Arbeidskosten: kosten die verband houden met het verrichten van arbeid voor het aanbrengen van het isolatiemateriaal en de benodigde constructie door een installatiebedrijf.

Artikel 2. Doel van de regeling

Met deze subsidieregeling wil het college van burgemeester en wethouders stimuleren dat eigenaar-bewoners van bestaande slecht geïsoleerde woningen in de gemeente Wijchen energiebesparende maatregelen treffen.

Artikel 3. Reikwijdte

Deze subsidieregeling is van toepassing op bestaande grondgebonden woningen met alle volgende kenmerken:

1. niet zijnde onderdeel van een VvE of met een status monument;
2. gelegen in de gemeente Wijchen;
3. in bezit van Eigenaar- Bewoners;
4. met een maximale WOZ waarde van € 362.000 in 2022;
5. met een bouwjaar van vóór 1992;
6. die vallen in de categorie slecht geïsoleerde woning: een woning met een energielabelklasse D, E, F, G of een met die labelklassen vergelijkbare energetische staat, waaronder wordt verstaan een woning waarin ten minste twee van de volgende bestaande bouwdelen niet of slecht geïsoleerd zijn:
    a. de vloer en de bodem;
    b. de gevel, waaronder de spouwmuur;
    c. het dak en de zoldervloer en vlieringvloer;
    d. de ramen.

Artikel 4. Subsidieplafond en wijze van verdeling

1. De raad stelt voor de regeling een subsidieplafond vast conform artikel 5 van de Verordening.
2. Indien het subsidieplafond is bereikt wordt er geen subsidie meer verleend.
3. Het nemen van besluiten op de aanvragen van subsidie vindt plaats in volgorde van ontvangst van de volledige aanvragen. Met dien verstande dat wanneer de aanvrager in de gelegenheid is gesteld de aanvraag om subsidie aan te vullen, de dag waarop die aanvraag is aangevuld - zodat sprake is van een volledig ingevulde, gedagtekende en ondertekende aanvraag - voor die beslissing als datum (en tijdstip) van ontvangst van die aanvraag geldt.

Artikel 5. Subsidievoorwaarden algemeen

1. Per bestaande woning wordt slechts éénmaal subsidie verstrekt.
2. Het college beoordeelt welke kosten voor subsidiëring in aanmerking komen.
3. De betreffende maatregel(en) mag/mogen niet eerder dan de inwerkingtreding van deze regeling genomen zijn.
4. Het maximale subsidiebedrag per bestaande woning bedraagt € 1.600.
5. De subsidie kan gecombineerd worden met andere subsidies of leningen.
6. Het subsidiebedrag is onafhankelijk van de kosten van de energiebesparende maatregel(en). Indien de kosten van de energiebesparende maatregel(en), na aftrek van de te verwachten andere subsidies zoals de ISDE-subsidie, lager is (zijn) dan het

maximale subsidiebedrag van € 1.600 dan bedraagt de subsidie maximaal de kosten van de maatregel(en), met een maximum van € 1.600.

Artikel 6. Subsidievoorwaarden maatregelen:

1. Er moet tenminste 1 energiebesparende maatregel uitgevoerd worden.
2. Subsidie wordt alleen verstrekt voor de uitvoering van de volgende isolatiemaatregelen:
    a. het aanbrengen van minimaal 20 m2 vloer- of bodemisolatie met een isolatiewaarde (Rd-waarde) van minimaal 3,5 m2 K/W;
    b. het aanbrengen van minimaal 20 m2 dakisolatie aan de binnenzijde van het dak, met een isolatiewaarde (Rd-waarde) van minimaal 2,5 m2 K/W, waarbij isolatie van de vloer van een niet-verwarmde vliering wordt beschouwd als dakisolatie;
    c. het vervangen van minimaal 8 m2 bestaand glas (enkel of dubbel) door HR++ glas of beter met een U-waarde van 1,2 of lager;
    d. het aanbrengen van gevelisolatie aan de binnenzijde van de woning van minimaal 10 m2, waarbij de isolatiewaarde (Rd-waarde) minimaal 3,5 m2 K/W is.
3. Spouwmuurisolatie en isolatie van de buitenzijde van de gevel kan voor subsidie in aanmerking komen wanneer er aangetoond wordt dat er maatregelen zijn genomen om verstoring van mogelijke aanwezige fauna te voorkomen. Hierbij geldt dat:
    a. het aanbrengen van gevelisolatie aan de buitenzijde van de woning van minimaal 10 m2, waarbij de isolatiewaarde (Rd-waarde) minimaal 3,5 m2 K/W is;
    b. het aanbrengen van isolatie in de spouwmuur van de woning van minimaal 10 m2, waarbij de isolatiewaarde (Rd-waarde) minimaal 1,1 m2 K/W is.
4. Er kan subsidie worden verstrekt voor energiezuinige ventilatie indien het gaat om voor de eerste keer aanleggen van een systeem voor een CO2-gestuurde ventilatie of het voor de eerste keer aanleggen van een systeem voor balansventilatie met warmteterugwinning met een rendement van ten minste 90%.
5. Energiezuinige ventilatie zoals beschreven in lid 4 komt enkel voor subsidie in aanmerking in combinatie met isolatiemaatregelen.
6. De aanvrager is verantwoordelijk voor het aantonen dat de maatregelen waarvoor subsidie wordt aangevraagd voldoen aan de bovenstaande specificaties. Dit kan bijvoorbeeld doormiddel van de specificaties op de offerte.
7. Zowel maatregelen uitgevoerd door de aanvrager zelf als door een erkend (bouw)bedrijf komen in aanmerking voor subsidie mits de maatregelen voldoen aan de bovenstaande specificaties.
8. Bij doe-het-zelf worden alleen de materiaalkosten vergoed. Arbeidskosten komen niet voor vergoeding in aanmerking. Ook worden de werkzaamheden aan de hand van deskundig advies of begeleiding goed en veilig uitgevoerd.

Artikel 7. Aanvraag, uitbetaling en vaststelling subsidie

1. Een aanvraag voor de subsidie wordt bij het college ingediend op een door de gemeente beschikbaar gesteld formulier of digitaal via een door de gemeente aangewezen website/portal en onder opgave van ieder geval:
    a. de te treffen maatregelen;

    b. een financiële onderbouwing van de te treffen maatregelen, bijvoorbeeld offertes; en
    c. de specificaties van de te treffen maatregelen.
2. Het college bevestigt de ontvangst van de aanvraag binnen 2 weken. Het college handelt aanvragen in volgorde van binnenkomst af.
3. Het college beslist binnen 4 weken na ontvangst van de aanvraag, dan wel na aanvulling daarvan, over de aanvraag.
4. Het college kan de beslistermijn met maximaal 4 weken verdagen. Zij doet hiervan voor afloop van de beslistermijn mededeling aan de aanvrager.
5. De subsidie kan alleen voorafgaand aan de te treffen maatregelen worden aangevraagd.
6. De maatregelen waarvoor subsidie is aangevraagd en verleend, dienen binnen 9 maanden na de subsidiebeschikking uitgevoerd te zijn.
7. Betaling van de subsidie vindt plaats nadat de maatregel is uitgevoerd, tenzij:
    a. gebruik wordt gemaakt de offertes verstrekt via het platform Energiebespaarders van de gemeentelijke isolatieaanpak. In dat geval, wordt de subsidie direct verrekend als korting.
    b. Indien de leverancier of uitvoerende partij hieraan mee wil werken kan de subsidie ook rechtstreeks aan de uitvoerende partij of leverancier worden verstrekt. Na goedkeuring van de proforma factuur wordt het subsidiebedrag aan de uitvoerende partij uitgekeerd.
8. Op de subsidie wordt geen voorschot verleend.
9. De ontvanger dient binnen 12 weken na de uitvoering van de maatregel een vaststelling van de subsidie aan te vragen.
10. Voor de vaststelling van de subsidie dient de aanvrager het volgende aan te leveren:
    a. de facturen voor de maatregelen waarvoor subsidie is aangevraagd; en
    b. foto's van de situatie voor en na het aanbrengen van de maatregelen waarvoor subsidie is aangevraagd.

Artikel 8. Weigeringsgronden

Naast de in artikel 9 van de Verordening genoemde weigeringsgronden wordt de subsidie niet verleend indien:

a. Niet voldaan is aan de eisen en criteria genoemd in deze regeling.
b. Het subsidieplafond is bereikt.

Artikel 9. Verplichtingen subsidieontvanger

Naast de in artikel 10 van de Verordening opgenomen verplichtingen is de subsidieontvanger verplicht ervoor zorg te dragen dat de maatregel(en) technisch uitvoerbaar is(zijn) en, indien van toepassing, de benodigde publiekrechtelijke vergunningen en/of privaatrechtelijke toestemmingen voor het uitvoeren van de maatregel(en) worden verkregen.

Artikel 10. Hardheidsclausule

Het college kan, in bijzondere gevallen, afwijken van het bepaalde in deze regeling, indien een strikte toepassing daarvan zal leiden tot een onevenredige benadeling van de aanvrager of subsidieontvanger.

Artikel 11. Verantwoording van de subsidie
Het college behoudt zich het recht voor om ter plekke te controleren of de gesubsidieerde maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

Artikel 12. Citeertitel
Deze regeling wordt aangehaald als: ‘Subsidieregeling VWLE Wijchen’

Artikel 13. Inwerkingtreding
Deze subsidieregeling treedt met terugwerking in op 1 januari 2024.

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Wijchen op 9 januari 2024.

Burgemeester, Secretaris,

Raadsbesluit

De Raad van de gemeente Wijchen,

Overwegende dat:

- het college op 9 januari 2024 de Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels Wijchen 2024 (Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024) heeft vastgesteld:
- het college de op 21 november 2023 vastgestelde Subsidieregeling verduurzaming woningen lage energielabels (Subsidieregeling VWLE Wijchen) voor de inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024 heeft ingetrokken;

gelezen het voorstel van het college van 9 januari 2024;

gelet op artikel 4:25 van de Algemene wet bestuursrecht, artikel 5 van de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 en artikel 149 van de Gemeentewet.

Besluit:

1. Kennis te nemen van de door het college vastgestelde Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024.
2. Het op 30 november 2023 door uw Raad vastgestelde subsidieplafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen voor de inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024 in te trekken.
3. Het subsidieplafond plafond voor de Subsidieregeling VWLE Wijchen 2024 vast te stellen op € 577.600.

Het subsidieplafond treedt in werking op de eerste dag na die waarop zij is bekendgemaakt en werkt vervolgens terug tot en met 1 januari 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 1 februari 2024;

de raadsgriffier, de voorzitter,

L. Berendsen R. Helmer-Englebert

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5349
Extern Zaak ID	Z/23/148270
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.s
Titel	148270 beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team OOV
Eigenaar	Reijers, Esther
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	0884327414

Bijlagen
148270 beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Zienswijzebrief Kaderbrief 2025 VRGZ
Kaderbrief 2025 VRGZ

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kaderbrief 2025 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) met het volgende aandachtspunt:
a. In deze Kaderbrief staat, net zoals het voorgaande jaar, een grote mate van onzekerheid centraal. De financiële vertaalslag komt aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2025.

2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid kenbaar te maken.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kaderbrief 2025 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) met het volgende aandachtspunt:
a. In deze Kaderbrief staat, net zoals het voorgaande jaar, een grote mate van onzekerheid centraal. De financiële vertaalslag komt aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2025.

2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid kenbaar te maken.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/148270

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Datum: 29 januari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kaderbrief 2025 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) met het volgende aandachtspunt:
    a. In deze Kaderbrief staat, net zoals het voorgaande jaar, een grote mate van onzekerheid centraal. De financiële vertaalslag komt aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2025.
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid kenbaar te maken.

Aanleiding
De Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van inmiddels 14 gemeenten is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's.

In de kaderbrief van 16 november 2023 geeft het dagelijks bestuur van de VRGZ de raden van de deelnemende gemeenten de gelegenheid om een zienswijze te geven op de kaderbrief 2025. Het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio verzoekt u om uw zienswijze voor 1 februari 2024 kenbaar te maken.

Gewenst resultaat
Met dit voorstel geeft de gemeenteraad van Wijchen haar zienswijze weer op de Kaderbrief 2025 en aandachtspunten voor de op te stellen begroting 2025.

Argumenten
1.1 *De gemeenteraad kan zijn kaderstellende rol vervullen door een zienswijze op de Kaderbrief 2025 te geven.*
De gemeenteraad wordt in staat gesteld om de kaderstellende taak uit te voeren. Dit is conform de wet Gemeenschappelijke Regelingen en wordt door het Algemeen Bestuur van de VRGZ hierover geïnformeerd.
1.2 *De zienswijze is afgestemd met regiogemeenten.*

In de regio Tweestromenland (Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal) is de zienswijze afgestemd. De zienswijzen komen nagenoeg overeen.

Tegenargumenten en risico's

In de Kaderbrief staat een grote mate van onzekerheid centraal.

In de kaderbrief worden ontwikkelingen en risico's genoemd. Een groot deel van deze ontwikkelingen werden in de kaderbrief 2024 ook genoemd. De inhoudelijke ontwikkelingen die staan genoemd, zijn: versterking crisisbeheersing door toekenning structurele middelen, informatieveiligheid, invoering zorgcoördinatie, effecten klimaatverandering, capaciteit juridische ondersteuning en vastgoed. Deze ontwikkelingen brengen nog steeds onzekerheden met zich mee. Dit wordt beschreven in de Kaderbrief, maar er wordt niet concreet uitgewerkt wat deze onzekerheden tot gevolg kunnen hebben.

Ook zijn er risico's genoemd die door de onzekerheid een kostenopdrijvend effect hebben: duurzaamheid, klimaatverandering, krapte op de arbeidsmarkt, de stijgende rente, de hoge inflatie en schaarste. De risico's kunnen mogelijk in de conceptbegroting 2025 leiden tot extra kosten. Belangrijk is om een reëel beeld te schetsen van de financiële gevolgen van de genoemde risico's. In de zienswijze wordt daarom benoemd dat het uitgangspunt moet blijven dat deze conform afspraak in beginsel binnen de budgetsystematiek moet worden opgevangen. Dit was ook de reactie in de zienswijze op de Kaderbrief 2024, de opzet is echter onveranderd.

1.4 De VRGZ geeft aan in de Kaderbrief een egalisatiereserve te willen instellen voor kapitaallasten.

De gemeente Wijchen is terughoudend ten opzichte van het houden van grote algemene reserves bij Gemeenschappelijke Regelingen. Bestemmingsreserves, waarvan het doel door de raden is goedgekeurd, worden in principe wel toegestaan. De bevoegdheid voor het instellen van een nieuwe reserve ligt bij de raad. De VRGZ geeft aan dat een eventuele nieuwe reserve meegenomen wordt bij het voorstel rondom vastgoed.

Financiële gevolgen

De kaderbrief 2025 is de eerste aanzet van de VRGZ om tot een conceptbegroting te komen. De zienswijze op de kaderbrief geeft nog geen financiële vertaalslag van de plannen. In de kaderbrief wordt een aantal ontwikkelingen en risico's benoemd die in de conceptbegroting 2025 van de VRGZ mogelijk leiden tot kostenuitzettingen. De omvang daarvan alsmede de financiële dekking van deze kosten komen aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2025 in het voorjaar van 2023.

Communicatie

Er wordt een zienswijze gestuurd aan het bestuur van de VRGZ.

Vervolgstappen

Na behandeling van de zienswijzen op de kaderbrief in het Algemeen Bestuur van de VRGZ verwerkt de VRGZ de kaderbrief tot een conceptbegroting 2025. Deze wordt ook voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd (voor 1 april 2024). Bij de

conceptbegroting volgt altijd ook een advies vanuit de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen die bij de zienswijze op dat moment wordt betrokken.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Advies is om de bijgevoegde zienswijze toe te zenden aan het bestuur van de VRGZ. Er is advies gevraagd aan de financieel adviseur en het is afgestemd met de gemeenten in Tweestromenland.

Bijlagen:
1. Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland Zuid
2. Zienswijze aan DB VRGZ – kaderbrief 2025 VRGZ

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Esther Reijers
t 088 432 7414

ons kenmerk
Z/23/148270

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Dagelijks Bestuur
Postbus 1120
6501 BC NIJMEGEN

Datum 1 februari 2024
onderwerp zienswijze Kaderbrief 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
verzonden

Geacht Dagelijks Bestuur,

In uw brief van 16 november 2023 biedt u de raad van Wijchen de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de kaderbrief 2025.
De gemeenteraad heeft kennis genomen van de kaderbrief 2025 en heeft een bezwaar hierover:

Grote mate van onzekerheid inzichtelijk maken in begroting
Net als vorig jaar staat een grote mate van onzekerheid centraal in de Kaderbrief. De Kaderbrief geeft zeer beperkt inzicht in de financiële en organisatorische gevolgen van de beschreven ontwikkelingen. In de conceptbegroting 2025 verwachten we derhalve een concrete uitwerking van de risico's in een financieel sluitend stuk. Verder wil de raad dat de VRGZ ontwikkelingen die de VRGZ financieel raken blijft monitoren en in beginsel binnen de bestaande budgetsystematiek opvangt.

Terughoudendheid in instellen reserves
We wijzen de VRGZ erop dat de gemeente Wijchen terughoudend is in het instellen van (grote) algemene reserves. We vragen daarom duidelijk het doel van de reserve te beschrijven in het voorstel omtrent vastgoed, zodat de juiste afweging gemaakt kan worden.
De bevoegdheid voor het instellen van een nieuwe reserve ligt bij de raad.

We zien met belangstelling uit naar de concept begroting VRGZ voor 2025 waarin het bovenstaande verder is uitgewerkt.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R.D. Helmer - Englebert
voorzitter

drs A.B. Berendsen
griffier

Kaderbrief VRGZ 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

2. Landelijke ontwikkelingen 3

2.1 Versterking crisisbeheersing 3

2.2 Informatieveiligheid (BIO) en privacy 4

2.3 Invoering zorgcoördinatie 4

2.4 Effecten klimaatverandering 4

2.5 Stijging prijzen en levertijden 5

2.6 Arbeidsmarktproblematiek 5

3. Regionale ontwikkelingen 6

3.1 Capaciteit juridische ondersteuning 6

3.2 Vastgoed 6

4. Financiële ontwikkelingen en kaders 7

4.1 Indexering 7

4.2 Verdeelmethodiek 7

4.3 Ontwikkeling kapitaallasten 7

4.4 Belangrijkste risico's 8

5. Proces 8

6. Bijlagen 9

1. Inleiding

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is van ons allemaal. Vanuit die gedachte willen wij onze gemeenten vooraf betrekken bij het begrotingsproces en stellen wijde Kaderbrief op. In deze Kaderbrief informeren wij onze gemeenten op hoofdlijnen over de financiële uitgangspunten, inhoudelijke ontwikkelingen en risico's voor het begrotingsjaar 2025. Dit doen we met als basis het voorgenomen beleid, zoals dat geformuleerd is in onze meerjarenplannen. De consequenties van nieuwe (landelijke) ontwikkelingen en uitdagingen voor de periode 2025 proberen we in deze kaderbrief zo concreet mogelijk weer te geven met de kanttekening dat vooruitkijken altijd gepaard met een bepaalde mate van onzekerheid, zeker op de langere termijn.

Op deze Kaderbrief verzoeken wij gemeenteraden te reageren met een zienswijze. Hiermee is de Kaderbrief een eerste stap in de voorbereiding op de begroting. Deze begroting wordt in het voorjaar van 2024 opgesteld, met inachtneming van de zienswijzen van onze gemeenten, en wordt vóór 1 april 2024 aangeboden aan de raden.

De Kaderbrief 2024 werd gekenmerkt door de grote mate van onzekerheid. Die situatie is voor een belangrijk deel onveranderd. Net als gemeenten heeft de VRGZ te maken met hoge inflatie, stijgende rente en arbeidsmarktproblematiek. De VRGZ zeilt financieel scherp aan de wind, maar is genoodzaakt om stappen vooruit te zetten op het gebied van huisvesting en een toekomstbestendige informatievoorziening. Deze kaderbrief laat de eerste indicaties zien van deze stappen, waarbij nut en noodzaak kritisch zijn afgewogen en waarbij wordt aangesloten bij bestaande financiële afspraken. Deze stappen worden gezet met het bewustzijn dat veel gemeenten de komende jaren voor financiële onzekerheden en uitdagingen zullen komen te staan. Deze kennis nemen wij mee in onze beleidsontwikkeling. Tegelijk streven wij ernaar een robuuste organisatie te behouden die wendbaar blijft en die in staat is adequaat te handelen in tijden van crisis.

Met het bestuur is afgesproken dat er drie typen uitzettingen[1] zijn die in aanmerking kunnen komen voor een extra bijdrage van gemeenten:

- Nieuwe beleidsvoorstellen o.a. in relatie tot de uitwerking van onze meerjarenstrategie, landelijke ontwikkelingen en beleidsontwikkelingen binnen gemeenten;
- Buitengewone prijsstijgingen: prijsstijgingen waar de VRGZ geen invloed op heeft en die niet opgevangen kunnen worden binnen de reguliere indexering;
- Autonome ontwikkelingen: ontwikkelingen buiten de invloedsfeer van de VRGZ. Bijvoorbeeld wet- en regelgeving en toename van volumes (adviesaanvragen, inwoneraantallen etc.).

In onderstaande paragrafen geven we zo concreet mogelijk de verwachte ontwikkelingen en consequenties van deze ontwikkelingen weer waarbij we starten met landelijke ontwikkelingen, gevolgd door regionale ontwikkelingen en tot slot financiële ontwikkelingen.

[1] Conform paragraaf Spelregels in de begroting

2. Landelijke ontwikkelingen

De hieronder beschreven ontwikkelingen zijn landelijke ontwikkelingen met een regionale doorwerking.

2.1 Versterking crisisbeheersing

Op dit moment wordt er gewerkt aan de nieuwe Wet crisisbeheersing en brandweerzorg, als opvolger van de huidige Wet veiligheidsregio's. Daarnaast geeft de landelijk agenda crisisbeheersing 2024-2029 richting aan de ambities, doelen en prioriteiten waar we (Rijk en regio) met vele partners de komende jaren aan zullen werken. Landelijke ambities en acties zijn geformuleerd langs drie pijlers:

- Versterken voorbereiding en paraatheid
- Versterken van een weerbare samenleving
- Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit

Voor deze versterking van crisisbeheersing, ontvangen de veiligheidsregio's vanaf 2023 via de Bijzondere Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) gefaseerd extra structurele gelden. VRGZ werkt aan deze landelijke en regionale ambities door in onze regionale beleidsplannen de volgende speerpunten op te nemen: het versterken van de netwerksamenwerking, het zijn van een weerbare en wendbare crisisorganisatie en het versterken van informatie gestuurde veiligheid.

Herziening van de Wet Veiligheidsregio's
De Contourennota versterking crisisbeheersing en brandweerzorg van het Ministerie Justitie en Veiligheid geeft een beeld van wat er op ons af gaat komen. Het is nog niet duidelijk wat dit voor exacte gevolgen zal hebben. De vraag is of de toegekende BDUR middelen volledig zullen volstaan voor de nieuwe taken die voortvloeien uit de nieuwe wet. Bij de aanbieding van de concept-wet zullen we verkennen hoe deze zich verhoudt tot de toegekende middelen.

Landelijke agenda crisisbeheersing
Veel ambities in de landelijke agenda crisisbeheersing zijn voor ons herkenbare en soms al lopende thema's. Uitzondering hierop is het thema 'Activering van de samenleving'. Dit gaat bijvoorbeeld om het ontsluiten van beschikbare capaciteit in de samenleving (burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties) bij crises. In de loop van 2024 zal duidelijk worden hoe deze ambitie concreet wordt uitgevoerd en wat dit aan capaciteit van de Veiligheidsregio's vraagt.

Regionale crisisorganisatie
Nazorg aan eigen personeel is als ambitie opgenomen in ons regionaal beleidsplan 2024-2027. In 2024 moet dit project een advies opleveren hoe dit ingericht en geborgd kan worden als het gaat om de leden van de regionale crisisorganisatie. Voor crisisfunctionarissen werkzaam bij onze gemeenten of de veiligheidsregio, die zich bij incidenten bezig houden met bevolkingszorg, crisiscommunicatie, informatiemanagement en leiding en coördinatie, is dit nu onvoldoende georganiseerd maar wel zeer gewenst vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap. Vanaf 2025 zal daarvoor mogelijk structurele beheercapaciteit nodig zijn. Alsook uitzetting van kosten op het gebied van opleiden en trainen van bedrijfsopvang functionarissen.

2.2 Informatieveiligheid (BIO) en privacy

Vanuit het landelijke versnellingsplan Informatieveiligheid wordt gewerkt aan het versterken van de cyberweerbaarheid van de veiligheidsregio's. Dit gebeurt op basis van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), de standaard die verplicht is voor overheidsorganisaties. Onderdeel daarvan is het organiseren van de functies 'monitoring van dreigingen en kwetsbaarheden' (SOC, Security Operations Centre) en 'incident response op digitale incidenten' (CERT, Computer Emergency Response Team).

Vitaalverklaring

Zeer waarschijnlijk worden een of meer onderdelen van de veiligheidsregio onderdeel gemaakt van de "vitale infrastructuur". Beleidsvoorbereiding hiertoe is momenteel ver gevorderd binnen J&V. In dat geval volgen aanvullende eisen. Aandachtspunt hierbij is dat processen niet separaat zijn te bezien en te "beveiligen" maar een complex geheel van aan elkaar vastzittende processen en/of afdelingen vormen. Als voorbeelden: informatiemanagement en netcentrisch werken. Dit zijn veelomvattende processen met veel gebruikers en afnemers van diverse disciplines. Dit heeft als gevolg dat het "vitaal verklaren" een omvangrijk deel van de veiligheidsregio zal betekenen. Bovenstaande laat zien dat een sterke collectieve cyberweerbaarheid in ontwikkeling is. De effecten op formatie en investeringen zijn op dit moment niet helder in te schatten. De verwachting is dat naast investeringen en mogelijk extra beheergelden, ook ontwikkeltijd (en kracht) nodig zal zijn om te voldoen aan de eisen die een vitaal verklaring mee kan brengen. Of en op welke wijze het Rijk deze ontwikkeling gaat compenseren is nog niet bekend. In 2024 verwachten we de kosten voor de korte en lange termijn nader in beeld te kunnen brengen.

2.3 Invoering zorgcoördinatie

De acute zorg staat onder druk en dat vraagt om een andere en meer efficiënte manier van organiseren van de zorg. Voor de ambulancesector is zorgcoördinatie de manier om dit vorm te geven. Zorgcoördinatie is het 24/7 gezamenlijk organiseren en coördineren van de acute zorg op regionale schaal door de verschillende zorgaanbieders, zodat er samenhang ontstaat. Het gaat om alle activiteiten gericht op het regisseren, afstemmen en bewaken van de organisatie en de uitvoering van de zorgverlening aan de patiënt met een acute zorgvraag. Het gemeenschappelijke doel is dat de patiënt met een acute zorgvraag de juiste zorg door de juiste zorgverlener op het juiste tijdstip op de juiste plek ontvangt. De afgelopen periode zijn er in veel regio's, waaronder Gelderland-Zuid, pilots geweest op het gebied van zorgcoördinatie. In 2024 zal bekeken worden op welke wijze de zorgcoördinatie definitief kan worden ingevoerd.

2.4 Effecten klimaatverandering

Natuurbrandbeheersing

Door toenemende warmte, droogte, meer zon en lage grondwaterstand zal het aantal natuurbranden toenemen. Ook zullen natuurbranden door klimatologische ontwikkelingen intenser worden. Conform het regionaal beleidsplan 2024-2027 wil de VRGZ een rol spelen in het ontwikkelen van een gezamenlijke 'Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing' van de Provincie Gelderland en de

drie Gelderse Veiligheidsregio's: Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland en Gelderland-Zuid. Doel van deze aanpak gebiedsgerichte natuurbrandbeheersing is onbeheersbare natuurbranden te voorkomen. De veiligheidsregio treedt daarbij op als adviseur. In de projectfase (2024-2025) zijn extra middelen en mensen nodig uit bestaande capaciteit en middelen. Vanaf 2025 zal daarvoor extra structurele beheercapaciteit nodig zijn.

Innovatie als gevolg van de energietransitie
Zoals benoemd in het concept meerjaren beleidsplan van de VRGZ voor de periode 2024-2027, leiden effecten van klimaatontwikkeling zoals hierboven beschreven, maar ook de ontwikkelingen om dit tegen te gaan zoals de energietransitie, tot noodzakelijke innovatie binnen de brandweer. Zo vereisen ontwikkelingen van buurtbatterijen, waterstoftankstations en duurzame woningen een ontwikkeling in aanpak en vakmanschap, verbreding van expertise en innovatie van materieel en operationele informatie. Daarbij valt te denken aan inzet van drones of robots, Quick Response Teams, Rietkapteams en dergelijke. De noodzakelijke innovatie kan extra middelen en menskracht vragen en daarmee financiële gevolgen hebben.

Verduurzaming wagenpark
Door landelijke regelgeving is ook VRGZ verplicht om 38,5 procent van de niet repressieve voertuigen bij vervanging in te vullen met 'schone voertuigen', dus niet aangedreven door fossiele brandstof. Hiermee is al deels rekening gehouden in de investeringen, maar dat zal mogelijk niet toereikend zijn om te voorzien in de hogere kosten van elektrische voertuigen. Daarnaast lopen we tegen de beperkingen aan van het landelijke elektriciteitsnetwerk waardoor de realiseerbaarheid van de elektrificatie van het wagenpark onder druk staat.
Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre er voor vrachtwagens in het kader van duurzaamheid overgestapt kan worden op het gebruik van HVO-dieselolie. HVO staat voor "Hydrotreated Vegetable Oil" en is een nieuw type dieselbrandstof. Het wordt gemaakt van afgewerkte plantaardige oliën en restafval, waardoor het een fossielvrije en hernieuwbare brandstof is met zeer grote voordelen op het gebied van duurzaamheid. Omdat deze HVO-dieselolie duurder is dan de huidige diesel, zullen de kosten van het brandstofgebruik toenemen.

2.5 Stijging prijzen en levertijden

Door de wereldwijde gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis zijn grote problemen ontstaan in de beschikbaarheid van grondstoffen en energie. Er is schaarste in grondstoffen, halffabricaten en in productiecapaciteit. Net als voor gemeenten, zorgt dit voor de VRGZ voor hogere prijsstijgingen en langere (tot niet af te geven) levertijden. De (financiële) consequenties van de prijsstijgingen op langere termijn zijn nog niet te overzien.

2.6 Arbeidsmarktproblematiek

De krapte op de arbeidsmarkt neemt op landelijk niveau op de korte termijn naar verwachting iets af door verminderde economische groei. Tegelijkertijd blijven vacatures onvervuld en is de verwachting dat de krapte op de langere termijn in een aantal sectoren een structureel probleem zal blijven. Dit geldt ook voor de VRGZ en betreft zowel repressief als niet-repressief personeel. Dit vraagt structureel om meer inzet op het gebied van werving en selectie.

3. Regionale ontwikkelingen

3.1 Capaciteit juridische ondersteuning

Om de kwaliteit van de juridische onderdelen van de werkzaamheden te versterken en te borgen, heeft de VRGZ, sector brandweer, behoefte aan meer capaciteit voor juridische ondersteuning. Redenen daarvoor zijn een toename van handhavingszaken en maatwerkadviezen waarbij de juridische toets noodzakelijk is, juridische kwesties rondom overeenkomsten en maatschappelijke ontwikkelingen zoals bezwaren vanuit belangengroeperingen. Ook de Omgevingswet, controle op inspectierapporten, ontwikkelingen in jurisprudentie et cetera leiden tot de noodzaak om de juridische kennis en kwaliteit op peil te houden door het aantrekken van een juridisch adviseur op dit gebied.

3.2 Vastgoed

In de Begroting 2024 is een aantal financiële uitdagingen beschreven ten aanzien van het vastgoed. Dit komt hoofdzakelijk door een onderwaardering van het vastgoed in de huidige opbouw van de kapitaallasten, veroorzaakt door het feit dat de kazernes bij overdracht van onze gemeenten aan de VRGZ in 2014 tegen de (lagere) boekwaarde zijn overgedragen en niet tegen de (hogere) marktwaarde. Een aantal kazernes was ten tijde van de overdracht al volledig afgeschreven waardoor feitelijk geen kapitaallasten overgedragen zijn. Dit houdt in dat bij nieuwbouw ongedekte kapitaallasten ontstaan. De financiële uitdaging wordt naast verder opgedreven door:

1. In 2023 wordt, conform afspraak met het bestuur, het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) herijkt. In het MJOP worden ook de duurzaamheidseisen verwerkt. Doelstelling van het MJOP is om enerzijds de onderhoudskosten te blijven beheersen, en anderzijds het primair proces maximaal te ondersteunen. De nieuwe duurzaamheidseisen hebben een kosten opdrijvend effect.
2. In het verlengde van bovenstaande loopt een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van een aantal locaties (o.a. het kunnen voldoen aan duurzaamheid). De Multipost in Nijmegen is een van die locaties. In vervolg op het onderzoek naar de toekomstbestendigheid worden nu diverse scenario's verder uitgewerkt (van verduurzamen tot alternatieve locaties). Aangezien de Multipost onze grootste locatie is kan dit aanvullende implicaties hebben op de kapitaallastenbegroting.
3. Dekkingsplan Brandweer; het dekkingsplan geeft de regionale dekking weer op basis van de bestaande uitgangspunten met het daarbij behorende materieelspreidingsplan. Dit plan kan impact hebben op de vastgoedportefeuille, bijvoorbeeld door het aanpassen van panden of zelfs verplaatsen.
4. Stijgende rentelasten. In een poging de inflatie verder terug te dringen, verhoogt de Europese Centrale Bank (ECB) de rente per 20 september opnieuw. De verhoging is de tiende sinds juli 2023. Daarmee komt de rente uit op 4,00% ten opzichte van -0,50% vorig jaar. Bij (her)financiering zullen de rentelasten hierdoor stijgen.
5. Inflatie.

Onze gemeenten vragen naar aanleiding van de conceptbegroting 2024 om met een meer concreet uitgewerkt voorstel te komen omtrent de ontwikkelingen van de vastgoedportefeuille en de

financiële consequenties daarvan. Gezien de samenhang en complexiteit van bovenstaande ontwikkelingen wil het Algemeen Bestuur hierover in het eerste half jaar van 2024 in gesprek gaan. Hieruit zal een concreet plan voortvloeien.

4. Financiële ontwikkelingen en kaders

Zoals uit deze kaderbrief blijkt, spelen er meerdere landelijke en regionale ontwikkelingen die nog omkleed zijn met (financiële) onzekerheden.

4.1 Indexering

Op het moment van schrijven heeft de Adviesfunctie de definitieve indexcijfers nog niet gepubliceerd. De VRGZ hanteert een door het Algemeen Bestuur vastgestelde methodiek (zie bijlage 1) die ook voor de begroting 2025 gehanteerd zal worden. Afhankelijk van de publicatie van de Adviesfunctie zal tijdens het begrotingsproces bezien worden of de diverse prijsstijgingen (zie ook paragraaf inflatie) opgevangen kunnen worden. Mocht dit niet kunnen dan zal er een additionele uitzetting volgen conform hiervoor genoemde spelregels.

4.2 Verdeelmethodiek

Een aantal van onze gemeenten heeft aangegeven opnieuw te willen kijken naar de huidige verdeelmethodiek van de gemeentelijke bijdrage. Het Algemeen Bestuur zal in de eerste maanden van 2024 over de verdeelmethodiek in gesprek gaan aan de hand van een nadere analyse van de huidige verdeelmethodiek en de mogelijke aanpassingen daarvan. Dit kan voor individuele gemeenten financiële consequenties hebben. Gezien het tijdspad ligt het voor de hand dat de financiële consequenties pas vanaf 2026 merkbaar zijn.

4.3 Ontwikkeling kapitaallasten

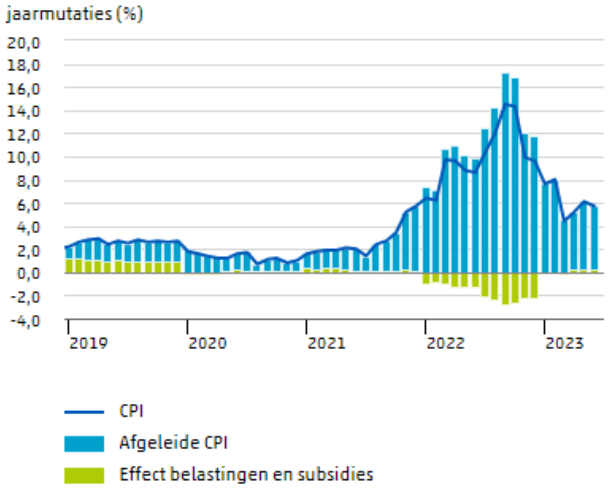
We zien een opwaartse druk op de kapitaallasten. De komende jaren verwachten we dat veel materieel, in het verleden aangeschaft door gemeenten, vervangen moet worden. Dit leidt tot een investeringspiek. Het na-ijleffect van de vluchtelingen- en coronacrisis zorgt, onder andere door eerder genoemde langere levertijden, dat deze investeringspiek langer op zich laat wachten.

Het in stand houden van het bestaande volume aan materieel en vastgoed, binnen het beschikbare budget is in combinatie met de hoge inflatie niet realistisch en niet haalbaar. Om de gemeentelijke lasten beheersbaar te houden stelt de VRGZ voor om een egalisatiereserve kapitaallasten in te voeren. Hiermee creëren we stabiliteit in de begroting en is er geen, dan wel in mindere mate, sprake van mutaties in gemeentelijke bijdragen. Dit onderwerp zal meegenomen worden in de discussie rondom het vastgoed (zie paragraaf 3.2).

4.4 Belangrijkste risico's

Inflatie
De inflatie is de afgelopen maanden minder hard gestegen dan daarvoor, maar blijft met percentages tussen de 5% en 6% hoog. In de grafiek hieronder is de CPI (Consumenten Prijsindex) van de afgelopen 4 jaar weergeven.

Al meer dan twee jaar is de inflatie in Nederland hoog. In augustus 2021 kwam de inflatie voor het eerst in lange tijd boven de 2 procent uit. We zien dat leveranciers de prijzen van diverse producten en diensten verhogen en dat de prijzen over de volle breedte stijgen. Een voorbeeld hiervan is de energielasten (€ 200.000,- per jaar). De VRGZ heeft een groot deel van het inkoopvolume vastliggen in contracten met wisselende looptijden en afspraken. Hierdoor zullen we in de komende jaren te maken hebben met niet voorziene prijsstijgingen. In de huidige afspraken wordt alleen gewerkt met een voorcalculatie op de materiële indexatie. Daarmee dekt de huidige methodiek niet de werkelijke lastenstijging. Dat noopt tot een herbezinning van de huidige methodiek.

5. Proces

Met inachtneming van bovenomschreven informatie en de zienswijzen van gemeenten op deze Kaderbrief wordt de begroting VRGZ 2025 in het voorjaar 2024 opgesteld en vóór 1 april 2024 aan u toegestuurd.

6. Bijlagen

Bijlage I

Methodiek indexering (let op; voorbeeld)

1 Het centraal economisch plan (CEP) gepubliceerd in maart 2021 is gebruikt als basis voor indexering. Het gaat dan om het CEP 2021 bijlage Middelen en Bestedingen 2023.
2 Uit de onder 1 genoemde bijlage wordt genomen: “beloning werknemersoverheidssector, prijsmutatie uit de kolom bestedingen“ als indexering voor het loondeel.
3 Uit de onder 1 genoemde bijlage wordt het Bruto Binnenlands Product marktprijzen, prijsmutatie” als indexering voor de materiele lasten genomen.
4 Deze indexering wordt met een weging van 70% loon/30% materieel berekend tot één index voor de gemeentelijke bijdragen
5 Er wordt nagecalculeerd. Afwijkingen worden opgenomen in de eerstvolgende begrotingscyclus (t+2).

Beide indexen zijn met een weging van 70% loon/30% materieel berekend tot één index voor de gemeentelijke bijdragen.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5489
Extern Zaak ID	Z/23/136763
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.t
Titel	136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	0884327344

Bijlagen
136763 Beslisnota Subsidieverlening theater Mozaïek
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 1 van Uitvoeringsovereenkomst_Demarcatielijst beheer en onderhoud Mozaiek
Bijlage 2 van Uitvoeringsovereenkomst_Beleidsplan 2024-2027 stichting 't Mozaiek
Bijlage 3 van Uitvoeringsovereenkomst_Meerjarenbegroting stichting 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage 4 van Uitvoeringsovereenkomst_MJOP 't Mozaiek bij meerjarenbegroting 2024-2027
Bijlage_subsidieaanvraag 't Mozaiek 2024-2027
Bijlage_Activiteitenverslag 2022 't Mozaiek

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

De raad is bevoegd om de subsidie te verlenen.
Het college is bevoegd om de uitvoeringsovereenkomst met 't Mozaiek aan te gaan.

Voorgesteld besluit

1. Stichting ’t Mozaiek vanaf 2024 gedurende vier jaren een budgetsubsidie te verlenen conform bijgevoegde beschikking. 2024: € 239.254; 2025: € 245.710; 2026: € 248.762 en 2027: € 267.369. Dit zijn bedragen inclusief jaarlijkse indexering.
2. De subsidiebeschikking 2024-2027 te voorzien van een uitvoeringsovereenkomst waarin de afgesproken prestaties zijn vermeld.
3. Stichting ‘t Mozaiek een incidentele subsidie te verlenen van € 52.000 voor de benodigde inhaalslag vervangingsinvesteringen.
4. Stichting ‘t Mozaiek een vergoeding te verlenen van € 38.000 ter compensatie van huurderving bouwdeel D als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming.
5. De incidentele subsidies, beslispunt 3 & 4, ad € 90.000 te dekken uit de incidentele middelen.
6. Een bedrag van € 210.000 te reserveren voor vervanging van de theatertribune in 2025 en deze kosten te dekken uit de incidentele middelen.
7. Structureel op te nemen in de perspectiefnota 2024 als onontkoombaar: 2024: € 15.754; 2025: € 13.972; 2026: € 13.022; 2027: € 27.823.

Besluit (Aangenomen)

1. Stichting ’t Mozaiek vanaf 2024 gedurende vier jaren een budgetsubsidie te verlenen conform bijgevoegde beschikking. 2024: € 239.254; 2025: € 245.710; 2026: € 248.762 en 2027: € 267.369. Dit zijn bedragen inclusief jaarlijkse indexering.
2. De subsidiebeschikking 2024-2027 te voorzien van een uitvoeringsovereenkomst waarin de afgesproken prestaties zijn vermeld.
3. Stichting ‘t Mozaiek een incidentele subsidie te verlenen van € 52.000 voor de benodigde inhaalslag vervangingsinvesteringen.
4. Stichting ‘t Mozaiek een vergoeding te verlenen van € 38.000 ter compensatie van huurderving bouwdeel D als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming.
5. De incidentele subsidies, beslispunt 3 & 4, ad € 90.000 te dekken uit de incidentele middelen.
6. Een bedrag van € 210.000 te reserveren voor vervanging van de theatertribune in 2025 en deze kosten te dekken uit de incidentele middelen.
7. Structureel op te nemen in de perspectiefnota 2024 als onontkoombaar: 2024: € 15.754; 2025: € 13.972; 2026: € 13.022; 2027: € 27.823.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/136763

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidieverlening theater Mozaïek

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Stichting ’t Mozaïek vanaf 2024 gedurende vier jaren een budgetsubsidie te verlenen conform bijgevoegde beschikking. 2024: € 239.254; 2025: € 245.710; 2026: € 248.762 en 2027: € 267.369. Dit zijn bedragen inclusief jaarlijkse indexering.
2. De subsidiebeschikking 2024-2027 te voorzien van een uitvoeringsovereenkomst waarin de afgesproken prestaties zijn vermeld.
3. Stichting ‘t Mozaïek een incidentele subsidie te verlenen van € 52.000 voor de benodigde inhaalslag vervangingsinvesteringen.
4. Stichting ‘t Mozaïek een vergoeding te verlenen van € 38.000 ter compensatie van huurderving bouwdeel D als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming.
5. De incidentele subsidies, beslispunt 3 & 4, ad € 90.000 te dekken uit de incidentele middelen.
6. Een bedrag van € 210.000 te reserveren voor vervanging van de theatertribune in 2025 en deze kosten te dekken uit de incidentele middelen.
7. Structureel op te nemen in de perspectiefnota 2024 als onontkoombaar: 2024: € 15.754; 2025: € 13.972; 2026: € 13.022; 2027: € 27.823.

Aanleiding
’t Mozaïek is een multifunctionele accommodatie mét professioneel theater waarbij zij ook een maatschappelijke functie heeft voor amateurkunst, cultuureducatie en maatschappelijke projecten. (Zie bijlage het activiteitenverslag 2022 voor een indruk van de gevoerde activiteiten). De stichting heeft voor het subsidietijdvak 2024-2027 een subsidieaanvraag ingediend. De gevraagde subsidie ligt hoger dan uw raad voor het aflopende subsidietijdvak heeft verleend. In de gemeentebegroting 2024 is reeds geanticipeerd op een grotere subsidiebehoefte door het budget met € 80k te verhogen. Deze verhoging van het budget is niet toereikend voor het gevraagde subsidiebedrag.

Stichting ’t Mozaïek vraagt om een budgetsubsidie van gemiddeld € 250.274 per jaar voor het subsidietijdvak 2024-2027. Uw raad is bevoegd om een besluit te nemen over de subsidieverlening omdat het bedrag hoger is dan € 100.000 en omdat het een budgetsubsidie betreft. Het gevraagde bedrag is volgens de stichting nodig om een gezonde en toekomstbestendige exploitatie van ’t Mozaïek te realiseren.

Waarom heeft de stichting meer subsidie nodig?
Om de gestegen subsidiebehoefte te kunnen plaatsen, schetsen we op hoofdlijnen de context van de exploitatie van ’t Mozaïek.

In 2000 begon stichting ’t Mozaïek met de exploitatie. De exploitatie bestaat uit 3 onderdelen: verhuur, horeca en theater. Verhuur en horeca zijn winstgevend. Het theater is verlieslatend. De gemeente heeft in 2000 de inrichting van het theater betaald. De aanname destijds was dat de opbrengst uit verhuur (en in mindere mate de winst uit

horeca) het verlies van het theater voldoende compenseert. Uit een positief exploitatieresultaat zou de stichting ook voldoende moeten kunnen sparen om de vervangingsinvesteringen te kunnen doen. Van 2000 tot 2010 ontving de stichting een jaarlijkse subsidie van € 24.000 voor de theaterprogrammering. In 2010 is de subsidie in 3 jaar tijd afgebouwd naar € 0.

De aanname dat uit verhuur (en horeca) voldoende winst wordt maakt om de exploitatie rond te krijgen inclusief een spaarbudget voor vervangingsinvesteringen is niet uitgekomen en ook niet realistisch geweest. De stichting heeft (noodgedwongen) niet of te weinig gespaard om vervangingsinvesteringen te doen. Zo zijn de tribune en de trekkenwand (de twee grootste kostenposten) niet geactiveerd na aanschaf in 2000 door gemeente. Daarom heeft de gemeente in 2017 een incidentele subsidie moeten verlenen om de trekkenwand te kunnen vervangen. Daarnaast zijn in de loop van de jaren exploitatiekosten harder gestegen dan de inkomsten (mede door het wegvallen van de subsidie) waardoor de exploitatie verder onder druk is gekomen.
Dat heeft ertoe geleid dat de gemeente in 2018 en 2019 een subsidie heeft verstrekt van € 50.000 om het tekort te compenseren. Voor het tijdvak 2020-2024 hebben we samen met de stichting in 2019 de exploitatie grondig doorgelicht. We hebben bekeken wat de subsidie zou moeten zijn voor een gezonde en toekomstbestendige exploitatie van ’t Mozaïek, inclusief de financiële ruimte om vervangingsinvesteringen te kunnen doen. Op basis van die berekeningen is de budgetsubsidie bepaald op € 140.000 per jaar.

In de afgelopen 4 jaar is de exploitatie toch verder onder druk komen te staan. Hiervoor is een aantal redenen op te noemen:
- De berekening van de jaarlijkse kosten voor vervangingsinvestering bleek niet volledig te zijn. Het benodigde spaarbedrag om alles tijdig te kunnen vervangen is hoger dan in 2019 gepresenteerd. In de exploitatie zit geen financiële ruimte om dit gat op te vangen. Hierdoor is er een inhaalslag nodig van € 52k ultimo 2023 om dit aan te vullen.
- De kosten zijn de afgelopen jaren sterker gestegen dan de inkomsten uit verhuur, kaartverkoop en overige activiteiten. Zo zijn de kosten flink gestegen voor personeel (door cao-ontwikkeling), materialen, schoonmaak, energie, en verplichtingen voortkomend uit aangescherpte wet- en regelgeving. Daartegenover is de budgetsubsidie niet geïndexeerd in de afgelopen jaren.
- De kosten voor de accountantsverklaring, als voorwaarde bij de budgetsubsidie, zijn flink hoger dan waarmee in de subsidie is gerekend (+€19k).
- De gevolgen van de Covid-19 periode/coronacrisis.

Financiële scenario’s vanaf 2024
We hebben in constructief overleg met de stichting een aantal financiële scenario’s voor de toekomst onderzocht. Hierin hebben wij volledige transparantie van de stichting gekregen. Als vast uitgangspunt in de scenario’s hebben wij de visie op het doel van ’t Mozaïek gehanteerd. Dat betekent dat wij in alle gevallen zijn uitgegaan van behoud van het huidige aanbod inclusief het behoud van het theater.

Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen om het scenario aan uw raad voor te leggen, waarbij de stichting een sluitende exploitatie heeft inclusief budgetruimte om te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen, met uitzondering van tribune, bekleding van de stoelen en trekkenwand. *Tribune* (€ 210.000 in 2025; afschrijvingstermijn 25 jaar + tussentijds vervanging stoelen € 92.000 in 2037) en *trekkenwand* (€ 239.000 in 2033; afschrijvingstermijn 15 jaar) drukken zwaar op de exploitatie (jaarlijkse afschrijvingslast € 32k). Hiervoor is het voorstel om die met een eenmalige subsidie in het jaar van vervanging te financieren.

Wij adviseren uw raad om een budgetsubsidie voor de komende 4 jaar te verlenen. Hierbij maken wij de keuze dat ’t Mozaïek niet spaart voor de vervanging van de tribune, bekleding stoelen, en de trekkenwand. Voor deze vervangingen stellen wij voor om een eenmalige subsidie te verstrekken tegen de tijd dat dit zich voordoet. De inhaalslag die nodig is zonder tribune, bekleding stoelen en trekkenwand bedraagt € 52.000. De tribune moet vervangen worden in 2025. Daarvoor is een bedrag nodig van € 210.000. De tussentijdse vervanging van de tribune-stoelen kost € 92.000 in 2037. De trekkenwand is in 2033 aan vernieuwing toe en kost € 239.000.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
19 december 2019	876 / Besluit vaststelling gemeentelijke visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek, sociaal-cultureel en educatief centrum in Wijchen.

Gewenst resultaat
Stichting ‘t Mozaïek op basis van een transparante en financieel gezonde positie in staat te stellen om met een toereikende budgetsubsidie voor de komende 4 jaar wederom invulling te geven aan uw visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek.

Argumenten
1.1 We beschouwen ’t Mozaïek als onderdeel van de basis culturele infrastructuur van Wijchen en de subsidiering past binnen de kaders van onze Cultuurnota en de gemeentelijke visie op ‘t Mozaïek.
De subsidie wordt gebruikt voor uitvoering van de kerntaak van maatschappelijke activiteiten, verhuur en exploitatie van het theater. In de gemeentelijke visie ziet u als kerntaak van Stichting ’t Mozaïek:
* verhuur van het gebouw aan maatschappelijke, educatieve en culturele partners;
* exploitatie van het theater met professioneel programma (voor inwoners van Wijchen);
* uitvoering van de maatschappelijke functie voor cultuureducatie, amateurkunst en maatschappelijke projecten.
Daarbij komt dat wij de stichting gevraagd hebben om in 2024 het beheer van een aantal maatschappelijke accommodaties (mfa’s) op zich te nemen.

1.2 Een meerjarige budgetsubsidie stuurt op afgesproken prestaties.
De keuze voor de vorm van een budgetsubsidie is logisch. We willen immers met de stichting meerjarige afspraken maken over hun prestaties. Als bijlage bij deze nota treft u de concept subsidiebeschikking en uitvoeringsovereenkomst aan. In de overeenkomst staan afspraken over besteding van de subsidie en de te leveren prestaties.
Uit onze analyse van de exploitatie blijkt dat de stichting deze subsidie per jaar nodig heeft om haar kerntaak uit te kunnen voeren in het komende subsidietijdvak. U stelt de stichting daarbij in staat om de noodzakelijke investeringen te plegen.

1.3 Subsidiebeschikking voor meerdere jaren biedt perspectief en zekerheid.
U verleent een budgetsubsidie voor de jaren 2024 tot en met
2027. Dat biedt de stichting perspectief voor haar activiteiten en zekerheid voor een solide exploitatie van ’t Mozaïek. Grondslag is artikel 12, lid 4 van de Algemene Subsidieverordening 2018 en artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021.

1.4 De stichting zet zich in om, daar waar mogelijk, de kosten te besparen en inkomsten te verhogen.

De stichting vraagt om meer subsidie. Maar daarnaast spant zij zich ook in om kosten te besparen en inkomsten te verhogen. Bijvoorbeeld door een stapsgewijze verhoging van de horecaomzet en versterking van de functie van het lunchcafé door onder meer een actievere klantbenadering. Ze zet actief in om meer sponsoren en "vrienden van" te werven. Ook wil ze nieuwe activiteiten ontwikkelen die meer geld opleveren. Om kosten te besparen gaat de stichting zelf diverse werkzaamheden uitvoeren zoals het schilderwerk en andere werkzaamheden voor de algemene ruimtes, de eigen kantoren en de ruimtes die bestemd zijn voor incidentele verhuur.

2.1 Onze afspraken staan concreet in de uitvoeringsovereenkomst en zijn een afgeleide van uw visie op het beheer en de exploitatie.
Onder verwijzing naar bijgevoegde overeenkomst zijn dit onze belangrijkste afspraken. De stichting:
a. programmeert minimaal 75 professionele voorstellingen per seizoen (=jaar).
b. organiseert minimaal 70 maatschappelijke activiteiten per seizoen.
c. verhuurt het theater aan Wijchense amateurkunstverenigingen en scholen tegen gereduceerd maatschappelijk tarief.
d. levert jaarlijks een voortgangsrapport aan het college. Dat bestaat uit de jaarrekening met balans (inclusief accountantsverklaring) en het inhoudelijk verslag. Er is tweemaal per jaar bestuurlijk overleg over de exploitatie.
e. heeft een inspanningsverplichting om fondsen en sponsors te werven voor haar activiteiten.

3.1 't Mozaïek heeft niet voldoende eigen vermogen opgebouwd om de vervangingsinvesteringen te betalen.
Ultimo 2023 had de voorziening € 52.000 hoger moeten zijn om de noodzakelijke vervangingen te kunnen doen, exclusief tribune, bekleding stoelen en trekkenwand. De gedachte vanaf de start in 2000 om voldoende winst over te houden uit verhuur om het theater volledig te kunnen financieren, gaat niet op. In 2019 is een eerste inhaalslag gedaan. Maar de marges zijn de laatste jaren extra onder druk komen te staan door gestegen kosten zoals voor energie, personeel, materialen en aangescherpte wet- en regelgeving. Ook de coronacrisis heeft de exploitatie onder druk gezet. Daartegenover staat dat de inkomsten minder hard zijn gestegen dan de kosten. De subsidie is in de afgelopen 4 jaar niet geïndexeerd. Een alternatief scenario is afschrijven door te lenen. Maar die optie is voor de stichting niet mogelijk en onwenselijk. De bank verstrekt volgens de stichting geen lening aan 't Mozaïek, of slechts tegen hoge rente. Daarnaast zit het vrijwillig bestuur van de stichting niet te wachten op schulden (in verband met hoofdelijke aansprakelijkheid).

4.1 Het is redelijk om deze huurderving te compenseren omdat de stichting er geen invloed op heeft.

5.1 Uw raad heeft voor de begroting 2024 incidentele middelen ad € 359.000 opgenomen om deze kosten uit te dekken.

6.1 bij de keuze om de stichting niet te laten sparen voor de tribune betekent dat er in 2025 een verzoek komt voor een bijdrage.
Een nieuwe tribune kost € 210.000.

6.2 *Uw raad heeft in de begroting 2024 incidentele middelen opgenomen van € 359.000 om deze kosten uit te dekken.*

7.1 Uw raad heeft in de begroting een uitzetting van € 80k structureel opgenomen maar die blijkt niet toereikend om de budgetsubsidie te dekken.

Door genoemde toevoegingen kunnen wij in het voorliggende subsidietijdvak de kosten dekken uit het budget.

Tegenargumenten en risico's
1.1 We verwachten een financiële uitdaging om onze begroting sluitend te krijgen.
Verhoging van de budgetsubsidie zet extra druk op onze meerjarenbegroting vanaf 2026.

1.2 We stellen de stichting in staat om te sparen voor toekomstige investeringen terwijl wij niet het zicht hebben wat er na dit subsidietijdvak gebeurt.
Maar we gaan er in goed vertrouwen vanuit dat de stichting doelmatig en doeltreffend omgaat met de ontvangen subsidie. Daar waar het kan maakt zij gebruik van externe bronnen. Zij gaat zuinig om met de publieke middelen die ze ontvangt. Wij houden jaarlijks financieel de vingers aan de pols.

1.3 We hebben de vervangingsinvestering voor tribune, bekleding stoelen en trekkenwand uit de bekostiging gehaald.
Deze investeringen drukken zwaar op de exploitatie. Door ze uit het investeringsplan te halen hoeft 't Mozaïek nu minder te sparen maar zal er op termijn een eenmalige investering vanuit de gemeente noodzakelijk zijn.

4.1 De compensatie hoort eigenlijk binnen het project verduurzaming opgevangen te worden.
Binnen het verduurzamingsproject is hier geen rekening mee gehouden en wordt het ten laste van cultuur gebracht.

Financiële gevolgen

De incidentele kosten ad € 90.000 kunnen worden betaald uit de incidentele middelen van € 359.000.

De reservering ad € 210.000 voor de tribune kan worden gehaald uit de incidentele middelen van € 359.000. Deze reservering ad € 210.000 toe voegen aan de BR eenmalige middelen.

Hierdoor valt vanuit de incidentele middelen een bedrag van € 59.000 terug naar de algemene middelen.

Subsidietijdvak 2024-2027	**Subsidie**	**Dekking**	**Op te nemen Structureel in PPN24**	**Vrijval in AR**
Structureel				
2024	€ 239.254	€ 223.500	**€ -15.754**	
2025	€ 245.710	€ 231.738	**€ -13.972**	
2026	€ 248.762	€ 235.740	**€ -13.022**	
2027	€ 267.369	€ 239.546	**€ -27.823**	
Eenmalig				
Inhaalslag vervangingsinvesteringen **2024**	€ 52.000			
Compensatie huurderving **2024**	€ 38.000			

Reservering vervanging tribune **2025**	€ 210.000			
Totaal Eenmalig	**€ 300.000**	**€ 359.000**		**€ 59.000**

Communicatie
Wij hebben intensief met de stichting overlegd over de exploitatie van ’t Mozaïek.

Inwonersparticipatie
-

Uitvoering of Vervolgstappen
Stichting ’t Mozaïek ontvangt van u een subsidiebeschikking en uitvoeringsovereenkomst. U geeft deze beschikking slechts eenmaal af omdat deze vanaf 2024 vier jaar lang aanspraak geeft op een jaarlijkse budgetsubsidie.

Wij reserveren € 210.000 voor de tribune waarvoor de stichting in 2025 een subsidieaanvraag kan indienen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
1. Activiteitenverslag 2023.
2. Concept subsidiebeschikking.
3. Uitvoeringsovereenkomst 2024-2027.
4. Aanvraag met bijlagen (begroting 2024-2027, MJOP, beleidsplan 2024-2027).

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Rob Ribbink
t 088 432 7344
ons kenmerk
Z/23/136763

Stichting 't Mozaïek
T.a.v. het bestuur
Campuslaan 6
6602 HX Wijchen

datum CONCEPT
onderwerp Subsidiebeschikking budgetsubsidie 2024-2027
Verzonden

Geacht bestuur,

Wij ontvingen uw aanvraag voor een budgetsubsidie voor de jaren 2024 tot en met 2027. Het college is met u in gesprek gegaan over de nieuwe financiële verhouding tussen Stichting ‘t Mozaïek en de gemeente Wijchen. Uw financiële positie gaf daartoe aanleiding. Het heeft geresulteerd in een hogere subsidiebehoefte incidenteel en structureel. In deze beschikking informeren wij u over onze besluiten op uw aanvraag.

Besluit 1: verlening budgetsubsidie
Wij hebben in onze raadsvergadering van DATUM besloten om stichting ’t Mozaïek op grond van artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021 een budgetsubsidie te verlenen per jaar vanaf 1 januari 2024 voor een periode van vier jaren. Hierin zijn de volgende bedragen, inclusief indexering:

2024: € 239.254;
2025: € 245.710;
2026: € 248.762; en
2027: € 267.369.

U ontvangt deze beschikking slechts eenmaal omdat deze geldig is voor het gehele subsidietijdvak van 1-1-2024 tot en met 31-12-2027.

Uitvoeringsovereenkomst
Bij deze subsidiebeschikking is een uitvoeringsovereenkomst toegevoegd. Het is aan het college om de uitvoeringsovereenkomst met u aan te gaan. Wij hebben ingestemd met de inhoud ervan. In deze overeenkomst staan nadere afspraken omtrent de subsidie. Burgemeester R. Helmer-Englebert heeft deze namens de gemeente Wijchen ondertekend. De overeenkomst is in tweevoud bijgevoegd. Het college verzoekt u om één exemplaar door u getekend aan de gemeente terug te sturen.

Voorwaarde gemeentebegroting
Volgens artikel 4:34 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de subsidie verleend onder de voorwaarde dat wij jaarlijks in de gemeentebegroting voldoende gelden ter beschikking stellen.

Subsidievoorwaarden
De aanvullende subsidievoorwaarden staan in de uitvoeringsovereenkomst. Op grond van artikel 13, lid 1 van de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 ontvangt het college uw aanvraag tot subsidievaststelling.

Besluit 2: verlening eenmalige subsidie
Wij hebben besloten om uw stichting eenmalig subsidie te verstrekken van € 52.000. Dit is bedoeld als inhaalslag voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen conform uw meerjaren-investeringsplan.
De verantwoording van deze subsidie betrekt u bij de aanvraag tot subsidievaststelling van de budgetsubsidie 2024-2027.

Besluit 3: Compensatie huurderving
Wij hebben besloten om uw stichting eenmalig een compensatie te verstrekken van € 38.000 voor gederfde huuropbrengst van bouwdeel D als gevolg van de werkzaamheden voor de verduurzaming van het gebouw.

Uitbetaling
We betalen het subsidiebedrag elk jaar volledig als voorschot. We maken in de eerste zeven dagen van elk kwartaal 1/4e deel van het budgetbedrag voor een jaar over. We storten het bedrag op rekeningnummer: NL 84 RABO 010 727 3268 op naam van Stichting ’t Mozaïek. We vermelden hierbij “budgetsubsidie 2024”. Uw nummer van de Kamer van koophandel is 41261507.

De eenmalige bijdragen van € 52.000 en € 38.000 maken we binnenkort over op het hierboven vermelde rekeningnummer. We vermelden hierbij “eenmalige inhaalslag en compensatie huurderving”

Als u het niet eens bent met een of meer besluiten, kunt u bezwaar maken
In de bezwaarschriftenbijsluiter (bijlage) bij deze brief staat hoe u dit kunt doen.

Hebt u nog vragen?
Hebt u nog vragen over de inhoud van deze beschikking? Neem dan gerust contact met de heer Rob Ribbink. Mailen heeft de voorkeur: r.ribbink@drutenwijchen.nl.
Voor vragen over de uitbetaling kunt u mailen met crediteuren@Wijchen.nl

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

Bezwaarschriftbijsluiter

Hoe maakt u bezwaar tegen dit besluit?
Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u daartegen bezwaar maken. Dat doet u door een brief te schrijven aan de instantie die het besluit heeft genomen. In de meeste gevallen is dat het college van burgemeester en wethouders. Maar het kan ook gaan om een besluit van de raad of de burgemeester.
U stuurt uw bezwaar aan het college van burgemeester en wethouders (of raad of burgemeester) van Wijchen, Postbus 9000, 6600 HA Wijchen.
Let op: uw bezwaarschrift per e-mail indienen is niet mogelijk!

Bezwaarschrift
De brief waarmee u bezwaar maakt heet bezwaarschrift.
In uw bezwaarschrift moet het volgende staan:
a. uw naam en adres
b. de datum
c. een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt
d. de reden waarom u bezwaar maakt
Vergeet u niet het bezwaarschrift te ondertekenen en stuur zo mogelijk een kopie mee van het besluit waartegen u bezwaar maakt. U kunt ook pro forma bezwaar maken.
Indien u ook uw emailadres en telefoonnummer in het bezwaarschrift vermeldt, dan neemt mogelijk een interne mediator contact met u op om te onderzoeken of uw bezwaarschrift informeel kan worden opgelost.

Termijn
U heeft zes weken de tijd om bezwaar te maken. Deze termijn begint op de dag na de bekendmaking van het besluit: dat is de dag ná de datum, waarop het besluit is verzonden. Uw bezwaar moet vóór het einde van de termijn bij ons binnen zijn.

Voorlopige voorziening
Wanneer u bezwaar maakt, blijft het besluit - in ieder geval totdat een beslissing op het bezwaarschrift is genomen - in stand. Om te voorkomen dat er onherstelbare gevolgen ontstaan, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland om een voorlopige voorziening vragen. Dat is een tijdelijke oplossing, die geldt totdat op uw bezwaar is beslist. In het geval van een omgevingsvergunning kan zo'n voorziening inhouden, dat voorlopig niet gebouwd mag worden.

Een verzoek om een voorlopige voorziening wordt op korte termijn behandeld. U stuurt uw schriftelijke verzoek aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.
Voor een voorlopige voorziening betaalt u een vergoeding: griffierecht. Een natuurlijk persoon betaalt bij de rechtbank € 51, - voor zaken die betrekking hebben op uitkering, huurtoeslag of belastingzaken. Voor de overige zaken betaalt een natuurlijk persoon € 187, -. Een rechtspersoon (vereniging, stichting, NV, BV) betaalt altijd € 371, -. Deze bedragen gelden vanaf 1 januari 2023.

Digitaal voorlopige voorziening instellen
Het is ook mogelijk om digitaal een verzoekschrift in te dienen bij genoemde rechtbank via https://formulier.rechtspraak.nl/burger/bestuur/beroepschrift/rechtbank. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Nog vragen?
Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact op met de secretaris van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Wijchen, te bereiken via 088 – 432 70 00.

Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie
Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen
2024 – 2027

Ondergetekenden:

1. De gemeente Wijchen, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, R. Helmer-Englebert, hierna te noemen “de gemeente”, hierbij handelend ter uitvoering van het besluit van de gemeenteraad van DATUM 2024 met nummer 23;

en

2. Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen, gevestigd Campuslaan 6, 6602 HX Wijchen, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer KvK 41261507, in deze vertegenwoordigd door de voorzitter, drs. J.W.M. van der Knaap en de secretaris, dr. H.M.H.M. Ruiken, hierna te noemen “de stichting”;

hierna gezamenlijk te noemen: “Partijen”.

Overwegende dat:

a. de gemeente eigenaar is van het pand aan de Campuslaan 6 in Wijchen bekend als ’t Mozaïek en dit verhuurt aan de stichting;
b. partijen het pand benutten voor de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen (zoals onder meer verwoord in de Cultuurnota Wijchen) en de statuten van de stichting;
c. partijen streven naar een volwaardig en breed aanbod aan sociaal-culturele en educatieve activiteiten met waar mogelijk het multifunctioneel en gezamenlijk gebruik van voorzieningen gericht op maatschappelijke meerwaarde voor de inwoners van Wijchen;
d. de gemeente voor de exploitatie van het pand door de stichting op grond van een beschikking een budgetsubsidie wil verlenen; en
e. partijen als bijlage bij de subsidiebeschikking in deze uitvoeringsovereenkomst hun afspraken vast willen leggen;

Komen overeen:

1. Object van exploitatie

De stichting exploiteert het gehele gebouw. Zij is verantwoordelijk voor het onderhoud van het gebouw volgens de demarcatielijst die hoort bij de huur- of bruikleenovereenkomst. Zie bijlage 1.

2. Duur en opzegging

1. De overeenkomst is niet rechtsgeldig zonder een daarvoor geldende beschikking.
2. De overeenkomst duurt vier jaren, vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2028.
3. Voor het tussentijds beëindigen van de overeenkomst geldt artikel 10.

3. Budgetsubsidie

1. De gemeente betaalt aan de stichting een budgetsubsidie ter bevordering en uitvoering van haar activiteiten. De basis voor deze activiteiten liggen in de gemeentelijke visie op doel en ambitie van ’t Mozaïek en in het meerjarenbeleidsplan van de stichting. Zie

bijlage 2.

2. De budgetsubsidie is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2024-2027 van de stichting. Zie bijlage 3. Het bedrag is inclusief indexering en bedraagt per jaar:
   2024: € 239.254;
   2025: € 245.710;
   2026: € 248.762 en
   2027: € 267.369.
3. De gemeente betaalt de subsidie volledig als voorschot volgens de subsidiebeschikking waarbij de subsidie per jaar in 4 gelijke bedragen per kwartaal uitbetaald wordt.
4. De gemeente behandelt eventuele subsidieaanvragen voor andere activiteiten afzonderlijk volgens gemeentelijke (subsidie-)regels.
5. De stichting heeft een inspanningsverplichting om fondsen en sponsors te werven voor haar activiteiten.

4. Prestaties

De stichting levert minimaal de volgende prestaties per seizoen (12 maanden):

a. 75 professionele voorstellingen in de theaterzaal;
b. Een gemiddelde bezetting in de theaterzaal van 65% bij professionele voorstellingen;
c. 70 overige gemengde maatschappelijke activiteiten;
d. Bij achterblijvende prestaties korten we op de verleende subsidie:
    1. € 1.000 per voorstelling onder de norm van 75.
    2. € 2.000 per 5% onderbezetting onder de norm van 65%.
    3. € 500 per maatschappelijke activiteit onder de norm van 70.

5. Rapportages en verantwoording

1. De stichting stuurt de gemeente elk jaar vóór 1 juni een voortgangsrapport. Dat rapport bevat in elk geval: de jaarrekening met balans en goedkeurende accountantsverklaring, en een inhoudelijk verslag over voorgaand kalenderjaar.
2. De stichting dient uiterlijk 1 september bij de gemeente een financiële tussenrapportage in over de eerste zes maanden van het lopende boekjaar.
3. De stichting dient uiterlijk in januari bij de gemeente de financiële rapportage in over het afgelopen boekjaar ("Q4 rapportage").
4. De stichting nodigt de gemeente tweemaal per jaar uit voor bestuurlijk overleg over de lopende exploitatie en de bedrijfsvoering.
5. De stichting stuurt de gemeente uiterlijk 1 juni 2028 een verzoek tot subsidievaststelling over de jaren 2024 tot en met 2027. Hiervoor geldt de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018. Een accountantsverklaring maakt deel uit van dit verzoek.

6. Algemene reserve en bestemmingsreserves

1. De stichting vormt geen reserves zonder voorafgaande toestemming van het college.
2. De stichting mag een algemene reserve vormen. De algemene reserve bedraagt aan het einde van het subsidietijdvak maximaal 10% van de exploitatie-omvang in het laatste boekjaar. Het surplus boven de 10% wordt door het college teruggevorderd.
3. Het is de verantwoordelijkheid van de stichting om jaarlijks voldoende te doteren aan de voorzieningen voor de toekomstige vervangingsinvesteringen, op grond van het meerjaren onderhoudsplan, bijlage 4.

4. De stichting verantwoordt toevoegingen en onttrekkingen aan de fondsen in de jaarrekening.
5. De stichting spaart niet voor de vervangingsinvesteringen voor tribune, de vervanging van de bekleding van de stoelen en trekkenwand. Voor deze vervangingen verstrekt de gemeente een eenmalige subsidie tegen de tijd dat dit zich voordoet.

7. Tarieven verhuur

1. De stichting stelt zelf de tarieven vast voor de verhuur van alle ruimten in 't Mozaïek.
2. De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor het geven van gelegenheid tot amateuristische kunstbeoefening door Wijchense verenigingen en scholen. Dit tarief is maximaal 60% van het basistarief dat de stichting voor het theater rekent.
3. De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor incidentele verhuur van alle overige ruimten aan maatschappelijke, culturele en educatieve instellingen uit de gemeente. Dit tarief is maximaal 50% van het basistarief dat de stichting voor de overige ruimten rekent.

8. Risicoparagraaf/ aanpassing budgetsubsidie

1. Partijen onderkennen dat zich in de exploitatieperiode tot 1 januari 2028 onvoorziene en niet verwijtbare omstandigheden kunnen voordoen die het ondernemersrisico van de stichting in redelijkheid te boven gaan. Als volgens een van de partijen sprake is van een dergelijke uitzonderlijke situatie, dan volgt bestuurlijk overleg tussen beide partijen over eventuele aanpassing van de budgetsubsidie.
2. Partijen onderkennen dat de stichting in deze periode een inspanningsverplichting heeft om het hele gebouw financieel en inhoudelijk op activiteiten en evenementen maximaal te laten renderen.
3. De gemeente verlaagt de budgetsubsidie niet tijdens het subsidietijdvak van vier jaren. Er geldt één voorbehoud. De gemeenteraad stelt jaarlijks haar begroting vast. De begroting moet voorzien in deze budgetsubsidie. Hierbij geldt dat verlagingen van de budgetsubsidie geschiedt met inachtneming van het bepaalde in artikel 4:50 Awb.

9. Tussentijdse beëindiging

1. Als de stichting in strijd met deze overeenkomst handelt, kan de gemeente de beschikking tot subsidieverlening wijzigen of intrekken en deze overeenkomst wijzigen of beëindigen zonder (schade-)vergoeding aan de stichting.
2. De stichting kan de gemeente verzoeken de beschikking tot subsidieverlening te wijzigen of in te trekken, zodat deze overeenkomst kan worden gewijzigd of beëindigd.

10.Overige bepalingen

De stichting mag de rechten en plichten die voortvloeien uit deze overeenkomst (of de hiermee samenhangende overeenkomst tot huur of ingebruikname van het gebouw) niet aan derden over te dragen.

11.Bijlagen:

bijlage 1: demarcatielijst Onderhoud, versie 2 maart 2018.
Bijlage 2: 't Mozaïek Wijchen. Beleidsplan 2024-2027.
Bijlage 3: Meerjarenbegroting 2024 t/m 2027, Stichting 't Mozaïek.

bijlage 4: Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) 2024-2027 Stichting ’t Mozaïek, Investeringsoverzicht 2023.

12. Slotbepaling

Deze overeenkomst vervangt alle voorgaande afspraken, overeenkomsten en subsidiebeschikkingen over de exploitatie van het theater in ‘t Mozaïek.

Aldus overeengekomen en in tweevoud opgemaakt,

Gemeente Wijchen,	Stichting ’t Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen,
namens deze,	namens deze,

R. Helmer-Englebert Burgemeester	drs. J.W.M. van der Knaap Voorzitter	dr. H.M.H.M. Ruiken Secretaris

DEMARCATIELIJST

Mozaïek

- verantwoordelijkheid gemeente (afdeling vastgoed, gebouwen & installaties)
- verantwoordelijkheid mozaiek
- Mozaïek financieel - gemeente technisch verantwoordelijk / goedkeuring verlenen
- Energiecoöperatie leur

Gemeente Wijchen

| *ELEMENTEN* | **Onderhoudselementen** | | |

’T MOZAÏEK WIJCHEN
BELEIDSPLAN 2024-2027

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
2.	MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN	4
2.1	WAAROM BESTAAN WE?	4
2.2	WAAR GAAN WE VOOR?	4
2.3	HOE GAAN WE DIT VOOR ELKAAR KRIJGEN?	4
2.4	KERNWAARDEN	4
3.	STERKTEN, ZWAKTEN EN DOELSTELLINGEN	5
4.	PERSONEEL, PRODUCTGROEPEN, PRIJS EN PROMOTIE	7
4.1	PERSONEEL EN ORGANISATIE	7
4.1.1	BESTUUR EN DIRECTIE	7
4.1.2	PERSONELE FORMATIE	8
4.1.3	CAO	9
4.14	VRIJWILLIGERS	9
4.1.5	COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING	9
4.2	HORECA	10
4.3	PRODUCTGROEPEN	10
4.3.1	THEATER	10
4.3.2	PROJECTEN EN EVENEMENTEN	11
4.3.3	VERHUUR	12
4.3.4	CULTUREEL LUNCHCAFÉ	12
4.3.5	EXPLOITATIE MFA'S	13
4.4	PRIJS	13
4.5	PROMOTIE	14
5.	TOT SLOT	15
Bijlage 1	ORGANOGRAM NIEUWE STRUCTUUR	16

1. INLEIDING

’t Mozaïek is op 15 april 1997 opgericht onder de naam Stichting Sociaal Cultureel en Educatief Centrum Wijchen en is gevestigd aan de Campuslaan 6 te Wijchen. Op 8 juni 2018 zijn de statuten aangepast en is de naam gewijzigd in Stichting ’t Mozaïek, Sociaal, Cultureel en Educatief Centrum Wijchen. Per 1 januari 2018 is de ANBI-status voor onbepaalde tijd verkregen. Deze status kan worden verkregen als een organisatie zich nagenoeg geheel inzet voor het algemeen belang.

Ook ’t Mozaïek heeft, net als vele andere maatschappelijke organisaties, een roerige tijd achter de rug door de Coronapandemie. De beperkende maatregelen tijdens de Coronacrisis, hadden een negatieve invloed op onze activiteiten. Met name door de lockdown maar ook door terughoudendheid van de bezoekers ná de versoepeling van de maatregelen, bleven de bezoekersaantallen voor de professionele voorstellingen en het lunchcafé, en de verhuur van het theater voor activiteiten in eerste instantie achter. Ook moesten enkele huurders/huisgenoten die te maken kregen met omzetverlies, noodgedwongen het besluit nemen om de huur op te zeggen. Ondanks de geldende beperkingen tijdens de crisis, werden er alternatieve wegen gevonden om zo optimaal mogelijk te kunnen blijven functioneren. Op deze manier heeft ’t Mozaïek zich in deze woelige periode en onzekere tijden, mede door de goede samenwerking met de gemeente, staande weten te houden. Ook werknemers en vrijwilligers stelden zich flexibel en loyaal op en bewogen mee in de wisselende omstandigheden. Zo werden er diverse fondsaanvragen en subsidiemogelijkheden succesvol aangewend om samen met onze relaties cultureel-maatschappelijke projecten te initiëren en te organiseren.

Ook zijn er positieve nieuwe ontwikkelingen te melden. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten om ‘t Mozaïek te renoveren en te verduurzamen en daartoe een budget beschikbaar te stellen. Door het gebouw verder aan te passen aan de eisen van deze tijd, zal ons centrum voor sociaal, culturele en educatieve partijen een nog aantrekkelijkere locatie worden om zich te vestigen.

Verder zijn er met de gemeente gesprekken gevoerd over de problemen die er spelen bij het beheer van andere MFA’s, dorpshuizen en wijkcentra in Wijchen. Voor het beheer van deze gebouwen is er sprake van een slinkende groep vrijwilligers. De gemeente heeft ’t Mozaïek gevraagd te helpen door in eerste instantie vanaf maart 2022 de administratieve organisatie van wijkcentrum De Brink over te nemen. Onze ambitie is dit verder uit te breiden met de overige beheer- en exploitatietaken voor De Brink en het beheer en de exploitatie van drie andere vergelijkbare accommodaties binnen Wijchen. Een verdere ontwikkeling en uitbreiding van onze organisatie zal daarvoor nodig zijn.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft ’t Mozaïek midden in de lokale en regionale samenleving staan.

2. MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN

2.1 WAAROM BESTAAN WE?

't Mozaïek ziet het primair als haar missie om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de samenleving en daarmee aan het welzijn van mensen.

Daartoe bieden wij sfeervolle ruimte voor uiteenlopende sociaal-culturele, educatieve, maatschappelijke en gezondheid-gerelateerde activiteiten voor en door inwoners van Wijchen. Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele- en amateurgezelschappen, organiseren wij zelf en/of stellen wij ruimten en middelen beschikbaar voor kleine en middelgrote culturele, educatieve en maatschappelijke evenementen en activiteiten. Onze multifunctionele accommodaties staan open voor informele ontmoeting, beleving en contact.

2.2 WAAR GAAN WE VOOR?

't Mozaïek verbindt, motiveert en verrijkt mensen en organisaties, luistert naar hen, signaleert maatschappelijke behoeftes en speelt daarop in.

2.3 HOE GAAN WE DIT VOOR ELKAAR KRIJGEN?

Om onze missie waar te maken doen we het volgende:

- 't Mozaïek verhuurt en faciliteert passende en toegankelijke ruimten. 't Mozaïek brengt hierdoor een breed scala van organisaties met een maatschappelijke functie en zakelijk ondernemers met een maatschappelijke insteek bijeen waardoor synergie ontstaat voor deze organisaties en hun cliënten/gebruikers en het geheel meer is dan de som der delen.
- 't Mozaïek initieert, ondersteunt en organiseert sociale, culturele, maatschappelijke en educatieve projecten en evenementen.
- 't Mozaïek biedt ontspanning en verrijking door het programmeren van inspirerende, uitdagende en prikkelende theatervoorstellingen en activiteiten.
- 't Mozaïek biedt in haar Huiskamer en Cultureel Lunchcafé ruimte voor ontmoeting.
- 't Mozaïek zal, als na afloop van het onderzoek overeenstemming is bereikt, MFA's in Wijchen gaan exploiteren.

2.4 KERNWAARDEN

De volgende kernwaarden, oftewel de belangrijkste basiswaarden waar wij naar streven, vormen de identiteit van 't Mozaïek:

- Ambitieus en ondernemend
- Betrouwbaar
- Toegankelijk
- Verbindend
- Zorgzaam en servicegericht

3. STERKTEN, ZWAKTEN EN DOELSTELLINGEN

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen geformuleerd die uitdrukken waar wij als organisatie over 4 jaar willen staan.

3.1 SWOT-ANALYSE

Om onze doelstellingen voor deze beleidsperiode te bepalen, is het van belang om eerst in beeld te brengen waar we op dit moment staan. Om dit te bepalen zijn door bestuur, directie en staf de sterktes en zwaktes van en kansen en bedreigingen voor onze organisatie in beeld gebracht. De uitkomsten van deze zogenaamde SWOT-analyse zijn weergegeven in de volgende tabel.

STERKTES	ZWAKTES
Loyaliteit en flexibiliteit medewerkers	Hoge werkdruk
(Maatschappelijk) ondernemerschap	Oud gebouw, beperkte standaard voorzieningen in (verhuurbare) ruimten (bijv. waterafvoer), slechte klimaatbehandeling
Synergie tussen de productgroepen	Ontbreken van back-up bij uitval door bijvoorbeeld ziekte
Toegankelijkheid, servicegerichtheid (laagdrempelig)	Afhankelijkheid van subsidies
Professionele organisatie, lerende organisatie	Zichtbaarheid van het gebouw slecht (mede door verkeersluw maken van de omliggende weg, uitsluitend vanaf de campus is deze goed)
Omvang van het gebouw	Decentrale ligging
Netwerkgerichtheid (veel relaties, zowel binnen de gemeente als ver daarbuiten)	’t Mozaïek wordt teveel gezien als “het theater”, andere functies zijn minder bekend
Goede relatie met de gemeente (zowel ambtelijk als bestuurlijk, gemeente-breed een positief beeld van ’t Mozaïek)	Imago (wat gedateerd imago, met name onder jongeren/jong volwassenen)
Gratis parkeren	(Interne) communicatie en overleg (met name door ontbreken van tijd, veel parttimers)
Voldoende vrijwilligers (wachtlijst)	
KANSEN	**BEDREIGINGEN**
Uitbreiding met MFA’s kan de kwetsbaarheid van de organisatie verminderen. (Uitbreiding kan ook een risico zijn)	Balans kan verstoord worden tussen verschillende disciplines
Verbouwing biedt kans bezetting te verbeteren	Vergrijzing (biedt ook kansen)
Verbeteren balans tussen verschillende disciplines (verbouwing geeft de mogelijkheid strengere keuzes te maken waardoor de balans kan verbeteren)	Afhankelijkheid van en financiële positie en beleid van gemeente
Nog beter inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen (zoals community building, inclusie en diversiteit, etc.)	Toenemende concurrentie zaalruimten (bedrijven, kasteel)
Jonger publiek bereiken (verbouwing kan hierbij helpen)	Kwetsbaarheid van de organisatie (ontbreken van back-up bij ziekteverzuim)
Horecafunctie centraler stellen (kartrekker nodig)	
Sponsoring, fondsenwerving en samenwerking met bedrijfsleven	
Ontwikkeling maatschappelijke evenementen en projecten	

Aan de SWOT-analyse kunnen we een aantal kritische succesfactoren verbinden.

3.2 KRITISCHE SUCCESFACTOREN

1. Professionaliteit en laagdrempeligheid.
- Om dit te behouden moet de werkdruk en de kwetsbaarheid van de organisatie (zoals het ontbreken van back-up) omlaag.
- Uitbreiding met beheer en exploitatie van andere MFA's kan kwetsbaarheid verminderen.
2. Groot verhuurbaar oppervlak en kwaliteit van het gebouw.
- (Geplande) verbouwing om kwaliteit en toegankelijkheid (met name bouwdelen A en D) te verbeteren.
3. Synergie tussen productgroepen.
- Imago-onderzoek om bekendheid andere functies te vergroten en jonger publiek aan te trekken.
4. Netwerkgerichtheid; goede relatie met stakeholders zoals gemeente, bezoekers, sponsoren, huurders, sociaal-culturele partners.
- Wel afhankelijk van subsidies en financiële positie en beleid gemeente
- De communicatie met betrekking tot de vertaling van beleid naar uitvoering is voor verbetering vatbaar
5. Flexibiliteit en servicebereidheid van de organisatie
- Kartrekker horeca

3.3 DOELSTELLINGEN

De kritische succesfactoren vormen de basis voor de strategische doelstellingen die wij voor de voorliggende beleidsperiode stellen.

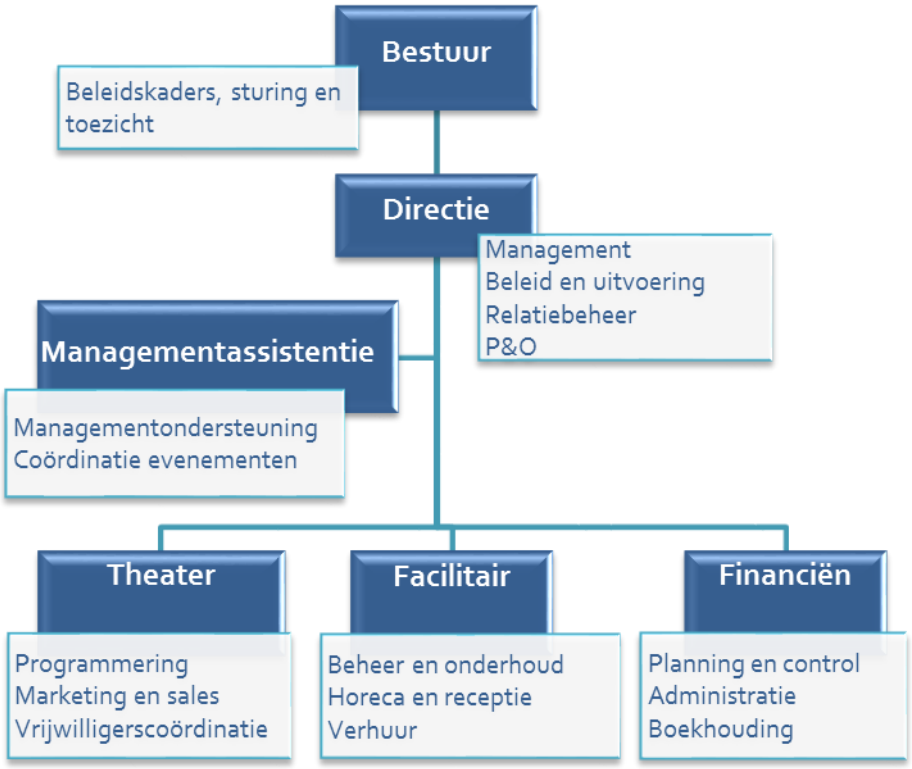
- Om de loyaliteit en flexibiliteit te behouden moet de werkdruk en de kwetsbaarheid van de organisatie omlaag. Verlaging van de werkdruk kunnen we bereiken door een beperkte uitbreiding van formatie en de daarmee mogelijke verschuiving van taken. Verder kan de uitbreiding met MFA's de kwetsbaarheid verminderen.
- Aan de hand van een imago-onderzoek stellen we vast welk imago 't Mozaïek op dit moment heeft en welke veranderingen in dat imago wenselijk zijn. Doel is in ieder geval om een meer eigentijds imago te krijgen om daarmee meer jongeren en jong volwassenen naar het theater te trekken. Daarnaast kan het imago-onderzoek gebruikt worden om de andere functies dan het theater meer bekendheid te geven.
- In deze beleidsperiode willen we de omzet van de horeca verhogen. Hiervoor is een kartrekker nodig. In het volgende hoofdstuk gaan we hier verder op in.
- We ambiëren een volledige bezetting van de permanent verhuurbare ruimten na de verbouwing. Op dat moment wordt ook gebouwdeel D volledig verhuurbaar.

In het volgende hoofdstuk van het beleidsplan worden per onderwerp concretere (operationele) doelstellingen zo SMART mogelijk geformuleerd.

4. PERSONEEL, PRODUCTGROEPEN, PRIJS EN PROMOTIE

4.1 PERSONEEL EN ORGANISATIE

Het volgende organogram toont de bestaande interne structuur van stichting ’t Mozaïek.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat ’t Mozaïek gedurende deze beleidsperiode wil toegroeien naar een nieuwe structuur zoals weergegeven in bijlage 1 waarbij “exploitatie van de multifunctionele accommodaties” een nieuwe loot aan de stam betreft die in de loop van de beleidsperiode waarop dit plan betrekking heeft stapsgewijs geïmplementeerd zal worden. Momenteel valt binnen deze productgroep uitsluitend de administratie en enkele beheertaken van MFA De Brink waarvoor wij met ingang van 2022 de verantwoordelijkheid dragen.

4.1.1 BESTUUR EN DIRECTIE

Formeel wordt binnen Stichting ’t Mozaïek, voor wat betreft de bestuurlijke organisatie, het instructiemodel (ook wel genoemd: bestuursmodel) gehanteerd. De stichting heeft een directeur in dienst die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken bij de stichting en de voorbereiding en uitvoering van het beleid. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de stichting en stelt het beleid vast. Bestuursleden zorgen dat de stichting zich houdt aan het doel van de stichting, keuren grotere uitgaven en belangrijke documenten van de stichting goed en zorgen ervoor dat er geen beslissingen worden genomen die het voortbestaan van de stichting in gevaar brengen.
Op dit moment ziet de samenstelling van het bestuur en directie er als volgt uit:

Jos van der Knaap, voorzitter	sedert 01-01-2017
Ron Ruiken, secretaris	sedert 01-03-2017
Kees Strik, plv. voorzitter	sedert 01-01-2019
Piet Philipsen, penningmeester	sedert 01-09-2020
Mariska van den Oosterkamp, plv. penningmeester	sedert 01-04-2022
Henriëtte Mooren-van den Boomen directeur	sedert 01-05-2018

In de praktijk werkt stichting ’t Mozaïek meer volgens het Raad van Toezicht model. In tegenstelling tot het instructiemodel ligt het zwaartepunt bij het Raad van Toezicht model bij de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht houdt toezicht op en toetst de exploitatie en de bedrijfsvoering. Het bestuurlijk proces is in handen van de directie. De directie bepaalt het beleid en voert het beleid uit. Dit betekent dat professionals verantwoordelijk zijn en niet, zoals in het instructiemodel, (vrijwillige) bestuursleden. De directie vertegenwoordigt de stichting bij de gemeente.

De directeur legt in de huidige situatie verantwoordelijkheid af aan het bestuur zoals dat in het instructiemodel gebruikelijk is. Een bestuur op afstand zoals een Raad van Toezicht, waarbij sprake is van een statutair directeur, is in geval van stichting ’t Mozaïek voor de hand liggend. De komende beleidsperiode zal verder worden onderzocht of een transitie van instructie- naar Raad van Toezicht model kan worden doorgevoerd.

4.1.2 PERSONELE FORMATIE

Op 31 december 2022 had ’t Mozaïek 23 medewerkers in dienst inclusief directie. De omvang van personeel met een arbeidscontract was 10,93 fte.

’t Mozaïek heeft een relatief krappe en kwetsbare formatie waardoor de verhouding takenpakket en beschikbare tijd niet altijd in evenwicht is. Dit leidt tot een hoge werkdruk waardoor prioriteiten gesteld moeten worden en bepaalde taken worden uitgesteld. De kernfunctie van onze organisatie staat daardoor onder druk. Er kan bijvoorbeeld nauwelijks aandacht besteed worden aan het vermarkten van de diensten en producten en voor vervanging tijdens ziekte en verlof, ook in roosterdiensten, is eigenlijk geen ruimte. Verder is er geen back-up wat een risico vormt op het moment dat iemand uitvalt. De directiefunctie als bepalende factor voor het succes van de organisatie, maakt de organisatie tegelijkertijd kwetsbaar vanwege het ontbreken van een back-up.

Bij de overname van de exploitatie van de vier MFA’s krijgt de stichting te maken met de wet Overgang van Onderneming. Dit houdt kortgezegd in dat de stichting het personeel van de MFA’s over moet nemen. In totaal gaat het om een formatie van 1,16 fte waarvan 0,61 fte een tijdelijk contract betreft[1]. Met de overname van deze formatie is nog steeds uitbreiding van de formatie voor het beheer van de 4 MFA’s nodig en ook binnen ’t Mozaïek is sprake van een uitbreidingsbehoefte op het gebied van beheer. Verder is uitbreiding nodig op het gebied van de backoffice die met de uitbreiding van de opdracht van de stichting te maken krijgt met extra reserveringsaanvragen, administratie, etc..

De grootste uitdaging zit in het inzetten van de juiste mensen op de juiste plek. Idealiter zou de coördinatie op de takken horeca en facilitair gescheiden moeten worden, op dit moment liggen beide taken bij de huidig facilitair manager. Door een teamleider horeca aan te stellen kan de huidig facilitair manager zich volledig richten op de facilitaire taken en de op handen zijnde verbouwing die tijdens deze beleidsperiode plaats zal vinden. Ook kan hij dan voldoende aandacht geven aan het facilitaire deel van de nieuwe accommodaties. Een goede teamleider horeca kan ook helpend zijn om de functie van het lunchcafé te versterken en daarmee de omzet te verhogen.

Verder is de coördinatie van evenementen evenals de incidentele verhuur op dit moment belegd bij de functie ‘management assistente en evenementencoördinator’. Deze functie zou in de nieuwe situatie uit elkaar getrokken moeten worden waarbij de evenementencoördinator meer verantwoordelijkheden krijgt op het gebied van de evenementen en daar ook naar gewaardeerd wordt. De theatercoördinator kan zich dan volledig richten op het theater terwijl deze persoon voorheen ook veel taken op het gebied van de evenementen op zich nam. De taken van de functie management assistent zouden meer bij de mensen zelf belegd moeten worden. Voor de incidentele verhuur zou er zo’n 0,2 fte bij moeten, zeker op het moment dat de exploitatie uitgebreid wordt met meer accommodaties. Wij zien deze uitbreiding voor incidentele verhuur het liefst ondergebracht bij één van de huidige medewerkers als uitbreiding op de aanstelling.

[1] Voor meer informatie wordt verwezen naar de Business Case voor de uitbreiding van de opdracht van ’t Mozaïek met het beheer en de exploitatie van de MFA’s die als bijlage bij dit beleidsplan is bijgesloten.

In de nieuwe organisatie is eveneens uitbreiding nodig op het gebied van P&O. in de huidige situatie zijn deze taken belegd bij de huidig directeur. In de nieuwe situatie is dit geen haalbare kaart. Daar het niet mogelijk is deze functie te beleggen bij een bestaande werknemer, ligt inhuur hierbij het meest voor de hand.

De extra formatie is enerzijds nodig om extra omzet te genereren, anderzijds zou een uitbreiding van de formatie voor verlichting van de werkdruk moeten zorgen. Hier wordt de komende periode verder onderzoek naar verricht.

4.1.3 CAO NEDERLANDSE PODIA

Per 1 januari 2018 zijn wij officieel toegelaten tot de Werkgeversvereniging Nederlandse Podia en is de CAO Nederlandse Podia van toepassing. Tevens zijn wij lid geworden van de branchevereniging VSCD. De vraag is of de CAO Nederlandse Podia nog passend is na aansluiting van de MFA's. In de beleidsperiode 2024-2027 wordt hier verder onderzoek naar gedaan. Op het moment dat wij door de genoemde uitbreiding van onze opdracht personeel van de MFA's over moeten nemen, dan zullen deze mensen aansluiten bij de CAO die op dat moment voor 't Mozaïek geldt. De rechten die deze werknemers hebben bij hun huidige werkgever op basis van hun arbeidsovereenkomst zullen gewaarborgd blijven. Het wettelijke kader hiervoor is de Wet Overgang van Onderneming. Het doel van de wettelijke regeling is om ervoor te zorgen dat de werknemer niet in een ongunstiger positie terecht komt door de overname.

4.1.4 VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met meer dan 50 vrijwilligers, zoals gastvrouwen en gastheren, technici, receptionistes, vrijwilligers lunchcafé en ondersteuning bureaufunctie Theater, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen rustig stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage morgen zou moeten sluiten. We moeten ze daarom ook koesteren en ondersteunen.

Toch zit er aan het werken met vrijwilligers ook een andere kant. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend, dat is duidelijk. Je moet ervan op aan kunnen. Maar het kan niet zo zijn dat we met vrijwilligers gratis werknemers aantrekken die onder dezelfde regels en verplichtingen als beroepskrachten hun taken uitvoeren. Zeker in tijden van de crisis is vrijwilligerswerk het afvoerkanaal geworden van wegbezuinigde voorzieningen. In dat opzicht moeten we oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden voorkomen.
In 2019 is vrijwilligersbeleid opgesteld waarin in is vastgelegd waaraan het vrijwilligerswerk binnen 't Mozaïek moet voldoen. Ook de praktische organisatie, inrichting en coördinatie van het vrijwilligerswerk, geen onbelangrijke taak binnen 't Mozaïek, heeft hierin een plek gekregen.

4.1.5 COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING

Binnen het Cultureel Lunchcafé en binnen het team beheer krijgen individuele mensen met een arbeidsbeperking bij ons de ruimte om zich verder te ontwikkelen en een zinvolle bijdrage te leveren aan de diverse werkzaamheden binnen het gebouw en in de bediening. Dit doen wij in samenwerking met Driestroom. Deze diversiteit stimuleert de creativiteit binnen onze organisatie en past meer dan uitstekend bij onze legitimering. Gedurende het jaar geven wij daarnaast gemiddeld vier jongeren de kans om vanuit hun mbo- of hbo-opleiding hun stages in te vullen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot Personeel en Organisatie:

- *Uitbreiding formatie als gevolg van uitbreiding opdracht met het beheer en de exploitatie van MFA's (verder uitgewerkt in separate Business Case.*
- *Scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca (zie ook paragraaf 4.2).*
- *Versterking van de functie van evenementencoördinator (zie ook paragraaf 4.3.2).*
- *Functie van managementassistent vervalt*
- *Inhuur van diensten op het gebied van P&O/HR.*
- *Onderzoek naar de mogelijkheid formatie op onderdelen uit te bereiden en de werkdruk te verlichten. Deze uitbreiding dient zichzelf dan wel "terug te verdienen".*

4.2 HORECA

Een belangrijke doelstelling en speerpunt voor de beleidsperiode 2024-2027 is om de omzet van de horeca te doen toenemen. De teamleider horeca wordt de kartrekker van de versterking van de horecafunctie. Hij/zij zal de horeca veel meer moeten aanjagen door klanten actiever te benaderen en horeca-activiteiten te organiseren. De paracommerciële horecavergunning biedt mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard zoals voorstellingen, congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen in combinatie met het gebruik van de theaterzaal -verder "aan te kleden". De eerder genoemde scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca is hiervoor een belangrijke voorwaarde.

Concrete doelstellingen met betrekking tot Horeca:

- *Scheiding van de functie facilitair manager en teamleider horeca (zie ook paragraaf 4.1).*
- *Het stapsgewijs laten toenemen van de horecaomzet ten opzichte van de huidige omzet met 5% per jaar tot 20% in 2027.*

4.3 PRODUCTGROEPEN

Tot voor kort hadden wij vier productgroepen: theater, projecten & evenementen, verhuur en cultureel lunchcafé. Vanaf 2024 komt daar een vijfde productgroep bij, namelijk exploitatie van de MFA's. Hieronder wordt per productgroep weergegeven wat de belangrijkste plannen en doelstellingen zijn.

4.3.1 THEATER

De afgelopen periode heeft het theater veel last gehad van de maatregelen vanwege de coronapandemie. Veel voorstellingen moesten worden geannuleerd. Het theater telde in 2022 70 voorstellingen tegenover 85 in 2019, dit betekent een daling van ruim 17%. In de tussenliggende periode lag het aantal voorstellingen vanwege de coronapandemie op een nog lager niveau.
Ondanks de beperkte programmering was er veel aandacht voor het initiëren en continueren van projecten, waarbij er achter de schermen hard gewerkt werd aan thema's als jongerencultuur en diversiteit & inclusie. Doelstelling is om het aantal theatervoorstellingen met ingang van 2025 terug te brengen op niveau van 75 wat passend is bij een zaalbezetting van minimaal 65% en de bijbehorende budgetsubsidie conform de eisen zoals vastgelegd in de subsidieovereenkomst.

In 2023 hebben wij na een langjarig dienstverband afscheid genomen van onze theatercoördinator die aan de slag gaat bij een nieuwe werkgever. Gelukkig hebben we uit een groot aantal gegadigden een opvolger kunnen selecteren waar we veel vertrouwen in hebben en die op een prima manier door haar voorganger is ingewerkt. Toch is duidelijk dat er kennis en ervaring verloren is gegaan. De komende periode zal extra aandacht uitgaan naar begeleiding en inwerken van onze nieuwe collega.

Talentontwikkeling

Wij bieden kansen voor en werken pro actief samen met talent uit Wijchen en omgeving. Jong en iets minder jong talent geven we via middelen uit het vriendenconcept de ruimte om hun kwaliteiten te ontwikkelen tijdens festivalachtige settings als de Theaterover(v)al en Routs. Speelervaring creëren zij ook door het verzorgen van voorprogramma's bij professionele voorstellingen. En als wij zien dat talenten er klaar voor zijn, ondersteunen we hen bij het ontwikkelen van hun eerste avondvullende show. Tussendoor proberen we verdiepende en uitdagende workshops en meetings te organiseren zodat hun ontwikkeling op meerdere vlakken plaatsvindt.

Diversiteit en Inclusie

Door bewust te kiezen voor een meer inclusieve en diverse programmering óp het podium willen we ook een meer divers publiek in de zaal genereren. Daarnaast willen we voorstellingen die maatschappelijke problemen aan de orde stellen een prominentere plek in de programmering geven waardoor deze bespreekbaar gemaakt worden. Dit kunnen thema's zijn die bijvoorbeeld te maken hebben met wrijvingen tussen culturen, religies en verschil in welvaart. Op deze manier willen we

ontmoetingen en verbindingen tussen mensen met een andere (culturele of sociale) achtergrond bevorderen en onze culturele en maatschappelijke functie verder verrijken door cultuur als middel in te zetten voor wederzijds respect.

Onze theaterprogrammering kenmerkt zich momenteel door inclusiviteit waarbij de mix van ontwikkelen, inspireren, prikkelen en vermaken centraal staat. Wij stellen de programmering samen door ons oor te luisteren te leggen bij de samenleving. Hierdoor vormen zowel artisticiteit en amusement als verdieping en ontmoeting onderdeel van het programma. Belangrijk voor ons is dat ons (potentiële) publiek zich herkent en gerepresenteerd voelt in onze programmering, dat bezoekers uitgedaagd worden en zich ontwikkelen, dat ze een betekenisvolle en fijne avond beleven, die uitnodigt tot een goed gesprek. Wij willen hiervoor een klankbordgroep uit de Wijchense samenleving in het leven roepen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep theater:

- *Maximaal 75 professionele theatervoorstellingen programmeren.*
- *Hierbij een zaalbezetting realiseren van minimaal 65%.*
- *Verdere inzet op de ontwikkeling van talent door ruimte te bieden voor optredens door nieuwe talenten en het opzetten van workshops en meetings.*
- *Verdere inzet op een programmering die zich onderscheidt op het gebied van diversiteit en inclusiviteit.*

4.3.2 PROJECTEN EN EVENEMENTEN

De meeste evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan melden voor het gebruik van onze accommodatie. In een aantal gevallen ontwikkelen en organiseren we zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (Bibliotheek, MeerVoormekaar) en in combi met het theater. Voorbeelden hiervan zijn de Wereldvrouwendag, Pakjeshuis en Vrijwilligersdag. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. Wij zijn ervan overtuigd dat we met een uitgekiende marketingstrategie een beslist hogere omzet op dit terrein moeten kunnen genereren. ‘t Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie namelijk ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een uitstekende locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Daarvoor zijn de theaterzaal en het Cultureel Lunchcafé uitermate geschikt. Om het karakter van ’t Mozaïek te behouden stellen wij als voorwaarde dat er sprake is van een evenement dat (op onderdelen) aansluit bij onze missie om ruimte bieden voor sociaal-culturele, educatieve, maatschappelijke en gezondheid-gerelateerde activiteiten. Ook kunnen vanuit projecten en evenementen activiteiten worden ontwikkeld en georganiseerd die nu nog zijn ondergebracht bij de productgroep Theater maar hier niet thuis horen. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een moordmysterie, pub quiz, etc.

Zoals eerder aangegeven zou de functie management assistent en evenementencoördinator uit elkaar getrokken moeten worden zodat er een aparte functie evenementencoördinator ontstaat die zich volledig kan gaan richten alles wat bij evenementen komt kijken. Het organiseren van evenementen gebeurt al, de acquisitie nog niet. Ook het maken van een begroting en aanvragen van subsidies zou bij deze functie belegd moeten worden.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep projecten en evenementen:

- *Inzet op het binnenhalen van evenementen voor commerciële bedrijven die zich richten op de sectoren waar ’t Mozaïek voor gaat en staat.*
- *Het ontwikkelen van minimaal 1 nieuw eigen project en 1 nieuw eigen evenement per jaar, indien incidentele verhuur bij een ander belegd kan worden. Dit kan ook in samenwerking de huurders en gebruikers van onze accommodatie.*
- *Versterking van de functie van evenementencoördinator (zie ook paragraaf 4.1).*

4.3.3 VERHUUR

De belangrijkste levensader voor ’t Mozaïek is de exploitatie van de accommodatie, meer specifiek de verhuur van ruimten door (semi) maatschappelijke en (semi) commerciële organisaties. De opbrengst van de verhuur wordt ingezet ten behoeve van het beheer van de gebouwen en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten. Daarnaast zijn de verhuuropbrengsten noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen en optimaal invulling te geven aan de maatschappelijke functie van onze organisatie.

De productgroep verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.
2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.

Ad 1. Permanente verhuur.

’t Mozaïek kent op dit moment een vrijwel volledige bezetting van de permanent verhuurbare ruimten. Alleen gebouwdeel D (de oude omroepstudio van de Wijchense Omroep) kent enige leegstand omdat dit gebouwdeel zich niet goed leent voor volledige verhuur. De geplande verbouwing zal dit probleem oplossen waardoor ook bouwdeel D goed verhuurbaar zal zijn. Hier wordt een volwaardige etage gerealiseerd waardoor deze meer opbrengsten zal gaan genereren. Huurders voor dit gebouwdeel hebben zich al gemeld waaronder het consultatiebureau en een verloskundigenpraktijk. Ook worden kantoorruimten voor de bibliotheek gerealiseerd, die door uitbreiding van haar takepakket meer ruimtes nodig heeft. Uiterlijk 2025 is de verbouwing gereed en kunnen de huurders hun intrek nemen.

Steeds meer permanente huurders hebben een zorg gerelateerde achtergrond en hoewel dit niet in de naam van de stichting zit, past het goed bij onze missie en visie. Wel moeten we bij de keuze tussen verschillende huurders goed blijven kijken naar de verhoudingen (cultureel, educatief, sociaal-maatschappelijk en gezondheid-gerelateerd). Alleen bij een goede balans tussen deze vier pijlers is de onderlinge versterking van functies maximaal, zowel voor de organisaties zelf als voor hun cliënten en gebruikers.

Ad 2. Periodieke en incidentele verhuur.

De incidentele verhuur wordt nu geregeld door de management assistente en evenementencoördinator. Op het moment dat evenementencoördinator een volwaardig functie wordt, dan zal de incidentele verhuur elders ondergebracht moeten worden, zeker als deze tak wordt uitgebreid met de uitbreiding van de opdracht. Omdat incidentele verhuur met name via zaalagenda verloopt is onderbrengen bij één van de huidige medewerkers het meest logisch. Hiervoor is dan wel uitbreiding van formatie noodzakelijk.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep verhuur:

- *Het realiseren/behouden van een bezetting van de permanent verhuurde ruimten van minimaal 95%. Tot en met 2024 exclusief gebouwdeel D, met ingang van 2025 inclusief gebouwdeel D.*
- *Bij met name de vaste verhuur dient de balans te worden bewaakt tussen de vier pijlers van onze organisatie: cultureel, educatief, sociaal-maatschappelijk en gezondheid-gerelateerd.*
- *Onderbrengen van de functie incidentele verhuur bij één van onze huidige medewerkers. De incidentele verhuurfunctie dient hiermee ook te worden versterkt waardoor een uitbreiding van de formatie voor financieel medewerker met 0,2 Fte noodzakelijk is. De kosten die hiermee gepaard gaan dienen lager te zijn dan de gegenereerde extra omzet uit de incidentele verhuur en de omzet die gegenereerd wordt uit de projecten en evenementen.*

4.3.4 CULTUREEL LUNCHCAFÉ

Een belangrijke doelstelling en speerpunt voor de beleidsperiode 2024 – 2027 is om de omzet van het lunchcafé annex foyer te doen toenemen. Bezoekers van de accommodatie moeten worden verleid om hun bezoek aan één van de voorzieningen/organisaties te verlengen met een bezoek aan het lunchcafé. Dit kan voor een goede kop koffie of thee maar ook voor een smakelijke en gezonde lunch. Daarnaast zal de foyerfunctie rondom de theatervoorstellingen beter worden

ingevuld. De verplichte consumptie is hierbij een stap maar bezoekers moeten ook verleid worden wat eerder te komen voor een kop koffie en na afloop van de voorstelling te blijven hangen voor een extra drankje en wat bites.

De doorontwikkeling van het Cultureel Lunchcafé begint met het aantrekkelijker maken van de voorzieningen en de ruimte. Na afronding van de verbouwing krijgt de foyer/Huiskamer qua inrichting een “make over”.

Het creëren van een inloopfunctie waarbij mensen naar ’t Mozaïek komen uitsluitend voor een bezoek aan het lunchcafé is wel een uitdaging maar heeft niet de eerste prioriteit. Daarbij is ook aandachtspunt dat wij geen directe concurrent willen worden voor de commerciële horeca binnen de gemeentegrenzen van Wijchen.

Concrete doelstellingen met betrekking tot productgroep Cultureel Lunchcafé:

- *Versterking van de functie van het lunchcafé en de foyerfunctie rondom theaterfunctie door onder meer een actievere klantbenadering, het bieden van meer ambiance en kwaliteit en het organiseren van specifieke activiteiten.*
- *Het stapsgewijs laten toenemen van de omzet van het Cultureel Lunchcafé ten opzichte van de huidige omzet met 5% per jaar tot 20% in 2027.*

4.3.5 EXPLOITATIE MFA’S

In 2022 zijn wij in de vorm van een pilot gestart met het uitvoeren van administratieve en beheertaken voor MFA De Brink. Op het moment dat de pilot ten einde liep en het resultaat naar tevredenheid van de gemeente is verlopen, heeft de gemeente aan ons het verzoek gericht om zowel het beheer als de exploitatie van een aantal maatschappelijke accommodaties over te nemen.
Om de exploitatie van deze MFA’s geen risico te laten zijn voor de exploitatie van ’t Mozaïek, wordt dit als aparte opdracht meegenomen. De uitgangspunten voor de invulling van de nieuwe beheertaak en de implementatie hiervan worden uitgebreid beschreven in een hiervoor opgestelde Business Case. Deze is als bijlage opgenomen bij dit beleidsplan.

4.4 PRIJS

De prijsstelling van de verhuur is op basis van een vastgestelde m^2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget. Het bestuur stelt jaarlijks de prijzen vast, indexering vindt plaats op basis van het CPI.

In de uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie staat het volgende opgenomen over de tarieven van de verhuur:

- De stichting stelt zelf de tarieven vast voor verhuur van alle ruimten in ’t Mozaïek.
- De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor het geven van gelegenheid tot amateur-kunstbeoefening door Wijchense verenigingen en scholen. Dit tarief is maximaal 60% van het basistarief dat de stichting voor het theater rekent.
- De stichting rekent een maatschappelijk verhuurtarief voor incidentele verhuur van alle overige ruimten[2] aan maatschappelijke, culturele en educatieve instellingen uit de gemeente. Dit tarief is maximaal 50% van het basistarief dat de stichting voor de overige ruimten rekent.

In het programma van eisen zoals opgenomen in de eerder genoemde Business Case voor de exploitatie van de vier MFA’s zijn bepalingen opgenomen voor de te hanteren tarieven voor de MFA’s.

Concrete doelstelling met betrekking tot de prijs/tarieven:

- *De komende periode wordt het huidige tarievenbeleid voortgezet. Dit betekent dat de tarieven voor de bestaande gebruikers conform de overeengekomen wijze worden geïndexeerd. Voor nieuwe gebruikers kan maatwerk worden toegepast.*

[2] Alle ruimten anders dan het theater

4.5 PROMOTIE

Er is sprake van een in omvang relatief beperkt marketing- en promotiebudget waarvan circa de helft theater gerelateerd wordt ingezet. Er blijft te weinig over voor de overige productgroepen. Met meer budget kan de zichtbaarheid van ’t Mozaïek worden vergroot. Er zal de komende beleidsperiode dan ook meer worden ingezet op marketing en promotie met als doel een betere profilering van de incidentele verhuur, het lunchcafé, evenementen en projecten en een meer zichtbare positionering van onze accommodatie. Hiertoe zal intern een marketing- en promotieplan worden opgesteld. Op basis van dit plan zal worden bepaald wat het nieuwe budget zal worden voor deze functie.

Verder is een imago-onderzoek gewenst waarmee in ieder geval antwoord verkregen moet worden op de volgende vragen:

- Wat is het beeld dat mensen hebben van ’t Mozaïek? Is de bredere context van ’t Mozaïek voldoende zichtbaar?
- Hoe kunnen we meer jongeren naar ’t Mozaïek krijgen?

Daarnaast blijven wij ons inzetten op het werven van sponsoren en het toevoegen van vrienden. Het totaal aantal sponsoren lag in 2022 op 17, dit hopen we in de volgende beleidsperiode met onze innovatieve aanpak te verhogen naar 20. In 2021 is het vriendenconcept ontwikkeld dat in 2023 verder is uitgerold. Met de opbrengsten uit dit concept kan er het volgende geboden worden:

- Talentondersteuning van jonge talenten in de gemeente Wijchen om zich te ontwikkelen en hun talent te laten opbloeien door middel van workshops voor lokale talenten uit onze talentbegeleidingsprojecten.
- Verdieping van een maatschappelijk thema door randprogrammering bij voorstellingen met een maatschappelijk thema, denk bijvoorbeeld aan een na- of voorbespreking met een deskundige of auteur.
- Een podium bieden aan scholen uit de gemeente Wijchen voor schoolmusicals of andere presentaties tegen zeer gereduceerde prijzen.

Er waren in 2022 ruim 80 mensen bereid om ’t Mozaïek via het vriendenconcept te steunen. In de beleidsperiode 2024-2027 hopen we tussen de 100 en 125 vrienden aan ons te verbinden.

Concrete doelstellingen met betrekking tot de marketing en promotie:

- *Opstellen marketing- en communicatieplan in 2024.*
- *Verhoging van het marketing en promotiebudget op basis van het marketing- en promotieplan. Uitgangspunt is dat de budgetverhoging minimaal dient te worden terug verdiend door hogere inkomsten.*
- *Uitvoering van een imago-onderzoek in 2024.*
- *Verhogen van het aantal sponsoren naar 20 in de periode 2024-2027.*
- *Verhogen van het aantal vrienden naar tussen de 100 en 125 in de periode 2024-2027.*

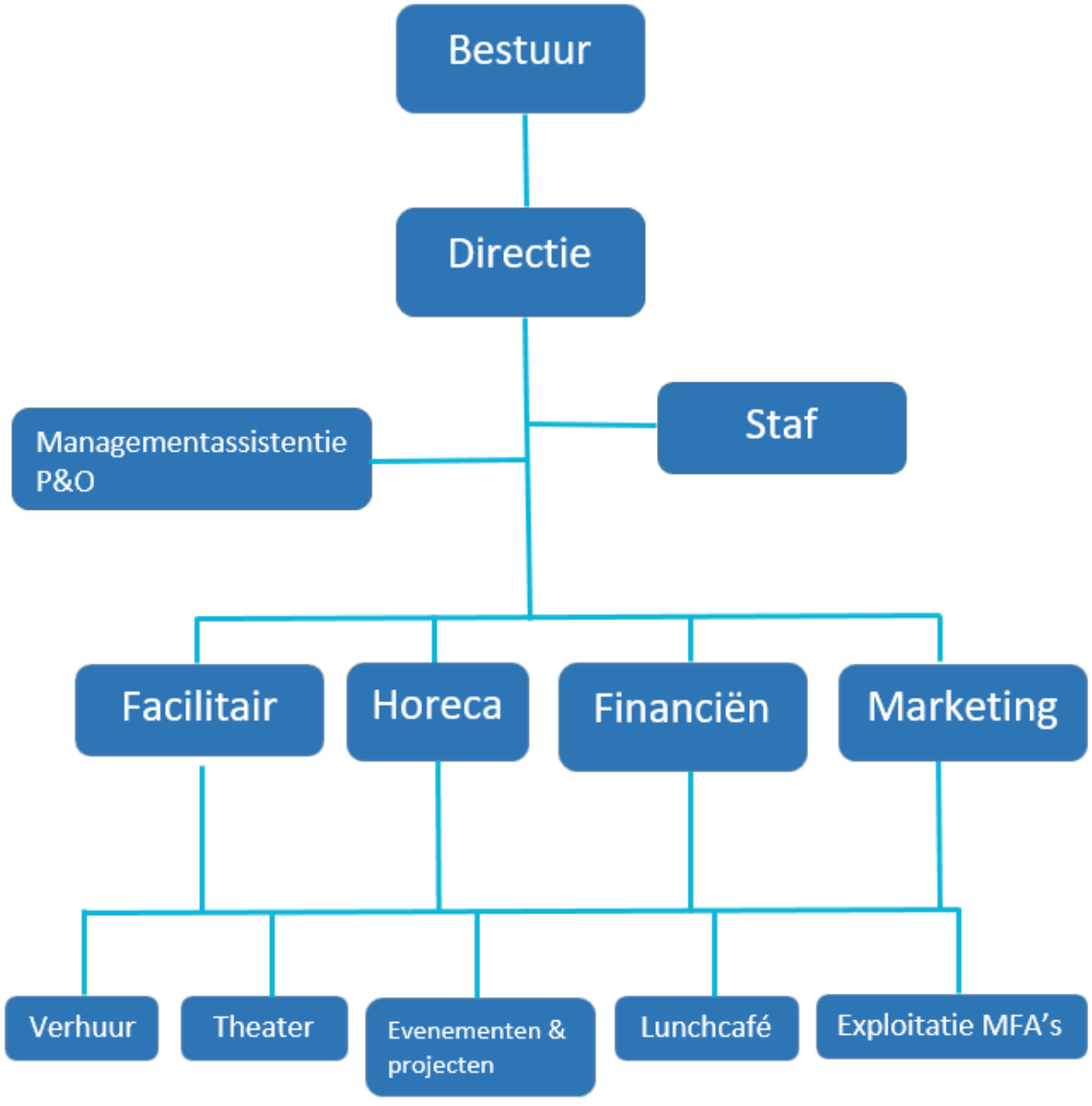
5. TOT SLOT

't Mozaïek heeft veel belang bij een goede verstandhouding met de gemeente. De gemeente is niet alleen de instantie die het gebouw ter beschikking stelt voor sociale culturele en educatieve functies, zij is ook een gewaardeerd huurder van ruimten. Soms rechtstreeks, soms via gesubsidieerde organisaties zoals de bibliotheek. Het exploiteren van een theater zoals wij hebben kan niet zonder gemeentelijke subsidie. 't Mozaïek kan dus niet zonder de gemeente, maar de gemeente kan ook niet zonder 't Mozaïek. Dat blijkt onder meer uit het gegeven dat de organisatie door de gemeente gevraagd is om het beheer te voeren van wijkcentrum De Brink in de Huurlingsedam. Daar is een gebrek aan vrijwilligers. De proefperiode van het afgelopen jaar was zo hoopgevend dat 't Mozaïek ook het beheer gaat overnemen van andere wijkcentra die kampen met een gebrek aan vrijwilligers. 't Mozaïek wordt daarmee ook een beheersorganisatie voor multifunctionele accommodaties in andere wijken van Wijchen. Het is duidelijk dat de financiële risico's voor 't Mozaïek hierdoor stevig toenemen. De directie heeft voor de komende beleidsperiode goede afspraken met de gemeente gemaakt om deze risico's beheersbaar te houden.

Om onze missie waar te maken, zullen wij ons blijven ontwikkelen als maatschappelijk-cultureel ondernemer. De focus zal de komende jaren blijven liggen op fondsenwerving, nieuwe verdienmodellen, of verdere uitbreiding van bestaande verdienmodellen, zelfstandig of in co-creatie. Wij verwachten dat hieruit extra mogelijkheden ontstaan die onze financiële positie verder duurzaam verstevigen, zodat de huidige functie en betekenis van ’t Mozaïek ook in de toekomst voor de bewoners van Wijchen behouden blijft.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft ’t Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Bijlage 1 **ORGANOGRAM NIEUWE STRUCTUUR**

Meerjarenbegroting 2024 t/m 2027

Staat van baten en lasten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
OPBRENGSTEN / BATEN	€	€	€	€
OMZET				
Omzet onbelast	419.841	454.200	463.700	473.400
Omzet laag tarief	297.000	303.200	309.600	316.100
Omzet hoog tarief	321.261	328.000	334.900	341.900
Totaal: OMZET	**1.038.102**	**1.085.400**	**1.108.200**	**1.131.400**
SUBSIDIES	**69.900**	**69.900**	**69.900**	**66.500**
SPONSORBIJDRAGE	**22.770**	**23.420**	**24.070**	**24.720**
OVERIGE OPBRENGSTEN	**6.680**	**9.080**	**6.680**	**9.080**
Totaal: OPBRENGSTEN / BATEN	**1.137.452**	**1.187.800**	**1.208.850**	**1.231.700**
KOSTEN / LASTEN				
INKOOPWAARDE OMZET				
Inkopen horeca	62.800	64.100	65.400	66.800
Kostprijs theater & evenementen	156.700	160.000	163.400	166.800
Kostprijs verhuur	1.600	1.600	1.600	1.600
Overige inkoopkosten	1.800	1.800	1.800	1.800
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**222.900**	**227.500**	**232.200**	**237.000**
BRUTOMARGE	*914.552*	*960.300*	*976.650*	*994.700*
PERSONEELSKOSTEN				
Salarissen	489.200	508.900	529.400	550.735
Sociale lasten	81.900	85.200	88.600	92.171
Pensioenlasten	51.300	53.367	55.500	57.737
Overige personeelskosten				
Ziektekostenverzekering	26.000	30.000	30.000	27.600
Inleenpersoneel	45.300	46.700	48.100	49.500
Overige personeelskosten	21.200	23.900	25.400	24.900
Totaal: Overige personeelskosten	**92.500**	**100.600**	**103.500**	**102.000**
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**714.900**	**748.067**	**777.000**	**802.642**
BEDRIJFSKOSTEN				
Huisvestingskosten				
Gas, elektra, water	85.700	85.700	85.700	87.500
Zakelijke lasten (OZB, rioolheffing, zuiveringslasten)	16.000	16.300	16.642	16.992
Klein onderhoud en inventaris	38.100	38.900	39.717	40.551
Schoonmaakkosten	35.300	36.300	37.062	37.841
Huur pand	21.400	22.000	22.462	22.934
Overige huisvestingskosten	11.200	11.435	11.675	11.921
Voorziening (dotatie/vrijval)	29.600	22.070	22.246	27.282
Totaal: Huisvestingskosten	**237.300**	**232.706**	**235.505**	**245.020**
Verkoopkosten	18.300	27.530	18.700	21.600
Afschrijvingen materiele vaste activa	53.000	57.353	76.252	80.564
Algemene kosten				
Accountants- en advieskosten	24.500	25.000	25.500	26.000
ICT & Telefonie	38.300	39.100	39.900	40.700
Niet aftrekbare btw	15.000	20.000	20.000	16.500
Verzekeringen	10.100	10.300	10.500	10.700
Contributies & abonnementen	10.700	10.900	11.100	11.300
Overige algemene kosten	13.900	14.200	14.500	14.800
Totaal: Algemene kosten	**112.500**	**119.500**	**121.500**	**120.000**
Overige lasten	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**421.100**	**437.089**	**451.957**	**467.184**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN				
Bankkosten	4.000	4.100	4.200	4.300
Rente	-7.500	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**-3.500**	**4.100**	**4.200**	**4.300**
Totaal: KOSTEN / LASTEN	**1.355.400**	**1.416.756**	**1.465.357**	**1.511.126**
Resultaat	**-217.948**	**-228.956**	**-256.507**	**-279.426**

Begroting (excl. trekkenwand & tribune + verv. stoelen)	2024	2025	2026	2027
Exploitatie tekort	€ 217.948	€ 228.956	€ 256.507	€ 279.426
Noodzakelijke afschrijvingen bij een volledige MVA	€ 76.907	€ 76.907	€ 76.907	€ 76.907
Afschrijvingen conform exploitatie	€ -55.600	€ -60.153	€ -84.652	€ -88.964
Benodigde extra compensatie afschrijvingen	**€ 21.307**	**€ 16.753**	**€ -7.745**	**€ -12.057**
Totaal tekort	**€ 239.254**	**€ 245.710**	**€ 248.762**	**€ 267.369**
Tekort gemiddeld over 2024/2027	€ 250.274			
Budgetsubsidie gemiddeld over 2024/2027	€ -148.971			
Resterend gemiddeld tekort	**€ 101.302**			
Inhaalslag dotatie bestemmingsfonds theater	€ 52.127			
Huurderving bouwdeel D	€ 38.802			
Benodigde subsidie	**€ 330.183**	**€ 245.710**	**€ 248.762**	**€ 267.369**
Gemiddeld	€ 341.202	€ 250.274	€ 250.274	€ 250.274

Investeringsoverzicht 2023 (gemiddeld inflatiepercentage 2022-2025 in 2025 aanpassen) 3,90% 1,039 *Enkele prijzen zijn in 2022 opgehoogd i.v.m. uitzonderlijke inflatie in dat jaar*

Ruimte	Omschrijving	Levensd	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2023	Bestemmingsfondsen				
																										1-1-2023	Correctie	Te doteren	Theater 2023	Dotatie 2023	Vrijval	31-12-2023
Algemeen	Airco serverruimte	10						€ 4.020																		€ 1.822		€ 2.197		€ 366	€ -	€ 2.189
Algemeen	ICT, draadloos netwerk en switching onderhoud	5		€ 15.113																						€ 22.060	€ -6.875	€ -72		€ -	€ -72	€ 15.113
Algemeen	ICT, Wifi uitbreiding	5	€ 7.000					€ 8.476																		€ 7.000		€ 8.476		€ 1.695	€ -7.000	€ 1.695
Algemeen	ICT, desktops 11 werkplekken	5			€ 12.899																					€ 27.860	€ -14.902	€ -60		€ -	€ -60	€ 12.899
Algemeen	ICT, server + NAS voor backup	5			€ 25.237																					€ 25.237		€ -0		€ -0	€ -	€ 25.237
Algemeen	ICT & telefonie, Portofoons	5	€ 1.887					€ 2.285																		€ 1.968		€ 2.204		€ 441	€ -1.887	€ 522
Algemeen	I-mob schrobmachine	5	€ 3.801					€ 4.602																		€ 4.203		€ 399		€ 80	€ -3.801	€ 482
Algemeen	Kantoren, meubilair 3 stoelen theater en 1 stoel rec	10							€ 2.287																	€ 852		€ 1.435		€ 239	€ -	€ 1.091
Algemeen	Kantoren, meubilair 8 tafels sta-zit	10										€ 8.490														€ 4.993		€ 3.497		€ 389	€ -	€ 5.382
Algemeen	Kantoren, meubilair beheer, 2 bureau's	10			€ 1.600																					€ 1.284		€ 316		€ 158	€ -	€ 1.442
Algemeen	Kantoren, meubilair directiekamer bureau, vergade	10			€ 2.800																					€ 1.697		€ 1.103		€ 551	€ -	€ 2.249
Algemeen	Kantoren, tapijt	10						€ 4.985																		€ 2.249		€ 2.736		€ 547	€ -	€ 2.796
Algemeen	Rolsteiger	20																	€ 8.092							€ 1.140		€ 6.953		€ 435	€ -	€ 1.574
Algemeen	Schoonloopmatten entree	10			€ 7.045																					€ 5.693		€ 1.352		€ 676	€ -	€ 6.369
Algemeen	Zonwering binnen kantoren eigen ruimten	10										€ 6.218														€ 8.566	€ -2.359	€ 11		€ 1	€ -	€ 6.208
Foyer	Geluidsinstallatie infrastructuur	25	€ 5.000																							€ 5.000		€ 18.012		€ 751	€ -5.000	€ 751
Foyer	Geluidsinstallatie boxen	10	€ 5.000										€ 7.330													€ 4.535		€ 2.796		€ 280	€ -4.535	€ 280
Foyer	Geluidsinstallatie mengpaneel, touchscreen en pc	5				€ 1.961																				€ 563		€ 1.398		€ 466	€ -	€ 1.029
Foyer	Inrichting, meubilair, sfeer verlichting	5			€ 38.441																					€ 48.597	€ -10.000	€ -156		€ -	€ -156	€ 38.441
Foyer	Inrichting vloerbedekking	10			€ 13.459																					€ 13.744		€ -285		€ -	€ -285	€ 13.459
Horeca	Afzuikkap boven frituur inclusief motor	10			€ 2.699																					€ -	€ 2.159	€ 540		€ 270	€ -	€ 2.429
Horeca	Afzuikkap boven fornuis inclusief motor	10	€ 1.500										€ 2.199													€ -	€ 1.500	€ 2.199		€ 220	€ -1.500	€ 220
Horeca	Emballage opslagvoorziening anti-ongedierte	10	€ 1.299										€ 1.904													€ 523	€ 776	€ 1.904		€ 190	€ -1.299	€ 190
Horeca	Kassasysteem inclusief 2 pinautomaten	5		€ 16.354																						€ 16.813		€ -459		€ -	€ -459	€ 16.354
Horeca	Keuken, aparatuur (tijdelijke stelpost)	10																								€ 5.069	€ -5.069	€ -0		€ -0	€ -	€ 0
Horeca	Keuken, aparatuur (tijdelijke stelpost)	10																								€ 4.971	€ -4.971	€ 0		€ 0	€ -	€ -0
Horeca	Keuken, Aanvoertafel + voorspoeldouche	10							€ 4.231																	€ 1.602		€ 2.629		€ 438	€ -	€ 2.040
Horeca	Koelingen, bierkoeler (liggend) mobiele bar	10	€ 2.000										€ 2.932													€ -	€ 2.000	€ 2.932		€ 293	€ -2.000	€ 293
Horeca	Koelingen, dubbeldeurs proffesionele koelkast	10	€ 4.595										€ 6.737													€ -	€ 4.595	€ 6.737		€ 674	€ -4.595	€ 674
Horeca	Koelingen, enkeldeurs proffesionele koelkast 1	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -	€ 3.500	€ 5.131		€ 513	€ -3.500	€ 513
Horeca	Koelingen, enkeldeurs proffesionele koelkast 2	10								€ 4.575																€ -	€ 1.373	€ 3.202		€ 457	€ -	€ 1.830
Horeca	Koelingen, bar, flessenkoeling 3-deurs	10			€ 3.400																					€ 2.135		€ 1.265		€ 253	€ -	€ 2.388
Horeca	koelingen, bar, fustenkoeling 8 x 20 ltr	10						€ 3.269																		€ -	€ 1.635	€ 1.635		€ 327	€ -	€ 1.961
Horeca	Koelingen, mobiele bar	10			€ 2.642																					€ 2.135		€ 507		€ 253	€ -	€ 2.389
Horeca	Koelingen, tafelmodel koelkast t.b.v. drankenbuffet	10			€ 1.080																					€ -	€ 864	€ 216		€ 108	€ -	€ 972
Horeca	Koelingen, tafelmodel koelkast personeel	10								€ 1.307																€ -	€ 392	€ 915		€ 131	€ -	€ 523
Horeca	Koelingen, tafelmodel voorraad koelkast, bar	10			€ 1.080																					€ -	€ 864	€ 216		€ 108	€ -	€ 972
Horeca	Koelingen, flessenkoeling 2-deurs & flessennest m	10	€ 2.600										€ 3.812													€ -	€ 2.600	€ 3.812		€ 381	€ -2.600	€ 381
Horeca	Koelingen, glasdeur flessenkoelkast (pantry)	10	€ 2.000										€ 2.932													€ -	€ 2.000	€ 2.932		€ 293	€ -2.000	€ 293
Horeca	Koelingen, glasdeur flessenkoelkast zomertheater	10	€ 2.000										€ 2.932														€ 2.000	€ 932		€ 93	€ -2.000	€ 93
Horeca	Koelingen, koelcel behuizing (vloer, wand, deur)	30								€ 11.764																€ -	€ 9.019	€ 2.745		€ 392	€ -	€ 9.411
Horeca	Koelingen, koelcel motor incl.verdamper, slangen,	15				€ 6.730																				€ -		€ 6.730		€ 2.243	€ -	€ 2.243
Horeca	Koelingen, koelwerbank 3-deurs	10	€ 5.100										€ 7.477													€ -	€ 3.569	€ 9.008		€ 901	€ -3.569	€ 901
Horeca	Koffiezetapparaat bulk, 2 x 6 ltr. Ketels	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -		€ 5.131		€ 257		€ 257
Horeca	Koffieautomaat	7			€ 15.601																					€ 14.226		€ 1.376		€ 688	€ -	€ 14.913
Horeca	Kookapperatuur, bakplaat opzetmodel	10			€ 2.375																					€ -		€ 2.375		€ 1.187	€ -	€ 1.187
Horeca	Kookapperatuur, friteuze 2 x 15 liter proffessioneel	10	€ 3.100										€ 4.545													€ -		€ 4.545		€ 454		€ 454
Horeca	Kookapperatuur, fornuis 4pits wens voor inductie	10	€ 3.500										€ 5.131													€ -	€ 1.471	€ 7.160		€ 716	€ -1.471	€ 716
Horeca	Kookapperatuur, magnetron/convectieoven	10	€ 5.000										€ 7.330													€ -		€ 7.330		€ 733		€ 733
Horeca	Mobiele bar, inclusief apparatuur, lekblad, tabkraar	30								€ 3.268																€ -		€ 3.268		€ 467	€ -	€ 467
Horeca	Mobiele Bar voorzetgedeelte theaterzaal t.b.v. stac	10	€ 5.000										€ 7.330													€ -		€ 7.330		€ 733		€ 733
Horeca	Muntenautomaten	5					€ 8.143																			€ 2.220		€ 5.923		€ 1.481	€ -	€ 3.700
Horeca	Saladiere opzetmodel, bar	10			€ 1.241																					€ -		€ 1.241		€ 621	€ -	€ 621
Horeca	Stellingen magazijn	30								€ 1.307																€ -		€ 1.307		€ 187	€ -	€ 187
Horeca	Vaatwasser	10							€ 9.251																	€ 3.318		€ 5.932		€ 989	€ -	€ 4.307
Horeca	Vleessnijmachine	15			€ 1.619																					€ -		€ 1.619		€ 810	€ -	€ 810
Horeca	RVS werktafels 3000mm + met enkel en dubbele s	30								€ 2.869																€ -		€ 2.869		€ 410	€ -	€ 410
Horeca	Ijsblokjesmachine	15	€ 1.500															€ 2.663								€ -	€ 1.500	€ 1.163		€ 78	€ -1.500	€ 78
Verhuur	Digibord	5		€ 9.435																						€ 9.700		€ -265		€ -265	€ -265	€ 9.170
Verhuur	Ruimte 2.03, vloerbedekking en inrichting	10																								€ -		€ -		€ -	€ -	€ -
Verhuur	Vergaderruimte 1.03 inrichten	5				€ 16.399																				€ 11.227		€ 5.172		€ 1.724	€ -	€ 12.951
Verhuur	Vergaderruimte 0.18 inrichten, vloerbedekking, inv	5			€ 10.795																					€ 5.140		€ 5.655		€ 2.827	€ -	€ 7.968
Verhuur	Zonwering binnen incidentele ruimten	10										€ 3.458														€ -1.933	€ 2.359	€ 3.032		€ 337	€ -	€ 763
Theater	Balletvloer	5					€ 2.144																			€ 1.564		€ 580	€ 145			€ 1.709
Theater	Beamer	7				€ 6.041																				€ 4.560		€ 1.481	€ 494			€ 5.054
Theater	Communicatiesysteem techniek tribune en podium	10			€ 4.000																					€ 602		€ 3.398	€ 1.699			€ 2.301
Theater	Draadloze microfoons (twee stuks)	5	€ 3.000					€ 3.632																		€ 1.880		€ 1.752	€ 350			€ 2.231
Theater	Gehandicaptenlift theatertrap	15		€ 7.500																						€ 867		€ 6.633	€ 6.633			€ 7.500
Theater	Geluidinstallatie boxen	10				€ 11.000																				€ 9.243		€ 1.757	€ 586			€ 9.829
Theater	Geluidsinstallatie mengpaneel	10				€ 7.593																				€ 4.202		€ 3.391	€ 1.130			€ 5.332
Theater	Geluidsinstallatie monitors	5				€ 2.045																				€ 962		€ 1.083	€ 361			€ 1.323
Theater	Geluidsinstallatie mobiel	10						€ 11.720																		€ 1.953		€ 9.767	€ 1.953			€ 3.907
Theater	Heftafel laad los perron	15			€ 29.312																					€ 13.022		€ 16.290	€ 8.145	€ 8.145		€ 21.167
Theater	Heftafel podium (zat bij aanschaf trekkenwand 201	15											€ 13.314													€ 3.544		€ 9.769	€ 977	€ 25		€ 4.521
Theater	Hoogwerker (Alplift)	10					€ 8.507																			€ 1.399		€ 7.109	€ 1.777			€ 3.176
Theater	Kleedkamers inventaris	8					€ 4.000																			€ 800		€ 3.200	€ 800			€ 1.600
Theater	Lichtinstallatie infrastructuur	25		€ 30.000																						€ 16.074	€ 12.726	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200		€ 30.000
Theater	Lichtinstallatie lichttafel	10				€ 4.112																				€ 17.037	€ -12.726		€ -		€ -199	€ 4.112
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 1	20			€ 18.400																					€ 16.499		€ 1.901	€ 950	€ 950		€ 17.450
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 2	20					€ 28.400																			€ -		€ 28.400	€ 7.100	€ 7.100		€ 7.100
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 3	20							€ 76.800																	€ -		€ 76.800	€ 12.800	€ 12.800		€ 12.800
Theater	Lichtinstallatie vervangen armaturen deel 4	20									€ 19.200															€ -		€ 19.200	€ 2.400	€ 2.400		€ 2.400
Theater	Rode stoelen theater	20				€ 16.824																				€ 15.099		€ 1.726	€ 575	€ 575		€ 15.674
Theater	Tapijt trap ingang theater	10				€ 3.921																				€ 2.626		€ 1.295	€ 432	€ 432		€ 3.057
Theater	Theatercafé tafels	5			€ 4.238																					€ 2.940		€ 1.298	€ 649	€ 649		€ 3.589
Theater	Theatercafé zaalverlichting (prikkabels)	5			€ 2.422																					€ 800		€ 1.621	€ 811	€ 811		€ 1.611
Theater	Theatercafé vloerkleedjes	10								€ 7.330																€ 3.706		€ 3.624	€ 518	€ 518		€ 4.224
Theater	Theatertextiel (toneelgordijnen+zaalgordijnen bove	25			€ 22.606																					€ 19.638		€ 2.968	€ 1.484	€ 1.484		€ 21.122
Theater	Theatertextiel (zaalgordijnen onder)	15												€ 9.053												€ 6.013		€ 3.040	€ 276	€ 276		€ 6.290
Theater	Theatertextiel (horizondoek)	5	€ 2.523					€ 3.055																		€ 3.778		€ -723	€ -			€ 3.778
Theater	Theatertextiel (acoustisch vanuit kickstart)	25																							€ 16.916	€ 735		€ 16.181	€ 735	€ 735		€ 1.471
			€ 74.404	€ 78.403	€ 224.991	€ 76.626	€ 51.194	€ 46.043	€ 92.569	€ 32.420	€ 19.200	€ 18.166	€ 86.168	€ 9.053	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.663	€ 8.092	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.916	€ 415.756	€ 0	€ 404.942	€ 54.980	€ 68.145	€ -49.751	€ 451.031
																														68145	€ 0	

	Grootboek 1-1-2023	Correctie	Dotatie 2023	Vrijval	31-12-2023	had moeten zijn	te weinig gedoteerd
Bestemmingsfonds	€ 266.208	€ -0	€ 30.045	€ -49.552	€ 246.702	€ 246.702	€ -
Theater	€ 114.300	€ -	€ 38.100	€ -199	€ 152.201	€ 204.328	€ 52.127
	€ 380.508	€ -0	€ 68.145	€ -49.751	€ 398.903	€ 451.029	€ 52.127

't MOZAÏEK

Gemeente Wijchen
t.a.v. het college van B&W
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wijchen, 8 januari 2024

Ons kenmerk: 240108
Betreft: verzoek om verlening budgetsubsidie 2024-2027;

Geacht college,

't Mozaïek ziet het primair als haar missie om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de samenleving en daarmee aan het welzijn van mensen. In ons beleidsplan 2024-2027 dat in ik de bijlage meestuur, staan de uitdagingen en plannen die wij in de komende periode aan willen gaan en uit willen voeren.

Bij deze verzoeken wij u om Stichting 't Mozaïek, sociaal, cultureel en educatief centrum Wijchen, voor de periode 2024-2027 een budgetsubsidie te verlenen ter hoogte van €250.274,- jaarlijks.

Naast de hierboven genoemde budgetsubsidie,

- is ons verzoek om in 2024 een eenmalige financiële bijdrage ter hoogte van €52.127,- te verlenen. Daarmee kunnen wij een inhaalslag maken voor de benodigde vervangingsinvesteringen.
- is ons verzoek om in 2024 een eenmalige bijdrage te verlenen van €38.802,- voor de huurderving van bouwdeel D. Dit als gevolg van werkzaamheden voor de verduurzaming die aan de orde zijn in 2024.
- is ons verzoek om de toekomstige kosten die te maken hebben met de aanschaf van de tribune, het opnieuw bekleden van de stoelen van de tribune en het vervangen van de trekkenwand, door middel van een aparte investeringssubsidie mogelijk te maken.

Door de toekenning van de benodigde subsidies, zal onze financiële positie verder duurzaam verstevigd worden, zodat de huidige functie en betekenis van 't Mozaïek ook in de toekomst voor de bewoners van Wijchen behouden blijft.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele en educatieve projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft 't Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Mede namens het bestuur van 't Mozaïek,
Met vriendelijke groet,

Henriëtte Mooren-van den Boomen,
Directeur Stichting 't Mozaïek

bijlagen:
beleidsplan 2024-2027
meerjarenbegroting 2024-2027
Meerjarig Onderhoudsplan

't MOZAÏEK

't Kleurrijke huis van Wijchen

Activiteitenverslag 2022

goedgekeurd
Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI
goed doel

Inleiding

De beperkende maatregelen zoals door de overheid uitgevaardigd tijdens de Covid-19 crisis, hadden in het eerste kwartaal van 2022 een negatieve invloed op onze activiteiten. Met name door de lockdown, maar ook door terughoudendheid van de bezoekers ná de versoepeling van de maatregelen, bleven de bezoekersaantallen voor de professionele voorstellingen en het Cultureel Lunchcafé en de verhuur van het theater voor activiteiten, in eerste instantie achter. Ook moesten enkele huurders/huisgenoten die te maken kregen met omzetverlies, noodgedwongen het besluit nemen om de huur op te zeggen. Ondanks de geldende beperkingen tijdens de crisis, werden er alternatieve wegen gevonden om zo optimaal mogelijk te kunnen blijven functioneren. Op deze manier heeft 't Mozaïek zich in deze woelige periode en onzekere tijden, mede door de goede samenwerking met de gemeente, staande weten te houden. Ook werknemers en vrijwilligers stelden zich flexibel en loyaal op en bewogen mee in de wisselende omstandigheden. Zo werden er diverse fondsaanvragen en subsidiemogelijkheden succesvol aangewend om samen met onze relaties cultureel-maatschappelijke projecten te initiëren en te organiseren.

Ook zijn er positieve nieuwe ontwikkelingen te melden. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten om 't Mozaïek te renoveren en te verduurzamen en daartoe een budget beschikbaar te stellen. Door het gebouw verder aan te passen aan de eisen van deze tijd, zal ons centrum voor sociaal, culturele en educatieve partijen weer een aantrekkelijke locatie zijn om zich te vestigen.

Verder zijn er met de gemeente gesprekken gevoerd over de problemen die er spelen bij het beheer van andere MFA's, dorpshuizen en wijkcentra in Wijchen. Voor het beheer van deze gebouwen is er sprake van een slinkende groep vrijwilligers. De gemeente heeft 't Mozaïek gevraagd te helpen door in eerste instantie vanaf maart 2022 het beheer en de exploitatie van wijkcentrum De Brink over te nemen. Dit wordt in de loop van 2023 uitgebreid met beheer- en exploitatietaken voor andere vergelijkbare accommodaties binnen Wijchen. Een verdere uitbreiding van de organisatie zal daarvoor nodig zijn. Om het voorgaande te realiseren dienen vooraf alle facetten die hierbij komen kijken te worden belicht. Ook zal er een nieuw beleidsplan opgesteld worden.

Door ons als initiator en aanjager van maatschappelijk-culturele projecten te blijven profileren en samenwerkingsverbanden aan te gaan met de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, de instellingen en de vele bedrijven die Wijchen rijk is, blijft 't Mozaïek midden in de regionale en lokale samenleving staan.

Theater

Het boekjaar 2022 begon met een lockdown in het eerste kwartaal, waardoor het theaterseizoen slechts gedeeltelijk plaats kon vinden. Vanwege de lockdown en de gevolgen daarvan voor tournees en zaalbezetting werden er 30 voorstellingen geannuleerd. Naast de beperkte programmering was er veel aandacht voor het initiëren en continueren van projecten, waarbij er achter de schermen hard gewerkt werd aan thema's als jongerencultuur en diversiteit & inclusie. Op die manier is het theater in de regio en provincie stevig op de kaart gezet als een maatschappelijk en sociaal betrokken theater.

Activiteiten en evenementen

't Mozaïek is een zeer geschikte locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Door de unieke mogelijkheden om entertainment in het theater en horeca te kunnen combineren, kunnen er ook jubilea, borrels en themafeesten georganiseerd worden. De meeste aanvragen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van onze accommodatie. Potentiële belangstellenden stelden zich, in afwachting van de wisselende maatregelen als gevolg van de Covid-19 crisis, in de eerste helft van 2022 nog zeer terughoudend op.

Verhuur

De productgroep verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten
De Covid-19 pandemie was van grote invloed op de permanente verhuur. Een aantal huurders hebben 't Mozaïek verlaten en elders een ruimte gevonden of zijn gestopt vanwege andere levensdoelen en inzichten. Ook hebben enkele huurders, juist vanwege de Covid-19 pandemie, meer of grotere ruimtes betrokken. Uit de groeiende belangstelling voor permanente huur, bleek dat er nog steeds voldoende animo was om bij 't Mozaïek de vrijgekomen ruimtes te huren. De terughoudendheid van nieuwe potentiële huurders was echter groot. Dit had te maken met de op handen zijnde verbouwing vanaf 2024 en de ontoereikende klimaatvoorzieningen in de diverse bouwdelen.

2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten
Voor permanente huurders die naast hun eigen ruimte ook incidenteel nog extra ruimtes nodig hebben, bieden wij een mogelijkheid om incidenteel een ruimte te huren. Ook bedrijven, organisaties of particulieren uit de regio die een ruimte nodig hebben voor hun activiteit, kloppen aan. Op een meer reguliere basis vindt er ook incidentele verhuur plaats aan bijvoorbeeld een theaterschool, een boetseerclub, een schilderclub of yogapraktijk. Vanwege de Covid-19 crisis in het eerste kwartaal, waarbij ook ná deze periode sprake was van onzekerheid vanwege de beperkende maatregelen, zijn er minder periodieke verhuringen gerealiseerd.

Cultureel Lunchcafé en Horeca

De horeca is onlosmakelijk verbonden met het gebruik van de theaterzaal. De paracommerciële horecavergunning biedt mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard in combinatie met het gebruik van de theaterzaal verder "aan te kleden". Door de significante daling van het aantal voorstellingen en evenementen, daalden ook de horeca inkomsten aanzienlijk. Het Cultureel Lunchcafé, dat normaliter in belangrijke mate wordt ingezet als een laagdrempelige ontmoetingsplek voor huurders en hun relaties, flexwerkers, bezoekers en voorbijgangers van 't Mozaïek, werd door de geldende maatregelen hard geraakt. Het eerste kwartaal van 2022 was het hart van onze organisatie grotendeels gesloten.

Personeel, directie en bestuur

Personeel
't Mozaïek prijst zich rijk met haar vakkundige en loyale medewerkers. Samen met de onmisbare vrijwilligers spelen zij een belangrijke rol in de dagelijkse bedrijfsvoering en ondersteuning van de diverse activiteiten van 't Mozaïek. Ook individuele mensen met een arbeidsbeperking krijgen de ruimte om zich verder te ontwikkelen binnen het Cultureel Lunchcafé en het team beheer. Gedurende het jaar krijgen jongeren de kans om vanuit hun mbo- of hbo-opleiding hun stages in te vullen.

Directie & bestuur
Het bestuur van stichting 't Mozaïek bestaat uit leden die tezamen een afspiegeling van de lokale samenleving vormen en hanteert samen met de directeur de Governance Code Cultuur. De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht in de cultuur.

Financiële steun

Financiële steun i.v.m. COVID-19
Om de financiële schade zoveel mogelijk te beperken, is er op diverse niveaus een doeltreffende lobby uitgevoerd en kon de steunregeling van de gemeente Wijchen succesvol worden aangewend.

Sponsoring en Vrienden
Vanwege de fiscale voordelen was voor de sponsoren de ANBI-status van 't Mozaïek van belang. Doordat sponsoren, veelal bedrijven binnen het MKB, in en na deze Covid-19 pandemie hun inkomsten zagen dalen, was er helaas sprake van een terugval. Via het vriendenconcept hebben een groot aantal individuele relaties ons ondersteund, maar ook hier was er sprake van een terugval.

Lidmaatschappen

't Mozaïek is lid van de Vereniging van Schouwburg en Concertgebouw Directies (VSCD), de vereniging Gelderse Podia en Stichting Oostelijke Schouwburgen. Daarnaast wordt er actief deelgenomen aan diverse provinciale (netwerk)organisaties en andere culturele instellingen in de regio, o.a. de samenwerking met Cultuur Oost en het netwerk 025.

Theater

8,2

70 theatervoorstellingen
2021: 41 | 2020: 65 | 2019: 85

7.745 bezoekers
2021: 4.023 | 2020: 5.110 | 2019: 10.899

53% zaalbezetting
2021: 47% | 2020: 50% | 2019: 64%

17 sponsoren

84 vrienden

zomertheater 58% zaalbezetting

multifunctioneel gebruik
van theaterzaal- en theatercaféopstelling

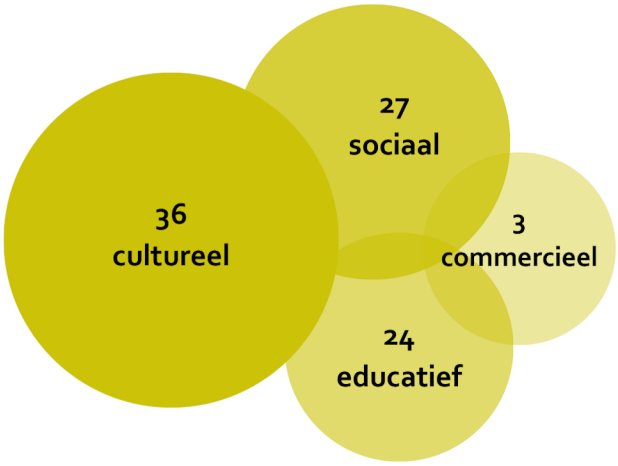
gesloten: 1 januari t/m 25 februari

Activiteiten en evenementen

90 evenementen
2021: 35 | 2020: 45 | 2019: 103

13.000 bezoekers
2021: 2557 | 2020: 5353

gesloten: 1 januari t/m 25 februari

Verhuur

permanente verhuur

34 permanente huurders
2021: 37

90,9% bezettingsgraad
2021: 92% |2020: 94% | 2019: 98%

4.860 m²
verhuurbare meters

442 m² leegstand

incidentele verhuur

5 verhuurruimtes

952 verhuringen
2021: 878
2020: 910
2019: 1.633

Cultureel lunchcafé en Horeca

lunchcafé
met afhaal- en bezorgconcept
voor huisgenoten en verhuur

huiskamerfunctie
met verblijfsmogelijkheid voor
bezoekers gebouw en flexwerkers

foyerfunctie
voor nazit theatervoorstellingen

paracommerciële horecavergunning

gesloten: 1 januari t/m 25 februari

Personeel, bestuur en directie

23 medewerkers **10,93** FTE

53 vrijwilligers **5** bestuursleden

18 assistent-medewerkers Driestroom **4** stagiaires

CAO Nederlandse Podia

Governance Code Cultuur

Financiële steun

Structuele subsidie — Gemeente Wijchen

COVID-19 steun — Gemeente Wijchen

Fondsen en projectsubsidies — KICKSTART CULTUUR FONDS; provincie Gelderland; Gemeente Wijchen; FONDS PODIUM KUNSTEN; Rabobank

Lidmaatschappen

vsco van en voor podia

GELDERSE PODIA.NL NETWERK

Stichting Oostelijke Schouwburgen

Marketing

1.946 volgers

124 volgers

740 volgers

15 nieuwsbrieven

488 artikelen in online en papieren kranten

Samenwerkingen

- AZC Grave / Stichting Vrolijkheid
- Beleef Wijchen
- Bibliotheek Wijchen
- Centrummanagement Wijchen=
- Cineclub Wijchen
- Cultuur Oost
- Cultuurknooppunt
- Driestroom
- Fairtrade Wijchen
- Gemeente Wijchen
- Historische Vereniging
- Kitty Trepels van Mil
- Lokale artiesten
- Maaswaal College
- MAFF
- MeerVoormekaar
- Muziekdorp
- Muziekkring
- Primair onderwijs
- Regionale Theaters
- Rotary RWBT
- Sociaal Wijkteam
- Speciaal Onderwijs
- Speelotheek Wijchen
- Stichting Hand in Hand
- Theater Klare Taal
- Vier het Leven
- Vluchtelingenwerk
- Young Wijchen

Initiatieven en projecten

- Administratie en beheerstaken de Brink
- Buitenstebinnen
- Iets met Urban
- Netwerkbijeenkomst relaties
- Pakjeshuis
- Veilig en sfeervol theater tijdens COVID-19
- Vriendenconcept
- Vrijwilligersdag
- Wereldvrouwendag
- Young Wijchen
- Zomertheater

Samenwerkingen

Binnen de gemeente Wijchen en binnen de provincie Gelderland zijn in 2022 met de verschillende relaties de volgende samenwerkingen gerealiseerd:

- Samenwerking Gemeente Wijchen: vanaf maart 2022 het overnemen van het beheer en de exploitatie van wijkcentrum De Brink
- Samenwerking Cineclub: het uitrollen van de kaartverkoop via de website van 't Mozaïek
- Samenwerking Muziekkring: het organiseren van uitvoeringen en concerten in 't Mozaïek
- Samenwerking Driestroom: het cateren van lunches op locatie
- Samenwerking SpeelOtheek/de Bibliotheek/Driestroom: het onderzoeken van de realisatie van een opslagplek/werkplaats in 't Mozaïek, uitleen via de Bibliotheek
- Samenwerking MeerVoormekaar: het organiseren van de Vrijwilligersdag
- Samenwerking Vluchtelingenwerk, Bibliotheek, MeerVoormekaar, Hand in hand: het organiseren van Wereldvrouwendag
- Samenwerking Gelderse Podia: het realiseren van een inclusieve programmering.
- Samenwerking Stichting Vier het leven: het mogelijk maken dat bewegingsbeperkte senioren geselecteerde voorstellingen kunnen bezoeken
- Samenwerking Young Wijchen: het opzetten van een Wijchense jongerenplatform voor het organiseren van evenementen voor jongeren
- Samenwerking Huisgezelschap Theater Klare Taal: het organiseren van een eerste voorstelling in de theaterzaal onder begeleiding van stichting Special Arts
- Samenwerking Benefietavond Kitty Trepels van Mil: het organiseren van een Benefietavond voor het Radboud Oncologie Fonds
- Samenwerking SpeelOtheek en Bibliotheek: het organiseren van een Sinterklaas-evenement voor jonge kinderen
- Samenwerking Regionale theaters: het implementeren van de code Diversiteit en Inclusie
- Samenwerking Beleef Wijchen: het organiseren van het centrum-evenement m.b.t. het Music Art & Food Festival

Incidentele subsidies voor projecten en activiteiten

Door gebruik te maken van diverse subsidiemogelijkheden werd het mogelijk om projecten te initiëren en te organiseren. De uitvoering daarvan vond plaats in eigen beheer met een beperkte formatie.

- Subsidie gemeente Wijchen vrijwilligersdag 't Mozaïek heeft van de gemeente de opdracht en subsidie gekregen om samen met MeerVoormekaar de vrijwilligersavond te organiseren.
- Subsidie provincie Gelderland 'Iets met Urban' 't Mozaïek heeft als penvoerder subsidieaanvragen toegekend gekregen waarvan de bedragen grotendeels naar de diverse jongerenteams gaan. Young Wijchen investeert dit in activiteiten en marketing. Het project loopt door tot half 2023.
- Subsidie Fonds Podiumkunsten voor project 'Buitenstebinnen' Het Fonds wil samenwerkingen stimuleren die bijdragen aan het versterken van de lokale en/of regionale makers. Zes lokale makers hebben binnen dit project hun (eerste) avondvullende voorstelling in ons theater gespeeld. Daarnaast hebben zij een marketingtraining gevolgd en kregen zij aanvullend budget om extra begeleiding te krijgen voor hun artistieke ontwikkeling.

Subsidie Fonds Podiumkunsten SKIP-regeling 2022-2023
Theater 't Mozaïek is voor 2022 en 2023 aangewezen als SKIP-podium. De regeling heeft als doel een gevarieerd podiumkunstenaanbod in Nederland te bevorderen. Per kalenderjaar wordt een bedrag gereserveerd voor onze professionele jeugd en sociaal-artistieke voorstellingen.

Activiteiten 2022

16 jan	pr	Floris Kortie & Vera Kooper
4 feb	pr	Christel de Laat
9 feb	pr	Lennon & McCartney
10 feb	cu	Cineclub
10 feb	ed	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
19 feb	pr	Welkom in Wijchen
24 feb	so	MeerVoormekaar
25 feb	pr	Joshua Aaron
7 mrt	so	MeerVoormekaar
8 mrt	so	Debatavond
10 mrt	cu	Cineclub
11 mrt	pr	Holland Dance Festival
16 mrt	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
16 mrt	pr	Let's Make Comedy
19 mrt	pr	Previewavond
22 mrt	so	MeerVoormekaar - OpStap
22 mrt	so	Bruidsparendag
23 mrt	so	Bruidsparendag
24 mrt	pr	Rob Scheepers
27 mrt	ed	Pools Poëzie Festival
1 apr	pr	Rob & Emiel
2 apr	cu	Kleine Komedie
3 apr	cu	Bombarie
5 apr	cu	Hakoena voorstelling
6 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
6 apr	pr	Fabian Franciscus
7 apr	cu	Cineclub
8 apr	pr	Jeroens Clan
9 apr	pr	Rapalje
10 apr	pr	Yvonne Keuls
13 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
14 apr	so	MeerVoormekaar - afscheid collega
14 apr	pr	Milene van der Smissen
15 apr	pr	Young Wijchen
16 apr	pr	Joan Ellen
18 apr	pr	Boer Boris
20 apr	so	MeerVoormekaar - Koffie met Leonie
20 apr	pr	Theater Nora
21 apr	pr	Absolutely Drag & Friends
22 apr	pr	Aimee Fraij
24 apr	cu	DOV - 175 jaar bestaan

1 mei	cu	Cineclub
4 mei	so	MeerVoormekaar Koffie met Leonie
7 mei	pr	CASH
11 mei	ed	Maaswaal College examens
12 mei	ed	Maaswaal College examens
13 mei	ed	Maaswaal College examens
5 mei	cu	Cultuurknooppunt
16 mei	ed	Maaswaal College examens
17 mei	ed	Maaswaal College examens
18 mei	ed	Maaswaal College examens
19 mei	ed	Maaswaal College examens
19 mei	so	MeerVoormekaar - afscheidslunch collega
20 mei	ed	Maaswaal College examens
23 mei	ed	Maaswaal College examens
24 mei	ed	Maaswaal College examens
25 mei	ed	Maaswaal College examens
2 jun	pr	Klare Taal
3 jun	pr	Kim & Ronald
4 jun	pr	Erik Krikke & 7even bridges
5 jun	ed	Pools Poezie Festival
7 jun	so	Werkorganisatie
7 jun	so	Werkorganisatie
9 jun	pr	Acoustic journey
10 jun	cu	The Antony Singers
11 jun	cu	The Antony Singers
11 jun	pr	The Anthony Singers
12 jun	cu	The Antony Singers
12 jun	pr	Anthony Singers
12 jun	pr	Anthony Singers
13 jun	ed	Boer Boris
15 jun	pr	Seizoenspresentatie
18 jun	cu	Hakoena - voorstelling
19 jun	cu	Hakoena - voorstelling
24 jun	cu	Hakoena - voorstelling
26 jun	so	Wij vakantie zij ook

pr = professioneel theater so = sociaal evenement ed = educatief evenement
cu = cultureel evenement co = commercieel evenement

Activiteiten 2022

1 jul	pr	Joris Linssen & Caramba
2 jul	ed	Bibliotheek - Boekpresentatie
2 jul	pr	Joes Boonen
2 jul	pr	Comedy Camper
3 jul	pr	Gonnie & Gijsje
6 jul	ed	Maaswaal College - diploma uitreiking
7 jul	ed	Maaswaal College - diploma uitreiking
9 jul	pr	Joes Boonen
10 jul	pr	Familiequiz
11 jul	ed	Viersprong - musical groep 8
12 jul	ed	Paulusschool - musical groep 8
13 jul	ed	Speelhoeve - musical groep 8
28 jul	so	Driestroom - afscheid collega
16 aug	pr	Youp van 't Hek
2 sep	pr	Jo Toonen
3 sep	pr	Jo Toonen
4 sep	pr	Jo Toonen
6 sep	ed	Cultuurknooppunt Wijchen
7 sep	pr	Pieter Derks
14 sep	so	GGD Vaccinaties
15 sep	ed	Samenwerkingsstichting Kans & Kleur - Schoolvoorstelling 'Ik ben ik'
20 sep	co	Gerard Alderliefste & Friends
20 sep	so	MeerVoormekaar
21 sep	pr	Gerard Alderliefste & Friends
22 sep	pr	Imperfect Dancers
24 sep	pr	Lebbis
25 sep	cu	Muziekkring
27 sep	so	Vrijwilligersdag
28 sep	pr	Lakshmi
29 sep	cu	Cineclub
30 sep	pr	TRYO
1 okt	pr	Steven Kazan & Jamie
2 okt	pr	Dirk Scheele
2 okt	pr	Dirk Scheele
4 okt	pr	Jasper van Kuijk
5 okt	pr	Peter van Ewijk
6 okt	pr	Fuad Hassen
7 okt	pr	Mart Hillen
12 okt	cu	Bries
13 okt	cu	Bries
14 okt	cu	Bries
15 okt	cu	Bries 13.30 uur
15 okt	cu	Bries 19 uur
16 okt	cu	Bries 13:30 uur
16 okt	cu	Bries 17:30 uur
20 okt	pr	Jochen Otten
21 okt	pr	Sandra Pham
27 okt	cu	Cineclub
28 okt	pr	Diederik Jekel
29 okt	pr	Annick Boer
30 okt	cu	Muziekkring
2 nov	pr	Piepschuim
4 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
5 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
6 nov	cu	Wijchens Amateur Toneel
6 nov	so	Soamen op 'n benkske - lunch & show
10 nov	pr	Jan Beuving
14 nov	pr	MKB Wijchen
14 nov	co	MKB Wijchen
17 nov	co	Cineclub
19 nov	cu	De Meiden van LOS
20 nov	pr	Muziekkring
21 nov	cu	EHBO - Thema avond
22 nov	so	Nijmeegs Amusements Orkest
23 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
24 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
25 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
26 nov	cu	Nijmeegs Amusements Orkest
27 nov	cu	Talevision Sintvoorstelling
30 nov	pr	Lenny Kuhr
1 dec	ed	Maaswaal College - schoolvoorstelling
1 dec	pr	Quatro Ventos
2 dec	pr	Arjan Kleton
3 dec	pr	ABBA Experience
8 dec	pr	Ed Struijlaart
9 dec	pr	Op verhaal
9 dec	pr	Steven Brunswijk
10 dec	pr	Foreverly Brothers
11 dec	pr	Juf Roos
11 dec	pr	Juf Roos
11 dec	pr	Juf Roos
13 dec	so	MeerVoormekaar - Kerstbijeenkomst
15 dec	cu	Cineclub
15 dec	so	Bibliotheek - Kerstontbijt
16 dec	pr	XO9
17 dec	pr	Angels Rule
20 dec	so	Bruidsparendag
21 dec	so	Bruidsparendag
29 dec	so	MeerVoormekaar Gamen in de Huiskamer

Sponsoren

WELLNESS THERMEN BERENDONCK

ICS groep

ALEX® advocaten

MEIBURG tuin- en parkmachines

welling bouw | onderhoud | schilderwerk

MARI VAN RENS Tweewielerspecialist

yoast

RIN

DE KLEIJN DRUKKERIJ

DASTA COFFEE

PRODE webdesign & vormgeving

Hofmans SINDS 1964 AT HOME

PAKHUIS-RENTAL.NL your AV supplier

stolwijk philipsen accountants adviseurs

elle financieel support

't MOZAÏEK

Campuslaan 6 6602 HX Wijchen (024) 645 04 55 mozaiekwijchen.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5561
Extern Zaak ID	Z/23/146863
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	6.u
Titel	146863 beslisnota Aanpassing Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Ostendorp, Ida
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	
Telefoonnummer steller	

Bijlagen
146863 beslisnota Aanpassing Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Bijlage 1 - Wijzigingsverordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019
Bijlage 2 - Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen - raad 1 februari 2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit: De verordening tot wijziging van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019 (bijlage 1) vast te stellen

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit: De verordening tot wijziging van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019 (bijlage 1) vast te stellen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/146863

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijziging Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

Datum: 1 februari 2024

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

De verordening tot wijziging van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019 (bijlage 1) vast te stellen

Aanleiding

Het presidium wenst formeel vast te stellen wanneer commissieleden, zijnde niet raadsleden, in aanmerking komen voor het ontvangen van presentiegeld. Met de wijziging van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden is duidelijk voor welke bijeenkomsten en gesprekstafels commissieleden, zijnde niet raadsleden, presentiegeld ontvangen.

Daarnaast is nu toegevoegd aan welke voorwaarden een commissielid, zijnde niet raadslid, moet voldoen om het presentiegeld te kunnen ontvangen.

In de wijzigingsverordening is aangegeven wat er concreet verandert. Het betreft een nieuw artikel 3 en de doornummering van de andere artikelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
27-06-2019	30071 beslisnota Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

Gewenst resultaat

Het formaliseren dat de commissieleden presentiegeld ontvangen voor het bezoeken van specifieke (regionale) bijeenkomsten.

Argumenten

1.1 Door het bezoeken van (regionale) bijeenkomsten voor raads- en commissieleden leveren de commissieleden ondersteuning aan de raadsleden. Zij ontlasten hierdoor de raadsleden in de fractie.

1.2 Er wordt alleen presentiegeld uitgekeerd voor het bijwonen van (regionale) bijeenkomsten voor raads- en commissieleden die in het raadsinformatiesysteem in de vergaderagenda zijn opgenomen. Dus niet om uitnodigingen van externe organisaties zoals voor Oogstfeesten, Nationaal Deltacongres, enz.

Financiële gevolgen
Van tevoren kan er niet aangegeven worden wat de exacte kosten bedragen. De kosten zijn afhankelijk van het aantal vergaderingen en bijeenkomsten en of de commissieleden ook daadwerkelijk aanwezig zijn geweest bij de vergaderingen en bijeenkomsten voor raads- en commissieleden.

De presentiegelden worden betaald uit het budget voor presentiegelden voor commissieleden.

Communicatie

De wijzigingsverordening wordt bekendgemaakt in het gemeenteblad van Wijchen via officiëlebekendmakingen.nl. Dit is verplicht. Gebeurt dit niet, dan treedt de wijziging niet in werking. De wijziging zal vervolgens verwerkt worden in de verordening.
De griffie communiceert de aanpassing van de verordening in de wekelijkse raadsmail voor raads- en commissieleden van de gemeente Wijchen.
De aangepaste verordening is na bekendmaking te vinden op de website: www.lokaleregelgeving.overheid.nl en ook te vinden op de website van de gemeente Wijchen.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Wijzigingsverordening Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

De raad van de gemeente Wijchen;

gelezen het voorstel van het presidium van 2 november 2023

gelet op artikel 147 en 149 Gemeentewet

b e s l u i t

vast te stellen de volgende verordening tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019.

Artikel I Wijziging verordening

De rechtspositieregeling raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019 wordt als volgt gewijzigd:

In de 'nieuwe tekst' zijn de nieuwe woorden en leestekens vet gedrukt**.**

A. Een nieuw artikel 3 wordt toegevoegd:

Artikel 3. Vergoeding voor werkzaamheden van commissieleden niet zijnde raadsleden

1. Commissieleden ontvangen het bedrag genoemd in artikel 3.4.1 lid 1 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers voor het bijwonen van:
   a. Commissievergaderingen zoals bedoeld in artikel 82 Gemeentewet,
   b. Informatiebijeenkomsten van de raad van Wijchen,
   c. Themabijeenkomsten van de raad van Wijchen,
   d. Gesprekstafels van de raad van Wijchen,
   e. Werkbijeenkomsten van de raad van Wijchen,
   f. Regionale bijeenkomsten voor raads- en commissieleden,

1. die in de vergaderagenda in het raadsinformatiesysteem zijn opgenomen.
2. Onder de bijeenkomsten genoemd onder b., c., d. en e. worden begrepen de bijeenkomsten en gesprekstafels zoals genoemd in het Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en voor de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen'.
3. Bij iedere vergadering of bijeenkomst genoemd onder artikel 3 lid 1 a t/m e is een presentielijst aanwezig. De presentiegelden worden uitgekeerd op basis van het door het commissielid zijnde niet raadslid getekende presentielijst.
4. Wat artikel 3 lid 1 f betreft worden de presentiegelden uitgekeerd op basis van aanmelding bij de griffie van de gemeenteraad van Wijchen.

B. De bestaande artikelen 3 tot en met 19 worden vernummerd naar de artikelen 4 tot en met 20.

Artikel II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag na die van bekendmaking en werkt vervolgens terug tot en met 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld door de raad van Wijchen in de openbare raadsvergadering van 1 februari 2024

De voorzitter,	De griffier,
R. Helmer-Englebert	drs. A.B. Berendsen

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

De raad van de gemeente Wijchen;
gelezen het voorstel van het presidium van de raad van de gemeente Wijchen van 23 mei 2019
gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96 eerste en tweede lid, en 97, 98, 99, 147 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.3, eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

b e s l u i t

vast te stellen de volgende verordening

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. commissielid: lid van een commissie als bedoeld in de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet, dat niet tevens raadslid is of ambtenaar die als zodanig tot lid van een commissie is benoemd.
b. griffier: de griffier, bedoeld in artikel 107 van de Gemeentewet.
c. raadslid: lid van de gemeenteraad.

Hoofdstuk II Voorzieningen voor raads- en commissieleden

Artikel 2. Vergoeding voor werkzaamheden van raadsleden
Een raadslid kan de vergoeding van werkzaamheden als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers niet weigeren.

Artikel 3. Vergoeding voor werkzaamheden van commissieleden niet zijnde raadsleden

1. **Commissieleden ontvangen het bedrag genoemd in artikel 3.4.1 lid 1 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers voor het bijwonen van;**
    a. **Commissievergaderingen zoals bedoeld in artikel 82 Gemeentewet,**
    b. **Informatiebijeenkomsten van de raad van Wijchen,**
    c. **Themabijeenkomsten van de raad van Wijchen,**
    d. **Gesprekstafels van de raad van Wijchen,**
    e. **Werkbijeenkomsten van de raad van Wijchen,**
    f. **Regionale bijeenkomsten voor raads- en commissieleden,**

    die in de vergaderagenda in het raadsinformatiesysteem zijn opgenomen.
2. **Onder de bijeenkomsten genoemd onder b., c., d. en e. worden begrepen de bijeenkomsten en gesprekstafels zoals genoemd in het Reglement van orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad en de raadscommissie en voor de andere werkzaamheden van de raad van Wijchen`.**
3. **Bij iedere vergadering of bijeenkomst genoemd onder artikel 3 lid 1 a t/m e is een presentielijst aanwezig. De presentiegelden worden uitgekeerd op basis van het door het commissielid zijnde niet raadslid getekende presentielijst.**

4. **Wat artikel 3 lid 1 f betreft worden de presentiegelden uitgekeerd op basis van aanmelding bij de griffie van de gemeenteraad van Wijchen.**

Artikel 4. Toelage fractievoorzitter

1. De vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, wordt voor de fractievoorzitters voor de duur van de uitoefening van het fractievoorzitterschap verhoogd met een toelage van € 70 per maand, vermeerderd met € 10 voor elk raadslid dat de fractie telt, de fractievoorzitter zelf niet meegerekend. De toelage bedraagt ten hoogste € 150 per maand.
2. Voor zover het fractievoorzitterschap in de loop van de maand begint of eindigt, wordt de toelage, bedoeld in het eerste lid, voor die maand naar evenredigheid van de duur van het fractievoorzitterschap toegekend.
3. Voor de toepassing van het eerste lid stelt de burgemeester vast:
    a. hoeveel leden een fractie telt, en
    b. de duur van het fractievoorzitterschap.
4. Als de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk wijziging ondergaat, worden de bedragen in het eerste lid bij ministeriële regeling overeenkomstig gewijzigd.

Artikel 5. Toelage raadslid vertrouwenscommissie, rekenkamerfunctie en onderzoekscommissie

1. Een raadslid dat lid is van een vertrouwenscommissie dan wel een rekenkamerfunctie uitoefent als bedoeld in de artikelen 61, derde lid respectievelijk 81oa van de Gemeentewet, wordt voor de duur van de activiteiten van die commissie of de duur van de uitoefening van de rekenkamerfunctie per jaar ten laste van de gemeente een toelage toegekend van € 120 per maand, zoals genoemd in artikel 3.1.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Een raadslid dat lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet wordt voor de duur van de activiteiten van die commissie ten laste van de gemeente een toelage per kwartaal toegekend van 50% van de vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen, bedoeld in artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.

Artikel 6. Toelage raadslid bijzondere commissie

1. De Agendacommissie, de Auditcommissie en de Werkgeverscommissie worden aangemerkt als een bijzondere commissie zoals bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. De Agendacommissie, de Auditcommissie en de Werkgeverscommissie worden aangemerkt als een bijzondere commissie zoals bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
   Raadsleden die lid dan wel plaatsvervangend lid zijn van een bijzondere commissie ontvangen op grond van artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers voor de duur van de activiteiten van de commissie een toelage per vergadering van 50% van de vergoeding die commissieleden ontvangen voor het bijwonen van de vergaderingen, met een maximum van € 122,40 per maand.

Artikel 7. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen binnen de gemeente

1. Voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies alsmede voor reizen binnen de gemeente, gemaakt voor de uitoefening van de functie, worden of wordt aan een raads- of commissielid vergoed:
    a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer
    b. bij gebruik van een eigen auto het maximum bedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt.

2. Voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies worden aan een raads- of commissielid bij gebruik van een eigen auto tevens de veer- en tolkosten vergoed.
3. Voor reizen binnen de gemeente, gemaakt voor de uitoefening van de functie, worden aan een raads- of commissielid bij gebruik van een eigen auto tevens de parkeer-, veer- en tolkosten vergoed.
4. Boetes en naheffingsaanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
5. Indien een raads- of commissielid een tijdelijke functionele beperking heeft, kan voor reizen voor woon- werkverkeer en voor reizen binnen de gemeente, gemaakt voor de uitoefening van de functie, een voor de beperking geschikte vervoersvoorziening worden vergoed of ter beschikking gesteld.
6. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte werkelijke verblijfkosten die een raads- of commissielid maakt in verband met reizen binnen de gemeente voor de uitoefening van de functie, worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 8. Reis- en verblijfskosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

1. Voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur als bedoeld in artikel 97 Gemeentewet worden aan een raads- of commissielid vergoed:
   a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer
   b. bij gebruik van een eigen auto het maximum bedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt.
2. Voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente, ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur, worden aan een raadslid of commissielid bij gebruik van eigen auto tevens de parkeer-, veer- en tolkosten vergoed;
3. Boetes en naheffingsaanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
4. Als een raadslid of commissielid een tijdelijke functionele beperking heeft, kan voor reizen als bedoeld in het eerste lid, een voor de beperking geschikte vervoervoorziening worden vergoed of ter beschikking gesteld.
5. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakt werkelijke verblijfskosten die een raadslid of commissielid maakt in verband met reizen buiten het grondgebied ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 9. Verzekering raadsleden voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden

1. Een raadslid wordt eenmaal per jaar een bedrag toegerekend ter hoogte van het bedrag van de vergoeding voor de werkzaamheden voor één maand, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, waarmee het raadslid voorzieningen kan treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op een raadslid dat is benoemd in een plaats die is opengevallen als gevolg van tijdelijk ontslag van een raadslid wegens zwangerschap en bevalling of ziekte, op grond van artikel X12 van de Kieswet.

Artikel 10. Vergoeding scholing

1. Een raads- of commissielid dat wil deelnemen aan niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van zijn functie als bedoeld in artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, dient daartoe vooraf een gemotiveerde aanvraag in bij de griffier.
2. Deze aanvraag gaat vergezeld van inhoudelijke informatie en een kostenspecificatie.
3. Het presidium beslist op de aanvraag op basis van de overlegde stukken.

Artikel 11. Verhoging vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak

1. Een commissielid als bedoeld in artikel 3.4.2, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers ontvangt een vergoeding die een bepaald percentage is van de vergoeding waarop hij overeenkomstig artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers aanspraak maakt als:
   a. het commissielid op grond van zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid op het taakgebied van de commissie is aangetrokken en/of
   b. het commissielid een vergoeding ontvangt die niet geacht kan worden in redelijke verhouding te staan tot de zwaarte van zijn taak en/of de omvang van de door hem te verrichten arbeid.
2. Aan de leden van de commissie voor de bezwaarschriften wordt per vergadering een vergoeding voor het bijwonen ervan toegekend.
   De vergoeding bedraagt:
   - voor de voorzitter 277% van het bedrag waar hij overeenkomstig artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers aanspraak op maakt;
   - voor de leden 215% van het bedrag waar zij overeenkomstig artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers aanspraak op maken

Artikel 12. Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid tekent een bruikleenovereenkomst wanneer hem ten laste van de gemeente voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking worden gesteld bedoeld in artikel 3.3.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.
2. Een raads- of commissielid levert na beëindiging van zijn functie de ter beschikking gestelde informatie en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

Artikel 13. Ziektekostenverzekering

1. Een raadslid ontvangt ten last van de gemeente een tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering overeenkomstig artikel 3.1.10, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Een raadslid dat in de loop van een maand is beëdigd of in de loop van een maand is afgetreden of overleden, ontvangt de tegemoetkoming, bedoeld in het eerste lid, naar evenredigheid van de periode van uitoefening van het lidmaatschap in de bedoelde maand.
3. Als de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk wijziging ondergaat, wordt het bedrag, genoemd in artikel 3.1.10, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, bij ministeriële regeling overeenkomstig gewijzigd.

Artikel 14. Onkostenvergoeding

1. Een raadslid ontvangt met ingang van de dag van zijn beëdiging gedurende zijn lidmaatschap van de gemeenteraad een onkostenvergoeding voor de aan de uitoefening van het raadslidmaatschap verbonden kosten, bedoeld in artikel 3.1.6, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Een raadslid dat in de loop van een maand is beëdigd of in de loop van een maand is afgetreden of overleden, ontvangt de vergoeding, bedoeld in het eerste lid, naar evenredigheid van de periode van uitoefening van het lidmaatschap in de bedoelde maand.

Artikel 15. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Hoofdstuk III De procedure van declaratie

Artikel 16. Betaling vergoedingen
Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in artikel 3.4.1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers per kwartaal plaats.

Artikel 17. Betaling en declaratie van onkosten
1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door:
   a. betaling uit gemeentelijke middelen, op basis van een rechtstreeks aan de gemeente toegezonden factuur, of
   b. betaling vooruit uit eigen middelen
2. Een aanvraag om een vergoeding van de kosten bedoeld in dit artikel gaat vergezeld van een declaratieformulier en bewijsstukken.
3. Het declaratieformulier en de bewijsstukken worden binnen drie maanden na factuurdatum of betaling door raads- of commissieleden ingediend bij de griffier.
4. Voor zover van toepassing draagt de gemeente er zorg voor dat de betaling aan raads- en commissieleden binnen drie maanden na het indienen van de aanvraag wordt overgemaakt.

Hoofdstuk IV Slotbepalingen

Artikel 18. Intrekking oude verordening
De Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2017 en de daarop van toepassing zijnde Wijzigingsverordening van 6 februari 2018 wordt ingetrokken. Eveneens wordt de Verordening toekenning bedrag aan raadsleden voor voorzieningen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden van 28 maart 2019 ingetrokken.

Artikel 19. Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na datum van bekendmaking en werkt terug tot en met 1 januari 2019.

Artikel 20. Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen 2019.

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad in de openbare raadsvergadering van 25 februari 2021

De voorzitter, De griffier

Toelichting

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen
In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van de gemeentelijke politieke ambtsdragers. In de Gemeentewet is aangegeven dat de nadere invulling van de rechtspositie van raads- en commissieleden alsmede de financiële voorzieningen moet worden geregeld bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Deze nadere regeling is vastgelegd in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de (onkosten)vergoedingen nader uitgewerkt.

Hoofdlijnen gemeentelijke verordening
Sinds 1 januari 2019 zijn de rechtspositieregels voor decentrale ambtsdragers in één besluit samengevoegd.
Het gaat om de rechtspositie van statenleden, commissarissen van de Koning en gedeputeerden, raadsleden, burgemeesters en wethouders, en de leden van het algemeen bestuur en de voorzitter en leden van het dagelijks bestuur van de waterschappen.
De rechtspositie van deze ambtsdragers was tot 1 januari 2019 uitgewerkt in zeven afzonderlijke besluiten.
Met ingang van 1 januari 2019 is deze rechtspositieregelgeving vernieuwd en waar mogelijk geharmoniseerd. De bedoelde rechtspositieregels zijn in één besluit en één regeling samengevoegd:
1. het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. de daarbij behorende Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers.

Het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden is per genoemde datum vervallen.

In hogere wet- en regelgeving (Gemeentewet en het genoemde Rechtspositiebesluit en Rechtspositieregeling) is een aantal voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers dwingendrechtelijk opgenomen. De bedoeling hiervan is om op lokaal niveau politieke discussies te voorkomen.
Voor een aantal andere voorzieningen is echter ruimte gelaten een politieke afweging te maken en deze onderwerpen lokaal te regelen en/of nader in te vullen.
Het gaat om de volgende onderwerpen die nader zijn geregeld in deze verordening:
- de vergoeding voor reis- en verblijfkosten buiten het grondgebied van de gemeente.
- toekenning van een aanvullende toelage voor raadsleden die lid zijn van een onderzoekscommissie en/of bijzondere commissie.
- een vergoeding voor voorzieningen in het kader van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden;
- de mogelijkheid om nadere regels te stellen voor scholing.
- hogere vergoeding voor commissieleden waarbij sprake is van bijzondere beroepsmatige deskundigheid of een zwaardere taak.

In deze verordening zijn naast de voorzieningen die lokaal zijn ingevuld, ook een aantal voorzieningen opgenomen die dwingendrechtelijk zijn bepaald. Dit betreft vooral voorzieningen waarbij aanspraak bestaat op een vergoeding. Hiermee wordt bereikt dat deze voorzieningen niet over het hoofd worden gezien.
Het betreft de volgende onderwerpen:
- Een raadslid kan de vergoeding voor werkzaamheden niet weigeren.
- Toelage voor de leden van de vertrouwenscommissie en de rekenkamerfunctie.
- Toelage voor de fractievoorzitters.
- Reis- en verblijfskostenvergoeding binnen de gemeente.

- Ziektekostenverzekering.
- Onkostenvergoeding.

Met het opnemen van een aantal voorschriften uit het Rechtspositiebesluit en de Rechtpositieregeling geeft deze verordening niet een volledig/compleet overzicht van de relevant rechtspositievoorschriften. De verordening beoogt ook niet een compleet overzicht te bieden. Het complete overzicht kunt u vinden op: https://www.politiekeambtsdragers.nl/ambt-in-praktijk/rechtspositie/rechtspositie-politieke-ambtsdragers-gemeenten.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, is een aantal regels van belang. In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', ontvangen de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente.
Deze verordening vormt een (nadere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raadsleden en commissieleden hebben geen dienstbetrekking bij de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkeloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden opteren voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een opting-in verklaring bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan geldt dat de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten moeten worden verantwoord en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten verantwoorden in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden op persoonlijke titel worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring / Modelovereenkomst ZZP overlegd te worden aan de gemeente.
De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is niet van toepassing op raads- en commissieleden.

ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2. Vergoeding voor werkzaamheden van raadsleden
Het raadslid kan de vergoeding niet weigeren en de gemeente is verplicht de raadsvergoeding aan het raadslid over te maken op zijn of haar bankrekeningnummer. Het raadslid mag zelf (een deel) van de raadsvergoeding afdragen aan de politieke partij, maar is in beginsel juridisch niet verplicht mee te werken aan een overdracht van (een deel) van zijn of haar raadsvergoeding. Een akte van cessie waarbij de raadsvergoeding direct aan een politieke groepering wordt overgemaakt is juridisch niet toegestaan. De reden hiervoor is dat het raadslid een onafhankelijke positie heeft en niet financieel afhankelijk mag zijn van de politieke groepering.

Artikel 4. Toelage fractievoorzitter
In tegenstelling tot voorheen ontvangen de fractievoorzitters geen percentage per jaar meer maar een bedrag per maand.

Artikel 5. Toelage raadslid vertrouwenscommissie, rekenkamerfunctie en onderzoekscommissie
Het betreft hier de toelage voor de raadsleden die lid zijn van zogenaamde 'zware commissies'. Hiermee wordt gedoeld op de vertrouwenscommissie, de rekenkamerfunctie en de onderzoekscommissie, zoals deze in de Gemeentewet specifiek zijn omschreven. Voor de hoogte van de toelage voor het werk in de eerdergenoemde drie zware commissies wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds de vertrouwenscommissie en de rekenkamerfunctie, en anderzijds de onderzoekscommissie. De toelage betreft een bedrag per maand; voorheen ging het om een bedrag per jaar.

Wat betreft de hoogte van de toelagen voor het lidmaatschap van de vertrouwenscommissie en de rekenkamerfunctie geldt een vast (belast) bedrag van € 120 per maand. Het bedrag wordt naar rato van de duur van de activiteiten toegepast. Als de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk wijziging ondergaat, wordt het bedrag van € 120 bij ministeriële regeling overeenkomstig gewijzigd.
De hoogte van de toelage voor leden van de onderzoekscommissie is in deze verordening bepaald, namelijk 50% van de vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen. Zolang een commissie slapend is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage: niet de duur van het lidmaatschap is van belang, maar de duur van de activiteiten.

Artikel 6. Toelage raadslid bijzondere commissie
Artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers introduceert een nieuw begrip "bijzondere commissie".
Een commissie die is ingesteld op grond van de artikelen 82, 83 of 84 van de Gemeentewet kan overeenkomstig artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, worden aangemerkt als een bijzondere commissie.
De vaststelling dat er sprake is van een bijzondere commissie ter uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van de gemeenteraad moet bij verordening plaatsvinden. Daarbij moet gemotiveerd worden dat het lidmaatschap van deze commissies duidelijk meerwerk is naast het reguliere lidmaatschap van de gemeenteraad.
Door het verordeningsvereiste kan op lokaal niveau een algemene en politieke afweging worden gemaakt. Politieke discussie is gewenst, omdat het gaat om de vraag of een bepaalde groep raadsleden aanspraak zou moeten kunnen maken op een bepaalde vergoeding; de politieke discussie gaat uitdrukkelijk niet over een declaratie van een individu.

De Auditcommissie, de Agendacommissie en de Werkgeverscommissie worden als een bijzondere commissie aangemerkt omdat het werk van deze commissies van zodanig

belang is en een zodanig urenbeslag met zich meebrengt dat deze werkzaamheden niet tot het reguliere werk van een raadslid behoren.

Artikel 7. Reis- en verblijfskosten raads- en commissieleden voor reizen binnen de gemeente

De vergoeding van deze kosten is dwingendrechtelijk geregeld en vindt plaats op grond van de artikelen 3.1.7 en 3.4.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers juncto artikel 3.1 Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers.
Er geldt vanaf 1 januari 2019, zowel voor reizen binnen als buiten de gemeente, een nieuw reiskostenstelsel dat een significante vermindering betekent van de bestuurlijke lastendruk: enerzijds doordat de vergoedingen voor de verschillende decentrale politieke ambtsdragers zoveel mogelijk uniform zijn en anderzijds doordat zij beter aansluiten bij de huidige fiscale regels.

Woon-werkverkeer

In artikel 6 eerste lid onder b van deze verordening is geregeld dat voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies (woon-werkverkeer) voor het gebruik van een eigen auto een vaste vergoeding per maand wordt toegekend.
Hierbij is het in dat artikel genoemde maximumbedrag op dit moment landelijk vastgesteld op € 0,19 per afgelegde kilometer. Er hoeft, anders dan tot nu toe, geen rekening meer te worden gehouden met verschillende tarieven voor de verschillende politieke ambtsdragers, noch met fiscale afdrachten.
Het is fiscaal mogelijk om een vaste reiskostenvergoeding te verstrekken aan raads- en commissieleden. Voor een vaste reiskostenvergoeding woon-werk gelden de regels zoals neergelegd in het handboek loonheffingen 2019. Deze systematiek kan ook worden toegepast op raads- en commissieleden omdat de fiscus deze regeling ook openstelt voor mensen die minder dan vijf keer per week naar het werk reizen (zie paragraaf 21.1.2 van het Handboek Loonheffingen). Voor raadsleden kan bijvoorbeeld worden uitgegaan van één of twee dagen per week dat men op het gemeentehuis moet zijn voor (raads-/ commissie)vergaderingen.

Overeenkomstig deze systematiek is gekozen voor een vaste vergoeding. Hiermee is beoogd de administratieve belasting van de griffie zo klein mogelijk te houden.

De vaste vergoeding wordt als volgt berekend:
[aantal werkdagen per jaar, te weten 214, zoals is vastgesteld door de belastingdienst] x [2/5, namelijk het aantal dagen per week waarop vergaderingen worden bijgewoond] x aantal afgelegde reiskilometers x € 0,19.
Dit bedrag wordt door twaalf gedeeld om de vergoeding per maand te berekenen.

Dienstreizen

De kosten gemaakt voor de uitoefening van de functie (dienstreizen) worden slechts vergoed indien hiervoor door het raads- of commissielid een declaratie is ingediend. Hierbij dient gemotiveerd te worden dat het gaat om reiskosten gemaakt ten behoeve van het ambt. Er wordt op vertrouwd dat er zoveel mogelijk gezamenlijk per auto een bijeenkomst wordt bezocht.

Artikel 8. Reis- en verblijfskosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente
Ingevolge artikel 96, in samenhang met artikel 97, van de Gemeentewet kunnen kosten voor (dienst)reizen buiten het grondgebied van de gemeente, in tegenstelling tot reizen binnen de gemeente, alleen op basis van een verordening van de gemeenteraad worden vergoed. In dit artikel is bepaald dat raads- en commissieleden een vergoeding van de reis- en verblijfskosten voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente kunnen krijgen ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur. Onder reizen ”buiten de gemeentegrenzen’’ kunnen ook de buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfskosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking. De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfskosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente.
Bij het gebruik van een eigen auto wordt het maximale bedrag verstrekt, dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden vergoed. Op dit moment is het maximumbedrag € 0,19 per afgelegde kilometer.
Bij dienstreizen buiten het de gemeente worden de parkeer-, veer- en tolkosten, in tegenstelling tot voorheen, wel vergoed.

Artikel 9. Verzekering raadsleden voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden
Raadsleden zijn vaak een significant deel van de werkweek voor de gemeenteraad bezig en kunnen hierdoor in hun hoofdfunctie minder pensioen opbouwen. Raadsleden hebben bovendien niet allemaal een hoofdfunctie in loondienst. In artikel 3.1.9 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is daarom de grondslag opgenomen om bij verordening te bepalen dat de raadsleden een bedrag per jaar ontvangen ter hoogte van één maandbedrag van hun vergoeding voor de werkzaamheden, waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Voorheen kon bij verordening bepaald worden dat het college ten behoeve van de raadsleden een collectieve verzekering op dit vlak kon afsluiten. Nieuw is dat de raadsleden nu zelf een voorziening kunnen treffen.

Aan de raadsleden wordt vanaf de start van de raadsperiode, te weten maart 2018, een bedrag ter zake toegekend. Het betreft een bruto vergoeding. Op deze manier wordt het voor de raadsleden financieel mogelijk gemaakt om minder te gaan werken en daarvoor compensatie te krijgen.

Artikel 10. Vergoeding scholing
Voor raads- en commissieleden is expliciet bepaald dat de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing, zoals deelname aan congressen en opleidingen, ten laste kunnen worden gebracht van de gemeente. Partijpolitieke scholing komt niet voor vergoeding door de gemeente in aanmerking. De inhoud van de scholing is bepalend of deze al dan niet partijpolitiek georiënteerd is. Wanneer scholing verzorgd wordt door een politieke partij betekent dat niet automatisch dat die scholing partijpolitiek georiënteerd is.

Om in aanmerking te komen voor vergoeding van de scholingskosten, moet gemotiveerd worden dat het gaat om functiegerichte scholing. Scholing is functiegericht als zij beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden. Scholing is partijpolitiek georiënteerd als zij geheel of gedeeltelijk tot doel heeft betrokkene op te leiden in het gedachtegoed van de desbetreffende partij. Overigens kan de gemeente ook zelf dit soort scholing (laten) verzorgen. Ook die lasten komen ten laste van de gemeente.

Op grond van artikel 3.3.3, tweede lid, Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers kan de raad nadere regels stellen voor de kostenvergoeding voor de scholing van zijn leden in welke nadere regels deze verordening voorziet.

Het presidium beoordeelt de aanvraag op basis van de overlegde stukken.

Artikel 11. Verhoging vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak
De hoogte van de vergoeding voor leden van gemeentelijke commissies, die zijn ingesteld op basis van artikel 82, 83 en 84 van de Gemeentewet zijn imperatief bepaald op een vast bedrag per inwonersklasse voor elke bijgewoonde vergadering van de commissie.

In bepaalde gevallen, zoals bij bijzonder deskundigheid en/of zwaarte van de taak in de commissie, is mogelijk om een hoger bedrag aan vergoeding per vergadering toe te kennen dan bepaald in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. De leden van de bezwaarschriftencommissie wordt een hoger bedrag toegekend.

Artikel 12. Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden
Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking. Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van artikel 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone, een computer en de daarbij behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts één computer verstrekt worden. Een computer is een desktop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

Artikel 15. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel
In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt. Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte – tot 1,2% fiscale loonsom – onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Artikel 16. Betaling vergoedingen & artikel 16. Betaling en declaratie van onkosten
Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen, later gedeclareerd worden of de factuur wordt rechtstreeks naar de gemeente verstuurd. Hierbij gaat de voorkeur uit naar rechtstreeks facturering bij de gemeente. Het college stelt een formulier vast waarmee raad- en commissieleden de gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Raads- en commissieleden declareren hun kosten bij de griffier.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5566
Extern Zaak ID	Z/24/225762
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	8
Titel	225762 beslisnota benoemen commissieleden
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Ostendorp, Ida
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	
Telefoonnummer steller	088 432 75 34

Bijlagen
225762 beslisnota benoemen commissieleden

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

Te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen:

- Verbeeten, P.P. (Pim), commissielid voor Wijchen Lokaal
- Darwish, Y.E. (Yousef), commissielid voor PvdA Wijchen

Besluit (Aangenomen)

Te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen:

- Verbeeten, P.P. (Pim), commissielid voor Wijchen Lokaal
- Darwish, Y.E. (Yousef), commissielid voor PvdA Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/24/225762

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Benoemen commissieleden

Datum: 1 februari 2024

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

Te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen:

- Verbeeten, P.P. (Pim), commissielid voor Wijchen Lokaal
- Darwish, Y.E. (Yousef), commissielid voor PvdA Wijchen

Aanleiding

Volgens de Verordening op de informatie- en themabijeenkomsten en raadscommissies artikel 14 lid 3 kunnen fracties commissieleden benoemen.

Gewenst resultaat

Meneer Verbeeten en meneer Darwish benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5456
Extern Zaak ID	Z/23/129638
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.1
Titel	129638 beslisnota raad Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Josten, Ron
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)
Telefoonnummer steller	0884327319

Bijlagen
129836 Beslisnota raad gedragen visie wind en zon
Bijlage 129638 Informatienota planMER RES GMR Arnhem Nijmegen
bijlage 1: Kennisgeving Resultaten planMER
bijlage 2: QenA planMER RES
bijlage 3: samenvatting planMER RES
bijlage 4: PlanMER RES Arnhem Nijmegen Hoofdrapport (separaat bijlagen I-XII) (24MB)
Notitie autonome ontwikkelingen - bijlage I
Kaders vanuit wetgeving, beleid en richtlijnen - bijlage II
Notitie alternatievenontwikkeling planMER RES Arnhem-Nijmegen - bijlage III
Omgang advies Commissie m.e.r - bijlage IV
Notitie ecologie planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage V
Notitie landschap planMER GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage VI
Beoordeling thema bodem en water - bijlage VII
Beoordeling thema cultuurhistorie en archeologie - bijlage VIII
Beoordeling thema leefomgeving - bijlage IX
Beoordeling thema veiligheid - bijlage X
Notitie Energieopbrengst planMER GMR Arnhem-Nijmegen - bijlage XI
Rapport molenaarswoningen - bijlage XII

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
College BenW openbaar Wijchen	9 januari 2024
Commissievergadering Wijchen	18 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit: 1. In te stemmen met een onderzoek om tot een gedragen visie te komen op wind- en zonenergie in Wijchen 2. In te stemmen om op basis van die gedragen visie te bepalen a. in welke gebieden en onder welke voorwaarden zon- en/of windenergie mogelijk ontwikkeld kan worden b. wat de mogelijke bijdrage van Wijchen kan zijn aan een RES 2.0 3. In te stemmen dat de uitgewerkte beslispunten 1, 2a en 2b ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Besluit (Geamendeerd aangenomen met aangepast besluit)

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met een onderzoek om tot een gedragen visie te komen op wind- en zonenergie in Wijchen

2. In te stemmen om op basis van die gedragen visie te bepalen

a. in welke gebieden en onder welke voorwaarden zon- en/of windenergie mogelijk ontwikkeld kan worden

b. wat de mogelijke bijdrage van Wijchen kan zijn aan een RES 2.0

3. In te stemmen dat de uitgewerkte beslispunten 1, 2a en 2b ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

4.1. Bij het voorgestelde onderzoek (multicriteria analyse) naar mogelijk geschikte gebieden voor windenergie en in de vergelijking tussen die gebieden minimaal ook de volgende beoordelingscriteria en bijbehorende wegingsfactoren mee te nemen, zoals:

a. belastbaarheid van het gebied voor omwonenden,

b. natuur,

c. participatiemogelijkheden van direct aanwonenden,

d. leefomgeving,

e. landschappelijke inpassing van windmolens en zonnevelden,

f. toekomstvastheid en

g. goede ruimtelijke ordening

4.2. Daarnaast ziet de raad graag terug dat in de beoordeling van geschikt te maken gebieden alle overige en mogelijk voorgenomen ontwikkelingen meegenomen worden in het

onderzoek.
4.3. Op korte termijn een informatiebijeenkomst met gemeenteraads- en commissieleden te organiseren waarbij deze leden, voorafgaand aan de multicriteria analyse, desgewenst een reactie kunnen geven op de voor het onderzoek in aanmerking te nemen criteria en op de mate van weging daarvan bij het uit te brengen advies.
4.4. Bij het onderzoek trede 3 van de Wijchense Participatieladder (raadplegen/adviseren) toe te passen.
4.5. In ieder geval huishoudens die binnen 2 kilometer van de beoogd plangebieden woonachtig zijn proactief te benaderen in het vervolgonderzoek.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/129638

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
1. In te stemmen met een onderzoek om tot een gedragen visie te komen op wind- en zonenergie in Wijchen
2. In te stemmen om op basis van die gedragen visie te bepalen
   a. in welke gebieden en onder welke voorwaarden zon- en/of windenergie mogelijk ontwikkeld kan worden
   b. wat de mogelijke bijdrage van Wijchen kan zijn aan een RES 2.0
3. In te stemmen dat de uitgewerkte beslispunten 1, 2a en 2b ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Aanleiding
Op 22 april 2021 is door de gemeenteraad van Wijchen de regionale energiestrategie (RES 1.0) vastgesteld. In de RES is afgesproken om als regio 1,62 TWh duurzame energie op te wekken in 2030. De verhouding tussen zonne-energie (89%) en windenergie (11%) was in de RES echter zeer scheef, wat mede tot energie instabiliteit leidt. Zodoende is ook de afspraak gemaakt om bij de doorontwikkeling van de RES 1.0 naar RES2.0 de verhouding tussen zonne- en windenergie te verbeteren, door binnen de regio te zoeken naar nieuwe gebieden voor windenergie. Dit is gebeurd door een planMER onderzoek uit te voeren dat in mei van dit jaar is afgerond en begin november door de commissie MER positief is beoordeeld. Door omstandigheden zijn de stukken van de planMER die in juli in het college zijn besproken niet doorgezet naar de raad ter informatie. Deze zijn alsnog in de bijlagen bij deze nota toegevoegd.

In het planMER zijn geschikte, geschikt te maken en ongeschikte gebieden voor zowel zonne- als windenergie onderzocht binnen de regio. Uit dit onderzoek blijkt dat in 8 van de 16 gemeenten mogelijkheden liggen voor windprojecten, waaronder in de gemeente Wijchen. Al de 8 gemeenten is gevraagd om te bepalen of de PlanMER tot nieuwe inzichten leidt bij het vaststellen van RES2.0. Alle 8 gemeenten hebben zich daaraan gecommitteerd. In de overige 8 gebieden zijn geen nieuwe inzichten gekomen uit de planMER. Voorgesteld wordt om binnen onze gemeente in het komende half jaar nader onderzoek te doen naar mogelijke gebieden voor de ontwikkeling van windenergie en de locaties waar eventueel zonnevelden mogelijk zijn. En in een visie op wind- en zonne-energie keuzes te maken ten aanzien van deze gebieden, die ingebracht worden in een RES 2.0. Daarmee houdt Wijchen de regie zelf in handen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22 april 2021	Z/21/047504 Vaststellen definitief bod Regionale Energiestrategie 1.0 Arnhem Nijmegen

18 oktober 2022	Z/22/092047 Concept Notitie Reikwijdte en Detail van planMER ter voorbereiding van RES 2.0
20 december 2022	Z/22/092045 Concept NRD planMER voor RES 2.0
11 juli 2023	Z/23/129638 kennisneming planMER RES GMR Arnhem Nijmegen

Gewenst resultaat
Op basis van het onderzoek te komen tot een gedragen visie op in welke gebieden en onder welke voorwaarden zon- en/of windenergie mogelijk ontwikkeld kan worden in het kader van onze bijdrage aan een RES 2.0.

Argumenten
1.1. Met een onderzoek en visie krijgen we voor onze gemeente een goed en actueel inzicht in de ruimtelijke en maatschappelijke (on)mogelijkheden voor zon- en windprojecten. De visie die hieruit volgt schept duidelijkheid naar alle betrokkenen, waaronder onze inwoners.
1.2. We bepalen met de visie zelf welke gebieden en projecten in de toekomst voor wind- en/of zonne-energie worden ingezet. We behouden daarmee de regie op planontwikkeling en realisatie.
1.3. Door het samen met de maatschappelijke partners en inwoners te doen ontstaat sturing en meer draagvlak in de energietransitie.
1.4. Gemeente Wijchen krijgt meer sturing op het bereiken van de doelen uit het Klimaatakkoord, de nog vast te stellen Lokale Energie Strategie en levert tevens een bijdrage aan een RES 2.0.
1.5. We volgen daarmee de gekozen richting in het Strategisch Kompas. Hierin staat: 'De RES1.0 is vastgesteld. Hiermee is door Wijchen en de regio een bod gedaan aan het Rijk voor zoekgebieden voor meer duurzame zonne- en windenergie. We gaan nu verder met de uitwerking van RES1.0 door een planMER op te stellen en deze te vertalen naar een programma RES2.0. Hier worden ook inwoners en partners bij betrokken.' 'Windenergie levert een belangrijke bijdrage aan de lokale energiestrategie. Een eerste stap wordt gemaakt met de 3 windmolens in Bijsterhuizen, goed voor 10,5 MW opgesteld vermogen. Natuurlijk zijn er nog meer windmolens nodig om onze doelen te halen, maar dat doen we alleen daar waar het kan'.

Tegenargumenten en risico's
2.1 In RES 1.0 heeft Wijchen al een evenwichtig bod gedaan met 3 windmolens bij Bijsterhuizen en 30 hectare zonnepark. In theorie is dat voldoende. Keerzijde hiervan is dat er niks wordt gedaan met de bevindingen van de planMER, aan de scheve verhouding van zon- en windenergie in de totale RES en de instabiliteit op het elektriciteitsnet.
2.2 De provincie moet nog een besluit nemen op het inpassingsverzoek van Windunie voor hun windplan A50. Mocht GS dit verzoek honoreren dan kan het plan worden ingepast en wordt er een forse bijdrage geleverd aan de energietransitie. Echter, dit gebeurt dan zonder een nadere brede lokale afweging zoals wordt voorgesteld en met weinig draagvlak.
2.3 Deze RES2.0 loopt tot 2030 en moet leiden tot 55% CO2 vrije energie opwek conform huidige landelijke beleid. Daarna worden naar verwachting nieuwe doelen gesteld om in 2050 tot volledige CO2 vrije energie opwek te komen.

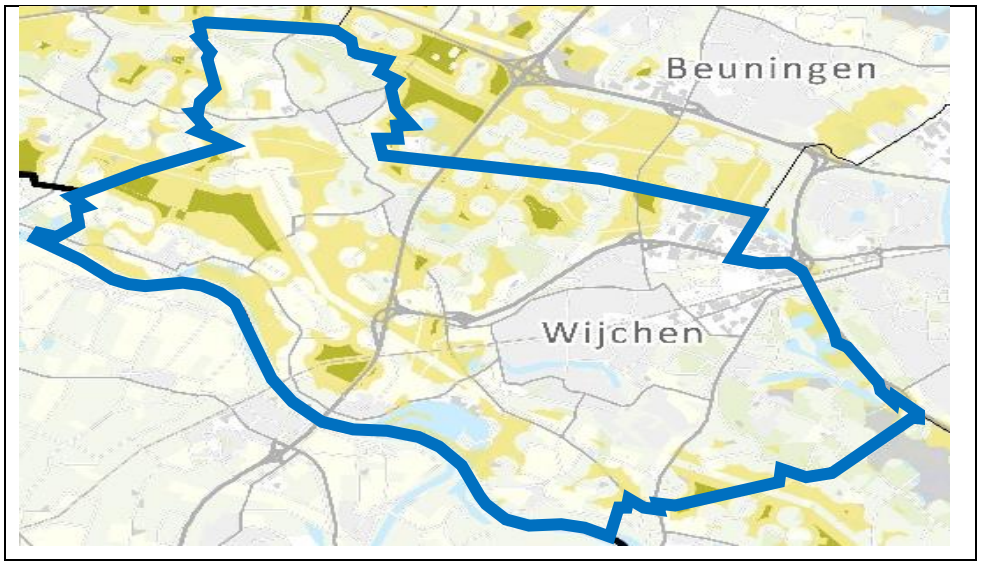
Toelichting

Zoals al eerder is gezegd, gaat het om de doorontwikkeling van RES 1.0 naar een RES 2.0 met behulp van de uitkomsten van het planMER. We stellen voor om het planMER in de komende maanden – via een participatief proces met bewoners, maatschappelijke partners en raad – aan te vullen met criteria die voor onszelf en voor de inwoners van Wijchen belangrijk zijn. Hierbij gebruiken we ook de bevindingen uit de evaluatie van de gedragscode windenergie die momenteel loopt en in februari bouwstenen aanlevert voor deze participatie. Mogelijke andere criteria zijn bijvoorbeeld:

- De mogelijkheden om het potentiële wind of zongebied met minimaal 50% lokaal eigendom te realiseren;
- De nabijheid en koppeling aan bestaande infrastructuur zoals (snel)wegen;
- Afstand tot bewoonde omgeving. Hierbij kijken we ook naar de nieuwe landelijke afstandsnorm van 2 x tiphoogte van de windmolens uit het ontwerp-besluit windturbines leefomgeving die naast de bestaande geluidsnormen komt;
- Gewenste ruimtelijke ontwikkelingen (natuur, bouwen, industrie, waardevolle gebieden, recreatie enz);
- Meekoppelkansen en -functies in of om het geïdentificeerde gebied (bv grote energie vragers);
- De mogelijkheden voor aansluiting op het elektriciteitsnet en mogelijkheden voor cablepooling.

We gaan een onafhankelijk adviesbureau opdracht geven om ons hierin te assisteren.

In onderstaande kaart (1) zijn de gebieden weergegeven die binnen onze gemeente geschikt (donkergroen) of geschikt te maken (lichtgroen) zijn voor de ontwikkeling van windenergie. Ook voor zon is een vergelijkbare kaart (2) gemaakt.

Kaart 1: geschikte en geschikt te maken gebieden voor de ontwikkeling van ***windenergie*** *in de gemeente Wijchen*

*Kaart 2: geschikte en geschikt te maken gebieden voor de ontwikkeling van **zonne-energie** in de gemeente Wijchen*

Er zijn in Wijchen dus gebieden en mogelijkheden om de verhouding tussen zonne- en windenergie te verbeteren in de doorontwikkeling naar een RES 2.0. Net als in de andere 7 gemeenten nemen we deze gebieden onder de loep en bepalen we zelf of en zo ja welke gebieden uiteindelijk de voorkeur hebben. Dit wordt in regioverband besproken en afgewogen in relatie tot een RES 2.0.
Dat is het regionaal verband. Daarnaast hebben we als Wijchen de ambitie en de afspraak om in 2050 energieneutraal te zijn. Het planMER en het afweegtraject wat voorgesteld wordt biedt ons als gemeente een goede basis voor nadere beschouwing en besluitvorming, voor de korte en lange termijn.

Voor zon op land biedt het planMER handvatten om de bestaande zonnevisie te actualiseren. Het planMER biedt ook daarvoor een goede milieukundige basis.
Ook is het nodig na te denken of en waar eventueel extra zon kan. In een Zonnebrief van minister Jetten (6 juli 2023), die ook door de provincie wordt omarmd, is een voorkeursvolgorde voor zon op land neergelegd die naast de planMER locaties gelegd moet worden. In de afweging voor hernieuwbare opwek met zon-PV wordt daarbij door initiatiefnemers samen met bevoegd gezag in volgorde gezocht naar, hernieuwbare opwek met zon-PV op:
1. daken en gevels;
2. terreinen en objecten binnen bebouwd gebied;
3. terreinen en objecten in het landelijk gebied (m.u.v. landbouw- en natuurgronden);
4. landbouw- en natuurgronden.

Pas als trede 1, 2 en 3 onvoldoende mogelijkheden bieden komen locaties op trede 4 in beeld. Daarmee ontzien we landbouw en natuur (trede 4). Niet alle potentie in treden 1-3 kan worden benut wegens financiële of technische beperkingen. Daarom worden er uitzonderingen gemaakt voor innovatieve gamechangers zoals de ontwikkeling van zonPV op water en innovaties op het gebied van slimme functiecombinaties. Te denken valt aan agri-PV, waarbij zon-PV boven de teelt van zacht fruit wordt geplaatst, of verticale zonnepanelen (met opwek aan beide kanten) als hekwerk rond een wei. Zon-PV kan daarbij dienen als verdienmodel voor boeren of lokale energiegemeenschappen.

Duiding provinciaal coalitieakkoord ten aanzien van afspraken uit RES 1.0
Op 20 november j.l. heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen gedeputeerde Ans Mol en een afvaardiging van de GMR om de duiding van het provinciale coalitieakkoord voor de RES Arnhem-Nijmegen te bespreken. Deze duiding was nodig om te bepalen op welke manier het gewijzigde provinciale beleid effect heeft op de doorontwikkeling van de RES 1.0 naar een RES 2.0.

Uit het gesprek kwam naar voren dat de afspraak uit de RES 1.0, om de 1,62 TWh duurzame opwek te realiseren binnen het RES-gebied Arnhem-Nijmegen, staat en dit bod wordt niet verhoogd. De 16 gemeenten worden door de provincie gehouden aan het realiseren van deze doelstelling. Daarbij kan er geschoven worden in het aandeel zon en wind in de realisatie van het RES bod. Als de gemeenten er onderling maar uitkomen om het bod te halen. Wijchen houdt zich daarbij primair aan de kwantitatieve inzet RES 1.0.

Vervolgens is afgesproken dat de regio zich vooral moet richten op wat wel kan. Door netcongestie zal mogelijk niet alles direct aangesloten kunnen worden. Voorbereidingen gaan gewoon door, maar wel met toekomstgerichte oplossingen. Dus geen duurzame opwek midden in het weiland, zonder infra (eigendom gerelateerd), maar wel bijvoorbeeld dichtbij (een) grote energievrager(s) (doel-/vraag gerelateerd).
Nieuwe plannen moeten bekeken worden in het licht van de netcongestie. De provincie werkt aan inzicht in het energiesysteem en verwacht in het 2e kwartaal 2024 meer duidelijkheid te bieden.

Inwonersparticipatie en communicatie
Communicatie en participatie spelen een cruciale rol in de totstandkoming van de visie en worden opgenomen in de uitvraag aan de adviesbureaus:
1. Voor het uitwerken van de visie wordt een participatie- en communicatietraject ingericht waarbij inwoners, bedrijven en instellingen de gelegenheid krijgen hun input te geven; hierbij wordt stap 2 van de participatieladder (luisteren) aangehouden.
2. Over de verzamelde input van inwoners, bedrijven en instellingen en verwerking hiervan wordt aan de gemeenteraad bij het vaststellen van de visie gerapporteerd en besproken.

Juridische aspecten
Niet van toepassing.

Vervolg
In de komende weken gaan we een uitvraag opstellen en een drietal adviesbureaus vragen om een offerte met visie en plan van aanpak uit te brengen. In deze uitvraag vragen we om de volgende elementen en stappen in het plan van aanpak op te nemen:

Wat?	Met wie?	Wanneer?
1. Het identificeren van gebieden die volgens de planMER in aanmerking komen.	-Ambtelijk (integraal) -College	Febr 2024
2. Samen met bewoners of bewonersgroepen en stakeholders binnen Wijchen criteria op te stellen, waarop de verschillende gebieden kunnen worden beoordeeld. Met gebruikmaking van bevindingen van de evaluatie gedragscode windenergie.	-Ambtelijk ism ECL, alle leefbaarheids-groepen (lbg's), bekende inwonersgroepen, bedrijvenverenigingen, diverse stakeholders	Mrt 2024

3. Het opleveren van een multi-criteria analyse waarin de verschillende kansrijke gebieden zijn beoordeeld op de gedefinieerde criteria.	-Ambtelijk -College	Apr 2024
4. Het rapporteren en bespreken van de uitkomsten met presentatie aan de Wijchense gemeenteraad en input raad.	-Ambtelijk -College -Raad	Mei/Juni 2024
5. Op basis van de onderzoeksuitkomsten maken we de keuze over mogelijke gebieden voor windenergie en zonnevelden binnen onze gemeente.	-Ambtelijk -College -Raad	Juni/juli 2024
6. Op basis van het bovenstaande onze bijdrage bepalen voor toekomstige RES'en	-College	Vóór of na de zomer 2024

Financiële gevolgen
Voor het opstellen van een visie op wind- en zonne-energie worden de kosten vooralsnog geschat op €50.000. Deze kosten komen ten laste van de CDOKE-gelden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
De teams energietransitie, communicatie, financiën en juridisch advies adviseren:
1. In te stemmen met een onderzoek om tot een gedragen visie te komen op wind- en zonenergie in Wijchen
2. In te stemmen om op basis van die gedragen visie te bepalen
   a. in welke gebieden en onder welke voorwaarden zon- en/of windenergie mogelijk ontwikkeld kan worden
   b. wat de mogelijke bijdrage van Wijchen kan zijn aan een RES 2.0
3. In te stemmen dat de uitgewerkte beslispunten 1, 2a en 2b ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Bijlage:
Raadsinformatienota planMER RES GMR Arnhem Nijmegen
Bijlage 1: Kennisgeving Resultaten planMER
Bijlage 2: Q&A planMER
Bijlage 3: Samenvatting planMER
Bijlage 4: PlanMER RES GMR Arnhem Nijmegen incl bijlagen

Openbaar Zaaknummer: Z/23/129638

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: planMER RES GMR Arnhem Nijmegen

Toelichting
Met deze informatienota en bijlagen wordt u geïnformeerd over de planMER die dit jaar is uitgevoerd voor de Regionale Energiestrategie Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (RES GMR AN). We informeren u over de aanleiding van de planMER, de doelstelling, status, en het vervolg.

Aanleiding
In Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken 16 gemeenten, de provincie, 3 waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat hoe we in onze regio van fossiele energie overschakelen op duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Ook staat in de RES welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn. In de RES 1.0 hebben we afgesproken om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken.

De volgende stap is het realiseren van de afspraken uit de RES 1.0 en het vertalen van de RES naar omgevingsbeleid. Hiervoor is verder onderzoek nodig: een Milieueffectrapportage (planMER). De planMER laat zien welke milieueffecten plaatsvinden wanneer de beoogde duurzame opwek uit het RES 1.0 wordt gerealiseerd. Zo kan zorgvuldig beargumenteerd worden waarom locaties voor duurzame energie opwek geschikt, geschikt te maken of ongeschikt zijn. Het startpunt van dit onderzoek is de RES 1.0. Het resultaat van het onderzoek komt in een rapport, de planMER. Dit rapport is toegevoegd als bijlage. In de bijlagen staan verder een document met veel voorkomende vragen en antwoorden en een samenvatting van de planMER.

Doelstelling en status
Een planMER is geen beleidsvoorstel of besluit. Het geeft objectief milieu-effecten weer. Het is aan de bestuurders, van colleges en gemeenteraden, om af te wegen wat zij met de uitkomsten van dit onderzoek gaan doen in de besluiten die zij nemen. Met de uitkomsten van het onderzoek kunnen zij de RES 1.0 aanscherpen en verrijken en komen tot een RES 2.0.

Op dit moment ligt de planMER bij de Commissie m.e.r. ter beoordeling. Het gaat om een verplichte kwaliteitstoets, waarbij de commissie mogelijk vraagt om het rapport – middels een addendum - nog op punten aan te vullen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
21 december 2021	Z/21/070122 Plan van Aanpak planMER voor RES 2.0
18 oktober 2022	Z/22/092045 Concept Notitie Reikwijdte en Detail van planMER ter voorbereiding van RES 2.0

Participatie
Als uitgangspunt is bij de RES 1.0 afgesproken: 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet'. Zo ook op gebied van participatie. Het planMER is een onderzoek op regionaal niveau. In lijn met het plan van aanpak planMER RES zijn regionale stakeholders uitgenodigd om deel te nemen in de dialogen om deze NRD te vormen. Regionale stakeholders hebben meegedacht in drie omgevingsdialogen over welke milieueffecten worden onderzocht en hoe gedetailleerd.

Een aantal betrokken regionale belanghebbenden hebben in aanvulling op de dialoogavonden een brief geschreven. Een aantal zaken in de brief zijn direct meegenomen in het planMER traject. Met hen bespreekt de GMR de resultaten tijdens een geplande omgevingsdialoog op 17 augustus.

Planning vervolg planMER
Op het BPCR van 21 juni 2023 is afgesproken dat eerst de gemeenteraden worden geïnformeerd, alvorens de gemeente en GMR via de gebruikelijke kanalen gaan communiceren. Het proces ziet er als volgt uit:

- Op 17 juli publiceert de RES GMR op haar website de samenvatting van het planMER, het hoofdrapport en de bijlagen kunnen bij de GMR worden opgevraagd (via res@groenemetropoolregio.nl).
- Tevens stuurt de GMR op 17 juli de planMER resultaten aan de groep van regionale belanghebbenden. Met hen bespreekt de GMR de resultaten tijdens een geplande omgevingsdialoog op 17 augustus.
- Na het zomerreces werken alle partijen in de RES op basis van de planMER resultaten aan nieuwe afspraken voor de RES 2.0

Langere termijn
De consequenties van de planMER worden per gemeente met een maatwerkproces in beeld gebracht en doorgevoerd in de RES 2.0.

De RES 2.0 is na het in werking treden van de Omgevingswet in veel gevallen planMER plichtig. Daarnaast is de RES 2.0 een uitwerking van beleid, waardoor de RES 2.0 een programma vormt op grond van de Omgevingswet. Dit heeft gevolgen voor de inrichting (en planning) van het RES-proces. Waar op landelijk niveau juli 2023 gold als streefdatum voor de RES 2.0, is dat nu maart 2024.

Vervolg lokaal
De planMER wordt gebruikt als basisinformatie voor lokaal vervolg. De consequenties van de planMER worden per gemeente met een maatwerkproces in beeld gebracht, verrijkt met lokale inzichten en keuzes en doorgevoerd in de RES 2.0. Dit zal naar verwachting pas na de zomer gaan starten. Inwoners, relevante stakeholders en de raad worden uiteraard hierbij betrokken.

Bijlagen:
Bijlage 1: Kennisgeving Resultaten planMER
Bijlage 2: Q&A planMER
Bijlage 3: Samenvatting planMER
Bijlage 4: PlanMER RES GMR Arnhem Nijmegen incl bijlagen

Kennisgeving resultaten PlanMER RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken zestien gemeenten, de provincie Gelderland, drie waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat hoe we in onze regio van fossiele energie overschakelen op duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Ook staat in de RES welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn. In de RES 1.0 hebben we afgesproken om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken.

De volgende stap is het realiseren van de afspraken uit de RES 1.0. Om dit mogelijk te maken is een milieueffectrapportage (planMER) opgesteld. Dit onderzoek laat zien welke milieueffecten plaatsvinden wanneer de RES 1.0 wordt gerealiseerd. Denk daarbij aan effecten op natuur, landschap en onze leefomgeving. De rapportage geeft vanuit deze milieuaspecten inzicht in gebieden die geschikt zijn, geschikt te maken zijn of ongeschikt zijn voor de ontwikkeling van duurzame energie.

In dit geval gaat het om een onderzoek op regioniveau. Op het moment dat een locatie concreet wordt, volgt in alle gevallen een milieuonderzoek op lokaal niveau. Het gaat dan om een projectMER of een passende beoordeling.

Het resultaat van het onderzoek is een rapport. Het brengt enkel milieueffecten in beeld. Het is aan de bestuurders, van gemeenten en provincie, om af te wegen wat zij met de uitkomsten van dit onderzoek doen in de besluiten die zij nemen. Met de uitkomsten van het onderzoek kunnen zij de RES 1.0 aanscherpen en verrijken richting de RES 2.0. Daarmee zorgen we voor nieuwe energie van, voor en door de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen!

Veel gestelde vragen
planMER RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

PlanMER proces

Wat is een m.e.r./MER?
M.e.r. staat voor milieu effect rapportage en is de gebruikelijke term voor het proces om te komen tot deze rapportage. Het rapport zelf wordt aangeduid met hoofdletters: MER. In een m.e.r. worden de milieueffecten van een plan of project in beeld gebracht. Denk bijvoorbeeld aan geluid en veiligheid, maar ook aan landschap en natuur. Een planMER onderzoekt milieueffecten op hoofdlijnen; zoals in dit geval op regioniveau. Een projectMER onderzoekt milieueffecten op detailniveau, namelijk per project. Via een MER krijgen milieueffecten een volwaardige plek bij het nemen van een besluit over een plan of project.

Waarom hebben de regionale overheden een planMER RES opgesteld?
In de RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken 16 gemeenten, de provincie, drie waterschappen en netbeheerder Liander samen aan de ontwikkeling van een duurzaam energiesysteem via de Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat hoe we in onze regio van fossiele energie overschakelen op duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Ook staat in de RES welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn. In de eerste versie van de RES (RES 1.0) hebben we afgesproken om in 2030 tenminste 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken.

De volgende stap is het realiseren van de afspraken uit de RES 1.0 en het vertalen van de RES naar omgevingsbeleid. Hiervoor is een Milieueffectrapportage (planMER) nodig. Dit onderzoek laat zien welke milieueffecten plaatsvinden wanneer de beoogde duurzame opwek uit het RES 1.0 wordt gerealiseerd. Zo wordt duidelijk welke locaties voor duurzame energie opwek geschikt, geschikt te maken of ongeschikt zijn. De RES 1.0 vormt de basis voor de millieueffectrapportage.

Wat gaan we met deze informatie doen?
Het resultaat van het onderzoek komt in een rapport, de planMER. Dit rapport is geen besluit. Het is aan de colleges, gemeenteraden, provinciale staten en besturen om af te wegen wat zij met de uitkomsten van dit onderzoek doen in de besluiten die zij nemen. Met de uitkomsten van het onderzoek kunnen zij de RES 1.0 aanscherpen en verrijken. Ook kan het planMER dienen als fundament voor het vastleggen van de RES 1.0 in gemeentelijke omgevingsvisies en -plannen. Daarmee zorgen we voor nieuwe energie van, voor en door de regio.

Is het verplicht om een planMER op te stellen?
Voor het opstellen van de RES 1.0 was een planMER niet verplicht. Binnenkort stappen we in Nederland echter over op nieuwe wetgeving voor ons ruimtelijke beleid: de Omgevingswet. In de Omgevingswet geldt de RES als een programma. Dat programma is mer-plichtig.

Wie heeft het planMER opgesteld?

De 16 gemeenten en provincie Gelderland zijn allemaal bevoegd gezag voor het planMER. Het planMER zelf is opgesteld door een onderzoeksbureau.

Wie heeft de uitgangspunten van dit planMER bepaald?
Er is iets meer dan een jaar gewerkt aan dit milieueffectonderzoek. Gemeenten en provincie hebben in de zomer van 2022 allereerst een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) laten opstellen. In dit NRD stonden de belangrijkste kaders en uitgangspunten voor het planMER beschreven.

Die kaders en uitgangspunten zijn opgesteld in een zestal bijeenkomsten. Drie bijeenkomsten met een afvaardiging van de zestien gemeenten en de provincie en drie bijeenkomsten met regionaal georganiseerde belanghebbenden. Een lijst met de uitgenodigde partijen is te vinden in de bijlage.

De NRD zelf heeft in het najaar van 2022 voor zienswijzen ter inzage gelegen bij de zestien gemeenten en de provincie. Eenieder heeft toen tien weken de mogelijkheid gehad om een zienswijze in te dienen op de kaders en uitgangspunten van het planMER. Gemeenteraden, waterschappen en omringende regio's zijn expliciet gevraagd om een zienswijze op de NRD. Daarnaast is de Commissie m.e.r. gevraagd om advies uit te brengen op de NRD.

In de eerste weken van 2023 zijn alle 43 zienswijzen beantwoord. In totaal zijn daarmee 311 vragen, suggesties en opmerkingen vertaald naar een nota met wijzigingen ten opzichte van de NRD. Op basis van de NRD, de Nota Wijzigingen en het advies van de Commissie m.e.r. is het milieueffectonderzoek uitgevoerd en het planMER opgesteld.

Wie zijn Regionale belanghebbenden?
Regionaal georganiseerde partijen die met hun belang verbonden zijn aan de RES worden beschouwd als Regionale Belanghebbenden. Zij zijn actief in onze regio en vertegenwoordigen een regionale of landelijke achterban.

De planMER is een onderzoek op regioniveau, daarom zijn regionale stakeholders uitgenodigd om deel te nemen in de dialogen om de planMER te vormen. Een lijst met de uitgenodigde partijen is te vinden in de bijlage.

Welke rol heeft de regio hierin en welke rol hebben we als gemeente?
In de RES werken we samen. Maar kijken ook slim naar wie waarvoor aan de lat staat. Zo kennen we het uitgangspunt uit de RES 1.0 *'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet'*. Zo ook op gebied van participatie. Participatie over lokale gemeentelijke plannen vindt daarom lokaal plaats, waarbij lokale belanghebbenden worden betrokken. Participatie over regionale plannen vindt regionaal plaats waarbij regionale belanghebbenden worden betrokken.

Regionale Energiestrategie (RES)

Wat is een regionale energiestrategie?
In Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen werken 16 gemeenten, de provincie, 3 waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES).

In de RES staat hoe we in onze regio van fossiele energie overschakelen op duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Ook staat in de RES welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn.

De energietransitie is een grote opgave. Daarom is de RES een meerjarig traject. We zijn in 2019 gestart met de RES 1.0. Deze is in 2021 door alle gemeenteraden, provincie en waterschappen vastgesteld. Op dit moment werken we aan de RES 2.0.

In de RES 1.0 hebben we afgesproken om in 2030 tenminste 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken binnen de regio. Dat doen we met zon op dak, met al gerealiseerde en vergunde projecten en met duurzame projecten in zoekgebieden. Voor een betere balans tussen windenergie en zonne-energie op het elektriciteitsnet is vanuit de RES 1.0 de opdracht meegegeven om het aandeel windenergie te vergroten richting de RES 2.0.

Wordt de keuze voor zoekgebieden in de RES 1.0 opnieuw gedaan door dit planMER?
Nee. De zoekgebieden en het bij behorende RES bod van 1,62 TWh vormen de uitgangsposities van het planMER. Het planMER wordt uitgevoerd voor de gehele regio. Het is mogelijk dat er naar aanleiding van de uitkomsten in het planMER, vanuit milieuaspecten interessante gebieden naar voren komen die niet in de RES 1.0 staan. Dat wil niet zeggen dat deze gebieden dan worden opgenomen in de RES 2.0. Milieuaspecten vormen immers maar één onderdeel in de complexe ruimtelijke afweging. Het is aan de colleges, gemeenteraden, provinciale staten en besturen om af te wegen wat zij met de uitkomsten van het planMER doen in de besluiten die zij nemen.

PlanMER RES Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen

Welke vraag staat centraal in het planMER?
De vraag die in het planMER is beantwoord luidt:
“Welke gebieden zijn vanuit milieueffecten geschikt, geschikt te maken, of ongeschikt voor de ontwikkeling van tenminste 1,62 TWh duurzame elektriciteitsambitie, regionale warmtebronnen en de benodigde energie-infrastructuur binnen de Groene Metropoolregio, en hoe kan dit - naast de referentie RES 1.0 - worden ingevuld aan de hand van drie thematische alternatieven?”
Daarbij is het goed om te weten dat het aandeel zon-op-dak – wat 0,49 van de 1,62 TWh vertegenwoordigd – niet in het planMER wordt getoetst op milieueffecten, omdat die niet of nauwelijks van toepassing zijn voor de plaatsing van zonnepanelen op (bedrijfs)daken.

Hoe komen de afspraken uit de RES 1.0 terug in het planMER?
In het planMER zijn de mogelijkheden voor wind- en zonprojecten in de gehele regio onderzocht. De zoekgebieden voor wind en zon uit de RES 1.0 zijn in het planMER opgenomen als het basisalternatief. We onderzoeken daarmee de zoekgebieden van de RES 1.0 op milieueffecten. Het planMER kijkt vervolgens breder, naar de hele regio en verdiept die analyses door binnen de regio drie thematische alternatieven te onderzoeken: natuur, landschap en leefomgeving.

Wat zijn de alternatieven natuur, landschap en leefomgeving en waarom die?
Naast gebieden waar harde milieubelemmeringen gelden en gebieden waar geen milieubelemmeringen gelden, zijn er gebieden met zachte milieubelemmeringen. Hier zijn grootschalige zon- en windenergieprojecten mogelijk, maar niet vanzelfsprekend. Door binnen de regio de ontwikkeling van energie te koppelen aan andere waarden, zoals natuur, landschap of leefomgeving, onderzoeken we een aantal alternatieven om het doel van 1,62 TWh energieopwek in 2030 te behalen. Deze alternatieven vormen een soort ‘hoeken van het speelveld’. Het voorstel voor deze drie alternatieven is tot stand gekomen door inbreng vanuit de zestien gemeenten, de provincie en regionale belanghebbenden.

Worden in het planMER ook andere onderzoeken meegenomen?
De planMER van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen wordt uitgevoerd voor het gehele RES gebied. Tegelijkertijd worden er ook andere MER’en uitgevoerd. Sommigen op projectniveau,

sommigen voor omgevingsvisies of andere gemeentelijke plannen en een aantal ook op provinciaal niveau. Het gaat onder andere om MER'en omtrent de Wespendief op de Veluwe, herijking van de provinciale Windvisie en lokale MER'en omtrent de ontwikkelingen van zonne- en windenergieprojecten. We werken hierin zoveel mogelijk samen en proberen zo dubbel werk te voorkomen. De onderzoeksresultaten van de andere MER'en worden gebruikt om de planMER van de RES aan te vullen en vice versa.

Worden zonnethermie, energieopslag en -conversie onderzocht in het planMER?
Ja en nee. Zonnethermie wordt niet expliciet onderzocht, maar kent min of meer dezelfde milieuaspecten als een zonneveld, dat wel wordt onderzocht. Energieopslag en -conversie worden niet meegenomen in het planMER omdat de milieueffecten te lokaal zijn voor een planMER.

Waarom wordt waterkracht niet onderzocht in het planMER?
In de RES 1.0 is 0,04 TWh uit waterkracht voorzien. De ontwikkeling van waterkracht kent aanzienlijke milieueffecten, bijvoorbeeld rond vissterfte. Tegelijkertijd zijn die milieueffecten zeer projectgebonden. Het detailniveau van het planMER leent zich daardoor niet voor een milieuanalyse van waterkracht. Deze milieuanalyse kan wel plaatsvinden als zich een project voor waterkracht aandient (projectMER).

Welk detailniveau heeft de warmte-analyse in het planMER?
De warmte-analyse is een analyse op hoofdlijnen voor de warmtebronnen geothermie, aquathermie, WKO's en biomassa. Qua eindbeeld leidt dit tot kaarten die in lijn liggen met de milieubelemmeringenkaarten voor wind en zon, maar op een hoger abstractieniveau. Rond milieuaspecten van warmtebronnen bestaat nog veel leemte aan kennis. Daarnaast zijn de milieueffecten van warmtebronnen vaak erg lokaal, waardoor een verdiepende analyse moet plaatsvinden op projectniveau (projectMER).

Waarom worden in het planMER geen mogelijkheden voor solitaire windturbines onderzocht?
In de RES 1.0 is afgesproken om windprojecten zoveel mogelijk in clusters te ontwikkelen. Solitaire windturbines leiden immers tot versplintering in het landschap. Wel zien we in de regio een aantal windprojecten van twee turbines. We sluiten daarom aan bij deze ontwikkelingen van twee turbines of meer. Dit ligt bovendien in lijn liggen met het provinciale beleid.

Hoe zit het met solitaire windturbines als uitbreiding op een bestaand windpark?
Solitaire windturbines als uitbreiding bij een bestaand windpark onderzoeken we wél. In dat geval is er namelijk geen sprake van versplintering in het landschap. In feite speelt de analyse hier al op in. Die geeft namelijk vanuit milieuaspecten de mogelijkheden weer voor de inpassing van twee windturbines of meer, ongeacht het feit of er op een locatie al een windpark is ontwikkeld. Bestaande windparken worden daarmee automatisch geïdentificeerd als mogelijke locaties voor de plaatsing van windturbines.

Waarom wordt gesproken over een bandbreedte van 3,6 MW tot 7,0 MW windturbines?
Op dit moment zijn 3,6 MW windturbines de kleinste turbines waarvoor SDE-subsidie beschikbaar is. Daarmee vormen ze een realistische 'onderkant' van het type turbines dat ontwikkeld kan worden in de regio. Daar tegenover staan relatief grote turbines van 7,0 MW die op dit moment op land worden ontwikkeld. Zij vormen dus een realistische 'bovenkant' van het type turbines dat ontwikkeld kan worden in de regio. Omdat we benieuwd zijn naar de mogelijkheden voor zowel de kleine- (zeer stille) windturbines, als de grote (wat luidere) turbines, zijn beide typen windmolens onderzocht als bandbreedte. Daarmee krijgen we beide uitersten in beeld, waardoor we automatisch ook een beeld krijgen van de mogelijkheden voor turbines die binnen deze bandbreedte vallen.

In het planMER zie ik 120 meter en 166 meter windturbines terug, wat houdt dat precies in?

Het gaat dan om de ashoogte van de onderzochte windturbines. De 3,6 MW windturbines die zijn onderzocht hebben een ashoogte van 120 meter, de 7,0 MW windturbines die zijn onderzocht hebben een ashoogte van 166 meter.

Hoe wordt omgegaan met de overbruggingsregeling voor geluid/slagschaduw/veiligheid van wind?

Door het Nevele-arrest zijn de Nederlandse normen voor geluid/slagschaduw/veiligheid van windprojecten, zoals die staan beschreven in het Activiteitenbesluit, op dit moment buiten werking. In de komende tijd wordt hierop nieuw beleid verwacht. De kans is groot dat dezelfde normen dan opnieuw in werking treden, maar zeker weten we dat nog niet. We kiezen ervoor om aan te blijven sluiten bij de normen zoals die staan beschreven in het Activiteitenbesluit en geen andere of nieuwe normen te introduceren. Voor andere of nieuwe normen bestaat namelijk geen juridische basis. Wel hanteren we in het alternatief 'Leefomgeving' een strengere geluidsnorm, om zo te zien welke impact dit heeft op de mogelijkheden voor windprojecten binnen de regio. Ook vragen we de commissie m.e.r. expliciet om advies op de vraag hoe om te gaan met deze overbruggingsregeling.

Waarom wordt de 1 km-Wespendiefzone rond de Veluwe gezien als harde belemmering voor wind?

In het planMER is de 1 kilometer zone rond de Veluwe aangemerkt als harde belemmering, omdat de ontwikkeling van windenergie hier vanwege de wespendief de komende jaren praktisch onmogelijk is. De 1 tot 8 kilometer zone rond de Veluwe is in het planMER aangemerkt als zachte belemmering, omdat de ontwikkeling van windenergie hier ondanks de wespendief onder voorwaarden in de komende jaren mogelijk kan worden.

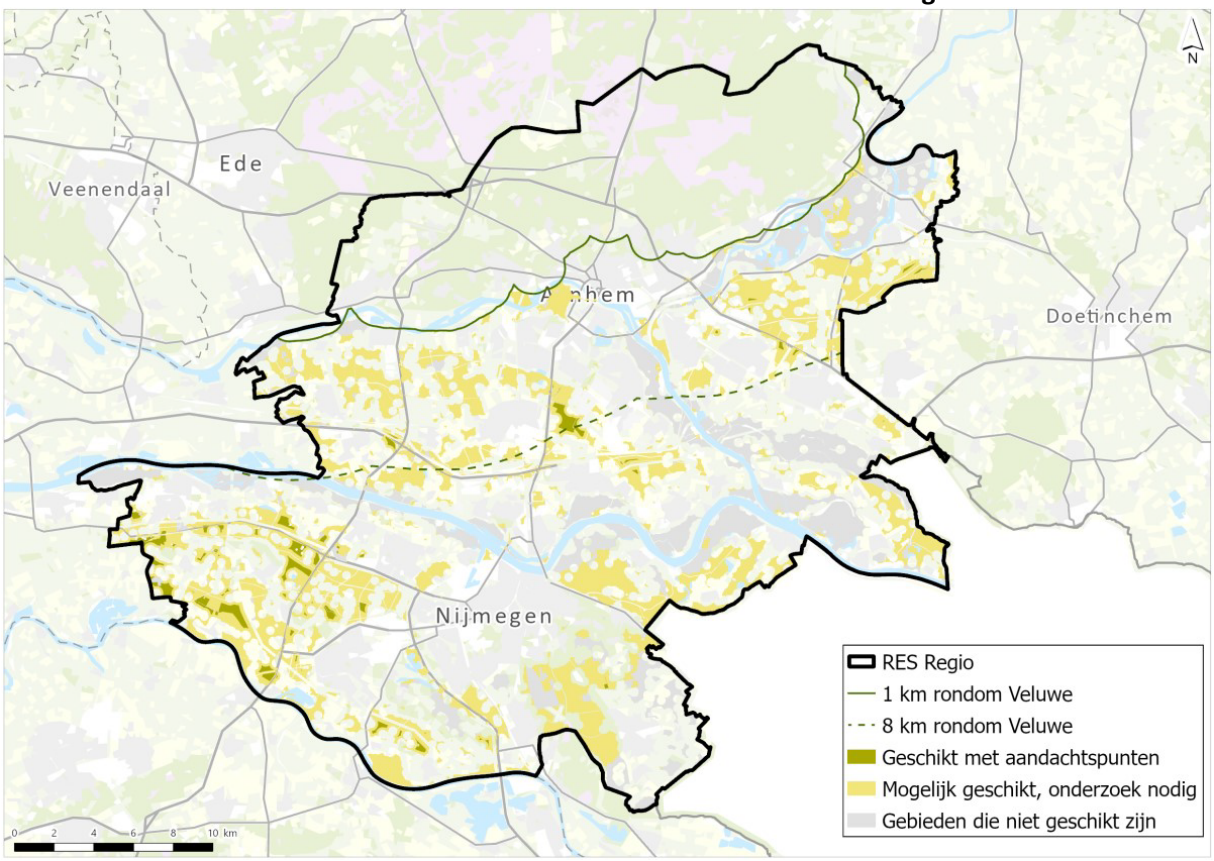
Waarom worden weidevogelgebieden gezien als harde milieubelemmering voor zowel zon als wind?

Het is slecht gesteld met de stand van weidevogels in Nederland. De overheid heeft daarnaast een zorgplicht voor weidevogels, waar in lokaal- en regionaal beleid ook niet van kan worden afgeweken. Dit betekent dat de ontwikkeling van zowel zon- als windprojecten juridisch niet mogelijk is in weidevogelgebieden. Deze gebieden worden daarom opgenomen als harde milieubelemmering.

Waarom worden wintergansrustgebieden, het Gelders Natuurnetwerk en Natura 2000 gebieden gezien als zachte milieubelemmeringen?

In al deze gebieden geldt dat de ontwikkeling van zon- en windprojecten onder voorwaarden mogelijk is. In veel gevallen gaat het om lokaal en regionaal beleid waarvan kan worden afgeweken, of waar mitigerende maatregelen kunnen worden genomen. Er gelden dus milieubelemmeringen, maar de ontwikkeling van zon- en windprojecten is niet onmogelijk. Deze gebieden worden daarom opgenomen als zachte milieubelemmeringen.

Geschiktheidskaart vanuit milieueffecten voor windturbines met een ashoogte van 120 m

De kaart hierboven gaat over de geschiktheid voor windturbines, maar wat zie ik hier precies?
De dikke zwarte lijn geeft de regiogrens aan. Daarbuiten is geen onderzoek gedaan, vandaar dat er alleen gekleurde vlakken binnen de regio zijn. Daarbij geeft de kaart een samenvatting van de milieueffecten weer. Alle transparante en grijze gebieden op de kaart zijn milieutechnisch niet geschikt voor de ontwikkeling van twee windturbines of meer. De gele en groene vlakken op deze kaart geven de gebieden aan die milieutechnisch geschikt zijn, of geschikt te maken zijn voor de ontwikkeling van twee windturbines of meer.

Wat is het verschil tussen die geschikte groene gebieden en de geschikt te maken gele gebieden?
Voor de groene gebieden geldt dat er bijna geen milieutechnische belemmeringen zijn om twee windturbines of meer te ontwikkelen. Wel kunnen hier aandachtspunten zijn, zoals effecten op bepaalde diersoorten of enige invloed op radar- en luchtvaartgebieden. Voor de gele gebieden geldt dat er weliswaar negatieve milieueffecten kunnen optreden, maar dat ook deze gebieden goede mogelijkheden bieden voor de ontwikkeling van twee windturbines of meer. Bij negatieve milieueffecten kun je in de gele gebieden denken aan effecten op Natura 2000 gebieden of invloed op landschapstypen- en structuren. Die negatieve effecten zijn vaak goed te neutraliseren, maar daarvoor is in alle gevallen extra onderzoek nodig op locatieniveau: een projectMER of passende beoordeling.

Wat betekenen de twee groene lijnen op de kaart?
In de kaart is een groene lijn rond de Veluwe te zien en een groene stippellijn door het middengebied van de regio. Deze lijnen geven het leefgebied van de wespendief weer. Ten noorden van de groene lijn rond de Veluwe is het de komende jaren niet mogelijk om windturbines te ontwikkelen. Vandaar dat er geen groene of gele vlakken ten noorden van deze lijn zijn. In de zone tussen de groene lijn en de groene stippellijn kan de ontwikkeling van windturbines in de komende jaren weer mogelijk worden, hier zijn dus groene en gele gebieden zichtbaar.

Mijn woonomgeving is mogelijk geschikt voor windenergie, komen er nu windturbines?
Het planMER heeft enkel de milieueffecten van windenergie binnen de regio onderzocht. Daar komen gebieden uit die mogelijk geschikt zijn voor twee windturbines of meer. Maar dat betekent niet dat in al deze gebieden windturbines worden gerealiseerd. Als de gemeente in of om dit gebied andere plannen heeft, dan kunnen die voorrang krijgen. Bijvoorbeeld voor toekomstige woningbouw of natuurontwikkeling.

Mijn woonomgeving valt in ongeschikt gebied voor windenergie, komen er nu geen windturbines?
De kans dat er dan windturbines in uw woonomgeving worden ontwikkeld is klein, maar niet helemaal uitgesloten. In het planMER zijn gebieden onderzocht voor de ontwikkeling van twee windturbines of meer. Op lokaal niveau kunnen de mogelijkheden in de praktijk groter zijn. Bijvoorbeeld als binnen een windplan molenaarswoningen worden opgenomen. Ook kunnen gemeenten medewerking verlenen aan solitaire windturbines of juist aan een aantal kleinere windturbines. Daarvoor zijn de mogelijkheden in dit planMER niet onderzocht.

Bijlage: lijst met betrokken regionale belanghebbenden

Type organisatie	Uitnodiging ontvangen	Deelgenomen aan dialogen
Agrarisch		
Agrarische Collectieven (Agrarisch Natuur Beheer ANB)	x	
(N)LTO	x	x
(Z)LTO	x	
Greenport Gelderland	x	
Organisatie arg. bedrijven en platteland	x	
NEXTgarden Glastuinbouw	x	x
Cultuurlandschap		
Gelders genootschap	x	
Gelders Landschap en kastelen	x	x
Het Geldersch Landschap	x	x
Stichting Landschapsbeheer Gelderland	x	
Vereniging Nederlandse cultuurlandschappen	x	x
Natuur		
Faunabeheereenheid	x	
Natuur en Milieu Gelderland	x	x
Hall van Larenstein (voormalig: Kennis Centrum Natuur en Leefomgeving)	x	x
Natuurmonumenten	x	x
SBNL/Natuurlijk Platteland Oost	x	
Sovon	x	
Staatsbosbeheer	x	
ARK Natuurontwikkeling	x	
Bosgroep	x	
Grondeigenaar		
Gelders particulier grondbezit	x	x
Nationaal Park de Hoge Veluwe	x	
Ontwikkeling		
Vertegenwoording van energiecoöperaties	x	x
Innofase	x	
Vertegenwoordiging van ontwikkelaars zon	x	
Vertegenwoordiging van ontwikkelaars van wind-zon (NWEA)	x	x
Belangenvereniging voor omwonenden windturbines	x	x
ProRail	x	
Rijkswaterstaat	x	
Overig		
Gelderse vereniging dorpshuizen en kleine kernen	x	
Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)	x	
Leisure lands (recreatie)	x	
ODRN (omgevingsdienst)	x	
VNO-NCW	x	
VGGM (gezondheid)	x	x
GGD zuid	x	x
Veiligheidsregio Gelderland Zuid	x	x
TenneT	x	
Vitens (drinkwater)	x	
Liander	x	
JongRES	x	x
Tegenwind	x	
Leefbaarheidsalliantie Gelderland	x	
Gelders Energieakkoord	x	x

planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen

Samenvatting planMER

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

9 juni 2023

Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Document	Samenvatting planMER
Status	Definitief 02
Datum	9 juni 2023
Referentie	134281/23-009.842
Projectcode	134281
Projectleider	T. Reimer MSc
Projectdirecteur	Ir. A.H.J. van Kuijk
Auteur(s)	R. de Jong MSc
Gecontroleerd door	M.M.K. Vanderschuren MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1 PLANMER VOOR DE REGIONALE ENERGIESTRATEGIE 4

1.1 Aanleiding 4
1.2 Plangebied 5
1.3 Een planMER voor de RES 5
1.4 Inhoud van deze samenvatting 7

2 ELEKTRICITEITSTECHNIEKEN 9

2.1 Alternatieven 9
2.2 Samenvattende effectbeoordeling 14
2.3 Maatgevende effecten per thema 17
2.3.1 Bodem en water 17
2.3.2 Natuur 17
2.3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 18
2.3.4 Veiligheid 18
2.3.5 Leefomgeving 18
2.3.6 Ruimtegebruik 19
2.4 Geschiktheidskaarten 20

3 WARMTETECHNIEK 23

3.1 Risico's uitvoerbaarheid 23
3.2 Voorkeurslocaties vanuit milieu 24
3.3 Aandachtspunten voor het vervolg 25

4 VERVOLGSTAPPEN 26

Laatste pagina 26

1

PLANMER VOOR DE REGIONALE ENERGIESTRATEGIE

Voor u ligt de samenvatting van het milieueffectrapport (planMER) voor de Regionale Energiestrategie (RES) van de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen. Deze samenvatting geeft een toelichting op de belangrijkste resultaten van de uitgevoerde milieuonderzoeken.

Wat betekenen de afkortingen m.e.r., MER, RES en planMER?
Binnen de procedure van milieueffectrapportage worden de afkortingen m.e.r. en het MER gebruikt. De m.e.r. staat voor de procedure van milieueffectrapportage, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

Dit rapport betreft een planMER en wordt opgesteld voor de Regionale Energiestrategie (RES). Dit planMER toetst de milieueffecten van (zoek)gebieden, om op deze manier milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Het planMER is een instrument dat onder andere geschikt is voor de plannen die zich in een verkennende- of haalbaarheidsfase bevinden. De milieueffecten kunnen zo worden beoordeeld op strategisch en relatief abstract niveau.

1.1 Aanleiding

Dit planMER onderzoekt de milieueffecten van de gemaakte RES afspraken door de zestien RES gemeenten binnen de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen. De gemeenten Montferland en Mook en Middelaar maken geen deel uit van de RES-regio Arnhem-Nijmegen[1]. In dit planMER worden de zestien RES-gemeenten aangeduid als GMR (zie paragraaf 1.2).

De GMR heeft in de RES de doelstelling vastgelegd om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken. Dit wil de regio doen door het ontwikkelen van windturbines, zonnevelden, zonnepanelen op grote dakoppervlakken (zon op dak) en een aantal waterkrachtprojecten. Ook heeft de regio de ambitie om warmtebronnen te ontwikkelen en te ontsluiten in de regio, als alternatief voor de fossiele warmtevoorziening, door met name aardgas.

Dit onderzoek focust voor de elektriciteitsopwekking op de mogelijkheden voor windparken vanaf twee windturbines en zonnevelden vanaf twee megawatt (MW). De ontwikkeling van zon op dak kent over het algemeen zeer weinig milieueffecten en de ontwikkeling van waterkracht kent zeer lokale milieueffecten die moeilijk op regionale schaal kunnen worden beoordeeld. Zon op dak en waterkracht zijn daarom geen onderdelen van de milieuonderzoeken in het planMER.

In de afspraken van de RES is het aandeel zonne-energie sterk oververtegenwoordigd ten opzichte van windenergie. Het gaat in vermogens om 89 % zonne-energie tegenover 11 % windenergie. Geredeneerd vanuit het elektriciteitsnetwerk is een vermogensverdeling van 50 % - 50 % wenselijk. Een verdeling van 50 % uit zonnepanelen en 50 % uit windturbines (eveneens in vermogen) is het meest aantrekkelijk, omdat er dan minder aanpassingen aan het elektriciteitsnetwerk nodig zijn. Ook maakt een evenwichtige inzet op

[1] Dit wordt benadrukt, omdat de gemeenten Montferland en Mook en Middelaar wel onderdeel zijn van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio (GMR).

zonne-energie en windenergie de energievoorziening stabieler. In veel gevallen waait het óf schijnt de zon. In de RES is daarom ook de afspraak opgenomen om bij een eventuele herijking te streven naar een betere verdeling tussen zonne- en windenergie binnen de regio.

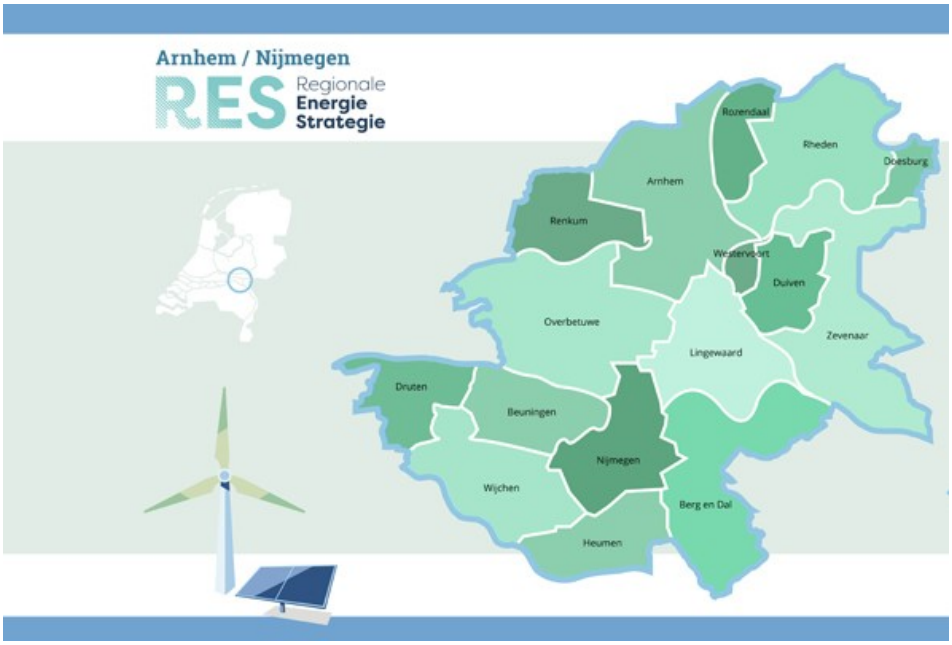
m.e.r.-procedure

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vormde de eerste stap in de milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.-procedure). Dit planMER is de tweede stap. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen om de milieueffecten van windturbines, zonnevelden en het gebruik van warmtebronnen te onderbouwen. Het planMER biedt de regiogemeenten vanuit de verschillende aandachtspunten voor milieuthema's informatie om de locatiekeuze voor zoekgebieden van windturbines en zonnevelden te onderbouwen en waar nodig te herijken. De provincie Gelderland neemt de RES zoekgebieden voor windturbines op in haar herijking van het provinciale windbeleid. De verwachting is dat het windbeleid eind 2023 gereed is. De herijking van de RES richting een RES 2.0 is naar verwachting in de eerste helft van 2024 gereed.

1.2 Plangebied

Het plangebied is het gebied waarbinnen gezocht wordt naar een geschikte invulling voor het ontwikkelen van windturbines en zonnevelden. Het is dus het gebied waar de opwek van 1,62 TWh duurzame elektriciteit in 2030 zal plaatsvinden. Afbeelding 1.1 toont het plangebied. Dit plangebied bestaat uit de zestien deelnemende gemeenten. Dit zijn, op alfabetische volgorde: Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

Afbeelding 1.1 Plangebied Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

1.3 Een planMER voor de RES

Dit planMER helpt de regio om een antwoord te geven op de volgende vraag:

Welke gebieden zijn vanuit milieueffecten **geschikt**, **geschikt te maken**, *of* **ongeschikt** *voor de ontwikkeling van ten minste 1,62 TWh duurzame elektriciteitsambitie en regionale warmtebronnen in de Groene Metropoolregio, en hoe kan dit - naast de referentie RES 1.0 - worden ingevuld aan de hand van drie thematische alternatieven?*

Het planMER maakt de effecten van windturbines en zonnevelden op het milieu en de omgeving zichtbaar. Zo wordt onder meer de impact op het landschap en de natuur onderzocht en wordt ook bekeken waar sprake is van geluidhinder. Op basis van dit planMER weten de gemeenten wat de keuzemogelijkheden voor duurzame elektriciteit zijn en krijgen de verschillende milieubelangen een volwaardige plek in de gemaakte RES-afspraken en ruimtelijke afwegingen. Iedere gemeente in de regio kan de milieu-informatie gebruiken bij haar ruimtelijke planprocedures, zoals haar omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Detail- en schaalniveau van het planMER

Dit planMER heeft tot doel om de gemaakte RES afspraken vanuit milieuperspectief te beoordelen en het proces richting herijking van die afspraken te ondersteunen. Het planMER doet dit door milieueffecten en -risico's inzichtelijk te maken. Daarbij brengt dit planMER de milieueffecten tussen verschillende gebieden in beeld voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. De diepgang van de analyses op het vlak van milieueffecten in dit planMER is passend bij het detailniveau van de bredere (meer integrale) keuzes die voorliggen. Het gaat daarbij onder andere om de volgende keuzes:

- waar kunnen windturbines en zonnevelden worden ontwikkeld?
- wat is de opwekpotentie per gebied door windturbines of zonnevelden?
- hoe en waar kunnen windturbines en zonnevelden samen worden ontwikkeld?

Niet alle mogelijke milieueffecten zijn onderzocht. Dit komt omdat niet alle milieueffecten onderscheidend zijn voor de keuzes die de regiogemeenten hebben gemaakt en nog gaan maken. Op het moment dat sprake is van een concreet project op een specifieke locatie, kunnen milieueffecten via een projectMER of m.e.r.-beoordeling worden onderzocht als basis voor vergunningverlening.

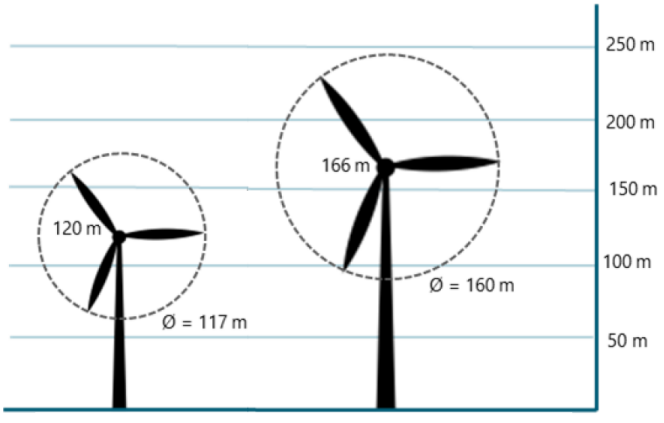
Windturbines

Voor windenergie zijn twee windturbinetypen onderzocht (zie afbeelding 1.2):

- windturbines (referentieturbine Nordex N117, circa 3,6 MW) met een ashoogte van 120 m, een rotordiameter van 117 m en een tiphoogte van 178,5 m;
- windturbines (referentieturbine Enercon E-160, circa 7,0 MW) met een ashoogte van 166 m, een rotordiameter van 160 m en een tiphoogte van 246 m.

Deze twee referentieturbines geven een beeld van de huidige bandbreedte aan milieueffecten. Windturbines met een ashoogte van 166 m kunnen vanwege hun omvang bijvoorbeeld grotere effecten hebben op het landschap of de leefomgeving. Effecten van windturbines met een ashoogte van 166 m kunnen in bepaalde opzichten ook juist kleiner zijn dan die van windturbines met een ashoogte van 120 m, bijvoorbeeld doordat minder windturbines met een ashoogte van 166 m nodig zijn om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken. Door beide windturbinetypen te onderzoeken, ontstaat een goed beeld van de mogelijkheden voor de ontwikkeling van windturbines binnen de regio.

Afbeelding 1.2 Referentieturbines

Zonnevelden

Voor zonnevelden zijn in het planMER de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een zonneveld heeft een vermogen van meer dan 2 MW. Vanaf 2 MW is in de RES namelijk sprake van grootschalige energieopwek;
- er wordt uitgegaan van zonnevelden met een zuidoriëntatie, vanwege een groter ruimtebeslag voor dezelfde hoeveelheid energie-opwek in vergelijking met een oost-west oriëntatie. Op die manier wordt de benodigde ruimte op een 'veilige' manier berekend, op projectniveau kan het ruimtebeslag dan minder zijn en zijn de effecten dus minder groot of is er meer ruimte voor een goede ruimtelijke inpassing;
- per MW aan opgesteld vermogen is uitgegaan van 1,0 tot 1,5 hectare aan benodigde oppervlakte. 1,0 hectare ligt in lijn met huidige zonprojecten. 1,5 hectare biedt meer ruimte voor een combinatie met andere functies, zoals land- en tuinbouw, veeteelt, combinatie met infrastructuur of parkeerterreinen. Een zonneveld met een opgesteld vermogen van 10 MW heeft dus een oppervlakte van 10 tot 15 hectare.

Afbeelding 1.3 Zonneveld (links), 120 m windturbines (midden) en 166 m windturbines (rechts)

Warmtebronnen

Naast de elektriciteitstechnieken (windturbines en zonnevelden) is in dit planMER ook een effectanalyse uitgevoerd naar warmte. Dit planMER is één van de eersten in Nederland waarin de milieueffecten van warmte op regionaal schaalniveau zijn onderzocht. De mogelijkheden voor het gebruik van de verschillende warmtebronnen zijn erg locatie-specifiek. Dit is een van de redenen dat de gemeenten de regie hebben op de lokale warmtetransitie.

De onderzoeksaanpak voor de warmtebronnen focust zich daarom op een beschouwing op hoofdlijnen van de milieueffecten van de warmtebronnen en -distributie. Hiermee biedt het planMER extra inzichten voor de toepassing van warmtebronnen in de regio en kan de gemeenten helpen in de realisatie van de Transitievisie Warmte. In hoofdstuk 3 van deze samenvatting wordt ingegaan op de uitkomsten van de analyse.

1.4 Inhoud van deze samenvatting

In deze samenvatting worden de belangrijkste onderdelen en conclusies op basis van het planMER beschreven. Onderstaande tabel geeft aan welke informatie u in welk hoofdstuk van de samenvatting terugvindt.

Tabel 1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk	Inhoud
2. elektriciteitstechnieken	hier vindt u een beschrijving van de alternatieven en een samenvatting van de belangrijkste milieueffecten van windturbines en zonnevelden
3. warmtetechnieken	hier leest u de belangrijkste milieueffecten van de onderzochte warmtetechnieken
4. vervolgstappen	hier vindt u een toelichting op de relatie tussen het planMER en de RES en leest u welke vervolgstappen worden gezet in het RES-proces

Naast deze samenvatting bestaat het planMER uit een hoofdrapport en verschillende bijlagen. In het hoofdrapport vindt u de effectanalyses en -beoordelingen per milieuthema. De bijlagen bij het hoofdrapport geven op een aantal milieuthema's nog een verdiepende toelichting en geven inzicht in de effectbeoordelingen per alternatief.

2

ELEKTRICITEITSTECHNIEKEN

Dit hoofdstuk gaat in op de belangrijkste milieueffecten van windturbines en zonnevelden. Daarbij zijn effecten beschreven voor de gehele regio. Paragraaf 2.1 geeft inzicht in de alternatieven die zijn onderzocht en paragraaf 2.2 omschrijft welke effecten zijn beoordeeld. Paragraaf 2.3 geeft een overzicht van de resultaten.

2.1 Alternatieven

Voor het in beeld brengen van de milieueffecten van windturbines en zonnevelden zijn vier thematische alternatieven ontwikkeld en onderzocht. De alternatieven hebben allen een thematische invalshoek en vormen daarmee een aantal gevoeligheidsanalyses qua milieueffecten.

Wat is een alternatief?
Een alternatief laat vanuit een specifieke invalshoek zien welke mogelijkheden er zijn om windturbines en zonnevelden in de regio te ontwikkelen. Dit kan door de zoekgebieden uit de RES 1.0 te ontwikkelen. Om te onderzoeken of er nog andere mogelijkheden zijn, zijn in het planMER alternatieven vanuit een specifiek milieuthema ontwikkeld. Door de verschillende alternatieven vervolgens te vergelijken kan worden afgewogen of er vanuit milieuperspectief betere zoekgebieden zijn voor windturbines en zonnevelden dan in de RES 1.0 zijn vastgelegd.

Het stappenplan om te komen tot alternatieven bestaat op hoofdlijnen uit vier stappen. Dit stappenplan is weergegeven op afbeelding 2.1.

Afbeelding 2.1 Stappenplan alternatievenontwikkeling

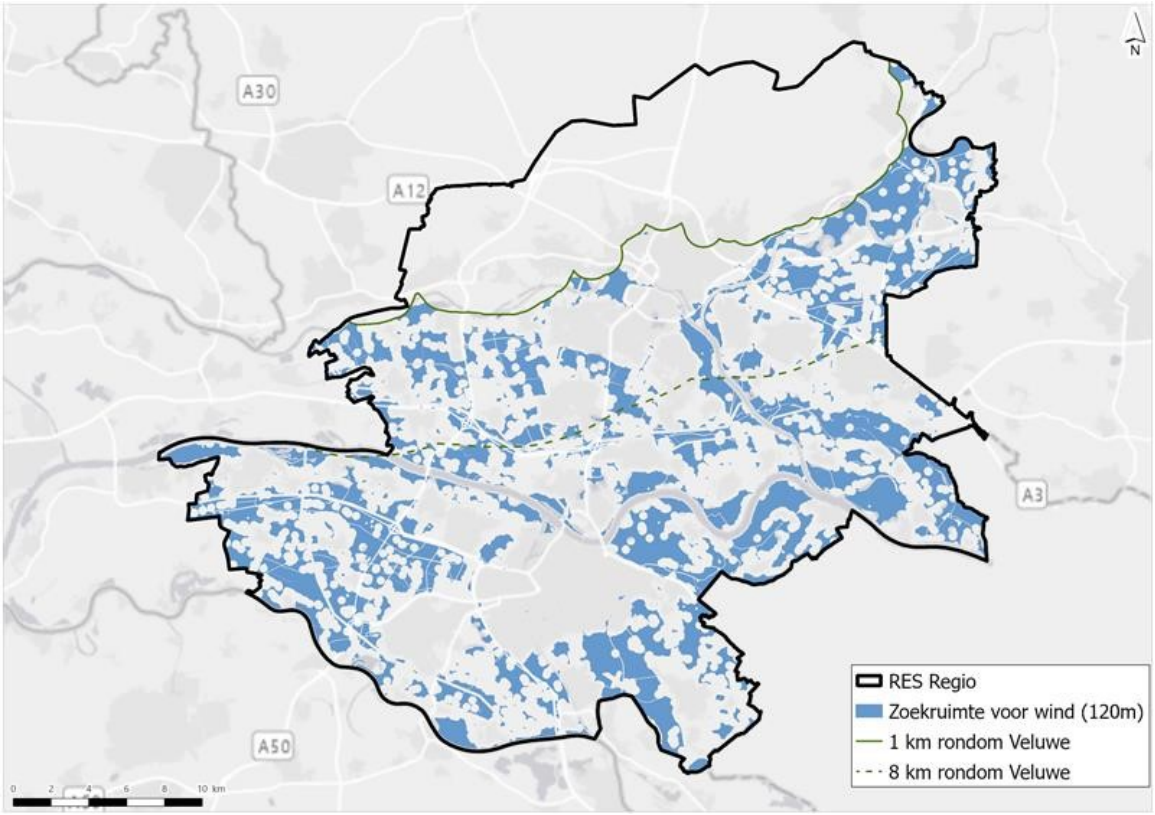
Stap 1 - Uitgangspunten bepalen
In stap 1 zijn de uitgangspunten bepaald. Hiervoor zijn belemmeringenkaarten opgesteld. Op deze kaarten zijn de harde belemmeringen weergegeven die een locatie ongeschikt maken voor windturbines en zonnevelden. Het gaat hierbij om fysieke objecten als belemmeringen, maar ook strikte beperkingen vanuit wet- en regelgeving.

Daarnaast is een minimale afstand[1] berekend tot geluidsgevoelige objecten (zoals woningen) om geluidhinder te beperken:

- voor windturbines met een ashoogte van 120 m is een afstand van 210 m aangehouden;
- voor windturbines met een ashoogte van 166 m is een afstand van 385 m aangehouden;
- voor zonnevelden is een afstand van 40 m aangehouden.

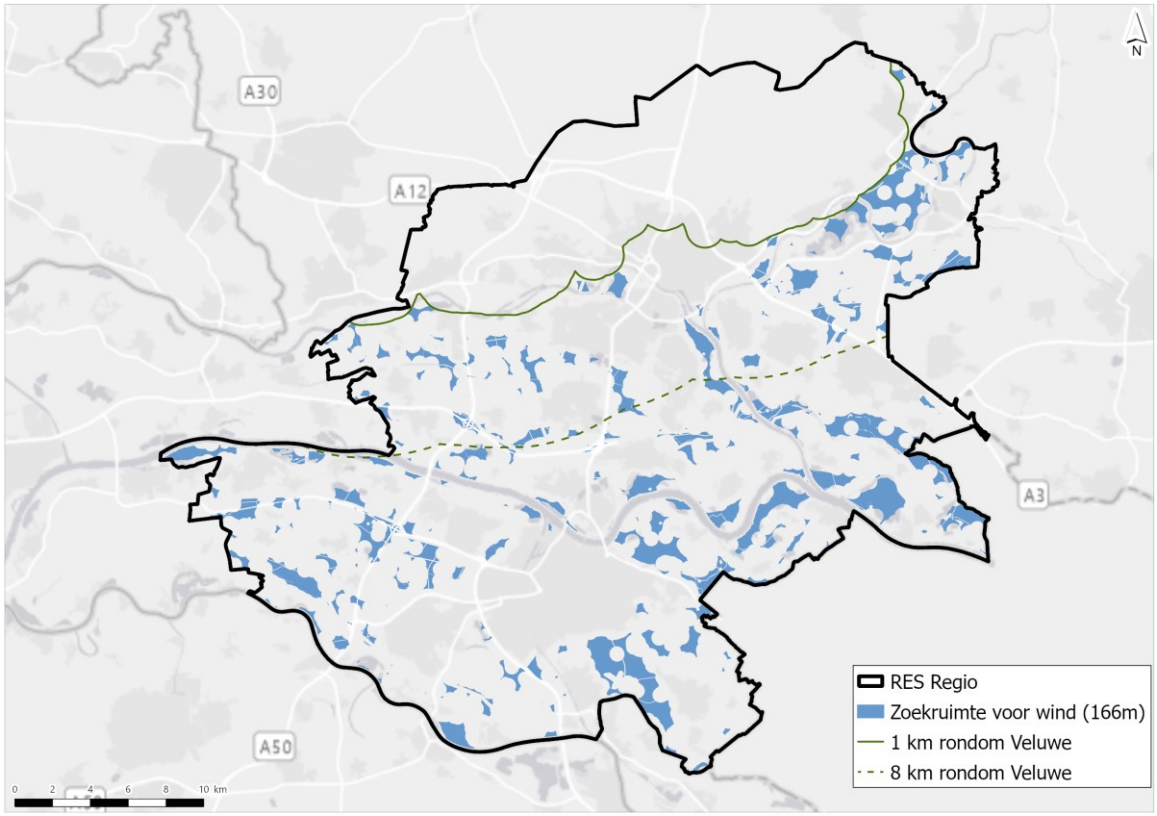
Na het bepalen van de harde belemmeringen zijn kaarten gemaakt. Afbeeldingen 2.2, 2.3 en 2.4 tonen de kaarten met de zoekruimte voor windturbines en zonnevelden. Hierbij zijn de harde belemmeringen in het plangebied uitgesloten. Binnen de zoekruimte wordt onderzocht wat de milieueffecten van windturbines en zonnevelden zijn.

Afbeelding 2.2 Kaart met gebieden zonder harde belemmeringen voor windturbines met een ashoogte van 120 m

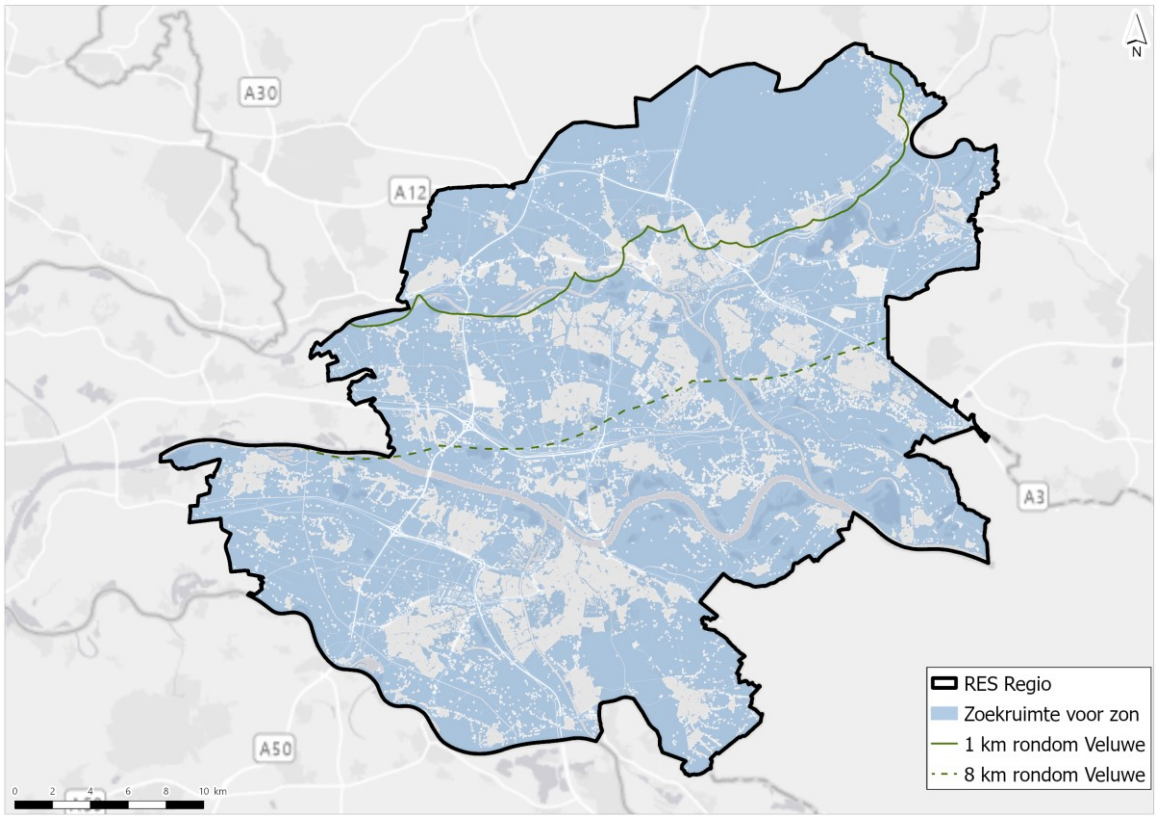

[1] Deze afstanden zijn gebaseerd op de normstelling uit het buiten werking gestelde Activiteitenbesluit.

Afbeelding 2.3 Kaart met gebieden zonder harde belemmeringen voor windturbines met een ashoogte van 166 m

Afbeelding 2.4 Kaart met gebieden zonder harde belemmeringen voor zonnevelden

Stap 2 - Ontwerpprincipes per alternatief

Stap 2 bestaat uit het bepalen van de ontwerpprincipes per alternatief. Dit zijn geen harde belemmeringen, maar criteria waaruit een alternatief is opgebouwd. Deze ontwerpprincipes zijn tot stand gekomen in een omgevingsproces met regionale belanghebbenden (een overzicht van deze partijen is opgenomen in bijlage III van de NRD), door zienswijzen die zijn binnengekomen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en aan de hand van het advies van de Commissie m.e.r. op de NRD.

Hieruit zijn naast de zoekgebieden uit de RES 1.0, drie thematische alternatieven ontstaan: Landschap, Natuur en Leefomgeving. Per alternatief zijn de verschillende ontwerpprincipes opgenomen, bovenop de harde belemmeringen. De ontwerpprincipes resulteren in zoekruimte voor gebieden die vanuit milieueffecten geschikt zijn (te maken) voor windturbines en zonnevelden. In tabel 2.1 staan de verschillende thema's en de belangrijkste ontwerpprincipes.

Tabel 2.1 Ontwerpprincipes alternatieven op hoofdlijnen

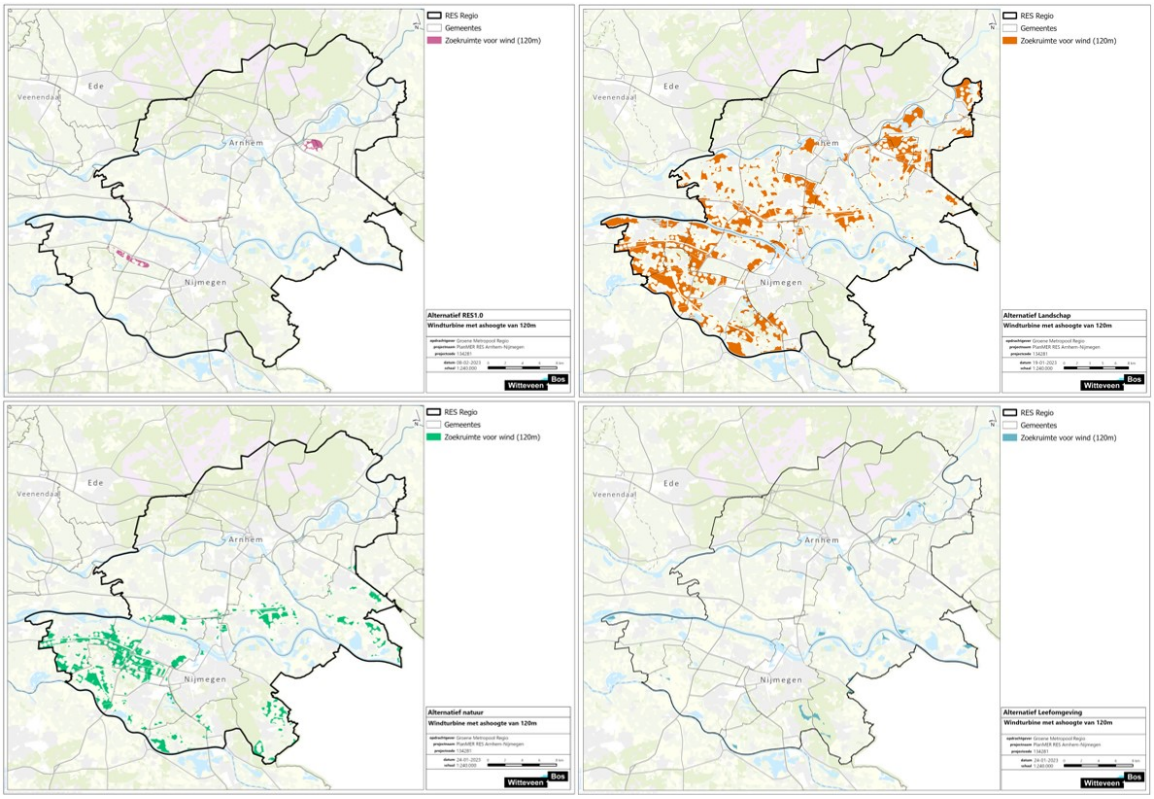
Alternatief	Ontwerpprincipes
RES 1.0	de zoekgebieden uit de RES 1.0 minus de harde belemmeringen vormen de basis van dit alternatief
Landschap	de zoekgebieden houden zoveel mogelijk rekening met landschappelijke waarden. Gebieden met landschappelijke waarden worden gemeden
Natuur	de zoekgebieden houden zoveel mogelijk rekening met de natuurgebieden Natuurgebieden worden gemeden, net zoals een 8-km zone rond de Veluwe (Wespendief)
Leefomgeving	de zoekgebieden houden zoveel mogelijk rekening met de leefomgeving. Hierbij wordt voor windturbines onder andere een afstand van minimaal 700 m aangehouden tot woningen

Stap 3 - Plaatsingszones alternatieven op kaart

Stap 3 in het proces van de alternatievenontwikkeling bestaat uit het op kaart zetten van de alternatieven. Hierbij zijn de ontwerpprincipes per alternatief uit stap 2, samen met de harde belemmeringen gebundeld op een kaart. Er zijn kaarten gemaakt voor windturbines met een ashoogte van 120 m en 166 m en ook voor zonnevelden.

Voor het volledige overzicht van de kaarten met de onderzochte alternatieven kunt u terecht in het hoofdrapport van het planMER (hoofdstuk 5). De volgende afbeeldingen tonen de alternatieven voor de windturbines met een ashoogte van 120 m.

Afbeelding 2.5 Overzicht thematische alternatieven voor windturbines met een ashoogte van 120 m (linksboven: RES 1.0, linksonder: Natuur, rechtsboven: Landschap, rechtsonder: Leefomgeving)

Stap 4 - Bepalen potentiële energieopbrengst

De laatste stap in het proces van de alternatievenontwikkeling bestaat uit het bepalen van de energieopbrengst. Hiervoor zijn generieke aannames gedaan van de opbrengst per km^2. Uit de berekeningen blijkt dat de zoekruimte voor zonnevelden in alle alternatieven ruimschoots voldoende is om 50 % van het RES-bod op te wekken met zonne-energie. Voor windenergie is de potentiële energieopbrengst voor de alternatieven RES 1.0 en Leefomgeving niet voldoende om tot 50 % van de energie met windturbines op te wekken. Voor de RES 1.0 is dit niet verrassend, omdat het planMER mede is opgesteld om te onderzoeken of de verhouding tussen wind- en zonne-energie verbeterd kan worden. In het alternatief Leefomgeving wordt een grote afstand aangehouden tot woningen (700 m). Dit zorgt voor relatief weinig zoekruimte voor windturbines. Desondanks is besloten om deze twee alternatieven wel te onderzoeken, juist om de regio inzicht te geven in gevolgen van keuzes voor zoekgebieden op het milieu én de energieopbrengst. Tabel 2.2 toont de potentiële energieopbrengsten van de alternatieven in TWh. Daarbij is eveneens aangegeven wat het percentage is van de doelstelling uit de RES 1.0.

Tabel 2.2 Potentiële energieopbrengsten van de alternatieven

Variant	Alternatief, energieopbrengst (in TWh) en percentage van de doelstelling									
	RES 1.0		Landschap		Natuur		Leefomgeving		Totale zoekruimte	
	TWh	%	TWh	%	TWh	%	TWh	%	TWh	%
wind 120 m	0,11	9,7	2,97	263	1,25	110,6	0,15	13,2	6,22	550
wind 166 m	0,06	5,3	0,96	85	0,35	30,9	0,13	11,5	2,47	218,6
zonnevelden	4,05	358	34,55	3058	30,42	2692	60,02	5311	73,98	6547

2.2 Samenvattende effectbeoordeling

In het planMER zijn de alternatieven beoordeeld op de verschillende milieuthema's die maatgevend zijn. Door de alternatieven met elkaar te vergelijken wordt het voor de regio duidelijker wat de effecten van bepaalde keuzes zijn. Zo wordt bijvoorbeeld inzichtelijk wat het effect is van de keuze voor het beschermen van de natuur op de geluidhinder voor omwonenden. Hiermee vormt de beoordeling van de alternatieven als het ware een gevoeligheidsanalyse, die de regio achtergrondinformatie biedt voor besluitvorming over de keuze voor zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden.

De maatgevende criteria die in het planMER zijn onderzocht, zijn opgenomen in tabel 2.3. Hierbij is ook aangegeven of het criterium relevant is voor windturbines of zonnevelden, of beide.

Tabel 2.3 Onderzochte maatgevende criteria

Criterium	Relevant voor:
bodem en water	windturbines en zonnevelden
natuur	windturbines en zonnevelden
landschap	windturbines en zonnevelden
cultuurhistorie	windturbines en zonnevelden
archeologie	windturbines en zonnevelden
veiligheid	windturbines
leefomgeving	windturbines en zonnevelden
ruimtegebruik	windturbines en zonnevelden

Afhankelijk van de locatie, kunnen de effecten op maatgevende criteria leiden tot:
1 risico's voor de uitvoerbaarheid, doordat effecten bijvoorbeeld strijdig zijn met andere beleidsambities;
2 langdurige negatieve effecten op specifieke maatgevende criteria beperken/voorkomen door een andere locatie te kiezen.

In het planMER zijn daarnaast niet-maatgevende criteria beschouwd. Het gaat bijvoorbeeld om effecten door slagschaduw, invloed op de bodemkwaliteit en geluidhinder onder de norm. De effecten op deze criteria zijn over het algemeen goed te voorkomen of beperken door toepassing van mitigerende maatregelen en zijn daarom op regionaal schaal- en detailniveau niet bepalend voor de locatiekeuze of de keuze tussen wind- of zonne-energie. Deze criteria kunnen wel van belang zijn bij de ontwikkeling van concrete projecten.

Beoordeling van thema's

Het planMER beoordeelt de milieueffecten van wind- en zonne-energie op basis van een vier-puntsbeoordelingsschaal. De beoordelingsschaal is te zien in tabel 2.4.

Tabel 2.4 Generieke beoordelingsschaal

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	er is geen of een zeer beperkt effect ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	(beperkt) negatieve effecten, maar deze zijn naar verwachting goed te mitigeren
-	negatief effect	negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, maar deze zijn mogelijk te mitigeren of compenseren
--	sterk negatief effect	sterk negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie die naar verwachting niet te mitigeren zijn

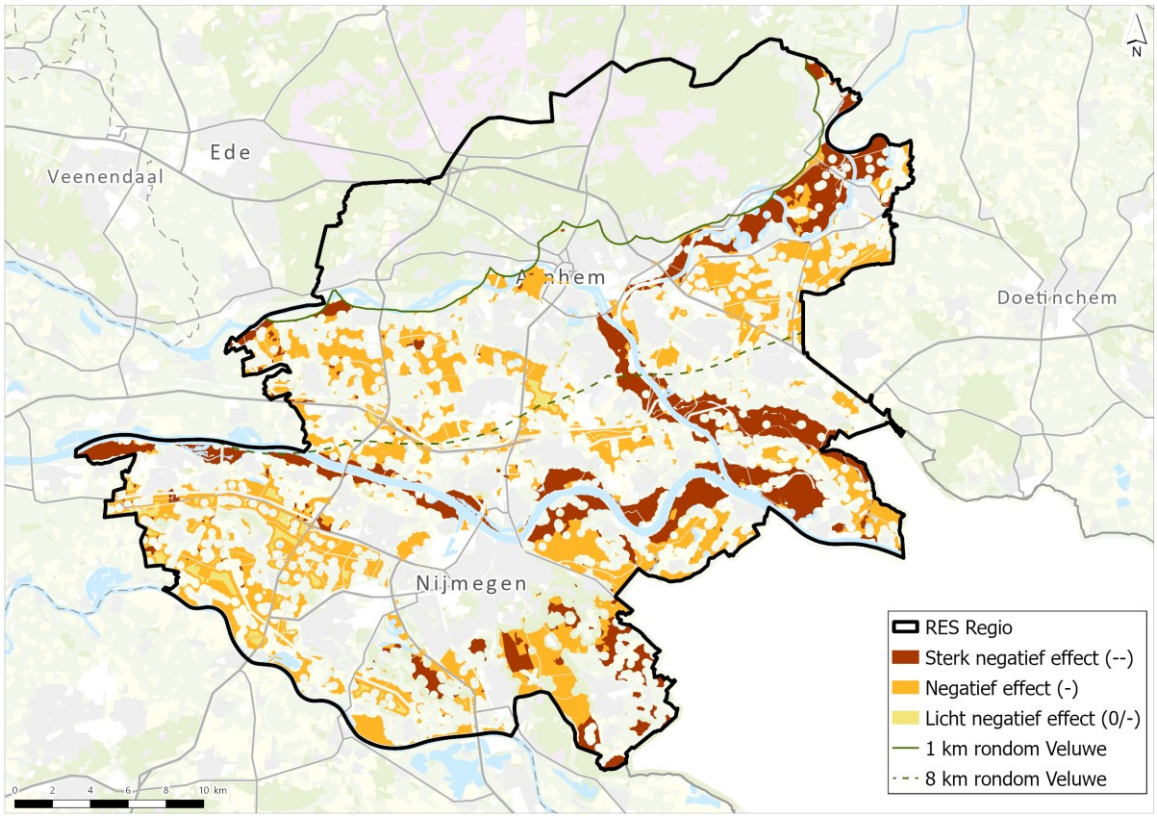
Op basis van bovenstaande schaal is een sterk negatieve beoordeling (in rood) een uitsluitingscriterium voor een specifiek milieuthema. Dit zijn gebieden die zeer waarschijnlijk niet geschikt zijn voor windturbines of zonnevelden. Een goede onderbouwing is nodig om in deze gebieden toch duurzame energie te ontwikkelen.

De overige kleuren in de beoordelingsschaal geven de gebieden weer die naar verwachting geschikt zijn (in geel) of geschikt te maken zijn (in oranje) voor de ontwikkeling van wind- en/of zonne-energie. Dit betekent niet dat er geen effecten aanwezig zijn, maar geeft wel zicht in de haalbaarheid van een gebied.

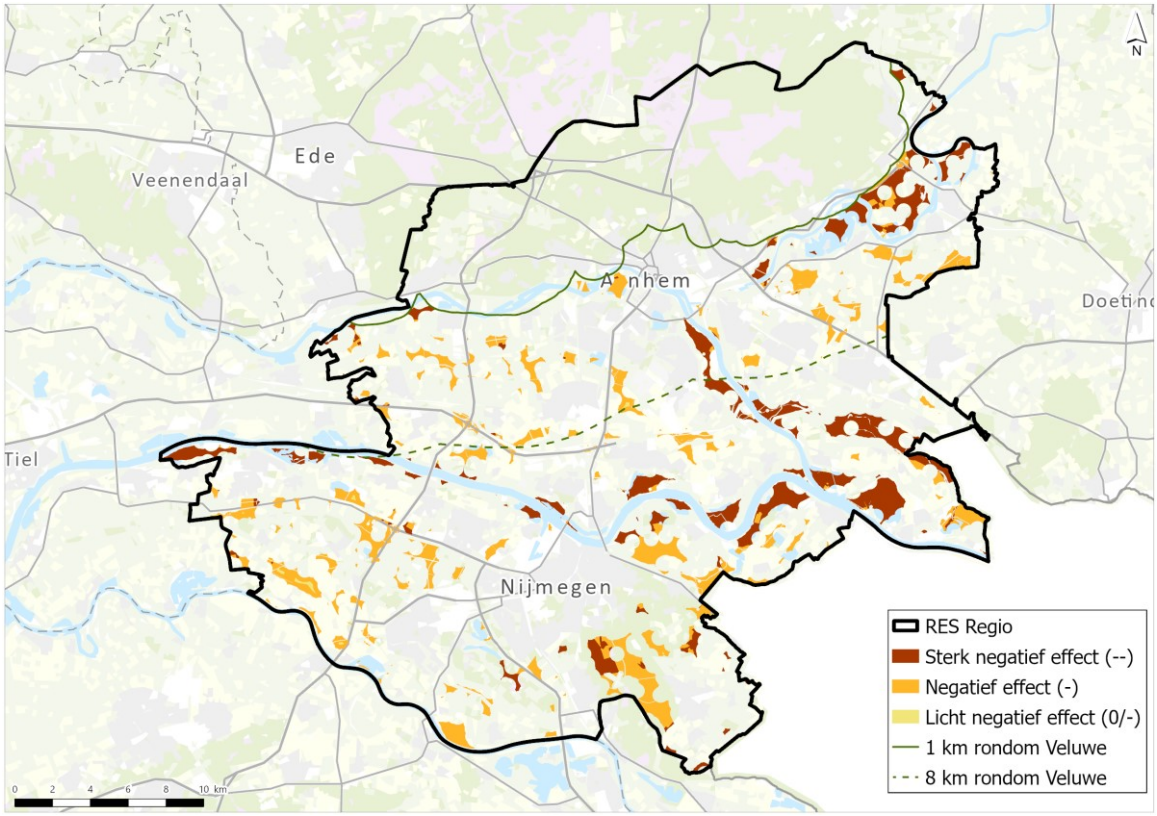
De regio kan ervoor kiezen om een geschikt gebied niet te ontwikkelen, of een niet geschikt gebied wel te ontwikkelen vanuit andere argumenten dan milieu, zoals draagvlak, combinatie met overige functies of economische haalbaarheid.

Afbeelding 2.6 geeft een samenvattende kaart van de milieueffecten van windturbines met een ashoogte van 120 m op de maatgevende effecten. Afbeelding 2.7 geeft dezelfde informatie van windturbines met een ashoogte van 166 m. Voor zonnevelden is de samenvattende milieubeoordeling weergegeven in afbeelding 2.8. Hierbij zijn de milieubeoordelingen van alle maatgevende criteria die in het planMER zijn onderzocht over elkaar heen gelegd. Voor een volledig beeld van de milieueffecten in de RES-regio is de gehele zoekruimte (dus de ruimte die overblijft na het toepassen van de harde belemmeringen) weergegeven op de kaarten.

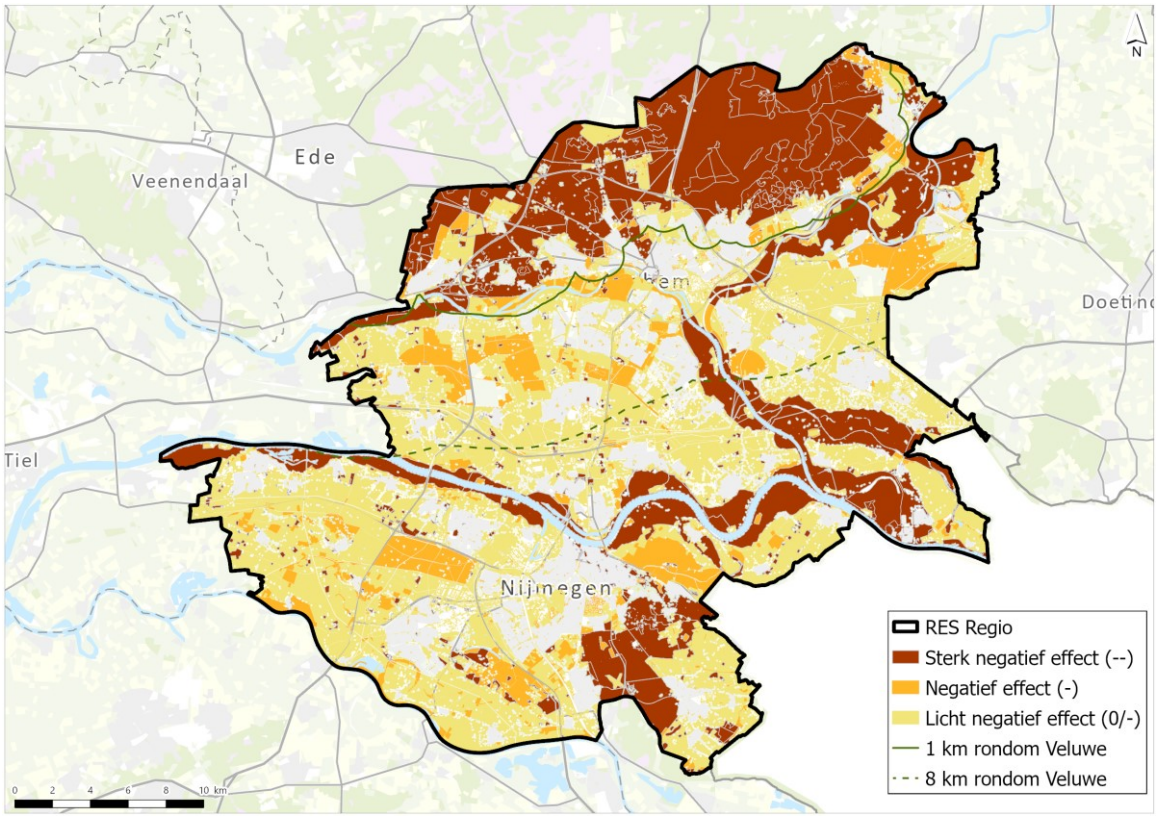
Afbeelding 2.6 Samenvattende kaart milieubeoordeling voor windturbines met een ashoogte van 120 m

Afbeelding 2.7 Samenvattende kaart milieubeoordeling voor windturbines met een ashoogte van 166 m

Afbeelding 2.8 Samenvattende kaart milieubeoordeling zonnevelden

2.3 Maatgevende effecten per thema

Deze paragraaf geeft een samenvatting van de beoordeling van de verschillende maatgevende criteria. Hierbij zijn alleen de belangrijkste aandachtspunten weergegeven.

2.3.1 Bodem en water

Voor het thema bodem en water is de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden beoordeeld. Uit de beoordeling volgt dat windturbines, die een fundering hebben die dieper gaat dan 2 m, een sterk negatief effect hebben op waterwingebieden. De waterwingebieden in de regio zijn hiermee niet geschikt voor de ontwikkeling van windturbines.

Voor de grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden gelden ook beperkingen ten aanzien van de diepte van grondroerende werkzaamheden. Hierbij zijn er wel mogelijkheden om onder voorwaarden af te wijken. Deze gebieden zijn daarom als negatief beoordeeld.

De zonnevelden kennen een beperkte diepte van de fundering. Het uitgangspunt is een funderingsdiepte van ongeveer 0,3 m. Zonnevelden zijn hiermee onder voorwaarden mogelijk in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. Deze gebieden zijn daarom als licht negatief beoordeeld. Hiervoor geldt wel een aandachtspunt.

2.3.2 Natuur

Windturbines en zonnevelden kunnen ernstige effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden bij plaatsing in deze gebieden. Daarom geldt voor deze gebieden een sterk negatieve beoordeling. Het is niet waarschijnlijk dat voldaan kan worden aan de voorwaarden uit de ADC-toets (zie hoofdrapport voor een toelichting). Dit komt omdat er in de regio andere locaties zijn, buiten Natura 2000-gebieden, waar windturbines en zonnevelden kunnen worden ontwikkeld. De Natura 2000-gebieden zijn daarom als niet geschikt beoordeeld.

Ook in weidevogelgebieden is de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden op grond van de provinciale Omgevingsverordening niet mogelijk. Voor windturbines geldt daarbij dat de provincie Gelderland een zone van 1 km rond de Veluwe een verbod voor windturbines heeft opgelegd om de Wespendief te beschermen. Binnen een zone van 1 tot 8 km rond de Veluwe geldt een tijdelijk verbod voor windturbines. De provincie doet hiervoor extra onderzoek naar de mogelijkheden voor windturbines.

Ontwikkelingen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) zijn negatief beoordeeld. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat windturbines en zonnevelden hier niet mogelijk zijn, maar er gelden wel voorwaarden. Zo dient onderzoek aan te tonen dat er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven aanwezig zijn en de effecten op kernkwaliteiten en het oppervlakte dienen zoveel als mogelijk beperkt te worden.

Voor de Groene Ontwikkelingszones, ecologische verbindingszones en ganzenrustgebieden kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten, maar zijn ontwikkelingen naar verwachting onder voorwaarden wel mogelijk.

Verder gelden ten aanzien van soortenbescherming van vogels en vleermuizen dat negatieve effecten door windturbines niet zijn uitgesloten. Een verhoogd risico voor overtreding van de Wet natuurbescherming kan ontstaan nabij natuurgebieden en onder andere nabij bomenrijen, waterlopen en bossen. Hiervoor is op projectniveau specifiek onderzoek nodig. Voor zonnevelden is een licht negatieve beoordeling gegeven aan de gebieden met waarden voor vogels, zoals de ganzenrustgebieden.

2.3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Windturbines op of in de nabijheid van het stuwwallenlandschap kunnen een grote impact hebben op de landschapsstructuren en -typen. Daarnaast zorgt het voor een aantasting van de ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. Met name windturbines op heide of zandverstuivingen en op stuwwalflanken zorgen specifiek voor een aantasting van de landschapsstructuren en -typen. Windturbines in agrarische enclaves en op de stuwwalflanken zorgen voor aantasting van de ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. De aantasting is voor deze gebieden beoordeeld als sterk negatief, omdat de effecten niet te mitigeren met het toepassen van maatregelen, zoals inpassing. Deze gebieden zijn daarom niet geschikt voor windturbines.

Het stroomruggenlandschap en de uiterwaarden zijn als negatief beoordeeld voor de plaatsing van windturbines. Hier zijn de effecten van windturbines iets minder dominant negatief dan de genoemde structuren in het stuwwallandschap.

Voor zonnevelden geldt het stuwwalbos als belangrijke landschapsstructuur en -type die wordt aangetast, ook ruimtelijk-visueel. Plaatsing van zonnevelden in gebieden waar nu een bosstructuur aanwezig is wordt eveneens als sterk negatief beoordeeld.

Voor de overige landschapsstructuren en -typen geldt weliswaar een effect door de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden ten opzichte van de huidige situatie, maar relatief gezien valt dit mee en is inpassing mogelijk. Hierbij kan gedacht worden aan een nieuwe of versterking van de groenstructuur.

Voor de cultuurhistorisch waardevolle gebieden kunnen mogelijk negatieve effecten voorkomen. Het gaat hierbij beschermde stads- en dorpsgezichten, de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), waardevol open gebied, molenbiotopen en historische buitenplaatsen. Met de juiste inpassing kunnen de effecten beperkt worden. In gebieden met bekende archeologische waarden, zoals de Romeinse Limes, zorgen ontwikkelingen zoals windturbines en zonnevelden voor sterk negatieve effecten. Op projectniveau kunnen in dergelijke gebieden wel ontwikkelingen mogelijk zijn, maar deze worden vanuit het oogpunt van het behoud van de archeologische waarden als sterk negatief effect beoordeeld.

2.3.4 Veiligheid

Beheerders van risicobronnen en elementen hebben adviesafstanden bij de ontwikkeling van windturbines nabij de risicobronnen en elementen, zoals windturbines rond snelwegen, waterkeringen, spoorwegen en hoogspanningsverbindingen. De plaatsing van een windturbine zorgt voor verhoging van het veiligheidsrisico. Toch zijn er mogelijkheden om af te wijken van de adviesafstanden. Hiervoor moet wel toestemming worden gegeven door de netbeheerder. Dit dient op projectniveau afgestemde te worden. deze gebieden zijn daarom beoordeeld als negatief.

Ten aanzien van het gebruik door Defensie en luchtvaart gelden in sommige gebieden bouwhoogtebeperkingen. Het gaat onder andere om de laagvliegroute VO, laagvlieggebied Maas en Waal, het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen en de diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms. Ontwikkelingen in deze gebieden zijn niet per definitie uitgesloten. Afstemming met Defensie is nodig. Daarnaast moet op projectniveau een radartoets worden uitgevoerd.

2.3.5 Leefomgeving

In dit planMER is een standaard afstand aangehouden voor geluidhinder door windturbines (zie stap 1, harde belemmeringen). Deze is gebaseerd op een norm van 47 dB Lden inclusief 3 dB mitigatie. Mitigatie is het toepassen van maatregelen om de geluidhinder te verminderen.

Op dit moment wordt landelijk onderzoek gedaan naar passende geluidsnormen voor windturbines. Om in beeld te brengen wat de effecten zijn van een eventueel strengere geluidsnorm, is in het planMER ook onderzocht wat de gevolgen zijn van een strengere geluidsnorm. Hiervoor zijn grotere geluidscontouren aangehouden, waarbij de gebieden binnen deze contouren negatief zijn beoordeeld. De contouren die horen bij een geluidsnorm van 40 dB Lden, 45 dB Lden en 47 dB Lden (zonder mitigatie) zijn onderzocht. Deze strengere geluidsnormen leiden tot een verkleining van het zoekruimte. Dit geeft de regio inzicht in de effecten van het toepassen van een strengere norm. De gevolgen van deze geluidsnorm in de regio zijn aanzienlijk en leiden tot zeer beperkte beschikbaarheid van ruimte voor windturbines. Dit betekent ook dat een verhouding van 50 % - 50 % tussen wind- en zonne-energie niet mogelijk is.

Voor zonnevelden is standaard een afstand van 40 m rond geluidsgevoelige objecten aangehouden. Over het algemeen produceren alleen de omvormers en transformatoren geluid. Met het aanhouden van 40 m rond geluidsgevoelige objecten is de hinder beperkt. Bij het toepassen van een grotere afstand van maximaal 50 m (rond bijvoorbeeld woningen) heeft dit een effect op de mogelijkheden voor zonnevelden. Dit effect is echter beperkt, omdat het gaat om relatief kleine afstanden, zeker op het regionale detail- en schaalniveau van het planMER.

De onderdelen gezondheid en slagschaduw zijn weliswaar belangrijk bij de ontwikkeling van windturbines, maar zijn in dit planMER niet onderzocht. Op projectniveau dient dit wel onderzocht te worden.

2.3.6 Ruimtegebruik

In de RES 1.0 heeft de regio de ambitie vastgelegd om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit te realiseren. De opwek van duurzame energie leidt tot ruimtebeslag waardoor de inpassing van wind en zon leidt tot oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties.

Tabel 2.5 toont het ruimtebeslag van de windturbines met een ashoogte van 120 m en 166 m en zonnevelden dat nodig is voor het opwekken van 1,62 TWh[1]. Voor het opwekken van een vergelijkbare hoeveelheid energie (circa 0,015 TWh) is respectievelijk één windturbine met een ashoogte van 166 m, twee windturbines met een ashoogte van 120 m of minimaal 18 hectare zonneveld (bij oost-west oriëntatie) nodig. Bij een zuidoriëntatie is 28 ha zonneveld nodig, en neemt het ruimtebeslag toe. Daarmee wekt één windturbine met een ashoogte van 166 m de meeste energie op binnen de minste ruimte ten opzichte van twee windturbines met een ashoogte van 120 m of 18 hectare zonneveld.

Bij het bepalen van het aantal hectare zon is er uitgegaan van maximaal ruimtegebruik door het zonneveld. Als een kavel niet volledig benut wordt voor een zonneveld, bijvoorbeeld door een gecombineerd ruimtegebruik met natuur, is het totale ruimtebeslag groter.

[1] De ambitie van 0,49 TWh aan zon-op-dak is hier reeds in verdisconteerd.

Tabel 2.5 Ruimtebeslag van windturbines en zonnevelden

Windturbine	1,13[1] TWh komt overeen met:	0,015 TWh komt overeen met:	Referentie: 1 TWh komt overeen met:[1]
166 m windturbine (7,0 MW)	80 stuks	1 windturbine	45 à 70 stuks
	7,2 ha	0,09 ha[2]	-
120 m windturbine (3,6 MW)	157 stuks	2 windturbines	85 à 115 stuks
	9,8 ha	0,125 ha	-
zonneveld (oost-west oriëntatie)	960 à 1243 ha	18 ha	850 à 1100 ha
zonneveld (zuidoriëntatie)	1582 à 1695 ha	28 ha	1400 à 1500 ha

Op basis van de cijfers uit tabel 2.5 kan geconcludeerd worden dat het realiseren van windturbines met een ashoogte van 166 m de minste invloed hebben op het fysieke ruimtegebruik. Wel geldt hierbij dat de hindercontouren groter zijn en er hiermee dus wel een grotere ruimtelijke impact bestaat. Binnen deze hindercontouren kunnen dan bijvoorbeeld geen woningen worden gerealiseerd. Voor zonnevelden geldt een groter fysiek ruimtelbeslag, maar zijn de hindercontouren beperkter. Daarnaast zijn windturbines en zonnevelden in de energietransitie complementair. Dit betekent dat zowel windturbines als zonnevelden nodig zijn om de klimaatdoelstellingen te kunnen halen.

2.4 Geschiktheidskaarten

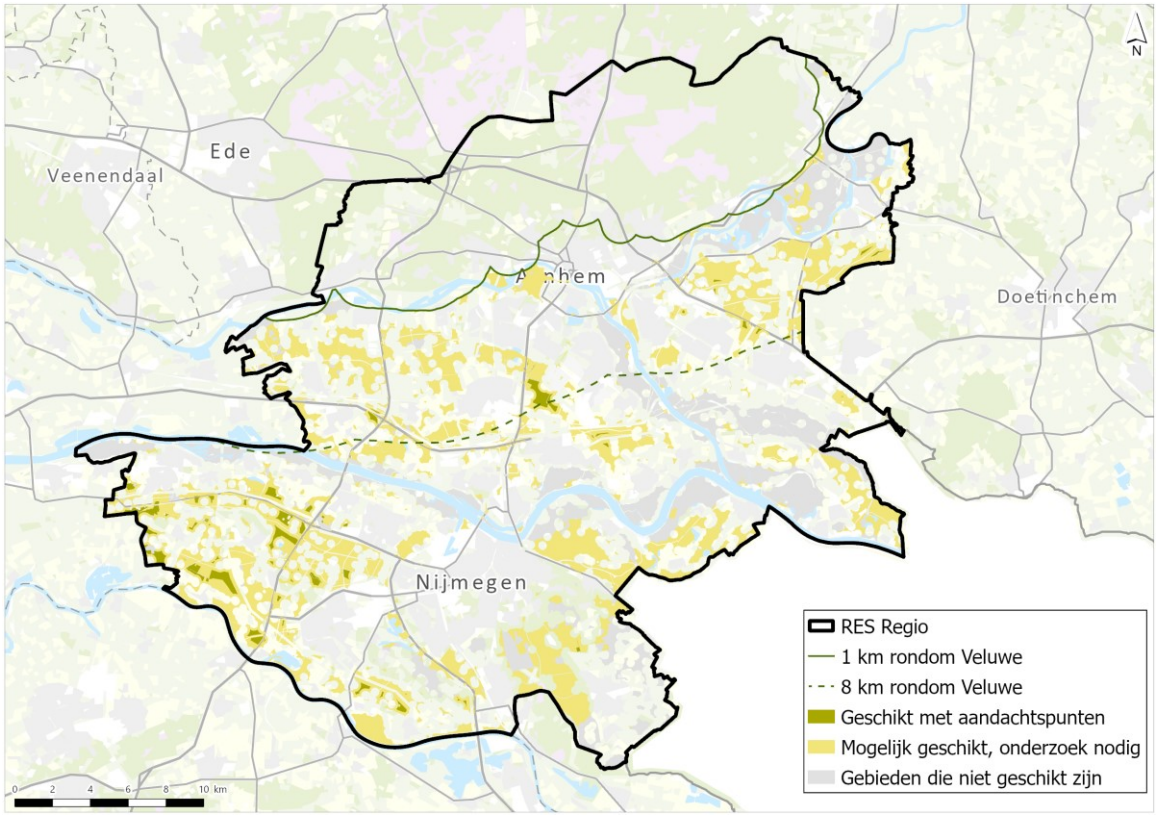
De verschillende milieueffecten zijn vertaald in kaarten die de geschiktheid overzichtelijk weergeven. Hierbij geldt dat hoe donkerder de kleur, hoe minder aandachtspunten er aanwezig zijn. Bij de ontwikkeling van concrete projecten moeten deze aandachtspunten worden onderzocht en beoordeeld. Voor een volledig beeld van de mogelijkheden in de RES-regio is de gehele zoekruimte (dus de ruimte die overblijft na het toepassen van de harde belemmeringen) weergegeven op de kaarten.

Afbeelding 2.9, 2.10 en 2.11 tonen de geschiktheidskaarten vanuit milieueffecten voor de windturbines en zonnevelden. Vanuit milieueffecten liggen de meest geschikte gebieden voor windturbines met name in het zuidwesten van de regio en rond de (verlengde) A15 en de Betuwelijn. Voor zonnevelden liggen verspreid over de regio gebieden die vanuit milieueffecten geschikt zijn (met aandachtspunten).

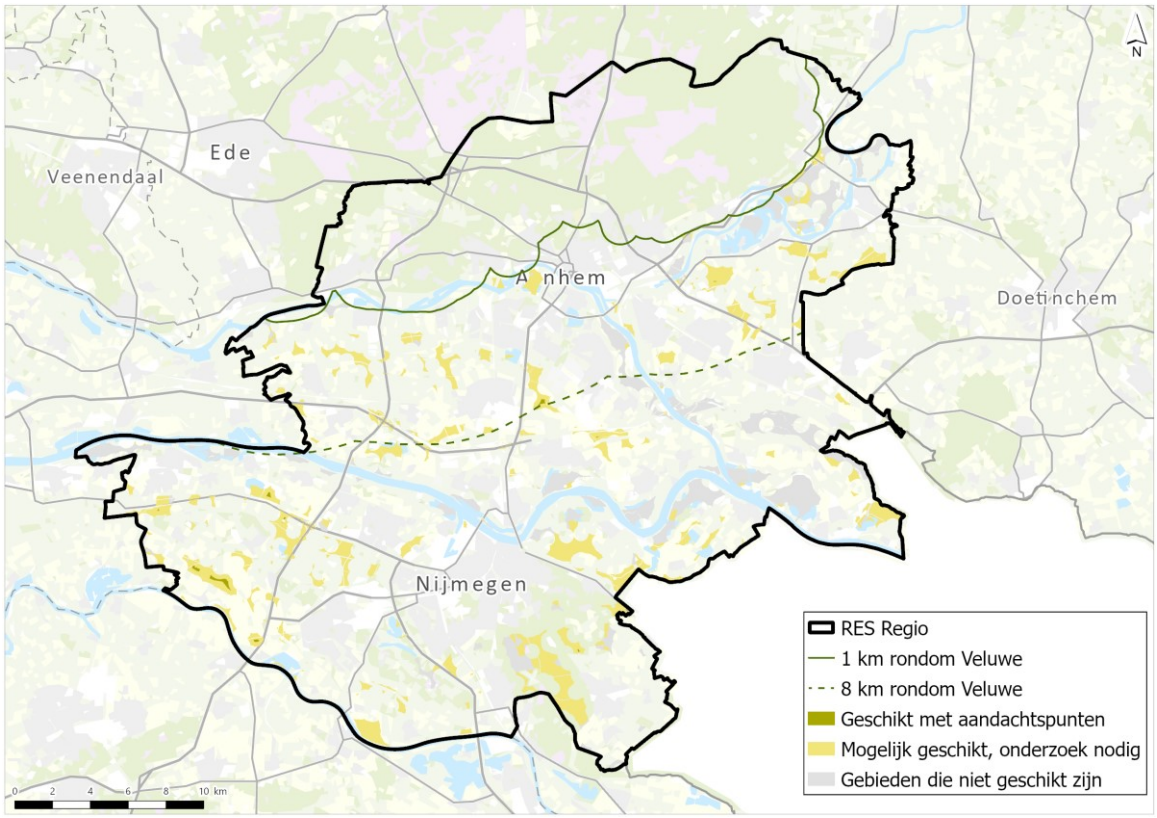
[1] Bandbreedte hangt af van aanname aantal vollasturen per jaar voor wind en hoeveel MW per hectare voor zon. Voor windturbines is uitgegaan van een conservatieve inschatting van 2.800 vollasturen. (cijfers 2020, afgerond naar beneden. Bron: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/70960ned/table). Dit is een lage inschatting. Voor zonnevelden is uitgegaan van de cijfers uit de Factsheet elektriciteit van het NPRES, zoals ook weergegeven op afbeelding 1.1 van het planMER.

[2] Oppervlakte fundering van de 120 m windturbine is geschat op 625 m^2 (25 x 25 m). Voor de 166 m windturbine is dit ingeschat op 900 m^2 (30 x 30 m).

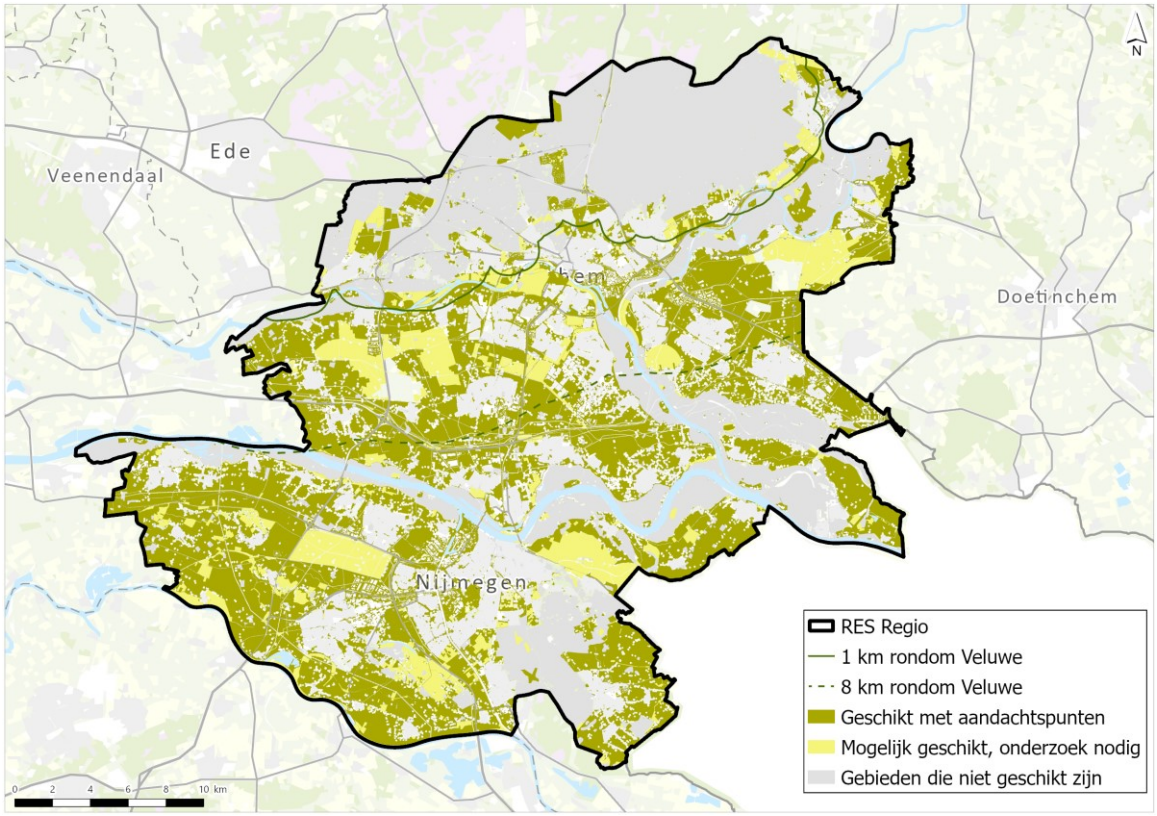
Afbeelding 2.9 Geschiktheidskaart vanuit milieueffecten voor windturbines met een ashoogte van 120 m

Afbeelding 2.10 Geschiktheidskaart vanuit milieueffecten voor windturbines met een ashoogte van 166 m

Afbeelding 2.11 Geschiktheidskaart vanuit milieueffecten voor zonnevelden

3

WARMTETECHNIEK

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de belangrijkste milieueffecten van de onderzochte technieken voor het gebruik van warmte als energiebron. Voor de warmtebronnen zijn de volgende bronnen onderzocht:

1 warmte uit biomassa:
   - verbranden biomassa;
   - vergisten biomassa;

2 restwarmte:
   - industrie;
   - condensatiewarmte van bedrijven;
   - datacenters;

3 omgevingswarmte:
   - ondiepe bodemenergiesystemen/open WKO's;
   - geothermie;
   - aquathermie: thermische energie uit oppervlaktewater (TEO);
   - aquathermie: thermische energie uit afvalwater (TEA) zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI), afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI) en rioolgemalen;
   - zonthermie.

In de inleiding was al benoemd dat de onderzoeksaanpak voor de warmtebronnen zich focust op een beschouwing op hoofdlijnen van de milieueffecten van de warmtebronnen en -distributie. Hiermee biedt het planMER extra inzichten voor warmte in de regio en helpt de gemeenten in de uitwerking van de Transitievisie Warmte. De uitwerking van de milieueffecten zijn daarom niet op kaart weergegeven in deze samenvatting.

Paragraaf 3.1 leest u welke milieuaspecten in het algemeen bepalend zijn voor de locatiekeuze van warmtetechnieken en welke risico's er bestaan bij de uitvoerbaarheid. Vervolgens beschrijft paragraaf 3.2 de voorkeurslocaties vanuit milieu en de aandachtspunten voor het vervolg zijn opgesomd in paragraaf 3.3.

3.1 Risico's uitvoerbaarheid

De effecten van warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie zijn in het planMER op hoofdlijnen beschreven. Daarom zijn de hier beschreven effecten niet op voorhand bepalend voor de uitwerking van de warmteprojecten. Wel heeft de effectanalyse de effecten in beeld gebracht die op voorhand een risico vormen voor de uitvoerbaarheid. Deze effecten zijn naar verwachting niet vergunbaar en/of er zijn onvoldoende maatregelen beschikbaar om effecten te beperken. Dit omvat de gebieden die vanuit milieuperspectief als niet haalbaar zijn aangeduid of bij voorkeur worden vermeden.

Voor warmtebronnen gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:

- geothermie en open WKO-systemen in waterwingebieden zijn vanuit de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland niet toegestaan. Geothermie en open WKO's in grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones zijn naar verwachting niet vergunbaar. De effecten in deze gebieden zijn naar verwachting van dusdanige omvang, dat het een risico betreft voor het verkrijgen van een ontheffing;

- geothermie in Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden vormt een risico voor de vergunbaarheid omdat hier significante effecten kunnen optreden op de instandhoudingsdoelstellingen en overige natuurwaarden;
- biomassacentrales kunnen stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden veroorzaken tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Dit is een risico voor de vergunbaarheid vanuit de Wet natuurbescherming. Het risico is afhankelijk van locatie en hoeveelheid stikstofdepositie;
- voor alle warmtebronnen geldt dat aantasting van archeologische waarden of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten niet of slechts onder strenge voorwaarden is toegestaan.

Voor warmteopslag gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:
- onder- en bovengrondse warmteopslag is op grond van geldende wet- en regelgeving niet haalbaar in Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden, waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones. De effecten zijn hier naar verwachting van dusdanige omvang dat deze niet vergunbaar zijn;
- voor grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden gelden voorschriften waaronder afgeweken kan worden van de maximale boringsdiepten. De (afwijk)mogelijkheden moeten per project onderzocht worden;
- voor onder- en bovengrondse opslag geldt dat aantasting van archeologische waarden of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten niet is toegestaan;
- voor thermische putten geldt dat bemaling in combinatie met de hoge grondwaterstanden de projecten complex of onhaalbaar maakt;
- voor thermische putten geldt dat het grote ruimtebeslag een risico vormt voor de uitvoerbaarheid.

Voor warmtedistributie gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:
- een warmtetransportleiding in een waterwingebied is vanuit de Omgevingsverordening niet toegestaan;
- een warmtetransportleiding in een grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone en kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied is niet uitgesloten, maar wel gebonden aan voorwaarden voor aanvraag van een ontheffing. Dit vormt een risico voor de vergunbaarheid;
- effecten op Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden vormen een risico voor de vergunbaarheid door stikstofdepositie, ruimtebeslag, effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en verstoring van soorten uit de Wet natuurbescherming;
- aantasting van archeologische waarden, of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten is niet toegestaan.

3.2 Voorkeurslocaties vanuit milieu

Voor warmtebronnen en warmteopslag zijn locaties aangeduid die vanuit milieuperspectief niet haalbaar zijn of bij voorkeur vermeden moeten worden. In het planMER zijn hiervoor verschillende kaarten gemaakt die inzicht geven in waar milieueffecten optreden. Omdat de effecten per warmtetechniek erg verschillen zijn de kaarten niet opgenomen in deze samenvatting. De overige locaties zijn niet op voorhand ongeschikt, maar ook niet op voorhand geschikt. Voor alle warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie moet nader onderzoek plaatsvinden om de milieueffecten in kaart te brengen. Zo kan aquathermie effecten hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit en kan de lozing van afvalwater effect hebben op het grond- en oppervlaktewater. Voor beide gevallen geldt dat het voldoen aan de normen bepalend is voor de vergunbaarheid van de projecten.

In combinatie met het detailniveau van de effectanalyse warmte (zie hoofdstuk 9 en 10 van het hoofdrapport), maakt dat in het planMER geen voorkeurslocaties zijn aangewezen voor warmtebronnen en warmtedistributie. Nader onderzoek per project moet uitwijzen wat de voorkeurslocaties en milieueffecten ter plaatse zijn. Hierbij dient ook het huidige aanbod en vraag naar warmte meegenomen te worden.

3.3 Aandachtspunten voor het vervolg

Voor alle onderdelen voor warmte gelden aandachtspunten voor het vervolg. Tabel 3.1 laat deze aandachtspunten voor het vervolg op hoofdlijnen zien.

Tabel 3.1 Aandachtspunten voor het vervolg

Thema	Aandachtspunt(en)
drinkwaterwinning	diepe geothermie is vanuit bodempotentie kansrijk in en rondom de gebieden die waardevol zijn voor de drinkwaterwinning. Deze drinkwatergebieden zijn beschermd
risico op zettingen	binnen het plangebied is zettingsgevoelige grond aanwezig. Voor warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie is het risico op zettingen daarom een aandachtspunt
natuur	warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie hebben naar verwachting (significante) effecten op natuurwaarden. Dit moet per project worden onderzocht
veiligheid	geothermie en biomassacentrales zijn gebonden aan afstandscriteria omtrent externe veiligheid. Dit moet per project worden onderzocht
geluid	geothermie en biomassa veroorzaken geluidemissie gedurende de gebruiksfase. Projectspecifiek onderzoek moet uitwijzen of hierbij kan worden voldaan aan de normen
bodemkwaliteit	voor warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie geldt dat bodemverontreinigingen zoveel mogelijk vermeden moeten worden vermeden om verplichte saneringswerkzaamheden te voorkomen
landschap	met name bovengrondse warmteopslag leidt tot effecten op ruimtelijk visuele kenmerken. Deze moeten per project worden onderzocht, waarna landschappelijke inpassing ervoor moet zorgen dat dit geen belemmering vormt voor de uitvoering. Voor andere bovengrondse onderdelen geldt dit ook, echter in mindere mate
cultuurhistorie	warmtebronnen kunnen zorgen voor een aantasting van cultuurhistorische waarden. Per project dient onderzocht te worden wat de cultuurhistorische waarden zijn en in hoeverre een aantasting plaatsvindt, en zo ja, of dit acceptabel is
waterkwaliteit	aquathermie kan effecten hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit. De effecten hiervan zijn onvoldoende bekend en zijn locatie-specifiek. Dit moet per project worden onderzocht. lozing van afvalwater bij open WKO's kan effect hebben op de grondwater en oppervlaktewaterkwantiteit en -kwaliteit. Dit moet per project worden onderzocht
ruimtebeslag	voor warmteopslag (bovengrondse tanks en thermische putten) geldt dat ruimtebeslag een aandachtspunt is voor de vervolgfases
hinder	aanlegwerkzaamheden en gebruik van biomassacentrales kunnen hinder op omwonenden veroorzaken. Dit kan gaan om geurhinder, maar ook om een toename van verkeersbewegingen. Hoewel dit in de meeste gevallen niet gebonden is aan normen, moeten deze effecten per project worden onderzocht

4

VERVOLGSTAPPEN

De resultaten van het planMER vormen een belangrijke basis voor de herijking van de RES. Zo biedt dit planMER duidelijkheid over de vraag of de opwekking van 1,62 TWh duurzame elektriciteit in 2030 vanuit milieuaspecten mogelijk is binnen de RES-regio. Ook wordt duidelijk welke gebieden vanuit milieuperspectief interessant zijn om de balans tussen zonne- en windenergie binnen de regio te verbeteren.

Gedurende 2023 loopt het proces om de RES te herijken. Het planMER is de bouwsteen die gaat over het belemmerend beleid, de ruimtelijke kwaliteit en de energieopbrengst. De overige bouwstenen staan in het afwegingskader RES 1.0, welke de basis vormt richting de RES 2.0 (zie afbeelding 4.1). Zo is capaciteit op het elektriciteitsnet een voorwaarde voor de inpassing van duurzame elektriciteitsprojecten. In de regio is dit, net als in de rest van Nederland, een uitdaging en bestaat hierdoor een voorkeur voor windenergie. Ook wordt zoveel mogelijk aangesloten bij lokaal eigendom en maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak in de regio. Ten slotte dient een ruimtelijke en integrale afweging te worden gemaakt ten opzichte van andere functies zoals woningbouw, mobiliteit en recreatie.

Afbeelding 4.1 Afwegingskader

Op basis van dit planMER kan de RES op een aantal punten worden herijkt of nader uitgewerkt. De planning is dat deze herijking, een RES 2.0, in de eerste helft van 2024 door gemeenten, de provincie en waterschappen wordt vastgesteld. Het vaststellen van de RES 2.0 leidt tot een serie besluiten om de energietransitie te realiseren in de regio. De afspraken in de RES 2.0 moeten, zoals ook de afspraken uit de RES 1.0, per deelnemende gemeente en door de provincie worden vastgelegd in een ruimtelijk besluit. Hoe dit leidt tot een ruimtelijk besluit kan maatwerk per gemeente zijn en zal meegenomen worden in het proces om te komen tot de RES 2.0.

planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen

Hoofdrapport planMER

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

12 mei 2023

Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Document	Hoofdrapport planMER
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-008.112
Projectcode	134281
Projectleider	T. Reimer MSc
Projectdirecteur	Ir. A.H.J. van Kuijk
Auteur(s)	R. de Jong MSc, L.F. de Visser-Bleijenberg MSc
Gecontroleerd door	A.T.W. van Breukelen MSc, M.M.K. Vanderschuren MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

0 LEESWIJZER 7

DEEL A - ALGEMENE DELEN 8

1 HET VOORNEMEN 9

1.1 Aanleiding en achtergrond 9
1.2 Plangebied 10

2 M.E.R.-PROCEDURE 12

2.1 Noodzaak van een planMER 12
2.2 Reeds doorlopen procedure: NRD 14
2.3 Aanpak planMER op hoofdlijnen 14
2.4 Bevoegd gezag en initiatiefnemers 15
2.5 Vervolgprocedure RES 2.0 16

3 KADERS VANUIT WETGEVING, BELEID EN RICHTLIJNEN 17

3.1 Europees 17
3.2 Nationaal 17
3.3 Provinciaal 19
3.4 Regionaal 22
3.5 Gemeentelijk 24
3.6 Wetgeving en beleid voor wind- en zonne-energie 26

4 REFERENTIESITUATIE 27

4.1 Plan- en studiegebied 27
4.2 Huidige situatie 28
4.2.1 Natuur 28
4.2.2 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 33
4.2.3 Leefbaarheid 42
4.2.4 Veiligheid 44
4.2.5 Bodem en water 48

4.2.6 Gebruiksfuncties 50
4.3 Autonome ontwikkelingen 52

DEEL B - EFFECTONDERZOEKEN WIND- EN ZONNE-ENERGIE 53

5 ALTERNATIEVEN 54

5.1 Uitgangspunten 54
5.2 Belemmeringenkaarten 56
5.3 De alternatieven 60
5.3.1 Basisalternatief RES 1.0 60
5.3.2 Alternatief Landschap 62
5.3.3 Alternatief Natuur 64
5.3.4 Alternatief Leefomgeving 66

6 ONDERZOEKSAANPAK WIND- EN ZONNE-ENERGIE 69

6.1 Ingreep-effectrelaties 69
6.2 Beoordelingskader wind- en zonne-energie 71
6.3 Beoordelingsmethodiek maatgevende effecten 74
6.3.1 Bodem en water 75
6.3.2 Natuur 77
6.3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 82
6.3.4 Veiligheid 88
6.3.5 Leefomgeving 92
6.3.6 Gebruiksfuncties 95
6.4 Niet-maatgevende effecten 96
6.4.1 Effectanalyse bodemkwaliteit 96
6.4.2 Effectanalyse grondwater 98
6.4.3 Effectanalyse leefomgeving 98

7 EFFECTANALYSE- EN BEOORDELING WIND- EN ZONNE-ENERGIE 106

7.1 Bodem en water 106
7.2 Natuur 109
7.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 121
7.4 Veiligheid 131
7.5 Leefomgeving 136
7.6 Gebruiksfuncties 138

8 CONCLUSIES EN VERGELIJKING ALTERNATIEVEN WIND- EN ZONNE-ENERGIE 142

8.1 Sterk negatieve milieueffecten 144
8.2 Negatieve milieueffecten 145
8.3 Licht negatieve en beperkt tot geen milieueffecten 147
8.4 Alternatievenvergelijking 147
8.5 Monitoring en evaluatie 150
8.6 Leemten in kennis, aandachtspunten en informatie wind- en zonne-energie 151

DEEL C - EFFECTONDERZOEKEN WARMTETECHNIEKEN 153

9 ONDERZOEKSAANPAK WARMTE 154

9.1 Onderzoeksaanpak warmtebronnen 154
9.1.1 Aanpak effectanalyse warmte uit biomassa 156
9.1.2 Aanpak effectanalyse omgevingswarmte 159
9.2 Onderzoeksaanpak warmteopslag 165
9.2.1 Aanpak effectanalyse ondergrondse warmteopslag 165
9.2.2 Aanpak effectanalyse bovengrondse warmteopslag 167
9.3 Onderzoeksaanpak warmtedistributie 168
9.3.1 Aanpak effectanalyse warmtedistributie 168

10 EFFECTANALYSE WARMTE 172

10.1 Effectanalyse warmtebronnen 172
10.1.1 Biomassa 172
10.1.2 Geothermie 175
10.1.3 Open WKO's 186
10.1.4 Aquathermie 189
10.2 Effectanalyse warmteopslag 193
10.2.1 Ondergrondse warmteopslag 193
10.2.2 Bovengrondse warmteopslag 196
10.3 Effectanalyse warmtedistributie 199
10.3.1 Bodem 199
10.3.2 Water 200
10.3.3 Natuur 201
10.3.4 Cultuurhistorie en archeologie 203
10.3.5 Leefomgeving 203
10.3.6 Gebruiksfuncties en ruimtegebruik 204

11 RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN WARMTETECHNIEKEN 206

11.1 Risico's voor uitvoerbaarheid 206
11.2 Voorkeurslocaties vanuit milieu 207
11.3 Aandachtspunten voor het vervolg 207

11.4 Leemten in kennis en informatie warmtetechnieken 208

Laatste pagina 208

Bijlage(n)

		Aantal pagina's
I	Autonome ontwikkelingen	5
II	Kaders vanuit wetgeving, beleid en richtlijnen	9
III	Notitie alternatievenontwikkeling	28
IV	Omgang advies Commissie m.e.r.	5
V	Natuur	79
VI	Landschap	79
VII	Beoordeling bodem en water	12
VIII	Beoordeling cultuurhistorie en archeologie	22
IX	Beoordeling leefomgeving	12
X	Beoordeling veiligheid	18
XI	Energieopbrengst	5
XII	Analyse molenaarswoningen	24
XIII	Analyse energiesysteem	7

0

LEESWIJZER

Voor u ligt het rapport van het milieueffectrapport (planMER) voor de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 van de RES gemeenten binnen de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen. De GMR heeft het Rijk in de RES 1.0 een bod gedaan om in 2030 1,62 TWh duurzame energie op te wekken door windturbines, zonnevelden en zon op dak. Ten behoeve van het opstellen van de RES 2.0 is een m.e.r. procedure.

Het doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de keuzes voor zoekgebieden voor de opwek van wind- en zonne-energie in de RES 2.0. Het opstellen van een milieueffectrapportage helpt om ruimtelijke belangen en claims zichtbaar te maken en onderling af te wegen. Daarbij beschrijft het planMER wat de milieueffecten zijn van windturbines en zonnevelden. Het planMER geeft inzicht in de (milieu)effecten van de plannen op een regionaal detail- en schaalniveau.

Wat leest u in dit planMER?

Dit planMER beschrijft op hoofdlijnen de milieueffecten van het voornemen. Dit planMER onderzoekt daarbij de effecten van de opwek van energie met zonnevelden en windturbines, en op hoofdlijnen ook de effecten van de verschillende warmtetechnieken die in de RES 1.0 zijn benoemd. Het planMER voor de RES 2.0 onderzoekt enkel de milieuaspecten die van invloed kunnen zijn op de locatiekeuze en/of de keuze voor een bepaalde energie- of warmtetechniek.

Daarbij is dit rapport opgebouwd in drie delen:

- deel A omvat de algemene hoofdstukken van het MER, onder andere bestaande uit een beschrijving van het voornemen (hoofdstuk 1), een toelichting op de m.e.r.-procedure (hoofdstuk 2), de wettelijke kaders en beleidskaders (hoofdstuk 3) en een beschrijving van de referentiesituatie (hoofdstuk 4);
- deel B omvat de alternatieven, onderzoeksaanpak, effectanalyses en -beoordelingen voor het onderdeel energietechnieken;
- deel C omvat de onderzoeksaanpak, effectanalyses en -beoordelingen voor het onderdeel warmtetechnieken.

DEEL A - ALGEMENE DELEN

1

HET VOORNEMEN

Voor u ligt het planMER van de RES gemeenten binnen de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen. Dit planMER is onderdeel van het proces om de Regionale Energie Strategie 2.0 (RES 2.0) op te stellen voor de RES gemeenten binnen de GMR Arnhem-Nijmegen. De gemeenten Montferland en Mook en Middelaar maken weliswaar deel uit van de gezamenlijk regeling GMR Arnhem-Nijmegen, maar niet van de RES-regio Arnhem-Nijmegen. In dit planMER worden voor de eenduidigheid de zestien RES-gemeenten binnen de GMR Arnhem-Nijmegen (zie paragraaf 1.2) aangeduid als GMR.

De GMR heeft het Rijk in de RES 1.0 een bod gedaan om in 2030 1,62 TWh duurzame energie op te wekken door windturbines, zonnevelden en zon op dak. Daarnaast onderzoekt dit planMER op hoofdlijnen de mogelijkheden voor het gebruik van diverse warmtebronnen in de regio.

Dit planMER is de tweede stap in de milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.-procedure). De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ter onderbouwing van de milieueffecten van windturbines, zonnevelden en het gebruik van warmtebronnen in de regio Arnhem-Nijmegen. Het planMER biedt de bevoegde gezagen vanuit de milieuaspecten beslisinformatie voor het bepalen van de zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden in de RES 2.0. De provincie Gelderland neemt de zoekgebieden voor windturbines op in het nieuwe provinciale windbeleid, welke naar verwachting eind 2023 gereed is. Dit planMER geeft ook inzicht in de milieuaspecten die horen bij het toepassen van warmtetechnieken.

Dit inleidende hoofdstuk start met een toelichting op de aanleiding en achtergrond (paragraaf 1.1) en een korte beschrijving van de begrenzing van het plangebied (paragraaf 1.2).

Wat betekenen de afkortingen m.e.r., MER, RES en planMER?
Binnen de procedure van milieueffectrapportage worden de afkortingen m.e.r. en het MER gebruikt. De m.e.r. staat voor de procedure van milieueffectrapportage, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

Dit rapport betreft een planMER en wordt opgesteld voor de Regionale Energiestrategie (RES). Dit planMER toetst de milieueffecten van (zoek)gebieden, om op deze manier milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Het planMER is een instrument dat onder andere geschikt is voor de plannen die zich in een verkennende- of haalbaarheidsfase bevinden. De milieueffecten kunnen zo worden beoordeeld op strategisch en relatief abstract niveau.

1.1 Aanleiding en achtergrond

Energieopwekking met behulp van fossiele brandstoffen leidt tot uitstoot van broeikasgassen zoals CO_2. Met name door menselijk handelen is de hoeveelheid CO_2 in de atmosfeer toegenomen. Dit veroorzaakt klimaatverandering in de vorm van opwarming van de aarde. Met het Klimaatakkoord van Parijs (2015) hebben 192 landen afgesproken de opwarming te beperken tot maximaal 2 °C. Deze internationale afspraken zijn in de afgelopen jaren vertaald naar afspraken en doelstellingen op nationaal niveau, die onder andere betrekking hebben op energiebesparing en de opwek van duurzame, fossielvrije energie. De

afspraken zijn vervolgens vertaald in nationaal, provinciaal en regionaal beleid, zoals het landelijk Klimaatakkoord uit 2019, het Gelders Energieakkoord en de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) Regio Arnhem-Nijmegen (zie hoofdstuk 2).

De GMR Arnhem-Nijmegen (hierna: de regio) heeft een bod gedaan om 1,62 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken in 2030. Dit is de bijdrage van de regio aan de nationale opgave van 35 TWh duurzame elektriciteit op land. Dit bod is vastgelegd in de RES 1.0. Met dit bod zet de regio een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor het bereiken van de doelstelling van 55 % CO_2-reductie in 2030[1]. De regio wil deze doelstelling onder andere realiseren door de ontwikkeling van zonnevelden op land, grootschalig zon op dak en windturbines. In het bod is hiervoor uitgegaan van een verhouding van 89 % opgesteld vermogen aan zonnevelden op land en zon op dak, en 11 % opgesteld vermogen aan windturbines. Deze opwektechnieken verschillen in ruimtebeslag per hoeveelheid op te wekken elektriciteit. Afbeelding 1.1 illustreert het verschil in ruimtebeslag tussen windturbines en zonnevelden.

De regio heeft erkend dat de verhouding tussen zon en wind in het bod uit de RES 1.0 niet evenwichtig is. De capaciteit van het elektriciteitsnet wordt namelijk niet optimaal benut. Een verdeling van 50 % uit zonnepanelen en 50 % uit windturbines (eveneens in vermogen) is het meest aantrekkelijk, omdat er dan minder aanpassingen aan het elektriciteitsnetwerk nodig zijn, enkel voor de inpassing van zonne-energie. In. Ook maakt een evenwichtige inzet op zonne-energie en windenergie de energievoorziening stabieler. In veel gevallen waait het óf schijnt de zon. In de RES 1.0 hebben de deelnemers afgesproken te werken aan een betere verhouding tussen zon en wind. Daarom verkent de regio extra gebieden boven op de zoekgebieden voor wind om tot een meer evenwichtige verhouding te komen tussen wind en zon. Dit planMER biedt hiervoor de milieu-informatie.

Daarnaast is het gebruik van alternatieve warmtebronnen (anders dan gas) onderdeel van de RES 1.0. In de RES 1.0 is een eerste basis gelegd met betrekking tot warmte. Er is echter geen specifieke doelstelling aan het gebruik van warmtebronnen gekoppeld, behalve dat Nederland in 2050 aardgasvrij zou moeten zijn.

Afbeelding 1.1 Verschil in ruimtebeslag windturbines en zonnevelden (bron: Nationaal Programma Regionale Energiestrategie)

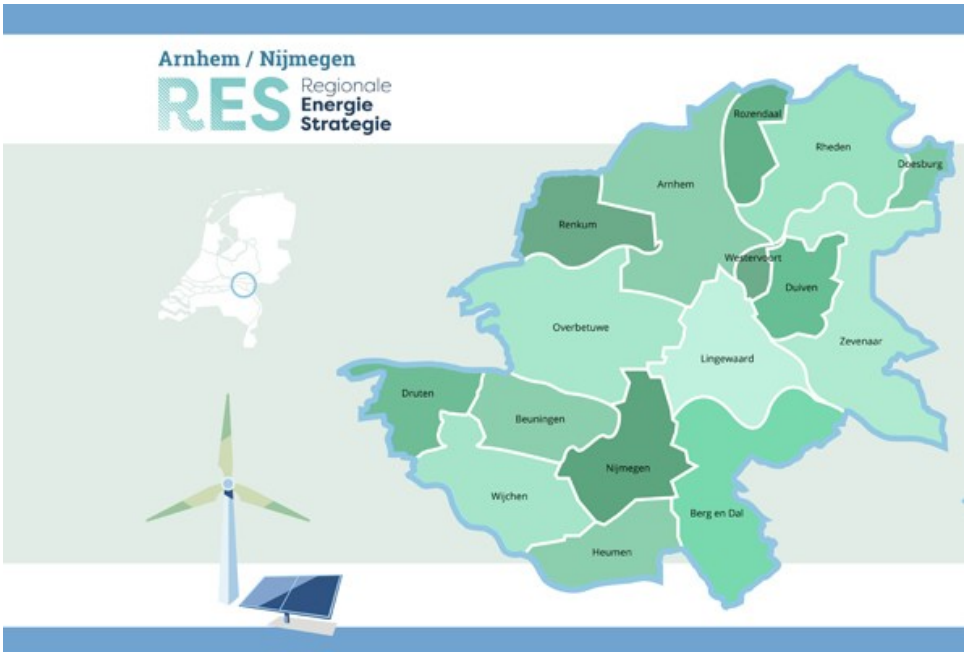

1.2 Plangebied

Het plangebied is het gebied waarbinnen gezocht wordt naar een geschikte invulling voor de realisatie van het voornemen, namelijk de opwek van 1,62 TWh duurzame elektriciteit in 2030. Afbeelding 1.2 toont het plangebied. Dit plangebied beslaat de zestiendeelnemende gemeenten. Dit zijn, op alfabetische volgorde: Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

[1] Zoals benoemd in de RES 1.0 van de GMR Arnhem-Nijmegen (hoofdstuk 4).

Afbeelding 1.2 Plangebied Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

2

M.E.R.-PROCEDURE

Dit hoofdstuk geeft een nadere toelichting op de milieueffectrapportage en de samenhang met de procedure voor de RES 2.0.

2.1 Noodzaak van een planMER

Europese en nationale wetgeving schrijven voor dat voor activiteiten met potentieel significante milieueffecten een m.e.r.-procedure wordt doorlopen. Dit hangt mede af van de aard en omvang van de activiteit. Het doel van deze m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de invulling van de RES 2.0. Het opstellen van een planMER helpt om alle (ruimtelijke) belangen en claims zichtbaar te maken en onderling af te wegen. De gevolgen voor onder meer het landschap, de natuur en de leefomgeving worden op een navolgbare- en toetsbare wijze in beeld gebracht.

De voorgenomen ontwikkeling van windturbines heeft betrekking op een plan dat is opgenomen in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.1, eerste lid, en 3.6, eerste lid, onderdelen a en b) en daarmee in kolom 3 in categorie D22.2 van het Besluit m.e.r. (zie tabel 2.1). Onder de Omgevingswet (inwerkingtreding verwacht op 1 januari 2024) wordt dit een Omgevingsplan. Hiermee ontstaat met de RES 2.0 een ruimtelijk plan dat de oprichting van grootschalige duurzame energie mogelijk maakt. In artikel 2, lid 3 van het Besluit m.e.r. is bepaald dat een dergelijk plan direct plan-m.e.r.-plichtig is, omdat deze een activiteit mogelijk maakt die voldoet aan de drempelwaarden zoals opgenomen in kolom 2. Daarmee geldt voor de voorgenomen ontwikkelingen, en dus voor de RES 2.0, een plan-m.e.r.-plicht. Voorgaande blijkt ook uit onderzoek van de werkgroep 'RES en plan-m.e.r.'[1].

Voor de individuele zonnevelden die mogelijk worden gemaakt via de RES 2.0 bestaat naar verwachting geen m.e.r.-plicht[2]. Aangezien er wel sprake is van een kaderstellend plan onder de Omgevingswet, waarbij er een samenhang bestaat tussen windturbines en zonnevelden, heeft het nog op te stellen planMER ook betrekking op de zonnevelden. waarbij de zonnevelden kunnen worden toebedeeld aan de categorie D9 (een landinrichtingsproject, dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan). De drempelwaarde die hierbij geldt is 125 hectare of meer.

Voor het aspect warmte geldt dat dit planMER alleen ingaat op de algemene milieueffecten. De RES 2.0 bevat hiervoor geen kaderstellende keuzes. Voor de van toepassing zijnde categorieën uit het Besluit m.e.r. is warmte daarom niet beschouwd.

[1] https://www.commissiemer.nl/actueel/nieuws/resen-zijn-meestal-plan-mer-plichtig.

[2] Recent is een procedure doorlopen bij de Raad van State. Hierin heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State geconcludeerd dat een tijdelijk zonneveld niet valt in categorie D22.1 (installatie voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (ABRvS 14 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2770).

Tabel 2.1 Categorie uit het Besluit m.e.r. van toepassing op de ontwikkeling

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
	Activiteiten	**Gevallen**	**Plannen**	**Besluiten**
D 9	een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan	in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op - een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw; - vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer	de structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied, het plan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden	de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied dan wel een plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan het plan bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet
D 22.2	de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark	in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: - een gezamenlijk vermogen van 15 megawatt (elektrisch) of meer; - 10 windturbines of meer	de structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet	het besluit bedoeld in artikel 6.5, onderdeel c, van de Waterwet, het besluit, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet windenergie op zee of de besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn dan wel waarop titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is

De m.e.r.-procedure waar deze planMER onderdeel van uitmaakt, heeft tot doel om de besluitvorming over de RES 2.0 te ondersteunen (paragraaf 2.5). Het planMER draagt hieraan bij door voorkeuren en risico's voor de uitvoerbaarheid vanuit het milieu inzichtelijk te maken. Daarnaast brengt het planMER de milieueffecten in beeld tussen de nog te bepalen zoekgebieden. Het planMER is een instrument dat geschikt is voor de planstudiefase met milieubeoordeling op strategisch en relatief abstract niveau, ter ondersteuning van bijvoorbeeld de verdeling tussen wind- en zonne-energie in de regio en de daarbij behorende zoekgebieden. Bij de nadere uitwerking van windturbineprojecten wordt andermaal een m.e.r.-procedure doorlopen, door middel van een m.e.r.-beoordeling of projectMER. Dit omvat gedetailleerder onderzoek naar de gevolgen van het desbetreffend project op het milieu en kunnen lokale, locatie specifieke milieueffecten en -aandachtspunten nader onderzocht worden.

2.2 Reeds doorlopen procedure: NRD

In het kader van de m.e.r.-procedure is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Deze NRD had tot doel om betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de inhoud en diepgang van het op te stellen planMER en hen te raadplegen over hun zienswijzen. In de NRD zijn de kaders voor de milieuonderzoeken bepaald. Hiermee is de NRD een belangrijke eerste stap in de procedures richting de RES 2.0.

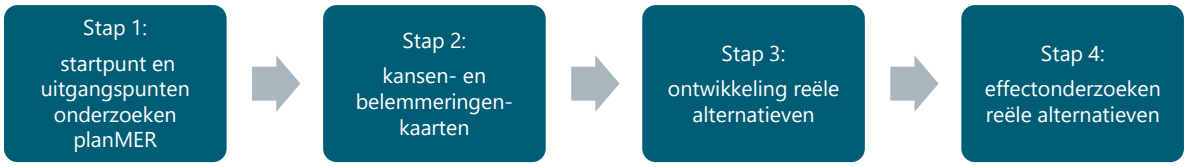
De NRD heeft van 24 oktober 2022 tot en met 23 december 2022 ter inzage gelegen. Eenieder had in deze periode de mogelijkheid om een reactie te geven. De NRD is voor advies voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie-m.e.r.)[1]. Ook zijn betrokken bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. De bevoegde bestuursorganen hebben de NRD en de reactienota gezamenlijk vastgesteld.

De NRD, het advies van de Cie-m.e.r. en de reactienota vormen het uitgangspunt voor het opstellen van dit planMER.

2.3 Aanpak planMER op hoofdlijnen

Deze paragraaf beschrijft de aanpak voor dit planMER op hoofdlijnen en beschrijft wat er wel en niet wordt onderzocht. Het planMER omvat stap 4 (effectonderzoeken van de reële alternatieven) van het stappenplan zoals gepresenteerd in de NRD (afbeelding 2.1). Stappen 1, 2 en 3 zijn al uitgevoerd in de NRD en vormen de basis van dit planMER.

Afbeelding 2.1 Stappenplan plan-m.e.r.-proces

Onderzoeksvraag
Dit planMER helpt de regio antwoord te geven op de volgende vraag:

Welke gebieden zijn vanuit milieueffecten **geschikt**, **geschikt te maken**, *of* **ongeschikt** *voor de ontwikkeling van ten minste 1,62 TWh[2][3] duurzame elektriciteitsambitie en regionale warmtebronnen in de Groene Metropoolregio, en hoe kan dit - naast de referentie RES 1.0 - worden ingevuld aan de hand van drie thematische alternatieven?*

Het planMER biedt feitelijke beslisinformatie aan de bevoegde bestuursorganen over de milieueffecten die optreden ten gevolge van de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. Hiermee helpt het de regio om te bepalen welke gebieden geschikt zijn, geschikt te maken zijnen niet geschikt voor grootschalige energieopwek in 2030 op basis van milieueffecten. Het doel is vergunningverlening voor de

[1] In bijlage IV is opgenomen hoe in dit planMER is omgegaan met het advies van de Cie-m.e.r.

[2] Het aandeel zon-op-dak van 0,49 TWh wordt in het planMER niet getoetst op milieueffecten.

[3] In het licht van de verhoogde doelstelling van 55 % CO_2-reductie in 2030 en de mogelijk stijgende elektriciteitsvraag zullen het Rijk en de medeoverheden bespreken of de doelstelling van 35 TWh herijkt dient te worden. Dit zal worden bezien in samenhang met het Nationaal Plan Energiesysteem (2050) en de vraagontwikkeling (op basis van de input van de werkgroep 'extra opgave').

energieprojecten uiterlijk op 1 januari 2025 om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. De provincie Gelderland stelt gelijktijdig nieuw windbeleid op. De resultaten van het planMER van de regio worden opgenomen in het windbeleid van de provincie.

Naast de zonnevelden en windturbines zijn de milieueffecten van warmtebronnen op hoofdlijnen in beeld gebracht. Waterkracht is geen onderdeel van dit planMER. Hoewel bij de ontwikkeling van waterkracht milieueffecten worden verwacht, zijn de mogelijkheden voor waterkracht in de regio beperkt. Hierdoor is een vergelijking van locaties binnen de regio niet goed mogelijk. Bij concrete waterkrachtprojecten, kunnen de milieueffecten in beeld worden gebracht via bijvoorbeeld een projectMER.

Zon op dak buiten scope van het planMER
De effecten van zon op dak worden in het planMER niet nader onderzocht. Voor deze ontwikkelingen worden bestaande daken gebruikt, waardoor de milieueffecten en het ruimtegebruik beperkt zijn. Milieueffecten zijn daarom naar verwachting niet doorslaggevend voor de haalbaarheid van zon op dak. De mate waarin zon op dak wordt toegepast, is wel van invloed op het benodigde oppervlak wind en zon op land. In dit planMER is daarom uitgegaan van een opwek van 0,49 TWh door zon op dak, zoals benoemd in de RES 1.0. Dit betekent een resterende opgave van 1,13 TWh voor windturbines en zonnevelden op land.

Diepgang planMER
Dit planMER heeft tot doel om de besluitvorming voor de RES 2.0 proces te ondersteunen. Het planMER draagt hieraan bij door voorkeuren en risico's voor de uitvoerbaarheid vanuit milieu inzichtelijk te maken. Daarnaast brengt dit planMER de effecten in beeld die verschillen tussen locaties en/of tussen de verschillende energie- en warmtetechnieken. Het gaat daarbij om onderscheidende milieueffecten met een effectduur die langer is dan de aanlegfase, zie onderstaand kader.

Tijdelijke effecten in dit planMER
Tijdelijke effecten die na de aanlegfase voorbij zijn (zoals een tijdelijke invloed op het landschap of op ruimtegebruik door aanlegwerkzaamheden), worden in dit planMER niet beschouwd. Tijdelijke effecten zijn over het algemeen niet bepalend voor de locatiekeuze of een keuze tussen de verschillende energie- en warmtetechnieken. Effecten die optreden tijdens de aanlegfase, maar een langere doorwerking hebben, zijn wel op hoofdlijnen beschouwd in dit planMER. Overige tijdelijke effecten dienen te worden beschouwd in een projectMER voor concrete energieprojecten.

De diepgang van de effectanalyses in dit planMER is daarom passend bij het detailniveau van de keuzes die voorliggen. Het gaat daarbij om de keuze voor een zoekgebied, de keuze voor een techniek en de mate waarin een mix tussen de technieken wordt ingezet. Niet alle mogelijke milieueffecten die van belang kunnen zijn, zijn onderzocht. In de uitwerking van een concreet project kunnen alle mogelijke milieueffecten nader onderzocht te worden. Op dit moment in het RES-proces, is het enkel mogelijk om generieke analyses uit te voeren die richting geven aan de keuze voor zoekgebieden en/of technieken.

De bevoegde bestuursorganen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de keuze van zoekgebieden voor de opwek van wind- en zonne-energie. Hierover vindt afstemming plaats op regioniveau. De zoekgebieden die de bevoegde bestuursorganen vastleggen, worden opgenomen in de RES 2.0. Alle gemeenten in de regio kunnen de milieu-informatie gebruiken bij hun ruimtelijke planprocedures, zoals hun omgevingsvisies en omgevingsplannen.

2.4 Bevoegd gezag en initiatiefnemers

Bij een m.e.r.-procedure is sprake van drie formele rollen: een bevoegd gezag, een initiatiefnemer en adviseurs. Het bevoegd gezag is de instantie die het m.e.r.-plichtige besluit vaststelt (de RES 2.0). Hiervoor zijn de gemeenteraden van de zestien regiogemeenten en de Gelderse Provinciale Staten bevoegd gezag. De Provinciale Staten stellen daarnaast het provinciale windbeleid vast.

De initiatiefnemer is degene die het plan opstelt. In het geval van de RES 2.0 zijn de colleges van B&W van de zestien gemeenten in de regio en het college van Gedeputeerde Staten (GS) de initiatiefnemers. De dagelijkse besturen (DB) van de 3 waterschappen die deelnemen aan de RES GMR nemen kennis van het plan.

Daarnaast zijn er diverse adviseurs, die adviseren over de inhoud van het planMER. Belangrijk daarbij is de Cie-m.e.r., maar ook andere overheden en insprekers.

De NRD en de reactienota zijn vastgesteld door de colleges van B&W en GS. Het planMER zelf is geen beslisdocument en wordt niet formeel vastgesteld. Het planMER vormt namelijk een bouwsteen voor de onderbouwing van de RES 2.0 en de herijking van het provinciale windbeleid. Hiervoor zijn de gemeenteraden van de zestien regiogemeenten en de Gelderse Provinciale Staten bevoegd gezag onder de huidige wetgeving.

De RES 2.0 kwalificeert als een programma onder de Omgevingswet. Formeel dient een dergelijk programma te worden vastgesteld door colleges van B&W en GS, plus de DB's van de betrokken waterschappen. Het RES 2.0 proces wordt op dit moment nog opgesteld. Gezien de impact van de RES 2.0, kan er ook voor worden gekozen om deze vast te laten stellen door gemeenteraden, PS en de AB's van de betrokken waterschappen. In ieder geval is het advies om de deze te betrekken bij het opstellen van de RES 2.0, zodat er voldoende draagvlak is voor de uitvoering van de RES 2.0.

2.5 Vervolgprocedure RES 2.0

De resultaten van dit planMER vormen een belangrijke basis voor de herijking van de RES 2.0. Zo biedt dit planMER duidelijkheid over de vraag of de opwekking van 1,62 TWh duurzame elektriciteit in 2030 vanuit milieuaspecten mogelijk is binnen de RES zoekgebieden. Ook wordt duidelijk welke gebieden vanuit milieuperspectief interessant zijn om de balans tussen zonne- en windenergie binnen de regio te verbeteren.

Gedurende 2023 loopt het proces om de RES 1.0 te herijken. Het planMER is de bouwsteen die gaat over het belemmerend beleid, de ruimtelijke kwaliteit en deels ook de energieopbrengst. De overige bouwstenen staan in het afwegingskader RES 1.0, welke de basis vormt richting de RES 2.0 (zie afbeelding 3.2). Zo is capaciteit op het elektriciteitsnet een voorwaarde voor de inpassing van duurzame elektriciteitsprojecten. Ook wordt zoveel mogelijk aangesloten bij lokaal eigendom en maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak in de regio. Ten slotte dient een ruimtelijke en integrale afweging te worden gemaakt ten opzichte van andere functies zoals woningbouw, mobiliteit en recreatie.

Op basis van dit planMER kan de RES op een aantal punten worden herijkt of nader uitgewerkt. De planning is dat deze herijking, een RES 2.0, in de eerste helft van 2024 door gemeenten, de provincie en waterschappen wordt vastgesteld. Het vaststellen van de RES 2.0 leidt tot een serie besluiten om de energietransitie te realiseren in de regio. De afspraken in de RES 2.0 moeten, zoals ook de afspraken uit de RES 1.0, per deelnemende gemeente en door de provincie worden vastgelegd in een ruimtelijk besluit. Hoe dit leidt tot een ruimtelijk besluit kan maatwerk per gemeente zijn en zal meegenomen worden in het proces om te komen tot de RES 2.0.

3

KADERS VANUIT WETGEVING, BELEID EN RICHTLIJNEN

Wet- en regelgeving en beleid stellen randvoorwaarden aan en bevatten ambities voor de ontwikkeling van de RES 2.0. Dit hoofdstuk beschrijft de algemeen geldende kaders vanuit wetgeving, beleid en richtlijnen. Naast deze algemene kaders, zijn voor elk thema specifieke kaders van toepassing. De thema specifieke wetgeving en beleidskaders die gebruikt zijn voor de toetsing van de milieuthema's, zijn opgenomen in bijlage II.

3.1 Europees

Europese Green Deal (Europese klimaatwet)

De Green Deal heeft als doel om de Europese Unie (EU) klimaatneutraal te maken tegen 2050. Deze doelstelling ligt in lijn met de Overeenkomst van Parijs (2016) om de klimaatopwarming te houden op een maximale stijging van 2 °C. Tegelijkertijd streeft men ernaar om de klimaatopwarming binnen de 1,5 °C houden. In de Europese klimaatwet is onder andere het volgende vastgelegd:

- de Europese klimaatwet bevat een bindende doelstelling om in 2050 als Europese Unie klimaatneutraal te zijn (netto nul emissies) en het streven om na 2050 negatieve emissies te realiseren (artikel 2, eerste lid);
- om dit doel te bereiken bevat de Europese klimaatwet een bindende doelstelling dat de netto-emissies van broeikasgassen in 2030 ten minste 55 % lager moeten zijn dan in 1990 (artikel 4, eerste lid).

De Europese Commissie heeft een reeks aanpassingen van het klimaat-, energie-, vervoers- en belastingbeleid van de EU voorgesteld die het mogelijk moeten maken om in 2030 netto 55 % minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990. Die voorstellen vallen onder het 'Fit-for-55'-pakket. De opwarming van de aarde is nauw verbonden met verschillende beleidsdomeinen zoals energie, vervoer, milieu, staatssteun en aanbesteden. De EU streeft naar de integratie van duurzaamheid binnen deze beleidsdomeinen. Veel van het voorgestelde beleid zal uiteindelijk op lokaal en regionaal niveau moeten worden uitgevoerd.[1] (Europese Commissie, 2022).

Als onderdeel van de Europese Green Deal is op 29 juli 2021 de Europese klimaatwet in werking getreden. Met de Europese klimaatwet zijn de reductiedoelen van broeikasgasemissies aangescherpt om uitvoering te geven aan de verplichtingen van de Overeenkomst van Parijs. Daarnaast werkt de Europese Commissie samen met de lidstaten aan de versnelling en intensivering van de klimaatplannen om de energieafhankelijkheid van Rusland te verkleinen.

3.2 Nationaal

Energieakkoord

Het Energieakkoord voor duurzame groei is een overeenkomst uit 2013 tussen 47 partijen: overheden, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, andere maatschappelijke organisaties en financiële instellingen. Het doel is de energievoorziening van Nederland duurzamer te maken. De afspraken gaan over

[1] Europese Commissie. (2022, november 01). *Een Europese Green Deal - het eerste klimaatneutrale continent worden*. Opgehaald van ec.europa.eu: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_nl

energiebesparing, duurzame opwekking, schone technologieën en klimaatbeleid. Ze leiden tot een betaalbare en schone energievoorziening, werkgelegenheid en kansen voor Nederland in de markten voor schone technologie.

Klimaatwet

De Klimaatwet legt het streefdoel van 49 % reductie van CO_2-uitstoot in 2030 en 95 % reductie in 2050 ten opzichte van 1990 wettelijk vast. Ieder kabinet is hier dus aan gebonden, totdat de wet wordt aangepast. De Klimaatwet gaat niet over de inhoudelijke maatregelen om CO_2-reductie te realiseren. Die maatregelen zijn in het Klimaatakkoord afgesproken met maatschappelijke partijen.

Klimaatakkoord

De Nederlandse CO_2-reductieopgave voor 2050 komt voort uit het internationale Verenigde Naties Klimaatakkoord van Parijs (Parijs, 2015). In 2017 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het internationale Klimaatakkoord, waardoor de opgave voor 2050 wettelijk is vastgelegd. De huidige doelstellingen voor de energietransitie komen voort uit de Europese Klimaatwet (Fit-for-55, 2021):

1 emissies van broeikasgassen liggen in 2030 55 % lager dan in 1990;
2 klimaatneutraliteit in 2050.

In het nationale Klimaatakkoord (2019)[1] is uitgewerkt hoe Nederland de doelstellingen wil bereiken. Het nationale Klimaatakkoord vormt het kader voor de Regionale Energiestrategie (RES). In de RES wordt op regionaal niveau (in 30 regio's) de strategie vastgelegd voor de omschakeling van een maatschappij die draait op voornamelijk fossiele energie naar een fossielvrije energievoorziening. De RES (zie paragraaf 2.3) moet bijdragen aan het realiseren van de doelstelling om 35 TWh (Terawattuur)[2] aan elektriciteit op land op te wekken per 2030, of eerder indien mogelijk. Met de RES worden decentrale overheden in staat gesteld een goed plan met maatschappelijke acceptatie op te stellen. Hierbij verkennen provincies, gemeenten, waterschappen, netbeheerders en - in de meeste gevallen - burgers gezamenlijk de (on)mogelijkheden voor duurzame elektriciteit, meestal in de vorm van wind- of zonne-energie.

Verhoging doelstellingen

In het licht van de verhoogde doelstelling van 55 % CO_2-reductie in 2030 en de mogelijk stijgende elektriciteitsvraag zullen het Rijk en de medeoverheden bespreken of de doelstelling van 35 TWh herijkt dient te worden. Dit zal worden bezien in samenhang met het Nationaal Plan Energiesysteem (2050) en de vraagontwikkeling (op basis van de input van de werkgroep 'extra opgave'). Het Rijk en de medeoverheden streven ernaar om in het najaar van 2022 meer duidelijkheid te hebben over de herijking van de doelstelling met aandacht voor het scheppen van de juiste randvoorwaarden.

In een kamerbrief van 2 juni 2022 (kenmerk: DGKE-K / 22219034) heeft de Minister voor Klimaat en Energie aangegeven dat zowel in het licht van het Urgenda-vonnis als de realisatie van de 55 % reductie in 2030, een versnelling van de emissiereductie noodzakelijk. Om met voldoende zekerheid het aangescherpte doel van 55 % reductie in 2030 te realiseren, wil het kabinet zich bij de uitwerking van het klimaatbeleid richten op 60 % emissiereductie, zodat ook bij tegenvallers de 55 % reductie niet in het geding is. De besluitvorming over de aanscherping van het beleidsprogramma vindt plaats in het voorjaar van 2023.

Nationale Omgevingsvisie

De Rijksoverheid kiest in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)[3] bij het realiseren van de opgave van duurzame energie voor de kwaliteit van de omgeving en het combineren van functies. Grootschalige clustering van de productie van duurzame energie (door windturbines, eventueel in combinatie met zonnevelden) heeft de voorkeur. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met andere waarden, zoals landschappelijke kenmerken, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water en bodem, én

[1] Zie: https://www.klimaatakkoord.nl/.

[2] Een Terawattuur staat gelijk aan 1 miljard Kilowattuur (kWh). Ter referentie: een Nederlands huishouden verbruikt jaarlijks circa 3.500 kWh aan elektrische energie. Bron: https://www.klimaatakkoord.nl/elektriciteit/vraag-en-antwoord/eenheden-van-energie-en-vermogen.

[3] Zie: https://www.denationaleomgevingsvisie.nl/.

maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Daarnaast is de voorwaarde dat bewoners betrokken zijn, invloed hebben en meeprofiteren in de opbrengsten.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt Omgevingswet naar verwachting in werking. De Omgevingswet betreft een wet die een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht) beoogt, door tientallen op dit moment vigerende wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet. De wet betekent een aanzienlijke inhoudelijke reductie van regels op het terrein van water, lucht, bodem, natuur, infrastructuur, gebouwen en cultureel erfgoed.

Wanneer de RES 2.0 wordt vastgelegd in een programma geldt een plan-m.e.r.-plicht zodra het programma 'kaderstellend' is voor m.e.r.-plichtige besluiten (zie paragraaf 2.1). Het begrip 'kaderstellend' moet ruim worden uitgelegd. Een programma is al kaderstellend als het 'de toon zet voor' vervolgbesluitvorming. Voor een RES is het hierbij van belang of het document (indicatieve) criteria of voorstellen bevat voor ruimtelijke keuzes, omvang of wijze van uitvoering van energieprojecten. In dit geval worden er zoekgebieden vastgelegd in de RES 2.0, waarmee de RES 2.0 een kaderstellend plan is.

3.3 Provinciaal

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Op 19 december 2018 hebben de Provinciale Staten van Gelderland de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland vastgesteld. De provincie Gelderland wil in 2050 volledig klimaatneutraal zijn. In 2030 wil de provincie een broeikasgasreductie van 55 % in Gelderland. Dit bereikt de provincie door grootschalige besparing en opwekking uit verschillende duurzame bronnen van energie, zoals wind, zon, waterkracht, biomassa en bodemenergie. De provincie stimuleert innovatie en het uitrollen van bewezen technieken. De provincie streeft naar een versnelde energietransitie, gericht op forse vergroting van het aandeel duurzame energie en passend bij de Gelderse kwaliteiten. Voor het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energie is ruimte nodig; veel ruimte. Windturbines, zonnevelden, warmtecentrales, (mest-)vergisters, waterkrachtcentrales moeten een plek krijgen in het Gelderse landschap, wil de provincie haar ambitie halen. Dit raakt de leefomgeving van alle Gelderlanders en kan conflicteren met andere Gelderse kwaliteiten – zoals de natuur, het rivierenlandschap met de uiterwaarden en het erfgoed.

Afbeelding 3.1 Visieschets voor het gesprek over energietransitie (bron: omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

Beleidslijn windenergie

Als bijlage bij de Omgevingsvisie is de beleidslijn windenergie opgenomen. Deze is vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van Gelderland op 26 februari 2019. Deze beleidslijn verduidelijkt de bedoeling van de provincie met de Visieschets (afbeelding 3.1) voor het gesprek over Energietransitie. De beleidslijn beschrijft hoe en waar de provincie windturbines gerealiseerd wil zien. Dit beleid verwoordt de hiervoor geldende provinciale benadering.

Omgevingsverordening Gelderland

De Omgevingswet en de omgevingsvisie Gaaf Gelderland vragen om een nieuwe omgevingsverordening die helemaal voldoet aan de eisen, taal en bedoelingen van de Omgevingswet. Op 21 december 2022 is de Omgevingsverordening geconsolideerd vastgesteld. In de Omgevingsverordening wordt op hoofdlijnen onderscheid gemaakt tussen de opwek van grootschalige windenergie en zonne-energie.

Windenergie

In paragraaf 2.7.1 van de Omgevingsverordening zijn de 'Instructieregels windturbines' opgenomen. Artikel 2.62 stelt dat een bestemmingsplan dat de oprichting van een windturbine of windturbinepark mogelijk maakt, aandacht besteedt aan:

- de ruimtelijke kenmerken van het landschap;
- de maat, schaal en inrichting in het landschap;
- de visuele interferentie met een nabijgelegen windturbine of windturbines;
- de cultuurhistorische achtergrond en waarden van het landschap;
- de beleving van de windturbine of het windturbinepark in het landschap.

Met betrekking tot windturbines in Gelders natuurnetwerk (GNN) volgt uit artikel 2.39 dat nieuwe ontwikkelingen alleen zijn toegestaan als er geen nadelige gevolgen zijn voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN. Nieuwe activiteiten binnen Groene ontwikkelingszones (GO) (artikel 2.52) zijn alleen toegestaan als de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in de bijlage 'Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone', per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat.

In artikel 1a.3 zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot afwijkruimte van de instructieregels. Voor weidevogelgebieden geldt op basis van artikel 2.51a dat een nieuw bestemmingsplan in ieder geval windturbines niet toestaat. Hier kan middels de bepalingen in artikel 1a.2 niet van worden afgeweken.
De bepalingen in artikel 1a.3 ten aanzien van afwijkruimte van de instructieregels voor windturbines in GO en GNN zijn de volgende:

- er is sprake van een groot openbaar belang;
- er zijn geen reële alternatieve locaties beschikbaar;
- er worden tijdig effectieve compenserende maatregelen getroffen met het oog op de betrokken provinciale belangen.

Als groot openbaar belang wordt onder andere de duurzame opwekking van energie beschouwd, voor zover dit een significante bijdrage levert aan de regionale, provinciale of landelijke energiedoelstelling. Wel geldt dat er compensatie plaats dient te vinden van hetgeen bepaald is in afdeling 2.6 (natuur en landschap) van de omgevingsverordening. De overblijvende effecten dienen gelijkwaardig te worden gecompenseerd in overeenstemming met paragraaf 2.6.2. Voor de instructieregels ter bescherming van het GNN (onder andere artikel 2.39) geldt dat alleen afgeweken kan worden als er geen reële alternatieven zijn. Dit wijkt af van de bepaling met betrekking tot alternatieve locaties, waarbij gekeken dient te worden naar alternatieve locaties.

Artikel 2.42 biedt de volgende afwijkingsruimte specifiek voor windturbines:

- voor een locatie binnen het gebied dat is aangeduid als Gelders natuurnetwerk, zijn windturbines onder voorwaarden mogelijk als de compensatie voor windturbines en omliggende verharding bestaat uit maatregelen waarbij:
  - de nadelige gevolgen voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het Gelders natuurnetwerk zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd in overeenstemming met bijlage 'Gelijkwaardige natuurbeheertypen';
  - de oppervlakte aan natuur die verloren gaat voor 200 % wordt gecompenseerd;

- de initiatiefnemer legt de wijze van compensatie van de kernkwaliteiten en de wijze waarop aandacht aan voorkomende soorten wordt besteed vast in een natuurversterkingsplan dat onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan.

Zonnevelden

Voor zonnevelden zijn de hierboven genoemde voorwaarden eveneens van toepassing (met uitzondering van artikel 2.42 en 2.62). In aanvulling hierop zijn in paragraaf 2.7.4 de 'Instructieregels zonnevelden in het buitengebied' opgenomen. Artikel 2.65a (gebieden of locaties voor zonnevelden) stelt het volgende:

- als een bestemmingsplan zonnevelden in het buitengebied mogelijk maakt, wordt met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik rekening gehouden met:
  - de bijdrage van zonne-energie aan de lokale energiebehoefte;
  - de mogelijkheden om binnen het stedelijk gebied en op daken van gebouwen in die behoefte te voorzien;
  - de gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit van gebieden of locaties waar zonnevelden mogelijk zijn en de wijze waarop deze kwaliteit behouden of blijvend versterkt kan worden;
  - de samenhang met het omringende landschap;
  - de consequenties voor het elektriciteitsnet; en
  - het huidige grondgebruik;
- het bestemmingsplan verzekert een gebruikstermijn van maximaal 30 jaar en dat na beëindiging van het gebruik het zonneveld wordt verwijderd;
- het bestemmingsplan bepaalt in welke mate de bij aanleg en gebruik van een zonneveld gerealiseerde versterking van de ruimtelijke kwaliteit na verwijdering van het zonneveld in stand wordt gehouden.

Hierbij dient rekening gehouden te worden met in ieder geval de bepalingen uit artikel 2.39 en 2.51a. Geconcludeerd kan worden dat er mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden binnen enkele aangewezen natuurgebieden en landschappen (niet van toepassing voor weidevogelgebieden). Hiervoor dient echter wel voldaan te worden aan de strikte voorwaarden zoals gesteld in artikel 1a.3.

Warmte vanuit boringsvrije zones

Rondom waterwingebieden ligt een beschermingszone: het grondwaterbeschermingsgebied. De bodem wordt hier extra beschermd door maatregelen, regels en beleid. In boringsvrije zones mogen kleilagen die het onderliggende grondwater beschermen niet worden doorboord. Dit is vastgesteld in de Provinciale milieuverordening Gelderland (PmG). Ook is het verboden de bodem te gebruiken als energiebron (voor bijvoorbeeld de opslag van koud of warm water). Gedeputeerde Staten kunnen hiervoor ontheffing verlenen. In de ontheffingsvoorschriften staat dat de kleilaag niet mag worden beschadigd en dat het gebruik van stoffen het grondwater niet mag verontreinigen. In waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden geldt ook een verbod op het gebruik van de bodem als energiebron. Hier kan geen ontheffing voor worden afgegeven. De provincie en haar partners streven ernaar het grondwater als bron voor de drinkwatervoorziening te beschermen.

Op 5 juli 2022 heeft de provincie Actualisatieplan 9 Omgevingsverordening vastgesteld. Hieruit volgen twee gebieden in het plangebied die zijn aangewezen als kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied. Ten aanzien van windturbines en zonnevelden is hierover het volgende opgenomen: Voor de aanleg van windturbines is een diepe fundering nodig. Wanneer dieper dan 10 m onder maaiveld (in kwetsbare drinkwaterreserverings-gebieden) of 30 m onder maaiveld (in minder kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden) wordt geheid of geboord, gaan er algemene regels gelden. Als aan deze regels wordt voldaan, zijn funderingen voor windmolens toegestaan. Funderingen voor zonnevelden zullen niet meer dan 10 m diep gaan. Voor de aanleg zal daarom geen melding voor grondwerkzaamheden nodig zijn. Wel gelden de algemene regels voor het op of in de bodem brengen van afstromend water voor zonnevelden groter dan 1 hectare. Regen die van de zonnepanelen afstroomt kan verontreinigd worden doordat het materiaal van de zonnepanelen en de bijbehorende constructie langzaam oplost (uitloging). Stoffen uit de zonnepanelen komen daardoor in de bodem en het grondwater terecht. Daarom is het van belang om materialen te kiezen die niet oplossen in het regenwater.

In de minder kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is bodemenergie toegestaan boven de diep gelegen kleilaag. Onder en in deze kleilaag en in kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is bodem-energie verboden vanwege de risico's voor de grondwaterkwaliteit. Geothermie is in alle drinkwaterreserveringsgebieden verboden. Deze verboden gelden niet voor al bestaande installaties.

Koers Ruimte en leefomgeving

De druk op de ruimte en leefomgeving van Gelderlanders neemt toe. Er is steeds minder ruimte, terwijl er steeds meer opgaven zijn. Daarom wil de provincie de schaarse ruimte zo goed mogelijk inrichten. Zij gebruikt hiervoor de Koers Ruimte en Leefomgeving (provincie Gelderland, 2021). Dat is een werkwijze voor het maken van slimme ruimtelijke keuzes door samen met betrokkenen per gebied te kijken naar wat er kan en wat er nodig is.

Gelders Klimaatplan 2021 - 2030

In de omgevingsvisie Gaaf Gelderland en in het huidige coalitieakkoord (provincie Gelderland, 2019) geeft de provincie aan dat zij gaat voor een broeikasgasreductie van 55 % in 2030 ten opzichte van 1990. Het Gelders Klimaatplan 2021 - 2030 (provincie Gelderland, 2022) bevat de maatregelen hoe de provincie dat wil gaan bereiken. Een optelling van de biedingen uit de 6 RES'en leidt tot 6,5 TWh. In RES 2.0 en verder zal de realiteitswaarde van de biedingen blijken, omdat de plannen dan concreter worden uitgewerkt. Als in de praktijk blijkt dat niet alle locaties daadwerkelijk ontwikkeld kunnen worden, verwacht de provincie dat alternatieven nodig zijn. Dit kan door op zoek te gaan naar nieuwe locaties, ofwel door te zoeken naar extra CO_2-reductie binnen andere domeinen om de doelen voor 2030 te halen.

Beleidslijn windenergie Gelderland

In 2014 is de Beleidslijn windenergie Gelderland vastgesteld. De Beleidslijn windenergie geeft aan hoe provincie Gelderland haar op Rijksniveau afgesproken doelstelling voor windenergie, de realisatie van 230,5 megawatt (MW) opgesteld vermogen in 2020, gaat invullen. Uit een Factsheet van het Gelders Energieakkoord[1] blijkt dat er in april 2022 78 windturbines staan met een opgesteld vermogen van 234 MW. De doelstelling uit 2014 is hiermee dus behaald. Inmiddels is de doelstelling vanuit het Rijk verhoogd en werkt Gelderland aan een herijking van de Beleidslijn windenergie. Op het moment van schrijven van dit planMER wordt een planMER opgesteld voor de provinciale visie op windenergie. Met de provincie is afgesproken dat de resultaten van dit planMER integraal worden overgenomen in het provinciale planMER.

3.4 Regionaal

Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Regio Arnhem-Nijmegen

De RES 1.0 voor de GMR Arnhem-Nijmegen is in 2021 vastgesteld door de bevoegde gezagen. In de RES 1.0 heeft de regio samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners de mogelijkheden onderzocht voor het opwekken van duurzame elektriciteit op land en het gebruik van warmtebronnen. De RES 1.0 gaat over de opwekking van duurzame elektriciteit via windturbines, zonnevelden en zon op grote daken (>15 kWP), de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde opslag en energie infrastructuur. Voor de keuzes die gemaakt zijn in de RES is een afwegingskader opgesteld (afbeelding 3.2). De criteria binnen dit afwegingskader zijn de ruimtelijke kwaliteit in relatie tot de opgave, het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak, de energieopbrengst en kostenefficiëntie (systeemefficiëntie) van de maatregelen. Er is ook gekeken naar kansen om de energieopgave te combineren met andere geplande of gewenste ingrepen in het landschap, de zogenaamde integraliteit (koppelkansen). Tot slot is de kansrijkheid van grootschalige opwekking van zon- en windenergie getoetst aan belemmerend beleid rond bijvoorbeeld natuur, defensie, veiligheid, landschap en cultuurhistorie.

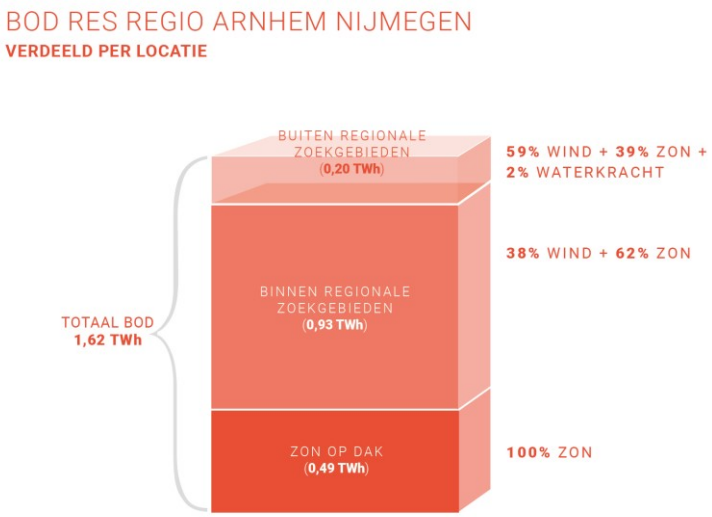
[1] GEEA Factsheet Windenergie 2022, geraadpleegd op 21-11-22 via https://www.geldersenergieakkoord.nl/.

Afbeelding 3.2 Afwegingskader RES 1.0

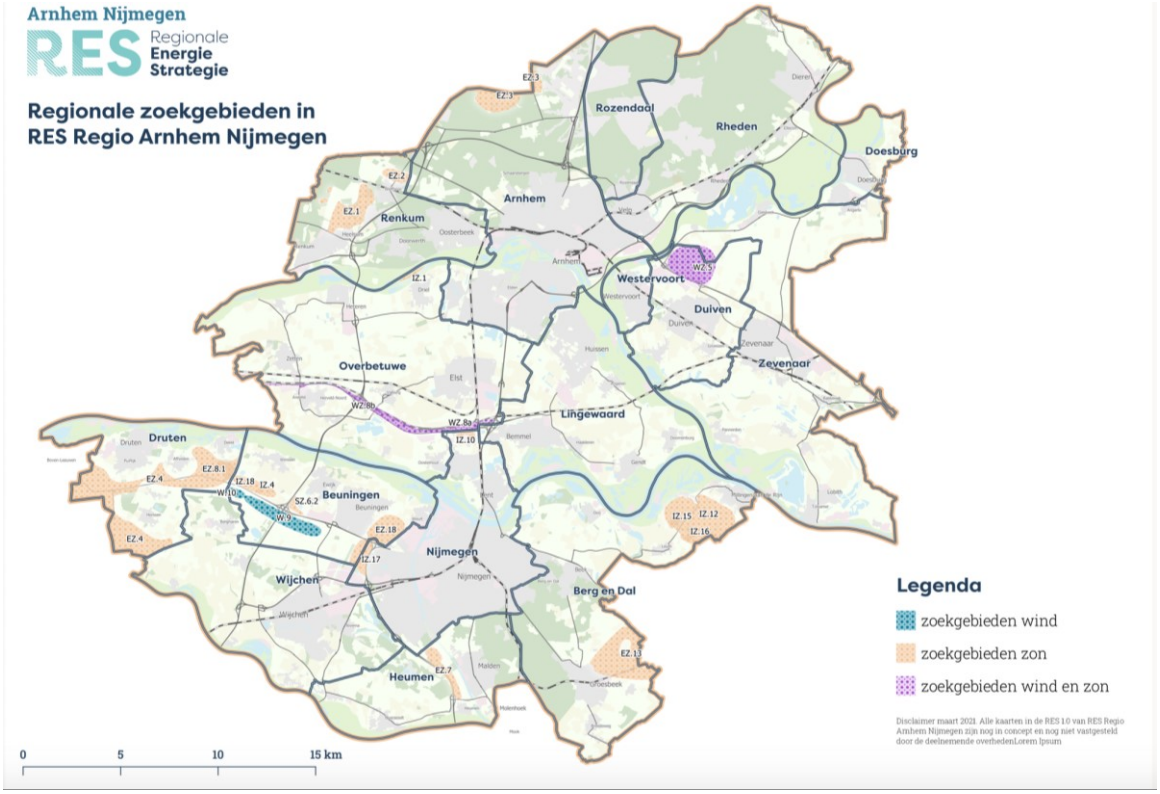
De regio draagt met 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via onder andere zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. De basis is de inzet op de mogelijkheden van zonnepanelen op grote daken. Daar is 0,49 TWh aan opgesteld vermogen voorzien. Binnen de regionale zoekgebieden gaat het om 0,93 TWh aan vermogen door zonnevelden en windturbines en buiten regionale zoekgebieden nog eens 0,20 TWh (afbeelding 3.3).

Afbeelding 3.3 Bod RES 1.0 verdeeld per locatie

Op het niveau van de RES 1.0 is ook gekeken naar de gebieden in de regio waar de ontwikkeling van grote warmtenetten kansrijk is. Rond deze bovenlokale (of soms zelfs bovenregionale) warmtebronnen zal de komende jaren een structureel gesprek plaatsvinden met alle betrokken partijen, om af te stemmen op welke wijze deze bronnen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet om de warmtetransitie te doen slagen. Uiteindelijk is de RES 1.0 vastgesteld met daarin de zoekgebieden voor de realisatie van windturbines en zonnevelden (afbeelding 3.4).

Afbeelding 3.4 Bod RES 1.0 regionale zoekgebieden

3.5 Gemeentelijk

De regio bestaat uit zestien gemeenten met ieder haar eigen beleid. In dit planMER wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor grootschalige opwek van duurzame elektriciteit en de toepassing van warmtetechnieken. Het is dus expliciet de bedoeling dat op regionaal schaalniveau wordt gezocht naar mogelijkheden vanuit milieuoogpunt, waarbij bestaand ruimtelijk beleid niet op voorhand als belemmerend moet worden beschouwd. Er is daarom niet expliciet rekening gehouden met ieder beleidsstuk van alle gemeenten. Wel zijn de Omgevingsvisies en de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen beschouwend bekeken, maar niet specifiek leidend. In hoofdstuk 4 is aandacht voor de autonome ontwikkelingen in de verschillende gemeenten.

Gemeentelijke omgevingsvisies

De omgevingsvisies van de gemeenten in de regio zijn kaderstellend voor de ontwikkelingen binnen de gemeente. De Omgevingsvisie is één van de instrumenten uit de Omgevingswet. Deze nieuwe wet gaat naar verwachting in op 1 januari 2024. Er is daarom alleen beschouwend gekeken naar de omgevingsvisies binnen de gemeenten. Er is niet gekeken naar bijvoorbeeld (veelal verouderde) structuurvisies. Tabel 3.1 toont een beknopt overzicht van de Omgevingsvisies binnen de regio Arnhem-Nijmegen.

Daarnaast heeft iedere gemeente in de regio een Transitievisie Warmte vastgesteld. Hierin maken de gemeenten het tijdspad voor de warmtetransitie inzichtelijk: wanneer kunnen welke wijken of buurten van het aardgas worden afgekoppeld?

Tabel 3.1 Overzicht van de omgevingsvisies van de gemeenten binnen de GMR

Gemeente	Omgevingsvisie	Beschrijving	Voortgang
Arnhem	Omgevingsvisie Arnhem 2040	de Omgevingsvisie gaat over de toekomst van de leefomgeving van Arnhem. Het geeft een beeld van Arnhem in 2040 als een groene, vitale stad met ruimte voor meer inwoners en bedrijvigheid. In de Omgevingsvisie zijn de opweklocaties voor wind en zon en het zoekgebied zon uit de RES 1.0 opgenomen	ontwerp ter inzage (november 2022)
Berg en Dal	Omgevingsvisie Berg en Dal	de gemeente Berg en Dal is op dit moment een koersdocument aan het opstellen om oplossingen voor de vraagstukken te zoeken en de visie op hoofdlijnen te bepalen. Het huidige beleid is opgenomen in het ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019	voorbereiding
Beuningen	Omgevingsvisie Beuningen 2040	de Omgevingsvisie richt zich op 5 ambities, waaronder een energieneutraal en klimaatbestendig Beuningen. De gemeente faciliteert de energietransitie: verduurzaming van de energiebronnen en bijbehorende infrastructuur (duurzame opwekking van energie: windenergie, zonne-energie et cetera)	vastgesteld in december 2021
Doesburg	nader te bepalen	nader te bepalen	nader te bepalen
Druten	Omgevingsvisie Druten 2035	in de omgevingsvisie legt de gemeente vast hoe de gemeente ook in 2035 een fijne plek is om te wonen, werken, leven en genieten	voorbereiding opstellen concept
Duiven	Omgevingsvisie Duiven	in de Omgevingsvisie benoemt de gemeente dat het in 2050 energieneutraal wil zijn. De realisatie van grootschalige opwek van hernieuwbare energie (zon en wind) is hiervoor nodig. Het uitgangspunt is dat de gemeente Duiven een bijdrage levert aan de versnelling van de energietransitie, passend bij de maat en ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente. In de Omgevingsvisie zijn expliciet de zoekgebieden wind en zon aangewezen die in de gemeente Duiven vallen binnen het zoekgebied WZ5 van de RES 1.0 regio Arnhem Nijmegen	vastgesteld in februari 2022
Heumen	Omgevingsvisie Heumen	de Omgevingsvisie verwoordt de doelstellingen en ambities van de gemeente Heumen ten aanzien van de fysieke leefomgeving voor de komende 10 jaar	voorbereiden opstellen concept
Lingewaard	Omgevingsvisie Lingewaard	de Omgevingsvisie Lingewaard ligt ter inzage. Hierin staat onder andere benoemd dat de gemeente een positieve houding heeft ten opzichte van initiatieven voor windmolens. De A15-zone is een kans voor de ontwikkeling van duurzame opwek van energie	vaststelling verwacht medio 2023

Gemeente	Omgevingsvisie	Beschrijving	Voortgang
Nijmegen	Omgevingsvisie 2020 - 2040	in de Omgevingsvisie staan uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen. Het doel is om uiterlijk in 2045 energieneutraal en aardgasvrij te zijn. In de Omgevingsvisie is een kaart opgenomen waarbij gebieden voor potentiële windturbines en zonnevelden zijn aangewezen	vastgesteld in oktober 2020
Overbetuwe	Omgevingsvisie Overbetuwe 2040	de omgevingsvisie is een integrale en toekomstbestendige koers voor de leefomgeving in Overbetuwe. Er wordt benoemd dat de gemeente inzet op clustering van grootschalige opwek in de zone rondom de A15 en de Betuweroute en dat hier ruim 500 TJ aan duurzame stroom gaat worden opgewekt	vastgesteld in oktober 2019
Rheden	Omgevingsvisie Rheden	de Omgevingsvisie Rheden wordt op dit moment opgesteld. Naar verwachting wordt deze eind 2024 vastgesteld	voorbereiding
Renkum	Omgevingsvisie Renkum 2040	in de Omgevingsvisie Renkum 2040 is de RES 1.0 verwerkt. De gemeente zet in op zon op dak en zonnevelden. Windenergie is hierbij tot 2030 niet in beeld	vastgesteld in januari 2022
Rozendaal	Omgevingsvisie Rozendaal	inhoud nog niet bekend	voorbereiding
Westervoort	Omgevingsvisie Westervoort	Westervoort wil in de toekomst een duurzaam thuis, een gezonde, sociale en veilige omgeving, een vitale economie en een goede bereikbaarheid voor haar inwoners realiseren. De gemeente wil bijdragen aan de RES. De gemeente Westervoort werkt mee aan alle RES-opgaven. Noch in de RES 1.0, noch in de Omgevingsvisie Westervoort zijn er mogelijkheden opgenomen voor zoekgebieden voor de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie	vastgesteld in september 2021
Wijchen	Omgevingsvisie Wijchen	de gemeente zit in de voorbereidende fase voor de Omgevingsvisie. De centrale hierbij zal zijn: hoe zet de gemeente Wijchen eruit in 2035?	voorbereiding
Zevenaar	Omgevingsvisie Zevenaar	de omgevingsvisie voor Zevenaar is de strategische, integrale lange termijnvisie (2040) voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie zit in de voorbereidende fase	voorbereiding

3.6 Wetgeving en beleid voor wind- en zonne-energie

Bovenstaande paragrafen beschrijven op hoofdlijnen de wettelijke kaders en beleidskaders die van toepassing zijn voor de ontwikkeling. Daarnaast is ook milieuwetgeving van toepassing op de voorgenomen ontwikkelingen. In bijlage II is per milieuthema de relevante wetgeving en het beleid beschreven en toegelicht. Hierbij wordt opgemerkt dat nationale en provinciale kaders, bijvoorbeeld het Activiteitenbesluit en de provinciale Omgevingsverordening, kunnen veranderen tot aan de vaststelling van het RES 2.0. Hoewel zo goed als redelijkerwijs mogelijk wordt voorgesorteerd op eventuele wijzigingen, kunnen deze desondanks leiden tot andere uitgangspunten die in dit planMER niet zijn meegenomen.

4

REFERENTIESITUATIE

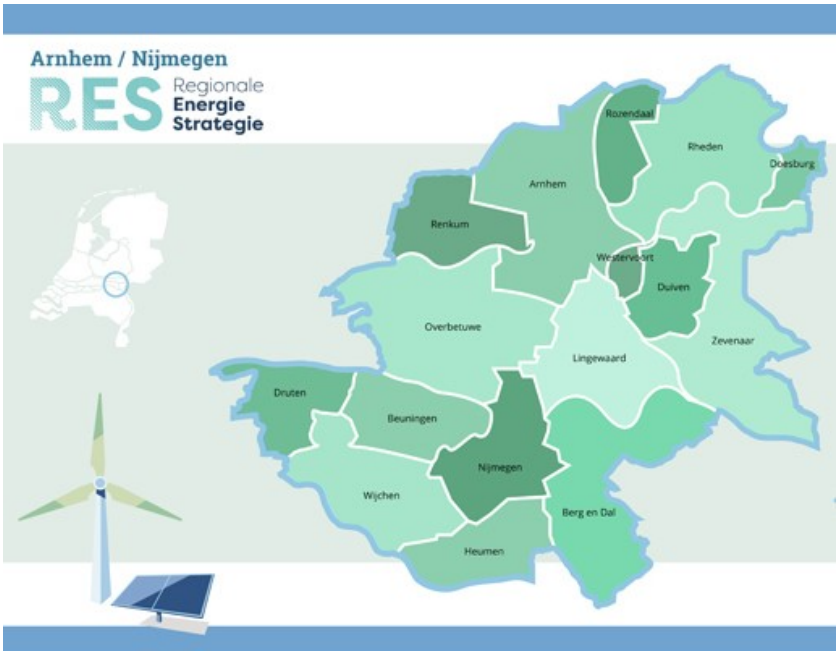
Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de referentiesituatie van het plan- en studiegebied. Paragraaf 4.1 definieert het plan- en studiegebied. Paragraaf 4.2 beschrijft de huidige situatie per milieuthema. Ten slotte zijn in paragraaf 4.3 de autonome ontwikkelingen in het gebied beschreven. Het is hierbij van belang te benoemen dat de referentiesituatie zoals beschreven passend is bij het detail- en schaalniveau van dit regionale planMER. Er is geen rekening gehouden met lokale situaties, zoals bijvoorbeeld gemeentelijke monumenten of lokale afwateringen. De referentiesituatie is de situatie die in de toekomst ontstaat. Het bestaat uit de optelsom van de huidige situatie en de (effecten van) autonome ontwikkelingen. Het gebied zal zich dan ontwikkelen volgens vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder verdere realisatie van grootschalige wind- en zonne-energie. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat de RES 1.0 geen autonome ontwikkeling is. In dit planMER zijn de effecten van de uitvoering van de zoekgebieden uit de RES 1.0 onderzocht als basisalternatief. Voor de overige alternatieven is het uitgangspunt dat de RES 1.0 niet wordt uitgevoerd. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5.

4.1 Plan- en studiegebied

Plangebied

Het plangebied is het gebied waarbinnen wordt gezocht naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van grootschalige opwek van duurzame elektriciteit en warmtetechnieken. Afbeelding 4.1 laat het plangebied zien. De begrenzing van het plangebied is gelijk aan de grenzen van de zestien deelnemende gemeenten in de RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Afbeelding 4.1 Het plangebied

Studiegebied
Milieueffecten reiken in een aantal gevallen verder dan het zoekgebied. Het studiegebied is het gebied waarbinnen de milieueffecten worden onderzocht. De omvang van het studiegebied verschilt per milieuaspect en is afhankelijk van de verwachte omvang en reikwijdte van de effecten. In sommige gevallen is het studiegebied daarmee van een andere omvang dan het plangebied, waarbij de regionale, maar ook de landsgrenzen kunnen worden overschreden. Het uitgangspunt in de beoordeling van effecten die de landsgrenzen overschrijden zijn de Nederlandse wetgeving, beleid en richtlijnen.

4.2 Huidige situatie

4.2.1 Natuur

In deze paragraaf zijn de verschillende relevante natuurgebieden in en rond het plangebied kort gepresenteerd. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage V.

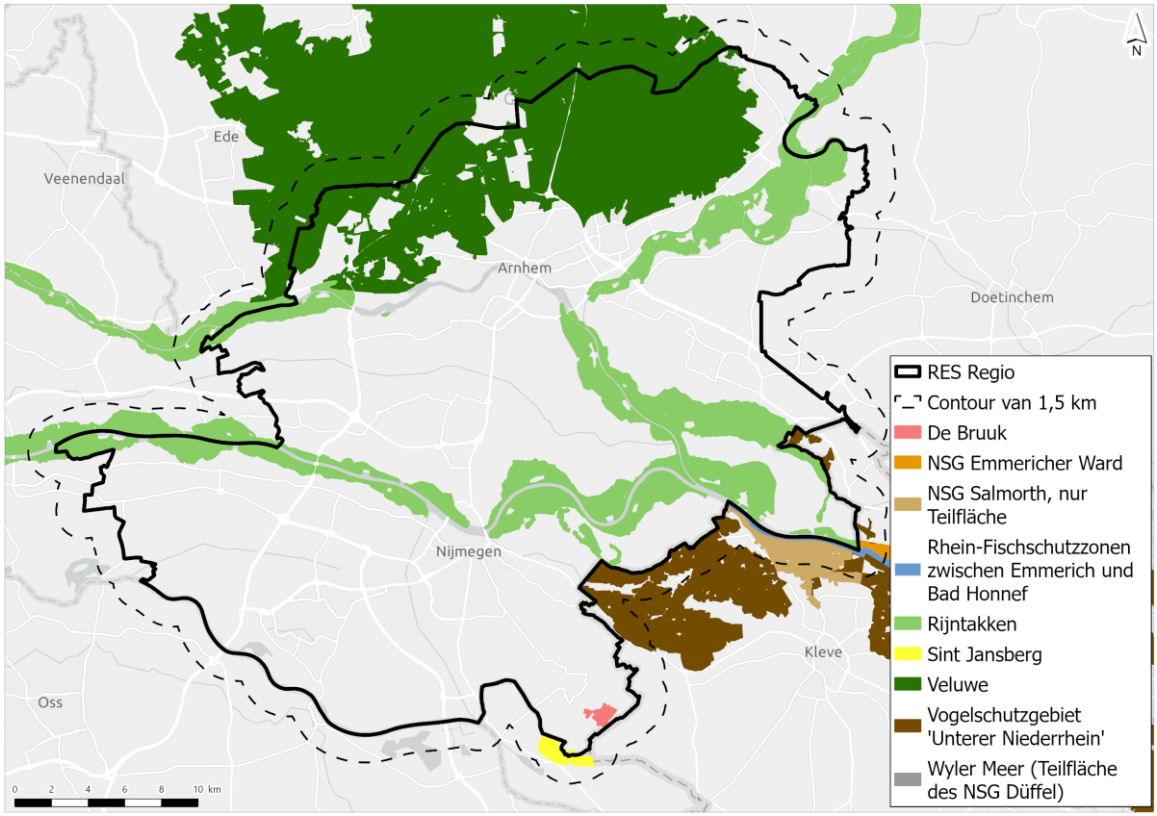
Natura 2000-gebieden
Natura 2000 is een door de Europese Commissie ingesteld netwerk van natuurgebieden, waarin flora en fauna voorkomen die belangrijk zijn vanwege hun internationale betekenis voor natuur en biodiversiteit. Met de Natura 2000 worden deze natuurwaarden beschermd aan de hand van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze richtlijnen bepalen welke natuurwaarden beschermd moeten worden. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

In en rond het plangebied liggen Natura 2000-gebieden (zie afbeelding 4.2).

De relevante Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied zijn in ieder geval (zie afbeelding 4.2):
- De Bruuk (Habitatrichtlijngebied);
- Rijntakken (Habitat- en Vogelrichtlijngebied);
- Sint Jansberg (Habitatrichtlijngebied);
- Veluwe (Habitat- en Vogelrichtlijngebied).

Daarnaast bevinden zich binnen het maximale verstoringsbereik van het voornemen (1,5 km contour) ook een aantal Natura 2000-gebieden op Duits grondgebied. Ook deze zijn relevant voor de toetsing (zie onderstaand kader). Het gaat in ieder geval om de volgende gebieden (zie afbeelding 4.2):
- NSG Emmericher Ward (Habitatrichtlijngebied);
- NSG Salmorth, nur Teilfläche (Habitatrichtlijngebied);
- Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef (Habitatrichtlijngebied);
- Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein (Vogel- en habitatrichtlijngebied);
- Wyler Meer (Habitatrichtlijngebied).

Afbeelding 4.2 Natura 2000-gebieden in en nabij het plangebied

Wespendief

De Wespendief is een aandachtspunt voor de ontwikkeling van windturbines. Uit eerdere effectenonderzoeken voor windparken nabij Natura 2000-gebied de Veluwe, bleek de Wespendief de meest beperkende soort (belangrijkste aandachtsoort) voor het plaatsen van windturbines nabij dit natuurgebied. De Veluwe vormt binnen Nederland het kerngebied van de Wespendief en de kwaliteit van het gebied is bepalend voor de dichtheden van deze soort. Het uitgangspunt bij het plaatsen van windturbines is dat de populatie Wespendieven op de Veluwe (specifiek gezegd: het instandhoudingsdoel voor het Natura 2000-gebied) niet achteruit mag gaan als gevolg van aanvaringen met windturbines. Volgens de Natura 2000-doelstellingen zouden er minimaal 100 broedparen aanwezig moeten zijn. Dat zijn er nu naar schatting 94.

Het ecologisch onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van windturbines op en rondom de Veluwe op de instandhoudingsdoelstelling van de Wespendief. Als wordt uitgegaan van een 1 %-mortaliteitsnorm van 0,36 Wespendiefslachtoffers per jaar, leiden windturbines op de Veluwe in alle scenario's tot een overschrijding van de 1 %-norm. Hieruit blijkt dat op de Veluwe en binnen een zone van 1 km rond de Veluwe, geen windturbines ontwikkeld kunnen worden (in ieder geval in de periode tot 2030).

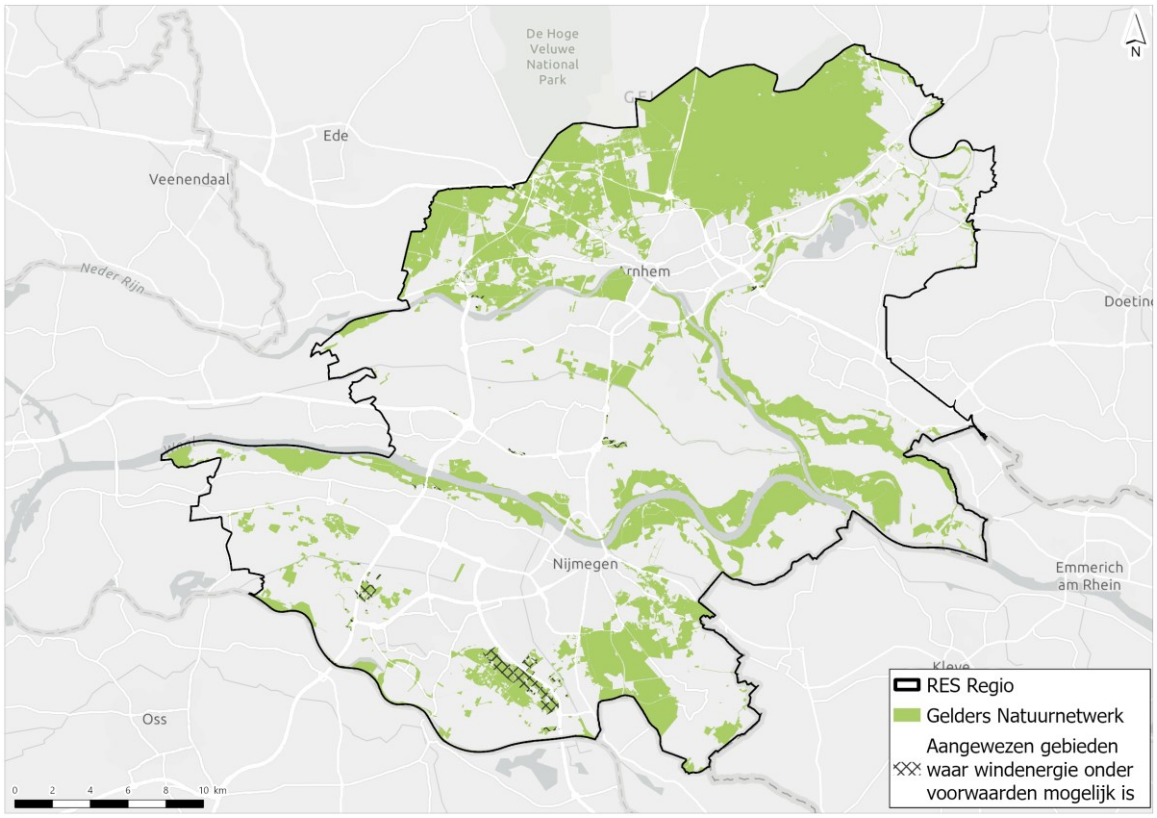
Gedeputeerde Staten Gelderland hebben in december 2022 een besluit genomen hoe om te gaan met windparken op en rondom de Veluwe. Windparken op de Veluwe en één kilometer daaromheen worden uitgesloten. In de zone van 1-8 kilometer rondom de Veluwe is er op korte termijn nog ruimte voor 1-2 windparken. De provincie is in overleg met initiatiefnemers, gemeenten en provincies Flevoland, Overijssel en Utrecht hoe de beperkte ruimte het beste kan worden verdeeld. Voor de langere termijn wordt er gekeken naar innovatieve maatregelen (zoals zwarte wiek, cameradetectie) om meer ruimte te creëren.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Binnen het plangebied bevinden zich verschillende gebieden behorend tot het natuurnetwerk van de provincie Gelderland. Dit zijn de GNN. De GNN bestaan uit gebieden met een samenhangend netwerk van binnen de provincie Gelderland bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang dat strekt tot de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten. De ligging van deze gebieden is weergegeven op afbeelding 4.3.

Binnen GNN zijn gebieden aangewezen waar windenergie onder voorwaarden mogelijk is. Hierbij gelden compensatie voorwaarden om nadelige gevolgen voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN zoveel mogelijk te beperken. De overblijvende effecten na realisatie van windturbines dient vervolgens gelijkwaardig gecompenseerd te worden. In de Omgevingsverordening Gelderland zijn de voorwaarden opgenomen.

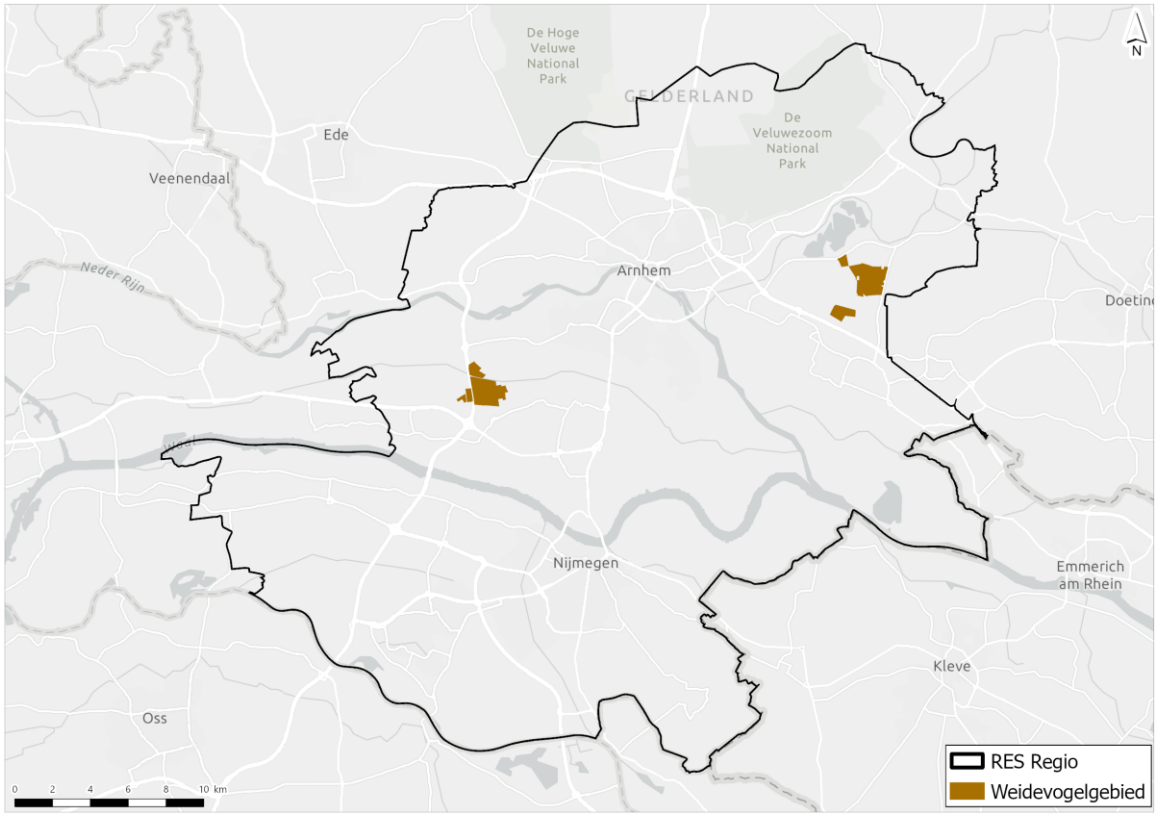
Afbeelding 4.3 GNN in het plangebied

Overige natuurgebieden

Nederland heeft een internationale verplichting tot het beschermen van weidevogels. Weidevogels gedijen goed in het open weidelandschap. Het gaat slecht met de weidevogels. Door verstedelijking en intensieve landbouw is er verlies van geschikt leefgebied. De provincie vindt zowel de weidevogels als het karakteristieke cultuurlandschap waarin zij verblijven belangrijk. Daarom beschermt zij deze landschappen tegen inbreuken op de openheid en verstoring van de rust met als doel de leefgebieden van weidevogels te beschermen. Op afbeelding 4.4 zijn de aanwezige weidevogelgebieden weergegeven.

Afbeelding 4.4 Weidevogelgebieden, in het plangebied

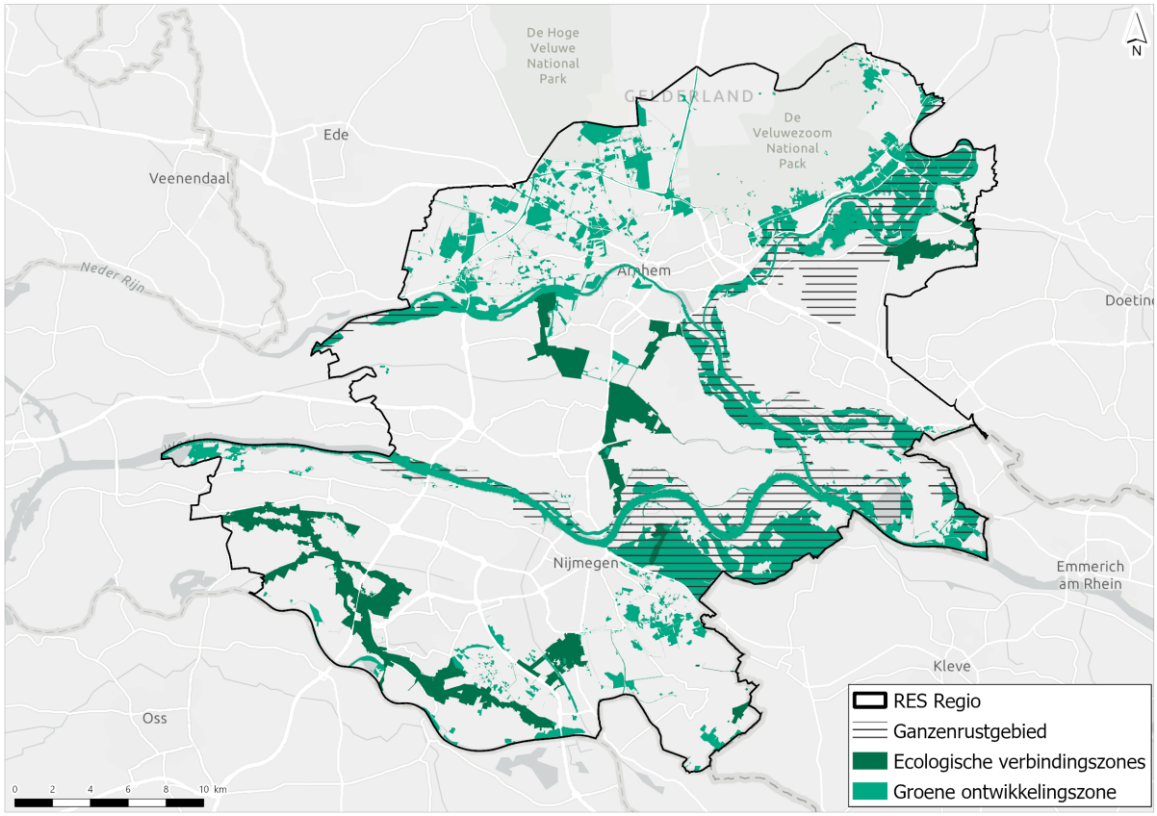

De provincie Gelderland heeft ook diverse ganzenrustgebieden aangewezen. De provincie en haar partners (zoals gemeenten, belangenorganisaties en samenwerkingsverbanden) geven door het vaststellen van rustgebieden invulling aan de internationale verplichting tot duurzame instandhouding van de ganzenpopulatie. In de rustgebieden voor winterganzen waarborgt de provincie de noodzakelijke rust voor ganzen en is er een schadevergoedingsregeling voor eventueel optredend landbouwschade. Ook het behoud van de openheid is voor de rustgebieden essentieel.

Daarnaast heeft de provincie Groene Ontwikkelingszones (GO) aangewezen. De GO kent een dubbele doelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het GNN. Het gaat vooral om landbouwgrond. De ecologische verbindingszones (EVZ) maken onderdeel uit van de GO. Een EVZ is een verbinding tussen natuurgebieden die deel uitmaken van de GNN. Ecologische verbindingszones worden aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

Deze ganzenrustgebieden, Groen Ontwikkelingszones en Ecologische Verbindingszones zijn weergegeven op afbeelding 4.5.

Afbeelding 4.5 Ganzenrustgebieden, Groene Ontwikkelingszones en Ecologische Verbindingszones in het plangebied

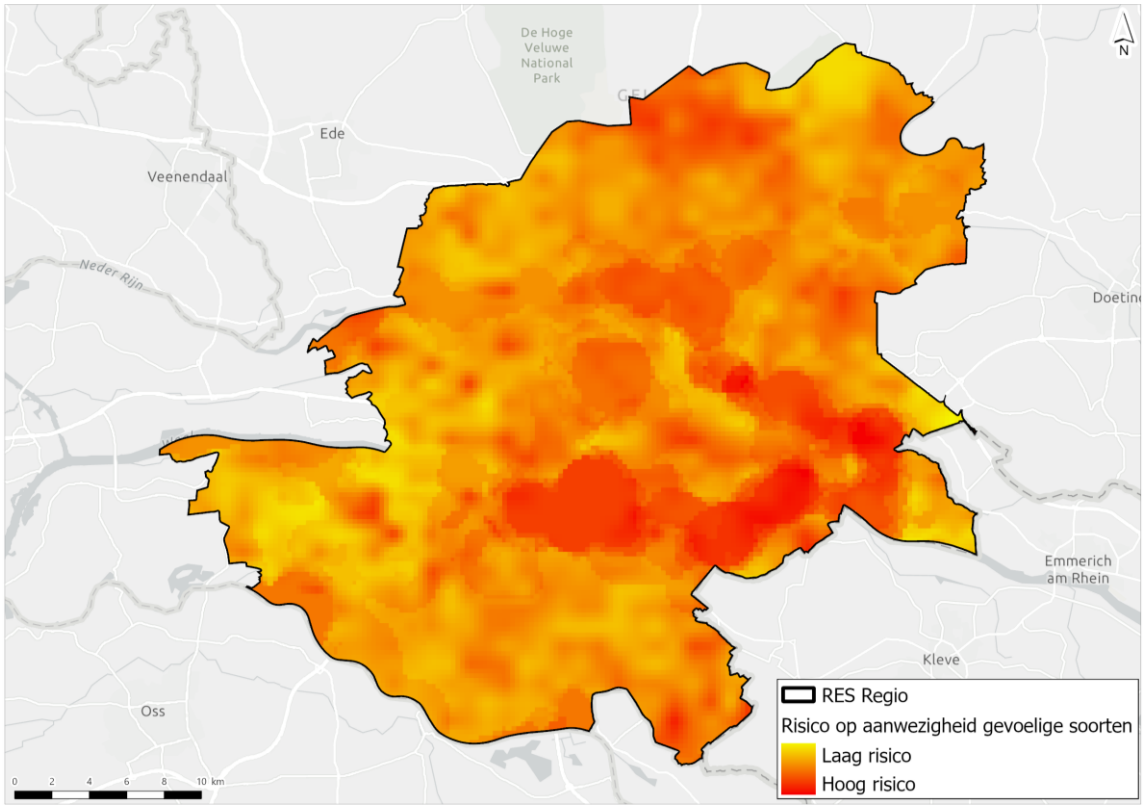

Beschermde soorten

Soortbescherming in Nederland is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten. In de Wet natuurbescherming (Wnb) is een onderscheid gemaakt tussen Vogelrichtlijnsoorten (bescherming inheemse vogelsoorten), Habitatrichtlijn-soorten (Europees beschermde soorten - exclusief vogelsoorten) en andere beschermde soorten (overige, nationaal beschermde soorten).

Ook binnen het plangebied komen soorten voor die mogelijk relevant zijn bij de realisatie van windturbines en zonnevelden. Gezien de grootte van het plangebied, is het niet mogelijk om op niveau van alle individuele beschermde soorten in beeld te brengen. Daarom zijn de concentratiegebieden voor beschermde soorten in beeld gebracht met behulp van data van Sovon. Sovon heeft in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit onderzocht waar veel vogelsoorten voorkomen die kwetsbaar zijn voor windturbines. Met gegevens over de verspreiding, aantallen en vliegbewegingen van deze vogelsoorten zijn kaarten (zie afbeelding 4.6) gemaakt met gebieden waar naar verwachting de risico's van windturbines op kwetsbare soorten het grootst zijn. Voor heel Nederland is zo een kaart gemaakt waarbij locaties met minimaal risico op landelijke schaal het cijfer 0 krijgen, locaties met maximaal risico voor vogels op landelijke schaal krijgen het cijfer 100. Voor elke regio is vervolgens een kaart gemaakt waarbij het relatief risico ten aanzien van vogels is becijferd, gewogen ten opzichte van dit landelijk risico.

Afbeelding 4.6 Kaartje concentratiegebieden beschermde soorten

4.2.2 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Landschap

In het plangebied zijn diverse landschapstypen en -structuren te onderscheiden. In de bijlage VI is een uitgebreide analyse en achtergrondinformatie ten aanzien van de landschapstypen en regio-omvattende structuren opgenomen. Hieronder worden kort de vier hoofdlandschapstypen en -structuren uiteengezet.

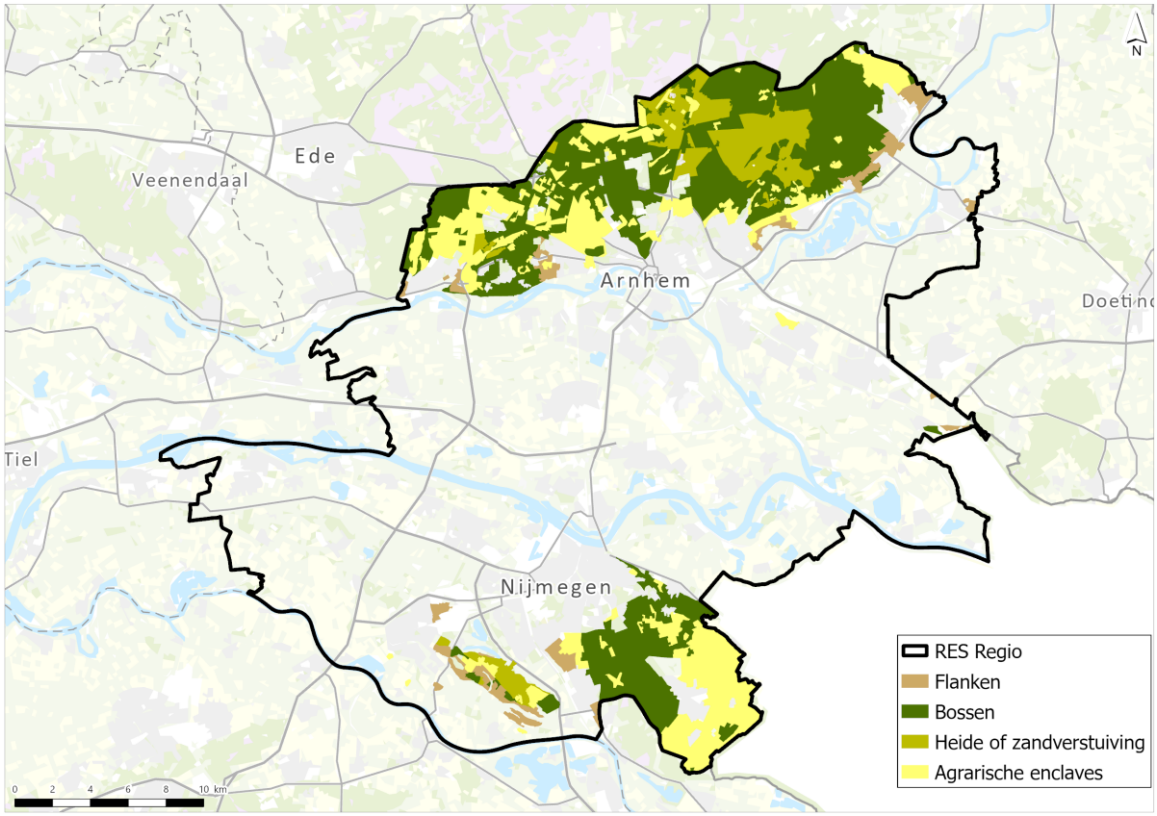
Stuwwallenlandschap

Het stuwwallenlandschap beslaat de uitzonderlijke gelaagde Veluwezoom en het weidse en glooiend stuwwallandschap in het rijk van Nijmegen (afbeelding 4.7). De stuwwallen zijn erg reliëfrijk en bestaan uit drie sub-landschapstypen:

- het hooggelegen boslandschap;
- heidevelden en zandverstuivingen;
- de besloten agrarische enclaves;
- de lager gelegen stuwwalflanken.

Voor het gehele stuwwallandschap gelden het sterke contrast tussen open essen in de enclaves en de besloten bosgebieden, en de vrije zichten over het rivierenlandschap vanaf stuwwal als kernkwaliteiten. Voor de zuidelijke stuwwallen zijn daarnaast de doorkijkjes naar bakens in de omgeving karakteristiek.

Afbeelding 4.7 Stuwwallenlandschap in het plangebied

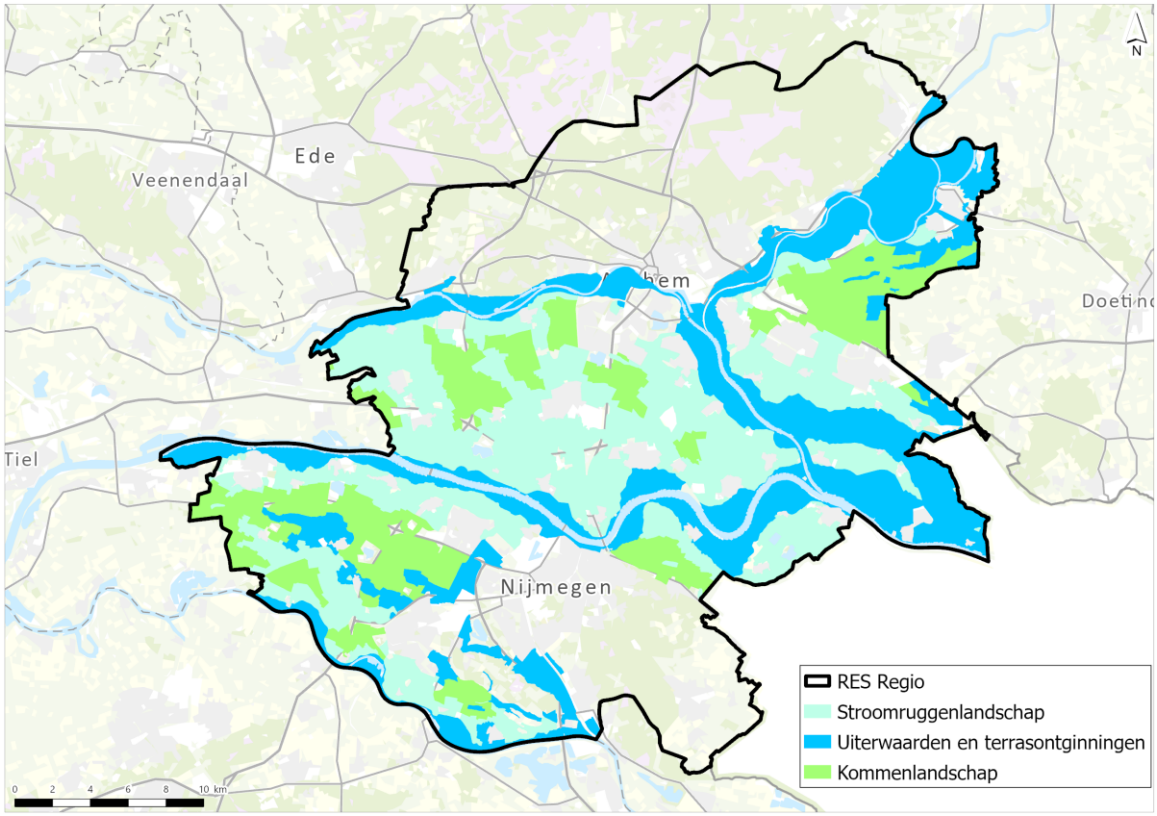
Rivierenlandschap

Het rivierenlandschap wordt gevormd door het pittoreske gebied van de IJssel en de Oude IJssel, het robuuste gebied van de Rijn, Waal en Maas en het langgerekte smalle rivierlandschap rond de Linge (afbeelding 4.8). Het rivierenlandschapstype wordt gekenmerkt door de dynamiek van de rivieren. De stromingen en peilverschillen veroorzaken sedimentatie en erosie, welke het landschap veranderen. De Waal wordt gekarakteriseerd als werkrivier, en heeft, als grootste rivier van Nederland, een ordenende en maatgevende rol in het landschap. Een ander kenmerkend element in het rivierenlandschap is de dijk. De dijken verheffen bezoekers boven het landschap en faciliteren waardevolle panorama's en zichten op de stuwwallen en bakens in de omgeving, zoals kerken, landgoederen en forten. De afzet van sediment door de rivier en het opwerpen van dijken door de mens heeft geresulteerd in een aantal sub-landschapstypen, namelijk:

- kommen;
- stroomruggen;
- uiterwaarden en rivierterrasontginningen.

Voor het gehele rivierenlandschap gelden het vrije zicht en de panorama's vanaf de dijken als algemene kernkwaliteiten. Daarnaast is de historische gelaagdheid in combinatie met het dynamische landschapspatroon één van de andere kernkwaliteiten.

Afbeelding 4.8 Rivierenlandschap in het plangebied

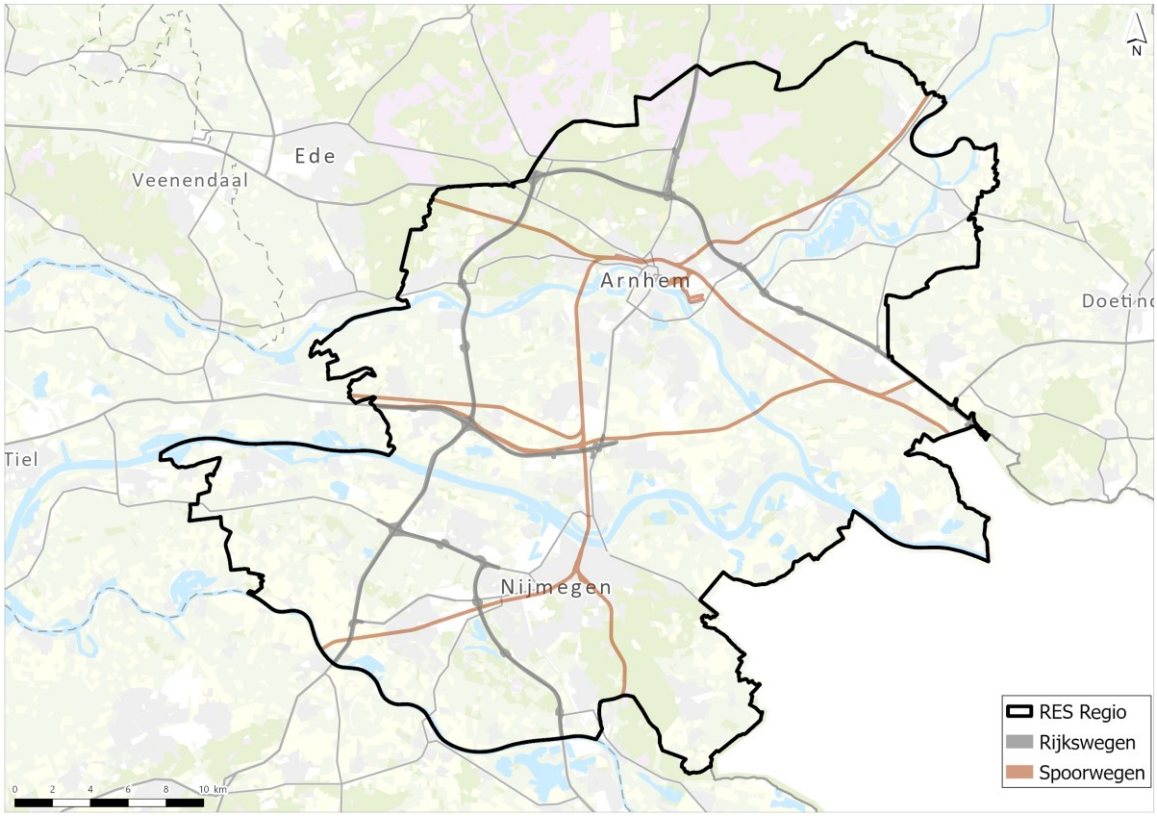

Infrastructurele lijnen

Naast de hoofdlandschapstypen bestaan er regio-omvattende structuren en patronen, waaronder de infrastructurele lijnen, die het stuwwallen landschap en het rivierlandschap doorkruizen (afbeelding 4.9). Vanwege het harde, technische en landschaps-onderbrekende karakter van de infrastructurele lijnen, en vanwege de relatief lage bevolkingsdichtheid rond de infrastructuur, is er op meerdere plekken energie infrastructuur aanwezig op de veelal langgerekte locaties in dit type. De lijnen liggen vaak zorgvuldig ingepast in het landschap en de beleving van het landschap door weggebruikers en treinreizigers wordt positief beïnvloed bij absentie van geleiderails, lichtmasten, portalen en kunstwerken. Er zijn drie subtypen te onderscheiden, namelijk:

- spoorwegen;
- snelwegen;
- een bundeling van de voorgaande spoorwegen en snelwegen, zoals de Betuweroute en de A15.

Afbeelding 4.9 Infrastructurele lijnen in het plangebied

Stedelijk gebied

Het regio-omvattende stedelijk gebied ligt verspreid over het stuwwallenlandschap en het rivierlandschap. Het stedelijk gebied is apart uitgelicht vanwege de bebouwingsconcentraties met verschillende dichtheden die dit type landschap karakteriseren. Het grootste beschikbare oppervlak voor energie infrastructuur (zon) ligt op de daken van de gebouwen, die, gezien vanuit de openbare ruimte, vaak onttrokken zijn aan het zicht. Er is onderscheid te maken tussen woongebieden en bedrijventerreinen. Afbeelding 4.25 toont het stedelijk gebied in de regio.

Cultuurhistorie

In de provinciale Omgevingsverordening is benoemd dat bij de oprichting van een windturbine(park) aandacht wordt besteed aan de cultuurhistorische achtergrond en waarden van het landschap. De RES gemeenten binnen de GMR Arnhem-Nijmegen zijn rijk aan cultuurhistorie. In de RES 1.0 zijn de verschillende cultuurhistorische identiteiten in beeld gebracht. Deze paragraaf richt zich -vanwege het schaalniveau van dit planMER- op het belangrijkste cultuurhistorische erfgoed op regionaal niveau. De cultuurhistorische eenheden zijn onderverdeeld in beschermde stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en overige beschermde gebieden.

Beschermde stads- en dorpsgezichten

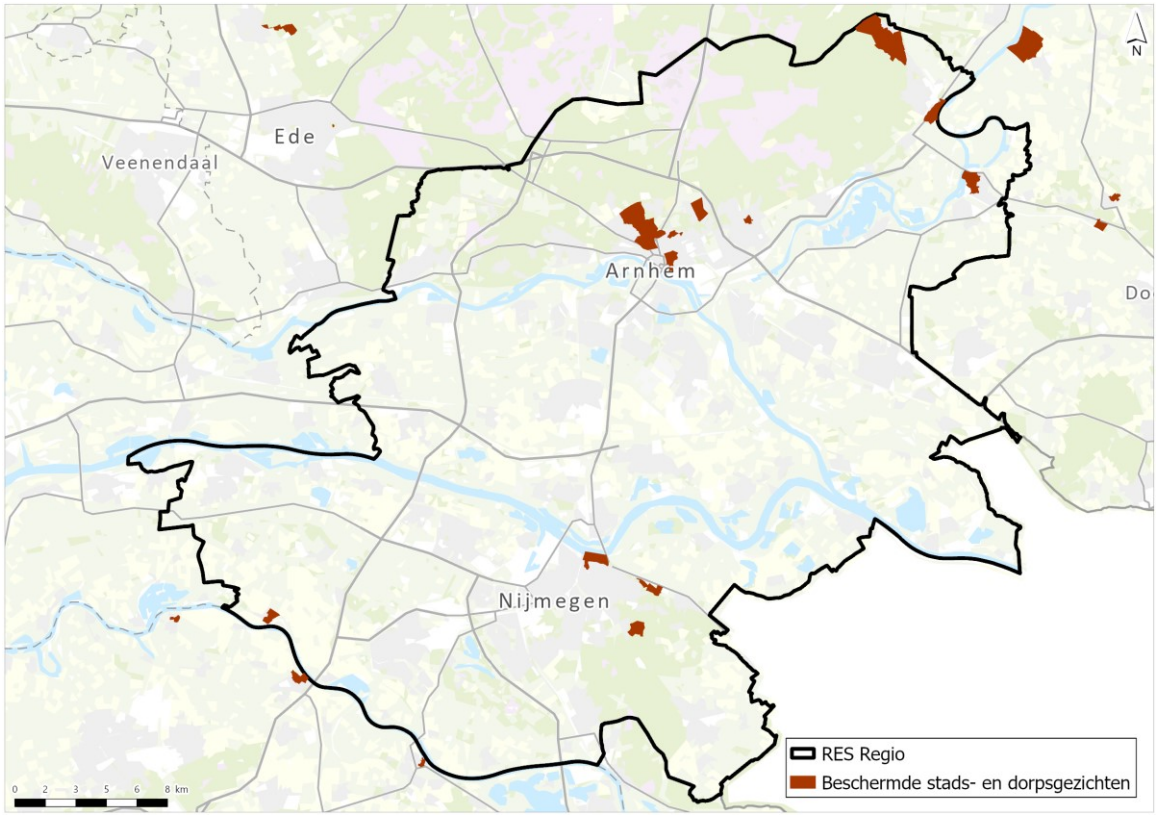
Een beschermd stads- of dorpsgezicht is een gebied in een stad of dorp met een bijzonder cultuurhistorisch karakter[1]. Ze zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het doel van de status 'beschermd stads- of dorpsgezicht' is om de karakteristieke ruimtelijke kwaliteit van een plaats te behouden. Ruimtelijke ontwikkeling dient plaats te vinden op basis van de historische kenmerken, historische structuur en samenhang tussen bebouwing en openbare ruimtes. Binnen het plangebied bevinden zich de volgende beschermde stads- en dorpsgezichten (zie ook afbeelding 4.10):

[1] Zoals gedefinieerd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

- Arnhem - Geitenkamp;
- Arnhem - Mussenberg;
- Arnhem - Patrimoniumbuurt-Vogelwijk;
- Arnhem - Sonsbeekkwartier-Noord;
- Arnhem - Sonsbeekpark e.o.;
- Arnhem - Spijkerkwartier-Boulevardkwartier;
- Arnhem - Van Verschuerwijk;
- Wijchen - Batenburg;
- Rheden - Dieren-Zuid;
- Doesburg;
- Rheden - Laag-Soeren;
- Nijmegen;
- Nijmegen - De 19de-eeuwse Stadsuitleg;
- Berg en Dal - Ubbergen;
- Rheden - Villapark Overbeek.

Direct aangrenzend aan het plangebied liggen langs de Maas de beschermde stads- en dorpsgezichten Ravenstein en Grave.

Afbeelding 4.10 Beschermde stads- en dorpsgezichten in en rondom het plangebied

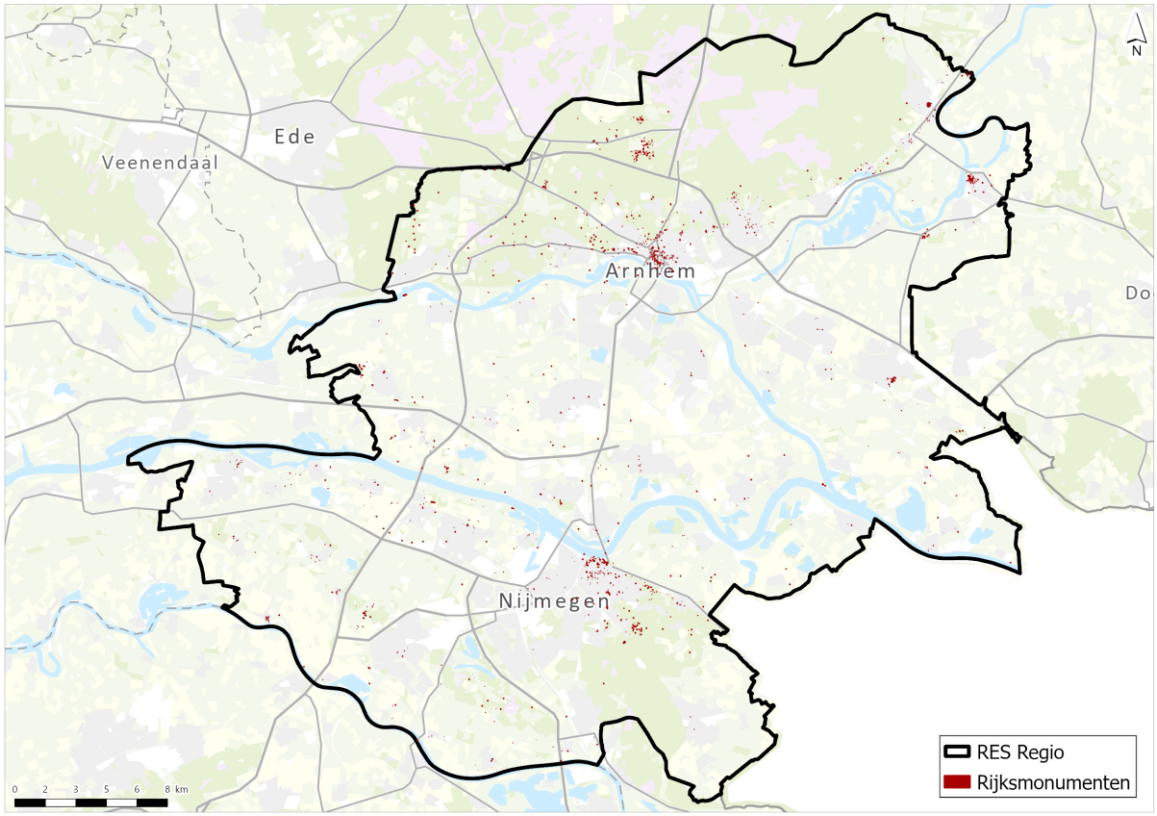

Rijksmonumenten

In de regio zijn veel rijksmonumenten aanwezig. Een rijksmonument is een monument of archeologisch monument dat van algemeen belang is vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde aan te wijzen als rijksmonument[1]. Het Rijk beschermt rijksmonumenten met algemene regels die het beschadigen, vernielen en verwaarlozen van rijksmonumenten verbieden. Verder zijn activiteiten met betrekking tot een rijksmonument alleen mogelijk met een omgevingsvergunning. Er is in de referentiesituatie geen rekening gehouden met provinciale of gemeentelijke monumenten. Hier is de landelijke Erfgoedwet namelijk niet voor van toepassing. Afbeelding 4.11 toont de rijksmonumenten, met onder meer steenfabrieken, watermolens, forten en kastelen. Voor archeologische monumenten wordt verwezen naar de toelichting van de referentiesituatie voor archeologie.

[1] Zoals gedefinieerd in de Erfgoedwet.

Afbeelding 4.11 Rijksmonumenten in het plangebied

Overige beschermde gebieden

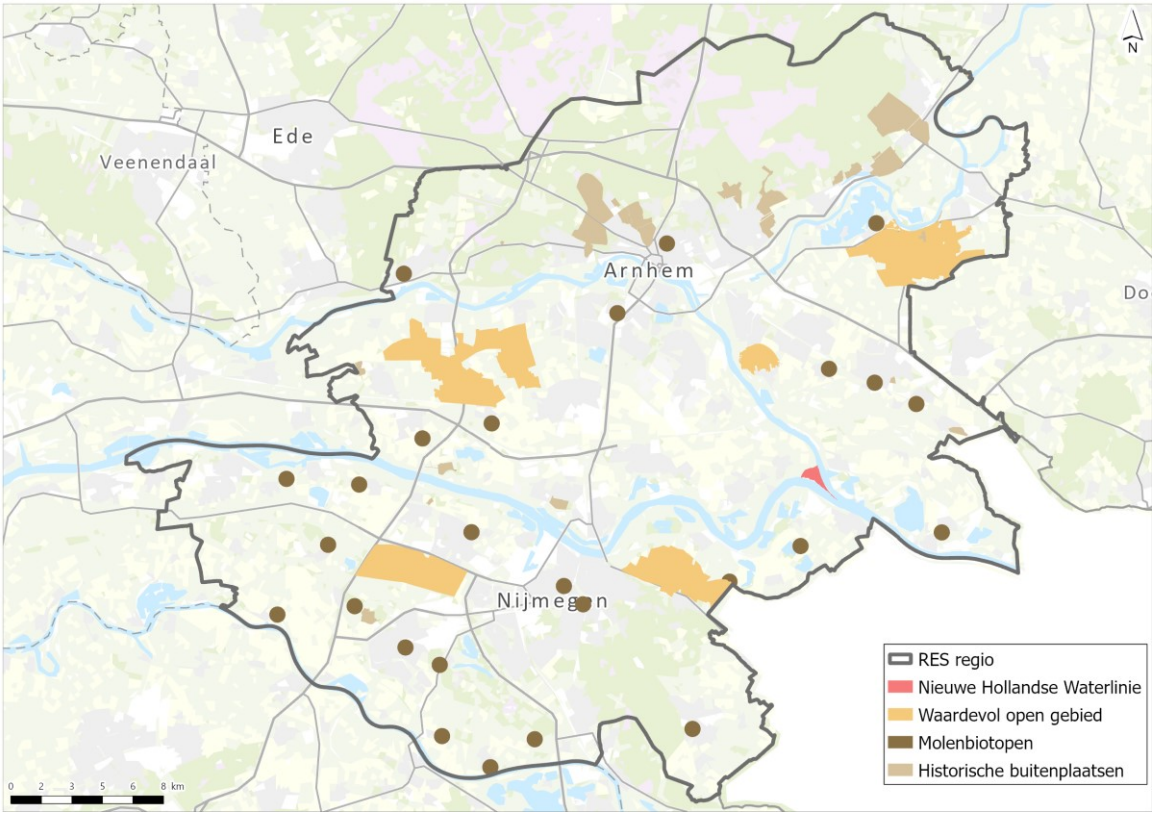
In de regio liggen diverse cultuurhistorisch belangrijke gebieden die beschermd zijn op landelijk en provinciaal niveau. Omdat dit planMER betrekking heeft op de regionale opgave, is geen rekening gehouden met gemeentelijk beschermde gebieden. Met de volgende beschermde gebieden is in dit planMER rekening gehouden:

- **de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)** is een belangrijke verdedigingslinie uit de Nederlandse geschiedenis. Op 26 juli 2021 is de NHW toegevoegd aan het bestaande UNESCO werelderfgoed De Stelling van Amsterdam. Samen vormen beide historische waterlinies nu het UNESCO Werelderfgoed 'Hollandse Waterlinies'. Fort Pannerden (Lingewaard) is onderdeel van de NHW;
- **waardevol open gebied** is een gebied waar grootschalige openheid als kernkwaliteit geldt. Ruimtelijke ingrepen mogen in deze gebieden de openheid volgens de Omgevingsverordening niet aantasten, maar de gebieden worden ook gezien als kansrijke plek voor het opwekken van windenergie. In de regio liggen zes waardevolle open gebieden;
- **molenbiotopen** betreffen de zones van 400 m rond historische molens. Binnen een straal van 100 m vanaf het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing opgericht of beplanting aangebracht, hoger dan de onderste punt van de verticaal staande wiek. Binnen een straal van 100 tot 400 m, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, gelden hoogtebepalingen voor bebouwing en beplanting. In het plangebied liggen 26 molenbiotopen;
- **historische buitenplaatsen**[1] bestaan uit een huis met bijgebouwen en een daaromheen aangelegde tuin- of park die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden en beschermd worden onder de Erfgoedwet. In het plangebied bevinden zich op diverse locaties historische buitenplaatsen. Het grootste gedeelte hiervan ligt rond de Veluwezoom.

De overige beschermde gebieden zijn weergegeven op afbeelding 4.12.

[1] Data vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), onderwerp historische buitenplaatsen.

Afbeelding 4.12 Overige beschermde gebieden in plangebied

Archeologie

Deze paragraaf behandelt de archeologie in het plangebied. Voor archeologie zijn bekende en verwachte archeologische waarden relevant. Voor de archeologie in Nederland gelden de Archeologische monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). De AMK karteert per provincie alle bekende aanwezige archeologische terreinen (monumenten), waaronder wettelijk beschermde monumenten. De IKAW geeft een globaal beeld van de trefkans op archeologische resten op land en onder water (verwachte waarden). Dit heeft te maken met reeds bekende vondsten, de conserveerbaarheid van de bodem en de diepte van verschillende bodemlagen. Hoewel voor vrijwel ieder perceel in het plangebied middels een bestemmingsplan een archeologische waarde bekend is, is het voor het regionale en strategische niveau van dit planMER voldoende om de AMK en IKAW te beschouwen om een beeld te krijgen van de referentiesituatie ten aanzien van archeologie.

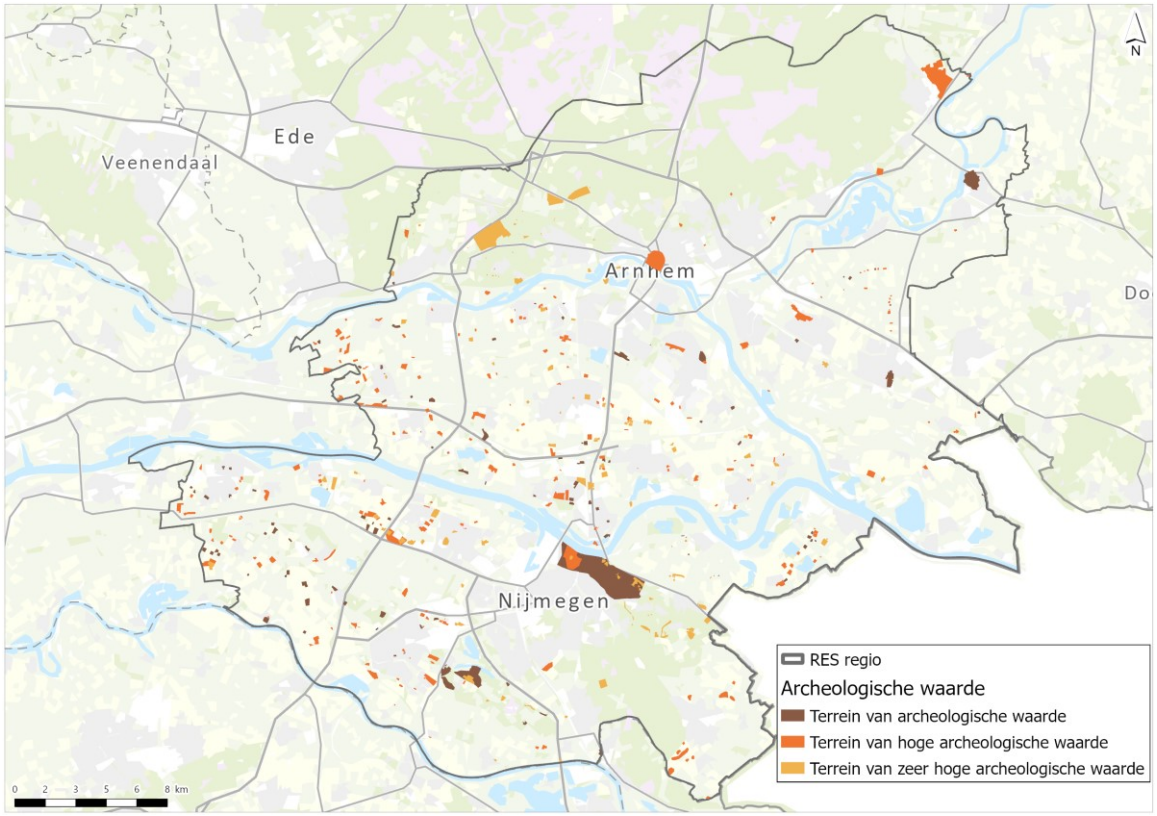
Bekende archeologische waarden

De bekende archeologische waarden zijn aangeduid in de Archeologische monumentenkaart (AMK). De AMK karteert per provincie alle aanwezige archeologische terreinen (monumenten), waaronder wettelijk beschermde monumenten. De provincie Gelderland heeft de AMK met de bekende archeologische waarden opgenomen op de kaart 'Historisch landschap, historische stedenbouw en archeologie'. In deze kaart is de volgende categorisering gemaakt:

- terrein van zeer hoge archeologische waarde;
- terrein van hoge archeologische waarde;
- terrein van archeologische waarde.

Deze waarden zijn beschermd. Afbeelding 4.13 toont de bekende archeologische waarden in het plangebied.

Afbeelding 4.13 Archeologische monumentenkaart met bekende archeologische waarden in het plangebied

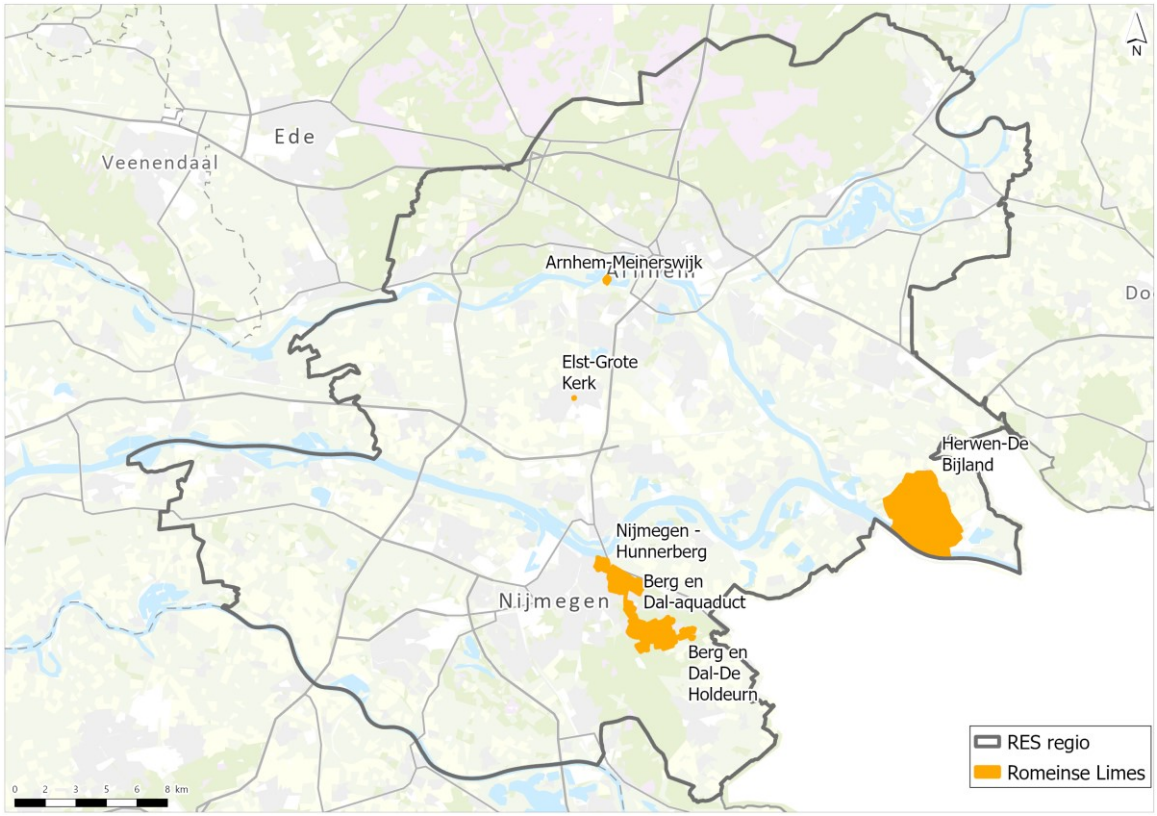

Aanvullend op de bekende archeologische waarden uit de AMK verdient de Romeinse Limes aandacht. De Romeinse Limes vormden de noordelijke grens van het Romeinse Rijk. Om deze grens te bewaken bouwden de Romeinen langs de rivier de Rijn wachttorens, wegen, waterwerken en legerkampen. De resten van die bouwwerken zijn in de grond bewaard gebleven. De Romeinse Limes staan sinds 2021 op de Unesco Werelderfgoedlijst. De volgende onderdelen liggen in het plangebied:

- grootste stad van Nederland Ulpia Noviomagus ter plaatse van het huidige Nijmegen;
- vermoedelijk Castellum Herwen - De Bijland ter plaatse van huidige recreatieplas, gemeente Zevenaar;
- limesfort in de huidige Meinerswijk, gemeente Arnhem;
- Romeins aquaduct en pannenbakkerij De Holdeurn in de gemeente Berg en Dal;
- Gallo-Romeinse tempel ter plekke van huidige Grote Kerk in Elst, gemeente Overbetuwe.

Afbeelding 4.14 toont bovengenoemde onderdelen, afkomstig uit data van de provincie Gelderland.

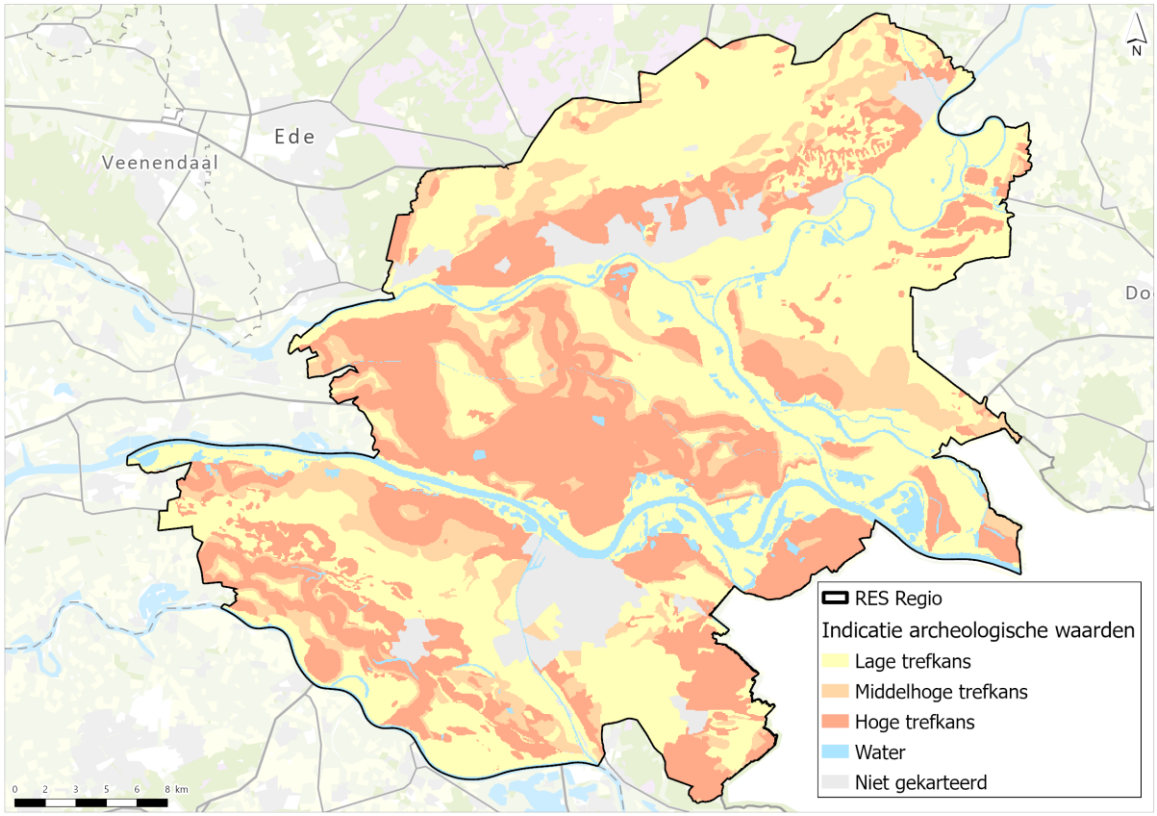
Afbeelding 4.14 Romeinse Limes in het plangebied (inclusief bufferzone)

Verwachte archeologische waarden

De IKAW bevat een vlakdekkende en landsdekkende classificatie van de trefkans op archeologische resten. De kaart geeft een globaal beeld van de trefkans op archeologische resten in de bodem en onder water. Deze trefkans wordt per gebied van 50 bij 50 m aangegeven met een van de categorieën: 'hoge', 'middelhoge', 'lage' of 'zeer lage' trefkans, dan wel: 'niet gekarteerd'. De kaart toont de situatie uit 2008. Op afbeelding 4.15 is de IKAW (2008) weergeven. Op basis van deze kaart kan worden geconcludeerd dat de archeologische trefkans erg verschilt per locatie.

Afbeelding 4.15 Verwachte archeologische waarden (IKAW, 2008) in het plangebied

4.2.3 Leefbaarheid

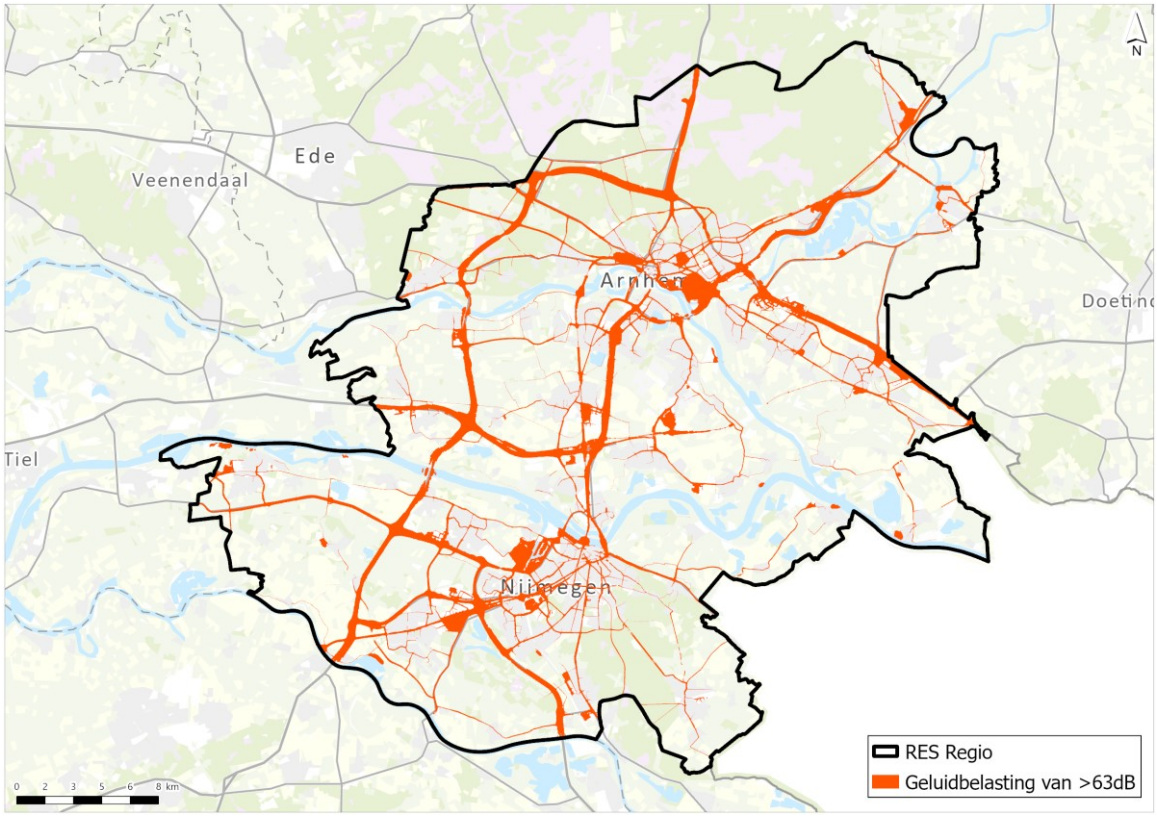
Geluid

In het plangebied zijn verschillende typen geluidsbronnen te identificeren die in de huidige situatie zorgen voor geluidbelasting. Rondom (spoor-)wegen is een hogere geluidbelasting aanwezig vanuit verkeer. Rondom de diverse bedrijven- en industrieterreinen is hoge geluidbelasting aanwezig vanwege het aanwezige verkeer en industrielawaai. Daarnaast zorgen de huidige windturbines voor geluidproductie. Ten slotte kan geluid waargenomen worden rondom de verschillende laagvliegroutes en in de buurt van de (militaire) luchthavens in en rond het plangebied.

De provincie Gelderland werkt in aan het verminderen van overlast door geluid. Hiervoor heeft de provincie het Actieplan Geluid 2018 - 2022 opgesteld[1]. Als het geluidsniveau op een gevoelige locatie gemiddeld voor de dag en de nacht 63 dB of hoger is, krijgt de geluidbelasting uit gezondheidskundig oogpunt een ‘onvoldoende’. De provincie heeft dit geluidsniveau als plandrempel gesteld. Dit betekent dat het geluidsniveau op deze locaties niet nóg verder verhoogd mag worden ten gevolge van nieuwe ontwikkelingen. Op afbeelding 4.16 is zichtbaar op welke locaties in het plangebied de geluidbelasting hoger dan 63 dB is.

[1] Actieplan Geluid 2018-2022. Onze wegen worden stiller, provincie Gelderland. Te raadplegen via: https://gelderland.notubiz.nl/.

Afbeelding 4.16 Locaties met een geluidbelasting hoger dan 63 dB in het plangebied (bron: Geluid in Nederland, Atlas Leefomgeving, RIVM 2020)

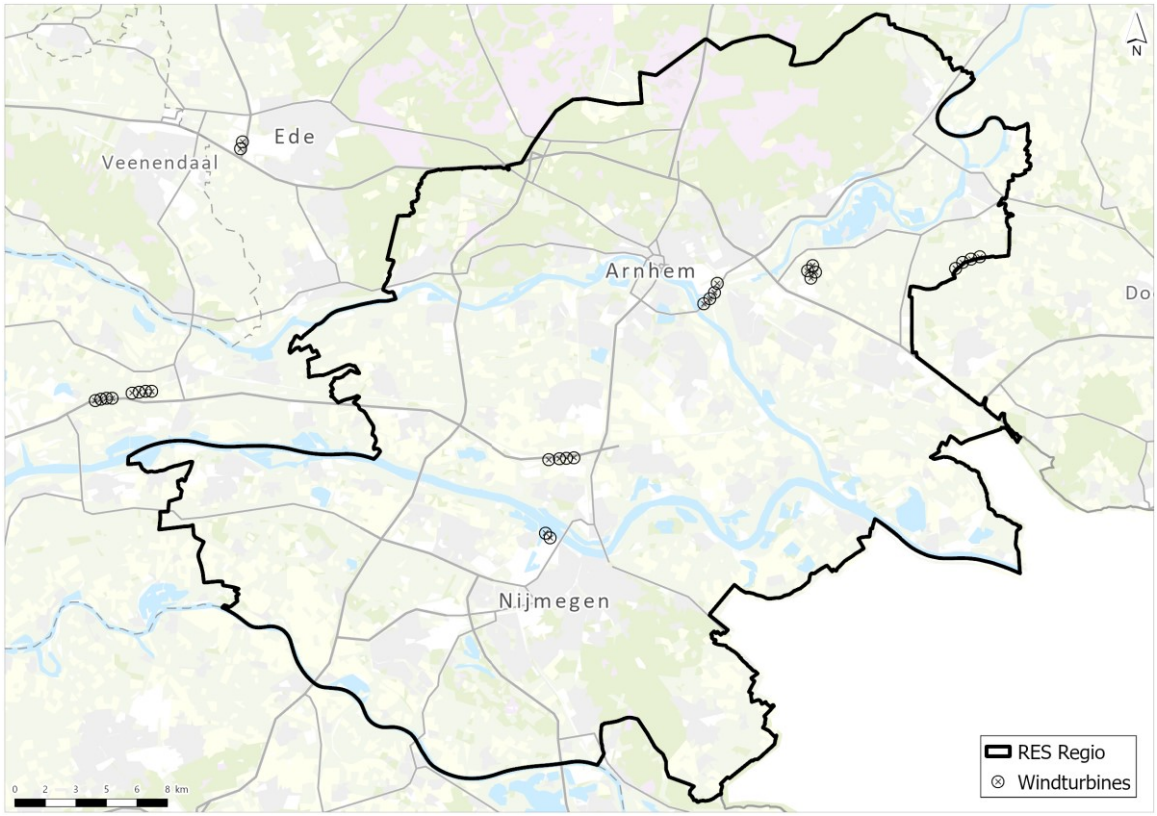

Slagschaduw

Slagschaduw is de schaduw die windturbinebladen werpen op de grond of op een object. In de referentiesituatie kan er slagschaduw optreden rondom de bestaande windturbines in het plangebied. Op dit moment zijn er achttien windturbines gerealiseerd. Windturbines met een ashoogte tot en met 26 m zijn hierin niet beschouwd. De bestaande windturbines dienen aan de geldende voorwaarden ten aanzien van slagschaduw te voldoen, zoals deze zijn vastgelegd in de omgevingsvergunning. Hierdoor is de mate van slagschaduwhinder in de referentiesituatie beperkt[1]. In afbeelding 4.17 zijn volledigheidshalve de huidige windturbines die in en rond het plangebied staan opgenomen.

[1] Ten aanzien van de normen geldt dat deze op dit moment niet van toepassing zijn. In hoofdstuk 6 wordt dit nader toegelicht.

Afbeelding 4.17 Huidige windturbines in het plangebied

4.2.4 Veiligheid

Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. De locaties waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn kunnen beperkingen opleveren vanuit het plaatsgebonden risico en het groepsrisico voor kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten, zoals woningen, mogen zich niet binnen de PR 10-6 contour van een risicobron bevinden. Beperkt kwetsbare objecten, zoals kantoren, mogen niet binnen de PR 10-5 contour van een risicobron liggen. Nieuwe ontwikkelingen kunnen er namelijk voor zorgen dat het risico op overlijden binnen een veiligheidscontour van een risicobron groter wordt, daarom is het relevant om de aanwezige risicobronnen in kaart te brengen. De informatie over onderstaande risicobronnen is afkomstig van de Risicokaart. Dit is een samenwerking van provincies en ministeries om inzicht te geven in risicosituaties in de leefomgeving[1].

Gebruik en opslag

In het plangebied zijn tien bedrijven aanwezig waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen opgeslagen liggen. Dit zijn BRZO-bedrijven. Het gaat om de volgende vier gebieden en/of locaties:

- gemeente Arnhem; 4 locaties op industrieterrein Kleefse Waard in Arnhem:
- gemeente Rheden: één locatie op het bedrijventerrein in Dieren;
- gemeente Duiven: één locatie op het industrieterrein in Duiven;
- gemeente Zevenaar: één locatie in het buitengebied van Zevenaar;
- gemeente Overbetuwe: twee locaties op het industrieterrein in Heteren;
- gemeente Beuningen: één locatie op het bedrijventerrein in Beuningen;
- gemeente Nijmegen: één locatie op het haven en industrieterrein en één op industriegebied Winkelsteeg in Nijmegen.

[1] Zie www.risicokaart.nl.

Daarnaast zijn er op basis van de Risicokaart 280 inrichtingen aanwezig waar gevaarlijke stoffen opgeslagen worden. Dit betreft lagere hoeveelheden, waardoor een BRZO-vergunning niet noodzakelijk is. Het gaat bijvoorbeeld over opslag van LPG bij tankstations, opslag van meststoffen rondom agrarische bedrijven, of opslag van vuurwerk. Afbeelding 4.18 toont de BRZO-bedrijven en inrichtingen.

Vervoer

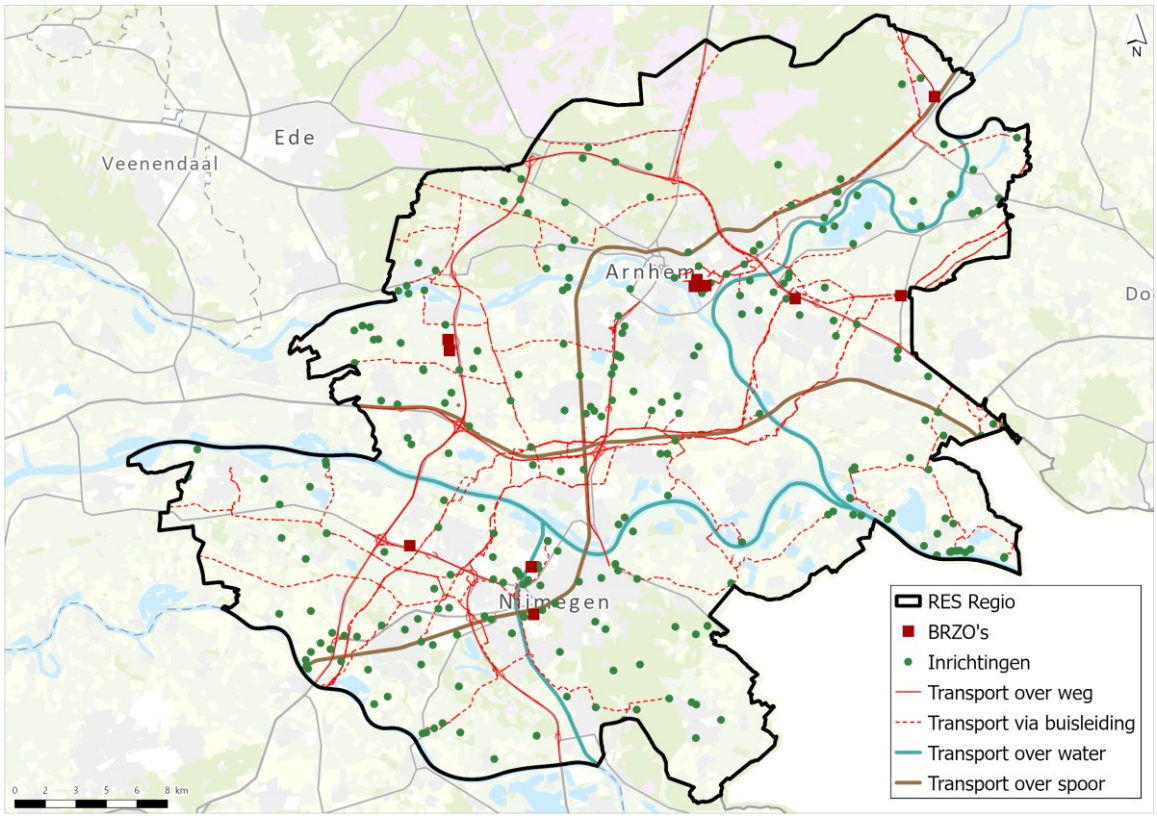
In het plangebied liggen ook verschillende transportroutes voor gevaarlijke stoffen. Naast het basisnet zijn dit ondergrondse buisleidingen en transport via de weg.

Transportroutes via het basisnet in de RES-regio zijn: snelwegen in beheer van Rijkswaterstaat, de spoorwegen en de hoofdvaarwegen.

Daarnaast zijn er zijn drie overige transportroutes via wegen aanwezig:
- de A325 tussen Nijmegen en Arnhem;
- vanaf industrieterrein Kleefse Waard via de Westervoortsedijk;
- N325 tot knooppunt Velperbroek;
- de Kanaalweg vanaf Dieren richting Laag-Soeren.

Transportroutes ondergronds via buisleidingen, zijn ook aanwezig in het plangebied. Dit betreft voornamelijk transport van aardgas en stoffen van Defensie. Alle genoemde locaties zijn zichtbaar in afbeelding 4.18.

Afbeelding 4.18 Transportroutes gevaarlijke stoffen, BRZO's en inrichtingen in het plangebied

Luchtvaartveiligheid en defensie

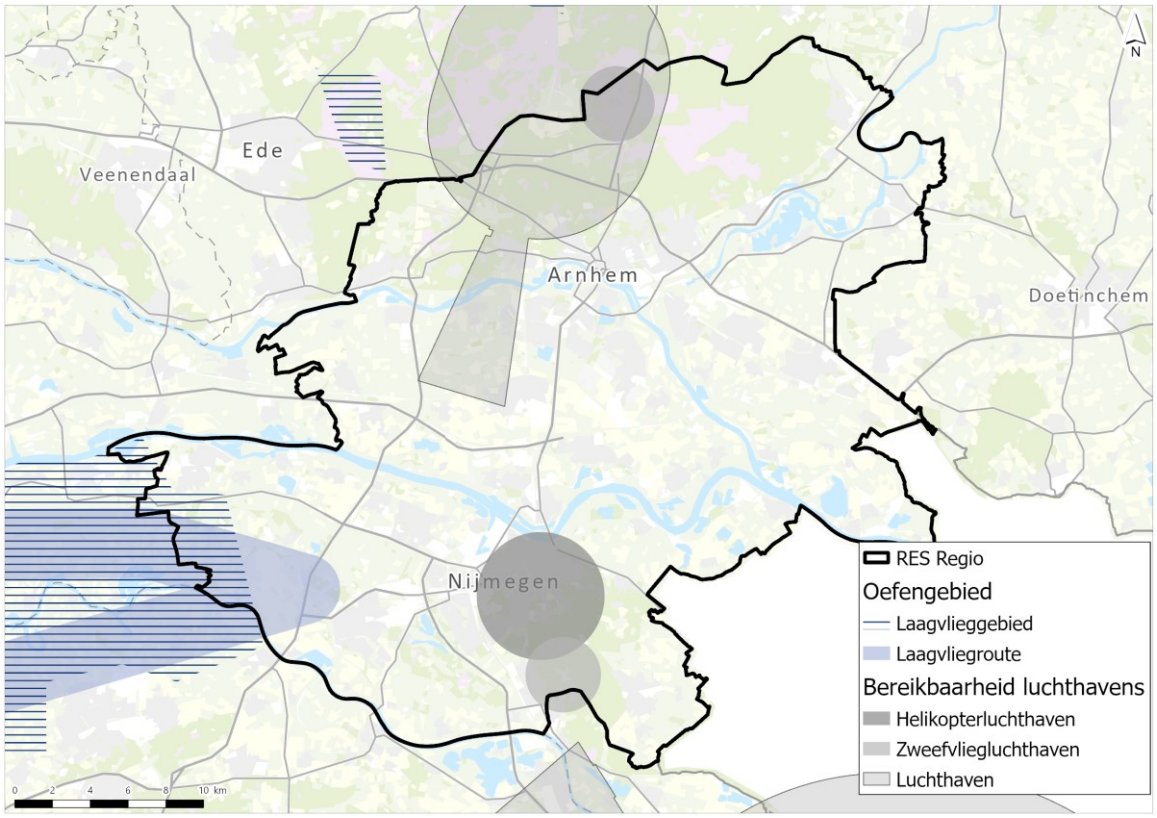
In Nederland gelden op verschillende plaatsen beperkingen ten aanzien van de bouwhoogte omwille van luchtvaartveiligheid. Dit geldt ook voor het plangebied. Binnen het plangebied bevinden zich militaire terreinen, militaire luchtvaartterreinen en militaire laagvliegroutes. Vliegbasis Deelen ligt gedeeltelijk in de gemeente Arnhem. Dit is weergegeven op afbeelding 4.19. Een gebied rond de vliegbasis is aangewezen voor de bereikbaarheid van de luchthaven en voor CNS (Communication, Navigation, and Surveillance). Voor

een gedeelte rondom deze vliegbasis is daarom een hoogtebeperking van toepassing. Dit is vastgelegd in het Luchthavenbesluit Deelen. Het is echter niet eenduidig gedefinieerd wat de bouwhoogtebeperkingen zijn rond de vliegbasis. Dit komt onder andere omdat sprake is van hoogteverschillen in het aangewezen gebied rond de vliegbasis.

In het zuidwesten van het plangebied heeft Defensie een laagvlieggebied (IX - Maas en Waal) en een laagvliegroute voor jacht- en transportvliegtuigen (route VO). In het laagvlieggebied Maas en Waal geldt een minimum vlieghoogte van 30 m boven hindernissen, of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. Voor de route VO geldt een minimum vlieghoogte van 75 m boven hindernissen. Dit is opgenomen in de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters.

Daarnaast zijn er verschillende gebieden in gebruik door Defensie. Deze zijn vastgelegd in de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro). Het gaat om twee militaire oefenterreinen (Arnhemse Heide en Oranjekazerne Schaarsbergen) en een munitieopslagplaats in het noorden van de gemeente Arnhem. De militaire (luchtvaart-)terreinen en laagvliegroutes zijn aandachtspunten. Verspreid over het plangebied bevinden zich nog diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms.

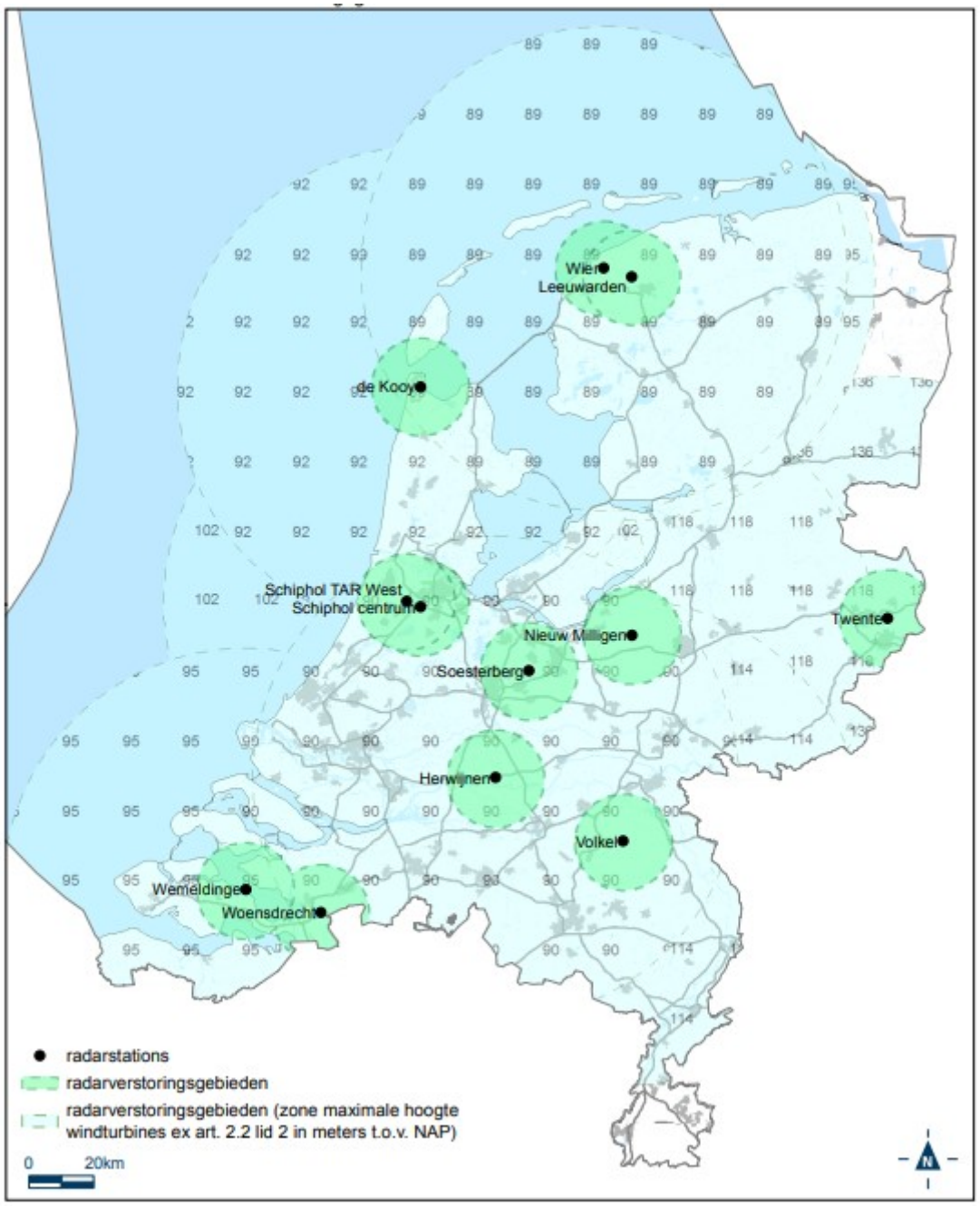
Afbeelding 4.19 Laagvliegroutes en obstakels Defensie

Defensieradar

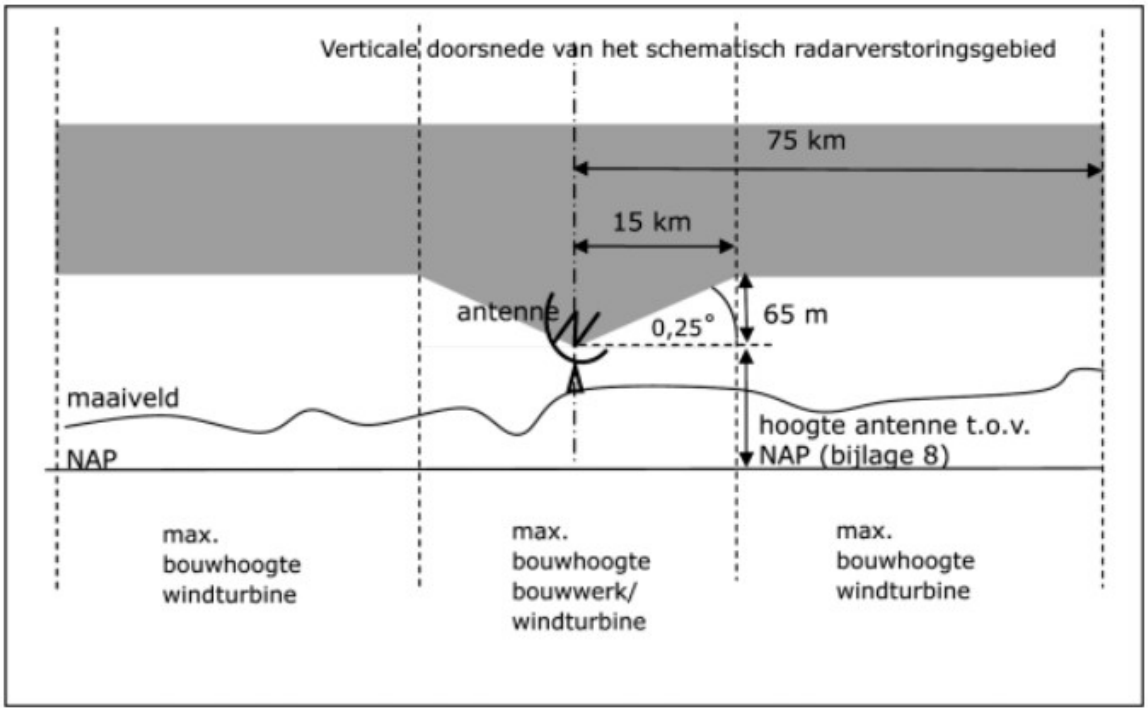
Het plangebied overlapt met meerdere radarverstoringsgebieden. Dit is te zien op afbeelding 4.20. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro), zijn de bouwbeperkingen voor radarverstoringsgebieden geregeld. Beperkingen voor de bouwhoogte van bouwwerken (zoals windturbines) zijn opgenomen in de Rarro. De kwaliteit van radarbeelden van Defensie kan namelijk negatief worden beïnvloed door hoge objecten, zoals windturbines.

Afbeelding 4.20 Radarverstoringgebieden (bron: Rarro)

Zoals te zien in afbeelding 4.20, bevindt het plangebied zich gedeeltelijk in het radarverstoringsgebied behorende bij radarstation Volkel. Binnen een gebied van 75 km rondom een radarpost die in de Rarro is aangewezen, radarstation Volkel in dit geval, gelden de bouwhoogtebeperkingen voor nieuwe objecten. De berekening voor de bouwhoogtebeperking is geïllustreerd in afbeelding 4.21.

Afbeelding 4.21 Bouwhoogtebeperking berekening (Rarro)

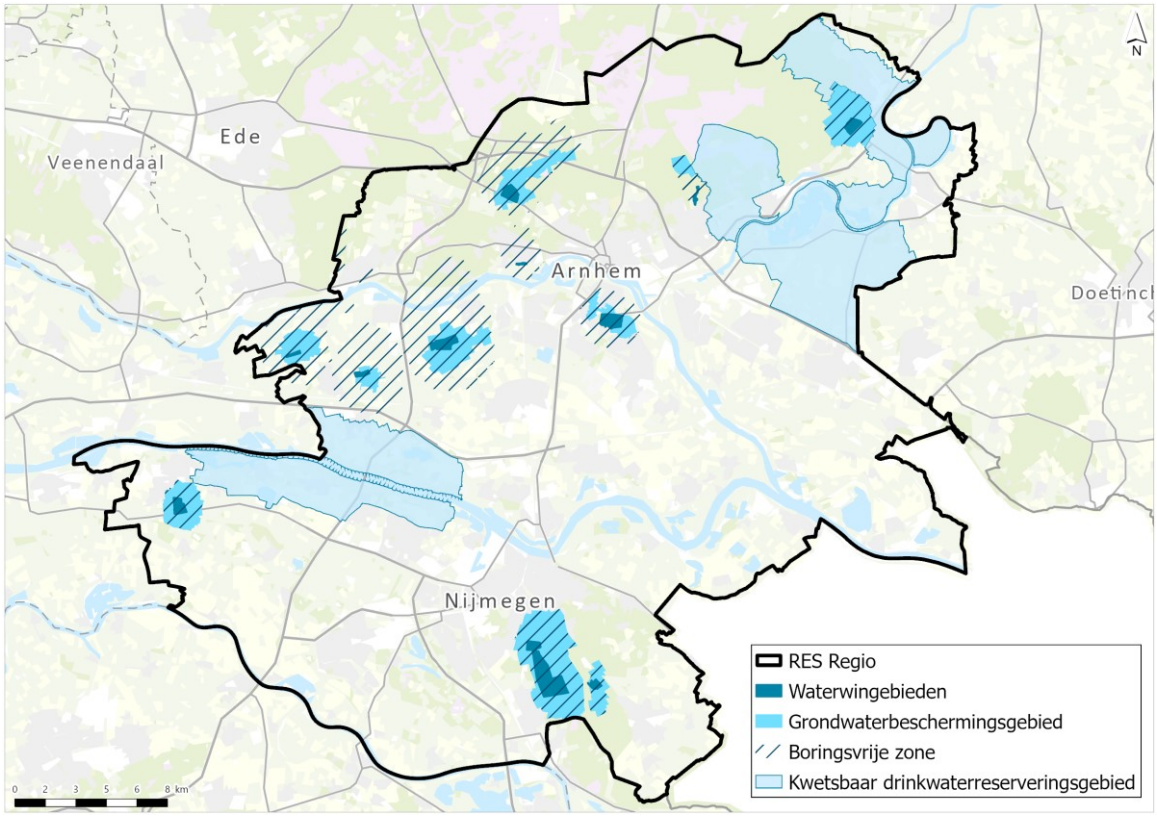
De maximale hoogte van bouwwerken in een radarverstoringsgebied wordt bepaald door vanaf een punt op de top van de radarantenne, waarvan de hoogteligging ten opzichte van NAP is opgenomen in Bijlage 8 'Radarstations' van het Rarro, een denkbeeldige, rechte lijn te trekken, oplopend met 0,25 graden, tot een punt gelegen 15 km vanaf de voorgenoemde radarantenne. Tot 60 km verder (een totale afstand van 75 km ten opzichte van het radarstation), wordt een horizontale rechte lijn ten opzichte van NAP getrokken. In het zuidwesten van het plangebied geldt volgens deze regeling een oplopende bouwhoogtebeperking (die van toepassing is binnen 15 km) ten opzichte van de 39 m hoge antenne van radarstation Volkel. De maximale bouwhoogte bedraagt vanuit het radarstation Volkel circa 104 m (zie contouren op afbeelding 4.20).

Echter, op afbeelding 4.20 is te zien dat er voor het plangebied, inclusief de zone rond radarstation Volkel, een bouwhoogtebeperking voor windturbines van 90 m geldt. Dit volgt uit Bijlage 8.4. bij de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening. Voor objecten hoger dan 90 m dient daarom een radartoets te worden uitgevoerd. Bij de radartoets wordt getoetst of objecten zorgen voor verstoring van de radarbeelden. De bouwhoogtebeperking zorgt dus niet op voorhand dat windturbines niet mogelijk zijn. Zo zijn er binnen het plangebied al meerdere windturbines ontwikkeld met een hoogte van meer dan 90 m (zie afbeelding 4.17).

4.2.5 Bodem en water

Waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden
In het plangebied bevinden zich verschillende drinkwaterwingebieden. Ter bescherming van deze gebieden zijn hieromheen grondwaterbeschermingsgebieden en/of boringsvrije zones vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. In deze zones gelden beperkingen voor bodemroerende activiteiten waardoor de kwaliteit van het drinkwater gewaarborgd wordt. In aanvulling op de huidige drinkwaterwingebieden reserveert provincie Gelderland gebieden om aan de toekomstige vraag naar drinkwater te kunnen voldoen, de kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. In afbeelding 4.22 zijn deze gebieden aangeduid.

Afbeelding 4.22 Waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden in het plangebied

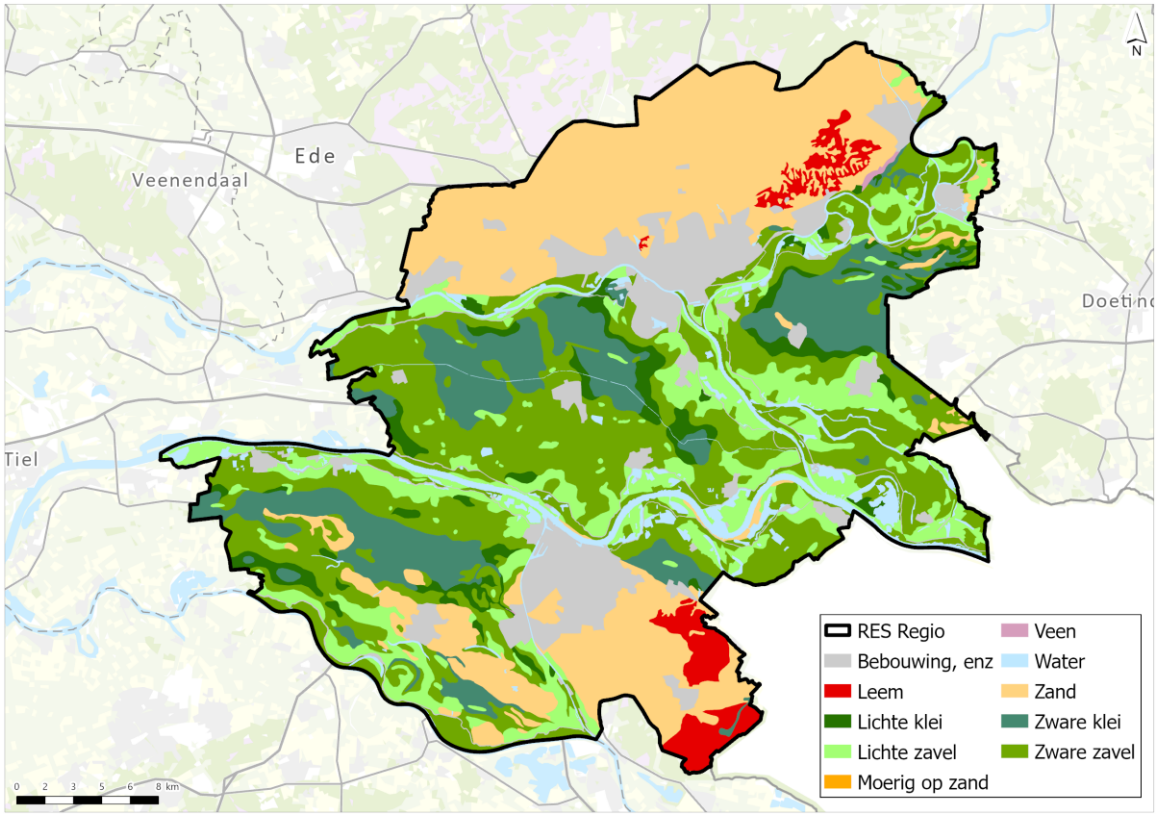
Bodemtypen

Het plangebied wordt op hoofdlijnen gekenmerkt door de aanwezigheid van rivieren en de hoger gelegen stuwwallen. Dit is ook terug te zien in de overheersende bodemtypen in de regio zoals getoond in afbeelding 4.23[1].

Rond de rivieren bestaat de ondergrond voornamelijk uit kleigronden (aangegeven met de groene tinten) en rond de hoger gelegen stuwwallen bestaat de ondergrond overwegend uit zand (aangegeven met de oranje tinten). Veen is in zeer beperkte mate aanwezigheid. De rode tinten in het zuiden van het plangebied en rond de Veluwezoom representeren leem. De kleur grijs geeft bestaande bebouwing weer.

[1] Gebruikte data afkomstig van https://www.wur.nl/nl/show/grondsoortenkaart.htm.

Afbeelding 4.23 Kaartje met bodemtypen in het plangebied

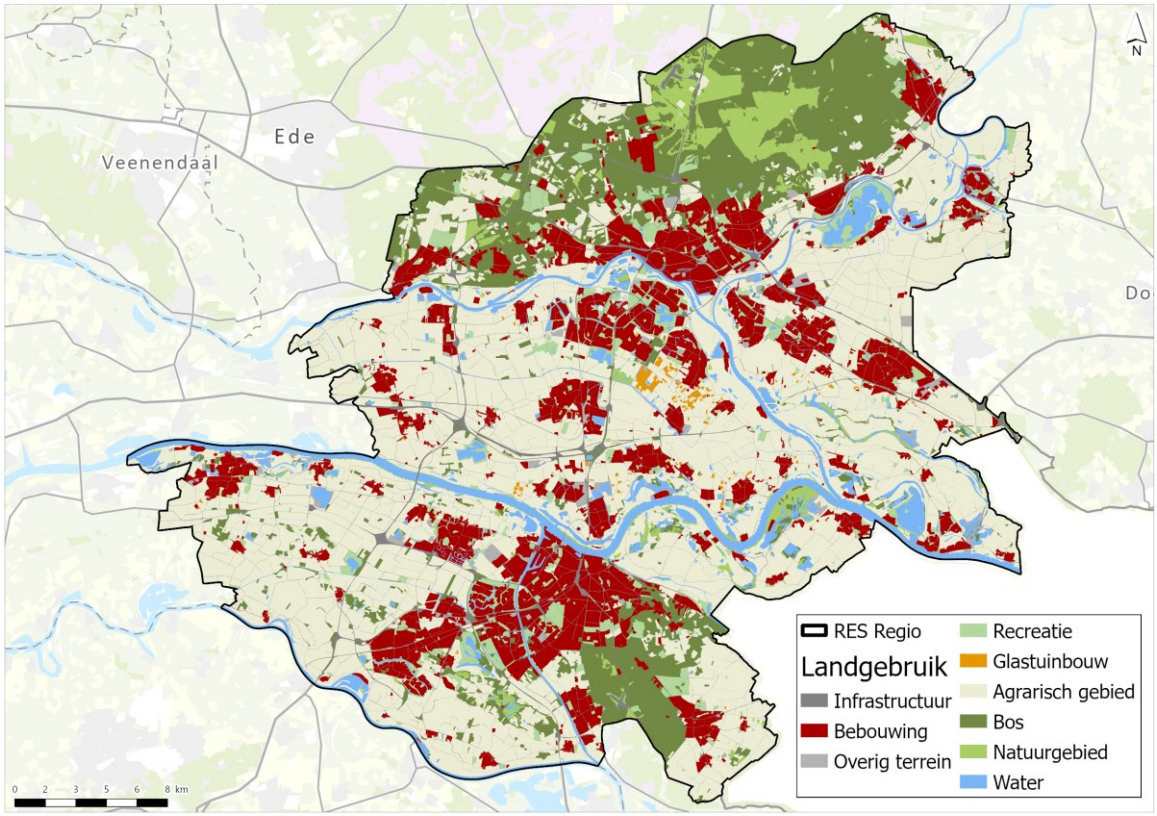
4.2.6 Gebruiksfuncties

Het plangebied kent een grote diversiteit aan gebruiksfuncties. Dit varieert van de Veluwe en de grote rivieren, tot de verschillende steden en kleinere kernen. Hierbij kent het plangebied een historische ontwikkeling die tot op de dag van vandaag doorgaat.

Land- en tuinbouw

Het landelijk gebied van de regio kenmerkt zich door de agrarische land- en tuinbouw, zie afbeelding 4.24. Tussen en rond de grote rivieren (van Nederrijn tot Maas) vindt veel tuinbouw plaats. In het gebied ten zuiden van Arnhem en Huissen ligt een concentratiegebied voor grootschalige glastuinbouw. Daarnaast is een groot gedeelte van het plangebied tussen de verschillende kernen in gebruik ten behoeve van landbouw, met name voor (melk)veehouderijen. Grootschalige akkerbouw en bostuinbouw vindt in beperkte mate plaats.

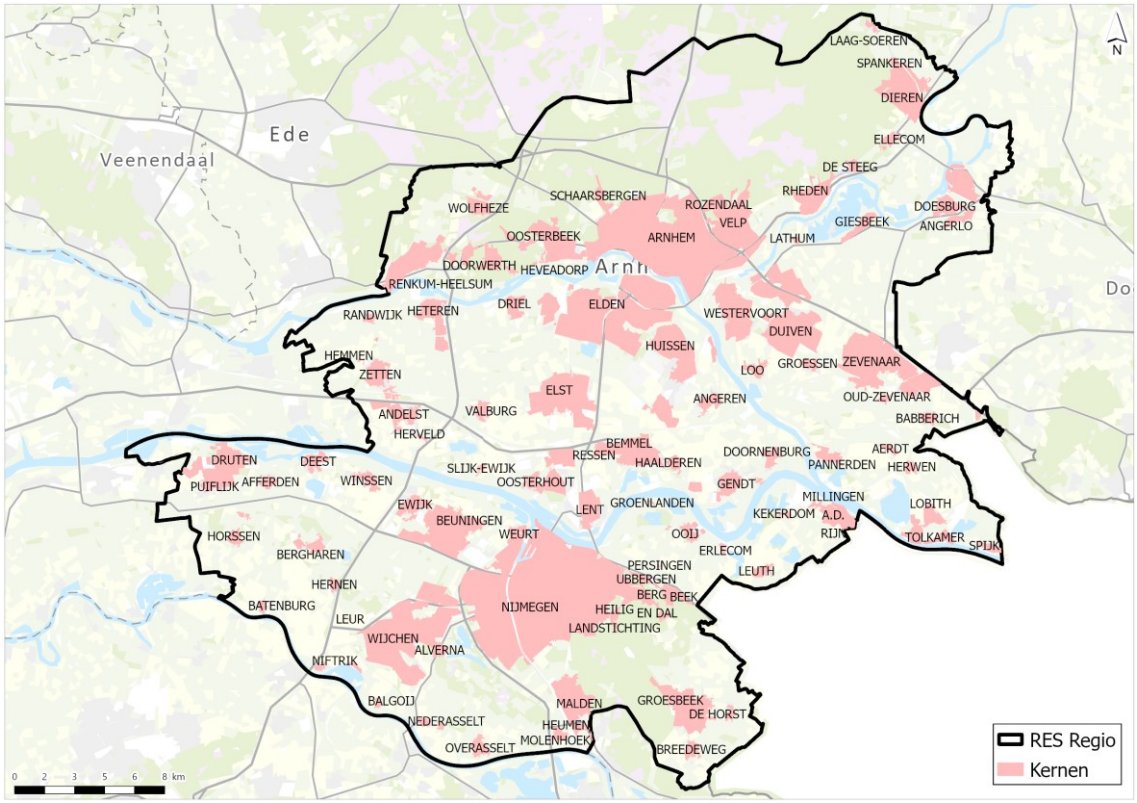
Afbeelding 4.24 Huidige gebruiksfuncties in het plangebied (Bron: Bestand Bodemgebruik 2017)

Bebouwd gebied

Binnen het spectrum van functies zijn er verschillende kernen in de regio die afbeelding 4.25 toont. Het dorpse woonmilieu domineert de regio. Uitzonderingen hierop zijn de grote steden, zoals Arnhem en Nijmegen, maar ook Wijchen en Zevenaar.

Afbeelding 4.25 Kernen in het plangebied

Natuur en recreatie

Het plangebied heeft een grote recreatieve aantrekkingskracht door de attractieve landschappen, met haar rivieren en bossen, rijk cultuurhistorisch erfgoed en een uitgebreid voorzieningenniveau. Zoals te zien is in afbeelding 4.24 zijn er verschillende recreatiegebieden aanwezig in het plangebied, waaronder:

- de Veluwe: bestaande uit Nationaal Park Veluwezoom en Nationaal Park De Hoge Veluwe;
- Rhederlaag: een recreatiegebied met ruim 300 hectare aan wateroppervlakte dat in verbinding staat met de IJssel op de grens van de gemeenten Rheden en Zevenaar;
- de Bijland (Lobith): een recreatiegebied gelegen middenin het natuurgebied de Gelderse Poort in het zuidoosten van de gemeente Zevenaar;
- en overige, kleinschaligere recreatiegebieden, zoals de Rijkerswoerdse Plassen, park Lingezegen, Heumensoord, de Lentse Plas, de Bemmelse Waard, Hatertse en Overasseltse Vennen, recreatiegebied Berendonck, landgoed Warnsborn, landgoed Duno en diverse golfbanen.

4.3 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn die plannen in het plangebied die met grote zekerheid plaatsvinden tot het referentiejaar 2030. Het gaat daarbij om ontwikkelingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarover besluitvorming in voorbereiding is, die zonder de voorgenomen activiteit ook zou plaatsvinden. Autonome ontwikkelingen vormen samen met de huidige situatie, de referentiesituatie. In bijlage I is een overzicht opgenomen van de relevante autonome ontwikkelingen in en direct rondom het plangebied. Het betreft hierbij ontwikkelingen die zorgen voor een ruimtebeslag in aanvulling op het bestaande bebouwde gebied. Deze ontwikkelingen kunnen mogelijk een beperking opleggen ten aanzien van de ontwikkeling van grootschalige opwek middels wind- en zonne-energie. Ontwikkelingen binnen de bestaande stedelijke contouren zijn niet opgenomen in bijlage I, omdat deze een beperkt ruimtebeslag opleggen voor de mogelijkheden voor de ontwikkeling van grootschalige wind- en zonne-energie.
De lijst met autonome ontwikkelingen is niet verwerkt op een kaart. In de afweging voor locaties voor wind- en zonne-energie vormt de lijst input en kan de invloed op het ruimtebeslag bepaald worden.

DEEL B - EFFECTONDERZOEKEN WIND- EN ZONNE-ENERGIE

5

ALTERNATIEVEN

Voor het in beeld brengen van de milieueffecten van de opwek van wind- en zonne-energie in het plangebied zijn voor het planMER, naast het basisalternatief RES 1.0, drie thematische alternatieven ontwikkeld en onderzocht. De alternatieven hebben tot doel om gezamenlijk de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen in beeld te brengen. Daarmee bieden de alternatieven een locatieonderbouwing vanuit milieuperspectief.

Geen alternatief Energiesysteem
In de NRD is een vierde thematisch alternatief gepresenteerd: het alternatief Energiesysteem. Dit alternatief had als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die rekening houden met de beschikbare en toekomstige netcapaciteit en de samenhangende maatschappelijke kosten. Hierbij werd gedacht aan de huidige en toekomstige netcongestie, uitgaande van de bestaande en voorziene netinfrastructuur en onderstations. Een eerste versie van het alternatief is in de NRD op kaart weergegeven. Tijdens de terinzagelegging is een zienswijze ingediend door de netbeheerder, Liander. Hieruit blijkt dat de netbeheerder niet achter de toegepaste data en uitgangspunten staat, die de basis vormen van het alternatief. Het is niet mogelijk gebleken gezamenlijk de benodigde data en uitgangspunten tijdig te definiëren, om het alternatief Energiesysteem toch te kunnen onderzoeken. Dit planMER bevat daarom geen alternatief Energiesysteem. Wel is een analyse van het energiesysteem opgenomen als bijlage XIII.

Het stappenplan om te komen tot alternatieven bestaat op hoofdlijnen uit drie stappen. Dit stappenplan is weergegeven op afbeelding 5.1. In bijlage III is een uitgebreide toelichting te vinden van het proces om te komen tot de alternatieven. In de volgende paragrafen worden de belangrijkste uitgangspunten en de verschillende alternatieven kort toegelicht en gepresenteerd.

Afbeelding 5.1 Stappenplan alternatievenontwikkeling

5.1 Uitgangspunten

De energietechnieken die de regio in de RES 1.0 heeft vastgesteld zijn leidend in het ontwikkelen van de alternatieven. De volgende technieken voor de opwek van duurzame elektriciteit vallen binnen de scope van het planMER:
- wind op land;
- zon op land.

Zon op dak buiten scope van het planMER

De effecten van zon op dak zijn in het planMER niet nader onderzocht. Voor deze ontwikkelingen worden bestaande daken gebruikt, waardoor de milieueffecten en ruimtelijk gebruik beperkt zijn. Milieueffecten zijn daarom naar verwachting niet doorslaggevend voor de haalbaarheid van zon op dak. De mate waarin zon op dak wordt toegepast, is wel van invloed op het benodigde oppervlak wind en zon op land. In het planMER is daarom uitgegaan van een opwek van 0,49 TWh door zon op dak, zoals benoemd in de RES 1.0.

Criteria windturbines en zonnevelden

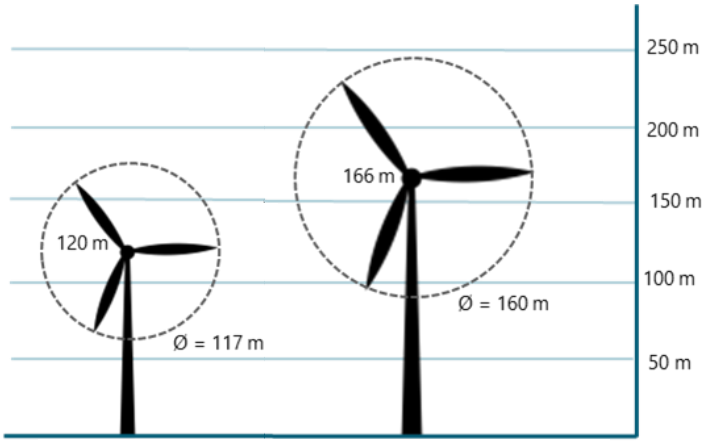
Voor de ontwikkeling van alternatieven is een aantal ruimtelijke randvoorwaarden bepaald in de RES 1.0. Deze randvoorwaarden bepalen de technische ruimte van het speelveld in dit planMER. De toegepaste criteria borgen een goede ruimtelijke ordening en voorkomen dat windturbines en zonnevelden als confetti over de regio worden verspreid. Dit planMER houdt in de alternatievenontwikkeling zoveel als redelijkerwijs mogelijk rekening met deze ruimtelijke randvoorwaarden. Desondanks vormt het in beeld brengen van milieueffecten vanuit de harde en zachte belemmeringen de voornaamste basis in de ontwikkeling van de alternatieven. De ruimtelijke en landschappelijke ontwerpopgave is een meer locatie-specifiek vraagstuk, dat bij de ontwikkeling van projecten aan de orde dient te komen.

Referentieturbines

Voor windenergie worden twee windturbinetypen onderzocht (zie afbeelding 5.2):

1 windturbines (circa 3,6 MW) met een ashoogte van 120 m, een rotordiameter van 117 m en een tiphoogte van 178,5 m;
2 windturbines (circa 7,0 MW) met een ashoogte van 166 m, een rotordiameter van 160 m en een tiphoogte van 246 m.

Afbeelding 5.2 Referentieturbines

De referentieturbines geven samen een realistische bandbreedte aan mogelijke windturbines weer. Anno 2023 is een windturbine op land vorm een windturbinetype met een ashoogte van 120 m en een vermogen van circa 3,6 MW een gangbare ondergrens. Dit komt onder andere door de rendabiliteit en de uitfasering van de productie van ‘kleinere’ windturbines. Een windturbine op land met een ashoogte hoger dan 166 m en een tiphoogte van meer dan 246 m is richting 2030 naar verwachting een realistische bovengrens, gelet op de beschikbare ruimte op land en bijkomende belemmeringen. Het doel van dit planMER is om de bandbreedte te onderzoeken. Bij concrete projecten kunnen windturbines met andere as- en tiphoogtes worden toegepast, ook als deze groter of juist kleiner zijn. Op projectniveau dienen de effecten onderzocht te worden. De effecten mogen daarbij niet groter zijn dan beschreven in dit planMER, tenzij de initiatiefnemer kan aantonen dat deze (grotere) effecten acceptabel zijn.

Definitie windpark

In de verdere uitwerking van de zoekgebieden die volgen uit dit planMER past de regio de volgende criteria toe voor windparken, welke afkomstig zijn uit eerdere processen en de RES 1.0:

- een nieuw windpark bestaat uit minstens:
  - twee windturbines bij een lijnopstelling;
  - drie windturbines voor een geclusterde opstelling;
- nieuwe losstaande (solitaire) windturbines worden alleen onderzocht als deze aansluiten bij een bestaand windpark;
- uitbreiding van bestaande windparken gebeurt alleen met windturbines met dezelfde hoogte om een rommelig beeld (beeldinterferentie) te voorkomen.

Definitie zonnevelden

In dit planMER zijn de volgende criteria toegepast voor het ontwikkelen van alternatieven voor zonnevelden:

- een zonneveld heeft een vermogen van meer dan 2 MW. Dit ligt in lijn met de afspraken in de RES 1.0;
- er wordt uitgegaan van zonnevelden met een zuidoriëntatie, vanwege een groter ruimtebeslag voor dezelfde hoeveelheid energie-opwek in vergelijking met een oost-west oriëntatie. Op die manier wordt de benodigde ruimte op een 'veilige' manier berekend, op projectniveau kan het ruimtebeslag minder zijn en dient de invulling nader bepaald te worden;
- voor de hoogte van het zonneveld wordt in dit planMER uitgegaan van 2 m;
- er is uitgegaan van multifunctionele zonnevelden (zonneveld gecombineerd met andere functies) vanwege het uitgangspunt van koppelkansen en dubbel ruimtegebruik in de RES 1.0, en de zonnebrief van minister Jetten[1];
- voor ieder een opgesteld vermogen van 1 MW is uitgegaan van 1,5 hectare benodigd oppervlakte Door uit te gaan van 1,5 hectare per 1 MW, wordt ruimte geboden voor combinaties van functies. Dit betreft een overschatting van de daadwerkelijk benodigde ruimte. Een zonneveld met een opgesteld vermogen van minimaal 2 MW heeft dus een oppervlakte van minimaal 3 hectare.

5.2 Belemmeringenkaarten

De ontwikkeling van windturbines is niet overal mogelijk. Om gebieden binnen de regio uit te sluiten waar de opwek van wind- en/of zonne-energie vanuit (milieu-)wetgeving niet is toegestaan, zijn als eerste stap kansen- en belemmeringenkaarten opgesteld. De referentiesituatie, de wettelijke en regelgevende kaders en beleidskaders zijn in beeld gebracht om de milieueffecten van windturbines en zonnevelden te kunnen onderzoeken en beoordelen. Deze wettelijke- en regelgevende kaders en beleidskaders geven een beeld van de (on)mogelijkheden voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie in de regio en zijn vertaald in belemmeringenkaarten. In bijlage III is een uitgebreide toelichting opgenomen van de harde en zachte belemmeringen. Het vertrekpunt van de alternatievenontwikkeling zijn de harde belemmeringen.

Het planMER maakt onderscheid tussen twee typen harde belemmeringen:

1 fysieke objecten: dit zijn bijvoorbeeld gebouwen en infrastructuur (wegen, spoorwegen, buisleidingen, bestaande windturbines). Het is hier fysiek niet mogelijk om een windturbines en zonnevelden te realiseren;
2 beperkingen vanuit wet- en regelgeving: dit legt beperkingen op vanuit onder andere geluid, veiligheid, waterkwaliteit en waterveiligheid. Deze beperkingen zijn hieronder nader toegelicht.

In tabel 5.1 en 5.2 staan de gehanteerde afstanden voor de verschillende aspecten van harde belemmeringen met de bijbehorende status.

[1] Kamerbrief over rol zonne-energie in energietransitie, d.d. 20 mei 2022.

Tabel 5.1 Harde belemmeringen windturbine (nee)

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
1	kwetsbare objecten	178,5 m *PR10-6, tiphoogte*	246 m *PR10-6, tiphoogte*	artikel 3.15a, lid 1, van het Activiteitenbesluit
2	beperkt kwetsbare objecten (PR10-5)	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	artikel 3.15a, lid 2, van het Activiteitenbesluit
3	rijkswegen en provinciale wegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
4	hoofdwaterwegen	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	Waterwet
5	spoorwegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
6	bovengrondse hoogspanningslijn	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	fysieke belemmering voor windturbinebladen
7	ondergrondse hoogspanningslijn	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
8	buisleidingen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
9	rijksmonumenten	begrenzing object op kaart		Erfgoedwet
10	geluidsgevoelige objecten	210 m	385 m	geluidscontour op basis van 47 dB met mitigerende maatregelen wet geluidhinder[1]
11	weidevogelgebieden	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland, Artikel 2.51a, en artikel 1a.2
12	Wespendief	Veluwe + 1 km		zorgplicht vanuit Wro

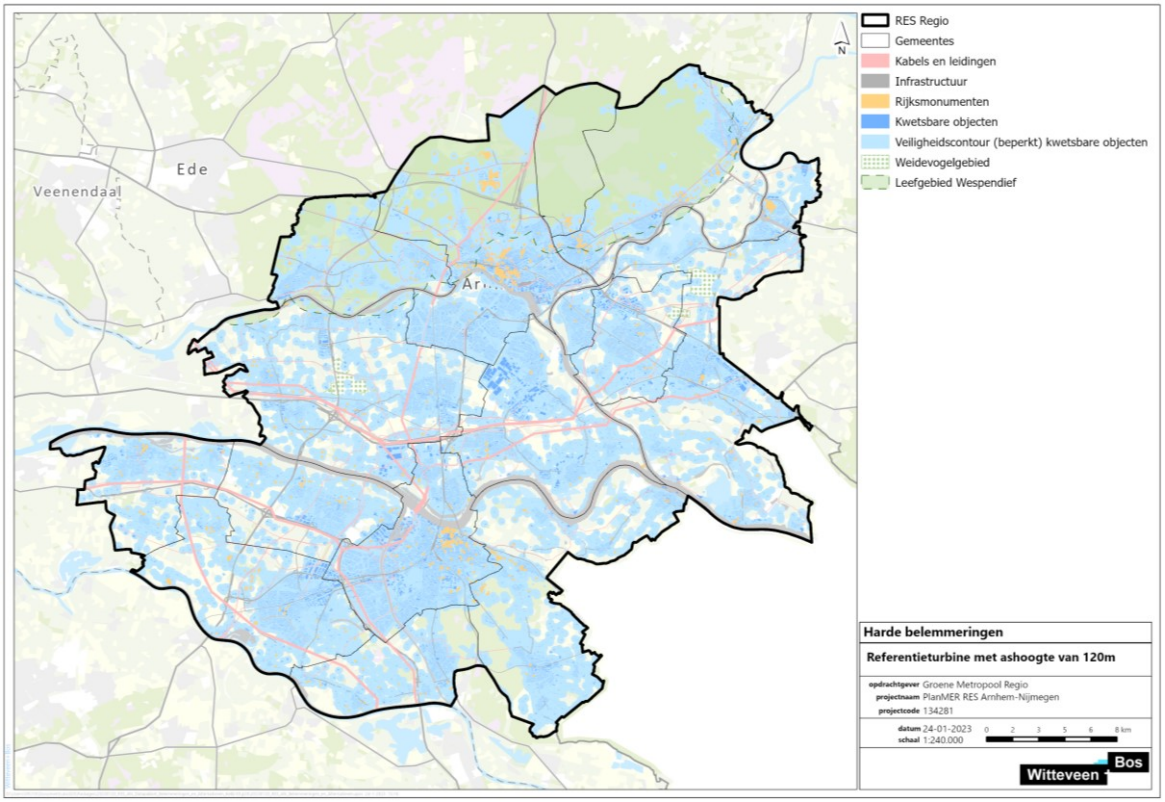
Tabel 5.2 Harde belemmeringen zonnevelden (nee)

Nr.	Aspect	Afstand	Status
1	bebouwing	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
2	hoogspanning	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
3	rijkswegen	13 m	fysieke belemmering
4	provinciale wegen	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
5	rijksmonumenten	begrenzing op kaart	Erfgoedwet
6	spoorlijn	5 m	fysieke belemmering
7	woningen	40 m	kwetsbaar object
8	buisleidingen	5 m	fysieke belemmering
9	hoofdvaarwegen	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
10	weidevogelgebied	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland, Artikel 2.51a, en artikel 1a.2

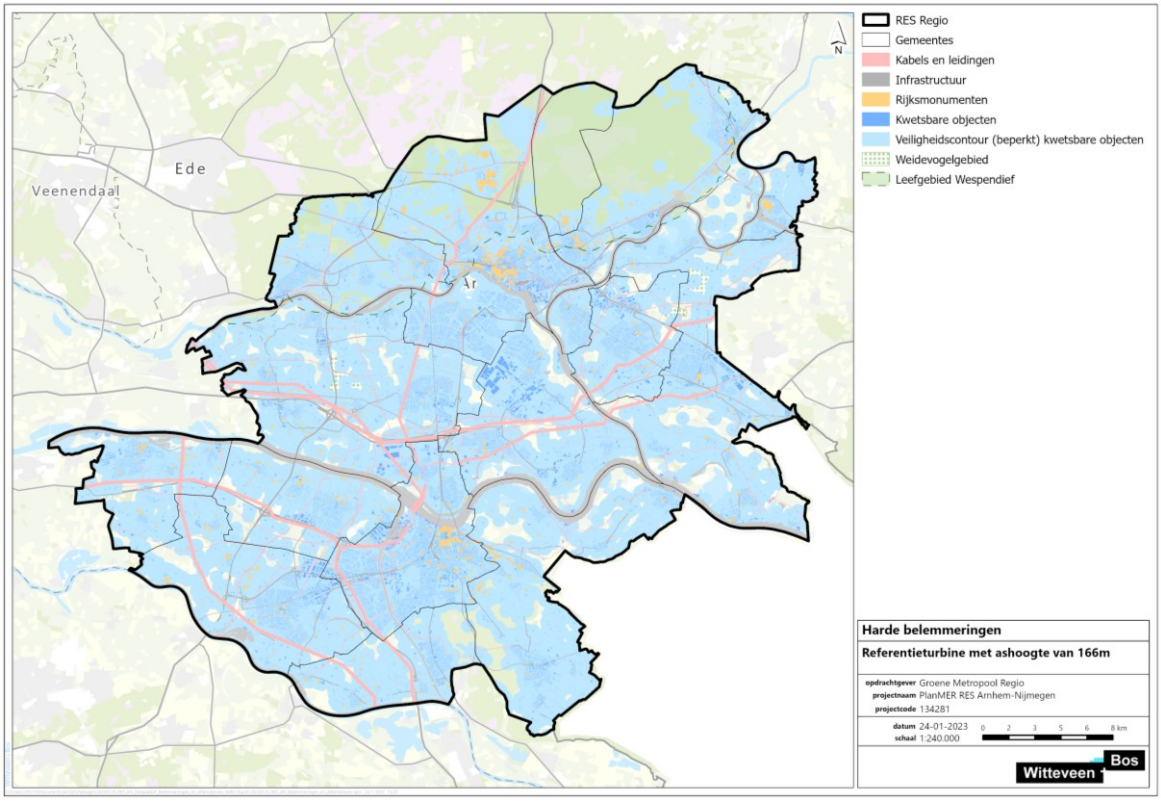
Afbeelding 5.3 en 5.4 tonen de harde belemmeringen voor respectievelijk 120 m en 166 m windturbines. De toegepaste harde belemmeringen zijn toegelicht in tabel 5.1. Afbeelding 5.5 toont de harde belemmeringen voor zonnevelden, zoals toegelicht in tabel 5.2.

[1] Een nadere toelichting op de toegepaste afstanden is opgenomen in paragraaf 6.3.5

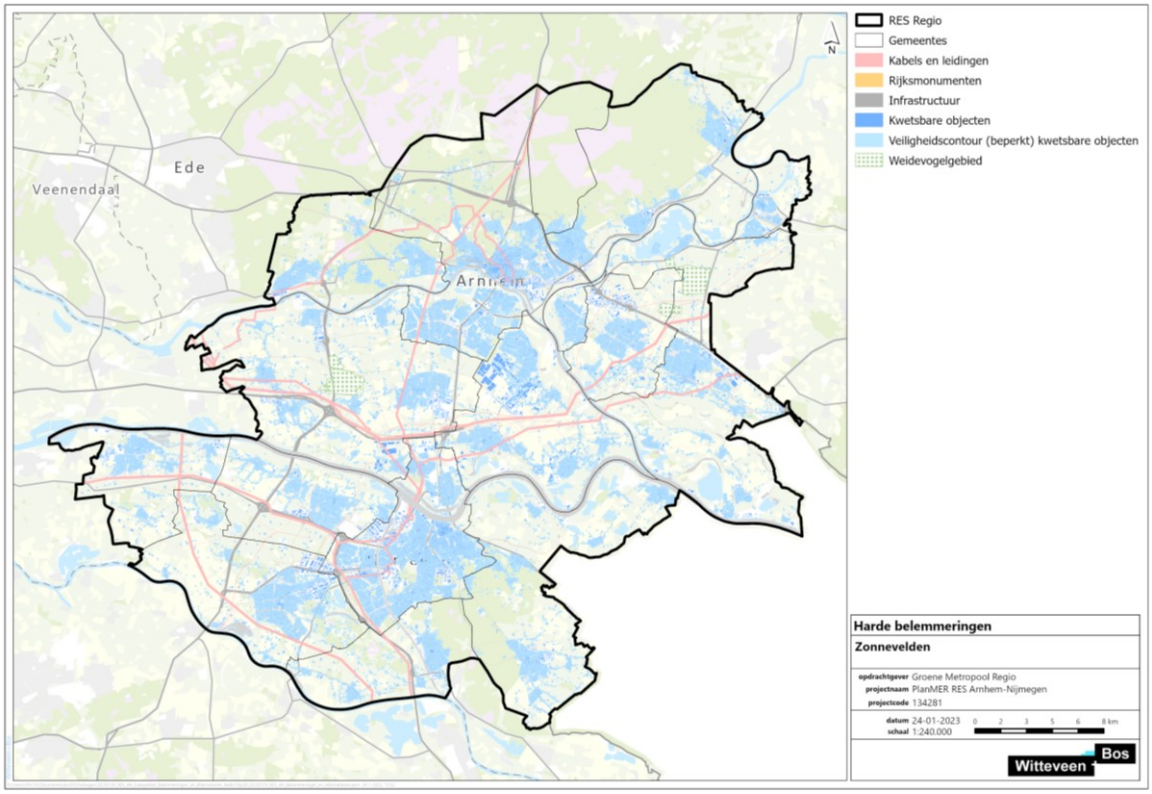
Afbeelding 5.3 Kaart met harde belemmeringen 120 m windturbines

Afbeelding 5.4 Kaart met harde belemmeringen 166 m windturbines

Afbeelding 5.5 Kaart met harde belemmeringen zonnevelden

Energieopbrengsten beschikbare ruimte

Uit de bovenstaande kaarten met harde belemmeringen blijft de algemene zoekruimte over, waarbinnen de alternatieven zijn ontwikkeld. Om te bepalen of de energiedoelstelling van 1,13 TWh binnen de beschikbare zoekruimte ook daadwerkelijk gehaald kan worden is een notitie Energieopbrengsten opgesteld (bijlage XI). Hierin staan de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het bepalen van de opwekpotentie van de beschikbare zoekruimte. Het betreft hier een generieke aannames, waarbij met name de beschikbare opwekpotentie in relatie tot de beschikbare ruimte voor windturbines conservatief is ingeschat.

Bij de volledige benutting van de beschikbare ruimte na toepassing van de harde belemmeringen blijkt het volgende:

- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 6,22 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 2,47 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 73,98 TWh.

Hieruit blijkt dat binnen de beschikbare zoekruimte de doelstelling uit de RES 1.0 gehaald kan worden. Wel geldt dat hierbij de verschillende milieueffecten nog niet zijn meegewogen. Ook is het belangrijk te benoemen dat windenergie en zonne-energie complementair zijn, en het dus een combinatie is van beide energietechnieken (inclusief verschillende windturbinetypen) die moet zorgen voor een realistische en uitvoerbare RES 2.0.

Molenaarswoningen

Bij windparkontwikkelingen zijn veelal omwonenden ook initiatiefnemer en mede-eigenaar van het windpark. Windturbines komen in sommige gevallen dichter bij de woningen te staan, waardoor de geluidnormen worden overschreden. Om dit op te lossen wordt onderscheidt gemaakt naar de status van deze specifieke woningen als een zogenaamde ‘molenaarswoning’ of een ‘woning in de sfeer van de inrichting’. Daarmee gelden de wettelijke normen niet meer en mag de geluidbelasting hoger zijn dan de wettelijke normen. Hiervoor moet er in juridisch opzicht wel sprake zijn van een binding met het windpark, bijvoorbeeld organisatorisch, functioneel of technisch.

Door de zogenaamde molenaarswoningen worden de beschikbare gebieden in met name het buitengebied groter. Voor het planMER is onderzocht wat de mogelijkheden in de regio zijn. Hiervoor is in bijlage XII een analyse molenaarswoningen opgenomen. Hierbij dient vermeld te worden dat de in beeld gebrachte ruimte niet is onderzocht op milieueffecten. Daarnaast geldt dat eigenaren en bewoners van de 'molenaarswoningen' medewerking dienen te verlenen alvorens een woning kan worden aangewezen als molenaarswoning.

5.3 De alternatieven

Vanuit de kaarten met harde belemmeringen zijn vervolgens ontwerpprincipes bepaald en gekoppeld aan thematische alternatieven. Dit is onder meer het resultaat van het omgevingsproces (zowel maatschappelijk en ambtelijk als politiek-bestuurlijk) tijdens de NRD-fase. De ontwerpprincipes resulteren in zoekruimte voor windturbines en zonnevelden. In onderstaande paragrafen zijn de verschillende alternatieven weergegeven. In bijlage III is de opbouw van de alternatieven nader toegelicht.

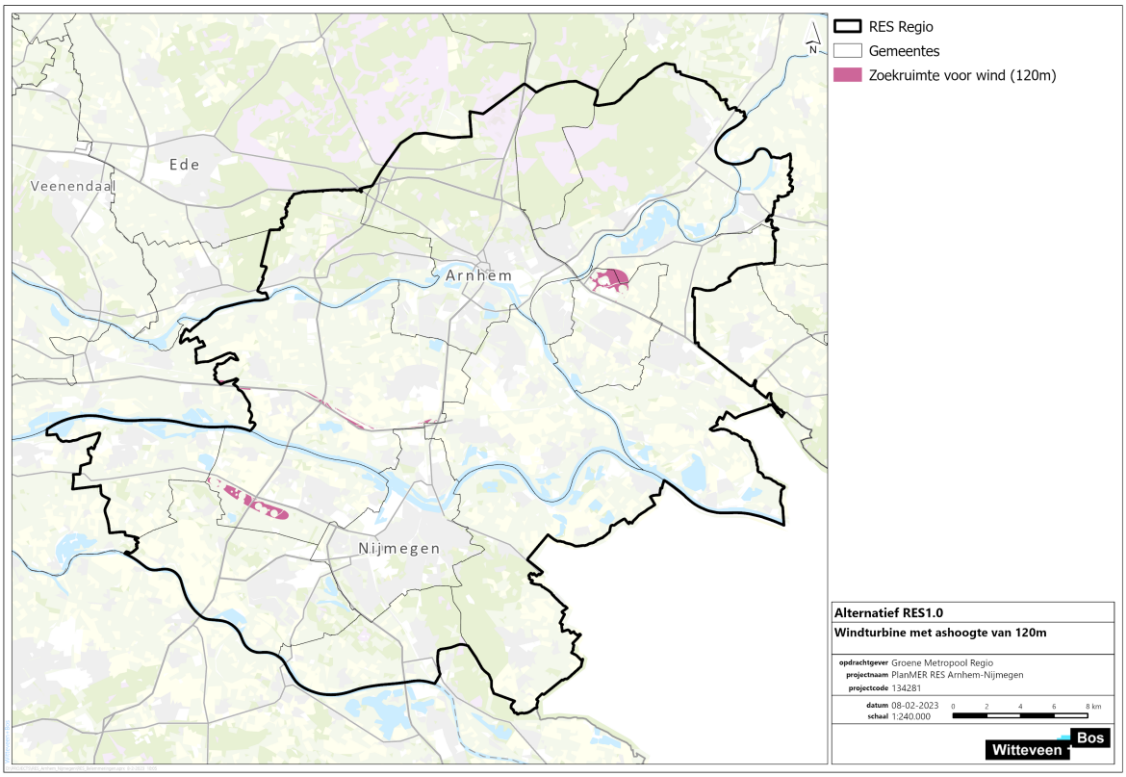
5.3.1 Basisalternatief RES 1.0

Het alternatief RES 1.0 onderzoekt de milieueffecten van de zoekgebieden voor wind en/of zon die in de RES 1.0 zijn aangewezen. De in de RES 1.0 benoemde uitgangspunten gelden als de uitgangspunten voor het alternatief. In de RES 1.0 zijn globale gebieden aangewezen en zijn geen harde belemmeringen toegepast. Voor het alternatief RES 1.0 zijn daarom de harde belemmeringen over de zoekgebieden geplaatst, waarmee de zoekruimte is bepaald zoals op kaart weergegeven (afbeeldingen 5.6, 5.7 en 5.8). Door de RES 1.0 als basisalternatief op te nemen wordt inzicht gegeven in de milieueffecten van de plannen uit de RES 1.0 en kunnen de milieueffecten van de andere drie alternatieven goed worden vergeleken met de zoekgebieden uit de RES 1.0.

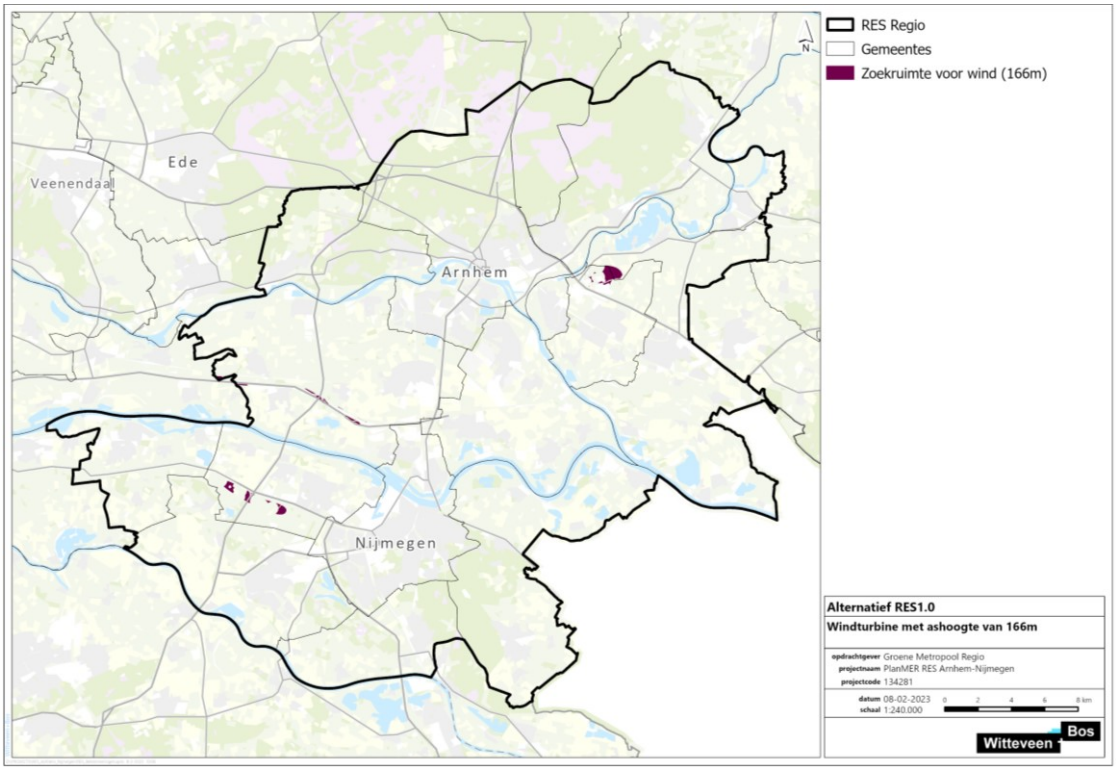
De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:
- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 0,11 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,06 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 4,05 TWh.

Uit bovenstaande blijkt dat met name voor windturbines de energieopbrengst min of meer gelijk staat aan de verhouding zoals opgenomen in de RES 1.0 (11 % windenergie, 89 % zonne-energie). Voor de verschillende zonnevelden zijn in de RES 1.0 afspraken gemaakt over de percentuele benuttig van de aangewezen zoekgebieden. Hiermee is de berekende opwekpotentie een overschatting ten opzichte van de eerder vastgelegde afspraken.

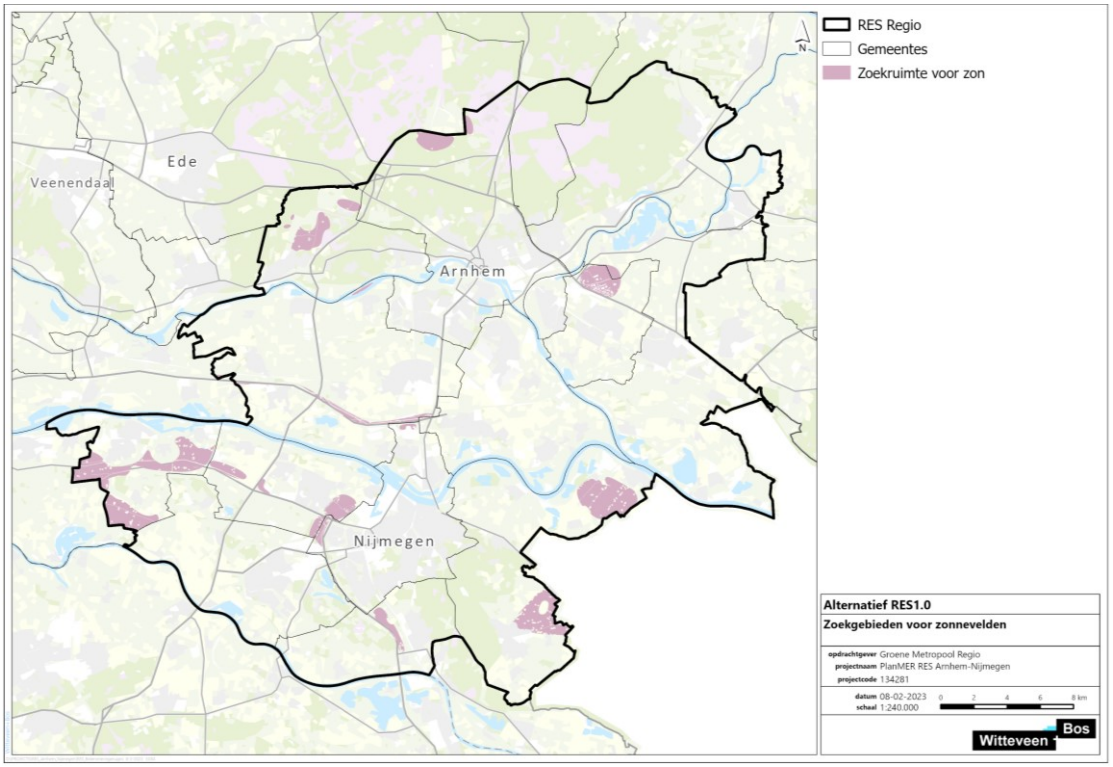
Afbeelding 5.6 Alternatief RES 1.0 120 m windturbines

Afbeelding 5.7 Alternatief RES 1.0 166 m windturbines

Afbeelding 5.8 Alternatief RES 1.0 zonnevelden

5.3.2 Alternatief Landschap

Het alternatief Landschap heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die zoveel mogelijk rekening houden met landschappelijke waarden. Hiervoor is geen landschapsanalyse uitgevoerd, maar zijn de bekende landschappelijke waarden uitgesloten. Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief, naast de harde belemmeringen voor wind en zon, de volgende gebieden vermeden:

- molenbiotopen;
- waardevol open gebied;
- Nationaal Landschap;
- Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Romeinse Limes;
- historische buitenplaatsen.

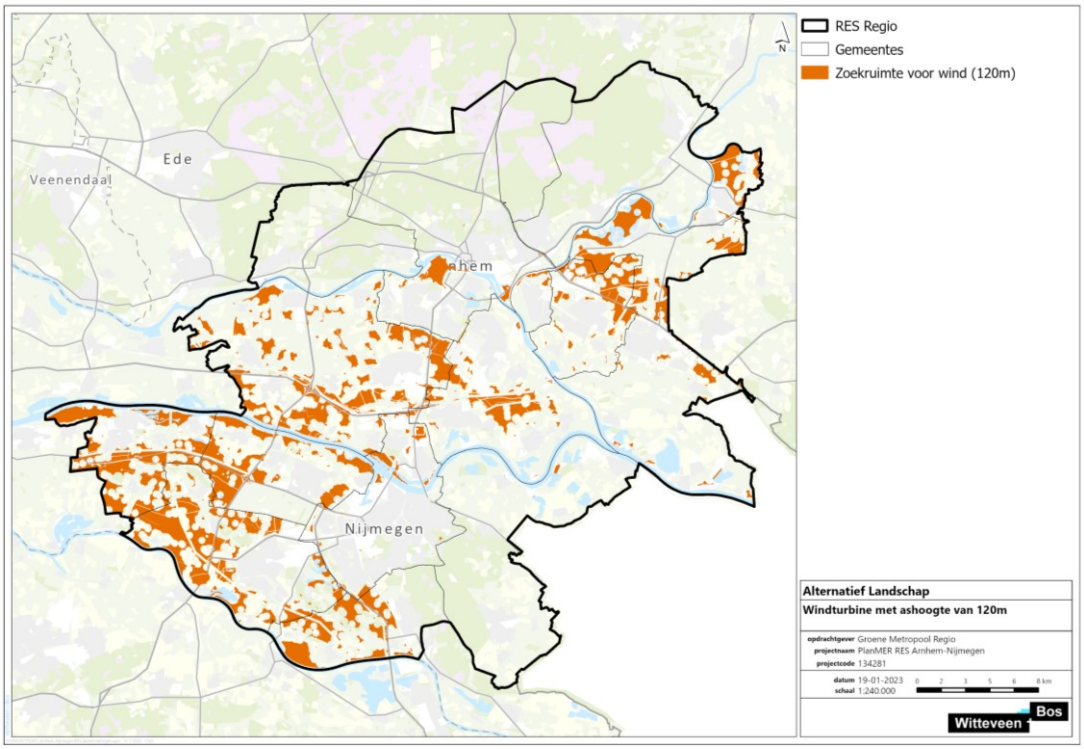
Afbeeldingen 5.9, 5.10 en 5.11 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Landschap.

De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:

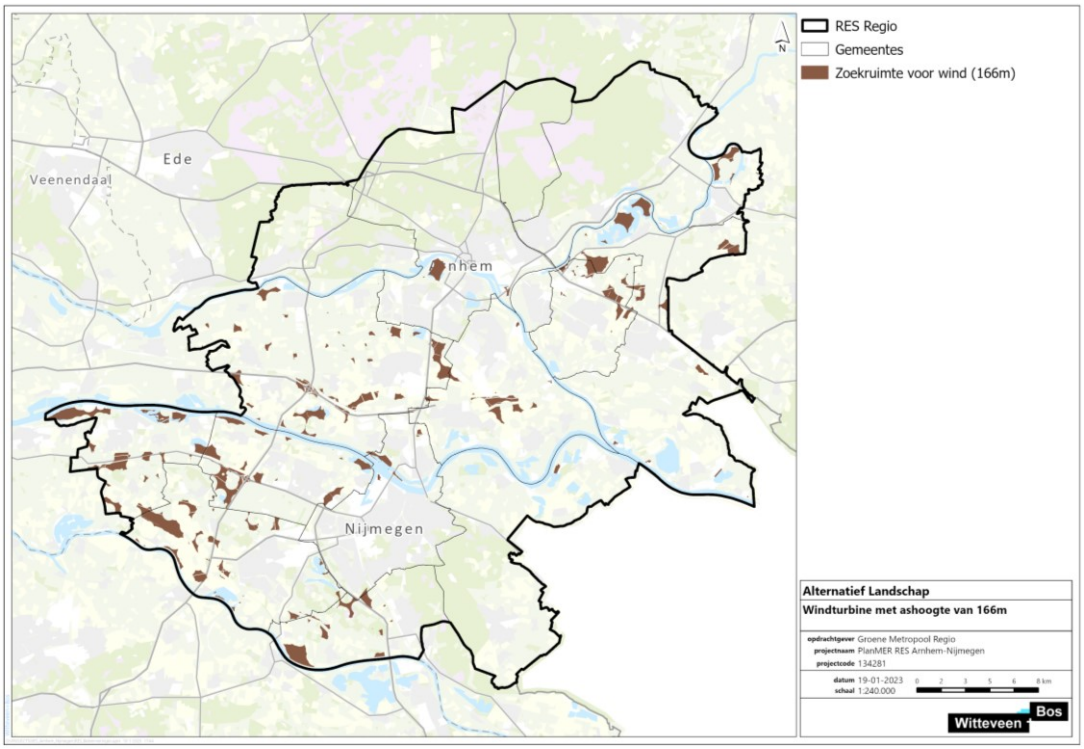
- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 2,97 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,96 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 34,55 TWh.

Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen.

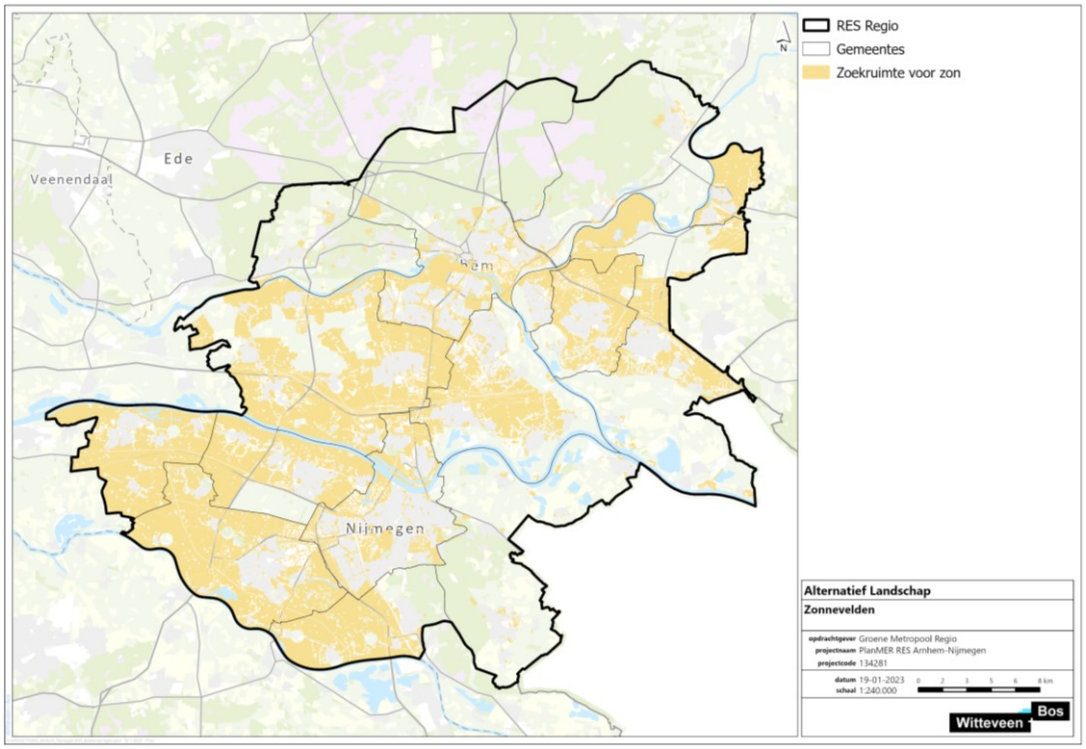
Afbeelding 5.9 Alternatief Landschap 120 m windturbines

Afbeelding 5.10 Alternatief Landschap 166 m windturbines

Afbeelding 5.11 Alternatief Landschap zonnevelden

5.3.3 Alternatief Natuur

Het alternatief Natuur heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die rekening houden met de meest waardevolle gebieden vanuit het thema natuur.

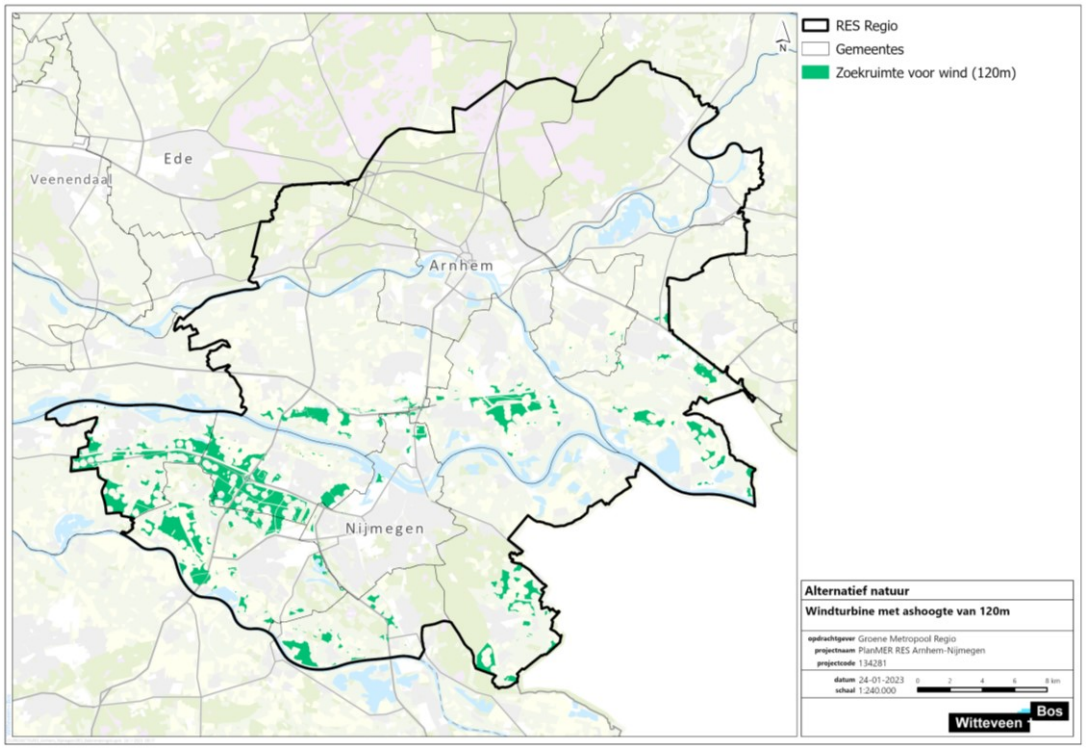
Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief de volgende gebieden vermeden:
- alle Natura 2000-gebieden;
- alle GNN;
- een zone van 8 km rondom Natura 2000-gebied de Veluwe om verstoring van het leefgebied van de Wespendief tegen te gaan (alleen wind);
- weidevogelgebieden;
- groene ontwikkelingszones;
- verstoringszones (½ rotordiameter) rondom Natura 2000-gebieden en GNN (alleen voor wind);
- ganzenrustgebieden;
- bosgebieden.

Afbeeldingen 5.12, 5.13 en 5.14 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Natuur.

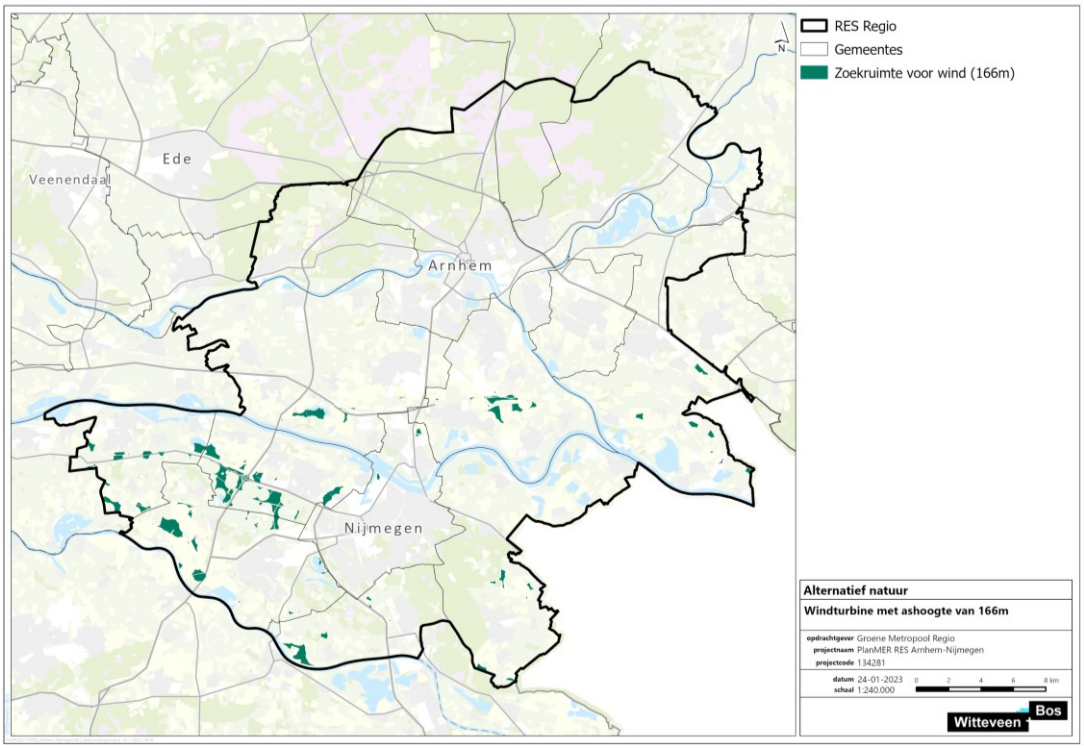
De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:
- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 1,25 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,35 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 30,42 TWh.

Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen.

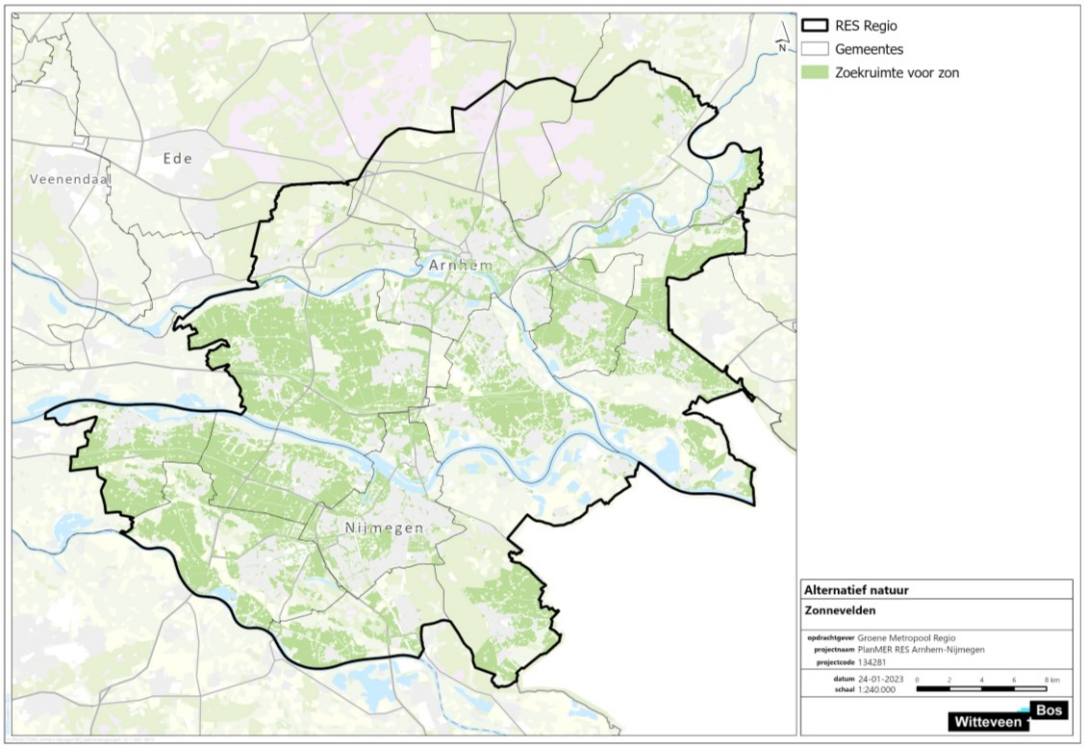
Afbeelding 5.12 Alternatief Natuur 120 m windturbines

Afbeelding 5.13 Alternatief Natuur 166 m windturbines

Afbeelding 5.14 Alternatief Natuur zonnevelden

5.3.4 Alternatief Leefomgeving

Het alternatief Leefomgeving heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die zoveel mogelijk rekening houden met de leefomgeving. In dit planMER wordt bij het begrip leefomgeving uitgegaan van de omgeving waarin mensen wonen, werken en leven met daarbij een focus op geluidbelasting en veiligheid. Aspecten die van invloed zijn op een prettige leefomgeving, zoals groen, geurhinder en luchtkwaliteit zijn niet beschouwd.

Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief, naast de harde belemmeringen voor wind en zon, de volgende gebieden vermeden:

- externe veiligheid: rijkswegen, spoorwegen hoofdwaterwegen, waterkeringen, buisleidingen, BRZO-bedrijven en inrichtingen:
  - de gebruikers van de infrastructuur en bedrijven worden hiermee extra beschermd;
- geluidhinder:
  - 700 m rond alle woningen (alleen voor wind, op basis advies Commissie m.e.r.[1]);
  - contouren van de bestaande geluidbelasting boven de 63 dB L_{den}[2] vanuit het cumulatieve geluidniveau (data toegepast van Atlas voor Leefomgeving);
- stiltegebieden.

Afbeeldingen 5.15, 5.16 en 5.17 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Leefomgeving.

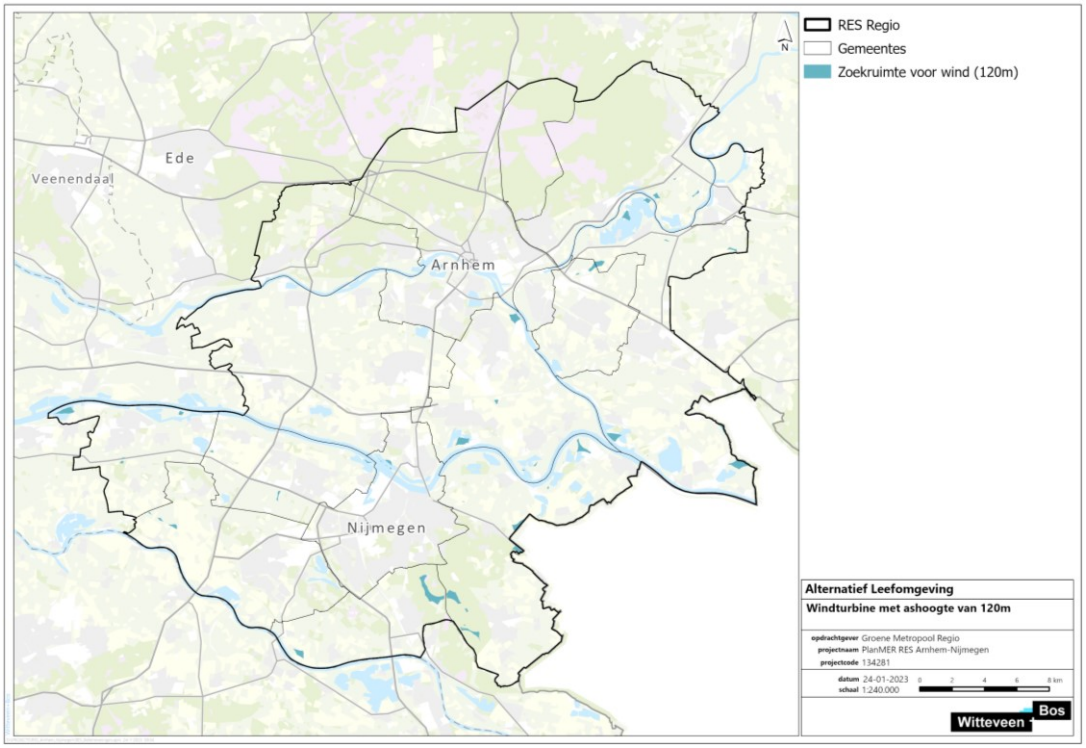
[1] De Commissie acht de in de NRD voorgestelde afstanden (45 en 47 dB Lden) aan de krappe kant voor het alternatief Leefomgeving. De Commissie acht de minimaal benodigde afstand om aan geluidseisen bij een gemiddelde windturbine te voldoen groter, met name bij 45 dB Lden. Met de 700 m wordt aangesloten bij een akoestisch 'gemiddelde' windturbine in de vermogensklasse van 4-7 MW.

[2] De 63 dB L_{den} volgt uit het Actieplan Geluid 2018-2022 van de provincie Gelderland en wordt gezien als plandrempel. Bij deze waarde is vanuit gezondheidskundig oogpunt de kwalificatie 'onvoldoende' van toepassing volgens de methodiek 'Gezondheidseffectscreening'.

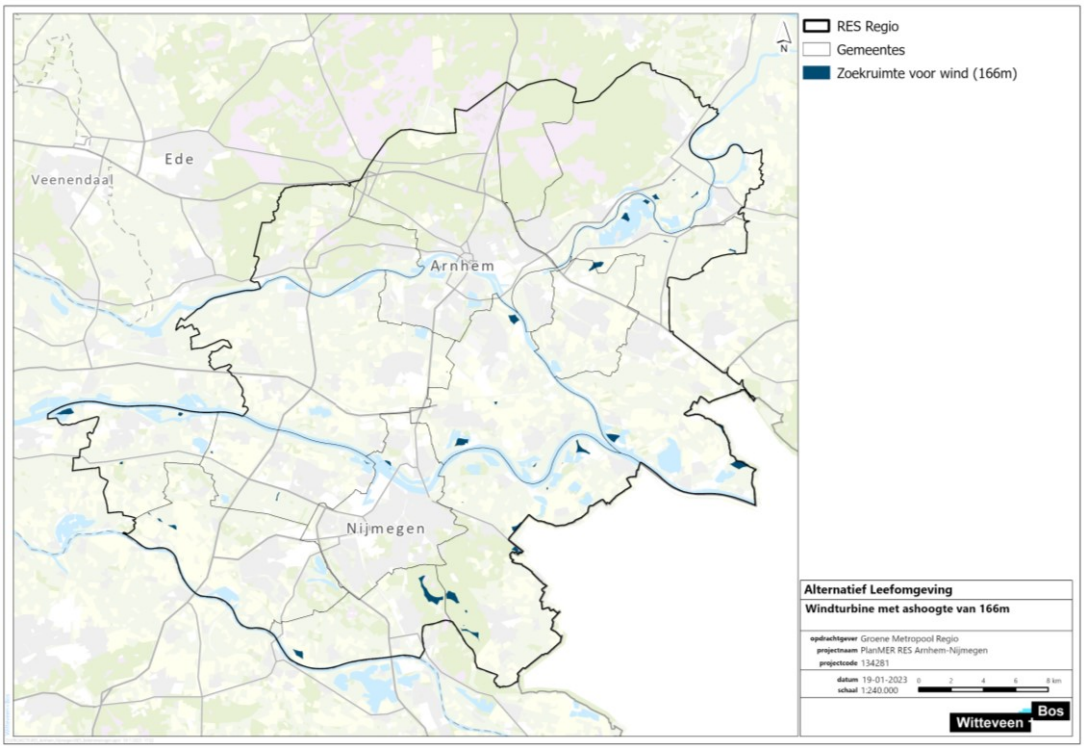
De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:
- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 0,15 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,13 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 60,02 TWh.

Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen met een combinatie tussen zonnevelden en windturbines. Voor windturbines is de opwekpotentie lager dan de andere alternatieven (met uitzondering van het alternatief RES 1.0). Dit komt met name door de grotere afstand tot woningen Desondanks is het relevant dit alternatief te onderzoeken, omdat het inzicht geeft in de effecten van het aanhouden van een grotere afstand tot woningen, zowel op het milieu als de energieopbrengsten.

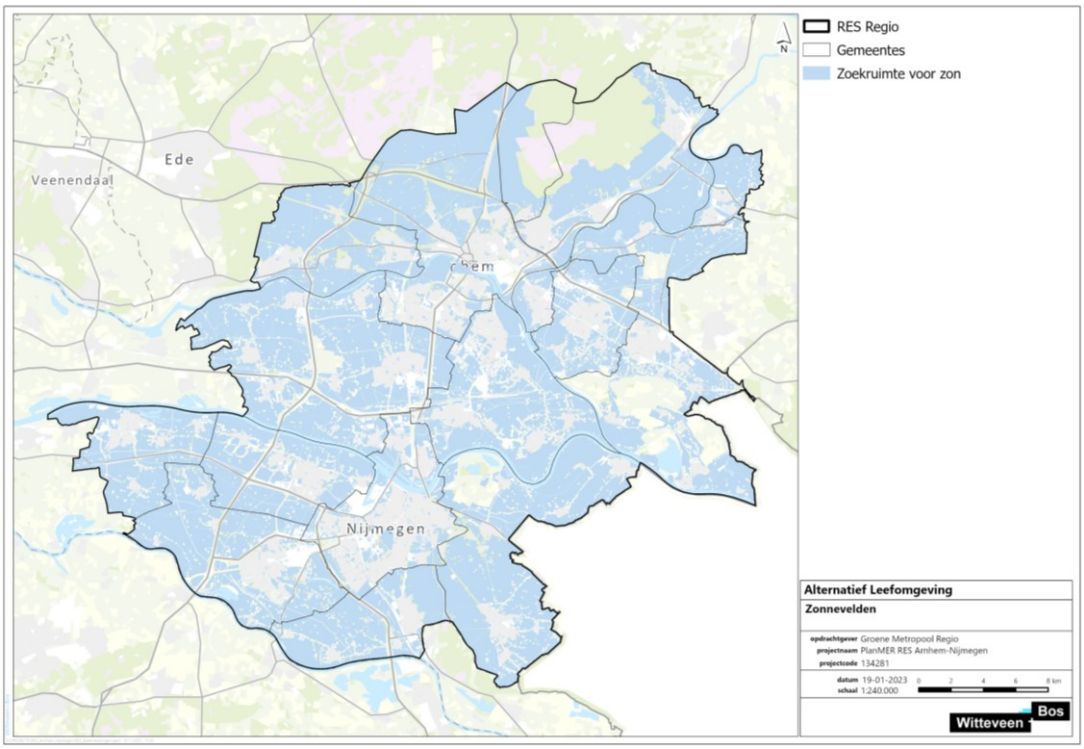
Afbeelding 5.15 Alternatief Leefomgeving 120 m windturbines

Afbeelding 5.16 Alternatief Leefomgeving 166 m windturbines

Afbeelding 5.17 Alternatief Leefomgeving zonnevelden

6

ONDERZOEKSAANPAK WIND- EN ZONNE-ENERGIE

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksaanpak voor de effectanalyses voor wind- en zonne-energie. Paragraaf 6.1 laat de algemene ingreep-effectrelaties zien die de basis vormen voor de effectanalyses. Hieruit volgen criteria, die tezamen het beoordelingskader (6.2) vormen. Paragraaf 6.3 beschrijft de beoordelingsmethodiek voor de maatgevende en niet-maatgevende effecten voor wind- en zonne-energie. De methodiek is hierbij per thema kort uiteengezet. Ten slotte geeft paragraaf 6.4 een toelichting op de niet-maatgevende effecten.

6.1 Ingreep-effectrelaties

De realisatie van wind en zon op land heeft effecten op verschillende milieuaspecten. Een ingreep-effectrelatie beschrijft welke effecten op hoofdlijnen te verwachten zijn door de realisatie van windturbines of zonnevelden. De verschillende onderdelen worden hieronder toegelicht. Tabel 6.1 laat vervolgens de algemene ingreep-effectrelaties voor windenergie en zonne-energie zien. Deze ingreep-effectrelaties zijn passend bij het schaalniveau van het planMER. Per milieuthema zijn deze ingreep-effectrelaties verder gespecificeerd. De ingreep-effectrelaties van de benodigde energie-infrastructuur en niet-maatgevende effecten zijn niet beschouwd. Dit is geen onderdeel van dit planMER en zal op projectniveau verder onderzocht en uitgewerkt moeten worden.

Windturbines

Locaties voor wind op land bestaan uit langdurige[1], fysieke componenten en tijdelijke componenten. Hierbij gaat het om de volgende componenten:

- één (bij realisatie nabij bestaande windturbines) of meerdere windturbines, variërend in omvang en vermogen;
- parkbekabeling om de opgewekte elektriciteit van de windturbine(s) te verzamelen;
- een inkoopstation waar vanuit de opgewekte elektriciteit op het openbare elektriciteitsnet van de netbeheerder wordt gebracht;
- toegangswegen en om de bereikbaarheid van de winturbines tijdens de gebruiksfase te borgen;
- opstelplaatsen voor kranen voor de bouw van de windturbines[2];
- bouwwegen voor de aanvoer van de windturbines, parkbekabeling en het inkoopstation[2].

Voor de fundering van windturbines worden graafwerkzaamheden uitgevoerd tot circa 5 m-mv. Heipalen voor de fundering komen tot circa 30 m-mv. De oppervlakte van de fundering van de 120 m windturbine is geschat op 625 m^2 (25 x 25 m). Voor de 166 m windturbine is deze ingeschat op 900 m^2 (30 x 30 m). De effecten van de aanleg van kabels voor de aansluiting op het openbare elektriciteitsnet worden niet onderzocht, omdat de effecten naar verwachting alleen zeer lokaal optreden. Hiermee sluiten deze niet aan bij het detail- en schaalniveau van dit regionale planMER.

---

[1] In dit planMER wordt gesproken over langdurige effecten als de effectduur langer is dan de aanlegfase. Het kan daarbij gaan om permanente effecten, maar ook over tijdelijke effecten die na een (aantal) jaren weer afnemen.

[2] Per windturbinepark zal moeten worden bepaald of deze onderdelen permanent blijven bestaan of niet. Voor het planMER wordt dit beschouwd als permanent effect. De effecten van bouwwegen, parkbekabeling en het inkoopstation zijn niet separaat onderzocht in dit planMER, omdat dit niet past bij het detailniveau van het planMER. Op projectniveau dient dit verder uitgewerkt te worden.

Zonnevelden

Locaties voor zon op land bestaan uit langdurige, fysieke componenten en tijdelijke componenten, namelijk:

- de zonnepanelen, inclusief onderconstructie waar de panelen op zijn gemonteerd;
- parkbekabeling om de opgewekte elektriciteit van de zonnepanelen te verzamelen;
- een omvormstation waar de gelijkstroom wordt omgezet naar wisselstroom. Vanuit hier wordt de elektriciteit op het openbare elektriciteitsnet van de netbeheerder gebracht.

Zonnevelden hebben een fundering van circa 30 cm diep die voornamelijk met pinnen in de grond wordt gezet. De effecten van de aanleg van kabels voor de aansluiting op het openbare elektriciteitsnet worden niet onderzocht in dit planMER, omdat de effecten naar verwachting alleen zeer lokaal optreden. Hiermee sluiten deze niet aan bij het detail- en schaalniveau van dit regionale planMER. Dit geldt tevens voor de tijdelijke effecten voor de aanleg van zonnevelden, tenzij deze effecten een langdurige doorwerking kennen.

Tabel 6.1 Ingreep-effectrelaties wind- en zonne-energie

Techniek	Milieuaspect	Effect	Criterium
windenergie - ingraven of inheien van fundering - aanleg kabels - bemaling - aanleggen verharding - oprichting windturbine(s) - geluidproductie - draaien windturbinebladen	natuur	verstoring of vernietiging beschermde gebieden en soorten	- effecten op habitattypen en soorten Natura 2000-gebieden - effecten op beschermde soorten Wnb - effecten op overige natuurgebieden
	bodem	verslechtering van de bodemkwaliteit en veroorzaken zettingen	- invloed op de bodemkwaliteit - risico op zettingen
	landschap	aantasting van landschappelijke waarden en structuren	- invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken - invloed op landschapstype en landschapsstructuur
	cultuurhistorie	aantasting van cultuurhistorische waarden	- invloed op cultuurhistorische waarden (historische geografie en historische bouwkunde)
	archeologie	verstoring of vernietiging van archeologische waarden	- invloed op bekende archeologische waarden - invloed op verwachte archeologische waarden
	geluid	geluidhinder op omliggende woningen	- invloed op geluidsgevoelige bestemmingen binnen geluidscontouren
	gezondheid	effecten op de gezondheid van omwonenden	- invloed op gezondheid bewoners gevoelige objecten
	slagschaduw	slagschaduw op omliggende woningen	- invloed op kwetsbare objecten
	veiligheid	risico op een ongeval door omvallen of bladbreuk van een windturbine	- invloed op kwetsbare objecten
		risico op aanvaring met vliegverkeer en hinder (defensie)radar	- invloed op luchtvaartveiligheid - invloed op (defensie)radar
	grondwater	kans op doorboring scheidende kleilagen met fundering windturbines en risico	- risico op verzilting - invloed op waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden

Techniek	Milieuaspect	Effect	Criterium
		op omhoog trekken van zout grondwater door bemaling	
	ruimtegebruik	oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties	- invloed op ruimtegebruik
zonne-energie - ingraven of inheien van fundering - aanleg kabels - aanleggen verharding - oprichting zonnevelden inclusief hekwerk - geluidproductie transformatorhuis - landschappelijke inpassing	natuur	verstoring of vernietiging beschermde gebieden en soorten	- effecten op habitattypen en soorten Natura 2000-gebieden - effecten op beschermde soorten Wnb - effecten op overige natuurgebieden
	bodem	verslechtering van de bodemkwaliteit	- invloed op de bodemkwaliteit
	landschap	aantasting van landschappelijke waarden en structuren	- invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken - invloed op landschapstype en -structuur
	cultuurhistorie	aantasting van cultuurhistorische waarden	- invloed op cultuurhistorische waarden (historische geografie en historische bouwkunde)
	archeologie	verstoring of vernietiging van archeologische waarden	- invloed op bekende archeologische waarden - invloed op verwachte archeologische waarden
	ruimtegebruik	oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties	- invloed op ruimtegebruik

Positieve milieueffecten niet onderzocht
Naast de effecten die hierboven benoemd zijn, zorgt de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden ook voor de opwek van duurzame elektriciteit. Deze elektriciteit draagt bij aan het verder elektrificeren van het energieverbruik in Nederland en kan het gebruik van fossiele bronnen verminderen. Dit heeft een positieve invloed op de uitstoot van CO_2 en draagt bij aan een verbeterde luchtkwaliteit. Hoewel dit een positief milieuaspect is, wordt in dit planMER niet de milieuwinst ten aanzien van verminderde CO_2-uitstoot onderzocht. Dit past niet bij het detailniveau van het planMER, waarbij onderzocht wordt welke milieueffecten optreden bij de opwek van grootschalige duurzame energie. Er wordt in dit planMER niet onderzocht waar en door wie de opgewekte energie gebruikt gaat worden. Wel wordt inzicht gegeven in de potentiële energieopbrengst van de onderzochte gebieden (zie hoofdstuk 5). Daarnaast worden ook eventuele positieve effecten door bijvoorbeeld financiële participatie niet onderzocht in dit planMER.

6.2 Beoordelingskader wind- en zonne-energie

Deze paragraaf toont het beoordelingskader voor wind- en zonne-energie. De ingreep-effectrelaties (zie paragraaf 6.1) vormen de basis voor de invulling van het beoordelingskader. Uitgangspunt voor dit planMER is dat de effectanalyses en -beoordelingen beslisinformatie leveren voor de besluitvorming over:
- toe te passen opwektechnieken (zon of wind);
- de zoekgebieden voor grootschalige opwek.

Maatgevende en niet-maatgevende criteria

Niet alle criteria uit de ingreep-effectrelaties dragen bij aan de benodigde beslisinformatie op regionaal schaalniveau. Daarom maakt het beoordelingskader onderscheid tussen:

- **maatgevende criteria**: de maatgevende criteria worden beschreven en beoordeeld, omdat deze inzicht geven in onderscheidende effecten die bijdragen aan de locatiekeuze of keuze voor wind of zon. Dit zijn de maatgevende criteria die bijdragen aan de besluitvorming over locaties en techniek op regionaal niveau;
- **niet-maatgevende criteria:** de niet-maatgevende criteria worden enkel beschreven, omdat deze criteria bijvoorbeeld inzicht geven in locatie specifieke aandachtspunten die relevant zijn voor de nadere uitwerking van projecten of veelal te mitigeren zijn. De criteria zijn in deze fase van het proces voor de RES 2.0 minder sterk van invloed op de keuze voor windturbines of zonnevelden en de locatie. Hiermee passen ze niet bij het detail- en schaalniveau van het planMER. De niet-maatgevende criteria zijn opgenomen in paragraaf 6.4. Bij de ontwikkeling van concrete projecten kunnen deze niet-maatgevende criteria wel van belang zijn voor de beoordeling van de effecten.

Uitgangspunten beoordelingskader

Bij het opstellen van het beoordelingskader zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- in dit planMER zijn alleen langdurige effecten onderzocht. Dit zijn effecten met een langere doorwerking dan de tijdelijke effecten die door de aanlegwerkzaamheden worden veroorzaakt;
- bij de alternatievenontwikkeling is een aantal gebieden bij voorbaat uitgesloten (de zogenaamde harde belemmeringen). Deze onderdelen komen daarom niet terug in het beoordelingskader:
  - overlap met bebouwing;
  - overlap met infrastructuur (weg, spoorweg, vaarweg);
  - overlap met (bekende) bestaande kabels en leidingen.

Sommige aspecten en criteria zijn enkel van toepassing op of windenergie ofwel zonne-energie. Dit is tussen haakjes aangegeven bij het aspect of het criterium.

Tabel 6.2 laat het beoordelingskader voor wind- en zonne-energie zien. Aansluitend is voor de maatgevende criteria een nadere toelichting opgenomen in paragraaf 6.3. In paragraaf 6.4 is nader toegelicht waarom enkele criteria als niet-maatgevend zijn beschouwd.

Tabel 6.2 Beoordelingskader wind- en zonne-energie

Aspect	Criterium	Methode	(Niet-) maatgevend?
Bodem en water (relevant voor wind en zon)			
bodemkwaliteit	invloed op de bodemkwaliteit	GIS-analyse op basis van overzicht bodemverontreinigingen Arnhem-Nijmegen	niet-maatgevend
	risico op zettingen	kwalitatieve analyse op basis van bodemtypen	niet-maatgevend
grondwater	risico op verzilting	kwalitatieve quickscan	niet-maatgevend
	invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	kwalitatieve quickscan	maatgevend
Natuur (relevant voor wind en zon)			
beschermde soorten en habitattypen Natura 2000-gebied	effecten op Natura 2000-gebieden	kwalitatieve quickscan	maatgevend

Aspect	Criterium	Methode	(Niet-) maatgevend?
overige beschermde soorten	effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	kwalitatieve quickscan	maatgevend
GNN	effecten op GNN	kwalitatieve quickscan	maatgevend
overige beschermde gebieden	effecten op Groene Ontwikkelingszones (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) en effecten op weidevogelgebieden	kwalitatieve quickscan	maatgevend
Landschap, cultuurhistorie en archeologie (relevant voor wind en zon)			
landschap	invloed op landschapstype en -structuur	kwalitatieve quickscan	maatgevend
	invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	kwalitatieve quickscan	maatgevend
cultuurhistorie	invloed op cultuurhistorische waarden (historische geografie en historische bouwkunde)	kwalitatieve quickscan	maatgevend
archeologie	aantasting van bekende archeologische waarden	kwalitatieve quickscan	maatgevend
	aantasting van verwachte archeologische waarden	kwalitatieve quickscan	maatgevend
Veiligheid (relevant voor wind)			
externe veiligheid	invloed op (beperkt) kwetsbare objecten	analyse indicatief bereik PR10-5 en PR10-6. Voor windenergie op basis van Handreiking risicozonering windturbines	maatgevend
	invloed op andere risicobronnen	analyse aanwezige risicobronnen en daaruit volgende beperkingen	maatgevend
Defensie, radar en luchtvaartveiligheid	invloed op Defensie, radar en luchtvaart	analyse hoogtebeperkingen op basis van Viewer Hoogtebeperkingen Luchtvaart en Defensieradar	maatgevend
Leefomgeving (relevant voor wind en zon)			
geluid (relevant voor wind en zon)	overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten (gebruiksfase)	kwantitatieve- en GIS-analyse geluidscontouren	maatgevend
geluid (relevant voor wind)	geluidgehinderden onder de norm van 47 dB Lden (gebruiksfase)	kwantitatieve- en GIS-analyse geluidscontouren	niet-maatgevend
gezondheid (relevant voor wind)	invloed op de gezondheidsscore van gevoelige objecten	kwalitatieve analyse	niet-maatgevend
slagschaduw (relevant voor wind)	invloed op kwetsbare objecten door slagschaduw	kwalitatieve analyse o.b.v. contouren slagschaduw	niet-maatgevend
Gebruiksfuncties (relevant voor wind en zon)			
ruimtegebruik	invloed op ruimtegebruik	GIS-analyse naar oppervlakteverlies	maatgevend

Herbeoordeling algemene normen geluid, slagschaduw en veiligheid door uitspraak Raad van State

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitgesproken dat de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling formeel moeten worden onderzocht. Op grond van het Europees recht moeten deze in Nederland gehanteerde normen met een milieubeoordeling opnieuw worden bepaald dan wel herzien. Tot afronding van deze milieubeoordeling, mogen in Nederland geen besluiten worden genomen over windturbineparken waarbij de geluids-, slagschaduw- en

veiligheidsonderzoeken zonder verdere onderbouwing zijn gebaseerd op de normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling.

Tijdelijke overbruggingsregeling en planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving
Op 16 mei 2022 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de Tweede Kamer geïnformeerd over de wijzigings-AmvB met tijdelijke overbruggingsregeling bestaande windturbineparken. In de AmvB is een tijdelijke overbruggingsregeling opgenomen met algemene milieuregels voor reeds bestaande, vergunde windturbineparken. De overbruggingsregeling is bedoeld voor de periode totdat nieuwe algemene milieuregels voor windturbines zijn vastgesteld op basis van een zorgvuldig proces waar het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving deel van uitmaakt. Het opstellen van het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving is gestart (NRD en reactienota zijn gepubliceerd[1]). De overbruggingsregeling geldt alleen voor windturbineparken waarvoor op 30 juni 2021 al definitieve toestemmingen in het ruimtelijke spoor en het milieuspoor waren verleend.

Voor nieuwe windparken gelden de Rijksregels voor windturbines in het Activiteitenbesluit door de uitspraak niet meer. Dit is nu juridisch vastgelegd in de overbruggingsregeling, die ook de vergelijkbare regels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) buiten werking stelt. De nieuwe, nog op te stellen regels voor windturbineparken treden volgens de voorlopige planning in werking nadat de Omgevingswet inwerking is getreden (naar verwachting op 1 januari 2024). Tot die tijd moet het bevoegd gezag voor nieuwe windparken voorschriften opnemen in de omgevingsvergunning of een maatwerkbesluit.

Uit de reactienota behorende bij de NRD voor het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving blijkt dat het planMER naast de 45 dB en 47 dB Lden normen, ook de 37, 40, 43 en 50 dB Lden normen onderzoekt. Daarnaast wordt er verwezen naar het onderzoek dat in gaat op afstandsnormen voor windturbines[2]. In het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving worden de resultaten van dit onderzoek meegenomen. Omdat het op dit moment onduidelijk is wat de nieuwe normen worden voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, is gekozen om in het planMER uit te gaan van de 'bestaande' normen uit het Activiteitenbesluit. Hierbij geldt de kanttekening dat in het alternatief Leefomgeving (zie paragraaf 5.3.2) uitgegaan wordt van een grotere geluidshindercontour (700 m) rond kwetsbare objecten. Dit is passend bij het detailniveau van dit planMER en de omvang van het plangebied. In de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES 2.0, middels bijvoorbeeld een projectMER zal in ieder geval nadere invulling worden gegeven aan de normen die op dat moment gelden. Indien nodig kan een lokale afweging gemaakt worden.

6.3 Beoordelingsmethodiek maatgevende effecten

Het planMER voert een effectanalyse uit voor alle maatgevende criteria uit tabel 6.2. Daarnaast zijn de effecten op de maatgevende criteria ook beoordeeld op basis van een 4-punts beoordelingsschaal. Tabel 6.3 presenteert een generieke beoordelingsschaal voor de effectbeoordeling. De onderstaande paragrafen beschrijven de specifiek gemaakte beoordelingsschalen voor de effectbeoordeling en de onderzoeksaanpak per criterium.

Generieke beoordelingsschaal
Effecten op het milieu en de omgeving als gevolg van de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden zijn te verdelen in effecten tijdens de aanlegfase, de gebruiksfase (gebruik, onderhoud, reparaties) en de verwijderingsfase. De tijdelijke effecten zijn in het planMER niet onderzocht, tenzij de effecten langer duren dan de aanlegfase. Om de effecten van de windturbines en zonnevelden per aspect te kunnen vergelijken worden deze op basis van een plus- en min-schaal beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Hiervoor wordt de beoordelingsschaal gehanteerd zoals weergegeven in tabel 6.3. Deze beoordelingsschaal is voor elk criterium nader gespecificeerd. Hierbij geldt dat een sterk negatieve (--) beoordeling alleen van toepassing is als zeker is dat ontwikkeling van windturbines en/of zonnevelden vanuit milieuperspectief niet haalbaar is in de periode tot 2030. Daar waar geen effecten worden verwacht is een neutrale (0) beoordeling

[1] https://www.platformparticipatie.nl/windturbinebepalingen/voornemen+windturbinebepalingen/default.aspx.
[2] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/04/21/onderzoek-afstandsnormen-windturbines.

van toepassing. Indien effecten worden verwacht, maar deze naar verwachting relatief eenvoudig te mitigeren zijn volgt een licht negatieve (0/-) beoordeling. Bij effecten waarbij niet met zekerheid valt te beoordelen dat een locatie niet-haalbaar is, maar waarbij ook mitigerende maatregelen mogelijk niet voldoende zijn, volgt een negatieve (-) beoordeling. Voor de regio zit in de gebieden die niet als sterk negatief (--) zijn beoordeeld de afweging tussen de verschillende milieueffecten en de toe te passen energietechniek. Deze gebieden zijn geschikt (te maken) voor wind- en zonne-energie. Zoals benoemd in paragraaf 6.2 worden in dit planMER positieve milieueffecten niet onderzocht. Dit betekent niet dat er geen positieve effecten kunnen zijn. Op projectniveau kan onderzocht worden of er daadwerkelijk positieve effecten aanwezig zijn.

Tabel 6.3 Generieke beoordelingsschaal

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	er is geen of een zeer beperkt effect ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	(beperkt) negatieve effecten, maar deze zijn naar verwachting goed te mitigeren
-	negatief effect	negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, maar deze zijn mogelijk te mitigeren of compenseren
--	sterk negatief effect	sterk negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie die naar verwachting niet te mitigeren zijn

6.3.1 Bodem en water

Invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

De aanleg van windturbines en zonnevelden kan tot een negatief effecten op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden leiden. De grondwaterkwaliteit kan namelijk negatief beïnvloed worden door diepe boringen en/of het lekken van schadelijke stoffen. Hierdoor kunnen verontreinigingen met lekstromen in het diepere grondwater komen. Voor de aanleg van de windturbines zullen grond- en funderingswerkzaamheden nodig zijn tot een diepte van circa 30 m. Voor zonnevelden is dit een diepte van 0,3 m. Gebieden als waterwingebieden of grondwaterbeschermingsgebieden, die sterk afhankelijk zijn van een goede kwaliteit van het grondwater, worden door wetgeving en beleid beschermd tegen negatieve effecten. Dergelijke beschermde gebieden liggen in het zoekgebied, zoals aangegeven in paragraaf 4.2.5. Daarnaast zijn er boringvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden in het plangebied.

Voor de aanleg van funderingen op land is naar verwachting bemaling nodig. Dit kan eveneens invloed hebben op de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. Dit is een tijdelijk effect op de grondwaterkwaliteit en is afhankelijk van de locatie goed te mitigeren, bijvoorbeeld door het toepassen van retourbemaling. In de gebruiksfase hebben windturbines en/of zonnevelden geen effect op de grondwaterkwaliteit- en kwantiteit doordat geen gebruik wordt gemaakt van uitlogende materialen[1]. Dit effect wordt daarom niet beoordeeld in dit planMER.

Waterwingebieden

Volgens artikel 3.10 van de Omgevingsverordening Gelderland geldt voor waterwingebieden een verbod voor het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden dieper dan 2 m onder het maaiveld. In artikel 3.36 zijn voorwaarden opgenomen om een ontheffing te verkrijgen voor het uitvoeren van werkzaamheden dieper dan 2 m. Het wordt voor dit planMER niet waarschijnlijk geacht dat bij de ontwikkeling van windturbines kan worden voldaan aan de ontheffingsvoorwaarden uit artikel 3.36. Hiermee geldt dat de ontwikkeling van windturbines een sterk negatief effect heeft op waterwingebieden. De fundering van zonnevelden reikt minder diep dan 2 m.

[1] Uitlogende materialen zijn metalen zoals zink, koper en lood, Wanneer deze in contact komen met (regen) water komen kleine metaaldeeltjes in het water of in de bodem terecht. Dit kan giftig zijn voor het leven in het water of in de bodem.

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Voor grondwaterbeschermingsgebieden[1] en boringvrije zones[2] geldt een verbod voor het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden voor een diepte van 3 m of meer onder het maaiveld. Dit staat in artikel 3.16 en 3.25 van de Omgevingsverordening. Er zijn mogelijkheden om hier van af te wijken. De mogelijkheden voor de plaatsing van windturbines en/of zonnevelden in de grondwaterbeschermingsgebieden en boringvrije zones van het plangebied zullen moeten worden onderzocht voor elk gebied aan de hand van de bijbehorende maximale boring dieptes.

Kwetsbare drinkwaterbeschermingsgebieden

In kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden[3] geldt een verbod voor het roeren van de bodem dieper dan 10 m onder het maaiveld volgens artikel 3.32d van de Omgevingsverordening Gelderland, tenzij wordt voldaan aan de voorschriften in de bijlage Grondwaterbescherming, onderdeel F. Hierbij moet de aanleg van windturbines voldoen aan de meldingsplicht door de diepe fundering. Funderingen voor zonnevelden zullen niet meer dan 10 m diep gaan. Voor de aanleg zal daarom geen melding voor grondwerkzaamheden nodig zijn.

In de gebruiksfase van zonnevelden gelden wel de volgende algemene regels:

- er dient rekening gehouden te worden met het op of in de bodem brengen van afstromend water voor zonnevelden groter dan 1 hectare. Regen die van de zonnepanelen afstroomt kan verontreinigd worden doordat het materiaal van de zonnepanelen en de bijbehorende constructie langzaam oplost (uitloging). Stoffen uit de zonnepanelen komen daardoor in de bodem en het grondwater terecht. Daarom is het van belang om materialen te kiezen die niet oplossen in het regenwater. Afstromend water van zonnevelden valt onder het artikel ‘op of in de bodem brengen van afstromend water in kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden’;
- er dient rekening gehouden te worden met het schoonmaken van zonnepanelen. Het is niet wenselijk dat er schadelijke stoffen worden gebruikt die in het grondwater terechtkomen.

Beoordelingsschaal

Voor de beoordeling (tabel 6.4) van de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden geldt een onderscheidende beoordeling voor windturbines en zonnevelden.

Voor windturbines geldt een sterk negatieve (--) beoordeling voor werkzaamheden in een waterwingebied. Voor windturbines binnen grondwaterbeschermingsgebied, een boringsvrije zone of een kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied geldt een negatieve (-) beoordeling. In dergelijke gebieden geldt weliswaar een verbod voor grondroerende werkzaamheden, maar er zijn mogelijkheden tot het verkrijgen van een ontheffing.

Voor zonnevelden geldt geen sterk negatieve beoordeling (--) of negatieve (-) beoordeling, omdat de fundering niet dieper reikt dan circa 0,3 m. Wel geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling voor plaatsing in een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringvrije zone en kwetsbare drinkwaterbeschermingsgebieden, omdat voor deze gebieden diverse aandachtspunten bestaan.

Bij realisatie buiten de begrenzing van waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is een neutrale beoordeling van toepassing.

---

[1] Beschermingsgebied voor grondwater waar het grondwater binnen 25 jaar bij een pompput voor de openbare drinkwatervoorziening kan zijn en waar geen afdoende beschermende kleilaag aanwezig is.

[2] Beschermingsgebied grondwater waar het grondwater binnen 25 jaar bij een pompput voor de openbare drinkwatervoorziening kan zijn en waar een kleilaag aanwezig is boven dat grondwater.

[3] Kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied is een gebied waar het grondwater wordt beschermd voor een potentiële drinkwaterwinning in de toekomst.

Tabel 6.4 Beoordelingsschaal invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats buiten waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van zonnevelden leidt tot beperkt negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden binnen een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringvrije zone en/of een kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden voor realisatie van windturbines binnen een grondwaterbeschermingsgebied, boringvrije zone en/of een kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot sterk negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden voor windturbines binnen waterwingebieden

6.3.2 Natuur

De effecten van windturbines en zonnevelden op natuur zijn beschouwd in bijlage V. Deze paragraaf bevat een korte toelichting van de beoordelingsmethodiek en de beoordelingsschaal. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de effecten op Natura 2000-gebieden, GNN, Groene Ontwikkelingszones (inclusief ganzenrustgebieden), weidevogelgebieden en beschermde soorten. Voor een uitgebreide toelichting en meer achtergrondinformatie wordt verwezen naar bijlage V.

Effecten op Natura 2000-gebieden

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van instandhoudingsdoelstellingen (IHD) die in het aanwijzingsbesluit en de wijzigingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. De IHD kunnen zowel habitattypen, habitatsoorten als vogelsoorten betreffen. Ontwikkelingen zoals de realisatie van windturbines en/of zonnevelden zijn enkel vergunbaar wanneer deze niet leiden tot significante effecten op de IHD van de aangewezen soorten en habitats van deze gebieden. Om te beoordelen of dergelijke voorzieningen zijn toegestaan moeten de effecten op de aangewezen natuurwaarden worden getoetst en beoordeeld.

Voor de effectbeoordeling van het criterium effecten op Natura 2000-gebieden zijn twee beoordelingsschalen gehanteerd. Dit is een beoordelingsschaal voor stikstof en een beoordelingsschaal voor overige effecten, zoals oppervlakteverlies en verstoring. Dit is gedaan, omdat de effecten van stikstofdepositie doorgaans dominant zijn ten opzichte van de overige effecttypen, zoals verstoring. Ook heeft atmosferische stikstofdepositie een grotere reikwijdte dan overige effecttypen. Door de beoordelingsschalen te splitsen, blijft voldoende inzicht bestaan in alle effecten.

Natura 2000 - stikstofdepositie

Stikstofemissie als gevolg van de realisatie van windturbines en zonnevelden kan zorgen voor stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen. Aan de onder Natura 2000-gebieden beschermde habitattypen zijn kritische depositiewaarden (KDW) gekoppeld. Bij stikstofdepositie boven de KDW op één of meerdere stikstofgevoelige habitattypen geldt een negatieve (-) beoordeling. Bij stikstofdepositie onder de KDW geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat er wel een effect aanwezig is, maar deze niet de grenswaarden overschrijft[1]. Voor stikstof geldt de verwachting dat de alternatieven alleen in de aanlegfase zorgen voor stikstofdepositie. Daarom is in dit planMER geen sterk negatief (--) effect van toepassing. Indien

[1] Voor elk project dat stikstof veroorzaakt, moeten de stikstofgevolgen tot op een afstand van 25 km berekend worden. Dit volgt uit de uitspraak van de Raad van State van 5 april 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:1299). Effecten kunnen dus in theorie plaatsvinden op een afstand van 25 km van het project.

er geen effecten worden verwacht geldt een neutrale (0) beoordeling. Dit is het geval als de ontwikkeling op een afstand van meer dan 25 km van Natura 2000-gebieden plaatsvindt.

Tabel 6.5 toont de beoordelingsschaal voor stikstof in het kader van het criterium Natura 2000-gebieden.

Tabel 6.5 Beoordelingsschaal Natura 2000 - stikstof

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot een meetbare verandering van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot (tijdelijke) stikstofdepositie onder de kritische depositiewaarde op een of meerdere stikstofgevoelige habitattypen. Extra onderzoek moet uitwijzen hoe groot de gevolgen zijn voor de natuur
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot (tijdelijke) stikstofdepositie boven de kritische depositiewaarde op een of meerdere stikstofgevoelige habitattypen. Extra onderzoek moet uitwijzen of significante gevolgen op de IHD te voorkomen zijn
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Natura 2000 - overige effecten

De ontwikkeling van windturbines en zonnevelden kan zorgen voor effecten op Natura 2000, zoals verstoring en aanvaring. Het gaat hierbij om de effecten op de aangewezen soorten en leefgebieden (habitats) van de Natura 2000-gebieden. Tabel 6.6 toont de beoordelingsschaal voor de overige effecten die relevant zijn in het kader van het criterium Natura 2000 - overige effecten.

Bij ligging binnen Natura 2000-gebieden of binnen een 1 km zone van het Natura 2000-gebied Veluwe (Wespendief) geldt voor windturbines een sterk negatieve (--) beoordeling. Deze zone van 1 km rond de Veluwe is al uitgesloten op basis van de harde belemmeringen. Voor de Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn als habitatrichtlijn geldt verder binnen een zone van 1,5 km[1] een negatieve (-) beoordeling. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden, maar ook door de werking van slagschaduw op de habitattypen. Bij ligging binnen de 10 km contour[2] van vogelrichtlijngebieden geldt een licht negatief effect (0/-). In en om het plangebied zijn Natura 2000-gebieden de Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein aangewezen als vogelrichtlijngebieden. Voor de overige gebieden geldt een neutrale (0) beoordeling. Op projectMER-niveau is nader onderzoek nodig om te bepalen wat de effecten zijn van de windturbines op één of meerdere IHD van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Voor zonnevelden geldt een sterk negatieve (--) beoordeling bij ligging binnen Natura 2000-gebieden. Voor de Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn als habitatrichtlijn geldt verder binnen een zone van 1,5 km een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat de effecten naar verwachting tijdelijk zijn (onder aan verstoring door aanlegwerkzaamheden). Voor de overige gebieden geldt ten aanzien van de ontwikkeling van zonnevelden een neutrale (0) beoordeling. Hierbij is eveneens nader onderzoek nodig bij concrete projecten.

[1] In deze toetsing wordt uitgegaan van een maximaal effectbereik van 1,5 km als maximale verstoringsbereik. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden.

[2] Deze 10 km zone is gebaseerd op de zone waarbinnen een aantal belangrijke foerageergebieden voor de Natura 2000 populaties aanwezig zijn. Deze zone is geen harde, wettelijke grens, maar is vastgelegd in het ecologisch onderzoek op basis van observaties van locaties waar belangrijke slaapplaatsen en foerageergebieden voorkomen.

Tabel 6.6 Beoordelingsschaal Natura 2000 - overige effecten

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet of tot een zeer beperkt effect op Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines vindt plaats binnen 10 km van vogelrichtlijngebieden. Voor zonnevelden vindt de ontwikkeling plaats binnen 1,5 km van habitatrichtlijngebieden. Dit leidt mogelijk tot negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines vindt plaats binnen een zone van 1,5 km van habitatrichtlijngebieden. Dit leidt mogelijk tot significant negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats in Natura 2000-gebieden en leidt tot significante negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied. Voor windturbines vindt de ontwikkeling ook plaats binnen de 1 km zone rond de Veluwe (Wespendief)

Effecten op GNN

Voor het GNN zijn zogenaamde kernkwaliteiten en natuurontwikkelingsdoelen vastgesteld, waarin aanwezige en potentiële waarden gebaseerd op de beoogde natuurkwaliteit voor het gebied worden beschreven. Hoewel het GNN door de provincie Gelderland wordt aangemerkt als 'niet kansrijk' voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie, wordt in de beleidslijn Windenergie van de provincie ook gesteld dat deze gebieden niet geheel op voorhand worden uitgesloten. Volgens de provinciale Omgevingsverordening (artikel 2.42) is binnen het GNN een andere bestemming dan natuur (zoals wind- of zonne-energie) alleen mogelijk indien (i) er sprake is van groot openbaar belang, (ii) er geen reële alternatieven aanwezig zijn en (iii) de negatieve effecten op de kernkwaliteiten en het oppervlak van het gebied en de ecologische samenhang binnen het gebied zoveel mogelijk worden beperkt, en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Windturbines hebben over het algemeen een grotere impact op de kernkwaliteiten, doordat ook ruimtebeslag binnen het vliegruim optreedt, er sprake is van slagschaduw en een aanvaringsrisico ontstaat voor vliegende doelsoorten (vogels en vleermuizen). Voor windturbines binnen GNN geldt een negatieve (-) beoordeling. Specifiek voor windturbines geldt dat deze onder voorwaarden zijn toegestaan in de hiervoor voorziene verkenningsgebieden, waar de effecten op de kernkwaliteiten op voorhand als beperkt worden ingeschat. Deze delen van het GNN liggen langs rijkswegen. Oprichting van windturbines is in deze delen van het GNN mogelijk als samen met de realisatie van de windturbines maatregelen worden getroffen die per saldo aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN voorkomen. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden. Voor het plaatsen van windturbines in het verkenningsgebied voor windenergie in het GNN dient het oppervlak van natuur dat verloren gaat voor 200 % gecompenseerd te worden. Deze gebieden zijn beoordeeld als licht negatief (0/-) voor windturbines. Dit geldt ook voor een zone van 1,5 km rond GNN gebied, in verband met de externe werking. De overige gebieden zijn voor windturbines beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium.

Voor zonnevelden geldt een negatieve (-) beoordeling bij ligging binnen GNN. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing van ligging in een zone van 1,5 km rond GNN. De overige gebieden zijn voor windturbines en zonnevelden beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium. Er is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling, omdat nader onderzoek nodig is om te bepalen wat de kernkwaliteiten zijn van het GNN. Hiermee kan bepaald worden of voldaan kan worden aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening.

Tabel 6.7 toont de beoordelingsschaal voor effecten op GNN.

Tabel 6.7 Beoordelingsschaal effecten op GNN

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen activiteiten vinden plaats op meer dan 1,5 km van GNN, er is naar verwachting geen sprake van gevolgen voor de kernkwaliteiten van GNN
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines en zonnevelden vindt plaats binnen een zone van 1,5 km rond GNN of voor windturbines in verkenningsgebieden voor wind binnen GNN. Externe werking kan zorgen voor verstoring
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats binnen de grenzen van GNN. Maatregelen kunnen mogelijk worden genomen om aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN te voorkomen
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Effecten op Groene Ontwikkelingszones (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)

Voor dit onderdeel wordt beoordeeld of het voornemen plaatsvindt binnen de grenzen van de provinciale GO, waaronder ecologische verbindingszones (EVZ) en ganzenrustgebieden[1], en of er sprake is van effecten op de kernkwaliteiten en waarden van deze gebieden.

In de GO is er sprake van terughoudend beleid ten aanzien van de ontwikkeling van wind- of zonne-energie. Nieuwe kleinschalige ontwikkelingen zijn in bepaalde delen onder voorwaarden wel mogelijk. Zo geldt in ganzenrustgebieden een 'ja, mits'-beleid. Winturbines en zonnevelden zijn hier weliswaar enkel toegestaan indien (artikel 2.51b): (1) uit onderzoek blijkt dat deze activiteit of ontwikkeling wordt uitgevoerd op een locatie waar de nadelige gevolgen voor de functie als rustgebied voor overwinterende ganzen zoveel mogelijk worden beperkt en (2) na uitvoering minimaal 500 hectare in het betreffende ganzenrustgebied overblijft.

Indien niet aan de voorwaarden uit artikel 2.51b kan worden voldaan volgt een sterk negatieve (--) of negatieve (-) beoordeling. Op het detail- en schaalniveau van dit planMER is een dergelijke negatieve beoordeling niet van toepassing, omdat hiervoor nader onderzoek nodig is.

Over het algemeen geldt dat windturbines en/of zonnevelden binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), mits het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen, haalbaar zijn. Er is daarom alleen sprake van een licht negatieve (0/-) beoordeling bij ligging binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied). Een neutrale (0) beoordeling is van toepassing bij ontwikkelingen buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

Tabel 6.8 toont de beoordelingsschaal voor effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

Tabel 6.8 Beoordelingsschaal effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen activiteiten vinden niet plaats binnen GO, EVZ of ganzenrustgebieden. Er is naar verwachting geen sprake van gevolgen voor de kernkwaliteiten van deze gebieden
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats binnen de grenzen van GO, EVZ of ganzenrustgebieden. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op deze gebieden
-	negatief effect	niet van toepassing
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

[1] In het Natuurbeheerplan 2023 van de provincie Gelderland is opgenomen dat rustgebieden voor overwinterende ganzen onderdeel uitmaken van de GO, te raadplegen via https://www.gelderland.nl/themas/natuur/natuur-beheren-en-ontwikkelen/natuurbeheerplan-waar-welke-natuur.

Effecten op weidevogelgebieden

Bij de realisatie van zonnevelden en/of windturbines binnen de grenzen van weidevogelgebied treedt per definitie aantasting van de kernkwaliteiten van dit gebied op. Voor de weidevogelgebieden geldt op basis van artikel 2.51a in de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerd op 21 december 2022) dat een nieuw bestemmingsplan in ieder geval een nieuwe windturbine of nieuw zonneveld niet toestaat. Hier kan middels de bepalingen in artikel 1a.2 niet van worden afgeweken. Weidevogelgebieden zijn daarom als harde belemmering opgenomen bij de bepaling van de alternatieven. Het onderdeel effecten op weidevogelgebieden is dus niet beoordeeld in dit planMER.

Effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van het voorkomen in of nabij hotspotgebieden voor de voornaamste risicosoorten, namelijk vogels en vleermuizen. Op basis van risicokaarten is een beoordeling op hoofdlijnen gedaan van de te verwachten impact van het voornemen op deze soortgroepen en het risico op overtreding van de Wnb verbodsbepalingen (aantasting/vernietiging essentieel leefgebied. sterfte). Het risico voor vogels varieert op landelijke schaal van 0 % tot 100 %. In het plangebied schommelt dit tussen de 4 % en 65 % van het landelijk risico. hoogste risicozones binnen het plangebied bevinden zich in het oosten van de regio, in de zone langs de Waal en de Nederrijn. Een aantal relatief laag-risicozones zijn te vinden in het westen en het uiterste noorden van de regio.

Voor windturbines is onderscheid te maken tussen effecten op vogels en vleermuizen. Opgemerkt dient te worden dat de risicokaarten niet de daadwerkelijke aanwezigheid van vogels en vleermuizen laten zien. Het is een verwachting van een risico bij plaatsing van windturbines op een bepaalde plek. Derhalve is een sterk negatieve (--) beoordeling niet van toepassing. Er is tevens geen negatieve (-) beoordeling van toepassing. Dit komt omdat er op basis van het detail- en schaalniveau van dit planMER geen regionaal onderzoek mogelijk is naar de aanwezigheid van vogels en vleermuizen. Door alle gebieden licht negatief (0/-) te beoordelen wordt voorkomen dat gebieden mogelijk ten onrechte worden aangemerkt als niet geschikt voor windturbines. Bovendien wordt op deze manier recht gedaan aan het feit dat negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten bij de ontwikkeling van windturbines. Hierbij geldt wel de algemene opmerking dat meer vleermuizen zijn te verwachten rond natuurgebieden (Natura 2000, GNN/GO) en structuren in het landschap die een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen vormen. Bij de realisatie van windturbines binnen 200 m[1] van bijvoorbeeld bomenrijen, hagen, bossen, bosranden, waterlopen en oevers is de kans op negatieve effecten dus groter. Een neutrale (0) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER, omdat negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten door de ontwikkeling van windturbines.

Bij de realisatie van zonnevelden zijn de grootste effecten te verwachten voor vogels. Dit is dan ook de belangrijkste risicogroep voor dit type projecten. Aanleg van zonnevelden of het plaatsen van zonnepanelen kan de betreffende locatie geheel of gedeeltelijk ongeschikt maken als leefgebied voor vogels. Het gaat om verlies en aantasting van foerageer-, broed-, rust- en slaapplaatsen op land en water. Dit risico is het hoogst in belangrijke vogelgebieden, zoals Natura 2000 vogelrichtlijngebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Effecten op de lokale populatie zijn echter veelal te mitigeren (bijvoorbeeld opstelling en locatie afstemmen op belangrijke vogelgebieden) en/of te compenseren (bijvoorbeeld uitbreiden of kwaliteitsimpuls geven leefgebied elders). Natuurgebieden met waarden voor vogels krijgen daarom de een licht negatieve (0/-) beoordeling. In alle overige gebieden zijn geen noemenswaardige effecten van zonnevelden op vogelpopulaties te verwachten. De overige gebieden krijgen een neutrale beoordeling (0). Een sterk negatieve (--) of negatieve (-) beoordeling is op basis van de beschikbare informatie in dit planMER niet van toepassing voor zonnevelden.

Tabel 6.9 toont de beoordelingsschaal voor de effecten op beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming.

[1] In reviewstudies wordt vaak de algemene aanbeveling gegeven om uit voorzorg een afstand van ongeveer 200 m te vrijwaren rond deze zones waar regelmatig relatief veel vleermuizen aanwezig zijn (vliegroutes/foerageergebied). In bijlage V is opgenomen om welke reviewstudies het gaat.

Tabel 6.9 Beoordelingsschaal effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	het voornemen levert geen wezenlijke bijdrage of risico's voor de lokale populaties
0/-	licht negatief effect	de ontwikkeling van windturbines leidt potentieel tot vernietiging van essentieel leefgebied/verblijfplaatsen van beschermde soorten of meer dan incidentele sterfte van individuen. Voor zonnevelden geldt een mogelijk negatief effect bij ligging in belangrijke vogelgebied (Natura 2000 vogelrichtlijngebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Het voornemen heeft (mogelijk) een negatief effect op één of meerdere onder de Wnb beschermde soorten. Nader onderzoek is nodig om de effecten te onderzoeken
-	negatief effect	niet van toepassing
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

6.3.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In bijlage VI is de beoordelingsmethodiek voor landschap uitgebreid toegelicht. Hier volgt een korte toelichting op de methodiek die is toegepast voor de beoordeling van de criteria 'invloed op landschapstype en -structuur' en 'invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen'. De beoordelingsmethodiek voor de criteria ten aanzien van cultuurhistorie en archeologie zijn wel geheel in deze paragraaf opgenomen.

Invloed op landschapstype en -structuur

Een landschapsstructuur is een samenhang van lijnen, elementen en patronen in het landschap, zoals vaartenstructuren en verkavelingsstructuren. Hierbij spelen ook variatie in vorm, verschillen in reliëf en historische gelaagdheid een rol. Windturbines en zonnevelden kunnen deze structuren aantasten. In dit planMER is per landschapstype gekeken naar het effect op de landschapsstructuur. De landschapstypen welke zijn beoordeeld zijn kort benoemd in paragraaf 4.2.2 en in bijlage VI. Het betreffen de volgende vier hoofdlandschapstypen en regio-omvattende structuren:

- het stuwwallenlandschap;
- het rivierenlandschap;
- infrastructurele lijnen;
- stedelijk gebied.

Deze hoofdlandschapstypen en regio-omvattende structuren zijn onderverdeeld in landschappelijke sub-eenheden en/of substructuren.

Effecten van windturbines en zonnevelden op de structuur en vorm van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen af van de vorm van de opstelling, welke pas in een latere fase bepaald wordt. Bij de beoordeling van de effecten op landschapsstructuren ligt in dit planMER de focus op opstellingsonafhankelijke effecten op de kernkwaliteiten (structuur, vorm en gelaagdheid) van de sub-landschapstypen.

Effecten windturbines op landschapstypen en -structuren

Het effect van het plaatsen van windturbines is een mogelijke aantasting van de bestaande bebouwingstructuur, beplantingsstructuur, karakteristieke waterlopen, verkavelingspatroon en andere bepalende structuren. Windturbines kunnen effecten hebben op de herkenbaarheid van het kenmerkend karakter van deze structuren, bijvoorbeeld als de beleving van (micro-)reliëf door vertekening van het een effect ondervindt. Voor dit effect geldt een negatieve (-)beoordeling. Als de gaafheid of samenhang van structuren onherstelbaar aangetast wordt, doordat een windturbine de structuur doorsnijdt of vernietigt of de relatie tussen structuren verzwakt, wordt dit effect sterk negatief (--) beoordeeld. Een voorbeeld is het wijken van bomen voor de realisatie van een windturbine, waarbij de lijnstructuur doorsneden wordt. De beoordelingsschaal in tabel 6.10 laat zien hoe de ingreep-effect relaties van windturbines en landschapsstructuur beoordeeld worden. Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming

van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als de windturbine alleen op een specifieke locatie binnen het sublandschapstype past en daarbij één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een kleiner formaat windturbine. Als er één mitigatiemaatregel[1] nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-).

Tabel 6.10 Beoordelingsschaal effecten van windturbines op landschapstypen- en structuren

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten op de structuren en typering van de sub-landschappen
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, maar zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel vernietiging en zijn niet te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie

Effecten zonnevelden op landschapstypen en -structuren

De effecten van zonnevelden hebben eveneens betrekking op de herkenbaarheid van de kenmerkende structuren in het landschapstype. Deze effecten treden bijvoorbeeld op als een karakteristieke beplantingsstructuur of verkavelingspatroon aan het zich onttrokken wordt. Daarbij kan de gaafheid van structuren aangetast worden door doorsnijding of vervanging van structuren door zonnevelden. Zonnevelden hebben veelal een geringe verticale hoogte en relatief een groter grondoppervlak, zonder diepe fundering, waardoor zij minder vaak fysieke effecten hebben op landschapsstructuren. Een voorbeeld van een situatie waarin er wel sprake is van een fysiek effect op structuur is als er voor een zonneveld in opgaand bos zouden bomen moeten wijken. Bij een dergelijke aantasting van de typische structuur wordt de ingreep als sterk negatief (--) beoordeeld.

De beoordelingsschaal in tabel 6.11 laat zien hoe de ingreep-effect relaties van zonnevelden en landschapsstructuur gescoord worden. Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als het zonneveld alleen op een specifieke locatie binnen het sub-landschapstype past en daarbij er één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een langgerekte opstelling. Als er één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-).

Tabel 6.11 Beoordelingsschaal effecten van zonnevelden op landschapstypen- en structuren

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten op de structuren en typering van de sub-landschappen

[1] De mitigatiemaatregelen worden in bijlage VI nader toegelicht. Het gaat hierbij om handvatten uit de landschapsanalyse die H+N+S heeft opgesteld ten behoeve van de RES 1.0. De handvatten bestaan uit het maatregelen en landschapsstrategieën om de effecten te mitigeren of om de landschapskwaliteit de versterken. De analyse is eveneens opgenomen in bijlage VI.

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel vernietiging en zijn niet te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie

Invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken

De ruimtelijk-visuele kenmerken beschrijven de visuele beleving van het landschap, zoals de begrenzing vanuit ooghoogteperspectief die openheid of beslotenheid creëert, schaal en maatvoering en het contrast tussen stad en land. Daarnaast zijn ook zichtrelaties van belang. De openheid of beslotenheid van een landschap bepaalt sterk de zichtbaarheid van een ingreep. Er is per landschapstype en -structuur (zie voorgaande paragraaf) gekeken naar het effect op de typische ruimtelijk visuele kenmerken en elementen.

Effecten van windturbines en zonnevelden op de ruimtelijk-visuele kenmerken van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen eveneens af van de vorm van de opstelling, welke pas in latere fase bepaald wordt. Bij de beoordeling van de effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen ligt in dit planMER wederom de focus op opstellingsonafhankelijke effecten op de kernkwaliteiten (zichtrelaties, openheid, schaal, contrast en maatvoering) van de sub-landschapstypen.

Effecten windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De schaal en openheid van de landschapstypen bepalen de zichtbaarheid en daarmee het effect van de windturbines. De beoogde windturbines (ashoogtes variërend van 120 m tot 166 m) zijn van zodanige verticale maat dat ze bestaande landschapselementen, zoals opgaande begroeiing, overstijgen. [Ref. 8] Om deze reden wordt er bij de beoordeling rekening mee gehouden dat de windturbines over het algemeen van een grote afstand zichtbaar zijn, bijvoorbeeld vanuit omliggende sub-landschapstypen. Daarbij ontstaat in een aantal landschapstypen door de hoogte en de omvangrijke voet van de beoogde windturbines een schaalcontrast tussen de windturbine en typische kleinere landschapselementen, zoals een gebouw of een boom. De nabijheid van een windturbine zorgt voor optische verkleining en daarmee voor verstoring van de ruimtelijk-visuele kenmerken van landschapstype. Dit leidt tot een sterk negatieve (--) beoordeling.

Volgens de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen die de openheid in waardevol open gebied aantasten niet toegestaan. Echter, windturbines zijn onder voorwaarden wel mogelijk, vanwege het maatschappelijk belang van de energietransitie. Er geldt daarom geen sterk negatieve (--) beoordeling voor windturbines in waardevol open gebied. De effecten dienen in landschapstypen met waardevol open gebied, wel (licht) negatief beoordeeld te worden, afhankelijk van het aantal mitigerende maatregelen dat getroffen dient te worden.

Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als de windturbine alleen op een specifieke locatie binnen het sub landschapstype past en daarbij één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een kleiner formaat windturbine. Als maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Tabel 6.12 toont de beoordelingsschaal voor de effecten van windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen.

Tabel 6.12 Beoordelingsschaal effecten van windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten de ruimtelijk-visuele waarden
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele waarde. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele waarde. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de ruimtelijk-visuele waarden, deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder) en zijn niet te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie

Effecten zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De effecten van zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken hangen eveneens samen met zichtbaarheid van deze kenmerken. Ook voor zonnevelden wordt de zichtbaarheid bepaald door de schaal en openheid van de landschapstypen, aangevuld met de bebouwingsdichtheid en fijnmazigheid van route- en wegennetwerken. Zonnevelden staan relatief laag bij de grond en verdwijnen uit het zichtveld achter landschappelijke elementen en beplantingsstructuren. Er geldt in de beoordeling geen harde belemmering voor zonnevelden in waardevol open gebied. De effecten dienen in landschapstypen met waardevol open gebied als (licht) negatief beoordeeld te worden, afhankelijk van het aantal mitigerende maatregelen dat getroffen dient te worden.

Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als het zonneveld alleen op een specifieke locatie binnen het sub-landschapstype past en daarbij er één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een langgerekte opstelling. Als er maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Tabel 6.13 toont de beoordelingsschaal voor de effecten van zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen.

Tabel 6.13 Beoordelingsschaal effecten van zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten de ruimtelijk-visuele waarden
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de ruimtelijk-visuele waarden, deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder) en zijn niet te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie

Invloed op cultuurhistorische waarden

In het plangebied zijn cultuurhistorische waardevolle gebieden en rijksmonumenten aanwezig. De volgende gebieden zijn beschouwd als cultuurhistorisch waardevol gebied:

- beschermde stads- en dorpsgezichten;
- de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW);
- waardevol open gebied;
- molenbiotopen;
- historische buitenplaatsen.

Windturbines en zonnevelden hebben op twee manieren effect op cultuurhistorische:

- **de fysieke aantasting van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten:** tijdens de aanlegfase van windturbines en zonnevelden kunnen door trillingen cultuurhistorisch waardevolle gebieden[1] en/of rijksmonumenten aangetast worden (-). In onderstaand tekstkader is opgenomen hoe in dit planMER wordt omgegaan met de beoordeling van de effecten op molenbiotopen;
- **de beleving van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten:** windturbines en zonnevelden binnen de begrenzing van of nabij de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten hebben een verstorende werking op de (zicht-)beleving. De bestaande kenmerkende cultuurhistorische waarden worden licht negatief (0/-) beïnvloed door het ruimtebeslag. Het uitgangspunt voor dit planMER hierbij is ligging binnen 100 m van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten[2].

Molenbiotopen

Voor inpassing van windturbines rondom molenbiotopen gelden hoogtebeperkingen die gerelateerd zijn aan effecten door windvang en beleving van de molens (zie ook paragraaf 4.2.2). Hieruit volgt dat inpassing van windturbines in een zone van 400 m rondom de molenbiotopen vanuit milieuperspectief niet haalbaar is. Dit vanwege de hoogte van windturbines en de daardoor te verwachten effecten op windvang van zichtbeleving van de molenbiotopen. Voor windturbines geldt daarom een sterk negatieve beoordeling bij ligging in de molenbiotoop.

Voor zonnevelden geldt dat realisatie binnen 100 m rondom de molenbiotopen naar verwachting negatieve (-) effecten heeft. In de Omgevingsverordening Gelderland (artikel 2.64) is namelijk opgenomen dat rekening gehouden dient te worden met de belevingswaarde en het historisch karakter van de omgeving van de molen. In een zone tussen 100 en 400 m rondom de molenbiotopen zijn zonnevelden echter niet op voorhand niet haalbaar. Dit omdat de beperkte hoogte van een zonneveld naar verwachting tot minder effecten leidt op de windvang en zichtbeleving van de molenbiotopen en daardoor mogelijk is onder voorwaarden (licht negatief (0/-) effect). Dit moet per project nader worden onderzocht.

Gelet op de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten worden de effecten van de zoekgebieden op deze gebieden in de effectenanalyse van dit planMER onderzocht en beoordeeld aan de hand van de beoordelingsschaal in tabel 6.14. Een sterk negatieve (--) beoordeling is in dit planMER niet van toepassing. De vernietiging of aantasting van cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten is te vermijden door hiermee rekening te houden in de opstelling. Hiervoor is op projectniveau een nadere afweging nodig. Daarnaast zijn rijksmonumenten als harde belemmering opgenomen in dit planMER. Op projectniveau is het denkbaar dat cultuurhistorische waarden door

---

[1] In het waardevol open gebied ten zuiden van Beuningen, zoals aangewezen in de Omgevingsverordening, worden windturbines ontwikkeld. Voor dit criterium wordt gekeken naar de effecten op cultuurhistorie. Dit betekent dus niet dat de windturbines in dit gebied niet mogelijk is, maar vanuit cultuurhistorie geldt hiervoor een negatieve (-) beoordeling.

[2] De afstand van 100 m is gekozen om aan te geven dat het gaat om een aandachtsgebied. Het is hierbij belangrijk om te vermelden dat de gebieden die zich direct buiten de begrenzing van de verschillende cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten bevinden, niet vanzelfsprekend geschikt zijn voor inpassing. Dit geldt ook voor realisatie buiten de gekozen afstand van 100 m. Het realiseren van windturbines en/of zonnevelden net buiten de begrenzing van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten kan mogelijk wel effecten hebben op het betreffende gebied of object. In een latere fase is het wenselijk om op een groter detailniveau de effecten van windturbines en/of zonnevelden net buiten de ruimtelijke grenzen uit te werken.

windturbines en/of zonnevelden versterkt kunnen worden, waarmee positieve effecten kunnen ontstaan. Een dergelijke beoordeling past echter niet bij het schaalniveau van dit planMER. Op projectniveau dient dit verder onderzocht te worden.

Tabel 6.14 Beoordelingsschaal criterium invloed op cultuurhistorische waarden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft geen of zeer beperkte effecten op cultuurhistorische waarden ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op de beleving van cultuurhistorie ten opzichte van de referentiesituatie, omdat windturbines en/of zonnevelden binnen 100 m van de grens van nabijgelegen cultuurhistorisch waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten liggen
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft een negatief effect op cultuurhistorie ten opzichte van de referentiesituatie. De cultuurhistorische waarden kunnen worden aangetast door ontwikkeling in cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Voor molenbiotopen geldt voor zonnevelden binnen 100 m rond de molen een negatief effect
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden

Bij het ontwikkelen van windturbines en zonnevelden vinden bodemroerende activiteiten plaats. Zo is er tijdens de aanleg van de windturbines bodemverstoring door aanleg van de fundering en een bouwvlak voor onder andere een kraanopstelling. Hiermee kunnen de archeologische waarden die zich in de bodem bevinden worden aangetast. Zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 zijn er in het plangebied gebieden aanwezig van ((zeer) hoge) archeologische waarde en gebieden die onderdeel zijn van de Romeinse Limes. Dit zijn de bekende archeologische waarden. Daarnaast zijn er gebieden aanwezig met verwachte archeologische waarden, volgend uit de IKAW. Deze informatie is meer generiek opgesteld. Iedere gemeente heeft eigen archeologisch beleid en per ontwikkeling kan archeologisch onderzoek nodig zijn voor het verkrijgen van een vergunning Per alternatief is daarom onderzocht in hoeverre negatieve effecten te verwachten zijn voor de alternatieven binnen de gebieden met een bekende archeologische waarde (--) en verwachte (middel)hoge archeologische waarde (0/-) is gelegen. De daadwerkelijke effecten van het planvoornemen dienen in het vervolg nader onderzocht te worden. De sterk negatieve beoordeling geldt hierbij als een sterk aandachtspunt, omdat sterk negatieve effecten niet zijn uitgesloten.

Tabel 6.15 toont de beoordelingsschaal voor bekende en verwachte archeologische waarde.

Tabel 6.15 Beoordelingsschaal criterium aantasting bekende en verwachte archeologische waarden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft geen tot een beperkt effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie door ligging in gebieden met verwachte (middel) hoge archeologische trefkansen. Hierdoor worden verwachte archeologische waarden mogelijk aangetast
-	negatief effect	niet van toepassing*
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft een sterk negatief effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie, door ligging op/in een bekende wettelijk beschermd archeologisch monument en gebieden van archeologische waarde. Bekende archeologische waarde worden hiermee mogelijk aangetast

* Om een ontwikkeling mogelijk te maken is een nadere lokale afweging nodig van de bekende archeologische waarden. Op basis van de voor dit planMER toegepaste informatie kan geen eenduidige

categorisering worden gemaakt die een passend beeld kan geven van de lokale situatie. Lokaal onderzoek is nodig, omdat een negatieve (-) beoordeling wellicht ten onrechte gebieden als minder geschikt aanmerkt.

6.3.4 Veiligheid

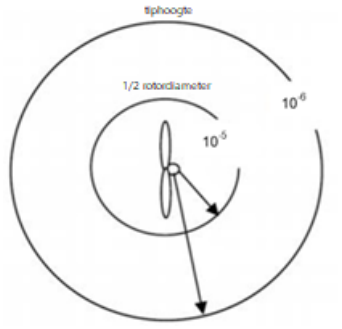
De onderstaande criteria hebben alleen betrekking op de ontwikkeling van windturbines. De effecten van zonnevelden met betrekking tot veiligheid worden niet beoordeeld, omdat de invloed van zonnevelden op externe veiligheid zeer beperkt is en bovendien niet doorslaggevend in de keuze voor een techniek en locatie. Zo is het middels maatwerk bijvoorbeeld mogelijk dat in enkele gevallen zonnevelden onder een bovengrondse hoogspanningsverbinding worden gerealiseerd, bovenop een ondergrondse buisleiding of in de nabijheid van een spoorweg. Op projectniveau dient dit, indien relevant, wel onderzocht te worden. Daarnaast is er een trend gaande waarbij zonnevelden worden gerealiseerd met een batterij, waarbij de stoom wordt opgeslagen. Dit heeft mogelijk risico's ten aanzien van externe veiligheid. Een dergelijk detailniveau is een inpassingsvraagstuk en niet passend is bij het detail- en schaalniveau van dit planMER.

Invloed op (beperkt) kwetsbare objecten

Effecten op (beperkt) kwetsbare objecten, zogenaamde risico-ontvangers (zie kader), worden kwalitatief beoordeeld aan de hand van indicatief bereik PR10-5 voor beperkt kwetsbare objecten en PR10-6 voor kwetsbare objecten uit de Handreiking Risicozonering Windturbines (HRW). Op basis van artikel 3.15a lid 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer is de PR-norm voor een kwetsbaar object 10-6. De HRW biedt richtlijnen voor het bepalen van de PR-10-6 contour, hierbij wordt de tiphoogte van een windturbine als bereik aangenomen. Het plaatsgebonden risico voor een beperkt kwetsbaar object mag niet groter zijn dan 10-5, hierbij wordt ½ rotordiameter als bereik aangehouden. De beoordelingsschaal wordt gecombineerd met 'invloed op andere risicobronnen'. Dit is opgenomen in tabel 6.17.

Afbeelding 6.1 toont een schematische weergave van de PR 10-6 en PR10-5 contour.

Afbeelding 6.1 Schematische weergave PR10-6 en PR10-5 contour

Risicobronnen en risico-ontvanger

Externe veiligheid maakt onderscheid tussen:

- risicobronnen zijn veroorzakers van een risico en zijn in twee groepen te verdelen:
  - transportassen, zoals buisleidingen, wegen en spoorwegen waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt;
  - inrichtingen waar productie, gebruik, verstrekking en/of opslag van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Windturbines (op land) vallen ook onder inrichtingen (type B inrichtingen in Activiteitenbesluit);
- risico-ontvangers zijn beperkt kwetsbare objecten en kwetsbare objecten. Individuen die zich bevinden in (beperkt) kwetsbare objecten moet worden beschermd volgens het Nederlandse externe veiligheidsbeleid. Voorbeelden van kwetsbare objecten zijn woningen, scholen en grote kantoorpanden. Voorbeelden van beperkt kwetsbare objecten zijn winkels, restaurants, sporthallen en bedrijfswoningen. Woningen in een gebied met een woningdichtheid van twee woningen per ha of minder, worden ook beschouwd als een beperkt kwetsbaar object.

Plaatsgebonden risico en andere onderzochte risico's

Bij het vaststellen van nieuwe ruimtelijke plannen moet worden getoetst of het realiseren van het plan een extern veiligheidsrisico oplevert. Voor dit planMER wordt alleen het plaatsgebonden risico beschouwd. Het groepsrisico is ook onderdeel van externe veiligheid, maar de beoordeling hiervan is niet opgenomen voor windturbines in het Activiteitenbesluit. Voor deze fase is het groepsrisico niet bepalend voor de locatiekeuze.

Het plaatsgebonden risico (PR) is het risico uitgedrukt in de kans per jaar dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt door een calamiteit waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is. Het PR wordt weergegeven met behulp van de norm PR 10-6 voor kwetsbare objecten en met de norm PR 10-5 voor beperkt kwetsbare objecten. Hoe dichter bij de bron, hoe groter het plaatsgebonden risico:

- de PR 10-6 risicocontour is een gebied waar de kans gelijk of groter is dan 1 op de miljoen per jaar;
- de PR 10-5 risicocontour is een gebied waar de kans gelijk of groter is dan 1 op de honderdduizend per jaar.

Invloed op overige risicobronnen

Effecten op (beperkt) kwetsbare objecten worden kwalitatief beoordeeld aan de hand van de aanwezige risicobronnen en daaruit volgende beperkingen. De aanwezigheid van windturbines heeft een risico verhogende werking op andere risicobronnen, zoals het hoogspanningsnet, buisleidingen en wegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Daarom zijn in de HRW2020 adviesafstanden opgenomen. Tabel 6.16 geeft een overzicht van de norm- en adviesafstanden tot overige risicobronnen. Een deel van deze afstanden is al (deels) opgenomen als harde belemmering. Als windturbines zich binnen deze afstandscriteria bevinden, kunnen ze leiden tot een verhoogd risico op nabijgelegen kwetsbare objecten. Daarnaast hebben beheerders van infrastructurele werken wensen in de vorm van adviesafstanden voor situaties van uitval van belangrijke infrastructurele werken, zoals buisleidingen en hoogspanningsverbindingen. Om hier rekening mee te houden zal bij het plaatsen van windturbines binnen deze adviesafstanden gekeken moeten worden naar de invloed op de leveringszekerheid van de nabije infrastructurele werken. Wanneer windturbines worden geplaatst binnen de adviesafstand moet tevens uit aanvullend onderzoek blijken dat het veiligheidsrisico op omliggende (beperkt) kwetsbare objecten aanvaardbaar is en zo nodig moet dat risico verantwoord worden.

Tabel 6.16 Afstanden tussen windturbines en veelvoorkomende objecten (Bron: Handreiking Risicozonering Windturbines, 2020)

Type object	Adviesafstanden of normafstanden	Harde belemmering	Juridische status/beleid
rijkswegen	ten minste ½ rotordiameter uit de rand van de verharding *adviesafstand*	object + 15 m	artikel 3 lid 1 in van de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatwerken
waterwegen	½ rotordiameter uit de rand van de vaarweg met een minimum van 50 m *normafstand*	½ rotordiameter	artikel 4 lid 1 van de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatwerken
waterkeringen	kern- en beschermingszone van een waterkering *adviesafstand*	niet van toepassing	artikel 3 lid 1 en artikel 7 in van de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatwerken
spoorwegen	½ rotordiameter + 7,85 m, met een minimum van 30 m *adviesafstand*	object + 15 m	Spoorwegwet
ondergrondse buisleidingen	de grootste afstand van:	object + 15 m	advies door leidingbeheerder

Type object	Adviesafstanden of normafstanden	Harde belemmering	Juridische status/beleid
	- de maximale werpafstand bij een nominaal toerental - ashoogte + ½ rotordiameter *adviesafstand*		
	de 10-6 contour (PR) van de ondergrondse leiding reikt niet verder dan 5 m uit het hart van de leiding *normafstand*	object + 15 m	Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)
hoogspanningsinfrastructuur (≥110 kV)	- de grootste afstand van: · de maximale werpafstand bij een nominaal toerental · ashoogte + ½ rotordiameter, of; - op een afstand van meer dan 245 m *adviesafstand*	- ½ rotordiameter (bovengronds) - object + 15 m (ondergronds)	advies door TenneT
inrichtingen met opslag gevaarlijke stoffen, waaronder BRZO	afhankelijk van de inrichtingen grenswaarde PR10-5 als basis genomen *normafstand*	½ rotordiameter	besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Voor de criteria 'invloed op (beperkt) kwetsbare objecten' en 'invloed op overige risicobronnen' is een gecombineerde beoordelingsschaal opgesteld. De veiligheidsnormen zijn vastgelegd in besluiten (voor (beperkt) kwetsbare objecten), wettelijke normafstanden (voor (vaar/spoor)wegen) en adviesafstanden door beheerders (voor buisleidingen en hoogspanningsinfrastructuur).

De ontwikkeling binnen normafstanden die vastgelegd zijn in besluiten en wetten zijn sterk negatief (--) beoordeeld, omdat deze leiden tot situaties met sterk negatieve effecten. Dit betekent dat bij een afstand minder dan ½ rotordiameter van een beperkt kwetsbaar object of de wettelijke normafstanden een sterk negatieve (--) beoordeling geldt. Deze beoordeling is niet toegekend in dit planMER, omdat deze afstanden als harde belemmering zijn uitgesloten. Een negatieve (-) beoordeling is van toepassing bij ligging binnen de adviesafstanden van beheerders (tabel 6.16). Op projectniveau dient hier een nadere overweging en/of onderzoek naar de daadwerkelijke belemmering plaats te vinden. Ligging buiten de adviesafstanden (PR10-6 van kwetsbare objecten en afstanden uit tabel 6.16) leidt tot een neutrale (0) beoordeling.

De beoordelingsschaal in 6.17 beschrijft hoe invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen wordt beoordeeld.

Tabel 6.17 Beoordelingsschaal invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	geen knelpunten aanwezig van externe veiligheidsrisico's en zonder mitigerende maatregelen kan worden voldaan aan de afstandscriteria
0/-	licht negatief effect	niet van toepassing
-	negatief effect	de ontwikkeling vindt plaats binnen de adviesafstanden van beheerders van risicobronnen of objecten
--	sterk negatief effect	de ontwikkeling voldoet niet de normwaarden voor risicobronnen of objecten

Invloed op Defensie, radar en luchtvaart

In de 'Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters' zijn binnen het plangebied gebieden aangewezen voor gebruik door Defensie. Voor de in paragraaf 4.2.4 beschreven laagvliegterreinen geldt een minimale vlieghoogte van minimaal 30 m boven hindernissen, of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. In de praktijk betekent dit dat ieder object hoger dan 30 m dat wordt gerealiseerd in de aanvliegroute een negatief effect heeft op de referentiesituatie. Voor de laagvliegroute VO geldt een minimum vlieghoogte van 75 m boven hindernissen. Daarnaast zijn er bouwhoogtebeperkingen in het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen. Verspreid over het plangebied bevinden zich nog diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms.

In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling voor het criterium invloed op Defensie, radar en luchtvaart. Ontwikkelingen binnen de laagvliegroute VO, laagvlieggebied Maas en Waal, het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen, de diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms zijn onder voorwaarden wellicht wel mogelijk, bijvoorbeeld door een ontheffing of mitigerende maatregelen. Hoewel er hoogtebeperkingen gelden, is niet eenduidig in hoeverre deze belemmerend zijn voor de ontwikkeling van windturbines. De hoogtebeperkingen zijn namelijk niet eenduidig geformuleerd. Gekozen is om uit te gaan van een licht negatief effect (0/-), waarbij geldt dat afstemming met de betrokken partijen over de mogelijkheden nodig is. De ontwikkeling van windturbines is binnen gebieden met een hoogtebeperking daardoor niet bij voorbaat uitgesloten en er is geen eenduidig negatief (-) effect van toepassing voor het huidige gebruik van de betreffende gebieden. De exacte mogelijkheden dienen per project bepaald te worden. Voor de militaire oefenterreinen en de munitieopslagplaats geldt in principe een negatieve (-) beoordeling. Omdat deze locaties volledig binnen de zone van 1 km rond de Veluwe, is deze beoordeling in dit planMER niet gegeven.

Ten aanzien van radarverstoring geldt dat het gehele plangebied een maximale bouwhoogte van 90 m geldt. Middels een radartoets kan worden aangetoond dat hiervan kan worden afgeweken. Dit dient op projectniveau beschouwd te worden. Omdat de bouwhoogtebeperking vanuit radarverstoring in het gehele plangebied gelijk is, is dit aspect niet onderscheidend voor dit planMER. Daarom worden de alternatieven voor windturbines hierop niet beoordeeld. Op projectniveau is dit echter wel relevant en zal dit onderzocht moeten worden.

Tabel 6.18 toont de beoordelingsschaal voor invloed op Defensie en luchtvaart.

Tabel 6.18 Beoordelingsschaal invloed op Defensie en luchtvaart

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet of slechts beperkt tot effecten ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot een negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie voor Defensie door ligging in laagvlieggebied, aanvlieggebieden en de laagvliegroute VO
-	negatief effect	de ontwikkeling zorgt voor een beperking ten aanzien van het huidige gebruik. In afstemming kunnen hier mogelijk wel windturbines worden ontwikkeld.
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

6.3.5 Leefomgeving

Overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten (gebruiksfase)

Windturbines

Windturbines maken geluid. Dit geluid is grotendeels afkomstig van de bewegende delen (zoals de rotorbladen) die door de wind worden aangedreven. Een kleiner deel van het geluid wordt veroorzaakt door de aandrijving. Dit kan zorgen voor geluidhinder op gevoelige functies, zoals woningen.

In een modelstudie naar geluid is een situatie onderzocht met een aantal windturbines in lijnopstelling op een willekeurige locatie in het plangebied. Hiermee kan de geluidhinder worden bepaald die is gebruikt bij het uitvoeren van de onderzoeken. Bij de windturbines in lijnopstelling speelt cumulatie van geluid tussen de windturbines onderling een rol, waardoor de contourafstand[1] groter wordt. Bij de lijnopstelling is een scenario doorgerekend met vier windturbines met een tussenafstand van drie keer de rotordiameter (3D). Dit is de minimale afstand die de windturbines uit elkaar moeten staan, en levert voor geluid een maximale contourafstand op. Het geluid van de windturbines onderling beïnvloeden elkaar dan het sterkst, waardoor het cumulatieve effect het grootst is, dit levert een *worst-case* scenario op. De bodemfactor in het model is ingesteld op halfzacht, half hard (B=0,5). Dit betekent dat er uitgegaan wordt van een oppervlakte met 50 % landbouwgrond en natuur, en 50 % stedelijk gebied en water. Voor de windverdeling van de windturbines is uitgegaan van de KNMI-windgegevens voor het zoekgebied. Tabel 6.19 toont de specificaties van de windturbines die gebruikt zijn voor het bepalen van de afstanden.

Tabel 6.19 Specificaties van de 120 m en 166 m windturbine

	120 m windturbine	166 m windturbine
naam	Nordex N117	Enercon E-160
vermogen (MW)	3,6	5,5
ashoogte (m)	120*	166**
rotordiameter (m)	116,8	160
maximale geluidemissie (dB)	105***	107,0***

* Deze windturbine is leverbaar met een ashoogte tussen de 76 en 141 m, gekozen is voor een ashoogte van 120 m.

** Deze windturbine is leverbaar met een ashoogte tussen de 120 en 166 me, gekozen is voor de maximale ashoogte van 166 m.

*** Inclusief *trailing edge serrations*, toevoeging aan het blad van een windturbine waardoor minder geluid produceren.

Van de 120 m en 166 m windturbines is de maximale afstand tot de 47 dB Lden[2] contour bepaald. Dit is gedaan in Geomilieu versie 5.20. Geomilieu is een softwarepakket voor het berekenen, presenteren, beoordelen en het voorspellen van onder andere geluidshinder. De genoemde 47 dB Lden is de grenswaarde die geldend was vanuit het Activiteitenbesluit. Deze grenswaarde bepaalt de afstand die tussen een windturbine en een gevel moet zitten om aan de geluidnorm te voldoen. Wordt een windturbine dichterbij geplaatst, dan is de geluidbelasting te hoog en voldoet deze niet. Deze norm biedt voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid (zie kader).

1 De contourafstand is de afstand rond de windturbine(s) waar de geluidseffecten waarneembaar zijn.

2 Lden staat voor Level day, evening, night, ofwel het tijdgewogen jaargemiddelde geluidniveau in de dag-, de avond- en de nachtperiode. 's Avonds geldt er een correctie van +5 dB en 's nachts van +10 dB (Lnight). Er is gekozen voor deze weging om recht te doen aan de omstandigheden. 's Avonds en 's nachts zijn mensen vaker in rust, is het omgevingsgeluid minder, maar waait het vaak harder. Daarom wegen de avond en de nacht zwaarder mee dan de dag.

Laagfrequent geluid
Een gedeelte van het geluid dat windturbines produceren heeft een frequentie van 4-125 Hz en wordt daarom geclassificeerd als laagfrequent geluid. Laagfrequent geluid is geluid dat zich in het grensgebied tussen normaal hoorbaar en onhoorbaar geluid bevindt. In de discussie rondom windturbines en gezondheid wordt vaak de vraag gesteld of laagfrequent geluid van windturbines effecten kan hebben op de menselijke gezondheid.

Het laagfrequente geluid van windturbines is vergelijkbaar met andere bronnen van geluid, zoals verkeer (Factsheet RIVM 2021[1]). Infrageluid van windturbines is niet sterker dan infrageluid van andere bronnen, zoals wegverkeer en wind en in de praktijk meestal ook niet hoorbaar. Voor laagfrequent geluid zijn hinder en mogelijk slaapverstoring gevonden als gezondheidseffecten, maar er zijn geen aanwijzingen dat laagfrequent geluid en infrageluid andere effecten hebben op omwonenden dan gewoon geluid. Daarnaast blijkt uit het onderzoek van het RIVM dat de normen van 47 dB en 45 dB voldoende rekening houden met laagfrequent geluid.

In dit planMER worden de effecten van de plaatsingszones met betrekking tot laagfrequent geluid daarom ook niet specifiek onderzocht.

De contouren zijn in het onderzoek geprojecteerd op de geluidsgevoelige bestemmingen. Dit zijn de volgende gebouwen:
- woningen;
- stand- en ligplaatsen (woonboten, stacaravans);
- gebouwen met een gezondheidszorgfunctie;
- gebouwen met een onderwijsfunctie.

In tabel 6.20 staan de bepaalde contourafstanden van de referentieturbines.

Tabel 6.20 Bepaalde contourafstanden van de 120 m en 166 m windturbine

Omschrijving	Afstand in [m]
	Lijnopstelling
47 dB Lden, 120 m windturbine	340
47 dB Lden, 120 m windturbine, inclusief 3 dB mitigatie	210
47 dB Lden, 166 m windturbine	620
47 dB Lden, 166 m windturbine, inclusief 3 dB mitigatie	385

Voor dit planMER is uitgegaan van een relatief stille 120 m windturbine, waarmee de geluidscontouren relatief beperkt in omvang zijn. Er bestaat hierdoor het risico dat bij uiteindelijke projectrealisatie onvoldoende keus in te plaatsen windturbines resteert, omdat kan blijken dat de zoekgebieden minder ruimte bieden dan verwacht op grond van dit planMER. Dit wordt onderschreven door de Cie-m.e.r. in haar advies. Dit planMER wil echter ook de maximaal beschikbare ruimte in beeld brengen en daarnaast worden nieuwe windturbines steeds stiller. Hierdoor sluit het toepassen van de contouren uit tabel 6.20 aan bij het doel en schaalniveau van het planMER. Op projectniveau is nadere invulling van een gebied aan de hand van nog te bepalen normen noodzakelijk. In paragraaf 6.4.3 is daarnaast weergegeven wat de effecten zijn van het toepassen van strengere geluidsnormen, namelijk 40, 45 en 47 dB Lden, en dus grotere geluidscontouren en het alternatief Leefomgeving hanteert een afstand van 700 m rond geluidsgevoelige objecten.
Ondanks dat er geen geldende normen zijn voor geluid, wordt in dit planMER een waardeoordeel toegekend aan de geluidbelasting. Hierbij wordt aangesloten bij de normen uit het Activiteitenbesluit. Bij concrete

[1] RIVM (2021). Factsheet gezondheidseffecten van windturbinegeluid, geraadpleegd via https://www.rivm.nl/sites/default/files/2021-08/Factsheet-windturbines.pdf.

ontwikkelingen dient een lokale afweging plaats te vinden of kan aangesloten bij de nieuwe windturbinenormeringen die op dat moment landelijk van toepassing zijn en volgen uit het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving.

Een sterk negatieve beoordeling (--) is in dit planMER niet van toepassing, omdat is uitgegaan van een minimale afstand van 210 m (120 m windturbine) en 385 m (166 m windturbine) als harde belemmering. Dit is de voor dit planMER berekende 47 dB Lden contour inclusief 3 dB mitigatie. Uitgaande van deze normering is er geen zoekruimte binnen 210 m of 385 m van geluidgevoelige objecten. Wel is een negatieve (-) beoordeling van toepassing. Hiervan is sprake bij ligging in de 47 dB contour, zonder mitigatie. Dit zijn dus locaties die liggen binnen het gebied tussen de 210 m en 340 m (120 m windturbines) en binnen het gebied tussen de 385 en 620 m (166 m windturbines) van geluidsgevoelige bestemming. Mitigerende maatregelen zijn hierbij een vereiste. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is niet van toepassing, omdat voor dit planMER het uitgangspunt van de beoordeling de 47 dB Lden contour is gehanteerd. Paragraaf 6.4.3 toont de effecten van een strengere geluidsnorm. Tabel 6.21 toont de beoordelingsschaal voor geluidbelasting op gevoelige bestemmingen.

Tabel 6.21 Beoordelingsschaal geluidbelasting op gevoelige bestemmingen door windturbines

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot geluidbelasting boven de norm
0/-	licht negatief effect	niet van toepassing
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de leefomgeving door windturbines ten opzichte van de referentiesituatie door geluidbelasting boven de 47 dB op geluidsgevoelige bestemmingen, mitigerende maatregelen zijn mogelijk
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Zonneveld

Voor wat betreft geluid van zonnevelden zijn over het algemeen alleen de bijbehorende omvormers en transformatoren relevant. De zonnepanelen zelf zijn geen bron van geluid. Voor het geluid van de omvormers en transformatoren biedt de VNG-brochure 'Handreiking bedrijven en milieuzonering' inzicht in de minimaal aan te houden afstand tot geluidsgevoelige bebouwing. In de uitgave valt dit onder de activiteit 'electriciteitsdistributiebedrijven, met een transformatorvermogen'. Tabel 6.22 toont de aan te houden richtafstanden per aansluitvermogen.

Tabel 6.22 Aanbevolen richtafstanden per aansluitvermogen en omgevingstypering

	Omgevingstypering	
Aansluitvermogen	Rustige woonwijk	Gemengd gebied
<= 10 MVA (15 ha)	30 m	10 m
10-100 MVA	50 m	30 m

De tabel toont de geadviseerde minimale afstand tot geluidsgevoelige bebouwing. De richtafstanden uit de VNG-brochure zijn gebaseerd op een rustige woonwijk, maar zijn ook voor een gemengd gebied toepasbaar. De tabel laat zien dat voor een aansluitvermogen tot 10 MVA een minimale afstand van 30 m (vanaf de grens van het terrein) zou moeten worden aangehouden in een rustige omgeving. Voor een drukker gebied kan in dit voorbeeld een kleinere afstand, van 10 m, worden aangehouden. Dan is de geluidnorm voor een goede ruimtelijke ordening namelijk minder streng (50 in plaats van 45 dB(A) etmaalwaarde). In dit stadium is nog niets bekend over een gewenste parkgrootte of beoogde capaciteit. In

een inpassingsfase kan rekening gehouden worden met de geluidbelasting van zonnevelden door geluidproducerende onderdelen van zonnevelden op grotere afstand van bebouwing te plaatsen.

In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve beoordeling (--). Er is geen wet- en regelgeving rondom zonnevelden en leefomgeving. Een negatieve beoordeling (-) wordt gegeven aan gebieden met afstand van maximaal 30 m tot gevoelige bestemmingen. Voor overige geluidsgevoelige bestemmingen als gezondheidscentra of onderwijsgebouwen is dit niet het geval. Van een licht negatieve (0/-) beoordeling is sprake als een geluidsgevoelige bestemming binnen 30-50 m ligt (zie ook tabel 6.23). Uitgangspunt hierbij is een aansluitvermogen van 10-100 MVA en ligging in een rustige woonwijk.

Tabel 6.23 Beoordelingsschaal geluidbelasting op gevoelige bestemmingen door zonnevelden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot een negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden op meer dan 50 m van een geluidsgevoelige bestemming
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een licht negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden binnen 30 - 50 m van een geluidsgevoelige bestemming
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden binnen 30 m van een geluidsgevoelige bestemming
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

6.3.6 Gebruiksfuncties

Invloed op ruimtegebruik

De opwek van duurzame energie leidt tot ruimtebeslag, waardoor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie kan leiden tot oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties. De invloed op het ruimtegebruik is onderzocht in een kwalitatieve analyse.

Voor ruimtegebruik geldt dat hoofdzakelijk de keuze voor windturbines of zonnevelden bepalend is voor het ruimtebeslag. De locaties zijn beperkt van invloed op de effecten, tenzij de voorgenomen ontwikkelingen zijn gepland in bijvoorbeeld recreatiegebieden of op (geschikte) woningbouwlocaties. Afhankelijk van de locatie kunnen windturbines en zonnevelden wel invloed hebben op deze functies.

In de effectanalyse worden de volgende gebruiksfuncties beschouwd:
- recreatiefunctie (recreatieve gebieden en verbindingen);
- agrarische functie (akkerland, (glas)tuinbouw, grasland).

In de effectanalyse voor ruimtegebruik is enkel gekeken naar ruimtebeslag op bovenstaande gebruiksfuncties. Woon- en werkfuncties zijn niet beschouwd, omdat deze op basis van de harde belemmeringen al zijn uitgesloten en hiermee geen onderdeel zijn van de alternatieven. Effecten door bijvoorbeeld (geluid)hinder zijn beschouwd onder leefomgeving. Het gebruik van het gebied voor natuur is al meegenomen bij natuur en de verkeersfunctie is opgenomen bij veiligheid.

Voor de beoordeling van het criterium ruimtegebruik is het belangrijk om te benoemen dat het criterium ‘invloed op ruimtegebruik’ niet bij voorbaat vanuit milieuperspectief niet haalbaar is. Dit onderzoek brengt slechts in beeld wat de effecten zijn. Daarnaast bestaan er voldoende maatregelen voor dubbel ruimtegebruik. Er is daarom niet sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling.

Wel geldt een negatieve (-) beoordeling bij de ontwikkeling van zonnevelden op gronden met een recreatieve functie en gronden die in gebruik zijn ten behoeve van akkerbouw en (glas-)tuinbouw. Voor ontwikkelingen op grasland geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat hier kansen zijn voor multifunctioneel ruimtegebruik, bijvoorbeeld door dieren te laten grazen onder de zonnepanelen. Voor windturbines geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling voor gronden met een recreatieve functies. Voor ontwikkeling op agrarische functies geldt een neutrale (0) beoordeling. Dit komt omdat het ruimtegebruik beperkt is en het huidige gebruik veelal grotendeels kan worden voortgezet.

Dit criterium kan worden beoordeeld met hulp van de beoordelingsschaal in tabel 6.23.

Tabel 6.23 Beoordelingsschaal invloed op ruimtegebruik

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	beperkt oppervlakteverlies voor bestaande gebruiksfuncties
0/-	licht negatief effect	oppervlakteverlies is beperkt en/of er zijn kansen voor multifunctioneel ruimtegebruik
-	negatief effect	grote mate van oppervlakteverlies en/of verloren gaan van huidige gebruiksfuncties
--	sterk negatief effect	niet van toepassing*

* Gebruiksfuncties zijn niet wettelijk beschermd, waardoor gebieden op basis van het criterium 'invloed op gebruiksfuncties' niet bij voorbaat niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief.

6.4 Niet-maatgevende effecten

Deze paragraaf beschrijft de milieueffecten van criteria die in paragraaf 6.2 als 'niet-maatgevend' zijn aangemerkt. Dit zijn criteria die met name voor de verdere uitwerking van projecten kunnen leiden tot aandachtspunten. De aandachtspunten zijn vooral van invloed op de keuze tussen windturbines en zonnevelden en zijn beperkt van invloed op de uiteindelijke locatiekeuze. De effecten op de niet-maatgevende criteria zijn in dit planMER niet beoordeeld, omdat de effecten op deze criteria naar verwachting niet leiden tot een risico voor de uitvoerbaarheid. Er zijn hiervoor over het algemeen namelijk (voldoende) maatregelen beschikbaar om effecten op deze criteria te voorkomen of beperken.

6.4.1 Effectanalyse bodemkwaliteit

Invloed op bodemkwaliteit

Op grond van de Wet bodembescherming (Wbb) dient, in verband met de uitvoerbaarheid van een plan of project, rekening te worden gehouden met de bodemgesteldheid. De Wbb is erop gericht bodemkwaliteit te waarborgen of te verbeteren indien nodig. De wet schrijft voor dat eenieder die de bodem verontreinigt verplicht is maatregelen te nemen om deze verontreiniging tegen te gaan. Eventuele aanwezige (spoedeisende) gevallen van bodemverontreiniging binnen het zoekgebied moeten volgens de Wbb gesaneerd of beheerd worden. Verspreiding van een verontreiniging kan bijvoorbeeld plaatsvinden via stroming van grond- en oppervlaktewater. Wanneer sprake is van een te hoge concentratie van een bepaalde stof, maar niet aangetoond kan worden dat het risico van verspreiding aanwezig is, dient sanering uitgevoerd te worden bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied. Dit geldt zowel voor de bouw van windturbines als zonnevelden.

Aangezien het wettelijk niet is toegestaan de kwaliteit van de bodem te verslechteren en/of verontreiniging zonder meer te verplaatsen of verspreiden, is geen sprake van een negatieve beïnvloeding van de bodemkwaliteit. Daarmee draagt dit criterium niet bij aan het in beeld brengen van onderscheidende aspecten die ten grondslag liggen aan de locatiekeuze of een keuze voor een techniek.

Chemische en fysische kwaliteit van de bodem

In dit planMER worden de chemische, fysische en biologische kwaliteit van de bodem niet beoordeeld. De volgende onderdelen zijn bij de uitwerking van plannen echter wel relevant om te beschouwen, maar zorgen op het regionale schaalniveau van dit planMER niet voor onderscheidende effecten. Daarom worden hieronder kort de aandachtspunten benoemd.

Chemische kwaliteit:

- afspoeling of uitloging van gebruikte materialen, bijvoorbeeld zink van de draagconstructie van zonnepanelen;
- invloed op reeds aanwezige bodemverontreiniging, bijvoorbeeld bij het doorboren van afdichtende bodemlagen.

Fysische en biologische kwaliteit:

- zettingen en verdichting van de bodem, bijvoorbeeld door het gebruik van zwaar materieel bij de aanleg (zie volgende paragraaf 'zettingen');
- achteruitgang gehalte humus, diverse mineralen en de biodiversiteit door onvoldoende licht, lucht en water.

Achteruitgang treedt op als de bodem chemisch en fysisch niet in goede conditie is. Om te zorgen voor een goed functionerende bodem na het verwijderen van de windturbines en zonnevelden dient de chemische, fysische en biologische kwaliteit zoveel mogelijk in stand gehouden te worden tijdens de aanleg-, gebruiks- en verwijderingsfase.

Bodemkwaliteit bij toekomstige ontwikkelingen

Wel dient ter voorbereiding van de uitvoering van een initiatief inzicht verkregen te worden in (mogelijke) aanwezigheid van bodemverontreinigingen. Hierbij gelden de volgende, algemene, aandachtspunten:

- indien ook daadwerkelijk grondroerende werkzaamheden ter plaatse van deze locaties plaatsvinden, dan is de kans aanwezig dat er sanerende werkzaamheden moeten plaatsvinden, hetgeen de bodemkwaliteit doet verbeteren. Grondroerende werkzaamheden zijn in ieder geval te verwachten voor:
  - de fundering van windturbines (graafdiepte van 5 m onder maaiveld), heipalen voor windturbines (tot 30 m diep op land);
  - de fundering van zonnevelden (circa 0,30 m-mv);
- om een beter beeld te krijgen van de actuele bodemkwaliteit in een volgende fase is inzage van beschikbare rapportages aan te raden. Voor de verdachte locaties binnen zoekgebieden voor wind en zon wordt een historisch vooronderzoek geadviseerd om uit te voeren conform NEN 5725 en als op basis daarvan aanleiding is voor vervolgonderzoek is een verkennend bodemonderzoek noodzakelijk conform de NEN 5740;
- vanuit milieuperspectief is bodemkwaliteit niet bepalend voor de keuze van een locatie en/of techniek, omdat effecten door sanering volledig te voorkomen zijn en omdat bij sanering zelfs sprake is van een verbetering van de bodemkwaliteit. Het aantreffen van (grootschalige) bodemverontreinigingen brengt wel een risico voor planning en kosten met zich mee.

Risico op zettingen

Zettingen kunnen optreden als gevolg van ingrepen in de bodem/ondergrond. Bovengrondse en ondergrondse constructies kunnen, indien zwaarder dan de omliggende lithologie, tot zettingen leiden. Ook een aanpassing in de dominante bodemopbouw kan (op termijn) leiden tot zettingen. Omgekeerd kunnen zettingen ook leiden tot negatieve gevolgen aan boven- en ondergrondse functies. Dit kan onder meer effecten hebben op de waterbergingscapaciteit van de bodem. Dit criterium draagt niet bij aan het in beeld brengen van onderscheidende aspecten die ten grondslag liggen aan de locatiekeuze of een keuze voor een techniek

Gevoeligheid van bodemtypen

Het risico op zettingen houdt sterk verband met de lithologische samenstelling van de bodem, waar in meer of mindere mate druk op wordt uitgeoefend. Hierbij zijn textuur, structuur en het watergehalte van de grond belangrijke parameters. Door lucht en water uit poriënruimte te persen (consolidatie) klinkt de grond in. Veen is zeer gevoelig voor zetting, aangezien dit veel water en lucht bevat (groot volume dat makkelijk kan

worden samengedrukt). Klei en zand zijn aanmerkelijk beter bestand tegen zetting, waarbij geldt dat zand vanwege de gunstige textuur en structuur en een laag watergehalte (water stroomt makkelijk weg uit de poriën tussen zandkorrels) het minst gevoelig is voor zetting. In paragraaf 4.2.5 is een kaart opgenomen met de bodemtypen in de regio (afbeelding 4.23).

Uit bovenstaande beschrijving volgen de volgende algemene aandachtspunten voor het risico op zettingen die relevant zijn voor de uitwerking van eventuele projecten in de regio:

- er wordt aanbevolen om zettingsgevoelige gebieden (zoals klei en veen) zo veel mogelijk te vermijden bij de locatiekeuze van windturbines. Als zettingsgevoelige gronden niet kunnen worden vermeden dan is het mogelijk om de effecten te mitigeren. Met mitigerende maatregelen kan een stabiele bodem worden gecreëerd door voorbelasting. Voorbelasting houdt een kunstmatige inklinking in door het verwijderen van de zettingsgevoelige laag en het toevoegen van een zandlaag. De creatie van een stabiele bodem zorgt voor het volgende risico:
  - ontstaan van heterogene zettingen waardoor kabels moeilijker kunnen worden geplaatst door het hoogteverschil. Kabels kunnen dan worden geplaatst in een zandbed. Een zandbed heeft ook als voordeel dat de kabels hun warmte beter kunnen afgeven;
- zonnevelden zijn mogelijk op zettingsgevoelige gebieden, omdat de risico op zettingen laag is.

6.4.2 Effectanalyse grondwater

Risico op verzilting

In het NRD is het risico op verzilting opgenomen als niet-maatgevend criterium in het beoordelingskader. Verzilting is de toename van het zoutgehalte in de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater. De beschikbaarheid van zoet grond- en oppervlaktewater is van belang voor gebruiksfuncties zoals landbouw, industrie, drinkwater en natuur. Verzilting komt voornamelijk voor in het westen en noorden van Nederland, waar zout water vanuit de zee of via kwel aan de oppervlakte komt. Door de ligging van het plangebied op grote afstand tot zoutwaterbronnen is verzilting naar verwachting geen risico bij de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. Daarom is dit criterium niet bepalend voor de locatiekeuze of keuze voor wind- of zonne-energie

6.4.3 Effectanalyse leefomgeving

Geluidgehinderden

Hoewel de vergunbaarheid bij dit criterium op dit moment nog geen rol speelt, bieden de geluidscontouren behorende bij normen lager dan 47 dB Lden (‘onder de norm’) toch inzicht. Dit is te meer relevant, omdat de geluidscontouren aangepast kunnen worden naar aanleiding van de resultaten uit het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving. Het criterium normoverschrijding geeft het speelveld aan waarbinnen gezocht moet worden om hinder zoveel mogelijk te voorkomen. Dit criterium geeft dus nadere informatie over de locaties waar de geluidseffecten op de omgeving het kleinste zijn. Het onderzoek richt zich op windturbines.

Analyse geluidgehinderden door windturbines

Dit criterium hanteert als uitgangspunt de 40 en 45 dB Lden geluidscontour. Daarnaast is ook de 47 dB Lden contour in beeld gebracht die van toepassing is zonder mitigerende maatregelen.

Bij de 40 dB Lden is circa 1 % van de bevolking ernstig gehinderd, volgens onderzoek van RIVM[1]. Dit is dus de geluidbelasting waarbij de kans op hinder zeer klein is (‘onder de norm’). De berekeningen in deze paragraaf tonen de volgende contouren middels een voorbeeldsituatie:

- 40 dB Lden contour van de 120 m windturbine in lijnopstelling;
- 40 dB Lden contour van de 166 m windturbine in lijnopstelling.

[1] Rapportage ‘Windturbines: invloed op de beleving van gezondheid van omwonenden - GGD informatieblad medische milieukunde (update 2013), met kenmerk 200000001/2013 door Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

De 45 dB Lden ís afkomstig van de advieswaarden van de WHO-richtlijnen. De berekeningen in deze paragraaf tonen de volgende contouren middels een voorbeeldsituatie:
- 45 dB Lden contour van de 120 m windturbine in lijnopstelling;
- 45 dB Lden contour van de 166 m windturbine in lijnopstelling.

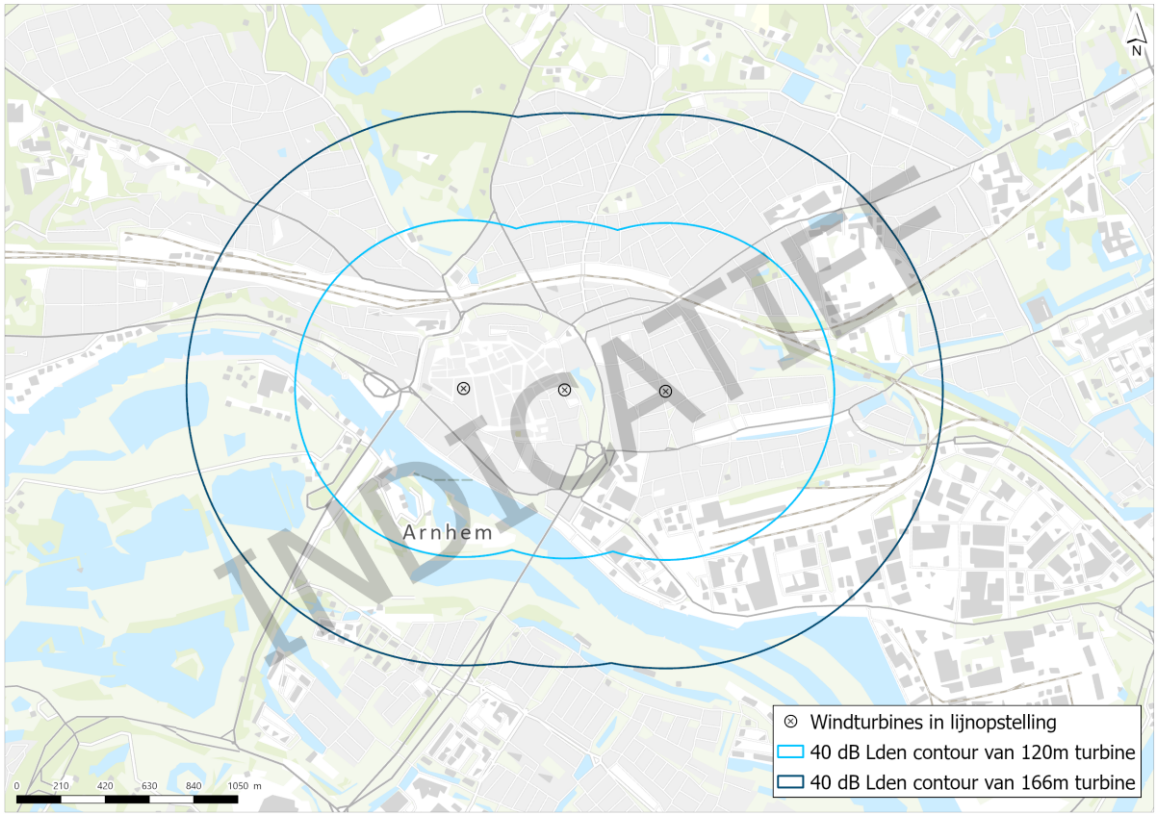
De contouren van de 40, 45 en 47 dB Lden reiken een stuk verder dan de 47 dB Lden contouren (met 3 dB mitigatie, zie paragraaf 7.5). Overeenkomstig de methodiek bij normoverschrijding, is voor het criterium geluideffecten onder de norm de contourafstanden naar de 40, 45 en 47 dB Lden contour berekend. Hiervoor zijn de referentieturbines uit tabel 6.18 als uitgangspunt gebruikt. Tabel 6.24 beschrijft de resultaten van windturbines in lijnopstelling.

Tabel 6.24 Berekende 40, 45 en 47 dB contourafstanden van de 120 m en 166 m windturbine in lijnopstelling

Omschrijving	Afstand [m]
	Lijnopstelling
40 dB Lden, 120 m windturbine	800
40 dB Lden, 166 m windturbine	1.315
45 dB Lden, 120 m windturbine	450
45 dB Lden, 166 m windturbine	800
47 dB Lden, 120 m windturbine	340
47 dB Lden, 166 m windturbine	620

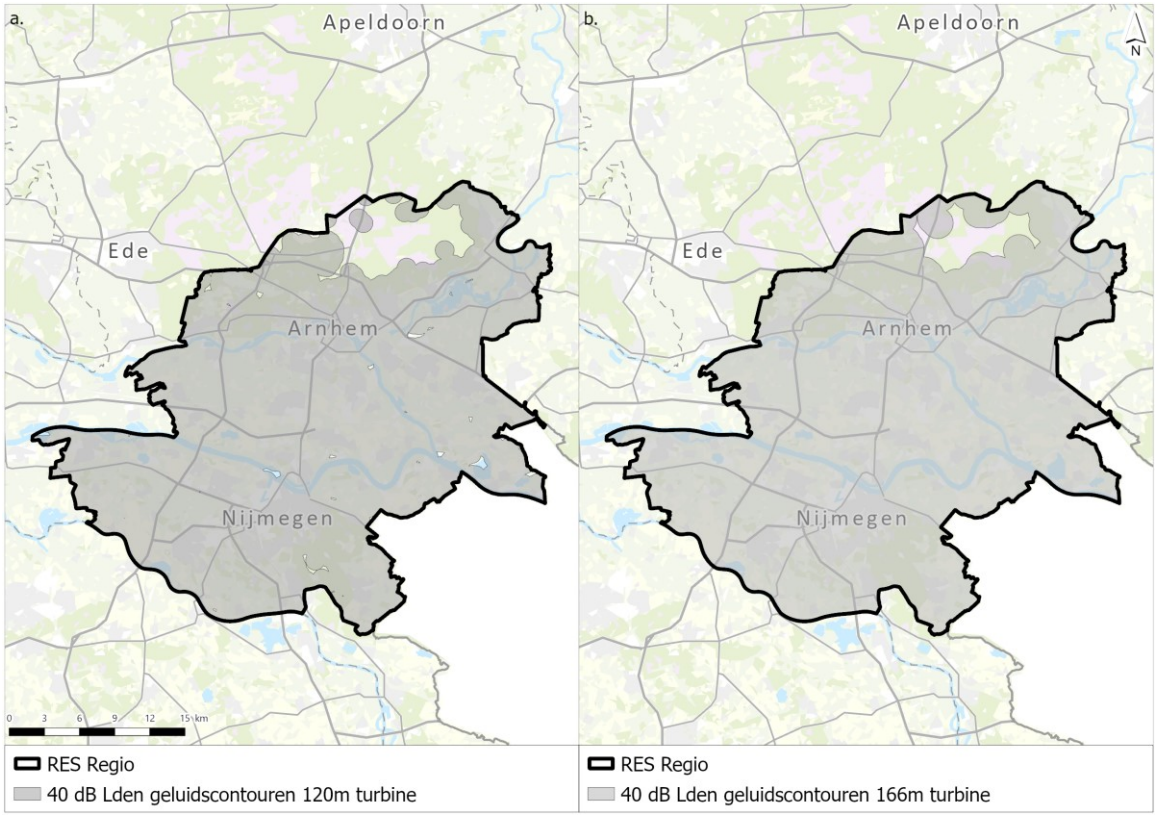
Tabel 6.24 laat zien dat de 40 dB Lden contour van een 120 m windturbine op circa 800 m ligt. Voor een grotere windturbine is deze afstand 1.315 m. Onderstaande afbeelding 6.2 toont de berekende 40 dB Lden contouren van een lijnopstelling op een indicatieve locatie in Arnhem. Deze afbeelding is slechts bedoeld om een beeld te geven van de schaalgrootte van de contouren.

Afbeelding 6.2 40 dB Lden contourafstanden 120 m en 166 m windturbines in lijnopstelling op indicatieve locatie in Arnhem

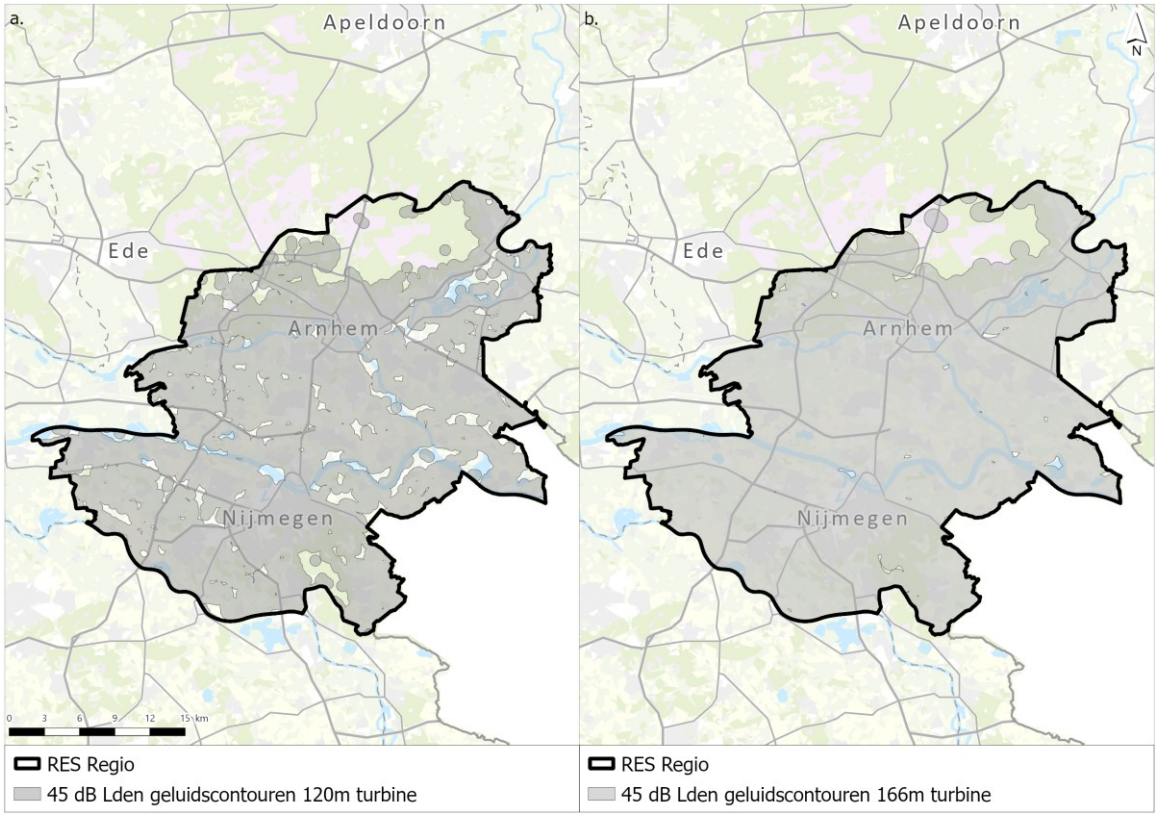
Afbeelding 6.3 geeft de geluideffecten onder de norm weer voor het plangebied voor 40 dB Lden. De geluidscontouren zijn in deze afbeelding om geluidsgevoelige objecten gelegd. De gebieden die niet grijs zijn ingekleurd zijn gebieden waar windturbines geplaatst kunnen worden zonder een negatief effect te veroorzaken op geluidsgevoelige bestemmingen. Voor 166 m windturbines (afbeelding 6.3b) betreft dit een gebied aan de oostkant van de Veluwe. Voor 120 m windturbines (afbeelding 6.3a) geldt dit eveneens, daarnaast zijn verspreid over het plangebied kleine gebieden aanwezig waar windturbines minimale geluidbelasting (maximaal 40 dB) veroorzaken op geluidsgevoelige bestemmingen.

Afbeelding 6.3 Geluideffecten 40 dB Lden

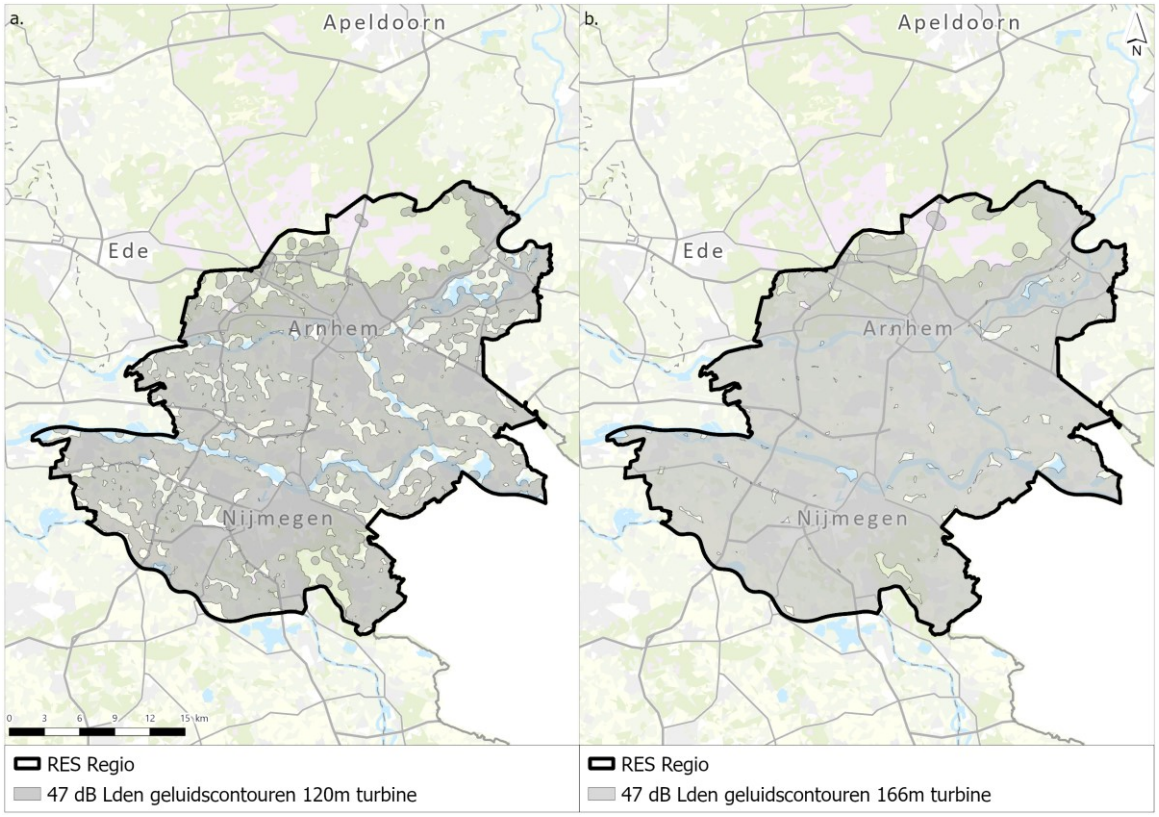
Afbeelding 6.4 toont de geluidseffecten onder de norm voor 45 dB Lden. Ook hiervoor geldt dat voor een groot deel van het plangebied plaatsing van windturbines leidt tot negatieve effecten op geluidsgevoelige bestemmingen.

Afbeelding 6.4 Geluideffecten 45 dB Lden

Afbeelding 6.5 toont de geluidseffecten onder de norm voor 47 dB Lden (zonder mitigatie) voor 120 m windturbines en 166 m windturbines. Ook hiervoor geldt dat voor een groot deel van het plangebied plaatsing van windturbines leidt tot negatieve effecten op geluidsgevoelige bestemmingen.

Afbeelding 6.5 Geluideffecten 47 dB Lden (exclusief 3 dB mitigatie)

Invloed op gezondheid

Rond de ontwikkeling van windturbines bestaan zorgen met betrekking tot gezondheid. Windturbines veroorzaken geluid (inclusief laagfrequent geluid) en slagschaduw. Dit kan hinderlijk zijn en mogelijk gevolgen hebben voor de gezondheid (zie onderzoeken van het RIVM[1]). Een actuele wetenschappelijke beschouwing ten aanzien van gezondheid en windturbines maakt daarom deel uit van de effectbeoordeling van dit aspect. Voor zonnevelden zijn minder tot geen gezondheidszorgen. Dit is daarom niet beschouwd.

Uit de literatuurstudie[1] blijkt dat hinder optreedt als gevolg van geluid. Hoe sterker het geluid (in dB) van windturbines, hoe groter de hinder ervan. Uit de bestaande literatuur bleek niet dat het zogeheten 'laagfrequent geluid' (lage tonen) van windturbines voor extra hinder zorgt tot die gerelateerd aan 'gewoon' geluid. Voor andere gezondheidseffecten zijn de resultaten van wetenschappelijk onderzoek niet eenduidig. Deze effecten hangen niet duidelijk samen met het geluidniveau, maar soms wel met de ervaren hinder. De resultaten onderbouwen de eerdere conclusies van een vergelijkbare opdracht circa drie jaar geleden.

Er is aangetoond dat persoonlijke, situationele en contextuele factoren, die op zichzelf geen directe invloed hebben op de gezondheid, wel de beleving van geluidhinder kunnen versterken. Persoonlijke factoren betreffen houding ten opzichte van windturbines, persoonlijke verwachtingen en de geluidgevoeligheid van elk individu. De literatuur laat duidelijk zien dat omwonenden minder hinder hebben van de windturbines als ze betrokken zijn bij de plaatsing ervan. Dit hangt samen met de persoonlijke beleving van de ontwikkeling. Door mee te kunnen denken over de plaatsing en de balans tussen kosten en baten, ervaren omwonenden

[1] Van het RIVM zijn drie recente publicaties beschikbaar, waarover nader contact geweest is voor uitleg over onderdelen van deze publicaties:
- I. van Kamp | G.P. van den Berg, 2021: Gezondheidseffecten van windturbinegeluid, RIVM-rapport 2020-0214.
- M. Reedijk, I. van Kamp, J. Hin, juli 2021: Factsheet gezondheidseffecten van windturbinegeluid, RIVM.
- Irene van Kamp & Frits van den Berg, 30 August 2021: Health Effects Related to Wind windturbine Sound: An Update; In: International Journal of Environmental Research and Public Health.

minder hinder. Het is daarom belangrijk zorgen van omwonenden serieus te nemen en hen te betrekken bij het planningsproces en de plaatsing van windturbines.

Er is ook onderzoek gedaan naar slaapverstoring door windturbines. Er kunnen geen conclusies worden getrokken over de samenhang van het geluidniveau van windturbinegeluid en slaapverstoring, omdat de resultaten van het onderzoek niet eenduidig zijn.

Omdat de effecten op gezondheid met name raken aan geluid, wordt het aspect 'gezondheid' niet als apart criterium behandeld in dit planMER. Tijdens de verdere uitwerking van de zoekgebieden, middels bijvoorbeeld een projectMER, kan gezondheid als milieuthema beschouwd worden. Hierbij kunnen de resultaten van het landelijk planMER naar windturbinebepalingen worden benut en verdient het de aanbeveling om omwonenden te betrekken bij het planningsproces.

Invloed op gevoelige objecten door slagschaduw

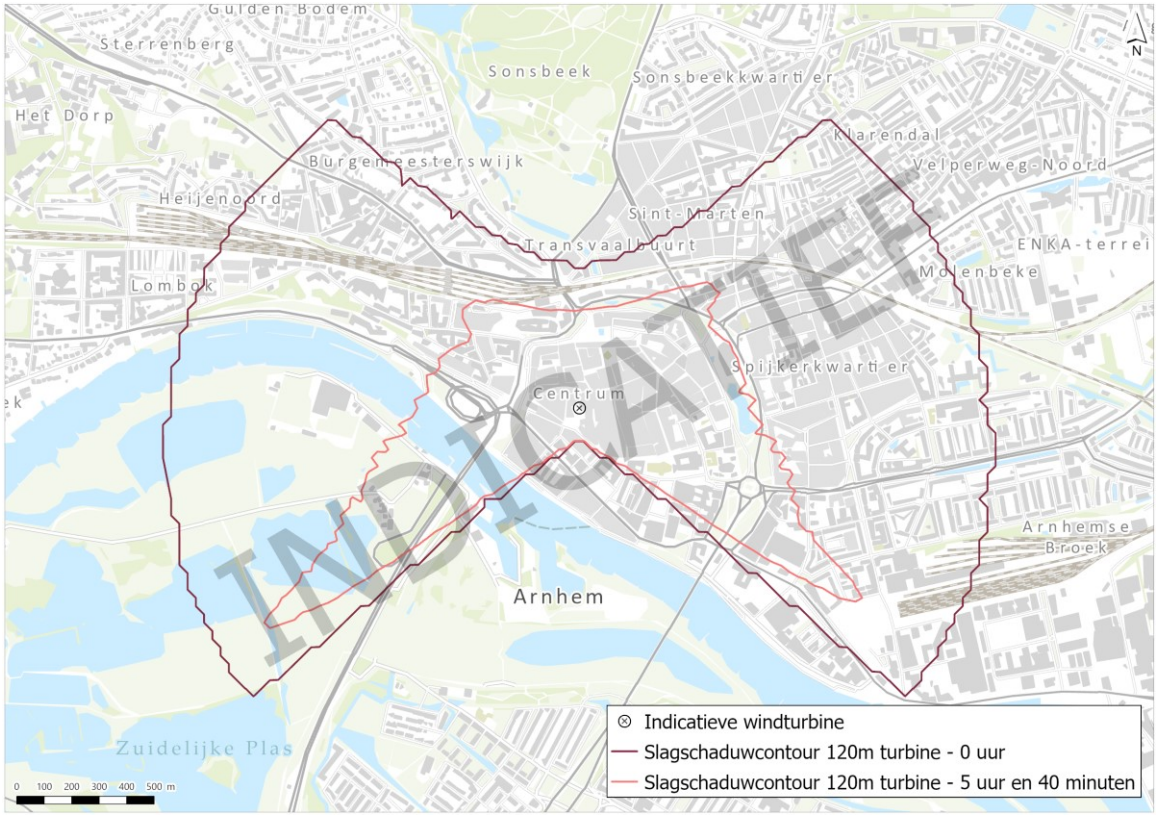
De rotorbladen van een windturbine draaien rond. Hierdoor ontstaan schaduwen, die meebewegen met het ronddraaien van de windturbine. De schaduw die een windturbine veroorzaakt heet slagschaduw. Deze slagschaduw reikt het verst als de zon laag staat, wat het geval is gedurende de winter, tijdens de ochtenduren en de avonduren. Het verschijnen en verdwijnen van de schaduw in, met name, een woning kan als zeer hinderlijk worden ervaren. Daarom zijn normen opgesteld die bepalen hoe lang (uren per jaar) slagschaduw op een gevoelige bestemming (zoals een woning) mag optreden.

In het Activiteitenbesluit[1] is vastgesteld dat een stilstandvoorziening is vereist wanneer de afstand tussen gevoelige objecten, zoals woningen, en een windturbine minder dan twaalfmaal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw optreedt. Deze 20 minuten per dag voor niet meer dan 17 dagen is gemakshalve omgerekend naar een maximale periode van 5 uur en 40 minuten op jaarbasis. Een 166 m windturbine heeft een groter rotordiameter en dus grotere slagschaduwcontouren. Dit betekent dat een 166 m windturbine resulteert in meer slagschaduwhinder. De daadwerkelijke hinder is afhankelijk van het aantal windturbines en de specifieke positie van de windturbines in relatie tot woningen en/of andere gevoelige objecten.

In de praktijk vormen slagschaduwcontouren rondom een windturbine de vorm van een 'vlinder' (zie afbeelding 6.6). De omvang van deze 'vlinder' neemt toe met de grootte (rotordiameter en ashoogte) van de windturbine. Door een verhoogd landoppervlakte (bijvoorbeeld door heuvelachtig landschap) kan de slagschaduwcontour een andere vorm aannemen Bij de ontwikkeling van specifieke windturbineposities moet rekening gehouden worden met de slagschaduwcontour en de hinder op omwonenden. Als niet voldaan kan worden aan de eisen uit het Activiteitenbesluit, moet een stilstandvoorziening toegepast worden.

[1] Voor onder andere het bepalen van passende slagschaduwnormen in het Activiteitenbesluit wordt landelijk een planMER opgesteld.

Afbeelding 6.6 Slagschaduwcontour van windturbine met ashoogte van 120 m op een indicatieve locatie in Arnhem. In beeld gebracht zijn de contour van 0 uur slagschaduw, waarbuiten geen overlast ervaart kan worden, en van 5 uur en 40 minuten, de wettelijke norm uit het Activiteitenbesluit

Windturbines veroorzaken dus een slagschaduwcontour. Slagschaduw kan hinderlijk zijn voor omwonenden. Daarom moet per project de slagschaduwcontour in beeld gebracht worden en moet aangetoond worden dat voldaan wordt aan de eisen van het Activiteitenbesluit. Als dit niet het geval is, moet een stilstandsvoorziening worden toegepast. Voor het planMER op regionaal schaalniveau is het criterium echter niet-maatgevend, omdat mitigerende maatregelen over het algemeen mogelijk zijn. Tevens valt een deel van de slagschaduwcontouren veelal binnen de geluidscontouren van windturbines. Voor de ontwikkeling van Windpark Caprice (gemeente Lingewaard) is bijvoorbeeld opgenomen dat de windturbines helemaal stil worden gezet, zodra slagschaduw optreedt[1].

[1] Gemeente Lingewaard - ZS 412025 - Bijlage 7 - Raadsvoorstel - Windpark Caprice, 27 juni 2022.

7

EFFECTANALYSE- EN BEOORDELING WIND- EN ZONNE-ENERGIE

Dit hoofdstuk presenteert voor wind- en zonne-energie de effectanalyse op gebiedsniveau en de effectbeoordeling van de alternatieven. De effectanalyse op gebiedsniveau is uitgevoerd voor de maatgevende criteria die bijdragen aan de besluitvorming voor locaties en de keuze tussen windturbines en/of zonnevelden (zie hoofdstuk 6). Elke paragraaf presenteert per criterium eerst de effectanalyse voor het gehele plangebied op kaarten. Hierbij zijn op de kaarten de harde belemmeringen (zie bijlage III) uitgesloten. De effectanalyses resulteren per aspect in een toelichtende effectbeoordeling en een effectbeoordeling in de vorm van kaarten die aangeven welke gebieden binnen het plangebied vanuit het betreffende criterium:
- sterk negatief (--) (rode kleur);
- negatief (-) (oranje kleur);
- licht negatief (0/-) (gele kleur);
- neutraal (0) (lichtgrijze kleur).

Voor de leesbaarheid van dit planMER zijn alleen de kaarten met de beoordeling voor het gehele plangebied minus de harde belemmeringen weergegeven. In verschillende bijlagen zijn de effecten van de alternatieven per criterium op kaart beoordeeld.

Naast de kaarten is in iedere paragraaf ook een tabel opgenomen met de effectbeoordeling. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling in de tabellen is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. De kaarten in de verschillende bijlagen tonen de exacte beoordeling.

7.1 Bodem en water

Invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

De voorgenomen activiteiten kunnen effecten hebben op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringgebieden (zie voor een gedetailleerde beschrijving 6.3.1). De kwaliteit van het grondwater kan worden beïnvloed door bemaling of het lekken van schadelijke stoffen bij de aanleg en verwijdering van windturbines en zonnevelden. Ook kunnen bodemlagen die het grondwater beschermen worden verstoord, waardoor verontreinigingen met lekstromen in het diepere grondwater kunnen komen.

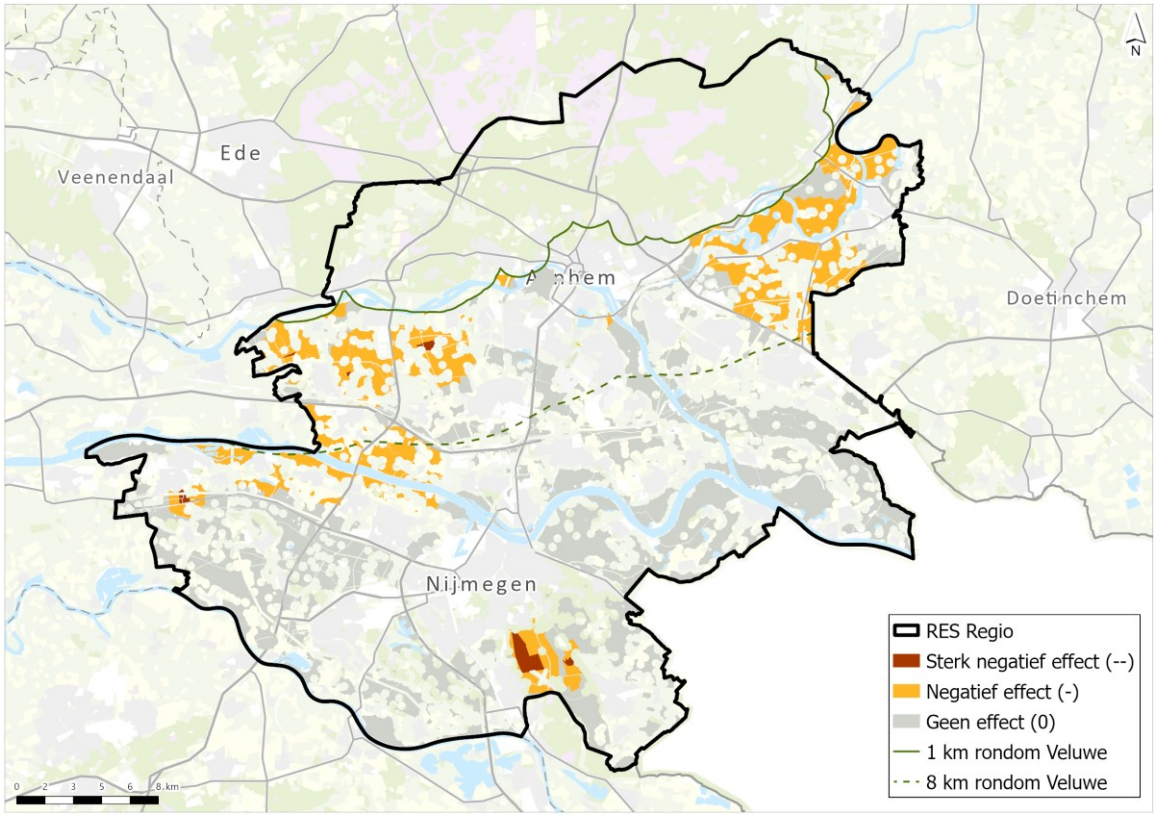
Daarom geldt in waterwingebieden een maximale diepte voor grondroerende werkzaamheden van 2 m. Windturbines kennen een fundering die circa 30 m diep de grond in gaat. De ontheffingsmogelijkheden bieden naar verwachting geen mogelijkheid hiervan af te wijken. Er geldt voor windturbines daarom een sterk negatieve (--) beoordeling. De fundering van zonnevelden reikt circa 0,3 m diep. Voor zonnevelden geldt daarom bij ligging in waterwingebieden een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat dit een aandachtspunt is oor de ontwikkeling.

Voor de grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden gelden weliswaar ook beperkingen ten aanzien van de diepte van grondroerende werkzaamheden, maar hierbij bestaan mogelijkheden om onder voorwaarden af te wijken. Hierdoor is voor windturbines een negatieve (-) beoordeling van toepassing. Voor zonnevelden geldt voor

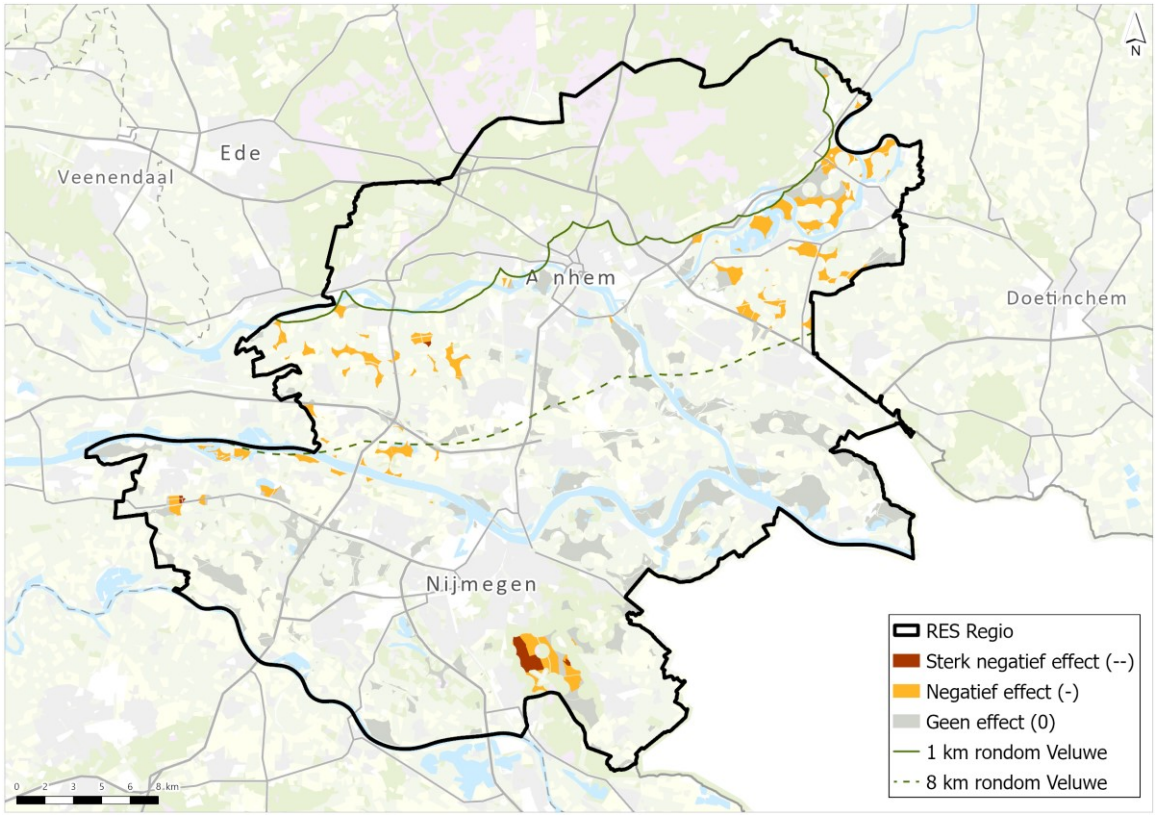
deze gebieden een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat zonnevelden naar verwachting onder (beperkte) voorwaarden mogelijk zijn.

Afbeelding 7.1 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 7.3 toont de beoordeling voor zonnevelden. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage VII zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.1).

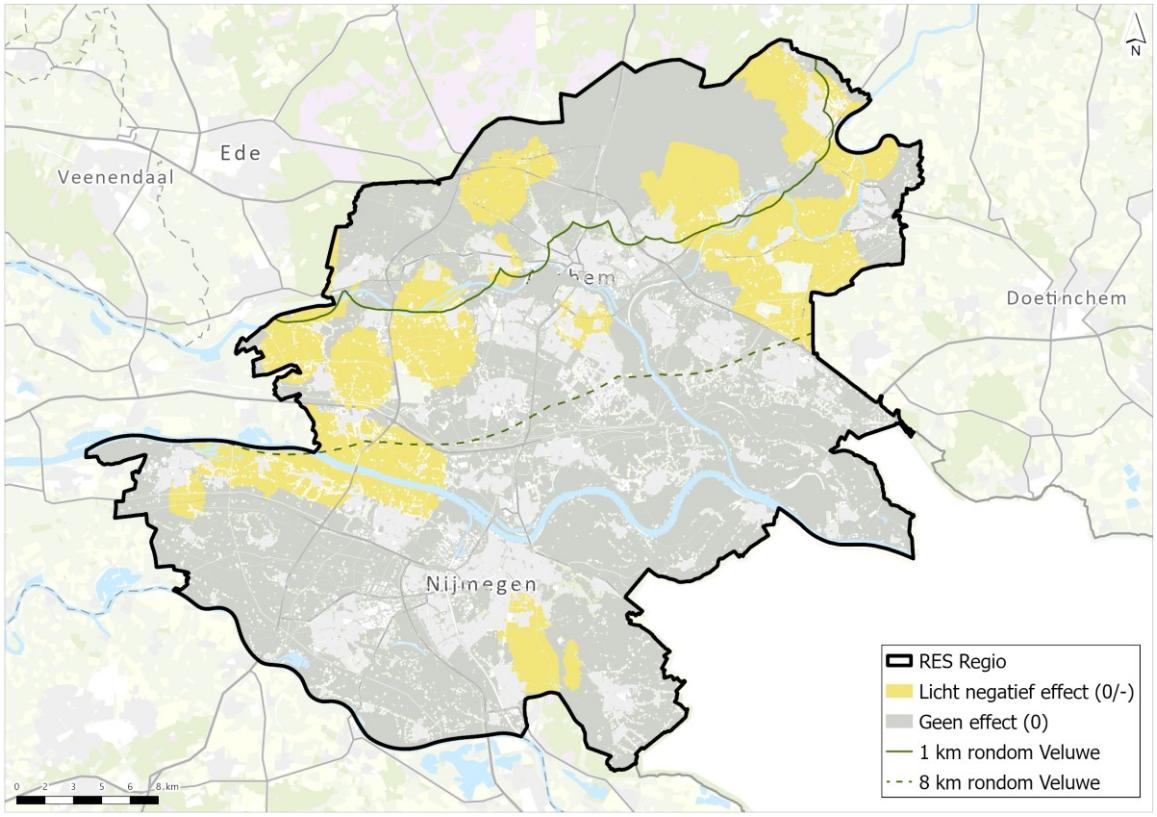
Afbeelding 7.1 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.2 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.3 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor zonnevelden op kaart

Effectbeoordelingstabel bodem en water

Tabel 7.1 toont een overzicht van de effectbeoordeling, zoals beschreven in voorgaande paragraaf. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 7.1 Overzicht effectbeoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-	--	--	--	-	--	--	--	0/-	0/-	0/-	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

7.2 Natuur

De effectanalyse en -beoordeling van windturbines en zonnevelden op natuur zijn uitgebreid beschouwd in bijlage V. Deze paragraaf bevat een korte toelichting van de effectanalyse- en beoordeling. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de effecten op Natura 2000-gebieden, GNN, Groene Ontwikkelingszones (inclusief ganzenrustgebieden) en beschermde soorten. Voor een uitgebreide toelichting en achtergrondinformatie wordt verwezen naar bijlage V. Hier zijn ook de beoordelingen van de alternatieven op kaart weergegeven. Zoals benoemd in paragraaf 6.3.2 zijn de effecten op weidevogelgebieden niet beoordeeld.

Effecten op Natura 2000-gebieden

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van instandhoudingsdoelstellingen (IHD) die in het aanwijzingsbesluit en de wijzigingsbesluiten voor de betreffende Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld. Hierbij is onderscheid gemaakt voor effecten door stikstofdepositie en overige effecten, zoals oppervlakteverlies en verstoring. Opgemerkt dient te worden dat in een latere fase, op projectniveau, AERIUS-berekeningen uitgevoerd moeten worden met de meest recente versie van AERIUS voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase, om de precieze gevolgen van stikstofemissie inzichtelijk te maken. Pas dan kan exact beoordeeld worden wat de werkelijke milieueffecten zijn. De effectbeoordeling voor dit onderdeel kan daarmee negatiever worden, bijvoorbeeld doordat deposities zodanig hoog zijn dat mitigatie/compensatie niet voldoende is om negatieve gevolgen op de IHD te voorkomen. Wel kan vanuit kennis van eerdere vergelijkbare projecten en expert judgement worden gesteld dat de stikstofdepositie van het voornemen, ongeacht het gekozen alternatief, naar verwachting beperkt is en stikstofdeposities in de aanlegfase grotendeels te mitigeren zijn met maatregelen zoals het gebruik van aangepast (elektrisch) materieel.

In het kader van het planMER wordt daarom aangenomen dat alle alternatieven (voor zowel windturbines als zonnevelden) zorgen voor een kleine en tijdelijke, doch (deels) te mitigeren, projectbijdrage. De alternatieven krijgen daarmee allen een voorlopige beoordeling licht negatieve (0/-) beoordeling voor de effecten door stikstofdepositie. Omdat dit voor het gehele plangebied gelijk is, is dit niet op kaart weergegeven.

Voor de overige effecten op Natura 2000-gebieden volgt hierop de beoordeling.

Windturbines

Bij ligging binnen Natura 2000-gebieden of binnen een 1 km zone van het Natura 2000-gebied Veluwe (Wespendief) geldt voor windturbines een sterk negatieve (--) beoordeling. De zone van 1 km rond de Veluwe is al uitgesloten op basis van de harde belemmeringen. De zone van 1 tot 8 km rond de Veluwe is niet separaat beoordeeld. Wel is met een contour aangegeven waar deze zone ophoudt. Effecten op de Wespendief zijn hier niet uitgesloten, maar nader onderzoek naar de IHD is nodig.

Voor de Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn als habitatrichtlijn geldt verder binnen een zone van 1,5 km[1] een negatieve (-) beoordeling. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden, maar ook door de werking van slagschaduw op de habitattypen. Bij ligging binnen de 10 km contour van vogelrichtlijngebieden geldt een licht negatief effect (0/-). Deze 10 km zone is gebaseerd op de zone waarbinnen een aantal belangrijke foerageergebieden voor de Natura 2000 populaties aanwezig zijn. Deze zone is geen harde, wettelijke grens, maar is vastgelegd in het ecologisch onderzoek op basis van observaties van locaties waar belangrijke slaapplaatsen en foerageergebieden voorkomen. In en om het plangebied zijn Natura 2000-gebieden de Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein aangewezen als vogelrichtlijngebieden.

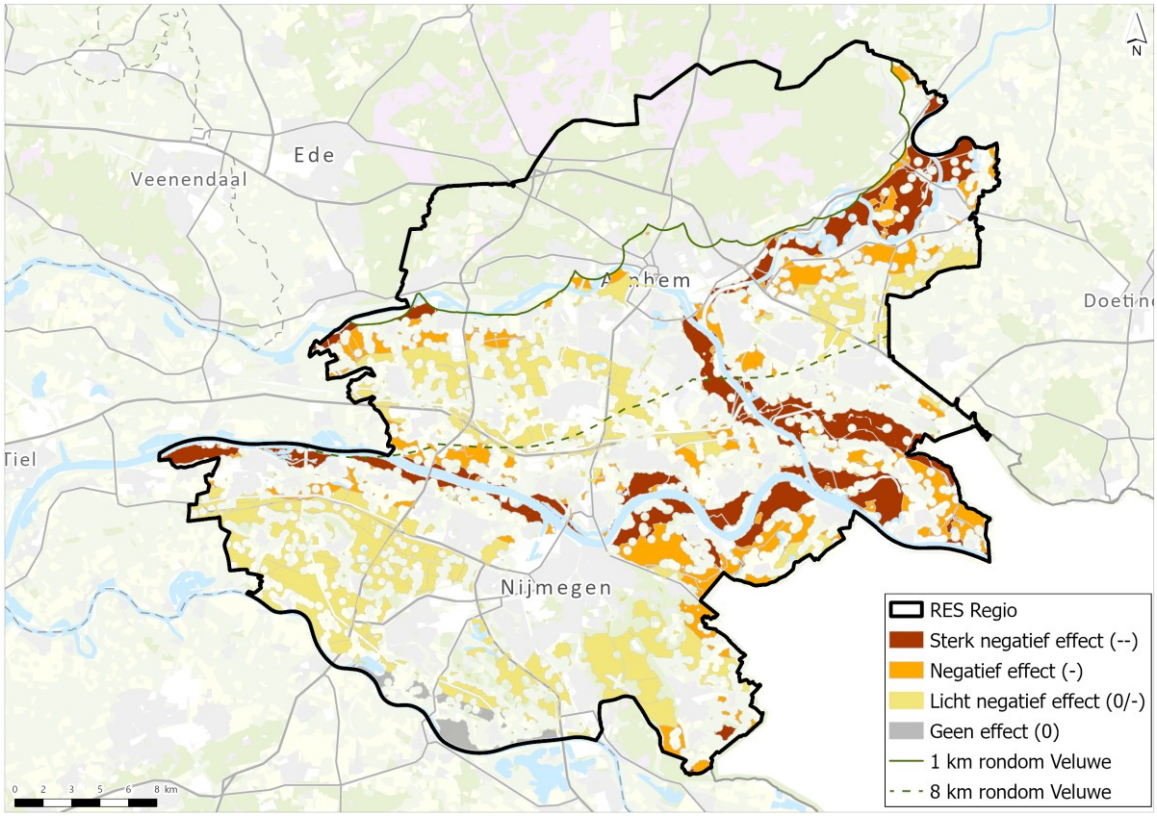
Voor de overige gebieden geldt een neutrale (0) beoordeling. Op projectMER-niveau is nader onderzoek nodig om te bepalen wat de effecten zijn van de windturbines op één of meerdere IHD van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Voor de alternatieven Landschap en Leefomgeving geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen Natura 2000 habitattypen, waardoor significant negatieve gevolgen voor IHD ook na het nemen van mitigerende maatregelen niet zijn uit te sluiten. Deze alternatieven krijgen daarom de beoordeling sterk negatief (--). De alternatieven Natuur en RES 1.0 liggen niet binnen de Natura 2000-gebieden, maar omvat zoekgebieden voor windturbines binnen 1,5 km rond Natura 2000-gebieden. Deze alternatieven is daarom voor beide windturbinetypen beoordeeld als negatief (-).

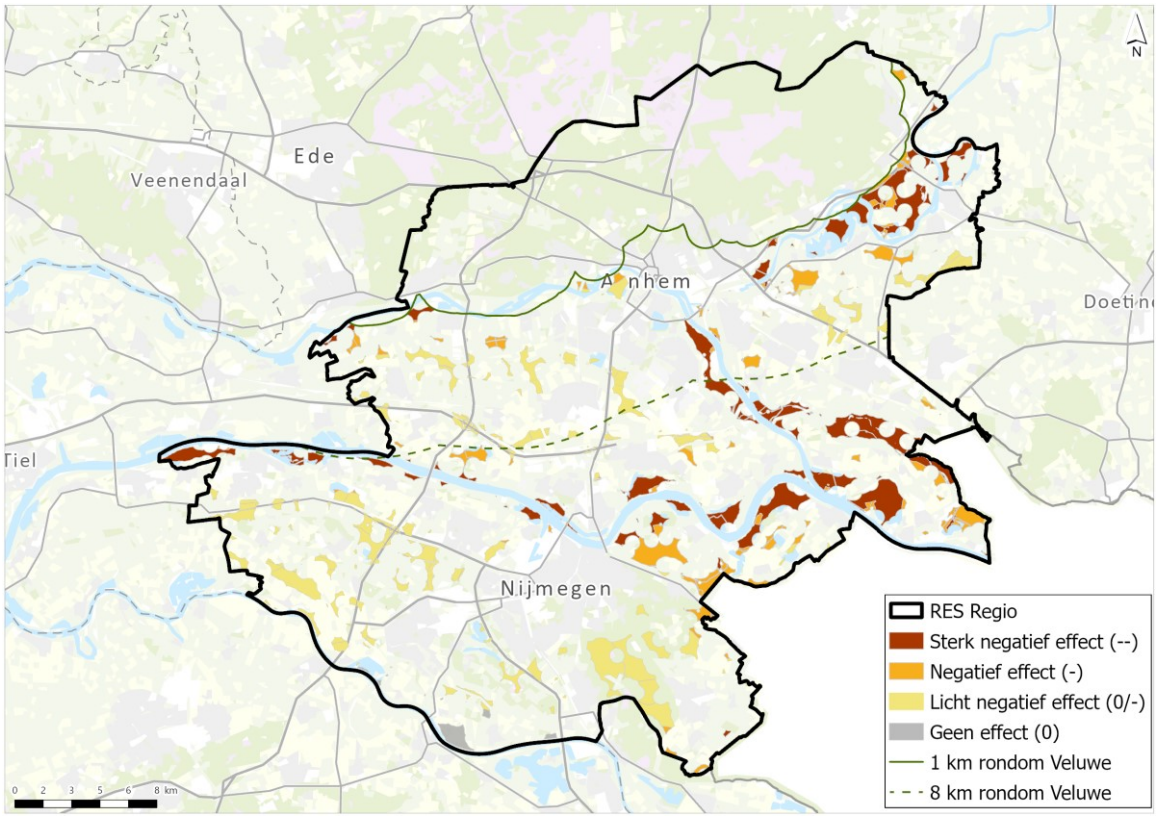
Afbeelding 7.4 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.5 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage V zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.2).

[1] In deze toetsing wordt uitgegaan van een maximaal effectbereik van 1,5 km als maximale verstoringsbereik. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden.

Afbeelding 7.4 Beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden voor 120 m windturbines op kaart

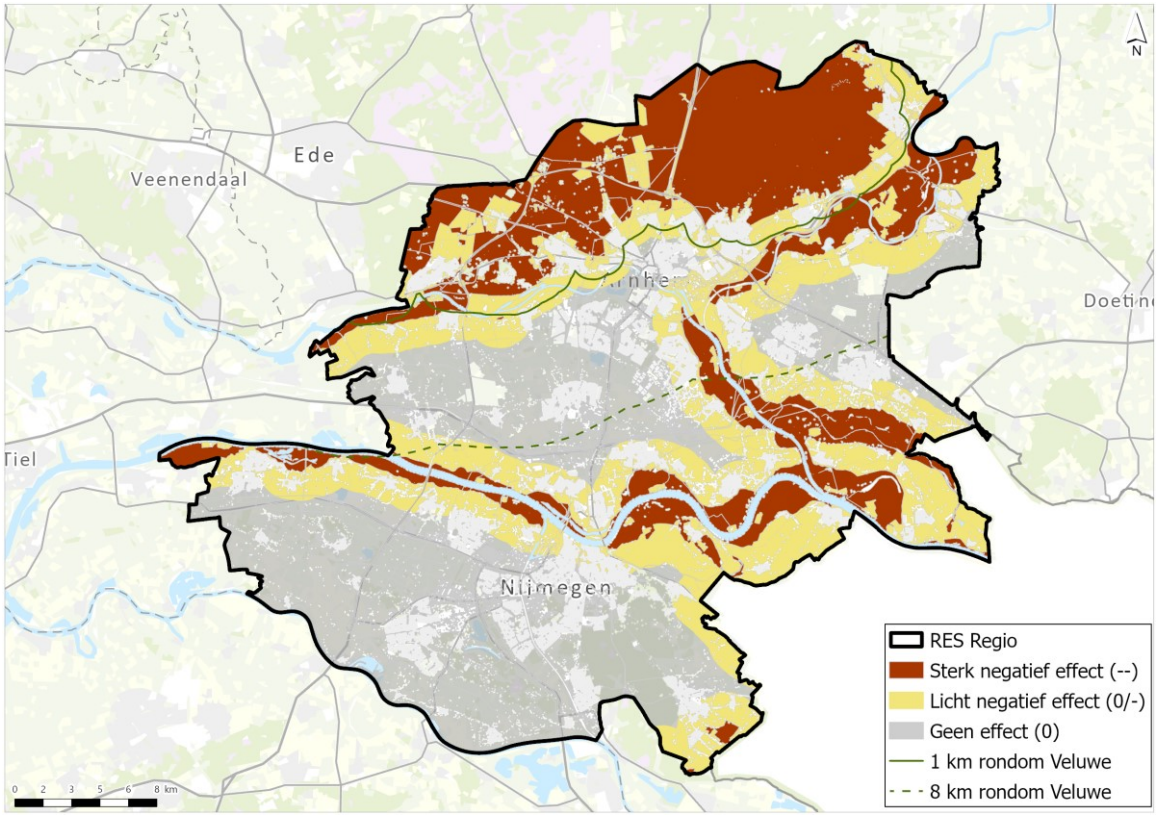
Afbeelding 7.5 Beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden voor 166 m windturbines op kaart

Zonnevelden

Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten Natura 2000-gebied, maar op enkele plekken wel binnen een zone van 1,5 km van Natura 2000 waardoor het effect op dit criterium als licht negatief (0/-) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen Natura 2000, en zelfs binnen aangewezen habitattypen van deze gebieden. Deze krijgen daarom een sterk negatieve beoordeling (--). Voor de overige gebieden geldt ten aanzien van de ontwikkeling van zonnevelden een neutrale (0) beoordeling. Hierbij is eveneens nader onderzoek nodig bij concrete projecten. De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 7.6. In bijlage V zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Tabel 7.2 bevat de beoordeling van de alternatieven.

Afbeelding 7.6 Beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden voor zonnevelden op kaart

Effecten op GNN

Bij de realisatie van windturbines en/of zonnevelden binnen de grenzen van het GNN, kunnen effecten op de kernkwaliteiten van dit provinciaal natuurgebied optreden. Het gaat dan om effecten zoals verlies van de openheid en rust, afname leefgebied van bepaalde doelsoorten (bijvoorbeeld weidevogels). Voor zonnevelden geldt dat het voornaamste effect optreedt als gevolg van ruimtebeslag.

Windturbines

Voor windturbines is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling, omdat nader onderzoek nodig is om te bepalen wat de kernkwaliteiten zijn van het GNN. Hiermee kan bepaald worden of voldaan kan worden aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening.

Voor ligging binnen GNN geldt een negatieve (-) beoordeling, omdat de kernkwaliteiten mogelijk worden aangetast. Voor het plaatsen van windturbines in verkenningsgebieden voor windenergie in het GNN dient het oppervlak van natuur dat verloren gaat voor 200 % gecompenseerd te worden. Deze gebieden zijn beoordeeld als licht negatief (0/-) voor windturbines. Dit geldt ook voor een zone van 1,5 km rond GNN gebied, in verband met de externe werking.

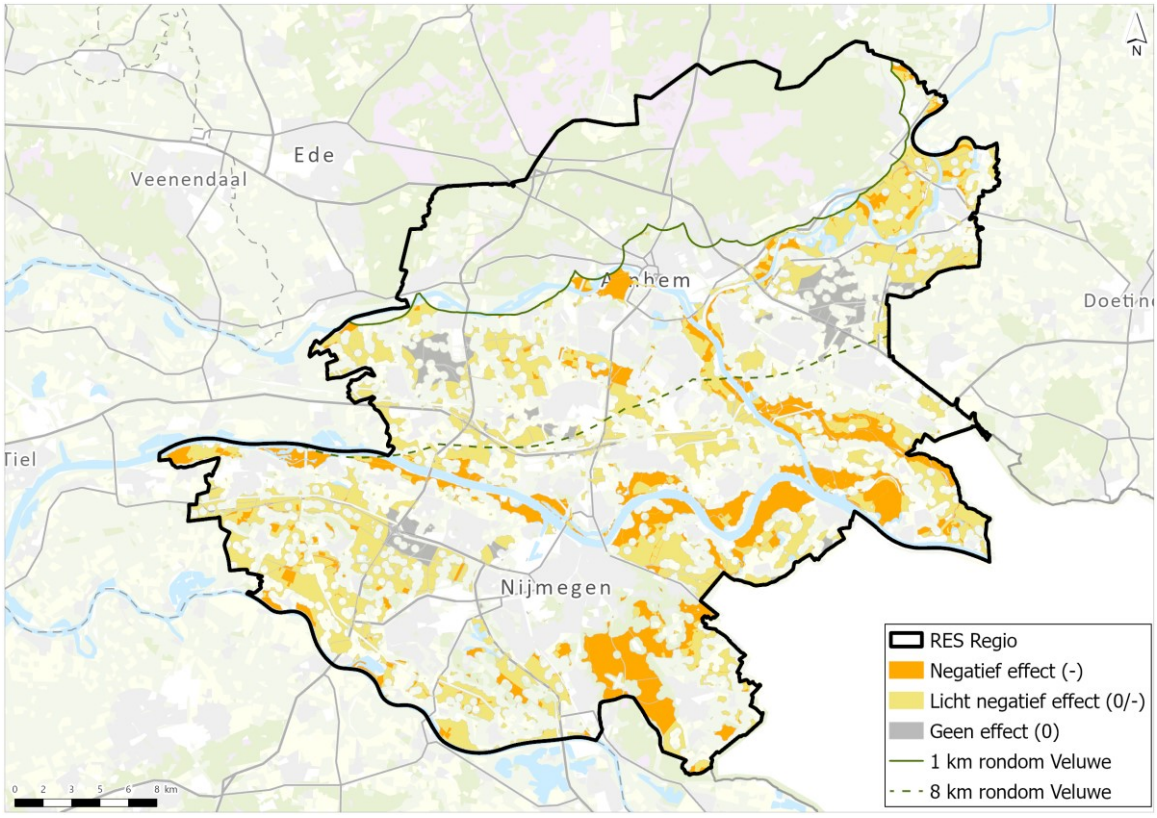
Binnen het alternatief Natuur zijn de zoekgebieden voor windturbines allen buiten GNN gelegen, waardoor directe effecten op de kernkwaliteiten niet aan de orde zijn. Voor dit alternatief geldt voor beide windturbinetypen (120 m en 166 m) een licht negatieve (0/-) beoordeling, gezien de ligging binnen 1,5 km rond GNN.

Het alternatief RES 1.0 kent zoekgebieden binnen GNN. Het gaat echter enkel om zoekgebieden gelegen binnen verkenningsgebied voor windturbines. De effecten op de kernkwaliteiten van het GNN worden hier op voorhand als beperkt ingeschat (zie bijlage V voor een nadere toelichting). Voor dit alternatief geldt de beoordeling negatief (0/-).

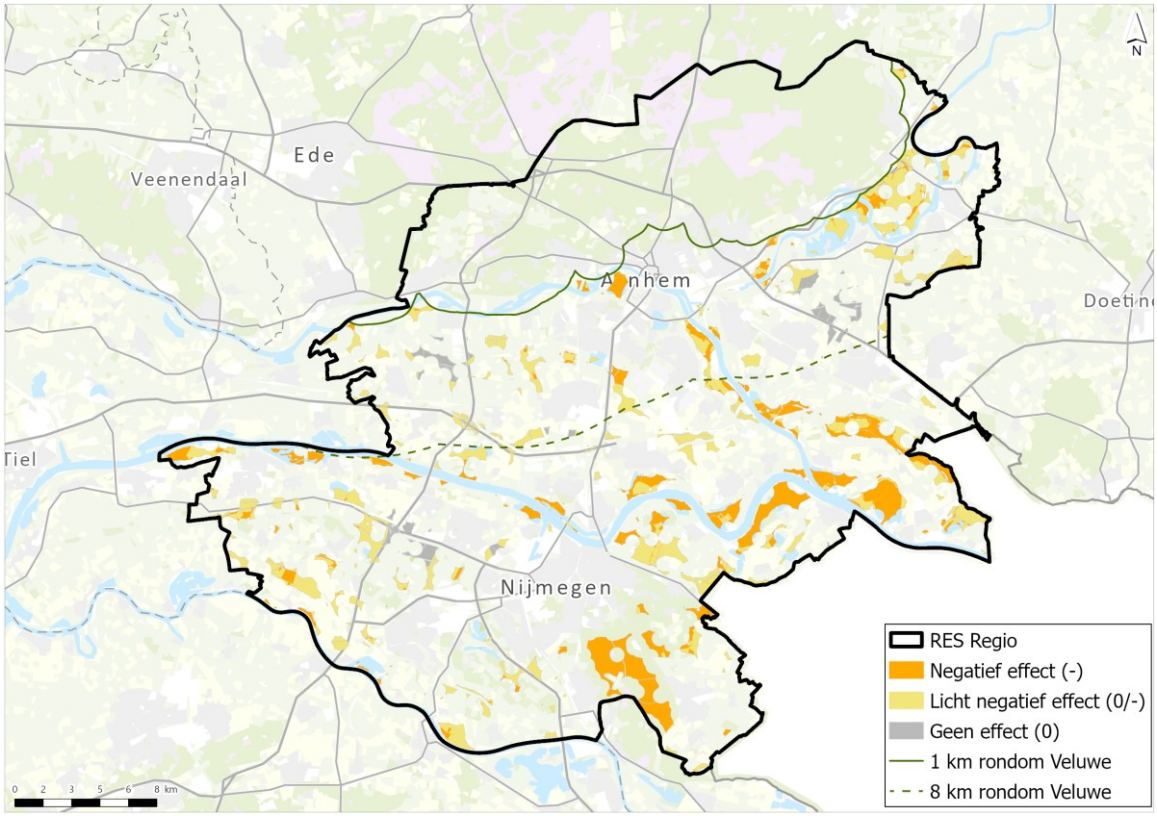
Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen GNN, buiten het verkenningsgebied voor windturbines. Deze krijgen daarom de beoordeling negatief (-), omdat aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN ook met toepassing van mitigerende maatregelen niet op voorhand is uit te sluiten.

Afbeelding 7.7 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.8 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.2).

Afbeelding 7.7 Beoordeling effecten op GNN voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.8 Beoordeling effecten op GNN voor 166 m windturbines op kaart

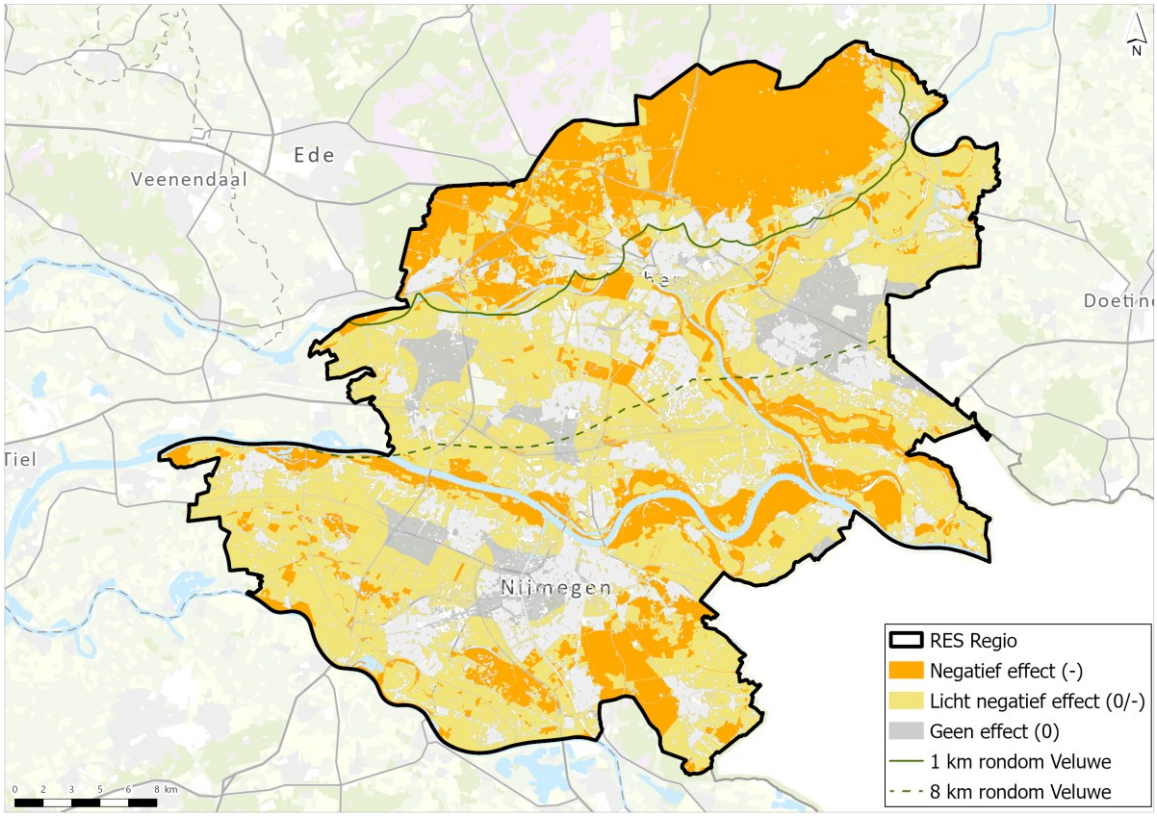

Zonnevelden

Voor zonnevelden geldt een negatieve (-) beoordeling bij ligging binnen GNN. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing van ligging in een zone van 1,5 km rond GNN. De overige gebieden zijn voor zonnevelden beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium.

Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten GNN, maar binnen een zone van 1,5 km rond GNN waardoor het effect op dit criterium als licht negatief (0/-) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen GNN. Deze krijgen daarom een negatieve beoordeling (-). De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 7.9. Tabel 7.2 bevat de beoordeling van de alternatieven.

Afbeelding 7.9 Beoordeling effecten op GNN voor zonnevelden op kaart

Effecten op Groene Ontwikkelingszones (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)

Bij realisatie van een windturbines en/of zonnevelden binnen de grenzen van de GO, inclusief EVZ en ganzenrustgebieden, kunnen effecten op de kernkwaliteiten van de GO optreden. Dit kan leiden tot negatieve effecten, bijvoorbeeld door ruimtebeslag of verstoring van rustgebieden.

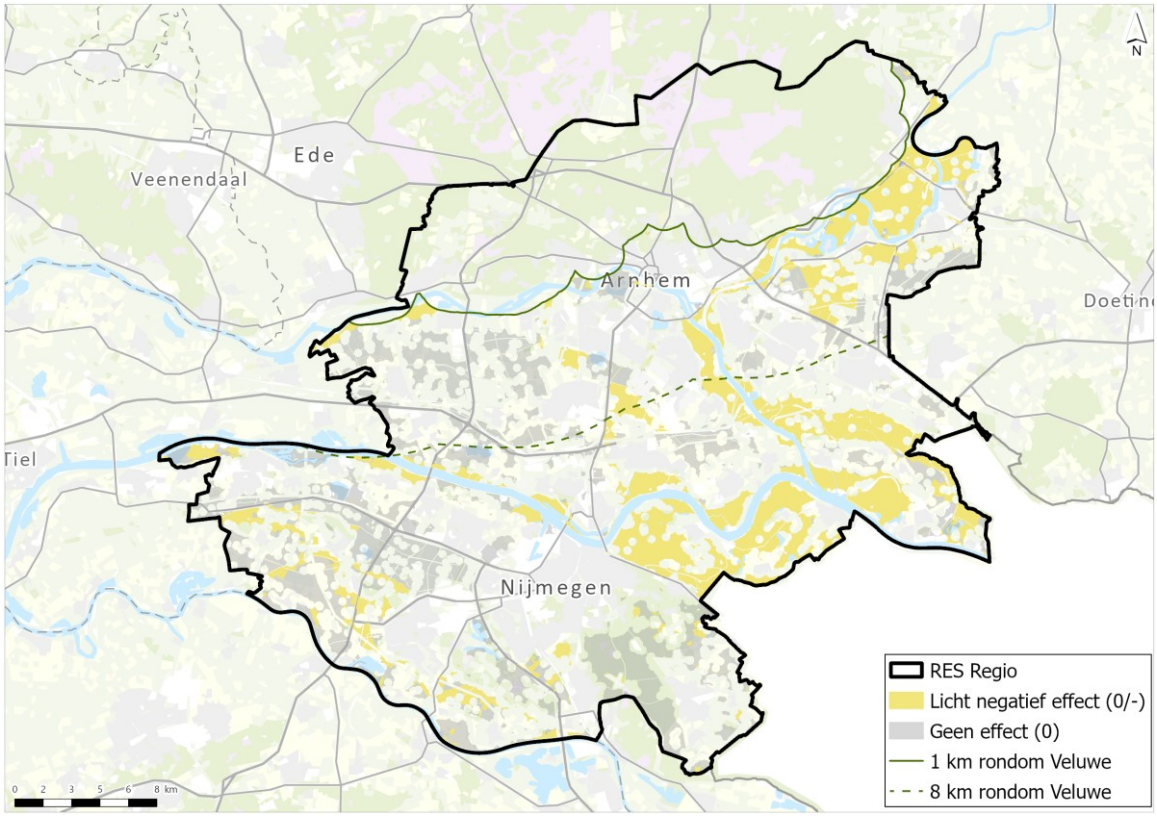
Windturbines

Binnen het alternatief Natuur zijn de zoekgebieden voor windturbines allen buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) gelegen, waardoor effecten op de kernkwaliteiten niet aan de orde zijn. Voor beide windturbinetypen (120 m en 166 m) geldt de beoordeling neutraal (0). Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

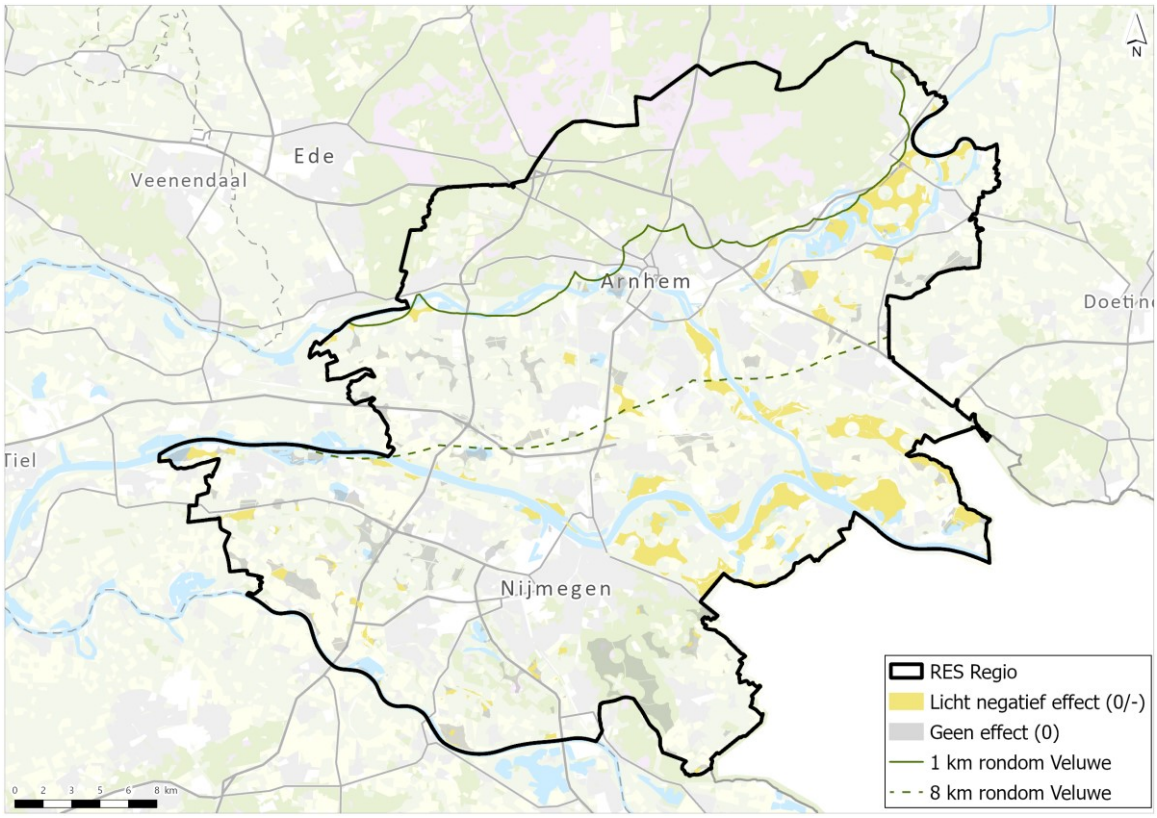
Door het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen zijn negatieve effecten veelal te voorkomen. Zo is het van belang dat bij de realisatie van windturbines, er voldoende onverstoord rust- en foerageergebied voor doelsoorten (bijvoorbeeld ganzen) resteert en/of wordt teruggebracht. Ook is het bij de realisatie van windturbines belangrijk dat de exacte locatie en opstelling zodanig wordt gekozen dat deze minimale impact heeft op de doelsoorten van de GO, zoals rustende ganzen (bijvoorbeeld niet in aanvliegroute). Over het algemeen geldt dat alternatieven met windturbines en/of zonnevelden binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), mits het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen, haalbaar zijn. Deze krijgen daarom een licht negatieve (0/-) beoordeling.

Afbeelding 7.10 laat zien welke gebieden in het plangebied licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.11 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.2).

Afbeelding 7.10 Beoordeling effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.11 Beoordeling effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) voor 166 m windturbines op kaart

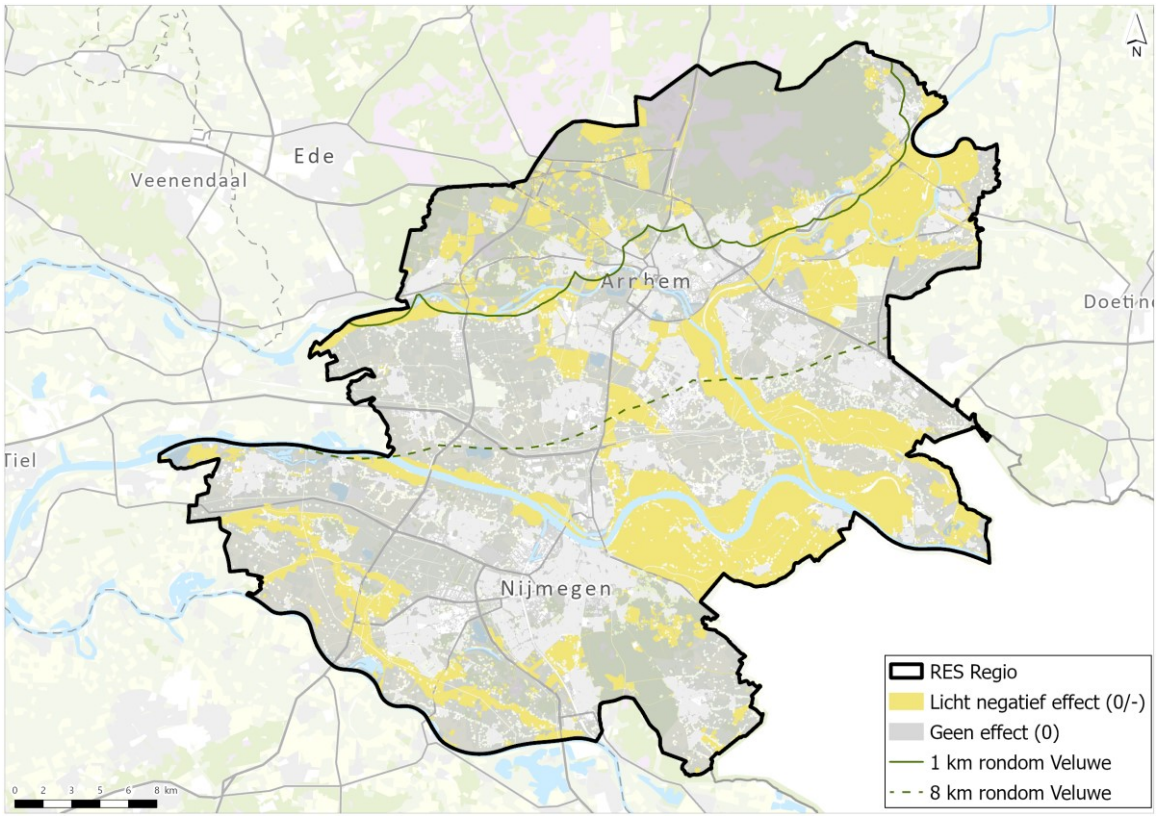

Zonnevelden

De zoekgebieden voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur liggen geheel buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), waardoor het effect op dit criterium als neutraal (0) is beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied). Deze krijgen daarom een licht negatieve (0/-) beoordeling. Afhankelijk van de exacte invulling van het gebied met zonnevelden zijn negatieve effecten veelal te voorkomen. Hierbij is het van belang dat niet het gehele gebied van de GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), wordt benut ten behoeve van zonnevelden, maar dat er ruimte beschikbaar blijft of komt voor compensatie.

De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 7.12. Tabel 7.2 bevat de beoordeling van de alternatieven.

Afbeelding 7.12 Beoordeling effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) voor zonnevelden op kaart

Effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van het voorkomen in of nabij hotspotgebieden voor de voornaamste risicosoorten, namelijk vogels en vleermuizen. Op basis van hotspot/risicokaarten (afbeelding 4.6) is een beoordeling mogelijk van de te verwachten impact van het voornemen op deze soortgroepen en het risico op overtreding van de Wnb verbodsbepalingen (aantasting/vernietiging essentieel leefgebied; sterfte).

Windturbines

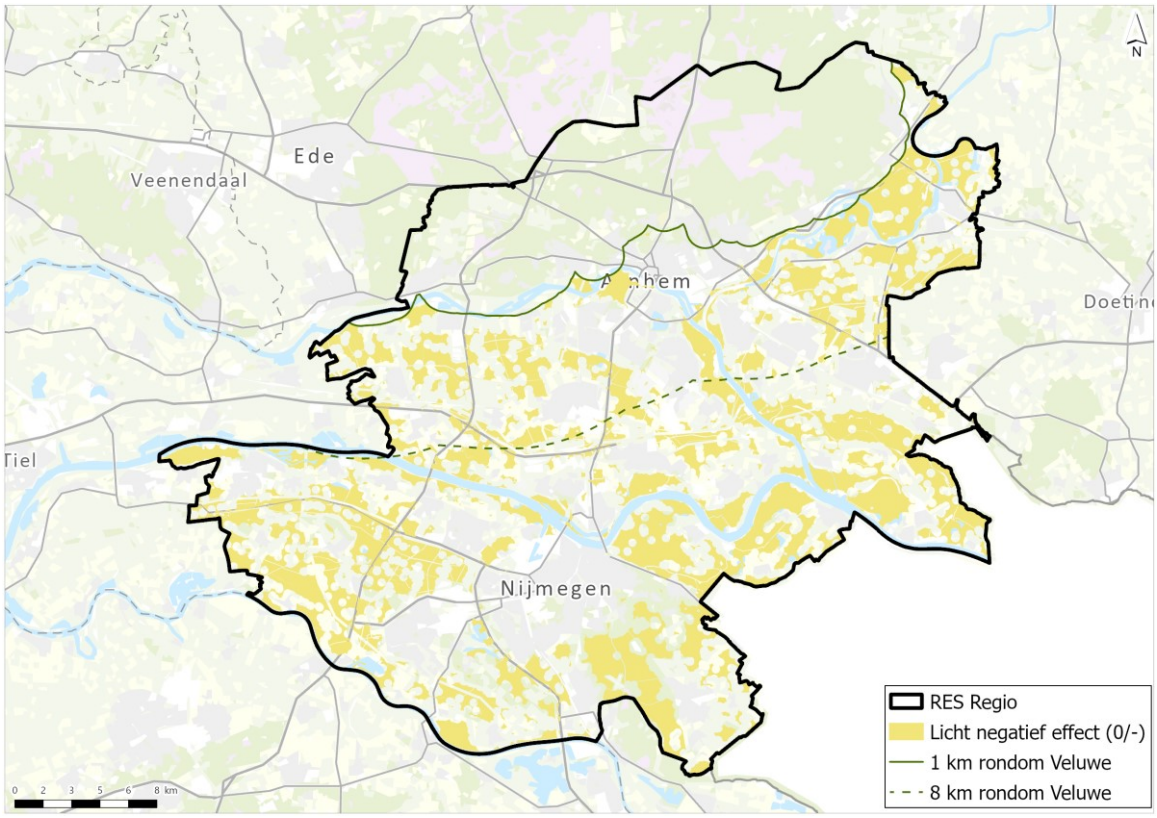
Bij de realisatie van windturbines, zijn vogels en vleermuizen de belangrijkste risicosoorten. Effecten treden met name op tijdens de gebruiksfase doordat de draaiende rotorbladen aanvaringsslachtoffers veroorzaken onder vogels en vleermuizen en een verstorende werking kunnen hebben op vogels (door onder andere geluid en slagschaduw).

Voor alle alternatieven voor windturbines geldt dat er sprake is van een aanvaringsrisico. Met de beschikbare informatie is geen eenduidige beoordeling te geven die passend is bij het detail- en schaalniveau van dit

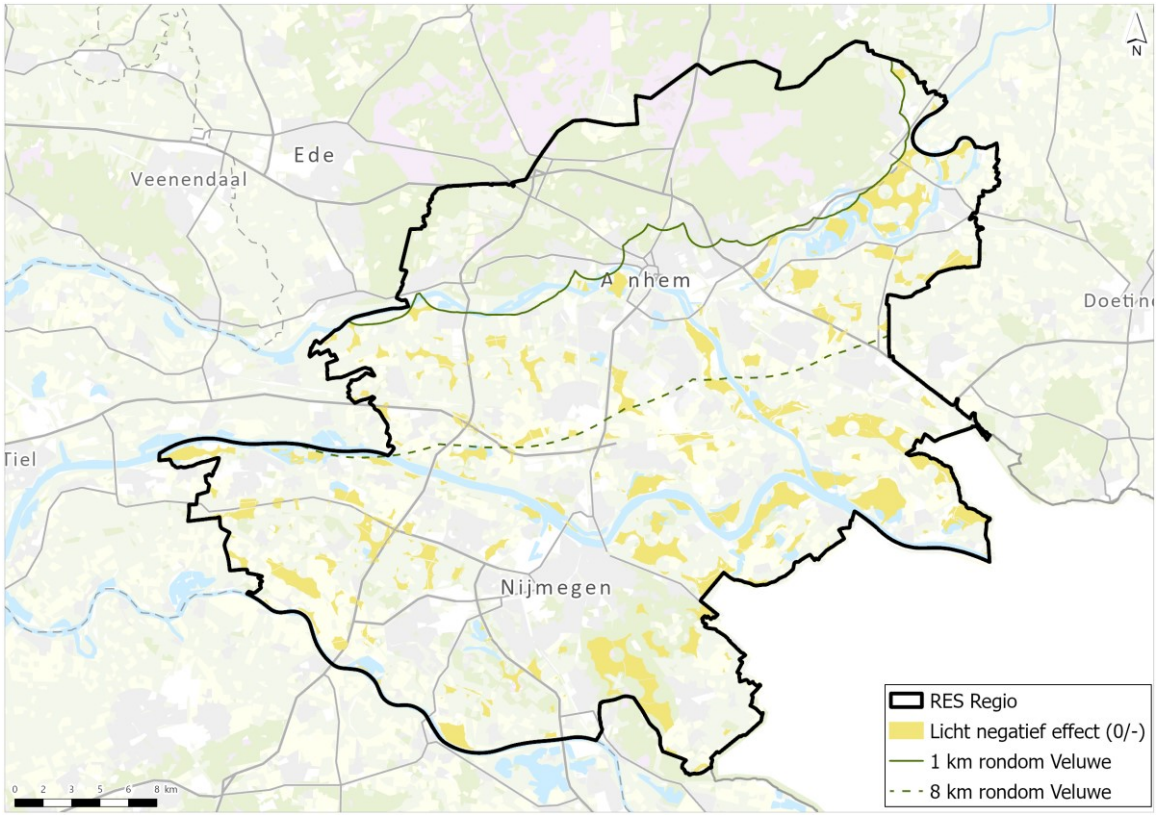
planMER. Alle alternatieven zijn daarom licht negatief (0/-) beoordeeld. Door deze beoordeling wordt voorkomen dat gebieden middels dit planMER mogelijk ten onrechte worden aangemerkt als niet geschikt voor windturbines. Bovendien wordt op deze manier recht gedaan aan het feit dat negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten bij de ontwikkeling van windturbines. Hierbij geldt wel de algemene opmerking dat meer vleermuizen zijn te verwachten rond natuurgebieden (Natura 2000, GNN/GO) en structuren in het landschap die een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen vormen. Bij de realisatie van windturbines binnen 200 m van bijvoorbeeld bomenrijen, hagen, bossen, bosranden, waterlopen en oevers is de kans op negatieve effecten dus groter. Een neutrale (0) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER, omdat negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten door de ontwikkeling van windturbines. Afbeelding 4.6 geeft hierbij een goede indicatie van de risicovolle gebieden.

Afbeelding 7.13 laat zien welke gebieden in het plangebied licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.14 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.2).

Afbeelding 7.13 Beoordeling effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming voor 120 m windturbines op kaart

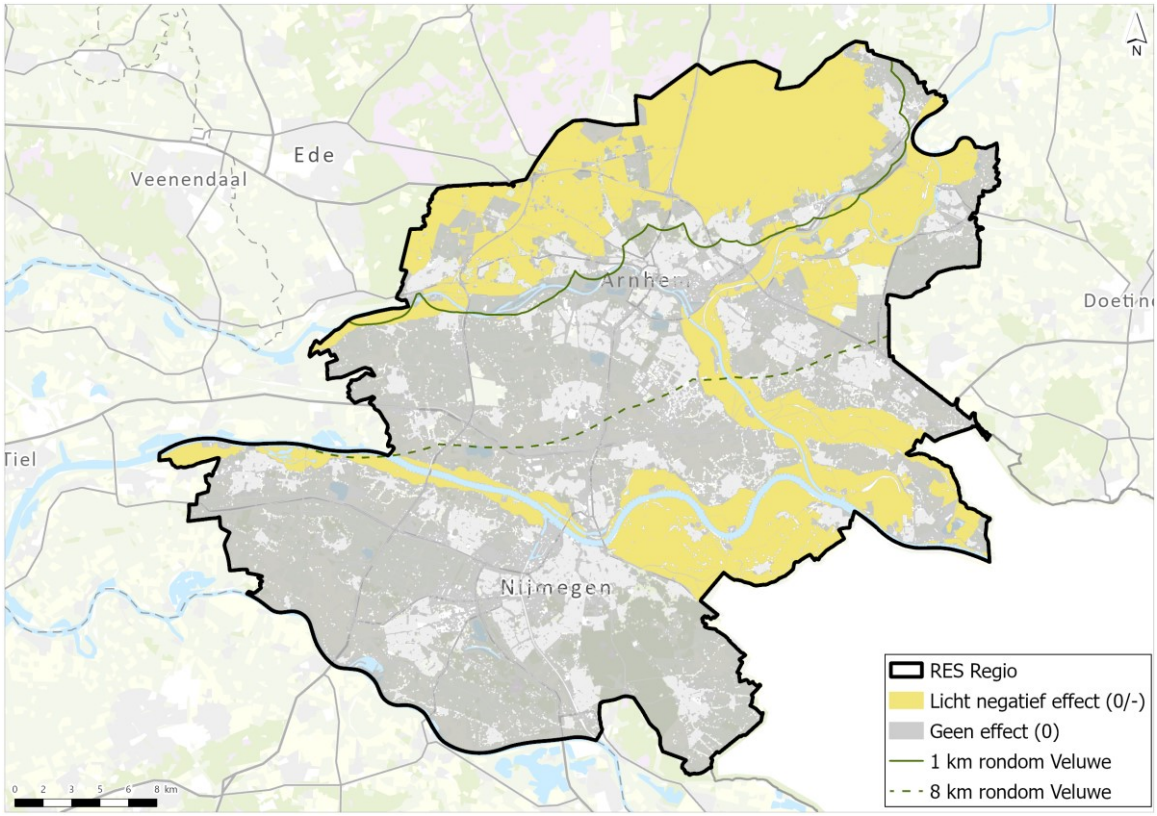
Afbeelding 7.14 Beoordeling effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming voor 166 m windturbines op kaart

Zonnevelden

Bij de realisatie van zonnevelden zijn de grootste effecten te verwachten voor vogels. Dit is dan ook de belangrijkste risicogroep voor dit type projecten. Natuurgebieden met waarden voor vogels krijgen daarom de een licht negatieve (0/-) beoordeling. In alle overige gebieden zijn geen noemenswaardige effecten van zonnevelden op vogelpopulaties te verwachten. Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten belangrijke vogelgebieden, waardoor het effect ten aanzien van vogels als neutraal (0) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen een voor vogels belangrijk gebied. Deze krijgen daarom een licht negatieve (0/-) beoordeling. De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 7.15. Tabel 7.2 bevat de beoordeling van de alternatieven.

Afbeelding 7.15 Beoordeling effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming voor zonnevelden op kaart

Effectbeoordelingstabel natuur

Tabel 7.2 toont een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling van het thema natuur, zoals toegelicht in voorgaande alinea's en bijlage V. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 7.2 Overzicht effectbeoordeling invloed op natuur

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
effecten op Natura 2000-gebied - stikstofdepositie	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - overige effecten	-	--	-	--	-	--	-	--	--	--	0/-	--
effecten op GNN	0/-	-	0/-	-	0/-	-	0/-	-	-	-	0/-	-
effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-
effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

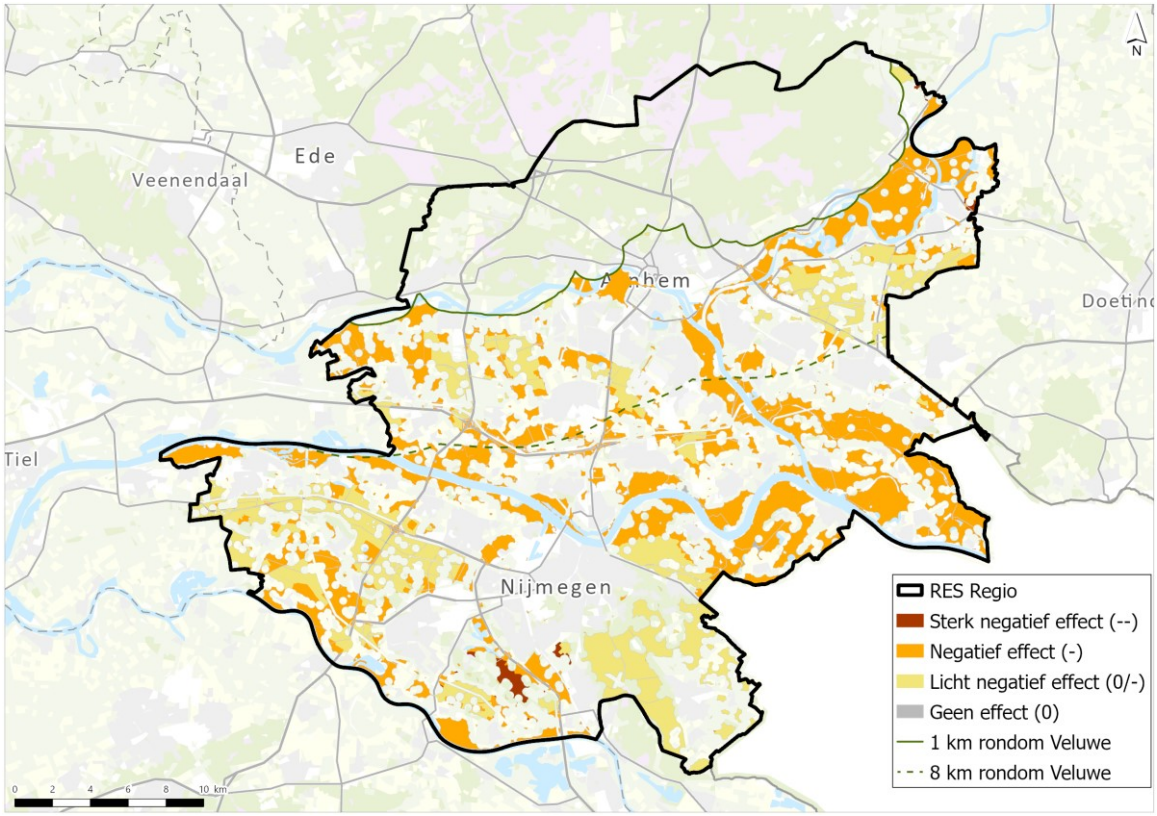
7.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Invloed op landschapstype en -structuur

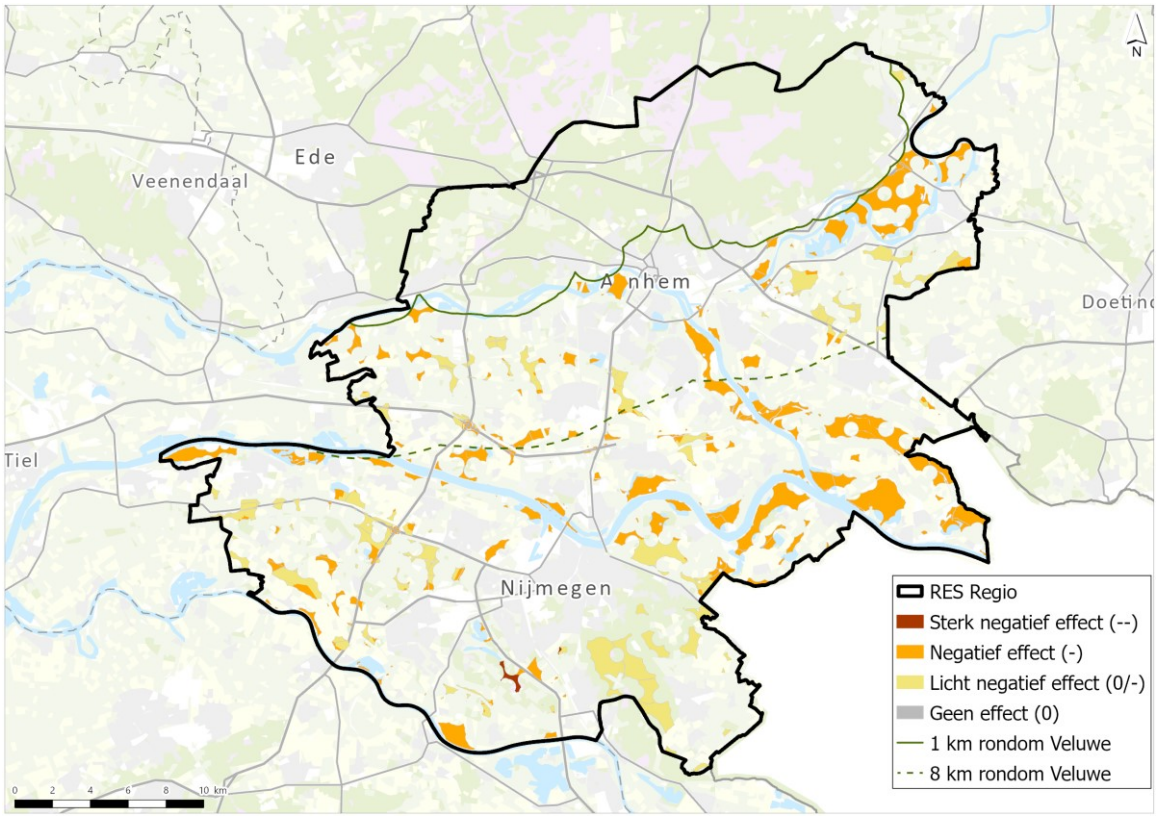
Windturbines en zonnevelden kunnen landschapstypen en -structuren aantasten. Het effect van het plaatsen van windturbines is een mogelijke aantasting van de bestaande bebouwingstructuur, beplantingsstructuur, karakteristieke waterlopen, verkavelingspatroon en andere bepalende structuren. Windturbines kunnen effecten hebben op de herkenbaarheid van het kenmerkend karakter van deze structuren, bijvoorbeeld als de beleving van (micro-)reliëf door perspectief vertekening effect ondervinden. De effecten van zonnevelden hebben eveneens betrekking op de herkenbaarheid van de kenmerkende structuren in het landschapstype. Deze effecten treden bijvoorbeeld op als een karakteristieke beplantingsstructuur of verkavelingspatroon aan het zich onttrokken wordt. Daarbij kan de gaafheid van structuren aangetast worden door doorsnijding of vervanging van structuren door zonnevelden. Voor een uitgebreide toelichting op de beoordeling wordt verwezen naar bijlage VI. Hier is per landschapstype en -structuur aangegeven welke beoordeling van toepassing is, inclusief een toelichting. In bijlage VI zijn tevens alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.3).

Afbeelding 7.16 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.17 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Windturbines op heide of zandverstuivingen (op een stuwwal) en windturbines opeen stuwwalflank zijn als sterk negatief (--) beoordeeld. Op onderstaande afbeeldingen is dit te zien ten zuidwesten van Nijmegen. De schaal van de windturbine zorgt voor een aantasting van het kenmerkende reliëf en brengt schade aan het karakteristieke contrast tussen stuwwal- en rivierenlandschap. Het stuwwallenlandschap rond de Veluwezoom is op onderstaande kaarten niet beoordeeld, omdat hier vanuit de harde belemmeringen windturbines reeds zijn uitgesloten. De negatieve beoordeling in het plangebied is het gevolg van ligging in de sub-landschappen stroomruggenlandschap en uiterwaarden als onderdeel van het rivierenlandschappen. Hier worden kleinere windturbines passender geacht en dienen zowel de locatie- als opstellingsfactor gemitigeerd te worden.

Afbeelding 7.16 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor 120 m windturbines op kaart

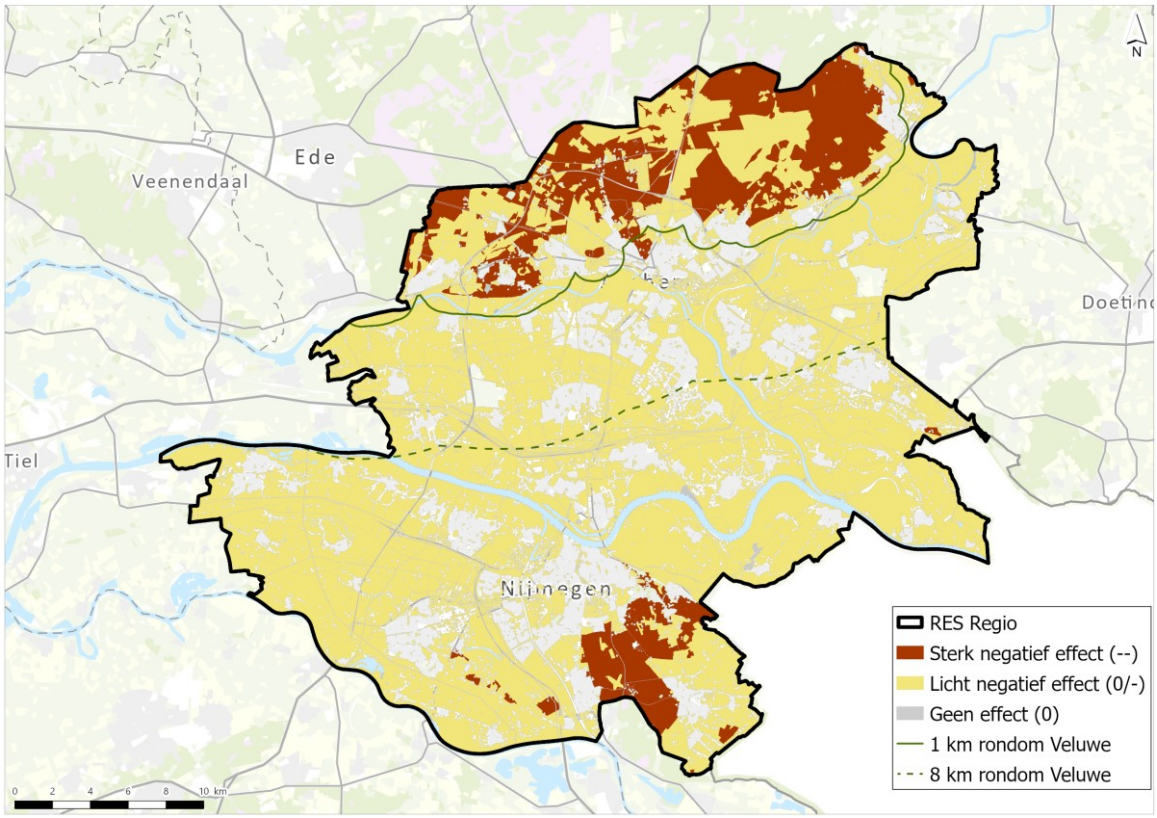

Afbeelding 7.17 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.18 toont de beoordeling voor zonnevelden. Zonnevelden in het stuwwalbos zorgen voor sterk negatieve (--) effecten op het landschap. Zonnevelden worden heir gezien als niet haalbaar, vanwege de onherstelbare aantasting van de aaneengesloten bosstructuur.

Afbeelding 7.18 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor zonnevelden op kaart

Invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

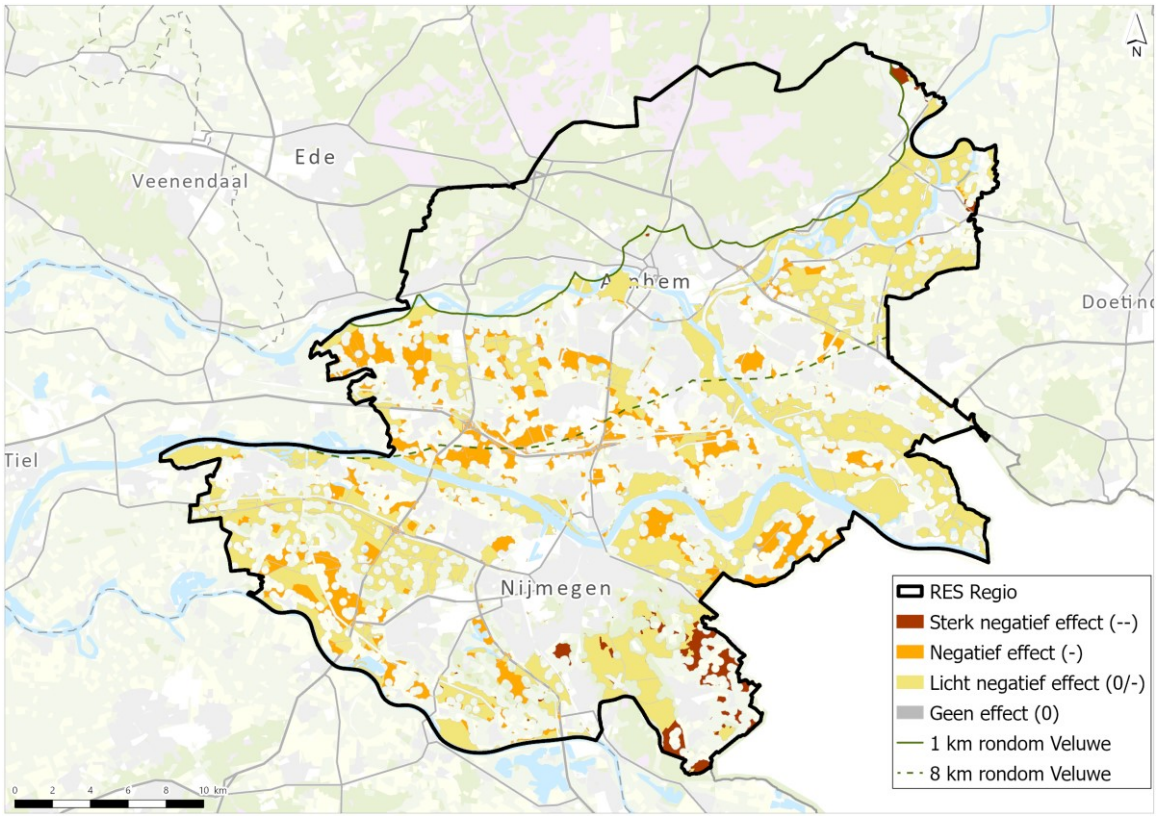
De ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen kunnen beïnvloed worden door de realisatie van windturbines en zonnevelden. De ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen beschrijven de visuele beleving van het landschap, zoals de begrenzing vanuit ooghoogteperspectief die openheid of beslotenheid creëert, schaal en maatvoering en het contrast tussen stad en land. Daarnaast zijn ook zichtrelaties van belang. Effecten van windturbines en zonnevelden op de ruimtelijk-visuele kenmerken van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen eveneens af van de vorm van de opstelling, welke pas in latere fase bepaald wordt.

De windturbines (ashoogtes variërend van 120 m tot 166 m) zijn van zodanige verticale maat dat ze bestaande landschapselementen overstijgen en hiermee effect hebben op de ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. Ook voor zonnevelden wordt de zichtbaarheid bepaald door de schaal en openheid van de landschapstypen, aangevuld met de bebouwingsdichtheid en fijnmazigheid van route- en wegennetwerken. Zonnevelden staan relatief laag bij de grond en verdwijnen uit het zichtveld achter landschappelijke elementen en beplantingsstructuren. Voor een uitgebreide toelichting op de beoordeling wordt verwezen naar bijlage VI. Hier is per landschapstype en -structuur aangegeven welke beoordeling van toepassing is, inclusief een toelichting. In bijlage VI zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.3).

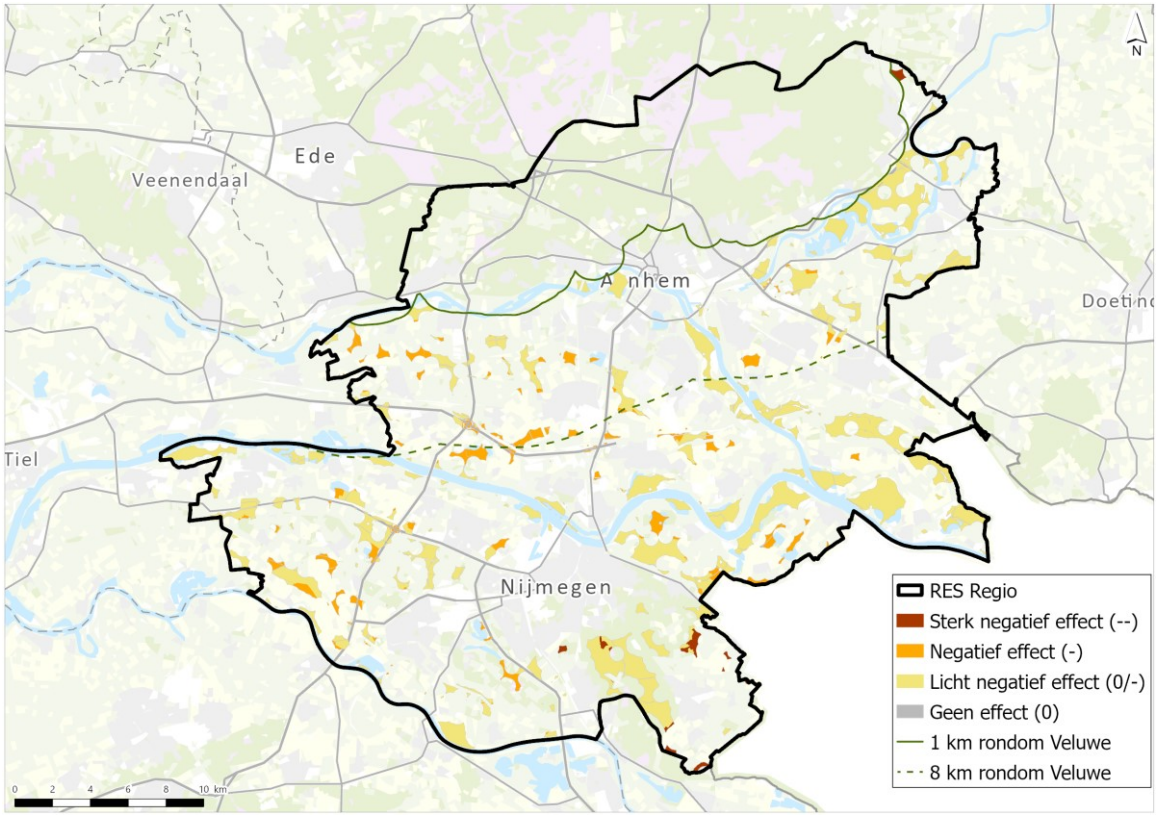
Afbeelding 7.19 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.20 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Voor het stuwwallenlandschap geldt een sterk negatieve (--) beoordeling op de ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen bij plaatsing van windturbines in de sub-landschappen agrarische enclaves

en stuwwalflanken. In de agrarische enclaves verhoudt de schaal van windturbines zich niet tot de schaal en variatie binnen een korte straal rondom de enclaves en wordt het kleinschalige karakter van de enclaves aangetast. Windturbines op stuwwalflanken zorgen voor aantasting van het kleinschalig karakter en zich op de stuwwal. Het zorgt voor onherstelbare verstoring van zichtrelaties tussen de stuwwal en andere landschapstypen. Rond Nijmegen en Dieren zorgt dit voor een sterk negatieve beoordeling. Windturbines in het stroomruggenlandschap, als onderdeel van het rivierenlandschap, zorgt voor een aantasting van het kleinschalige en besloten karakter. Het tast bovendien het zicht vanuit de omliggende open landschapstypen aan. Hiervoor zijn mitigerende maatregelen ten aanzien van de opstelling en locatie benodigd om de windturbines te realiseren.

Afbeelding 7.19 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor 120 m windturbines op kaart

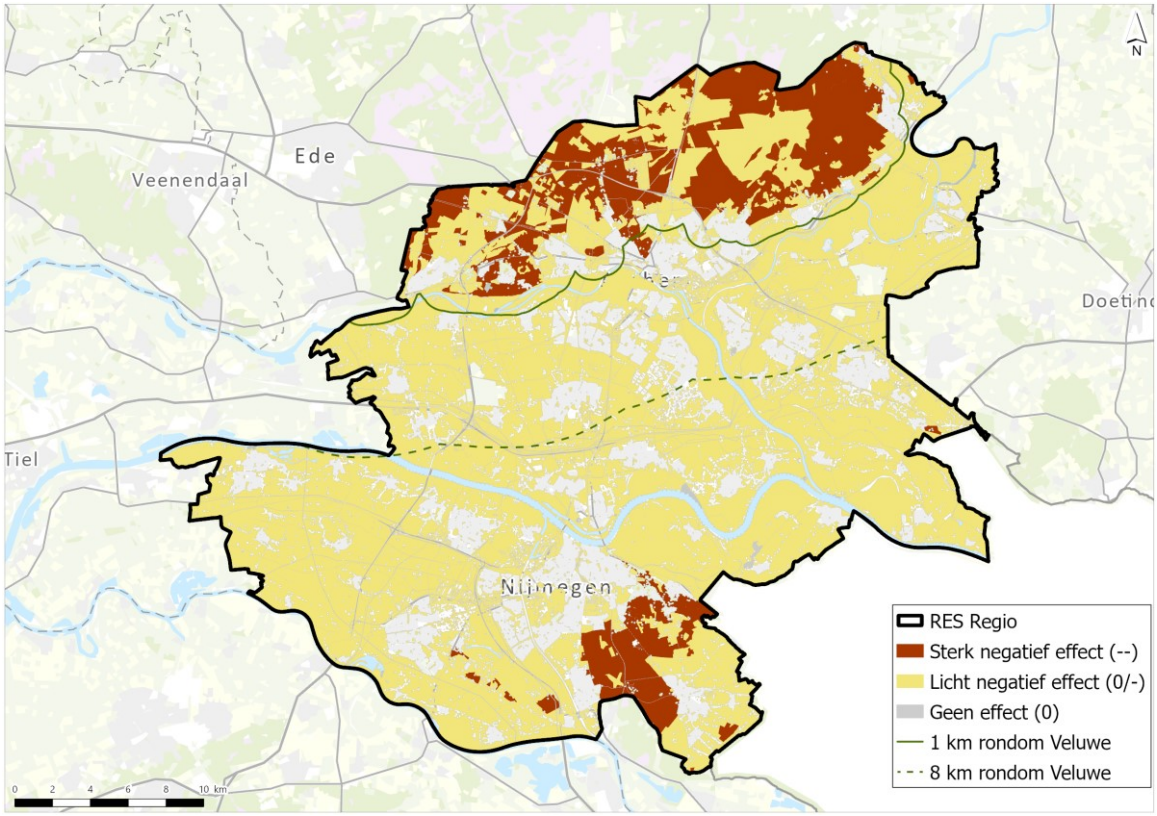

Afbeelding 7.20 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.21 toont de beoordeling voor zonnevelden. Zonnevelden in stuwwalbossen zorgen voor een permanente verstoring van de beslotenheid en zorgen hiermee voor een sterk negatief effect op de beleving van dit landschapstype. De overige gebieden zijn beoordeeld als licht-negatief. Er worden weliswaar effecten op de ruimtelijk-visueel kenmerken en elementen voorzien, maar deze zijn middels opstellingsfactor of locatiefactoren te mitigeren. Hierbij kan gedacht worden aan een goede landschappelijke inpassing, of het kiezen van een locatie aansluitend aan bestaande bebouwing of landschapsstructuren.

Afbeelding 7.21 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor zonnevelden op kaart

Invloed op cultuurhistorische waarden

Windturbines en zonnevelden kunnen cultuurhistorisch waardevolle gebieden en objecten aantasten. Het kan hierbij gaan om zowel fysieke aantasting als de aantasting van de beleving, door plaatsing in de nabijheid van de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten. De volgende gebieden zijn beschouwd als cultuurhistorisch waardevol gebied:

- beschermde stads- en dorpsgezichten;
- de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW);
- waardevol open gebied;
- molenbiotopen;
- historische buitenplaatsen.

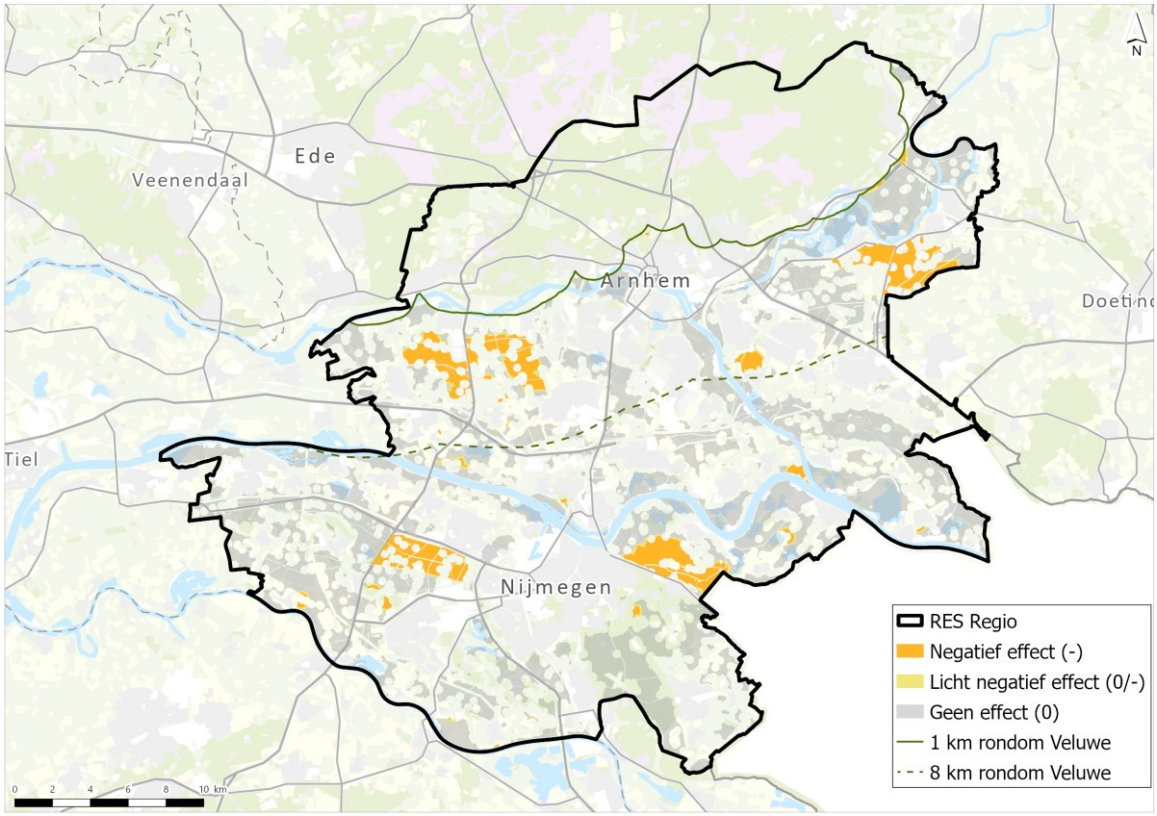
Voor ligging in cultuurhistorisch waardevolle gebieden (zoals hierboven opgesomd) geldt voor windturbines een negatieve (-) beoordeling. Dit geldt ook voor zonnevelden. Uitzondering hierop is de ligging van zonnevelden binnen een molenbiotoop. Hier is alleen de straal van 100 m rond de molen beoordeeld als negatief (-).

Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing bij ontwikkeling binnen een gebied van 100 m rond de grens van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten. Hierbij geldt voor zonnevelden dat de zone van 100 - 400 m rond molens (de molenbiotopen) wordt gezien als licht negatief (0/-). De overige gebieden zijn neutraal (0) beoordeeld. Opgemerkt dient te worden dat ligging buiten deze zone van 100 m niet betekent dat er geen effecten op cultuurhistorische waarden zijn. Op projectniveau dient dit verder onderzocht te worden.

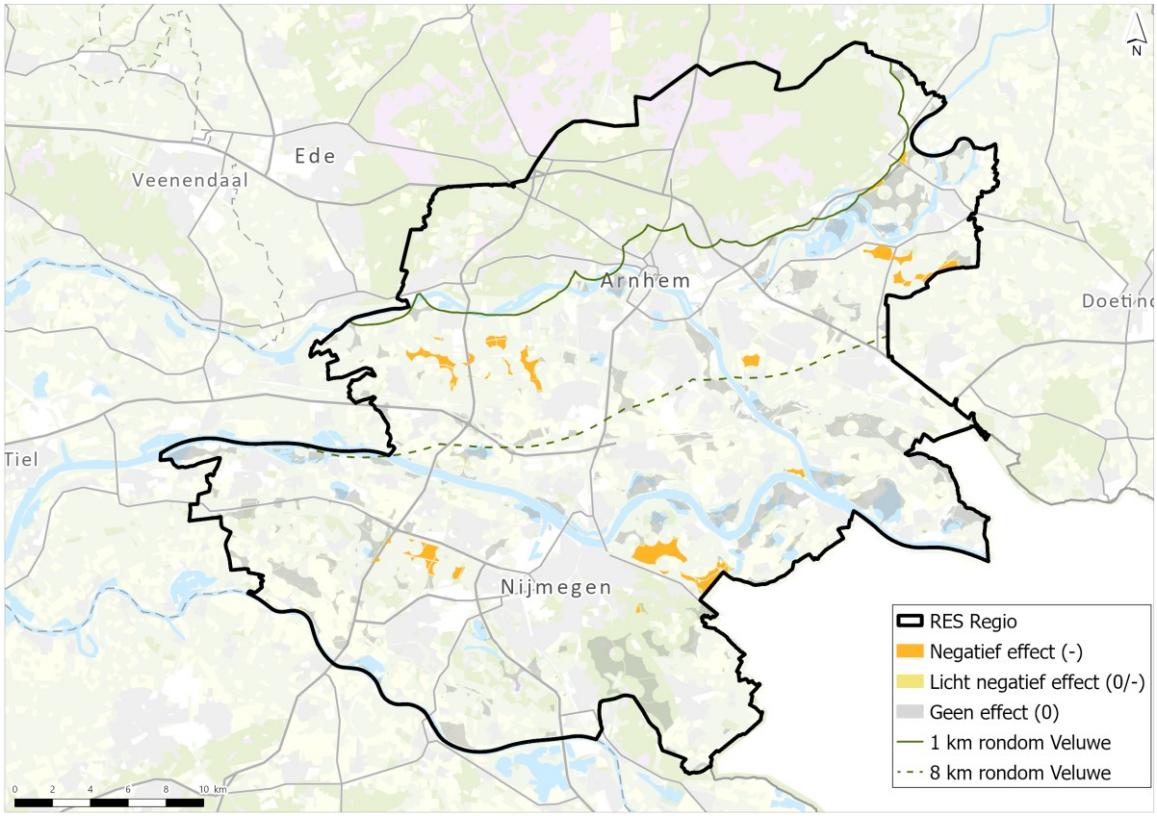
Afbeelding 7.22 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.23 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 7.24 toont de beoordeling voor zonnevelden. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage VIII zijn alle alternatieven en

varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.3).

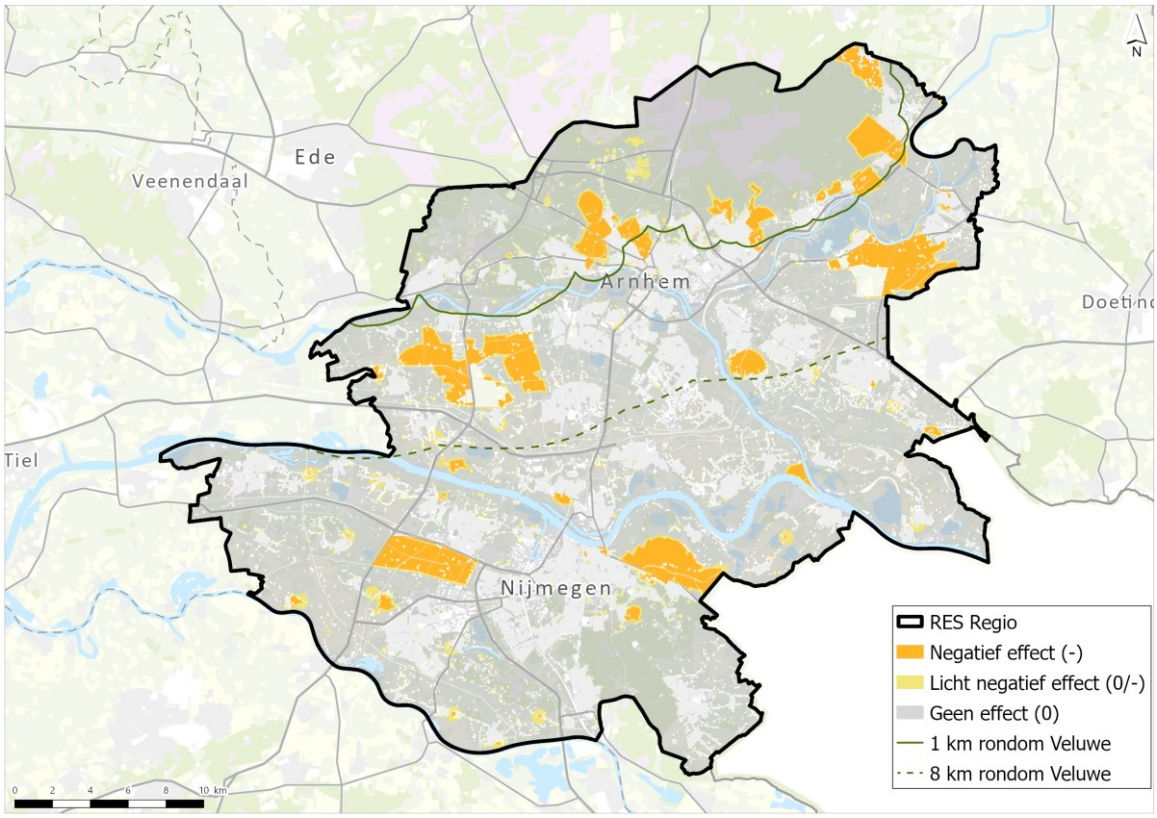
Afbeelding 7.22 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.23 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.24 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden op kaart

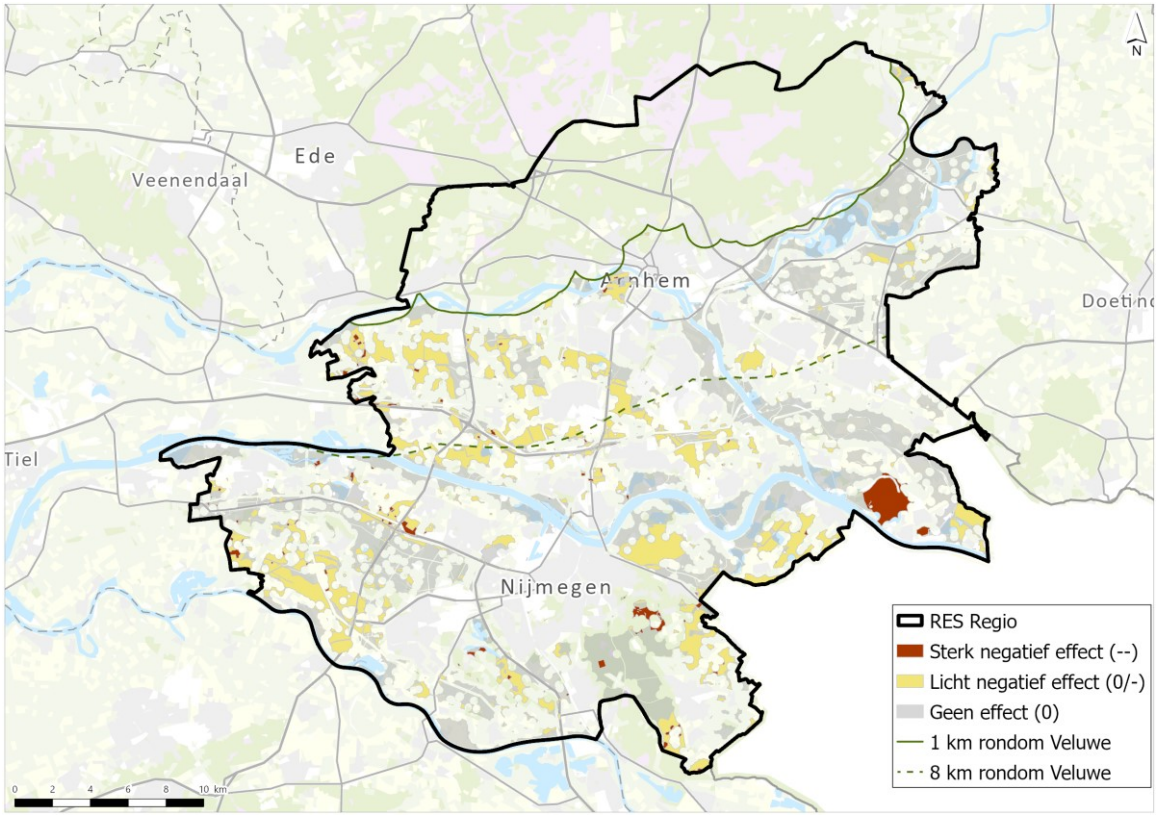
Aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden

Bij het ontwikkelen van windturbines en zonnevelden vinden bodemroerende activiteiten plaats. Zo is er tijdens de aanleg van de windturbines bodemverstoring door aanleg van de fundering en een bouwvlak voor onder andere een kraanopstelling. Hiermee kunnen de verwachte of bekende archeologische waarden die zich in de bodem bevinden worden aangetast. Voor de effectanalyse is uitgegaan van landelijk beschikbare datasets. De beoordeling vindt dus op gebiedsniveau plaats en betreft een inschatting. Op gemeentelijk niveau kan het archeologisch beleid afwijken. Dit dient voor concrete projecten nader beschouwd te worden.

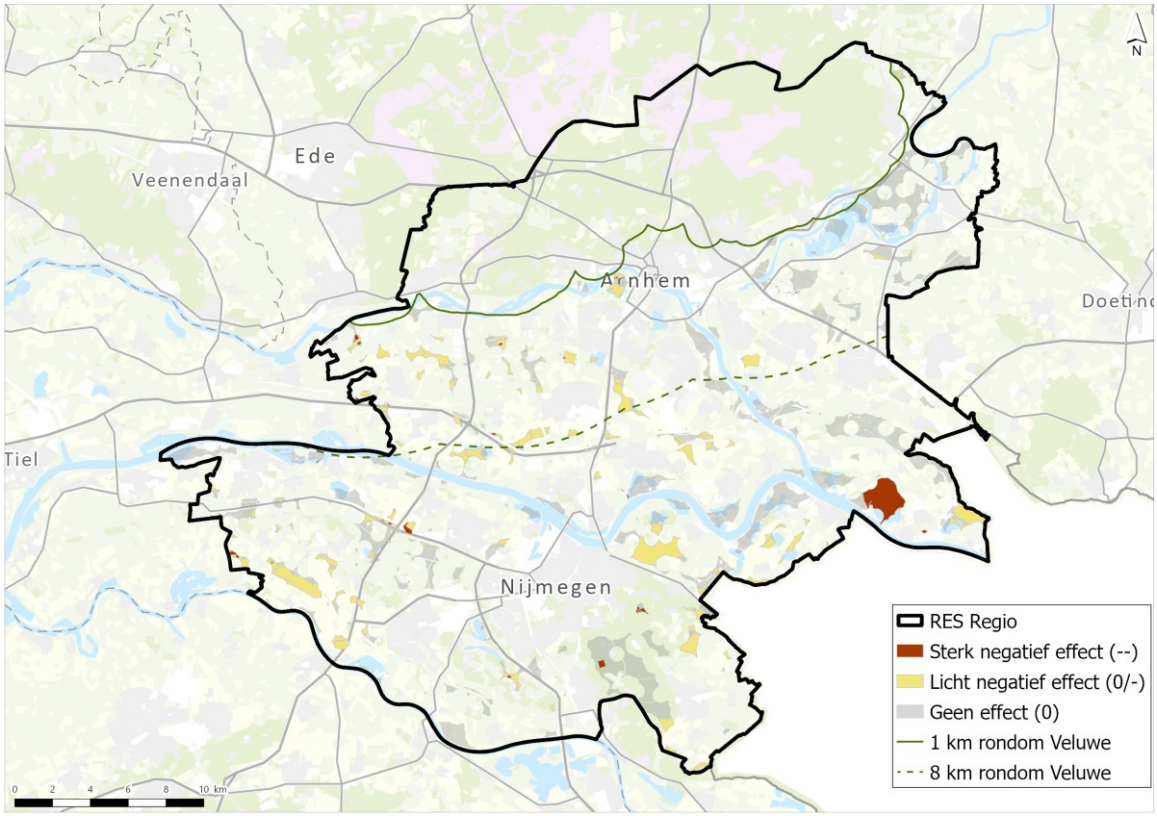
Zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 zijn er in het plangebied gebieden aanwezig van ((zeer) hoge) archeologische waarde en gebieden die onderdeel zijn van de Romeinse Limes. Dit zijn de bekende archeologische waarden. Deze gebieden zijn als geheel beoordeeld als sterk negatief (--) voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. Dit betekent echter niet dat voor het gehele gebied sterk negatieve effecten aanwezig zijn. Hier is nader onderzoek nodig. Een negatieve (-) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER, omdat op basis van de voor dit planMER bekende informatie op regionaal detail- en schaalniveau geen eenduidige categorisering gemaakt kan worden die een passend beeld kan geven van de lokale situatie. Hiervoor is lokaal onderzoek nodig. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing bij ligging in gebieden met verwachte (middel) hoge archeologische trefkansen op basis van data van IKAW. Voor de rest van de gebieden geldt een neutrale beoordeling (0), waarbij opgemerkt dient te worden dat dit niet betekent dat er geen effecten zijn op archeologische waarden. Een lokale afweging is hierbij noodzakelijk.

Afbeelding 7.25 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.26 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 7.27 toont de beoordeling voor zonnevelden. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage VIII zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.3).

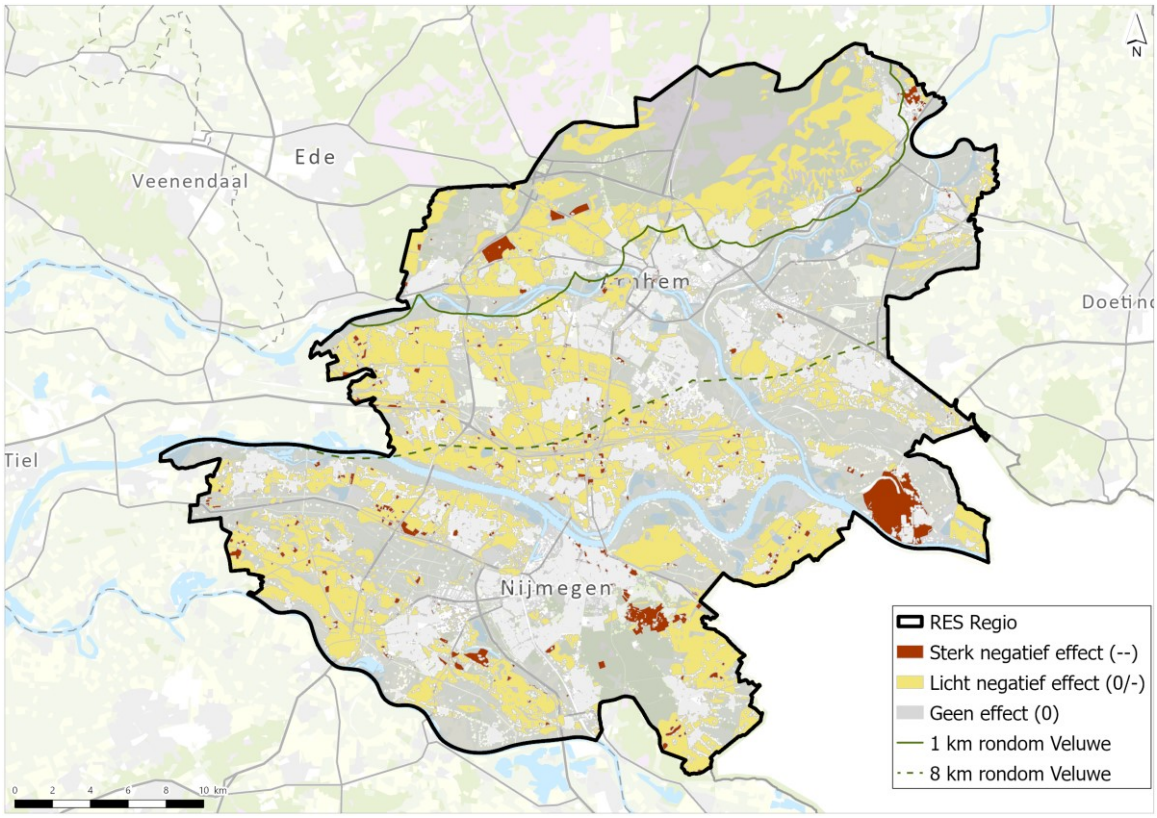
Afbeelding 7.25 Beoordeling aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.26 Beoordeling aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.27 Beoordeling aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden voor zonnevelden op kaart

Effectbeoordelingstabel landschap, cultuurhistorie en archeologie

Tabel 7.3 toont een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling van het thema landschap, cultuurhistorie en archeologie, zoals toegelicht in voorgaande alinea's. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 7.3 Overzicht effectbeoordeling invloed op landschap, cultuurhistorie en archeologie

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op landschapstype en -structuur	-	--	--	-	-	--	-	-	--	--	--	--
invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	-	--	--	--	-	--	--	--	--	--	--	--
invloed op cultuurhistorische waarden	-	0/-	-	-	-	0/-	-	-	-	-	-	-
aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

7.4 Veiligheid

De effectanalyse en -beoordeling van het thema veiligheid heeft alleen betrekking op windturbines. Voor zonnevelden zijn de effecten beperkt en naar verwachting op projectniveau te mitigeren.

Invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen

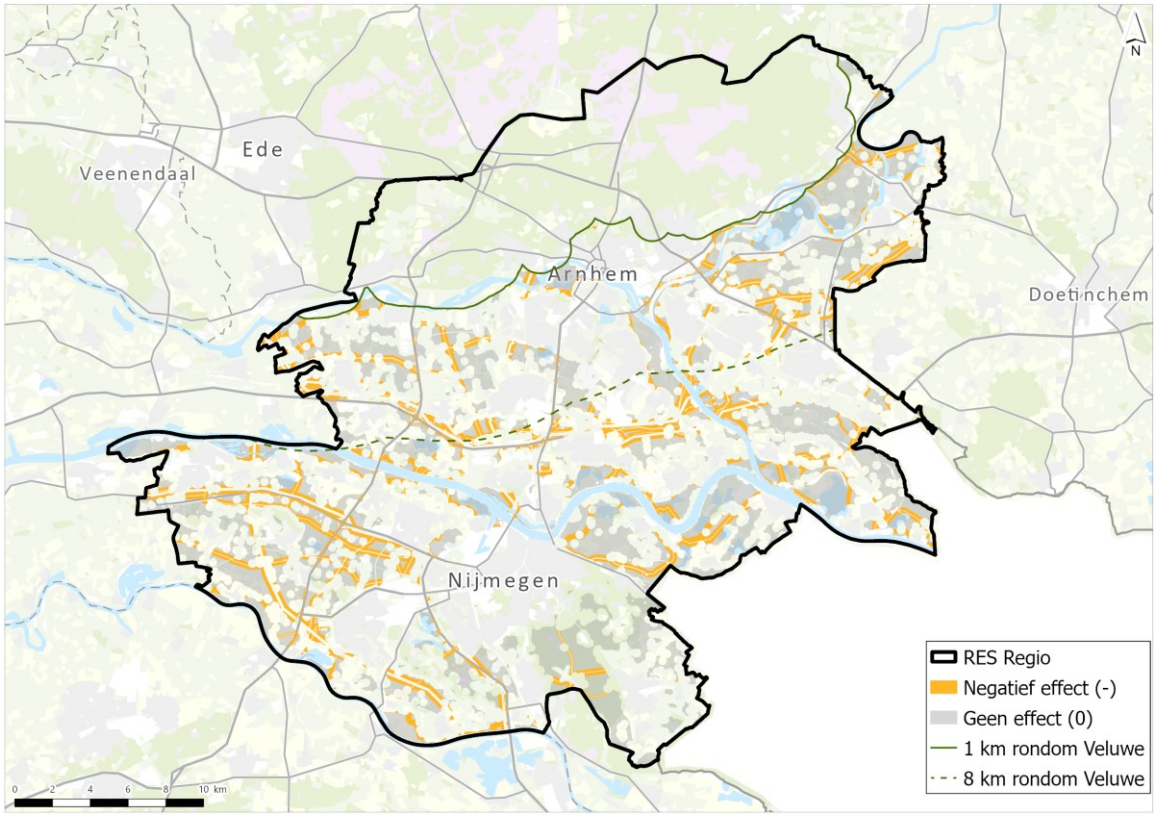
Plaatsing van windturbines binnen veiligheidszones van risicobronnen kan indirect voor vergroting van het plaatsgebonden risico voor (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen zorgen. Effecten op (beperkt) kwetsbare objecten zijn beoordeeld aan de hand van de aanwezige risicobronnen en daaruit volgende beperkingen. De aanwezigheid van windturbines een risico-verhogende werking op andere risicobronnen, zoals het hoogspanningsnet, buisleidingen, inrichtingen en (water- of spoor-)wegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

De ontwikkeling binnen normafstanden die vastgelegd zijn in besluiten en wetten zijn sterk negatief (--) beoordeeld, omdat deze leiden tot situaties met sterk negatieve effecten. Dit betekent dat bij een afstand minder dan ½ rotordiameter van een beperkt kwetsbaar object of de wettelijke normafstanden een sterk negatieve (--) beoordeling geldt. Omdat deze normafstand al is opgenomen als harde belemmering is deze in dit planMER niet van toepassing. Voor kwetsbare objecten is de tiphoogte als minimale afstand aangehouden. De ontwikkeling binnen de adviesafstanden van de beheerders zijn negatief (-) beoordeeld. Ligging buiten de adviesafstanden (PR10-6 van kwetsbare objecten en adviesafstanden uit tabel 6.16) leidt tot een neutrale (0) beoordeling.

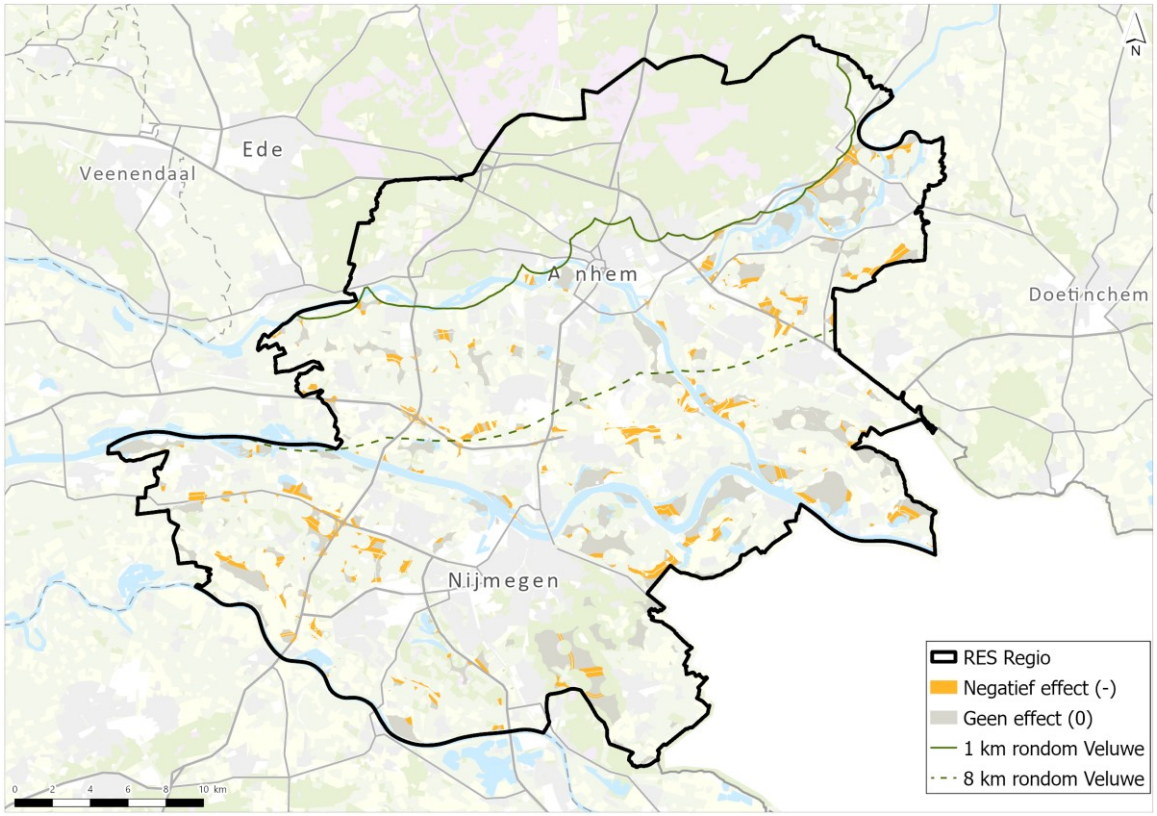
Afbeelding 7.28 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.29 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage X zijn alle

alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.4).

Afbeelding 7.28 Beoordeling invloed op overige risicobronnen voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.29 Beoordeling invloed op overige risicobronnen voor 166 m windturbines op kaart

Invloed op Defensie en luchtvaart

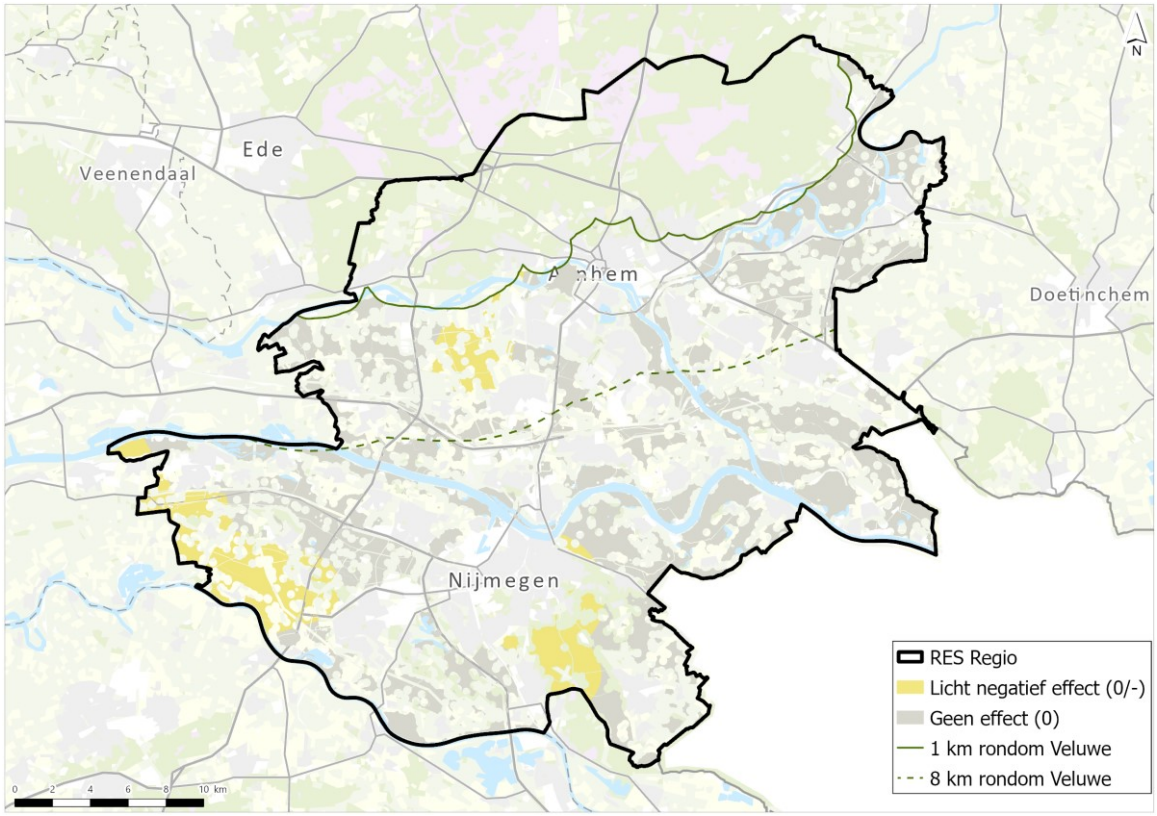
Windturbines kunnen zorgen voor negatieve effecten op het gebruik van gebieden die zijn aangewezen als laagvlieggebied, aanvlieggebied van (militaire) vliegvelden en de laagvliegroute VO. De windturbines vormen dan een fysiek obstakel die hinder opleveren voor het gebruik. In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling voor het criterium invloed op Defensie, radar en luchtvaart. Ontwikkelingen binnen de laagvliegroute VO, laagvlieggebied, het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen, de diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms zijn onder voorwaarden wellicht wel mogelijk, bijvoorbeeld door een ontheffing of mitigerende maatregelen. Hoewel er hoogtebeperkingen gelden in deze gebieden, is niet eenduidig in hoeverre deze belemmerend zijn voor de ontwikkeling van windturbines. De hoogtebeperkingen zijn namelijk niet eenduidig geformuleerd. Gekozen is om uit te gaan van het principe ‘ja, mits’ (0/-), waarbij geldt dat afstemming met de betrokken partijen over de mogelijkheden nodig is. De ontwikkeling van windturbines is binnen gebieden met een hoogtebeperking daardoor niet bij voorbaat uitgesloten en er is geen eenduidig ‘nee, tenzij’ principe van toepassing vanuit de betrokken partijen. De exacte mogelijkheden dienen per project bepaald te worden. Voor de militaire oefenterreinen en de munitieopslagplaats geldt in principe een negatieve (-) beoordeling. Omdat deze locaties volledig binnen de zone van 1 km rond de Veluwe, is deze beoordeling in dit planMER niet gegeven,

Ten aanzien van radarverstoring geldt dat het gehele plangebied een maximale bouwhoogte van 90 m kent. Middels een radartoets kan worden aangetoond dat hiervan kan worden afgeweken. Dit dient op projectniveau beschouwd te worden. Omdat de bouwhoogtebeperking vanuit radarverstoring in het gehele plangebied gelijk is, is dit aspect niet onderscheidend voor dit planMER. Daarom worden de alternatieven voor windturbines hierop niet beoordeeld. Op projectniveau is dit echter wel relevant en zal dit onderzocht moeten worden. De overige gebieden zijn daarom ten aanzien van dit criterium beoordeeld als neutraal.

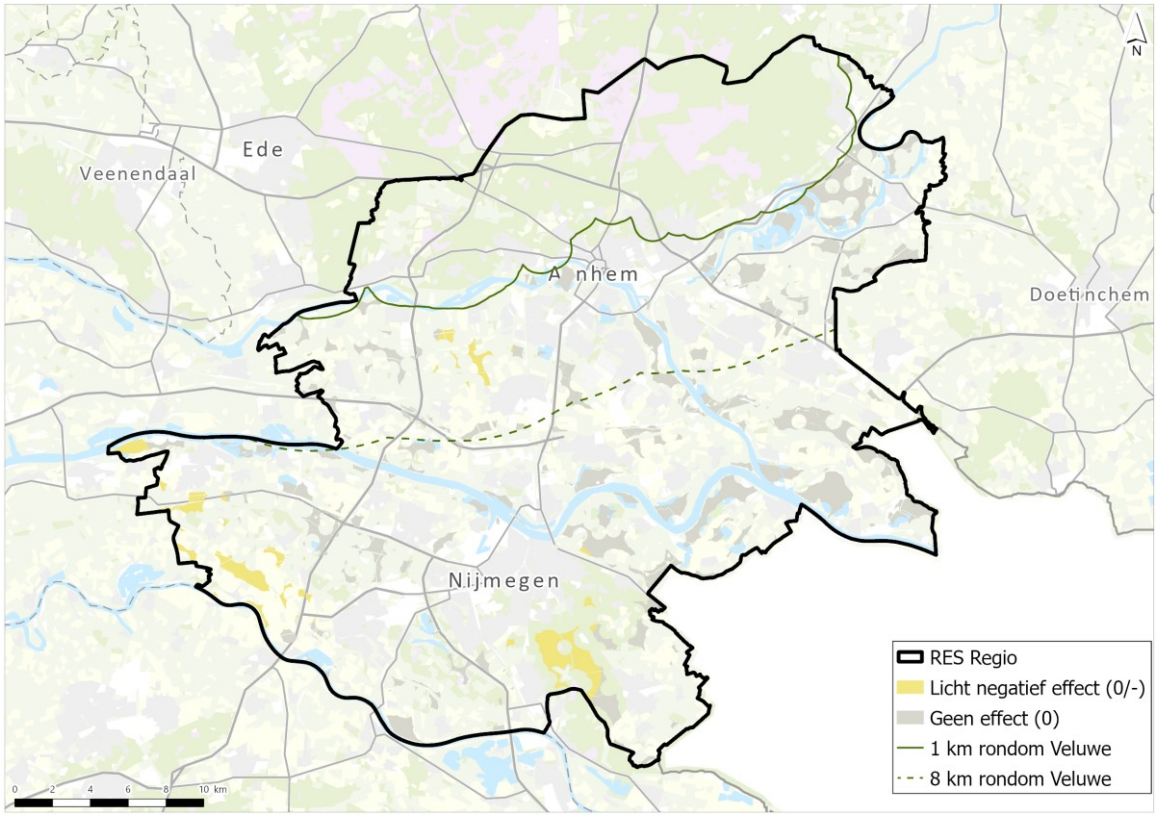
Afbeelding 7.30 laat zien welke gebieden in het plangebied licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.31 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage X

zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.4).

Afbeelding 7.30 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.31 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines op kaart

Effectbeoordelingstabel veiligheid

Tabel 7.4 toont een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling van het thema veiligheid, zoals toegelicht in voorgaande alinea's. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 7.4 Overzicht effectbeoordeling veiligheid

	120 m windturbines				166 m windturbines			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen	-	-	-	-	-	-	-	-
invloed op Defensie en luchtvaart	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

7.5 Leefomgeving

Overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten

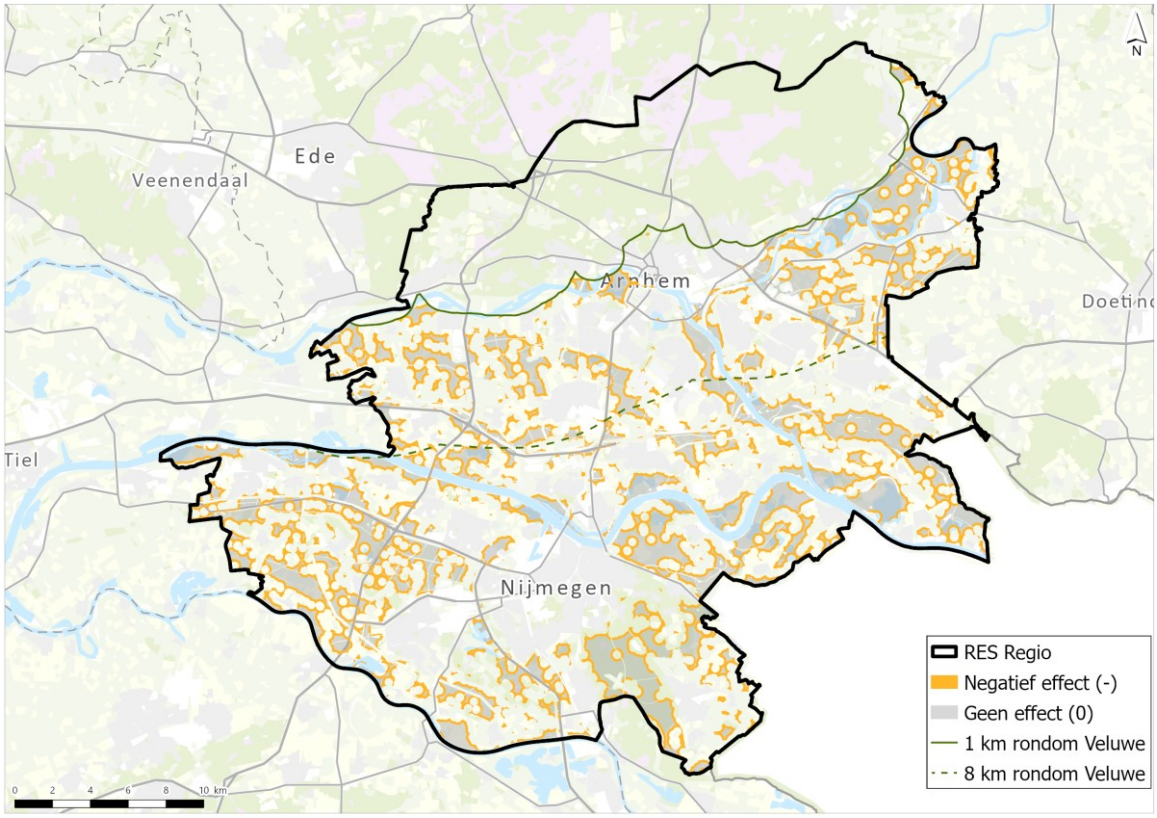
Windturbines

Windturbines maken geluid. Dit geluid is grotendeels afkomstig van de bewegende delen (zoals de rotorbladen) die door de wind worden aangedreven. Een kleiner deel van het geluid wordt veroorzaakt door de aandrijving. Dit kan zorgen voor geluidhinder op gevoelige bestemmingen, zoals woningen.

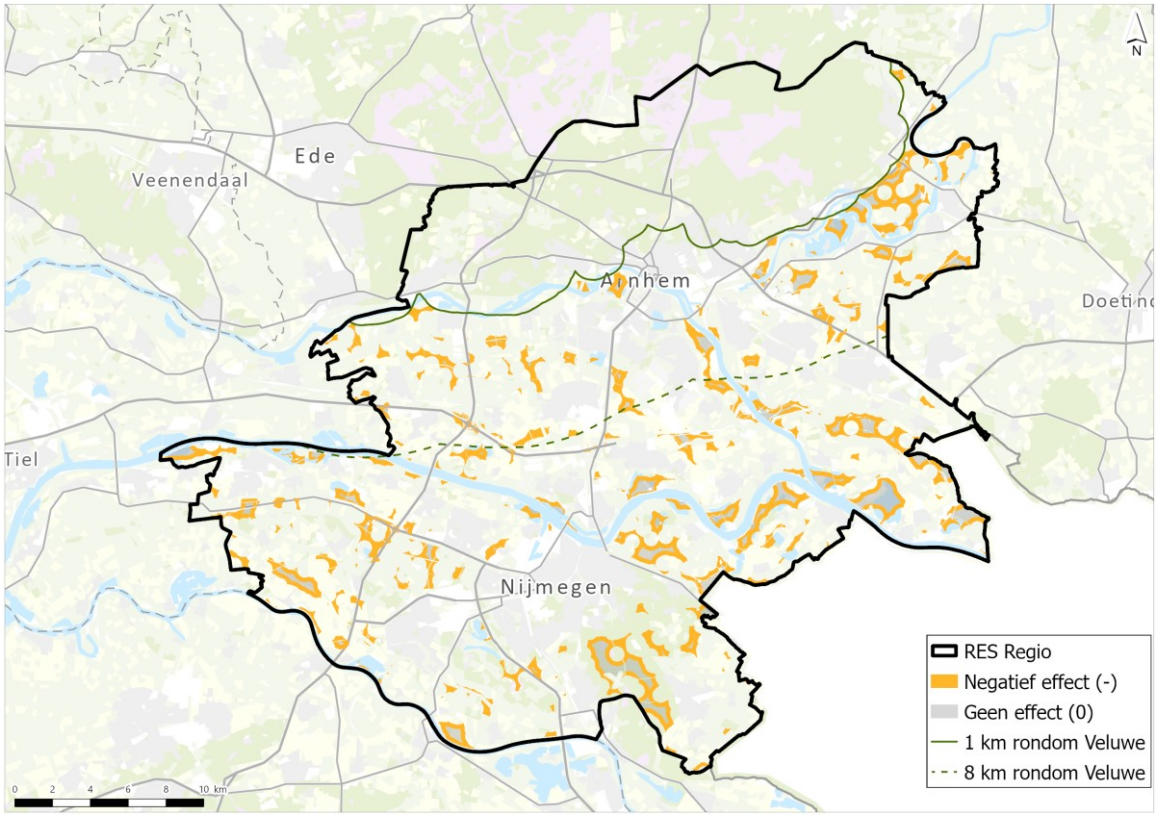
Voor de beoordeling van dit criterium wordt aangesloten bij de normen uit het Activiteitenbesluit. Bij concrete ontwikkelingen dient een lokale afweging plaats te vinden of kan aangesloten worden bij de nieuwe windturbinenormeringen die op dat moment landelijk van toepassing zijn en volgen uit het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving Een sterk negatieve beoordeling (--) beoordeling is in dit planMER niet van toepassing, omdat is uitgegaan van een minimale afstand van 210 m (120 m windturbine) en 385 m (166 m windturbine) als harde belemmering. Dit is de voor dit planMER berekende 47 dB Lden contour inclusief 3 dB mitigatie. Uitgaande van deze normering is er geen zoekruimte binnen 210 m of 385 m van geluidgevoelige objecten. Wel is een negatieve (-) beoordeling van toepassing. Hiervan is sprake bij ligging in de 47 dB contour, zonder mitigatie. Dit zijn dus locaties die liggen binnen het gebied tussen de 210 m en 340 m (120 m windturbines) en binnen het gebied tussen de 385 en 620 m (166 m windturbines) van geluidsgevoelige bestemming. Mitigerende maatregelen zijn hierbij mogelijk. De overige gebieden zijn beoordeeld als neutraal (0).

Afbeelding 7.32 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 7.33 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Voor alle kaarten geldt dat alleen de harde belemmeringen zoals benoemd in de bijlage III zijn uitgesloten. In bijlage IX zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.5).

Afbeelding 7.32 Beoordeling overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 7.33 Beoordeling overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten voor 166 m windturbines op kaart

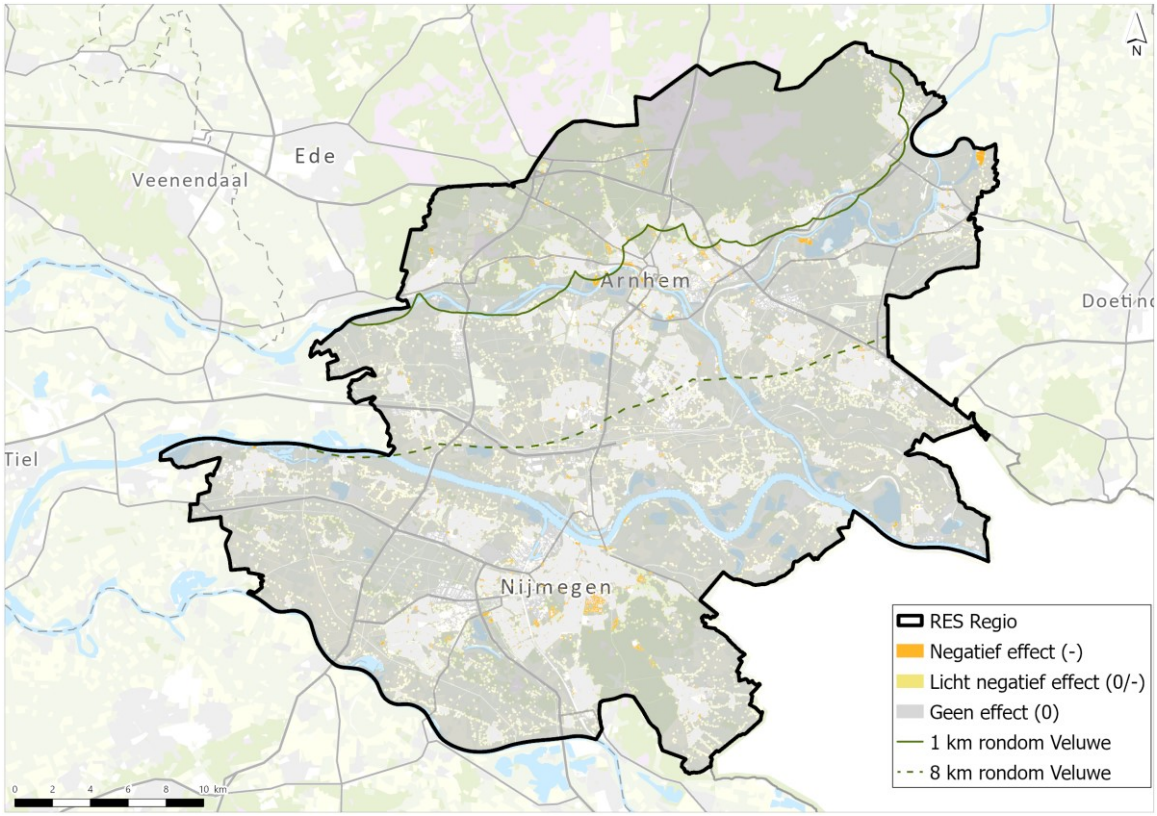

Zonnevelden

Voor wat betreft het geluid van zonnevelden zijn over het algemeen alleen de bijbehorende omvormers en transformatoren relevant. De zonnepanelen zelf zijn geen bron van geluid. Voor de beoordeling is aangesloten bij de VNG-brochure 'Handreiking bedrijven en milieuzonering'. In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve beoordeling (--). Er is geen wet- en regelgeving rondom zonnevelden en leefomgeving. Zonnevelden op minder dan 30 m van gevoelige objecten zijn beoordeeld als negatief (-). Voor zonnevelden op 30-50 m van gevoelige objecten geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling.

Afbeelding 7.34 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor zonnevelden. In bijlage IX zijn alle alternatieven en varianten separaat op kaart beoordeeld. Deze beoordelingen zijn gebruikt voor de effectbeoordeling van de alternatieven (zie tabel 7.5).

Afbeelding 7.34 Beoordeling overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten voor zonnevelden op kaart

Effectbeoordelingstabel overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten

Tabel 7.5 toont een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling van het criterium overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten, zoals toegelicht in voorgaande alinea's. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 7.5 Overzicht effectbeoordeling overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten	-	-	-	0	-	-	-	0	-	-	-	-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

7.6 Gebruiksfuncties

Invloed op ruimtegebruik

In de RES 1.0 heeft de regio de ambitie vastgelegd om in 2030 1,62 TWh duurzame energieopwek (elektriciteit) te realiseren. De opwek van duurzame energie leidt tot ruimtebeslag waardoor de inpassing van wind en zon leidt tot oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties.

Tabel 7.6 toont het ruimtebeslag van de 120 m en 166 m windturbines en zonnevelden dat nodig voor het opwekken van 1,13 TWh[1]. Voor het opwekken van een vergelijkbare hoeveelheid energie (0,015 TWh) is respectievelijk één 166 m windturbine, twee 120 m windturbines of 18 ha zonneveld (oost-west oriëntatie) nodig. Daarmee wekt één 166 m windturbine de meeste energie op binnen de minste ruimte ten opzichte van twee 120 m windturbines of 18 ha zonneveld.

Bij het bepalen van het aantal ha zon is er uitgegaan van maximaal ruimtegebruik door het zonneveld. Als een kavel niet volledig benut wordt voor zonne-energie, bijvoorbeeld door een gecombineerd ruimtegebruik met natuur, is het totale ruimtebeslag groter.

Tabel 7.6 Ruimtebeslag van windturbines en zonnevelden

Windturbine	1,13 TWh komt overeen met:	0,015 TWh komt overeen met:	Referentie: 1 TWh komt overeen met:[2]
166 m windturbine (7,0 MW)	57 à 80 stuks	1 windturbine	45 à 70 stuks
	5,13 ha à 7,2 ha	0,09 ha[3]	-
120 m windturbine (3,6 MW)	112 à 157 stuks	2 windturbines	85 à 115 stuks
	7 ha à 9,8 ha	0,125 ha	-
zonneveld (oost-west oriëntatie)	960 à 1243 ha	18 ha	850 à 1100 ha
zonneveld (zuid oriëntatie)	1582 à 1695 ha	28 ha	1400 à 1500 ha

Voor ruimtegebruik geldt dat hoofdzakelijk de keuze voor windturbines of zonnevelden bepalend is voor het ruimtebeslag. Hierbij geldt voor zonnevelden een groter ruimtebeslag dan voor 166 m windturbines of 120 m windturbines. Afhankelijk van de locatie kunnen energietechnieken in meer of minder mate invloed hebben op de bestaande of toekomstige gebruiksfuncties. De verstoring op de woonfunctie is beoordeeld onder het thema leefomgeving. Voor gronden met een agrarische functie geldt bij de ontwikkeling van zonnevelden dat een groter landbouwareaal verloren gaat. Bij de ontwikkeling van windturbines gaat weliswaar een deel van het areaal verloren, maar kan voor het grootste gedeelte van het areaal de agrarische functie worden voortgezet.

Ruimtegebruik 120 m windturbines (3,6 MW)

De 120 m windturbine heeft meer ruimte nodig dan de 166 m windturbine en minder ruimte dan zonnevelden om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken. Daarmee zorgt de 120 m windturbine voor minder oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties dan de zonnevelden.

Afbeelding 7.35 toont het ruimtebeslag van twee 120 m windturbines (circa 0,015 TWh) in een landschap met een agrarische functie. De gebruiksfunctie agrarische functie wordt beperkt verhinderd door het ruimtebeslag van de 120 m windturbines.

[1] Dit is gebaseerd op de totale doelstelling van 1,62 TWh minus de opgave die voorziet in zon op dak (0,49 TWh).

[2] Bandbreedte hangt af van aanname aantal vollasturen per jaar voor wind en hoeveel MW per hectare voor zon. Voor windturbines is uitgegaan van een conservatieve inschatting van 2000 tot 2.800 vollasturen (cijfers 2020, afgerond naar beneden. Bron: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/70960ned/table). Voor zonnevelden is uitgegaan van de cijfers uit de Factsheet elektriciteit van het NPRES, zoals ook weergegeven op afbeelding 1.1 van dit planMER.

[3] Oppervlakte fundering van de 120 m windturbine is geschat op 625 m^2 (25 x 25 m). Voor de 166 m windturbine is dit ingeschat op 900 m^2 (30 x 30 m).

Afbeelding 7.35 De ruimtelijke inpassing van twee 120 m windturbine (circa 0,015 TWh) in een akkerland (op 1,1 km afstand tot de linker windturbine, op 985 m afstand tot de rechter windturbine)

Ruimtegebruik 166 m windturbine (7,0 MW)

In vergelijking met de 120 m windturbine en zonnevelden, heeft de 166 m windturbine de minste ruimte nodig om de energiedoelstelling te halen. Daarmee heeft een 166 m windturbine relatief gezien de minste invloed op het ruimtegebruik in de regio. Afbeelding 7.36 toont het ruimtebeslag van een 166 m windturbine (circa 0,015 TWh) in een landschap met een agrarische functie. Windturbines zijn over het algemeen goed te combineren met ander grondgebruik, zoals agrarisch gebruik.

Afbeelding 7.36 De ruimtelijke inpassing van een 166 m windturbine (circa 0,015 TWh) in een akkerland (op circa 1,1 km afstand tot de windturbine)

Ruimtegebruik zonnevelden

Een zonneveld heeft de meeste ruimte nodig om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken als de andere twee technieken. Daarmee zorgt een zonneveld voor meer oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties dan de windturbines. Afbeelding 7.37 toont het ruimtebeslag van een 18 hectare zonneveld (circa 0,015

TWh) in een landschap met een agrarische functie. De gebruiksfunctie agrarische functie wordt verhinderd door het ruimtebeslag van het zonneveld.

Afbeelding 7.37 De ruimtelijke inpassing van een 18 ha zonneveld (circa 0,015 TWh) in een akkerland (op circa 45 m afstand tot het zonneveld)

Vergelijking ruimtebeslag energietechnieken

Voor de ambitie van het duurzaam opwekken van 1,13 TWh in 2030 heeft het realiseren van windturbines en zonnevelden op land invloed op het ruimtebeslag. Tabel 7.6 toont de inschatting van het ruimtebeslag van de verschillende technieken om deze ambitie te behalen:

- 166 m windturbines wekken de meeste energie op binnen de minste ruimte ten opzichte van andere technieken. Het oppervlakteverlies op andere gebruiksfuncties kan daarmee beperkt worden gehouden. Windturbines maken multifunctioneel ruimtegebruik met landbouw en/of natuur mogelijk;
- 120 m windturbines wekken minder energie op binnen dezelfde ruimte dan 166 m windturbines, maar wekken wel meer energie op binnen de ruimte die zonnevelden nodig hebben. Daarmee zorgt de 120 m windturbine voor oppervlakteverlies in beperkte mate voor andere gebruiksfuncties. Hierbij is wel sprake van meer ruimtebeslag dan bij 166 m windturbines, waarbij de bestaande gebruiksfunctie in mindere mate kan worden behouden. Dit verschil is echter beperkt;
- een zonneveld heeft de meeste ruimte nodig voor het opwekken van een vergelijkbare hoeveelheid energie als windturbines. Daarmee zorgen zonnevelden in grotere mate voor oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties waardoor het niet mogelijk is om de bestaande gebruiksfunctie te behouden.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het realiseren van windturbines met een ashoogte van 166 m de minste invloed hebben op het fysieke ruimtegebruik. Wel geldt hierbij dat de hindercontouren groter zijn en er hiermee dus wel een grotere ruimtelijke impact bestaat. Binnen deze hindercontouren kunnen dan bijvoorbeeld geen woningen worden gerealiseerd. Voor zonnevelden geldt een groter fysiek ruimtebeslag, maar zijn de hindercontouren beperkter. Daarnaast zijn windturbines en zonnevelden in de energietransitie complementair. Daarom zijn er geen kaarten gemaakt waarbij gebieden zijn beoordeeld op de effecten, omdat hier op regionaal niveau geen beoordelingsschaal aan te koppelen is die recht doet aan de noodzaak voor het realiseren van zowel windturbines als zonnevelden in het behalen van de doelstellingen uit de RES 1.0 in 2030. De beoordelingsschaal uit tabel 6.23 kan echter wel als inspiratie worden gebruik voor de beoordeling van de invloed op ruimtegebruik bij concrete projecten en/of bij een kleiner schaalniveau, waarbij dit onderwerp in meer details kan worden onderzocht.

8

CONCLUSIES EN VERGELIJKING ALTERNATIEVEN WIND- EN ZONNE-ENERGIE

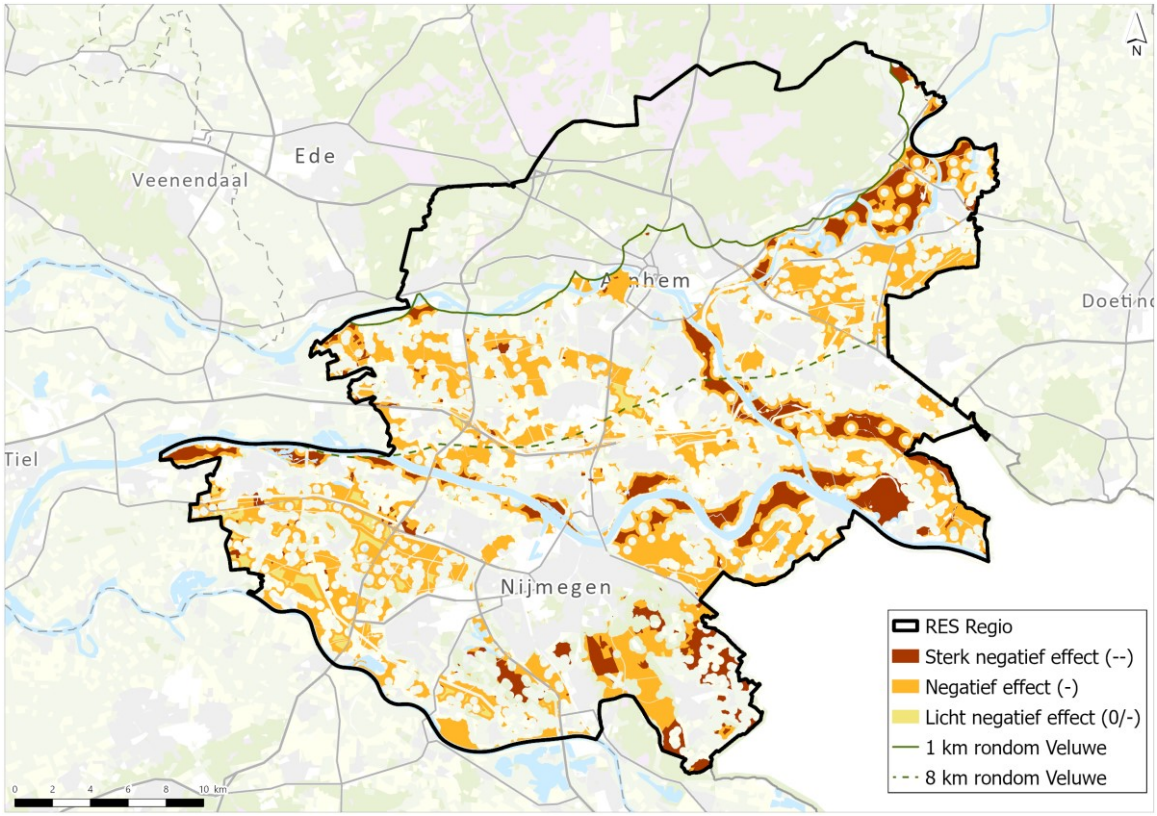
Dit hoofdstuk geeft een samenvattend overzicht van de effectanalyses en -beoordelingen die in dit planMER zijn uitgevoerd. In de kaarten in dit hoofdstuk zijn de verschillende thematische kaarten voor bodem en water, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie, veiligheid en leefomgeving over elkaar heen gelegd.

Dit resulteert in samenvattende kaarten voor de milieubeoordeling van wind- en zonne-energie. De kaarten maken daarbij onderscheid tussen gebieden met beperkte tot geen milieueffecten, licht negatieve milieueffecten, negatieve milieueffecten en sterk negatieve milieueffecten (zie afbeeldingen 8.1 ten met 8.3). Het is belangrijk om hierbij in beschouwing te nemen dat de effecten gelden vanuit specifieke thema's. Het is aan de RES-regio om te komen tot keuzes voor gebieden voor windturbines en zonnevelden, waarbij de milieueffecten één van de pijlers wordt voor de keuze van zoekgebieden.

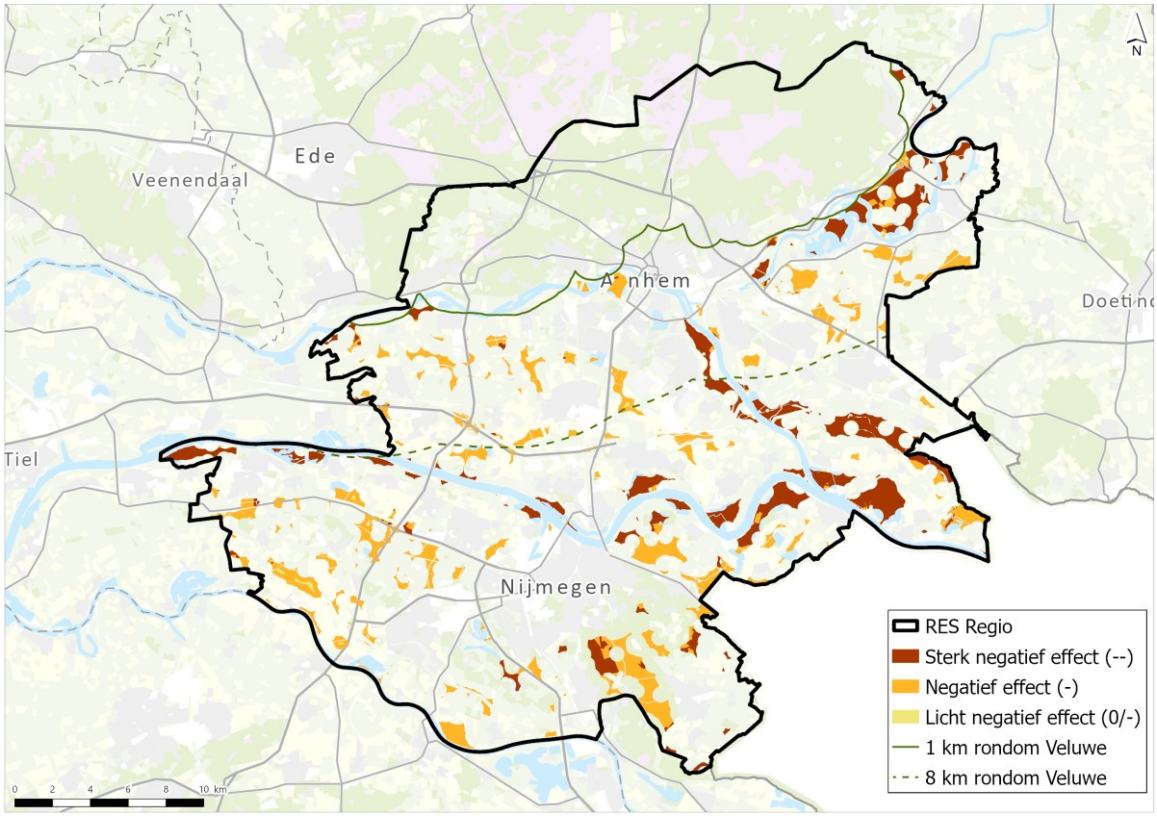
Paragraaf 8.1 licht toe welke ontwikkelingen vanuit milieu- en veiligheidswetgeving leiden tot sterk negatieve effecten (rode gebieden in de kaart). Paragraaf 8.2 beschrijft welke negatieve milieueffecten optreden (oranje gebieden op de kaarten). In paragraaf 8.3 wordt nadere duiding gegeven aan de licht negatieve milieueffecten en de gebieden zonder milieueffecten bij de ontwikkeling van wind- en zonne-energie.

In paragraaf 8.4 worden de alternatieven vergeleken. Deze vergelijking toont een overzicht van de beoordeling van de alternatieven, los van de samenvattende kaarten van de milieubeoordeling. Ten slotte beschrijven paragrafen 8.5 en 8.6 monitoring en evaluatie en leemten in kennis.

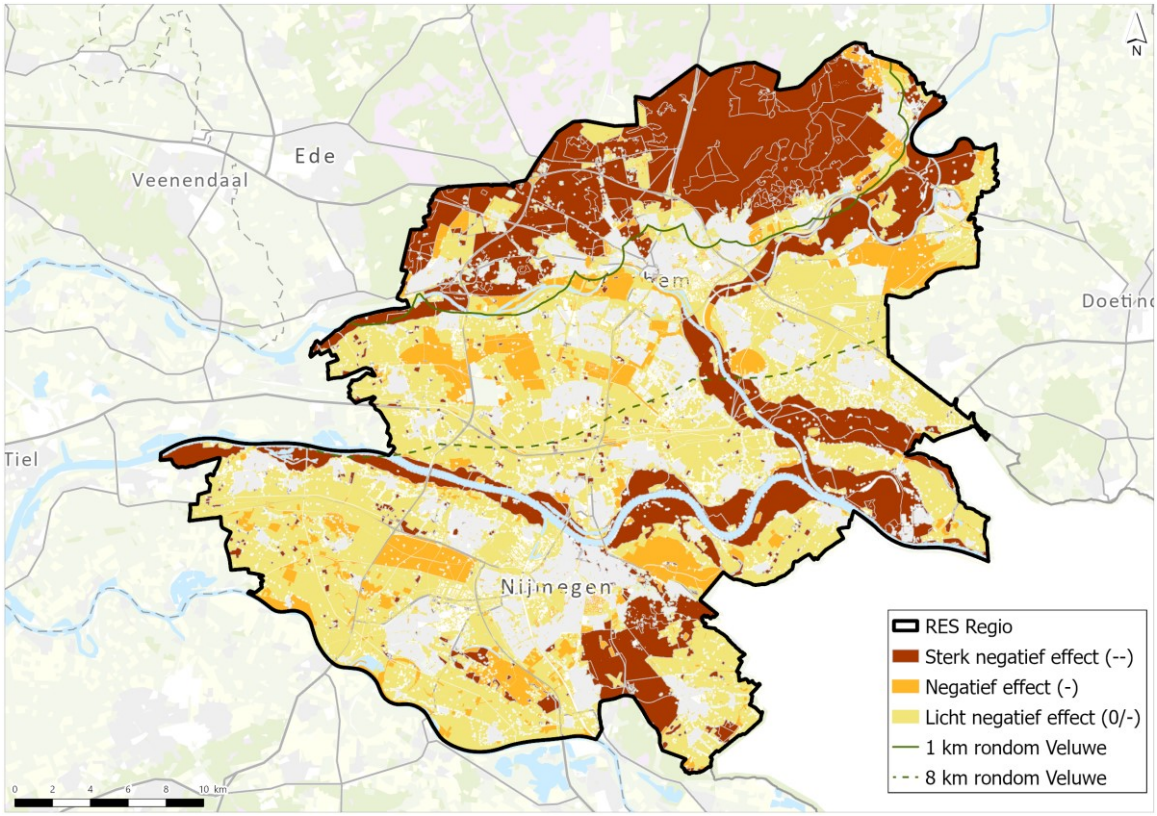
Afbeelding 8.1 Samenvattende kaart milieubeoordeling 120 m windturbines

Afbeelding 8.2 Samenvattende kaart milieubeoordeling 166 m windturbines

Afbeelding 8.3 Samenvattende kaart milieubeoordeling zonnevelden

8.1 Sterk negatieve milieueffecten

Vanuit eisen uit milieu- en veiligheidswetgeving, is het niet mogelijk om windturbines of zonnevelden te realiseren in bepaalde gebieden. In eerste instantie zijn bekende belemmeringen voor windturbines en zonnevelden in beeld gebracht. Dit zijn de harde belemmeringen, zoals gepresenteerd in hoofdstuk 5. Deze belemmeringen hebben de basis gelegd voor de zoekruimte binnen de alternatieven. Over het algemeen zijn er meer belemmeringen van toepassing voor windturbines dan voor zonnevelden. Dit is terug te zien in de beschikbare ruimte na uitsluiting van de harde belemmeringen (zie hoofdstuk 5).

Op basis van de uitwerking van de diverse milieuthema's die van belang zijn om de geschiktheid van gebieden voor windturbines en zonnevelden op regionale schaal te beoordelen, zijn voor enkele thema's aanvullende sterk negatieve (--) effecten in beeld gebracht. Dit leidt ertoe dat de samenvattende kaarten (afbeeldingen 8.1 tot en met 8.3) verder zijn ingekaderd met de rode kleur. Vanuit de milieuthema's zijn deze gebieden beoordeeld als gebieden met (potentieel) sterk negatieve milieueffecten.

Ligging in Natura 2000-gebieden leidt met name tot een sterk negatieve (--) beoordeling. Zo zijn de Veluwe en de Rijntakken in het rood zichtbaar op de samenvattende beoordelingskaarten. Ruimtebeslag in deze gebieden zorgt voor aantasting van de waarden van deze beschermde gebieden. Het is niet realistisch omdat in deze gebieden windturbines en zonnevelden te ontwikkelen. Dit komt door de strenge wetgeving, waarbij in de basis geldt dat bij de aanwezigheid van alternatieven er geen ontwikkelingen plaatsvinden in Natura 2000-gebieden die zorgen voor aantasting van deze gebieden. In het plangebied zijn er alternatieve locaties beschikbaar voor de ontwikkeling van duurzame energie, waardoor de Natura 2000-gebieden als sterk negatief beoordeeld zijn.

Ten zuidoosten van Nijmegen zijn daarnaast enkele rode gebieden aanwezig. Dit volgt vanuit de sterk negatieve beoordeling ten aanzien van windturbines en zonnevelden in het stuwwallenlandschap (onder andere stuwwalbos). De landschapsstructuren en -typen worden hier aangetast, evenals de ruimtelijke-visuele kenmerken en elementen. De aantasting is niet te mitigeren met het toepassen van maatregelen.

De gebieden waar sterk negatieve (--) effecten van toepassing zijn, aanvullend aan de harde belemmeringen, worden als niet geschikt beschouwd voor windturbines en zonnevelden. De milieueffecten zijn samengevat in een tweetal tabellen. Er is onderscheid te maken tussen windturbines (tabel 8.1) en zonnevelden (tabel 8.2).

Tabel 8.1 Sterk negatieve (--) beoordeling voor windturbines

Thema	Toelichting
waterwingebied	bodemroerende werkzaamheden binnen waterwingebieden zijn dieper dan de toegestane diepte vanuit de Omgevingsverordening. Sterk negatieve effecten zijn niet uitgesloten en het wordt niet waarschijnlijk geacht dat voldaan kan worden aan de ontheffingsmogelijkheden.
Natura 2000	windturbines binnen Natura 2000-gebieden zorgen voor directe effecten op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD). Bovendien vindt versnippering plaats door de windturbines. Het wordt niet waarschijnlijk geacht dat de ADC-toets kan worden doorlopen, omdat er alternatieve locaties bestaan in het plangebied.
landschap	windturbines op heide of zandverstuivingen (op stuwwal) en op stuwwalflanken zorgen voor aantasting landschapsstructuren en -typen. Windturbines in agrarische enclaves en stuwwalflanken zorgen voor aantasting ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. De aantasting is niet te mitigeren met het toepassen van maatregelen. De genoemde landschapsstructuren en -typen worden gezien als niet geschikt.
archeologie	ontwikkeling in gebieden van ((zeer) hoge) archeologische waarde en gebieden die onderdeel zijn van de Romeinse Limes zorgt voor aantasting van de bekende archeologische waarden en hiermee een sterk negatief effect op deze gebieden vanuit het thema archeologie.

Tabel 8.2 Sterk negatieve (--) beoordeling voor zonnevelden

Thema	Toelichting
Natura 2000	zonnevelden binnen Natura 2000-gebieden zorgen voor directe effecten op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD). Bovendien vindt versnippering plaats door de zonnevelden. Het wordt niet waarschijnlijk geacht dat de ADC-toets kan worden doorlopen, omdat er alternatieve locaties bestaan in het plangebied.
landschap	zonnevelden in het stuwwalbos zorgen voor aantasting landschapsstructuren en -typen en voor aantasting ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. De aaneengesloten bosstructuur wordt aangetast, evenals de beslotenheid.
archeologie	ontwikkeling in gebieden van ((zeer) hoge) archeologische waarde en gebieden die onderdeel zijn van de Romeinse Limes zorgt voor aantasting van de bekende archeologische waarden en hiermee een sterk negatief effect op deze gebieden vanuit het thema archeologie

8.2 Negatieve milieueffecten

Vanuit milieuperspectief zijn er in het plangebied verschillende gebieden waar negatieve (-) effecten niet zijn uit te sluiten. Enerzijds zijn dit gebieden waarbij niet met zekerheid valt te beoordelen of er daadwerkelijk sterk negatieve (--) effecten zullen zijn en anderzijds zijn dit gebieden waar de milieueffecten mogelijk negatiever zijn dan 'slechts' licht negatief (0/-). Dit komt door bijvoorbeeld de omvang, duur of beperkte mitigeerbaarheid van de milieueffecten. Op projectniveau dient dit afgewogen te worden. Wel geldt over het algemeen de verwachting dat de effecten mogelijk te mitigeren zijn, waarmee de gebieden die als negatief (-) zijn beoordeeld geschikt kunnen zijn voor windturbines en zonnevelden.

De negatieve milieubeoordelingen voor windturbines volgen met name uit de 1,5 km verstoringscontour rond Natura 2000-gebieden als verstoringscontour. Daarnaast zijn de cultuurhistorisch waardevolle gebieden als negatief beoordeeld, omdat hiervoor negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en een zorgvuldige afweging nodig is bij ontwikkeling is deze waardevolle gebieden. Vanuit het landschap geldt daarnaast dat windturbines in het stroomruggenlandschap (als sub-landschap in het rivierenlandschap)

zorgen voor een negatieve beoordeling. Hierbij zijn meerdere inpassingsmaatregelen nodig om de ontwikkeling vanuit landschap mogelijk te maken.

De gebieden waar negatieve (-) effecten van toepassing zijn voor windturbines en zonnevelden worden als beperkt geschikt beschouwd. Er is in de milieueffecten onderscheid te maken tussen windturbines (tabel 8.3) en zonnevelden (tabel 8.4).

Tabel 8.3 Negatieve (-) beoordeling voor windturbines

Thema	Toelichting
grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	bodemroerende werkzaamheden binnen deze gebieden zijn alleen onder voorwaarden toegestaan. Negatieve effecten zijn niet uitgesloten en er dient voldaan te worden aan de ontheffingsvoorwaarden.
Natura 2000	windturbines binnen 1,5 km zone rond Natura 2000 habitatrichtlijngebieden zorgen voor mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van de gebieden. Deze zone wordt bij voorkeur gemeden en nader onderzoek is nodig.
GNN	windturbines binnen GNN zorgen mogelijk voor negatieve effecten op de kernkwaliteiten van GNN. GNN wordt bij voorkeur gemeden en nader onderzoek naar de kernkwaliteiten is nodig. Uitzondering hierop zijn de verkenningsgebieden voor windturbines binnen GNN.
landschap	windturbines op stroomruggenlandschap, in uiterwaarden of terrasontginningen, in bebouwd gebied zorgt voor aantasting landschapsstructuren en -typen. Windturbines op heide of zandverstuiving, stroomruggenlandschap en in bebouwd gebied zorgt voor aantasting ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. De aantasting is mogelijke te mitigeren met de juiste landschapsstrategie, waarbij minimaal twee maatregelen nodig zijn om de effecten te mitigeren.
cultuurhistorie	de ontwikkeling van windturbines in cultuurhistorisch waardevolle gebieden zorgt mogelijk voor negatieve effecten op deze gebieden vanuit het thema cultuurhistorie. De effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en nader onderzoek is nodig.
veiligheid	de ontwikkeling vindt plaats binnen adviesafstanden van beheerders van risicobronnen en elementen. Er is mogelijk sprake van een negatief effect en er bestaat het risico dat de beheerder geen toestemming verleent om af te wijken van de adviesafstand.
leefomgeving	windturbines worden op een afstand geplaatst die gelijk staat aan de 47 dB Lden contour (zonder 3 dB mitigatie). Hiermee ontstaan mogelijk negatieve effecten voor geluidgevoelige objecten en een risico voor de ontwikkeling binnen deze gebieden.

Tabel 8.4 Negatieve (-) beoordeling voor zonnevelden

Thema	Toelichting
GNN	zonnevelden binnen GNN zorgen mogelijk voor negatieve effecten op de kernkwaliteiten van GNN. GNN wordt bij voorkeur gemeden en nader onderzoek naar de kernkwaliteiten is nodig.
cultuurhistorie	de ontwikkeling van zonnevelden in cultuurhistorisch waardevolle gebieden zorgt mogelijk voor negatieve effecten op deze gebieden vanuit het thema cultuurhistorie. De effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en nader onderzoek is nodig.
leefomgeving	zonnevelden op minder dan 30 m van gevoelige objecten zijn beoordeeld als negatief, omdat deze mogelijk zorgen voor negatieve effecten op de gebruikers van de gevoelige objecten.

8.3 Licht negatieve en beperkt tot geen milieueffecten

De overige gebieden, waarvoor vanuit de milieueffecten een licht negatieve (0/-) of neutrale (0) milieubeoordeling geldt, zijn naar verwachting het meest geschikt voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. De gebieden die als licht negatief (0/-) zijn beoordeeld, zijn gebieden waar op basis van de uitgevoerde effectanalyses wel effecten worden verwacht, maar deze zijn met maatregelen of door een goede ruimtelijke inpassing grotendeels te beperken of voorkomen.

Voor windturbines zijn er in de samenvattende beoordelingskaarten geen gebieden met een neutrale (0) milieubeoordeling Met name in het zuidwesten van het plangebied en rond de corridor van de (toekomstige) A15 en de Betuwelijn zijn gebieden aanwezig waar licht negatieve (0/-) effecten zijn te verwachten. Hier liggen gebieden die geschikt zouden kunnen zijn voor het combineren van wind- en zonne-energie. Op regionale schaal zijn de effecten hier naar verwachting beperkt.

Specifiek vanuit het thema natuur gelden de volgende aandachtspunten:
- in dit planMER is voor stikstofdepositie een licht negatieve (0/-) beoordeling van toepassing. De effecten van stikstofdepositie dienen berekend te worden over een afstand van 25 km, waardoor in het plangebied op iedere locatie in theorie stikstofemissie kan zorgen voor stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden;
- effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen) zijn voor windturbines generiek beoordeeld als licht negatief (0/-). Per project dient onderzoek plaats te vinden om de effecten in beeld te brengen. Een onderzoek is niet passend bij het detail- en schaalniveau van dit planMER. De effectbeoordeling ten aanzien van beschermde soorten kan dus een overschatting, maar ook een onderschatting zijn.

8.4 Alternatievenvergelijking

Windturbines

Tabel 8.5 toont de samenvattende beoordelingstabel voor de alternatieven van windturbines. Uit de beoordelingstabel vallen de volgende zaken met betrekking tot de vier alternatieven op:

Alternatief RES 1.0

De beoordeling van dit alternatief onderscheidt zich van de andere alternatieven op de volgende criteria:
- ligging buiten waterwingebieden, dus geen sterk negatieve effecten op thema bodem en water te verwachten;
- de effecten op verstoring van Natura 2000-gebieden zijn negatief beoordeeld door ligging buiten Natura 2000-gebieden. Aandachtspunt hierbij is de ligging binnen de 8 km-zone rond de Veluwe (Wespendief);
- ligging buiten GNN (uitgezonderd de verkenningsgebieden voor windturbines) zorgt naar verwachting alleen voor indirecte effecten door werkzaamheden nabij GNN;
- negatieve invloed op de landschapsstructuren, maar door ligging buiten het stuwwallenlandschap is het gehele alternatief met de juiste inpassingsmaatregelen naar verwachting haalbaar is;
- geen effecten te verwachten die negatief zijn voor het gebruik door Defensie en overige luchtvaart.

Alternatief Landschap

De beoordeling van dit alternatief onderscheidt zich van de andere alternatieven op de volgende criteria:
- door ligging binnen Natura 2000-gebieden worden sterk negatieve effecten verwacht;
- ligging binnen GNN, dit zorgt naar verwachting voor negatieve effecten op de kernkwaliteiten;
- ondanks dat er rekening is gehouden met landschappelijke waardevolle gebieden, zijn sterk negatieve effecten niet uitgesloten, door ligging in het stuwwallenlandschap;
- dit alternatief heeft als enige alternatief naar verwachting slechts licht negatieve effecten op cultuurhistorische waarden. Dit komt omdat de waardevolle gebieden op voorhand zijn uitgesloten in dit alternatief.

Alternatief Natuur

De beoordeling van dit alternatief onderscheidt zich van de andere alternatieven op de volgende criteria:

- voor dit alternatief worden negatieve effecten verwacht op Natura 2000, maar door ligging buiten Natura 2000-gebieden zijn de effecten minder negatief dan bij de alternatieven Landschap en Leefomgeving;
- de effecten op GNN worden als licht negatief ingeschat. Deze effecten komen voort uit de effecten door werkzaamheden buiten GNN, maar binnen 1,5 km van deze gebieden;
- geen of zeer beperkte (indirecte) effecten worden verwacht op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden;
- voor de 166 m windturbines worden alleen negatieve effecten verwacht op de landschapstypen en -structuren. Dit komt doordat het alternatief buiten de stuwwallandschappen ligt. Voor de 120 m windturbines geldt dit niet.

Alternatief Leefomgeving

De beoordeling van dit alternatief onderscheidt zich van de andere alternatieven op de volgende criteria:

- door ligging binnen Natura 2000-gebieden worden sterk negatieve effecten verwacht;
- ligging binnen GNN, dit zorgt naar verwachting voor negatieve effecten op de kernkwaliteiten;
- negatieve invloed op de landschapsstructuren, maar door ligging buiten het stuwwallenlandschap is het gehele alternatief met de juiste inpassingsmaatregelen naar verwachting haalbaar is vanuit de landschapsstructuren en -typen. Dit geldt niet voor de ruimtelijke-visuele kenmerken en elementen;
- door de afstand van 700 m tot geluidgevoelige objecten wordt voor dit alternatief geen risico verwachtten aanzien van de overschrijding van de geluidsnormen.

Algehele conclusie alternatieven windturbines

Op basis van de alternatievenvergelijking geldt dat geen van de alternatieven zorgt voor het vermijden van sterk negatieve effecten. Dit staat in relatie tot de beoordeling van de alternatieven als geheel. Wel valt op dat vanuit bepaalde denkrichtingen milieueffecten te beperken zijn. Door de meest gunstige uitgangspunten van de verschillende alternatieven te combineren kan een gewogen keuze worden gemaakt voor gebieden waar windturbines ontwikkeld kunnen worden. Zo zorgt het ontzien van natuurgebieden naar verwachting voor minder effecten op de natuur, en zorgt een grotere afstand tot woningen voor minder nadelige effecten ten aanzien van het overschrijden van geluidsnormen.

Daarnaast kan geconcludeerd worden dat de zoekgebieden voor windturbines in de RES 1.0 vanuit milieuperspectief goed onderbouwd is. Voor deze gebieden zijn de (sterk) negatieve effecten beperkt. De sterk negatieve effecten ten aanzien van archeologie zijn te vermijden door de zones met hoge waarden te mijden en/of door nader onderzoek naar de exacte ligging van de archeologische waarden. Dit staat echter ook in relatie tot de omvang van het alternatief, waarbij slechts drie gebieden zijn aangewezen voor de ontwikkeling van windturbines.

Tabel 8.5 Vergelijking alternatieven windturbines

	120 m windturbines				166 m windturbines			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-	--	--	--	-	--	--	--
effecten op Natura 2000-gebied - stikstofdepositie	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - overige effecten	-	--	-	--	-	--	-	--
effecten op GNN	0/-	-	0/-	-	0/-	-	0/-	-
effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-
effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
invloed op landschapstype en -structuur	-	--	--	-	-	--	-	-
invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	-	--	--	--	-	--	--	--
invloed op cultuurhistorische waarden	-	0/-	-	-	-	0/-	-	-
aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden	--	--	--	--	--	--	--	--
invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen	-	-	-	-	-	-	-	-
invloed op Defensie en luchtvaart	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-
overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten	-	-	-	0	-	-	-	0

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

Zonnevelden

Tabel 8.6 toont de samenvattende beoordelingstabel voor de alternatieven van zonnevelden. Uit de beoordelingstabel vallen de volgende zaken met betrekking tot de vier alternatieven op:

- het alternatief Natuur kent de minst negatieve beoordeling. Dit komt omdat dit alternatieven op de voor zonnevelden onderscheidende criteria minder negatief is beoordeeld:
  - door ligging buiten Natura 2000-gebieden worden geen directe effecten op de habitattypen verwacht;
  - door ligging buiten GNN zijn directe effecten op de kernkwaliteiten naar verwachting niet aan de orde;
  - door ligging buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) zijn effecten zeer waarschijnlijk uit te sluiten, waardoor een neutrale beoordeling volgt;
  - vanuit de effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen) geldt dat dit alternatief buiten gebieden ligt waar de beschermde soorten worden verwacht. Hierdoor zijn effecten niet of slechts beperkt te verwachten;
- alle alternatieven zijn sterk negatief beoordeeld op het thema landschap. Dit komt door ligging in het stuwwallenlandschap. Voor de zonnevelden is voldoende ruimte om de bepalende sub-landschappen te mijden;

- alle alternatieven zijn sterk negatief beoordeeld op de aantasting van archeologische waarden. Dit komt door ligging op bekende archeologische waardevolle gebieden. Binnen de alternatieven is ruimte om dergelijke gebieden te mijden.

Tabel 8.6 Vergelijking alternatieven zonnevelden

	Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - stikstofdepositie	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - overige effecten	--	--	0/-	--
effecten op GNN	-	-	0/-	-
effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)	0/-	0/-	0	0/-
effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	0/-	0/-	0	0/-
invloed op landschapstype en -structuur	--	--	--	--
invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	--	--	--	--
invloed op cultuurhistorische waarden	-	-	-	-
aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden	--	--	--	--
overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten	-	-	-	-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

8.5 Monitoring en evaluatie

De RES wordt tweejaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. Dit planMER draagt bij aan het selecteren van zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden voor de RES 2.0. Waar nodig zullen aanvullende onderzoeken worden uitgevoerd om nieuwe inzichten te toetsen op milieueffecten. Indien relevant, wordt het planMER geactualiseerd of wordt een addendum aan het planMER toegevoegd, naar aanleiding van bijvoorbeeld de keuze voor een voorkeursalternatief. Hierdoor blijft het inzicht in de milieu- en omgevingseffecten uit de RES 2.0 actueel en navolgbaar. Een aanzet voor monitoring en evaluatie voor specifieke windprojecten wordt gedaan in een projectMER/m.e.r.-beoordelingen voor de betreffende projecten.

Wel geldt dat de regio voor de zoekgebieden die worden opgenomen de opwekpotentie dient te bepalen om te toetsen of de zoekgebieden ook zullen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen zoals deze in de RES 1.0 zijn geformuleerd. Hierbij is een betere verhouding tussen wind- en zonne-energie één van de afwegingen. Bijlage XI geeft een eerste inschatting van de opwekpotentie. Dit dient per zoekgebied verder uitgewerkt te worden.

8.6 Leemten in kennis, aandachtspunten en informatie wind- en zonne-energie

In deze paragraaf zijn eerst in het algemeen de leemten in kennis beschreven van dit planMER voor de herijking RES 2.0. De (milieu)effecten van windturbines en zonnevelden zijn globaal op regionaal detail- en schaalniveau in beeld gebracht, maar een concrete ruimtelijke uitwerking van deze plannen op lokaal niveau ontbreekt. De milieueffecten zijn daarmee een globale inschatting van de mogelijke ruimtelijke en milieutechnische gevolgen. Een nadere detaillering van de plannen en daarmee de milieueffecten op lokaal niveau kan worden meegenomen in de (verplichte) planMER voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen, maar ook in de uitwerking van concrete projecten.

De plannen richten zich op een eindsituatie in 2030 waarbij gevarieerd wordt op de locatiekeuze en/of de keuze voor een bepaalde energietechniek (wind- of zonne-energie). Een beeld van de benodigde faseringsstappen en de daarbij behorende effecten ontbreekt. Zo is niet duidelijk op welk moment een bepaalde maatregel nodig is om ongewenste milieueffecten te beperken. Voor de regionale schaal van dit planMER zijn de milieueffecten van de fasering minder van toepassing. Zodra de zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden zijn bepaald kan rekening worden gehouden met de fasering.

Het is uiteindelijk aan de RES-gemeenten binnen de GMR Arnhem-Nijmegen om gezamenlijk een keuze te maken in het aanwijzen van gebieden voor windturbines en zonnevelden. De milieu-informatie vormt hierbij één van de pijlers voor de voorliggende keuzes. Hierbij kan geconcludeerd worden dat de zoekgebieden uit de RES 1.0 vanuit milieuperspectief aandachtspunten kennen, maar naar verwachting op termijn wel zijn uit te voeren. Hierbij geldt wel dat dit afhankelijk is van de ontwikkelingen ten aanzien van de Wespendief. Daarnaast was het doel van dit planMER om meer zoekgebieden in beeld te brengen voor de ontwikkeling van windenergie. De samenvattende beoordelingskaarten bieden hierin een samenhangend, regionaal inzicht.

Algemeen geldt dat de leemten in kennis het doel van dit planMER niet in de weg staan, namelijk het in beeld brengen van de milieueffecten van windturbines en zonnevelden, om zo de regio inzicht de bieden in geschikte, (mogelijk) geschikt te maken en ongeschikte gebieden voor wind- en zonne-energie. Bij het opstellen van dit planMER is sprake van onzekerheden die voortkomen uit de afwezigheid van de daadwerkelijke uitwerking van de plannen, zoals opstellingsvarianten, exacte locaties en windturbinetypen. Het vormt namelijk geen belemmering voor de besluitvorming over locaties en technieken die nu voorligt, omdat de effectanalyses aansluiten bij het abstracte karakter van dit planMER.

De leemten in kennis hebben onder andere betrekking op de volgende aspecten. Deze aspecten zijn (in meer of mindere mate) bepalend voor de milieueffecten van de energietechnieken:

- de locatie, afmetingen van de windturbines en positionering van windturbines ten opzichte van natuurwaarden bepalen de (positieve of negatieve) effecten van clustering en verspreiding op natuur:
  - clustering van windturbines wanneer de windturbines hierdoor verder of dichterbij belangrijke leefgebieden of vliegroutes komen te liggen. De effecten voor vogels en vleermuizen (Wet natuurbescherming) zijn generiek beoordeeld in dit planMER. Op projectniveau is nader onderzoek nodig. Daarnaast is het aan te raden dat de regio afbeelding 4.6 met de risicogebieden in ogenschouw neemt bij het aanwijzen van aanvullende zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden;
  - spreiding van de windturbines waarmee geen of wel sprake is van een barrièrewerking doordat soorten net wel of net niet tussen de windturbines door kunnen;
- de effecten van stikstofdepositie dienen op projectniveau berekend te worden over een afstand van 25 km, waardoor in het plangebied op iedere locatie in theorie stikstofemissie kan zorgen voor stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. In het planMER is de stikstofdepositie niet specifiek onderzocht met stikstofdepositieberekeningen;
- de cumulatieve effecten van het opwekken van duurzame energie door windturbines en zonnevelden zijn niet beschouwd. Het is aannemelijk dat door de ontwikkelingen effecten een cumulerend karakter krijgen, zoals extra barrièrewerking voor trekvogels, maar ook transformaties van bepaalde landschappen naar energielandschappen. In de uitwerking van de resultaten van dit planMER in de herijking van de RES 2.0 kan, aan de hand van de aanvullende zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden, hiertoe een

aanzet worden gedaan. Op dit moment ontbreekt voldoende inzicht in het bepalen van specifieke cumulatieve effecten. Wel is in de bijlagen met betrekking tot de thema's natuur en landschap een eerste aanzet gedaan;
- de mogelijkheden voor het aanwijzen van molenaarswoningen om grotere gebieden aan te kunnen wijzen voor de ontwikkeling van windturbines zijn onderzocht. Hierbij geldt echter dat de gebieden die mogelijk aanvullend beschikbaar komen niet zijn onderzocht op milieueffecten. De beschikbare informatie in dit planMER biedt hiervoor een goede basis, maar nader onderzoek is nodig indien de regio kiest voor het aanwijzen van molenaarswoningen. Bijlage XII bevat een toelichting op de analyse en presenteert de resultaten;
- parallel aan het planMER lopen andere ontwikkelingen, zoals de verstedelijkingsstrategie waarmee toekomstige woningbouwlocaties worden verkend en de landbouwtransitie. De locaties zijn nu nog niet bekend, maar hebben wel invloed op het toekomstige ruimtegebruik en de (on)mogelijkheden voor de ontwikkeling van duurzame energie. Ontwikkelingen die wel bekend zijn, zijn opgenomen in bijlage I. In dit planMER is het thema ruimtegebruik niet beoordeeld op kaart. Over het algemeen geldt dat windturbines ten aanzien van ruimtegebruik minder effect hebben dan zonnevelden, omdat hiermee het huidige gebruik grotendeels voortgezet kan worden. Op regionaal schaalniveau is dit echter niet goed om kaart te vatten en dienen de verschillende ruimtelijke ontwikkeling gezamenlijk beschouwd te worden om een samenhangend beeld te krijgen van de consequenties voor het ruimtegebruik. Dit planMER geeft hiervoor een eerste aanzet;
- de mogelijkheden voor windturbines en zonnevelden hangen samen met de beschikbare netcapaciteit. Hiervoor is aanvullend een analyse uitgevoerd (in plaats van een specifiek alternatief). Samen met de netbeheerders dient in de RES 2.0 bepaald te worden welke gebieden geschikt, geschikt te maken en niet geschikt zijn vanuit het energiesysteem.

DEEL C - EFFECTONDERZOEKEN WARMTETECHNIEKEN

9

ONDERZOEKSAANPAK WARMTE

Dit hoofdstuk presenteert de onderzoeksaanpak voor warmte. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen drie relevante onderdelen. Paragraaf 9.1 beschrijft de ingreep-effectrelaties en onderzoeksaanpak voor warmtebronnen. De onderzoeksaanpak is hierbij, in overeenstemming met de effectanalyse beschreven per warmtebron. Het warmteaanbod door inzet van de warmtebronnen is veelal niet gelijk aan de warmtevraag. Daarnaast liggen de warmtebronnen vaak niet direct naast de afnemers. Daarom is in veel gevallen warmteopslag (paragraaf 9.2) en warmtedistributie (paragraaf 9.3) nodig.

De effectanalyse warmte is passend bij het doel van warmte in de RES 2.0, namelijk het actualiseren van de warmtekansenkaart[1] op basis van nieuwe inzichten. De milieueffecten van de warmtebronnen en -distributie nog niet zo vaak onderzocht zijn. Dit planMER is één van de eersten in Nederland waarin de milieueffecten van warmte op regionaal schaalniveau wordt onderzocht. De mogelijkheden voor het gebruik van de verschillende warmtebronnen zijn erg locatie-specifiek. Dit is één van de redenen dat de gemeenten de regie hebben op de lokale warmtetransitie. De gemeenten hebben daartoe verschillende instrumenten binnen de kaders van de Warmtewet en de Omgevingswet, en andere beleidsruimte om de afspraken over warmte te borgen. De uitwerking van deze instrumenten zijn vastgelegd in de RES 1.0.

De aanpak focust zich op een beschouwing van de milieueffecten van de warmtebronnen en -distributie. Daarbij worden indicatieve afbeeldingen opgenomen die een beeld geven van de werking van de onderdelen van warmtebronnen en -distributie. Hiermee biedt dit planMER extra inzichten voor warmte in de regio en helpt de gemeenten in de uitwerking van de Transitievisie Warmte.

9.1 Onderzoeksaanpak warmtebronnen

De RES 1.0 benoemt in totaal drie typen warmtebronnen. Dit betreffen de volgende bronnen:

1 warmte uit biomassa:
   - verbranden biomassa;
   - vergisten biomassa;

2 restwarmte:
   - industrie;
   - condensatiewarmte van bedrijven;
   - datacenters;

3 omgevingswarmte:
   - ondiepe bodemenergiesystemen/open WKO's[2];
   - geothermie;
   - aquathermie: thermische energie uit oppervlaktewater (TEO);

[1] De warmtekansenkaart hoort bij de Regionale Structuur Warmte. Deze kaart is niet opgenomen in dit planMER, omdat dit planMER alleen uitgaat van generieke milieueffecten en aandachtspunten van verschillende warmtebronnen en niet specifieke locaties aanwijst die potentieel geschikt zijn. De kaart geeft een goed beeld van de spreiding van warmtebronnen en de invulling in de regio, en is te raadplegen via https://www.regioan.nl/media/A0-RSW-ArnhemNijmegen.pdf.

[2] Ondiepe bodemenergiesystemen en open WKO's betreffen het benutten van warmte (en koude) uit de ondiepe ondergrond (tot 500 m diepte). Bodemenergie kan benut worden met bodemenergiesystemen, zoals een bodem-warmtepomp en een warmtekoudeopslagsysteem (WKO). De effecten worden gezamenlijk onderzocht in dit planMER onder: open WKO's

- aquathermie: thermische energie uit afvalwater (TEA) zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI), afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI) en rioolgemalen;
- zonthermie.

Warmtepompen en all-electric toepassingen
De milieueffecten van warmtepompen zijn in dit planMER buiten beschouwing gelaten, omdat deze installaties op huis- of buurtniveau worden gerealiseerd. De effecten (zoals geluidemissie) vinden op dusdanig lokaal niveau plaats, dat deze niet passen bij het detailniveau van dit planMER. Deze effecten leiden niet tot informatie die onderscheidend of van belang is voor de keuzes voor locaties en technieken die in deze fase voorliggen. De effecten van de warmtepompen kunnen later per project in beeld worden gebracht.

In onderstaande alinea's wordt toegelicht hoe de verschillende onderdelen zijn onderzocht en beschouwd in dit planMER.

Ad 1 Biomassa
Het beschikbare aanbod van biomassa binnen de regio is beperkt in omvang. Het betreft voornamelijk het aanbod van laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa, waarbij alleen het jaarlijkse (groei)overschot in beeld is. Daarnaast bestaat er landelijk veel discussie over de uitstoot van CO_2 door verbranding van biomassa. De EU heeft het verbranden van biomassa als CO_2-neutraal bestempeld. Dit omdat de vrijgekomen CO_2 uit de lucht is gehaald tijdens het groeiproces van de planten. Omdat planten tijdens de groei CO_2 opnemen, die bij de verbranding of vergisting weer vrijkomt, wordt gesproken over een kort cyclisch proces. In dit planMER wordt daarom de CO_2 uitstoot van biomassa buiten beschouwing gelaten, omdat dit niet aansluit bij het detailniveau van het planMER.

Ad 2 Restwarmte
De effecten van restwarmte worden beschouwd onder warmtedistributie. Dit omdat voor restwarmte, buiten het warmtenet, binnen de regio geen ingrepen nodig zijn die milieueffecten veroorzaken die passen bij het detailniveau van dit planMER. Uitgangspunt is dat gebruik wordt gemaakt van de restwarmte uit bestaande warmtebronnen in en direct rondom de regio. Dit betreffen (in willekeurige volgorde)[1]: de papierfabrieken in Renkum en Eerbeek, de WKC van Vattenfall in Arnhem, de RWZI[1] in Olburgen, de afvalverwerkingscentrales in Weurt en Duiven, en de bio-energie centrale in Cuijk[2].

Aangezien het uitgangspunt bestaat uit het benutten van restwarmte uit bestaande warmtebronnen, veroorzaakt de warmtebron dus geen nieuwe milieueffecten ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij geldt wel de nuancering dat er in vele gevallen bij de ontwikkeling van een project aanpassingen moeten worden gedaan aan het proces, die bijvoorbeeld ten koste van de efficiëntie. Bij bijvoorbeeld een WKC-centrale kan er zowel warmte als stroom geproduceerd worden, maar door warmte te produceren wordt er wel minder stroom geproduceerd. In dat geval moet dus wel een deel van de CO_2 uitstoot van de centrale toegekend worden aan de warmteproductie. Voor het detail- en schaalniveau van dit planMER is het uitgangspunt echter dat er sprake is van benutting van volledige restwarmte, zonder aanpassingen. Om deze reden zijn de effecten van restwarmte niet separaat onderzocht. Het benodigde warmtenet wordt als warmtedistributienetwerk beschouwd. De onderzoeksaanpak staat beschreven onder paragraaf 9.3.

[1] Deze bronnen zijn benoemd in de RES 1.0 als regionale en bovenregionale warmteclusters en/of opgenomen in de Warmteatlas van de provincie Gelderland op de kaarten voor Restwarmte (met een inschatting van de benutbare restwarmte > 100.000 GJ/jaar). In dit planMER worden de effecten beschouwd van RWZI's beschouwd onder omgevingswarmte en de effecten van bio-energie onder biomassa.

[2] De bio-energie centrale in Cuijk ligt buiten het plangebied. Op basis van nieuwe informatie wordt het niet waarschijnlijk geacht dat deze centrale als warmtebron wordt gebruik in de RES gemeenten binnen de GMR Arnhem-Nijmegen.

Ad 3 Omgevingswarmte
Zonthermie is -met uitzondering van de warmteopslag- in dit planMER niet nader onderzocht. Dit omdat de milieueffecten van de zonnecollectoren vergelijkbaar zijn met milieueffecten van elektrische zonnepanelen. Voor de milieueffecten van de zonnecollectoren wordt daarom verwezen naar deel B van dit planMER (de effecten van zonnevelden). Voor zonthermie wordt daarom alleen de warmteopslag beschouwd. De onderzoeksaanpak is beschreven in paragraaf 9.2.

Effectbeoordeling warmtebronnen
Voorliggende paragrafen presenteren de aanpak van de effectanalyse voor de verschillende warmtebronnen. De effectanalyse voor warmtebronnen omvat een analyse op hoofdlijnen. Dit maakt dat de effecten niet worden beoordeeld zoals de effecten in deel B van dit planMER zijn beoordeeld. Zo is niet per thema een aparte beoordelingsschaal opgenomen, maar wordt verwezen naar de beoordelingsschalen zoals gepresenteerd in paragraaf 6.3. in deel B van dit planMER. Daarnaast zijn voor de warmtebronnen geen geschikte (groen) en geschikt te maken (oranje) gebieden aangeduid op kaart. Op dit moment is onvoldoende informatie beschikbaar om een betrouwbaar onderscheid te kunnen maken tussen geschikte gebieden en geschikt te maken gebieden.

Interpretatie effectbeoordeling warmte
De effectbeoordelingen in deel C (warmte) van dit planMER dienen anders geïnterpreteerd te worden dan in deel B (elektriciteit) van dit planMER. Waar in deel B de effectbeoordelingen zijn toegekend op basis van gegronde onderzoeken naar bekende milieueffecten van wind- en zonne-energie, zijn de milieueffecten van warmtetechnieken beperkt onderzocht. De effectbeoordelingen voor warmtetechnieken betreffen daarom een eerste inschatting van de aard van de milieueffecten. Een sterk negatieve beoordeling (--) betekent voor warmte dat op basis van de kenmerken van het gebied mogelijk is sprake van grote effecten die een risico vormen voor de uitvoerbaarheid van de onderzochte warmtetechnieken.

Wel is per warmtebron weergegeven welke gebieden vanuit milieuperspectief bij voorkeur vermeden worden (oranje) en op welke locaties de milieueffecten een risico voor de uitvoerbaarheid kunnen vormen (rood). Onderstaande tabel laat de toelichting voor deze beoordelingen zien. De effecten die niet onder een van deze beoordelingen vallen, zijn samengevat in een tabel met aandachtspunten voor de vervolgfases.

Tabel 9.1 Algemene beoordelingsschaal warmtebronnen

	Beoordeling	Toelichting algemeen
-	negatief	effecten leiden tot een verslechtering van milieukwaliteiten ten opzichte van de referentiesituatie en/of zijn strijdig met vigerend beleid. Vanuit milieuperspectief hebben deze gebieden niet de voorkeur
--	sterk negatief	effect is vanwege de aard en omvang, of vanwege strijdigheid met milieu- en/of veiligheidswetgeving beperkt acceptabel. Daarbij zijn de mogelijkheden om effecten te mitigeren naar verwachting beperkt. Hierdoor vormen de effecten een risico voor de uitvoerbaarheid

9.1.1 Aanpak effectanalyse warmte uit biomassa

Deze paragraaf presenteert de onderzoeksaanpak voor warmte uit biomassa. De twee genoemde methoden om warmte te creëren uit biomassa (verbranden en vergisten) worden hierbij gezamenlijk beschouwd. De uitstoot van CO_2 wordt hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat dit niet aansluit bij het detailniveau van dit planMER.

De biomassa kan bestaan uit onder andere houtsnippers, houtpellets, afvalhout of biologische bronnen (mest, gft, agrarische reststromen). Voor biomassa is onderscheid te maken tussen verbranden en vergisten:

- verbranding: biomassa als organisch materiaal dat wordt verbrand om warmte te winnen voor collectieve verwarming voor invoer op een warmtenet Afbeelding 9.1 laat een indicatieve weergave van de werking van een biomassacentrale zien;
- vergisting: biomassa als organisch materiaal dat wordt vergist en opgewerkt wordt tot groengas door middel van verwijdering van CO_2 en verontreinigde stoffen. Afbeelding 9.2 toont een indicatieve weergave van de opwekken van groengas. Groengas is geen energiebron, maar een energiedrager die kan worden geïnjecteerd in het aardgasnet. De distributie van groengas wordt daarom niet beschouwd in dit planMER.

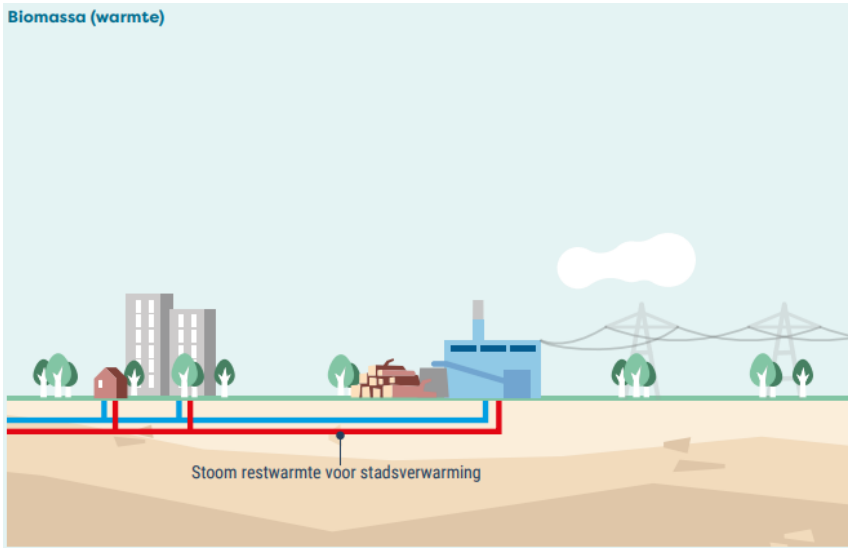
In dit planMER wordt voor het opwekken van warmte of groengas uit biomassa voor de eenduidigheid de term 'biomassa' gebruikt. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen verbranding en vergisting, maar wordt uitgegaan van de worst-case effecten.

Onderdelen

Voor biomassa zijn voor dit planMER de volgende onderdelen relevant:

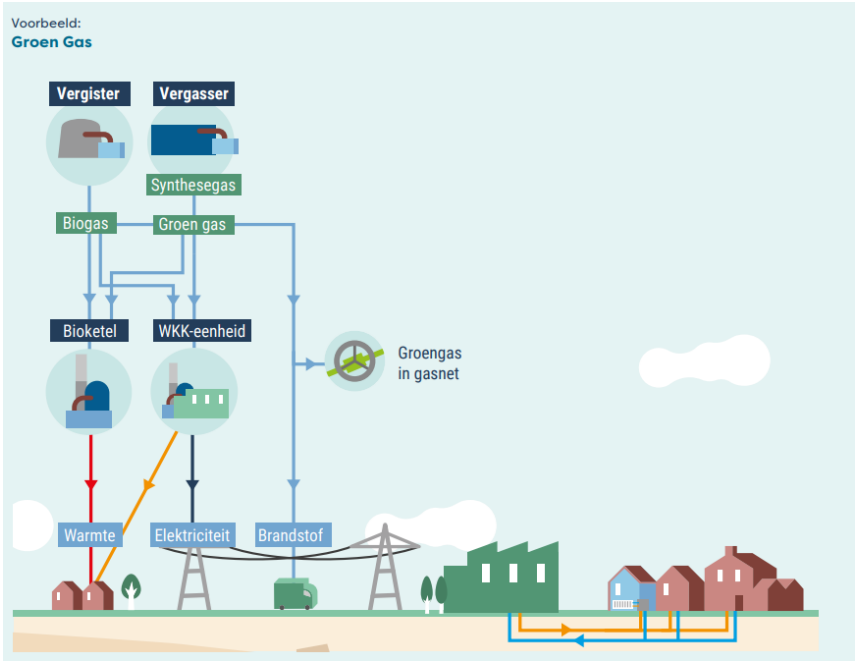
- een biomassacentrale waar de biomassa wordt verbrand of vergist;
- het warmtenet. Dit is het warmtetransportnetwerk waarin de warmte wordt getransporteerd van- en naar de afnemer (zie onderzoeksaanpak warmtedistributie in paragraaf 9.3).

Afbeelding 9.1 Voorbeeldweergave biomassa door verbranding

bron: NP RES

Afbeelding 9.2 Voorbeeldweergave vergisting biomassa

bron: NP RES

Tabel 9.2 laat de ingreep-effectrelaties zien voor biomassa.

Tabel 9.2 Ingreep-effectrelaties biomassa

Ingreep	Effect	Criterium
- vergisting en vergassing biomassa om biogas te produceren. Dit wordt opgewaardeerd tot groen gas - verbranding biomassa om water te verwarmen.	stikstofemissie	stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden
	emissie van geur, geluid en stof	invloed op geurhinder, geluidhinder en luchtverontreiniging (stof)
	veiligheidsrisico's met gevolgen op mensen	invloed op externe veiligheid
	tijdelijk ruimtebeslag op natuur	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN effecten op overige beschermde natuurgebieden
	verstoring beschermde soorten	effecten op beschermde soorten effecten op Natura 2000-gebieden en GNN effecten op overige beschermde natuurgebieden
	aantasting of vernietiging archeologische waarden	effecten op archeologische waarden
	aantasting of vernietiging cultuurhistorische waarden	effecten op cultuurhistorische waarden

Onderzoeksaanpak warmte uit biomassa

De effecten van warmte uit biomassa hebben betrekking op het verbranden of vergisten van biomassa. Hiervoor is een centrale benodigd waar biomassa zoals mest, slib, GFT, reststromen of overige biomassa wordt verbrand of vergist. Voor dergelijke centrales zijn richtafstanden bepaald om hinder op woningen te beperken. Deze richtafstanden zijn middels zoneringen vastgelegd in de Handreiking bedrijven van milieuzonering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze handreiking bevat een lijst met een integrale benadering op aan te houden afstanden tussen het bedrijf en woningen voor de aspecten geluid, geur, stof en externe veiligheid. De grootste richtafstand voor een biomassacentrale bedraagt 100 m (voor geluid). Deze richtafstand vormt de basis voor de effectanalyse voor warmte uit biomassa.

9.1.2 Aanpak effectanalyse omgevingswarmte

Deze paragraaf presenteert de onderzoeksaanpak voor de verschillende bronnen voor omgevingswarmte. Zoals benoemd in paragraaf 9.1 zijn de effecten van zonthermie niet apart beschouwd in dit planMER.

Geothermie

Geothermie is het gebruik van aardwarmte voor het verwarmen van woningen en utiliteitsgebouwen, het leveren van warm tapwater en warmte voor industriële processen. De warmte wordt gewonnen door het omhoog pompen van heet water uit ondergrondse gesteentelagen (> 500 m diepte). Bij warmtewinning op een diepte van < 500 m, wordt gesproken over bodemenergie (de onderzoeksaanpak hiervoor staat beschreven onder 'Open WKO's'). Het water wordt eenmaal bovengronds gebruikt om warmte over te dragen aan een warmtenet. Het afgekoelde water wordt vervolgens terug de gesteentelaag in gepompt. Aardwarmte kan niet overal worden gewonnen: diepe zandige gesteentelagen zijn veel meer geschikt hiervoor dan kleiige lagen. Hoe dieper een laag zich onder de grond bevindt, hoe heter het grondwater. Hoe zandiger een laag is, hoe meer grondwater deze kan bevatten en hoe makkelijker het grondwater door deze laag kan stromen, met andere woorden: hoe makkelijker grondwater uit de laag kan worden gepompt. Voor geothermie zijn dus vooral diepe zandige gesteentelagen geschikt. Afbeelding 9.3 laat een indicatieve weergave van de onderdelen en werking van geothermie zien.

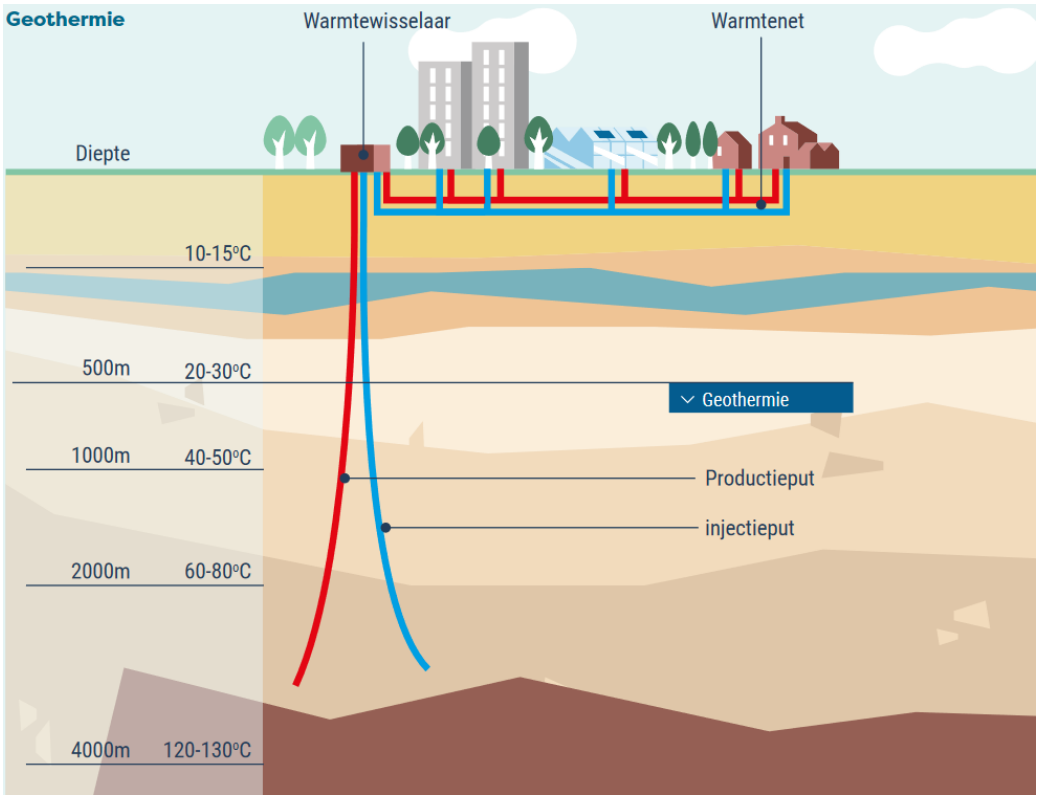
Onderdelen

Voor geothermie zijn de volgende onderdelen relevant:

- een ondergrondse put met een productieput waarin het warme water uit het aangeboorde reservoir[1] naar de oppervlakte wordt gepompt en een injectieput waarin het afgekoelde water in het reservoir teruggepompt wordt. Deze putten vormen samen een open systeem en heten een doublet. De diepte van een doublet varieert tussen de 500 m en enkele kilometers;
- een bovengrondse installatie boven de boorput, met een warmtewisselaar en pompen waarmee de energie wordt afgegeven aan het warmtenet;
- het warmtenet, zie hiervoor bij restwarmte. Het warmtenet voor geothermie is beperkt tot een regionale- of subregionale schaal (zie ook onderzoeksaanpak warmtedistributie in paragraaf 9.3);
- een individuele of collectieve warmtepomp om het water op de juiste temperatuur te brengen voor gebruik bij de afnemer.

[1] De warmte wordt gewonnen vanuit een ondergronds geothermisch reservoir. Dit betreft veelal een gesteentelaag (zandsteen of kalk) waar het warme water in de poriën van het gesteente wordt vastgehouden.

Afbeelding 9.3 Voorbeeldweergave geothermie

bron: NP RES

Tabel 9.3 laat de ingreep-effectrelaties zien voor geothermie.

Tabel 9.3 ingreep-effectrelaties geothermie

Ingreep	Effect	Criterium
uitvoeren boring geothermieputten (> 500 m diepte) (aanlegfase)	aantasting opbouw en stabiliteit ondergrond	risico op (acute) diepe bodemdaling en ondiepe zettingen
	aantasting of verspreiding bodemverontreinigingen	invloed op bodemkwaliteit
	veranderingen in de samenstelling van het grondwater	invloed op waterwingebieden en grondwaterbeschermingszones
		invloed op de grondwaterkwaliteit
	tijdelijk ruimtebeslag op natuur	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN effecten op overige beschermde natuurgebieden
	verstoring beschermde soorten	effecten op beschermde soorten effecten op Natura 2000-gebieden en GNN effecten op overige beschermde natuurgebieden
	aantasting of vernietiging archeologische waarden	effecten op archeologische waarden
	aantasting of vernietiging cultuurhistorische waarden	effecten op cultuurhistorische waarden
	veiligheidsrisico's met gevolgen op mensen	invloed op externe veiligheid

Ingreep	Effect	Criterium
	geluidemissie tijdens aanleg- en gebruiksfase	overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten
gebruiksfase geothermie-installatie	ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN
	ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	effecten op overige beschermde natuurgebieden
	aantasting ruimtelijk-visuele kenmerken	effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken

Onderzoeksaanpak geothermie

De effectanalyse voor geothermie wordt toegelicht op hoofdlijnen. Dit komt omdat er in 2022 een potentieonderzoek geothermie is uitgevoerd in opdracht van de provincie Gelderland[1]. Hierdoor is al in beeld gebracht welke gebieden in de regio een grote potentie kennen voor geothermie, zie afbeelding 10.2 in paragraaf 10.1.2. Er wordt in dit planMER dus geen dus geen kansenkaart voor geothermie getoond. Wel worden in hoofdstuk 10.1.2 de algemene milieueffecten nader uitgewerkt en worden de belemmeringen op kaart gezet. Deze kunnen worden gezien als aandachtspunten voor de uitwerken van concrete projecten, waarbij de resultaten uit het potentieonderzoek naar geothermie van de provincie als basis gebruikt kan worden.

De effecten die volgen uit de ingreep-effectrelaties zijn op hoofdlijnen beschreven. Hierbij is ter onderbouwing gebruik gemaakt van bronmateriaal. Voor de milieuthema's laat de effectanalyse een beknopte uiteenzetting zien van de mogelijke verbodsbepalingen vanuit wetgeving, de te verwachte effecten en de aan te raden vervolgstappen. Tot slot zijn de effecten beoordeeld conform de beoordelingsmethodiek uit tabel 9.1 en zijn de aandachtspunten voor vervolgfases uiteengezet.

Open WKO's

Een open WKO is een ondiep bodemenergiesysteem dat gebruik maakt van de warmte of koude die aanwezig is in de bodem en in het grondwater. Het grondwater wordt uit de bron gepompt en na gebruik (verwarming of verkoeling) weer in de bron gepompt. Bij een open WKO wordt het grondwater dus verplaatst, terwijl bij een gesloten systeem het grondwater enkel wordt gebruikt om ingebrachte vloeistof in een buisleiding (een bodemlus) te verwarmen[2]. Afbeelding 9.4 laat een indicatieve weergave van de werking van een open WKO zien.

Onderdelen

Voor open WKO's zijn de volgende onderdelen relevant:

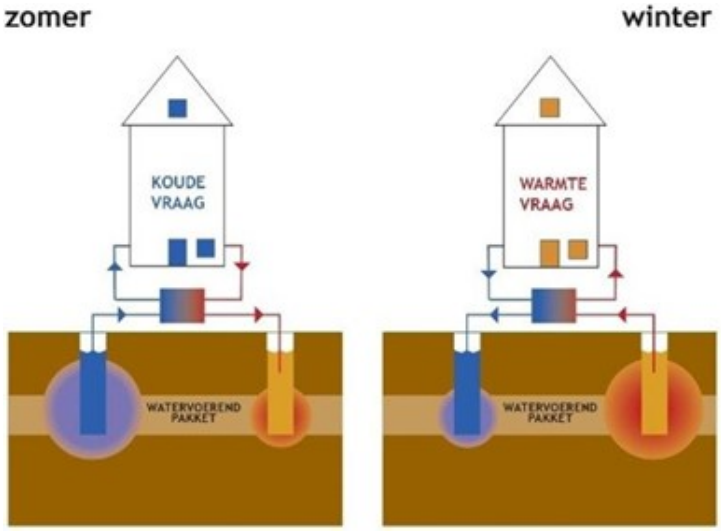
- het bodemenergiesysteem met een ondergrondse onttrekking- en infiltratiebron. Vanuit hier wordt het grondwater omhoog gepompt en na gebruik geretourneerd. Er zijn verschillende typen bodemenergiesystemen, maar voor collectieve warmteopslag wordt gebruik gemaakt van een doubletsysteem. Een doubletsysteem maakt gebruik van een warmte- en een koudebron, waarbij in beide bronnen een leiding is aangebracht (een doublet). De onttrekkingsleiding en de infiltratieleiding liggen dus in twee aparte bronnen die op afstand van elkaar gescheiden zijn. De winterkoude wordt hierbij apart opgeslagen voor verkoeling in de zomer en zomerwarmte apart voor verwarming in de winter;

[1] Potentieonderzoek geothermie Gelderland - publieksrapportage - 15 april 2022 127351/22-005.773 via https://www.gelderland.nl/themas/duurzaamheid/energietransitie/warmtetransitie.

[2] Een gesloten systeem wordt niet als warmtebron beschouwd in dit planMER, omdat dit voornamelijk kansen biedt voor warmte- en koude-uitwisseling op gebouw en wijkniveau. Daarom wordt dit in dit planMER als individuele warmtetechniek beschouwd. Dit betekent dat dit planMER niet ten grondslag ligt aan de besluitvorming over bodemwarmtewisselaars. De milieueffecten van bodemwisselaars zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar met de effecten van open WKO's, met uitzondering van de effecten door verplaatsing van grondwater.

- een warmtetransportsysteem om de warmte of koude te transporteren van de bron naar de afnemer. Dit kan een collectief warmtenet zijn of een systeem voor meer individueel gebruik (zie onderzoeksaanpak warmtedistributie in paragraaf 9.3).

Afbeelding 9.4 Voorbeeldweergave open WKO-systeem

De ingreep-effectrelaties van open WKO's komen op hoofdlijnen overeen met de ingreep-effectrelaties van geothermie. Daarom wordt hiervoor verwezen naar tabel 9.3. De ingreep verschilt in de diepte van de boring: de boring voor open WKO's vindt plaats op een diepte minder dan 500 m. Daarnaast is de benodigde (bovengrondse) installatie voor een WKO-systeem van dusdanig kleine omvang, dat de ingreep-effectrelaties gerelateerd aan ruimtebeslag en aantasting van belevingswaarden in aanmerkelijk mindere mate optreden dan bij geothermie. Ook is een open WKO geschikt voor individueel gebruik. Hier bestaat dus minder invloed op externe veiligheid dan bij geothermie. Voor externe veiligheid is geen representatief vergelijkbaar onderzoek gevonden wat een indicatie geeft voor een minimaal aan te houden afstand tot kwetsbare objecten. Externe veiligheid dient daarom per project te worden afgewogen.
Bij open WKO's is aanvullend wel sprake van onttrekking en lozing van grondwater. Deze ingreep-effectrelatie is uitgelicht in tabel 9.4.

Tabel 9.4 Ingreep-effectrelaties open WKO's

Ingreep	Effect	Criterium
aanleg en gebruik (onderhoud) van de WKO-putten	onttrekking en lozing van grondwater uit de reservoirs in het watervoerend pakket	invloed op de grondwaterkwaliteit, de oppervlaktewaterkwaliteit en de oppervlaktewaterkwantiteit

Onderzoeksaanpak open WKO's

Voor de onderzoeksaanpak voor open WKO's wordt verwezen naar de onderzoeksaanpak voor aquathermie.

Aquathermie

Aquathermie maakt gebruik van warmte en koude (thermische energie) uit oppervlaktewater (TEO) of afvalwater (TEA). Zowel de warmte als de koude kan worden gebruikt om gebouwen te verwarmen dan wel te koelen.

Bij thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) wordt veelal een WKO gebruikt om in de zomer gewonnen warmte op te slaan en te gebruiken in de winter. Andersom wordt de in de winter gewonnen koude hier opgeslagen om in de zomer te gebruiken. TEO is ook mogelijk zonder WKO-systeem. De keuze hiervoor hangt af van seizoenvariatie in de bron en de toepassing van piekbelasting. Dit gebeurt bij kleinschalige toepassingen, die niet passen bij het detailniveau van dit planMER, maar ook langs grote rivieren is aquathermie zonder WKO een goede mogelijkheid[1]. Daarom dient voor TEO zonder WKO-systeem per project onderzoek plaats te vinden en beschouwt dit planMER enkel TEO in combinatie met een WKO-systeem. Afbeelding 9.5 laat een indicatieve weergave van de onderdelen en werking van aquathermie (TEO) zien.

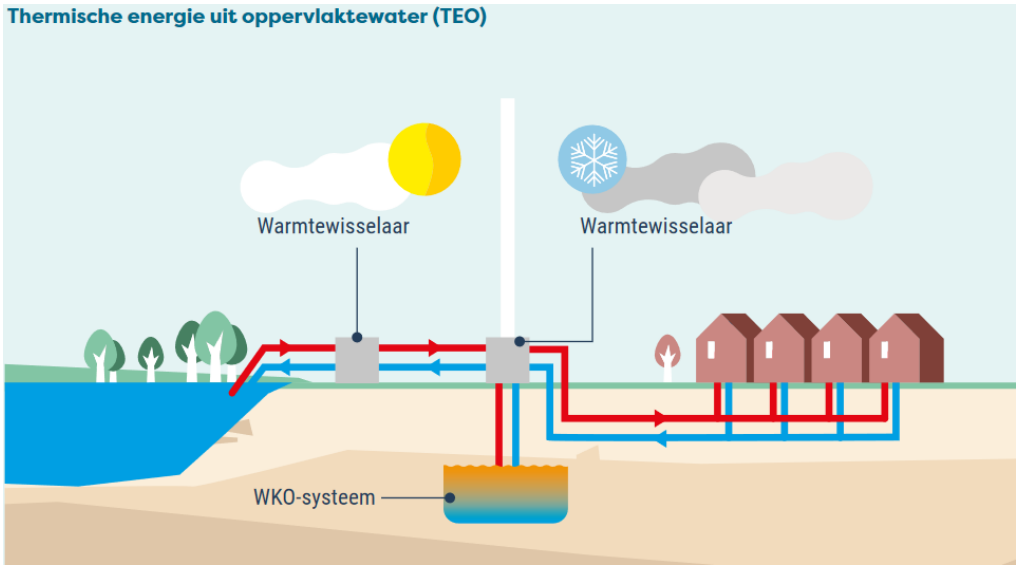
TEA is de winning van thermische energie uit de waterketen, zoals warm douche- en (af)waswater vanuit woningen, maar ook regenwater. Het 'warme' water (circa 10-20 °C) komt uit in de waterketen en verliest daar haar warmte. Met TEA wordt deze warmte gewonnen en ingezet om woningen te verwarmen. Bij deze vorm van aquathermie zijn individuele of collectieve warmtepompen nodig en wordt, in de meeste gevallen, gebruik gemaakt van een WKO-systeem. De onderzoeksaanpak voor een WKO-systeem is benoemd in de vorige paragraaf. Daarmee zijn de ingrepen benodigd voor TEA beperkt tot ingrepen op een klein schaalniveau. De ingrepen voor TEA zijn daarom gelijk gesteld aan TEO. Op projectniveau dienen de effecten, die voor TEA kleiner zijn dan bij toepassing van TEO, nader onderzocht te worden.

Onderdelen

Voor TEO en TEA (in combinatie met WKO's) zijn de volgende onderdelen relevant:

- een warmtewisselaar om de warmte of koude uit de bron te onttrekken met een maximale omvang vergelijkbaar met een transformatorhuisje in stedelijk gebied;
- een warmtetransportsysteem om de warmte of koude te transporteren van de bron naar de afnemer of naar de WKO (zie onderzoeksaanpak warmtedistributie in paragraaf 9.3);
- een WKO om in de zomer gewonnen warmte op te slaan en te gebruiken in de winter. Andersom wordt de in de winter gewonnen koude hier opgeslagen om in de zomer te gebruiken. De WKO is een ondergronds gesloten of open systeem (zie ook de beschrijving bij open WKO's);
- een individuele of collectieve warmtepomp om het water op de juiste temperatuur te brengen voor gebruik bij de afnemer.

Afbeelding 9.5 Voorbeeldweergave aquathermie (TEO) met een WKO

bron: NP RES

[1] Onderzoek Grootschalige Aquathermie: realistische warmteoptie? Casus Nijmegen, door WarmingUP, 16 juli 2021.

Tabel 9.5 laat de ingreep-effectrelatie van TEO en TEA zien die in dit planMER zijn beschouwd.

Tabel 9.5 Ingreep-effectrelaties aquathermie

Ingreep	Effect	Criterium
warm- en koudwaterlozing na winning van koude en warmte uit oppervlaktewater	verandering samenstelling, temperatuur en stroming oppervlaktewater	effect op de oppervlaktewaterkwaliteit

Voor de ingreep-effectrelaties die volgen uit toepassing van een open WKO-systeem wordt verwezen naar de ingreep-effectrelaties onder 'open WKO's'. Voor de ingreep-effectrelaties met betrekking tot ruimtebeslag in natuurgebieden (Natura 2000, GNN en overige natuurgebieden) en aantasting van cultuurhistorische en archeologische waarden wordt verwezen naar de ingreep-effectrelaties van geothermie, zie tabel 9.3. Echter is de benodigde installatie voor TEO van dusdanig kleine omvang - vergelijkbaar met een transformatorhuisje in stedelijk gebied[1] - dat de verwachte effecten beperkter zijn dan bij geothermie.

Onderzoeksaanpak aquathermie (en open WKO's)

Voor aquathermie en open WKO's zijn de effecten beschouwd die op basis van de ingreep-effectrelaties de grootste milieueffecten lijken te veroorzaken. De effecten van open WKO-systemen komen op veel vlakken overeen met de milieueffecten van geothermie. Voor de vergelijkbare effecten wordt daarom verwezen naar geothermie. De overige milieueffecten voor aquathermie en open WKO-systemen zijn beschouwd aan de hand van bronmateriaal en vigerende wettelijke- en beleidskaders. Voor beide bronnen bestaat de effectanalyse uit een beknopte beschrijving van deze effecten, gevolgd door een conclusie en effectbeoordeling en uiteenzetting van aandachtspunten voor de vervolgfase.

[1] Met een omvang van circa 3-4 m (l), bij 2 m (b) bij 2,5 m (h).

9.2 Onderzoeksaanpak warmteopslag

Warmteopslag is het tijdelijk opslaan van warmte voor gebruik op een later moment op de dag of in het jaar. De warmtebronnen (zie paragraaf 9.1) leveren vaak continu warmte. De warmtevraag verschilt echter per dag, seizoen en jaar. Hierdoor is het warmteaanbod in disbalans met de warmtevraag. Met warmteopslag gaat de gewonnen warmte niet verloren en wordt de warmte ingezet op het moment dat de vraag daar aanleiding toe geeft. Naast deze dag- of seizoensopslag, kan warmteopslag bijdragen aan het optimaliseren van het energiesysteem. Dit kan door de warmteopslag te verwarmen op momenten dat er een overschot is aan hernieuwbare elektriciteit en de warmte te gebruiken als er weinig warmteaanbod is. Warmteopslag kan onder- of bovengronds.

9.2.1 Aanpak effectanalyse ondergrondse warmteopslag

Warmte wordt doorgaans ondergronds opgeslagen. Hiervoor worden in de praktijk diverse vormen toegepast, waaronder een WKO (open of gesloten) en buffervaten (zoals een thermische put en een ondergrondse tankopslag). Een WKO-systeem biedt uitkomst bij warmteopslag op (zeer) lage temperatuur op wijk- of woningniveau. Op wijkniveau wordt een open WKO-systeem toegepast (zie ook paragraaf 9.1.2) en op woningniveau wordt een gesloten WKO-systeem in de vorm van een bodemlus toegepast (wordt niet nader beschouwd[1]). Voor warmteopslag voor hogere temperaturen wordt gebruik gemaakt van een buffervat. De omvang van een dergelijk buffervat varieert met de benodigde opslagcapaciteit, wat samenhangt met de aangesloten warmtebronnen, de temperatuur en de warmteafnemers.

In Nederland zijn verschillende verkenningen[2] uitgevoerd naar de mogelijkheden voor warmteopslag. Hierbij is een aantal collectieve opslagsystemen beschouwd die hieronder kort zijn toegelicht om een beeld te geven van de omvang van dergelijke systemen.

Hogetemperatuur opslag (HTO)
Bij hogetemperatuur opslag (HTO) wordt thermische energie opgeslagen in een watervoerende laag in de bodem (een aquifer) op een diepte van 200-300 m. De techniek bij HTO lijkt op de techniek van WKO-systemen. Via boorgaten wordt opgewarmd water in de watervoerende laag geïnjecteerd en opgeslagen. Zodra de warmte nodig is, wordt deze uit ditzelfde watervoerend pakket gepompt (zie afbeelding 9.3). Het verschil tussen HTO en WKO's zit in de temperatuur van de opgeslagen warmte. Er is sprake van hoge temperatuur opslag bij deze techniek versus lage temperatuur opslag bij WKO's. HTO is geschikt voor grootschalige en langdurige warmteopslag, maar is gebonden aan strenge voorwaarden. Zo is open bodemopslag boven de 25 °C-grens (Algemene Maatregel van Bestuur Bodemenergie) niet toegestaan en mag een HTO geen warmteoverschot in de ondergrond veroorzaken. Dit vraagt om uitgebreid milieuonderzoek per project.

Thermische put
Een thermische put is een groot gegraven gat dat warm water opslaat. In deze (overdekte) putten kunnen grote hoeveelheden water worden opgeslagen. De constructiekosten zijn beperkt, maar het ruimtebeslag is groot. In sommige gevallen kunnen zonnecollectoren op de overkapping worden geplaatst, waarmee ter plaatse warmte kan worden gewonnen. Afbeelding 9.6 laat voorbeeld zien van een thermische put.

[1] Zie onder andere: https://energeia.nl/energeia-artikel/40088919/tot-2030-geen-rol-voor-opslag-of-waterstof-in-nederlandse-elektriciteitssysteem.

[2] Zie: CE Delft (2020), via: https://www.invest-nl.nl/media/attachment/id/941.

Afbeelding 9.6 Links een schematische weergave van een thermische put, rechts een voorbeeld

bron: CE Delft, 2020

Een ondergrondse tankopslag is een grote ondergrondse tank waar over lange termijn warm water wordt opgeslagen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een ondergronds vat met een doorsnede van 30 m en een diepte van 30 m. Deze vorm van warmteopslag wordt in dit planMER niet nader beschouwd, omdat toepassing in Nederland nog niet erg gangbaar is en de kosten hoog zijn.

Tabel 9.6 presenteert de ingreep-effectrelaties voor ondiepe (< 50 m) ondergrondse warmteopslag. Deze hebben betrekking op thermische putten. Overige ondergrondse warmteopslag maakt geen onderdeel uit van de scope van dit planMER. De ingreep-effectrelaties voor diepe ondergrondse opslag (> 50 m) zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar met de ingreep-effectrelaties van geothermie. HTO vindt namelijk plaats op dieptes die vergelijkbaar zijn aan- of minder diep zijn dan geothermieprojecten en dieper dan open WKO-projecten. Daarom wordt voor de ingreep-effectrelaties van HTO verwezen naar de tabellen 9.3 en 9.4.

De diepte van de thermische put hangt af van de benodigde omvang en de oppervlakte. Hoe groter de oppervlakte, hoe minder diep de put hoeft te zijn. Beide variabelen hebben eigen voor- en nadelen, zoals ruimtebeslag, effecten op de bodem en effecten op grondwater.

Tabel 9.6 Ingreep-effectrelaties ondiepe ondergrondse warmteopslag (thermische putten)

Ingreep	Effect	Criterium
graafwerkzaamheden voor aanleg van de thermische put	aantasting opbouw en stabiliteit ondiepe ondergrond	risico op zettingen
	aantasting of verspreiding bodemverontreinigingen	invloed op bodemkwaliteit
	tijdelijk ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN
	tijdelijk ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	effecten op overige beschermde natuurgebieden
	verstoring beschermde soorten	effecten op beschermde soorten
	aantasting of vernietiging archeologische waarden	effecten op archeologische waarden
	aantasting of vernietiging cultuurhistorische waarden	effecten op cultuurhistorische waarden
	geluidemissie tijdens aanleg- en gebruiksfase	overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten
bemalingswerkzaamheden voor aanleg van de thermische put	veranderingen in de samenstelling van het grondwater	invloed op waterwingebieden en grondwaterbeschermingszones
		invloed op de grondwaterkwaliteit

Ingreep	Effect	Criterium
gebruiksfase van de thermische put	ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN
	ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	effecten op overige beschermde natuurgebieden
	aantasting ruimtelijk-visuele kenmerken	effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken

Onderzoeksaanpak ondergrondse warmteopslag

De effectanalyse voor ondergrondse warmteopslag focust zich op de effecten van HTO en thermische putten. Voor beide opslagtechnieken zijn de milieueffecten in beeld gebracht, waarbij in veel gevallen een verwijzing is opgenomen naar de effectanalyses onder warmtebronnen. HTO lijkt immers in veel aspecten op een open WKO-systeem en geothermie, waardoor ook de milieueffecten vergelijkbaar zijn. Voor beide technieken ligt de focus op de onderscheidende milieueffecten ten opzichte van elkaar en ten opzichte van warmtebronnen. Zo is voor thermische putten meer aandacht besteed aan de effecten door ruimtebeslag en de effecten op de ruimtelijk visuele kenmerken. Bij de effectanalyse zijn daarom de onderscheidende effecten apart beschreven en zijn de overige milieueffecten -die vergelijkbaar zijn met warmtebronnen- enkel samengevat.

9.2.2 Aanpak effectanalyse bovengrondse warmteopslag

Warmteopslag kan naast ondergronds ook bovengrond plaatsvinden. De in paragraaf 9.2.1 genoemde thermische putten zijn hier een voorbeeld van. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van een bovengrondse tankopslag. Een bovengrondse tankopslag is het opslaan van warm water in een opslagvat. In deze tank kan grootschalig en kort- of langdurig warmte worden opgeslagen. Momenteel wordt deze opslagtechniek voornamelijk gebruikt als tijdelijke (dag- of week) opslag bij elektriciteitscentrales, glastuinbouw en warmtenetten. Afbeelding 9.7 laat een voorbeeld zien van een bovengrondse warmteopslagtank.

Afbeelding 9.7 Bovengrondse warmteopslagtank Diemen

bron: Vattenfall, via Expertisecentrum Warmte

De ingreep-effectrelaties van bovengrondse warmteopslag hebben betrekking op de bovengrondse tankopslag. De ingreep-effectrelaties zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar met de ingreep-effectrelaties van ondergrondse warmteopslag. Daarom wordt hiervoor verwezen naar tabel 9.6. De verschillen zitten in:

- voor bovengrondse warmteopslag leidt bemaling door de beperkte omvang niet tot onderscheidende effecten, waardoor dit geen onderdeel uitmaakt van de effectanalyse;
- de effecten op de bodem, het grondwater en het ruimtebeslag treden in mindere mate op dan bij ondergrondse warmteopslag, doordat ingrepen in de bodem beperkter zijn in omvang en diepte;

- de landschappelijke effecten van een bovengrondse opslagtank zijn groter dan de landschappelijke effecten van HTO. Een thermische put is over het algemeen lager dan een opslagtank, waarmee ook deze naar verwachting minder landschappelijke effecten veroorzaakt.

Onderzoeksaanpak bovengrondse warmteopslag
De effectanalyse voor bovengrondse warmteopslag focust zich op de effecten van bovengrondse tankopslag. Net als voor ondergrondse warmteopslag, is ook hier zoveel mogelijk verwezen naar de effectanalyse van warmtebronnen. De bovengrondse warmteopslag onderscheidt zich van de ondergrondse bronnen door de effecten bovengronds, zoals ruimtebeslag en effecten op ruimtelijk visuele kenmerken. Ook hier zijn enkel deze onderscheidende effecten apart beschreven en zijn de overige milieueffecten samengevat.

9.3 Onderzoeksaanpak warmtedistributie

Een warmtenet is een collectief transportsysteem om gebouwen te verwarmen. Het warmtenet is onderdeel van een energiesysteem, bestaande uit een warmtebron (restwarmte, geothermie, biomassa, etc.), warmteopslag, distributie (warmtenet) en afnemers. Een warmtenet is veelal geschikt voor plaatsen waar de warmtevraag hoog en geconcentreerd is. Voorbeelden hiervan is het glastuinbouwgebied bij Huissen of woonwijken met een hoge bebouwingsdichtheid. De omvang van een warmtenet loopt uiteen en varieert van een interregionaal netwerk tot een lokaal netwerk.

De volgende onderdelen worden beschouwd:
- transportnet;
- distributienet.

9.3.1 Aanpak effectanalyse warmtedistributie

Transportnet
Een warmtetransportnetwerk is nodig om de warmte van de bron naar de buurt te verplaatsen. Hierbij bestaan verschillende schaalniveau. Een interregionaal warmtetransportnetwerk wordt gebruikt om warmte van een grootschalige bron (bijvoorbeeld restwarmte) te transporteren naar de afnemers. Een voorbeeld hiervan is de aansluiting van de stedelijke gebieden op een grote restwarmtebron in de regio. In dit voorbeeld bestaat het netwerk uit een stelsel van grote transportleidingen aangevuld met regionaal warmtenet voor aansluiting op de afnemer. Een regionaal warmtenet is een warmtenet voor meerdere gemeenten. Een voorbeeld hiervan is een geothermienetwerk. Een enkel doublet kan hierbij warmte bieden voor de aansluiting van circa 8.000 woningen, waarmee meerdere doubletten genoeg warmte bieden voor meerdere gemeenten.

Distributienet
Het distributienet zorgt dat de warmte ook daadwerkelijk bij de afnemer terecht komt, zoals woningen. Zo'n lokaal distributienet is een warmtenet op buurtniveau. Een lokaal distributienet kan worden aangesloten op een regionaal warmtenet om warmte-uitwisseling mogelijk te maken. Hierbij wordt het verwarmde water op meerdere locaties ingezet voor verwarming. Zo kan het water dat in het regionale warmtenet is ingezet voor verwarming op (middel)hoge temperatuur via het lokale distributienet nog worden gebruikt voor verwarming op lage temperatuur. Hiermee wordt volledig en efficiënt gebruik gemaakt van de gewonnen warmte uit de warmtebron. Dit proces heet cascadering.

Het lokaal warmtenet wordt in dit planMER niet nader onderzocht, omdat de milieueffecten alleen op lokaal niveau optreden, wat maakt dat deze niet aansluiten bij het detail- en schaalniveau van dit planMER. De milieueffecten van een lokaal warmtenet zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar met de milieueffecten van een (interregionaal) warmtenet, echter treden de effecten lokaal en in mindere mate op.

Bovengrondse installaties

Een warmtenet gaat -naast het ondergrondse distributienetwerk- gepaard met één of meerdere bovengrondse installaties. Deze installaties zorgen ervoor dat de warmte of koude door de buisleidingen gepompt kan worden, op temperatuur gebracht wordt of opgeslagen kan worden. Dit omvat in algemene zin de volgende onderdelen:

- het bovengrondse pompstation bij de warmtebron. Dit is het uitkoppelpunt. Hier wordt de warmte gewonnen en op het warmtenet gebracht. De grootte van deze stations varieert met de omvang van de warmtebron en het warmtenet;
- warmte-overdrachtsstation waar de drukhuishouding in het systeem geregeld. Op deze locatie wordt vaak ook de warmte op de gewenste temperatuur wordt gebracht;
- een piek- en back-upvoorziening. De piek- en/of back-up voorziening voorziet in extra energie (warmte of koude) als de warmtebron niet toereikend is. De piekvoorziening kan dezelfde zijn als de back-up voorziening. De piek- en back-upvoorziening is veelal een aangekoppelde extra warmtebron;
- een verdeelstation waar de warmte wordt gecascadeerd of wordt verdeeld over meerdere (kleinere) warmtenetten.

Deze bovengrondse installaties worden in dit planMER niet nader onderzocht. Dit omdat deze installaties geen onderscheidende milieueffecten veroorzaken die bijdragen aan de nu voorliggende besluitvorming over locaties en warmtetechnieken op het regionale detail- en schaalniveau. De exacte milieueffecten van deze installaties kunnen later per project worden onderzocht.

Ingreep-effectrelaties

De realisatie van een warmtedistributienetwerk heeft effecten op verschillende milieuaspecten. Tabel 9.7 beschrijft welke ingreep-effectrelatie op hoofdlijnen te verwachten zijn voor het ondergrondse warmtenet. Hierbij geldt als uitgangspunt dat de effecten van het interregionaal warmtetransportnetwerk en het regionale warmtenet op dezelfde wijze worden onderzocht.

Tabel 9.7 Ingreep-effectrelaties warmtedistributie

Ingreep	Effect	Criterium
werkzaamheden aanleg warmtenet (graafwerkzaamheden, bemaling en boringen)	aantasting opbouw en stabiliteit ondergrond	risico op (acute) diepe bodemdaling en ondiepe zettingen
	aantasting of verspreiding bodemverontreinigingen	invloed op bodemkwaliteit
	veranderingen in de samenstelling van het grondwater	invloed op waterwingebieden en grondwaterbeschermingszones
		invloed op de grondwaterkwaliteit
	tijdelijk ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effecten op Natura 2000-gebieden en GNN
	tijdelijk ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	effecten op overige beschermde natuurgebieden
	verstoring beschermde soorten	effecten op beschermde soorten
	aantasting of vernietiging cultuurhistorische waarden	effecten op cultuurhistorische waarden
	aantasting of vernietiging archeologische waarden	effecten op archeologische waarden
	geluidemissie tijdens aanleg- en gebruiksfase	overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten
	kruisingen wegen, spoorwegen, vaarwegen en kabels en leidingen	kruisingen met bestaande infrastructuur
	belemmering toekomstig ruimtegebruik	effecten op toekomstig ruimtegebruik

Het milieuaspect externe veiligheid is niet beschouwd. Dit omdat voor het transport van warmte door buisleidingen op het gebied van externe veiligheid geen wettelijke eisen gelden met betrekking tot het plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Effectbeoordeling warmtedistributie

De milieueffecten als gevolg van de aanleg van het warmtenet worden niet beoordeeld op kaart. Dit omdat de effecten van de aanleg van het warmtenet sterk afhankelijk zijn van de ingreep ter plaatse, de locatie en daarnaast kan een deel van de effecten worden weggenomen door toepassing van maatregelen zoals een HDD-boring. Zo kan aantasting van een archeologisch monument worden vermeden door een kleine tracéwijziging of kan onder het monument doorgeboord worden. Ook kan (mits minder dan circa 1 km) onder een natuurgebied worden doorgeboord. Daarnaast kan een warmteleiding in een natuurgebied worden aangelegd als voldaan wordt aan (strenge) voorwaarden. Het rood of oranje aanduiden van gebieden of locaties op kaart leidt daarmee tot een overschatting van effecten en dus tot een vertekend beeld van de mogelijkheden voor aanleg van het warmtedistributienetwerk. Dit staat in relatie met het feit dat er nog geen duidelijkheid bestaat over welke warmtebronnen worden toegepast, waardoor kaartmateriaal voor warmtedistributie een zeer beperkte toegevoegde waarde heeft. De effectanalyse beperkt zich daarom tot een beschrijving van wat (niet) haalbaar is op grond van wetgeving en beleid.

Uitgangspunten effectanalyse warmtedistributie

Warmtedistributie bestaat uit het ondergronds warmtenet en bovengrondse installaties. Van beide onderdelen zijn nog veel factoren onbekend. Daarom zijn uitgangspunten gedefinieerd die achtergrondinformatie bieden voor de effectanalyse. Onder onbekende factoren worden onder andere de factoren verstaan:

- de aansluiting op het type warmtebron;
- de aansluiting op het type afnemer, zoals kassen of woningen;
- de omvang van het warmtenet (regionaal, subregionaal, lokaal);
- de omvang van de buisleidingen;
- de omvang en de hoeveelheid benodigde bovengrondse installaties. Varieert ten minste per warmtebron, omvang van het warmtenet en het type afnemer.

Bovenstaande ontbrekende factoren maken dat de effectanalyse warmte zich beperkt tot een analyse op hoofdlijnen. Om een beeld te geven van de aard en omvang van het warmtedistributienet, zijn de onderstaande uitgangspunten gehanteerd. Deze uitgangspunten zijn gebruikt voor het bepalen van de effecten op hoofdlijnen. Daarnaast geven deze uitgangspunten een beeld van de te verwachten bandbreedte van mogelijke effecten van de warmtedistributie.

Diameter en lengte warmtetransportleidingen

De diameter van een warmtetransportleiding varieert met de omvang van het warmtenet. Een regionaal warmtenet heeft baat bij een grotere buisleiding dan een lokaal warmtenet. Hoe groter de diameter, hoe meer warmte door de buis gevoerd kan worden. De diameter van de verschillende warmtenetten betreft:

- een regionaal warmtenet: binnendiameter van 500 mm en een buitendiameter van 700-900 mm. Van toepassing op de aanvoer- en retourleiding. Inzet voor circa 10.000 woningen;
- een subregionaal warmtenet: binnendiameter tussen de 200 en 500 mm (aanvoer- en retourleiding). Inzet voor circa 5.000 woningen;
- een lokaal warmtenet: binnendiameter van circa 200 mm (aanvoer- en retourleiding). Inzet voor circa 1.000 woningen.

De lengte van de warmtetransportleiding varieert. Met name voor warmtebronnen als geothermie en aquathermie is een warmteleiding van circa 1,5 km het maximum. Dit omdat de kosten toenemen bij grotere transportafstanden. Voor een regionaal warmtenet kan de lengte oplopen tot tientallen kilometers. Hiervoor zijn persleidingen benodigd die de warmte onder druk van de restwarmtebron naar een (buffer)locatie pompen. Vanuit daar wordt de warmte opgewaardeerd of juist gecascadeerd en ingevoerd op subregionale of lokale warmtenetten.

Aanlegmethode en diepte

Een warmtetransportleiding kan, net als een hoogspanningskabel, worden aangelegd in open ontgraving of met een gestuurde boring. De aanlegdiepte bij open ontgraving is circa 2 m. Bij aanleg met een boring kan de diepte oplopen tot 35 m. Dit kan nodig zijn voor kruising van een kanaal, snelweg of brede spoorweg. Voor beide aanlegtechnieken kan bemaling nodig zijn om de leidingen in den droge aan te kunnen leggen. Dit is afhankelijk van de grondwaterstand ter plaatse.

Isolatie

Warmtetransportleidingen zijn goed geïsoleerd. Warmte-uitstraling naar de bodem treedt hierdoor niet tot nauwelijks op. Er kan sprake zijn van minimale effecten op de bodem, het grondwater of ecologie. Dit zijn effecten die erg lokaal optreden. Deze maken daarom geen onderdeel uit van dit planMER.

Onderzoeksaanpak warmtedistributie

De effectanalyse voor warmtedistributie beperkt zich tot de effecten van de aanleg van het ondergrondse warmtenet.

Voor deze onderdelen betreft de effectanalyse een beschrijving van de milieueffecten op hoofdlijnen. De kansen voor realisatie, de beoogde tracés, de technische kenmerken en de hoeveelheid en locatie van benodigde bovengrondse installaties zijn namelijk onbekend. Deze hangen alle direct samen met de locaties en technische kenmerken van de warmtebronnen. Realisatie van een hoge- of middentemperatuur geothermiebron vraagt om een ander type warmtenet en bijbehorende bovengrondse installaties dan realisatie van een lagetemperatuur aquathermiebron. Daar komt bij dat de locatie van de warmtebron bepalend is voor de ligging van het warmtenet en daarmee ook van de milieueffecten van het warmtenet.

Dit maakt dat de effectanalyse een beschrijving op principeniveau betreft. Hierbij is niet altijd specifiek ingegaan op gebiedseigenschappen van de regio. Zo zijn bijvoorbeeld de gebiedseigenschappen van natuurgebieden (bijvoorbeeld leefgebieden specifieke soorten) en gebiedsspecifieke landschappelijke waarden buiten beschouwing gelaten. Of, waar en hoe een warmtenet in of nabij de natuurgebieden in de regio komt te liggen is namelijk onbekend. Hetzelfde geldt voor het doorkruisen van landschappelijk waardevolle gebieden. Ook beschrijft deze effectanalyse geen effecten op het detailniveau van een wijk, buurt of woning. Deze effecten zijn dusdanig afhankelijk van de eigenschappen van de wijk, buurt of woning (dichtheid, aanwezige leidingen, woningeigenschappen) dat deze niet passen bij het detailniveau van dit planMER.

Wel presenteert paragraaf 10.3 voor het ondergrondse warmtenet en de bovengrondse installaties per milieuthema een effectbeschrijving op hoofdlijnen. Hierbij is per milieuthema (bodem, water, natuur, landschap, etc.) beschreven wat de te verwachten effecten zijn op deze thema's. De thema's waarvoor de effecten op hoofdlijnen zijn beschreven, volgen uit de ingreep-effectrelaties. Per milieuthema is naast de effectbeschrijving op hoofdlijnen ook aangegeven of, en zo ja, welke gebieden vanuit dat milieuthema bij voorkeur vermeden worden.

Voor het ondergrondse warmtenet beperkt de effectbeschrijving zich tot effecten gedurende de aanlegfase. Dit omdat tijdens de gebruiksfase in principe geen effecten optreden. Gelijk aan de effectanalyse voor elektriciteit in deel B van dit planMER, geldt ook voor de warmtedistributie dat niet elk effect een risico vormt voor de uitvoerbaarheid van het project. De omvang van de effectbeschrijvingen loopt hierdoor uiteen. Daarnaast zijn de effecten van aanleg van het warmtenet naar verwachting op hoofdlijnen vergelijkbaar met de aanleg van hoogspanningskabels. Daarom is bij sommige thema's verwezen naar de effectbeschrijving bij elektriciteit. Ook zijn de daar beschreven wettelijke- en beleidskaders in veel gevallen ook van toepassing op de warmtedistributie.

10

EFFECTANALYSE WARMTE

Dit hoofdstuk presenteert de effectanalyse voor warmte. Paragraaf 10.1 presenteert de effectanalyse voor warmtebronnen, paragraaf 10.2 voor warmteopslag en paragraaf 10.3 voor warmtedistributie.

10.1 Effectanalyse warmtebronnen

10.1.1 Biomassa

Deze paragraaf beschrijft de effecten van biomassa op hoofdlijnen. Biomassa is biologisch materiaal. Dit materiaal kan worden verbrand om warmte te winnen voor collectieve verwarming voor invoer op een groot of klein warmtenet, of de biomassa kan worden vergist en opgewerkt worden tot groengas. De biomassa kan bestaan uit onder andere houtsnippers, houtpellets, afvalhout of biologische bronnen (mest, gft, agrarische reststromen). In paragraaf 9.1.1 is een nadere toelichting op warmte uit biomassa opgenomen. De effectenanalyse gaat in op de effecten van de biomassacentrale. Voor de effecten van de distributie van de warmte of het groengas wordt verwezen naar paragraaf 10.3.

Effectbeschrijving

Stikstofdepositie op- en ruimtebeslag in beschermde natuurgebieden
Bij de toepassing van biomassa komt stikstof vrij. Dit kan effect hebben op beschermde natuurgebieden, wat niet is toegestaan. Gezien de ligging van Natura 2000-gebieden in en rondom het plangebied, is stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden te verwachten.

Voor biomassacentrales gelden strenge emissienormen voor de uitstoot van stikstof en andere luchtverontreinigende stoffen. Deze emissienormen zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Per project dient getoetst te worden aan deze normen. Daarnaast dient te worden aangetoond dat een concreet project niet leidt tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van Natura 2000-gebieden in en buiten de regio als gevolg van stikstofdepositie. De stikstofdepositie is hiermee een aandachtspunt voor de mogelijke vervolgfases. Er is voor dit planMER geen stikstofdepositieonderzoek uitgevoerd, omdat de effecten sterk afhankelijk zijn van de projectspecificaties, zoals omvang en toegepaste techniek. Over het algemeen geldt hoe verder de ontwikkeling van stikstofgevoelig Natura 2000-gebied is gelegen hoe kleiner de effecten met betrekking tot stikstofdepositie.

Naast stikstofdepositie is ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN vanuit geldende wetgeving niet realistisch. Ruimtebeslag in overige natuurgebieden wordt bij voorkeur vermeden op grond van het geldende beleid en regelgeving. Tot slot worden effecten op beschermde soorten verwacht door verstoring tijdens de aanleg- en gebruiksfase. De effecten op hoofdlijnen zijn te vergelijken met geothermie, zie 10.1.2. Tabel 10.1 laat de concluderende tabel zien voor de effecten van biomassa op natuur zien.

Tabel 10.1 Concluderende tabel effecten op natuur

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving	--
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	effectbeoordeling, strijdig met beleid	-
effecten op beschermde soorten	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project

Invloed op geurhinder, geluidhinder, stof en externe veiligheid

Bij het verbranden of vergisten van biomassa kan sprake zijn van geuremissie, geluidbelasting en emissie van stof. De geuren en stoffen komen vrij bij het verbrandings- of vergistingsproces van de biomassa. Daarnaast produceert de inrichting geluid, wat hinder kan veroorzaken op omliggende geluidsgevoelige objecten.

Daarom heeft de Handreiking Bedrijven en Milieuzonering van de VNG uit 2009 richtafstanden bepaald waar bij de realisatie van een biomassacentrale rekening moet worden gehouden. Het uitgangspunt is een indeling in milieucategorie 3.2. Bij het aanhouden van deze richtafstanden, zorgt een benodigde 'bio-energie-installatie' in principe niet voor aantasting van de ruimtelijke ordening of het veroorzaken van hinder. Tabel 10.2 laat de van toepassing zijnde richtafstanden zien.

Tabel 10.2 Richtafstanden biomassa

Omschrijving	Afstand [m]					Categorie
bio-energieinstallaties elektrisch vermogen < 50 MWe:	**geur**	**stof**	**geluid**	**gevaar**	**grootste afstand**	
- covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	100	50	100	30	100	3.2
- vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	50	50	100	30	100	3.2

Bron: Handreiking Bedrijven en milieuzonering, 2009

Deze afstanden zijn van toepassing op het gebiedstype 'rustige woonwijk', waarvoor strengere richtafstanden gelden dan bijvoorbeeld het gebiedstype 'gemengd gebied' of 'industrieterrein'. Indien een installatie geplaatst wordt bij een 'gemend gebied' (zoals een dorpskern met gemengde functies) kunnen de richtafstanden met één afstandsstap verkleind worden. Dit betekent dat de afstanden veranderen van 100 naar 50, van 50 naar 30, van 30 naar 10 en van 10 naar 0.

Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de milieueffecten van de voorziene installatie en de van toepassing zijnde richtafstanden op de voorziene locatie. Dit planMER gaat uit van de worst-case situatie, waardoor hier rekening is gehouden met een richtafstand van 100 m tot woningen.

Tabel 10.3 Concluderende tabel Invloed op geurhinder, geluidhinder, stof en externe veiligheid

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
invloed op geurhinder, geluidhinder, stof en externe veiligheid (100 m tot woningen)	effectbeoordeling, strijdig met richtafstanden VNG	--*

* Enkel gebieden in een zone van 100 m rondom woningen zijn als niet haalbaar beoordeeld. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen rustige woonwijk. gemengd gebied en industrieterreinen.

Overige milieueffecten

Realisatie van een centrale voor het opwekken van warmte uit biomassa is vanuit milieuperspectief niet haalbaar in waterwingebieden. Grondroerende werkzaamheden zijn in die gebieden niet haalbaar, vanwege de verbodsbepaling in de Omgevingsverordening Gelderland. Hierdoor ruimtebeslag in deze gebieden bij voorkeur vermeden wordt. Daarnaast wordt aantasting van beschermde cultuurhistorische waarden bij voorkeur vermeden en is aantasting van gebieden met bekende archeologische waarden en rijksmonumenten niet toegestaan. Een uitgebreide toelichting op de effecten staat in paragraaf 10.1.2 beschreven (effecten geothermie).

Overzicht milieueffecten biomassa

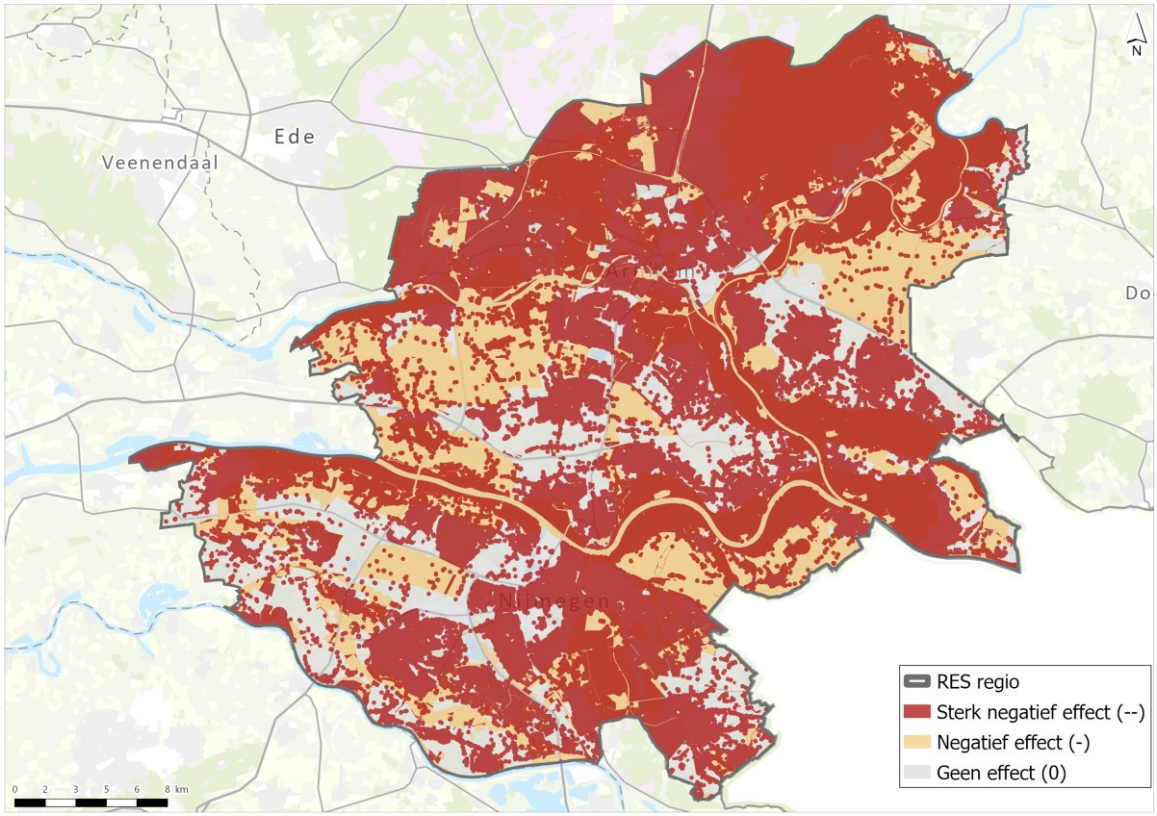
Tabel 10.4 laat het overzicht van effectbeoordelingen van biomassa zien. Zoals beschreven in 9.1.1 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief (--). De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de project specifieke milieueffecten.

Tabel 10.4 Effectbeoordeling biomassa

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	--
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische waarden en rijksmonumenten	--
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	-
effecten op molenbiotopen	--
invloed op geurhinder, geluidhinder, stof en externe veiligheid (100 m tot woningen, ligplaatsen en standplaatsen)	--

Afbeelding 10.1 laat de effectbeoordeling voor biomassa zien die volgt uit tabel 10.4 en de gepresenteerde analyse.

Afbeelding 10.1 Effectbeoordeling biomassa (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

Het voornaamste aandachtspunt voor biomassa is de stikstofdepositie. In tegenstelling tot andere beschreven technieken leiden biomassacentrales niet alleen tijdens de aanleg-, maar ook tijdens de gebruiksfase tot stikstofdepositie. Dit is een risico voor de vergunbaarheid vanuit de Wet natuurbescherming. Daarom moet per project worden aangetoond dat het project voldoet aan de eisen uit de Wet natuurbescherming.

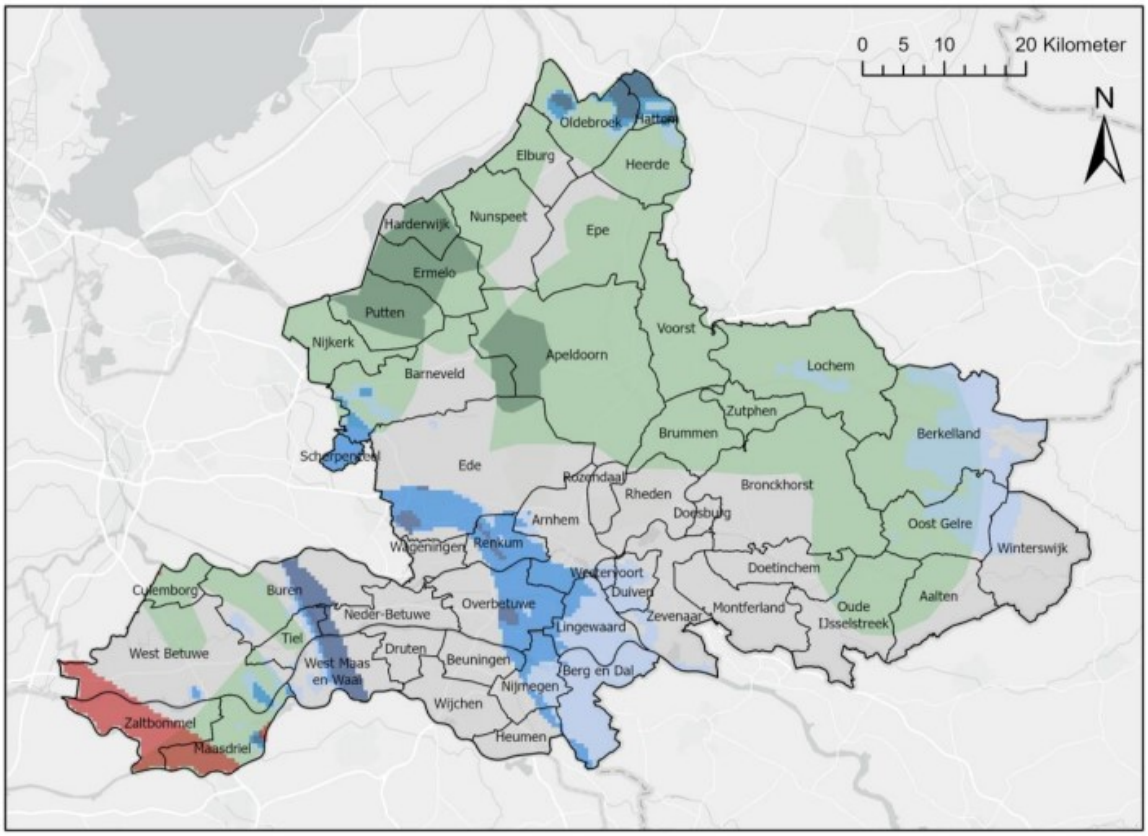
10.1.2 Geothermie

Deze paragraaf beschrijft de effecten van geothermie op hoofdlijnen. Geothermie is de winning van warmte uit de aarde voor het verwarmen van industrie, kassen en huizen. Het betreft een vorm van bodemenergie op diepten tussen de 500 en 2000 m diepte[1]. In paragraaf 9.1.2 is een nadere toelichting op geothermie als warmtebron opgenomen.

Deze paragraaf beschrijft de milieueffecten van geothermie. Deze moeten beschouwd worden als de aandachtspunten voor het ontwikkelen van geothermie. Er wordt voor de regio geen aparte kansenkaart gemaakt. Wel wordt inzicht gegeven in de aandachtspunten voor de ontwikkeling van geothermie en wordt benoemd welke gebieden geschikt en niet of minder geschikt zijn (afbeelding 10.3). Afbeelding 10.2 toont de kansenkaart voor geothermie uit de potentiestudie geothermie die in 2022 is uitgevoerd in opdracht van de provincie Gelderland. Op de afbeelding is te zien dat er met name in het middengebied (noord-zuid richting) van de regio kansen zijn voor diepe geothermie.

[1] Dieper dan 2.000 m kan ook, maar dan wordt gesproken over ultradiepe geothermie. Dit maakt geen onderdeel uit van de potentiescan naar geothermie in de regio en daarmee ook niet van dit planMER.

Afbeelding 10.2 Kansenkaart geothermie provincie Gelderland

Kansen voor diepe geothermie

Rotliegend reservoir
- Geen kans
- Redelijke kans
- Goede kans
- Zeer goede kans

Schieland reservoir
- Geen kans
- Redelijke kans
- Goede kans

Kansen voor ondiepe geothermie

Tertiair reservoirs
- Geen kans
- Redelijke kans
- Goede kans

Effectbeschrijving

Onderstaande paragrafen geven een nadere toelichting op de algemene effecten op hoofdlijnen van geothermie. Deze dienen gelezen te worden als aandachtspunten. Bij concrete projecten moeten deze aandachtspunten nader uitgewerkt te worden.

Risico op (acute) diepe bodemdaling en ondiepe zettingen

Het **risico op (acute) bodemdaling** hangt onder andere af van de eigenschappen van de ondergrond. Bij de aanleg van de putten voor geothermie worden bodemlagen tot 2.000 m diepte doorboord. Hierdoor wordt de diepe bodemopbouw verstoord en kan in theorie geleidelijke bodemdaling optreden. Bij geothermie wordt, in tegenstelling tot delfstoffenwinning, netto geen materie uit de ondergrond onttrokken. Bovendien blijven de putten aanwezig in de ondergrond waardoor geen nieuwe ruimtes ontstaan tussen bodemlagen. Daarbij wordt de ruimte rondom de put gecementeerd (zie ook effecten op grondwater), zodat geen drukverschil optreedt langs de putten. De bodemopbouw blijft hiermee vrijwel intact, waardoor geleidelijke bodemdaling niet optreedt.

De activiteiten die plaatsvinden na doorboring van bodemlagen kunnen daarnaast leiden tot acute bodemdaling. Dit heet geïnduceerde seismiciteit, ofwel aardbevingen veroorzaakt door menselijke activiteit. De gaswinning in Groningen is hiervan een voorbeeld. In tegenstelling tot de gaswinning, wordt bij geothermie geen materie gewonnen. Hierdoor ontstaan geen vrije ruimten in de ondergrond die tot een drukverschil leiden met seismische activiteit tot gevolg. Bij geothermie wint de productieput warmte uit de ondergrond door warm water uit een reservoir in de bodem naar de oppervlakte te pompen. Dit water wordt via de injectieput weer in hetzelfde reservoir gebracht, waardoor de netto hoeveelheid water in het reservoir gelijk blijft. Het water wordt geleidelijk in het reservoir teruggebracht, waarmee drukverschillen in het reservoir niet of nauwelijks optreden. Aardbevingen door drukverschillen in het reservoir zijn hierdoor niet te verwachten, maar kunnen niet volledig worden uitgesloten. Geïnduceerde seismiciteit wordt gestimuleerd nabij van nature aanwezige breuken in de diepe ondergrond. Activiteiten nabij deze breuken stimuleren beweging in de diepe ondergrond, met een verhoogd risico op seismische activiteit tot gevolg.

Naast de eigenschappen van de ondergrond hebben ook operationele factoren en ondergrondse effecten van een geothermieproject invloed op de kans van geïnduceerde seismiciteit. Voorbeelden van ondergrondse effecten zijn drukverhoging door vloeistofinjectie (om stroming in het reservoir te stimuleren), afkoeling van het gesteente (door warmteonttrekking) en volumeverandering van vloeistof in de poriën van het gesteente. In vergelijking met veel internationale projecten hebben Nederlandse systemen een relatief lage injectiedruk, beperkte gesteenteafkoeling en is het volumeverschil nihil. Daarmee leiden deze operationele factoren in Nederland over het algemeen niet tot een verhoogd risico op seismische activiteit[1].

Voorafgaand aan een geothermieproject dient een seismologische risicoanalyse te worden uitgevoerd. Hiermee kunnen de risico's op seismische activiteit worden bepaald en kan een nauwkeurige locatieafweging plaatsvinden[2].

Geothermie heeft een **risico op ondiepe zettingen**. Bij geothermie wordt een bovengrondse installatie geplaatst waar de gewonnen warmte wordt ingebracht op het warmtedistributienetwerk. Het bodemtype bepaalt de stabiliteit en het risico op zettingen van de ondergrond. Zo bevatten veengronden veel en grote poriën gevuld met water en lucht. Door druk van bovenaf, door bijvoorbeeld de bouw van een bovengrondse installatie voor geothermie, kan deze lucht en water uit de poriën worden geperst. In dat geval wordt de bodem in elkaar gedrukt met een zetting tot gevolg. In de regio bestaat de bodem met name uit klei en zand (zie paragraaf 4.2.5). Klei is dit in mindere mate en zand is over het algemeen niet gevoelig voor zettingen.

De **conclusie** luidt dat geothermie een beperkt risico heeft op (acute) diepe bodemdaling doordat er netto geen materie uit de ondergrond wordt onttrokken. Wel dient voorafgaand aan de uitvoering van een geothermieproject, seismologisch onderzoek te worden uitgevoerd om eventuele seismologische activiteit door geothermie zoveel mogelijk uit te sluiten. Voor de bovengrondse installatie moet rekening gehouden worden met zettingsgevoelige bodemtypen en, indien nodig, (extra) funderingen worden aangebracht. Hiermee worden zettingen voorkomen.

Omdat beide milieueffecten niet leiden tot strijdigheden met wetgeving en/of beleid, is geen effectbeoordeling toegepast (tabel 10.5). Wel vormen bovengenoemde milieueffecten aandachtspunten voor de vervolgfase van de mogelijke projecten.

[1] Review of worldwide geothermal projects: mechanisms and occurrence of induced seismicity, TNO 2019.

[2] Voorstel voor een seismische gevaren- en risicoanalyse voor geothermische projecten in Nederland, QCon & IF Technology 2016.

Tabel 10.5 Concluderende tabel risico geothermie op (acute) diepe bodemdaling en ondiepe zettingen

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
risico op (acute) bodemdaling	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project
risico op ondiepe zettingen	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project

Invloed op grondwater

Geothermie heeft mogelijk **effecten op de grondwaterkwaliteit.** Met de aanleg van de productie- en injectieput voor geothermie worden verschillende bodemlagen doorboord. Daarbij kunnen ook (ondiepe) kleilagen doorboord worden. Deze kleilagen fungeren door hun hoge dichtheid als afsluitende en beschermde laag voor grondwatervoorraden in watervoerende pakketten. Met het doorboren van deze grondlagen wordt deze afsluitende laag als het ware geopend. Bij onvoldoende afdichting van de boorput kan hierdoor lekkage plaatsvinden en krijgt het grondwater in het watervoerend pakket kans zich langs de put te mengen met overig grondwater en vice versa. Hierdoor kan de samenstelling van het aanwezige grondwater veranderen door verspreiding van verontreinigingen, of een toe- of afname van bijvoorbeeld het chloridegehalte. De verspreiding van eventuele verontreinigingen vormt een potentieel risico voor de geschiktheid van de drinkwatervoorraden.

Beschikbare onderzoeken laten zien dat waterverplaatsing langs de geothermieputten tussen afsluitende kleilagen in de praktijk door zorgvuldige werkzaamheden en een goede afdichting voorkomen wordt. Bovendien zijn de boringen onderhevig aan geldende eisen uit de Mijnbouwwet, waarmee risico's en effecten geminimaliseerd worden. De praktijk wijst uit dat de maatregelen daarmee voornamelijk betrekking hebben op het zorgvuldig uitvoeren van de boorwerkzaamheden. Met het gebruik van een boormethode met uitgebreide boorbeschrijving van de grondlagen, kunnen scheidende lagen goed geïdentificeerd worden. Afdichting van scheidende kleilagen kan hiermee tijdig en vakkundig plaatsvinden, waarmee ongewenste waterverplaatsing en hiermee vervuiling voorkomen wordt.

Overige mogelijke oorzaken van aantasting van het grondwater door geothermie (zoals putlekkage) worden niet beschouwd omdat deze in de praktijk tot op heden niet optreden[1].

Daarnaast heeft geothermie mogelijk **effecten op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones** in het plangebied. In de regio wordt op verschillende plekken drinkwater gewonnen (zie paragraaf 4.2.5). Daarnaast liggen rond de waterwingebieden grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Ook zijn er verschillende kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden aangewezen:

- de waterwingebieden zijn gebieden waar grondwater wordt gewonnen, bijvoorbeeld voor drinkwaterdoeleinden. Het zetten van een boring in deze gebieden kan de prestaties van de waterwinning ten negatieve beïnvloeden. Om die reden mogen er in deze gebieden geen grondroerende activiteiten plaatsvinden die dieper reiken dan 2 m;
- voor grondwaterbeschermingsgebieden geldt dat deze door de provincie aangewezen zijn als gebieden die beschermd omdat het water vanaf die gebieden binnen 25 jaar bij een pompput voor openbare drinkwatervoorziening kan zijn en waar geen afdoende beschermende kleilaag aanwezig is. In deze gebieden mag tot 3 m diepte worden geboord bepaalde dieptes worden geboord om te voorkomen dat cruciale scheidende kleilagen worden geperforeerd. Het is mogelijk dat onder voorwaarden van de 3 m kan worden afgeweken;
- boringvrije zones zijn gebieden, waar omwille van omgevingsbelangen zoals het beschermen van het drinkwater niet dieper dan 3 m mag worden geboord, om te voorkomen dat de beschermende kleilaag niet wordt doorboord. Het is mogelijk dat onder voorwaarden van de 3 m kan worden afgeweken;

[1] Zie ook Risico-inventarisatie geothermie Provincie Gelderland.

- voor kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden geldt een verbod voor het roeren van de bodem dieper dan 10 m onder het maaiveld volgens artikel 3.32d van de Omgevingsverordening Gelderland, tenzij wordt voldaan aan de voorschriften in de bijlage Grondwaterbescherming, onderdeel F;
- koude-warmteopslagvrije zones zijn gebieden waar het grondwater binnen 25 jaar bij een pompput voor de openbare drinkwatervoorziening kan zijn en waar geen afdoende beschermende kleilaag aanwezig is. Het is verboden in een dergelijk gebied buiten een inrichting werken tot stand te brengen of handelingen te verrichten, waardoor direct of indirect warmte aan de bodem of het grondwater wordt onttrokken of toegevoegd. Grond- of funderingswerken op een diepte van 3 m of meer onder het maaiveld kunnen gedaan worden in overeenstemming met de voorschriften in bijlage Grondwaterbescherming, onderdeel F.

De conclusie luidt dat geothermie kan leiden tot effecten op de grondwaterkwaliteit. Deze effecten worden in de praktijk echter voorkomen door toepassing van standaard toegepaste maatregelen en zorgvuldig werken vormen daarmee enkel een aandachtpunt voor de vervolgfases. De realisatie van een geothermie- of bodemenergieproject in waterwingebieden en is vanuit de provinciale Omgevingsverordening niet toegestaan. Deze gebieden zijn daarom als sterk negatief (--) te beoordelen, omdat geothermie hier vanuit wetgeving niet haalbaar is. De gebieden rondom de beschermde waterwingebieden zijn mogelijk kansrijk vanuit bodempotentie, maar effecten op de drinkwaterwinning zijn hierbij niet uitgesloten. Deze gebieden zijn daarom als aandachtspunt opgenomen waarbij de effecten in volgende fases onderzocht moeten worden.

Tabel 10.6 Concluderende tabel invloed geothermie op grondwater

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
effecten op de grondwaterkwaliteit	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project
invloed op waterwingebieden en koude-warmteopslag vrije zones	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving, mogelijkheden om af te wijken	-

Effecten op natuur

Invloed op beschermde gebieden (habitatbescherming): geothermieprojecten behoeven circa 0,5 hectare bovengrondse ruimte voor de bovengrondse installatie. Hierdoor is het potentieel ruimtebeslag in beschermde natuurgebieden relatief beperkt. Echter behoeft een geothermie-installatie een toegangsweg en is sprake van een constante licht- en geluidemissie. Daardoor zijn effecten op beschermde natuurgebieden naar verwachting significant negatief bij plaatsing van een geothermie-installatie in beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden, GNN en overige provinciaal beschermde gebieden). Realisatie is enkel mogelijk als in een voortoets en, indien nodig, Passende Beoordeling wordt getoetst of sprake is van significante effecten. Naar verwachting is realisatie in een Natura 2000-gebied en GNN niet vergunbaar door significante effecten door ruimtebeslag. Dit maakt dat geothermieprojecten in Natura 2000-gebieden en GNN op basis van deze verwachting zijn uitgesloten. De effecten van realisatie van een geothermieproject in deze natuurgebieden worden daarom niet nader beschouwd.

Onderstaande paragrafen beschrijven de mogelijke effecten van een geothermieproject nabij beschermde natuurgebieden. Een geothermieproject dichtbij een Natura 2000-gebieden of GNN kan ook significant negatieve effecten hebben op de aanwezige natuurwaarden. Dit kan bijvoorbeeld gaan om verstoring door geluid- of licht emissie tijdens de aanleg en gebruiksfase. Voor deze projecten dient nader onderzoek plaats te vinden waarin deze effecten in beeld worden gebracht.

Tijdens de aanlegfase van geothermieputten kunnen negatieve effecten optreden op Natura 2000-gebieden in of buiten de regio. Dit komt voort uit de emissie van luchtverontreinigende stoffen gedurende de aanlegfase door de boringen en de transportbewegingen. Hierdoor kan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden toenemen. Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bevat de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de IHD van de Natura 2000-gebieden. Voor de vergunningverlening dient te worden aangetoond dat het project geen significant negatief effect heeft op de IHD van de Natura 2000-gebieden. Als het project leidt tot significant negatieve effecten, moet uit een voortoets of een Passende Beoordeling blijken dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast. Dit is een risico voor de vergunbaarheid vanuit de Wet natuurbescherming. Per project dient een onderzoek te worden uitgevoerd die de mate van stikstofdepositie en de effecten daarvan op de IHD van Natura 2000-gebieden aantoont.

Een geothermieproject in overige natuurgebieden zoals weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden, leidt tot ruimtebeslag en verstorende effecten. Tijdens de aanlegfase worden soorten afgeschrikt door de geluidproductie en de transportbewegingen. Tijdens de gebruiksfase is een bovengrondse installatie van circa 0,5 ha te midden van een rust- of foerageergebied onwenselijk. Ook de lichtemissie en geluidproductie kan tijdens de gebruiksfase effect hebben op de functie van deze gebieden. De effecten op overige natuurgebieden betreft maatwerk en dient te worden afgewogen in de nadere projectfases. Deze gebieden hoeven op grond van het geldend beleid niet op voorhand worden vermeden, maar zijn enkel mogelijk onder voorwaarden. Wel geldt dat ze door de te verwachten effecten bij voorkeur vermeden worden vanuit milieuperspectief.

Een geothermieboring is niet per definitie een verticale boring, maar kan ook een schuine boring zijn. Hierbij kan ruimtebeslag door de bovengrondse installatie in een beschermd natuurgebied worden vermeden, maar kan de boring wel onder het natuurgebied worden gepositioneerd. Dit kan vanuit geothermische potentie de voorkeur genieten. Hierbij zijn effecten door verstoring echter niet op voorhand uit te sluiten, omdat de boorinstallatie alsnog op korte afstand van het natuurgebied staat. Per project dient dit daarom nader te worden onderzocht.

Verstoring beschermde soorten: een geothermieproject kan een verstorende werking hebben op beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming. Dit komt voort uit de geluidproductie, de lichtemissie, het ruimtebeslag en de transportbewegingen. Met name tijdens het broedseizoen kan dit een verstorende werking hebben. Voor de vergunningverlening dient in het kader van de Wet natuurbescherming een ecologische quickscan (als onderdeel van de Natuurtoets) te worden uitgevoerd om te analyseren of, en zo ja welke, beschermde soorten zich in het gebied op en rond de beoogde locatie bevinden. Daarbij dienen ook de mogelijke negatieve effecten te worden beschouwd.

Conclusie: geothermieprojecten in Natura 2000-gebieden en GNN zijn uitgesloten op grond van geldende wet- en regelgeving. Naar verwachting leiden geothermieprojecten tijdens de aanlegfase tot (significant) negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Ook worden effecten op ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden verwacht door ruimtebeslag en/of verstoring in de aanleg- en gebruiksfase. Hetzelfde geldt voor beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming. Daarom dient voorafgaand aan elk geothermieproject een onderzoek te worden aangetoond waarin aan- of afwezigheid van effecten op natuurwaarden wordt aangetoond. De mogelijkheden om schuin onder een natuurgebied te boren zijn locatieafhankelijk en moeten per project nader worden onderzocht.

Tabel 10.7 Concluderende tabel effecten geothermie op natuur

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving	--
ruimtebeslag in overige beschermde gebieden	effectbeoordeling, strijdig met beleid	-
effecten op beschermde soorten	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project

Effecten op archeologische waarden

De boorwerkzaamheden voor geothermie kunnen archeologische waarden aantasten of vernietigen. Een deel van de bekende archeologische waarden is vastgelegd als archeologisch monument. Deze monumenten zijn wettelijk beschermd, waarmee aantasting of vernietiging niet is toegestaan. Paragraaf 4.2.2 gaat nader in op de ligging en aard van de bekende archeologische monumenten en gebieden. Een geothermieboring op de locatie van deze archeologische monumenten is vanuit milieuperspectief niet haalbaar. Het type en de omvang van archeologische monumenten verschilt. Vaak gaat het om relatief kleine locaties die door nadere positionering van de geothermieboring te vermijden zijn. Per geothermieproject dient daarom in kaart te worden gebracht of er archeologische monumenten binnen de voorziene locatie liggen en of deze met nadere positionering te vermijden zijn.

Naast de wettelijke beschermde archeologische monumenten moet bij mogelijke geothermieprojecten rekening worden gehouden met de archeologische verwachtingswaarde. In gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde dient archeologisch onderzoek plaats te vinden voor uitvoering van de werkzaamheden. Hiermee moet worden aangetoond dat de werkzaamheden geen archeologische waarden aantasten of vernietigen.

Tabel 10.8 Concluderende tabel effecten geothermie op archeologische waarden

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
effecten op bekende archeologische waarden	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving	--
effecten op verwachte archeologische waarden	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project

Effecten op beschermde cultuurhistorische waarden

De boorwerkzaamheden voor geothermie kunnen cultuurhistorische waarden en/of rijksmonumenten aantasten of vernietigen. Een deel van de cultuurhistorische waarden is beschermd en mag niet worden aangetast. Dit gaat om de in paragraaf 4.2.2 genoemde gebieden. Realisatie van een geothermieproject op locaties die zijn aangeduid als cultuurhistorisch waardevol is vanuit milieuperspectief een aandachtspunt, omdat hier door zichtbeperking of windvang (bij molenbiotopen) de cultuurhistorische waarden kunnen worden aangetast. Mogelijkheden voor schuin boren onder cultuurhistorische waarden moeten per project nader worden onderzocht. Het is mogelijk dat met schuin boren de cultuurhistorische waarden niet worden aangetast of vernietigd, echter hangt dit af van de aard en omvang van de cultuurhistorische waarde.

Tabel 10.9 Concluderende tabel effecten op beschermde cultuurhistorische waarden

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten	effectbeoordeling, strijdig met wetgeving	-

Externe veiligheid

In het Bevi[1] zijn inrichtingen aangewezen die een gevaar kunnen vormen voor de omgeving. Dit gevaar wordt uitgedrukt in het plaatsgebonden risico (PR), dat een maat is voor externe veiligheid. De reikwijdte van dit risico wordt aangeduid met de $PR10^{-6}$-risicocontour, ofwel de grenswaarde voor het jaarlijks risico voor kwetsbare objecten. Binnen deze risicocontour mogen, conform het Bevi, geen kwetsbare objecten (zoals woningen, scholen en ziekenhuizen) liggen. In het Bevi zijn inrichtingen aangewezen waarop de regels over het vaststellen van de risicocontouren van toepassing zijn. Dit omvat onder andere inrichtingen waar opslag of winning van gevaarlijke stoffen, zoals aardgas of aardolie, plaatsvindt.

Bij de winning van aardwarmte is echter geen sprake van gevaarlijke stof. De regels uit het Bevi zijn daarom niet van toepassing op booractiviteiten naar aardwarmte. Voor geothermieprojecten hoeft daarom formeel geen rekening te worden gehouden met het plaatsgebonden risico en het afstand houden tot kwetsbare objecten. Echter kan bij een geothermieboring onverhoopt op aardgas worden gestuit, waarmee risico's op externe veiligheid niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Dit maakt dat voor uitvoering van een geothermieproject een kwantitatieve risicoanalyse moet worden uitgevoerd. In deze kwantitatieve risicoanalyse worden de eigenschappen van de activiteit afgezet tegen de eigenschappen van de omgeving. Hieruit volgt een afstand (risicocontour) die aanduidt waarbinnen externe veiligheidsrisico's kunnen optreden. Deze risicocontour geldt als adviesafstand om aan te houden tussen de geothermische installatie en kwetsbare objecten.

Eerdere kwantitatieve risicoanalyses van geothermieprojecten tonen aan dat de risicocontour op circa 100 m van de boorlocatie ligt[2,3]. Dit betekent dat op basis van deze voorgaande projecten een adviesafstand van 100 m tot kwetsbare objecten geldt. Per project moet een kwantitatieve risicoanalyse uitwijzen of deze afstand voldoende is om externe veiligheidsrisico's op kwetsbare objecten uit te sluiten.

Tabel 10.10 Concluderende tabel geothermie externe veiligheid

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
invloed op externe veiligheid (kwetsbare objecten binnen 100 m)	effectbeoordeling, strijdig met beleid	-

Geluid en overige hinder

Een geothermieproject veroorzaakt geluidemissies gedurende de aanleg- en gebruiksfase. Geluidemissie treedt met name op tijdens de aanlegfase door boorwerkzaamheden. Omdat bij geothermie boringen worden toegepast, valt een geothermie-installatie onder het Besluit algemene regels milieu mijnbouw en de Handreiking Industrielawaai (1998). Hierin staan normen vastgesteld waar de maximale geluidbelasting gedurende de aanlegfase onder moet blijven. Deze normen zijn van toepassing op geluidsgevoelige objecten zoals woningen, scholen en ziekenhuizen, zoals vastgesteld in de Wet geluidshinder en het Besluit geluidshinder. Indien een locatie voor een geothermieproject binnen 300 m van een geluidsgevoelig object

[1] Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

[2] QRA Geothermische boringen Aardwarmteproject 'Duurzaam Voorne' aan de Konneweg 4b te Tinte. (9 augustus 2018, Antea Group).

[3] Risicoanalyse Haagse Aardwarmte Leyweg (30 november 2018, Adviesgroep AVIV BV).

ligt, dient akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd om aan te tonen dat de geluidbelasting tijdens de aanlegfase onder de gestelde normen blijft. Tabel 10.11 laat deze normen zien.

Tabel 10.11 Eisen langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAr,LT) en maximaal geluidsniveau boorinstallatie per dagdeel

	07.00-19.00 uur	19.00-23.00 uur	23.00/07.00 uur
$L_{Ar, LT,}$ in geluidsgevoelige gebouwen op een afstand van 300 m of minder van de mobiele installatie	40 dB (A)	35 dB (A)	30 dB (A)
$L_{Ar, LT,}$ op een afstand van 300 m van de mobiele installatie	60 dB (A)	55 dB (A)	50 dB (A)
L_{Amax}, op een afstand van 300 m van de mobiele installatie	70 dB (A)	65 dB (A)	60 dB (A)

LAr, LT = het gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse optredende geluid, gemeten in een bepaalde periode en LAmax = maximaal geluidsniveau

Daarnaast zijn de normen uit artikel 8.3 van het Bouwbesluit 2012 van toepassing. Dit artikel bevat normen voor de dagwaarde en de daarbij behorende maximale blootstellingsduur in dagen. Tabel 10.12 laat deze waarden zien. Voor de nachtperiode is de standaardnorm van 40 dB(A) van toepassing, tenzij ontheffing wordt aangevraagd. Tot hoever deze geluidniveaus reiken is projectafhankelijk en dient moet per project worden onderzocht.

Tabel 10.12 Maximale blootstellingsduur bij bouw- en sloopwerkzaamheden (bron: artikel 8.3 van het Bouwbesluit 2012)

	≤60 dB(A)	>60 dB(A) (61-65 dB(A))	>65 dB(A) (66-70 dB(A))	>70 dB(A) (71-75 dB(A))	>75 dB(A) (76-80 dB(A))	>80dB(A)
maximale blootstellings-duur	onbeperkt	50 dagen	30 dagen	15 dagen	5 dagen	0 dagen

In algemene zin kan hinder ontstaan door de boorwerkzaamheden, de op- en afbouw van de boortoren en de aan en afvoer van materieel. Door de werkzaamheden en voertuigbewegingen kan hinder op omwonenden ontstaan. Indien de locatie slecht bereikbaar is via de weg, dienen tijdelijke bouwwegen te worden aangelegd en moet een permanente weg voor onderhoudswerkzaamheden worden aangelegd. Tot slot zijn de werkterreinen uit veiligheidsoverwegingen permanent verlicht. In woonwijken dient hiervoor hinderlijke lichtstraling zoveel mogelijk te worden vermeden conform de geldende regelgeving ter plaatse.

Tijdens de gebruiksfase kan enkel sprake zijn van normoverschrijding als de geothermie-installatie dichtbij woningen ligt. De geluidemissie tijdens de gebruiksfase is echter aanzienlijk kleiner dan tijdens de aanlegfase en wordt daarom niet nader beschouwd.

Tabel 10.13 Concluderende tabel geluid en overige hinder

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
overschrijding geluidsnorm	aandachtspunt, onderzoek verplicht binnen 300 m van geluidsgevoelige objecten	per project
overige hinder	aandachtspunt, onderzoek per project nodig	per project

Overige effecten

- **landschap:** de bovengrondse geothermie-installatie (boortoren) dient landschappelijk te worden ingepast om impact op ruimtelijk-visuele kenmerken te beperken. De geothermiebronnen moeten zo dicht mogelijk bij de gebruikers worden gerealiseerd om warmteverlies tijdens transport te beperken (zie ook 9.1.2). Daarmee zijn potentiële locaties beperkt tot gebieden in (indien mogelijk vanuit overige aspecten) of rondom (< 1,5 km) stedelijk- of glastuinbouwgebied. Vanuit landschappelijk perspectief geniet plaatsing nabij bestaande bebouwing de voorkeur. Hiermee worden ruimtelijk-visuele kenmerken van het landschap zo min mogelijk aangetast. Indien dit niet kan, moet de installatie landschappelijk worden ingepast. Mogelijk kan plaatsing van bomen rondom de installatie de boortoren uit het zicht houden en daarmee de zichthinder beperken. Hiervoor is maatwerk nodig;
- **bodemkwaliteit:** boorwerkzaamheden kunnen bodemverontreinigingen aantasten en bijdragen aan de verspreiding daarvan. Voor aanvraag van de vergunning en uitvoering van de werkzaamheden is bodemonderzoek noodzakelijk. Hiermee moet worden aangetoond dat geen sprake is van (een vermoeden van) bodemverontreinigingen. Indien de locatie verdacht is, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd. In geval van aangetoond verontreinigde locaties moeten saneringswerkzaamheden worden uitgevoerd. Daarom moet voorafgaand aan de werkzaamheden locatie-specifiek onderzoek uitgevoerd worden.

Overzicht milieueffecten geothermie

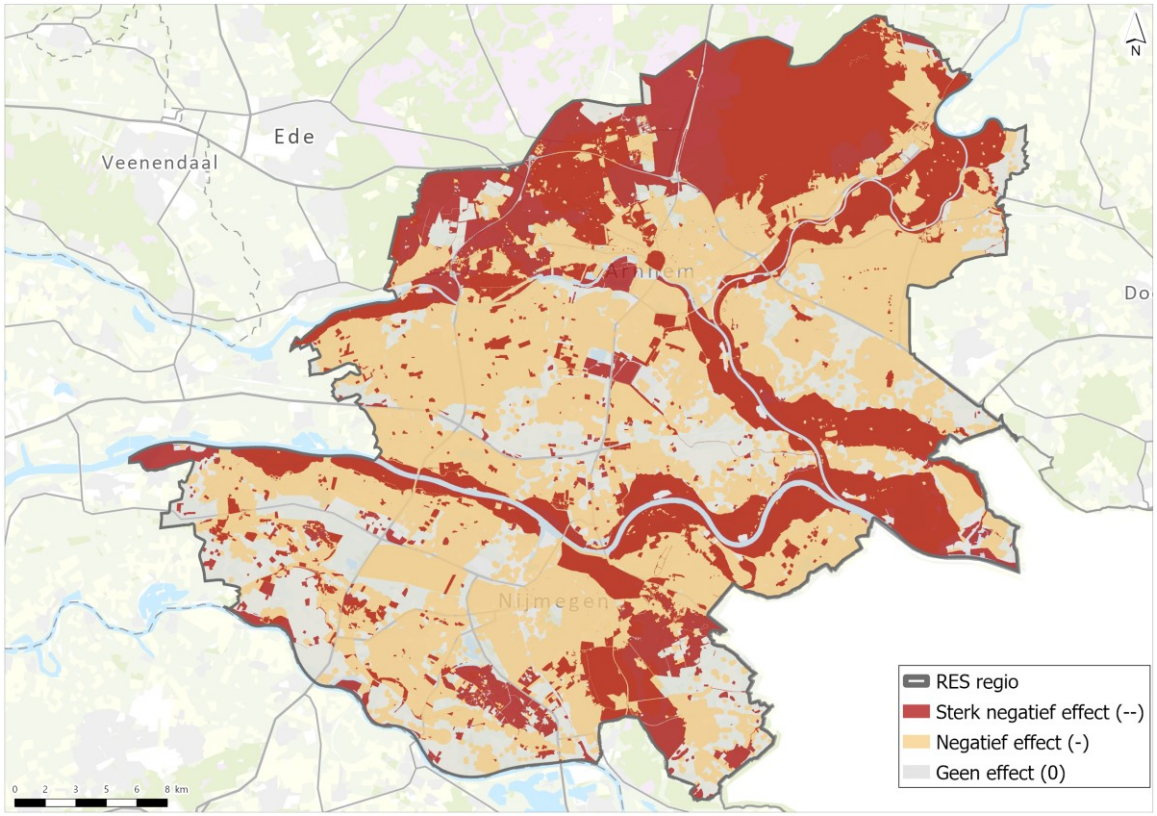
Tabel 10.14 laat het overzicht van effectbeoordelingen van geothermie zien. Zoals beschreven in 9.1.2 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief (--). De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de project specifieke milieueffecten.

Tabel 10.14 Effectbeoordeling geothermie

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	--
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische waarden en rijksmonumenten	--
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden (molenbiotopen 100 m)	-
invloed op externe veiligheid (kwetsbare objecten binnen 100 m)	-

Afbeelding 10.3 laat de effectbeoordeling voor geothermie zien die volgt uit tabel 10.14 en de gepresenteerde analyse.

Afbeelding 10.3 Effectbeoordeling geothermie (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

Tabel 10.15 laat de algemene aandachtspunten zien voor geothermie. Deze aandachtspunten zijn relevant voor de vervolgfases van mogelijke geothermieprojecten in de regio.

Tabel 10.15 Aandachtspunten geothermie

Aspect	Aandachtspunt
risico op (acute) bodemdaling	seismologisch onderzoek uitvoeren om eventuele seismologische activiteiten te voorkomen
risico op ondiepe zettingen	veen- en kleigronden zijn zettingsgevoelig. Mogelijk toepassing extra funderingen voor boortorens
effecten op de grondwaterkwaliteit	effecten op grondwaterkwaliteit zijn in de praktijk te voorkomen standaard toegepaste maatregelen
invloed op niet-beschermde, relevante gebieden voor drinkwater	mogelijk (uitstralende) effecten op grondwater in gebieden die relevant zijn voor drinkwaterwinning, maar die niet beschermd zijn
effecten op beschermde soorten	geothermie veroorzaakt naar verwachting effecten op beschermde soorten gedurende de aanleg- en gebruiksfase. Per project moet onderzoek plaatsvinden om een ontheffing van de Wnb te kunnen aanvragen
invloed op verwachte archeologische waarden	voorafgaand aan uitvoeringswerkzaamheden dient archeologisch onderzoek plaats te vinden om aan te tonen dat geen archeologische waarden worden aangetast of vernietigd
overschrijding geluidsnorm	geluidonderzoek verplicht binnen 300 m van geluidsgevoelige objecten
overige hinder	overige hinder door werkzaamheden moet per project worden onderzocht

10.1.3 Open WKO's

Deze paragraaf presenteert de effectanalyse op hoofdlijnen voor open WKO's. Een open WKO-systeem wordt enerzijds ingezet als warmtebron door warmte en koude te winnen uit grondwater in een watervoerende laag en anderzijds als opslag voor warmte of koude die gewonnen is bij aquathermie. Voor beide toepassingen wordt een doublet aangelegd, waarvan één boring naar het warmwaterreservoir gaat en één boring naar het koudwaterreservoir. Er zit vrijwel geen verschil tussen de milieueffecten van beide toepassingen. Daarom presenteert deze paragraaf de milieueffecten van de aanleg en het gebruik van open WKO-systeem, zonder daarbij specifiek in te gaan op de exacte toepassing. Dit past bij het detail- en schaalniveau van dit planMER.

Effectbeschrijving

Onttrekking van water bij gebruik van open WKO-systemen

Een open WKO-systeem onttrekt water uit het watervoerend pakket in de ondergrond. Hierbij wordt opgewarmd of afgekoeld water na gebruik terug in de bodem gebracht. Dit kan onder andere leiden tot inbreng of verspreiding van horizontale of verticale verontreinigingen van het grondwater of de bodem. Verspreiding van bodemverontreinigingen is niet toegestaan. Daarom dient per project bodemonderzoek plaats te vinden om vast te stellen of er sprake is van een bodemverontreiniging.

Daarnaast kan het onttrekken van grondwater bijdragen aan de grondwaterkwantiteit. Dit kan invloed hebben op het grondwaterpeil in gebieden die gebruikt worden voor drinkwaterwinning of landbouwgebruik. Daarom dient onttrekking van grondwater te voldoen aan de vergunningseisen van de Waterwet en het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen, maar ook aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland. Hierbij worden onder andere voorschriften gesteld aan de retourtemperatuur en energiebalans. Per project moet dit worden aangetoond. Wel geldt dat de provincie Gelderland gebieden heeft aangewezen in de Omgevingsverordening als 'koude-warmteopslagvrije zone'. Het is verboden in een dergelijk gebied buiten een inrichting werken tot stand te brengen of handelingen te verrichten, waardoor direct of indirect warmte aan de bodem of het grondwater wordt onttrokken of toegevoegd.

Lozing van water bij aanleg en gebruik van open WKO-systemen

Bij de aanleg van een open WKO-systeem worden putten in de bodem geboord. Hierbij komt water vrij, deels met toevoeging van boorspoeladditieven. Deze boorspoeladditieven zijn toevoegingen om het water bij het boren viskeus (dik) te houden. Deze additieven betreffen veelal bentoniet en polymeren. Bentoniet is een soort zeer fijne klei. Hierdoor veroorzaakt het vertroebeling. De polymeren zijn goed biologisch afbreekbaar. De bronnen worden zand- en slibvrij gemaakt door spoeling met grondwater. Hierbij komt veel water vrij (circa 1,5 maal het ontwerpdebiet van de bron, ongeveer 400-1.000 m^3/uur[1]). Een WKO-systeem wordt regelmatig onderhouden en vrijgemaakt van zand en slib. Hiervoor worden de bronnen regelmatig (circa halfjaarlijks) gespoeld met grondwater om de bodemdeeltjes uit het systeem te verwijderen. Hierbij wordt veel afvalwater geproduceerd. De Handreiking 'Lozingen bij aanleg van onderhoud van bodemenergiesystemen' bevat een voorkeursvolgorde voor het lozen van het afvalwater tijdens de aanleg- en onderhoudsfase. De Handreiking gaat dieper in op de effecten per lozingsmogelijkheid. Tabel 10.16 laat de voorkeursvolgorde zien.

[1] Infomil. Via: https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/activiteiten/grondwater-ander/bodemenergiesystemen/open-systemen/.

Tabel 10.16 Voorkeursvolgorde lozing afvalwater (bron: handreiking Lozingen bij aanleg van onderhoud van bodemenergiesystemen')

Type afvalwater	Kenmerken	Voorkeursvolgorde lozing
spoelwater ten gevolge van de aanleg van een bodemenergiesysteem	- water met bentoniet en polymeren - relatief kleine hoeveelheid - eenmalig	1 vuilwaterriool 2 op de bodem 3 overige routes
spoelwater ten gevolge van ontwikkelen en onderhoud van een open bodemenergiesysteem	- grondwater, zoals lokaal aanwezig - grote hoeveelheden - herhaaldelijk in de gebruiksfase	1 in de bodem 2 oppervlaktewater 3 schoonwaterriool 4 vuilwaterriool 5 externe verwerker

Het afvalwater is in beginsel schoon grondwater. In enkele gevallen bevat het grondwater verontreinigingen of bijvoorbeeld een hoog zoutgehalte. Dit maakt dat het grondwater niet teruggebracht mag worden in het watervoerend pakket of op het oppervlaktewater. In veel gevallen heeft de lozing een dusdanig hoog zoutgehalte, dat lozing in de bodem moet worden teruggebracht en niet geloosd kan worden op het oppervlaktewater. In alle gevallen geldt dat de lozing van het grondwater in de bodem of op het oppervlaktewater moet worden getoetst aan de voorschriften en procedures uit Waterwet.

Omdat beide milieueffecten niet op voorhand leiden tot strijdigheden met wetgeving en/of beleid, is geen effectbeoordeling toegepast. Wel vormen bovengenoemde milieueffecten aandachtspunten voor de vervolgfase van de mogelijke projecten, met name in en rond gebieden die zijn aangewezen ter bescherming van grond- en drinkwater. Tabel 10.17 toont de concluderende tabel lozing en onttrekking van water, tabel 10.18 laat zien welke gebieden niet geschikt zijn voor een open WKO-systeem.

Tabel 10.17 Concluderende tabel lozing en onttrekking van water

Aspect	Aandachtpunt of beoordeling?	Effectbeoordeling
onttrekking van water bij gebruik van open WKO-systemen	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project
lozing van water bij aanleg en gebruik van open WKO-systemen	aandachtspunt, effecten per project onderzoeken	per project

Overige milieueffecten

De overige milieueffecten van open WKO-systemen komen overeen met de milieueffecten die zijn beschreven onder 'overige milieueffecten' bij aquathermie (paragraaf 10.1.4). Samengevat betekent dit dat ruimtebeslag en boorwerkzaamheden in Natura 2000-gebieden, waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones op grond van wet- en regelgeving niet is toegestaan (--) of niet haalbaar wordt geacht. Ook is aantasting van bekende archeologische waarden niet toegestaan. Hiervoor dient per project onderzoek plaats te vinden waaruit blijkt of effecten door nadere positionering te vermijden zijn.

Ruimtebeslag in GNN, weidevogelgebieden, ganzenrustgebieden en stiltegebieden wordt bij voorkeur vermeden (-). Voor GNN geldt dat nader onderzoek moet uitwijzen of de milieueffecten op deze gebieden (ruimtebeslag en/of verstoring) dusdanig beperkt zijn, dat realisatie in deze gebieden mogelijk is. Ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden wordt bij voorkeur vermeden omdat de voorgenomen ontwikkelingen vanuit beleid niet zijn toegestaan.

Overzicht milieueffecten open WKO's

Tabel 10.18 laat het overzicht van effectbeoordelingen van open WKO's zien. Deze komt grotendeels overeen met de effectbeoordeling voor geothermie. Zoals beschreven in 9.1.2 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit

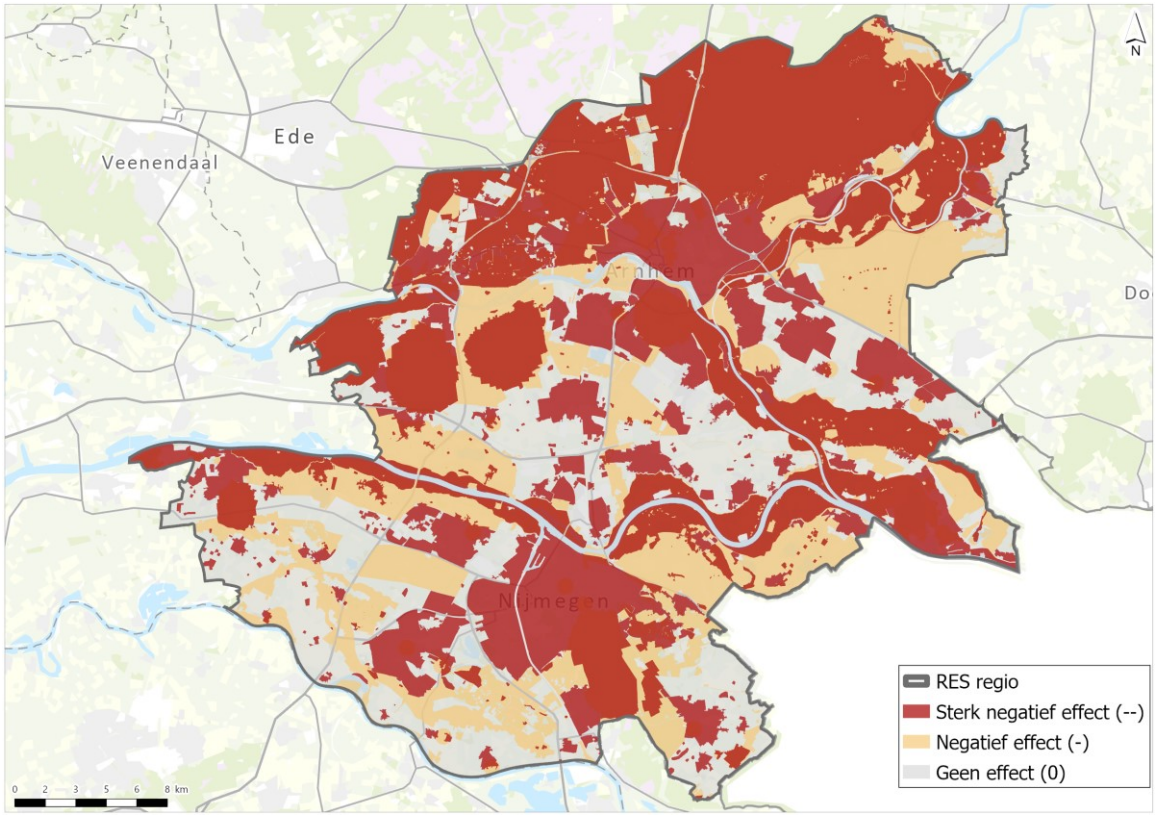
milieuperspectief (--). De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de project specifieke milieueffecten.

Tabel 10.18 Effectbeoordeling open WKO's

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden	--
ruimtebeslag in GNN	-
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische waarden en rijksmonumenten	--
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	-
bebouwde kom	--

Afbeelding 10.4 laat de effectbeoordeling voor open WKO's zien die volgt uit tabel 10.18 en de gepresenteerde analyse.

Afbeelding 10.4 Effectbeoordeling open WKO's (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

De aandachtspunten voor de vervolgfases voor projecten met open WKO's zijn vergelijkbaar met de aandachtspunten voor geothermie. Daarom wordt voor de aandachtspunten voor open WKO's verwezen naar tabel 10.15 onder geothermie (zie paragraaf 10.1.2).

10.1.4 Aquathermie

Aquathermie is de overkoepelende term voor het winnen van lage temperatuur warmte en koude uit water. De gewonnen warmte wordt opgeslagen in de bodem en opgewaardeerd via een warmtepomp. Daarna wordt het via een warmtenet gedistribueerd en wordt de warmte ingezet om gebouwen te verwarmen en te koelen. Zoals benoemd in paragraaf 9.1.2 beschouwt dit planMER alleen de effecten van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en thermische energie uit afvalwater (TEA) in combinatie met een open WKO-systeem. Voor de specifieke effectbeschrijving van open WKO's wordt verwezen naar paragraaf 10.1.3. De ingrepen voor TEA zijn gelijk gesteld aan TEO. Op projectniveau dienen de effecten, die voor TEA kleiner zijn dan bij toepassing van TEO, nader onderzocht te worden.

Effectbeschrijving

Bij TEO (en TEA) wordt oppervlaktewater onttrokken om thermische energie te winnen. Dit kan op twee manieren:

1 winning van koude: de koude uit het oppervlaktewater wordt in de zomer gebruikt voor koeling van gebouwen. Hierbij wordt warmer water geloosd dan onttrokken (een warmwaterlozing). Voor een warmwaterlozing bestaat een beoordelingssysteem om de effecten te bepalen en beoordelen (HelpdeskWater, 2012[1]);
2 winning van warmte: de warmte uit het oppervlaktewater wordt in de winter gebruikt voor verwarming van gebouwen. Hierbij wordt kouder water geloosd dan onttrokken (een koudwaterlozing). Hiervoor is vooralsnog geen beoordelingssysteem beschikbaar.

Effect van warmwaterlozing na koeling van gebouwen

Een warmwaterlozing heeft effecten op het watersysteem en op de oppervlaktewaterkwaliteit. Op hoofdlijnen gaat dit om:

- een sneller verloop van chemische reacties in het water;
- een verschuiving van chemische evenwichten;
- een snellere groei van organismen (bijvoorbeeld plankton en vegetatie);
- een snellere afbraak van organisch materiaal;
- een lagere oplosbaarheid van zuurstof in water;
- een toename van stroming, wat leidt tot een toename van opname van zuurstof uit de lucht. Voor stilstaande wateren kan dit een belangrijke verandering voor het watersysteem betekenen.

De aanpassing van de samenstelling, chemische eigenschappen, temperatuur en stroming van het oppervlaktewater heeft effect op organismen die in het water leven. Vissen zijn over het algemeen weinig tolerant voor hoge water temperaturen. De mogelijkheden voor vissen om te kunnen wegzwemmen uit de stroom van de warmwaterlozing is hierbij essentieel. In algemene zin leidt een warmwaterlozing niet tot directe vissterfte of ernstige effecten op het oppervlaktewater. De omvang van effecten verschilt met de omvang van het oppervlaktewater (diepte, oppervlakte), de reguliere temperatuur, de mate van menging van het warme water en het aanwezige water, de aanwezigheid van soorten en of het stromend water of stilstaand water betreft. Dit vraagt om een locatie-specifieke afweging conform de beoordelingssystematiek van HelpdeskWater.

Effect van koudwaterlozing na verwarming van gebouwen

Een lozing van koud water in warmer water heeft effecten op het watersysteem en de oppervlaktewaterkwaliteit. De exacte aard en omvang van deze effecten, met name voor grootschalige

[1] Effecten van koelwater op het zoete aquatische milieu (2004). HelpdeskWater, Rijkswaterstaat.

toepassing van TEO, wordt nog onderzocht. Wel heeft het kennisprogramma WarmingUp[1] de eerste monitoringseffecten in beeld gebracht. Op hoofdlijnen gaat dit om:

- een langzamer verloop van chemische reacties in het water;
- een verschuiving van chemische evenwichten;
- een langzamere groei van organismen (bijvoorbeeld plankton, algen en overige vegetatie);
- een langzamere afbraak van organisch materiaal. Dit heeft een positief effect op het zuurstofgehalte;
- een hogere oplosbaarheid van zuurstof in water;
- een toename van stroming, wat leidt tot een toename van opname van zuurstof uit de lucht. Voor stilstaande wateren kan dit een belangrijke verandering voor het watersysteem betekenen.

Net als bij de lozing van warm water verschilt de omvang van de effecten met de kenmerken van het oppervlaktewater en de aard van de lozing. Dit vraagt om een locatie-specifiek onderzoek om aan te tonen dat de milieueffecten beperkt zijn. Hierbij kan geen gebruik worden gemaakt van bestaand beoordelingssysteem omdat deze vooralsnog niet bestaat.

In de zomermaanden kan het lozen van koud water op warm oppervlaktewater een positief effect hebben. Zo wordt algengroei (blauwalg) geremd en wordt bacterievorming met ernstige gevolgen voor mensen geremd (botulisme). Daarnaast kan lozing van koud water de temperatuur van het oppervlaktewater verlagen, wat in stedelijk gebied helpt om hittestress tegen te gaan. Tot slot kan in sommige gevallen stilstaand water in beweging worden gebracht. Dit heeft, met name in de zomermaanden, een positief effect op algengroei en de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Overige milieueffecten

Natuur

Voor TEO in combinatie met een open WKO-systeem geldt dat realisatie in Natura 2000-gebieden vanuit wetgeving naar verwachting niet haalbaar is[2], zie ook de beschrijving onder geothermie (10.1.2). Realisatie van TEO in GNN is daarentegen onder voorwaarden mogelijk haalbaar, omdat hier de 'nee-tenzij'-voorwaarde op van toepassing is. Nader onderzoek moet uitwijzen of de milieueffecten op deze gebieden (ruimtebeslag en/of verstoring) vanwege de beperkte omvang van een aquathermie-installatie dusdanig beperkt zijn, dat realisatie in deze gebieden mogelijk is. GNN zijn daarom als negatief (-) beoordeeld en worden bij voorkeur vermeden. Realisatie in overige beschermde natuurgebieden wordt bij voorkeur eveneens vermeden (-) omdat dit vanuit beleid niet of alleen onder bepaalde voorwaarden is toegestaan. Negatieve effecten zijn hier niet uit te sluiten. Ook hiervoor is nader onderzoek nodig om de project specifieke milieueffecten in kaart te brengen.

Verwachting ontwikkelingen aquathermie in GNN en overige natuurgebieden

Vanuit beleid zijn ontwikkelingen binnen GNN en overige natuurgebieden niet toegestaan, tenzij kan worden aangetoond dat geen sprake is van aantasting van de kernkwaliteiten van deze gebieden. Hierbij is tevens een compensatieregeling van toepassing. Bij grote ontwikkelingen of bouwwerken wordt deze ontheffing niet zonder meer verleend. Een aquathermie-installatie is echter van beperkte omvang, namelijk enkele vierkante meters met een beperkte impact op openheid en beperkte verstoring van het gebied. Dit maakt dat de ontheffing voor de aquathermie-installatie naar verwachting relatief eenvoudig wordt afgegeven, mits voldaan wordt aan de (beperkte) compensatieopgave en voorwaarden.

Hierbij dient in beschouwing genomen te worden dat een aquathermie-installatie een leidingsysteem nodig heeft om de warmte- en koude te transporteren naar de afnamelocatie. Dit leidingsysteem is in de praktijk van beperkte lengte vanwege de warmtetransportverliezen, zie ook 9.3. Dit maakt dat de ontwikkeling van een aquathermie-systeem te midden van een natuurgebied -op ruime afstand van woningen of woonwijken- geen realistische verwachting is. Ontwikkeling aan de rand van deze gebieden -dichterbij woningen of

[1] Monitoringplan Ecologische Effecten Thermische Energie Oppervlaktewater (2020). Deltares, uitgevoerd onder WarmingUp.

[2] Voor zover significante effecten op ecologie niet kunnen worden uitgesloten en alternatieve locaties beschikbaar zijn. In dit geval is het namelijk onwaarschijnlijk dat een ADC-toets succesvol kan worden doorlopen.

andere afnemers- ligt meer voor de hand. Realisatie aan de rand van deze gebieden draagt bij aan het beperkt veroorzaken van milieueffecten op de natuurgebieden, wat de kans op het verkrijgen van de benodigde ontheffing ten goede komt.

Cultuurhistorie en archeologie
TEO vereist een installatie van enkele vierkante meters met een hoogte van circa 2-2,5 m (vergelijkbaar met een transformatorhuisje in stedelijk gebied). Dit maakt dat aantasting van de cultuurhistorische waarden vanuit zichtbeleving naar verwachting beperkt is. Realisatie in gebieden die zijn aangeduid als cultuurhistorische waardevol gebied, zoals benoemd in paragraaf 4.2.2, is daarom op voorhand niet uitgesloten en onder voorwaarden mogelijk haalbaar. Daarom moet nader onderzoek op projectniveau uitwijzen of realisatie binnen cultuurhistorisch waardevolle gebieden haalbaar is. Omdat de haalbaarheid gebonden is aan voorwaarden uit beleid, worden de cultuurhistorisch waardevolle gebieden dit planMER vanuit milieuperspectief bij voorkeur vermeden (-).

Aantasting van bekende archeologische waarden en rijksmonumenten is op grond van wet- en regelgeving niet toegestaan. Deze locaties zijn daarom naar verwachting niet haalbaar (-). Nadere positionering van de installaties biedt mogelijk uitkomst om de archeologische monumenten te vermijden. Nader onderzoek per project moet uitwijzen of realisatie mogelijk is zonder de archeologische waarden en rijksmonumenten aan te tasten of te vernietigen.

Waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones
Ruimtebeslag in waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones is niet toegestaan omdat dit onderzoek uitgaat van TEO in combinatie met een open WKO-systeem. Hiervoor zijn boorwerkzaamheden noodzakelijk, wat in de basis niet is toegestaan binnen deze gebieden. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden dient nader onderzocht te worden of sprake is van negatieve effecten.

Overzicht milieueffecten aquathermie
Thermische energie uit oppervlaktewater kan effecten hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit. Deze effecten komen door lozing van warm of koud water en zijn niet per definitie negatieve milieueffecten. De warmwaterlozingen dienen getoetst te worden aan de bestaande beoordelingssystematiek. Dit is niet beschikbaar voor de koudwaterlozingen. Per project dient daarom onderzoek plaats te vinden waarin de effecten op het oppervlaktewater worden aangetoond. Deze effecten zijn daarom aangeduid als aandachtspunt voor vervolgfases.

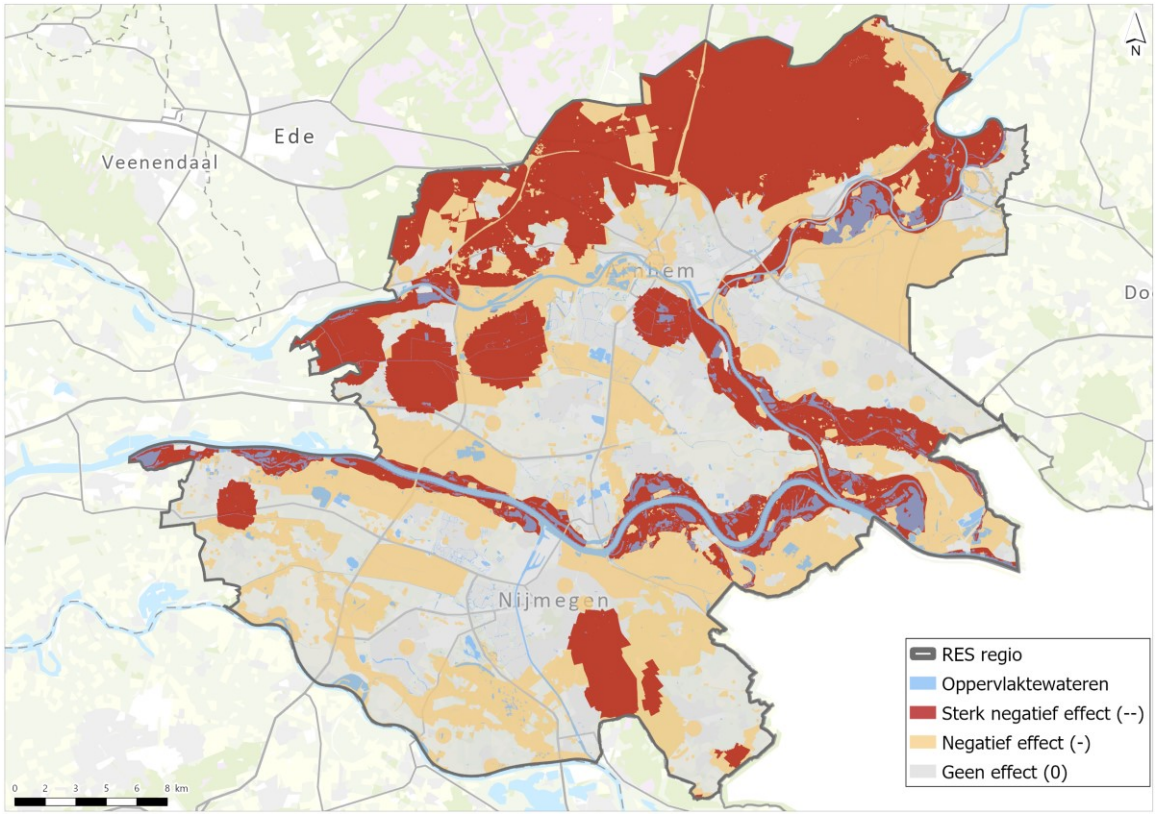
Effectbeoordeling
Tabel 10.19 laat het overzicht van effectbeoordelingen van aquathermie zien. Zoals beschreven in 9.1.2 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief (--). De effectbeoordelingen hebben voornamelijk betrekking op ruimtebeslag in gebieden. De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de projectspecifieke milieueffecten.

Tabel 10.19 Effectbeoordeling aquathermie (TEO i.c.m. open WKO-systeem) (ruimtebeslag)

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden	--
ruimtebeslag in GNN	-
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische waarden en rijksmonumenten	-
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	-

Afbeelding 10.5 laat de effectbeoordeling voor aquathermie zien die volgt uit tabel 10.19 en de gepresenteerde analyse. Daarnaast laat de afbeelding de oppervlaktewateren in de regio zien die mogelijk kansen bieden voor aquathermie. Of dit zo is, moet uit nader onderzoek blijken.

Afbeelding 10.5 Effectbeoordeling aquathermie in combinatie met oppervlaktewateren (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

10.2 Effectanalyse warmteopslag

10.2.1 Ondergrondse warmteopslag

Voor grootschalige ondergrondse warmteopslag zijn de effecten van hogetemperatuur opslag (HTO) (diepe ondergrondse opslag, > 50 m) en thermische putten (ondiepe ondergrondse opslag, < 50 m) beschouwd. Paragraaf 9.2.1 geeft een beschrijving van deze technieken.

Effectbeschrijving
Deze paragraaf beschrijft de effecten waarop de ondergrondse warmteopslag zich onderscheidt van de effectanalyses van warmtebronnen. De niet-onderscheidende milieueffecten zijn kort samengevat onder 'overige effecten'. Deze effecten zijn niet minder belangrijk, maar worden niet nogmaals beschreven om herhaling te voorkomen.

Effecten op de bodem
De aanleg van een thermische put gaat gepaard met grondverzet, waarvan de omvang varieert met de diepte en oppervlakte van de warmteopslag. Het grondverzet heeft effect op de opbouw en stabiliteit van de bodem. Door het weggraven van de bodemlagen (tot diepten van circa 10-15 m, zie ook afbeelding 10.6) wordt de bodemopbouw permanent aangetast. Het weggraven van gronden kan leiden tot instabiliteit van de (omliggende) bodem. Hierdoor kan de bodem in beweging komen met alle gevolgen van dien. Realisatie van thermische put in klei en zandgronden leidt tot minder effecten op zettingen dan in veengronden, al is per project onderzoek nodig om dit uit te sluiten. Mogelijk is extra fundering of versteviging van de wanden nodig om zettingen of verschuivingen te voorkomen.

Voor de effecten van HTO op de bodemopbouw wordt verwezen naar de effectbeschrijvingen onder geothermie (zie 10.1.2) en open WKO's (zie 10.1.3). HTO reikt tot een diepte van enkele honderden meters, waardoor de stabiliteit kan worden aangetast en de bodemopbouw lokaal wordt verstoord. Ook hier is per project onderzoek nodig om effecten uit te sluiten en kan fundering van de boortorens nodig zijn.

Omdat beide milieueffecten niet leiden tot strijdigheden met wetgeving en/of beleid, is geen effectbeoordeling toegepast. Wel vormen bovengenoemde milieueffecten aandachtspunten voor de vervolgfase van de mogelijke projecten.

Effecten op het grondwater
De aanleg van een thermische put moet in den droge gebeuren. Afhankelijk van de grondwaterstand is hiervoor bemaling nodig. Dit kan effecten hebben op natuur en landbouwactiviteiten. Per project moet onderzoek plaatsvinden om de grondwaterstand te bepalen, de haalbaarheid van bemalingsactiviteiten te bepalen en de effecten van de benodigde bemaling in kaart te brengen.

De boorwerkzaamheden voor HTO kunnen leiden tot verplaatsing van (diep) grondwater. Dit omdat scheidende kleilagen doorboord kunnen worden, waardoor grondwater zich verticaal en horizontaal kan verplaatsen. Dit kan effect hebben op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit, zie ook 10.1.2. Dit vormt een aandachtspunt waarvan de effecten per project moeten worden onderzocht.

Beide opslagtechnieken zijn vanuit wetgeving niet of beperkt haalbaar in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zone. Dit omdat graaf- en booractiviteiten hier niet of slechts beperkt zijn toegestaan en de opslagtechnieken naar verwachting leiden tot aantasting van de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater in deze gebieden. Ruimtebeslag in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is daarom als sterk negatief (--) beoordeeld in tabel 10.20 aan het eind van deze paragraaf.

Effecten op het landschap

Een thermische put kan effecten hebben op de ruimtelijk visuele kenmerken van het landschap. Dit omdat een thermische put niet volledig wordt ingegraven, maar een deel van de thermische put bovengronds ligt. Afbeelding 10.6 laat twee voorbeelden zien van thermische putten in Denemarken. De rechter afbeelding laat zien dat de thermische put niet ver uit komt boven het maaiveld. Dit maakt dat de thermische put op sommige locaties landschappelijke ingepast kan worden met, bijvoorbeeld, plaatsing van bomen. Hiermee raakt de thermische put uit het directe zicht. Dit is echter niet overal mogelijk. Met name in gebieden met grootschalige openheid of kleinschaligheid leidt een thermische put tot aantasting van de landschappelijke waarden. Per project moet daarom in kaart worden gebracht wat de effecten zijn op de ruimtelijk visuele kenmerken van het gebied.

Afbeelding 10.6 Voorbeelden grootschalige thermische putten. Links Vojens, Denemarken (in aanbouw, 200.000 m^3)[1], rechts Dronninglund, Denemarken (60.000 m^3)

Bronnen: Solar Heat Europe en Solarthermalworld[2]

De mogelijke landschappelijke effecten van een HTO worden veroorzaakt door de aanwezige boortoren. De effecten hiervan zijn beperkt, al is inpassing nabij bestaande (industriële) bebouwing gewenst. De effecten van HTO zijn daarmee vergelijkbaar met de effecten van geothermie, zie paragraaf 10.1.2.

Omdat de milieueffecten voor beide opslagtechnieken sterk samenhangen met de omvang van de warmteopslag en de landschappelijke waarde ter plaatse, is geen effectbeoordeling toegepast. Dit zou een over- of onderschatting van milieueffecten kunnen veroorzaken. Wel vormen bovengenoemde milieueffecten aandachtspunten voor de vervolgfase van de mogelijke projecten.

Effecten op toekomstig ruimtegebruik

Een thermische put kan een behoorlijk (bovengronds) oppervlak beslaan, zie ook afbeelding 10.6. De oppervlakte varieert tussen enkele tientallen vierkante meters tot meerder hectares (zoals de linker afbeelding in afbeelding 10.6) Op deze locaties zijn geen andere gebruiksfuncties mogelijk. Een thermische put heeft daarmee een groot effect op toekomstige gebruiksfuncties. In Nederland, en ook de regio, is ruimte schaars. Inpassing van een thermische put met een dergelijke oppervlakte is daarmee complex en in sommige gevallen zelfs onhaalbaar. Zo is realisatie in stedelijk gebied veelal onhaalbaar en belemmert realisatie nabij stedelijk gebied de uitbreidingsmogelijkheden van steden en dorpen. Realisatie ver van stedelijk gebied biedt meer kansen, maar is vanwege de transportafstand en bijbehorende warmteverliezen niet altijd haalbaar en rendabel. Dit betekent dat voor elk project onderzoek moet plaatsvinden om de effecten van een thermische warmteput (en de omvang daarvan) op het toekomstig ruimtegebruik in kaart te brengen. De effecten op toekomstig ruimtegebruik zijn niet beoordeeld en gelden als aandachtspunt voor de mogelijk vervolgfases, zie ook ‘effecten op het landschap’.

1 Via: http://solarheateurope.eu/2020/05/19/vojens-district-heating/.

2 Via: https://www.solarthermalworld.org/news/seasonal-pit-heat-storage-cost-benchmark-30-eurm3.

Overige effecten

Naast bovenstaande milieueffecten, heeft een thermische put effecten op natuur, archeologie en cultuurhistorie. Voor natuur geldt dat ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN niet haalbaar is. Vanuit wetgeving is dit niet toegestaan. Bovendien vraagt een thermische put om een groot ruimtebeslag (soms tot meerdere hectares), waarmee de haalbaarheid in deze gebieden zo goed als uitgesloten is. Ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden wordt bij voorkeur vermeden, waarbij geldt dat de haalbaarheid afneemt naarmate het ruimtebeslag van de thermische put toeneemt. Daarnaast is aantasting van archeologische waarden en rijksmonumenten niet toegestaan en worden beschermde cultuurhistorische waardevolle gebieden bij voorkeur vermeden. Voor een effectbeschrijving op deze criteria wordt verwezen naar de effectbeschrijving onder 10.1. Gezien het grote ruimtebeslag van thermische putten is de trefkans van bodemverontreinigingen en archeologische waarden relatief groot. Daarom moet per project worden onderzocht of en in welke mate bodemverontreinigingen en archeologische waarden aanwezig zijn, zie ook paragraaf 10.1.

Voor HTO zijn de overige effecten vergelijkbaar met de effecten van geothermie, zie 10.1.2.

Conclusie en effectbeoordelingen

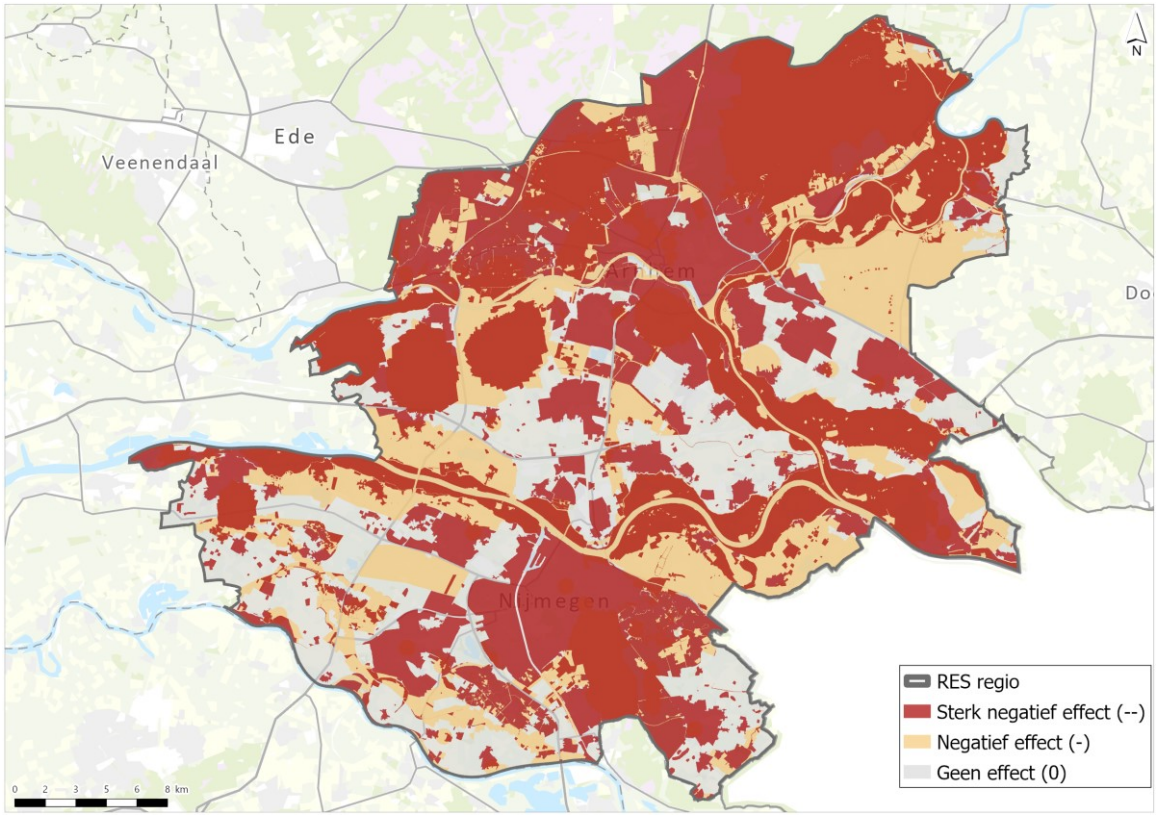
Tabel 10.20 laat de effectbeoordeling voor ondergrondse warmteopslag zien. Zoals beschreven in hoofdstuk 9 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief (--). De effectbeoordeling is van toepassing op zowel diepe als ondiepe ondergrondse warmteopslag. De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de project specifieke milieueffecten.

Tabel 10.20 Effectbeoordeling ondergrondse warmteopslag

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	--
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische waarden en rijksmonumenten	--
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	-
bebouwde kom	--

Afbeelding 10.7 laat de effectbeoordeling voor grootschalige warmteopslag zien die volgt uit tabel 10.20 en de gepresenteerde analyse.

Afbeelding 10.7 Effectbeoordeling grootschalige ondergrondse warmteopslag (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

Voor de ondergrondse opslag in de vorm van thermische putten geldt dat ruimtebeslag een aandachtspunt is. Dit maakt dat projecten complex en in sommige gevallen onhaalbaar zijn. Daarnaast zijn de effecten op ruimtelijk visuele kenmerken een aandachtspunt. Voor overige effecten wordt verwezen naar de aandachtspunten zoals uiteengezet onder geothermie (zie tabel 10.14).

10.2.2 Bovengrondse warmteopslag

Voor grootschalige bovengrondse warmteopslag worden de milieueffecten van een bovengrondse tankopslag beschouwd.

Effectbeschrijving

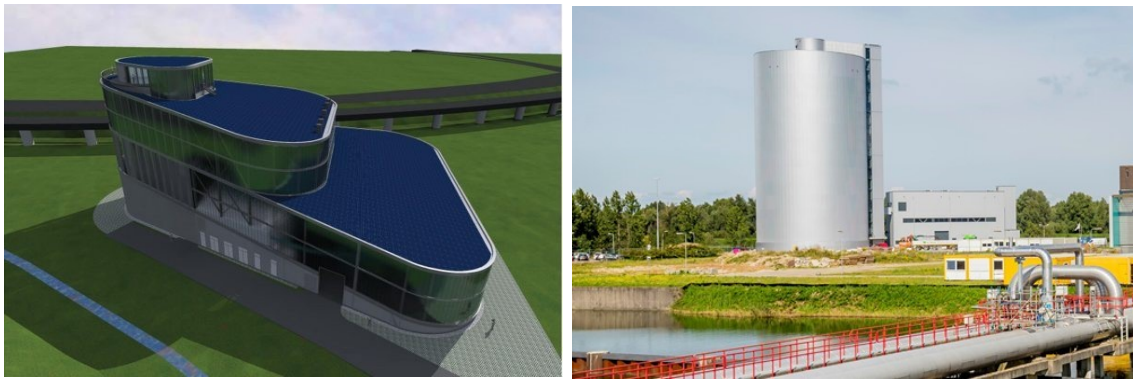
Deze paragraaf beschrijft de effecten waarop de bovengrondse warmteopslag zich onderscheidt van de effectanalyses van warmtebronnen. De niet-onderscheidende milieueffecten zijn kort samengevat onder ‘overige effecten’. Deze effecten zijn niet minder belangrijk, maar worden niet nogmaals beschreven om herhaling te voorkomen.

Effecten op ruimtelijk visuele kenmerken

Een bovengrondse warmteopslag is zichtbaar, soms zelfs van grote afstand. Afbeelding 10.8 laat twee voorbeelden zien van bovengrondse warmteopslag rondom Amsterdam. De voorbeelden laten zien dat een bovengrondse warmteopslag een behoorlijk bouwwerk kan zijn. Uiteraard hangt ook dit samen met de benodigde opslagcapaciteit.

Deze bouwwerken kunnen de landschappelijke waarden in een gebied aantasten en moeten daarom landschappelijk goed worden ingepast. De bouwwerken zijn niet per se van industriële aard, zie afbeelding 10.8. Als de warmteopslag een industriële uitstraling heeft (rechter afbeelding), is realisatie op of direct aan een industriegebied vanuit landschappelijk perspectief gewenst. In algemene zin heeft plaatsing nabij bestaande bebouwing of aansluiting bij bestaande landschappelijke structuren de voorkeur vanuit landschappelijk perspectief. Hiermee worden waarden als openheid en kleinschaligheid zo min mogelijk aangetast.

Afbeelding 10.8 Voorbeelden bovengrondse warmteopslag

Links: toekomstige warmtebuffer Vattenfall langs de A10 (bron: Gawalo[1]).
Rechts: warmteopslag Vattenfall Diemen

Effecten op toekomstig ruimtegebruik

Bovengrondse warmteopslag vraagt om ruimtebeslag. Gedurende de gebruiksfase van de warmteopslag, kan deze ruimte niet worden gebruikt voor andere gebruiksfuncties. De oppervlakte van het ruimtebeslag hangt samen met de omvang en opbouw van de warmteopslag. Afbeelding 10.8 laat twee voorbeelden zien van mogelijke bovengrondse warmteopslag. Door de hoogte in te gaan, is het benodigd oppervlakte kleiner. De effecten op toekomstig ruimtegebruik moeten per project worden afgewogen.

Overige effecten

De overige effecten zijn gelijk aan de effecten van ondergrondse warmteopslag. Ook voor bovengrondse warmteopslag geldt dat ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden, GNN en waterwingebieden vanuit milieuperspectief naar verwachting niet haalbaar is. Hetzelfde geldt voor realisatie in gebieden met bekende archeologische waarden en rijksmonumenten. Daarnaast wordt realisatie in overige natuurgebieden bij voorkeur vermeden, evenals gebieden met cultuurhistorische waarden.

Conclusie en effectbeoordelingen

Tabel 10.21 laat de effectbeoordeling voor bovengrondse warmteopslag zien. Zoals beschreven in 9.2.2 zijn alleen de effecten beoordeeld in gebieden die bij voorkeur vermeden moeten worden (-) en niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief (--). De effectbeoordeling betreft een eerste inschatting van de haalbaarheid. Per project dient nader onderzoek plaats te vinden naar de project specifieke milieueffecten.

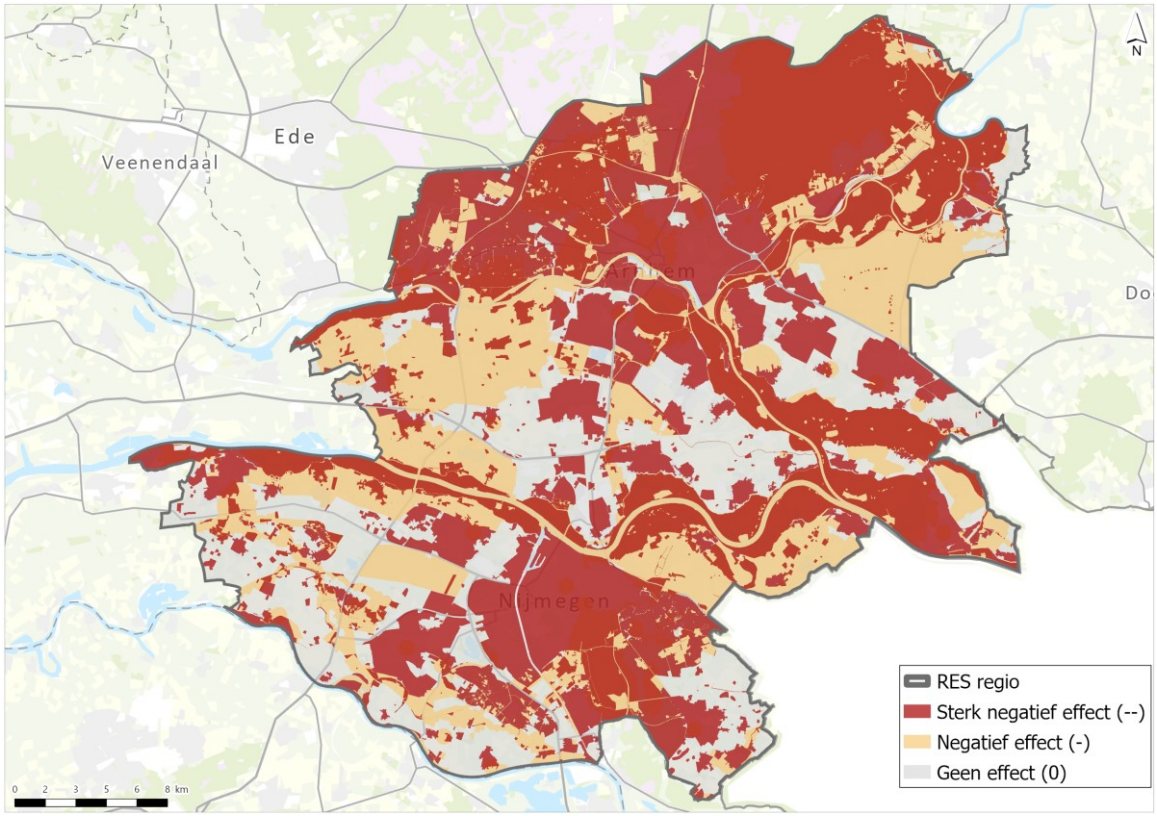
[1] Zie ter illustratie: https://www.gawalo.nl/energie/nieuws/2019/03/amsterdamse-warmtenetten-krijgen-warmtebuffer-1017218.

Tabel 10.21 Effectbeoordeling bovengrondse warmteopslag

Aspect	Effectbeoordeling
invloed op waterwingebieden	--
invloed op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones	-
ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden en GNN	--
ruimtebeslag in overige beschermde natuurgebieden	-
effecten op bekende archeologische monumenten en rijksmonumenten	--
effecten op beschermde cultuurhistorische waarden	-
bebouwde kom	--

Afbeelding 10.8 laat de effectbeoordeling van grootschalige bovengrondse warmteopslag op kaart zien.

Afbeelding 10.8 Effectbeoordeling grootschalige bovengrondse warmteopslag (let op: eerste inschatting voor de haalbaarheid, nader onderzoek is nodig)

Voor de bovengrondse warmteopslag zijn de effecten op landschappelijke waarden naar verwachting het meest omvangrijk. Deze effecten variëren met de locatie en de omvang en vorm van de opslag. Per project moeten de effecten op landschappelijke waarden worden onderzocht. Voor overige effecten wordt verwezen naar de aandachtspunten zoals uiteengezet onder geothermie (zie tabel 10.15).

10.3 Effectanalyse warmtedistributie

Deze paragraaf presenteert de effectanalyse voor warmtedistributie, specifiek het warmtenet. Elke subparagraaf beschrijft de effecten voor een milieuthema. Achtereenvolgens worden de milieueffecten op de volgende thema's beschreven: bodem (10.3.1), water (10.3.2), natuur (10.3.3), cultuurhistorie en archeologie (10.3.4), leefomgeving (10.3.5) en gebruiksfuncties en ruimtegebruik (10.3.6).

De effecten zijn niet beoordeeld en op kaart weergegeven, maar de effectbeoordeling biedt inzicht in de gebieden waar welke milieueffecten verwacht kunnen worden en realisatie mogelijk niet haalbaar of ongewenst is. Dit is passend bij het detail- en schaalniveau van dit planMER. Bij concrete projecten dienen de effecten nader onderzocht te worden.

10.3.1 Bodem

Effectbeschrijving

Invloed op bodemkwaliteit

Voor aanleg van het ondergronds warmtenet is grondverzet nodig. Bij aanleg van de warmtetransportleiding met een open ontgraving wordt de leiding op een diepte van circa 1,80 m gelegd. Hierbij wordt grond afgegraven en, indien niet verontreinigd, teruggeplaatst boven op de leiding. Bij een boring kan de diepte oplopen tot enkele tientallen meters. Bij beide aanlegmethodes kunnen diepe of ondiepe bodemverontreinigingen worden geraakt.

Voor de invloed op bodemkwaliteit is het beleidskader voor bodem van toepassing. Dit betreft de Wet milieubeheer, de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Hieruit volgt dat het wettelijk niet is toegestaan de kwaliteit van de bodem te verslechteren en/of een verontreiniging te verplaatsen of verspreiden. Bij (mogelijke) werkzaamheden op of nabij een mogelijk verontreinigde locatie is bodemonderzoek verplicht. In geval van een bodemverontreiniging zijn saneringswerkzaamheden verplicht. Hierbij wordt de verontreinigde grond afgevoerd en niet teruggeplaatst in de afgegraven locatie. Dit leidt tot een verbetering van de bodemkwaliteit. Een negatief effect is door deze saneringsplicht uitgesloten. Paragraaf 6.4.1 licht dit nader toe. Voor de uitwerking van projecten dient hiervoor nader bureauonderzoek plaats te vinden, mogelijk uitgebreid met veldonderzoek.

De warmtetransportleidingen kunnen daarnaast mogelijk warmteafgifte naar de bodem veroorzaken. Dit dient per project nader te worden onderzocht. Hierbij speelt de isolatie van de leidingen en eigenschappen van de betreffende bodemlaag een bepalende rol in het potentiële effect.

Risico op zettingen

Zettingen kunnen optreden als gevolg van ingrepen in de ondergrond. Bovengrondse en ondergrondse constructies kunnen, indien zwaarder dan de omliggende lithologie, tot leiden tot een zetting. Ook een aanpassing in de dominante bodemopbouw kan (op termijn) leiden tot zettingen. Een zetting kan leiden tot negatieve gevolgen aan boven- en ondergrondse functies. Dit omvat bestaande functies zoals wegen en kabels en leidingen, maar ook de te realiseren warmtetransportleidingen of bovengrondse installaties. Daarom is het optreden van een zetting vanuit meerdere perspectieven ongewenst.

Het risico op zettingen hangt samen met de lithologische opbouw en samenstelling van de bodem. Textuur, structuur en het watergehalte van de grond zijn hierbij belangrijke parameters. De ingreep kan de lucht en het water uit de poriën van de bodem persen, waarna de grond inklinkt en een zetting optreedt. Klei en zand zijn over het algemeen goed tegen zettingen, waarbij geldt dat zand door de textuur en structuur het minst gevoelig is voor zettingen. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 6.4.1. Realisatie van de warmtetransportleidingen in een zandbed kan bij risico op zettingen uitkomst bieden. De mogelijkheden en noodzaak voor toepassing van maatregelen is echter sterk afhankelijk van de omvang en diepteligging van de warmtetransportleiding. Daarom is projectspecifiek onderzoek noodzakelijk.

Conclusie

Invloed op bodemkwaliteit
Omdat verspreiding van bodemverontreinigingen vanuit wetgeving niet is toegestaan, is een negatief effect op de bodemkwaliteit uitgesloten. Bij doorkruising van verontreinigende locaties is sanering verplicht, met een positief effect op de bodemkwaliteit tot gevolg. Per project dient bodemonderzoek plaats te vinden.

Risico op zettingen
Aanleg van het ondergrondse warmtenet of de bovengrondse installaties op zettingsgevoelige gronden leidt tot een risico op zettingen. Om dit risico op zettingen te beperken, heeft het vermijden van zettingsgevoelige gronden de voorkeur.

10.3.2 Water

Effectbeschrijving

Invloed op waterwingebieden grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden
Aanleg van het ondergrondse warmtenet kan door bemalingswerkzaamheden en grondroerende activiteiten effect hebben op de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. In waterwingebieden is dit verboden, zonder mogelijkheden voor ontheffing. Daarom zijn waterwingebieden uitgesloten voor de aanleg van een warmtetransportleiding. Hetzelfde geldt voor bovengrondse installaties, omdat ook hiervoor grondroerende werkzaamheden en, mogelijk, bemaling nodig is. Warmtedistributie is daarom als geheel uitgesloten in waterwingebieden.

Rondom de waterwingebieden zijn grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden aangewezen. Deze gebieden dragen bij aan de bescherming van de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater in het waterwingebied. Voor activiteiten in deze gebieden gelden minder strenge regels dan voor activiteiten in waterwingebieden. Zo mogen de grondroerende werkzaamheden iets dieper plaatsvinden en zijn er onder voorwaarden mogelijkheden om af te wijken. Wel is hiervoor veelal een ontheffing nodig die enkel wordt verleend als voldaan wordt aan voorwaarden. Hierbij moet worden aangetoond dat het grondwater (en dus het drinkwater in het waterwingebied) niet negatief wordt beïnvloed en de doorlatendheid van de bodem niet wordt aangetast. Dit maakt dat ondergrondse warmtetransportleidingen hier enkel onder strenge voorwaarden mogelijk zijn. Projectspecifiek onderzoek moet uitwijzen of kan worden voldaan aan deze voorwaarden.

Omdat warmtebronnen zoals geothermie en open WKO-systemen zijn uitgesloten in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden, is de realisatie van het warmtedistributienetwerk in deze gebieden niet waarschijnlijk. Het warmtedistributienetwerk is echter wel benodigd indien de warmtebronnen op de grens of nabij deze gebieden worden gerealiseerd. Vooral voor geothermie zijn dit kansrijke gebieden, waarmee nader onderzoek naar de effecten van een warmtenet op grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden naar verwachting nodig is.

Conclusie
Aanleg van het ondergrondse warmtenet in waterwingebieden is op grond van bestaande wet- en regelgeving niet haalbaar. Aanleg van het warmtenet in grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is niet op voorhand uitgesloten, maar wel gebonden aan strenge voorwaarden. Omdat dit mogelijk interessante gebieden zijn vanwege de potentie van geothermie, moeten effecten hiervan in vervolgfases worden bepaald.

10.3.3 Natuur

Effectbeschrijving Natura 2000-gebieden

De aanleg van een ondergronds warmtetransportnetwerk kan effecten hebben op de IHD van Natura 2000-gebieden. Dit is vanuit vigerende wetgeving niet toegestaan, tenzij gemotiveerd aangetoond dat de effecten niet significant negatief zijn of dat is voldaan aan de ADC-toets. Voor dit wettelijk kader en beleidskader wordt verwezen naar het beleidskader zoals opgenomen bij het onderdeel natuur (bijlage V). Naar verwachting is ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden vanwege de te verwachten effecten gedurende de aanlegfase niet haalbaar.

De effecten van het warmtedistributienetwerk zijn op te delen in tijdelijke en permanente effecten. Tabel 10.22 laat de verwachte effecten op hoofdlijnen zien.

Tabel 10.22 Effecten warmtedistributienetwerk op hoofdlijnen

Effecttype	Effect
tijdelijk	oppervlakteverlies en versnippering door werkzaamheden aanlegfase
	verstoring door aanleg warmtenet
	visuele verstoring/verstoring door mens en materieel tijdens aanlegfase
	verzuring en vermesting door stikstofdepositie tijdens aanlegfase warmtenet
permanent	verzuring en vermesting door stikstofdepositie tijdens aanlegfase warmtenet

Sterfte tijdens de aanlegfase van het warmtenet kan worden voorkomen door mitigerende maatregelen. Dit wordt daarom niet nader beschouwd. Hierbij kan gedacht worden aan (een combinatie van):
- werkzaamheden in een richting uitvoeren zodat soorten kunnen vluchten;
- plaatsen van amfibieënschermen;
- gebieden ongeschikt maken voorafgaand aan de werkzaamheden.

Stikstofdepositie

Net als de aanleg van windturbines, zonnevelden, netinfrastructuur en warmtebronnen kan ook de aanleg van het warmtedistributienetwerk leiden tot stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit kan significante gevolgen hebben voor het behalen van de IHD van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. De hoeveelheid stikstof die op een gebied neerslaat is afhankelijk van het materieel dat wordt ingezet, de duur van de werkzaamheden en de afstand van de werkzaamheden tot het Natura 2000-gebied. De verwachte stikstofdepositie door de aanlegwerkzaamheden van het ondergrondse warmtenet zijn vergelijkbaar met aanleg van hoogspanningskabels. De inzet van materieel voor aanleg in open ontgraving of aanleg met gestuurde boringen leidt tot een stikstofemissie, welke sterk samenhangt met de ligging en afstand tot Natura 2000-gebieden en de aanlegdiepte van de leidingen. Per project moet de stikstofdepositie onderzocht worden. Deze moet terugkomen in de te doorlopen voortoets van de Wet natuurbescherming.

Gedurende de aanlegfase van het ondergrondse warmtenet is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring van soorten. Dit komt voort uit de inzet van materiaal dat geluid veroorzaakt. Daarnaast veroorzaakt de aanwezigheid van mensen en materieel visuele verstoring. De mate van verstoring is afhankelijk van de afstand van de werkzaamheden tot een Natura 2000-gebied. Verstorende effecten zijn te mitigeren door toepassing van (een combinatie van) de volgende maatregelen:
- werken buiten het broedseizoen;
- niet werken in de schemering of het duister;
- gebruik maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het gebruik van geluidreducerende technieken.

Daarnaast kan het voor aanleg van het ondergrondse warmtenet nodig zijn bomen te kappen of andere vegetatie te vernietigen. Dit is van toepassing bij aanleg in open ontgraving. Deze effecten zijn te mitigeren door aanleg met gestuurde boringen. Diepwortelende vegetatie kan niet terug worden geplaatst indien de warmtetransportleiding dicht onder het maaiveld wordt aangelegd (circa 2 m). Deze effecten zijn afhankelijk van de aanlegdiepte van de buisleidingen en moeten daarom per project worden onderzocht.

Effectbeschrijving beschermde soorten

Via de soortenbescherming in de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn plant- en diersoorten beschermd. Voor de omschrijving en werking van de soortenbescherming wordt verwezen naar de beschrijving onder paragraaf 4.2.1 en bijlage V. Deze paragraaf beschrijft ook de concentratiegebieden, relevante soorten en overige aandachtspunten die ook relevant zijn voor de (mogelijke) milieueffecten van het warmtedistributienetwerk.

Door de aanleg van een ondergronds warmtenet kunnen soorten die beschermd zijn onder de Wnb tijdelijk worden verstoord, kan (een onderdeel van) essentieel leefgebied aangetast of vernietigd worden, of kan er sterfte van soorten optreden. De precieze effecten op soorten zijn locatie-afhankelijk en moeten daarom per project onderzocht worden. Bij overtreding van de verboden zoals vastgelegd in de Wnb, moet een ontheffing worden aangevraagd. Deze wordt alleen verleend als er geen andere reële alternatieven voor de locatie van het plan zijn en als er een dwingende reden van groot openbaar belang gediend wordt.

Effectbeschrijving GNN en overige gebieden

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) beschermt de bijzondere Natura 2000-natuur, versterkt het lokale karakter en verbindt de natuurgebieden in Gelderland. Het GNN is beschermd in de Omgevingsverordening en in gemeentelijke bestemmingsplannen. Voor de omschrijving, doelstellingen en restricties met betrekking tot GNN wordt verwezen naar de beschrijving onder paragraaf 4.2.1.

Het warmtenet kan ook effect hebben op weidevogelgebieden, groene ontwikkelingszones, ganzenfoerageergebieden en stiltegebieden. Voor al deze gebieden gelden bepalingen die aangeven of een activiteit wel of geen doorgang kan vinden.

Voor het warmtenet zijn de effecten op GNN en overige gebieden vergelijkbaar met de effecten op Natura 2000-gebieden. Hiervoor wordt dan ook verwezen naar de teksten onder Effectbeschrijving Natura 2000-gebieden. Samengevat gaat dit om:

- verstoring tijdens de aanlegfase door werkzaamheden;
- vegetatievernietiging en beperking groei vegetatie (ondiepe warmtetransportleidingen).

De effecten op GNN en overige gebieden moeten per project onderzocht worden. Mogelijk is het compensatiebeginsel van toepassing op deze beschermde gebieden. Per project dient ten minste worden onderbouwd dat geen sprake is van significante effecten.

Conclusie

Natura 2000-gebieden

Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan leiden tot stikstopdepositie op Natura 2000-gebieden. In een voortoets van de Wnb moet de stikstofdepositie worden onderzocht. De aanleg van het warmtenet kan leiden tot ruimtebeslag en verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden. Deze effecten zijn echter tijdelijk van aard en effecten zijn te mitigeren.

Beschermde soorten

Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan leiden tot tijdelijke effecten op beschermde plant- en diersoorten zoals vastgelegd in de Wnb. Deze effecten zijn locatie-afhankelijk en moeten per project onderzocht worden. Mogelijk is een ontheffing nodig voordat een vergunning kan worden verleend.

Overige gebieden
Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan leiden tot tijdelijke effecten op natuurwaarden in GNN en overige beschermde natuurgebieden. Deze effecten zijn locatie-afhankelijk en moeten per project onderzocht worden. Mogelijk is een ontheffing of compensatie nodig voordat een vergunning kan worden verleend.

10.3.4 Cultuurhistorie en archeologie

Effectbeschrijving
Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan cultuurhistorische en archeologische waarden aantasten. De beschermde waarden van cultuurhistorie en archeologie zijn vastgelegd in wetgeving en beleid. Voor het wettelijk kader en beleidskader cultuurhistorie en archeologie wordt verwezen naar bijlage II.

Effecten op cultuurhistorie
Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten aantasten. De gebieden die hieronder vallen zijn opgenomen in paragraaf 4.2.2. Aantasting van de cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten is niet of slechts beperkt toegestaan. Aanleg van de warmtetransportleidingen is binnen deze aangeduide gebieden en objecten dan ook niet haalbaar als niet kan worden uitgesloten dat de waarden worden aangetast. Per project moet daarom nader onderzoek plaatsvinden om aan te tonen dat de beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten niet worden aangetast.

Effecten op archeologie
Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan archeologische waarden aantasten. Paragraaf 4.2.2 laat de gebieden zien die zijn aangeduid als gebieden met (zeer) hoge archeologische waarden. Hieruit volgt dat gebieden met archeologische monumenten vanuit wetgeving niet aangetast mogen worden. Indien bij de nadere tracering van het warmtenet blijkt dat een dergelijk archeologisch monument niet vermeden kan worden, kan toepassing van een boring mogelijk uitkomst bieden. Sommige archeologische waarden liggen namelijk ondiep, waardoor relatief eenvoudig onder de waarde doorgeboord kan worden. Als dit geen uitkomst biedt, moet gezocht worden naar een alternatieve route waarmee het archeologische monument vermeden kan worden.

Voor gebieden met een (hoge of lagere) verwachte archeologische waarde geldt dat nader onderzoek plaats moet vinden of, en zo ja in welke hoedanigheid, er archeologische waarden aanwezig zijn. Als dit het geval is, dient nader archeologisch onderzoek plaats te vinden. De gebieden met een (zeer) hoge kans op archeologische sporen vormen hierbij een aandachtspunt. Voor een beschrijving en afbeelding van deze gebieden wordt verwezen naar de effectanalyse archeologie in paragraaf 6.3.3. Voor zowel bekende als verwachte archeologische waarden geldt dat per project onderzoek moet plaatsvinden om aan te tonen dat de archeologische waarden niet worden aangetast.

Conclusie
Aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen en de bovengrondse installaties kan cultuurhistorische en archeologische waarden aantasten. Aantasting van beschermde cultuurhistorische waarden, rijksmonumenten en archeologische waarden is niet toegestaan. Per project moet nader onderzoek plaatsvinden waarin wordt aangetoond dat de waarden niet worden aangetast en behouden blijven.

10.3.5 Leefomgeving

Gedurende de aanlegfase van het warmtenet kan hinder optreden op woningen. Dit omvat geluidhinder en overige hinder.

Effectbeschrijving

Geluid
Gedurende de aanlegfase van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan geluidhinder optreden op geluidsgevoelige objecten. Deze geluidhinder komt voort uit geluidproductie van werkzaamheden ter plaatse van het tracé. Het geluid kan geproduceerd worden door het werkverkeer, het omleiden van regulier verkeer, de aan- en afvoer van materieel en de inzet van (groot) materieel (zoals kranen, bemalingspompen en boorinstallaties bij gestuurde boringen). De mate waarin geluid geproduceerd wordt, hangt samen met de inzet van benodigd materieel en de omvang van het werkverkeer. Daarnaast is de lengte van de warmtetransportleiding bepalend voor de aanlegduur en daarmee voor de periode waarin geluid wordt geproduceerd. Tot slot is de ligging ten opzichte van geluidsgevoelige objecten bepalend voor de mate waarin hinder optreedt. Voor laatstgenoemde zijn geluidnormen van toepassing.

Voor de aanlegfase zijn de geluidnormeringen uit het Bouwbesluit (2012) van toepassing. Hiervoor moet per project worden beoordeeld of de normen zoals getoond in tabel 10.11 en 10.12 onder 10.1.2 worden overschreden. Indien dit het geval is, moeten maatregelen worden getroffen. Dit kan gaan om geluidreducerende maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld afscherming van boorinstallaties) of het vergroten van de afstand tot geluidsgevoelige objecten. Gedurende de gebruiksfase wordt geen geluidproductie verwacht van ondergrondse warmtetransportleidingen.

Overige hinder
Naast normoverschrijding geldt het aandachtspunt dat aanleg van een warmtenet in stedelijk gebied kan leiden tot (ernstige) hinder op bewoners van dat gebied. Dit wordt met name veroorzaakt door geluid, maar ook door de aanwezigheid van werkverkeer, omleidingsroutes, lichthinder op bouwplaatsen, en een tijdelijke verslechtering van de luchtkwaliteit.

Conclusie
De aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen kan leiden tot geluidhinder en normoverschrijding. Hiervoor moet per project worden aangetoond dat de geldende geluidsnormen niet worden overschreden. Daarnaast geldt per project het aandachtspunt dat lokale hinder kan optreden, wat voornamelijk kan optreden in stedelijk gebied.

10.3.6 Gebruiksfuncties en ruimtegebruik

Het ondergrondse warmtenet kan effect hebben op bestaande gebruiksfuncties. Hieruit volgen aandachtspunten om rekening mee te houden tijdens de aanlegfase. Daarnaast treden effecten op ruimtegebruik op. Deze effecten treden op gedurende de gebruiksfase.

Effectbeschrijving

Gebruiksfuncties
Bij de aanleg van het ondergrondse warmtenet kunnen bestaande gebruiksfuncties worden gekruist. Dit gaat om kruisingen met wegen, spoorwegen, vaarwegen en kabels en leidingen. Voor al deze functies gelden specifieke regels om kruisingen mogelijk te maken. Zo dienen ze alle zoveel mogelijk haaks gekruist te worden en moet zoveel mogelijk een gestuurde boring worden toegepast om deze functies te kruisen. Hierdoor worden de bestaande functies niet in functioneren beperkt. Onder voorwaarden kan een gemeentelijke weg worden opengebroken omdat hierbij de hinder relatief beperkt is. Per project moet bij de tracering rekening gehouden worden met deze bestaande gebruiksfuncties en de kruising daarvan.

Overige gebruiksfuncties in de vorm van bebouwing worden logischerwijs vermeden. Verlies van gebruiksfuncties door ruimtegebruik is beschreven onder ruimtegebruik.

Ruimtegebruik

Ruimtegebruik heeft betrekking op het (tijdelijk) oppervlakteverlies voor uitvoering van bestaande en toekomstige functies. Boven een warmtetransportleiding kunnen vanuit planologische gronden beperkt ontwikkelingen plaatsvinden omdat de leiding bereikbaar moet blijven voor onderhoud. Hiervoor gelden vergelijkbare eisen als voor hoogspanningskabels. De eisen worden vastgesteld door de beheerder van het warmtenet en zijn daardoor locatie- en projectspecifiek. Per project moet dit in kaart worden gebracht.

Conclusie

Gebruiksfuncties

Bij aanleg van de ondergrondse warmtetransportleidingen moet rekening gehouden worden met de kruising van bestaande gebruiksfuncties zoals wegen en kabels en leidingen. Deze moeten onder de juiste voorwaarden gekruist worden. Dit moet per project nader worden onderzocht.

Ruimtegebruik

Boven de warmtetransportleiding kunnen gedurende de gebruiksfase geen andere functies worden gerealiseerd omdat de leiding te allen tijde bereikbaar moet blijven voor onderhoud.

11

RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN WARMTETECHNIEKEN

De effectanalyse uit hoofdstuk 10 laat de milieueffecten van warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie op hoofdlijnen zien. Uit deze effectanalyse volgen gebieden waar realisatie van een of meerdere van deze onderdelen vanuit milieuperspectief niet haalbaar is of bij voorkeur vermeden wordt (11.1). Paragraaf 11.2 gaat kort in op de voorkeurslocaties voor warmtetechnieken in de regio Arnhem-Nijmegen. Ook gelden voor elk van de genoemde onderdelen die in paragraaf 11.1 worden genoemd meerdere aandachtspunten voor de vervolgfases (11.3).

11.1 Risico's voor uitvoerbaarheid

De effecten van warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie zijn in het planMER op hoofdlijnen beschreven. Daarom zijn de hier beschreven effecten niet op voorhand bepalend voor de uitwerking van de warmteprojecten. Wel heeft de effectanalyse de effecten in beeld gebracht die op voorhand een risico vormen voor de uitvoerbaarheid. Deze effecten zijn naar verwachting niet vergunbaar en/of er zijn onvoldoende maatregelen beschikbaar om effecten te beperken. Dit omvat de gebieden die vanuit milieuperspectief als niet haalbaar zijn aangeduid of bij voorkeur moeten worden vermeden.

Voor warmtebronnen gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:
- geothermie en open WKO-systemen in waterwingebieden zijn vanuit de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland niet toegestaan. Geothermie en open WKO's in grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden en koude-warmteopslagvrije zones zijn naar verwachting niet vergunbaar. De effecten in deze gebieden zijn naar verwachting van dusdanige omvang, dat het een risico betreft voor het verkrijgen van een ontheffing;
- geothermie in Natura 2000-gebieden en GNN vormt een risico voor de vergunbaarheid omdat hier naar verwachting significante effecten kunnen optreden op de IHD en overige natuurwaarden;
- biomassacentrales kunnen stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden veroorzaken tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Dit is een risico voor de vergunbaarheid vanuit de Wet natuurbescherming. Het risico is afhankelijk van locatie en hoeveelheid stikstofdepositie;
- voor alle warmtebronnen geldt dat aantasting van archeologische waarden of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten niet of slechts onder strenge voorwaarden is toegestaan.

Voor warmteopslag gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:
- onder- en bovengrondse warmteopslag is op grond van geldende wet- en regelgeving niet haalbaar in Natura 2000-gebieden en GNN, waterwingebieden en koude-warmteopslagvrije zones. De effecten zijn hier naar verwachting van dusdanige omvang dat deze niet vergunbaar zijn;
- voor grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden gelden voorschriften waaronder afgeweken kan worden van de maximale boringsdiepten. De (afwijk)mogelijkheden moeten per project onderzocht worden;
- voor onder- en bovengrondse opslag geldt dat aantasting van archeologische waarden of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten niet is toegestaan;
- voor thermische putten geldt dat bemaling in combinatie met de hoge grondwaterstanden de projecten complex of onhaalbaar maakt;
- voor thermische putten geldt dat het grote ruimtebeslag een risico vormt voor de uitvoerbaarheid.

Voor warmtedistributie gaat het om de volgende risico's voor de uitvoerbaarheid:
- een warmtetransportleiding in een waterwingebied is vanuit de Omgevingsverordening niet toegestaan;
- een warmtetransportleiding in een grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone en kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied is niet uitgesloten, maar wel gebonden aan voorwaarden voor aanvraag van een ontheffing. Dit vormt een risico voor de vergunbaarheid;
- effecten op Natura 2000-gebieden en GNN vormen een risico voor de vergunbaarheid door stikstofdepositie, ruimtebeslag, effecten op de IHD en verstoring van soorten uit de Wet natuurbescherming;
- aantasting van archeologische waarden, of beschermde cultuurhistorische waarden en rijksmonumenten is niet toegestaan.

11.2 Voorkeurslocaties vanuit milieu

Voor warmtebronnen en warmteopslag zijn locaties aangeduid die vanuit milieuperspectief niet haalbaar zijn of bij voorkeur vermeden moeten worden. In het planMER zijn hiervoor verschillende kaarten gemaakt die inzicht geven in waar milieueffecten optreden. Omdat de effecten per warmtetechniek erg verschillen zijn de kaarten niet opgenomen in deze samenvatting. De overige locaties zijn niet op voorhand ongeschikt, maar ook niet op voorhand geschikt. Voor alle warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie moet nader onderzoek plaatsvinden om de milieueffecten in kaart te brengen. Zo kan aquathermie effecten hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit en kan de lozing van afvalwater effect hebben op het grond- en oppervlaktewater. Voor beide gevallen geldt dat het voldoen aan de normen bepalend is voor de vergunbaarheid van de projecten.

In combinatie met het detailniveau van de effectanalyse warmte (zie hoofdstuk 9 en 10), maakt dat in dit planMER geen voorkeurslocaties zijn aangewezen voor warmtebronnen en warmtedistributie. Nader onderzoek per project moet uitwijzen wat de voorkeurslocaties en milieueffecten ter plaatse zijn. Hierbij dient ook het huidige aanbod en vraag naar warmte meegenomen te worden.

11.3 Aandachtspunten voor het vervolg

Voor alle onderdelen voor warmte gelden aandachtspunten voor het vervolg. Tabel 11.1 laat deze aandachtspunten voor het vervolg op hoofdlijnen zien.

Tabel 11.1 Aandachtspunten voor het vervolg

Thema	Aandachtspunt(en)
drinkwaterwinning	diepe geothermie is vanuit bodempotentie kansrijk in en rondom de gebieden die waardevol zijn voor de drinkwaterwinning. Deze drinkwatergebieden zijn beschermd.
risico op zettingen	binnen het plangebied is zettingsgevoelige grond aanwezig. Voor warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie is het risico op zettingen daarom een aandachtspunt
natuur	warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie hebben naar verwachting (significante) effecten op natuurwaarden. Dit moet per project worden onderzocht
veiligheid	geothermie en biomassacentrales zijn gebonden aan afstandscriteria omtrent externe veiligheid. Dit moet per project worden onderzocht
geluid	geothermie en biomassa veroorzaken geluidemissie gedurende de gebruiksfase. Projectspecifiek onderzoek moet uitwijzen of hierbij kan worden voldaan aan de normen
bodemkwaliteit	voor warmtebronnen, warmteopslag en warmtedistributie geldt dat bodemverontreinigingen zoveel mogelijk vermeden moeten worden vermeden om verplichte saneringswerkzaamheden te voorkomen
landschap	met name bovengrondse warmteopslag leidt tot effecten op ruimtelijk visuele kenmerken. Deze moeten per project worden onderzocht, waarna landschappelijke inpassing ervoor moet zorgen

Thema	Aandachtspunt(en)
	dat dit geen belemmering vormt voor de uitvoering. Voor andere bovengrondse onderdelen geldt dit ook, echter in mindere mate
cultuurhistorie	warmtebronnen kunnen zorgen voor een aantasting van cultuurhistorische waarden. Per project dient onderzocht te worden wat de cultuurhistorische waarden zijn en in hoeverre een aantasting plaatsvindt, en zo ja, of dit acceptabel is
waterkwaliteit	aquathermie kan effecten hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit. De effecten hiervan zijn onvoldoende bekend en zijn locatie-specifiek. Dit moet per project worden onderzocht. lozing van afvalwater bij open WKO's kan effect hebben op de grondwater en oppervlaktewaterkwantiteit en -kwaliteit. Dit moet per project worden onderzocht
ruimtebeslag	voor warmteopslag (bovengrondse tanks en thermische putten) geldt dat ruimtebeslag een aandachtspunt is voor de vervolgfases
hinder	aanlegwerkzaamheden en gebruik van biomassacentrales kunnen hinder op omwonenden veroorzaken. Dit kan gaan om geurhinder, maar ook om een toename van verkeersbewegingen. Hoewel dit in de meeste gevallen niet gebonden is aan normen, moeten deze effecten per project worden onderzocht

11.4 Leemten in kennis en informatie warmtetechnieken

Voor warmtetechnieken is sprake van leemten in kennis die betrekking hebben op de technieken en bijbehorende milieueffecten. Deze zijn al deels uiteengezet in hoofdstuk 9, maar worden in deze paragraaf nog kort beschreven.

Algemeen geldt dat de leemten in kennis het doel van dit planMER niet in de weg staan. Het vormt namelijk geen belemmering voor de besluitvorming over locaties en technieken die nu voorligt, omdat de effectanalyses aansluiten bij het abstracte karakter van dit planMER.

Voor de warmtebronnen en de warmteopslag geldt dat -in vergelijking tot wind- of zonne-energie- nog relatief weinig onderzoek is gedaan naar de milieueffecten van dergelijke technieken. Daardoor is informatie niet (openbaar) beschikbaar, wat betekent dat per project en locatie onderzoek moet plaatsvinden om de effecten te bepalen. Dit planMER is echter opgesteld zonder informatie over mogelijke uitwerking van specifieke plannen en zonder specifieke opgave. Hierdoor wordt geen detailonderzoek gedaan naar de daadwerkelijke milieueffecten van een project of plan, maar zijn de effectanalyses gebaseerd op expert-judgement en beschikbare informatie. Daarnaast is de warmtetransitie bij de gemeenten belegd, omdat de meeste effecten erg lokaal en specifiek zijn. Dit sluit aan bij de conclusie dat onderzoek per project en locatie moet plaatsvinden. Voor warmtedistributie zijn de effecten vergelijkbaar met hoogspanningskabels, waarvan de milieueffecten breed zijn onderzocht, maar ook hier geldt dat de effecten erg locatie- en projectspecifiek zijn.

De leemten in kennis hebben daarnaast onder andere betrekking op de volgende aspecten. Deze aspecten zijn (in meer of mindere mate) bepalend voor de milieueffecten van de warmtebronnen of warmteopslag:
- de diepte van de boringen van geothermie, open WKO's en HTO (opslag). Deze zijn bepalend voor de effecten op de bodem, het grondwater en daarmee op waterwingebieden en de uitstraling daarop;
- de oppervlakte- en grondwaterkwaliteit en -kwantiteit ter plaatse is voor alle warmtetechnieken relevant omdat hiermee de effecten op het oppervlakte- en grondwater kunnen worden bepaald. Deze moeten per project worden onderzocht;
- de ligging en omvang van de thermische putten en bovengrondse tankopslag bepaalt de effecten op het landschap en het ruimtegebruik;
- de aard van de biomassa, waterstof of biomassacentrales bepaalt de stikstofemissie en daarmee de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden;
- de ligging van het warmtenet bepaalt welke effecten optreden op welke gebieden en in welke mate deze optreden.

Bijlagen

BIJLAGE: AUTONOME ONTWIKKELINGEN

II

BIJLAGE: KADERS VANUIT WETGEVING, BELEID EN RICHTLIJNEN

III

BIJLAGE: NOTITIE ALTERNATIEVENONTWIKKELING

IV

BIJLAGE: OMGANG ADVIES COMMISSIE M.E.R.

V

BIJLAGE: NATUUR

VI

BIJLAGE: LANDSCHAP

VII

BIJLAGE: BEOORDELING BODEM EN WATER

VIII

BIJLAGE: BEOORDELING CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

IX

BIJLAGE: BEOORDELING LEEFOMGEVING

X

BIJLAGE: BEOORDELING VEILIGHEID

XI

BIJLAGE: ENERGIEOPBRENGST

Volgt in definitief rapport.

XII

BIJLAGE: ANALYSE MOLENAARSWONINGEN

Volgt in definitief rapport.

XIII

BIJLAGE: ANALYSE ENERGIESYSTEEM

Volgt in definitief rapport.

BIJLAGE: AUTONOME ONTWIKKELINGEN

Onderwerp	Notitie autonome ontwikkelingen
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.755
Auteur(s)	J. de Vries MSc, R. de Jong MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

Tabel I.1 Autonome ontwikkelingen

Thema	Project/plan	Omvang/type	Status
Arnhem			
woningbouw	Stadsblokken-Meinerswijk	bouw circa 400 woningen, transformatie steenfabriek terrein en ontwikkelen evenemententerrein. Ontwikkeling natuurgebied Meinerswijk	Raad van State
Berg en Dal			
woningbouw	Reomie-terrein Ooij	woningbouw, aantal nader te bepalen	nader te bepalen
bedrijventerrein	uitbreiding bedrijventerrein Groesbeek	uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein van Groesbeek richting het oosten. Plan in verkennende fase	verkenning
energie-infrastructuur	transformatorstation Beek	realisatie nieuw transformatorstation nabij Beek	voorbereiding vergunningen
zonnevelden	diverse zonnevelden	er worden zes zonnevelden verkend of deze zijn in voorbereiding van een vergunningsaanvraag. Twee liggen in het zoekgebied tussen Leuth en Millingen aan de Rijn, twee in het zoekgebied ten noordoosten van Groesbeek, één bij de RWZI bij Kekerdom/Millingen aan de Rijn en één op vuilstort 'De Dukenburg', nabij de Bruuk	in voorbereiding
zandwinning	zandwinning Ooijse Graaf	zandwinningslocatie Ooijse Graaf, m.e.r.-procedure wordt gestart	in voorbereiding

Thema	Project/plan	Omvang/type	Status
Beuningen			
windturbines	ontwikkeling Windpark Beuningen	vijf windturbines met maximale tiphoogte van 245 m ten zuiden van de A73 en ten westen en oosten van de A50	Raad van State
zonnevelden	ontwikkeling zonnevelden	vier zonnevelden ten zuiden van de A73 en ten oosten van de A50 met gezamenlijk oppervlakte van circa 40 hectare	onherroepelijke vergunning
grondbank	Grondbank	de grondbank bevindt zich in de noordoostoksel van knooppunt Ewijk. Hier vindt ontwikkeling plaats van de verondieping van een voormalige zandwinplas. Tevens wordt er een geluidswal ontwikkeld	nader te bepalen
zandwinning en recreatie	Beuningse plas	ten zuidoosten (tussen de ARN en de A73) van het dorp Beuningen wordt er een zandwinproject opgestart. Hierdoor zal er in de toekomst een recreatieve waterplas: De Beuningse Plas ontstaan. De komende jaren wordt deze plas uitgegraven en zal de omgeving worden ingericht. Het idee is dat het project in 2035 is afgerond	project in uitvoering, zandwinning gestart
zandwinning	Geertjesgolf	Geertjesgolf betreft een zandwinproject in ontwikkeling gelegen in het Winssensche Veld ten zuiden van Winssen en in de uiterwaarden van de Waal bij Deest. Gedurende 15 jaar zal in dit gebied zand (beton- en metselzand en ophoogzand) en grind worden gewonnen voor de bouwgrondstoffenvoorziening. De binnendijks in de polder gelegen plassen die door de winning zullen ontstaan worden ingericht als natuur- en recreatiegebied. Tevens zullen er natuurwaarden aan de randen van het gebied worden gerealiseerd	eindsituatie bereikt, zandwinning gestart
woningbouw	woningbouw in Winssen-Zuid	ontwikkeling van woningbouw op basis van het concept Panorama 2040	uitwerking in structuurmodellen
woningbouw	woningbouw in Ewijk	ontwikkeling van woningbouw op basis van het concept Panorama 2040	uitwerking in structuurmodellen
Doesburg			
niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Druten			
zonneveld	zonneveld Larendeel	zonneveld met oppervlakte van 26 hectare ten zuiden van de N322, nabij Molenhoek	vergund
zonneveld	zonneveld Zevent	zonneveld met oppervlakte van circa 28 hectare ten zuiden van de N322 en Puiflijk	vergund

Thema	Project/plan	Omvang/type	Status
zonneveld	zonneveld Zevend	zonneveld met een oppervlakte van circa 7 hectare ten westen van Puiflijk	
vergun	zonneveld Uivermeertjes	drijvend zonneveld op de voormalige zandwinning van de Uivermeertjes ter hoogte van de Laarstraat te Deest, netto 17 hectare	in productie
zonneveld	zonneveld Hooge Bobbert	zonneveld ten zuidwesten van Puiflijk, netto 6,6 hectare	vergund
zonneveld	zonneveld Groenendael	zonneveld aan de Ulandsestraat te Druten	in ontwikkeling
Duiven			
infrastructuur	doortrekken A15	de A15 wordt vanaf knooppunt Ressen als autosnelweg met 2x2 rijstroken doorgetrokken naar de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Tussen Duiven en Zevenaar komt een nieuw knooppunt. De verwachting is dat de doortrekking eind 2025 gereed is	Raad van State
zonneveld	zonneveld nabij InnoFase	ontwikkeling zonneveld van circa 45 hectare in gebied naast InnoFase binnen zoeklocatie WZ5 van de RES 1.0	in ontwikkeling
bedrijventerrein	drie zoekgebieden bedrijventerreinen	aangewezen zoekgebieden binnen de A12-zone in Omgevingsvisie voor uitbreiding bedrijventerreinen (aansluitend op bestaand bebouwd gebied). Twee hiervan zijn in ontwikkeling	in ontwikkeling
woningbouw	twee uitbreidingslocaties wonen en één reserve woningbouwlocatie	aangewezen uitbreidingslocatie wonen (Ploen-Noord en Plakse Weide) en reserve woningbouwlocaties (Biezenkampen), aangrenzend aan bestaand bebouwd gebied	in ontwikkeling
Heumen			
woningbouw	woningbouw Kanaalzone	plan voor realisatie circa 700 woningen in Kanaalzone aan westzijde Malden, op locatie huidige sportvelden	nader te bepalen
woningbouw	plan Zilverberg	bouw van 70 tot 100 woningen tussen Zilverbergweg en Kruisbergsestraat in Overasselt	in ontwikkeling
zonneveld	zonneveld Teersche Sluispolder	zonneveld met zo'n 42.000 zonnepanelen in het Energielandschap A73, nabij Heumen	in ontwikkeling (voorontwerp-bestemmings-plan)
Lingewaard			
infrastructuur	doortrekken A15	de A15 wordt vanaf knooppunt Ressen als autosnelweg met 2x2 rijstroken doorgetrokken naar de A12 tussen Duiven en Zevenaar. De snelweg kruist het Pannerdensch Kanaal met een brug. De verwachting is dat de doortrekking eind 2026 gereed is	Raad van State
windturbines	windpark Carprice	ontwikkeling 2 windturbines met een maximale tiphoogte van 240 m en een vermogen van 7 MW per windturbine	vergunningen verleend

Thema	Project/plan	Omvang/type	Status
woningbouw	wonignbouw Driegaarden	ontwikkeling fase 2 en 3 van woningbouw Driegaarden in Huissen	voorbereiding
zonneveld	zonneveld	ontwikkeling Zonneveld van circa 25 ha	in ontwikkeling
Nijmegen			
bedrijventerrein	bedrijventerrein De Grift	uitbreiding bedrijventerrein De Grift in noorden Nijmegen uitbreiden tussen De Griftdijk, A15 en de A325	voorbereiding bestemmings-plan
woningbouw	Waalsprong	laatste fase van de bouw van in totaal 12.000 woningen in de Waalsprong	in uitvoering
woningbouw	woningbouw Waalsteeg	ontwikkeling van 4.000 woningen op werk-woonlocatie Winkelsteeg	in voorbereiding
zonneveld	ontwikkeling zoekgebied IZ.17	ontwikkeling zonneveld van circa 44 ha (49 MWp) nabij A73 in Nijmegen	in uitvoering
Overbetuwe			
woningbouw	Woonwijk De Pas Elst	bouw van maximaal 354 woningen en 2 zorgeenheden ter uitbreiding van de kern Elst (in het gebied tussen de Groenestraat, Olympiasingel, Rijksweg-Zuid en Korte Bemmelseweg)	vastgesteld
landschap	Landschapspark De Danenberg	het realiseren van een landschappelijk casco met enkele robuuste groenstructuren en 42 woningen, globaal tussen de A15 (noordgrens) en Waalbandijk (zuidgrens)	voorontwerp
infrastructuur	Railterminal Gelderland	de realisatie van een railterminal waarmee een overslagpunt voor alle tri-modale vervoerscombinaties wordt aangeboden om de mogelijkheden van de Gelderse Corridor beter te benutten	vastgesteld
infrastructuur	verbreding A15	de huidige A15 wordt verbreed van 2x2 naar 2x3 tussen knooppunt Valburg en knooppunt Ressen ter verbetering van de bereikbaarheid, versterking van het vestigingsklimaat en realisatie van een directe verbinding tussen de Rotterdamse haven en Duitsland	Raad van State
Rheden			
woningbouw	woningbouw ziekenhuislocatie Velp 'Masterplan IJsseldistrict'	ontwikkeling circa 800 woningen	uitwerking masterplan
zandwinning	zandwinning Havikerwaard	zandwinning en aanleg water en natuur deels in uitvoering	deels in uitvoering, MIRT-traject een tweede fase
Renkum			
woningbouw	woningbouw Wolfheze	ontwikkeling circa 50 woningen	ontwerpbestem-mingsplan ter inzage
Rozendaal			
geen relevante ontwikkelingen voorzien			
Westervoort			

Thema	Project/plan	Omvang/type	Status
woningbouw	Westervoort-Noord	uitbreidingslocatie voor circa 500 woningen ten noorden van stedelijk gebied Westervoort	in ontwikkeling
Wijchen			
woningbouw	nieuwbouw Wijchen-West	circa 1.300 woningen aan westzijde van Wijchen. Het gebied wordt aan de westelijke zijde begrensd door de provinciale weg N845, aan de noordzijde door de Hernenseweg, aan de oostzijde door de Randweg Noord/Westerdreef en aan de zuidzijde door de Ravensteinseweg	voorbereiding uitvoering
woningbouw	nieuwbouw Huurlingsedam	woningbouw aan zuidoostzijde van Wijchen, tussen Oosterweg, N324 en Huurlingsedam	voorbereiding uitvoering
bedrijventerrein	uitbreiding Bijsterhuizen	uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen met circa 40 hectare tussen A325m Schoenaker, Nieuwe Wetering en Wilhelminalaan	nader te bepalen
zonneveld	zonneveld Kampbroek	zonneveld aan de Kambroek 5 te Hernen. Netto 11 hectare	vergund
zonneveld	zonneveld Bankhoef	zonneveld aan de Bankhoeve en het Papenstraatje te Leur	in ontwikkeling
windturbines	wind in Wijchen	ontwikkeling van drie windturbines met een vermogen van circa 10 MW op bedrijventerrein Bijsterhuizen, aan de noordzijde van Wijchen	voorbereiding ontwikkeling
energie-infrastructuur	380 kV-hoogspanningsstation	realisatie 380 kV-hoogspanningsstation TenneT in de gemeente Wijchen	onderzoeksfase
Zevenaar			
infrastructuur	doortrekken A15	de A15 wordt vanaf knooppunt Ressen als autosnelweg met 2x2 rijstroken doorgetrokken naar de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Tussen Duiven en Zevenaar komt een nieuw knooppunt. De verwachting is dat de doortrekking eind 2025 gereed is	Raad van State

BIJLAGE: KADERS VANUIT WETGEVING, BELEID EN RICHTLIJNEN

Onderwerp	Kaders vanuit wetgeving, beleid en richtlijnen
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.756
Auteur(s)	R. de Jong MSc
Gecontroleerd door	L.F. de Visser-Bleijenberg MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INTRODUCTIE

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van alle wettelijke normen en beleidskaders waaraan voldaan moet worden bij de ontwikkeling van windturbines en/of zonnevelden. Hierbij is het gemeentelijk beleid niet beschouwd, omdat dit niet passend is bij het schaal- en detailniveau van het planMER.

2 WETTELIJKE NORMEN EN BELEIDSKADERS THEMA BODEM

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid. Tabel 2.1 geeft de wet- en regelgeving, de richtlijnen en het beleid voor het thema bodem weer.

Tabel 2.1 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema bodem

Naam	Type	Invloed op	Toelichting en relevantie
Nationaal			
Wet milieubeheer (1979)	wet- en regelgeving	bodemkwaliteit	de Wet milieubeheer (Wm) is de belangrijkste milieuwet in Nederland. Deze wet bepaalt welk wettelijk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen

Naam	Type	Invloed op	Toelichting en relevantie
Nationaal			
Wet bodembescherming (1986)	wet- en regelgeving	bodemkwaliteit	de Wet bodembescherming (Wbb) stelt regels om de bodem te beschermen. De Wbb is gericht op het saneren van bestaande (risicovolle) verontreinigingen, het voorkomen van nieuwe verontreinigingen en het terugdringen van verontreinigingen door diffuse bronnen. Ook lozingen in of op de bodem worden op grond van de Wbb gereguleerd
Besluit bodemkwaliteit (2008)	wet- en regelgeving	bodemkwaliteit	het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) heeft als doel om duurzaam bodemgebruik te waarborgen. Het besluit draagt zorg voor een balans tussen bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu, én gebruik van de bodem voor maatschappelijke ontwikkelingen zoals woningbouw of aanleg van wegen
Activiteitenbesluit milieubeheer	wet- en regelgeving en richtlijnen	trillingen	het Activiteitenbesluit milieubeheer biedt het kader voor de toetsing van geluidsbelasting. Afdeling 2.9 van het Activiteitenbesluit milieubeheer gaat in op trillinghinder. In artikel 2.23 wordt verwezen naar de Meet- en beoordelingsrichtlijn deel B «Hinder voor personen in gebouwen» van de Stichting Bouwresearch Rotterdam. In dit document zijn streefwaarden opgenomen voor trillinghinder
Wet ruimtelijke ordening (2008)	wet- en regelgeving	trillingen	de wet schrijft de zorg voor een goede ruimtelijke ordening voor. Dit is relevant vanwege trillinghinder tijdens de aanlegfase
Provinciaal			
Beleidsnota - De Gelderse wegwijzer door bodemland (2012)	richtlijnen en beleid	bodemkwaliteit	de nota is een praktische handleiding voor de uitvoering van bodemtaken en toetsingskader voor de uitvoering van onderzoek, sanering en nazorg binnen Gelderland. Het is een belangrijk naslagwerk voor de praktijk. De nota bevat tevens een aantal beleidsregels in het kader van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), artikel 4:81

Wettelijke normen en beleidskaders thema water

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid. Tabel 2.2 geeft de wet- en regelgeving, de richtlijnen en het beleid voor het thema water weer.

Tabel 2.2 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema water

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Nationaal			
Waterwet (1 juli 2021)	wet- en regelgeving	waterbergingscapaciteit	de waterwet omvat regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen. Bergingsgebieden zijn onderdeel van het watersysteem, waardoor het een wettelijke verplichting is om het waterbergend vermogen van het systeem te waarborgen. Bouwen in een bergingsgebied is vergunningsplichtig, en hierbij dient de

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
			afname in bergingscapaciteit gecompenseerd te worden op een andere locatie
Beleidsregels grote rivieren (15 juli 2020)	richtlijnen en beleid	waterveiligheid	het Rijk geeft aan in haar beleidsnota grote rivieren, dat ze geen toestemming geeft voor opwekking van zonne- of windenergie, als de activiteit ook redelijkerwijs buiten het rivierbed kan worden gerealiseerd. Hierbij moet de locatie eveneens voldoen aan (1) dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft, (2) er geen sprake is van een belemmering voor de vergroting van de afvoercapaciteit, en (3) dat de activiteit zo uitgevoerd wordt dat de afname in bergend vermogen zo gering mogelijk is. Voor keringen en haar beschermzones worden geen uitspraken gedaan, anders dan dat er een vergunning aangevraagd moet worden
Wet beheer rijkswaterstaatswerken	wet- en regelgeving	waterveiligheid	het Rijk heeft (snel)wegen, viaducten, tunnels, bruggen en dijken in beheer. Deze 'waterstaatswerken' moeten goed beheerd en onderhouden worden, zodat ze veilig en doelmatig kunnen worden gebruikt. De Wet beheer rijkswaterstaatswerken (WBR) geeft Rijkswaterstaat de mogelijkheid hiervoor te zorgen
Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over waterstaatswerken, 2015	beleid en richtlijnen	waterveiligheid	Rijkswaterstaat en ProRail hanteren als beleidsuitgangspunt binnen hun werken het IPR en het MR als criterium voor het beoordelen van het risico's voor passanten. Het beleid voor aan te houden afstanden is neergelegd in de 'Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over waterstaatswerken'. Het gaat hierbij in de praktijk, bijzondere gevallen daargelaten, meestal om afstanden van 30-50 m of het uitsluiten van overdraai over Rijksinfrastructuur
Provinciaal			
Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)	regelgeving	waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	in de Omgevingsverordening zijn de regels voor ontwikkelingen in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden opgenomen

Wettelijke normen en beleidskaders thema natuur

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid. Tabel 2.3 geeft de wet- en regelgeving, de richtlijnen en het beleid voor het thema natuur weer.

Tabel 2.3 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema natuur

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Internationaal			
Besluit Natura 2000-gebieden	wet- en regelgeving	Natura 2000	de minister van LNV gebruikt een aanwijzingsbesluit om een Natura 2000-gebied vast te stellen. In zo'n besluit staan de instandhoudingsdoelstellingen: (1) wat beschermd wordt (welke habitattypen en/of habitatrichtlijnsoorten en/of broedvogel-en niet-broedvogelsoorten), (2) welke doelen gerealiseerd moeten worden (behoud, herstel, uitbreiding) en (3) de exacte begrenzing van het te beschermen gebied. Projecten die, gelet op de instandhoudingdoel-stellingen significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7 lid 2 Wnb vergunningsplichtig. Ook projecten die niet in een Natura 2000-gebied worden uitgevoerd kunnen leiden tot significante gevolgen en moeten in het kader van de zogenaamde externe werking beoordeeld worden
Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) (20 oktober 2000)	wet- en regelgeving	Natura 2000 NNB Beschermde soorten	de KRW heeft als doel het oppervlaktewater en grondwater in de EU te beschermen en het duurzame gebruik van water te bevorderen. De KRW gaat zowel over de ecologische (biologische en fysisch-chemische parameters) als chemische waterkwaliteit (toxische stoffen). De waterbeheerders dienen hun wateren in 2021, uiterlijk 2027, op orde te hebben. Uitvoering van het project is mogelijk, maar met aandachtspunten. Het project mag niet leiden tot een verslechtering van de ecologische toestand van KRW-wateren. Hiervoor zijn mogelijk maatregelen nodig om effecten te voorkomen, te verzachten of te compenseren. De ecologische toestand en normen voor biologische en chemische parameters zijn opgenomen in de meest recente KRW-factsheets van de Rijkswateren (2017)
Nationaal			
Wet natuurbescherming (1 januari 2017)	wet- en regelgeving	beschermde soorten, stikstof	de Wet natuurbescherming (Wnb) biedt de juridische basis voor de aanwijzing van te beschermen gebieden, beschermde soorten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Wnb heeft als doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden, bijzondere soorten en houtopstanden. Uitvoering van het project is mogelijk, maar met aandachtspunten. Door het project is er namelijk kans op overtredingen van de Wnb c.q. significante aantasting van de beschermde natuurwaarden. Hiervoor zijn waarschijnlijk maatregelen nodig om effecten te voorkomen, te verzachten of te compenseren. Op 1 juli 2021 zijn de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Bnb) op onderdelen gewijzigd: werkzaamheden vallen voortaan onder vrijstelling van aanvraag van een vergunning. De gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden zijn hierdoor niet vergunningsplichtig. Deze vrijstelling staat ter discussie en geldt niet voor de gebruiksfase

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	wet- en regelgeving	GNN	de juridische borging van het Natuurnetwerk Nederland vindt deels plaats via dit besluit
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (13 maart 2012)	beleid	GNN	hierin wordt het rijksbeleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) kort uiteengezet
Klimaatakkoord (2019)	beleid	Natura 2000, GNN, Soortenbescherming	in het Klimaatakkoord is afgesproken dat de overheid zich committeert om binnen de afgesproken bescherming voor natuur te zoeken naar ruimte waarbij natuur en duurzame energie samengaan
Provinciaal			
Besluit Gedeputeerde Staten (20 december 2022)	richtlijnen en beleid	Wespendief	Gedeputeerde Staten hebben een kader voor beleidsregels voor windturbines op en rondom de Veluwe vastgesteld en hebben Provinciale Staten daarover geïnformeerd. Gedeputeerde Staten verbieden windturbines op de Veluwe en 1 kilometer daaromheen. Naast de al bestaande windparken staat GS nog 1-2 nieuwe windparken toe in de zone van 1-8 km rondom de Veluwe. Dit doet de provincie ter bescherming van de Wespendief
Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)	regelgeving	GNN, GO en overige natuurgebieden	in de Omgevingsverordening zijn de regels voor ontwikkelingen in GNN, GO en overige natuurgebieden opgenomen

Wettelijke normen en beleidskaders thema landschap, cultuurhistorie en archeologie

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid. Tabel 2.4 geeft de wet- en regelgeving, de richtlijnen en het beleid voor het thema landschap, cultuurhistorie en archeologie weer.

Tabel 2.4 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema landschap, cultuurhistorie en archeologie

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Internationaal			
Verdrag van Granada (1985)	richtlijnen en beleid	cultuurhistorie, landschapstype en -structuur, archeologische waarden en aardkundige waarden	de bescherming van het architectonische erfgoed is een essentieel doel van de ruimtelijke ordening: niet alleen bij de planologische uitwerking, maar ook bij het vormgeven aan ontwikkelingen. Het wetsvoorstel Modernisering Monumentenzorg dat per 1 januari 2012 in werking is getreden, werkt enkele van de verdragspunten uit. Binnen het plangebied zijn monumenten aanwezig en deze worden meegenomen in dit MER
Verdrag van Malta/ Conventie van Valletta (1992)	richtlijnen en beleid	cultuurhistorie, archeologische waarden en aardkundige waarden	in het verdrag is de omgang met het Europees archeologisch erfgoed geregeld. Dit heeft zijn doorwerking gekregen in de Nederlandse wetgeving. De essentie is dat, voorafgaand aan de uitvoering van plannen, onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van archeologische waarden en daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee te houden

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Europese Landschapsverdrag (2000, geratificeerd 2005)	richtlijnen en beleid	cultuurhistorie, archeologische waarden en aardkundige waarden	Nederland heeft de conventie in 2005 geratificeerd. Nederland heeft zich verplicht om in wetgeving de betekenis van landschappen te erkennen, landschapsbeleid te formuleren en te implementeren, procedures in te stellen voor inspraak en landschap te integreren in beleid dat gevolgen heeft voor het landschap. De Europese Landschapsconventie (ELC) werkt onder meer door in de NOVI (zie hieronder)
richtlijn 2014/52/EU, richtlijn 2011/92/EU	richtlijnen	cultuurhistorie	Europese richtlijn (EU) over de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Het landschap en cultureel erfgoed is 1 van die factoren die onderzocht moet worden in een MER. De wet Milieubeheer werkt de richtlijnen uit. Dit is mede reden om landschap en cultuurhistorie uit te werken
Nationaal			
Erfgoedwet (2016)	wet- en regelgeving	cultuurhistorie, landschapstype en -structuur en archeologische waarden	de Erfgoedwet bundelt wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Enkele onderdelen die straks in de nieuwe Omgevingswet worden geregeld zijn tijdelijk in een overgangsregeling van de Erfgoedwet ondergebracht. Van belang voor de omgang met rijksmonumenten
Besluit ruimtelijke ordening (2012)	wet- en regelgeving	cultuurhistorie	hierin is opgenomen dat in de ruimtelijke ordening rekening moet worden houden met cultuurhistorische waarden
Nationale Omgevingsvisie (2020)	beleid	cultuurhistorie en archeologische waarden	het is van nationaal belang de kernkwaliteiten van stad en land te waarborgen. Dit uit zich onder andere in nationale bescherming van de rijksmonumenten
Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	regelgeving	cultuurhistorie en archeologische waarden	in het Barro zijn de kernkwaliteiten van de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde opgenomen.
Provinciaal			
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (2018)	beleid	landschap en cultuurhistorie	in de omgevingsvisie heeft de provincie haar beleidsdoelen voor landschap en cultuurhistorie opgenomen
Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)	regelgeving	ruimtelijke-visuele kenmerken en landschapstype en -structuur	regels voor cultuurhistorie en landschap
Gelderse streekgidsen	beleid	landschap	analyse van de verschillende landschapstypen in de provincie Gelderland
Regionaal			
landschapsanalyse H+N+S	beleid	ruimtelijke-visuele kenmerken en landschapstype en -structuur	document opgesteld voor de RES 1.0 ten behoeve van de landschappelijke inpassing van wind- en zonne-energie

Wettelijke normen en beleidskaders thema veiligheid en infrastructuur

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid. Tabel 2.5 geeft de wet- en regelgeving, de richtlijnen en het beleid voor het thema veiligheid en infrastructuur weer.

Tabel 2.5 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema veiligheid en infrastructuur

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Nationaal			
Activiteitenbesluit milieubeheer	wet- en regelgeving en richtlijnen	(beperkt) kwetsbare objecten	voor de beoordeling van de externe veiligheidsaspecten (plaatsgebonden risico) is het Activiteitenbesluit het belangrijkste beoordelingskader. In het Activiteitenbesluit zijn regels gesteld aan de controle en het onderhoud van windturbines om zo een goede veiligheid te borgen. In artikel 3.14 onder 2. is ook aangegeven wanneer een windturbine omwille van veiligheid, buiten bedrijf moet worden gesteld. In artikel 3.15a van het Activiteitenbesluit zijn regels opgenomen om het externe veiligheidsrisico te bepalen voor te ontwikkelen windturbines
Besluit externe veiligheid buisleidingen	wet- en regelgeving	risicobronnen	bij realisatie van een windturbine is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van toepassing omdat een windturbine geldt als een risico verhogend object voor de faalkans van een dichtbij zijnde buisleiding. In dit aspect is de basisnet van belang omdat het een risico kan zijn dat windturbines op een route waarlangs gevaarlijke stoffen over worden vervoerd zijn geplaatst. Bij bestemming van de windturbines moet dus rekening gehouden worden met een mogelijke plaatselijke verhoging van het plaatsgebonden risico (PR)van de buisleiding op (beperkt) kwetsbare objecten in de nabijheid. In het Bevb is bepaald dat de 10-6 contour (PR) van de ondergrondse leiding niet verder reikt dan 5 m uit het hart van de leiding
Regeling Basisnet, 2016	wet- en regelgeving	risicobronnen	het Basisnet is een landelijk aangewezen netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij realisatie van een windturbine is de regeling Basisnet van toepassing omdat een windturbine geldt als een risico verhogend object. Het Basisnet beoogt dat de kans op een ongeval en het vrijkomen van gevaarlijke stoffen die vervoerd worden over weg, spoor en water zo klein mogelijk is. Binnen bepaalde grenzen wordt dit vervoer over weg, binnenwater en spoor gegarandeerd. Het Basisnet heeft betrekking op de Rijksinfrastructuur: hoofdwegen (snelwegen), hoofdwaterwegen (binnenwateren) en hoofdspoorwegen
Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi)	wet- en regelgeving	risicobronnen	het Bevi gaat over de bescherming van mensen die dicht bij een bedrijf met gevaarlijke stoffen zijn bevonden. Door een omgevingsvergunning of een ruimtelijk besluit moet een bedrijf veiligheidsafstanden houden ter bescherming van individuen en groepen personen. Het Bevi is van toepassing op een windpark omdat een windturbine geldt als een risico verhogend object voor de faalkans van een dichtbij zijnde inrichting. Als geen windturbines nabij inrichtingen worden geplaatst is dit besluit niet van toepassing

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Besluit risico's zware ongevallen (BRZO) (2015)	wet- en regelgeving	risicobronnen	het BRZO is een besluit dat streeft naar het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Daarom stelt het BRZO extra eisen aan bedrijven die relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen opslaan. Deze bedrijven moeten de reguliere milieuvergunning beschikken over een veiligheidsbeleid, een kwantitatieve risicoanalyserisicoanalyse een veiligheidsbeheerssysteem uitvoeren
Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	wet- en regelgeving	(defensie)radar en laagvliegverkeer	in artikel 2.6.9 van het Barro staat dat het Rijk regels mag stellen over de maximale bouwhoogte binnen radarverstoringsgebieden. Wanneer mogelijk sprake is van een overschrijding van de maximale bouwhoogte wordt een beoordeling gemaakt van de mate waarin het bouwwerk het radarbeeld verstoord
Beleid Gasunie, 2015	beleid	risicobronnen	de Gasunie Transportservices (GTS) heeft eigen beleid gemaakt met betrekking tot windturbines en gasleidingen. Daarin is vastgelegd dat een veilige afstand moet worden aangehouden ten opzichte van gasleidingen
Structuurvisie buisleidingen, 2012	beleid	risicobronnen	de Structuurvisie Buisleidingen is een visie waarmee het Rijk ruimte reserveert in Nederland voor toekomstige buisleidingen voor gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij om ondergrondse buisleidingen voor het transport van aardgas, olieproducten en chemicaliën, die provinciegrens- en vaak ook landgrensoverschrijdend zijn. De Structuurvisie geeft een hoofdstructuur van verbindingen aan waarlangs ruimte moet worden vrijgehouden

Wettelijke normen en beleidskaders thema leefomgeving

Voor de te plaatsen windturbines in het plangebied gelden een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden komen uit landelijk wet- en regelgeving. Tabel 2.6 geeft wetgeving en beleid voor het thema leefomgeving weer. Vanwege de uitspraken over de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit, is het Activiteitenbesluit op dit moment niet onderdeel van de wettelijke normen rondom leefomgeving.

Herbeoordeling algemene normen geluid, slagschaduw en veiligheid door uitspraak Raad van State

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitgesproken dat de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling formeel moeten worden onderzocht. Op grond van het Europees recht moeten deze in Nederland gehanteerde normen met een milieubeoordeling opnieuw worden bepaald dan wel herzien. Tot afronding van deze milieubeoordeling, mogen in Nederland geen besluiten worden genomen over windturbineparken waarbij de geluids-, slagschaduw- en veiligheidsonderzoeken zonder verdere onderbouwing zijn gebaseerd op de normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling.

Tijdelijke overbruggingsregeling en planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving

Op 16 mei 2022 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de Tweede Kamer geïnformeerd over de wijzigings-AmvB met tijdelijke overbruggingsregeling bestaande windturbineparken. In de AmvB is een tijdelijke overbruggingsregeling opgenomen met algemene milieuregels voor reeds bestaande, vergunde windturbineparken. De overbruggingsregeling is bedoeld voor de periode totdat nieuwe algemene milieuregels voor windturbines zijn vastgesteld op basis van een zorgvuldig proces waar het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving deel van uitmaakt. Het opstellen van het planMER

Windturbinebepalingen Leefomgeving is gestart (NRD en reactienota zijn gepubliceerd[1]). De overbruggingsregeling geldt alleen voor windturbineparken waarvoor op 30 juni 2021 al definitieve toestemmingen in het ruimtelijke spoor en het milieuspoor waren verleend.

Voor nieuwe windparken gelden de Rijksregels voor windturbines in het Activiteitenbesluit door de uitspraak niet meer. Dit is nu juridisch vastgelegd in de overbruggingsregeling, die ook de vergelijkbare regels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) buiten werking stelt. De nieuwe, nog op te stellen regels voor windturbineparken treden volgens de voorlopige planning in werking nadat de Omgevingswet inwerking is getreden (naar verwachting op 1 januari 2024). Tot die tijd moet het bevoegd gezag voor nieuwe windparken voorschriften opnemen in de omgevingsvergunning of een maatwerkbesluit.

Uit de reactienota behorende bij de NRD voor het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving blijkt dat het planMER naast de 45 dB en 47 dB Lden normen, ook de 37, 40, 43 en 50 dB Lden normen onderzoekt. Daarnaast wordt er verwezen naar het onderzoek dat in gaat op afstandsnormen voor windturbines[2]. In het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving worden de resultaten van dit onderzoek meegenomen. Omdat het op dit moment onduidelijk is wat de nieuwe normen worden voor geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid, is gekozen om in het planMER uit te gaan van de 'bestaande' normen uit het Activiteitenbesluit. In de verdere uitwerking van de zoekgebieden in de RES 2.0, middels bijvoorbeeld een projectMER zal in ieder geval nadere invulling worden gegeven aan de normen die op dat moment gelden. Indien nodig kan een lokale afweging gemaakt worden.

Tabel 2.6 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema leefomgeving

Naam	Type	Invloed op	Inhoud
Besluit omgevingsrecht	wet- en regelgeving	geluid	bepaalt voor verschillende categorieën milieuactiviteiten of het een inrichting is, of een milieuvergunning nodig is en wie het bevoegd gezag is

Wettelijke normen en beleidskaders thema ruimtegebruik

Het wettelijke kader voor het thema ruimtegebruik bestaat feitelijk uit de vigerende bestemmingsplannen van de gemeenten, de provinciale Omgevingsverordening en de nationale wet- en regelgeving. Windturbines passen op dit moment niet zonder vergunningen binnen de geldende wettelijke kaders. Hierbij gelden de specifieke thematische aandachtspunten zoals beschreven in voorgaande paragrafen. Daarnaast is het ruimtegebruik niet volledig wettelijk beschermd en kan er onder voorwaarden worden afgeweken van de bepalingen uit de genoemde kaders. Dit betekent dat gebieden op basis van het criterium 'Ruimtegebruik' niet bij voorbaat niet haalbaar zijn vanuit milieuperspectief. Tabel 2.7 geeft de uitgangspunten vanuit wetgeving en beleid voor het thema ruimtegebruik weer. De gemeentelijke visies, beleidsstukken en bestemmingsplannen zijn niet beschouwd, zoals ook benoemd in de inleiding van deze notitie.

[1] https://www.platformparticipatie.nl/windturbinebepalingen/voornemen+windturbinebepalingen/default.aspx.

[2] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/04/21/onderzoek-afstandsnormen-windturbines.

Tabel 2.7 Uitgangspunten vanuit wet- en regelgeving, richtlijnen en beleid thema ruimtegebruik

Naam	Type	Invloed op	Uitleg en relevantie
Nationaal			
Klimaatakkoord (2019)	beleid	ruimtegebruik	het Klimaatakkoord geeft aan om als ruimtelijk principe mee te nemen om te streven naar zuinig en (zoveel mogelijk) meervoudig ruimtegebruik. Dit kan bijvoorbeeld door waarde aan natuur en landschap toe te voegen
Provinciaal			
Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)	regelgeving	ruimtegebruik	de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland bevat de uitwerking van de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland in regelgeving. In de verordening zijn onder meer regels opgenomen ten aanzien van de inpassing van windturbines en zonnevelden

BIJLAGE: ALTERNATIEVENONTWIKKELING

Onderwerp	Notitie alternatievenontwikkeling planMER RES Arnhem-Nijmegen
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.798
Auteur(s)	J. de Vries MSc, R. de Jong MSc
Gecontroleerd door	M.M.K. Vanderschuren MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INLEIDING

1.1 Introductie

Deze notitie geeft een toelichting op de alternatievenontwikkeling (windenergie en zonne-energie) voor het planMER RES Arnhem-Nijmegen. Het vormt een bijlage bij het hoofdrapport planMER RES Arnhem-Nijmegen. De notitie beschrijft de uitgangspunten en biedt inzicht in de ontwikkelde alternatieven voor windenergie en zonne-energie. Hierbij is met name aandacht voor het proces, de gehanteerde uitgangspunten en de onderbouwing hiervan.

Het doel van het planMER is de bevoegde gezagen vanuit de milieuaspecten beslisinformatie te bieden voor het bepalen van de zoekgebieden voor het realiseren van windturbines en zonnevelden voor de RES 2.0 in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Het planMER helpt dus om de milieueffecten van de mogelijke invullingen van het bod van 1,62 TWh uit RES 1.0 inzichtelijk te maken. Zo brengt het planMER de gevolgen voor onder meer het landschap, de natuur en de leefomgeving in beeld. Door een planMER op te stellen, krijgt de regio inzicht in de keuzemogelijkheden voor de RES 2.0 en kunnen verschillende belangen tegen elkaar worden afgewogen. Alle overheden in de regio kunnen die milieu-informatie later hergebruiken bij haar eigen planprocedures.

Om dit inzicht te bieden zijn vier alternatieven ontwikkeld die samen de hoeken van het speelveld verkennen vanuit de mogelijke optredende milieueffecten. In de NRD benoemt zijn de uitgangspunten voor de alternatieven en introduceert zijn de voorgestelde alternatieven. Met deze alternatieven wordt getoond op welke verschillende manieren de opgave voor de duurzame opwek in het gebied kan worden ingevuld. De vier alternatieven hebben tot doel om gezamenlijk de bandbreedte aan mogelijkheden in het plangebied beeld te brengen en geschikte, geschikt te maken en niet geschikte gebieden in kaart te brengen. Daarmee

bieden de alternatieven inzicht in het 'gehele speelveld' waardoor de keuze voor gebieden makkelijker en navolgbaar wordt.

Geen alternatief Energiesysteem
In de NRD is een vijfde alternatief gepresenteerd: het alternatief Energiesysteem. Dit alternatief had als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die rekening houden met de beschikbare en toekomstige netcapaciteit en de samenhangende maatschappelijke kosten. Hierbij werd gedacht aan de huidige en toekomstige netcongestie, uitgaande van de bestaande en voorziene netinfrastructuur en onderstations. Een eerste versie van het alternatief is in de NRD op kaart weergegeven. Tijdens de terinzagelegging is een zienswijze ingediend door de netbeheerder, Liander. Hieruit blijkt dat de netbeheerder niet achter de toegepaste data en uitgangspunten staat, die de basis vormen van het alternatief. Het is niet mogelijk gebleken gezamenlijk de benodigde data en uitgangspunten tijdig te definiëren, om het alternatief Energiesysteem toch te kunnen onderzoeken. Dit planMER bevat daarom geen alternatief Energiesysteem. Wel is bij het hoofdrapport planMER een analyse opgenomen in bijlage XIII die is opgesteld in overleg met Liander voor het energiesysteem.

Het doel van het planMER is niet om één alternatief te kiezen, maar om vanuit verschillende invalshoeken en denkrichtingen geschikte of geschikt te maken gebieden te onderzoeken. Voor elk alternatief zijn binnen het planMER verschillende varianten, die beschreven zijn in paragraaf 2.2, onderzocht, omdat de effecten van de varianten van elkaar kunnen verschillen. Daarnaast is het ruimtebeslag van de varianten verschillend. Zo is er bijvoorbeeld meer ruimte nodig om de opwekdoelstellingen te behalen met zonnevelden dan met windturbines. Door de alternatieven te vergelijken wordt duidelijk welke voor- en nadelen bepaalde keuzes hebben voor het milieu en wat de randvoorwaarden, belemmeringen en kansen zijn bij deze plannen. Op basis hiervan kan de regio een voorkeursalternatief (VKA) kiezen: een alternatief of combinatie van delen van alternatieven wat de voorkeur heeft om de doelstellingen uit de RES 1.0 en de RES 2.0 te realiseren.

1.2 Stappenplan

Het stappenplan om te komen tot alternatieven bestaat op hoofdlijnen uit drie stappen. Dit stappenplan is weergegeven op afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1 Stappenplan alternatievenontwikkeling

Terminologie: alternatieven, varianten en zoekgebieden
Een **alternatief** is een voorgesteld energielandschap vanuit een specifiek milieuthema. Alternatief landschap laat bijvoorbeeld zien wat een geschikte invulling van de ruimte is bezien vanuit het landschap. Het gaat daarbij dan bijvoorbeeld om het volgen van de logische lijnen in het landschap bij plaatsing van de windturbines en/of zonnevelden. Dit alternatief is zo ingericht dat dit vanuit het thema landschap bezien de meest optimale invulling is (minste impact).

Om de bandbreedte van de effecten in beeld te brengen, afhankelijk van turbinetypes, zijn binnen de alternatieven verschillende **varianten** uitgewerkt. Hierin is de verwachte energieopbrengst de basis en is bepaald hoe deze opbrengst kan worden gerealiseerd met windturbines en/of zonnevelden in een

bandbreedte van minimale en maximale grootte. In het geval van windturbines zijn dit windturbines met ashoogtes van 120 m en 166 m (zie paragraaf 2.2).

Exploitanten van wind- en zonne-energie hebben ruimte nodig om een goede positie voor de varianten te kunnen bepalen. De milieueffecten die in dit planMER beoordeeld worden, treden vaak erg lokaal op. Met wat flexibiliteit in de plaatsing van een windturbine, is een milieueffect soms te mitigeren. Daarom zijn er binnen de ruimte die de alternatieven bieden zones geselecteerd waarbinnen de varianten geplaatst kunnen worden. Dit worden **zoekgebieden** genoemd. Hiermee worden de plaatsing van windturbines en zonnevelden in een gebied concreet en realistisch gemaakt, met ruimte om te variëren (schuifruimte).

In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspunten voor de alternatieven bepaald (stap 1). Hoofdstuk 3 beschrijft de ontwerpprincipes die gekoppeld zijn aan de vier alternatieven (stap 2) en geeft inzicht in de plaatsingszones die worden onderzocht (stap 3).

2 UITGANGSPUNTEN ALTERNATIEVENONTWIKKELING WIND EN ZON

2.1 Introductie

Het doel bij de ontwikkeling van de alternatieven is het behalen van de opgave van 1,62 TWh/jaar en het in beeld brengen van de hoeken van het speelveld. Hierbij kan voor windturbines gevarieerd worden in onder andere ashoogte en vermogen en voor zonnevelden in oriëntatie en omvang. De technieken die de regio heeft vastgesteld in RES 1.0 zijn leidend.

De volgende technieken voor de opwek van duurzame elektriciteit vallen binnen de scope van het planMER:
- wind op land;
- zon op land.

Zon op dak buiten scope van het planMER
De effecten van zon op dak zijn in het planMER niet nader onderzocht. Voor deze ontwikkelingen worden bestaande daken gebruikt, waardoor de milieueffecten en ruimtelijk gebruik beperkt zijn. Milieueffecten zijn daarom naar verwachting niet doorslaggevend voor de haalbaarheid van zon op dak. De mate waarin zon op dak wordt toegepast, is wel van invloed op het benodigde oppervlak wind en zon op land. In het planMER is daarom uitgegaan van een opwek van 0,49 TWh door zon op dak, zoals benoemd in de RES 1.0.

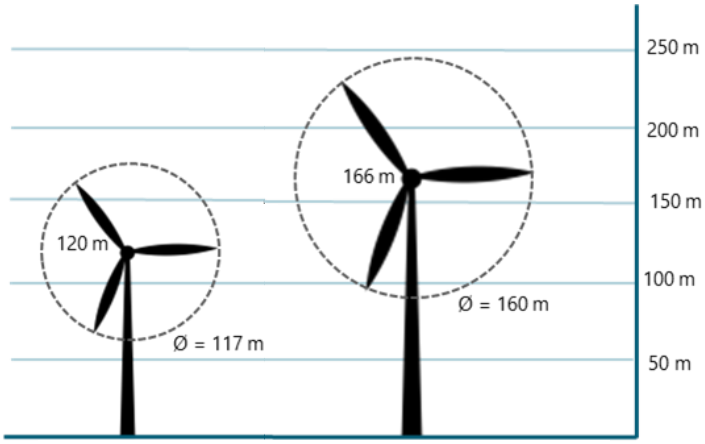
Criteria windturbines en zonnevelden
Voor de ontwikkeling van alternatieven is een aantal ruimtelijke randvoorwaarden bepaald in de RES 1.0. Deze randvoorwaarden bepalen de technische ruimte van het speelveld in dit planMER. De toegepaste criteria borgen een goede ruimtelijke ordening en voorkomen dat windturbines en zonnevelden als confetti over de regio worden verspreid. Dit planMER houdt in de alternatievenontwikkeling zoveel als redelijkerwijs mogelijk rekening met deze ruimtelijke randvoorwaarden. Desondanks vormt het in beeld brengen van gebieden die geschikt, geschikt te maken en niet geschikt zijn vanuit de harde en zachte belemmeringen de voornaamste basis in de ontwikkeling van de alternatieven. De ruimtelijke inpassing is een meer locatie-specifiek vraagstuk, dat bij de ontwikkeling van projecten aan de orde dient te komen.

Referentieturbines

Voor windenergie worden twee turbinetypen onderzocht (zie afbeelding 2.1):

1 windturbines (circa 3,6 MW) met een ashoogte van 120 m en een rotordiameter van 117 m;
2 windturbines (circa 7,0 MW) met een ashoogte van 166 m en een rotordiameter van 160 m.

Afbeelding 2.1 Referentieturbines

3,6 MW windturbine 7,0 MW windturbine

De referentieturbines geven samen een realistische bandbreedte aan mogelijke windturbines weer. Anno 2023 is een windturbine op land kleiner dan 120 m ashoogte en een windturbinevermogen van minder dan circa 3,6 MW de ondergrens van wat gangbaar is. Dit komt onder andere vanwege de rendabiliteit en de uitfasering van de productie van 'kleinere' windturbines. Een windturbine op land met een ashoogte hoger dan 166 m en een tiphoogte van meer dan 246 m richting 2030 naar verwachting de bovengrens, gelet op de beschikbare ruimte en bijkomende belemmeringen. Het doel van dit planMER is om de bandbreedte te onderzoeken. Bij concrete projecten kunnen windturbines met andere ashoogte worden toegepast, ook als deze groter of juist kleiner zijn. Op projectniveau dienen de effecten onderzocht te worden.

Definitie windpark

In de verdere uitwerking van de zoekgebieden die volgen uit dit planMER dienen volgende criteria toegepast te worden voor windenergie:

- een nieuw windpark bestaat uit minstens:
  - twee windturbines bij een lijnopstelling;
  - drie windturbines voor een geclusterde opstelling;
- nieuwe losstaande (solitaire) windturbines worden alleen onderzocht als deze aansluiten bij een bestaand windpark;
- uitbreiding van bestaande windparken gebeurt alleen met windturbines met dezelfde hoogte om een rommelig beeld (beeldinterferentie) te voorkomen.

Definitie zonnevelden

In dit planMER zijn de volgende criteria toegepast voor het ontwikkelen van alternatieven voor zonnevelden:

- een zonneveld heeft een vermogen van meer dan 2 MW. Dit ligt in lijn met de afspraken in de RES 1.0;
- er wordt, tenzij anders vermeld, uitgegaan van zonnevelden met een zuidoriëntatie, vanwege een groter ruimtebeslag voor dezelfde hoeveelheid energie-opwek in vergelijking met een oost-west oriëntatie. Op die manier wordt de benodigde ruimte op een 'veilige' manier berekend, op projectniveau kan het ruimtebeslag dan minder zijn en dient de invulling nader bepaald te worden;

- er is uitgegaan van multifunctionele zonnevelden (zonneveld gecombineerd met andere functies) vanwege het uitgangspunt van koppelkansen en dubbel ruimtegebruik in de RES 1.0, en de zonnebrief van minister Jetten[1];
- voor ieder een opgesteld vermogen van 1 MW is uitgegaan van een bandbreedte tussen 1,0 hectare en 1,5 hectare benodigd oppervlakte. Met de 1,0 hectare per 1 MW wordt aangesloten bij huidige zonprojecten, door ook 1,5 hectare per 1 MW te onderzoeken, wordt meer ruimte geboden voor combinaties van functies. Het minimum opgesteld vermogen van 2 MW blijft onverminderd het uitgangspunt.

2.2 Kansen- en belemmeringenkaarten

De ontwikkeling van windturbines is niet overal mogelijk. Om gebieden binnen de regio uit te sluiten waar de opwek van wind- en/of zonne-energie vanuit (milieu-)wetgeving niet is toegestaan, zijn als eerste stap kansen- en belemmeringenkaarten opgesteld. De referentiesituatie, de wettelijke en regelgevende kaders en beleidskaders zijn in beeld gebracht om de milieueffecten van windturbines en zonnevelden te kunnen onderzoeken en beoordelen. Deze wettelijke- en regelgevende kaders en beleidskaders (zie hoofddocument planMER) geven een beeld van de (on)mogelijkheden voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie in de regio en worden vertaald in kansen- en belemmeringenkaarten.

Voor de ontwikkeling van kansen- en belemmeringenkaarten is onderscheid gemaakt tussen harde belemmering (nee) en zachte belemmeringen (nee, tenzij of ja, mits). Alle harde belemmeringen[2] (ook wel uitsluitende criteria genoemd) zijn in een GIS-database opgenomen. Het resultaat hiervan zijn kaarten voor zowel windturbines en zonnevelden. Hierop is te zien welke gebieden op basis van de gehanteerde uitgangspunten zijn uitgesloten voor windturbines en/of zonnevelden. Deze kaarten geven daarmee een beeld van de maximale zoekruimte binnen de RES-regio en vormt de basis voor stap 2 van de alternatievenontwikkeling, zie afbeelding 1.1.

De uitgangspunten van belemmeringenkaarten uit de RES 1.0 zijn als uitgangspunt genomen (afbeelding 2.2). Vervolgens zijn deze harde restricties gevalideerd en waar nodig geactualiseerd of aangevuld. Hierbij is de input vanuit de betrokken ambtenaren en bestuurders gebruikt, evenals de inbreng uit de omgevingsdialogen, de zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. Daarmee geeft deze stap invulling aan het advies van de Commissie m.e.r.[3] (zie toelichtend kader).

Na volgbaarheid zoekgebieden RES 1.0 - Advies Commissie m.e.r. op RES 1.0

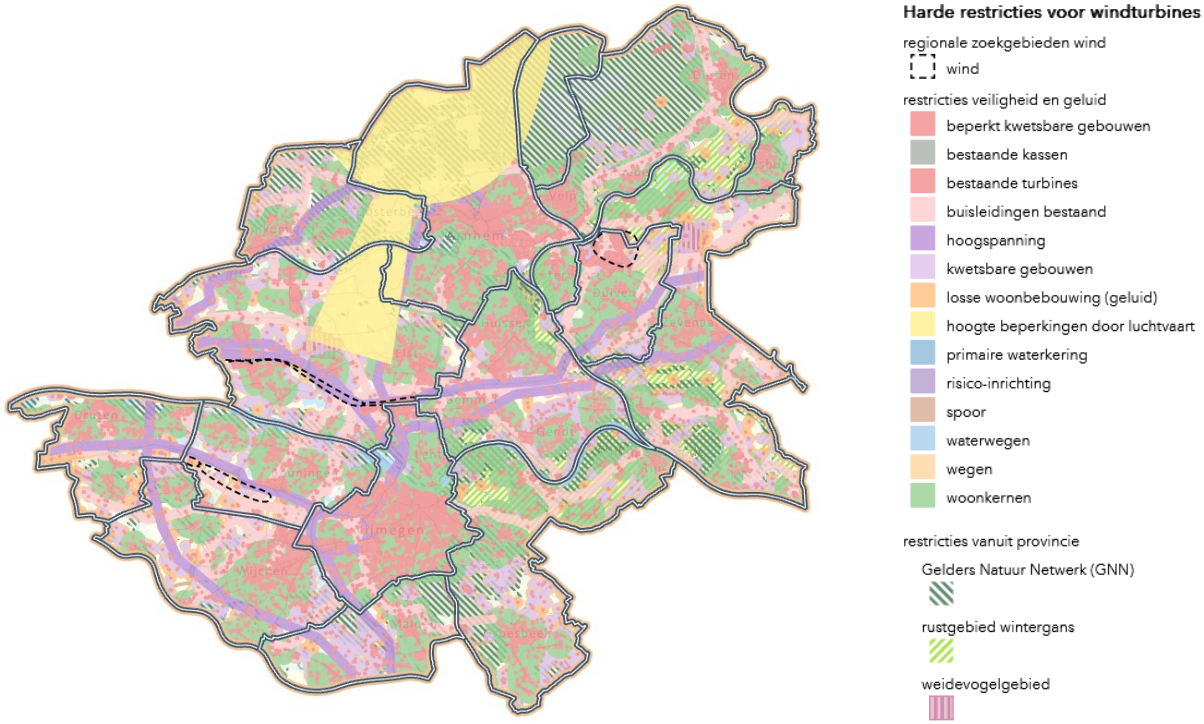
'Het is op basis van de beschikbare informatie voor de Commissie niet duidelijk op basis van welke (milieu)afwegingen de zoekgebieden tot stand zijn gekomen. De RES 1.0 geeft namelijk goede belemmeringenkaarten én een duidelijk eindbeeld/kaart, maar het is onvoldoende navolgbaar hoe dit eindbeeld zijn vorm heeft gekregen'. In paragraaf 3.2 wordt toegelicht hoe vanuit de RES 1.0 een alternatief is ontwikkeld waarbij de belemmeringen zijn meegenomen.

[1] Kamerbrief over rol zonne-energie in energietransitie, d.d. 20 mei 2022.

[2] Een harde belemmering is een fysieke belemmering of een belemmering met een no go aanduiding vanuit wet- en regelgeving.

[3] Advies Commissie m.e.r.: https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p35/p3589/3589_advies_milieu-informatie.pdf.

Afbeelding 2.2 Harde belemmeringen uit RES 1.0

GIS-methodiek

De harde en zachte belemmeringen zijn in dit planMER met behulp van GIS (geografisch informatiesysteem) op kaarten in beeld gebracht. Door de harde en zachte belemmeringen binnen het zoekgebied te combineren op één kaart wordt inzichtelijk welke gebieden binnen het zoekgebied voor windenergie zijn uitgesloten en dus niet geschikt zijn voor de ontwikkeling van windturbines (harde belemmeringen). Ook laat de kaart zien welke gebieden onder bepaalde voorwaarden geschikt zijn (zachte belemmeringen), of gebieden die geen harde en zachte belemmeringen kennen (geen belemmeringen) in kaart gebracht. Hiervoor zijn de volgende kleuren toegepast (tabel 2.1):

Tabel 2.1 Kleuren kansen- en belemmeringenkaarten

Belemmeringen	Kleur
harde belemmeringen	transparant
zachte belemmeringen	oranje
geen belemmeringen	groen

Het resultaat hiervan zijn kaarten voor windturbines en zonnevelden, waarop de verschillende gebieden zijn weergegeven. Deze kaarten geven daarmee een beeld van de zoekruimte binnen het zoekgebied en vormen de basis voor de alternatievenontwikkeling. Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat de kaarten passend zijn bij het regionale schaalniveau van het planMER. Op lokaal niveau en bij de concrete uitwerking van projecten is maatwerk mogelijk en kunnen gebieden die in dit planMER als ongeschikt zijn aangemerkt alsnog geschikt zijn.

Om inzicht te geven in de toegepaste uitgangspunten en de gebruikte data zijn in de volgende paragrafen de voor dit planMER toegepaste harde en zachte belemmeringen verder uitgewerkt. Voor de kansen- en belemmeringenkaarten is er binnen deze belemmeringen onderscheid gemaakt tussen:

1 fysieke belemmeringen (voor fundering) (nee);
2 afstanden uit besluiten, regelgeving en wetgeving (nee en nee, tenzij);
3 adviesafstanden uit beleid en handreikingen (nee, tenzij en ja, mits).

Mortaliteitsnorm Wespendief

De Wespendief is een belemmering die zowel hard als zacht kan zijn. Uit eerdere effectenonderzoeken voor windparken nabij Natura 2000-gebied de Veluwe, bleek de Wespendief de meest beperkende soort (belangrijkste aandachtsoort) voor het plaatsen van windturbines nabij dit natuurgebied. De Veluwe vormt binnen Nederland het kerngebied van de Wespendief en de kwaliteit van het gebied is bepalend voor de dichtheden van deze soort. Het uitgangspunt bij het plaatsen van windturbines is dat de populatie Wespendieven op de Veluwe (specifiek gezegd: het instandhoudingsdoel voor het Natura 2000-gebied) niet achteruit mag gaan als gevolg van aanvaringen met windturbines. Volgens de Natura 2000-doelstellingen zouden er minimaal 100 broedparen aanwezig moeten zijn. Dat zijn er nu naar schatting 94.

Het ecologisch onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van windturbines op en rondom de Veluwe op het instandhoudingsdoelstelling van de Wespendief. Als wordt uitgegaan van een 1 %-mortaliteitsnorm van 0,36 Wespendiefslachtoffers per jaar, leiden windturbines op de Veluwe in alle scenario's tot een overschrijding van de 1 %-norm. Hieruit blijkt dat op de Veluwe en binnen een zone van 1 km rond de Veluwe, geen windturbines ontwikkeld kunnen worden (in ieder geval in de periode tot 2030).

Gedeputeerde Staten Gelderland hebben in december 2022 een besluit genomen hoe om te gaan met windparken op en rondom de Veluwe. Windparken op de Veluwe en één kilometer daaromheen worden uitgesloten. In de zone van 1-8 kilometer rondom de Veluwe is er op korte termijn nog ruimte voor 1-2 windparken. De provincie is in overleg met initiatiefnemers, gemeenten en provincies Flevoland, Overijssel en Utrecht hoe de beperkte ruimte het beste kan worden verdeeld. Voor de langere termijn wordt er gekeken naar innovatieve maatregelen (zoals zwarte wiek, cameradetectie) om meer ruimte te creëren. Daarom houdt dit planMER rekening met de zones van 1 km (harde belemmering vanwege de 1 %-norm), zie tabel 2.2, en 1 tot 8 km (zachte belemmering) rondom de Veluwe, zie tabel 2.4.

2.2.2 Harde belemmeringen (nee)

Harde belemmeringen zijn fysieke beperkingen, of beperkingen vanuit wet- en regelgeving, die de ontwikkeling van wind- en/of zonne-energie op een bepaalde locatie onmogelijk maakt.

Het planMER maakt onderscheid tussen twee typen harde belemmeringen:

1 fysieke objecten: dit zijn bijvoorbeeld gebouwen en infrastructuur (wegen, spoorwegen, buisleidingen, bestaande windturbines). Het is hier fysiek niet mogelijk om zonnevelden of windturbines te realiseren;
2 beperkingen vanuit wet- en regelgeving: dit legt beperkingen op vanuit onder andere geluid, veiligheid, waterkwaliteit en waterveiligheid. Deze beperkingen zijn hieronder nader toegelicht.

Beperkingen vanuit wet- en regelgeving

Wettelijke beperkingen gelden onder andere voor:

1 **geluid:** in het Activiteitenbesluit is vastgelegd hoeveel geluid een windturbine maximaal mag veroorzaken op de gevel van gevoelige bestemmingen zoals een woning of ziekenhuis;
2 **slagschaduw:** in het Activiteitenbesluit is de maximale slagschaduwduur op de gevel van gevoelige bestemmingen vastgelegd;

3 **veiligheid:** in het Handreiking Risicozonering Windturbines 2020[1] is vastgelegd welke afstanden minimaal moeten worden aangehouden tot kwetsbare objecten zoals woningen, beperkt kwetsbare objecten zoals bedrijven en woningen in het buitengebied, BZRO en inrichtingen;
4 **infrastructuur:** veiligheidsafstanden rijkswegen, hoofdwaterwegen en spoorwegen.

Status van het Activiteitenbesluit
De geluid-, slagschaduw- en veiligheidsnormen die gelden voor windparken zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Op 30 juni 2021 oordeelde de Raad van State in een uitspraak over het Windpark Delfzijl, dat deze normen uit het Activiteitenbesluit vanuit milieuperspectief moeten worden onderbouwd met een planMER, om zo een passende norm te bepalen. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat laat hiervoor momenteel een planMER opstellen. In paragraaf 6.2 van het hoofdrapport planMER nader toegelicht hoe hier in de m.e.r.-procedure mee omgegaan wordt.

In tabel 2.2 en 2.3 staan de gehanteerde afstanden voor de verschillende aspecten van harde belemmeringen met de bijbehorende status.

Tabel 2.2 Harde belemmeringen windturbine (nee)

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
1	kwetsbare objecten	178,5 m *PR10-6, tiphoogte*	246 m *PR10-6, tiphoogte*	artikel 3.15a, lid 1, van het Activiteitenbesluit
2	beperkt kwetsbare objecten (PR10-5)	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	artikel 3.15a, lid 2, van het Activiteitenbesluit
3	rijkswegen en provinciale wegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
4	hoofdwaterwegen	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	Waterwet
5	spoorwegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
6	bovengrondse hoogspanningslijn	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	fysieke belemmering voor windturbinebladen
7	ondergrondse hoogspanningslijn	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
8	buisleidingen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
9	rijksmonumenten	begrenzing object op kaart		Erfgoedwet
10	geluidsgevoelige objecten	210 m	385 m	geluidscontour op basis van 47 dB met mitigerende maatregelen wet geluidhinder[2]
11	weidevogelgebieden	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland, Artikel 2.51a, en artikel 1a.2
12	Wespendief	Veluwe + 1 km		zorgplicht vanuit Wro

[1] Handreiking Risicozonering Windturbines (HRW2020), versie 1.1, 20 mei 2020.

[2] Een nadere toelichting op de toegepaste afstanden is opgenomen in paragraaf 6.3.5 van het hoofdrapport planMER.

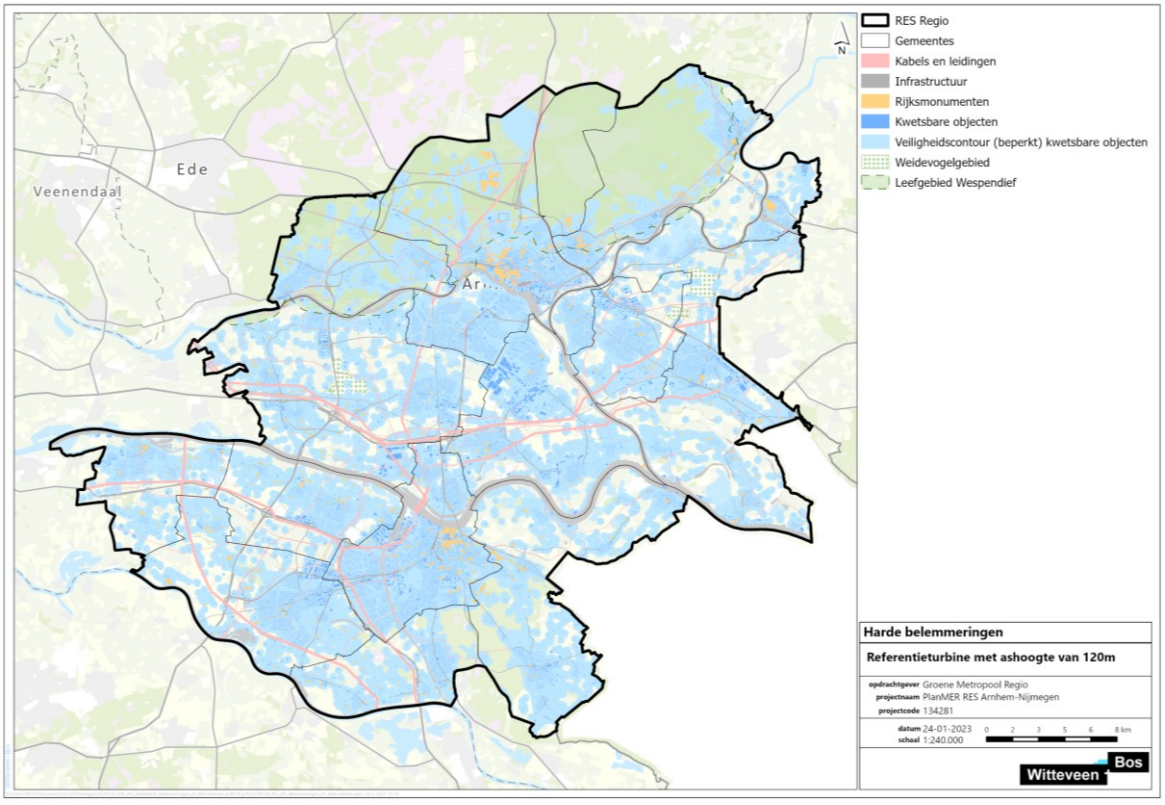
Tabel 2.3 Harde belemmeringen zonnevelden (nee)

Nr.	Aspect	Afstand	Status
1	bebouwing	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
2	hoogspanning	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
3	rijkswegen	13 m	fysieke belemmering
4	provinciale wegen	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
5	rijksmonumenten	begrenzing op kaart	Erfgoedwet
6	spoorlijn	5 m	fysieke belemmering
7	woningen	40 m	kwetsbaar object
8	buisleidingen	5 m	fysieke belemmering
9	hoofdvaarwegen	begrenzing op kaart	fysieke belemmering
10	weidevogelgebied	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland, Artikel 2.51a, en artikel 1a.2

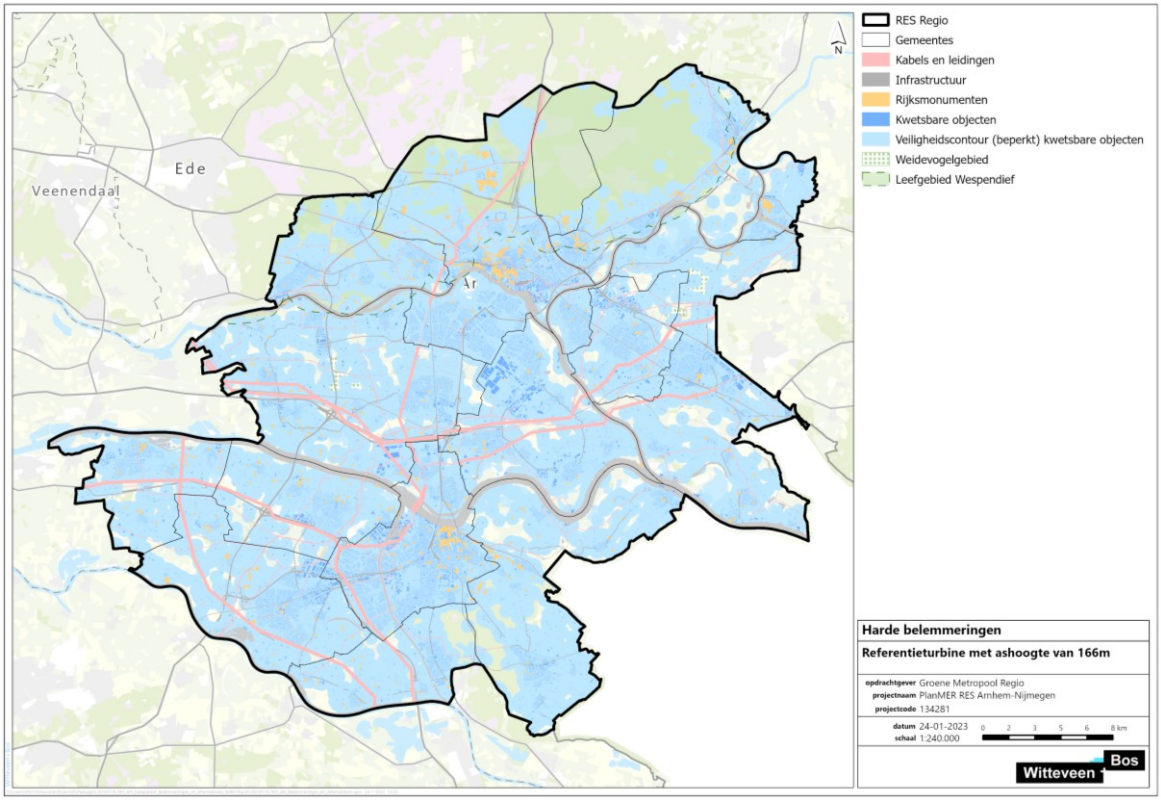
Harde belemmeringenkaarten

Afbeelding 2.3 en 2.4 tonen de harde belemmeringen voor respectievelijk 120 m en 166 m windturbines. De toegepaste harde belemmeringen zijn toegelicht in tabel 2.2. Afbeelding 2.5 toont de harde belemmeringen voor zonnevelden, zoals toegelicht in tabel 2.3.

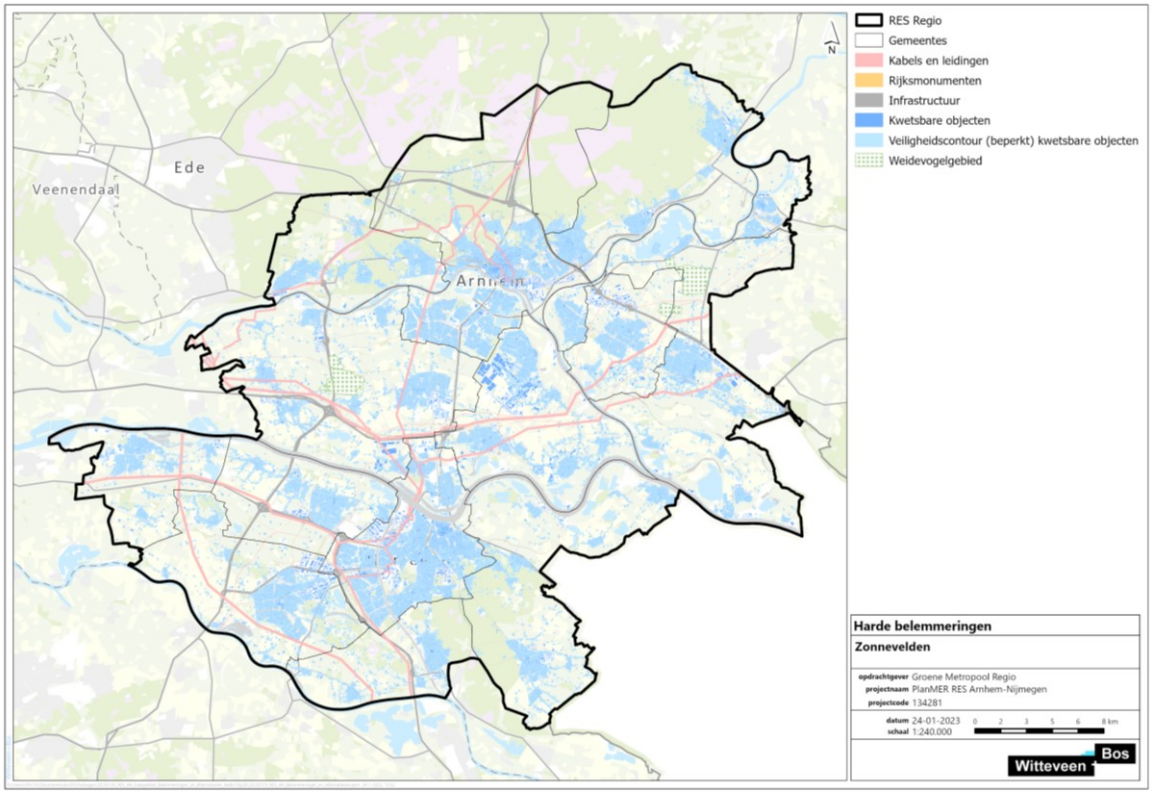
Afbeelding 2.3 Kaart met harde belemmeringen120 m windturbines

Afbeelding 2.4 Kaart met harde belemmeringen166 m windturbines

Afbeelding 2.5 Kaart met harde belemmeringen zon op land

Energieopbrengsten beschikbare ruimte

Uit de bovenstaande kaarten met harde belemmeringen blijft de algemene zoekruimte over, waarbinnen de alternatieven zijn ontwikkeld. Om te bepalen of de energiedoelstelling van 1,13 TWh binnen de beschikbare zoekruimte ook daadwerkelijk gehaald kan worden is een notitie Energieopbrengsten opgesteld (bijlage XI van het hoofdrapport). Hierin staan de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het bepalen van de opwekpotentie van de beschikbare zoekruimte. Het betreft hier een generieke aannames, waarbij met name de beschikbare opwekpotentie in relatie tot de beschikbare ruimte voor windturbines conservatief is ingeschat.

Bij de volledige benutting van de beschikbare ruimte na toepassing van de harde belemmeringen blijkt het volgende:

- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 6,22 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 2,47 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 73,98 TWh.

Hieruit blijkt dat binnen de beschikbare zoekruimte de doelstelling uit de RES 1.0 gehaald kan worden. Wel geldt dat hierbij de verschillende milieueffecten nog niet zijn meegewogen. Ook is het belangrijk te benoemen dat windenergie en zonne-energie complementair zijn, en het dus een combinatie is van beide energietechnieken (inclusief verschillende windturbinetypen) die moet zorgen voor een realistische en uitvoerbare RES 2.0.

2.2.3 Zachte belemmeringen (nee, tenzij en ja, mits)

Naast wettelijke beperkingen vanuit hinder en veiligheid, gelden ook vanuit beleid belemmeringen. Onder zachte belemmeringen vallen richtafstanden, adviesafstanden die voortkomen uit beleid en regelgeving die afwijkingen mogelijk maken. Een voorbeeld van een zachte belemmering is de veiligheidscontour rond snelwegen. De veiligheidscontour is opgenomen in de Handreiking Risicozonering Windturbines, maar in de praktijk zijn er mogelijkheden om hiervan af te wijken. De zachte belemmeringen moeten dus worden gelezen als aandachtspunten voor de keuze in gebieden voor windturbines en zonnevelden. Hoe met de aanwezige aandachtspunten omgegaan moet worden, zal op projectniveau nader onderzocht moeten worden.

Ontwikkelingen in of nabij Natura 2000-gebieden

Ontwikkelingen in of nabij Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significante effecten op de instandhouding van beschermde soorten en Habitats. Projecten zijn enkel vergunbaar als significante effecten kunnen worden uitgesloten. Als dit op m.e.r.-niveau niet mogelijk is, is een aanvullende toetsing nodig: een Passende Beoordeling (PB). De PB is een nader onderzoek naar mogelijk significante effecten, daarbij worden ook mitigerende maatregelen uitgewerkt (zie ook afbeelding 2.6). Vervolgens wordt getoetst of significante effecten met deze maatregelen zijn uit te sluiten. Als dit nog steeds niet mogelijk is, dient een ADC-toets doorlopen te worden waarin het volgende wordt aangetoond:

1 A: er zijn geen alternatieven beschikbaar;
2 D: er is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang;
3 C: er worden compenserende maatregelen getroffen om de algehele samenhang van Natura 2000 te waarborgen.

Als bovenstaande punten in de ADC-toets niet voldoende kunnen worden aangetoond, is het project vanuit de Wet natuurbescherming niet vergunbaar.

Afbeelding 2.6 Onderzoekstraject bij projecten waarvoor significante effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten

In tabel 2.4 en 2.5 staan de gehanteerde afstanden voor de verschillende aspecten van zachte belemmeringen met de bijbehorende status.

Tabel 2.4 Zachte belemmeringen windturbine (nee, tenzij en ja, mits)

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
1	rijkswegen	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	vergunning op basis van Wet beheer Rijkswaterstaatwerken (Wbr) (nee, tenzij)
2	spoorwegen	66,35 m *½ rotordiameter + 7,85 m*	87,85 m *½ rotordiameter + 7,85 m*	spoorwegenwet (nee, tenzij)
3	molenbiotopen	begrenzing op kaart		Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
4	waterkeringen	begrenzing object op kaart		Waterwet voor rijkswaterkeringen, Keur voor waterschapskeringen (nee, tenzij)
5	buisleidingen	178,5 m *PR10-6*	246 m *PR10-6*	advies door leidingbeheerder (Gasunie, vanuit handreiking) (ja, mits)
6	BRZO en inrichtingen	178,5 m *PR10-6*	246 m *PR10-6*	Activiteitenbesluit (ja, mits)
7	stiltegebieden	begrenzing op kaart		Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
8	ganzenrustgebied	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
9	Gelders Natuurnetwerk	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
10	Natura 2000	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
11	grondwater-beschermingsgebied	begrenzing op kaart		afdeling 3.2 Omgevingsverordening Gelderland (Nee, tenzij)
12	waterwingebieden	begrenzing op kaart		afdeling 3.2 Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
13	waardevol open gebied	begrenzing op kaart		artikel 2.55 Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
14	Nationaal Landschap	begrenzing op kaart		Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
15	Nieuwe Hollandse Waterlinie	begrenzing op kaart		Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
16	Romeinse Limes	begrenzing op kaart		Omgevingsverordening- Gelderland (ja, mits)
17	Wespendief	1 - 8 km rond Veluwe		1 %- mortaliteitsnorm (ja, mits)
18	groene ontwikkelingszones	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening- Gelderland (ja, mits)

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
19	luchtvaart	restrictievlakken op kaart[1]		Barro (art. 2.6.2. lid 8 en lid 9; art. 2.6.9) (nee, tenzij & ja, mits)
20	historische buitenplaatsen	begrenzing op kaart		Erfgoedwet (nee, tenzij)

Tabel 2.5 Zachte belemmeringen zonnevelden (nee, tenzij, of ja, mits)

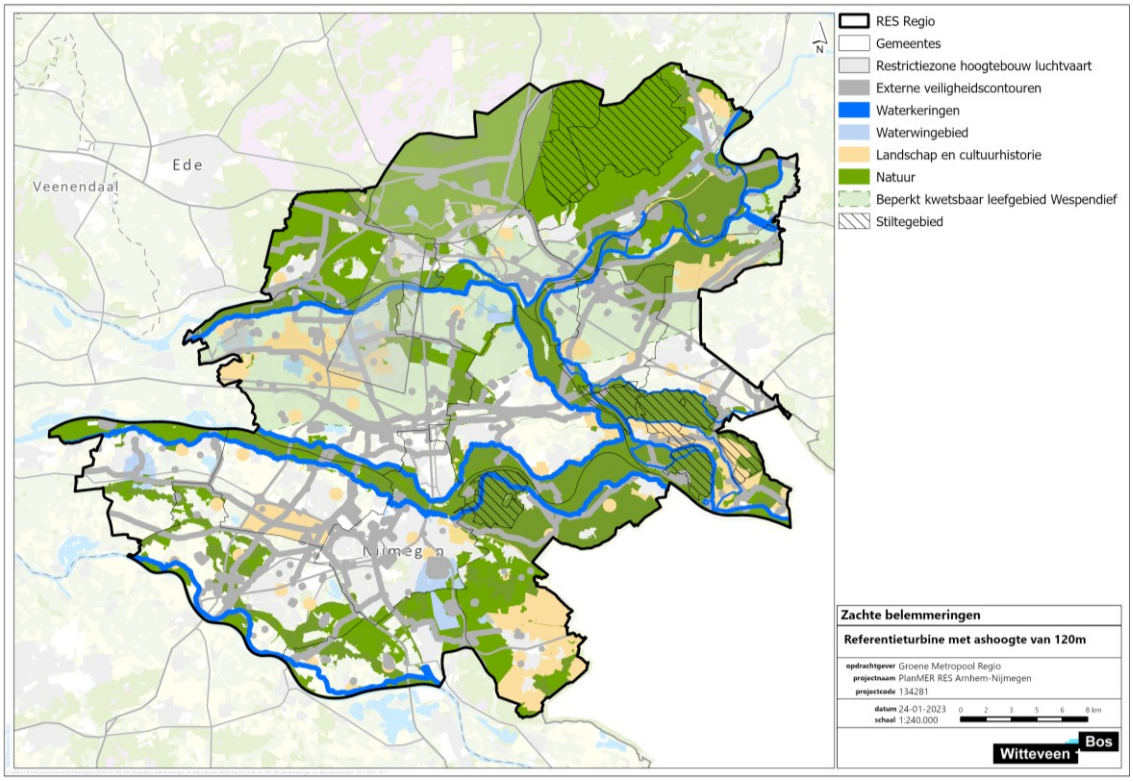
Nr.	Aspect	Afstand	Status
1	waterwingebied	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
2	groene ontwikkelingszones	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
3	stiltegebied	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
4	molenbiotopen	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
5	historische buitenplaatsen	begrenzing op kaart	Erfgoedwet (nee, tenzij)
6	Romeinse Limes	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
7	Nieuwe Hollandse Waterlinie	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
8	waardevol open gebied	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
9	Nationale landschappen	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (ja, mits)
10	Gelders natuurnetwerk	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)
11	Natura 2000	begrenzing op kaart	Wet natuurbescherming
12	ganzenrustgebieden	begrenzing op kaart	Omgevingsverordening Gelderland (nee, tenzij)

Zachte belemmeringkaarten

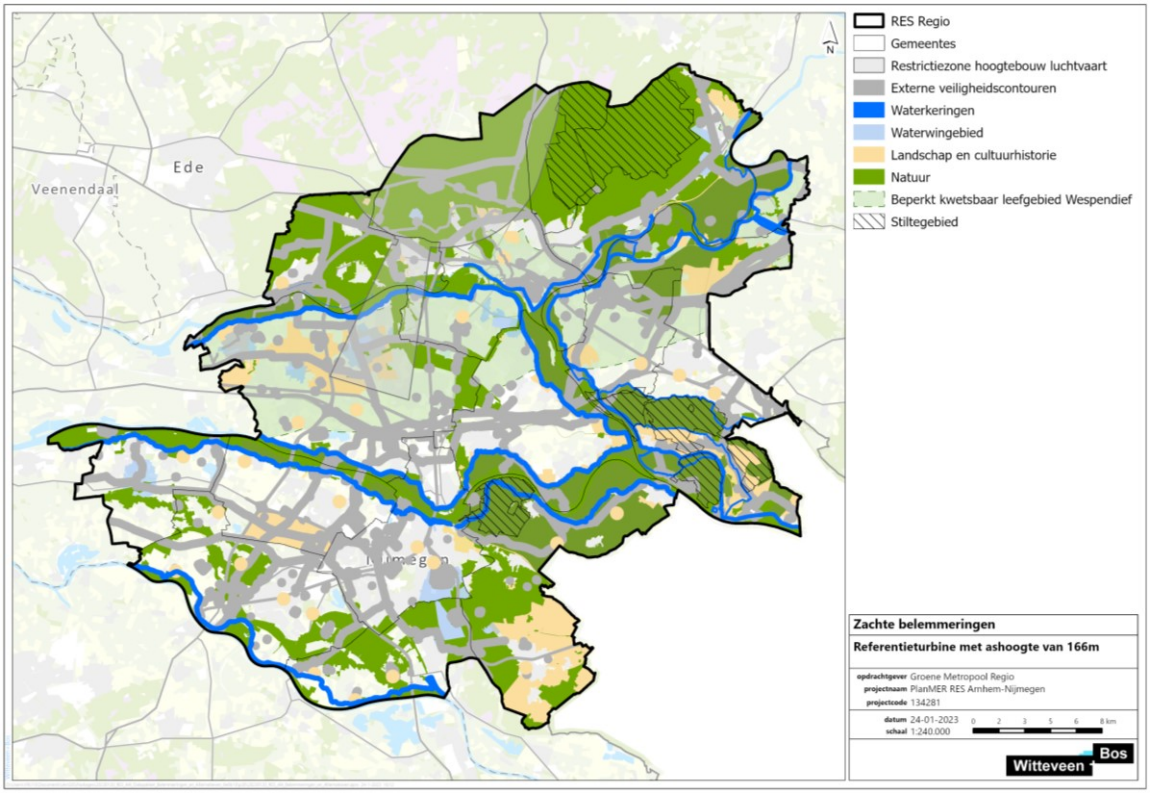
Afbeelding 2.7 en 2.8 tonen de zachte belemmeringen voor respectievelijk 120 m windturbines en 166 m windturbines. De toegepaste zachte belemmeringen zijn toegelicht in tabel 2.4. Afbeelding 2.9 toont de zachte belemmeringen voor zonnevelden, zoals toegelicht in tabel 2.5.

[1] De toetsingsvlakken zijn niet meegenomen in het planMER. Er gelden mogelijk wel voorwaarden waaraan voldaan moet worden.

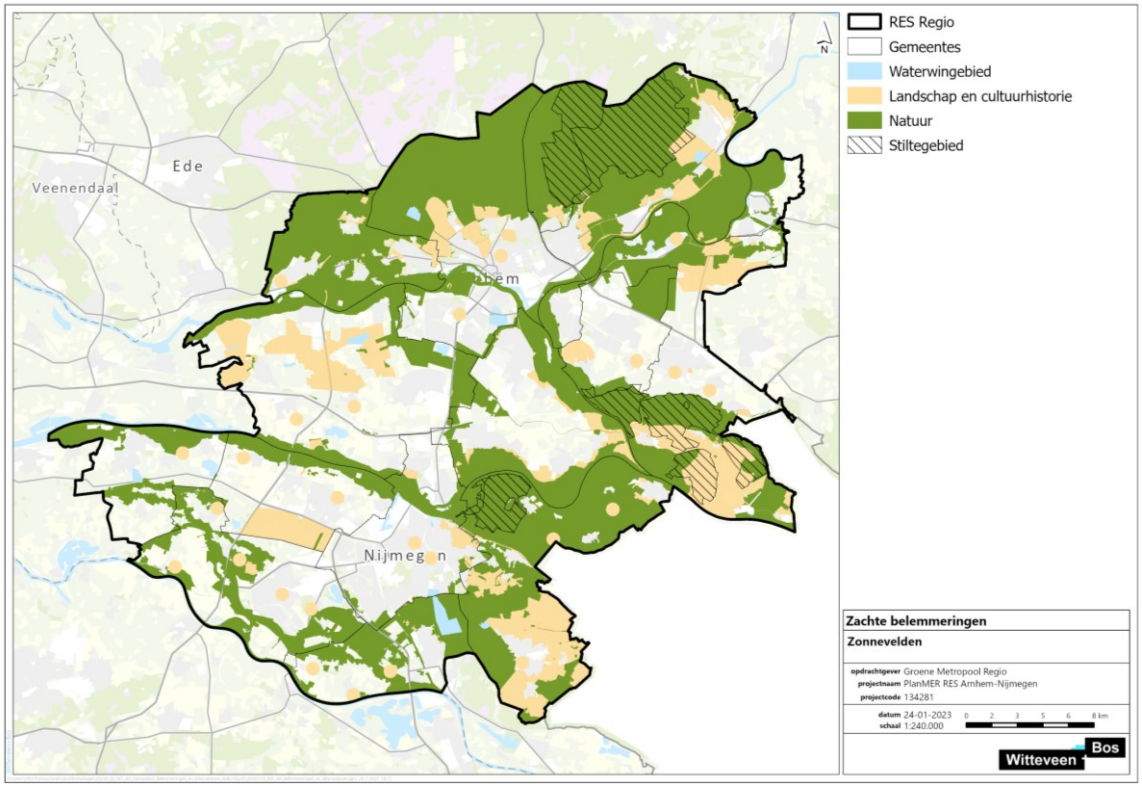
Afbeelding 2.7 Kaart 120 m windturbines met zachte belemmeringen

Afbeelding 2.8 Kaart 166 m windturbines met zachte belemmeringen

Afbeelding 2.9 Kaart zon op land met zachte belemmeringen

Molenaarswoningen

Bij windparkontwikkelingen zijn veelal omwonenden ook initiatiefnemer en mede-eigenaar van het windpark. Windturbines komen in sommige gevallen dichter bij de woningen te staan, waardoor de geluidnormen worden overschreden. Om dit op te lossen wordt onderscheidt gemaakt naar de status van deze specifieke woningen als een zogenaamde 'molenaarswoning' of een 'woning in de sfeer van de inrichting'. Daarmee gelden de wettelijke normen niet meer en mag de geluidbelasting hoger zijn dan de wettelijke normen. Hiervoor moet er in juridisch opzicht wel sprake zijn van een binding met het windpark, bijvoorbeeld organisatorisch, functioneel of technisch.

Door de zogenaamde molenaarswoningen worden de beschikbare gebieden in met name het buitengebied groter. Voor het planMER is onderzocht wat de mogelijkheden in de regio zijn. Hiervoor is in bijlage XII bij het hoofdrapport planMER een analyse molenaarswoningen opgenomen. Hierbij dient vermeld te worden dat de in beeld gebrachte ruimte niet is onderzocht op milieueffecten. Daarnaast geldt dat eigenaren en bewoners van de 'molenaarswoningen' medewerking dienen te verlenen alvorens een woning kan worden aangewezen als molenaarswoning.

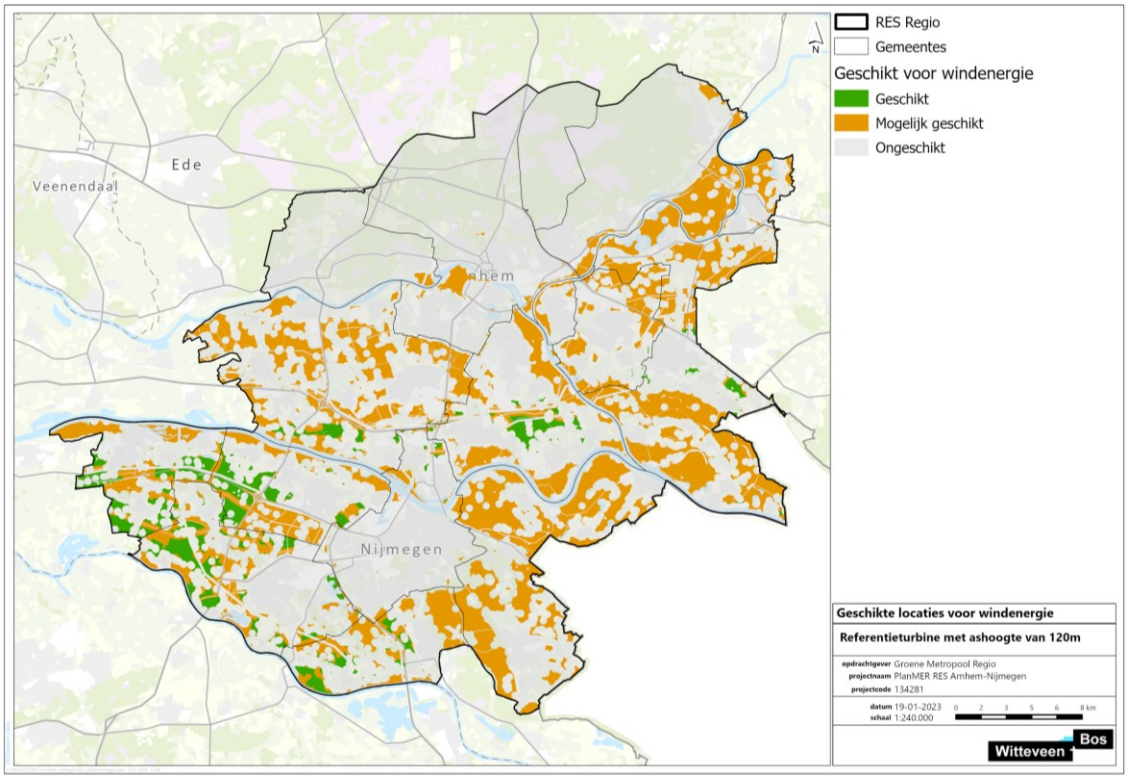
2.2.4 Kansen- en belemmeringkaarten

Afbeelding 2.10, 2.11 en 2.12 tonen de kansen- en belemmeringenkaarten voor respectievelijk een 120 m windturbine, een 166 m windturbine en zonnevelden. Deze kaarten tonen de gebieden die geschikt, mogelijk geschikt zijn en niet geschikt zijn voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden[1]. Hierbij worden

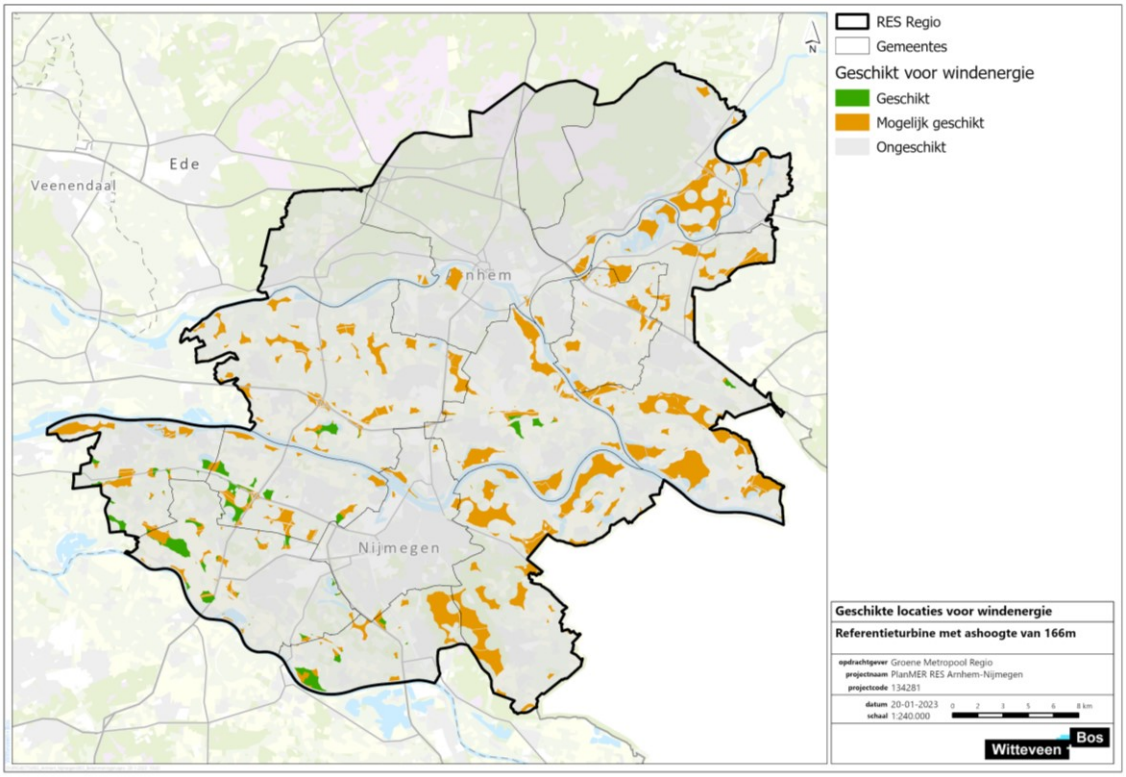
[1] Niet alle gebieden die 'geschikt zijn' zullen ook daadwerkelijk ontwikkeld kunnen worden. Omdat dit planMER gebruik maakt van landelijke en provinciale data kunnen bijvoorbeeld binnenstedelijke parken aangemerkt zijn als geschikt voor zonnevelden. Op basis van de gekozen uitgangspunten is dit feitelijk juist, maar lokaal kunnen er beperkingen gelden die in dit planMER niet in beeld zijn gebracht. Hier is ruimte voor bestuurlijke afweging en maatwerk.

gebieden die samenvallen met harde belemmeringen beschouwd als niet geschikt. De gebieden waar zachte belemmeringen van toepassing zijn, zijn aangemerkt als mogelijk geschikt. De resterende gebieden zijn geclassificeerd als geschikt. Hierdoor geven de kaarten vooral een beeld van de kansen en belemmeringen in het plangebied. De kaarten zijn met name bedoeld een samenhangend beeld te geven van de kansen- en belemmeringen in de regio. Dit is in de NRD-fase ingezet voor het aangaan van het gesprek over de harde en zachte belemmeringen. Per alternatief is dit verder uitgewerkt, waarbij juist in de zachte belemmeringen de mogelijkheden zitten om te variëren om de hoeken van het speelveld te onderzoeken.

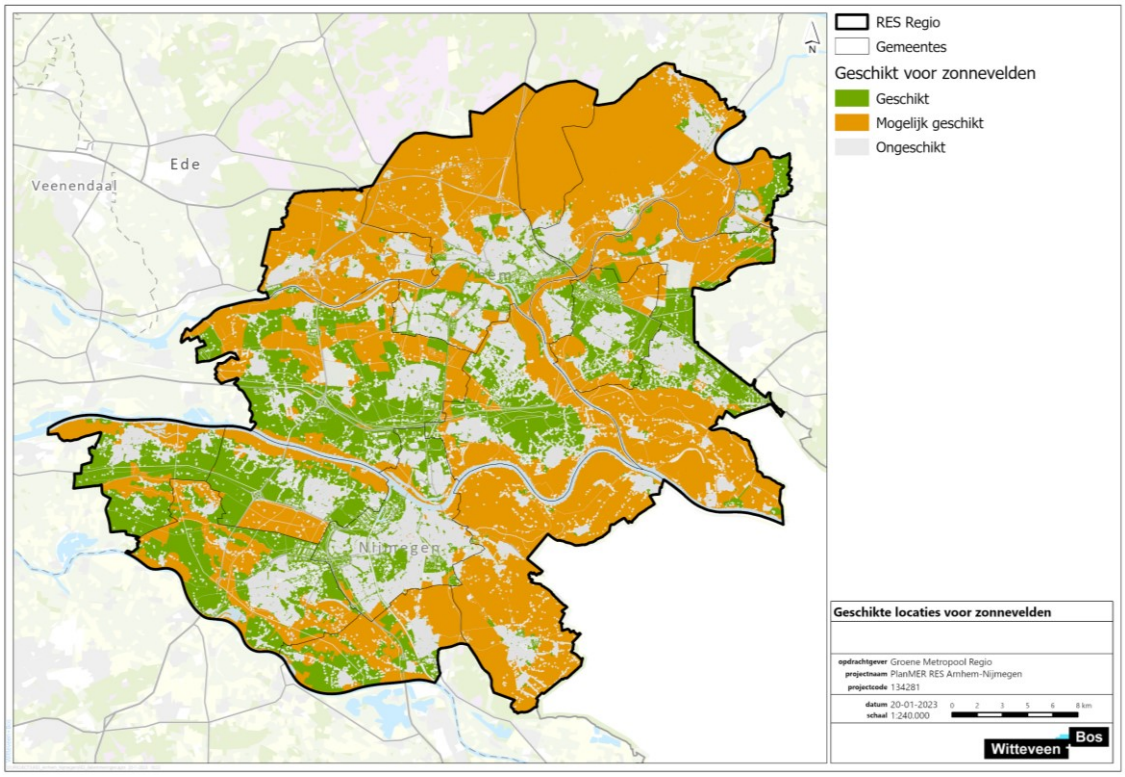
Afbeelding 2.10 Kansen- en belemmeringenkaart 120 m windturbines

Afbeelding 2.11 Kansen- en belemmeringenkaart 166 m windturbines

Afbeelding 2.12 Kansen- en belemmeringenkaart zon op land

3 ALTERNATIEVEN WIND EN ZON

Voor de opwek van wind- en zonne-energie zijn in het planMER vier alternatieven ontwikkeld en onderzocht. Zoals benoemd in hoofdstuk 1 is dit een wijziging ten opzichte van de NRD. Het alternatief Energiesysteem komt als 'hoek van het speelveld' in het planMER niet terug als alternatief. Paragraaf 3.1 beschrijft de alternatieven op hoofdlijnen. De verschillende alternatieven zijn vervolgens gepresenteerd in paragrafen 3.2 tot en met 3.5.

3.1 Ontwikkeling van reële alternatieven

De RES 1.0, de resultaten van het participatieproces met bestuurders, ambtenaren en regionale stakeholders, en de in de NRD-fase uitgevoerde quickscan natuur geven inzicht in de positief en negatief sturende criteria op basis waarvan reële alternatieven ontwikkeld kunnen worden. Hierbij wordt aangesloten bij de zachte belemmeringen uit paragraaf 2.2.3, maar worden ook aanvullende principes opgenomen om invulling te geven aan het alternatief.

Elk alternatief is gebaseerd op een leidend (ontwerp)principe:
- **alternatief RES 1.0**: een alternatief dat uitgaat van de zoekgebieden uit de RES 1.0;
- **alternatief Leefomgeving**: een alternatief met zo min mogelijk effecten op de leefomgeving;
- **alternatief Landschap**: een alternatief met zo min mogelijk landschappelijke impact;
- **alternatief Natuur**: een alternatief met zo min mogelijk ecologische impact.

Uit deze ontwerpprincipes volgen gebieden die geschikt zijn voor de ontwikkeling van windenergie vanuit het desbetreffende thema (er kan aan alle ontwerpprincipes worden voldaan) of die beperkt geschikt zijn (er kan aan een deel van de ontwerpprincipes worden voldaan). Op basis van deze (beperkte) geschikte gebieden zijn mogelijke plaatsingszones gedefinieerd. Binnen de plaatsingszones is voldoende ruimte om aan de opwekdoelstellingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te voldoen.
De onderstaande paragrafen geven een toelichting op de alternatieven die zijn onderzocht in het planMER. Hiervoor is het processchema uit afbeelding 1.1 gevolgd.

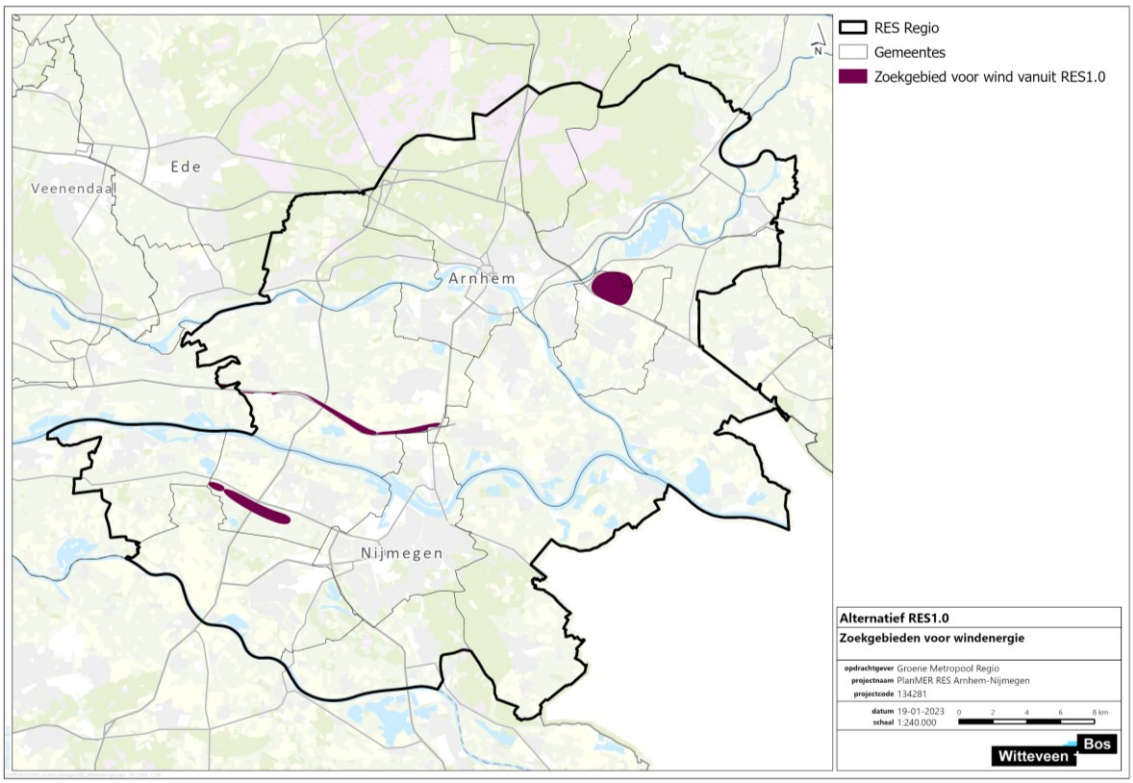
3.2 Basisalternatief RES 1.0

Doel
Het alternatief RES 1.0 onderzoekt de milieueffecten van de zoekgebieden voor wind en/of zon die in de RES 1.0 zijn aangewezen. Door de RES 1.0 als basisalternatief op te nemen kunnen de milieueffecten van de andere drie alternatieven goed worden vergeleken met de zoekgebieden uit de RES 1.0.

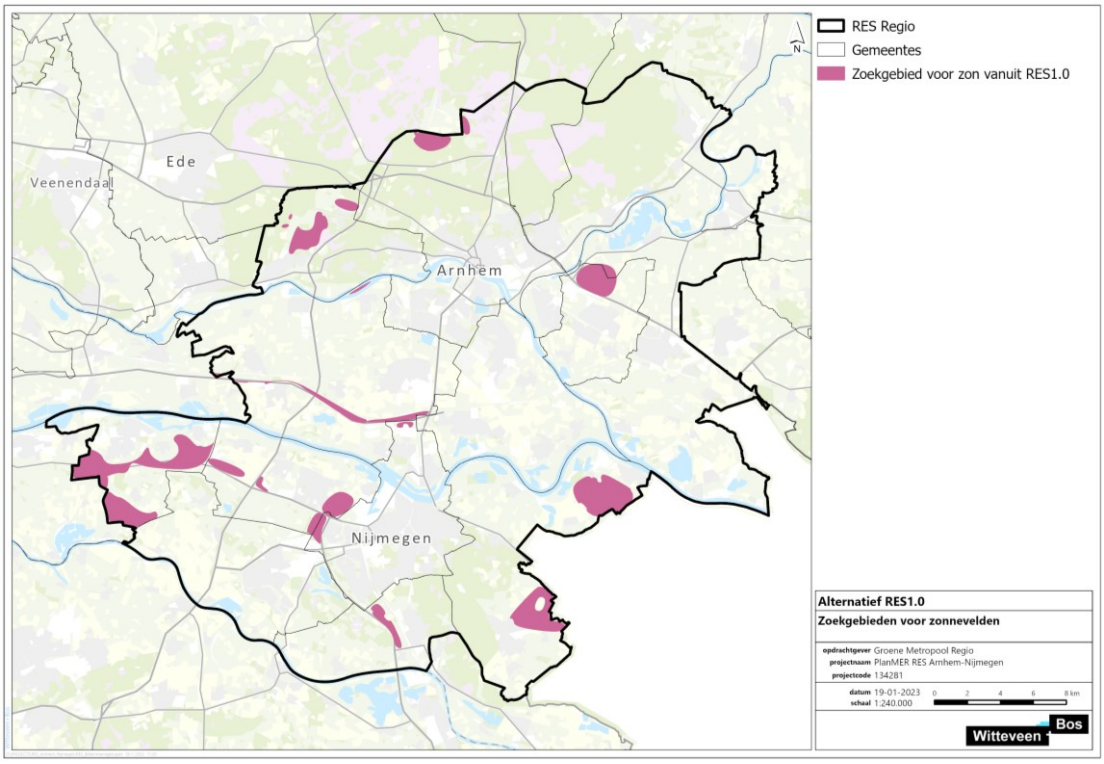
Sturende criteria basisalternatief RES 1.0
Het sturende criterium voor dit alternatief is dat dit voor bevoegde gezagen inzicht geeft in milieu haalbaarheid keuzes die gedefinieerd zijn in de RES 1.0. Hiervoor gelden de in de RES 1.0 benoemde uitgangspunten als de uitgangspunten voor het alternatief. Deze uitgangspunten hebben een relatie met het aantal windturbines en hectares zonnevelden dat binnen de aangewezen gebieden kan worden ontwikkeld.

RES 1.0 op kaart
In de RES 1.0 is er voor de zoekgebieden geen keuze gemaakt voor de ashoogte van windturbines. Daarnaast is er geen onderscheid gemaakt voor kaarten specifiek voor zonnevelden of windturbines. Daarom zijn voor dit planMER de zoekgebieden uit de RES 1.0 eerst opgedeeld in twee kaarten met daarop de zoekgebieden voor wind en zonnevelden vanuit de RES 1.0. Dit is weergegeven op afbeelding 3.1 en 3.2.

Afbeelding 3.1 Zoekgebieden voor wind uit RES 1.0

Afbeelding 3.2 Zoekgebieden voor zon uit RES 1.0

Energieopbrengsten alternatief RES 1.0

De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:

- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 0,11 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,06 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 4,05 TWh.

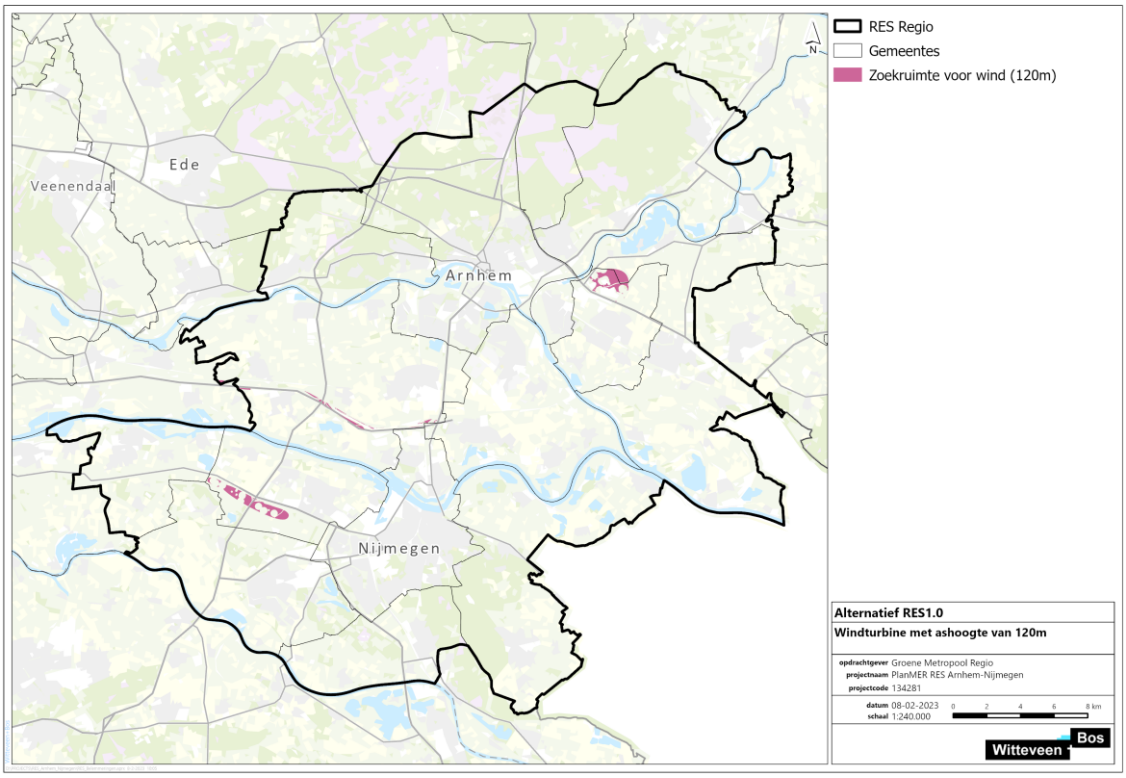
Uit bovenstaande blijkt dat met name voor windturbines de energieopbrengst min of meer gelijk staat aan de verhouding zoals opgenomen in de RES 1.0 (11 % windenergie, 89 % zonne-energie). Voor de verschillende zonnevelden zijn in de RES 1.0 afspraken gemaakt over de percentuele benuttig van de aangewezen zoekgebieden. Hiermee is de berekende opwekpotentie een overschatting ten opzichte van de eerder vastgelegde afspraken.

Alternatief op kaart

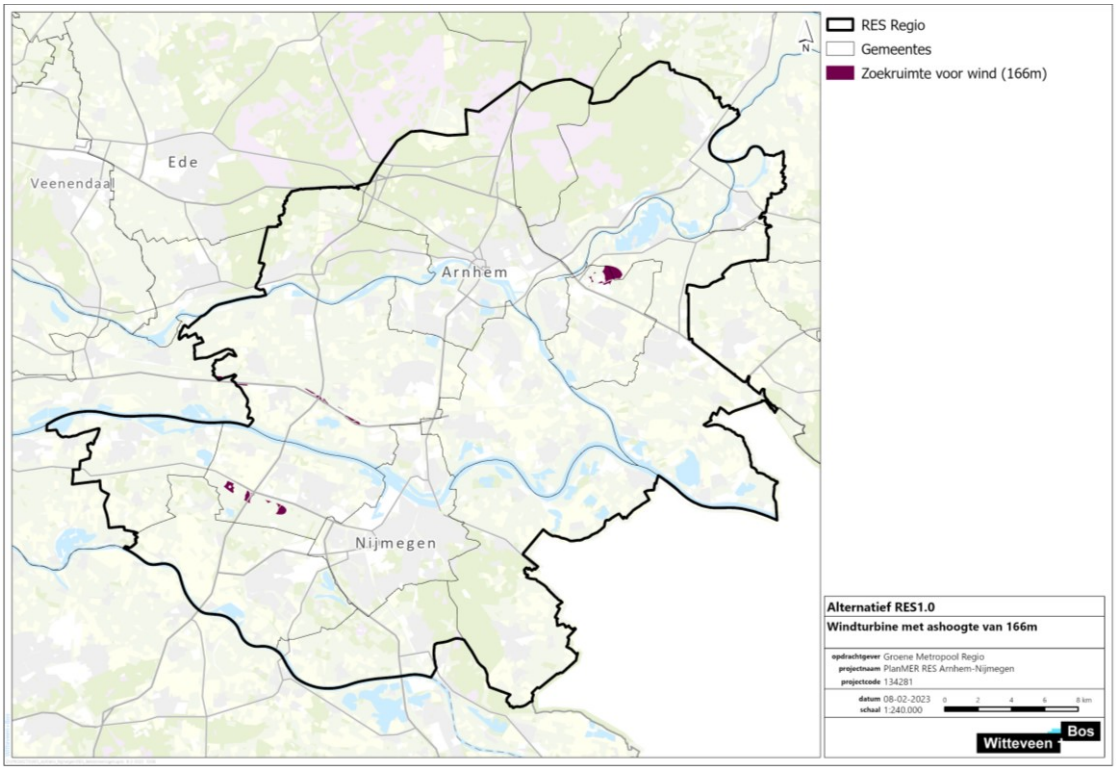
Om de zoekgebieden uit de RES 1.0 op dezelfde manier te kunnen beoordelen en goed te kunnen vergelijken met de andere alternatieven zijn de harde belemmeringen, zoals benoemd in hoofdstuk 2 ook toegepast bij de zoekgebieden uit de RES 1.0. Op deze manier bieden de kaarten met alternatieven meer inzicht in de daadwerkelijk realistisch beschikbare ruimte en kunnen ook per type windturbine (120 m en 166 m) de effecten worden beoordeeld. Tevens wordt hiermee alvast gedeeltelijk invulling gegeven aan het advies van de Cie-m.e.r. om een tussenstap op te nemen ten aanzien van de milieueffecten van de RES 1.0.

Afbeeldingen 3.3, 3.4 en 3.5 tonen de alternatieven voor de RES 1.0.

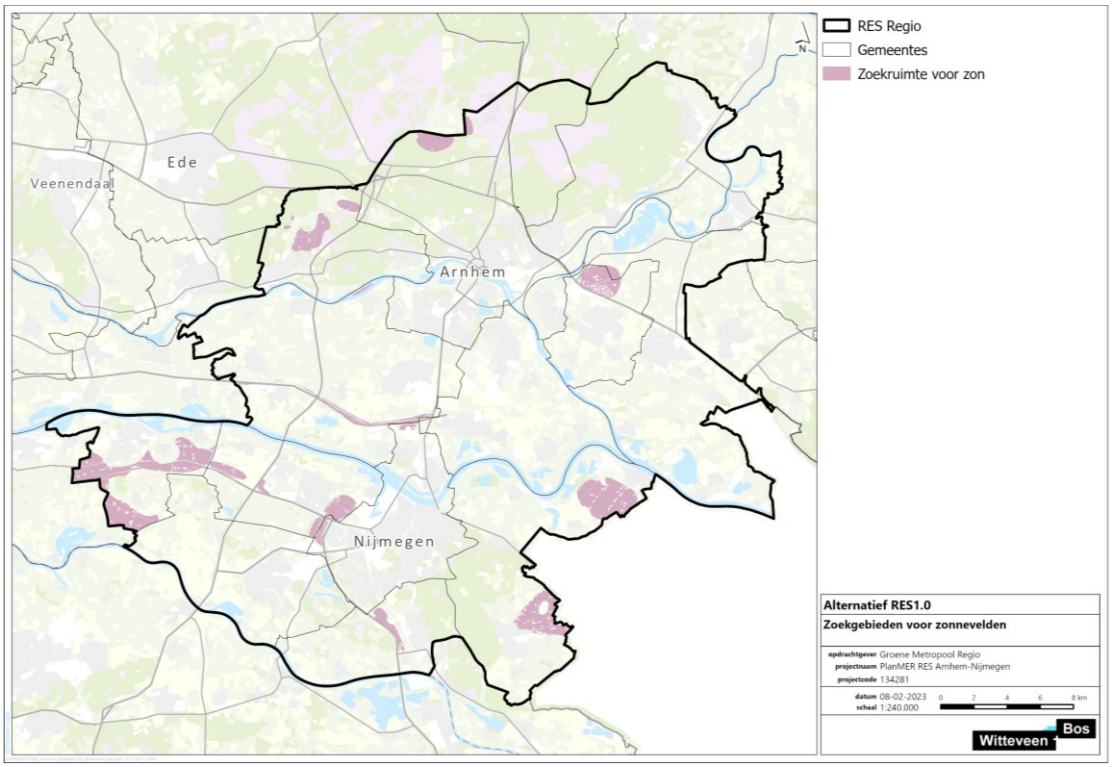
Afbeelding 3.3 Alternatief RES 1.0 120 m windturbines

Afbeelding 3.4 Alternatief RES 1.0 166 m windturbines

Afbeelding 3.5 Alternatief RES 1.0 zonnevelden

3.3 Alternatief Landschap

Doel

Het alternatief Landschap heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die zoveel mogelijk rekening houden met de landschappelijke waarden.

Sturende criteria alternatief Landschap

De volgende principes zijn leidend voor het alternatief Landschap. Om het alternatief uit te werken in lijn met de andere alternatieven (vanuit de zachte belemmeringen die een relatie hebben met landschap) is er geen separate landschapsanalyse gemaakt voor het opstellen van het alternatief Landschap. Wel worden de volgende onderdelen, zoals benoemd in de landschapsanalyse die is opgesteld voor de RES 1.0, op regionaal schaalniveau uitgewerkt in de beoordeling van het alternatief van dit planMER[1]:

- windturbines en zonnevelden langs bestaande infrastructuur;
- zonnevelden rondom de bestaande gebouwde omgeving;
- zonnevelden in combinatie met waterberging en natuur;
- windturbines in nieuwe open plekken van natuur;
- zonnevelden in natuurgebiedsranden.

Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief, naast de harde belemmeringen voor wind en zon, de volgende gebieden vermeden:

- molenbiotopen;
- waardevol open gebied;
- Nationaal Landschap;
- Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Romeinse Limes;
- historische buitenplaatsen (alleen voor zon).

Energieopbrengsten alternatief Landschap

De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:

- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 2,97 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,96 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 34,55 TWh.

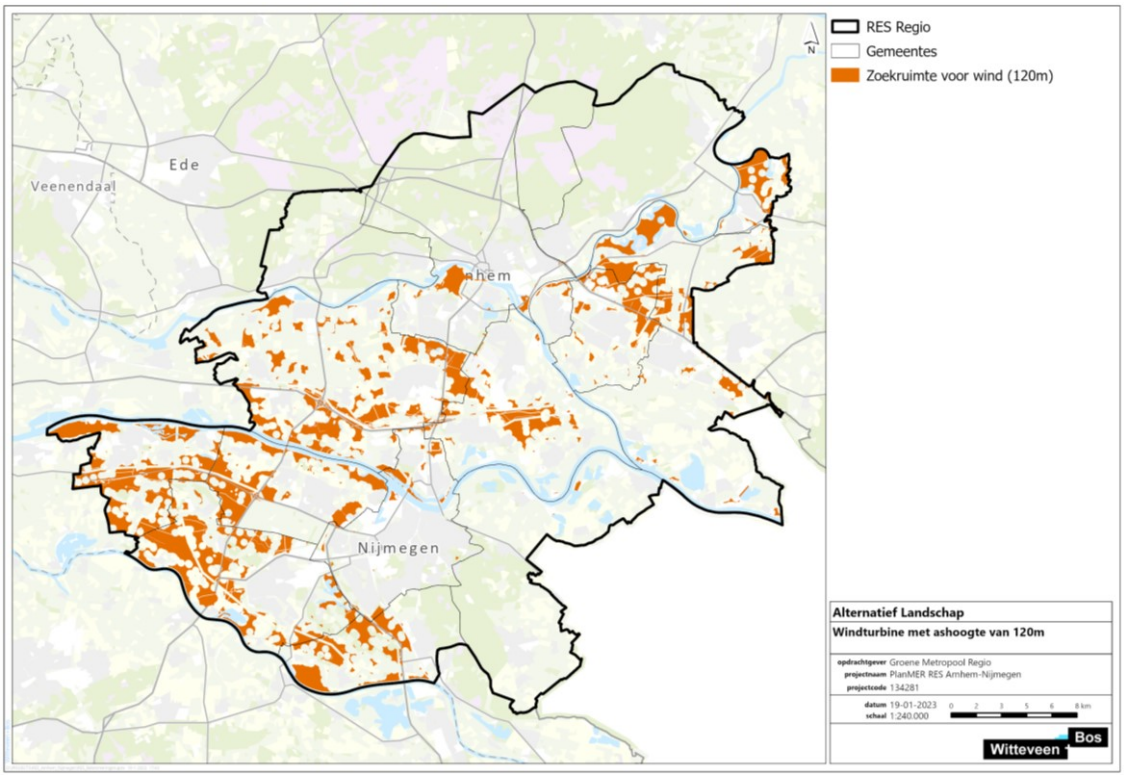
Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen.

Alternatief op kaart

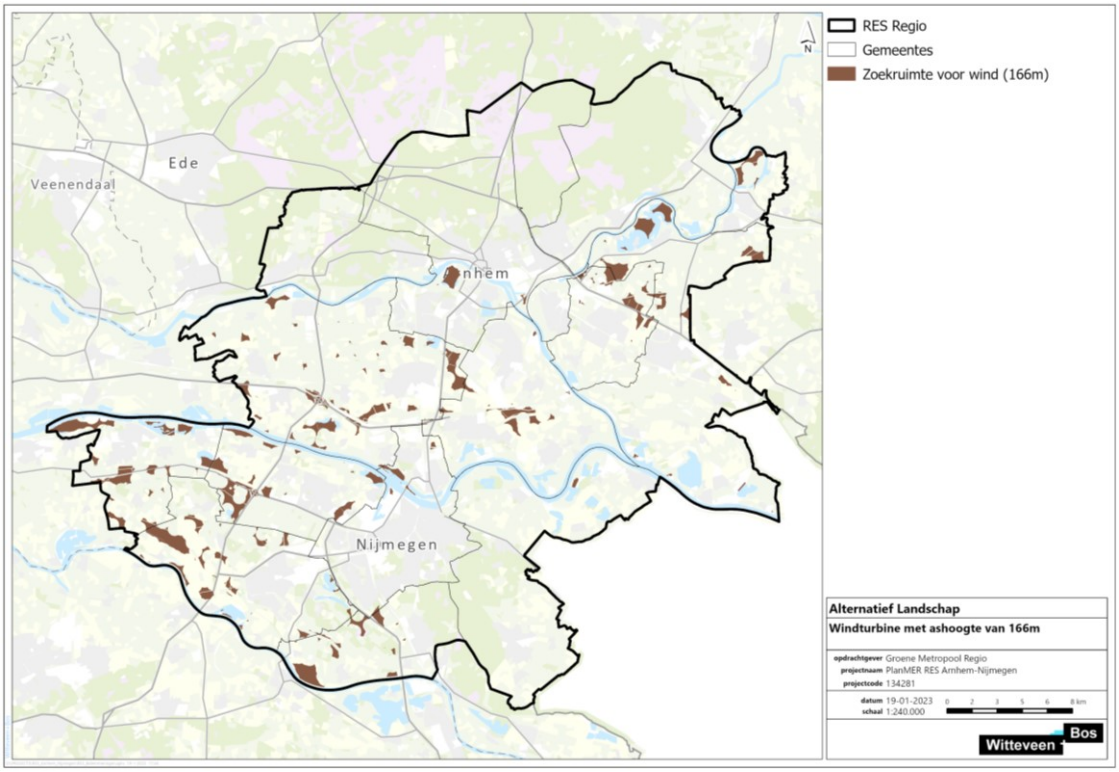
Afbeeldingen 3.6, 3.7 en 3.8 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Landschap.

[1] Voor de effectbeoordeling van landschap is een aparte bijlage opgesteld. In het hoofdrapport planMER wordt hiernaar verwezen.

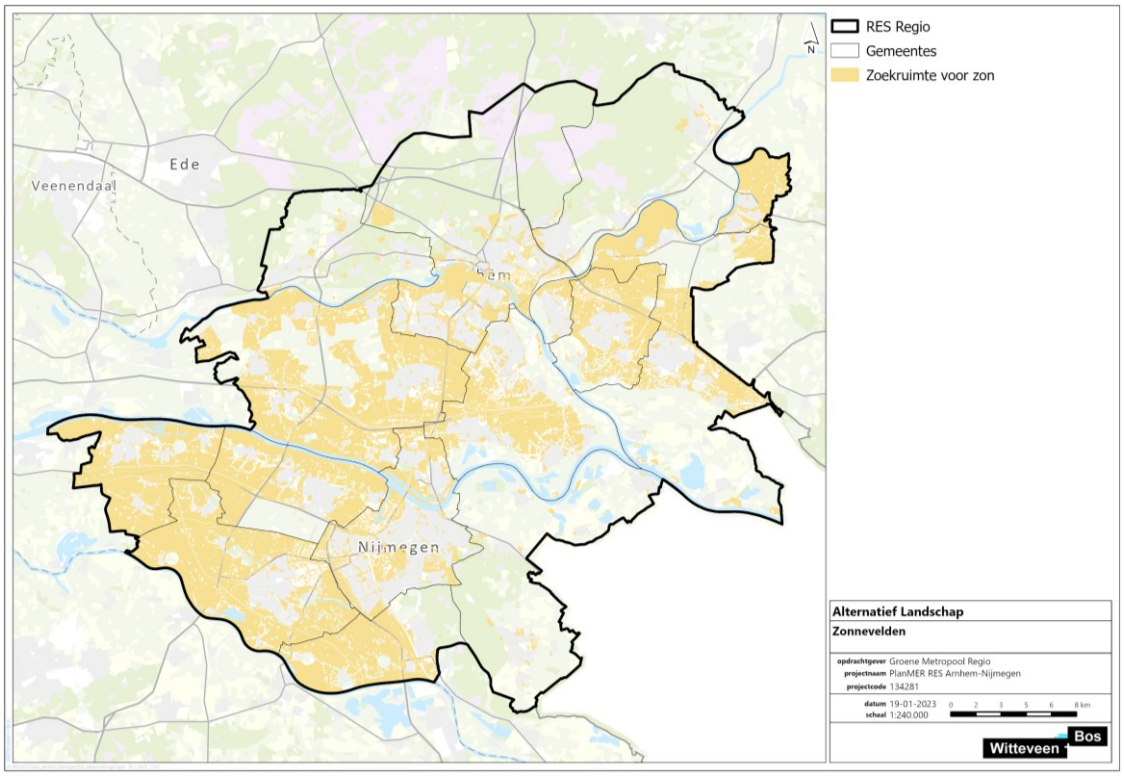
Afbeelding 3.6 Alternatief Landschap 120 m windturbines

Afbeelding 3.7 Alternatief Landschap 166 m windturbines

Afbeelding 3.8 Alternatief Landschap zonnevelden

3.4 Alternatief Natuur

Doel

Het alternatief Natuur heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die rekening houden met de meest waardevolle gebieden vanuit het thema natuur.

Sturende criteria alternatief Natuur

Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief de volgende gebieden vermeden:

- alle Natura 2000-gebieden;
- alle GNN-gebieden;
- een zone van 8 km rondom Natura 2000-gebied de Veluwe om verstoring van het leefgebied van de Wespendief tegen te gaan (alleen wind);
- weidevogelgebieden;
- Groene ontwikkelingszones;
- verstoringszones rondom Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden (alleen voor wind);
- ganzenrustgebieden;
- bosgebieden.

Voor de natuurgebieden geldt ten aanzien van windenergie dat rekening is gehouden met het voorkomen van overdraai. Hiervoor is ½ rotordiameter afstand aangehouden.

Gebieden met beschermde soorten niet uitgesloten in alternatief natuur - nader onderzoek vereist

De grenzen van de gebieden met een hoge concentratie van beschermde soorten is onzeker waardoor de concentraties van beschermde soorten niet is uitgesloten in het alternatief Natuur. In het planMER is onderzocht op basis van openbare data of deze beschermde soorten wel daadwerkelijk in die gebieden voorkomen en wat de mogelijke milieueffecten zijn van wind- en zonnevelden op de beschermde soorten.

Energieopbrengsten alternatief Natuur

De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:

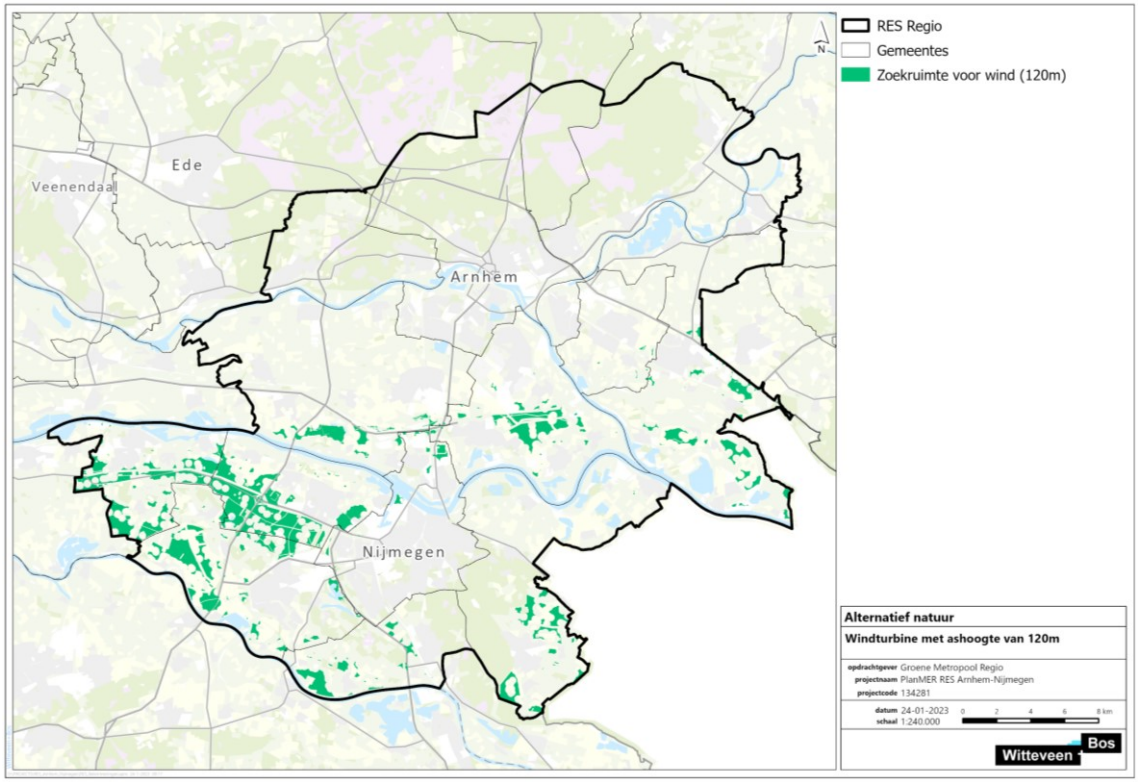
- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 1,25 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,35 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 30,42 TWh.

Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen.

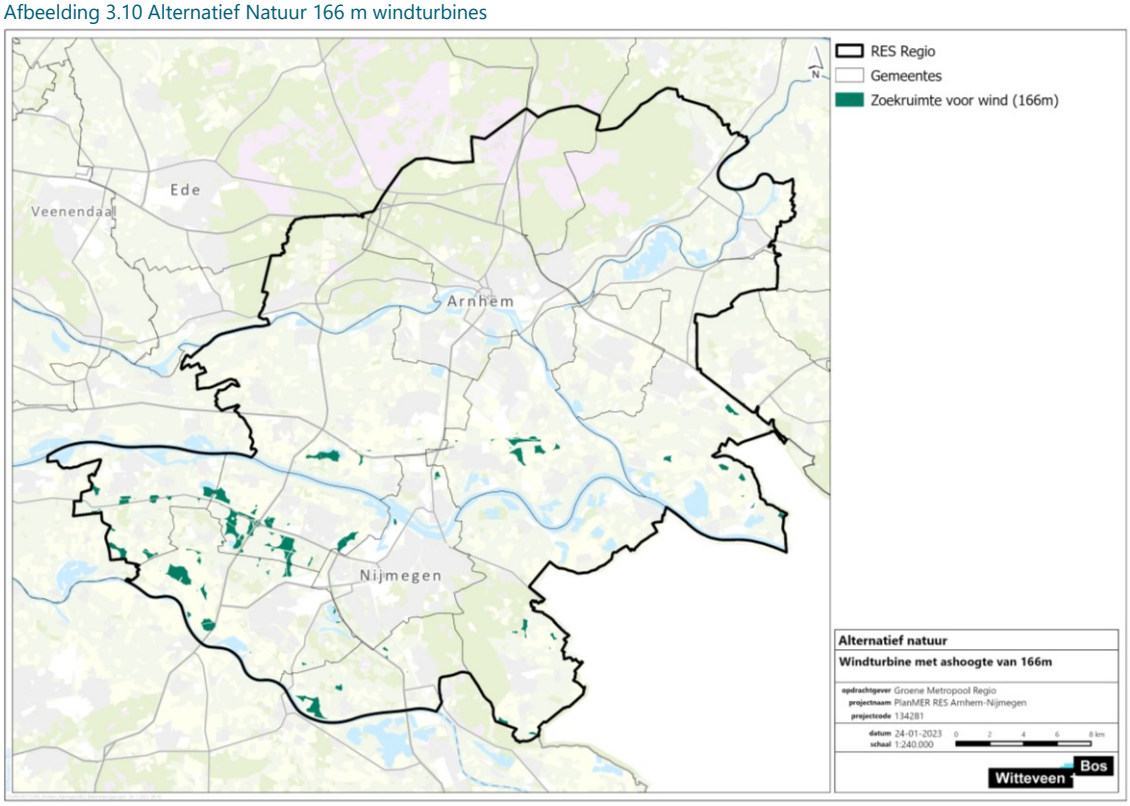
Alternatief op kaart

Afbeeldingen 3.9, 3.10 en 3.11 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Natuur.

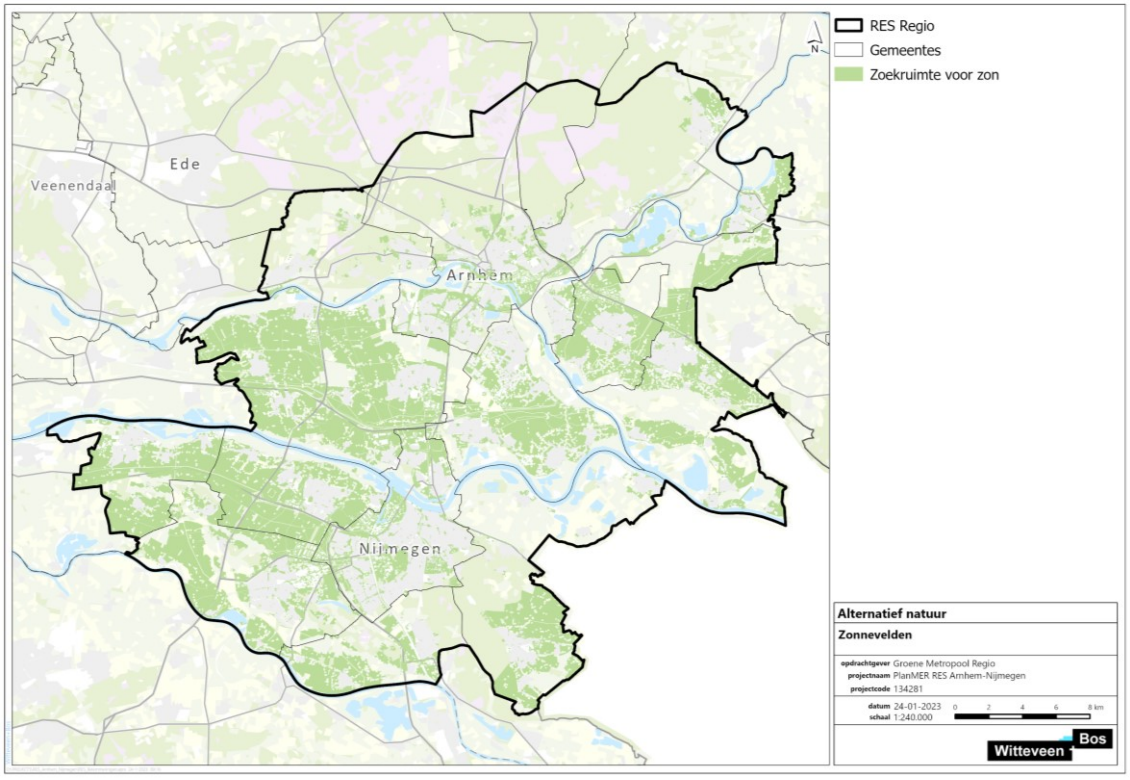
Afbeelding 3.9 Alternatief Natuur 120 m windturbines

Afbeelding 3.10 Alternatief Natuur 166 m windturbines

Afbeelding 3.11 Alternatief Natuur zonnevelden

3.5 Alternatief Leefomgeving

Doel

Het alternatief Leefomgeving heeft als doel zoekgebieden voor wind en zon te definiëren die zoveel mogelijk rekening houden met de leefomgeving. Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, vermijdt dit alternatief gebieden die vanuit geluidhinder, slagschaduw en externe veiligheid potentieel zorgen voor hinder voor bewoners en gebruikers in het gebied. Daarnaast sluit dit alternatief de stiltegebieden in de regio uit.

Sturende criteria alternatief Leefomgeving

De volgende principes zijn leidend voor het alternatief Leefomgeving:

- windturbines worden zo ver weg mogelijk van woningen gerealiseerd;
- rekening houden met bestaande geluidbelasting om extra geluidhinder te beperken;
- er wordt maximaal rekening gehouden met de veiligheidscontouren;
- stiltegebieden dienen stil te blijven.

Om kansrijke gebieden voor wind en zon te definiëren die aansluiten bij het doel van dit alternatief, zijn in het alternatief, naast de harde belemmeringen voor wind en zon, de volgende gebieden vermeden:

- externe veiligheid: rijkswegen, spoorwegen hoofdwaterwegen, waterkeringen, buisleidingen, BRZO-bedrijven en inrichtingen: de gebruikers van de infrastructuur en bedrijven worden hiermee extra beschermd;
- geluidhinder:
  - 700 m rond alle woningen (alleen voor wind, op basis advies Commissie m.e.r.);
  - contouren van de bestaande geluidbelasting boven de 63 dB L_{den}[1] vanuit het cumulatieve geluidniveau (data toegepast van Atlas voor Leefomgeving);
- stiltegebieden.

Energieopbrengsten alternatief Leefomgeving

De theoretische opwekpotentie van dit alternatief is als volgt:

- de opwekpotentie van 120 m windturbines bedraagt 0,15 TWh;
- de opwekpotentie van 166 m windturbines bedraagt 0,13 TWh;
- de opwekpotentie van zonnevelden bedraagt 60,02 TWh.

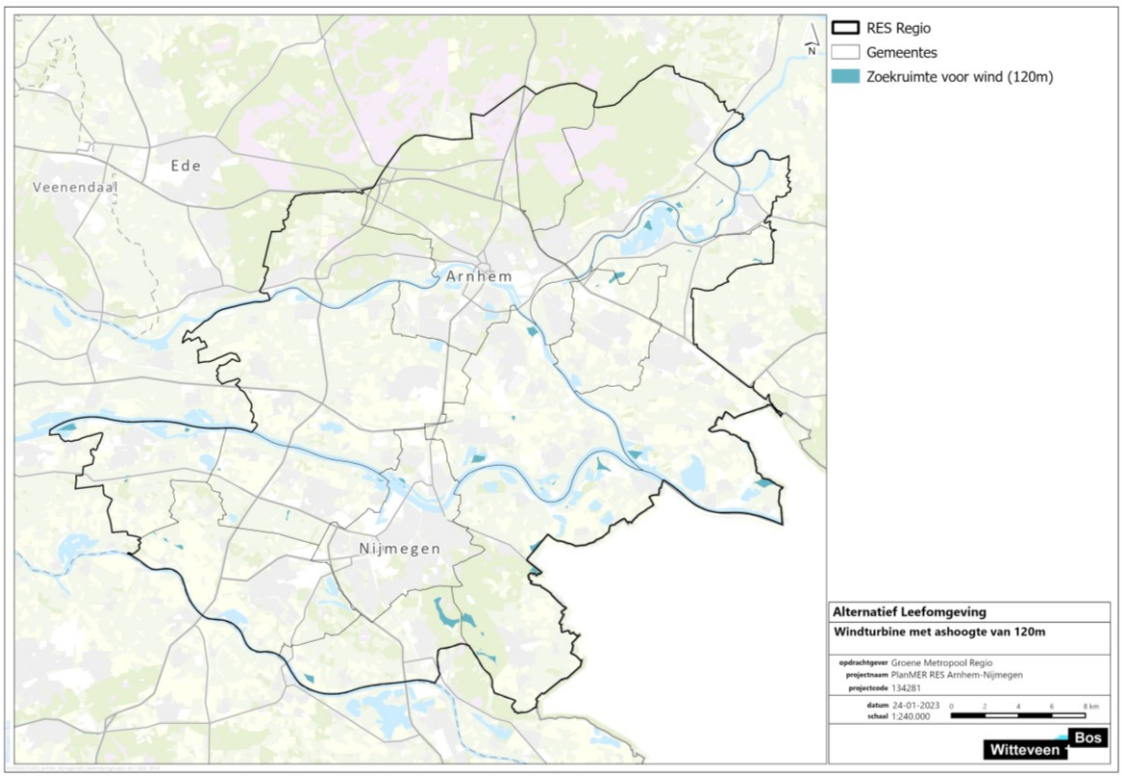
Hiermee is aangetoond dat het alternatief voldoende ruimte biedt om de regionale opwekdoelstellingen te halen met een combinatie tussen zonnevelden en windturbines. Voor windturbines is de opwekpotentie lager dan de andere alternatieven (met uitzondering van het alternatief RES 1.0). Dit komt met name door de grotere afstand tot woningen Desondanks is het relevant dit alternatief te onderzoeken, omdat het inzicht geeft in de effecten van het aanhouden van een grotere afstand tot woningen, zowel op het milieu als de energieopbrengsten.

Alternatief op kaart

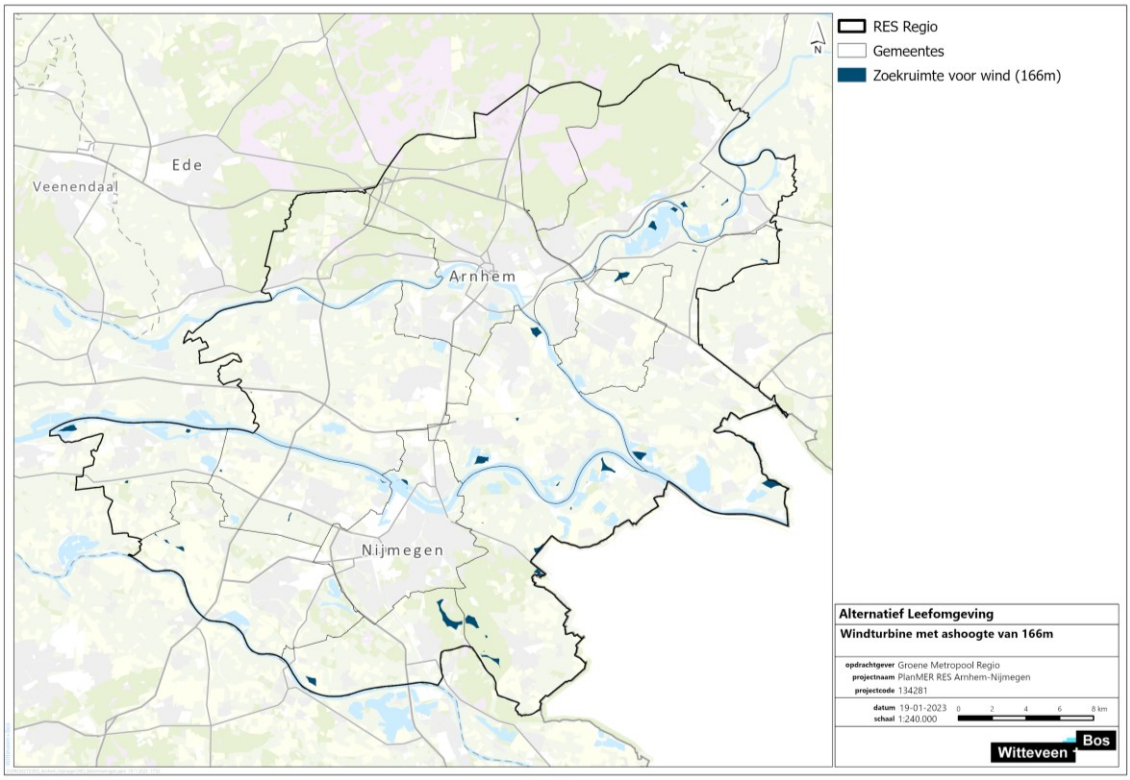
Afbeeldingen 3.12, 3.13 en 3.14 tonen de gebieden die overblijven als bovengenoemde gebieden vermeden worden. De overgebleven gebieden vormen samen het alternatief Leefomgeving.

[1] De 63 dB L_{den} volgt uit het Actieplan Geluid 2018-2022 van de provincie Gelderland en wordt gezien als plandrempel. Bij deze waarde is vanuit gezondheidskundig oogpunt de kwalificatie 'onvoldoende' van toepassing volgens de methodiek 'Gezondheidseffectscreening'.

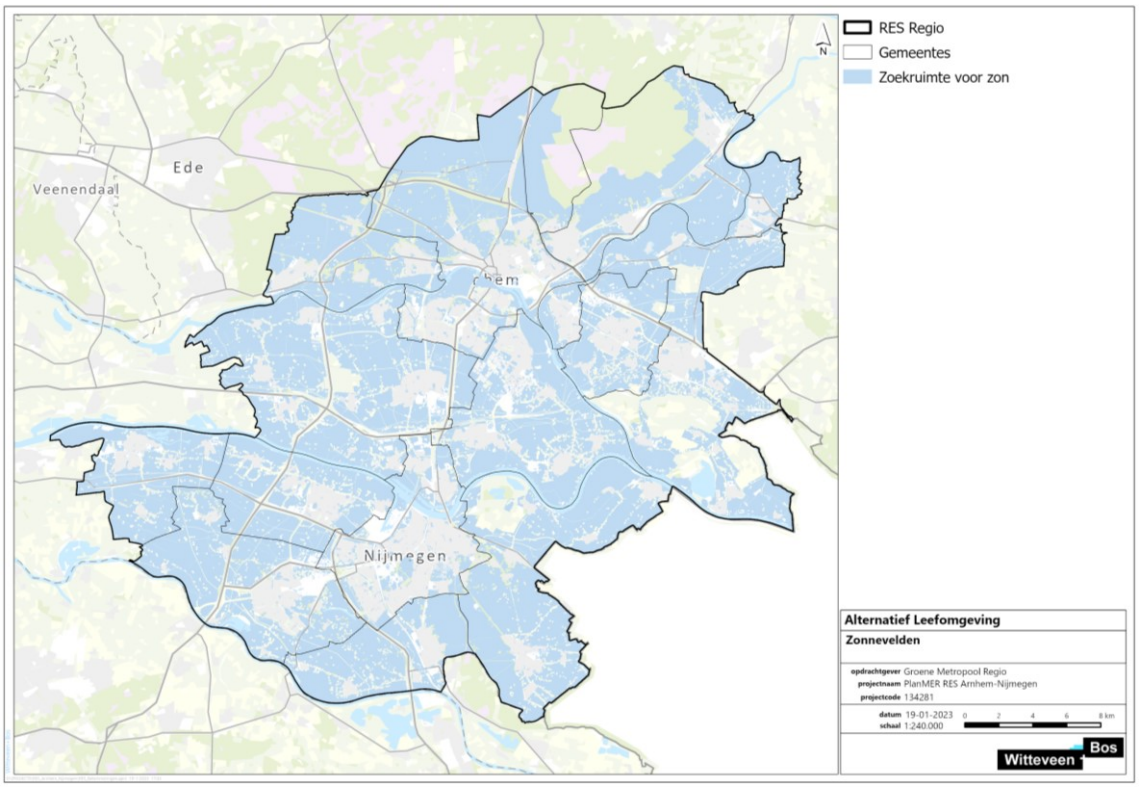
Afbeelding 3.12 Alternatief Leefomgeving 120 m windturbines

Afbeelding 3.13 Alternatief Leefomgeving 166 m windturbines

Afbeelding 3.14 Alternatief Leefomgeving zonnevelden

BIJLAGE: OMGANG ADVIES COMMISSIE M.E.R.

Onderwerp	Omgang advies Commissie m.e.r.
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.800
Auteur(s)	R. de Jong MSc
Gecontroleerd door	T. Reimer MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

In deze bijlage is aangewezen op welke wijze het advies van de Commissie m.e.r. op de NRD is verwerkt in het planMER voor de RES van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. In de eerste kolom van tabel 1.1 is het advies van de Commissie m.e.r. per thema weergegeven. Vervolgens is in de tweede kolom weergegeven hoe dit advies is verwerkt in het planMER.

Tabel 1.1 Overzicht verwerking van advies van de Commissie m.e.r. op de NRD

Advies van de Commissie m.e.r.	Manier waarop advies is verwerkt
(2.1) In de NRD zijn de onderzoeksopgaven voor het MER beschreven. Belangrijke opgaven zijn: - inzicht krijgen in welke gebieden vanuit milieueffecten geschikt, geschikt te maken, of ongeschikt zijn voor de ontwikkeling van ten minste 1,62 TWh duurzame elektriciteitsambitie, regionale warmtebronnen en de benodigde energie-infrastructuur binnen de Groene Metropoolregio; - de hoeken van het speelveld voor natuur en milieu in beeld brengen. Dit door - naast de referentie RES 1.0 – aan de hand van vier thematische alternatieven het bod met zoekgebieden in te vullen. Deze hoeken zijn ook belangrijke beslisinformatie voor (tussentijdse) gesprekken met de regiogemeenten over de zoekgebieden in de RES 2.0; - komen tot een meer evenwichtige verhouding tussen wind en zon. Daarom verkent de regio extra gebieden boven op de zoekgebieden voor wind in de RES 1.0; - het mogelijk maken van vergunningverlening voor de energieprojecten van GMR uiterlijk op 1 januari 2025 om	Het planMER is opgesteld vanuit de opgave van ten minste 1,62 TWh duurzame elektriciteitsambitie, aangevuld met regionale warmtebronnen. In het planMER is aangegeven welke gebieden vanuit de verschillende milieueffecten geschikt, geschikt te maken zijn of ongeschikt zijn. De benodigde energie-infrastructuur maakt geen onderdeel uit van het planMER. Enerzijds door het ontbreken van de beschikbare data en anderzijds door de grote afhankelijkheid van de locaties voor wind- en zonne-energie voor het bepalen van de effecten. Het advies ten aanzien van de hoeken van het speelveld is behouden gebleven in het planMER en biedt de regio inzicht in geschikte locaties. De keuzes hierin zijn niet opgenomen in het planMER. De waar vraag wordt beantwoord vanuit mogelijkheden, niet vanuit keuzes. Dit is aan de gemeentebesturen. In het planMER is ook geen sprake van een VKA. Het proces is in mindere mate onderdeel van de inhoud van het planMER. Dit is toegelicht in het rapport.

Advies van de Commissie m.e.r.	Manier waarop advies is verwerkt
realisatie voor 2030 mogelijk te maken. Het planMER vervult een belangrijke rol hierin door nu al zoveel mogelijk de 'waar'-vraag te beantwoorden; - het aanleveren van zoekgebieden voor windenergie voor de nieuwe provinciale Windvisie; - inventarisatie van mogelijkheden voor het gebruik van warmtebronnen in de regio. De Commissie vindt dit een zinnige en goed onderbouwde start voor het MER. Neem ze over in het MER en laat zien welke rol ze spelen bij het ontwikkelen van onderscheidende alternatieven. Beschrijf straks in het MER ook in hoeverre ze met het MER-onderzoek zijn ingevuld.	De inventarisatie van mogelijkheden voor het gebruik van warmtebronnen is onderdeel van het planMER.
(2.2) De Commissie adviseert de procedure van deze vervolgfase en de relatie met het MER kort uit te leggen.	Paragraaf 2.5 gaat in op de vervolgprocedure, direct volgend op dit planMER.
(2.2) Naast de RES 2.0 zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van de energiedoelen in 2030. Denk hierbij onder meer aan de actualisatie van de provinciale windvisie en omgevingsbesluiten. Geef kort aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.	Paragraaf 2.5 gaat in op de vervolgprocedure, direct volgend op dit planMER.
(3.2) Mochten bij deze actualisatie al eerder geselecteerde zoekgebieden (moeten) afvallen geef dit dan duidelijk weer.	In de notitie alternatievenontwikkeling worden ook voor de zoekgebieden uit de RES 1.0 de harde belemmeringen toegepast. Dit leidt tot een aanscherping van de zoekgebieden uit de RES 1.0. Uit het planMER blijkt dat met name voor windenergie de milieueffecten goed zijn afgewogen in de keuze voor zoekgebieden.
(3.2) De Commissie adviseert om vervolgens in een tussenstap per zoekgebied (of clusters daarvan) samen te vatten: welke (milieu)aandachtspunten bij de zoekgebieden spelen, hoe kansrijk een gebied is én welke potentie elk gebied heeft voor duurzame elektriciteitsopwekking (bijvoorbeeld in een bandbreedte).	In het planMER wordt het gehele zoekgebied (minus harde belemmeringen) beoordeeld. Voor de alternatieven is vervolgens afzonderlijk weergegeven wat de effecten zijn. Deze tussenstap is dus integraal onderdeel van de effectenbeoordeling in hoofdstuk 7.
(3.2) Geef hierbij tevens aan wat de resultaten zijn van het onderzoek naar extra zoekgebieden voor windturbineparken vanuit de behoefte om de verhouding wind/zon te verbeteren. Een dergelijke verbetering heeft (milieu)voordelen, zoals ruimtebesparing en er is minder nieuwe energie-infrastructuur nodig. De Commissie vindt dit onderzoek ook waardevol, omdat windturbineparken andere milieugevolgen hebben dan zonnevelden. Geef tot slot ook aan welke milieuaspecten bij deze extra zoekgebieden spelen en hoe geschikt de gebieden zijn (te maken).	Het planMER heeft tot doel extra zoekgebieden in beeld te brengen. Hierbij wordt voldaan aan het advies. Wel geldt dat dit planMER geen VKA bevat en dus geen keuze voor welke gebieden als extra zoekgebied worden aangewezen. Hier is dus geen specifiek onderzoek naar gedaan.
(3.3) De NRD geeft aan dat dit een alternatief met zo min mogelijk effecten op de leefomgeving is. De Commissie adviseert in dit alternatief te werken met grotere afstanden tot woningen c.q. woonkernen/lintbebouwing dan de NRD voorstelt. Gedacht kan worden aan een minimale afstand van ca. 700 meter tot woningen of woningclusters.	Dit advies is in het alternatief Leefomgeving overgenomen en toegelicht in het planMER.
(3.3) De Commissie vindt het een goed uitgangspunt om een alternatief op te stellen waar het landschap centraal staat. Vrijwaar in dit alternatief verder alle waardevolle en kwetsbare landschappen zoals het landgoederenlandschap en essen- en kampenlandschap. Dit helpt ook om in dit alternatief versnippering zoveel mogelijk tegen te gaan, een van de GMR ambities uit de RES 1.0.	De landgoederen zijn in het alternatief Landschap uitgesloten voor wind en zon. Voor de essen- en kampenlandschap zijn op regionale schaal geen openbare data beschikbaar. Dit is niet uitgesloten. Voor zover relevant komt dit wel terug in de uitgevoerde landschapsanalyse ten behoeve van de beoordeling. Hierbij geldt wel dat het detail- en schaalniveau past bij het regionale karakter van het planMER.
(3.3) De Commissie merkt op dat nieuwe zoekgebieden voor wind meer in het zuiden van de GMR-regio lijken te liggen. Het benaderen van de 50/50 %-verdeling op regio-niveau	In het planMER is het alternatief Energiesysteem niet onderzocht. Wel is een analyse van het energiesysteem uitgevoerd op de andere alternatieven en is aangegeven wat

Advies van de Commissie m.e.r.	Manier waarop advies is verwerkt
kan op het niveau van onderstations daardoor anders uitpakken, waardoor dit alternatief onbedoeld niet geoptimaliseerd is voor netcongestie en de stabiliteit van het energieaanbod. Mocht uit het MER-onderzoek blijken dat dit inderdaad het geval is dan adviseert de Commissie dit alternatief vooral te richten op het selecteren van zoekgebieden die voor een zo stabiel als mogelijk energieaanbod zorgen op onderstation-niveau.	ruimtelijk gezien de meest optimale situatie is. De reden voor het ontbreken van het alternatief is het ontbreken van de beschikbare, juiste data vanuit de netbeheerder (zie ook de zienswijze die door de netbeheerder is ingediend).
(3.4) Zoals eerder in dit advies is aangegeven zullen de resultaten van het MER in eerste instantie bedoeld zijn voor (tussentijdse) gesprekken met de regiogemeenten over de zoekgebieden voor zon en wind in de RES 2.0. De uitkomst van deze gesprekken zal leiden tot (concept) keuzes over zoekgebieden door onder meer bestuurders, raden en Staten. De Commissie adviseert deze (concept) keuzes als het VKA te beschouwen. Het is belangrijk ook de milieugevolgen van dit VKA in samenhang te beschrijven en te vergelijken met de andere alternatieven. Hiermee wordt het risico kleiner dat geen tijdig en volledig inzicht beschikbaar is in de milieugevolgen van het VKA voorafgaand aan definitieve besluitvorming over de RES 2.0. Dit voorkomt ook dat er geen duidelijk antwoord is op de 'waar-vraag' bij vervolgbesluitvorming over vergunningen. Deze beschrijving en vergelijking kan logischerwijs nog niet in het MER opgenomen worden, omdat (waarschijnlijk) bij de afronding van het MER de gesprekken met de regiogemeenten nog niet hebben plaatsgevonden. Een alternatief hiervoor is later een addendum op het MER op te stellen.	De constatering ten aanzien van een VKA is juist. Deze ontbreekt. Mogelijk wordt er een addendum opgesteld. Op dit moment is daar nog geen duidelijkheid over, omdat het VKA een resultaat is van een bredere belangenafweging die onder andere start naar aanleiding van dit planMER.
(4.1) [warmte] De Commissie stelt daarom voor om een dergelijke analyse in het MER op te nemen. Dit begint met een beschrijving van de (on)mogelijkheden van en aandachtspunten bij 'geografische matching' van locaties van warmtebronnen en mogelijke afnemers van de warmtestructuurkaart. Gecombineerd met de resultaten van het milieuonderzoek, ontstaat - vergelijkbaar met elektriciteit - een belemmeringen- en kansenoverzicht voor warmte.	Het planMER bevat geen onderzoek naar geografische matching. Het onderdeel warmte gaat in op de technieken uit de RES 1.0 en de gebieden die geschikt, geschikt te maken en niet geschikt zijn. Uiteindelijk is de keuze aan de regio, in samenspraak met afnemers, welke bronnen geschikt worden geacht. De effecten zijn erg specifiek en niet-passend bij dit planMER.
(5) Laat zien voor welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op aspecten die in de besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort kunnen worden beoordeeld. Geef ook aan of, en zo ja hoe dit op korte termijn kan worden ingevuld.	Het planMER bevat een hoofdstuk waarin de kennis leemten worden benoemd. Geadviseerd wordt verder om monitoring en evaluatie onderdeel te laten uitmaken van concrete projectuitwerkingen.
(5.1) Ga bij de beschrijving van de natuureffecten specifiek in op de variatie in effecten tussen locaties tegen de Veluwe aan, in het Rivierengebied en daarbuiten. De natuurdoelen hiertussen verschillen namelijk sterk.	In bijlage V wordt hierop ingegaan en wordt het onderscheid benoemd en beoordeeld.
(5.1) geef de gebieden met veel 'vogeldynamiek' op kaart weer. Denk hierbij aan netwerkrelaties tussen slaap-, foerageer- en rustgebieden. Dit speelt met name in het rivierengebied. Ook gebieden die niet begrensd zijn als Natura 2000-gebied of GNN, zijn vaak onderdeel van het leefgebied, bijvoorbeeld als vliegroute tussen twee deelleefgebieden. Gebruik deze informatie ook bij de effectvoorspelling op hoofdlijnen voor vogel- en vleermuissoorten (aanvaringslachtoffers van windturbines).	In bijlage V wordt hierop ingegaan. Hierbij is gebruik gemaakt van openbare data. Omdat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten is gekozen voor een generieke beoordeling, met daarmee de notitie dat in en rondom gebieden met waarden voor vogels en vleermuizen meer dynamiek is te verwachten.
(5.1) beschrijf in hoeverre versnippering kan optreden in het rivierengebied, door het realiseren van energieprojecten tussen en langs verschillende type beschermde natuurgebieden (Natura 2000, Nationaal Natuurnetwerk, Ganzengebieden).	In bijlage V wordt hierop ingegaan.

Advies van de Commissie m.e.r.	Manier waarop advies is verwerkt
(5.1) Mocht uit het VKA blijken dat straks - met de voorgestelde zoekgebieden voor de RES 2.0 - aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura-2000 gebieden niet is uit te sluiten, dan moet dit MER een Passende beoordeling bevatten (of een addendum op het MER omdat het VKA waarschijnlijk pas later beschikbaar is). De Commissie wijst erop dat indien geen VKA beschikbaar is, het nodig is alle reële alternatieven passend te beoordelen. Houd tot slot nadrukkelijk rekening met externe werking en met cumulatie.	Er is voor dit planMER geen Passende beoordeling opgesteld. Wel zijn de risico's ten aanzien van Natura 2000-gebieden in beeld gebracht. Voor het VKA kan een Passende beoordeling worden opgesteld (middels een addendum). Dit is op dit moment niet aan de orde, te meer dit planMER geen VKA bevat.
(5.2) Het is daarom belangrijk dat het MER straks op basis hiervan in ieder geval duidelijk laat zien op welke wijze en in welke mate zonnevelden landschappelijk ingepast kunnen worden. Ga daarbij ook in op wat het effect van inpassing zal zijn na een aantal jaren.	Dit planMER bevat geen gedetailleerde informatie over inpassing. Dit is niet passend bij het doel, namelijk het in beeld brengen van gebieden waar zonnevelden zouden kunnen komen. Het inpassingsvraagstuk is meer passend bij lokale initiatieven en kan eventueel geborgd worden in de RES 2.0.
(5.2) Bepaal in het MER op basis van de visualisaties van wind en zon en de daarvan afgeleide landschappelijke effecten het totaaleffect op het landschap van een alternatief.	In hoofdstuk 7 zijn voorbeeldvisualisaties opgenomen. De landschappelijke analyse focust meer op de gebiedskenmerken in het algemeen. Uitgebreide visualisaties worden niet passend geacht voor het schaal- en detailniveau van het planMER. Voor concrete initiatieven zal dit uiteraard wel worden opgesteld.
(5.2) De zichtbaarheid van zonnevelden in het landschap is een belangrijk milieucriterium en tevens moeilijk te bepalen. Omdat de invloed van een zonneveld niet beperkt blijft tot de oppervlakte van de directe omgeving (zoekgebied) maar zich uitstrekt over een veel groter gebied is het belangrijk niet alleen een kwalitatief beeld te geven door middel van visualisaties maar ook kwantitatief te laten zien wat de (zicht)impact is in de Gelderse regio	In hoofdstuk 7 zijn voorbeeldvisualisaties opgenomen. De landschappelijke analyse focust meer op de gebiedskenmerken en de beleving van het landschap in het algemeen. Uitgebreide zichtbaarheidsanalyses worden niet passend geacht voor het schaal- en detailniveau van het planMER. Voor concrete initiatieven kan dit uiteraard wel worden opgesteld.
(5.3) De Commissie stelt daarom voor om afstanden tot woningen van bijvoorbeeld respectievelijk circa 700 meter en 500 meter aan te houden, waarmee wordt uitgegaan van een akoestisch 'gemiddelde windturbine' in de vermogensklasse van 4-7 MW. Met deze afstanden resteert later ook nog enige afwegingsruimte (keuze type turbine, exacte locaties) voor de realisatie van windprojecten.	Het advies is overgenomen (700 m) voor zowel 120 m als 166 m windturbines in het alternatief Leefomgeving.
(5.3) Ook de mogelijke invulling van een zoekgebied met turbines is relevant. Geef in het MER globaal aan op welke wijze zoekgebieden fictief met turbines kunnen worden ingevuld; dit in verband met de afstanden tussen woningen en de windturbines (bijvoorbeeld vanaf de grens van het zoekgebied of ten opzichte van een logische voorbeeldopstelling).	In het planMER is alleen gekeken naar gebieden die geschikt zijn, geschikt te maken en niet geschikt zijn voor wind- en zonne-energie. Hierna volgt het vervolgproces tot het vastleggen van gebieden. Het bepalen van opstellingsvarianten is als zodanig niet passend geacht voor dit planMER. Wel is de opwekpotentie van de gebieden en alternatieven bepaald. Hiervoor zijn generieke uitgangspunten t.a.v. opstellingen opgenomen.
(5.3) [molenaarswoningen] Geef per zoekgebied duidelijk aan welke extra opstellingsruimte voor windturbines dit kan opleveren.	Dit is onderdeel van de analyse molenaarswoningen.
(5.4) De NRD noemt in tabel 6.1 (beoordelingskader geothermie) bodembeweging (aardbevingen) nog niet. De kans op aardbevingen bij het geothermie lijkt klein, maar is niet uit te sluiten. Gevolgen hangen mede samen met locatiekeuze en bovengronds landgebruik. De Commissie adviseert daarom in het MER een beoordeling hiervan op hoofdlijnen op te nemen.	Dit onderdeel is benoemd in hoofdstuk 10.1.2 van het planMER.
(5.5) [energieopbrengst] Geef in de tussenstap (zie paragraaf 3.2 van dit advies) ook per zoekgebied aan welke energieopbrengst – in een bandbreedte – verwacht kan worden (voor wind en zon afzonderlijk). Houd daarbij ook rekening met opbrengstdervingen bij wind en zon wanneer een gebied alleen via maatregelen of aanpassing van de inrichting kansrijk(er) gemaakt kan worden.	Dit is onderdeel van het planMER. De opwekpotentie is beschouwd vanuit milieuoogpunt. Deze kan dus afwijken van de opwekpotentie van gebieden die vanuit de bestuurders worden gekozen.

Advies van de Commissie m.e.r.	Manier waarop advies is verwerkt
(6) Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven samengesteld uit combinaties van zoekgebieden. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg ervoor dat: - het MER (hoofddocument) zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen; - een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen; - recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.	Getracht is hier zoveel als mogelijk aan tegemoet te komen. Het hoofddocument bevat zoveel mogelijk kaarten. In de diverse bijlagen is het grootste deel van de achtergrondinformatie opgenomen.
(6) De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals: - de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de alternatieven (die samengesteld zijn uit combinaties van zoekgebieden), de onzekerheden en leemtes in kennis die daarbij aan de orde zijn; - de vergelijking van de alternatieven.	Een samenvatting maakt onderdeel uit van dit planMER.

BIJLAGE: ECOLOGIE PLANMER RES GMR ARNHEM-NIJMEGEN

Onderwerp	Notitie ecologie planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-008.077
Auteur(s)	L. Bovend'aerde MSc
Gecontroleerd door	Ir. W.B. Roosen, R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	
Bijlage(n)	I Kenschets en IHD van relevante Natura 2000-gebieden II Effectenbeoordeling per alternatief op kaart

1 INTRODUCTIE

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: de regio) heeft een bod gedaan om 1,62 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken in 2030. Dit is de bijdrage van de regio aan de nationale opgave van 35 TWh duurzame elektriciteit op land. Dit bod is vastgelegd in de RES 1.0. Met dit bod zet de regio een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor de Gelderse doelstelling van 55 % CO_2-reductie in 2030. De regio wil deze doelstelling onder andere realiseren door de ontwikkeling van zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. In het bod is hiervoor uitgegaan van een verhouding van 89 % opgesteld vermogen aan zonnevelden en zon op dak, en 11 % opgesteld vermogen aan windturbines.

De regio heeft erkend dat de verhouding tussen zon en wind in het bod uit de RES 1.0 niet evenwichtig is. De capaciteit van het elektriciteitsnet wordt namelijk niet optimaal benut. Daarnaast zorgt de verhouding uit de RES 1.0 tussen zon en wind voor hogere kosten, omdat elektriciteitsnetten uitgebreid en verzwaard moeten worden, enkel voor de inpassing van zonne-energie. In de RES 1.0 hebben de deelnemers afgesproken te werken aan een betere verhouding tussen zon en wind. Daarom verkent de regio extra gebieden boven op de zoekgebieden voor wind om tot een meer evenwichtige verhouding te komen tussen wind en zon. Dit legt de regio vast in de RES 2.0.

Om dit te verkennen is een planMER opgesteld. Voor dit planMER zijn vier alternatieven ontwikkeld om de effecten van windturbines en zonnevelden in de regio vanuit verschillende invalshoeken te onderzoeken. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt welke gebieden in de regio geschikt, geschikt te maken en niet geschikt zijn voor opwek van grootschalige duurzame energie. Voor meer achtergrondinformatie over het voornemen en het vervolgproject wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

In deze notitie worden de ecologische effecten van windturbines en zonnevelden onderzocht. Deze notitie is een integraal onderdeel van het hoofdrapport planMER. In hoofdstuk 2 wordt de referentiesituatie beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft vervolgens de onderzoeksaanpak, waarna in hoofdstuk 4 de vier alternatieven worden beoordeeld op de effecten. Ten slotte geeft hoofdstuk 5 inzicht in de vervolgstappen, aanbevelingen en leemten in kennis ten aanzien van ecologie.

2 HUIDIGE SITUATIE

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie ten aanzien van natuur van het plan- en studiegebied. Hierbij wordt ingegaan op aanwezige Natura 2000-gebieden, het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone (GNN/GO inclusief ganzenrustgebieden en ecologische verbindingszones), overige natuurgebieden (weidevogelgebied) en beschermde soorten. In het hoofdrapport van het planMER zijn de autonome ontwikkelingen opgenomen. Dit vormt samen met de huidige situatie de referentiesituatie.

2.1 Natura 2000-gebieden

Algemeen

Natura 2000 is een door de Europese Commissie ingesteld netwerk van natuurgebieden, waarin flora en fauna voorkomen die belangrijk zijn vanwege hun internationale betekenis voor natuur en biodiversiteit. Met de Natura 2000 worden deze natuurwaarden beschermd aan de hand van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze richtlijnen bepalen welke natuurwaarden beschermd moeten worden. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

Relevante gebieden

De relevante Natura 2000-gebieden voor dit onderzoek zijn enerzijds de gebieden op relatief korte afstand van het plangebied. Het gaat om de Natura 2000-gebieden gelegen binnen het maximale verstoringsbereik[1] van het voornemen (<1,5 km), alsook eventuele Natura 2000-gebieden die zelf buiten dit verstoringsbereik liggen, maar waarvan de aangewezen populaties gebruik kunnen maken van de zone binnen dit bereik als onderdeel van hun leefgebied. Anderzijds zijn ook alle Natura 2000-gebieden met voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden binnen het depositiebereik van het project (depositiebereik nog niet bekend) relevant.

De relevante Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied zijn in ieder geval (zie Afbeelding 2.1):
- De Bruuk (Habitatrichtlijngebied);
- Rijntakken (Habitat- en Vogelrichtlijngebied);
- Sint Jansberg (Habitatrichtlijngebied);
- Veluwe (Habitat- en Vogelrichtlijngebied).

Daarnaast bevinden zich binnen het maximale verstoringsbereik van het voornemen (1,5 km contour van plangebied) ook een aantal Natura 2000-gebieden op Duits grondgebied. Ook deze zijn relevant voor de toetsing (zie onderstaand kader). Het gaat in ieder geval om de volgende gebieden (zie afbeelding 2.1):
- NSG Emmericher Ward (Habitatrichtlijngebied);
- NSG Salmorth, nur Teilfläche (Habitatrichtlijngebied);
- Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef (Habitatrichtlijngebied);
- Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein (Vogel- en habitatrichtlijngebied);
- Wyler Meer (Habitatrichtlijngebied).

N.B. Wat betreft stikstofdepositie, zijn in ieder geval de hierboven genoemde nabijgelegen Natura 2000-gebieden op Nederlands grondgebied relevant. De Bruuk, Rijntakken, Sint Jansberg en Veluwe beschikken

[1] In deze toetsing wordt uitgegaan van een maximaal effectbereik van 1,5 km. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden.

immers allen over stikstofgevoelige habitattypen die in de huidige situatie reeds te maken hebben met een overbelasting door stikstof, waardoor elke projectbijdrage relevant kan zijn. In de wijdere omgeving (ook aan de Duitse zijde) zijn daarnaast nog meer Natura 2000-gebieden met een dergelijke stikstofgevoeligheid. Gezien op voorhand niet bekend is wat het maximale bereik is van stikstofdeposities gerelateerd aan het voornemen (dit moet volgen uit een projectspecifieke stikstofberekening met AERIUS en kan >10 km bedragen), is het mogelijk dat voor dit criterium naast bovengenoemde Natura 2000-gebieden ook een aantal verder gelegen Nederlandse en/of Duitse Natura 2000-gebieden relevant zijn. Deze zijn voor de globale toetsing in het planMER beoordeling nog niet meegenomen. Een AERIUS berekening is in het kader van het planMER immers nog niet uitgevoerd, omdat in deze fase van het planMER nog geen specifieke locatiekeuzes worden gemaakt. Deze berekening en de hieruit volgende beoordeling van eventuele verder gelegen Natura 2000-gebieden wordt wel meegenomen in een latere fase, wanneer een concreet voorkeursalternatief bekend is en hiervoor stikstofberekeningen zijn uitgevoerd (projectMER).

Toetsing buitenlands Natura 2000

In de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Wet natuurbescherming (Wnb) wordt geen onderscheid gemaakt naar effecten op bepaalde nationale Natura 2000-gebieden. Vanuit dit kader dient het geheel aan effecten op alle Natura 2000-gebieden, die mogelijkerwijs in hun natuurlijke kenmerken kunnen worden aangetast, te worden meegenomen. Dit betekent dat voor die soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen en de gunstige staat van instandhouding zou kunnen worden aangetast door een activiteit, alle relevante Natura 2000-gebieden in de toetsing dienen te worden meegenomen. Met andere woorden: indien uit de toetsing blijkt dat ook in een buitenlands Natura 2000-gebied natuurlijke kenmerken kunnen worden aangetast, dan dient het bevoegd gezag dit in haar overweging voor het vaststellen van het kavelbesluit mee te nemen.

Een kenschets van de genoemde Nederlandse en Duitse Natura 2000- gebieden en een overzicht van de hier geldende instandhoudingsdoelstellingen (IHD) is opgenomen in bijlage I.

Het zijn bovengenoemde Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden die worden meegenomen in de beoordeling voor het planMER (zie hoofdstuk 4). In een latere fase, bij concrete plannen voor de ontwikkeling van windturbines of zonnevelden moeten de effecten op de aangewezen habitattypen en soorten van deze Natura 2000-gebieden nog nader worden onderzocht. Hierbij dient onder meer te worden onderzocht in hoeverre de gekozen locatie voor windturbines en/of zonnevelden leefgebied vormt voor de aangewezen soorten (nader onderzoek nodig naar waar deze soorten precies voorkomen in het gebied). Bij de realisatie van windparken gaat daarbij bijzondere aandacht uit naar de wespendief (zie onderstaand kader). Verder is van belang dat de effecten in de afzonderlijke regio's in cumulatie doorwerken op hetzelfde Natura 2000-gebied. De effecten van het realiseren van windturbines rond de Veluwe en/of Rijntakken dient dan ook in cumulatie met overige reeds aanwezige/geplande windturbines in deze omgeving te worden getoetst. Wanneer effecten op de aangewezen habitattypen of soorten kunnen leiden tot het potentieel niet behalen van de IHD van het betreffend Natura 2000-gebied is voor het voornemen nader onderzoek in de vorm van een passende beoordeling en een vergunning Wnb nodig. In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning worden geweigerd (tenzij aan de 'ADC-criteria'[1] voldaan wordt). Deze beoordeling op projectniveau, met inachtneming van cumulatieve effecten, zal worden meegenomen in een later fase van het project, wanneer een concreet voorkeursalternatief met projectgebied en uitvoeringslocaties bekend is (projectMER).

[1] Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied gewaarborgd blijft (C).

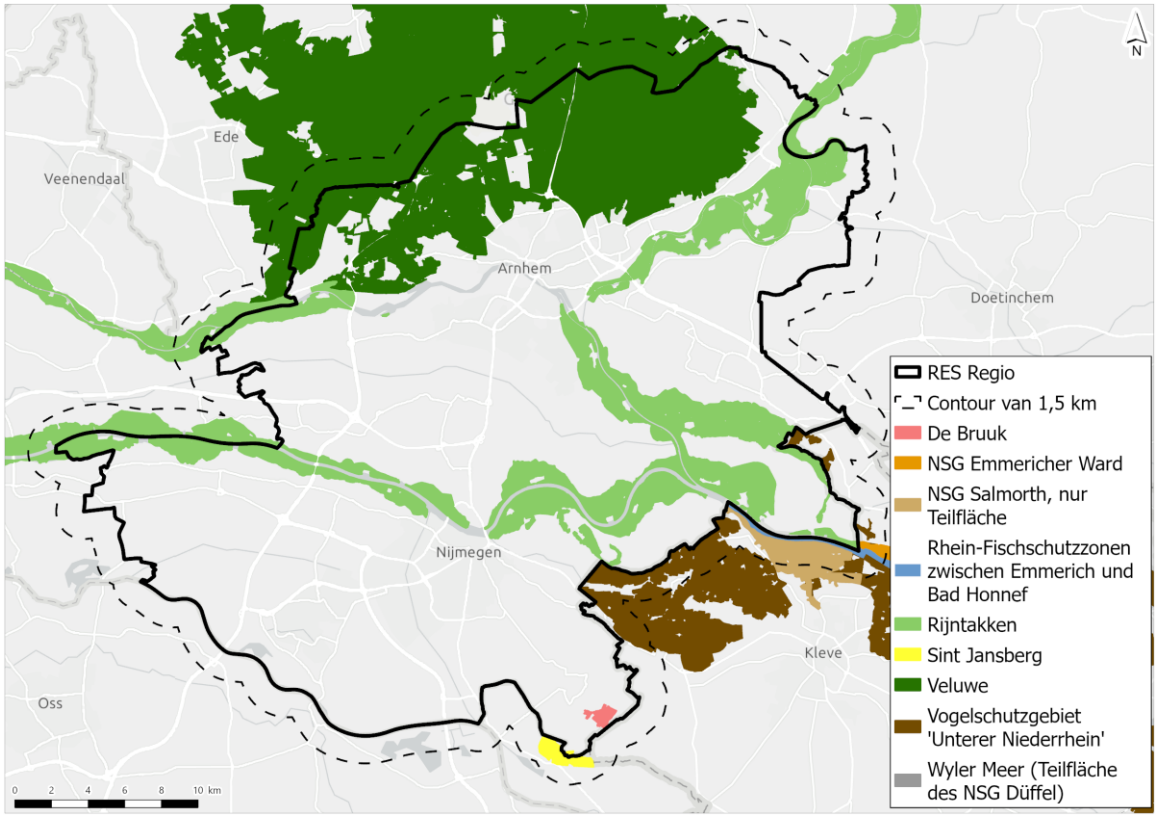
Wespendief

De Wespendief is een aandachtspunt voor de ontwikkeling van windturbines. Uit eerdere effectenonderzoeken voor windparken nabij Natura 2000-gebied de Veluwe, bleek de Wespendief de meest beperkende soort (belangrijkste aandachtsoort) voor het plaatsen van windturbines nabij dit natuurgebied. De Veluwe vormt binnen Nederland het kerngebied van de Wespendief en de kwaliteit van het gebied is bepalend voor de dichtheden van deze soort. Het uitgangspunt bij het plaatsen van windturbines is dat de populatie Wespendieven op de Veluwe (specifiek gezegd: het instandhoudingsdoel voor het Natura 2000-gebied) niet achteruit mag gaan als gevolg van aanvaringen met windturbines. Volgens de Natura 2000-doelstellingen zouden er minimaal 100 broedparen aanwezig moeten zijn. Dat zijn er nu naar schatting 94.

Het ecologisch onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van windturbines op en rondom de Veluwe op het instandhoudingsdoelstelling van de Wespendief [lit. 3]. Als wordt uitgegaan van een 1 %-mortaliteitsnorm van 0,36 Wespendiefslachtoffers per jaar, leiden windturbines op de Veluwe in alle scenario's tot een overschrijding van de 1 %-norm. Hieruit blijkt dat op de Veluwe en binnen een zone van 1 km rond de Veluwe, geen windturbines ontwikkeld kunnen worden (in ieder geval in de periode tot 2030).

Gedeputeerde Staten Gelderland hebben in december 2022 een besluit genomen hoe om te gaan met windparken op en rondom de Veluwe. Windparken op de Veluwe en één kilometer daaromheen worden uitgesloten. In de zone van 1-8 kilometer rondom de Veluwe is er op korte termijn nog ruimte voor 1-2 windparken. De provincie is in overleg met initiatiefnemers, gemeenten en provincies Flevoland, Overijssel en Utrecht hoe de beperkte ruimte het beste kan worden verdeeld. Voor de langere termijn wordt er gekeken naar innovatieve maatregelen (zoals zwarte wiek, cameradetectie) om meer ruimte te creëren.

Afbeelding 2.1 Natura 2000-gebieden in en nabij het plangebied

2.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

2.2.1 GNN

Algemeen

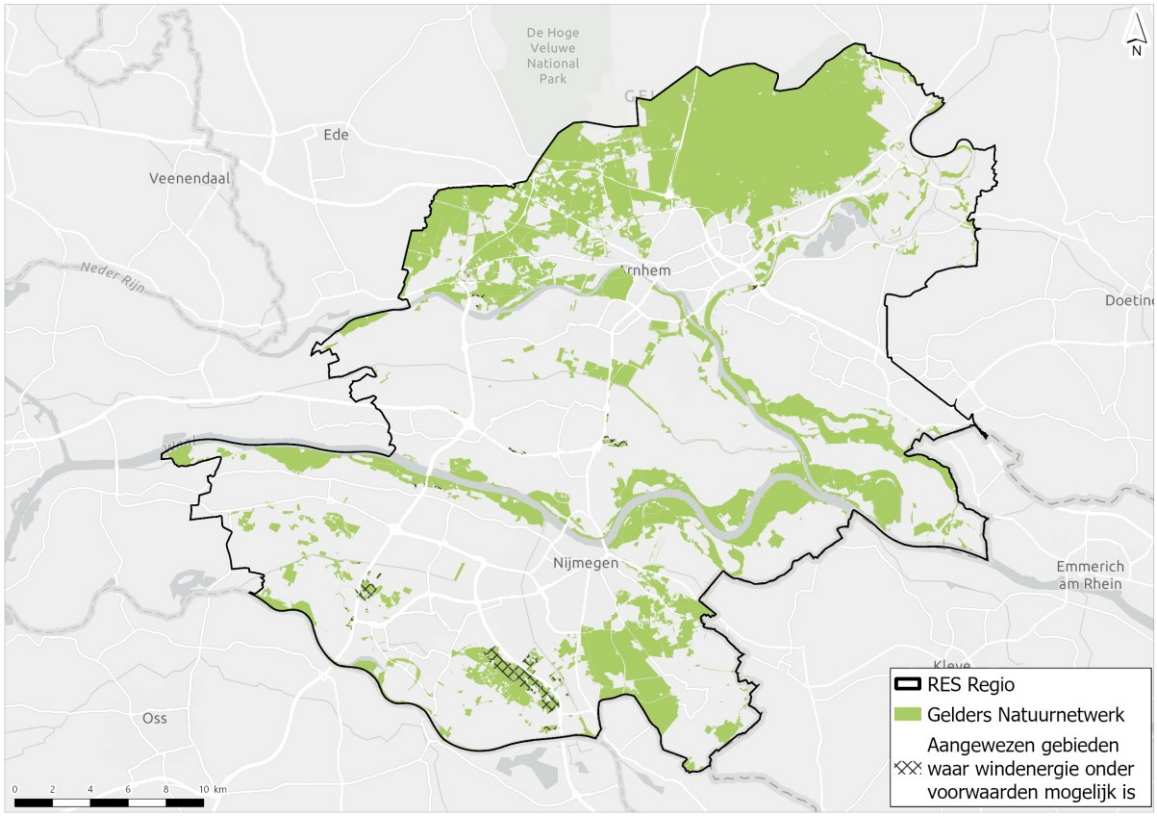
Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) is een gebied met een samenhangend netwerk van binnen de provincie Gelderland bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang dat strekt tot de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten. Het GNN bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS (ecologische hoofdstructuur) en bevat tevens zoekgebied voor te realiseren nieuwe natuur.

Enkele weidevogelreservaten maken deel uit van het GNN. De overige weidevogelgebieden hebben in de verordening een aparte aanduiding 'Weidevogelgebied' gekregen. Deze weidevogelgebieden zijn beschreven onder 'overige natuurgebieden' (paragraaf 2.3).

Relevante gebieden

Binnen het plangebied bevinden zich verschillende gebieden behorend tot het natuurnetwerk van de provincie Gelderland. Een klein aantal van de gebieden is tevens aangeduid als 'verkenningsgebied voor windenergie'; gebied waar de effecten van windturbines op de kernkwaliteiten van het GNN op voorhand als beperkt worden ingeschat. Het gaat om gebieden rond Malden, ten westen van Wijchen, ten noorden van Beuningen, nabij Wijchen en Bemmel, ten oosten van Renkum en ten noordoosten van Westervoort. De ligging van deze gebieden is weergegeven op afbeelding 2.2.

Afbeelding 2.2 Gelders Natuur Netwerk in het plangebied

2.2.2 GO

Algemeen

De Groene Ontwikkelingszone (GO) heeft een dubbele doelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het gaat vooral om landbouwgrond. De ecologische verbindingszones (EVZ's) maken deel uit van de GO, evenals rustgebieden voor overwinterende ganzen. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden.

EVZ

De ecologische verbindingszones (EVZ's) zijn een bijzonder onderdeel van de kernkwaliteiten van Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO). De EVZ's moeten voor een deel nog in de Groene Ontwikkelzone (GO) worden gerealiseerd. Doordat deze zones ook gebieden verbinden, kunnen de EVZ's in de GNN doorlopen.

Ganzenrustgebieden

De provincie en haar partners (zoals gemeenten, belangenorganisaties en samenwerkingsverbanden) geven door het vaststellen van rustgebieden invulling aan de internationale verplichting tot duurzame instandhouding van de ganzenpopulatie. In de rustgebieden voor winterganzen waarborgt de provincie de noodzakelijke rust voor ganzen en is er een schadevergoedingsregeling voor eventueel optredend landbouwschade. Ook het behoud van de openheid is voor de rustgebieden essentieel.

Relevante gebieden

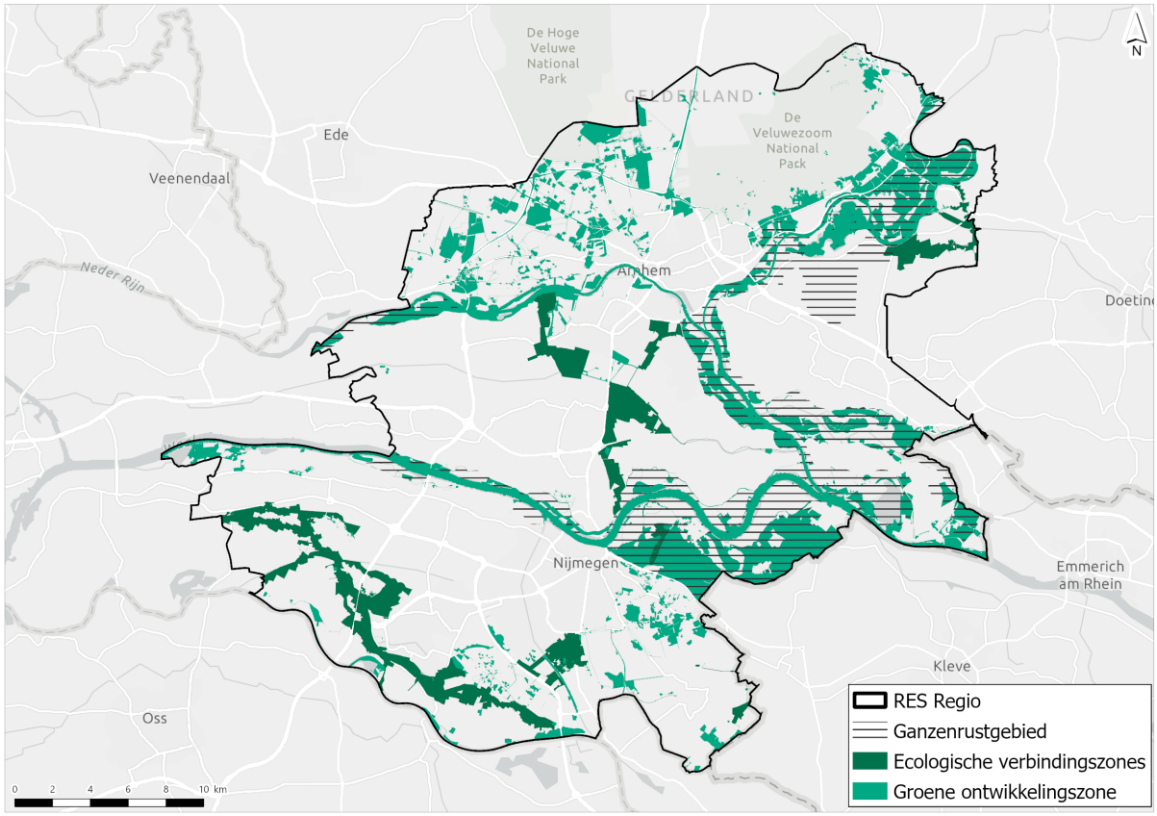
Het GO strekt zich uit in de regio Arnhem-Renkum-Nijmegen en in het zuiden van het plangebied tussen Druten en Groesbeek.

In het plangebied bevinden zich een aantal belangrijke rustgebieden voor ganzen. Deze gebieden situeren zich voornamelijk rond de Waal en de IJssel (uiterwaarden).

Tussen Arnhem en Nijmegen, en van Horssen tot Heumen, strekken zich een aantal belangrijke ecologische verbindingszones (EVZ).

De GO gebieden, inclusief EVZ's en ganzenrustgebieden, zijn weergeven in afbeelding 2.3.

Afbeelding 2.3 Groene Ontwikkelingszones (GO) met aanduiding van EVZ's en ganzenrustgebieden in het plangebied

2.3 Overige natuurgebieden

2.3.1 Weidevogelgebieden

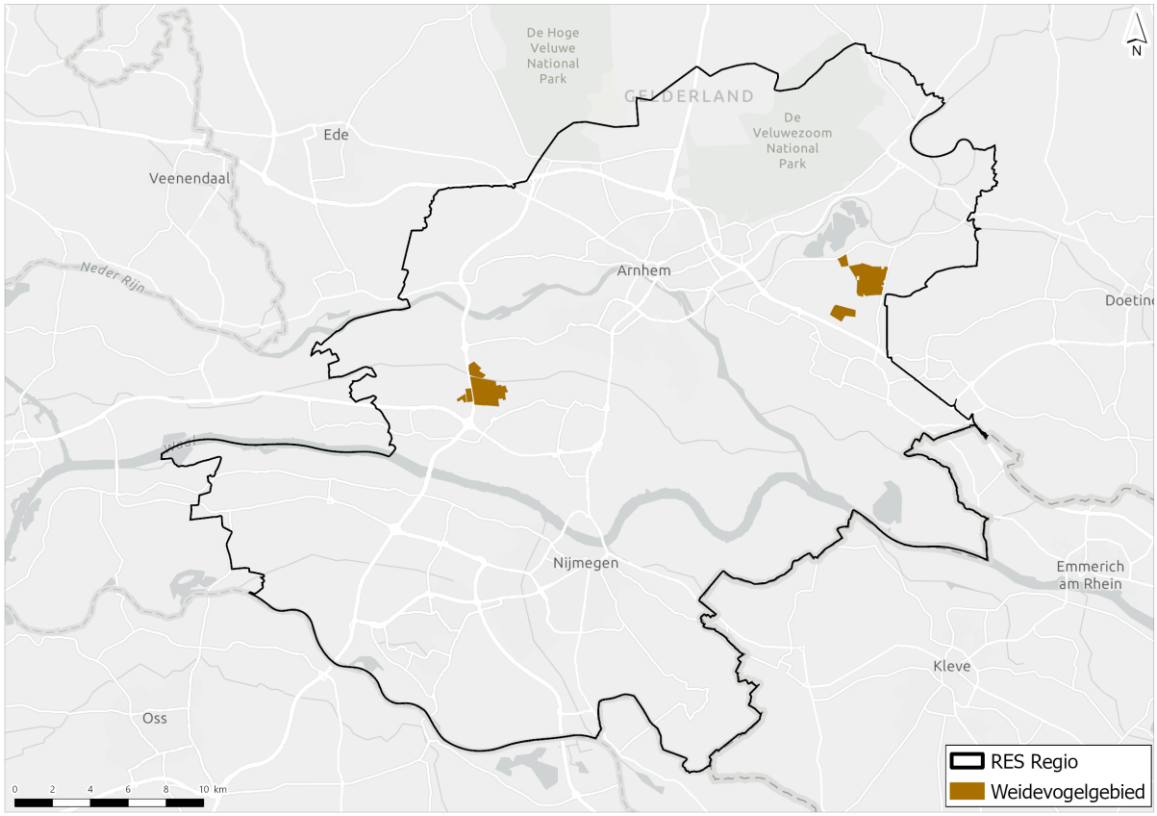
Algemeen

Nederland heeft een internationale verplichting tot het beschermen van weidevogels. Weidevogels gedijen goed in het open (veen)weidelandschap. Het gaat slecht met de weidevogels. Door verstedelijking en intensieve landbouw is er verlies van geschikt leefgebied. De provincie vindt zowel de weidevogels als het karakteristieke cultuurlandschap waarin zij verblijven belangrijk. Daarom beschermt zij deze landschappen tegen inbreuken op de openheid en verstoring van de rust met als doel de leefgebieden van weidevogels te beschermen. De aangewezen weidevogelgebieden betreffen landbouwgebieden waar de provincie de eigenaren wil stimuleren om bij de bedrijfsvoering rekening te houden met weidevogels. In deze gebieden stelt de provincie subsidies beschikbaar ten behoeve van weidevogelvriendelijk agrarisch beheer.

Relevante gebieden

Binnen het plangebied bevinden zich vier weidevogelgebieden. Het gaat om 'De Meilanden', ten westen van Elst en de gebieden 'De Bemmen', 'Giesbeeksche Broek' en 'Lage Veldslagen', alle drie gelegen tussen Duiven en Giesbeek. Deze zijn aangeduid op kaart in afbeelding 2.4.

Afbeelding 2.4 Ligging weidevogelgebied in het plangebied

2.4 Beschermde soorten

2.4.1 Algemeen

Soortbescherming in Nederland is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten. In de Wet natuurbescherming (Wnb) is een onderscheid gemaakt tussen Vogelrichtlijnsoorten (bescherming inheemse vogelsoorten), Habitatrichtlijn-soorten (Europees beschermde soorten - exclusief vogelsoorten) en andere beschermde soorten (overige, nationaal beschermde soorten).

2.4.2 Relevante soorten

Gezien de grootte van het plangebied, is het niet mogelijk om op niveau van alle individuele beschermde soorten een analyse te doen van het (potentieel) voorkomen. In het kader van deze planMER-toetsing, wordt daarom gefocust op de voornaamste risicosoorten voor de ontwikkeling van grootschalige duurzame energie, met andere woorden: de soorten die bepalend (kunnen) zijn voor de vergunbaarheid van windturbines en/of zonnevelden in deze regio.

Het gaat dan om vogels (voor windturbines en zonnevelden) en vleermuizen (voor windturbines), gezien het voornemen het leefgebied van deze soorten geheel of gedeeltelijk ongeschikt kan maken en de soorten in aanvaring kunnen komen met windturbines. Effecten op andere diersoorten dan vogels en vleermuizen zijn bij de realisatie van windturbines en/of zonnevelden over het algemeen zeer beperkt tot afwezig. Voor deze soorten (bijvoorbeeld kleine ongewervelde dieren) gelden naar verwachting enkel zeer lokale effecten door het (tijdelijk) verstoren en/of fysiek verdwijnen of ongeschikt worden van habitat ter plaatse van de panelen/mast met fundering. Dergelijke effecten vallen veelal voldoende te mitigeren en/of compenseren. Deze soorten worden daarom niet verder beschouwd in voorliggende toetsing voor het planMER. Deze

soorten dienen wel in beschouwing genomen te worden in een later fase van het project, wanneer een concreet voorkeursalternatief met projectgebied en uitvoeringslocaties bekend is (projectMER).

Vogels

Bij realisatie zonnevelden

Voor de realisatie van een zonneveld zijn vooral belangrijke vogelleefgebieden relevant. Het gaat daarbij onder andere om natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en andere gebieden die deel uitmaken van het GNN), weidevogelgebieden en belangrijke broed- en foerageergebieden, en rust- en slaapplaatsen van vogels. De ligging van deze gebieden zijn reeds beschreven in de voorgaande paragrafen (2.1-2.3).

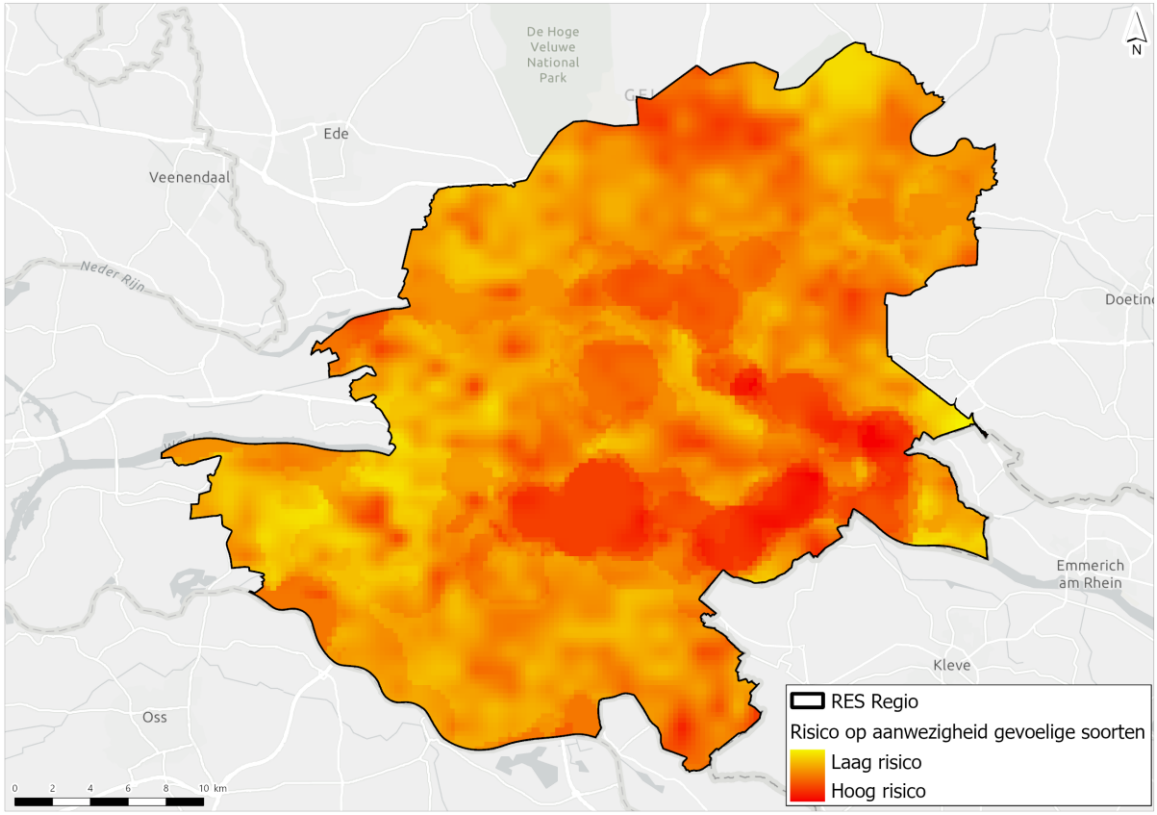
Bij realisatie windturbines

Sovon heeft in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit onderzocht waar veel vogelsoorten voorkomen die kwetsbaar zijn voor windparken. Met gegevens over de verspreiding, aantallen en vliegbewegingen van deze vogelsoorten zijn kaarten (zie Afbeelding 2.5) gemaakt met gebieden waar naar verwachting de risico's van windturbines op kwetsbare soorten het grootst zijn [lit. 1]. Voor heel Nederland is een dergelijke kaart gemaakt waarbij locaties met minimaal risico op landelijke schaal het cijfer 0 krijgen, locaties met maximaal risico voor vogels op landelijke schaal krijgen het cijfer 100. Voor elke regio is vervolgens een kaart gemaakt waarbij het relatief risico ten aanzien van vogels is becijferd, gewogen ten opzichte van dit landelijk risico.

Op basis van deze kaart is te zien dat het relatieve risico voor vogels in het plangebied schommelt tussen 4 % en 65 % van het landelijk risico. De hoogste risicozones binnen het plangebied bevinden zich in het oosten van de regio, in de zone langs de Waal en de Nederrijn. Een aantal relatief laag-risicozones zijn te vinden in het westen en het uiterste noorden van de regio.

N.B. Bij de interpretatie van de kaarten is een aantal kanttekeningen te plaatsen. Deze kaarten laten niet de daadwerkelijke aanwezigheid van vogels zien. En ook niet de sterfte, of verstoring als er een windturbine in het gebied zou komen te staan. Het is een verwachting van een risico bij plaatsing van windturbines op een bepaalde plek. Deze verwachting is berekend op basis van wat men weet over de aanwezigheid van soorten en de kennis van hun leefgebiedseisen. Daarnaast geven de kaarten alleen een beeld van de voor windturbines kwetsbare vogelsoorten.

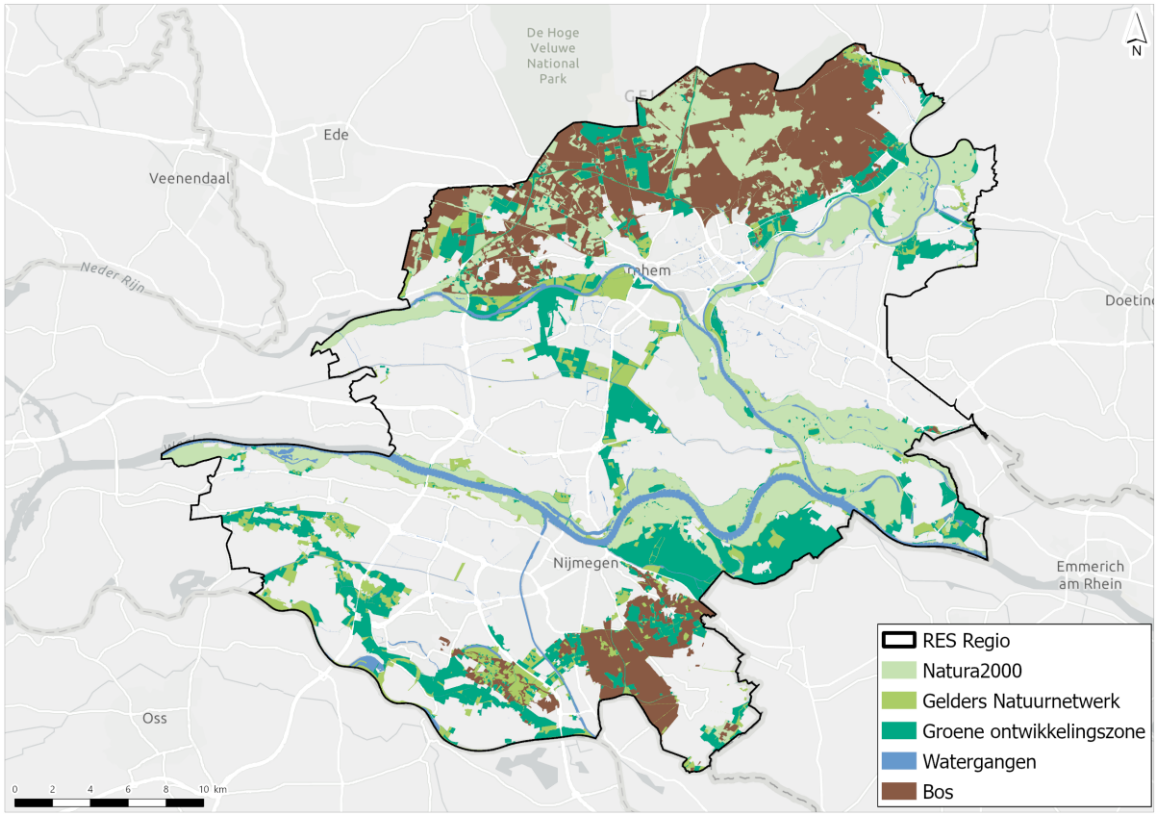
Afbeelding 2.5 Risicokaart broedvogels en niet-broedvogels i.r.t. windturbines; deelkaart regio Arnhem Nijmegen; Het kaartbeeld geeft in kleuren het relatieve verschil weer tussen gebieden van de kans dat windturbines een negatief effect zullen hebben op zowel broed– als niet–broedvogelpopulaties. In roodtinten de gebieden met de hoogste kans, in oranje en geel de gebieden met de laagste kans. Cumulatief kaartbeeld voor alle vogelsoorten uit de soortenmatrix, gewogen met de kwetsbaarheidsscore. Relatieve schaal van 1 (weinig risico voor aanwezigheid gevoelige soorten) tot 100 (hoog risico voor aanwezigheid gevoelige soorten). Voor nadere uitleg van de interpretatie en de beperkingen van deze kaartbeelden zie Sovon–rapport 2021/09. [lit. 1,2]

Vleermuizen

Vleermuissoorten die relatief vaak als aanvaringslachtoffer bij windturbines worden aangetroffen zijn 'aerial hawkers'. Het betreft met name soorten die in open omgeving op grotere hoogte jagen. In Nederland lopen vooral gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis aanvaringsrisico. Deze soorten komen verspreid in heel Nederland, in verschillende type landschappen en gebieden voor. De hoogste dichtheden worden veelal geteld in en rond natuurgebieden en kleinschalige landschapselementen, zoals bomenrijen en waterlopen. Onderstaande kaart (Afbeelding 2.6) geeft een impressie van de mogelijk voor vleermuizen belangrijke gebieden.

Afbeelding 2.6 Gebieden met potenties voor vleermuizen

3 ONDERZOEKSAANPAK

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksaanpak voor de effectanalyses voor wind- en zonne-energie. De ingreep-effectrelaties en het beoordelingskader uit het hoofdrapport planMER vormen hiervoor de basis.

3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van instandhoudingsdoelstelling die in het aanwijzingsbesluit en de wijzigingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. De instandhoudingsdoelstellingen kunnen zowel habitattypen, habitatsoorten als vogelsoorten betreffen. Ontwikkelingen zoals de realisatie van windturbines en/of zonnevelden zijn enkel vergunbaar wanneer deze niet leiden tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van de aangewezen soorten en habitats van deze gebieden. Om te beoordelen of dergelijke voorzieningen zijn toegestaan moeten de effecten op de aangewezen natuurwaarden worden getoetst en beoordeeld.

Voor de effectbeoordeling van het criterium effecten op Natura 2000-gebieden zijn twee beoordelingsschalen gehanteerd. Dit is een beoordelingsschaal voor stikstof en een beoordelingsschaal voor overige effecten, zoals oppervlakteverlies en verstoring. Hiervoor is gekozen, omdat de effecten van stikstofdepositie doorgaans dominant zijn ten opzichte van de overige effecttypen zoals verstoring. Ook heeft atmosferische stikstofdepositie een grotere reikwijdte dan overige effecttypen. Door de beoordelingsschalen te splitsen, blijft voldoende inzicht bestaan in alle effecten.

Natura 2000 - stikstofdepositie

Stikstofemissie als gevolg van de realisatie van windturbines en zonnevelden kan zorgen voor stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen. Aan de onder Natura 2000-gebieden beschermde habitattypen zijn kritische depositiewaarden (KDW) gekoppeld. Bij stikstofdepositie boven de KDW op één of

meerdere stikstofgevoelige habitattypen geldt een negatieve (-) beoordeling. Bij stikstofdepositie onder de KDW geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat er wel een effect aanwezig is, maar deze niet de grenswaarden overschrijft[1]. Voor stikstof geldt de verwachting dat geen van de alternatieven zorgt voor een permanente stikstofdepositie. De effecten zijn naar verwachting alleen tijdelijk, tijdens de aanlegfase. Daarom is in dit planMER geen sterk negatief (--) effect van toepassing. Indien er geen effecten worden verwacht geldt een neutrale (0) beoordeling.

Tabel 3.1 toont de beoordelingsschaal voor stikstof in het kader van het criterium Natura 2000-gebieden.

Tabel 3.1 Beoordelingsschaal Natura 2000 - stikstof

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot een meetbare verandering van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot (tijdelijke) stikstofdepositie onder de kritische depositiewaarde op een of meerdere stikstofgevoelige habitattypen. Extra onderzoek moet uitwijzen hoe groot de gevolgen zijn voor de natuur
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot (tijdelijke) stikstofdepositie boven de kritische depositiewaarde op een of meerdere stikstofgevoelige habitattypen. Extra onderzoek moet uitwijzen of significante gevolgen op de IHD te voorkomen zijn
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Natura 2000 - overige effecten

De ontwikkeling van windturbines en zonnevelden kan zorgen voor effecten op Natura 2000, zoals verstoring en aanvaring. Het gaat hierbij om de effecten op de aangewezen soorten en leefgebieden (habitats) van de Natura 2000-gebieden. Tabel 3.2 toont de beoordelingsschaal voor de overige effecten die relevant zijn in het kader van het criterium Natura 2000 - overige effecten.

Bij ligging binnen Natura 2000-gebieden of binnen een 1 km zone van het Natura 2000-gebied Veluwe (Wespendief) geldt voor windturbines een sterk negatieve (--) beoordeling. Deze zone van 1 km rond de Veluwe is al uitgesloten op basis van de harde belemmeringen. Voor de Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn als habitatrichtlijn geldt verder binnen een zone van 1,5 km[2] een negatieve (-) beoordeling. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden, maar ook door de werking van slagschaduw op de habitattypen. Bij ligging binnen de 10 km contour[3] van vogelrichtlijngebieden geldt een licht negatief effect (0/-). In en om het plangebied zijn Natura 2000-gebieden de Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein aangewezen als vogelrichtlijngebieden. Voor de overige gebieden geldt een neutrale (0) beoordeling. Op projectMER-niveau is nader onderzoek nodig om te bepalen wat de effecten zijn van de windturbines op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Voor zonnevelden geldt een sterk negatieve (--) beoordeling bij ligging binnen Natura 2000-gebieden. Voor de Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn als habitatrichtlijn geldt verder binnen een zone van 1,5 km een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat de effecten naar verwachting tijdelijk zijn (onder aan verstoring

[1] Voor elk project dat stikstof veroorzaakt, moeten de stikstofgevolgen tot op een afstand van 25 km berekend worden. Dit volgt uit de uitspraak van de Raad van State van 5 april 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:1299). Effecten kunnen dus in theorie plaatsvinden op een afstand van 25 km van het project.

[2] In deze toetsing wordt uitgegaan van een maximaal effectbereik van 1,5 km als maximale verstoringsbereik. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie mogelijk plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden.

[3] Deze 10 km zone is gebaseerd op de zone waarbinnen een aantal belangrijke foerageergebieden voor de Natura 2000 populaties aanwezig zijn. Deze zone is geen harde, wettelijke grens, maar is vastgelegd in het ecologisch onderzoek op basis van observaties van locaties waar belangrijke slaapplaatsen en foerageergebieden voorkomen.

door aanlegwerkzaamheden). Voor de overige gebieden geldt ten aanzien van de ontwikkeling van zonnevelden een neutrale (0) beoordeling. Hierbij is eveneens nader onderzoek nodig bij concrete projecten.

Tabel 3.2 Beoordelingsschaal Natura 2000 - overige effecten

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet of tot een zeer beperkt effect op Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines vindt plaats binnen 10 km van vogelrichtlijngebieden. Voor zonnevelden vindt de ontwikkeling plaats binnen 1,5 km van habitatrichtlijngebieden. Dit leidt mogelijk tot negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines vindt plaats binnen een zone van 1,5 km van habitatrichtlijngebieden. Dit leidt mogelijk tot significant negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats in Natura 2000-gebieden en leidt tot significante negatieve gevolgen voor één of meerdere IHD van het Natura 2000-gebied. Voor windturbines vindt de ontwikkeling ook plaats binnen de 1 km zone rond de Veluwe (Wespendief)

3.2 Effecten op GNN

Voor het GNN zijn zogenaamde kernkwaliteiten en natuurontwikkelingsdoelen vastgesteld, waarin aanwezige en potentiële waarden gebaseerd op de beoogde natuurkwaliteit voor het gebied worden beschreven. Hoewel het GNN door de provincie Gelderland wordt aangemerkt als 'niet kansrijk' voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie, wordt in de beleidslijn Windenergie van de provincie ook gesteld dat deze gebieden niet geheel op voorhand worden uitgesloten. Volgens de provinciale Omgevingsverordening (artikel 2.42) is binnen het GNN een andere bestemming dan natuur (zoals wind- of zonne-energie) alleen mogelijk indien (i) er sprake is van groot openbaar belang, (ii) er geen reële alternatieven aanwezig zijn en (iii) de negatieve effecten op de kernkwaliteiten en het oppervlak van het gebied en de ecologische samenhang binnen het gebied zoveel mogelijk worden beperkt, en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Windturbines hebben over het algemeen een grotere impact op de kernkwaliteiten, doordat ook ruimtebeslag binnen het vliegruim optreedt, er sprake is van slagschaduw en een aanvaringsrisico ontstaat voor vliegende doelsoorten (vogels en vleermuizen). Voor windturbines binnen GNN geldt een negatieve (-) beoordeling. Specifiek voor windturbines geldt dat deze onder voorwaarden zijn toegestaan in de hiervoor voorziene verkenningsgebieden, waar de effecten op de kernkwaliteiten op voorhand als beperkt worden ingeschat. Deze delen van het GNN liggen langs rijkswegen. Oprichting van windturbines is in deze delen van het GNN mogelijk als samen met de realisatie van de windturbines maatregelen worden getroffen die per saldo aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN voorkomen. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden. Voor het plaatsen van windturbines in het verkenningsgebied voor windenergie in het GNN dient het oppervlak van natuur dat verloren gaat voor 200 % gecompenseerd te worden. Deze gebieden zijn beoordeeld als licht negatief (0/-) voor windturbines. Dit geldt ook voor een zone van 1,5 km rond GNN gebied, in verband met de externe werking. De overige gebieden zijn voor windturbines beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium.

Voor zonnevelden geldt een negatieve (-) beoordeling bij ligging binnen GNN. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing van ligging in een zone van 1,5 km rond GNN. De overige gebieden zijn voor windturbines en zonnevelden beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium. Er is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling, omdat nader onderzoek nodig is om te bepalen wat de kernkwaliteiten zijn van

het GNN. Hiermee kan bepaald worden of voldaan kan worden aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening.

Tabel 3.3 toont de beoordelingsschaal voor effecten op GNN-gebieden.

Tabel 3.3 Beoordelingsschaal effecten op GNN-gebieden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen activiteiten vinden plaats op meer dan 1,5 km van GNN, er is naar verwachting geen sprake van gevolgen voor de kernkwaliteiten van GNN
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van windturbines en zonnevelden vindt plaats binnen een zone van 1,5 km rond GNN of voor windturbines in verkenningsgebieden voor wind binnen GNN. Externe werking kan zorgen voor verstoring
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats binnen de grenzen van GNN. Maatregelen kunnen mogelijk worden genomen om aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN te voorkomen
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

3.3 Effecten op Groene Ontwikkelingszones (inclusief EVZ's en ganzenrustgebieden)

Voor dit onderdeel wordt beoordeeld of het voornemen plaatsvindt binnen de grenzen van de provinciale GO, waaronder ecologische verbindingszones (EVZ) en ganzenrustgebieden[1], en of er sprake is van effecten op de kernkwaliteiten en waarden van deze gebieden.

In de GO is er sprake van terughoudend beleid ten aanzien van de ontwikkeling van wind- of zonne-energie. Nieuwe kleinschalige ontwikkelingen zijn in bepaalde delen onder voorwaarden wel mogelijk. Zo geldt in ganzenrustgebieden een 'ja, mits'-beleid. Winturbines en zonnevelden zijn hier weliswaar enkel toegestaan indien (artikel 2.51b): (1) uit onderzoek blijkt dat deze activiteit of ontwikkeling wordt uitgevoerd op een locatie waar de nadelige gevolgen voor de functie als rustgebied voor overwinterende ganzen zoveel mogelijk worden beperkt en (2) na uitvoering minimaal 500 hectare in het betreffende ganzenrustgebied overblijft.

Indien niet aan de voorwaarden uit artikel 2.51b kan worden voldaan volgt een sterk negatieve (--) of negatieve (-) beoordeling. Op het detail- en schaalniveau van dit planMER is een dergelijke negatieve beoordeling niet van toepassing, omdat hiervoor nader onderzoek nodig is.

Over het algemeen geldt dat windturbines en/of zonnevelden binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), mits het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen, haalbaar zijn. Er is daarom alleen sprake van een licht negatieve (0/-) beoordeling bij ligging binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied). Een neutrale (0) beoordeling is van toepassing bij ontwikkelingen buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

Tabel 3.4 toont de beoordelingsschaal voor effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

[1] In het Natuurbeheerplan 2023 van de provincie Gelderland is opgenomen dat rustgebieden voor overwinterende ganzen onderdeel uitmaken van de GO, te raadplegen via https://www.gelderland.nl/themas/natuur/natuur-beheren-en-ontwikkelen/natuurbeheerplan-waar-welke-natuur.

Tabel 3.4 Beoordelingsschaal effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen activiteiten vinden niet plaats binnen GO, EVZ of ganzenrustgebieden. Er is naar verwachting geen sprake van gevolgen voor de kernkwaliteiten van deze gebieden
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats binnen de grenzen van GO, EVZ of ganzenrustgebieden. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op deze gebieden
-	negatief effect	niet van toepassing
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

3.4 Effecten op weidevogelgebieden

Bij de realisatie van zonnevelden en/of windturbines binnen de grenzen van weidevogelgebied treedt per definitie aantasting van de kernkwaliteiten van dit gebied op. Voor de weidevogelgebieden geldt op basis van artikel 2.51a in de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerd op 21 december 2022) dat een nieuw bestemmingsplan in ieder geval een nieuwe windturbine of nieuw zonneveld niet toestaat. Hier kan middels de bepalingen in artikel 1a.2 niet van worden afgeweken. Weidevogelgebieden zijn daarom als harde belemmering opgenomen bij de bepaling van de alternatieven. Het onderdeel effecten op weidevogelgebieden is dus niet beoordeeld in dit planMER.

3.5 Effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van het voorkomen in of nabij hotspotgebieden voor de voornaamste risicosoorten, namelijk vogels en vleermuizen. Op basis van risicokaarten is een beoordeling op hoofdlijnen gedaan van de te verwachten impact van het voornemen op deze soortgroepen en het risico op overtreding van de Wnb verbodsbepalingen (aantasting/vernietiging essentieel leefgebied. sterfte). Het risico voor vogels varieert op landelijke schaal van 0 % tot 100 %. In het plangebied schommelt dit tussen de 4 % en 65 % van het landelijk risico. hoogste risicozones binnen het plangebied bevinden zich in het oosten van de regio, in de zone langs de Waal en de Nederrijn. Een aantal relatief laag-risicozones zijn te vinden in het westen en het uiterste noorden van de regio.

Voor windturbines is onderscheid te maken tussen effecten op vogels en vleermuizen. Opgemerkt dient te worden dat de risicokaarten niet de daadwerkelijke aanwezigheid van vogels en vleermuizen laten zien. Het is een verwachting van een risico bij plaatsing van windturbines op een bepaalde plek. Derhalve is een sterk negatieve (--) beoordeling niet van toepassing. Er is tevens geen negatieve (-) beoordeling van toepassing. Dit komt omdat er op basis van het detail- en schaalniveau van dit planMER geen regionaal onderzoek mogelijk is naar de aanwezigheid van vogels en vleermuizen. Door alle gebieden licht negatief (0/-) te beoordelen wordt voorkomen dat gebieden mogelijk ten onrechte worden aangemerkt als niet geschikt voor windturbines. Bovendien wordt op deze manier recht gedaan aan het feit dat negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten bij de ontwikkeling van windturbines. Hierbij geldt wel de algemene opmerking dat meer vleermuizen zijn te verwachten rond natuurgebieden (Natura 2000, GNN/GO) en structuren in het landschap die een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen vormen. Bij de realisatie van windturbines binnen 200 m[1] van bijvoorbeeld bomenrijen, hagen, bossen, bosranden, waterlopen en oevers is de kans op negatieve effecten dus groter. Een neutrale (0) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER omdat negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten door de ontwikkeling van windturbines.

[1] In reviewstudies wordt vaak de algemene aanbeveling gegeven om uit voorzorg een afstand van ongeveer 200 m te vrijwaren rond deze zones waar regelmatig relatief veel vleermuizen aanwezig zijn (vliegroutes/foerageergebied). In bijlage V is opgenomen om welke reviewstudies het gaat.

Bij de realisatie van zonnevelden zijn de grootste effecten te verwachten voor vogels. Dit is dan ook de belangrijkste risicogroep voor dit type projecten. Aanleg van zonnevelden of het plaatsen van zonnepanelen kan de betreffende locatie geheel of gedeeltelijk ongeschikt maken als leefgebied voor vogels. Het gaat om verlies en aantasting van foerageer-, broed-, rust- en slaapplaatsen op land en water. Dit risico is het hoogst in belangrijke vogelgebieden, zoals Natura 2000 vogelrichtlijngebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Effecten op de lokale populatie zijn echter veelal te mitigeren (bijvoorbeeld opstelling en locatie afstemmen op belangrijke vogelgebieden) en/of te compenseren (bijvoorbeeld uitbreiden of kwaliteitsimpuls geven leefgebied elders). Natuurgebieden met waarden voor vogels krijgen daarom de een licht negatieve (0/-) beoordeling. In alle overige gebieden zijn geen noemenswaardige effecten van zonnevelden op vogelpopulaties te verwachten. De overige gebieden krijgen een neutrale beoordeling (0). Een sterk negatieve (--) of negatieve (-) beoordeling is op basis van de beschikbare informatie in dit planMER niet van toepassing voor zonnevelden.

Tabel 3.5 toont de beoordelingsschaal voor de effecten op beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming.

Tabel 3.5 Beoordelingsschaal effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	het voornemen levert geen wezenlijke bijdrage of risico's voor de lokale populaties
0/-	licht negatief effect	de ontwikkeling van windturbines leidt potentieel tot vernietiging van essentieel leefgebied/verblijfplaatsen van beschermde soorten of meer dan incidentele sterfte van individuen. Voor zonnevelden geldt een mogelijk negatief effect bij ligging in belangrijke vogelgebied (Natura 2000 vogelrichtlijngebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Het voornemen heeft (mogelijk) een negatief effect op één of meerdere onder de Wnb beschermde soorten. Nader onderzoek is nodig om de effecten te onderzoeken
-	negatief effect	niet van toepassing
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

4 EFFECTANALYSE EN -BEOORDELING

Dit hoofdstuk presenteert voor wind- en zonne-energie de effectanalyse op gebiedsniveau en de effectbeoordeling van de alternatieven. Elke paragraaf presenteert per criterium de effectanalyse op gebiedsniveau. De effectanalyses resulteren per aspect in een toelichtende effectbeoordeling en een effectbeoordeling in de vorm van kaarten die aangeven welke gebieden binnen het plangebied vanuit het betreffende criterium:

- sterk negatief (--) (rode kleur);
- negatief (-) (oranje kleur);
- licht negatief (0/-) (gele kleur);
- neutraal (0) (lichtgrijze kleur).

Tevens wordt deze effectbeoordeling samengevat in een tabel, waarbij in de tabel per alternatief en criterium één effectbeoordeling wordt toegekend. Voor elk criterium geldt per alternatief dat de meest negatieve beoordeling de uiteindelijke beoordeling voor het gehele alternatief is. Hiermee wordt de worstcase situatie voor elk criterium getoond (bijvoorbeeld als een alternatief deels (0) en deels (-) scoort op een criterium, dan is het eindoordeel voor dat alternatief een (-)).

4.1 Effectanalyse- en beoordeling effecten op Natura 2000-gebieden

4.1.1 Stikstof

In het kader van Natura 2000-gebieden zijn de effecttypen verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie relevant. De werkzaamheden voor de aanleg van een windturbines en/of zonnevelden worden uitgevoerd met (zwaar) materieel dat stikstofemissies veroorzaakt. De emissies leiden mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie. Ook in de gebruiksfase kan sprake zijn van een beperkte bijkomende stikstofdepositie als gevolg van onderhoudswerkzaamheden aan de windturbines en/of zonnevelden (materieel).

In de omgeving van het projectgebied zijn Natura 2000-gebieden aanwezig met voor stikstof gevoelige habitattypen die in de huidige situatie reeds kampen met overbelasting door stikstof (in ieder geval De Bruuk, Rijntakken, Sint Jansberg en Veluwe; daarnaast ook Nederlandse en Duitse gebieden op grotere afstand van het plangebied). Voor deze gebieden kan een kleine (tijdelijke) depositiebijdrage van het project al snel relevant zijn.

Of en in welke mate stikstofdeposities afkomstig van het project leiden tot negatieve effecten op Natura 2000 habitattypen en leefgebied, is afhankelijk van verschillende factoren waaronder de locatie van het voornemen (afstand tot Natura 2000 gevoelige habitattypen/leefgebieden), de opstelling en schaal van het voornemen (aantal en locatie van windturbines/zonnevelden), wijze van realisatie en beheer (materieelkeuze, duur van aanleg, frequentie van beheer). Een stikstofberekening met AERIUS geeft een indicatie van deze te verwachten stikstofeffecten. Een dergelijke AERIUS berekening is in dit planMER echter nog niet uitgevoerd, omdat in deze fase van het planMER nog geen specifieke locatiekeuzes worden gemaakt. Hierdoor kunnen vooralsnog geen conclusies getrokken worden over de onderscheidende effecten van bepaalde alternatieven en locaties ten aanzien van dit eventuele stikstofeffect. Op projectniveau dient dit nader onderzocht te worden.

Wel kan vanuit kennis van eerdere zonneveld- en windturbineprojecten en expert judgement worden gesteld dat, de depositie van het voornemen ongeacht het gekozen alternatief naar verwachting beperkt is en deposities in de realisatiefase (aanlegfase) grotendeels te mitigeren zijn met maatregelen zoals het gebruik van aangepast (elektrisch) materieel.

In het kader van het planMER wordt daarom aangenomen dat alle alternatieven (voor zowel windturbines als zonnevelden) zorgen voor een kleine en tijdelijke, doch (deels) te mitigeren, projectbijdrage. De alternatieven krijgen daarmee allen een voorlopige beoordeling licht negatieve (0/-) beoordeling voor de effecten door stikstofdepositie. Omdat dit voor het gehele plangebied gelijk is, is dit niet op kaart weergegeven.

4.1.2 Overige effecten

Effecten bij realisatie windturbines en/of zonneveld in Natura 2000 (relevant voor Veluwe & Rijntakken)
Binnen het plangebied zelf bevinden zich twee Natura 2000-gebieden, namelijk de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden Veluwe en Rijntakken. Bij realisatie van windturbines en/of zonnevelden binnen één van deze Natura 2000-gebieden kan sprake zijn van volgende effecten:

- oppervlakteverlies habitat/verlies leefgebied soorten;
- barrièrewerking (verstoring van vliegbewegingen vogels/vleermuizen);
- verstoring van rust-, foerageer- en/of broedgebieden;
- mortaliteit door aanvaringen.

Gezien voor de aangewezen habitattypen van beide Natura 2000-gebieden telkens een behoud- dan wel een uitbreidingsdoelstelling geldt, is bij ruimtebeslag binnen deze habitattypes sowieso sprake van een

negatief gevolg voor de IHD. Alternatieven met ruimtebeslag (door zonnevelden en/of windturbines) binnen de Natura 2000-habitattypen van Veluwe of Rijntakken krijgen daarom een sterk negatieve beoordeling (--).

Voor aangewezen soorten (vogelsoorten en habitatsoorten) van de Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken is de beoordeling van negatieve gevolgen voor de IHD afhankelijk van zowel het type effect dat optreedt (verlies leefgebied, barrièrewerking, verstoring en/of aanvaring) als de huidige staat en trend van de populatie. Voor soorten waarvan de IHD in de huidige situatie reeds (ruimschoots) worden gehaald en waarvan de populatietrend stabiel of positief is, geldt dat ze waarschijnlijk enige mate van verlies leefgebied of verstoring kunnen verdragen vooraleer dit een negatief effect heeft op de instandhouding van de populatie. Voor soorten waarbij de IHD in de huidige situatie niet worden gehaald en/of waarbij sprake is van negatieve populatietrend (op basis van informatie beheerplan) kan elke vorm van ruimtebeslag/verstoring/aanvaring al snel leiden tot (significant) negatieve gevolgen op de IHD. Dit laatste geldt voor meervleermuis en een aantal vogelsoorten van zowel de Veluwe als Rijntakken. Met gepaste maatregelen (zoals een stilstandvoorziening of compensatie leefgebied) zijn deze effecten mogelijk wel (deels) te mitigeren. De verwachting is in ieder geval dat voor zonnevelden, waarbij enkel sprake is van ruimtebeslag en eventueel verstoring, maatregelen kunnen worden genomen om significant negatieve gevolgen op de IHD te voorkomen. Alternatieven met zonnevelden binnen het Natura 2000-gebied, krijgen daarom een negatieve beoordeling (--).

Voor windturbines is op basis van recent onderzoek door Altenburg & Wymenga [lit. 3] geconcludeerd dat windturbineprojecten op Natura 2000-gebied Veluwe ook met inachtneming van mitigerende maatregelen tot een te hoge sterfte (overschrijding van de 1 %-norm[1]) leiden voor wespendief (de meest kritische soort van het gebied), waardoor significant negatieve gevolgen voor de IHD niet kunnen worden uitgesloten. Alternatieven waarbij windturbines binnen het Natura 2000-gebied (Veluwe) van deze soort worden gerealiseerd krijgen daarom een sterk negatieve beoordeling (--).

Voor het gebied Rijntakken is een dergelijk onderzoek voor windturbines in het gebied (nog) niet uitgevoerd. Ook binnen dit gebied kan bij realisatie van windturbines echter sprake zijn van significante aanvaringsslachtoffers onder de aangewezen (niet-)broedvogels van het gebied. Vooralsnog is in theorie de realisatie van windturbines binnen dit gebied juridisch mogelijk, mits maatregelen worden genomen om de effecten op de aangewezen soorten te mitigeren. Alternatieven met windparken binnen Natura 2000 Rijntakken krijgen daarom een sterknegatieve beoordeling (--).

Effecten bij realisatie windturbines en/of zonnevelden nabij Natura 2000 (relevant voor alle Natura 2000-gebieden binnen verstoringcontour)

Bij de realisatie van windturbines of zonnevelden buiten Natura 2000-gebied zelf kunnen alsnog effecten op de IHD van nabijgelegen Natura 2000-gebieden optreden. Dit is enerzijds het geval wanneer het park wordt voorzien buiten Natura 2000-gebied, maar de verstoring afkomstig van het park reikt tot in Natura 2000-gebied. Dit is dus wanneer binnen het maximale verstoringbereik van 1,5 km[2] zich een Natura 2000-gebied bevindt. Anderzijds is dit het geval wanneer aangewezen soorten van Natura 2000-gebied gebruik maken van gebieden buiten de contouren van het Natura 2000-gebied als (essentieel) onderdeel van hun leefgebied. Dan kunnen ook initiatieven met een verstoringscontour tot in dit buiten-Natura 2000 gelegen leefgebied, een negatief effect hebben op de IHD van de betreffende soorten. Dit verstoringseffect is relevant voor alle Natura 2000-gebieden gelegen binnen of op korte afstand (<1,5 km) van het plangebied én alle Natura 2000-gebieden waarvan de aangewezen soorten gebruik maken van leefgebied binnen of op

[1] De '1 %-norm voor additionele sterfte' houdt in: Voor een soort wordt eerst bepaald wat de gemiddelde jaarlijkse natuurlijke sterfte is in het te beschouwen gebied (dat kan een land zijn, een regio of een Natura 2000-gebied). Vervolgens wordt berekend of, als gevolg van de te beoordelen activiteit (hier windturbines), de extra jaarlijkse sterfte gemiddeld meer dan 1 % bedraagt van de natuurlijke sterfte. Deze 1%-norm wordt gehanteerd als uitgangspunt om te bepalen of de te verwachten aantallen aanvaringslachtoffers door windturbines de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied aantasten of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten voor de instandhouding waarvoor het gebied is aangewezen.

[2] In deze toetsing wordt uitgegaan van een maximaal effectbereik van 1,5 km. Dit is gebaseerd op de meest verstorende werkzaamheden die in het kader van de realisatie plaatsvinden, namelijk heiwerkzaamheden.

korte afstand van het plangebied. Het betreft alle Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden genoemd in paragraaf 2.1.

Habitatrichtlijngebieden (HR)

Het merendeel van de relevante Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden (namelijk De Bruuk, Sint Jansberg, NSG Emmericher Ward, NSG Salmorth, nur Teilfläche, Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef en Wyler Meer) betreft habitatrichtlijngebieden. Voor deze gebieden gelden doelstellingen voor habitattypen en een aantal habitatsoorten gebonden aan zeer specifieke habitats binnen het Natura 2000-gebied zelf (zeggekorfslak, vliegend hert, kamsalamander en een aantal vissoorten; zie ook bijlage I). Verstoring is voor deze gebieden enkel relevant wanneer de verstoring tot in het Natura 2000-gebied zelf reikt, dus wanneer het zonnevelden of windturbines op <1,5 km van het gebied wordt gerealiseerd. Naar verwachting is de realisatie van zonnevelden en windturbines in deze zone onder voorwaarden (gepaste mitigerende maatregelen) mogelijk. Alternatieven die voorzien in windparken binnen 1,5 km van deze habitatrichtlijngebieden krijgen daarom de beoordeling negatief (-), voor zonnevelden zijn de verstorende effecten minder ernstig. Hiervoor geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling.

Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (VHR)

De Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken en het Duitse Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein, zijn allen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. In deze gebieden is ook sprake van aangewezen (niet-)broedvogels en (binnen Veluwe en Rijntakken) de aangewezen habitatrichtlijnsoort meervleermuis, die ook gebruik maken van leefgebieden buiten het Natura 2000-gebied. In en nabij deze drie Natura 2000-gebieden is mogelijk sprake van veel vliegbewegingen van vogels/meervleermuis die dagelijks tussen hun slaapplaatsen en foerageergebieden vliegen. De realisatie van zonnevelden in deze overvliegzones hoeft geen knelpunt te vormen voor het behalen van de IHD, aangezien dit geen obstakel vormt voor de overvliegende soorten. Voor zonnevelden geldt daarom enkel het verstoringsaspect, dat maximaal 1,5 km reikt. Voor alternatieven waarbij een zonneveld wordt gerealiseerd nabij (maar buiten) de Natura 2000-gebied Veluwe, Rijntakken of Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein geldt daarom net als voor initiatieven nabij de Habitatrichtlijngebieden dat enkel binnen 1,5 km van het gebied een negatieve beoordeling wordt gegeven (-). Vanaf een afstand van meer dan 1,5 km geldt een neutrale beoordeling (0).

Bij de plaatsing van windturbines in de omgeving van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden kan echter wel sprake zijn van barrièrewerking (verstoring vliegroute) en aanvaringsrisico's, met name voor de aangewezen vogelsoorten. De mate waarin negatieve effecten optreden is sterk afhankelijk van de locatie en het type project (zoals het aantal turbines en de grootte van turbines). Over het algemeen geldt hoe hoger de windturbines, hoe hoger het aanvaringsrisico en dus hoe groter het negatief effect.

Voor de Veluwe is dit effect van windturbines rond de Veluwe berekend in het eerder genoemde onderzoek van Altenburg & Wymenga [lit. 3]. Op basis van de meest recente resultaten van dit onderzoek en het hieruit voorkomend handelingsperspectief[1], is geconcludeerd dat bij de realisatie windturbines binnen een zone van 8 kilometer rond de Veluwe negatieve gevolgen voor de goede instandhouding van de wespendief kunnen optreden, ook na het nemen van mitigerende maatregelen. De zone van 1 tot 8 km rond de Veluwe is niet separaat beoordeeld. Wel is met een contour aangegeven waar deze zone ophoudt. Effecten op de Wespendief zijn hier niet uitgesloten, maar nader onderzoek naar de IHD is nodig.

De Natura 2000-gebieden Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein zijn beide aangewezen voor broedvogels, waarvan de verspreiding tijdens het broedseizoen beperkt blijft tot de leefgebieden binnen het Natura 2000-gebied zelf, of hooguit tot een halve kilometer daarbuiten. Een aantal van de aangewezen niet-broedvogels van deze gebieden kan echter op grotere afstand van het Natura 2000-gebied foerageren. Ganzen kunnen bijvoorbeeld tot maximaal 30 kilometer afstand van de slaapplaats foerageren [lit. 4]. Binnen 10 kilometer van slaapplaatsen in de directe omgeving (grootste slaapplaats in de Rhederlaag, kleinere

[1] De provincies en RES regio's gaan in een gezamenlijk proces komen tot een verdere uitwerking en keuzes ten aanzien van de mogelijkheden voor windenergie op en rondom de Veluwe (joint fact finding). Hiertoe wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een (bovenregionaal) ruimtelijk afwegingskader, ruimtelijk perspectief en handelingsperspectief er op is gericht om zoveel mogelijk energie(systeem)rendement te behalen, op juiste plekken met juiste mitigerende maatregelen.

slaapplaatsen in de Hondsbroeksche Pleij, Meinerswijk en Immerlooplas) liggen veel geschikte foerageergebieden. Het is daarom aannemelijk dat het overgrote deel van de aangewezen ganzen van Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein binnen 10 km afstand van deze slaapplaatsen foerageert. Naar verwachting is de realisatie van windturbines in deze zone onder voorwaarden (gepaste mitigerende maatregelen) mogelijk. Bij ligging binnen de 10 km contour van vogelrichtlijngebieden geldt een licht negatief effect (0/-). In en om het plangebied zijn Natura 2000-gebieden de Rijntakken en Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein aangewezen als vogelrichtlijngebieden.

Voor de overige gebieden geldt een neutrale (0) beoordeling. Op projectMER-niveau is nader onderzoek nodig om te bepalen wat de effecten zijn van de windturbines op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van de betreffende Natura 2000-gebieden.

4.1.3 Beoordeling alternatieven

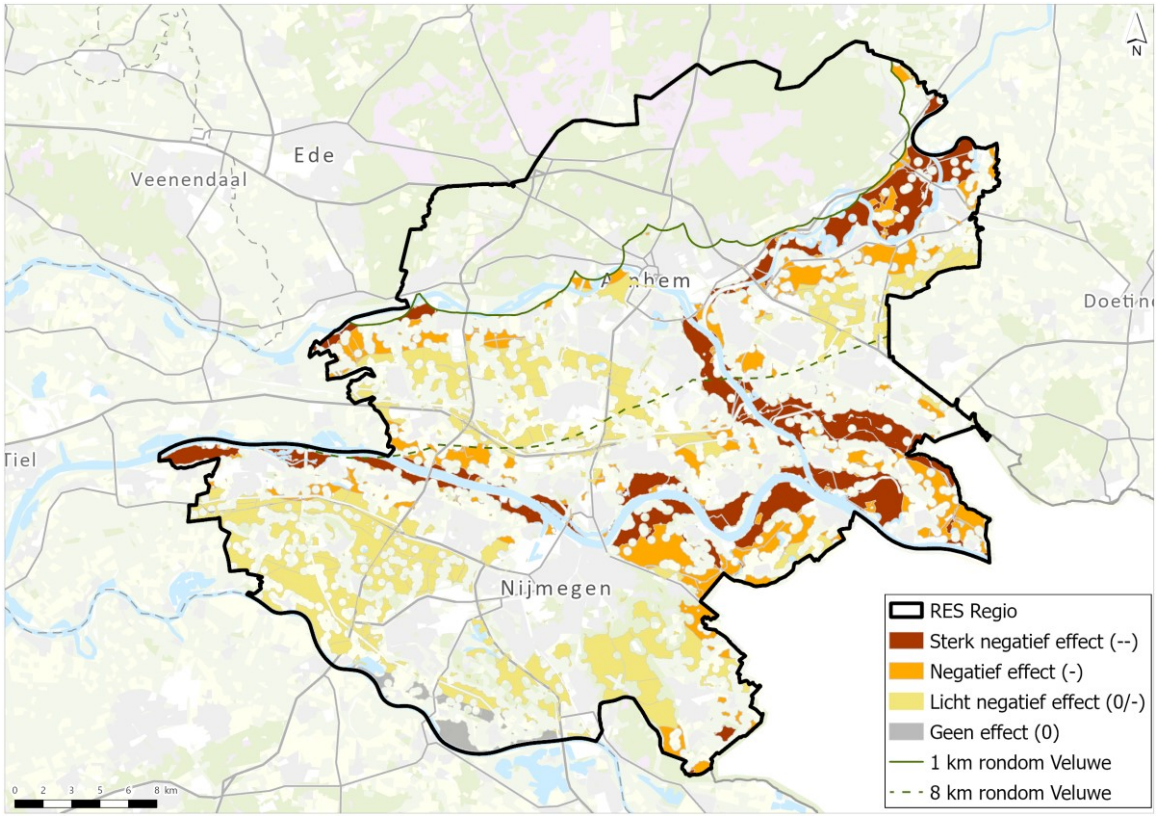
Stikstof
In het kader van het planMER wordt daarom aangenomen dat alle alternatieven (voor zowel windturbines als zonnevelden) zorgen voor een kleine en tijdelijke, doch (deels) te mitigeren, projectbijdrage. De alternatieven krijgen daarmee allen een voorlopige beoordeling licht negatieve (0/-) beoordeling voor de effecten door stikstofdepositie. Omdat dit voor het gehele plangebied gelijk is, is dit niet op kaart weergegeven.

Er dienen in een latere fase, op projectniveau, AERIUS-berekeningen uitgevoerd te worden met de meest recente versie van AERIUS voor zowel de aanleg- als en gebruiksfase, om de precieze gevolgen van stikstof door het gekozen alternatief inzichtelijk te maken. Pas dan kan beoordeeld worden wat de werkelijke milieueffecten zijn. De effectbeoordeling voor dit onderdeel kan daarmee negatiever worden (de stikstofdeposities zijn zodanig hoog dat mitigatie en/of compensatie niet voldoende is om negatieve gevolgen IHD te voorkomen).

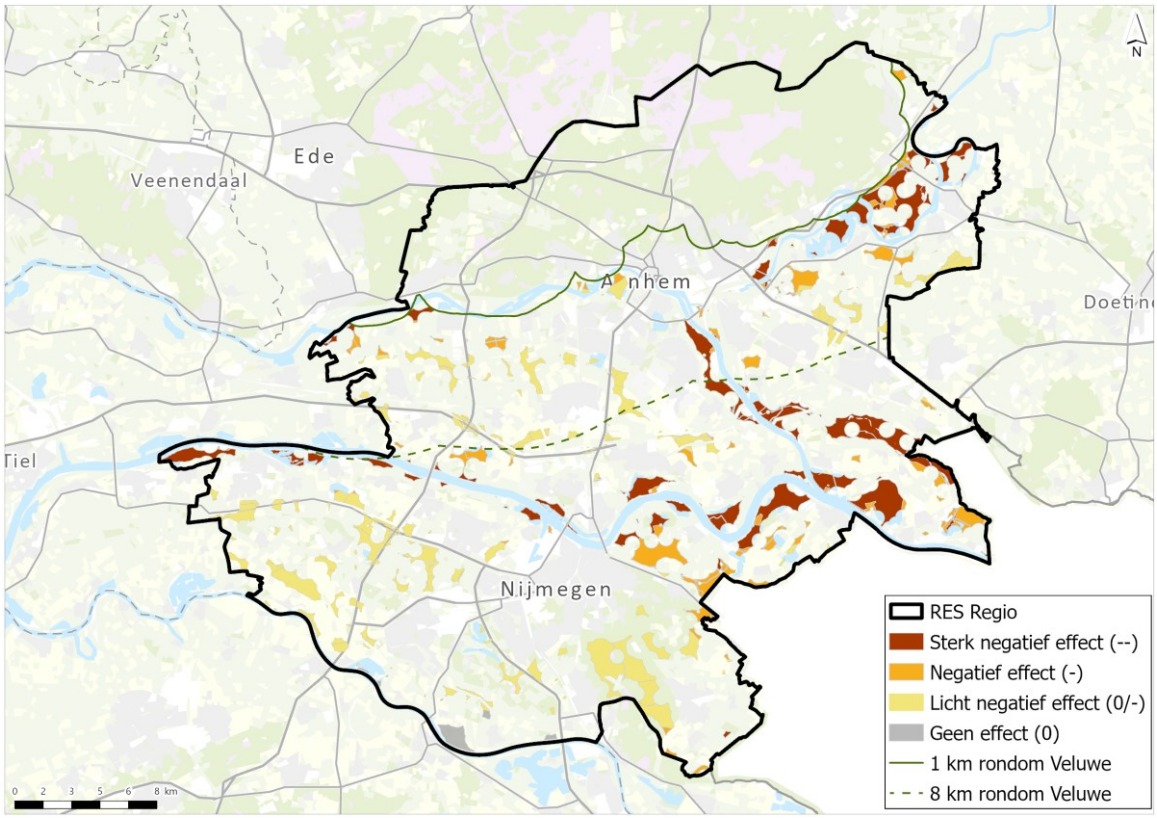
Overige effecten
Onderstaand is per type energietechniek (windturbines en zonnevelden) op kaart (afbeelding 4.1, 4.2 en 4.3) aangegeven welke deelgebieden binnen het plangebied een sterk negatieve (--), negatieve (-) dan wel een neutrale (0) beoordeling krijgen voor het criterium Natura 2000 - overige effecten. Hierbij zijn de harde belemmeringen uitgesloten. In bijlage II zijn de verschillende alternatieven op deze beoordelingskaarten geprojecteerd.

Windturbines
Voor de alternatieven Landschap en Leefomgeving geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen Natura 2000 habitattypen, waardoor significant negatieve gevolgen voor IHD ook na het nemen van mitigerende maatregelen niet zijn uit te sluiten. Deze alternatieven krijgen daarom de beoordeling sterk negatief (--). De alternatieven Natuur en RES 1.0 liggen niet binnen de Natura 2000-gebieden, maar omvat zoekgebieden voor windturbines binnen 1,5 km rond Natura 2000-gebieden. Deze alternatieven is daarom voor beide windturbinetypen beoordeeld als negatief (-).

Afbeelding 4.1 Beoordeling Natura 2000 - overige effecten voor 120 m windturbines op kaart

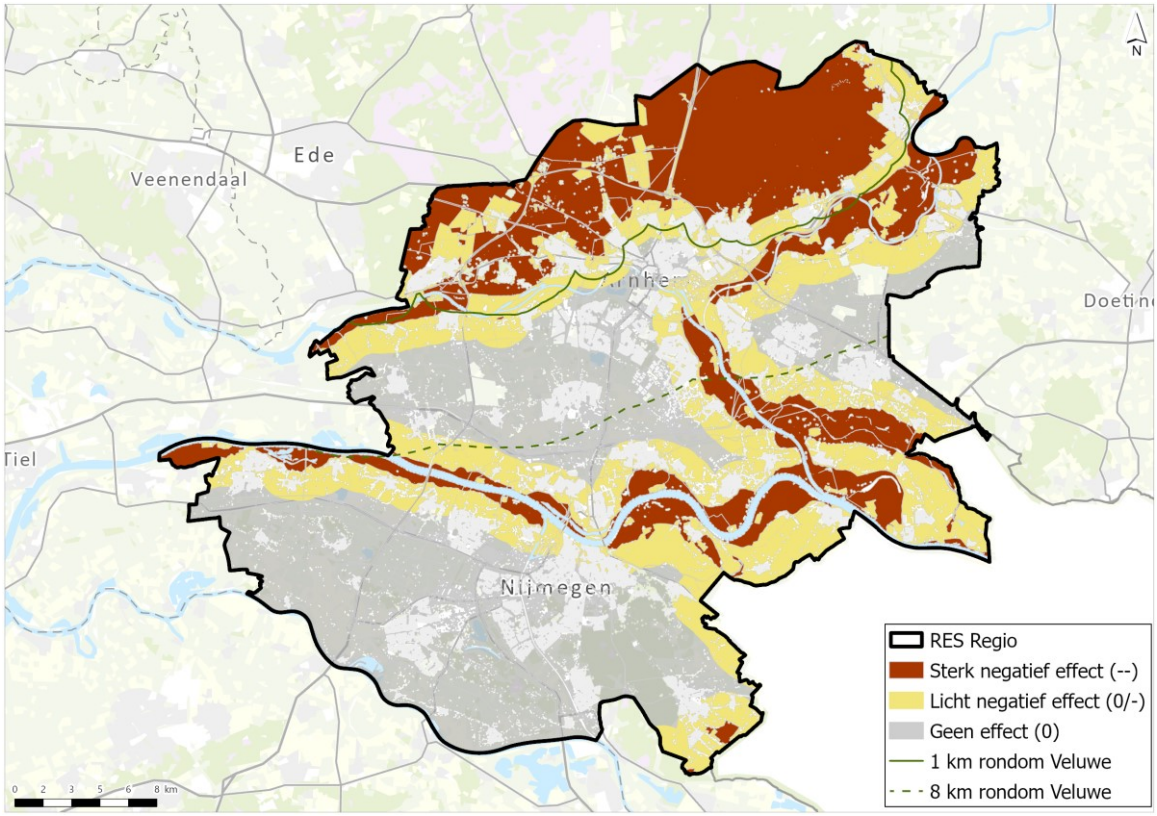
Afbeelding 4.2 Beoordeling Natura 2000 - overige effecten voor 166 m windturbines op kaart

Zonnevelden

Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten Natura 2000-gebied, maar op enkele plekken wel binnen een zone van 1,5 km van Natura 2000 waardoor het effect op dit criterium als licht negatief (0/-) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen Natura 2000, en zelfs binnen aangewezen habitattypen van deze gebieden. Deze krijgen daarom een sterk negatieve beoordeling (--). Voor de overige gebieden geldt ten aanzien van de ontwikkeling van zonnevelden een neutrale (0) beoordeling. Hierbij is eveneens nader onderzoek nodig bij concrete projecten. De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 4.3.

Afbeelding 4.3 Beoordeling Natura 2000 - overige effecten voor zonnevelden op kaart

Overzicht effectbeoordeling

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de eindbeoordeling per alternatief voor dit criterium (meest negatieve oordeel is bepalend). Voor een overzicht van de beoordeling per (deel)zoekgebied wordt verwezen naar de kaarten in bijlage II.

Tabel 4.1 Effectbeoordeling voor Natura 2000

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO
effecten op Natura 2000-gebied - stikstofdepositie	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - overige effecten	-	--	-	--	-	--	-	--	--	--	0/-	--

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

4.2 Effectanalyse- en beoordeling effecten op GNN

4.2.1 Effecten GNN

Bij de realisatie van windturbines en/of zonnevelden binnen de grenzen van het GNN, kunnen effecten op de kernkwaliteiten van dit provinciaal natuurgebied optreden. Het gaat dan om effecten zoals verlies van de openheid en rust, afname leefgebied van bepaalde doelsoorten (bijvoorbeeld weidevogels).

Windturbines
Voor windturbines is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling, omdat nader onderzoek nodig is om te bepalen wat de kernkwaliteiten zijn van het GNN. Hiermee kan bepaald worden of voldaan kan worden aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening.

Voor ligging binnen GNN geldt een negatieve (-) beoordeling, omdat de kernkwaliteiten mogelijk worden aangetast. Voor het plaatsen van windturbines in verkenningsgebieden voor windenergie in het GNN dient het oppervlak van natuur dat verloren gaat voor 200 % gecompenseerd te worden. Deze gebieden zijn beoordeeld als licht negatief (0/-) voor windturbines. Dit geldt ook voor een zone van 1,5 km rond GNN gebied, in verband met de externe werking.

Zonnevelden
Voor zonnevelden geldt dat het voornaamste effect optreedt als gevolg van ruimtebeslag. Dit valt te mitigeren/compenseren door elders het betreffend GNN-gebied uit te breiden en/of te versterken (kwaliteitsimpuls geven met natuurinrichtingsmaatregelen). Voor zonnevelden geldt een negatieve (-) beoordeling bij ligging binnen GNN. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing van ligging in een zone van 1,5 km rond GNN. De overige gebieden zijn voor zonnevelden beoordeeld als neutraal (0) voor dit criterium.

4.2.2 Beoordeling alternatieven

Onderstaand is per type energietechniek (windturbines en zonnevelden) op kaart (afbeelding 4.4, 4.5 en 4.6) aangegeven welke deelgebieden binnen het plangebied een sterk negatieve (--), negatieve (-) dan wel een neutrale (0) beoordeling krijgen voor het criterium effecten op GNN. In bijlage II zijn de verschillende alternatieven op deze beoordelingskaarten geprojecteerd.

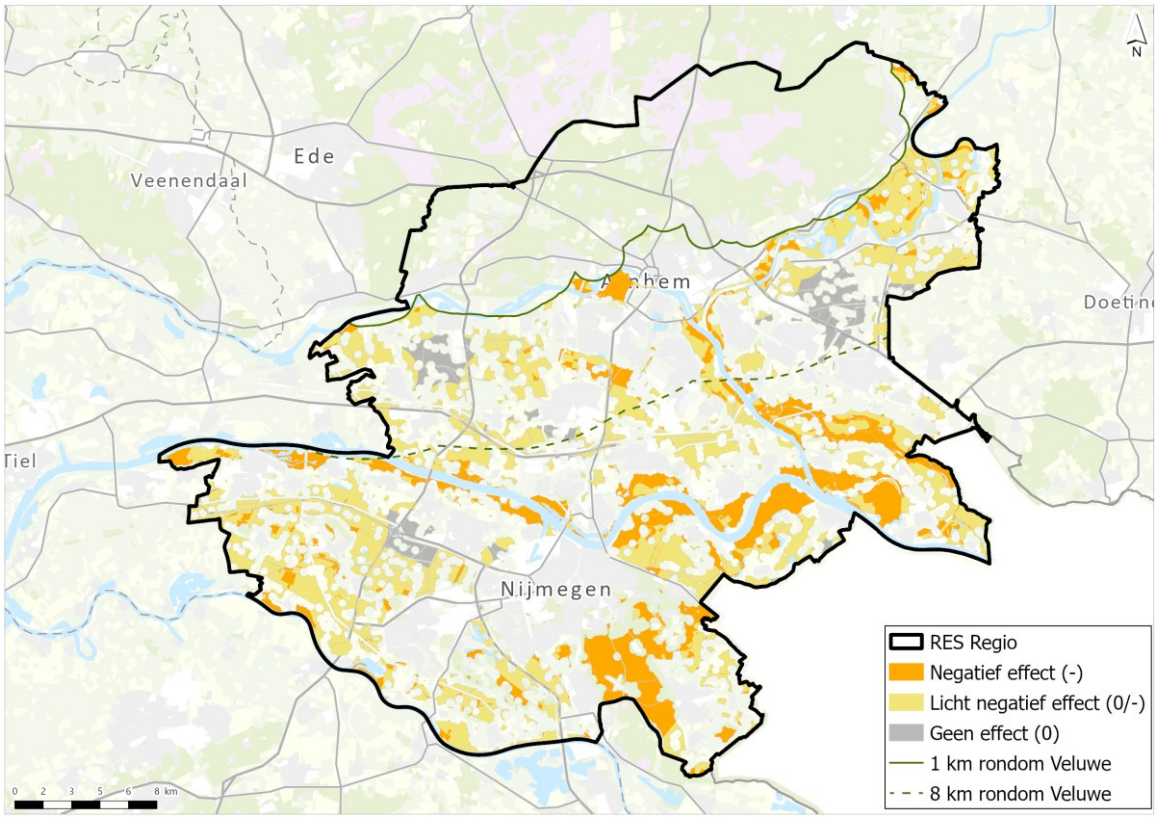
Windturbines
Binnen het alternatief Natuur zijn de zoekgebieden voor windturbines allen buiten GNN gelegen, waardoor directe effecten op de kernkwaliteiten niet aan de orde zijn. Voor dit alternatief geldt voor beide

windturbinetypen (120 m en 166 m) een licht negatieve (0/-) beoordeling, gezien de ligging binnen 1,5 km rond GNN.

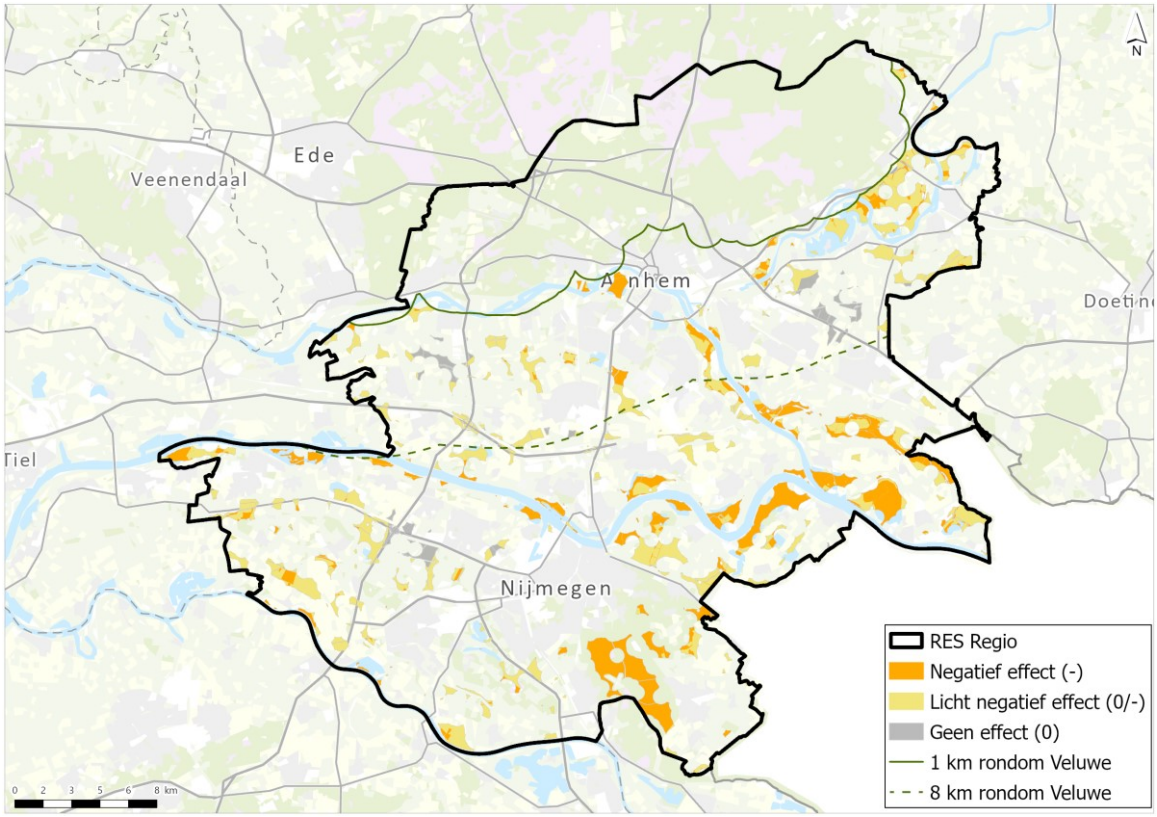
Het alternatief RES 1.0 kent zoekgebieden binnen GNN. Het gaat echter enkel om zoekgebieden gelegen binnen verkenningsgebied voor windturbines. De effecten op de kernkwaliteiten van het GNN worden hier op voorhand als beperkt ingeschat. Voor dit alternatief geldt de beoordeling negatief (0/-).

Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen GNN, buiten het verkenningsgebied voor windturbines. Deze krijgen daarom de beoordeling negatief (-), omdat aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN ook met toepassing van mitigerende maatregelen niet op voorhand is uit te sluiten.

Afbeelding 4.4 Beoordeling effecten op GNN-gebieden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.5 Beoordeling effecten op GNN-gebieden voor 166 m windturbines op kaart

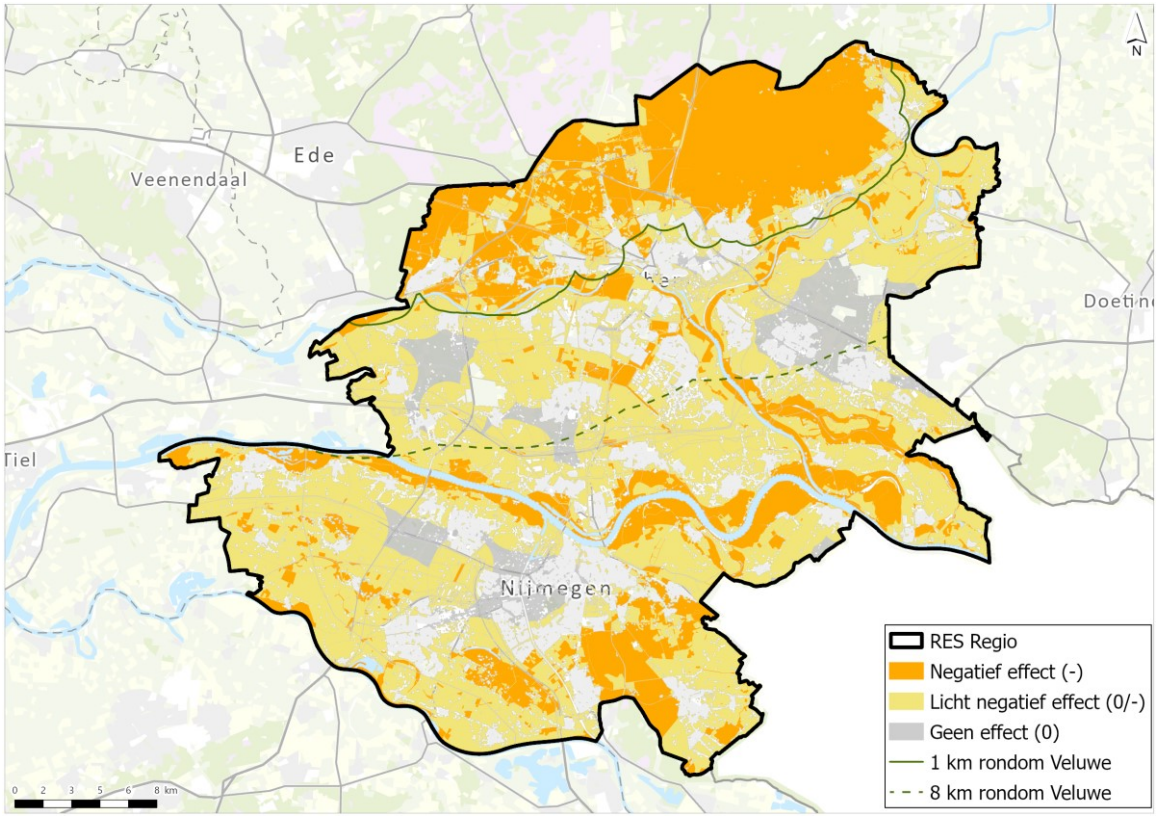

Zonnevelden

Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten GNN, maar binnen een zone van 1,5 km rond GNN, waardoor het effect op dit criterium als licht negatief (0/-) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen GNN. Deze krijgen daarom een negatieve beoordeling (-). De beoordeling is visueel weergegeven op afbeelding 4.6.

Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen GNN. Deze krijgen daarom een negatieve beoordeling (-).

Afbeelding 4.6 Beoordeling effecten op GNN-gebieden voor zonnevelden op kaart

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de eindbeoordeling per alternatief voor dit criterium (meest negatieve oordeel is bepalend). Voor een overzicht van de beoordeling per (deel)zoekgebied wordt verwezen naar de kaarten in bijlage II.

Tabel 4.2 Effectbeoordeling voor criterium GNN (incl. EVZ's)

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO
effecten op GNN-gebieden	0/-	-	0/-	-	0/-	-	0/-	-	-	-	0/-	-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

4.3 Effectanalyse- en beoordeling effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)

4.3.1 Effecten GO (inclusief EVZ ganzenrustgebieden)

Bij realisatie van een windturbines en/of zonnevelden binnen de grenzen van de GO, kunnen effecten op de kernkwaliteiten van dit GO optreden. Door het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen zijn negatieve effecten weliswaar veelal te voorkomen. Zo is het van belang dat bij de realisatie van windturbines, er voldoende onverstoord rust- en foerageergebied voor doelsoorten (bijvoorbeeld ganzen) resteert en/of wordt teruggebracht. Ook is het bij de realisatie van windturbines belangrijk dat de

exacte locatie en opstelling zodanig wordt gekozen dat deze minimale impact heeft op de doelsoorten van het GO, zoals rustende ganzen (bijvoorbeeld niet in aanvliegroute). Over het algemeen geldt dat alternatieven met windturbines en/of zonnevelden binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), mits het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen, haalbaar zijn. Deze alternatieven krijgen de beoordeling licht negatief (0/-). Op projectniveau dient nader onderzocht te worden of voldaan kan worden aan de voorwaarden zoals benoemd in hoofdstuk 3.

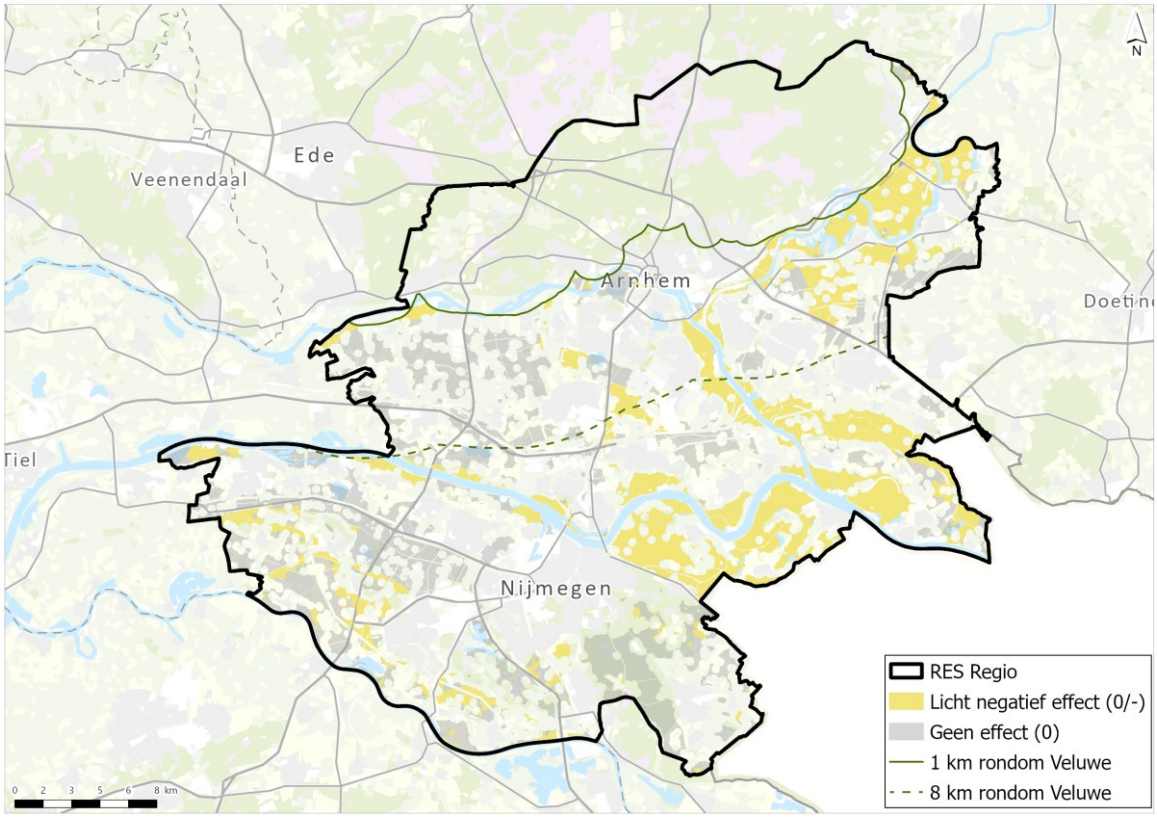
4.3.2 Beoordeling alternatieven

Onderstaand is per type energietechniek (windturbines en zonnevelden) op kaart (afbeelding 4.7, 4.8 en 4.9) aangegeven welke beoordeling geldt voor het criterium effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden). In bijlage II zijn de verschillende alternatieven op deze beoordelingskaarten geprojecteerd.

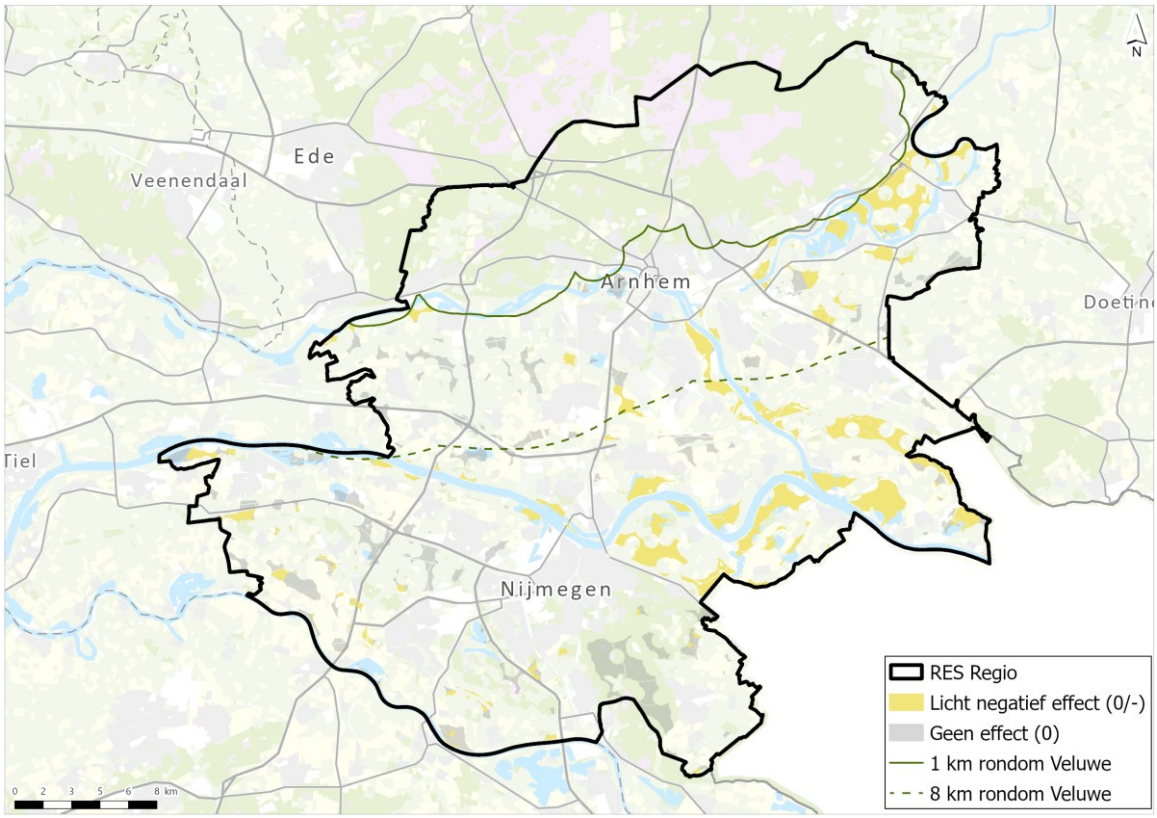
Windturbines
Binnen het alternatief Natuur zijn de zoekgebieden voor windturbines allen buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) gelegen, waardoor effecten op de kernkwaliteiten niet aan de orde zijn. Voor beide windturbinetypen (120 m en 166 m) geldt de beoordeling neutraal (0). Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied voor windturbines is gelegen binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden).

Door het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen zijn negatieve effecten veelal te voorkomen. Zo is het van belang dat bij de realisatie van windturbines, er voldoende onverstoord rust- en foerageergebied voor doelsoorten (bijvoorbeeld ganzen) resteert en/of wordt teruggebracht. Ook is het bij de realisatie van windturbines belangrijk dat de exacte locatie en opstelling zodanig wordt gekozen dat deze minimale impact heeft op de doelsoorten van de GO, zoals rustende ganzen (bijvoorbeeld niet in aanvliegroute). Over het algemeen geldt dat alternatieven met windturbines en/of zonnevelden binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebied), mits het nemen van gepaste mitigerende en compenserende maatregelen, haalbaar zijn. Deze krijgen daarom een licht negatieve (0/-) beoordeling.

Afbeelding 4.7 Beoordeling effecten op GO - voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.8 Beoordeling effecten op GO - voor 166 m windturbines op kaart

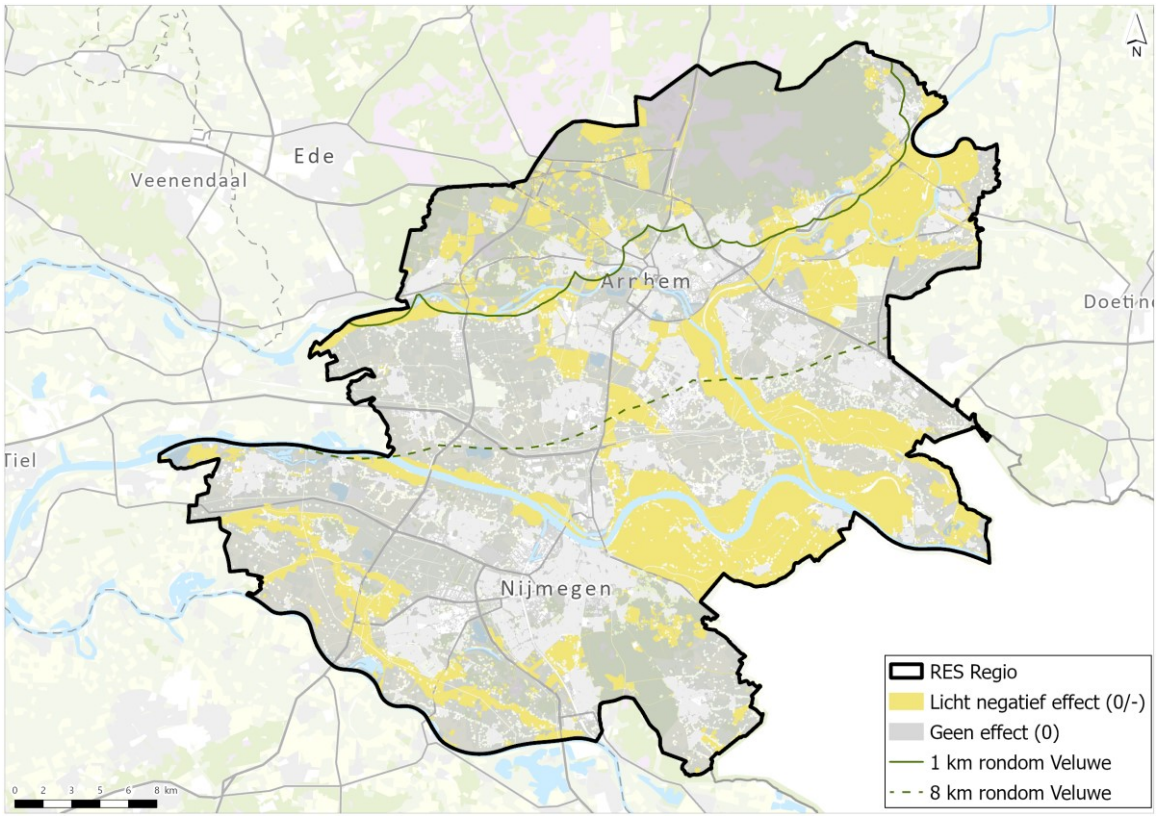

Zonnevelden

Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden), waardoor het effect op dit criterium als neutraal (0) wordt beoordeeld.

Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden). Deze krijgen daarom een negatieve beoordeling (-).

Afbeelding 4.9 Beoordeling effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden) - voor zonnevelden op kaart

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de eindbeoordeling per alternatief voor dit criterium (meest negatieve oordeel is bepalend). Voor een overzicht van de beoordeling per (deel)zoekgebied wordt verwezen naar de kaarten in bijlage II.

Tabel 4.3 Effectbeoordeling voor criterium GO (inclusief EVZ's en ganzenrustgebied)

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO	1.0	LS	NA	LO
Effect GO (inclusief EVZ ganzenrustgebieden)	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

4.4 Effectanalyse- en beoordeling beschermde soorten

4.4.1 Effecten windturbines

Bij de realisatie van windturbines, zijn vogels en vleermuizen de belangrijkste risicosoorten. Effecten treden met name op tijdens de gebruiksfase doordat de draaiende rotorbladen aanvaringsslachtoffers veroorzaken onder vogels en vleermuizen en een verstorende werking kunnen hebben op vogels (door onder andere geluid en slagschaduw).

Effecten op vogels
Windturbines kunnen negatieve gevolgen hebben voor vogels. Er is kans op directe sterfte door aanvaring met de rotorbladen of de mast. Daarnaast kunnen de windturbines de leefgebieden van vogels verstoren. Op basis van deze kaart is te zien dat het relatieve risico voor vogels in het plangebied schommelt tussen 4 % en 65 % van het landelijk risico. Het risico voor vogels binnen het plangebied is relatief hoog (bovengemiddeld voor de regio, namelijk > 36%) in het oosten van de regio, in de zone langs de Waal en de Nederrijn. De haalbaarheid voor de realisatie van windturbines wordt in deze hoog-risico zones (relatief risico > 36%) laag ingeschat. De verwachting is zelfs met het nemen van maatregelen, negatieve effecten op de lokale populaties niet voldoende zijn te mitigeren.

Effecten op vleermuizen
Het risico op aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen is afhankelijk van de soort vleermuis en de locatie en opstelling (zoals het windturbinetype, grootte en het aantal) van de windturbines. De hoogste risico's voor aanvaring onder vleermuizen, en dus hoogste risico's voor overtreding Wnb, zijn te verwachten rond natuurgebieden (Natura 2000, GNN/GO) en structuren in het landschap die een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen vormen. Denk daarbij aan bomenrijen en hagen, bossen en bosranden, waterlopen en oevers, en de kustzone [lit. 5]. In reviewstudies geeft men vaak de algemene aanbeveling om uit voorzorg een afstand van ongeveer 200 m te vrijwaren rond deze zones waar regelmatig relatief veel vleermuizen aanwezig zijn (vliegroutes/foerageergebied) [lit. 6,7,8,9]. Bij de realisatie van windturbines binnen deze 200 m zone zijn negatieve effecten, ook mits het nemen van maatregelen, naar verwachting niet voldoende te mitigeren om aantasting van de lokale populatie te voorkomen.

4.4.2 Effecten zonnevelden

Bij de realisatie van zonnevelden zijn de grootste effecten te verwachten voor vogels. Dit is dan ook de belangrijkste risicogroep voor dit type projecten. Aanleg van zonnevelden of het plaatsen van zonnepanelen kan de betreffende locatie geheel of gedeeltelijk ongeschikt maken als leefgebied voor vogels. Het gaat om verlies en aantasting van foerageer-, broed-, rust- en slaapplaatsen op land en water. Dit risico is het hoogst in belangrijke vogelgebieden, zoals Natura 2000 Vogelrichtlijngebieden, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden (zie ook beoordeling van deze natuurgebieden in voorgaande paragrafen). Effecten op de lokale populatie zijn echter veelal te mitigeren (bijvoorbeeld opstelling en locatie afstemmen op belangrijke vogelgebieden) en/of te compenseren (bijvoorbeeld uitbreiden of kwaliteitsimpuls geven leefgebied elders).

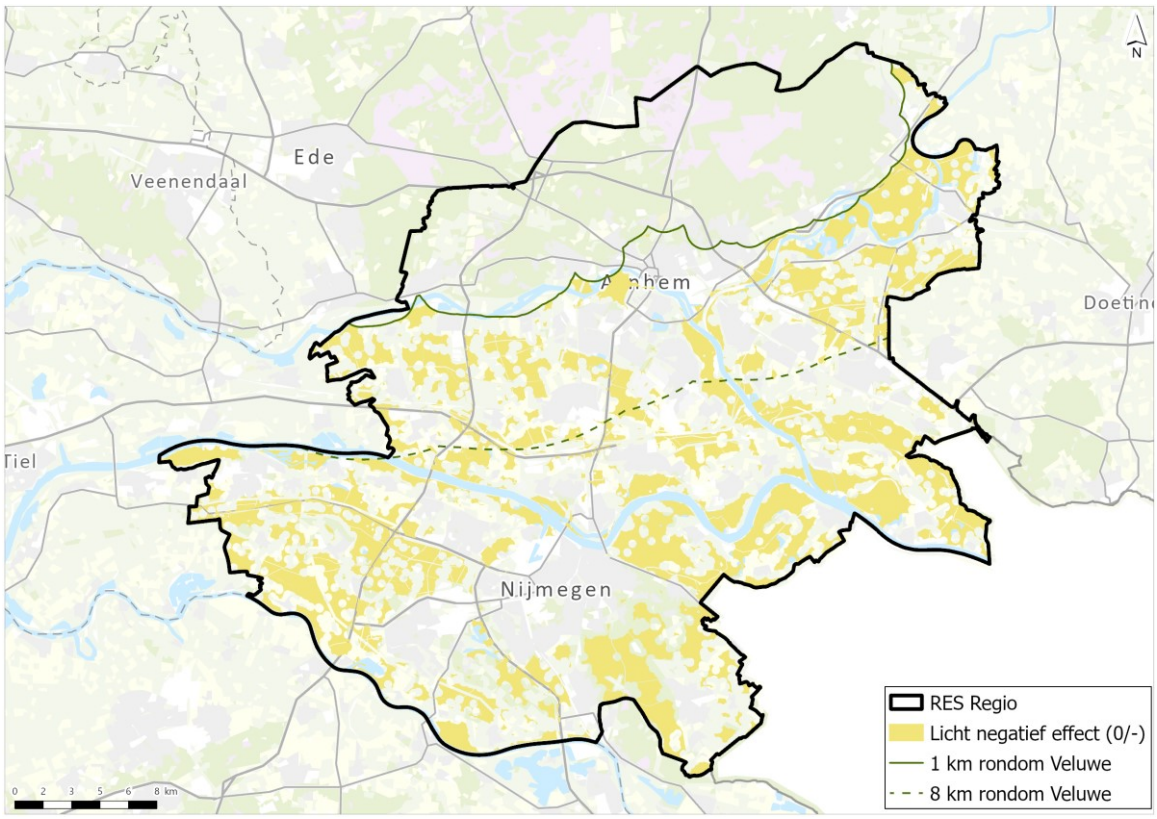
4.4.3 Beoordeling alternatieven

Onderstaand is per type energietechniek (windturbines en zonenvelden) op kaart (afbeelding 4.10, 4.11 en 4.12) aangegeven welke deelgebieden binnen het plangebied welke beoordeling krijgen voor het criterium effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen). In bijlage II zijn de verschillende alternatieven op deze beoordelingskaarten geprojecteerd.

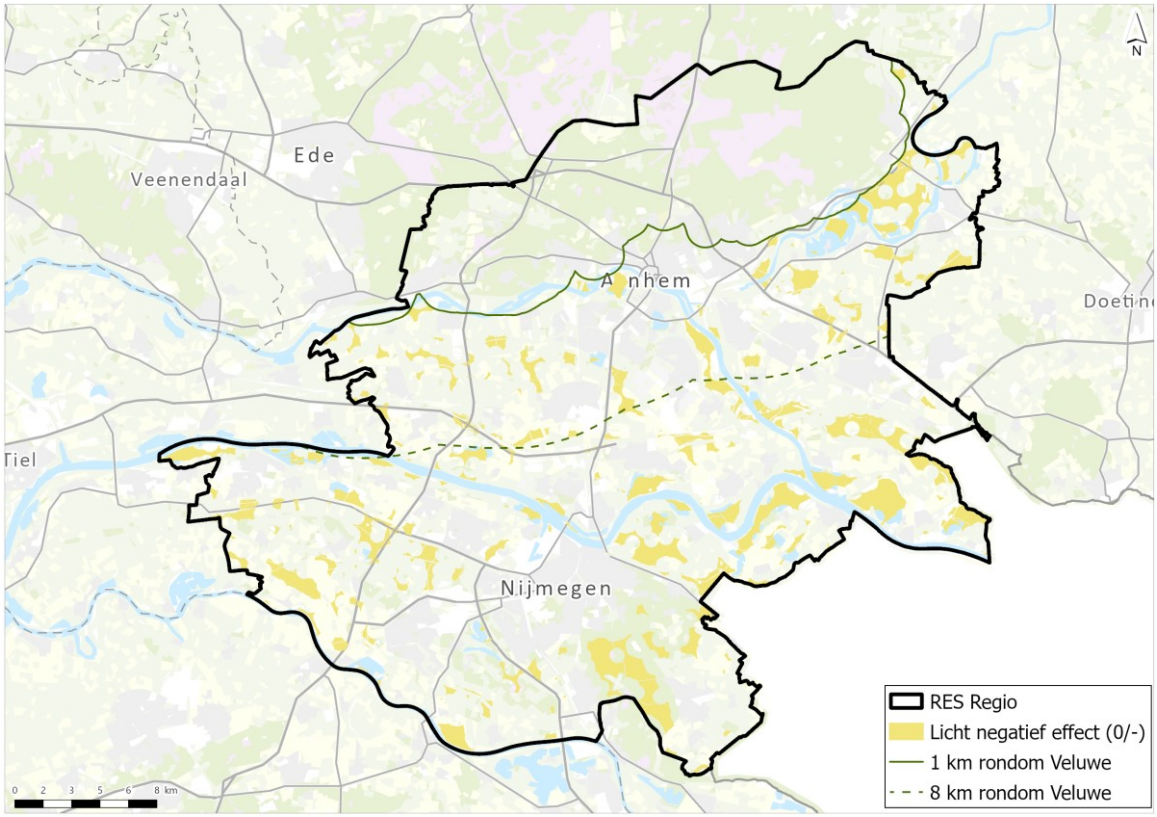
Windturbines

Voor alle alternatieven voor windturbines geldt dat er sprake is van een aanvaringsrisico. Met de beschikbare informatie is geen eenduidige beoordeling te geven die passend is bij het detail- en schaalniveau van dit planMER. Alle alternatieven zijn daarom licht negatief (0/-) beoordeeld. Door deze beoordeling wordt voorkomen dat gebieden middels dit planMER mogelijk ten onrechte worden aangemerkt als niet geschikt voor windturbines. Bovendien wordt op deze manier recht gedaan aan het feit dat negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten bij de ontwikkeling van windturbines. Hierbij geldt wel de algemene opmerking dat meer vleermuizen zijn te verwachten rond natuurgebieden (Natura 2000, GNN/GO) en structuren in het landschap die een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen vormen. Bij de realisatie van windturbines binnen 200 m van bijvoorbeeld bomenrijen, hagen, bossen, bosranden, waterlopen en oevers is de kans op negatieve effecten dus groter. Een neutrale (0) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER omdat negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten door de ontwikkeling van windturbines.

Afbeelding 4.10 Beoordeling effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen) voor 120 m windturbines op kaart

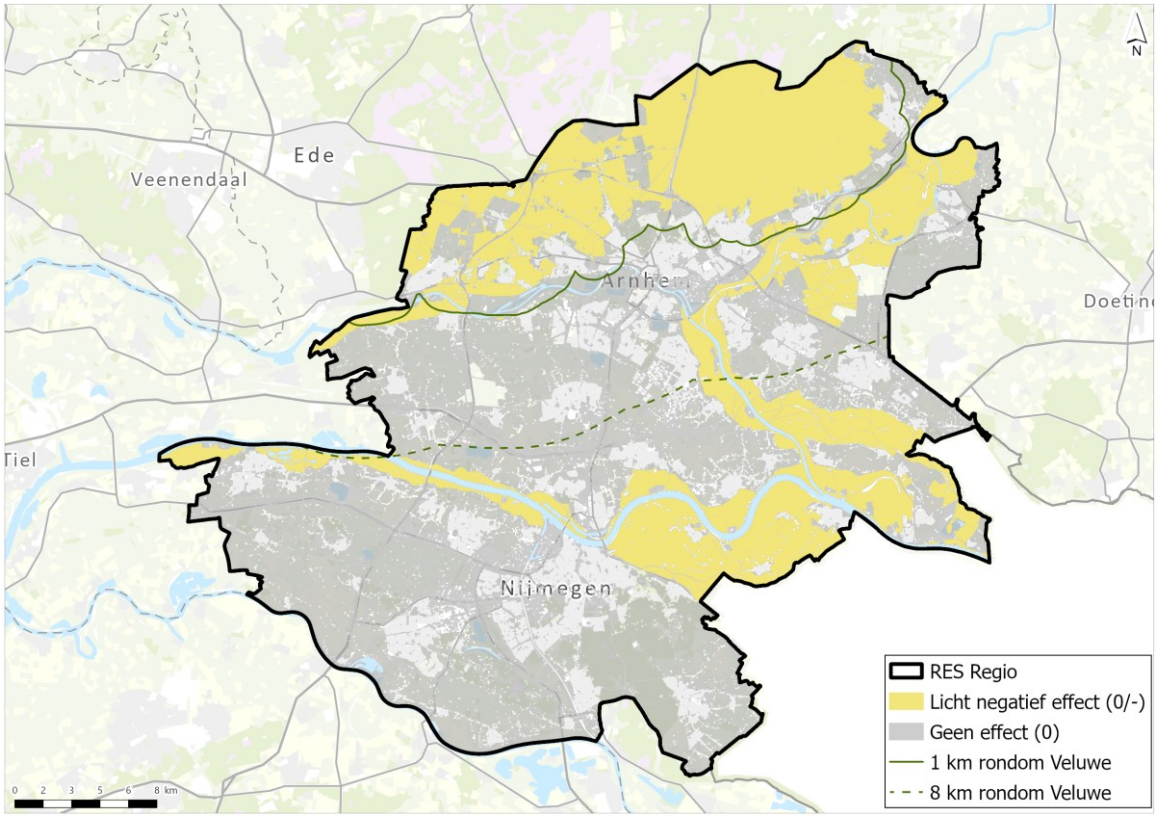
Afbeelding 4.11 Beoordeling effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen) voor 166 m windturbines op kaart

Zonnevelden

Bij de realisatie van zonnevelden zijn de grootste effecten te verwachten voor vogels. Dit is dan ook de belangrijkste risicogroep voor dit type projecten. Natuurgebieden met waarden voor vogels krijgen daarom de een licht negatieve (0/-) beoordeling. In alle overige gebieden zijn geen noemenswaardige effecten van zonnevelden op vogelpopulaties te verwachten. Het zoekgebied voor zonnevelden binnen het alternatief Natuur ligt geheel buiten belangrijke vogelgebieden, waardoor het effect ten aanzien van vogels als neutraal (0) wordt beoordeeld. Voor alle overige alternatieven geldt dat minstens een deel van het zoekgebied is gelegen binnen een voor vogels belangrijk gebied. Deze krijgen daarom een licht negatieve (0/-) beoordeling.

Afbeelding 4.12 Beoordeling effecten op beschermde soorten (vogels en vleermuizen) voor zonnevelden op kaart

Onderstaande tabel 4.4 geeft een overzicht van de eindbeoordeling per alternatief voor dit criterium (meest negatieve oordeel is bepalend). Voor een overzicht van de beoordeling per (deel)zoekgebied wordt verwezen naar de kaarten in bijlage II.

Tabel 4.4 Effectbeoordeling voor criterium Wnb beschermde soorten (vogels, vleermuizen)

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
Effect Wnb soorten (vogels en vleermuizen)	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

4.5 Samenvatting effectanalyse en -beoordeling natuur

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de effectanalyse voor de verschillende alternatieven voor wind- en zonne-energie binnen het plangebied. Op basis hiervan is te zien dat het alternatief natuur het beste scoort op de ecologische criteria. Verder scoort ook het alternatief RES 1.0 relatief goed. Er is geen onderscheidend verschil tussen de reguliere windturbines (120 m) en de innovatieve windturbines (166 m). Wel is te zien dat de zonneveld variant onder alle alternatieven beter scoort dan de windturbinevariant.

Let wel: de beoordeling is gedaan op niveau van de alternatieven, waarbij voor elk alternatief de meest negatieve beoordeling van een (deel)zoekgebied is toegekend. Dit geeft een worst-case inschatting voor elk alternatief. Een groot deel van het zoekgebied bevindt zich vaak binnen een zone met een minder negatieve beoordeling. Naast de tabel is het daarom van belang ook de achterliggende effectbeoordelingskaarten te bekijken (zie bijlage II). Deze geven weer binnen welke (deel)zoekgebieden de effectbeoordeling geldt.

Tabel 4.5 Overzicht effectbeoordeling

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
effecten op Natura 2000-gebied - stikstofdepositie	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
effecten op Natura 2000-gebied - overige effecten	-	--	-	--	-	--	-	--	--	--	0/-	--
effecten op GNN-gebieden	0/-	-	0/-	-	0/-	-	0/-	-	-	-	0/-	-
effecten op GO (inclusief EVZ en ganzenrustgebieden)	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-	0/-	0/-	0	0/-
effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

4.6 Cumulatieve effecten

Een belangrijk punt is cumulatie van effecten. Behalve het realiseren van de aanvullende doelstellingen volgend vanuit de RES GMR Arnhem-Nijmegen, spelen in de regio reeds meerdere grootschalige duurzame energie initiatieven. Deze initiatieven kunnen tezamen een cumulatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in de omgeving. Zo is de stikstofdepositie afkomstig van één zonneveld of windpark in het kader van het RES naar verwachting dermate beperkt dat negatieve gevolgen voor de nabijgelegen habitattypen/leefgebieden in principe niet optreden. Wanneer echter tegelijkertijd een ander initiatief ook leidt tot stikstofdepositie op dezelfde habitattypen/leefgebieden, dan kan het gecombineerd effect van beide deposities wel leiden tot negatieve gevolgen voor één of meerdere van deze habitattypen/leefgebieden. Eenzelfde redenering geldt voor het verstorend effect op aangewezen en beschermde soorten. Het is dan ook van belang dat de reeds vergunde/geplande projecten met ecologische effecten in dezelfde omgeving/op dezelfde soorten (voornamelijk andere windparkinitiatieven en/of initiatieven met een hoge depositie in de projectomgeving) worden meegenomen in de uiteindelijke ecologische beoordeling van een concreet initiatief.

Gegevens betreffend de reeds vergunde/geplande projecten in de regio waarmee gecumuleerd dient te worden, zijn in deze planMER fase nog niet bekend. In een vervolgfase van een initiatief, zodra een voorkeursalternatief is gekozen, dienen bij de beoordeling op projectniveau wel de relevante vergunde/geplande initiatieven in de omgeving te worden meegenomen waarbij dit cumulatief effect in rekening wordt gebracht.

5 VERVOLGSTAPPEN, AANBEVELINGEN EN LEEMTEN IN KENNIS

Voorliggende ecologische toetsing in het kader van het planMER betreft een toetsing op hoofdlijnen. Nog niet alle ecologisch relevante data zijn in deze fase betrokken en/of bekend. Zo is in deze fase nog geen kennis over de stikstofdepositie die gepaard gaan met het voornemen, de exacte verstoringsvorm en contour van het voornemen, de beschermde soorten (vogels en vleermuizen, maar ook overige soorten) die voorkomen binnen het plangebied van het voornemen, et cetera. Deze informatie is wel relevant om uiteindelijk tot een vergunbaar project te komen. In een vervolgfase van het project zijn daarom nog een aantal vervolgonderzoeken en/of vervolgstappen nodig:

1 Nader soortgericht veldonderzoek

Naast voorliggende globale toetsing van het voornemen op planMER niveau, is in een latere fase (wanneer het voorkeursalternatief bekend is) voor de realisatie van een zonne- of windpark ook een toetsing op projectniveau noodzakelijk. Hierbij wordt voor de gekozen variant nader onderzocht welke beschermde gebieden en soorten (kunnen) voorkomen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Hiervoor is nader soortgericht veldonderzoek nodig (bijvoorbeeld habitatscan, vogel en vleermuistellingen).

2 Onderzoek stikstofdepositie

Stikstofberekening zijn in de planMER fase nog niet uitgevoerd. In een latere fase, op projectniveau, dienen AERIUS-berekeningen uitgevoerd te worden met de meest recente versie van AERIUS voor zowel de aanleg- als en gebruiksfase, om de precieze gevolgen van stikstof door het gekozen alternatief inzichtelijk te maken. Vervolgens kan beoordeeld worden wat de werkelijke milieueffecten zijn als gevolg van stikstofemissies. Op basis hiervan kunnen zo nodig gepaste maatregelen worden voorgesteld (denk aan aangepaste werkwijze en materieel).

3 Beoordeling cumulatieve effecten

Gegevens betreffende de reeds vergunde/geplande projecten in de regio waarmee gecumuleerd dient te worden, zijn in de planMER fase nog niet bekend. In een vervolgfase van het project, zodra een voorkeursalternatief is gekozen, dienen bij de beoordeling op projectniveau wel de relevante vergunde/geplande initiatieven in de omgeving te worden meegenomen waarbij dit cumulatief effect in rekening wordt gebracht. De beoordeling voor de verschillende ecologische criteria dient hier zo nodig op te worden aangepast.

4 Juridische vervolgstappen

Uit het nader onderzoek op projectniveau (zie punt 1 tot en met 3) moet blijken of het project werkelijk haalbaar is en welke juridische vervolgstappen nodig zijn. Afhankelijk van de uiteindelijke locatiekeuze zijn in het kader van het natuurbeleid mogelijk een aantal vervolgstappen nodig:

- vergunning Wnb ten aanzien van stikstofdepositie - bij stikstofdepositie binnen hiervoor gevoelige Natura 2000 habitattypen/leefgebieden);
- natuurversterkingsplan als onderdeel bestemmingsplan (compensatieplan) - bij ruimtebeslag binnen GNN/GO;
- activiteitenplan (mitigatie- en compensatieplan) en Ontheffing Wnb ten aanzien van vogels en vleermuizen en mogelijk ook voor andere soorten - nader soortgericht onderzoek moet uitwijzen voor welke soorten/functies/aantallen en welke verstoringseffecten.

6 LITERATUUR

1 Sierdsema H., Foppen R., van Els P., Kampichler C. & Stahl J. 2021. Achtergronddocument windenergie gevoeligheidskaart vogels. Sovon-rapport 2021/09. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
2 Sovon (2021). Gevoeligheidskaart vogels, https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/18101, geraadpleegd op 01-02-2023.
3 E. Klop, J. Stahl, H. Sierdsema, P. Alefs, J. Latour 2020. Windenergie op en rondom de Veluwe. Effecten op Wespendief en andere soorten. A&W-rapport 20-140 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwalden.
4 Nolet, B.A., J.M. Baveco & H. Kuipers, 2009. Evaluatie opvangbeleid 2005-2008 overwinterende ganzen en smienten. Deelrapport 2. Een model¬berekening van de capaciteit van opvanggebieden voor overwinterende ganzen en smienten. Alterra, Wageningen.
5 Eurobats Advisory Committee (2005), https://www.eurobats.org/official_documents/advisory_committee/10th_meeting_advisory_committee.
6 Winkelman J.E., Kistenkas F.H. & Epe MJ. (2008). Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land. Alterra rapport 1780. Wageningen.
7 Rodrigues L., Bach L., Dubourg-Savage M-J., Goodwin J. & Harbusch C. (2008). Guidelines for conservation of bats in wind farm projects. EUROBATS Publication Series No.3. UNEP EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany.
8 Natural Engeland (2009a). Bats and onshore wind turbines - Interim guidance. Technical Information Note TIN051.
9 Hundt L., ed. (2012). Surveying proposed onshore wind turbine developments. Chapter 10 in: Bat Surveys, Good Practice Guidelines, 2nd edition. Bat Conservation Trust.

BIJLAGE: KENSCHETS EN IHD VAN RELEVANTE NATURA 2000-GEBIEDEN

I.1 De Bruuk

De Bruuk is een Habitatrichtlijngebied. Het is een moerasgebied in het bekken van Groesbeek, dat wordt gevoed door kwelwater. Het is een voorbeeld van het zogenaamde meden- of madenlandschap, dat wordt gekenmerkt door een kleinschalige afwisseling van hooimoerassen, struwelen, houtwallen en natte bossen. De hooimoerassen zijn deels voorbeelden van het blauwgrasland, deels van het veldrusschraalland.

Het gebied is aangewezen voor zes habitattypen:

Tabel I.1 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H6230 - *Heischrale graslanden*		definitief	=	=	C	5.05, W
H6410 - Blauwgraslanden		definitief	>	>	B2	5.05, W
H6430A - Ruigten en zomen	moerasspirea	definitief	=	=	C	
H7140A - Overgangs- en trilvenen	trilvenen	definitief	=	=	C	
H7230 - Kalkmoerassen		definitief	=	=	C	
H91E0C - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	>	C	

I.2 Rijntakken

Het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied en omvat 4 deelgebieden:

- Uiterwaarden IJssel;
- Uiterwaarden Neder-Rijn;
- Gelderse Poort;
- Waal.

Het deelgebied Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, de aanliggende oeverwallen en de uiterwaarden. De IJssel is een zijtak van de Rijn en loopt van Arnhem tot aan het IJsselmeer. Het landschap is ontstaan in een periode dat de rivier een veel groter deel van de waterafvoer verzorgde en de monding nog een echte delta was. De IJssel neemt in perioden van hoge afvoer 1/6 deel van de Rijnafvoer voor haar rekening. In perioden met lage afvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw in de Neder- Rijn. Gedurende het winterhalfjaar zijn grote delen van de uiterwaarden geïnundeerd raken. De

overstromingsduur en -frequentie variëren sterk van jaar tot jaar. Er zijn grote verschillen in het buitendijkse gebied, verschillen in hoogteligging, afwisseling tussen smalle en brede delen en tussen dichte kleinschalige en grote open delen. Plaatselijk treedt grondwater uit en monden beken uit in het IJsseldal. Zandige kalkrijke oeverwallen en rivierduinen worden afgewisseld met kleiige, vlakke stroomdalen. Bij Arnhem en Dieren snijdt de rivier de stuwwal van de Veluwe aan. Tot aan Olst zijn in het verleden brede meanders (kronkelwaarden) gevormd. In het middendeel stroomt de rivier tussen relatief smalle, hoog gelegen uiterwaarden. Bij Zalk, in het benedendeel, krijgt de rivier een breder bed dat bij Kampen overgaat in een kleine delta. Dit jong gebied is gevormd na de Romeinse tijd en voor de afsluiting van het IJsselmeer. Tussen Dieren en Wijhe liggen veel landgoederen *met daarbij* behorende oude verkavelingspatronen, heggen en bossen. Het landschap van het noordelijkste deel is open en wordt gekenmerkt door grasland. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden zoals Cortenoever, Rammelwaard, Ravenswaard en Scherenwelle, vormt een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. In reliëfrijke delen komt plaatselijk hardhoutooibos voor. De IJssel verbindt een aantal natuurgebieden met elkaar:

- de natuurgebieden langs de rivieren, in de Gelderse Poort en bovenstrooms langs de Rijn in het zuiden;
- de laagveenmoerassen van Noordwest Overijssel in het noorden;
- de Randmeren en het Ketelmeer met aansluiting op het IJsselmeer in het westen.

Het gebied Rijntakken is aangewezen voor 14 habitattypen, 11 habitatsoorten, 12 broedvogels en 30 niet-broedvogels:

Tabel I.2 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		definitief	>	>	C	3.06
H3260B - Beken en rivieren met waterplanten	grote fonteinkruiden	definitief	>	=	B	3.02,W
H3270 - Slikkige rivieroevers		definitief	>	>		3.04,W
H6120* - Stroomdalgraslanden		definitief	>	>	A3	3.13,SG
H6430A - Ruigten en zomen	moeraspirea	definitief	=	=	C	
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	definitief	=	=	C	
H6430C - Ruigten en zomen	droge bosranden	definitief	>	>	C	
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	glanshaver	definitief	>	>	A1	3.13,SG
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	grote vossenstaart	definitief	>	>	C	3.09,W
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		definitief	>	>	C	
H91E0A* - Vochtige alluviale bossen	zachthoutooibossen	definitief	=	>	B2	3.07,W
H91E0B* - Vochtige alluviale bossen	essen-iepenbossen	definitief	>	>	V2	3.07,W
H91E0C* - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	=	B1	

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H91F0 - Droge hardhoutooibossen		definitief	>	>	A3	3.14

Tabel I.3 Aangewezen habitatsoorten

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
H1095 - Zeeprik	Definitief	>	>	>	C	
H1099 - Rivierprik	Definitief	>	>	>	C	
H1102 - Elft	Definitief	>	=	=	C	
H1106 - Zalm	Definitief	>	=	=	C	
H1134 - Bittervoorn	Definitief	=	=	=	C	
H1145 - Grote modderkruiper	Definitief	>	>	>		
H1149 - Kleine modderkruiper	Definitief	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	Definitief	=	=	=		
H1166 - Kamsalamander	Definitief	>	>	>		
H1318 - Meervleermuis	Definitief	=	=	=	C	
H1337 - Bever	Definitief	>	=	>	A1	
H1355 - Otter	Aanmelding					

Tabel I.4 Aangewezen broedvogels

Soort	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
A004 - Dodaars	definitief	45	=	=	C	
A017 - Aalscholver	definitief	660	=	=	C	
A021 - Roerdomp	definitief	20	>	>	B1	3.08,SG,SB,W
A022 - Woudaap	definitief	20	>	>	B2	
A119 - Porseleinhoen	definitief	40	>	>	B1	3.12,W
A122 - Kwartelkoning	definitief	160	>	>	B2	3.12,W
A153 - Watersnip	definitief	17	=	=	C	
A197 - Zwarte stern	definitief	240	=	=	B1	3.06
A229 - IJsvogel	definitief	25	=	=	C	
A249 - Oeverzwaluw	definitief	680	=	=	B1	

Soort	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
A272 - Blauwborst	definitief	95	=	=	C	
A298 - Grote karekiet	definitief	70	>	>	B1	3.08,SG,SB,W

Tabel I.5 Aangewezen niet-broedvogels

Soort	Status doel	Populatie	Populatie waarde	Instandhoudings doelstelling	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernop gaven
A005 - Fuut	definitief	570	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A017 - Aalscholver	definitief	1300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A037 - Kleine zwaan	definitief	100	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.10
A038 - Wilde zwaan	definitief	30	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10
A041 - Kolgans	definitief	180100	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A041 - Kolgans	definitief	35400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	A1	
A043 - Grauwe gans	definitief	21500	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A043 - Grauwe gans	definitief	8300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A045 - Brandgans	definitief	5200	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A045 - Brandgans	definitief	920	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A048 - Bergeend	definitief	120	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	
A050 - Smient	definitief	17900	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10; 3.12,W
A051 - Krakeend	definitief	340	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A052 - Wintertaling	definitief	1100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A053 - Wilde eend	definitief	6100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A054 - Pijlstaart	definitief	130	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A056 - Slobeend	definitief	400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W

Soort	Status doel	Populatie	Populatie waarde	Instandhoudings doelstelling	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernop gaven
A059 - Tafeleend	definitief	990	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A061 - Kuifeend	definitief	2300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A068 - Nonnetje	definitief	40	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A125 - Meerkoet	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A130 - Scholekster	definitief	340	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A140 - Goudplevier	definitief	140	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A142 - Kievit	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	3.12,W
A151 - Kemphaan	definitief	1000	maximum	Foerageergebied	=	=	B1	
A156 - Grutto	definitief	690	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A160 - Wulp	definitief	850	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A162 - Tureluur	definitief	65	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A702 - Toendrariet gans	definitief	125	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A702 - Toendrariet gans	definitief	2800	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		

I.3 Sint Jansberg

De Sint Jansberg is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Het betreft een landgoed op het zuidelijk deel van de Nijmeegse stuwwal dat bestaat uit oude loofbossen, naaldbossen en bronnetjesbossen. Karakteristiek van de stuwwallen zijn de scheefgestelde lagen in de bodem. Bij de slechtdoorlatende lagen treedt het afstromende grondwater uit in de vorm van bron- en kwelzones. In het gebied liggen verschillende brongebieden en veenmoerassen. Aan de voet van het gebied, bij Plasmolen, ligt een moerassige laagte. Er zijn veelal steile hellingen en daardoor scherpe overgangen aanwezig van droog naar zeer nat.

Het gebied is aangewezen voor vijf habitattypen en twee habitatsoorten:

Tabel I.6 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H7210 - Galigaanmoerassen		definitief	=	=	C	
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		definitief	=	>	C	
H9260A - Eiken-haagbeukenbossen	hoge zandgronden	definitief	=	>	C	
H91D0 - Hoogveenbossen		definitief	=	>	C	
H91E0C - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	>	C	

Tabel I.7 Aangewezen habitatsoorten

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
H1016 - Zegge-korfslak	definitief	=	=	>	C	
H1083 - Vliegend hert	definitief	>	>	>		6.13

I.4 Veluwe

De Veluwe is een Vogel- en Habitatrichtlijngebied dat bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Het gebied is aangewezen voor 19 habitattypen, 7 habitatsoorten en 10 broedvogels:

Tabel I.8 (sub-)Habitattypen van de Veluwe

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei		definitief	>	>	A2	6.08; 6.09
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	=	B2	6.08; 6.09
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	>	>	A2	6.08; 6.09; 6.12

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage	Kernopgave
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	=	=	C	
H3160 - Zure vennen		definitief	=	>	B1	6.03,W
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten	waterranonkels	definitief	>	>	B	5.01,W
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>	B2	6.09
H4030 - Droge heiden		definitief	>	>	A2	6.08; 6.09
H5130 - Jeneverbesstruwelen		definitief	=	>	B	6.09
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	>	A2	6.09
H6410 - Blauwgraslanden		definitief	>	>	C	
H7110B* - Actieve hoogvenen	heideveentjes	definitief	>	>	B2	6.04,W
H7140A - Overgangs- en trilvenen	trilvenen	definitief	=	=	C	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		definitief	>	>	A1	
H7230 - Kalkmoerassen		definitief	=	=	C	
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		definitief	>	>	A3	
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	>	>	A4	6.13
H91D0* - Hoogveenbossen		definitief	=	=	C	
H91E0C* - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	>	B1	

Tabel I.9 Habitatrichtlijnsoorten Veluwe

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	definitief	>	>	>	C	
H1083 - Vliegend hert	definitief	>	>	>		6.13
H1096 - Beekprik	definitief	>	>	>	B2	
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	>	>	=		
H1166 - Kamsalamander	definitief	=	=	=		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	B2	
H1831 - Drijvende waterweegbree	definitief	=	=	=	C	5.01, W

Tabel I.10 Aangewezen broedvogels

Soort	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage	Kernopgaven
A072 - Wespendief	definitief	100	=	=	A	
A224 - Nachtzwaluw	definitief	610	=	=	B2	6.08; 6.12
A229 - IJsvogel	definitief	30	=	=	B1	
A233 - Draaihals	definitief	(her)vestiging	>	>	A	6.08; 6.12
A236 - Zwarte specht	definitief	400	=	=	A1	
A246 - Boomleeuwerik	definitief	2400	=	=	A2	
A255 - Duinpieper	definitief	(her)vestiging	>	>	A	6.08; 6.12
A276 - Roodborsttapuit	definitief	1100	=	=	A1	
A277 - Tapuit	definitief	100	>	>	B2	6.08; 6.12
A338 - Grauwe klauwier	definitief	40	>	>	A1	

I.5 NSG Emmericher Ward

Het Naturschutzgebiete (NSG) Emmericher Ward betreft een Habitatrichtlijngebied. Het gebied omvat het ongeveer 3,7 km lange deel van de Rijn (oever) op de rechteroever van de Rijn van de jachthaven van Hüthum tot aan de staatsgrens en van de vaargeul tot rond de zomerdijk in het gebied van het natuurgebied Emmericher Ward. De oevergebieden zijn belangrijke groeilocaties voor alluviale bossen van zachthoutwilgen en oeverstruiken. Het gebied is het noordoostelijke deel van het FFH-gebied 'Rijnvisbeschermingszones tussen Emmerich en Bad Honnef' en vormt met zijn overwegend onontwikkelde oevers, de vlakke, zanderige (grind)oeverzones, de kalme watergebieden tussen de strekdammen en de stenige strekdammen/stijghoofden een soort springplank voor de Rijn-typische vissoorten. De Rijnstroom zelf is belangrijk voor de aankomst en het vertrek van langeafstandsmigranten en daarmee voor hun bevolking in bovenstroomse zijrivieren.

Het gebied is aangewezen voor zeven habitattypen en één habitatsoort:

Tabel I.11 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Oppervlakte (ha)
H3150 - Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation	3.9018
H3270 - Rivers with muddy banks with Chenopodoin rubric pp and Bidention pp vegetation	1.7459
H6210 - Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco-Brometalia)	0.0246
H6430 - Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels	0.5796
H6510 - Lowland hay meadows (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	1.5232
H91E0 - Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	11.5194
H91F0 - Riparian mixed forests of Quercus robur, Ulmus laevis a,d Ulmus minor, Fraxinus excelsior or Fraxinus angustifolia, along the great rivers (Ulmenion minoris)	0.9242

Tabel I.12 Aangewezen habitatsoorten

Habitatsoort
Crested newt (Triturus cristatus)

I.6 NSG Salmorth, nur Teilfläche

Het betreft een Habitatrichtlijngebied dat bestaat uit een grootschalig graslandcomplex tussen de Rijn en Griethauser Altrhein met oxbowemeren en hoogwatergeulen. Het is een onderdeel van het vogelreservaat 'Neder Nederrijn' met internationale betekenis als rustplaats voor wilde ganzen.

Het gebied is aangewezen voor vijf habitattypen en één habitatsoort:

Tabel I.13 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Oppervlakte (ha)
H3150 - Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation	13.37
H3270 - Rivers with muddy banks with Chenopodoin rubric pp and Bidention pp vegetation	3.3831
H6510 - Lowland hay meadows (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	26.0781
H91E0 - Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	9.5566
H91F0 - Riparian mixed forests of Quercus robur, Ulmus laevis a,d Ulmus minor, Fraxinus excelsior or Fraxinus angustifolia, along the great rivers (Ulmenion minoris)	11.7693

Tabel I.14 Aangewezen habitatsoorten

Habitatsoort
Crested newt (Triturus cristatus)

I.7 Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef

Het gebied betreft een habitatrichtlijngebied en omvat beschermde Rijntrajecten die worden gekenmerkt door ondiepe en kalme waterzones, vooral tussen de strekdammen. De zool is van kiezelzand met een deels organische overlay. In wezen zijn de gebieden tussen de wal en de hoofdvaargeul meegerekend. De meeste van deze Rijntrajecten grenzen aan natuurgebieden. Tot het gebiedslandschap behoren de volgende trajecten, die limnologisch en in het bijzonder voor de visfauna van belang zijn: Gebied BR Keulen Rijn bij Bad Honnef Rijn aan de NSG ‘Siegmündung’ en ‘Herseler Werth’ Rijn aan de Niederkassel Rijn bij de NSG ‘Lülsdorfer Weiden’ en bij de Sürther Aue Rhein in het gebied ‘White Arch’ Rijn bij het natuurreservaat ‘Rheinaue Worringen-Langel’ Gebied BR Düsseldorf Rijn bij het natuurreservaat ‘Urdenbacher Kämpen’.

Het gebied is aangewezen voor zeven habitattypen en vier vissoorten:

Tabel I.15 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Oppervlakte (ha)
H3150 - Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation	0.2261
H3270 - Rivers with muddy banks with Chenopodoin rubric pp and Bidention pp vegetation	94.4081
H6210 - Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (Festuco-Brometalia)	0.3413
H6430 - Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels	0.0506
H6510 - Lowland hay meadows (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	3.6925

Habitattype	Oppervlakte (ha)
H91E0 - Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	93.6325
H91F0 - Riparian mixed forests of Quercus robur, Ulmus laevis a,d Ulmus minor, Fraxinus excelsior or Fraxinus angustifolia, along the great rivers (Ulmenion minoris)	0.1629

Tabel I.16 Aangewezen habitatsoorten

Habitatsoort
Allis shad (Alosa alosa)
Lampern (Lampetra fluviatilis)
Great sea lamprey (Petromyzon marinus)
Black salmon (Salmo salar)

I.8 Vogelschutsgebiet Unterer Niederrhein

De Neder-Nederrijn is een door de Rijn gevormd natuurgebied. Het gebied strekt zich uit van de Walsumer Rheinaue in het zuiden tot aan de Nederlandse grens in het noorden. Naast de recente uiterwaarden van de Rijn (dijkvoorland) omvat het ook grote gebieden in de Altaue (dijkachterland) zoals de Düffel. Talrijke waterpartijen en natte weiden zijn kenmerkend - en dit zijn leefgebieden voor vogels die slechts in enkele, meestal kustlandschappen in Duitsland voorkomen. Het belang van het vogelreservaat ligt met name in het grote aantal overwinterende poolganzen . Jaarlijks komen tot wel 200.000 mensen naar de Nederrijn. De meeste hiervan zijn kolganzen, maar ook zwarte ganzen en brandganzen zijn in grotere aantallen aanwezig. Uitgestrekte graslandgebieden en talrijke watermassa's (backwaters en ontgravingswateren) in combinatie met de meestal milde winters bieden hen goede voorwaarden om het koude seizoen veilig te overleven. Daarnaast heeft het vogelreservaat zeldzame broedvogels zoals Zwarte Stern, kleine plevier, grutto, tureluur, slobeend en waterspuwer zijn in het hele land van bijzonder belang. Het gebied is ook erg belangrijk voor andere soorten rustvogels zoals dwerg- en wilde zwanen, veel eendensoorten en steltlopers.

Het gebied is aangewezen voor 48 vogelsoorten:

Tabel I.17 Aangewezen vogelsoorten

Code	Wetenschappelijke naam	Engelse naam	Soortgroep
A297	Acrocephalus scirpaceus	Reed Warbler	Birds
A247	Alauda arvensis	Skylark	Birds
A229	Alcedo atthis	Kingfisher	Birds
A054	Anas acuta	Pintail	Birds
A056	Anas clypeata	Shoveler	Birds
A050	Anas penelope	Wigeon	Birds
A055	Anas querquedula	Garganey	Birds
A394	Anser albifrons albifrons		Birds
A040	Anser brachyrhynchus	Pink-footed Goose	Birds
A042	Anser erythropus	Lesser White-fronted Goose	Birds
A257	Anthus pratensis	Meadow Pipit	Birds

Code	Wetenschappelijke naam	Engelse naam	Soortgroep
A059	Aythya ferina	Pochard	Birds
A688	Botaurus stellaris stellaris		Birds
A045	Branta leucopsis	Barnacle Goose	Birds
A067	Bucephala clangula	Goldeneye	Birds
A149	Calidris alpina	Dunlin	Birds
A147	Calidris ferruginea		Birds
A197	Chlidonias niger	Black Tern	Birds
A081	Circus aeruginosus	Marsh Harrier	Birds
A122	Crex crex	Corncrake	Birds
A037	Cygnus bewickii		Birds
A038	Cygnus cygnus	Whooper Swan	Birds
A099	Falco subbuteo	Hobby	Birds
A153	Gallinago gallinago	Snipe	Birds
A075	Haliaeetus albicilla	White-tailed Eagle	Birds
A176	Larus melanocephalus	Mediterranean Gull	Birds
A271	Luscinia megarhynchos	Nightingale	Birds
A612	Luscinia svecica cyanecula		Birds
A152	Lymnocryptes minimus	Jack Snipe	Birds
A068	Mergus albellus	Smew	Birds
A073	Milvus migrans	Black Kite	Birds
A337	Oriolus oriolus	Golden Oriole	Birds
A094	Pandion haliaetus	Osprey	Birds
A151	Philomachus pugnax	Ruff	Birds
A274	Phoenicurus phoenicurus	Redstart	Birds
A140	Pluvialis apricaria	Golden Plover	Birds
A119	Porzana porzana	Spotted Crake	Birds
A249	Riparia riparia	Sand Martin	Birds
A276	Saxicola torquata	Stonechat	Birds
A193	Sterna hirundo	Common Tern	Birds
A397	Tadorna ferruginea	Ruddy Shelduck	Birds
A048	Tadorna tadorna	Shelduck	Birds
A161	Tringa erythropus	Spotted Redshank	Birds
A166	Tringa glareola	Wood Sandpiper	Birds
A164	Tringa nebularia	Greenshank	Birds
A165	Tringa ochropus	Green Sandpiper	Birds
A162	Tringa totanus	Redshank	Birds
A142	Vanellus vanellus	Lapwing	Birds

I.9 Wyler Meer

Het Wijlermeer (Duits: Wyler Meer) is een meer, natuur- en recreatiegebied van 25 hectare in de Duffelt-streek, langs de Duits-Nederlandse grens bij Nijmegen. Het Wijlermeer is een oude loop van de Rijn. Aan Nederlandse kant ligt een strand dat populair is bij recreanten. Langs de westkant van het meer loopt de weg Bundesstraße 9, die bij de grensovergang overgaat in de N325 richting Nijmegen. Vanuit Duitsland komt het water via verschillende beken en weteringen vanuit de richting Kranenburg in de Große Wasserung die uitmondt in het Wijlermeer. Via een omleidingskanaal langs het Wylerbergmeer komt het water via Het Meer in de Waal. Het Wijlermeer is een overwinteringsgebied voor talrijke watervogelsoorten, waaronder het nonnetje en de grote zaagbek, zwarte stern, wintertaling, tafeleend en slobeend.

Het gebied is aangewezen voor twee habitattypen:

Tabel I.18 Aangewezen habitattypen

Habitattype	Oppervlakte (ha)
H3150 - Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation	17.616
H91E0 - Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	2.39

II

BIJLAGE: EFFECTENBEOORDELING PER ALTERNATIEF OP KAART

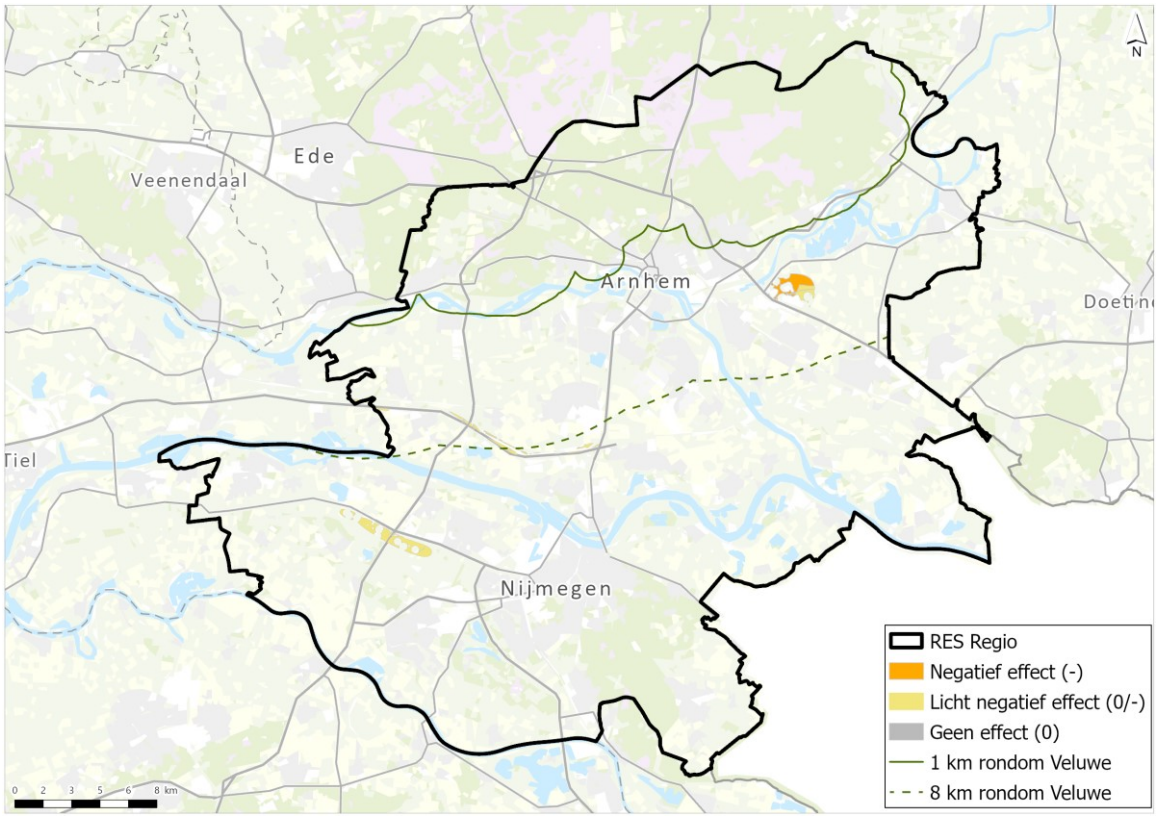
In deze bijlage is per alternatief in kaart gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling per thema is. Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

II.1 Natura 2000-gebieden

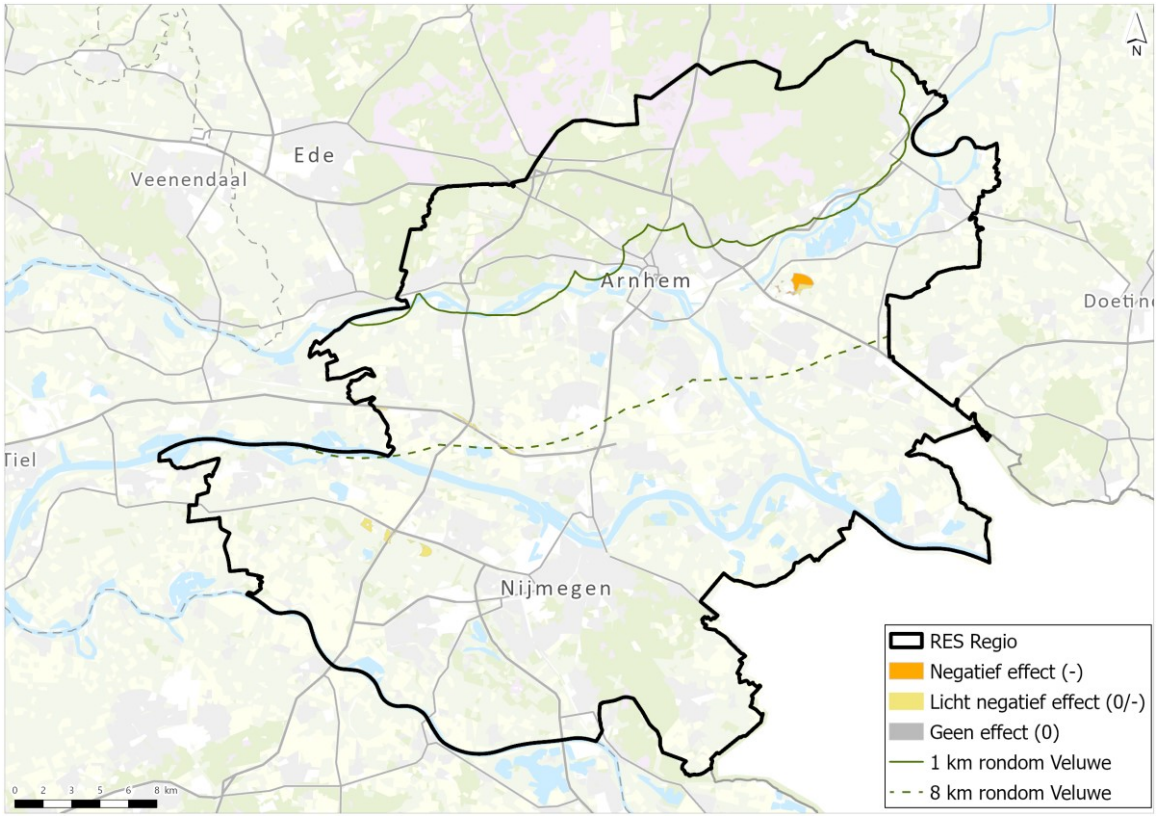
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op Natura 2000-gebieden. Afbeelding II.1 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.2 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.3 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

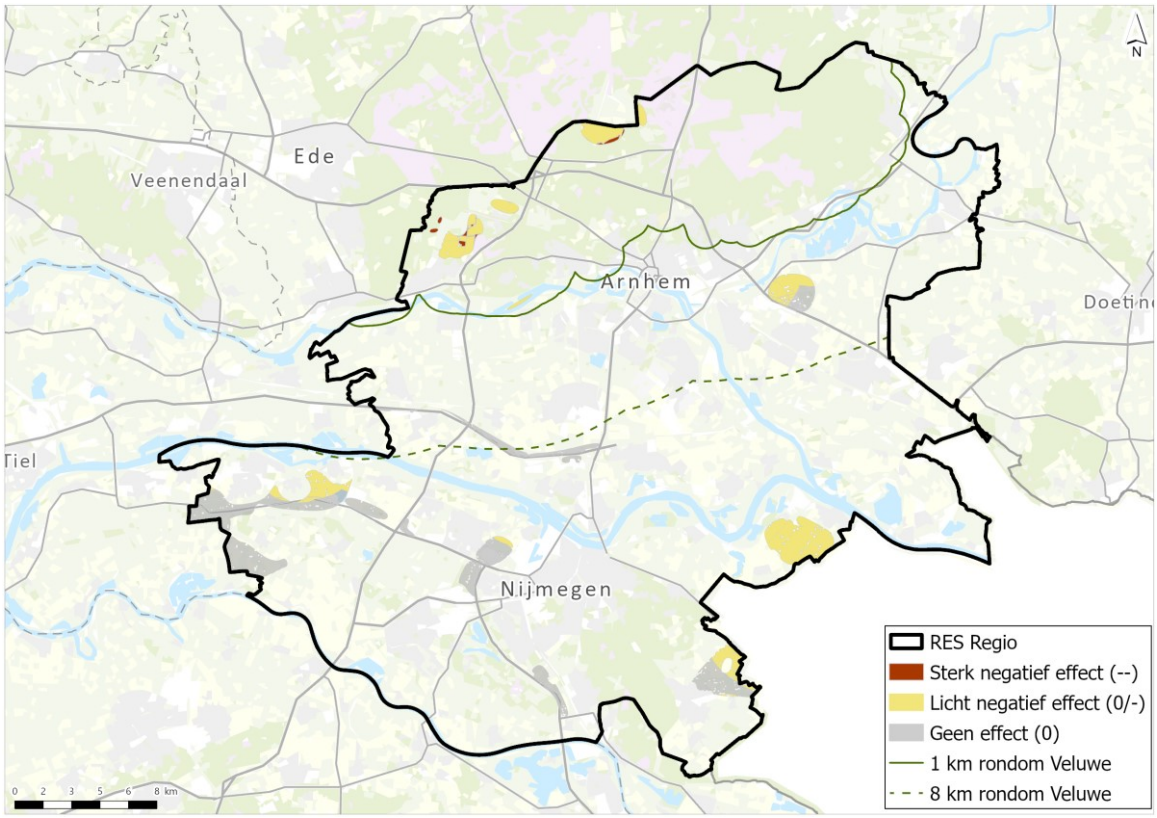
Afbeelding II.1 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.2 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

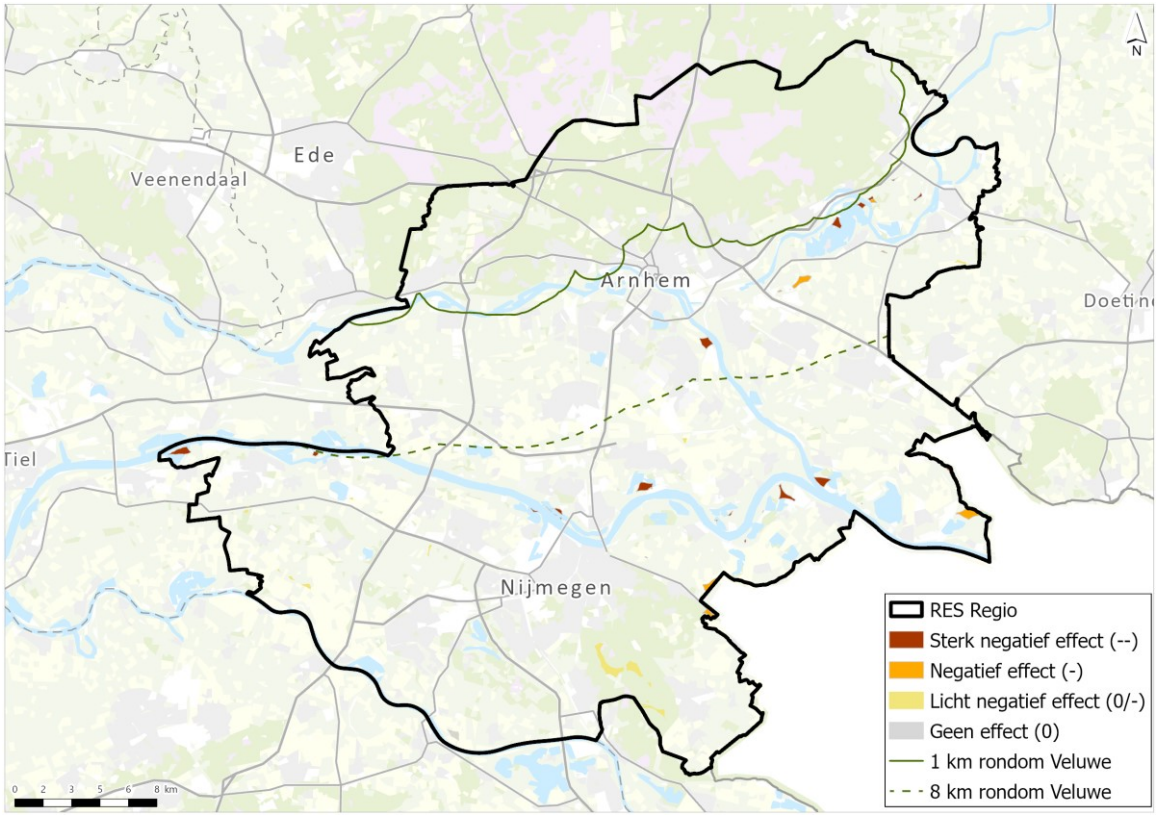
Afbeelding II.3 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

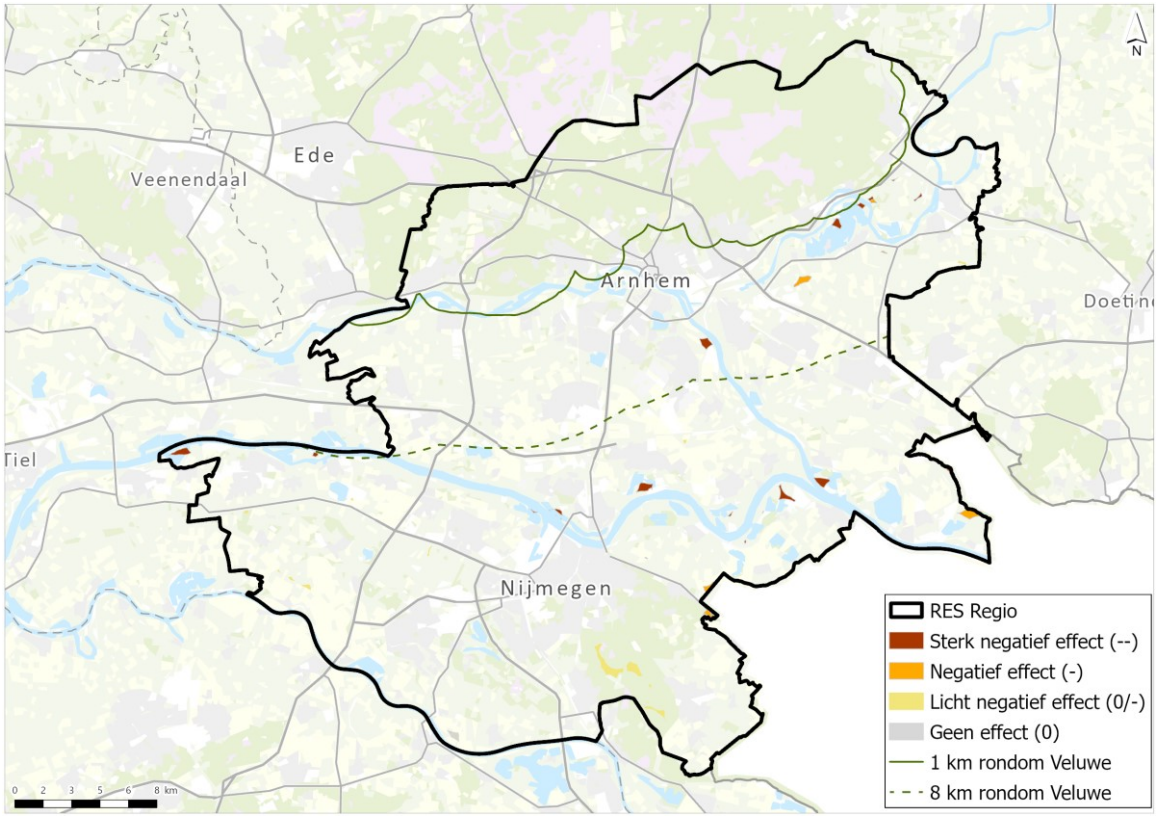
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op Natura 2000-gebieden. Afbeelding II.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

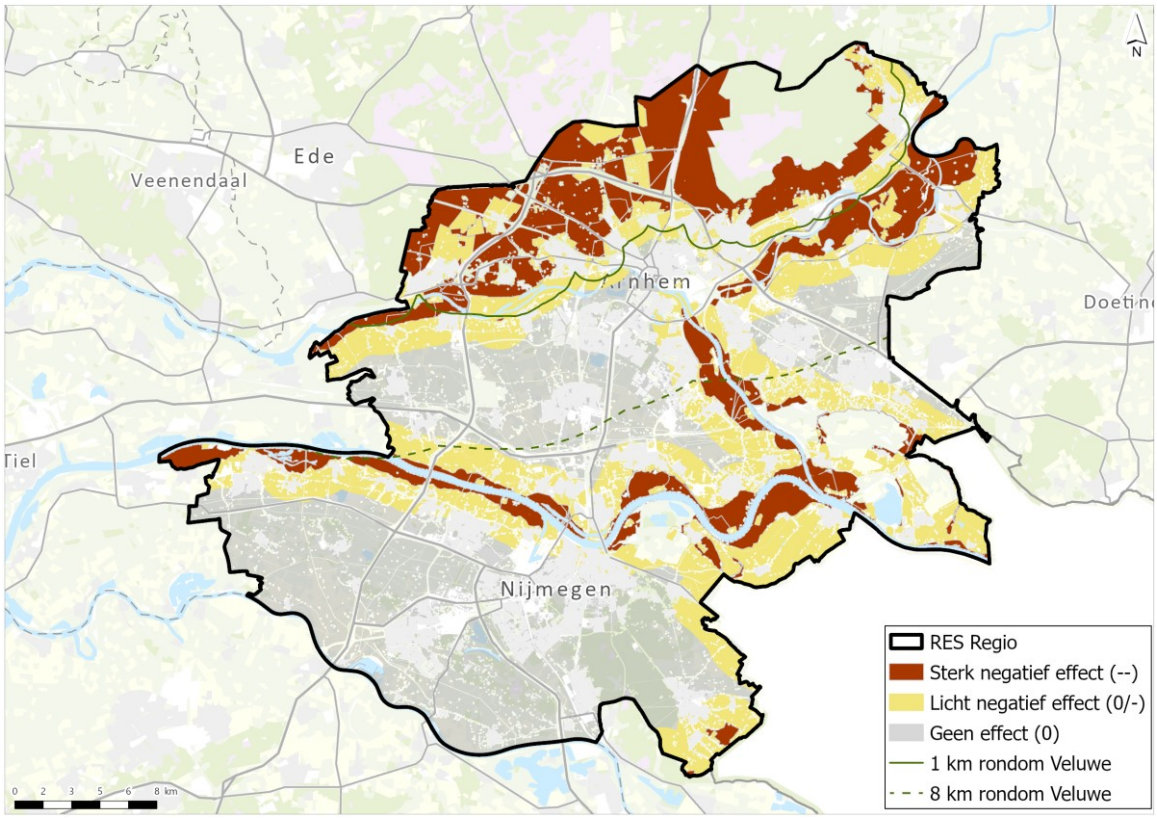
Afbeelding II.4 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.5 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

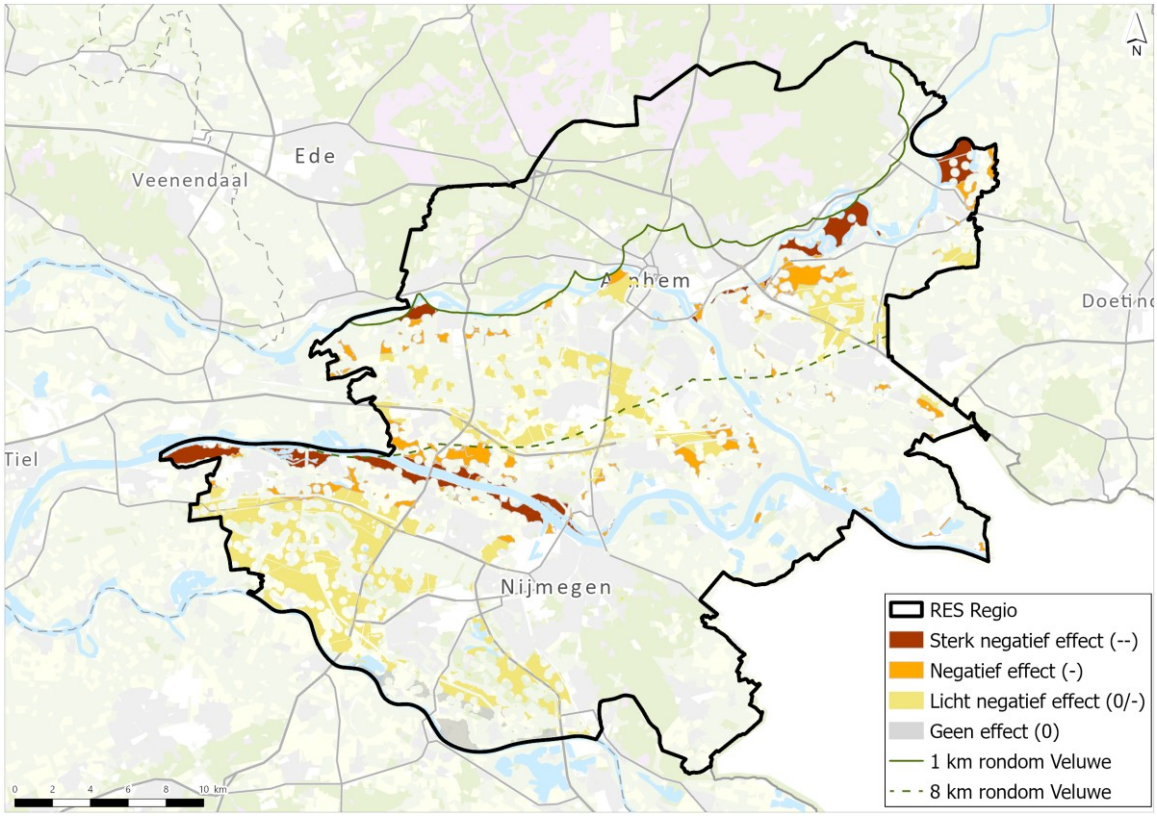
Afbeelding II.6 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

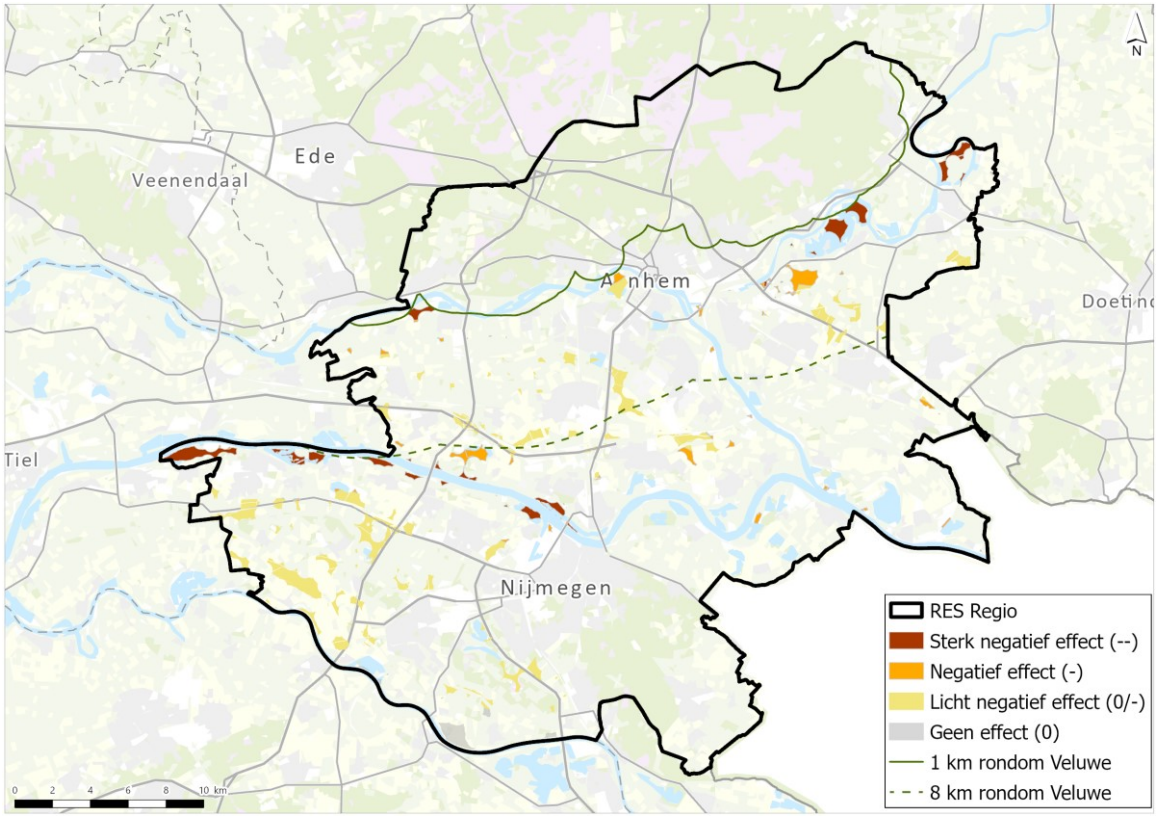
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op Natura 2000-gebieden. Afbeelding II.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

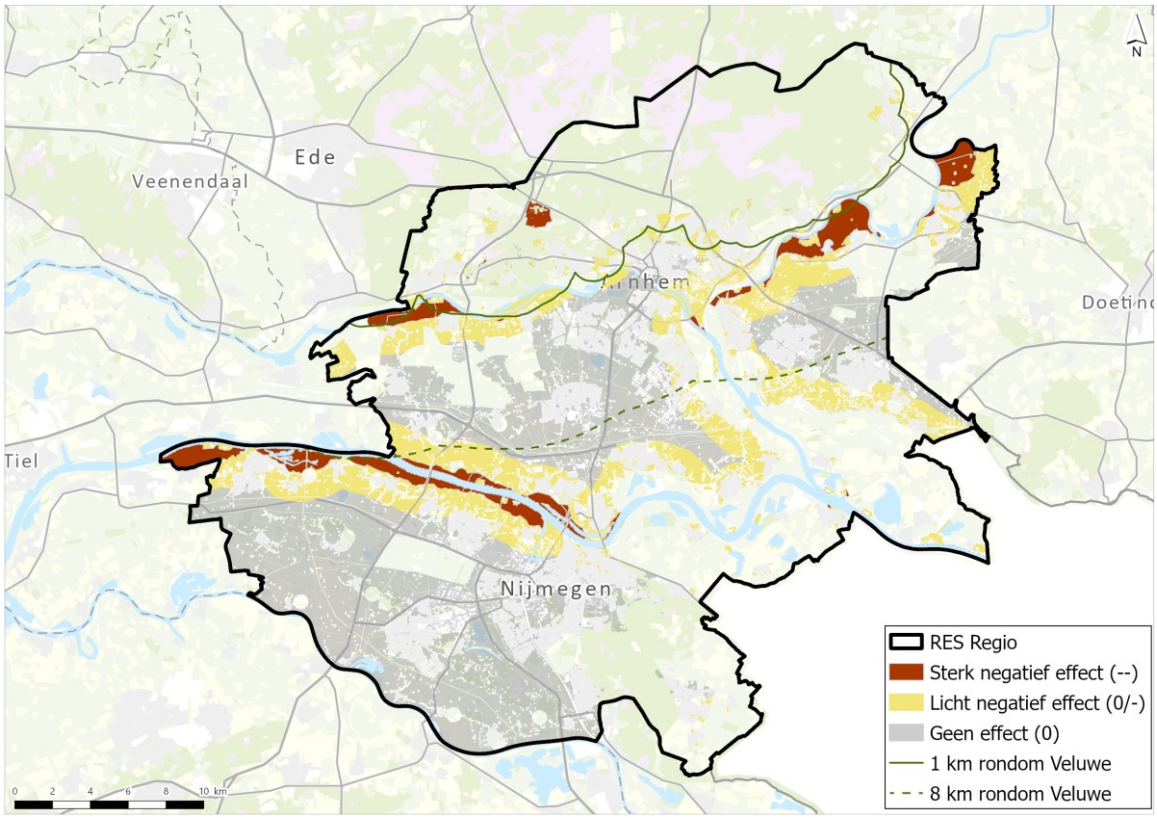
Afbeelding II.7 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.8 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

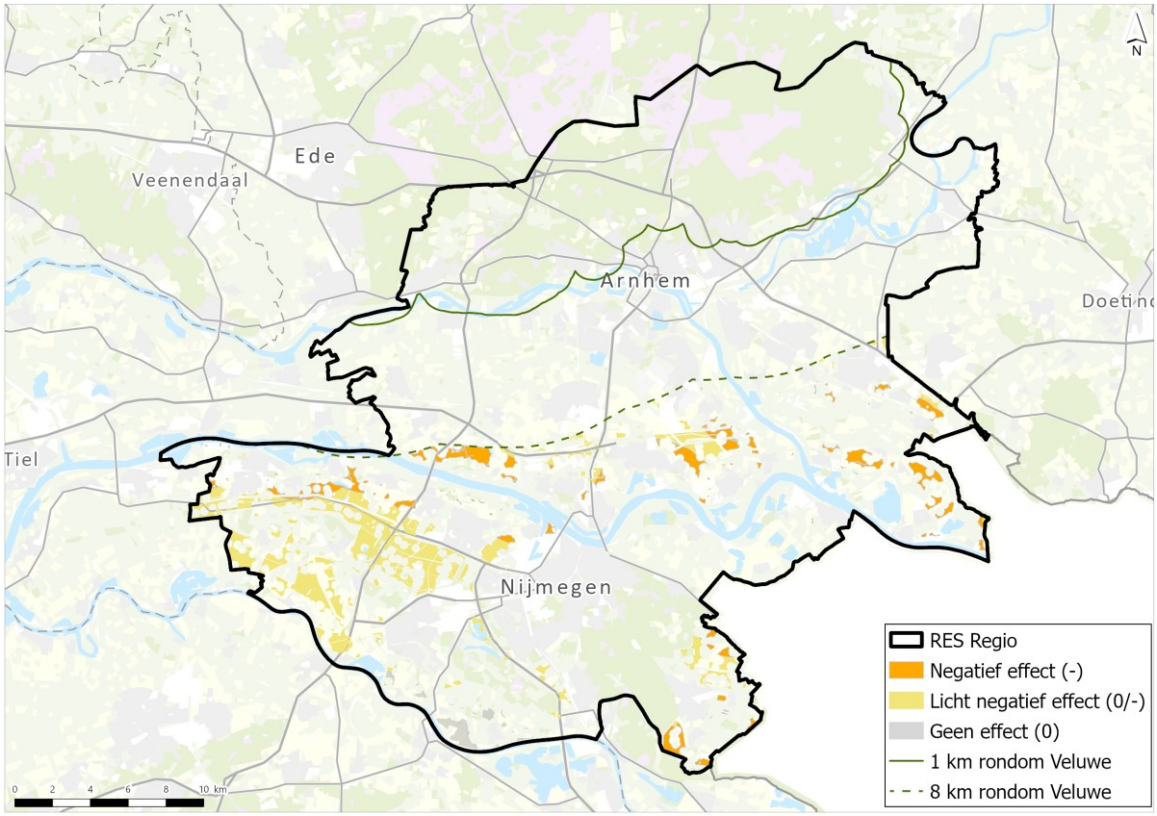
Afbeelding II.9 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

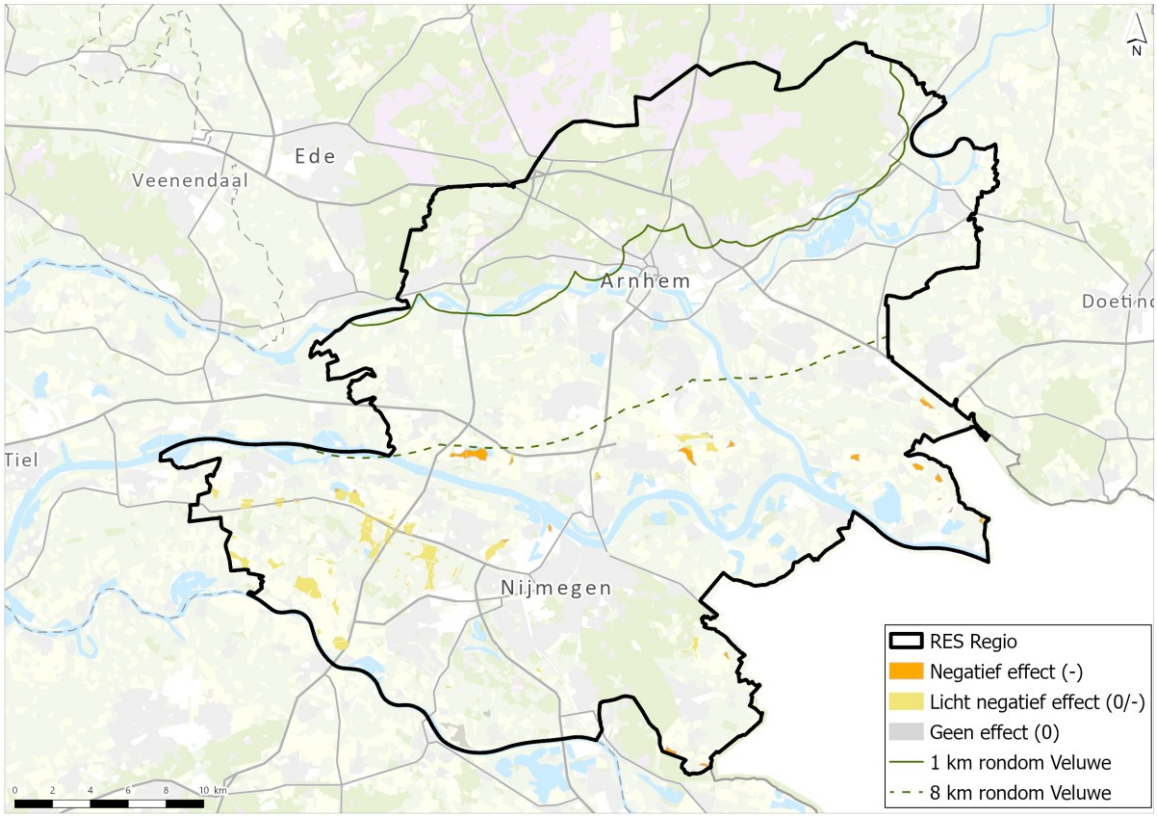
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op Natura 2000-gebieden. Afbeelding II.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

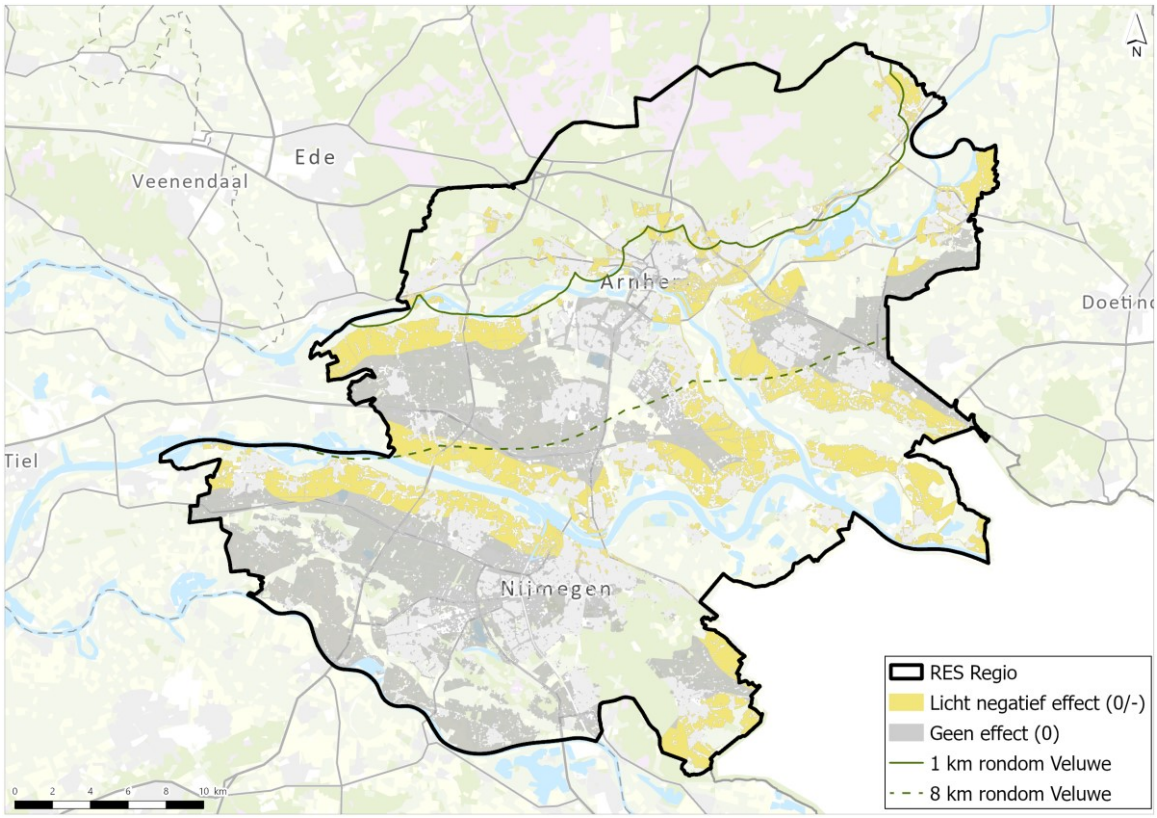
Afbeelding II.10 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.11 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.12 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

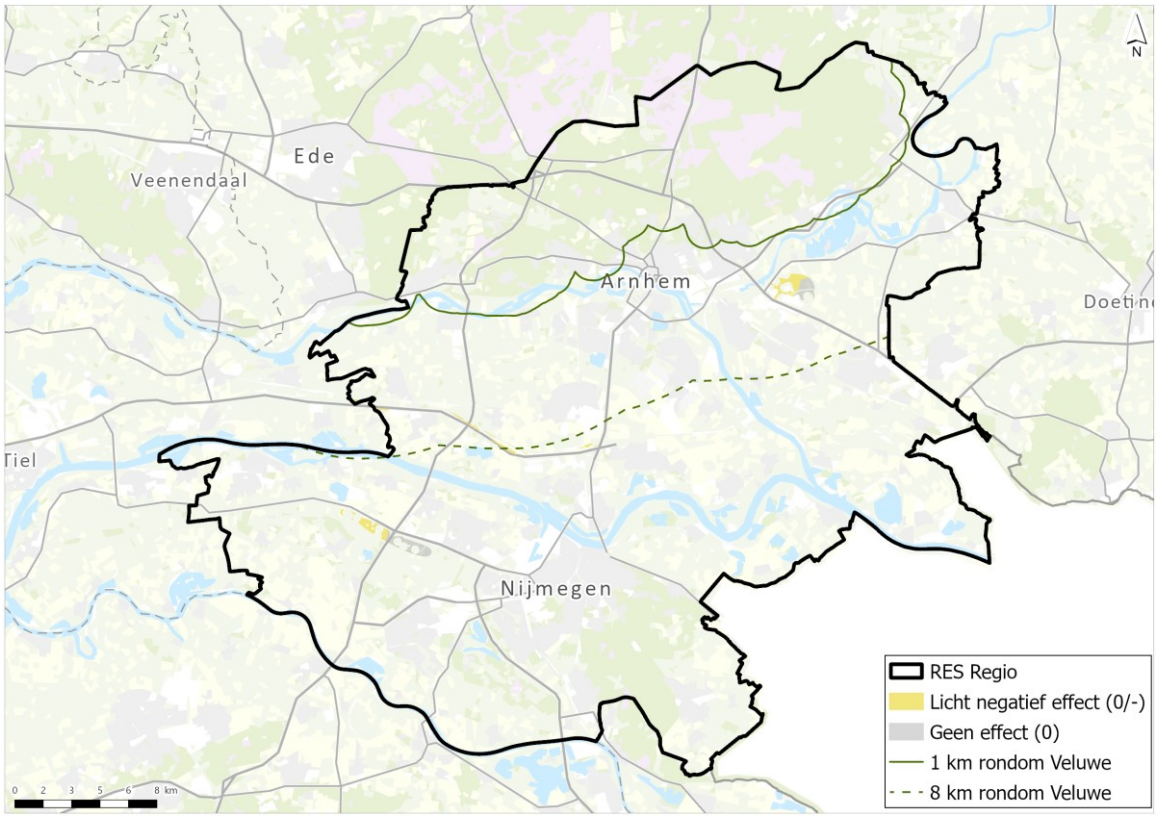

II.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN)

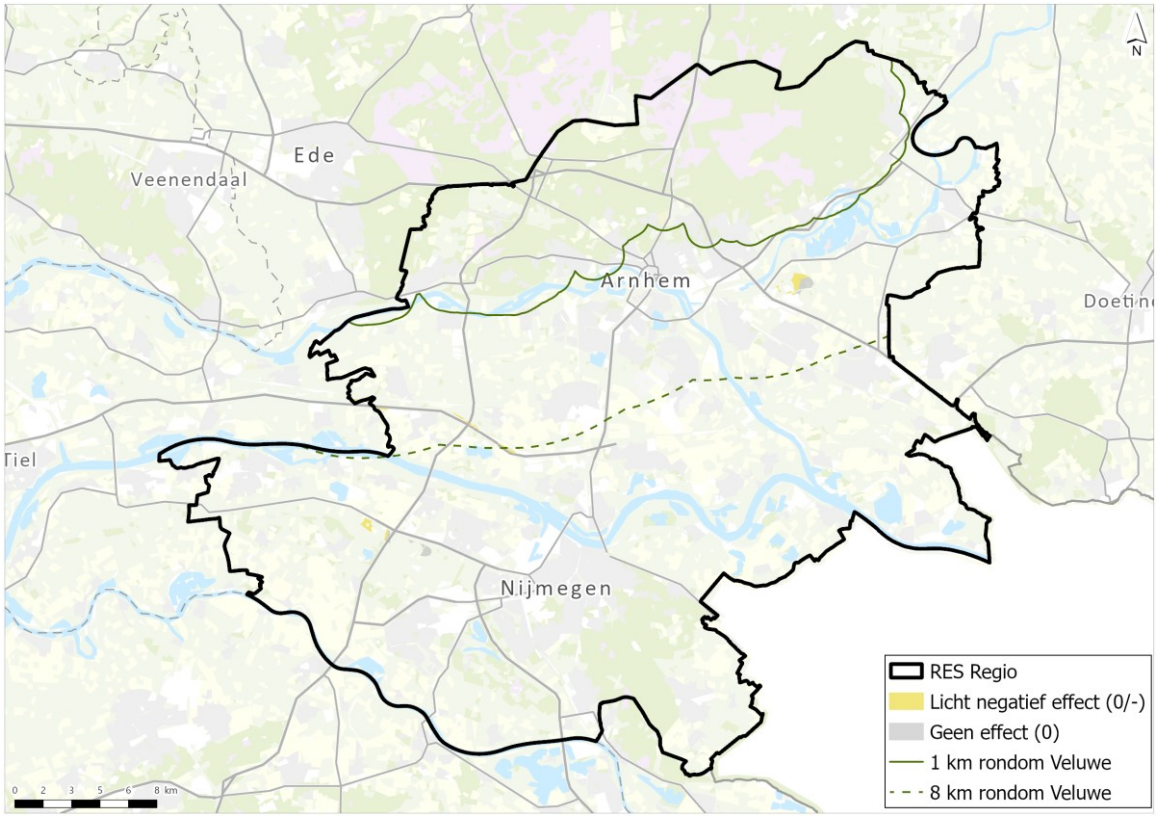
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Afbeelding II.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

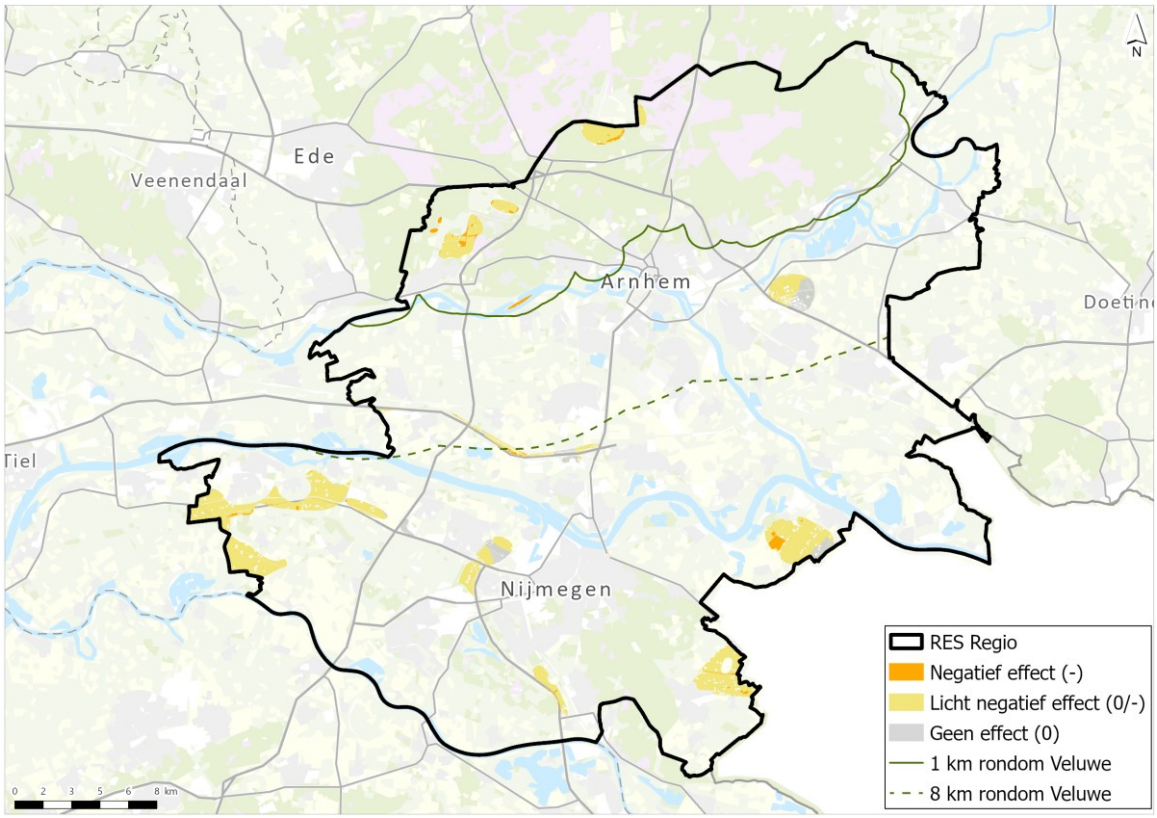
Afbeelding II.13 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.14 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

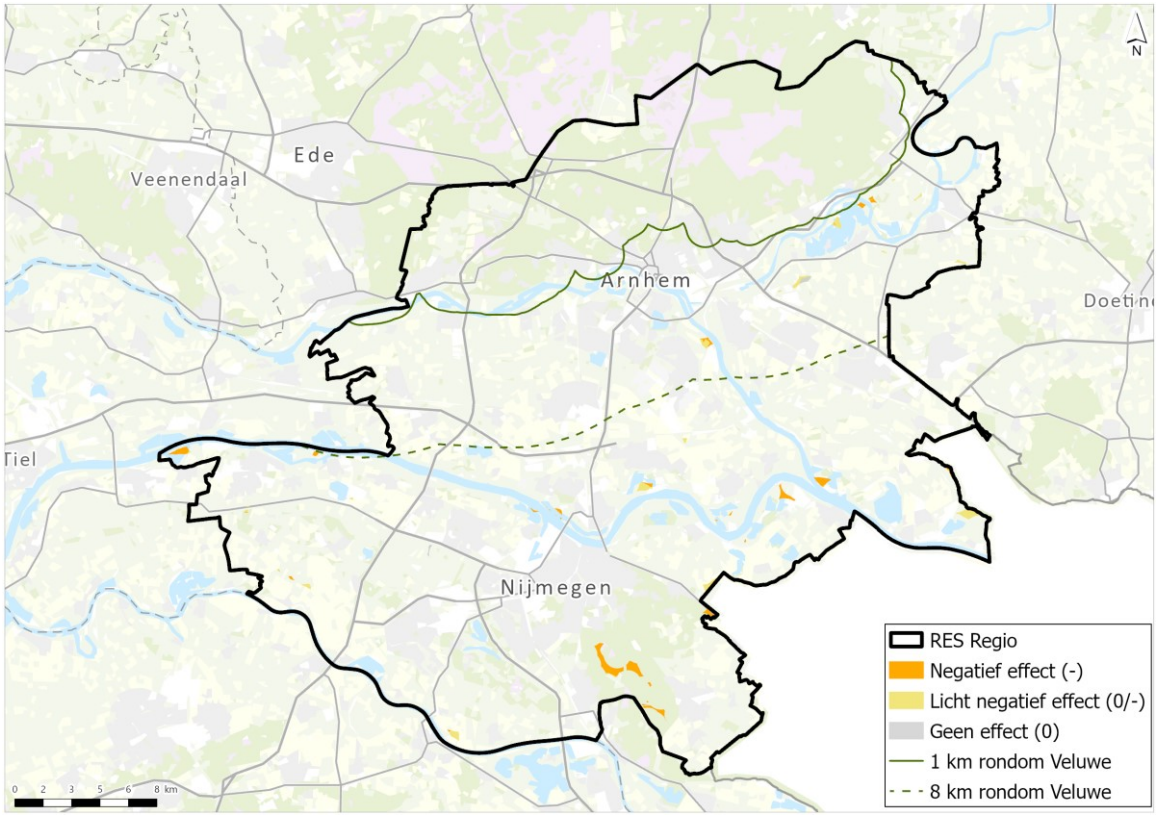
Afbeelding II.15 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

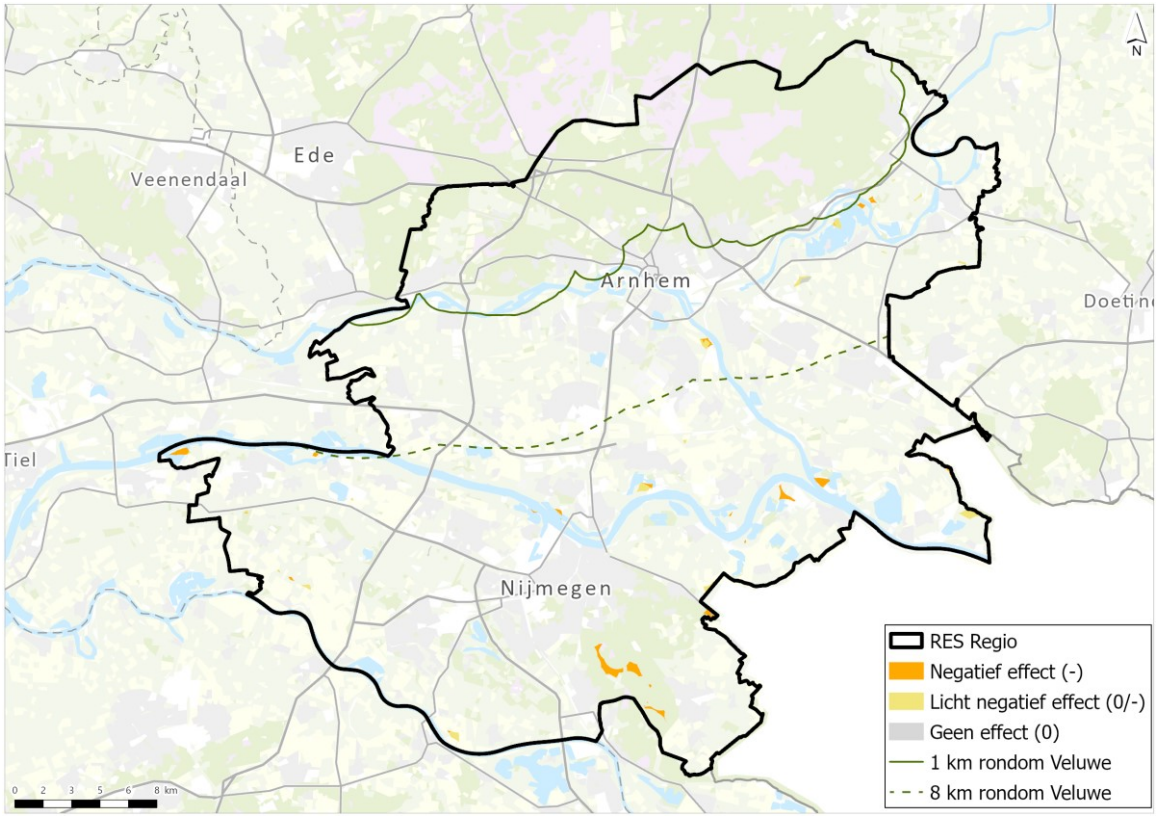
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief leefomgeving de invloed op het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Afbeelding II.16 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.17 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.18 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

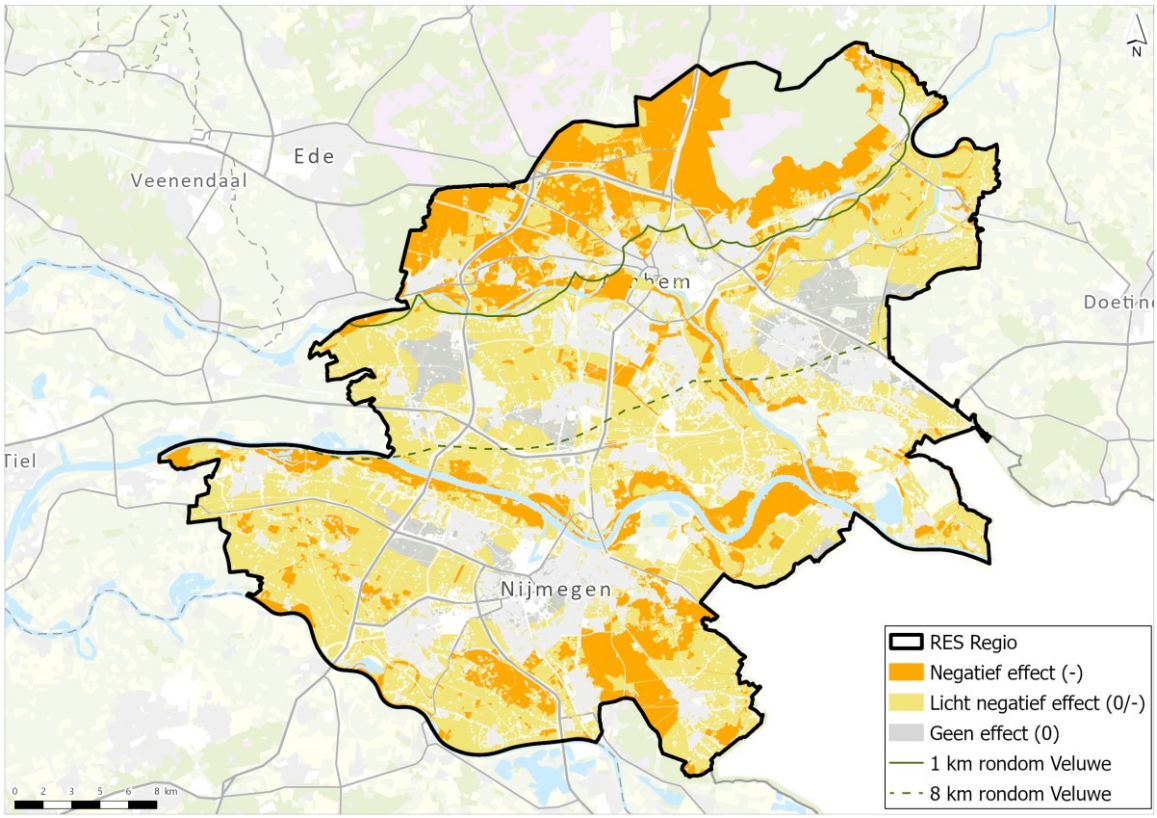
Afbeelding II.16 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.17 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

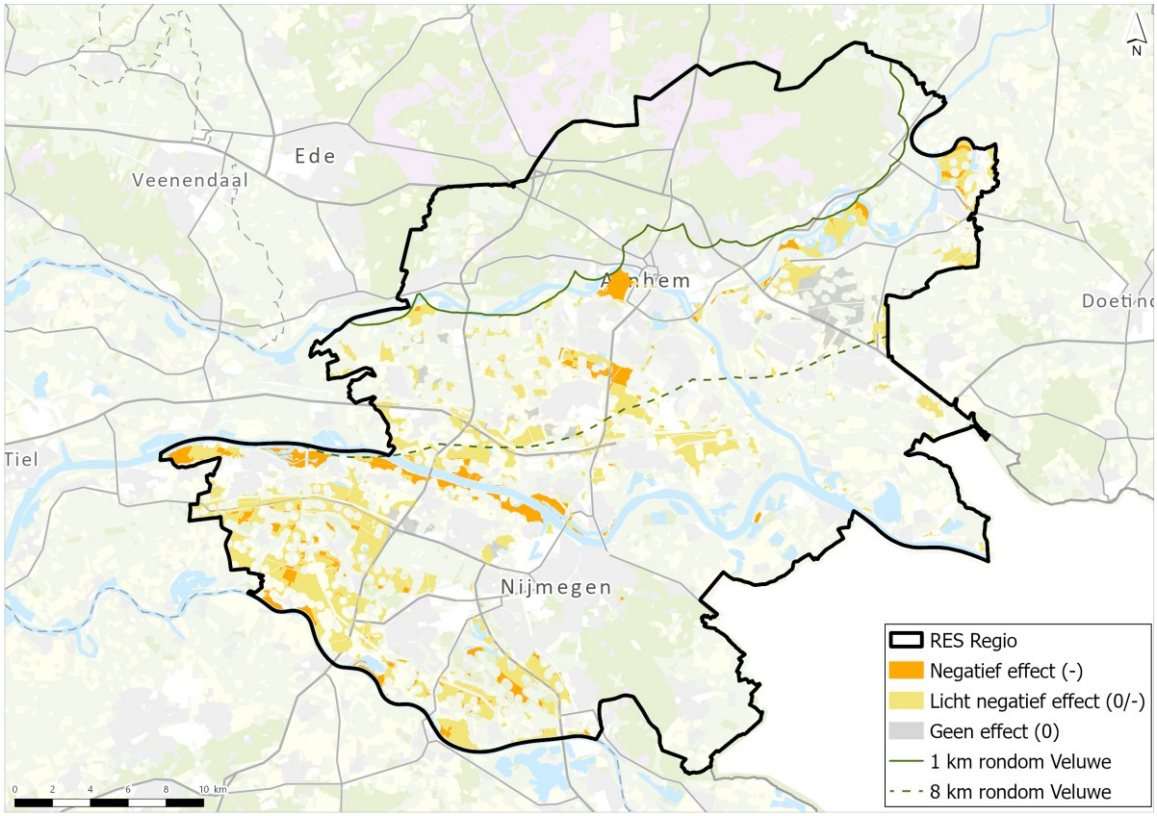
Afbeelding II.18 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

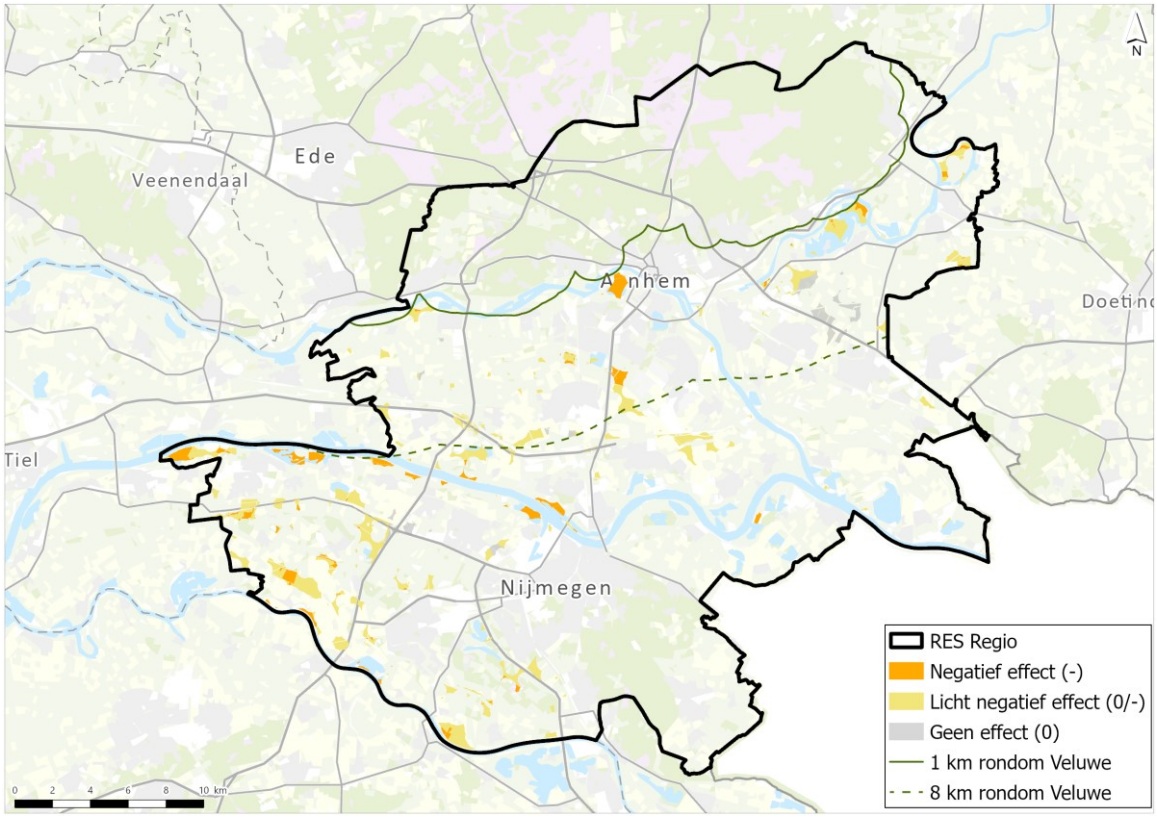
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief landschap de invloed op het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Afbeelding II.19 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.20 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.21 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

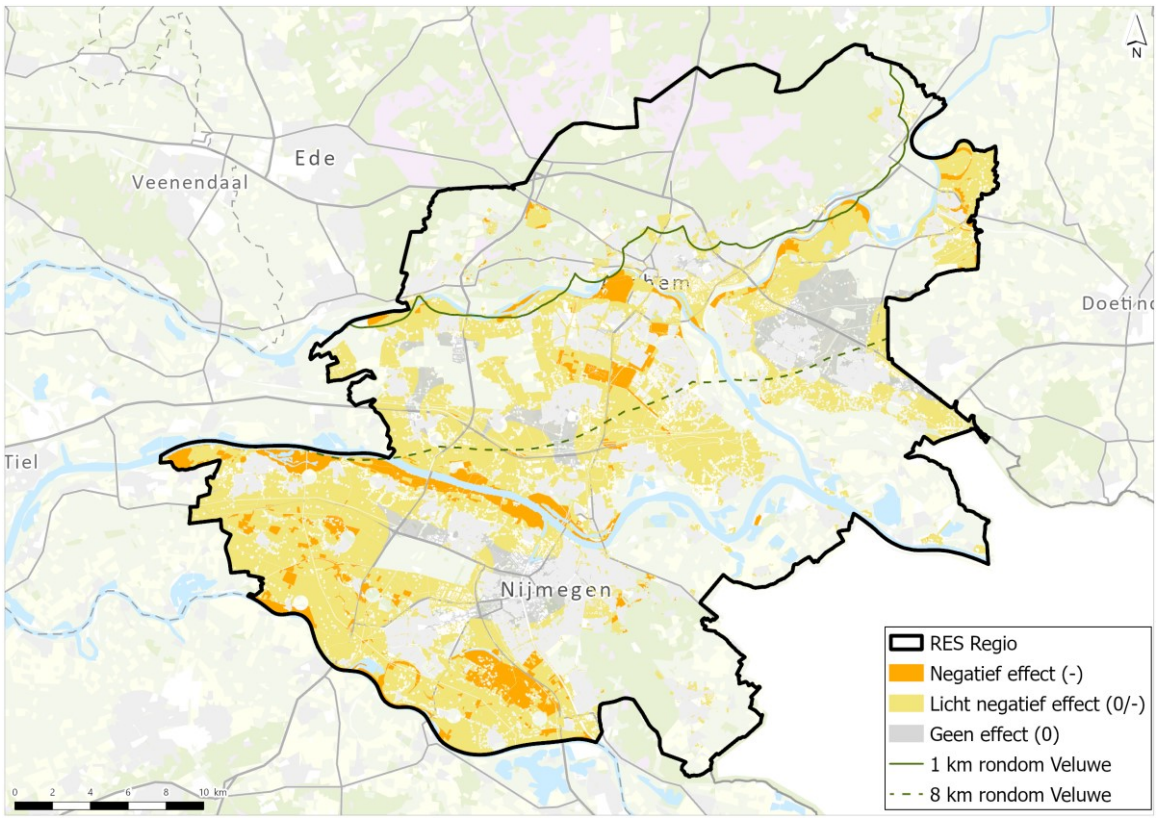
Afbeelding II.19 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.20 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

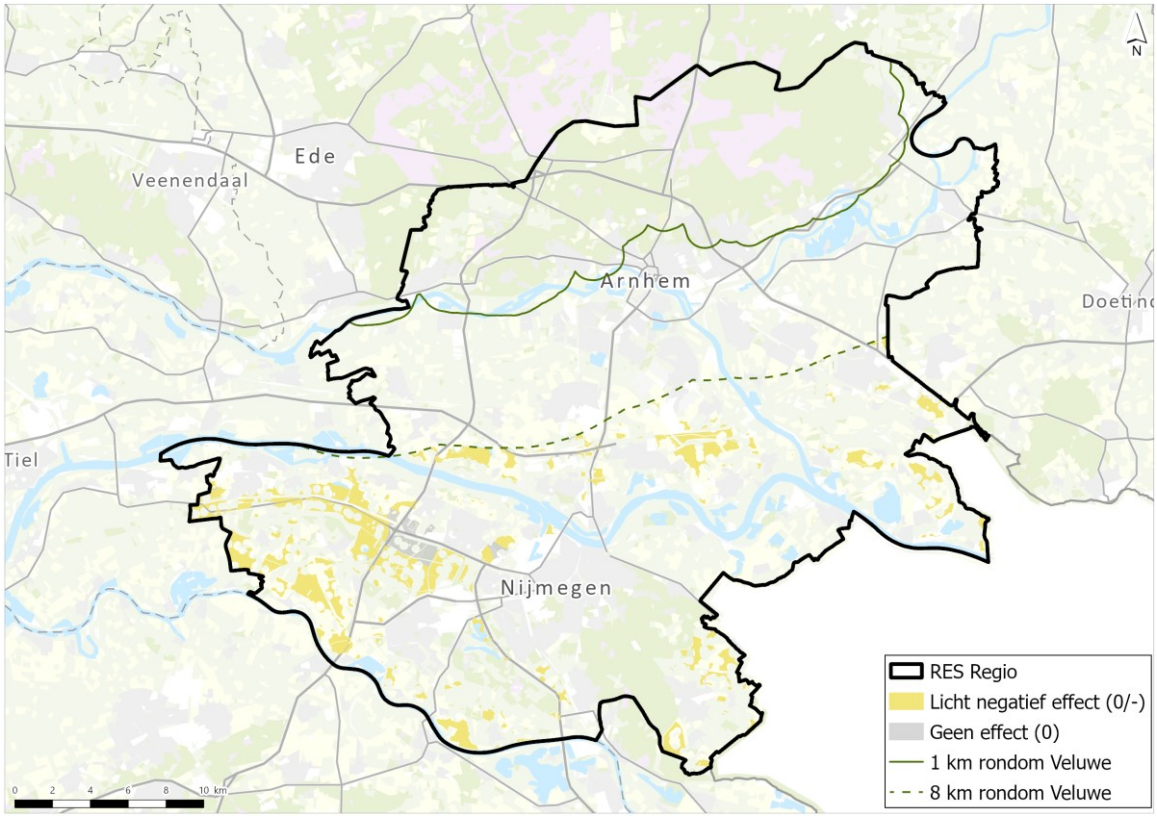
Afbeelding II.21 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

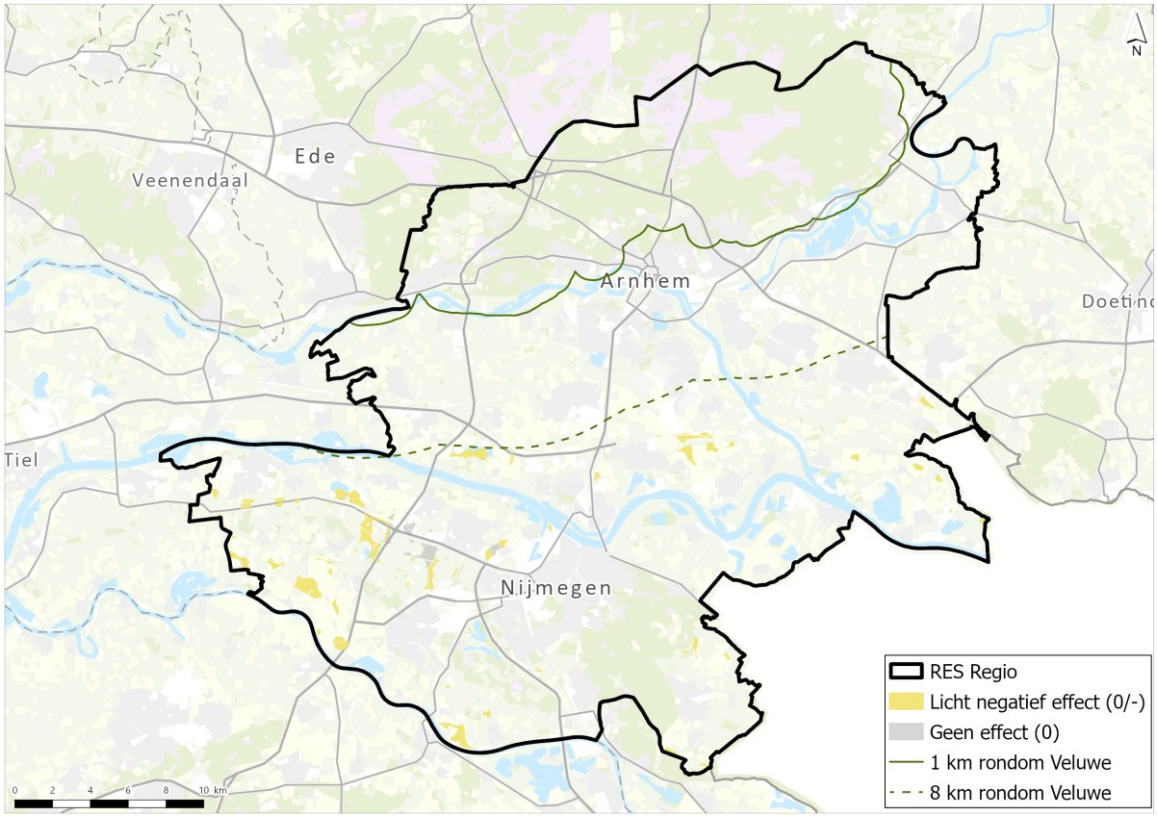
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Afbeelding II.22 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.23 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.24 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

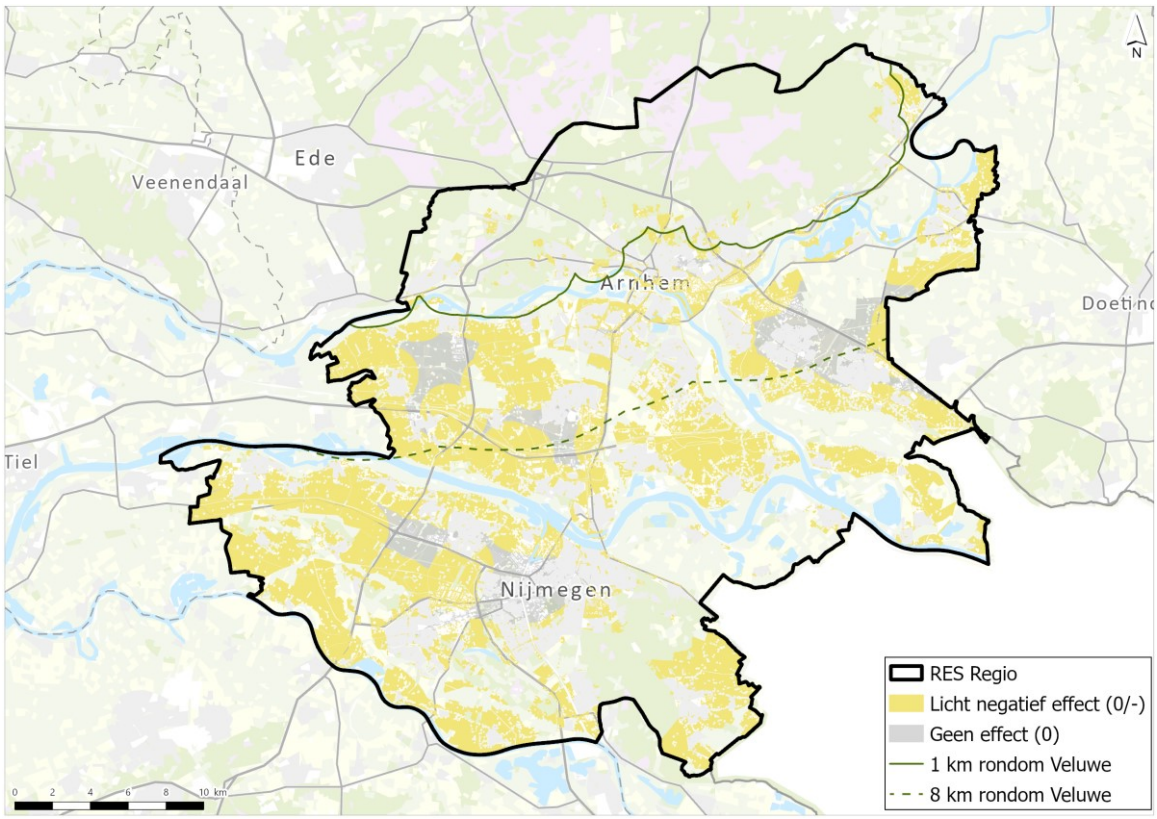
Afbeelding II.22 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.23 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.24 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

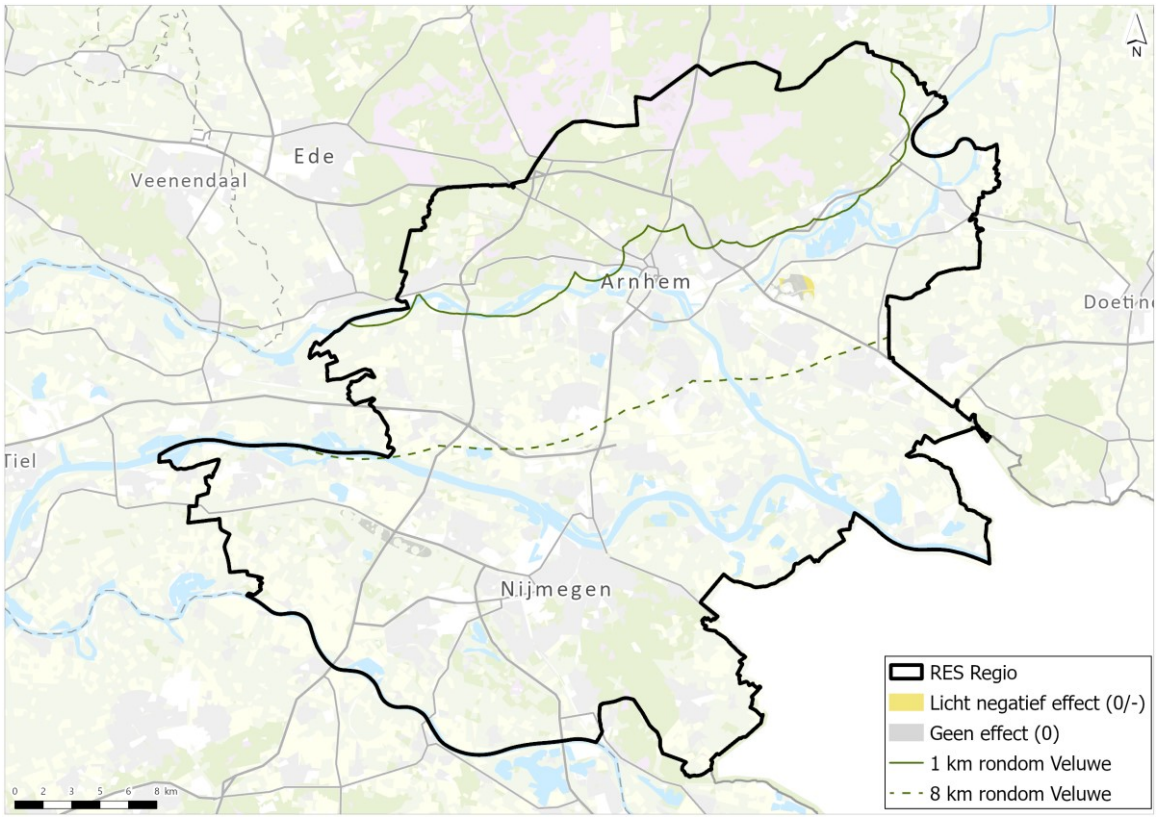

II.3 Groene ontwikkelzones

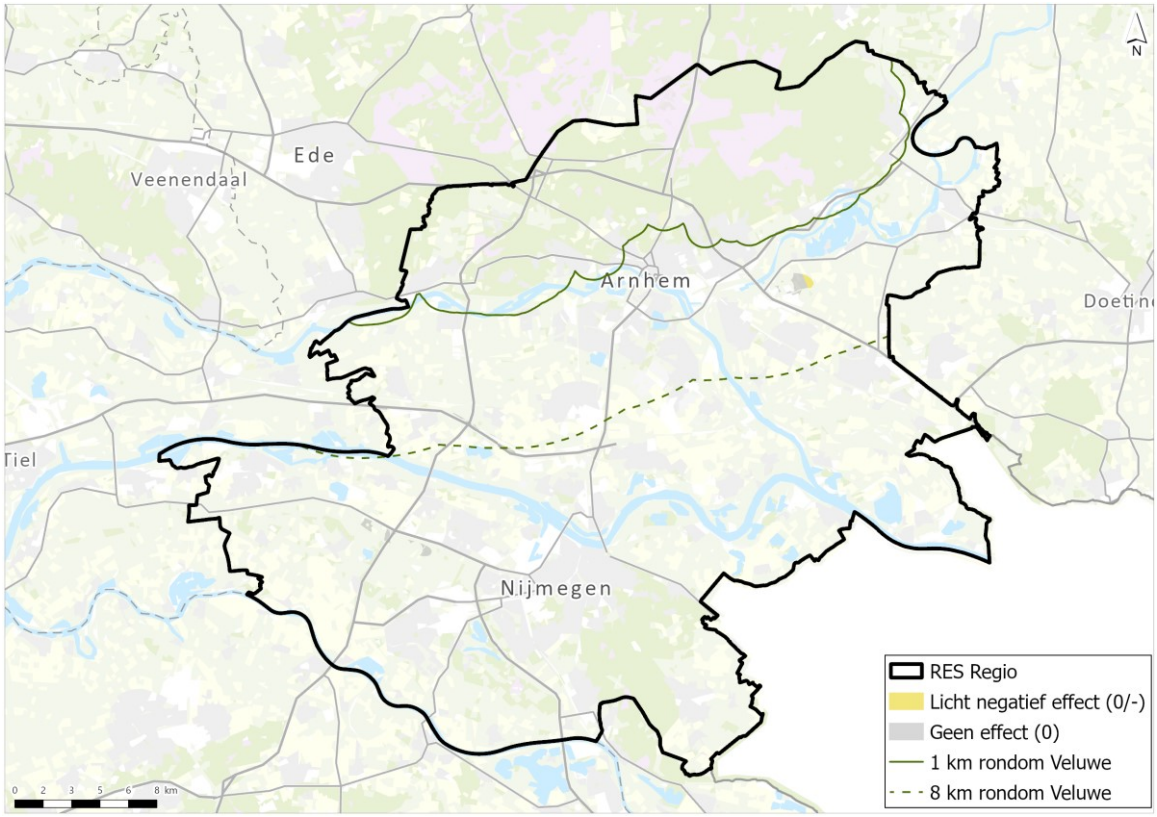
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op groene ontwikkelzones (GO). Afbeelding II.25 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.26 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.27 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

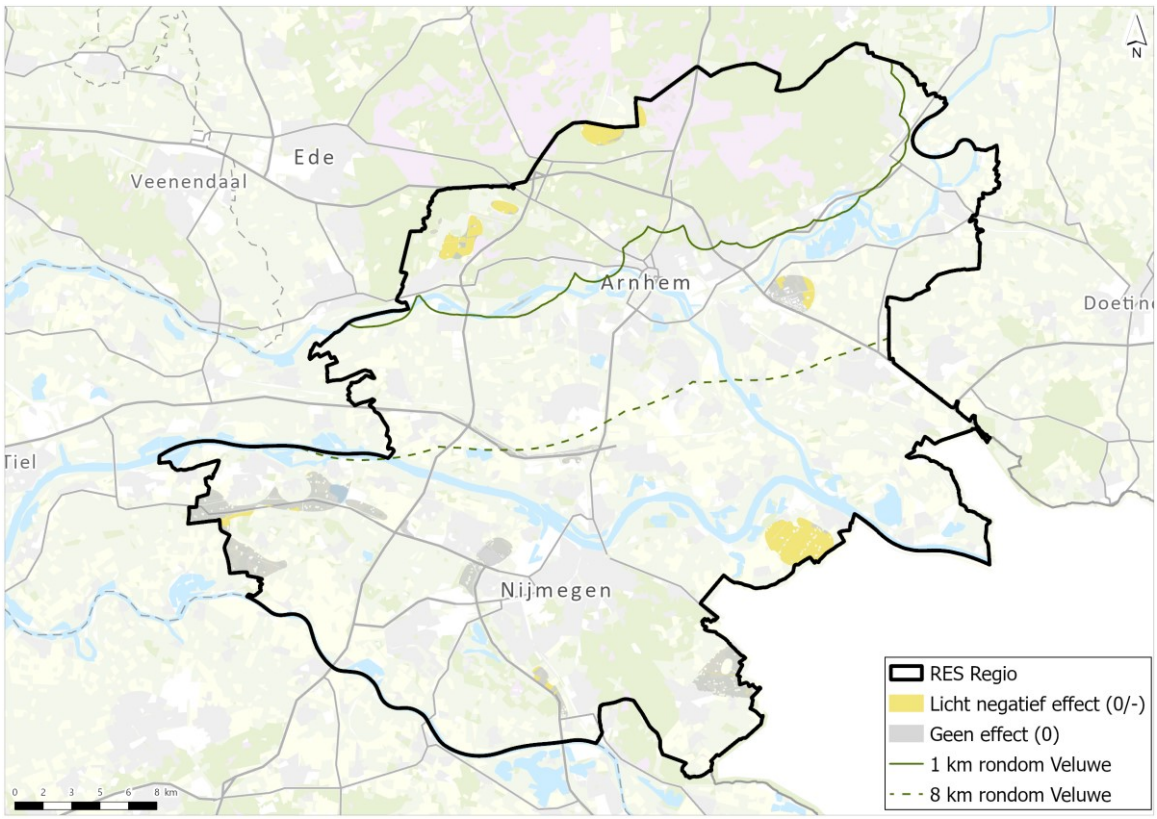
Afbeelding II.25 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.26 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

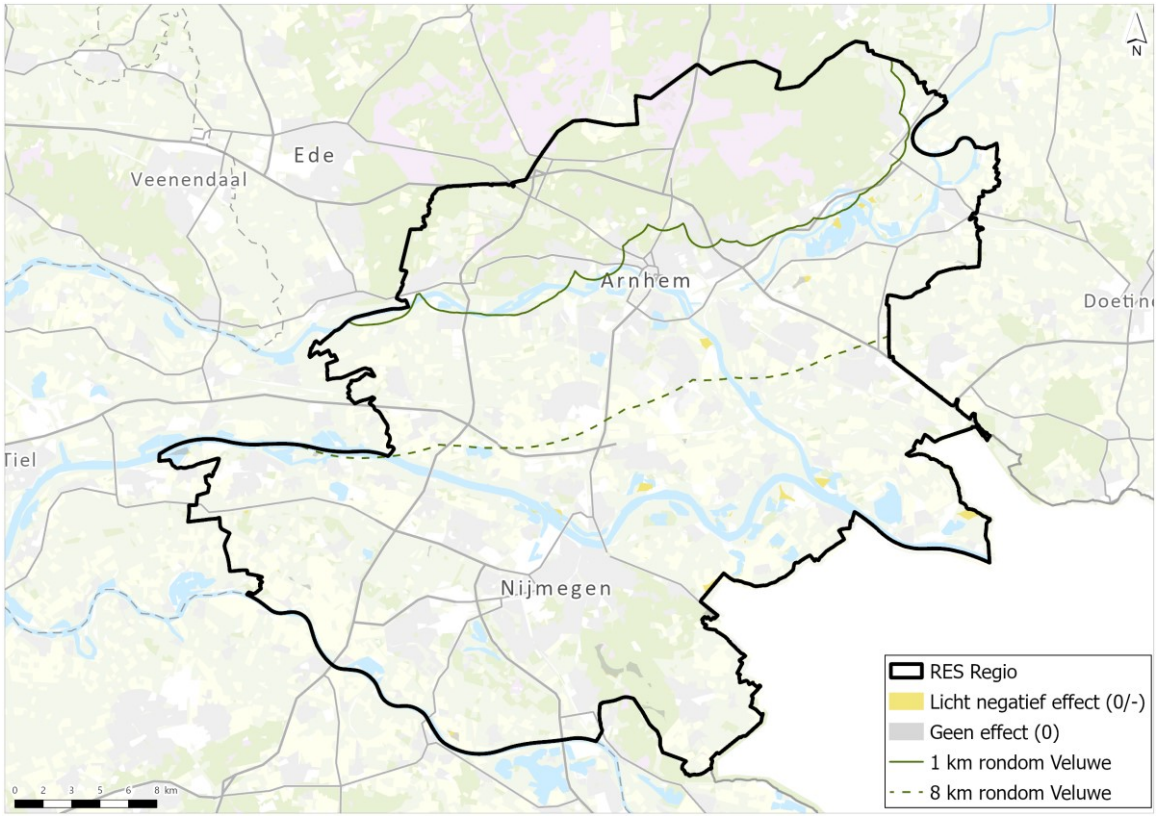
Afbeelding II.27 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

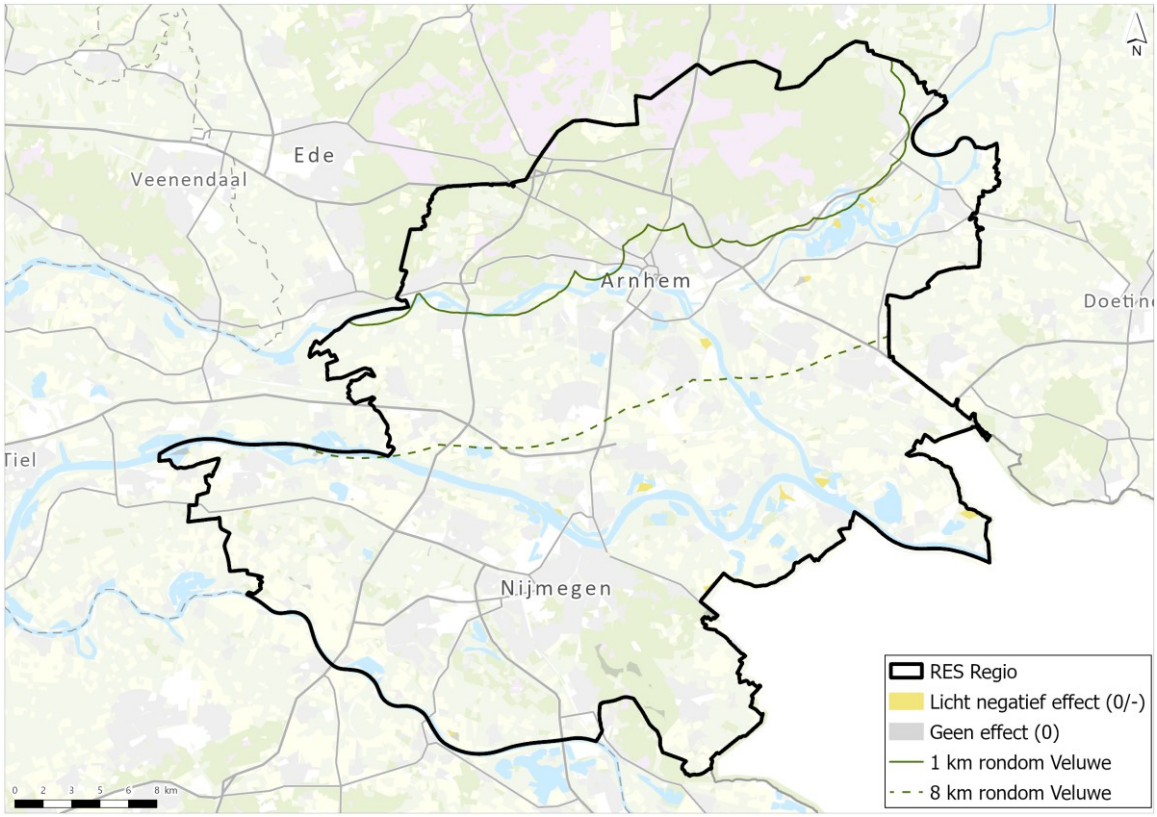
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief leefomgeving de invloed op groene ontwikkelzones (GO). Afbeelding II.28 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.29 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.30 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

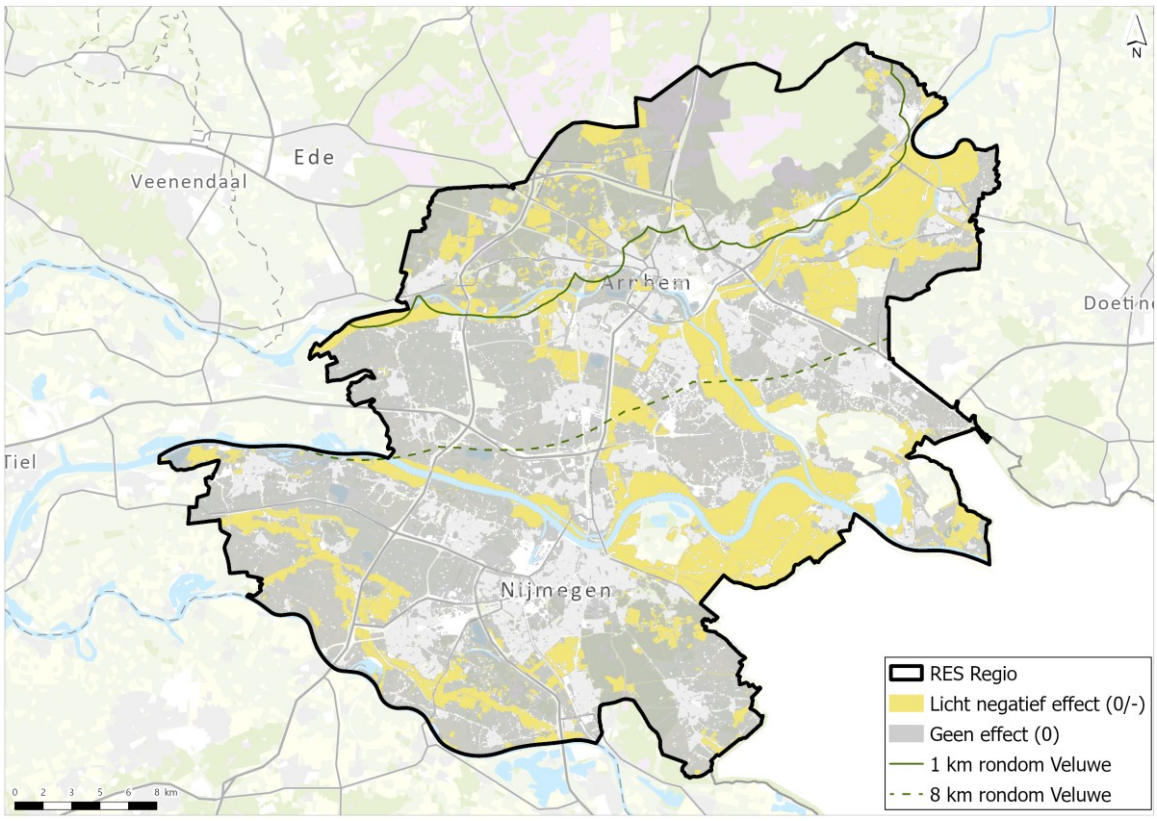
Afbeelding II.28 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.29 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

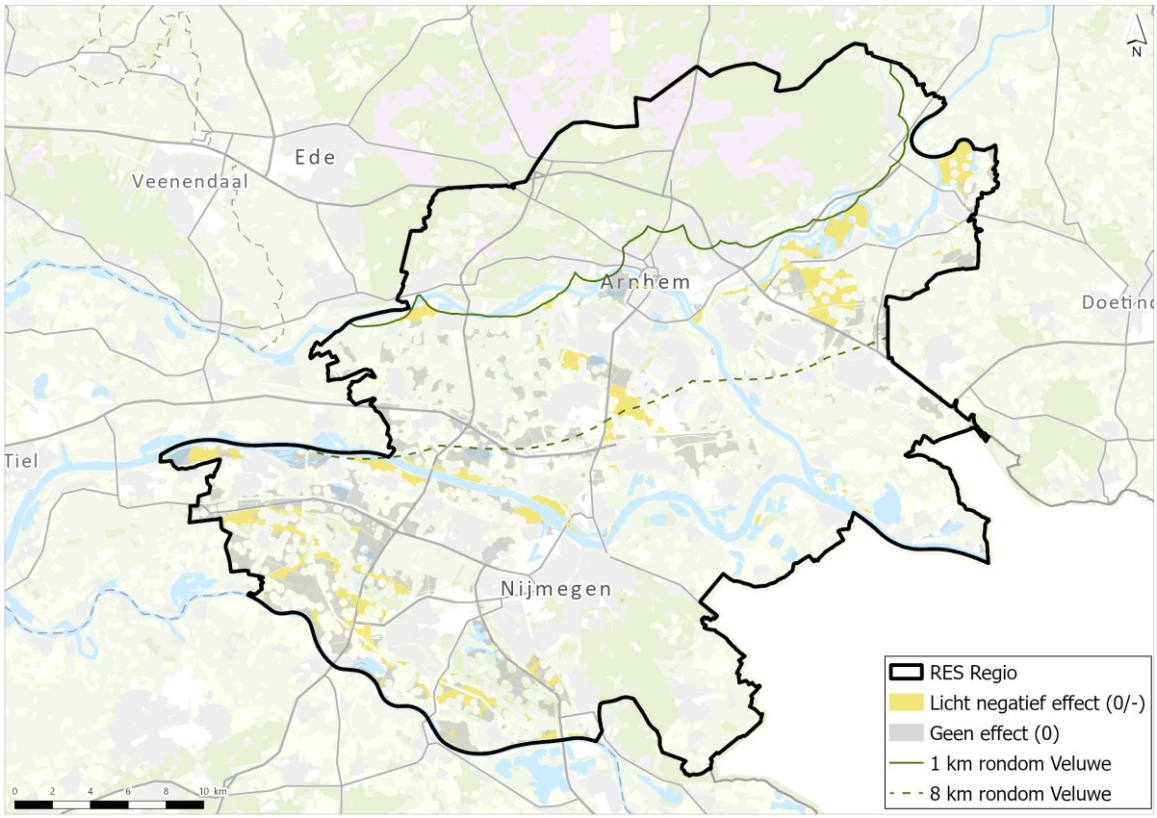
Afbeelding II.30 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

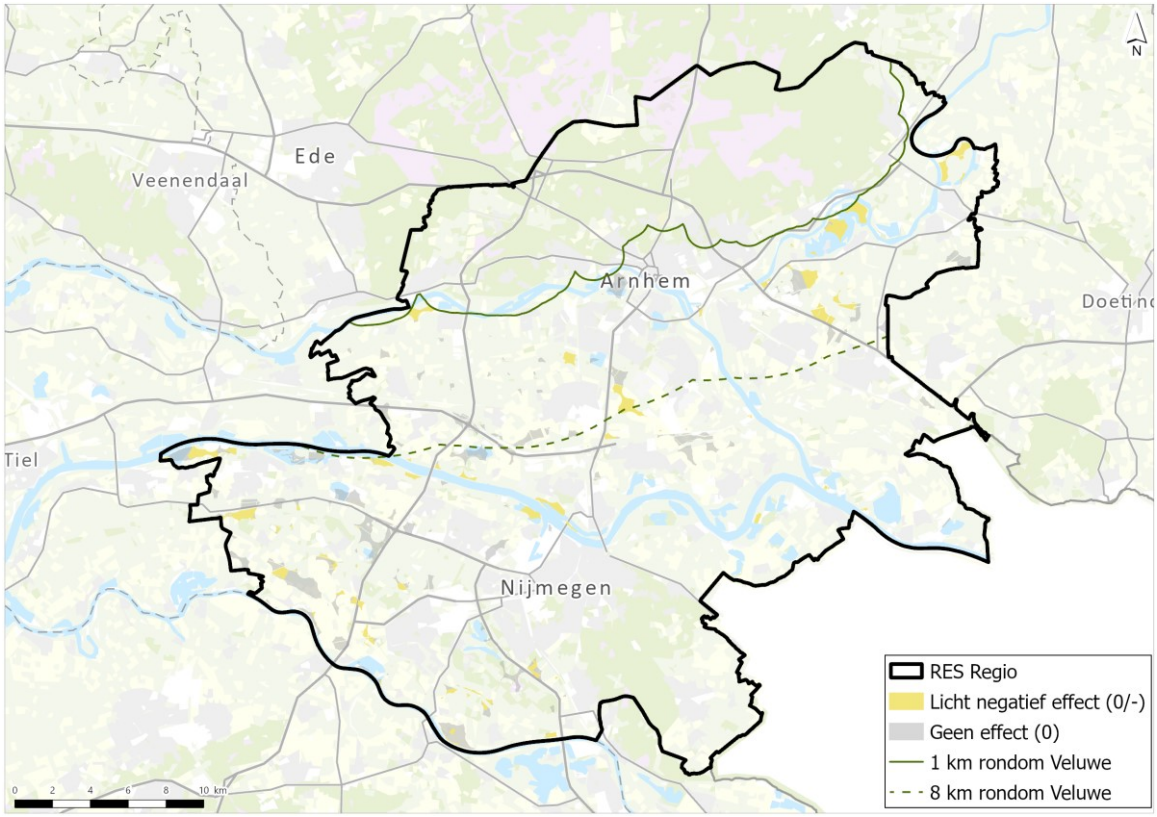
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief landschap de invloed op groene ontwikkelzones (GO). Afbeelding II.31 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.32 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.33 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

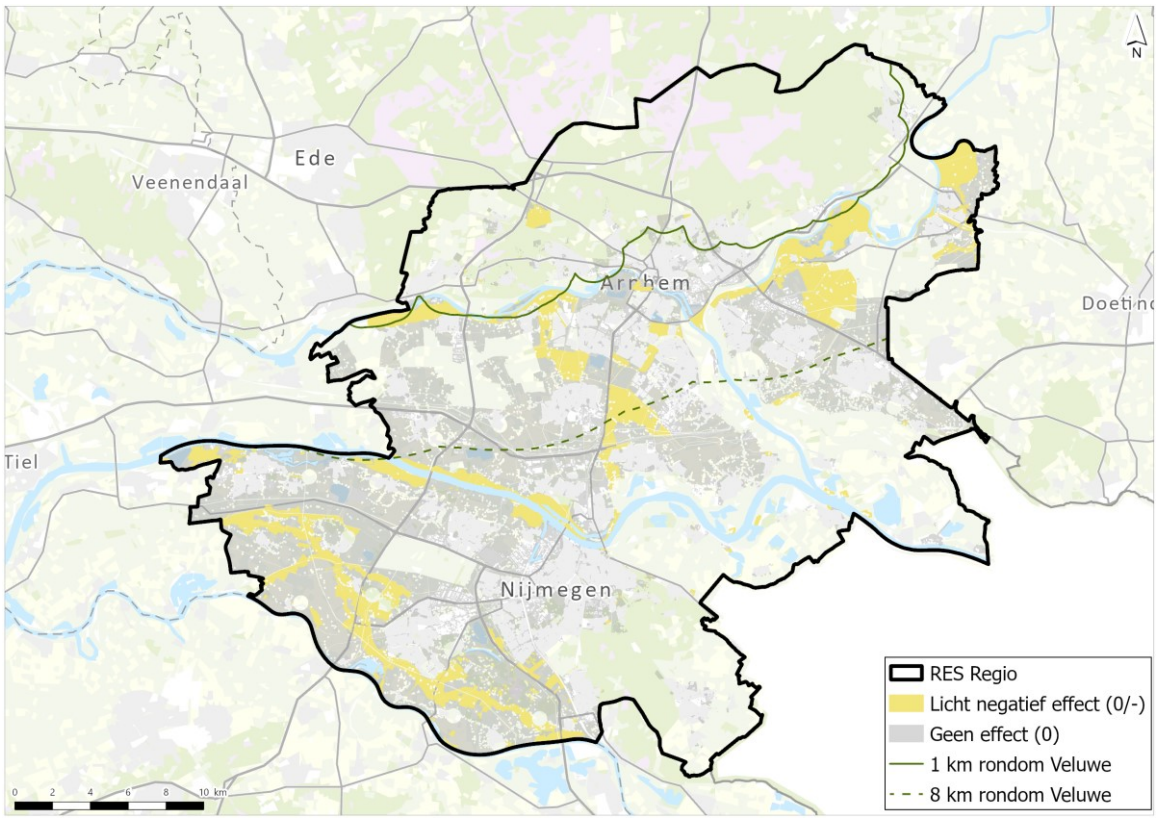
Afbeelding II.31 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.32 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

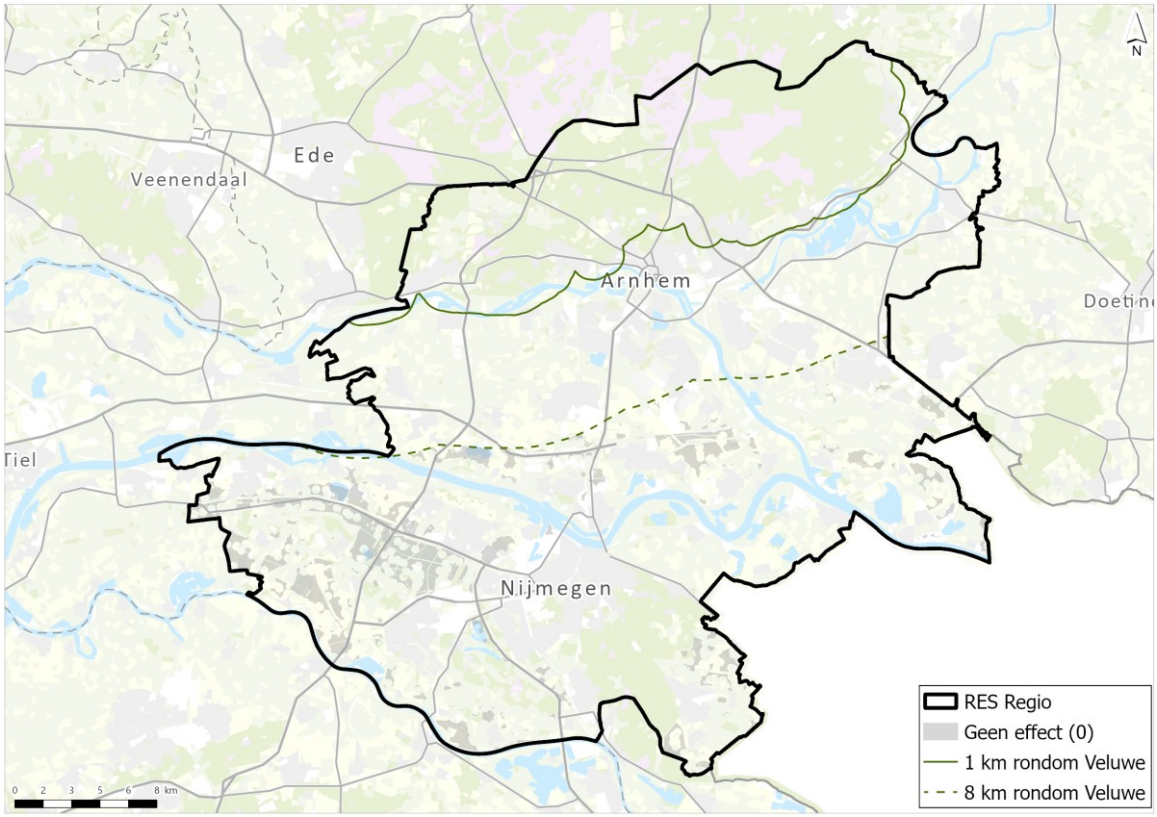
Afbeelding II.33 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

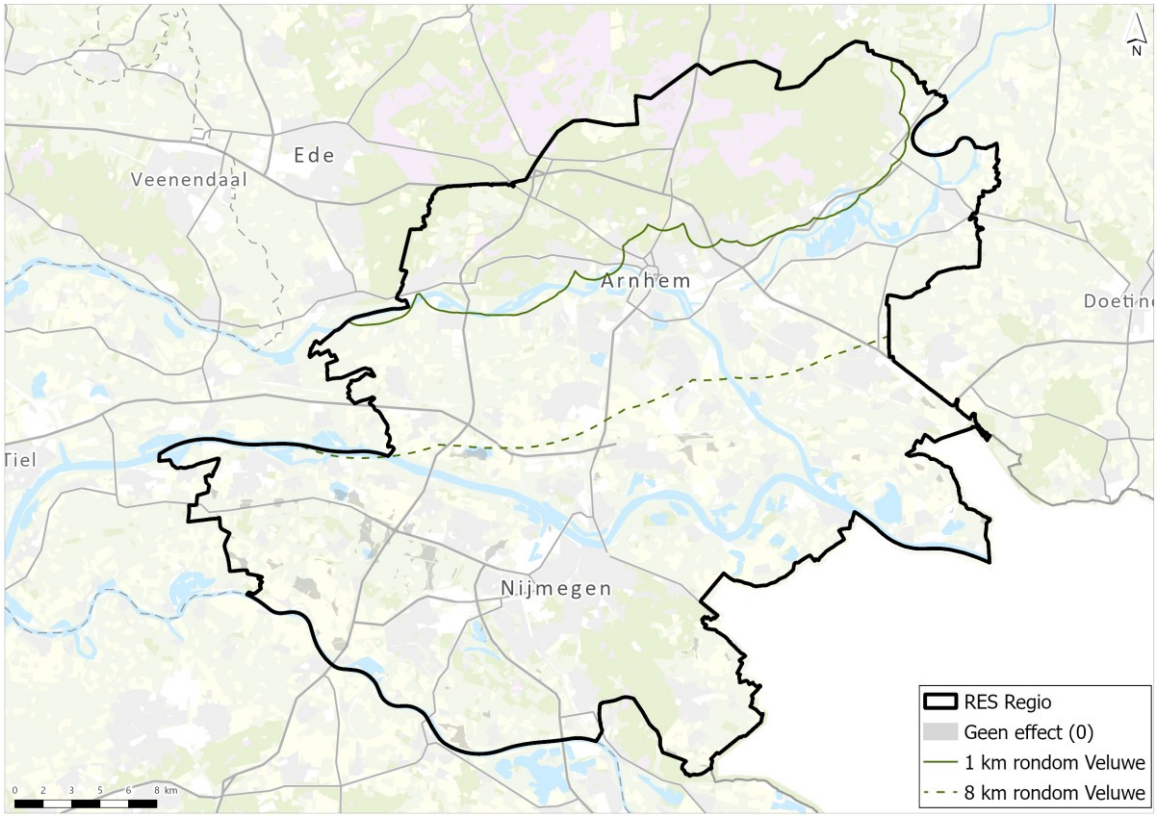
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op groene ontwikkelzones (GO). Afbeelding II.34 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.35 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.36 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

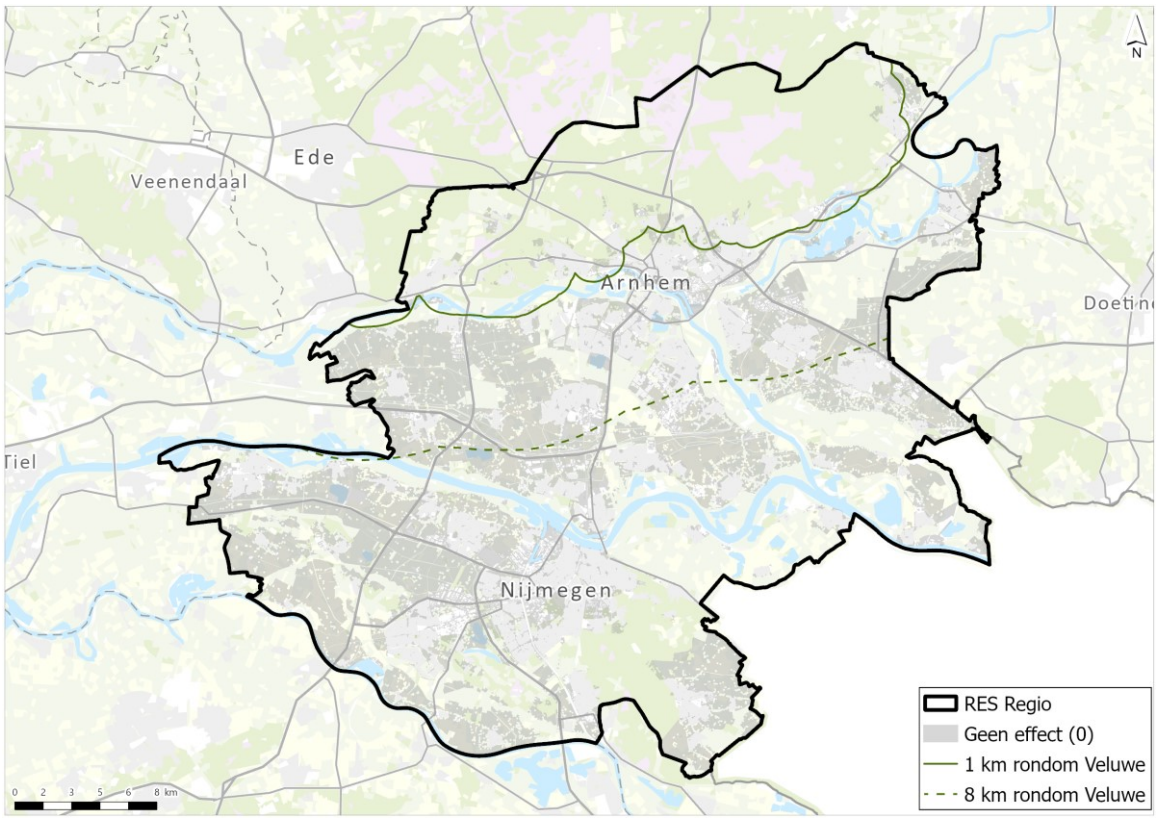
Afbeelding II.34 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.35 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.36 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

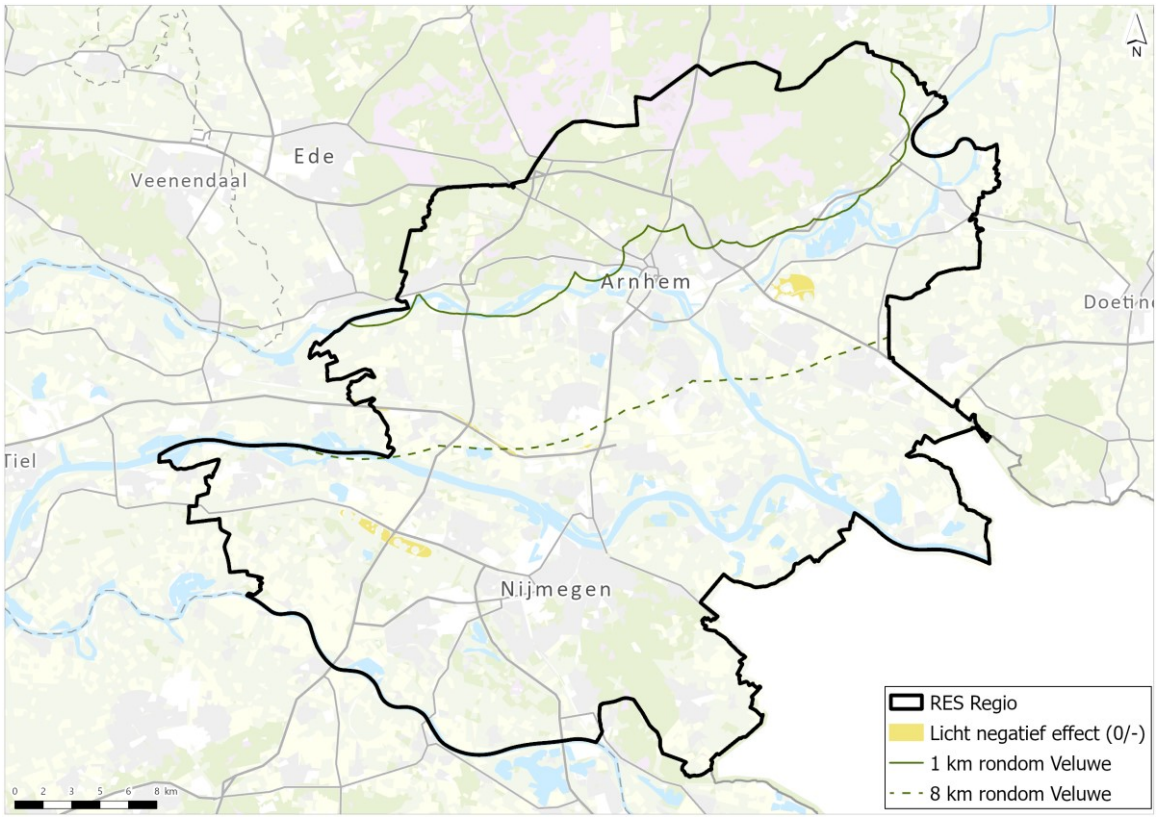

II.4 Invloed op beschermde soorten

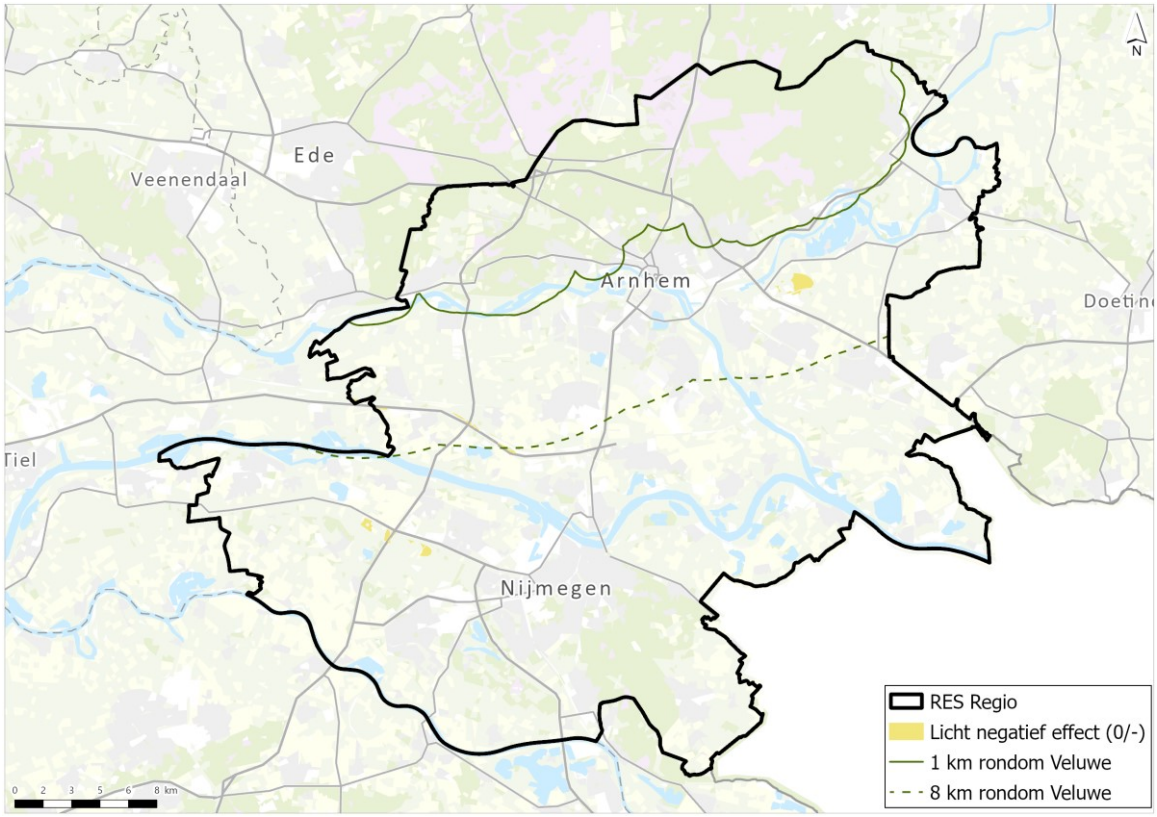
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op beschermde soorten. Afbeelding II.37 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.38 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.39 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

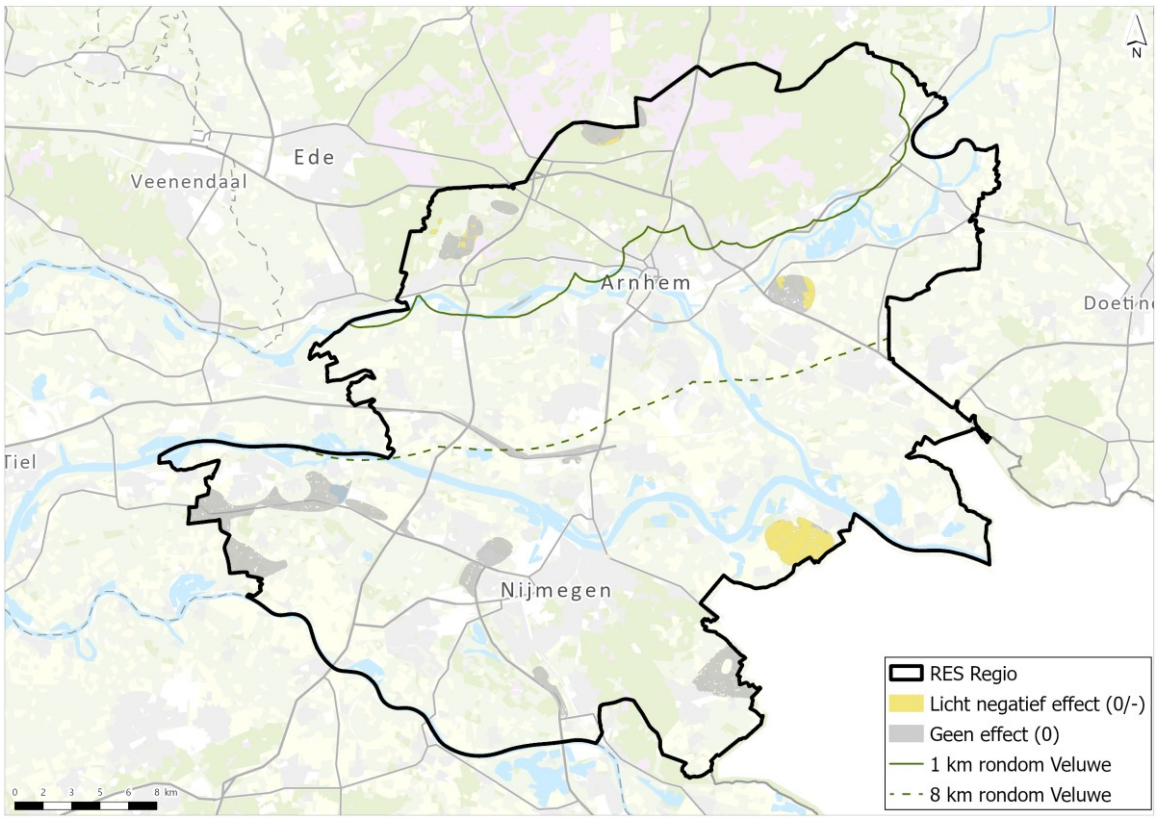
Afbeelding II.37 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.38 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

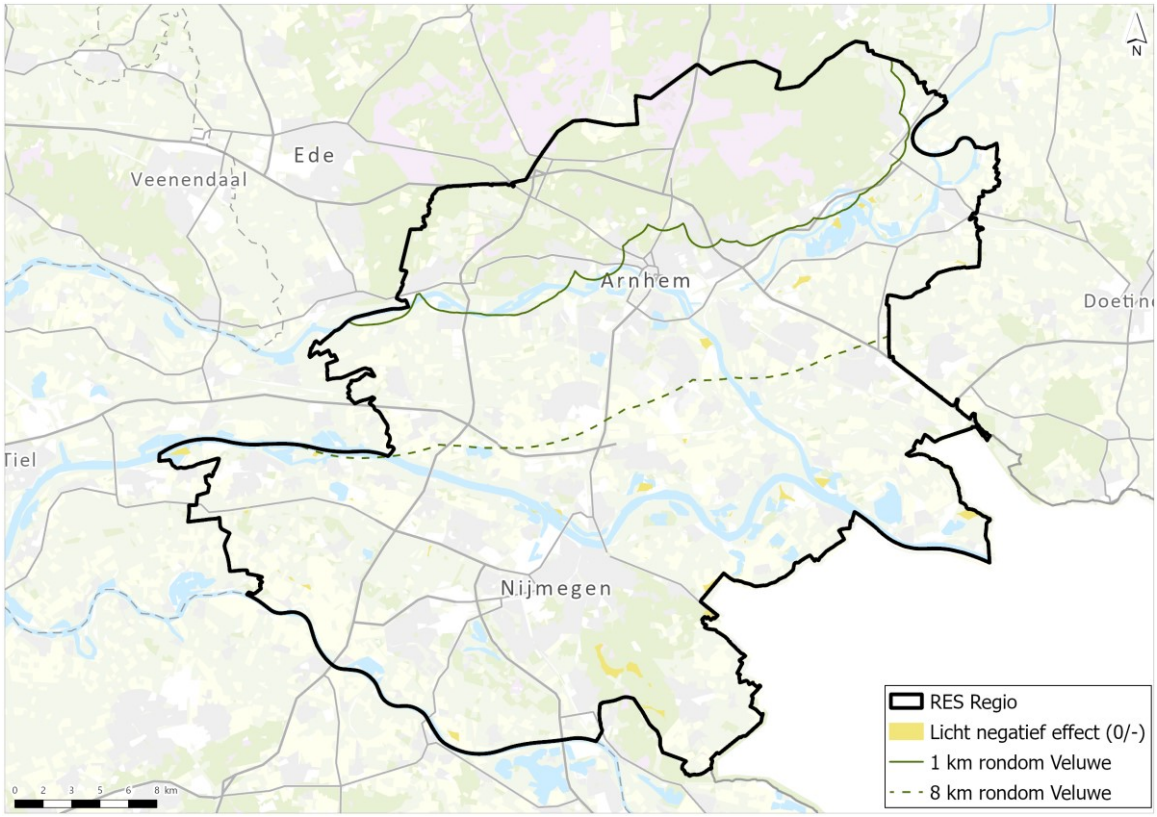
Afbeelding II.39 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

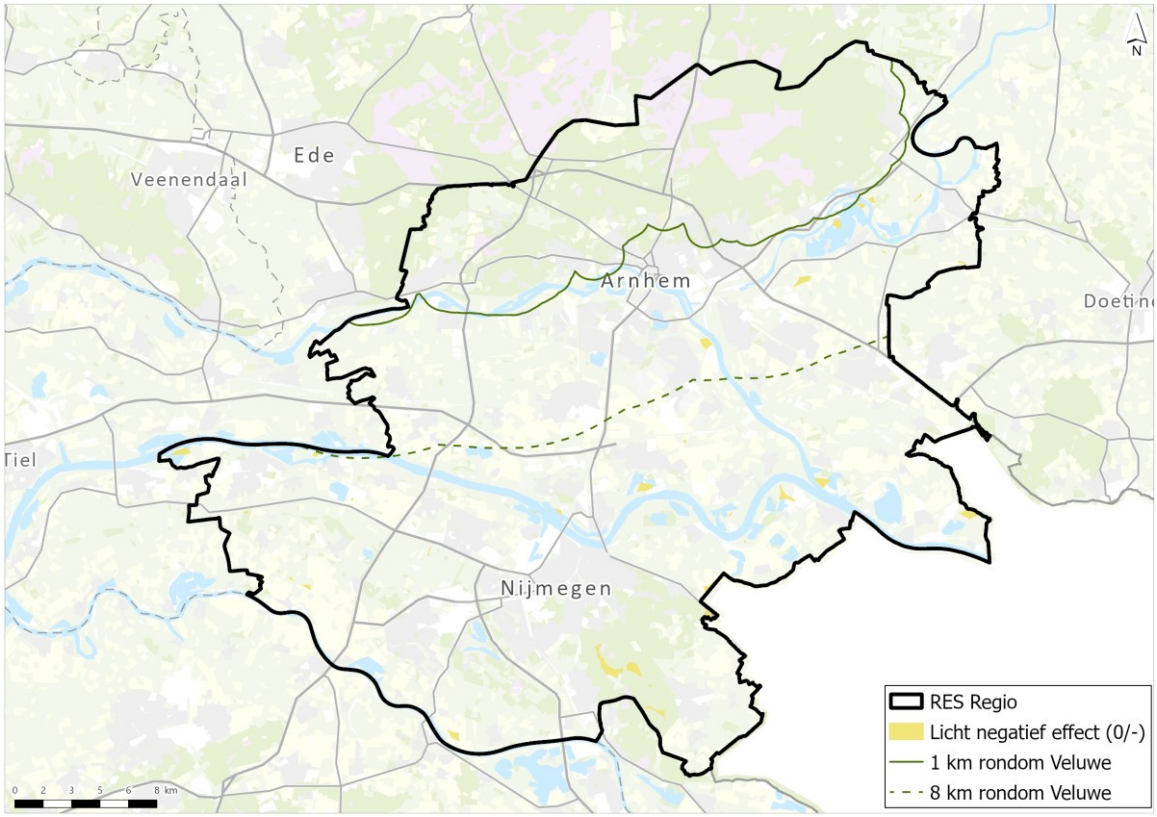
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief leefomgeving de invloed op beschermde soorten. Afbeelding II.40 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.41 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.42 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

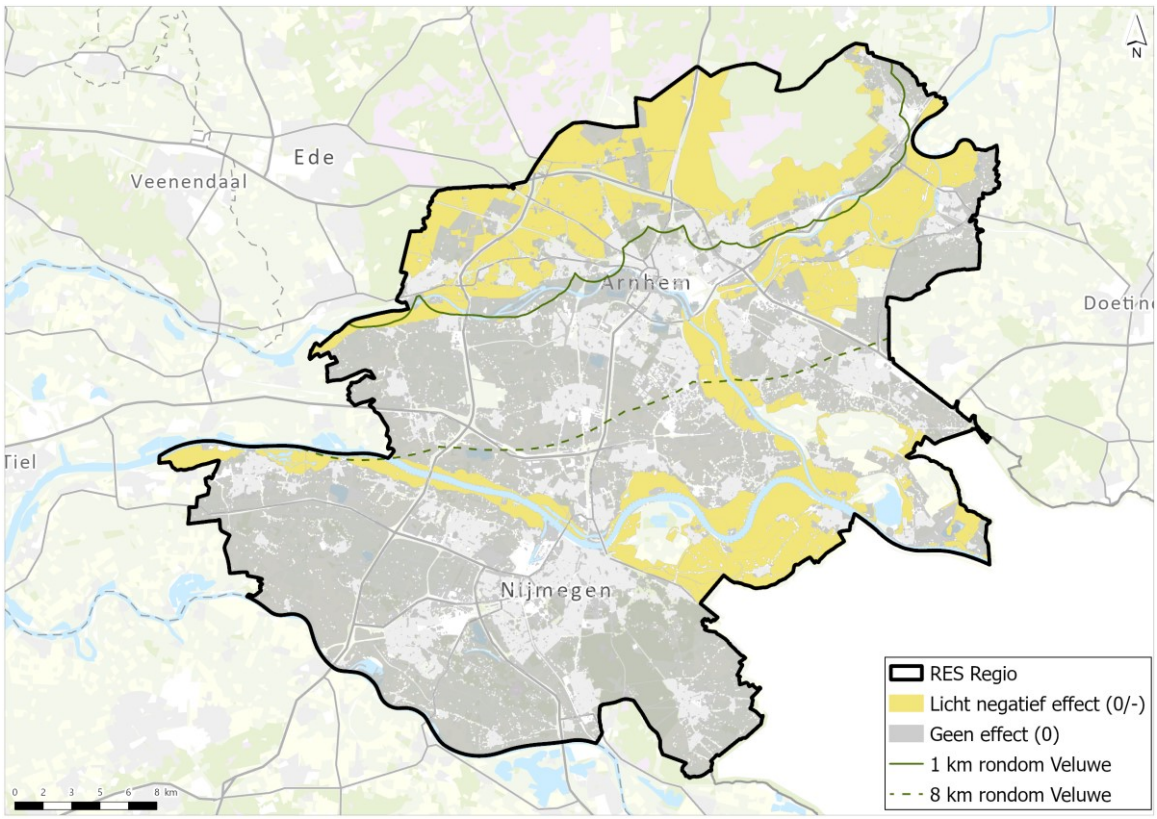
Afbeelding II.40 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.41 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

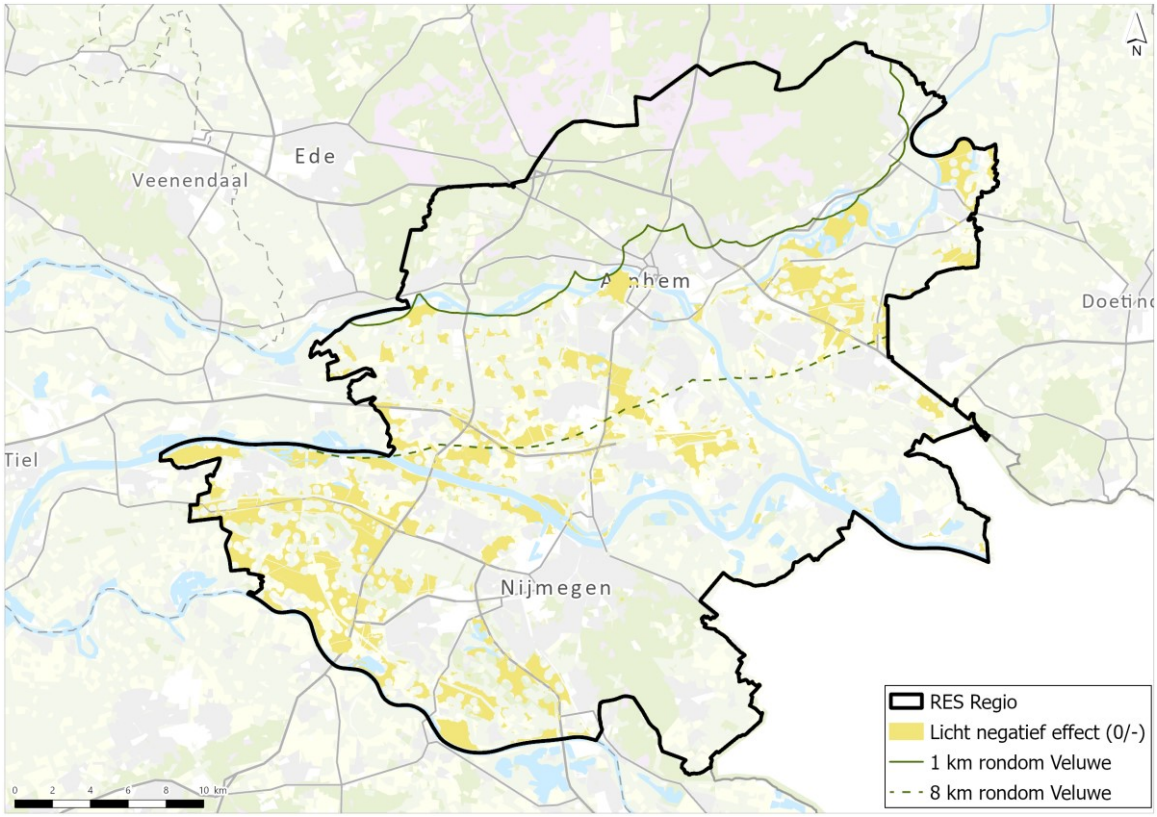
Afbeelding II.42 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

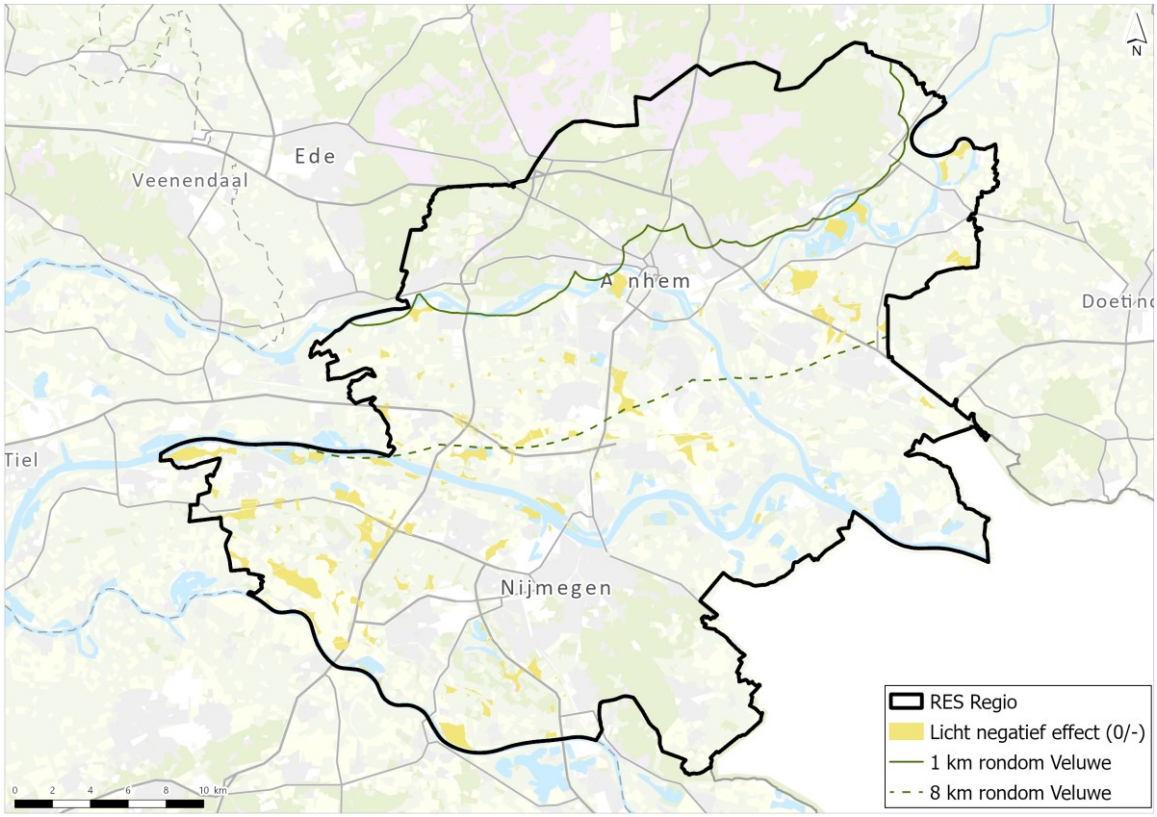
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief landschap de invloed op beschermde soorten. Afbeelding II.43 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.44 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.45 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

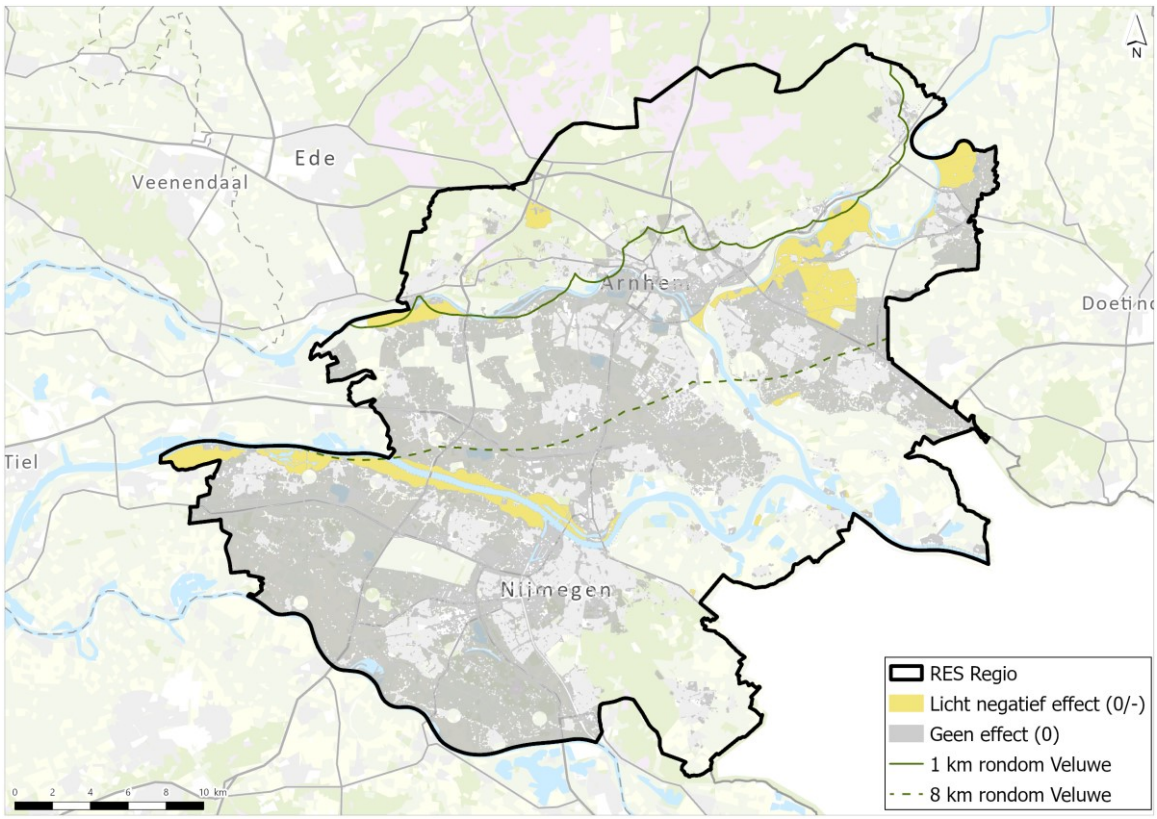
Afbeelding II.43 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.44 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

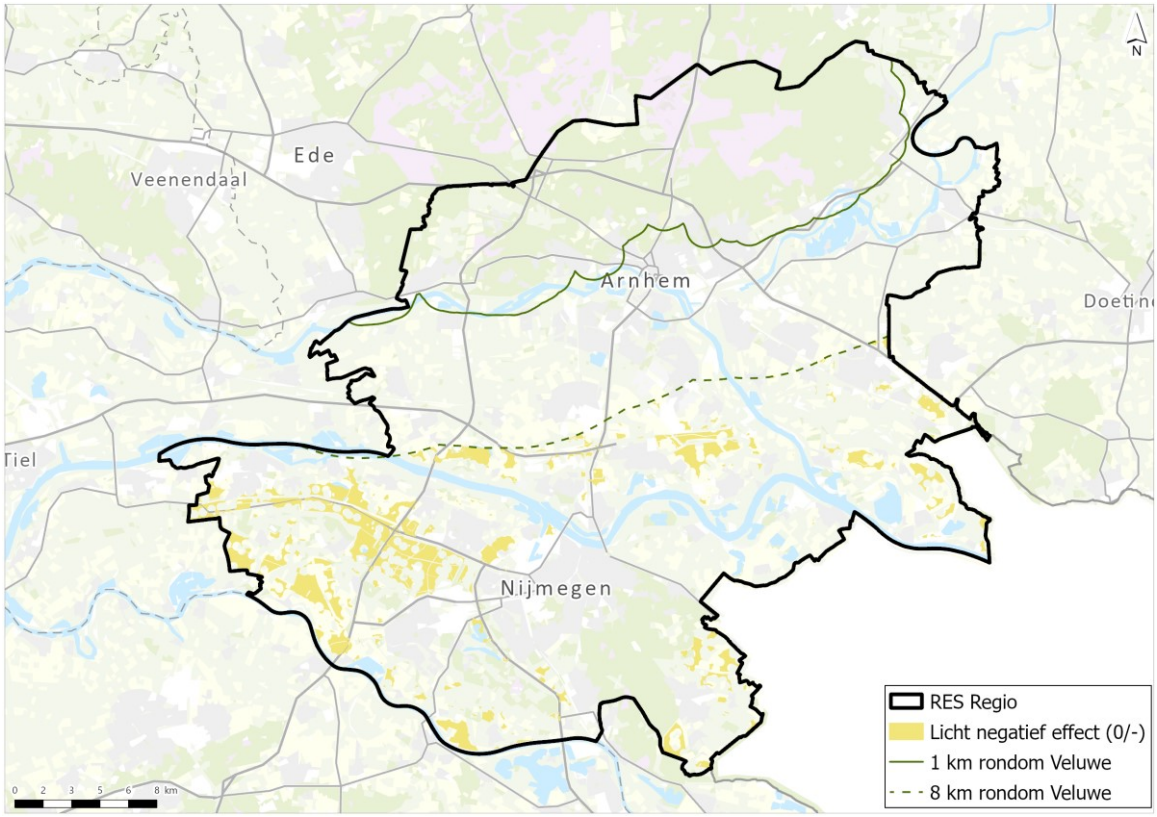
Afbeelding II.45 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

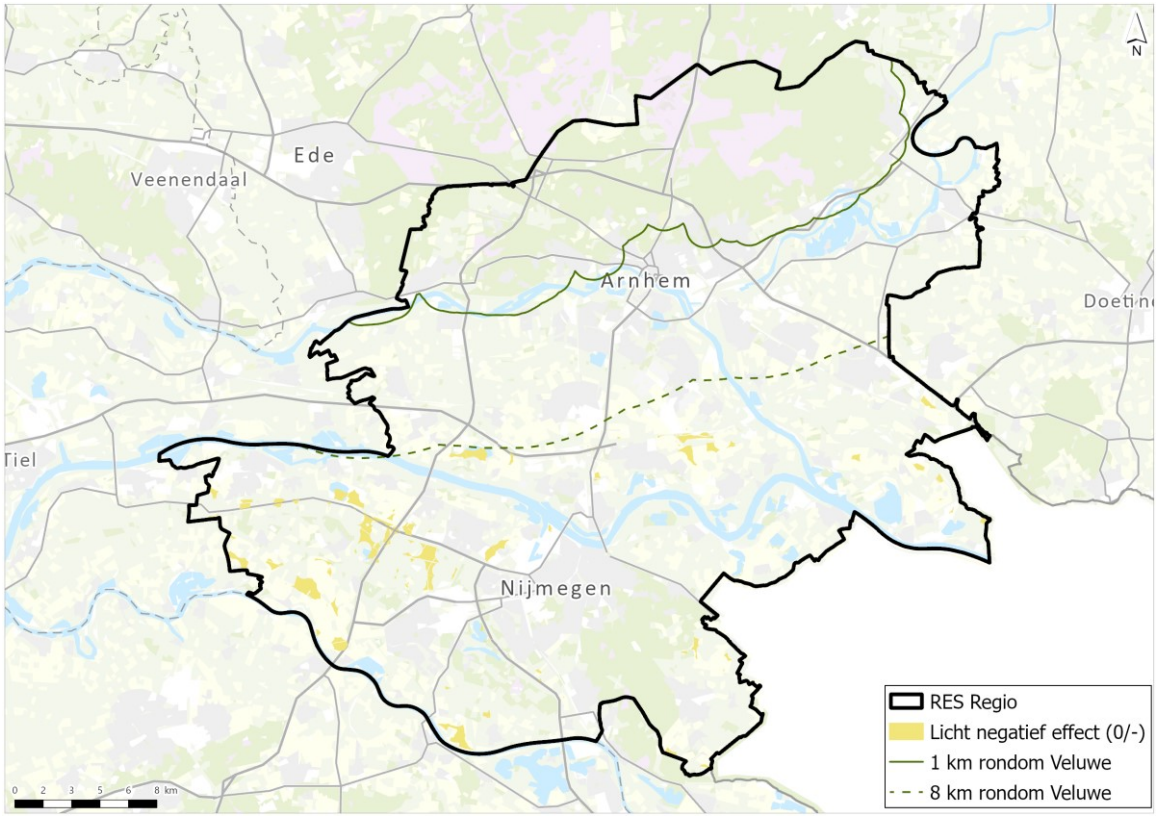
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op beschermde soorten. Afbeelding II.46 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.47 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.48 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

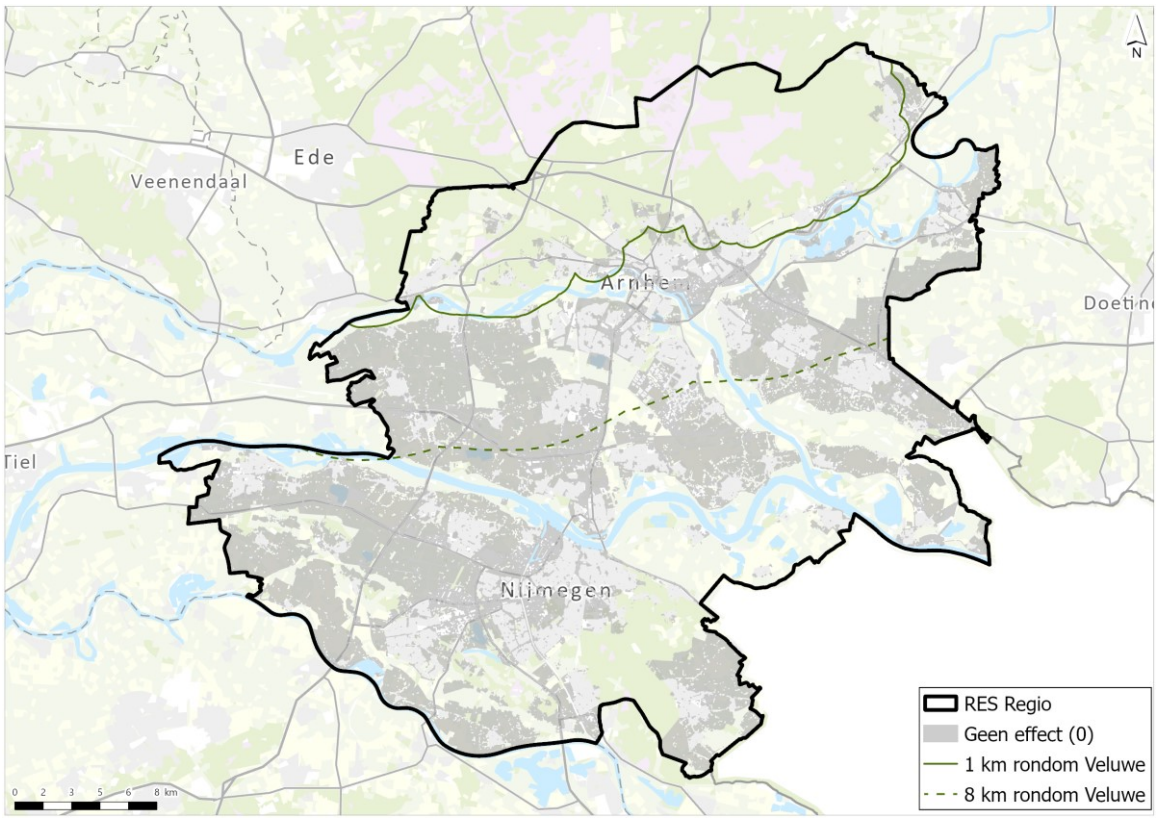
Afbeelding II.46 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief natuur

Afbeelding II.47 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief natuur

Afbeelding II.48 Beoordeling voor zonnevelden alternatief natuur

NOTITIE LANDSCHAP

Onderwerp	Notitie landschap planMER GMR Arnhem-Nijmegen
Project	planMER GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-008.082
Auteur(s)	S. Glorie MSc
Gecontroleerd door	Ir. M. Franssen, R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	
Bijlage(n)	I Landschapsanalyse H+N+S II Effectbeoordelingen op kaart

1 INTRODUCTIE

De GMR Arnhem-Nijmegen (hierna: de regio) heeft een bod gedaan om 1,62 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken in 2030. Dit is de bijdrage van de regio aan de nationale opgave van 35 TWh duurzame elektriciteit op land. Dit bod is vastgelegd in de RES 1.0. Met dit bod zet de regio een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor de Gelderse doelstelling van 55 % CO_2-reductie in 2030. De regio wil deze doelstelling onder andere realiseren door de ontwikkeling van zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. In het bod is hiervoor uitgegaan van een verhouding van 89 % opgesteld vermogen aan zonnevelden en zon op dak, en 11 % opgesteld vermogen aan windturbines.

De regio heeft erkend dat de verhouding tussen zon en wind in het bod uit de RES 1.0 niet evenwichtig is. De capaciteit van het elektriciteitsnet wordt namelijk niet optimaal benut. Daarnaast zorgt de verhouding uit de RES 1.0 tussen zon en wind voor hogere kosten, omdat elektriciteitsnetten uitgebreid en verzwaard moeten worden, enkel voor de inpassing van zonne-energie. In de RES 1.0 hebben de deelnemers afgesproken te werken aan een betere verhouding tussen zon en wind. Daarom verkent de regio extra gebieden boven op de zoekgebieden voor wind om tot een meer evenwichtige verhouding te komen tussen wind en zon. Dit legt de regio vast in de RES 2.0.

Om dit te verkennen is een planMER opgesteld. Voor dit planMER zijn vier alternatieven ontwikkeld om de effecten van windturbines en zonnevelden in de regio vanuit verschillende invalshoeken te onderzoeken. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt welke gebieden in de regio geschikt, geschikt te maken en niet geschikt zijn voor opwek van grootschalige duurzame energie. Voor meer achtergrondinformatie over het voornemen en het vervolgproject wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

In deze notitie worden de landschappelijke structuren en kernkwaliteiten op regionaal detail- en schaalniveau toegelicht en worden de effecten van windturbines en zonnevelden op het landschap in de regio onderzocht. Het is belangrijk hierbij op te merken dat het planMER tot doel heeft aan te geven welke gebieden geschikt, geschikt te maken en ongeschikt zijn voor windturbines en zonnevelden. In dit kader dient deze landschapsanalyse gelezen te worden. Op lokaal niveau, zoals gemeentelijk niveau, kan ander landschappelijk beleid gelden of kunnen andere landschapstypen- en structuren beschouwd worden als kernkwaliteit. Dit is niet meegenomen in deze analyse.

Deze notitie is een integraal onderdeel van het hoofdrapport planMER. In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft vervolgens de onderzoeksaanpak, waarna de vier alternatieven worden beoordeeld op de effecten. Ten slotte geeft hoofdstuk 5 inzicht in de vervolgstappen, aanbevelingen en leemten in kennis ten aanzien van landschap.

2 HUIDIGE SITUATIE

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie ten aanzien van het landschap van het plangebied. Hierbij wordt ingegaan op de aanwezige landschapstypen en kernkwaliteiten van het landschap. In het hoofdrapport planMER zijn de autonome ontwikkelingen opgenomen. Dit vormt samen met de huidige situatie de referentiesituatie.

Landschapstypen en regio-omvattende structuren
Voor de indeling van de (sub)landschapstypen in het plangebied is de landschapsanalyse van H+N+S (zie bijlage I), die is opgesteld in het kader van de RES 1.0, als input gebruikt. Deze is aangevuld met de indeling uit de Gelderse gebiedsgids voor zonnevelden [ref. 3] en de streekgidsen van de provincie Gelderland [ref. 2]. Uit deze bestaande informatie zijn vier hoofdlandschapstypen en -structuren in het plangebied afgeleid. Dit zijn de volgende vier:
- de stuwwallen;
- het rivierengebied;
- de infrastructurele lijnen;
- het stedelijk gebied.

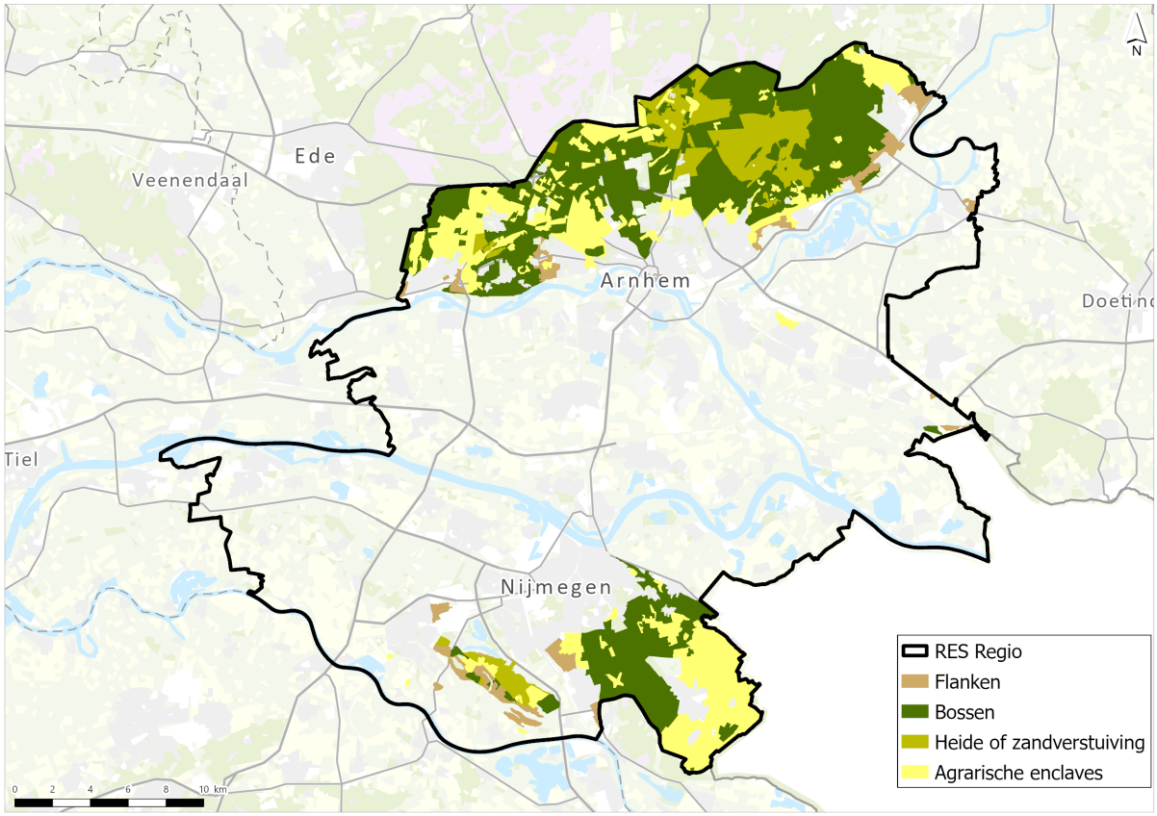
Binnen bovenstaande hoofdlandschapstypen en -structuren zijn verschillende sub-landschapstypen onderscheiden. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

2.1 Landschapstype A - Stuwwallen

De stuwwallandschappen in het gebied zijn weergegeven op afbeelding 2.1. Dit landschapstype beslaat de uitzonderlijke gelaagde Veluwezoom en het weidse en glooiend stuwwallandschap in het rijk van Nijmegen [ref. 1] [ref. 2]. De stuwwallen zijn erg reliëfrijk en bestaan uit vier sub-landschapstypen:
- het hooggelegen boslandschap;
- het open heidelandschap en de zandverstuivingen
- de besloten agrarische enclaves;
- de lager gelegen stuwwalflanken.

Het sterke contrast tussen open essen in de enclaves en de besloten bosgebieden is een kernkwaliteit van het gehele stuwwallandschap [ref. 3]. De weidse zichten op het rivierenlandschap zijn eveneens kenmerkend. Voor de zuidelijke stuwwallen zijn daarnaast de zichtrelaties met bakens in de omgeving karakteristiek [ref. 3].

Afbeelding 2.1 Stuwwallenlandschap in het plangebied

Bos op de stuwwallen

De hoge zandige gronden van de stuwwallen zijn uniek door hun uniforme begroeiing met grootschalige vlakken van opgaand bos, dat doorsneden wordt door rechtlijnige paden en wegen. De bossen van de Veluwezoom hebben relicten van oud bos en cultureel erfgoed. In de bossen op de zuidelijke stuwwallen in het plangebied zijn relicten te vinden van oude wallen, versterkte plaatsen en landgoederen van historisch belang [ref. 3].

Heidevelden en zandverstuivingen op de stuwwallen

De heidevelden en zandverstuivingen op de stuwwallen bestaan uit grootschalige weidse gebieden met panoramische zichten en uit een aantal kleinschaligere velden. Zowel de heidevelden en zandverstuivingen zijn omgeven door de bossen. Er liggen actieve stuifzanden en resten van stuifzandvlakten en duinen. De openheid van de velden vormt een contrast met het omliggende bos en maakt het bijzondere reliëf zichtbaar [ref.1] [ref. 2].

Agrarische enclaves op de stuwwallen

De agrarische enclaves op de stuwwallen bestaan uit kleinschalig agrarisch gebied, omsloten door bos, met blokvormige percelen. Dit besloten landschapstype wordt gesierd door gevarieerde beplantingstructuur en het microreliëf. De akkers en weiden op de bolle essen wisselen elkaar af en worden omlijst door opgaande beplanting van de houtwallen, bomenrijen en bosjes tussen de percelen en erven [ref. 3].

Stuwwalflank grenzend aan het rivierenlandschap

Op de flanken van de Veluwerand ligt een karakteristiek kleinschalig, halfopen landschap met akkers en weiden, doorsneden door beken en het Apeldoornse kanaal. Het snoer van dorpen dat de bosrand volgt wordt afgewisseld met een zone van landgoederen. De flanken van de wal in het Rijk van Nijmegen daarentegen, bestaan uit een relatief grootschaliger agrarisch gebied, met glooiende vergezichten van hoog naar laag. Op alle stuwwalflanken liggen de boerderijen vaak op flanken van de essen [ref. 3 Waar de open agrarische percelen van de kampenontginningen en de beekdalen op de stuwwalflank het rivierenlandschap

raken, wordt de openheid en daarmee de zichtlijnen als een wig het stuwwallandschap ingeslagen. De flanken onderscheiden met deze zichtrelaties structureel en ruimtelijk-visueel van de agrarische enclaves.

Kernkwaliteiten stuwwallandschap

- **bos op de stuwwallen**: volgroeide opgaande beplanting en historisch waardevolle beplantingsstructuren;
- **heidevelden en zandverstuivingen op de stuwwallen**: waardevolle open gebieden met zichtbare variatie in reliëf;
- **agrarische enclaves**: gevarieerde beplantingsstructuur, afwisselend kleinschalig landschap, micro-reliëfrijk;
- **stuwwalflank**: glooiende vergezichten, gevarieerde beplantingsstructuur, reliëfrijk, historisch waardevolle beplantingsstructuren, karakteristieke bebouwingstypen en patronen, belangrijke zichtrelaties met het rivierenlandschap.

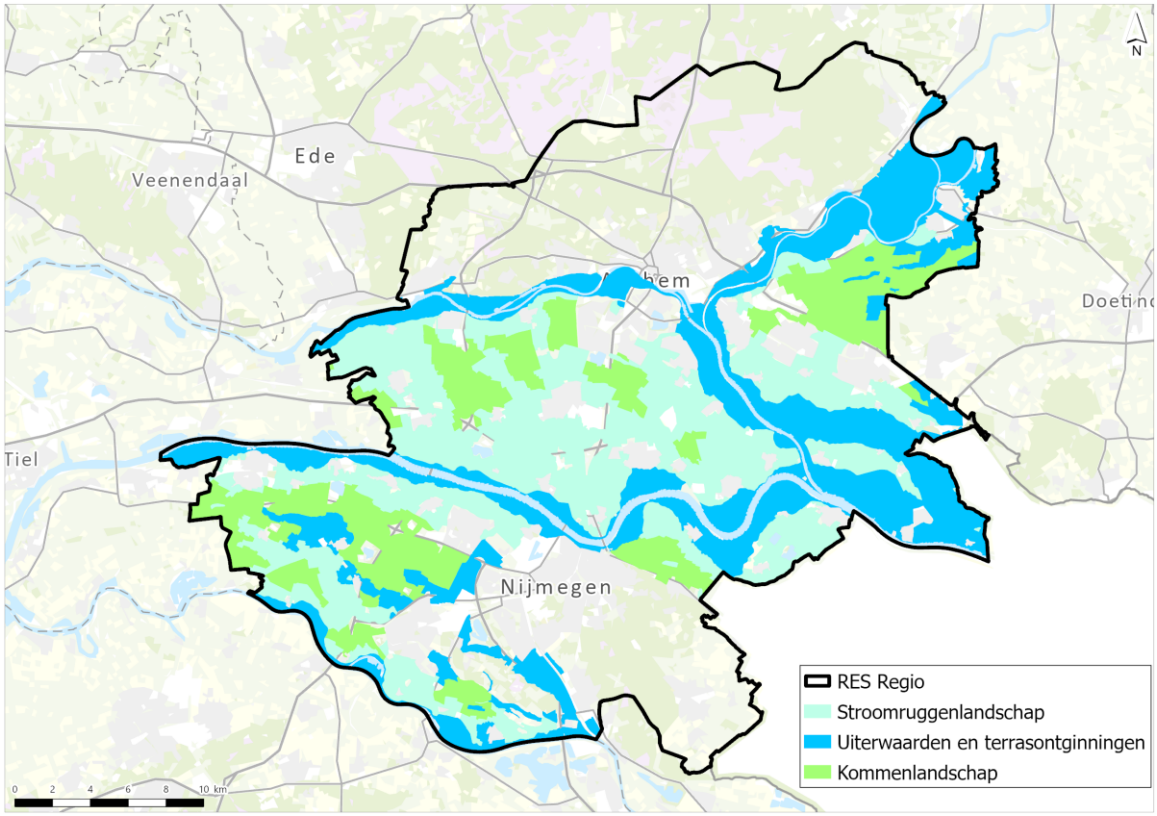
Voor het gehele stuwwallandschap gelden het sterke contrast tussen open essen in de enclaves en de besloten bosgebieden, en de vrije zichten over het rivierenlandschap vanaf stuwwal als kernkwaliteiten.

2.2 Landschapstype B - Rivierenlandschap

Het rivierenlandschap (afbeelding 2.2) wordt gevormd door het pittoreske gebied van de IJssel en de Oude IJssel, het robuuste gebied van de Rijn, Waal en Maas en het langgerekte smalle rivierlandschap rond de Linge [ref. 3]. Het rivierenlandschap wordt gekenmerkt door de dynamiek van de rivieren. De stromingen en peilverschillen veroorzaken sedimentatie en erosie, welke het landschap veranderen. De Waal wordt gekarakteriseerd als werkrivier, en heeft, als grootste rivier van Nederland, een ordenende en maatgevende rol in het landschap. Een ander kenmerkend element in het rivierenlandschap is de dijk. De dijken verheffen bezoekers boven het landschap en faciliteren waardevolle panorama's en zichten op de stuwwallen en bakens in de omgeving, zoals kerken, landgoederen en forten [ref. 4]. De afzet van sediment door de rivier en het opwerpen van dijken door de mens heeft geresulteerd in een aantal sub-landschapstypen, namelijk:

- kommen;
- stroomruggen;
- uiterwaarden en rivierterrasontginningen.

Afbeelding 2.2 Rivierenlandschap in het plangebied

Kommen

Het kommenlandschap bestaat uit een grootschalig en regelmatig agrarisch gebied, met hoofdzakelijk gras- en hooiland [ref. 5]. Dit vlakke landschap ligt tussen de hogere oeverwallen. De openheid van dit landschap is een waardevol kenmerk. Grienden, eendenkooien, populierenbosjes en opgaande weg- en erfbeplanting onderbreken hier en daar deze openheid. Dwarsdijken, watergangen en rechte bebouwingslinten ordenen het gebied [ref. 3].

Stroomruggen

Het kleinschalige landschap op de stroomruggen ligt iets hoger in het landschap dan de komgronden. Dit onregelmatig verkavelde landschap, met hier en daar een kromakker en slingerende bebouwingslinten [ref. 3], heeft ook een relatief grotere historische gelaagdheid [ref. 5]. Besloten en open wisselen elkaar af en de gras en bouwlanden worden ingekaderd door houtsingels, bomenrijen, boomgaarden en landgoedbossen [ref. 3].

Uiterwaarden en rivierterrasontginningen

Hoewel de uiterwaarden van de grote rivieren en de rivierterrasontginningen rond de Oude IJssel een andere ontstaansgeschiedenis kennen, komen de ruimtelijke karakteristieken van deze twee landschappen deels overeen [ref. 5]. De buitendijkse laaggelegen uiterwaarden overstromen bij hoogwater en zijn de plekken met de hoogste mate van dynamiek in het riviergebied. Het gebied rond de Oude IJssel, waarvan een klein deel binnen de begrenzing van het plangebied valt, is minder dynamisch, maar kent wel enkele waterbergingsgebiedjes. Beide landschappen zijn grootschalig, onregelmatig verkaveld, (micro-) reliëfrijk en gevarieerd in vorm [ref. 5]. De historische gelaagdheid is relatief groot en het landgebruik bestaat uit een afwisseling van natuurlijke en agrarische graslanden. Er liggen weinig wegen en de kleine hoeveelheid bebouwing bestaat voornamelijk uit oude agrarische bebouwing op pollen, jachthavens en steenfabrieken. De beplanting is beperkt en heeft de vorm van struweel, hagen, knotbomen en grienden, populierenbosjes en bomen langs paden. De uiterwaarden variëren onderling, zo liggen er kronkelwaarden in de microreliëfrijke uiterwaarden langs de IJssel en zijn de uiterwaarden van de Linge relatief smal [ref. 3].

Kernkwaliteiten rivierenlandschap

- **kommen:** open en grootschalig landschap, regelmatige verkaveling en rechtlijnigheid;
- **stroomruggen:** historische gelaagdheid, historisch waardevolle beplantingsstructuren, afwisselend open en besloten landschap, hoger gelegen;
- **uiterwaarden en rivierterrasontginningen**: dynamische landschapspatronen in de uiterwaarden vanwege overstroombaarheid, gevarieerd, open en grootschalig landschap, plaatselijk micro-reliëfrijk.

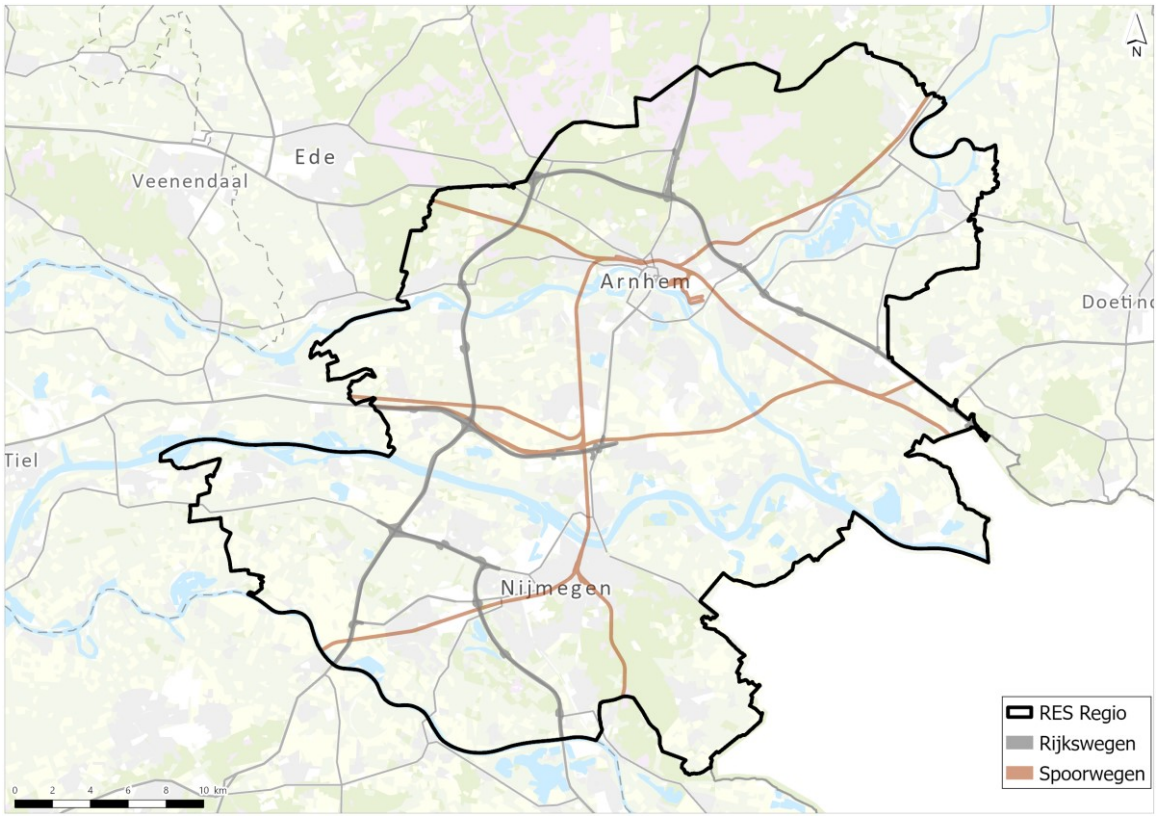
Voor het gehele rivierenlandschap gelden het vrije zicht en de panorama's vanaf de dijken als algemene kernkwaliteiten.

2.3 Landschapstype C - Infrastructurele lijnen

Naast de hoofdlandschapstypen bestaan er regio-omvattende structuren en patronen, waaronder de infrastructurele lijnen (afbeelding 2.3), die het stuwwallen landschap en het rivierlandschap doorkruizen. Vanwege het harde, technische en landschaps-onderbrekende karakter van de infrastructurele lijnen, en vanwege de relatief lage bevolkingsdichtheid rond de infrastructuur, is er op meerdere plekken energie infrastructuur aanwezig op de veelal langgerekte locaties in dit type. De lijnen liggen vaak zorgvuldig ingepast in het landschap en de beleving van het landschap door weggebruikers en treinreizigers wordt positief beïnvloed bij absentie van geleiderails, lichtmasten, portalen en kunstwerken [ref. 3]. Waterwegen worden in dit type buiten beschouwing gelaten, deze zijn ingebed in de andere landschapstypen. Er zijn drie subtypen te onderscheiden, namelijk:

- spoorwegen;
- snelwegen;
- een bundeling van de voorgaande spoorwegen en snelwegen.

Afbeelding 2.3 Infrastructurele lijnen in het plangebied

Spoor
In het stuwwallandschap snijdt het spoor in de wal, daardoor liggen er aan weerszijden van het spoor hoge en steile taluds. In het rivierenlandschap ligt het spoor in verschillende richtingen ten opzichte van de rivieren. Haaks op de rivieren doorsnijdt het spoor de karakteristieke opbouw van het rivierenlandschap, waardoor vanuit de trein de kommen, stroomruggen en uitwaarden opeenvolgend ervaren worden. Het spoor parallel aan de rivieren geeft vooral zicht op één sub-landschapstype [ref. 6].

Snelweg
De snelwegen die het plangebied doorkruizen zijn de A12, de A15, de A73, de A50, de A325 en de A346. De ruimtes rond de snelwegen bestaan uit knooppunten, verzorgingsplaatsen, geluidsvoorzieningen, middenbermen en restruimtes tussen de kernen en de wegen. De beleving van de weggebruiker verschilt per landschapstype en is van oudsher door ontwerpers van Rijkswaterstaat meegenomen bij het ontwerp van snelwegen [ref. 3]. Op de stuwallen snijden de snelwegen door het bos en in het rivierenlandschap liggen de wegen parallel of haaks op de rivieren.

Bundel Betuweroute en A15
De Betuweroute en de A15 zijn over een traject van ongeveer 20 kilometer gebundeld in het plangebied. De bundel ligt parallel aan de lange lijnen van de rivieren in het landschap. De restzones in deze bundel liggen veelal tussen de snelweg en het spoor, waardoor er geen directe relatie is met het landschapstype dat de bundel kruist [ref. 3]. In de restzones tussen de A15 en de Betuwelijn worden momenteel al zonneparken ontwikkeld. Daarnaast staan er vier windturbines in deze bundel. Afbeelding 2.4 toont een voorbeeld van de bundel.

Kernkwaliteiten infrastructurele lijnen
- **zichten vanuit de infrastructurele lijnen** die beleving van het stuwwallandschap en het rivierenlandschap door weggebruikers en treinreizigers mogelijk maken;
- **lijnvormige karakter** van de infrastructuur creëert herkenbaarheid en ondersteunt oriëntatie;
- **ligging in het landschap** oriëntatie parallel aan of haaks op de rivieren.

Afbeelding 2.4 Bundel Betuweroute en A15 heeft geen directe relatie met het omliggende landschap (bron foto: wikimedia commons)

2.4 Landschapstype D - Stedelijk gebied

Het regio omvattende stedelijk gebied (afbeelding 2.5) ligt uitgestrooid over het stuwwallenlandschap en het rivierlandschap. Het stedelijk gebied is apart uitgelicht vanwege de bebouwingsconcentraties met verschillende dichtheden die dit type landschap karakteriseren [ref. 3]. Het grootste beschikbare oppervlak voor energie infrastructuur (zon) ligt op de daken van de gebouwen, die, gezien vanuit de openbare ruimte, vaak onttrokken zijn aan het zicht. Er is onderscheid te maken tussen woongebieden en bedrijventerreinen.

Woongebied

Kenmerkend voor woongebieden zijn de relatief kleinschalige ruimtes, met wisselende dichtheden van bebouwing en stedelijk groen. De daken zijn vaak gekant en hebben een bepaalde oriëntatie en de oppervlakten op de daken zijn relatief klein. Het is een divers en historisch gelaagd landschap met veel verschillende verkavelingen en wegenpatronen. De grondwaarde is hoog en er is sprake van een hoog dynamisch en multifunctioneel grondgebruik. Er is relatief weinig grootschalige, beschikbare open ruimte, maar er zijn wel veel aansluitpunten voor energie-infrastructuur, omdat dit de plekken zijn waar de energie geconsumeerd wordt [ref. 3].

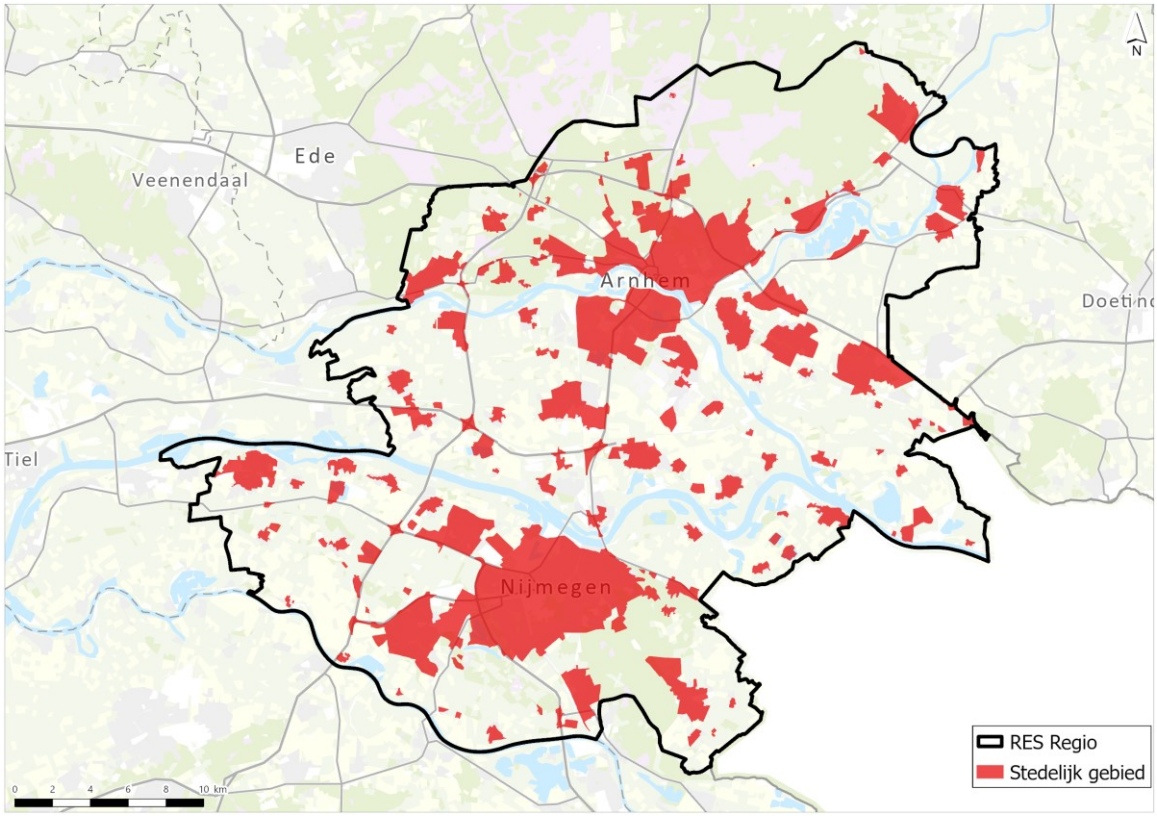
Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen zijn relatief grootschalig en rechtlijnig. De ruimte is efficiënt en monofunctioneel ingericht, met grote verharde oppervlakten tussen de bedrijfspanden. De bedrijfspanden vormen grote volumes en de daken zijn vaak plat en hebben veel oppervlak. Bedrijventerreinen zijn logistieke hubs. Evenals in de woongebieden is de grondwaarde hoog en zijn er veel aansluitpunten voor het energienetwerk [ref. 3].

Kernkwaliteiten stedelijk gebied

- dynamisch en multifunctioneel bebouwd landschap met verblijfsfunctie;
- historische gelaagdheid;
- veel kleinschalige besloten ruimtes.

Afbeelding 2.4 Stedelijk gebied in het plangebied

3 ONDERZOEKSAANPAK

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksaanpak voor de effectanalyses voor wind- en zonne-energie. De ingreep-effectrelaties en het beoordelingskader uit het hoofdrapport van planMER vormen hiervoor de basis.

Beoordelingsmethodiek

De beoordeling van het thema landschap is mede gebaseerd op de landschapsanalyse van H+N+S in het kader van de RES 1.0 (bijlage I). Om de huidige situatie te beschrijven en aan de landschapsanalyse aan te scherpen is tevens is de indeling van (sub)landschapstypen van de RCE [ref. 5] gebruikt en aangevuld met de informatie uit 'de zonnewijzer', een Gelderse gebiedsgids voor zonnevelden [ref. 3] en de streekgidsen van de provincie Gelderland [ref. 2].

Voor de beoordeling van de ingreep-effectrelaties van zonnevelden is daarnaast de zonnewijzer [ref. 3] gebruikt. De beoordeling van de ingreep-effectrelaties van windturbines is mede gebaseerd op de rapportage van de CoP Windenergie en Landschapskwaliteit, gepubliceerd door NVTL [ref. 8].

Positieve relatie tussen het bestaande landschap en grootschalige duurzame energie

In de landschapsanalyse zijn door H+N+S criteria geformuleerd voor een positieve relatie tussen het bestaande landschap en de gevolgen van nieuwe ingrepen voor wind- en zonne-energie. Deze criteria passen binnen drie landschapsstrategieën:

- inpassen;
- aanpassen;
- transformeren.

Inpassing doelt op het beperken van effecten op huidige kwaliteiten, aanpassing is gericht op het versterken van bestaande landschappelijke structuren en bij een transformatie ontstaat er een nieuwe landschappelijke identiteit (zie bijlage I). Deze criteria zijn in dit planMER niet toegepast, gezien ze vooral beschrijven hoe zonnevelden en windturbines geplaatst kunnen worden in ieder landschapstype. De criteria zijn bruikbaar in de volgende fases van de planontwikkeling bij concrete initiatieven. Dit planMER beperkt zich tot de algemenere geschiktheid van gebieden voor de plaatsing van zonnevelden en windturbines op een regionaal detail- en schaalniveau.

De milieueffecten van landschap worden in dit planMER beoordeeld aan de hand van twee type effecten: fysieke effecten op landschapsstructuren en effecten op de beleving van ruimtelijk-visuele. Deze indeling in type effecten en de gebruikte beoordelingscriteria zijn gebaseerd op de methodes beschreven in 'een objectieve effectrapportage voor landschap' [ref. 9]. Op lokaal niveau zijn er mogelijk andere ingreep-effectrelaties van toepassing. Deze dienen op projectniveau uitgewerkt te worden.

De effecten van de plaatsing van zonnevelden verschillen van de effecten van de plaatsing van windturbines. Tabel 3.1 laat per ingreep de effecten zien en beschrijft de criteria en methode die zijn gebruikt in de effectbeoordeling.

Tabel 3.1 Ingreep-effectrelaties, toegepaste criteria en beoordelingsmethodiek

Ingreep	Effect	Criteria	Methode
windturbines	landschapstypen en -structuren	gaafheid, herkenbaarheid en samenhang van de structuren	kwalitatief
	ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	openheid, herkenningspunten, en vergezichten, contrasten tussen stedelijk en landelijk, schaalgrootte van het landschap	kwalitatief
zonnevelden	landschapsstructuren	gaafheid, herkenbaarheid en samenhang van de structuren	kwalitatief
	ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	openheid, herkenningspunten, en vergezichten, contrasten tussen stedelijk en landelijk, schaalgrootte van het landschap	kwalitatief

Effecten op landschapstypen- en structuren

Een landschapsstructuur is een samenhang van lijnen, elementen en patronen in het landschap, zoals vaartenstructuren en verkavelingsstructuren. Hierbij spelen ook variatie in vorm, verschillen in reliëf en historische gelaagdheid een rol [ref. 5]. Windturbines en zonnevelden kunnen deze structuren aantasten. In dit planMER wordt per landschapstype gekeken naar het effect op de landschapsstructuur. Met landschapstypen worden grote ruimtelijke eenheden bedoeld, zoals beschreven in hoofdstuk 2. Het betreft zowel landschappelijke hoofdeenheden, zoals 'rivierenlandschap', als wel landschappelijke sub-eenheden, zoals 'kommen'.

Effecten van windturbines en zonnevelden op de structuur en vorm van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen af van de vorm van de opstelling, welke pas in een latere fase bepaald wordt. Bij de beoordeling van de effecten op landschapsstructuren ligt in dit planMER de focus op opstellingsonafhankelijke effecten op de kernkwaliteiten (structuur, vorm en gelaagdheid) van de sub-landschapstypen.

Effecten windturbines op landschapstypen en -structuren

Het effect van het plaatsen van windturbines is een mogelijke aantasting van de bestaande bebouwingstructuur, beplantingsstructuur, karakteristieke waterlopen, verkavelingspatroon en andere bepalende structuren. Windturbines kunnen effecten hebben op de herkenbaarheid van het kenmerkend karakter van deze structuren, bijvoorbeeld als de beleving van (micro-)reliëf door perspectief vertekening

effect ondervinden [ref. 8]. Voor dit effect geldt een negatieve (-) beoordeling. Als de gaafheid of samenhang van structuren onherstelbaar aangetast wordt, doordat een windturbine de structuur doorsnijdt of vernietigt of de relatie tussen structuren verzwakt, wordt dit effect sterk negatief (--) beoordeeld. Een voorbeeld is het wijken van bomen voor de bouw van een windturbine, waarbij de lijnstructuur doorsneden wordt. De beoordelingsschaal in tabel 3.2 laat zien hoe de ingreep-effect relaties van windturbines en landschapsstructuur beoordeeld worden. Als er meerdere mitigatiemaatregelen[1] nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als de windturbine alleen op een specifieke locatie binnen het sublandschapstype past en daarbij één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een kleiner formaat windturbine. Als er maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Positieve effecten zijn met het schaal- en detailniveau van het planMER niet te beoordelen en worden dan ook buiten beschouwing gelaten. Op projectMER-niveau is dit wel mogelijk. In hoofdstuk 4 is specifieker opgenomen wanneer welke beoordeling van toepassing is.

Tabel 3.2 Beoordelingsschaal effecten van windturbines op landschapstypen- en structuren

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten op de structuren en typering van de sub-landschappen
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, maar zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de structuren en typering van het sub-landschap. De effecten leiden tot doorsnijding dan wel vernietiging en zijn niet te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie

Effecten zonnevelden op landschapstypen en -structuren

De effecten van zonnevelden hebben eveneens betrekking op de herkenbaarheid van de kenmerkende structuren in het landschapstype. Deze effecten treden bijvoorbeeld op als een karakteristieke beplantingsstructuur of verkavelingspatroon aan het zich onttrokken wordt. Daarbij kan de gaafheid van structuren aangetast worden door doorsnijding of vervanging van structuren door zonnevelden. Zonnevelden hebben veelal een geringe verticale hoogte en relatief een groter grondoppervlak, zonder diepe fundering, waardoor zij minder vaak fysieke effecten hebben op landschapsstructuren. Een voorbeeld van een situatie waarin er wel sprake is van een fysiek effect op structuur is als er voor een zonneveld in opgaand bos zouden bomen moeten wijken. Bij een dergelijke aantasting van de typische structuur wordt de ingreep sterk negatief (--) beoordeeld. De beoordelingsschaal in tabel 3.3 laat zien hoe de ingreep-effect relaties van zonnevelden en landschapsstructuur beoordeeld worden. Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als het zonneveld alleen op een specifieke locatie binnen het sub-landschapstype past en daarbij er één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een langgerekte opstelling. Als er maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Positieve effecten zijn met het schaal- en detailniveau van het planMER niet te beoordelen en worden dan

[1] De mitigatiemaatregelen passen bij de landschapsstrategieën uit de analyse van H+N+S.

ook buiten beschouwing gelaten. Op projectMER-niveau is dit wel mogelijk. In hoofdstuk 4 is specifieker opgenomen wanneer welke beoordeling van toepassing is.

Tabel 3.3 Beoordelingsschaal effecten van zonnevelden op landschapstypen- en structuren

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten op de structuren en typering van de sub-landschappen
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel (gedeeltelijke) vernietiging, deze zijn wel te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de structuren en typering van het sub-landschap. Deze effecten leiden tot doorsnijding dan wel vernietiging en zijn niet te beperken/voorkomen met een keuze voor de juiste landschapsstrategie

Effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De ruimtelijk-visuele kenmerken beschrijven de visuele beleving van het landschap, zoals de begrenzing vanuit ooghoogteperspectief die openheid of beslotenheid creëert, schaal en maatvoering en het contrast tussen stad en land [ref. 5]. Daarnaast zijn ook zichtrelaties van belang. De openheid of beslotenheid van een landschap bepaalt sterk de zichtbaarheid van een ingreep [ref. 3]. Er wordt per landschapstype gekeken naar het effect op de typische ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen.

Effecten van windturbines en zonnevelden op de ruimtelijk-visuele kenmerken van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen eveneens af van de vorm van de opstelling, welke pas in latere fase bepaald wordt. Bij de beoordeling van de effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen ligt voor dit criterium de focus op opstellingsonafhankelijke effecten op de kernkwaliteiten (zichtrelaties, openheid, schaal, contrast en maatvoering) van de sub-landschapstypen.

Effecten windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De schaal en openheid van de landschapstypen bepalen de zichtbaarheid en daarmee het effect van de windturbines. De beoogde windturbines (ashoogtes variërend van 120 m tot 166 m) zijn van zodanige verticale maat dat ze bestaande landschapselementen, zoals opgaande begroeiing, overstijgen [ref. 8]. Om deze reden wordt er bij de beoordeling rekening mee gehouden dat de windturbines over het algemeen van een grote afstand zichtbaar zijn, bijvoorbeeld vanuit omliggende sub-landschapstypen. Daarbij ontstaat in een aantal landschapstypen door de hoogte en de omvangrijke voet van de beoogde windturbines een schaalcontrast tussen de windturbine en typische kleinere landschapselementen, zoals een gebouw of een boom [ref. 8]. De nabijheid van een windturbine zorgt voor optische verkleining en daarmee voor verstoring van de ruimtelijk-visuele kenmerken van landschapstype. Dit leidt tot een sterk negatieve (--) beoordeling.

Volgens de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland [ref. 7] zijn ruimtelijke ingrepen die de openheid in waardevol open gebied aantasten niet toegestaan. Echter, windturbines zijn voorwaardelijk wel mogelijk, vanwege het maatschappelijk belang van de energietransitie. Er geldt daarom geen sterk negatieve (--) beoordeling voor windturbines in waardevol open gebied. De effecten dienen in landschapstypen met waardevol open gebied, wel (licht) negatief beoordeeld te worden, afhankelijk van het aantal mitigerende maatregelen dat getroffen dient te worden.

Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als de windturbine alleen op een specifieke locatie binnen het sub landschapstype past en daarbij er één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een kleiner formaat windturbine. Als er maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Positieve effecten zijn met een kwalitatieve beoordeling niet objectief te onderbouwen en worden dan ook buiten beschouwing gelaten. Op projectMER-niveau is dit wel mogelijk. In hoofdstuk 4 is specifieker opgenomen wanneer welke beoordeling van toepassing is.

De beoordelingsschaal in tabel 3.4 laat zien hoe de ingreep-effect relaties van windturbines en ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen beoordeeld worden.

Tabel 3.4 Beoordelingsschaal effecten van windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten de ruimtelijk-visuele waarden
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele waarde. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele waarde. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de ruimtelijk-visuele waarden, deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder) en zijn niet te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie

Effecten zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De effecten van zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken hangen eveneens samen met zichtbaarheid van deze kenmerken. Ook voor zonnevelden wordt de zichtbaarheid bepaald door de schaal en openheid van de landschapstypen, aangevuld met de bebouwingsdichtheid en fijnmazigheid van route- en wegennetwerken. Zonnevelden staan relatief laag bij de grond en verdwijnen uit het zichtveld achter landschappelijke elementen en beplantingsstructuren. Er geldt geen sterk negatieve (--) beoordeling voor zonnevelden in waardevol open gebied. De effecten dienen in landschapstypen met waardevol open gebied als (licht) negatief beoordeeld te worden, afhankelijk van het aantal mitigerende maatregelen dat getroffen dient te worden.

Als er meerdere mitigatiemaatregelen nodig zijn ter voorkoming van negatieve effecten wordt de ingreep beoordeeld als negatief (-). Bijvoorbeeld als het zonneveld alleen op een specifieke locatie binnen het sub-landschapstype past en daarbij er één of meerdere voorwaarden verbonden zijn aan de opstelling, zoals een langgerekte opstelling. Als er maar één mitigatiemaatregel nodig is om effecten te voorkomen wordt de ingreep beoordeeld als licht negatief (0/-). Positieve effecten zijn met een kwalitatieve beoordeling niet objectief te onderbouwen en worden dan ook buiten beschouwing gelaten. Op projectMER-niveau is dit wel mogelijk. In hoofdstuk 4 is specifieker opgenomen wanneer welke beoordeling van toepassing is.

De beoordelingsschaal in tabel 3.5 laat de wijze van beoordeling voor de ingreep-effectrelaties van zonnevelden en ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen zien.

Tabel 3.5 Beoordelingsschaal effecten van zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten de ruimtelijk-visuele waarden
0/-	licht negatief effect	er bestaat een klein risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactor of opstellingsfactor)
-	negatief effect	er bestaat een risico dat de voorgenomen ingreep negatieve effecten heeft op de ruimtelijk-visuele. Deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder), deze zijn wel te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie, waarbij meer dan één factor de negatieve effecten mitigeert (locatiefactoren en opstellingsfactoren)
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ingreep heeft sterk negatieve (onherstelbare) effecten op de ruimtelijk-visuele waarden, deze effecten leiden tot verstoring (visuele hinder) en zijn niet te beperken/voorkomen met de keuze voor de juiste landschapsstrategie

4 EFFECTANALYSE EN -BEOORDELING

Dit hoofdstuk presenteert voor wind- en zonne-energie de effectanalyse op gebiedsniveau en de effectbeoordeling van de alternatieven. Elke paragraaf presenteert per criterium de effectanalyse op gebiedsniveau. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen windturbines en zonnevelden. De effectanalyses resulteren per aspect in een effectbeoordeling in de vorm van kaarten die aangeven welke gebieden binnen het plangebied vanuit milieuperspectief zijn beoordeeld als:

- sterk negatief (rode contouren);
- negatief (oranje contouren);
- licht negatief (gele contouren);
- neutraal (grijze contouren).

4.1 Effectanalyse- en beoordeling effecten op landschapstypen en -structuren

Windturbines en zonnevelden kunnen landschapstypen en -structuren aantasten. Het effect van het plaatsen van windturbines is een mogelijke aantasting van de bestaande bebouwingstructuur, beplantingsstructuur, karakteristieke waterlopen, verkavelingspatroon en andere bepalende structuren. Windturbines kunnen effecten hebben op de herkenbaarheid van het kenmerkend karakter van deze structuren, bijvoorbeeld als de beleving van (micro-)reliëf door perspectief vertekening effect ondervinden. De effecten van zonnevelden hebben eveneens betrekking op de herkenbaarheid van de kenmerkende structuren in het landschapstype. Deze effecten treden bijvoorbeeld op als een karakteristieke beplantingsstructuur of verkavelingspatroon aan het zich onttrokken wordt. Daarbij kan de gaafheid van structuren aangetast worden door doorsnijding of vervanging van structuren door zonnevelden.

De effecten op landschapstypen en -structuren zijn erg afhankelijk van de ligging. Daarom is in tabel 4.1 voor windturbines aangegeven welke beoordeling voor een landschapstype- en structuur van toepassing is, Er is geen onderscheid gemaakt tussen de windturbinetypen (120 m of 166 m). In tabel 4.1 is eveneens een korte toelichting opgenomen waarom er een bepaalde beoordelingscategorie geldt. Voor de beoordelingen in de gele en oranje categorieën zijn hierbij voorwaarden opgenomen. Deze geven aan wat de mogelijkheden binnen het landschapstype of de landschapsstructuur zijn. Tabel 4.2 toont de tabel voor zonnevelden.

Tabel 4.1 Effecten van windturbines op typische landschapsstructuren per landschapstype en -structuur

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
Landschapstype A - Stuwwallenlandschap		
windturbine in stuwwalbos	mogelijke aantasting van gaafheid van historisch waardevolle beplantingsstructuur	mogelijk, mits locatie in bos buiten cultuurhistorisch waardevolle elementen
windturbine in agrarische enclave	mogelijke aantasting van herkenbaarheid en samenhang van kenmerkende beplantingsstructuur	mogelijk, mits beplantingsstructuur herkenbaar en de samenhang in de enclave behouden blijven
windturbine op heide of zandverstuiving op stuwwal	aantasting van herkenbaarheid van kenmerkend reliëf	door schaal van de windturbine, valt de beleving van gevarieerd kenmerkend reliëf weg [ref. 8]
windturbine op stuwwalflank	aantasting van herkenbaarheid van de flank	door het landschapsoverstijgende karakter van de windturbine brengt dit schade aan het karakteristieke contrast tussen stuwwal en rivierenlandschap
Landschapstype B - Rivierenlandschap		
windturbine in kommenlandschap	mogelijke aantasting van herkenbaarheid van karakteristieke rechte lijnen van verkaveling	mogelijk, mits er een positieve transformatie plaats vindt waarbij er in het gehele landschapstype een balans is tussen 'leegte' en 'volte'[ref. 8]
windturbine op stroomruggenlandschap	aantasting van herkenbaarheid van kleinschalig karakter	de schaal van windturbine past niet bij het karakter en de structuur van alle gebieden in het stroomruggenlandschap, alleen in de gebieden met een grootschalige structuren, die qua typologie op het kommenlandschap lijken zijn geschikt. Daarbij dient er een positieve transformatie plaats te vinden, waarbij gelet wordt dat de opstelling in het gehele landschapstype bijdraagt aan een balans tussen 'leegte' en 'volte' nodig [ref. 8]. In de kleinschaligere delen kan aan kleine turbines gedacht worden (bijlage 1).
windturbine in uiterwaarden of in terrasontginningen landschap	aantasting van herkenbaarheid van kenmerkend reliëf	de schaalgrootte van deze windturbines (120-166 m) doet grote afbreuk aan de herkenbaarheid. Alleen kleinere windturbines, die daarbij gekoppeld zijn aan bedrijfslocaties zoals steenfabrieksterreinen, die qua schaal passen bij de schoorstenen van de steenfabrieken zoals H+N+S (bijlage 1) voorstelt -, zijn geschikt voor dit sub-landschapstype
Landschapstype C - Infrastructurele lijnen		
windturbine langs snelweg	mogelijke aantasting van herkenbaarheid van de doorsnede landschapstypen	mogelijk, mits er een balans is tussen 'volte' en 'leegte' in het gehele gebied, zoals beschreven in [ref. 8]
windturbine langs spoor	mogelijke aantasting van herkenbaarheid van de doorsnede landschapstypen	mogelijk, mits er een balans in tussen 'volte' en 'leegte' in het gehele gebied, waar de infrastructuur doorheen snijdt zoals beschreven in [ref. 8]

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
windturbine langs bundel Betuweroute en A15	de voorgenomen ingreep heeft geen of zeer beperkte effecten op de structuren en typering van de sub-landschappen	0, vanwege breedte weg en spoor geschikter voor de schaal van de windturbines
Landschapstype D - Stedelijk gebied		
windturbine in bebouwd gebied	mogelijke aantasting van de herkenbaarheid van het kleinschalige karakter	mogelijk, mits het ter markering van (de rand van) bebouwd gebied is met grootschalig en industrieel karakter, zoals een bedrijventerrein(hub). Ruimtebeslag van de voet van de windturbine dient dan de functionaliteit van de grote ruimtes tussen de bedrijfsgebouwen niet/beperkt aan te tasten

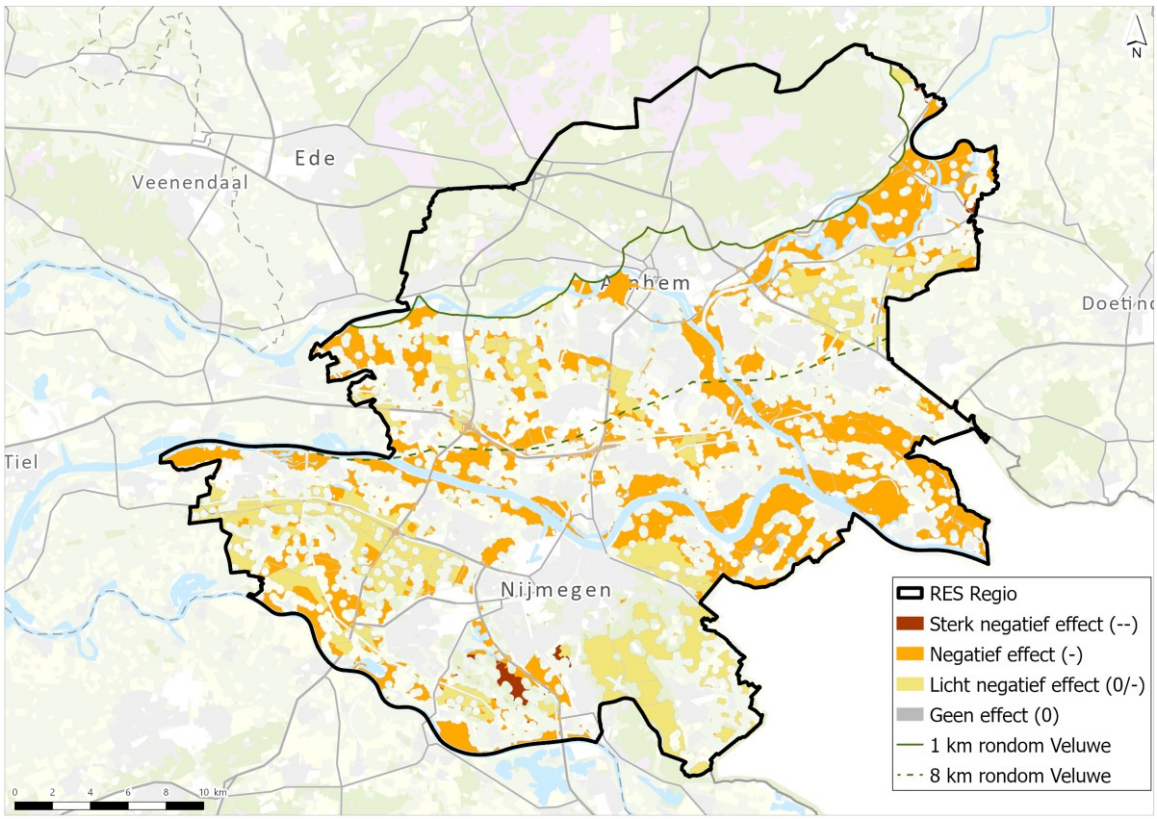
Tabel 4.2 Effecten zonnevelden op typische landschapsstructuren per landschapstype en -structuur

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
Landschapstype A - Stuwwallenlandschap		
zonneveld in stuwwalbos	niet mogelijk zonder aantasting beplantingsstructuur, vanwege schaduwwerking	uitgesloten vanwege onherstelbare aantasting van aaneengesloten bosstructuur
zonneveld op heide of zandverstuiving op stuwwal	mogelijke doorsnijding typische beplantingsstructuur van heide	mogelijk, mits beplantingstructuur van heide behouden blijft
zonneveld in agrarische enclave	mogelijke aantasting van herkenbaarheid van typisch karakter van kamerstructuur met gevarieerd landgebruik	mogelijk, mits aan de 'randen van de stuwwalbossen of gekoppeld aan de erven met opgaande beplanting kunnen kleine zonnevelden worden ontwikkeld binnen bestaande of nieuw toe te voegen kamers. Belangrijk is dat bij meerdere kleine initiatieven geen aaneenschakeling van kamers met zonnevelden ontstaat. Het zicht op de open velden dient behouden te blijven.'
zonneveld op stuwwalflank	mogelijke aantasting van herkenbaarheid van typisch karakter van kaderende opgaande beplanting	mogelijk, mits bij meerdere kleine initiatievengeen aaneenschakeling van kamers met zonnevelden ontstaat. Het zicht op de open velden en het rivierenlandschap dient behouden te blijven
Landschapstype B - Rivierenlandschap		
zonneveld kommenlandschap	mogelijke aantasting verkavelingsstructuur	mogelijk, mits oriëntatie parallel aan verkavelrichting, kleinschalig en gekoppeld aan bestaande landschappelijke elementen
zonneveld op stroomruggenlandschap	mogelijke aantasting van diversiteit in landgebruik (akkers, weiden, boomgaarden)	mogelijk, mits karakteristieke diversiteit en afwisseling behouden blijft
zonneveld in uiterwaarden of in terrasontginningen landschap	constructie beperkt mogelijk het functioneren van karakteristieke waterlopen	mogelijk, mits drijvend op grote plassen, constructie dan niet beperkend
Landschapstype C - Infrastructurele lijnen		
zonneveld langs snelweg	langgerekte lijnvormige structuur mogelijk aangetast.	mogelijk, mits langgerekte opstellingen

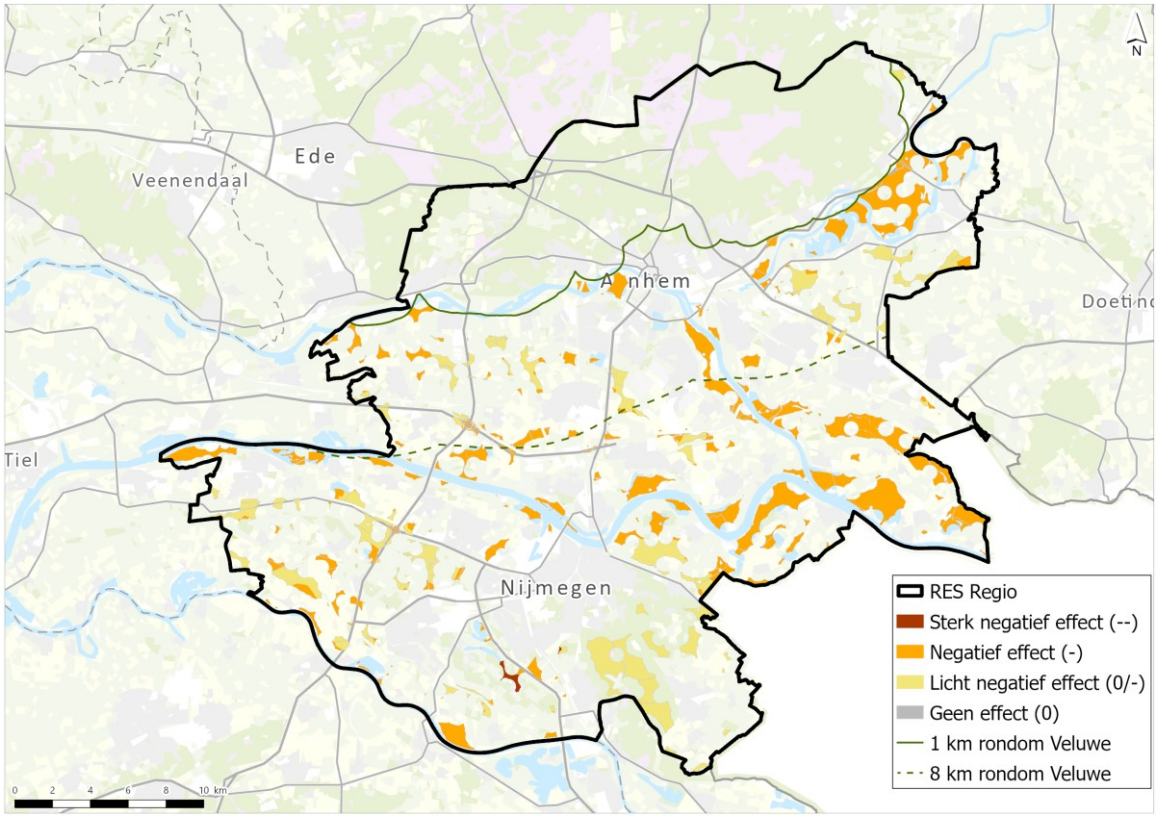
Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
zonneveld langs spoor	langgerekte lijnvormige structuur mogelijk aangetast.	mogelijk, mits langgerekte opstellingen
zonneveld langs bundel Betuweroute en A15	langgerekte lijnvormige structuur mogelijk aangetast.	mogelijk, mits langgerekte opstellingen
Landschapstype D - Stedelijk gebied		
zonneveld in bebouwd gebied	mogelijke aantasting van diverse verkavelingspatronen en organisatiestructuur	mogelijk, mits rekening houdend met bestaande organisatie en verkavelingspatronen, zoals bijvoorbeeld met verticale panelen. Geschikter op gebied met grootschalig industrieel karakter, zoals bedrijventerrein(hub)

De effecten uit bovenstaande tabellen zijn verwerkt op kaart. Afbeelding 4.1 laat zien welke gebieden in het plangebied in welke beoordeling categorieën vallen voor 120 m windturbines. Afbeelding 4.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. De beoordeling voor zonnevelden is visueel weergegeven op afbeelding 4.3. Voor de leesbaarheid van deze notitie zijn alleen de kaarten met de beoordeling voor het gehele plangebied minus de harde belemmeringen weergegeven. In bijlage II van deze notitie zijn de verschillende alternatieven en varianten per criterium beoordeling. In paragraaf 4.3 is een samenvattende beoordelingstabel van de alternatieven opgenomen.

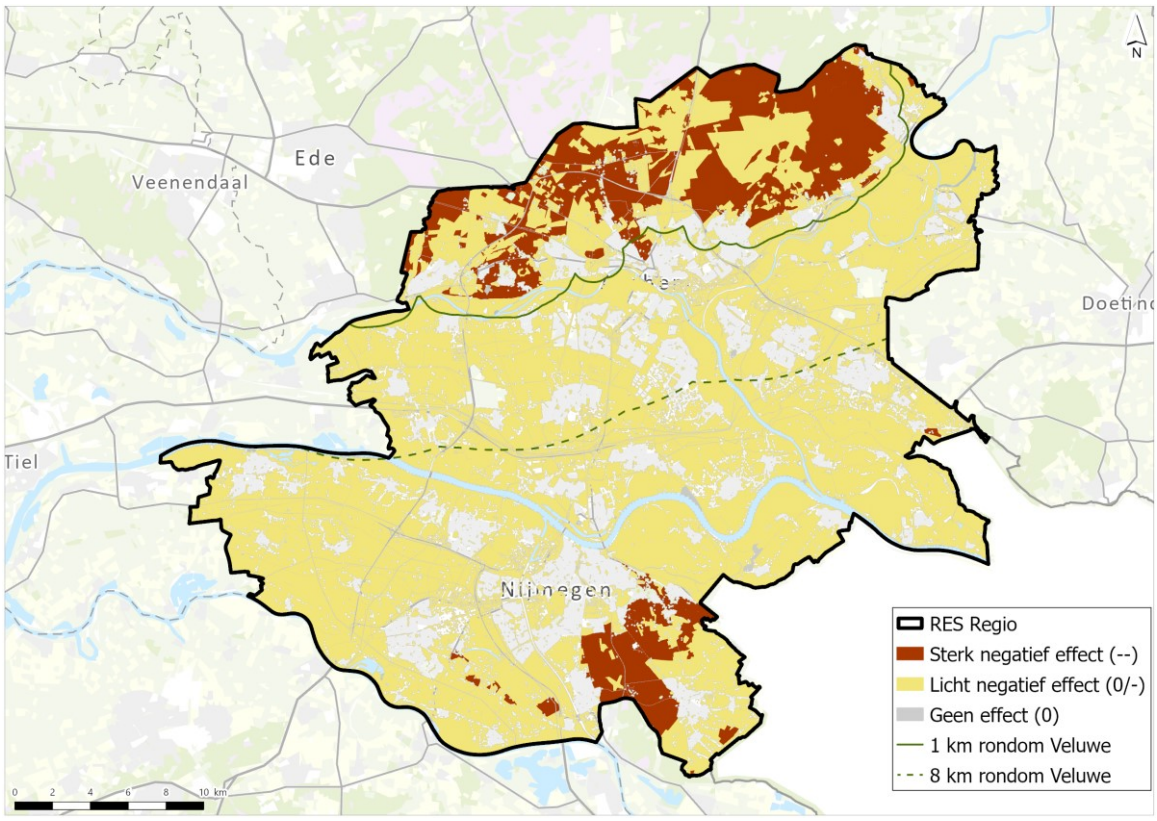
Afbeelding 4.1 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.2 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.3 Beoordeling invloed op landschapstype en -structuur voor zonnevelden op kaart

4.2 Effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen

De ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen kunnen beïnvloed worden door de realisatie van windturbines en zonnevelden. De ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen beschrijven de visuele beleving van het landschap, zoals de begrenzing vanuit ooghoogteperspectief die openheid of beslotenheid creëert, schaal en maatvoering en het contrast tussen stad en land. Daarnaast zijn ook zichtrelaties van belang. Effecten van windturbines en zonnevelden op de ruimtelijk-visuele kenmerken van een landschapstype hangen in bepaalde gevallen eveneens af van de vorm van de opstelling, welke pas in latere fase bepaald wordt.

De windturbines (as-hoogtes variërend van 120 m tot 166 m) zijn van zodanige verticale maat dat ze bestaande landschapselementen overstijgen en hiermee effect hebben op de ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen. Ook voor zonnevelden wordt de zichtbaarheid bepaald door de schaal en openheid van de landschapstypen, aangevuld met de bebouwingsdichtheid en fijnmazigheid van route- en wegennetwerken. Zonnevelden staan relatief laag bij de grond en verdwijnen uit het zichtveld achter landschappelijke elementen en beplantingsstructuren.

De effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen zijn erg afhankelijk van de ligging. Daarom is in tabel 4.3 voor windturbines aangegeven welke beoordeling ten aanzien van ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen van toepassing is. Er is geen onderscheid gemaakt tussen de windturbinetypen (120 m of 166 m), omdat de windturbines de bestaande landschapselementen overschrijden. In tabel 4.3 is eveneens een korte toelichting opgenomen waarom een bepaalde beoordelingscategorie geldt. Voor de beoordelingen in de oranje en gele categorieën zijn hierbij voorwaarden opgenomen. Deze geven aan wat de mogelijkheden binnen het landschapstype of de landschapsstructuur zijn. Tabel 4.4 toont de tabel voor zonnevelden.

Tabel 4.3 Effecten windturbines op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen per landschapstype en -structuur

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
Landschapstype A - Stuwwallenlandschap		
windturbine in stuwwalbos	mogelijke aantasting van vergezichten op karakteristieke opgaande beplanting	mogelijk, mits rekening houdend zichtlijnen vanuit open landschappen rond de bossen
windturbine in agrarische enclave	aantasting van het kleinschalig karakter	schaal van windturbines en windparken verhoudt zich niet tot de schaal en variatie binnen een korte straal rondom de enclaves
windturbine op heide of zandverstuiving op stuwwal	mogelijke verstoring van weidse openheid	mogelijk, mits vorm en kleur van windturbine en opstelling onderscheidend is van die in andere landschapstypen en trots uitstraalt. Vanwege de stilte en gebrek aan dynamiek in dit landschapstype is keuze voor hoge tiplaagte een voorwaarde. [ref. 8]
windturbine op stuwwalflank	aantasting kleinschalig karakter en zicht op de stuwwal	windturbines zorgen voor onherstelbare verstoring van zichtrelaties tussen de stuwwal en andere landschapstypen
Landschapstype B - Rivierenlandschap		
windturbine in kommenlandschap	mogelijke visuele verstoring van waardevol open gebied	mogelijk, mits er een transformatie plaatsvindt, waarbij de schaal van de opstelling past bij het kommenlandschap en het landschap onder de windturbines versterkt wordt [ref. 8] met bijv. biomassa aanplant,

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
		zoals in landschapsanalyse H+N+S (bijlage I)
windturbine op stroomruggenlandschap	aantasting kleinschalig en besloten karakter en zicht vanuit open landschapstypen er omheen verstoord	schaal van windturbine verhoudt zich niet tot het karakter en schaal van alle gebieden in het stroomruggenlandschap, alleen tot de gebieden met een grotere schaal, die qua typologie op het kommenlandschap lijken, alleen dan is de ingreep mogelijk. In de kleinschaligere delen kan wel aan kleine turbines gedacht worden (bijlage 1). Daarbij dient er een positieve transformatie plaats te vinden en is er in het gehele landschapstype aandacht voor een balans tussen 'leegte' en 'volte'[ref. 8].
windturbine in uiterwaarden of in terrasontginningen landschap	mogelijke verstoring van weidse openheid	mogelijk, mits vorm en kleur van windturbine en opstelling onderscheidend is van die in andere landschapstypen en trots uitstraalt. Om visuele rust te bewaren is hoge tiplaagte een voorwaarde. [ref. 8]
Landschapstype C - Infrastructurele lijnen		
windturbine langs snelweg	schaal van windturbine niet in verhouding met schaal van wegbreedte [ref. 8]	mogelijk, mits opstelling ter markering van markante punten, zoals kruispunten en bruggen, naar voorbeeld uit landschapsanalyse H+N+S (bijlage I) Niet ter markering van weg als lijn in het landschap. Verband tussen breedte infrastructurele lijn en hoogte windturbine is 'door de volstrekt uit de pas lopende afmetingen van windturbines ten opzichte van wegen discutabel' geworden [ref. 8] maar meningen hierover zijn nog verdeeld. Voorwaarde is betrekken van alle waarnemers van het landschap.
windturbine langs spoor	schaal van windturbine niet in verhouding met schaal van spoor breedte [ref. 8]	mogelijk, mits opstelling ter markering van markante punten, zoals kruispunten en bruggen, naar voorbeeld uit landschapsanalyse H+N+S (bijlage I) Niet ter markering van spoor als lijn in het landschap. Verband tussen breedte infrastructurele lijn en hoogte windturbine is 'door de volstrekt uit de pas lopende afmetingen van windturbines ten opzichte van wegen discutabel' geworden [ref. 8] maar meningen hierover zijn nog verdeeld. Voorwaarde is betrekken van alle waarnemers van het landschap. [ref. 8]
windturbine langs bundel Betuweroute en A15	schaal van windturbine niet in verhouding met schaal van spoor en weg breedte [ref. 8]	mogelijk, mits opstelling ter markering van markante punten, zoals kruispunten, splitsing en bruggen, naar voorbeeld uit landschapsanalyse H+N+S (bijlage I) Niet ter markering van bundel als geheel in het landschap. Verband tussen breedte infrastructurele lijn en hoogte windturbine is 'door de volstrekt uit de pas lopende afmetingen van

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
		windturbines ten opzichte van wegen discutabel' geworden [ref. 8] maar meningen hierover zijn nog verdeeld. Voorwaarde is betrekken van alle waarnemers van het landschap [ref. 8]
Landschapstype D - Stedelijk gebied		
windturbine in bebouwd gebied	grote windturbine mogelijk niet passend bij schaalgrootte van bedrijventerrein en aantasting van de herkenbaarheid van het kleinschalige karakter	mogelijk, mits het (op de rand van) grootschalig bebouwd gebied is met industrieel karakter, zoals bedrijventerrein en mits de windturbine(s) accenten zijn ter markering van een markant punt, zoals in H+N+S landschapsanalyse (bijlage I)

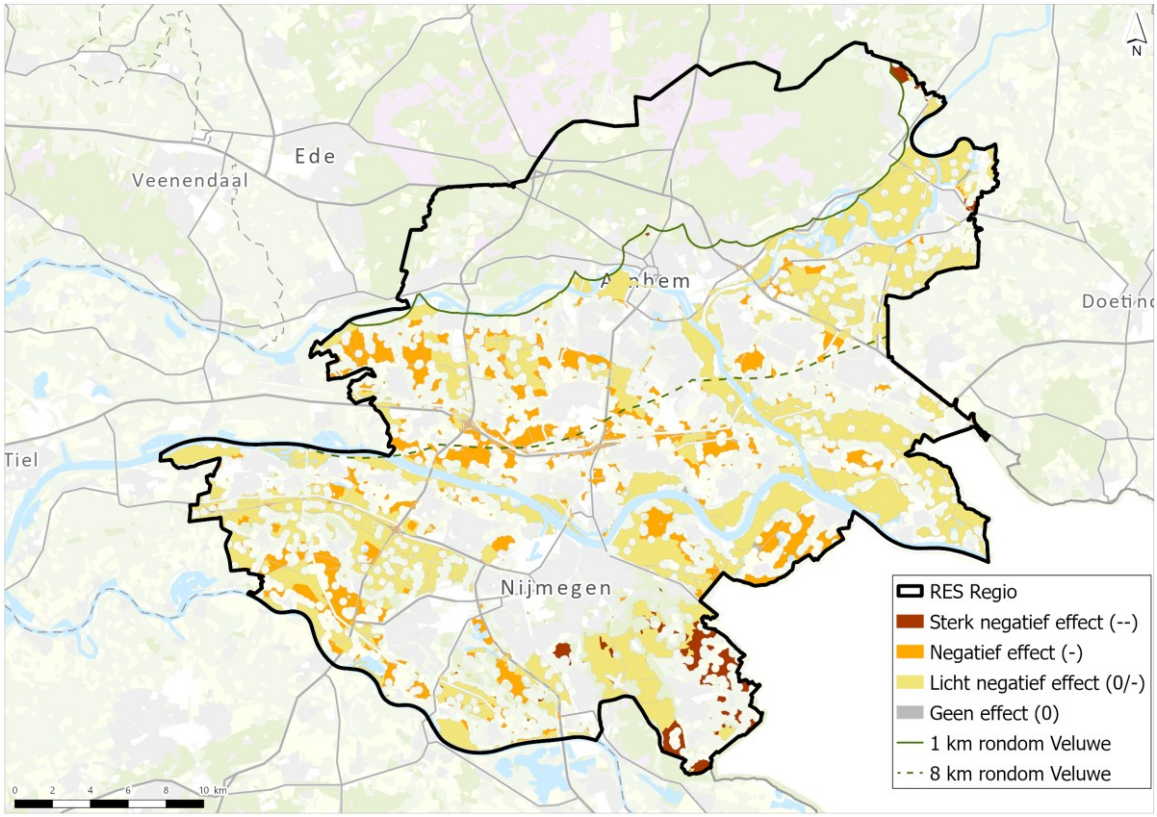
Tabel 4.4 Effecten zonnevelden op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen per landschapstype en -structuur

Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
Landschapstype A - Stuwwallenlandschap		
zonneveld in stuwwalbos	niet mogelijk zonder verstoring van beslotenheid	uitgesloten vanwege permanente verstoring van besloten ruimte
zonneveld op heide of zandverstuiving op stuwwal	mogelijke verstoring openheid	mogelijk, mits karakteristieke open ruimte omgeven door bos behouden blijft
zonneveld in agrarische enclave	mogelijke aantasting van karakteristieke afwisseling van halfopen en besloten akkers en weiden	mogelijk, mits karakteristieke afwisseling tussen halfopen en besloten behouden blijft
zonneveld op stuwwalflank	mogelijke verstoring van glooiende vergezichten	mogelijk, mits 'randen van de stuwwalbossen en gekoppeld aan de erven met opgaande beplanting kunnen (kleine) zonnevelden worden ontwikkeld. Het zicht op de open velden dient behouden te blijven.'
Landschapstype B - Rivierenlandschap		
zonneveld kommenlandschap	mogelijke aantasting grootschalige openheid	mogelijk, mits oriëntatie parallel aan verkavelrichting, kleinschalig en gekoppeld aan bestaande landschappelijke elementen
zonneveld op stroomruggenlandschap	mogelijke aantasting van karakteristieke afwisseling van halfopen en besloten akkers weiden en boomgaarden besloten kamerstructuur en diversiteit in landgebruik (akkers, weiden, boomgaarden)	mogelijk, mits karakteristieke diversiteit en afwisseling behouden blijft
zonneveld in uiterwaarden of in terrasontginningen landschap	karakteristieke beleving van landschapstype mogelijk verstoord (micro-reliëf en openheid van het grasland) vanwege verhoogde standpunt van de waarnemer op de dijken,	mogelijk, mits drijvend op grote plassen of op het dijktalud van een 'klimaatdijk'
Landschapstype C - Infrastructurele lijnen		
zonneveld langs snelweg	mogelijk effect op zicht op open landschap voor weggebruiker en beleving van de weg vanuit het omliggende	mogelijk, mits plaatsing in de zijbermen als daardoor niet het zicht op het open landschap verdwijnt. Zonnepanelen in

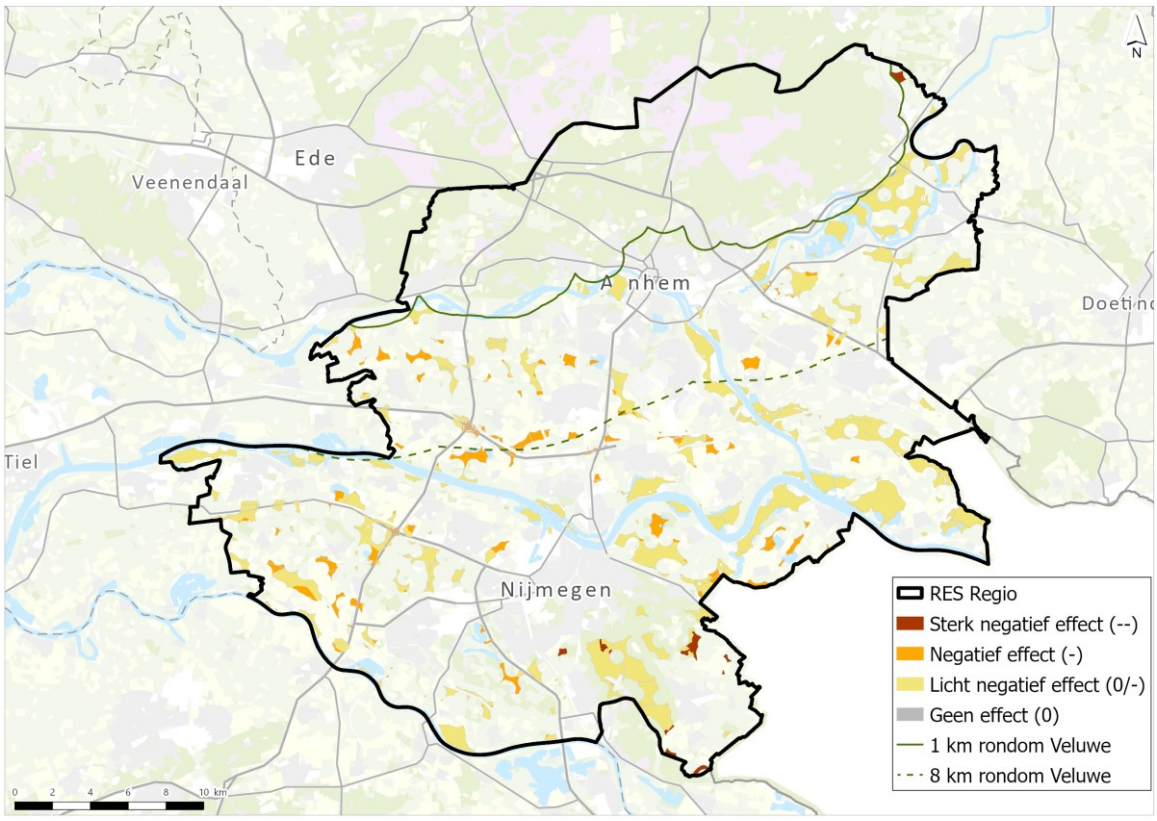
Ingreep	Effect	Beoordeling en toelichting
	landschap kan negatief worden beïnvloed, vooral bij laaggelegen wegen die open landschap doorkruizen.	zijbermen ter hoogte van steden, dorpen en bedrijventerreinen of in snelwegelementen, zoals geluidsschermen of taluds, voegen zich makkelijker naar de omgeving.
zonneveld langs spoor	mogelijk effect op zicht op open landschap voor weggebruiker en beleving van de weg vanuit het omliggende landschap kan negatief worden beïnvloed, vooral bij laaggelegen spoorwegen die open landschap doorkruizen.	mogelijk, mits plaatsing in de zijbermen als daardoor niet het zicht op het open landschap verdwijnt. Zonnepanelen in zijbermen ter hoogte van steden, dorpen en bedrijventerreinen of in snelwegelementen, zoals geluidsschermen of taluds, voegen zich makkelijker naar de omgeving.
zonneveld langs bundel Betuweroute en A15	mogelijk effect op zicht op open landschap voor weggebruiker en treinreiziger en de beleving van de weg vanuit het omliggende landschap kan negatief beïnvloed worden.	mogelijk, mits plaatsing in de zijbermen als daardoor niet het zicht op het open landschap verdwijnt. Zonnepanelen in zijbermen ter hoogte van steden, dorpen en bedrijventerreinen of in snelwegelementen, zoals geluidsschermen of taluds, voegen zich makkelijker naar de omgeving.
Landschapstype D - Stedelijk gebied		
zonneveld in bebouwd gebied	mogelijke aantasting van de kleinschaligheid	mogelijk, mits multifunctioneel/ kleinschalige ingrepen (bijvoorbeeld verticaal). Geschikter op gebied met grootschalig industrieel karakter, zoals bedrijventerrein(hub)

De effecten uit bovenstaande tabellen zijn verwerkt op kaart. Afbeelding 4.4 laat zien welke gebieden in het plangebied in welke categorie zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 4.5 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. De beoordeling voor zonnevelden is visueel weergegeven op afbeelding 4.6. Voor de leesbaarheid van deze notitie zijn alleen de kaarten met de beoordeling voor het gehele plangebied minus de harde belemmeringen weergegeven. In bijlage II van deze notitie zijn de verschillende alternatieven en varianten per criterium beoordeling. In paragraaf 4.3 is een samenvattende beoordelingstabel van de alternatieven opgenomen.

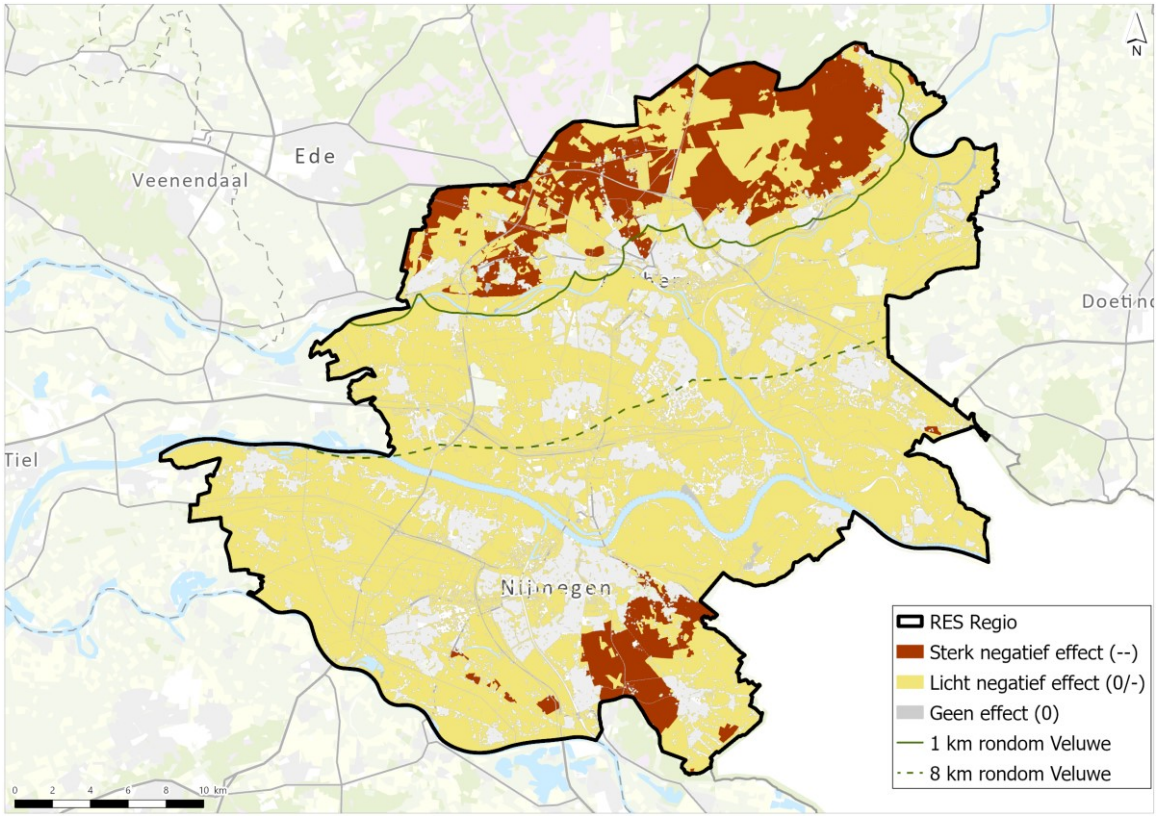
Afbeelding 4.4 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.5 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor 166 m windturbines op kaart

Afbeelding 4.6 Beoordeling invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen voor zonnevelden op kaart

4.3 Samenvatting effectanalyse en -beoordeling landschap

Tabel 4.5 toont een samenvattend overzicht van de effectbeoordeling van het thema landschap, zoals toegelicht in voorgaande paragrafen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling. In bijlage II is de nuancering van de beoordeling op kaarten opgenomen.

Tabel 4.5 Relevante effecttypen en effectbereik (maximale potentiële effecten per windturbinetype

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op landschapstype en -structuur	-	--	--	-	-	--	-	-	--	--	--	--
invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en elementen	-	--	--	--	-	--	--	--	--	--	--	--

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

5 CUMULATIEVE EFFECTEN, AANBEVELINGEN EN LEEMTEN IN KENNIS

Aanbevelingen

Deze effectstudie landschap geeft op hoofdlijnen de effecten op de landschapstypen in het plangebied. Dit leidt tot een duiding van gebieden die kansrijk zijn voor zon en/of wind. Er zijn daarnaast ook gebieden waar negatieve effecten te verwachten zijn. De uitgewerkte tabellen in hoofdstuk 4 van deze beoordeling geven aan waarop effecten beperkt kunnen worden in de volgende planfases. De landschapsanalyse van H+N+S (inpassen, aanpassen, transformeren) geeft waardevolle handvatten om negatieve effecten te mitigeren of om de landschapskwaliteit op een locatie te versterken.

Aangezien er in dit planMER geen opstellingsvarianten zijn onderzocht, is de daadwerkelijke lokale impact van zon- of windparken in een landschap pas te bepalen op projectniveau. Op lokaal niveau zijn er mogelijk andere ingreep-effectrelaties. Denk daarbij aan de impact van bijvoorbeeld onderhoudspaden, transformatorhuisjes of afrasteringen van zonnevelden of windturbines op de landschapsstructuur en de ruimtelijk-visuele beleving. De Gelderse zonnewijzer [ref. 3] biedt hiervoor waardevolle bouwstenen voor zonnevelden. Het rapport van de CoP Windenergie en Landschapskwaliteit [ref. 8] biedt enkele aanbevelingen op opstellingsniveau voor windturbines.

Cumulatieve effecten

In geval er meerdere initiatieven voor de ontwikkeling van duurzame energie in het plangebied plaatsvinden of in de omliggende RES-regio's, kan er sprake zijn van cumulatieve effecten op landschap.

Effecten verschillen als windturbines en zonnevelden meer worden geconcentreerd of juist verspreid over de regio. Met name voor windturbines geldt dat er andere ruimtelijk-visuele effecten optreden als windparken worden gecentreerd, omdat de windturbines dan mogelijk met elkaar kunnen interfereren. Er is echter nieuw ruimtelijk onderzoek nodig om dit aan te tonen voor dit formaat windturbines. [ref. 8] Ten aanzien van de beoordeling van cumulatieve effecten is het advies om in geval van de ontwikkeling van twee of meerdere windparken binnen een straal van 20 kilometer, nader onderzoek te doen naar het effect van interferentie tussen de windparken op de ruimtelijk-visuele beleving van het landschap.

Voor zonnevelden geldt dat, vanuit landschap, aangesloten moet worden bij de landschapstypen en -structuren. Hiermee kan het passend zijn om in grootschaligere landschappen een beperkt aantal grotere zonnevelden te realiseren. Voor meer besloten landschappen geldt het omgekeerde. Bij de afweging is een zorgvuldige afweging van de locatiekeuze en geografische spreiding tussen windturbines en zonnevelden daarom van belang, passend bij het landschappelijke draagvlak.

Leemtes in kennis

Een objectieve, kwalitatieve beoordeling van het thema landschap valt of staat bij een heldere en eenduidige begrenzing van de verschillende (sub)landschapstypen. Voor deze effectstudie is gebruik gemaakt van de GIS dataset Histland van de RCE. Voor het zandlandschap ontbreekt het nog aan een heldere begrenzing van sub-landschappen op de Veluwe. Op kleine schaal is er een grote diversiteit aan landschappen: van landgoederen, bos, heide en zandverstuivingen maar ook agrarische enclaves daarin. Dit biedt kansen voor het op kleine schaal toepassen van zon, mits er rekening gehouden wordt met de kernkwaliteiten op deze sub-landschappen.

6 REFERENTIES

Referentielijst

Referentie 1: Provincie Gelderland (2022). *Streekgids Veluwe.* https://media.gelderland.nl/Streekgids_Veluwe_518fc67b9d.pdf bezocht op: 26-01-2023

Referentie 2: Provincie Gelderland (2022). *Streekgids Rijk van Nijmegen.* https://media.gelderland.nl/Streekgids_Rijk_van_Nijmegen_b39388f289.pdf bezocht op: 26-01-2023

Referentie 3: ECN, provincie Gelderland, Kuiper Compagnons, Urban Synergy (2019). *Zonnewijzer - Gelderse gebiedsgids voor Zonnevelden.* https://www.geldersenergieakkoord.nl/downloads/KC-001-1_GelderseZonneWijzer_v15.pdf, bezocht op: 26-01-2023

Referentie 4: Provincie Gelderland (2022). *Streekgids Overbetuwe.* https://media.gelderland.nl/Streekgids_Overbetuwe_6546ce34be.pdf?updated_at=2022-08-29T14:06:49.830Z bezocht op: 26-01-2023

Referentie 5: RCE (2020). *Landschapstypen Nederland in ruimtelijke karakteristieken.* https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2020/01/01/poster1_landschapstypennl_ruimtelijke_karakteristieken bezocht op: 26-01-2023

Referentie 6: Must stedenbouw, Strootman Landschapsarchitecten (2012) *Visie op de omgeving van spoor en station - bijdrage aan het spoorbeeld.* https://www.spoorbeeld.nl/sites/default/files/2021-09/Visie%20op%20omgeving%20van%20spoor%20en%20station%20lowres_3.pdf

Referentie 7: Provincie Gelderland (2023). *OMGEVINGSVERORDENING GELDERLAND (JANUARI 2023) https://www.gelderland.nl/themas/omgevingsvisie* bezocht op: 24-02-2023

Referentie 8: CoP, Ministerie van BZK, Rijkswaterstaat, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2021) *Windturbines in levend landschap- Rapportage van de CoP Windenergie en Landschapskwaliteit.* https://nvtl.nl/wp-content/uploads/2021/06/windenergie-levend-landschap-200521_df.pdf bezocht op: 24-02-2023

Referentie 9: *D.J.F., Bel, W., Soepboer (2011) Een objectieve effectrapportage voor landschap – De waarde van landschap* Toets, 01 (11) https://www.toets-online.nl/de-waarde-van-landschap bezocht op: 1-03-2023

BIJLAGE: LANDSCHAPSANALYSE VAN H+N+S

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

Thema ateliers 16 en 17 december 2019

Doel thema ateliers

- Integraal ontwerpproces
- Opgaven van thema's naast energietransitie in beeld brengen
- Concreet maken hoe we koppelen

Programma

- **Welkom en inleiding (10 min)**
  - Rijk van Voskuilen
  - Voorstelronde
- **Inhoudelijke start (10 min)**
  - Consortium
- **Kansen en knelpunten (90 min)**
  - Opgaven thema in beeld
  - Kansen en knelpunten verkennen
  - Vervolg benoemen
- **Resultaten samenvatten (10 min)**

Inleiding

- De regio Arnhem Nijmegen…
  - 16 gemeenten, 3 waterschappen, provincie, netbeheerder
  - Lokale, regionale, provinciale, landelijke stakeholders
  - 1 van de 30 RES regio's
- … Krijgt een opdracht vanuit het Klimaatakkoord
  - Context van 49% CO_2 reductie in 2030
  - Tafels gebouwde omgeving en elektriciteit, 35 TWh
  - (Regionale Structuur Warmte)
  - 1 juni 2020 en 1 mrt 2021
- … en vult dat in met
  - als motto 'van, voor en door de regio'
  - Invulling geven aan de 35 TWh in de context van de bredere opgave (55% CO_2 reductie)
  - Een werkorganisatie
    - Ruimte, Warmte, Bestuurlijke Besluitvorming en Communicatie (BBC), Data Informatie Management (DIM)
  - Startnotitie

Besluitvorming en planning

Formeel

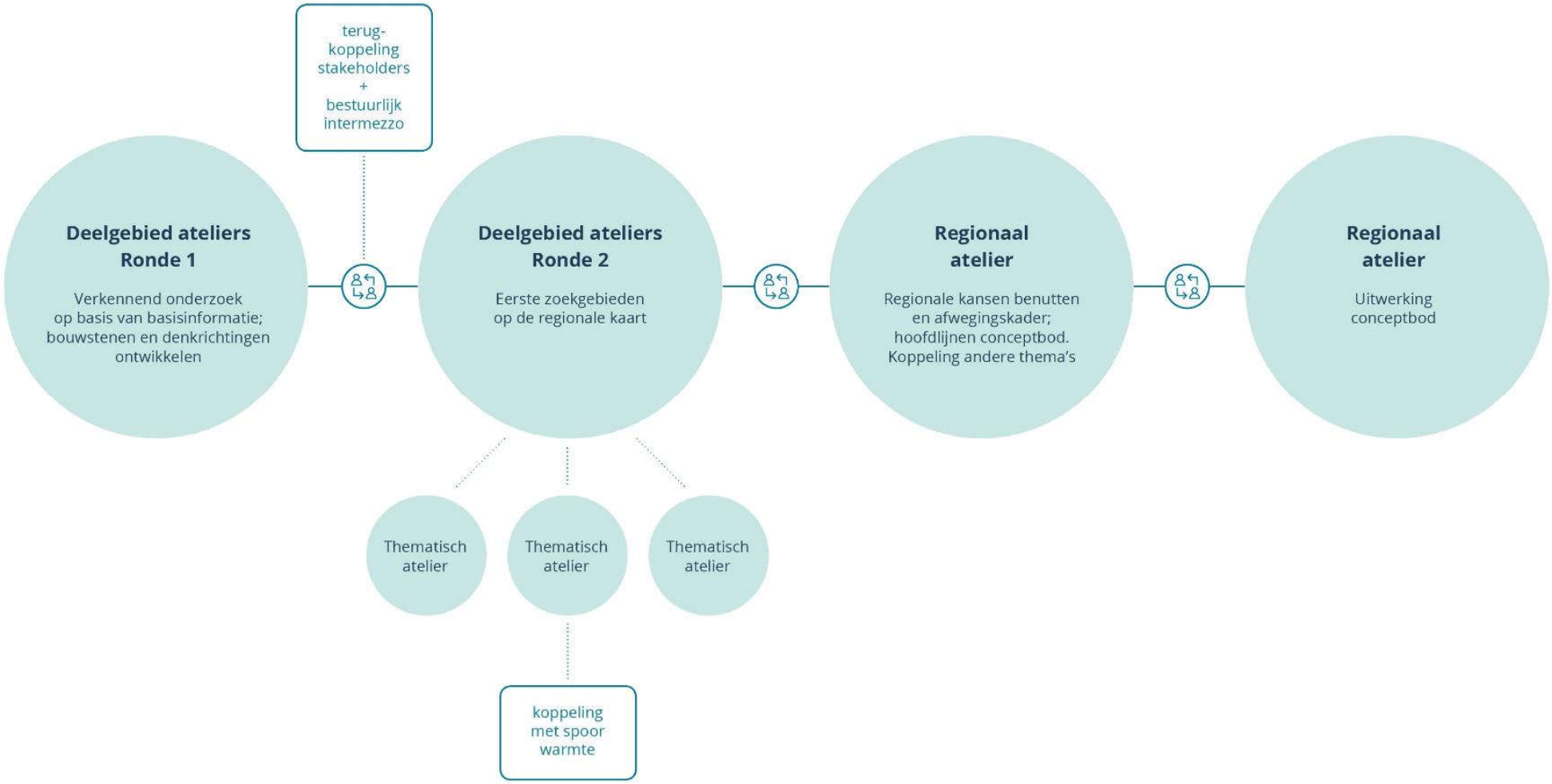
- Regiegroep
  - Vertegenwoordiging overheden
  - Bestuurlijk opdrachtgever
- PFO duurzaamheid
- B&W, raden, GS, PS, AB's, DB's Waterschappen

Tussentijds

- Gespreksrondes
- Ruimte ateliers centraal gesprek
- Stakeholder intermezzo's
- Bestuurlijke intermezzo's

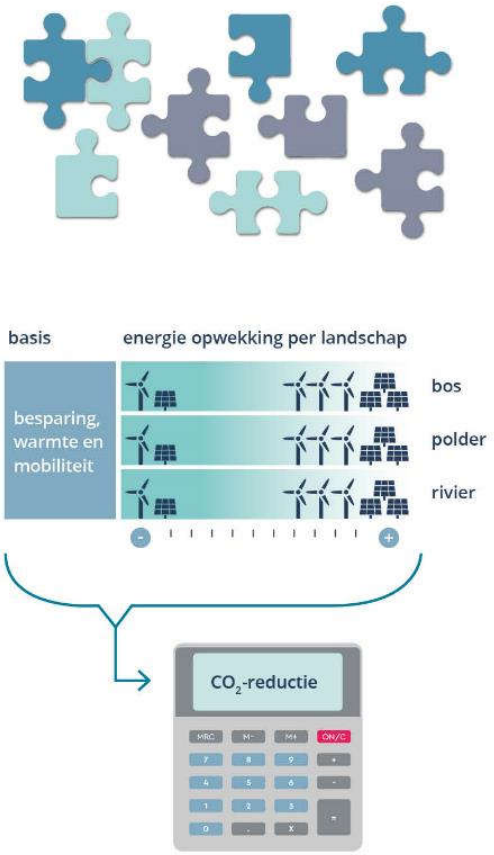
1. Aanpak

terug-
koppeling
stakeholders
+
bestuurlijk
intermezzo
Deelgebied ateliers
Ronde 1
Verkennend onderzoek
op basis van basisinformatie;
bouwstenen en denkrichtingen
ontwikkelen
Deelgebied ateliers
Ronde 2
Eerste zoekgebieden
op de regionale kaart
Regionaal
atelier
Regionale kansen benutten
en afwegingskader;
hoofdlijnen conceptbod.
Koppeling andere thema's
Regionaal
atelier
Uitwerking
conceptbod
Thematisch
atelier
Thematisch
atelier
Thematisch
atelier
koppeling
met spoor
warmte

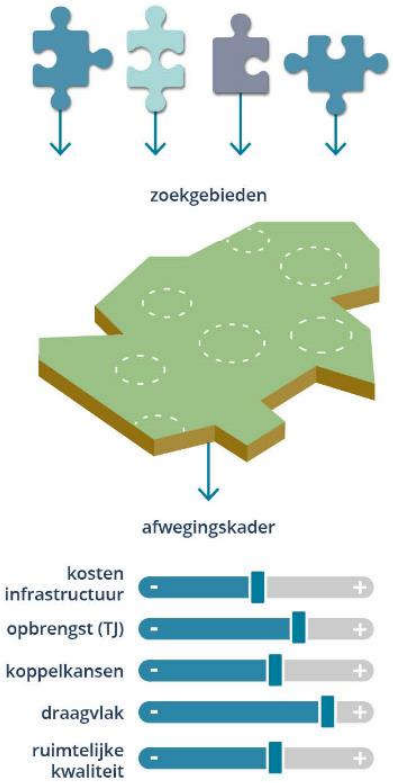
1 Bouwstenen samenstellen

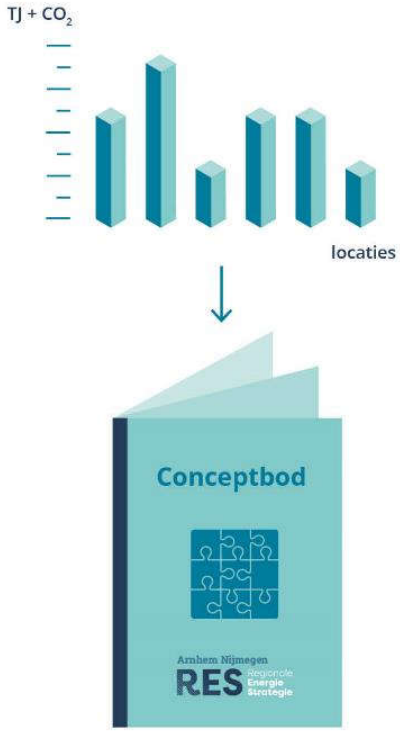
2 Denkrichtingen

3 Regionaal ontwerp

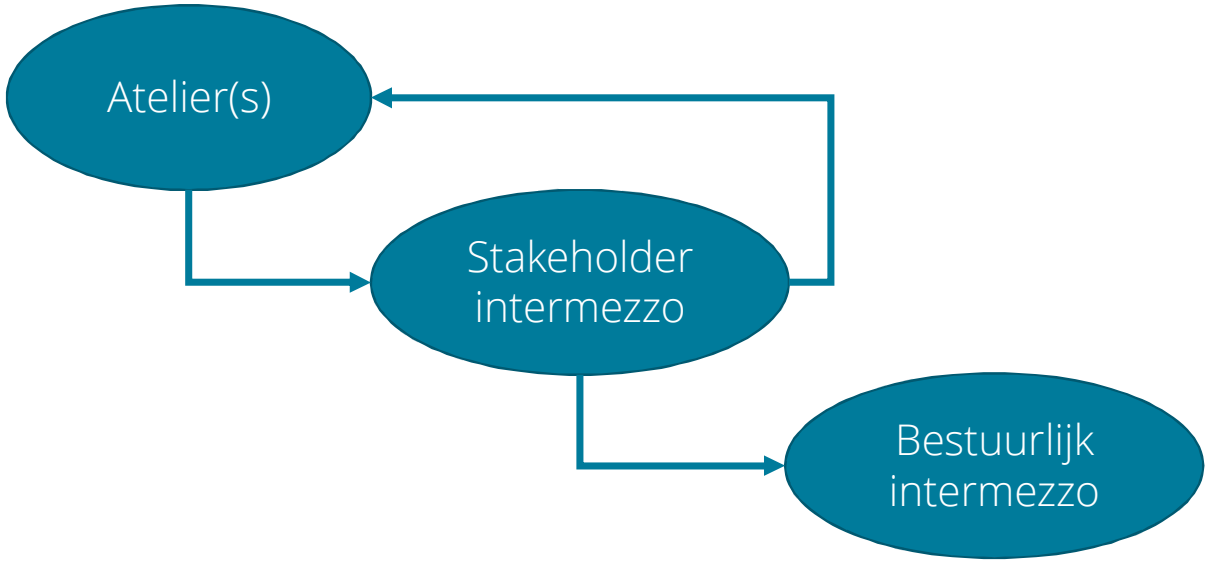

4 Conceptbod

Vervolgstappen

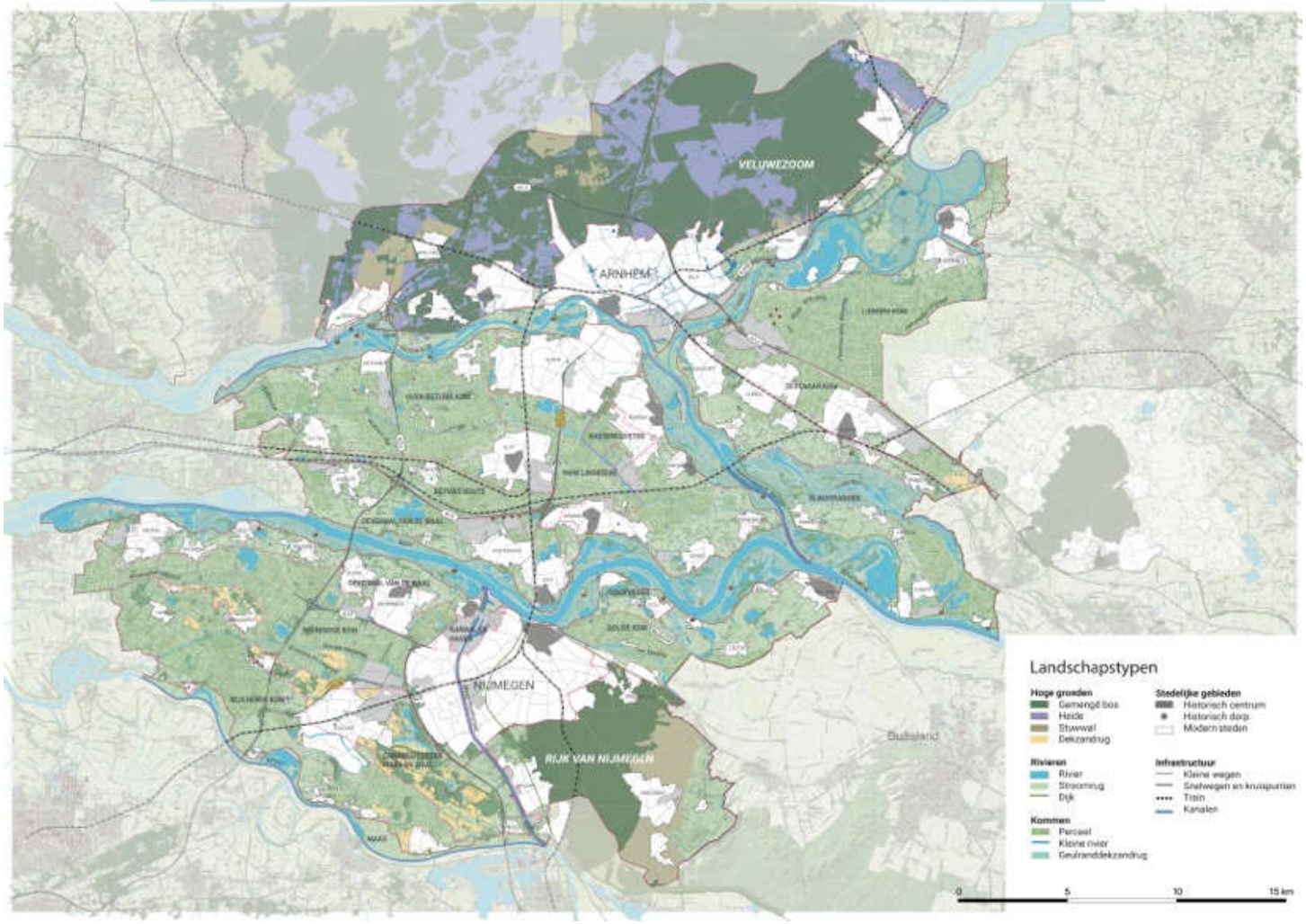
- **2e ronde ruimte ateliers**
  - 20 januari 13:00 uur
  - 21 januari 13:00 uur
  - 23 januari 13:00 uur
  - 28 januari 13:00 uur
- **Stakeholder intermezzo's**
  - 15 januari 15:00 – 16:30 uur
  - 18 februari?
  - 7 april?
  - 13 mei?
- **Bestuurlijke intermezzo's**
  - Maart
  - April
- **Regionaal ruimte atelier**
  - 12 maart?
  - 23 april?
- **Alle communicatie via mailings (AVG)**

Programma

- **Welkom en inleiding (10 min)**
  - Rijk van Voskuilen
  - Voorstelronde
- **Inhoudelijke start (10 min)**
  - Consortium
- **Kansen en knelpunten (90 min)**
  - Opgaven thema in beeld
  - Kansen en knelpunten verkennen
  - Vervolg benoemen
- **Resultaten samenvatten (10 min)**

Landschappelijke analyse

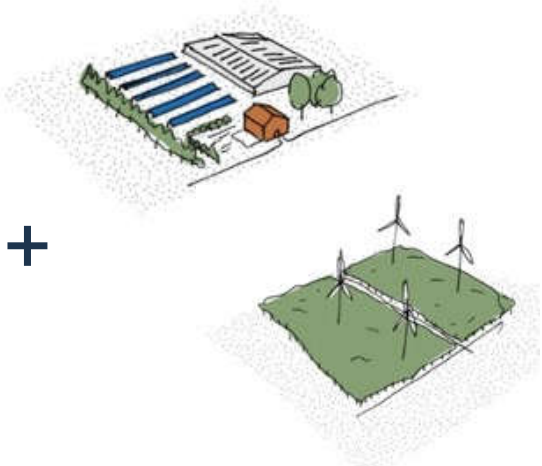
METHODE

Landschapstypen en hun kwaliteiten

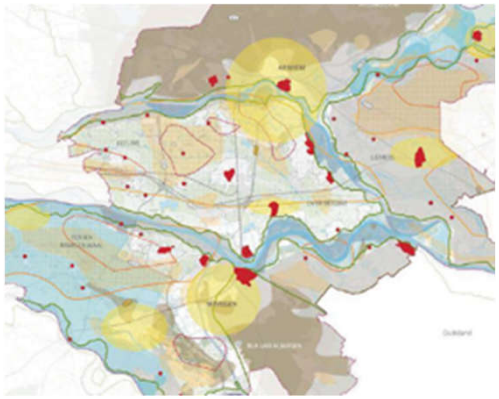
+

Energiebouwstenen

+

Gebiedsopgaven en meekoppelkansen

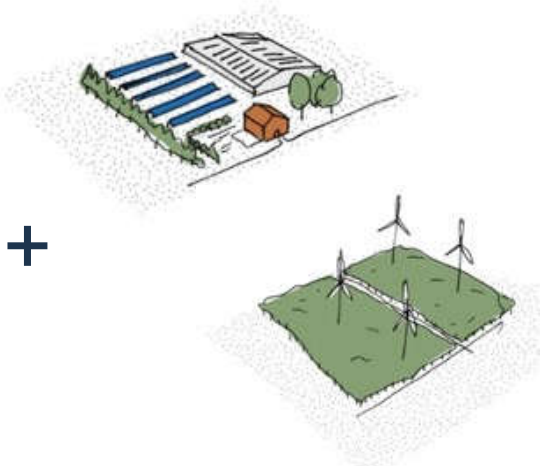
METHODE

Landschapstypen en hun kwaliteiten

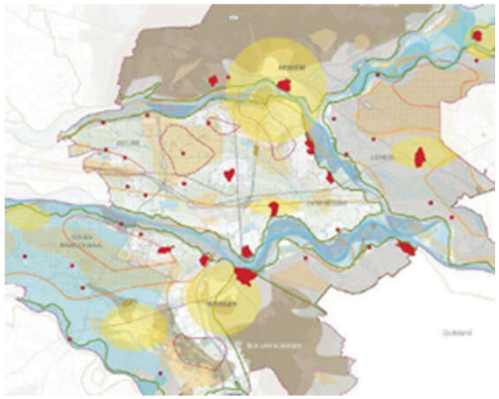
+

Energiebouwstenen

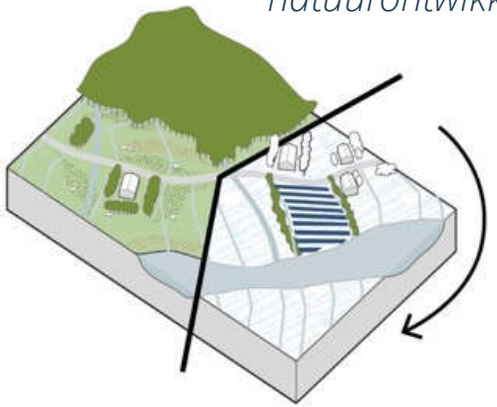

+

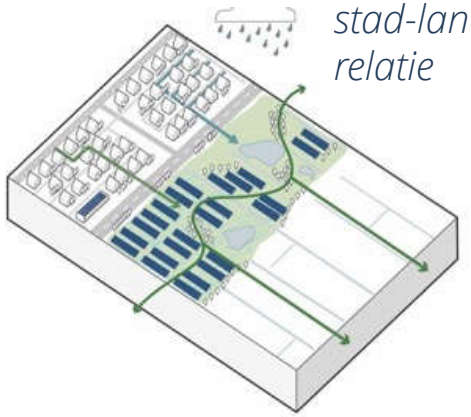
Gebiedsopgaven en meekoppelkansen

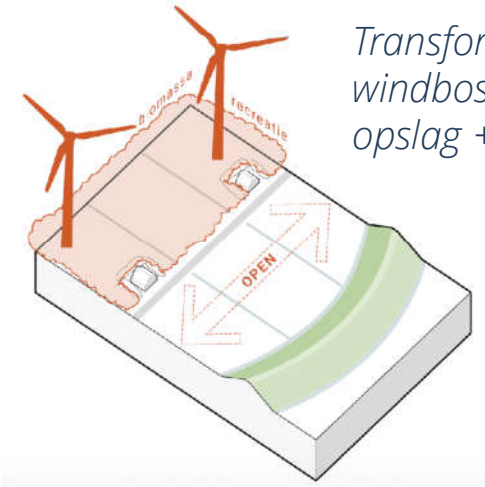
Transformatie naar natuurontwikkeling

Verbetering stad-land relatie

Transformatie naar windbos: CO2 opslag + recreatie

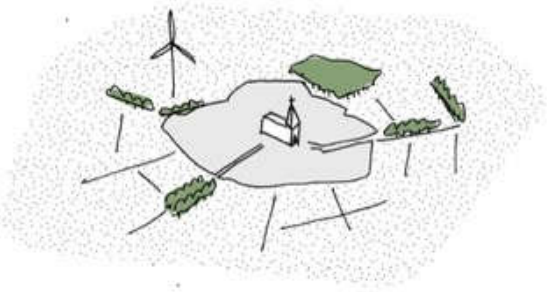

ENERGIEBOUWSTENEN EN LANDSCHAPSSTRATEGIEËN

ENERGIE PRODUCTIE

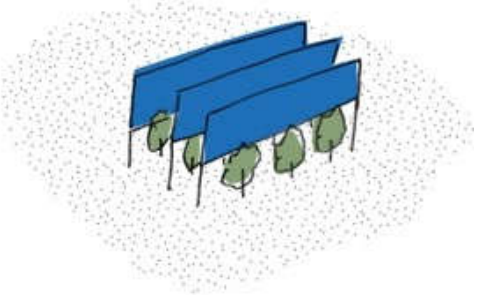
INPASSEN

Acupunctuur
Kleinschalige interventie
Bestaande kwaliteiten leidend

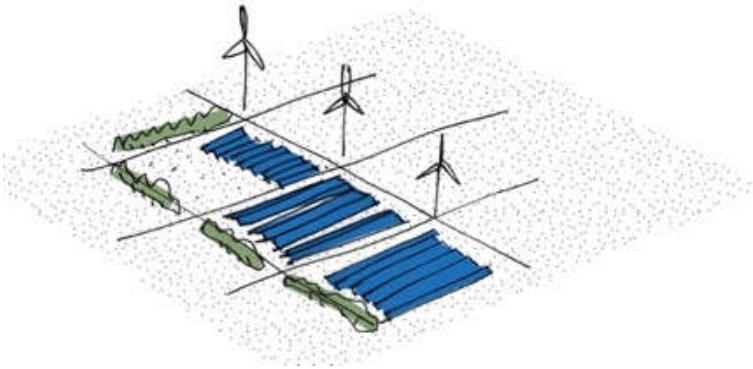
AANPASSEN

Herstel bestaand/toevoegen
Grootschaliger ingreep
Kwaliteiten versterken

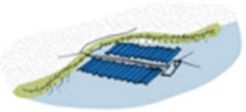
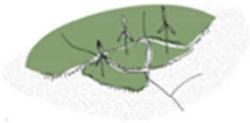
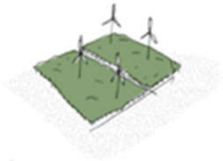
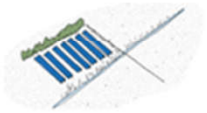
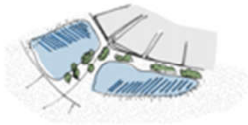
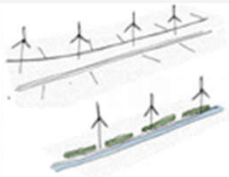
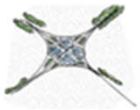

TRANSFORMEREN

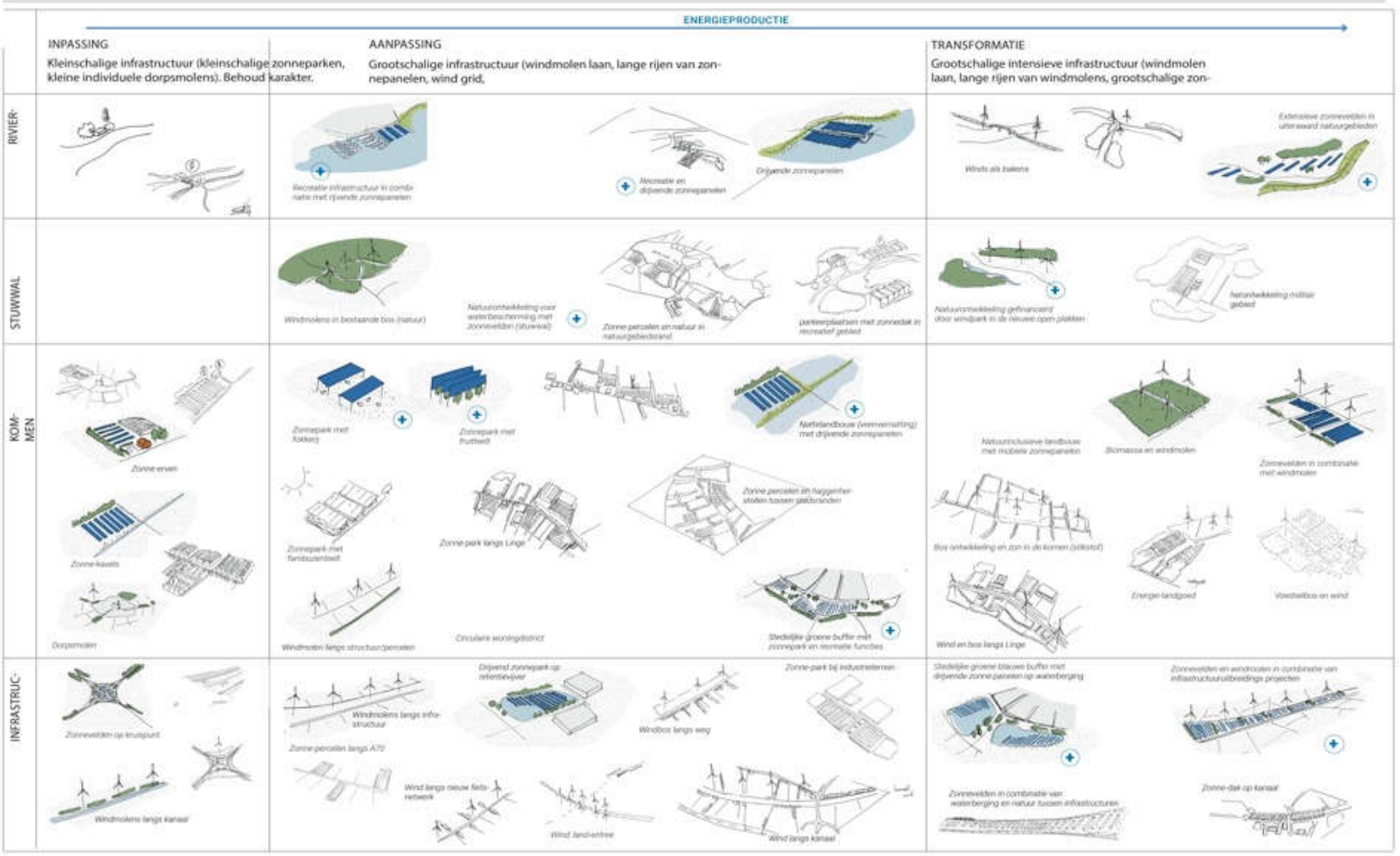
Grootschalige ingreep
Nieuwe identiteit zoeken

GEREEDSCHAPSKIST MET BOUWSTENEN

LANDSCHAPSTYPEN	INPASSEN	AANPASSEN	TRANSFORMEREN
RIVIEREN 			
STUWWAL 			
KOMMEN 	 	 	
	 		
INFRASTRUCTUUR 	 		

Gereedschapskist met bouwstenen

Infrastructuur

INPASSING

Zonnevelden op kruispunt

windbos i.c.m. bos en knooppunten

carpool- en parkeerplaatsen met zonnedaken (en tegelijkertijd koele parkeerplaats)

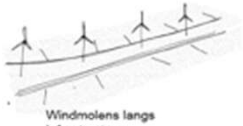

Zonnedaken boven rail en tunnelbakken rail

Zon geïntegreerd in geluidswallen

AANPASSING

Windmolens langs infrastructuur

Drijvend zonnepark op retentievijver

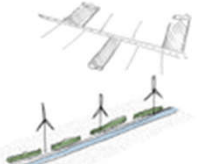

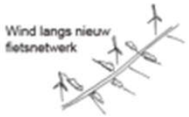
Windbos langs weg:
- benadrukken van oost-westrichting (richting van de rivieren) en niet noord-zuid

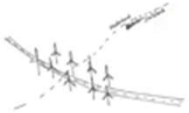
Zonne-park bij industrieterrein + windmolens langs infra / rand met bedrijventerrein

'Zonnelint' met zonnevelden parallel langs A73

Wind langs nieuw fietsnetwerk

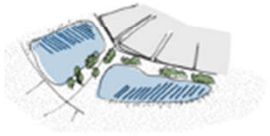
Wind: land-entree
- benadrukken van oost-westrichting (richting van de rivieren) en niet noord-zuid

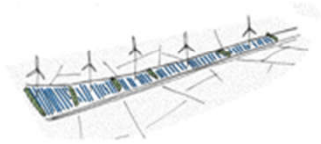
Wind langs kanaal

TRANSFORMATIE

Stedelijke groene-blauwe buffer met drijvende zonne-panelen op waterberging

A15 / Betuweroute als energiecorridor met zonnevelden tussen de (bestaande) infralijnen + windmolens langs de A15 zuidzijde

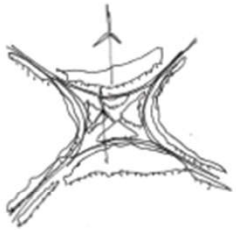
Zonnevelden in combinatie van waterberging en natuur tussen infrastructuren

Zonne-dak op kanaal

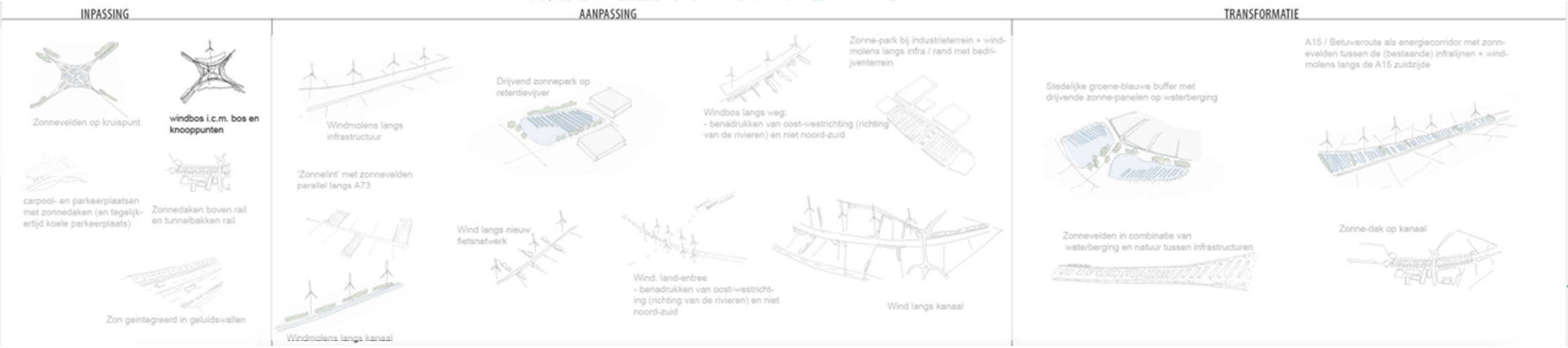

Infrastructuur

Accentueren van markante plekken

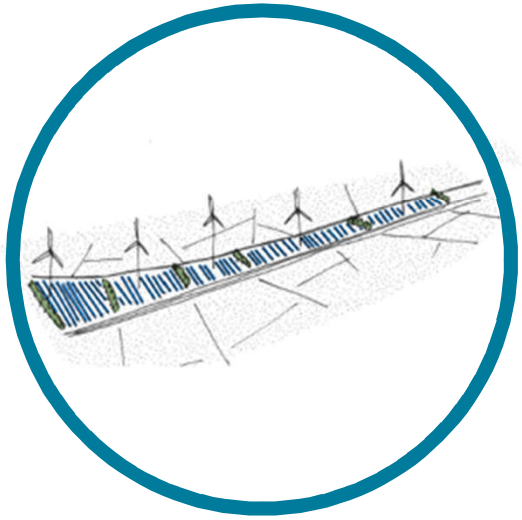

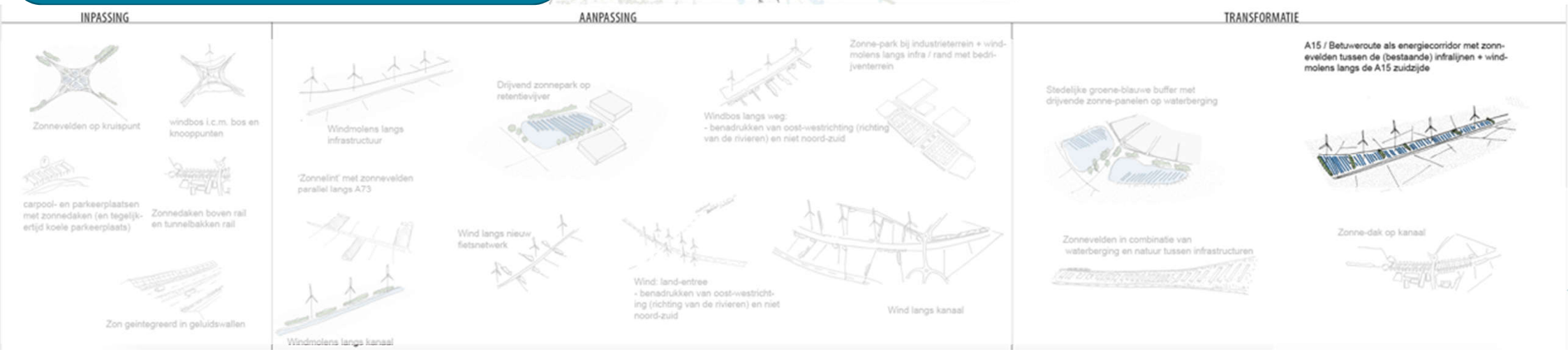

Infrastructuur

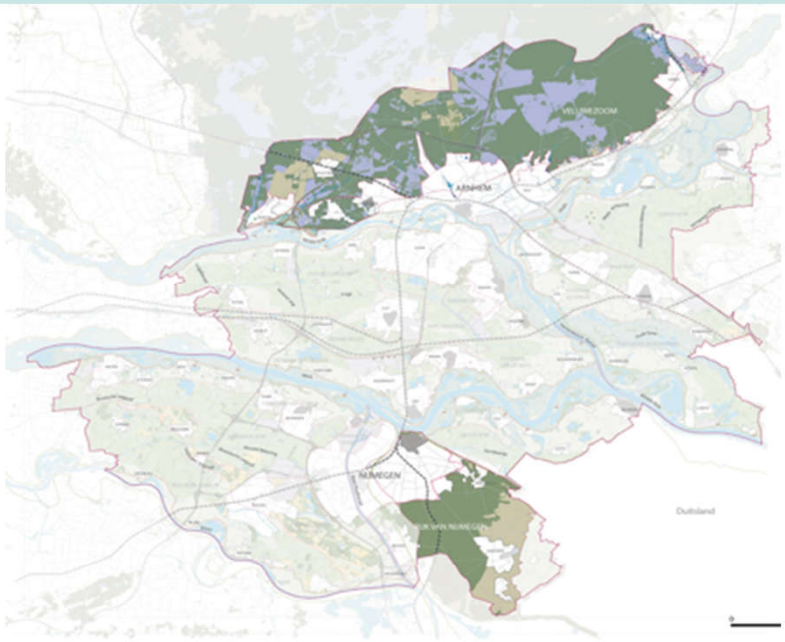
A15 / Betuweroute als energiecorridor met zonnevelden tussen de (bestaande) infralijnen + windmolens langs de A15 zuidzijde

Stuwwallen

INPASSING

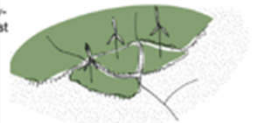

Dorpen ad voet van de stuwwal hebben na piekbuien last van wateroverlast.
- Natuurontwikkeling voor
- waterretentie icm met
- zonnevelden

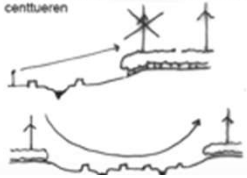

Parkeerplaatsen met zonnedak bij recreatieve informatiepunten:
- oplaadpunt & deelauto
- vanaf info punten electrisch OV om aantal auto's te verminderen

AANPASSING

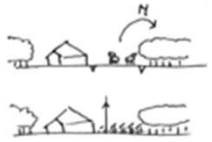
Windmolens in bestaand bos (natuur):
- behoefte aan 3Dbeelden van impact molens
- Liever niet, maar eerder achter op het massief dan op de gradient
- Onderzoek wijst uit dat molens negatieve impact op Wespendief heeft
- Ruimtelijk kunnen molens rivierenvallei accenttueren

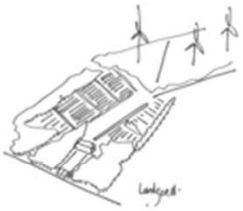

Landschapsherstel op de gradient:
- Zonne-percelen icm natuur op gradient ipv Engels Raaigras
- fonds opzetten voor landschapsherstel (meidoornhagen, lanen, haaks op gradient)
- geen molens op de gradient, eventueel wel zonnepanelen
- eventueel dorpsmolens om agrarische bedrijven en landgoederen zelfvoorzienend te krijgen

Enclaves met intensief agrarisch gebruik extensiveren icm energie:
- Intensieve agrarische gebruik stoot N uit, negatief effect op aangrenzende natuur
- ruimte voor zon in combi met natuurlijke vegetatie/ kruiden, let op dichtheid van panelen ivm bodem
- ruimte voor zon en dorpsmolens (15 a 20 m)
- bebouwing op Veluwe energiezelfvoorzienend maken
- win-win situatie is dat stikstof uitstoot stopt + grondwater omhoog

Zonne percelen en haggen herstellen tussen stadsranden

Energie-landgoed:
- Beheer landgoederen is kostbaar, vaak in beheer van stichtingen
- energiemaatregelen bieden financiele mogelijkheden voor extra inkomsten

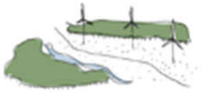

Voedselbos icm wind:
- Randen van Veluwe bij stedelijke gebieden uitbreiden met voedselbossen
- voortbouwend op de hoge biodiversiteit van de bosranden
- financieren dmv molens

TRANSFORMATIE

Natuurontwikkeling gefinancierd door windpark:
- Delen van stuwwal hebben last van verdroging
- Naaldbos creert meer condensatie dan loofbos, transformatie van naaldbos naar loofbos bv maatregel om condensatie tegen te gaan

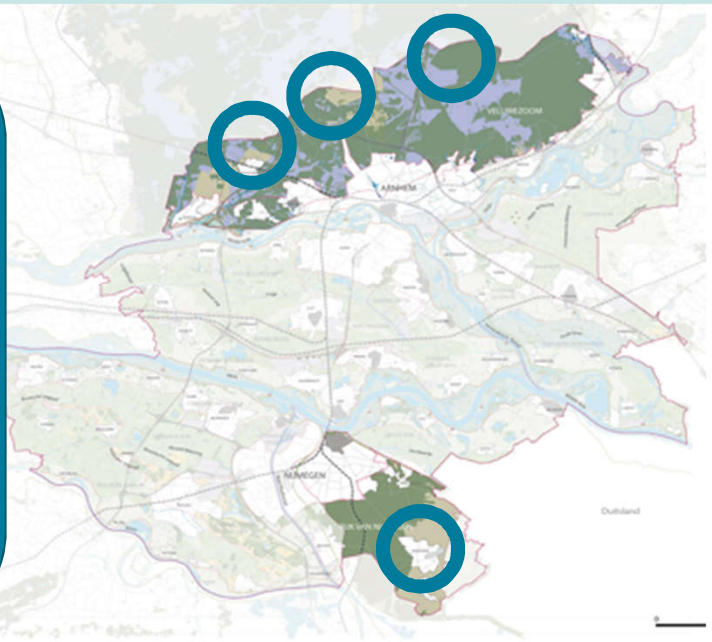

Herontwikkeling militair gebied naar energie landschap:
- er liggen aantal militaire assets op Veluwe, ruimte voor energie maatregelen?
- immers ook overheid

Stuwwallen

Agrarische enclaves met intensief agrarisch gebruik extensiveren icm energie:

- ruimte voor zon in combi met natuurlijke vegetatie/ kruiden, let op dichtheid van panelen ivm bodem
- reduceren N uitstoot
- ruimte voor zon en dorpsmolens (15 a 20 m)
- bebouwing op Veluwe energiezelfvoorzienend maken

Rivieren

INPASSING

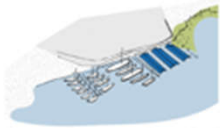
Warmte winnen uit rivierwater (?)

nieuwe sluis met turbines in verwerkt 0,5 MW

Steenfabriek:
- wind in de maat vd pijp 40 m
- zon 2ha op dak, ingepast, 26 stuks

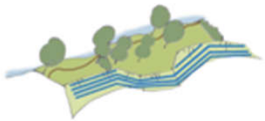

Recreatie infrastructuur in combinatie met drijvende zonnepanelen

AANPASSING

Klimaatdijk: nieuwe landschappelijk structuur met "energie-folies"

Klimaatdijk: grote lengtes met zonnepanelen geintergreerd

Recreatie en drijvende zonnepanelen

Extensieve zonnevelden in uiterwaard natuurgebieden

Tijdelijke rondreizende bouwsteen van zonnepanelen die landschapskwaliteiten toevoegt/ achterlaat:
- Juridisch vastleggen dat die tijdelijk is
- Combineren met EU subsidie voor biodiversiteit
- RES bied extra financieel zetje

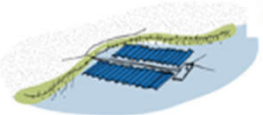
TRANSFORMATIE

intensieve zonnevelden als reizende zonnepanelen.
uiterwaard natuurgebieden

Wind als bakens

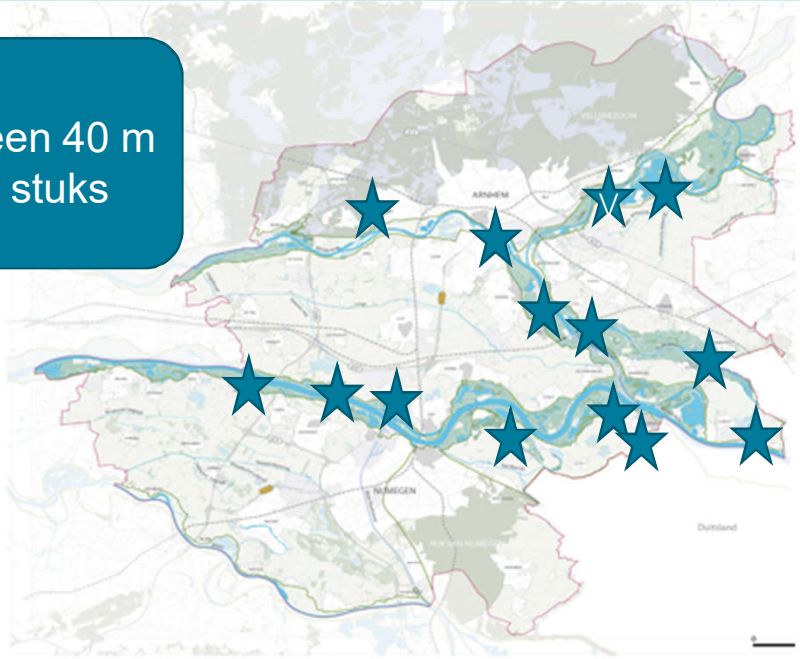

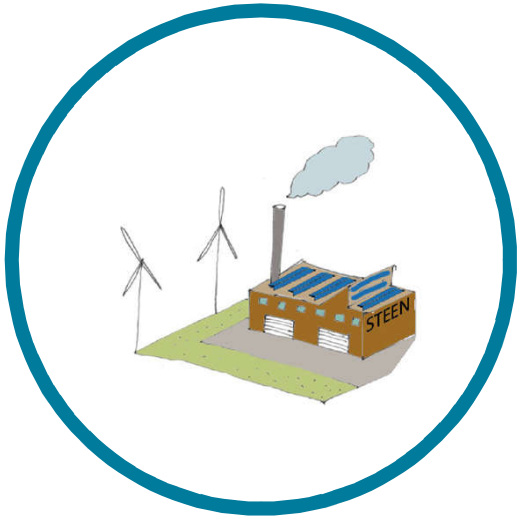

Grotere zandwinning met 5 ha drijvende zonneparken met recreatieve routes (bruggetjes)
- Voeg een nieuwe betekenis toe.
- Er zijn 10 grotere zandwinplassen
- WATT lopen, wiebelende routes tussen drijvende panelen

Rivieren

Steenfabriek:
- wind in de maat vd schoorsteen 40 m
- zon 2ha op dak, ingepast, 26 stuks

INPASSING

Warmte winnen uit rivierwater (?)

Nieuwe sluis met turbines in vaarwater 0,5 MW

Steenfabriek:
- wind in de maat vd pijp 40 m
- zon 2ha op dak, ingepast, 26 stuks

Recreatie infrastructuur in combinatie met drijvende zonnepanelen

AANPASSING

Klimaatdijk: nieuwe landschappelijk structuur met "energie-folies"

Klimaatdijk: grote lengtes met zonnepanelen geïntergreerd

Recreatie en drijvende zonnepanelen

Extensieve zonnevelden in uiterwaard natuurgebieden

Tijdelijke rondreizende bouwsteen van zonnepanelen die landschapskwaliteiten toevoegt/ achterlaat:
- Juridisch vastleggen dat die tijdelijk is
- Combineren met EU subsidie voor biodiversiteit
- RES bied extra financieel zetje

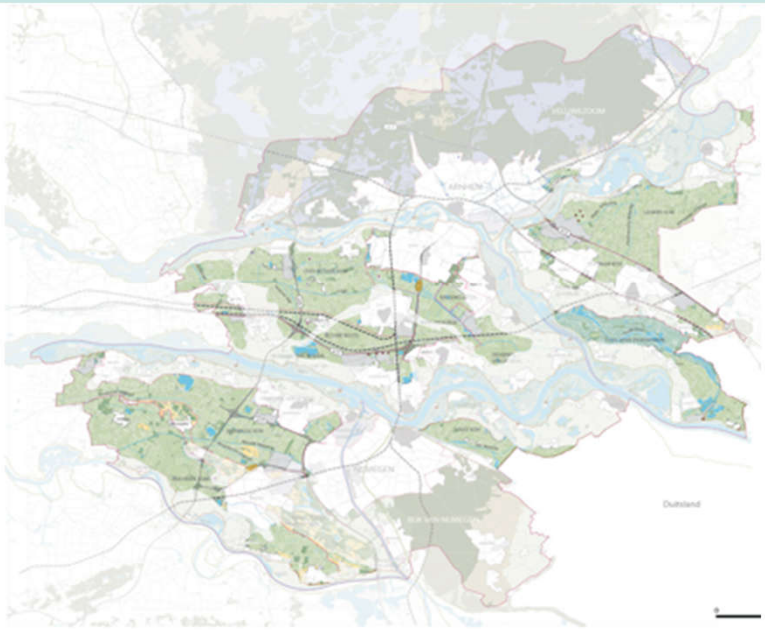
TRANSFORMATIE

intensieve zonnevelden als reizende zonnepanelen.
uiterwaard natuurgebieden

Wind als bakens

Grotere zandwinning met 5 ha drijvende zonnepanelen met recreatieve routes (bruggetjes)
- Voeg een nieuwe betekenis toe.
- Er zijn 10 grotere zandwinplassen
- WATT lopen, wiebelende routes tussen drijvende panelen

Kommen

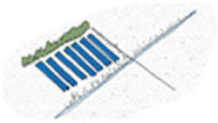
INPASSING

Zonne-erven
• Combineren met EU subsidie voor biodiversiteit. • Zonnevelden bieden extra financieel setje voor boer om delen van intensief beheer naar extensief beheer i.c.m zonne energie

Zonneenergie icm warmtewinning

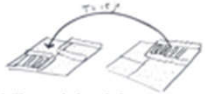

Zonne-kavels

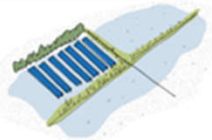
AANPASSING

Zonnepark met:
• veeteelt (schapen/kippen)
• fruitteelt (frambozenteelt)

Tijdelijke rondreizende bouwsteen van zonnepanelen die landschapskwaliteiten toevoegt/ achterlaat:
• Juridisch vastleggen dat die tijdelijk is
• Combineren met EU subsidie voor biodiversiteit
• RES bied extra financieel zetje

(natuur) bufferzone rond zandrug Maas en Waal:
• tegen gaan verdroging en stikstofdepositie i.c.m. extensief zon en natuur
• omvorming agrarisch bedrijven en VAB's

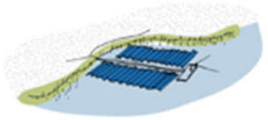
Zonne-park langs Linge in combinatie met waterberging

Windbos langs Linge in combinatie met waterberging

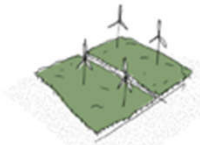

Windmolens langs infra-structuur

Grootschalige drijvende zonnepanelen op zandwinplassen

TRANSFORMATIE

Biomassa en windmolen

Wind-zonnecluster gekoppeld aan bedrijventerreien

Voedselbos i.c.m. wind

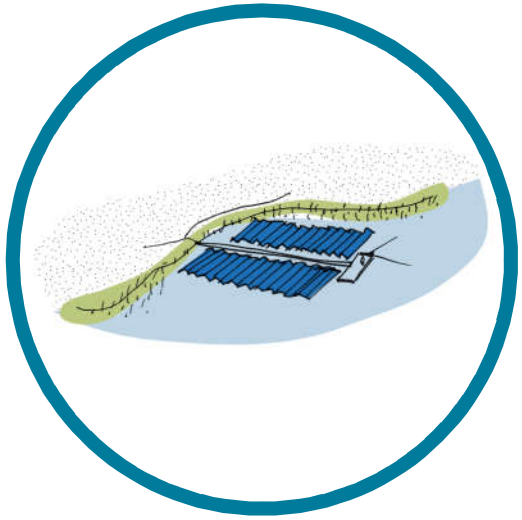
Nieuwe bosproductie in Kommen:
• CO2 vastlegging i.c.m. wind/ waterberging/ ur/ recreatie/ biomassa
• verbetering landbouwstructuur

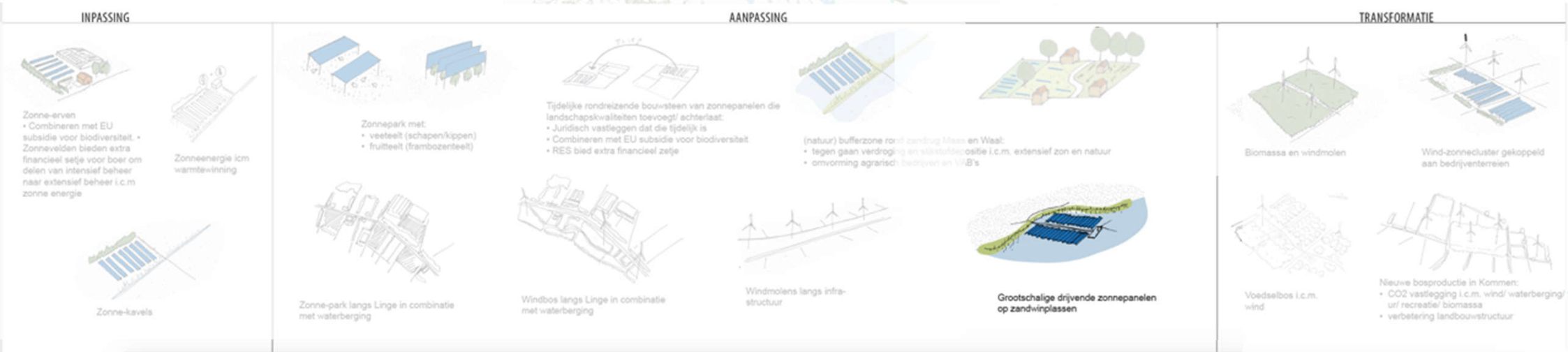
Kommen

Grotere zandwinning met 5 ha drijvende zonneparken met recreatieve routes (bruggetjes)

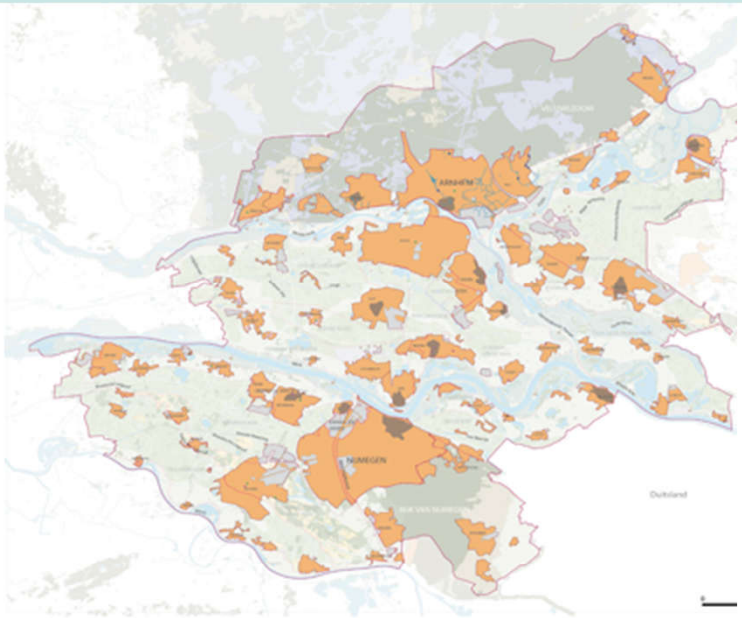
- Voeg een nieuwe betekenis toe.
- Er zijn 10 grotere zandwinplassen
- WATT lopen, wiebelende routes tussen drijvende panelen

Stedelijk gebied

INPASSING

Zelfvoorzienende dorpen:
- uitloopgebieden dorpen icm (kleinschalige) zonneparken
- goed landschappelijk ingepast met boomsingels en tussen boomgaarden
- verbetering landbouw structuur

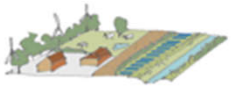
Dorpsmolen

AANPASSING

Energielandschap koppelen aan Kassengebied 'Bergenden' Next Garden: ambitie 2050 Energie Neutraal
- Collectief gietwater met drijvende zonnepanelen 2 ha
- Biomassa centrale, organisch afval uit kassengebied met snoeiafval uit regio
- Windmolens goed inpasbaar in kassenlandschap
- Uitsterfbeleid voor vrijstaande kassen (kruimels)
- Vrijkomende kassen transformeren naar combi teelt: zon met bosvruchten (niche markt) paneel biedt schaduw voor bosvruchten. Fruit passend bij identiteit van gebied

Gebiedsontwikkeling

Nieuw bouw ontwikkelingen i.c.m tiny houses
- energie zelfvoorzienend
- natuurinclusieve bebouwing

- door inpassing van RES behoefte aan herdefiniering stadsranden
- RES inzetten voor rafelranden, rommelige stadsranden om structuur te creeren

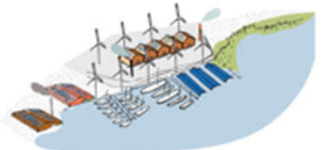

Mobiliteit
- Mobiliteit Hubs op strategische locaties met zonnepanelen.
- Laden & deelauto's

TRANSFORMATIE

Wind-zonnecluster gekoppeld aan bedrijventerreien

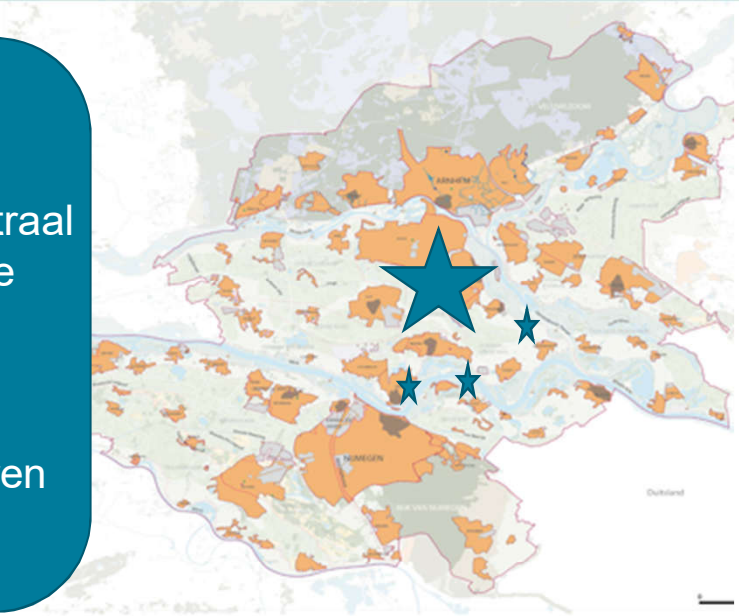

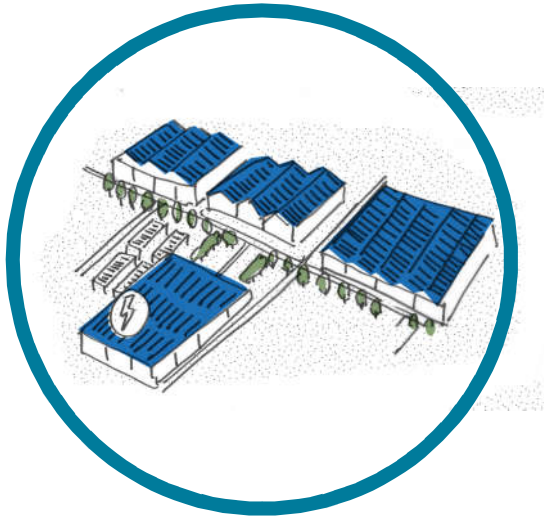
Transformeren havengebied & energiecentrale met stedelijke energiebouwstenen

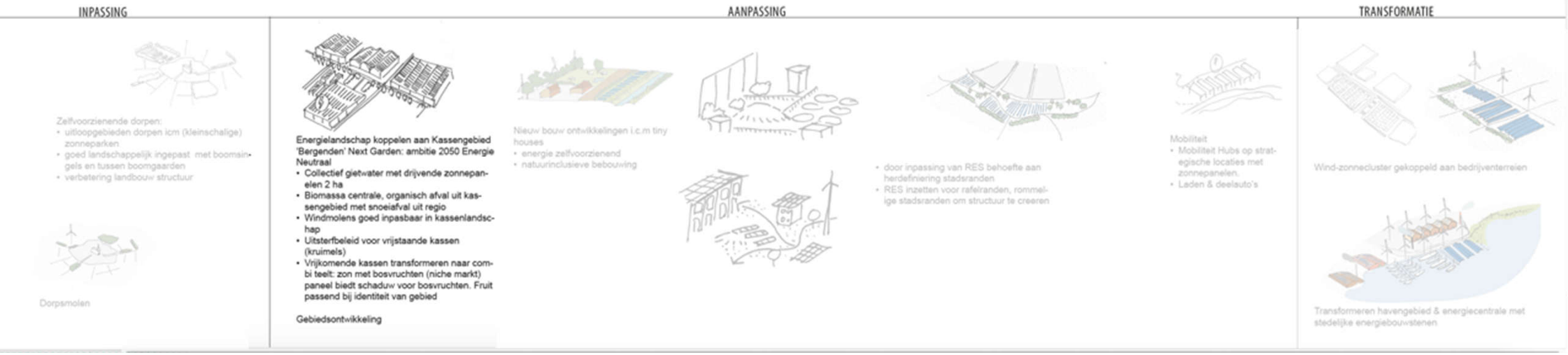
Stedelijk gebied

Energielandschap koppelen aan Kassengebied ’Bergenden’ Next Garden: ambitie 2050 Energie Neutraal

- Collectief gietwater met drijvende zon
- ICM Biomassa centrale
- Windmolens goed inpasbaar
- Vrijkomende kassen transformeren naar combi teelt

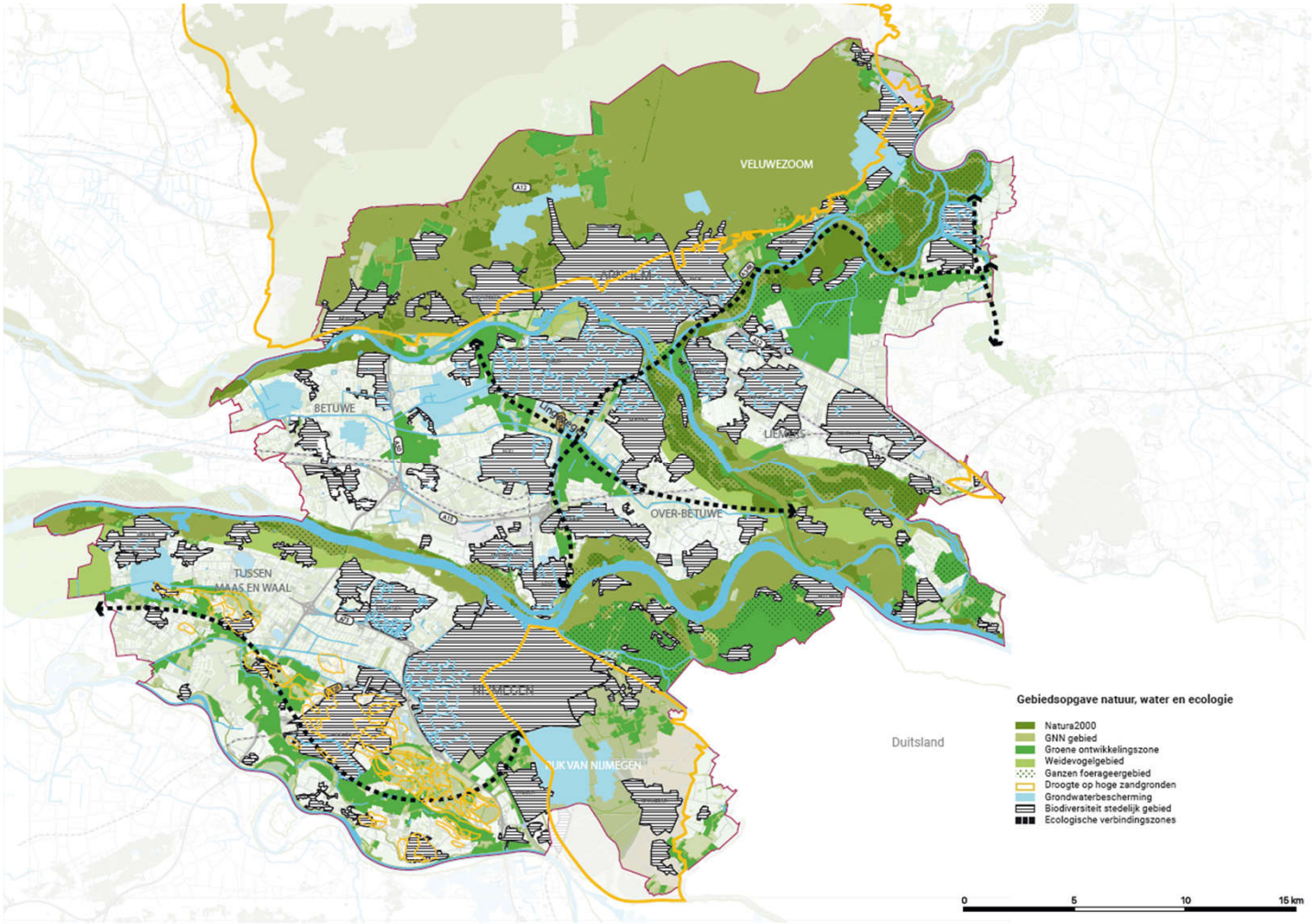
Programma

1. Thema uitdiepen (in groepen): Kansen en knelpunten
(90 min, met koffie /thee tussendoor)

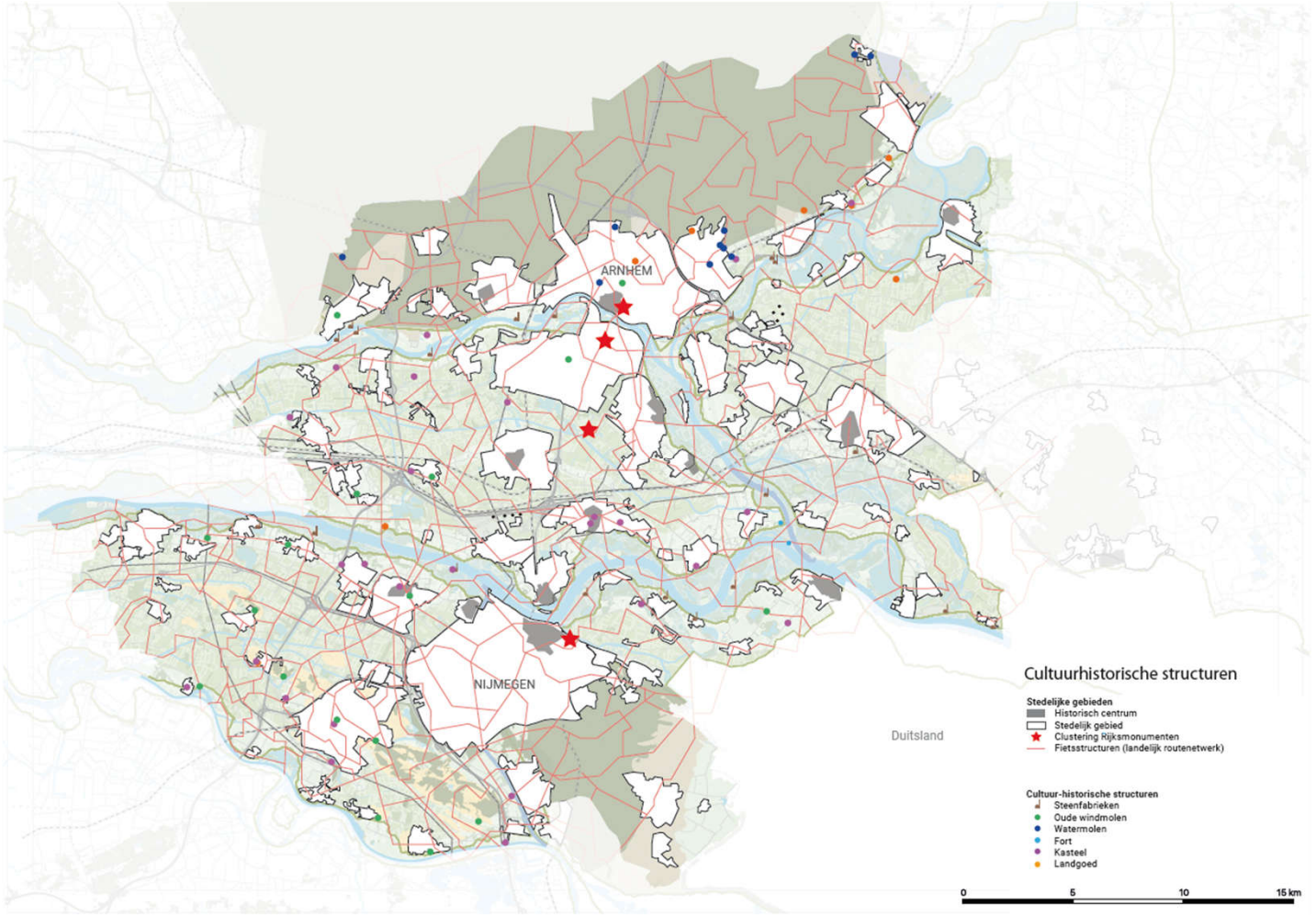
- Iedereen schrijft 1 kans en 1 knelpunt op
- Per persoon / belanghebbende delen van 1 kans en 1 knelpunt
- Waarom, wat en hoe?

1. Resultaat plenair samenvatten + vervolg
(10 min)

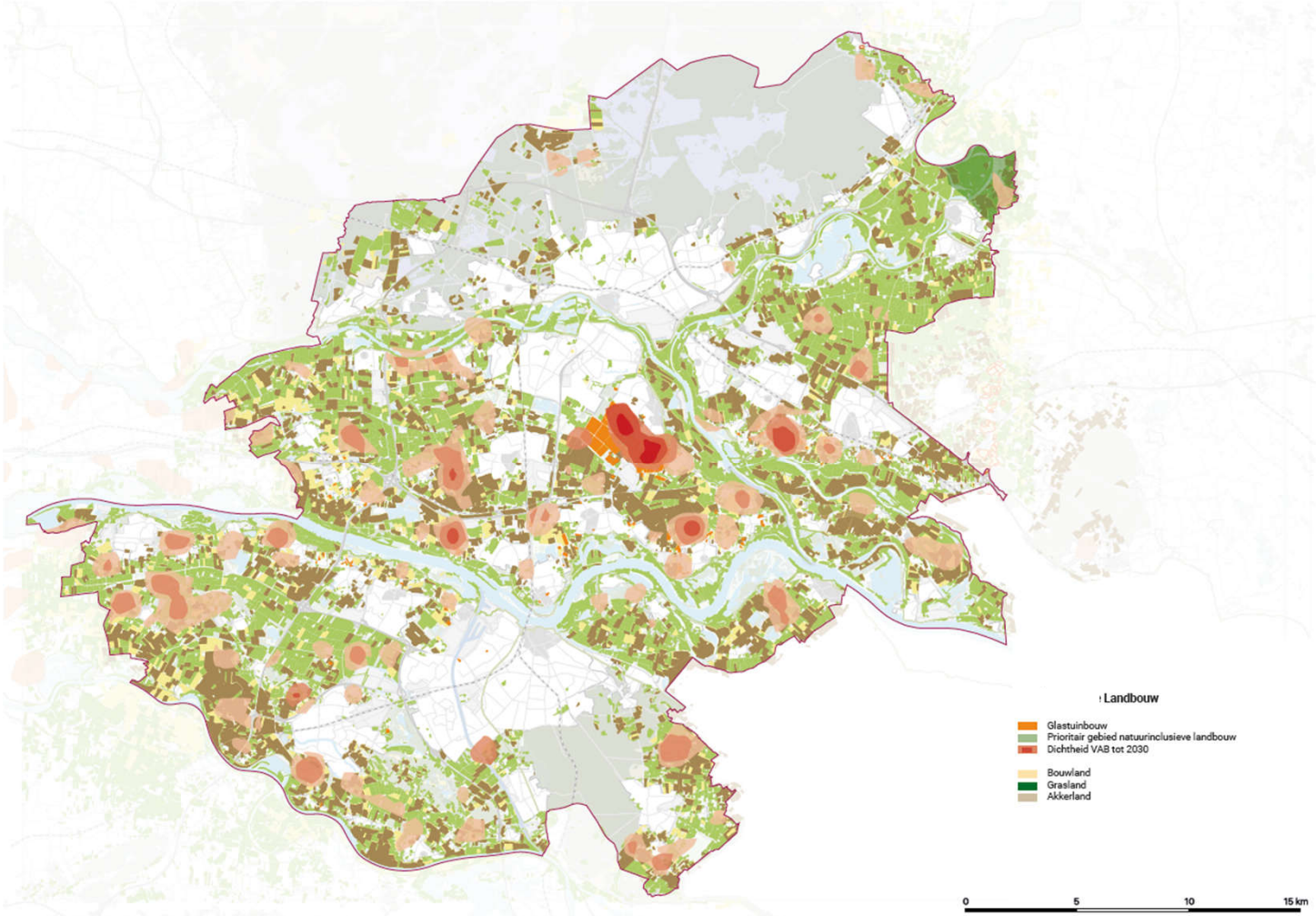
Natuur & biodiversiteit

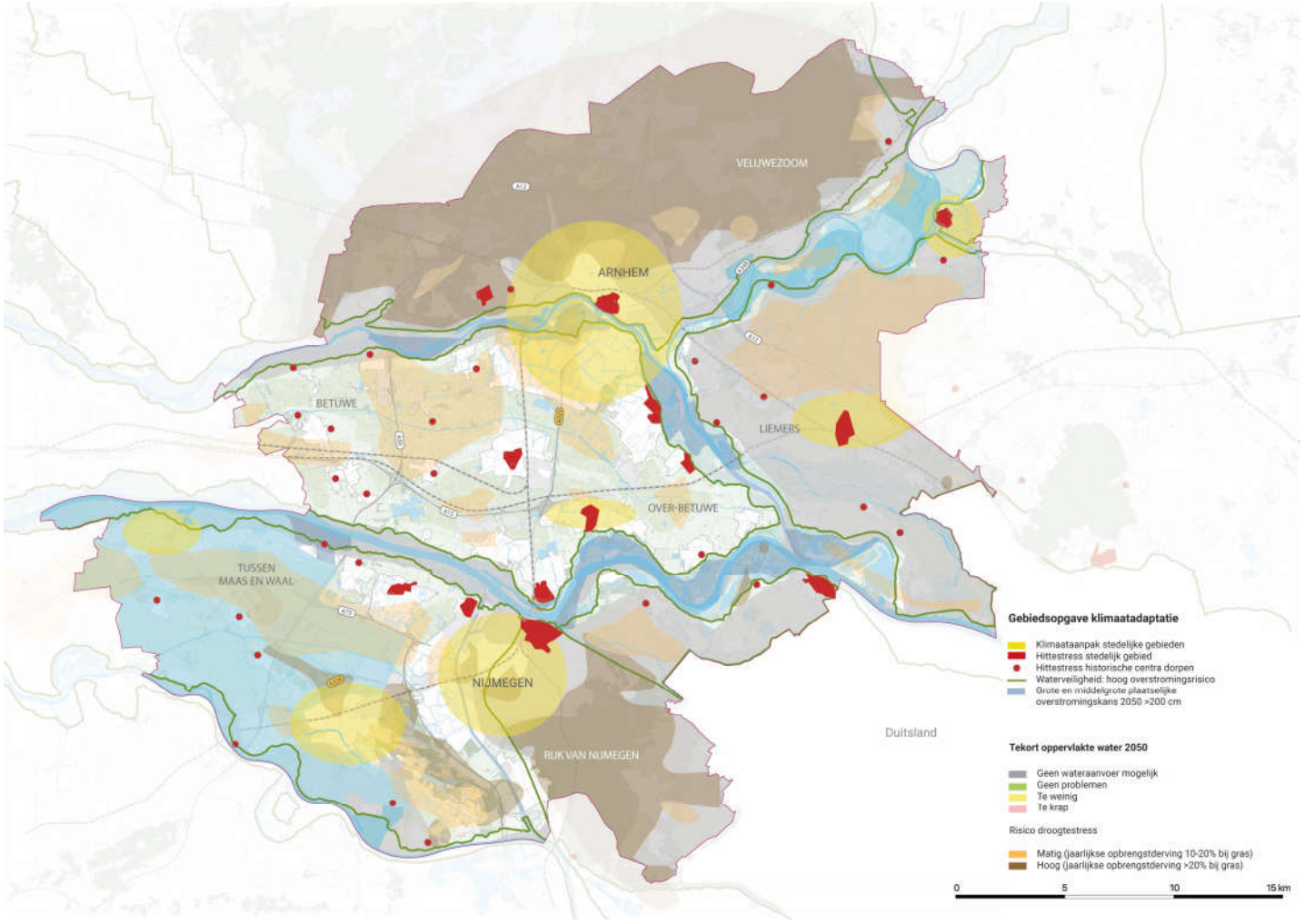
Cultuurhistorie

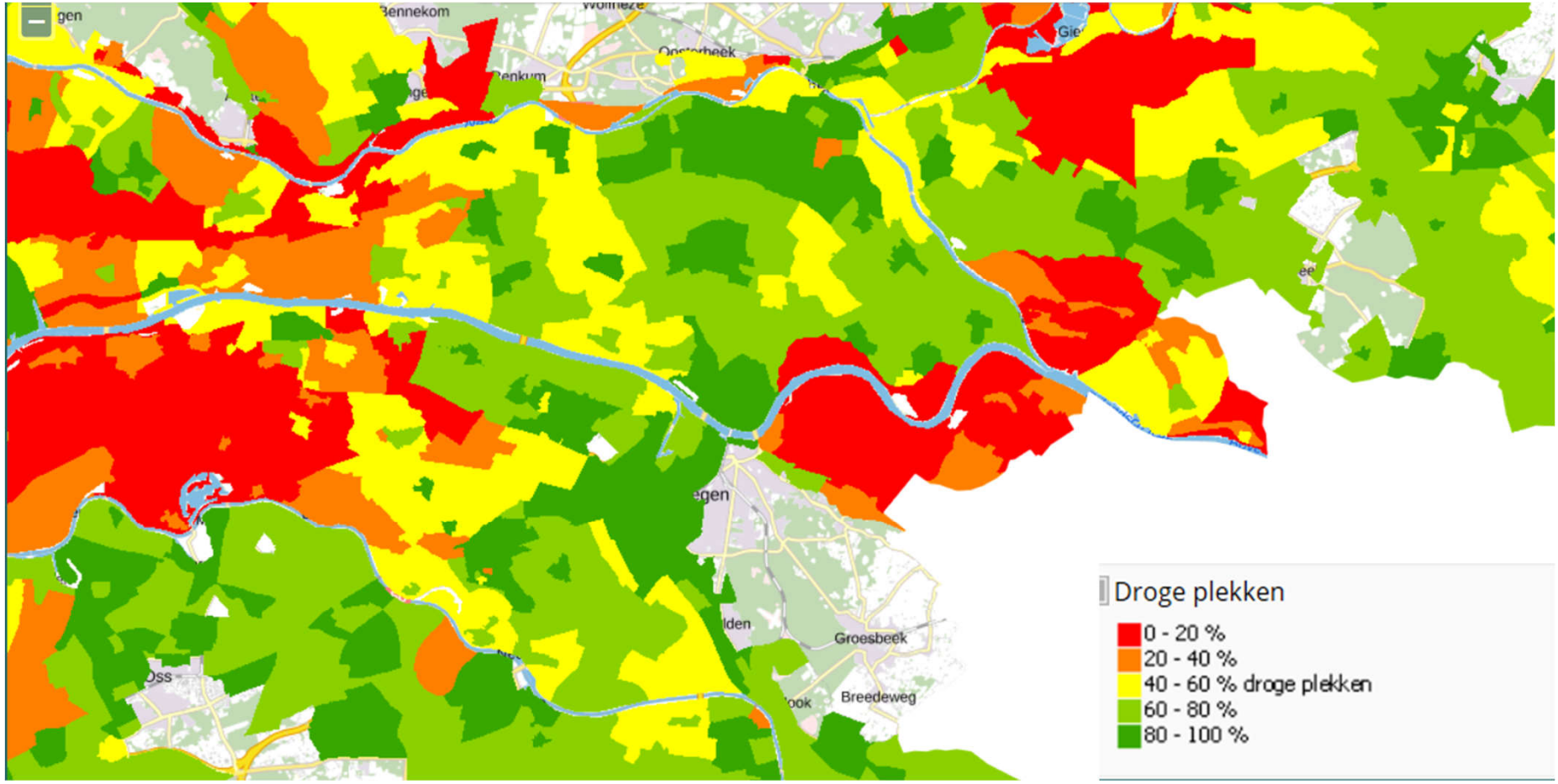
Landbouw

Landbouw
Glastuinbouw
Prioritair gebied natuurinclusieve landbouw
Dichtheid VAB tot 2030
Bouwland
Grasland
Akkerland
0
5
10
15 km

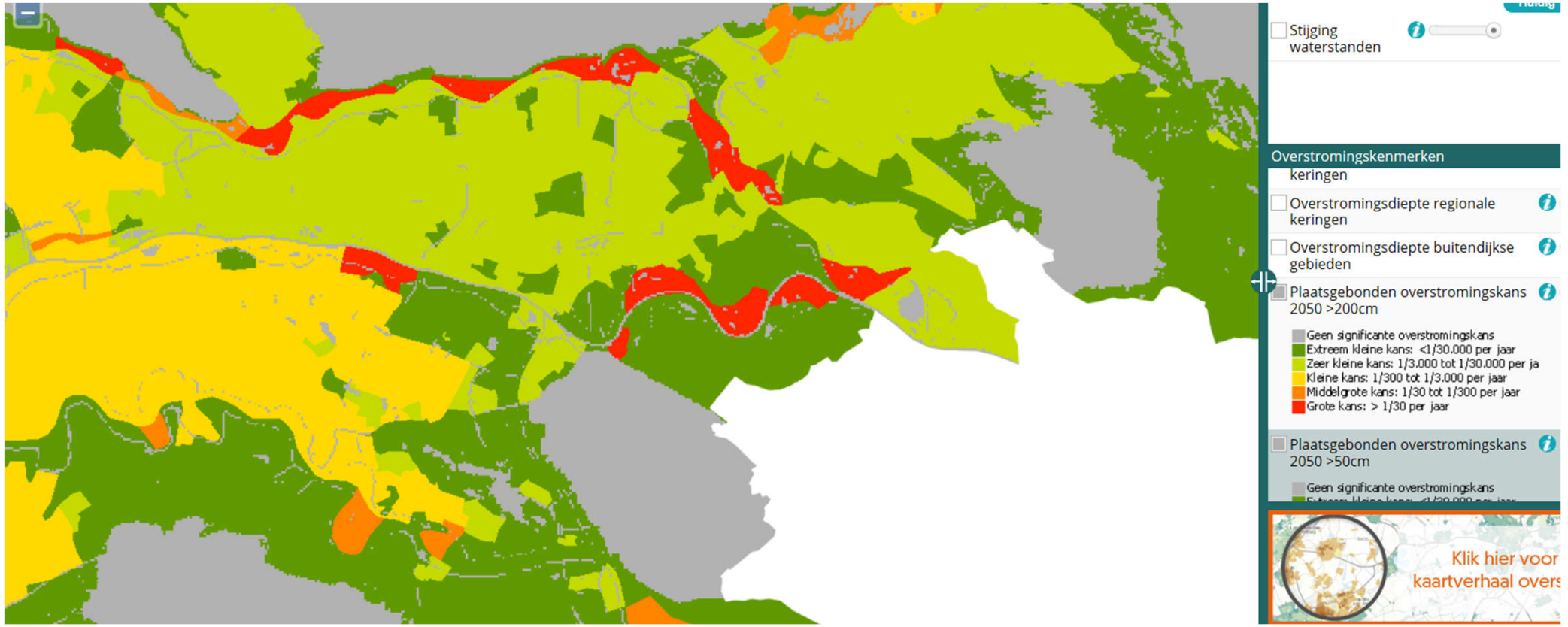
Klimaatadaptatie

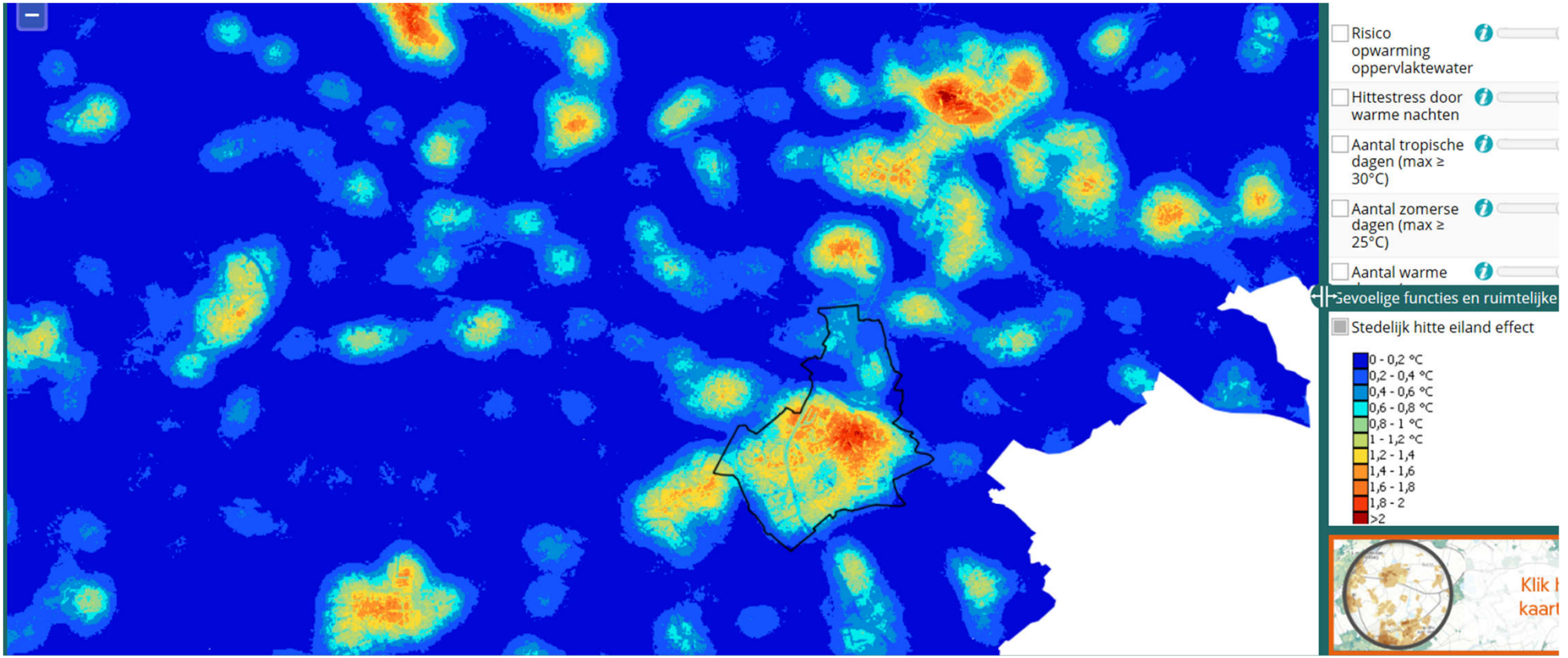
Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie

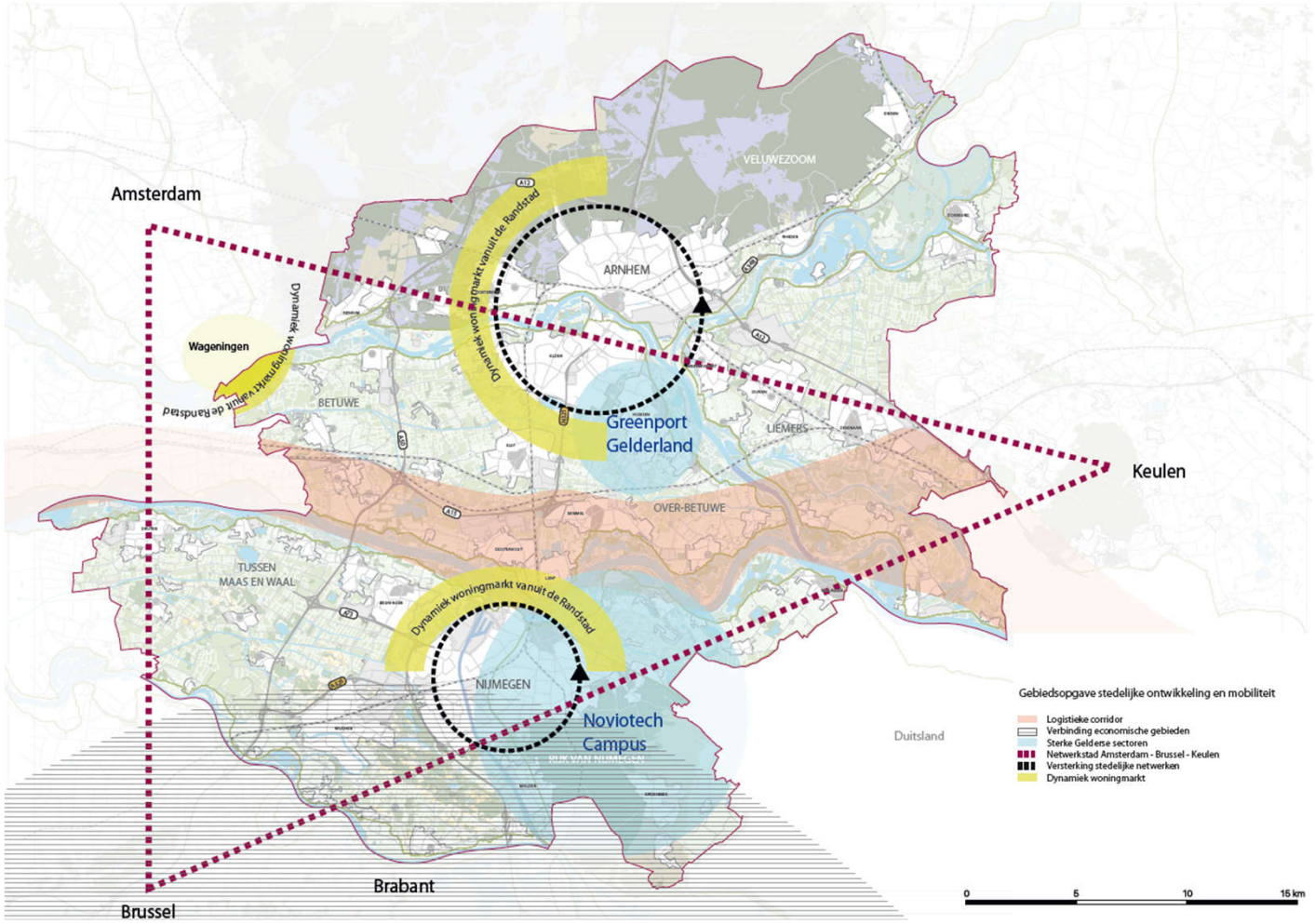
Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie

Mobiliteit

Amsterdam
Keulen
Brussel
Brabant
Duitsland
VELUWEZOOM
ARNHEM
Wageningen
BETUWE
LIEMERS
OVER-BETUWE
TUSSEN MAAS EN WAAL
NIJMEGEN
Greenport Gelderland
Noviotech Campus
Dynamiek woningmarkt vanuit de Randstad
Gebiedsopgave stedelijke ontwikkeling en mobiliteit
Logistieke corridor
Verbinding economische gebieden
Sterke Gelderse sectoren
Netwerkstad Amsterdam - Brussel - Keulen
Versterking stedelijke netwerken
Dynamiek woningmarkt
0
5
10
15 km

Infrastructuur

INPASSING

Zonnevelden op kruispunt

windbos i.c.m. bos en knooppunten

carpool- en parkeerplaatsen met zonnedaken (en tegelijkertijd koele parkeerplaats)

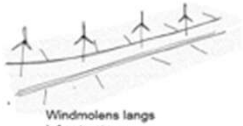

Zonnedaken boven rail en tunnelbakken rail

Zon geïntegreerd in geluidswallen

AANPASSING

Windmolens langs infrastructuur

Drijvend zonnepark op retentievijver

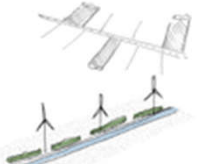

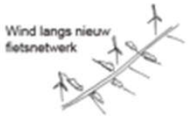
Windbos langs weg:
- benadrukken van oost-westrichting (richting van de rivieren) en niet noord-zuid

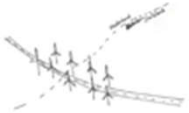
Zonne-park bij industrieterrein + windmolens langs infra / rand met bedrijventerrein

'Zonnelint' met zonnevelden parallel langs A73

Wind langs nieuw fietsnetwerk

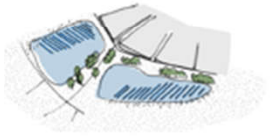
Wind: land-entree
- benadrukken van oost-westrichting (richting van de rivieren) en niet noord-zuid

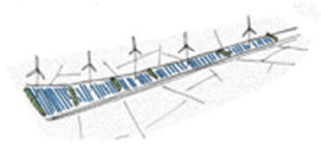
Wind langs kanaal

TRANSFORMATIE

Stedelijke groene-blauwe buffer met drijvende zonne-panelen op waterberging

A15 / Betuweroute als energiecorridor met zonnevelden tussen de (bestaande) infralijnen + windmolens langs de A15 zuidzijde

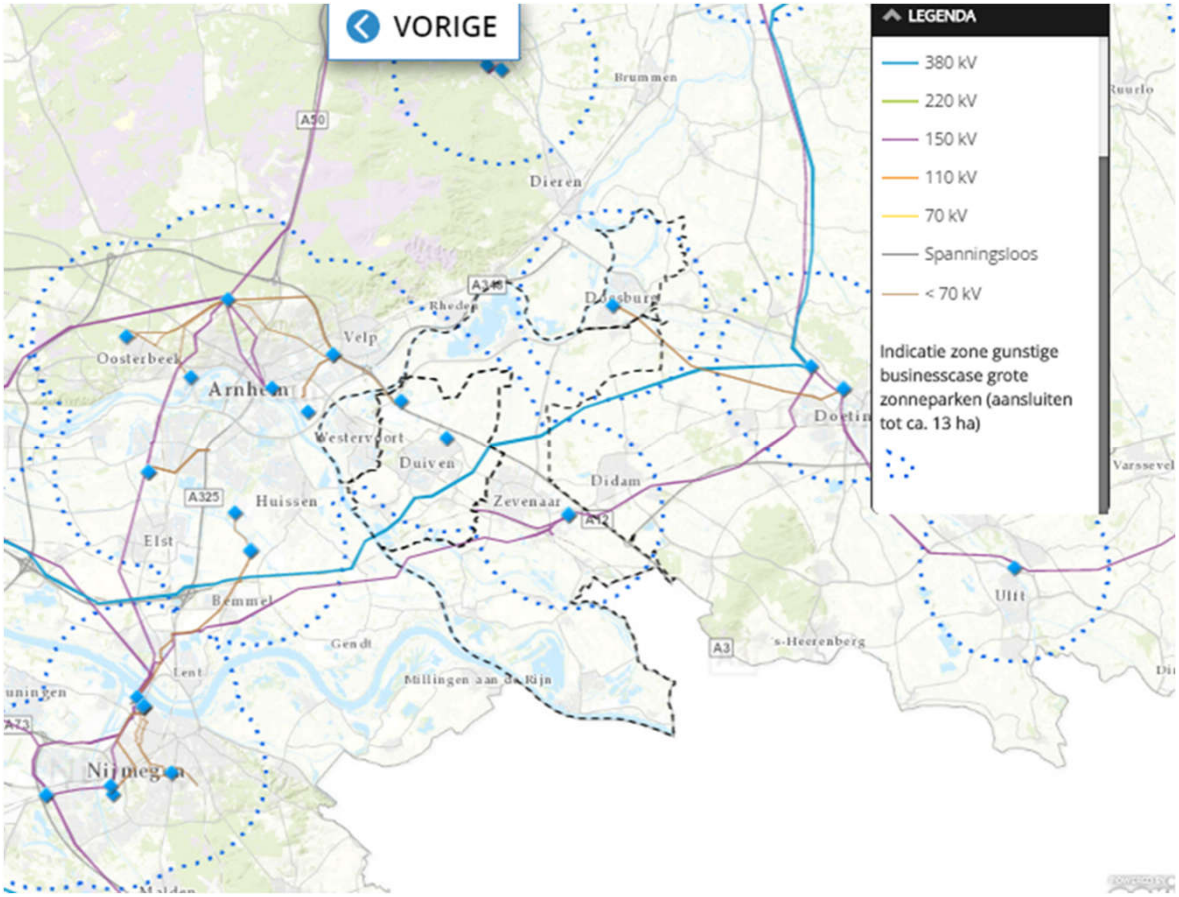
Zonnevelden in combinatie van waterberging en natuur tussen infrastructuren

Zonne-dak op kanaal

Netwerk en onderstations

II

BIJLAGE: EFFECTBEOORDELINGEN OP KAART

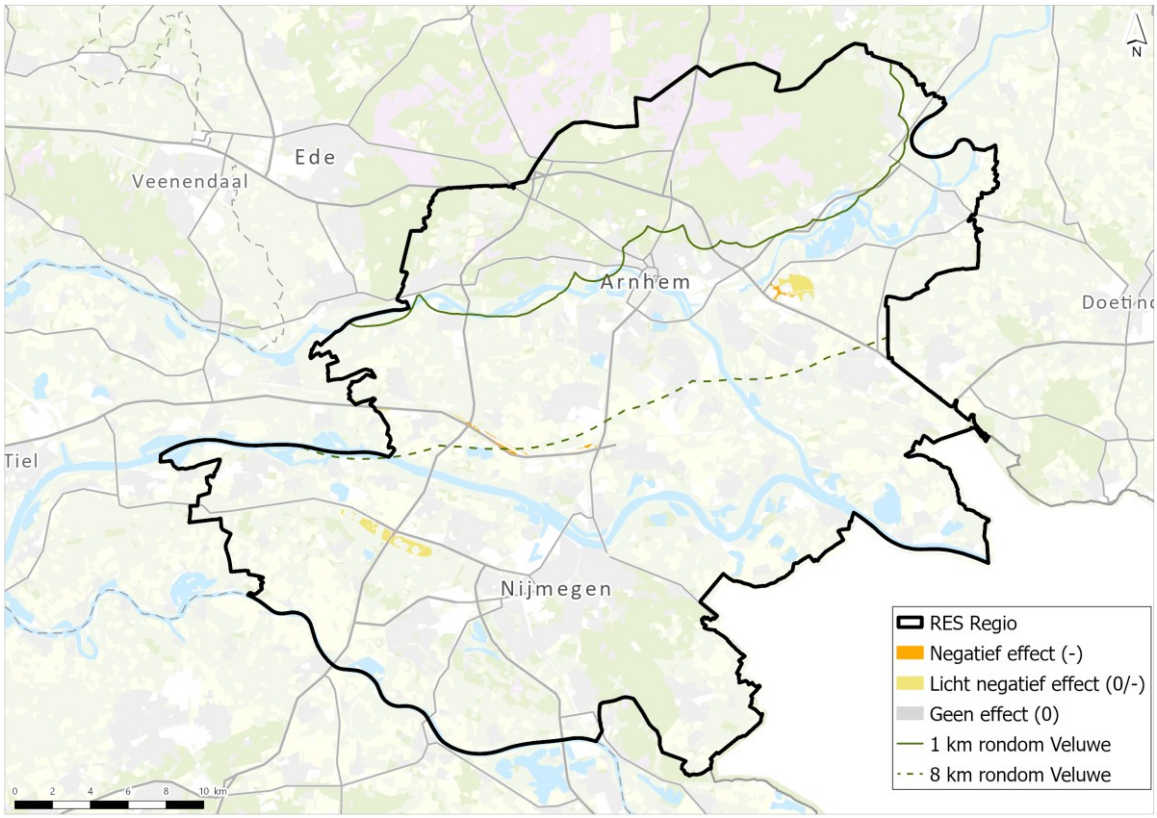
In deze bijlage is per alternatief in kaart gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling per thema is. Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER en de notitie Landschap.

II.1 Effecten op landschapstypen en -structuren

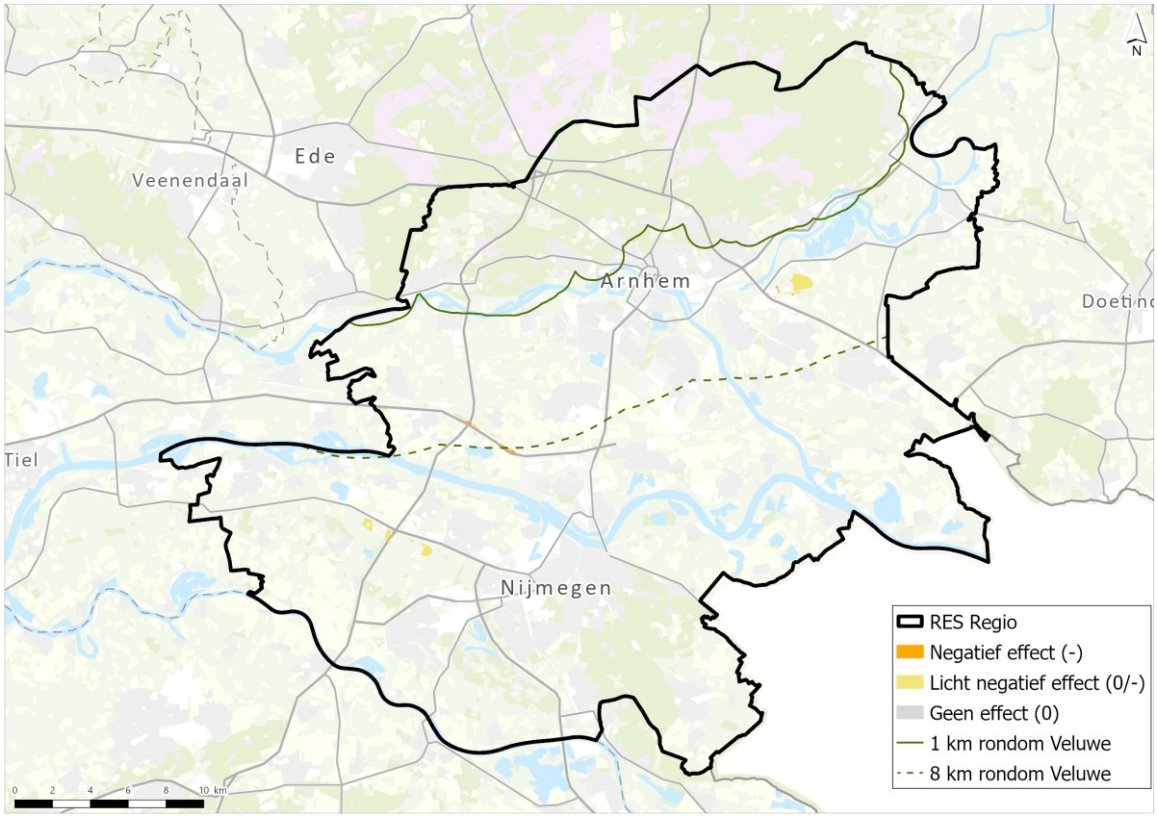
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op landschapstypen en -structuren. Afbeelding II.1 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.2 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.3 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

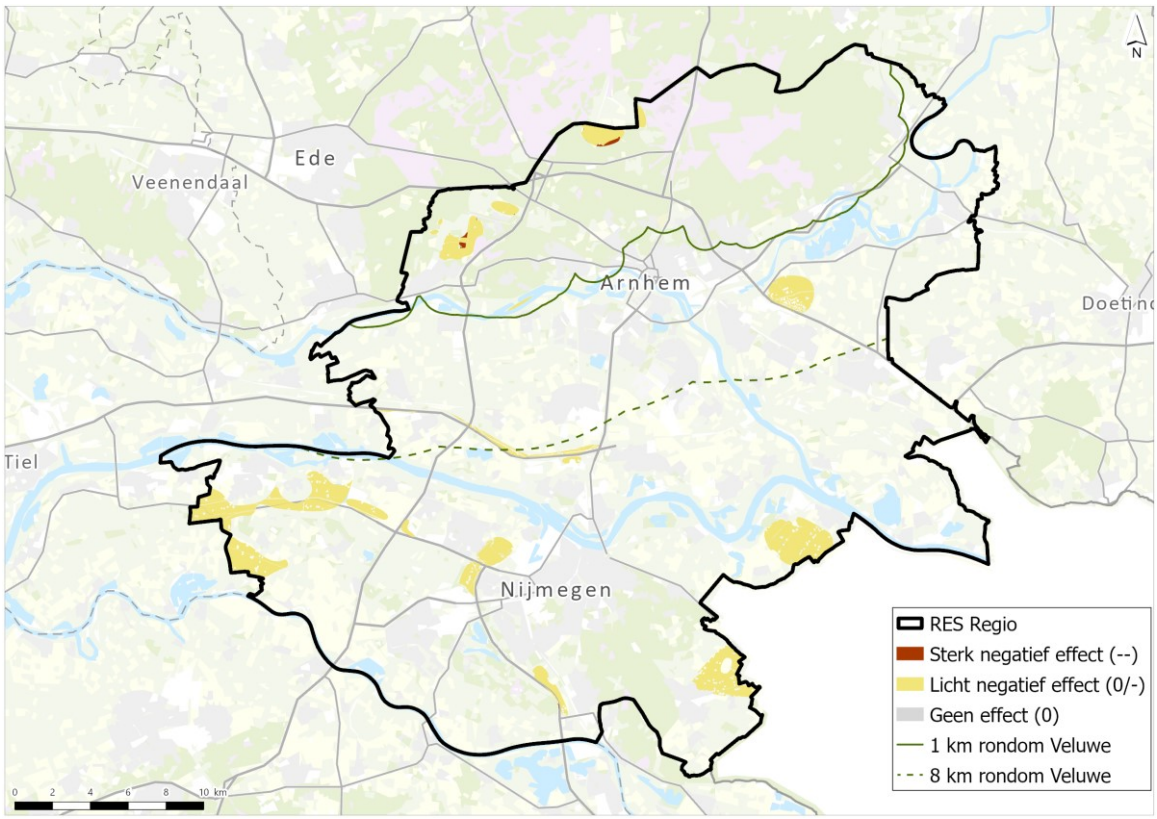
Afbeelding II.1 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.2 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

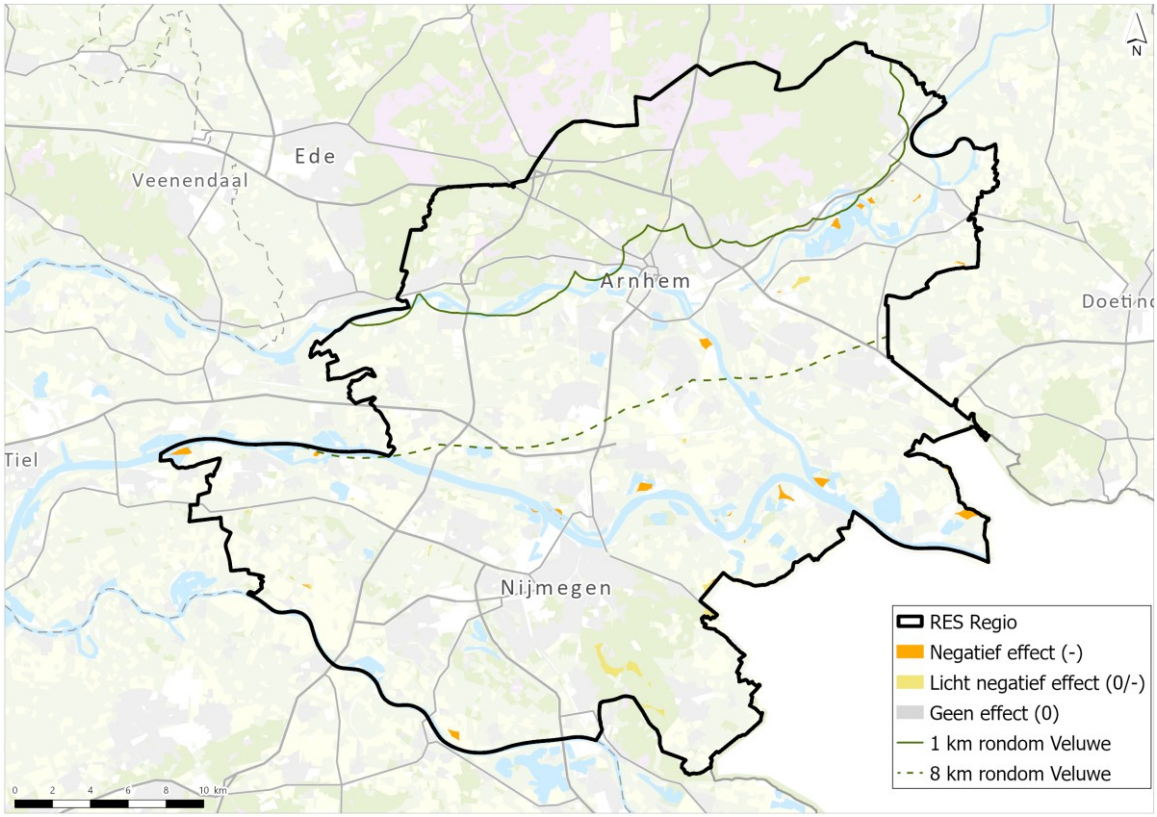
Afbeelding II.3 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

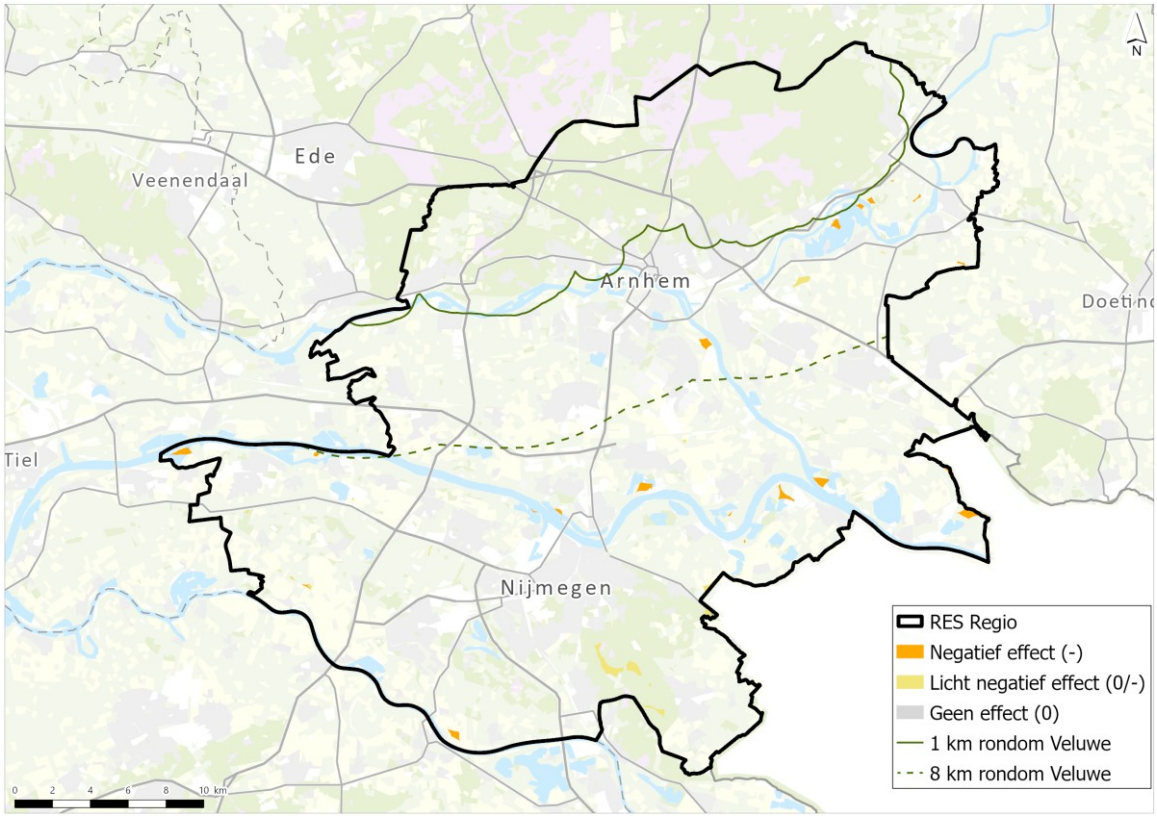
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op landschapstypen en -structuren Afbeelding II.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

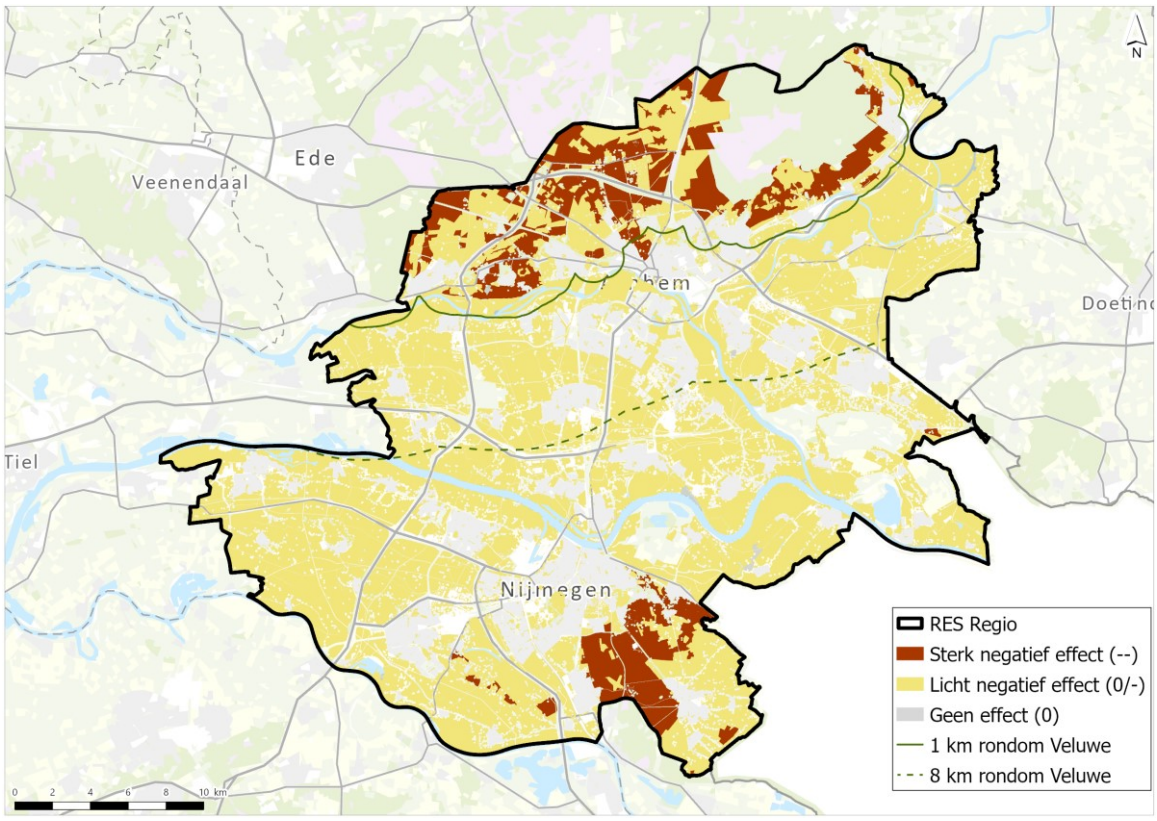
Afbeelding II.4 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.5 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

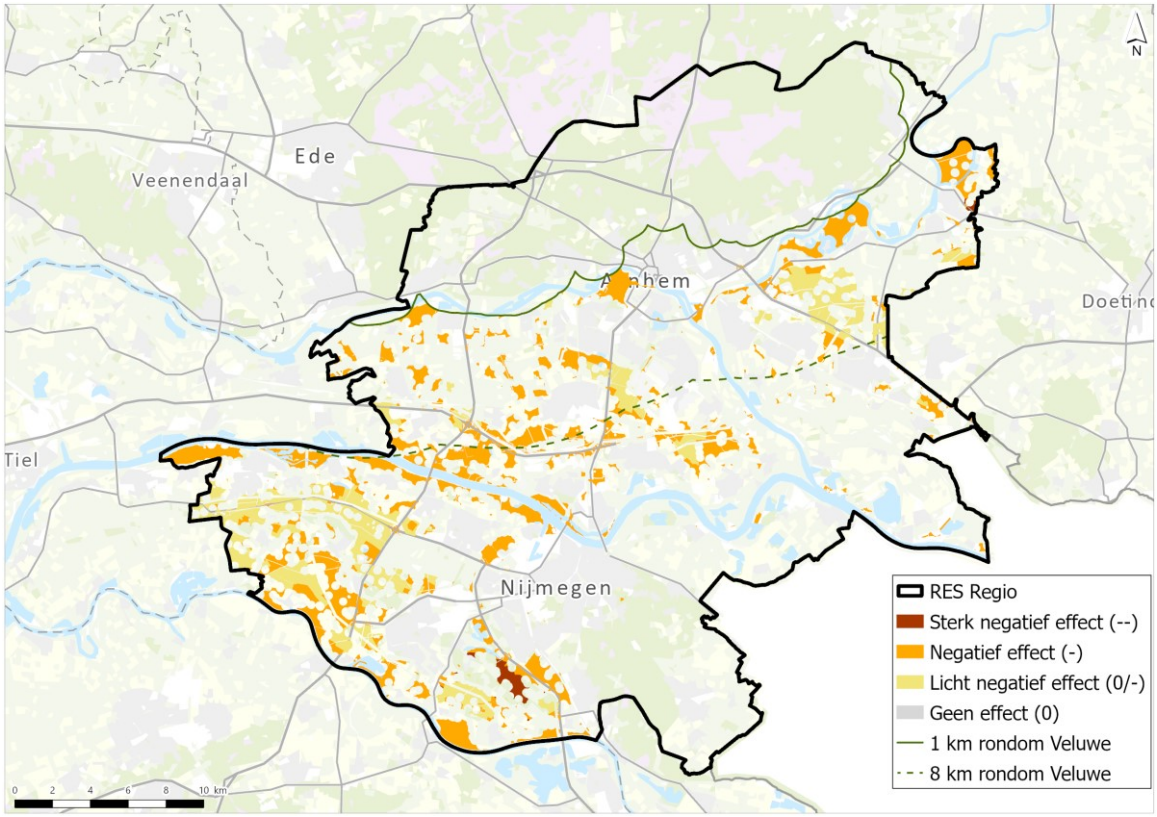
Afbeelding II.6 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

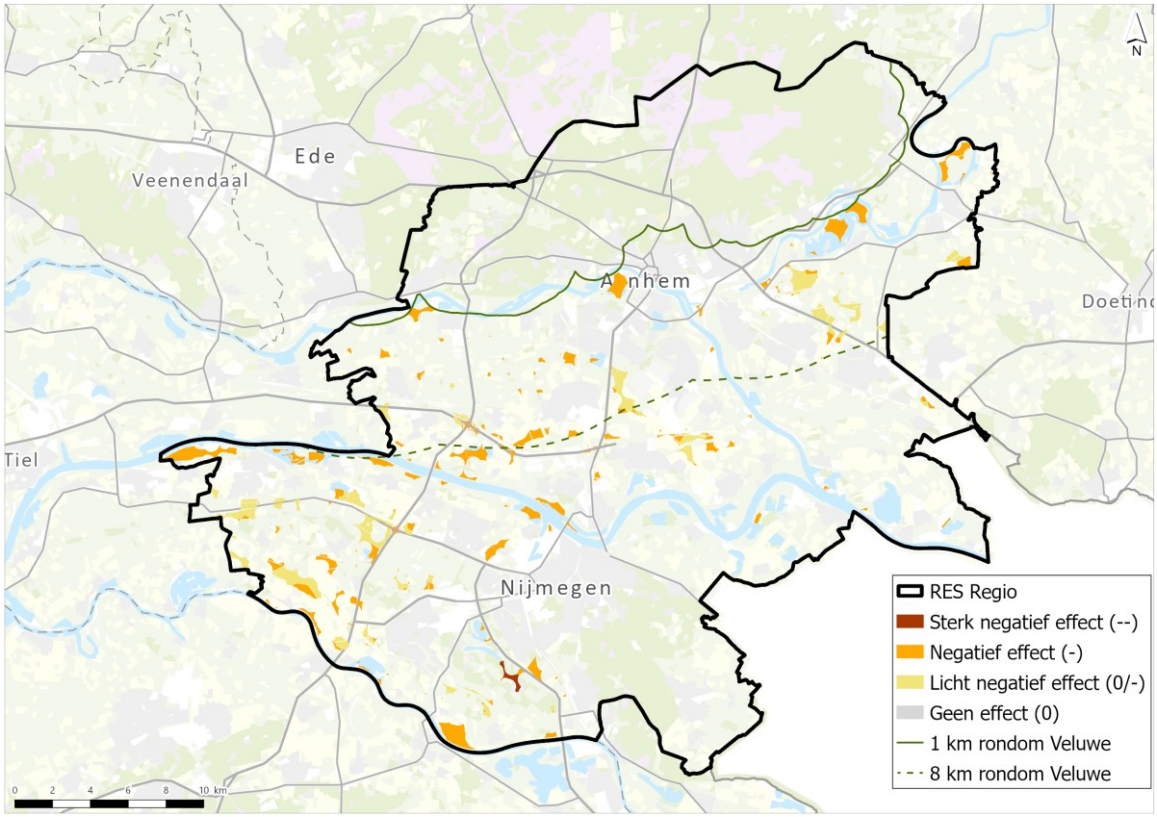
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op landschapstypen en -structuren. Afbeelding II.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

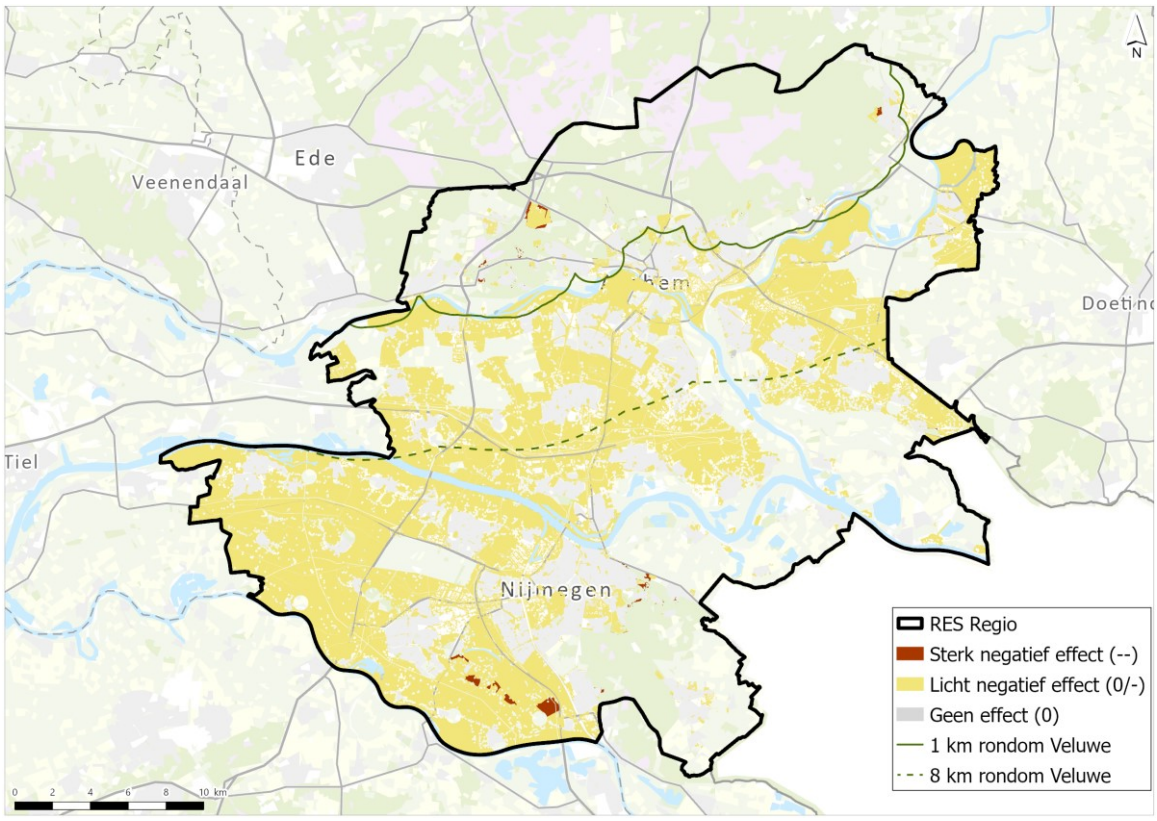
Afbeelding II.7 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.8 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

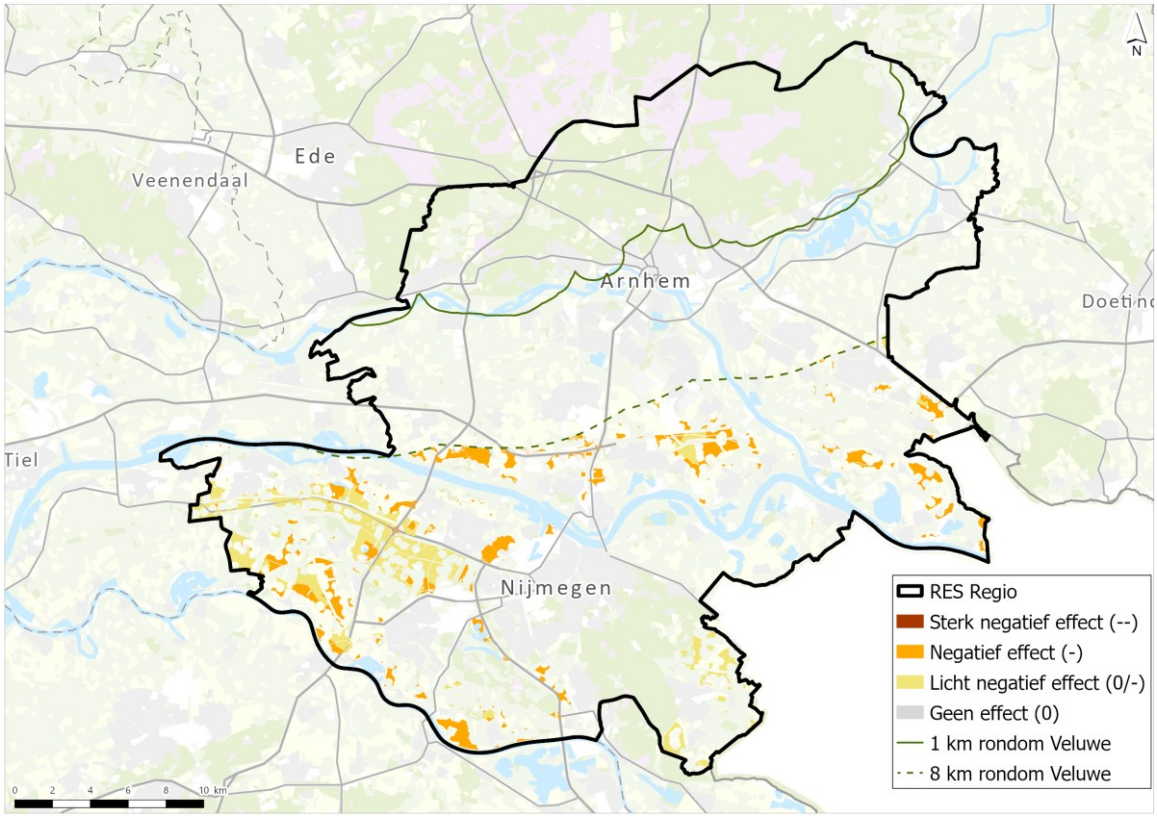
Afbeelding II.9 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

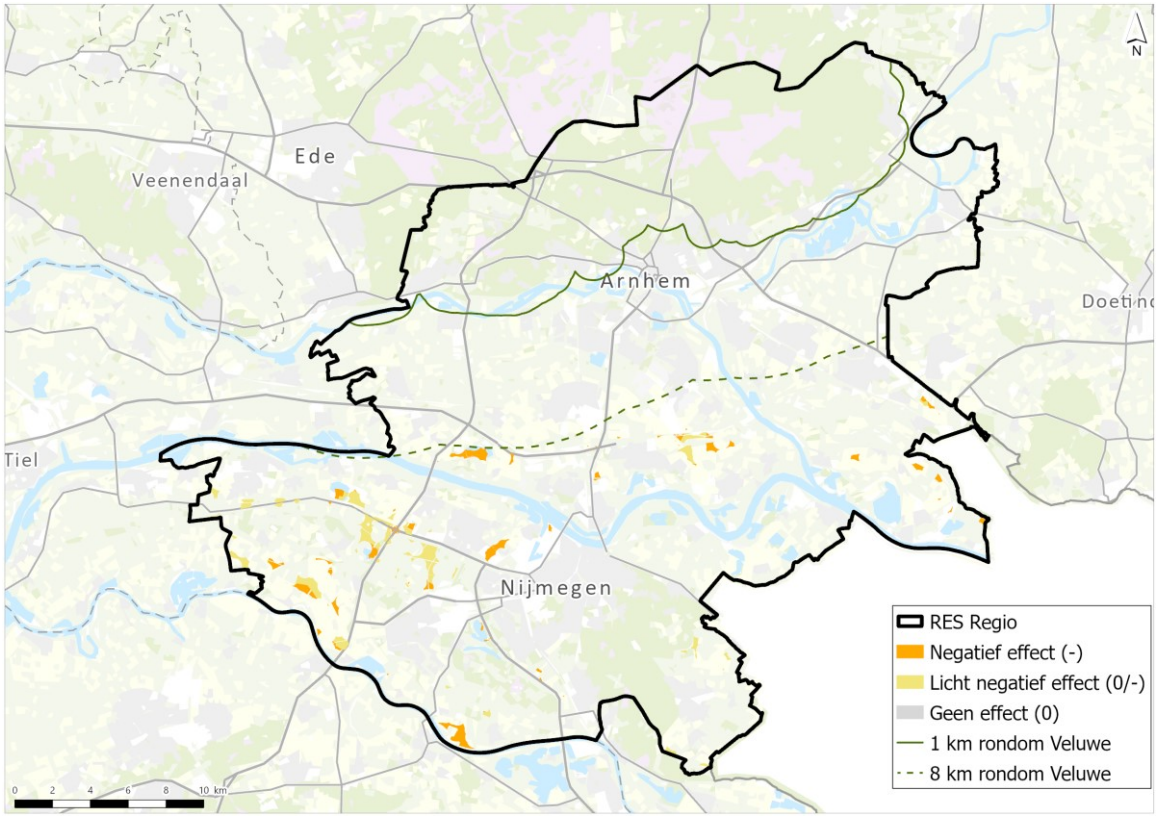
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op landschapstypen en -structuren. Afbeelding II.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

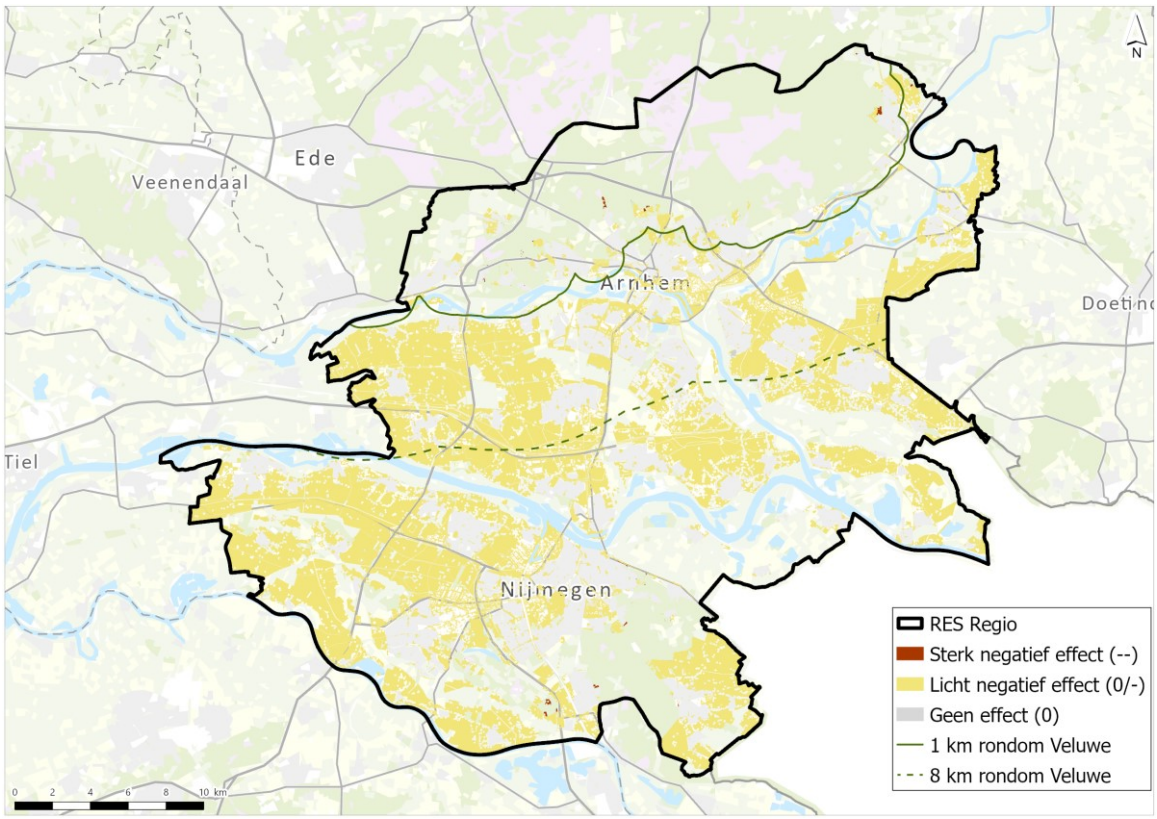
Afbeelding II.10 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.11 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.12 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

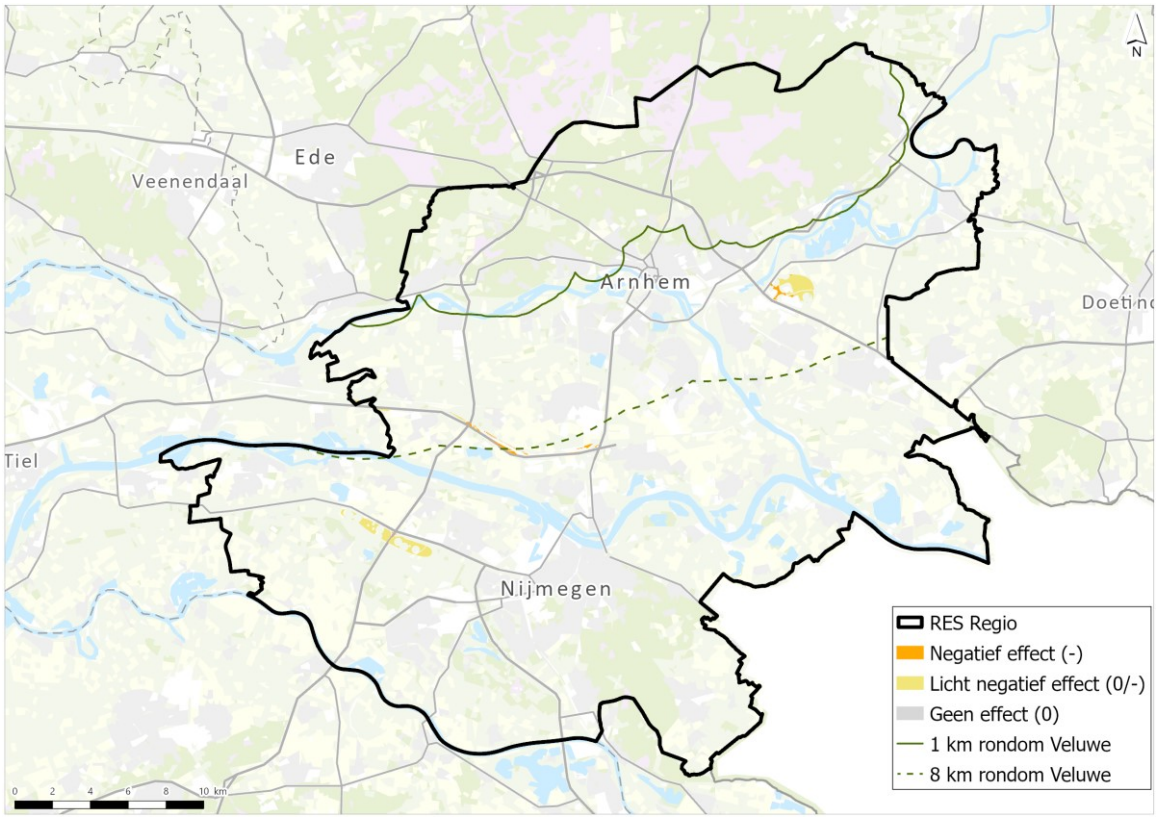

II.2 Effecten op ruimtelijk-visuele kenmerken en effecten

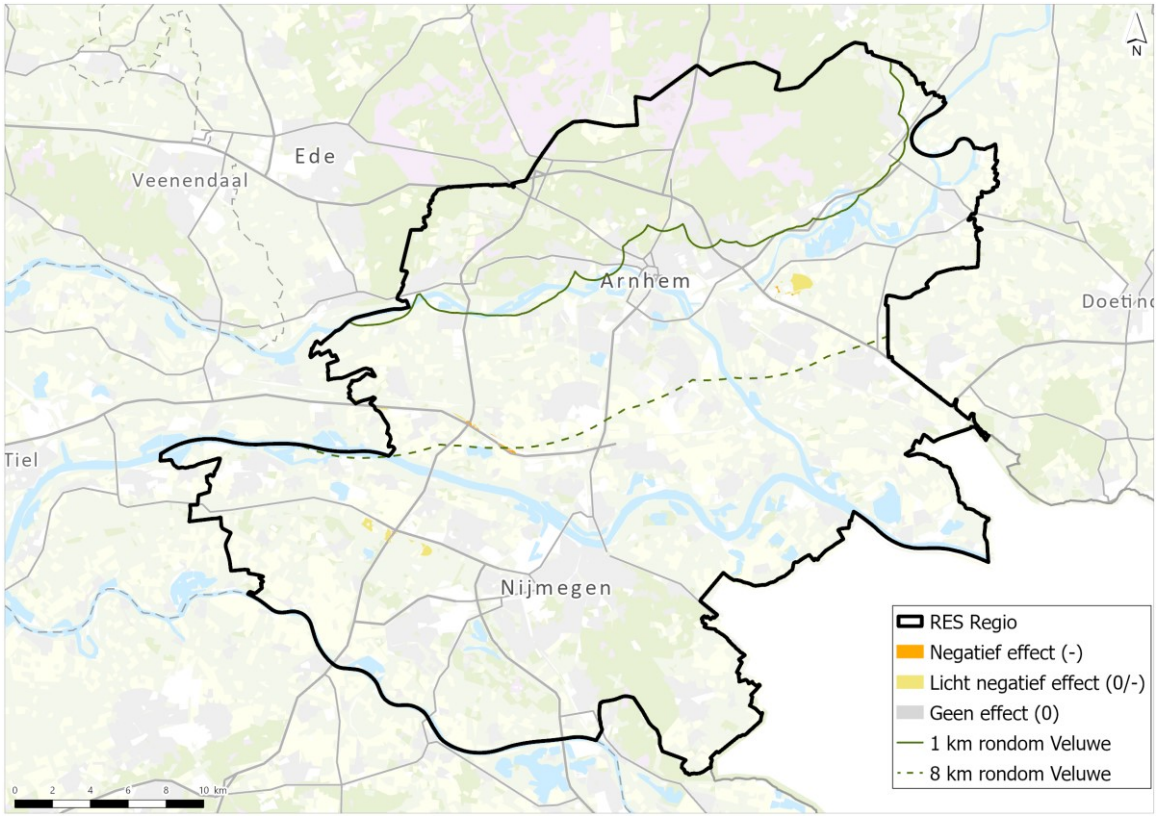
Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en effecten. Afbeelding II.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

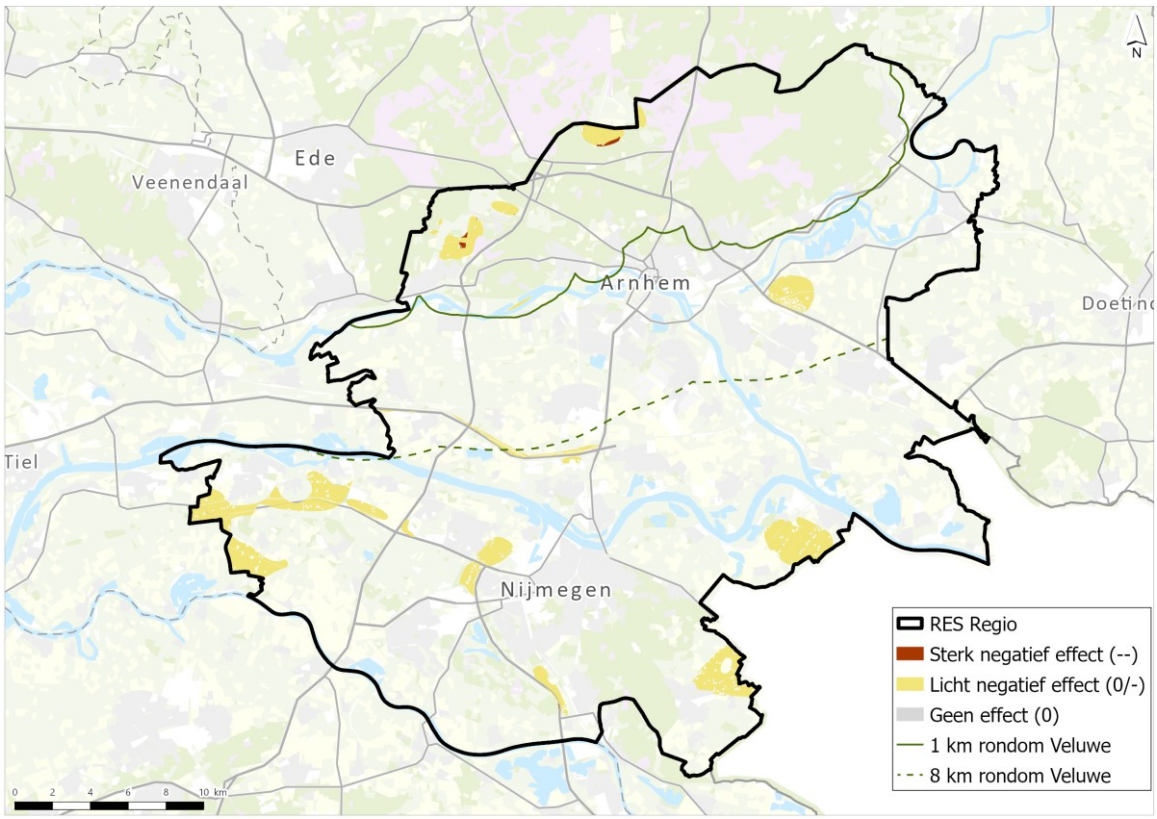
Afbeelding II.13 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding II.14 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

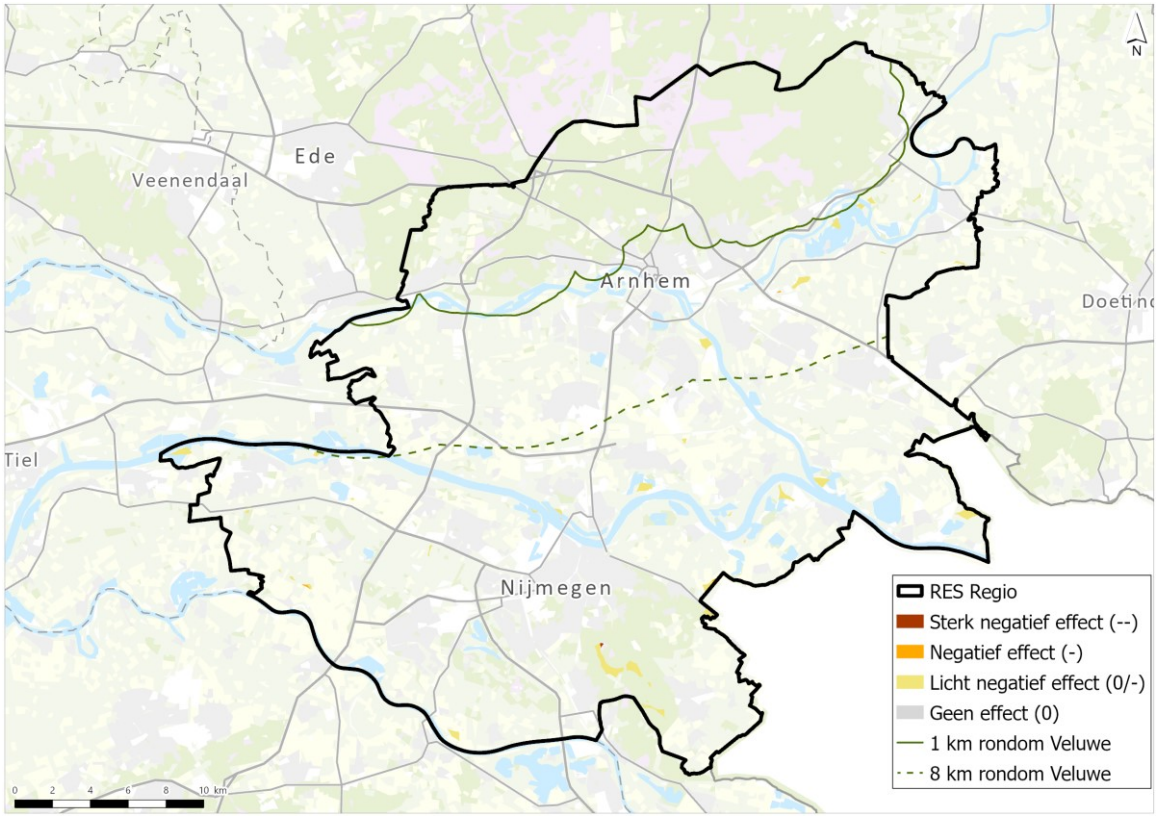
Afbeelding II.15 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

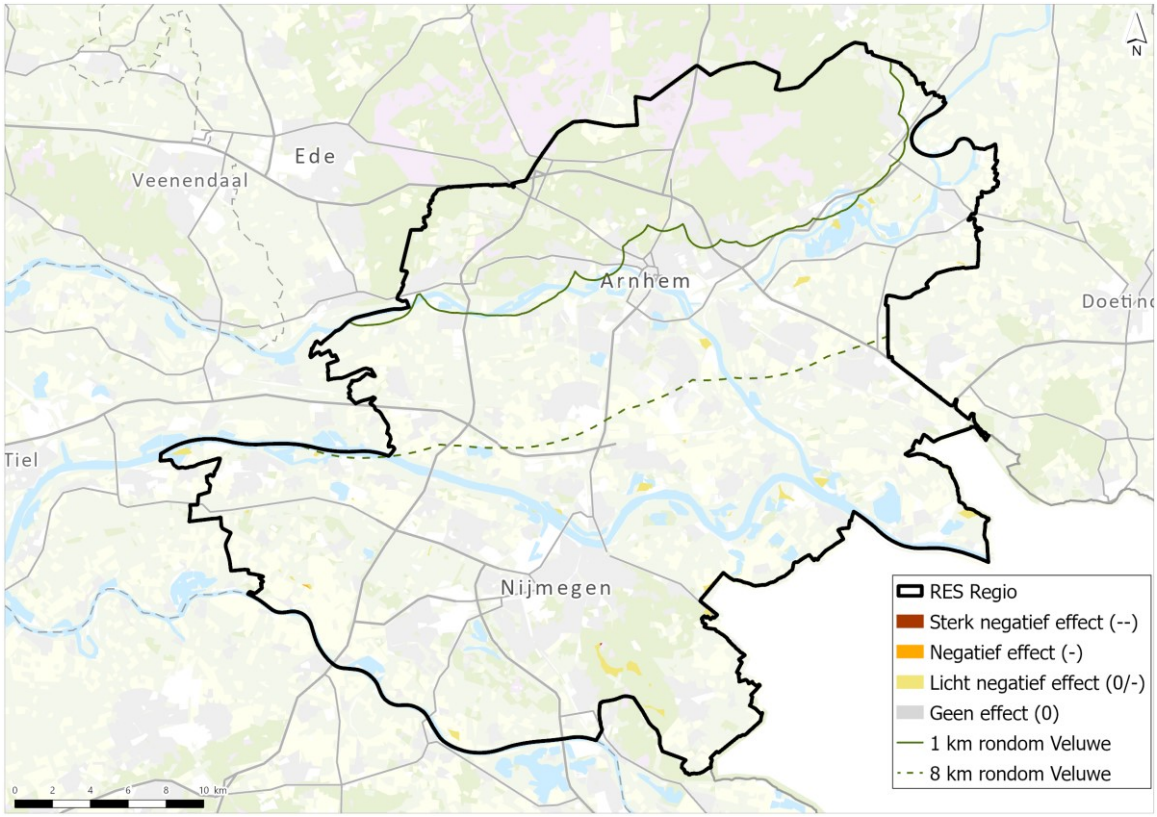
Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief leefomgeving de invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en effecten. Afbeelding II.16 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.17 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.18 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

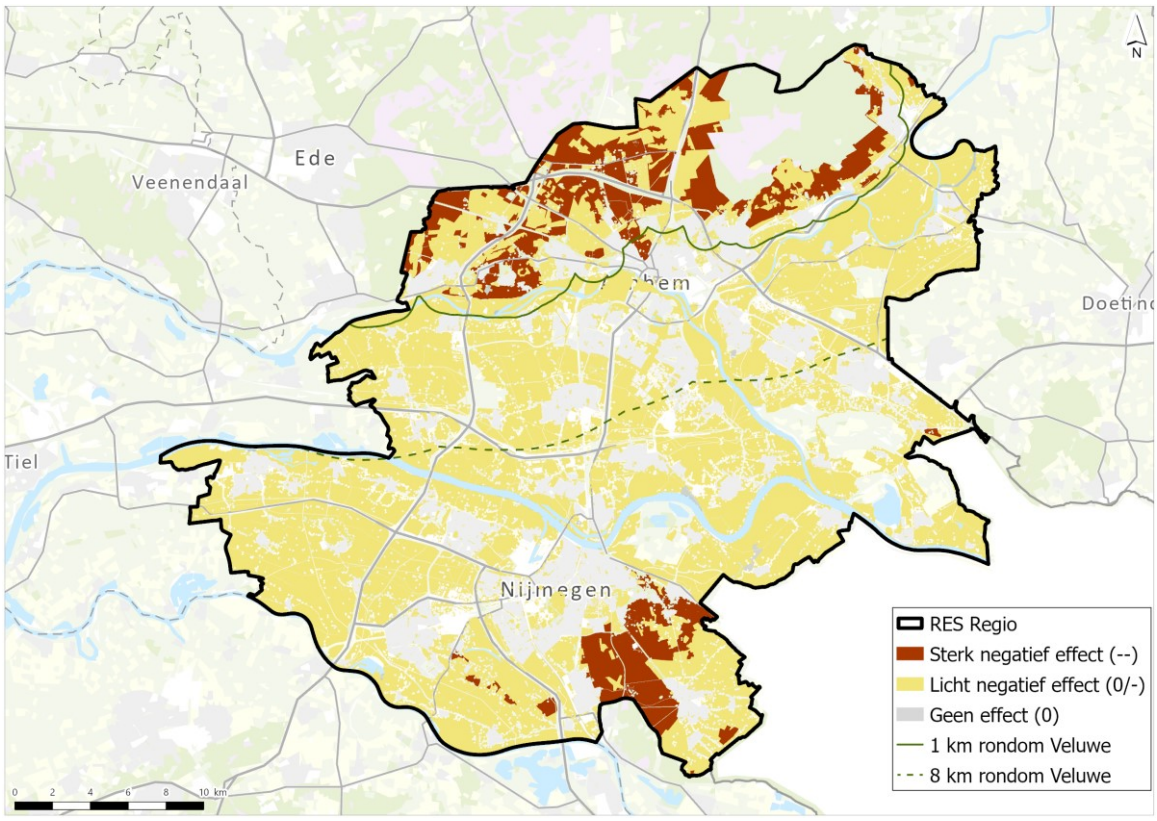
Afbeelding II.16 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding II.17 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

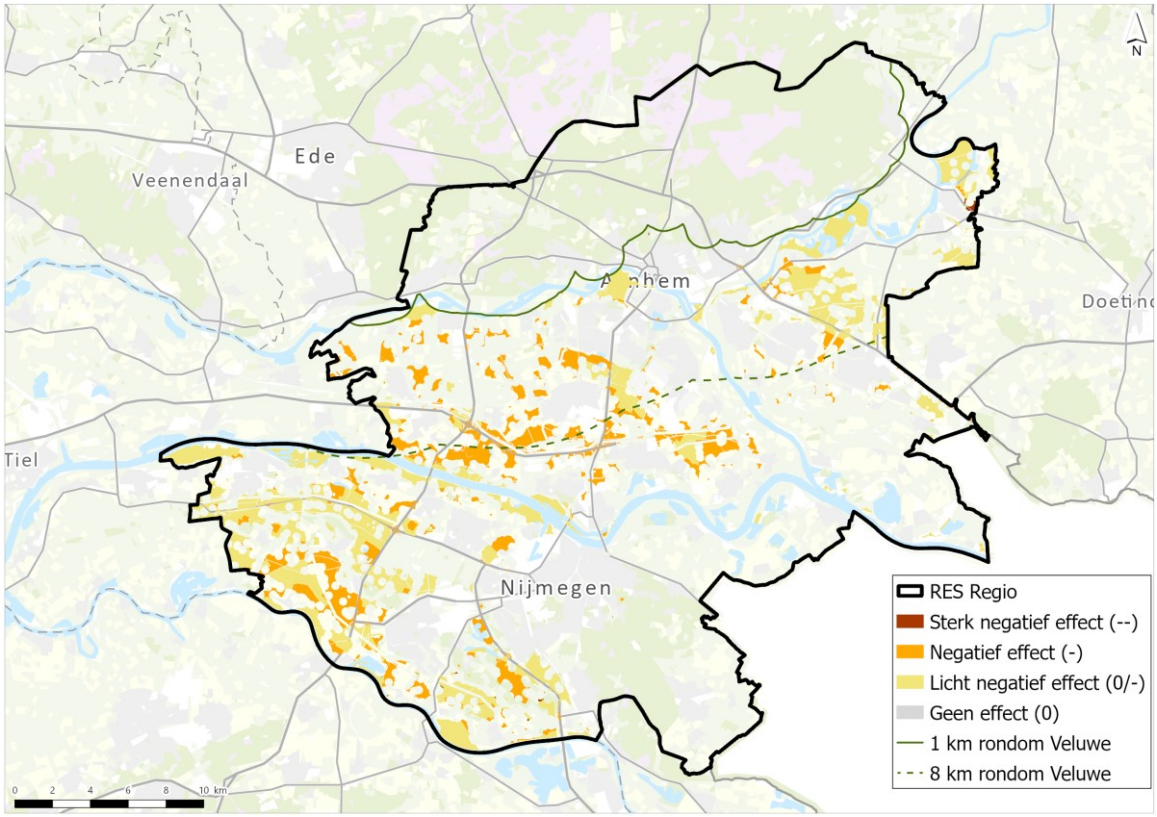
Afbeelding II.18 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

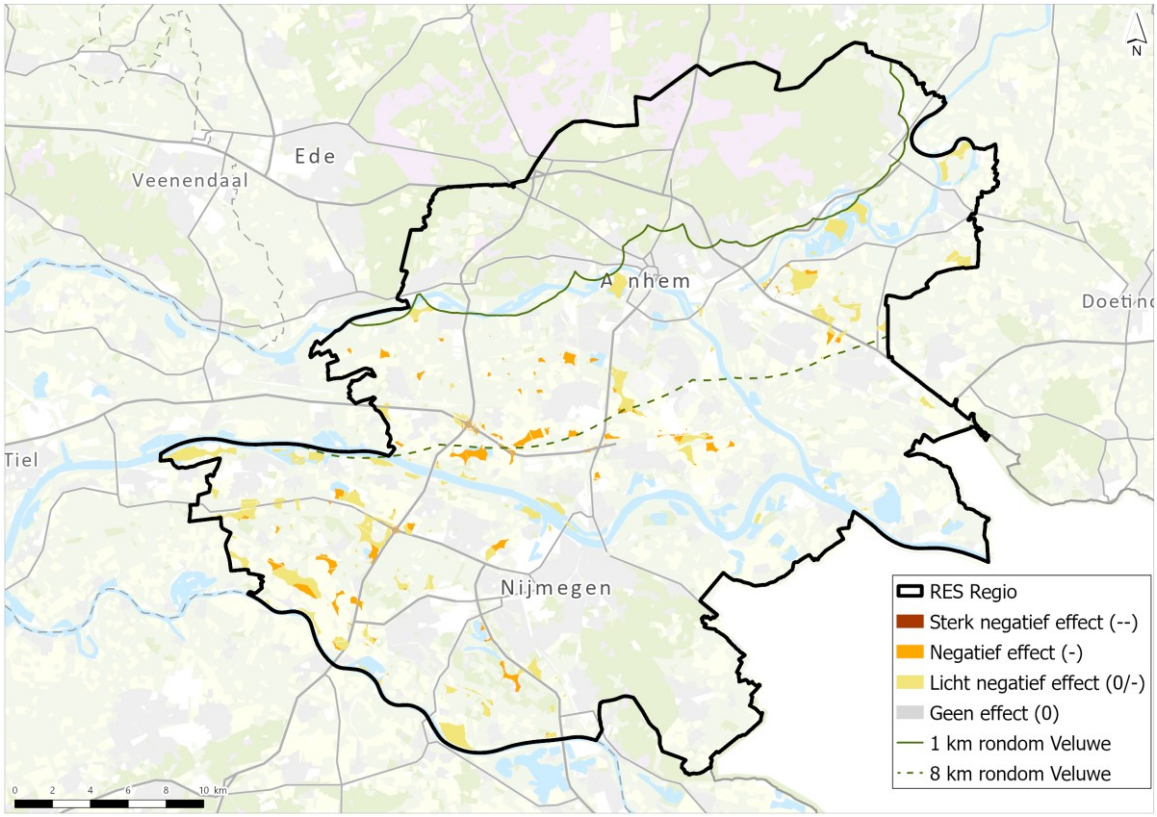
Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief landschap de invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en effecten. Afbeelding II.19 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.20 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.21 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

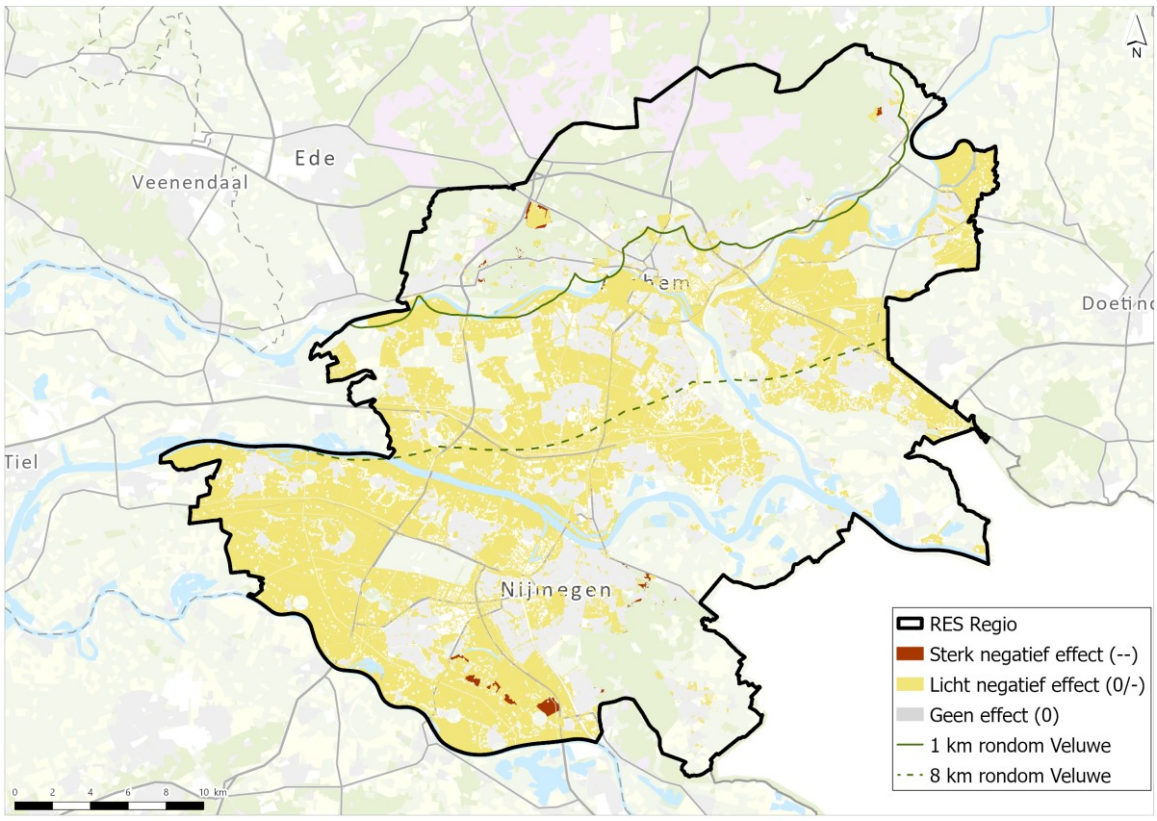
Afbeelding II.19 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding II.20 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

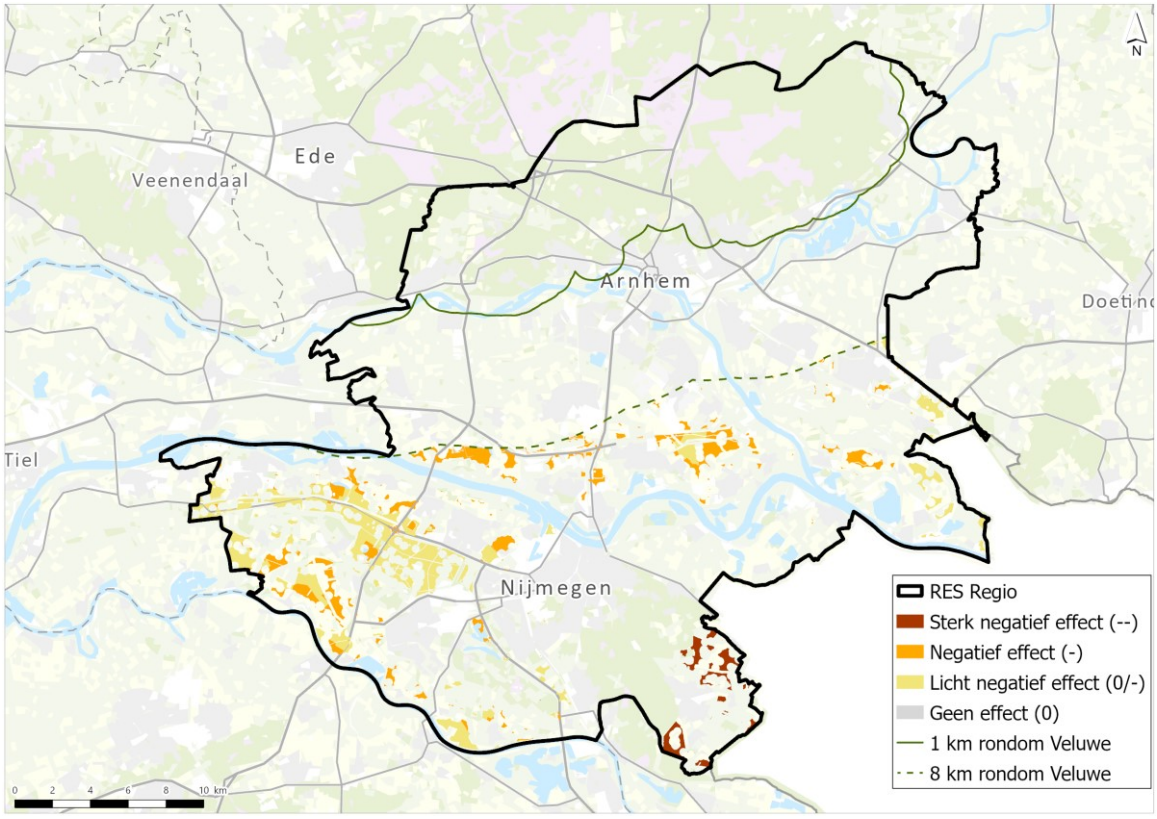
Afbeelding II.21 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

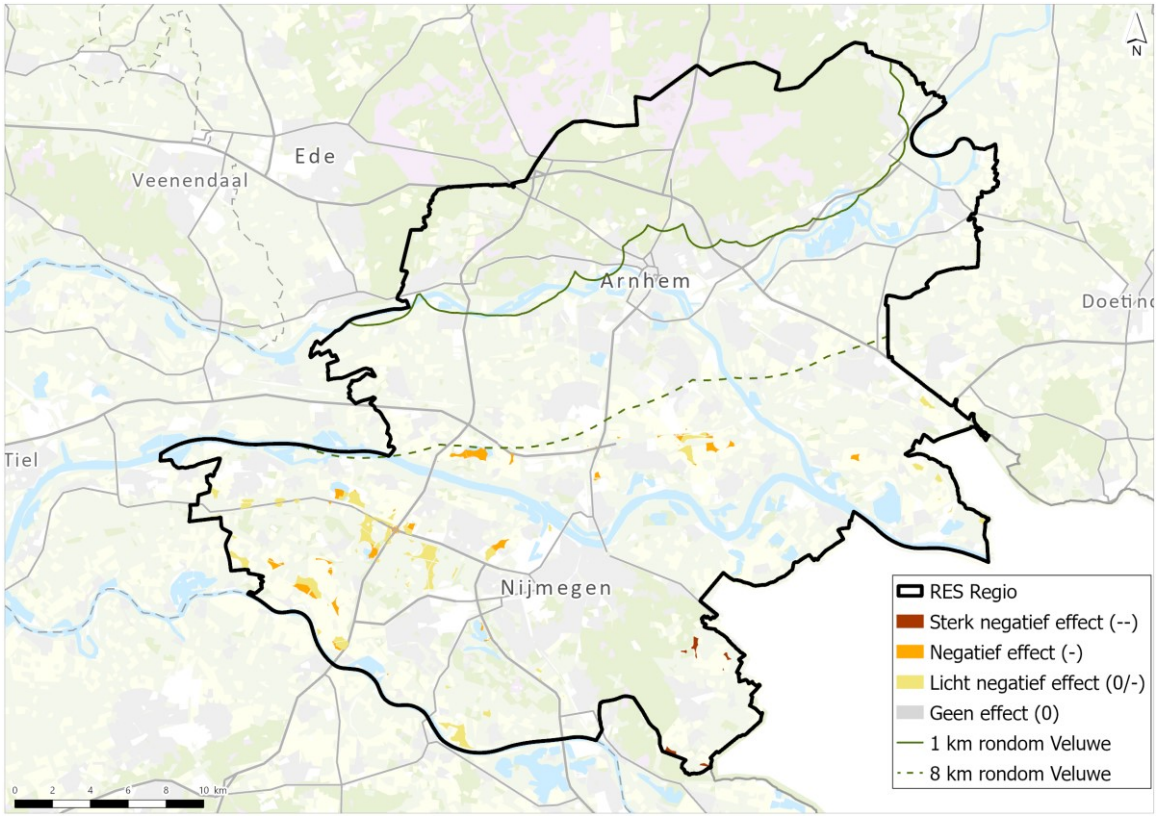
Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken en effecten. Afbeelding II.22 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding II.23 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding II.24 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

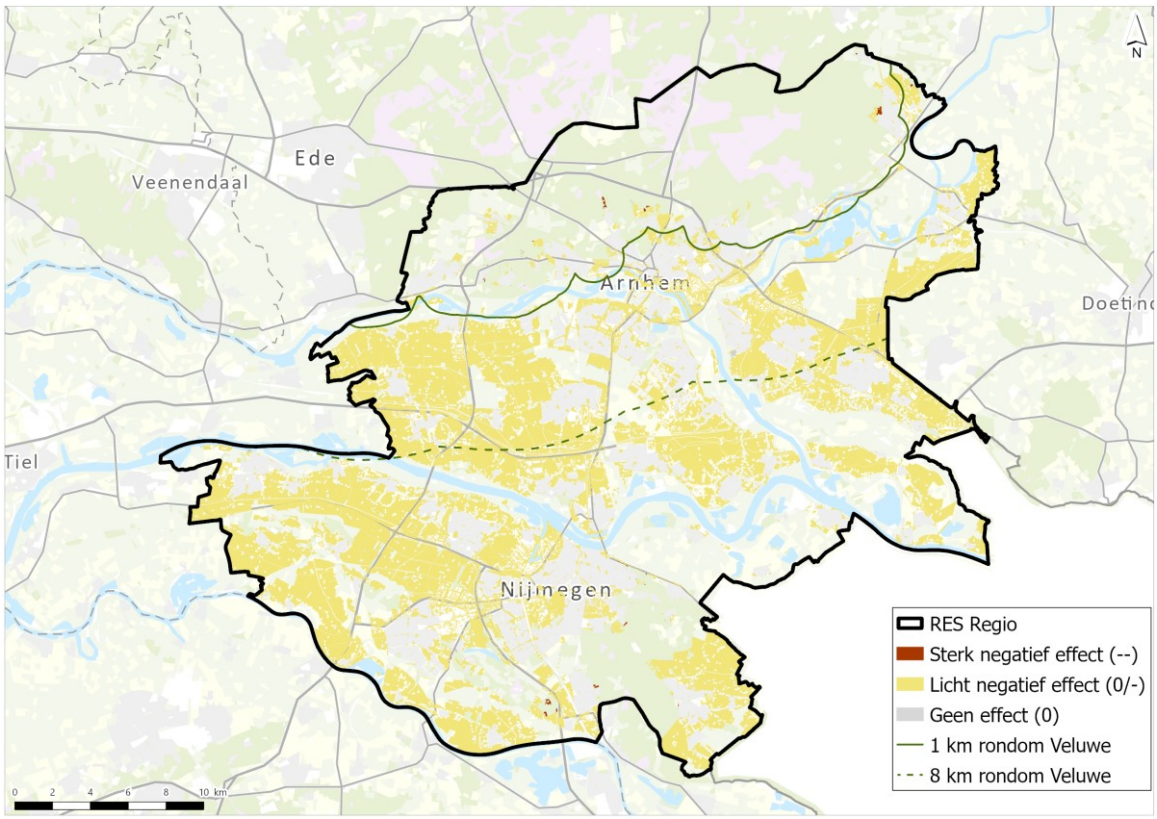
Afbeelding II.22 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.23 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding II.24 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

BIJLAGE: BEOORDELING BODEM EN WATER

Onderwerp	Beoordeling thema bodem en water
Project	PlanMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.803
Auteur(s)	J.E. Burgler MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INLEIDING

In onderstaande kaarten is per alternatief in beeld gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling op het thema bodem en water is. Zoals in het hoofdrapport planMER is benoemd is de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden beoordeeld. Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

Beoordelingsschaal

Voor de beoordeling van de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden geldt een onderscheidende beoordeling voor windturbines en zonnevelden. De beoordelingsschaal is opgenomen in tabel 1.1.

De voorgenomen activiteiten kunnen effecten hebben op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringgebieden (zie voor een gedetailleerde beschrijving het hoofdrapport). De kwaliteit van het grondwater kan worden beïnvloed door bemaling of het lekken van schadelijke stoffen bij de aanleg en verwijdering van windturbines en zonnevelden. Ook kunnen bodemlagen die het grondwater beschermen worden verstoord, waardoor verontreinigingen met lekstromen in het diepere grondwater kunnen komen.

Daarom geldt in waterwingebieden een maximale diepte voor grondroerende werkzaamheden van 2 m. Windturbines kennen een fundering die circa 30 m diep de grond in gaat. De ontheffingsmogelijkheden bieden naar verwachting geen mogelijkheid hiervan af te wijken. Er geldt voor windturbines daarom een

sterk negatieve (--) beoordeling. De fundering van zonnevelden reikt circa 0,3 m diep. Voor zonnevelden geldt daarom bij ligging in waterwingebieden een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat dit een aandachtspunt is oor de ontwikkeling.

Voor de grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden gelden weliswaar ook beperkingen ten aanzien van de diepte van grondroerende werkzaamheden, maar hierbij bestaan mogelijkheden om onder voorwaarden af te wijken. Hierdoor is voor windturbines een negatieve (-) beoordeling van toepassing. Voor zonnevelden geldt voor deze gebieden een licht negatieve (0/-) beoordeling, omdat zonnevelden naar verwachting onder (beperkte) voorwaarden mogelijk zijn.

Bij realisatie buiten de begrenzing van waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden is een neutrale beoordeling van toepassing. Er is geen sprake van een (sterk) positieve beoordeling, omdat de realisatie van windturbines en/of zonnevelden niet zozeer leidt tot positieve invloed op de genoemde gebieden.

Tabel 1.1 Beoordelingsschaal invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling vindt plaats buiten waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling van zonnevelden leidt tot beperkt negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden binnen een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringvrije zone en/of een kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden voor realisatie van windturbines binnen een grondwaterbeschermingsgebied, boringvrije zone en/of een kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot sterk negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie, door grond- en/of funderingswerkzaamheden voor windturbines binnen waterwingebieden

Tabel 1.2 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling. De beoordelingen op kaart tonen de nuancering.

Tabel 1.2 Overzicht effectbeoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden

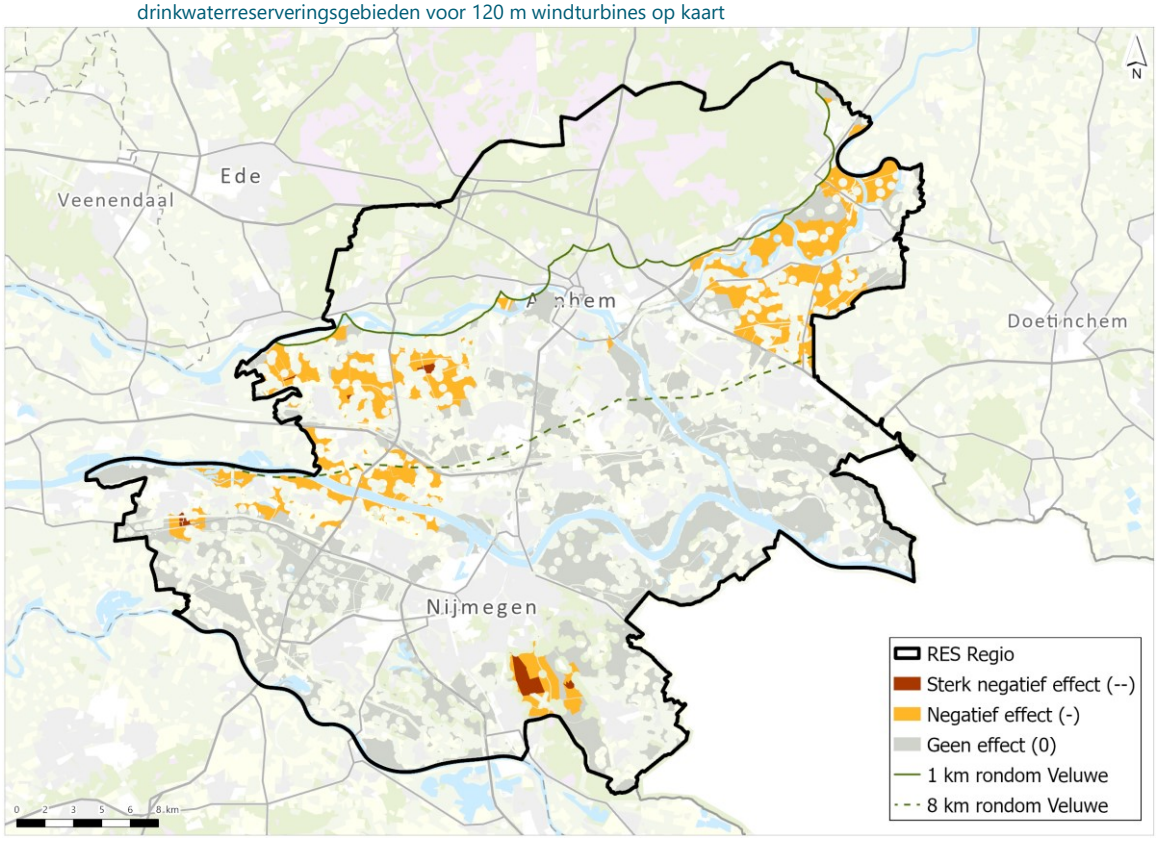
	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden	-	--	--	--	-	--	--	--	0/-	0/-	0/-	0/-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, NA = Natuur, LO = Leefomgeving, LS = Landschap

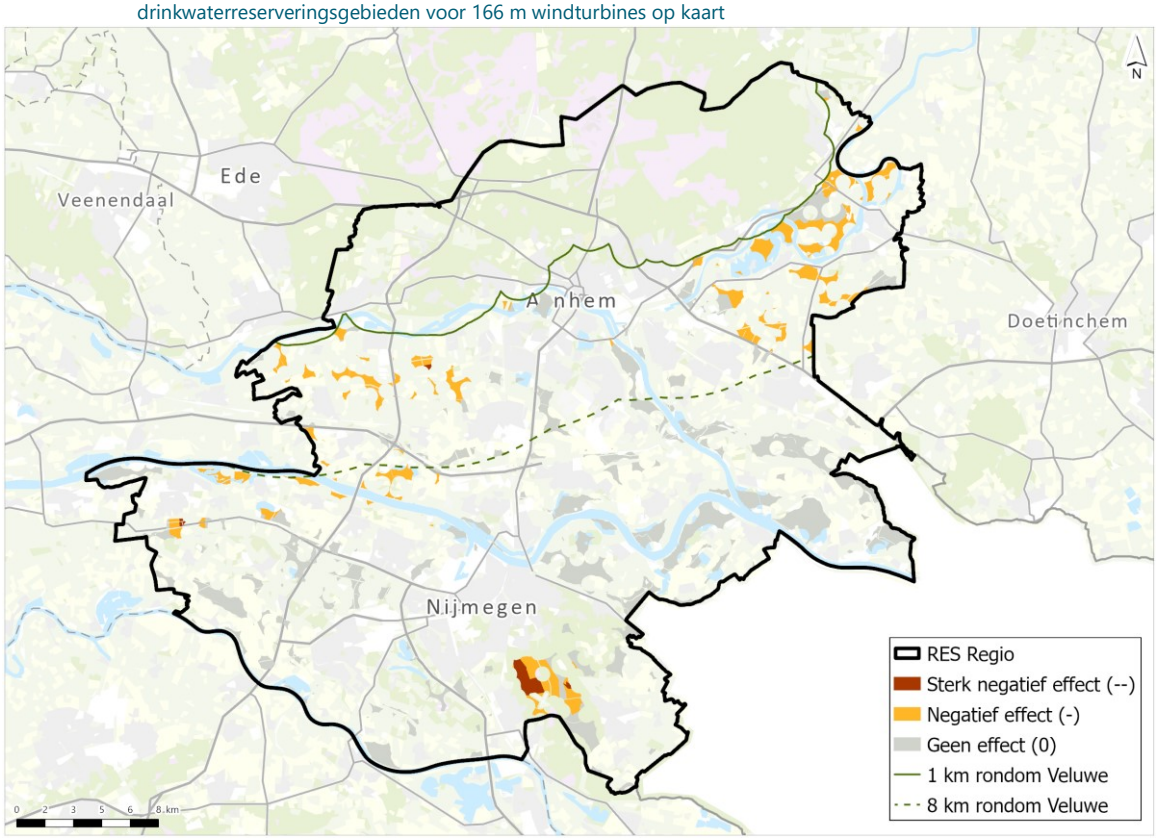
2 BEOORDELING OP KAART

Afbeelding 2.1 laat zien welke gebieden in het plangebied (minus de harde belemmeringen) in het plangebied sterk negatief, negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 2.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 2.3 toont de beoordeling voor zonnevelden.

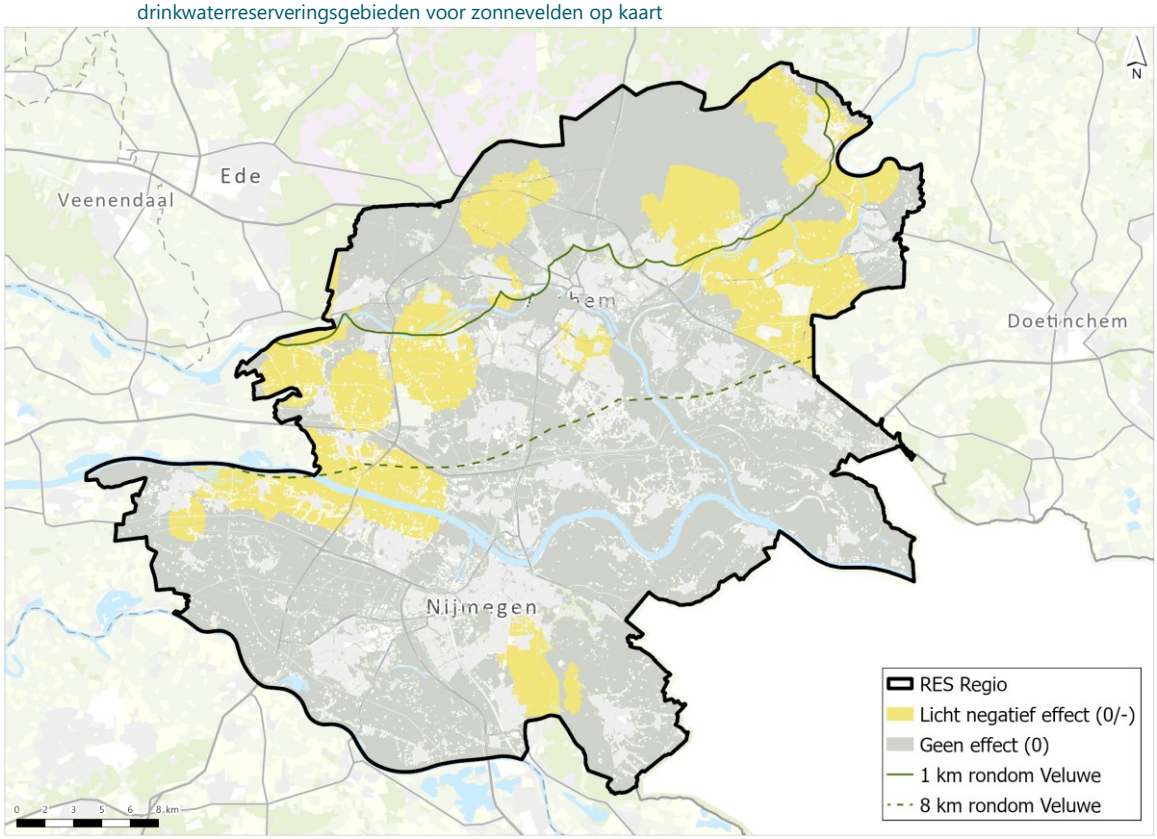
Afbeelding 2.1 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 2.2 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor 166 m windturbines op kaart

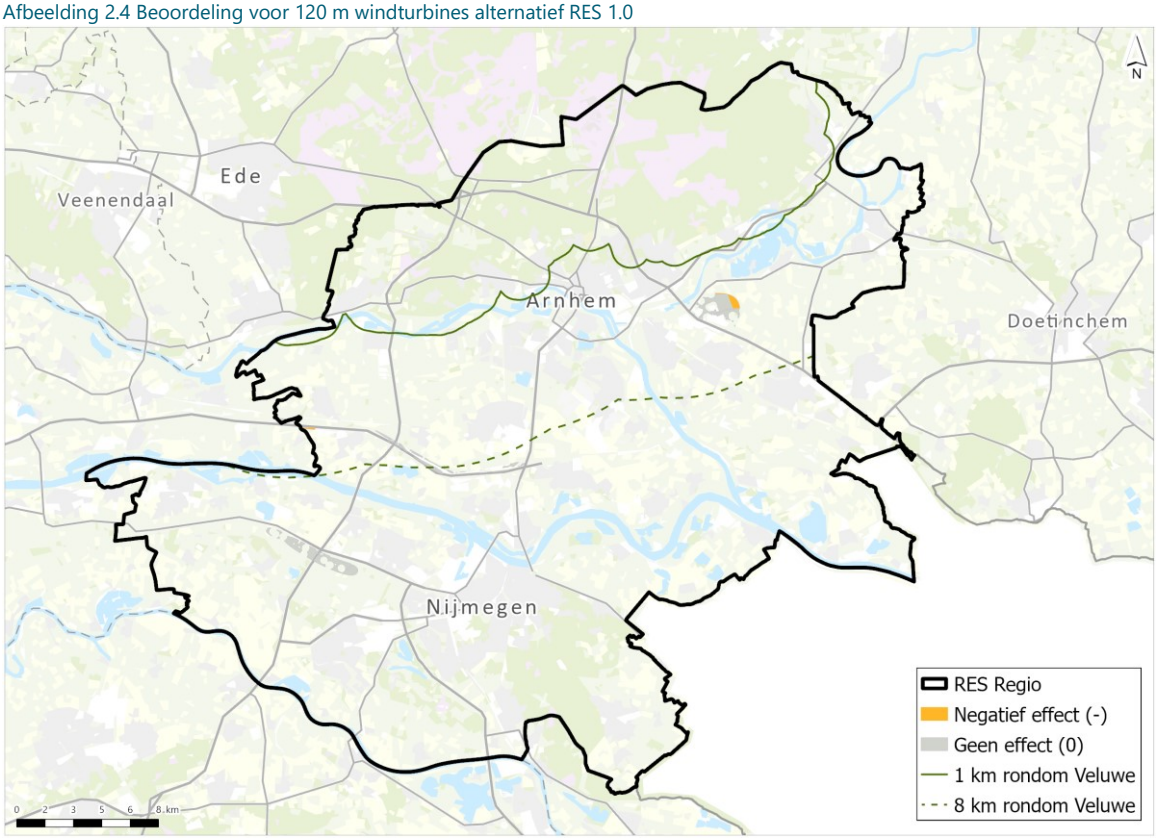
Afbeelding 2.3 Beoordeling invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en/of kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden voor zonnevelden op kaart

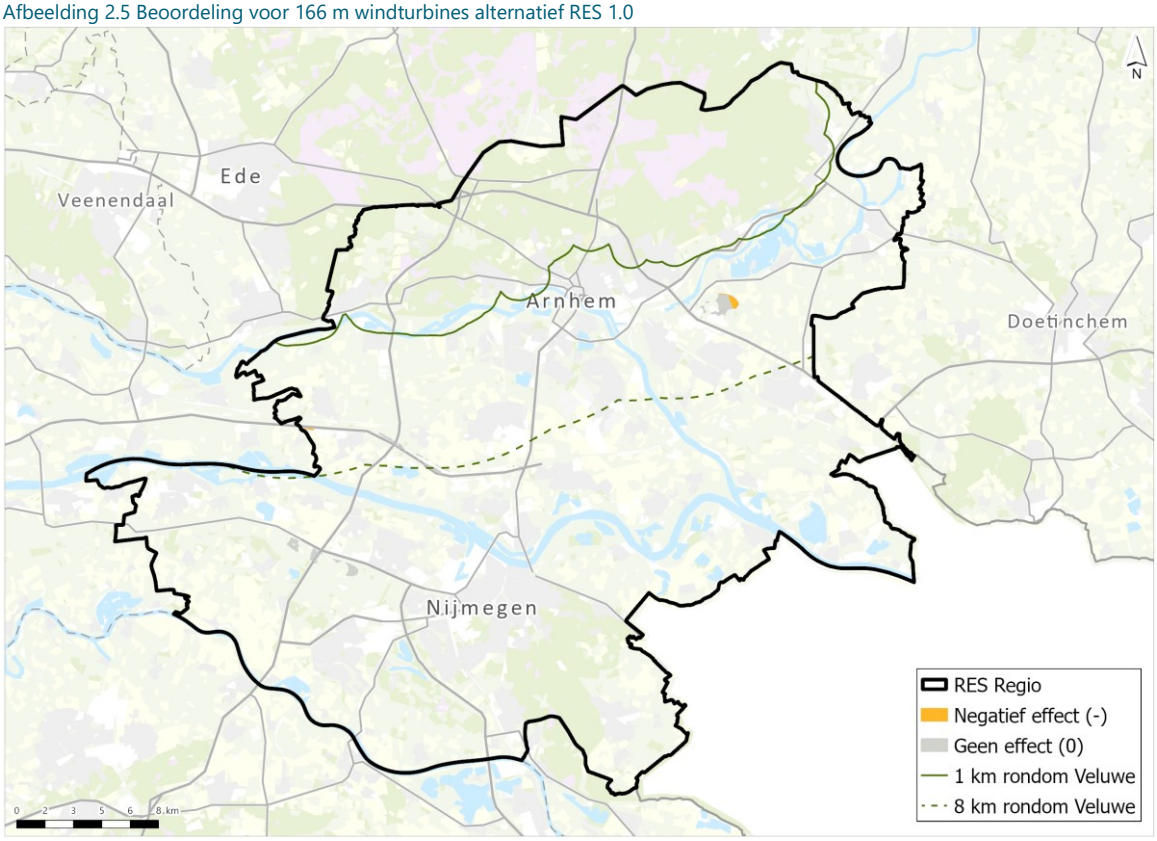
2.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. Afbeelding 2.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

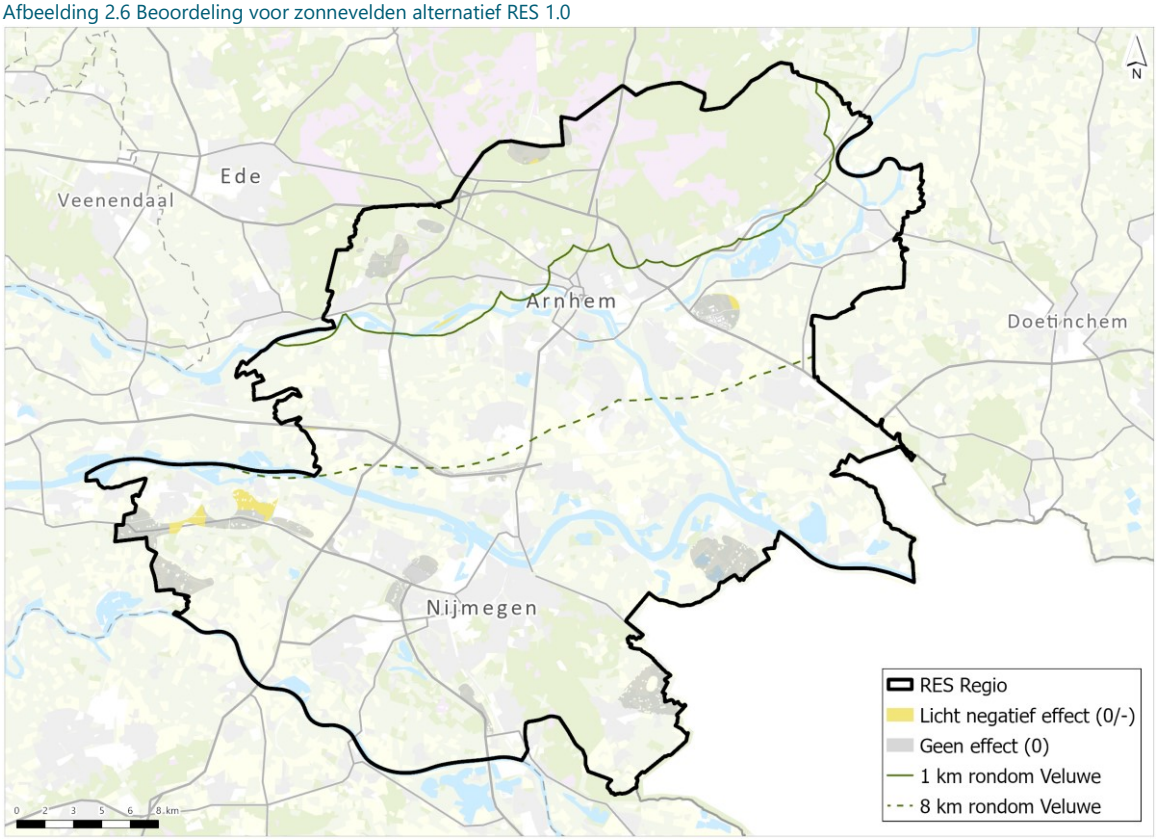
Afbeelding 2.4 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding 2.5 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

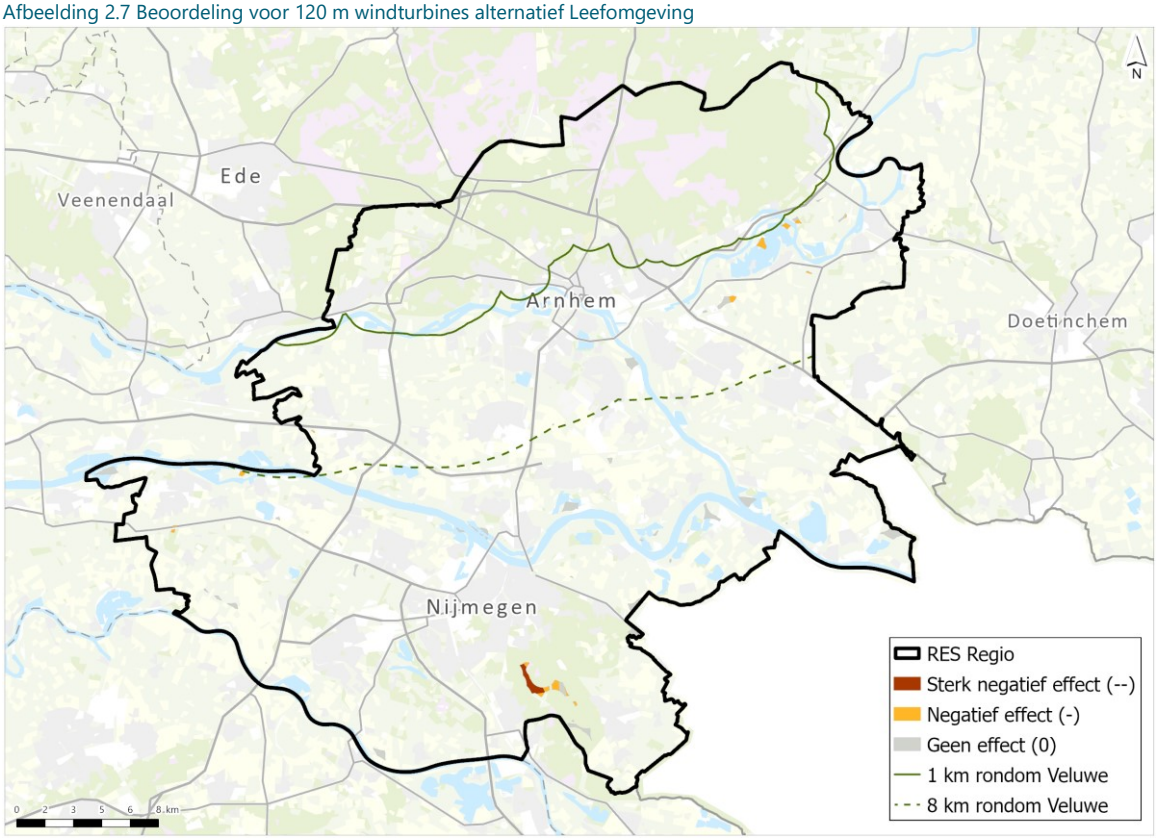
Afbeelding 2.6 Beoordeling voor zonnevelden alternatief RES 1.0

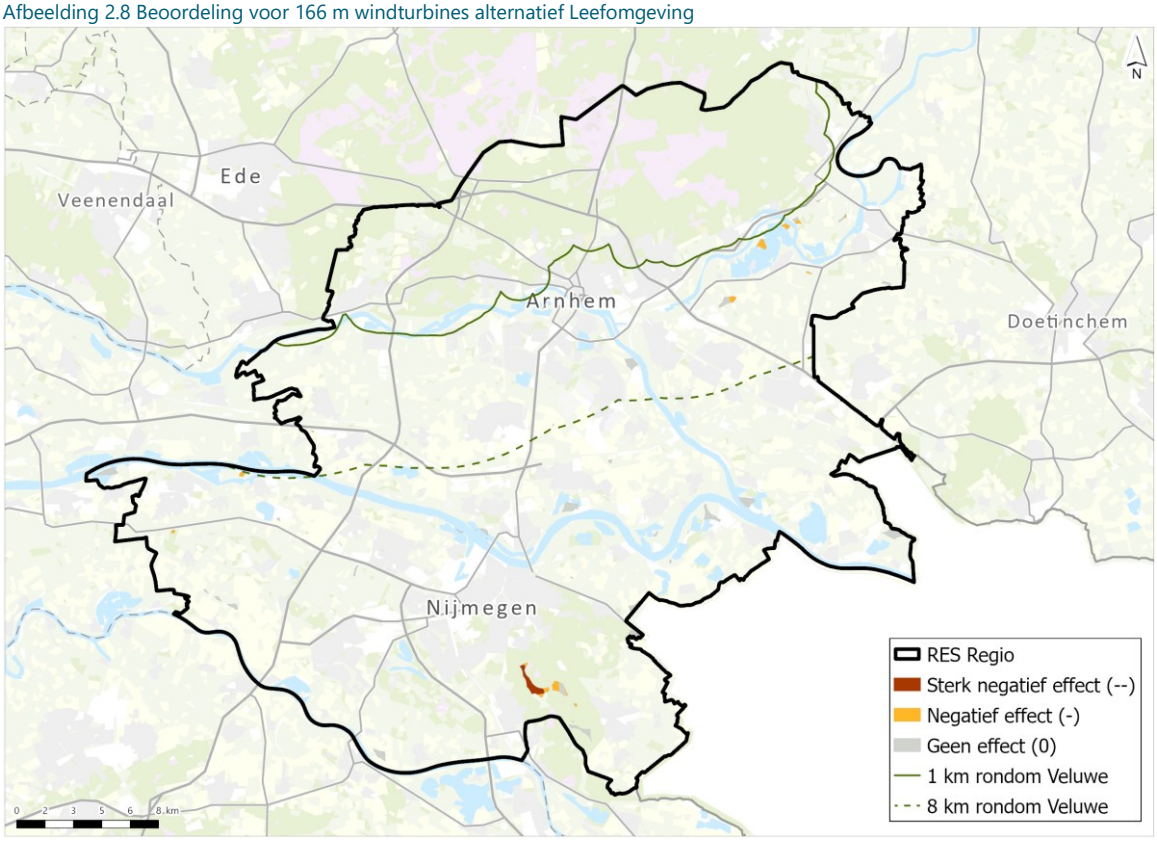
2.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. Afbeelding 2.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

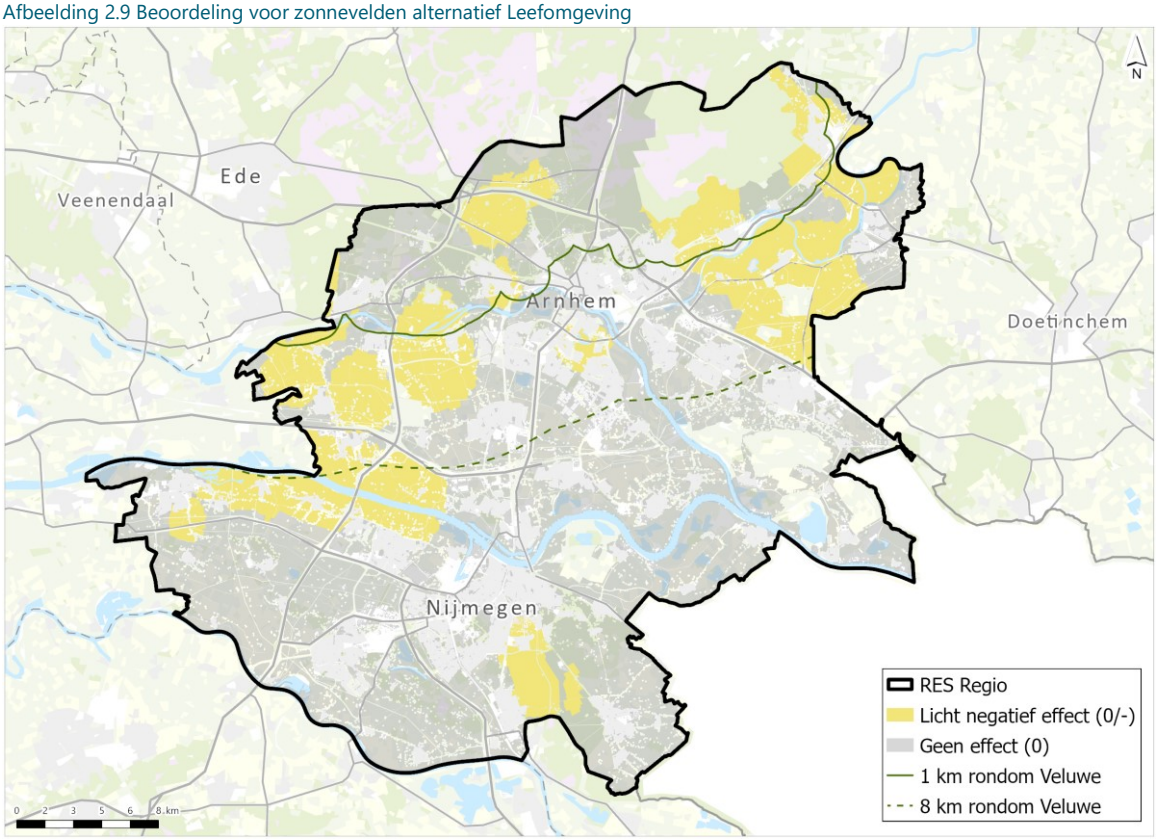
Afbeelding 2.7 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding 2.8 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

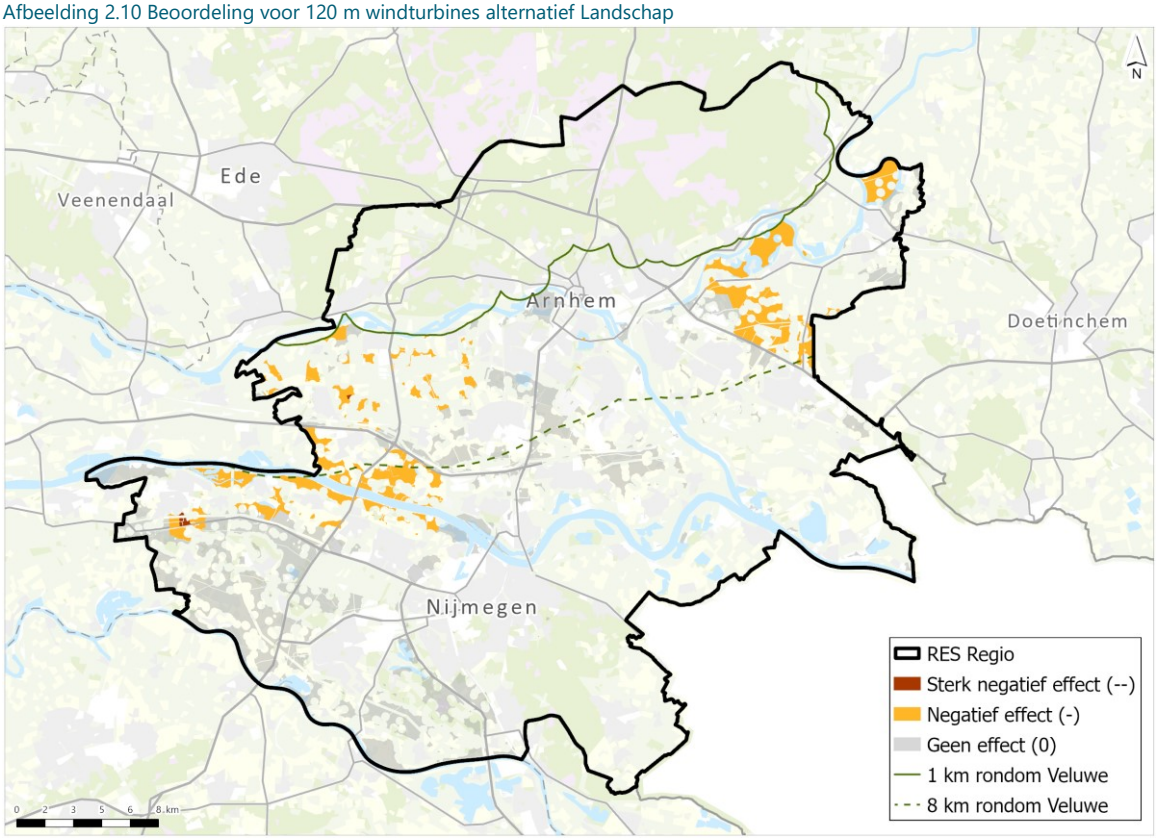
Afbeelding 2.9 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

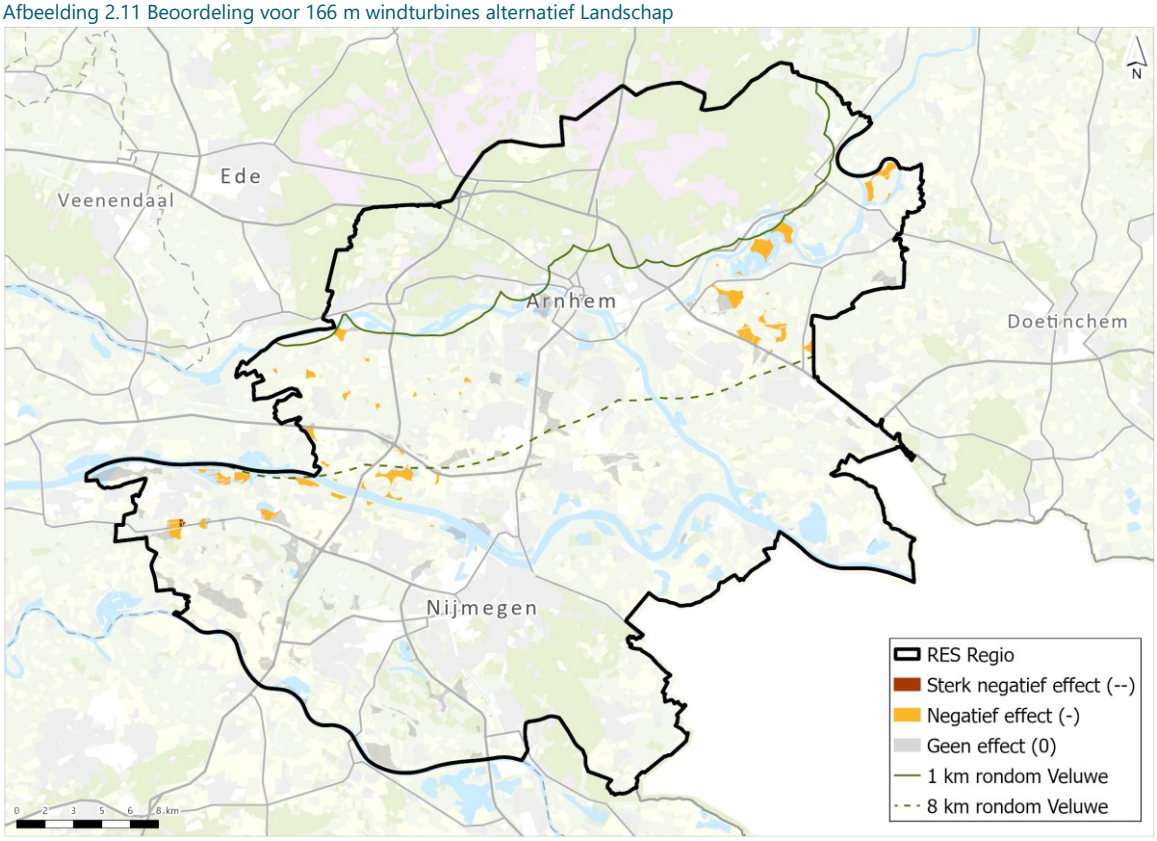
2.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. Afbeelding 2.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

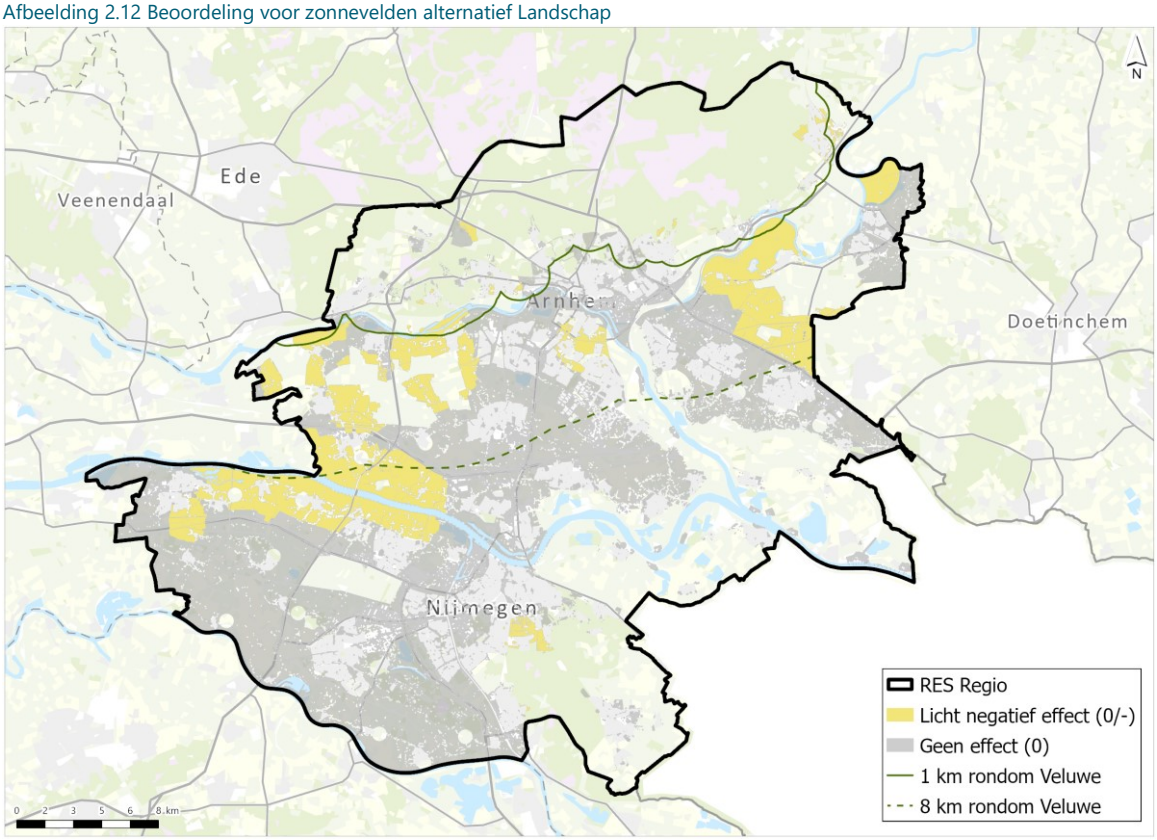
Afbeelding 2.10 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding 2.11 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Landschap

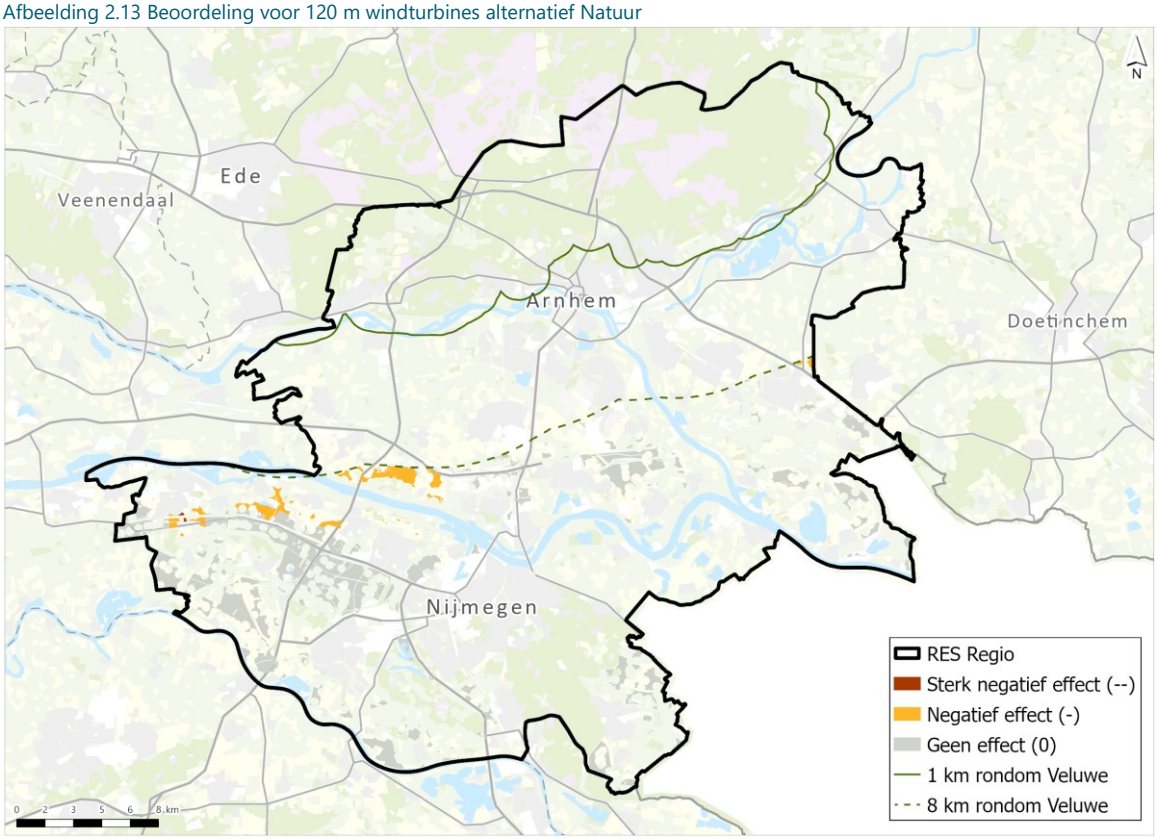
Afbeelding 2.12 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Landschap

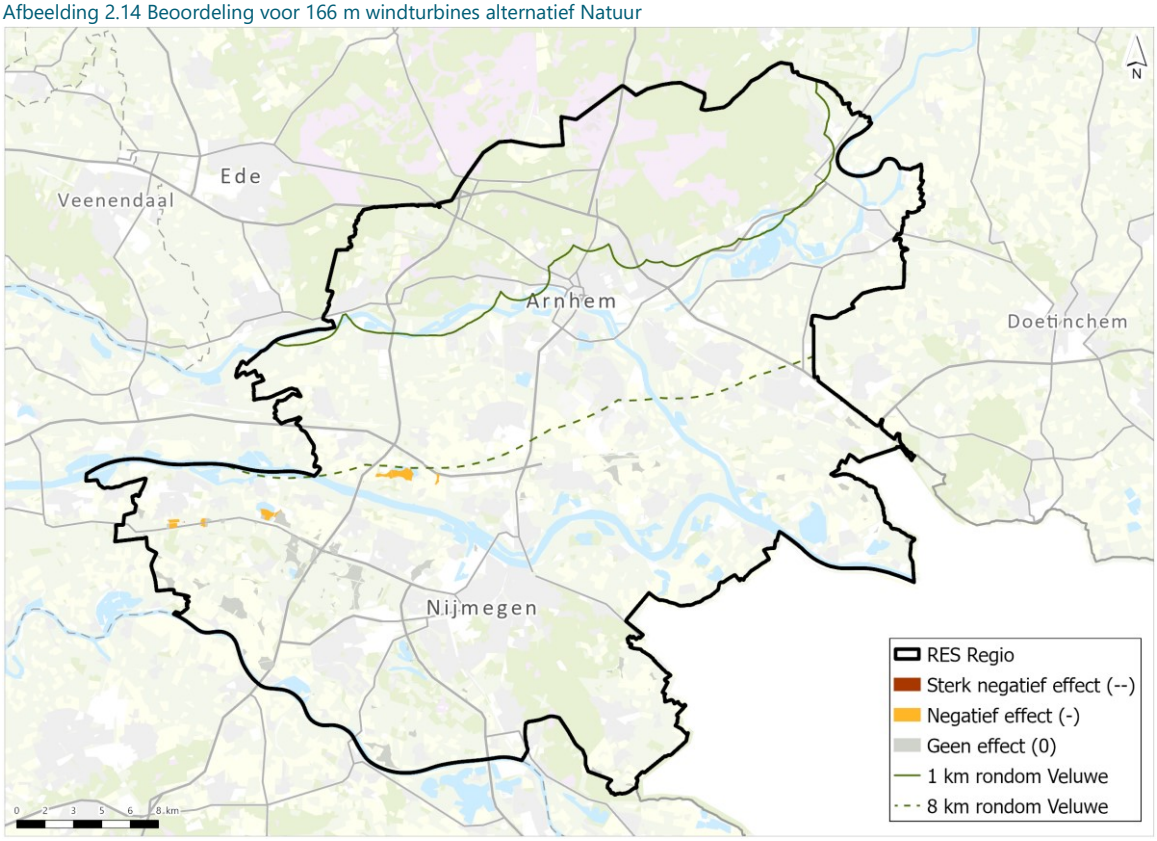
2.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en kwetsbare drinkwaterreserveringsgebieden. Afbeelding 2.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

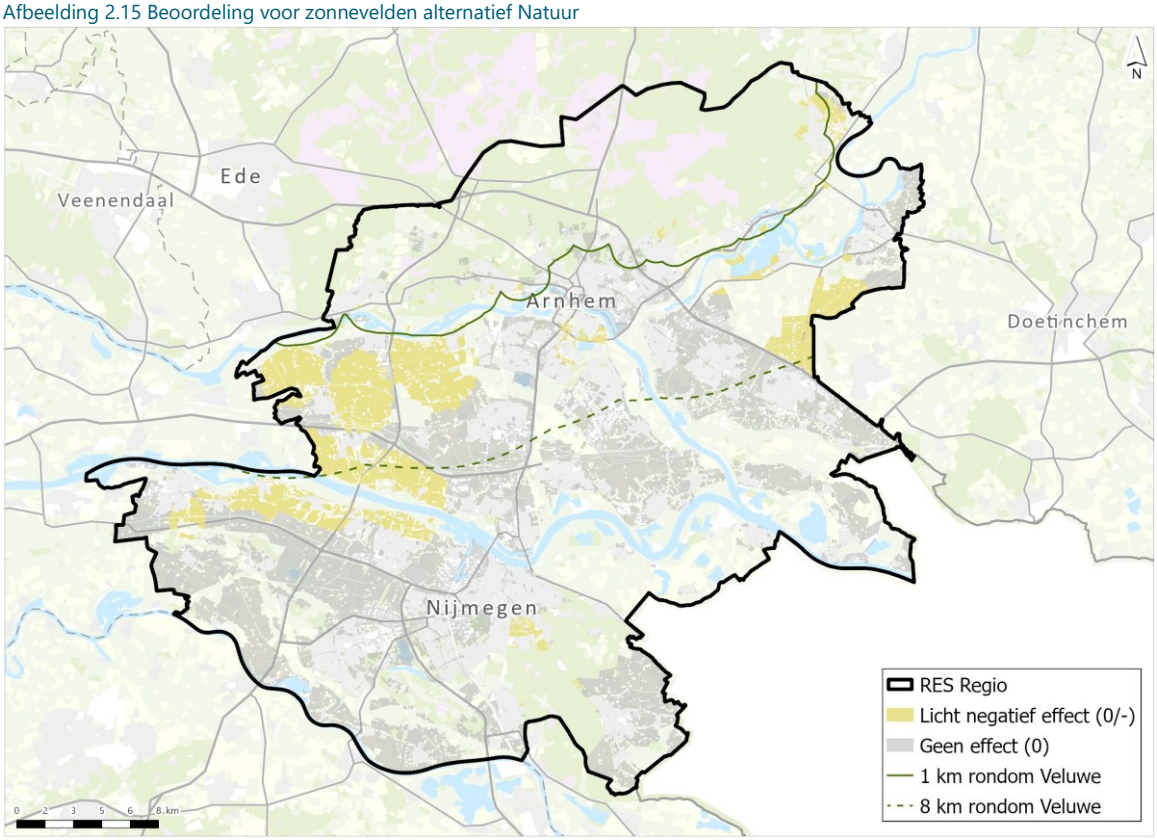
Afbeelding 2.13 Beoordeling voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.14 Beoordeling voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.15 Beoordeling voor zonnevelden alternatief Natuur

BIJLAGE: BEOORDELING CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

Onderwerp	Beoordeling thema cultuurhistorie en archeologie
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.810
Auteur(s)	J.E. Burgler MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INLEIDING

In onderstaande kaarten is per alternatief in beeld gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling op het thema cultuurhistorie en archeologie is. Zoals in het hoofdrapport planMER is benoemd gaat het hier bij cultuurhistorie om de invloed op cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten. Bij archeologie wordt er gekeken naar de invloed op verwachte of bekende archeologische waarden die zich in de bodem bevinden. Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER. Hoofdstuk 2 van deze bijlage bevat de effectbeoordeling voor cultuurhistorie, hoofdstuk 3 voor archeologie.

2 CULTUURHISTORIE

Windturbines en zonnevelden hebben op twee manieren effect op cultuurhistorische:

- **de fysieke aantasting van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten:** tijdens de aanlegfase van windturbines en zonnevelden kunnen door trillingen cultuurhistorisch waardevolle gebieden[1] en/of rijksmonumenten aangetast worden (-). In onderstaand tekstkader is opgenomen hoe in dit planMER wordt omgegaan met de beoordeling van de effecten op molenbiotopen;
- **de beleving van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten:** windturbines en zonnevelden binnen de begrenzing van of nabij de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten hebben een verstorende werking op de (zicht-)beleving. De bestaande kenmerkende cultuurhistorische waarden worden licht negatief (0/-) beïnvloed door het ruimtebeslag. Het

[1] In het waardevol open gebied ten zuiden van Beuningen, zoals aangewezen in de Omgevingsverordening, worden windturbines ontwikkeld. Voor dit criterium wordt gekeken naar de effecten op cultuurhistorie. Dit betekent dus niet dat de windturbines in dit gebied niet mogelijk is, maar vanuit cultuurhistorie geldt hiervoor een negatieve (-) beoordeling.

uitgangspunt voor dit planMER hierbij is ligging binnen 100 m van cultuurhistorische waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten[1].

Beoordelingsschaal

Gelet op de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten worden de effecten van de zoekgebieden op deze gebieden in de effectenanalyse van dit planMER onderzocht en beoordeeld aan de hand van de beoordelingsschaal in tabel 2.1. Een sterk negatieve (--) beoordeling is in dit planMER niet van toepassing. Het is binnen het schaal- en detailniveau van dit planMER niet mogelijk hier een eenduidige beoordeling aan te koppelen. Hiervoor is op projectniveau een nadere afweging nodig. Daarnaast zijn rijksmonumenten als harde belemmering opgenomen in dit planMER. Op projectniveau is het denkbaar dat cultuurhistorische waarden door windturbines en/of zonnevelden versterkt kunnen worden, waarmee positieve effecten kunnen ontstaan. Een dergelijke beoordeling past echter niet bij het schaalniveau van dit planMER. Op projectniveau dient dit verder onderzocht te worden.

Tabel 2.1 Beoordelingsschaal criterium invloed op cultuurhistorische waarden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft geen of zeer beperkte effecten op cultuurhistorische waarden ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op de beleving van cultuurhistorie ten opzichte van de referentiesituatie, omdat windturbines en/of zonnevelden binnen 100 m van de grens van nabijgelegen cultuurhistorisch waardevolle gebieden en/of rijksmonumenten liggen
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft een negatief effect op cultuurhistorie ten opzichte van de referentiesituatie. De cultuurhistorische waarden kunnen worden aangetast door ontwikkeling in cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Voor molenbiotopen geldt voor zonnevelden binnen 100 m rond de molen een negatief effect
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Tabel 2.2 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 2.2 Overzicht effectbeoordeling invloed op cultuurhistorie

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op cultuurhistorische waarden	-	0/-	-	-	-	0/-	-	-	-	-	-	-

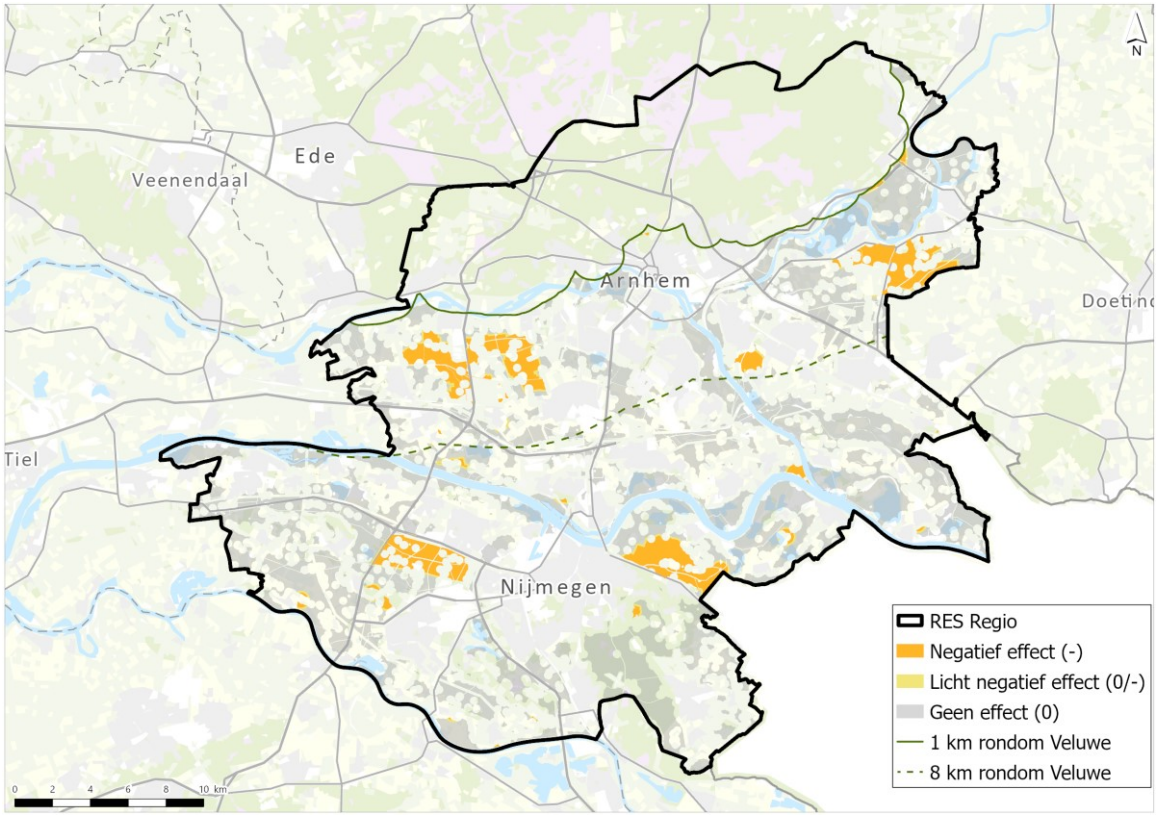
* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

[1] De afstand van 100 m is gekozen om aan te geven dat het gaat om een aandachtsgebied. Het is hierbij belangrijk om te vermelden dat de gebieden die zich direct buiten de begrenzing van de verschillende cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten bevinden, niet vanzelfsprekend geschikt zijn voor inpassing. Dit geldt ook voor realisatie buiten de gekozen afstand van 100 m. Het realiseren van windturbines en/of zonnevelden net buiten de begrenzing van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en rijksmonumenten kan mogelijk wel effecten hebben op het betreffende gebied of object. In een latere fase is het wenselijk om op een groter detailniveau de effecten van windturbines en/of zonnevelden net buiten de ruimtelijke grenzen uit te werken.

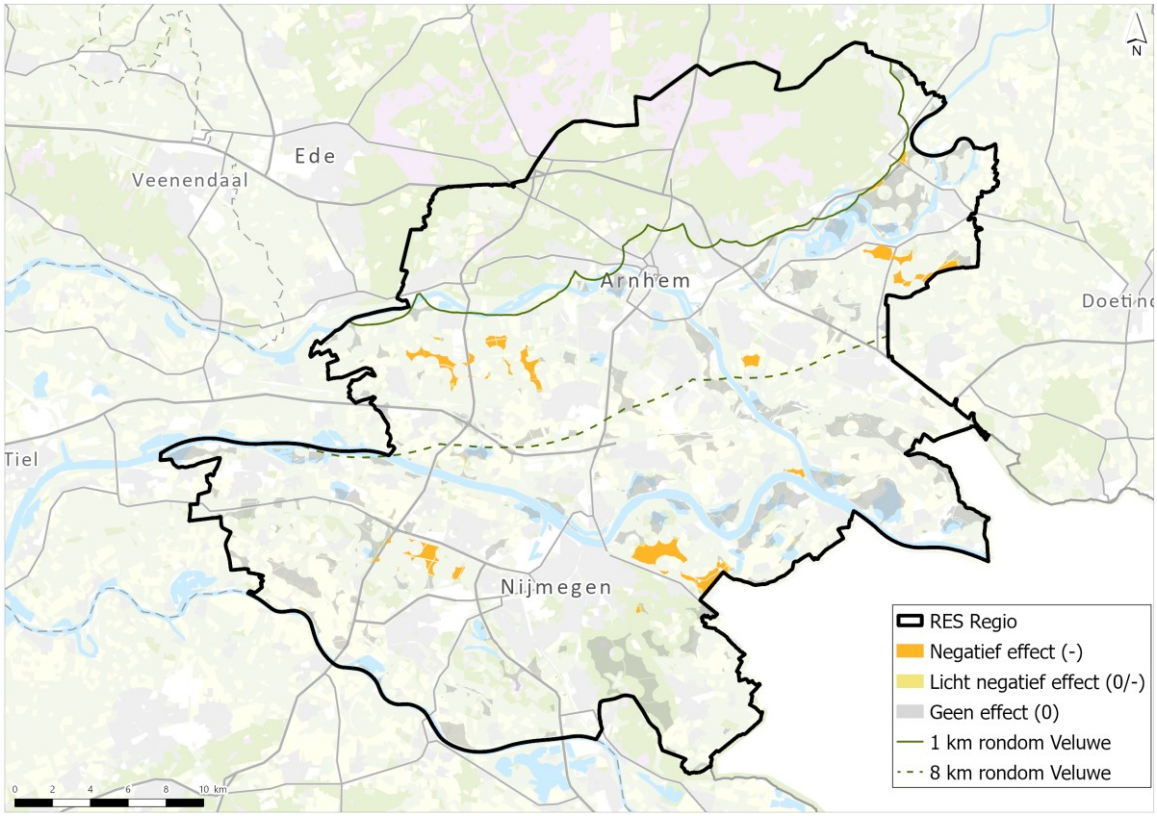
2.1 Beoordeling op kaart

Afbeelding 2.1 laat zien welke gebieden in het plangebied (minus harde belemmeringen) negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 2.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 2.3 toont de beoordeling voor zonnevelden.

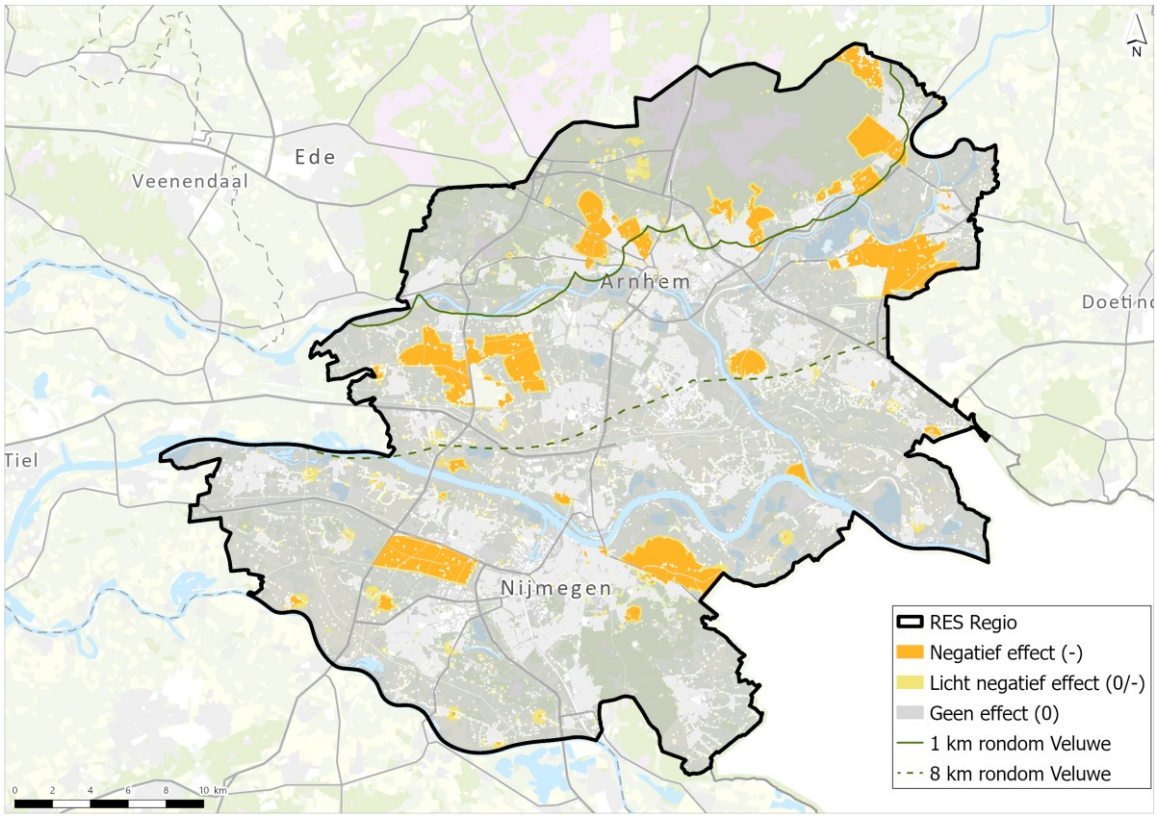
Afbeelding 2.1 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 2.2 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines op kaart

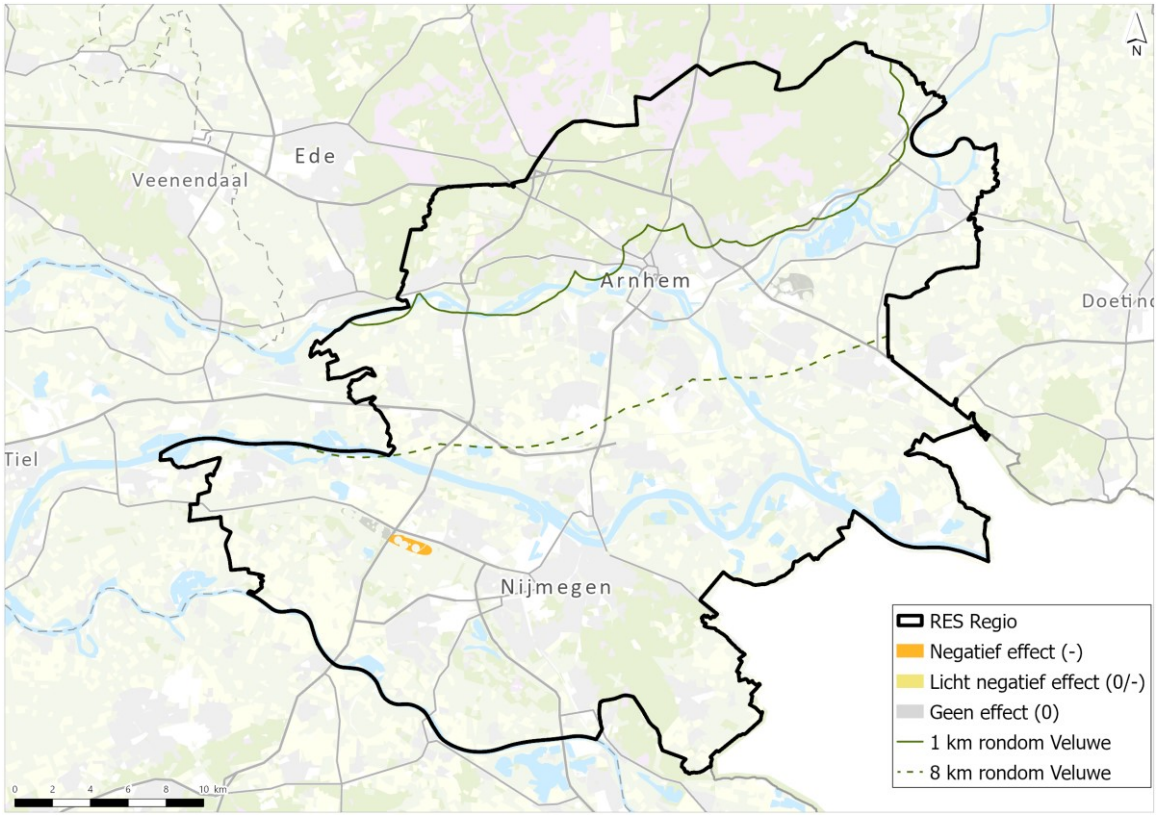
Afbeelding 2.3 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden op kaart

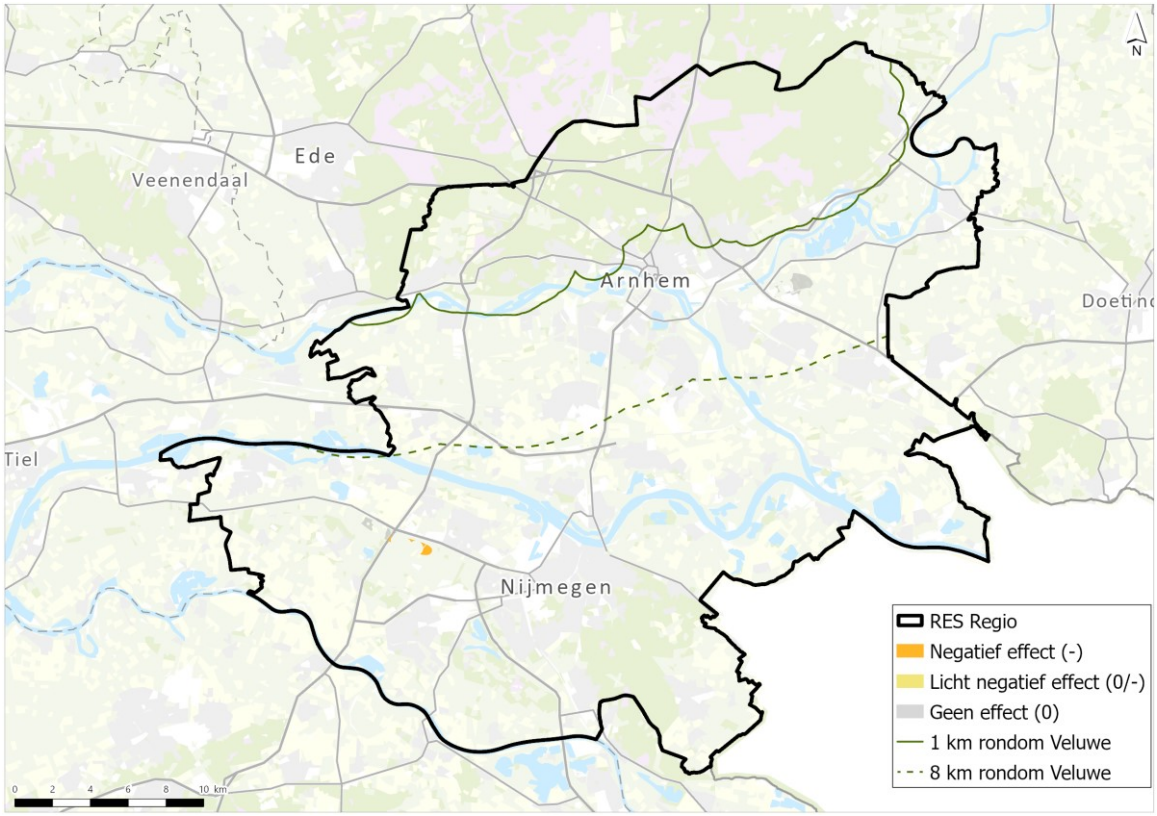
2.1.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op cultuurhistorische waarden. Afbeelding 2.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

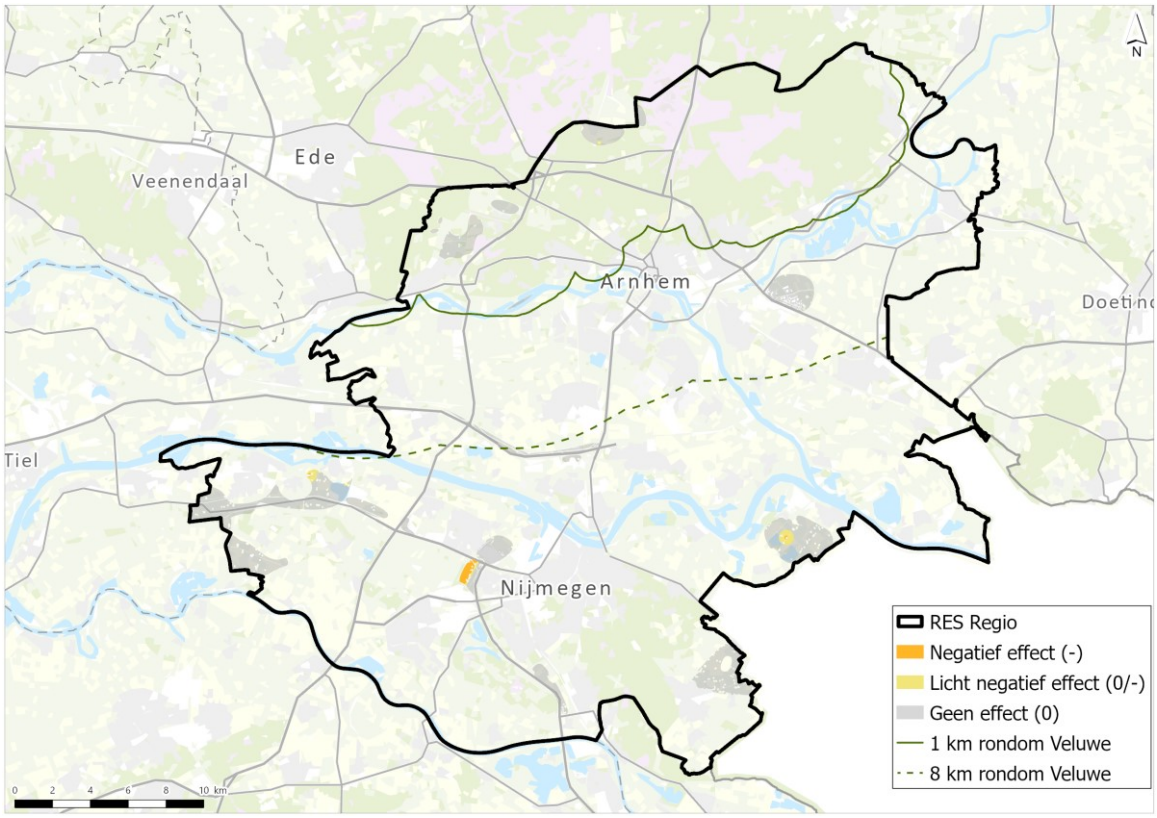
Afbeelding 2.4 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding 2.5 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

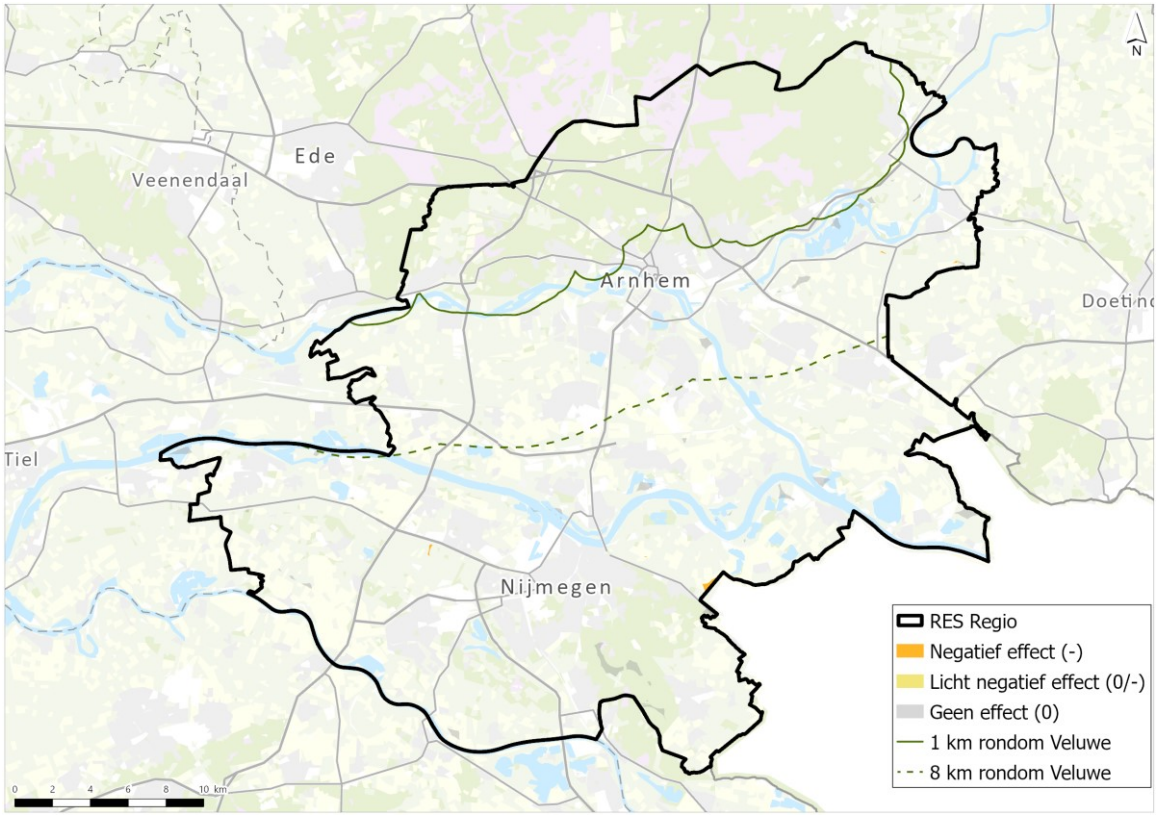
Afbeelding 2.6 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden alternatief RES 1.0

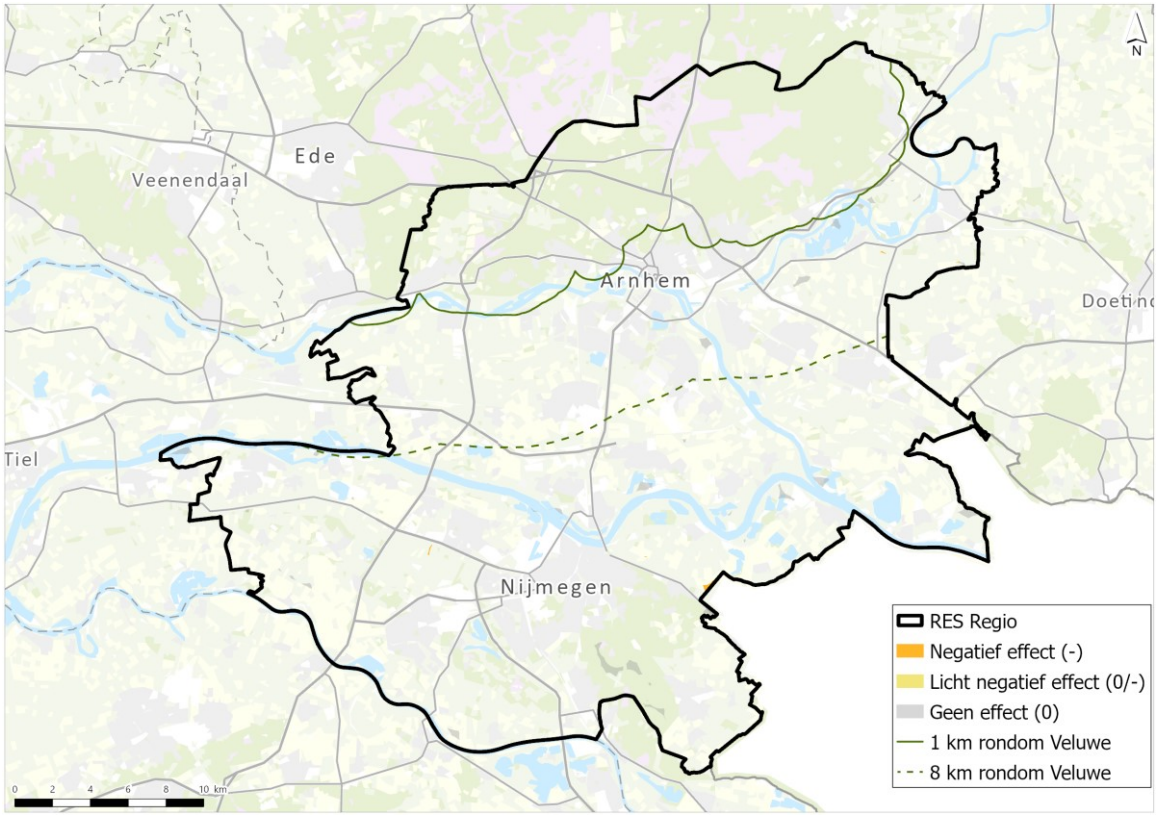
2.1.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op cultuurhistorie. Afbeelding 2.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

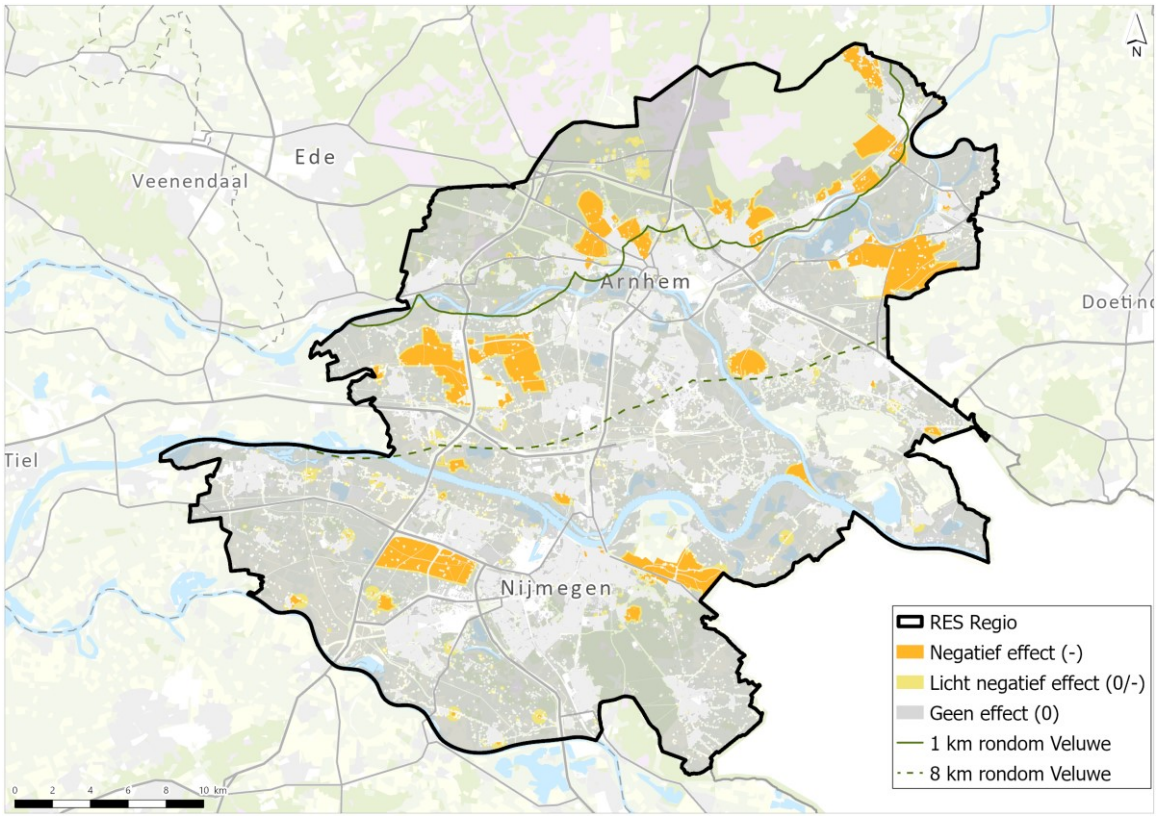
Afbeelding 2.7 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding 2.8 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

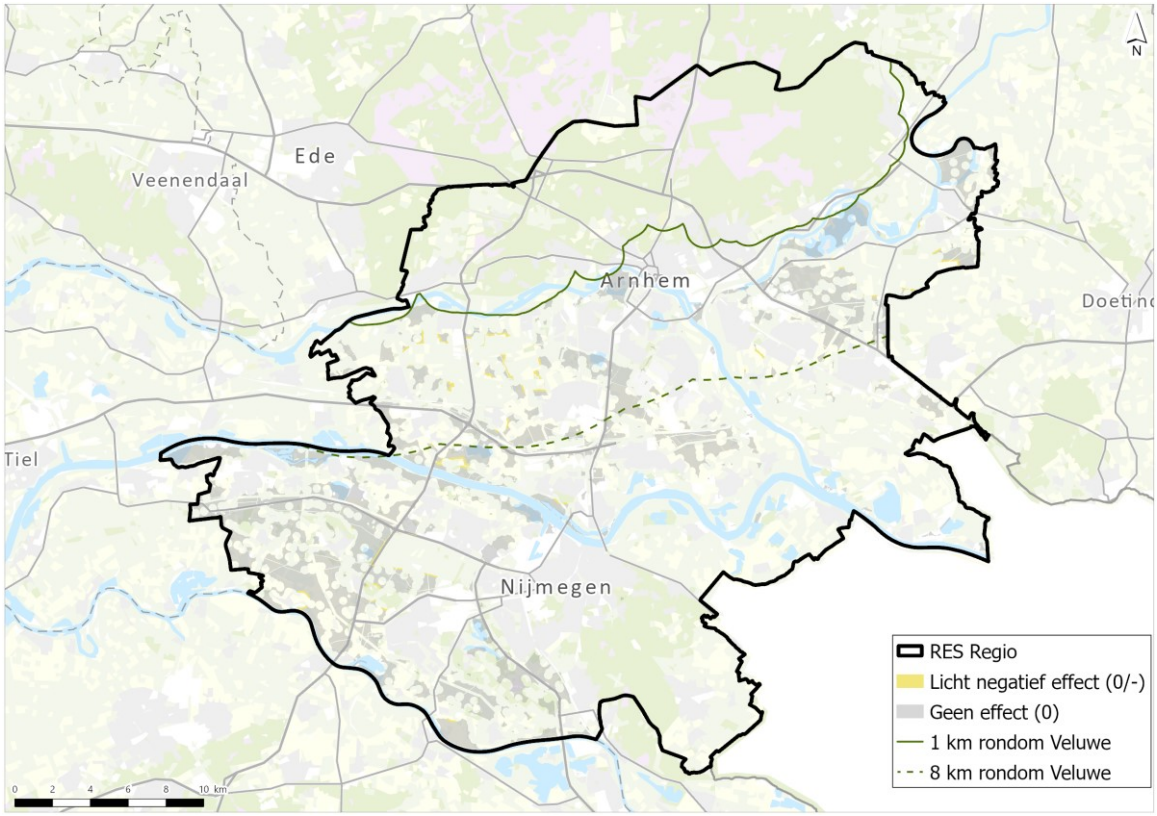
Afbeelding 2.9 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

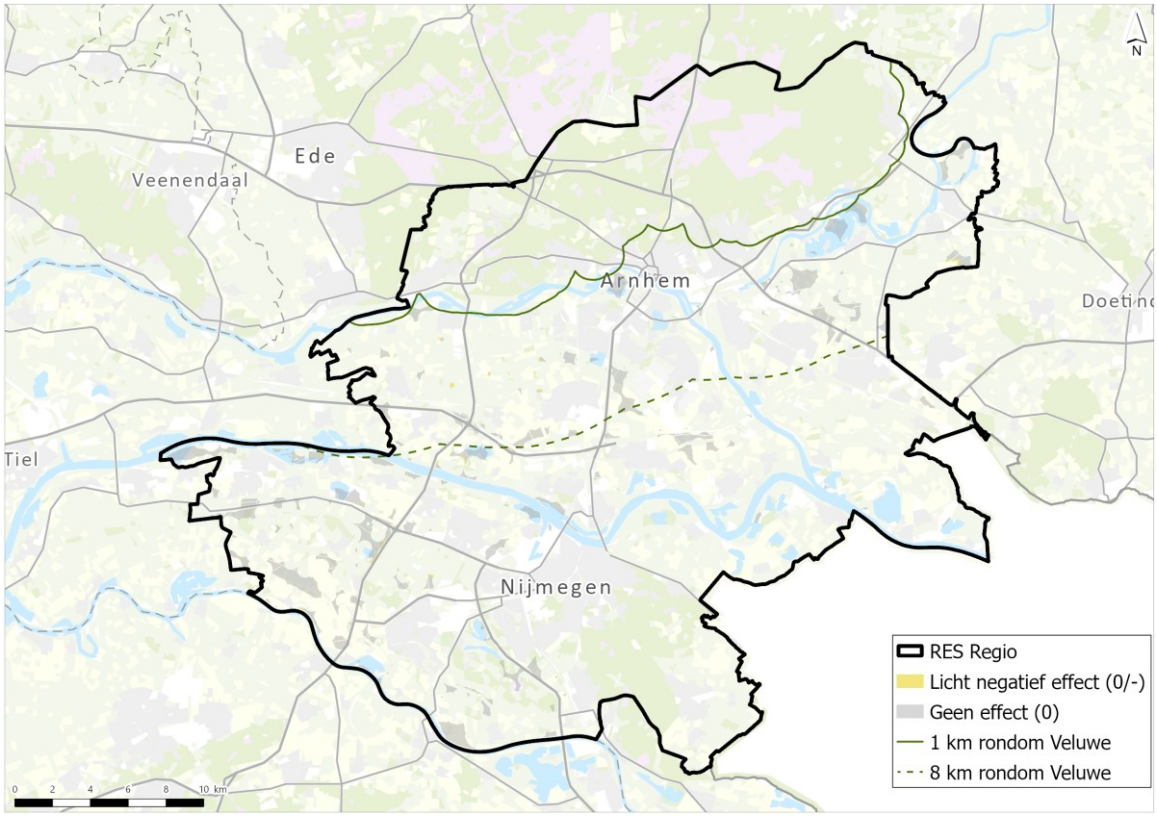
2.1.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op cultuurhistorie. Afbeelding 2.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

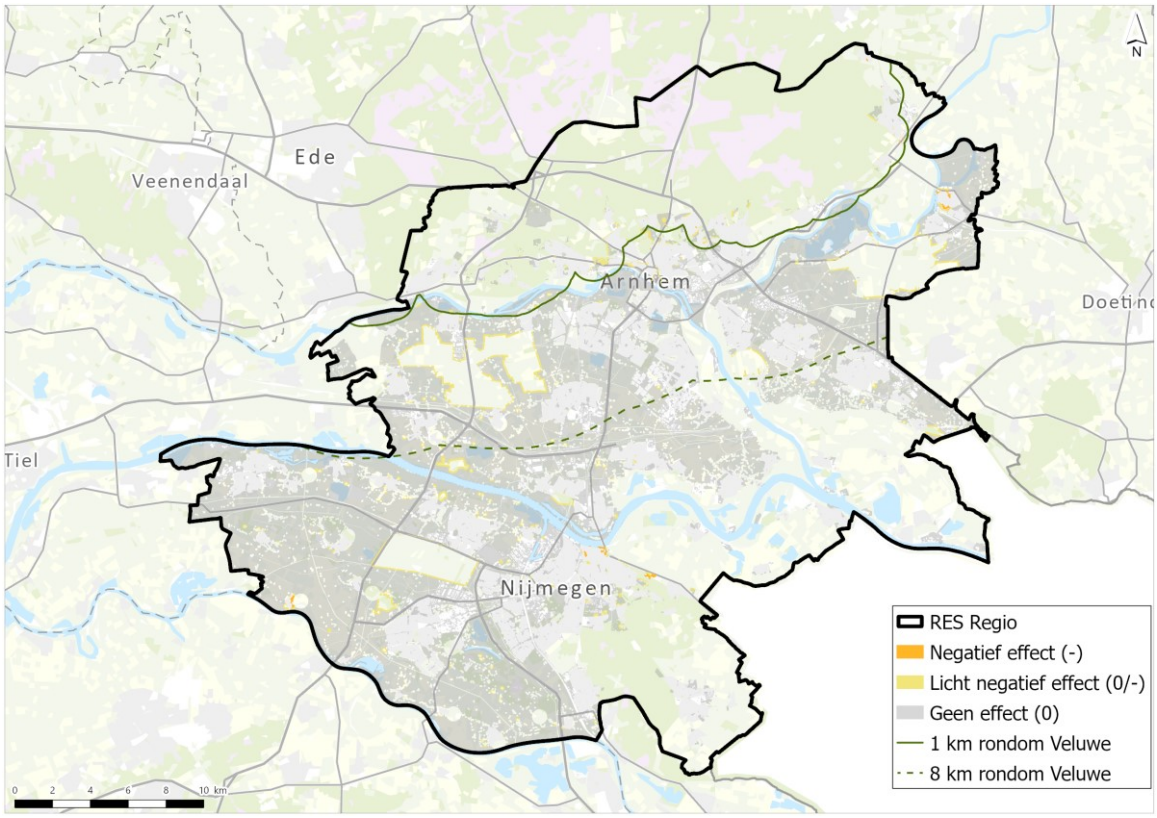
Afbeelding 2.10 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding 2.11 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines alternatief Landschap

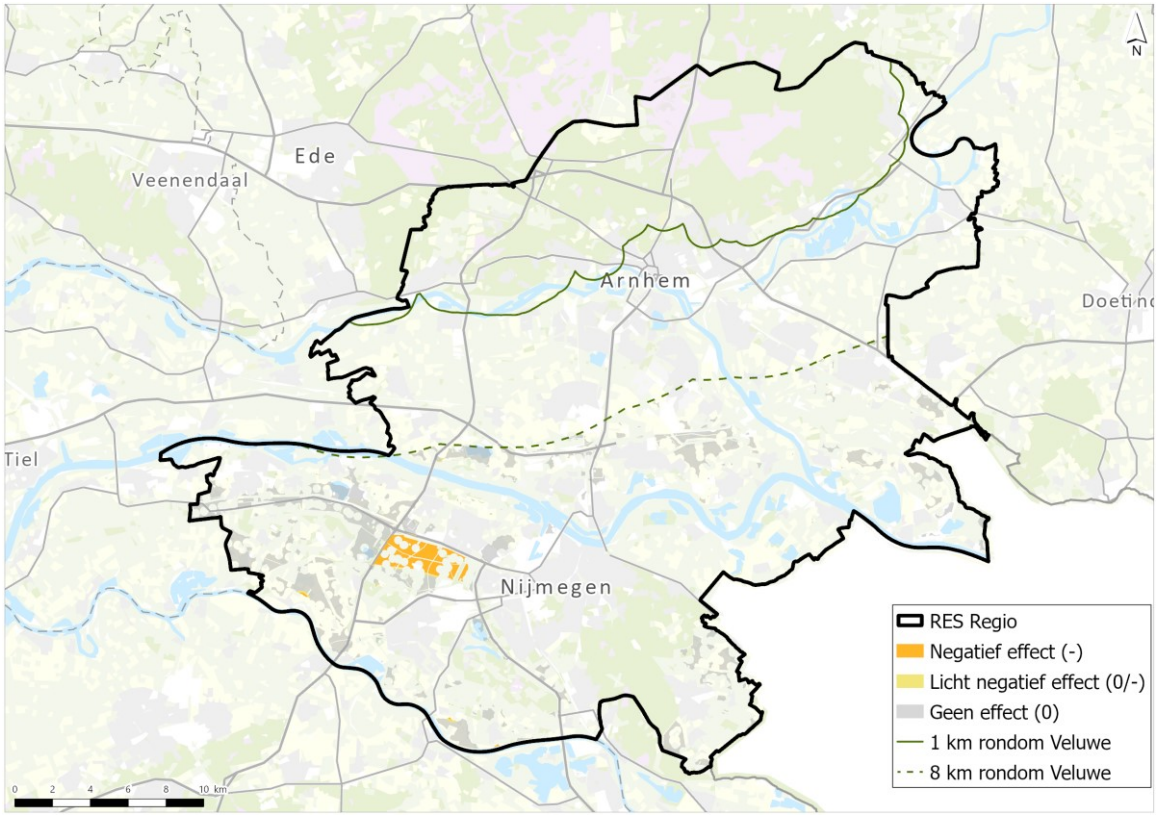
Afbeelding 2.12 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden alternatief Landschap

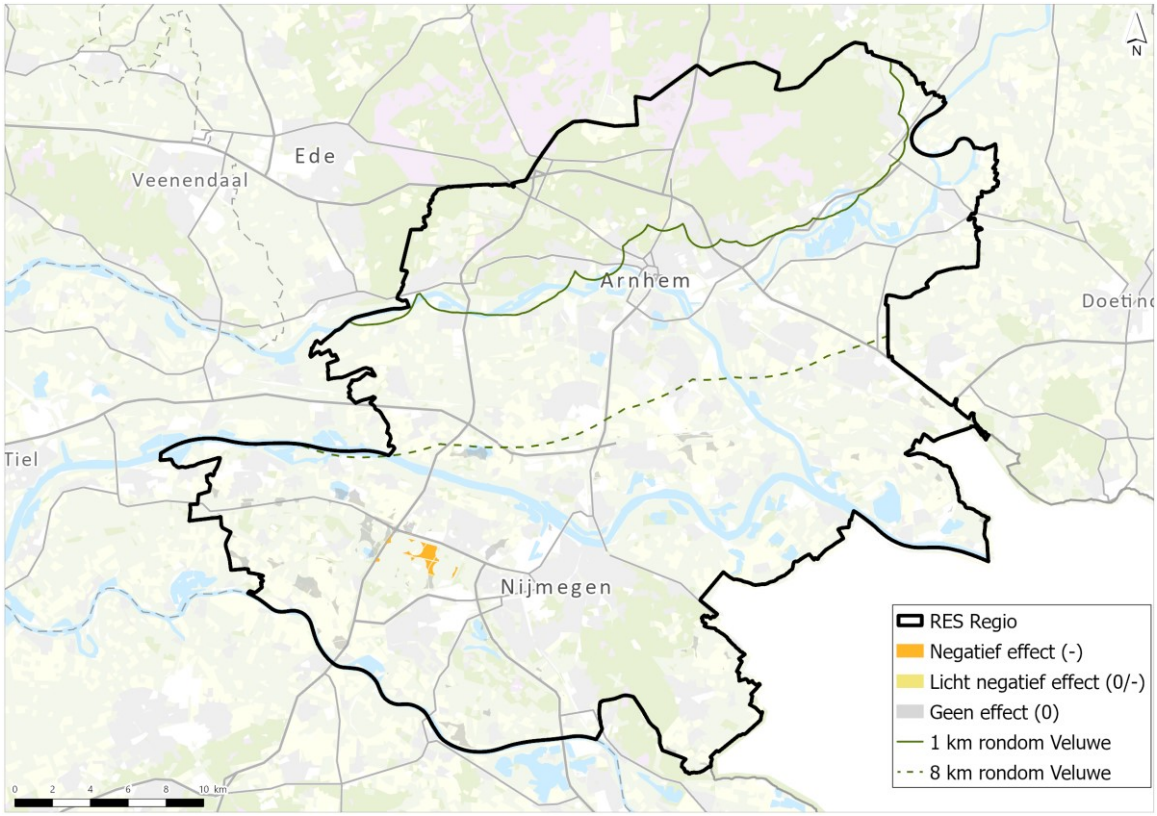
2.1.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op cultuurhistorie. Afbeelding 2.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

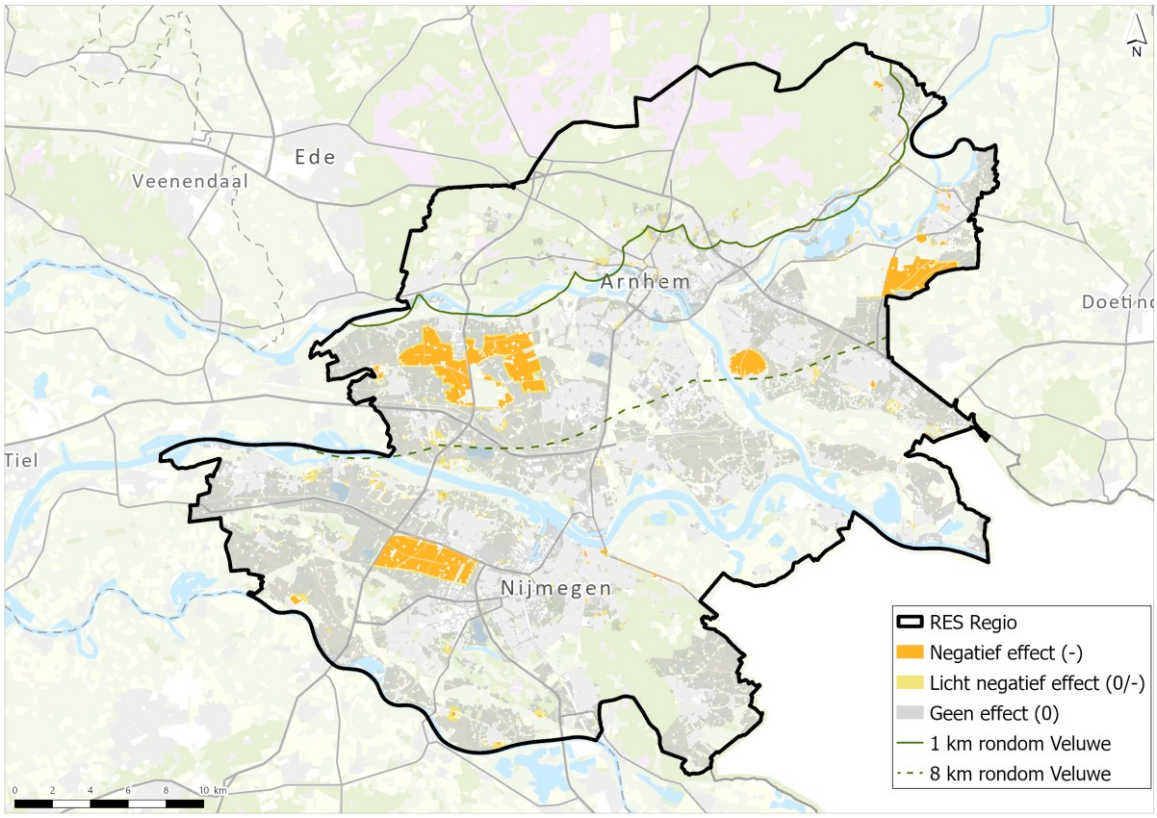
Afbeelding 2.13 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.14 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.15 Beoordeling invloed op cultuurhistorische waarden voor zonnevelden alternatief Natuur

3 ARCHEOLOGIE

Bij het ontwikkelen van windturbines en zonnevelden vinden bodemroerende activiteiten plaats. Zo is er tijdens de aanleg van de windturbines bodemverstoring door aanleg van de fundering en een bouwvlak voor onder andere een kraanopstelling. Hiermee kunnen de verwachte of bekende archeologische waarden die zich in de bodem bevinden worden aangetast. Voor de effectanalyse is uitgegaan van landelijk beschikbare datasets. De beoordeling vindt dus op gebiedsniveau plaats en betreft een inschatting. Op gemeentelijk niveau kan het archeologisch beleid afwijken. Dit dient voor concrete projecten nader beschouwd te worden.

Zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 (van het hoofdrapport) zijn er in het plangebied gebieden aanwezig van ((zeer) hoge) archeologische waarde en gebieden die onderdeel zijn van de Romeinse Limes. Dit zijn de bekende archeologische waarden. Deze gebieden zijn beoordeeld als sterk negatief (--) voor de ontwikkeling van windturbines en zonnevelden. Een negatieve (-) beoordeling is niet van toepassing in dit planMER, omdat op basis van de voor dit planMER bekende informatie op regionaal schaal- en detailniveau geen eenduidige categorisering gemaakt kan worden die een passend beeld kan geven van de lokale situatie. Hiervoor is lokaal onderzoek nodig. Een licht negatieve (0/-) beoordeling is van toepassing bij ligging in gebieden met verwachte (middel) hoge archeologische trefkansen op basis van data van IKAW. Voor de rest van de gebieden geldt een neutrale beoordeling (0), waarbij opgemerkt dient te worden dat dit niet betekent dat er geen effecten zijn op archeologische waarden. Een lokale afweging is hierbij noodzakelijk.

Beoordelingsschaal

Tabel 3.1 toont de beoordelingsschaal voor bekende en verwachte archeologische waarde. Een positieve beoordeling is niet van toepassing.

Tabel 3.1 Beoordelingsschaal criterium bekende en verwachte archeologische waarde

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft geen tot een beperkt effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie door ligging in gebieden met verwachte (middel) hoge archeologische trefkansen. Hierdoor worden verwachte archeologische waarden mogelijk aangetast
-	negatief effect	niet van toepassing*
--	sterk negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling heeft een sterk negatief effect op archeologie ten opzichte van de referentiesituatie, door ligging op/in een bekende wettelijk beschermd archeologisch monument en gebieden van archeologische waarde. Bekende archeologische waarde worden hiermee mogelijk aangetast

* Om een ontwikkeling mogelijk te maken is een nadere lokale afweging nodig van de bekende archeologische waarden. Op basis van de voor dit planMER toegepaste informatie kan geen eenduidige categorisering worden gemaakt die een passend beeld kan geven van de lokale situatie. Lokaal onderzoek is nodig, omdat een negatieve (-) beoordeling wellicht ten onrechte gebieden als minder geschikt aanmerkt.

Tabel 3.2 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 3.2 Overzicht effectbeoordeling invloed op archeologische waarden

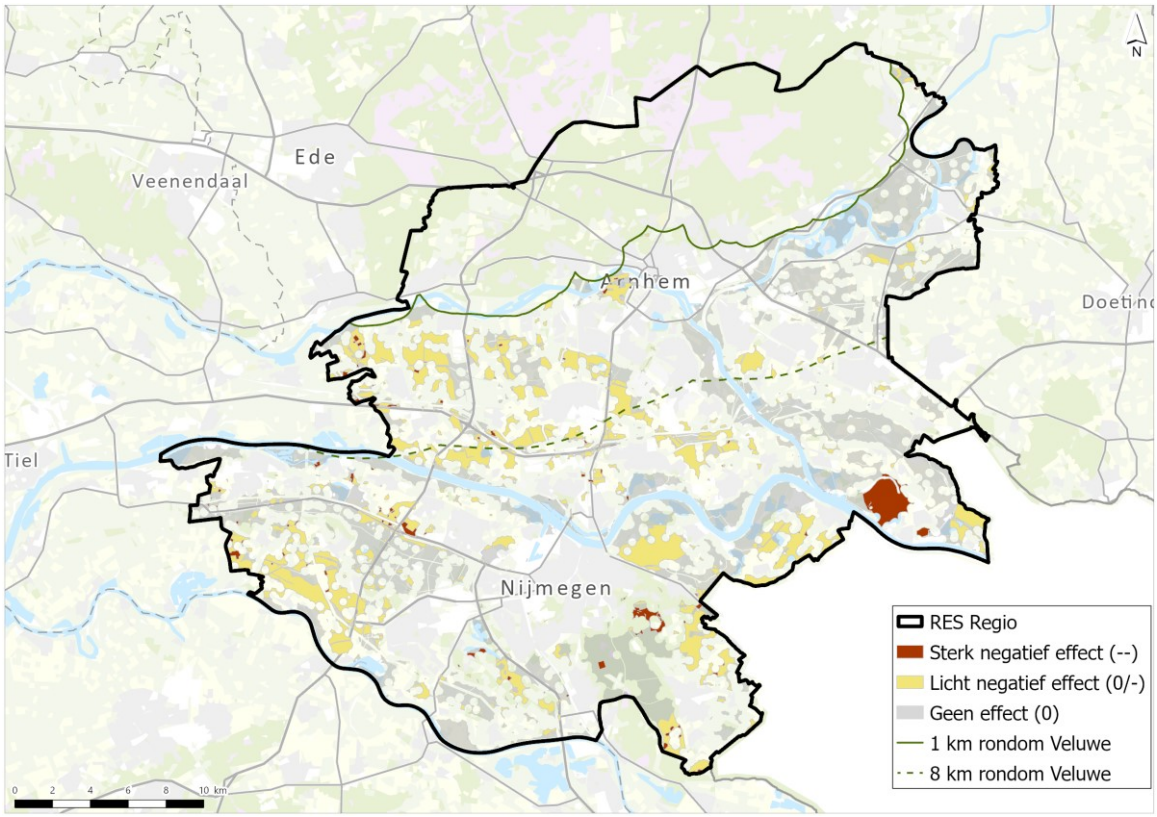
	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
aantasting van bekende en verwachte archeologische waarden	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

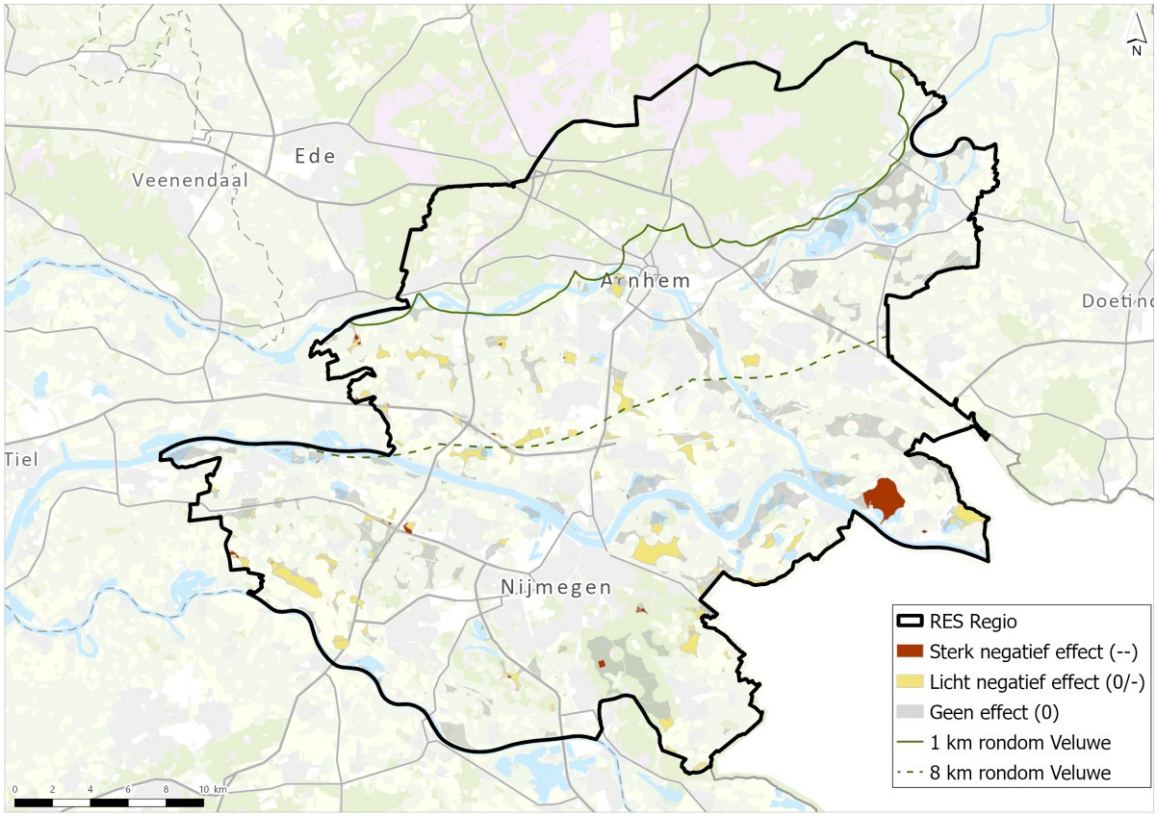
3.1 Beoordeling op kaart

Afbeelding 3.1 laat zien welke gebieden in het plangebied sterk negatief, licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 3.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 3.3 toont de beoordeling voor zonnevelden.

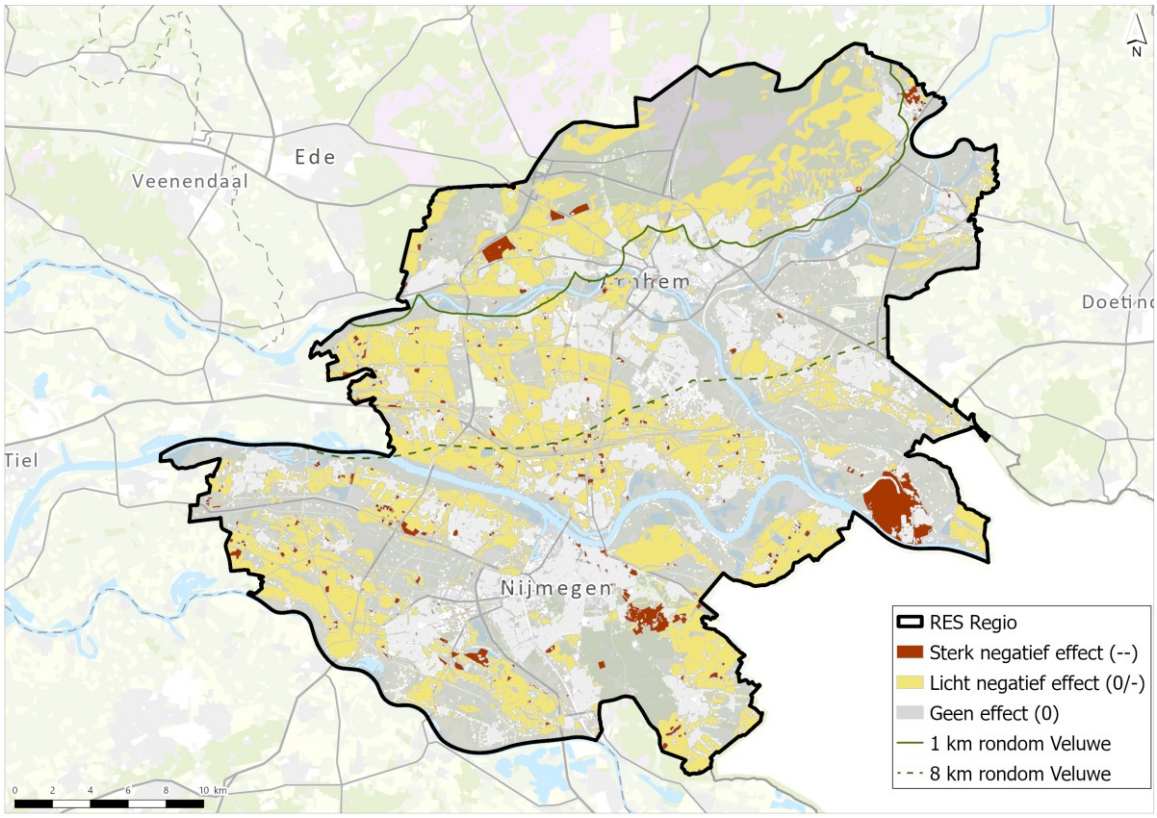
Afbeelding 3.1 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 3.2 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 166 m windturbines op kaart

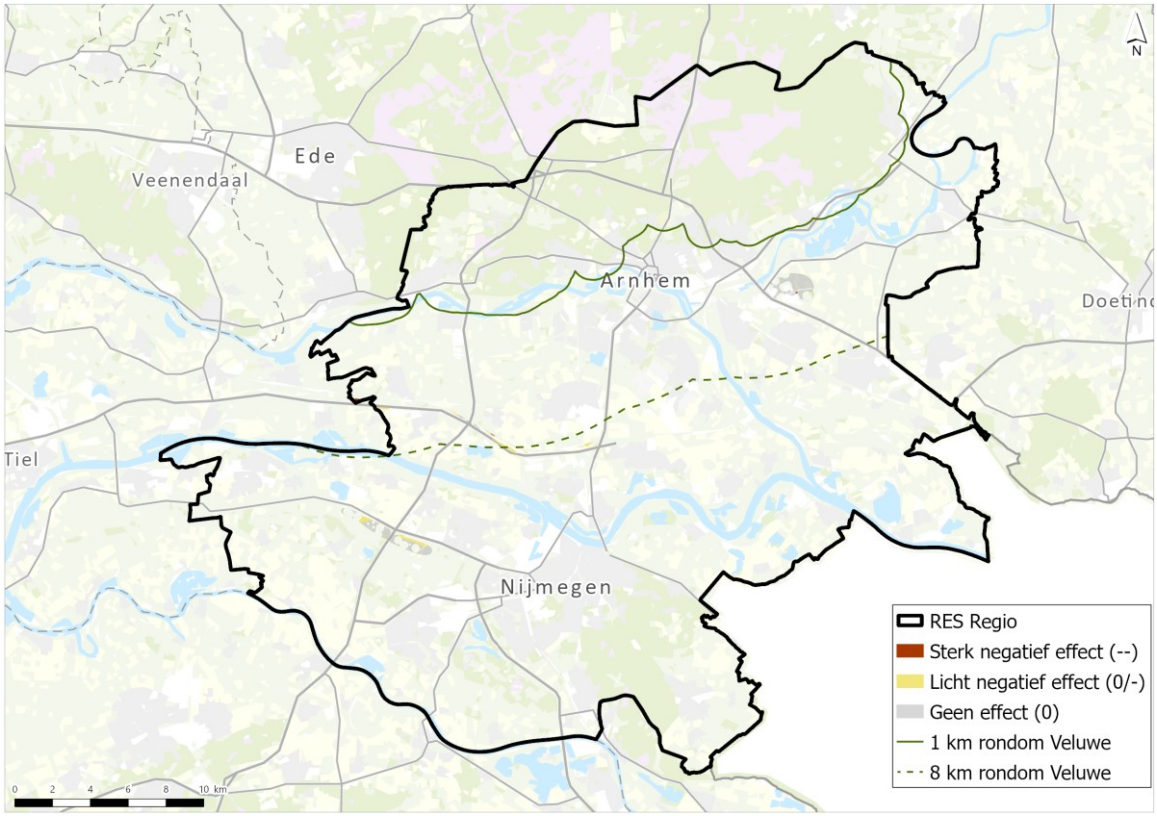
Afbeelding 3.3 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor zonnevelden op kaart

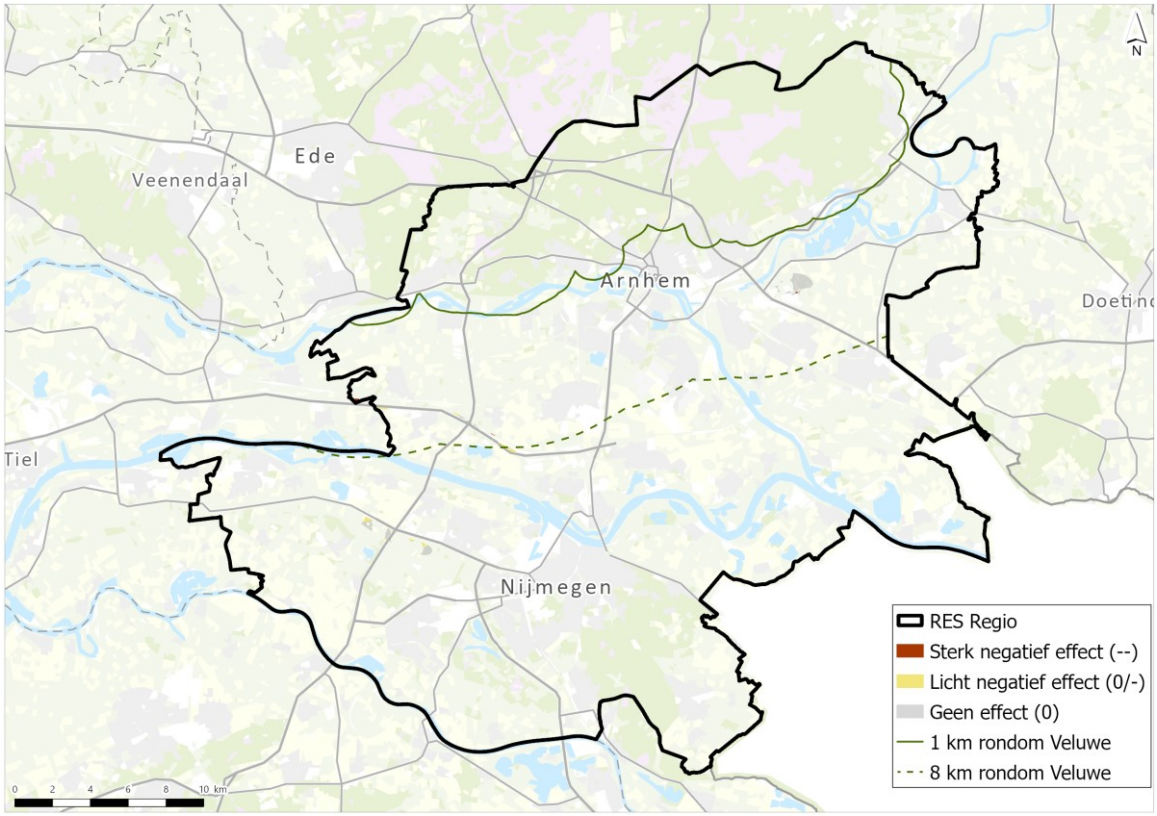
3.1.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op archeologische waarden. Afbeelding 3.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 3.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

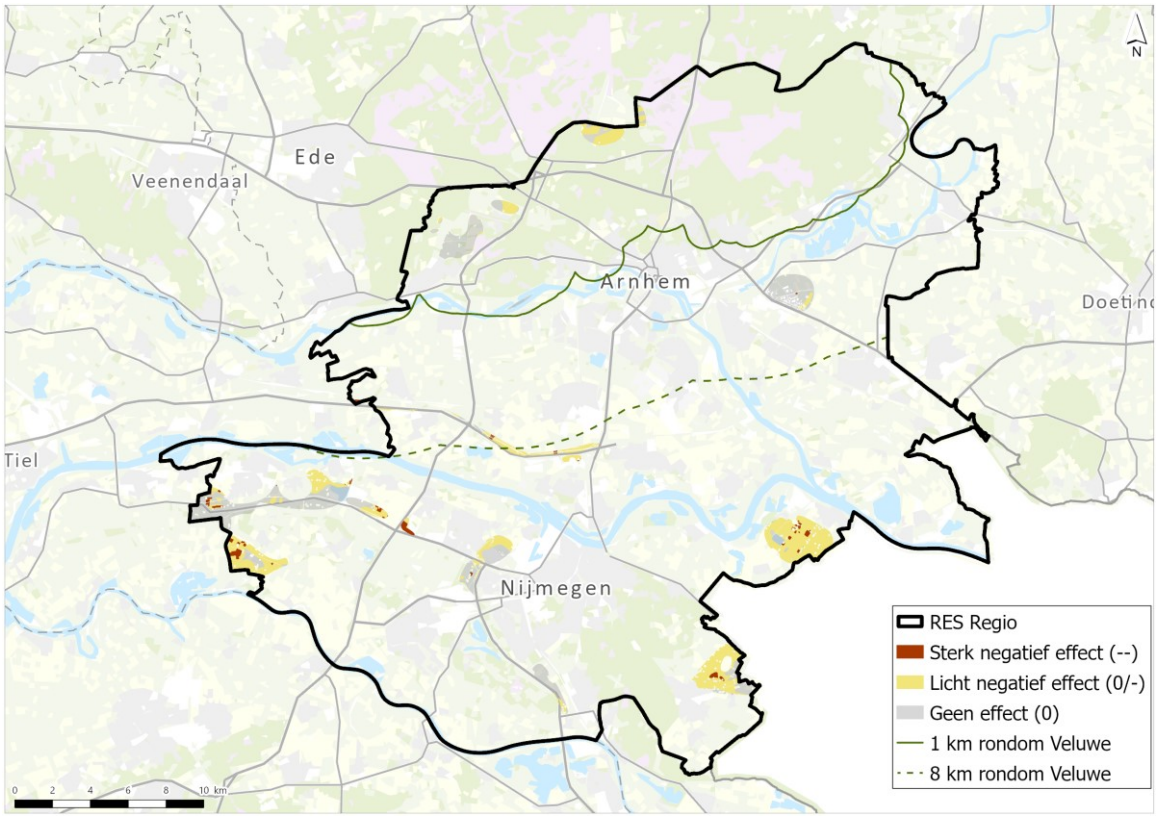
Afbeelding 3.4 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding 3.5 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

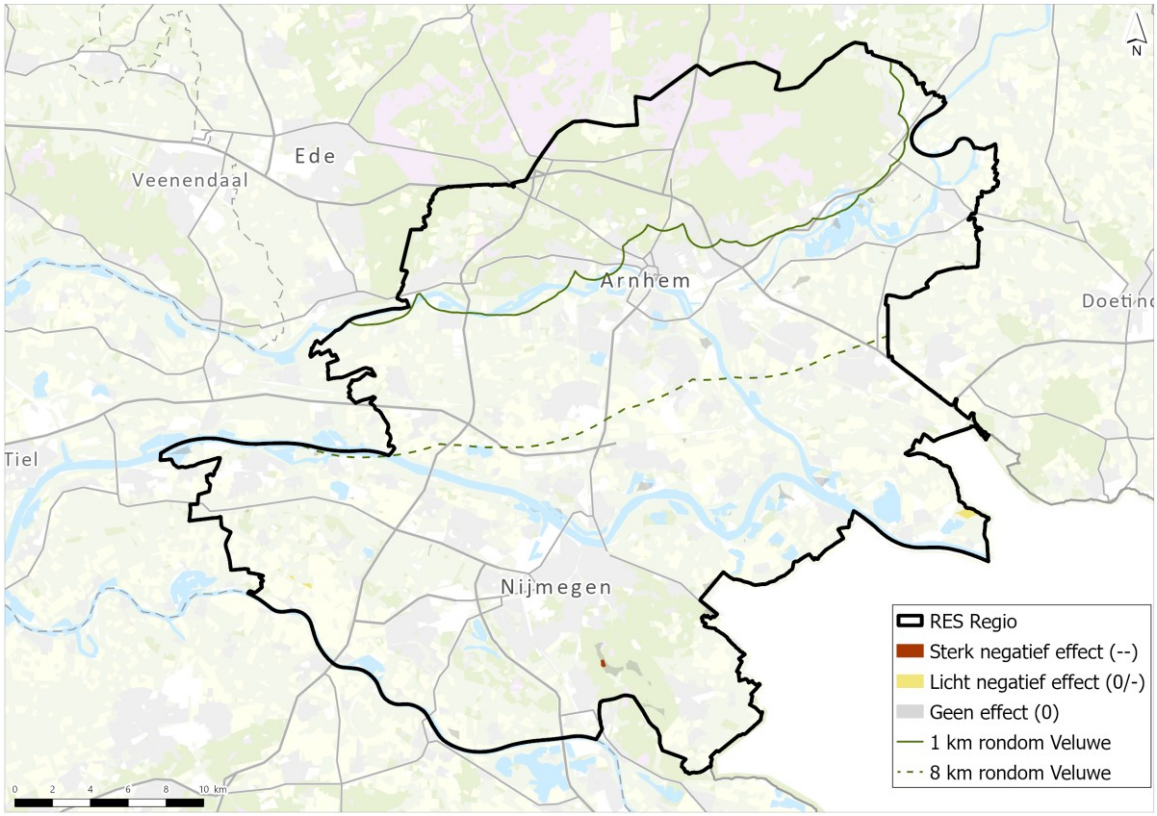
Afbeelding 3.6 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor zonnevelden alternatief RES 1.0

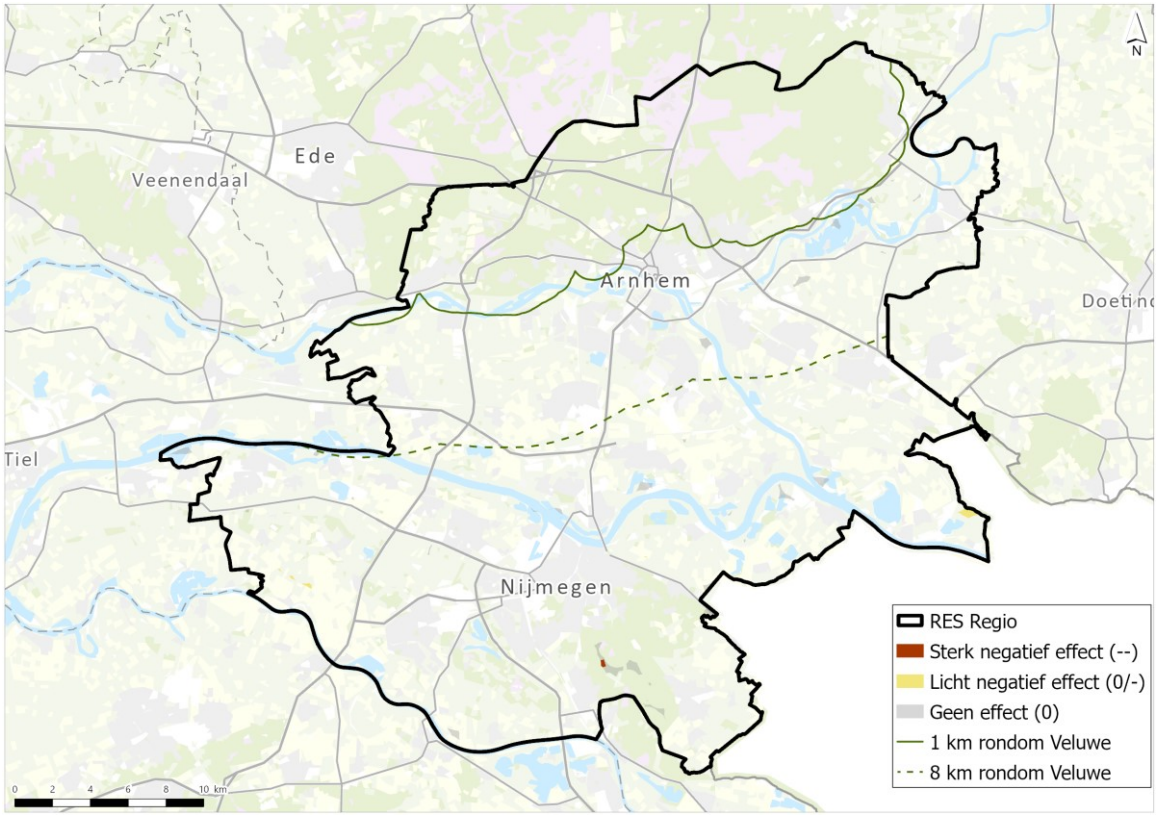
3.1.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op archeologische waarden. Afbeelding 3.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 3.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

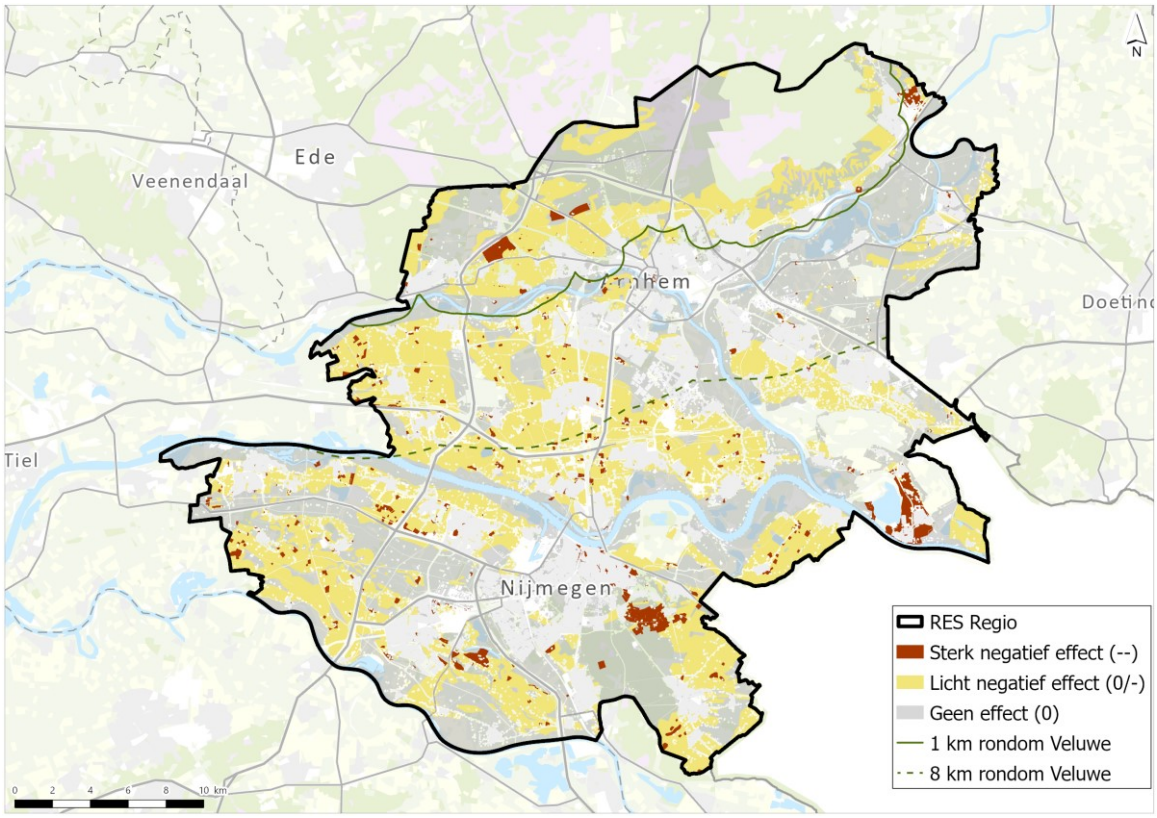
Afbeelding 3.7 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding 3.8 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

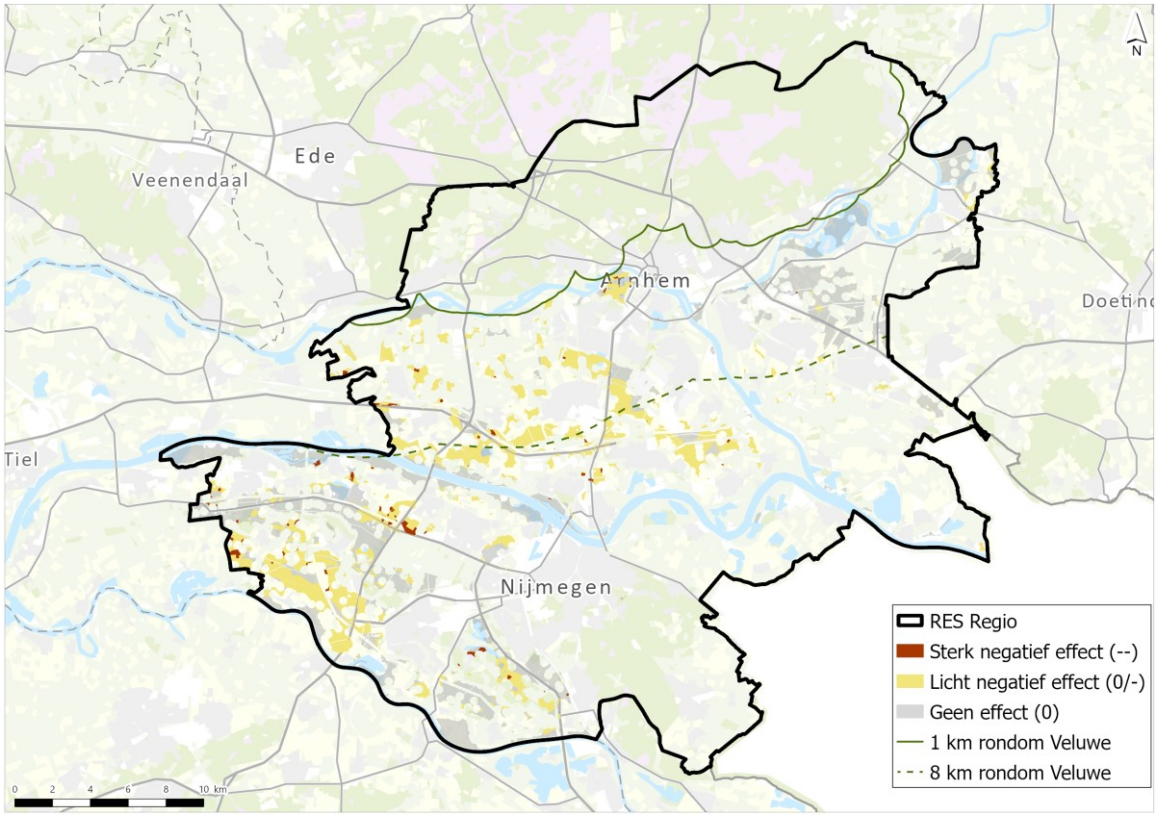
Afbeelding 3.9 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

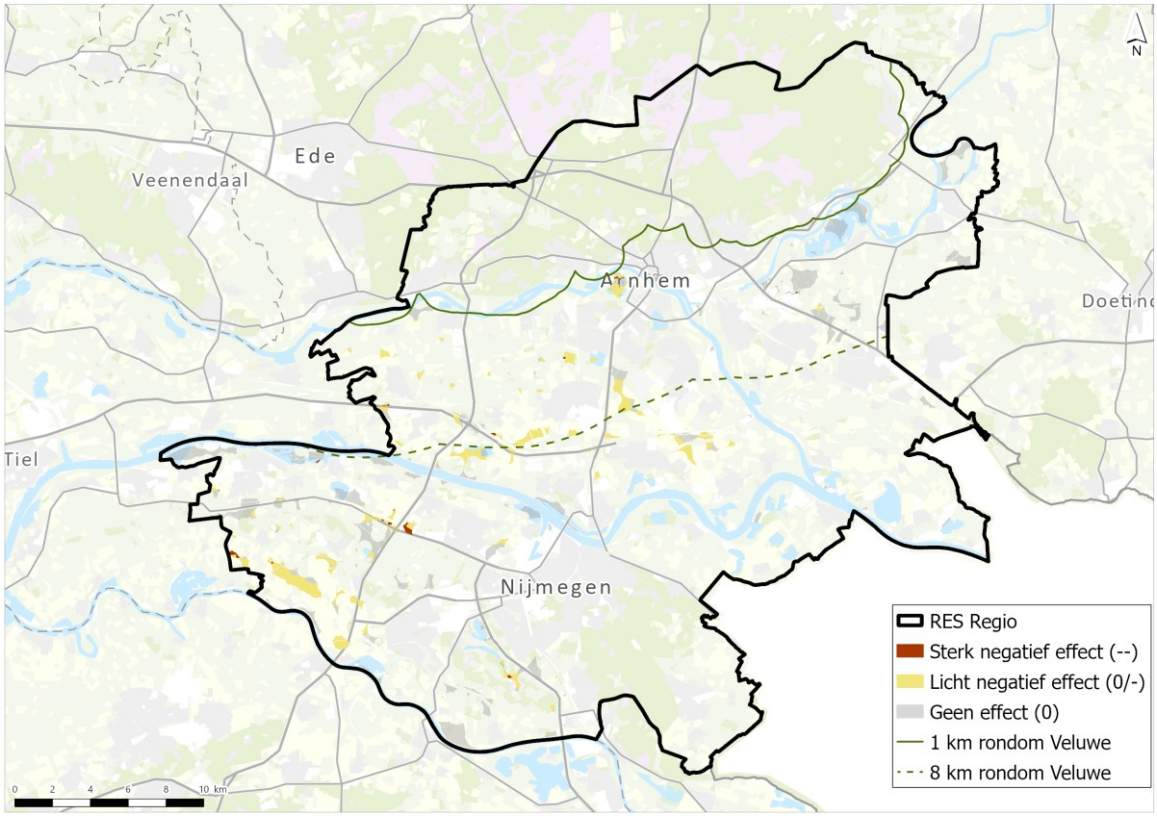
3.1.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op archeologische waarden. Afbeelding 3.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 3.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

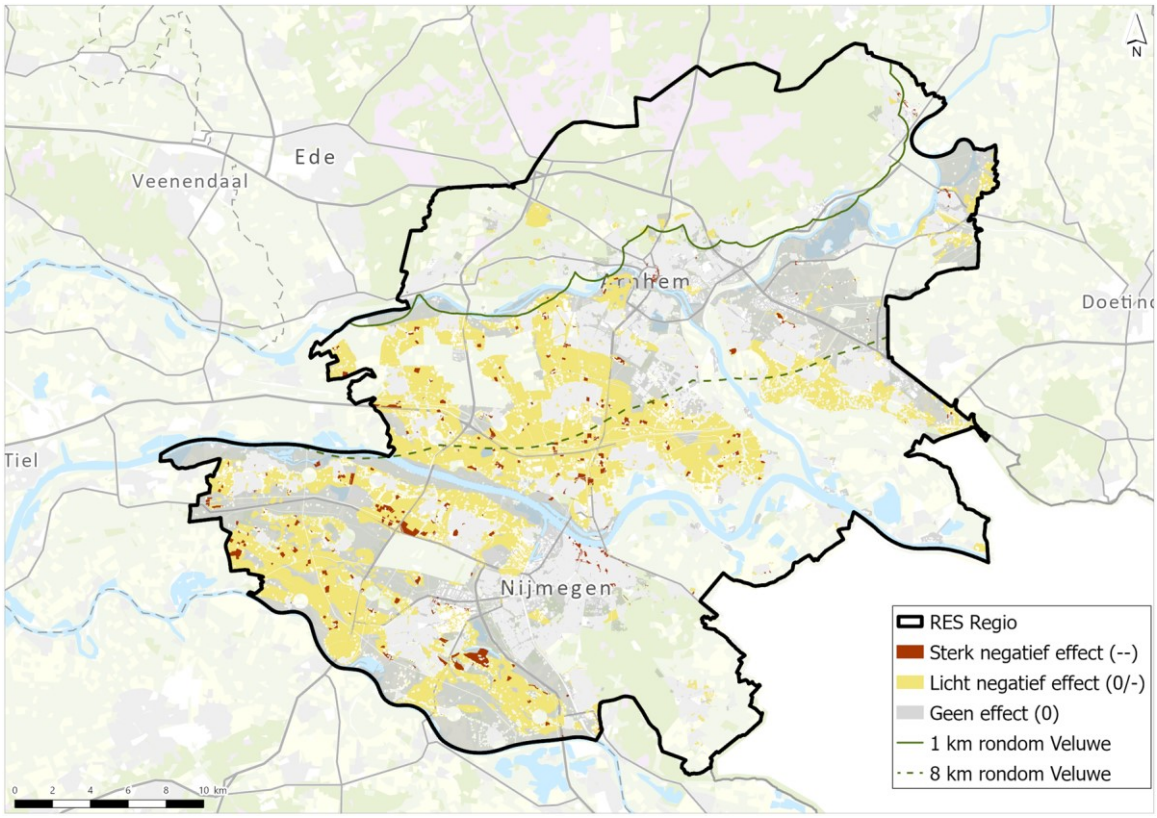
Afbeelding 3.10 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding 3.11 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 166 m windturbines alternatief Landschap

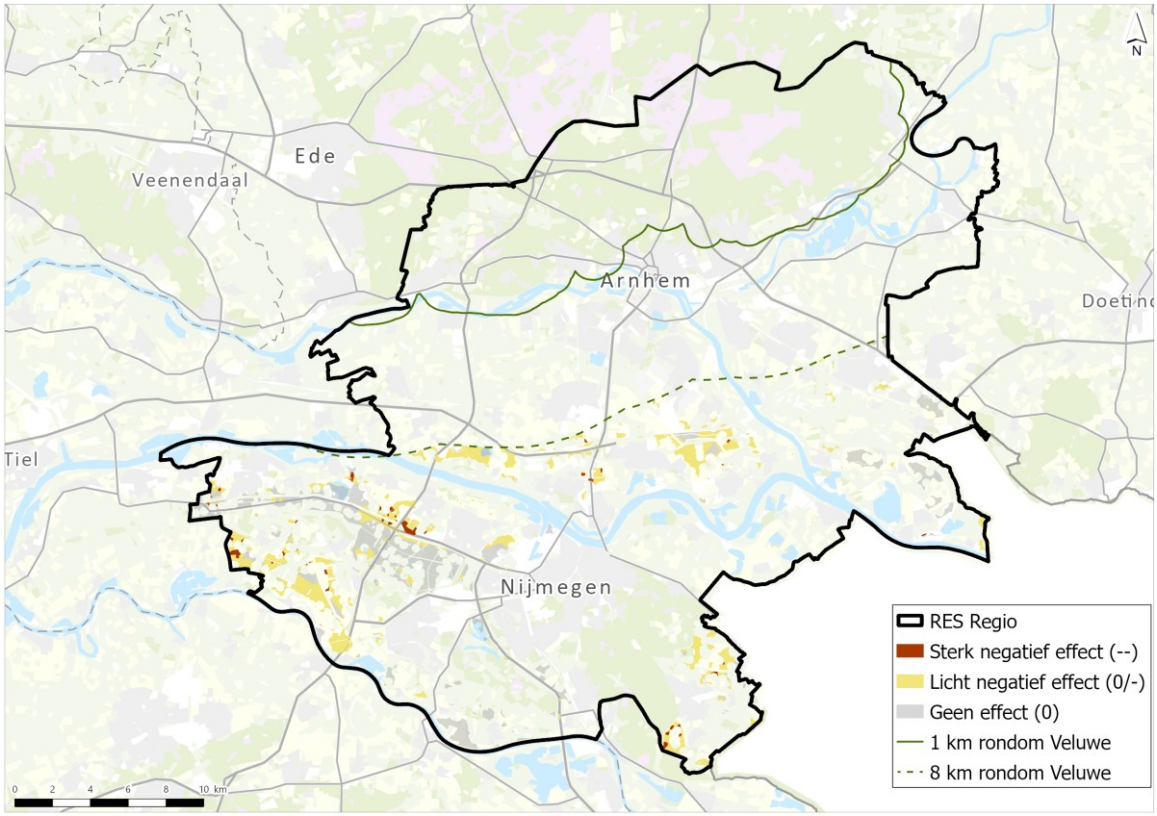
Afbeelding 3.12 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor zonnevelden alternatief Landschap

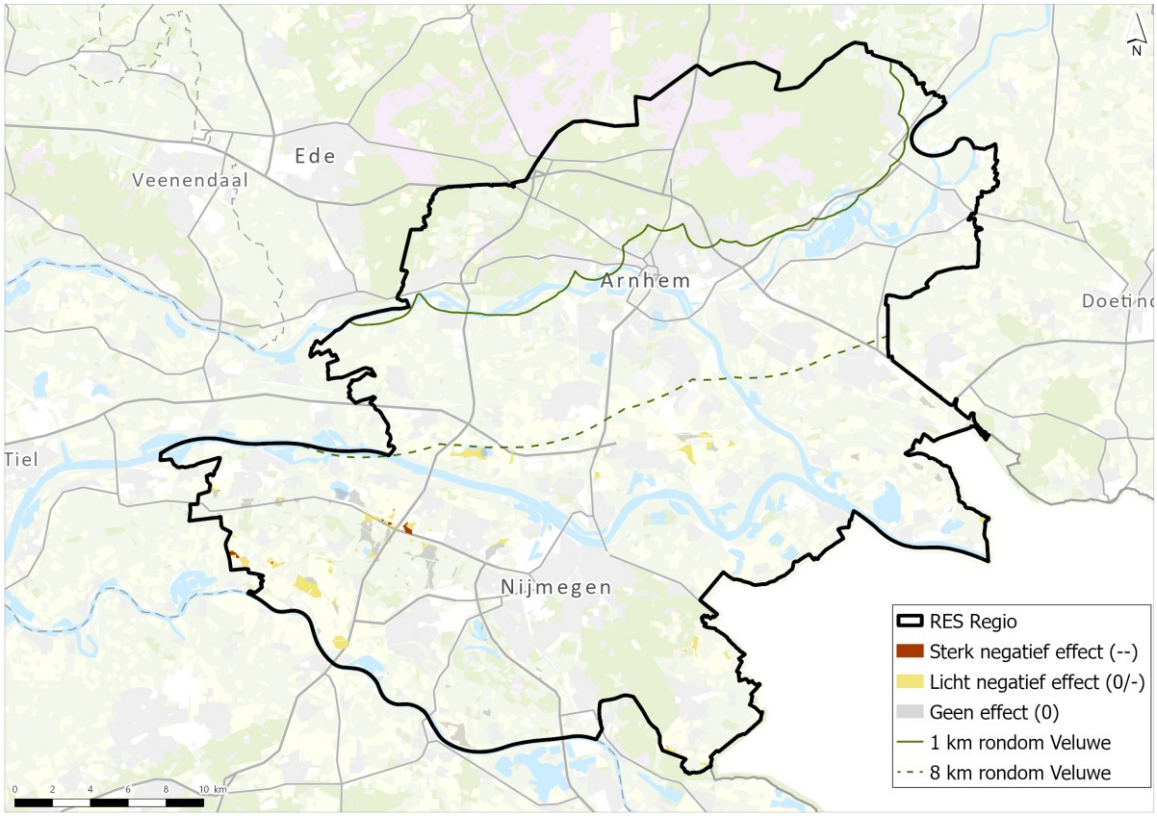
3.1.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op archeologische waarden. Afbeelding 3.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 3.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

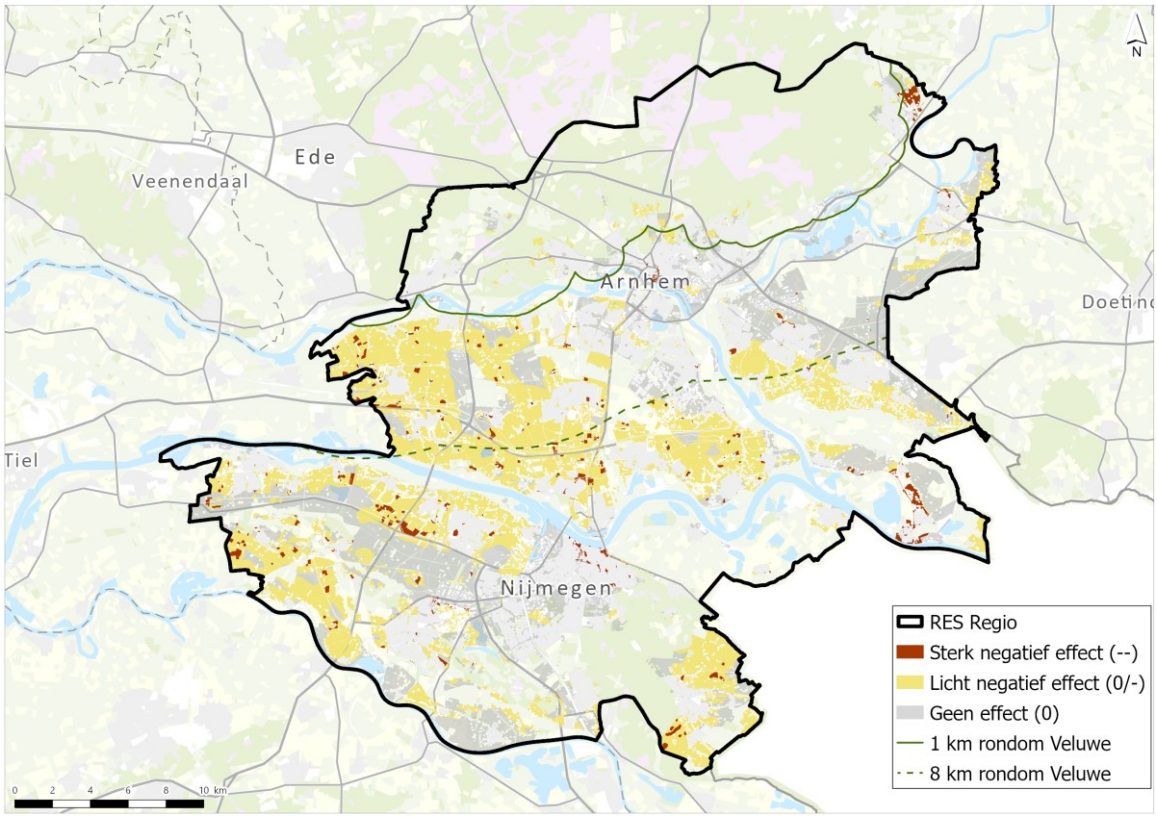
Afbeelding 3.13 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 3.14 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 3.15 Beoordeling invloed op archeologische waarden voor zonnevelden alternatief Natuur

BIJLAGE: BEOORDELING LEEFOMGEVING

Onderwerp	Beoordeling thema leefomgeving
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.799
Auteur(s)	J. Burgler MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INLEIDING

In onderstaande kaarten is per alternatief in beeld gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling op het thema leefomgeving is. Zoals in het hoofdrapport planMER is benoemd gaat het hier om de overschrijding geluidsnormen op geluidsgevoelige objecten. Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

Beoordelingsschaal

Windturbines

Windturbines maken geluid. Dit geluid is grotendeels afkomstig van de bewegende delen (zoals de rotorbladen) die door de wind worden aangedreven. Een kleiner deel van het geluid wordt veroorzaakt door de aandrijving. Dit kan zorgen voor geluidhinder op gevoelige bestemmingen, zoals woningen.

Voor de beoordeling van dit criterium wordt aangesloten bij de normen uit het Activiteitenbesluit. Bij concrete ontwikkelingen dient een lokale afweging plaats te vinden of kan aangesloten worden bij de nieuwe windturbinenormeringen die op dat moment landelijk van toepassing zijn en volgen uit het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving Een sterk negatieve beoordeling (--) beoordeling is in dit planMER niet van toepassing, omdat is uitgegaan van een minimale afstand van 210 m (120 m windturbine) en 385 m (166 m windturbine) als harde belemmering. Dit is de voor dit planMER berekende 47 dB Lden contour inclusief 3 dB mitigatie. Uitgaande van deze normering is er geen zoekruimte binnen 210 m of 385 m van geluidgevoelige objecten. Wel is een negatieve (-) beoordeling van toepassing. Hiervan is sprake bij ligging in de 47 dB contour, zonder mitigatie. Dit zijn dus locaties die liggen binnen het gebied tussen de 210 m en 340 m (120 m windturbines) en binnen het gebied tussen de 385 en 620 m (166 m windturbines) van geluidsgevoelige bestemming. Mitigerende maatregelen zijn hierbij mogelijk. De overige gebieden zijn beoordeeld als neutraal (0).

Tabel 1.1 Beoordelingsschaal geluidbelasting op gevoelige bestemmingen door windturbines

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot geluidbelasting boven de norm
0/-	licht negatief effect	niet van toepassing
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de leefomgeving door windturbines ten opzichte van de referentiesituatie door geluidbelasting boven de 47 dB op geluidsgevoelige bestemmingen, mitigerende maatregelen zijn mogelijk
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Zonnevelden

Voor wat betreft het geluid van zonnevelden zijn over het algemeen alleen de bijbehorende omvormers en transformatoren relevant. De zonnepanelen zelf zijn geen bron van geluid. Voor de beoordeling is aangesloten bij de VNG-brochure 'Handreiking bedrijven en milieuzonering'. In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve beoordeling (--). Er is geen wet- en regelgeving rondom zonnevelden en leefomgeving. Zonnevelden op minder dan 30 m van gevoelige objecten zijn beoordeeld als negatief (-). Voor zonnevelden op 30-50 m van gevoelige objecten geldt een licht negatieve (0/-) beoordeling.

De beoordelingsschaal van het effect van zonnevelden op geluidsgevoelige bestemmingen is weergegeven in tabel 1.2 beneden.

Tabel 1.2 Beoordelingsschaal geluidbelasting op gevoelige bestemmingen door zonnevelden

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet tot een negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden op meer dan 50 m van een geluidsgevoelige bestemming
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een licht negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden binnen 30 - 50 m van een geluidsgevoelige bestemming
-	negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een negatief effect op de leefomgeving ten opzichte van de referentiesituatie door zonnevelden binnen 30 m van een geluidsgevoelige bestemming
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Tabel 1.3 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling. De beoordelingen op kaart tonen de nuancering.

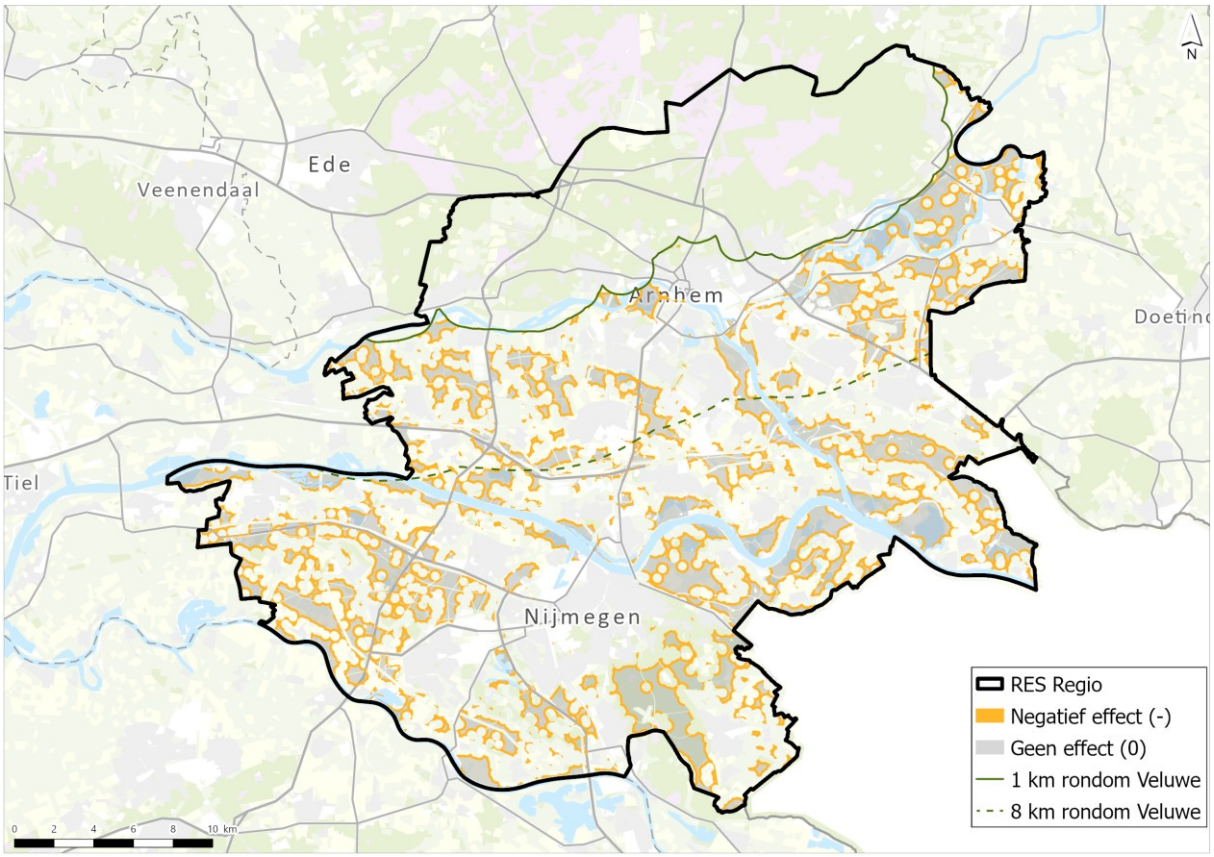
Tabel 1.3 Overzicht effectbeoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen

	120 m windturbines				166 m windturbines				Zonnevelden			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
overschrijding geluidsnorm op geluidsgevoelige objecten	-	-	-	0	-	-	-	0	-	-	-	-

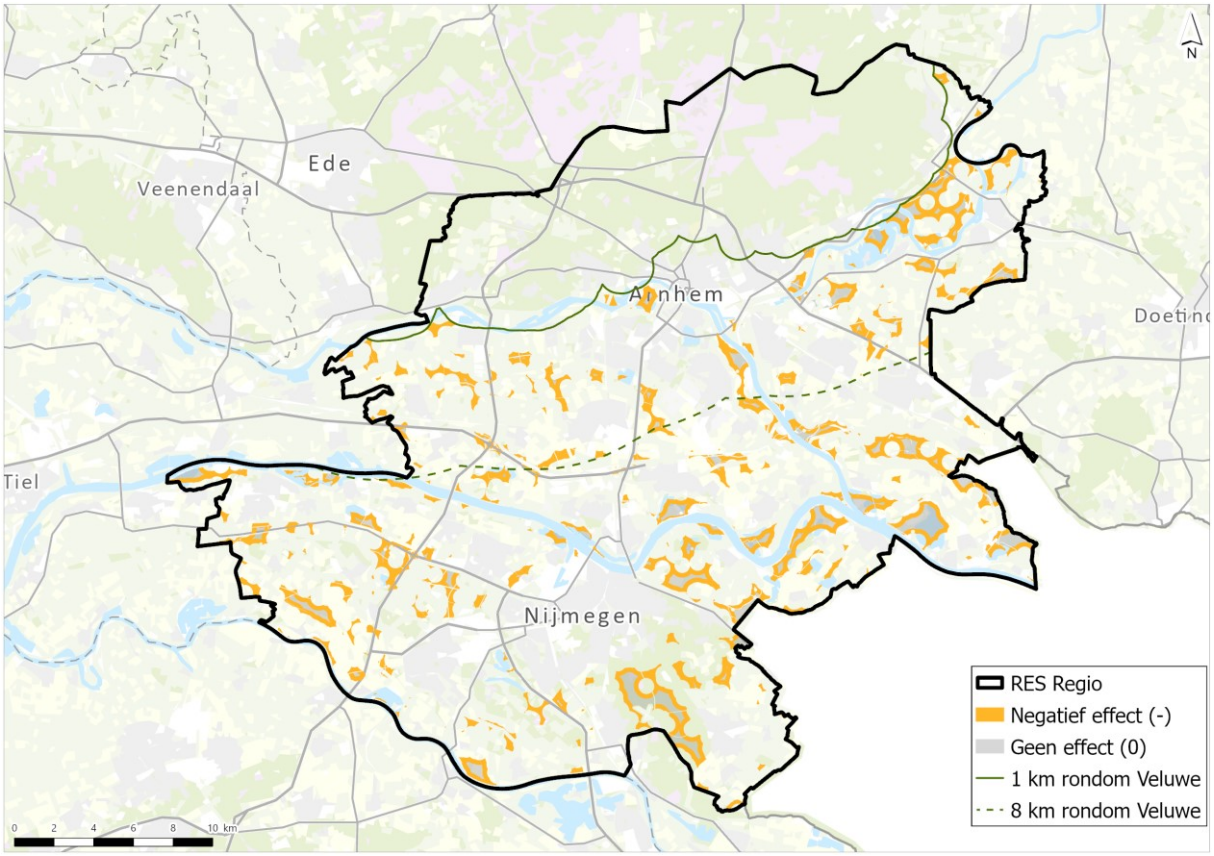
2 BEOORDELING OP KAART

Afbeelding 2.1 laat zien welke gebieden in het plangebied negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 2.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines. Afbeelding 2.3 toont de beoordeling voor zonnevelden (negatief, licht negatief en neutraal).

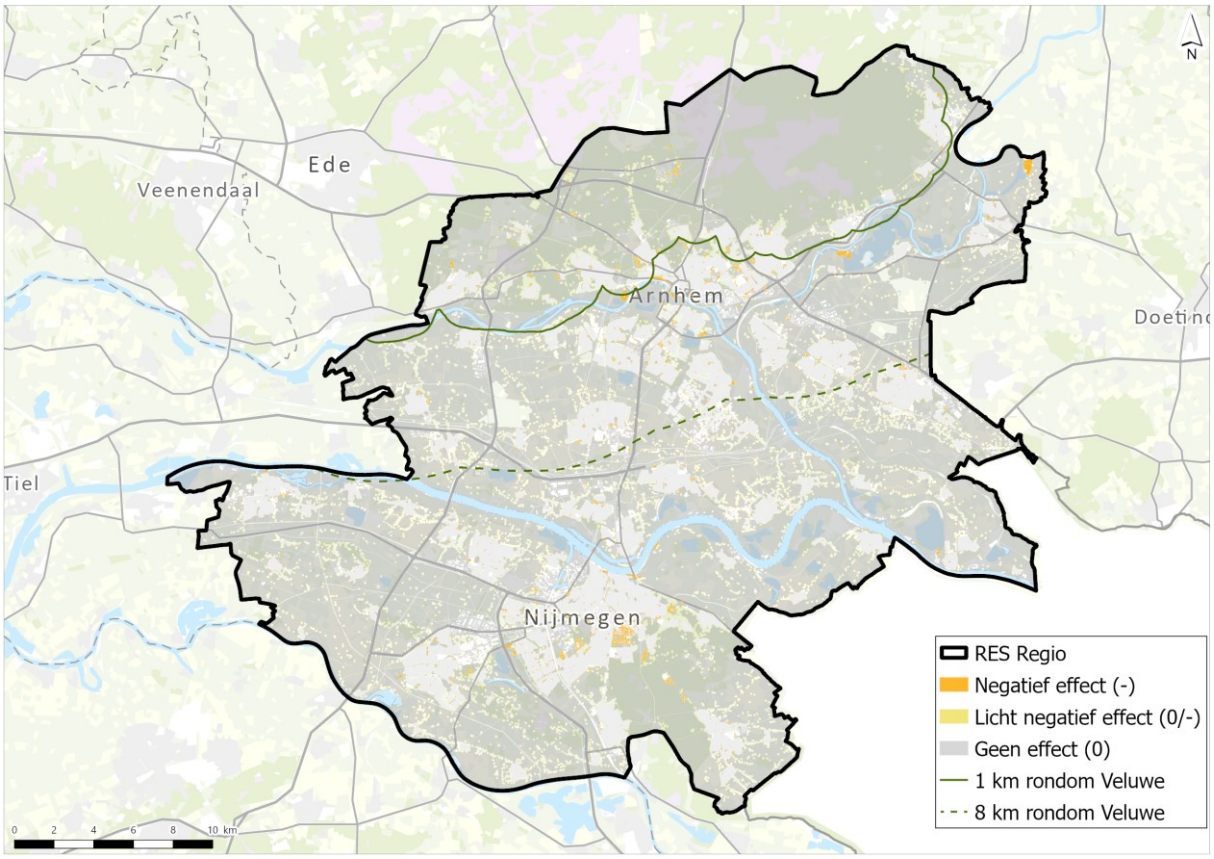
Afbeelding 2.1 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 120 m windturbines op kaart

Afbeelding 2.2 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 166 m windturbines op kaart

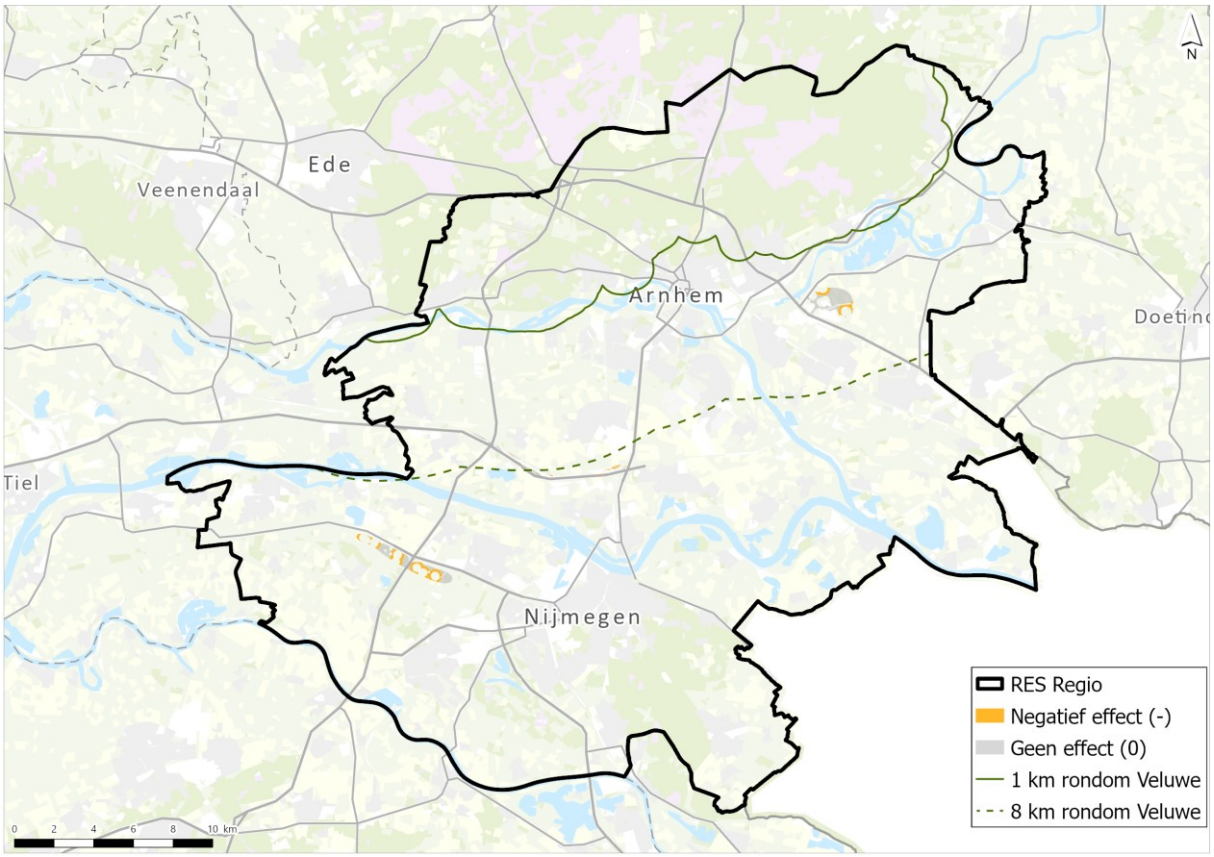
Afbeelding 2.3 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor zonnevelden op kaart

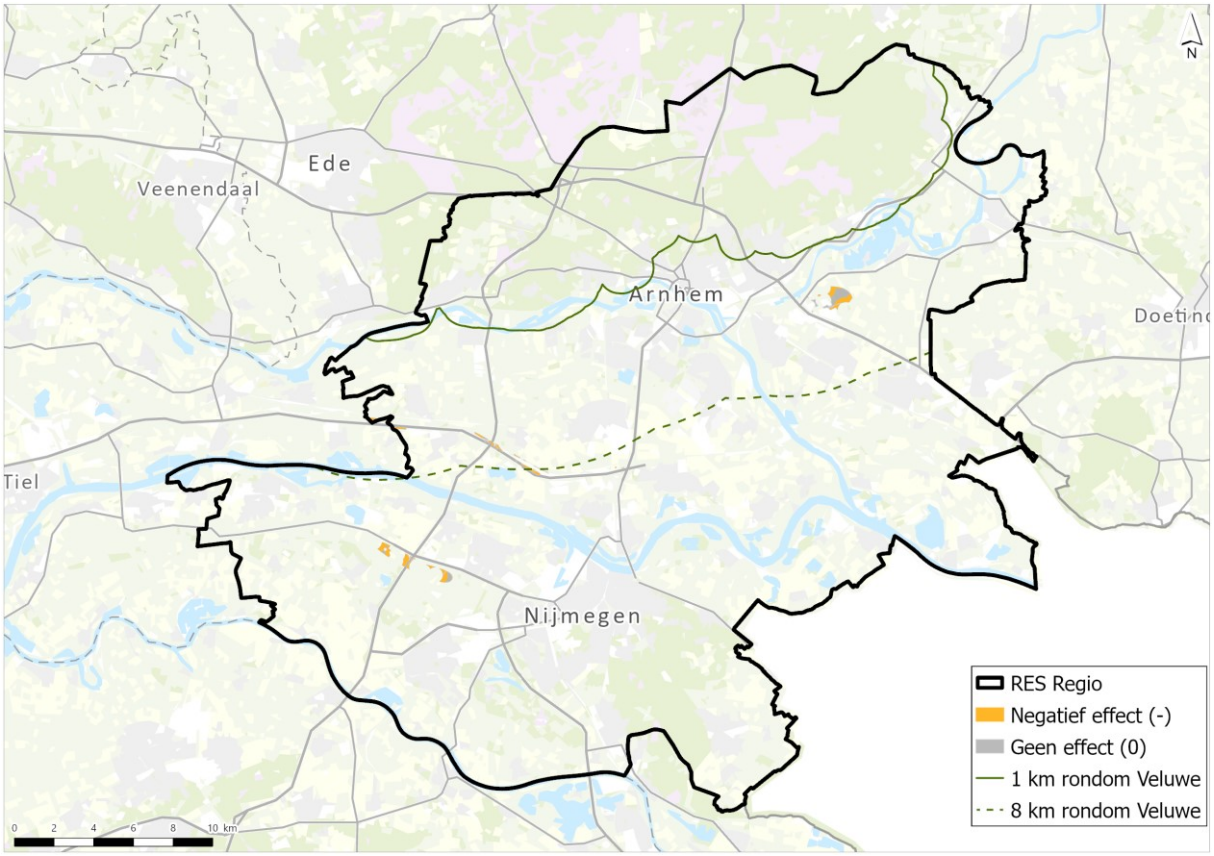
2.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op geluidsgevoelige bestemmingen. Afbeelding 2.4 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.5 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.6 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

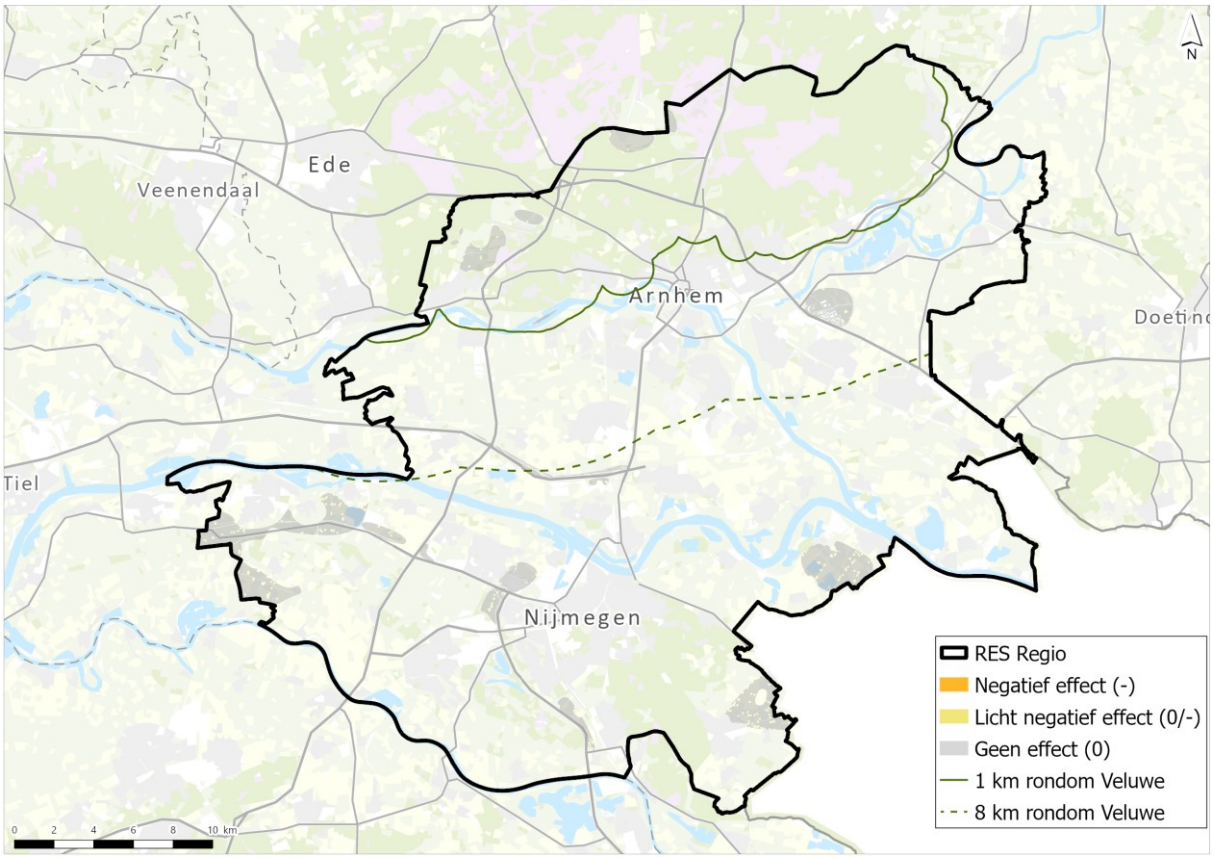
Afbeelding 2.4 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

Afbeelding 2.5 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

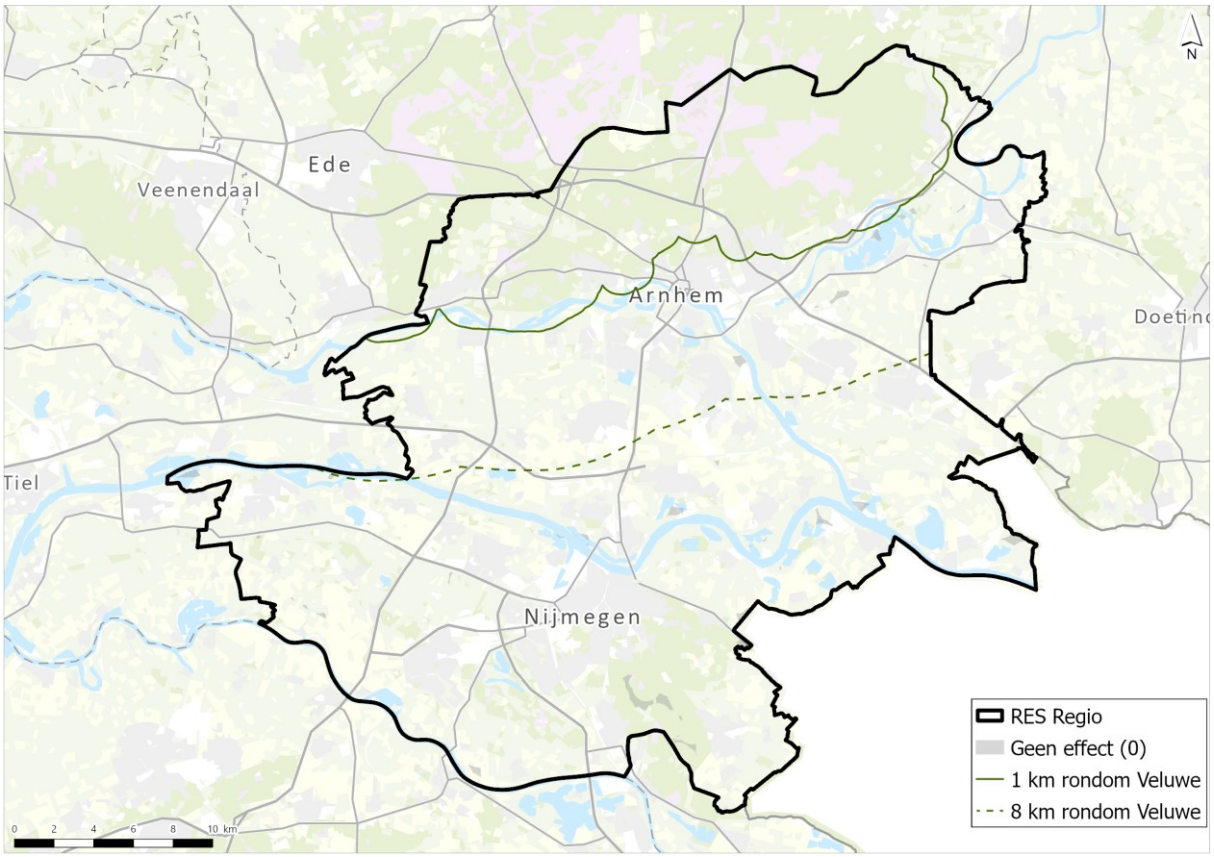
Afbeelding 2.6 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor zonnevelden alternatief RES 1.0

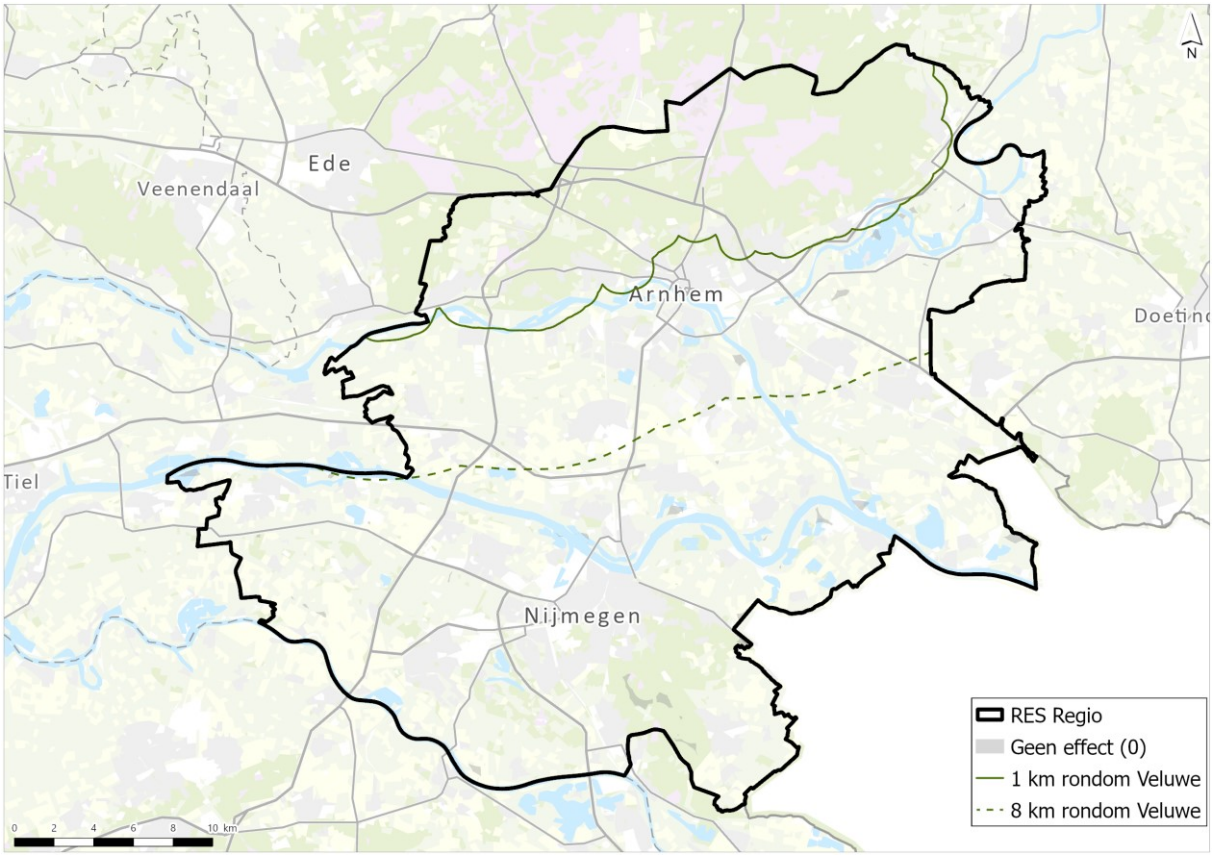
2.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op geluidsgevoelige bestemmingen. Afbeelding 2.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.8 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.9 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

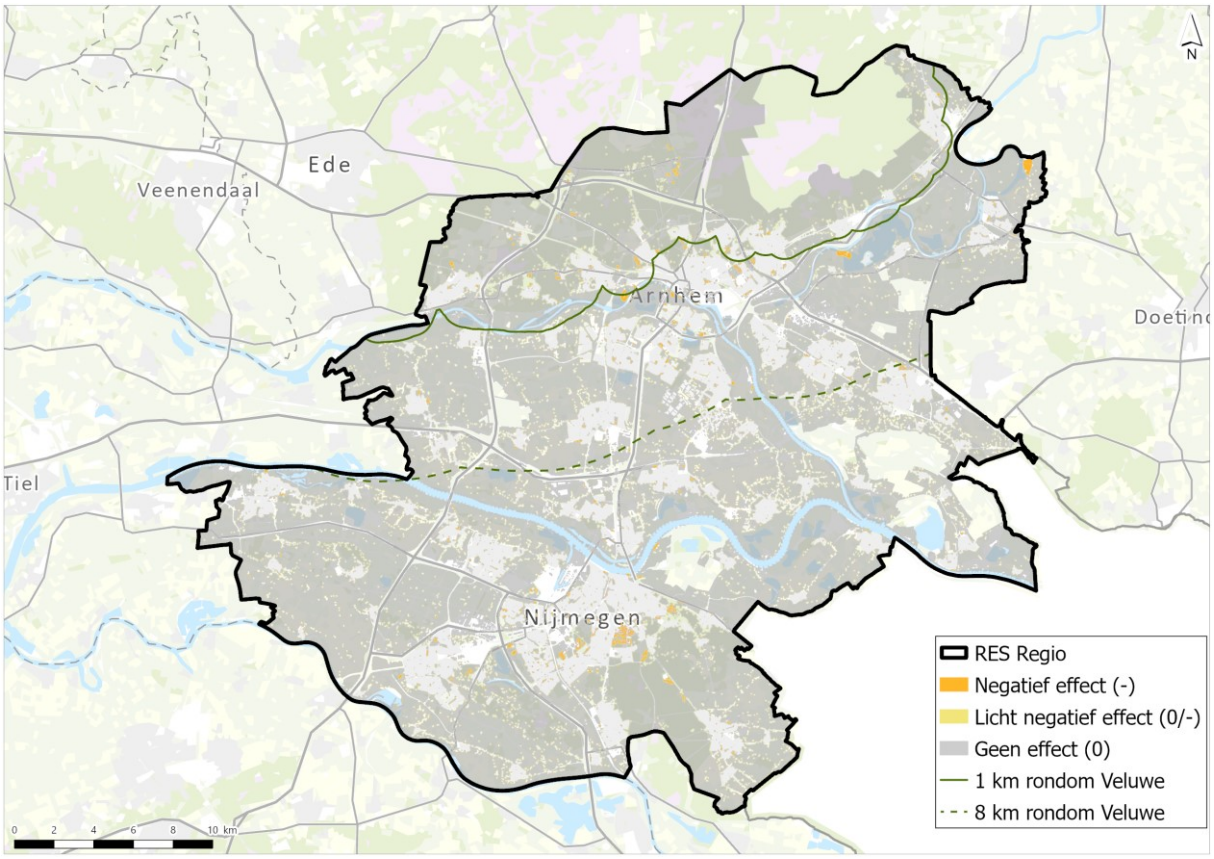
Afbeelding 2.7 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

Afbeelding 2.8 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

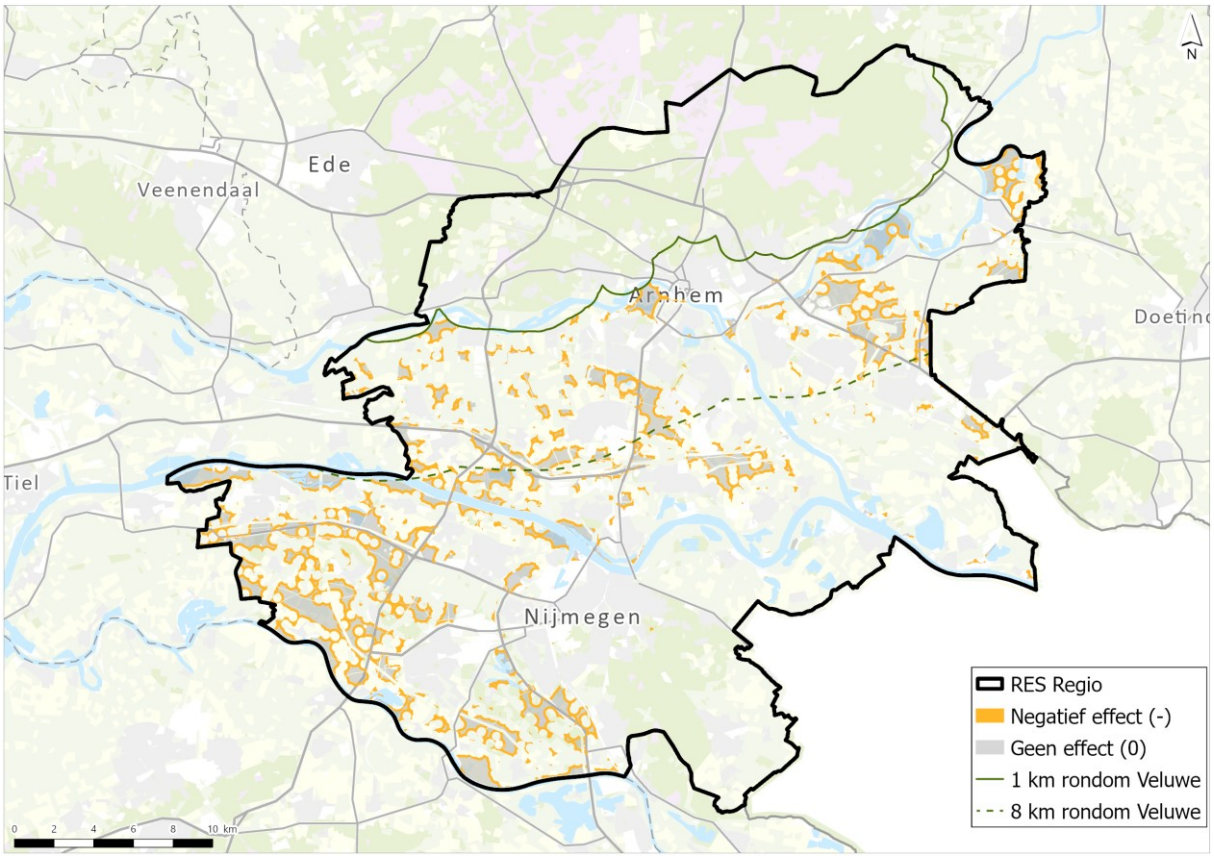
Afbeelding 2.9 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor zonnevelden alternatief Leefomgeving

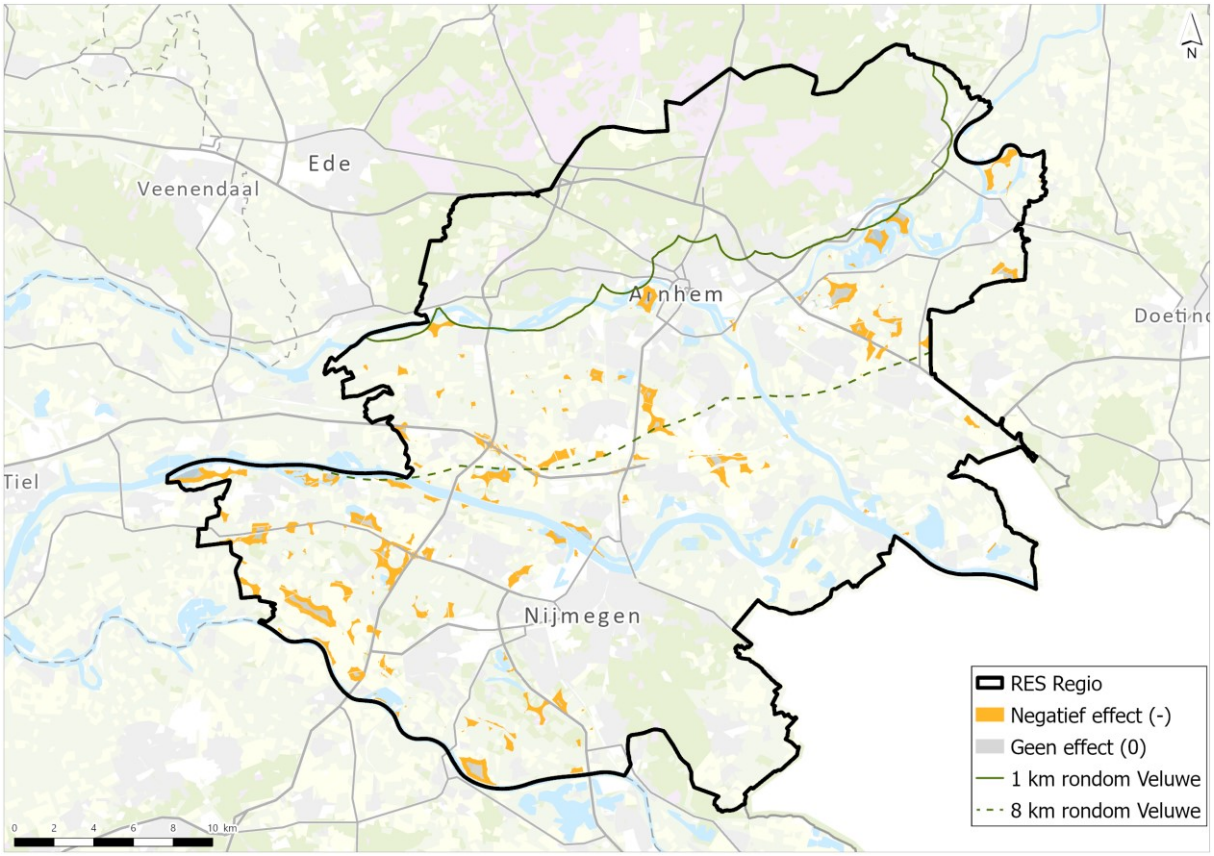
2.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op geluidsgevoelige bestemmingen. Afbeelding 2.10 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.11 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.12 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

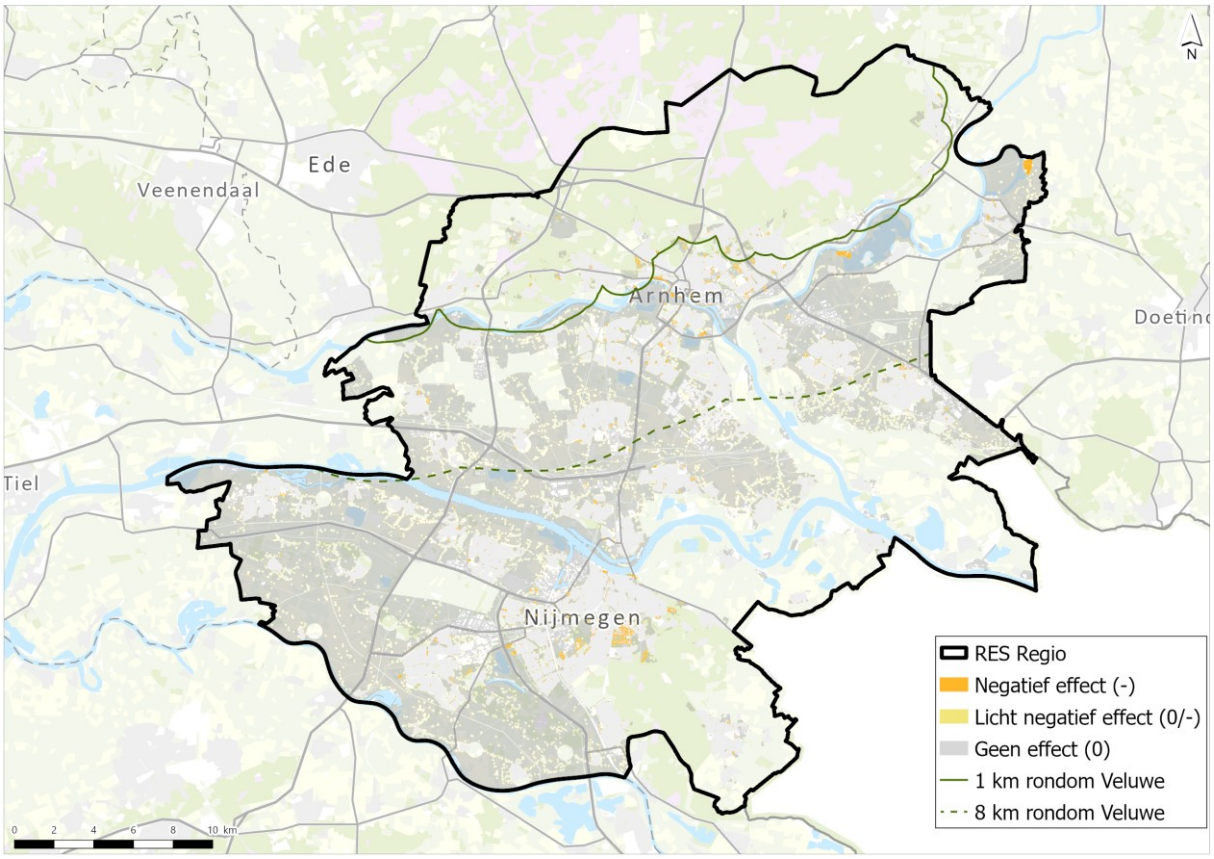
Afbeelding 2.10 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 120 m windturbines alternatief Landschap

Afbeelding 2.11 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 166 m windturbines alternatief Landschap

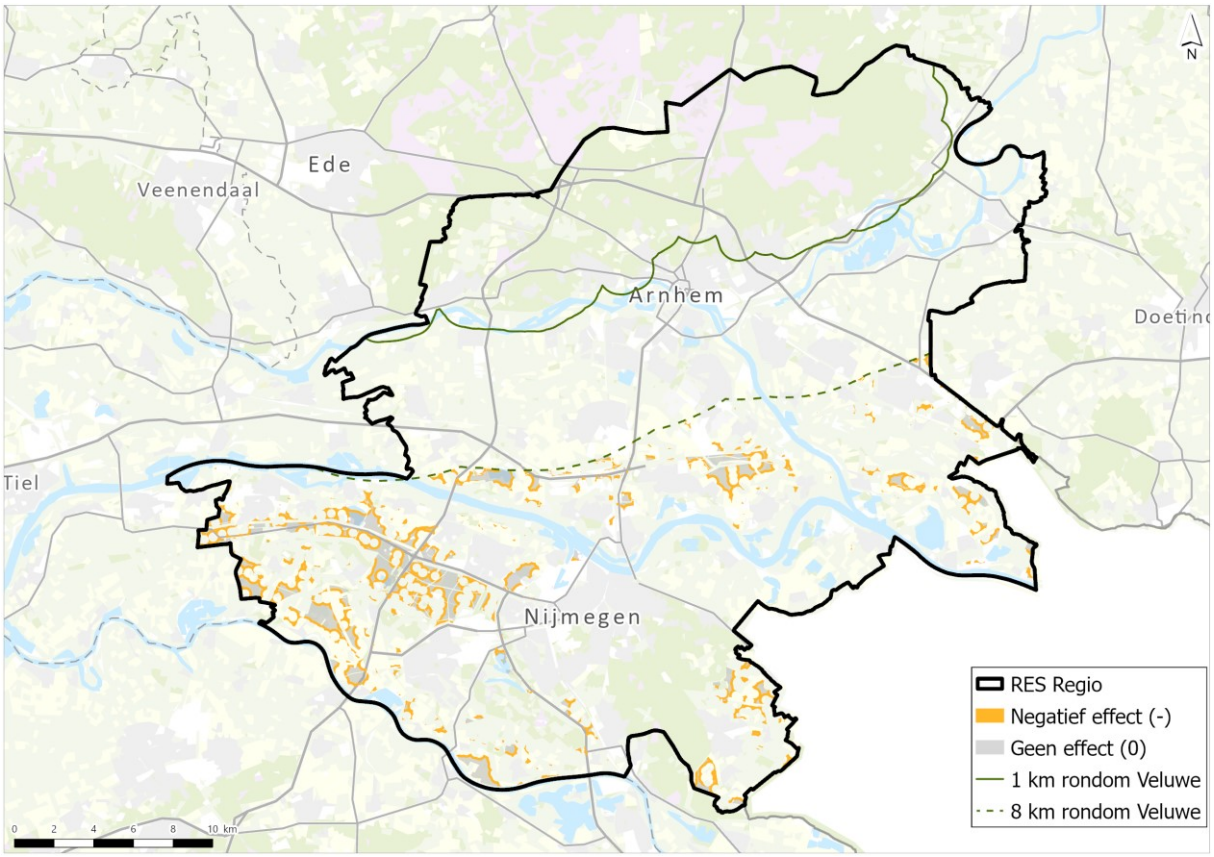
Afbeelding 2.12 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor zonnevelden alternatief Landschap

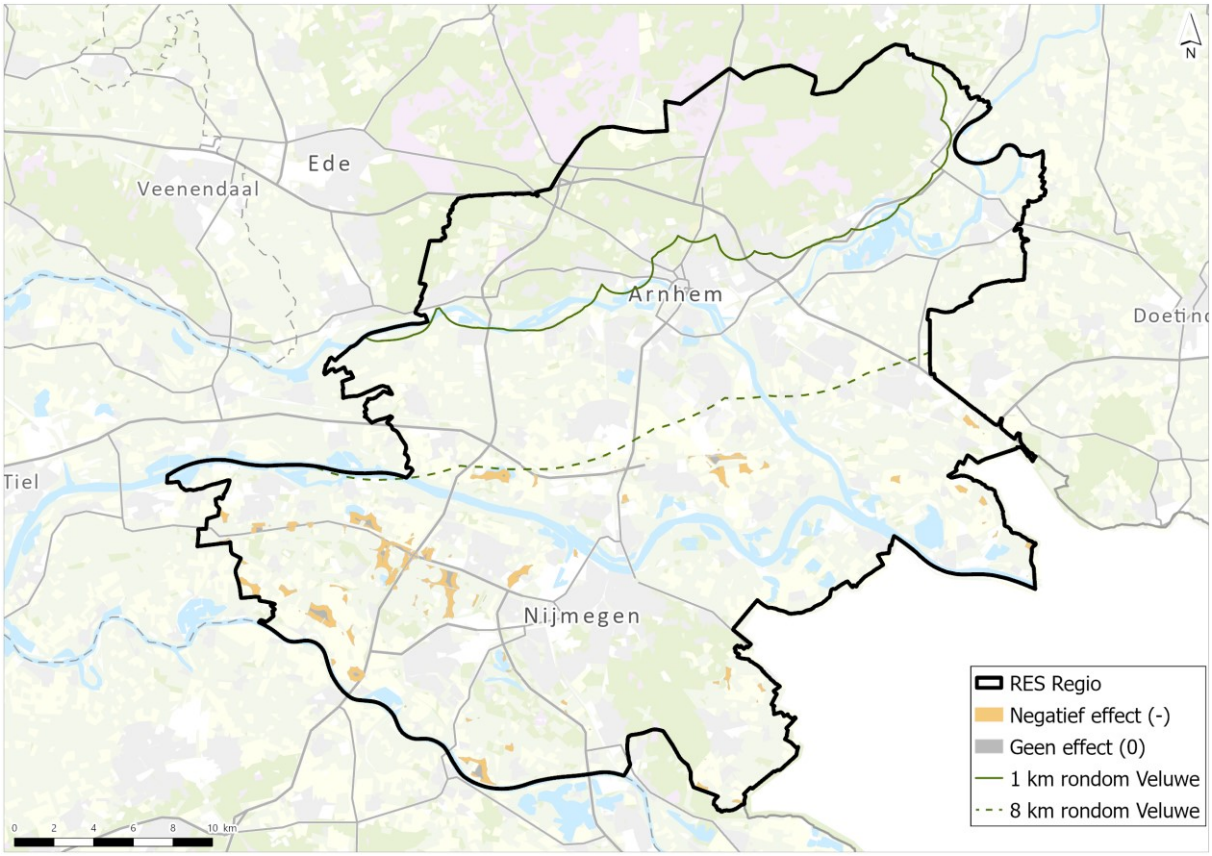
2.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op geluidsgevoelige bestemmingen. Afbeelding 2.13 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.14 de beoordeling voor 166 m windturbines en afbeelding 2.15 bevat de beoordeling voor zonnevelden.

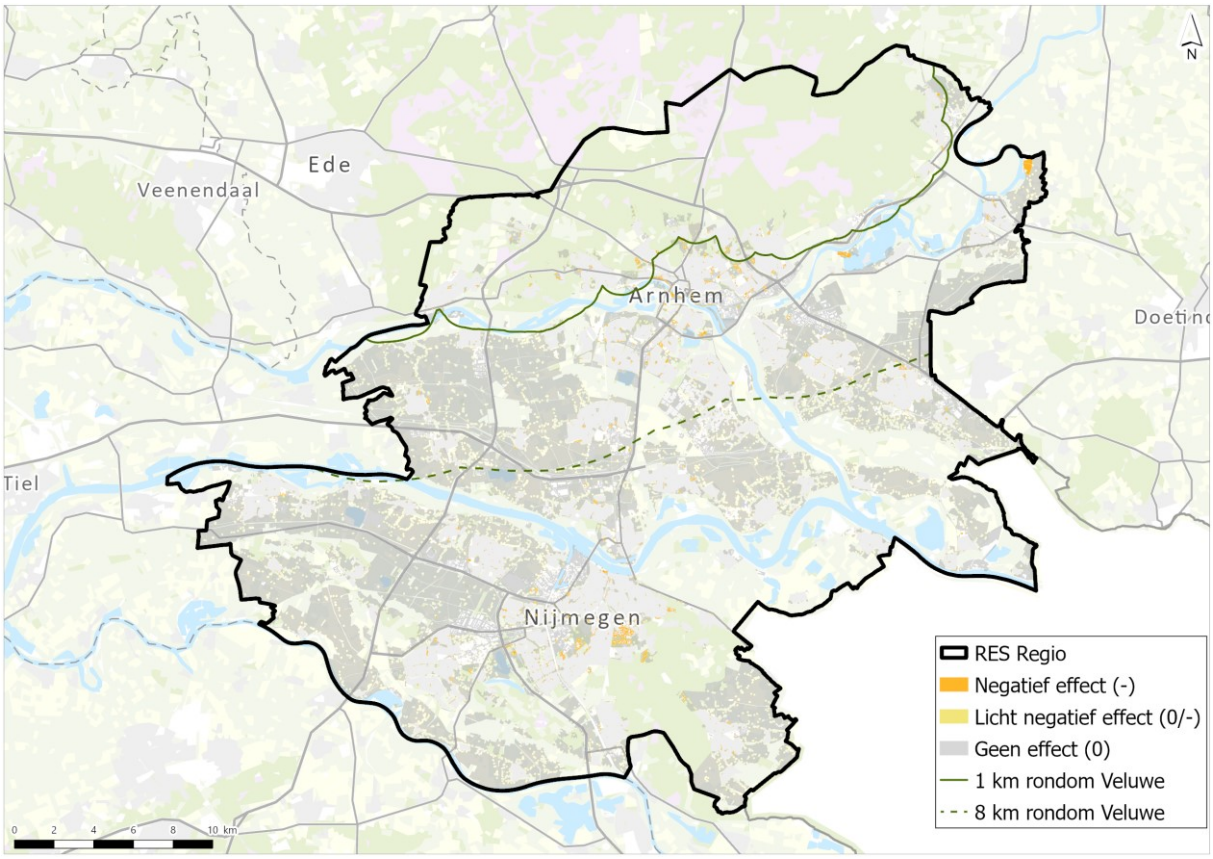
Afbeelding 2.13 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.14 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor 166 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.15 Beoordeling invloed op geluidsgevoelige bestemmingen voor zonnevelden alternatief Natuur

BIJLAGE: BEOORDELING VEILIGHEID

Onderwerp	Beoordeling thema veiligheid
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-007.795
Auteur(s)	J.E. Burgler MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 INLEIDING

In onderstaande kaarten is per alternatief in beeld gebracht wat de beoordeling van het effect van de voorgenomen ontwikkeling op het thema veiligheid is. Zoals in het hoofdrapport planMER is benoemd gaat het hier alleen om de ontwikkeling van windturbines. De effecten van zonnevelden met betrekking tot veiligheid worden niet beoordeeld, omdat de invloed van zonnevelden op externe veiligheid naar verwachting niet doorslaggevend is in de keuze voor een techniek en locatie. In deze bijlage wordt de invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen beschreven (hoofdstuk 2), evenals de invloed op Defensie, radar en luchtvaart (hoofdstuk 3). Voor meer informatie over de effecten en de achtergrond wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

2 INVLOED OP (BEPERKT) KWETSBARE OBJECTEN EN OVERIGE RISICOBRONNEN

2.1 Effectbeoordeling

Voor de criteria ‘invloed op (beperkt) kwetsbare objecten’ en ‘invloed op overige risicobronnen’ is een gecombineerde beoordelingsschaal opgesteld. De veiligheidsnormen zijn vastgelegd in besluiten (voor (beperkt) kwetsbare objecten), wettelijke normafstanden (voor (vaar/spoor)wegen) en adviesafstanden door beheerders (voor buisleidingen en hoogspanningsinfrastructuur).

De ontwikkeling binnen normafstanden die vastgelegd zijn in besluiten en wetten zijn sterk negatief (--) beoordeeld, omdat deze leiden tot situaties met sterk negatieve effecten. Dit betekent dat bij een afstand minder dan ½ rotordiameter van een beperkt kwetsbaar object of de wettelijke normafstanden een sterk

negatieve (--) beoordeling geldt. Deze beoordeling is niet toegekend in dit planMER, omdat deze afstanden als harde belemmering zijn uitgesloten. Een negatieve (-) beoordeling is van toepassing bij ligging binnen de adviesafstanden van beheerders (tabel 6.16 van het hoofdrapport). Op projectniveau dient hier een nadere overweging en/of onderzoek naar de daadwerkelijke belemmering plaats te vinden. Ligging buiten de adviesafstanden (PR10-6 van kwetsbare objecten en afstanden uit tabel 6.16 van het hoofdrapport) leidt tot een neutrale (0) beoordeling.

De beoordelingsschaal in 2.1 beschrijft hoe invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen wordt beoordeeld.

Tabel 2.1 Beoordelingsschaal invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	geen knelpunten aanwezig van externe veiligheidsrisico's en zonder mitigerende maatregelen kan worden voldaan aan de afstandscriteria
0/-	licht negatief effect	niet van toepassing
-	negatief effect	de ontwikkeling vindt plaats binnen de adviesafstanden van beheerders van risicobronnen of objecten
--	sterk negatief effect	de ontwikkeling voldoet niet de normwaarden voor risicobronnen of objecten

Tabel 2.2 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 2.2 Overzicht effectbeoordeling veiligheid (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen

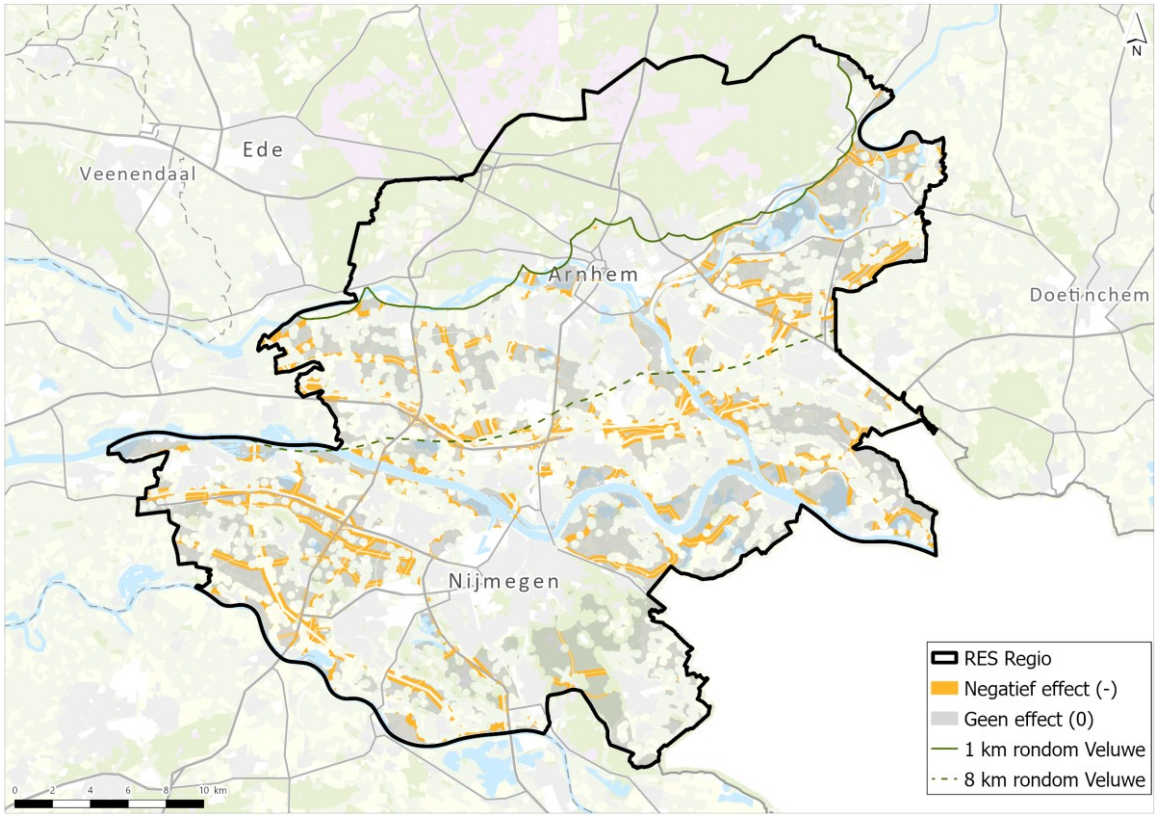
	120 m windturbines				166 m windturbines			
Alternatief*	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen	-	-	-	-	-	-	-	-

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

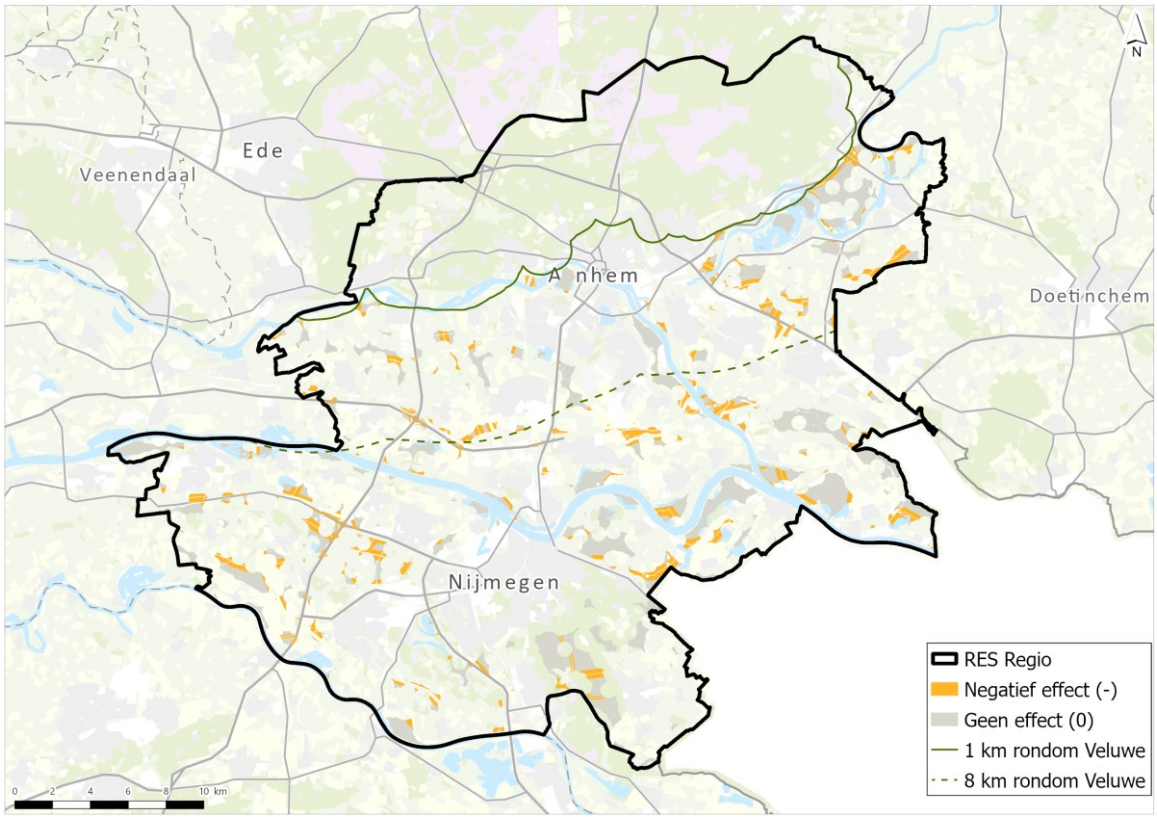
2.2 Beoordeling op kaart

Afbeelding 2.1 laat zien welke gebieden in het gehele plangebied, minus harde belemmeringen negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 2.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines.

Afbeelding 2.1 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 120 m windturbines op kaart

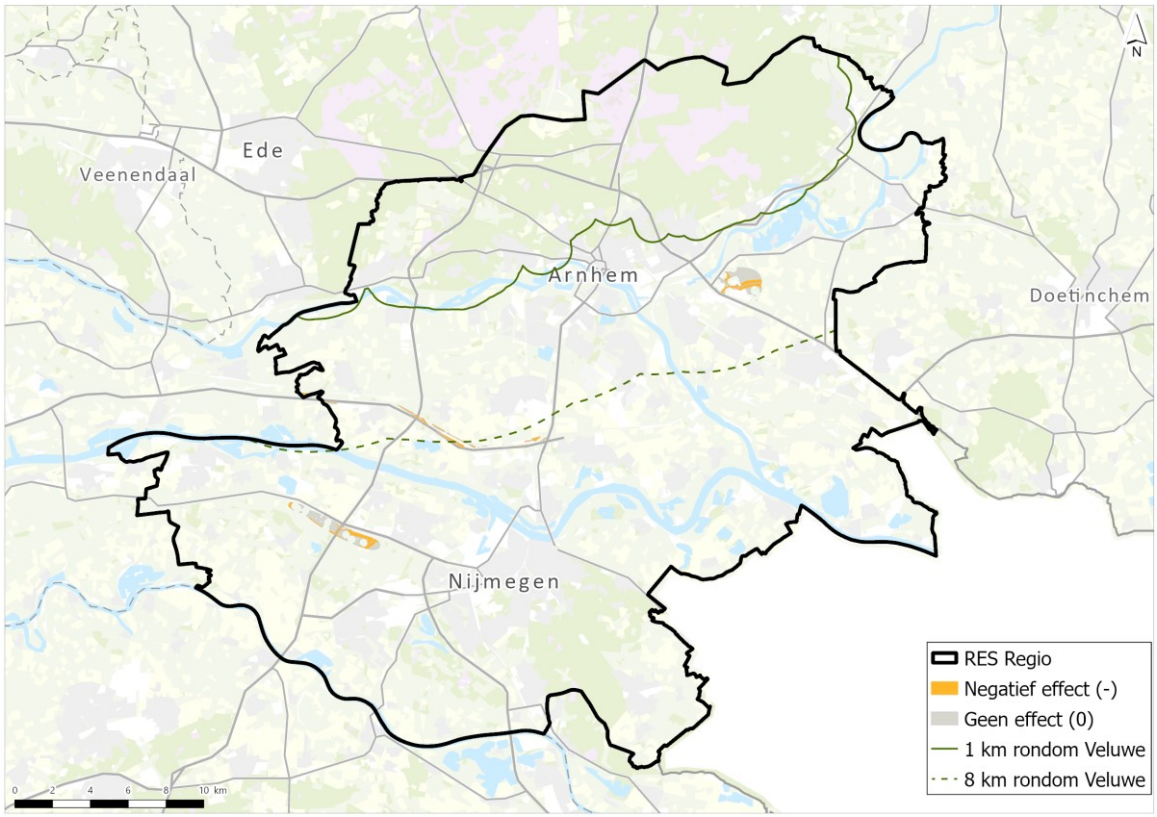
Afbeelding 2.2 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 166 m windturbines op kaart

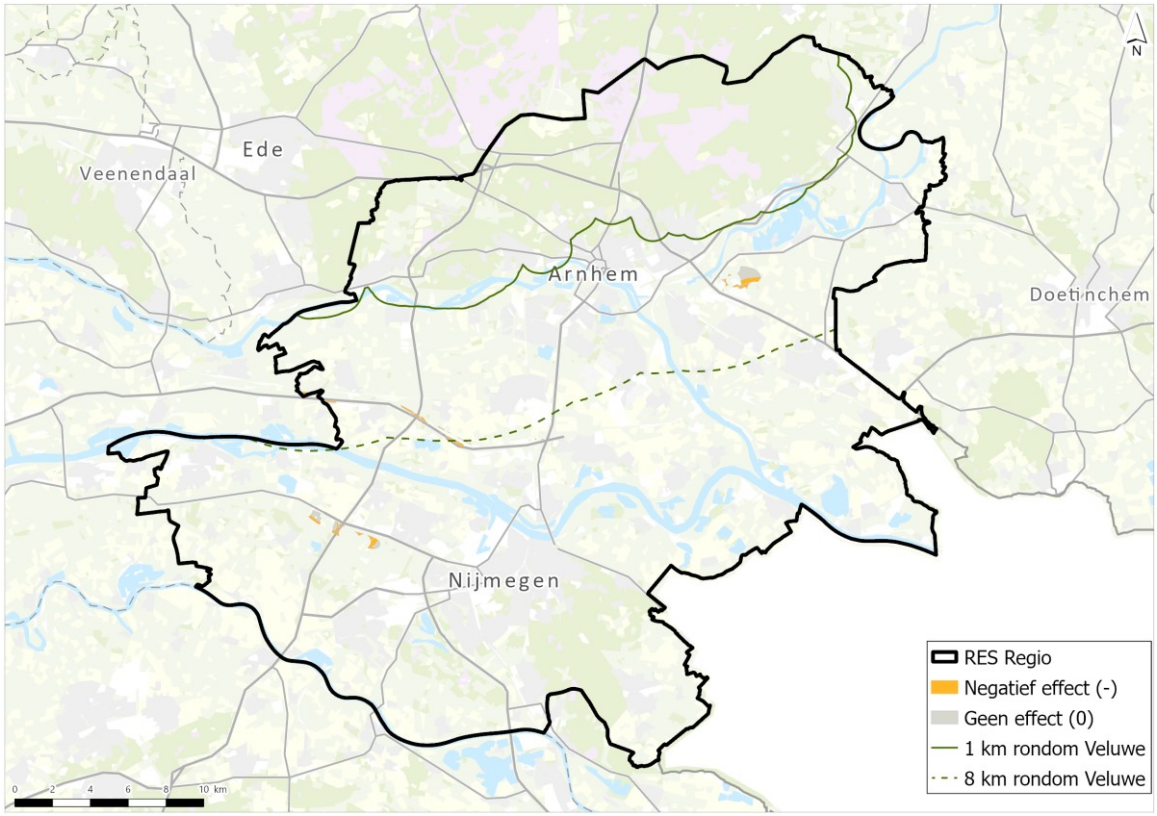
2.2.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen. Afbeelding 2.3 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.4 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 2.3 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

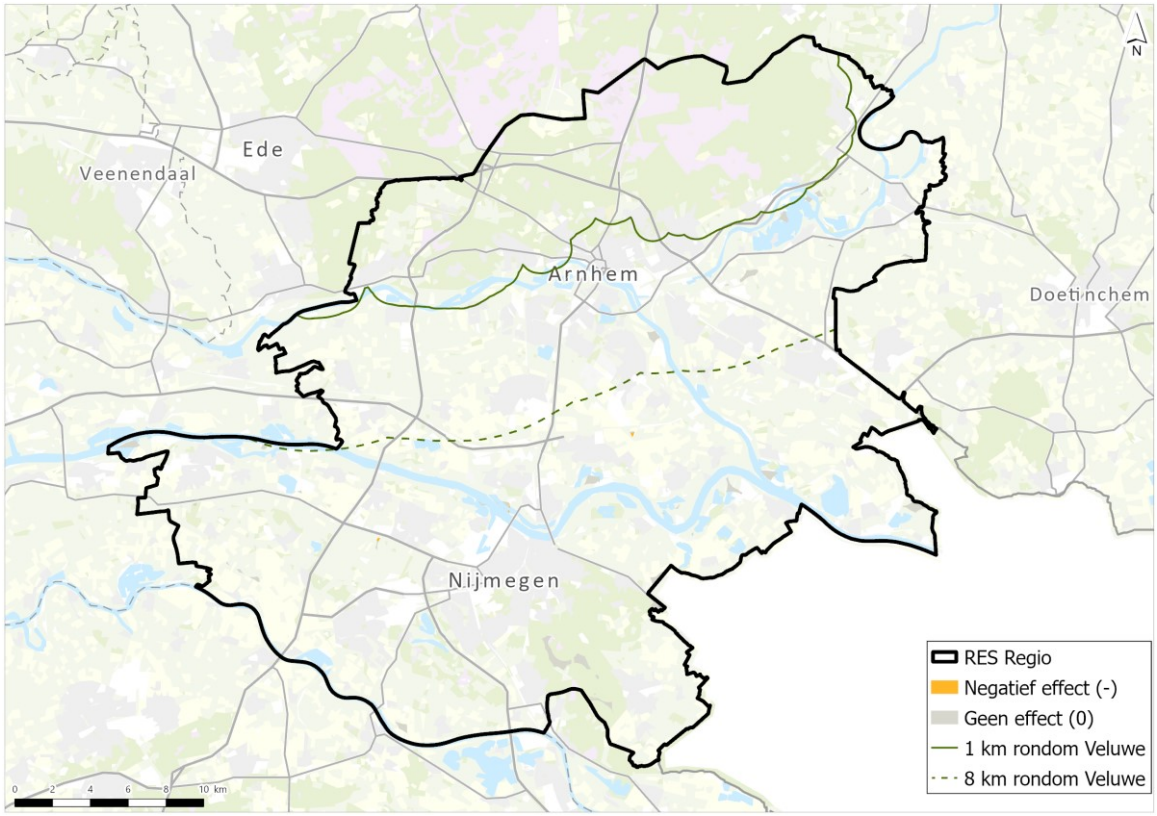
Afbeelding 2.4 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

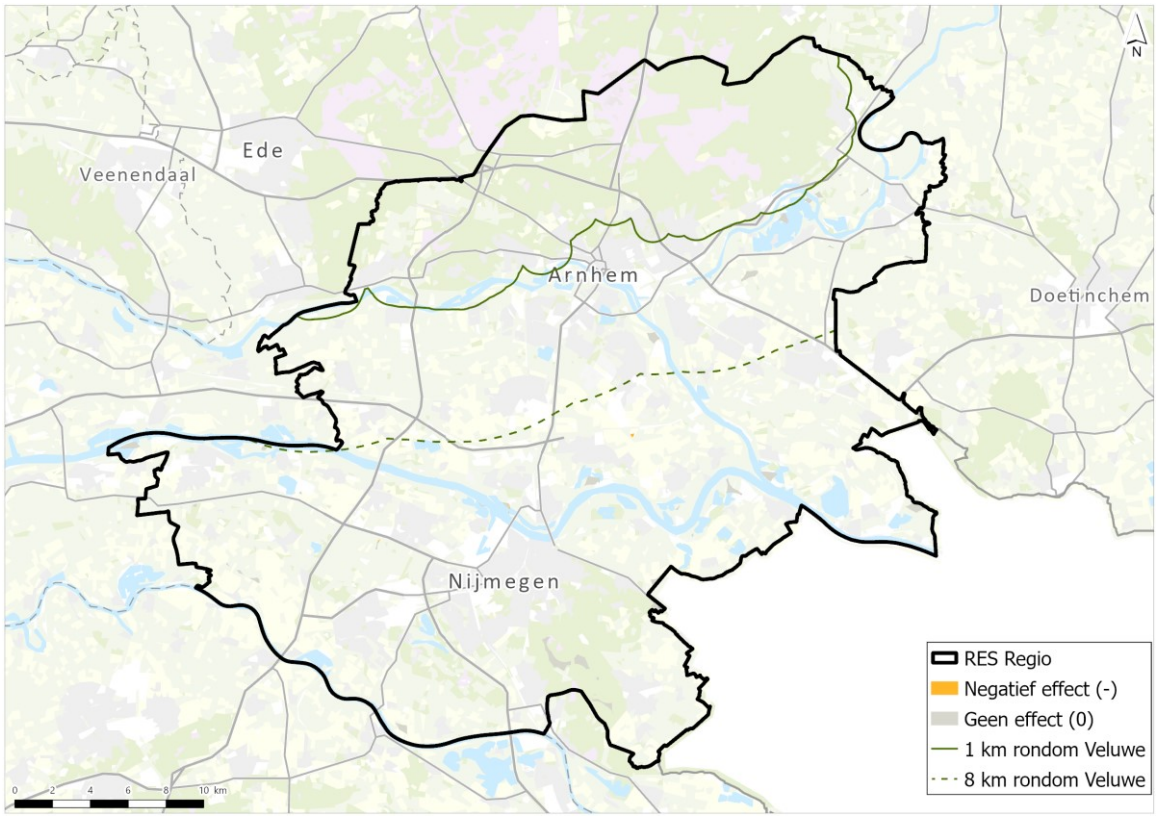
2.2.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen. Afbeelding 2.5 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.6 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 2.5 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

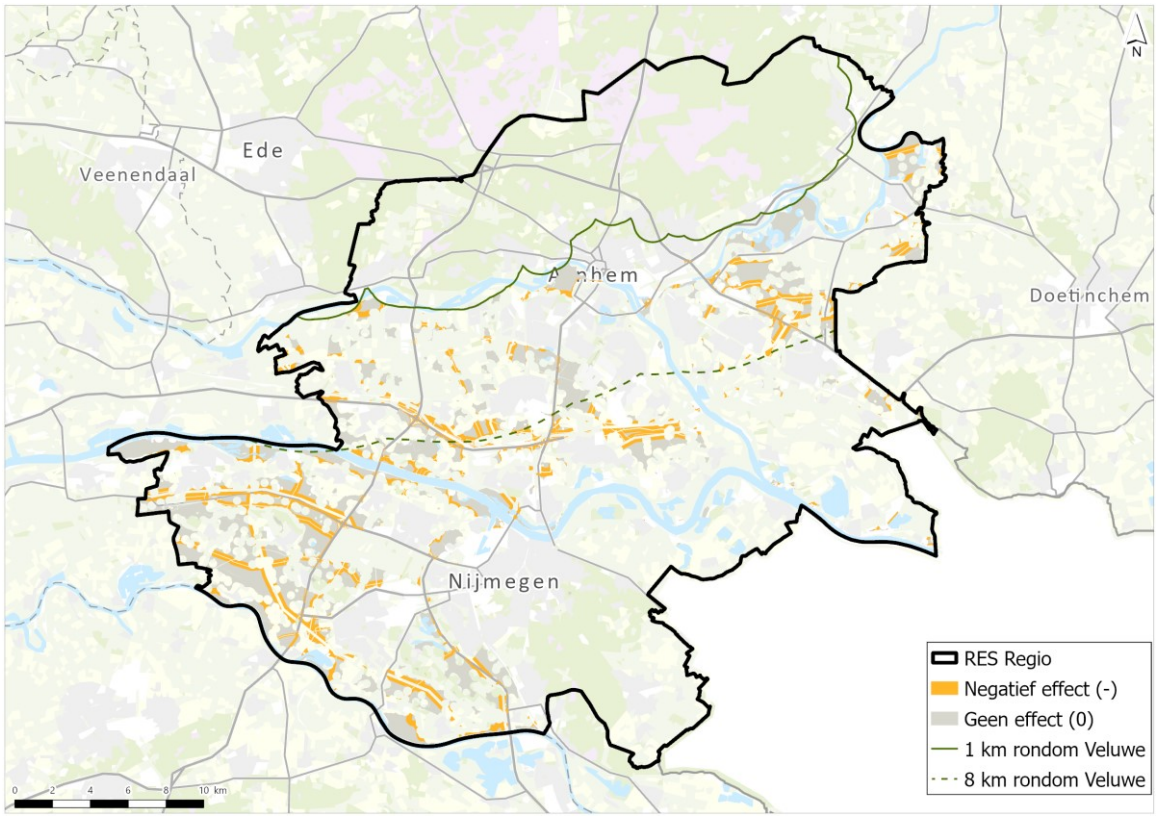
Afbeelding 2.6 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

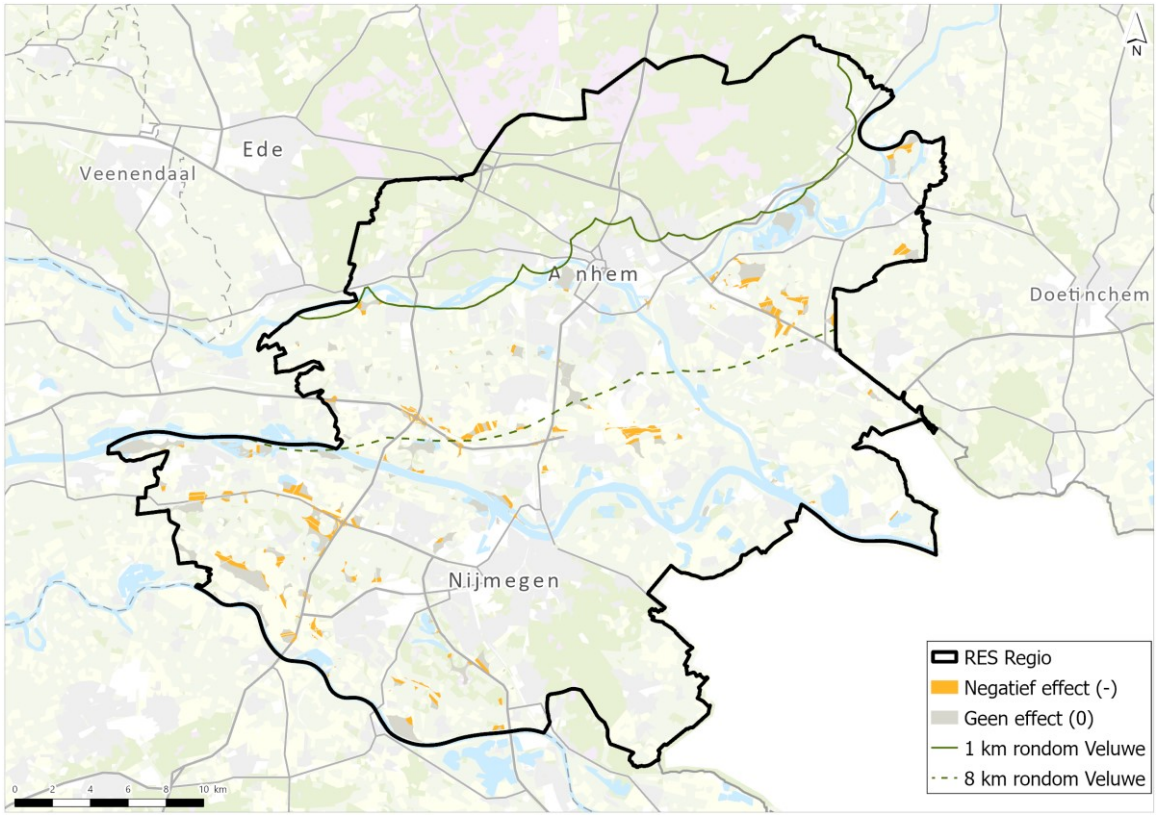
2.2.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen. Afbeelding 2.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.8 de beoordeling voor.

Afbeelding 2.7 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 120 m windturbines alternatief Landschap

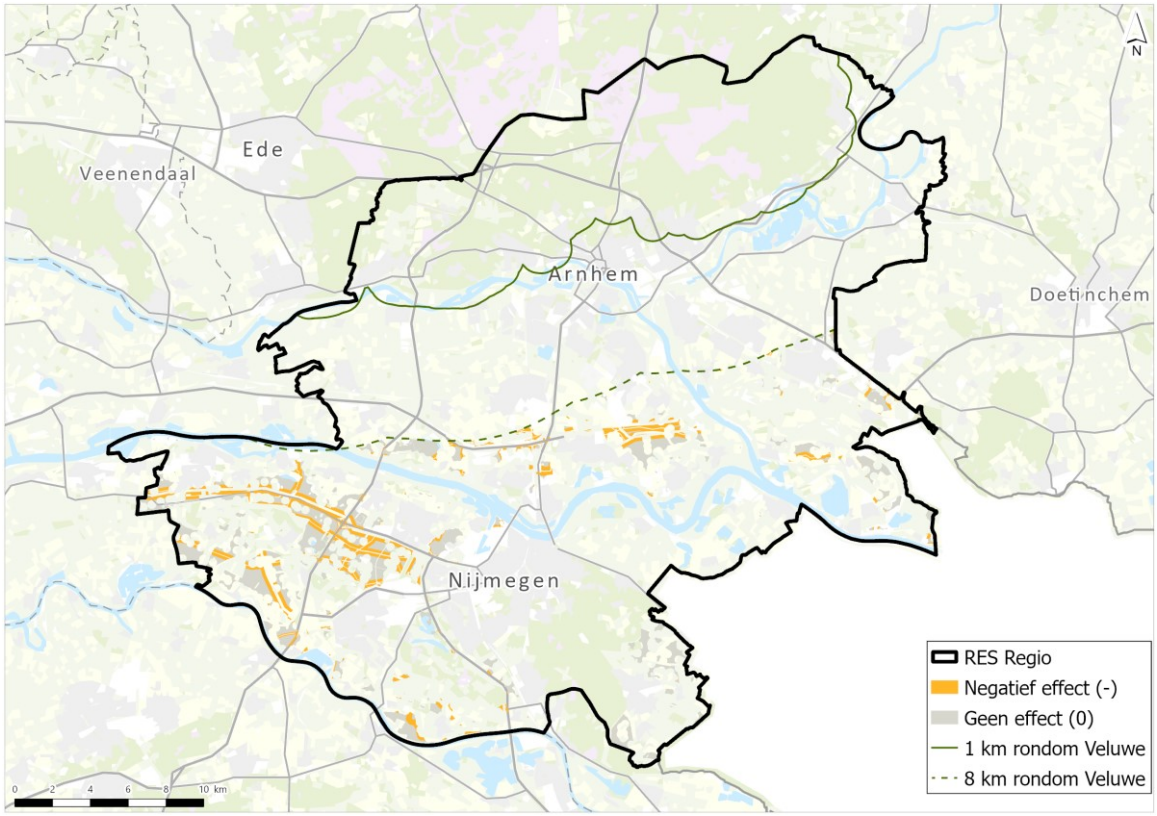
Afbeelding 2.8 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 166 m windturbines alternatief Landschap

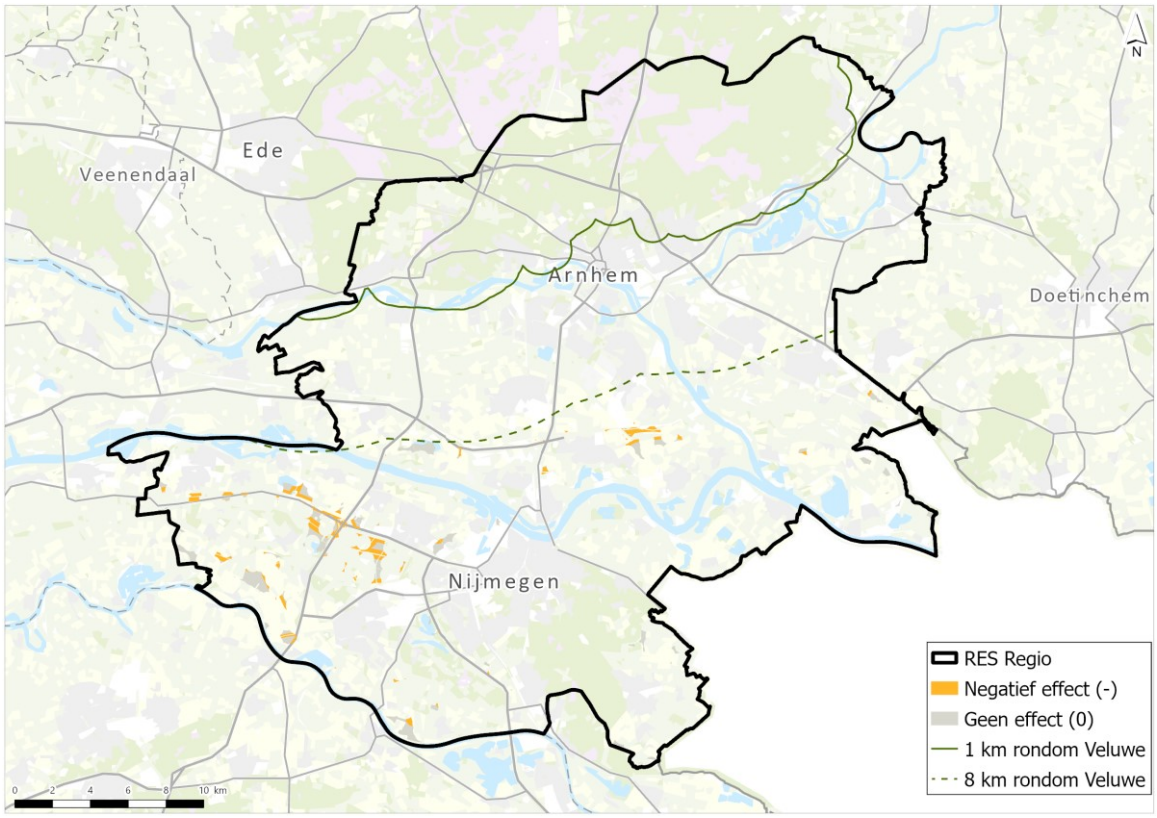
2.2.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen. Afbeelding 2.9 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 2.10 de beoordeling voor.

Afbeelding 2.9 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 2.10 Beoordeling invloed op (beperkt) kwetsbare objecten en overige risicobronnen voor 166 m windturbines alternatief Natuur

3 INVLOED OP DEFENSIE EN LUCHTVAART

3.1 Effectbeoordeling

In de 'Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters' zijn binnen het plangebied gebieden aangewezen voor gebruik door Defensie. Voor de in paragraaf 4.2.4 beschreven laagvliegterreinen geldt een minimale vlieghoogte van minimaal 30 m boven hindernissen, of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. In de praktijk betekent dit dat ieder object hoger dan 30 m dat wordt gerealiseerd in de aanvliegroute een negatief effect heeft op de referentiesituatie. Voor de laagvliegroute VO geldt een minimum vlieghoogte van 75 m boven hindernissen. Daarnaast zijn er bouwhoogtebeperkingen in het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen. Verspreid over het plangebied bevinden zich nog diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms.

In dit planMER is geen sprake van een sterk negatieve (--) beoordeling voor het criterium invloed op Defensie, radar en luchtvaart. Ontwikkelingen binnen de laagvliegroute VO, laagvlieggebied Maas en Waal, het aanvlieggebied rond vliegbasis Deelen, de diverse zweefvliegterreinen en helikopterplatforms zijn onder voorwaarden wellicht wel mogelijk, bijvoorbeeld door een ontheffing of mitigerende maatregelen. Hoewel er hoogtebeperkingen gelden, is niet eenduidig in hoeverre deze belemmerend zijn voor de ontwikkeling van windturbines. De hoogtebeperkingen zijn namelijk niet eenduidig geformuleerd. Gekozen is om uit te gaan van een licht negatief effect (0/-), waarbij geldt dat afstemming met de betrokken partijen over de mogelijkheden nodig is. De ontwikkeling van windturbines is binnen gebieden met een hoogtebeperking daardoor niet bij voorbaat uitgesloten en er is geen eenduidig negatief (-) effect van toepassing voor het huidige gebruik van de betreffende gebieden. De exacte mogelijkheden dienen per project bepaald te worden. Voor de militaire oefenterreinen en de munitieopslagplaats geldt in principe een negatieve (-) beoordeling. Omdat deze locaties volledig binnen de zone van 1 km rond de Veluwe, is deze beoordeling in dit planMER niet gegeven.

Ten aanzien van radarverstoring geldt dat het gehele plangebied een maximale bouwhoogte van 90 m geldt. Middels een radartoets kan worden aangetoond dat hiervan kan worden afgeweken. Dit dient op projectniveau beschouwd te worden. Omdat de bouwhoogtebeperking vanuit radarverstoring in het gehele plangebied gelijk is, is dit aspect niet onderscheidend voor dit planMER. Daarom worden de alternatieven voor windturbines hierop niet beoordeeld. Op projectniveau is dit echter wel relevant en zal dit onderzocht moeten worden.

Tabel 3.1 toont de beoordelingsschaal voor invloed op Defensie en luchtvaart.

Tabel 3.1 Beoordelingsschaal criterium invloed op Defensie en luchtvaart

	Toelichting algemeen	Specificatie voor criterium
0	geen of zeer beperkt effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt niet of slechts beperkt tot effecten ten opzichte van de referentiesituatie
0/-	licht negatief effect	de voorgenomen ontwikkeling leidt mogelijk tot een negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie voor Defensie door ligging in laagvlieggebied, aanvlieggebieden en de laagvliegroute VO
-	negatief effect	de ontwikkeling zorgt voor een beperking ten aanzien van het huidige gebruik. In afstemming kunnen hier mogelijk wel windturbines worden ontwikkeld.
--	sterk negatief effect	niet van toepassing

Tabel 3.2 toont de effectbeoordeling voor alle alternatieven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de beoordeling is gebaseerd op het gehele alternatief. Voor een gedeelte van het alternatief kan de beoordeling afwijken. Het uitgangspunt is hierbij een worst-case beoordeling.

Tabel 3.2 Overzicht effectbeoordeling invloed op Defensie en luchtvaart

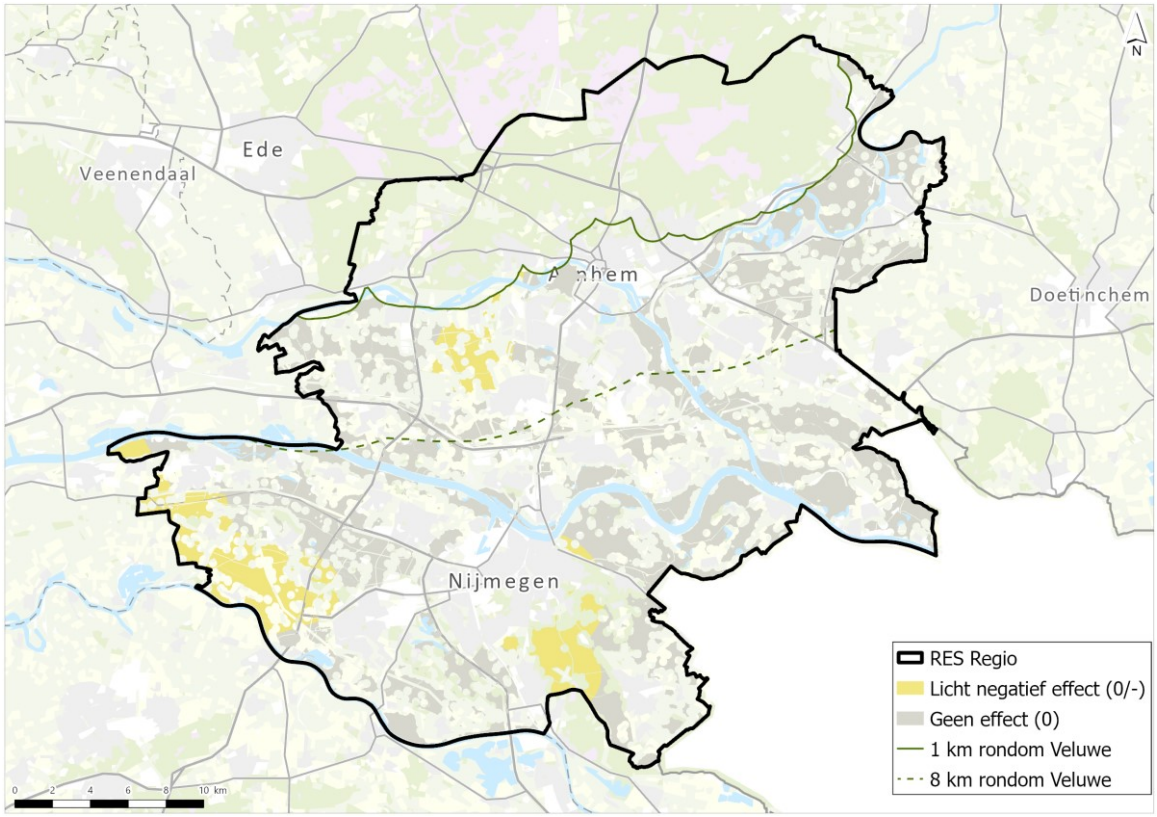
	120 m windturbines				166 m windturbines			
Alternatief	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**	**1.0**	**LS**	**NA**	**LO**
invloed op Defensie en luchtvaart	**0**	**0/-**	**0/-**	**0/-**	**0**	**0/-**	**0/-**	**0/-**

* Alternatieven: 1.0 = RES 1.0, LS = Landschap, NA = Natuur, LO = Leefomgeving

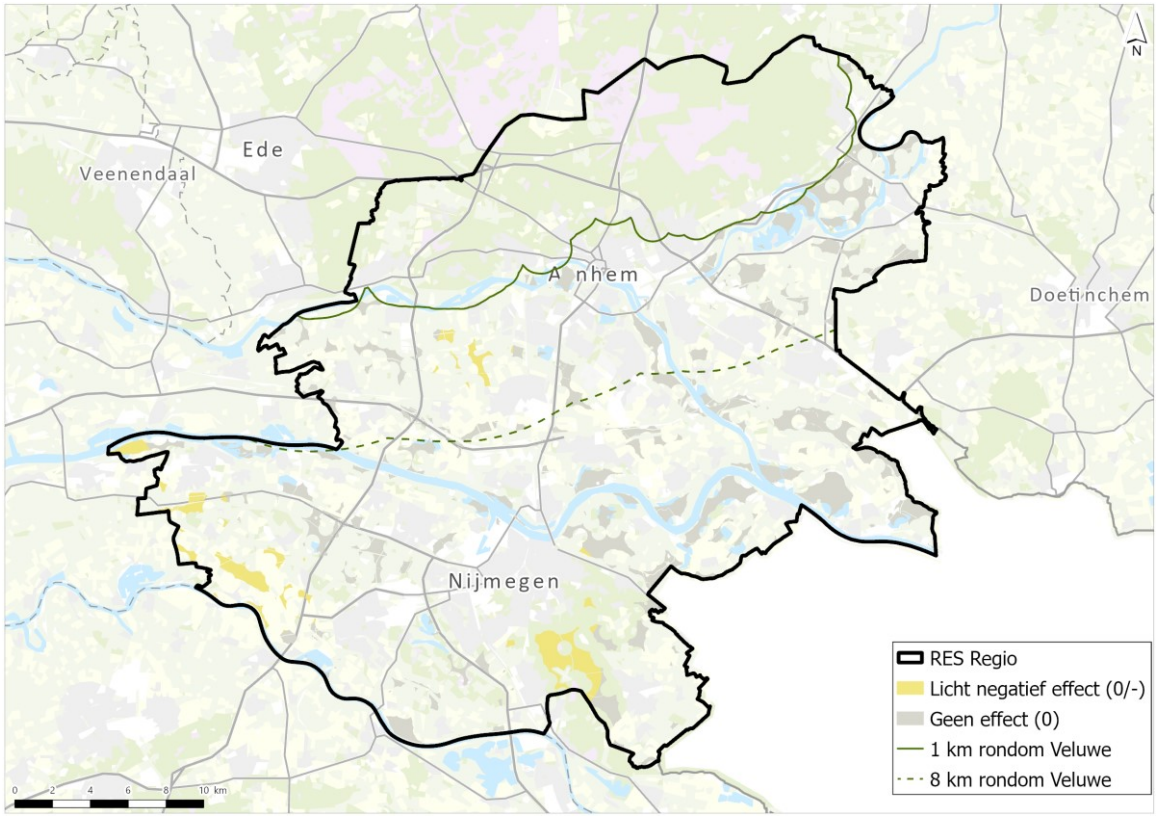
3.2 Beoordeling op kaart

Afbeelding 3.1 laat zien welke gebieden in het plangebied licht negatief en neutraal zijn beoordeeld voor 120 m windturbines. Afbeelding 3.2 bevat de beoordeling op kaart voor 166 m windturbines.

Afbeelding 3.1 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines op kaart

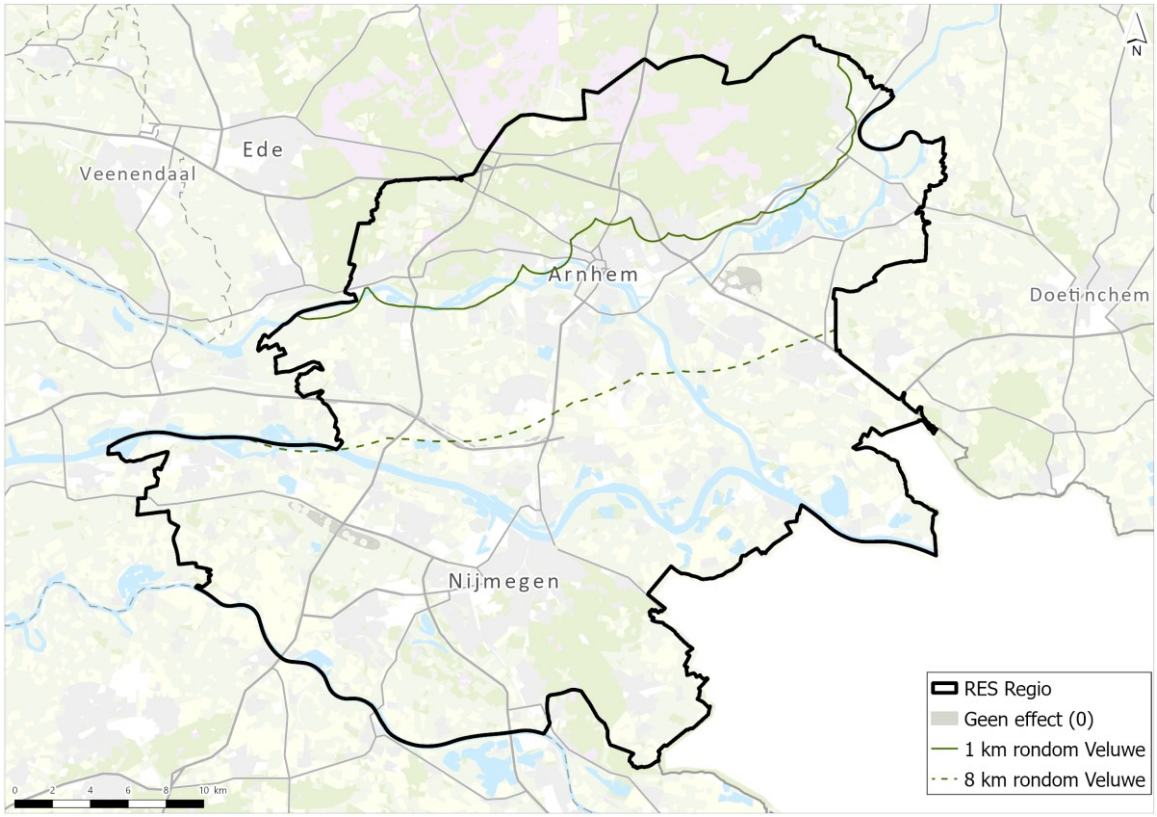
Afbeelding 3.2 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines op kaart

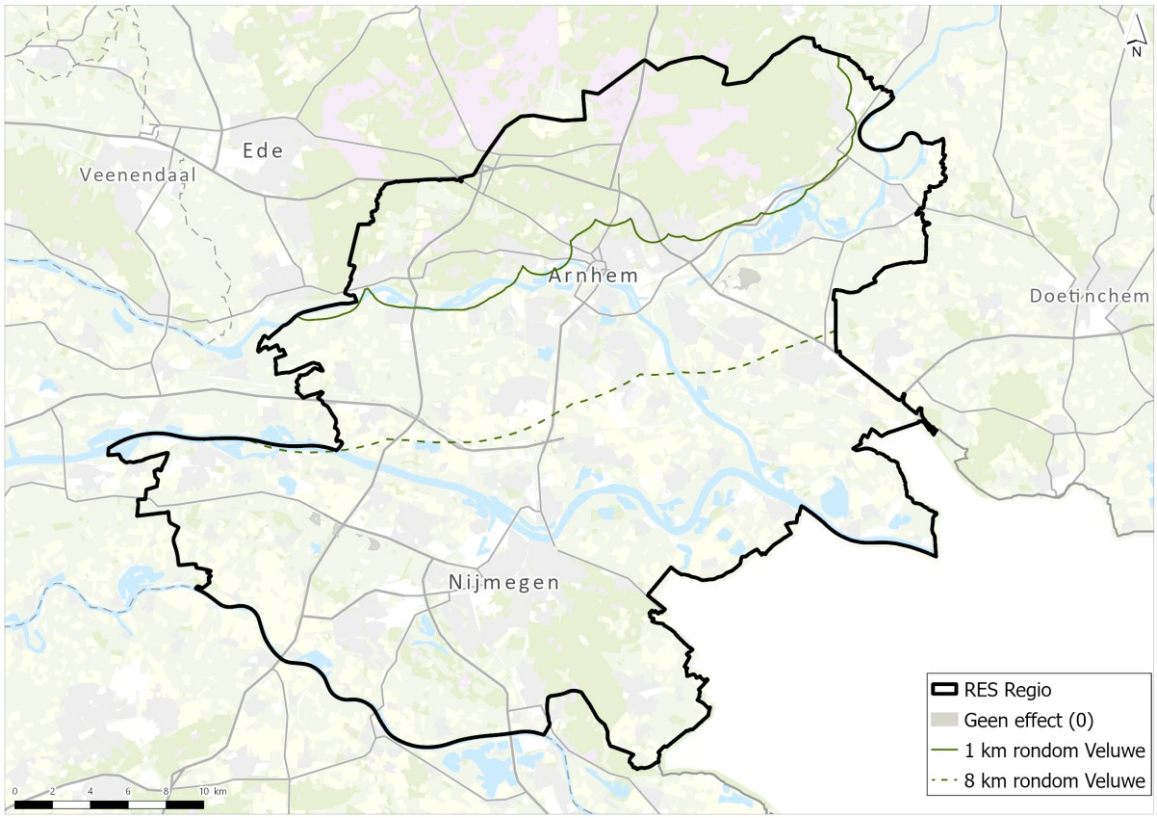
3.2.1 Alternatief RES 1.0

Deze paragraaf toont voor het alternatief RES 1.0 de invloed op Defensie en luchtvaart. Afbeelding 3.3 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.4 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 3.3 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines alternatief RES 1.0

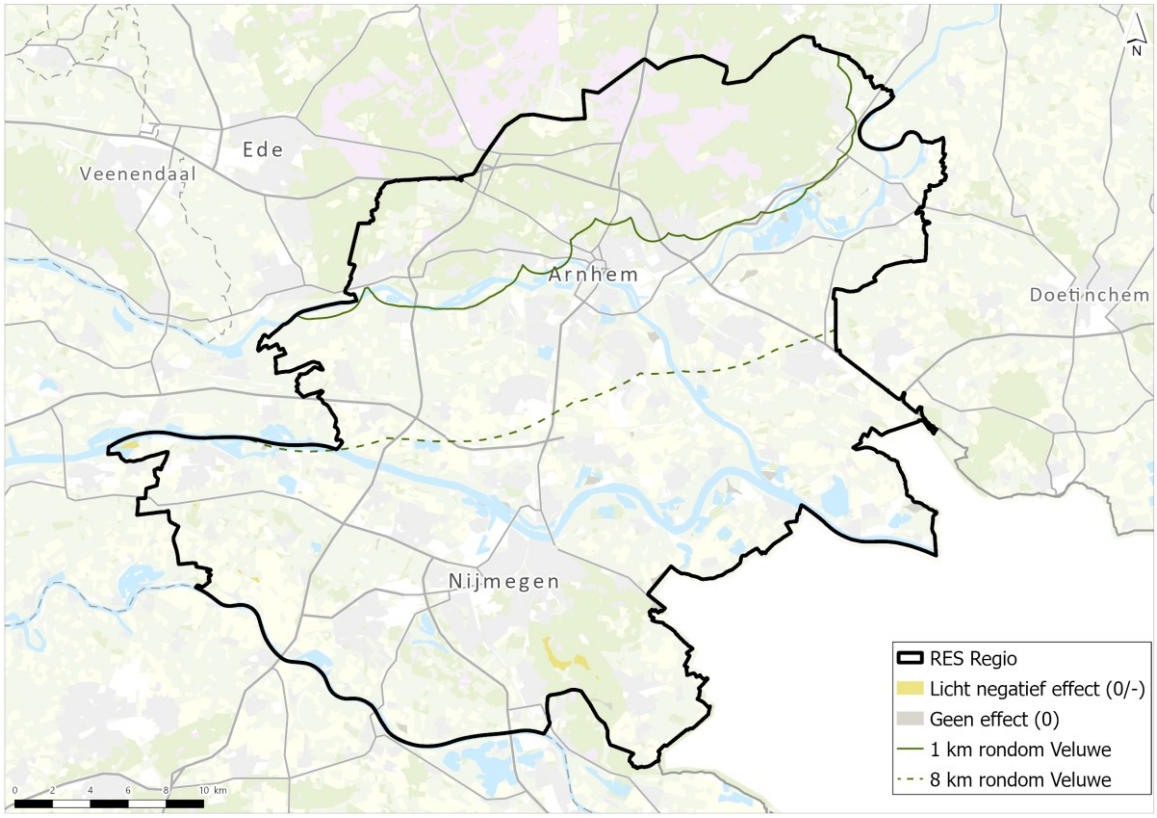
Afbeelding 3.4 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines alternatief RES 1.0

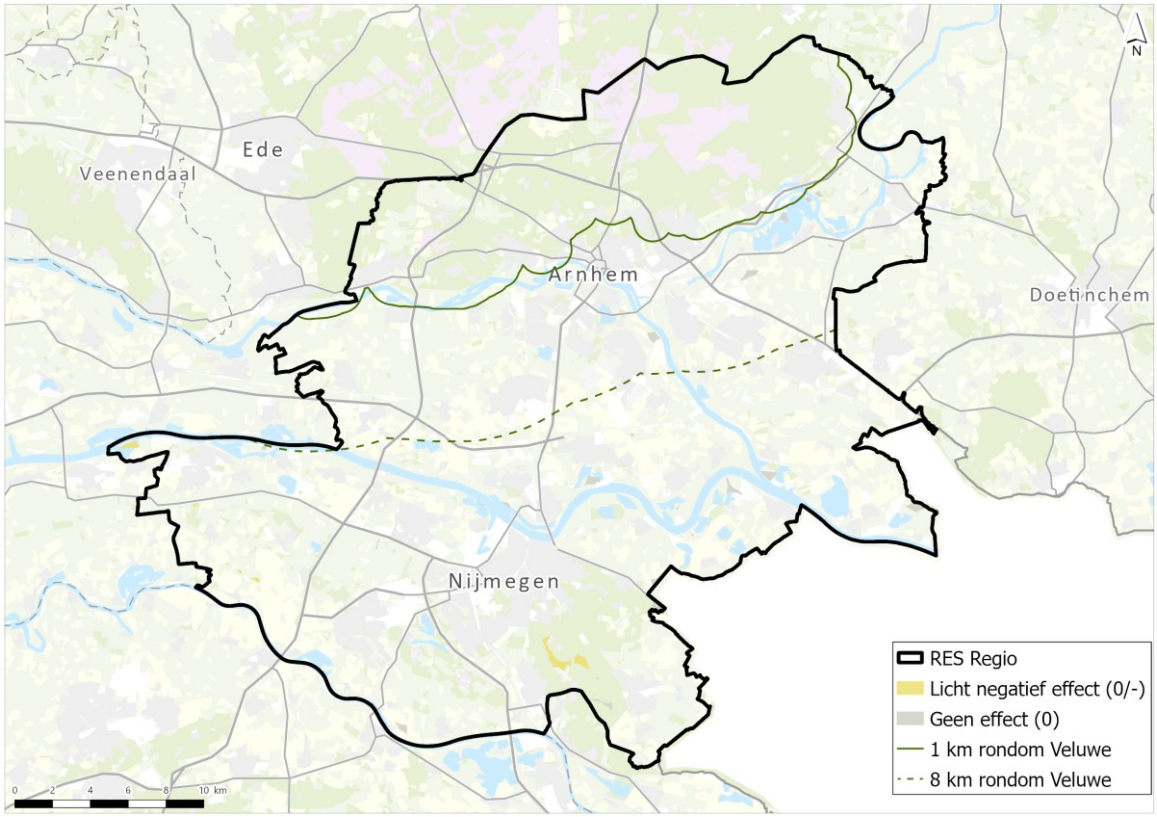
3.2.2 Alternatief Leefomgeving

Deze paragraaf toont voor het alternatief Leefomgeving de invloed op Defensie en luchtvaart. Afbeelding 3.5 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.6 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 3.5 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines alternatief Leefomgeving

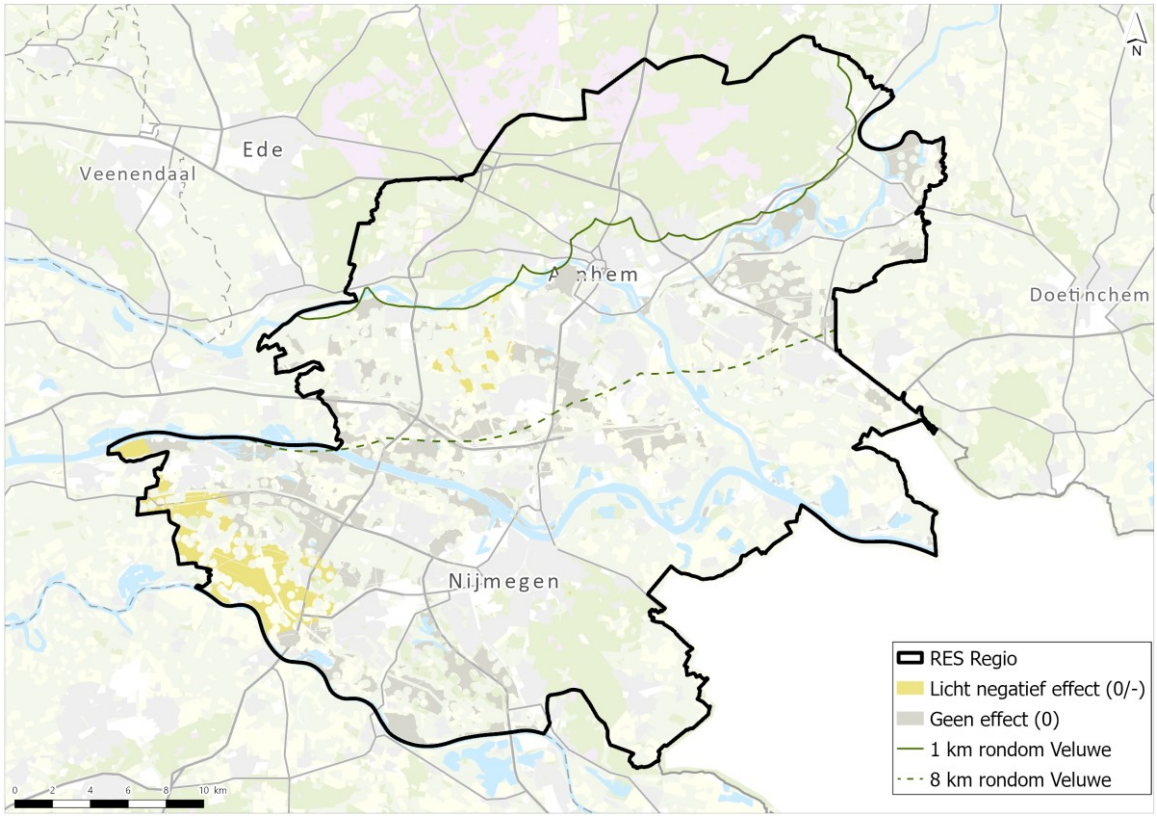
Afbeelding 3.6 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines alternatief Leefomgeving

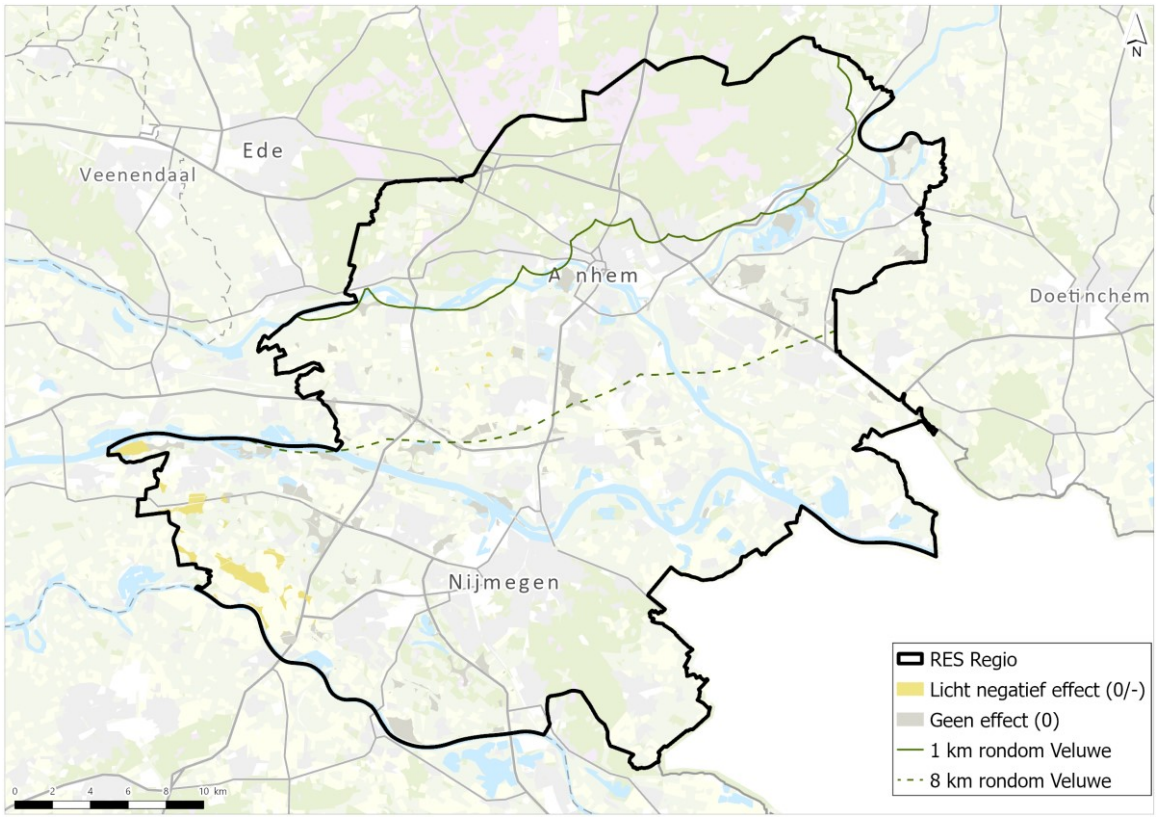
3.2.3 Alternatief Landschap

Deze paragraaf toont voor het alternatief Landschap de invloed op Defensie en luchtvaart. Afbeelding 3.7 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.8 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 3.7 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines alternatief Landschap

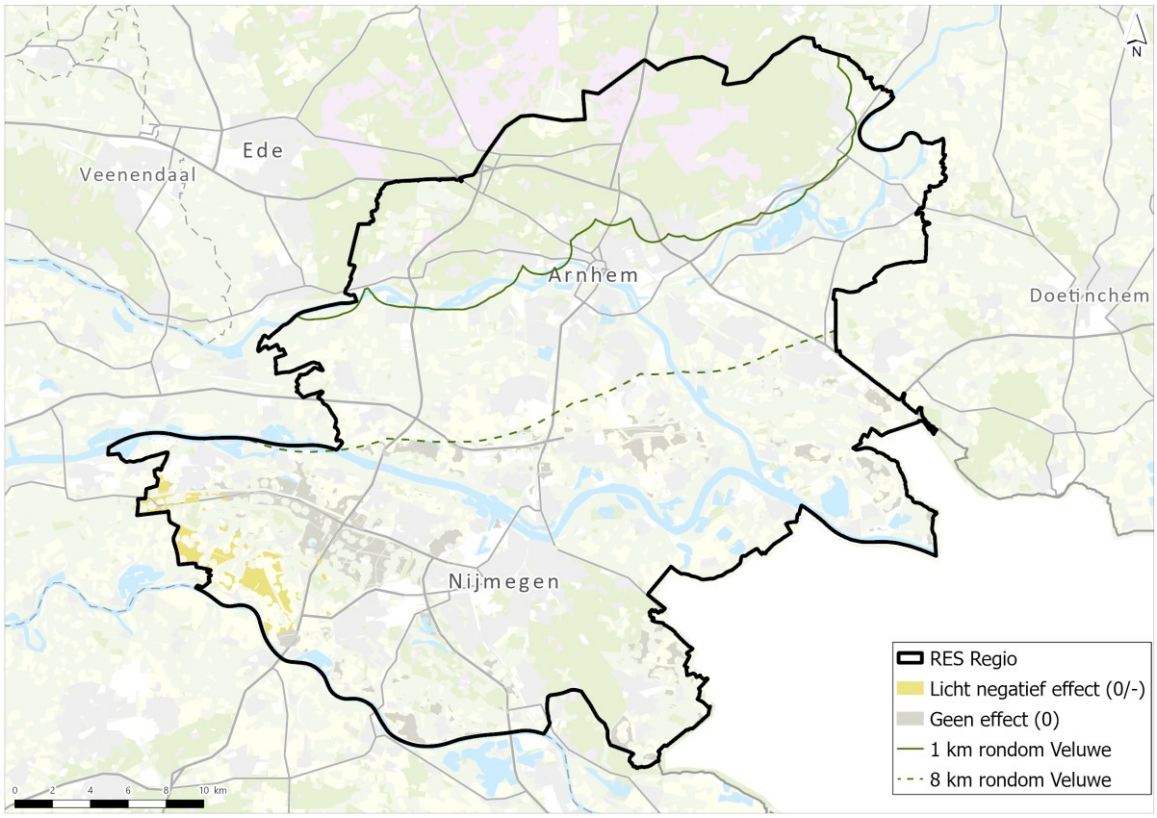
Afbeelding 3.8 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines alternatief Landschap

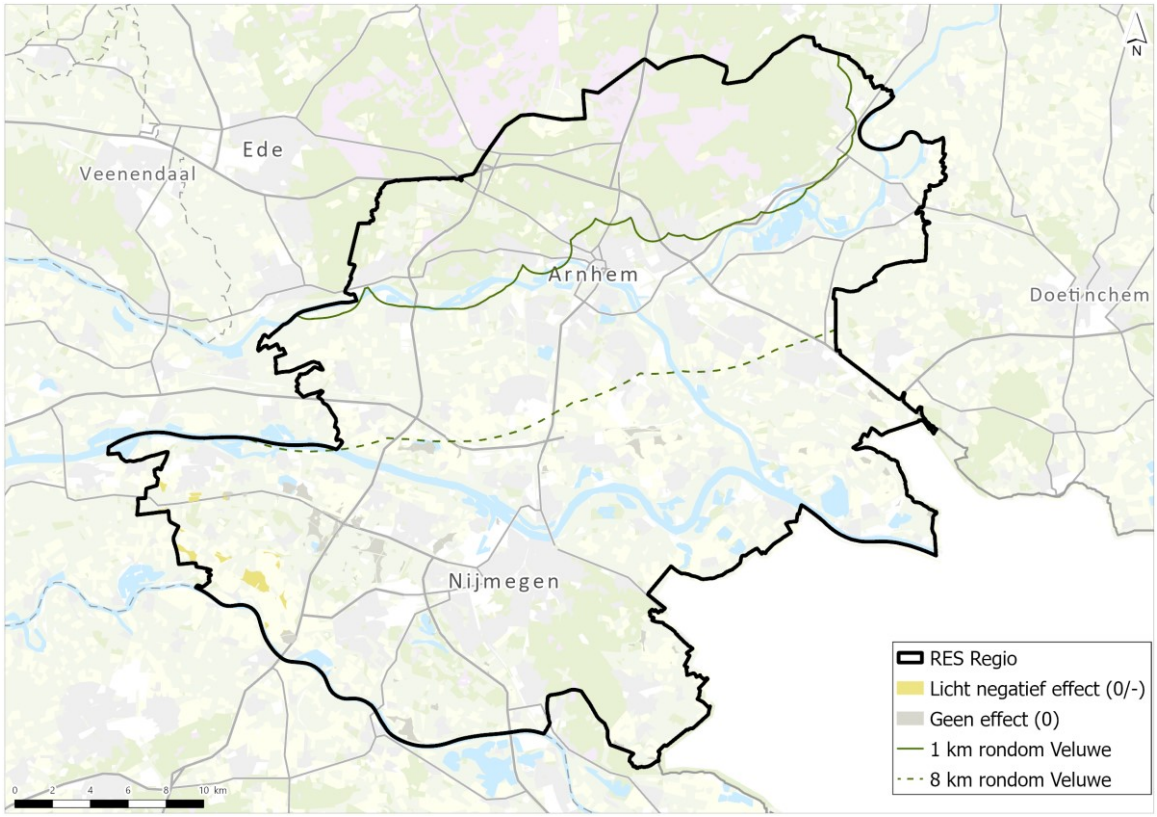
3.2.4 Alternatief Natuur

Deze paragraaf toont voor het alternatief Natuur de invloed op Defensie en luchtvaart. Afbeelding 3.9 toont de beoordeling voor 120 m winturbines, afbeelding 3.10 de beoordeling voor 166 m windturbines.

Afbeelding 3.9 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 120 m windturbines alternatief Natuur

Afbeelding 3.10 Beoordeling invloed op Defensie en luchtvaart voor 166 m windturbines alternatief Natuur

BIJLAGE: ENERGIEOPBRENGST PLANMER RES GMR ARNHEM-NIJMEGEN

Onderwerp	Notitie energieopbrengst planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Projectcode	134281
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-008.210
Auteur(s)	C. Berkhout MSc
Gecontroleerd door	R. de Jong MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

1 ENERGIEOPBRENGST

Om de potentiële energieopbrengst van de alternatieven uit het planMER voor de RES 2.0 van de GMR Arnhem-Nijmegen inzichtelijk te maken is gekeken naar de beschikbare zoekruimte voor windturbines en zonnevelden in de verschillende alternatieven. Op basis van de oppervlakte van de zoekruimte per alternatief is aan de hand van standaard parameters berekend hoeveel duurzame energie er potentieel opgewekt kan worden binnen de alternatieven. Deze uitkomsten zijn vergeleken met de openstaande biedingen uit de RES 1.0. Voor meer achtergrondinformatie over het voornemen wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER.

1.1 Methode

Om de gezamenlijke oppervlakte van de zoekruimte per alternatief te berekenen is gebruik gemaakt van GIS. Deze zijn samengevat tot één getal voor de oppervlakte van de zoekruimte. Er is onderscheid gemaakt tussen drie verschillende zoekruimtes: voor 120 m windturbines, 166 m windturbines en zonnevelden. Deze drie hebben ook een verschillende zoekruimte, veelal omdat er voor de grotere windturbines minder zoekruimte is dan voor 120 m windturbines zijn. Daarnaast gelden voor de zonnevelden andere belemmeringen dan voor windturbines, waarmee de zoekruimte dus ook groter is. Zon op dak maakt geen onderdeel uit van het planMER en is daarom ook niet beschouwd in deze notitie.

Bepalen opgesteld vermogen zonnevelden

Om te bepalen wat het potentiële opgesteld vermogen voor zonnevelden is, is gebruik gemaakt van de Factsheet Elektriciteit van de NPRES. De beschikbare oppervlakte aan zoekruimte voor zonnevelden is vertaald naar een hoeveelheid geïnstalleerd vermogen. Hiervoor zijn de kengetallen uit de genoemde Factsheet gebruikt.

Voor zonne-energie is dit 180 MWp/km^2. In de NRD is vastgelegd dat voor elk opgesteld vermogen van 1 MW wordt uitgegaan van een bandbreedte tussen 1,0 ha en 1,5 ha benodigd oppervlakte. De benodigde ruimte is hiermee ruim ingeschat, om zo ruimte te reserveren voor bijvoorbeeld landschappelijke inpassing en dubbel ruimtegebruik.

In deze notitie geldt als uitgangspunt dat per MWp opgesteld vermogen zonneveld 1,5 ha benodigd is. Dit is dus een conservatieve inschatting van het opgesteld vermogen per ha zonneveld.

Voor de berekening is dus uitgegaan van 120 MWp/km^2.

Bepalen opgesteld vermogen windturbines

Voor windturbines is geen vermogen per oppervlakte gegeven vanuit Factsheet Elektriciteit van NPRES. Wel is een onderlinge afstand tussen windturbines geadviseerd van vijf keer de rotordiameter (5D).

Dit dient daarom omgerekend te worden naar een vermogen per een bepaald oppervlakte. Daarvoor is de aanname gedaan van een windpark waarin de windturbines in een vierkant-grid zijn opgesteld. Met deze aanname kan 11 MW/km^2 aan windturbines worden geplaatst Dit kengetal is voor beide types windturbines ongeveer gelijk.

De aanname van een opstelling in een vierkant zorgt er voor dat het genoemde getal van 11 MW/km^2 een conservatieve schatting is. Voor lijn opstellingen (bijvoorbeeld langs snelwegen) is namelijk beduidend minder ruimte nodig, om hetzelfde vermogen op te stellen. Deze berekening moet dan ook gezien worden als een soort ondergrens en als een hoeveelheid windenergie dat in ieder geval geïnstalleerd kan worden.

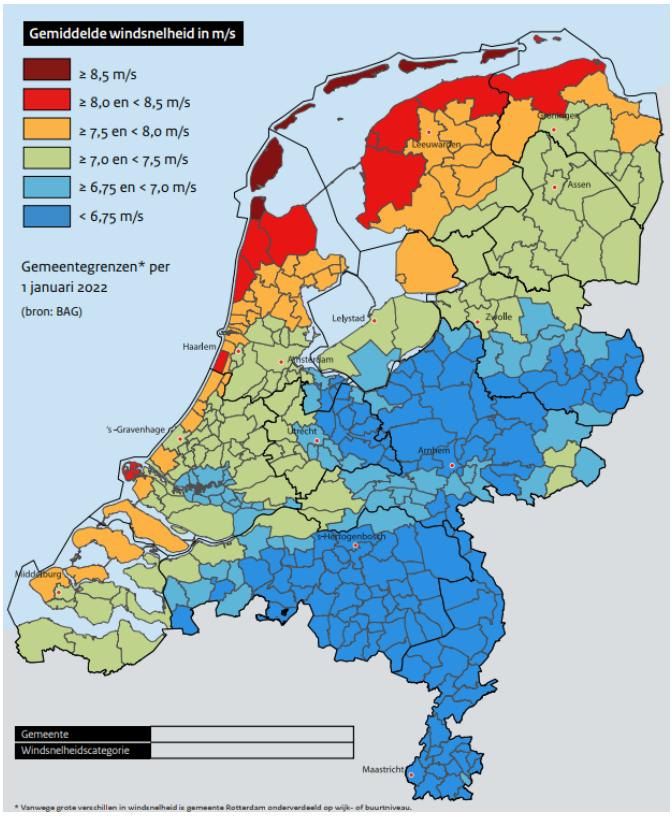
Van vermogen naar opwekpotentie

Om van de geïnstalleerde vermogens naar de hoeveelheid opgewekte energie te komen is wederom gebruik gemaakt van kengetallen van NPRES: namelijk het begrippenkader RES van de VIVET werkgroep. Hierin zijn kengetallen gegeven voor het aantal vollasturen voor windenergie en zonne-energie. Op basis hiervan kan de energieopbrengst berekend worden:

- voor zon-PV wordt gerekend met 900 vollasturen per jaar;
- voor windturbines met 2670 vollasturen per jaar (tiphoogte > 150 m, windsnelheid < 6.75 m/s).

De gemiddelde windsnelheid volgt uit een kaart met gemiddelde windsnelheden die in het begrippenkader RES aan bod komt. Deze is opgenomen in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1 Gemiddelde windsnelheden in m/s in Nederland

Afbeelding 1.2 toont een schematische weergaven van het doorlopen proces om de energieopbrengst te bepalen in MWh/jaar.

Afbeelding 1.2 Schematische weergave energieopbrengsten

In de voorliggende analyse is geen rekeningen gehouden met de beschikbare netcapaciteit in de relevante gebieden. Het kan dus zijn dat er door de netbeheerder geen aansluiting verstrekt kan worden, omdat er geen ruimte meer vrij is op het elektriciteitsnet. Voor een aantal bedieningsgebieden in de regio Arnhem-Nijmegen is er op basis van de VIVET-kaarten voor netcongestie voorzien dat er voor 2033 geen capaciteit meer beschikbaar. In het planMER is eveneens een analyse ten aanzien van het energiesysteem opgenomen. Hierin wordt dit beeld nader toegelicht en genuanceerd.

1.2 Resultaten

In onderstaande tabel 1.1 zijn de resultaten van deze berekening per energiebron en per alternatief weergegeven. De totale doelstelling voor windturbines en zonnevelden (op land) bedraagt 1,13 TWh. In de tabel is weergegeven hoeveel % van dit openstaande deel er gehaald kan worden per energiebron en per alternatief. Hierbij is geen rekening gehouden met projecten die inmiddels zijn gerealiseerd of in de pijplijn zitten. Verder is het belangrijk om te benoemen dat de verhouding tussen wind- en zonne-energie uit het bod in de RES 1.0 onevenwichtig is. Hier is namelijk opgenomen dat van de 1,13 TWh duurzame energie op

land, 0,66 TWh aan zonnevelden wordt ontwikkeld en 0,47 TWh met windturbines. De in tabel 1.1 genoemde aantallen zijn gebaseerd op generieke en conservatieve uitgangspunten.

Tabel 1.1 Resultaten opwekpotentie per alternatief

Alternatief	Variant	Opper-vlakte	Vermogens dichtheid	Vermogen	Vollast-uren	Energieop brengst	Percentage van doelstelling
		km²	MW(p)/ km²	MW(p)	uur	TWh	%
RES 1.0	wind 120 m	3,6	11	40	2670	0,11	9,7
	wind 166 m	1,9	11	20,9	2670	0,06	5,3
	zonnevelden	37,5	120	4500	900	4,05	358
Landschap	wind 120 m	101,0	11	1110,8	2670	2,97	263
	wind 166 m	32,7	11	359,7	2670	0,96	85
	zonnevelden	319,9	120	38388	900	34,55	3058
Natuur	wind 120 m	42,4	11	466,7	2670	1,25	110,6
	wind 166 m	12,0	11	131,8	2670	0,35	30,9
	zonnevelden	281,7	120	33804	900	30,42	2692
Leef-omgeving	wind 120 m	5,0	11	54,8	2670	0,15	13,2
	wind 166 m	4,5	11	49,4	2670	0,13	11,5
	zonnevelden	555,7	120	66684	900	60,02	5311
Totale zoekruimte	wind 120 m	211,6	11	2327,9	2670	6,22	550
	wind 166 m	84,0	11	924,1	2670	2,47	218,6
	zonnevelden	685	120	82200	900	73,98	6547

De resultaten uit bovenstaande tabel tonen aan dat binnen alle alternatieven ruim voldoende ruimte is om de doelstelling te realiseren met zonnevelden. Voor windturbines geldt dat binnen het alternatief RES 1.0 en het alternatief Leefomgeving het percentage van de doelstelling dat met windenergie behaald kan worden klein is. Dit blijkt ook uit de verhouding tussen wind- en zonne-energie in de RES 1.0 (11 % wind, 89 % zon). Voor de zonnevelden geldt hierbij een overschatting van de opwekpotentie, omdat een deel van de beschikbare ruimte niet kan worden ingevuld met zonnepanelen, maar gereserveerd dient te worden voor andere functies, zoals de landschappelijke inpassing.

Daarnaast geldt dat windturbines en zonnevelden complementair zijn. Daar waar zonnevelden worden ontwikkeld is fysiek geen ruimte voor windturbines en vice versa. Ook bestaat de opgave niet alleen uit windturbines met een ashoogte van 120 m, maar hierin kan in de regio op verschillende plaatsen gevarieerd worden.

Voortgang bod RES 1.0

Uit de monitor Elektriciteit van de regio blijkt dat 56 % van het bod uit de RES 1.0 inmiddels vertaald is in concrete projecten in de pijplijn of is gerealiseerd. Hiervan is 26 % van het bod al gerealiseerd en 30 % zit nog in de pijplijn. Er blijft dus nog 44 % ambitie over om verder invulling te geven in concrete projecten.

Hierbij is onderscheid te maken tussen windturbines en zonnevelden:

- de realisatie van windenergie is gestegen naar 19 %. Echter voor wind zijn nog veel mogelijkheden qua ambitie (58 %) om verder in te vullen met concrete projecten. Dit heeft een positief effect op de huidige verhouding tussen zonnevelden en windturbines. Deze verhouding is nu 26 % wind en 74 % zonnevelden, maar hiermee is de ambitie uit de RES 1.0 nog niet gehaald;

- slechts 12 % van het bod voor zonnevelden uit de RES 1.0 is gerealiseerd. Een groot deel zit echter al in de fase van subsidiebeschikking en aanbouw. De netcongestie kan nog wel voor vertraging zorgen voor projecten zonder aanvraag voor netaansluiting. Deze analyse loopt nog.

Uit de monitor van de RES Arnhem-Nijmegen uit maart 2023 volgt dat in totaal 124,4 GWh aan windenergie is gerealiseerd en 81 GWh aan zonnevelden. Het totaal van windturbines en zonnevelden komt hiermee op 205,4 GWh (0,2054 TWh). Hieruit blijkt dat de regio nog stevige stappen dient te zetten om de ambitie van 1,13 TWh aan windturbines en zonnevelden te halen.

Voldoende netcapaciteit

Uit een intern uitgevoerde analyse waarbij de beperkingen in netcapaciteit expliciet meegenomen worden in modelberekeningen blijkt dat een verhouding zonne-energie/windenergie van 30 % - 70 % het meest optimaal is. Met deze verhouding kan de meeste duurzaam opgewekte energie aan het elektriciteitsnet worden geleverd bij een beperkte netcapaciteit. De verhouding is dus het optimum vanuit het perspectief van netinpassing. De uitwerking is echter van meer factoren afhankelijk. Met andere verhoudingen is er meer netcapaciteit nodig om eenzelfde hoeveelheid energie te leveren. Dit heeft gevolgen voor onder andere de betaalbaarheid van de energietransitie.

Het is het meest optimaal als de percentages bij wind hoger zijn dan 70 %, dan is er immers naar verwachting voldoende zoekruimte voor windturbines om 70 % van de doelstelling uit windenergie te halen. Hierbij kunnen dan nog onzekerheden die bij de ontwikkeling van projecten komen kijken worden opgevangen. Voor het alternatief Landschap is dit voor beide windturbinetypen het geval, voor het alternatief Natuur alleen voor de 120 m windturbines. Voor zonnevelden geldt op soortgelijke wijze dat een percentage hoger dan 30 % betekent dat er voldoende zoekruimte is om de gewenste hoeveelheid zonnevelden aan te leggen. Zoals blijkt uit tabel 1.1 is dit voor alle alternatieven ruimschoots het geval.

Disclaimer

Deze resultaten moeten bekeken worden in de juiste context. Er is namelijk geen rekening gehouden met beschikbare netwerkcapaciteit en de daadwerkelijke invulling van de alternatieven. Daarnaast zijn de milieueffecten voor de alternatieven nog niet onderzocht. Dit is dus een eerste indicatie. Een uitgebreidere analyse op het moment dat zoekgebieden meer geconcretiseerd zijn, kan uitwijzen wat er binnen de grenzen van het elektriciteitsnet realiseerbaar is.

planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen

Rapport molenaarswoningen

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

12 mei 2023

Project	planMER RES GMR Arnhem-Nijmegen
Opdrachtgever	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Document	Rapport molenaarswoningen
Status	Definitief
Datum	12 mei 2023
Referentie	134281/23-008.095
Projectcode	134281
Projectleider	T. Reimer MSc
Projectdirecteur	Ir. A.H.J. van Kuijk
Auteur(s)	R. de Jong MSc, L.F. de Visser-Bleijenberg MSc
Gecontroleerd door	S.A. de Graaff MSc
Goedgekeurd door	T. Reimer MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	**INTRODUCTIE**	**4**
1.1	Aanleiding en achtergrond	4
1.2	Molenaarswoningen en optimalisatie zoekruimte	5
1.3	Leeswijzer	5
2	**ZOEKRUIMTE IN PLANMER**	**6**
2.1	Criteria windturbines	6
2.2	Zoekruimte windturbines	8
3	**ACHTERGRONDINFORMATIE MOLENAARSWONINGEN**	**10**
3.1	Toelichting definitie molenaarswoningen	10
3.2	Voorbeeld windpark Koningspleij Arnhem	11
3.3	Conclusies	12
4	**POTENTIËLE MOLENAARSWONINGEN IN DE REGIO**	**13**
4.1	Aanpak	13
4.2	Gebieden op kaart	14
5	**CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN**	**16**
	Laatste pagina	17
	Bijlage(n)	**Aantal pagina's**
	-	

1

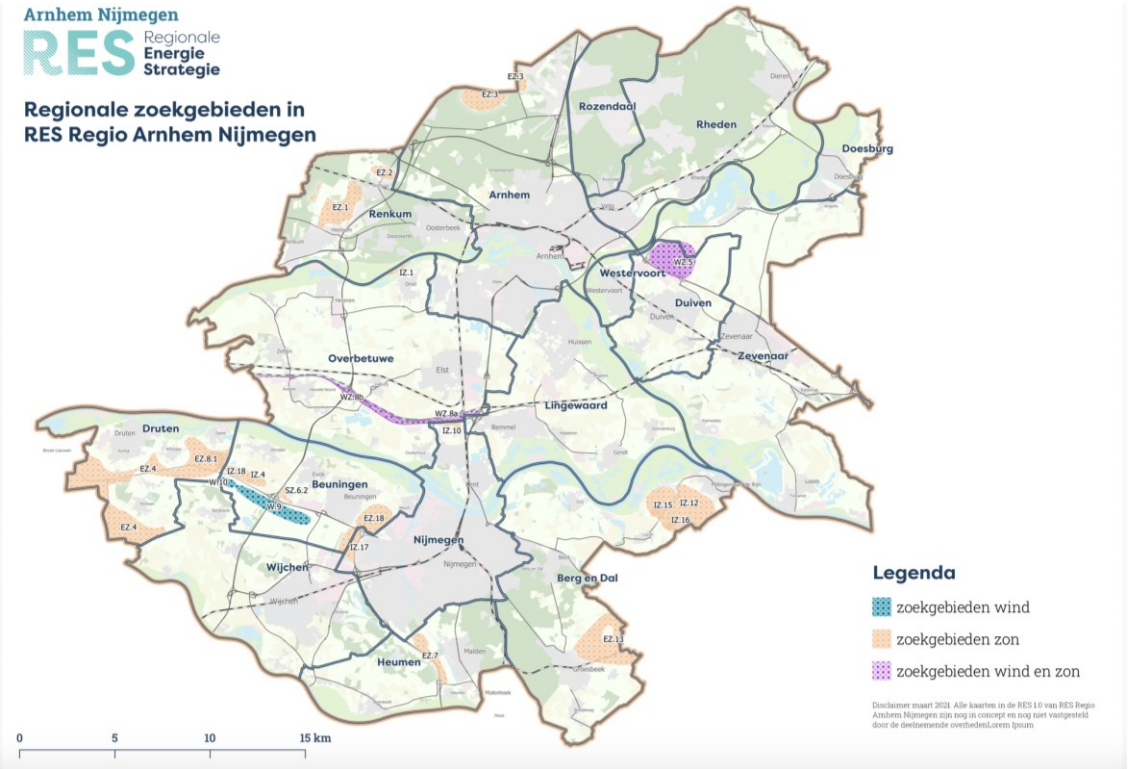
INTRODUCTIE

1.1 Aanleiding en achtergrond

De Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen (hierna: de regio) heeft een bod gedaan om 1,62 TWh duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken in 2030. De regio wil deze doelstelling onder andere realiseren door de ontwikkeling van zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. In het bod is hiervoor uitgegaan van een verhouding van 89 % opgesteld vermogen aan zonnevelden en zon op dak, en 11 % opgesteld vermogen aan windturbines.

De regio heeft erkend dat de verhouding tussen zon en wind in het bod uit de RES 1.0 niet evenwichtig is. In de RES 1.0 hebben de deelnemers afgesproken te werken aan een betere verhouding tussen zon en wind. Daarom verkent de regio extra gebieden bovenop de zoekgebieden voor wind om tot een meer evenwichtige verhouding te komen tussen wind en zon. Dit legt de regio vast in de RES 2.0. De zoekgebieden uit de RES 1.0 zijn weergegeven op afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1 Bod RES 1.0 regionale zoekgebieden

Om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om meer gebieden aan te wijzen voor de opwek van duurzame energie middels windturbines is een planMER opgesteld. Voor meer achtergrondinformatie over het voornemen en het vervolgproject wordt verwezen naar het hoofdrapport planMER. Uit het planMER zijn verschillende gebieden naar voren gekomen die mogelijk geschikt zijn voor het realiseren van windturbines. Sommige van deze gebieden bestaan uit een relatief klein oppervlakte, waar een windpark van meer dan twee windturbines niet gerealiseerd kan worden. De regio heeft in de RES 1.0 de ruimtelijke afspraak gemaakt om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') te voorkomen. Om 'confetti' te voorkomen zijn voor windenergie gebieden nodig van een substantiële omvang. Deze kunnen ontstaat door het toepassen van molenaarswoningen.

1.2 Molenaarswoningen en optimalisatie zoekruimte

Bij het bepalen van de zoekruimte voor windenergie is ervan uitgegaan dat woningen in stedelijk gebied en woningen in het buitengebied dezelfde 'bescherming' kennen tegen geluidhinder. In de praktijk bestaan echter mogelijkheden om voor woningen in het buitengebied minder strenge normen te hanteren. Deze woningen zouden dan onderdeel kunnen zijn van een windturbinepark en als het ware een bedrijfswoning bij de inrichting (het windpark) zijn. Dergelijke woningen worden ook wel molenaarswoningen genoemd. In het kort zijn molenaarswoningen dus woningen die dichtbij een windturbine of windpark liggen. De juridische definitie en mogelijkheden worden in hoofdstuk 2 toegelicht.

De regio heeft in aanvulling op het planMER de wens om in beeld te brengen welke woningen als molenaarswoning kunnen worden aangewezen. Door het aanwijzen van molenaarswoningen is de afstand die een windturbine van een woning af dient te staan kleiner. Hiermee kan de zoekruimte voor windenergie worden geoptimaliseerd. Het doel van deze rapportage is inzicht te krijgen in de gebieden waar mogelijkheden zijn om molenaarswoningen aan te wijzen en hiermee robuuste en grotere gebieden voor windparken te creëren.

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage worden de mogelijkheden ten aanzien van molenaarswoningen in de regio Arnhem-Nijmegen onderzocht. In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de totstandkoming van de huidige zoekruimte voor windturbines. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het concept van molenaarswoningen toegelicht, wordt de juridische achtergrond belicht en wordt een praktijkvoorbeeld uit Arnhem aangehaald. Hoofdstuk 4 beschrijft de onderzoeksaanpak voor het optimaliseren van de zoekruimte en toont de resultaten op kaart. Ten slotte geeft hoofdstuk 5 inzicht in de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van molenaarswoningen in het planMER.

2

ZOEKRUIMTE IN PLANMER

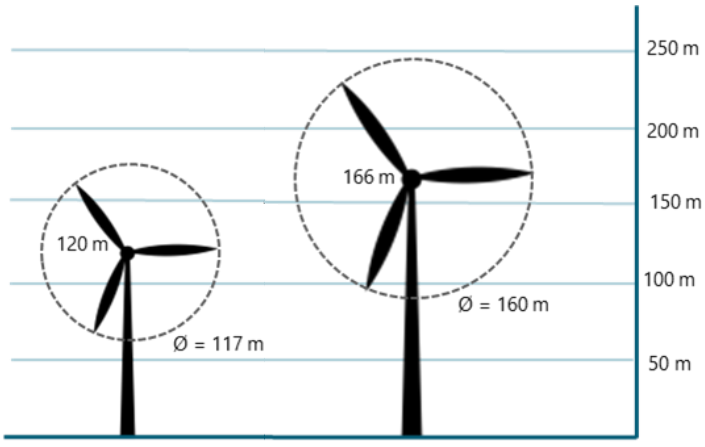
Dit hoofdstuk geeft een korte toelichting op de totstandkoming van de basis-zoekruimte in het planMER. Voor een verdere verdieping wordt verwezen naar het hoofdrapport van het planMER. Dit hoofdstuk beperkt zich tot de onderdelen die relevant zijn in relatie tot de mogelijkheden ten aanzien van molenaarswoningen.

2.1 Criteria windturbines

Voor het bepalen van de zoekruimte in de regio is het allereerst van belang om de bandbreedte te bepalen. Hierbij is uitgegaan van twee referentieturbines (afbeelding 2.1):

1 windturbines (circa 3,6 MW) met een ashoogte van 120 m en een rotordiameter van 117 m;
2 windturbines (circa 7,0 MW) met een ashoogte van 166 m en een rotordiameter van 160 m.

Afbeelding 2.1 Referentieturbines

3,6 MW windturbine 7,0 MW windturbine

Op basis van de bandbreedte is bepaald welke harde belemmeringen relevant zijn voor windenergie en welke richtafstanden hiervoor aangehouden dienen te worden. In tabel 2.1 staan de gehanteerde afstanden voor de verschillende aspecten van harde belemmeringen met de bijbehorende status.

Tabel 2.1 Harde belemmeringen windturbine (nee)

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
1	kwetsbare objecten	178,5 m *PR10-6, tiphoogte*	246 m *PR10-6, tiphoogte*	artikel 3.15a, lid 1, van het Activiteitenbesluit

Nr.	Aspect	Afstand		Status
		120 m ashoogte	166 m ashoogte	
2	beperkt kwetsbare objecten (PR10-5)	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	artikel 3.15a, lid 2, van het Activiteitenbesluit
3	rijkswegen en provinciale wegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
4	hoofdwaterwegen	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	Waterwet
5	spoorwegen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
6	bovengrondse hoogspanningslijn	58,5 m *½ rotordiameter*	80 m *½ rotordiameter*	fysieke belemmering voor windturbinebladen
7	ondergrondse hoogspanningslijn	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
8	buisleidingen	object + 15 m		fysieke belemmering voor fundering
9	Rijksmonumenten	begrenzing object op kaart		erfgoedwet
10	geluidsgevoelige objecten	210 m	385 m	geluidscontour op basis van 47 dB met mitigerende maatregelen wet geluidhinder
11	weidevogelgebieden	begrenzing op kaart + ½ rotordiameter		Omgevingsverordening Gelderland, Artikel 2.51a, en artikel 1a.2
12	Wespendief	Veluwe + 1 km		zorgplicht vanuit Wro

Status van het Activiteitenbesluit

Om windturbines te kunnen ontwikkelen dient te worden voldaan aan (strenge) normen voor bijvoorbeeld geluid en slagschaduw. Deze zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit en zijn van toepassing op geluidgevoelige objecten, waar jaarrond een geluidniveau van maximaal 47 dB Lden mag optreden. Op 30 juni 2021 oordeelde de Raad van State in een uitspraak over het Windpark Delfzijl, dat deze normen uit het Activiteitenbesluit vanuit milieuperspectief moeten worden onderbouwd met een planMER, om zo een passende norm te bepalen. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat laat hiervoor momenteel een planMER opstellen. In het planMER is uitgegaan van de 47 dB Lden contour (inclusief mitigerende maatregelen) zoals deze van toepassing zijn in het Activiteitenbesluit.

Afstanden behorende bij geluidscontour

Windturbines maken geluid. Dit geluid is grotendeels afkomstig van de bewegende delen (zoals de rotorbladen) die door de wind worden aangedreven. Een kleiner deel van het geluid wordt veroorzaakt door de aandrijving. Dit kan zorgen voor geluidhinder op gevoelige functies, zoals woningen.

In een modelstudie naar geluid is een situatie onderzocht met een aantal windturbines in lijnopstelling op een willekeurige locatie in het plangebied. Hiermee kan de geluidhinder worden bepaald die is gebruikt bij het uitvoeren van de onderzoeken. Bij de windturbines in lijnopstelling speelt cumulatie van geluid tussen de windturbines onderling een rol, waardoor de contourafstand[1] groter wordt. Bij de lijnopstelling is een scenario doorgerekend met vier windturbines met een tussenafstand van drie keer de rotordiameter (3D). Dit is de minimale afstand die de windturbines uit elkaar moeten staan, en levert voor geluid een maximale contourafstand op. Het geluid van de windturbines onderling beïnvloeden elkaar dan het sterkst, waardoor het cumulatieve effect het grootst is. Dit levert een worst-case scenario op. De bodemfactor in het model is ingesteld op halfzacht, half hard (B=0,5). Dit betekent dat er uitgegaan wordt van een oppervlakte met 50 % landbouwgrond en natuur, en 50 % stedelijk gebied en water. Voor de windverdeling van de windturbines is

[1] De contourafstand is de afstand rond de windturbine(s) waar de geluidseffecten waarneembaar zijn.

uitgegaan van de KNMI-windgegevens voor het zoekgebied. Tabel 2.2 toont de specificaties van de windturbines die gebruikt zijn voor het bepalen van de afstanden.

Tabel 2.2 Specificaties van de 120 m en 166 m windturbine

	120 m windturbine	**166 m windturbine**
naam	Nordex N117	Enercon E-160
vermogen (MW)	3,6	5,5
ashoogte (m)	120*	166**
rotordiameter (m)	116,8	160
maximale geluidemissie (dB)	105***	107,0***

* Deze windturbine is leverbaar met een ashoogte tussen de 76 en 141 m, gekozen is voor een ashoogte van 120 m.

** Deze windturbine is leverbaar met een ashoogte tussen de 120 en 166 me, gekozen is voor de maximale ashoogte van 166 m.

*** Inclusief trailing edge serrations, toevoeging aan het blad van een windturbine waardoor minder geluid produceren (= mitigatie).

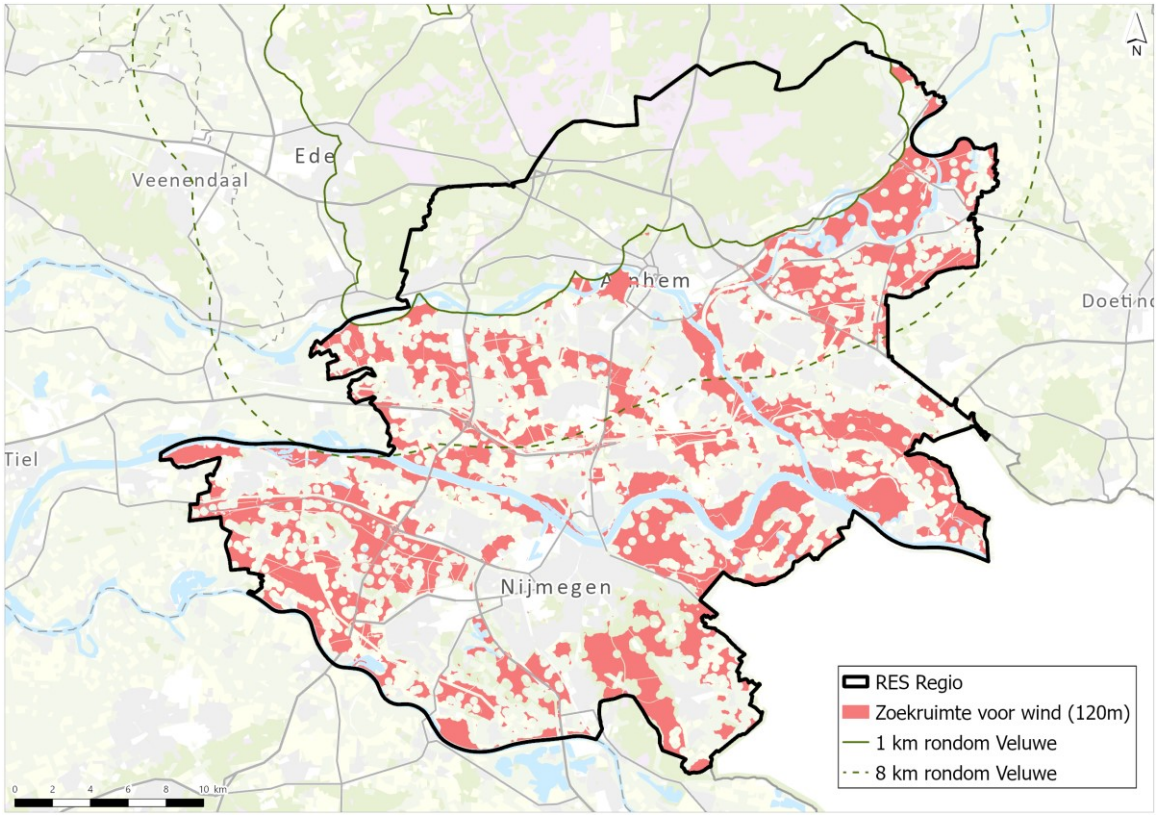
Van de 120 m en 166 m windturbines is de maximale afstand tot de 47 dB Lden[1] contour bepaald. Dit is gedaan in Geomilieu versie 5.20. Geomilieu is een softwarepakket voor het berekenen, presenteren, beoordelen en het voorspellen van onder andere geluidshinder. De genoemde 47 dB Lden is de grenswaarde die geldend was vanuit het Activiteitenbesluit. Deze grenswaarde bepaalt de afstand die tussen een windturbine en een gevel moet zitten om aan de geluidnorm te voldoen. Wordt een windturbine dichterbij geplaatst, dan is de geluidbelasting te hoog en voldoet deze niet.

2.2 Zoekruimte windturbines

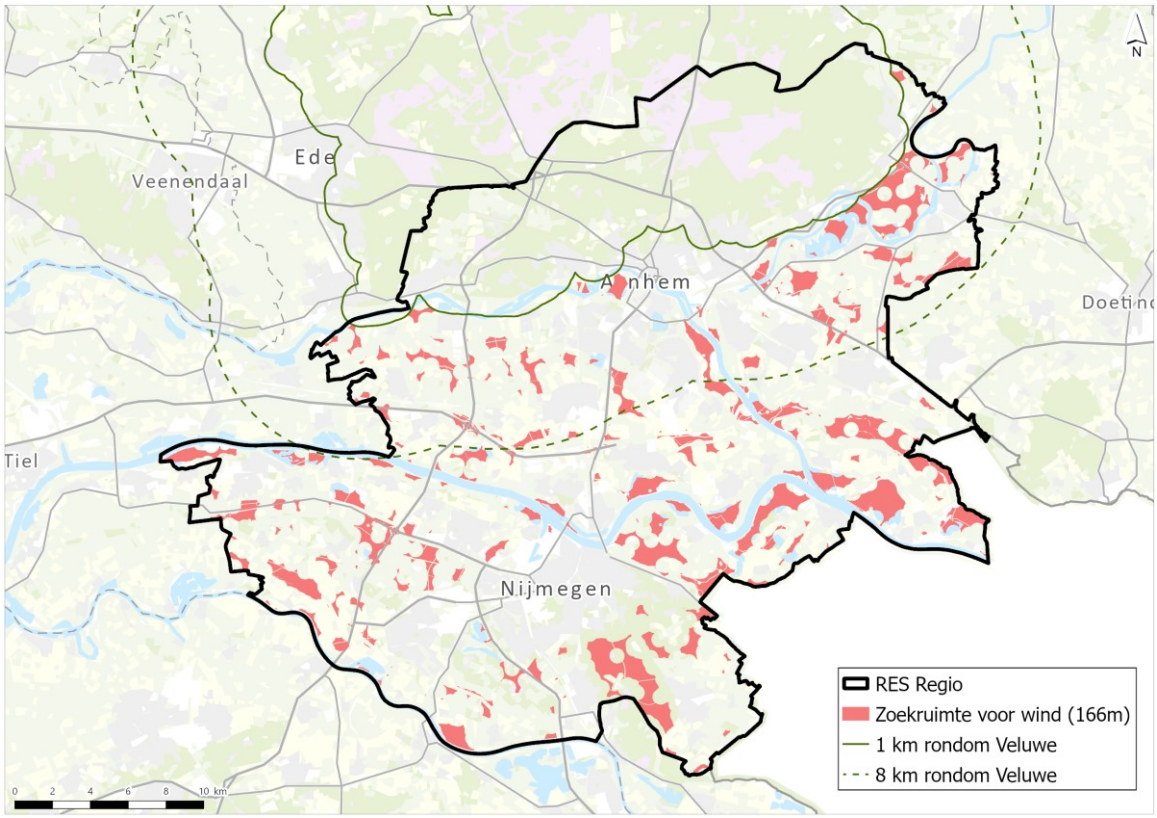
Afbeeldingen 2.1 en 2.2 toont de zoekruimte (na toepassing harde belemmeringen) voor respectievelijk 120 m en 166 m windturbines. De toegepaste harde belemmeringen zijn toegelicht in tabel 2.1. Dit is de basis-zoekruimte voor windturbines zonder verder milieuonderzoek. Op deze kaart is geen rekening gehouden met molenaarswoningen. Voor geluidscontour is voor woningen in stedelijk gebied en in het buitengebied een gelijke afstand aangehouden van respectievelijk 210 m (120 m windturbine) en 385 m (166 m windturbines).

[1] Lden staat voor Level day, evening, night, ofwel het tijdgewogen jaargemiddelde geluidniveau in de dag-, de avond- en de nachtperiode. 's Avonds geldt er een correctie van +5 dB en 's nachts van +10 dB (Lnight). Er is gekozen voor deze weging om recht te doen aan de omstandigheden. 's Avonds en 's nachts zijn mensen vaker in rust, is het omgevingsgeluid minder, maar waait het vaak harder. Daarom wegen de avond en de nacht zwaarder mee dan de dag.

Afbeelding 2.1 Zoekruimte 120 m windturbines

Afbeelding 2.2 Zoekruimte 166 m windturbines

3

ACHTERGRONDINFORMATIE MOLENAARSWONINGEN

3.1 Toelichting definitie molenaarswoningen

Zoals in hoofdstuk 1 toegelicht zijn molenaarswoningen woningen die dichtbij een windturbine of windpark liggen. Hierbij kunnen de woningen op een kortere afstand van een windturbine liggen dan de toegepaste afstanden voor geluidhinder van 210 m (120 m windturbine) of 385 m (166 m windturbine).

Om windturbines dichtbij woningen mogelijk te maken dienen de woningen bij de 'inrichting' horen. Voor deze woningen geldt dat ze bij het windpark (de inrichting) horen, zoals een bedrijfswoning op een bedrijventerrein hoort bij het bedrijf. De standaard normen voor geluid (en slagschaduw) gelden dus niet voor deze molenaarswoningen, omdat ze onderdeel zijn van de inrichting. Hierbij dient er wel binding te zijn tussen de woning en het windpark. Daarnaast moet sprake blijven van een 'goed woon- en leefklimaat' ter plaatse van de molenaarswoningen, ook al is de woning onderdeel van de inrichting. In diverse windparken blijkt echter dat ook bij een beperkte overschrijding van de geluidbelasting boven de wettelijke norm voldaan kan worden aan een goed woon- en leefklimaat. Dit sluit aan bij verschillende geluidhinderonderzoeken, waarbij omwonenden die meeprofiteren van het windpark minder hinder ervaren.

Binding tussen woning en windpark

Niet iedere woning kan worden aangewezen als molenaarswoning. Aan het aanmerken van molenaarswoningen of bedrijfswoningen zijn regels verbonden. Op grond van de wet en jurisprudentie dient er tussen woning en de inrichting (het windpark) een onderlinge binding te bestaan. Dit kan bestaan uit drie soorten binding:

- technische binding, zoals een gedeelde oprit of energiemeter bij de woning;
- organisatorische binding, waarbij de bewoner mede-eigenaar of grondeigenaar is;
- functionele binding, waarbij de bewoner van de woning oefent taken uit om het windpark te kunnen laten functioneren.

Daarnaast is het van belang dat het windpark ook daadwerkelijk in de directe nabijheid van de woning ligt. Dit volgt uit diverse uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State[1].

Juridische risico's

Het aanwijzen van een molenaarswoning gaat gepaard met verschillende risico's. Juridisch gezien is het belangrijk om aan te tonen dat er een binding is tussen het windpark en de molenaarswoning. Uit de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt dat indien twee van de drie bindingen (technisch, operationeel en/of functioneel) aanwezig zijn, dit meestal voldoende is, om juridische risico's te mijden, en te kunnen spreken van een molenaarswoning. De binding dient daarom goed onderbouwd te worden. Het aanwijzen van meerdere woningen als molenaarswoning voor één windpark is hierbij in relatie tot de benodigde binding veelal niet mogelijk.

- [1] 16 september 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ7747, over twee windturbines in Delfzijl;
- 13 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3405, over het windpark Kabeljauwbeek;
- 17 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:141, over het windpark Spui;
- 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616, over windpark De Drentse Monden en Oostermoer.

Binding niet altijd voldoende

In verschillende rechtszaken is de constructie van 'binding' aangevochten door omwonenden. De omwonenden die niet in een molenaarswoningen wonen stellen dat als gevolg van deze 'woning in de sfeer van de inrichting' zij ook meer geluidhinder ervaren, ook al blijft die binnen de geluidnorm. Dit komt omdat de windturbines nu op plekken kunnen komen te staan waar dit anders niet, of alleen na het nemen van geluidmaatregelen, mogelijk zou zijn. Bovendien stellen de 'andere' omwonenden dat er geen noodzaak bestaat voor de aanwijzing van een molenaarswoning. Zij menen dat er geen beheerdersfunctie nodig is in de directe nabijheid, omdat de beheerdersfunctie op afstand door specialisten kan en ook vaak wordt uitgevoerd. Met andere woorden: het windpark kan ook functioneren zonder deze toezichthouders. Dit laat zien dat een binding feitelijk ontbreekt.

3.2 Voorbeeld windpark Koningspleij Arnhem

In Arnhem is recent windpark Koningspleij, bestaande uit vier windturbines, ontwikkeld. In haar uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State[1] geeft de Afdeling antwoord op de vraag of de twee door de gemeente Arnhem aangewezen molenaarswoningen behoren tot de inrichting die windpark Koningspleij vormt. Hierbij zijn enkele beheerderstaken vastgelegd, die zijn getoetst door de afdeling;

- de molenaarswoningen bevinden zich op ongeveer 200 m, 300 m, 600 m, en 1 km van de vier windturbines. Er is niet vanuit beide woningen zicht op alle vier de windturbines. De windturbines zijn daarnaast vanuit de woning niet goed bereikbaar per motorvoertuig, omdat de woningen en het windpark worden gescheiden door de provinciale Pleijweg (N325). De windturbines zijn via een fietspad iets gemakkelijker te bereiken. De Afdeling oordeelt dat hulpdiensten in een vergelijkbare tijd als de lokale beheerders ter plaatse zullen zijn. De beheerderstaken met betrekking tot calamiteiten zorgen dus niet voor een overtuigende binding tussen het windpark en de molenaarswoning;
- de volgende beheerderstaak bestaat uit het houden van toezicht op de goede werking van de windturbine door visuele en auditieve observatie. Uit de visualisaties blijkt dat geen zicht bestaat op de lagere delen van de vier windturbines. De Afdeling acht het ook niet aannemelijk dat de eventuele geluiden die worden veroorzaakt door mechanische onregelmatigheden waargenomen zullen kunnen worden door de bewoners van de molenaarswoningen. Dit gelet op de afstand en de hoogte van het heersende wegverkeerslawaai van de tussen het windpark en de molenaarswoningen gelegen N325. De visuele en auditieve observatie is dus geen geldig argument voor binding;
- in de beheerdersovereenkomst is afgesproken dat de bewoners verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de gronden rondom de windturbines. Dit bestaat onder meer uit het opruimen van zwerfafval, maaien en het verwijderen van ongewenste begroeiing. Daarnaast is afgesproken dat de bewoners ook ingezet in niet-acute situaties, waarbij technische handelingen aan de windturbines noodzakelijk zijn. De Afdeling vindt dit geen overtuigde argumentatie om molenaarswoningen te verantwoorden.

Bovenstaand voorbeeld geeft aan dat een deugdelijke motivatie nodig is om aan te tonen dat sprake is van technische, organisatorische en/of functionele binding tussen het windpark en de molenaarswoning. Volgens de Afdeling is dit in het geval van windpark Koningspleij niet van toepassing. De technische, organisatorische en/of functionele bindingen zijn tussen de aangewezen molenaarswoningen en het windpark zijn niet overtuigend aanwezig. Desondanks kon het windpark worden ontwikkeld, zonder molenaarswoningen. De 'oude' woningen zijn burgerwoningen en zijn getoetst aan de normen uit het Activiteitenbesluit. Hiervoor had het door het college van B&W maatwerkvoorschriften genomen, die een hogere geluidsbelasting dan 47 Lden en 41 Lnight (artikel 3.14a Activiteitenbesluit) toestaan. Omdat de woningen op een locatie liggen met relatief hoge geluidbelasting door onder andere de N325 kon het windpark toch worden ontwikkeld.

[1] 1 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:889, uitspraak windpark Koningspleij Arnhem.

3.3 Conclusies

Het aanwijzen van molenaarswoningen is niet iets wat zondermeer mogelijk is om windparken te ontwikkelen. Maatwerk is hierbij noodzakelijk. Uit de voorbeelden van windpark Koningspleij en jurisprudentie blijkt dat er juridische risico's bestaan bij het toepassen van molenaarswoningen.

De Afdeling is kritisch ten opzichte van het aanwijzen van molenaarswoningen. Dit betekent echter niet dat dit geen mogelijkheid meer is. Wel lijkt het erop dat voor het aantonen van een binding meer toelichting is vereist dan een overeenkomst tussen initiatiefnemer en woningeigenaar voor het leveren van beheerdersdiensten. Met name het feit of een woningeigenaar ook grondeigenaar en mede-initiatiefnemer van het windpark is, lijkt in dit kader van belang. Het geldt namelijk dat, indien een grondeigenaar geen medewerking verleent aan een windpark, deze feitelijk niet kan bestaan. Het is nog niet bekend of dit voldoende is om bindingen reëel en van afdoende betekenis te laten zijn.

Om met succes een molenaarswoning aan te wijzen, dient aangetoond te worden dat in ieder geval twee van de drie bindingen aanwezig zijn. Daarnaast kan maatwerk uitkomst bieden om bovenstaande nader te onderbouwen. Hierbij kan gedacht worden aan:

1 het aankopen en weg bestemmen van een woning waar niet kan worden voldaan aan de geluidnorm. Daarmee vervalt de woonbestemming en is geen sprake meer van een geluidgevoelig object waarvoor voldaan moet worden aan de norm. Dit is echter wel kostbaar en betekent ook dat na de verwijdering van het windpark de woning niet meer bewoond kan worden;
2 aantonen dat het aanwijzen van de woning in de nabijheid van het windpark geen consequenties heeft voor andere omwonenden. Een eventuele overschrijding van de grenswaarden ter plaatse van de molenaarswoning heeft niet altijd een gevolg voor een goed woon- en leefklimaat voor andere woningen. Hiervoor dient wel voldoende afstand te zijn tot andere omwonenden;
3 aantonen dat ook ter plaatse van de woningen in de nabijheid van het windpark, voldaan kan worden aan de normen, waardoor de aanwijzing als molenaarswoning overbodig is. Dit kan door mitigerende maatregelen zoals de keuze van een relatief stille windturbine of het vaker stilzetten van de windturbine. Dit heeft echter wel gevolgen voor de opwek van een windturbine en dus de businesscase en haalbaarheid;
4 toepassen van een maatwerkvoorschrift. Daarmee kunnen andere geluidnormen worden vastgesteld, waaraan vervolgens getoetst moet worden. Hier moet het bevoegd gezag welwillend zijn, evenals de woningeigenaar. Bovendien geldt een strenge motiveringplicht en zijn bijzondere lokale omstandigheden nodig (zoals een hoge bestaande geluidbelasting van bestaande bronnen). In het landelijk gebied is dit vaak niet het geval, terwijl hier wel de meeste ruimte is voor windparken. De motivering zal dus lastiger zijn voor het bevoegd gezag.

Samengevat kan gesteld worden dat de Raad van State heeft uitgesproken dat het ontvangen van een vergoeding voor het accepteren van een hogere geluidhinder niet is wat de wetgever heeft bedoeld met de bescherming van woningen. Wel geldt dat in gevallen dat de eigenaar van de woning ook initiatiefnemer en grondeigenaar voor het windpark is, de keuze voor een molenaarswoning goed verdedigbaar is. Uiteindelijk blijft het toepassen van molenaarswoningen maatwerk.

4

POTENTIËLE MOLENAARSWONINGEN IN DE REGIO

4.1 Aanpak

Molenaarswoningen zijn in deze analyse gedefinieerd als panden met een woonfunctie. Het is hierbij belangrijk dat de woningen zelfstandig een beslissing kunnen nemen over het wel of niet meewerken en hiermee het toestaan van hogere geluidbelasting. Dit betekent dat binnen de geluidcontour van een enkele woning, geen andere woning mag voorkomen. Overige geluidgevoelige objecten, zoals ligplaatsen, standplaatsen en objecten met onderwijs- of gezondheidszorgfunctie zijn buiten beschouwing gelaten in deze analyse. Omdat deze analyse tot doel heeft de maximale ruimte in het zoekgebied voor windenergie in beeld te brengen, is de analyse uitgevoerd voor zowel windturbines met een ashoogte van 120 m als 166 m. Op projectniveau dient vervolgens onderzocht te worden welke mogelijkheden er zijn voor het realiseren van windturbines met een afwijkende ashoogte.

Om te bepalen welke woningen potentieel geschikt zijn als molenaarswoning zijn de volgende stappen gezet:

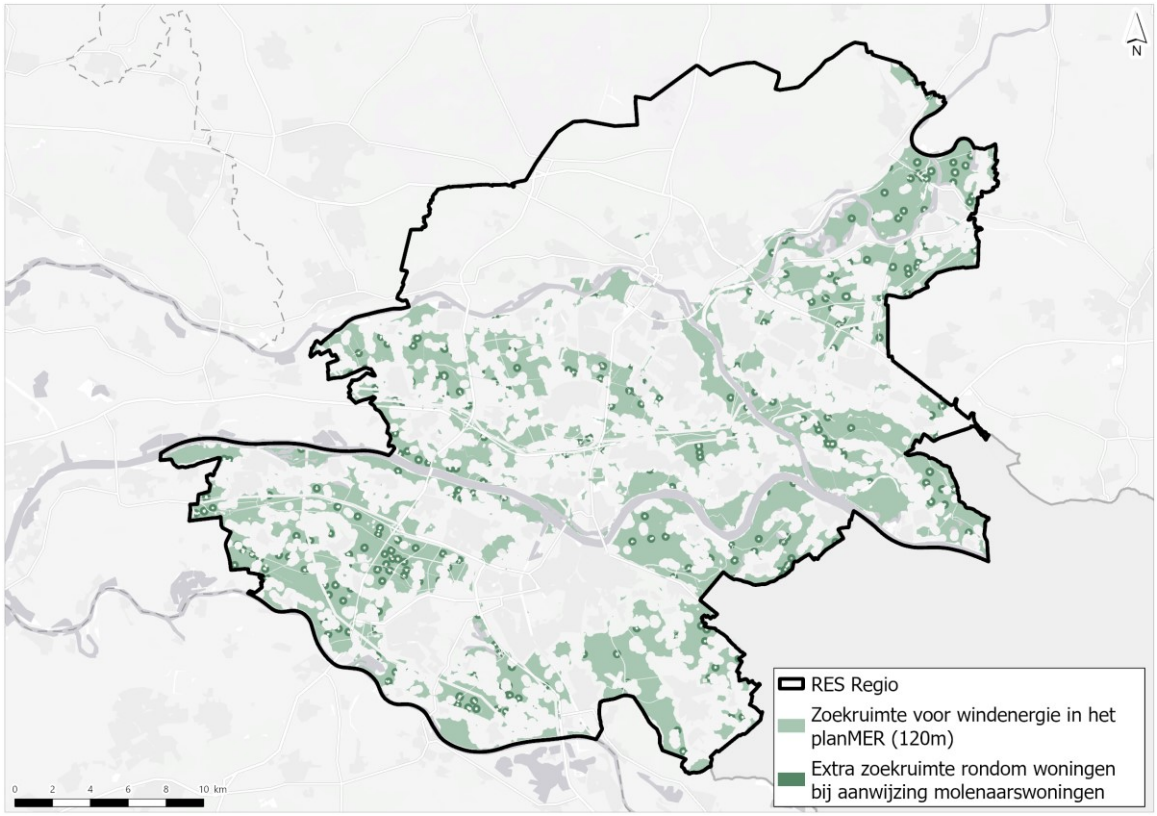
1 bepalen van de geluidscontour:
   - hiervoor is de afstand behorende bij de 47 dB Lden (inclusief 3 dB aangehouden) als minimale afstand tot woningen:
     - voor de 120 m windturbine is een geluidscontour van 210 m aangehouden;
     - voor de 166 m windturbine is een geluidscontour van 385 m aangehouden;
2 bepalen of sprake is van overlappende geluidscontour:
   - alleen woningen die zelfstandig een beslissing kunnen nemen over het toestaan van een molenaarswoning zijn in beeld gebracht. Dit is gedaan door woningen met een overlappende geluidscontour hebben die overlapt met de geluidscontour van een andere woningen. Hiervoor is GIS-data gebruikt. De woningen die overblijven zijn potentieel geschikt als molenaarswoning;
3 bepalen van de minimale afstand voor molenaarswoningen:
   - om een minimale veilige situatie te garanderen is een afstand van minimaal een ½ rotordiameter aangehouden tot woningen. Dit is de minimale afstand die aangehouden dient te worden tot een beperkt kwetsbaar object, zoals een bedrijfswoning. De afstand van een ½ rotordiameter staat gelijk aan de PR10-5 contour en voorkomt dat de wieken van de windturbine over het beperkt kwetsbare object draaien (‘overdraai’):
     - voor de 120 m windturbine is een afstand van 58 m aangehouden;
     - voor de 166 m windturbine is een afstand van 80 m aangehouden;
4 bepalen mogelijke optimalisatie zoekruimte:
   - om in beeld te brengen waar de mogelijkheden tot optimalisatie van de zoekruimte liggen is in beeld gebracht welke gebieden extra ontstaan bij het aanwijzen van molenaarswoningen. Dit bestaat uit de ruimte tussen de ½ rotordiameter afstand en de geluidscontouren:
     - voor de 120 m windturbine is dit de afstand tussen 58 m en 210 m;
     - voor de 166 m windturbine is dit de afstand tussen 80 m en 385 m.

4.2 Gebieden op kaart

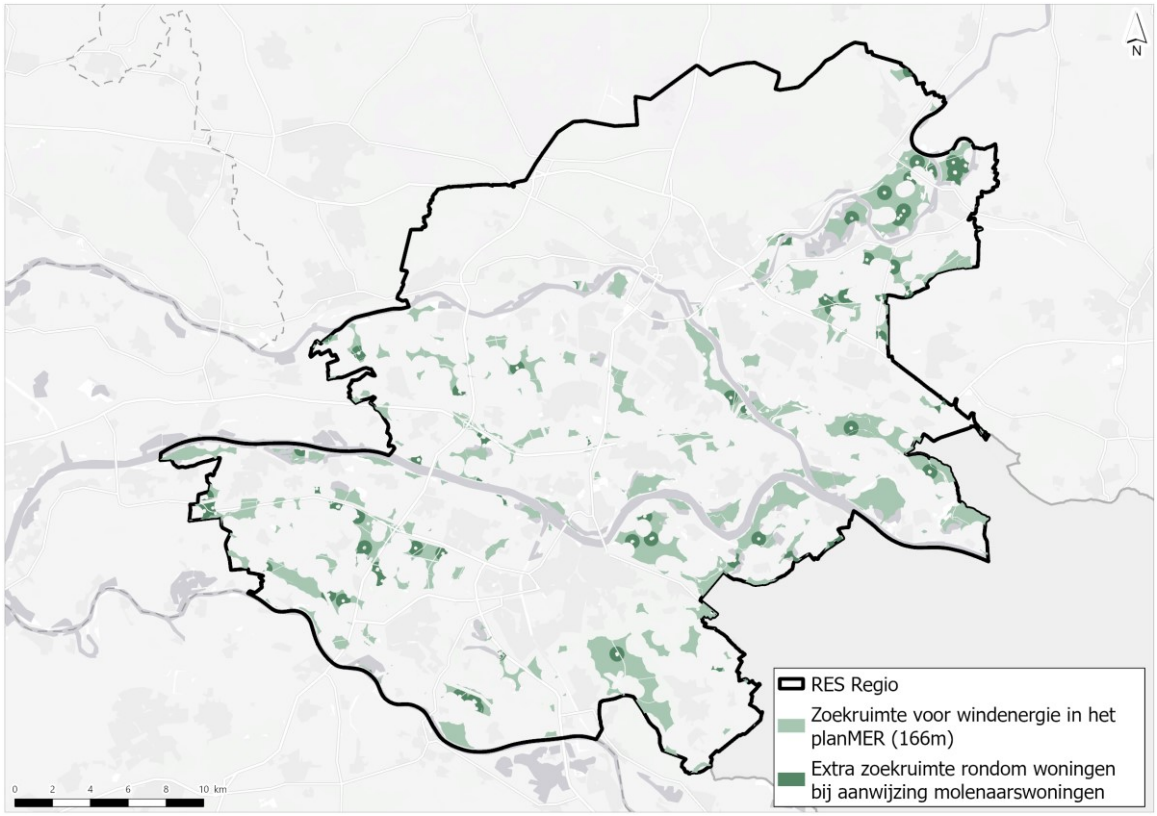
Met de selectie van woningen conform de systematiek uit paragraaf 4.1 zijn de potentiële molenaarswoningen in beeld gebracht. Om het effect van de potentiële molenaarswoningen in beeld te brengen is de extra beschikbare ruimte, minus harde belemmeringen, op kaart gevisualiseerd.

In afbeeldingen 4.1 en 4.2 zijn de ruimtelijke effecten van de analyse zichtbaar voor het zoekgebied van windturbines met een ashoogte van 120 m en windturbines met ashoogte van 166 m. De donkergroene contour laat de extra beschikbare ruimte zien. Hierbij wordt opgemerkt dat er te allen tijde een afstand van minimaal een ½ rotordiameter is aangehouden tot woningen. Hiermee wordt zichtbaar welke woningen, op basis van de voor dit planMER gehanteerde uitgangspunten, mogelijk in aanmerking kunnen komen voor een status als molenaarswoning. In bijlage I van deze analyse zijn kaarten opgenomen waarbij is ingezoomd op twee gebieden waar extra ruimte kan ontstaan door het aanwijzen van molenaarswoningen. Deze gebieden zijn indicatief.

Afbeelding 4.1 Extra beschikbare zoekruimte rondom potentiële molenaarswoningen voor windturbines met ashoogte van 120 m

Afbeelding 4.2 Extra beschikbare zoekruimte rondom potentiële molenaarswoningen voor windturbines met ashoogte van 166 m

Conclusies extra zoekruimte

Op basis van bovenstaande kaarten kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- molenaarswoningen kunnen tot meer zoekruimte leiden ten opzichte van de zoekruimte bij toepassing van de reguliere contourafstanden voor geluid;
- voor 120 m windturbines geldt dat er meer potentiële molenaarswoningen zijn dan bij 166 m windturbines. Dit komt door een grotere 'basis-zoekruimte[1]' en een kleinere geluidscontour rondom een woning, met als gevolg dat een woning eerder als afgezonderde woning in beeld komt;
- bij het aanwijzen van een molenaarswoning voor een 166 m windturbine komt meer zoekruimte beschikbaar dan bij een 120 m windturbine. Dit heeft te maken met de grotere geluidscontour;
- voor de 120 m windturbines is een concentratie te zien van potentiële molenaarswoningen in het buitengebied rond Doesburg, rond Heteren, rondom de Oude IJssel nabij Groessen, de Ooijpolder en de Millingerwaard, het westelijke gebied tussen de Waal en de A15, het gebied tussen Wijchen en Beuningen, ten zuiden van Hernen en ten noordwesten van Overasselt;
- voor de 166 m windturbines is een concentratie te zien van potentiële molenaarswoningen rond Doesburg, in de Ooijpolder, het gebied tussen Wijchen en Beuningen en ten zuiden van Hernen.

[1] Dit komt door kleine afstandscontouren ten aanzien van geluid (210 m in plaats van 385 m), maar ook voor andere onderdelen, zoals veiligheid (zie tabel 2.1). Dit betekent automatisch ook dat er in theorie meer potentiële molenaarswoningen zijn. Dit komt omdat de overlap tussen geluidscontouren minder vaak voorkomt, omdat de contour kleiner is.

5

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op basis van deze analyse ten aanzien van molenaarswoningen zijn een aantal conclusies te trekken en kunnen aanbevelingen worden gedaan die relevant zijn voor het aanwijzen van gebieden voor windturbines in de regio. Hierbij worden ook de leemten in kennis benoemd.

Conclusies

Uit de achtergrondinformatie blijkt dat niet iedere woning die in deze analyse als potentiële molenaarswoning naar voren is gekomen, per definitie daadwerkelijk geschikt is als molenaarswoning. Op basis van de analyse kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- er dient sprake te zijn van binding tussen het windpark en de molenaarswoning. Deze binding kan bestaan uit drie typen: functioneel, organisatorisch of technisch. Indien twee van de drie bindingen aanwezig zijn, is dit meestal voldoende om juridische risico's te mijden. De mogelijkheden tot binding zijn niet altijd aanwezig bij iedere potentiële molenaarswoning;
- de potentiële mogelijkheid tot het aanwijzen van een molenaarswoning, betekent niet dat de woning een molenaarswoning moet worden. Medewerking van de bewoners of eigenaar is nodig, omdat deze bereid moet zijn extra hinder te accepteren.

Deze analyse dient als extra inzicht in de potentiële optimalisatie van de zoekruimte voor windturbines in de regio. De meerwaarde van de analyse is tweeledig:

- de analyse vormt een bundeling van aandachtspunten en risico's bij het aanwijzen van molenaarswoningen;
- de analyse is een eerste onderlegger voor het kunnen aanwijzen van grotere, samenhangende gebieden voor windenergie, samengesteld uit meerdere kleine gebieden om zo een 'confetti' van windturbines te voorkomen.

Aanbevelingen en leemten in kennis

Aangezien deze analyse een eerste onderlegger vormt voor toekomstige keuzes voor het aanwijzen van grotere, samenhangende gebieden voor windenergie, is het belangrijk inzicht te krijgen in aandachtspunten voor het vervolg en leemten in kennis.

Aanbevelingen

Ten aanzien van molenaarswoningen en het vervolg gelden in ieder geval de volgende twee aanbevelingen:

- de keuze voor molenaarswoningen dient te allen tijde afgestemd te worden met de bewoners en/of eigenaren van de woningen. Voor het aanwijzen van nieuwe zoekgebieden in de RES 2.0 wordt aanbevolen om verkennend met betrokkenen van potentiële molenaarswoningen in gesprek te gaan;
- uit onderzoek blijkt dat milieueffecten over het algemeen als minder hinderlijk worden ervaren als omwonenden op een zorgvuldige wijze zijn betrokken bij de keuzes en/of opbrengsten van een windpark. Bij instemming van bewoners of financiële compensatie kunnen de ervaren milieueffecten verminderd worden. Dit maakt het vanuit milieuoogpunt acceptabeler om molenaarswoningen aan te wijzen. Desondanks is het belangrijk om te begrijpen dat dit niet voor eenieder geldt en dat blijvend hinder kan worden ervaren, ook bij het betrekken bij de keuzes en/of opbrengsten;
- afbeelding 4.1 en 4.2 tonen meerdere gebieden met een hoog potentieel aantal molenaarswoningen, zoals in het (noord)oosten en zuidwesten van de regio. Dit brengt echter ook een risico in de uitvoerbaarheid mee, omdat het aanwijzen van een molenaarswoning niet betekent dat de niet-

molenaarswoningen ook extra hinder mogen of willen ontvangen. Hierover dient afstemming plaats te vinden met de omwonenden

Leemten in kennis

Met betrekking tot de leemten in kennis is het van belang te begrijpen dat deze analyse nog geen inzicht geeft in de milieueffecten die optreden bij realisatie van windturbines in de extra zoekgebieden, los van de effecten ten aanzien van geluid en veiligheid. De ruimte die extra ontstaat is immers in het planMER niet onderzocht, omdat deze is beschouwd als harde belemmering. Het is hiermee mogelijk dat de gebieden toch niet geschikt zijn voor windturbines.

Bijlage(n)

BIJLAGE: INGEZOOMDE KAARTEN MOLENAARSWONINGEN

Afbeelding I.1 toont de extra ruimte die potentieel beschikbaar kan komen bij het aanwijzen van molenaarswoningen bij windturbines met een ashoogte van 120 m. Hierbij is ingezoomd op het gebied rond knooppunt Ewijk (A50, A73 en N322), ten zuidwesten van Beuningen. Afbeelding I.2 toont de extra ruimte bij 166 m winturbines.

Afbeelding I.1 Extra ruimte molenaarswoningen 120 m windturbine

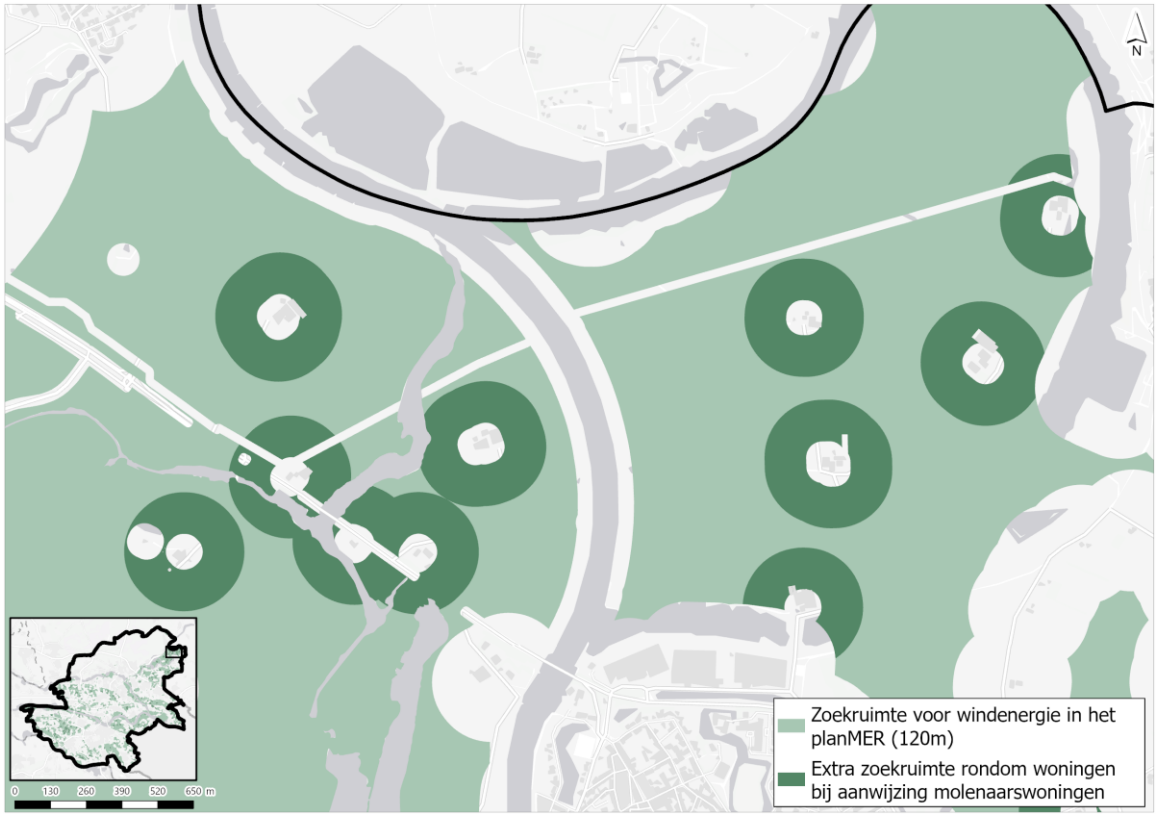

Afbeelding I.2 Extra ruimte molenaarswoningen 166 m windturbine

Afbeelding I.3 toont de extra ruimte die potentieel beschikbaar kan komen bij het aanwijzen van molenaarswoningen bij windturbines met een ashoogte van 120 m. Hierbij is ingezoomd op het gebied ten noorden en westen van Doesburg. Afbeelding I.4 toont de extra ruimte bij 166 m winturbines.

Afbeelding I.3 Extra ruimte molenaarswoningen 120 m windturbine

Afbeelding I.4 Extra ruimte molenaarswoningen 166 m windturbine

Amendement

Gedragen vervolgonderzoek naar gebieden windenergie

Dit amendement hoort bij
129638 Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
CDA, Jan Peters Sengers

Mede indiener:
VVD, Alice Peters - Vroom

Amendementnummer
1

Voorgestelde wijziging van het besluit

De volgende beslispunten toe te voegen:

- beslispunt 4

1. Bij het voorgestelde onderzoek (multi-criteria analyse) naar mogelijk geschikte gebieden voor windenergie en in de vergelijking tussen die gebieden minimaal ook de volgende beoordelingscriteria en bijbehorende wegingsfactoren mee te nemen, zoals:
    a. belastbaarheid van het gebied voor omwonenden,
    b. natuur,
    c. participatiemogelijkheden van direct aanwonenden,
    d. leefomgeving,
    e. landschappelijke inpassing van windmolens en zonnevelden,
    f. toekomstvastheid en
    g. goede ruimtelijke ordening
2. Daarnaast ziet de raad graag terug dat in de beoordeling van geschikt te maken gebieden alle overige en mogelijk voorgenomen ontwikkelingen meegenomen worden in het onderzoek.
3. Op korte termijn een informatiebijeenkomst met gemeenteraads- en commissieleden te organiseren waarbij deze leden, voorafgaand aan de multi-criteria analyse, desgewenst een reactie kunnen geven op de voor het onderzoek in aanmerking te nemen criteria en op de mate van weging daarvan bij het uit te brengen advies.
4. Bij het onderzoek trede 3 van de Wijchense Participatieladder (raadplegen/adviseren) toe te passen.
5. In ieder geval huishoudens die binnen 2 kilometer van de beoogd plangebieden woonachtig zijn proactief te benaderen in het vervolgonderzoek.

Aanleiding

Het college stelt voor om tot een gedragen visie te komen op wind- en zonne-energie. Dat is goed. Met dit amendement leggen we vast dat het onderzoek naar geschikte gebieden alle voor een goede ruimtelijke ordening relevante aspecten in zich moet hebben. Hierbij gaat het in ieder geval om natuur, participatiemogelijkheden, belastbaarheid van het gebied, leefomgeving, landschappelijke inpassing, toekomstvastheid en goede ruimtelijke ordening per te onderzoeken gebieden.

Beoogd effect

Te komen tot onderzoekresultaten die ook gedragen worden door een zo breed mogelijke raadsmeerderheid en die op draagvlak in de samenleving kunnen rekenen.

Argumenten

4.1 De PlanMer toont aan dat in de gemeente Wijchen meerdere gebieden geschikt zijn te maken voor windenergie. Er is ook een inpassingsverzoek vanuit de provincie aanhangig.

De gemeenteraad van Wijchen heeft zich eerder uitgesproken voor route 2 (lokale energiestrategie en deze te willen versnellen) en wil zelf graag de regie houden over de ontwikkelingen in onze gemeente Wijchen. De Provincie Gelderland eerder heeft laten weten open te willen staan voor betere gebieden dan alleen het plan Windpark A50 bij Niftrik en Hernen.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5502
Extern Zaak ID	Z/24/212106
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.2
Titel	212106 Beslisnota zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team OOV
Eigenaar	Janssen, Steve
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P1 Veiligheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)
Telefoonnummer steller	0638711646

Bijlagen
212106 Beslisnota zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Bijlage 1 - Zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
Bijlage 2 - Concept dekkingsplan VRGZ 2024-2027
Bijlage 3 - Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan VRGZ 2024-2027
Bijlage 4 - Samenvatting dekkingsplan 20231222

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	25 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid vast te stellen.

2. De zienswijze te versturen naar het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Besluit

de Gemeenteraad besluit:

~~1. De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid vast te stellen.~~

++1. De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid gewijzigd vast te stellen.

++2. De zienswijze te versturen naar het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/212106

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Dekkingsplan 2024-2027

Datum: 29 februari 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid vast te stellen.
2. De zienswijze te versturen naar het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Aanleiding

Het Dekkingsplan komt voort uit een wettelijke verplichting (Wet Veiligheidsregio's) en maakt onderdeel uit van het Regionaal Beleidsplan van de veiligheidsregio. Het bevat (a) de opkomsttijden van de brandweer, (b) een overzicht van de brandweerposten in de gemeenten en (c) een overzicht van de overige voorzieningen en maatregelen om aan de opkomsttijden te voldoen.

Met het regionaal Dekkingsplan 2024-2027 realiseert de brandweer Gelderland-Zuid het volgende:

- De brandweer is paraat, levert goede brandweerzorg, investeert in kennis en vakmanschap om de brandweerzorg voor nu evenals de toekomst aan te kunnen.
- Er is sprake van een gebiedsgerichte in plaats van objectgerichte benadering. Dit is het gevolg van een nieuwe, landelijk ingevoerde systematiek. In essentie betekent de nieuwe systematiek dat de opkomsttijden van de brandweer worden gekoppeld aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. In de werkelijkheid zijn er geen grote wijzigingen van de opkomsttijden.
- De brandweer organiseert zich risicogericht en werkt daarbij informatiegestuurd, waarbij ingespeeld wordt op bestaande en nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwe technologieën en klimaatverandering.
- Het nieuwe regionale dekkingsplan (2024-2027) is een belangrijke vervolgstap in het organiseren van kennis, materieel en middelen op de juiste plek, die zowel lokaal als regionaal ingezet kunnen worden. De wijzigingen zijn toegelicht en uitgewerkt in de Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan Brandweer.

Concreet bevat het Dekkingsplan onderstaande regionale wijzigingen:

1. De tweede tankautospuit (reguliere brandweerwagen) van post Wijchen wordt vanuit repressief oogpunt verantwoord uit de operatie gehaald. De reden hiervoor is tweeledig. Enerzijds rukt de tweede tankautospuit op de post slechts enkele keren per jaar uit. Anderzijds garanderen omliggende posten (Beuningen, Druten, Maasbommel, Nijmegen-West, Overasselt en Ravenstein) dat er binnen de gestelde opkomsttijd een tweede tankautospuit ter plaatse is. Post Tiel behoudt als enige post in heel Gelderland-Zuid een tweede tankautospuit, omdat er in de binnenstad van Tiel geen tweede tankautospuit ter plaatse kan komen binnen de gestelde termijn.

2. Het aantal redvoertuigen (hoogwerkers) gaat van 6 naar 5. Het redvoertuig van de post Groesbeek wordt uit de operatie gehaald en het redvoertuig van Wijchen wordt verplaatst naar post Nijmegen-West. Dit zorgt voor een betere regionale spreiding. En doordat Nijmegen-West een beroepspost is, is het redvoertuig in het verzorgingsgebied van Wijchen binnen vergelijkbare tijd operationeel.
3. Het aantal hulpverleningsvoertuigen gaat van 4 naar 3. Dit voertuig is specifiek ingericht voor technische hulpverlening. Het hulpverleningsvoertuig op de post Geldermalsen wordt uit de operatie gehaald. De post Wijchen krijgt het voertuig van de post Nijmegen-West.
4. Een waterwagen-groot verschuift van Ubbergen naar Groesbeek, omdat hier een hoger risico is op natuurbranden.
5. Een eenheid voor schuimblussing verschuift van Nijmegen-West naar Beuningen. De post Nijmegen-West krijgt een redvoertuig en Beuningen is daardoor een nabij gelegen post met goede dekking op risicolocaties.
6. Het aantal oppervlaktereddingsteams gaat van 18 naar 11. Er zijn namelijk veel posten met dit specialisme die hier de afgelopen jaren (vrijwel) geen uitrukken hebben gehad. Met 11 posten blijft er een goede regionale dekking. Daarnaast zijn alle brandweereenheden uitgerust om basisoppervlakteredding uit te voeren.
7. Het aantal brandweerhulpboten gaat van 6 naar 5 boten. De boot van Asperen gaat uit de operatie. Er blijft een goede dekking met boten in Maasbommel, Kerkdriel, Maurik, Beuningen en Culemborg.
8. Het aantal verkenningseenheden gaat van 7 naar 6. De verkenningseenheid van Beuningen gaat uit de operatie. Zonder Beuningen is er met Groesbeek, Druten en Opheusden een goede dekking in het oostelijk deel van de regio.
9. Het aantal 25kV-eenheden (t.b.v. veiligheidstesten op de Betuweroute) gaat van 4 naar 3. De eenheid van Beesd gaat uit de operatie. Dit specialisme blijft bij de posten in Buren, Dodewaard en Herwijnen. Hiermee voldoet de brandweer nog altijd aan de prestatieovereenkomst met ProRail.

Voor de post Wijchen zijn met name wijzigingen 1, 2 en 3 relevant.

Op 21 december jongstleden heeft het Algemeen Bestuur van de VRGZ het Dekkingsplan voorlopig vastgesteld. Conform de Wet Veiligheidsregio's mag de gemeenteraad haar zienswijze indienen op de voorlopige versie van het Dekkingsplan.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
okt./nov. 2023	De gemeenteraad verstuurde haar zienswijze op het Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2024-2027 naar de VRGZ (Z/23/132738).

Gewenst resultaat

Het gewenste resultaat is dat de VRGZ de ideeën en bedenkingen van de gemeenteraad meeneemt in het definitieve Dekkingsplan 2024-2027.

Argumenten

1.1 Het nieuwe Dekkingsplan zet zich in voor toekomstbestendige brandweerzorg.
De maatschappij verandert. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop branden ontstaan en hoe deze bestreden moeten worden. Het nieuwe Dekkingsplan biedt ruimte om hierin te investeren. Denk bijvoorbeeld aan de bestrijding van zonnepaneelbranden of rietkapbranden en de inzet van drones bij brandbestrijding.

1.2 Het indienen van een zienswijze is een recht van de gemeenteraad.
Artikel 14, lid 2a van de Wet Veiligheidsregio's stelt de gemeenteraad in de gelegenheid om een zienswijze kenbaar te maken. Op deze manier kan de gemeenteraad specifieke wensen en verwachtingen uitspreken en enige vorm van sturing uitoefenen op het definitieve Dekkingsplan.

1.3 De feitelijke dekking verandert slechts in beperkte mate.
Door het nieuwe Dekkingsplan verandert de regionale spreiding van bepaald(e) middelen en materieel. Vanuit regionaal perspectief is er nu een optimale dekking. Dit blijkt uit de onderbouwingsrapportage. De verwachting is dat de wijzigingen in de praktijk slechts beperkte impact hebben op de opkomsttijden van de brandweer in onze gemeente.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De gevolgen van het nieuwe Dekkingsplan kunnen lokaal pijn doen.
Het nieuwe Dekkingsplan heeft gevolgen voor de verdeling van mensen, middelen en materieel. Deze wijzigingen zorgen voor een optimale regionale dekking in termen van capaciteit en slagkracht. Toch kunnen ze op lokaal niveau pijn doen bij brandweerlieden (en met name de vrijwilligers). De brandweer geeft aan hier oog voor te hebben. Dit belangrijke aandachtspunt is meegenomen in de zienswijze.

1.2 De dekking in het buitengebied van de gemeente Wijchen is onvoldoende.
De dekking in de kernen Bergharen, Batenburg, Hernen en Niftrik is onvoldoende volgens de gebiedsgerichte systematiek. Dit is echter niet het gevolg van het nieuwe Dekkingsplan. Ook in het verleden was dit een punt van aandacht. De brandweer zet hier compenserende maatregelen tegenover. Hoe dan ook is de eerste tankautospuit ter plaatse binnen de wettelijk gestelde termijn van 18 minuten.

Financiële gevolgen

Er zijn geen kosten verbonden aan het vaststellen van het Dekkingsplan. De te maken kosten voor de uitvoering van het plan worden bekostigd uit de reguliere budgetten van de Veiligheidsregio.

Communicatie

De VRGZ publiceert het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer na vaststelling door het Algemeen Bestuur.

Uitvoering of Vervolgstappen

Bij positieve definitieve besluitvorming in door het Algemeen Bestuur van de VRGZ op 25 april 2024 zal op basis van een plan van aanpak de implementatie van het dekkingsplan gerealiseerd worden. Het streven is om daar de periode mei t/m december 2024 voor te gebruiken.

Bijlagen:

1. Zienswijze Dekkingsplan 2024-2027 Wijchen
2. Concept Dekkingsplan VRGZ 2024-2027
3. Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan VRGZ 2024-2027
4. Samenvatting Dekkingsplan
5. Aanbiedingsbrief Dekkingsplan december 2023 gemeenteraden

Gemeente Wijchen

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
t.a.v. het Algemeen Bestuur
Postbus 1120
6501BC Nijmegen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Steve Janssen
t 088-4327654
ons kenmerk
Z/24/212106
uw kenmerk
n.v.t.
bijlagen
n.v.t.

datum 29 februari 2024
onderwerp Zienswijze Dekkingsplan 2024-2027
verzonden

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Tijdens de vergadering van 21 december 2023 stelde het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid het Dekkingsplan 2024-2027 voorlopig vast. Conform artikel 14, lid 2a van de Wet Veiligheidsregio's verzoekt u ons om voor 1 maart 2024 een zienswijze in te dienen. Graag maken wij gebruik van deze mogelijkheid.

Gebiedsgerichte opkomsttijden
Het nieuwe Dekkingsplan is tot stand gekomen op basis van gebiedsgerichte in plaats van objectgerichte opkomsttijden. Dit betreft een nieuwe systematiek. De opkomsttijden van de brandweer worden nu gekoppeld aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. Wij verzoeken jullie om de effectiviteit van deze systematiek te evalueren.

Compenserende maatregelen
In Gelderland-Zuid zijn er acht CBS-buurten met woningen en gebouwen voor zelfredzame personen (categorie II), waarbij de opkomsttijd van maximaal 13 minuten niet wordt gehaald. Vier van deze buurten liggen in (het buitengebied van) de gemeente Wijchen, te weten in Batenburg, Bergharen, Hernen en Niftrik. De brandweer zet hier – evenals in voorgaande jaren – compenserende maatregelen tegenover. Als gemeente denken we hier graag over mee. We zien graag op korte termijn een concrete uitwerking van deze compenserende maatregelen. We verzoeken u om deze activiteiten op te nemen in het jaarlijkse activiteitenplan en te verantwoorden in het jaarverslag.

Verder staat er op pagina 31 van het Dekkingsplan dat Batenburg behoort tot de gemeente West Maas en Waal. Dat is onjuist: Batenburg behoort de gemeente Wijchen. Graag zien wij dit gewijzigd, zoals reeds eerder aan u is medegedeeld.

Vrij instroommodel
Op pagina 15 geeft u aan dat de meeste posten werken met het zogenaamde vrije instroommodel. U merkt hierbij op dat nooit 100% gegarandeerd kan worden dat een post daadwerkelijk operationeel en inzetbaar is. Door middel van zogenaamde 'slimme pagers' met een terugmeldfunctie hoopt u dit probleem te ondervangen. Mocht dit in de (nabije) toekomst tot problemen leiden, dan verwachten wij dat u het Algemeen Bestuur hierover informeert en aan de slag gaat met een houdbare oplossing.

Wijziging materieel en specialismen
Het nieuwe Dekkingsplan heeft consequenties voor de verdeling van middelen, materieel en specialismen. Op de post Wijchen verdwijnt één van de twee tankautospuiten en maakt het redvoertuig (c.q. de hoogwerker) plaats voor een hulpverleningsvoertuig. U geeft aan dat deze investering noodzakelijk is voor een toekomstbestendige brandweerzorg. Bijvoorbeeld om de brandweer voor te bereiden op (de gevolgen van) de energietransitie en het veranderende klimaat. We zijn blij met deze toekomstgerichte houding. Daarnaast waarderen we de uitgebreide onderbouwingsrapportage waaruit blijkt dat het kwaliteitsniveau van de brandweerzorg in Gelderland-Zuid geborgd blijft, ondanks wijzigingen in middelen, materieel en specialismen. We verwachten dat u monitort of uw prognose daadwerkelijk uitkomt en de uitkomsten terugkoppelt aan het Algemeen Bestuur.

Daarnaast vragen wij u om bij de uitfasering van voertuigen en specialismen oog te hebben voor onze vrijwilligers. Zij zetten zich dag en nacht in voor de post Wijchen. Het nieuwe Dekkingsplan heeft daarom impact op de vrijwilligers, bijvoorbeeld op hun betrokkenheid, motivatie en geoefendheid. We hopen stellig dat u hier aandacht voor heeft. Het nieuwe Dekkingsplan mag bovendien niet leiden tot een gedwongen afscheid van vrijwilligers.

Tot slot bedanken wij u voor uw toelichting op het Dekkingsplan van 21 januari 2024. Wij nemen aan u langs deze weg voldoende geïnformeerd te hebben en vernemen graag het vervolg op onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad

R.D. Helmer-Englebert
voorzitter

A.B. Berendsen
griffier

Dekkingsplan Brandweer Gelderland-Zuid

2024-2027

Colofon

Artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's schrijft voor dat het Regionaal Beleidsplan moet bevatten: 'de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen'. Dit alles wordt samengevat in de term 'dekkingsplan'.
Op grond van artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's dient het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio vierjaarlijks, of wanneer de situatie binnen de veiligheidsregio significant is gewijzigd, een dekkingsplan vast te stellen.

Opdrachtgever:	Brandweer Management Team (BMT)
Opdrachtnemer	Team Incidentbestrijding, Werkgroep Dekkingsplan
Contactpersoon:	Danny Bobbink
Leden werkgroep:	Ben van Steenbergen, Cockie Woltering, Femke Lukassen, Lukas Vermeulen, Mark van Kuijk en Danny Bobbink
Project:	Dekkingsplan Brandweer 2024-2027
Titel:	Dekkingsplan Brandweer Gelderland-Zuid 2024-2027
Datum:	6 november 2023
Status:	Akkoord Directieteam VRGZ
Versie:	1.0
Digitale vindplaats:	Wordt ingericht na vaststelling

Orgaan	Wat	Datum	Aangeboden versie	Versie na akkoord
Directieteam (DT)	Na akkoord; doorgeleiding naar het DB als onderdeel van het Regionaal Beleidsplan	13.11.2023	0.1	1.0
Dagelijks Bestuur (DB)	Na akkoord; doorgeleiding naar AB als onderdeel van het Regionaal Beleidsplan	30.11.2023	1.0	
Algemeen Bestuur (AB)	Voorgenomen besluitvorming en vaststelling als onderdeel van Regionaal Beleidsplan	21.12.2023		
Algemeen Bestuur (AB)	Definitieve besluitvorming en vaststelling als onderdeel van Regionaal Beleidsplan	25.04.2023		

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Sector Brandweer, Team Incidentbestrijding
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen
Professor Bellefroidstraat 11, Nijmegen
www.vrgz.nl

Inleiding

Historie en aanleiding

Artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's schrijft voor dat het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio vierjaarlijks, of wanneer de situatie binnen de veiligheidsregio significant is gewijzigd, het een regionaal beleidsplan vast moet stellen.

Het regionale beleidsplan omvat onder andere een plan waarin voor 'de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen' zijn opgenomen. Dit alles wordt samengevat in de term 'dekkingsplan' dit document.

Het voorgaande dekkingsplan maakte onderdeel uit van het Brandweerzorgplan (2018) en zou daarmee in basis in 2022 herzien moeten zijn. Echter is er bewust voor gekozen om hiervan af te wijken. Dit om de volgende redenen:

- Er werd in die periode op landelijk niveau toegewerkt naar een landelijke systematiek voor dekkingsplannen. Een onderdeel van dat proces is het bepalen van de verwachte opkomsttijden. Hiervoor is een nieuwe methodiek gebruikt van gebiedsgerichte opkomsttijden (in plaats van objectgerichte). De minister van Justitie en Veiligheid staat positief tegenover deze systematiek en gaat nu over tot aanpassing van het Besluit Veiligheidsregio's. Daarmee komt er een eind aan het huidige systeem van objectgerichte opkomsttijden en gaan we over op de systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden.
- Het opstellen van het 'Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid' vergde een langere doorlooptijd, omdat het een compleet risicoprofiel is, waarbij de risico's voor de 'vier kerntaken' van de brandweer samengebracht zijn.
- Met het uitstellen van het nieuwe dekkingsplan wordt qua cyclus aangesloten op het Regionaal Beleidsplan, dat ook voor de periode 2024-2027 wordt opgesteld.
- Door wereldwijde leveringsproblemen van materiaal is eind 2022 pas de laatste fase van de uitvoering van het Brandweerzorgplan afgerond (levering van twee waterwagens). Ook zijn de compenserende maatregelen zoals benoemd in het Brandweerzorgplan in 2022 structureel ingebed in de bedrijfsvoering. Daarnaast liep de wettelijke termijn voor het Brandweerzorgplan Specialismen, dat nu onderdeel gaat worden van het dekkingsplan, pas af in januari 2023. Het nieuwe dekkingsplan zal de huidige twee afzonderlijke delen van het Brandweerzorgplan (basisbrandweerzorg en specialismen) samenvoegen tot één plan: basisbrandweerzorg én specialismen.

Het algemeen bestuur is in oktober 2022 akkoord gegaan met het voorstel om de geldigheidsduur van het voorgaande dekkingsplan te verlengen tot de vaststelling van dit plan. De Inspectie Justitie en Veiligheid is hier ook over geïnformeerd.

In dit dekkingsplan zijn naast de basisbrandweerzorg ook de spreiding van de specialistische taken in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid uitgewerkt.

Projectaanpak

Het uitwerken van het dekkingsplan is projectmatig aangepakt. De projectorganisatie is samengesteld uit een stuurgroep, projectleider en een kerngroep met projectleden.

Voor de verantwoording van de dekking (deel I van dit rapport) is de methodiek toegepast uit de handreiking 'Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen (herziene handreiking 3.0).

Kijkend naar deel II van het rapport (specialismen) is gestart met het verzamelen van data en informatiebronnen. Deze data bestaan uit: uitrukgegevens, BAG-data, relevante wetteksten, relevante procedures, dekkingsplannen van andere regio's, (inter)regionale afspraken en diverse geografische data.

De verzamelde data en informatie is geanalyseerd, waarbij de analyses hebben geleid tot uniforme rekenmodellen, formats en uitwerkingen van uitgangspunten om te komen tot spreidingsvarianten per specialisme. Vervolgens zijn de spreidingsvarianten van alle specialismen “over elkaar” gelegd en zijn er adviezen geformuleerd om te komen tot keuzes voor de meest optimale spreiding van specialismen.

Een prominent onderdeel van het project is communicatie. Op verschillende momenten zijn de betrokken gremia, waaronder de repressieve achterban, geïnformeerd via diverse kanalen. In eerste instantie op basis van proces en later op de inhoud van het gegeven advies.

Leeswijzer

Het dekkingsplan komt voort uit een wettelijke verplichting en maakt onderdeel uit van het regionaal beleidsplan van de veiligheidsregio. Het plan is daarmee openbaar en zal op de site van de veiligheidsregio beschikbaar zijn om geraadpleegd te worden. Naast dat eenieder het dekkingsplan kan inzien, wordt het plan primair geschreven voor het bestuur van de veiligheidsregio enerzijds en de gehele repressieve achterban anderzijds.

Allereerst is beschreven wat de aanleiding is voor het ontwikkelen van een nieuw dekkingsplan en in het tweede hoofdstuk staan de uitgangspunten beschreven.

Het dekkingsplan splitst zich vervolgens op in twee delen. Het eerste deel richt zich op de primaire dekking van de basisbrandweereenheden. Dit conform de landelijk vastgestelde handreiking.
Het tweede deel gaat in op de dekking van de specialismen en aanvullende taken en kan daarmee gezien worden als materieelspreidingsplan.

Bij het tot stand komen van het dekkingsplan zijn de processtappen vanuit de handreiking doorlopen en is de beoordeling gedaan op basis van de beschikbare beoordelingskaders uit de handreiking.

De uitwerking van deze processtappen komen terug in deel I en daarmee de volgende hoofdstukken:

- Hoofdstuk 2: Dekking bijstellen; huidige brandweerzorg
- Hoofdstuk 3: Beschrijving dekking
- Hoofdstuk 4: Beoordeling dekking

Deel II gaat in op de dekking van de specialismen en aanvullende taken. Het begint met een inleiding en vervolgens komen de taken per hoofdstuk terug:

- Hoofdstuk 6: Brand
- Hoofdstuk 7: Hulpverlening
- Hoofdstuk 8: Incidentbestrijding op het water
- Hoofdstuk 9: Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
- Hoofdstuk 10: Overige taken

Het laatste hoofdstuk gaat in op de doorkijk waarin een korte toelichting wordt gegeven op de komende processtappen die onderdeel uitmaken van de cyclische benadering om het dekkingsplan in de toekomst te blijven herzien.

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst 6

Begrippenlijst 7

Uitgangspunten 10

Deel I Basisbrandweerzorg (tankautospuit) ***12***

1 Inleiding Basisbrandweerzorg 13

2 Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1) 14

3 Beschrijving dekking (processtap 2) 18

4 Beoordeling dekking 28

Deel II Specialismen en aanvullende taken ***36***

5 Inleiding specialismen en aanvullende taken 37

6 Brand 38

7 Hulpverlening 46

8 Incidentbestrijding op het water 48

9 Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) 54

10 Overige taken 60

11 Doorkijk 65

Bijlage 1 Aandachtsobjecten met overschrijding van de opkomsttijd (bandbreedte) 66

Afkortingenlijst

Afkorting	Definitie
25 kV	25 kilo Volt (25.000 Volt spanning op de bovenleiding van de Betuweroute)
BOE	Basis ontsmettingseenheid
BMT	Brandweer Management Team
BRV-K	Brandweervaartuig klein (Brandweerhulpboot)
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
GBO	Grootschalig brandweeroptreden
GBO-SO	Grootschalig brandweeroptreden en specialistisch optreden
GWT	Grootwatertransport
HV	Hulpverleningsvoertuig
IBGS	Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
OR	Oppervlakteredding
PAG	Plasbrand aandachtsgebied
RCDV	Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio
RV	Redvoertuig
SAR	Search And Rescue
SIB	Scheepsincidentbestrijding
SIV-2	Snel Interventievoertuig (voor 2 personen)
SBH	Schuimblus Haakarmbak
STH	Specialisme Technische Hulpverlening
TS	Tankautospuit
UGS	Uitgangsstelling
WT	Watertank
WT-G	Watertank-groot
Wvr	Wet veiligheidsregio

Begrippenlijst

Begrip	Definitie
Aandachtsobjecten	Objecten die vanuit de “landelijke uniforme systematiek dekkingsplannen” met betrekking tot de normering in categorie 1 vallen, ongeacht de risicocategorie van de buurt waarin dit object ligt. Dit betreffen objecten met slapende, niet-zelfredzame personen (gezondheidszorg en cel functie); portiekflat en -woningen en hoogbouwobjecten hoger dan 20 meter.
Basisbrandweereenheid	De eenheid (tankautospuit) met de bezetting van een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen.
Basisbrandweerzorg	De basisbrandweerzorg betreft de slagkracht tot een maximum van drie tankautospuiten en één bijzonder voertuig onder leiding van een Officier van Dienst.
Brandrisicoprofiel	Als verlengde van het wettelijke regionaal risicoprofiel wordt een ‘brandrisicoprofiel’ opgesteld. Omdat brandweer Gelderland-Zuid deze kerntaak breed heeft uitgewerkt voor alle incidenttypen, wordt er gesproken over het ‘Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid’. Het risicoprofiel beschrijft de kans op het optreden van incidenten en de daarbij behorende effecten voor de maatschappij. Een risicoprofiel dient cyclisch herzien te worden.
CBS-Buurt	Buurten vormen het laagste regionale niveau. Wijken zijn optellingen van één of meer aaneengesloten buurten. De gemeente bepaalt zelf de indeling in wijken en buurten. Het CBS coördineert landelijk deze indeling. Een buurt is vanuit bebouwingsoogpunt of sociaaleconomische structuur homogeen afgebakend. Homogeen wil zeggen dat één functie dominant is, bijvoorbeeld woonfunctie (woongebied), werkfunctie (industriegebied) of recreatieve functie (natuurgebied).
Dekking	Dekking is een duiding van de snelheid en slagkracht waarmee in een bepaald gebied brandweerzorg kan worden geleverd.
Dekkingsplan	Een beleidsdocument waarin het volgende wordt beschreven: • De voor de brandweer geldende opkomsttijden; • Een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten; • De overige voorzieningen en maatregelen waar de brandweer aan moet voldoen.
Dynamisch alarmeren	Dynamisch alarmeren is een werkwijze, waarbij we op basis van de actuele locatie van een eenheid en de exacte locatie van het incident de eenheid alarmeren die het snelste ter plaatse kan zijn. Het doel is om de snelst mogelijke hulp aan de burger te leveren.

Gebiedscategorie	Term is afkomstig uit de 'Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen'. Per CBS-buurt is bepaald in welke categorie deze valt. Aan de categorie zijn de opkomsttijden voor de brandweerzorg gekoppeld. Categorie 1: Oude binnensteden, gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen), portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter; Categorie 2: Woningen, gebouwen voor zelfredzame personen (incl. industrie); Categorie 3: Verspreid liggende woningen, verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (incl. industrie).
Gelijktijdigheid	Van gelijktijdigheid is sprake indien zich een in een verzorgingsgebied van een brandweereenheid meerdere incidenten tegelijk voordoen.
Inzetfrequentie	De som van het aantal incidenten die tot een inzet hebben geleid in een gedefinieerde tijdsperiode.
Bandbreedte opkomsttijd en Referentiewaarde	De bandbreedte geeft de grenzen van de opkomsttijden per gebiedscategorie weer. De referentiewaarde beschrijft de gewenste opkomsttijd per gebiedscategorie. Indien de opkomsttijd kleiner is dan deze waarde wordt de opkomsttijd als 'goed' gedefinieerd. Het betreft de middelste waarde van de bandbreedte (bijvoorbeeld gebiedscategorie 1 met een bandbreedte van 4-10 minuten en een referentiewaarde van 7 minuten). Onderstaand de tijden voor de eerste tankautospuit: Gebiedscategorie 1: Bandbreedte 4-10 minuten, referentiewaarde 7 minuten Gebiedscategorie 2: Bandbreedte 7-13 minuten, referentiewaarde 10 minuten Gebiedscategorie 3: Bandbreedte 12-18 minuten, referentiewaarde 15 minuten
Opkomstgebied	Het gebied dat een brandweereenheid bereikt binnen een bepaalde tijd.
Opkomsttijd	De tijd die verstrijkt tussen het aannemen van de eerste melding en het ter plaatse komen van het gealarmeerde voertuig.
Optimale spreiding	Best mogelijke verdeling van de specialismen om de beste dekking te geven.
Optimale variant	Na afweging van meerdere scenario's de best mogelijke keuze op basis van meerdere criteria.
Paraatheid	Heeft betrekking op een groep medewerkers of een functionaris die een bepaald voertuig kwalitatief en kwantitatief na alarmering binnen een gestelde tijd zodanig kunnen bemensen dat zij als eenheid ingezet mogen worden en hiertoe mogen uitrukken.

Restdekking	De restdekking drukt de overgebleven beschikbaarheid van de brandweer uit. Wanneer de brandweer met veel eenheden een groot incident bestrijdt, dan is de dekking in (een deel van) de rest van de regio (tijdelijk) lager.
Rijtijd	De tijd die een eenheid nodig heeft om vanaf de uitruklocatie ter plaatse te komen bij een incident.
Slagkracht	Het vermogen om bij een incident meerdere eenheden binnen een bepaalde tijd ter plaatse te krijgen.
Spreidingsvariant	De uitwerking en beschrijving per specialisme/taak door het plaatsen van het specialisme/taak op bepaalde posten met als doel een optimale dekking te realiseren. Door meerdere varianten uit te werken en af te wegen kan een keuze gemaakt worden voor de best passende variant.
TS-Flex	De basisbezetting voor een tankautospuit is zes personen. In situaties waarin geen zes personen beschikbaar zijn mag met minder mensen worden uitgerukt dan de standaard zes, met een minimum van vier personen. Bij een maatgevend incidenttype wordt direct een aanvullende eenheid gealarmeerd indien de eerste tankautospuit uitrukt als TS-Flex. Op deze manier wordt de benodigde slagkracht geborgd.
Uitgangsstelling	Dit is binnen het grootschalig optreden een van tevoren bepaalde locatie waar hulpdiensten door de alarmcentrale naar toe worden gestuurd, voordat ze naar de incidentlocatie vertrekken om ingezet te worden.
Uitruktijd	De verschiltijd tussen het tijdstip van alarmeren van de eenheid en het tijdstip waarop de eenheid daadwerkelijk uitrukt (vertrekt) naar het incident.
Uitbreidingsrisico (natuurbrand)	Het uitbreidingsrisico voor natuurbrand wordt bepaald door meerdere factoren, zoals temperatuur, gevallen hoeveelheid neerslag (over langere periode), luchtvochtigheid, windrichting en windsnelheid. Windsnelheid is een grote bepalende factor, maar een combinatie van de genoemde factoren kan elkaar versterken. Op basis van het uitbreidingsrisico wordt bepaald welk potentieel (welke eenheden en hoeveel van elk) direct gealarmeerd wordt. In de primaire alarmering bij natuurbrand wordt het uitbreidingsrisico in de pagertekst meegenomen (laag – normaal – hoog – zeer hoog).
Vrij instroommodel (vrije opkomst)	Bedrijfsvoeringsmodel waarbij wordt gewerkt met vrijwilligers zonder gegarandeerde/verplichte opkomst bij een alarmering.

Uitgangspunten

Dit dekkingsplan is, met betrekking tot deel I van dit rapport, opgesteld op basis van de handreiking 'Landelijke uniforme systematiek voor Dekkingsplannen' (versie 3.0) en aanvullende uitgangspunten welke door het Brandweermanagementteam Gelderland-zuid zijn vastgesteld.

Landelijke uitgangspunten

Hieronder is een beschrijving van de uitgangspunten opgenomen, zoals deze in de handreiking zijn verwoord.

De beoordelingskaders uit de handreiking voor het opstellen van een dekkingsplan richten zich op de kerntaak brand, met als maatgevend scenario het incidenttype gebouwbrand. De handreiking beschrijft een generieke methode voor het bepalen van de opkomsttijden van een basisbrandweereenheid (tankautospuit). Aangezien er op dit moment alleen een normering bestaat voor een tankautospuit (TS6) wordt die gebruikt. De systematiek is zowel uitgewerkt voor de factoren snelheid en slagkracht, als ook voor de factoren paraatheid en werkdruk. De handreiking beschrijft verschillende processtappen. Voor het verkrijgen van een goede uitkomst zijn de verschillende processtappen afzonderlijk uitgevoerd. Het resultaat na het doorlopen van de verschillende processtappen is een verwachte dekking.

Transparantie is een belangrijk uitgangspunt bij deze methodiek. Per stap zal de brandweer haar overwegingen, onderbouwingen en keuzes dienen te documenteren, zodat zij voor het bestuur, gemeenten en medezeggenschapsorganen te volgen is. Het gebruiken van standaard formats en toelichtingen zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. Voor deel II van het dekkingsplan (specialismen) is daarom ook een onderbouwingsrapportage beschikbaar om het inzicht te bieden waarom keuzes zijn gemaakt om eenheden wel of niet te verplaatsen.

De handreiking biedt ook de volgende randvoorwaarden:

- Er wordt jaarlijks gerapporteerd aan de gemeentebesturen over de opkomstprestaties. Daarbij is het vastgestelde dekkingsplan het referentiepunt en biedt de brandweer de mogelijkheid verbeteringen door te voeren. Werkelijk behaalde opkomsttijden vormen de basis voor het periodiek herzien van het dekkingsplan.
- De brandweer is op basis van deze nieuwe handreiking ook verplicht inwoners, bedrijven en eigenaren van objecten, waarin de 18-minutennorm niet kan worden gehaald, actief te informeren.

Aanvullende uitganspunten

Aanvullend op bovenstaande heeft Brandweer Gelderland-Zuid aanvullende uitgangspunten geformuleerd. Het uitgangspuntendocument is intern vastgesteld en opgenomen in de onderbouwingsrapportage. De belangrijkste uitgangspunten staan hieronder verwoord:

- Toepassen van wet- en regelgeving, landelijke kaders en ontwikkelingen.
- Bij de uitwerking van dit dekkingsplan wordt er uitgegaan van het behoud van de 36 brandweerposten.
- Elke post levert (minimaal) een basisbrandweereenheid (tankautospuit).
- Basisbrandweerzorg en spreiding van specialismen en aanvullende taken vormen tezamen het dekkingsplan.
- Met uitzondering van twee beroepsposten wordt er georganiseerd vanuit posten met vrijwillige instroom, waarbij 100% paraatheid wordt nagestreefd, maar niet kan worden gegarandeerd. Post Tiel heeft tijdens kantoortijden een dagdienstbezetting voor de eerste tankautospuit en het redvoertuig.
- Het 'Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid' (2024) vormt een belangrijk basisdocument voor de realisatie van het dekkingsplan. Per objectfunctie is het risico op gebouwbrand in beeld gebracht (wettelijke verplichting) en daarnaast zijn per kerntaak

de risico's uitgewerkt van relevante incidenttypen, zijn potentiële risicolocaties en incidenthistorie in beeld gebracht en is er een doorkijk beschreven. Hierdoor is er een rijker brandrisicoprofiel ontstaan en vandaar dat er wordt gesproken over het 'Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid'.

- De snelste basisbrandweerzorg wordt gerealiseerd middels dynamisch alarmeren en interregionale en internationale samenwerking.

Deel I Basisbrandweerzorg (tankautospuit)

1 Inleiding Basisbrandweerzorg

In dit eerste deel van het dekkingsplan is de basisbrandweerzorg in Gelderland-Zuid uitgewerkt aan de hand van de landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen en daarvoor zijn de processtappen doorlopen die in de handreiking zijn opgenomen. Het deel is ingedeeld op basis van de hoofdstukken: dekking bijstellen; huidige brandweerzorg, beschrijven dekking en beoordelen dekking.

Het nieuwe dekkingsplan is tot stand gekomen op basis van de nieuwe landelijke systematiek die door de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) in juli 2022 is vastgesteld. Omdat de nieuwe methodiek is toegepast, kan dit plan gezien worden als een nulmeting. Bij veranderingen in de komende jaren kan het niveau steeds worden vergeleken met deze nulmeting.

Aanvullende duiding komst gebiedsgerichte opkomsttijden

Met dit nieuwe dekkingsplan worden de objectgerichte opkomsttijden, die we voorheen gebruikten, losgelaten. Deze worden vervangen door gebiedsgerichte opkomsttijden. De reden waarom dit gebeurt en de keuze voor deze werkwijze vragen om een toelichting. De eerste contouren om te komen tot een andere werkwijze werden reeds zichtbaar in het inspectierapport ‘Ter Plaatse!’ uit 2012 waarin werd geconstateerd dat de genoemde opkomsttijden slechts marginaal werden gehaald. Dit gegeven werd vervolgens meegenomen in het landelijke rapport ‘RemBrand: Brandveiligheid is coproductie’ uit 2015. De conclusie van het rapport is dat brandveiligheid uiteindelijk altijd een ketenresultaat is. Daardoor is het belangrijk om binnen alle onderdelen van de veiligheidsketen verbeteringen door te voeren, passend bij de huidige en toekomstige risico’s. Binnen het onderdeel preparatie zijn de opkomsttijden van de brandweer en het hierbij behorende dekkingsplan tegen het licht gehouden. De wens vanuit het project ‘RemBrand’ is om de opkomsttijden van de brandweer te koppelen aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. Hieruit volgend is de ‘Handreiking Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen’ opgesteld, waarin de methodiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden is opgenomen.

2 Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1)

De bestaande situatie is het vertrekpunt. De verschillende interne ontwikkelingen en externe factoren kunnen hierbij maatgevend zijn. Op sommige van deze ontwikkelingen heeft de veiligheidsregio geen invloed, maar moet wel worden omgegaan met de consequenties. In dit hoofdstuk worden alle relevante ontwikkelingen beschreven. Daarbij is de nieuwe methodiek in basis de grootste ontwikkeling ten opzichte van het vorige dekkingsplan.

2.1 Interne ontwikkelingen

Het dekkingsplanproces start met de bijstelling van de huidige dekking. Dat wil zeggen dat hetgeen er ligt als uitgangspunt en referentiekader wordt genomen. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt of er sprake is van intern ontstane of voorgenomen wijzigingen van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate.

2.1.1 Bedrijfsvoeringsmodellen

Brandweer Gelderland-Zuid heeft 36 brandweerposten bestaande uit beroepsposten en posten met vrijwilligers. Dit aantal is de afgelopen jaren onveranderd gebleven. De posten werken met verschillende organisatievormen: twee posten met een 24-uursbezetting en 34 posten met het vrije instroommodel. Daarbij levert post Tiel tijdens kantoortijden een dagdienstbezetting voor de tankautospuit en het redvoertuig. Op enkele posten wordt bij uitzondering gekazerneerd of geconsigneerd. Dit in geval van specifieke evenementen die zorgen voor een slechte bereikbaarheid in de directe omgeving (bijvoorbeeld de 4-daagse of Appelpop) of tijdens de jaarwisseling.

In 2022 is de structurele consignatievergoeding voor vrijwilligers beëindigd. De posten Beuningen, Culemborg, Druten en Tiel maakten daar tot die tijd gebruik van om de bezetting te borgen van een bevelvoerder en/of chauffeur of volledige eenheid (tankautospuit en redvoertuig). Ook deze posten zijn, na het beëindigen van de vergoeding, gebruik gaan maken van een vrij instroommodel.

2.1.2 Materieel

Naar aanleiding van het vorige dekkingsplan zijn voor de repressieve inrichting de tweede tankautospuiten op acht posten komen te vervallen. Dit met uitzondering van Tiel en Wijchen.

2.1.3 Uitruk op Maat

Daarnaast is ‘Uitruk op Maat’, oftewel variabele voertuigbezetting, geborgd middels de implementatie van het ‘TS-Flex principe’. In de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zijn alle posten vakbekwaam om uit te rukken als TS-Flex (TS6 is wenselijk, TS4 is de ondergrens). Hiervoor zijn een inzetprocedure en een vakbekwaamheidsprogramma uitgewerkt en is een separate risico-inventarisatie & -evaluatie opgesteld. Het invoeren van ‘Uitruk op Maat’ zorgt ervoor dat posten langer operationeel kunnen blijven, waar mogelijk met een kleinere bezetting incidenten zelfstandig kunnen afhandelen en waar nodig vanuit een buurpost tot een samengestelde eenheid kan worden aangevuld om ter plaatse de gevraagde slagkracht van een TS6 te vormen.

De berekeningen voor het dekkingsplan worden uitgevoerd op basis van een TS6, omdat bij een maatgevend incident (gebouwbrand) met zes personen wordt uitgerukt (al dan niet samengesteld)[1]. Met de komst van de regionale TS Flex-systematiek is in de gemeente Buren de ‘SIV-2’ (als aanvulling op de tankautospuiten uit die gemeente) uit de repressieve sterkte gehaald (2020).

[1] Ten behoeve van bestuurlijke informatievoorziening wordt er in de toekomst gemonitord in welke mate er met een samengestelde eenheid wordt uitgerukt.

2.1.4 Dynamisch alarmeren en interregionale samenwerking

Sinds juni 2022 vindt voor de basisbrandweerzorg (tankautospuit, hulpverleningsvoertuig en redvoertuig) de alarmering dynamisch plaats op basis van de actuele locatie van het voertuig (en niet de postlocatie) en de exacte locatie van het incident. Daarmee wordt altijd de eenheid gealarmeerd die het snelst ter plaatse kan zijn.

Daarnaast werken we op het gebied van basisbrandweerzorg samen met alle omliggende veiligheidsregio's, te weten Zuid-Holland Zuid, Midden-West Brabant, Brabant-Noord, Limburg-Noord, Gelderland-Midden en Utrecht. Leidraad voor deze samenwerking vormt het besluit "Landelijke uitgangspunten operationele grenzen basisbrandweerzorg" (vastgesteld door de Raad van Brandweercommandanten, 14 april 2016). Het uitgangspunt hierbij is dat de snelste eenheid die ter plaatse kan zijn wordt gealarmeerd en bestuurlijke grenzen hierin geen belemmering vormen. Concreet betekent dit dat de snelste eenheid of eenheden ter plaatse komen, ook nabij de regiogrenzen.

Naast interregionale afspraken kennen we ook internationale afspraken. Aan de grens met Duitsland werken we samen met de brandweer van Stadt Kleve (Löschgruppe Rindern).

Naast de basisbrandweerzorg gaat ook voor de specialismen en aanvullende taken in de nabije toekomst bekeken worden of deze brandweerzorg middels dynamisch alarmeren en/of interregionale samenwerking verbeterd kan worden.

2.1.5 Borgen paraatheid

De Brandweer Gelderland-Zuid heeft binnen het thema Incidentbestrijding eind 2021 het bureau 'Team Ondersteuning Posten en Organisatie' (TOPO) opgericht. Als groepschefs tijdens kantoortijden een onderbezetting op hun post zien aankomen, dan kunnen zij een verzoek indienen bij TOPO en dan wordt vanuit het bureau geprobeerd om dagdienstpersoneel te regelen die op de betreffende post gaat werken. Dit zorgt voor een betere paraatheid van de posten. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de meeste posten het zogenaamde vrije instroommodel hanteren. Dit betekent dat er nooit 100% gegarandeerd kan worden dat een post daadwerkelijk operationeel is en bij een melding een tankautospuit kan uitrukken. Alleen hierom is het al van belang dat de Brandweer Gelderland-Zuid een goed netwerk aan posten heeft, zodat de opkomsttijd onder de wettelijke ondergrens van 18 minuten blijft (als de eerst gealarmeerde post onverwachts niet kan uitrukken).

Om de uitruk zoveel mogelijk te garanderen zijn enkele jaren geleden alle posten overgestapt op het gebruik van 'slimme' pagers met een terugmeldfunctie. Met de terugmeldfunctie biedt het systeem heel snel inzicht in de daadwerkelijke opkomst na alarmering. Zodoende kan er door de meldkamer binnen maximaal anderhalve minuut worden doorgealarmeerd in geval de eerste eenheid niet kan uitrukken of de gevraagde slagkracht van TS6 niet kan leveren. De posten gebruiken daarbij, afhankelijk van de behoefte op postniveau, het bijbehorende agendasysteem om de beschikbaarheid van postleden te monitoren. Door het gebruik hiervan hebben de posten beter inzicht in de beschikbaarheid van hun postleden en kan daar, indien nodig, sneller op worden geanticipeerd. Dit vergroot de paraatheid van de posten.

Daarnaast gelden er aanvullende afspraken om de repressieve dekking zoveel als mogelijk te waarborgen. Voor het gepland buiten dienst zetten van een post is het 'Kader Groen Licht'[2] opgesteld. Ook is er een herpositioneringsregeling van kracht, die ervoor zorgt dat beschikbaar materieel tijdens langdurige uitval doelgericht gepositioneerd kan worden in de regio. Tot slot is in 2022 het kaderdocument 'repressieve poststerktes' vastgesteld. Het biedt de posten, middels bandbreedtes op het aantal vrijwilligers en de bezetting op de diverse functies, een houvast om de repressieve poststerkte af te stemmen op de taken die de post verzorgt.

[2] Dit kader biedt de voorwaarden voor een post om tijdelijk buiten dienst te willen gaan, bijvoorbeeld tijdens een korpsavond, vaardigheidstoets, realistisch oefenen of personeelsactiviteit.

2.2 Externe factoren

In deze paragraaf staan de belangrijkste externe factoren beschreven. Enerzijds wordt er ingezoomd op de geografie en demografie en anderzijds wordt er verwezen naar het Regionaal Risicoprofiel en het Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid die respectievelijk vanuit Crisisbeheersing en de sector Brandweer zijn uitgewerkt.

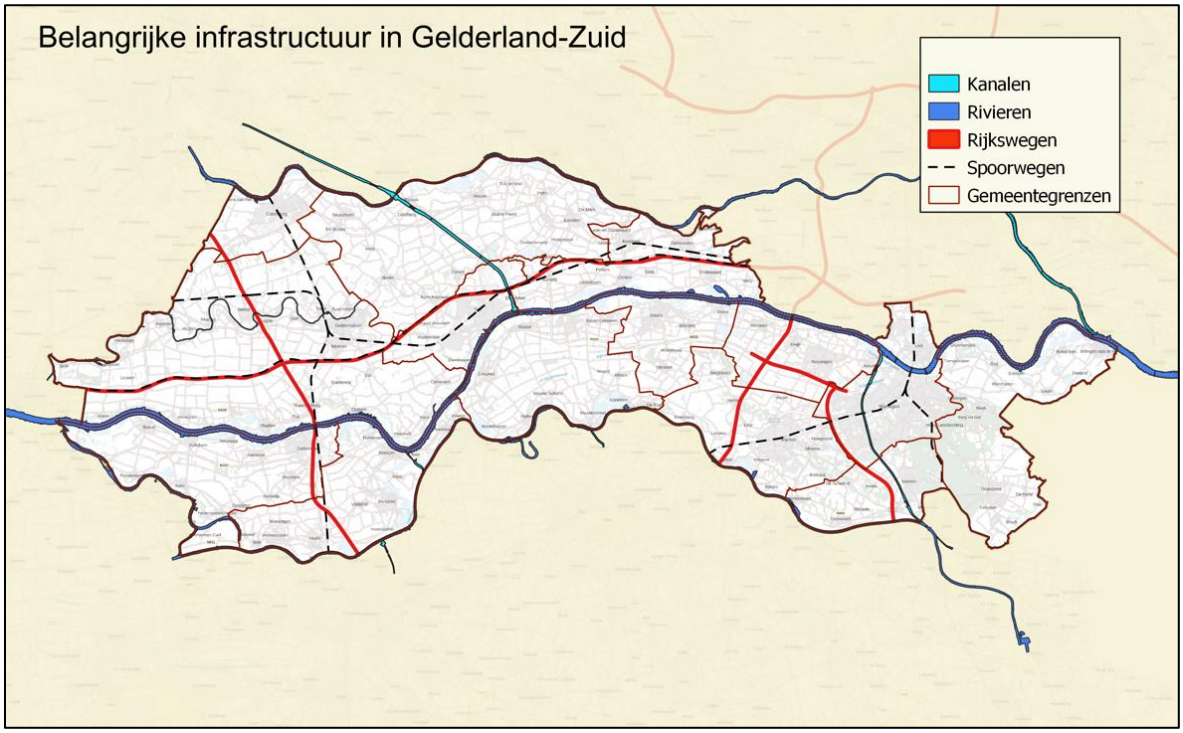
2.2.1 Geografie en demografie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid beslaat een oppervlakte van ca. 1.040 km². De ruim 560.000 inwoners wonen verspreid over 14 gemeenten. Het verzorgingsgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid kent een aantal specifieke kenmerken.

De regio heeft voornamelijk een landelijk karakter, met landbouw, veeteelt en fruitteelt en daarnaast enkele historische stadskernen. Het oosten van de regio heeft met Nijmegen een grote stad in het gebied. Aan de zuidzijde van de stad bevinden zich de grootschalige natuurgebieden van de regio.

Daarnaast kenmerkt de regio zich door de aanwezigheid van drie belangrijke rivieren: Neder-Rijn/Lek, Waal en Maas. De Waal is de drukst bevaren rivier van Europa. De rivieren vormen samen het grootste gedeelte van de regiogrens. In aanzienlijke delen van de regio bestaat dan ook het risico van overstroming. Naast de rivieren zijn er veel recreatieplassen, grindgaten en dergelijke, waar veel waterrecreatie plaatsvindt. Het vervoer van gevaarlijke stoffen van Europoort naar Duitsland en vice versa vindt onder meer ook plaats over deze rivieren.

Tevens bevindt zich een aantal snelwegen (A2, A15, A50, A73) in de regio en vindt er veel goederentransport per spoor plaats, waaronder via de Betuweroute die daar expliciet voor bedoeld is. Ook over de snelwegen en het spoor vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. Tot slot kent de regio een aantal Brzo-bedrijven waar veel gevaarlijke stoffen aanwezig zijn.

2.2.2 Regionaal Risicoprofiel en het Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

Volgens de Wvr (artikel 15) wordt voorgeschreven dat het algemeen bestuur van de veiligheidsregio verplicht is om (eens per vier jaar als basis voor het beleidsplan) een regionaal risicoprofiel vast te stellen, waarin de relevante risico's voor de veiligheidsregio worden beschreven.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft een regionaal risicoprofiel, waarin vanuit de sector Crisisbeheersing de focus ligt op grootschalige incidenten, vaak gekenmerkt als ‘ramp’ of ‘crisis’. Zoals bijvoorbeeld: een scheepvaartincident met het vrijkomen van een toxische stof, een grote brand in een gebouw met verminderd zelfredzamen of een natuurband nabij een kwetsbaar object.

Vanuit de sector Brandweer is een aanvullend ‘Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid’ opgesteld. Hierin ligt vanuit de vier kerntaken: brand, hulpverlening, incidentbestrijding op het water en incidentbestrijding gevaarlijke stoffen, de focus op de ‘dagelijkse’ brandweerzorg. Dit risicoprofiel heeft als titel ‘brandrisicoprofiel’ zoals deze ook in de wet staat beschreven.

Het dekkingsplan hangt samen met bovengenoemde profielen, omdat we enerzijds onze opkomsttijden en slagkracht beoordelen op basis van ons netwerk van posten (met tankautospuiten) om de relevante incidenttypen te kunnen bestrijden en anderzijds omdat we ook voor de specialismen en aanvullende taken optimale dekking hebben nagestreefd op basis van incidenttypen, potentiële risicolocaties, incidenthistorie en doorkijk. Daarbij kijken we dus ook vooruit naar de brandweerzorg van de toekomst waarvan we verwachten dat die gaat veranderen op basis van bijvoorbeeld de energietransitie, klimaatverandering en een verdichtende samenleving.

3 Beschrijving dekking (processtap 2)

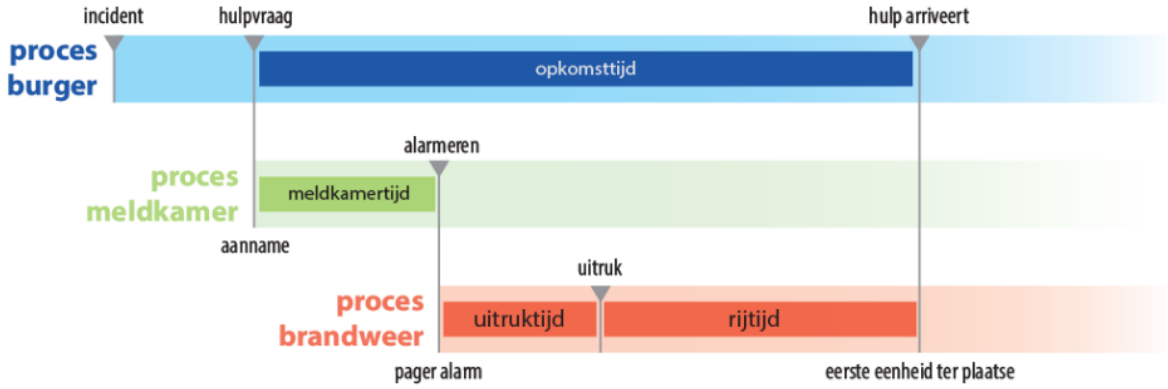
In dit hoofdstuk wordt de verwachte dekking in het verzorgingsgebied beschreven. Hiermee maken we inzichtelijk waar we repressief toe in staat zijn onder de gegeven omstandigheden (uit processtap 1). Dit doen we door te kijken naar vier factoren: snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk. In de resultaten van de onderdelen snelheid en capaciteit zijn ook de eenheden van aangrenzende veiligheidsregio's en Duitsland meegenomen.

3.1 Snelheid

Snelheid beschrijft de opkomsttijd, waarmee de eerste basiseenheid (tankautospuit met zes personen) ter plaatse kan zijn. Het gebied waar een basisbrandweereenheid van een post het snelst kan zijn ten opzichte van andere basisbrandweereenheden wordt het verzorgingsgebied van die eenheid of post genoemd.

3.1.1 Opkomsttijd

De opkomsttijd is de tijd die het kost vanaf het aannemen van de melding door de meldkamercentralist tot het ter plaatse zijn van een brandweereenheid en wordt berekend door de meldkamertijd, de uitruktijd en de rijtijd bij elkaar op te tellen. Dit ziet er schematisch als volgt uit:

De meldkamertijd en uitruktijd per post zijn op basis van gerealiseerde tijden bepaald, conform de rekenvoorschriften uit de landelijke handreiking. Hieronder staan de meldkamertijd, de uitruktijd en de rijtijd verder uitgelegd.

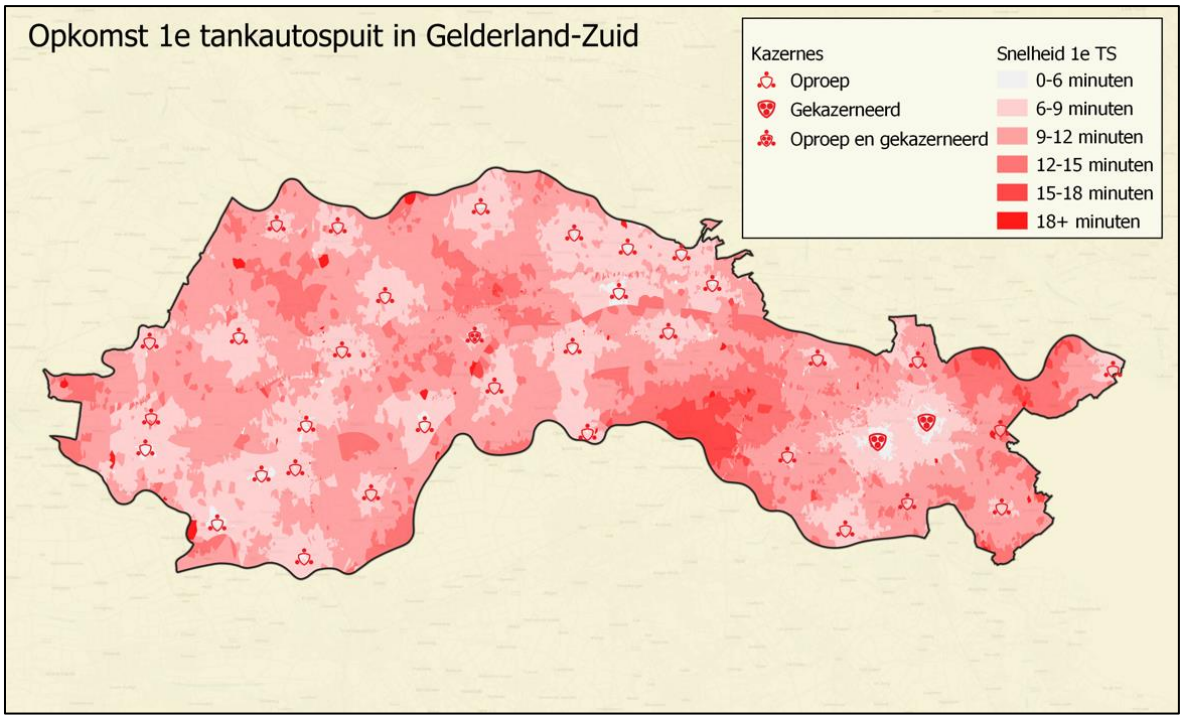
Meldkamertijd: de aanname van de melding op de meldkamer is de start van het uitrukproces van de brandweereenheid. Bij een melding moet de centralist de melder 'uitvragen' om vast te kunnen stellen waar het incident is, wat er aan de hand is en of spoedeisend optreden van de brandweer is vereist. De meldkamertijd voor het bepalen van het dekkingsplan is berekend op 71 seconden (mediaantijd). Daarbij zijn alle soorten prio1-meldingen meegenomen in de berekening.

Uitruktijd: de tijd tussen alarmering van het brandweerpersoneel en het wegrijden van de brandweereenheid naar het incident heet de uitruktijd. De uitruktijden zijn per post berekend en worden ook gebruikt voor het dynamisch alarmeren. Er wordt voor de uitruktijd geen onderscheid gemaakt tussen de dag-situatie en de situatie in de avond, nacht en weekend, zoals dat in het verleden gebruikelijk was. Een uitzondering hierop vormt post Tiel, omdat zij een dagdienstbezetting voor de tankautospuit en het redvoertuig hebben tijdens kantoortijden (maandag t/m vrijdag van 8.00-17.00 uur). Buiten kantoortijden werken ze met een vrij instroommodel. Post Tiel heeft daarom een uitruktijd voor de dag-situatie en een uitruktijd voor de avond/nacht/weekendsituatie.

Rijtijd: het laatste tijdselement, de rijtijd is de tijd tussen het uitrukken (wegrijden van de brandweereenheid) en het ter plaatse zijn bij het incident. Voor de berekening van deze tijd wordt een netwerkanalyse uitgevoerd. Voor een tankautospuit wordt uitgegaan van een rijsnelheid van

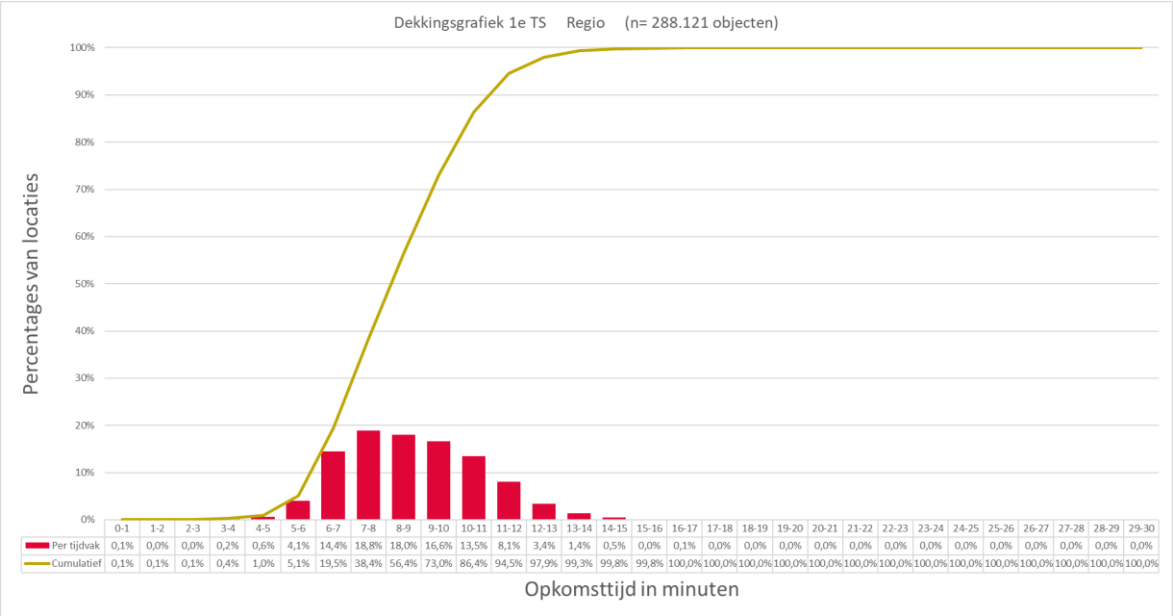
100% van de gemiddelde wegsnelheid uit het gebruikte kaartmateriaal. Voor andere voertuigsoorten kan dit percentage anders zijn.

3.1.2 Snelheid: dekkingskaart en -grafiek snelheid

Bovenstaande afbeelding geeft de opkomsttijd van de eerste tankautospuit in minuten weer in een dekkingskaart. Het is daarmee een geografische weergave van de factor snelheid. Hoe lichter de kleur, hoe sneller de eerste tankautospuit ter plaatse kan zijn. In de afbeelding valt een aantal zaken op. Ten eerste is te zien dat de opkomsttijd van de eerste eenheid in het gebied rondom Batenburg vrij hoog is, maar nog wel binnen de 18 minuten valt. Ook is te zien dat rondom de brandweerkazernes de opkomsttijd, zoals verwacht, juist laag is. Verder zien we een aantal donderrode vlekjes waar de opkomsttijd boven de 18 minuten is. Dit zijn echter allemaal locaties die in het wegennetwerk niet bereikbaar zijn zoals waterplassen waardoor er geen exacte opkomsttijd berekend kan worden en de opkomsttijd van het dichtstbijzijnde wegdeel van toepassing is.

De snelheid van de eerste tankautospuit wordt ook weergegeven in een grafiek, waarbij de dekking op objectniveau is berekend. Onderstaande grafiek combineert het histogram met de S-curve en toont het percentage objecten dat binnen een bepaalde opkomsttijd kan worden bereikt.

In bovenstaande grafiek zien we dat binnen 7 minuten bijna 30% van de objecten wordt bereikt en 60% van de objecten binnen 9 minuten wordt bereikt. In 11 minuten bereiken we 90% van alle objecten in onze regio.

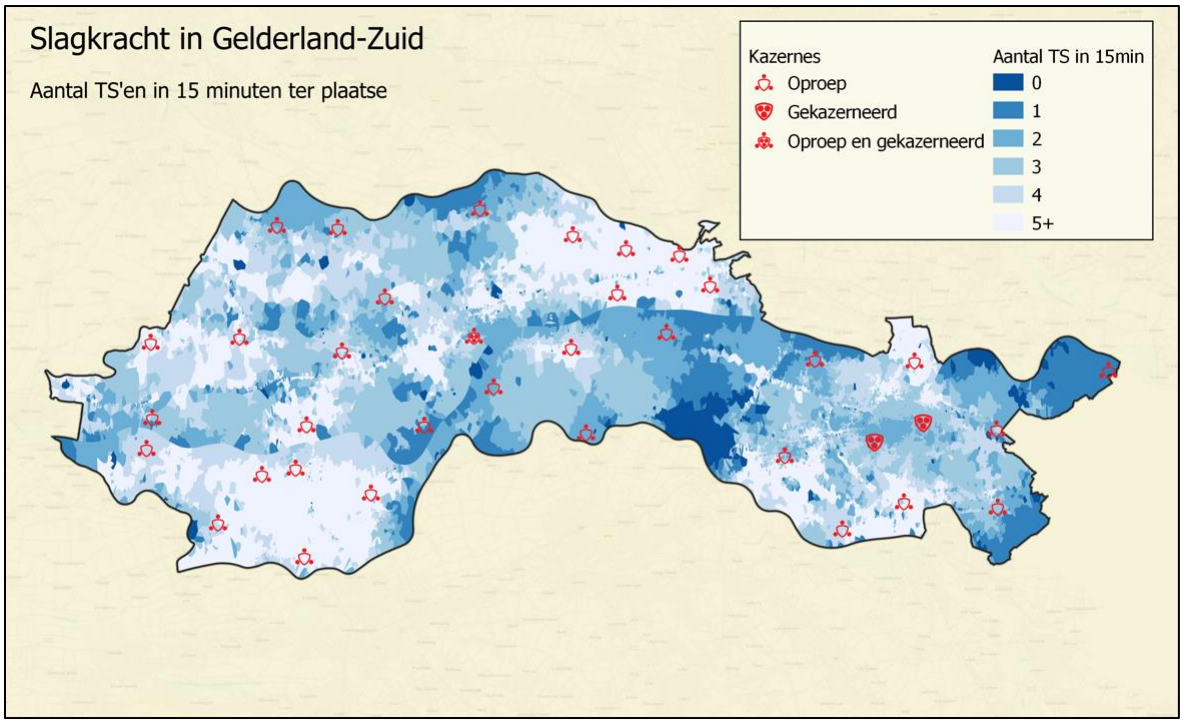
3.2 Capaciteit: slagkracht, grootschalige inzetten en restdekking

Capaciteit bestaat uit slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten. Slagkracht is het vermogen om bij opschaling snel meerdere eenheden tot een maximum van drie tankautospuiten (basisbrandweerzorg) ter plaatse te krijgen. Bij het grootschalig optreden gaat het om een inzet vanaf vier tankautospuiten, dit vormt tezamen een peloton. Waar nodig wordt er bij incidenten opgeschaald met meerdere pelotons.

3.2.1 Slagkracht

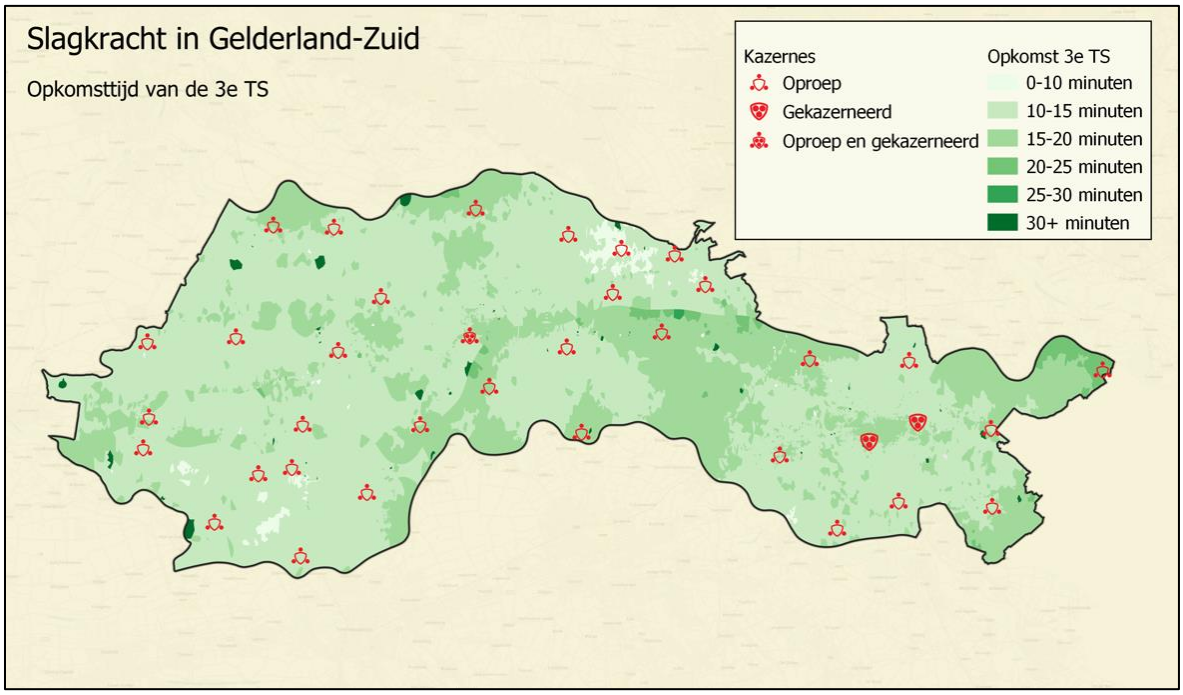
In onderstaande afbeeldingen is weergegeven wat de slagkracht in de regio is. Hierbij is uitgegaan van het paraat zijn van alle eenheden.

Onderstaande afbeelding is een geografische weergave van het aantal tankautospuiten dat binnen 15 minuten ter plaatse kan zijn.

Hoe lichter de kleur, hoe meer eenheden binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn. In de afbeelding is te zien dat het gebied rondom Batenburg donkerblauw kleurt. We hadden bij de factor snelheid in paragraaf 2.1.2 al gezien dat dit gebied niet wordt bereikt binnen 15 minuten. In het oosten valt op dat een beperkt aantal eenheden de Ooijpolder tot aan Millingen aan de Rijn in 15 minuten bereikt. Verder kleurt een aantal locaties donkerblauw, omdat ze niet bereikbaar zijn in het wegennetwerk.

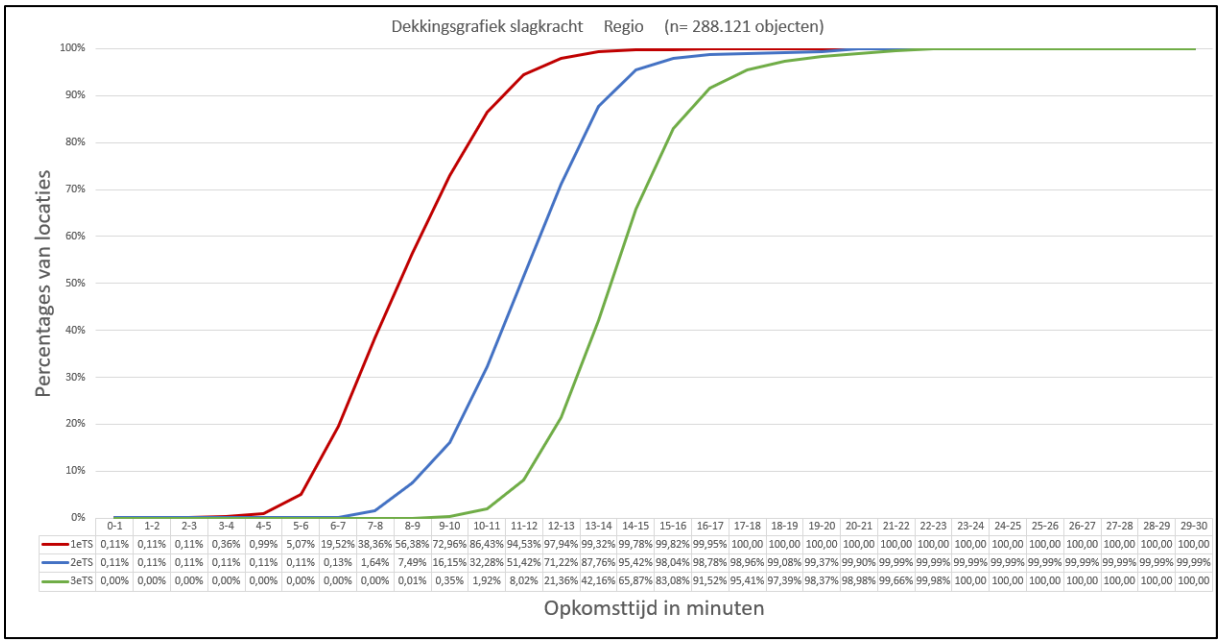
Naast de slagkracht in 15 minuten is er ook berekend in welk tijdsbestek de derde tankautospuit ter plaatse kan zijn. In onderstaande afbeelding wordt dit getoond.

Hoe lichter de kleur, hoe sneller de derde eenheid per plaatse kan zijn. Het overgrote deel van de regio wordt in 20 minuten gedekt. Binnen 25 minuten is ook het gebied bij Millingen aan de Rijn

gedekt. Ook in deze afbeelding zijn de donkere vlekjes terug te zien van onbereikbare locaties (veelal waterplassen).

De slagkracht is ook uitgedrukt in het percentage objecten dat wordt gedekt door de eerste, tweede en derde tankautospuit. Onderstaande grafiek toont dit middels een S-curve en zet het percentage objecten dat wordt gedekt af tegen de opkomsttijd in minuten.

	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30
1eTS	0,11%	0,11%	0,11%	0,36%	0,99%	5,07%	19,52%	38,36%	56,38%	72,96%	86,43%	94,53%	97,94%	99,32%	99,78%	99,82%	99,95%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2eTS	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,13%	1,64%	7,49%	16,15%	32,28%	51,42%	71,22%	87,76%	95,42%	98,04%	98,78%	98,96%	99,08%	99,37%	99,90%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%	99,99%
3eTS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,35%	1,92%	8,02%	21,36%	42,16%	65,87%	83,08%	91,52%	95,41%	97,39%	98,37%	98,98%	99,66%	99,98%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Bovenstaande grafiek toont drie curves: de rode curve geeft de eerste eenheid weer, de blauwe curve de tweede en de groen curve de derde. Binnen 15 minuten wordt 77% van de objecten bereikt door drie eenheden.

3.2.2 Grootschalig brandweeroptreden (GBO)

Grootschalig brandweeroptreden betreft het optreden, waarbij vier of meer basiseenheden (tankautospuiten) worden ingezet. Er wordt gewerkt met een pelotonsstructuur die landelijk voorgeschreven is. Voor het grootschalig brandweeroptreden kan de Brandweer Gelderland-Zuid te allen tijde in de eigen regio onderstaande pelotons inzetten:

- Twee basispelotons (brand of technische hulpverlening)
    - Peloton 100 binnen 30 minuten inzetbaar op de incidentlocatie
    - Peloton 200 binnen 45 minuten inzetbaar vanaf een uitgangsstelling
- Peloton grootschalige watervoorziening (500) binnen 60 minuten waterwinning en slangenweg gereed op de incidentlocatie
- Peloton logistiek en verzorging
    - Onderdeel van peloton 500 en binnen 60 minuten inzetbaar op de incidentlocatie
- Peloton incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS). Inzetbaar binnen 60 minuten in de gehele regio.
    - Voor IBGS werkt Brandweer Gelderland-Zuid samen met de regio's in district Oost-5. Daarbij is het mogelijk om een beroep te doen op de buurregio om een half gaspakteam van vier gaspakdragers te leveren, waardoor ter plaatse gezamenlijk een gaspakpeloton van acht gaspakdragers wordt geleverd.

Over de interregionale inzet van deze pelotons zijn landelijk afspraken gemaakt. Voor interregionale bijstand kan Brandweer Gelderland-Zuid, zonder afbreuk te doen aan de eigen paraatheid, het volgende leveren:

- Basispeloton

- Peloton grootschalige watervoorziening

Beide pelotons dienen binnen 60 minuten inzetgereed te staan op de eigen regiogrens.

Brandweer Gelderland-Zuid maakt onderscheid in deze bijstandsaanvragen door deze te prioriteren in acute aanvragen en geplande aanvragen. Bij acute bijstandsaanvragen worden de snelste eenheden gealarmeerd en wordt de dekking binnen de eigen regio later 'hersteld'. Bij geplande aanvragen wordt vanuit het 'Actiecentrum Brandweer' de aanvraag geanalyseerd en vervolgens het juiste benodigde materieel geselecteerd en gealarmeerd, waarbij rekening gehouden wordt met de operationele dekking in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid[3].

3.2.3 Specialisme Technische Hulpverlening (STH)

STH is een specialisatie van de basistaak technische hulpverlening. Samen met vier andere regio's voert Brandweer Gelderland-Zuid deze taak uit voor heel Nederland. Incidenten op dit gebied worden vanuit de basisbrandweerzorg uitgevoerd en opgeschaald. In die gevallen waar kennis, technieken of materialen in de basisbrandweerzorg onvoldoende of niet beschikbaar zijn, wordt een STH-team ingezet. Een STH-team kan binnen negentig minuten ter plaatse zijn in heel Nederland. Post Beusichem is de standplaats van het landelijke STH-team Midden. Dit betekent dat de opkomsttijd in de eigen regio relatief kort is.

3.2.4 Natuurbrandbestrijding

Ondanks risicobeperkende inspanningen aan de voorkant kan zich een grote natuurbrand voordoen in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. In het 'Operationeel Plan Natuurbrandbestrijding' staan de afspraken beschreven die er binnen het district Oost-5 zijn gemaakt om het optreden bij een natuurbrand zo snel en soepel mogelijk te laten verlopen. Het operationele plan richt zich op de aangewezen hoog risicogebieden.

Bij natuurbranden wordt het eerste peloton geformeerd vanuit reguliere opschaling binnen de eigen regio. Indien verdere opschaling noodzakelijk is zal een beroep gedaan worden op een tweede peloton van vier tankautospuiten vanuit Limburg-Noord en zal dit peloton volledig bestaan uit tankautospuiten specifiek voor natuurbrandbestrijding.

3.2.5 Restdekking bij langdurige inzetten

In Gelderland-Zuid kunnen maximaal twee basispelotons (8 tankautospuiten) uit eigen regio worden ingezet bij één grootschalig incident. Daardoor blijven nog ruim voldoende (meer dan 25) basiseenheden over om de regionale dekking te borgen, om ook bij gelijktijdige incidenten de snelst mogelijke brandweerzorg te blijven leveren.

Bij langdurige incidenten is het mogelijk om een post te laten herbezetten om zodoende de operationele dekking te kunnen optimaliseren, zodat ook voor een volgend incident de snelste eenheid weer wordt gealarmeerd.

Bij langdurigere incidenten, waarbij zowel de beroepspost Nijmegen-Centrum als de beroepspost Nijmegen-West zijn ingezet, kan er een beroep worden gedaan op een achterwacht-poule met beroepsmedewerkers uit de 24uursdienst (die op dat moment dus geen dienst hebben). Zij worden dan gealarmeerd voor herbezetting, met als streven om ook de specialismen weer in dienst te kunnen krijgen. Bij een alarmering rukken zij dan uit met de reserve-tankautospuit die beide beroepsposten tot hun beschikking hebben.

Herbezetting ten behoeve van restdekking wordt altijd per incident beoordeeld en is afhankelijk van incidentlocatie, inzetduur en risicoprofiel.

[3] Procedure nog in ontwikkeling

3.3 Paraatheid

In een regio met kazernes die vrijwel allemaal een vrij instroommodel kennen, is het bekend dat de paraatheid niet altijd gegarandeerd is. Factoren als beschikbaarheid en gelijktijdigheid spelen daarin een rol. Door deze factoren te beschrijven en mee te wegen in de totaalbeoordeling van de dekking, doen we meer recht aan de praktijk.

3.3.1 Beschikbaarheid

Beschikbaarheid is de mate waarin de brandweer voldoende (gekwalificeerd) personeel en werkend materieel beschikbaar heeft om daadwerkelijk naar een incident uit te rukken en deze te bestrijden. Bij de beroepsposten is beschikbaarheid van personeel gegarandeerd door kazernering van een volledige ploeg. Bij de vrijwillige posten worden indien nodig maatregelen genomen om de beschikbaarheid te waarborgen, zoals het inzetten van dagdienstmedewerkers.

Potentiële knelpunten in beschikbaarheid worden inzichtelijk gemaakt met beschikbaarheidssystemen met een agendafunctionaliteit en tijdens een alarmering door gebruik te maken van pagers met actieve terugmelding. Feit blijft natuurlijk dat we in Gelderland-Zuid grotendeels te maken hebben met vrije instroom en beschikbaarheid dus nooit 100% gegarandeerd is. Dat is inherent aan het gekozen model.

Tijdens (correctieve en preventieve) onderhoudswerkzaamheden en vakbekwaamheidsactiviteiten aan het materieel is niet inzetbaar. De duur dat een voertuig niet beschikbaar verschilt van enkele uren tot meerdere dagen. Om in deze gevallen veerkrachtig te kunnen zijn en de paraatheid te kunnen blijven borgen beschikt de VRGZ over een aantal reserve voertuigen (10 tankautospuiten en één redvoertuig). Deze voertuigen zijn repressief inzetbaar. Indien geen reserve voertuig beschikbaar is wordt teruggevallen op de herpositioneringsregeling om daarmee de spreiding van specialismen en aanvullende taken zo goed mogelijk te borgen.

Indien een post gepland geen of onvoldoende personeel beschikbaar heeft (bijvoorbeeld tijdens een personeelsverenigingsactiviteit) zijn afspraken opgesteld in het ‘Kader Groen Licht’.

In het vorige hoofdstuk staat beschreven dat er in de regio bij uitzondering gebruik gemaakt wordt van consignatie of kazernering. Dit bijvoorbeeld tijdens grootschalige evenementen zoals de Vierdaagse-marsen rondom Nijmegen, Appelpop in Tiel en de jaarwisseling op diverse plekken in de regio. Naast deze geplande momenten kan het nodig zijn om tijdens een acute fase (crisis) posten te kazerneren.

3.3.2 Gelijktijdigheid

Gelijktijdigheid gaat over de gevolgen voor de dekking wanneer meerdere incidenten op hetzelfde moment een beroep doen op hetzelfde brandweermaterieel en -personeel. In de handreiking is geen exacte richtlijn opgenomen voor de berekening van gelijktijdigheid. Gelijktijdigheid kan daarmee feitelijk alleen kwalitatief worden beschreven. Op basis van een indicatieve kwantitatieve analyse van de incidenthistorie van Gelderland-Zuid blijkt dat gelijktijdigheid van incidenten in de praktijk heel beperkt voorkomt. Met name in Nijmegen komt het voor dat verschillende eenheden gelijktijdig bij verschillende incidenten worden ingezet.

In periodes van grote drukte, zoals tijdens de jaarwisseling of een storm, vinden vaak meerdere incidenten tegelijk plaats. Deze incidenten worden door meerdere verschillende eenheden afgehandeld. Hierbij wordt ook ondersteuning geleverd buiten het ‘reguliere verzorgingsgebied’. Vaak betreft het prio2 incidenten, waarbij een iets langere opkomsttijd geen probleem is. Door het netwerk van kazernes is opkomst van de brandweer gegarandeerd, maar kan er in het geval van gelijktijdigheid sprake zijn van een langere opkomsttijd. De impact van gelijktijdigheid op de paraatheid is daarmee beperkt.

3.4 Werkdruk op basis van inzetfrequentie

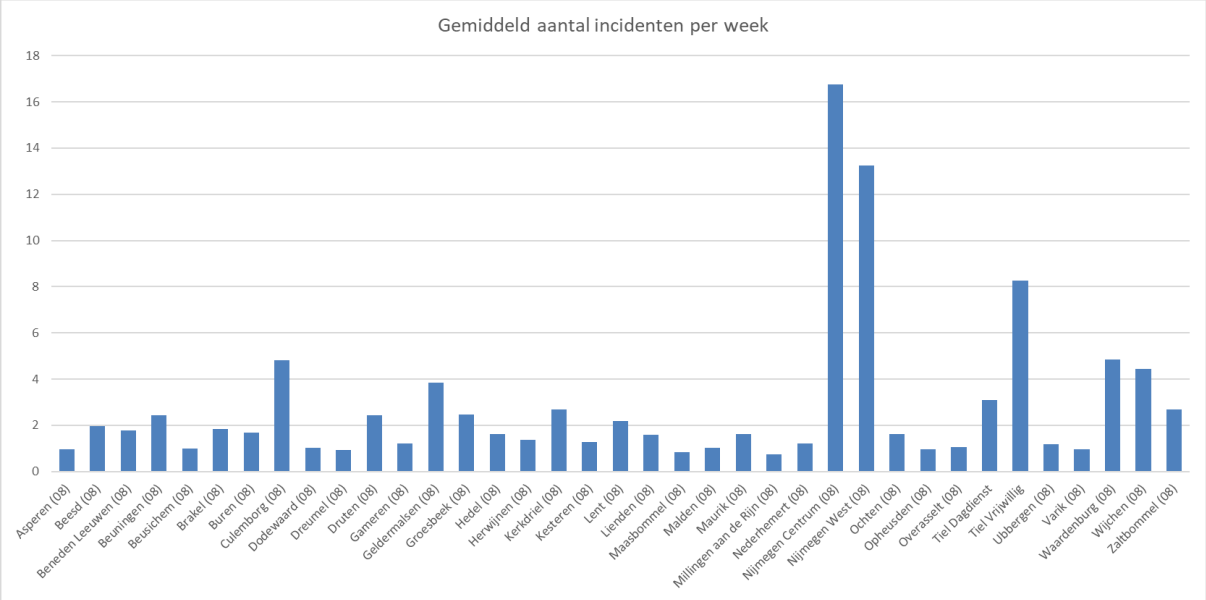
Werkdruk heeft betrekking op het aantal keer per tijdseenheid dat een brandweereenheid wordt ingezet bij een incident. Om hier inzicht in te krijgen wordt de inzetfrequentie beschreven.

In de onderstaande tabel zijn de absolute aantallen incidenten per jaar en het gemiddeld aantal incidenten per maand en per week per post over een periode van 2017 tot en met 2022 weergegeven. Hierbij is geen onderscheid gemaakt in de prioriteit van de incidenten.

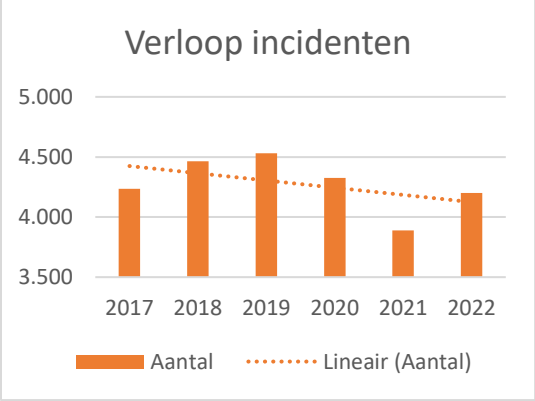
Post	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Gem/mnd	Gem/wk
Asperen	55	52	49	38	54	54	4,19	0,97
Beesd	91	87	114	105	109	104	8,47	1,96
Beneden Leeuwen	86	76	109	94	79	112	7,72	1,78
Beuningen	135	130	143	129	107	114	10,53	2,43
Beusichem	59	65	36	52	42	59	4,35	1,00
Brakel	76	112	96	94	95	96	7,90	1,82
Buren	91	74	116	105	60	82	7,33	1,69
Culemborg	251	243	279	250	227	254	20,89	4,82
Dodewaard	40	60	50	51	53	65	4,43	1,02
Dreumel	50	44	51	55	52	41	4,07	0,94
Druten	139	135	115	161	100	110	10,56	2,44
Gameren	45	47	73	75	63	76	5,26	1,21
Geldermalsen	218	217	212	176	173	205	16,68	3,85
Groesbeek	139	145	152	102	95	131	10,61	2,45
Hedel	82	90	87	75	79	96	7,07	1,63
Herwijnen	71	76	76	71	67	67	5,94	1,37
Kerkdriel	157	141	148	154	124	112	11,61	2,68
Kesteren	47	60	72	72	70	76	5,51	1,27
Lent	98	231	135	82	60	75	9,46	2,18
Lienden	56	78	68	88	92	110	6,83	1,58
Maasbommel	29	48	47	49	45	47	3,68	0,85
Malden	46	70	64	51	37	51	4,43	1,02
Maurik	61	89	72	98	84	102	7,03	1,62
Millingen a/d Rijn	36	49	34	38	38	39	3,25	0,75
Nederhemert	43	58	60	84	57	80	5,31	1,22
Nijmegen Centrum	903	861	1.014	911	741	794	72,56	16,74
Nijmegen West	809	702	785	651	582	601	57,36	13,24
Ochten	71	98	74	98	65	103	7,07	1,63

Opheusden	51	50	40	44	54	63	4,19	0,97
Overasselt	58	64	51	43	56	59	4,60	1,06
Tiel Dagdienst						135	13,50	3,09
Tiel Vrijwillig	358	378	369	418	462	243	35,94	8,27
Ubbergen	50	70	89	58	35	65	5,10	1,18
Varik	42	59	45	55	54	45	4,17	0,96
Waardenburg	265	305	261	235	221	229	21,06	4,86
Wijchen	271	319	230	199	184	186	19,29	4,45
Zaltbommel	105	157	135	127	140	169	11,57	2,67
Totaal	**4.234**	**4.464**	**4.532**	**4.327**	**3.889**	**4.200**		

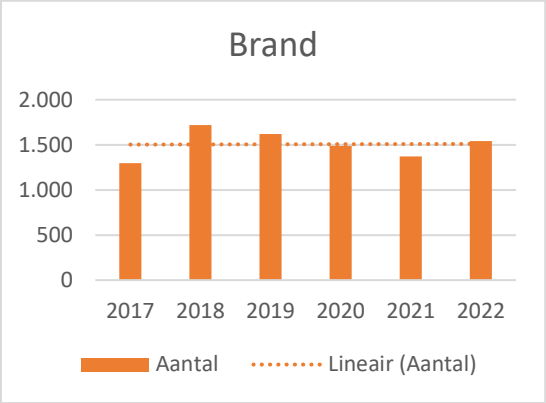
Hieronder de grafiek met per post het gemiddeld aantal incidenten per week:

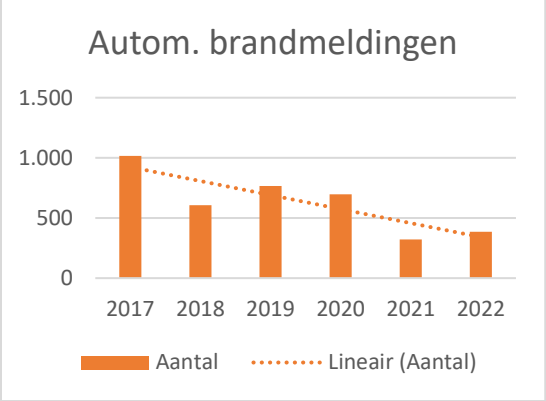
Kijkend naar de afgelopen zes jaren, dan varieert het totaal aantal incidenten per jaar. Als we kijken naar de trendlijn, dan zien we dat er vanaf 2017 sprake is van een afname van het aantal incidenten. Het beeld wordt bevestigd in onderstaande grafiek waarin een dalende trendlijn zichtbaar is.

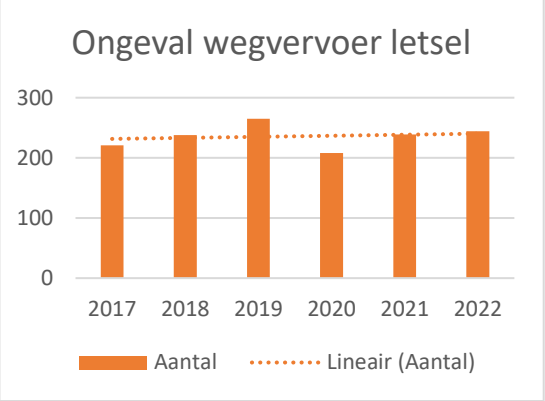

Wanneer we wat verder inzoomen op de incidenten en kijken naar de trend van specifieke incidenttypes (zie grafieken hieronder), dan zien we dat het aantal brandmeldingen in de afgelopen jaren nagenoeg gelijk is gebleven. Het aantal meldingen brand (bij)gebouw laat een lichte stijging zien. Het aantal automatische brandmeldingen waarvoor de brandweer daadwerkelijk is gealarmeerd loopt terug. Dit komt met name door gerichte initiatieven om het aantal ongewenste meldingen terug te dringen. Het aantal incidenten met meldingsclassificatie ongeval wegvervoer met letsel laat een licht stijgende trendlijn zien.

4 Beoordeling dekking

In dit hoofdstuk worden de factoren snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk separaat beoordeeld. Dit vindt onder andere plaats door het overheersende karakter van het gebied te beschrijven en in te delen in de uiteindelijke categorie van het gebied. Tot slot volgt een totaaloordeel per gemeente én voor de gehele regio.

4.1 Beoordeling snelheid

Om de factor snelheid te kunnen beoordelen, is het nodig dat de gebieden in categorieën worden ingedeeld. Per buurt[4] wordt vervolgens de theoretisch behaalde opkomsttijd vergeleken met de toegestane bandbreedte uit het beoordelingskader.

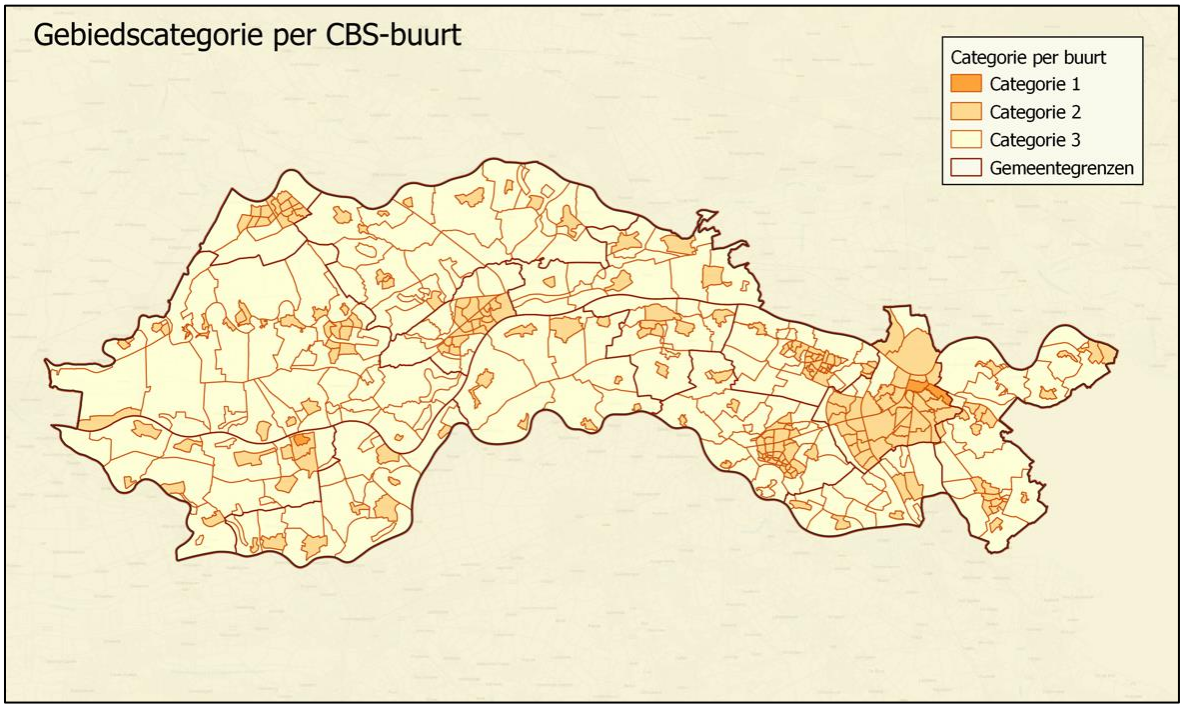
4.1.1 Indeling gebieden

Conform het beoordelingskader gebiedsgerichte opkomsttijden wordt voor alle buurten een categorie berekend op basis van het overheersend karakter van het gebied. Onderstaande tabel toont een overzicht van deze categorieën.

Categorie	Overheersend karakter van het gebied	Referentiewaarde in minuten	Bandbreedte in minuten*
I	- Oude binnensteden (woningen, gebouwen voor zelfredzame personen zoals hotels, kantoren, winkels, publieksgebouwen, scholen en industriegebouwen) - Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen) - Portiekwoningen - Woongebouwen hoger dan 20 meter	7	4-10
II	- Woningen - Gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	10	7-13
III	- Verspreid liggende woningen - Verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	15	12-18
*De gegeven minimale waarde is een inzichtwaarde, uiteraard mag het altijd sneller.			

[4] Hiervoor wordt de indeling van het CBS gebruikt (‘CBS-buurten’).

Toepassing van deze categorisering leidt tot de volgende indeling voor de buurten in Gelderland-Zuid:

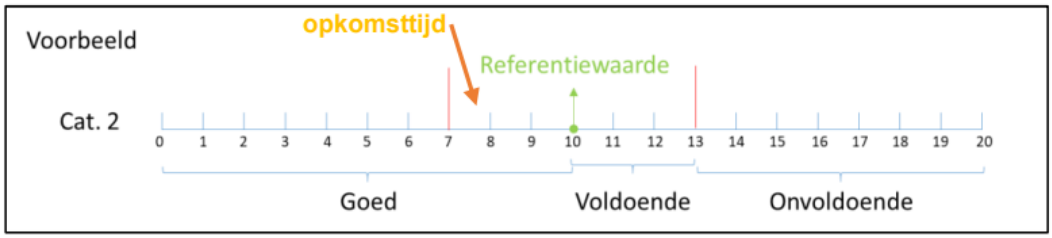
In bovenstaande afbeelding zien we dat nagenoeg alle kernen in categorie 2 vallen en er slechts drie buurten zijn die tot categorie 1 behoren. De overige buurten vallen in categorie 3. In de totstandkoming van de bovenstaande categorisering is een aantal buurten van categorie 1 in categorie 2 gewijzigd. Bij controle van deze buurten bleken er objecten met een foutieve gebruiksfunctie te zitten en waren de buurten daarmee niet correct als categorie 1 bestempeld.

4.1.2 Beoordeling gebieden

Per buurt is berekend wat de theoretische opkomsttijd van de eerste tankautospuit in die buurt is. Die tijd is vervolgens vergeleken met de referentiewaarde en de bandbreedte in minuten die bij betreffende categorie hoort. Zie daarvoor de tabel in paragraaf 3.1.1.

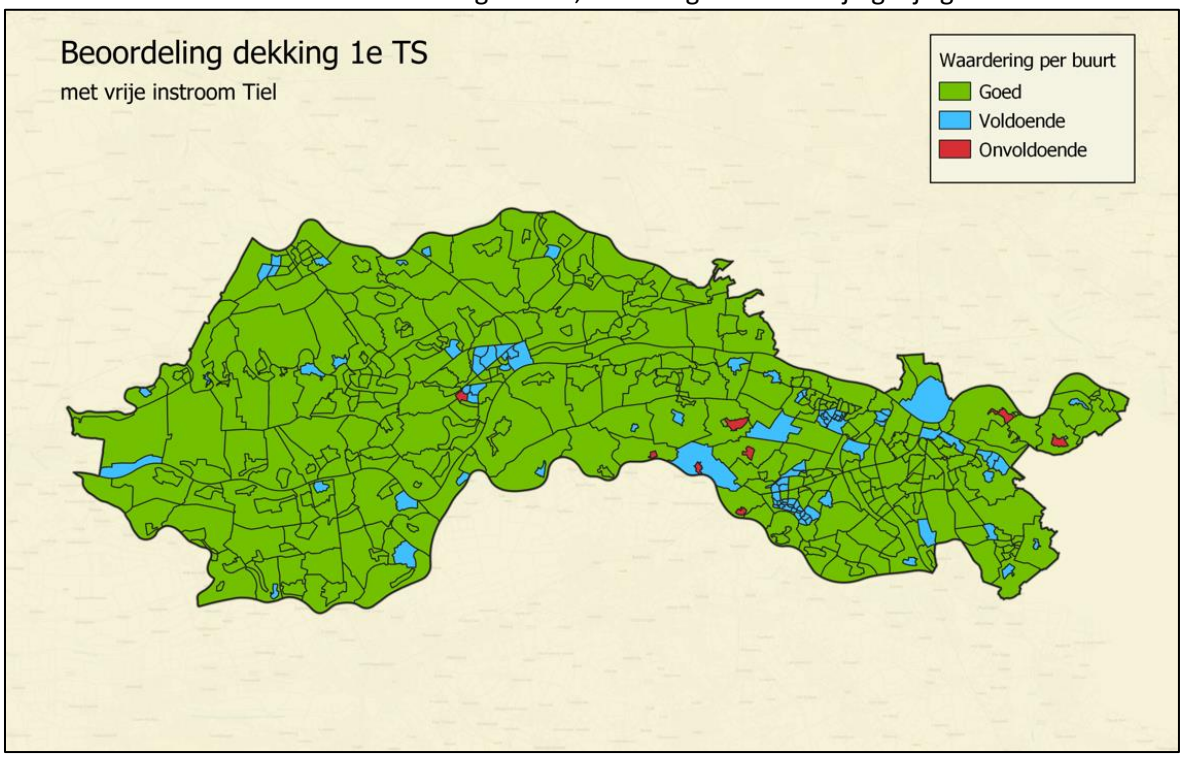
Dit leidt tot een oordeel per gebied: goed (sneller dan referentiewaarde), voldoende (tussen referentiewaarde en einde bandbreedte) of onvoldoende (buiten bandbreedte). Hieronder is een voorbeeld uitgewerkt:

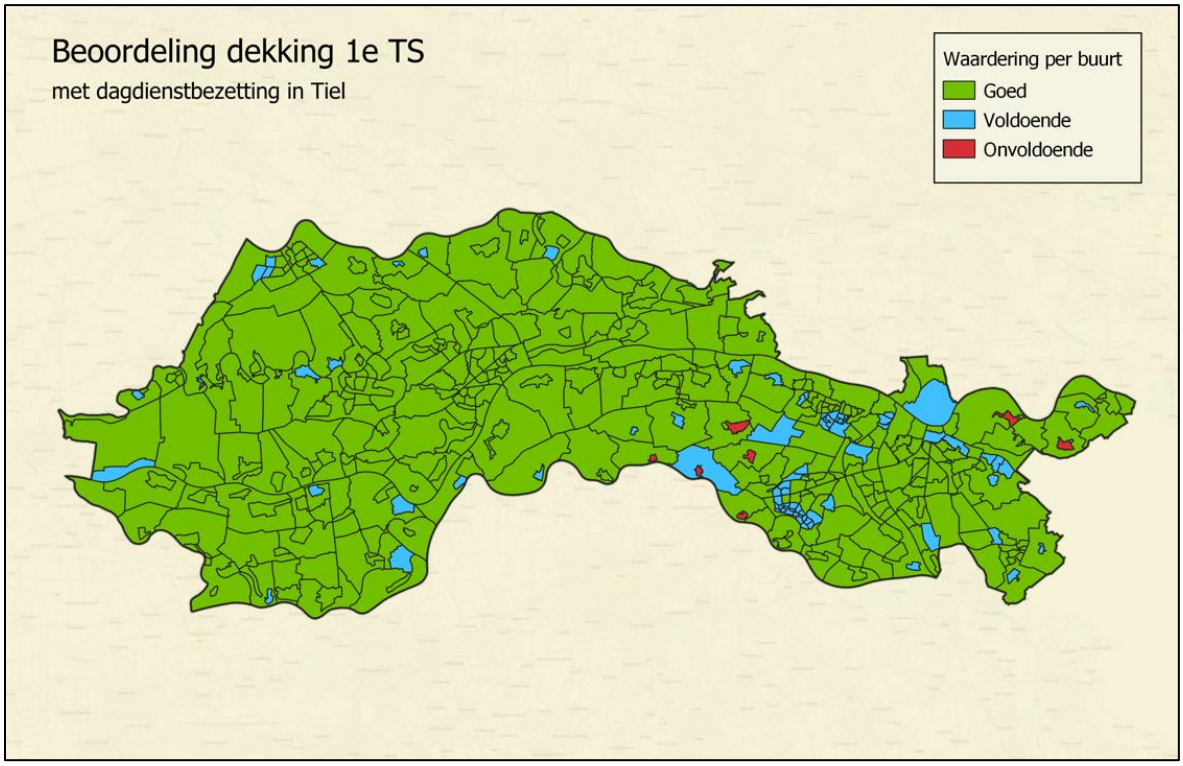
Voorbeeld
Buurt X heeft een berekende opkomsttijd van 8 minuten. Onderstaand figuur toont hoe deze opkomsttijd van een categorie-II-gebied zich verhoudt tot de referentiewaarde en bandbreedte. De bandbreedte voor categorie II ligt tussen de 7 en 13 minuten. De opkomsttijd ligt hier binnen.

Als de opkomsttijd hoger is dan de maximale bandbreedte, dan is aanvullende duiding nodig. Het gebied komt dan op de aandachtspuntenlijst voor een nadere beschouwing.

De beoordeling van de dekking per buurt voor Brandweer Gelderland-Zuid is gevisualiseerd in de onderstaande afbeelding. Omdat post Tiel tijdens kantoortijd een dagdienstbezetting met snelle uitruktijd heeft, is er een beoordeling gemaakt voor de situatie buiten kantoortijd (met vrije instroommodel voor Tiel) en voor de situatie binnen kantoortijd (met dagdienst bezetting). Alleen in en rond Tiel is een verschil in waardering te zien, de overige buurten zijn gelijk gebleven.

In de waardering per buurt is een aantal buurten rood gekleurd en dit betekent dat de dekking hier onvoldoende is. Het betreft acht buurten, waarbij één buurt alleen buiten kantoortijd onvoldoende scoort.

Deze acht buurten met een onvoldoende waardering zijn in onderstaande tabel weergegeven, waarbij ook de mate van overschrijding is beschreven.

Buurt	Gemeente	Referentiewaarde en bandbreedte in minuten	Mediaan opkomsttijd in minuten	Overschrijding in minuten
Leuth	Berg en Dal	10, 7-13	13:06	0:06
Ooij	Berg en Dal	10, 7-13	13:26	0:26
Bergharen	Wijchen	10, 7-13	13:59	0:59
Hernen	Wijchen	10, 7-13	14:04	1:04
Niftrik	Wijchen	10, 7-13	14:05	1:05
Batenburg	West Maas en Waal	10, 7-13	16:51	3:51
Appeltern	West Maas en Waal	10, 7-13	13:37	0:37
Passewaaij Zuid-West (buiten kantoortijd)	Tiel	10, 7-13	13:20	0:20

Met het vorige dekkingsplan zijn compenserende maatregelen uitgewerkt om overschrijdingen van de opkomsttijden aanvaardbaar te maken. Hierbij valt te denken aan voorlichting, oefenen op locatie, het opstellen van planvorming of een verzwaard inzetvoorstel. Deze compenserende maatregelen zijn ondertussen ingebed in de beheersmatige organisatie en blijven van toepassing.

Goed om te benoemen is dat, ongeacht de opkomsttijd van de brandweer, het van het grootste belang is dat bewoners tijdig gealarmeerd worden als er brand uitbreekt in hun woning, met name ‘s nachts. Het grootste gevaar vormt de rook die bij een brand vrijkomt en dermate snel dodelijk is, dat bewoners zichzelf tijdig in veiligheid moeten kunnen brengen. Het hebben van goedwerkende rookmelders is hierbij letterlijk van levensbelang. Sinds 1 juli 2022 geldt er voor alle woningen een wettelijke verplichting om rookmelders te hebben.

4.1.3 Beoordeling aandachtsobjecten

De beoordeling zoals hiervoor beschreven is, is gebiedsgericht. Ondanks dat er sprake is van een gebiedsgerichte beoordeling worden aandachtsobjecten, dit zijn objecten uit categorie 1, ook individueel getoetst aan de opkomstnorm van 10 minuten. Wanneer we spreken over objecten doelen we hier op de verblijfsobjecten uit de BAG. Binnen één pand kunnen één of meerdere verblijfsobjecten aanwezig zijn. Een flatgebouw bijvoorbeeld bestaat meerdere verblijfsobjecten binnen hetzelfde pand. Als we kijken naar de tabel met het aantal objecten met overschrijding per gemeente zien we in Berg en Dal 77 verblijfsobjecten staan bij de ‘Woongebouwen hoger dan 20 meter’. Dit gaat uiteindelijk om één pand met 77 verblijfobjecten. De overschrijding geldt dus voor één pand.

Er zijn in de regio 290 aandachtsobjecten met overschrijding van de opkomsttijd. Voor 98 van deze objecten geldt dat er tijdens kantoortijden geen overschrijding is van de opkomsttijd. Dit zijn objecten in Tiel waar tijdens kantoortijden met een dagdienstbezetting met snellere tijden wordt uitgerukt. Voor een overzicht van de aandachtsobjecten met een overschrijding van de opkomsttijd wordt verwezen naar de bijlagen.

In de onderstaande tabel is een overzicht van de aantallen objecten met een overschrijding per gemeente weergegeven:

Gemeente	Objecten niet zelfredzame personen	Portiekflats/woningen	Woongebouwen hoger dan 20 meter	Totaal
Berg en Dal	2	65	77	144
Culemborg	1		23	24
Maasdriel	1			1
Nijmegen	1			1
Tiel	9	24	66	98
West Maas en Waal	11			11
Wijchen	2	9		11

In de onderstaande tabel is een overzicht van het aantal objecten per overschrijdingscategorie opgenomen. De maximale overschrijding van de opkomsttijd is 3:13.

Gemeente	T/m 1 minuut	1-2 minuten	2-3 minuten	>3 minuten
Berg en Dal	97	47		
Culemborg	24			
Maasdriel		1		
Nijmegen	1			
Tiel	30	66	2	
West Maas en Waal	11			
Wijchen	1			10

Voor de aandachtsobjecten met overschrijding van de opkomsttijd van 10 minuten voor de eerste tankautospuit zijn er aanvullende maatregelen beschikbaar. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Voorlichting over brandveiligheid en preventieve voorzieningen
- Oefenen bij de betreffende objecten
- Bijstellen van de repressieve inzetvoorstellen (bijvoorbeeld standaard meer eenheden alarmeren)

Deze maatregelen krijgen tijdens de implementatiefase van het dekkingsplan opvolging en zullen in lijn zijn met de compenserende maatregelen die zijn vastgesteld vanuit het brandweerzorgplan en ondertussen zijn ingebed in de reguliere bedrijfsvoering.

4.2 Beoordeling capaciteit

Voor de beoordeling van capaciteit wordt gekeken naar slagkracht en grootschalig optreden. Voor de beoordeling van slagkracht is een landelijk beoordelingskader beschikbaar en de beoordeling is daarop gebaseerd. Voor grootschalig optreden is geen beoordelingskader in de handreiking opgenomen en daarom wordt daarvoor een beschrijvende beoordeling gegeven.

4.2.1 Beoordeling slagkracht

Naast snelheid is slagkracht essentieel om slachtoffers te voorkomen en schade te beperken. Daarom is er ook een beoordelingskader voor het kunnen scoren van de slagkracht. De gehanteerde methodiek is onder andere gerelateerd aan de brandveiligheidssituatie en ontvluchtingsmogelijkheden in een gebouw. De waarden in deze methodiek zijn referentiewaarden. Bij het toepassen van de referentiewaarden blijkt dat er buurten zijn waar niet aan de referentiewaarde wordt voldaan. Voor deze buurten dient te worden beschreven welke eventuele

aanvullende maatregelen genomen worden. Deze aanpak is vergelijkbaar met het duiden van de aandachtsgebieden voor de factor snelheid.

Onderstaande tabel maakt het verband zichtbaar tussen de slagkracht en de risicogebieden en vormt daarmee het beoordelingskader voor slagkracht. Voor een buurt met het hoogste risico (categorie 1) wordt gekeken naar de slagkracht van drie tankautospuiten. Voor de buurten met risiconiveau 2 wordt er gekeken naar de slagkracht van twee tankautospuiten. Voor een buurt met risiconiveau 3 wordt slagkracht buiten beschouwing gelaten en is alleen de opkomsttijd van de eerste tankautospuit relevant. De tijdrange (bijvoorbeeld '4-10') geeft de bandbreedte aan en de tijd tussen haakjes (bijv. '7') is de referentiewaarde.

Risiconiveau	1e TS (min)	2e TS (min)	3e TS (min)
1	4 – 10 (7)	6 – 12 (9)	8 – 12 (10)
2	7 – 13 (10)	12 – 18 (15)	---
3	12 – 18 (15)	---	---

De beoordeling van de buurten met behulp van dit beoordelingskader geeft het volgende beeld (zie onderstaande tabel). De waardes tussen haakjes betreffen de buurten tijdens kantoortijd (met de dagdienstbezetting voor post Tiel met een snellere uitruktijd). Het verschil in aantal buurten heeft dan ook betrekking op het gebied in en rond Tiel en betreft alleen de opkomst van de eerste eenheid. De overige buurten blijven gelijk.

Categorie	Capaciteit	Onder referentie-waarde (goed)	Tussen referentie-waarde en bandbreedte (voldoende)	Boven brandbreedte (onvoldoende)	Aantal buurten
1	1e TS	0	3	0	3
	2e TS	0	3	0	
	3e TS	0	1	2	
2	1e TS	141 (154)	91 (79)	8 (7)	240
	2e TS	225	12	3	
	3e TS				
3	1e TS	220	2	0	222
	2e TS				
	3e TS				

De acht categorie 2 buurten die buiten de bandbreedte van de eerste tankautospuit vallen zijn reeds omschreven in paragraaf 3.1.2.

4.3 Slagkracht tweede tankautospuit

Een tweede tankautospuit is regio-breed in 95,4% van het gebied binnen 15 minuten ter plaatse en levert daarmee een goede slagkracht. De tweede tankautospuit is in slechts drie buurten niet tijdig ter plaatse, te weten: Kekerdom, Millingen a/d Rijn Oost en Millingen a/d Rijn West. De opkomsttijd van de tweede eenheid is daar respectievelijk 18:25, 19:57 en 20:28.

Voor de drie CBS-buurten die een onvoldoende score vanuit slagkracht zijn er aanvullende maatregelen beschikbaar. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Voorlichting over brandveiligheid en preventieve voorzieningen

- Bijstellen van de repressieve inzetvoorstellen (bijvoorbeeld standaard meer eenheden alarmeren)

Deze maatregelen krijgen tijdens de implementatiefase van het dekkingsplan opvolging en zullen in lijn zijn met de compenserende maatregelen die zijn vastgesteld vanuit het brandweerzorgplan en ondertussen zijn ingebed in de reguliere bedrijfsvoering.

Voor het centrum van Tiel geldt dat daar zonder tweede tankautospuit uit Tiel onvoldoende dekking zou zijn binnen de referentiewaarde van 15 minuten. Dit pleit voor het behoud van de tweede tankautospuit in Tiel (zie paragraaf 6.1).

4.4 Slagkracht derde tankautospuit

Uit de tabel blijkt verder dat de opkomst van de derde tankautospuit in twee buurten met risiconiveau 1 onvoldoende is. Dit betreffen beide categorie 1 buurten in Nijmegen. De opkomsttijd van de derde tankautospuit is daar net boven de bandbreedte, namelijk 12:45 in de wijk Stadscentrum en 12:47 in de wijk Hunnerberg. De opkomst in beide wijken wordt verwezenlijkt door de twee beroepseenheden van Nijmegen en post Lent.

Voor de twee CBS-buurten die een onvoldoende score vanuit slagkracht zijn er aanvullende maatregelen beschikbaar. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Voorlichting over brandveiligheid en preventieve voorzieningen
- Bijstellen van de repressieve inzetvoorstellen (bijvoorbeeld standaard meer eenheden alarmeren)

De categorie 1 buurt in Zaltbommel blijft wel binnen de bandbreedte. Hier wordt de opkomst verwezenlijkt door de posten Zaltbommel, als eerste eenheid met Gameren en Waardenburg als tweede en derde eenheid.

4.5 Beoordeling grootschalig basisoptreden voor Gelderland-Zuid

Gelderland-Zuid kan zelfstandig twee pelotons binnen 60 minuten inzetten bij het grootschalig optreden. Omdat de eerste twee pelotons worden gealarmeerd vanuit het dynamisch alarmeren, waarbij de snelste acht tankautospuiten worden gealarmeerd, lukt dit in de gehele regio ruim binnen de 60 minuten.

Voor externe bijstand moet elke regio één peloton basisbrandweerzorg, één peloton grootschalige watervoorziening en één peloton redding & technische hulpverlening kunnen leveren. Bij GBO moet een peloton binnen één uur na een aanvraag voor aflossing bij de regiogrens van de eigen regio zijn. In Gelderland-Zuid wordt afhankelijk van de urgentie van de aanvraag een peloton samengesteld (zie 3.2.2. Dit kan er toe leiden dat in een enkel geval een post moet worden herbezet.

4.6 Beoordeling paraatheid

Paraatheid bestaat uit beschikbaarheid, gelijktijdigheid en restdekking. Hiervoor zijn in de handreiking geen beoordelingskaders opgenomen. Er wordt daarom een beschrijvende beoordeling gegeven.

4.6.1 Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van posten is grotendeels op orde. Op een aantal posten worden knelpunten op dit vlak ervaren of worden deze voorzien voor de nabije toekomst. Verschillende technische hulpmiddelen dragen er aan bij dat er beter inzicht ontstaat in de beschikbaarheid van functionarissen voor de bezetting van de voertuigen. Daar waar knelpunten dreigen te ontstaan, kan snel worden ingegrepen. Dit betekent niet dat er altijd 100% beschikbaarheid is. Er wordt immers in het grootste deel van de regio gewerkt met vrije instroom.

Door meer te investeren in het informatiegestuurd werken, gaan wij in de toekomst o.a. de beschikbaarheid van posten vaststellen en monitoren, zodat de paraatheid een volgende meting beter kwantitatief inzichtelijk gemaakt kan worden.

4.6.2 Gelijktijdigheid

In Gelderland-Zuid is er voor gekozen om ons niet specifiek te organiseren op gelijktijdigheid. Het komt op regionaal niveau relatief weinig voor dat er in een verzorgingsgebied gelijktijdig incidenten zijn waarbij het nodig is om een buurpost te alarmeren. De verschillende posten vanuit het netwerk van 36 posten zijn in geval van gelijktijdigheid elkaars achtervang. Op lokaal niveau in Nijmegen komt dit vaker voor dan in de rest van Gelderland-Zuid en dan zijn de beroepsposten meestal elkaars achtervang. Er is geen noodzaak om hier aanvullende maatregelen op te treffen.

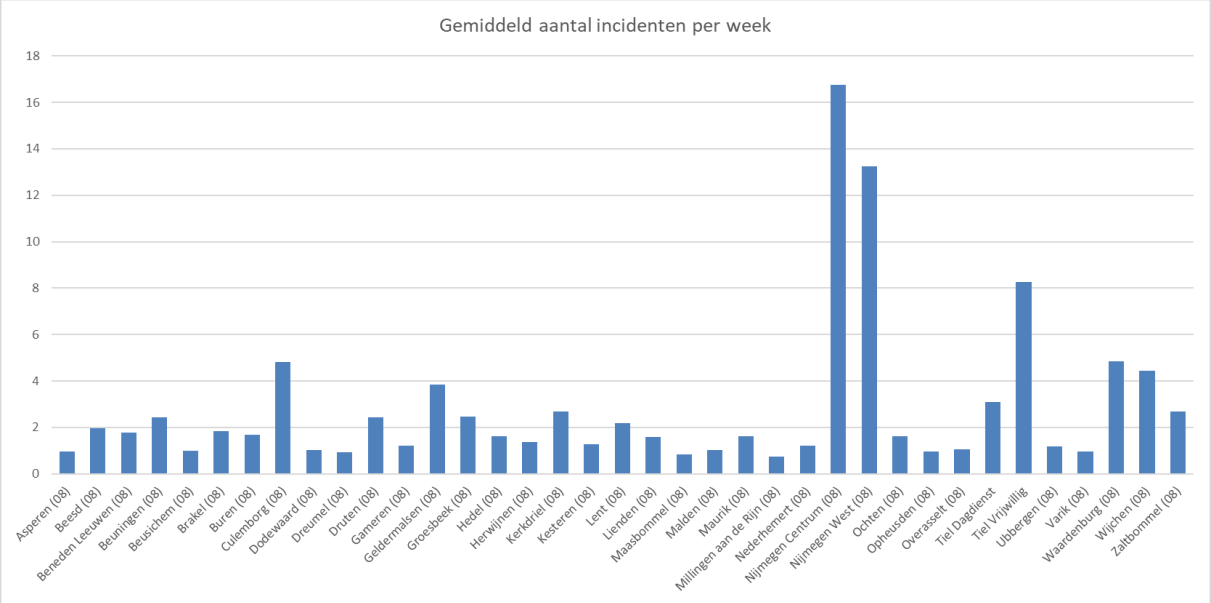
4.6.3 Restdekking

Met name bij grootschalige inzetten is het van belang restdekking te organiseren. Dit doen we door het situatie-afhankelijk herbezetten van posten. Vanuit Nijmegen kan dit met een eigen achterwacht-poule. Elders in de regio wordt er herbezetting gerealiseerd door eenheden te verplaatsen. Daarmee wordt, ook tijdens een grootschalig incident, snelle inzet voor overige alarmeringen gegarandeerd.

4.7 Beoordeling werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie

De werkdruk van een post is grotendeels afhankelijk van het aantal alarmeringen die een post heeft, maar zit ook deels in hoe de mensen op een post dit ervaren. Dit laatste is echter ook van veel andere factoren afhankelijk is daarmee niet objectief te beoordelen in dit kader. Daarom geldt de alarmeringsfrequentie als graadmeter van de werkdruk. Nijmegen-Centrum en Nijmegen-West hebben de meeste alarmeringen, maar aangezien dit beroepsposten betreft, beoordelen we dit niet als hoge werkdruk. Dit is inherent aan het bedrijfsvoeringsmodel van beide posten. De posten die een relatieve hoge alarmeringsfrequentie kennen zoals bijvoorbeeld Waardenburg en Wijchen, hebben vaak een ploegensysteem ingericht om de werkdruk te verkleinen. Daarmee lijkt de werkdruk voor de posten over het algemeen behapbaar. Alleen post Tiel (met vrije instroommodel) springt er bovenuit. Zij werken met twee ploegen en hebben daarmee nog steeds gemiddeld circa vier incidenten per week per ploeg.

In onderstaande tabel (zie ook paragraaf 3.4) is de alarmeringsfrequentie per week te zien van alle posten.

Deel II Specialismen en aanvullende taken

5 Inleiding specialismen en aanvullende taken

Brandweer Gelderland-Zuid is paraat en levert goede brandweerzorg en we investeren steeds meer in kennis en vakmanschap om de brandweerzorg van de toekomst aan te kunnen.

We organiseren ons risicogericht en werken daarbij informatie gestuurd, waarbij we inspelen op bestaande en nieuwe ontwikkelingen.

Het is van belang dat kennis, vaardigheden, materieel en middelen op de juiste plek georganiseerd zijn en daarbij zowel lokaal als regionaal ingezet kunnen worden. Het nieuwe dekkingsplan (2024-2027), waarbij zowel basisbrandweerzorg als de specialismen en aanvullende taken zijn meegenomen, is daarin een belangrijke stap.

In dit deel van het dekkingsplan wordt er ingegaan op de dekking van de specialismen en aanvullende taken binnen brandweer Gelderland-Zuid. Het is ingedeeld op basis van de hoofdstukken brand, hulpverlening, incidentbestrijding op het water, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en overige taken.
In elk hoofdstuk komen per paragraaf de taken aan bod die vallen onder de betreffende kerntaak. Daarbij wordt na een korte inleiding ingegaan op de dekking en wordt de paragraaf afgesloten met een motivering om te komen tot de betreffende spreidingsvariant.

Naast het dekkingsplan wordt er separaat een onderbouwingsrapportage beschikbaar gesteld die inzicht geeft in de uitgebreide onderbouwing van de gekozen spreidingsvariant per taak. Doel van het onderbouwingsrapport is om de achterban inzicht te geven in de werkwijze die is gehanteerd en de afwegingen die zijn gemaakt om te komen tot het meest optimale resultaat.

6 Brand

In dit hoofdstuk komt de materieelspreiding van de tweede tankautospuiten, redvoertuigen, waterwagens en grootwatertransportsystemen aan bod.

6.1 Tweede tankautospuit

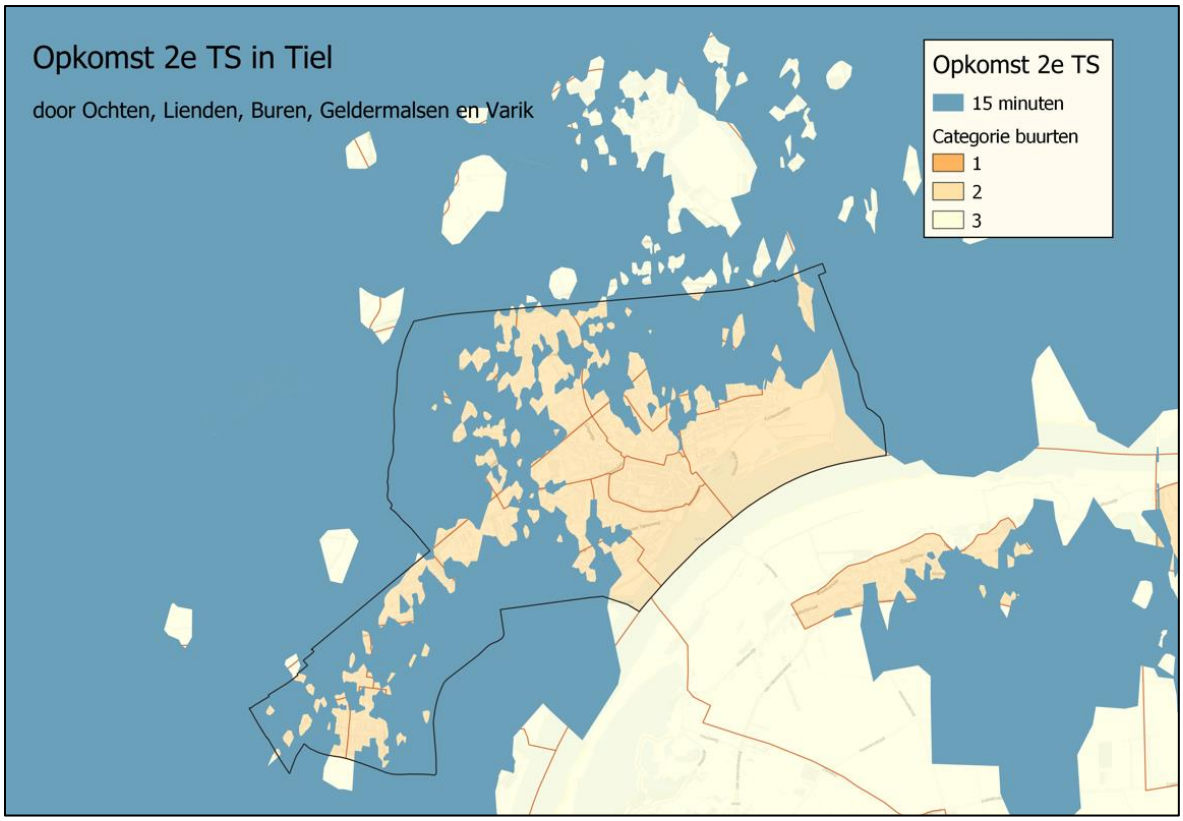
De basisbrandweerzorg in Gelderland-Zuid wordt verzorgd vanuit het netwerk van 36 posten en vormt daarmee een primaire schil van 36 tankautospuiten. In verband met de component slagkracht als onderdeel van de landelijke handreiking wordt bekeken of er posten zijn die een tweede tankautospuit nodig hebben. Ook gelijktijdigheid van incidenten en inzetfrequentie spelen hier een rol in en zijn als variabelen meegenomen.

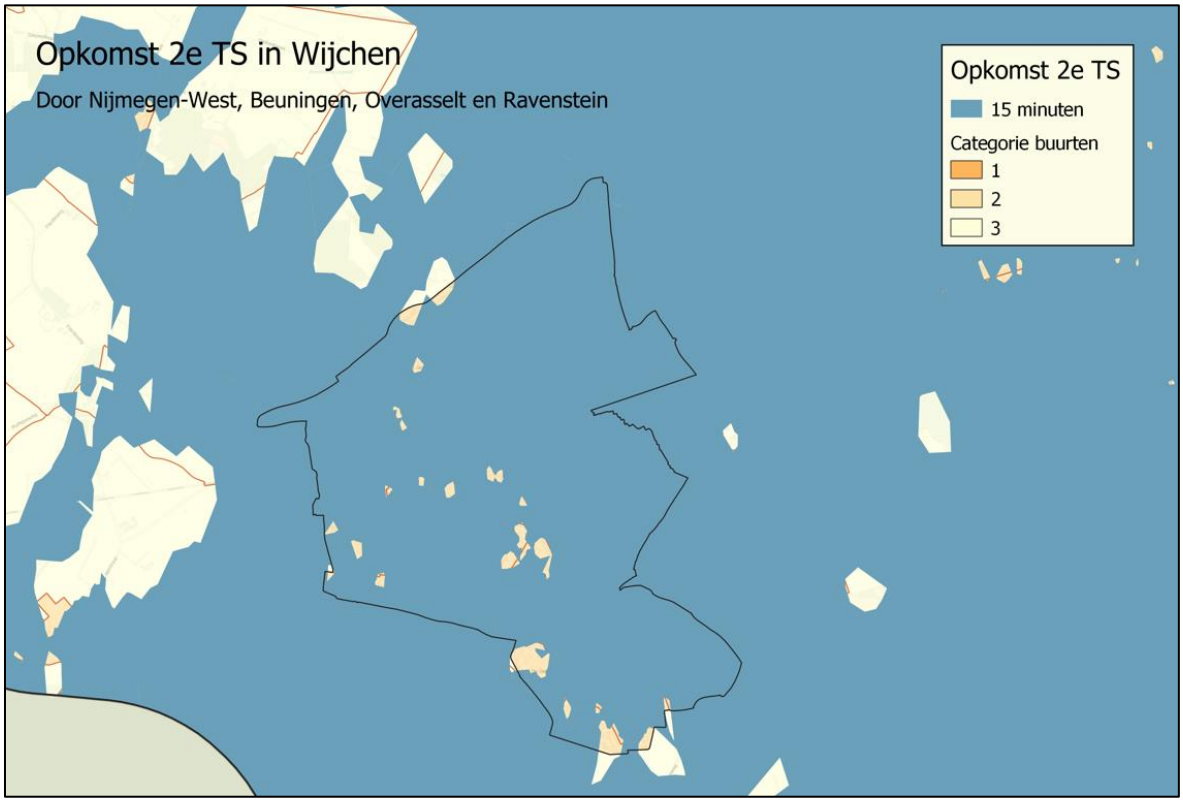
6.1.1 Dekking

Voor de tweede tankautospuit wordt aan de opkomsttijden uit het beoordelingskader slagkracht uit de landelijke handreiking voor dekkingsplannen getoetst. Hierbij zijn op basis van de gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO) de CBS-buurten op risico gecategoriseerd. Aan de gebiedscategorieën is een opkomsttijd oftewel referentiewaarde gekoppeld. De referentiewaarde valt in een bandbreedte met een ondergrens en een bovengrens. In onderstaande tabel zijn de referentiewaarden en de bandbreedtes in minuten weergegeven en is de kolom voor de tijd van de 2^{e} tankautospuit gemarkeerd.

Gebiedscategorie	TS 1 (minuten)	TS 2 (minuten)	TS 3 (minuten)
1	4 - 10 (7)	6 - 12 (9)	8 - 12 (10)
2	7 - 13 (10)	12 - 18 (15)	Geen norm
3	12 - 18 (15)	Geen norm	Geen norm

Onderstaande visualisaties geven weer in hoeverre de kernen van Tiel en Wijchen worden gedekt in 15 minuten door een tweede tankautospuit vanuit de omliggende posten. De kern van Wijchen wordt wel gedekt, terwijl de kern van Tiel niet volledig wordt gedekt binnen 15 minuten.

6.1.2 Motivering

Tweede tankautospuit Wijchen:

- Het weghalen van de tweede tankautospuit van Wijchen heeft geen negatieve invloed op het behalen van de referentiewaarde van 15 minuten voor de opkomst van de tweede tankautospuit in het betreffende gebied.

- De score voor slagkracht blijft ‘goed’, omdat in het grootste deel van Wijchen drie tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn.
- De inzetfrequentie en mate van gelijktijdigheid geven geen aanleiding voor behoud van de tweede tankautospuit van Wijchen.

Tweede tankautospuit Tiel:

- In Tiel is een tweede tankautospuit in een deel van Tiel, inclusief de oude binnenstad, niet binnen de referentiewaarde van 15 minuten ter plaatse wanneer de tweede tankautospuit van Tiel zou vervallen.
- De norm van 18 minuten wordt wel gehaald, maar gezien de risico’s van een dichtbebouwde stedelijke kern, complexe inzet in geval van brand en een percentage aandachtsobjecten van ruim 21%, is het verstandig om niet de ondergrens van de opkomsttijden op te zoeken. De opkomsttijd voor de tweede tankautospuit bij handhaven van de tweede tankautospuit in Tiel is ca. 10,5 minuten (ten opzichte van 16-17 minuten).
- Gelet op bovenstaande is het niet aanvaardbaar om voor Tiel de tweede tankautospuit af te stoten en voor dat gebied van een ‘goed’ naar een ‘voldoende’ te gaan voor de slagkracht.

6.2 Redvoertuig

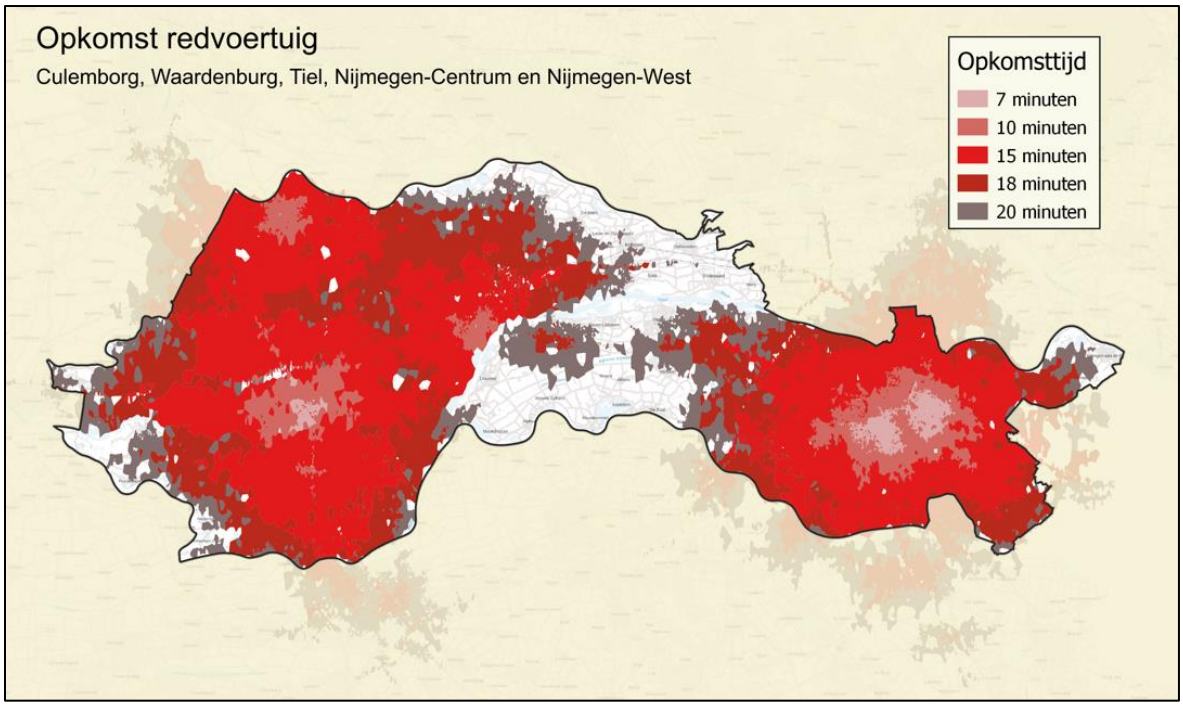
Het redvoertuig wordt ingezet voor een aantal zeer verschillende taken, onder andere: de redding van mens en dier vanaf hoogte, ter ondersteuning bij de blussing, ter ondersteuning van het veilig werken op hoogte, als vluchtweg voor het eigen personeel en ter ondersteuning van de ambulancedienst. Met name in stedelijke gebieden met veel oudere gebouwen en een hoge bevolkingsdichtheid zijn panden met beperkte vluchtwegen en complexe aanvalsroutes voor de brandweer aanwezig. Een redvoertuig levert in deze gebieden een belangrijke bijdrage aan het redden van mens en dier en het bestrijden van brand.

6.2.1 Dekking

In de landelijke handreiking voor dekkingsplannen wordt op basis van de component slagkracht gerefereerd naar opkomsttijden voor het redvoertuig: voor CBS-buurten met gebiedscategorie 1 een mediaantijd van 7 minuten en een bandbreedte op 10 minuten. Daarnaast wordt vanuit de handreiking de ondergrens op 18 minuten voorgesteld. Dit is in lijn met de ondergrens voor de tankautospuit.

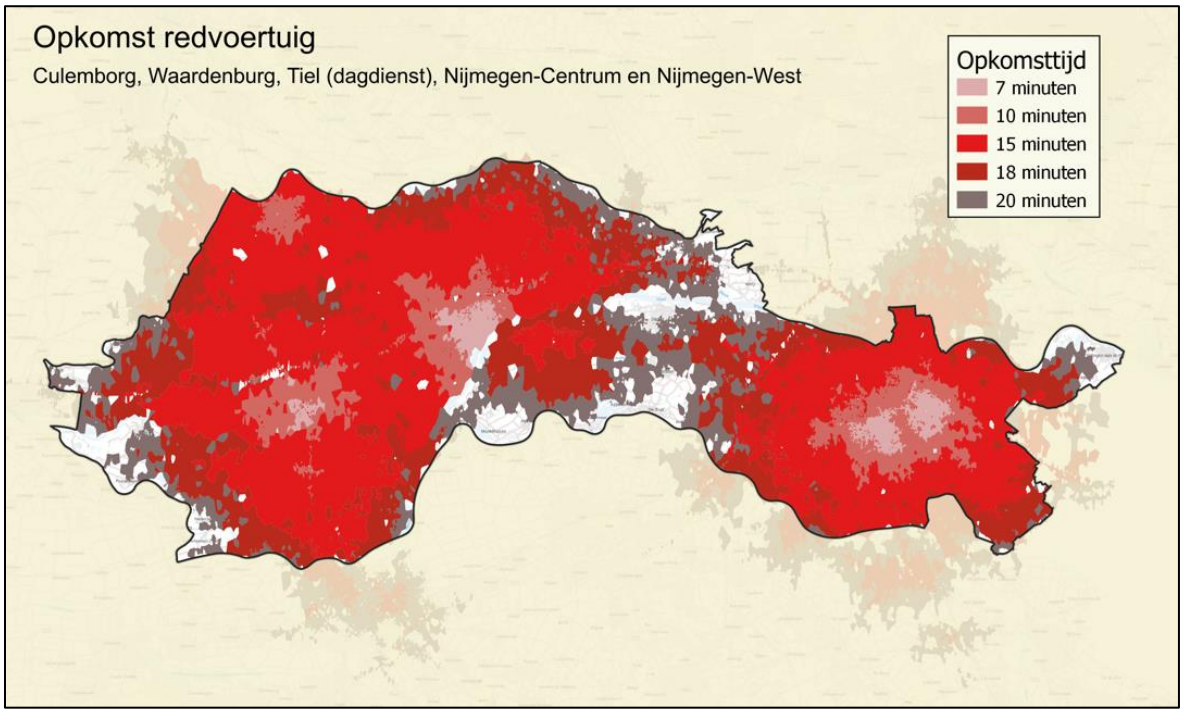
In Gelderland-Zuid kennen we drie categorie 1 buurten, waarvan twee in de kern van Nijmegen en één in de kern van Zaltbommel. Voor gebiedscategorie 2 en 3 zijn geen opkomsttijden voor het redvoertuig benoemd. Omdat, op de drie categorie 1 buurten na, de hele regio bestaat uit CBS-buurten met het niveau 2 of 3, wordt op regionaal niveau de opkomsttijd van 18 minuten overgenomen als gewenste opkomsttijd voor het redvoertuig.

Na het uitvoeren van een analyse en het afwegen van diverse spreidingsvarianten is de keuze gemaakt voor een spreidingsvariant met vijf redvoertuigen. Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking van de vijf redvoertuigen getoond in de periode buiten kantoortijden:

Met deze optimale spreidingsvariant gaat de regio terug van zes naar vijf redvoertuigen en komen deze te staan in: Culemborg, Nijmegen-Centrum (beroeps), Nijmegen-West (beroeps), Tiel en Waardenburg. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, slagkracht, risico's, investering en incidenthistorie afgewogen.

Omdat Tiel tijdens kantoortijden (maandag t/m vrijdag tussen 08.00 en 17.00 uur) ook een beroepsbezetting en daarmee een snelle uitruktijd heeft, is hieronder ook die situatie gevisualiseerd:

6.2.2 Motivering

- Met deze variant wordt met vijf redvoertuigen een betere regionale dekking in 18 minuten gerealiseerd dan met de huidige spreiding van zes redvoertuigen.

- De drie buurten die zijn gedefinieerd als gebiedscategorie 1 worden het beste bediend door een redvoertuig in Nijmegen-Centrum en Zaltbommel te plaatsen. Nijmegen-Centrum heeft al een redvoertuig. Zaltbommel heeft geen redvoertuig, maar het redvoertuig dat Waardenburg heeft, is relatief snel in de kern van Zaltbommel. De beperkte overschrijding op de betreffende bandbreedte van 10 minuten die daarbij ontstaat, staat niet in verhouding tot de noodzakelijke investeringen die verplaatsing van het redvoertuig naar Zaltbommel met zich meebrengt.
- Vanuit Nijmegen-West als nieuwe locatie voor een redvoertuig ontstaat de beste dekking voor de risico-objecten in Nijmegen, dit vanwege de hoge dichtheid aan hoogbouw-objecten in combinatie met de hoge inwonersdichtheid.
- Op basis van het risicoprofiel, de incidenthistorie en de investering die gedaan moet worden, is er vanuit repressief oogpunt onvoldoende meerwaarde om een redvoertuig in Druten of een post in West Maas en Waal te plaatsen om daar een overschrijding van de opkomsttijd op te lossen.
- Middels interregionale samenwerking wordt er bijgedragen aan het realiseren van de gewenste opkomsttijden (o.a. gemeenten Buren, Neder-Betuwe en het westelijke deel van de gemeente West-Betuwe).

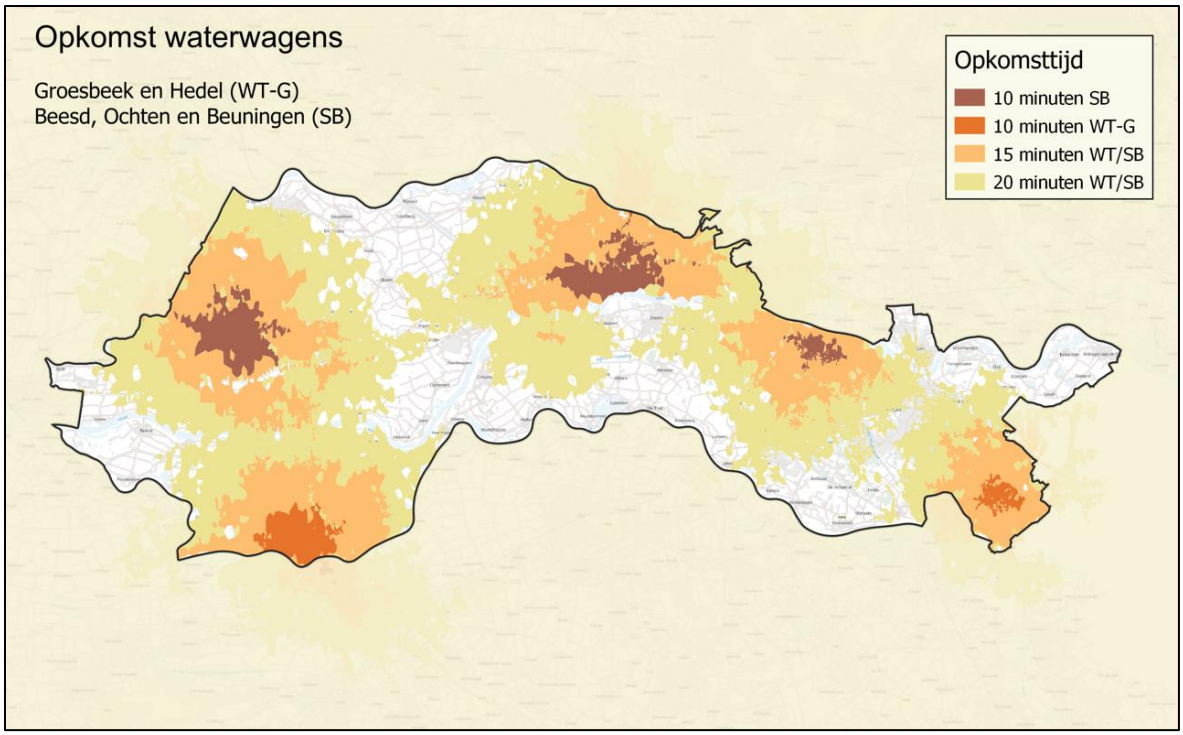
6.3 Waterwagens

Om de tankautospuiten in situaties te kunnen voorzien van extra water kunnen waterwagens worden ingezet. De waterwagens worden daarmee ingezet om meer koelend vermogen beschikbaar te stellen voor het blussen of beheersen van een brand. De regio heeft twee grote waterwagens met een tankinhoud van 15.000 liter (WT-G) en drie kleine waterwagens met een inhoud van 8.400 liter (WT). Laatstgenoemde zijn in basis haakarmbakken ten behoeve van schuimblussing (SBH's), maar worden in de praktijk veelal als waterwagen ingezet.
De waterwagens groot (WT-G) zijn beide uitgerust met een bumpermonitor en hydraulisch aangedreven vooras. Hierdoor zijn deze voertuigen ook geschikt om ingezet te worden bij natuurbranden.

6.3.1 Dekking

De gewenste opkomsttijd voor waterwagens is gesteld op 20 minuten. Daarmee kan de waterwagen de tweede tankautospuit waar nodig tijdig voorzien van water. Dit in lijn met de berekeningen vanuit het 'Regionale kader bluswatersystematiek' uit 2019, waarbij het uitgangspunt is dat de eerste tankautospuit op een primaire bluswatervoorziening kan aansluiten.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking van de vijf waterwagens getoond, waarbij de WT-G's zichtbaar zijn met een oranje opkomstgebied als kern en de WT's met een bruin opkomstgebied als kern:

Met deze optimale spreidingsvariant komen de waterwagens op de volgende posten te staan: Beesd, Beuningen, Groesbeek, Hedel en Ochten. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, slagkracht en risico's afgewogen.

6.3.2 Motivering

- Vanwege de potentiële inzet van schuim op de Betuweroute zijn de WT's vanwege hun leidende rol als SBH in Beesd en Ochten niet heroverwogen.
- Met Groesbeek als locatie voor een WT-G wordt het meest risicovolle deel van het natuurgebied volledig binnen de gewenste opkomsttijd bereikt.
- Kijkend naar de gewenste opkomsttijden wordt niet in heel de regio de opkomsttijd van 20 minuten gehaald, maar dat geldt wel voor het grootste deel van de auto(snel)wegen, het bosgebied als hoog risico-natuurgebied en de grotere bedrijventerreinen in de regio. De opkomstgebieden sluiten daarbij zonder overlap goed op elkaar aan.

Bijna alle veiligheidsregio's hebben in de afgelopen jaren, mede op basis van landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van brandbestrijding, (meer) waterwagens aangeschaft. De laatste jaren is er steeds meer kennis opgedaan over effectief blussen en weten we meer over het koelend vermogen dat nodig is om een brand te blussen of beheersen. Dat regio's ervoor kiezen om (meer) waterwagens aan te schaffen heeft ook te maken met het feit dat de waterleidingbedrijven de diameters van de leidingen van het drinkwaternet verkleinen om aan de kwaliteitsnormen van het water te kunnen blijven voldoen. Hierdoor kan het in de toekomst noodzakelijk zijn om meerdere waterwagens te verwerven. De ontwikkelingen op het gebied van waterlevering worden op de voet gevolgd om zo tijdig in te kunnen spelen op voorzienbare watertekorten en deze waar mogelijk op te vangen.

6.4 Grootwatertransport (GWT)

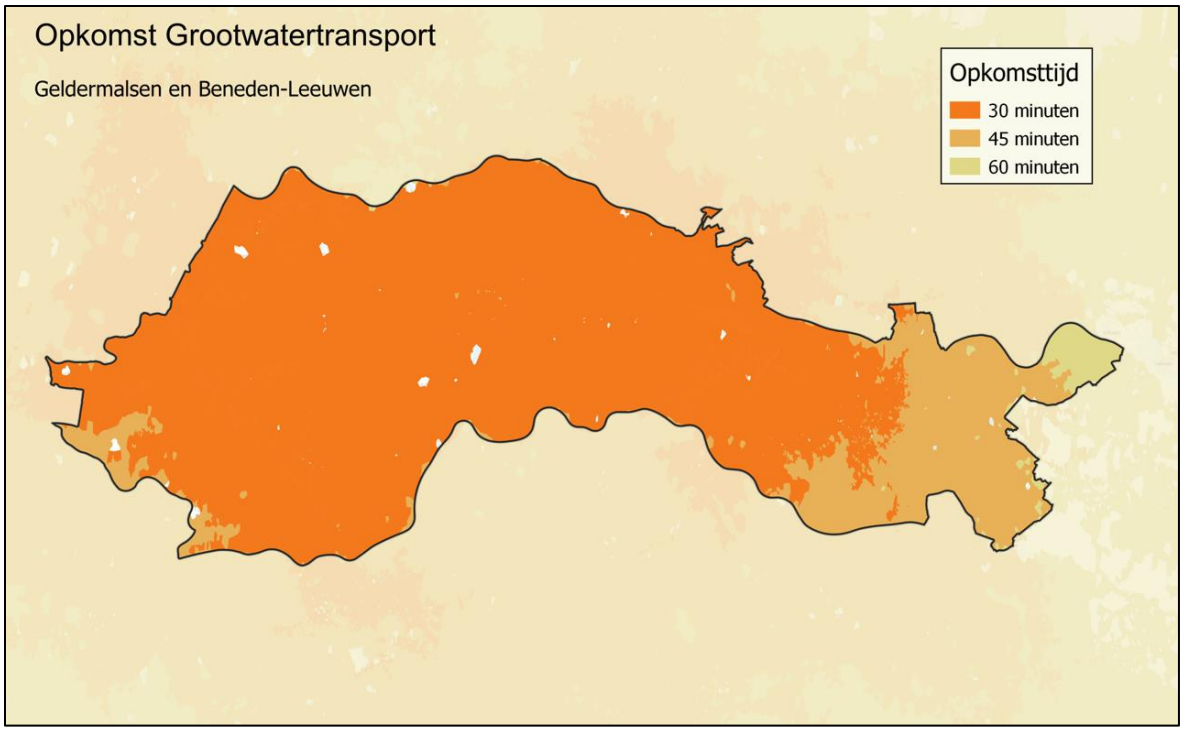
Voor situaties waarbij de bluswatervoorziening in de nabijheid van de brand ontoereikend is, beschikt de brandweer over twee systemen waarmee over grote afstanden water aangevoerd kan worden. Voor deze systemen zijn landelijk presentatie-eisen afgesproken. De Brandweer Gelderland-Zuid heeft twee systemen die beide voldoen aan deze eisen. Hiermee kunnen we twee pelotons

voorzien van bluswater bij inzetten in onze regio. Bij onderhoud en een bijstandsaanvraag vanuit een andere regio blijft er altijd één systeem in de regio om te voorzien in de bluswaterbehoefte.

6.4.1 Dekking

In de landelijke visie Grootschalig Brandweeroptreden (GBO) zijn gewenste opkomsttijden voor grootschalige watervoorziening opgenomen. Voor de eerste eenheid wordt een opkomsttijd van 30 minuten aangehouden en voor de tweede eenheid 60 minuten. Voor interregionale bijstand geldt een opkomsttijd van 60 minuten op een uitgangsstelling (UGS) op de eigen regiogrens.

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de twee grootwatertransportsystemen:

Met deze optimale spreidingsvariant blijft de huidige dekking gehandhaafd. Daarmee blijven de twee grootwatertransportsystemen in Geldermalsen en Beneden-Leeuwen staan.

6.4.2 Motivering

- In het oostelijk deel is geen volledige dekking binnen 30 minuten, maar wel binnen 45 minuten. Daarbij worden de grotere bedrijventerreinen in Beuningen, Nijmegen en Wijchen wel binnen 30 minuten bereikt. Daar zijn ook voldoende mogelijkheden voor open water op relatief korte afstanden.
- De natuurgebieden worden binnen 45 minuten bereikt. Vanwege het direct mee alarmeren van het GWT bij een uitbreidingsrisico in de categorie ‘zeer hoog’, komt het GWT uit voorzorg al ter plaatse en wordt er geen extra tijd verloren. Bij uitbreidingsrisico ‘hoog’ en ‘zeer hoog’ worden er twee waterwagens gealarmeerd om als buffer/overbrugging te kunnen dienen.
- Voordeel van deze spreiding is ook de centrale restdekking wanneer een GWT is ingezet (binnen of buiten de eigen regio). Daarbij kan het ook voorkomen dat beide GWT’s gelijktijdig worden ingezet bij hetzelfde incident.
- Incidenthistorie laat zien dat in het gebied dat binnen 45 minuten bereikt wordt een lage inzetfrequentie van toepassing is.

Bluswatervoorziening is een belangrijk speerpunt waar de brandweer, samen met onze gemeenten, zich de komende jaren op blijft richten. Door bijvoorbeeld extreem weer (droogte) of kleinere

leidingdiameters van het drinkwaternet, zou het in de toekomst kunnen betekenen dat bluswatervoorziening op een andere wijze georganiseerd gaat worden. Denk hierbij aan het afstoten van de brandkranen of een reductie op het aantal te gebruiken brandkranen. Wellicht zal dit leiden tot de aanschaf van meer waterwagens en/of het in gebruik nemen van andere watertransportsystemen. De samenhang daartussen wordt van wezenlijk belang en kan in de toekomst aanleiding geven om de huidige voorzieningen/locaties te gaan heroverwegen.

7 Hulpverlening

In dit hoofdstuk komt de materieelspreiding van de hulpverleningsvoertuigen aan bod.

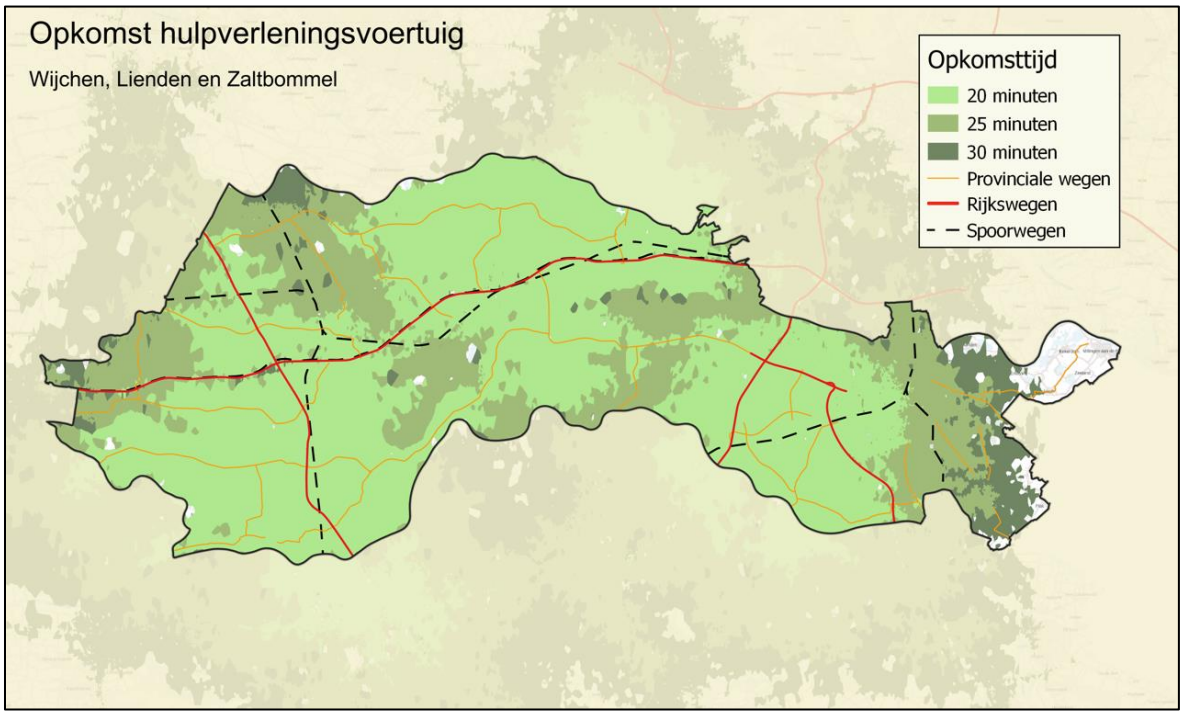
7.1 Hulpverleningsvoertuigen

Voor het bestrijden van verkeersongevallen zijn de basisbrandweereenheden (tankautospuiten) opgeleid en getraind. Voor complexe incidenten zoals met vrachtwagens, bussen en treinen wordt een basiseenheid ondersteund door hulpverleningsteams (HV-teams). De HV-teams hebben de beschikking over een specialistisch voertuig met meer, zwaarder en specialistisch gereedschap.

7.1.1 Dekking

In de regionale visie op HV is een gewenste opkomsttijd opgenomen van 20 minuten. Deze opkomsttijd is opgebouwd uit opkomsttijden van een basiseenheid en de wettelijke opkomsttijd van een ambulance (maximaal 15 minuten). Nadat beiden ter plaatse zijn, wordt in de eerste vijf minuten verkend en de inzet bepaald. Hierna is het wenselijk dat de HV ter plaatse is om direct ingezet te kunnen worden. De gewenste opkomsttijd van 20 minuten geldt niet als harde norm en wordt primair nagestreefd op de auto(snel)wegen als belangrijke risicolocaties binnen de veiligheidsregio. Na analyse en afweging van de verschillende spreidingsvarianten is gekozen voor een spreidingsvariant gebaseerd op drie HV's (HV-teams).

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met drie HV-teams getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant gaan de hulpverleningsteams uitrukken vanuit Lienden, Wijchen en Zaltbommel. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, risico's, regionale dekking, investeringen i.r.t. materieel en vakbekwaamheid en de spreiding van andere specialismen op de betrokken posten afgewogen.

7.1.2 Motivering

- Met drie hulpverleningsvoertuigen in een 'oost-midden-west' variant is het mogelijk om een goede dekking te realiseren op alle auto(snel)wegen als risicolocaties. Met de beoogde dekking worden nagenoeg alle auto(snel)wegen als primaire risicolocaties afgedekt binnen 20 minuten en de drie gebieden sluiten daarbij goed op elkaar aan.

- De plaatsing van een HV op post Waardenburg voor het westelijk deel van de regio levert een iets betere dekking op dan de plaatsing van een HV op de post Zaltbommel. Maar vanwege het relatief kleine verschil in dekking welke met een HV vanuit Zaltbommel ten opzichte van Waardenburg gerealiseerd wordt en vanwege het feit dat Waardenburg een redvoertuig als specialisme heeft, is het wisselen van deze taken niet aan de orde. De beperkte verbetering die het oplevert staat niet in verhouding tot de investeringen die gedaan moeten worden.
- Aan de oostzijde van de regio biedt de beroepspost Nijmegen-West het grootste inzetgebied. Echter zal deze beroepspost een redvoertuig krijgen en daarmee is het niet wenselijk om daar ook een HV-team als specialisme te positioneren. Als naastgelegen buurpost sluit Wijchen ook goed aan op de HV-risicolocaties in het oostelijk deel van de regio en met de huidige poststerkte is de post in staat om de nieuwe specialistische taak uit te voeren.
- Middels interregionale samenwerking wordt er bijgedragen aan het realiseren van de gewenste opkomsttijden (o.a. het noordelijke deel van de gemeente Nijmegen, de gemeente Berg en Dal en een klein deel in het westen van de gemeente West Betuwe).

8 Incidentbestrijding op het water

In dit hoofdstuk komt de materieelspreiding van de oppervlaktereddingsteams, brandweerhulpboten, blusboten en de duikinzet aan bod.

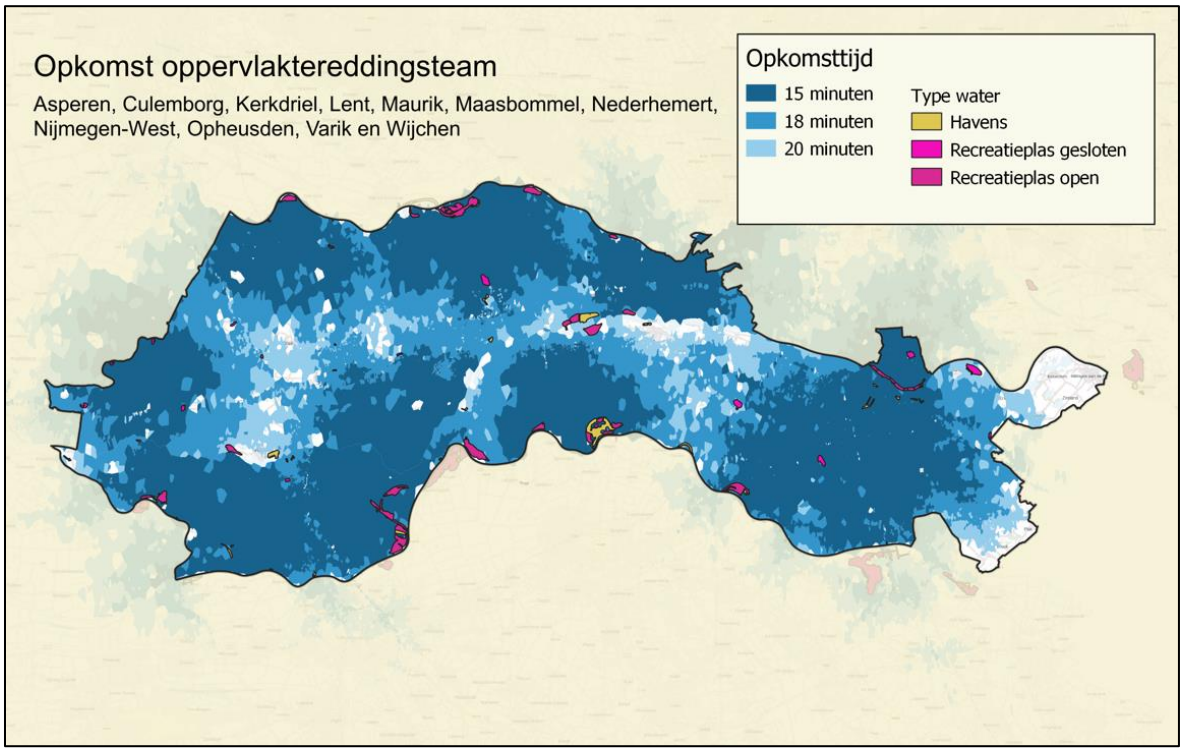
8.1 Oppervlakteredding

Een oppervlaktereddingsteam (OR-team) wordt ingezet voor het redden van personen en dieren die zich in het water bevinden en nog aan de oppervlakte zijn en waarbij geen grijpredding door de bemensing van een tankautospuit kan worden uitgevoerd. Een oppervlaktereddingsteam kan een redding uitvoeren tot 200 meter uit de walkant of vanaf een (brandweer)vaartuig en daarnaast ondersteunend zijn aan een duikinzet.

8.1.1 Dekking

Recreatieplassen liggen verspreid over de regio, veelal in het buitengebied (gebiedscategorie 3). Het is wenselijk dat een OR-team dan ook binnen dezelfde tijd ter plaatse kan zijn als de tankautospuit. Daarmee wordt ook voor het OR-team een gewenste opkomsttijd van maximaal 18 minuten nagestreefd.
De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een waterrijke regio, het is daarom goed om de gewenste opkomsttijd vooral te projecteren op de wateren waar veel zwemrecreatie plaatsvindt, omdat daar de meerwaarde voor een OR-inzet het grootst is. Na analyse en afweging van verschillende spreidingsvarianten is de keuze gemaakt voor een spreidingsvariant met 11 oppervlaktereddingsteams.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met elf oppervlaktereddingsteams getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant hebben de volgende 11 posten straks de OR-taak: Asperen, Culemborg (Reddingsbrigade), Kerkdriel, Lent, Maurik, Maasbommel, Nederhemert, Nijmegen-West, Opheusden, Varik en Wijchen. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, risico's, incidenthistorie en de investeringen in relatie tot materieel en vakbekwaamheid afgewogen.

8.1.2 Motivering

- Met de spreidingsvariant van elf OR-teams worden alle recreatieplassen binnen 18 minuten bereikt. Dit geldt echter niet voor de Bizonbaai (gemeente Berg en Dal) en de Crobsche Waard (gemeente West-Betuwe). Daar is een OR-team binnen 20 minuten ter plaatse. De eerste basisbrandweereenheid kan daar binnen 18 minuten ter plaatse zijn en voorbereidende werkzaamheden uitvoeren voor de komst van het OR-team.
- De posten die de OR-taak kwijtraken hebben een laag waterongevallenrisico en daarmee geen tot een beperkt aantal incidenten in de afgelopen zes jaar.
- In 2024 wordt bekeken of interregionale afspraken kunnen bijdragen aan een verbetering van de samenwerking op de rivieren aan de regiogrenzen.

8.2 Brandweerhulpboot

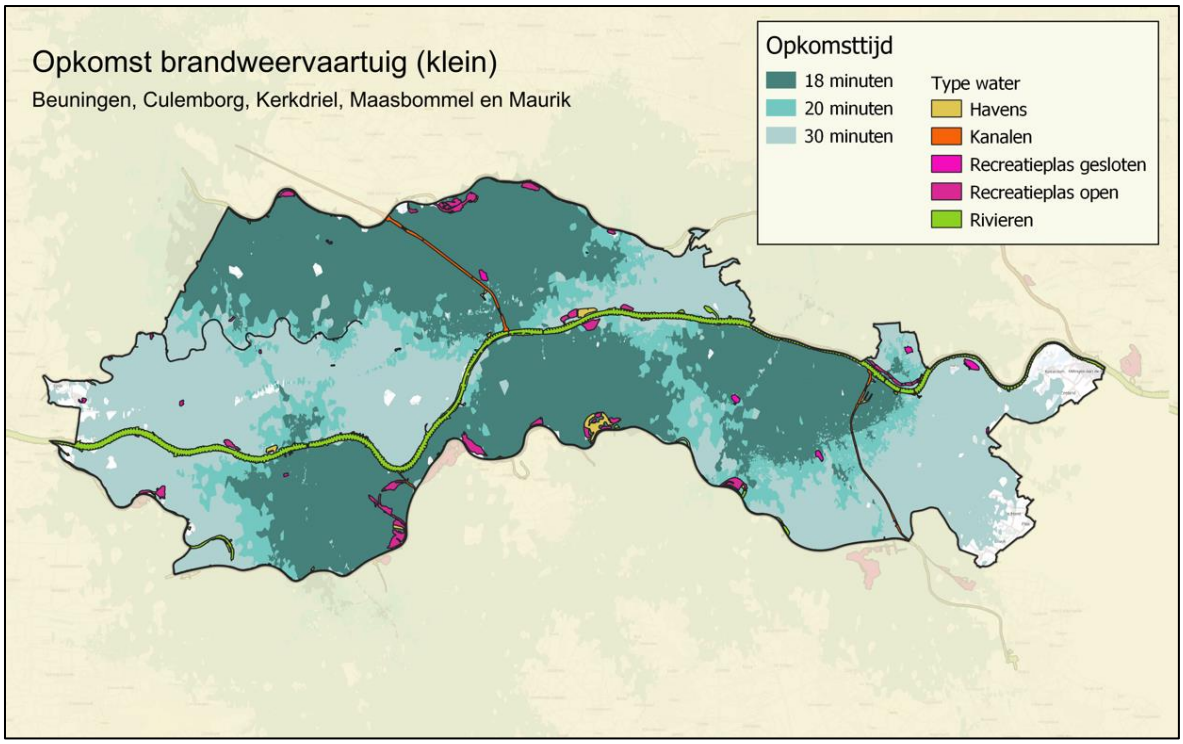
Een brandweerhulpboot wordt in de meldkamersystemen aangegeven als brandweervaartuig-klein (BRV-K) en kan onder andere worden ingezet ter ondersteuning van een OR-team, bijvoorbeeld op een grote waterplas. Het vaartuig wordt dan gebruikt om de inzetdiepte van het OR-team te vergroten.
De spreiding van de brandweerhulpboten wordt mede gebaseerd op het ondersteunen bij deze levensreddende taak. De brandweerhulpboten kunnen worden ingezet op open- en gesloten recreatieplassen, kanalen en rivieren, zelfstandig of ondersteunend aan een OR-team. Een brandweerhulpboot kan van waarde zijn bij incidenten zoals een persoon te water, het zoeken naar een vermist persoon, dienstverleningen en in mindere mate bij incidenten op het water met brand.

8.2.1 Dekking

Als professionele norm wordt vrijwel algemeen een richtwaarde van 30 minuten voor reddingsboten aangehouden (Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing Brandweer 2023). Voor een brandweerhulpboot geldt dat voor de “Search And Rescue” (SAR)-taken op de vaarwegen/rivieren een opkomsttijd van 30 minuten conform het ‘Handboek Incidentbestrijding op het water’ wordt gewenst. Deze ‘basiszorgnorm’ is gebaseerd op een redelijke zelfredzaamheid (onder andere door het dragen van een reddingsvest) en op de overlevingskansen van drenkelingen gedurende deze tijd.

Op basis van bovenstaande wordt er voor een brandweerhulpboot gekozen voor een gewenste opkomsttijd van 30 minuten. Na analyse en afweging van verschillende spreidingsvarianten is er gekozen voor een variant met vijf brandweerhulpboten.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met vijf brandweerhulpboten getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant hebben de volgende vijf posten een brandweerhulpboot:

Beuningen, Culemborg (Reddingsbrigade), Kerkdriel, Maurik en Maasbommel. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, risico's, incidenthistorie en de investeringen in relatie tot materieel en vakbekwaamheid afgewogen.

8.2.2 Motivering

- Met deze variant wordt nagenoeg heel de regio binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten bereikt. Daarnaast worden ook de grootste (open) recreatieplassen binnen 20 minuten afgedekt.
- De brandweerhulpboot van Asperen wordt uit de sterkte gehaald, omdat de recreatieplassen in dat gebied beoordeeld zijn als recreatiewater, waar een inzet van een oppervlaktereddingsteam volstaat.
- In 2024 wordt bekeken of interregionale afspraken kunnen bijdragen aan een verbetering van de opkomsttijden van de brandweerhulpboten en de samenwerking op de rivieren aan de regiogrenzen.

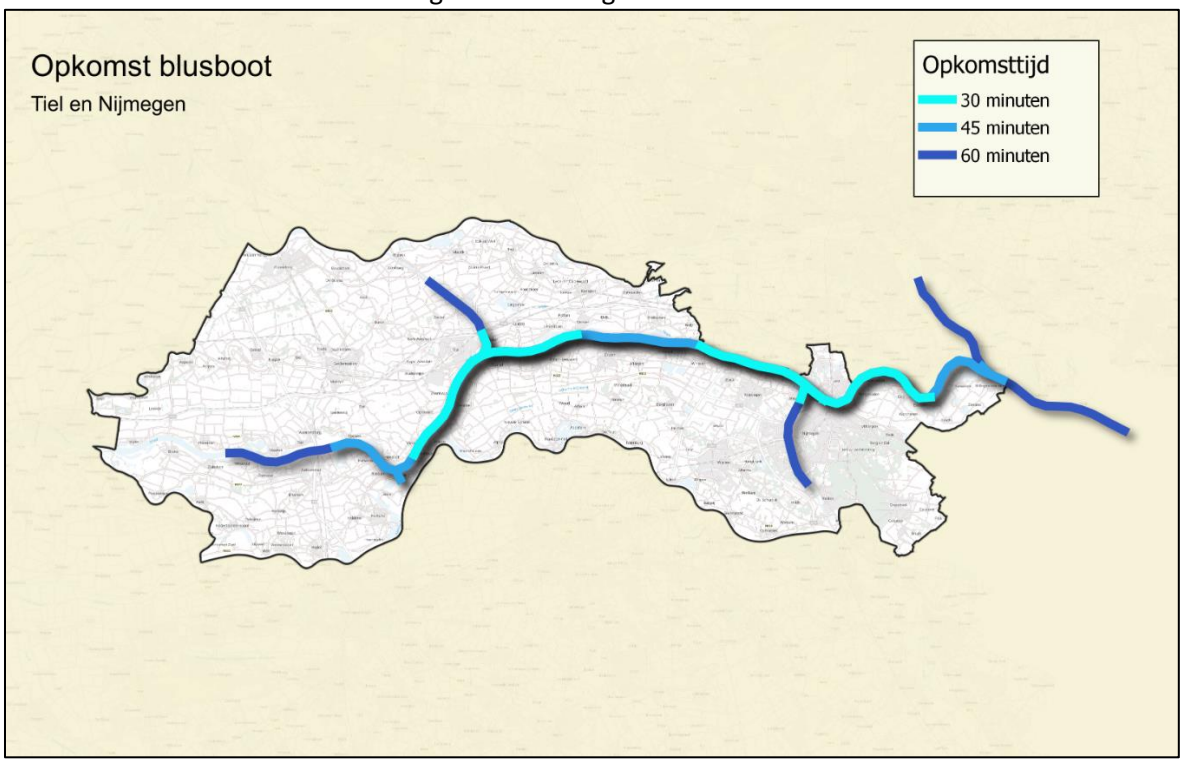
8.3 Blusboot

Scheepsbrandbestrijding op binnenvaartschepen is vanuit het GBO-SO (specialistisch optreden) beoordeeld als een (inter)regionaal specialisme en de brandweer maakt daarbij gebruik van blusboten. Blusboten kunnen ook worden ingezet voor medische assistentie, Search and Rescue (SAR)-taken en hulpverlening (bijvoorbeeld ter ondersteuning van Rijkswaterstaat en de Politie te water). Het accent van de blusbootinzetten op de grote rivieren is de afgelopen jaren verschoven van brandbestrijding naar hulpverlening. Voor Scheepsincidentbestrijding (SIB) wordt vanaf 2022 gewerkt aan een landelijke visie.

8.3.1 Dekking

De blusboten hebben als primaire taak 'bron- en emissie bestrijding'. Om die reden hanteren we een gewenste opkomsttijd van 45 minuten zoals voorgesteld in het Handboek Incidentbestrijding op het water. Omdat het nu de enige vaartuigen zijn die we veilig kunnen inzetten op de Waal hebben we ook de 30 minuten-norm (voor redding) meegenomen.

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de twee blusboten:

Met deze optimale spreidingsvariant blijft de huidige spreiding gehandhaafd met twee blusboten, in Tiel en in Nijmegen. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, risico's, incidenthistorie en de investeringen op het vlak van materieel en vakbekwaamheid afgewogen.

8.3.2 Motivering

- Ongeveer de helft van de Waal wordt bereikt binnen 30 minuten. Ongeveer driekwart binnen 45 minuten en ongeveer 90% binnen een uur. Slechts een klein deel wordt niet bereikt binnen het uur (vanaf Herwijnen tot aan de regiogrens met Zuid-Holland-Zuid).
- Een derde blusboot of het verplaatsen van de blusboot vanuit Tiel verder naar het westen is momenteel niet haalbaar. De redenen hiervoor zijn o.a. de hoge kosten van een derde blusboot (lease, huur of koop). Het verplaatsen van de blusboot in Tiel levert bemensingproblemen op (o.a. schippers) en daarmee een langere opkomsttijd en een beperktere inzetbaarheid van de blusboot. Ook de vakbekwaamheid van de nautische bemanning op een andere post dan Tiel en de beschikbaarheid van een geschikte ligplaats aan de Waal ten westen van Tiel zijn redenen waarom de huidige situatie de meeste optimale dekking biedt.
- Middels interregionale samenwerking kan er vraaggestuurd worden bijgedragen aan het realiseren van de gewenste opkomsttijden. Met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zijn afspraken gemaakt over de inzet van de blusboot Zuid-Holland gelegen in Dordrecht. Dit biedt voor het westelijk deel van de regio meerwaarde in geval wij als regio één blusboot inzetbaar hebben en deze dan in Nijmegen ligt. Daarnaast kunnen we voor de incidentmelding 'persoon te water' in de Waal in het gebied stroomafwaarts vanaf Millingen a/d Rijn de brandweerhulpboot van Lobith (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden) ter assistentie vragen.

8.4 Duikteam

Sinds begin 2022 werken we met dienstverleningsovereenkomsten tussen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de Veiligheidsregio Brabant-Noord en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, waarbij de duikteams uit respectievelijk Den Bosch en Arnhem worden

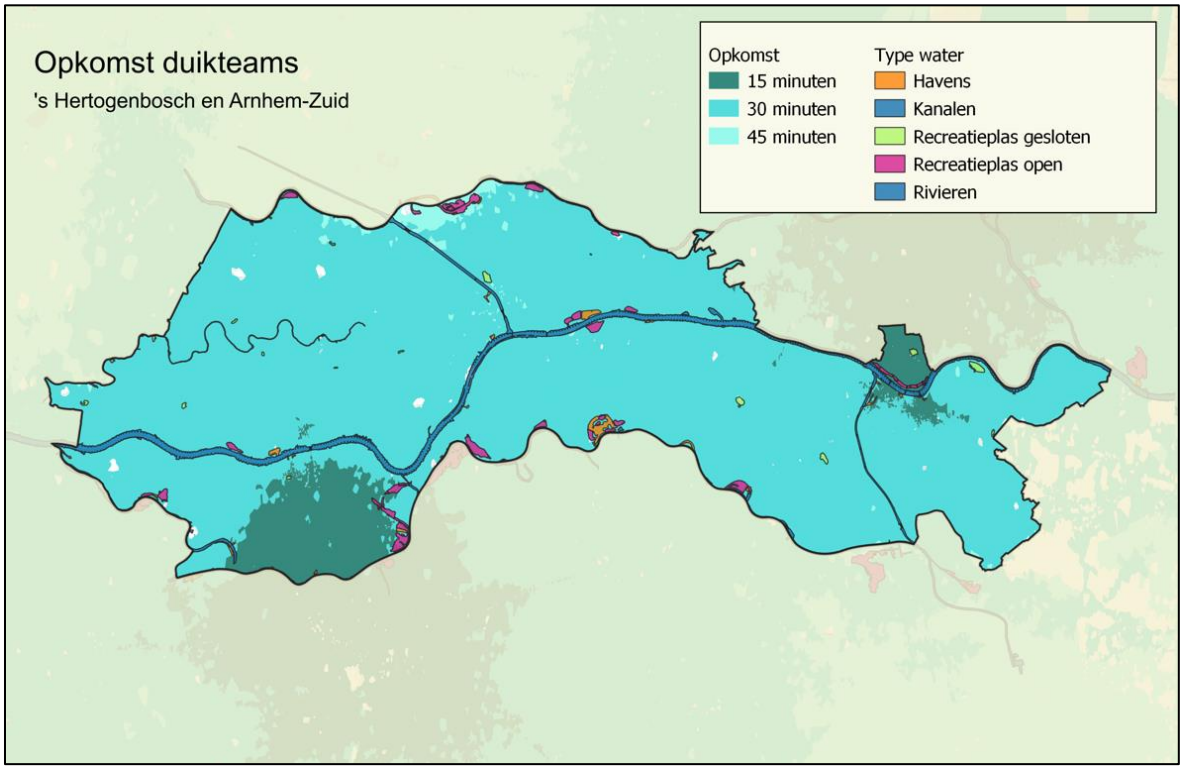
gealarmeerd voor een duikinzet in onze regio. Bij een duikinzet op de Waal wordt in principe alleen gedoken binnen de zogenaamde kribvakken. Daarbuiten is de stroming vaak te sterk om een veilige duikredding uit te kunnen voeren.

8.4.1 Dekking

Als professionele norm wordt vrijwel algemeen een richtwaarde van 15 minuten aangehouden voor duikteams (Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing Brandweer 2023).

Omdat we binnen onze eigen regio niet beschikken over duikteams hebben we overeenkomsten gesloten met twee buurregio's. Om vanuit die regio's een opkomsttijd te realiseren van 15 minuten in onze hele regio is onmogelijk. De gewenste opkomsttijd is bepaald op 30 minuten en daarmee is het mogelijk om binnen het 'gouden uur' middels een duikinzet een slachtoffer te kunnen redden. Daarbij kan een basiseenheid en een OR-team uit onze eigen regio al voorbereidende werkzaamheden uitvoeren om de duikinzet zo snel mogelijk te laten starten.

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de twee duikteams:

We blijven invulling geven aan de dienstverleningsovereenkomsten met de buurregio's Brabant-Noord en Gelderland-Midden en daarmee realiseren we een optimale spreiding. Daarbij is het enerzijds goed om de overeenkomsten te blijven evalueren en anderzijds om aandacht te blijven houden voor innovatieve ontwikkelingen die de incidentbestrijding onder water effectiever en veiliger kunnen maken. In 2024 willen we één van deze ontwikkelingen, de 'onderwaterdrone', gaan inzetten en testen bij daadwerkelijke incidenten.

8.4.2 Motivering

- Op de Waal in Nijmegen worden de duikers uit Arnhem met regelmaat gealarmeerd. Met bovenstaande visualisatie is goed te zien dat de duikers daar snel ter plaatse zijn (<15 minuten). De rest van de regio wordt binnen 30 minuten afgedekt. Alleen bij het Eiland van Maurik wordt de gewenste opkomsttijd net niet gehaald met een overschrijding van maximaal drie minuten.

- De landelijke visie van de Brandweer omschrijft als gewenste situatie een drietrapsaanpak, die bestaat uit een grijpredding, oppervlakteredding en duiken. Het laatste ook als ondersteuning voor het eigen personeel dat incidenten bestrijdt op het water. Door de formele afspraken met de andere veiligheidsregio's heeft Brandweer Gelderland-Zuid een handelingsperspectief dat aan die aanpak voldoet.

8.5 Doorontwikkeling Incidentbestrijding op het water

Brandweer Gelderland-Zuid heeft de ambitie de toonaangevende regio op het gebied van scheepsvaartincidenten binnenwater en incidentbestrijding op het water te worden. Vanuit die hoedanigheid wordt er toegewerkt naar een regionale visie 'Incidentbestrijding op het water'. Daarbij zijn we nadrukkelijk aangehaakt bij de uitwerking van de landelijke visie op scheepsincidentbestrijding (SIB). De landelijke visie richt zich op het risicobesef van incidenten op het water, waarbij de bestrijdingsmogelijkheden worden gestructureerd voor een effectieve en efficiënte gezamenlijke inzet van de regionale brandweer aangevuld met specialisten en/of specialistisch materiaal van het 'toekomstig' specialisme SIB. Daarnaast wordt er gekeken op welke wijze de brandweer in Nederland de komende periode tot 2030 invulling kan geven aan de ontwikkelingen op het gebied van scheepsincidentbestrijding binnen de afspraken van het bovenregionaal operationeel samenwerken.

In het kader van de doorontwikkeling op scheepsincidentbestrijding en waterongevallenbestrijding in het algemeen leeft er een uitdrukkelijke wens om de vloot met brandweerhulpboten te vervangen en waar nodig te upgraden en standaardiseren. Dit is mede afhankelijk van de visie die op landelijk niveau door de vakgroep SIB wordt opgesteld. De visie en de doorvertaling naar onze eigen regio kan ertoe leiden dat de brandweerhulpboten in de nabije toekomst nog verplaatst gaan worden.

Ook de oppervlaktereddingstaak wordt verder ontwikkeld. De vakbekwaamheidsinspanning van de oppervlakteredders zal geïntensiveerd worden en daarnaast is het denkbaar dat ook het materieel verder doorontwikkeld wordt (denk aan andere hulpmiddelen en mogelijk een ander type voertuig om mee uit te rukken).

9 Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

In dit hoofdstuk komt de materieelspreiding van de verkenningseenheden, de gaspakeenheid chemiepak-eenheden, ontsmettingseenheid en de eenheden voor schuimblussing aan bod.

In de landelijke visie IBGS wordt gesteld dat de regionale IBGS-organisatie afgestemd dient te zijn op het risicoprofiel. Ook zijn er geen vaste opkomsttijden meer, deze worden per regio gebaseerd op het regionaal risicoprofiel. Niet alle taken op het gebied van IBGS zijn taken voor de brandweer. Hoofdtaken zijn het redden van mens en dier, het beschermen van de leefomgeving en het beperken van blootstelling van mensen in de omgeving. In plaats van zelf lekkages te dichten en vloeistofplassen op te ruimen, zal de brandweer zich in de toekomst méér beperken tot het afdekken van plassen en het afdichten van lekkages om effecten naar de omgeving te kunnen beheersen. Stabilisatie van incidenten en opruimwerkzaamheden zullen bij incidenten met gevaarlijke stoffen worden uitbesteed aan externe (private) partijen of worden neergelegd bij de eigenaar van het terrein waar het incident op heeft plaats gevonden.

9.1 Verkenningseenheid

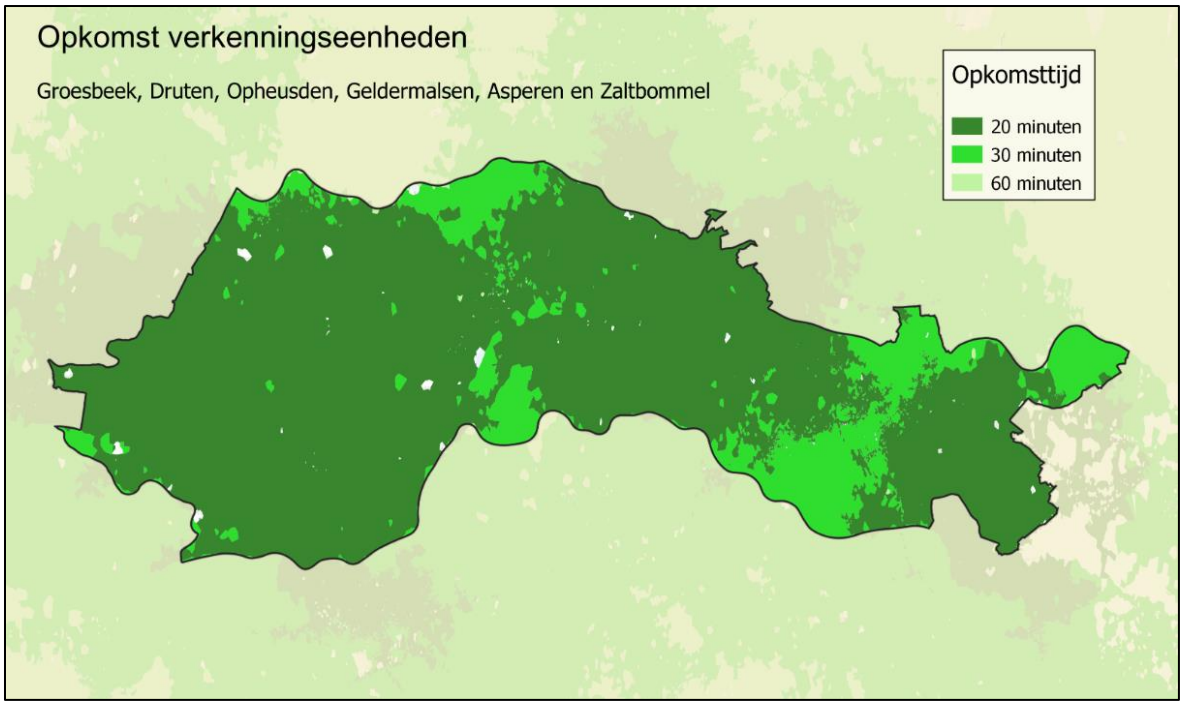
Het waarschuwen van de bevolking en het inschatten van de gezondheidsrisico's in de acute fase van een incident is een taak van de brandweer. De verkenningseenheid draagt hieraan bij door informatie te verzamelen middels een verkenning, bijvoorbeeld door het verrichten van metingen. Op basis van de resultaten hiervan worden verdere acties uitgezet, zoals bijvoorbeeld het waarschuwen of alarmeren van de bevolking bij acuut gevaar.

In de visie IBGS wordt niet meer gesproken van een meetplanorganisatie met meetploegen en een meetplanleider, maar van een verkenningseenheid met verkenningsploegen en een coördinator verkenningseenheid. De verkenningsploegen kunnen voor een breder pakket aan verkenningstaken ingezet worden dan alleen bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Zij kunnen bijvoorbeeld ook ingezet worden bij stroomuitval, overstroming of natuurbrand.

9.1.1 Dekking

Op grond van artikel 4.2.1 van het Besluit veiligheidsregio's begint de eerste en afhankelijk van de aard van het ongeval een tweede, meetploeg binnen 30 minuten na alarmering met de uitvoering van zijn taken op de aangegeven meetlocatie. Afhankelijk van de aard van het ongeval begint een derde of een vierde meetploeg binnen 60 minuten na alarmering met de uitvoering van zijn taken op de aangegeven meetlocatie. Na analyse en afweging van spreidingsvarianten is gekozen voor een spreiding gebaseerd op zes verkenningseenheden.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met zes verkenningseenheden getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant hebben de volgende zes posten een verkenningseenheid: Asperen, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Opheusden en Zaltbommel. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, regionale dekking, incidenthistorie en de investeringen op het vlak van vakbekwaamheid afgewogen.

9.1.2 Motivering

- Met deze optimale variant wordt de gehele regio afgedekt binnen de wettelijke opkomsttijden.
- Beuningen stopt met de uitvoering van deze taak, dit is mogelijk omdat de geografische afstand tussen Beuningen en Druten beperkt is en beide posten daarmee een grote overlap qua opkomstgebied hebben. Beuningen krijgt daarnaast de SBH als specialisme.

9.2 Gaspakeenheid

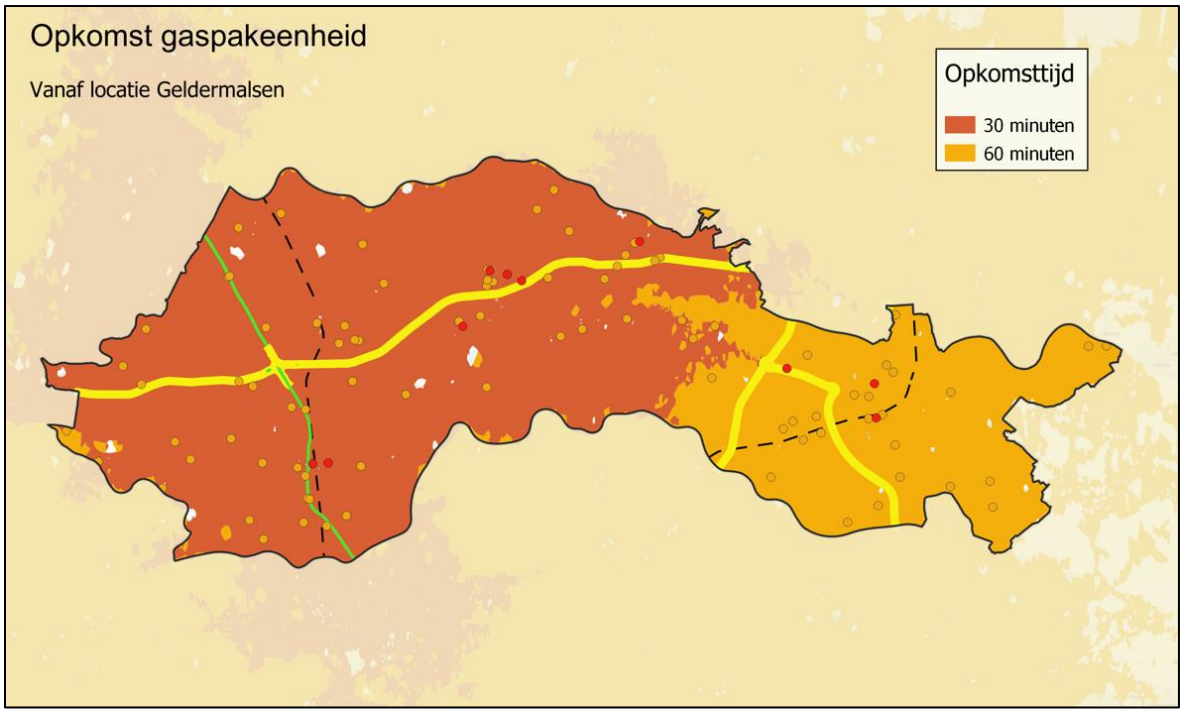
Volgens de visie IBGS is een gaspakinzet alleen nodig bij uitzonderlijke incidenten met gevaarlijke stoffen. Gaspakdragers zijn getraind om (nood)stabilisaties toe te passen bij incidenten, waarbij gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen en het noodzakelijk is om de lekkage te stabiliseren om zodoende de effecten naar de leefomgeving te beperken.

9.2.1 Dekking

In Gelderland-Zuid wordt op basis van eerdere bestuurlijke besluitvorming en het regionaal risicoprofiel een opkomsttijd van 60 minuten aangehouden.

Het gaspakkenteam wordt geformeerd vanuit de posten Asperen, Gameren en Kesteren. Post Geldermalsen levert de basisontsmettingseenheid (BOE) aangevuld met een tankautospuit. De dekking is gevisualiseerd op basis van de locatie van de BOE (post Geldermalsen).

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de gaspakeenheid:

Met deze optimale spreidingsvariant blijft de huidige spreiding van het gaspakkenteam gehandhaafd. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, regionale dekking, incidenthistorie, investeringen op het vlak van vakbekwaamheid en landelijke ontwikkelingen afgewogen.

De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) heeft besloten om in de nabije toekomst landelijke steunpunten met gaspakkenteams in te gaan richten. Het biedt ruimte om middels een toekomstverkenning te beoordelen of het huidige model toekomstbestendig is voor de Brandweer in Gelderland-Zuid. Dit ook in relatie tot de interregionale werkafspraken, die binnen district Oost-5 zijn gemaakt om elkaar te kunnen ondersteunen met het leveren van gaspakdragers. In 2024 zal de toekomstverkenning met de betrokken posten en de taakgroep IBGS van start gaan.

9.2.2 Motivering

- In de landelijke visie IBGS is opgenomen dat de gaspakdragers binnen 120 minuten na alarmering moeten kunnen starten met de inzet. In Gelderland-Zuid wordt de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijd van 60 minuten aangehouden, waarmee in heel de regio tijdig gestart kan worden met de gaspakinzet.
- Vanwege het complexe organisatiemodel in combinatie met het voornemen om in 2024 een toekomstverkenning op de gaspakinzet van Brandweer Gelderland-Zuid te gaan starten, zijn er voor nu geen alternatieven uitgewerkt.

9.3 Chemiepak-eenheid

Volgens de landelijke visie IBGS is een inzet in een chemiepak een specialisme en maakt het daarom geen onderdeel meer uit van de basisbrandweerzorg. De noodzaak om regionale chemiepak-eenheden te hebben wordt geheel bepaald door het Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid. Momenteel is het specialisme verspreid over diverse posten en waaronder ook de posten die gaspakdragers leveren.

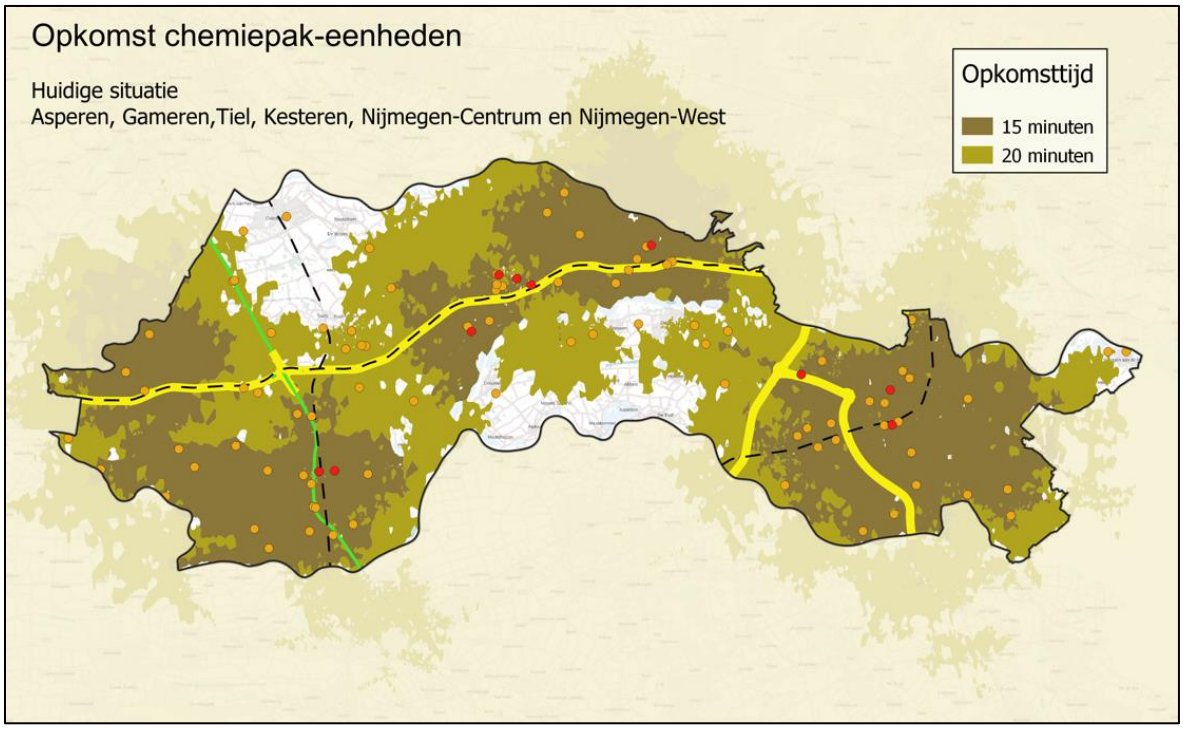
9.3.1 Dekking

Er is voor de inzet van het chemiepak geen opkomsttijd in de Wvr vastgesteld of opgenomen in de visie IBGS. Het chemiepak is qua bescherming een gradatie lager dan het gaspak en wordt in basis toegepast, wanneer er inpandig een grijpredding gedaan moet worden bij een lekkage van een stof

waarvan de stabilisatie in gaspak gedaan moet worden. Indien er sprake is van een korte blootstellingsduur mag in dat geval een redding gedaan worden met een chemiepak.

De objecten waar deze incidenten kunnen plaatsvinden liggen in basis in de gebiedscategorie 3-buurten. Daarmee wordt de gewenste opkomsttijd van 15 minuten aangehouden (referentiewaarde tankautospuit, gebiedscategorie 3).

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de zes chemiepak-eenheden:

Met deze optimale spreidingsvariant blijft de huidige spreiding gehandhaafd op de volgende posten: Asperen, Gameren, Kesteren, Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West en Tiel. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, risicolocaties, incidenthistorie en de toekomstverkenning op de gaspakinzet Brandweer Gelderland-Zuid afgewogen.

9.3.2 Motivering

- In 2018 zijn de chemiepak-eenheden vanuit een risicogerichte benadering in de regio gepositioneerd. Daarbij is ook gekeken naar efficiënte bedrijfsvoering: gaspakdragers kunnen ook eenvoudig vakbekwaam blijven als chemiepakdragers.
- De toekomstverkenning op de gaspakinzet Brandweer Gelderland-Zuid start in 2024 en deze kan tot een heroverweging op de spreiding van de chemiepak-eenheden leiden.

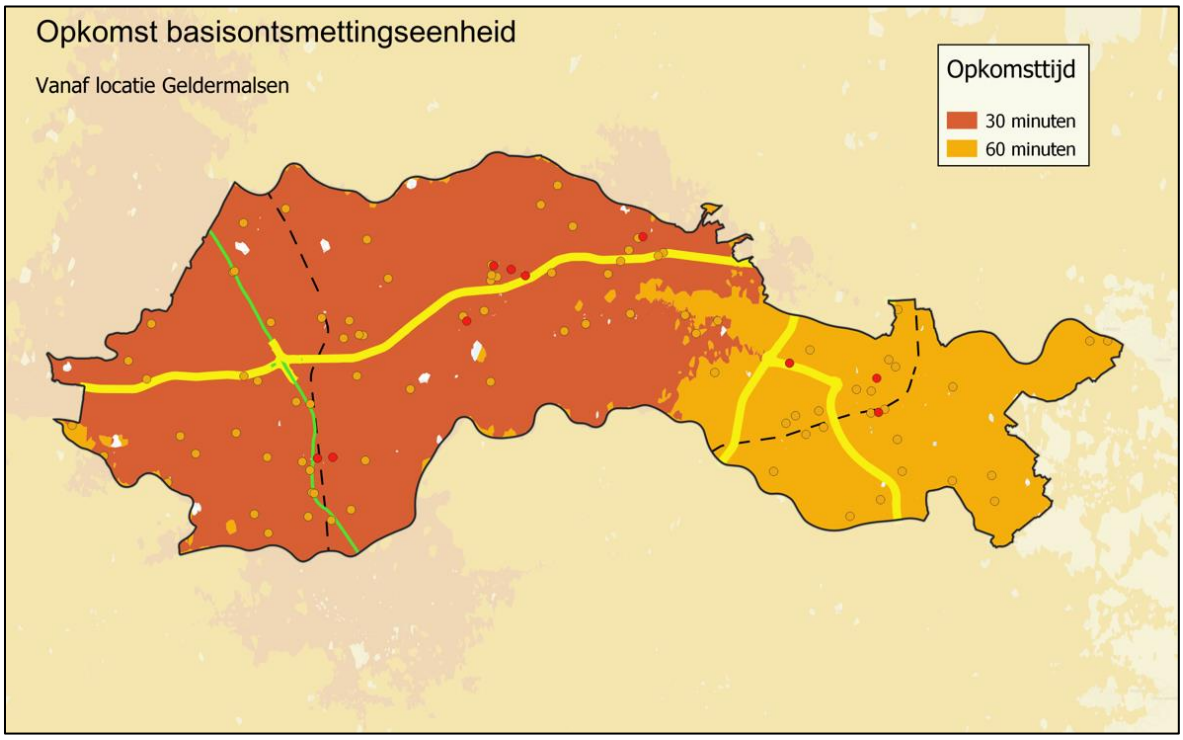
9.4 Ontsmettingseenheid

In de Wvr is opgenomen dat de brandweer verantwoordelijk is voor het verrichten van ontsmetting van hulpverleners en burgers bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Vanuit die hoedanigheid heeft Brandweer Gelderland-Zuid de beschikking over een basisontsmettingseenheid (BOE).
De BOE (haakarmbak) wordt ondersteund door een tankautospuit en kan als eenheid zelfstandig worden ingezet voor ontsmetting. Daarnaast maakt de BOE onderdeel uit van het gaspakkenteam.

9.4.1 Dekking

De opkomsttijd van de BOE wordt door brandweer Gelderland-Zuid zelf bepaald en is afhankelijk van het regionale risicoprofiel. Als onderdeel van het gaspakkenteam wordt voor de BOE in Gelderland-

Zuid op basis van eerdere bestuurlijke besluitvorming en het regionaal risicoprofiel een opkomsttijd van 60 minuten aangehouden.
Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de BOE:

Vooralsnog is er geen reden om de BOE op een andere post te plaatsen. Wel is er op landelijk niveau besloten om in de nabije toekomst landelijke steunpunten met gaspakkenteams in te gaan richten. Het biedt ruimte om een toekomstverkenning te starten of het huidige model, waar de BOE onderdeel van uitmaakt, toekomstbestendig is voor Gelderland-Zuid. In 2024 zal de toekomstverkenning met de betrokken posten en de taakgroep IBGS van start gaan.

9.4.2 Motivering

- De hele regio wordt binnen 60 minuten afgedekt vanuit post Geldermalsen.
- De huidige locatie van de BOE is deels gebaseerd op de posten die momenteel onderdeel uitmaken van het gaspakkenteam. Omdat daarin geen wijzigingen plaatsvinden, maar wel een toekomstverkenning wordt opgestart, is het niet wenselijk om op dit moment voor de BOE een andere locatie te kiezen. De toekomstverkenning op de gaspakkeneenheid is leidend en kan in te toekomst tot een heroverweging op de locatie van de BOE leiden.

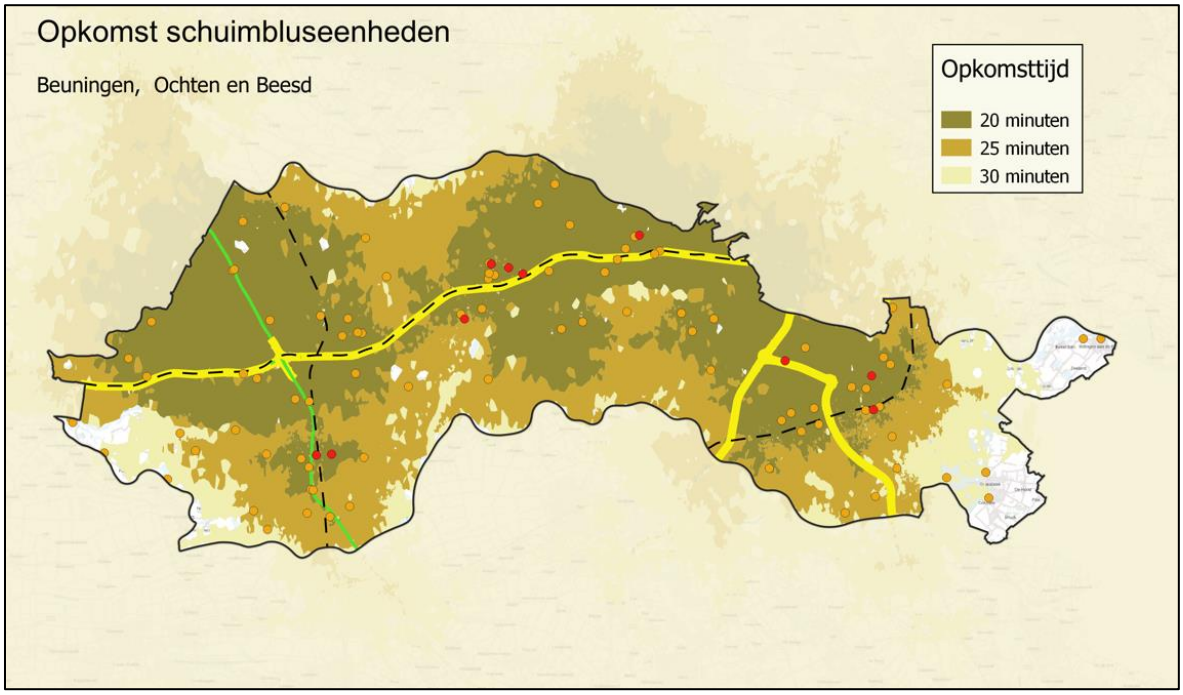
9.5 Schuimblussing

In de visie IBGS wordt het belang van een goede dekking met schuimbluseenheden in de regio benadrukt. Er wordt gebruik gemaakt van een schuimbluseenheid om de effecten van incidenten met brandbare, giftige en/of bijtende stoffen te beheersen en beperken.
De schuimblushaakarmbakken (SBH's) in de regio zijn daarmee van belangrijke meerwaarde voor het maatgevend scenario op de Betuweroute, waarbij een vloeistoflekkage van een spoorketelwagon moet worden afgedekt. Daarnaast zijn deze eenheden uiteraard ook van meerwaarde voor een schuiminzet op bijvoorbeeld een auto(snel)weg of bij een industriepand. Naast de schuiminzet kan een SBH ook worden ingezet als waterwagen.

9.5.1 Dekking

Er is geen wettelijke basis voor de schuimbluseenheden. Voor de Betuweroute is de gewenste opkomsttijd 20 minuten. Voor de overige objecten/gebieden is voor schuimblussing geen opkomsttijd bepaald. Na analyse en afweging van spreidingsvarianten is gekozen voor de onderstaande spreidingsvariant.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met drie eenheden voor schuimblussing getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant hebben de volgende drie posten in de nieuwe situatie een eenheid voor schuimblussing: Beesd, Beuningen en Ochten. Hierbij zijn criteria als snelheid, risico's, regionale dekking, incidenthistorie en de spreiding van andere specialismen op de betrokken posten afgewogen.

9.5.2 Motivering

- Gezien de gunstige dekking voor het optreden op de Betuweroute is er op dit moment geen reden om de SBH's in Beesd en Ochten te verplaatsen.
- Nijmegen-West laat, vanwege een beroepsbezetting, een betere dekking zien in het oostelijk deel van de regio. Op Nijmegen-West wordt echter al een redvoertuig geplaatst.
- De dekking in het uiterste oosten van de regio wordt iets minder, gezien de verschuiving van Nijmegen-West naar Beuningen. In deze gebieden is de kans op een schuiminzet echter laag, omdat daar geen inrichtingen zijn waar een schuiminzet wordt verwacht. Dit geldt ook voor de lagere intensiteit van verkeersbewegingen met brandbare en gevaarlijke stoffen. De dekking voor de industriegebieden, transportroutes met PAG-indicatie en de spoorverbindingen blijft echter afdoende.

10 Overige taken

In dit hoofdstuk komt de materieelspreiding van de 25kV-veiligheidstesters, de logistieke organisatie en de veeredteams aan bod.

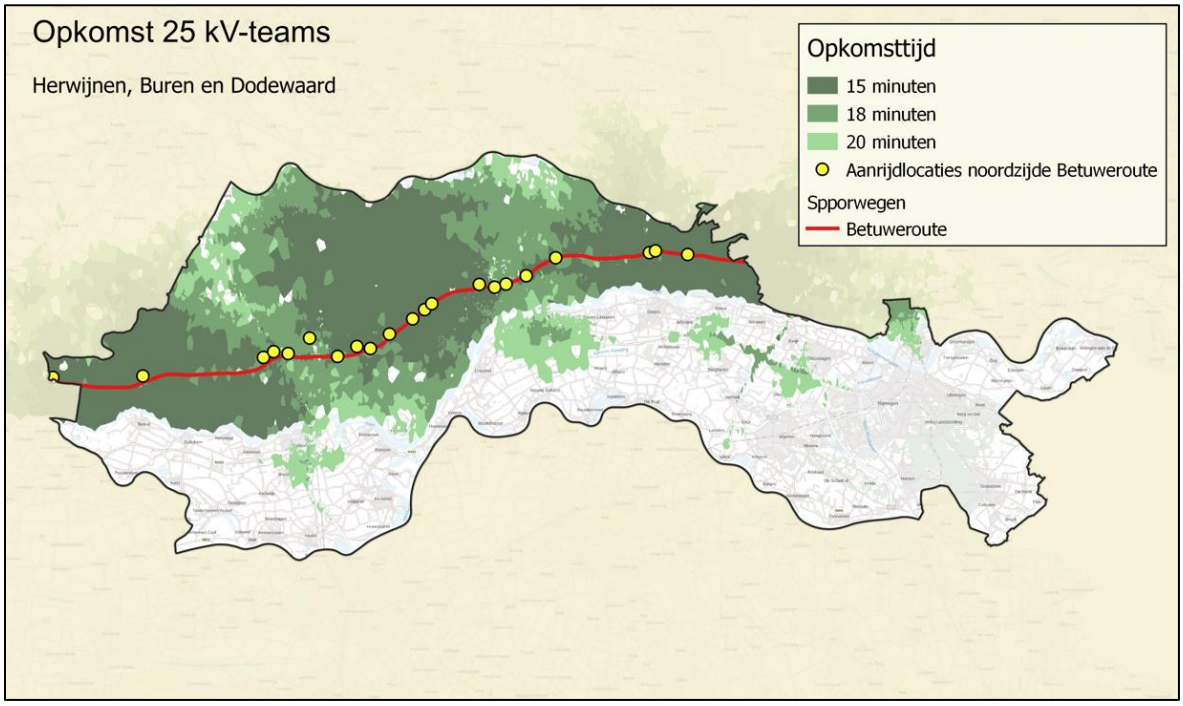
10.1 25kV-veiligheidstesters

De 25kV-eenheden worden in de VRGZ alleen ingezet op de Betuweroute. Deze eenheden controleren of de spanning van de bovenleiding af is bij incidenten op en rond het spoor. De brandweer voert deze taak uit op basis van afspraken tussen ProRail en de veiligheidsregio's langs het tracé van de Betuweroute en de Hogesnelheidslijn.

10.1.1 Dekking

Er is geen wettelijke opkomsttijd vastgelegd voor de 25kV-eenheden. In de overeenkomst met ProRail is een opkomsttijd vastgelegd van 15 minuten en indien dit redelijkerwijs niet haalbaar is, mag een opkomsttijd van 20 minuten worden gehanteerd. De Betuweroute is bereikbaar via vaste aanrijdlocaties en hierop is de dekking gebaseerd.

Hieronder wordt de nieuwe regionale dekking met drie 25 kV-eenheden getoond:

Met deze optimale spreidingsvariant hebben de volgende drie posten in de nieuwe situatie een 25kV-eenheid: Buren, Dodewaard en Herwijnen. Hierbij zijn criteria als snelheid, risico's, totale dekking op de Betuweroute, incidenthistorie en de spreiding van andere specialismen op de betrokken posten afgewogen.

10.1.2 Motivering

- Met de drie 25kV-eenheden halen we een opkomsttijd van 15 minuten op minimaal 95% van de Betuweroute. Binnen 18 minuten wordt de gehele Betuweroute in onze regio bereikt. Dit sluit aan op de dekkingsverplichting die we op basis van de overeenkomst hebben.
- Post Beesd stopt in de nieuwe situatie met deze taak, omdat deze post de meeste overlap in dekking had met enerzijds Herwijnen en anderzijds Dodewaard.

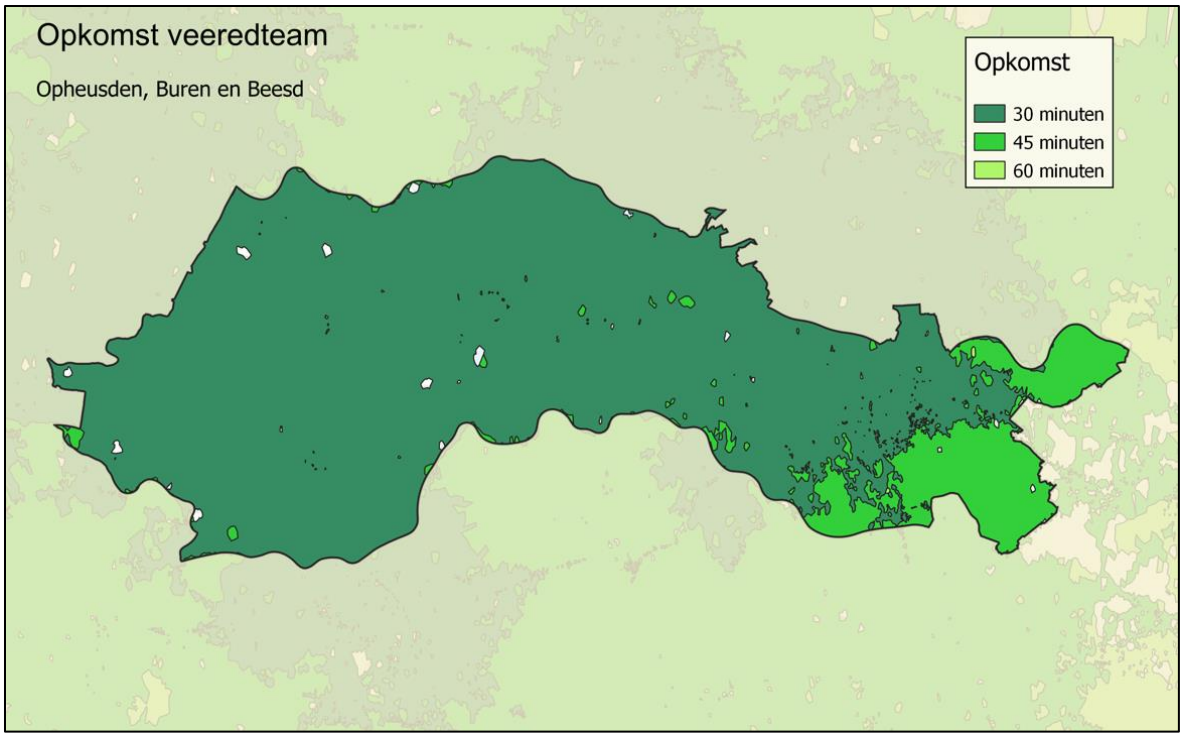
10.2 Veeredteams

Redden van dieren uit onder andere gierkelders is specialistenwerk. Het redden van dieren uit gierkelders is geen alledaags werk en het is belangrijk dat de taak bij een post wordt belegd waar voldoende brandweervrijwilligers werken die werkzaam zijn in of affiniteit hebben met de agrarische sector. De teams beschikken over kennis en materialen om dieren uit (gier)kelders en putten te kunnen takelen. De afgelopen jaren zijn de posten voorzien van nieuwe middelen om de taak uit te kunnen voeren.

10.2.1 Dekking

Voor de inzet van het veeredteam is geen gewenste opkomsttijd bepaald. De veehouderijen zijn in basis de risicolocaties voor deze taak en deze zijn verspreid in de regio aanwezig (meer in het midden en westen van de regio ten opzichte van het oostelijk deel).

Hieronder een visualisatie van de regionale dekking van de drie veeredteams:

Met deze optimale spreidingsvariant worden er geen veranderingen voorgesteld en daarmee blijven de drie posten met een veeredteam ongewijzigd: Beesd, Buren en Opheusden. Hierbij is met name gekeken naar de incidenthistorie.

10.2.2 Motivering

- Er is geen gewenste opkomsttijd bepaald voor deze taak en daarnaast ligt de inzetfrequentie van deze taak in het oostelijk deel van de regio erg laag. Op basis hiervan is er geen reden om de huidige spreiding van de drie eenheden te heroverwegen.

10.3 Logistiek en Ondersteuning

Het specialisme logistiek en ondersteuning bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Logistiek/verzorging (eten en drinken);
- Verzorgingsunit/kantine en sanitaire voorziening (onderdak en toilet);
- Ademlucht en arbeidshygiëne.

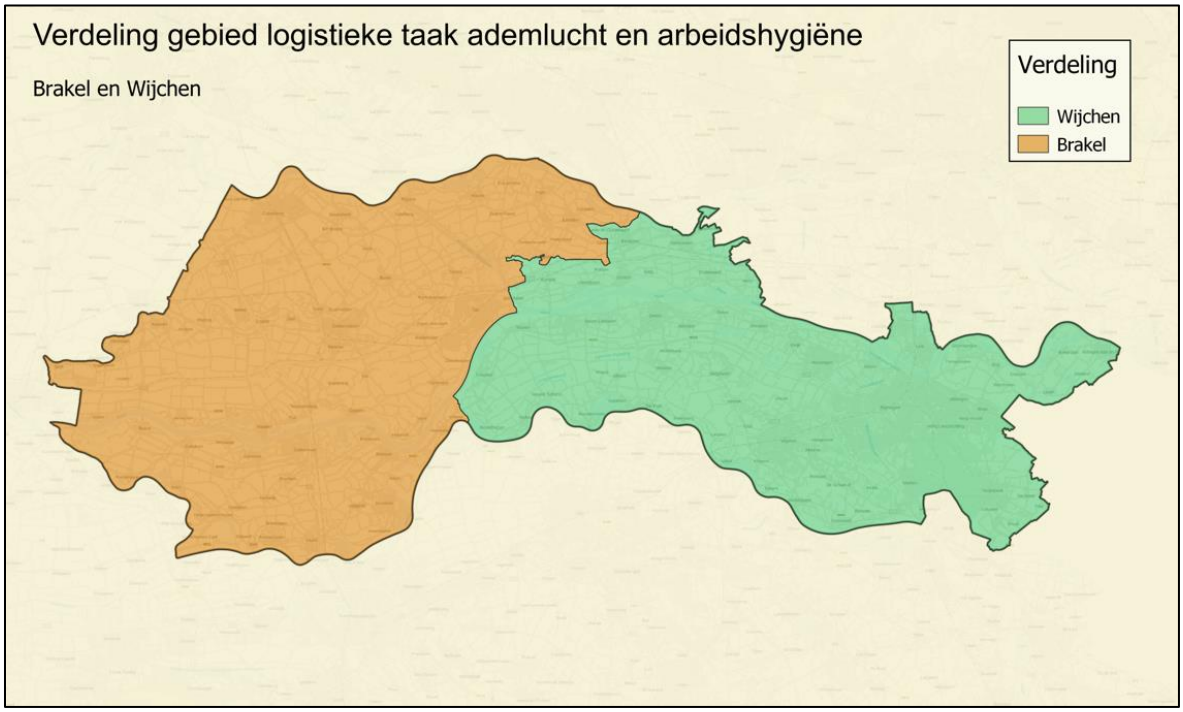
Bij een groot of langdurig incident kunnen deze taken, afzonderlijk van elkaar, aangevraagd worden. In de uitwerking is daarom, daar waar nodig, onderscheid gemaakt tussen deze drie taken. We onderscheiden binnen de VRGZ ‘logistiek klein’ en ‘logistiek groot’. Logistiek klein betreft alleen logistiek/verzorging (eten en drinken). Bij logistiek groot wordt dit aangevuld met de verzorgingsunit/kantine en de sanitaire voorziening. Ademlucht en arbeidshygiëne worden los van deze taken aangevraagd.

10.3.1 Dekking Ademlucht & Arbeidshygiëne

In GBO is voor ademlucht een opkomsttijd van 30 minuten opgenomen. In 2018 heeft het BMT besloten om deze opkomsttijd op te hogen naar 45 minuten.

Arbeidshygiëne valt onder nazorg en vandaaruit is deze taak niet gebonden aan een opkomsttijd.

Hieronder wordt de verdeling van de regionale dekking vanuit de twee posten, Brakel en Wijchen, getoond:

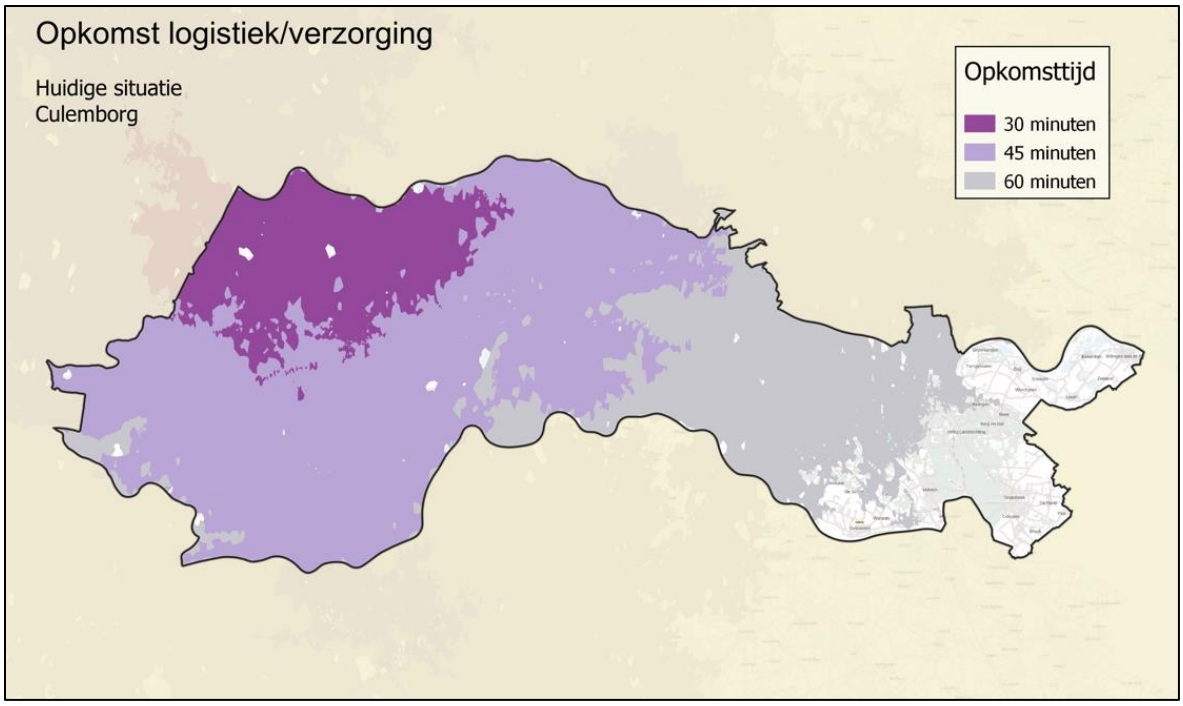
10.3.2 Motivering Ademlucht & Arbeidshygiëne

De overwegingen die ten grondslag lagen aan de plaatsing van dit specialisme zijn onveranderd en geven geen aanleiding om de locaties van plaatsing van dit specialisme te herzien. Voor ademlucht en arbeidshygiëne wordt voor gebied Oost post Wijchen gealarmeerd. Voor gebied West is dat post Brakel. Indien er behoefte is aan meer ademlucht dan waarin één post (Wijchen of Brakel) kan voorzien, kan worden opgeschaald naar een tweede voertuig. Vraagt een incident om meer cilinders, dan is er een mogelijkheid dat een van de voertuigen gaat pendelen tussen de incidentlocatie en één van de ademluchtservicecentra (Nijmegen-West of Tiel). Dit om de continuïteit van de inzet te kunnen borgen.

10.3.3 Dekking Eten & Drinken

De verzorgingstaak wordt uitgevoerd door de Reddingsbrigade Culemborg, die uitrukt vanaf post Culemborg. De verzorgingsploeg kan vanaf post Culemborg in het overgrote deel van de veiligheidsregio binnen 60 minuten ter plaatse zijn.

Hieronder wordt de regionale dekking weergegeven van de verzorging vanuit Culemborg:

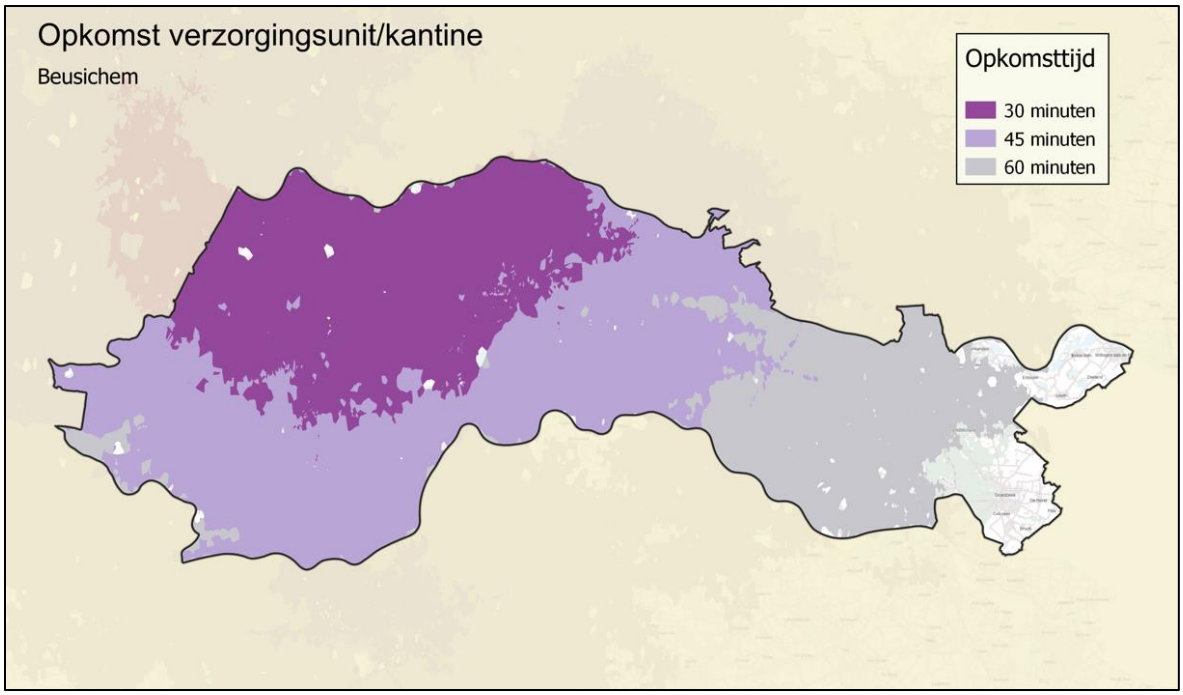
10.3.4 Motivering Eten & Drinken

De huidige situatie wordt gehandhaafd. In 2024 gaat er een toekomstverkenning starten op de huidige logistieke organisatie en vanuit die hoedanigheid zijn er nu geen andere varianten onderzocht. De herziening van de logistieke taak kan tot aanpassingen van de huidige situatie leiden. De procedure Logistiek wordt op het vlak van verzorging (eten en drinken) momenteel herzien en zal voor input zorgen voor de toekomstverkenning.

10.3.5 Dekking Verzorgingsunit (Kantine)

Voor de logistiek/verzorging en de verzorgingsunit/kantine en toiletaanhanger is de opkomsttijd vanuit het GBO vastgesteld op 60 minuten.

Hieronder wordt de regionale dekking weergegeven van de verzorgingsunit/kantine vanuit Beusichem:

10.3.6 Motivering Verzorgingsunit (Kantine)

De verzorgingsunit/kantine wordt gealarmeerd bij opschaling naar ‘logistiek groot’ of wanneer daar specifiek om gevraagd wordt. Het transport van de verzorgingsunit wordt verzorgd door post Beusichem. Vanwege de decentrale ligging in de regio zal de opkomsttijd in het oostelijk deel van de regio langer zijn dan in het westelijke deel, maar de verzorgingsunit is in het overgrote deel van de regio binnen 60 minuten na alarmering ter plaatse. Een kleine overschrijding is daarbij vanuit repressief oogpunt acceptabel, omdat de verzorgingsploeg in bijna alle gevallen al ter plaatse is met hun faciliteiten, waardoor de verzorging al opgestart kan worden.

11 Doorkijk

De handreiking om te komen tot een dekkingsplan bestaat uit zeven processtappen en daarmee kan de brandweer cyclisch de inrichtingsfase en uitvoeringsfase van het dekkingsplanproces doorlopen.

In dit rapport zijn de eerste drie fasen uitgewerkt en hieronder volgt een korte beschrijving van fase vier tot en met zeven.

11.1 Processtap 4 - Dekkingsplan vaststellen

De brandweer legt het uiteindelijke dekkingsplan ter besluitvorming voor aan het algemeen bestuur, vraagt het dekkingsplan vast te stellen en daarmee opdracht te verlenen tot uitvoering. Het resultaat is een bestuurlijk vastgesteld dekkingsplan, inclusief de opdracht tot uitvoering door de brandweer.

11.2 Processtap 5 - Uitvoering bijstellen

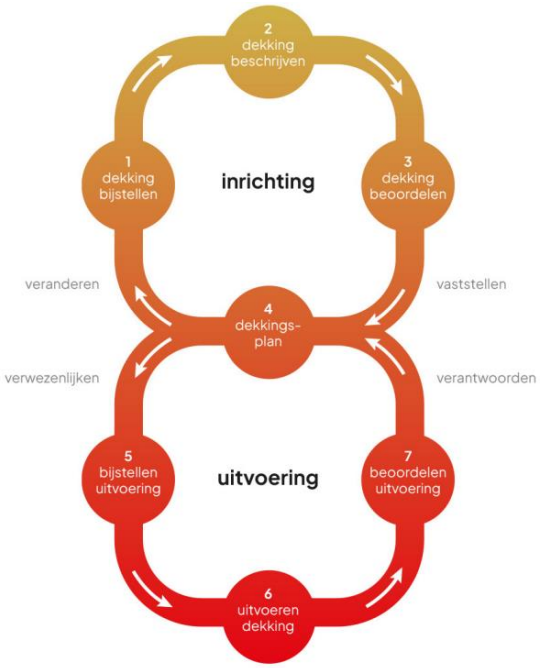
Het vastgestelde dekkingsplan vormt het vertrekpunt voor de uitvoering (herpositionering van voertuigen). Hiervoor zal een implementatieplan moeten worden opgesteld en uitgevoerd. Het resultaat is een repressieve brandweerorganisatie die volgens de afspraken in het dekkingsplan is ingericht.

11.3 Processtap 6 - Dekking uitvoeren

De brandweer richt zich op de realisatie van de gemaakte prestatieafspraken en de uitvoering van de dekking. Tijdens de uitvoering registreert de brandweer de gerealiseerde dekking volgens de rekenvoorschriften van de landelijk uniforme systematiek. Vanuit het thema Incidentbestrijding gaan we meer investeren in het informatiegestuurd werken en deze processtap maakt daar een belangrijk onderdeel van uit.

11.4 Processtap 7 - Uitvoering beoordelen

De brandweer beoordeelt de dekkingsprestatie bij inmiddels bestreden incidenten met als doel de uitvoering te beoordelen. De beoordeling wordt gebruikt om te leren, cyclisch te verbeteren en verantwoording af te leggen aan het bestuur. Indien nodig stelt de brandweer op basis van de inzichten de uitvoering en/of inrichting van de dekking bij. Hiermee start een nieuwe dekkingsplancyclus (zie onderstaande ter illustratie).

Bijlage 1 Aandachtsobjecten met overschrijding van de opkomsttijd (bandbreedte)

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal									
Berg en Dal	Beek	Nieuwe Holleweg	12		6573DX	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:34	01:34	01:34
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	13	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	8	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	15	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	7	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:47	00:47	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	1	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	11	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	16	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	2	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:49	00:49	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	10	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	12	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	6	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:47	00:47	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	3	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:48	00:48	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	14	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	4	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:48	00:48	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	5	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:47	00:47	00:39
Berg en Dal	Beek	Rijksstraatweg	193	9	6573CR	Woonfunctie portiekwoningen	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G4	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:16	01:16	01:16
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G8	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:02	01:02	01:02
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G1	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:17	01:17	01:17
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R121	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	10:21	00:21	00:21
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G13	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:09	01:09	01:09
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B114	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B102	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:15	01:15	01:15
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G5	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:15	01:15	01:15
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6		6573BV	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:17	01:17	01:17

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B115	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B112	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:03	01:03	01:03
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R132	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:19	01:19	01:19
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R133	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:18	01:18	01:18
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G6	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:07	01:07	01:07
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R118	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:22	01:22	01:22
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G12	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:11	01:11	01:11
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B104	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:13	01:13	01:13
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B105	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:13	01:13	01:13
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G10	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:14	01:14	01:14
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G3	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:16	01:16	01:16
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B103	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:15	01:15	01:15
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G11	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:13	01:13	01:13
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R119	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	10:20	00:20	00:20
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G15	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:03	01:03	01:03
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B110	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:05	01:05	01:05
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R122	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	10:22	00:22	00:22
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R130	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:25	01:25	01:25
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G7	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:04	01:04	01:04
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B113	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:02	01:02	01:02
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B106	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:11	01:11	01:11
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G9	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:14	01:14	01:14
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B107	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:10	01:10	01:10
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	G2	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:17	01:17	01:17
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B111	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:04	01:04	01:04
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R134	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:18	01:18	01:18
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B109	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:07	01:07	01:07
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B108	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:08	01:08	01:08
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R120	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	10:20	00:20	00:20

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R117	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:22	01:22	01:22
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R131	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:22	01:22	01:22
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	B101	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:16	01:16	01:16
Berg en Dal	Beek	Verbindingsweg	6	R123	6573BV	Woonfunctie Portiekflats	11:25	01:25	01:25
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	55	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	3	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	12	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	45	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	71	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	2	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	15	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	53	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	46	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	72	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	23	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	78	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	19	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	65	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	70	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	8	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	74	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	58	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	49	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	52	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	61	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	26	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	17	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:33	00:33	00:33
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	11	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	41	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	67	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	44	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	48	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:44	00:44	00:44
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	33	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	68	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	7	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	20	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	76	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	62	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	1	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	43	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	32	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:44	00:44	00:44
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	6	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	42	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	27	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	54	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	9	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	66	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	25	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	40	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	14	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	16	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	47	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:40	00:40	00:40
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	81	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	30	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:34	00:34	00:34
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	18	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	36	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	69	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	13	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	37	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:40	00:40	00:40
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	22	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	59	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	31	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	73	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	38	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	64	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:39	00:39	00:39
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	39	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	51	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:34	00:34	00:34
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	56	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	21	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:40	00:40	00:40
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	34	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	35	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:41	00:41	00:41
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	29	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	50	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:43	00:43	00:43
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	63	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:44	00:44	00:44
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	4	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	5	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	57	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	60	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:34	00:34	00:34
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	10	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:37	00:37	00:37
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	28	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:38	00:38	00:38
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	37	24	6574AC	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:35	00:35	00:35
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	1	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	7	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:02	01:02	01:02
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	3	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	6	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	2	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	4	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	8	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Berg en Dal	Ubbergen	Rijksstraatweg	52	5	6574AG	Woonfunctie portiekwoningen	11:01	01:01	01:01
Culemborg									
Culemborg	Culemborg	Admiraalvlinderlaan	25		4105TH	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:42	00:42	00:42
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	41		4102CP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:19	00:19	00:19
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	43		4102CP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	00:16
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	45		4102CP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:11	00:11	00:11
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	47		4102CP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:08	00:08	00:08
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	49		4102CP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:04	00:04	00:04
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	111		4102CW	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:13	00:13	00:13
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	113		4102CW	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:08	00:08	00:08
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	115		4102CW	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:02	00:02	00:02
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	131		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:05	00:05	00:05
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	133		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:17	00:17	00:17
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	135		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:14	00:14	00:14
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	137		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:10	00:10	00:10
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	139		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:06	00:06	00:06
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	141		4102CX	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:02	00:02	00:02
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	161		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:20	00:20	00:20
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	163		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	00:16
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	165		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:11	00:11	00:11
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	167		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:07	00:07	00:07
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	169		4102CS	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:02	00:02	00:02
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	193		4102CT	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	00:16
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	195		4102CT	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:10	00:10	00:10
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	197		4102CT	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:05	00:05	00:05
Culemborg	Culemborg	Chopinplein	199		4102CT	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:01	00:01	00:01
Maasdriel									
Maasdriel	Kerkdriel	Bernhardstraat	2		5331TA	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:05	01:05	01:05

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Nijmegen									
Nijmegen	Nijmegen	Planetenstraat	30		6543VZ	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:06	00:06	00:06
Tiel									
Tiel	Kerk-Avezaath	Thedingsweert	39		4017NR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:08	01:08	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	2	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:40	00:40	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	7	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:34	00:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	3	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:40	00:40	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	5	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:41	00:41	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	4	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:41	00:41	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	10	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:41	00:41	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	9	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:41	00:41	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	1	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	6	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:38	00:38	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	5	8	4001MC	Woonfunctie portiekwoningen	10:40	00:40	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	22		4001MC	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:49	00:49	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Ambtmanstraat	24		4001MC	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:53	00:53	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	20		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	22		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:31	01:31	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	24		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	26		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	28		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	30		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	32		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	34		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:33	01:33	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	36		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:33	01:33	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	38		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	40		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	42		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	44		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	46		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:35	01:35	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	48		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:35	01:35	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	50		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	52		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:35	01:35	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	54		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:35	01:35	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	56		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	58		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:36	01:36	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Annie Foorestraat	60		4005MJ	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:32	00:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Burgemeester Meslaan	41	b	4003CA	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	12:11	02:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Burgemeester Meslaan	41	1	4003CA	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:06	01:06	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Burgemeester Meslaan	41	2	4003CA	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	12:17	02:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	20		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:10	01:10	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	22		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:10	01:10	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	23		4005MN	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	24		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:01	01:01	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	26		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:59	00:59	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	28		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	30		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	32		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:00	01:00	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	34		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	36		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	38		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:00	01:00	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	40		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	42		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	44		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	46		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	48		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	50		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	52		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	54		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:17	00:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	56		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	58		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:11	01:11	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	C. de Kleijnstraat	60		4005MP	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	20		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	21		4005MK	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:37	01:37	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	22		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	24		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	26		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	28		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	30		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:32	01:32	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	32		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	34		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	36		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	38		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	40		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	42		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	44		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	46		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	48		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	50		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	52		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	54		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	56		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:17	01:17	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	58		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	11:34	01:34	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	G.J. Petersstraat	60		4005ML	Woongebouw hoger dan 20 meter	10:23	00:23	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Gasthuislingelaan	2		4002AG	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:53	00:53	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Hertog Karellaan	3		4001KL	woonfunctie portiekwoningen	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Hertog Karellaan	5		4001KL	Woonfunctie portiekwoningen	10:13	00:13	Geen overschrijding

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Tiel	Tiel	Hertog Karellaan	7		4001KL	Woonfunctie portiekwoningen	10:14	00:14	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Hertog Karellaan	9		4001KL	Woonfunctie portiekwoningen	10:16	00:16	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	President Kennedylaan	1		4002WP	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	11:06	01:06	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Siependaallaan	3		4003LE	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:53	00:53	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	St. Walburg	1	12	4001ME	Woonfunctie portiekwoningen	10:07	00:07	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	St. Walburg	1	2	4001ME	Woonfunctie portiekwoningen	10:07	00:07	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	36		4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:25	01:25	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	2	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:25	01:25	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	1	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:24	01:24	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	13	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:26	01:26	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	11	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:23	01:23	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	21	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:26	01:26	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	22	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:26	01:26	Geen overschrijding
Tiel	Tiel	Weerstraat	38	12	4001LD	Woonfunctie portiekwoningen	11:27	01:27	Geen overschrijding
West Maas en Waal									
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	25		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	26		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	27		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	28		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	29		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	30		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	31		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	39		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	40		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	41		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
West Maas en Waal	Wamel	Nieuw Hollenhof	50		6659CR	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:02	00:02	00:02
Wijchen									
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K5	6615AA	woonfunctie portiekwoningen	13:11	03:11	03:11
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K6	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:11	03:11	03:11

Gemeente	Plaats	Straat	Huisnr	Toe-voeging	Postcode	Omschrijving	Opkomsttijd	Tijd buiten bandbreedte buiten kantoortijden	Tijd buiten bandbreedte tijdens kantoortijden
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K3	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:10	03:10	03:10
Wijchen	Leur	Meerenburg	10		6615AA	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	13:11	03:11	03:11
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K8	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:12	03:12	03:12
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K4	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:11	03:11	03:11
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K1	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:11	03:11	03:11
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K2	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:10	03:10	03:10
Wijchen	Leur	Meerenburg	10	K7	6615AA	Woonfunctie portiekwoningen	13:11	03:11	03:11
Wijchen	Leur	van Balverenlaan	11		6615AH	Woonfunctie portiekwoningen	13:13	03:13	03:13
Wijchen	Wijchen	Leemweg	134		6603AM	Gebouwen voor niet-zelfredzame personen	10:57	00:57	00:57

Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan Brandweer

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Colofon

De ‘Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan Brandweer’ geeft inzicht in de onderbouwing van de gekozen spreidingsvariant per taak en daarmee betreft het niet het dekkingsplan zelf. Doel van het document is om de achterban inzicht te geven in een eenduidige werkwijze die is gehanteerd en waarbij de afwegingen worden gedeeld die gemaakt zijn om te komen tot het optimale resultaat.

Opdrachtgever:	Management Team Incidentbestrijding Brandweer
Opdrachtnemer	Team Incidentbestrijding, Werkgroep Dekkingsplan
Contactpersoon:	Danny Bobbink
Leden werkgroep:	Ben van Steenbergen, Cockie Woltering, Danny Bobbink, Femke Lukassen, Lukas Vermeulen, Mark van Kuijk, Pam Meijs
Project:	Dekkingsplan Brandweer 2024-2027
Titel:	Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan Brandweer 2024-2027
Datum:	31 oktober 2023
Status:	Definitief
Versie:	1.0
Digitale vindplaats:	Groep Dekkingsplan 2024-2027\ Documenten\ General\ Onderbouwingsrapport

Orgaan	Wat	Datum	Aangeboden versie	Versie na akkoord
Brandweer Management Team (BMT)	Ter besluitvorming om inhoud te gebruiken voor het ‘Dekkingsplan 2024-2027’.	18.10.2023	0.9	1.0

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Sector Brandweer, Team Incidentbestrijding
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen
Professor Bellefroidstraat 11, Nijmegen
www.vrgz.nl

Inleiding

De maatschappij verandert en daarmee, in de toekomst, ook de brandweerzorg. Klimaatverandering en de energietransitie zijn hier voorbeelden van.
Brandweer Gelderland-Zuid is paraat en levert goede brandweerzorg en we gaan steeds meer investeren in kennis en vakmanschap om de brandweerzorg van de toekomst aan te kunnen.
We organiseren ons risicogericht en werken daarbij informatiegestuurd, waarbij we inspelen op bestaande en nieuwe ontwikkelingen.

Het is van belang dat kennis, materieel en middelen op de juiste plek georganiseerd zijn en lokaal ingezet kunnen worden. Het nieuwe dekkingsplan (2024-2027) is daarin een belangrijke stap.

Er is gebruik gemaakt van een actueel risicobeeld en de landelijke handreiking voor dekkingsplannen is toegepast. Vanuit die hoedanigheid is er zorgvuldig gekeken naar de slagkracht. Primair vanuit onze eigen veiligheidsregio en waar nodig versterken we de brandweerzorg interregionaal.

Naast de basisbrandweerzorg gaat het dekkingsplan ook in op de specialismen en aanvullende taken binnen onze regio. Om te komen tot de meest optimale spreidingsvarianten van deze taken heeft de projectgroep een eenduidige systematiek uitgewerkt. Op deze wijze zijn we met de juiste afwegingen tot de verschillende uitkomsten gekomen. In deze onderbouwingsrapportage is dat per taak uitgewerkt. Daarbij is het goed om te benoemen dat er niet wordt ingegaan op de gebiedsgerichte opkomsttijden van de eerste tankautospuit, aangezien elke post een (eerste) tankautospuit behoudt.

Het nieuwe dekkingsplan is uitgewerkt op basis van de bestaande taken die binnen de regio worden uitgevoerd. In 2024 worden business cases en pilots opgepakt om te kijken of het nodig is om nieuwe taken toe te voegen aan de brandweerzorg van Gelderland-Zuid. Dit kan betekenen dat er nieuwe taken bij de posten worden belegd. Daarbij zal primair worden gekeken naar de gewenste spreiding op basis van enerzijds het Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid en anderzijds de te leveren gewenste prestatie-eisen op dat vlak. Vervolgens kijken we naar de mogelijkheid om taken optimaal te verdelen waarmee opstapeling van specialismen op een post waar mogelijk wordt voorkomen en we tevens oog houden voor posten die in aanmerking komen voor nieuwe taken. Daarnaast wordt de visie Incidentbestrijding in, op en aan het water uitgewerkt en gaan we starten met toekomstverkenningen op een aantal bestaande taken, met als doel om deze verder te optimaliseren waar mogelijk.’
Kijkend naar de bestaande taken, dan kan het zo zijn dat straks het aantal eenheden binnen een taak op regionaal niveau afneemt. Het is belangrijk om te benoemen dat dit vanuit repressief oogpunt is bekeken en dat het in geen enkel geval is ingestoken vanuit een opdracht om te bezuinigen. Vrijgekomen middelen zullen binnen dezelfde taak worden geherinvesteerd ten behoeve van vakbekwaamheid en materieel of worden aangewend om nieuwe taken te gaan implementeren. We zien dit als een budget-neutrale aanpak om nieuwe kwaliteitsimpulsen te kunnen realiseren voor de diverse repressieve taken.

Leeswijzer

Deze rapportage geeft inzicht in de onderbouwing van de gekozen spreidingsvariant per taak en daarmee betreft het niet het dekkingsplan zelf. Doel van het document is om de achterban inzicht te geven in een eenduidige werkwijze die is gehanteerd en waarbij de afwegingen worden gedeeld die gemaakt zijn om te komen tot het optimale resultaat.

Het eerste hoofdstuk richt zich op de tweede tankautospuiten van Tiel en Wijchen in relatie tot de handreiking voor dekkingsplannen, waaronder het beoordelingskader voor slagkracht.

Vervolgens komen per hoofdstuk alle andere specialismen en taken aan bod die momenteel tot de repressieve brandweerzorg van Gelderland-Zuid behoren. Daarbij is het goed om te benoemen dat in

elk hoofdstuk een beschrijving is opgenomen van de spreidingsvarianten die voor de betreffende taak zijn uitgewerkt.

In de bijlagen zijn daarnaast het uitgangspuntendocument en een regionaal overzicht van de veranderingen (huidige vs. nieuwe situatie per post) opgenomen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		*5*
Afkortingenlijst		*6*
Begrippenlijst		*8*
1	*Tweede tankautospuit*	*11*
2	*Redvoertuigen*	*27*
3	*Hulpverleningsvoertuigen*	*41*
4	*Grootwatertransportsystemen*	*50*
5	*Waterwagens*	*56*
6	*Oppervlakteredding*	*64*
7	*Brandweerhulpboten*	*72*
8	*Blusboten*	*80*
9	*Duikinzet Brandweer*	*84*
10	*Verkenningseenheden*	*89*
11	*Gaspakeenheid*	*94*
12	*Chemiepak-eenheid*	*98*
13	*Ontsmettingseenheid*	*101*
14	*Schuimblus-eenheden*	*104*
15	*25kV-veiligheidtesters (specialistenteam)*	*108*
16	*Veered-teams*	*112*
17	*Logistiek en ondersteuning*	*115*
18	*Overige specialismen*	*120*
Bijlage 1 Regionaal overzicht: huidige vs. nieuwe situatie per post		*121*
Bijlage 2 Uitgangspuntendocument Dekkingsplan (maart 2022)		*122*

Afkortingenlijst

Afkorting	Definitie
25 kV	25 kilo Volt (25.000 Volt spanning op de bovenleiding van de Betuweroute)
AGS-Veld	Adviseur gevaarlijke stoffen (in de nabijheid van het incident)
AGS-OT	Adviseur gevaarlijke stoffen (operationeel team)
AH	Arbeidshygiëne
BOE	Basis ontsmettingseenheid
BRV-G	Brandweervaartuig groot (Blusboot)
BRV-K	Brandweervaartuig klein (Brandweerhulpboot)
CLU	Complete lijn uitschakeling
CP	Chemiepak
CVE	Coördinator verkenningseenheden
GBO	Grootschalig brandweeroptreden
GBO-SO	Grootschalig brandweeroptreden en specialistisch optreden
GGO	Gebiedsgerichte opkomsttijden
GOE	Grootschalige ontsmettingseenheid
GP	Gaspak
GWT	Grootwatertransport
HA	Haakarmvoertuig
HOvD	Hoofdofficier van Dienst
HV	Hulpverleningsvoertuig
IBGS	Incident bestrijding gevaarlijke stoffen
MAR	Melding en Alarmeringsregeling
MCU	Multi Commando Unit
OR	Oppervlakteredding
OvD	Officier van Dienst
OvD-B	Officier van Dienst Brandweer
PAG	Plasbrand aandachtsgebied
PM	Personeel/Materieelvoertuig
RIN	Risico Index Natuurbrand
RV	Redvoertuig
SBH	Schuimblus Haakarmbak
STH	Specialisme Technische Hulpverlening

TS	Tankautospuit
UGS	Uitgangsstelling
VE	Verkenningseenheid
VRT	Veeredtakel
VZH	Verzorgingsunit-Haakarmbak
WT	Watertank
WT-G	Watertank-groot
Wvr	Wet veiligheidsregio
WW	Waterwagen

Begrippenlijst

Begrip	Definitie
Aandachtsobjecten	Objecten die vanuit de “landelijke uniforme systematiek dekkingsplannen” met betrekking tot de normering in categorie 1 vallen, ongeacht de risicocategorie van de buurt waarin dit object ligt. Dit betreffen objecten met slapende, niet-zelfredzame personen (gezondheidszorg en celfunctie); portiekflat en -woningen; hoogbouw >20meter.
Brandrisicoprofiel	Als verlengde van het wettelijke regionaal risicoprofiel wordt een ‘brandrisicoprofiel’ opgesteld. Omdat brandweer Gelderland-Zuid deze kerntaak breed heeft uitgewerkt, wordt er gesproken over het ‘Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid’. Een risicoprofiel gaat over een momentopname en dient cyclisch herzien te worden.
CBS-Buurt	Buurten vormen het laagste regionale niveau. Wijken zijn optellingen van één of meer aaneengesloten buurten. De gemeente bepaalt zelf de indeling in wijken en buurten. Het CBS coördineert landelijk deze indeling. Een buurt is vanuit bebouwingsoogpunt of sociaaleconomische structuur homogeen afgebakend. Homogeen wil zeggen dat één functie dominant is, bijvoorbeeld woonfunctie (woongebied), werkfunctie (industriegebied) of recreatieve functie (natuurgebied).
Dekking	Dekking is een duiding van de snelheid en slagkracht waarmee in een bepaald gebied brandweerzorg kan worden geleverd.
Dekkingsplan	Het document waarin het volgende wordt beschreven: de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen.
Dynamisch alarmeren	Dynamisch alarmeren is een werkwijze, waarbij we op basis van de actuele locatie van een eenheid en de exacte locatie van het incident de eenheid alarmeren die het snelste ter plaatse kan zijn. Het doel is om de snelst mogelijke hulp aan de burger te leveren.
Gebiedscategorie	Term is afkomstig uit de ‘Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen’. Per CBS-buurt is bepaald in welke categorie deze valt. Aan de categorie zijn de normtijden voor de brandweerzorg gekoppeld. Categorie 1: Oude binnensteden, gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen), portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter;

	Categorie 2: Woningen, gebouwen voor zelfredzame personen (incl. industrie); Categorie 3: Verspreid liggende woningen, verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (incl. industrie).
Gelijktijdigheid	Indien zich een in een verzorgingsgebied van een brandweereenheid meerdere incidenten tegelijk voordoen. We bedoelen hiermee specifiek het gelijktijdig voorkomen van verschillende incidenten.
Inzetfrequentie	Het aantal incidenten in een gedefinieerde tijdsperiode.
Manifold	Verdeelstuk dat wordt gebruikt in het GWT.
Melding en Alarmeringsregeling	In deze regeling zijn (standaard) afspraken vastgelegd over het type en de hoeveelheid te alarmeren eenheden bij een bepaald type melding.
Normtijd (bandbreedte)	De normtijden (bandbreedte) geven de grenzen van de opkomsttijden per gebiedscategorie weer. Onderstaand voor de tijden voor de eerste tankautospuit: Gebiedscategorie 1: 4-10 minuten, referentie 7 minuten Gebiedscategorie 2: 7-13 minuten, referentie 10 minuten Gebiedscategorie 3: 12-18 minuten, referentie 15 minuten
Opkomstgebied	Gebied dat een brandweereenheid bereikt binnen een bepaalde tijd.
Opkomsttijd	De tijd die verstrijkt tussen het aannemen van de eerste melding en het ter plaatse komen van het eerste voertuig.
Optimale spreiding	Best mogelijke verdeling van de specialismen om de beste dekking te geven.
Optimale variant	Na afweging van meerdere scenario's de best mogelijke keuze op basis van meerdere criteria.
Paraatheid	Heeft betrekking op een groep medewerkers of een functionaris die een bepaald voertuig kwalitatief en kwantitatief na alarmering binnen een gestelde tijd zodanig kunnen bemensen dat zij als eenheid ingezet mogen worden en hiertoe mogen uitrukken.
Recreatieplas	Een kunstmatig meer dat door zandwinning is ontstaan, een watervlakte met recreatiemogelijkheden.
Referentietijd/referentiewaarde	De referentiewaarde beschrijft de gewenste opkomsttijd per gebiedscategorie waar deze als 'goed' wordt gedefinieerd. Het betreft de middelste waarde van de bandbreedte (bijvoorbeeld gebiedscategorie 1 met een bandbreedte van 4-10 minuten en een referentiewaarde van 7 minuten).

Restdekking	De restdekking drukt de overgebleven beschikbaarheid van de brandweer uit. Wanneer de brandweer met veel eenheden een groot incident bestrijdt, dan is de dekking in (een deel van) de rest van de regio (tijdelijk) lager.
Rijtijd	De tijd die een eenheid nodig heeft om vanaf de locatie dat ze uitrukt ter plaatse te komen bij een incident.
Slagkracht	Het vermogen om bij een incident meerdere eenheden binnen een bepaalde tijd ter plaatse te krijgen.
Spreidingsvariant	De uitwerking en beschrijving per specialisme/taak door het plaatsen van het specialisme/taak op bepaalde posten met als doel een optimale dekking te realiseren. Door meerdere varianten uit te werken en af te wegen kan een keuze gemaakt worden voor de best passende variant.
TS-Flex	Voor inzetten met een tankautospuit waar minder personeel voor nodig is, mag met minder mensen worden uitgerukt dan de standaard 6, met een minimum van 4. Bij een maatgevend incidenttype wordt direct een aanvullende eenheid gealarmeerd indien de eerste tankautospuit is aangemerkt als TS-Flex. Op deze manier wordt de benodigde slagkracht geborgd.
Uitgangsstelling	Dit is binnen het grootschalig optreden een van tevoren bepaalde locatie waar hulpdiensten door de alarmcentrale naar toe worden gestuurd voordat ze naar de incidentlocatie vertrekken om ingezet te worden.
Uitruktijd	De verschiltijd tussen het tijdstip van alarmeren van de eenheid en het tijdstip waarop de eenheid daadwerkelijk uitrukt (vertrekt) naar het incident.
Uitbreidingsrisico (natuurbrand)	In de primaire alarmering bij natuurbrand wordt het uitbreidingsrisico in de pagertekst meegenomen (laag – normaal – hoog – zeer hoog). Het uitbreidingsrisico wordt bepaald door meerdere factoren. Dit zijn o.a. temperatuur, gevallen hoeveelheid neerslag (over langere periode), luchtvochtigheid, windrichting en windsnelheid. Windsnelheid is een grote bepalende factor, maar ook een combinatie van deze verschillende factoren kan elkaar versterken. Op basis van het uitbreidingsrisico wordt bepaald welk potentieel (welke eenheden en hoeveel van elk) direct gealarmeerd wordt.
Vrije instroom (vrije opkomst)	Bedrijfsvoeringsmodel waarbij wordt gewerkt met vrijwilligers zonder gegarandeerde/verplicht opkomst bij een alarmering.

1 Tweede tankautospuit

Inleiding

De basisbrandweerzorg in Gelderland-Zuid wordt verzorgd vanuit het netwerk van 36 posten en vormt daarmee een primaire schil van 36 tankautospuiten. In verband met de component slagkracht als onderdeel van de landelijke handreiking wordt bekeken of er posten zijn die een tweede tankautospuit nodig hebben. Ook gelijktijdigheid en inzetfrequentie spelen hier een rol in en worden als variabelen meegenomen. In dit hoofdstuk is de analyse van de tweede tankautospuit uitgewerkt.

1.1 Huidige situatie

Op dit moment staat er alleen op de posten Tiel en Wijchen een tweede tankautospuit.

1.2 Wetgeving

De opkomsttijden waar de brandweer tot op heden gebruik van maakte zijn de objectgebonden opkomsttijden. Met de komst van de landelijke handreiking voor dekkingsplannen wordt dit losgelaten en gaat Brandweer Nederland over op de gebiedsgerichte opkomsttijden. Deze verandering wordt momenteel verankerd in de wet.

De landelijke handreiking richt zich primair op de opkomsttijden van de eerste tankautospuit, maar biedt ook een beoordelingskader voor slagkracht, waarmee de meerwaarde van een tweede tankautospuit kan worden geduid.

1.2.1 Gewenste opkomsttijd

Voor de tweede tankautospuit worden ten behoeve van slagkracht de volgende opkomsttijden (zie onderstaande tabel) nagestreefd. Dit komt uit het beoordelingskader voor slagkracht en is onderdeel van de landelijke handreiking voor dekkingsplannen. Hierbij zijn ten behoeve van de gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO) de CBS-buurten op risico gecategoriseerd. Aan de gebiedscategorieën is een opkomsttijd gekoppeld. Deze tijd is in de tabel tussen haakjes weergegeven en noemen we de referentietijd. De referentietijd valt in een range met een ondergrens en een bovengrens. In de tabel is de kolom voor de tijd van de 2e tankautospuit gemarkeerd.

Gebiedscategorie	TS 1 (minuten)	TS 2 (minuten)	TS 3 (minuten)
1	4 - 10 (7)	6 - 12 (9)	8 - 12 (10)
2	7 - 13 (10)	12 - 18 (15)	Geen norm
3	12 - 18 (15)	Geen norm	Geen norm

1.3 Kern landelijke of regionale visie

De nieuwe landelijke handreiking voor dekkingsplannen biedt een andere methodiek om inzicht te krijgen in de opkomsttijden van de brandweer. Hiermee komt de nadruk te liggen op de gebiedsgerichte opkomsttijden, maar wordt er ook nadruk gelegd op andere factoren zoals slagkracht, paraatheid en inzetfrequentie. Het beoordelingskader voor slagkracht biedt veel houvast voor de analyse op de tweede tankautospuit van posten.

Uitgangspunt is het vasthouden aan de beoordelingskaders en vanuit die hoedanigheid in beeld brengen of een tweede tankautospuit op een post nodig is.

1.4 Recentelijk vastgesteld beleid

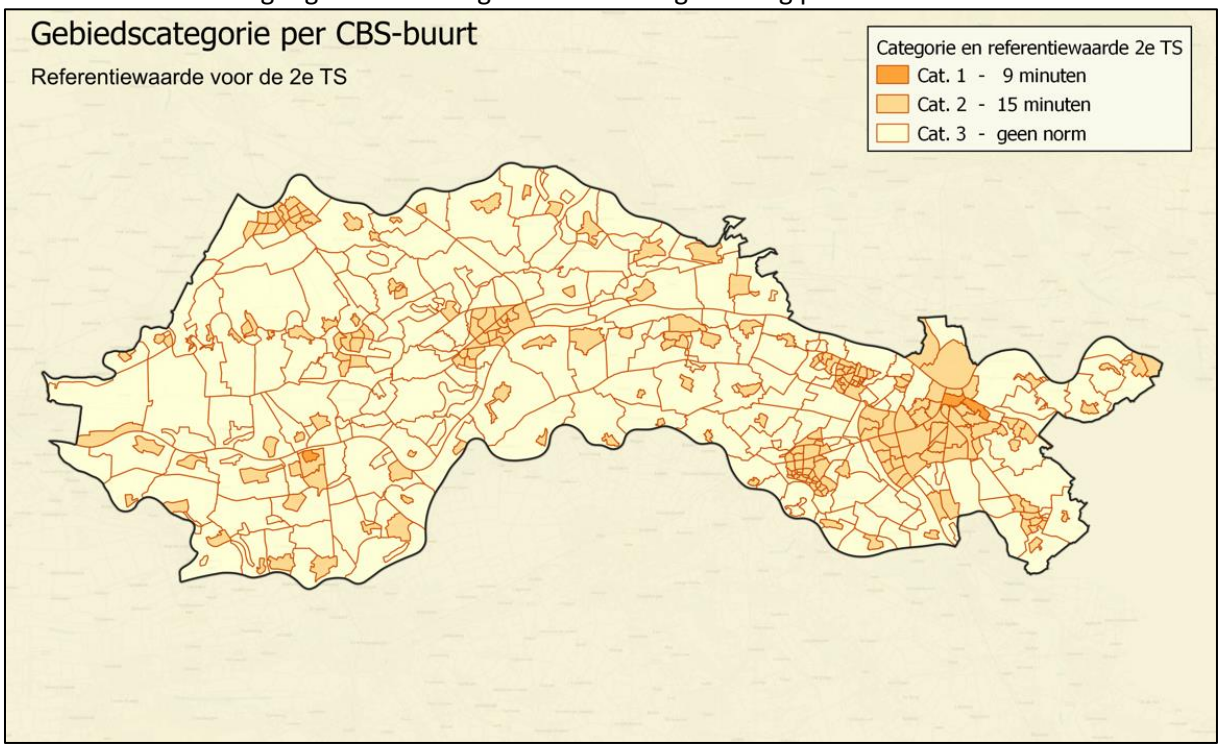
Zes jaar geleden is met de komst van het huidige brandweerzorgplan (basiszorg, 2017) al gekeken naar de component slagkracht, omdat er in dat plan werd nagestreefd om in de hele regio twee tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse te hebben. Het toenmalige uitgangspunt sluit aan op

het huidige beoordelingskader voor slagkracht.
Mede vanuit bovengenoemd uitgangspunt is er in 2017 besloten om van tien posten met een tweede tankautospuit terug te gaan naar twee posten met een tweede tankautospuit. Vanuit het beoordelingskader kunnen we aantonen dat dit geen afbreuk heeft gedaan aan de regionale slagkracht, omdat we met het netwerk van 36 posten in 95,4% van de regio twee tankautospuiten binnen 15 minuten, op een incidentlocatie, ter plaatse hebben.

1.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

1.5.1 Risicolocaties

Voor de opkomsttijd van de tweede tankautospuit wordt verwezen naar de gebiedscategorie per CBS-buurt. Hieronder een geografische weergave van de categorisering per CBS-buurt in Gelderland-Zuid:

1.5.2 Incidenthistorie

In deze paragraaf is de incidenthistorie van de eerste en tweede tankautospuit van Tiel en Wijchen beschreven. Hierbij is gekeken naar de incidenthistorie over de periode 2017 tot en met 2022. Het betreft een feitelijke weergave van het aantal incidenten. Deze weergave zegt niets over de noodzaak of de tweede tankautospuit van dezelfde post diende te komen. Om inzicht te geven in de verhouding van het aantal inzetten van een tweede tankautospuit ten opzichte van het totaal aantal incidenten van een post is onderstaand een overzicht van het totaal aantal incidenten per post opgenomen.

In de onderstaande tabel zijn voor de posten Tiel en Wijchen het totaal aantal incidenten over de periode 2017 tot en met 2022 opgenomen waarbij een tankautospuit gealarmeerd is. Om een beeld te krijgen bij het verloop van het aantal incidenten is gekozen voor een weergave per jaar.

Jaar	Tiel	Wijchen
2017	288	206
2018	294	261
2019	288	185
2020	331	161

2021	368	146
2022	306	149
Totaal	1.875	1.108

Met het inzicht in het totaal aantal incidenten per post is de volgende stap om te analyseren in welke mate een tweede tankautospuit heeft bijgedragen aan deze incidenten. Hierbij kijken we naar het aantal incidenten waarbij de eerste en tweede tankautospuit op hetzelfde moment bij hetzelfde incident betrokken waren en naar het aantal incidenten waarbij beide tankautospuiten gelijktijdig bij verschillende incidenten betrokken waren.

Aantal incidenten van 2017 t/m 2022 waarbij beide TS-en van de post bij hetzelfde incident betrokken waren (denk hierbij aan opschaling; 'middel' of 'groot' incident):

Post	Aantal incidenten alle prio's	% incidenten alle prio's	Aantal incidenten prio1	% incidenten prio 1
Tiel	198	10,6%	178	9,5%
Wijchen	72	6,5%	61	5,5%

Aantal keren dat beide TS-en bij een verschillend incident betrokken waren:

Post	Aantal incidenten alle prio's	% incidenten alle prio's	Aantal incidenten prio1	% incidenten prio 1
Tiel	65	3,5%	26	1,4%
Wijchen	43	3,9%	12	1,1%

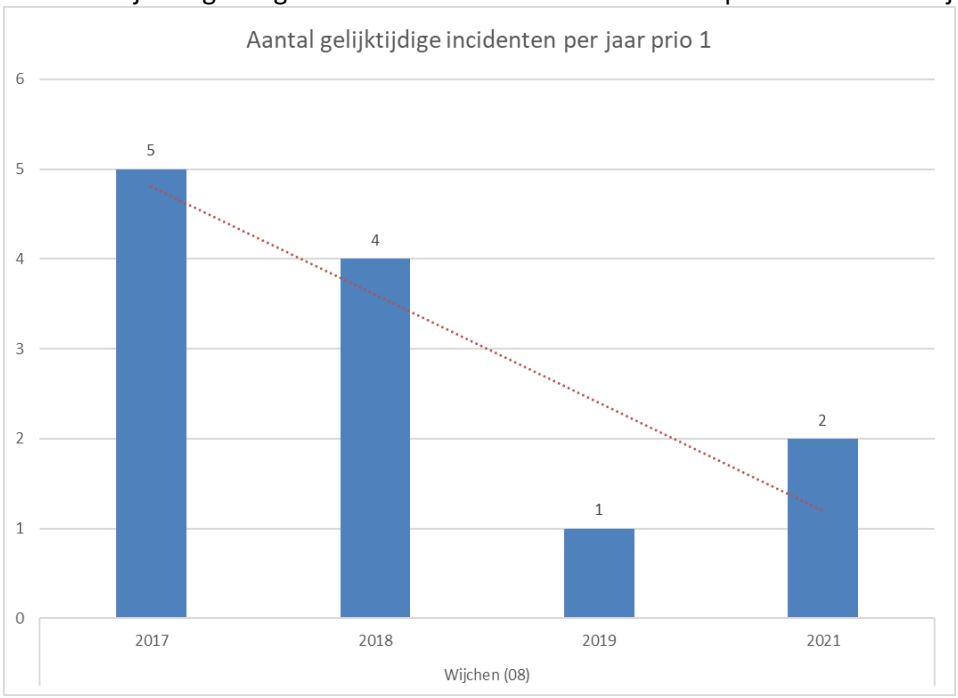
Gelijktijdigheid waarbij twee tankautospuiten van één post bij verschillende incidenten betrokken zijn, komt in ca. 3-4% van de incidenten voor. Wanneer we specifiek naar prio1-incidenten kijken komt het in ca. 1% van de incidenten voor. Het komt dus voor dat beide tankautospuiten tegelijk worden ingezet, maar het aantal keer dat dit gebeurt is beperkt.

Wanneer we nog wat verder inzoomen op gelijktijdigheid bij incidenten zien we een aantal ontwikkelingen/trends.

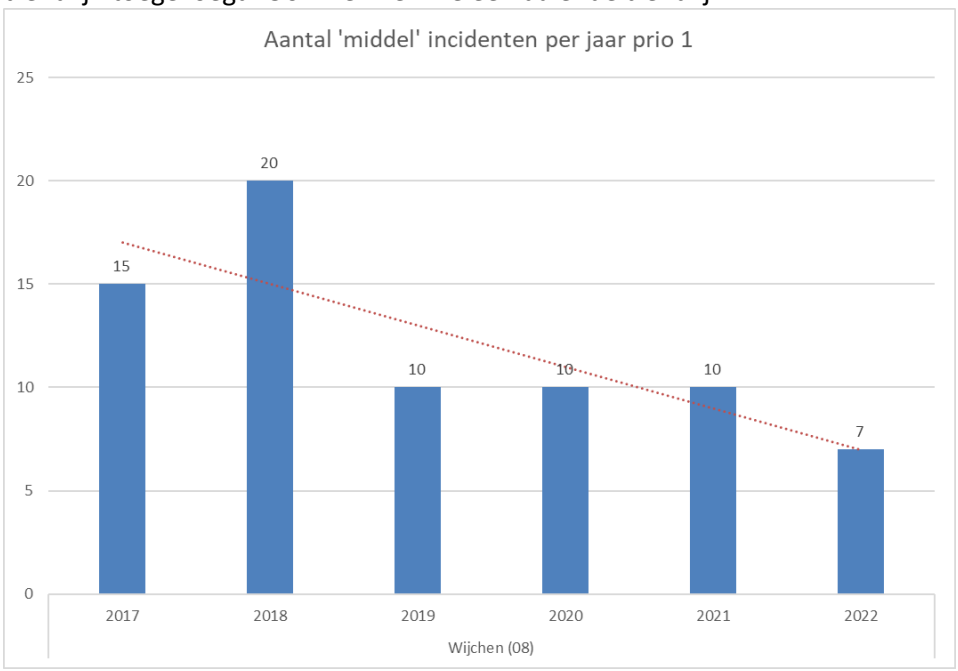
Post Wijchen

In de onderstaande grafiek zien we het aantal gelijktijdige incidenten per jaar voor post Wijchen, waarbij twee tankautospuiten tegelijk zijn ingezet bij verschillende incidenten (beide prio1). Ook is

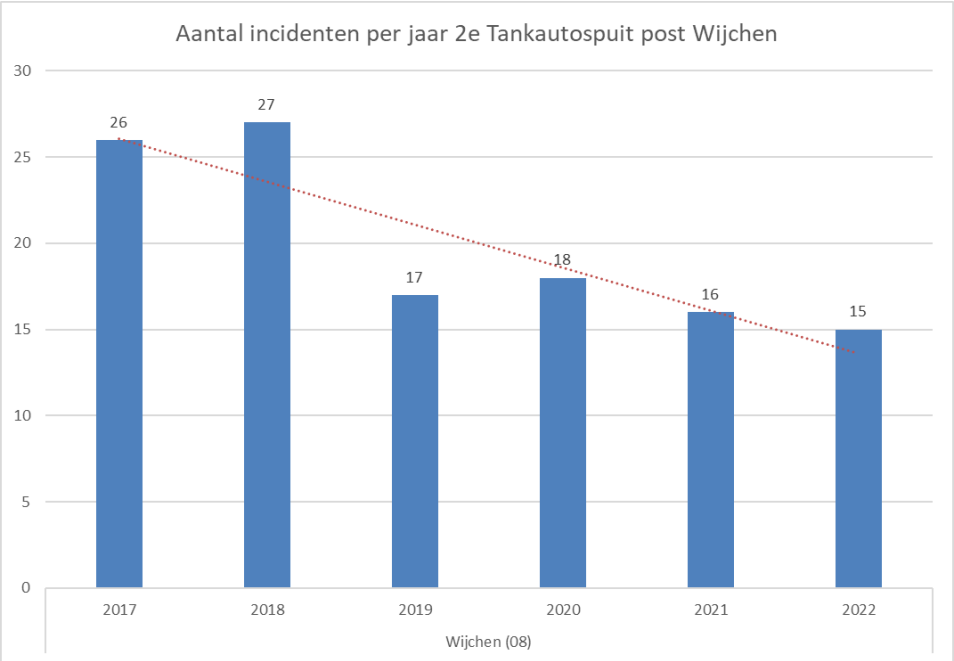
een trendlijn toegevoegd. Het aantal incidenten is relatief beperkt en de trendlijn is duidelijk dalend.

In de onderstaande grafiek zien we het aantal gelijktijdige incidenten per jaar voor post Wijchen, waarbij twee tankautospuiten tegelijk zijn ingezet bij hetzelfde incident (prio1). Ook hier is een trendlijn toegevoegd. Ook hier zien we een dalende trendlijn.

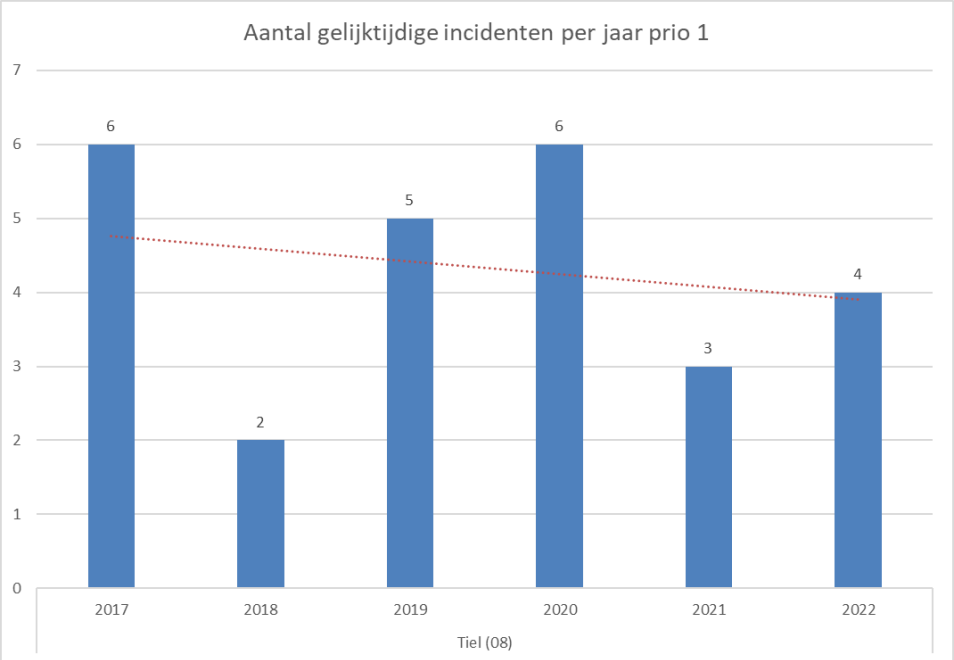

In de volgende grafiek zien we het totaal aantal incidenten per jaar voor de tweede tankautospuit van post Wijchen. Het aantal incidenten voor de tweede tankautospuit laat een dalende trend zien. Voor deze weergave is aangenomen dat de tankautospuit met roepnummer 083332 altijd de tweede uitruk verzorgt. In uitzonderlijke gevallen (onderhoud en reparatie) zal de 083332 de eerste uitruk verzorgen.

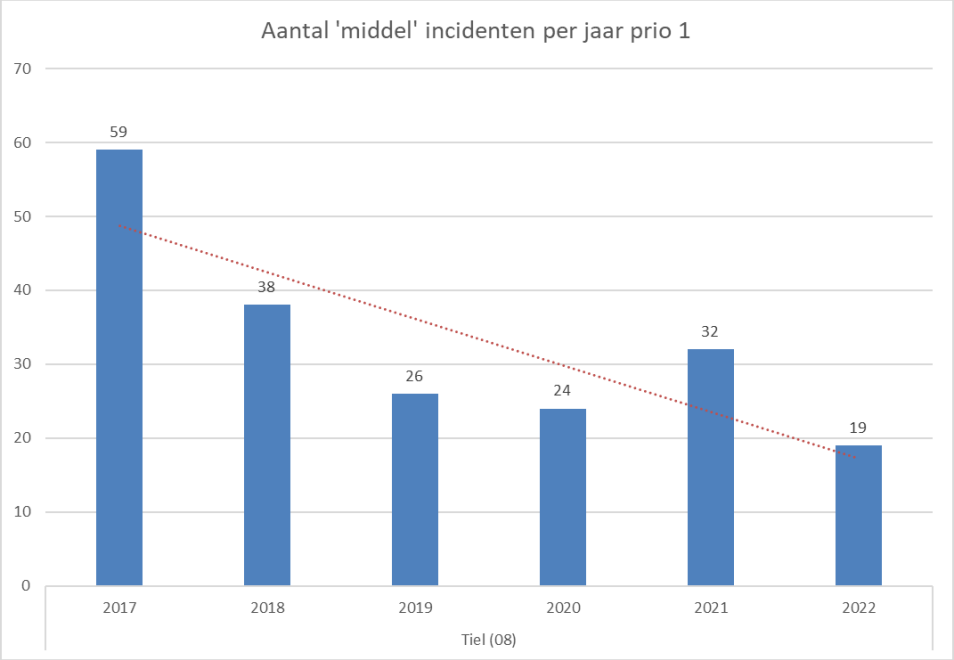

Aantal incidenten per jaar 2e Tankautospuit post Wijchen
30
25
20
15
10
5
0
26
27
17
18
16
15
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Wijchen (08)

Post Tiel

In de onderstaande grafiek zien we het aantal gelijktijdige incidenten per jaar voor post Tiel, waarbij twee tankautospuiten tegelijk zijn ingezet bij verschillende incidenten (beide prio1). Ook is een trendlijn toegevoegd. Het aantal incidenten is relatief beperkt en de trendlijn laat een licht dalende trend zien.

In de onderstaande grafiek zien we het aantal gelijktijdige incidenten per jaar voor post Tiel, waarbij twee tankautospuiten tegelijk zijn ingezet bij hetzelfde incident (prio1). Ook is een trendlijn toegevoegd. Het aantal incidenten is relatief beperkt en de trendlijn is duidelijk dalend.

Voor post Tiel is geen grafiek gemaakt voor het aantal inzetten van de tweede tankautospuit, omdat afwisselend de tankautospuit met roepnummer 088531 of 088532 op de eerste uitruk staat.

1.6 Uitgangspunten berekening tweede tankautospuit

Voor de berekeningen voor de tweede tankautospuit is een aantal uitgangspunten gedefinieerd.

Uitruktijd

Het bepalen van de uitruktijd van de tweede tankautospuit is niet zo eenvoudig als het lijkt. De tweede tankautospuit kan immers ook (tijdelijk) op de eerste uitruk staan. Uitgangspunt is dat de uitruktijd voor de tweede tankautospuit wordt bepaald door vijf seconden bovenop de mediaantijd van de eerste tankautospuit te tellen. Het is van belang dat er een verschil is tussen de eerste en tweede tankautospuit, want anders weten de systemen voor de alarmering van een eenheid niet welke tankautospuit bij een incident als eerste gealarmeerd moet worden.

Voor post Tiel is het nog iets complexer. Tijdens kantoortijden wordt de eerste uitruk door een beroepsbezetting verzorgd. Voor deze situatie is een specifieke mediaan-uitruktijd beschikbaar. De tweede tankautospuit wordt tijdens kantoortijden door de vrijwilligers bemenst en krijgt daarmee de mediaan uitruktijd van deze situatie. Buiten kantoortijden worden beide tankautospuiten door vrijwilligers bemenst en krijgt de eerste tankautospuit de berekende mediaan-uitruktijd voor deze situatie en de tweede tankautospuit deze tijd plus vijf seconden.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

In lijn met de opkomsttijden vanuit het beoordelingskader voor slagkracht, worden voor de tweede tankautospuiten de tijden van 15 minuten (referentietijd) en 18 minuten (bovengrens bandbreedte) getoond. Dit sluit aan bij de gebiedscategorie 2-buurten in Tiel en Wijchen.

Gebiedscategorie	TS 1	TS 2	TS 3
1	4 - 10 (7)	6 - 12 (9)	8 - 12 (10)
2	7 - 13 (10)	12 - 18 (15)	Geen norm
3	12 - 18 (15)	Geen norm	Geen norm

Rijsnelheid

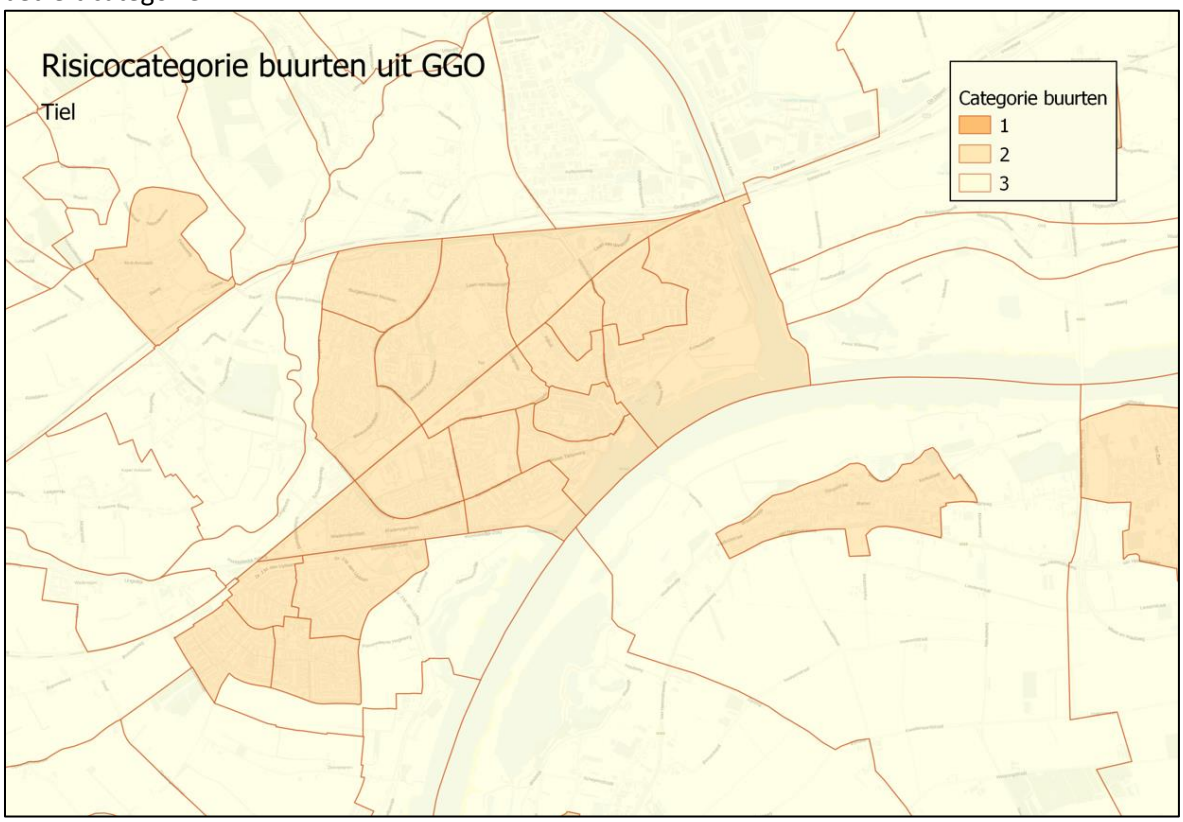
Voor de toegepaste berekeningen is uitgegaan van 100% van de gemiddelde rijsnelheid op een wegdeel uit het gebruikte wegenbestand.

1.7 Visualisaties dekking

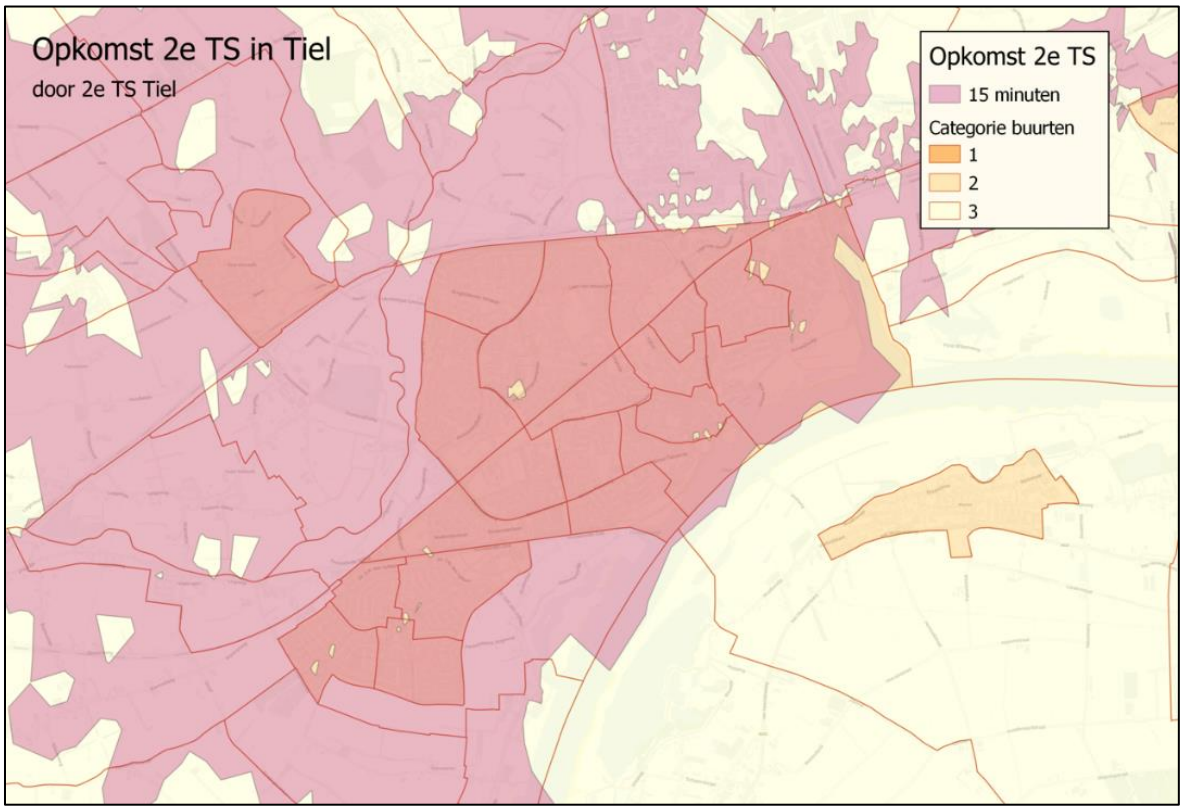
Hieronder diverse visualisaties die laten zien wat de bijdrage voor omliggende posten kan zijn in relatie tot het leveren van slagkracht in de betreffende gebieden van Tiel en Wijchen. Dit in lijn met het beoordelingskader voor slagkracht uit de handreiking voor dekkingsplannen.

1.7.1 Post Tiel

In de onderstaande afbeelding worden de categorieën per buurt getoond in Tiel. De kern van Tiel betreft categorie 2.

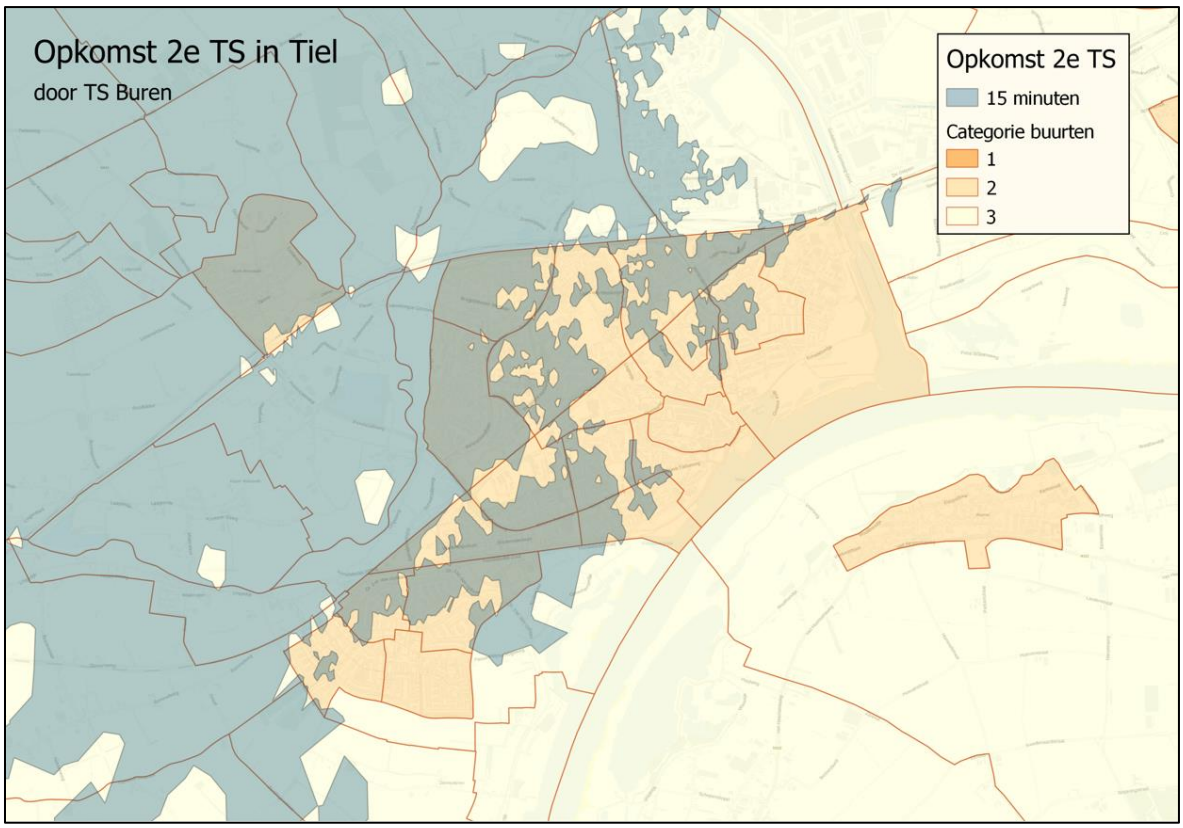

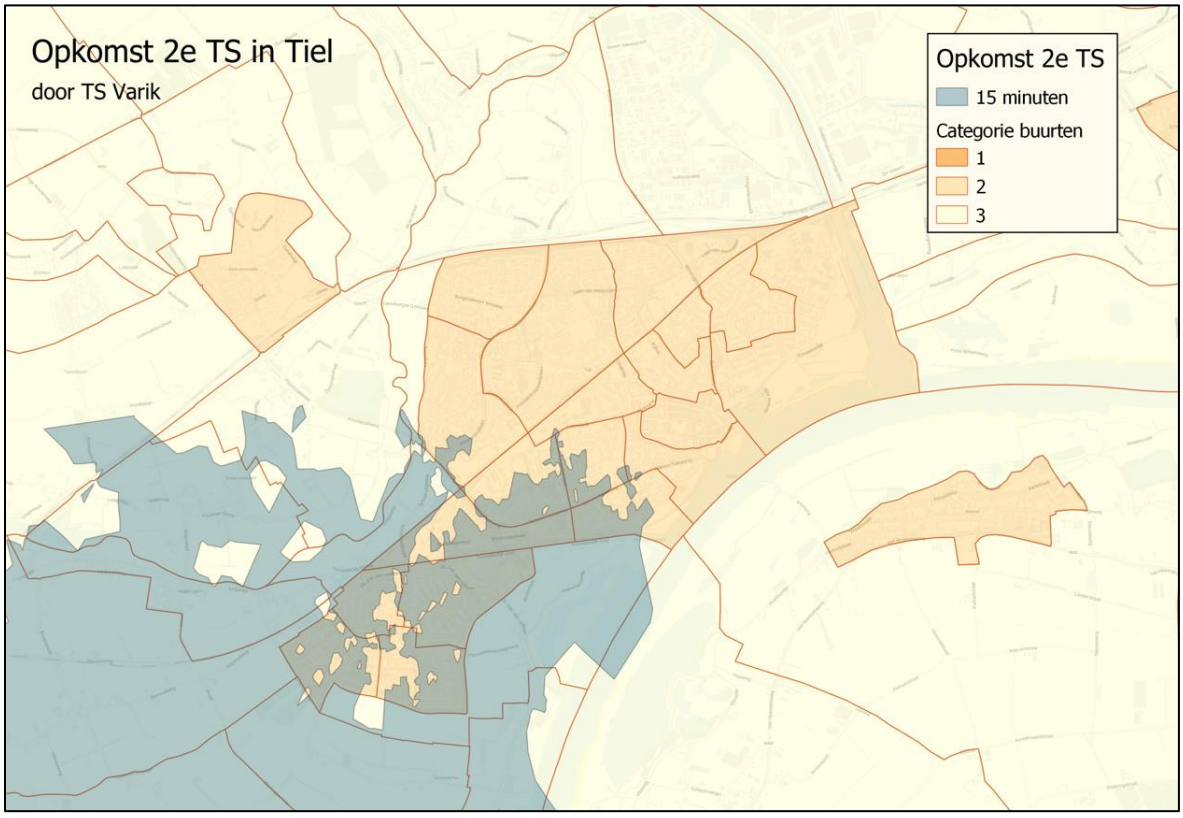
In de onderstaande afbeelding zien we de dekking van de tweede tankautospuit in Tiel gerekend met een opkomsttijd van 15 minuten. 15 minuten betreft de referentiewaarde van een categorie 2-buurt. De gehele kern van Tiel wordt door de tweede tankautospuit van Tiel in 15 minuten bereikt.

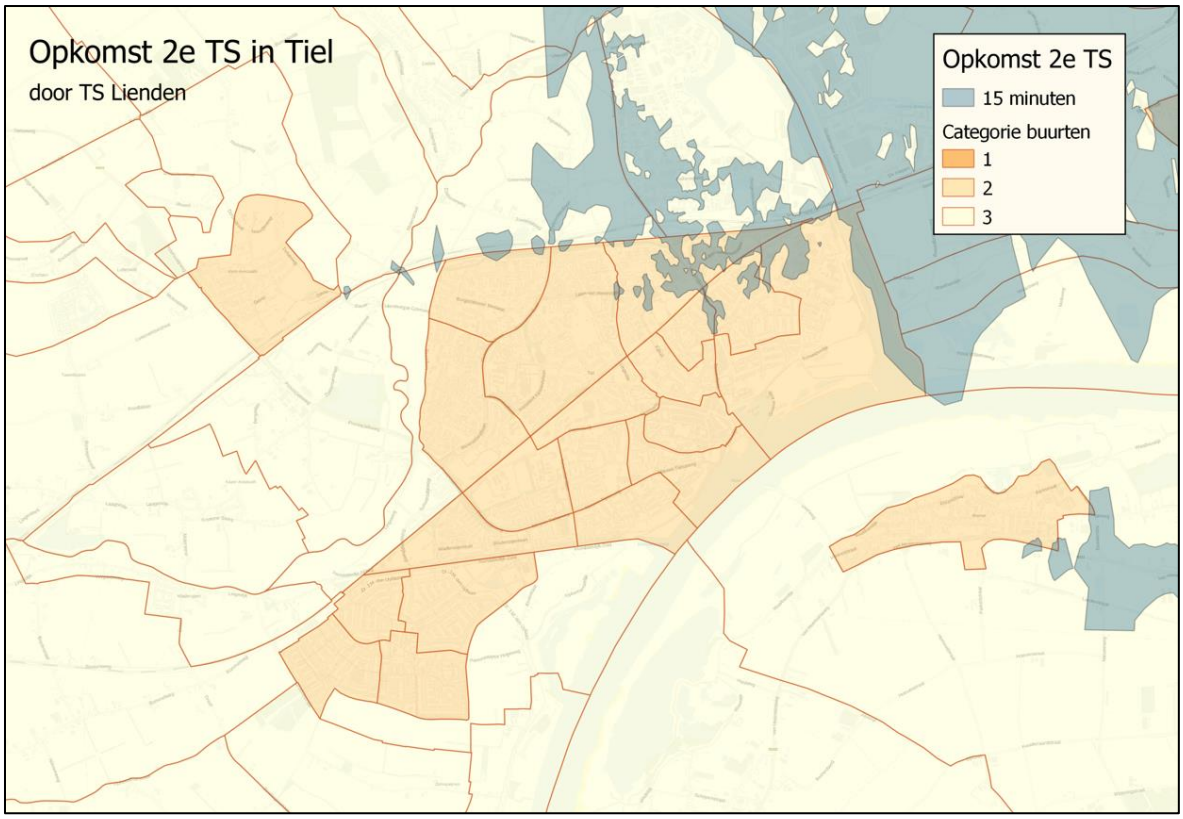

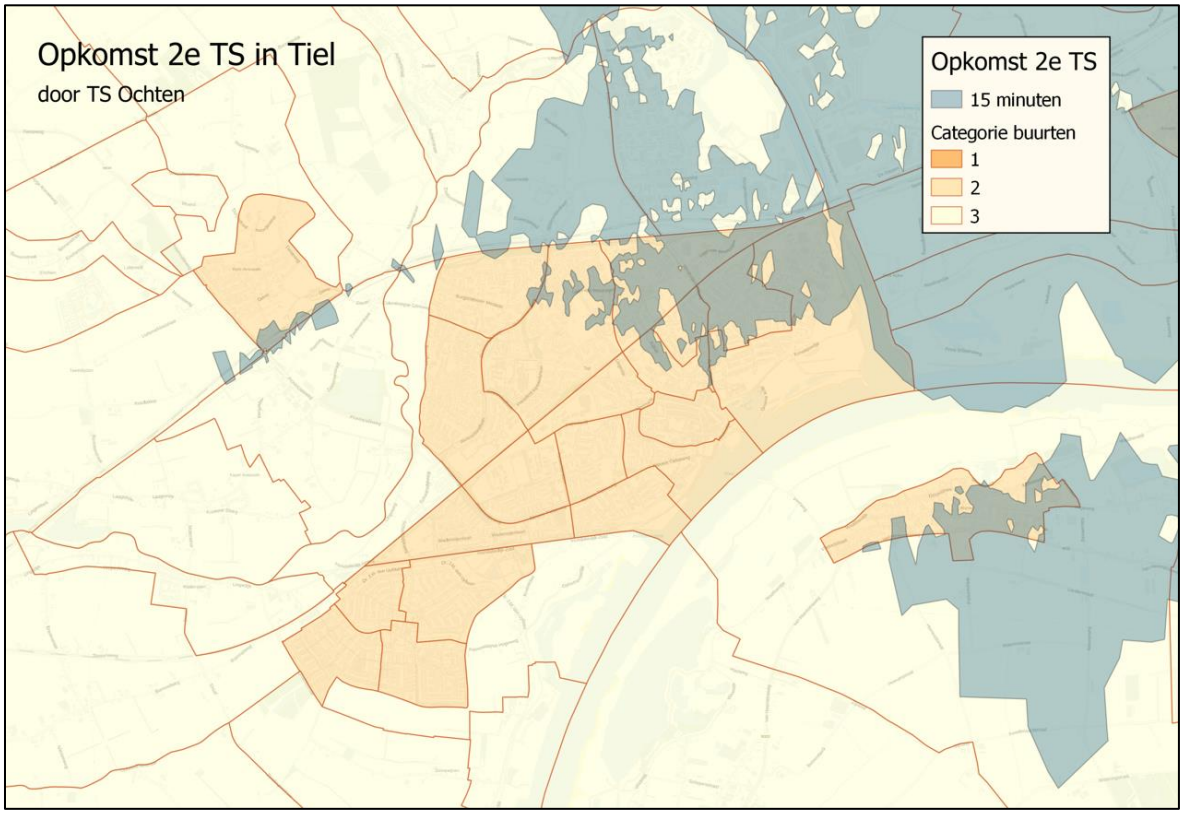
Dekking door omliggende posten

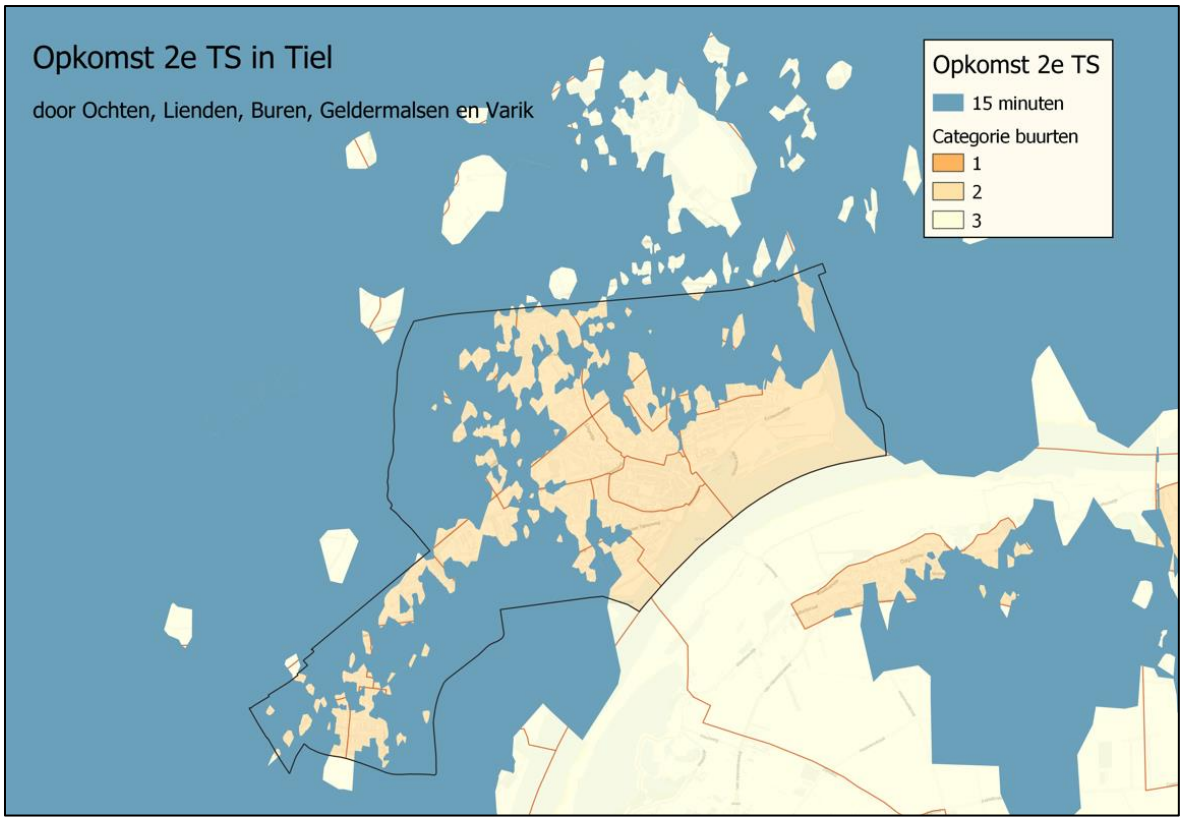
In de onderstaande afbeeldingen zien we de dekking van omliggende posten (Buren, Varik, Lienden, Ochten) in Tiel, gerekend met een opkomsttijd van 15 minuten. Een deel van de kern van Tiel, inclusief de historische stadskern wordt door de omliggende posten niet binnen 15 minuten bereikt.

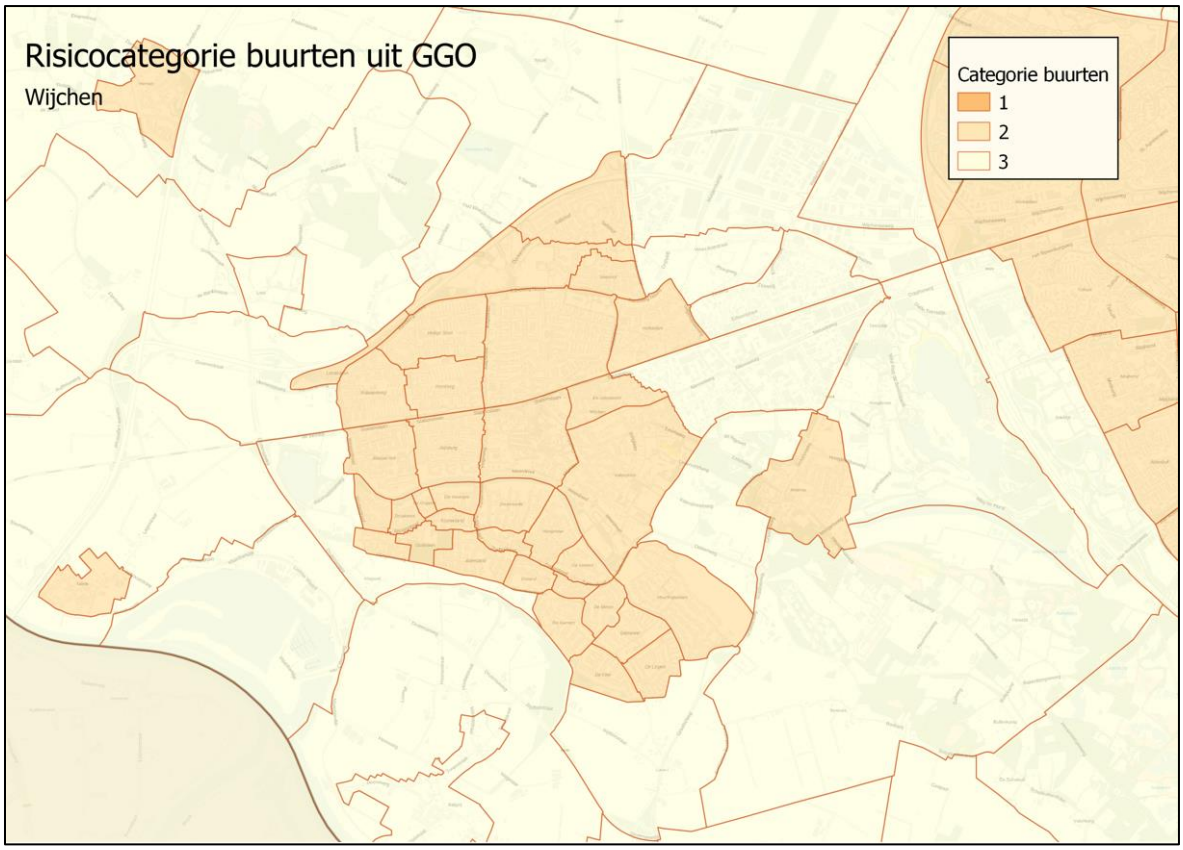

Opkomst 2e TS in Tiel
door TS Lienden
Opkomst 2e TS
15 minuten
Categorie buurten
1
2
3

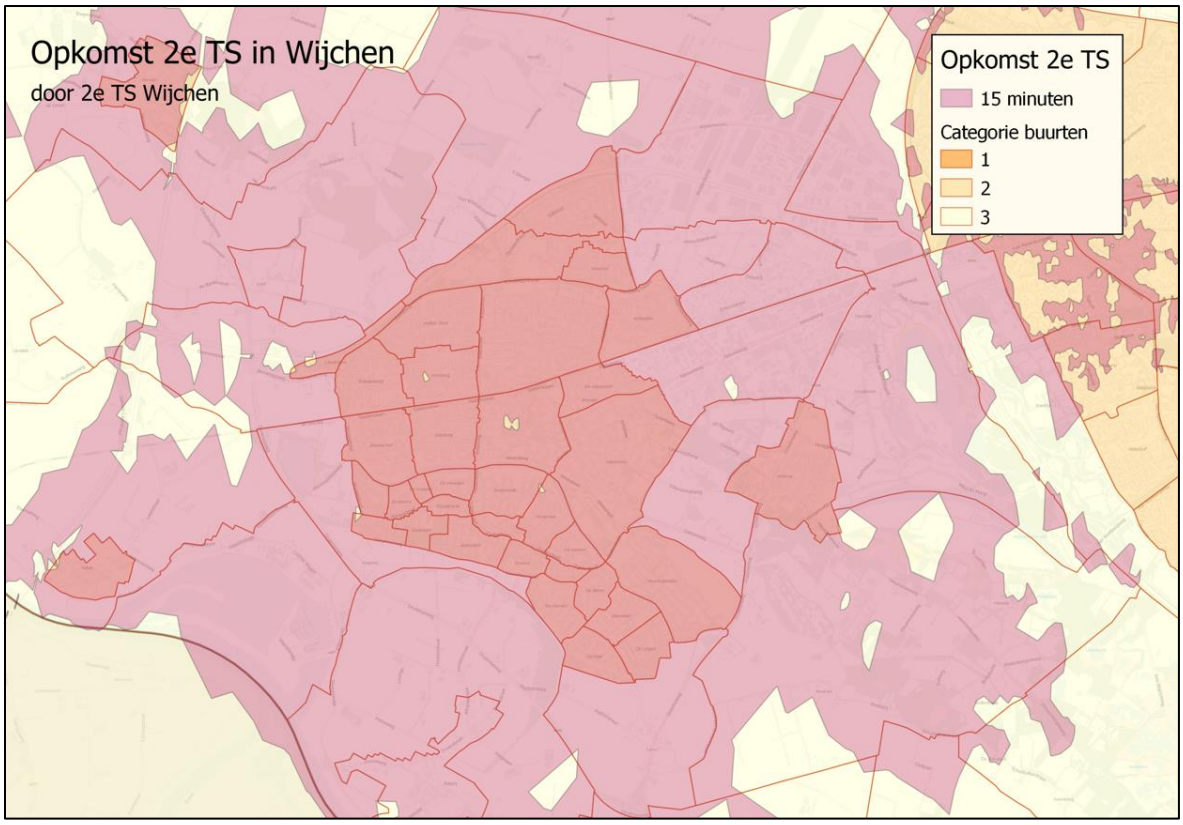

Opkomst 2e TS in Tiel
door TS Ochten
Opkomst 2e TS
15 minuten
Categorie buurten
1
2
3

1.7.2 Post Wijchen

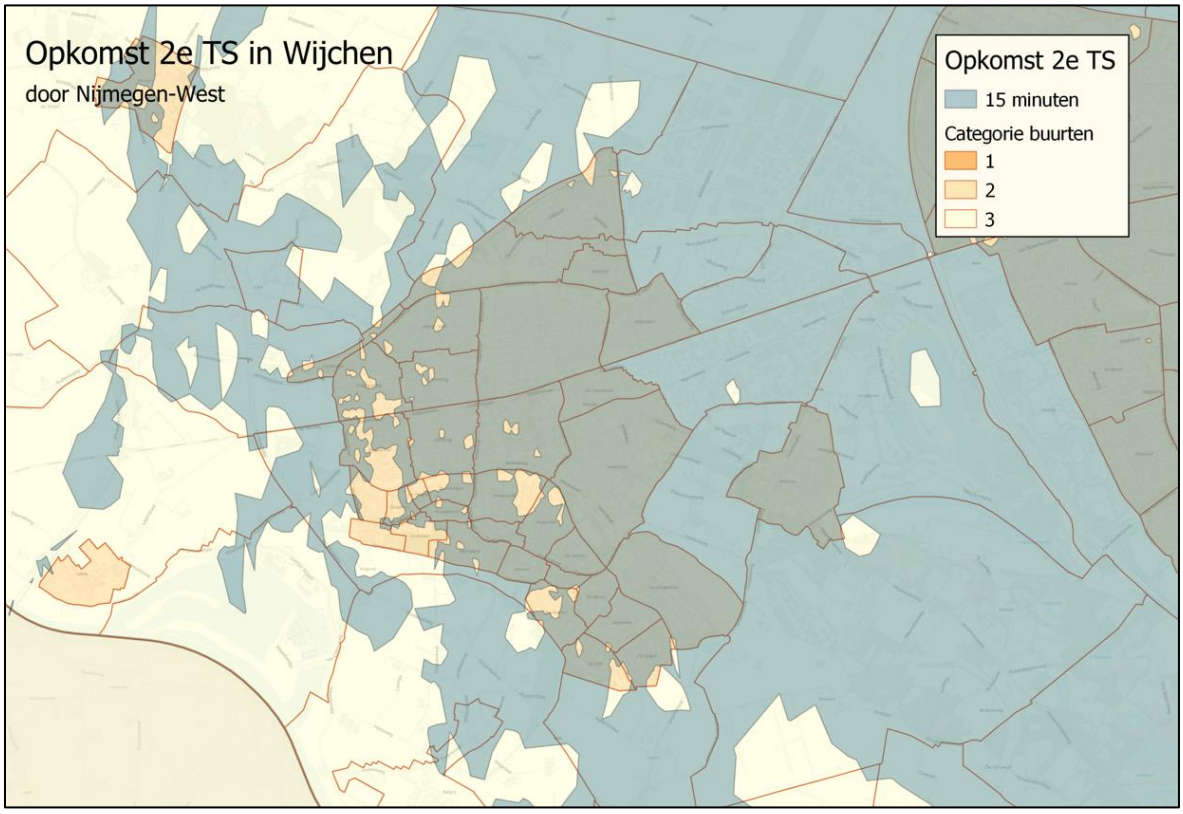
In de onderstaande afbeelding worden de categorieën per buurt getoond in Wijchen. De kern van Wijchen betreft categorie 2, omliggende industriegebieden categorie 3.

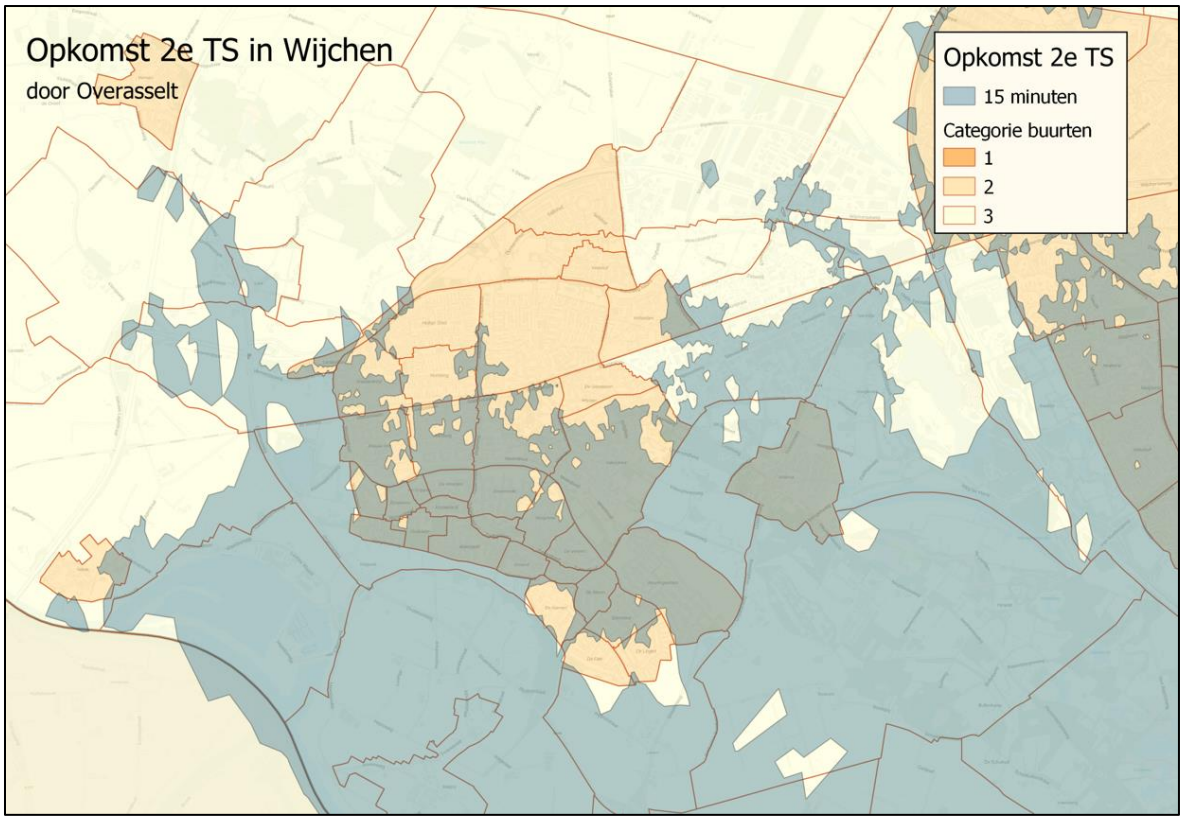

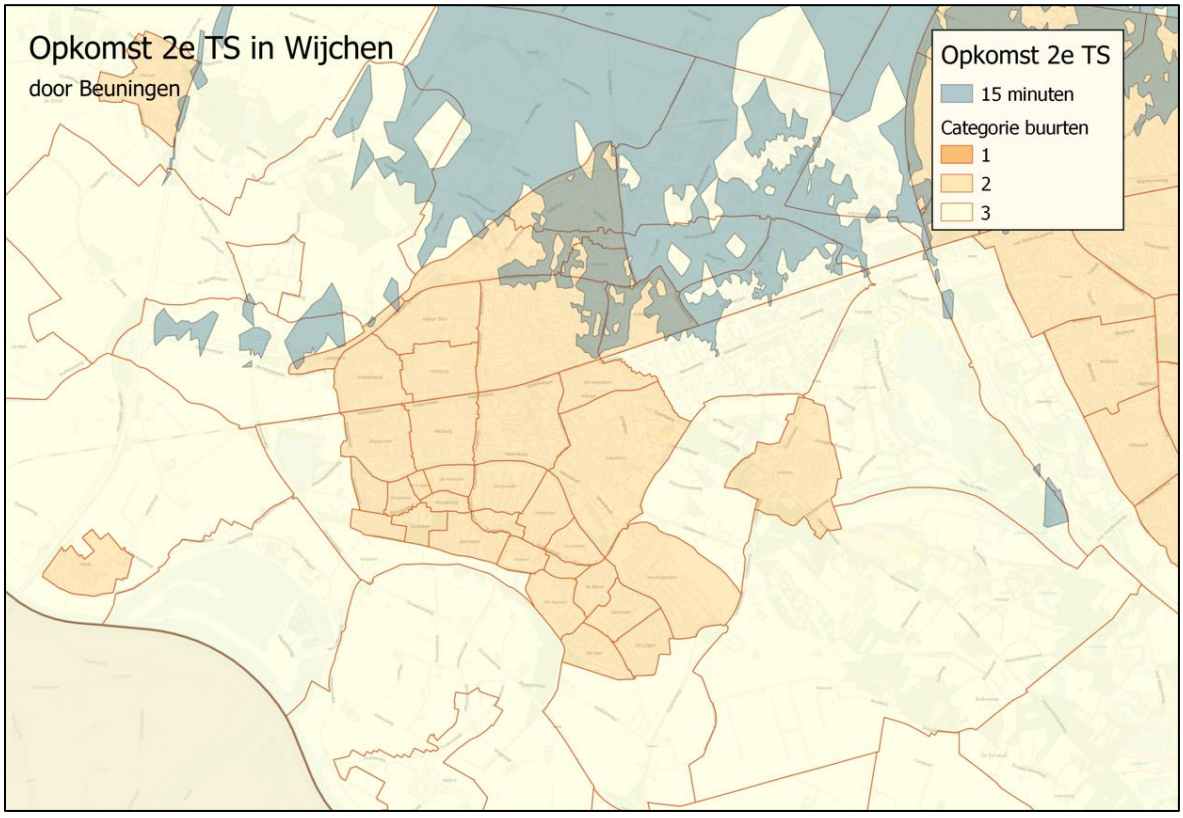

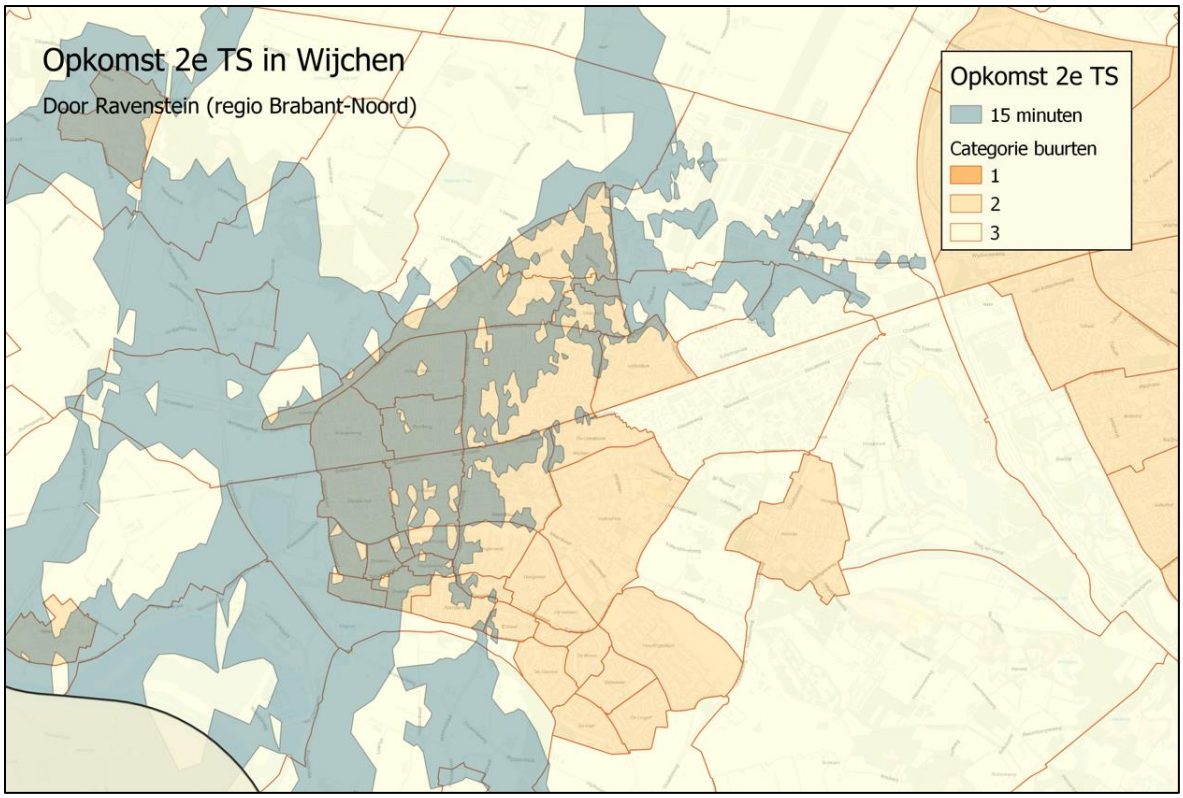
Dekking door omliggende posten

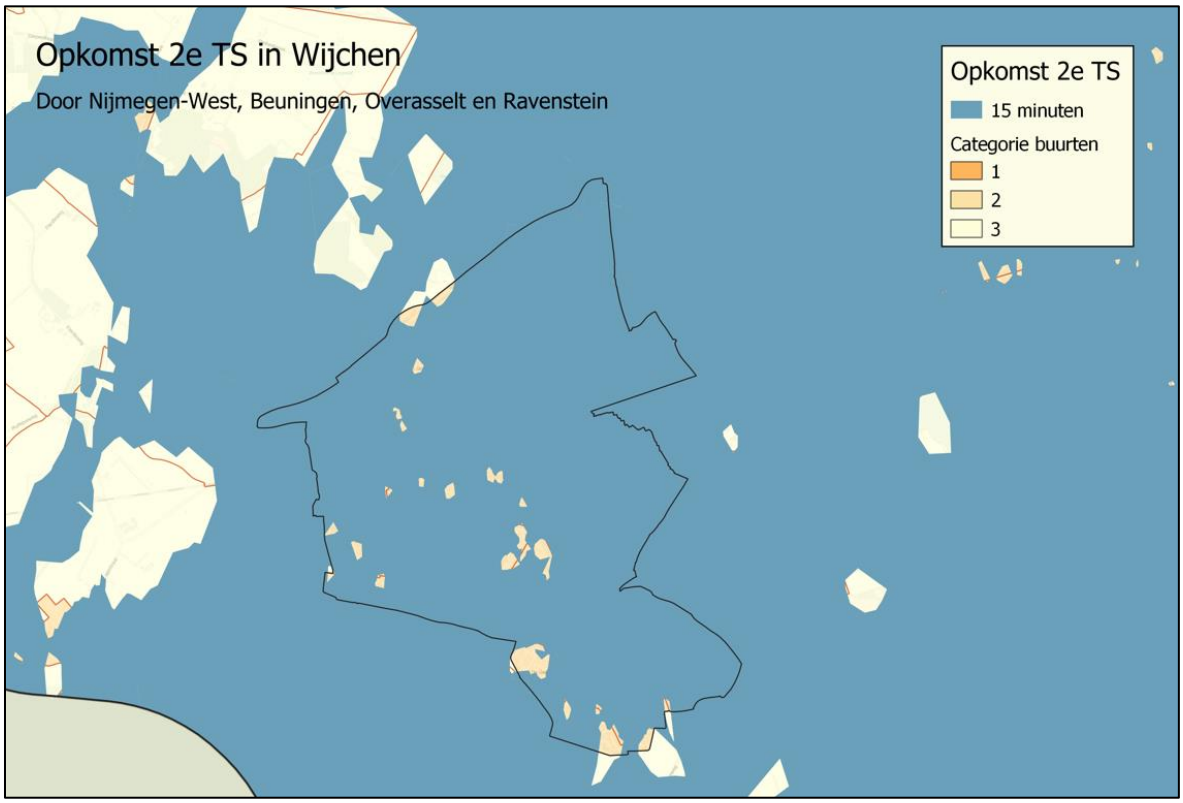
In de onderstaande afbeeldingen zien we de dekking van omliggende posten (Nijmegen-West, Overasselt, Beuningen en Ravenstein) in Wijchen, gerekend met een opkomsttijd van 15 minuten. De kern van Wijchen wordt door de omliggende posten volledig binnen 15 minuten bereikt.

Opkomst 2e TS in Wijchen
door Overasselt
Opkomst 2e TS
15 minuten
Categorie buurten
1
2
3

Opkomst 2e TS in Wijchen
door Beuningen
Opkomst 2e TS
15 minuten
Categorie buurten
1
2
3

1.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Met alle omliggende veiligheidsregio's zijn convenanten afgesloten met als doel om de snelste hulp voor de burger te kunnen realiseren over de regiogrens heen. De samenwerking heeft betrekking op de basisbrandweerzorg. Dit komt in de praktijk erop neer dat we in basis de eerste vier tankautospuiten met elkaar delen en voor het redvoertuig en het hulpverleningsvoertuig maximaal

twee voertuigen alarmeren van de buren of aan de buren leveren. In de buurt van Wijchen maken we bijvoorbeeld gebruik van post Ravenstein van de Veiligheidsregio Brabant-Noord.

1.9 Uitkomst

Kijkend naar de uitkomsten van het beoordelingskader slagkracht uit de landelijke handreiking voor dekkingsplannen, dan valt te concluderen dat de tweede tankautospuit in Wijchen uit de sterkte gehaald kan worden, aangezien omliggende posten bij kunnen dragen aan het halen van de opkomsttijd (15 minuten referentietijd). Post Nijmegen-West is in heel Wijchen binnen 15 minuten ter plaatse. Daarnaast zijn Overasselt voor het zuidelijk deel (tot aan het spoor) en Ravenstein in het westelijk deel binnen 15 minuten ter plaatse. Beuningen bestrijkt nog een stukje in het noordelijk deel van Wijchen (omgeving Woezik).

Met betrekking tot Tiel kunnen omliggende posten de opkomsttijden voor slagkracht niet halen. Varik bedient alleen Passewaaij binnen 15 minuten, Buren het (noord-)westelijk deel en Ochten het gebied Latenstein (noordoostelijk). Echter lukt het deze posten niet om binnen 15 minuten in de kern, en daarmee ook de historische kern van Tiel, te komen.

Daarnaast valt op te merken dat de inzetfrequentie in Tiel hoger ligt dan in Wijchen. Over de laatste vier jaren zijn dat gemiddeld 323 incidenten in Tiel tegenover gemiddeld 160 incidenten in Wijchen per jaar. Kijkend, in dezelfde periode, naar de middelincidenten waar beide TS-en hebben gestaan (prio1), dan gaat het over gemiddeld 25 incidenten in Tiel en gemiddeld 9 in Wijchen per jaar. In de afgelopen vier jaar komt het gemiddeld 4-5 keer per jaar voor dat Tiel met beide tankautospuiten op een ander prio1 incident staat en voor Wijchen is dat gemiddeld 1 keer per jaar.

1.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Het weghalen van de tweede tankautospuit van Wijchen heeft geen negatieve invloed op het behalen van de referentiewaarde van 15 minuten voor de tweede tankautospuit in het betreffende gebied. De score voor slagkracht blijft ‘goed’.

In Tiel is een tweede tankautospuit in een deel van Tiel, inclusief de oude binnenstad, niet binnen de referentiewaarde van 15 minuten ter plaatse wanneer de tweede tankautospuit van Tiel zou vervallen. De norm van 18 minuten wordt wel gehaald. Gezien de risico’s van een dichtbebouwde stedelijke kern, complexe inzet in geval van brand en een percentage aandachtsobjecten van ruim 21%, is het verstandig om niet de grens van de opkomsttijden op te zoeken. De opkomsttijd voor de tweede tankautospuit bij handhaven van de tweede tankautospuit in Tiel is ca. 10,5 minuten. Daarmee is deze tankautospuit zeker zes tot zeven minuten sneller ter plaatse dan een tankautospuit van buiten Tiel. Daarnaast is de binnenstad van Tiel al geduid als ‘risicogebied’ bij een brand gebouw en wordt in dat geval standaard een tweede tankautospuit mee gealarmeerd. Gelet op bovenstaande vinden wij het niet aanvaardbaar om voor Tiel een tweede tankautospuit af te stoten en voor dat gebied van een ‘goed’ naar een ‘voldoende’ te gaan voor de slagkracht.

1.11 Impactanalyse

Post

Post Wijchen heeft de poststerkte op dit moment georganiseerd op de bezetting van twee tankautospuiten en een redvoertuig. Als de post teruggaat van twee naar één tankautospuit en één specialisme, dan is de poststerkte relatief hoog voor de taken die de post gaat uitvoeren. Er ontstaat ruimte om de personele bezetting in de toekomst te gaan afstemmen op de taken die de post gaat uitvoeren.

Paraatheid

Voor post Tiel en post Wijchen geldt, behoudens tijdens kantoortijden voor post Tiel, een model met vrije instroom. Er is geen sprake van kazernering of structurele piketting. Dit betekent dat er in de praktijk geen 100% uitrukgarantie is. In bepaalde periodes, denk aan vakantieperiodes, kan het

lastiger zijn de paraatheid te garanderen. Tijdens kantoortijden kunnen posten een beroep doen op 'Team Ondersteuning Posten en Organisatie' (TOPO) die organiseert dat een beroepscollega bijdraagt aan de paraatheid van de post. Daarnaast kan een post terugvallen op het 'TS-Flex-principe' voor de tankautospuit, waarbij met een minimale bezetting van vier personen uitgerukt kan worden (TS6 is wenselijk, TS4 is de ondergrens).

Gelijktijdigheid

In paragraaf 1.5.2 zagen we al dat gelijktijdigheid beperkt voorkomt als je kijkt naar alle incidenten van Wijchen. Er is altijd een kans op gelijktijdigheid van incidenten. Als veiligheidsregio hebben we ons hier in basis niet op georganiseerd. We accepteren dat dit voor kan komen, maar weten dat het niet vaak gebeurt. Wanneer een eenheid al is ingezet bij een incident wordt automatisch de eerstvolgende snelste eenheid gealarmeerd (dynamisch alarmeren). Het komt gemiddeld eens per jaar voor dat wanneer Wijchen al is ingezet er een nieuwe prio1 melding volgt. De omliggende posten leveren binnen 15 minuten een tweede tankautospuit in Wijchen.

Vakbekwaamheid

In basis heeft het afstoten van de tweede tankautospuit geen impact op de vakbekwaamheid, want de post is en blijft vakbekwaam op de eerste tankautospuit. Indirect heeft het wel impact omdat post Wijchen in de toekomst het aantal bevelvoerders kan afstemmen op één tankautospuit. Voor het aantal chauffeurs zou dit ook zo kunnen zijn, maar dit is ook afhankelijk van de specialismen op de post.

Financieel

Het afstoten van een tweede tankautospuit levert op de materieelbegroting een gemiddelde besparing op van circa €71.000 per jaar. Deze kosten zijn afhankelijk per tankautospuit vanwege wisselende aanschafwaardes, rentelasten en onderhoudskosten.

2 Redvoertuigen

Inleiding

Het redvoertuig wordt ingezet voor een aantal zeer verschillende taken, te weten: de redding van mens en dier vanaf hoogte, ter ondersteuning bij de blussing, ter ondersteuning van het veilig werken op hoogte, als vluchtweg van het eigen personeel, ter ondersteuning van de ambulancedienst en allerlei andere werkzaamheden die hoogte vergen. Met name in stedelijke gebieden met veel oudere gebouwen en een hoge bevolkingsdichtheid zijn panden met beperkte vluchtwegen en complexe aanvalsroutes voor de brandweer aanwezig. Dit komt mede omdat in het verleden brandpreventie op een ander niveau georganiseerd was. Een redvoertuig levert in deze gebieden een belangrijke bijdrage aan het redden van mens en dier en het bestrijden van brand.

2.1 Huidige situatie

De VRGZ heeft zeven redvoertuigen. Zes van deze voertuigen worden operationeel ingezet en één redvoertuig is reserve. Het reserve-redvoertuig wordt ingezet voor vakbekwaamheid en voor de repressie in geval van onderhoud van een van de operationele voertuigen. De zes repressieve redvoertuigen staan momenteel in: Culemborg, Groesbeek, Nijmegen-Centrum, Tiel, Waardenburg en Wijchen.

2.2 Wetgeving

Ten behoeve van de uitvoering van de taken, genoemd in artikel 25, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), draagt het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor dat de brandweer ondersteuningseenheden voor redden en blussen op hoogte heeft.
De taken van deze eenheid zijn in het Besluit veiligheidsregio's omschreven: het redden van mensen en dieren op hoogte; ondersteuning van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte en het verlenen van hulp op hoogte.

De wet geeft geen vastgestelde opkomsttijden aan voor het redvoertuig. Wel stelt artikel 3.2.2 van het Besluit veiligheidsregio's dat het bestuur van de veiligheidsregio kan vaststellen voor welke objecten de inzet van een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. Het bestuur stelt bij deze objecten voor de ondersteuningseenheden dezelfde opkomsttijden vast als voor de basisbrandweereenheden. Binnen Gelderland-Zuid zijn door het bestuur geen objecten vastgesteld waarbij de inzet van een redvoertuig altijd noodzakelijk is. We kiezen voor één regionale opkomsttijd in de lijn van het GGO zoals in de onderstaande paragraaf wordt beschreven.

2.3 Gewenste opkomsttijd

In de landelijke handreiking voor dekkingsplannen wordt op basis van de component slagkracht gerefereerd naar opkomsttijden voor het redvoertuig: voor CBS-buurten met gebiedscategorie 1 een mediaantijd van 7 minuten en een bandbreedte op 10 minuten en daarnaast de 18 minuten als ondergrens voor brandweerzorg. Dit in lijn met de ondergrens van de tankautospuit. In Gelderland-Zuid kennen we drie categorie 1-buurten (twee in Nijmegen, één in Zaltbommel). Voor gebiedscategorie 2 en 3 zijn geen opkomsttijden voor het redvoertuig benoemd.

Omdat, op drie categorie 1-buurten na, de hele regio bestaat uit CBS-buurten met het niveau 2 of 3, wordt op regionaal niveau de opkomsttijd van 18 minuten overgenomen als gewenste opkomsttijd voor het redvoertuig.

2.4 Kern landelijke of regionale visie

Voor deze taak bestaat geen landelijke of regionale visie. De taken die uitgevoerd worden met redvoertuigen zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's en bij brandbestrijding of hulpverlening ondersteunend aan basiseenheden.

2.5 Recentelijk vastgesteld beleid

Ten aanzien van vakbekwaamheid (worden en blijven) is de laatste jaren veel gewijzigd. Om een redvoertuig te bedienen is een uitgebreid opleidings- en scholingsprogramma ontwikkeld.

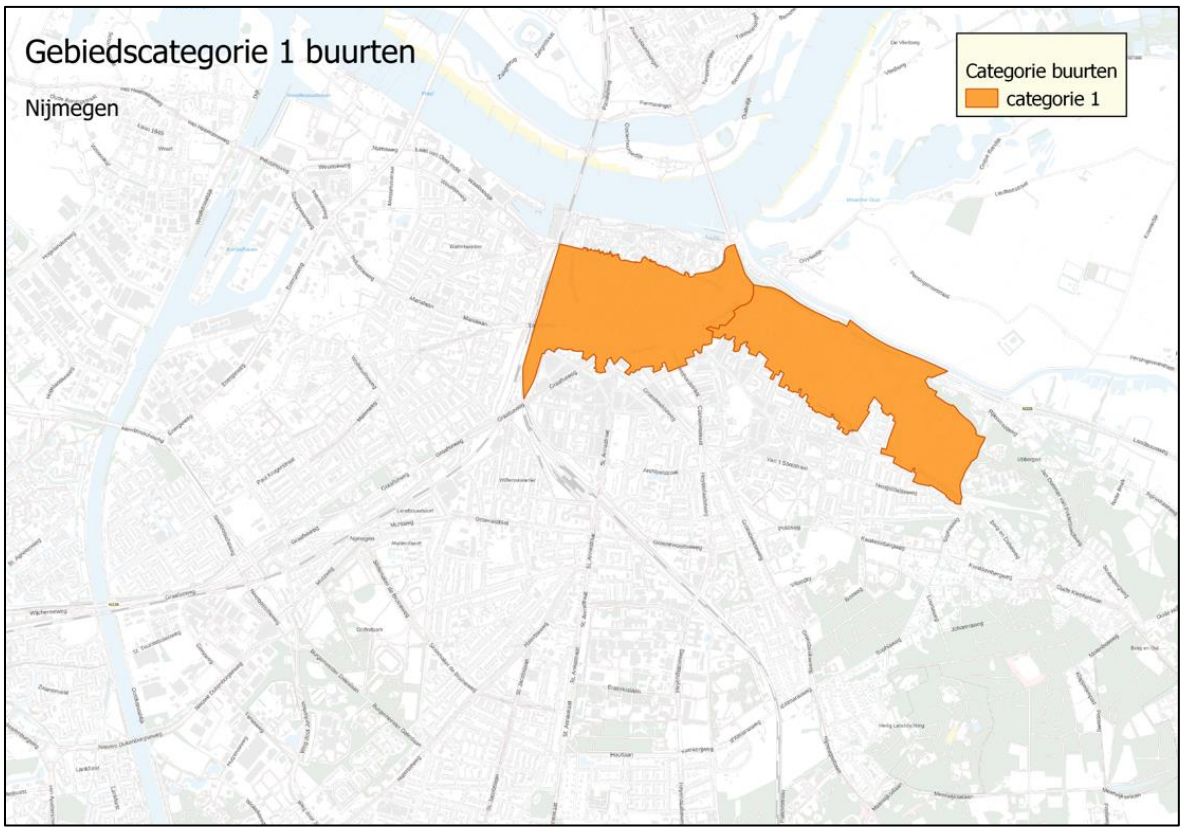
De opleiding tot bediener redvoertuig is recent uitgebreid naar 14 contactmomenten van drie uur, rijtrainingen en het afronden van zeven leerwerkplekopdrachten. De opleiding wordt afgesloten met een examen. In totaal neemt de opleiding 70 uur tijd in beslag per deelnemer. Het thema Vakbekwaamheid onderzoekt daarnaast op welke wijze vakbekwaam blijven ingericht kan worden voor deze taak.

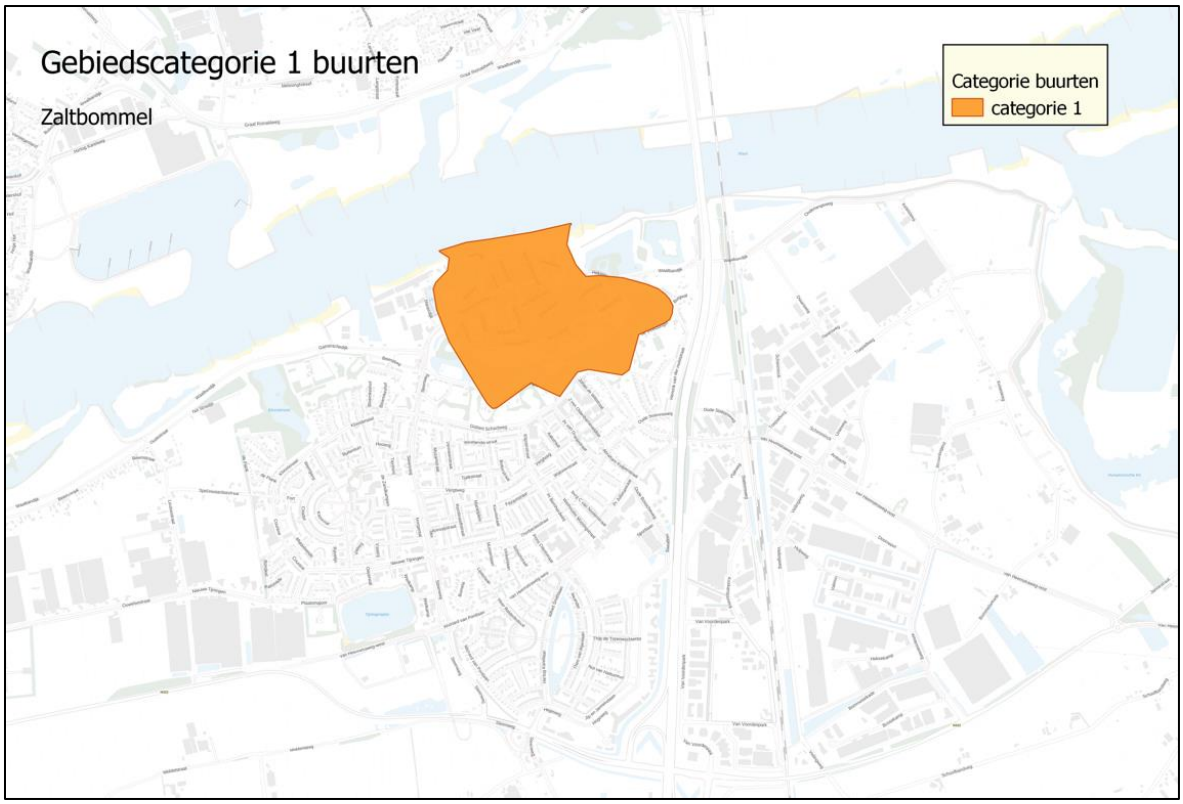
2.6 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

In de afweging van de spreiding van de redvoertuigen moeten de relevante risico's afgewogen worden. Naast de CBS-buurten met gebiedscategorie 1 is het goed om bij de positionering van de redvoertuigen ook te kijken naar de incidenthistorie van gebouwbranden, de bevolkingsdichtheid per buurt, de dichtheid van hoogbouw-objecten per buurt en de dichtheid van gebouwen van voor 1900 per buurt.

2.6.1 Risicolocaties

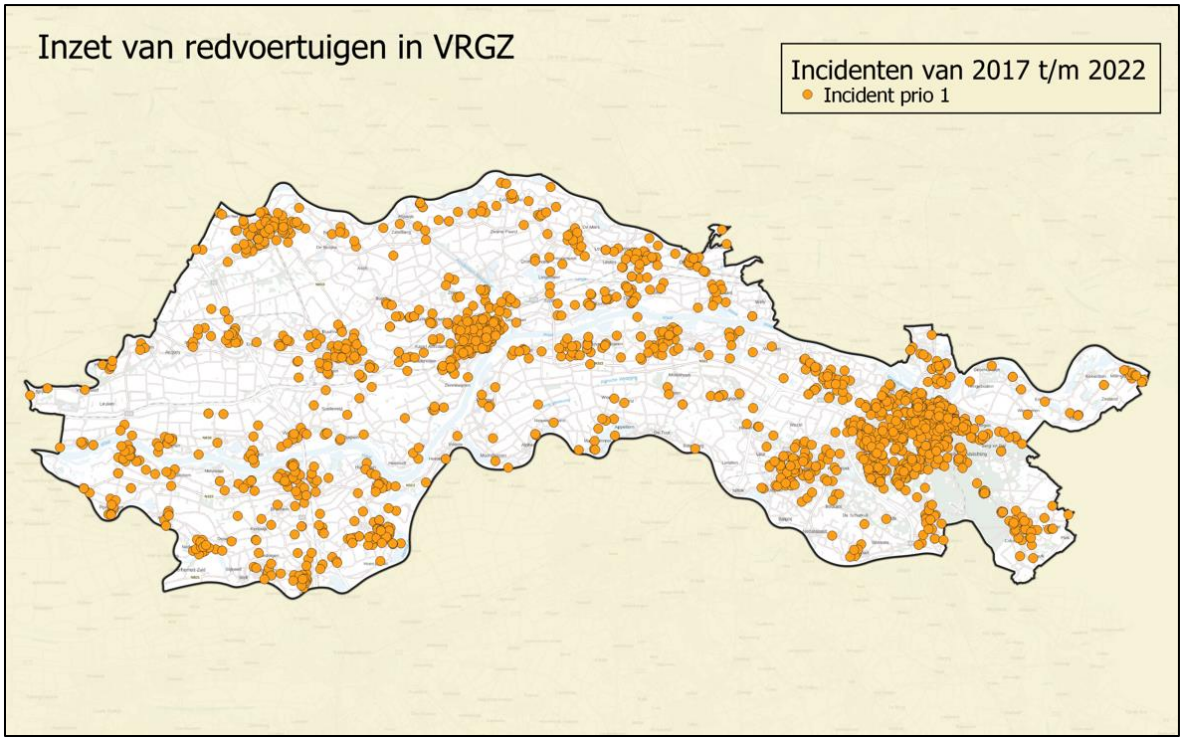
Voor het bepalen van de risicogebieden is het beoordelingskader uit de landelijke handreiking dekkingsplannen gehanteerd. Hieronder is een visualisatie van de drie CBS-buurten met gebiedscategorie 1 in Gelderland-Zuid opgenomen. In deze buurten is de som van het aantal objecten van voor 1900 en het aantal 'aandachtsobjecten' meer dan 33% ten opzichte van het totaal aantal objecten in deze buurten. Binnen deze buurten is de gewenste opkomsttijd voor het redvoertuig in lijn van de 1e Tankautospuit maximaal 10 minuten.

2.6.2 Incidenthistorie

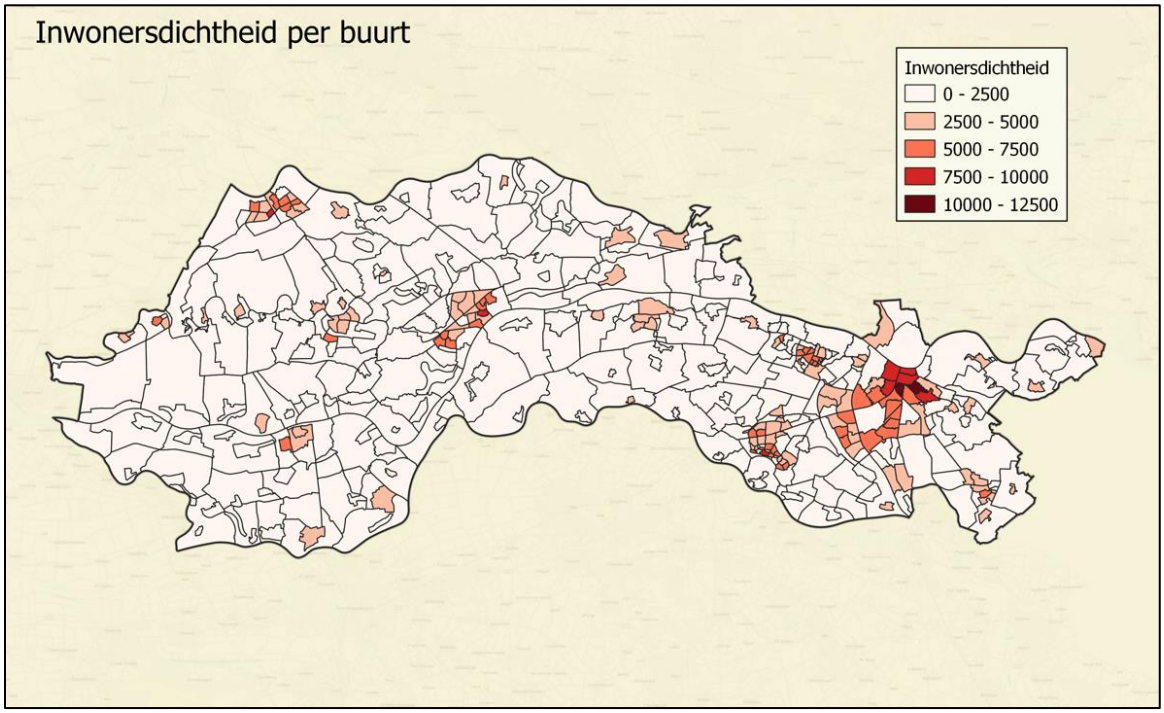
Hieronder een visualisatie van de alarmeringen voor het redvoertuig in voor een gebouwbrand (inclusief brand bijgebouw), prio1 in de periode 2017 t/m 2022.

2.6.3 Inwonersdichtheid

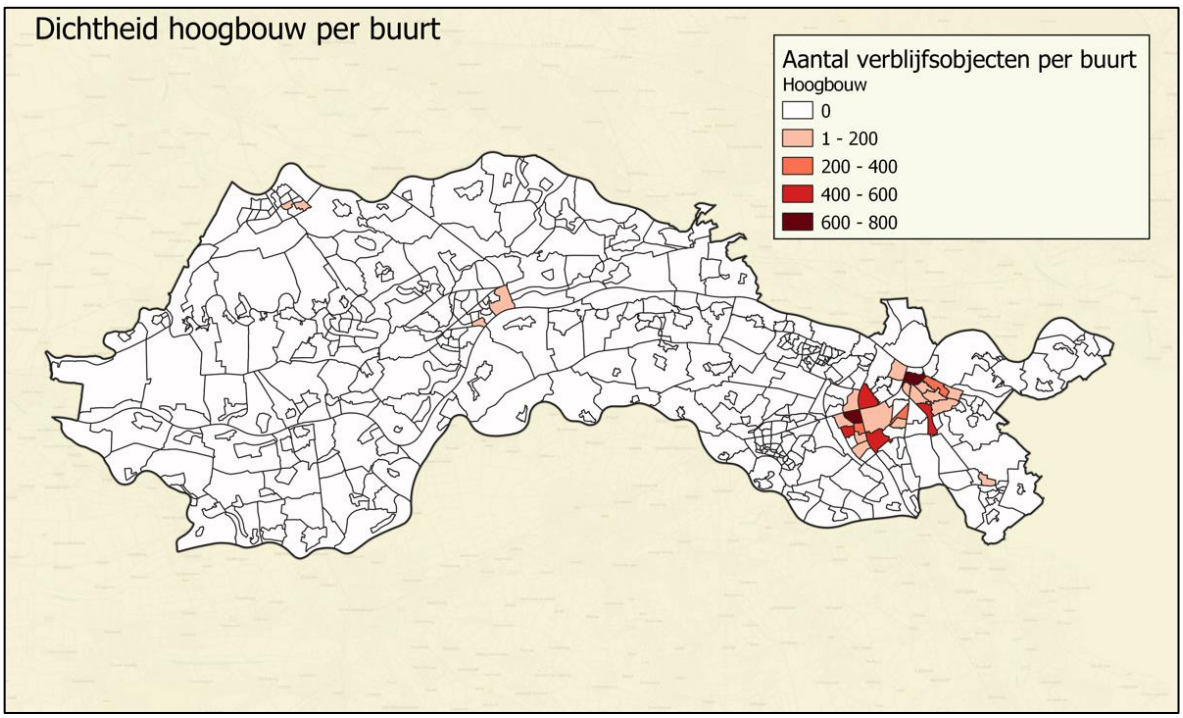
Een redvoertuig is conform artikel 3.1.3 van het Besluit veiligheidsregio's bij wet belast met de volgende taken: het redden van mensen en dieren op hoogte, het ondersteunen van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte en het verlenen van hulp op hoogte.

Redvoertuigen leveren een belangrijke bijdrage voor redding van mens- en dier op hoogte. Plaatsing van een redvoertuig op een post in de nabijheid van een buurt met een hoge inwonersdichtheid is daarom wenselijk. In de onderstaande afbeelding zien we de dichtheid van het aantal inwoners per buurt:

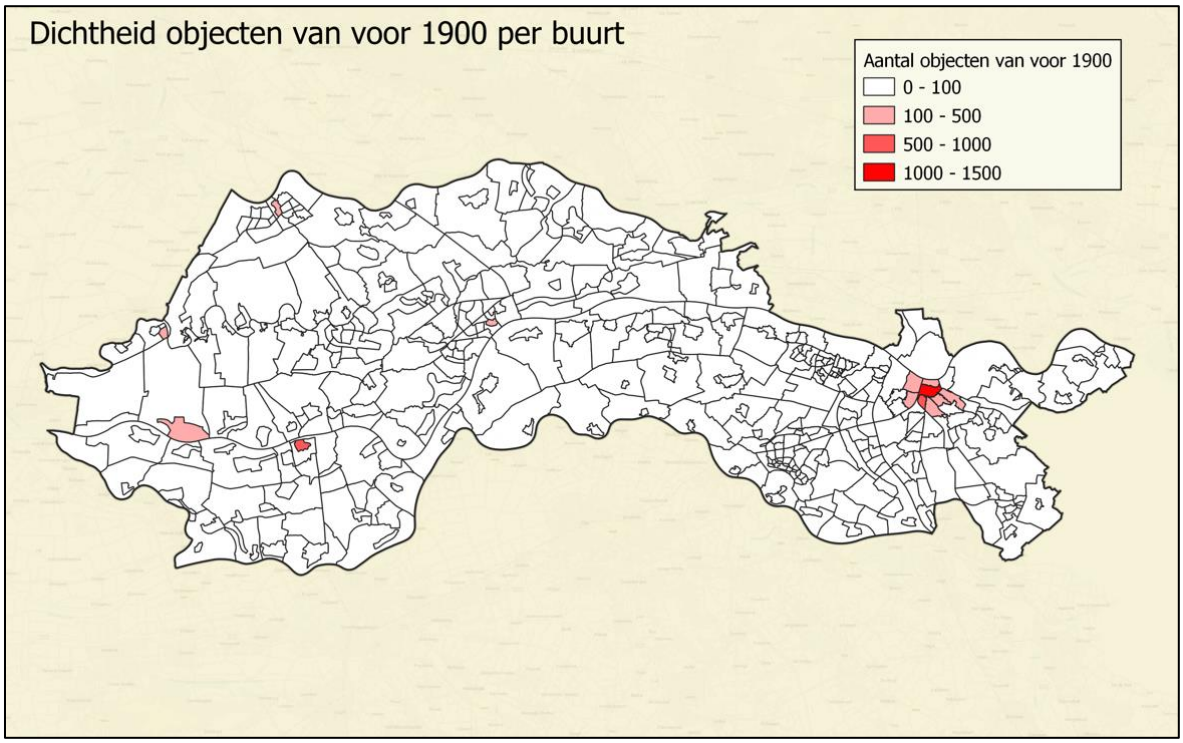
2.6.4 Hoogbouw

Zoals in de vorige sub-paragraaf is aangegeven is de inzet van een redvoertuig noodzakelijk voor het redden van mensen en dieren op hoogte en het ondersteunen van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte en het verlenen van hulp op hoogte. In de onderstaande afbeelding zien we de dichtheid van het aantal hoogbouwobjecten >20 meter (gebaseerd op verblijfsobjecten uit de BAG) per buurt:

2.6.5 Gebouwen van voor 1900

Een redvoertuig levert een belangrijke bijdrage voor redding van mensen en dieren in objecten met beperkte vluchtwegen. Dit speelt met name in ‘oude’ gebouwen waar in het verleden op basis van andere brandpreventieve vereisten en voorzieningen is gebouwd. In de onderstaande afbeelding zien we de dichtheid van het aantal objecten met een bouwjaar van voor 1900 (gebaseerd op de verblijfsobjecten uit de BAG) per buurt:

2.7 Uitgangspunten berekening specialisme

Voor het redvoertuig gelden een aantal uitgangspunten.

Uitruktijd

De uitruktijden van de huidige redvoertuigen zijn bekend. Hiervoor wordt dezelfde methodiek gehanteerd als voor de uitruktijden voor dynamisch alarmeren:

- Culemborg 5:19 minuten
- Groesbeek 5:41 minuten
- Nijmegen-Centrum 1:59 minuten
- Tiel dag 1:53 minuten
- Tiel vrijwillig 5:40 minuten
- Waardenburg 3:50 minuten
- Wijchen 6:15 minuten

Voor posten die op dit moment geen redvoertuig als specialisme hebben is deze uitruktijd niet te bepalen op basis van historische gegevens. Om een bruikbare tijd te kunnen vaststellen is de gezamenlijke mediaan uitruktijd van de vrijwillige posten met een redvoertuig berekend (5:29 minuten). Deze tijd is gebruikt voor de berekening van de opkomstgebieden van de vrijwillige posten die nog geen redvoertuig hebben. Voor de beroepspost in Nijmegen-West is de uitruktijd van Nijmegen-Centrum gehanteerd.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

In lijn met de landelijke handreiking dekkingsplannen worden de volgende opkomsttijden gehanteerd om de opkomstgebieden in beeld te brengen:

- 7 minuten (referentiewaarde gebiedscategorie 1 van de gebiedsgerichte opkomsttijden);
- 10 minuten (bandbreedte gebiedscategorie 1 van de gebiedsgerichte opkomsttijden en referentiewaarde gebiedscategorie 2 van de gebiedsgerichte opkomsttijden);
- 15 minuten (referentiewaarde tankautospuit gebiedscategorie 3 van de gebiedsgerichte opkomsttijden);
- 18 minuten (ondergrens brandweerzorg redvoertuig, beschreven in de handreiking);
- 20 minuten (om opkomst in overige gebieden te duiden).

Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt voor het redvoertuig 100% aangehouden (vergelijkbaar met de tankautospuit). Dit in lijn met de toepassing van het dynamisch alarmeren.

2.8 Spreidingsvarianten dekking

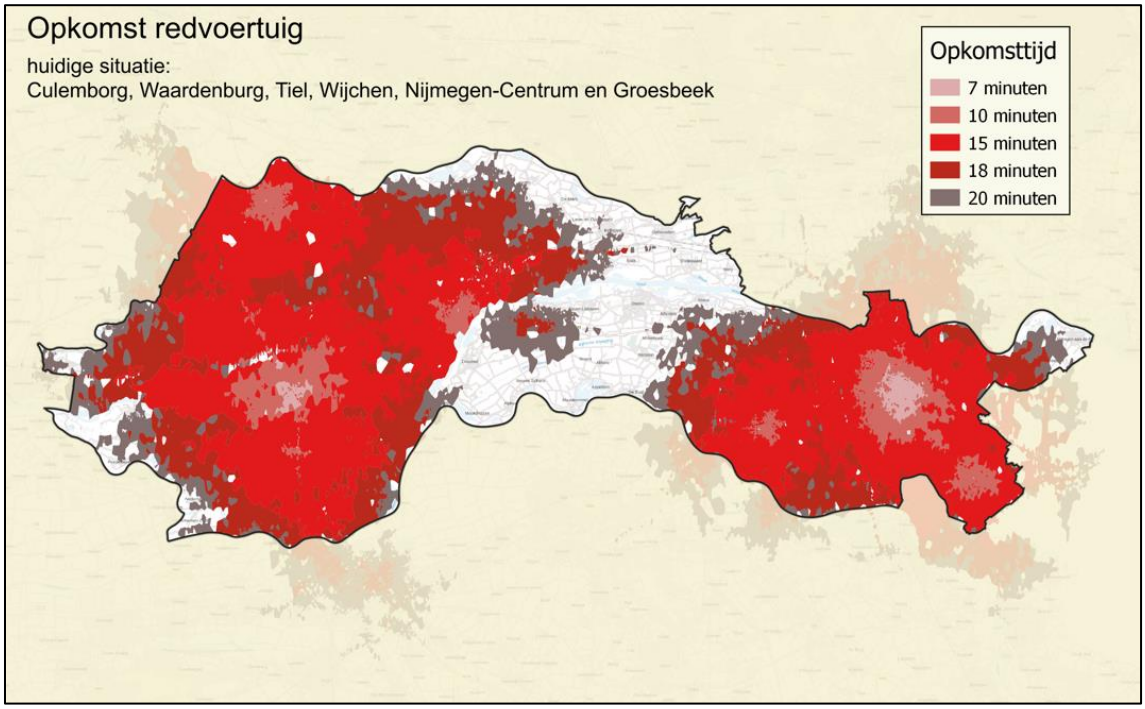
Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten uitgewerkt om een analyse te kunnen doen op de optimale spreiding voor redvoertuigen. Belangrijk om te benoemen is dat de snelste opkomsttijd te zien is en daarmee de totale dekking, maar de overlap die posten hebben is niet zichtbaar.

De volgende posten zijn meegenomen in de uitwerking van de diverse spreidingsvarianten:

- Culemborg (huidige situatie)
- Groesbeek (huidige situatie)
- Nijmegen-Centrum (huidige situatie)
- Tiel; dagdienst en vrije instroom (huidige situatie)
- Waardenburg (huidige situatie)
- Wijchen (huidige situatie)
- Druten (i.v.m. mogelijk verbeterde dekking in het midden van de regio)
- Nijmegen-West (i.v.m. mogelijk verbeterende dekking met minder redvoertuigen)
- Zaltbommel (i.v.m. CBS-buurt met gebiedscategorie 1 in primair verzorgingsgebied)

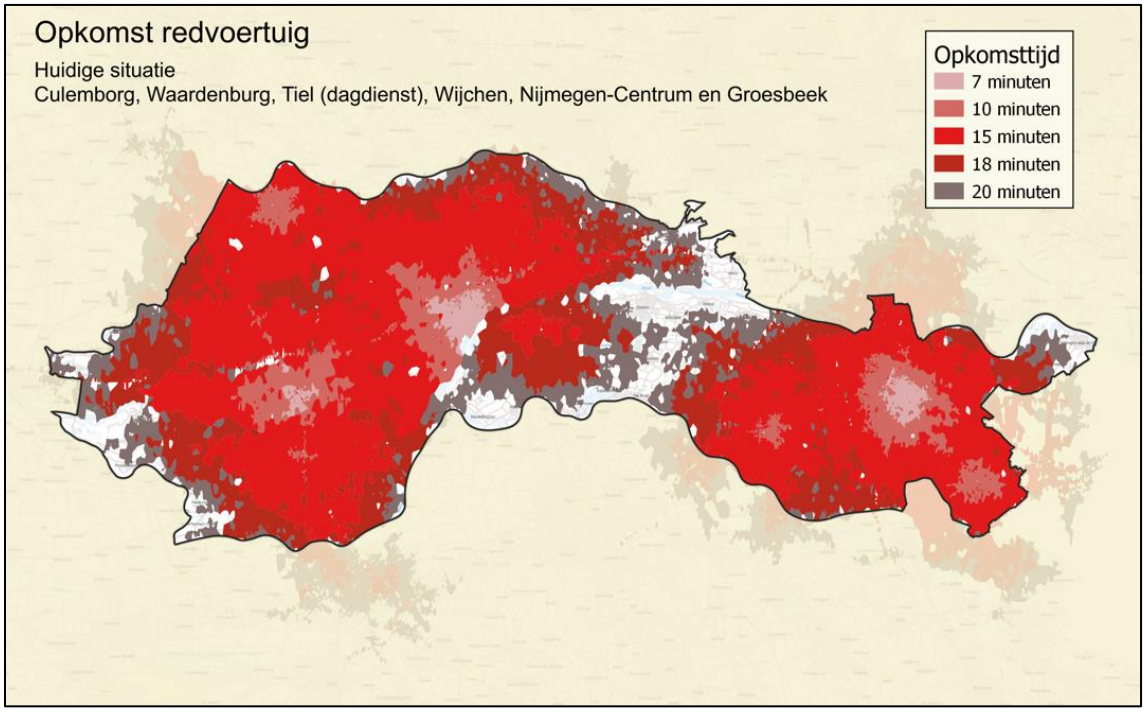
Post Tiel heeft tijdens kantooruren (08:00u - 17:00u) een dagdienstbezetting en daarmee ook een snelle uitruktijd voor het redvoertuig. Buiten deze uren wordt het redvoertuig bemenst door vrijwilligers op basis van vrije instroom en een langere uitruktijd. Voor scenario RV-6A en RV-5A is daarom ook de dekking met de dagdienstbezetting van post Tiel getoond.

Variant RV-6A: Nijmegen-Centrum, Tiel (vrije instroom), Culemborg, Waardenburg, Wijchen en Groesbeek (huidige situatie)

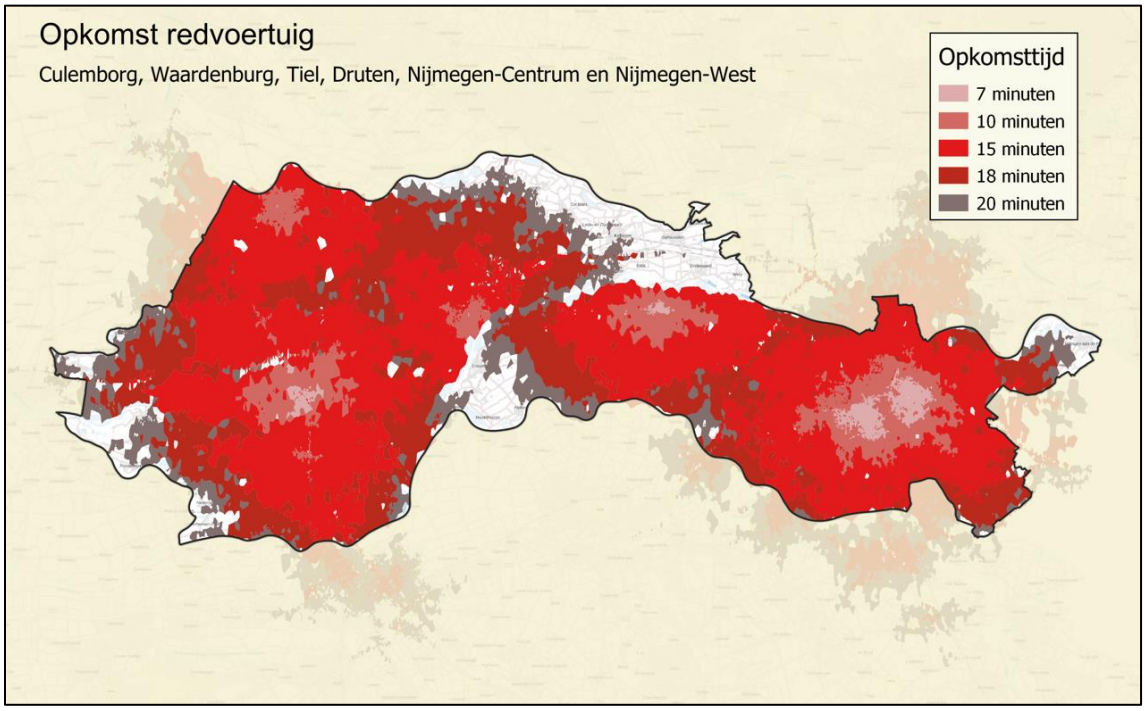
Dit betreft de huidige situatie buiten kantoortijden met de opkomst van vrijwilligers in Tiel. Aan de randen en in het midden (de gemeenten; Druten, Neder-Betuwe, West Maas & Waal en gedeeltelijke gemeente Buren) wordt de gewenste opkomsttijd niet gehaald. In het westelijk en noordelijk deel van de regio wordt de dekking verbeterd door interregionale samenwerking (zie paragraaf 2.9)

Variant RV-6A: Nijmegen-Centrum, Tiel (dagdienst), Culemborg, Waardenburg, Wijchen en Groesbeek (huidige situatie)

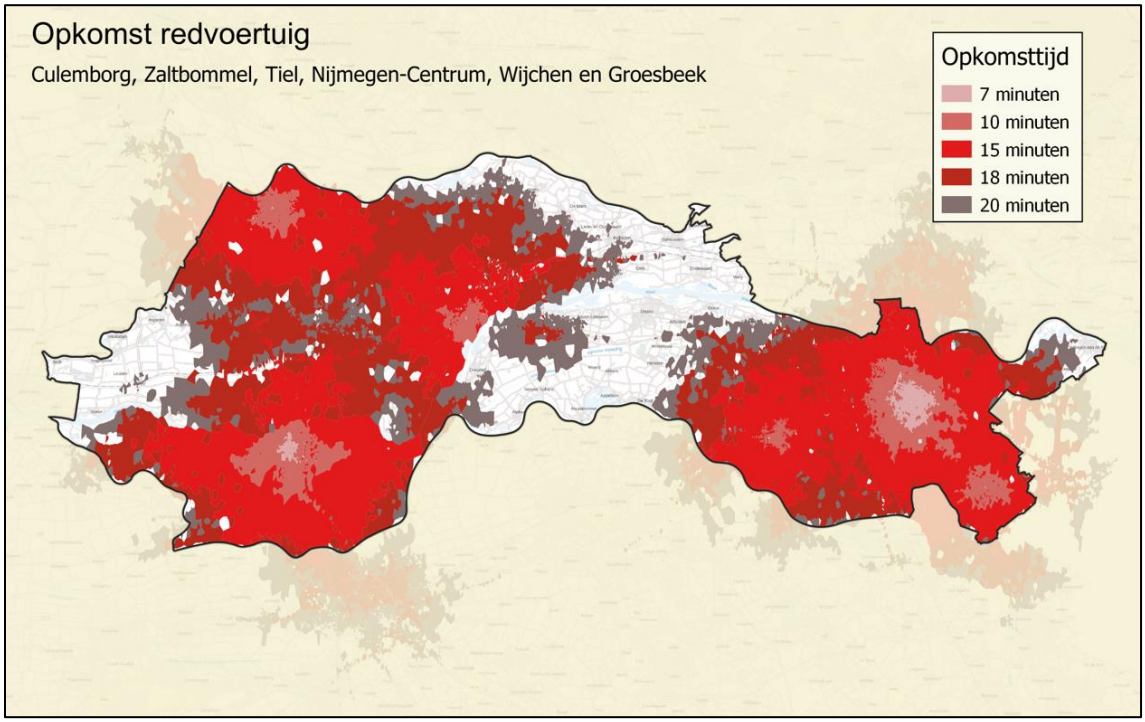
Dit betreft de huidige situatie tijdens kantoortijden met een dagdienstbezetting in Tiel. Daarbij is goed te zien dat door de snellere uitruk tijd van Tiel het midden van de regio beter gedekt is binnen de gewenste opkomsttijden.

Variant RV-6B: Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West, Druten, Tiel (vrije instroom), Culemborg, Waardenburg

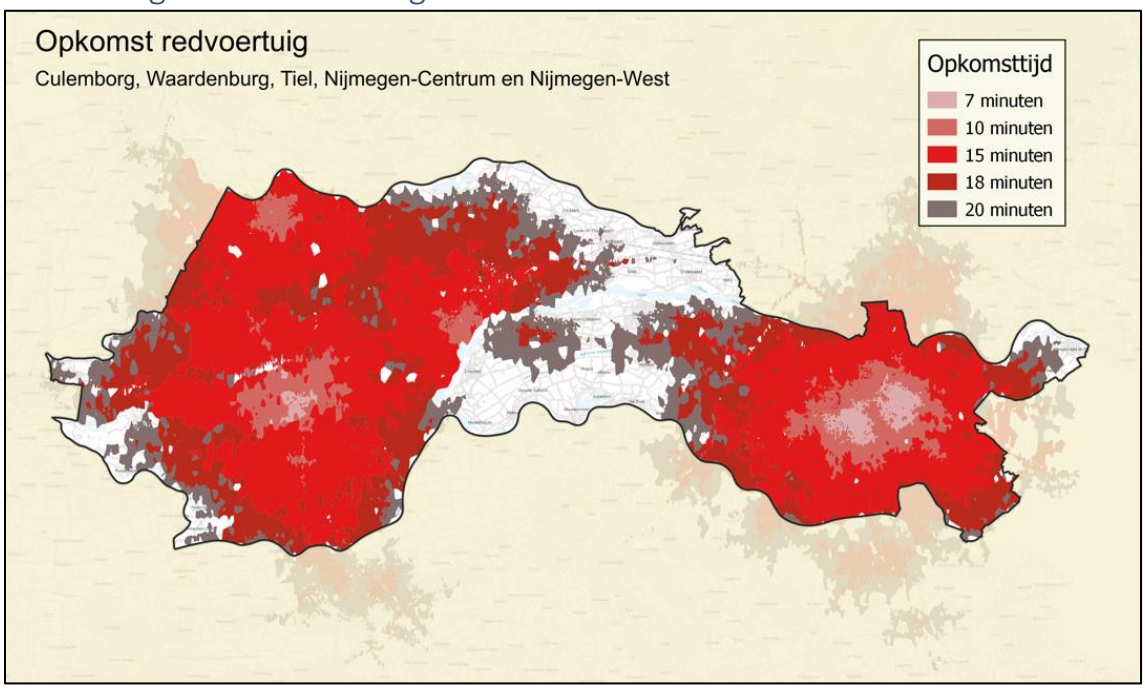
In bovenstaande situatie zijn de redvoertuigen van de posten Groesbeek en Wijchen verplaatst naar Nijmegen-West en Druten. Door de plaatsing van het redvoertuig in Druten wordt de dekking in de gemeenten Druten en West Maas en Waal versterkt. Daarnaast ontstaat er in Nijmegen een groter gebied met een snelle opkomsttijd (<10 minuten; t.b.v. de hoogbouw-objecten).

Variant RV-6C Nijmegen-Centrum, Groesbeek, Wijchen, Tiel (vrije instroom), Zaltbommel en Culemborg

In de bovenstaande situatie is het redvoertuig van post Waardenburg verplaatst naar post Zaltbommel. Dit draagt bij aan een betere dekking van het stadscentrum van Zaltbommel (gebiedscategorie 1). Een redvoertuig in Zaltbommel geeft een klein verschil in dekking ten opzichte van een redvoertuig in Waardenburg (minder overlap met Tiel en Culemborg, maar een slechtere dekking in West-Betuwe.

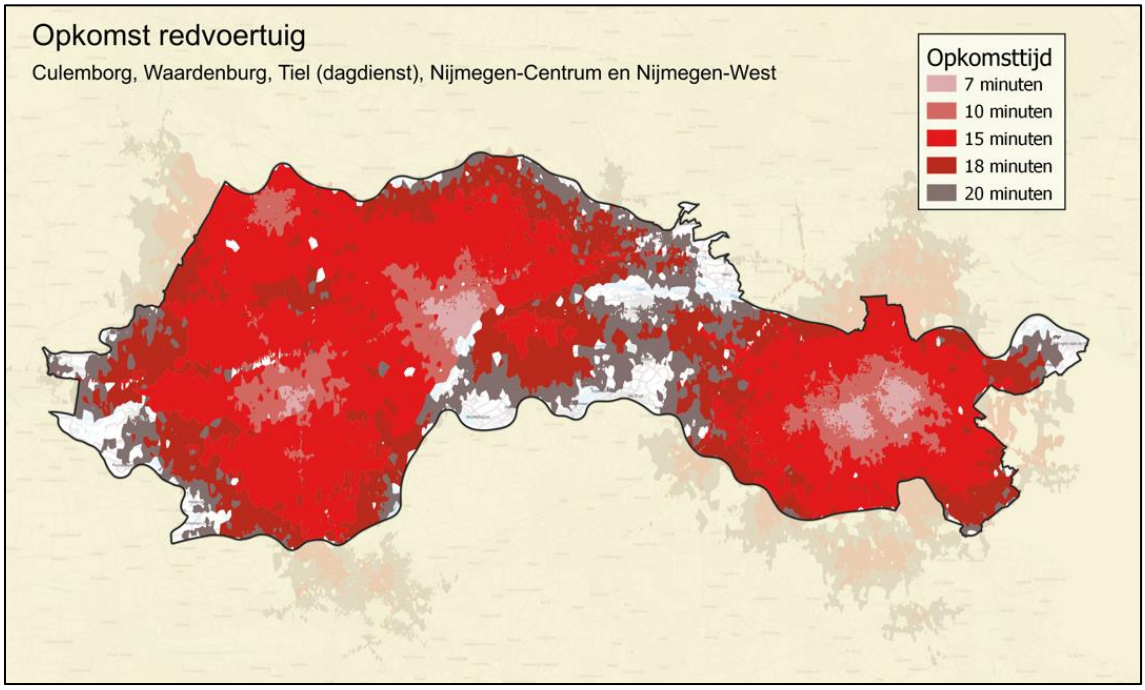
Variant RV-5A: Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West, Tiel (vrije instroom), Culemborg en Waardenburg

In de bovenstaande afbeelding is de dekking weergeven voor de variant met vijf redvoertuigen die gepositioneerd zijn op de posten Culemborg, Waardenburg Tiel, Nijmegen-Centrum en Nijmegen

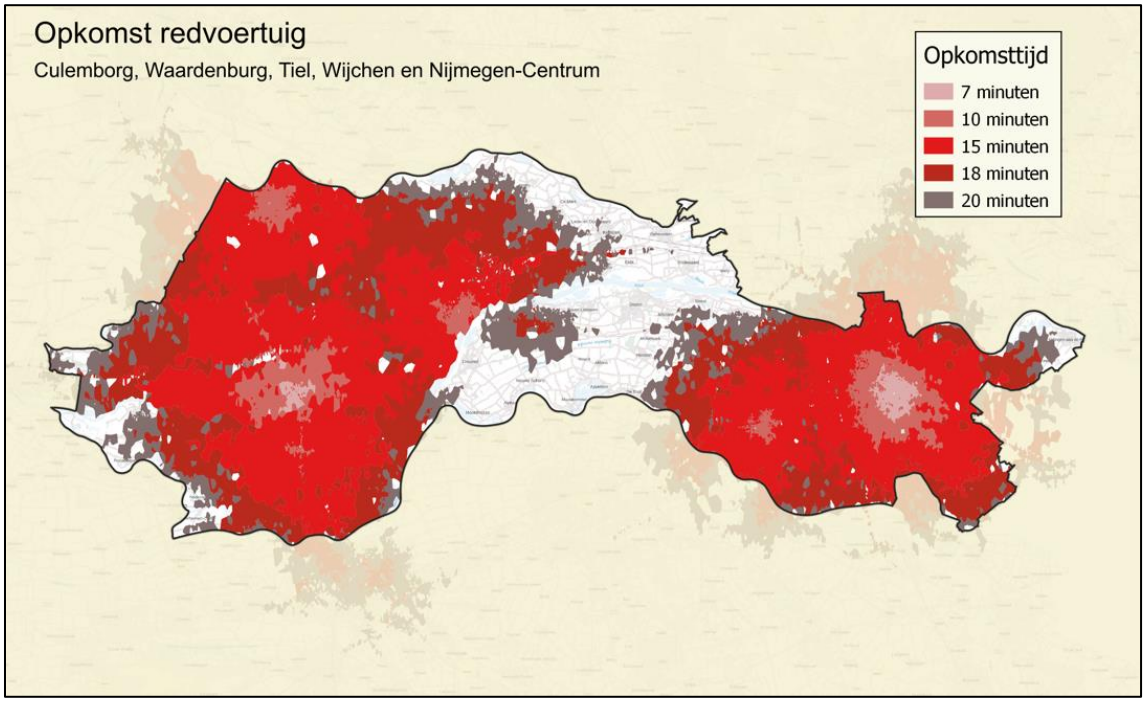
West. Voor Tiel wordt de dekking op basis van de uitruk door de vrijwilligers (buiten kantoortijden) getoond. Ondanks dat deze variant maar vijf redvoertuigen kent, laat deze op regionaal niveau een (licht) verbeterde dekking zien t.o.v. de huidige variant. Dat komt omdat Nijmegen-Centrum relatief snel in Groesbeek is en vanuit Nijmegen-West het redvoertuig sneller is richting Druten. In de huidige situatie RV-6A heeft het redvoertuig van Groesbeek namelijk een relatief klein verzorgingsgebied.

Variant RV-5A: Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West, Tiel(dagdienst), Culemborg en Waardenburg

In de bovenstaande afbeelding is de situatie is dekking weergeven voor de variant met vijf redvoertuigen die gepositioneerd zijn op de posten Culemborg, Waardenburg, Tiel, Nijmegen-Centrum en Nijmegen-West. Voor Tiel wordt de dekking op basis van de uitruk door de beroepsbezetting (tijdens kantoortijden) getoond. In beide gevallen laat deze variant een goede dekking zien met een kleine verbetering in de omgeving van Druten (ten opzichte van de huidige situatie RV-6A).

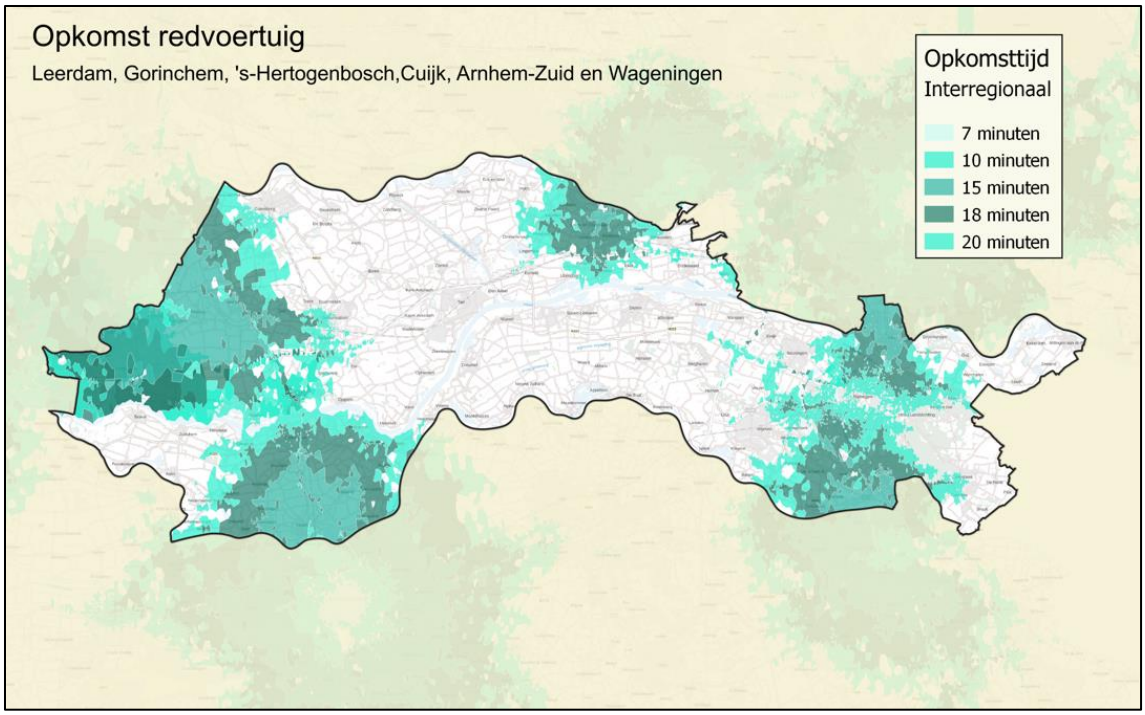
Variant RV-5B: Nijmegen-Centrum, Tiel (vrije instroom), Culemborg, Waardenburg en Wijchen

In deze variant blijft de dekking aan de westkant van de regio gelijk. Aan de oostkant is de dekking ten opzichte van Variant RV-5A minder doordat het redvoertuig van Wijchen in 18 minuten minder ver komt dan vanuit Nijmegen-West. Ondanks dat deze variant maar vijf redvoertuigen kent, laat deze een vergelijkbare dekking zien als de huidige variant (ten opzichte van de maximale opkomsttijden).

2.9 Interregionale samenwerking als aanvulling

In enkele gebieden worden redvoertuigen van buurregio's als eerste eenheid gealarmeerd conform de afspraken voor interregionale samenwerking. De volgende posten uit een buurregio kunnen met een redvoertuig gealarmeerd worden voor een incident in Gelderland-Zuid: Leerdam, Wageningen, Veenendaal, Arnhem-Zuid, Den Bosch, Cuijk.
Hieronder is te zien dat, ten opzichte van eigen dekking, in de gemeente Buren en Neder-Betuwe een interregionaal redvoertuig bijdraagt aan het realiseren van de gewenste opkomsttijden. Maar ook op andere plekken in de regio is een redvoertuig van de buurregio sneller ter plaatse, zoals bijvoorbeeld in Asperen (vanuit Leerdam), Vuren (vanuit Gorinchem), Overasselt (vanuit Cuijk) en Hedel/Ammerzoden/Kerkdriel (vanuit Den Bosch).

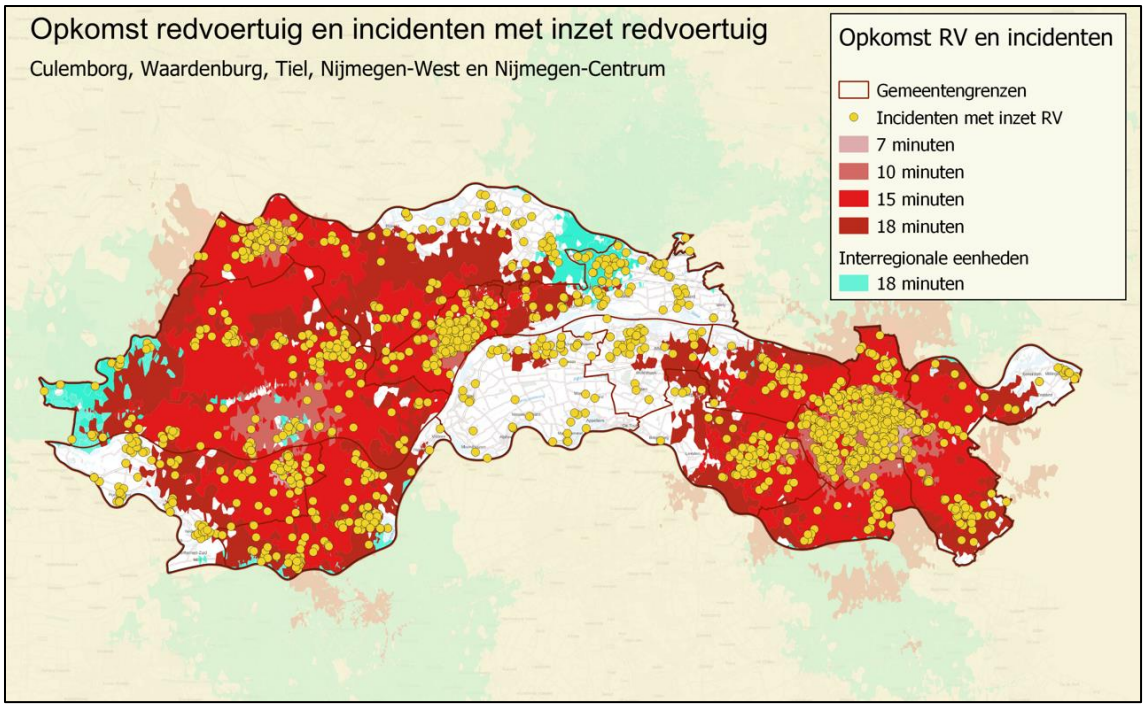

2.10 Uitkomst

Kijkend naar de optimale dekking voor het redvoertuig dan is variant RV-5A met plaatsing van een redvoertuig in Nijmegen Centrum, Nijmegen-West, Tiel, Culemborg en Waardenburg de ‘optimale’ variant. Hierbij zijn criteria zoals snelheid, slagkracht, risico’s, investering en incidenthistorie gewogen. Met deze variant wordt met vijf redvoertuigen een betere dekking in 18 minuten gerealiseerd dan met de huidige spreiding van zes redvoertuigen.

2.11 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

De dekking blijft regio-breed minstens gelijkwaardig en verbetert zelfs licht ten opzichte van het huidige dekkingsplan. De overschrijding (>18 minuten) komt, net zoals in de huidige situatie, voor in het midden en de randen van de regio. De overschrijding van de opkomsttijden blijft beperkt tot enkele minuten. Door het verplaatsen van een redvoertuig naar Nijmegen-West wordt het gebied met een opkomst overschrijding in het midden van de regio verkleint ten opzichte van de huidige situatie. In de gebieden die niet binnen de normtijd worden afgedekt bevinden zich geen hoge aantallen kwetsbare objecten. Tijdens kantoortijden is de dekking in het midden van de regio sterk verbeterd door de dagdienst vanuit Tiel. Uit het risicoprofiel is te herleiden dat in de gebieden waar de gewenste opkomsttijd niet gehaald wordt, de kans op een brandweerinzet klein is. Tevens blijkt uit de incidenthistorie dat een redvoertuig de afgelopen jaren minimaal is ingezet in deze gebieden.

Het plaatsen van een redvoertuig in Druten (zie afbeelding variant RV-6B) levert vooral een verbetering in de dekking in de gemeenten Druten en West Maas en Waal op en in mindere mate in de gemeenten Beuningen en Wijchen. Wanneer we de meerwaarde afzetten tegen de risico's in het gebied en de incidenthistorie dan is de meerwaarde minder groot dan de visuele verbetering doet vermoeden, waardoor een redvoertuig plaatsen in Druten een relatief kleine bijdrage levert aan de incidentbestrijding. Het aantal risico-objecten (portiek en woongebouwen hoger dan 20 meter) is zeer beperkt in de gemeenten Druten en West Maas en Waal. Daarnaast laat de incidenthistorie zien dat het aantal verwachte inzetten met een redvoertuig binnen de gemeenten Druten en West Maas en Waal indicatief ca. 28 incidenten per jaar zal zijn (168 incidenten voor alle prioriteiten). Dit betekent dat de uitrukfrequentie van het redvoertuig vanaf post Druten laag zal zijn. Wanneer er een redvoertuig in Druten geplaatst wordt is een forse investering in opleidingen en blijvende vakbekwaamheid noodzakelijk.

Zaltbommel

Een redvoertuig in Zaltbommel plaatsen (variant RV-6C) geeft een klein verschil in dekking ten opzichte van een redvoertuig in Waardenburg. Er is sprake van minder overlap met Tiel en Culemborg, maar een slechtere dekking in West-Betuwe. De dekking in het stadscentrum van Zaltbommel (gebiedscategorie 1) verbetert licht. De investering in opleiding en blijvende vakbekwaamheid staat echter niet in verhouding tot de verbetering van de dekking.

Nijmegen

Door de verplaatsing van een redvoertuig naar post Nijmegen-West wordt de dekking verder verbeterd. Dit komt vooral doordat er met een beroepsbezetting wordt uitgerukt en de uitruktijden laag zijn. De redvoertuigen van Nijmegen-West en Nijmegen-Centrum hebben overlap van verzorgingsgebied (deze is niet zichtbaar op de eerder getoonde visualisaties). Gezien enerzijds het risicoprofiel, het aantal hoogbouw-objecten, objecten van voor 1900, de inwonersdichtheid en de incidenthistorie en anderzijds de component slagkracht, levert het plaatsen van een redvoertuig in Nijmegen-West een verbetering in de dekking op. Opkomst van de redvoertuigen is gegarandeerd omdat in Nijmegen wordt gewerkt met 24-uurs (beroeps)bezetting en worden snelle uitruktijden gerealiseerd.

2.12 Impactanalyse

Post

De beoogde posten kunnen de taak redvoertuig uitvoeren op basis van paraatheid en huisvesting. Vier van de vijf posten voeren deze taak al jarenlang uit en zijn gedreven om dit te blijven doen. Voor de post Nijmegen-West is deze taak nieuw. Omdat de standplaats van de medewerkers van de 24-uursdienst frequent wisselt is deze taak voor de medewerkers niet geheel nieuw. Voor Groesbeek en Wijchen heeft de keuze voor scenario RV-5A een grote impact, omdat zij deze taak kwijtraken en deze taak de afgelopen jaren ook met veel motivatie hebben uitgevoerd.

Gelijktijdigheid

De kans op het gelijktijdig alarmeren van zowel de tankautospuit als het redvoertuig van de post is aanwezig in het primaire verzorgingsgebied van de post. Denk bijvoorbeeld aan een schoorsteenbrand, dakbrand of brand in een flat. Het streven is dat beide eenheden dan kunnen uitrukken. Indien dit niet lukt kan een post terugvallen op het ‘TS-Flex-principe’ voor de tankautospuit en zal er technisch worden ingeregeld dat eerst het specialisme wordt bezet bij gelijktijdige alarmering. Mocht er toch sprake zijn van onvoldoende bezetting zal waar nodig de naastgelegen post dan de tankautospuit leveren.

Vakbekwaamheid

De nieuwe spreidingsvariant heeft een positieve impact voor vakbekwaamheid. Op twee vrijwilligers-posten komt de inspanning voor het vakbekwaam blijven te vervallen. Het personeel van Nijmegen-West kan daarentegen tijdens werktijd vakbekwaam blijven. Wel moeten zij eerst vakbekwaam gemaakt worden. De nieuwe bedieners van post Nijmegen-West zullen de leergang voertuigbediener van de BOGO moeten volgen. Deze leergang kent een studiebelasting van 70 uur, waarvan 42 contacturen Uitgegaan wordt dat er 12 personen opgeleid moeten worden (mogelijk dat dit aantal lager uitvalt omdat medewerkers al opgeleid zijn).

Financieel

Het huidige reserve voertuig is niet gekapitaliseerd en staat daarmee niet op de vervangingslijst. Hierdoor is er geen financiële ruimte om een benodigd reserve voertuig aan te houden. Een redvoertuig uit de operationele sterkte halen en deze in gaan zetten als reserve voertuig kan hiermee “budgetneutraal” worden doorgevoerd. Door het huidige reservevoertuig af te stoten worden (dure) onderhoudskosten voorkomen. Om te allen tijde voldoende dekking te kunnen leveren met een redvoertuig is het noodzakelijk om een reserve redvoertuig beschikbaar te houden in de VRGZ (net zoals in de huidige situatie). Opleiden van de collega’s van post Nijmegen-West vergt een financiële inspanning van indicatief €40.000,-.

3 Hulpverleningsvoertuigen

Inleiding

Voor het bestrijden van verkeersongevallen zijn de basisbrandweereenheden (tankautospuiten) opgeleid en getraind. Voor complexe incidenten zoals met vrachtwagens, bussen en treinen wordt een basiseenheid ondersteund door hulpverleningsteams (HV-teams). De HV-teams hebben de beschikking over een specialistisch voertuig met meer, zwaarder en specialistisch gereedschap.

3.1 Huidige situatie

De VRGZ heeft momenteel vier hulpverleningsvoertuigen. Twee hulpverleningsvoertuigen met een kraan en twee zonder een kraan. De voertuigen staan op dit moment in Geldermalsen, Lienden, Nijmegen-West en Zaltbommel.

3.2 Wetgeving

In het Besluit veiligheidsregio's is opgenomen dat: 'Ten behoeve van de uitvoering van de taken, genoemd in artikel 25, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet, draagt het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor dat de brandweer ondersteuningseenheden voor hulpverlening heeft'.

De wet geeft geen vastgestelde opkomsttijden aan voor het hulpverleningsvoertuig.

3.2.1 Gewenste opkomsttijd

In de regionale visie op HV is een gewenste opkomsttijd opgenomen van 20 minuten. Deze opkomsttijd is opgebouwd uit opkomsttijden van een basiseenheid en de wettelijke opkomsttijd van een ambulance (max 15 minuten). Nadat beiden ter plaatse zijn, wordt in de eerste vijf minuten verkend en de inzet bepaald. Hierna is het wenselijk dat de HV ter plaatse is om direct ingezet te kunnen worden.

3.3 Kern landelijke of regionale visie

Voor het ondersteunen van tankautospuiten bij complexe incidenten, spoorincidenten, ongevallen met vrachtwagens en bussen, ongevallen met gevaarlijke stoffen en bij waterongevallen worden vanuit de landelijke visie specialistische teams ingericht; HV-teams.
De HV-teams leveren extra en specialistisch materieel/materiaal, kennis en bedieners om een incident te kunnen bestrijden. Dit komt voort uit de landelijke visie op hulpverlening. Deze visie is door Brandweer Gelderland-Zuid omarmd en vertaald naar de eigen regio.

Daarbij moeten we onder andere oog hebben voor de toekomstige ontwikkelingen die in het 'Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid' zijn opgenomen, inclusief de onzekerheid van deze ontwikkelingen die daarbij komt kijken. Daarbij valt o.a. te denken aan extreem weer en de energietransitie.

De gewenste opkomsttijd van een hulpverleningsvoertuig is 20 minuten, maar geldt niet als harde norm en wordt primaire nagestreefd op de auto(snel)wegen als belangrijke risicolocaties binnen de veiligheidsregio.

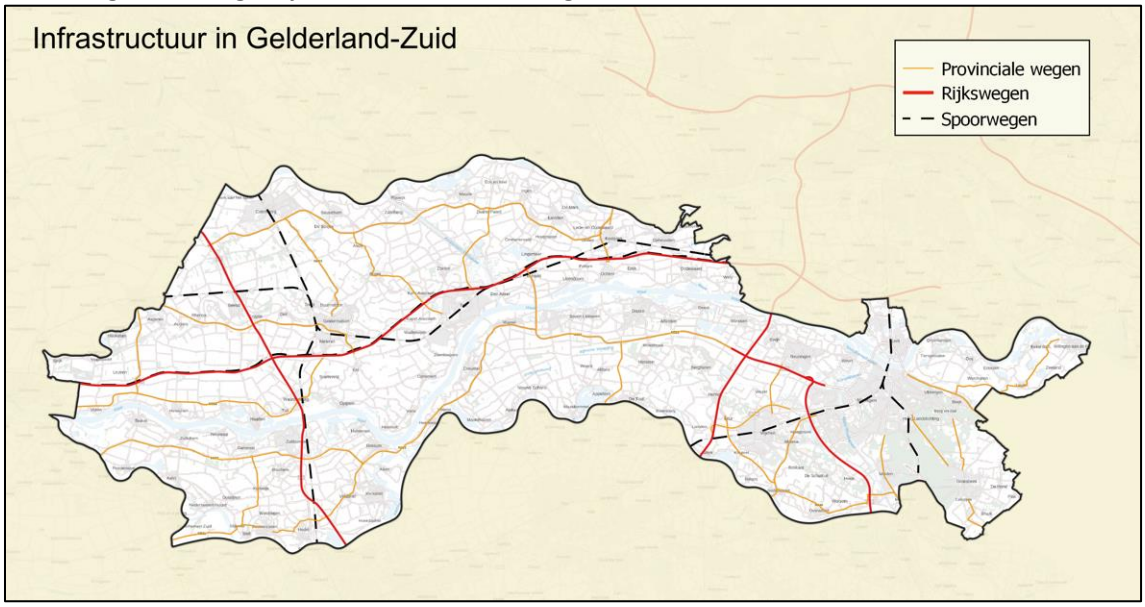
3.4 Recentelijk vastgesteld beleid

De 'Visie op Hulpverlening Gelderland-Zuid' is vastgesteld op 20 oktober 2022.

3.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

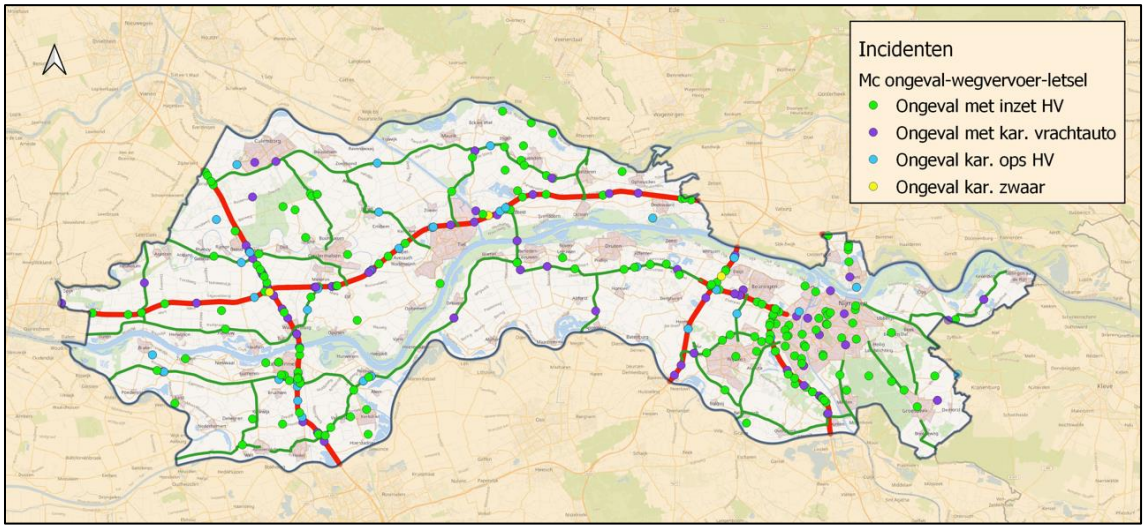
3.5.1 Risicolocaties

De risico's omtrent hulpverlening zijn door de gehele regio op verschillende wijzen aanwezig. Denk hierbij aan de drukke infrastructuur van de rijkswegen A2, A15, A50 en de A73 die de regio doorkruisen. Maar daarnaast ook de autowegen, provinciale wegen, spoorwegen en alle (smalle) waterwegen vanwege bijvoorbeeld een voertuig te water.

3.5.2 Incidenthistorie

Onderstaande visualisatie (uit het risicoprofiel) laat zien waar in de periode 1 januari 2017 en 1 januari 2023 verkeersongevallen hebben plaatsgevonden waarbij een hulpverleningsvoertuig is gealarmeerd. Daarbij is een verdere uitsplitsing gemaakt van incidenten, om de 'zware' verkeersongevallen beter te kunnen duiden (karakteristieken 'opschaling HV', 'zwaar' en 'vrachtwagen').

3.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

De uitruktijden van de huidige HV-voertuigen zijn bekend. Hiervoor wordt dezelfde methodiek gehanteerd als voor de uitruktijden voor dynamisch alarmeren:

- Geldermalsen 4:07 minuten
- Nijmegen-West 2:12 minuten
- Lienden 4:25 minuten
- Zaltbommel 4:02 minuten

Voor posten die op dit moment geen HV-voertuig als specialisme hebben is deze uitruktijd niet te bepalen. Om een bruikbare tijd te kunnen vaststellen is de gezamenlijke mediaantijd van de vrijwillige posten met een HV-voertuig berekend. Deze komt neer op 4:07 minuten. Deze tijd is voor de berekening van de opkomstgebieden van de vrijwillige posten die nog geen HV-team hebben gebruikt.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

In de regionale visie op HV is voor de HV-teams een gewenste opkomsttijd van 20 minuten opgenomen. Dit is geen wettelijk vastgestelde opkomsttijd, maar een tijd die vanuit Brandweer Gelderland-Zuid wordt nagestreefd. In de volgende dekkingsvarianten zijn de volgende opkomsttijden gehanteerd om de opkomstgebieden in beeld te brengen:

- 20 minuten (gewenste opkomsttijd HV-teams)
- 25 minuten (overschrijding gecategoriseerd te tonen)
- 30 minuten (overschrijding gecategoriseerd te tonen).

Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt voor de HV-teams 100% aangehouden (vergelijkbaar met de tankautospuit), omdat de voertuigen niet zwaarder dan 20.000 kilogram en geen hoog zwaartepunt hebben zoals de waterwagens.

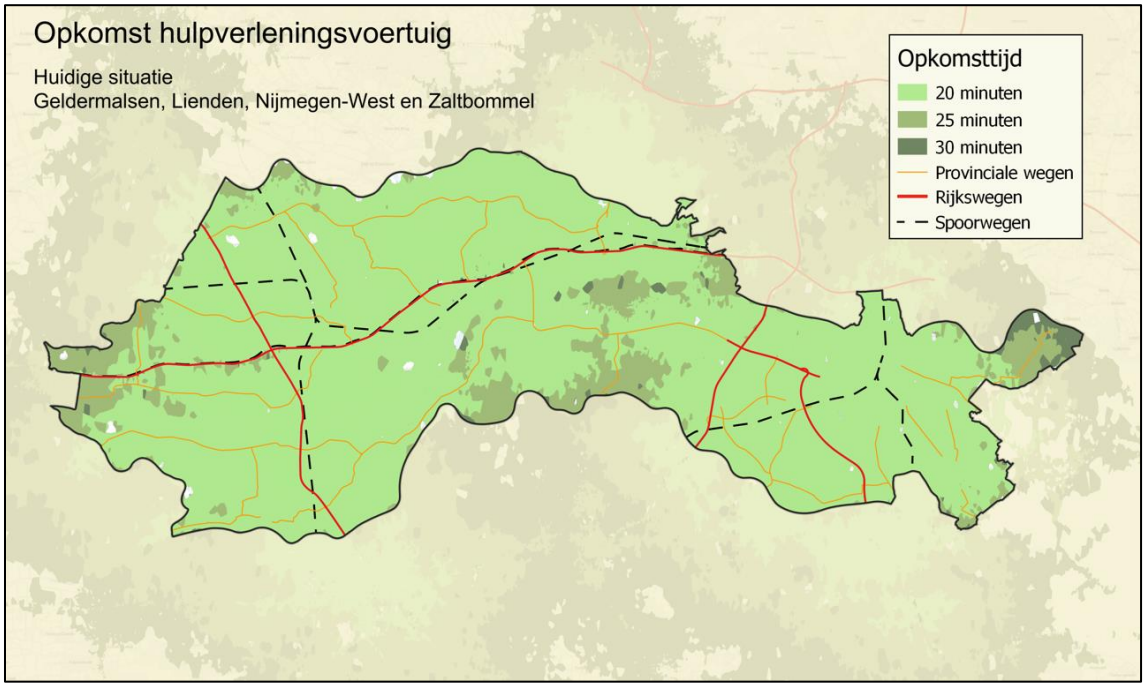
3.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten uitgewerkt om een analyse uit te voeren op de optimale spreiding voor HV-teams. In de onderstaande afbeeldingen is de snelste opkomsttijd te zien en daarmee de totale dekking. De overlap die posten hebben is niet zichtbaar. In de huidige situatie is er met vier teams veel overlap. Daarom is ook gekeken naar varianten met minder teams. Er zijn varianten met twee en drie HV-teams onderzocht. Deze zijn vergeleken met de huidige spreidingsvariant met vier teams.

De volgende posten zijn meegenomen in de uitwerking van de diverse spreidingsvarianten:

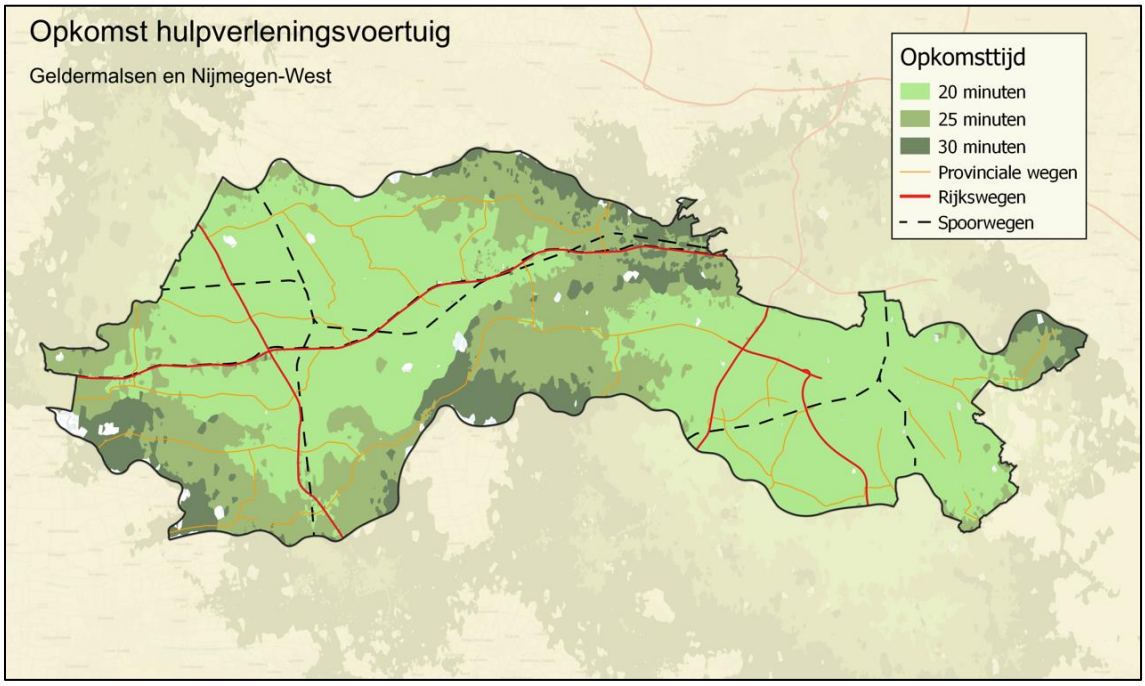
- Geldermalsen (huidige locatie)
- Nijmegen-West (huidige locatie)
- Lienden (huidige locatie)
- Zaltbommel (huidige locatie)
- Beuningen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)
- Herwijnen (aansluiting op risicolocaties in het westelijk deel van de regio)
- Kesteren (om te kunnen afwegen t.o.v. Lienden)
- Ochten (om te kunnen afwegen t.o.v. Lienden
- Wijchen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)
- Waardenburg (om af te kunnen wegen t.o.v. Geldermalsen en Zaltbommel)

Variant HV-4: Geldermalsen, Lienden, Nijmegen-West en Zaltbommel (huidige situatie)

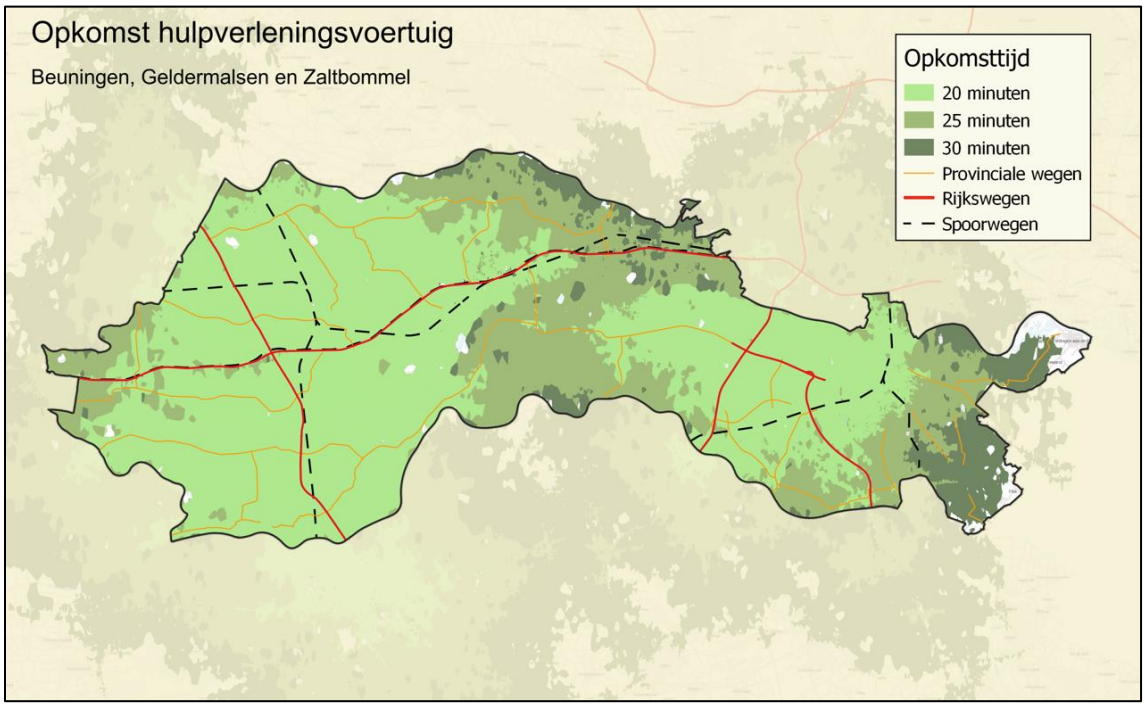
De huidige variant dekt bijna de hele regio met een gewenste opkomsttijd van 20 minuten en daarmee ook een volledige dekking op de auto(snel)wegen.

Variant HV-2: locaties Geldermalsen & Nijmegen-West

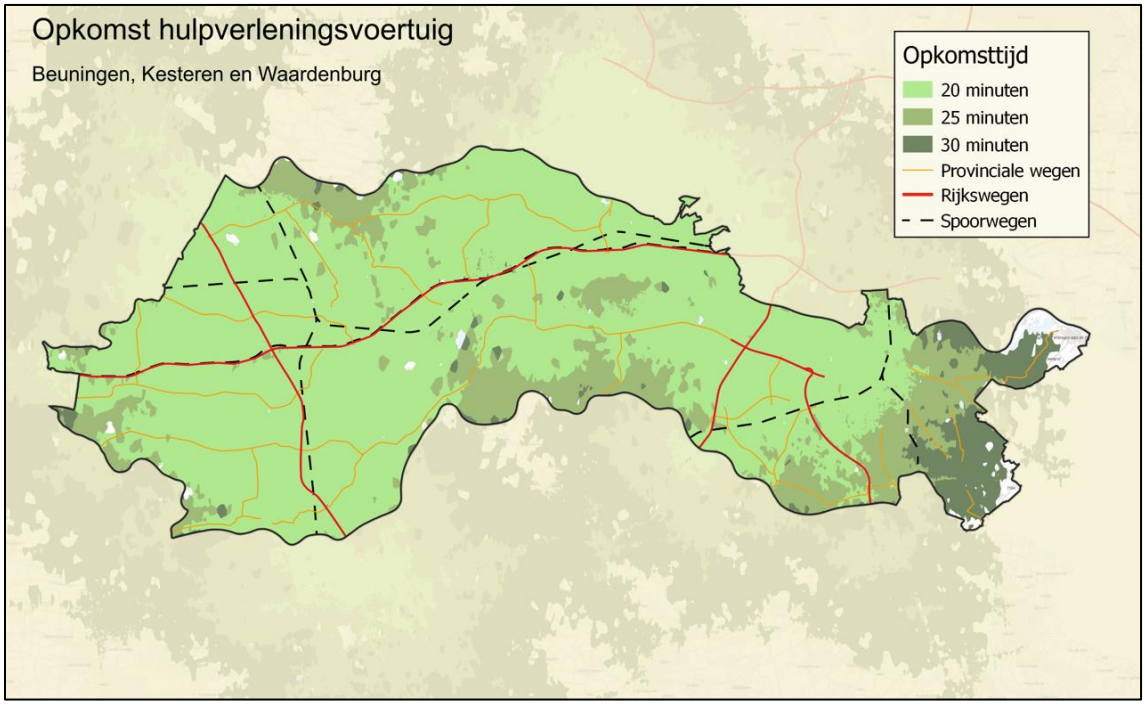
Deze variant laat een dekking zien waarbij delen van de regio niet worden afgedekt binnen de gewenste opkomsttijd van 20 minuten. Grote delen van de autosnelwegen worden wel afgedekt. Een andere variant met twee posten, zoals bijvoorbeeld Waardenburg en Beuningen, laat een vergelijkbaar beeld zien. Met in dat geval een kleine verbetering in het westelijk deel en een kleine verslechtering in het oostelijk deel van de regio.

Variant HV-3A: locaties Beuningen – Geldermalsen – Zaltbommel

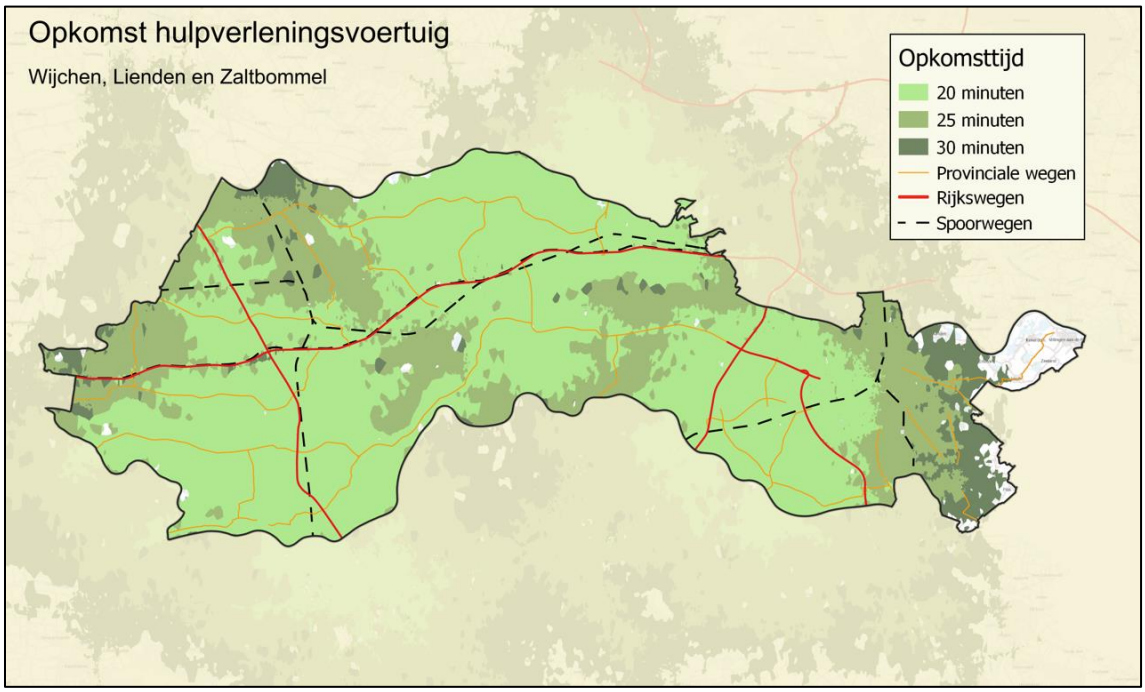
Door het verplaatsen van de HV van Nijmegen-West naar Beuningen zien we de dekking in met name gemeente Berg en Dal afnemen. Aan de westkant van de regio zien we een goede dekking, maar in het midden van de regio wordt de 20 minuten op delen niet gehaald.

Variant HV-3B: Beuningen – Kesteren – Waardenburg

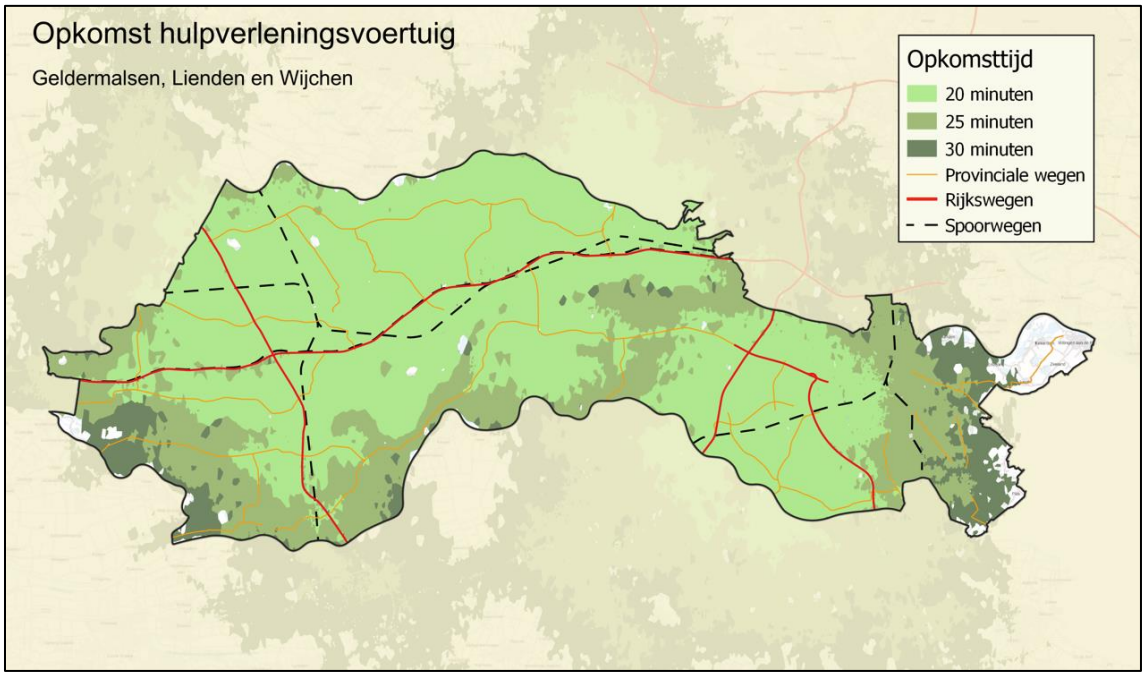
Door het verplaatsen van de HV van Nijmegen-West naar Beuningen zien we de dekking in met name gemeente Berg en Dal afnemen. De drie gebieden sluiten goed op elkaar aan waardoor een goede spreiding gerealiseerd wordt. In de afweging moet worden opgenomen dat Waardenburg een van de posten is waar een redvoertuig staat en dat een tweede groot specialisme daardoor niet in Waardenburg gepositioneerd kan worden.

Variant HV-3C: Wijchen – Lienden – Zaltbommel

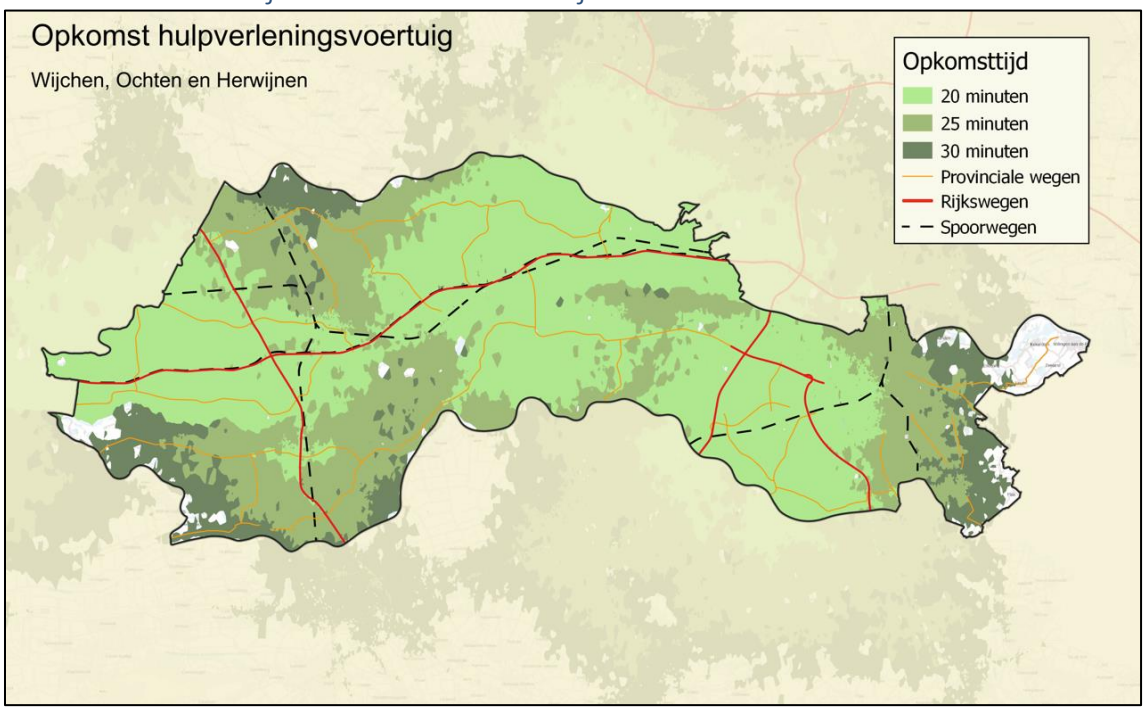
In deze variant is de oostelijke HV in Wijchen gestationeerd. Hierdoor wordt de dekking, ten opzichte van Beuningen richting het zuiden iets beter en neemt de dekking in het noorden iets af (Nijmegen Noord – Lent). De dekking in met name gemeente Berg en Dal zal afnemen. De dekking op de risicolocaties A50 en A73 blijven gelijk. Het westelijke HV-team is gepositioneerd in Zaltbommel waarvandaan het OvD-gebied Zuid en een gedeelte van de gemeente West Maas en Waal gedekt wordt. De HV in het “midden” staat in Lienden zodat de gehele “midden”-as van de regio gedekt wordt vanuit Lienden. De drie gebieden sluiten op elkaar aan. Slechts een klein gedeelte van de A15 (zuidbaan richting knooppunt Deil) wordt niet binnen 20 minuten gedekt door een HV-team. Op dit gedeelte van de A15 is de opkomsttijd 23-24 minuten. Dit is in de huidige situatie 22 minuten.

Variant HV-3D: Geldermalsen, Lienden, Wijchen

Deze variant is qua dekking aan de oostelijke zijde van de regio gelijk aan variant HV-3C. In deze variant is de Zaltbommel vervangen voor Geldermalsen. De HV-teams Geldermalsen en Lienden overlappen elkaar in deze variant en er is een verminderende dekking te zien in het OvD-gebied Zuid en West Maas en Waal. De dekking op de A15 is vergelijkbaar met de huidige situatie en iets gunstiger dan in de variant HV-3C. Meegenomen moet worden dat de post Geldermalsen een ander groot specialisme heeft (GWT).

Variant HV-3E: Wijchen-Ochten- Herwijnen

Deze variant is qua dekking aan de oostelijke zijde van de regio gelijk aan variant HV-3C en D. In deze variant komt het westelijke HV-team uit Herwijnen. In deze variant is de oostelijke HV in Wijchen gestationeerd, hierdoor wordt de dekking richting het zuiden iets beter en neemt de dekking in het noorden (Nijmegen-Noord/Lent) iets af. De dekking op de risicolocatie A50 blijft gelijk. De drie gebieden sluiten op elkaar aan. De dekking in het OvD-gebied Zuid wordt, ten opzichte van de andere potentiële locaties in het westelijk deel, niet binnen de gewenste opkomsttijd afgedekt. Ook is de dekking richting Culemborg minder ten opzichte van de dekking vanuit Geldermalsen, Waardenburg of Zaltbommel.

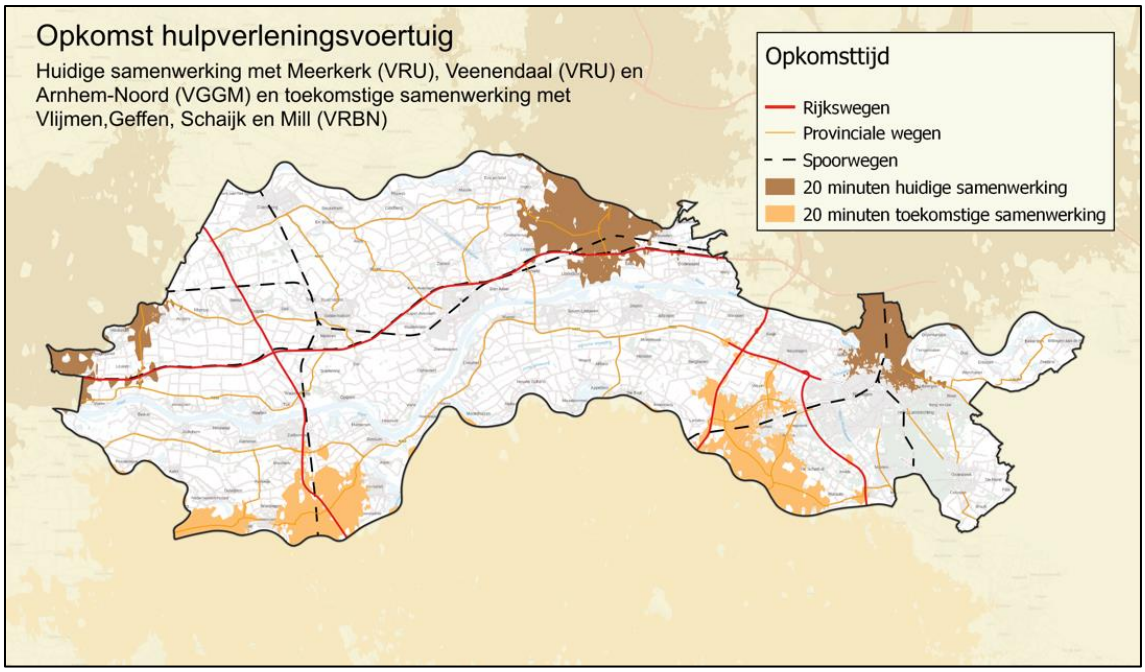
3.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Met buurregio's zijn afspraken gemaakt voor het interregionaal samenwerken op het gebied van hulpverlening. Op dit moment worden de hulpverleningsvoertuigen nog niet tussen alle regio's uitgewisseld. Dit is een bewuste keuze omdat de nieuwe landelijke visie op HV die nog niet in alle regio's geïmplementeerd is.

Regio's waar momenteel interregionale afspraken mee gemaakt zijn:

- Gelderland-Midden (Arnhem-Noord)
- Utrecht (Veenendaal en Meerkerk)

Met de regio Brabant-Noord worden in de nabije toekomst afspraken over interregionale alarmering van de HV's gemaakt. Dit bekent dan dat vanuit Vlijmen, Geffen, Schaijk en Mill ook HV's gealarmeerd kunnen worden voor incidenten in onze regio. Hieronder is bovenstaand geheel verwerkt in de visualisatie op de volgende pagina.

3.9 Uitkomst

Mede vanwege de onzekerheid op onderwerpen zoals bijvoorbeeld klimaatverandering en energietransitie is het te risicovol om terug te gaan naar twee hulpverleningsvoertuigen. Ook ingeval van gepland of ongepland onderhoud is het niet wenselijk om 'maar' twee HV-voertuigen operationeel te hebben.

Met drie hulpverleningsvoertuigen in een 'oost-midden-west' variant is het mogelijk om een goede dekking te realiseren op alle auto(snel)wegen als risicolocaties. Na analyses en weging van factoren (dekking, investering, vakbekwaamheid, werkdruk in relatie tot andere specialismen) is gebleken dat de variant HV-3C (Lienden, Wijchen en Zaltbommel) de meest optimale variant is.

De plaatsing van een HV op post Waardenburg voor het westelijk deel van de regio levert een iets betere dekking op dan de plaatsing van de HV op post Zaltbommel. Maar vanwege het relatief kleine verschil in opkomsttijd (t.o.v. Zaltbommel) en het gegeven dat Waardenburg een redvoertuig als specialisme heeft, is een variant met een HV in Waardenburg op dit moment niet wenselijk. Ook is het wisselen van de specialismen van Waardenburg en Zaltbommel niet wenselijk gezien dit slechts beperkte verbetering oplevert en de investering in vakbekwaamheid (opleidingskosten) hoog is.

Variant HV-3C (Wijchen, Lienden en Zaltbommel) en HV-3D (Wijchen, Lienden, Geldermalsen) liggen dicht bij elkaar. De dekking is in grote mate vergelijkbaar. Omdat met variant 3D er tussen Lienden en Geldermalsen nog overlap is en post Geldermalsen ook het GWT als specialisme heeft, is gekozen voor variant HV-3C.

Aan de oostzijde van de regio biedt de beroepspost Nijmegen-West het grootste inzetgebied. Echter doordat een HV-team gaat bestaan uit vier personen, wat een grote impact gaat hebben op de bezetting van de 24-uursdienst, en de komst van een redvoertuig in deze post, kan deze post geen ander groot specialisme uitvoeren. Hierdoor komen de naastgelegen posten Wijchen en Beuningen in beeld. Dit gezien hun ligging aan de autosnelwegen. Beide posten laten een vergelijkbaar opkomstgebied zien. De HV laten uitrukken vanuit Wijchen sluit het beste aan bij hun poststerkte.

3.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Met de beoogde dekking worden nagenoeg alle auto(snel)wegen als primaire risicolocaties afgedekt. Slechts een klein deel van de A15 wordt niet binnen 20 minuten afgedekt. Het betreft de zuidbaan

van de A15 richting Deil. De overschrijding loopt op tot ongeveer drie tot vier minuten. Het is goed om te beseffen dat in de huidige situatie er ook een overschrijding is van ongeveer twee minuten.

3.11 Impactanalyse

Post

De beoogde posten kunnen de taak (HV-team) uitvoeren op basis van paraatheid en huisvesting. De posten Lienden en Zaltbommel voeren deze taak al jarenlang uit en zijn gedreven om dit te blijven doen. Voor Geldermalsen heeft de keuze voor scenario HV-3C een grote impact, omdat zij deze taak kwijtraken en deze taak de afgelopen jaren ook met plezier hebben uitgevoerd.
Wijchen krijgt de HV als nieuwe taak, maar zal het redvoertuig gaan kwijtraken.

Het bevriezen van het onderzoek voor nieuwbouw voor post Lienden heeft op dit moment geen impact voor de keuze om de HV in Lienden te laten staan.

Impact gelijktijdigheid

De kans op het gelijktijdig alarmeren van zowel de tankautospuit als het HV-team van de post is aanwezig in het primaire verzorgingsgebied van de post. Streven is dat beide eenheden dan kunnen uitrukken. Daarnaast kan een post terugvallen op het ‘TS-Flex-principe’ voor de tankautospuit en zal er technisch worden ingeregeld dat eerst het specialisme wordt bezet bij gelijktijdige alarmering. Waar nodig zal de naastgelegen post dan de tankautospuit leveren.

Financieel

De HV-voertuigen staan op de planning om vervangen te worden. De aanbesteding van nieuwe HV’s is gekoppeld aan de uitkomst van het dekkingsplan. Exploitatiekosten zullen naar verwachting dalen omdat we teruggaan in aantal HV’s. Vanwege de uitbreiding van het aantal kranen, moeten alle voertuigbedieners opgeleid worden in het bedienen van de kraan.

Vakbekwaamheid

Personeel van Nijmegen-West kon tijdens de beroepsdienst vakbekwaam blijven. Voor post Wijchen moeten vrijwilligers opgeleid worden en vakbekwaam blijven. In basis zal de regionale inspanning afnemen, omdat straks drie posten vakbekwaam moeten zijn in plaats van vier. Echter krijgen alle posten te maken met een veranderende taak, zowel de basiseenheden als de HV-teams. De HV-teams gaan zich richten op de ontwikkelingen bij complexere incidenten. Hetgeen gaat betekenen dat de betrokken posten intensievere vakbekwaamheidstrajecten zullen gaan volgen in de toekomst.

4 Grootwatertransportsystemen

Inleiding

Voor situaties waarbij de bluswatervoorziening in de nabijheid van de brand ontoereikend is, beschikt de brandweer over twee systemen waarmee over grote afstanden water aangevoerd kan worden. Voor deze systemen zijn landelijk prestatie-eisen afgesproken.

4.1 Huidige situatie

In de kazernes Geldermalsen en Beneden-Leeuwen zijn de Grootwatertransport-eenheden (GWT) ondergebracht. Vanuit deze posten kan de regio grotendeels bediend worden binnen 45 minuten.

4.2 Wetgeving

Voor het GWT is er geen wettelijke opkomsttijd bepaald.

4.2.1 Gewenste opkomsttijd

In de landelijke visie Grootschalig Brandweeroptreden (GBO) zijn gewenste opkomsttijden voor grootschalige watervoorziening opgenomen. Voor de eerste eenheid wordt een opkomsttijd van 30 minuten aangehouden en voor de tweede eenheid 60 minuten. Voor interregionale bijstand geldt een opkomsttijd van 60 minuten op een uitgangsstelling (UGS) op de eigen regiogrens.

4.3 Kern landelijke of regionale visie

Voor het GWT zijn operationele prestatie-eisen beschreven in de visie op GBO. Deze eisen zijn op pelotons-niveau:

- Capaciteit van continu minimaal 8.000 liter/min aan het manifold, minimaal 1 bar ingangsdruk aan het manifold, inzetdiepte van 1.500 meter.
- Capaciteit van continu minimaal 4.000 liter/min, aan het manifold, minimaal 1 bar ingangsdruk aan het manifold, een inzetdiepte van 3.000 meter.
- Vanuit een oneindige capaciteit (open water).

In de VRGZ hebben we twee systemen die beide voldoen aan de bovenstaande eisen. Hiermee kunnen we twee pelotons voorzien van bluswater bij inzetten in de eigen regio. Bij onderhoud en een bijstandsaanvraag vanuit een andere regio blijft er altijd een systeem in de regio om te voorzien in de bluswater behoefte.

4.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In 2018 is het grootschalig en specialistisch optreden (GBO-SO) geïmplementeerd. In het GBO-SO zijn prestatie-eisen vastgelegd waar de waterlevering bij grote incidenten aan moet voldoen. Om te voldoen aan deze eisen is bepaald dat in de regio twee grote grootwatertransportsystemen beschikbaar moeten zijn. In 2018 zijn Geldermalsen en Beneden-Leeuwen als GWT-locaties gekozen en zijn de oude ‘WTS1000-systemen’ (Hedel en Nijmegen-West) en het ‘WTS800-systeem’ (Culemborg) uit de sterkte gehaald.

Om bij grote watervraag over voldoende bluswater te kunnen beschikken zijn ook twee nieuwe waterwagens aangeschaft. Deze waterwagens kunnen, net als de drie schuimblushaakarmbakken (SBH), als buffer worden ingezet in de periode dat de tank van de tankautospuit leeg is en het moment dat een GWT operationeel is.

Een GWT rukt uit met een haakarm-chassis met slangencontainer, inclusief pompaanhanger, een tankautospuit en een PM met aanhanger. Om snel te kunnen uitrukken en het koppelen onder tijdsdruk te voorkomen is het belangrijk dat het “span” (HA-chassis met pompaanhanger) aangekoppeld staat in de remise.

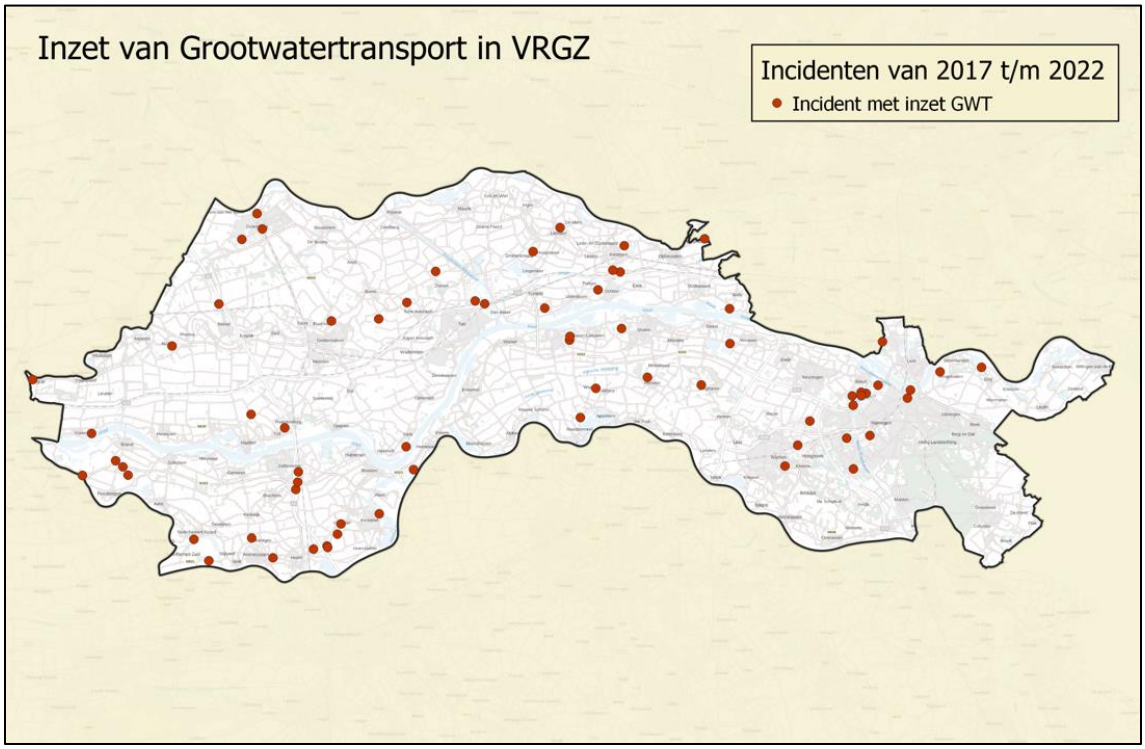
4.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

4.5.1 Risicolocaties

Grootwater-transportsystemen worden met name ingezet voor grotere branden. Daarbij moet worden gedacht aan objecten met grotere brandcompartimenten waar een hoge vuurlast in kan zitten waar veel koelend vermogen voor nodig is. Eventueel voor ondersteuning bij een offensieve buiteninzet, maar met name vanuit defensief optreden. Deze objecten zijn met name terug te vinden op bedrijventerreinen (industrie) en in de buitengebieden (agrarische sector). Ook bij Natuurbrand worden de GWT's ingezet. Wanneer er sprake is van uitbreidingsrisico 'zeer hoog' wordt het GWT direct mee gealarmeerd, in andere gevallen is dit op verzoek.

Daarnaast kunnen GWT's ook ingezet worden bij kleinere branden, waarbij de primaire bluswatervoorziening niet beschikbaar is en het water van grotere afstand aangevoerd moet worden. Ook dit type incidenten komen vooral voor in de buitengebieden waar een primaire bluswatervoorzienig niet aanwezig is of op grotere afstand ligt.

4.5.2 Incidenthistorie

4.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Voor het grootwatertransport worden de uitruktijden van de tankautospuit aangehouden. Er is namelijk onvoldoende data om een betrouwbare uitruktijd vast te stellen voor het GWT zelf.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Met de volgende tijden wordt de dekking van het GWT in de regio inzichtelijk gemaakt:

- 30 minuten opkomsttijd op basis van gewenste opkomsttijd eerste eenheid vanuit GBO
- 45 minuten opkomsttijd op basis van het in beeld brengen van de regionale dekking
- 60 minuten opkomsttijd op basis van de prestatie-eis om een peloton beschikbaar te hebben aan de regiogrens bij een bijstandsaanvraag van een buurregio.

Rijsnelheid

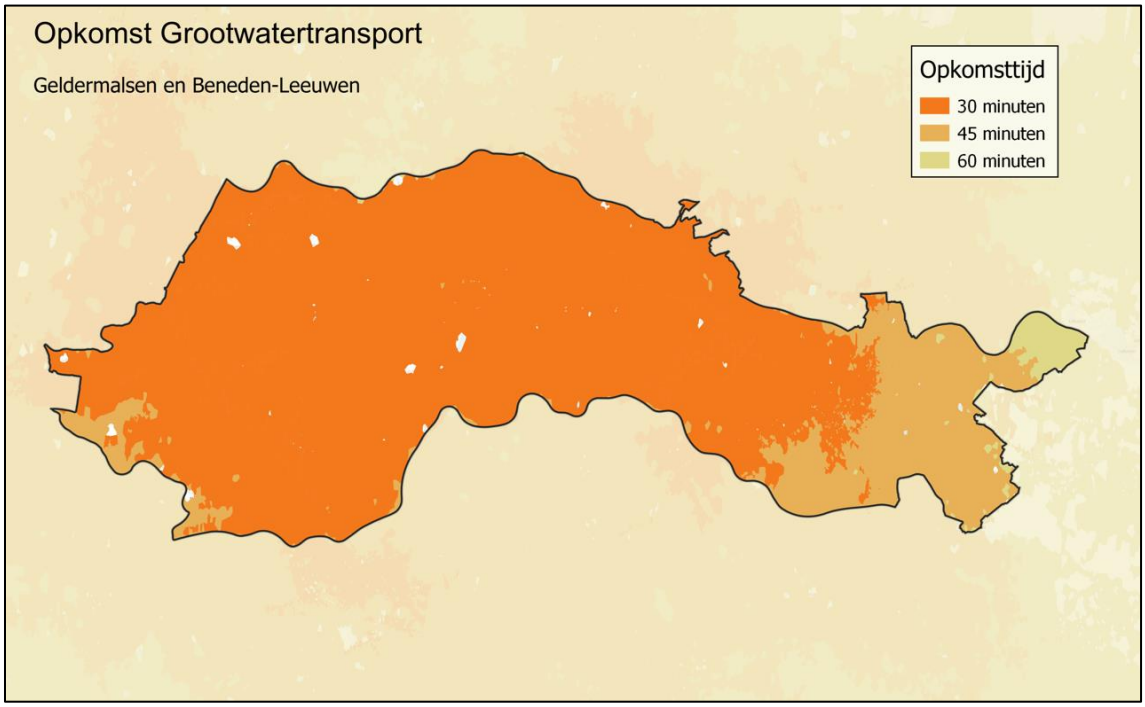
Vanwege de omvang van het GWT, gelet op de omvang en het gewicht van het HA-chassis met pompaanhanger, wordt een rijsnelheid van 85% aangehouden.

4.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten uitgewerkt om een analyse te kunnen doen op de optimale spreiding voor de twee GWT-systemen. Belangrijk om te benoemen is dat de snelste opkomsttijd te zien is en daarmee de totale dekking, maar de overlap die posten hebben is niet zichtbaar. Om te komen tot een goede dekking van de twee GWT-systemen, zijn voor het oostelijk deel van de regio twee andere locaties onderzocht. Geldermalsen als GWT-locatie voor het westelijk deel van de regio is gezien de goede ligging niet heroverwogen.

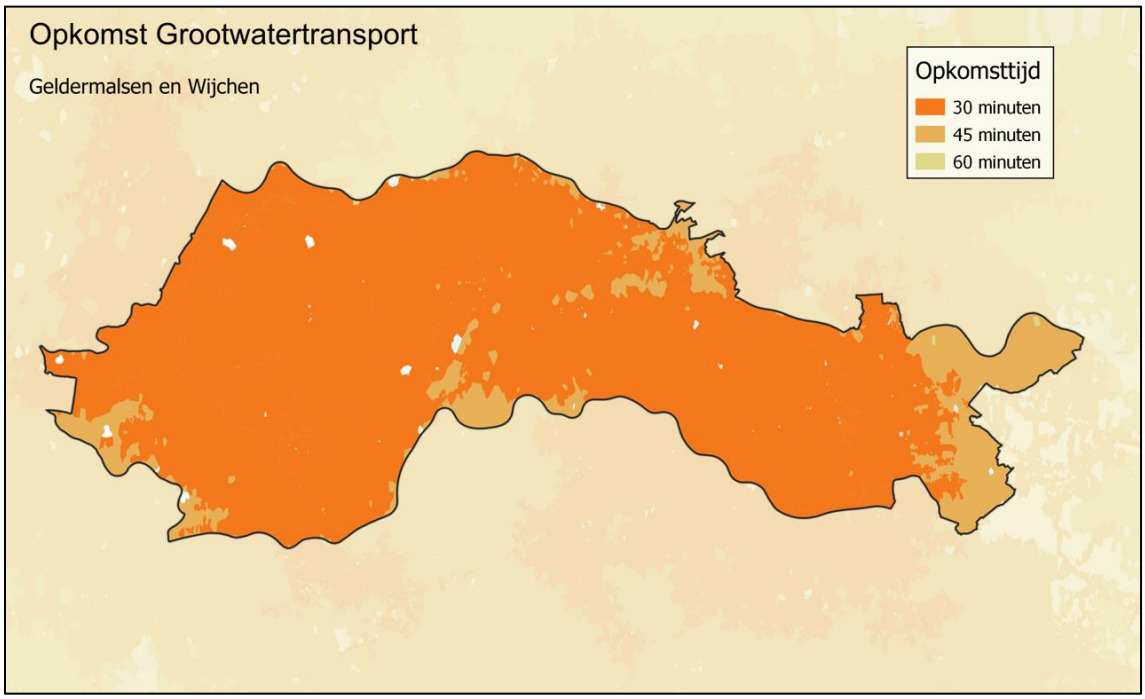
Beuningen en Wijchen zijn de twee posten in het oostelijk deel van de regio die nader zijn onderzocht. Dit op basis van risicolocaties (bedrijventerreinen), het natuurgebied rondom Nijmegen, incidenthistorie en het kunnen voorzien in een optimale dekking in het oostelijk deel. Nijmegen-West is hier als beroepspost vanwege de paraatheid op de tankautospuit en het redvoertuig niet in meegenomen.

Variant GWT-2A: Geldermalsen en Beneden-Leeuwen

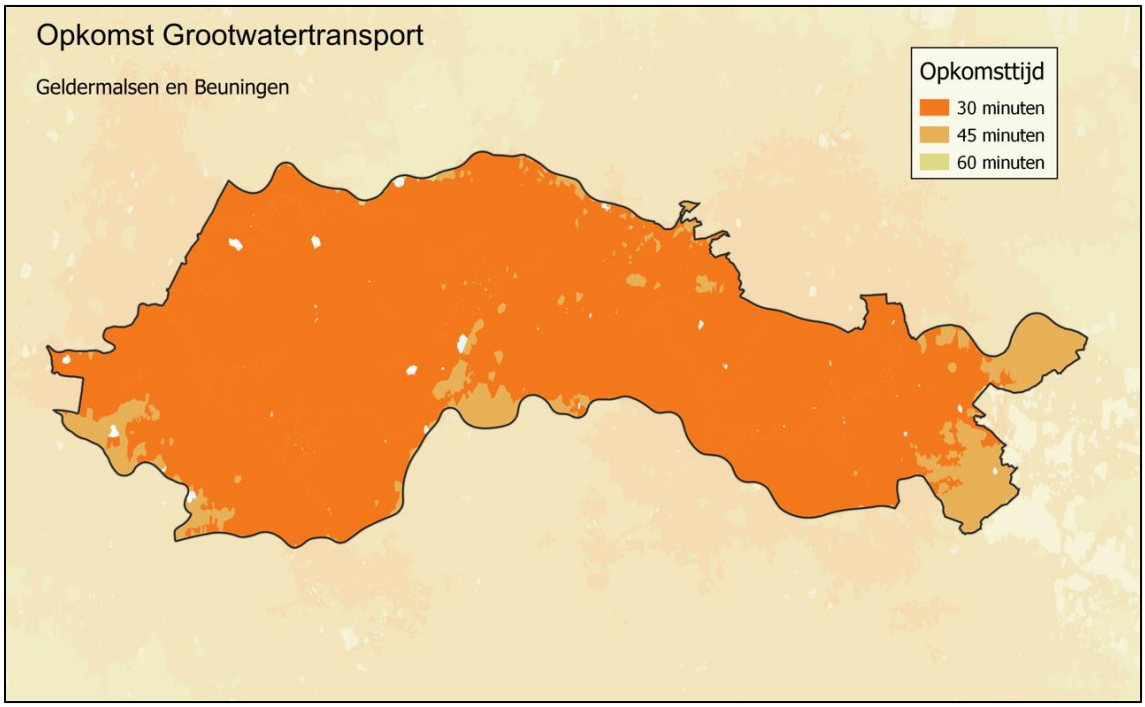
Dit is de huidige spreidingsvariant. Op het overzichtskaartje is te zien dat indicatief 80% van de gehele regio afgedekt wordt in 30 minuten.

Variant GWT-2B Geldermalsen en Wijchen

In deze variant is het GWT van Beneden-Leeuwen verplaatst naar Wijchen. Dit laat een betere dekking zien richting de westzijde van de regio. Het “span” kan aangekoppeld in de kazerne Wijchen staan.

Variant GWT-2C: Geldermalsen en Beuningen

In deze variant is het GWT van Beneden-Leeuwen verplaatst naar Beuningen. Dit laat een betere dekking zien richting de westzijde van de regio en is vergelijkbaar met de variant Wijchen. Opgemerkt moet worden dat deze opkomsten in deze variant vertekenen, omdat het “span” niet aangekoppeld kan staan in Beuningen waardoor de opkomsttijden afwijken.

4.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

GWT inzetten vanuit andere regio's verloopt via interregionale bijstandsaanvragen conform het GBO.

4.9 Uitkomst

Er zijn meerdere spreidingsvarianten uitgewerkt en tegen elkaar afgewogen. De gekozen variant, Scenario GWT-2A Geldermalsen en Beneden-Leeuwen, levert in het oostelijk deel van de regio niet de beste dekking op. Daar is een afweging gemaakt tussen de posten Beneden-Leeuwen (huidige locatie), Beuningen en Wijchen.

Beuningen levert een betere dekking op, maar het GWT past niet in de kazerne. Uitgangspunt hierbij is dat het GWT 'uitrukgereed' in de kazerne moet staan, dus het haakarmvoertuig met opgetrokken haakarmbak en met gekoppelde aanhanger.

Wijchen levert ook een betere dekking op, maar om de onwenselijke situatie te voorkomen dat op deze post twee grote specialismen komen te staan waar een hoge prioriteit aan is toegekend (HV1 en GWT), is een andere keuze gemaakt.

Daarmee wordt er vastgehouden aan Beneden-Leeuwen. De bedrijventerreinen van Beuningen, Nijmegen en Wijchen worden vanuit Beneden-Leeuwen afgedekt binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten.

Voordeel van deze spreiding is ook de centrale restdekking voor als een GWT is ingezet (binnen of buiten de eigen regio). Daarbij kan het voorkomen dat beide GWT's gelijktijdig worden ingezet bij hetzelfde incident.

In het westelijk deel van de regio is, vanwege de strategische ligging en afmeting van de kazernes, geen andere post bekeken dan Geldermalsen.

Bluswatervoorziening is een belangrijk speerpunt waar de brandweer, samen met de gemeenten, zich de komende jaren op blijft richten. Vanwege bijvoorbeeld enerzijds extreem weer (droogte) of anderzijds dunnere leidingdiameters van het drinkwaternet, zou het in de toekomst kunnen betekenen dat bluswatervoorziening op een andere wijze georganiseerd gaat worden. Denk hierbij aan het afstoten van de brandkranen of een reductie op het aantal te gebruiken brandkranen. Wellicht zal dit leiden tot meer waterwagens en/of het in gebruik nemen van andere watertransportsystemen. De samenhang daartussen wordt van wezenlijk belang en kan wellicht in de toekomst aanleiding geven om de huidige voorzieningen/locaties te gaan heroverwegen.

4.10 Argumentatie overschrijden normtijden

Zoals hierboven al is aangegeven is er overschrijding van de gewenste opkomsttijd van 30 minuten in het oostelijk deel van de regio (loopt op naar 45 minuten, maar worden de bedrijventerreinen van Beuningen, Nijmegen en Wijchen op tijd bereikt (binnen 30 minuten). Daarbij is het goed om te beseffen dat de bedrijventerreinen in Beuningen, Nijmegen en Wijchen in basis ook een goede primaire bluswatervoorziening hebben, inclusief voldoende mogelijkheden om het GWT op relatief korte afstand van de brandlocatie te kunnen laten afleggen. Ook voor het natuurgebied en de daaraan gekoppelde voorbereide GWT-routes geldt dat deze niet binnen 30 minuten worden bereikt. Deze locaties worden binnen de 30 tot 45 minuten bereikt.
Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van de inzet van waterwagens als waterbuffer om de tijd te overbruggen totdat er een GWT operationeel is. Vanuit die hoedanigheid is het ook vanuit repressief oogpunt acceptabel dat de opkomsttijd van het GWT in Nijmegen en ten oosten daarvan kan oplopen tot 45 minuten. Voor natuurbrand geldt bijvoorbeeld dat de waterwagens automatisch in de eerste alarmering worden meegenomen.

4.11 Impactanalyse

Post

De paraatheid van de beide GWT-posten is de afgelopen jaren voldoende gebleken om het specialisme operationeel te houden. Qua huisvesting zijn de posten voldoende “diep” zodat het GWT aangespannen in de kazernes kan staan. Ook de motivatie om met het specialisme uit te rukken is bij de posten Geldermalsen en Beneden-Leeuwen hoog, omdat zij de afgelopen jaren een flinke investering hebben gedaan op de vakbekwaamheid van het nieuwe materieel.

Impact gelijktijdigheid

De kans bestaat dat de TS van de betreffende post al is ingezet bij het incident en dat vervolgens het GWT wordt gealarmeerd. Dit is mogelijk, waarbij het technisch zo geregeld is dat het betreffende GWT dan kan uitrukken zonder tankautospuit en dat de andere GWT-post wordt gealarmeerd om de tankautospuit te leveren. Op die manier wordt het gewenste personeel en de hulpmiddelen voor het GWT alsnog aangevuld om zodoende zo snel mogelijk de aanvoer van water op orde te hebben.

Financieel

Geen impact. Beide systemen blijven in de sterkte op de huidige posten.

Vakbekwaamheid

Geen impact. Beide systemen blijven bij de huidige posten.

5 Waterwagens

Inleiding

Bijna alle veiligheidsregio's hebben in de afgelopen jaren, mede op basis van landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van brandbestrijding, (meer) waterwagens aangeschaft. De laatste jaren is er steeds meer kennis opgedaan over effectief blussen en weten we meer over het koelend vermogen wat nodig is om een brand te blussen of beheersen. Dat regio's ervoor kiezen om (meer) waterwagens aan te schaffen heeft er ook mee te maken dat de instanties voor de waterlevering de diameters van de leidingen van het drinkwaternet verkleinen om aan de kwaliteitsnormen van het water te kunnen blijven voldoen. Hierdoor kan het in de toekomst noodzakelijk zijn om meerdere waterwagens te verwerven. De ontwikkelingen met waterleveringen worden op de voet gevolgd om tijdig in te kunnen spelen om voorzienbare water te korten op te vangen.

5.1 Huidige situatie

De regio heeft twee watertankwagens-groot (WT-G[1]) en deze staan in Ubbergen en in Hedel. De inhoud van de tank is 15.000 liter. Daarnaast beschikt de regio over drie schuimblus-haakarmbakken (SBH's) die tevens als watertank (WT[2]) ingezet worden omdat ze standaard 8.400 liter water bij zich hebben. Deze staan momenteel in Beesd, Ochten en Nijmegen-West. De beschouwing op de dekking van de SBH's ten behoeve van een schuiminzet wordt in een separaat hoofdstuk beschreven.

5.2 Wetgeving

Voor waterwagens zijn geen wettelijke opkomsttijden vastgesteld.

5.2.1 Gewenste opkomsttijd

De gewenste opkomsttijd voor waterwagens is gesteld op 20 minuten. Daarmee kan de waterwagen de tweede tankautospuit waar nodig tijdig voorzien van een waterbuffer. Dit in lijn met de berekeningen vanuit het regionale kader bluswatersystematiek uit 2019 en waarbij het uitgangspunt is dat de eerste tankautospuit op een primaire bluswatervoorziening kan aansluiten.

5.3 Kern landelijke of regionale visie

De schuimblus-eenheden (SBH's) staan primair en strategisch gestationeerd om ingezet te kunnen worden bij het bestrijden van incidenten met schuim. In de praktijk worden deze eenheden met name ingezet als waterwagen.

De waterwagens groot (WT-G) zijn beide uitgerust met een bumpermonitor en hydraulisch aangedreven vooras. Hierdoor zijn deze voertuigen geschikt om ingezet te worden bij natuurbranden. Brandweer Gelderland-Zuid heeft geen natuurbrand-voertuigen als basisbrandweereenheid (tankautospuit) en heeft ervoor gekozen om natuurbranden te bestrijden vanaf de paden en te werken met stoplijnen. De waterwagens hebben de mogelijkheid om dicht bij de blussende eenheden op te stellen en deze te voorzien van water.

5.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In het regionale kader bluswatersystematiek (2019) hanteert de brandweer als uitgangspunt dat het redden, voorkomen en beperken van slachtoffers voorop staat. Daarna wordt er ingezet op het blussen of beheersen van de brand en tot slot het beperken van schade. Daarnaast is het uitgangspunt dat wanneer een brand niet geblust kan worden, het overslaan van de brand naar de buren altijd voorkomen moet worden.

[1] WT-G is een voertuig met een watertankinhoud met meer dan 10.000 liter
[2] WT is een voertuig met een watertankinhoud van minder dan 10.000 liter

Op grond van deze uitgangspunten is de regionale bluswatervoorziening goed in beeld gebracht. Er is geconstateerd dat de primaire bluswatervoorziening in de regio over het algemeen goed op orde is. Daarbij is ook in beeld gebracht in welk tijdsbestek na het ontstaan van brand er hoeveel koelend vermogen opgebracht kan worden om een brand te blussen of te beheersen. Dit vanuit een theoretisch rekenkundig model, waarbij het uitgangspunt is geweest dat elke brand zich onder ideale omstandigheden kan blijven ontwikkelen (worst-case scenario).

Bij meer ontwikkelde branden in objecten met grotere compartimenten is de kans aanwezig dat er onvoldoende bluswater voorhanden is. Een tweede basiseenheid kan nodig zijn om hier iets in te betekenen en daarbij kan het van meerwaarde zijn om een waterwagen te laten ondersteunen, zodat er een buffer ontstaat om voldoende koelend vermogen op te kunnen brengen. Lukt dit niet meer vanuit een offensief kwadrant, dan zal de buffer ingezet kunnen worden vanuit een defensieve gedachte en ondersteunend zijn totdat het grootwatertransport operationeel is.

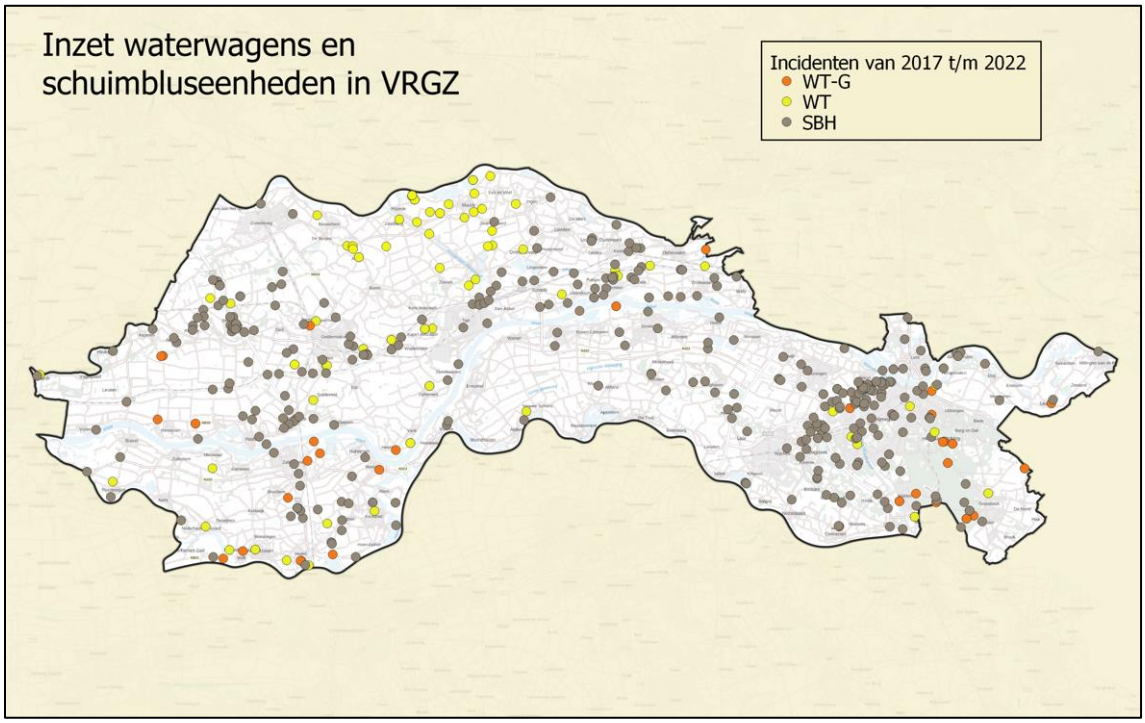
In de in 2022 vastgestelde Melding en Alarmeringsregeling (MAR-Oost5) wordt bij natuurbrand gewerkt met het uitbreidingsrisico. Afhankelijk van het uitbreidingsrisico worden bij de eerste alarmering één of meerdere waterwagens groot (WT-G) gealarmeerd.

5.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

5.5.1 Risicolocaties

We kunnen er van uit gaan dat de primaire bluswatervoorziening in de regio in basis in orde is. Maar voor de locaties waar dit niet het geval is of waar een secundaire bluswatervoorziening nodig is maar niet geborgd is, is een waterwagen van belangrijke meerwaarde. Als we dit doorvertalen, dan kunnen de bedrijventerreinen, natuurgebieden en auto(snel)wegen als risicolocatie worden gezien waar een waterwagen sneller nodig is. Zeker bij natuurbrandbestrijding spelen waterwagens (groot) een belangrijke rol in de levering van voldoende bluswater. Bij een natuurbrand wordt dan ook primair een waterwagen groot (WT-G) gealarmeerd. Uiteraard ook voor de kleinere incidenten waarbij geen primaire bluswatervoorziening in de buurt is.

5.5.2 Incidenthistorie

5.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

De uitruktijd van een WT-G is gebaseerd op de uitruktijd van de tankautospuit. Er is onvoldoende data (>50 incidenten noodzakelijk) om voor de WT-G een eigen uitruktijd te bepalen. Voor de posten die geen WT-G hebben wordt daarom ook de uitruktijd van de tankautospuit gehanteerd.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Voor de waterwagens zijn de opkomstgebieden gevisualiseerd op basis van de volgende opkomsttijden:

- 10 minuten in verband met een beter inzicht in het verloop van de opkomstgebieden.
- 15 minuten in verband met ondersteunen eerste tankautospuit in het buitengebied, dan wel de tweede tankautospuit die op veel plekken binnen 15 minuten ter plaatse is.
- 20 minuten in verband met de gewenste opkomsttijd om een tweede tankautospuit tijdig te kunnen voorzien van water (vanuit de bluswatersystematiek, 2019).

Rijsnelheid

Vanwege de zwaarte van de voertuigen en het vervoeren van water met een hoog zwaartepunt, wordt er gerekend met een rijsnelheid van 85%.

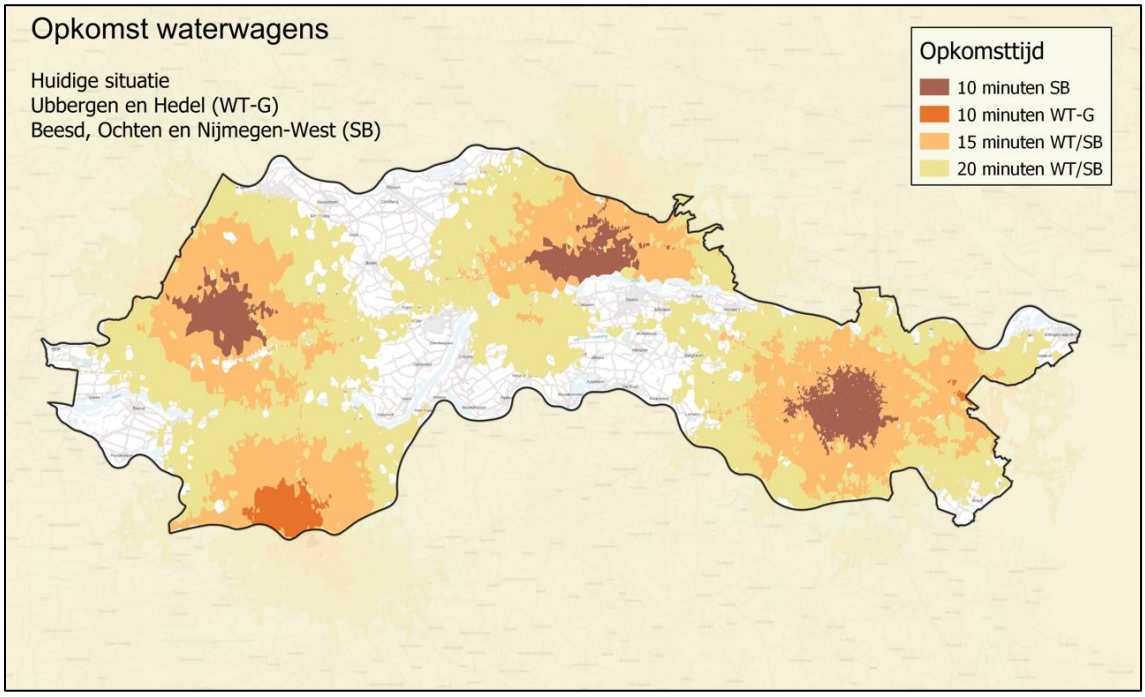
5.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten met de twee WT-G's en drie WT's uitgewerkt om een analyse uit te voeren op de optimale spreiding van de waterwagens. In de onderstaande afbeeldingen is de snelste opkomsttijd te zien en daarmee de totale dekking. Er zijn alleen varianten onderzocht met een spreiding van vijf eenheden.

De volgende posten zijn meegenomen in de uitwerking van de diverse spreidingsvarianten:

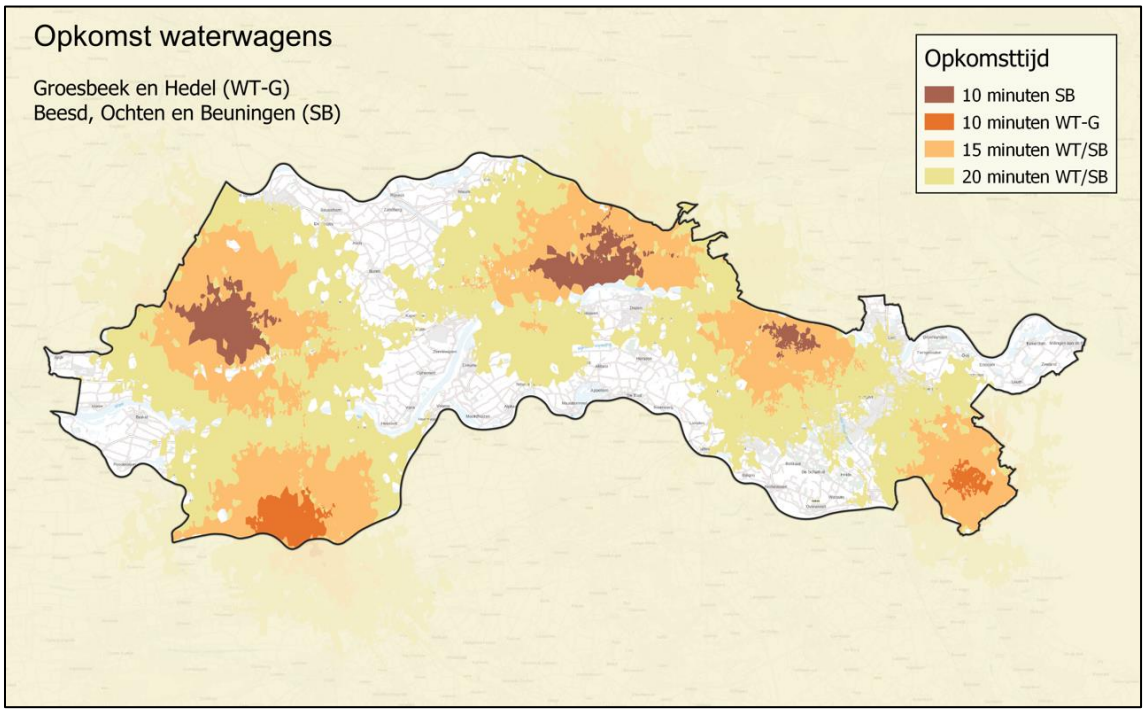
- Beek-Ubbergen (huidige locatie)
- Beesd (huidige locatie)
- Hedel (huidige locatie)
- Nijmegen-West (huidige locatie)
- Ochten (huidige locatie)
- Gameren (om te kunnen afwegen t.o.v. Hedel)
- Beuningen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)
- Wijchen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)

Variant WT-5A: Ubbergen-Hedel (WT-G's) en Beesd-Ochten-Nijmegen West (WT's) (huidige situatie)

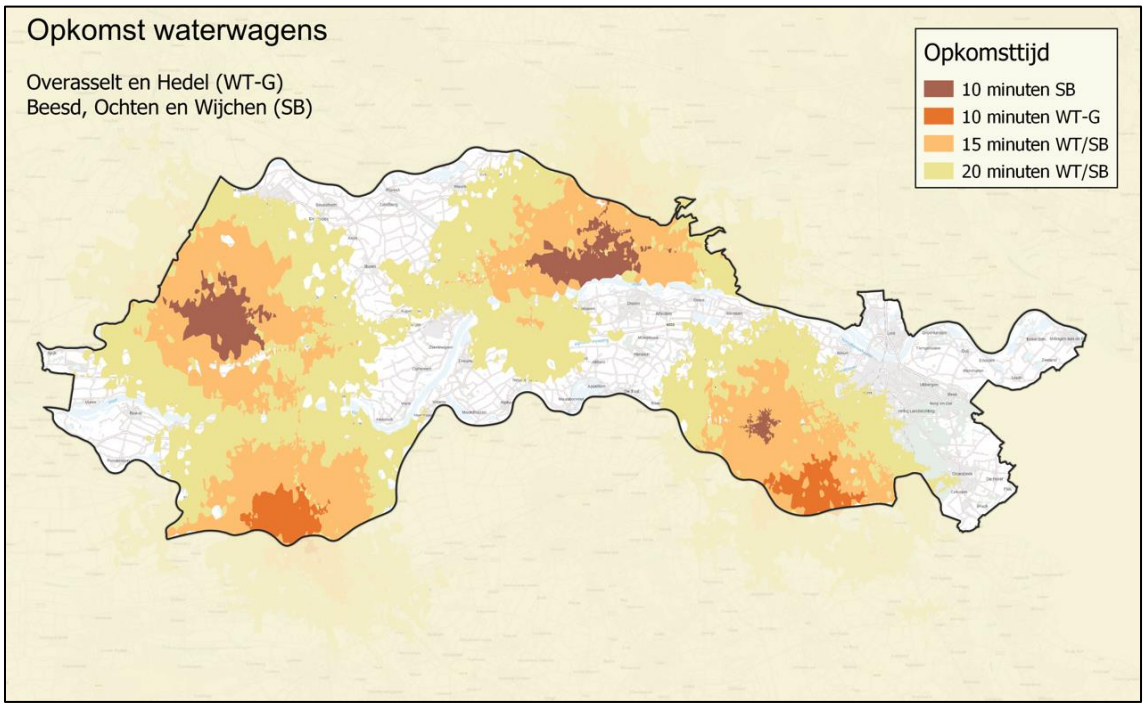
Met de WT-G in Ubbergen wordt ten opzichte van andere onderzochte varianten maar een klein deel van het natuurgebied gedekt. Nijmegen-West dekt een groot gebied vanwege de snelle uitruktijd. In het westelijk deel is een goede spreiding met Beesd, Hedel en Ochten.

Variant WT-5B: Groesbeek-Hedel (WT-G's) en Beesd-Ochten-Beuningen (WT's)

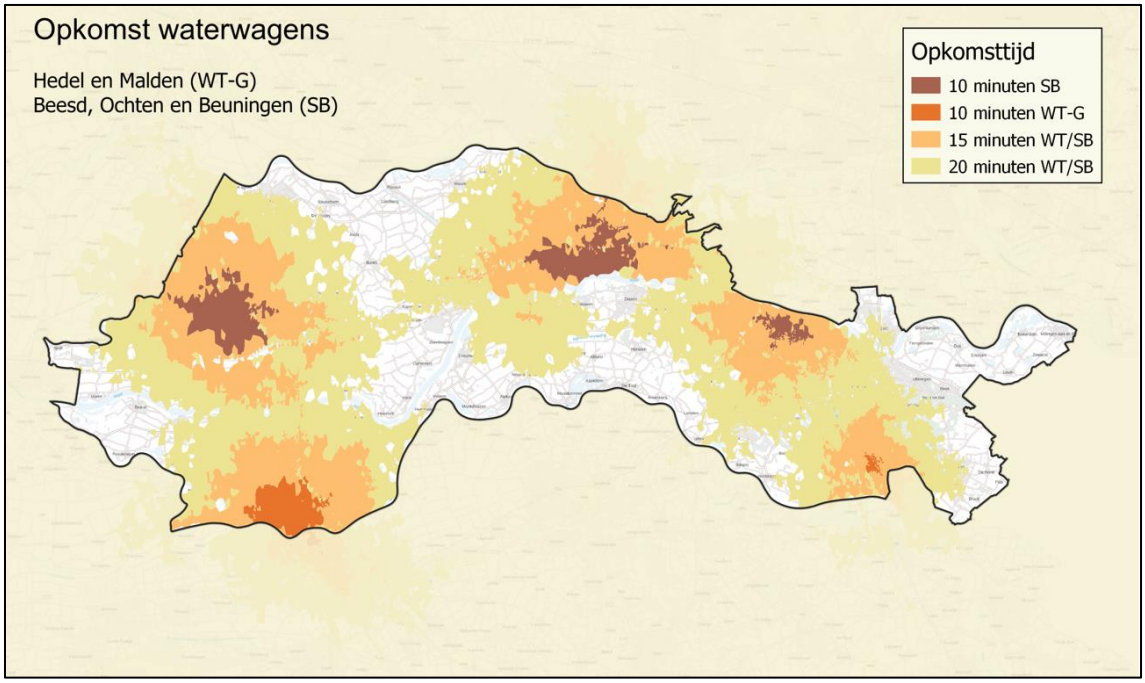
Deze variant biedt een goede dekking voor het grootste natuurgebied met het hoogste risico. Beuningen is na Nijmegen-West de beste locatie voor een waterwagen i.v.m. de aansluiting op de snelwegen en bedrijventerreinen. In het westelijk deel is een goede spreiding met Beesd, Hedel en Ochten.

Variant WT-5C: Overasselt-Hedel (WT-G's) en Beesd-Ochten-Wijchen (WT's)

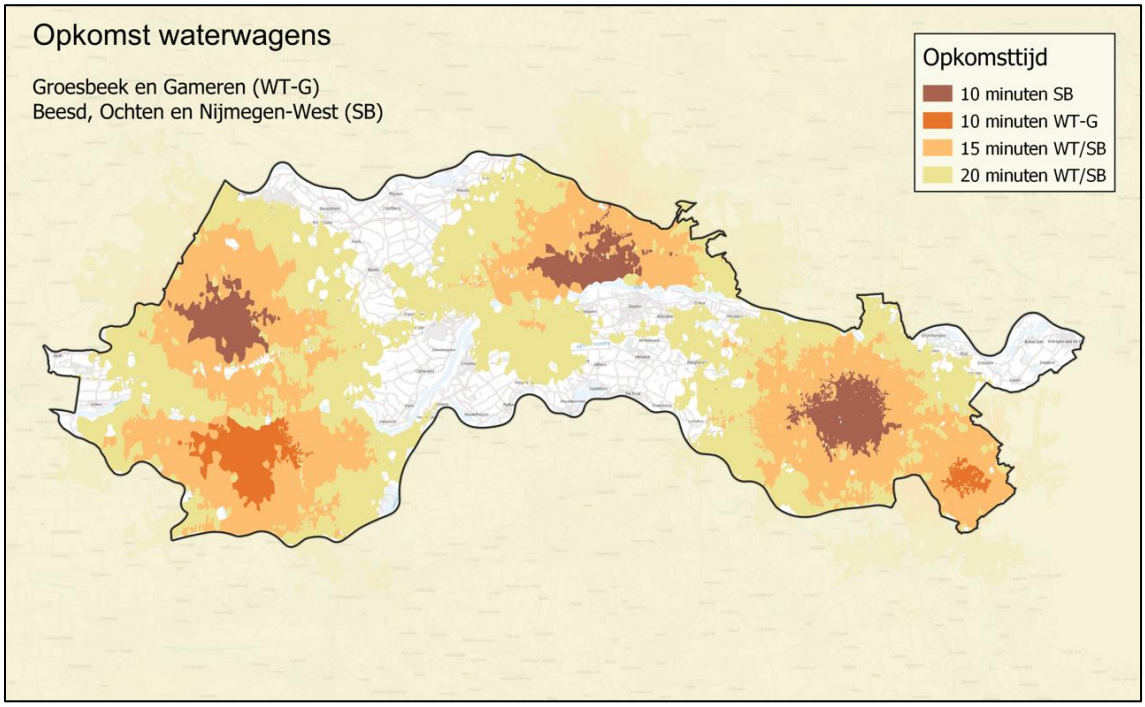
Deze variant biedt de beste dekking voor het vennen-gebied als hoog risico-natuurgebied. Wijchen laat een iets mindere dekking zien op de snelwegen en bedrijventerreinen dan Beuningen. In het westelijk deel is een goede spreiding met Beesd, Hedel en Ochten.

Variant WT-5D: Malden-Hedel (WT-G's) en Beesd-Ochten-Beuningen (WT's)

Met Malden wordt vanuit de dekking van één WT-G de beste dekking bereikt op beide natuurgebieden. In het westelijk deel is een goede spreiding met Beesd, Hedel en Ochten.

Variant WT-5E: Groesbeek-Gameren (WT-G's) en Beesd-Ochten-Nijmegen West (WT's)

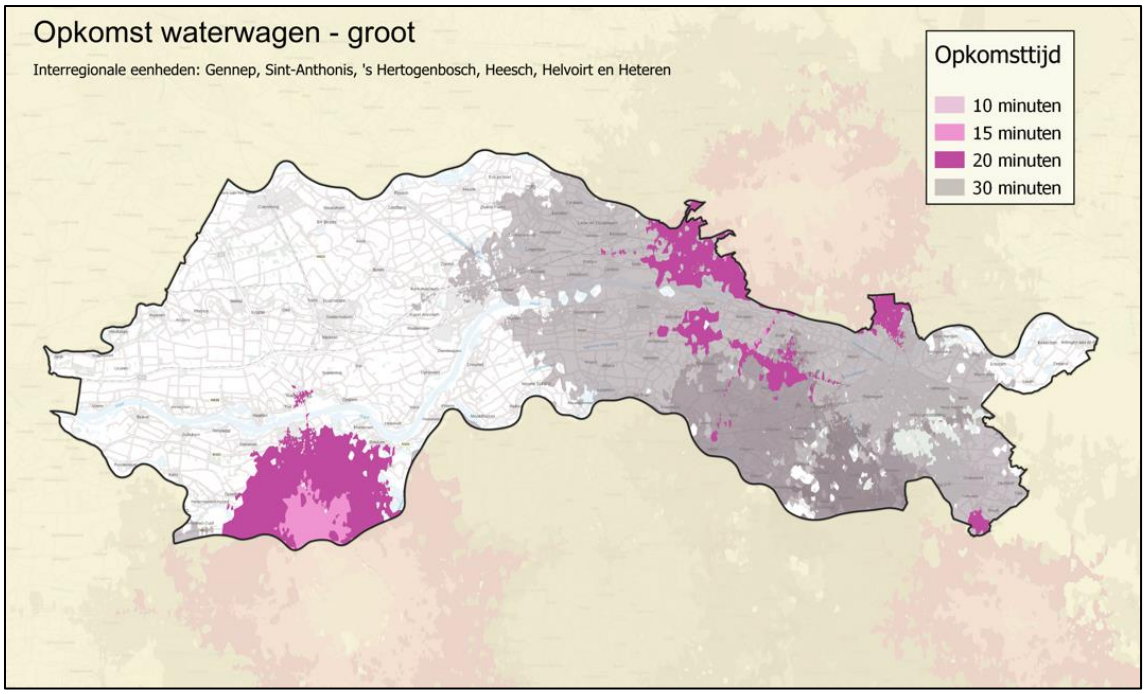

Vanuit deze variant is er een optimale dekking op de natuurgebieden en de auto(snel)wegen. Dat komt omdat Nijmegen-West vanuit een beroepsbezetting een groter inzetgebied bestrijkt, maar ook omdat Beesd, Gameren en Ochten kort aan de snelweg zitten. Gameren laat t.o.v. Hedel een licht verbeterde dekking zien.

5.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Met buurregio's zijn afspraken gemaakt voor het interregionaal samenwerken op het gebied van de waterwagen. Dit primair vanwege de inzetprocedure natuurbrandbestrijding waarin WT-G's worden mee gealarmeerd vanaf een bepaald uitbreidingsrisico.

Vanuit Limburg-Noord kan Gennep met een WT-G gealarmeerd worden. Vanuit Brabant-Noord geldt dat voor Sint Anthonis, 's-Hertogenbosch, Heesch en Helvoirt. Heteren kan vanuit Gelderland-Midden gealarmeerd worden met een WT-G. Vanuit deze regio's is dit geautomatiseerd. Op de volgende pagina de visualisatie van deze interregionale samenwerking.

Daarnaast is het mogelijk om via Midden-West Brabant (Waalwijk) en Utrecht (Schoonrewoerd) een bijstandsaanvraag te doen voor respectievelijk een WT-G en een WT.

5.9 Uitkomst

Gelet op de bestaande situatie, risicolocaties en ambitieniveaus van de posten wordt de optimale spreiding voor de WT-G's en WT's behaald door deze in te zetten vanuit de variant WT-5B met de WT-G in Hedel en Groesbeek en de WT's (in de vorm van SBH's) in Beesd, Ochten en Beuningen.

Het plaatsen van de WT-G in Groesbeek zorgt voor een betere aansluiting op het (grootste) natuurgebied en daarmee ook een goede dekking richting het gebied met de hoogste risicoscores (Risico Index Natuurbrand (RIN)). De beperkte bluswatervoorziening in het gebied weegt mee in deze risicoscores. In geval van een alarmering voor natuurbrand wordt in de eerste alarmering direct een waterwagen groot gealarmeerd. Daarmee is het ook noodzakelijk dat deze zo snel mogelijk ter plaatse kan zijn. Door de WT-G in Groesbeek te plaatsen wordt een betere dekking gerealiseerd ten opzichte van de huidige situatie, met name omdat Ubbergen nu een klein gedeelte van het bosgebied afdekt binnen de gewenste opkomstnorm.

We hebben ook geconstateerd dat Malden en Overasselt een goede locatie zouden zijn. Malden voor beide natuurgebieden. Echter is het daar vanuit huisvesting niet mogelijk om daar een WT-G te plaatsen. Vanuit Overasselt wordt het vennengebied goed bediend. Dit is echter een kleiner natuurgebied, met lagere risicoscores op de RIN-vakken en vanuit die hoedanigheid is ervoor gekozen om te kiezen voor Groesbeek.

Te zien is dat de WT-G vanuit Gameren een betere dekking laat zien dan vanuit Hedel. Echter is dit verschil voor het betreffende gebied niet noemenswaardig om op dit moment een verplaatsing te heroverwegen.

Het plaatsen van de SBH (WT) in Beuningen is gebaseerd op basis van een goede aansluiting op de autosnelwegen en bedrijventerreinen van Beuningen, Nijmegen en Wijchen. De dekking in deze gebieden is vanuit Beuningen wat beter dan vanuit Wijchen. Het plaatsen van de SBH (WT) in Nijmegen-West biedt de beste dekking, maar deze post krijgt een redvoertuig als nieuwe taak.

Bluswatervoorziening is een belangrijk speerpunt waar de brandweer, samen met de gemeenten, zich de komende jaren op blijft richten. Vanwege bijvoorbeeld enerzijds extreem weer (droogte) of anderzijds dunnere leidingdiameters van het drinkwaternet, zou het in de toekomst kunnen

betekenen dat bluswatervoorziening op een andere wijze georganiseerd gaat worden. Denk hierbij aan het afstoten van de brandkranen of een reductie op het aantal te gebruiken brandkranen. Wellicht zal dit leiden tot meer waterwagens en/of het in gebruik nemen van andere watertransportsystemen. De samenhang daartussen wordt van wezenlijk belang en kan wellicht in de toekomst aanleiding geven om de huidige voorzieningen/locaties te gaan heroverwegen.

5.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Kijkend naar de gewenste opkomsttijden wordt niet in heel de regio de opkomsttijd van 20 minuten gehaald, maar dat geldt wel voor het grootste deel van de auto(snel)wegen, het bosgebied als hoog risico natuurgebied en de grotere bedrijventerreinen in de regio.

Specifiek voor het natuurgebied worden een of meerdere WT-G's gealarmeerd afhankelijk van het uitbreidingsrisico. Het gebied rond Groesbeek en Malden wordt in 20 minuten door een WT-G bereikt. Het vennengebied rond Overasselt wordt binnen ongeveer 25 minuten bereikt. Een tweede (interregionale) WT-G is hier binnen 30 minuten ter plaatse. Gezien er binnen de VRGZ rond het natuurgebied één WT-G beschikbaar is dit de meest haalbare dekking voor natuurbrandbestrijding.

5.11 Impactanalyse

Post

De verplaatsing van de WT-G van Ubbergen naar Groesbeek is goed uitlegbaar, maar zal een grote teleurstelling zijn voor Ubbergen. Voor Groesbeek betekent het een ruiling met een ander specialisme waarmee de poststerkte al aansluit op de taak en huisvesting ook geen probleem is. In Beuningen zijn enkele jaren geleden aanpassingen gedaan aan de kazerne. Daardoor is het nu mogelijk om de SBH in de post te huisvesten. Daarnaast is de poststerkte voldoende om deze taak erbij te krijgen.

Impact gelijktijdigheid

De kans op het gelijktijdig alarmeren van zowel de tankautospuit als de waterwagen van de post is aanwezig in het primaire verzorgingsgebied van de post. Streven is dat beide eenheden dan kunnen uitrukken. Daarnaast kan een post terugvallen op het 'TS-Flex-principe' voor de tankautospuit en zal er technisch worden ingeregeld dat eerst het specialisme wordt bezet bij gelijktijdige alarmering. Waar nodig zal de naastgelegen post dan de tankautospuit leveren.

Financieel

Behoudens opleidingskosten voor het vakbekwaam worden (Groesbeek en Beuningen) zijn er geen andere kosten te verwachten. Voertuigen worden doorgeschoven zonder dat er aanpassingen aan gebouwen en voertuigen noodzakelijk zijn.

Vakbekwaamheid

Voor het verplaatsen van de WT-G naar Groesbeek is het noodzakelijk dat de chauffeurs van Groesbeek opgeleid worden in het bedienen van en het rijden met de WT-G. Voor Beuningen betreft het ook het bedienen van en het tijden met de SBH en waarbij de inzet van schuim een aanvullende opleiding vereist. Daar wordt in hoofdstuk 14 verder op ingegaan.

6 Oppervlakteredding

Inleiding

Een oppervlaktereddingsteam wordt ingezet voor het redden van personen en dieren die zich in het water bevinden en nog aan de oppervlakte zijn en waarbij geen grijpredding door de tankautospuit kan worden uitgevoerd. Een oppervlaktereddingsteam kan een redding uitvoeren tot 200 meter uit de walkant of vanaf een vaartuig. De inzet van een oppervlaktereddingsteam kan worden ondersteund door een (brandweer)vaartuig.

6.1 Huidige situatie

Op dit moment voeren 18 posten de OR-taak uit. De OR-taak wordt met de tankautospuit uitgevoerd. Vanuit het huidige brandweerzorgplan wordt een gewenste opkomsttijd van 15 minuten nagestreefd. De 18 posten zijn als volgt: Asperen, Culemborg, Nederhemert, Waardenburg, Kerkdriel, Varik, Maurik, Maasbommel, Opheusden, Druten, Beuningen, Lent, Wijchen, Nijmegen-West, Nijmegen-Centrum, Overasselt, Malden en Ubbergen. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de Reddingsbrigade Culemborg, vanuit een prestatieovereenkomst, de OR-taak in Culemborg uitvoert.

6.2 Wetgeving

De wet geeft geen vastgestelde opkomsttijden aan voor het oppervlaktereddingsteam.

6.2.1 Gewenste opkomsttijd

Vanuit de nieuwe landelijke handreiking voor dekkingsplannen heeft de tankautospuit als basisbrandweereenheid een gewenste opkomsttijd van 15 minuten (referentiewaarde voor het buitengebied) met een ondergrens van 18 minuten om ter plaatse te komen (ondergrens bandbreedte). Recreatieplassen liggen verspreid door de regio, veelal in het buitengebied. Het is wenselijk dat een OR-team dan ook binnen dezelfde tijd ter plaatse kan zijn. Daarmee wordt er voor het OR-team een gewenste opkomsttijd van maximaal 18 minuten nagestreefd.

6.3 Kern landelijke of regionale visie

Vanuit Brandweer Nederland is er een geactualiseerde Visie Waterongevallenbestrijding beschikbaar (2023). De kern van de visie is het blijven uitvoeren van de drietrapsraket: grijpredding, oppervlakteredding en duikredding.

Naast de visie kan er worden teruggevallen op het Handboek Incidentbestrijding op het water (2021, NIPV; *Lectoraat Energie- en transportveiligheid).* Onder brandweerzorg valt het rampenbestrijdingsproces ‘grootschalige redding’. Hierbinnen vallen ook het brandweerduiken en grijp- en oppervlaktereddingen bij waterongevallen.

Brandweer Gelderland Zuid heeft een ambitie uitgesproken om toonaangevend te willen worden op incidentbestrijding op het water. Daarbij zijn we aangehaakt bij de uitwerking van de landelijke visie op scheepsincidentbestrijding.

Op dit moment hebben 18 posten de OR- taak en daarmee is het verworden tot een basistaak wat er door veel posten bij wordt gedaan. In lijn met de ambitie zal oppervlakteredding meer ingericht moeten gaan worden als specialisme. Verder is de insteek om de OR-taak niet als nieuwe taak bij een post te beleggen, maar dat een reductie van teams plaatsvindt op basis van de huidige 18 posten.

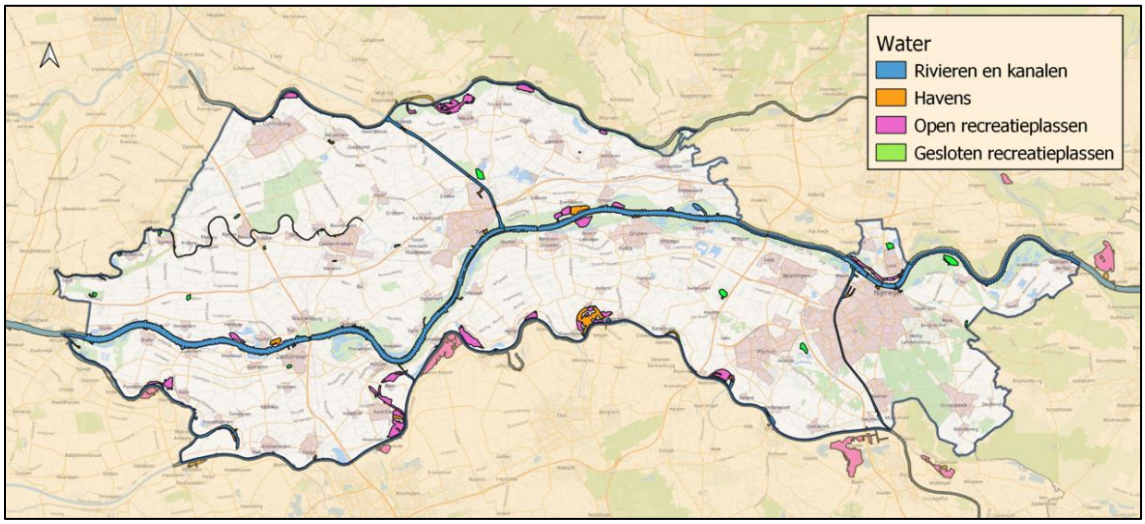
Door inzet van minder OR-teams ontstaat ook een verhoging van repressieve ervaring per post die de taak uitvoert. In de huidige situatie is het zo dat er posten zijn die de afgelopen zes jaar niet gealarmeerd zijn voor een inzet met een OR-team. Gelderland-Zuid is een waterrijke regio, maar het is goed om de gewenste opkomsttijd vooral te projecteren op de wateren waar veel zwemrecreatie plaatsvindt, omdat daar de meerwaarde voor een OR-inzet het grootst is.

6.4 Recentelijk vastgesteld beleid

Procedure Oppervlakteredding bij waterongevallen door de brandweer (VRGZ, versie 1.1, augustus 2023) en de Natte RI&E (Brandweer Gelderland-Zuid, juni 2023)

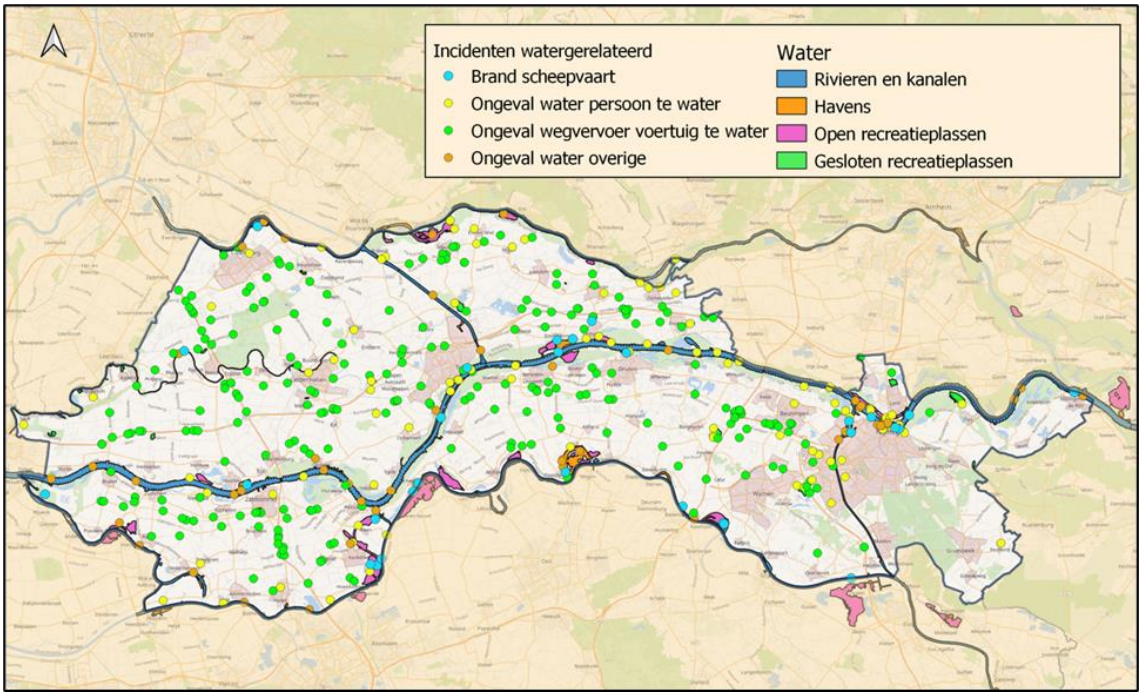
6.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

6.5.1 Risicolocaties:

Bij de bepaling van de water-risicolocaties in onze regio gaan we primair uit van de recreatieplassen waar veel gezwommen wordt bij mooi weer. Daarvoor is zwemwater.nl als bron aangehouden. Dit wordt beheerd door de samenwerkende organisaties Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen, Rijkswaterstaat en BIJ12. Daarnaast wordt er ook gekeken naar de havens, de rivieren en de kanalen, aangevuld met de regionale kennis van open en gesloten waterplassen waar recreatie plaatsvindt. Het is goed te beseffen dat we hierbij ook de grote vaarwegen: Maas, Waal, Neder-Rijn en Lek meerekenen als mogelijke zwemlocaties hoewel dit uitdrukkelijk verboden is.

6.5.2 Incidenthistorie:

Over de afgelopen vijf jaar is de OR-taak 420 maal gealarmeerd, met de huidige 18 posten is dit een gemiddelde van iets meer dan vier alarmeringen per post per jaar. Het is daarbij goed om te beseffen

dat tot en met 2022 een OR-team standaard werd mee gealarmeerd bij een dienstverlening waarbij een dier in het water of ijs in de problemen zat. Daarnaast wordt een OR-team naast een persoon te water ook mee gealarmeerd bij een voertuig te water. In veel gevallen komen de auto's in smallere waterwegen terecht die ook middels de basistaak grijpredding vanuit de tankautospuit gedaan kunnen worden.

6.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Voor de uitruktijd wordt de mediaan-uitruktijd van de tankautospuit genomen. Daarbij wordt één minuut extra toegekend voor de aankleedprocedure van twee oppervlakteredders wat op de post plaatsvindt voordat er wordt uitgerukt.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

In lijn met de opkomsttijd van de eerste tankautospuit in het buitengebied van de regio worden de opkomstgebieden van 15 en 18 minuten getoond. Ook de 20 minuten opkomst is meegenomen omdat er een scenario is uitgewerkt met een spreidingsvariant van een OR-team per OvD-gebied.

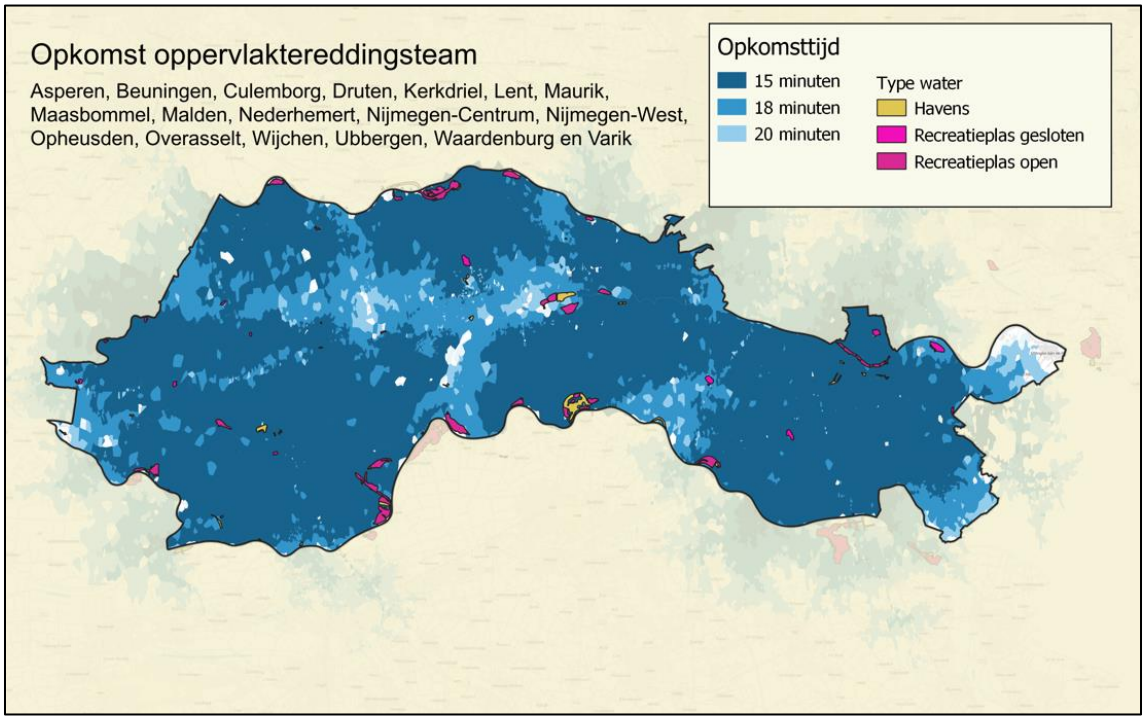
Rijsnelheid

Er wordt met de tankautospuit uitgerukt en daarmee wordt een rijsnelheid van 100% gehanteerd.

6.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten voor de OR-teams uitgewerkt om een analyse uit te kunnen voeren op de optimale spreiding van deze teams. In de onderstaande afbeeldingen zijn de gebieden te zien die binnen 15, 18 en 20 minuten bereikt worden. Er zijn alleen varianten onderzocht met een spreiding vanuit de posten die in de huidige situatie ook de OR-taak hebben. Op basis van risicolocaties, incidenthistorie en overlappende opkomstgebieden is bekeken welke posten uit de sterkte gehaald kunnen worden.

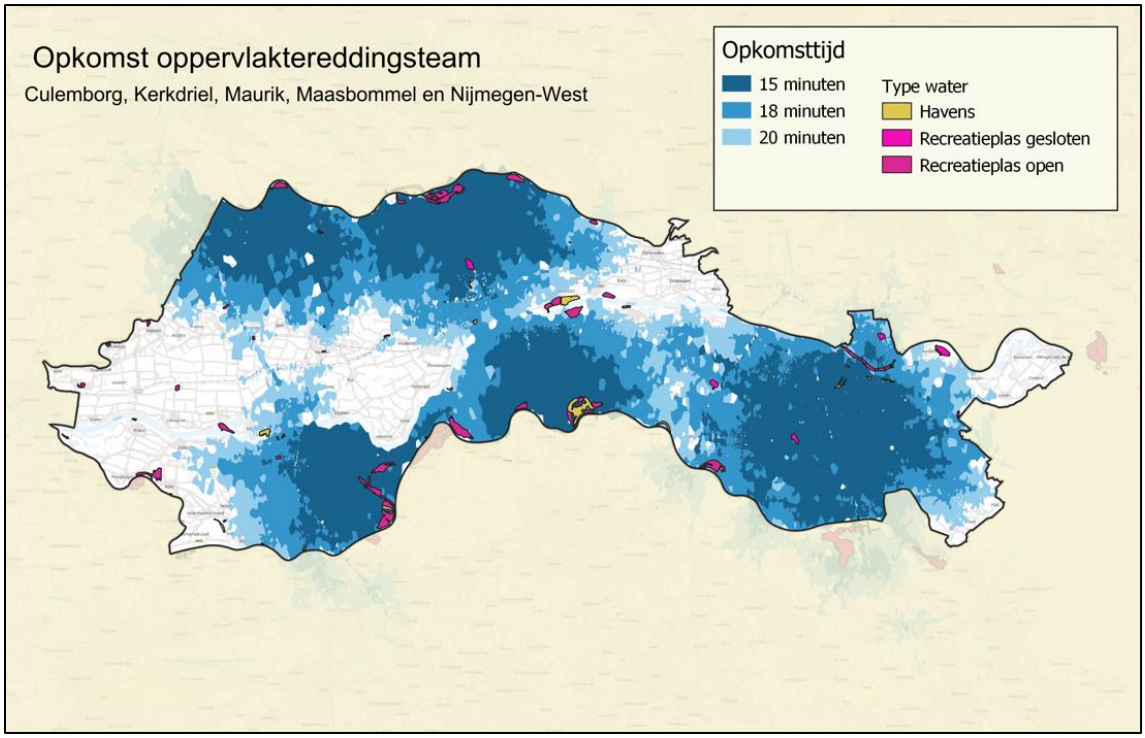
Variant OR-18: huidige situatie met 18 posten

De spreiding van 18 posten die de OR-taak uitvoeren, zorgt ervoor dat het grootste deel van de regio binnen 15 minuten wordt bereikt. Ook op plekken waar weinig tot geen zwemrecreatie plaatsvindt en

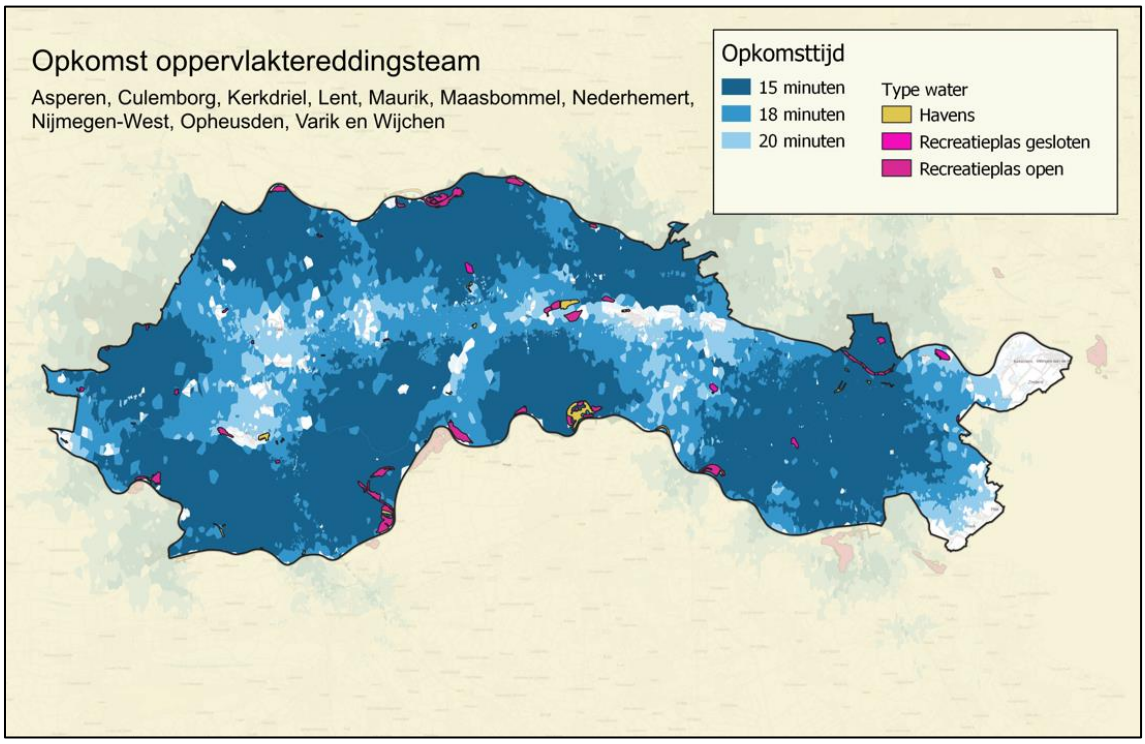
er weinig tot geen incidenten plaatsvinden van persoon te water. Wel komt het voor dat de post dan uitrukt als OR-team voor een voertuig te water, maar dit zijn veelal de auto's in de sloot langs de weg, waarbij een grijpredding afdoende is.

Variant OR-5: terug naar vijf posten (één per OvD-gebied)

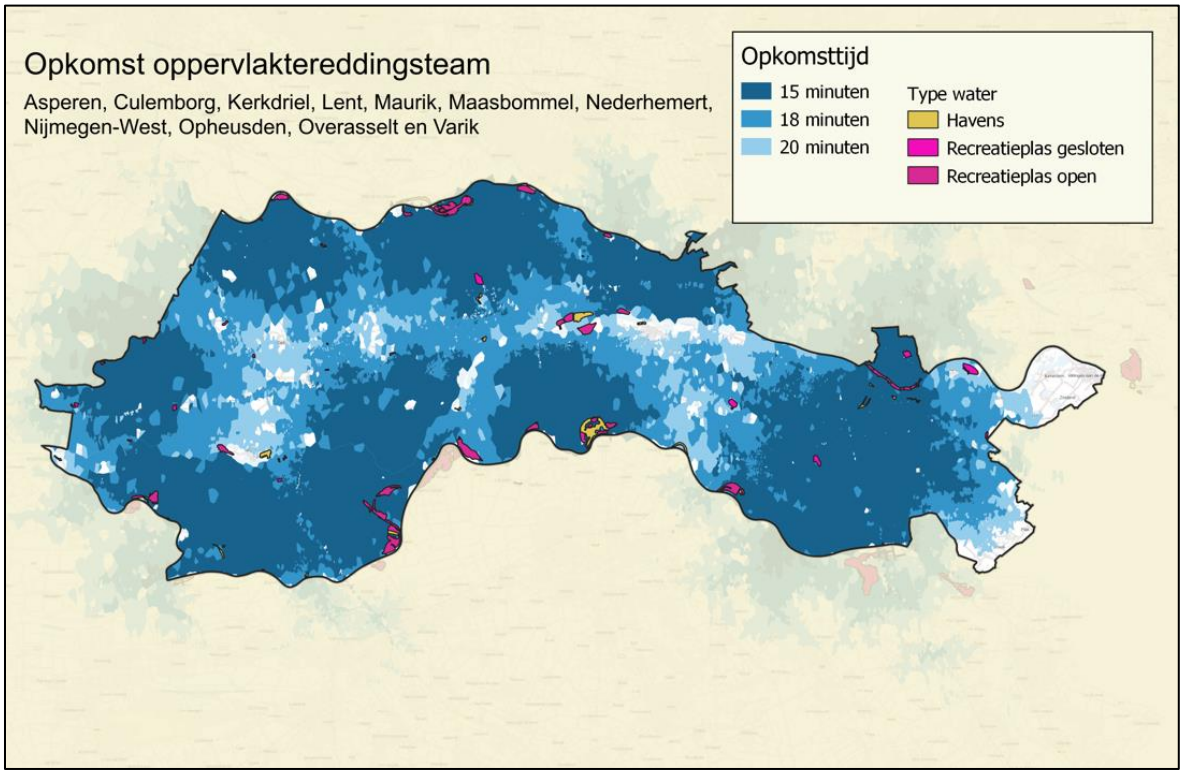
Kijkend naar een spreidingsvariant van vijf OR-teams, dan is te zien dat de grootste recreatieplassen wel binnen 18 minuten worden gedekt en dat geldt ook voor grote delen van de Lek en Maas. In het westelijk deel van de regio geldt dat niet; diverse recreatieplassen worden niet gedekt en dat geldt ook voor de Linge en de Afgedamde Maas. In het oostelijk deel van de regio is er vanuit de beroepspost Nijmegen-West een relatief goede dekking, maar is te zien dat de meeste grote recreatieplassen op de grens van 18 minuten liggen (Loonse Waard, Lentse Plas, Groene Heuvels en de Bizonbaai).

Variant OR-11A: dekking vanuit 11 posten

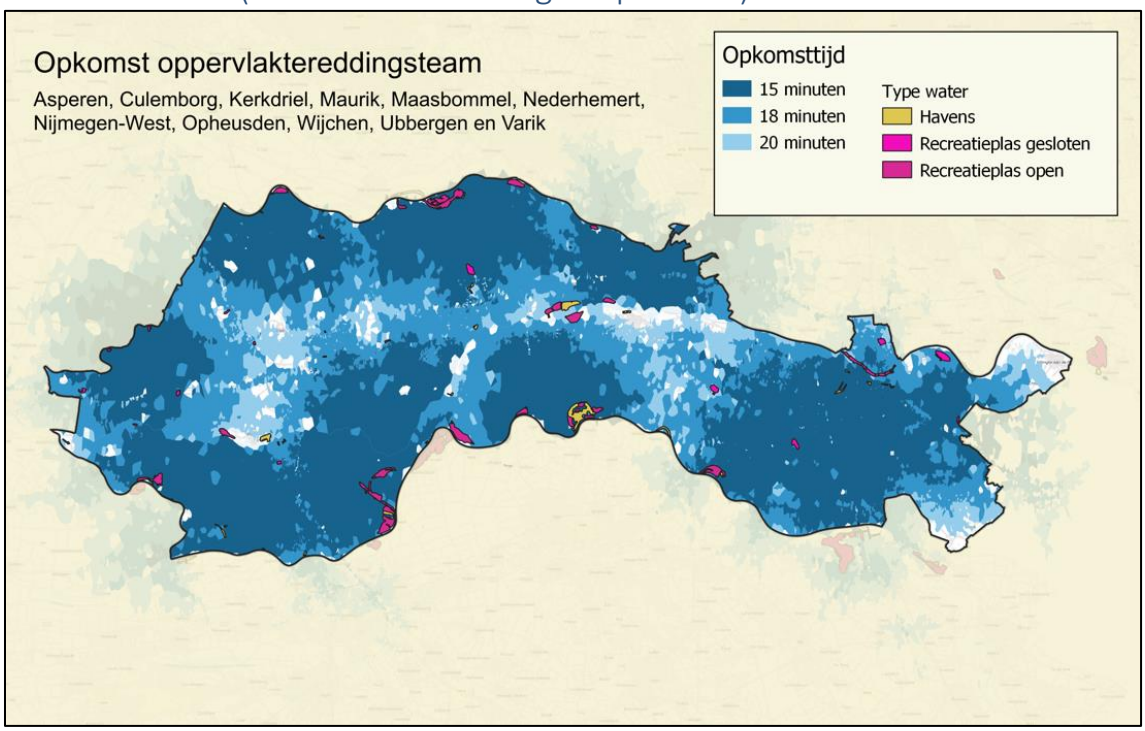
Kijkend naar de spreidingsvariant van elf OR-teams, dan is te zien dat alle recreatieplassen binnen 18 minuten bereikt worden. Dat geldt alleen niet voor de Bizonbaai en de Crobsche Waard, maar daar is wel een OR-team binnen 20 minuten. Daarnaast is er geen OR-team binnen de gewenste opkomsttijd van 18 minuten ter plaatse bij de Overnachtingshaven van Haaften en de haven van Druten. In de havens wordt in basis niet gezwommen, de overschrijding is daarmee aanvaardbaar.

Variant OR-11B (OR-11A met Overasselt i.p.v. Wijchen):

Kijkend naar de variant waarbij Overasselt het OR-team zou hebben in plaats van Wijchen, dan valt een vergelijkbare dekking te zien. Overasselt ligt echter verder weg van de recreatieplassen waar veel gezwommen wordt. Ook aan de hand van de incidenthistorie valt te concluderen dat een OR-team in het gebied van en rondom Overasselt in basis weinig meerwaarde heeft.

Variant OR-11C (OR-11A met Ubbergen i.p.v. Lent):

In deze variant is Ubbergen als OR-team meegenomen en is Lent buiten beschouwing gelaten. Het verschil is in dit geval dat de Bizonbaai vanuit deze variant wel binnen 15 minuten is gedekt en vanuit die hoedanigheid zou dit een beter spreidingsmodel zijn. Echter loopt de opkomsttijd in het inzetgebied tussen Lent en Nijmegen (Spiegelwaal/ Waalstranden) met enkele minuten op en hier vinden regionaal veruit de meeste incidenten plaats als het gaat om een persoon te water.

6.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Op dit moment hebben we de inzet van oppervlaktereddingsteams over de regiogrens heen niet vastgelegd in convenanten. Wel bestaat de wens om dit nader te onderzoeken en dit zal vanaf 2024 worden opgepakt. Dit met name omdat de regiogrens veelal bestaat uit rivieren. De volgende posten kunnen hier in de toekomst mogelijk iets in gaan betekenen:

- Bemmel (Gelderland-Midden)
- Wageningen (Gelderland-Midden)
- Wijk bij Duurstede (Utrecht)
- Vianen (Utrecht)
- Gorinchem (Zuid-Holland-Zuid)

6.9 Uitkomst

Scenario OR-5 biedt in basis een redelijke dekking voor veel risicolocaties. Echter ontstaat er daarmee een grote kwetsbaarheid in geval van een OR-team niet kan leveren na alarmering. De opkomsttijden van een nabijgelegen OR-team lopen dan al snel op richting een half uur. Als voorbeeld wanneer Nijmegen-West al is ingezet met de TS, dan moet het OR-team van Maasbommel naar Nijmegen komen voor een inzet.

De variant OR-11A met 11 teams is de optimale variant. Daarmee stoppen zeven posten met oppervlakteredding. Vooral in en om Nijmegen wordt het aantal teams gereduceerd (van acht naar drie). De volgende posten behouden de taak: Asperen, Culemborg, Kerkdriel, Lent, Maasbommel, Maurik, Nederhemert, Nijmegen-West, Opheusden, Varik en Wijchen. Daarmee raken de volgende posten de taak kwijt: Beuningen, Druten, Malden, Nijmegen-Centrum, Overasselt, Ubbergen en Waardenburg.

Er is niet gekozen voor de variant 3B waarbij Overasselt in beeld zou komen in plaats van Wijchen, omdat Overasselt verder van de zwemplassen afligt en daarnaast de incidenthistorie zich centreert tussen Wijchen, Nijmegen en Beuningen.

Daarnaast is niet gekozen voor variant OR-3C, omdat het niet in verhouding staat om voor alleen de Bizonbaai als zwemrecreatieplas een OR-team in de lucht te houden. De eerste basisbrandweereenheid kan daar binnen de 18 minuten ter plaatse zijn om alvast voorbereidende werkzaamheden uit te voeren voor de komst van het OR-team.

6.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Voor de recreatieplas ‘Bizonbaai’ bij Ooij en waar in de zomer voornamelijk gezwommen wordt en geen pleziervaart of beroepsvaart komt, wordt de opkomsttijd van 18 minuten niet gehaald. Dit is te ‘verhelpen’ door de post Ubbergen de OR-taak te laten behouden. Dit zou dan echter betekenen dat we de capaciteit (mensen en middelen) blijven inzetten voor een klein gebied met een laag waterongevallenrisico (afgezet ten opzichte van bijvoorbeeld Lent). De overschrijding loopt op tot maximaal twee minuten, in die tijd is er in basis al wel een basisbrandweereenheid ter plaatse die voorbereidingen kan treffen en een inzetplan kan maken voor de inzet van het OR-team.

Voornamelijk voor het deel van de ‘Maas’ tussen de Sluis Grave en de kruising met het ‘Maas-Waalkanaal’ kunnen we op basis van interregionale afspraken brandweervaartuigen uit de Veiligheidsregio Brabant-Noord (Grave, Cuijk) en Limburg-Noord (Mook) alarmeren. Deze vaartuigen hebben geen OR-taak en dus ook geen oppervlakteredders aan boord, maar zij kunnen natuurlijk wel degelijk iemand die zichtbaar is aan het wateroppervlak aan boord trekken (‘grijpredding’ vanuit het brandweervaartuig).

6.11 Impactanalyse

Post

In het huidige dekkingsplan (brandweerzorgplan 2018) zijn voor het oostelijk deel van de regio, in en rond Nijmegen, acht posten met de OR-taak. Dat is een ‘overkill’. Omdat er voornamelijk in en rondom Nijmegen ‘gesneden’ wordt in het aantal posten, volgt voor die posten een beknopte beschrijving.

Nijmegen-Centrum wordt bij incidentbestrijding op het water in basis alleen maar ingezet met de blusboot.

Nijmegen-West is een post met snelle uitruktijden vanwege de 24-uurs bezetting. Als we de incidenten met ‘persoon te water’ in het ‘bruggen-gebied’ van de Waal in ogenschouw nemen (hoge inzetfrequentie), dan is deze post een goede keus om te behouden als OR-team voor dit hoog risicogebied (post Nijmegen-West vanuit de Nijmeegse zijde en Lent vanuit de noordzijde van het gebied). Daarbij moet onderkend worden dat deze post een grote overlap heeft met de posten Lent en Wijchen. Echter sluit dit wel aan bij de inzetfrequentie in het gehele gebied.

Lent ligt strategisch voor het grote gebied waar waterrecreatie plaatsvindt (en wat steeds meer toeneemt).

Post Wijchen zorgt voor een goede dekking van de risicogebieden met veel waterrecreatie in het gebied rondom Wijchen.

De post Beuningen is qua locatie en huisvestingsmogelijkheden interessant voor meerdere specialismen, waaronder ook OR. De keuze om de OR-taak niet op deze post te houden heeft te maken met de goede dekking vanuit de posten Wijchen en Nijmegen-West enerzijds en het totaal aantal taken van de post anderzijds.

De post Ubbergen heeft te maken met een hoge uitruktijd waardoor haar 15 minuten opkomsttijd-contour geografisch klein is en dit in combinatie met een beperkt aantal water-risicolocaties en een nihil aan waterongevallen met de classificatie ‘persoon te water’.

Malden is een post die dicht bij het Maas-Waalkanaal ligt. Naast een studentenroeivereniging in Nijmegen en enkele kleine bootjes met vissers is van zwemrecreatie geen sprake. Pleziervaart is zeer beperkt van schepen die via het Maas-Waalkanaal van de Maas naar de Waal varen en vice versa. De afgelopen zes jaar is classificatie ‘persoon te water’ op het Maas-Waalkanaal en de Maas, zoals uit de incidenthistorie (paragraaf 6.5.2) blijkt, niet voorgekomen.

De post Overasselt ligt weliswaar aan de rivier de Maas, waar sprake is van beroeps- en pleziervaart, maar ook hier is de classificatie ‘persoon te water’ niet voorgekomen afgelopen 6 jaar. Tevens is er een grote overlap met Wijchen en Nijmegen-West.

Wijchen ligt gunstig ten opzichte van diverse recreatieplassen (Berendonck, Loonse Waard, Groene Heuvels, Beuningse Plas) en is fysiek een grote post met veel postleden. Binnen 15 minuten bereiken zij, op delen van Maas en het Maas-Waalkanaal na, de water-risicolocaties met een recreatiefunctie.

Impact gelijktijdigheid

De kans op het gelijktijdig alarmeren van zowel de tankautospuit als het OR-team van de post is technisch uitgesloten, omdat ook de OR-taak met de TS wordt uitgevoerd.
Het is technisch ingeregeld dat eerst het specialisme wordt bezet bij gelijktijdige alarmering. Een naastgelegen post zal dan de tankautospuit leveren.

Financieel

De impact is in basis positief, omdat er zeven posten gaan stoppen met de taak, waardoor enerzijds de vergoedingen voor vakbekwaamheid komen te vervallen en anderzijds geldt dat ook voor de kosten van het materieel (onderhoud en vervanging).

Echter moet benadrukt worden dat de taak oppervlakteredding doorontwikkeld gaat worden. Dit vanuit een nieuwe visie incidentbestrijding op het water. Het gaat betekenen dat de vakbekwaamheidsinspanning van de oppervlakteredders geïntensiveerd gaat worden en dat het daarnaast denkbaar is dat er een doorontwikkeling plaatsvindt op het materieel (andere hulpmiddelen en wellicht ook met een ander type voertuig). Vanuit die hoedanigheid zal het reduceren met zeven eenheden geen besparing gaan opleveren en wordt het vrijgekomen budget geherinvesteerd binnen de taak.

Vakbekwaamheid

De vakbekwaamheidsinspanning op regionaal niveau wordt in kwantiteit minder, maar op kwaliteit willen we een stap maken voor de posten die dit specialisme houden. Denk hierbij o.a. aan frequentere zwemtrainingen en het samen oefenen met de brandweerhulpboten in onze regio en de duikploegen van Arnhem en Den Bosch. De posten die de taak houden zullen intensiever gaan trainen en daarmee de oefenbelasting die vrijkomt van de zeven posten die stoppen gaan ‘overnemen’.

7 Brandweerhulpboten

Inleiding

Een brandweerhulpboot wordt in de meldkamersystemen aangegeven als brandweervaartuig-klein (BRV-K) en kan o.a. worden ingezet ter ondersteuning van een oppervlaktereddingsteam (OR-team), bijvoorbeeld op een grote waterplas. Het vaartuig wordt dan gebruikt om de walkant te verplaatsen, zodat de inzetdiepte van het OR-team groter wordt.
De spreiding van de brandweerhulpboten wordt mede gebaseerd op het ondersteunen bij deze levensreddende taak. De brandweerhulpboten kunnen worden ingezet op open- en gesloten recreatieplassen, kanalen en rivieren, zelfstandig of ter ondersteuning van een OR-team. Een brandweerhulpboot kan van waarde zijn bij incidenten zoals een persoon te water, het zoeken naar een vermist persoon, dienstverleningen en in mindere mate bij incidenten op het water met brand.

7.1 Huidige situatie

Brandweer Gelderland-Zuid beschikt over vijf brandweerhulpboten. Hoewel de boten in 2021 een update hebben gehad, zijn het gedateerde boten. Alle boten zijn ouder dan 20 jaar. Naast de vijf brandweerhulpboten van de veiligheidsregio kunnen we ook het vaartuig van Reddingsbrigade Culemborg alarmeren en inzetten als onderdeel van een prestatieovereenkomst.

De zes posten zijn daarmee als volgt gepositioneerd: Asperen, Beuningen, Culemborg (Reddingsbrigade), Kerkdriel, Maasbommel en Maurik.
Er wordt uitgerukt met een PM die een trailer gekoppeld heeft en waar de boot op ligt.

7.2 Wetgeving

Geen wettelijke eisen, behoudens het redden van mens en dier (Artikel 3, lid 1, sub b van de Wvr: het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand).

7.2.1 Gewenste opkomsttijd

Als professionele norm wordt vrijwel algemeen een richtwaarde van 30 minuten voor reddingsboten aangehouden (Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing Brandweer 2023).

Voor een brandweerhulpboot geldt dat voor de “Search And Rescue” (SAR)-taken op de vaarwegen/rivieren een opkomsttijd van 30 minuten conform het ‘Handboek incidentbestrijding op het water’ wordt gewenst. Deze in het ‘Handboek incidentbestrijding op het water’ genoemde ‘basiszorgnorm’ is gebaseerd op een redelijke zelfredzaamheid (onder andere door het dragen van een reddingsvest) en op de overlevingskansen van drenkelingen gedurende deze tijd.

Op basis van bovenstaande wordt er voor een brandweerhulpboot gekozen voor een gewenste opkomsttijd van 30 minuten.

7.3 Kern landelijke of regionale visie

- Geactualiseerde Visie WOB 2023 (Brandweer Nederland, Vakraad IB, september 2022)
- Handboek Incidentbestrijding op het water (IFV, versie 3.0, 1 juli 2021)

Brandweer Gelderland Zuid heeft een ambitie uitgesproken om toonaangevend te willen worden op incidentbestrijding op het water. Daarbij zijn we aangehaakt bij de uitwerking van de landelijke visie op scheepsincidentbestrijding. Consequentie is dat er geïnvesteerd moet gaan worden in materieel en vakbekwaamheid. Daarnaast mogelijk met veranderende inzetprocedures.

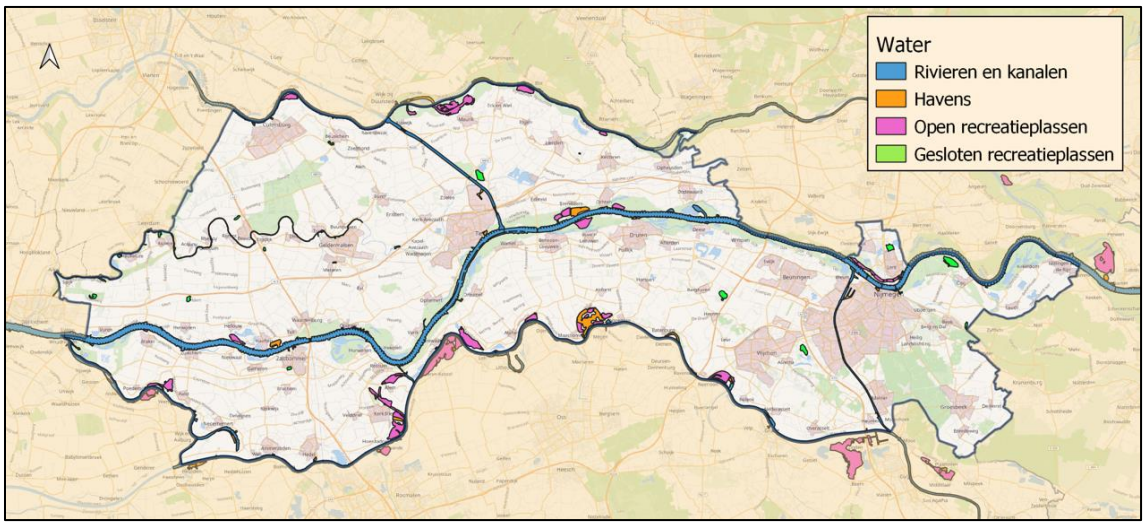
Gelderland-Zuid is een waterrijke regio, maar het is goed om de gewenste opkomsttijd vooral te projecteren op de grote recreatieplassen/-gebieden die in verbinding staan met de rivieren en de recreatieplassen die dusdanig groot van omvang zijn dat de kans bestaat dat een OR-inzet ontoereikend kan zijn.

7.4 Recentelijk vastgesteld beleid

De procedure Oppervlakteredding bij waterongevallen door de brandweer (VRGZ, versie 1.1, augustus 2023), de procedure Brandweervaartuig-Klein (VRGZ, versie 1.1, augustus 2023) en de Natte RI&E (Brandweer Gelderland-Zuid, juni 2023) zijn recentelijk vastgesteld.
Eerder, in juni 2019, is in het AB de uitkomst van de vervolgopdracht naar aanleiding van het Brandweerzorgplan Specialismen (2018), de 'Aanvulling op het Brandweerzorgplan – deel Specialisme; Specialisme Brandweerhulpboten', behandeld. De opdracht daarbij was om de spreiding en dekking van de brandweerhulpboten nader uit te werken en hiervoor het waterrisicoprofiel te gebruiken. Dit heeft geleid tot de verplaatsing van een brandweerhulpboot naar Beuningen, het afstoten van de brandweerhulpboot in Varik en Ochten en de handhaving van de brandweerhulpboot in Asperen. Er is toen voorgesteld om de brandweerhulpboot binnen 20 minuten ter plaatse te laten zijn, zodat een OR-team zonder te veel tijd te verliezen op de hulpboot kan stappen in geval een inzet op een grote recreatieplas waarbij de inzetdiepte van 200 meter overschreden zou worden.

7.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

7.5.1 Risicolocaties

Bij de bepaling van de water-risicolocaties in onze regio gaan we primair uit van de recreatieplassen waar veel gezwommen wordt bij mooi weer. Daarvoor is zwemwater.nl als bron aangehouden. Dit wordt beheerd door de samenwerkende organisaties Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen, Rijkswaterstaat en BIJ12.Daarnaast wordt er ook gekeken naar de havens, de rivieren en de kanalen, aangevuld met de regionale kennis van open en gesloten waterplassen waar recreatie plaatsvindt. Het is goed te beseffen dat we hierbij ook de grote vaarwegen: Maas, Waal, Neder-Rijn en Lek meerekenen als mogelijke zwemlocaties hoewel dit uitdrukkelijk verboden is.

De watertypen in de VRGZ zijn onderverdeeld in 5 categorieën.

Categorie*		Kenmerken	Voorbeelden
Categorie 1	Rivieren/kanalen	Beroepsvaart*[1], stroming, wisselende waterdieptes, transport gevaarlijke stoffen	Waal*[2], Maas, Lek
Categorie 2	Sloten/watergangen/vijvers	Zwemmers, vissers	Sloot in woonwijk, vijvers in parken
Categorie 3	Recreatieplas in verbinding met de rivier	Zwemmers, vissers, grote en eventueel gemotoriseerde pleziervaart, sporadische beroepsvaart	Eiland van Maurik, De Gouden Ham, Zandmeren
Categorie 4	Recreatieplas gesloten	Zwemmers, vissers, kleine en (niet) gemotoriseerde pleziervaart	Berendonck, de Meent, De Beldert, Betuwestrand
Categorie 5	Havens	Ligplaatsen voor pleziervaart en/of beroepsvaart	Waalhaven Nijmegen, gemeentehaven Tiel, Haven Culemborg, Haven Zaltbommel

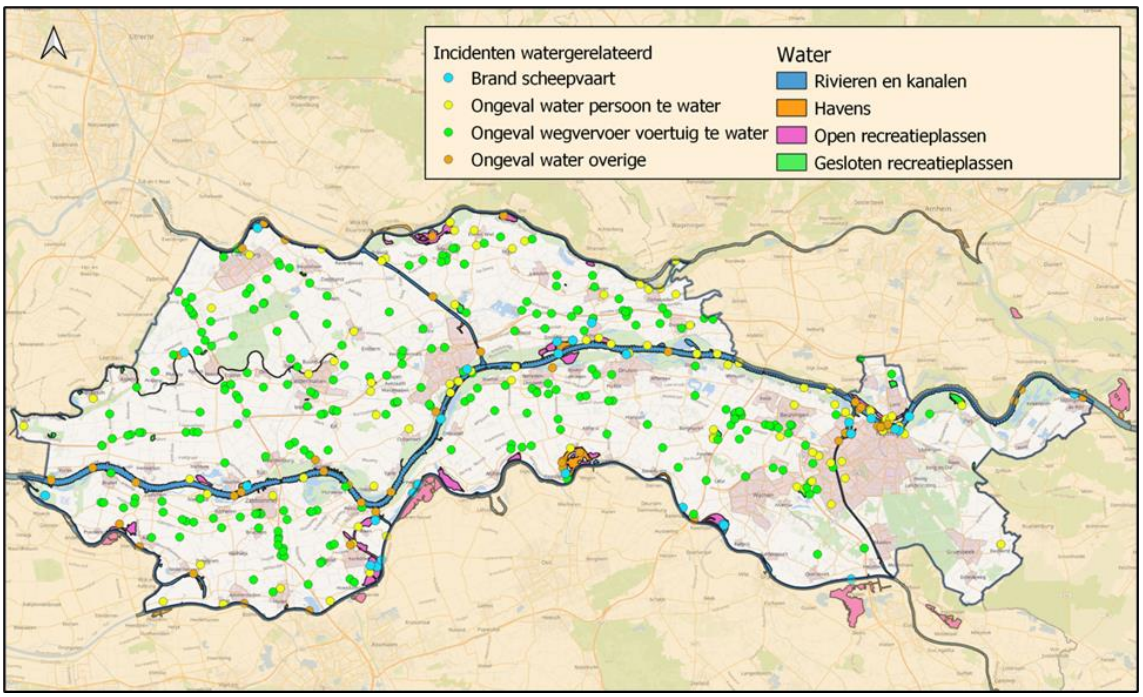
*[1] met beroepsvaart worden o.a. vrachtschepen, rondvaartboten en cruiseschepen bedoeld
*[2] de Waal is een rivier die zich onderscheidt van de andere door de intensieve beroepsvaart en snelle stroming.

De onderstaande tabel geeft weer in welke categorie wateren de verschillende brandweerhulpboten kunnen worden ingezet. Hier zit onderscheid in vanwege de verschillende eigenschappen van de brandweerhulpboot (zie 'Update Brancherichtlijn brandweerhulpboot'.)

Kazerne	Inzet categorie	Klasse boot	Bijzonderheden
Asperen	Categorie 1, 3, 4, 5	Klasse 3	Categorie 1 uitsluitend Linge en Merwedekanaal. Inzetbaar in uiterwaarden van alle rivieren en kanalen tijdens hoogwater*.
Beuningen	Categorie 1, 3, 4, 5	Klasse 3	Categorie 1 uitsluitend Spiegelwaal. Inzetbaar in uiterwaarden van alle rivieren en kanalen tijdens hoogwater*.
Kerkdriel	Categorie 1, 3, 4, 5	Klasse 2	Categorie 1 alleen op de Maas, Kanaal van St. Andries en Afgedamde Maas. Inzetbaar in uiterwaarden van alle rivieren en kanalen tijdens hoogwater*.
Maasbommel	Categorie 1, 3, 4, 5	Klasse 2	Categorie 1 alleen op de Maas en Kanaal van St. Andries. Inzetbaar in uiterwaarden van alle rivieren en kanalen tijdens hoogwater*.
Maurik	Categorie 1, 3, 4, 5	Klasse 2	Categorie 1 uitsluitend Lek, Neder-Rijn en Betuwepand van het Amsterdams Rijnkanaal. Inzetbaar in uiterwaarden van alle rivieren en kanalen tijdens hoogwater*.

*Het inzetten van een brandweerhulpboot in de uiterwaarden bij hoogwater wordt te allen tijde afgestemd met de OvD-B en de waterbeheerder

7.5.2 Incidenthistorie:

Incidenthistorie in de periode tussen 1 januari 2017 en 1 januari 2023 waarbij meldingen zijn geweest van incidenten op het water

7.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Voor de uitruktijd van de brandweerhulpboot wordt uitgegaan van de mediaan-uitruktijd van de tankautospuit aangevuld met een minuut. Dit in verband met de aankleedprocedure en het koppelen van de trailer aan het trekkend voertuig. Daarbij gaan we ervan uit dat de trailer achter het trekkend voertuig klaar staat om gekoppeld te worden (wetende dat deze voertuigen ook ingezet worden voor de AED-taak).

Gevisualiseerde opkomstgebieden

De opkomstgebieden worden als volgt getoond:

- 18 minuten (i.r.t. de gewenste opkomsttijd van een OR-team)
- 20 minuten (op basis van ‘Aanvulling op Brandweerzorgplan – deel Specialisme; Specialisme Brandweerhulpboten’ juni 2019)
- 30 minuten (gewenste opkomsttijd, bepaald op basis van ‘Handboek incidentbestrijding op het Water’ en de ‘Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing 2023’).

Rijsnelheid

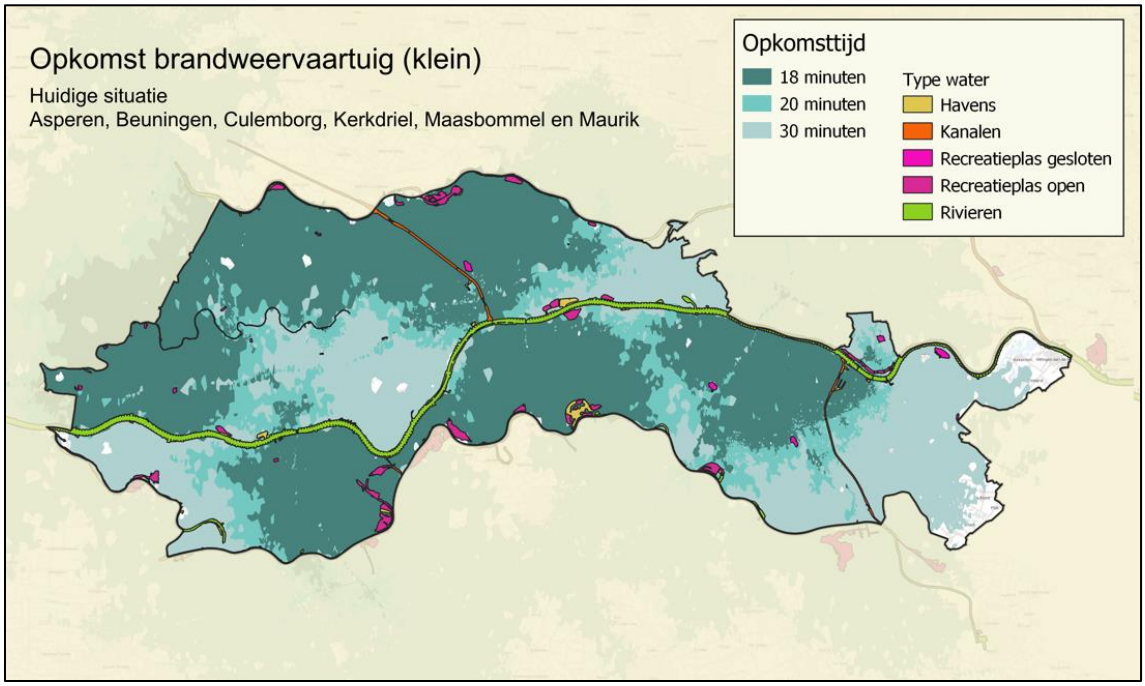
Voor de rijsnelheid wordt 100% aangehouden, ondanks dat er met een PM wordt uitgerukt en de snelheid hoger mag zijn tijdens het rijden met optische en geluidsignalen. Er wordt de rijsnelheid van de TS aangehouden, omdat de PM ook een trailer met daarop de brandweerhulpboot vervoerd.

7.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten voor de posten met een brandweerhulpboot uitgewerkt om een analyse uit te kunnen voeren op de optimale spreiding voor van deze teams. In de

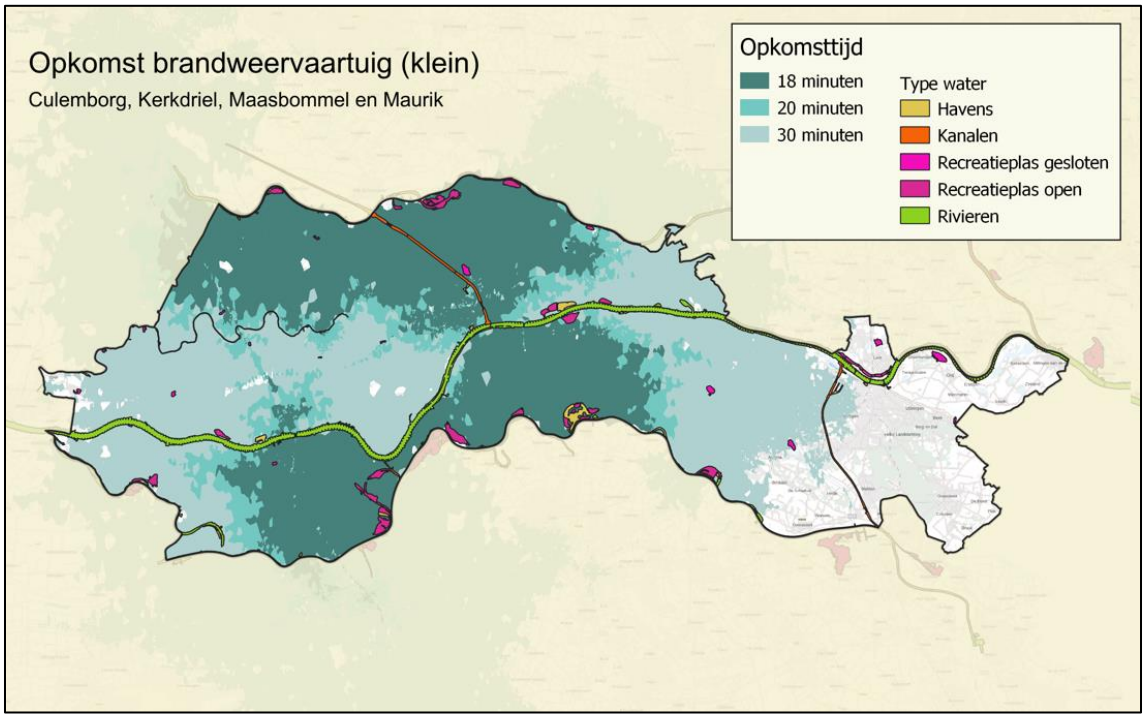
onderstaande afbeeldingen zijn de gebieden die binnen 18, 20 en 30 minuten bereikt worden te zien en de totale dekking die daarmee dan wordt bereikt. De overlap die posten hebben is niet zichtbaar. Er zijn alleen varianten onderzocht met een spreiding vanuit de huidige zes locaties. Dit in relatie tot zowel de algemeen gewenste opkomsttijd (<30 minuten), als de specifieke dekking voor de grote recreatieplassen (<20 minuten).

Variant BRVK-6: Zes posten: Asperen, Beuningen, Culemborg (RB), Kerkdriel, Maasbommel, Maurik (huidige situatie)

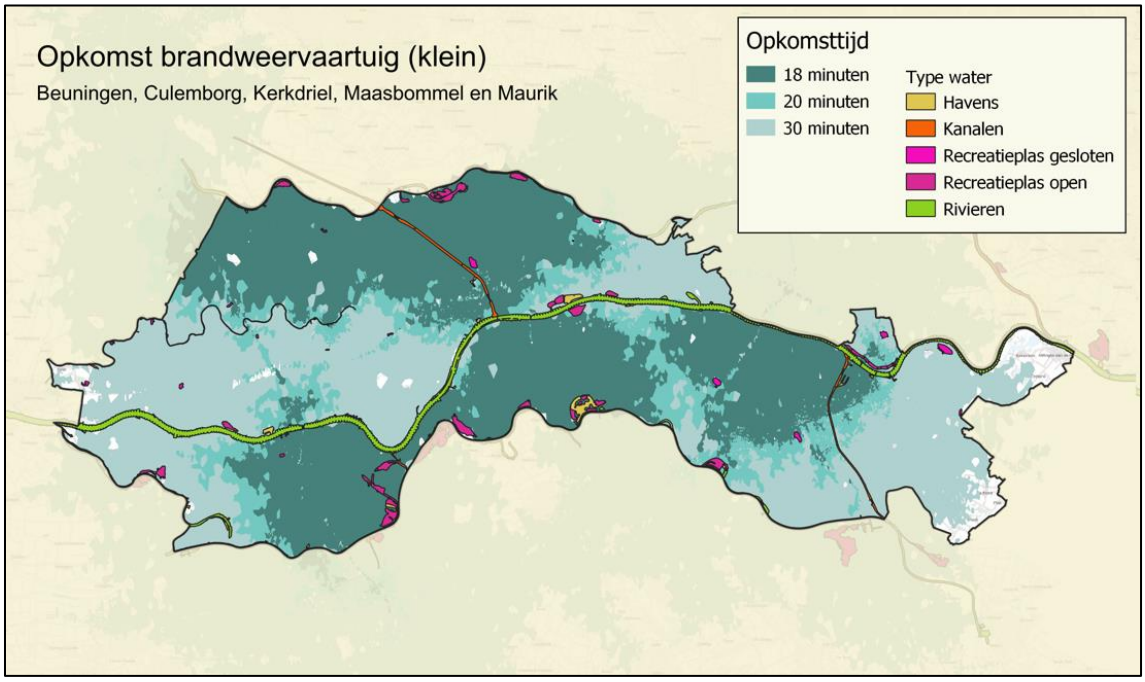
Kijkend naar deze variant dan wordt heel de regio binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten bereikt. De grootste recreatieplassen worden ook binnen 20 minuten afgedekt.

Variant BRVK-4: Vier posten: Culemborg (RB), Kerkdriel, Maasbommel en Maurik

Kijkend naar deze variant dan wordt het grootste deel van de regio binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten bereikt. De grootste recreatieplassen worden binnen 20 minuten afgedekt. Enkele plassen in het oostelijk deel van de regio waar de hulpboot van meerwaarde kan zijn, worden binnen 30 minuten bereikt. Dit met uitzondering van de Bizonbaai.

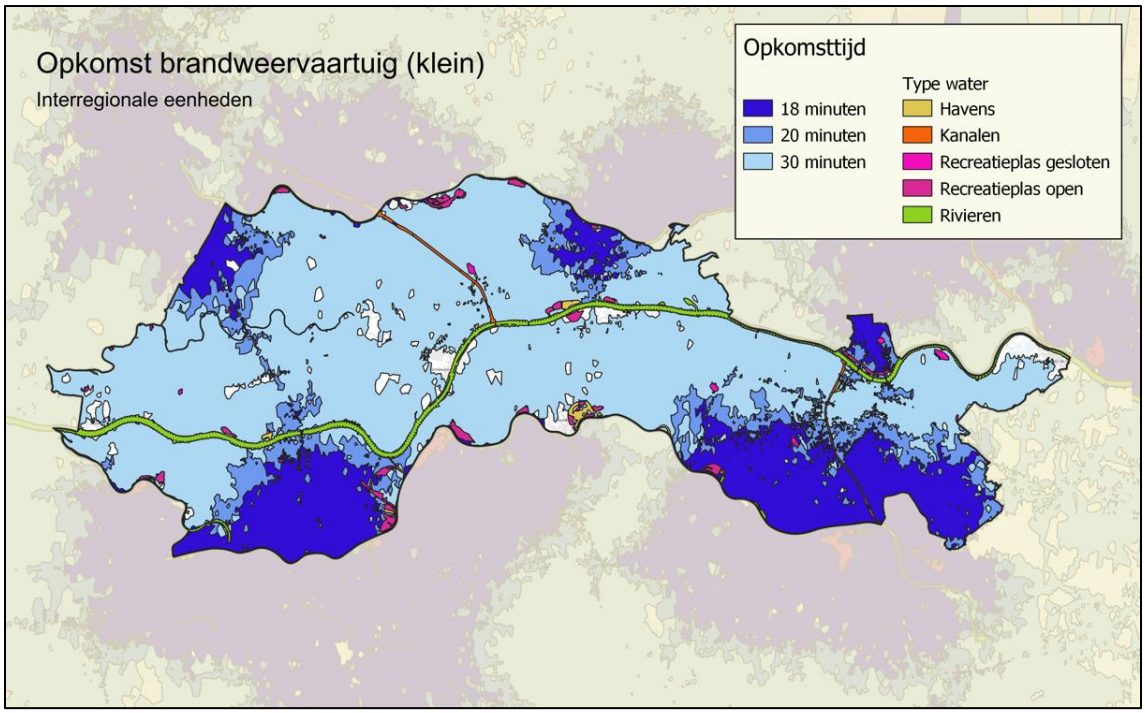
Variant BRVK-5: Vijf posten: Beuningen, Culemborg (RB), Kerkdriel, Maasbommel en Maurik

Kijkend naar deze variant dan wordt heel de regio binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten bereikt. De grootste recreatieplassen worden ook binnen 20 minuten afgedekt (en de Bizonbaai binnen 30 minuten).

7.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Onze regio wordt aan de zuidzijde en de noordzijde begrensd door de Maas en de Neder-Rijn/Lek. In de samenwerking met de regio's Brabant-Noord en Limburg-Noord is ook de inzet van de brandweerhulpboten op de Maas geregeld (Heusden, 's-Hertogenbosch, Lith, Grave, Cuijk en Mook). De wens is om dit in 2024 ook te organiseren met regio Utrecht en Gelderland-Midden voor de posten Vianen, Wijk bij Duurstede, Wageningen, Arnhem-Noord en Lobith. In onderstaande afbeelding is de dekking te zien van de posten van onze buurregio's.

7.9 Uitkomst

Kiezen voor de variant BRVK-5 met vijf posten. Daarmee stopt Asperen met de uitvoering van de taak en de andere posten behouden de brandweerhulpboot. Met deze spreiding wordt heel de regio binnen 30 minuten bereikt en worden de grootste recreatieplassen waar een hulpboot van meerwaarde kan zijn voor een OR-team binnen 20 minuten bereikt.

In het kader van de doorontwikkeling op scheepsincidentbestrijding en waterongevallenbestrijding in het algemeen, leeft er een uitdrukkelijke wens om de vloot met brandweerhulpboten te vervangen en waar nodig te standaardiseren. Dit is mede afhankelijk van de visie die op landelijk niveau door de vakgroep SIB (Scheepsincidentbestrijding) wordt opgesteld. Gelderland-Zuid is daar nauw bij betrokken. De visie en de doorvertaling naar onze eigen regio kan ertoe leiden tot de brandweerhulpboten nog verplaatst kunnen gaan worden.

7.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Niet van toepassing. Met de spreiding van vijf brandweerhulpboten wordt in heel de regio alle water-risicolocaties afgedekt binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten.

7.11 Impactanalyse

Post

De post Asperen heeft al lange tijd een brandweerhulpboot en de vrijwilligers zullen naar verwachting teleurgesteld zijn om de taak kwijt te raken. Echter behoudt de post het specialisme OR. De betreffende recreatiegebieden in West-Betuwe zijn beoordeeld en een inzet met een OR-team volstaat daar. Daarnaast zal bij een incident op de Linge de brandweerhulpboot uit Culemborg ruim binnen de gewenste opkomsttijd van 30 minuten ter plaatse zijn. De zuidzijde van de gemeente West-Betuwe zal waar nodig worden afgedekt vanuit Kerkdriel.
Kijkend naar het verleden dan is de brandweerhulpboot van Asperen in zes jaar tijd zes keer gealarmeerd voor een prio1-inzet. Het is ook goed om te benoemen dat met de diverse verwachte intensiveringen op de vakbekwaamheidstrajecten, het ook goed is dat het aantal taken op een post in verhouding blijft staan i.r.t. de inspanningen die daarvoor verricht moeten worden door de

vrijwilligers. Asperen heeft namelijk de meeste taken en daarmee veel inspanning op ‘vakbekwaam worden’ en ‘vakbekwaam blijven’.

Post Beuningen behoudt het specialisme brandweerhulpboot. Daarbij valt op te merken dat het de meest oostelijke brandweerhulpboot post in onze regio is en vanaf 2019 als enige ‘nieuwe’ post een brandweerhulpboot onder haar hoede kreeg en de daarbij behorende vakbekwaamheidseisen heeft vervuld. Als enige post met een brandweerhulpboot heeft Beuningen straks geen OR-team meer in het nieuwe dekkingsplan. Dit in afwachting van de doorontwikkeling op scheepsincident- en waterongevallen-bestrijding. Het kan op termijn betekenen dat er voor de brandweerhulpboot van Beuningen een andere locatie gekozen kan worden. Voor nu wordt er dan ook nog geen verplaatsing voorgesteld om een desinvestering te voorkomen.

Impact gelijktijdigheid

De kans op het gelijktijdig alarmeren van zowel de tankautospuit als een brandweerhulpboot is aanwezig in het primaire verzorgingsgebied van de post. Streven is dat beide eenheden dan kunnen uitrukken. Een brandweerhulpboot wordt in basis vraaggestuurd gealarmeerd en daarmee zal het scenario zo zijn dat de tankautospuit al is ingezet. Als er onvoldoende bezetting is voor de brandweerhulpboot, dan wordt het volgende vaartuig gealarmeerd.

Financieel

De impact is in basis positief, omdat er een post gaat stoppen met de taak, waardoor enerzijds de vergoedingen voor vakbekwaamheid komen te vervallen en anderzijds geldt dat ook voor de kosten van het materieel (onderhoud en vervanging).

Echter moet benadrukt worden dat de taak met de brandweerhulpboot doorontwikkeld gaat worden. Dit vanuit een nieuwe landelijke visie scheepsincidentbestrijding en wat wij als regio gaan doorvertalen naar een regionale visie voor incidentbestrijding op het water. Het gaat betekenen dat de vakbekwaamheidsinspanning van de schippers/opstappers mogelijk geïntensiveerd gaat worden en dat het daarnaast denkbaar is dat er een doorontwikkeling plaatsvindt op het materieel. Wellicht ook met een ander type vaartuig. Vanuit die hoedanigheid zal het reduceren met een eenheid geen besparing gaan opleveren en wordt het vrijgekomen budget geherinvesteerd binnen de taak.

Vakbekwaamheid

De vakbekwaamheidsinspanning op regionaal niveau wordt in kwantiteit minder, maar op kwaliteit willen we een stap maken voor de posten die dit specialisme houden. Denk hierbij o.a. aan frequentere vaartrainingen en samen oefenen met de andere eenheden die een rol hebben bij incidentbestrijding op het water (o.a. duikteams en blusboten). De posten die de taak houden zullen daarmee intensiever gaan trainen. Dit kan wellicht nog intensiever worden als in de toekomst het met nieuwe vaartuigen mogelijk wordt om ook op de Waal op te kunnen treden (als een ‘vooruitgeschoven’ vaartuig naast de inzet van de blusboot).

8 Blusboten

Inleiding

De blusboten in onze regio worden via de meldkamer gealarmeerd met de codering Brandweervaartuigen-Groot (BRV-G). Deze vaartuigen worden voor alle kerntaken van de brandweer ingezet: brandbestrijding, hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en uiteraard waterongevallenbestrijding.

De veiligheidsregio beschikt over twee identieke blusboten met Nijmegen en Tiel als ligplaatsen. Cijfers van de afgelopen vijf jaar laten zien dat we in 41% van de inzetten zijn gealarmeerd voor een persoon te water en in 20% van de inzetten voor brand aan boord van schepen.

8.1 Huidige situatie

De twee blusboten worden bemenst vanuit de posten Nijmegen-Centrum en Tiel. In Nijmegen maakt de nautische bemanning onderdeel uit van de repressieve ploeg. In Tiel is de schipper gepiketteerd en de machinisten en opstapbemanning worden geleverd vanuit de vrijwilligers (of dagdienst).
De blusboten zijn, zoals ze nu zijn uitgevoerd, in 2015 in de vaart genomen. De blusboten zijn primair voor scheepsincidentbestrijding op de Waal, maar bestrijken een groter inzetgebied.

8.2 Wetgeving

Geen wettelijke eisen, behoudens het redden van mens en dier (Artikel 3, lid 1, sub b van de Wvr: het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand).

8.2.1 Gewenste opkomsttijd

De blusboten hebben als primaire taak ‘bron- en emissie bestrijding’. Om die reden hanteren we een gewenste opkomsttijd van 45 minuten zoals voorgesteld in het Handboek Incidentbestrijding op het water.

8.3 Kern landelijke of regionale visie

Volgens de huidige landelijke visie GBO-SO (specialistisch optreden) is scheepsbrandbestrijding op binnenvaartschepen een (inter)regionaal specialisme. De brandweer maakt daarbij gebruik van blusboten. Voor Scheepsincidentbestrijding wordt vanaf 2022 gewerkt aan een landelijke visie. Blusboten kunnen ook worden ingezet voor medische assistentie, Search and Rescue (SAR)-taken en hulpverlening (bijvoorbeeld ter ondersteuning van Rijkswaterstaat en de Waterpolitie). Het accent van de blusbootinzetten op de grote rivieren is de afgelopen jaren verschoven van brandbestrijding naar hulpverlening.

Brandweer Gelderland-Zuid heeft de ambitie de toonaangevende regio op het gebied van scheepsvaartincidenten binnenwater en incidentbestrijding op het water te worden. Door extra formatie in te zetten op het thema Materieel, Vakbekwaamheid en Incidentbestrijding wil ze deze ambitie verwezenlijken. Hierbij participeren we op landelijk niveau in de vak- en werkgroep SIB (Scheepsincidentbestrijding).

Sinds 2022 is de vakgroep SIB actief. Daarmee is een knooppunt binnen Brandweer Nederland gerealiseerd voor alles wat te maken heeft met nautische incidenten en het bestrijden daarvan. Vanuit de vakgroep wordt momenteel de landelijke visie SIB uitgewerkt voor de periode van 2023-2030. De landelijke visie richt zich op het risicobesef van incidenten op het water waarbij de bestrijdingsmogelijkheden worden gestructureerd voor een effectieve en efficiënte gezamenlijke inzet. Daarnaast wordt er gekeken op welke wijze de brandweer in Nederland de komende periode tot 2030 invulling kan geven aan de ontwikkelingen op het gebied van Scheepsincidentbestrijding en dat binnen de afspraken van het bovenregionaal operationeel samenwerken.

Net zoals bij de andere taken wordt ook hier gekeken naar de geactualiseerde Visie WOB en het handboek Incidentbestrijding op het water.

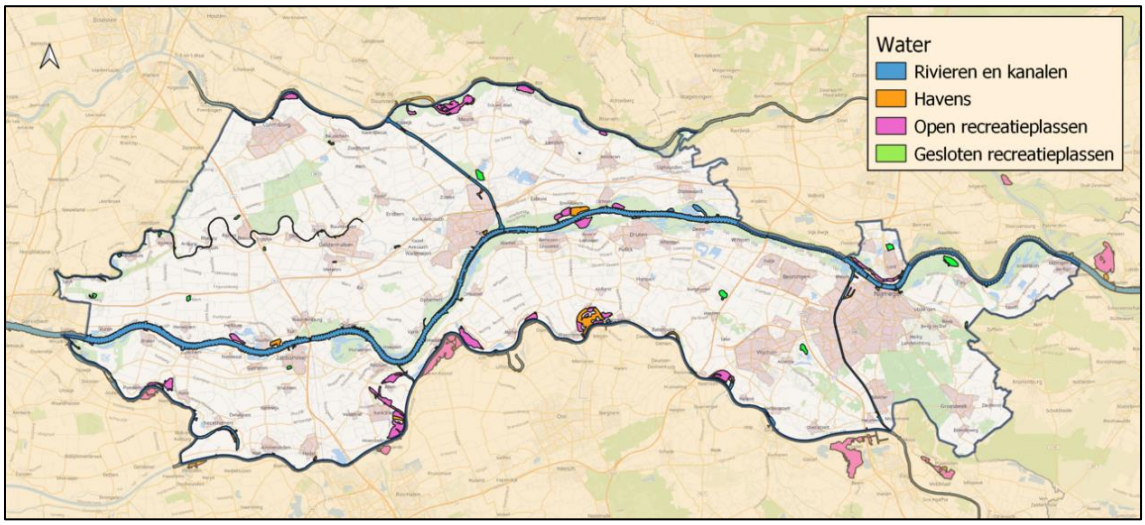
8.4 Recentelijk vastgesteld beleid

Naast de recentelijk vastgestelde Natte RI&E (Brandweer Gelderland-Zuid, juni 2023) worden er op de blusboot diverse losstaande inzetprocedures gehanteerd.

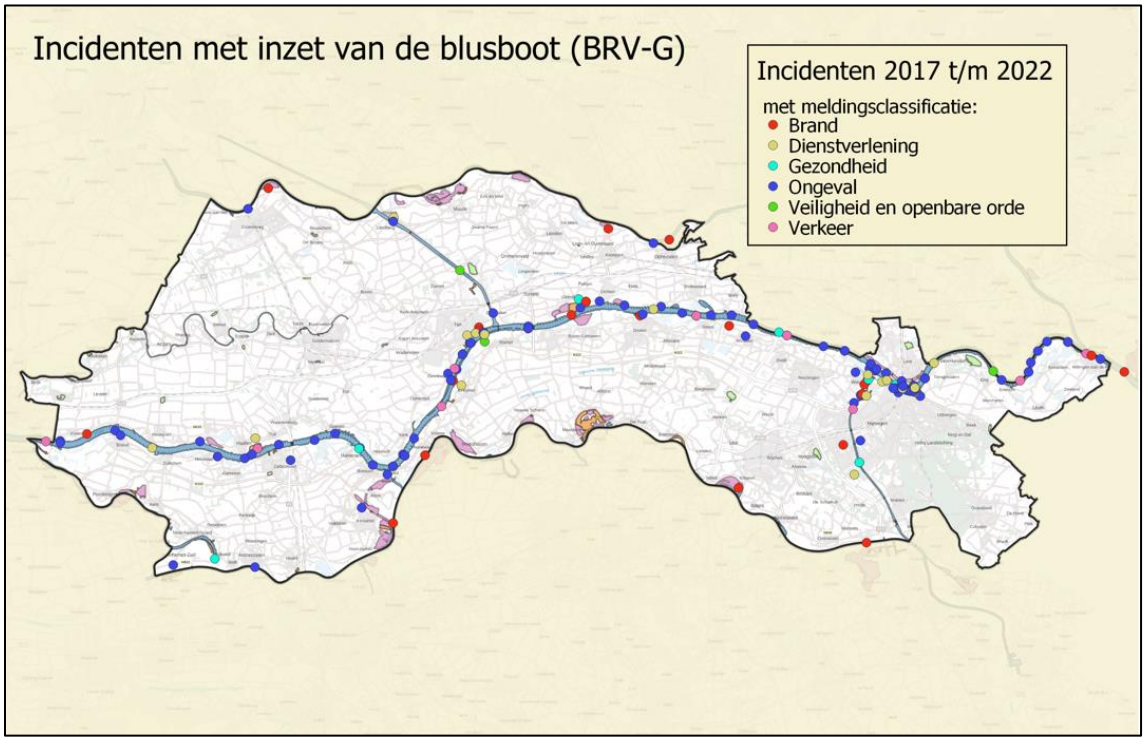
Met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden is een overeenkomst opgesteld voor de inzet van de blusboot die in Nijmegen is gelegen. Het gaat hier om inzet op delen van de Boven-Rijn, het Pannerdensch kanaal en Neder-Rijn.

8.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

8.5.1 Risicolocaties

8.5.2 Incidenthistorie

8.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Uitruktijd naar de ligplaats boot: de ingeschatte tijd voor Tiel is 14 minuten; die voor Nijmegen-Centrum is 10 minuten.

Gevisualiseerd opkomstgebieden

Om het inzetgebied van beide blusboten goed in beeld te brengen hebben we gekozen om de opkomsttijd van 30 minuten (conform de 'professionele norm' die als richtwaarde voor reddingsboten wordt gehanteerd uit de 'Geactualiseerde Visie WOB 2023'), die van 45 minuten (op basis van het 'Handboek incidentbestrijding op het water') en van 60 minuten (om inzicht te krijgen tot hoever we in buurregio's kunnen optreden) in beeld te brengen.

De blusboten hebben in de basis geen primaire taak voor redding maar een taak ten behoeve van bron- en emissiebestrijding (45 minuten). Omdat het nu de enige vaartuigen zijn die we veilig kunnen inzetten op de Waal hebben we ook de 30 minuten norm (voor redding) meegenomen.

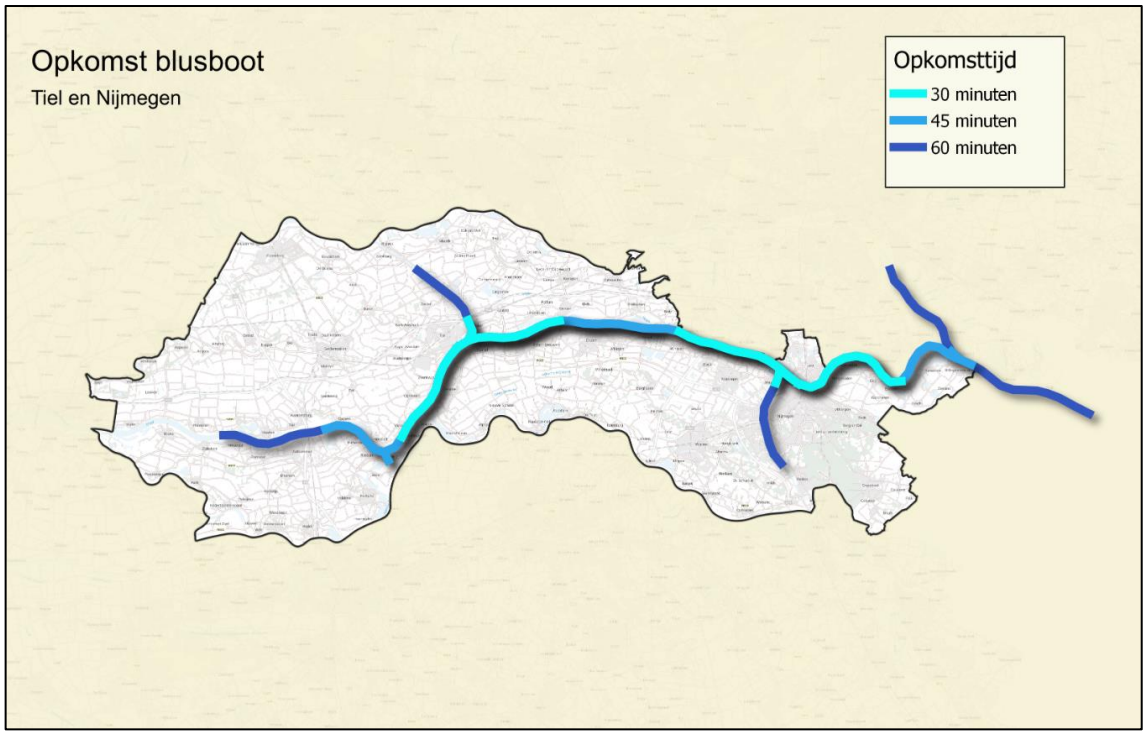
Rijsnelheid en vaarsnelheid

Hoewel de boten gedimensioneerd zijn op een maximale snelheid van 45 km/u, kan vaak i.v.m. drukte op de vaarweg bij hoge snelheid de veiligheid van andere vaartuigen in het geding komen door o.a. de hoge golfslag. Daarom wordt er uitgegaan van een gemiddelde vaarsnelheid van 35 km/u. Verder houden we rekening met een schuttijd in de sluis (behalve sluis Heumen) van 30 minuten. Waarbij we de aanname doen dat de bemanning direct na alarmering telefonisch contact opneemt met de sluis om het schutten te bespoedigen. Voor Nijmegen-Centrum is dat van toepassing op de Sluis Weurt, voor Tiel is dat van toepassing op de Prins Bernhardsluizen.

8.7 Spreidingsvarianten dekking

Gezien de ambitie op het thema Scheepsincidentbestrijding en de momenteel goed passende locaties van de vaartuigen in Tiel en Nijmegen zijn er geen alternatieve spreidingsvarianten uitgewerkt.

Variant BRVG-2: Nijmegen-Centrum en Tiel als huidige twee posten

Ongeveer de helft van de Waal wordt bereikt binnen 30 minuten. Ongeveer driekwart binnen 45 minuten en ongeveer 90% binnen een uur. Slechts een klein deel wordt niet bereikt binnen uur (vanaf Herwijnen tot aan de regiogrens met Zuid-Holland-Zuid).

8.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zijn afspraken gemaakt over de inzet van blusboot Zuid-Holland-Zuid gelegen in Dordrecht. Deze kan vraaggestuurd gealarmeerd worden. Dit biedt serieus meerwaarde in geval wij als regio één blusboot inzetbaar hebben en deze dan in Nijmegen ligt. Daarnaast kunnen we voor 'persoon te water' in de Waal in het gebied stroomafwaarts vanaf Millingen a/d Rijn de brandweerhulpboot van Lobith (VGGM) ter assistentie vragen. Verder kunnen we via de Leitstelle Kreis Kleve de blusboot van Emmerich ter plaatse vragen.

8.9 Uitkomst

Er zijn geen andere varianten uitgewerkt dan de huidige situatie. Daarmee handhaven we situatie met 2 blusboten, één gelegen in Nijmegen en één gelegen in Tiel.

8.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

De norm van de 45 minuten wordt op delen van de Waal niet gehaald door o.a. de in acht te nemen 'veiligheidssnelheid' van 35 km/u. Het betreft dan het deel vanaf de A2 (ter hoogte van Zaltbommel-Waardenburg) tot aan de regiogrens bij Gorinchem. Richting Maas-Waalkanaal en Amsterdam-Rijnkanaal wordt deze niet gehaald in verband met de schuttijd van 30 minuten in de sluizen. Een derde blusboot of het verplaatsen van de blusboot vanuit Tiel verder naar het westen is momenteel niet haalbaar. De redenen hiervoor zijn o.a. de hoge kosten van een derde blusboot (lease, huur of koop). Het verplaatsen van de blusboot in Tiel levert bemensingproblemen (o.a. schippers) op en daarmee een langere opkomsttijd en een beperktere inzetbaarheid van de blusboot. Ook de vakbekwaamheid van de nautische bemanning op een andere post dan Tiel en de beschikbaarheid van een geschikte ligplaats aan de Waal ten westen van Tiel zijn redenen waarom de huidige situatie de meeste optimale dekking biedt.

8.11 Impactanalyse

Post

Geen impact vanwege het feit dat beide posten de blusboot behouden.

Impact gelijktijdigheid

De kans op gelijke inzet van de blusboot en de tankautospuit is in Nijmegen uitgesloten. In Tiel is dit wel mogelijk. Men zal in die situatie eerst de bezetting van de blusboot garanderen en vervolgens bekijken of de tankautospuit ook bezet kan worden. Mocht dat niet het geval zijn, dan wordt er verzocht om een buurpost te alarmeren voor de TS.

Als Nijmegen-Centrum al is ingezet met de tankautospuit bij een incident en er volgt een melding voor de Nijmeegse blusboot, dan zal de blusboot van Tiel gealarmeerd worden. Andersom is dit natuurlijk ook zoals Tiel met beide tankautospuiten al is ingezet. Met de spreiding van twee blusboten is de beschikbaarheid van een blusboot in de regio eigenlijk altijd gegarandeerd.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

In lijn met de doorontwikkeling van incidentbestrijding op het water is er de behoefte om meer te gaan investeren in een meer gestructureerd oefenprogramma, waarin de nadruk komt te liggen op het gezamenlijk programma voor schippers, machinisten en opstapbemanning.

9 Duikinzet Brandweer

Inleiding

In november 2018 heeft het Algemeen Bestuur de duiktaak van de brandweer, welke sinds 2011 in onze veiligheidsregio is opgeheven, besproken met de opdracht een haalbaarheidsonderzoek uit voeren om de samenwerking voor de duiktaak met omliggende veiligheidsregio's te formaliseren. In dit onderzoek is geadviseerd om afspraken te maken met de Veiligheidsregio's Brabant-Noord en Gelderland-Midden.

9.1 Huidige situatie

Sinds begin 2022 werken we met dienstverleningsovereenkomsten tussen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de Veiligheidsregio Brabant-Noord en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, waarbij de duikploegen uit respectievelijk Den Bosch en Arnhem worden gealarmeerd voor een duikinzet. Bij een duikinzet op de Waal wordt in principe alleen gedoken binnen de zogenaamde kribvakken, daarbuiten is de stroming vaak te sterk om een veilige duikredding uit te kunnen voeren.

9.2 Wetgeving

Geen harde eisen, behoudens het redden van mens en dier. (Artikel 3, lid 1, sub b van de Wvr: het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand).

Als professionele norm wordt vrijwel algemeen een richtwaarde van 15 minuten aangehouden voor duikteams (Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing Brandweer 2023).

9.2.1 Gewenste opkomsttijd

Omdat we binnen onze eigen regio niet beschikken over duikteams hebben we overeenkomsten gesloten met twee buurregio's. Om vanuit die regio's een opkomsttijd te realiseren van 15 minuten in onze hele regio is onmogelijk. De gewenste opkomsttijd is bepaald op 30 minuten en daarmee is het mogelijk om binnen het 'gouden uur' middels een duik-inzet een slachtofferte kunnen redden. Daarbij kan een basiseenheid en een OR-team uit onze eigen regio al voorbereidende werkzaamheden uitvoeren om de duikinzet zo snel mogelijk te laten starten.

9.3 Kern landelijke of regionale visie

Brandweer Nederland heeft de visie op incidentbestrijding op het water herzien. Het betreft de 'Geactualiseerde visie op Waterongevallenbeheersing 2023'. De kern van de visie is het blijven uitvoeren van de drietrapsraket: grijpredding, oppervlakteredding en duikredding.

Bij de meldingsclassificatie 'Persoon te water' en 'Voertuig te water' worden de duikteams standaard mee gealarmeerd.

9.4 Recentelijk vastgesteld beleid

Haalbaarheidsonderzoek duiktaak, behandeld in het AB 27 juni 2019:
In 2011 heeft het algemeen bestuur besloten om het duikteam in Gelderland-Zuid op te heffen. De volgende afwegingen lagen daaraan ten grondslag: de duiktaak brengt grote risico's met zich mee voor het eigen personeel; om aan de strenge veiligheidsvoorwaarden te kunnen voldoen, moest fors geïnvesteerd worden in de duiktaak; de duiktaak vergt een (te) hoge oefenbelasting van personeel. Dit afgezet tegen het gegeven dat de duiktaak vooral gericht was op berging van slachtoffers; levensreddend handelen kwam nagenoeg niet voor.

Argumenten om de duiktaak weer te gaan uitvoeren zijn:

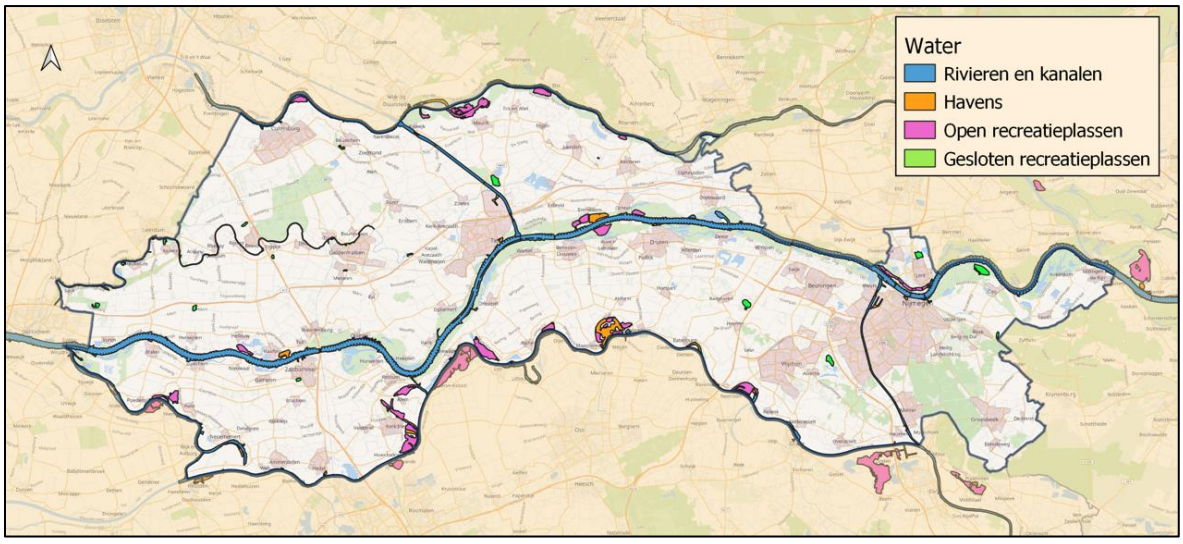
- De brandweer kan met een duikteam daadwerkelijk optreden bij personen die onder water geraken. Zij heeft hiermee een handelingsperspectief ter plaatse. Dit voorkomt dat het personeel zelf tot risicovolle acties overgaat onder (emotionele) druk van omstanders of verwanten van slachtoffers.
- De landelijke visie van de Brandweer omschrijft als gewenste situatie een drietrapsaanpak, die bestaat uit een grijpredding, oppervlakteredding en duiken. Het laatste ook als ondersteuning voor het eigen personeel dat incidenten bestrijdt op het water. Door de formele afspraken met de andere veiligheidsregio's heeft VRGZ een handelingsperspectief dat aan die aanpak voldoet.

De overeenkomst met de Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 'Dienstverlenings-overeenkomst inzet duikteam Gelderland-Midden in verzorgingsgebied Gelderland-Zuid' is op 18 januari 2022 getekend. De duiktaak wordt geleverd binnen het gouden uur en is gericht op redding. Het duikteam komt van de post Arnhem-Zuid en wordt gelijktijdig gealarmeerd met de andere eenheden.

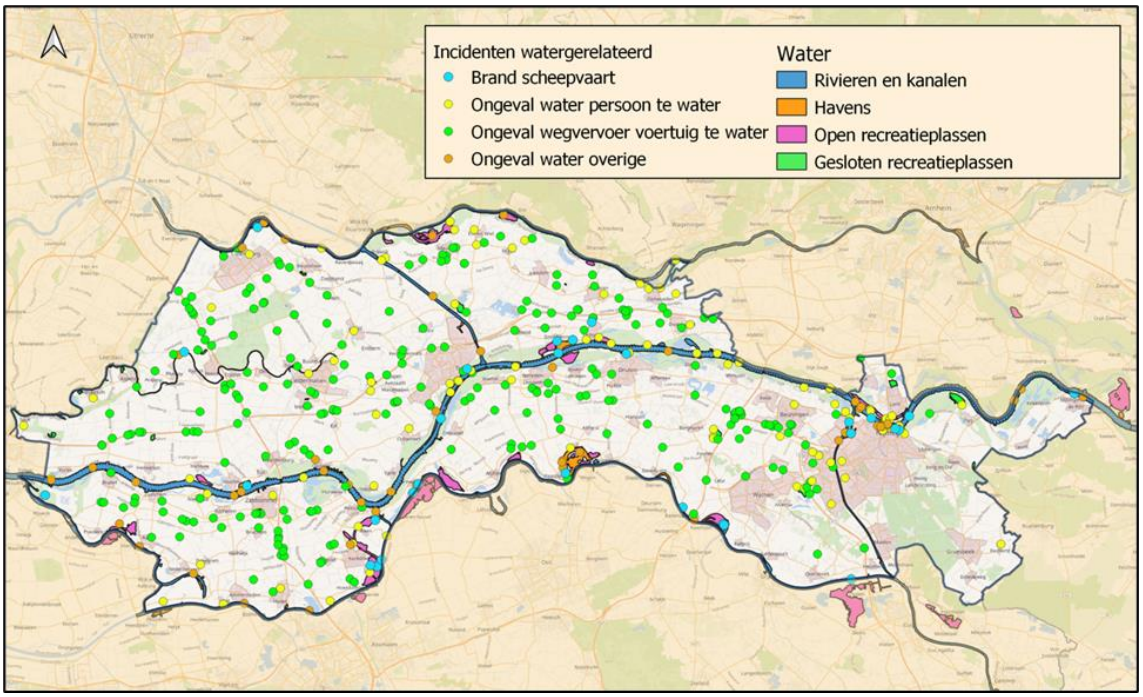
Met de Veiligheidsregio Brabant-Noord is de 'Overeenkomst interregionale inzet duiktaak Veiligheidsregio Brabant-Noord in Veiligheidsregio Gelderland-Zuid' op 21 april 2022 getekend. De brandweerzorg op het water middels de duiktaak op een vastgesteld deel van het grondgebied van VRGZ wordt verzorgd door VRBN. Deze samenwerking krijgt vorm met inachtneming van een aantal gestelde verplichtingen en operationele afspraken (o.a. voor het berekenen van de opkomsttijd wordt een grens van 45 minuten gehanteerd, waardoor reddend duiken nog realistisch is).

9.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

9.5.1 Risicolocaties

Incidenthistorie

De duikteams worden standaard mee gealarmeerd in geval van een persoon te water of een voertuig te water. Hierboven is te zien dat het aantal voertuigen te water het meeste voorkomt (groene stipjes). De meldingen van persoon te water zijn getoond middels de gele stippen.

Op enkele plekken zie je overlap van stipjes en kan het een vertekend beeld geven van het aantal meldingen in die specifieke omgeving (met name het stuk Waal bij Nijmegen).

9.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Hierbij wordt van zowel Den Bosch als Arnhem de werkelijke uitruktijd gehanteerd: Den Bosch 1:56 minuten en Arnhem 2:11 minuten.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Voor de visualisatie van opkomstgebieden worden de volgende tijden gehanteerd:

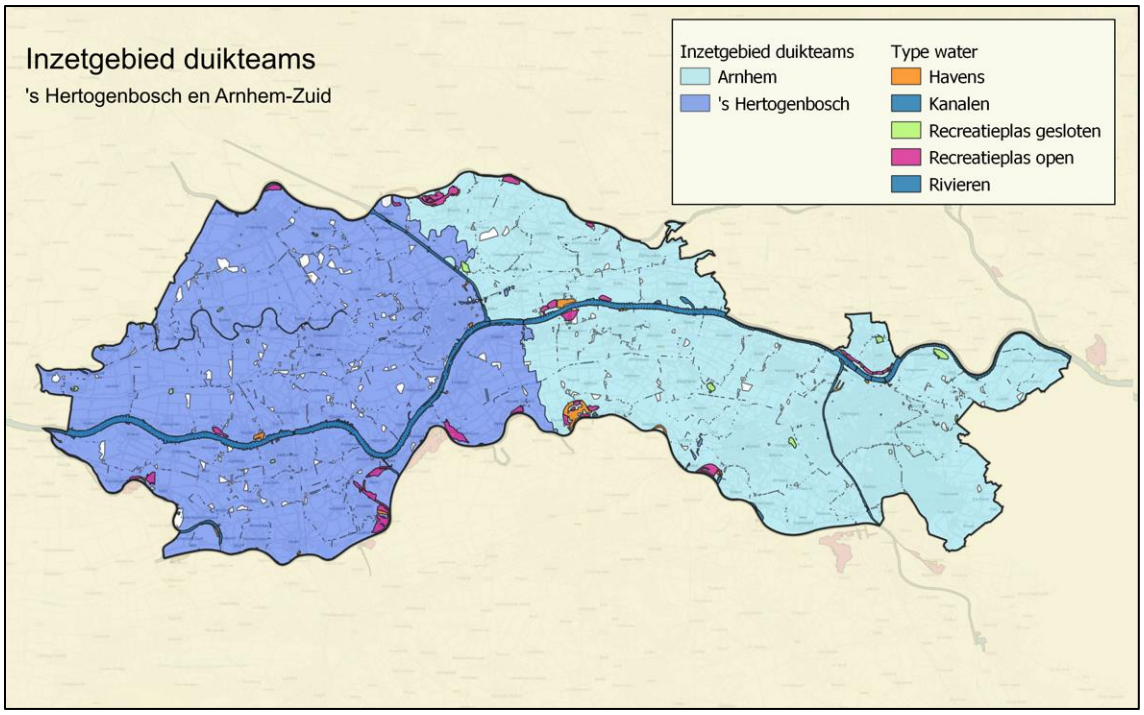
- 15 minuten op basis van de opkomsttijd die genoemd is in de ‘Geactualiseerde Visie op Waterongevallenbeheersing Brandweer 2023’.
- 30 minuten op basis van gewenste opkomsttijd vanuit brandweer Gelderland-Zuid uit de Adviesnotitie 2019 om binnen het gouden uur de inzet ‘reddend duiken’ nog succesvol te laten zijn.
- 45 minuten omdat dit wordt gezien als uiterste opkomsttijd waarbij een kansrijke inzet voor ‘reddend duiken’ nog succesvol zou kunnen zijn.

Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt gerekend met 120%. Dit vanwege de uitruk met een PM.

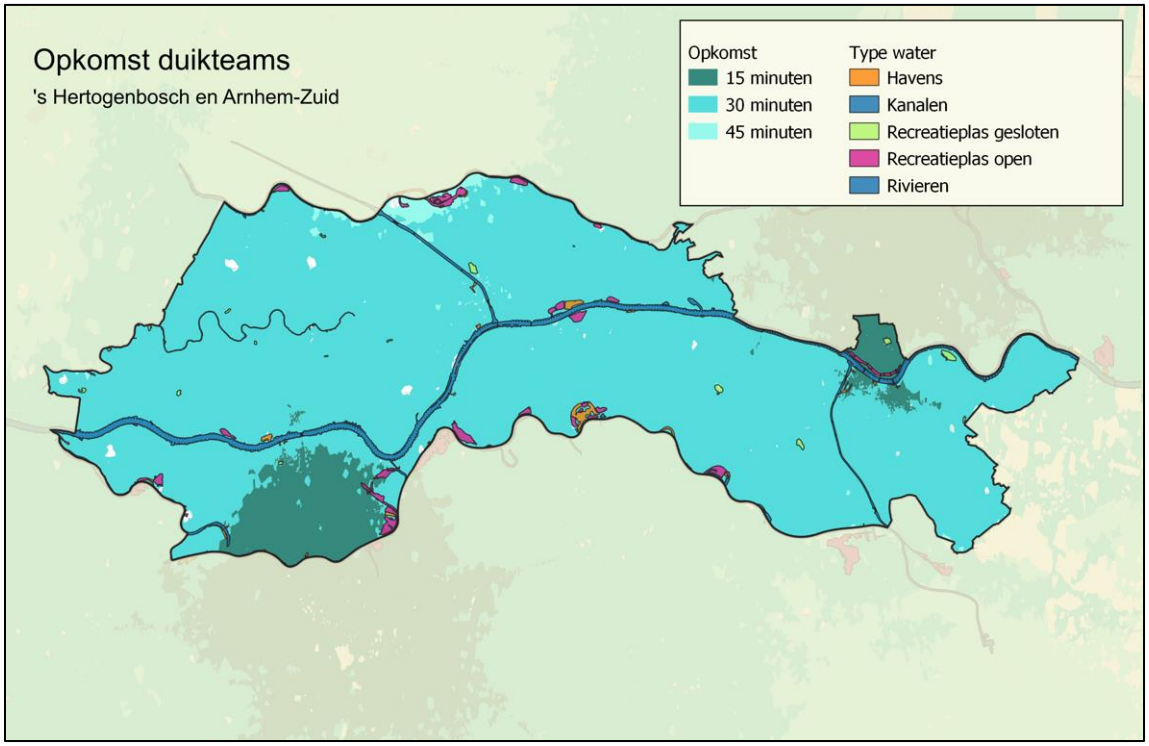
9.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder de verdeling van het inzetgebied van de twee duikteams:

Per 1 oktober 2023 worden de duikteams middels ‘dynamisch alarmeren’ gealarmeerd. Het gevolg is wel dat de operationele grens tussen beide teams iets verschuift ten opzichte van de voorheen gebruikte kazerne volgorde tabel (KVT) die in het meldkamersysteem is verwerkt. Ook kan de locatie van de eenheid (GPS) ervoor zorgen dat het verzorgingsgebied wijzigt. Het kan dus voorkomen dat er een ander team ter plaatse komt dan via bovenstaande operationele grenzen. Dit geldt met name voor het Amsterdam-Rijnkanaal en de Maasplas bij Alphen. Deze liggen op de grens, waar beide teams voor kunnen worden gealarmeerd.

Daarbij laten de duikteams de volgende dekking zien:

In Nijmegen worden de duikers uit Arnhem met regelmaat gealarmeerd. Met bovenstaande visualisatie is goed te zien dat de duikers daar snel ter plaatse zijn (<15 minuten).
Goed om te vermelden dat het gebied rondom het Eiland van Maurik een opkomsttijd heeft van tussen de 30 en 33 minuten.

9.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Op dit moment hebben we overeenkomsten met Brabant-Noord en Gelderland-Midden voor wat betreft de inzet van hun duikteams. Wenselijk zou zijn als we ook gebruik kunnen maken van het duikteam Wijk bij Duurstede als onderdeel van de VRU. Zeker omdat het eiland van Maurik een populaire recreatieplas is. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat we voor deze gebieden slechts een kleine overschrijding t.o.v. de gewenste opkomsttijd van 30 minuten hebben. Ook kan een duikteam uit de VRU snel ingezet worden bij bijvoorbeeld de Redichemse Waard (tussen Culemborg en Beusichem).

9.9 Uitkomst

We blijven invulling geven aan de dienstverleningsovereenkomsten met Brabant-Noord en Gelderland-Midden. Daarbij is het enerzijds goed om de overeenkomsten te blijven evalueren en anderzijds om aandacht te blijven houden voor innovatieve ontwikkelingen die de incidentbestrijding onder water effectiever en veiliger kunnen maken. In 2024 willen we één van deze ontwikkelingen, de 'onderwater drone', gaan inzetten en testen bij daadwerkelijke incidenten.

9.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

De minimale overschrijding van maximaal drie minuten in de buurt van het waterrecreatiegebied het Eiland van Maurik is minimaal en het best haalbare met de huidige en recentelijk vastgestelde overeenkomsten.

9.11 Impactanalyse

Post

Geen impact.

Impact gelijktijdigheid

Het is niet aannemelijk dat er een melding in Gelderland-Zuid binnenkomt van persoon of voertuig te water terwijl het duikteam van de buurregio al is ingezet. Als dat wel zo in, dan wordt middels dynamisch alarmeren het andere duikteam gealarmeerd.
Gevolg is een langere opkomsttijd en dat heeft impact op het 'gouden uur' omdat in dat geval de maximale opkomsttijd van 45 minuten van het duikteam in beeld komt (om nog van 'reddend duiken' te kunnen spreken). In beide overeenkomsten staat ook beschreven dat ze niet meer kunnen leveren als het eigen duikteam al ergens is ingezet.
De kans op een gelijktijdige duikinzet wordt gezien als zeer klein.

Financieel

Geen financiële impact, omdat de overeenkomsten in stand blijven.

Vakbekwaamheid

De buurregio's zijn verantwoordelijk voor de vakbekwaamheid van de duikteams. Echter bij waterongevallen zijn ook vaak OR-teams en vaartuigen betrokken, het samen oefenen moet geïntensiveerd worden. Dit is in lijn met de algehele doorontwikkeling van alle 'natte' specialismen.

10 Verkenningseenheden

Inleiding

In de visie IBGS wordt niet meer gesproken van een meetplanorganisatie met meetploegen en een meetplanleider, maar van een verkenningseenheid met verkenningsploegen en een coördinator verkenningseenheid. De verkenningsploegen kunnen voor een breder pakket aan verkenningstaken ingezet worden dan alleen bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Zij kunnen bijvoorbeeld ook ingezet worden bij stroomuitval, overstroming of natuurbrand.

10.1 Huidige situatie

In Gelderland-zuid zijn zeven verkenningseenheden operationeel; Groesbeek, Beuningen, Druten, Opheusden, Geldermalsen, Asperen en Zaltbommel.

10.2 Wetgeving

Het inzetten van verkenningseenheden is vastgelegd in het besluit Veiligheidsregio's Artikel 4.1.1 lid 3. Dit artikel stelt dat; ten behoeve van de taak, bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdelen b, c en d, van de wet draagt het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor dat de brandweer een eenheid voor het verkennen van gevaarlijke stoffen en een eenheid voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen heeft en beschikt over een adviseur gevaarlijke stoffen.
Op grond van artikel 4.2.1 van het Besluit veiligheidsregio's begint één en afhankelijk van de aard van het ongeval een tweede, meetploeg binnen 30 minuten na alarmering met de uitvoering van zijn taken op de aangegeven meetlocatie. Afhankelijk van de aard van het ongeval begint een derde of een vierde meetploeg binnen 60 minuten na alarmering met de uitvoering van zijn taken op de aangegeven meetlocatie.

10.3 Kern landelijke of regionale visie

De brandweer verzamelt aan de hand van een verkenning informatie en op basis daarvan kan besluitvorming plaatsvinden over de alarmering van de bevolking bij acuut gevaar. Het waarschuwen van de bevolking en het inschatten van de gezondheidsrisico's in de acute fase is een taak van de brandweer.

In de VRGZ is de inzet van meetploegen vastgelegd in het regionale meetplan (versie 2020). In dit plan is opgenomen dat een eerste meetploeg binnen 15 minuten na alarmering een eerste waarneming en meting kan uitvoeren.

Vanuit de wet wordt aangegeven dat een regio vier meetploegen moeten kunnen inzetten. Het is daarbij goed om er rekening mee te houden dat een van de vier gealarmeerde meetploegen niet kan leveren, omdat de ploeg mogelijk al is ingezet bij een groot incident. Vanuit die hoedanigheid is het wijs om vijf verkenningseenheden als ondergrens aan te houden.

10.4 Recentelijk vastgesteld beleid

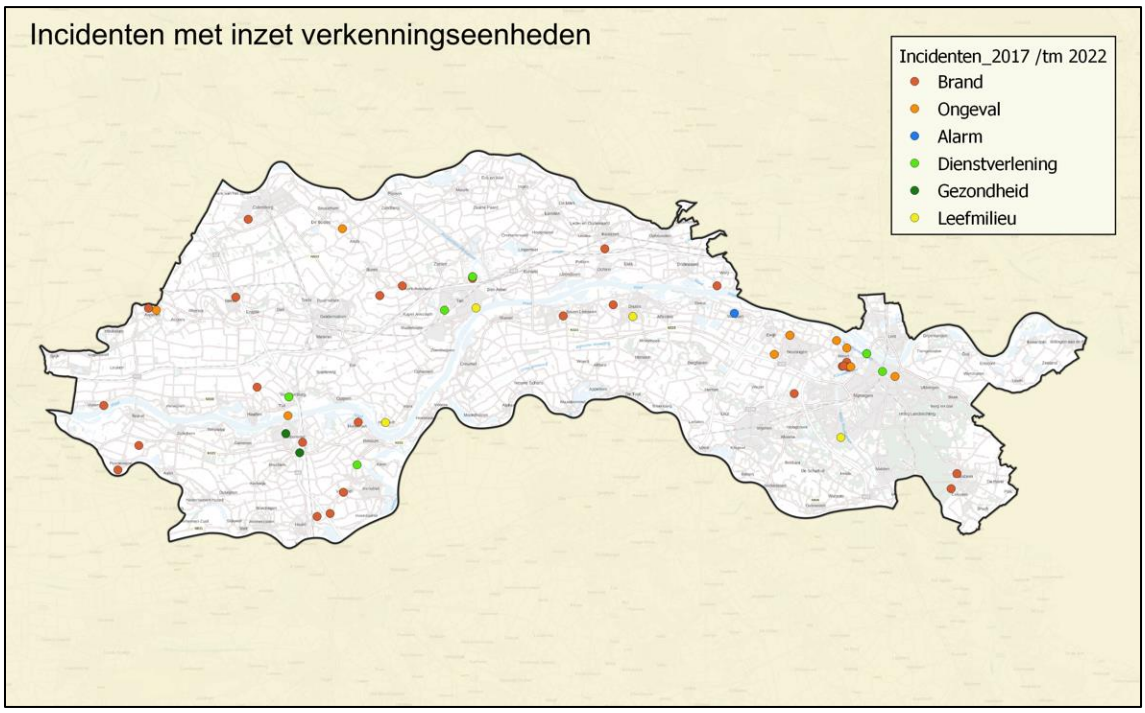
In 2020 is het regionale meetplan voor de VRGZ vastgesteld. In dit meetplan zijn de taken van de verkenningseenheden beschreven en uitgebreid ten opzichte van eerdere plannen. De uitbreiding heeft betrekking tot een bredere inzetbaarheid van de verkenningseenheden. Deze zijn naast meten en waarnemen, ook voor bijvoorbeeld schouwen bij hoog water of stroomuitval.

10.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

10.5.1 Risicolocaties

Bij ieder incident kan het noodzakelijk zijn om gegevens te laten verzamelen en eventueel de bevolking te alarmeren. Hierdoor zijn geen specifieke risicolocaties te benoemen. Een incident waarbij een verkenningseenheid ingezet kan worden kan zich immers in de gehele regio voordoen.

10.5.2 Incidenthistorie

Het alarmeren van verkenningseenheden gebeurt “vraaggestuurd”. De afgelopen zes jaren zijn de zeven verkenningseenheden bij 51 incidenten betrokken geweest. In het bovenstaande overzicht is weergegeven waar in de regio en voor welke meldingsclassificaties verkenningseenheden gealarmeerd zijn de afgelopen zes jaren.

10.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Verkenningseenheden bereiden zich, voordat ze uitrukken, kort voor op de inzet. Deze voorbereiding en de opkomst naar de kazerne resulteert in een indicatieve uitruktijd van zeven minuten.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

In lijn met de wetgeving worden de volgende opkomstgebieden in kaart gebracht:

- 30 minuten voor de eerste twee verkenningseenheden
- 60 minuten: voor de derde en vierde eenheid

Naast de voorbereiding op de post is er ter plaatse ook een korte voorbereidingstijd noodzakelijk van enkele minuten. Hierdoor kan gesteld worden dat de gewenste rijdtijd van de eenheden maximaal 20 minuten is om aan de opkomsttijd van 30 minuten te voldoen; 20 minuten rijdtijd en de overige 10 minuten wordt benut om op de post en ter plaatse de voorbereidingen te treffen.

Rijsnelheid

De verkenningseenheden rijden in basis zonder optische en geluidsignalen. Omdat ze met een PM uitrukken en in basis niet met prio1 rijden, wordt de snelheid van 100% aangehouden.

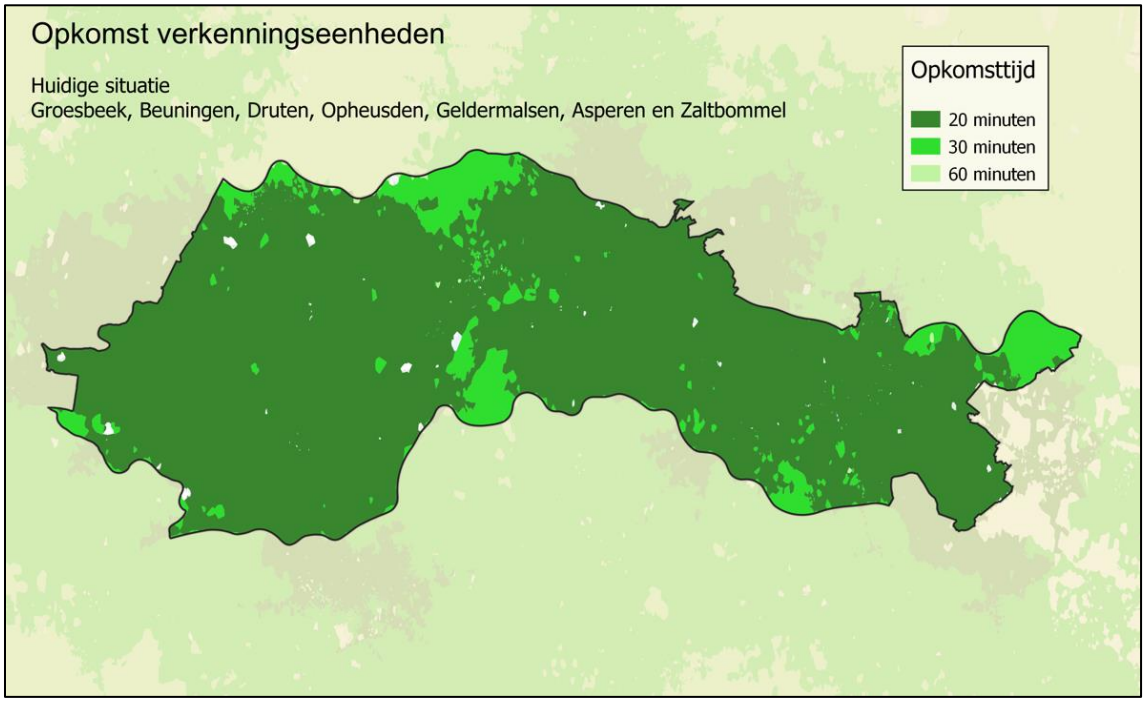
10.7 Spreidingsvarianten dekking

Hieronder zijn diverse spreidingsvarianten vanuit de zeven VE-locaties uitgewerkt. In de onderstaande afbeeldingen is de snelste opkomsttijd te zien en daarmee de totale dekking. De overlap die posten hebben is niet zichtbaar.

Er zijn alleen varianten onderzocht met een spreiding van de huidige zeven eenheden. Dit vanwege de relatieve hoge uitgaven die gedaan moeten worden om een post vakbekwaam te maken op de taak en dat afgezet tegen een beperkt aantal uitrukken.

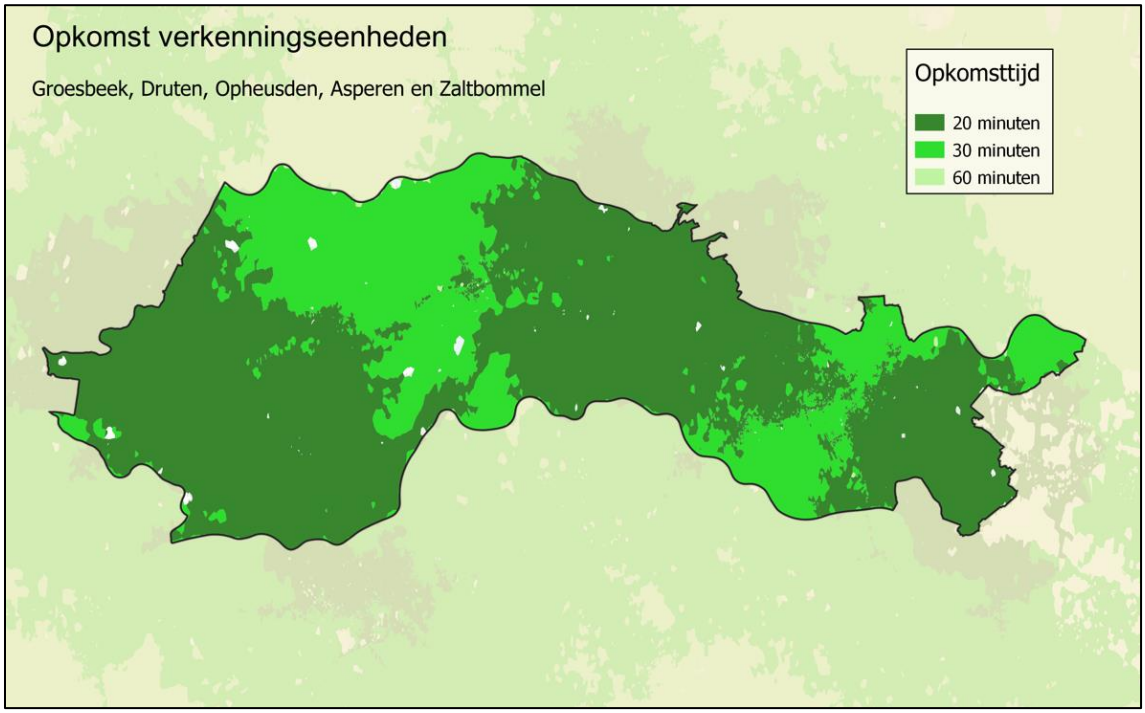
Vanwege een gestelde ondergrens van vijf posten die de taak uitvoeren is bekeken of een spreidingsvariant van vijf of zes locaties mogelijk is.

Variant VE-7: zeven posten Groesbeek, Beuningen, Druten, Opheusden, Geldermalsen, Asperen en Zaltbommel (huidige situatie)

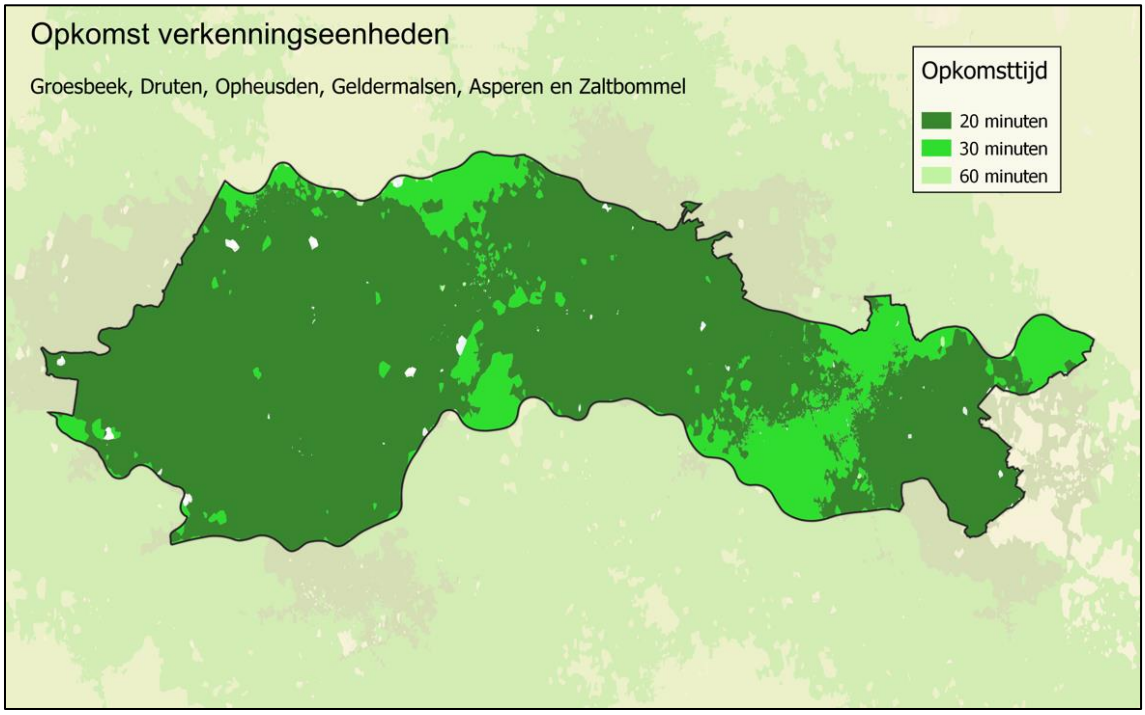
Huidige dekking met zeven verkenningseenheden laat een 95% dekking zien in 20 minuten door de hele regio en een volledige dekking in 30 minuten.

Variant VE-5: vijf posten Groesbeek, Druten, Opheusden, Asperen en Zaltbommel

Dekkingsvariant met vijf ploegen zonder Beuningen en Geldermalsen laat vooral in de omgeving van Geldermalsen een verslechterde dekking zien. De gehele regio blijft gedekt in 30 minuten.

Variant VE-6: zes posten Groesbeek, Druten, Opheusden, Geldermalsen, Asperen en Zaltbommel

Dekkingsvariant met zes eenheden, zonder Beuningen ten opzichte van de huidige dekking. In deze variant wordt de regio voor 90% in 20 minuten gedekt en de gehele regio in 30 minuten.

10.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Interregionale samenwerking is niet aan de orde bij VE. De teams worden ingezet door en onder aansturing van de eigen crisisfunctionarissen (AGS-Veld, AGS-OT en CVE).

10.9 Uitkomst

De optimale variant is variant VE-6 waarbij we kiezen voor een spreidingsmodel met zes posten. Dit is mogelijk omdat Beuningen en Druten naast elkaar liggen en daarmee een grote overlap hebben in het opkomstgebied. Beuningen krijgt daarnaast de SBH als specialisme en wordt in het veld vaker ingezet met de tankautospuit bij (zeer) grote incidenten in de omgeving (o.a. richting Nijmegen). Daardoor is de kans groter dat ze de VE niet kunnen leveren als er om gevraagd wordt.

10.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Met de optimale variant wordt de gehele regio afgedekt binnen de wettelijke opkomsttijden.

10.11 Impactanalyse

Post

Post Beuningen raakt de taak kwijt, maar krijgt er ook een SBH bij. Daarmee zal de verwachte impact op de post klein zijn.

Impact gelijktijdigheid

Aanwezig, omdat verkenningseenheden worden ingezet bij grotere incidenten waarbij vaak meerdere tankautospuiten zijn ingezet. Hierdoor is het mogelijk dat vanwege gebrek aan manschappen de verkenningseenheid niet ingezet kan worden. Vanuit die hoedanigheid is het uitgangspunt dat de regio minimaal vijf verkenningseenheden in de sterkte wil hebben, ervan uitgaande dat één van de eenheden niet kan leveren, omdat zij mogelijk al ingezet zijn met de basiseenheid.

Financieel

In basis positief, aangezien de regio teruggaat van zeven naar zes teams. De verwachting is wel dat de dit geen besparing oplevert, omdat het ingezet gaat worden om de andere zes posten intensiever te trainen voor de taakuitbreiding die de verkenningseenheden de afgelopen jaren hebben gekregen. Vanuit die hoedanigheid zal het reduceren met zeven eenheden geen besparing gaan opleveren en wordt het vrijgekomen budget geherinvesteerd binnen de taak.

Vakbekwaamheid

Zie bovengenoemde opmerking.

11 Gaspakeenheid

Inleiding

Gaspakdragers zijn getraind om (nood)stabilisaties toe te passen bij incidenten waarbij gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen en waarbij het noodzakelijk is om de lekkage te stabiliseren om zodoende de effecten naar de omgeving te beperken.

11.1 Huidige situatie

Brandweer Gelderland-Zuid heeft een gaspakkenteam ingericht op de volgende wijze: de posten Asperen, Gameren en Kesteren leveren als steunpunten de gaspakdragers en de ontsmetters. De Basis Ontsmettingseenheid (BOE) wordt samen met de ondersteunende tankautospuit geleverd vanuit post Geldermalsen.

11.2 Wetgeving

Artikel 4.1.1 van het Besluit veiligheidsregio's stelt dat het bestuur van de veiligheidsregio zorgt dat de brandweer een eenheid voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen heeft. Deze eenheid bestaat o.a. uit gaspakeenheden.

Artikel 4.2.2 van het Besluit veiligheidsregio's stelt dat een eenheid bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen binnen 30 minuten na alarmering begint met de uitvoering van haar taken op de plaats van het incident. In de landelijke visie IBGS is opgenomen dat de gaspakdragers binnen 120 minuten na alarmering moeten kunnen starten met de inzet.

11.2.1 Vastgestelde opkomsttijd

In Gelderland-Zuid wordt de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijd van 60 minuten aangehouden.

11.3 Kern landelijke of regionale visie

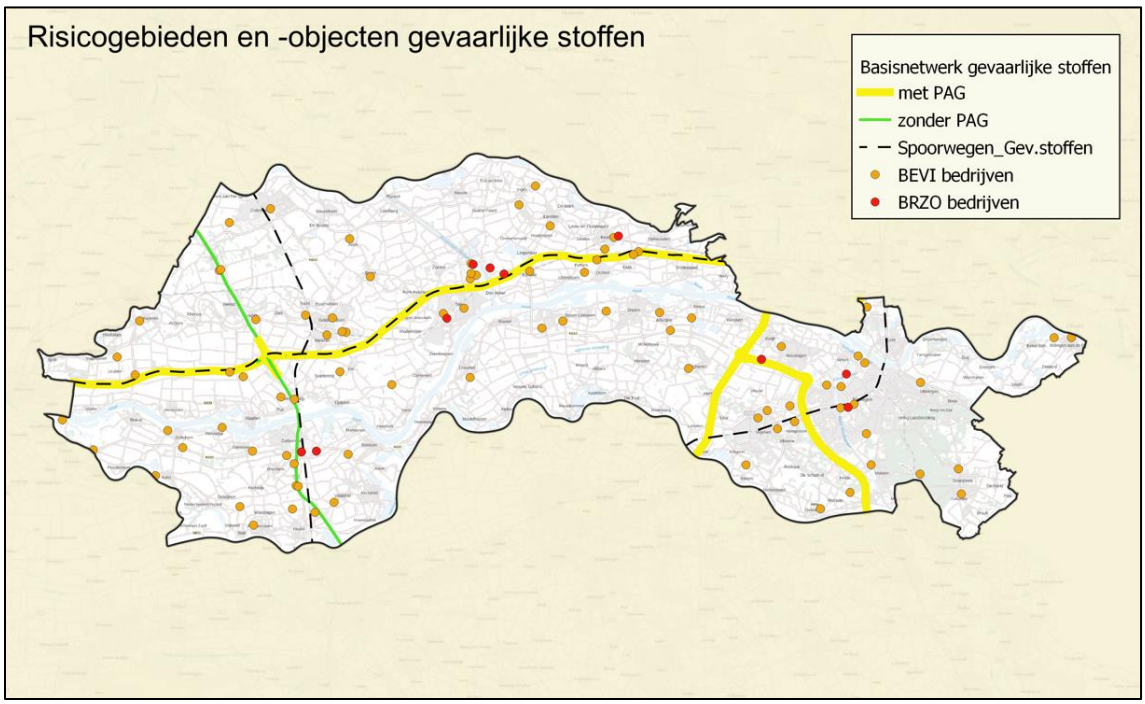
In de landelijke visie IBGS wordt niet meer gesproken van een gaspakeenheid, maar van een specialistische IBGS-eenheid. De specialistische IBGS-eenheid verricht taken om incidenten met gevaarlijke stoffen te stabiliseren. Op basis van de visie IBGS is een gaspakinzet alleen nodig in uitzonderlijke situaties. Waar mogelijk dient de brandweer de inzet van gaspakdragers uit te besteden aan commerciële partijen of aan bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken. Een andere optie is om dit specialisme via interregionale samenwerkingsverbanden in te richten.

11.4 Recentelijk vastgesteld beleid

Het Algemeen Bestuur heeft op 14 december 2017 besloten een samenwerkingsverband aan te gaan met de vijf veiligheidsregio's binnen Oost5. Dit betekent dat de specialistische IBGS-eenheid in Gelderland-Zuid in principe een half gaspakpeloton van vier gaspakdragers moet leveren. In de praktijk is het steunpunt nog op sterkte om zelfstandig een gaspakinzet te kunnen doen, maar is het mogelijk om een beroep te doen op de buurregio.
Afhankelijk van het regionaal risicoprofiel kan worden bepaald of de opkomsttijd korter dient te zijn. In Gelderland-Zuid wordt op basis van eerdere bestuurlijke besluitvorming en het regionaal risicoprofiel een opkomsttijd van 60 minuten aangehouden.

11.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

11.5.1 Risicolocaties

Op het bovenstaande overzicht zijn de IBGS-risicolocaties terug te vinden. Daarbij de focus op de infrastructuur enerzijds en inrichtingen anderzijds.

11.5.2 Incidenthistorie

Er zijn in de afgelopen zes jaar geen gaspakinzetten geweest in Gelderland-Zuid. Hoe vaak er in het verleden een gaspakinzet is geweest valt niet te herleiden uit de beschikbare data. Indicatief 20 jaar geleden is er één gaspakinzet geweest in Gelderland-Zuid.

11.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Voor de uitruktijd wordt er gerekend met de mediaantijd van de TS van Geldermalsen. Dit aangevuld met drie minuten. Daarmee wordt er extra tijd gerekend voor het wisselen van de haakarmbak. De BOE staat namelijk niet opgetrokken.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Met de volgende tijden wordt de dekking van het gaspakkenteam in de regio inzichtelijk gemaakt:

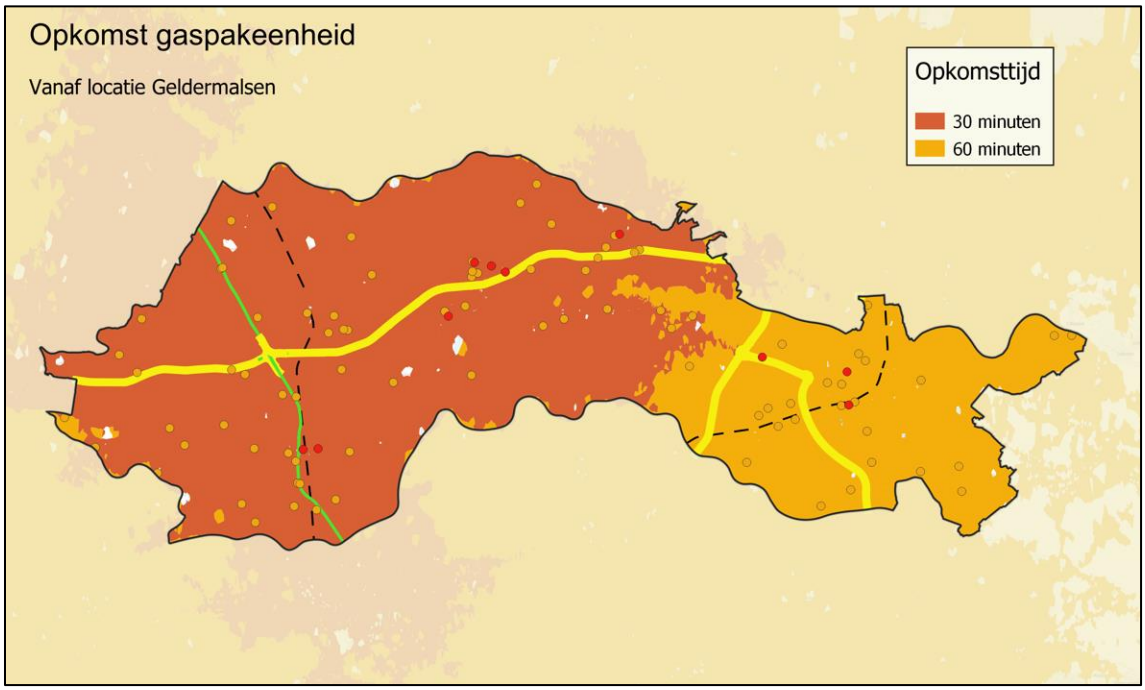
- 30 minuten opkomsttijd op basis van opkomsttijd zoals die in de wet staat beschreven.
- 60 minuten opkomsttijd op basis van de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijd.

Vertrekpunt van waaruit gerekend wordt is post Geldermalsen. Zij gaan met een verlate uitruktijd uitrukken met een combinatie haakarmchassis en tankautospuit en zij zullen in basis het laatst ter plaatse komen. Uiteraard met uitzondering van een incident nabij Geldermalsen en waarbij er gewacht moet worden op de gaspakdragers/ontsmetters.

Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt voor vanwege het uitrukken met zowel de TS als de BOE 100% aangehouden. De BOE is namelijk een relatief lichte haakarmbak.

11.7 Spreidingsvarianten dekking

Vanwege het complexe organisatiemodel in combinatie met het voornemen om volgend jaar een toekomstverkenning op de gaspakinzet van brandweer Gelderland-Zuid te gaan starten, zijn er voor nu geen alternatieven uitgewerkt.

11.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Er zijn binnen Oost5 afspraken gemaakt dat een buurregio aan de bijstandsvragende regio een half gaspak-peloton moet kunnen leveren. Gezien de ligging zal er naar alle waarschijnlijkheid vanuit Ede (Gelderland-Midden) aanvullende gaspakdragers ter plaatse komen.

11.9 Uitkomst

Vooralsnog is er geen reden om de gaspak-inzet op dit moment door andere posten te laten uitvoeren. Wel is er op landelijk niveau besloten om in de nabije toekomst landelijke steunpunten met gaspakkenteams in te gaan richten. Het biedt ruimte om een toekomstverkenning te starten of het huidige model toekomstbestendig is voor Gelderland-Zuid.
In 2024 zal de toekomstverkenning met de betrokken posten en de taakgroep IBGS van start gaan.

11.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Niet van toepassing. Alle risicolocaties en nagenoeg de hele regio wordt binnen 60 minuten bereikt.

11.11 Impactanalyse

Post

De huidige spreiding van de steunpunten blijft ongewijzigd en daarmee wordt er geen impact verwacht. De posten worden volgend jaar meegenomen om bij te dragen aan de toekomstverkenning op de gaspakinzet in Gelderland-Zuid.

Impact gelijktijdigheid

De impact op gelijktijdigheid is verwaarloosbaar klein en in geval een post al betrokken is bij een incident, dan is het vanuit het huidige model met diverse steunpunten voldoende slagkracht om de eenheid compleet te krijgen. Mocht dit niet lukken en er alleen een half gaspakpeloton geleverd kan worden, dan kan er ook een beroep worden gedaan op Gelderland-Midden.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

Geen impact.

12 Chemiepak-eenheid

Inleiding

Volgens de landelijke visie Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) is de inzet in chemiepak een specialisme en maakt het daarom dus geen onderdeel meer uit van de basisbrandweerzorg. De noodzaak om regionale chemiepak-eenheden te hebben wordt geheel bepaald door het Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid. Momenteel is het specialisme verspreid over diverse posten en waaronder ook de posten die gaspakdragers leveren.

12.1 Huidige situatie

De VRGZ beschikt over zes chemiepak-eenheden (CP) op de posten Asperen, Gameren, Kesteren, Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West en Tiel.

Asperen, Gameren en Kesteren leveren al gaspakdragers, waardoor zij ook met beperkte middelen vakbekwaam te houden zijn voor het inzetten met een chemiepak. Daarnaast leveren de beroepsposten in Nijmegen en post Tiel ook chemiepak-dragers. Dit op basis van het lokale risicoprofiel.

Met de combinatie van zes eenheden is er een goede spreiding over de regio.

12.2 Wetgeving

Er is geen opkomsttijd vastgesteld voor de inzet van het chemiepak.

Het chemiepak is qua bescherming een gradatie lager dan het gaspak en wordt in basis toegepast, wanneer er inpandig een grijpredding gedaan moet worden bij een lekkage van een stof waarvan de stabilisatie in gaspak gedaan moet worden. Indien er sprake is van een korte blootstellingsduur mag in dat geval een redding gedaan worden met een chemiepak.

Daarmee wordt de gewenste opkomsttijd van 15 minuten aangehouden (referentiewaarde tankautospuit, gebiedscategorie 3).

12.3 Kern landelijke of regionale visie

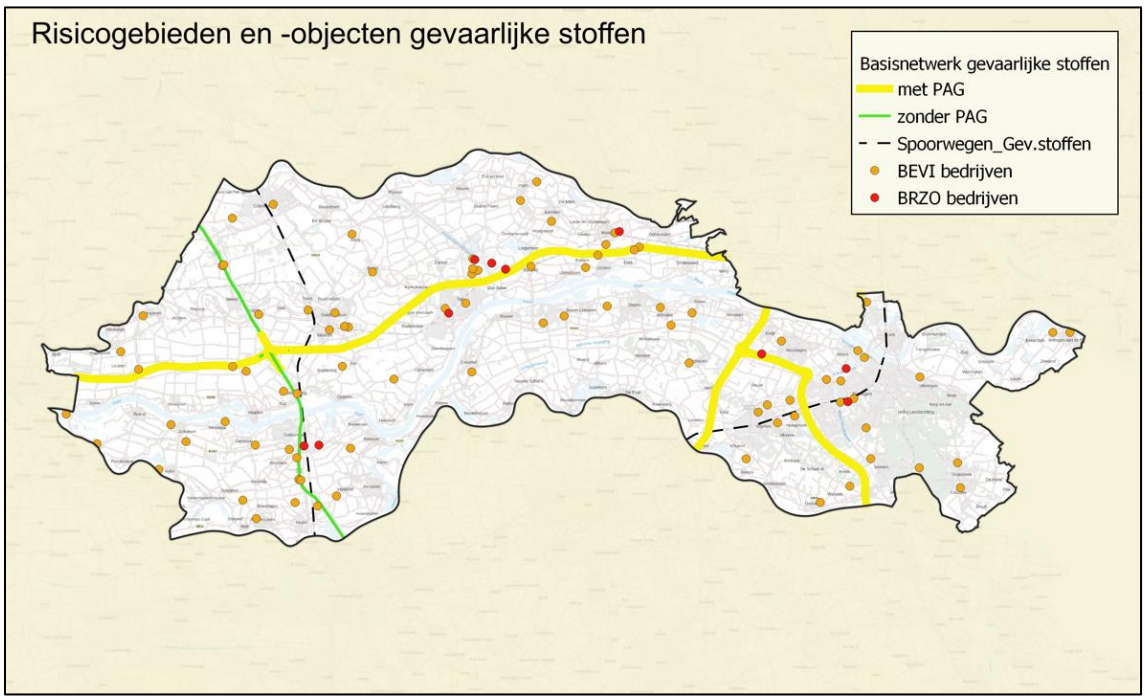
In de landelijke visie IBGS wordt gesteld dat de regionale IBGS-organisatie afgestemd dient te zijn op het risicoprofiel. Ook zijn er geen vaste opkomsttijden meer, deze worden per regio gebaseerd op het regionale risicoprofiel. Niet alle taken op het gebied van IBGS zijn taken voor de brandweer. In plaats van zelf lekkages te dichten en vloeistofplassen op te ruimen, zal de brandweer zich in de toekomst méér beperken tot het afdekken van plassen en het afdichten van bronnen van lekkage. Hoofdtaak is het redden van mens en dier, het beschermen van de omgeving en het beperken van blootstelling van mensen in de omgeving. Stabilisatie van incidenten en opruimwerkzaamheden zullen bij incidenten met gevaarlijke stoffen worden uitbesteed aan externe (private) partijen of worden neergelegd bij de veroorzaker van het probleem.

12.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In het brandweerzorgplan (2018) is de keuze gemaakt om de chemiepak-inzet niet meer als basistaak te zien en deze taak in de regio risicogestuurd te gaan spreiden.

12.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

12.5.1 Risicolocaties

Op het bovenstaande overzicht zijn de IBGS-risicolocaties terug te vinden. Daarbij de focus op de infrastructuur enerzijds en inrichtingen anderzijds.

12.5.2 Incidenthistorie

In de periode van 2017 tot 2022 zijn er geen inzetten met een chemiepak geweest.

12.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Er wordt met een tankautospuit uitgerukt en daarmee wordt de berekening van opkomst de mediaan-uitruktijd van de tankautospuit van de post aangehouden.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Bedrijven waar een inzet met chemiepak kunnen plaatsvinden, vinden zich in basis buiten de bebouwde woonomgeving (gebiedscategorie 3 gebieden). De referentiewaarde voor die gebieden is 15 minuten. Vandaar dat deze gewenste opkomsttijd in beeld wordt gebracht. Daarnaast wordt het opkomstgebied van 20 minuten in beeld gebracht om de regionale dekking verder in kaart te brengen.

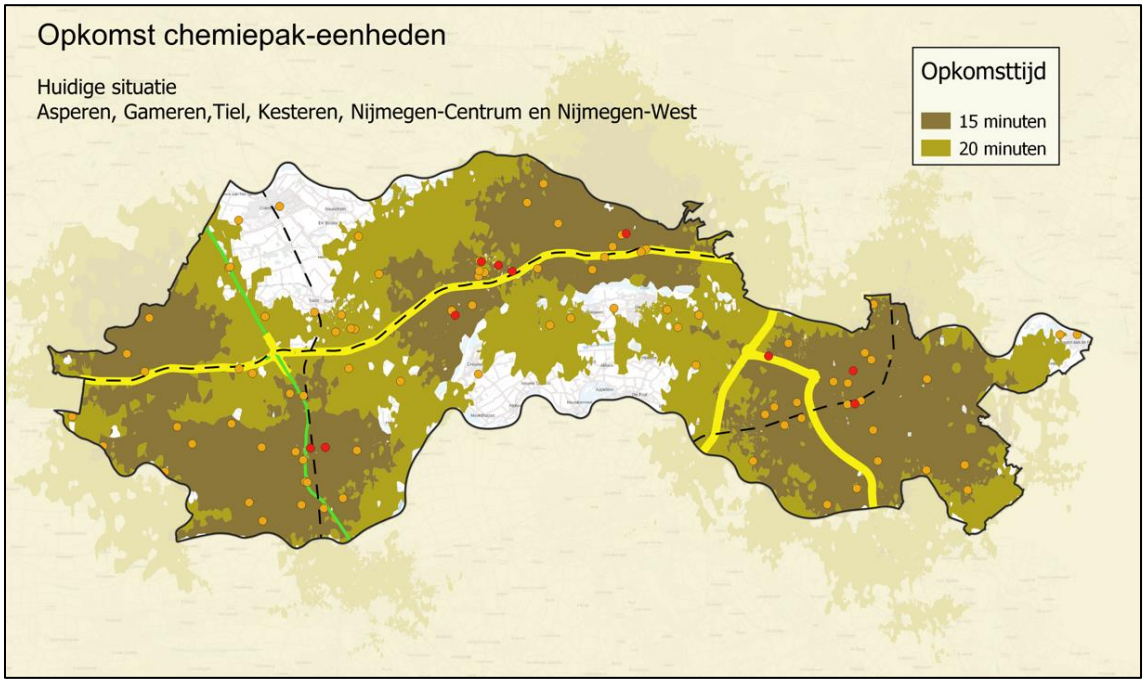
Rijsnelheid

Voor de berekening van de opkomsttijd wordt uitgegaan van 100% van de gemiddelde rijsnelheid op een wegdeel.

12.7 Spreidingsvarianten dekking

De huidige spreiding van chemiepak-eenheden is deels gebaseerd op de posten die momenteel onderdeel uitmaken van het gaspakkenteam. Omdat daarvoor nu geen wijzigingen optreden, maar een toekomstverkenning wordt voorgesteld, is het voor nu niet voor de hand liggend om voor de chemiepak-eenheden wel een ander spreidingsmodel voor te stellen. De toekomstverkenning op de gaspakkeneenheid is leidend en kan in te toekomst leiden tot een nieuw spreidingsmodel van chemiepak-eenheden. Hieronder volgt dan ook de opkomst op basis van de huidige situatie:

Variant Chemiepak-3A: Asperen, Gameren, Kesteren, Nijmegen-Centrum, Nijmegen-West en Tiel (vrijw.) (huidige situatie)

12.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

In de inzet van chemiepak-eenheden is op dit moment niet interregionaal georganiseerd.

12.9 Uitkomst

Vasthouden aan het huidige spreidingsmodel van zes posten in afwachting van de toekomstverkenning op de gaspak-inzet binnen Gelderland-Zuid.

12.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Niet alle gebieden en BEVI-inrichtingen worden afgedekt binnen de gewenste opkomsttijd van 20 minuten voor een chemiepak eenheid. De kans op een chemiepak inzet op de BEVI-inrichtingen die niet bereikt worden, binnen de 20 minuten, is gezien de bedrijfsvoering van het betreffende BEVI-inrichting zeer klein.

12.11 Impactanalyse

Post

De huidige spreiding van de steunpunten blijft ongewijzigd en daarmee wordt er geen impact verwacht. De betreffende posten worden in 2024 meegenomen om bij te dragen aan de toekomstverkenning op de gaspakinzet in Gelderland-Zuid.

Impact gelijktijdigheid

De impact op gelijktijdigheid is klein en in geval een post al betrokken is bij een incident, dan is het vanuit het huidige model met zes posten voldoende slagkracht om binnen een gepaste tijd een andere chemiepak-eenheid ter plaatse te krijgen.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

Geen impact.

13 Ontsmettingseenheid

Inleiding

De basis ontsmettingseenheid wordt ingezet ten behoeve van de ontsmetting van slachtoffers en de decontaminatie van het gaspakkenteam. De visie IBGS maakt daarbij onderscheid tussen een basis ontsmettingseenheid (BOE) en een grootschalige ontsmettingseenheid (GOE). De grootschalige ontsmettingseenheid is een landelijk georganiseerd specialisme. De basis ontsmettingseenheid is een regionaal of interregionaal georganiseerd specialisme, met een opkomsttijd die door de veiligheidsregio wordt bepaald, afhankelijk van het risicoprofiel.

13.1 Huidige situatie

De BOE staat op dit moment gepositioneerd in Geldermalsen. Als de BOE wordt gealarmeerd, dan zal de tankautospuit van Geldermalsen worden gekoppeld. Daarnaast wordt een van de drie andere posten die onderdeel uitmaken van het gaspakkenteam gealarmeerd om de ontsmetters te leveren.

13.2 Wetgeving

In artikel 25, lid1d. van de Wvr en artikel 4.1.3 lid2d besluit VR is opgenomen dat de brandweer onder ander verantwoordelijk is voor het verrichten van ontsmetting van hulpverleners en burgers.

13.3 Kern landelijke of regionale visie

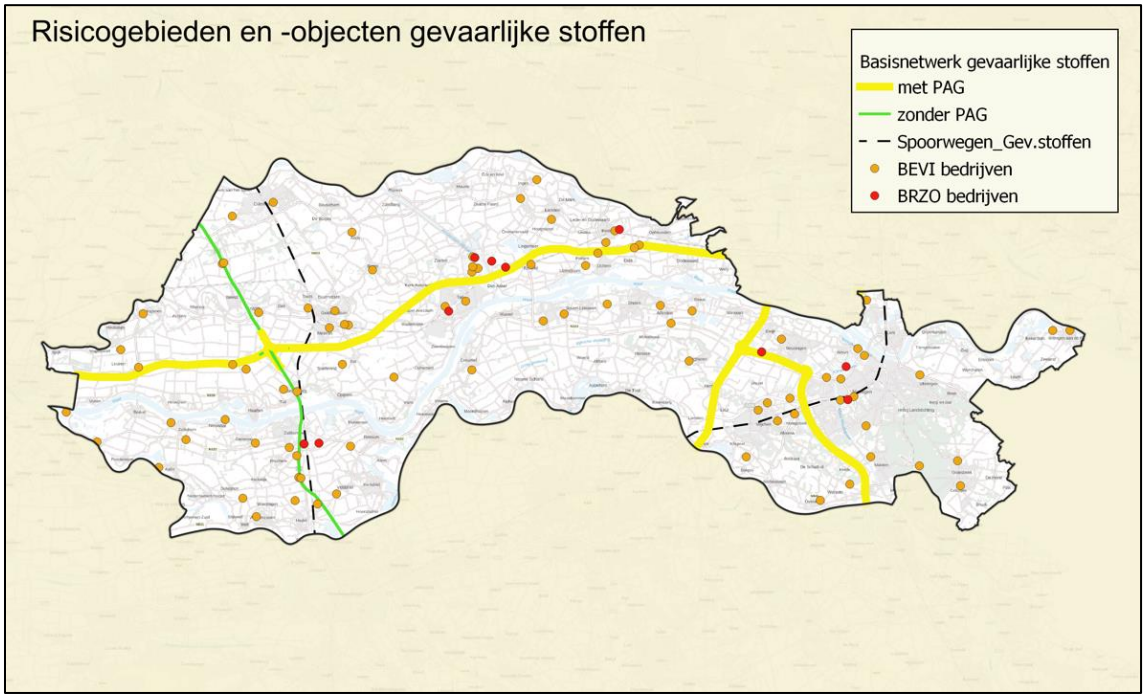
Omdat de basis ontsmettingseenheid ook onderdeel uitmaakt van het gaspakkenteam, is ervoor gekozen om deze eenheid op de post Geldermalsen te laten staan. Ook wetende dat er een toekomstverkenning gaat starten voor de gaspakinzet in Gelderland-Zuid. De uitkomsten daarvan kunnen leiden tot het anders inrichten van de BOE.

13.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In 2018 is met het brandweerzorgplan besloten om terug te gaan naar één BOE en omdat de BOE ook onderdeel uitmaakt van het gaspakkenteam is deze in Geldermalsen gestationeerd.

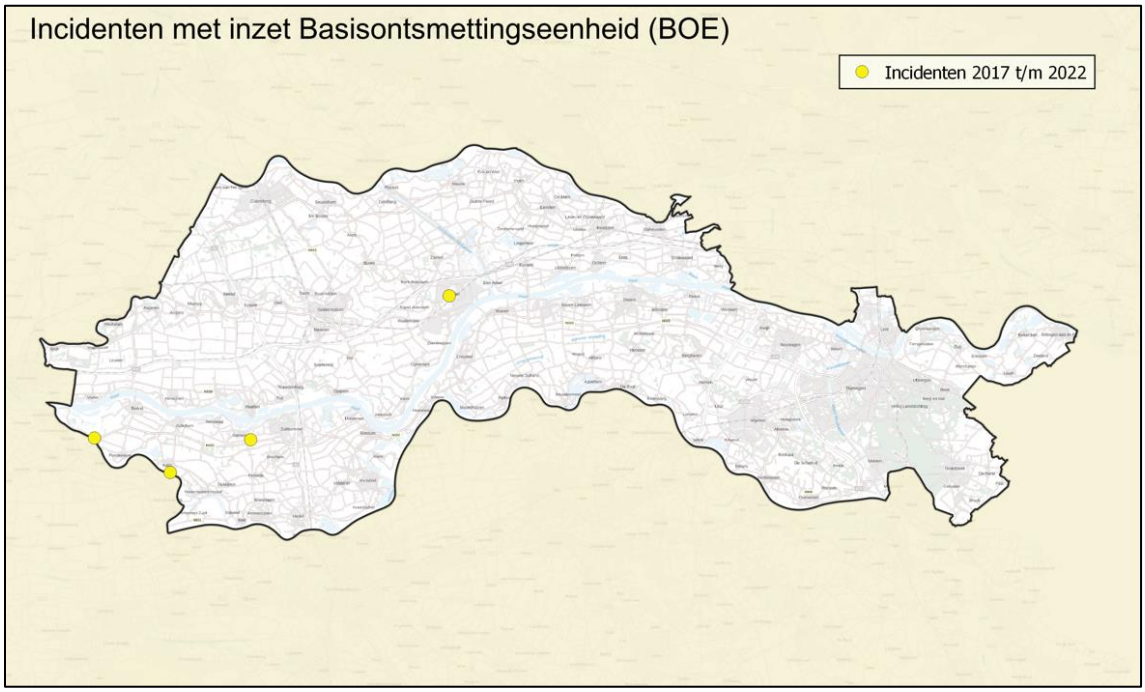
13.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

13.5.1 Risicolocaties

Op het bovenstaande overzicht zijn de IBGS-risicolocaties terug te vinden. Daarbij de focus op de infrastructuur enerzijds en inrichtingen anderzijds.

13.5.2 Incidenthistorie

13.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Voor de uitruktijd wordt er gerekend met de mediaantijd van de TS van Geldermalsen. Dit aangevuld met drie minuten. Daarmee wordt er extra tijd gerekend voor het wisselen van de haakarmbak. De BOE staat namelijk niet opgetrokken.

Gevisualiseerde opkomsttijd

In lijn met de dekking van het gaspakkenteam worden de volgende opkomstgebieden inzichtelijk gemaakt:

- 30 minuten opkomsttijd op basis van opkomsttijd zoals die in de wet staat beschreven.
- 60 minuten opkomsttijd op basis van de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijd.

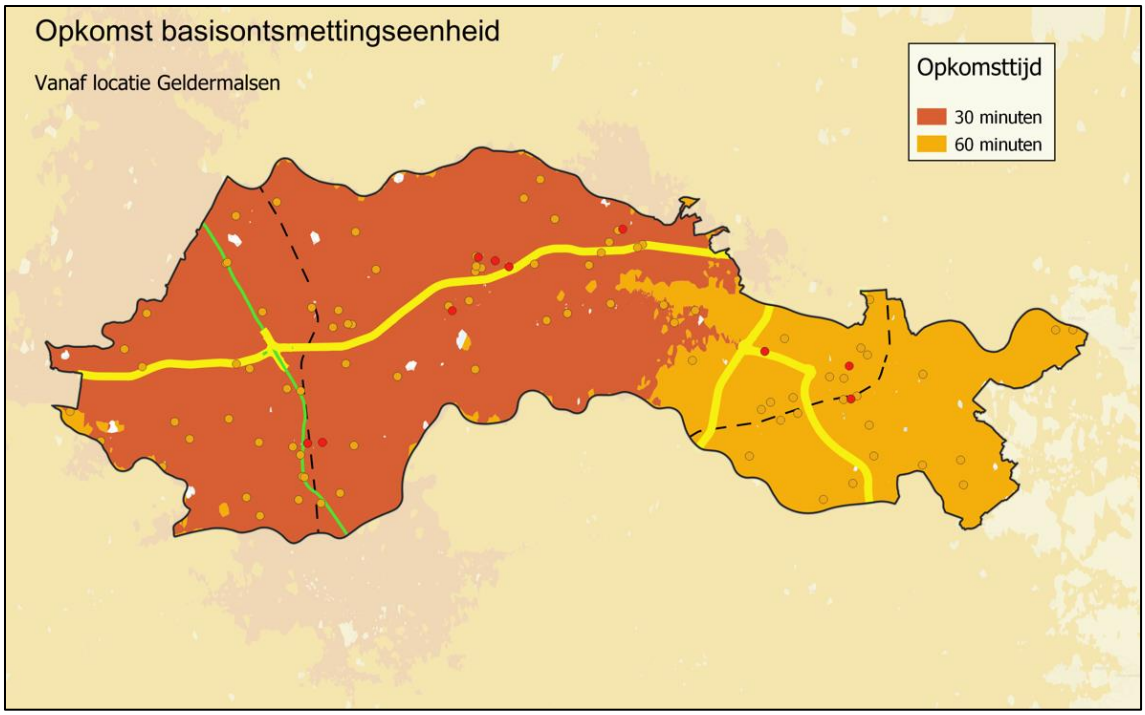
Vertrekpunt van waaruit gerekend wordt is post Geldermalsen. Zij gaan met een verlate uitruktijd uitrukken met een combinatie haakarmchassis en tankautospuit en zij zullen in basis het laatst ter plaatse komen. Uiteraard met uitzondering van een incident nabij Geldermalsen en waarbij er gewacht moet worden op de gaspakdragers/ontsmetters.

Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt voor vanwege het uitrukken met zowel de TS als de BOE 100% aangehouden. De BOE is namelijk een relatief lichte haakarmbak.

13.7 Spreidingsvarianten dekking

De huidige spreiding van de BOE is deels gebaseerd op de posten die momenteel onderdeel uitmaken van het gaspakkenteam. Omdat daarvoor nu geen wijzigingen optreden, maar een toekomstverkenning wordt voorgesteld, is het voor nu niet voor de hand liggend om voor de BOE wel een ander locatie voor te stellen. De toekomstverkenning op de gaspakkeneenheid is leidend en kan in te toekomst leiden tot een heroverweging op de locatie voor de BOE.

13.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

De inzet van de BOE is regionaal georganiseerd.

13.9 Uitkomst

Vooralsnog is er geen reden om de BOE op dit moment door een andere post te laten uitvoeren. Wel is er op landelijk niveau besloten om in de nabije toekomst landelijke steunpunten met gaspakkenteams in te gaan richten. Het biedt ruimte om een toekomstverkenning te starten of het huidige model, waar de BOE onderdeel van uitmaakt, toekomstbestendig is voor Gelderland-Zuid. Ook omdat we vanuit de posten signalen ontvangen over de wens om er mee te stoppen of het anders in te gaan richten.

In 2024 zal de toekomstverkenning met de betrokken posten en de taakgroep IBGS van start gaan.

13.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Niet van toepassing. Alle risicolocaties en nagenoeg de hele regio wordt binnen 60 minuten bereikt.

13.11 Impactanalyse

Post

De huidige locatie van de BOE blijft ongewijzigd en daarmee wordt er geen impact verwacht. De post wordt volgend jaar meegenomen om bij te dragen aan de toekomstverkenning op de gaspakinzet in Gelderland-Zuid.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

Geen impact.

14 Schuimblus-eenheden

Inleiding

Schuimblus-eenheden (SBH's) zijn primair nodig voor een maatgevend scenario op de Betuweroute waarbij een vloeistoflekkage van een spoorketelwagon moet worden afgedekt, maar zijn daarnaast ook van meerwaarde voor een schuiminzet op een auto(snel)weg of bij een industriepand. Naast de schuiminzet kan een SBH ook worden ingezet als waterwagen. Dit komt in de praktijk het meeste voor. De spreiding vanuit die hoedanigheid is in hoofdstuk 5 behandeld.

14.1 Huidige situatie

Op dit moment staan de drie SBH's op de locaties Beesd, Ochten en Nijmegen-West. Elke SBH heeft 2.100 liter schuimvormend middel en 8.400 liter water bij zich.

14.2 Wetgeving

Er is geen wettelijke basis voor de schuimblus-eenheden. Voor de Betuweroute is de gewenste opkomsttijd 20 minuten. Voor de overige objecten/gebieden is geen opkomsttijd bepaald.

14.3 Kern landelijke of regionale visie

In de visie IBGS wordt het belang van een goede dekking met schuimblus-eenheden in de regio benadrukt. Schuimblus-eenheden zijn namelijk nodig om een alternatief te bieden voor specialistische bronbestrijding door de brandweer. Voor haar effectbeperkende werkzaamheden heeft de brandweer behoefte aan schuimblus-eenheden die (brandbare, giftige of bijtende) vloeistofplassen kunnen afdekken.

14.4 Recentelijk vastgesteld beleid

Om te voldoen aan (Europese) regelgeving wordt schuimvormend middel uit de schuimblus-eenheden in 2024 vervangen voor van PFAS-vrij schuim. Hierdoor is een andere techniek en handelingswijze nodig om een effectieve en efficiënte blussing/inzet met schuim uit te kunnen voeren. Tevens vergt dit mogelijk nog technische aanpassingen aan het materiaal van de SBH.

14.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

14.5.1 Risicolocaties

Risicolocaties zijn primair de Betuweroute vanuit een maatgevend scenario. Maar daarnaast ook transportroutes met een PAG[3]-indicatie, het overige spoor waar goederenvervoer plaatsvindt, de BRZO-objecten en de BEVI-inrichtingen.

14.5.2 Incidenthistorie

De incidenten met schuim zijn niet te herleiden op basis van de uitrukgegevens van de SBH, omdat de SBH meestal wordt ingezet als waterwagen en slechts in een enkel geval wordt ingezet voor het opbrengen van schuim. We weten indicatief dat het een enkele keer per jaar voorkomt dat een SBH wordt ingezet voor een schuiminzet.

14.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

De uitruktijd van een SBH is gebaseerd op de uitruktijd van de tankautospuit. Er is onvoldoende data (>50 incidenten statistisch noodzakelijk) om voor de SBH een eigen mediaan uitruktijd te bepalen. Voor de posten die geen SBH hebben wordt daarom ook de mediaan uitruktijd van de tankautospuit gehanteerd.

[3] Plasbrandaandachtsgebied

Gevisualiseerde opkomstgebieden

Voor de schuimblus-eenheden zijn de opkomstgebieden gevisualiseerd op basis van de volgende opkomsttijden:

- 20 minuten in verband de gewenste opkomsttijd naar de risicolocatie; Betuweroute.
- 25 minuten en 30 minuten om de dekking inzichtelijk te maken in de regio.

Rijsnelheid

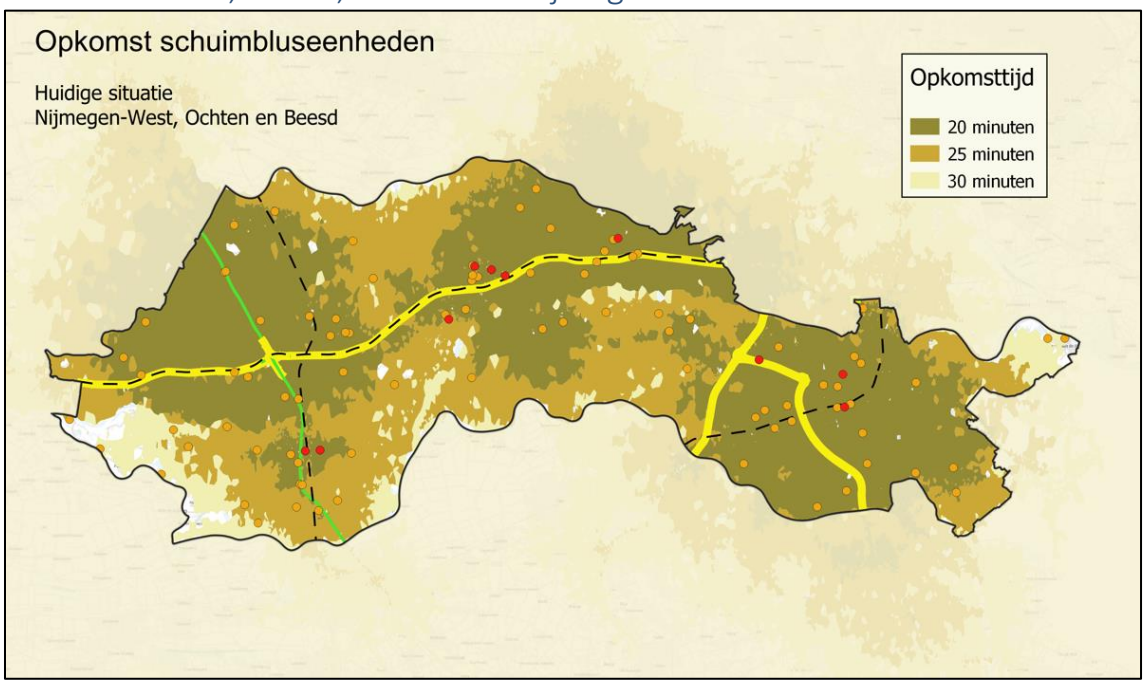
Vanwege de zwaarte van de voertuigen en het vervoeren van water met een hoog zwaartepunt, wordt er gerekend met een rijsnelheid van 85%.

14.7 Spreidingsvarianten dekking

Gezien de gunstige dekking voor het optreden op de Betuweroute is er op dit moment geen reden om de positie van de SBH's in Beesd en Ochten te verplaatsen. In de uitgewerkte scenario's zijn deze daarom als uitgangspunt gehanteerd. De SBH die in het oostelijk deel van de regio ingezet kan worden is wel nader onderzocht. Daarbij is rekening gehouden met de risicolocaties en daarmee zijn de volgende posten daarin meegenomen:

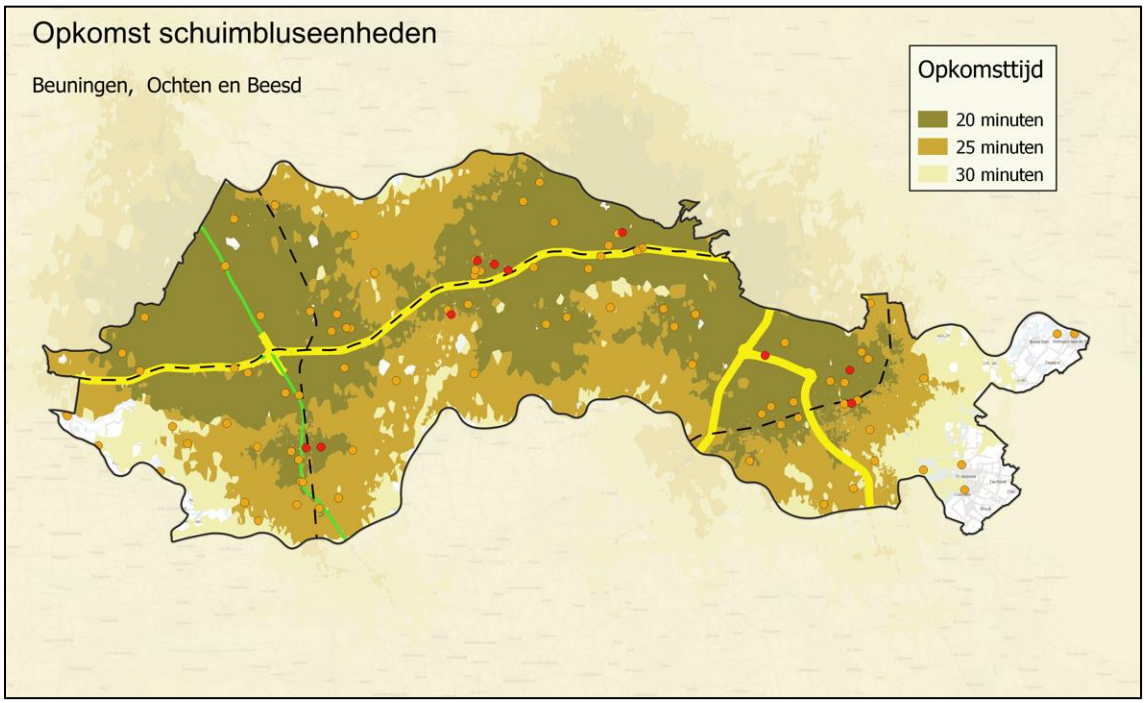
- Nijmegen-West (huidige locatie)
- Beuningen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)
- Wijchen (aansluiting op risicolocaties oostelijk deel regio t.o.v. buurpost Nijmegen-West)

Variant SBH-3A; Beesd, Ochten en Nijmegen-West

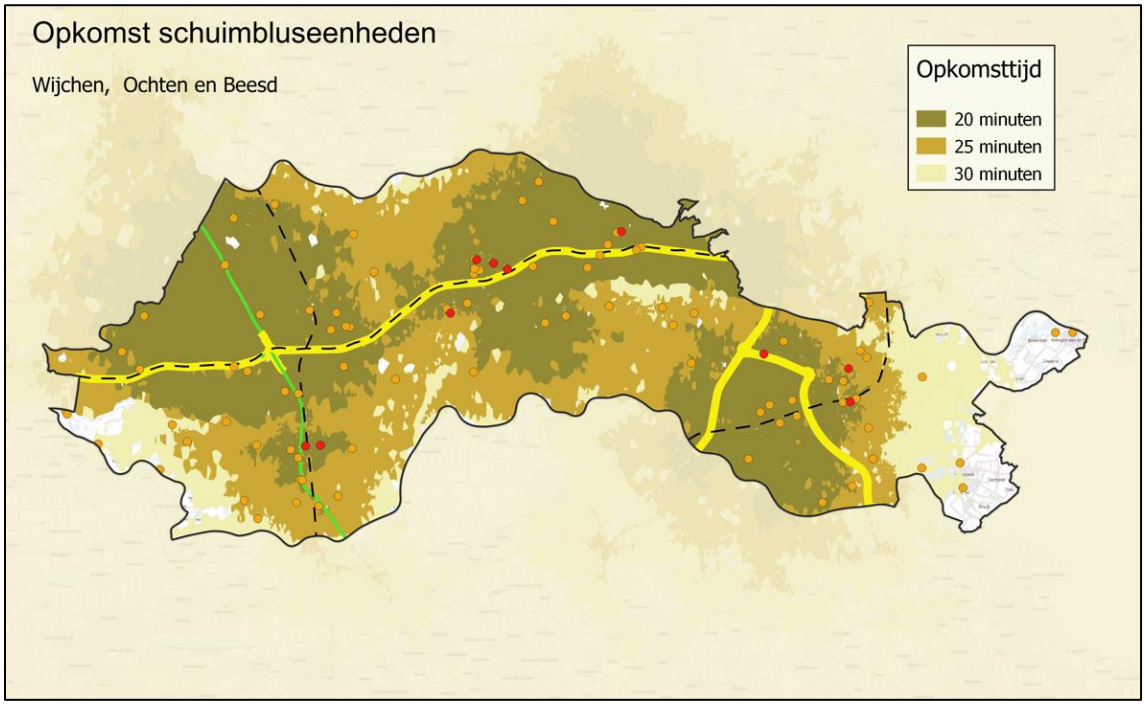
Deze variant laat de huidige variant zien. Vanuit een beroepspost biedt dit, gezien de snelle uitruktijd, de beste variant. In Nijmegen-West wordt echter een redvoertuig gestationeerd. Daardoor is het niet wenselijk om daar ook de SBH te positioneren.

Variant SBH-3B: Beesd, Ochten en Beuningen

In deze variant verplaatst de SBH van Nijmegen-West naar Beuningen. Deze variant laat zien dat de dekking op de industriegebieden, transportroutes met PAG-indicatie en spoorverbindingen in stand blijft. De dekking in het uiterste oosten van de regio wordt iets minder, maar in deze gebieden is de kans op een schuiminzet laag, omdat daar geen inrichtingen zijn waar een schuiminzet wordt verwacht. Dit geldt ook voor de lage intensiteit van verkeersbewegingen met brandbare en gevaarlijke stoffen. Wanneer er een noodzaak is tot leveren van bluswater, dan is de WT-G beschikbaar.

Variant SBH-3C: Beesd, Ochten en Wijchen

In deze variant verplaatst de SBH van Nijmegen-West naar Wijchen. Deze variant laat zien dat de dekking op de industriegebieden, transportroutes met PAG-indicatie in stand blijft.

14.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

De inzet van schuim is op dit moment nog niet interregionaal vastgelegd in een convenant. Wel is het mogelijk vanuit een bijstandsaanvraag een verzoek te doen bij een buurregio.

14.9 Uitkomst

De varianten SBH-3B en 3C laten een vergelijkbare dekking zien. De variant SBH-3B komt uit de analyse als beste keuze, bij deze keuze is meegewogen dat Wijchen een HV-team gaat worden en dat in Nijmegen-West een redvoertuig wordt geplaatst. Met het positioneren van een SBH in Beuningen blijft de dekking van Schuimblus-eenheden in het oostelijk gedeelte van de regio geborgd en worden de transportroutes met een PAG-indicatie; A73 en A50 voldoende afgedekt. Daarnaast zorgt de SBH vanuit Beuningen voor de dekking van een groot gedeelte van OvD-gebied Midden.

14.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Voor de SBH's geldt alleen voor de Betuweroute een opkomstnorm van 20 minuten. Het grootste deel van de Betuweroute wordt de SBH's bereikt in 20 minuten. Aan deze zijde van de regio blijft de opkomsttijd van de SBH gelijk. In het uiterste westelijke deel van de Betuweroute is er een overschrijding van de opkomsttijd van iets meer dan één minuut. De kans op een schuiminzet op de BEVI-inrichtingen die niet bereikt worden, binnen de 20 minuten, is gezien de bedrijfsvoering van het betreffende BEVI-inrichting zeer klein.

14.11 Impactanalyse

Post

Post Nijmegen-West raakt de taak kwijt en het personeel zal daarin mogelijk teleurgesteld zijn. Wel krijgen zij daar het redvoertuig voor terug. In Beuningen zijn enkele jaren geleden aanpassingen gedaan aan de kazerne. Daardoor is het nu mogelijk om de SBH in de post te huisvesten. Daarnaast is de poststerkte voldoende om deze taak erbij te krijgen.

Financieel

Er is geen aanschaf van materiaal of materieel noodzakelijk. Wel dient geïnvesteerd te worden in het opleiden van de vrijwilligers van post Beuningen. De verwachte opleidingskosten worden ingeschat op circa €40.000,-. De kosten van het verplaatsen naar Beuningen, ten opzichte van het (bij)scholen van de beroepsbezetting van Nijmegen, vallen tegen elkaar weg.

Vakbekwaamheid

Het verplaatsen van de Schuimblus-eenheid van Nijmegen-West naar Beuningen heeft financiële impact op het gebied vakbekwaamheid. De "nieuwe" bedieners zullen opgeleid moeten worden in de werking van de SBH. In verband met de transitie naar PFAS-vrij SVM is vakbekwaamheid gestart met het bijscholen van de bedieners schuimblus-eenheden. Het aantal op te leiden bedieners in Beuningen zal naar verwachting lager zijn dan in Nijmegen-West.

15 25kV-veiligheidtesters (specialistenteam)

Inleiding

De 25-kV eenheden worden alleen ingezet op de Betuweroute. Deze eenheden controleren of de spanning van de bovenleiding af is bij incidenten op en rond het spoor. De brandweer voert deze taak uit op basis van afspraken tussen ProRail en de veiligheidsregio's langs het tracé van de Betuweroute.

15.1 Huidige situatie

De VRGZ heeft het 25kV specialisme verdeeld over vier posten. Dit zijn de posten Beesd, Herwijnen, Buren en Dodewaard.

15.2 Wetgeving

Er is geen wettelijke opkomsttijd vastgelegd voor de 25kV-eenheden. In de overeenkomst met ProRail is de opkomsttijd vastgesteld op 15 minuten en bij uitzondering maximaal 20 minuten indien 15 minuten redelijkerwijs niet haalbaar is.

15.3 Kern landelijke of regionale visie

Voor de 25kv eenheden is geen landelijk of regionale visie beschikbaar. De basis voor de afspraken zijn vastgelegd in de 'Uitvoeringsovereenkomst CLU' van 2008 en het 'Veiligheidscontract Betuweroute', versie 2.0 van 5 oktober 2009.

15.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd dat wij moeten voldoen aan een opkomsttijd van 15 minuten en dat bij uitzondering een opkomsttijd van 20 minuten volstaat. Er wordt gebruik gemaakt van aanrijdlocaties voor toegang op de Betuweroute en hierop wordt de dekking gebaseerd.

15.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

15.5.1 Risicolocaties

De 25kV-eenheid wordt specifiek ingezet op de Betuweroute. Het betreft het (goederen)spoor aan de noordzijde van de A15 en is ongeveer 50 km lang.

15.5.2 Incidenthistorie

Sinds invoering van de MAR-Oost5 (eind 2022) wordt de 25kV-eenheid standaard gealarmeerd bij een melding van 'brand spoor' en 'ongeval spoor'. Voorheen was dit niet gestandaardiseerd. Er zijn op de Betuweroute een beperkt aantal incidenten geweest. Vanaf 2019 tot heden zijn er vier incidenten geweest.

15.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Er wordt met een PM uitgerukt. Daarom wordt gerekend met de mediaan uitruktijd van de tankautospuit min één minuut.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

We gaan uit van de volgende opkomsttijden

- 15 minuten op basis van de maximale opkomsttijd.
- 18 minuten op basis van inzicht in dekking op het tracé.
- 20 minuten op basis van opkomsttijd bij uitzondering.

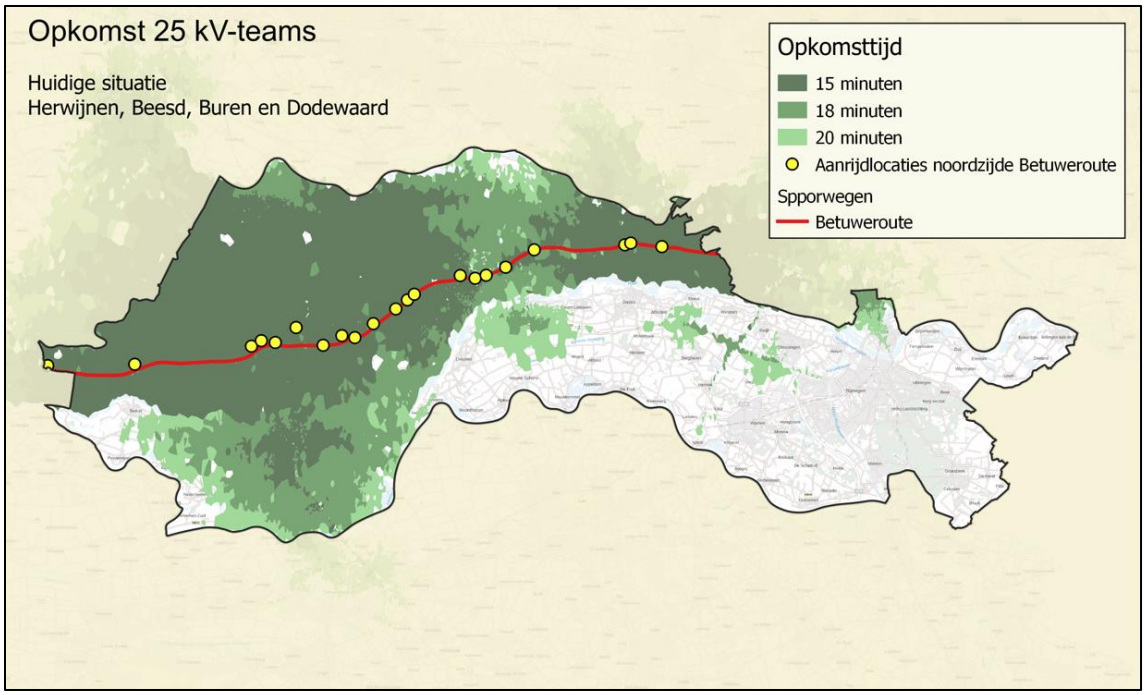
Rijsnelheid

Voor de rijsnelheid wordt voor vanwege het uitrukken met een PM een rijsnelheid van 120% van aangehouden.

15.7 Spreidingsvarianten dekking

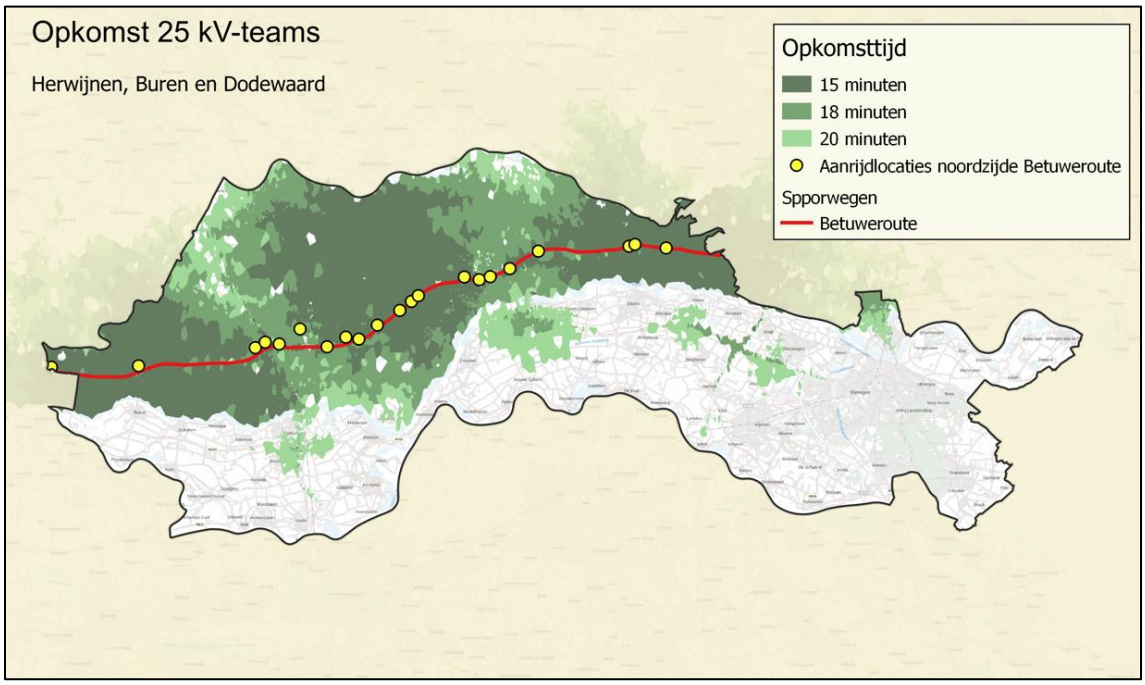
Voor de spreiding van 25kV specialisten zijn meerdere varianten onderzocht. Hierbij is gekeken of het mogelijk is het specialisme bij drie posten te beleggen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de inzetfrequentie zeer laag is en er wel een vakbekwaamheidsinspanning noodzakelijk is.

Variant 25kV-4: Beesd, Buren, Dodewaard en Herwijnen (huidige situatie)

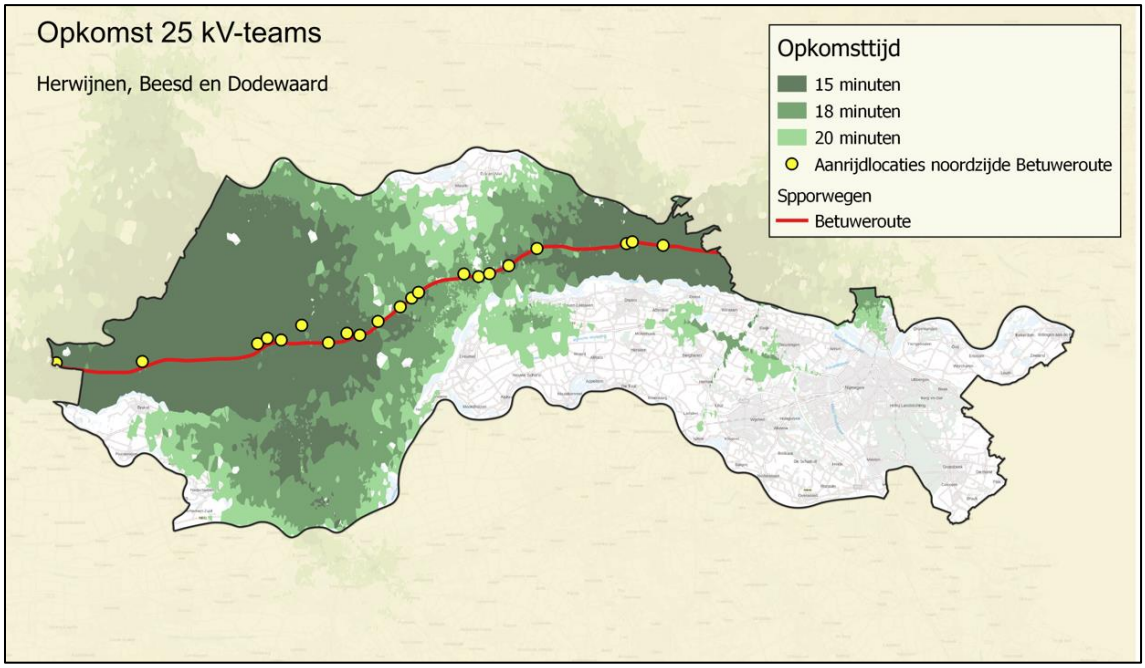
In de huidige situatie wordt het grootste deel van de Betuweroute binnen 15 minuten bereikt. De posten Beesd en Herwijnen hebben behoorlijke overlap in de dekking.

Variant 25kV-3A: Buren, Dodewaard en Herwijnen

Deze variant wordt het grootste gedeelte van de Betuweroute binnen 15 minuten afgedekt. Voor een beperkt aantal locatie ligt de opkomsttijd tussen de 15 en 18 minuten.

Variant 25KV-3B: Beesd, Dodewaard en Herwijnen

In deze variant is de dekking ter hoogte van Tiel onvoldoende (>15 minuten) en is sprake van overlap tussen Beesd en Herwijnen.

15.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Voor de inzet van een 25kV-eenheid zijn er geen afspraken met de buurregio's gemaakt, dit omdat vanuit landelijk afspraken gebaseerd op de overeenkomsten elke regio verantwoordelijk is voor zijn eigen deel van de Betuweroute.

15.9 Uitkomst

Op basis van de analyse is variant 25KV-3A (Herwijnen, Buren en Dodewaard) de meest optimale variant. Er wordt teruggegaan naar drie posten voor het specialisme waarbij de gewenste dekking blijft bestaan.

15.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Met de drie 25kV eenheden halen we een opkomsttijd van 15 minuten op minimaal 95% van de Betuweroute. Binnen 18 minuten wordt de gehele Betuweroute in onze regio bereikt. Dit sluit aan op de dekkingsverplichting die we op basis van de overeenkomst hebben: 15 minuten in basis en bij uitzondering maximaal 20 minuten.

15.11 Impactanalyse

Post

Post Beesd gaat stoppen met deze taak. De verwachting is dat de impact klein zal zijn, aangezien het aantal werkelijk incidenten zeer beperkt is en post Beesd ook nog de SBH en het veered-team als specialisme heeft.

Financieel

Geen impact. De brandweer krijgt op basis van de overeenkomst een jaarlijks bedrag vergoed. De dekking borgen met drie eenheden in plaats van vier heeft geen consequenties voor het bedrag dat wij ontvangen, omdat er sprake is van een dekkingsverplichting.

Vakbekwaamheid

Er zijn geen extra vakbekwaamheidsinspanningen noodzakelijk. De posten die het specialisme behouden verzorgen het specialisme nu ook. Alleen Beesd zal stoppen waardoor een geringe ‘besparing’ op vakbekwaamheidsinspanning ontstaat. In 2024 staat voor de drie posten her-certificering gepland.

16 Veered-teams

Inleiding

Redden van dieren uit onder andere gierkelders is specialistenwerk. Het vergt kennis en materialen om deze taak goed uit te kunnen voeren. Het redden van dieren uit gierkelders is geen alledaags werk en het is belangrijk dat de taak bij een post wordt belegd waar voldoende brandweervrijwilligers werken die werkzaam zijn in of affiniteit hebben met de agrarische sector.

16.1 Huidige situatie

In de veiligheidsregio Gelderland-Zuid zijn teams met het specialisme “redding vee”. Deze teams beschikken over kennis en materialen om dieren uit (gier)kelders en putten te kunnen takelen. De afgelopen jaren zijn de posten voorzien van nieuwe middelen om de taak uit te kunnen voeren. Elke post heeft dezelfde uitrusting en past de regionale procedure toe.

16.2 Wetgeving

In Artikel 3, lid 1a van de Wvr is opgenomen dat onder brandweerzorg valt: het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.

16.3 Kern landelijke of regionale visie

Voor deze taak is geen separate visie opgesteld, regionaal is vee-redding meegenomen in de visie op hulpverlening als ondersteunende taak voor basiseenheden.

16.4 Recentelijk vastgesteld beleid

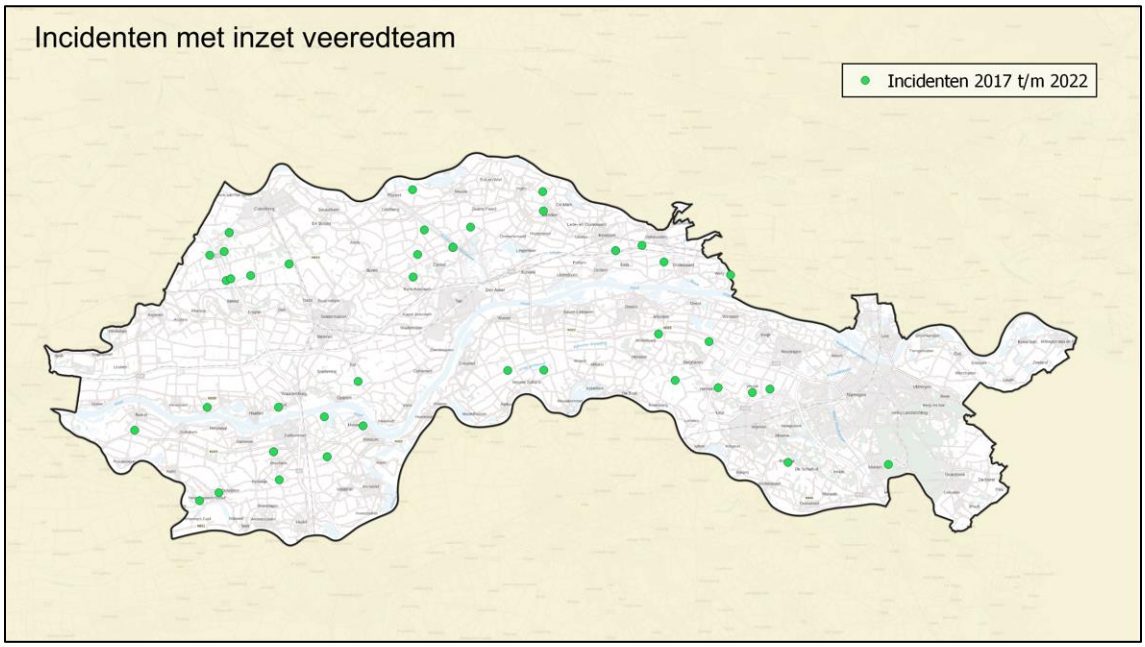
Eind 2022 is door een coproductie tussen de huidige veered-teams een eenduidige procedure voor het uitvoeren van de redding van dieren uit gierkelders opgesteld.

16.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

16.5.1 Risicolocaties

De veehouderijen zijn in basis de risicolocaties voor deze taak en deze zijn verspreid in de regio aanwezig (meer in het midden en westen van de regio ten opzichte van het oostelijk deel). Voor deze taak geen specifieke risicolocaties te benoemen.

16.5.2 Incidenthistorie

16.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

Veered-teams rukken uit met een bezetting van 6 personen, vergelijkbaar dan een TS, om deze reden wordt de uitruktijd van de TS aangehouden.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

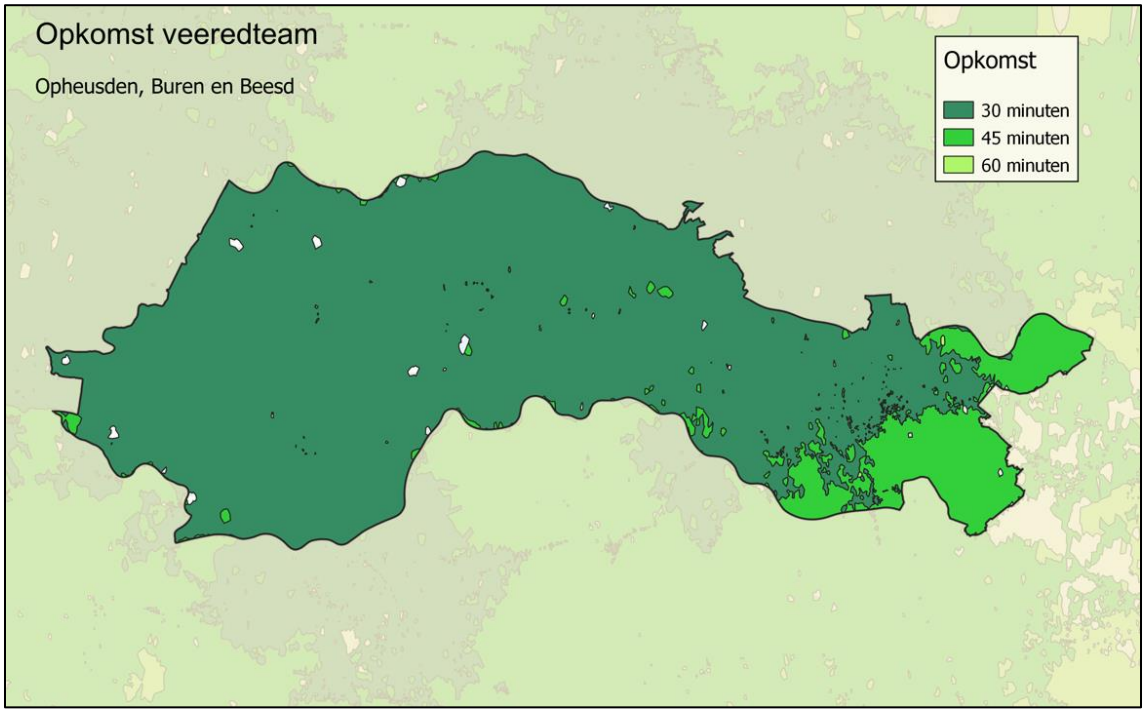
De opkomstgebieden zijn met een opkomsttijd van 30, 45 en 60 minuten gevisualiseerd. Hier ligt geen onderbouwing aan ten grondslag. Het gaat bij deze dienstverlening immers alleen om een opkomstgarantie.

Rijsnelheid

Veered-teams vallen onder een prio2 alarmering waardoor de rijsnelheid op 100% berekend is.

16.7 Spreidingsvarianten dekking

Op basis van taak en incidenthistorie is er geen reden om de huidige spreiding van de drie eenheden te heroverwegen.

Te zien is dat het grootste deel van de regio dekking heeft binnen 30 minuten. Het oostelijk deel wordt binnen 45 minuten bediend.

16.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Voor de inzet van een veered-team zijn geen afspraken met de buurregio's gemaakt. Bij uitzonderlijke situaties kan een beroep gedaan worden op de teams van een buurregio.

16.9 Uitkomst

Gezien de huidige dekking, ervaring en motivatie, is er geen aanleiding om wijzigingen aan te brengen in dit specialisme.

16.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Voor dit specialisme zijn geen opkomsttijden gedefinieerd. Met de huidige opkomsttijden worden daardoor geen opkomsttijden overschreden.

16.11 Impactanalyse

Post

Geen, de posten die deze taak uitvoeren blijven dit doen.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

Geen impact.

17 Logistiek en ondersteuning

Inleiding

Het specialisme logistiek en ondersteuning bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Logistiek/verzorging (eten en drinken),
- Verzorgingsunit/kantine en sanitaire voorziening (onderdak en toilet),
- Ademlucht en arbeidshygiëne.

Bij een groot of langdurig incident kunnen deze taken, afzonderlijk van elkaar, aangevraagd worden. In de uitwerking is daarom, daar waar nodig, onderscheid gemaakt tussen deze drie taken. We onderscheiden binnen de VRGZ 'logistiek klein' en 'logistiek groot'. Logistiek klein betreft alleen logistiek/verzorging (eten en drinken). Bij logistiek groot wordt dit aangevuld met de verzorgingsunit/kantine en de sanitaire voorziening. Ademlucht en arbeidshygiëne wordt los van deze taken aangevraagd.

17.1 Huidige situatie

In de huidige situatie wordt de taak logistiek/verzorging uitgevoerd door de reddingsbrigade Culemborg vanuit de kazerne van post Culemborg. Vanwege de voorbereidingen die zij moeten treffen heeft deze taak een uitruktijd van 15 minuten. In principe rukt men met prio 2 uit. In uitzonderlijke gevallen kan met spoed gereden worden; de medewerkers van de reddingsbrigade zijn opgeleid en bevoegd om met optische- en geluidsignalen te rijden.

De verzorgingsunit/kantine en de toiletaanhanger worden vervoerd door post Beusichem. Zij vervullen alleen de transportfunctie Ook zij rijden in principe met prio 2.

De derde logistieke taak is de ademlucht en arbeidshygiëne. Deze taak wordt uitgevoerd door de posten Brakel en Wijchen en bedienen elk een vastgesteld verzorgingsgebied: Brakel bedient gebied West en Wijchen bedient gebied Oost.

17.2 Wetgeving

Er is geen wettelijke basis voor het specialisme logistiek en ondersteuning.

17.2.1 Gewenste opkomsttijd

De gewenste opkomsttijd voor de drie taken verschillen van elkaar.

- In GBO is voor ademlucht een opkomsttijd van 30 minuten opgenomen, in 2018 heeft het BMT besloten om van deze opkomsttijd af te wijken naar 45 minuten.
- Arbeidshygiëne valt onder nazorg en vandaaruit is deze taak niet gebonden aan een opkomsttijd.
- Voor de logistiek/verzorging en de verzorgingsunit/kantine en toiletaanhanger is de opkomsttijd vanuit het GBO vastgesteld op 60 minuten.
- Voor warme maaltijden (georganiseerd door logistiek/verzorging) wordt gerekend op 120 minuten.

17.3 Kern landelijke of regionale visie

In de visie GBO zijn prestatie-eisen opgenomen voor de logistieke taak.

17.4 Recentelijk vastgesteld beleid

In 2024 gaat er een toekomstverkenning starten op de huidige logistieke organisatie en vanuit die hoedanigheid zijn er nu geen andere varianten onderzocht. De herziening van de logistieke taak kan tot aanpassingen van de huidige situatie leiden. De procedure Logistiek wordt op het vlak van verzorging (eten en drinken) momenteel herzien en zal voor input zorgen voor de toekomstverkenning.

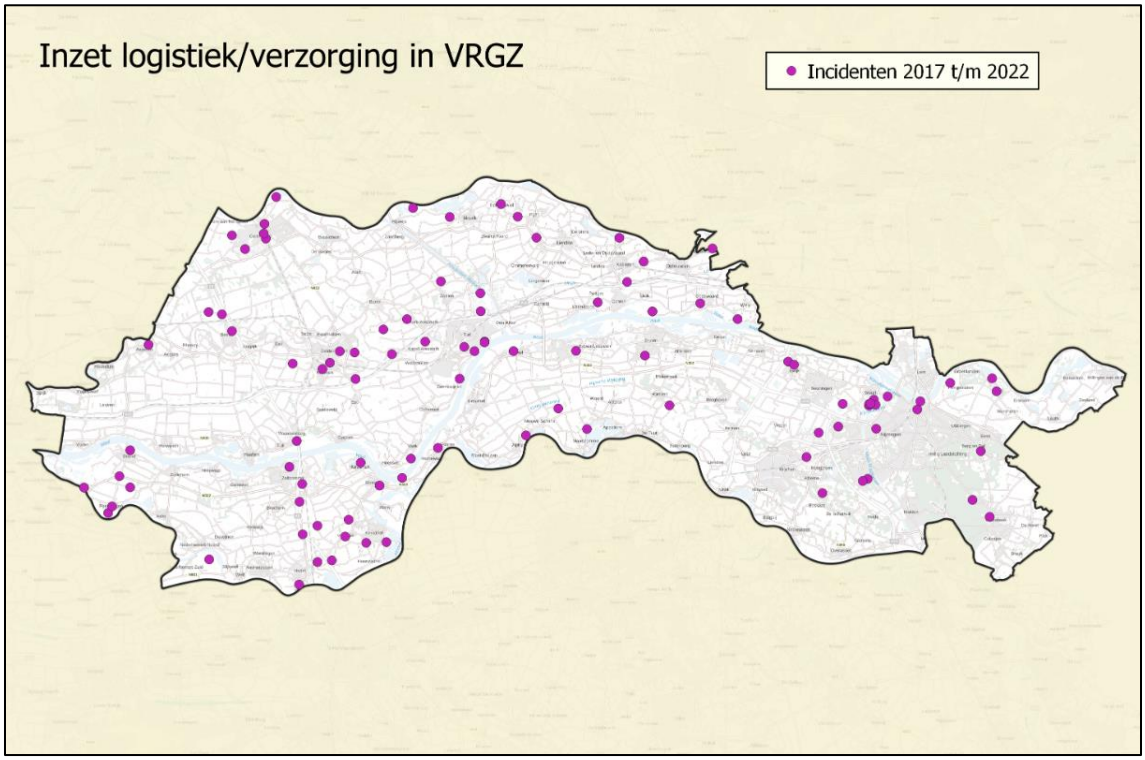
17.5 Relevante input Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid

17.5.1 Risicolocaties

Er zijn geen risicolocaties aan te wijzen, omdat bij elk incident gevraagd kan worden om eten of drinken. Ook het verzoek voor ademlucht/arbeidshygiëne kan bij een incident zijn waar slechts één tankautospuit is ingezet. De inzet van één van de logistiek taken kan dus over de hele regio plaatsvinden.

17.5.2 Incidenthistorie

In onderstaande visualisatie is zien waar de taak logistiek/verzorging is ingezet in de periode van 2017 t/m 2022. In de westelijke deel van de regio zijn meer incidenten geweest met inzet van de logistieke taak.

17.6 Uitgangspunten berekening specialisme

Uitruktijd

De uitruktijd van de taak logistiek/verzorging is gesteld op 15 minuten. Dit heeft te maken met de voorbereiding die getroffen moet worden. De verzorgingsunit en sanitaire voorziening kunnen sneller uitrukken, voor hen wordt de uitruktijd van de TS gehanteerd. Voor de taak ademlucht en arbeidshygiëne is een vast verzorgingsgebied is vastgesteld en zijn er geen andere varianten zijn onderzocht.

Gevisualiseerde opkomstgebieden

De opkomstgebieden zijn met een opkomsttijd van 30, 45 en 60 minuten gevisualiseerd voor de taak logistiek/verzorging. De opkomsttijd van 60 minuten volgt uit de prestatie-eis vanuit het GBO. De 30 en 45 minuten opkomsttijd geeft het verloop binnen de 60 minuten goed weer. De taak verzorgingsunit/sanitaire voorziening is niet getoond, omdat deze taak aanvullend is aan de verzorging door Culemborg. Ademlucht en arbeidshygiëne hebben een vastgesteld gebied en zijn daarom ook niet getoond.

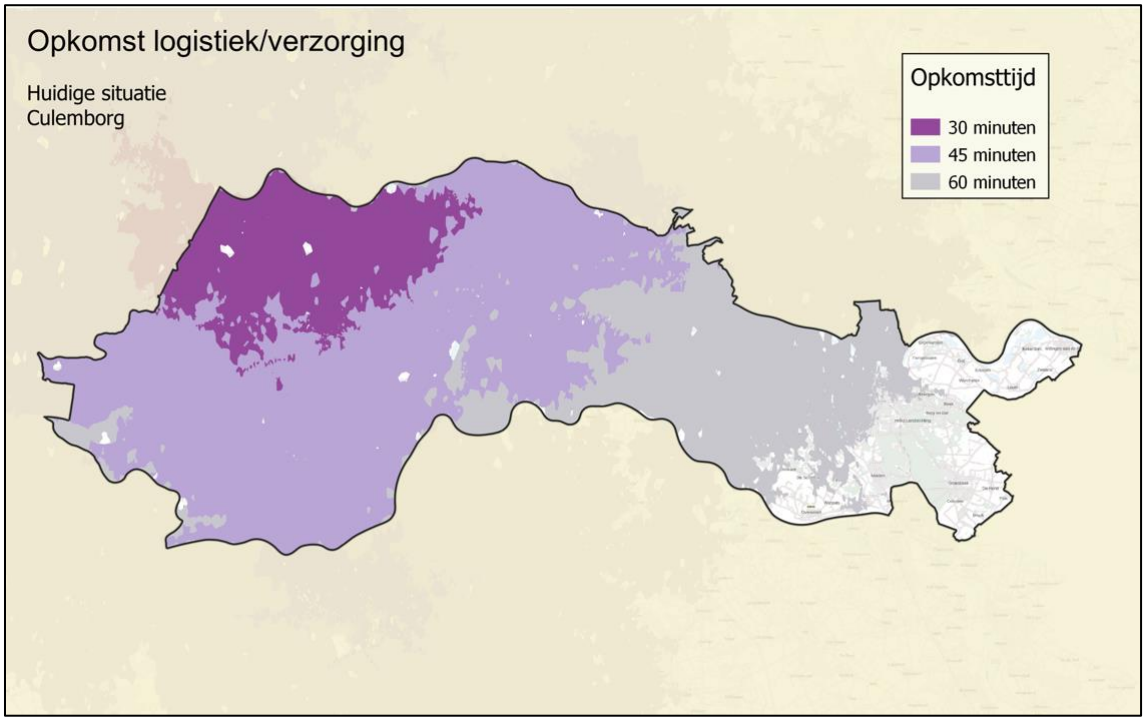
Rijsnelheid

Voor de rijsnelheden van de verzorgingscontainer (kantine), logistiek/verzorging (eten en drinken) en ademlucht/arbeidshygiëne wordt in alle gevallen een snelheid van 100% aangehouden.

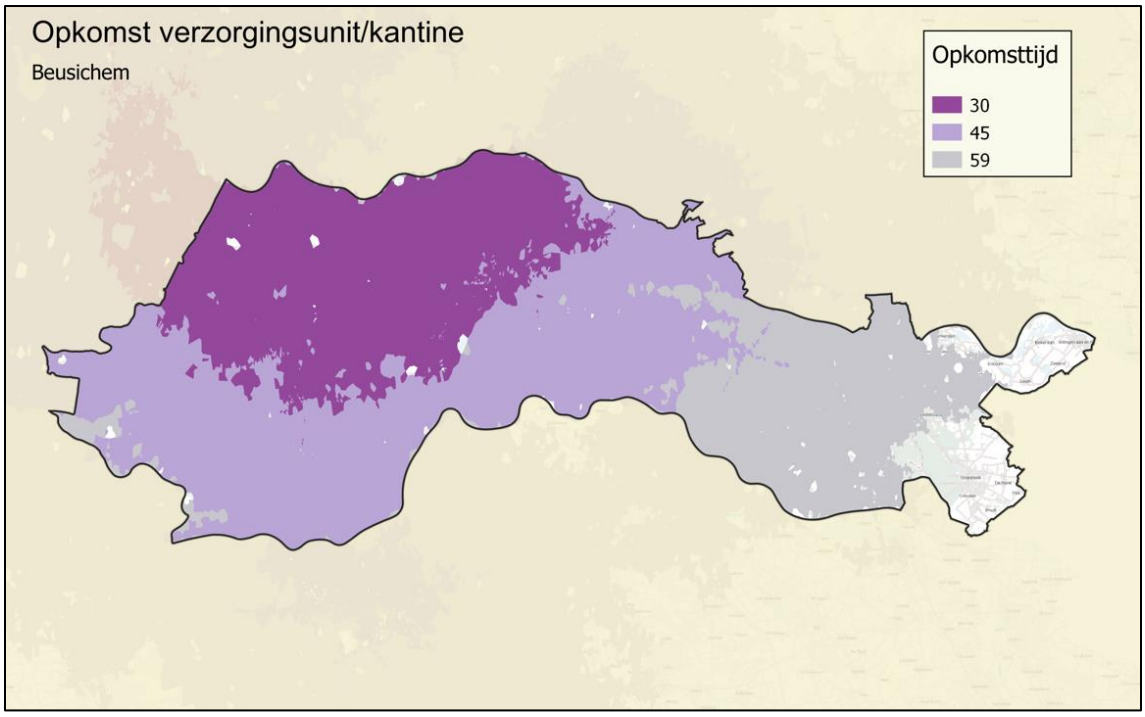
17.7 Spreidingsvarianten dekking

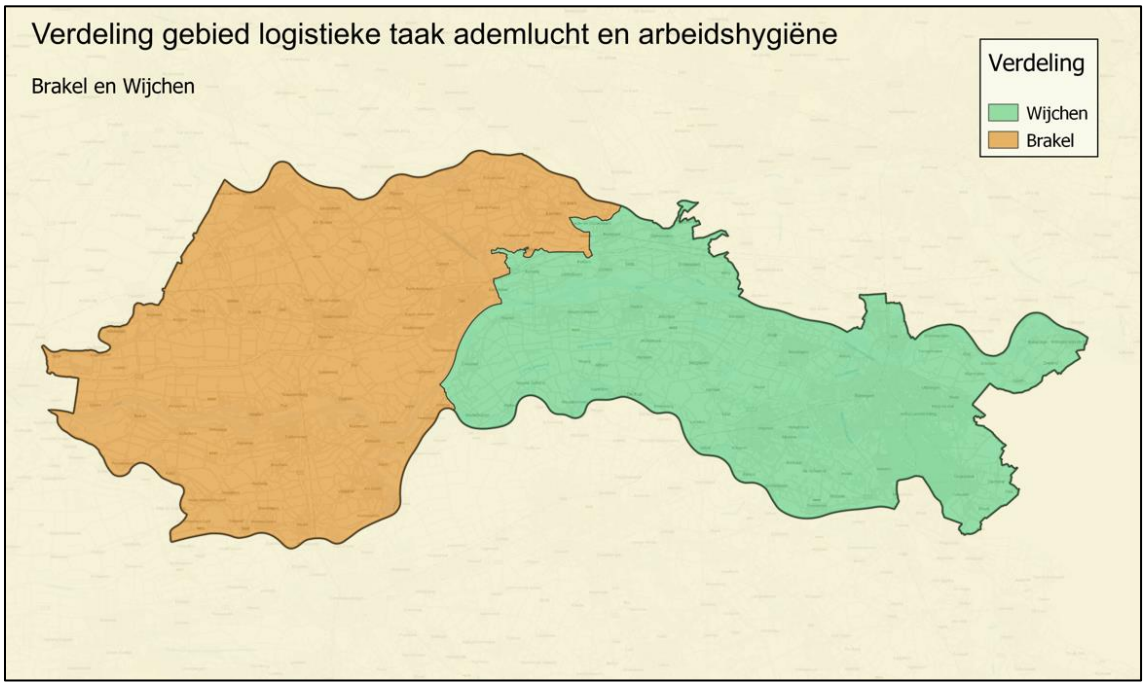
Er zijn voor nu geen alternatieve spreidingsvarianten uitgewerkt, omdat er in 2024 gestart wordt met de doorkijk op deze taak.

In de onderstaand afbeelding is de huidige dekking weergegeven van de verzorging vanuit Culemborg:

In onderstaande afbeelding is de dekking van de verzorgingsunit/kantine te zien vanuit post Beusichem.

17.8 Interregionale samenwerking als aanvulling

Er kan, indien nodig, een verzoek tot bijstand ingediend worden bij een buurregio, maar in basis wordt de logistieke taak door een veiligheidsregio zelf georganiseerd.

17.9 Uitkomst

Logistiek/verzorging (eten en drinken)

De huidige situatie wordt gehandhaafd en daarmee wordt de verzorgingstaak uitgevoerd door de Reddingsbrigade Culemborg, die uitrukt vanaf post Culemborg. De verzorgingsploeg kan vanaf post Culemborg in het overgrote deel van de veiligheidsregio binnen 60 minuten ter plaatse zijn.

Verzorgingsunit/kantine en toiletaanhanger.

De verzorgingsunit/kantine wordt gealarmeerd bij opschaling naar ‘logistiek groot’ of wanneer daar specifiek om gevraagd wordt. Het transport van de verzorgingsunit wordt verzorgd door post Beusichem. Hierdoor staat de verzorgingsunit niet centraal in de regio waardoor men bij een incident in het oostelijk deel van de regio een langere aanrijtijd zal hebben dan wanneer er een incident in het westelijk deel is. In de huidige situatie is de verzorgingsunit echter in het overgrote deel van de regio binnen 60 minuten na alarmering ter plaatse. Een kleine overschrijding is daarbij vanuit repressief oogpunt acceptabel, omdat de verzorgingsploeg in bijna alle gevallen al ter plaatse is met hun faciliteiten, waardoor de verzorging al opgestart kan worden.

Ademlucht en arbeidshygiëne

De overwegingen die ten grondslag lagen aan de plaatsing van dit specialisme zijn onveranderd en geven geen aanleiding om de locaties van plaatsing van dit specialisme te herzien. Voor ademlucht en arbeidshygiëne wordt voor gebied Oost post Wijchen gealarmeerd. Voor gebied West is dat post Brakel. Indien er behoefte is aan meer dan 48 cilinders ademlucht kan worden opgeschaald naar een tweede voertuig. Vraagt een incident om meer cilinders, dan is er een mogelijkheid dat een van de voertuigen gaat pendelen tussen het incident en één van de ademluchtservicecentra (Nijmegen-West of Tiel). Dit om de continuïteit van de inzet en de kwaliteit van de ademlucht te kunnen borgen.

17.10 Argumentatie overschrijden opkomsttijden

Ten oosten van Nijmegen, met name gemeente Berg en Dal, wordt niet voldaan aan de eis om binnen 60 minuten te voorzien in de verzorging van het ingezette personeel. De overschrijding is in Nijmegen tot maximaal 10 minuten. In het meest oostelijke deel van de regio is de overschrijding tot 25 minuten. Bij incidenten is de opkomst van het specialisme belangrijker dan de snelheid waarmee men ter plaatse komt. In combinatie met het beperkte aantal incidenten in het meest oostelijke deel van de regio en het feit dat er een doorkijk op het specialisme wordt gestart in 2024 zijn op dit moment geen maatregelen noodzakelijk in relatie tot de genoemde overschrijding van de gewenste opkomsttijd.

17.11 Impactanalyse

Post

Er vindt geen wijziging plaats met betrekking tot logistiek en ondersteuning. Hierdoor is er geen impact.

Financieel

Geen impact.

Vakbekwaamheid

Geen impact.

18 Overige specialismen

Voor de volgende taken/specialismen geldt dat er op dit moment geen aanleiding is om de huidige plaatsing te herzien. Dit geldt voor:

Multi Commando Unit (MCU)

De MCU betreft een eenheid die voor het multidisciplinaire optreden wordt gebruikt en waarbij de transportfunctie bij de brandweer is belegd. De MCU staat centraal gepositioneerd in Dodewaard en bedient vanuit deze locatie de gehele regio in geval van GRIP1-incidenten of als er aanleiding is om de MCU ter plaatse te laten komen.

Specialisme Technische Hulpverlening (STH)

Het STH team-midden is één van de vijf landelijke opererende teams dat wordt ingezet bij zware en complexe beknellingen. Dit team wordt gevormd door diverse mensen uit de VRGZ en VRU. De uitvalsbasis van het STH is de post Beusichem. Op deze post staan de materialen voor het STH-team en fungeert daarmee als opkomstlocatie bij een alarmering.

Noodstroomaggregaten

In de VRGZ staan zes noodstroomaggregaten. Deze kunnen worden ingezet bij langdurige stroomuitval en zijn primair bedoeld voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio. De aggregaten staan op de posten Beusichem, Geldermalsen, Herwijnen, Kerkdriel, Ochten en Zaltbommel

Bijlage 1 Regionaal overzicht: huidige vs. nieuwe situatie per post

Post	Huidig	Nieuw	Verandering
Asperen	TS, OR, BRV-K, VE, GP, CP	TS, OR, VE, GP, CP	-BRV-K
Beesd	TS, SBH, 25kV en VRT	TS, SBH, VRT	-25kV
Beneden-Leeuwen	TS, GWT	TS, GWT	
Beuningen	TS, OR, BRV-K, VE	TS, SBH, BRV-K	+SBH, -OR, -VE
Beusichem	TS, HA-VZH (+STH)	TS, HA-VZH (+STH)	
Brakel	TS, AH	TS, AH	
Buren	TS, 25kV, VRT	TS, 25kV, VRT	
Culemborg (incl. RB)	TS, RV, OR, BRV-K	TS, RV, OR, BRV-K	
Dodewaard	TS, MCU	TS, MCU	
Dreumel	TS	TS	
Druten	TS, OR, VE	TS, VE	-OR
Gameren	TS, GP, CP	TS, GP, CP	
Geldermalsen	TS, HV, GWT, BOE, VE	TS, GWT, BOE, VE	-HV
Groesbeek	TS, RV, VE	TS, WT-G, VE	+WT-G, -RV
Hedel	TS, WT-G	TS, WT-G	
Herwijnen	TS, 25Kv	TS, 25kV	
Kerkdriel	TS, OR, BRV-K	TS, OR, BRV-K	
Kesteren	TS, GP, CP	TS, GP, CP	
Lent	TS, OR	TS, OR	
Lienden	TS, HV	TS, HV	
Maasbommel	TS, OR, BRV-K	TS, OR, BRV-K	
Malden	TS, OR	TS	-OR
Maurik	TS, OR, BRV-K	TS, OR, BRV-K	
Millingen aan de Rijn	TS	TS	
Nederhemert	TS, OR	TS, OR	
Nijmegen-Centrum	TS, RV, BRV-G, OR, CP	TS, RV, BRV-G, CP	-OR
Nijmegen-West	TS, HV, SBH, OR, CP	TS, RV, OR, CP	+RV, -HV, -SBH
Ochten	TS, SBH	TS, SBH	
Opheusden	TS, OR, VE, VRT	TS, OR, VE, VRT	
Overasselt	TS, OR	TS	-OR
Tiel	TS, TS, RV, BRV-G, CP	TS, TS, RV, BRV-G, CP	
Ubbergen	TS, WT-G, OR	TS	-WT-G, -OR
Varik	TS, OR	TS, OR	
Waardenburg	TS, RV, OR	TS, RV	-OR
Wijchen	TS, TS, RV, OR, AH	TS, HV, OR, AH	+HV, -TS, -RV
Zaltbommel	TS, HV, VE	TS, HV, VE	

Bijlage 2 Uitgangspuntendocument Dekkingsplan (maart 2022)

	Uitgangspunten Dekkingsplan	Toelichting
	Wettelijk kaders en ontwikkelingen	
1	Toepassen wet	Wet veiligheidsregio's en Besluit veiligheidsregio's zijn van toepassing.
2	Opkomsttijd 1e tankautospuit	In het Besluit Veiligheidsregio's (art.3.2.1) zijn opkomsttijden van de eerste tankautospuit vastgesteld. Het bestuur mag van deze opkomsttijden gemotiveerd afwijken. De brandweer adviseert het Bestuur om hier gebruik van te gaan maken (zie uitgangspunt nummer 22).
3	Landelijke stuurgroep: Toekomstbestendig Brandweerstelstel	De stuurgroep werkt in opdracht van het Veiligheidsberaad en de minister van V&J een implementatieplan uit voor het realiseren van Bouwsteen I als uitkomst van de landelijke denktank rondom de rechtspositie van de brandweervrijwilligers (Wnra). In lijn met de landelijke ontwikkelingen gaat Brandweer Gelderland-Zuid rekening houden met de uitkomsten van 'Bouwsteen I'. Daarmee wordt structurele kazernering en consignatie van vrijwilligers in het volgende dekkingsplan uitgesloten. Het proces om de consignatie van enkele posten te beëindigen is al in gang gezet en structurele kazernering wordt in Gelderland-Zuid niet toegepast. Voor alle vrijwillige posten is in het nieuwe dekkingsplan het vrije instroom-principe van toepassing. Daarnaast heeft de stuurgroep de aanvullende opdracht gekregen om te onderzoeken wat andere wenselijke thema's zijn om mee aan de slag te gaan, om toe te werken naar een toekomstig brandweerstelsel. Hierbij moet de stuurgroep ook relevante brandweerontwikkelingen, zoals slagkracht en paraatheid, betrekken. Uitkomsten kunnen van invloed zijn op de totstandkoming van het dekkingsplan.
4	Doel brandveiligheidsvoorschriften Bouwbesluit	Als uitgangspunt zijn de wettelijke doelstellingen van brandveiligheid genomen: het voorkomen van slachtoffers en voorkomen dat brand overslaat naar een ander perceel. Per 1 januari 2024 wordt het Bouwbesluit vervangen voor het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (als onderdeel van de nieuwe Omgevingswet). De doelstellingen blijven van toepassing.
	Landelijk kaders	
5	Visiedocumenten en handboeken	Er gaat gebruik gemaakt worden van de landelijke visies en handboeken voor de verschillende taakvelden (brand, hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallen) en het grootschalig en specialistisch brandweeroptreden (GBO-SO). Vanwege de komst van de landelijke visie op hulpverlening in combinatie met de toekomstige aanbesteding van nieuwe hulpverleningsvoertuigen, wordt er een regionale vertaalslag gemaakt op de visie.

6	Uitkomsten project RemBrand	De uitkomsten van het landelijke project RemBrand brengen meer balans in de benadering van brand en brandveiligheid: het gaat bij brandweerzorg niet alleen om opkomsttijden en voertuigbezetting, maar ook om risicobewustzijn en preventie. Het creëert meer samenhang in de schakels van de veiligheidsketen. Dit gedachtegoed kan worden meegenomen bij het actualiseren van het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid, het gebruik van de gebiedsgerichte opkomsttijden voor het dekkingsplan en waar nodig voor de motivatie wanneer normtijden niet behaald worden.
7	Toetsingskader Inrichting Repressieve brandweerzorg in relatie tot regiobeeld Gelderland-Zuid	De inspectie van Veiligheid en Justitie heeft een toetsingskader opgesteld t.b.v. de inrichting van de repressieve brandweerzorg binnen een veiligheidsregio. Net voor de komst van het brandweerzorgplan is Gelderland-Zuid in 2017 beoordeeld middels het toetsingskader. Zowel het toetsingskader als de ontwikkelpunten uit 2017 worden meegenomen met de totstandkoming van het nieuwe dekkingsplan.
	Regionale kaders	
8	Dekkingsplan gebaseerd op de vier taakvelden	De repressieve organisatie wordt ingericht conform de opkomsttijden voor de taken brandbestrijding, hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallen.
9	Standaard bepakking TS	De tankautospuiten zijn uitgerust conform standaard bepakking en daarmee incidenten binnen de bovengenoemde taakvelden te bestrijden.
10	Behoud van posten	De directie van de veiligheidsregio heeft het standpunt ingenomen dat het huidig netwerk van posten de basis vormt voor incidentbestrijding Brandweer Gelderland-Zuid. Het betreft dan twee beroepsposten in Nijmegen en 34 posten met vrijwilligers, waarbij post Tiel tijdens kantoortijden ook structureel gebruik maakt van dagdienstpersoneel. Ondanks bovengenoemd standpunt zal, met het oog op de toekomst, middels het nieuwe dekkingsplan wel inzichtelijk worden gemaakt wat de toegevoegde waarde is van elke post. Het kan eventueel ondersteuning bieden bij mogelijk toekomstige vraagstukken zoals het verplaatsen, samenvoegen, vernieuwen of laten vervallen van posten.
11	Basisbrandweerzorg eerste eenheid	Iedere post levert basisbrandweerzorg met minimaal een tankautospuit als basiseenheid en gezamenlijk vormen zij het netwerk van posten voor basisbrandweerzorg.
12	Basisbrandweerzorg en Specialismen	Het dekkingsplan richt zich op de totale brandweerzorg. Naast de basisbrandweerzorg welke wordt uitgevoerd door een tankautospuit, worden ook de specialistische en aanvullende taken meegenomen in het dekkingsplan. Daarmee vindt een kleine verschuiving plaats ten opzichte van het huidige brandweerzorgplan, waarbij het in het brandweerzorgplan bestaat uit twee delen en nu geïntegreerd gaat worden tot één dekkingsplan.

13	Specialistische taken per taakveld	Brandweer Gelderland-Zuid maakt momenteel gebruik van de volgende specialistische eenheden: Brand: redvoertuig, waterwagen, schuimblus-eenheid, groot watertransport, brandweervaartuig-groot en arbeidshygiëne/ademlucht. Hulpverlening: hulpverleningsvoertuig en het landelijk specialisme STH (dienstverlening: veetakel-ploeg). IBGS: chemiepakdrager, gaspakkensteunpunt, basis-ontsmettingseenheid, schuimblus-eenheid, verkenningseenheid. Waterongevallen: oppervlaktereddingsteams, brandweervaartuig-klein, brandweervaartuig-groot, duikteam (interregionaal). Overig: 25 kV-ploegen t.b.v. spoorweg-incidentbestrijding Betuweroute, logistieke eenheid, noodstroomaggregaten en de transporttaak van de mobiele commando unit
14	Aantal specialistische taken/eenheden	Hierboven staat aangegeven welke specialistische eenheden momenteel paraat zijn in Brandweer Gelderland-Zuid. Op basis van o.a. wetgeving, het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid en/of een landelijke visie kan geadviseerd worden om een nieuwe specialistische taak te gaan organiseren of om specialistische eenheden te gaan inkrimpen, uitbreiden of afstoten.
15	Paraatheid post met specialisme	De kans bestaat dat wanneer een tankautospuit wordt gealarmeerd dat de paraatheid van de specialistische taak niet meer geborgd kan worden. Andersom kan dit ook zo zijn. Beide situaties worden in de acute fase geaccepteerd, omdat in basis met vrije instroom van vrijwilligers gewerkt wordt. Om de kans te verkleinen dat dit zal gebeuren, wordt er ook gekeken naar de spreiding van specialismen. Daarbij zal specifiek aandacht zijn voor de redvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen als ondersteuningseenheden voor de basiseenheid, omdat zij daarmee een belangrijk verlengstuk vormen voor de basisbrandweerzorg.
16	24/7 ieder post paraat als streven	Brandweer Gelderland-Zuid streeft naar optimalisatie van brandweerzorg, waarbij iedere post 24/7 kan worden gealarmeerd en uitrukken voor de aan haar toebedeelde taken. Omdat we voornamelijk met vrijwilligers werken, wordt het geaccepteerd dat het voor kan komen dat een eenheid niet (volledig) kan uitrukken. Dit kan enerzijds met paraatheid te maken hebben of anderzijds gepland vanuit het kader ‘Groen Licht’. Het netwerk van brandweerposten moet er voor zorgen dat brandweerzorg aanvaardbaar blijft.
17	Uitruk Op Maat: het TS-Flex-principe	Om paraatheid te optimaliseren kunnen alle posten optreden conform het TS-Flex principe: er wordt gestreefd om altijd uit te rukken met TS6, maar de posten zijn vakbekwaam om dit waar nodig met een TS4 (of TS5) te doen. Op deze wijze kan snelle brandweerrespons in de meeste gevallen geborgd blijven. Het

		landelijke kader uitruk op maat bij brand is hierbij van toepassing. Afhankelijk van de meldingsclassificatie en dus de aard van het type incident wordt er doorgealarmeerd met een aanvullende eenheid om tot de gevraagde slagkracht van TS6 te komen.
18	Informatie-, risico- en vraaggestuurd werken	Conform de landelijke agenda brandweerzorg vormt het informatiegestuurd werken sinds enkele jaren de basis om te komen tot nieuw beleid. Er zal voor de analysedoeleinden dan ook gebruik gemaakt gaan worden van de meest actuele data die beschikbaar is. Daarbij wordt ondersteuning geboden vanuit het team Informatiemanagement. Op basis van inzicht in de risico's, aangevuld met incidenthistorie, zal het dekkingsplan vorm gaan krijgen. Het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid geeft een beeld van waarop de brandweer zich moet voorbereiden en waar dan de slagkracht het beste gepositioneerd moet worden. Het vraaggestuurd optreden wordt in basis geborgd via de interregionale meldings- en alarmeringsregeling 'MAR-Oost5'. Hierin staat voor elke meldingsclassificatie beschreven welk inzetvoorstel van toepassing is. De specifieke (aanvullende) inzetvoorstellen voor bijzondere locaties zoals bijvoorbeeld historische stadskernen, vaarwegen en waterarme gebieden zijn hierin ook meegenomen. Ook kunnen aanvullende inzetvoorstellen van toepassing zijn voor specifieke risico-objecten.
19	Borgen betrokkenheid direct belanghebbenden	Gezien de mogelijke impact voor de repressieve achterban is het erg belangrijk om de direct belanghebbenden mee te nemen in het gehele proces en aan de voorkant te betrekken bij het opstellen van de uitgangspunten. Openheid en transparantie staat daarbij centraal. Vanuit Operatie VLAM is aangegeven dat de Vrijwilligersraad, als vertegenwoordiging van de posten, hier iets in kan betekenen. Ook het nieuwe TOPO gaat hier een actieve rol in krijgen. Daarnaast moeten we niet vergeten dat naast de 34 vrijwillige posten er ook een beroepsdienst met twee posten onderdeel uitmaakt van de repressieve brandweerzorg Gelderland-Zuid.
20	Out of scope	De First Responder-inzet, oftewel de 'AED-taak' wordt niet meegenomen in het dekkingsplan. Daarnaast zijn de piketten voor operationeel leidinggevenden out of scope.
	Methodiek	
21	Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid	Het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid gaat een belangrijk basisdocument vormen voor het nieuwe dekkingsplan. In dit 'taakveld-breed' risicoprofiel zal ook verwezen gaan worden naar het regionaal risicoprofiel van de veiligheidsregio (2020).
22	Gebiedsgerichte opkomsttijden (RemBrand)	In 2019 heeft de toenmalige Raad van Brandweercommandanten (nu het RCDV) ingestemd met het document 'Rembrand Gebiedsgerichte Opkomsttijden' als het nieuwe landelijk kader voor dekkingsplannen. Hoogstwaarschijnlijk wordt deze systematiek op korte termijn wettelijk verankerd. Brandweer Gelderland-Zuid wil ook gebruik gaan maken van de gebiedsgerichte opkomsttijden en daarmee

		afstappen van de objectgebonden opkomsttijden. Dit moet bestuurlijk worden vastgesteld (zie uitgangspunt 2).
23	Berekening opkomsttijd	De uitgangspunten voor de berekening van de opkomsttijd wordt bepaald via de implementatie van het dynamisch alarmeren.
24	Interregionale dekking	De burger heeft recht op de snelste hulp. De basisbrandweerzorg middels een tankautospuit, maar ook de red- en hulpverleningsvoertuigen als ondersteuningseenheid/verlengstuk voor de basiseenheid, worden momenteel meegenomen middels interregionale dekking. Dit is middels convenanten vastgelegd en daarmee is het netwerk van brandweerposten verder verstevigd.
25	Beargumenteerd afwijken niet halen dekking	Voor gebieden en risico-objecten waar de brandweer voorzienbaar buiten de normtijd zal aankomen, wordt een motivering met eventueel aanvullende maatregelen opgesteld welke door het Algemeen Bestuur moet worden vastgesteld. Vanuit het Brandweerzorgplan is dit ook gebeurd en is er een plan met compenserende maatregelen gerealiseerd, waarvan veel van deze maatregelen inmiddels in de beheerorganisatie van de brandweer zijn ingebed.
26	Gelijktijdigheid van incidenten	Het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid gaat dieper in op de incidenthistorie en laat zien in welke mate gelijktijdigheid van incidenten een risico vormt voor de brandweerzorg. De incidenten worden bestreden uit het netwerk van posten en daarmee wordt de snelste brandweerzorg geborgd. Dit zal worden doorvertaald naar het dekkingsplan.
27	Beoordelen toegevoegde waarde van een post voor repressieve brandweerzorg	De toegevoegde waarde van een post voor de repressieve brandweerzorg zal worden beoordeeld vanuit het totale netwerk van brandweerposten. Daarbij zal er worden gekeken naar: - Dekkingsgraad 1e TS eigen gebied. - Dekkingsgraad als 2e TS vanuit opschaling of als aanvullende eenheid. - De bijdrage voor het beperken van de overschrijding van de normtijd van 18 minuten als ondergrens voor de brandweerzorg. - De bijdrage voor de opkomsttijd bij de risico-objecten - De bijdrage voor de paraatheid van een specialistische eenheid.
28	Plaatsing materieel	De plaatsing van materieel op een post gebeurt op basis van het risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid in combinatie met de implementatie van de gebiedsgerichte opkomsttijden.
29	Recentelijk vastgesteld beleid als vertrekpunt voor plaatsing materieel	Uitgangspunt is dat de uitkomsten van vastgesteld beleid na, en mogelijk ook nog in relatie tot, het brandweerzorgplan het vertrekpunt vormt voor het plaatsen van materieel. Op basis van voortschrijdend inzicht vanwege zowel landelijke als regionale actuele ontwikkelingen kan hier van worden afgeweken.

30	Restdekking bij langdurige inzet	Restdekking in een acute fase wordt belegd bij de PC-LOG/ Actiecentrum Brandweer/ Thema IB en zal niet worden opgenomen in het dekkingsplan.
31	Herpositioneringsregeling	Bij langdurige uitval van een specialistische eenheid en daarmee dus in de 'koude' fase, kan op basis van de herpositioneringsregeling worden besloten om een eenheid tijdelijk te verplaatsen, zodat risico's beter worden afgedekt. Deze regeling kan waar nodig ook gebruikt worden in relatie uitgangspunt 30.
32	Proportionaliteit	Bij de toedeling van specialismen maken, naast de risicogestuurde brandweerzorg, eventueel ook andere bedrijfsvoeringaspecten onderdeel van de besluitvorming. Bijvoorbeeld de mogelijkheden/beperkingen van vastgoed/huisvesting, de personele bezetting van een post (paraatheidsbeeld), belang/motivatie van een post (kaderdocument Operatie VLAM). Daarnaast worden waar mogelijk de uitkomsten van het eerste brandweerzorgplan meegenomen bij de totstandkoming van het nieuwe dekkingsplan.

Samenvatting dekkingsplan

Doelstelling regionaal dekkingsplan 2024-2027
De maatschappij verandert en daarmee, nu en in de toekomst, ook de brandweerzorg. Klimaatverandering, energietransitie en een steeds meer verdichtende samenleving zijn voorbeelden van veranderingen die effect hebben op de brandweerzorg. Om toekomstbestendig te werken wordt periodiek, conform art. 145 Wet Veiligheidsregio's, het dekkingsplan Brandweer herzien als onderdeel van het Regionaal Beleidsplan. Dit moet bevatten: 'de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen'.
Op grond van artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's stelt het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio vierjaarlijks, of wanneer de situatie binnen de veiligheidsregio significant is gewijzigd, een dekkingsplan vast. Met het voorliggende dekkingsplan wil de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid de mensen en middelen vanuit een regionale gedachte zo optimaal mogelijk inzetten.

Met het regionaal Dekkingsplan 2024- 2027 bereikt de brandweer het volgende:

- Brandweer Gelderland-Zuid is paraat, levert goede brandweerzorg, investeert in kennis en vakmanschap om de brandweerzorg voor nu evenals de toekomst aan te kunnen.
- De brandweer organiseert zich risicogericht en werkt daarbij informatiegestuurd, waarbij ingespeeld wordt op bestaande en nieuwe ontwikkelingen.
- Het nieuwe regionale dekkingsplan (2024-2027) is een belangrijke vervolgstap in het organiseren van kennis, materieel en middelen op de juiste plek, die zowel lokaal als regionaal ingezet kunnen worden.

Proces vernieuwing dekkingsplan
Het voorgaande dekkingsplan maakte onderdeel uit van het Brandweerzorgplan (2018) en zou daarmee in 2022 herzien moeten zijn. Het Dagelijkse Bestuur is in oktober 2022 geïnformeerd over de redenen om de geldigheidsduur van het voorgaande dekkingsplan te verlengen tot de vaststelling van dit plan. Ook de Inspectie is hierover geïnformeerd. De belangrijkste redenen voor de verlenging zijn dat:

- Er in de afgelopen jaren een nieuwe landelijke systematiek voor dekkingsplannen werd ontwikkeld. Hiervoor is een nieuwe methodiek gebruikt van gebiedsgerichte opkomsttijden (in plaats van objectgerichte). De minister van Justitie en Veiligheid staat positief tegenover deze systematiek en laat deze aanpassen in het Besluit Veiligheidsregio's. Daarmee komt er een eind aan het huidige systeem van objectgerichte opkomsttijden en gaan we over op de systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden. Evenals Gelderland-Zuid hebben veel andere regio's deze nieuwe methodiek direct willen implementeren in het komen tot een nieuw dekkingsplan en om deze reden het opleveren uitgesteld.
- Door wereldwijde leveringsproblemen van materiaal kon pas eind 2022 de laatste fase van de uitvoering van het Brandweerzorgplan worden afgerond (levering van twee waterwagens).
- Daarnaast liep de wettelijke termijn voor het Brandweerzorgplan Specialismen, dat nu onderdeel gaat worden van het dekkingsplan, pas af in januari 2023. Het nieuwe dekkingsplan zal de huidige twee afzonderlijke delen van het Brandweerzorgplan (basisbrandweerzorg en specialismen) samenvoegen tot één plan: basisbrandweerzorg én specialismen.

Doorontwikkeling brandweerzorg
Het nieuwe dekkingsplan is uitgewerkt op basis van de bestaande taken die binnen de regio worden uitgevoerd. Tegelijkertijd heeft de brandweer met ontwikkelingen te maken die nieuwe effecten en risico's met zich mee brengen. Denk aan de energietransitie en klimaatverandering, die kunnen leiden tot noodzakelijke innovatie binnen de repressieve brandweerzorg en een andere kijk op de standaardinzet bij repressie.

Wij zien het als onze taak om continu te kijken naar de risico's binnen onze regio om vervolgens onze bedrijfsvoering daar zo adequaat als mogelijk op in te richten. Dit doen we door taak- en accentverschuivingen binnen onze brandweerzorg. Door het nog efficiënter inrichten van een aantal taken maken we middelen vrij om deze accentverschuivingen zoveel als mogelijk binnen onze begroting op te lossen.

Ook worden er in 2024 business cases en pilots opgepakt om te onderzoeken of en zo ja het nodig is om nieuwe taken toe te voegen aan de brandweerzorg van Gelderland-Zuid. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- het uitwerken van de Visie Incidentbestrijding in, op en aan het water en het opstarten van toekomstverkenningen voor bestaande taken, zoals de gaspakinzet en de logistiek, met als doel om deze waar mogelijk verder te optimaliseren en meer toekomstbesteding te maken.
- het starten van business cases om nieuwe taken te onderzoeken, zoals brandbestrijding van rietkappen, gevolgen van extreem weer, specialistische blussing;
- het houden van pilots gericht op innovatie, zoals onderwaterdrones.

Dit kan betekenen dat er nieuwe taken bij de posten worden belegd. Daarbij zal worden gekeken naar een gewenste spreiding die, waar mogelijk, aansluit op behoeften van posten.

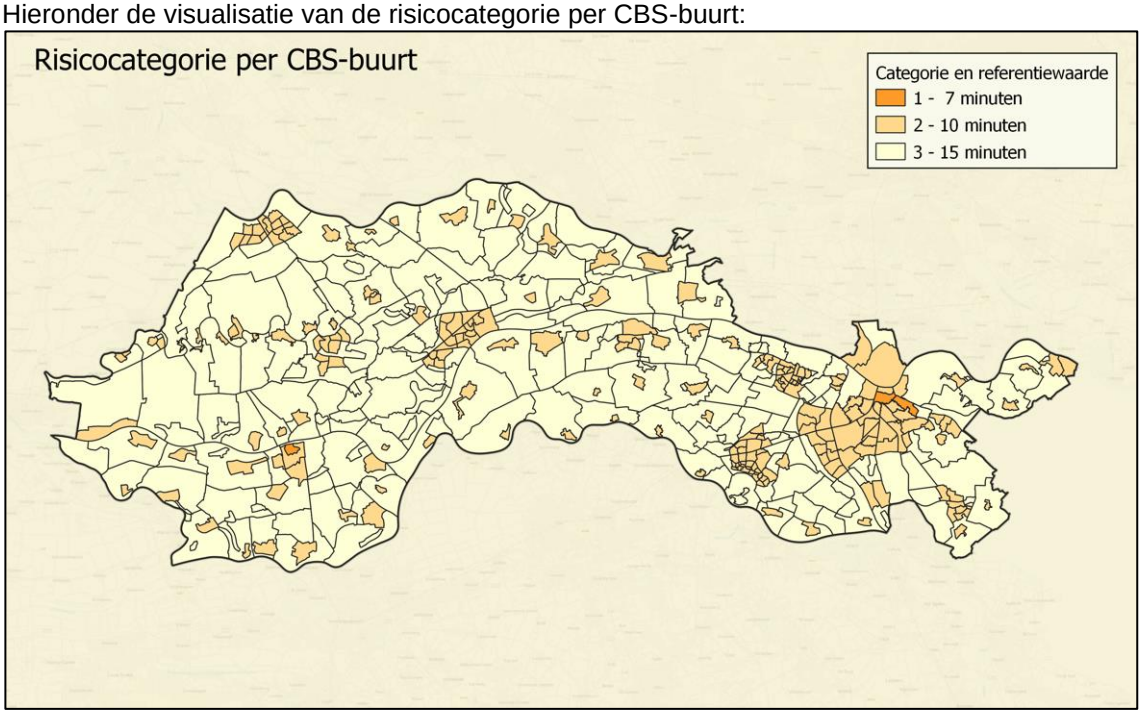
Opkomsttijden: van objectgericht naar gebiedsgericht
Het nieuwe dekkingsplan is tot stand gekomen op basis van de nieuwe landelijke systematiek; 'Handreiking Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen', versie 3.0, die door de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) in juli 2022 is vastgesteld. Met deze nieuwe systematiek hanteren we in plaats van *objectgerichte* opkomsttijden, *gebiedsgerichte* opkomsttijden. Dit betekent dat we kijken naar opkomsttijd binnen een bepaald gebied in plaats opkomsttijd in relatie tot een specifiek object. Een gebied wordt dan gedefinieerd als CBS buurt (zie hieronder).

In de handreiking wordt beschreven op welke wijze de dekking beoordeeld dient te worden. Om de stap te maken van objectgerichte beoordeling naar gebiedsgerichte beoordeling is het noodzakelijk om gebieden te definiëren. De handreiking schrijft voor om gebruik te maken van de door het CBS gedefinieerde buurten.

Het beoordelingskader geeft referentiewaarden en bandbreedtes voor de snelheid waarmee de brandweereenheid (tankautospuit) in een bepaald gebied ter plaatse wil zijn. Een gebied wordt ingedeeld in één van in totaal drie categorieën, die het overheersende karakter van een gebied beschrijven. Aan iedere categorie zijn opkomsttijden (referentiewaarden en bandbreedte) gekoppeld. De bandbreedte geeft een marge rondom de referentiewaarde. Uitgangspunt is dat de brandweer haar inspanning richt op het behalen van de referentiewaarde in onderstaande tabel.

Categorie	Overheersend karakter van het gebied	Referentiewaarde in minuten	Bandbreedte in minuten*
I	- Oude binnensteden (woningen, gebouwen voor zelfredzame personen zoals hotels, kantoren, winkels, publieksgebouwen, scholen en industriegebouwen) - Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen) - Portiekwoningen - Woongebouwen hoger dan 20 meter	7	4-10
II	- Woningen - Gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	10	7-13
III	- Verspreid liggende woningen - Verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)	15	12-18
*De gegeven minimale waarde is een inzichtwaarde, uiteraard mag het altijd sneller.			

Hieronder de visualisatie van de risicocategorie per CBS-buurt:

Bij deze gebiedsgerichte benadering worden daarnaast nog alle objecten uit categorie 1 los gewogen en individueel getoetst aan de opkomstnorm van 10 minuten. Voor objecten waar deze norm van 10 minuten wordt overschreden, moeten maatregelen worden beschreven ondanks dat dit object in een categorie 2 of 3 gebied ligt. Stel een ziekenhuis ligt in een agrarisch buitengebied (categorie 3, norm 18 minuten), dan wordt dit object toch gewogen aan de norm van 10 minuten

Resultaat: wijziging en toelichting

Het regionale Dekkingsplan levert daarmee het volgende op:

- Inzicht in de regionale dekking van de basisbrandweerzorg gebaseerd op de nieuwe systematiek met bandbreedten in opkomsttijden. Deze worden beoordeeld vanuit een breder perspectief op brandveiligheid (in lijn met compenserende maatregelen die wij reeds op grond van het Brandweerzorgplan hanteren).

- Inzicht in de regionale slagkracht (opschaling tankautospuiten = basisbrandweereenheid). Deze is met het huidige netwerk van 36 posten op orde, Vanuit dit netwerk kan er ook worden voldaan aan de prestatie-eisen die gesteld worden aan het Grootschalig Brandweeroptreden (GBO). Dit voor zowel in- als externe bijstand.
- Voor de specialismen en aanvullende taken worden er optimale spreidingsvarianten voorgesteld die beter aansluiten op de brandweerzorg van nu en van de toekomst.
- Door toekomstverkenningen, business-cases en innovatiepilots blijven we investeren in de optimale brandweerzorg voor de toekomst. Dit doen wij op basis van gefundeerde data en de daaruit voortkomende inzichten.

Bij de uitwerking van het Dekkingsplan is onder meer gekeken naar wetgeving, landelijke (en regionale) handreikingen en visiedocumenten. Daarnaast is het dekkingsplan uitgewerkt vanuit een risico- en informatiegestuurde benadering. Het 'Risicoprofiel Brandweer Gelderland-Zuid' is daarom als een onderlegger gebruikt. Daarmee zijn relevante incidenttypen, potentiële risicolocaties en incidenthistorie zorgvuldig afgewogen.

De 'Onderbouwingsrapportage Dekkingsplan Brandweer' geeft inzicht in de onderbouwing van de gekozen spreidingsvariant per taak en daarmee betreft het niet het dekkingsplan zelf. Doel van het document is om inzicht te geven in een eenduidige werkwijze die is gehanteerd en waarbij de afwegingen worden gedeeld die gemaakt zijn om te komen tot optimale dekking vanuit regionaal oogpunt.

Concreet bevat het Dekkingsplan onderstaande regionale wijzigingen (onderbouwde toelichting volgt onder deze opsomming):
1. De tweede tankautospuit van post Wijchen wordt uit de operationele sterkte gehaald;
2. Redvoertuigen: van 6 naar 5 operationele redvoertuigen;
3. Hulpverleningsvoertuigen: van 4 naar 3 voertuigen;
4. Waterwagens-groot: verschuiving van een eenheid;
5. Eenheden voor schuimblussing: verschuiving van een eenheid;
6. Oppervlaktereddingsteams: van 18 naar 11 teams;
7. Brandweerhulpboten: van 6 naar 5 boten;
8. Verkenningseenheden: van 7 naar 6 eenheden;
9. 25kV-eenheden (t.b.v. veiligheidstesten Betuweroute): van 4 naar 3 eenheden.

1. **Tweede tankautospuit op een post (Tiel/Wijchen)**

Uitkomst: post Tiel behoudt de tweede tankautospuit en bij post Wijchen wordt deze uit de operationele sterkte gehaald (dus geen inzet meer voor incidentbestrijding).
Onderbouwing: post Tiel heeft de tweede tankautospuit nodig om de gewenste slagkracht te behouden voor de binnenstad van Tiel (inclusief de historische kern). Vanuit omliggende posten kunnen namelijk geen tankautospuiten binnen 15 minuten daar ter plaatse zijn. Bij het uit de sterkte halen van de tweede tankautospuit van Wijchen kunnen voor dit verzorgingsgebied door omliggende posten zelfs bijna drie tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse zijn. Dit terwijl uitgangspunt binnen deze tijd maar twee tankautospuiten zijn. Ook is de inzetfrequentie beoordeeld en daarbij is geconcludeerd dat de tweede tankautospuit van Wijchen vanuit repressief oogpunt verantwoord uit de sterkte gehaald kan worden.

2. **Redvoertuigen: van 6 naar 5**

Uitkomst: het redvoertuig van Groesbeek wordt uit de operationele dienstverlening gehaald (van 6 naar 5 operationele redvoertuigen) en het redvoertuig van Wijchen wordt verplaatst naar de beroepspost Nijmegen-West.
Onderbouwing: met deze variant waarbij in het oostelijk deel van de regio beide beroepsposten een redvoertuig paraat hebben ontstaat een betere regionale dekking en worden de hoogbouw-objecten

(risiconiveau 1) beter afgedekt. Daarmee vindt er een efficiencyslag plaats, omdat er teruggegaan kan worden naar vijf redvoertuigen.

Borgen continuïteit redvoertuigen:
De VRGZ beschikt momenteel over een tijdelijk niet-repressief redvoertuig dat ingezet wordt tijdens onderhoud van de operationele redvoertuigen en voor het oefenen en opleiden. In de afgelopen jaren blijkt dit redvoertuig zeer veelvuldig in gebruik; in feite is het onmisbaar geworden, omdat anders telkens een van de operationele redvoertuigen niet inzetbaar is. Daarom blijven de zes redvoertuigen behouden, waarvan één niet-repressief. Dit reservevoertuig wordt ingezet als wisselvoertuig om zo de paraatheid van vijf redvoertuigen te garanderen en ten behoeve van training en vakbekwaamheid.

3. **Hulpverleningsvoertuigen (HV) : van 4 naar 3**
Uitkomst: de HV van Nijmegen-West wordt verplaatst naar Wijchen en de HV van Geldermalsen wordt uit de operationele dienstverlening gehaald.
Onderbouwing: Post Wijchen komt als post met een goede dekking en poststerkte (voldoende menskracht om dit voertuig op de weg te krijgen) in aanmerking voor de HV welke nu geplaatst is in Nijmegen-West. Geldermalsen wordt uit de sterkte gehaald omdat Lienden een betere dekking in het midden biedt en Zaltbommel in het westen. Daarnaast heeft Geldermalsen met het grootwatertransportsysteem een prominent specialisme.

4. **Waterwagens-groot: verschuiving van een eenheid**
Uitkomst: het verplaatsen van de waterwagen-groot van Ubbergen naar Groesbeek.
Onderbouwing: vanuit Groesbeek wordt het bosgebied als natuurgebied met het hoogste risico (vanuit de Risico Index Natuurbrand) het beste bediend door de waterwagen hier te plaatsen.

5. **Eenheden voor schuimblussing: verschuiving van een eenheid**
Uitkomst: de schuimblus-haakarmbak (SBH) als eenheid voor schuimblussing verplaatsen van Nijmegen-West naar Beuningen. De SBH's Beesd en Ochten zijn gezien de potentiële inzet van schuim op de Betuweroute niet heroverwogen.
Onderbouwing: de beroepspost Nijmegen-West krijgt een redvoertuig en post Beuningen komt dan als naastgelegen post met een goede dekking op de risicolocaties in beeld als beste locatie.

6. **Oppervlaktereddingsteams: van 18 naar 11**
Uitkomst: Nijmegen-Centrum, Beuningen, Overasselt, Malden, Ubbergen, Druten en Waardenburg worden uit de operationele dienstverlening gehaald.
Onderbouwing: oppervlakteredding is een specialisme, maar met 18 eenheden is er een te grote hoeveelheid voor het beoogde doel ontstaan. Vooral in en om Nijmegen is de sterkte gereduceerd (van acht naar drie). Posten zijn op basis van risico-inventarisatie uit de sterkte gehaald (weinig tot geen zwemrecreatie). De minimale tot geen uitrukken in de afgelopen zes jaren bevestigen dit beeld. Met de elf posten die de taak behouden is er een goede regionale dekking voor risicolocaties.

7. **Brandweerhulpboten: van 6 naar 5**
Uitkomst: de brandweerhulpboot van Asperen wordt uit de operationele dienstverlening gehaald.
Onderbouwing: met de brandweerhulpboten in Maasbommel, Kerkdriel en Maurik hebben we vaartuigen die snel op de grootste open recreatieplassen ingezet kunnen worden en tevens snel op de rivieren Maas, Neder-Rijn en Lek. Dit aangevuld met Beuningen en de hulpboot van de Reddingsbrigade Culemborg (vanuit een prestatieovereenkomst) is er een goede regionale dekking op de overige waterrecreatiegebieden waar hulpboten van meerwaarde kunnen zijn.

8. **Verkenningseenheden: van 7 naar 6**
Uitkomst: de verkenningseenheid van Beuningen wordt uit de operationele dienstverlening gehaald en de overige zes posten behouden de taak van verkenningseenheid.

Onderbouwing: post Beuningen en Druten hebben beide een verkenningseenheid en liggen naast elkaar. Zonder Beuningen is er met Groesbeek, Druten en Opheusden nog voldoende dekking over in het oostelijk deel van de regio.

9. **25 kilovolt-eenheden (t.b.v. veiligheidstesten Betuweroute): van 4 naar 3**
Uitkomst: de 25kV-eenheid van Beesd wordt uit de operationele dienstverlening gehaald en de overige drie posten behouden de taak van 25kV.
Onderbouwing: vanuit een prestatieovereenkomst met ProRail moeten wij als brandweer de Betuweroute in basis binnen 15 minuten kunnen afdekken. Bij uitzondering mag dit binnen 20 minuten zijn. Met de spreiding van Buren, Dodewaard en Herwijnen wordt indicatief 95% van de Betuweroute binnen 15 minuten bereikt en de overige 5% binnen 18 minuten. Daarmee voldoen we aan de eisen uit de overeenkomst. Post Beesd zorgt voor de meeste overlap (enerzijds richting Herwijnen en anders richting Buren) en heeft tevens de schuimblus-haakarmbak als specialisme.

Impact
Met het nieuwe dekkingsplan wordt vanuit een regionaal perspectief optimale dekking voorgesteld. Dit heeft consequenties op postniveau. Ondanks dat de voorstellen inhoudelijk goed te beargumenteren zijn kan dit voor onze vrijwilligers die jarenlang paraat zijn geweest op een specialisme als een verlies worden ervaren. Wij zijn ons bewust van die emotie en hebben daarom geïnvesteerd in het goed uitleggen van de afwegingen aan de teamleiders en groepschefs. Dit mede aan de hand van de onderbouwingsrapportage die inzicht biedt in de afwegingen die gemaakt zijn om tot de optimale spreidingsvarianten te komen.

In de totstandkoming van dit dekkingsplan zijn verschillende gremia geconsulteerd of ingelicht.
Dit geldt onder andere voor de interne organisatie, zoals de OR, als ook gemeentelijke ambtenaren, verenigd in de Adviesraad Ambtenaren Crisisbeheersing (AAC). Na voorlopige vaststelling door het AB VRGZ van 21 december zal het Dekkingsplan voor zienswijzen naar gemeenteraden van onze gemeenten worden gezonden. Met inachtneming van deze zienswijzen zal het dekkingsplan voor definitieve besluitvorming worden voorgelegd aan het AB VRGZ van 25 april 2024.

Uitvoering
Bij positieve definitieve besluitvorming in door het Algemeen bestuur VRGZ op 25 april 2024 zal op basis van een plan van aanpak de implementatie van het dekkingsplan gerealiseerd worden. Het streven is om daar de periode mei t/m december 2024 voor te gebruiken.

Amendement

Zienswijze op Dekkingsplan Brandweer aanpassen

Dit amendement hoort bij
212106 Beslisnota zienswijze dekkingsplan 2024-2027 Wijchen

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer

Mede indiener:
PvdA, Katja Jamin
CDA, Marlien Joosse – de Visser
GroenLinks, Henry Tiemessen

Amendementnummer
1.

Voorgestelde wijziging van het besluit

Beslispunt 1 "De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid vast te stellen."

Te wijzigen in:
De zienswijze op het Dekkingsplan 2024-2027 van de brandweer Gelderland-Zuid gewijzigd vast te stellen.

De zienswijze als volgt aan te passen:

a. Onder het kopje "Gebiedsgerichte opkomsttijden" na de eerste alinea toe te voegen:
   Wij zien graag duidelijker vermeld, dat in het nieuwe dekkingsplan rekening wordt gehouden met de toekomstige groei van de regio. Wat Wijchen betreft gaat het onder meer om nieuwe woonwijken zoals Wijchen-West (inclusief school en hogere bouw), verbreding van de A50, de groei van industriepark Bijsterhuizen en de mogelijke komst van windmolens en een hoogspanningsverdeelstation. Het zou zonde zijn als het komende dekkingsplan zorgt voor een vermindering van materieel, vrijwilligers en expertise, waar die wellicht over vier jaar weer nodig zijn.

b. De passage op pagina 2 "*Daarnaast vragen wij u om bij de uitfasering van voertuigen en specialismen oog te hebben voor onze vrijwilligers. Zij zetten zich dag en nacht in voor de post Wijchen. Het nieuwe Dekkingsplan heeft daarom impact op de vrijwilligers, bijvoorbeeld op hun betrokkenheid, motivatie en geoefendheid. We hopen stellig dat u hier aandacht voor heeft. Het nieuwe Dekkingsplan mag bovendien niet leiden tot een gedwongen afscheid van vrijwilligers.*"

   te vervangen door:

Aandacht voor vrijwilligers van post Wijchen

Het nieuwe dekkingsplan heeft consequenties voor verschillende posten in de regio en dit kan impact hebben op de vrijwilligers, bijvoorbeeld op hun betrokkenheid, motivatie en geoefendheid. Vrijwilligers van post Wijchen hebben middels een brief "Zorgen betreft dekkingsplan 2024-2027 voor brandweerpost Wijchen", hun zorgen geuit over het nieuwe dekkingsplan. We zien graag dat u hier nu, en tijdens de implementatiefase, aandacht voor heeft.

Het nieuwe dekkingsplan mag niet leiden tot een gedwongen afscheid van vrijwilligers. Wij vragen u daarnaast om bij de realisatie en de uitfasering van voertuigen en specialismen oog te hebben voor onze vrijwilligers en de tijd te nemen die nodig is.

We willen u een aantal zaken ter overweging meegeven:

i. De implementatie van het dekkingsplan moet in 2024 gerealiseerd zijn. Neem hier meer tijd voor wanneer de implementatie op lokaal niveau hierom vraagt;
ii. Laat de tweede tankautospuit en/of het redvoertuig in Wijchen zo lang mogelijk in de sterkte staan;
iii. Laat beide, of één van, bovengenoemde voertuigen op post Wijchen staan als reserve voertuig.

Aanleiding

De gemeenteraad van Wijchen wordt gevraagd om een zienswijze uit te brengen op het dekkingsplan van de brandweer. Het Dekkingsplan komt voort uit een wettelijke verplichting (Wet Veiligheidsregio's) en maakt onderdeel uit van het Regionaal Beleidsplan van de veiligheidsregio. Het bevat:

- de opkomsttijden van de brandweer,
- een overzicht van de brandweerposten in de gemeenten en
- een overzicht van de overige voorzieningen en maatregelen om aan de opkomsttijden te voldoen.

Naar aanleiding van de informatie die aan de raad verstrekt is tijdens de openbare informatiebijeenkomst op 25 januari wenst de indiener een amendement in te dienen om de tekst van de zienswijze, zoals het college die voorstelt, te wijzigen.

Een bijkomende aanleiding is de ingezonden brief "Zorgen betreft dekkingsplan 2024-2027 voor brandweerpost Wijchen" die vrijwilligers van brandweer post Wijchen de gemeenteraad gestuurd heeft.

Beoogd effect

Een zienswijze van de gemeenteraad van Wijchen aan het bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te sturen.

Argumenten

1.1 De raad wil twee onderwerpen explicieter naar voren brengen in de voorgestelde zienswijze.

2.1 De raad vindt dat in het dekkingsplan de toekomstige ontwikkelingen binnen regio en niet duidelijk meegenomen zijn.

2.2 De raad wenst meer aandacht voor de positie van de vrijwilligers van de post Wijchen.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5215
Extern Zaak ID	Z/23/144439
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.3
Titel	144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Nijnatten, van, Huub
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	088 432 7322

Bijlagen
144439 Beslisnota Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'
Bijlage 1 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Rijk van Nijmegen
Bijlage 2 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies CPW
Bijlage 3 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies ASDD
Bijlage 4 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Heumen
Bijlage 5 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Beuningen
Bijlage 6 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Nijmegen
Bijlage 7 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Advies cliëntenraad Berg en Dal
Bijlage 8 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Overzicht adviezen adviesraden
Bijlage 9 - Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!' - Reactie college op advies CPW

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	28 november 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	8 december 2023

Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	14 december 2023
Commissievergadering Wijchen	18 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Het regionaal Beleidskader arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast te stellen, waarin we:

a. prioriteit leggen bij interventies voor de (kwalitatieve) mismatch op de arbeidsmarkt;
b. de dienstverlening aan werkzoekenden verbreden en intensiveren;
c. de inzet van participatiecoaches mogelijk maken via lokale afspraken in de dienstverleningsovereenkomst;
d. de positie van WerkBedrijf in het netwerk van de arbeidsmarktregio versterken, in het bijzonder naar het economisch veld.
2. De taken van WerkBedrijf als volgt te financieren:
a. de daartoe bestemde rijksmiddelen voor re-integratie in de algemene uitkering, (cluster Participatie) naar WerkBedrijf over te hevelen;
b. de hoogte van de onder 2a. genoemde middelen voor re-integratie vanaf 2025 te bepalen aan de hand van de objectieve rekentool zoals die landelijk is ontwikkeld;
c. van het onder 2b. genoemde budget 15% te bestemmen voor lokale afspraken;
d. de overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding volgens de bestaande afspraken over te hevelen naar WerkBedrijf;
e. WerkBedrijf vanaf 2025 een regionale, structurele taakstellende bezuiniging op te leggen van € 1,2 miljoen;
f. in de jaren 2025 en 2026 de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in mindering te brengen op de taakstellende bezuiniging onder 2e.
3. De gedeeltelijke compensatie van gemeente Nijmegen voor de overige deelnemende gemeenten in 2025 en 2026 te verdelen zoals in het beleidskader is opgenomen, te weten voor Wijchen respectievelijk € 152K en € 76K.
4. WerkBedrijf de opdracht te geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om extra middelen uit de publieke of private sector te genereren en hierover in 2024 te rapporteren.

Besluit (Aangenomen)

1. Het regionaal Beleidskader arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast te stellen, waarin we:

a. prioriteit leggen bij interventies voor de (kwalitatieve) mismatch op de arbeidsmarkt;

b. de dienstverlening aan werkzoekenden verbreden en intensiveren;
c. de inzet van participatiecoaches mogelijk maken via lokale afspraken in de dienstverleningsovereenkomst;
d. de positie van WerkBedrijf in het netwerk van de arbeidsmarktregio versterken, in het bijzonder naar het economisch veld.
2. De taken van WerkBedrijf als volgt te financieren:
a. de daartoe bestemde rijksmiddelen voor re-integratie in de algemene uitkering, (cluster Participatie) naar WerkBedrijf over te hevelen;
b. de hoogte van de onder 2a. genoemde middelen voor re-integratie vanaf 2025 te bepalen aan de hand van de objectieve rekentool zoals die landelijk is ontwikkeld;
c. van het onder 2b. genoemde budget 15% te bestemmen voor lokale afspraken;
d. de overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding volgens de bestaande afspraken over te hevelen naar WerkBedrijf;
e. WerkBedrijf vanaf 2025 een regionale, structurele taakstellende bezuiniging op te leggen van € 1,2 miljoen;
f. in de jaren 2025 en 2026 de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in mindering te brengen op de taakstellende bezuiniging onder 2e.
3. De gedeeltelijke compensatie van gemeente Nijmegen voor de overige deelnemende gemeenten in 2025 en 2026 te verdelen zoals in het beleidskader is opgenomen, te weten voor Wijchen respectievelijk € 152K en € 76K.
4. WerkBedrijf de opdracht te geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om extra middelen uit de publieke of private sector te genereren en hierover in 2024 te rapporteren.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/144439

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: W - Arbeidsmarktbeleid "Klaar voor nieuwe kansen!"

Datum: 28 november 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het regionaal Beleidskader arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast te stellen, waarin we:
   a. prioriteit leggen bij interventies voor de (kwalitatieve) mismatch op de arbeidsmarkt;
   b. de dienstverlening aan werkzoekenden verbreden en intensiveren;
   c. de inzet van participatiecoaches mogelijk maken via lokale afspraken in de dienstverleningsovereenkomst;
   d. de positie van WerkBedrijf in het netwerk van de arbeidsmarktregio versterken, in het bijzonder naar het economisch veld.
2. De taken van WerkBedrijf als volgt te financieren:
   a. de daartoe bestemde rijksmiddelen voor re-integratie in de algemene uitkering, (cluster Participatie) naar WerkBedrijf over te hevelen;
   b. de hoogte van de onder 2a. genoemde middelen voor re-integratie vanaf 2025 te bepalen aan de hand van de objectieve rekentool zoals die landelijk is ontwikkeld;
   c. van het onder 2b. genoemde budget 15% te bestemmen voor lokale afspraken;
   d. de overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding volgens de bestaande afspraken over te hevelen naar WerkBedrijf;
   e. WerkBedrijf vanaf 2025 een regionale, structurele taakstellende bezuiniging op te leggen van € 1,2 miljoen;
   f. in de jaren 2025 en 2026 de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in mindering te brengen op de taakstellende bezuiniging onder 2e.
3. De gedeeltelijke compensatie van gemeente Nijmegen voor de overige deelnemende gemeenten in 2025 en 2026 te verdelen zoals in het beleidskader is opgenomen, te weten voor Wijchen respectievelijk € 152K en € 76K.
4. WerkBedrijf de opdracht te geven om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om extra middelen uit de publieke of private sector te genereren en hierover in 2024 te rapporteren.

Aanleiding

Gemeenten in Rijk van Nijmegen stellen vierjaarlijks een nieuw arbeidsmarktbeleidskader vast. Het huidig Beleidskader 'Werk voorop!' is van kracht tot eind 2023. Los van deze cyclus is er grote inhoudelijke urgentie om ons beleid aan te passen: de omstandigheden op de arbeidsmarkt zijn sinds de coronapandemie ingrijpend veranderd. Zo hebben de oorlog in Oekraïne en klimaatverandering grote invloed op de arbeidsmarkt. De arbeidsmobiliteit is toegenomen, functies zijn veranderd door technologische ontwikkelingen, etc. De omstandigheden op de arbeidsmarkt hebben geleid tot een vraag

vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod. Deze tweeledige krapte op de arbeidsmarkt (ook wel mismatch genoemd) baart zorgen, maar biedt ook kansen voor werkzoekenden die tot op heden aan de kant stonden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
19-12-2019	Werk voorop! (Z/19/036842)
24-02-2022	Evaluatie WerkBedrijf (70820)
02-02-2023	Startnotitie 'Arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid' (93742)

Gewenst resultaat

We willen door middel van het voorgestelde Beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 'Klaar voor nieuwe kansen!' (bijlage 1) bereiken dat er voor iedereen plek is of ontstaat op de arbeidsmarkt: een inclusieve arbeidsmarkt. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Vanwege de kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden, werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert. Op basis van het door de gemeenteraden regionaal vastgestelde Beleidskader sluiten de colleges een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst af met de MGR (eerste kwartaal 2024).

Argumenten

1a. *De krapte op de arbeidsmarkt vraagt om een oplossing in de richting van het 'werkfit' maken van werkzoekenden*
De vraag van werkgevers past vaak niet één-op-één bij werkzoekenden. Het is belangrijk dat we meer investeren in de kwalificaties van werkzoekenden door middel van werkervaringstrajecten, training, scholing etc. De kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt, willen we benutten voor hen die die kansen tot nu toe niet of niet voldoende kregen. Dit betekent een accentverschuiving in de dienstverlening van WerkBedrijf aan bedrijven naar werkzoekenden.

1b. *Veel werkzoekenden hebben te maken met problematiek op meerdere leefdomeinen*
Het niet hebben van werk en daarmee een laag inkomen, zorgt vaak voor problemen op het gebied van bijv. mentale en fysieke gezondheid en financiën. Het aan werk helpen van mensen vraagt daarom om een brede blik op de situatie en om ondersteuning en begeleiding op andere leefdomeinen, in combinatie met arbeidstoeleiding.

1c. *Gemeenten willen dat het mogelijk is de lokale activeringstaak van de participatiecoaches in te kopen via de lokale afspraken in de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf*
Het Participatiebudget is bedoeld voor ondersteuning aan de gehele populatie bijstandsgerechtigden. Op dit moment hebben gemeenten zelf participatiecoaches in dienst (en financieren deze ook zelf) om bijstandsgerechtigden die nog niet in staat zijn tot een traject bij WerkBedrijf te activeren en te helpen aan bijv. vrijwilligerswerk. Vanwege de wens tot meer mensontwikkeling door WerkBedrijf wil een aantal gemeenten ook deze dienstverlening financieren uit het Participatiebudget en meer verbinden aan de dienstverlening van WerkBedrijf, via het beschikbare budget voor specifieke lokale afspraken. In hoeverre Wijchen hier gebruik van zal maken komt terug bij de overeen te komen Dienstverlenings-overeenkomst (eerste kwartaal 2024).

1d. *Het is belangrijk om WerkBedrijf steviger te verbinden met het economisch veld*
Om passend werk beschikbaar te krijgen voor werkzoekenden is een groot en divers werkgeversnetwerk belangrijk. Bij accounthouders Economie van gemeenten zijn eveneens veel contacten en is veel kennis over ontwikkelingen bij bedrijven aanwezig. Een uitwisseling van informatie en ervaringen en meer samenwerking dragen bij aan de taak van WerkBedrijf om regionaal meer passend werk te behouden en beschikbaar te krijgen voor onze kandidaten. Met UWV wordt reeds gewerkt aan een gezamenlijke werkgeversdienstverlening in onze regio; ook zij kunnen deel uitmaken van een dergelijk regionaal 'Platform' Economie.

2a. *We gaan uit van het rijksbudget voor Participatie voor uitvoering van de re-integratietaak*
In de juridische regeling van de MGR (waarvan regionaal WerkBedrijf een module is) hebben we vastgelegd dat het Participatiebudget (het budget voor klassieke re-integratietaken) dat gemeenten van het rijk ontvangen, de basis vormt voor uitvoering van de re-integratietaak door WerkBedrijf. Ondanks het feit dat de re-integratiemiddelen nu in de Algemene Uitkering zijn opgenomen (en in die zin dus vrij besteedbaar zijn), willen we deze middelen (waarvan we de omvang met een rekentool kunnen bepalen) blijvend inzetten om de regionale dienstverlening op niveau te behouden voor de taak die we moeten uitvoeren.

2b. *De landelijk ontwikkelde rekentool maakt het mogelijk om de omvang van het Participatiebudget op gemeenteniveau te bepalen*
Aangezien het Participatiebudget sinds 2023 niet meer zichtbaar is in de algemene uitkering van het Rijk, is een landelijke rekentool ontwikkeld om de omvang van de budgetten te kunnen bepalen. De landelijke maatstaven voor bepaling van het Participatiebudget zijn geactualiseerd. Daardoor kunnen we uitgaan van een objectief vastgesteld en realistisch budget, passend bij de te bedienen populatie (aantal bijstandsgerechtigden, aantal loonkostensubsidies, omvang doelgroepregister etc.). Het budget wordt twee maal per jaar bijgesteld op basis van de werkelijke gemeentelijke cijfers. Het model is toekomstbestendig, want het beweegt mee met de landelijke opgave. De uitkomsten van het model zijn in lijn met wat gemeenten daadwerkelijk ontvangen van rijk.

2c. *Gemeenten willen een vergelijkbare omvang van lokale afspraken en lokale dienstverlening door WerkBedrijf behouden*
Vóór de herijking van het gemeentefonds baseerden we het budget voor lokale afspraken op het "klassieke participatiebudget". Van dit budget was 25% voor lokale afspraken. In het budget dat we met de rekentool berekenen worden twee extra componenten uit het gehele participatiebudget meegenomen: het budget dat we

ontvangen voor begeleiding van inwoners die vóór de Participatiewet in Wajong kwamen en het budget dat we voor begeleiding van andere nieuwe doelgroepen ontvangen. Het budget dat we met de rekentool berekenen is dus omvangrijker als het "klassieke participatiebudget". We hebben becijferd dat de nieuwe budgettering vanuit het rijk neerkomt op een vergelijkbare lokale dienstverlening van 15% van het budget uit de rekentool. Met 15% van dit budget behouden gemeenten een vergelijkbare omvang aan lokale afspraken. Er is daarmee geen nadelig effect op de reguliere dienstverlening en dus ook niet op de bedrijfsvoering van WerkBedrijf.

2d. *De wijziging in de algemene uitkering van het gemeentefonds voor het taakveld Participatie heeft geen consequenties voor financiering van de andere taken van WerkBedrijf*
De overige budgetten voor de taken Sociale Werkvoorziening, nieuw beschut, loonkostensubsidies en arbeidsmatige dagbesteding hevelen gemeenten volgens de bestaande afspraken over naar WerkBedrijf. Zie ook 'Financiën' voor het overzicht van de diverse over te hevelen budgetten.

2e. *Aangezien gemeenten de komende jaren krappe begrotingen hebben, willen wij WerkBedrijf vanaf 2025 een structureel taakstellende bezuiniging opleggen van € 1,2 mln.*
De omvang van de bezuiniging is gebaseerd op 5% van het huidige Participatiebudget en leggen we nu in absolute omvang vast vanwege duidelijkheid voor gemeentelijke meerjarige begrotingen. Gemeenten leggen t.z.t. op basis van de rekentool (naar rato) dus minder budget in bij WerkBedrijf.

2f. *De kans is groot dat WerkBedrijf vanaf 2025 ook wordt gekort op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk-nieuw*
Wij willen geen dubbele financiële korting tegelijkertijd bij WerkBedrijf doorvoeren en zullen daarom de rijkskorting (als deze definitief wordt toegepast) in mindering brengen op de bezuiniging. Beide kortingen tegelijkertijd doorvoeren zou te veel impact hebben op de dienstverlening en bedrijfsvoering van WerkBedrijf en daarmee onze ambities in het nieuwe beleidskader in gevaar brengen.

3. *Vanwege de relatief grote financiële impact voor de kleinere gemeenten laten we de nieuwe systematiek (de bepaling van het re-integratiebudget in de Algemene Uitkering aan de hand van de rekentool) vanaf 2025 ingaan en compenseert de gemeente Nijmegen de overige gemeenten gedeeltelijk in 2025 en 2026*
Gemeente Wijchen wordt, net als de andere kleinere gemeenten, als gevolg van de nieuwe systematiek geconfronteerd met grote begrotingstekorten. Voor de gemeente Nijmegen geldt een tegengesteld effect: daar ontstaan, ten opzichte van de lopende gemeentelijke meerjarenbegroting, begrotingsoverschotten. Meerjarig hebben gemeenten immers begroot op basis van de oude systematiek. Het jaarlijks Participatiebudget dat gemeente Wijchen overdraagt wordt, net als bij de andere kleine gemeenten, structureel hoger; het budget dat gemeente Nijmegen overdraagt daalt structureel. In totaliteit blijft het regionaal budget voor WerkBedrijf ongeveer gelijk.
We kiezen voor een overgangsperiode van twee jaar (2023 en 2024) voordat we overgaan op de nieuwe financiering, alsmede voor een gedeeltelijke financiële compensatie van Nijmegen aan de regio in 2025 (€ 500.000) en 2026 (€ 250.000). Zo kan gemeente Wijchen in zijn meerjarenbegroting geleidelijk toegroeien naar de (structureel) verhoogde bijdrage. Gemeenten hebben de nadrukkelijke wens tot en zien het grote belang van het behoud van de regionale samenwerking en de dienstverlening door WerkBedrijf op een minimaal vergelijkbaar niveau als in de voorafgaande jaren. In bijlage 7 van het Beleidskader is de uitwerking van de

nieuwe financieringssystematiek in beeld gebracht, evenals de compensatieregeling van de gemeente Nijmegen.

4. *We willen onderzocht zien of de financiële afhankelijkheid van WerkBedrijf van gemeenten kan worden verkleind door alternatieve inkomstenbronnen te verkennen*
Gemeenten willen dat WerkBedrijf met bijvoorbeeld UWV en andere partijen in de arbeidsmarktregio inventariseert of zij vanuit subsidiekanalen, opdrachten vanuit de markt, etc. nieuwe inkomstenbronnen en aanvullende financiële middelen kan genereren.

Tegenargumenten en risico's

1c. *WerkBedrijf is primair een arbeidsbemiddelingsbedrijf*
Gemeenten willen het mogelijk maken om de participatie- en activeringstaak bij WerkBedrijf te beleggen via de lokale afspraken. Dit lijkt in tegenspraak met de primaire taak van WerkBedrijf: arbeidsbemiddeling. In het beleidskader stellen we echter dat arbeidsbemiddeling steeds meer ook mensontwikkeling wordt vanwege de steeds moeilijkere bemiddelbaarheid van onze bijstandsgerechtigden. Door deze participatiecoaches vanuit WerkBedrijf lokaal in te zetten, wordt de dienstverlening van WerkBedrijf beter verbonden met lokale dienstverlening. In dat licht bezien past ook de participatie- en activeringstaak bij WerkBedrijf. Vanzelfsprekend gaat een dergelijke lokale afspraak wel ten koste van mogelijkheden voor andere lokale afspraken.

2b. *Wij betalen meer voor dezelfde dienstverlening*
Evenals vóór de herijking van het Gemeentefonds, laten wij de bekostiging van ons regionale WerkBedrijf meelopen met de bedragen die iedere aangesloten gemeente afzonderlijk vanuit het Rijk ontvangt. In de voorbereiding zijn ook andere verdeelsleutels tussen de gemeenten overwogen: deze houden echter onvoldoende rekening met de wijze waarop het budget dat een gemeente van het Rijk ontvangt wordt opgebouwd, bijvoorbeeld de weging van mensen met een arbeidsbeperking. Dergelijke verdeelsleutels zijn niet toekomstbestendig en bewegen onvoldoende mee met het budget dat een gemeente ontvangt (zie ook hoofdstuk V).

2b. *Gemeente Nijmegen legt in 2023 en 2024 meer budget in bij WerkBedrijf dan zij van het rijk ontvangen voor Participatie*
Vanwege de overgangstermijn van twee jaar die we kiezen, krijgen de kleinere gemeenten tijd om oplossingen te vinden voor (in een aantal gevallen) omvangrijke begrotingstekorten. Voor Nijmegen geldt dat zij in 2023 en 2024 een hoger budget inleggen dan zij volgens de nieuwe systematiek ontvangt. Ook de compensatie die de kleinere gemeenten vanuit Nijmegen ontvangen (€ 500.000 in 2025 en € 250.000 in 2026) hebben als doel toe te groeien naar de nieuwe bijdragen die gemeenten leveren en de omvang van de dienstverlening van WerkBedrijf en daarmee de regionale samenwerking in stand en op peil te houden.

2e. *Het opleggen van een bezuiniging heeft impact op de dienstverlening van WerkBedrijf*
Een geïntensiveerde uitvoering en samenwerking met andere partners in de arbeidsmarktregio, zoals we voorstellen in het nieuwe beleidskader, vraagt een verschuiving van de inzet van Werkbedrijf. Vanwege de accentverschuiving van bedrijfsdienstverlening naar kandidaatsdienstverlening schatten wij (en ook WerkBedrijf na een uitvoeringstoets op het beleidskader) in, dat dit binnen de huidige budgettaire kaders mogelijk is. Een bezuiniging kan dit in gevaar brengen,

hoewel een deel van een kostenbesparing mogelijk gevonden kan worden in efficiency, optimalisering werkprocessen etc. We moeten alert blijven op de impact van een bezuiniging, zeker als de korting op het rijksbudget voor Begeleiding beschut werk in 2025 definitief wordt doorgevoerd. We monitoren de impact van een bezuiniging via toekomstige Kaderbrieven en begrotingen van de MGR.

Financiële gevolgen

Het financieel kader van '*Klaar voor nieuwe kansen!*' beschrijven we in hoofdstuk V (pag. 22). De MGR/WerkBedrijf voert in opdracht van 7 gemeenten in de regio Nijmegen de arbeidsparticipatie, Wet sociale werkvoorziening, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding uit. De MGR stelt jaarlijks een meerjarenbegroting op, waar de gemeenteraden hun zienswijzen op geven. Op basis van de vastgestelde begroting financieren de regiogemeenten -naar hun gemeentelijke aandeel- de werkzaamheden die de MGR/WerkBedrijf uitvoert.

De middelen die wij inzetten voor WerkBedrijf worden gevoed uit Rijksmiddelen. Deze Rijksmiddelen bestaan uit de algemene uitkering (AU) in het gemeentefonds, maar ook uit de integratie-uitkering (IU) Participatie en decentralisatie-uitkeringen. De loonkostensubsidies die door het WerkBedrijf worden ingezet, komen uit het BUIG-budget. In onderstaande tabel wordt op de diverse onderdelen de relatie aangegeven tussen de budgetten die wij toekennen aan WerkBedrijf en wat wij van het Rijk ontvangen.

Tabel: bekostiging en dekking uitvoering WerkBedrijf op onderdelen

Onderdeel	**Rijksuitkering**	**Toelichting**
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	Integratie-uitkering Participatie	Actualisatie van de programmabegroting o.b.v. de circulaires. Omdat de Rijksmiddelen tot op heden onvoldoende zijn om de Wsw te bekostigen, wordt er aanvullende dekking gegeven vanuit inzet eigen middelen.
Participatie	Algemene uitkering Gemeentefonds	Vanaf 2023 maken onderdelen die voorheen in de IU Participatie zaten onderdeel uit van de AU (cluster Participatie). Het gaat om re-integratie klassiek, Wajong en begeleiding regulier. Vanaf 2025 maken we van de door Berenschot ontwikkelde rekentool gebruik om het af te dragen budget aan WerkBedrijf te bepalen.
Arbeidsmatige dagbesteding	Algemene uitkering Gemeentefonds	Arbeidsmatige dagbesteding valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning.
Loonkostensubsidie	Onderdeel BUIG	Voor het BUIG-budget ontvangt de gemeente 3 x per jaar een beschikking. De definitieve beschikking BUIG ontvangt de gemeente op 1 oktober van het lopende jaar.

Van de hierboven genoemde budgetonderdelen wijzigt in essentie alleen het onderdeel 'Participatie'; alle overige onderdelen lopen door zoals in de eerdere begrotingssystematiek. De lokale consequenties voor de nieuwe financieringssystematiek op dit budget worden in onderstaande tabel geschetst (op basis van de mei-circulaire 2023).

	X 1.000,- euro	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
a.	Participatie (rekentool)	-	1.807	1.866	1.972
b.	Aandeel bezuiniging 1,2 mln	-	0	0	106
c.	Compensatie Nijmegen	-	152	76	0
d.	**Lokale bijdrage**	**-**	**1.655**	**1.790**	**1.866**
e.	Participatie (lopende begroting)	1.155	1.194	1.231	1.242
f.	Mutatie t.o.v. lopende begroting	-	-461	-559	-624
g.	Beschikbare dekking	-	268	259	246
h.	Nog dekking voor te vinden	-	-193	-300	-378

Toelichting tabel

Rij a. De ontwikkeling van het lokale budget voor de taken die wij bij WerkBedrijf hebben belegd, na herijking van de algemene uitkering op basis van de rekentool. De rekentool rekent het budget terug uit de toegekende middelen binnen het cluster Participatie van de algemene uitkering van het Rijk. De cijfers zijn op basis van de mei circulaire 2023.

Rij b. De bezuiniging die wij WerkBedrijf opleggen (beslispunt 2e). WerkBedrijf verwacht een korting van (regionaal) ca. 2 miljoen euro op de middelen die het, via de gemeenten, ontvangt voor begeleiding van beschut werk nieuw. Daarom is de bezuiniging in 2025 en 2026 op 0 gesteld (beslispunt 2f).

Rij c. De tijdelijke compensatie die Nijmegen biedt (beslispunt 3).

Rij d. De lokale bijdrage voor Wijchen, na herijking van het gemeentefonds (rij a. minus rij b. en minus rij c.).

Rij e. Het participatiebudget zoals we dat op dit moment in de begroting hebben opgenomen; op basis van de "oude" systematiek. Van dit bedrag is het budget voor begeleiding van beschut werk nieuw afgehaald. Dit specifieke budget is, óók na herijking van het gemeentefonds, niet overgegaan naar het cluster Participatie van de algemene uitkering. Dit begeleidingsbudget blijft ook na de herijking herkenbaar als budget in de circulaire die wij van het Rijk ontvangen en wordt ook overgemaakt naar WerkBedrijf.

Rij f. Het verwachte tekort in onze meerjarenbegroting (rij e. minus rij d.).

Rij g. In de Perspectiefnota 2023 (pag. 9) constateren we dat binnen de middelen die wij voor de Wsw ontvangen een structureel bedrag vrij valt. Dit zetten we in ter dekking.

Rij h. Dit zijn de bedragen waarvoor wij nog dekking moeten vinden. Eén van de mogelijkheden daarbij is het financieren van participatiecoaches. Deze financieren wij nu buiten het budget voor WerkBedrijf om. Binnen het budget voor lokale afspraken met WerkBedrijf komt de mogelijkheid voor het inzetten van participatiecoaches (beslispunt 1c.). De mogelijke omvang hiervan hangt af van de exacte invulling van de DVO 2024-2025.

De hierboven geschetste financiële gevolgen van dit voorstel (vanaf 2025) verwerken we in de Perspectiefnota 2024.

Communicatie

Niet van toepassing

Inwonersparticipatie

Voor de cliëntenadviesraden van de aangesloten gemeenten hebben we op 14 september jl. een regionale informatieavond belegd. De cliëntenraden van de gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen, Druten, Berg en Dal en Nijmegen hebben advies uitgebracht over het Beleidskader (bijlagen 2 tot en met 7). De cliëntenraad van de gemeente Mook en Middelaar heeft zich onthouden van een advies. We hebben de adviezen geïnventariseerd en samengevat in een overzicht (bijlage 8). Ook hebben we op de inhoud een regionale reactie aan de cliëntenraden voorbereid en die verwerkt in een brief aan de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen (bijlage 9). Het gaat immers om een regionaal Beleidskader, waarin we de gemeenschappelijkheden in advisering zoeken en waarop we niet als individuele gemeenten verschillend kunnen reageren. We zien in de uitgebrachte adviezen geen aanleiding om beleidsmatige aanpassingen te doen in het Beleidskader. Het voorgestelde beleid wordt o.i. op de hoofdlijnen ondersteund; wel worden aandachtspunten voor met name de uitvoering meegegeven. Die verwerken we in de Dienstverleningsovereenkomst en in een uitvoeringsagenda.

Uitvoering of Vervolgstappen

- Na besluitvorming over het Beleidskader door de gemeenteraden in Rijk van Nijmegen in december 2023 kunnen gemeenten een Dienstverleningsovereenkomst voor 2024 en 2025 met de MGR opstellen. Deze leggen we ter vaststelling voor aan het college, nadat we de raad om een zienswijze hebben gevraagd in het eerste kwartaal van 2024;
- Ook geeft het Beleidskader aanleiding het Informatieprotocol van de MGR aan te passen. Dit zal in het tweede kwartaal van 2024 voor een zienswijze aan gemeenten worden voorgelegd. Het algemeen bestuur van de MGR is bevoegd het informatieprotocol vast te stellen;
- Naar aanleiding van het definitief vastgestelde Beleidskader stellen we een uitvoeringsagenda op, zodat we onze beleidsvoornemens ook in de uitvoering borgen (bijv. intensivering samenwerking tussen WerkBedrijf en afdelingen Inkomen).

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel
Advies

Financiën - Akkoord

Klaar voor nieuwe kansen!

Beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen

Gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen

oktober 2023

Voorwoord

‘Klaar voor nieuwe kansen!’, het nieuwe arbeidsmarkt-beleidskader van het Rijk van Nijmegen

In het Rijk van Nijmegen werken gemeenten, regionaal WerkBedrijf, ondernemers, sociale partners/vakbonden, onderwijsaanbieders en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) sinds 2015 samen om het arbeidsmarktbeleid vorm te geven. Dat heeft mooie resultaten opgeleverd, maar er is altijd ruimte voor verbetering. In dit plan zijn nieuwe richtingen vastgelegd om deze samenwerking te intensiveren en een meer integraal proces te laten worden.

Bovendien zijn we niet alleen verantwoordelijk voor het duurzaam begeleiden naar werk, maar ook voor het zinvol vormgeven van dagbesteding en participatie, mocht een stap naar werk (nog) niet mogelijk zijn. Ook daarin kunnen de partners elkaar versterken.

Vergeleken met de vorige beleidskaders bevinden we ons nu in een economisch andere tijd. Dit heeft ook zijn weerslag op de arbeidsmarkt in onze regio, het Rijk van Nijmegen. Want op het moment van schrijven is er een schreeuwend tekort aan arbeidskrachten. Dit betekent overigens niet dat de inspanningen in onze regio om mensen naar werk te begeleiden gemakkelijker worden: de groep mensen die nu nog ondersteuning nodig heeft omdat ze niet zelfstandig een baan kunnen vinden, behoeft een veel intensievere begeleiding.
We gaan er vanuit dat dit nieuwe arbeidsmarktbeleidskader de komende jaren houvast geeft om de inwoners van het Rijk van Nijmegen op een goede, doelmatige wijze te ondersteunen bij hun weg naar werk en tegelijkertijd flexibel genoeg is om veranderingen in de conjunctuur op te vangen.

Laten we niet vergeten dat betaald werk meer is dan een manier om in je levensonderhoud te voorzien; het hebben van een betaalde baan is ook een bron van eigenwaarde voor veel van onze inwoners. Datzelfde geldt ook voor vrijwilligerswerk en andere participatie-activiteiten. Het is aan ons en de regionale samenwerkingspartners in het Rijk van Nijmegen om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen die eigenwaarde te vinden en te behouden. Daar spannen we ons zo veel mogelijk voor in.

Pepijn Baneke,
wethouder Werk en Inkomen
gemeente Heumen

oktober 2023

“Het hebben van een betaalde baan is ook een bron van eigen-waarde voor veel van onze inwoners”

Samenvatting

Elke vier jaar stellen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen een nieuw kader vast voor het arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid. Het huidig beleidskader 'Werk voorop!' is van kracht tot eind 2023.

Ontwikkelingen, gevolgen voor de arbeidsmarkt en ons beleid
De afgelopen jaren is de wereld om ons heen veranderd, onder andere door de Coronapandemie en de oorlog in Oekraïne. We hebben te maken met omstandigheden op de arbeidsmarkt die we in jaren niet gezien hebben: een vraag vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod. Deze tweeledige krapte op de arbeidsmarkt baart zorgen, maar biedt ook kansen voor werkzoekenden die tot op heden aan de kant stonden.

Onze visie is dat de arbeidsmarkt plaats moet bieden voor iedereen. Werk neemt in het leven van mensen en binnen de samenleving een belangrijke plek in. Je werk maakt deel uit van wie je bent. Het bepaalt mede je identiteit, je plek in de samenleving, hoe je je kunt ontwikkelen, geeft structuur en doel, en zorgt voor sociale contacten. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. We zetten ons sterker dan voorheen in voor een inclusieve arbeidsmarkt voor iedereen die daaraan kan bijdragen. We zien blijvende kansen voor werkzoekenden die tot op heden niet aan de slag kwamen. Veel werkzoekenden hebben echter te maken met aanvullende problemen op het vlak van financiën, mentale of fysieke gezondheid. Daarom is het nodig dat we langduriger en op meerdere leefdomeinen begeleiding bieden. We zetten hier extra op in en investeren in de samenwerking met afdelingen Inkomen en Zorg van gemeenten, zorgaanbieders, sociale wijk- en buurtteams etc. We bieden om- en nascholing aan in praktische vormen die goed passen bij veel werkzoekenden: praktijkleren en programma's gericht op het aanleren van vaardigheden (skills). We behouden de intensieve inzet op zogenoemde focusgroepen: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, statushouders en inburgeraars, mensen van 55 jaar en ouder en nieuwe instroom in de bijstand. Voor hen zien we nu meer kansen.
Werkgevers nemen steeds meer verantwoordelijkheid om met inzet van extra scholing en begeleiding een plek te bieden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook zij

beseffen dat iedereen nodig is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken. We faciliteren werkgevers bij hun personeelsvraag door functies aan te passen en hen te adviseren over de doorstroming van hun werknemers door programma's voor Leven Lang Ontwikkelen te organiseren met onderwijsaanbieders. Daardoor komt ruimte vrij voor nieuwe werkenden.
De balans in de dienstverlening door WerkBedrijf verandert van vooral vraaggericht (de ondernemer centraal) naar meer aanbodgericht (mensontwikkeling), maar altijd in afstemming met de situatie en de vraag op de arbeidsmarkt. Want ondernemers zijn broodnodig om onze inwoners te laten meedoen en een plek te geven.

Samenwerking in de arbeidsmarktregio
De regionale samenwerking in Rijk van Nijmegen kent vele vormen en partijen. Onderwijs, ondernemers en overheid vinden elkaar steeds beter. Daarnaast wordt ook bovenregionaal steeds meer én beter samengewerkt. Belangrijk is in dit verband de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA), een regionale tactische werktafel en netwerk van sociale partners, onderwijsinstellingen, gemeenten en publieke uitvoeringsorganisaties (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen-UWV en WerkBedrijf). Aan de werktafel

bespreken partners uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt, om die beter te laten werken voor mensen die een steuntje in de rug nodig hebben om duurzaam aan het werk te komen en te blijven.
De Groene Metropool Regio (een bovenregionaal samenwerkingsverband van 18 gemeenten in de regio's Midden-Gelderland en Rijk van Nijmegen) heeft in 2022 vanuit de opgave Productieve Regio (economie en arbeidsmarkt) een Human Capital Agenda opgesteld. Van daaruit is begin 2023 een Human Capital Akkoord tussen de partners afgesloten voor de periode 2023-2026, waarbinnen vooral de thema's Leven Lang Ontwikkelen en Onbenut arbeidspotentieel relevant zijn voor ons arbeidsmarktbeleid.
Gemeenten en partners onder wie UWV, WerkBedrijf en onderwijsaanbieders nemen deel aan projecten voor de genoemde thema's. De uitvoering van projecten vindt plaats in bestaande structuren zoals de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, dan wel rechtstreeks in de reguliere dienstverlening van ons en onze partners.

We zien het als gemeenten als onze opdracht om de samenwerking op de arbeidsmarkt in een overzichtelijke structuur te brengen en partijen daarin te faciliteren. We sluiten vanuit de RTA aan op de landelijke ontwikkeling 'uitbreiding arbeidsmarktdienstverlening', ingezet vanuit het ministerie van Szw, die arbeidsmarktregio's opdraagt toe te werken naar één samenwerkingsverband (voorlopige werktitel: regionaal Werkcentrum) in de regio, waarbij de dienstverlening aan werkgevers, werkzoekenden én werkenden 'ontschot' door alle betrokken partijen op de regionale arbeidsmarkt (sociale partners, UWV en gemeenten) wordt aangeboden. Momenteel wordt dergelijke dienstverlening tijdelijk (tot en met 2024) uitgevoerd door het Regionale Mobiliteitsteam (RMT). De ervaringen van het RMT worden nadrukkelijk meegenomen in de verdere uitwerking van de arbeidsmarktdienstverlening.

In lijn hiermee en vastgelegd in de wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen, wordt de werkgeversdienstverlening van UWV en WerkBedrijf in 2023 ondergebracht in één herkenbaar werkgeversservicepunt voor de regio. Dit moet leiden tot een betere vindbaarheid voor werkgevers en meer ontschottingsmogelijkheden, waardoor instrumenten en voorzieningen voor werkgevers aangeboden door de ene partij (bijv. voor WW-dienstverlening) ook ingezet kunnen worden door de andere partij (bijv. instrumenten Participatiewet). En daarmee helpen we natuurlijk ook werkzoekenden en werkenden.

Onze ambities zijn dus gericht op enerzijds een intensivering van dienstverlening voor werkzoekenden, anderzijds op een verbeterde organisatie en uitvoering van die dienstverlening met onze partners in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen.

Regionaal WerkBedrijf
Voor regionaal WerkBedrijf, onze belangrijkste partner voor de uitvoering van het onderdeel Werk van de Participatiewet, gaan we nader in op de accentverschuiving in de dienstverlening: een versterkte aanbodgerichte arbeidsbemiddeling. In het financieel kader beschrijven we de wijze van bekostiging van de re-integratietaak van WerkBedrijf voor de komende vier jaren. De verdeelsystematiek van het gemeentefonds voor de uitvoering van de re-integratietaak is gewijzigd, waardoor we het eerder geoormerkte Participatiebudget vanaf 2025 via een objectieve rekentool gaan herleiden uit het gemeentefonds. Daarbij maken de gemeenten een aantal aanvullende afspraken met elkaar en met WerkBedrijf: over o.a. lokale dienstverlening, een compensatieregeling van de gemeente Nijmegen en een bezuiniging op het Participatiebudget voor WerkBedrijf vanaf 2025.

Leeswijzer

In dit regionale beleidskader schetsen we in de Inleiding (hoofdstuk I) de aanleiding voor een nieuw beleidskader en ontwikkelingen op mondiaal, landelijk en regionaal niveau. In hoofdstuk II beschrijven we de maatschappelijke opgaven die we als gemeenten voor ons zien, omdat we in die bredere context het arbeidsmarktbeleid plaatsen, gevolgd door onze visie op de arbeidsmarkt. We maken duidelijk wat we vanuit de visie willen bereiken (missie) en verbinden er ambities aan. In hoofdstuk III geven we weer wat we gaan doen om de ambities te realiseren, door als eerste concrete beleidslijnen voor het vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt te beschrijven. Vervolgens gaan we in op de manier waarop we de regionale samenwerking met onderwijs en economie gaan versterken. Als derde beschrijven we hoe we op langere termijn één toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen organiseren. In hoofdstuk IV gaan we in op onze samenwerking met en opdracht aan regionaal WerkBedrijf. Het financieel kader voor de uitvoering van de re-integratietaak door WerkBedrijf vormt het sluitstuk van dit beleidskader (hoofdstuk V).

Inhoudsopgave

Voorwoord: 'Klaar voor nieuwe kansen!', het nieuwe arbeidsmarktbeleidskader van het Rijk van Nijmegen **3**

Samenvatting **4**
Leeswijzer 5

I Inleiding **7**
Aanleiding 7
Ontwikkelingen arbeidsmarktbeleid 7
Mondiale en landelijke ontwikkelingen 8
Regionale ontwikkelingen 8
Opdracht aan de arbeidsmarktregio's 9
Perspectief op lange termijn naar 2030 9

II Visie, missie en ambities **10**
Visie 11
Missie 11
Ambities 11

III Wat gaan we doen om de ambities te realiseren? **12**
Ambitie 1. Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt 12
Dienstverlening aan werkzoekenden 12
Dienstverlening aan ondernemers 13
Ambitie 2. Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden 13
Economie en arbeidsmarktbeleid 13
Onderwijs en arbeidsmarktbeleid 14
Ambitie 3. Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen 15

IV Belangrijkste partner voor de re-integratietaak: WerkBedrijf **17**

V Financieel kader **22**
Financiering WerkBedrijf tot en met 2024 22
Financiering WerkBedrijf vanaf 2025 22

Bijlagen **24**

Bijlage 1: Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023) **25**

Bijlage 2: Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw Rijk van Nijmegen **27**

Bijlage 3: Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen **28**
Participatiewet in balans 28
Breed Offensief 28
Wet SUWI en uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur 28
Wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk': sluitende aanpak kwetsbare jongeren 29

Bijlage 4: Toelichting op de Focusgroepen **30**

Bijlage 5: Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio **32**

Bijlage 6: Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen **33**
Groene Metropool Regio Arnhem/Nijmegen: Human Capital Agenda 33
Regionale Tafel Arbeidsmarkt 33
Regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen 33

Bijlage 7: Nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschot-rekentool en compensatie-regeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026 **35**

Inleiding

Aanleiding

De krapte op de arbeidsmarkt is dagelijks nieuws, zoals blijkt uit bovenstaande krantenkoppen van het afgelopen jaar. Een krappe arbeidsmarkt heeft veel maatschappelijke gevolgen en beïnvloedt de economische groei. Er zijn wachtlijsten in de zorg en kinderopvang, het onderwijs staat onder druk door personeelstekorten, de energietransitie loopt vertraging op, evenals de woningbouw. De verwachting is dat de krapte op de arbeidsmarkt nog lange tijd aanblijft. De vergrijzing zorgt voor een dusdanige vervangingsvraag, dat er ook in tijden van economische tegenspoed een krappe arbeidsmarkt zal zijn.

De arbeidsmarkt is volop in beweging. Transities op het gebied van energie, duurzaamheid, digitalisering en robotisering zorgen voor voortdurende veranderingen in de aard en omvang van de werkgelegenheid. Het is essentieel dat de beroepsbevolking in staat is om met die veranderingen mee te bewegen. Een goed geëquipeerde, wendbare en weerbare beroepsbevolking is een van de belangrijkste sleutels tot succes in de ontwikkeling van onze economie, brede welvaart en bestaanszekerheid. Daarbij weten we één ding zeker: we hebben de kwaliteiten van al onze scholieren, studenten, werkenden en (potentieel) werkzoekenden nodig. Elk talent telt.

Een toekomstbestendige beroepsbevolking realiseren we alleen wanneer iedereen in staat is of in staat wordt gesteld om zich een leven lang te ontwikkelen. Alle reden dus voor een aanscherping van ons arbeidsmarktbeleid.

Ontwikkelingen arbeidsmarktbeleid

Arbeidsmarktbeleid gaat over economisch, onderwijs- en sociaal-maatschappelijk beleid. Partijen vanuit deze beleidsterreinen moeten actief samenwerken en hun krachten bundelen. De huidige krapte op de arbeidsmarkt vraagt er meer dan ooit om: niemand kan de problemen op de arbeidsmarkt alleen oplossen. Voor ons als overheid betekent het dat we beleid en uitvoering op het vlak van economie, onderwijs en re-integratie met elkaar verbinden en daar met ons arbeidsmarktbeleid zoveel mogelijk op aansluiten. Dit komt tot uitdrukking in bijvoorbeeld de dienstverlening aan ondernemers, die gericht is op het creëren van werkgelegenheid vanuit zowel economisch als sociaal-maatschappelijk perspectief. We werken samen met onderwijsaanbieders, die programma's ontwikkelen vanuit de mogelijkheden van werkzoekenden en de vraag van werkgevers. Zo kunnen we werkzoekenden door middel van werk een beter perspectief en bestaanszekerheid bieden en bedrijven ondersteunen bij hun vraag naar arbeidskrachten.

Het beleidskader '*Klaar voor nieuwe kansen!*' volgt op ons vorige beleidskader Werk voorop!, dat van kracht is tot eind 2023. Hierin legden we vast dat we inzetten op een inclusieve arbeidsmarkt, waar plaats is voor iedereen en waarbij economische ontwikkelingen worden benut. Zo wilden we met partners een Human Capital Agenda en programma's voor Leven Lang Ontwikkelen opstellen en uitvoeren. Ook wilden we een integrale, leefdomein-overstijgende aanpak bewerkstelligen bij de arbeidsbemiddeling van werkzoekenden. Daarvan is een deel in de afgelopen periode tot stand gebracht, hoewel in de Coronajaren een aantal zaken minder goed kon worden uitgevoerd. De huidige omstandigheden vragen om een verdere intensivering van onze aanpak, met name waar het de begeleiding en ontwikkeling van werkzoekenden betreft. Maar we beginnen niet bij nul; de eerste aanzetten worden al gegeven in onze regio.

In de onderstaande alinea's gaan we in op ontwikkelingen die een relatie hebben met arbeidsmarktvraagstukken en die het nieuwe beleidskader (mede) hebben beïnvloed.

Mondiale en landelijke ontwikkelingen

Ten opzichte van de vorige beleidsperiode is de wereld om ons heen veranderd. We hebben een coronapandemie achter de rug, het klimaat verandert snel en noodzaakt tot transities op het gebied van o.a. energievoorziening en klimaatadaptatie. Door oorlogen en (natuur)rampen zijn er grote vluchtelingenstromen, ook naar Nederland. De oorlog in Oekraïne leidde ook tot sterk stijgende energieprijzen en een in het algemeen sterk stijgende inflatie. Niet alleen energie werd duurder, maar ook allerlei andere producten zoals levensmiddelen. Voorspellen wordt steeds moeilijker, want de effecten van dergelijk grote ontwikkelingen grijpen in elkaar en hebben impact op onze welvaart, bestaanszekerheid en economische groei. Als we inzoomen op de arbeidsmarkt zien we dat grote werkloosheid na de coronapandemie is uitgebleven.
De werkloosheid is laag, in juni 2023 is deze 3,5% van de beroepsbevolking. Hiertegenover staat dat de personeelskrapte op de arbeidsmarkt juist groter is dan voorheen.
In juli 2023 zijn er plm. 440.000 vacatures tegenover plm. 355.000 werklozen.
We hebben te maken met een gespannen arbeidsmarkt waar een enorme vraag naar personeel uit allerlei sectoren en een relatief klein aanbod -ook kwalitatief- moeilijk op elkaar aansluiten. Feitelijk zien we de krapte nu in alle sectoren. De arbeidsmarkt blijft ook de komende jaren naar verwachting krap. De banengroei valt in 2023 en 2024 lager uit dan in de afgelopen twee jaar, door een lagere economische groei (zelfs een milde recessie in het eerste halfjaar van 2023) en aanhoudende personeelskrapte. Voor 2023 verwacht UWV nog een toename met 1,4%, maar voor 2024 niet meer dan 0,5% banengroei. Minder banengroei betekent niet dat de personeelskrapte verdwijnt. De krapte wordt weliswaar iets minder, maar blijft aanwezig. Dit komt omdat personeelskrapte grotendeels structurele oorzaken heeft zoals vergrijzing, ontgroening, deeltijdwerk en de mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van personeel.[1] We zien naast een kwantitatieve een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod: het aanbod van werkzoekenden sluit niet aan op de vraag van werkgevers. Er is een mismatch op de arbeidsmarkt. Daarin zien wij een grote opdracht voor onszelf.

Regionale ontwikkelingen

Ook in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen zien we personeelstekorten en krapte. Sinds medio 2022 is er weliswaar een lichte daling van het aantal vacatures, waardoor de krapte iets is afgenomen. Bovendien is de spanning op de arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen iets lager dan landelijk. Een verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in de werkgelegenheidsstructuur van Rijk van Nijmegen, waar publieke sectoren als zorg en onderwijs zeer sterk vertegenwoordigd zijn.
In regio's waar marktpartijen sterker zijn vertegenwoordigd, zijn de personeelstekorten nóg groter.
Het UWV verwacht dat de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen in 2023 verder groeit. Vanaf 2024 komt de werkgelegenheidsgroei in een lagere versnelling terecht als gevolg van een lagere economische groei en aanhoudende personeelstekorten. Hoewel de meeste sectoren, vooral zorg & welzijn, nog een groeiende werkgelegenheid laten zien, krijgen de bouw en industrie te maken met banenkrimp. Rijk van Nijmegen profiteert van de sterk aanwezige sector zorg & welzijn, waar naar verwachting het aantal banen sterk toeneemt in zowel 2023 als in 2024. Zie ook bijlage 1.

Sinds maart 2023 is het aantal WW-uitkeringen in Rijk van Nijmegen vrijwel stabiel en ligt rond de 2.900 uitkeringen, na een sterkere daling in de periode van juni 2022 tot maart 2023. De bijstandsuitkeringen in onze regio zijn sinds januari 2021 tot eind 2022 gedaald van 9.600 naar 8.950 uitkeringen, een afname van bijna 7%. In de eerste helft van 2023 lijkt het aantal uitkeringen weer licht te stijgen. Zie een verdere duiding hiervan in bijlage 2.

[1] *UWV Arbeidsmarktprognose 2023-2024 (werk.nl)*

Opdracht aan de arbeidsmarktregio's

De Rijksoverheid heeft in het afgelopen decennium het primaat voor de ondersteuning van kwetsbare werkzoekenden steeds meer bij (partners in) de arbeidsmarktregio's gelegd en brengt hen meer en meer in stelling om arbeidsmarktproblematiek aan te pakken. Gemeenten werken bij deze opdrachten intensief samen met ondernemers, vakbonden, onderwijsaanbieders en UWV.

Met de komst van de wet Banenafspraak in 2015 riep het rijk de arbeidsmarktregio's op om een samenwerkingsverband van vakbonden, werkgeversorganisaties, UWV en gemeenten op te richten. Dit leidde tot de oprichting van de RTA (in Rijk van Nijmegen uitgebreid met onderwijsinstellingen), die aanvankelijk als opdracht had de Banenafspraak (landelijk 125.000 extra banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in 2026) in onze arbeidsmarktregio te stimuleren. De laatste jaren is de thematiek van de RTA verbreed naar meerdere arbeidsmarktvraagstukken, maar met een continue focus op de doelgroep met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

"Duidelijk is dat de vergrijzing in Nederland een structurele oorzaak is voor de krapte"

Ook in 2015 is de Participatiewet ingevoerd, waartoe ook mensen met een beperking behoren. De toegang tot de wet Sociale Werkvoorziening[2] en de Wajong[3] is sindsdien beëindigd respectievelijk begrensd. Een uitgebreide evaluatie van de Participatiewet heeft ertoe geleid dat het ministerie aanpassingen in wet- en regelgeving heeft toegezegd. De doelstelling dat de Participatiewet zou leiden tot -kortweg- een inclusievere arbeidsmarkt met meer mogelijkheden voor mensen met een arbeidsbeperking of mensen met anderszins een afstand tot de arbeidsmarkt, is niet behaald. Om die reden is er gewerkt aan een wetsvoorstel *Participatiewet in Balans* (invoering vanaf 2025, zoals we nu voorzien) en een wetsvoorstel *Breed Offensief* (inmiddels afgerond, invoering in 2023 en 2024). Beide moeten ertoe leiden dat er meer kansen ontstaan voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

Andere taken die het rijk bij de regio's belegt zijn de uitbreiding van de regionale aanpak van de Jeugdwerkloosheid (wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk), de vorming van Regionale Mobiliteitsteams, de versterking van een gezamenlijke werkgeversdienstverlening door UWV en regionaal WerkBedrijf (tweede helft 2023 in onze regio ingevoerd) en de hervorming van de arbeidsmarkt-dienstverlening (vanaf 2025). We lichten de nieuwe taken en wetgeving toe in bijlage 3.

Perspectief op lange termijn naar 2030

Vanwege de historisch grote krapte op de arbeidsmarkt en tekorten in eigenlijk alle sectoren op dit moment, is het van belang te onderzoeken hoe de arbeidsmarkt van de toekomst eruit ziet. Zo kan een betere inschatting gemaakt worden van de interventies die nodig zijn. UWV en onderzoeksbureau Panteia hebben eind 2022 een verkennend vooronderzoek gedaan naar de arbeidsmarkt in 2030[4]. Duidelijk is dat de vergrijzing in Nederland een structurele oorzaak is voor de krapte. Ook de banengroei in het algemeen en baanmobiliteit zijn oorzaken voor de krapte. Zonder beleidsinterventies zijn de gevolgen in 2030: fikse wachtlijsten in de zorg, drie- of vierdaagse lesweken op school, te weinig windmolens, zonnepanelen en warmtepompen, een maakindustrie die naar het buitenland verhuist, een hoge werkdruk en ziekteverzuim. Oplossingsrichtingen liggen op het vlak van meer technologie, meer inzet van (arbeids-)migranten, leven lang ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid, onbenut arbeidspotentieel en bijsturen op de output van het beroepsonderwijs. Waar dit binnen ons bereik ligt, sluiten we met ons beleid aan op de genoemde oplossingsrichtingen.

[2] *wet Sociale Werkvoorziening: wet die regelt dat mensen die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek.*

[3] *Wajong: Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, die een inkomensvoorziening regelt voor mensen die vóór hun 18e verjaardag arbeidsongeschikt zijn geworden.*

[4] *Arbeidsmarkt in 2030: een vooronderzoek (werk.nl)*

II

Visie, missie en ambities

Alle ontwikkelingen waar we in onze regio mee te maken hebben overziend, is duidelijk dat het arbeidsmarktbeleid in een bredere context geplaatst moet worden. We hebben namelijk als gemeenten meerdere maatschappelijke opgaven en rollen binnen de domeinen Werk, Inkomen, Economie en Onderwijs, die verklaren met welke partijen en in welke omgeving we samenwerken:

1. Gemeenten hebben de maatschappelijke opgave om bestaanszekerheid te bevorderen
Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid: een bestaan met voldoende en een voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te kunnen doen in de samenleving. Voor veel Nederlanders is dit niet vanzelfsprekend en ontstaan er problematische gevolgen op meerdere levensdomeinen. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor het welzijn van alle mensen en voorkomt deze problematische gevolgen.[5]

2. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de arbeidsinschakeling van de wettelijke doelgroep Participatiewet (onder andere bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden)
Gemeenten hebben (onder andere) deze wettelijke taak belegd in een (modulaire) gemeenschappelijke regeling, waarvan WerkBedrijf Rijk van Nijmegen onderdeel uitmaakt. WerkBedrijf voert namens onze gemeenten deze publieke taak uit.

3. Gemeenten hebben de taak om met partners een Regionaal Mobiliteitsteam te vormen om aan werkgevers, werkzoekenden en werkenden die ondersteuning nodig hebben, aanvullende dienstverlening te bieden
In uitvoerende zin is dit een taak van WerkBedrijf, omdat de arbeidsinschakeling Participatiewet daar is belegd. Omdat het gaat over aanvullende dienstverlening -aanvullend op reguliere dienstverlening door partners- door meerdere partijen is de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (waarin overheid, ondernemers en onderwijs samenkomen) een (bestuurlijk en tactisch) punt van waaruit wordt gestuurd.

4. Gemeenten geven met onderwijsinstellingen uitvoering aan een regionaal programma Vroegtijdig Schoolverlaten en een regionale Aanpak jeugdwerkgelegenheid voor kwetsbare jongeren
We willen de kansengelijkheid voor jongeren met een (risico op) afstand tot de arbeidsmarkt vergroten door hen te begeleiden bij de overgang van school naar werk en bij het behouden van werk bij (dreigende) werkloosheid.

5. Gemeenten voeren economisch beleid uit en ontwikkelen economische visies en agenda's in Rijk van Nijmegen
Er is steeds meer aandacht voor het 'human capital'-vraagstuk in het economisch beleid. Om aantrekkelijk te zijn voor bedrijven is de aanwezige arbeidsmarkt een doorslaggevende factor. Bedrijven hebben behoefte aan goed opgeleide arbeidskrachten op alle niveaus om te blijven concurreren en groeien. Hier raakt economisch beleid aan arbeidsmarktbeleid.

6. Gemeenten faciliteren meer in het algemeen samenwerking in de regio én bovenregionaal en nemen zelf deel aan samenwerkingsverbanden en initiatieven om de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te pakken
Zo hebben gemeenten in de regio's Midden Gelderland en Rijk van Nijmegen de Groene Metropool Regio opgericht,

[5] *Bron: Bestaanszekerheid | Divosa*

van waaruit o.a. een Human Capital Agenda is opgesteld. We hebben partijen samengebracht in de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, waar projecten door partijen gezamenlijk worden uitgevoerd. Samenwerking is geen doel op zich, maar onmisbaar om knelpunten op de arbeidsmarkt aan te pakken.

7. Gemeenten zijn gezamenlijk een relatief grote werkgever in de regio en hebben een verantwoordelijkheid om via hun eigen HR-/personeelsbeleid werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden

In onze gemeentelijke organisaties willen we meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek bieden. We hebben een voorbeeldfunctie als het gaat om inclusiviteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Vanuit de opgaven voor gemeenten komen we tot de volgende visie en missie voor het arbeidsmarktbeleid:

Visie

De arbeidsmarkt is er voor iedereen. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden. Daarom werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert.

Missie

We intensiveren de dienstverlening aan werkzoekenden die nu nog geen werk hebben. We maken beschikbaar werk passend en bieden scholing en begeleiding, waardoor meer werkzoekenden een (betaalde) baan vinden én behouden.
We streven naar een ontschotting van regelingen, zodat voor werkzoekenden meer mogelijkheden ontstaan én het voor ondernemers eenvoudiger wordt om werkzoekenden in dienst te nemen, ook wanneer zij op afstand staan van de arbeidsmarkt. Daarbij verliezen we het onbenut arbeidspotentieel niet uit het oog. Dit is van belang om de huidige krapte op de arbeidsmarkt te verkleinen. We werken samen met ondernemers en onderwijsaanbieders en positioneren publieke uitvoeringsorganisaties WerkBedrijf en UWV in deze samenwerking. We verbeteren de onderlinge samenwerking tussen de beleidsvelden Werk, Economie en Onderwijs. Dit doen we om vraagstukken op de arbeidsmarkt aan te pakken en om een toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening voor onze inwoners en ondernemers te realiseren.

Ambities

We willen bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt waar iedereen duurzaam participeert. Vanuit onze maatschappelijke opgaven, visie en missie werken we de komende jaren aan de volgende ambities in onze arbeidsmarktregio:

1. Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt

Er staan nog veel mensen aan de kant en tegelijkertijd zijn er veel vacatures. We willen de kwalificaties van werkzoekenden beter aan laten sluiten op de vraag van werkgevers. Aan werkgeverszijde willen we de vraag beïnvloeden en functies geschikt maken. Zo komen meer mensen beschikbaar voor het werk dat werkgevers aanbieden.

“Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden”

2. Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid

Om knelpunten op de arbeidsmarkt op te lossen, is samenwerking tussen partijen op strategisch/tactisch en operationeel niveau, met verantwoordelijkheden voor alle partijen, noodzakelijk. We zijn als gemeenten vooral verantwoordelijk voor mensen met een bijstandsuitkering of zonder uitkering.
Om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken, is echter iedereén nodig die zich begeeft op de arbeidsmarkt. We willen een verbreding naar alle partijen in een aanpak met bundeling van expertises, zodat we meer mensen perspectief op duurzaam werk kunnen bieden.

3. Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen

In Rijk van Nijmegen houden veel organisaties en samenwerkingsverbanden zich bezig met arbeidsmarktvraagstukken. We werken met alle partners toe naar een overzichtelijke netwerkstructuur, waarin een laagdrempelig ‘loket’ zichtbaar is met alle dienstverlening onder één dak, ongeacht de inkomens-/uitkeringssituatie van een inwoner. Zodat niemand verdwaalt en iedereen die dat nodig heeft, waaronder ook werkgevers, toegang krijgt tot passende ondersteuning bij werk-, opleidings- en personeelsvragen.

III

Wat gaan we doen om de ambities te realiseren?

Ambitie 1.
Vergroten van de kwalitatieve en kwantitatieve match op de arbeidsmarkt

Onze visie is dat de arbeidsmarkt er voor iedereen is. Voor iedereen moet er een (werk)plek zijn op die arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen zich op eigen kracht en naar vermogen ontwikkelen en meedoen op die arbeidsmarkt. Dit geldt niet voor iedereen. Voor de groep die ondersteuning nodig heeft, willen we kansen in deze tijd van krapte benutten. Die wens raakt onze eerste ambitie en is daarom ook: de matches tussen werkzoekenden en werkgevers vergroten. We zien enerzijds een grote vraag naar personeel en anderzijds werkzoekenden die (nog) geen werk hebben gevonden. Er is een kwantitatieve én kwalitatieve kloof tussen de vraag en aanbod van personeel.

Vanuit onze maatschappelijke opgave de arbeidsinschakeling te realiseren van werkzoekenden die tot de wettelijke doelgroep van de Participatiewet behoren, zetten we de komende jaren in op:

Dienstverlening aan werkzoekenden

- Intensiveren van dienstverlening aan bijstandsgerechtigden die dat nodig hebben

We zorgen voor een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk en langduriger begeleiding. Analoog aan de werkwijze bij project 'Doe je mee'[6] voeren we een brede intake met iedere bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft. We brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding etc. en gaan in op de persoonlijke interesses en motivatie van de kandidaat. Kortom: we kennen de bijstandsgerechtigde. Met een volledig beeld kunnen we vervolgens in de breedte de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar werk en participatie voor wie dat mogelijk is. We behouden onverminderde inzet op de zogenoemde focusgroepen: mensen van 55 jaar en ouder, statushouders en inburgeraars, jongeren tot 27 jaar, mensen met een arbeidsbeperking en mensen die nieuw

instromen in de bijstand (zie bijlage 4). Onze inzet wordt intensiever op het onbenut arbeidspotentieel. Daarin hebben zowel gemeenten als WerkBedrijf een rol. Het gaat dan om de bijstandsgerechtigden die nu nog aan de zijlijn staan, niet-uitkeringsgerechtigden en parttime werkenden die mogelijk meer uren kunnen werken. We brengen hen in beeld en zetten de nodige ondersteuning in.

- Versterken van de samenwerking van WerkBedrijf en gemeenten rondom werkzoekenden

Een intensivering van dienstverlening betekent dat consulenten van Inkomen, Werk, Participatie, Zorg en Schuldhulp meer samenwerken om passende ondersteuning met elkaar af te stemmen. Daarbij helpen 'driegesprekken' in complexe situaties, casusbesprekingen en overdracht van relevante

[6] *Project 'Doe je mee' is een specifieke samenwerking tussen vier gemeenten en WerkBedrijf waarbij bijstandsgerechtigden die uit beeld zijn geraakt, uitgebreid worden gesproken over alle leefdomeinen, zodat gerichte ondersteuning geboden kan worden en er weer perspectief (op welk leefdomein dan ook) dan wel stabiliteit in de leefsituatie ontstaat.*

informatie en kennis. Vanaf de start bepalen we zoveel mogelijk een gezamenlijk, compleet beeld en zorgen vervolgens voor de noodzakelijke, soms parallelle ondersteuning. Wanneer werk nog niet direct haalbaar is, kijken we naar mogelijkheden van participatie anderszins. We willen zo het aantal aanmeldingen bij WerkBedrijf toe laten nemen en het aantal terugmeldingen van WerkBedrijf naar gemeenten vanwege 'geen mogelijkheden naar een werktraject' laten afnemen. We gaan in gezamenlijkheid een programma ontwikkelen om een werkwijze en afspraken met elkaar vast te leggen.

- Versteviging van aanbodgerichte arbeidsbemiddeling van WerkBedrijf

Arbeidsbemiddeling is mensontwikkeling. We willen daarom meer inzetten op de ontwikkeling van kennis, vaardigheden, motivatie en houding van de werkzoekende. Voor de ontwikkeling van kennis en vaardigheden maken we gebruik van o.a. praktijkleren, werk- en taalstages, ontwikkelbanen. Veel werkzoekenden hebben immers behoefte aan een praktische manier van leren. Omdat we bij bijstandsgerechtigden vaak problemen zien op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van de dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot duurzame plaatsingen op werk. In hoofdstuk IV gaan we nader in op de opdracht aan WerkBedrijf.

Dienstverlening aan ondernemers

Ondernemers zijn onmisbaar om plaatsingen op werk, werk- en taalstages, ontwikkelbanen en passend praktijkleren mogelijk te maken. Het Midden- en Klein Bedrijf (MKB, bedrijven met maximaal 250 werknemers) maakt 99% uit van alle bedrijven en bepalen daarmee onze 'afzetmarkt'. MKB-bedrijven kennen grote onderlinge verschillen in o.a. omvang. We vinden het belangrijk om kleinere bedrijven mee te laten profiteren van opleidingsstructuren die we gezamenlijk opzetten, zodat we schaalvoordelen realiseren.

- Onderhouden en uitbreiden van ondernemersnetwerken

We kennen de ondernemersorganisaties en werken intensief met hen samen. We stimuleren en faciliteren bijv. sociaal ondernemers, om meer mogelijkheden te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het Inclusief Ondernemers Netwerk (ION) in Rijk van Nijmegen is hier een mooi platform voor. Vanuit Werk en Inkomen en Economie organiseren we met WerkBedrijf, UWV en onderwijsinstellingen themabijeenkomsten en nemen we zelf deel aan ondernemersbijeenkomsten. Nieuwe bedrijven nodigen we actief uit om aan te sluiten bij bestaande netwerken.

- Passend werk creëren en Leven Lang Ontwikkelen stimuleren

We investeren in het passend maken van bestaand werk: als een vacature niet past bij een werkzoekende, gaan we via jobcarving en extra scholing en begeleiding op zoek naar oplossingen, die passen bij het aanbod van werkzoekenden. Het adviseren van ondernemers over doorstroming van bestaand personeel is belangrijk: het biedt perspectief aan bestaande werknemers en betekent dat er ander werk vrijkomt. We stimuleren hierbij projecten voor Leven Lang Ontwikkelen, omdat bedrijven hierbij een grote rol hebben.

- Afstemming van werkgeversdienstverlening door partners

De werkgeversdienstverlening vraagt afstemming over bedrijfscontacten en -informatie tussen bedrijfsdienstverleners van Werkbedrijf, UWV en accountmanagers van gemeenten. Ook beleidsmatige afstemming over economische visies, agenda's, actielijnen etc. is van belang. In het tweede halfjaar van 2023 werken UWV en WerkBedrijf aan een gezamenlijke werkgeversdienstverlening en werken zij toe naar één herkenbaar werkgeversservicepunt. Ook is in onze regio sinds een half jaar een Ketenoverleg Lang Leven Ontwikkelen, waaraan WerkBedrijf, UWV, gemeentelijke accountmanagers/bedrijfscontactfunctionarissen, het Leerwerkloket en het ROC deelnemen. Signalen worden uitgewisseld en (sector-)opleidingsvragen gesignaleerd en gecombineerd, zodat uitvoerbare plannen kunnen worden gemaakt. De ambitie is om ontwikkelmogelijkheden te creëren in de bestaande werkgevers- en werkzoekendendienstverlening om de kloof tussen vraag en aanbod te verkleinen. Het gaat om het behoud én creëren van werk.

Ambitie 2.
Versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid

Economie en arbeidsmarktbeleid

Er is steeds meer aandacht voor het 'human capital'-vraagstuk in het economisch beleid. Om aantrekkelijk te zijn voor bedrijven is de regionale arbeidsmarkt een doorslaggevende factor. Bedrijven hebben behoefte aan goed opgeleide arbeidskrachten op alle niveaus om te blijven concurreren en groeien. Hier ligt voor gemeenten een uitdaging: het gaat enerzijds

om het aantrekken en vasthouden van talent en anderzijds om het verbeteren van de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Naast het binden van talent is het belangrijk om te zorgen voor een inclusieve arbeidsmarkt. Bezien vanuit de opdracht aan gemeenten om inwoners met een Participatiewet-uitkering aan werk te helpen, is er behoefte aan het aantrekken van daarbij passende, praktische werkgelegenheid voor kwetsbare groepen die afhankelijk zijn of dreigen te worden van een uitkering. Onder andere hier raken de beleidsterreinen elkaar en versterken we de samenwerking.

Als voorbeeld van de aansluiting van economisch beleid op arbeidsmarktbeleid noemen we de *Economische Visie 2022-2025 van de gemeente Nijmegen*. Doel van het economisch beleid is behoud en groei van de werkgelegenheid. Daarbij gaat het om passende werkgelegenheid, die aansluit bij de vraag- en aanbodontwikkeling op de arbeidsmarkt. Binnen de economische visie is een actielijn 'human capital' opgenomen, waarin de arbeidsmarkt benaderd wordt vanuit de 'kansen'-kant. In de actielijn worden middelen beschikbaar gesteld om arbeidstekorten aan te pakken en de kwalificaties van de beroepsbevolking te verbeteren. Om die reden worden projecten als Via-T en organisaties als het Chip Integration Technology Center ondersteund. Daarbij sluiten onderwijsaanbieders (Hogeschool Arnhem Nijmegen en Radboud Universiteit), WerkBedrijf en UWV aan als deelnemende partijen.

Onderwijs en arbeidsmarktbeleid

Voor een goed functionerende arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat het onderwijsaanbod aansluit op behoeften van werkgevers en werkzoekenden. Onderwijsinstellingen zijn een belangrijk partner bij het geschikt maken van werkzoekenden voor de huidige vraag op de arbeidsmarkt. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de behoeften van ondernemers veranderen vaak sneller dan het huidige onderwijssysteem kan verwerken. Binnen het onderwijs zien we momenteel veel initiatieven om de aansluiting van onderwijs op huidige arbeidsmarktvraagstukken te verbeteren door o.a. nieuwe vormen van onderwijs. De plannen worden uitgewerkt in de Kwaliteitsagenda 2023-2025 voor het MBO. Binnen de opleidingen komt er ook steeds meer aandacht voor de overstap naar de arbeidsmarkt en loopbaanbegeleiding. Zo krijgen MBO-instellingen medio 2025 een nazorgtaak voor een groep MBO-studenten die het onderwijs verlaten. Onderwijsinstellingen zijn goed vertegenwoordigd in vele samenwerkingsverbanden, zoals de GMR, de RTA, het regionaal Ketenoverleg Leven Lang Ontwikkelen en de Stuurgroep Jongeren naar School of Werk.

Vanuit onze visie en de maatschappelijke opgaven voor kwetsbare jongeren, ons economisch beleid en agenda, de samenwerkingsopdracht in combinatie met de re-integratieopdracht Participatiewet, versterken we de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid en zetten we de komende jaren in op:

- netwerken tussen ondernemers, onderwijs en overheid: faciliteren en deelnemen

Dit doen we op zowel bestuurlijk, strategisch als tactisch niveau. Op meerdere niveaus zien we de rol van gemeenten in de arbeidsmarktregio's, waarvan Rijk van Nijmegen er één is. De (centrum)gemeente zorgt voor afstemming en samenwerking tussen verschillende partijen op de arbeidsmarkt, zoals werkgevers, onderwijsinstellingen, vakbonden, UWV, WerkBedrijf en andere gemeenten. Gemeenten faciliteren netwerken: zij bieden ondersteuning en middelen (de centrumgemeente ontvangt rijksmiddelen voor de arbeidsmarktregio, waarmee bijv. de RTA gefinancierd en ondersteund wordt).
Vanuit het beleidsveld Economie stimuleren en initiëren gemeenten vernieuwende projecten of activiteiten op de arbeidsmarkt (zie kader: voorbeeld Economische visie Nijmegen). Een ander voorbeeld van een netwerk in de triple helix in onze regio is The Economic Board[7], waarin het bedrijfsleven, onderwijs-/kennisinstellingen en overheden innovaties stimuleren in een aantal belangrijke sectoren (Energy, Health en High Tech). De Groene Metropool Regio richt met haar Human Capital Agenda en Human Capital Akkoord (zie bijlage 5) op dezelfde sectoren. Tevens heeft zij de rol van lobbyist bij de Regio Deal[8] en wil zij de regio Arnhem/Nijmegen profileren en landelijk op de kaart zetten.

- verbeteren onderlinge samenwerking tussen beleidsvelden werk, economie en onderwijs

Door middel van samenwerking binnen de triple helix door ondernemers, onderwijs en overheid willen we problemen op de arbeidsmarkt oplossen. De krapte op de arbeidsmarkt

[7] *The Economic Board is een samenwerkingsverband van CEO's en topbestuurders van bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werken aan een strategische koers voor Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt (Human Capital) en Artificial Intelligence (AI). The Economic Board wil de regio Arnhem-Nijmegen als 'Lifeport' profileren en zet kennis, middelen en netwerken in om ambities te helpen realiseren.*

waarmee we te maken hebben, belemmert het functioneren van de economie als geheel, kan een negatieve impact op de brede welvaart hebben en vertraagt de aanpak van grote maatschappelijke opgaven. Samenwerking tussen partijen is dus van groot belang, met verantwoordelijkheid voor alle partijen. Vanuit Werk en Inkomen richten wij ons voornamelijk op de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt: werkzoekenden met vaak een praktisch opleidingsniveau en/of meer in algemene zin: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En voor het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt is iedereen nodig die zich op de arbeidsmarkt begeeft. Vandaar dat we een faciliterende rol voor onszelf zien om die verbreding naar alle partijen in een gezamenlijke aanpak vorm te geven.

"voor het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt is iedereen nodig die zich op de arbeidsmarkt begeeft"

In onze regio hebben we meerdere samenwerkingsverbanden die zich richten op de knelpunten op de arbeidsmarkt, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau. We geven daarvan in bijlage 6 enkele voorbeelden (zonder overigens uitputtend te willen zijn).

Ambitie 3.
Organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen

In onze arbeidsmarktregio zijn belangrijke stappen gezet om de dienstverlening aan werkzoekenden die tot de doelgroep Participatiewet behoren, te verbeteren. Door de gemeentelijke samenwerking in WerkBedrijf Rijk van Nijmegen is in ieder geval voor de doelgroep Participatiewet eenzelfde dienstverlening en instrumentarium beschikbaar. Maar daarmee is niet gezegd dat dienstverlening voor alle werkzoekenden op eenzelfde manier geregeld is.
Mensen weten niet altijd waar ze terecht kunnen met vragen over een leven lang ontwikkelen, hun loopbaan, over werk of ondernemers bij personeelsvraagstukken. Er zijn meerdere partijen in ons arbeidsmarktnetwerk bij wie zij aan kunnen kloppen. We willen met onze partners toewerken naar een netwerk dat iedereen die dat nodig heeft tijdige toegang geeft tot passende een doorlopende ondersteuning, ongeacht wet- en regelgeving en de inkomens-/uitkeringssituatie. Op dit moment wordt met deze vorm van dienstverlening geëxperimenteerd met de tijdelijke regeling crisisdienstverlening, waaruit het Regionale Mobiliteitsteam (RMT) is ontstaan.

Vanuit de maatschappelijke opgaven Participatiewet, het oprichten van een RMT en de samenwerkingsopdracht zetten we in op het inrichten van een herkenbaar punt waar iedereen -studenten, werkenden, werkzoekenden, werkgevers en arbeidsorganisaties- met vragen over loopbaan, opleiding en personeelsvraagstukken terecht kan.

In het Coalitieakkoord van (weliswaar inmiddels demissionair) Kabinet Rutte IV is overeengekomen dat een aantal grote hervormingen op de arbeidsmarkt wordt doorgevoerd, die de bestaanszekerheid van lage- en middeninkomens moeten versterken. De ambitie van het kabinet is om een arbeidsmarktinfrastructuur met een dusdanige dienstverlening in te richten waarin niemand verdwaalt en iedereen tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning. Het kabinet wil (tijdelijke) werkwijzen die in de praktijk goed blijken te werken verder ontwikkelen (bijv. de huidige werkwijze in de RMT's).
De inzet is om:
- uit te gaan van welke behoefte aan ondersteuning iemand heeft, in plaats van tot welke doelgroep iemand behoort op basis van zijn inkomenssituatie: het ontschotten van de dienstverlening;
- met private en publieke partijen te investeren in preventieve dienstverlening;
- de dienstverlening herkenbaar en makkelijk vindbaar te maken.

In de Kamerbrief van 11 oktober 2022[9] *'Uitgangspunten voor de uitbreiding van de Arbeidsmarktinfrastructuur',* wordt meer duidelijkheid gegeven.

Eén loket in elke regio

De ambitie is om in iedere arbeidsmarktregio in Nederland (in totaal 35) minimaal één (ook digitaal) loket in te richten met overal dezelfde naam (bijvoorbeeld 'Werkcentrum').
Bij dit regionaal loket kunnen werkenden, werkzoekenden en werkgevers met al hun arbeidsmarkt gerelateerde vragen terecht. UWV en gemeenten faciliteren dit gezamenlijk.

[8] *Bij de Regio Deals zetten Rijk en regio zich samen in om belangrijke opgaven in Nederland aan te pakken om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te vergroten, op plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken. Aan een Regio Deal is een subsidieregeling van het rijk verbonden.*
[9] *Kamerbrief van ministers Van Gennip en Schouten d.d. 11 oktober 2022: Kamerbrief uitgangspunten voor de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl*

Deelnemers in deze 'loketten' zijn sociale partners, gemeenten, UWV en onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn in andere gemeenten of in wijken dependances mogelijk voor mensen, voor wie het regionale loket een te grote drempel is. Er wordt uitgegaan van het 'no wrong door'-principe en dat de vraag van de mens of arbeidsorganisatie centraal staat; níet wet- en regelgeving. Maar hoe dit punt er precies uit komt te zien, is nog onderwerp van gesprek. Wordt het een plek waar alle partijen zichtbaar aanwezig zijn en waar naar wordt doorverwezen? Wordt het een plek waar ook gezamenlijk dienstverlening wordt uitgevoerd? Of wordt het een plek die (deels) de uitvoering van de huidige partijen overneemt?
Hierbij zijn we ook afhankelijk van wat er op landelijk niveau (door een nieuw kabinet) wordt besloten. Onder aanvoering van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werken diverse partijen aan de uitwerking van de hervorming van de arbeidsmarktdienstverlening. De uitkomsten hiervan geven handvatten én wellicht ook kaders om in de regio op verder te bouwen.[10]
Het is onduidelijk op welke termijn de resultaten bekend worden en geïmplementeerd. We willen hier niet per se op wachten. De partijen in de RTA hebben, ondanks de val van het kabinet begin juli '23, de wens uitgesproken om met elkaar verder te bouwen aan een goed werkende arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen.

Eén integraal plan naar (ander) werk

We willen toewerken naar doorlopende dienstverlening op basis van één persoonlijk Werkplan. In dit plan wordt vastgelegd welke activiteiten iemand gaat ondernemen om werk te vinden en welke dienstverlening daarbij wordt ingezet. Dat kan scholing, maar ook hulpverlening of zorg zijn.
Het is de bedoeling dat er één gezamenlijke governance- en ondersteuningsstructuur voor de arbeidsmarktinfrastructuur ingericht wordt op regionaal en landelijk niveau, in de vorm van één landelijk beraad en in iedere arbeidsmarktregio één regionaal beraad. Een gezamenlijke structuur maakt het voor de samenwerkende partijen makkelijker om hun dienstverlening en werkprocessen op elkaar af te stemmen en te optimaliseren en kan bestuurlijke drukte voorkomen.

Regionale governance

We zien in de kabinetsplannen mogelijkheden om onze huidige samenwerkingsverbanden (al dan niet gedeeltelijk) op te laten gaan in de nieuwe structuur en te komen tot een regionaal Werkcentrum met één regionale governance. Omdat bij het RMT dezelfde partijen verantwoordelijkheid dragen als bij de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA), staan de samenwerkende partijen in de arbeidsmarktregio's voor de uitdaging om de infrastructuur te stroomlijnen -en waar nodig te regionaliseren- om te komen tot één regionaal arbeidsmarktnetwerk. We werken verder aan een verbetering van de samenwerking in het RMT en de RTA. We zoeken de aansluiting en samenwerking met andere bestaande regionale aanpakken, zoals de aanpak Jongeren naar School of Werk, wettelijke taken en bestaande dienstverlening. We staan immers volledig achter het streven van de ontschotte, herkenbare en goed vindbare dienstverlening aan werkenden, werkzoekenden, studenten en werkgevers.

[10] *Aangezien het kabinet begin juli '23 is gevallen is op het moment van schrijven onduidelijk wat dit betekent voor voortzetting van de plannen voor de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur. Er zal hoe dan ook vertraging ontstaan. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de hervormingen er komen, al zal dat met vertraging zijn. Omdat we als gemeenten achter deze ontwikkeling staan, nemen we deze als ambitie onverminderd op in dit beleidskader.*

IV

“Arbeidsbemiddeling is ook altijd mens-ontwikkeling”

Belangrijkste partner voor de re-integratietaak: WerkBedrijf

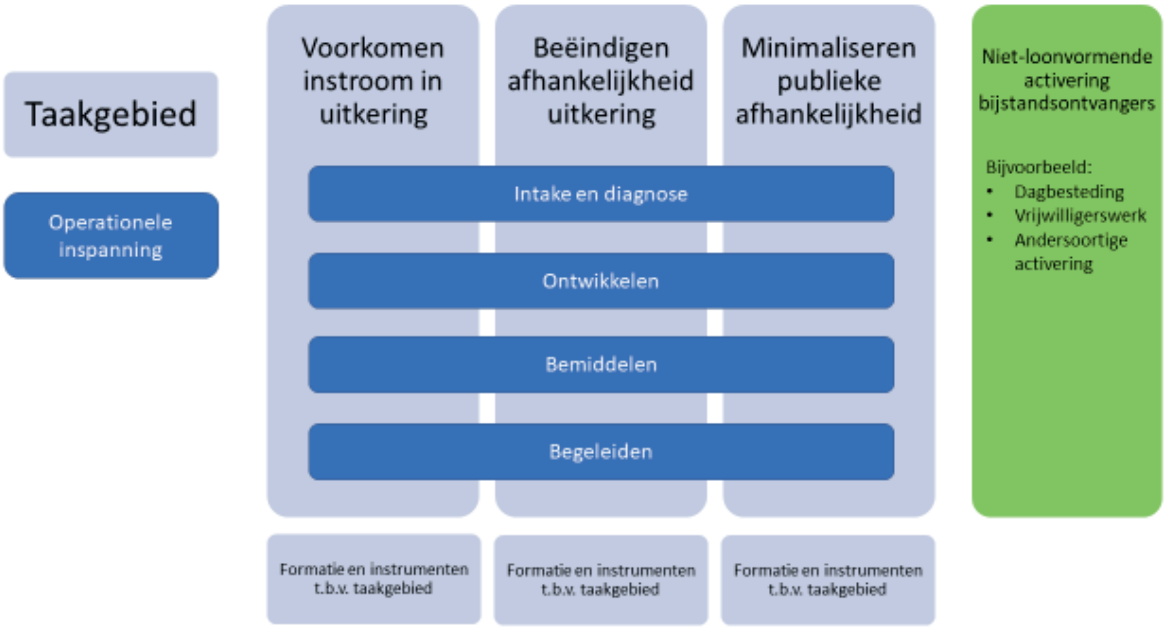
Dienstverlening WerkBedrijf

Gemeenten hebben de re-integratietaak van de Participatiewet sinds 2015 bij WerkBedrijf belegd. WerkBedrijf is onze belangrijkste partner voor uitvoering van die taak, voor zowel bijstandsgerechtigden als niet-uitkeringsgerechtigden. WerkBedrijf is een arbeidsbemiddelingsorganisatie. Arbeidsbemiddeling is ook altijd mensontwikkeling. In de ondersteuning spreken wij met kandidaten dan ook over (het ontwikkelen van) hun kennis, vaardigheden, motivatie en houding. Deze ‘mensontwikkeling’ willen wij waar dat nodig is breder verbinden in de ontwikkeling van de kandidaat op andere levensdomeinen.
Daarnaast is WerkBedrijf uitvoerder van de arbeidsmatige dagbesteding (een WMO-voorziening), die mensen met een arbeidsbeperking of anderszins een afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden biedt tot dagbesteding in een aangepaste werkomgeving met begeleiding en waar een zekere mate van productiviteit wordt gevraagd.

Ook de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening is een belangrijke taak van WerkBedrijf. Aangezien sinds 2015 geen nieuwe instroom in de SW mogelijk is, zien we de groep SW-medewerkers met een dienstverband bij WerkBedrijf jaarlijks afnemen. De populatie vergrijst en heeft vaak te maken met meervoudige problematiek. Daarom zien we bij hen ook al lange tijd een hoog ziekteverzuim. Te eenzijdig sturen op ziekteverzuimreductie heeft de afgelopen jaren niet gewerkt. Via nieuwe arbodienstverlening die in 2022 geïmplementeerd is en de aanvullende inzet van professionals van Stichting MEE en Bindkracht10, wordt gewerkt aan een andere aanpak: een verhoogd welzijn, duurzame inzetbaarheid, werkplezier en ontwikkeling van SW-medewerkers. Een stabiele en veilige werkomgeving, waar het plezierig werken is, moet voorop staan. Eind 2022 waren ruim 1.300 SW-medewerkers regionaal werkzaam op een veelal externe werkplek via WerkBedrijf.

De dienstverlening van WerkBedrijf is gericht op:
- het voorkomen van instroom in een uitkering, en
- het minimaliseren van uitkeringsafhankelijkheid, en
- het beëindigen van uitkeringsafhankelijkheid.

Bij elk taakgebied worden verschillende instrumenten of voorzieningen ingezet. In onderstaand schema is dit in beeld gebracht.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de participatie en activering van kandidaten (niet-loonvormende activiteiten, de groene kolom). WerkBedrijf is primair verantwoordelijk voor het ontwikkelen, bemiddelen en begeleiden van kandidaten naar werk (loonvormende activiteiten in de drie middelste kolommen). Doelen daarbij zijn het voorkomen van instroom in de uitkering, het beëindigen van publieke afhankelijkheid en het minimaliseren van publieke afhankelijkheid. Bij de operationele inspanning wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten, die we regionaal hebben vastgelegd in een re-integratieverordening Participatiewet.

Het aantal kandidaten in de eerste kolom van het schema (voorkomen van uitkeringsafhankelijkheid) is afgenomen, omdat de instroom in de bijstand afgenomen is; het aantal kandidaten in de derde kolom (minimaliseren van publieke afhankelijkheid) is juist gegroeid. Ook door een toename van plaatsingen op Beschut Werk-nieuw via de CAO Aan de slag in 2023 en 2024 is een verdere toename van de inzet van WerkBedrijf in de derde kolom te verwachten. De groeiende capaciteit die voor kolom 3 noodzakelijk is, kan niet worden ingezet in kolom 1 of 2. En andersom geldt dit natuurlijk ook. WerkBedrijf rapporteert over relevante activiteiten en resultaten die binnen de taakgebieden plaatsvinden.

Verandering in kandidaten en dus in dienstverlening

De dienstverlening van WerkBedrijf is de afgelopen jaren veranderd. Het aantal kandidaten met een arbeidsbeperking en een structurele ondersteuningsbehoefte neemt toe. Kandidaten die tot 2015 onder de Sociale Werkvoorziening en Wajong vielen, zijn nu immers aangewezen op de Participatiewet. Voor hen is in steeds grotere mate langjarige begeleiding nodig (loonkostensubsidies en jobcoaching). Inmiddels bestaat ruim één derde deel van alle kandidaten in dienstverlening bij WerkBedrijf uit kandidaten die langjarige begeleiding nodig hebben. Daarnaast leidt de huidige arbeidsmarkt ertoe dat de kandidaten die relatief gemakkelijk te bemiddelen zijn, inmiddels grotendeels aan het werk zijn.

Gemeenten in Rijk van Nijmegen hebben in 2023 ruim 9.000 huishoudens in een bijstandsuitkering. Tijdens de Covid-pandemie bereikte dit aantal een piek van 9.400 huishoudens. Na een aanvankelijke daling zien we nu het aantal mensen met een PW-uitkering weer licht stijgen. We constateren verder dat het aantal 55+'ers en langdurige bijstandsafhankelijkheid toeneemt, naar resp. 34% en 53%. Voor een verdere duiding verwijzen we naar bijlage 2.

De komende jaren zetten wij in op de volgende wijzigingen in de dienstverlening van WerkBedrijf (en gemeenten):

1. Vanwege de huidige populatie werkzoekenden willen wij het dienstverleningsconcept verschuiven van vooral vraaggericht naar meer aanbodgericht, in een passende balans met wat nodig is en wat werkt voor de individuele kandidaat. Arbeidsbemiddeling is onder de huidige omstandigheden vooral mensontwikkeling.
2. We willen een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk leveren en langduriger begeleiding van werkzoekenden die dat nodig hebben.
3. Gemeenten en WerkBedrijf behouden onverminderd aandacht voor de zogenoemde focusgroepen: mensen van 55 jaar en ouder, statushouders en inburgeraars, jongeren tot 27 jaar, mensen met een arbeidsbeperking en mensen die nieuw instromen in de bijstand.
4. We voeren een brede intake uit voor de bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft: we kijken naar de persoonlijke interesse van de kandidaat en brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding, etc.

"Gemeenten en WerkBedrijf behouden onverminderd aandacht voor de zogenoemde focusgroepen"

5. Aan de hand van dat volledig beeld kunnen gemeenten en WerkBedrijf vervolgens in de breedte waar nodig de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar participatie en werk voor wie dat mogelijk is. Een zorgvuldige overdracht met de relevante informatie aan WerkBedrijf is een belangrijk onderdeel hierbij.
6. We verwachten van WerkBedrijf meer inzet op praktijkleren, opleidingen, werk- en taalstages, ontwikkelbanen etc., omdat veel werkzoekenden behoefte hebben aan een praktische manier van leren.
7. Omdat we zien dat inwoners zonder werk vaak problemen hebben op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot een duurzame plaatsing op werk.
8. Daarvoor is nodig dat wij met WerkBedrijf de lokale samenwerking met afdelingen Inkomen, Zorg, Schuldhulp, participatiecoaches, buurt- en wijkteams etc. intensiveren.
9. Gemeenten en WerkBedrijf zetten intensiever in op het onbenut arbeidspotentieel (voor zover dat bij ons bekend en bereikbaar is), zoals de bijstandsgerechtigden die nu nog niet aangemeld zijn bij WerkBedrijf, niet-uitkeringsgerechtigden en parttime werkenden die mogelijk meer uren kunnen werken. We brengen hen in beeld en investeren in om-, bij- en nascholing.
10. We willen dat de dienstverlening van WerkBedrijf meebeweegt met de fluctuerende economische conjunctuur en arbeidsmarkt. Wanneer de werkloosheid weer toeneemt en daarmee de instroom in de bijstand, willen we deze groep snel bemiddelen naar werk om langdurige werkloosheid te voorkomen.
11. WerkBedrijf neemt deel aan of initieert waar nodig projecten met partners zoals UWV, onderwijsaanbieders, de Regionale Tafel Arbeidsmarkt en de Groene Metropool Regio.
12. In samenspraak met WerkBedrijf en UWV willen we een regionaal 'Platform' Economie starten. Mogelijk kan dit ondergebracht worden bij de Platformfunctie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen. Hier kunnen zowel beleidsmatige als operationele thema's op het snijvlak van economie en arbeidsmarkt door de gemeenschappelijke werkgeversdienstverlening van WerkBedrijf en UWV enerzijds en de teams Economie van gemeenten anderzijds worden opgepakt.
13. We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.

Kritieke Prestatie Indicatoren

De kern van de dienstverlening van WerkBedrijf bestaat zoals geschetst uit de ontwikkeling, bemiddeling en begeleiding van kandidaten op weg naar werk. In elke fase van dienstverlening worden stappen gezet die van waarde zijn, die inzet van personeel en instrumenten vragen en die voortgang brengen. Aan de hand van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) en Kritische Succes Factoren (KSF's) kunnen we de prestaties en successen in de verschillende fases van dienstverlening van WerkBedrijf monitoren.

In elke rapportage van de MGR, drie maal per jaar[11], wordt gerapporteerd over o.a. de prestatie-indicatoren. Aan de KPI's is ook een doelstelling verbonden, die jaarlijks wordt vastgesteld en vastgelegd in de begroting van de MGR. In de dienstverleningsovereenkomst kunnen aanvullende KPI's worden vastgelegd.

[11] De MGR rapporteert drie maal per jaar aan gemeenten: in een Factsheet na het eerste kwartaal, de halfjaarrapportage en de jaarrekening.

Op dit moment rapporteert WerkBedrijf drie maal per jaar over de volgende KPI's, conform het Informatieprotocol van de MGR:

- Het aantal kandidaten dat volledig uit de uitkering is uitgestroomd naar werk (op basis van de bijstandscijfers van gemeenten)
- Het aantal plaatsingen op betaald werk (parttime en fulltime), met daarbij een onderscheid naar benoemde focusgroepen
- Resultaten Sociale Werkvoorziening:
  - verdeling van de werkvormen
  - ziekteverzuim
  - toegevoegde waarde in € per fte
- Het aantal plaatsingen op werk met behoud van uitkering (ontwikkeltraject, leerwerkplek, Op weg naar werk)
- Het aantal kandidaten dat is uitgestroomd naar regulier onderwijs met financiering DUO (m.n. jongeren)
- Duur van de dienstverlening (o.a. indicatie van intensiteit van de begeleiding)
- Het aantal unieke relaties met ondernemers

Kritieke Succes Factoren

Om de resultaten in de KPI's te kunnen behalen is een aantal succesfactoren noodzakelijk, omdat ze ondersteunend zijn aan het behalen van die prestaties. Deze worden beschreven aan de hand van Kritieke Succes Factoren (KSF's). Ook hierover wordt periodiek gerapporteerd. Er zijn echter geen doelstellingen aan verbonden.

Op dit moment rapporteert WerkBedrijf over de volgende KSF's:

- De tevredenheid van kandidaten, SW-medewerkers en ondernemers over (de dienstverlening van) WerkBedrijf
- Het aantal kandidaten in een actief arbeidsbemiddelingsproces

We willen een uitbreiding op de KPI's en KSF's, omdat deze geen volledig beeld geven van de inzet en dienstverlening. De dienstverlening is veranderd; er is meer en langduriger investering nodig in kandidaten. Daarom is het minder belangrijk om uitsluitend te kijken naar resultaten in termen van 'harde' uitstroomcijfers. De gerichtheid op de ontwikkeling van kandidaten en langduriger begeleiding vragen om andere indicatoren. Tegelijkertijd willen we een goede balans houden tussen extra informatie en administratieve lasten.

We overwegen de volgende toevoegingen aan indicatoren (zowel KPI's als KSF's):

- Duurzaamheid van de uitstroom (> ½ jaar, i.s.m. gemeenten)
- Ontwikkeling van kandidaten (bijv. weergave ontwikkeling in 3 fases, gemiddelde begeleidingsduur van kandidaten vóór hun (eerste) plaatsing op betaald werk)
- Aantal ingezette scholingstrajecten

- Gemiddelde begeleidingsduur van een kandidaat tot aan plaatsing betaald werk
- Kandidaten op een arbeidsplek geplaatst met begeleiding (zowel met als zonder loonkostensubsidie)
- Aantal ingezette instrumenten tot aan plaatsing op betaald werk
- Aantal aanmeldingen van nieuwe kandidaten door gemeenten
- Aantal terugmeldingen door WerkBedrijf met als reden: 'niet werkfit'
- Jaarlijkse werkgevers- en kandidaatstevredenheidsmetingen; tevens SW-medewerkerstevredenheid

In afstemming met WerkBedrijf bepalen we definitief welke nieuwe KPI's en KSF's mogelijk en realistisch zijn. We kijken hierbij naar het onderscheid tussen managementinformatie (bijv. aantal aan- en terugmeldingen) en informatie waarmee de raad op hoofdlijnen kan sturen (bijv. uitstroominformatie, tevredenheids-onderzoeken). We nemen de nieuwe KPI's en KSF's op in het nieuwe Informatieprotocol van de MGR en leggen dit in het eerste kwartaal van 2024 voor aan colleges en gemeenteraden.

Lokale dienstverlening bij gemeenten

Gemeenten maken gebruik van de reguliere dienstverlening van WerkBedrijf. Deze financieren we uit een rijksbudget Participatie, rijksmiddelen voor loonkostensubsidies en een budget voor beschut werk. Een deel van de Participatie-middelen is beschikbaar voor lokale dienstverlening, dat wil zeggen specifieke dienstverlening door WerkBedrijf voor een gemeente, naar eigen keuze. Voorbeelden daarvan zijn de periodieke en vaste beschikbaarheid van consulenten op locatie van de gemeentehuizen, in wijk- of buurteams, de screening van bepaalde groepen in de bijstand, groepsgewijze trainingen en workshops, evenementen met lokale ondernemers, etc. WerkBedrijf biedt deze dienstverlening aan in een 'Keuzekaart' voor gemeenten, als bijlage van de DVO.
We willen vanwege de gewenste aansluiting tussen de niet-loonvormende keten (uitgevoerd door m.n. gemeenten) op de loonvormende keten (uitgevoerd door WerkBedrijf), ook de inzet van participatie(coaches), activering en andere lokale projecten als voorbereiding op re-integratie door WerkBedrijf via de lokale keuzes mogelijk maken. We vragen WerkBedrijf dan ook deze dienstverlening op te nemen in de Keuzekaart voor lokale dienstverlening vanaf 2025, zo mogelijk vanaf 2024. Deze wens hangt samen met de nieuwe financieringssystematiek die vanaf 2025 geldt; zie hiervoor hoofdstuk V.

"In afstemming met WerkBedrijf bepalen we definitief welke indicatoren mogelijk en realistisch zijn"

Dienstverleningsovereenkomst

Gemeenten formuleren de gewenste dienstverlening en overige taken van WerkBedrijf (het 'wat'). WerkBedrijf bepaalt op welke manier zij deze uitvoert binnen de eigen bedrijfsvoering (het 'hoe').
De gemeenschappelijke opdracht aan WerkBedrijf vanuit gemeenten (dienstverlening, gewenste informatie via informatieprotocol, samenwerkingsaspecten) die voortkomt uit dit beleidskader, leggen we gezamenlijk vast in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Ook legt iedere gemeente keuzes voor lokale dienstverlening vast in de DVO. De overeenkomst is niet eenzijdig: gemeenten en WerkBedrijf conformeren zich beiden aan de opdracht en zetten zich gezamenlijk in om de doelen te bereiken.
We nemen de nieuwe beleidsvoornemens die betrekking hebben op WerkBedrijf op in de DVO, zoals de accentverschuiving in de dienstverlening, geen maximale duur aan dienstverlening, de KPI's/KSF's, focusgroepen, financiering, geïntensiveerde samenwerking, etc. Ook willen we een DVO voor minimaal twee jaar afsluiten. Dit geeft stabiliteit aan de koers van WerkBedrijf. Tegelijkertijd vragen we flexibiliteit in de uitvoeringspraktijk: als de conjunctuur verandert en de werkloosheid stijgt, willen we de uitvoering ook daarop richten.
In het eerste kwartaal van 2024, na besluitvorming over dit beleidskader in december 2023, leggen we de nieuwe DVO voor aan colleges (besluitvorming) en gemeenteraden (zienswijzen) in de regio.

V

Financieel kader

Financiering WerkBedrijf tot en met 2024

Jarenlang, tot 2023, stelde het rijk aan gemeenten een geoormerkt Participatiebudget beschikbaar, bedoeld voor uitvoering van re-integratietaken. Conform de juridische regeling van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) waar WerkBedrijf een module van is, leggen gemeenten dit gehele Participatiebudget jaarlijks in bij WerkBedrijf. Gemeenten hebben medio 2023 bestuurlijke overeenstemming bereikt over voortzetting van de huidige financieringssystematiek van WerkBedrijf tot en met 2024. Dat betekent dat gemeenten het laatst bekende Participatiebudget (conform de septembercirculaire 2022) voor de jaren 2023 en 2024 aanhouden als bijdrage aan WerkBedrijf, zij het geïndexeerd. Zo zijn de begrotingen van de MGR en van gemeenten meerjarig eveneens opgesteld.

Financiering WerkBedrijf vanaf 2025

Nieuwe verdeelsystematiek Gemeentefonds

Vanaf 2023 is de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds gewijzigd. Het rijk werkt o.a. met andere maatstaven voor de bepaling van de budgetten. Het Participatiebudget is sindsdien niet meer als zodanig te onderscheiden in de uitkering van het Gemeentefonds. Daarom moeten de MGR en de deelnemende gemeenten nieuwe afspraken maken over het budget voor WerkBedrijf. Landelijk is gezocht naar een objectieve manier om het aandeel 'Participatiebudget' te kunnen herleiden in het Gemeentefonds.

Rekentool Berenschot

Daarom heeft Bureau Berenschot in opdracht van het rijk een rekentool ontwikkeld. We zijn voorstander van toepassing van het Berenschotmodel vanaf 2025 voor de bepaling van zowel het totale budget voor WerkBedrijf als voor de onderlinge gemeentelijke budgetten. Het model is transparant, objectief en toekomstbestendig, omdat het meebeweegt met de opgaven van het rijk en in lijn is met het budget dat gemeenten daadwerkelijk ontvangen van het rijk. Ook biedt het model voor WerkBedrijf een goede basis om langjarig een wendbare en flexibele organisatie in te richten.
Het model hanteert op gemeenteniveau de nieuwe maatstaven die de rijksoverheid gebruikt in het cluster Participatie, waarvan het Participatiebudget deel uitmaakt:

1. aantal bijstandsontvangers
2. aantal gezinnen met laag inkomen
3. aantal mensen in het doelgroepenregister
4. aantal loonkostensubsidies

De aantallen waar de Rijksoverheid mee rekent, worden bij iedere circulaire (jaarlijks in mei en september) geactualiseerd. In het Berenschotmodel zijn (op basis van onderzoek) de uitvoeringskosten toegevoegd. Hiermee kan bepaald worden welk deel van het budget bij WerkBedrijf terecht moet komen voor uitvoering van de re-integratietaak van de Participatiewet.

Consequenties nieuwe budgettering

Het nieuwe model leidt in totaliteit niet tot grote verschillen in het budget voor WerkBedrijf. Onderling ligt dit anders: de kleinere gemeenten ontvangen een hoger Participatiebudget op basis van de nieuwe maatstaven ten opzichte van de oude systematiek; de gemeente Nijmegen ontvangt een lager budget. Dit leidt bij alle gemeenten behalve bij Nijmegen tot begrotingstekorten, omdat de gemeentelijke meerjarenbegrotingen nog zijn opgesteld op basis van de oude systematiek. Voor de gemeente Nijmegen is het effect tegengesteld: Nijmegen ontvangt een lager budget, legt dus ook een lager budget in bij WerkBedrijf, maar heeft hoger begroot en heeft in die zin geen begrotingsprobleem. Vanwege de uitdrukkelijke wens en het grote belang van het behoud van de regionale

dienstverlening op een vergelijkbaar niveau, is de gemeente Nijmegen bereid de nadeel-gemeenten in de jaren 2025 en 2026 tegemoet te komen met een financiële compensatieregeling. We beschouwen de jaren 2023 en 2024 als overgangsjaren door de oude financieringssystematiek toe te blijven passen. We nemen zo de tijd om te komen tot goede en bestendige, lange termijn-afspraken om de gemeentelijke begrotingen vanaf 2025 op orde te krijgen, de dienstverlening te kunnen waarborgen en WerkBedrijf stabiliteit en zekerheid te bieden.

Aanvullende voorwaarden bij nieuwe budget-afspraken conform Berenschotrekentool

1. Binnen de lokale afspraken met WerkBedrijf wordt de mogelijkheid opgenomen om participatiecoaching en -activiteiten/activering anderszins te financieren

Hiermee versterken we de aansluiting van de niet-loonvormende keten (gemeenten) op de loonvormende keten (WerkBedrijf). Kandidaten die bij gemeenten in begeleiding zijn, komen sneller in beeld bij WerkBedrijf. Dat levert mogelijk meer toeleiding naar werk op. Gemeenten kunnen de participatietaak verschillend organiseren en stemmen dit nader af met WerkBedrijf. Mogelijk is deze keuze al uitvoerbaar vanaf 2024. Het regionale budget voor lokale afspraken houden we regionaal relatief op dezelfde omvang als in de voorgaande jaren. Mogelijk zal in de lokale dienstverlening ook de bezuiniging van 5% (zie punt 3) verwerkt worden.

N.B. De huidige lokale dienstverlening bij gemeenten (als onderdeel van de afspraken in de DVO) is gebaseerd op 25% van het klassieke Participatiebudget. Bij de toekomstige lokale dienstverlening gaat het eveneens om een percentage van het vernieuwde Participatiebudget; dat is het budget exclusief de middelen voor beschut werk nieuw/begeleiding nieuw. In de nieuwe systematiek komt dit neer op plm. 15% van het Participatiebudget. Daarmee geven we aan dat we de (relatieve) financiële omvang van de lokale afspraken gelijk houden, zodat de bedrijfsvoering en flexibiliteit van WerkBedrijf niet beperkt worden.

2. Gemeente Nijmegen compenseert de overige gemeenten gedeeltelijk in 2025 en 2026

De gemeente Nijmegen is bereid om in 2025 een bedrag van € 500.000 extra in te leggen als 'ingroeipad', ter compensatie van de nadeel-gemeenten. Voor 2026 is een bedrag van € 250.000 afgesproken. Gemeente Nijmegen laat de overige gemeenten vrij in de wijze waarop zij dit budget onderling willen verdelen.

In bijlage 7 zijn de gevolgen van de nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget voor 2025 en 2026 (met toepassing Berenschottool) ten opzichte van de begroting van de MGR in beeld gebracht. Tevens is een voorstel voor verdeling van de compensatie van Nijmegen over de gemeenten in een aparte kolom opgenomen (gebaseerd op de omvang van het lokale tekort afgezet tegen het MGR-begrotingsverschil).

3. Taakstellende bezuiniging van 5% op Participatiebudget WerkBedrijf vanaf 2025

Vanaf het jaar 2025, wanneer we de nieuwe verdeelsystematiek toepassen, leggen we WerkBedrijf een regionale taakstellende bezuiniging op van 5% van het Participatiebudget. De omvang van de bezuiniging stellen we vast op € 1,2 mln. Dat geeft duidelijkheid voor de begrotingen van alle partijen.
De bezuiniging is daarmee ook onafhankelijk van de ontwikkeling van de rijksbudgetten.
We constateren echter dat WerkBedrijf vanaf 2025 óók te maken krijgt met een verlaging van de rijksvergoeding voor beschut werk. De impact van beide maatregelen tegelijkertijd zou groot zijn voor de bedrijfsvoering van WerkBedrijf: de dienstverlening aan kwetsbare en minder kwetsbare kandidaten komt onder druk te staan. Dit heeft maatschappelijke impact en heeft gevolgen voor de potentiële uitkeringslast van gemeenten. Om die reden brengen we in 2025 en 2026 de bezuiniging in mindering op de verlaging van het rijksbudget voor beschut werk.

"We kiezen de landelijke rekentool voor de bepaling van het Participatiebudget, omdat deze objectief is en meebeweegt met de opgaven van het rijk"

4. Aanvullende inkomsten door WerkBedrijf

Gemeenten zien zich de komende jaren geconfronteerd met bezuinigingen vanwege begrotingstekorten. We willen dat WerkBedrijf op zoek gaat naar aanvullende middelen en alternatieve financieringsstromen verkent met bijvoorbeeld UWV en andere partijen in de arbeidsmarktregio. Hierbij is het belangrijk dat we de juridische regeling van de MGR in aanmerking nemen. Die geeft beperkingen op bijv. commerciële activiteiten.

Bijlagen

1. Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023) door UWV

2. Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw, Rijk van Nijmegen

3. Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen

4. Toelichting op de Focusgroepen

5. Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio

6. Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen

7. Tabel nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschottool en compensatieregeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026

Bijlage 1

Arbeidsmarktprognose Rijk van Nijmegen, 2023-2024 (1 juni 2023)

Groei werkgelegenheid Rijk van Nijmegen vooral in zorg & welzijn

UWV verwacht dat de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen in 2023 nog verder groeit. Vanaf 2024 komt de werkgelegenheidsgroei in een lagere versnelling terecht als gevolg van lagere economische groei en aanhoudende personeelstekorten. Hoewel de meeste sectoren, vooral zorg & welzijn, nog een groeiende werkgelegenheid laten zien, krijgen de bouw en industrie te maken met banenkrimp.

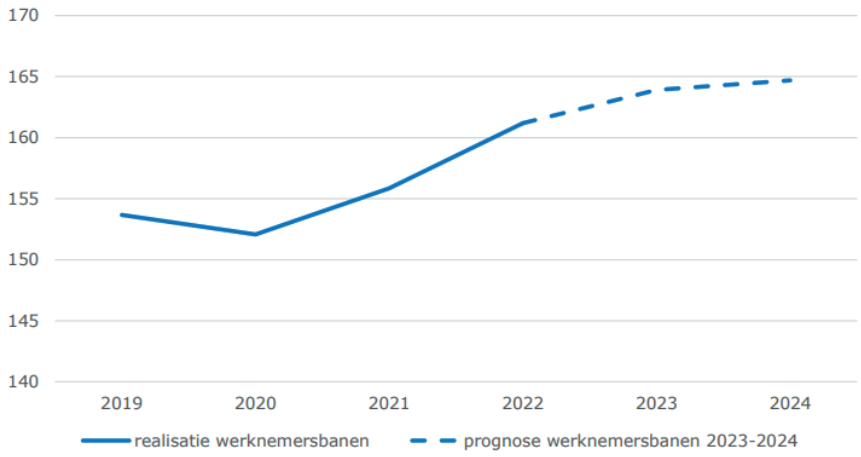
Rijk van Nijmegen profiteert van de sterk aanwezige sector zorg & welzijn waar naar verwachting het aantal banen sterk toeneemt in zowel 2023 als in 2024. Voor 2024 geldt grote onzekerheid: is er voldoende gas als er een strenge winter komt? Het CPB heeft hiervoor op hoofdlijnen een alternatief groeiscenario voor Nederland berekend. In dat alternatieve scenario valt de groei van de werkgelegenheid in 2024 vrijwel stil. In Rijk van Nijmegen zou daardoor bijvoorbeeld de verwachtte stabilisatie van het aantal banen in de horeca en detailhandel kunnen omslaan in krimp.

Aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen groeit in 2 jaar met 3,5 duizend

De werkgelegenheid groeide in 2021 en 2022 zeer sterk. Zo groeide het aantal werknemersbanen in arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen sinds 2020 met ruim 9 duizend banen tot 161.200 in 2022. De economie bleek onverwacht veerkrachtig en herstelde snel van de coronacrisis en de direct daaropvolgende energiecrisis. De verwachtingen voor de komende jaren zijn echter minder positief door onder andere de breed voorkomende personeelstekorten, aanhoudende inflatie, afkoeling van de woningmarkt en onzekerheden op de internationale markten. In 2023 en 2024 neemt het aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen toe met in totaal 3.500 banen (2,2.%) tot 164.700. Daarbij wordt de sterkste groei van 1,7% voor 2023 verwacht, gevolgd door een kleinere groei van 0,5% in 2024. Daarmee groeit het aantal banen van werknemers in Rijk van Nijmegen iets sterker dan gemiddeld in heel Nederland, waarvoor een groei wordt verwacht van 1,5% in 2023 en 0,4% in 2024.

Ontwikkeling werknemersbanen

Rijk van Nijmegen, realisatie 2019 – 2022 en prognose 2023 – 2024 (absoluut, x 1.000)

Bron: realisatie CBS, prognose Bureau Louter in opdracht van UWV

Personeelstekorten belemmeren banengroei

Vanaf 2024 neemt het groeitempo van de werkgelegenheid verder af. Daarbij blijft de productie van veel bedrijven en instellingen nog wel redelijk op peil. Niet alleen de economische omstandigheden, maar ook personeelstekorten spelen hierbij een belangrijke rol. Door de zeer lage werkloosheid hebben bijna alle beschikbare mensen al een baan. Dat zorgt ervoor dat er bijna geen ruimte meer is voor verdere groei van het aanbod van werkenden. De druk van aanhoudende personeelstekorten stimuleert werkgevers om in te zetten op arbeidsbesparende maatregelen zoals automatisering, robotisering en andere manieren om de arbeidsproductiviteit te laten toenemen.

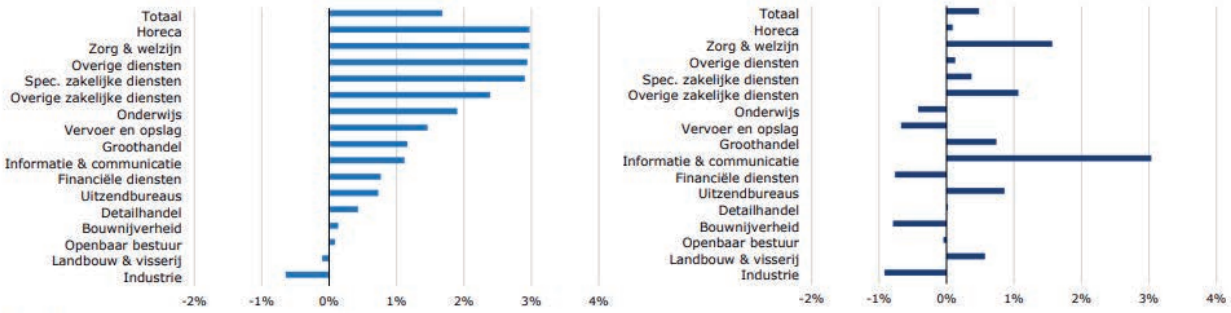
Bijna helft van banengroei in Rijk van Nijmegen in zorg & welzijn

Volgens de Arbeidsmarktprognose van UWV neemt in 2023 de werkgelegenheid in de meeste sectoren toe. In arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen groeit het aantal banen van werknemers in 2023 met 1,7% (2,7 duizend). Het sterkst groeit het aantal bananen in de horeca en in zorg & welzijn; met 3%. Omdat zorg & welzijn bovendien de grootste sector in de regio is, levert die de grootste bijdrage met 1,3 duizend extra banen. De horeca is kleiner, waardoor het groeipercentage van 3% betekent dat er in die sector 300 banen bijkomen.

2024 laat met 0,5% een veel lagere groei zien van de werkgelegenheid. In de horeca valt de banengroei nagenoeg stil, in zorg & welzijn groeit het aantal banen nog met 1,6%% wat neerkomt op 600 extra banen. Opvallend is de beperkte banengroei bij de uitzendbureaus van 0,7% in 2023 en 0,9% in 2024. De uitzendbranche is een conjunctuurgevoelige sector die in de coronacrisis behoorlijk hard werd getroffen en in de afgelopen jaren sterkt herstelde. De personeelsschaarste leidt er echter toe dat werkgevers personeel liever rechtstreeks in dienst nemen, zonder tussenkomst van een uitzendbureau. Ook maakt de krapte op de arbeidsmarkt het voor uitzendbureaus lastig om uitzendkrachten te vinden die geplaatst kunnen worden bij inlenende bedrijven en instellingen. Alleen in de ICT blijft de groei van werknemersbanen op niveau, in 2023 met 1,1% en in 2024 met 3,0%. Deze sector kent al lange tijd een forse groei, vooral door de voortschrijdende digitalisering. Omdat deze sector relatief klein is, gaat het hierbij om afgrond ongeveer 100 banen in 2024.

Procentuele ontwikkeling werknemersbanen per sector

Rijk van Nijmegen, prognose 2022-2023 (links) en 2023-2024 (rechts)

Bron: Bureau Louter in opdracht van UWV

Belangrijkste krimp van banen in Rijk van Nijmegen in industrie

Niet in alle sectoren groeit de werkgelegenheid. In de industrie neemt het aantal banen van werknemers al in 2023 af. De industrie is conjunctuurgevoelig en afhankelijk van internationale ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne. De oorlog verstoort internationale ketens van productie en transport en zorgt voor hoge energieprijzen en grondstoftekorten. Vooral bij energie-intensieve bedrijven wordt een daling van de productie verwacht door enerzijds hogere energie- en grondstofprijzen en anderzijds afnemende vraag. Bovendien neemt de werkgelegenheid in de industrie in Nederland al langere tijd structureel af. Dat komt doordat industriële bedrijven de arbeidsproductiviteit verhogen door verdere inzet van automatisering en digitalisering. Daardoor zijn er minder werknemers nodig om de zelfde productie te leveren. De industrie is in Rijk van Nijmegen echter relatief minder sterk vertegenwoordigd. Daardoor bedraagt het geraamde banenverlies per jaar afgrond 100 banen.

In 2024 daalt het aantal banen in Rijk van Nijmegen ook in sectoren als de bouw, financiële diensten en vervoer & opslag. In de financiële dienstverlening maakt automatisering veel handmatige werkzaamheden overbodig. Dit zorgt voor concentratie van werkzaamheden op de hoofdkantoren in de randstad. De bouw lijkt na jarenlange stijging van productie en werkgelegenheid te stagneren. De nieuwbouw van woningen en andere gebouwen neemt af. Als gevolg van de aanhoudende hoge prijzen voor grondstoffen en materialen en een stijgende rente neemt de vraag naar nieuwbouw af. Ook de investeringen en het onderhoud van infrastructuur staan onder druk. Ook de stikstofproblematiek en personeelstekorten remmen de bouw. Wel is er toenemendere vraag naar verduurzaming van bestaande woningen en overige gebouwen. Dit zijn echter allemaal wat kleinere sectoren, die in Rijk van Nijmegen die bovendien minder sterk vertegenwoordigd zijn. Daardoor blijft het banenverlies in deze sectoren over 2023 en 2024 samen beperkt tot afgerond ongeveer 100 banen per sector.

Bron: https://www.werk.nl/imagesdxa/rijk_van_nijmegen_regionale_arbeidsmarktprognose_2023_2024_tcm95-450508.pdf

Bijlage 2
Ontwikkeling bijstandsuitkeringen Participatiewet en Ioaw Rijk van Nijmegen

Naam gemeente	Peildata	PW-bestand (incl. IOAW)	gemiddelde leeftijd	jonger dan 27 jaar	27 tot 55 jaar	55 jaar en ouder	korter dan 1 jaar PW	tussen 1 en 3 jaar PW	tussen 3 en 5 jaar PW	langer dan 5 jaar PW	geboorteland Nederland
Gemeente Berg en	31-12-19	701	45	83	404	214	169	175	131	226	466
Dal	31-12-22	703	46	84	366	253	128	135	122	318	459
Gemeente	31-12-19	464	44	55	281	128	113	104	80	167	269
Beuningen	31-12-22	469	44	60	281	128	91	110	61	207	251
	31-12-19	255	50	14	130	111	50	69	43	93	172
Gemeente Druten	31-12-22	262	46	33	133	96	45	65	50	102	167
	31-12-19	216	43	34	128	54	51	50	43	72	128
Gemeente Heumen	31-12-22	226	43	30	136	60	48	55	29	94	128
Gemeente Mook en	31-12-19	66	48	8	26	32	15	21	9	21	61
Middelaar	31-12-22	64	45	17	22	25	15	17	11	21	57
	31-12-19	7044	46	769	4034	2241	980	1420	1238	3417	4156
Gemeente Nijmegen	31-12-22	6616	46	682	3650	2284	790	1177	912	3742	3771
	31-12-19	707	52	44	356	307	124	170	112	301	481
Gemeente Wijchen	31-12-22	678	46	89	363	226	131	131	104	312	441
	31-12-19	9453	47	1007	5359	3087	1502	2009	1656	4297	5733
Totaal	31-12-22	9018	45	995	4951	3072	1248	1690	1289	4796	5274

Toelichting

De gemeenten hebben begin 2023 ruim 9.000 huishoudens in een bijstandsuitkering. Tijdens de Covid-pandemie bereikte dit een piek van 9.400 huishoudens. Na een aanvankelijke daling zien we nu het aantal mensen met een PW-uitkering weer licht stijgt. Circa 35% van deze bijstandsgerechtigden[12] vallen onder de dienstverlening van WerkBedrijf. Gezien het aantal aanmeldingen bij en terugmeldingen van WerkBedrijf zien we dit aantal bemiddelbare mensen dalen (van 4.263 eind 2019 naar 3.660 medio 2023). Eerder constateerden we al dat degenen die ook op de huidige krappe arbeidsmarkt toch een beroep moeten doen op een uitkering, steeds moeilijker bemiddelbaar worden. Zo zien we onder andere op regionaal niveau dat 53% van alle inwoners met een bijstandsuitkering deze uitkering al 5 jaar of langer ontvangt. In 2019 lag dit percentage nog op 45%. Ook de groep van 55 jaar en ouder stijgt nog altijd (met 2% sinds 2019 naar 34% van het totaal aantal mensen in een bijstandsuitkering in 2023). De gemiddelde leeftijd in ons bestand ligt op ongeveer 46 jaar.

We zien een sterke correlatie tussen een hoge leeftijd en een lange duur van uitkeringsafhankelijkheid. Tot slot zien we ook dat meer dan 40% van de bijstandsgerechtigden in onze arbeidsmarktregio een ander land van geboorte heeft dan Nederland. Los van wetswijzigingen (voormalig Wajongers en mensen die een beschutte werkplek nodig hebben die sinds de invoering van de Participatiewet instromen in ons klantenbestand) en allerlei andere persoonlijke factoren (schulden, gezondheid, verslaving, huisvestingsproblemen), zijn ook deze cijfers een indicatie dat inwoners die niet zelfstandig werk vinden steeds moeilijker bemiddelbaar worden.

[12] Dit percentage ligt lager, omdat we hierin ook de mensen meenemen die wél dienstverlening van WerkBedrijf ontvangen (jongeren, mensen die met een loonkostensubsidie aan het werk zijn) maar nog geen of niet langer een uitkering hebben.

Bijlage 3
Toelichting op nieuwe opdrachten aan gemeenten en komende wetswijzigingen

Participatiewet in balans

De Participatiewet wordt door mensen die er gebruik van maken soms als 'hard' ervaren door een samenspel van complexiteit van regels, een beperkt ervaren ondersteuning en strenge handhaving. Met het programma 'Participatiewet in balans' wil de regering de ervaren hardheid wegnemen door vertrouwen en menselijke maat als centrale begrippen te verankeren in (de uitvoering van) de wet en de uitvoering eenvoudiger maken.

- De regels en ondersteuning van de Participatiewet laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn;
- Het vergroten van de rechtszekerheid, zowel qua rechten als plichten;
- Het creëren van meer handelingsruimte voor de uitvoerend professional.

De wetswijzigingen in de Participatiewet (in te voeren vanaf 2025) beogen de menselijke maat terug te brengen: we moeten uitgaan van het vertrouwen dat bijstandsgerechtigden graag mee willen doen aan de maatschappij, maar daar soms ondersteuning bij nodig hebben. Die ondersteuning moet goed vindbaar en toegankelijk zijn en passen bij de individuele mogelijkheden en behoeften van de bijstandsgerechtigde. Ook moet de overgang van uitkering naar werk versoepeld worden en moet de combinatie van werk en uitkering gemakkelijker worden. In ons arbeidsmarktbeleid sluiten we aan bij deze landelijke ontwikkelingen door o.a. de aandacht, de begeleiding en het contact met kandidaten te intensiveren. Ook is een verbetering van de samenwerking tussen WerkBedrijf en de afdelingen Inkomen noodzakelijk.

Breed Offensief

In de afgelopen jaren is landelijk gewerkt aan een wetsvoorstel 'Breed Offensief': een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Doelen van de maatregelen uit het Breed Offensief zijn:

- het gemakkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen;
- mensen met een arbeidsbeperking voor langere tijd aan het werk krijgen;
- werk voor mensen met een arbeidsbeperking aantrekkelijker maken (bijvoorbeeld door meer inkomen);
- zorgen dat werkgevers en werkzoekenden elkaar gemakkelijker vinden.

Per 1 januari 2023 en 1 juli 2023 zijn diverse maatregelen op het gebied van Werk en Inkomen doorgevoerd, zoals hulp op maat aan te vragen door de werknemer, directe ondersteuning voor jongeren met een arbeidsbeperking wanneer zij een uitkering aanvragen en het gemakkelijker kunnen ontvangen van een loonkostensubsidie voor werkgevers. De wijzigingen op het domein Werk zijn medio 2023 regionaal doorgevoerd in de re-integratieverordening Participatiewet 2023. Zo zijn loonkostensubsidies voor een grotere groep werkzoekenden (ook voor mensen zonder indicatie van een arbeidsbeperking, maar met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt) beter toegankelijk. Ook biedt de nieuwe wet meer mogelijkheden voor maatwerk.

Wet SUWI en uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur

De opdracht om in de arbeidsmarktregio's Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) op te richten, oorspronkelijk als crisismaatregel vanwege de coronapandemie, duidt eveneens op een grotere verantwoordelijkheid voor de arbeidsmarktregio's. Binnen het mobiliteitsteam werken verschillende partners gezamenlijk aan het ondersteunen van mensen in hun zoektocht naar (duurzaam) werk. De ervaringen van de RMT's worden benut om de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur in de toekomst vorm te geven.

Als tweede ontwikkeling is de wet SUWI uitgebreid met de opdracht aan de regio's om de dienstverlening van UWV en Werkbedrijven aan werkgevers te stroomlijnen[13]. Gemeenten, WerkBedrijf en UWV werken in de tweede helft van 2023 met een gezamenlijk uitvoeringsplan[14] toe naar één werkgeversservicepunt voor de uitvoering van de werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio.

[13] *Wijziging van het Besluit SUWI in verband met de regeling van samenwerking, regie en de werkgeversdienstverlening in arbeidsmarktregio's ten behoeve van de uitvoering van de arbeidstoeleidingstaak van het UWV en de colleges van B&W en het matchen van werkzoekenden en werkgevers: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-228.html*

[14] *In het voorjaar van 2023 is het Uitvoeringsplan werkgeversdienstverlening UWV en WerkBedrijf Rijk van Nijmegen 'Naar een verbeterde werkgeversdienstverlening in Rijk van Nijmegen' door de colleges in Rijk van Nijmegen vastgesteld. Hierover wordt verslag uitgebracht in de reguliere rapportages van de MGR.*

Tot slot heeft het rijk vanaf 2025 een herstructurering van de arbeidsmarktinfrastructuur en uitbreiding van de arbeidsmarktdienstverlening aangekondigd[15]. Er zijn structurele uitdagingen vastgesteld in de evaluatie van de Participatiewet, het WRR-rapport 'Het betere werk' en de adviezen van de Commissie Regulering van Werk. Een aantal van deze uitdagingen moet worden opgelost in de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur. Namelijk -ongeacht een krappe of ruime arbeidsmarkt- : een regionale, structurele samenwerking bouwen, waarin sociale partners en overheden de dienstverlening versterken voor zowel (potentiële) werkzoekenden als werkgevers.
De wijze waarop deze dienstverlening in onze regio vorm gaat krijgen is zeker nog niet duidelijk. Op rijksniveau zijn recent verschillende werkgroepen gestart die zich over het dienstverleningsconcept en de besturing/governance ervan buigen. Vervolgens zullen er ook werkgroepen starten die zich in de informatie-uitwisseling, wet- en regelgeving en financiën gaan verdiepen.
Gelet echter op de val van het kabinet in juli 2023, ligt het voor de hand dat de herstructurering van de arbeidsmarktdienstverlening op zijn minst vertraging zal oplopen. We zijn in onze regio volop bezig met de voorbereidingen op de nieuwe samenwerking en zetten deze onverminderd voort.

Wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk': sluitende aanpak kwetsbare jongeren

We verwachten medio 2025 nieuwe wetgeving 'Van school naar duurzaam werk' voor het begeleiden van alle jongeren tot 27 jaar in een kwetsbare uitgangspositie. Dit wetsvoorstel beoogt de kansengelijkheid te vergroten door jongeren met een (risico op) afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden bij de overgang van school naar werk en bij het behoud van werk bij (dreigende) werkloosheid. Doel van het voorstel is jongeren die een (risico op) structurele achterstand op de arbeidsmarkt hebben, te laten doorleren of duurzaam aan het werk te helpen. O.a. de monitoringstaak van het Regionaal Meld en Coördinatiepunt voor vroegtijdig schoolverlaters (RMC) wordt uitgebreid. Het betekent dat alle jongeren tot 27 jaar gemonitord zullen gaan worden. Het RMC wordt doorontwikkeld naar een zogenoemd Doorstroompunt. Voor het MBO, gemeenten en het Doorstroompunt wordt de nazorgtaak uitgebreid en/of toegevoegd. Hiervoor moeten afspraken gemaakt worden in een regionale aanpak.
Momenteel werken we op dit thema al samen binnen de aanpak 'Jongeren naar School of Werk'. Deze samenwerking intensiveren we in aanloop naar 2025 en breiden we uit met onderdelen van de nieuwe wetgeving.

[15] *https://open.overheid.nl/documenten/ronl-10da1ff6aac28ed8e6897d8025a8b24e468f16be/pdf*

Bijlage 4
Toelichting op de Focusgroepen

We bieden dienstverlening aan alle kandidaten die dat nodig hebben. Daar is de dienstverlening bij WerkBedrijf ook op ingericht. Al onze inwoners, met of zonder een bijstandsuitkering, kunnen er terecht. In sommige gevallen is het echter van belang om groepen te onderscheiden, omdat deze een bijzondere kennis en expertise vragen. In dat verband benoemen we een aantal zgn. focusgroepen.

Werkzoekenden van 55 jaar en ouder
Oudere werkzoekenden hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Er is een beeld ontstaan dat ouderen ondanks een flinke dosis werk- en levenservaring, minder inzetbaar zouden zijn op de arbeidsmarkt. Ook gezien de toenemende levensverwachting past het onbenut laten van het arbeidspotentieel van ouderen niet bij een inclusieve arbeidsmarkt, al is het niet eenvoudig om de kansen van oudere werkzoekenden op de arbeidsmarkt te verbeteren. De kans op langdurige werkloosheid is onder ouderen veel hoger dan voor andere leeftijdsgroepen. En juist die combinatie van leeftijd en een langere werkloosheidsduur maakt arbeidsbemiddeling lastig. 'Bijblijven', investeren in vaardigheden en kennis is voor deze groep cruciaal. Digitalisering en robotisering leiden ertoe dat we extra gaan investeren in na-, bij- en omscholing. Gemeenten en WerkBedrijf gaan actief met deze groep aan de slag om te analyseren waar de mogelijkheden liggen en op zoek naar passende scholing en werk(-ervarings)plekken.

Statushouders en inburgeraars
Lang werd aangenomen dat een beperkte beheersing van de Nederlandse taal de weg naar de arbeidsmarkt zou belemmeren. Ook veel (voormalig) statushouders willen zo snel mogelijk volwaardig deelnemen aan onze maatschappij, het liefst via betaald werk. Desondanks staan velen van hen nog langs de kant. Dit geldt niet alleen voor asielmigranten die zich recent in onze regio hebben gevestigd. Ook voormalig vluchtelingen die al ingeburgerd en genaturaliseerd zijn, zijn oververtegenwoordigd binnen de bijstandspopulatie. Ondanks dat migranten veel talenten hebben, blijft hun arbeidspotentieel nog te vaak onbenut.

Sinds de invoering van de Wet inburgering 2021 moeten gemeenten via duale (leren en participeren) inburgeringstrajecten een snellere integratie van inburgeraars bevorderen. Participatie is de beste manier om te integreren: door mee te doen in de maatschappij breiden nieuwkomers hun netwerk uit, leren ze de Nederlandse taal sneller en wordt duidelijk waar kansen liggen voor hun loopbaan.

We willen sneller (tijdens de inburgeringsperiode) én steviger dan voorheen inzetten op de (re-)integratie van asielmigranten. We onderzoeken de mogelijkheden om statushouders die nog in afwachting zijn van huisvesting en in een asielzoekerscentrum verblijven, in beeld te brengen en versneld te starten met inburgering en participatie. Daarbij bieden we maatwerk. Dat betekent onder andere dat we afstappen van een minimum taalniveau als voorwaarde om voor dienstverlening van WerkBedrijf in aanmerking te komen. Specifiek bij statushouders besteden we via trainingen en workshops veel aandacht aan kennis van en oriëntatie op de arbeidsmarkt, opleidingsmogelijkheden en aan participatie in een taalrijke omgeving. Daar kunnen zij o.a. vak- en werkvloertaal leren en kennis maken met de Nederlandse werkcultuur en werknemersvaardigheden. Asielmigranten die nog taallessen (moeten) volgen, zijn echter (nog) niet fulltime beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Dat vergt flexibiliteit van werkgevers. We accepteren dat meedoen niet altijd meteen lukt in de loonvormende keten: de aanloop naar betaald werk kan, net zoals bij andere focusgroepen, soms langer duren en starten met activering en participatie. Maar uiteindelijk zullen inburgeraars hier profijt van hebben bij het vinden én behouden van (betaald) werk en zal hun uitkeringsafhankelijkheid afnemen. Daarnaast hebben we aandacht voor jonge statushouders (tot 18 jaar) die taalonderwijs en een voortraject volgen (o.a. bij het Pontem College en ROC) ter voorbereiding op een reguliere opleiding of inburgering.

Jongeren tot 27 jaar
We willen dat alle jongeren in een kwetsbare positie een passende opleiding vinden, minimaal een startkwalificatie behalen en een plek op de arbeidsmarkt vinden door:
- een regionaal gecoördineerde aanpak
- alle jongeren in beeld te hebben
- partijen optimaal met elkaar samen te laten werken
- een op elkaar afgestemd aanbod te bieden

Hoewel er momenteel relatief weinig jeugdwerkloosheid is[16], staat een groep kwetsbare jongeren nog steeds langs de kant

[16] *Tussen 2022 en 2021 is de werkloosheid onder jongeren van 15 tot 25 jaar landelijk gedaald van 9,3% naar 7,6% van de beroepsbevolking. Recentere cijfers over 2023 zijn nog niet beschikbaar.*

of dreigt uit te vallen. Jongeren zijn hard nodig om ook op langere termijn beschikbaar te blijven voor werk. We willen bij jongeren in het onderwijs uitval en werkloosheid voorkomen en tijdig interventies plegen, tijdens de schoolloopbaan en ook daarna. Hier wordt momenteel regionaal al een belangrijke bijdrage aan geleverd door Bureau Leerrecht/Leerplicht en het RMC: uitvoering van de kwalificatieplicht, verzuim en vroegtijdig schoolverlaten en in het algemeen de monitoring van kwetsbare jongeren. Daarnaast kennen we een regionale aanpak Voortijdig schoolverlaten en een regionale aanpak Jeugdwerkgelegenheid. Beide aanpakken zijn gebundeld tot het regionale Programma Jongeren naar School of Werk.
We werken hierin regionaal samen met o.a. Leerrecht en RMC, WerkBedrijf, middelbare scholen, Speciaal- en Praktijkonderwijs, MBO-scholen en werkgeversorganisatie VNO/NCW. Samen met onze ketenpartners bekijken we (voortdurend) of we voldoende en de juiste instrumenten hebben om schooluitval te voorkomen en jongeren in een kwetsbare uitgangspositie te ondersteunen op de overstap naar de arbeidsmarkt. En ook op het behoud van werk als de stap eenmaal gemaakt is. Het programma richt zich op de gehele loopbaan van jongeren. Zo hebben we o.a. regionale afspraken gemaakt over begeleiding bij dreigende uitval, problemen met het vinden van stageplaatsen (stagemakelaars), er zijn loopbaanteams voor het MBO en Pro/Vso-scholen, waarbij al preventief gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis en instrumenten.

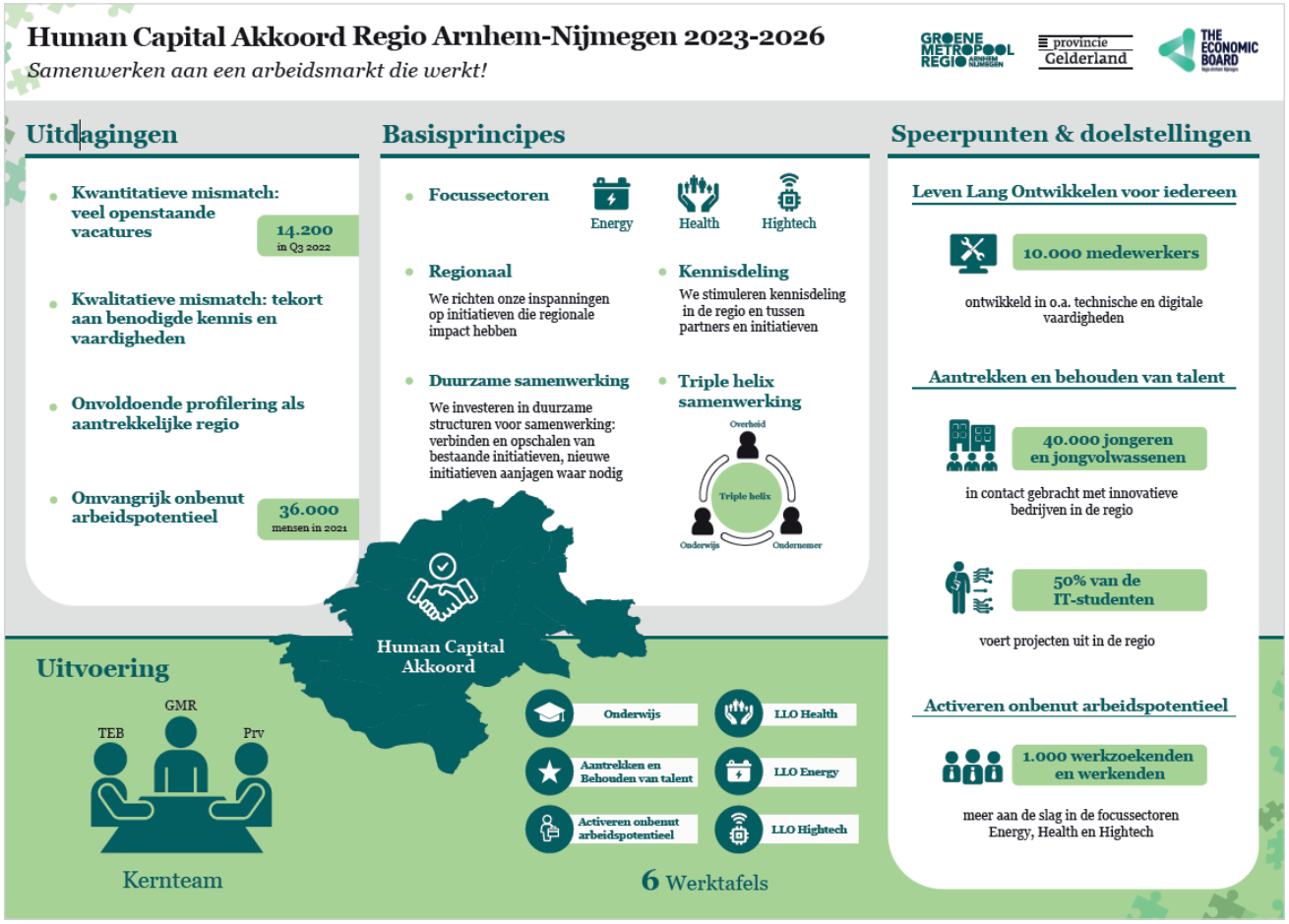
Er is momenteel een wetsvoorstel in ontwikkeling, dat gericht is op de ondersteuning van alle kwetsbare jongeren tot 27 jaar en naar verwachting medio 2025 ingevoerd worden. In dit voorstel komt meer aandacht voor de regionale nazorgtaak, wordt de RMC-leeftijd verhoogd naar 27 jaar, wordt het RMC doorontwikkeld tot Doorstroompunt en moet er een regionale aanpak komen voor de overstap van onderwijs naar arbeidsmarkt. In Rijk van Nijmegen hebben we al een belangrijke stap gezet via de regionale aanpak Jongeren naar School of Werk. De wetswijziging betekent een intensivering van die aanpak. We richten ons niet alleen op voortijdige schoolverlaters, maar steeds meer op alle jongeren (tot 27 jaar) die ondersteuning nodig hebben in hun loopbaan binnen het onderwijs of in de stap naar werk. Voor jongeren die zonder een startkwalificatie aan het werk gaan, houden we de drempel om terug te keren naar onderwijs of praktijkleren zo laag mogelijk. Daarnaast sluiten we zo veel mogelijk aan bij de overige reguliere dienstverlening van onze ketenpartners.
WerkBedrijf heeft bijvoorbeeld al trajecten voor zorgjongeren beschikbaar, waarbij zorg met werk/opleiding wordt gecombineerd. Vrijwel alle gemeenten in onze regio maken hier gebruik van. We zetten dit traject voort in de komende jaren, omdat we veel jongeren zien met vooral mentale problemen.

Werkzoekenden met een arbeidsbeperking
Ongeveer de helft van de mensen met een arbeidsbeperking heeft nog geen werk. En ongeveer 1 op de 12 werkgevers heeft iemand met een arbeidsbeperking in dienst. Door landelijke maatregelen door te voeren in het zgn. Breed Offensief is het doel om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen en te houden. We zien dat deze groep bij WerkBedrijf goed onder de aandacht is en dat het aantal plaatsingen van deze groep sinds 2022 toeneemt. Een steeds grotere groep kandidaten met een arbeidsbeperking doet een blijvend beroep op dienstverlening door WerkBedrijf. Velen van hen blijven na een plaatsing bij een werkgever behoefte houden aan begeleiding en jobcoaching. Werkgevers ontvangen langdurige loonkostensubsidies om de lagere loonwaarde te compenseren. Voor de groep kwetsbare werkzoekenden, zoals mensen met een beschut werk-indicatie, een indicatie baanafspraak en mensen die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen, willen we de komende jaren extra plaatsingen op betaald werk realiseren via de CAO Aan de slag, die inmiddels van kracht is. Ook willen wij zelf als gemeenten verantwoordelijkheid nemen. Als gezamenlijk grote werkgever in de regio stimuleren wij arbeidsmogelijkheden voor mensen met een arbeidsbeperking en in het algemeen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Nieuwe instroom van bijstandsgerechtigden
Bij inwoners die nieuw instromen in de bijstand, willen we langdurige werkloosheid en afhankelijkheid van een uitkering voorkomen. Met UWV onderhouden we de contacten over WW-uitkeringsgerechtigden, die dreigen in te stromen in de bijstand.

We willen het aantal terugmeldingen van WerkBedrijf naar gemeenten vanwege ‘geen mogelijkheden naar een werktraject’ terugbrengen, door vanaf de start zoveel mogelijk een gezamenlijk, compleet beeld te bepalen. We voeren m.n. bij complexe omstandigheden van een kandidaat ‘driegesprekken’ en casusbesprekingen op elkaars werklocatie en stemmen elkaars inzet af. Wanneer werk nog niet direct haalbaar is, kijken we naar mogelijkheden van participatie anderszins.

Bijlage 5
Schematische weergave van Human Capital Akkoord van de Groene Metropool Regio

Bijlage 6
Voorbeelden van samenwerking in Rijk van Nijmegen en Arnhem/Nijmegen

Groene Metropool Regio Arnhem/Nijmegen: Human Capital Agenda

De Groene Metropool Regio is opgericht door de 18 gemeenten in de arbeidsmarktregio's Gelderland Midden en Rijk van Nijmegen. Zij werken samen aan urgente maatschappelijke opgaven, waaronder: circulariteit, groene groei, economie/werkgelegenheid en duurzame mobiliteit.
Voor de opgave economie/werkgelegenheid hebben The Economic Board[17], de Groene Metropoolregio en de Provincie Gelderland een Human Capital Agenda opgesteld. Doel van de Agenda is zowel de krapte op de arbeidsmarkt als het tekort aan de juiste kennis en vaardigheden voor de banen van nu én in de toekomst aan te pakken. De Agenda biedt onze regio de kans om kennis uit te wisselen en te leren van projecten die in Midden Gelderland worden opgezet.
De HCA richt zich specifiek op de sectoren Energy, Health en High Tech en heeft in 2023 geleid tot een Human Capital Akkoord[18] '*Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt!*' (zie bijlage 5). Door het Human Capital Akkoord wordt een regio- én domein-overstijgende samenwerking gestart: tussen de arbeidsmarktregio's Rijk van Nijmegen en Midden Gelderland en tussen de domeinen Economie, Werk en Inkomen en Onderwijs. Het Akkoord heeft concrete doelstellingen en richt zich op het verbinden van projecten, betrekken van partners uit onderwijs en bedrijfsleven in de regio en het realiseren van financiële middelen voor projecten.
Het Akkoord richt zich op de speerpunten:
1. Leven Lang Ontwikkelen
2. Aantrekken en behouden van talent voor de regio
3. Activeren van het onbenut arbeidspotentieel

Gemeenten en partners onder wie UWV, WerkBedrijf en onderwijsaanbieders nemen deel aan projecten voor de genoemde speerpunten. Zo is UWV aanjager van projecten op het gebied van het Onbenut arbeidspotentieel. De uitvoering van projecten vindt plaats in bestaande structuren zoals de RTA, dan wel rechtstreeks in de reguliere dienstverlening van ons en onze partners.

Regionale Tafel Arbeidsmarkt

De Regionale Tafel Arbeidsmarkt is een tactische werktafel waar gemeenten (bestuurders Werk & Inkomen en Economie), werkgeversorganisaties, vakbonden, onderwijsinstellingen, de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), WerkBedrijf en UWV samenkomen. De RTA komt voort uit een wettelijke taak voor de arbeidsmarktregio's. Het doel van de RTA is uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt op te zoeken, aan te gaan en de mismatch op de regionale arbeidsmarkt te verkleinen door concrete projecten op te zetten. Activiteiten worden in aanvulling op de reguliere dienstverlening van de partners met aanvullende financiële middelen gedekt. Deze aanvullende middelen komen veelal voort uit landelijke en provinciale programma's, die door de arbeidsmarktregio's worden uitgevoerd. De RTA is in dat opzicht een belangrijke 'landingsplaats' voor dergelijke initiatieven.

We betrekken ook (beleids-)collega's van Economie bij de RTA; zij hebben een economische agenda waar wij op aan kunnen haken. Bovendien hebben zij veel kennis van bedrijven, sectoren en vestigingsbeleid. Andersom delen wij signalen vanuit het bedrijfsleven met collega's van Economie.

De partners in de RTA hebben de ambitie om een werkende arbeidsmarkt te realiseren waar mensen nu en in de toekomst weerbaar zijn om te functioneren op de arbeidsmarkt, waar voldoende personeel beschikbaar is, waar voldoende passende werkplekken beschikbaar zijn en waar toegankelijke en professionele dienstverlening wordt geboden, aanvullend op alles wat arbeidsorganisaties, opleidingscentra en publieke uitvoeringsorganisaties bieden.

Regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen

Het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) is het resultaat van een opdracht vanuit het rijk, die de RTA vorm heeft gegeven.
In het Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen werken adviseurs van WerkBedrijf, UWV, vakbonden (CNV, FNV en VCP/de Unie), Leerwerkloket en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) samen aan een integrale dienstverlening aan iedereen (werkgevers, werkenden en

[17] *The Economic Board is een samenwerkingsverband van CEO's en topbestuurders van bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werken aan een strategische koers voor Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt (Human Capital) en Artificial Intelligence (AI). The Economic Board wil de regio Arnhem-Nijmegen als 'Lifeport' profileren en zet kennis, middelen en netwerken in om ambities te helpen realiseren.*
[18] *human-capital-akkoord-regio-arnhem-nijmegen-def.pdf (groenemetropoolregio.nl*

werkzoekenden) met vragen over loopbaan of opleiding. Door de regionale infrastructuur te koppelen aan de adviesstructuur voor Leven Lang Ontwikkelen, bereiken we zoveel mogelijk mensen die een stap willen zetten op de arbeidsmarkt: van opleiding naar werk, van werk naar werk, van sector naar sector en van werkloosheid naar werk. Bijzonder aan het RMT is verder dat de samenwerking 'ontschotte' dienstverlening mogelijk maakt. Op basis van een regionale menukaart is dienstverlening van vakbonden, UWV en WerkBedrijf beschikbaar voor werkenden en werkzoekenden. Deze wordt vroegtijdig of preventief ingezet wanneer dat nodig is. De ervaringen die we opdoen in het RMT benutten bij de verdere vormgeving van de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur (ambitie 3).

Gelrepact

Gelrepact is een initiatief van de provincie Gelderland, om met de zes arbeidsmarktregio's in Gelderland de tekorten op de arbeidsmarkt aan te pakken. In 2022 heeft de provincie Gelderland hiervoor subsidies beschikbaar gesteld. Doel van het Gelrepact is een bestendiging van de samenwerking en het bieden van een platform voor kennisuitwisseling, kennisontwikkeling en efficiency, het bereiken van een civiel effect en schaalbaarheid. Het Gelrepact richt zicht op een drietal actuele thema's, te weten: 1) Leven lang ontwikkelen en de wendbaarheid van werknemers, 2) Aanpak krapteberoepen, het vergroten van de beschikbaarheid van talent, en 3) Bevorderen van de leercultuur in het MKB.

Ketenoverleg Leven Lang ontwikkelen

Sinds het voorjaar van 2023 is er een Ketenoverleg Leven Lang Ontwikkelen in onze regio. Daarin werken op operationeel niveau ketenpartners van accountmanagers Economie, ROC, Leerwerkloket, UWV en WerkBedrijf samen. Op basis van casuïstiek worden signalen vanuit het bedrijfsleven, initiatieven, succesverhalen en knelpunten uitgewisseld en kunnen projecten worden gestart.

Bijlage 7

Nieuwe verdeelsystematiek Participatiebudget met toepassing Berenschot-rekentool en compensatieregeling gemeente Nijmegen, 2025 en 2026

	A	B	C= A-B	D	E=C-D
Jaarschijf 2025	**Bijgestelde begroting MGR 2023 excl. nieuw beschut bg**	**Participatiebudget op basis van Berenschotrekentool**	**Effect op begroting gemeente t.o.v. huidige begroting**	**Compensatie door Nijmegen € 500.000**	**Tekort ná compensatie**
Berg en Dal	€ 1.516.136	€ 1.799.473	€ -283.337	€ 70.157	€ -213.180
Beuningen	€ 547.746	€ 912.967	€ -365.221	€ 90.433	€ -274.788
Druten	€ 443.970	€ 853.348	€ -409.378	€ 101.367	€ -308.011
Heumen	€ 358.297	€ 572.159	€ -213.862	€ 52.955	€ -160.907
Mook en Middelaar	€ 92.745	€ 226.963	€ -134.218	€ 33.234	€ -100.984
Nijmegen	€ 15.500.685	€ 14.499.723	€ 1.000.962	n.v.t.	n.v.t.
Wijchen	€ 1.194.448	€ 1.807.728	€ -613.280	€ 151.855	€ -461.425
	€ 19.654.027	**€ 20.672.361**	**€ -1.018.334**	**€ 500.000**	**€ -518.334**

	A	B	C= A-B	D	E=C-D
Jaarschijf 2026	**Bijgestelde begroting MGR 2023 excl. nieuw beschut bg**	**Participatiebudget op basis van Berenschotrekentool**	**Effect op begroting gemeente t.o.v. huidige begroting**	**Compensatie door Nijmegen € 250.000**	**Tekort ná compensatie**
Berg en Dal	€ 1.559.043	€ 1.856.238	€ - 297.195	€ 35.507	€ -261.688
Beuningen	€ 565.340	€ 941.942	€ - 376.602	€ 44.994	€ -331.608
Druten	€ 457.646	€ 882.313	€ - 424.667	€ 50.737	€ -373.930
Heumen	€ 369.323	€ 589.950	€ - 220.627	€ 26.359	€ -194.268
Mook en Middelaar	€ 96.126	€ 234.426	€ - 138.300	€ 16.523	€ -121.777
Nijmegen	€ 15.934.359	€ 14.930.279	€ 1.004.080	n.v.t.	n.v.t.
Wijchen	€ 1.231.161	€ 1.866.273	€ - 635.112	€ 75.879	€ -559.233
	€ 20.212.998	**€ 21.301.421**	**€ -1.088.423**	**€ 250.000**	**€ -838.423**

Toelichting tabel

Kolom A: Begroting MGR 2024-2027, jaarschijf 2025 resp. 2026. Hier zijn de bedragen voor Nieuw Beschut op gecorrigeerd, omdat deze afzonderlijk zichtbaar is als integratie-uitkering en daarmee ook conform de circulaire opgehaald wordt.

Kolom B: De verdeling conform de rekentool van Berenschot, gebaseerd op de uitwerking van de meicirculaire 2023.

Kolom C: Effect van de uitkomst van de rekentool van Berenschot, vergeleken met de bedragen in de begroting van de MGR. Nijmegen gaat minder bijdragen t.o.v. de begroting; de overige gemeenten gaan meer bijdragen.

Kolom D: Bij hantering van de Berenschottool (zie kolom B), is Nijmegen bereid in 2025 en 2026 de regiogemeenten te compenseren voor een bedrag van € 500.000 in 2025 en € 250.000 in 2026. De compensatiebedragen worden hier per gemeente getoond.

Kolom E: Effect van het tekort per gemeente ná compensatie door de gemeente Nijmegen.

Berekening van de compensatie (2025: € 500.000; 2026: € 250.000)

Het tekort (verschil bedrag begroting MGR t.o.v. rekentool Berenschot) van iedere gemeente wordt omgeslagen op het totale tekort van de regiogemeenten. Dit levert een procentuele verhouding op. Voorbeeld: het tekort van Berg en Dal bedraagt 14% van het totale tekort van de 'tekortgemeenten'. In 2025 bedraagt het compensatiebedrag € 500.000.
Het aandeel van Berg en Dal is 14% hiervan, te weten € 70.157. Overigens ligt deze verdeling niet vast; gemeente Nijmegen laat deze vrij aan gemeenten.

De bedragen zijn gebaseerd op de meest recente bronnen (begroting MGR 2024-2027 en rekentool Berenschot; meicirculaire 2023). Na het verstrijken van de tijd is er steeds minder zicht op de oude situatie en de daar ontstane verschillen (door actualisatie van de maatstaf-aantallen en bedragen vanuit de circulaires die ten grondslag liggen aan de rekentool Berenschot).
Door de compensatiebedragen in 2025 en 2026 nu vast te stellen, hebben gemeenten duidelijkheid en kan dit gebruikt worden voor de gemeentelijke meerjarenbegroting.

GEMEENTE Berg en Dal

GEMEENTE BEUNINGEN

Gemeente Druten

Gemeente Mook en Middelaar

Gemeente Wijchen

gemeente Heumen

Nijmegen

CPW
Omdat JIJ ertoe doet!

Secretariaat:
Kraaijenberg 7151
6601 SM Wijchen
secretaris@cpw-wijchen.nl
06 – 518 709 68

Gemeente Wijchen
T.a.v. het College van Burgemeester en wethouders
Kasteellaan 27
6603 DB Wijchen

Wijchen, 18 oktober 2023
Betreft : Advies Arbeidsmarkt en Re-integratiebeleid

Geacht College,

Naar aanleiding van de bijeenkomst met alle adviesraden participatiewet rijk van Nijmegen brengen de leden van de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen hiermee een gevraagd advies uit op het Concept Beleidskader Arbeidsmarkt en Re-integratie 2024. De Cliëntenraad Participatiewet Wijchen vindt het erg belangrijk om het beleidsplan te laten slagen.

Het gevraagde advies leggen wij u puntsgewijs voor.

<u>Pagina's 11 en 12, punt 7</u>

Het verhogen van het percentage mensen dat wordt aangenomen uit de Participatiewet is een goede manier om inclusiviteit te bevorderen en kansen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door het percentage van 5% naar minimaal 10% te verhogen, toont de gemeente een positief voorbeeld en draagt zij bij aan een meer inclusieve samenleving.

<u>Pagina 12, Missie</u>

Het nieuw leven inblazen van sociale werkplaatsen kan een waardevolle tussenstap zijn naar betaald werk voor mensen met verschillende achtergronden en vaardigheden. Sociale werkplaatsen bieden niet alleen werkgelegenheid, maar ook een ondersteunende omgeving waar mensen hun capaciteiten kunnen ontwikkelen, zelfvertrouwen kunnen opbouwen en waar ze worden voorbereid op een soepele overgang naar de reguliere arbeidsmarkt. Door sociale werkplaatsen actief te ondersteunen en te bevorderen, kan de gemeente een belangrijke rol spelen in het creëren van inclusieve werkgelegenheid.

Het biedt niet alleen werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar het draagt ook bij aan het opbouwen van een sterkere gemeenschap waarin iedereen een plek heeft en gewaardeerd wordt.

CPW
Omdat JIJ ertoe doet!

Secretariaat:
Kraaijenberg 7151
6601 SM Wijchen
secretaris@cpw-wijchen.nl
06 – 518 709 68

Pagina 13, punt 3

Het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen zou proactief bedrijven kunnen benaderen om de voordelen van het aannemen van medewerkers uit de Participatiewet te benadrukken. Dit kan onder meer via klantencontacten van consulenten van het WerkBedrijf richting werkgevers en het voorleggen van C.V.'s en het bekend maken bij de mogelijk nieuwe werkgever(s) dat er vanuit het WerkBedrijf mogelijkheden zijn zoals bijvoorbeeld bijscholing, omscholing en/of begeleiding.

Het is belangrijk om maatwerkoplossingen te bieden die zijn afgestemd op zowel de behoeften van de werkzoekende als de werkgever. Dit kan inhouden dat consulenten van het WerkBedrijf samen met de werkgever kijken naar geschikte functies, aanpassingen op de werkplek en trainingen die nodig zijn voor de nieuwe medewerker.

Pagina 22, kritieke succesfactoren

Het doel van de duurzaamheidsuitstroom wordt op een half jaar gezet.
Het instellen van een duurzaamheidsdoel van 2 jaar voor de uitstroom van mensen uit de Participatiewet echter, betekent dat het niet alleen gaat om het vinden van een baan voor deze mensen, maar ook om ervoor te zorgen dat ze hun werk behouden op de lange termijn. Door samen te werken met werkgevers, kan het WerkBedrijf de duurzaamheid van de uitstroom verbeteren. waardoor mensen uit de Participatiewet niet alleen werk vinden, maar ook de kans krijgen om te gedijen en te groeien in hun loopbaan op de lange termijn.

Met vriendelijke groet,
Namens de leden van de CPW
i/o

Jos van Megen
Ruud Dijkman

Adviesraad
Sociaal Domein
Druten

Afzender:	Adviesraad Sociaal Domein Druten
Opgesteld door werkgroep:	Participatie
Bestemd voor:	College burgemeester en wethouders Gem. Druten
C.C.	
Status:	Gevraagd Advies
Vastgesteld in de plenaire vergadering d.d.:	18-10-2023
Verstuurd:	19-10-2023
Titel/onderwerp:	Beleidsplan Arbeidsmarkt en re-integratie Rijk v. Nijmegen

Geacht college van burgemeester en wethouders,

De Adviesraad Sociaal Domein heeft op 7 september 2023 een adviesaanvraag ontvangen m.b.t. de “Arbeidsmarkt en re-integratie in het Rijk van Nijmegen”. Tevens heeft de Adviesraad samen met alle aangesloten gemeenten een informatieve bijeenkomst bijgewoond op 14 september 2023.

In dit beleidsplan wordt beschreven hoe in de komende jaren de aanpak van de arbeidsmarkt en re-integratie in onze regio wordt vormgegeven. Op basis van informatie/beleidsplannen uit voorgaande jaren en de huidige politieke ontwikkelingen op dit gebied ligt er een goede basis. Allereerst een compliment voor de integrale aanpak waarbij ook aandacht is voor taal. Ook de Adviesraad is van mening dat taal geen belemmering moet zijn in de zoektocht naar werk. Goed dat de taalmeter wordt ingezet voor de eerste inventarisatie.

Na het beoordelen van dit beleidsplan willen wij u onderstaande meningen/adviezen meegeven:

1. Jongeren zijn een focusgroep, echter het aantal jongeren met een uitkering stijgt in de gemeente Druten. De Adviesraad zou graag specifieke aandacht zien voor deze groep. Mogelijk zijn deze jongeren lastig te bemiddelen, waardoor de huidige dienstverlening voor deze jongeren niet passend is. De Adviesraad vraagt zich af of de gemeente en het WerkBedrijf deze jongeren en hun problematiek voldoende in beeld hebben. Wij zouden graag actie voor deze groep terug willen zien in de uitvoeringsplannen en afspraken met het WerkBedrijf en lokale partners.

2. Het risico van het werken met focusgroepen is dat er mensen buiten de aandacht vallen. De Adviesraad wil de gemeente vragen om niemand uit te sluiten van bemiddeling en bijvoorbeeld ook maatwerk te blijven leveren voor de bijstandsgerechtigden die niet in een focusgroep vallen. Iedereen moet mee kunnen doen en kansen krijgen voor ontwikkeling.

3. De toekomstige ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum is een kans om de toegankelijkheid te vergroten. Veel inwoners ervaren een drempel wanneer de hulpvraag niet in de eigen gemeente kan worden gesteld. We vragen het college aandacht te hebben voor de ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum en in de voorbereiding de optie mee te nemen van lokale toegang.

4. Er zijn veel kansen en mogelijkheden binnen inclusie ondersteunende technologie. Technische ondersteuning kan een arbeidsbeperking weg nemen of een kwetsbare inwoner

activeren. Vertaaloortjes kunnen bijvoorbeeld de sleutel zijn in een goed gesprek. De Adviesraad wil het college vragen om de mogelijkheden van deze technologie te onderzoeken en op te nemen in de uitvoeringsplannen.

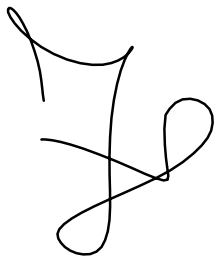
5. De samenwerking tussen organisaties, het WerkBedrijf en gemeente blijft volgens de Adviesraad belangrijk. In de contractafspraken met aanbieders (bijvoorbeeld: huishoudelijke hulp) worden vaak eisen gesteld die belemmerend werken. Neem deze belemmeringen zo veel mogelijk weg door bijvoorbeeld de taaleis op A2 te zetten in plaats van B1.

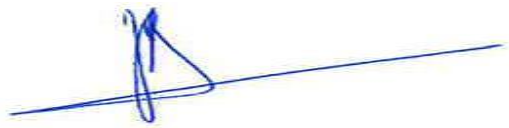
Aanvullend komt de Adviesraad tot de conclusie dat het beleidsplan vele goede intenties, open deuren en aannames bevat. Wij zijn erg benieuwd naar de nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen het WerkBedrijf en de gemeente Druten.

De werkgroep Participatie stelt voor om in het voorjaar 2024 met de betreffende beleidsmedewerkers bijeen te komen om diverse details in het uitvoeringsplan nader te bespreken. Zo blijven wij als Adviesraad op de hoogte op welke wijze de inzet door de gemeente wordt uitgevoerd om voor werkzoekenden een baan te vinden op de arbeidsmarkt en de wijze waarop het re-integratieproces verloopt.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Druten, ondertekend door:

Dhr. J. Hendrikse, voorzitter

Dhr. A. van der Meer, secretaris;

BURGER ADVIES RAAD Heumen

Secretariaat S. Menkehorst
Adres Postbus 200
6580 AZ Malden
E-mail bar@heumen.nl

ADVIES

Gemeente Heumen
t.a.v. A. van Eijken
Kerkplein 6
6581AC Malden

Onderwerp:	Concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen
Datum:	12 oktober 2023
Uw brief:	
Ons kenmerk:	155340
	Bij beantwoording datum en ons kenmerk vermelden
Behandeld door:	Sam Menkehorst

Geacht college,

We hebben in onze vergadering van 12 oktober gesproken over het concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen, met als ondertitel ‘Klaar voor nieuwe kansen!’.
Helaas zijn we niet meer inhoudelijk ambtelijk geadviseerd door mevrouw C. Hijkoop.

Advies
We zijn positief over het gepresenteerde regionale beleidskader en zijn van mening dat dit beleidskader een goede richting is voor de jaren 2024-2027. We onderschrijven de visie, missie en ambities zoals deze geformuleerd zijn in dit concept beleidskader en daaruit voortvloeiend de intensieve samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in het Rijk van Nijmegen voor een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen naar vermogen duurzaam participeert.

We hebben een aantal opmerkingen en aandachtspunten die we onderstaand graag aan u willen meegeven.

- *Informatieve bijeenkomst 14 september voor de regionale adviesraden.*
  Twee leden van de BAR woonden op 14 september de informatieve bijeenkomst voor de regionale adviesraden bij. Onze dank voor het organiseren van deze bijeenkomst.

- *Geen gezamenlijk advies van de regionale adviesraden.*
  We zijn in deze bijeenkomst tot de conclusie gekomen dat afstemming van de

verschillende adviezen door de adviesraden wenselijk is doch dat één gezamenlijk advies van de betrokken adviesraden op dit moment een brug te ver is. Vandaar dat we apart als BAR reageren.

- *Begeleiding en duurzaamheid van de uitstroom.*
  We zijn groot voorstander van een intensivering van begeleiding van WerkBedrijf. Een geïntensiveerde begeleiding die niet beperkt blijft tot 2 jaar maar flexibel en zo nodig langdurig ingezet kan worden, zodat alles op alles gezet kan worden om te komen tot duurzame plaatsingen. We hopen op deze manier dat mensen niet uit beeld raken bij een korte plaatsing en daarna weer van voren af aan moeten beginnen, met alle frustraties van dien.

- *Evaluatie*
  We willen er sterk op aandringen dat naast de Clientervaringsonderzoeken, die vaak kwantitatief van aard zijn, met de (ex)cliënten van WerkBedrijf (kwalitatieve) ook evaluatiegesprekken gehouden worden. Luister en Leer vooral van de ervaringen van hen. Hoe hebben zij het traject ervaren, hebben zij de verhouding tussen arbeidsconsulent en henzelf als gelijkwaardig ervaren?
  Het zou goed zijn als in deze gesprekken ook het ziekteverzuim (erg hoog) aan de orde komt. Waarom is het ziekteverzuim zo hoog en wat zit daar volgens hen achter, welke indicaties zijn hierin te benoemen?

- *Arbeidsbemiddeling is mensontwikkeling*
  We kunnen bovenstaand uitgangspunt alleen maar beamen. Hier hoort naar ons idee ook blijvend leren bij. Leren kan op verschillende manieren, passend bij de vraag. Naar ons idee zou naast het benaderen van werkgevers over mogelijkheden in de leertrajecten ook de personeelsvertegenwoordigingen (ondernemingsraden) een goede gesprekspartner hierin kunnen zijn. Zij zijn immers altijd in overleg met hun werkgever over opleidingstrajecten in hun onderneming.

- *Samenwerking*
  Samenwerking is een mooie ambitie op weg naar een inclusieve arbeidsmarkt en naar ons idee ook een vereiste. We zijn van mening dat juist in deze samenwerking van ondernemers, onderwijsinstellingen (MBO en VSO-scholen) en overheden een belangrijke plek gegeven moet worden aan de werkzoekenden. Zij als ervaringsdeskundigen kunnen als geen ander aangeven wat belangrijk is voor hen om te kunnen participeren.

- *Samenwerking op lokaal niveau*
  Op lokaal niveau moet naar ons idee de samenwerking ten gunste van de werkzoekende verbeterd worden. Juist de samenwerking met de participatiecoaches, schuldhulp en het kernteam en zorg en inkomen kan van grote meerwaarde zijn voor inwoners zonder werk die zichzelf vaak geconfronteerd zien met meerdere problemen op diverse leefgebieden. Ook vinden wij het een goed idee als een brede intake voor deze

werkzoekenden zo nodig ook in de eigen vertrouwde omgeving moet kunnen plaatsvinden en hoeft naar ons idee de intake niet altijd bij WerkBedrijf plaats te vinden.

- *Concretisering punt 13: 'We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.'*
  Graag zouden wij als BAR een concretisering van dit punt zien. Wat houdt dit precies in?

- *Meebewegen met de economische conjunctuur en arbeidsmarkt*
  Meebewegen met de economische conjunctuur en arbeidsmarkt lijkt heel vanzelfsprekend. Toch willen wij u vragen om bij een minder gunstige conjunctuur en arbeidsmarkt niet de focus en visie te verliezen van mensen voor wie het lastiger is om te participeren.

Tot slot verzoeken wij u dit advies ter informatie voor te leggen aan de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
Namens de Burgeradviesraad
van de gemeente Heumen

Agnes Coumans
Voorzitter

Gemeente Beuningen
t.a.v. college van Burgemeester en wethouders en

Gemeenteraad
Postbus 14
6640 AA BEUNINGEN

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN BEUNINGEN
Wij verbinden.

Datum : 19 oktober 2023
Uw kenmerk : ASD 19-10-2023
Contactpersoon : L.S.C.Statema
Advies : Arbeidsmarkt en re-integratie regio Nijmegen 2024-2027

Geacht college, geachte gemeenteraad,

De Adviesraad Sociaal Domein Beuningen heeft met veel belangstelling kennis genomen van het concept beleidskader.
Hieraan is een gedegen evaluatie van de afgelopen periode aan vooraf gegaan.
De vraagstukken worden terecht in breder sociaal maatschappelijk en economisch verband en samenhang verkend.
Er is vooronderzoek gedaan naar beïnvloedende factoren en te verwachten ontwikkelingen in de nabije toekomst.
De visie, missie en ambities worden door de ASD in grote lijnen onderschreven.
Het idee van een “Werkcentrum” wordt zeer gewaardeerd.
Daarmee worden lokale loketten ingericht en dus ‘dichter bij de mensen om wie het gaat’.
Deze loketten worden bemenst door samenwerkende ketenpartners waardoor er een ‘team’ van medewerkers ontstaat die kennis, kunde en vaardigheden beschikbaar stelt ten behoeve van arbeidsintegratie en re-integratie.
Dit is in de kern wat we uiteindelijk willen bereiken. Dit zal ertoe leiden dat ketenpartners elkaar persoonlijk kennen en vinden; er gaan korte lijnen ontstaan. In lokale loketten gaan ketenpartners actief samenwerken op basis van complexe casuïstiek. Besluitvorming wordt meer dan nu gezamenlijk gedragen en onderbouwd.
Ketenpartners gaan relevante klantinformatie delen ten behoeve van het hogere doel. Tenslotte wordt kwalitatieve en kwantitatieve toetsing ingezet.
De onderdelen van de kadernota moet uitgewerkt worden in deeltaken.

Als u ons nodig heeft:

De ASD wil graag een aantal suggesties doen voor die uitwerking.

1. Richt deze loketten zo lokaal mogelijk in. Bijvoorbeeld in de verschillende kerkdorpen als het om de gemeente Beuningen gaat. Maak gebruik van wijkcentra.
Het is van belang dat klantmanagers, of welke naam deze mensen ook gaan krijgen, hun klanten en soms systeem in hun verhaal kennen.
2. Geef één van de ketenpartners een coördinerende rol. De coördinerende rol houdt in, dat deze partij in principe opdrachtnemer is en verantwoordelijk is voor intakeprocedure, vervolg-, tussen- en eindrapportage. Aan de hand van deze rapportages zouden voorgenomen kwantitatieve en kwalitatieve evaluaties kunnen plaatsvinden. De gemeente is opdrachtverlener in dit concept.
3. Zorg voor multiple samenstelling van de lokale teams; d.w.z. naast medewerkers die gericht zijn op het matchen van werkzoekenden en kennis van bedrijven hebben, ook medewerkers van schuldhulpverlening. Het gaat in vele gevallen niet enkel om het vinden van werk, maar ook hoe mensen hun zaken administratief en financieel op orde hebben.
4. Heb oog voor invloedsfactoren als bijvoorbeeld laaggeletterdheid.
5. Overweeg samen te werken met het volwassenenonderwijs, dan wel 'korte lijnen' met het onderwijs. Reden hiervoor is dat het educatieve aspect kan bijdragen tot meer zelfvertrouwen, meer eigenwaarde en daardoor betere presentatie op de arbeidsmarkt. Je zou eraan kunnen denken dat in sommige situaties een gezamenlijk intakegesprek met klantmanager, onderwijskracht en cliënt plaatsvindt.
Richt je pijlen niet alleen op uitstroom naar werk maar ook participeren aan onderwijs (permanente educatie) zou een zinvolle tussenstap kunnen zijn.
6. Overweeg of er vrijwillige mentoren binnen een gemeente van betekenis kunnen zijn bij het helpen integreren in het arbeidsproces en/of re-integratie zoals in de ambities beschreven.
7. Zoek actieve samenwerking met gezondheidszorg instanties om in voorkomende gevallen te kijken of mensen geholpen zijn met werk als dagstructuur. In situaties kan dit bijdragen aan welbevinden en partieel herstel bevorderen.
8. Geef partijen de tijd, de ruimte en het vertrouwen dat ze bedoelde ambities gaan realiseren.
9. Beperk de 'overhead' en administratieve processen zoveel mogelijk.

Als u ons nodig heeft:

10. Beperk de overdrachtsmomenten naar andere collega's en/of ketenpartners zoveel mogelijk. Organiseer het proces zo, dat klanten door een beperkt aantal medewerkers van verschillende ketenpartners worden 'gezien'.
11. Maak duidelijk hoe besluitvorming in het proces plaatsvindt, zowel voor ketenpartners/medewerkers als klanten. Een besluit is niet voor eeuwig, maar richt evaluatiemomenten. Situaties kunnen altijd veranderen.
12. Organiseer evaluatiemomenten met cliënten en betrek hier indien nodig hun systeem bij.
13. Organiseer supervisie- en intervisie momenten en overweeg dit in te zetten 'dwars door ketens' heen. Zo kan men leren van elkaar.

Het beleidskader lijkt zich nog volledig te richten op het fulltime aan het werk krijgen van iedereen. Voor velen die om fysieke, (psycho)sociale redenen of welke redenen dan ook daar niet toe in staat zijn is meer aandacht nodig.

Bij de paragraaf Dienstverlening aan werkzoekenden wordt op de zevende regel uitgesproken dat er toegewerkt gaat worden naar *werk en participatie voor wie dat mogelijk is*. Daar kan aan toegevoegd worden *voor zover dat mogelijk is.* Veel arbeidsgehandicapten kunnen best (al dan niet betaald) werk verzetten, maar in beperkte mate: niet fulltime, en soms maar een paar uur per dag.

Ook in hoofdstuk IV over het Werkbedrijf is een nuancering nodig voor mensen die om welke reden dan ook niet in staat zijn volledige werkgelegenheid te volbrengen.

Voor die mensen is beëindigen van uitkeringsafhankelijkheid (doelstelling 3) niet realistisch. Velen van willen heel graag gedeeltelijk werken en zo eigen inkomen verwerven, maar hebben daarnaast een aanvullende uitkering nodig.

De Adviesraad is zeer benieuwd naar de uitwerking(en) van het beleidskader en wil daarbij graag meedenken.

Met vriendelijke groet,
Adviesraad Sociaal Domein Beuningen

Bert Statema

voorzitter

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN BEUNINGEN

Wij verbinden.

Als u ons nodig heeft:

Gemeente Beuningen | Van Heemstraweg 46 | Postbus 14, 6640AA Beuningen
T. 14024 | adviesraad@beuningen.nl | www.adviesraadsociaaldomeinbeuningen.nl

Nijmegen, 24 oktober 2023

Namens Jack Orsel, secretaris van de Clientenraad PW Nijmegen, het verzoek om onderstaande opmerkingen bij het Beleidskader arbeidsmarkt en re-ïntegratie 2024-2027 van mw. M. Meulman, lid van de cliëntenraad, mee te nemen in de advisering naar college en raad.
Men heeft niet kunnen komen tot een uitgewerkt advies namens de gehele cliëntenraad. Mogelijk volgt dat op een later moment.

Opmerkingen m.b.t. Concept Beleidskader arbeidsmarkt en re-ïntegratie 2024-2027

"Onze visie is dat de arbeidsmarkt plaats moet bieden voor iedereen. Werk neemt in het leven van mensen en binnen de samenleving een belangrijke plek in. Je werk maakt deel uit van wie je bent. Het bepaalt mede je identiteit, je plek in de samenleving, hoe je je kunt ontwikkelen, geeft structuur en doel, en zorgt voor sociale contacten. We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. We zetten ons sterker dan voorheen in voor een inclusieve arbeidsmarkt voor iedereen die daaraan kan bijdragen.
We zetten hier extra op in en investeren in de samenwerking met afdelingen Inkomen en Zorg van gemeenten, zorgaanbieders, sociale wijk- en buurtteams etc. We bieden om- en nascholing aan in praktische vormen die goed passen bij veel werkzoekenden: praktijkleren en programma's gericht op het aanleren van vaardigheden (skills). We behouden de intensieve inzet op zogenoemde focusgroepen: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, statushouders en inburgeraars, mensen van 55 jaar en ouder en nieuwe instroom in de bijstand.
We faciliteren werkgevers bij hun personeelsvraag door functies aan te passen en hen te adviseren over de doorstroming van hun werknemers door programma's voor Leven Lang Ontwikkelen te organiseren met onderwijsaanbieders. Daardoor komt ruimte vrij voor nieuwe werkenden."
Het werkbedrijf tot nu toe is qua werkkansen zeer mbo-gericht of lager.
Welke kansen en welke hulp biedt de gemeente en het werkbedrijf daarin de (oudere) hoger opgeleide om die identiteit bepalende baan, dat leidt tot ontwikkelmogelijkheden en werkgeluk te bemachtigen? Immers tot welke identiteit en werkgeluk wordt de hoger opgeleide veroordeeld met enkel een aanbod op MBO-niveau? De ervaring leert dat het werkbedrijf zelfs zover gaat in de inzet van activiteiten en middelen, dat deze voor de hoger opgeleide eerder contra productief werken.
Welke eigenwaarde, ontwikkelingsmogelijkheden en werkgeluk kan een hoogopgeleide ontlenen aan een baan voor laagopgeleiden? Het is immers bekend dat onder je niveau werken een gezondheidsrisico is.
De maatschappelijke cultuur, die in de oudere werknemer een financieel risico ziet, wat door subsidies als arbeidskorting nog eens onderstreept wordt, helpt ook niet in het omkeren van deze aannames.
Hoe ziet de gemeente in dat licht zich ontwikkelen, identiteit, eigenwaarde, werkgeluk en daarmee samenhangende gezondheid in een duurzame baan voor de (vooral ook oudere) hoger opgeleide? Of mag deze doelgroep genoegen nemen met 'je bent van de straat' en 'je ontmoet nog eens iemand' en 'je houdt je eigen broek op'.
Of wordt bedoeld dat de hoger opgeleide mag leren minder intelligent te worden?
Ligt het probleem eigenlijk niet meer in marktwerking en financieel risico voor de werkgever, als een hoger opgeleide niet blijkt te voldoen?

Van daaruit is begin 2023 een Human Capital Akkoord tussen de partners afgesloten voor de periode 2023-2026, waarbinnen vooral de thema's Leven Lang Ontwikkelen en Onbenut arbeidspotentieel relevant zijn voor ons arbeidsmarktbeleid.
Het is stuitend te lezen dat mensen met een uitkering onbenut arbeidspotentieel zijn. Het zegt denk ik iets over hoe gedacht wordt over de werkelijk aard van denken over menselijke waarde. De mens

is een arbeidsgrondstof…, dat aan het werk gezet moet worden om gaten in de arbeidsmarkt te vullen.

We hebben te maken met omstandigheden op de arbeidsmarkt die we in jaren niet gezien hebben: een vraag vanuit werkgevers die groter is dan het aanbod. Ook is sprake van een kwalitatieve kloof tussen vraag en aanbod.
Daarbij weten we één ding zeker: we hebben de kwaliteiten van al onze scholieren, studenten, werkenden en (potentieel) werkzoekenden nodig. Elk talent telt. Een toekomstbestendige beroepsbevolking realiseren we alleen wanneer iedereen in staat is of in staat wordt gesteld om zich een leven lang te ontwikkelen. Alle reden dus voor een aanscherping van ons arbeidsmarktbeleid.

De krapte op de arbeidsmarkt aan werknemers bevindt zich in zeer beperkte branches. Betekent dit dat ongeacht wat de talenten van een uitkeringsgerechtigde ook zijn, dat het ondergeordend is aan de vraag op de arbeidsmarkt. Hoe ziet de gemeente dit in het licht van arbeidsgeluk en gezondheid van de toekomstbestendige beroepsbevolking?
Wat wordt bedoeld met een kwalitatieve kloof?
We creëren kansen voor werkzoekenden om zich naar vermogen te ontwikkelen en mee te doen op de arbeidsmarkt. Veel mensen kunnen dat op eigen kracht, maar dat geldt niet voor iedereen. Er is een kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden. Daarom werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert.
De kloof wordt enkel gezien naar het waar de werknemer nog moet ontwikkelen. Er wordt teveel vanuit gegaan, dat het op eigen kracht geen baan bemachtigen te wijten is aan de potentieel werkzoekende, niet aan onze op winst beluste op economische principes gebaseerde maatschappij en daarmee werkgevers. Potentieel werkzoekenden, die alle sollicitatievaardigheden beheersen, een goede werkhouding en gemotiveerd zijn, worden bijvoorbeeld door het werkbedrijf voor de zoveelste maal gewoon naar een sollicitatietraining gestuurd. Om te spreken over misplaatste inzet van middelen…

Missie: We intensiveren de dienstverlening aan werkzoekenden die nu nog geen werk hebben. We maken beschikbaar werk passend en bieden scholing en begeleiding, waardoor meer werkzoekenden een (betaalde) baan vinden én behouden. We streven naar een ontschotting van regelingen, zodat voor werkzoekenden meer mogelijkheden ontstaan én het voor ondernemers eenvoudiger wordt om werkzoekenden in dienst te nemen, ook wanneer zij op afstand staan van de arbeidsmarkt. Daarbij verliezen we het onbenut arbeidspotentieel niet uit het oog. Dit is van belang om de huidige krapte op de arbeidsmarkt te verkleinen. We werken samen met ondernemers en onderwijsaanbieders en positioneren publieke uitvoeringsorganisaties WerkBedrijf en UWV in deze samenwerking. We verbeteren de onderlinge samenwerking tussen de beleidsvelden Werk, Economie en Onderwijs. Dit doen we om vraagstukken op de arbeidsmarkt aan te pakken en om een toegankelijke en professionele arbeidsmarktdienstverlening voor onze inwoners en ondernemers te realiseren.
Waar in dit verhaal is het talent en passie van de (potentieel) werkzoekende gebleven en zijn daarop gebaseerde waarde voor de samenleving?

We zorgen voor een intensiever contact en brede aandacht, meer maatwerk en langduriger begeleiding. Analoog aan de werkwijze bij project 'Doe je mee' voeren we een brede intake met iedere bijstandsgerechtigde die dat nodig heeft. We brengen alle leefgebieden in beeld: gezondheid, financiële situatie, sociale omstandigheden, opleiding etc. en gaan in op de persoonlijke interesses en motivatie van de kandidaat. Kortom: we kennen de bijstandsgerechtigde. Met een volledig beeld kunnen we vervolgens in de breedte de juiste ondersteuning inzetten en toewerken naar werk en participatie voor wie dat mogelijk is.
Wat betekent juiste ondersteuning met betrekking tot een (oudere) hoger opgeleide?

7. Omdat we bij bijstandsgerechtigden vaak problemen zien op meerdere leefgebieden, begrenzen we de duur van de dienstverlening door WerkBedrijf niet langer op twee jaar, maar houden we deze flexibel: we doen wat nodig en passend is om te komen tot duurzame plaatsingen op werk.
Wat betekent doen wat nodig en passend is en hoe wordt gemonitord dat mensen niet onmenselijk en ontkrachtend worden bejegend? Hoe gaat de uitkeringsgerechtigde dit ervaren?

10. We willen dat de dienstverlening van WerkBedrijf meebeweegt met de fluctuerende economische conjunctuur en arbeidsmarkt. Wanneer de werkloosheid weer toeneemt en daarmee de instroom in de bijstand, willen we deze groep snel bemiddelen naar werk om langdurige werkloosheid te voorkomen.
In het beleid wordt de reden van werkloosheid toename niet meegenomen. Hierdoor ligt er teveel focus op het uit de bijstand jagen.

12. In samenspraak met WerkBedrijf en UWV willen we een regionaal 'Platform' Economie starten. Mogelijk kan dit ondergebracht worden bij de Platformfunctie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen. Hier kunnen zowel beleidsmatige als operationele thema's op het snijvlak van economie en arbeidsmarkt door de gemeenschappelijke werkgeversdienstverlening van WerkBedrijf en UWV enerzijds en de teams Economie van gemeenten anderzijds worden opgepakt.
Het uitgangspunt is economisch, niet mens gericht. Hoe verhoudt zich dat tot de menselijke maat, wat zo hoog in het vaandel van de gemeente staat?

13. We stimuleren bij onze eigen HR-afdelingen de samenwerking met WerkBedrijf om vacatures beschikbaar te stellen en passend te maken voor onze eigen werkzoekenden.
Het is niet mijn ervaring dat de arbeidscoach op de hoogte is van deze vacatures. En op welk niveau en voor welke doelgroep zijn deze vacatures? In het verleden werden vanuit de denktank wel jonge net afgestudeerden (ook al zonder passende vooropleiding) op beleidsfuncties aangenomen.

Aan de hand van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) en Kritische Succes Factoren (KSF's) kunnen we de prestaties en successen in de verschillende fases van dienstverlening van WerkBedrijf monitoren.
Hoe wil de gemeente hier een transparant inzicht in verwerven, als zij kaderstellend is en het werkbedrijf zelf uitmaakt hoe zij het MGR-protocol uitvoert? Immers is het van belang om bijvoorbeeld klanttevredenheid niet alleen direct na de intake te evalueren, omdat dit een vertekend beeld geeft over de daadwerkelijke dienstverlening. Bovendien is er dan geen zicht op of het resultaat (vermindering uitkeringsgerechtigden) ook te danken is aan de juiste inzet van middelen. Wie controleert op de menselijkheid in de ingezette middelen en 'ondersteuningstraject'?

Loonkostensubsidie voor 55+, hoewel helpend om werkgevers over de streep te trekken, is denigrerend voor de 55+, geeft een verkeerdom signaal en bevestigt de vooroordelen over oudere werknemers.

Blz 24: Begeleiding moet langduriger, effectiever en intensiever? Hoe verhoudt zich dat financieel tot een lager budget voor het werkbedrijf?

Bijlage 2.
In de tabel is opgenomen 'geboorteland Nederland'. Hoe zit het met de uitkeringsgerechtigden uit een ander geboorteland? Waarom zijn deze in de tabel niet opgenomen?

Bijlage 4.
Oudere werkzoekenden hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Er is een beeld ontstaan dat ouderen ondanks een flinke dosis werk- en levenservaring, minder inzetbaar zouden zijn op de arbeidsmarkt. Ook gezien de toenemende levensverwachting past het onbenut laten van het arbeidspotentieel van ouderen niet bij een inclusieve arbeidsmarkt, al is het niet eenvoudig om de

kansen van oudere werkzoekenden op de arbeidsmarkt te verbeteren. De kans op langdurige werkloosheid is onder ouderen veel hoger dan voor andere leeftijdsgroepen. En juist die combinatie van leeftijd en een langere werkloosheidsduur maakt arbeidsbemiddeling lastig. 'Bijblijven', investeren in vaardigheden en kennis is voor deze groep cruciaal. Digitalisering en robotisering leiden ertoe dat we extra gaan investeren in na-, bijen omscholing. ***Gemeenten en WerkBedrijf gaan actief met deze groep aan de slag om te analyseren waar de mogelijkheden liggen en op zoek naar passende scholing en werk(-ervarings)plekken.***
Hoe ziet de gemeente dit voor hoger opgeleiden?
Welke onderbouwing uit onderzoeken/analyses heeft de gemeente dat voor de bijblijvende, zich levenslang ontwikkelende 55+, diens kans op de arbeidsmarkt beter is?
Een toegenomen levensverwachting betekent niet dat de kwaliteit van de gezondheid van die ouder wordende bevolking ook goed is en is daarom geen maat om de oudere werkloze als onbenut arbeidspotentieel te zien. Onderzoek wijst uit, dat de toename van levensverwachting gepaard gaat met oudere, maar zieke en zorgbehoevende mensen.

En opnieuw mis ik de waardering voor de vrijwillige inzet voor de maatschappij voor de moeilijk aan het werk komende uitkeringsgerechtigde, die vooral met betrekking tot opgeleiden waar in de markt geen vraag naar is (hoger opgeleiden ouderen) een groot werkgeluk kunnen vinden in de beter passende vrijwilligersbaan, met als 'loon' de uitkering (en vrijwilligersvergoeding). Vooropgesteld: voor hen, die daar tevreden mee zijn.
Vrijwilligerswerk wordt alleen toegestaan als betaalde arbeid niet haalbaar is. De vraag is, wanneer is dat niet haalbaar? Alleen door een handicap, ziekte of is leeftijd en hoger opgeleid zijn geen handicap in deze maatschappij?

Gemeente Berg en Dal

t.a.v. college van Burgemeester en wethouders en gemeenteraad

Datum 20 oktober 2023

Betreft: advies beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen

De Cliëntenraad Werk en Inkomen van de gemeente Berg en Dal heeft met belangstelling gekeken naar het concept beleidskader.

Alhoewel er geen gezamenlijk regionaal advies is van de verschillende advies-/cliëntenraden sluiten wij ons wel overwegend aan bij de adviezen zoals gedaan aan de gemeentes Heumen en Beuningen.

Over het algemeen is het stuk erg uitgebreid, maar wel redelijk leesbaar. De inhoud is echter belangrijker en is een beduidende stap in de goede richting. De werkzoekende wordt veel meer in het voetlicht gezet. Wat zijn zijn/haar wensen en mogelijkheden en hoe past dit bij de wensen van de werkgevers?! Hierbij wordt ook gekeken naar geestelijke gezondheid, financiën, taalvaardigheid, etc.

Tevens is belangrijk, dat de gemeente hierin een soort van spil gaat vormen, zodat er niet meerdere contactpersonen in verschillende richtingen trekken, maar dat via overleg en korte lijntjes een duidelijke strategie bepaalt kan worden voor de individuele persoon in welke vorm dan ook.

Hierbij is maatwerk nodig, aangezien wat bij de ene werkt, niet bij de andere hoeft te werken. Ook moet er zorgvuldig gekeken worden, wanneer iemand in staat is om te gaan werken, vooraf zijn wellicht nog andere hobbels, zoals financiële problemen of problemen met taal en/of laaggeletterdheid, aan te pakken. En wanneer het zover is, dient gekeken te worden of uren bijvoorbeeld opgebouwd moeten worden of dat iemand rechtstreeks aan het werk kan.

Ook dient er monitoring plaats te vinden na het vinden van werk, om te voorkomen dat werkzoekenden in de verkeerde baan belanden en na een bepaalde tijd weer uitstromen en een uitkering moeten aanvragen. Dit geeft tevens de mogelijkheid om beleid en uitvoering beter te evalueren via de meningen van de werkzoekenden. Hoe hebben zij de hulp ervaren? Zijn daarbij op-/aanmerkingen? Wat kan beter? Etc.

Concluderend adviseert de Cliëntenraad Werk en Inkomen het stuk goed te keuren en met enige regelmaat de voortgang te monitoren en te evalueren, opdat opduikende hobbels weggestreken kunnen worden.

Met vriendelijke groet,

Cliëntenraad Werk en Inkomen gemeente Berg en Dal

JJAJ Wildenberg Jeroen

	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Wijchen	Mook en Middelaar
Opmerkingen							
1. Mismatch arbeidsmarkt	Kijk breed naar de werkzoekende en heb aandacht voor de wensen van de werkgever.	Heb oog voor belangrijke randvoorwaarden zoals laaggeletterdheid.					Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
2. Samenwerken netwerk		Werk samen met volwassenonderwijs en gezondheidszorg.		Betrek ervaringsdeskun-digen in de diverse samenwerkingen.			Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
3. Dienstverlening	De contactpersoon van de gemeente als spil in het netwerk. Zet een duidelijke strategie neer dmv korte lijnen en overleg. Denk aan budget beheer, scholing enz.	Richt dienstverlening zo lokaal mogelijk in. Denk ook aan out-of-the-box werk- en ontmoetingsplekken.	Aandacht voor jongeren.	Houd mensen ook in beeld na een kortdurende plaatsing.	Heb aandacht voor hoger opgeleiden en functies die bij hun niveau passen.	Bij werkgevers meer nadruk leggen op voordelen van mensen uit PW.	Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
	Zorg voor maatwerk en monitoring nadat iemand aan het werk is.	Creëer multidisciplinaire teams die een breed aanbod aan expertises vertegenwoordigen, en wijs een ketenpartner aan voor een coördinerende rol die zorgt voor een gestroomlijnde samenwerking.	Sluit niemand uit van dienstverlening	Werk zoveel mogelijk op gemeentelocatie bij integrale samenwerking.	Heb aandacht voor werkgeluk, talent en passie van de werkzoekende. Verdiep je in de oorzaken van werkloosheid. Heb aandacht voor menselijkheid en waardigheid.		
		Overweeg of vrijwillige mentoren binnen de gemeenten kunnen bijdragen bij het re-integratieproces.	Lokale toegang bij een toekomstig Regionaal WerkCentrum				
	Belangrijk dat de mening van de werkzoekende gehoord wordt in bv een evaluatie van de dienstverlening.	Organiseer evaluatiemomenten met clienten en supervisiemomenten met medewerkers.					

	Berg en Dal	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Wijchen	Mook en Middelaar
		Beperk de overdrachtsmoment en tussen collega's.					
4. Overig	Geen	Beperk de overhead en administratieve processen.	Houd aandacht voor moderne hulpmiddelen bij arbeidsbeper-kingen.	Voer als onderdeel van evaluatie-onderzoeken gesprekken met (ex)clienten WerkBedrijf.	Waardeer vrijwilligerswerk en geef hier ruimte voor.	Meer mensen bij gemeenten plaatsen.	Adviesraad Mook en Middelaar heeft geen advies gegeven.
		Geef partijen de tijd, ruimte en vertrouwen die nodig zijn voor goede resultaten.	Houd rekening met beperkingen bij aanbestedingen.	Betrek personeelsvertegen-woordigingen van bedrijven bij Blijvend Leren.		Sociale werkplaats weer herstellen voor mensen met een afstand tot arbeidsmarkt.	
				Houd ook aandacht voor de focusgroepen bij een andere conjunctuur.		Duurzame uitstroom is langer dan 0,5 jaar.	

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Huub van Nijnatten
t 088 432 7322
ons kenmerk
Z/23/144439

Cliëntenraad Participatiewet Wijchen
Kraaijenberg 7151
6601 SM WIJCHEN

datum 28 november 2023
onderwerp Uw advies op het 'arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid'
verzonden

Beste leden van de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen,

Op 7 september 2023 stuurden wij u het concept beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie Rijk van Nijmegen '24-'27 '*Klaar voor nieuwe kansen!*' toe, met het verzoek om hierop uiterlijk 20 oktober 2023 een reactie te geven. Wij organiseerden op 14 september 2023 een informatiebijeenkomst voor (vertegenwoordigers van) alle cliëntenraden in de regio om het beleidskader toe te lichten en vragen te beantwoorden. De Cliëntenraad Participatiewet Wijchen was hierbij met twee vertegenwoordigers aanwezig, evenals de Wmo-raad uit onze gemeente. Wij ontvingen uw advies op 18 oktober. Hartelijk dank hiervoor. Van de Wmo-raad hebben wij geen reactie meer ontvangen.

Reacties cliëntenraden overige gemeenten
De adviesraden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Nijmegen hebben eveneens een advies uitgebracht over het beleidskader Arbeidsmarkt. De gemeente Mook en Middelaar heeft zich onthouden van een advies. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van alle uitgebrachte adviezen.

In deze brief reageren wij op de uitgebrachte adviezen. De colleges van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Nijmegen zullen dezelfde brief aan hun cliëntenraad verzenden. Het gaat immers om een regionaal beleidskader, waarvoor wij in de uitgebrachte adviezen de gemeenschappelijkheden zoeken en in regionaal verband reageren.

Uitgebrachte adviezen
We hebben alle adviezen in de bijlage samengevat en gerubriceerd naar de thema's Mismatch arbeidsmarkt, Samenwerken netwerk, Dienstverlening en Overig.

Mismatch arbeidsmarkt
Brede aandacht voor de werkzoekende is een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid en wordt onderschreven. Wij willen hieraan toevoegen dat we werkgevers daarnaast hard nodig hebben om mensen een duurzame plek te bieden. Het gaat om een passende balans in de dienstverlening aan werkzoekende én werkgever. Gezien de huidige

omstandigheden op de arbeidsmarkt zal die balans vaker verschuiven in de richting van de ontwikkeling van de werkzoekende.

Dienstverlening
We zien dat de meeste adviezen gaan over de dienstverlening, zoals aandacht voor een lokale en een brede aanpak. Het komt vooral neer op de praktische uitwerking van het beleidsuitgangspunt 'intensiveren dienstverlening' en extra aandacht voor bepaalde groepen.
De genoemde punten onderschrijven wij o.i. in ons nieuwe beleid en werken we nader uit in de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf, het Informatieprotocol van de MGR en in een uitvoeringsagenda, die volgen na besluitvorming over het Beleidskader. Daarmee willen we de beoogde uitvoering van het nieuwe beleid in de praktijk bij WerkBedrijf en gemeente borgen.

Samenwerking netwerk
Het betrekken van cliënten/ervaringsdeskundigen (ook bij nazorg) en zorgaanbieders is in het kader van samenwerken een belangrijke aanbeveling en verwerken we bij de nadere invulling van de Dienstverleningsovereenkomst van gemeenten met WerkBedrijf.

Overig
In deze categorie lopen de adviezen sterk uiteen. Ze gaan echter met name over uitvoering van het beleid en krijgen waar mogelijk een vervolg in de uitvoeringsagenda.

Conclusie
We zien in de adviezen van de cliëntenraden geen aanleiding om beleidsmatige aanpassingen te doen in het beleidskader. Het voorgestelde beleid wordt o.i. op de hoofdlijnen ondersteund; wel worden aandachtspunten meegegeven. Die nemen we mee in de Dienstverleningsovereenkomst, het Informatieprotocol dan wel onze uitvoeringsagenda.

Wij voegen alle uitgebrachte adviezen van de Cliëntenraden toe aan het voorstel voor de gemeenteraden, die in december 2023 een besluit nemen over het beleidskader.
We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.M. Hendrix
gemeentesecretaris

R.D. Helmer - Englebert
burgemeester

CC Wmo-raad Wijchen

Motie

Perspectief voor iedereen!

Deze motie hoort bij
144439 Arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
D66, Miranda Muller

Mede indiener:
Kernachtig Wijchen, Annemarie Driessen
PvdA, Katja Jamin
GroenLinks, Henry Tiemessen

Motienummer
1.

Verzoek aan het college van B & W

1. Een integraal plan van aanpak uit te werken hoe (kwetsbare) werkenden ondersteund kunnen worden naar een structurele financieel zelfredzame arbeidsmarktpositie en hoe kwetsbare werkenden vroegtijdig van werk naar werk kunnen worden bemiddeld om uitval door o.a. burn-out te voorkomen. In dit plan van aanpak in ieder geval het volgende mee te nemen:
    a. Samenwerking vanuit het Werkbedrijf met werkgevers die investeren in talent, vakbonden, onderwijsinstellingen zoals de ROC's, de HAN en de Radboud Universiteit en gemeenten.
    b. Het ontschotten van publieke en private (scholings)middelen.
    c. Het tegengaan van versnippering en het verbinden van bestaande arbeidsmarktinstrumenten. Denk hierbij aan coaching, om- op- en bijscholing, begeleiding en matching. Met als doel een "loopbaanpad" voor kwetsbare werkenden.
    d. Hierbij mee te nemen hoe deze instrumenten toegankelijk gemaakt kunnen worden voor 'kwetsbare' werkenden en hoe deze mensen bereikt kunnen worden.
    e. Het versterken van de samenhang en verbinding met andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals Economie en Armoedebestrijding.

2. Dit plan in Q4 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad.

3. Na vaststelling van het plan van aanpak door de gemeenteraad het plan van aanpak op te nemen in de dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en de module Werkbedrijf van de MGR.

Aanleiding

Het voorgestelde regionaal beleidskader "Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen *'Klaar voor nieuwe kansen'"* staat een duidelijke koerswijziging voor van werkgevers centraal naar werkzoekenden (en breder) centraal. In het kader van de ontwikkelingen rondom het regionaal mobiliteitsteam, het regionaal werkcentrum, de Regionale Tafel Arbeidsmarkt en de human capital agenda staat deze dienstverlening al genoemd. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft arbeidsmarktregio's een opdracht gegeven om toe te werken naar één samenwerkingsverband met één overzichtelijke structuur in de regio Rijk van Nijmegen (werktitel: Regionaal werkcentrum) dat dienstverlening biedt aan werkenden, werkzoekenden en werkgevers.
De noodzaak om deze dienstverlening verder uit te werken in een plan van aanpak is:

1. Groter geworden door het toenemende aantal werkenden dat steeds moeilijker rondkomt. Denk onder andere aan werkende armen, flex- en platformwerkers, (schijn)zelfstandigen, en arbeidsmigranten. Dit blijkt o.a. uit het feit dat 40% van de huishoudens die een beroep doet op een Wijchense regeling geen bijstandsuitkering heeft.
2. Uitval door onder andere burn-out te voorkomen door werkenden vroegtijdig van werk naar werk te begeleiden.

Beoogd effect

Te komen tot een plan van aanpak waarmee ten eerste (kwetsbare) werkenden efficiënt en effectief ondersteund worden naar een structurele financiële zelfredzame positie, waarin met een baan genoeg wordt verdiend en ten tweede dat werkenden vroegtijdig van werk naar werk worden begeleid om uitval door o.a. burn-out te voorkomen.

Argumenten

1.1 Het hebben van een fulltime baan (met een loon gebaseerd op minimaal het wettelijk minimumloon) in Nederland zou voldoende moeten zijn om financieel rond te komen en geen beroep te hoeven doen op armoederegelingen.
Volgens het rapport 'Als werk weinig opbrengt' van het Sociaal Cultureel Planbureau is dit allang niet meer het geval.[1]

1.2 *Het organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening is voor zowel werkgevers als werknemers, werkenden en werkzoekenden waardevol en kan de regionale economie versterken.*
Het organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening is ambitie 3 van het beleidskader. Deze ambitie is niet verder geconcretiseerd met een plan van aanpak en biedt bovendien geen sluitende dienstverlening aan kwetsbare werkenden.[2]

1.3 Partijen in de Regionale Tafel Arbeidsmarkt hebben de wens uitgesproken met elkaar verder te bouwen aan een goed werkende arbeidsmarkt in het Rijk van Nijmegen.

[1] Position_paper_SCP_t.b.v._hoorzitting_rondetafelgesprek_Werkende_armen_d.d._7_maart_2019.pdf
[2] 6 vragen over (hulp aan) werkende armen | SER

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5337
Extern Zaak ID	Z/23/146722
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.4
Titel	146722 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Voppel, Marlon
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	088-4327277

Bijlagen
146722 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN
Bijlage 1 - Ontwerp Wijzigingsbesluit GR ODRN
Bijlage 3 - Geconsolideerde tekst wijzigingen GR ODRN
Bijlage 2 - Onderbouwing wijzigingen GR ODRN

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Nijmegen een zienswijze naar voren te brengen waarmee aan het college kenbaar wordt gemaakt dat:

- het wijzigingsbesluit geen grondslag voor de oprichting van een raadsadviescommissie hoeft te bevatten;
- het nut en noodzaak van een raadsadviescommissie separaat en op latere termijn onderzocht kan worden;
- voor het overige kan worden ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit.

Besluit (Geamendeerd aangenomen met aangepast besluit)

De gemeenteraad besluit:

~~1. op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Nijmegen een zienswijze naar voren te brengen waarmee aan het college kenbaar wordt gemaakt dat:~~

~~- het wijzigingsbesluit geen grondslag voor de oprichting van een raadsadviescommissie hoeft te bevatten;~~

~~- het nut en noodzaak van een raadsadviescommissie separaat en op latere termijn onderzocht kan worden;~~

~~- voor het overige kan worden ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit.~~

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN) geen zienswijze naar voren te brengen.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/146722

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad besluit:

1. op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Nijmegen een zienswijze naar voren te brengen waarmee aan het college kenbaar wordt gemaakt dat:
   - het wijzigingsbesluit geen grondslag voor de oprichting van een raadsadvies-commissie hoeft te bevatten;
   - het nut en noodzaak van een raadsadviescommissie separaat en op latere termijn onderzocht kan worden;
   - voor het overige kan worden ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet, daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen zelf verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen, uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
dd-mm-yyyy	Besluit

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*
Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:

- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het (al dan niet) instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;
- aanpassen termijnen jaarrekening en begroting.

1.2 *Het ontwerp wijzigingsbesluiten is tot stand gekomen met input van (een afvaardiging) van de raden uit de regio en in samenspraak met de samenwerkingsorganisatie.*
Op 12 december 2022 is tijdens een regionale informatiebijeenkomst een toelichting gegeven op de wijzigingen van de Wgr. Vervolgens heeft op 27 maart 2023 een regionale raadsbijeenkomst plaatsgevonden waar met raadsleden en vertegenwoordigers van colleges varianten zijn besproken. Dit heeft geresulteerd in een uitgangspuntennotitie die kort tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 17 april 2023 is gedeeld en toegelicht. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de ontwerp wijzigingsbesluiten. Omdat dit samenwerkingsverband een andere schaal kent dan die van het RvN, is ook de input vanuit de provincie meegenomen.

In de bijlagen bij dit voorstel treft u een overzicht aan van de wijzigingen. Hierbij is elk onderdeel onderbouwd waarbij is aangegeven of de input van de raden tijdens de raadssessie op 27 maart 2023 al dan niet is overgenomen. Voor de ODRN is de input volledig overgenomen.

Tegenargumenten en risico's
1.1 *Het besluit om een raadadviescommissie in te stellen kan ook later worden genomen.*
Tijdens de raadwerkbijeenkomst van 27 maart is de wens uitgesproken om een raadsadviescommissie op te richten. Dit is opgenomen in de regeling. Het is echter zeer de vraag of een raadsadviescommissie van toegevoegde waarde kan zijn. De ODRN heeft geen raadsbevoegdheden en is geen beleidsrijke samenwerking. Een raadsadviescommissie is geen noodzakelijke voorwaarde voor het jaarlijks afstemmen van een zienswijze op een ontwerp begroting. Afstemming van zienswijzen kan ook op andere wijze plaatsvinden, zoals via de griffie. Ook kan op incidentele basis een regionale raadsbijeenkomst worden georganiseerd.
Het is verstandig om een verdieping op dit onderwerp uit te voeren alvorens over te gaan tot instelling van een raadsadviescommissie. Mocht blijken dat een raadsadviescommissie van toegevoegde waarde is, dan kunnen de gemeenteraden en provinciale staten hiertoe alsnog besluiten. Een grondslag in de regeling is hiervoor niet nodig.

Financiële gevolgen
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Communicatie
Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden. Hierbij nemen we ook de inbreng vanuit de provincie mee.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Pas daarna kan college het wijzigingsbesluit vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Algemeen Juridische Zaken: positief

Bijlagen
1. Ontwerp-wijzigingsbesluit
2. Onderbouwing van de wijzigingen;
3. geconsolideerde regeling met wijzigingen zichtbaar.

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen 2023

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen

Gelet op de uitgebrachte zienswijzen

Gelet op het bepaalde in artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de verkregen toestemming van de raad van de gemeente Wijchen

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging tot aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

Artikel I Wijziging regeling

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen wordt als volgt gewijzigd:

A.

Overwegingen

De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere de Omgevingswet, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.

B.

Artikel 1, eerste lid, onder a, komt te luiden:

basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit;

C.

Artikel 1, eerste lid, onder b, komt te luiden:

bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;

D.

Artikel 1, eerste lid, onder d, komt te luiden:

Complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe activiteiten zijnde:

- vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of
- milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is;
- overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;

E.

Artikel 1 lid 1 sub n

Vervalt

F.

Na sub o, artikel 1, eerste lid, wordt een nieuw sub toegevoegd, luidende:

Sub p: Gelders stelsel: samenwerking van alle Gelderse omgevingsdiensten in de provincie Gelderland waarbij onderlinge afspraken worden gemaakt over het beleggen van taken.

G.

Art. 1, vierde lid, komt te luiden:

4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;
- activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2);
- activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet;
- agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten;
- activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);

- activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie;

- activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie.

H.

Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

I.

Artikel 5, eerste lid komt te luiden:

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam.

Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.

J.

Artikel 16, vierde lid:

Vervalt.

K.

Artikel 16, achtste lid komt te luiden:

Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

L.

Artikel 18, tweede lid, komt te luiden:

Het dagelijks bestuur is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.

M.

Artikel 18, derde lid, komt te luiden:

Het dagelijks bestuur stelt de arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam vast.

N.

Artikel 21:

Vervalt.

O.

Artikel 22 nieuw

Artikel 22 Openbaar lichaam ten opzichte van deelnemers

1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers steeds kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk twee van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.

2. Het algemeen bestuur stelt hiertoe een informatieprotocol op waarin opgenomen wordt op welke wijze en hoe frequent bepaalde informatie ter beschikking wordt gesteld.

P.

Hernummering artikel 22 (oud) in 22A

Q.

Artikel 24A nieuw

Artikel 24A Uitbrengen van zienswijzen

1. Voorafgaand aan het nemen van de in het derde lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de raden en staten van de deelnemers gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen.

2. Als op grond van het eerste lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, dan stelt het dagelijks bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de raden en staten en, indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, het algemeen bestuur van het

openbaar lichaam schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

3. De raden en staten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen over besluiten – naast de wettelijke verplichte - van groot financieel en politiek belang waaronder in ieder geval begrepen de kadernota, het concept-jaarverslag (waaronder de jaarrekening), het informatieprotocol, de periodieke evaluatie en een van de regeling afwijkende uittredingsregeling.

R.

Artikel 24B nieuw

Artikel 24B Participatie ingezetenen en belanghebbenden

1. Ingezetenen van de deelnemers en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemers gebruikelijke wijze.

2. Het algemeen bestuur kan besluiten hiervan af te wijken.

S.

Artikel 24C nieuw

Artikel 24C Gemeenschappelijke adviescommissie

1. Er is een gemeenschappelijke adviescommissie overeenkomstig artikel 24a van de wet.

In deze commissie hebben zitting de door de raden en staten aangewezen vertegenwoordigers.

2. Het algemeen bestuur regelt in ieder geval de bevoegdheden, de thema’s, taken en werkwijze van de in dit artikel genoemde commissie.

T.

Artikel 24D nieuw

Artikel 24D Evaluatie

1. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van het openbaar lichaam.

2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.

3. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze waarop de evaluatie plaatsvindt.

4. Het algemeen bestuur kan bepalen dat een aanvullende (tussentijdse) evaluatie plaatsvindt die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijnen.

U.

Hoofdstuk invoegen boven artikel 26:

Hoofdstuk 7A Samenwerking Gelders stelsel

V.

Artikel 26 titel komt te luiden:

Artikel 26. Samenwerking tussen omgevingsdiensten

1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.

2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.

3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten.

W.

Artikel 27 komt te luiden:

Artikel 27 Inhoud Begroting

1. De begroting heeft betrekking op een boekjaar dat gelijk is aan een kalenderjaar.

2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemers opgestelde begrotingsrichtlijnen.

3. De ontwerpbegroting wordt opgesteld volgens de daarvoor geldende wet- en regelgeving en geeft tenminste inzicht in:

a. de programma’s;

b. de formatie, die nodig is om deze programma’s uit te voeren;

c. de kosten van de uitvoering van deze programma’s;

d. de financiële bijdragen van de deelnemers aan het openbaar lichaam over het begrotingsjaar;

e. het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het overzicht van de overhead.

X.

Artikel 27A nieuw

Artikel 27A Procedure Begroting

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.

2. De deelnemers kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden onder gelijktijdige verzending van de reactie op de zienswijzen aan de deelnemers.

3. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden en Staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

4. Uiterlijk 10 september van elk jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt stelt het algemeen bestuur de begroting met inachtneming van de uitgebrachte zienswijzen vast.

5. Het besluit tot vaststelling van de begroting behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

6. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden en staten van de deelnemers, die terzake bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch uiterlijk 15 september voorafgaande aan het jaar waar de begroting voor dient aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

8. Artikel 27 de leden 1 tot en met 9 zijn overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting met uitzondering van de in de leden vermelde data.

9. Een actualisatie van de begroting wordt door het algemeen bestuur vastgesteld zonder de toepassing van de procedure, genoemd in het eerste tot en met zevende lid.

Y.

Artikel 28 komt te luiden:

Artikel 28 Jaarverslag (incl Jaarrekening)

1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 15 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.

2. Artikel 27A leden 1, 2 5 en 6 van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat er geen zienswijzen over de Jaarrekening kunnen worden ingediend bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

3. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. .

4. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

5. In de rekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.

6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening met inachtneming van artikel 29.

Z.

Artikel 33 komt te luiden:

Artikel 33 Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.

2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari.

3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:

   a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;

   b. juridische en organisatorische consequenties;

   c. de financiële gevolgen van de uittreding.

4. Bij de bepaling van uittreedsom worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen.

5. De raming en berekening van de financiële gevolgen worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend waren op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.

6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.

7. Het algemeen bestuur wijst een onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.

8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.

9. Indien het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord kunnen komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke externe deskundige (aangewezen op de in lid 7 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.

10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding, de uittreedsom, worden door de uittredende deelnemer gedragen.

11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.

12. Het dagelijks bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.

13. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een afwijkende uittredingsregeling. Artikel 24A is van toepassing op een dergelijk besluit.

AA.

Artikel 38 komt te luiden:

1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.

2. Gedeputeerde staten dragen zorg voor bekendmaking van de geconsolideerde tekst in het Provinciaal blad van Gelderland.

Artikel II Inwerkingtreding

A.

Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 juli 2024.

Aldus besloten door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen op <DATUM>, met toestemming van de raad van de gemeente Wijchen gegeven op <DATUM>.

Onderbouwing wijzigingen ODRN a.g.v. de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

	Oud artikel	**Nieuw artikel**	**Onderbouwing**
Actieve informatie-plicht	-	**Artikel 22 Openbaar lichaam ten opzichte van deelnemers** **1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers steeds kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk twee van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.** **2. Het algemeen bestuur stelt hiertoe een informatieprotocol op waarin opgenomen wordt op welke wijze en hoe frequent bepaalde informatie ter beschikking wordt gesteld.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen. NB. het huidige artikel 22 wordt artikel 22A.
zienswijzen	-	**Artikel 24A Uitbrengen van zienswijzen** **1. Voorafgaand aan het nemen van de in het derde lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de raden en Staten van de deelnemers gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen.** **2. Als op grond van het eerste lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, dan stelt het dagelijks bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de raden en Staten en, indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, het algemeen bestuur van het openbaar lichaam schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.** **3. De raden en Staten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen over besluiten – naast de wettelijke**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen.

		verplichte - van groot financieel en politiek belang waaronder in ieder geval begrepen de kadernota, het concept-jaarverslag (waaronder de jaarrekening), het informatieprotocol, de periodieke evaluatie en een van de regeling afwijkende uittredingsregeling.	
Participatie	-	**Artikel 24B Participatie ingezetenen en belanghebbenden** **1. Ingezetenen van de deelnemers en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemers gebruikelijke wijze.** **2. Het algemeen bestuur kan besluiten hiervan af te wijken.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen.
adviescommissie	-	**Artikel 24C Gemeenschappelijke adviescommissie** **1. Er is een gemeenschappelijke adviescommissie overeenkomstig artikel 24a van de wet.** **In deze commissie hebben zitting de door de raden en Staten aangewezen vertegenwoordigers.** **2. Het algemeen bestuur regelt in ieder geval de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit artikel genoemde commissie.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen.

Evaluatie	-	**Artikel 24D Evaluatie** **1. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van het openbaar lichaam.** **2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.** **3. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze waarop de evaluatie plaatsvindt.** **4. Het algemeen bestuur kan bepalen dat een aanvullende (tussentijdse) evaluatie plaatsvindt die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijnen.**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 overgenomen.

Financiële procedure	***Artikel 27. Begrotingsprocedure*** *1. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden en staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.* *2. Het besluit tot vaststelling van de begroting behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.* *3. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.* *4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bedrag opgenomen.* *5. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemers opgestelde begrotingsrichtlijnen.* *6. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.*	**Artikel 27 Inhoud Begroting** **1. De begroting heeft betrekking op een boekjaar dat gelijk is aan een kalenderjaar.** **2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemers opgestelde begrotingsrichtlijnen.** **3. De ontwerpbegroting wordt opgesteld volgens de daarvoor geldende wet- en regelgeving en geeft tenminste inzicht in:** **a. de programma's;** **b. de formatie, die nodig is om deze programma's uit te voeren;** **c. de kosten van de uitvoering van deze programma's;** **d. de financiële bijdragen van de deelnemers aan het openbaar lichaam over het begrotingsjaar;** **e. het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het overzicht van de overhead.** **Artikel 27A Procedure Begroting** **1. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.** **2. De deelnemers kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden onder gelijktijdige verzending van de reactie op de zienswijzen aan de deelnemers.** **3. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt**	Wijziging op verzoek van de ODRN. Het huidige artikel 27 is ter verduidelijking gesplitst in een artikel 27 dat ingaat op de inhoud van de begroting en een artikel 27A dat ingaat op de procedure tot vaststelling van de begroting. De begroting is gebaseerd op de wettelijke regels. In lid 2 wordt nadrukkelijk verwezen naar de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen (BRN-richtlijnen) die gelden voor het opstellen van de begroting zoals die bestaan in de regio Nijmegen. Tevens geeft lid 3 kort aan wat minimaal in de Begroting dient te zijn opgenomen. De procedure afspraken zijn vanwege de wijziging van de Wgr uit 2022 enigszins aangepast met name op het onderdeel van het inbrengen van zienswijzen en de termijn waarop de begroting mag worden vastgesteld (12 weken nadat deze aan de raden en Staten van de deelnemers is opgestuurd voor zienswijzen). Nadrukkelijk is tevens bepaald dat voordat een besluit wordt genomen een reactie op de ingebrachte

	7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. *8. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.* *9. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus aan de minister.* *10. Een actualisatie van de begroting wordt door het algemeen bestuur vastgesteld zonder de toepassing van de procedure zoals omschreven in artikel 27 de leden 1 tot en met 9.* *11. Artikel 27 de leden 1 tot en met 9 zijn overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting met uitzondering van de in de leden vermelde data*	**niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden en Staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.** **4. Uiterlijk 10 september van elk jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt stelt het algemeen bestuur de begroting met inachtneming van de uitgebrachte zienswijzen vast.** **5. Het besluit tot vaststelling van de begroting behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.** **6. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden en staten van de deelnemers, die terzake bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.** **7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch uiterlijk 15 september voorafgaande aan het jaar waar de begroting voor dient aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.** **8. Artikel 27 de leden 1 tot en met 9 zijn overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting met uitzondering van de in de leden vermelde data.** **9. Een actualisatie van de begroting wordt door het algemeen bestuur vastgesteld zonder de toepassing van de procedure, genoemd in het eerste tot en met zevende lid.**	zienswijzen moet zijn verzonden aan de deelnemers. Tevens is de datum voor het inzenden aan het ministerie BZK aangepast aan de nieuwe datum uit de Wgr. Tenslotte is de volgorde van de leden wat aangepast zodat deze beter aansluiten bij het feitelijk verloop van de procedure.

uittreding	**Artikel 33. Uittreding** 1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer, *doch niet eerder dan na vijf jaar na de eerste inwerkingtreding van de regeling.* *2. Het besluit tot uittreding wordt niet later genomen dan een jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari.* *3. Uittreding is slechts mogelijk onder de voorwaarde dat tussen het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer voor de resterende financiële verplichtingen van de uittredende deelnemer een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten.* *4. Over de vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid wordt besloten door het algemeen bestuur. Het besluit inzake de vaststellingsovereenkomst behoeft een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.* *5. Het dagelijks bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.*	**Artikel 33 Uittreding** 1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer. **2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari.** **3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:** **a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;** **b. juridische en organisatorische consequenties;** **c. de financiële gevolgen van de uittreding.** **4. Bij de bepaling van uittreedsom worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen.** **5. De raming en berekening van de financiële gevolgen worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend waren op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.** **6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het**	Inbreng d.d. 27 maart 2023 deels overgenomen. De procedure en de wijze van het bepalen van de uittreedsom zijn opgenomen. In tegenstelling tot de inbreng is geen mogelijkheid voor het AB opgenomen om bij unanimiteit van de afspraken in de artikel 33 van de regeling, af te wijken. Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan vanwege de verplichte deelname voor de basistaken (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is in de wetswijziging dat in de GR het door de deelnemers geregeld moet worden. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het algemeen bestuur. Afspraken over de uittreding worden uiteindelijk vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een omgevingsdienst, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bijvoorbeeld bij een herindeling aan de orde zijn als

		voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer. **7. Het algemeen bestuur wijst een onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.** **8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.** **9. Indien het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord kunnen komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke externe deskundige (aangewezen op de in lid 7 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.** **10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding, de uittreedsom, worden door de uittredende deelnemer gedragen.** **11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.** **12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.** **13. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een afwijkende uittredingsregeling. Artikel 24A is van toepassing op een dergelijk besluit.**	een deelnemer hierdoor bij een andere omgevingsdienst ondergebracht wordt. De financiële gevolgen voor een omgevingsdienst kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Die zijn opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de omgevingsdienst en niet in de GR tekst.

Onderbouwing wijzigingen ODRN a.g.v. inwerkingtreding Omgevingswet, overige wetgeving afspraken inzake Gelders Stelsel.

Oud artikel	Nieuw artikel	onderbouwing
Overwogen hebbende dat - De deelnemers bevoegdheden uit oefenen op grond van onder andere *de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)*, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	**Overwegingen** De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere **de Omgevingswet**, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet.
Artikel 1, eerste lid, onder a: basistaken: taken bedoeld in artikel *7.1 van het Besluit omgevingsrecht;*	Artikel 1, eerste lid, onder a: basistaken: taken als bedoeld in artikel **13.12 van het Omgevingsbesluit;**	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet.
Artikel 1, eerste lid, onder b: bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere *regionale uitvoeringsdiensten* in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;	Artikel 1, eerste lid, onder b: bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere **omgevingsdiensten** in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;	Regionale uitvoeringsdiensten wordt vervangen door omgevingsdiensten.
Artikel 1, eerste lid, onder d: complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde: • vergunningplichtige *inrichtingen* als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als	Artikel 1, eerste lid, onder d: Complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe activiteiten zijnde: • vergunningplichtige **milieubelastende activiteiten** die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet.

bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of • *inrichtingen* waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is *als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of* • overige *inrichtingen* onder provinciaal bevoegd gezag;	2009; of • **milieubelastende activiteiten** waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is; • overige **milieubelastende activiteiten** die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;	
Artikel 1 lid 1 sub n *BRIKS-taken: de taken op het terrein van Bouwen, Ruimtelijke ordening, Inritvergunningen, Kappen en Slopen;*	Vervalt -	Onder de Omgevingswet bestaat dit begrip niet meer.
-	Artikel 1, lid 1 sub p: **Gelders stelsel: samenwerking van alle Gelderse omgevingsdiensten in de provincie Gelderland waarbij onderlinge afspraken worden gemaakt over het beleggen van taken.**	Voor de definitie is aangesloten bij de reeds bestaande tekst in de overweging over het stelsel. Het begrip Gelders Stelsel komt een paar keer voor in de regeling en ter verduidelijking is dit begrip toegevoegd aan de definities.
Artikel 1, vierde lid: Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige *inrichtingen* die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • *inrichtingen, die uitsluitend onder* de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 *vallen;*	Art. 1, vierde lid: Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige **milieubelastende activiteiten** die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • **het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in** de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet. In plaats van inrichtingen worden nu de activiteiten vermeld.

• *inrichtingen* bestemd *voor* cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • rangeerterreinen (SBI 491,492.2); • trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet; • *agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting;* • *inrichtingen met* een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen; • rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.	• **activiteiten ten behoeve van** cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • **het exploiteren van een** rangeerterrein (SBI 491, 492.2); • **activiteiten ten behoeve van** trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet; • **agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten**; • **activiteiten met** een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • **activiteiten met betrekking tot** betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie; • **activiteiten met betrekking tot** rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie.	
Artikel 4, eerste lid: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in *artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht* onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	Artikel 4, eerste lid: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in **artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit** onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet. De vermelding van het onderbrengen van een bepaalde taak bij ODRN door de provincie Gelderland betreft die van de Brzo-inrichtingen (Onder de

		Omgevingswet Seveso te noemen). ODRN is door de Rijksoverheid aangewezen als 1 van de 6 Brzo-diensten in Nederland.
Artikel 5, eerste lid Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering *onderbrengen bij het openbaar lichaam van overige taken in het omgevingsrecht, waaronder in ieder geval begrepen de overige milieu taken niet vallend onder het basistakenpakket, BRIKS-taken, taken betreffende de Huisvestingswet, Leegstandswet, Monumentenwet en Algemene plaatselijke verordening met betrekking tot de leefomgeving dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving* .	Artikel 5, eerste lid: Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering **van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam.** **Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.**	Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de termen gerelateerd aan de Wabo vervangen door de nieuwe termen gerelateerd aan de Omgevingswet. Een aantal overige wetten blijft vooralsnog bestaan en daarom zijn deze ook blijven staan naast de Omgevingswet.
Artikel 16, vierde lid: *Van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 14, tweede lid, van de wet om leden van het dagelijks bestuur aan te wijzen van buiten de kring van het algemeen bestuur wordt niet eerder gebruik gemaakt dan na twee jaren na inwerkingtreding van de regeling.*	vervalt	Er zijn al meer dan twee jaren verstreken na inwerkingtreding regeling en daarmee is het artikel vervallen.
Artikel 16, achtste lid: Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.	Artikel 16, achtste lid: Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur, **niet zijnde de voorzitter**, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.	Over het voorzitterschap zijn separate bepalingen opgenomen en daarom nadrukkelijk aangegeven dat de voorzitter hier niet onder begrepen is.
Artikel 18, tweede lid:	Artikel 18, tweede lid:	Aanpassing als gevolg van de

Het dagelijks bestuur *benoemt, schorst en ontslaat het personeel, waaronder begrepen de directeur. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.*	Het dagelijks bestuur **is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.**	inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra).
Artikel 18, derde lid: Het dagelijks bestuur *is bevoegd tot het vaststellen van een regeling omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel.*	Artikel 18, derde lid: Het dagelijks bestuur **stelt de arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam vast.**	Aanpassing als gevolg van de inwerkingtreding van de Wnra.
Artikel 21: *1. De voorzitter voert geregeld overleg met de voorzitters van de dagelijkse besturen van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten.* *2. De voorzitter van de regionale uitvoeringsdienst De Vallei zit dit overleg voor.* *3. Het overleg doet zo nodig voorstellen aan de deelnemers voor de programmering van bovenregionale taken.*	vervalt	Zie toelichting art. 26 (nieuw)
-	**Hoofdstuk invoegen boven artikel 26:** **Hoofdstuk 7A Samenwerking Gelders stelsel**	
Artikel 26 Samenwerking tussen uitvoeringsdiensten 1. *De directeur* voert geregeld overleg met de *directeuren van de andere regionale uitvoeringsdiensten* in	**Artikel 26. Samenwerking tussen omgevingsdiensten** 1. **De voorzitter heeft regelmatig** overleg met de **voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten** in Gelderland.	De oude artikelen 21 en 26 zijn opgenomen met hetzelfde doel om de samenwerking tussen de omgevingsdiensten te bevorderen.

Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten. 2. *De directeur van de regionale uitvoeringsdienst De Vallei zit dit overleg voor.*	2. **De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.** **3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten.**	Vanwege de samenloop is dit artikel samengevoegd in een artikel in een eigen hoofdstuk, te weten: Samenwerking Gelders Stelsel (art. 26). Ook inhoudelijk zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het artikel. In de oorspronkelijke tekst werd bepaald hoe het voorzittersoverleg en het directeurenoverleg vorm moest worden gegeven (de voorzitters/directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter aan). Dit is echter juridisch gezien niet mogelijk, aangezien deze overleggen niet onder het openbaar lichaam vallen. Het is dan ook niet mogelijk om te bepalen hoe dit overleg dient te worden georganiseerd. In de vernieuwde tekst is deze bepaling dan ook niet meer opgenomen in de regeling. Het bovenstaande betekent niet dat deze wijze waarop het voorzittersoverleg wordt georganiseerd niet is geformaliseerd. In 2016 is het functioneren van het Gelders Stelsel geëvalueerd. Eén van de aanbevelingen uit deze evaluatie was het formaliseren van het

		Voorzittersoverleg van de Gelderse Omgevingsdiensten. Dit heeft ertoe geleid dat in 2017 door de algemeen besturen van de Gelderse Omgevingsdiensten het Statuut Voorzittersoverleg Gelderse Omgevingsdiensten is vastgesteld. In dit statuut zijn de wijze van werken in het stelsel met daarbij procedureafspraken vastgelegd.
Artikel 28. Jaarrekening 1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór *1 juli* volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Artikel 27 leden *2, 3, en 8* van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing. 3. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister. 4. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 5. In de rekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening met inachtneming van artikel	**Artikel 28 Jaarverslag (incl Jaarrekening)** 1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór **15 juli** volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Artikel 27**A** leden **1, 2, 5 en 6** van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing **met dien verstande dat er geen zienswijzen over de Jaarrekening kunnen worden ingediend bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.** 3. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister **van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.** 4. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 5. In de rekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond	Deze bepaling gaat over het Jaarverslag inclusief de Jaarrekening en volgt de regels van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De procedure sluit aan bij die van de begroting zij het met andere data. Tevens zijn een aantal verwijzingen naar leden uit het artikel van de Begroting aangepast.

29.	van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening met inachtneming van artikel 29.	
Artikel 38. Inwerkingtreding 1. De regeling *of een wijziging daarvan* treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt. 2. Gedeputeerde staten dragen zorg *voor de in artikel 26 van de Wet bedoelde toezending en publicatie.*	**Artikel 38. Inwerkingtreding** 1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt. 2. Gedeputeerde staten dragen zorg **voor bekendmaking van de geconsolideerde tekst in het Provinciaal blad van Gelderland.**	Aanpassing als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet elektronische publicaties.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING OPENBAAR LICHAAM OMGEVINGSDIENST REGIO NIJMEGEN

Regeling op grond van artikel 51 lid 1 Wet gemeenschappelijke regelingen

Omgevingsdienst Regio Nijmegen

De Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Overwogen hebbende dat

- De deelnemers bevoegdheden uit oefenen op grond van onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.
- De minister van VROM aangedrongen heeft op de vorming van omgevingsdiensten op regionale schaal en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt.
- Naar aanleiding daarvan de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten op 3 november 2009 een intentieverklaring hebben ondertekend waarin als uitgangspunten zijn opgenomen:
    - dat de op te richten omgevingsdiensten de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
    - dat de omgevingsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
    - dat voor wat de omvang van het werkterrein van de omgevingsdiensten betreft de samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat).

De deelnemers in het licht van de Intentieverklaring gezamenlijk besloten hebben tot oprichting van een omgevingsdienst die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen welke omgevingsdienst onderdeel is van een stelsel van omgevingsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal kunnen worden belegd.

Getroffen hebbende
de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen welke regeling in werking is getreden op 7 november 2012 een dag nadat zij in de Provinciale registers is ingeschreven.

Gewijzigd I bij besluit van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek (na 1 januari 2016 Berg en Dal geheten), Heumen, Nijmegen, Wijchen en Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft, in werking getreden op 31 maart 2016;

Gewijzigd II bij besluit van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft, in werking getreden op 1 januari 2019;

Gelet op
De inwerkingtreding van de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren en de inwerkingtreding van de Omgevingswet en wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Gelet op
de toestemming als bedoeld in artikel 51 lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen verleend door de raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Provinciale Staten van de provincie Gelderland;

Gelet op
de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet en de Gemeentewet;

Besluiten:
De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen te wijzigen zodat zij komt te luiden als volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;
   b. bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere regionale omgevingsdiensten in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;
   c. burgemeester en wethouders: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   d. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde:
      - vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of
      - inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of
      - overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;
   e. directeur: directeur van het openbaar lichaam;
   f. Gedeputeerde Staten: het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
   g. gemeenteraden: de raden van de gemeenten waartoe burgemeester en wethouders behoren;
   h. openbaar lichaam: het openbaar lichaam omgevingsdienst Regio Nijmegen;
   i. deelnemers: de bestuursorganen die deze regeling hebben vastgesteld;
   j. Provinciale Staten: Provinciale Staten van Gelderland;
   k. regeling: de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Regio Nijmegen;
   l. robuust: in overeenstemming met de : KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving;
   m. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen;
   n. vervallen;
   o. actualisatie van de begroting: een deelnemer lopende een begrotingsjaar meer taken inbrengt dan in een begroting is voorzien en die niet leiden tot verhoging van de bijdragen van de andere deelnemers of een verschuiving binnen de begrotingsposten plaatsheeft die niet leidt tot een verhoging van de bijdragen van de deelnemers.
   p. Gelders stelsel: samenwerking van alle Gelderse omgevingsdiensten in de provincie Gelderland waarbij onderlinge afspraken worden gemaakt over het beleggen van taken.
2. Onder openbaar lichaam worden tevens de organen (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter) en de medewerkers van het openbaar lichaam verstaan.
3. Onder deelnemers worden tevens begrepen de rechtspersonen waarvan deelnemers bestuursorgaan zijn.

4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:
   - het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;
   - activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
   - het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2);
   - activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet;
   - agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten;
   - activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
   - activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie;
   - activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie.

Artikel 2. Belang

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 3. Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).
2. Het openbaar lichaam is gevestigd in Nijmegen.
3. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk 2. Taken, bevoegdheden en bijdragen

Artikel 4. Basistaken

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die basistaken.
2. Deelnemers kunnen ook coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam.
3. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 5. Overige taken in het omgevingsrecht

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam.
   Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.
2. Deelnemers kunnen ook coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die taken onderbrengen bij het openbaar lichaam.
3. Het besluit van een deelnemer tot deelname aan de regeling bevat een opgave van de

taken bedoeld in het eerste lid.

4. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer die het aangaat en het openbaar lichaam.

Artikel 6. Andere taken

1. Op verzoek van een deelnemer voert het openbaar lichaam andere uitvoerende, coördinerende, adviserende en ondersteunende taken op het gebied van het omgevingsrecht uit.
2. Over de uitvoering van de andere taken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 7. Bovenregionale taken en complexe taken

1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.
2. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die het openbaar lichaam aan zich heeft getrokken, uit te voeren voor andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De taken worden uitgevoerd tegen vergoeding van de tussen de omgevingsdiensten overeengekomen kosten.
4. Over de uitvoering van bovenregionale en complexe taken worden overeenkomsten gesloten tussen het openbaar lichaam en andere omgevingsdiensten in Gelderland.
5. Over de uitvoering van complexe taken en bovenregionale taken kunnen in daarvoor in het bijzonder aangewezen gevallen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen het openbaar lichaam en andere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 8. Bevoegdheden

1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden over aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam.

Artikel 9. Beperking privaatrechtelijke bevoegdheden

Het openbaar lichaam is behoudens instemming van alle deelnemers niet bevoegd tot:

a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Artikel 10. Bijdragen

1. In de begroting wordt aangegeven de door elke deelnemer voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft verschuldigde bijdrage.
2. Het algemeen bestuur stelt met eenparigheid van stemmen een verordening vast over de wijze waarop de door de deelnemers verschuldigde bijdrage wordt berekend.
3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
4. De deelnemers dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
5. De deelnemers zijn gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het samenwerkingsverband af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van de in lid 1 bedoelde bijdrage op 1 januari van het jaar waarin de rente en aflossing is verschuldigd.

Hoofdstuk 3. Algemeen bestuur

Artikel 11. Samenstelling en stemverhouding

1. Het algemeen bestuur bestaat uit 8 personen, waaronder de voorzitter.
2. Namens elke deelnemer maakt één deelnemer deel uit van het algemeen bestuur met uitzondering van de gemeente Nijmegen die twee leden kent.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan niet tevens medewerker in dienst van of op grond van een overeenkomst van opdracht werkzaam zijn voor het samenwerkingsverband dan wel in dienst van de provincie Gelderland.
4. Besluiten worden door het algemeen bestuur genomen met normale meerderheid van de uitgebrachte stemmen tenzij in deze regeling anders wordt bepaald. Voor alle besluiten zijn daarenboven de voorstemmen van minimaal 3 deelnemers vereist met uitzondering van schriftelijke stemmingen.
5. De leden van het algemeen bestuur hebben op basis van de staffel een stemrecht als volgt:

Deelnemer	**Aantal stemmen**
Gemeente Beuningen	3
Gemeente Druten	2
Gemeente Berg en Dal	4
Gemeente Heumen	2
Gemeente Nijmegen	7
Gemeente Wijchen	2
Provincie Gelderland	6

Artikel 12. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden algemeen bestuur

1. De deelnemers wijzen de leden van het algemeen bestuur aan.
2. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan.
3. Als tussentijds een vacature in het algemeen bestuur ontstaat, wijst de deelnemer in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
4. Een lid van het algemeen bestuur kan door de deelnemer die hem heeft aangewezen ontslag worden verleend of worden geschorst als dit lid het vertrouwen van die deelnemer niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.
5. Van elke aanwijzing, schorsing of ontslag geeft de deelnemer die het aangaat terstond kennis aan de voorzitter.
6. Een lid van het algemeen bestuur kan ontslag nemen. Hij stelt de voorzitter en de deelnemer die hem heeft aangewezen hiervan tijdig op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
7. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van de deelnemer die hem heeft aangewezen.
8. Alle overige leden van dit artikel zijn ook van toepassing op de plaatsvervangende leden.

Artikel 13. Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of twee leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken, doch ten minste twee maal per jaar.
2. In de vergadering van het algemeen bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
4. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is, de voorzitter niet meegerekend.

5. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 14. Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Hoofdstuk 4. Dagelijks bestuur

Artikel 15. Samenstelling en stemverhouding

1. Het dagelijks bestuur bestaat naast de voorzitter uit drie andere leden.
2. De leden van het dagelijks bestuur hebben ieder een stem. Ingeval van het staken van de uitgebrachte stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

Artikel 16. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden dagelijks bestuur

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de andere leden van het dagelijks bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan.
2. Eén lid wordt aangewezen op bindende voordracht van burgemeester en wethouders van Nijmegen, één lid wordt aangewezen op bindende voordracht van Gedeputeerde Staten. De andere twee leden dienen afkomstig te zijn uit de overige deelnemers.
3. In afwijking van het tweede lid doet de deelnemer waaruit de voorzitter afkomstig is geen voordracht tot aanwijzing van een lid van het dagelijks bestuur, dan wel dient slechts een lid afkomstig te zijn uit de overige deelnemers indien de voorzitter afkomstig is uit de overige deelnemers.
4. Vervallen.
5. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt zodra het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt of wanneer een ontslag uit het dagelijks bestuur ingaat.
6. Als tussentijds een vacature in het dagelijks bestuur ontstaat, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
7. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
8. Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

Artikel 17. Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het dagelijks bestuur hierom verzoekt.
2. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als meer dan de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering

uit waarop het derde lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het vierde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 18. Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
   a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
   b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
   c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
   d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;
   e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom;
2. Het dagelijks bestuur is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.
3. Het dagelijks bestuur stelt de arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam vast.
4. Het dagelijks bestuur bepaalt de wijze waarop de directeur bij verhindering of ontstentenis wordt vervangen.
5. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast die ten minste de taken van de directeur en de aansturing van het personeel betreft.
6. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke handelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet.
7. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling.
8. Het dagelijks bestuur stelt alle overige regelingen vast die noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 19. Voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter aan.
2. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan die de voorzitter vervangt bij diens verhindering of ontstentenis.
3. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
4. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna de nieuwe voorzitter aan.
5. De voorzitter is lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Artikel 20. Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

Artikel 21. Samenwerking tussen omgevingsdiensten
Vervallen.

Hoofdstuk 6. Informatie en verantwoording

Artikel 22 Openbaar lichaam ten opzichte van de deelnemers
1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers steeds kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk twee van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.
2. Het algemeen bestuur stelt hiertoe een informatieprotocol op waarin opgenomen wordt op welke wijze en hoe frequent bepaalde informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 22A. Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
1. De leden van het dagelijks bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het algemeen bestuur alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven tezamen en ieder afzonderlijk inlichtingen aan het algemeen bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt.

Artikel 23. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de gemeenteraden en Provinciale Staten
1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten alle inlichtingen die door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten worden verlangd.
3. Een lid van het algemeen bestuur geeft alle inlichtingen waarom is verzocht door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd door het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 24. Leden algemeen bestuur ten opzichte van deelnemers
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer worden verlangd.
2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.
3. Een lid van het algemeen bestuur is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Artikel 24A Uitbrengen van zienswijzen
1. Voorafgaand aan het nemen van de in het derde lid van dit artikel genoemde besluiten door het bestuur worden de deelnemers gedurende 8 weken in de gelegenheid gesteld om schriftelijk een zienswijze naar voren brengen.
2. Als op grond van het eerste lid zienswijzen naar voren zijn gebracht, dan stelt het dagelijks bestuur voorafgaand aan het nemen van een besluit, de gemeenteraden en Provinciale Staten en, indien het een besluit van het algemeen bestuur betreft, het algemeen bestuur van het openbaar lichaam schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

3. De raden en staten in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen over besluiten – naast de wettelijke verplichte - van groot financieel en politiek belang waaronder in ieder geval begrepen de kadernota, het concept-jaarverslag (waaronder de jaarrekening), het informatieprotocol, de periodieke evaluatie en een van de regeling afwijkende uittredingsregeling.

Artikel 24B Participatie belanghebbenden en ingezetenen

1. Ingezetenen van de deelnemers en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemers gebruikelijke wijze.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten hiervan af te wijken.

Artikel 24C Gemeenschappelijke adviescommissie

1. Er is een gemeenschappelijke adviescommissie overeenkomstig artikel 24a van de wet. In deze commissie hebben zitting de door de raden en door staten aangewezen vertegenwoordigers.
2. Het algemeen bestuur regelt in ieder geval de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit artikel genoemde commissie.

Artikel 24D Evaluatie

1. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van het openbaar lichaam.
2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.
3. Het algemeen bestuur bepaalt de wijze waarop de evaluatie plaatsvindt.
4. Het algemeen bestuur kan bepalen dat een aanvullende (tussentijdse) evaluatie plaatsvindt die afwijkt van de in het eerste en tweede lid genoemde termijnen.

Hoofdstuk 7. Directeur

Artikel 25. Directeur

1. De directeur is ambtelijk secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur bij de uitoefening van hun taak terzijde.
2. De directeur is in de vergadering van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur aanwezig.
3. De directeur ondertekent mede de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
4. De directeur is hoofd van de ambtelijke organisatie.

Hoofdstuk 7A. Samenwerking tussen omgevingsdiensten

Artikel 26.

1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten.

Hoofstuk 8 Financiële bepalingen

Artikel 27. Inhoud begroting

1. De begroting heeft betrekking op een boekjaar dat gelijk is aan een kalenderjaar.
2. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de

deelnemers opgestelde begrotingsrichtlijnen.

3. De ontwerpbegroting wordt opgesteld volgens de daarvoor geldende wet- en regelgeving en geeft tenminste inzicht in:
   a. de programma's;
   b. de formatie, die nodig is om deze programma's uit te voeren;
   c. de kosten van de uitvoering van deze programma's;
   d. de financiële bijdragen van de deelnemers aan het openbaar lichaam over het begrotingsjaar;
   e. het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het overzicht van de overhead.

Artikel 27A Procedure begroting

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.
2. De deelnemers kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden onder gelijktijdige verzending van de reactie op de zienswijzen aan de deelnemers.
3. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 12 weken nadat deze aan de raden en Staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
4. Uiterlijk 10 september van elk jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt stelt het algemeen bestuur de begroting met inachtneming van de uitgebrachte zienswijzen vast.
5. Het besluit tot vaststelling van de begroting behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
6. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden en staten van de deelnemers, die terzake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch uiterlijk 15 september voorafgaande aan het jaar waar de begroting voor dient aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
8. Artikel 27 de leden 1 tot en met 9 zijn overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting met uitzondering van de in de leden vermelde data.
9. Een actualisatie van de begroting wordt door het algemeen bestuur vastgesteld zonder de toepassing van de procedure, genoemd in het eerste tot en met zevende lid.

Artikel 28. Jaarverslag (inclusief Jaarrekening)

1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 15 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Artikel 27A leden 1,2, 5, en 6 van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat er geen zienswijzen over de Jaarrekening kunnen worden ingediend bij de minister.
3. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister.
4. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
5. In de rekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening met inachtneming van artikel 29.

Artikel 29. Verdeling saldo

1. Het dagelijks bestuur doet een voorstel tot verdeling van een batig exploitatiesaldo aan het algemeen bestuur en de deelnemers toekomen tegelijkertijd met het verzenden van de jaarrekening.
2. Indien besloten wordt een batig saldo geheel of deels onder de deelnemers te verdelen

geschiedt dit op basis van de mate van inbreng of gerealiseerde omzet van het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft

3. Een batig saldo van de begroting of jaarrekening kan worden toegevoegd aan de reserves tot een maximum van een bedrag dat conform het door het algemeen bestuur bepaalde weerstandsvermogen nodig is.
4. Het algemeen bestuur beslist dat een nadelig saldo van de jaarrekening:
   a. eerst geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves wordt gebracht
   b. bij ontoereikende reserves over de termijn waarbinnen het tekort door het openbaar lichaam moet worden inverdiend en vervolgens
   c. voor welk deel het nadelig saldo ten laste van de deelnemers wordt gebracht die naar rato van de begroting daarin bijdragen.
5. Het besluit als bedoeld in het vierde lid, sub b en c, behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.

Artikel 30. Financieel beheer

Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en het beheer van de vermogenswaarden. Deze regels dienen te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Hoofdstuk 9. Archief

Artikel 31. Zorg en beheer archief

1. Ten aanzien van de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van Nijmegen van overeenkomstige toepassing.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden is Nijmegen de archiefbewaarplaats.
4. Als beheerseenheden worden aangemerkt de door het dagelijks bestuur als zodanig aangewezen organisatieonderdelen.

Hoofdstuk 10. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32. Toetreding

1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Het algemeen bestuur wordt in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze bekend te maken.
2. De deelnemers regelen de voorwaarden voor toetreding.

Artikel 33. Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.
2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari.
3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:
   a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;
   b. juridische en organisatorische consequenties;
   c. de financiële gevolgen van de uittreding.
4. Bij de bepaling van uittreedsom worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar

vanaf datum uittreding in acht genomen.

5. De raming en berekening van de financiële gevolgen worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend waren op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.
7. Het algemeen bestuur wijst een onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.
9. Indien het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord kunnen komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke externe deskundige (aangewezen op de in lid 7 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.
10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding, de uittreedsom, worden door de uittredende deelnemer gedragen.
11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.
12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.
13. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een afwijkende uittredingsregeling. Artikel 24A is van toepassing op een dergelijk besluit.

Artikel 34. Wijziging en opheffing

1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. Deelnemers en het algemeen bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de deelnemers.
3. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het algemeen bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. Het besluit tot vaststelling van het liquidatieplan behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.
4. Het dagelijks bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.
5. Zo nodig blijven de organen van de regeling na het tijdstip van opheffing in functie totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 11. Klachten

Artikel 35. Klachtenregeling

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot aansluiting bij een regionale ombudsfunctie in plaats van aansluiting bij de Nationale ombudsman.

Hoofdstuk 12. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 36.
Vervallen

Artikel 37. Zaakgericht werken

1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers met ingang van 1 januari 2013 of zoveel later als hij aanvangt zijn taken uit te voeren, op ieder moment kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 2 van deze regeling genoemde taken waarvoor zij bevoegd bestuursorgaan zijn.
2. Ten aanzien van de taken als bedoeld in hoofdstuk 2 van deze regeling geldt dat de wijze van benadering en ontsluiting van de op die taken betrekking hebbende informatie door het openbaar lichaam is afgestemd met die van de andere regionale omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 38. Inwerkingtreding

1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.
2. Gedeputeerde staten dragen zorg voor bekendmaking van de geconsolideerde tekst in het Provinciaal blad van Gelderland.

Artikel 39. Duur van de regeling
De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40. Citeertitel
Deze regeling kan worden aangehaald als: gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

Amendement

Geen zienswijze indienen op het ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling ODRN

Dit amendement hoort bij
146722 Beslisnota Ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regelingen ODRN

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
GroenLinks, Pepijn Oomen

Mede-indiener:
PvdA, Katja Jamin
CDA, Karin Hoogteijling
D66, Miranda Muller
Wijchen Lokaal, Dave Herms

Amendementummer
1.

Voorgestelde wijziging van het besluit
Beslispunt 1 te wijzigen in:
Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN) geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
In het proces om tot uitvoering van de Wijzigingswet Gemeenschappelijke Regelingen te komen is op 27 maart 2023 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeenteraden uit de regio Rijk van Nijmegen. Die bijeenkomst heeft een zogenaamde Uitgangspuntennotitie opgeleverd, waarin de vertegenwoordigingen van de raden die aanwezig waren bij deze bijeenkomst, hun voorkeuren hebben uitgesproken hoe bij diverse regelingen om zou moeten worden gegaan met de wijzigingen in de wet Gemeenschappelijke regelingen.
In de uitgangspuntennotitie die door uw raad ter kennisname is aangenomen op 22 juni 2023 (125179) staat dat voor de ODRN wordt voorgesteld om een gemeenschappelijke raadsadviescommissie in te stellen.
De ODRN heeft deze wens verwerkt in de ontwerpregeling. Het college wenst dat de raad een ander besluit neemt dan de ODRN in de ontwerpregeling voorstelt. Het besluit dat het college voorstelt is niet conform de uitgangspuntennotitie. Daarom wordt voorgesteld om geen zienswijze in te dienen, zodat de ontwerpregeling die de ODRN via de colleges aan de raden voorlegt, wordt gevolgd: er wordt wel een gemeenschappelijke adviescommissie ingesteld.

Beoogd effect

Door te besluiten geen zienswijze in te dienen, zal het college de ODRN laten weten dat de raad van Wijchen instemt met de ontwerpregeling zoals de ODRN die voorlegt en die overeenstemt met de uitgangspuntennotitie.

Argumenten

1.1. De gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) biedt op basis van artikel 24a de mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

Tijdens de bijeenkomst van 27 maart 2023 is de wens geuit om ook bij de GR ODRN van de mogelijkheid gebruik te maken om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Die wens is verwoord in de Uitgangspuntennotitie.
Artikel 24a van de WGR bepaalt o.a. het volgende:
Op voorstel van de raden van de deelnemende gemeenten gezamenlijk stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien.
Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam regelt de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie, nadat het de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid heeft gesteld hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een raad kan besluiten geen lid aan te wijzen.

Gemeente Wijchen

Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Bezoekadres:
Kas teellaan 27
6602 DB Wijchen

t 088 432 70 00
gemeente@wijchen.nl

Bestuur Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Wijchen : 1 februari 2024/
Betreft : Zienswijze op ontwerpregeling
Informatie : , **t** , **e**
Verzonden :

Geacht bestuur,

U heeft een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen (GR ODRN) aan ons voorgelegd.
De GR ODRN dient gewijzigd te worden vanwege de Wijzigingswet Gemeenschappelijke Regelingen.

De raad van Wijchen kan via ons college een zienswijze indienen op de ontwerpregeling.
De raad heeft op 1 februari 2024 besloten om geen zienswijze in te dienen.

Tijdens de bijeenkomst van vertegenwoordigingen van gemeenteraden uit de regio Rijk van Nijmegen van 27 maart 2023 is de wens geuit om ook bij de GR ODRN van de mogelijkheid gebruik te maken om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Deze wens is verwoord in de "Uitgangspuntennotitie" die naar aanleiding van deze bijeenkomst is opgesteld. De raad van Wijchen constateert dat in de ontwerpregeling ODRN in artikel 24C deze wens is verwerkt en dankt de ODRN hiervoor.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen

R. Helmer-Englebert
burgemeester

J. Hendrix
gemeentesecretaris

CONCEPT

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5352
Extern Zaak ID	Z/23/145818
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.5
Titel	145818 beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Koning, de, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0646824172

Bijlagen
145818 beslisnota Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR
Concept wijzigingen MGR ivm Wgr 16 oktober 2023 PvD
MGR onderbouwing wijzigingen
CVS wijzigingsbesluit MGR

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	12 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR), geen zienswijze naar voren te brengen.

Besluit (Aangenomen met aangepast besluit)

~~1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR), geen zienswijze naar voren te brengen~~.

1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire

Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR) via het college de volgende zienswijze naar voren te brengen: “Artikel 14 Commissies van advies” in de ontwerpregeling aan te passen aan “Uitgangspuntennotitie Regionale raadsbijeenkomst Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen” (zaaknummer 125179), zodat een gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/145818

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR

Datum: 12 december 2023

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

Aan de raad voor te stellen:
1. Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR), geen zienswijze naar voren te brengen.

Aanleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder Wgr) gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moet een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende taken van de raden. Een aantal van de wijzigingen volgt rechtsreeks uit de wet. Daarvoor hoeven de gemeenschappelijke regelingen zelf niet gewijzigd te worden. Voor de overige wijzigingen zijn er keuzes te maken die we vervolgens in de regelingen verwerken. Op 1 juli 2024 moeten deze wijzigingen zijn doorgevoerd in de gemeenschappelijke regelingen.

In het Rijk van Nijmegen (verder RvN) werkt de Kring van griffiers en de Kring van gemeentesecretarissen (verder de stuurgroep) samen aan het implementeren van de wijzigingen. Dat gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden zelf. U bent hierover regelmatig geïnformeerd.

Dit voorstel is regionaal afgestemd met de stuurgroep. Alle colleges van het RvN zullen een gelijkluidend voorstel op 12 december 2023 behandelen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22-6-2023	Z/23/125179 Informatienota over wijzigingen MGR

Gewenst resultaat
De vast te stellen ontwerp wijzigingsbesluiten dragen er aan bij dat onze gemeenteraad samen met andere raden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

Argumenten
1.1 *De voorgestelde wijzigingen zijn afgestemd op de kenmerken van de betreffende samenwerking.*

Voor de volgende onderwerpen worden de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd:
- het benoemen van besluiten van het bestuur waarop de raad vooraf een zienswijze naar voren kan brengen;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de actieve informatieplicht;
- het vastleggen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan participatie;
- het vastleggen van afspraken over evaluatie van de samenwerking;
- het vastleggen van financiële afspraken voor uittreding uit de samenwerking;
- het (al dan niet) instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;

1.2. *Het ontwerp wijzigingsbesluit is tot stand gekomen met input van (een afvaardiging) van de raden uit de regio en in samenspraak met de samenwerkingsorganisatie.*
Op 12 december 2022 is tijdens een regionale informatiebijeenkomst een toelichting gegeven op de wijzigingen van de Wgr. Vervolgens heeft op 27 maart 2023 een regionale raadsbijeenkomst plaatsgevonden waar met raadsleden en vertegenwoordigers van colleges varianten zijn besproken. Dit heeft geresulteerd in een uitgangspuntennotitie die kort tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 17 april 2023 is gedeeld en toegelicht. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de ontwerp wijzigingsbesluiten. Omdat enkele samenwerkingsverbanden een andere schaal kennen dan die van het RvN, is in voorkomende gevallen ook input vanuit andere regio's en de provincie meegenomen. Dat speelt echter niet bij de MGR.

In bijlage 1 bij dit voorstel treft u een overzicht aan van de wijzigingen. Hierbij is elk onderdeel onderbouwd waarbij is aangegeven of de input van de raden tijdens de raadssessie op 27 maart 2023 al dan niet is overgenomen. U bent hierover middels een informatienota geïnformeerd (Z/23/125179, vergadering 22 juni 2023). Voor de MGR is de input volledig overgenomen, vandaar dat wordt voorgeteld om geen zienswijzen in te dienen.

Tegenargumenten en risico's
1.1 *Alleen bij regelingen waaraan de raad niet deelneemt, moet een ontwerp van het wijzigingsbesluit voor een zienswijze aan de raad worden voorgelegd.*
Aan de MGR nemen ook de raden deel. Uit artikel 1, tweede lid van de Wgr volgt dan dat de raad strikt formeel geen zienswijze hoeft te worden gevraagd. De raad moet de regeling immers zelf ook vaststellen. Zonder het volgen van een zienswijzeprocedure, zouden we de visie van de raden pas vrij laat in het vaststellingsproces ontvangen. Gelet hierop is door de stuurgroep besloten om het wijzigingsbesluit toch voor een zienswijze voor te leggen aan de raad.

Financiële gevolgen
Geen

Communicatie
Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor het inbrengen van een zienswijze geldt een wettelijke termijn van 8 weken.

Nadat de zienswijzen van de raden van alle deelnemers bekend zijn, wordt de balans opgemaakt. Het initiatief hiervoor zal in het RvN liggen bij de regionale werkgroep onder aansturing van de stuurgroep, in samenspraak met de samenwerkingsverbanden.

Vervolgens zal het (mogelijk aangepaste) wijzigingsbesluit nogmaals naar de raad worden verzonden voor toestemming aan het college om het wijzigingsbesluit vast te stellen en (omdat de raad deelnemer is aan een regeling) vaststelling door de raad. We streven er naar om in een raadsvergadering in juni 2024 alle wijzigingsbesluiten voor te leggen. Pas daarna kan het college het wijzigingsbesluit zelf vaststellen. Vervolgens wordt het wijzigingsbesluit bekend gemaakt door de in de regeling aangewezen gemeente.

Tijdens de raadswerkbijeenkomst van 27 maart is de wens uitgesproken om de bestaande agendacommissie om te vormen tot een regionale raadsadviescommissie. Dit is (nog) geen onderdeel van dit voorstel. Indien alle raden van de deelnemende gemeente daartoe besluiten zal het Algemeen Bestuur een regionale raadsadviescommissie dienen in te stellen. Daarvoor hoeft de regeling zelf formeel niet gewijzigd te worden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Team AJZ

MODULAIRE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
RIJK VAN NIJMEGEN

De colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen ieder voor zover zij bevoegd zijn;

overwegende dat op diverse domeinen samenwerking tussen de gemeenten in de regio geboden is;

overwegende dat met een modulair in te vullen gemeenschappelijke regeling meer congruentie en doelmatigheid in de samenwerking tussen de gemeenten in de regio worden gerealiseerd;

overwegende dat de gemeenschappelijke regeling als eerste samenwerkingsmodule zal bevatten; het regionaal werkbedrijf en als tweede module ICT;

overwegende dat het modulaire karakter van de gemeenschappelijke regeling met zich meebrengt dat er meerdere samenwerkingsmodules kunnen worden toegevoegd;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeentewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen en de Participatiewet.

BESLUITEN:

aan te gaan de volgende

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING RIJK VAN NIJMEGEN

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a. samenwerkingsverband: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van deze regeling;
b. regeling: de onderhavige gemeenschappelijke regeling;
c. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
d. samenwerkingsmodule: een belang dat het samenwerkingsverband behartigt, waarvoor de deelnemende gemeenten al dan niet taken en bevoegdheden overdragen;
e. dienstverleningsovereenkomst: een overeenkomst tussen de MGR en een deelnemende gemeente over de dienstverlening die deze betreffende gemeente afneemt bij de MGR. In deze dienstverleningsovereenkomst komen ten minste terug: (SMART-geformuleerde) doelstellingen, effecten, prestaties, kwaliteitseisen, budgetten en risico's, zowel in financiële als in inhoudelijke zin.
f. PW: Participatiewet.
g. Ioaw: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.
h. Ioaz: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.
i. MGR: Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen.
j. Generieke verordening: verordening waarvan het werkingsgebied zich uitstrekt over de gehele MGR en niet slechts over één module.
k. Modulaire verordening: verordening waarvan het werkingsgebied zich beperkt tot één module.

l. Rijk van Nijmegen: de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

Artikel 2 Openbaar lichaam
Er is een openbaar lichaam, genaamd modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd te Nijmegen.

Artikel 3 Bestuursorganen
Het samenwerkingsverband kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van bestuurscommissies als bedoeld in artikel 15 van deze regeling, de volgende bestuursorganen:
a. het algemeen bestuur,
b. het dagelijks bestuur;
c. de voorzitter.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 4 Belangen
1. Het samenwerkingsverband wordt ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen; meer in het bijzonder op het gebied van werk, inkomen, zorg, welzijn, inkoop en ICT.
2. Het samenwerkingsverband wordt ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van regionale afstemming en regionale samenwerking.

Artikel 5 Taken

A. Module Regionaal werkbedrijf
1. Aan de module Regionaal Werkbedrijf nemen deel de colleges en raden van: Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen
2. Ter behartiging van het in artikel 4 lid 1 genoemde belang werk heeft het samenwerkingsverband de volgende taken in de vorm van basisdienstverlening:

a. Het ondersteunen bij de arbeidsinschakeling van personen uit de doelgroep van de PW, Ioaw, Ioaz zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a PW, artikel 34 eerste lid, onder a Ioaw en artikel 34 eerste lid, onder a Ioaz en de rechtsopvolgers van deze wetten en de doelgroep loonkostensubsidie.
b. Het aanbieden van voorzieningen gericht op de arbeidsinschakeling aan de personen uit de onder a. genoemde doelgroep.
c. Het uitvoeren of inkopen van trajecten, projecten of voorzieningen met een zelfstandig karakter voor mensen met een beperking die (loonvormende) arbeid verrichten, in een niet-vrijblijvende sfeer, waarbij zowel kwaliteits- en kwantiteitseisen aan de productie of diensten worden gesteld op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.
d. Het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening zoals deze gold voor 1 januari 2015 en de op deze wet gebaseerde uitvoeringsregelingen.
e. Coördinerende, adviserende en ondersteunende taken die in verband staan met de uitvoerende taken van de basisdienstverlening.

3. Naast de in het eerste lid genoemde basisdienstverlening kan het samenwerkingsverband taken in het kader van maatwerkafspraken uitvoeren voor de deelnemende gemeenten, ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 4.
4. Over de omvang en uitvoering van de taken genoemd in het eerste lid, en tweede lid worden afzonderlijke (dienstverlenings-)overeenkomsten afgesloten tussen de deelnemende gemeenten en het openbaar lichaam. In deze afzonderlijke (dienstverlenings-)overeenkomsten worden maatwerkafspraken gemaakt over de wijze waarop het samenwerkingsverband per gemeente uitvoering geeft aan de dienstverlening.

5. Ter behartiging van het in artikel 4 lid 2 genoemde belang afstemming heeft het samenwerkingsverband de taak om regionale discussies over samenwerking af te stemmen en te coördineren.
6. Lid 1 onderdeel e. van dit artikel heeft geen betrekking op de gemeente Mook en Middelaar, die haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening zoals deze gold voor 1 januari 2015 niet heeft gepositioneerd in de MGR maar in een andere gemeenschappelijke regeling.
7. Met instemming van het algemeen bestuur kunnen ook diensten worden aangeboden aan organisaties buiten het in dit artikel genoemde rechtsgebied.

B. Module ICT

1. Aan de module ICT nemen deel de colleges van: Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.
2. Aan de module ICT wordt de taak opgedragen om het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het gehele terrein van de ICT-infrastructuur en –voorzieningen van alle deelnemende gemeenten te verwezenlijken.
3. Het samenwerkingsverband verricht, onverminderd het bepaalde in lid 1, alleen taken voor (gemeentelijke) organisaties binnen het Rijk van Nijmegen. Met instemming van het algemeen bestuur kunnen ook diensten worden aangeboden aan organisaties buiten het in dit artikel genoemde rechtsgebied.
4. Het samenwerkingsverband kan op verzoek, indien het algemeen bestuur hiertoe besluit, binnen het te verwezenlijken belang zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, nader te omschrijven ICT-taken gaan uitvoeren. Een besluit hiertoe vermeldt de wijze van kostenverrekening en overige voorwaarden waaronder deze taken worden uitgevoerd.

Artikel 6 Bevoegdheden van het samenwerkingsverband

A. Module Regionaal werkbedrijf

1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden - waaronder begrepen de bevoegdheid tot het vaststellen van een strategisch beleidskader - over aan het samenwerkingsverband, met uitzondering van de bevoegdheid tot het vaststellen van een verordening en beleidsregels over:
    a. het ondersteunen bij de arbeidsinschakeling;
    b. het aanbieden van voorzieningen;
    c. het aanbieden van opleiding en scholing;
    d. het verstrekken van een premie in verband met het verrichten van werkzaamheden;
    e. het verrichten van werkzaamheden in een beschutte omgeving.

   De bevoegdheid wordt uitgeoefend met inachtneming van het bepaalde in wet- en regelgeving en in de strategische beleidskaders zoals die door de raden van de deelnemende gemeenten worden vastgesteld.
2. De deelnemers verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan het openbaar lichaam die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken.

B. Module ICT

De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten zoals bedoeld in artikel 5 onder B. geven aan de MGR de opdracht om de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het gehele terrein van de ICT-infrastructuur en –voorzieningen van alle deelnemende gemeenten te verwezenlijken.

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 7 Taken en bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur is een regionaal platform voor samenwerking en afstemming.
2. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
3. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   b. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per module);
   c. het vaststellen van de rekening;
   d. het vaststellen van de deelrekeningen (per module)
   e. het vaststellen van verordeningen;
   f. het vaststellen van het uitvoeringsbeleidsplan en uitvoeringsbeleidsprogramma;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van het samenwerkingsverband dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming.
   i. het vaststellen van een managementcontract met de directie.

Artikel 8 Samenstelling en zittingsduur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit 15 leden, de voorzitter inbegrepen, als volgt te benoemen:
   - door de raad van iedere deelnemende gemeente met uitzondering van Nijmegen worden 2 leden aangewezen;
   - door de raad van de gemeente Nijmegen worden 3 leden aangewezen.
2. Een lid van het algemeen bestuur kan niet tevens zijn medewerker in dienst van of op grond van een overeenkomst van opdracht werkzaam zijn voor het samenwerkingsverband.
3. Het lidmaatschap eindigt zodra een lid ophoudt lid of voorzitter van de raad of wethouder van de desbetreffende gemeente te zijn.
4. De leden van het algemeen bestuur, die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het algemeen bestuur hiervan op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra onherroepelijk in hun opvolging is voorzien.
5. Elk lid van het algemeen bestuur heeft een plaatsvervanger. Bepalingen in deze regeling geldende voor de leden van het algemeen bestuur zijn mede van toepassing op de plaatsvervangende leden.

Artikel 9 Vergaderorde en besloten vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen onverminderd het bepaalde in lid 2. Leden van het algemeen bestuur hebben het volgende stemrecht:

Deelnemende gemeente	*Leden*	*Aantal stemmen per bestuurslid*
Berg en Dal	*2*	*11*
Beuningen	*2*	*8*
Druten	*2*	*6*
Heumen	*2*	*5*
Mook en Middelaar,	*2*	*3*
Nijmegen	*3*	*36*
Wijchen	*2*	*13*
Totaal	***15 leden***	***200 stemmen***

2. Besluiten van het algemeen bestuur met betrekking tot de uitoefening van de bevoegdheden genoemd in artikel 7 lid 3 kunnen alleen genomen worden indien alle aanwezige algemeen bestuursleden van minimaal drie gemeenten instemmen met het besluit en voldaan is aan de in lid 1 bedoelde meerderheid van stemmen.
3. Het algemeen bestuur vergadert tenminste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste een vijfde van het aantal leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt.
4. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
5. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet.
6. In een besloten vergadering van het algemeen bestuur kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
   a. het beleidsplan en het beleidsprogramma;
   b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening;
   c. de deelbegrotingen, de wijzigingen daarvan en de deelrekeningen;
   d. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of de begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd;
   e. het aangaan van geldleningen, het uitlenen van gelden en het aangaan van rekening-courantovereenkomsten;
   f. het geheel of gedeeltelijk vervreemden en het bezwaren van de eigendommen van het samenwerkingsverband;
   g. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van eigendommen van het samenwerkingsverband;
   h. het onderhands aanbesteden van werken of leveringen;
   i. het treffen, wijzigen, verlengen of opheffen van overeenkomsten van opdracht tussen het samenwerkingsverband en andere lichamen;
   j. het oprichten van of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en bevoegdheden van het samenwerkingsverband dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of beëindigen van de deelneming;
   k. het liquidatieplan.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 10 Taken en bevoegdheden

Aan het dagelijks bestuur is in elk geval opgedragen:

a. het dagelijks bestuur van het samenwerkingsverband,
b. het voorbereiden van hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd met uitzondering van de besluitvorming in het kader van het regionaal platform, zoals bedoeld in artikel 7 lid 1,
c. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur,
d. het voorstaan van de belangen van het samenwerkingsverband bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het samenwerkingsverband van belang is,
e. het beheer van activa en passiva van het samenwerkingsverband,
f. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijke beheer en de boekhouding,
g. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom,
h. het benoemen, het schorsen en het ontslaan van personeel in dienst van het samenwerkingsverband met uitzondering van het bepaalde in artikel 22a, al dan niet op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, een en ander voor zover de regeling niet anders bepaalt en met inachtneming van door het algemeen bestuur te stellen regelen,
~~h.~~i. het houden van een voortdurend toezicht op al hetgeen het samenwerkingsverband aangaat, en voorts de taken en bevoegdheden die in deze regeling aan dit bestuur zijn opgedragen.
~~i.~~j.

Artikel 11 Samenstelling en zittingsduur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en minimaal 2 andere leden, door het algemeen bestuur aan te wijzen en te ontslaan.
2. Degene die ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.

Artikel 12 Werkwijze en vergaderorde

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of tenminste twee leden van het dagelijks bestuur zulks schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoeken, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. De artikelen 52 tot en met 54, 56, 58, 59 en 59a van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Ieder aanwezig lid brengt één stem uit.
4. Het dagelijks bestuur kan zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten ter zake mee aan het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 13

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
2. Hij is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
3. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door dat bestuur aan te wijzen.
4. Hij tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. Deze stukken worden mede-ondertekend door de secretaris.

5. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van dit bestuurscollege uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de secretaris, genoemd in artikel 22 van deze regeling, of aan een andere ambtenaar van het samenwerkingsverband.
6. De voorzitter vertegenwoordigt het samenwerkingsverband in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

HOOFDSTUK 6 DE COMMISSIES

Artikel 14 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.

~~1.~~

2. Het algemeen bestuur kan bij reglement één of meerdere commissies van advies instellen, waarin de raden van de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd zijn, met het recht om gevraagd of ongevraagd te adviseren ten aanzien van de instelling van nieuwe samenwerkingsmodules alsmede het monitoren, evalueren aanpassen van bestaande samenwerkingsmodules.
3. Het algemeen bestuur stelt een agendacommissie in. Deze agendacommissie bestaat uit raadsleden en is belast met: de logistieke voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming ten behoeve van alle deelnemende gemeenteraden en het scheppen van randvoorwaarden opdat de raden de kaderstellende en controlerende taak kunnen vervullen.
4. Het algemeen bestuur stelt de ten aanzien van de in lid 1 en 2 bedoelde commissies bevoegdheden, faciliteiten en samenstelling bij reglement vast.

~~4.~~

Artikel 15 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

HOOFDSTUK 7 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 16 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.

~~3.~~

4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur ten opzichte van raden

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.
3. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de Rekenkamer, de Rekenkamerfunctie, dan wel een samenwerkingsverband hiervan, van de bij de regeling aangesloten gemeenten alle informatie die zij nodig heeft voor het doen van onderzoek.

~~3.~~4. De agenda en de besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden openbaar gemaakt indien de Wet open overheid hiertoe verplicht.

Artikel 18 Leden algemeen bestuur ten opzichte van raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan, onverminderd het bepaalde in artikel 8 van deze regeling, door de raad die hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die raad niet meer bezit.
4. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Notulen en besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.
5. Indien vragen van een raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten worden beantwoord, of anderszins informatie wordt verstrekt door (leden van) het algemeen bestuur aan een raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten, dan wordt deze aan alle raden toegezonden.
6. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.

~~4.~~ -

HOOFDSTUK 7A ZIENSWIJZEN RADEN

Artikel 18a Zienswijzen raden

1. Naast de mogelijkheden van raden van de deelnemende gemeenten om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting, conform artikel 29, vijfde lid van de regeling en op de ontwerpjaarrekening, conform artikel 31, derde lid van de regeling kunnen raden binnen acht weken hun zienswijzen naar voren brengen naar het dagelijks bestuur ten aanzien van:
    a. de kadernota;
    b. de halfjaar rapportage;
    c. het informatieprotocol.

HOOFDSTUK 8 REGLEMENT VAN ORDE

Artikel 19 Reglement van orde algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent
   a. het horen van belanghebbenden ten aanzien van door het algemeen bestuur te nemen besluiten;
   b. de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 16 en 17 van deze regeling.

Artikel 20 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststellen, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

HOOFDSTUK 9 HET PERSONEEL

Artikel 21 Personeel

1. Het samenwerkingsverband kan personeel aanstellen en kan voor zover het personen betreft uit de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening, zoals die gold op 31 december 2014 een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht afsluiten.
2. Naast de in het eerste lid genoemde dienstverbanden geldt dat er sprake is van dienstverbanden zoals bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid van de Wet sociale werkvoorziening, zoals deze gold op 31 december 2014, voor de betreffende personen uit de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening.
3. Voor het personeel van het samenwerkingsverband gelden de door het algemeen bestuur vast te stellen arbeidsvoorwaardenregelingen, bezoldigingsregelingen en andere algemene voorschriften en bepalingen.
4. Op de medewerkers behorende tot de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening zijn met inachtneming van artikel 2, eerste en tweede lid van de Wet sociale werkvoorziening, zoals deze gold op 31 december 2014, de arbeidsvoorwaarden van de Collectieve arbeidsovereenkomst sociale werkvoorziening van toepassing alsmede de door het dagelijks bestuur vast te stellen algemene voorschriften en bepalingen geldende voor deze medewerkers.

Artikel 22 Secretaris

1. Tot het personeel van het samenwerkingsverband behoort de secretaris. Het algemeen bestuur beslist over zijn benoeming, schorsing en ontslag en stelt zijn taken en bevoegdheden vast. De secretaris wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De secretaris is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de secretaris worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan mede-ondertekend. Het bepaalde in artikel 105, tweede lid van de Gemeentewet (oud) is van overeenkomstige toepassing.
4. Het algemeen bestuur stelt voor de secretaris een instructie vast.

Artikel 22a De directie

1. Het dagelijks bestuur benoemt één of meerdere leden van de directie. De leden van de directie worden benoemd, geschorst en ontslagen door het dagelijks bestuur.
2. De directie is belast met de dagelijkse leiding van het samenwerkingsverband.
3. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directie worden vastgelegd in een

directiestatuut. Het directiestatuut wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur kan in spoedeisende gevallen overgaan tot schorsing van de leden van de directie en doet hiervan terstond mededeling aan het algemeen bestuur. De schorsing vervalt wanneer het algemeen bestuur deze niet in zijn eerstvolgende vergadering bekrachtigt.

4. De leden van de directie worden bij afwezigheid vervangen op een wijze zoals voorzien door het dagelijks bestuur.

HOOFDSTUK 10 PARTICIPATE EN KLACHTEN

Artikel 22b Participatie ingezetenen en ondernemers

1. Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het algemeen bestuur het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp.

Artikel 23 Klachtenregeling

1. Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een klachtenregeling vast.
2. De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht.

HOOFDSTUK 11 VERGOEDINGEN

Artikel 24 Regeling inzake vergoeding van werkzaamheden

1. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van de artikelen 21 en 25 van de wet voor de leden van het dagelijks bestuur en voor de leden van een commissie als bedoeld in artikel 15 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder of secretaris vervullen, een regeling inzake de vergoeding van hun werkzaamheden respectievelijk voor het bijwonen van vergaderingen een tegemoetkoming in de kosten vaststellen.
2. Het algemeen bestuur kan met inachtneming van artikel 24 van de wet bepalen dat de leden van een commissie als bedoeld in artikel 14 van deze regeling, die niet de functie van burgemeester, wethouder, raadslid of secretaris vervullen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen ontvangen.
3. Het bepaalde in de vorige leden is niet van toepassing op ambtenaren werkzaam bij één of meer van de deelnemende gemeenten, die als zodanig tot lid van een commissie zijn benoemd. Deze ambtenaren hebben geen recht op vergoeding.
4. De in het eerste en tweede lid bedoelde regelingen worden aan Gedeputeerde Staten gezonden.

HOOFDSTUK 12 HET UITVOERINGSBELEIDSPLAN EN HET UITVOERINGSBELEIDSPROGRAMMA

Artikel 25 Uitvoeringsbeleidsplan

1. Het algemeen bestuur kan een uitvoeringsbeleidsplan vaststellen waarin het beleid dat het bestuur van het samenwerkingsverband voornemens is uit te voeren, in grote lijnen wordt aangegeven. Het algemeen bestuur kan een of meer onderdelen van het uitvoeringbeleidsplan afzonderlijk vaststellen.

2. Het beleidsplan beslaat een periode van vier jaar. Jaarlijks kan het algemeen bestuur besluiten over bijstelling van het beleidsplan.

Artikel 26 Uitvoeringsbeleidsprogramma
Het algemeen bestuur kan voor ieder jaar een uitvoeringsbeleidsprogramma vaststellen, waarin de activiteiten van het samenwerkingsverband worden aangegeven. Het uitvoeringsbeleidsprogramma bevat voorts in ieder geval een overzicht van de voor de verwezenlijking van de activiteiten benodigde financiële en personele middelen.

Artikel 27 Totstandkoming
De totstandkoming van het uitvoeringsbeleidsplan en het uitvoeringsbeleidsprogramma geschiedt op overeenkomstige wijze als in artikel 29, eerste tot en met vijfde lid van deze regeling, voor de begroting is aangegeven.

HOOFDSTUK 13 FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 28 Administratie en controle
1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Begrotingsprocedure
1. De begroting van de MGR bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel en uit modulaire deelbegrotingen.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van het samenwerkingsverband voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de raden van de deelnemende gemeenten opgestelde begrotingsrichtlijnen.
4. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor eenieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede lid en derde lid, van de Gemeentewet, zoals luidend vanaf de inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur is van overeenkomstige toepassing.
5. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen acht weken bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
~~5.~~
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 15 juli van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de begroting moet dienen.
7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus aan Gedeputeerde Staten.
9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde termijnen, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 30 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Voor de berekening van deze bijdrage wordt rekening gehouden met bijdragen van het Rijk en van anderen.
3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
4. De deelnemers dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de MGR bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de modules.
2. Het dagelijks bestuur biedt de rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór 15 april ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. Met Gemeentewet wordt bedoeld de Gemeentewet, geldend vanaf de inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur.
3. De raden van de gemeenten kunnen binnen acht weken na toezending bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de rekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de modules opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
8. De kosten die resteren na afrekening per module op basis van de dienstverleningsovereenkomsten worden na aftrek van de inkomsten verdeeld naar de gemeenten, voor 50% van de kosten op basis van het aantal klanten indien van toepassing en 50% van de kosten op basis van het aantal inwoners. Indien toerekening van kosten aan klanten niet mogelijk is vindt de kostenverdeling plaats op basis van aantal inwoners.
9. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 30 van deze regeling bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na de mededeling van de vaststelling van de rekening.

HOOFDSTUK 14 HET ARCHIEF

Artikel 32 Archivering

1. Ten aanzien van de zorg en het beheer van de archiefbescheiden van de organen van de regeling alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van de gemeente van vestiging van overeenkomstige toepassing.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van de regeling.
3. Als beheerseenheden worden aangemerkt de door het dagelijks bestuur als zodanig aangewezen organisatieonderdelen.

HOOFDSTUK 15 EVALUATIE, TOETREDING, UITTREDING EN OPHEFFING

Artikel 32a Evaluatie

1. De regeling kan worden geëvalueerd ofwel op initiatief van de meerderheid van de raden van de deelnemende gemeenten, ofwel op initiatief van het algemeen bestuur.
2. Ten aanzien van een evaluatie stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.
3. Bij de evaluatie worden ervaringen van ingezetenen en ondernemers betrokken.

Artikel 33 Toetreding en uittreding

1. Een gemeente kan toe- of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad.
2. De uittreding gaat in 1 jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen.
3. De toetreding gaat in nadat het daartoe strekkende besluit van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten is genomen.
   ~~Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- of uittreding~~.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt hij rekening met het bepaalde in lid 6 tot en met 9.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties, met inachtneming van de eventuele bijdrage van OR en het LO over de voorwaarden tot uitreding. Het algemeen bestuur stelt de hoogte van de uittredingskosten vast.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen; de financiële bijdrage van de betreffende gemeente, gedeeld door het totaal aan bijdragen aan de MGR.
10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de MGR, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten.
11. De deelnemende gemeenten doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).
12. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.

Artikel 34 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de colleges en raden van twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.
2. Elke deelnemende gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de

regeling aan de besturen van de deelnemende gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de deelnemende gemeenten.

3. De bij de wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan Gedeputeerde Staten geschiedt door de zorg van het college van de gemeente Nijmegen.

Artikel 35 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het samenwerkingsverband, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen deelnemende zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten per samenwerkingsmodule.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

HOOFDSTUK 17 SLOTBEPALINGEN

Artikel 36 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 37 Inwerkingtreding

De regeling treedt in werking op 1 juli 2014.
De wijzigingen van artikel 5 onderdeel A, eerste lid, onder c,d,e, f en artikel 6 onderdeel A. eerste lid, onder f. en van artikel 21 treden in werking op 1 januari 2016
De wijzigingen van artikel 5 onderdeel B, artikel 6 onderdeel B, artikel 8, eerste lid en van artikel 9 eerste lid, artikel 29 lid 1, 4 5 en 7 en artikel 31 lid 1 treden in werking op 1 januari 2016.
De wijzigingen van de artikelen 1, 5 onderdeel A, tweede lid, onder c en d, 5 onderdeel A, zevende lid, 5 onderdeel B, eerste lid, 8 derde lid, 9 tweede en vijfde lid, 10 onder b., 11 eerste en tweede lid, 12 tweede en derde lid, 16 vierde lid, 21 eerste en vierde lid en 28 eerste en tweede lid treden in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.
De wijzigingen van artikel 17 lid 4, artikel 18 leden 4,5 en 6, artikel 18a, artikel 22b, artikel 32a en artikel 33 leden 4 tot en met 11 treden in werking, op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.

Artikel 38 Citeertitel

De regeling wordt aangehaald als: MGR Rijk van Nijmegen

Artikel 39 BekendmakingToezending aan Gedeputeerde Staten

Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven bekendmaking. ~~toezending van de regeling aan Gedeputeerde Staten~~.

Aldus besloten door het college van de gemeente Berg en Dal,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Beuningen,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Druten,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Heumen,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Mook en Middelaar,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Nijmegen,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door het college van de gemeente Wijchen,
op

De burgemeester, De Secretaris

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Berg en Dal,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Beuningen,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Druten

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Heumen,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Mook en Middelaar,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Wijchen,
op

De voorzitter, De raadsgriffier,

Toelichting

Deze toelichting maakt onlosmakelijk deel uit van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR).

Algemeen

Bij het opstellen van deze regeling zijn de door de colleges vastgestelde uitgangspunten voor regionale samenwerking in Rijk van Nijmegen gebruikt. Deze zijn:

a. *De regio wil geen lappendeken van GR'ren. Daarom wordt één MGR opgericht, waaronder in de toekomst ook andere modules (nieuw toe te voegen functies) kunnen komen te hangen. Over het toevoegen van andere modules wordt separaat en in later stadium gesproken. Benadrukt wordt dat deelname "per module" een lokale afweging is.*
b. *De bouw van het Werkbedrijf heeft prioriteit. Voor de aansturing van het Werkbedrijf wordt een "bestuurscommissie Werk" ingericht. Deze bestaat uit de portefeuillehouders Werk. De bevoegdheden die nodig zijn om het Werkbedrijf aan te sturen worden bij de bestuurscommissie Werk neergelegd.*
c. *De MGR is een uitvoeringsorganisatie en een platform voor regionaal overleg. De MGR is vooralsnog een "lege rechtsvorm" die alleen gevuld wordt met een AB, een DB (beide conform de Wgr) en een secretariaat.*
d. *De stemverhouding in het AB van de MGR is naar rato van inwonersaantallen, met die nuance dat er bij stemming minimaal 3 gemeenten in moeten stemmen met besluitvorming.*

Artikelsgewijze toelichting MGR

Artikelen 4, 5 en 6

De regio geeft prioriteit aan de bouw van het Werkbedrijf (uitgangspunt b), maar richt ook één MGR in waarin later stadium nieuwe modules opgehangen kunnen worden (uitgangspunt a). Daarnaast is de MGR bedoeld voor afstemmings- en samenwerkingsvraagstukken op het gebied van regionale samenwerking.

Dat heeft de volgende consequenties voor deze artikelen:

1. *Het belang van de MGR wordt in zo breed mogelijk perspectief beschreven in artikel 4.*
2. *Bij de specifieke overdracht van bevoegdheden worden alleen de bevoegdheden voor het nieuwe Werkbedrijf benoemd.*

Als de regio in later stadium nieuwe modules aan de MGR wil toevoegen, kan dit betekenen dat artikelen aangepast moeten worden, bijvoorbeeld in de artikelen 5 (taken) en 6 (bevoegdheden). Indien raadsbevoegdheden hiervoor overgedragen moeten worden, dienen de raden deze wijziging vast te stellen voordat deze geëffectueerd kan worden. Indien het gaat om de overdracht van collegebevoegdheden, kan dit niet gebeuren voordat de raden ingestemd hebben. Over artikel 5 A, zevende lid en 5 B, derde lid wordt nog opgemerkt dat het voor de wetgeving omtrent Europese aanbesteding nog van belang is dat niet meer dan 20% van de werkzaamheden worden verricht ten behoeve van organisaties buiten het rechtsgebied van de MGR.

Artikel 9

Uitgangspunt d is niet één op één over te nemen in artikel 9. Het is niet mogelijk om in generieke zin te werken met gekwalificeerde meerderheden bij besluitvorming. Voorgeschreven wordt dat dan in de regeling specifiek aangegeven wordt bij welke besluitvorming sprake is van generieke

besluitvorming. In lid 2 wordt hiervoor verwezen naar artikel 7 lid 3 van de regeling MGR. Concreet betekent dit dat voor alle besluitvorming over deze bevoegdheden – en in de praktijk zijn dat de belangrijke besluiten – gewerkt wordt met een gekwalificeerde meerderheid (meerderheid én minimaal 3 gemeenten stemmen in).

Artikel 15

Een reglement voor een bestuurscommissie is een intern reglement binnen de MGR. De regio heeft aangegeven dat er een bestuurscommissie Werk komt (uitgangspunt b). Deze bestuurscommissie staat niet opgenomen in deze regeling, omdat de regeling alleen de mogelijkheid schept zo'n commissie in te stellen. De uitwerking hiervan vindt in later stadium plaats.

Artikel 30

De wijze waarop de gemeentelijke bijdragen worden berekend kan nader worden gespecificeerd in de financiële verordening voor MGR. Onder andere zal in deze verordening worden opgenomen: de wijze waarop de bijdrage van iedere deelnemende gemeente ten behoeve van de uitvoering van de voormalige Wsw is geregeld.

Artikel 31

Ter toelichting op de afrekeningssystematiek van lid 8 het volgende; deze wijze van verrekening van kosten geldt slechts voor de kosten die resteren nadat de afrekening per module heeft plaatsgevonden. Met andere woorden: eerst wordt afgerekend op basis van de dienstverleningsovereenkomsten per module, als er daarna nog kosten resteren geldt de verdelingssystematiek van artikel 31 lid 8.

Onderbouwing wijzigingen Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR)

Oud artikel	Nieuw artikel	Onderbouwing
Artikel 17 Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur ten opzichte van raden 1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. 3. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de Rekenkamer, de Rekenkamerfunctie, dan wel een samenwerkingsverband hiervan, van de bij de regeling aangesloten gemeenten alle informatie die zij nodig heeft voor het doen van onderzoek.	**Artikel 17 Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur ten opzichte van raden** 1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. 3. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de Rekenkamer, de Rekenkamerfunctie, dan wel een samenwerkingsverband hiervan, van de bij de regeling aangesloten gemeenten alle informatie die zij nodig heeft voor het doen van onderzoek. **4. De agenda en de besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden openbaar gemaakt indien de Wet open overheid hiertoe verplicht.**	Conform de wens uit de uitgangspuntennotitie en vallend binnen het wettelijke kader.

Artikel 18 Leden algemeen bestuur ten opzichte van raden 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 3. Een lid van het algemeen bestuur kan, onverminderd het bepaalde in artikel 8 van deze regeling, door de raad die hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die raad niet meer bezit.	**Artikel 18 Leden algemeen bestuur ten opzichte van raden** 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. 3. Een lid van het algemeen bestuur kan, onverminderd het bepaalde in artikel 8 van deze regeling, door de raad die hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die raad niet meer bezit. **4. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Notulen en besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.**	Met deze wijzigingen wordt een grotere mate van openheid en actieve openbaarmaking beoogd. De agenda's en stukken van het AB worden vooraf (digitaal) openbaar gemaakt en de openbare gedeeltes van de notulen en besluitenlijsten achteraf. Verder is ook een wens vanuit de raadsvertegenwoordigers om bij de vraag van één raadslid of raadsfractie de informatie naar aanleiding van die vraag niet alleen aan de betreffende raad maar naar alle raden te zenden. De bestaande werkwijze rondom het informatieprotocol wordt hier tenslotte bevestigd, zij het dat bij wijzigingen of een nieuw protocol wel eerst de zienswijze van de raden wordt gevraagd.

	5. Indien vragen van een raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten worden beantwoord, of anderszins informatie wordt verstrekt door (leden van) het algemeen bestuur aan een raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten, dan wordt deze aan alle raden toegezonden. **6. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.**	

-	**Artikel 18a Zienswijzen raden** **1. Naast de mogelijkheden van raden van de deelnemende gemeenten om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting, conform artikel 29, vijfde lid van de regeling en op de ontwerpjaarrekening, conform artikel 31, derde lid van de regeling kunnen raden binnen acht weken hun zienswijzen naar voren brengen naar het dagelijks bestuur ten aanzien van:** **a. de kadernota;** **b. de halfjaar rapportage;** **c. het informatieprotocol.**	De Wgr geeft nu de mogelijkheid om naast de bestaande zienswijze procedure te bepalen in welke gevallen nog meer om een zienswijze van de raad wordt gevraagd. In de raadsbijeenkomst is de wens geuit om deze procedure ook mogelijk te maken bij besluiten van met een groot politiek/bestuurlijk en/of financieel belang. Hier wordt daaraan invulling gegeven. De kadernota en de halfjaarrapportage worden, conform het informatieprotocol al toegezonden aan de raden. Daarin zijn alle belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen en mogelijke afwijkingen van de begroting te zien. Door hierop de zienswijze procedure van toepassing te laten worden geven we de raden een extra sturings-/controle instrument.

-	**Artikel 22b Participatie ingezetenen en ondernemers** **Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het algemeen bestuur het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp.**	In de uitgangspuntennotitie is neergelegd dat participatie van zowel de inwoners van de gemeenten van het Rijk van Nijmegen als de ondernemers in de regio belangrijk is. Om die reden wordt de inspreek mogelijkheid voorafgaand aan de AB vergaderingen geïntroduceerd.

-	**Artikel 32a Evaluatie** **1. De regeling kan worden geëvalueerd ofwel op initiatief van de meerderheid van de raden van de deelnemende gemeenten, ofwel op initiatief van het algemeen bestuur.** **2. Ten aanzien van een evaluatie stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.** **3. Bij de evaluatie worden ervaringen van ingezetenen en ondernemers betrokken.**	Conform de uitgangspuntennotitie zijn er twee manieren waarop een evaluatie gestart kan worden: op initiatief van de (meerderheid van) de raden en op eigen initiatief van de MGR.

Artikel 33 Toetreding en uittreding 1. Een gemeente kan toe- of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. 2. De uittreding gaat in 1 jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. 3. De toetreding gaat in nadat het daartoe strekkende besluit van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten is genomen. 4. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.	**Artikel 33 Toetreding en uittreding** 1. Een gemeente kan toe- of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. 2. De uittreding gaat in 1 jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. 3. De toetreding gaat in nadat het daartoe strekkende besluit van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten is genomen. **4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt hij rekening met het bepaalde in lid 6 tot en met 9.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties, met inachtneming van de eventuele bijdrage van OR en het LO over de voorwaarden tot uitreding. Het algemeen bestuur stelt de hoogte van de uittredingskosten vast.** **7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan**	De MGR kent al een uittredingsregeling. Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd, alleen vereist de Wgr dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt. De toegevoegde bepalingen komen inhoudelijk overeen met de bestaande uittredingsregeling.

	de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden. **8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.** **9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen; de financiële bijdrage van de betreffende gemeente, gedeeld door het totaal aan bijdragen aan de MGR.** **10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de MGR, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten.** **11. De deelnemende gemeenten doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil**	

	uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders). 12. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere deelnemende gemeenten zoals bedoeld in de Wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens het samenwerkingsverband, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling**.**	

Artikel 37 Inwerkingtreding De regeling treedt in werking op 1 juli 2014. De wijzigingen van artikel 5 onderdeel A, eerste lid, onder c, d, e, f en artikel 6 onderdeel A. eerste lid, onder f. en van artikel 21 treden in werking op 1 januari 2016 De wijzigingen van artikel 5 onderdeel B, artikel 6 onderdeel B, artikel 8, eerste lid en van artikel 9 eerste lid, artikel 29 lid 1, 4 5 en 7 en artikel 31 lid 1 treden in werking op 1 januari 2016. De wijzigingen van de artikelen 1, 5 onderdeel A, tweede lid, onder c en d, 5 onderdeel A, zevende lid, 5 onderdeel B, eerste lid, 8 derde lid, 9 tweede en vijfde lid, 10 onder b., 11 eerste en tweede lid, 12 tweede en derde lid, 16 vierde lid, 21 eerste en vierde lid en 28 eerste en tweede lid treden in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.	**Artikel 37 Inwerkingtreding** De regeling treedt in werking op 1 juli 2014. De wijzigingen van artikel 5 onderdeel A, eerste lid, onder c, d, e, f en artikel 6 onderdeel A. eerste lid, onder f. en van artikel 21 treden in werking op 1 januari 2016 De wijzigingen van artikel 5 onderdeel B, artikel 6 onderdeel B, artikel 8, eerste lid en van artikel 9 eerste lid, artikel 29 lid 1, 4 5 en 7 en artikel 31 lid 1 treden in werking op 1 januari 2016. De wijzigingen van de artikelen 1, 5 onderdeel A, tweede lid, onder c en d, 5 onderdeel A, zevende lid, 5 onderdeel B, eerste lid, 8 derde lid, 9 tweede en vijfde lid, 10 onder b., 11 eerste en tweede lid, 12 tweede en derde lid, 16 vierde lid, 21 eerste en vierde lid en 28 eerste en tweede lid treden in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt. **De wijzigingen van artikel 17 lid 4, artikel 18 leden 4,5 en 6, artikel 18a, artikel 22b, artikel 32a en artikel 33 leden 4 tot en met 11 treden in werking, op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.**	De gewijzigde bepalingen treden in werking op de dag nadat ze zijn bekendgemaakt.

Artikel 39 Toezending aan Gedeputeerde Staten Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven toezending van de regeling aan Gedeputeerde Staten.	**Artikel 39 Bekendmaking** Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven **bekendmaking.**	De Wet elektronische publicaties wijzigt het proces van bekendmaking. De toezending aan Gedeputeerde Staten is vervallen. De regeling wordt hierop aangepast.

Besluit tot wijziging van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen

De colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook & Middelaar, Nijmegen, en Wijchen, ieder voor zover daartoe bevoegd;

overwegende dat
- de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd;
- de gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 aan deze wet moeten zijn aangepast;

gezien het daartoe strekkende verzoek van het dagelijks bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen;

gelet op het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de verkregen zienswijzen van de gemeenteraad van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook & Middelaar, Nijmegen, en Wijchen;

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen.

ARTIKEL I

De gemeenschappelijke regeling wordt als volgt gewijzigd.

A.

Een nieuw vierde lid wordt toegevoegd aan artikel 17:

‘4. De agenda en de besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden openbaar gemaakt indien de Wet open overheid hiertoe verplicht.’

B.

Nieuwe leden 4, 5 en 6 worden toegevoegd aan artikel 18:

‘4. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Notulen en besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk openbaar gemaakt.

5. Indien vragen van een raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten worden beantwoord, of anderszins informatie wordt verstrekt door (leden van) het algemeen bestuur aan een

raad of raadsleden van een of meer van de deelnemende gemeenten, dan wordt deze aan alle raden toegezonden.

6. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.'

C.

Een nieuw artikel 18a wordt ingevoegd:

'Artikel 18a Zienswijzen raden

1. Naast de mogelijkheden van raden van de deelnemende gemeenten om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting, conform artikel 29, vijfde lid van de regeling en op de ontwerpjaarrekening, conform artikel 31, derde lid van de regeling kunnen raden binnen acht weken hun zienswijzen naar voren brengen naar het dagelijks bestuur ten aanzien van:

a. de kadernota;

b. de halfjaar rapportage;

c. het informatieprotocol.'

D.

Een nieuw artikel 22b wordt ingevoegd:

'Artikel 22b Participatie ingezetenen en ondernemers

Ingezetenen en ondernemers kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het algemeen bestuur het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp.'

E.

Een nieuw artikel 32a wordt ingevoegd:

'Artikel 32a Evaluatie

1. De regeling kan worden geëvalueerd ofwel op initiatief van de meerderheid van de raden van de deelnemende gemeenten, ofwel op initiatief van het algemeen bestuur.

2. Ten aanzien van een evaluatie stelt het algemeen bestuur de onderzoeksopdracht vast.

3. Bij de evaluatie worden ervaringen van ingezetenen en ondernemers betrokken.'

F.

Aan artikel 33 worden nieuwe leden 4 tot en met 11 toegevoegd onder vernummering van het bestaande lid 4 naar lid 12:

'4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt hij rekening met het bepaalde in lid 6 tot en met 9.

5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.

6. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties, met inachtneming van de eventuele bijdrage van OR en het LO over de voorwaarden tot uitreding. Het algemeen bestuur stelt de hoogte van de uittredingskosten vast.

7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.

8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.

9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen; de financiële bijdrage van de betreffende gemeente, gedeeld door het totaal aan bijdragen aan de MGR.

10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de MGR, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten.

11. De deelnemende gemeenten doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).'

G.

Aan artikel 37 wordt de volgende passage over inwerkingtreding toegevoegd:

'De wijzigingen van artikel 17 lid 4, artikel 18 leden 4,5 en 6, artikel 18a, artikel 22b, artikel 32a en artikel 33 leden 4 tot en met 11 treden in werking, op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.'

H.

Artikel 39 wordt gewijzigd en luidt na wijziging:

"**Artikel 39 Bekendmaking**

Het college van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26, eerste lid van de wet voorgeschreven bekendmaking.'

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de dag nadat deze op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 26 lid 3 van de wet.

Wijchen, …….. 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

J.M. Hendrix	R.D. Helmer-Englebert
gemeentesecretaris	burgemeester

TOELICHTING OP HET WIJZIGINGSBESLUIT

Artikel I

B.

Met deze wijzigingen wordt een grotere mate van openheid en actieve openbaarmaking beoogd. De agenda's en stukken van het AB worden vooraf (digitaal) openbaar gemaakt en de openbare gedeeltes van de notulen en besluitenlijsten achteraf.

Verder wordt bij de vraag van één raadslid of raadsfractie de informatie naar aanleiding van die vraag niet alleen aan de betreffende raad maar naar alle raden gezonden.

De bestaande werkwijze rondom het informatieprotocol wordt hier tenslotte bevestigd, zij het dat bij wijzigingen of een nieuw protocol wel eerst de zienswijze van de raden wordt gevraagd.

C.

De Wgr geeft nu de mogelijkheid om naast de bestaande zienswijze procedure te bepalen in welke gevallen nog meer om een zienswijze van de raad wordt gevraagd. Hier wordt invulling gegeven aan de wens van de raden om de zienswijze procedure ook mogelijk te maken bij besluiten van met een groot politiek/bestuurlijk en/of financieel belang. De kadernota en de halfjaarrapportage worden, conform het informatieprotocol al toegezonden aan de raden. Daarin zijn alle belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen en mogelijke afwijkingen van de begroting te zien. Door hierop de zienswijze procedure van toepassing te laten worden geven we de raden een extra sturings-/controle instrument.

F.

De MGR kent al een uittredingsregeling. Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd, alleen vereist de Wgr dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt. De toegevoegde bepalingen komen inhoudelijk overeen met de bestaande uittredingsregeling.

H.

De Wet elektronische publicaties wijzigt het proces van bekendmaking. De toezending aan Gedeputeerde Staten is vervallen. De regeling wordt hierop aangepast.

Amendement

Wel zienswijze indienen op het ontwerp wijzigingsbesluit Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

Dit amendement hoort bij
145818 Wijziging gemeenschappelijke regeling MGR

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
D66, Miranda Muller

Mede-indiener:
PvdA, Katja Jamin
CDA, Karin Hoogteijling
GroenLinks, Pepijn Oomen
Wijchen Lokaal, Rianne Kuipers

Amendementnummer
1

Voorgestelde wijziging van het besluit

Beslispunt 1
Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR), geen zienswijze naar voren te brengen.

Te wijzigen in:
Op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR) via het college de volgende zienswijze naar voren te brengen:
"Artikel 14 Commissies van advies" in de ontwerpregeling aan te passen aan "Uitgangspuntennotitie Regionale raadsbijeenkomst Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen" (zaaknummer 125179), zodat een gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld.

Aanleiding

In het proces om tot uitvoering van de Wijzigingswet Gemeenschappelijke Regelingen te komen is op 27 maart 2023 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeenteraden uit de regio Rijk van Nijmegen. Die bijeenkomst heeft een zogenaamde Uitgangspuntennotitie opgeleverd, waarin de vertegenwoordigingen van de raden die aanwezig waren bij deze bijeenkomst, hun voorkeuren hebben uitgesproken hoe bij diverse regelingen om zou moeten worden gegaan met de wijzigingen in de wet Gemeenschappelijke regelingen.

In de uitgangspuntennotitie die door uw raad ter kennisname is aangenomen op 22 juni 2023 (125179) staat dat wat betreft de commissies van advies, bij de MGR gekozen wordt voor variant 1: een adviescommissie. Nu kent de MGR een agendacommissie. Die zou, op basis van de uitgangspuntennotitie omgezet dienen te worden naar een adviescommissie.
De tekst van Artikel 14 van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR) zou op basis van de uitgangspuntennotitie moeten luiden:
Artikel 14 Commissies van advies .

1. Er is een gemeenschappelijke adviescommissie overeenkomstig artikel 24a van de wet gemeenschappelijke regeling. In deze commissie hebben zitting de door de raden en staten aangewezen vertegenwoordigers.

Beoogd effect

Door via het college een zienswijze in te dienen zorgt de raad ervoor dat het ontwerp wijzigingsbesluit in overeenstemming is met de uitgangspuntennotitie die in alle gemeenteraden van het Rijk van Nijmegen is vastgesteld dan wel ter kennisname conform is aangenomen.

Argumenten

1.1. De gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen biedt op basis van artikel 24a de mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.
Artikel 24a bepaalt o.a. het volgende:
Op voorstel van de deelnemende gemeenteraden stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien.
Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam regelt de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie, nadat het de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid heeft gesteld hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een raad kan besluiten geen lid aan te wijzen.

1.2. De Agendacommissie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling heeft een oproep gestuurd aan alle raden in de regio Rijk van Nijmegen om conform de mogelijkheid die de wet biedt en conform de uitgangspuntennotitie de agendacommissie te wijzigen in een adviescommissie.

Gemeente Wijchen

Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Bezoekadres:
Kas teellaan 27
6602 DB Wijchen

t 088 432 70 00
gemeente@wijchen.nl

Bestuur Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Wijchen : 1 februari 2024/
Betreft : Zienswijze op ontwerpregeling MGR
Informatie : , **t** , **e**
Verzonden :

CONCEPT

Geacht bestuur,

U heeft een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (GR MGR) Rijk van Nijmegen aan ons voorgelegd.
De GR MGR dient gewijzigd te worden vanwege de Wijzigingswet Gemeenschappelijke Regelingen.

De raad van Wijchen kan via ons college een zienswijze indienen op de ontwerpregeling.
De raad heeft op 1 februari 2024 besloten om de volgende zienswijze in te dienen.
Via deze brief informeren we uw bestuur over dit raadsbesluit.

De raad heeft aangegeven dat:
Artikel 14 Commissies van advies" in de ontwerpregeling aangepast dient te worden aan "Uitgangspuntennotitie Regionale raadsbijeenkomst Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen" (zaaknummer 125179), zodat een gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld.

Achtergrond van dit besluit
In het proces om tot uitvoering van de Wijzigingswet Gemeenschappelijke Regelingen te komen is op 27 maart 2023 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeenteraden uit de regio Rijk van Nijmegen. Die bijeenkomst heeft een zogenaamde Uitgangspuntennotitie opgeleverd, waarin de vertegenwoordigingen van de raden die aanwezig waren bij deze bijeenkomst, hun voorkeuren hebben uitgesproken hoe bij diverse regelingen om zou moeten worden gegaan met de wijzigingen in de wet Gemeenschappelijke regelingen.
In de uitgangspuntennotitie die door de raad van Wijchen ter kennisname is aangenomen op 22 juni 2023 (125179) staat dat wat betreft de commissies van advies, bij de MGR gekozen wordt voor variant 1: een adviescommissie. Nu kent de MGR een agendacommissie. Die zou, op basis van de uitgangspuntennotitie omgezet dienen te worden naar een adviescommissie.

De gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen biedt op basis van artikel 24a de mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.
Artikel 24a bepaalt o.a. het volgende:

Op voorstel van de deelnemende gemeenteraden stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien.
Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam regelt de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie, nadat het de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid heeft gesteld hun wensen en bedenkingen hieromtrent ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een raad kan besluiten geen lid aan te wijzen.

Daarnaast wenst de raad van Wijchen gehoor te geven aan de oproep van de Agendacommissie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling, die zij gestuurd heeft aan alle raden in de regio Rijk van Nijmegen om conform de mogelijkheid die de wet biedt en conform de uitgangspuntennotitie de agendacommissie te wijzigen in een adviescommissie.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen

R. Helmer-Englebert
burgemeester

J. Hendrix
gemeentesecretaris

CONCEPT

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5122
Extern Zaak ID	Z/23/129520
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	9.6
Titel	129520 Informatienota Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten – team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai Wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 432 7215

Bijlagen
129520 Informatienota Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden
Bijlage 1 – Definitieve rapportage VA Heumenseweg Alverna
Bijlage 2 – Onderzoek toerisme in Wijchen en recreatie in het vennengebied
Presentatie Initiatieven Alverna – Informatiebijeenkomst raad 11 januari 24

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	24 oktober 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	3 november 2023
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	11 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de informatienota 'Initiatieven Alverna – onderzoeken gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden'.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de informatienota 'Initiatieven Alverna – onderzoeken gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden'.

Openbaar Zaaknummer: 129520

Informatienota voor de raad

Onderwerp: Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden

Kernboodschap
In Alverna spelen diverse initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Uw raad heeft gevraagd de diverse initiatieven op en rond Alverna in samenhang te beoordelen. Het college heeft hiertoe onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van initiatieven voor de verkeersveiligheid op de Heumenseweg en voor de natuur rond Alverna.

De uitkomst van de onderzoeken is dat de initiatieven mogelijk inpasbaar zijn. De onderzoekers zien daarnaast verbeterkansen voor de verkeersveiligheid op de Heumenseweg en de bescherming van de natuur rond Alverna.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
20-10-2022	De informatienota over Initiatieven Alverna voor kennisgeving aan te nemen (22/081852).

Toelichting

Aanleiding
In Alverna zijn diverse initiatieven voor ontwikkelingen. Onder andere:
- een principeverzoek om aan de Heumenseweg een bungalowpark te realiseren op de Wighenerhorst en de huidige manege St. Frans met 124 bungalows (voormalig Landal Greenparks; thans Roompot);
- een principeverzoek om een bestaande camping uit te breiden naar 240 campingplaatsen (Camping Bij de 3 Linden);
- een eventueel initiatief voor een nieuwe buurtsupermarkt van maximaal 500m2 winkelvloeroppervlak;
- verder wordt op de Berendonck gebouwd aan een hotel bij het saunacomplex en komt er een hotel bij camping het Heumens Bos in Heumen.

Mogelijke andere kleinschalige en niet aan de Heumenseweg gesitueerde initiatieven laten we hier onbenoemd.

In 2022 heeft de Dorpsraad Alverna haar zorgen gedeeld over de verkeerveiligheid op de Heumenseweg naar aanleiding van deze initiatieven. De stichting Vrienden van de Vennen maakt zich zorgen over schade aan de natuur als er meer toeristen bij komen. De zorg ligt met name bij de Overasseltse en Hatertse vennen. De stichting heeft destijds een petitie ingediend met vragen aan het college. Het college heeft deze schriftelijk beantwoord (Z/22/079193, juli 2022).

Ondertussen neemt aantal inwoners in onze regio toe en groeit de regionale behoefte aan natuur en recreëren in het landschap. De gemeente Wijchen werkt daarom samen

met de regio aan de verstedelijkingsopgave waarbij naast wonen, economie en mobiliteit, veel aandacht is voor landschap, natuur en recreatie. In dit kader werken we ook in de regio mee aan een 'Groene Mantel' rond Nijmegen.

Opzet en afbakening onderzoeken
De raad heeft het college gevraagd om onderzoek te doen naar het verkeer op de Heumenseweg en de recreatieve druk op de natuur rond Alverna als gevolg van de initiatieven op Alverna. In het bijzonder gaat het om het bungalowpark bij Wighenerhorst, de buurtsuper en uitbreiding van de camping Bij de 3 Linden. Deze initiatieven zijn aan de Heumenseweg gesitueerd. In de raad van 20 oktober 2022 heeft het college hierover een informatienota aangeboden aan de raad (Z/22/081852).

In de twee onderzoeken zijn de (recreatieve) initiatieven en een potentiele komst van een buurtsupermarkt aan de Heumenseweg beoordeeld. De recreatieve ontwikkeling Berendonck alsmede van het hotel Heumens Bos zijn buiten beschouwing gelaten. De impact van het nieuwe hotel in recreatiegebied Berendonck op de verkeersveiligheid van de Heumenseweg en de natuur in het vennengebied is klein. De invloed op de verkeersintensiteit op de Heumenseweg is gering. Bezoekers van de Thermen (inclusief het hotel) zullen hoofdzakelijk via de A73 naar het recreatiegebied gaan. Bovendien zal door de komst van het hotel het aantal dagbezoeken aan de thermen dalen door meerdaags verblijf met als gevolg minder verkeersbewegingen. De bezoekers besteden hun verblijf hoofdzakelijk in de sauna en het hotel, en trekken er niet op uit. Dit blijkt uit de ervaring van de Thermen Bussloo met hotel. Circa 95% van de gasten blijft tijdens het verblijf in het saunacomplex. Voor het hotel "Heumens Bos" gelegen op Heumens grondgebied stelt de toelichting van het vastgestelde bestemmingsplan dat de toename van het verkeer via de Vosseneindseweg wordt afgewikkeld.

Resultaten onderzoeken

Algemene conclusies en aanbevelingen
Volgens de onderzoeken zijn de negatieve gevolgen van de onderzochte initiatieven beperkt voor zowel de verkeersveiligheid op de Heumenseweg als voor het behoud van de natuurgebieden in de omgeving. Beide onderzoeksbureaus concluderen dat hun onderzoek geen aanleiding geeft voor het aanhouden van de principeverzoeken voor de 124 bungalows, 240 campingplaatsen en een eventuele supermarktinitiatief; deze initiatieven zijn afzonderlijk en in samenhang in principe inpasbaar. Verder zien de onderzoekers kansen om de verkeersveiligheid op de Heumenseweg en de natuurbescherming op de vennen te verbeteren.

Verkeer
In het verkeersonderzoek zijn negatieve gevolgen voor de verkeersveiligheid onderzocht, die het gevolg kunnen zijn van toegenomen intensiteiten door ontwikkelingen. Het onderzoek zijn gebaseerd op verkeersmodellering van werkelijke gemeten verkeersintensiteiten in 2021. De conclusie is dat de initiatieven in samenhang beperkt negatieve gevolgen hebben voor de verkeersveiligheid op de Heumenseweg. Dit is het geval op zowel wegvakniveau als kruispuntniveau. Er zijn daarnaast vijf aandachtspunten geconstateerd op de Heumenseweg. Hier liggen kansen voor het verbeteren van de verkeerveiligheid. In het rapport zijn daartoe mogelijke oplossingsrichtingen gegeven.

Natuur
Uit het natuuronderzoek blijkt dat de staat van instandhouding van de Overasseltse en Hatertse Vennen nu niet goed is. Het gebied staat onder druk. Een belangrijke factor is de verdroging. Het gebied is kwetsbaar door toenemende verdroging. Daarnaast wordt het vennengebied druk bezocht wat nadelige gevolgen voor de natuur in het gebied kan

hebben. Dit speelt vooral als mensen buiten de paden struinen of met loslopende honden door het natuurgebied lopen.

Door het vakantiepark en de uitbreiding van de camping, zullen er meer bezoekers komen in vennengebied. Maar het is vrijwel niet aan te geven of meetbaar, op het totaal van de verstoringen, of de gasten van de camping en het vakantiepark zullen leiden tot een significante afname van de biodiversiteit en de natuurkwaliteit in het natuurgebied. Er zijn hierover geen data beschikbaar. In het onderzoek wordt ervanuit gegaan dat de impact van inwoners uit de omgeving op de natuur vooral bepalend is voor deze natuurverstoring en in geringe mate kan worden toegeschreven aan toerisme.

Door de cumulatie van alle factoren die spelen in het natuurgebied zal de biodiversiteit er vanzelfsprekend niet hoger en de natuurkwaliteit er niet beter op worden, als de recreatiedruk toeneemt. Vooral de toename van de recreatiedruk vanuit omliggende woonwijken (Nijmegen) en dorpen (stedelijk uitloopgebied), waar meer woningen gebouwd worden, dragen bij aan het vergroten de kwetsbaarheid.

In het rapport worden opties gegeven om verstoringseffecten tegen te gaan (pagina 12), zoals afsluiten van paden en alternatieve overnachtingsplekken aanbieden. Wanneer er voldoende maatregelen getroffen kunnen worden om de verstoring terug te dringen, zal de impact van de initiatieven op het natuurgebied meevallen. Overleg is nodig tussen de verschillende betrokken partijen over welke maatregelen genomen kunnen worden en door wie en of dit voldoende is.

Regionale aanpak recreatiedruk.
De verstedelijking in de regio Arnhem-Nijmegen legt een toenemende druk op de Hatertse en Overasseltse vennen als stedelijk uitloopgebied. Het is daarom belangrijk om als regio in de Groene Metropoolregio te bekijken hoe de recreatieve druk vanuit de steden en dorpen kan worden gespreid, door recreatie te sturen, en door het creëren van alternatieve uitloopgebieden, teneinde de kwetsbare natuur te ontzien. Dit gebeurt binnen de verstedelijkingsstrategie, het groen-blauwraamwerk en het vitaal landelijk gebied (VLGG). Hier moeten we op inzetten, als alternatief voor de vennen. Gemeente Wijchen is de samenwerking aangegaan met omliggende gemeenten voor het ontwikkelen van de 'Groene Mantel' om Nijmegen.

Recreatie en toerisme
Het initiatief van het bungalowpark alsmede dat van de camping passen binnen de uitgangspunten van de Toeristische visie. Onze inzet op recreatie en toerisme heeft wel een ruimtelijk aandachtspunt. Een goede dosering en spreiding van toerisme is belangrijk. Zo kijken we ook hoe we toerisme en recreatie in de Loonse Waard en aan de Maas kunnen stimuleren, monitoren we de impact van ontwikkelingen op De Groene Heuvels op Bergharen, Hernen en Leur en werken we in de regio samen aan een het creëren van een 'Groene Mantel' rond Nijmegen. We zijn verder met Leisureland en Staatbosbeheer in contact hoe we de vennen kunnen beschermen.

<u>Stand van zaken initiatieven</u>
Landal GreenParks is overgenomen door Roompot
Recreatiebedrijf Roompot heeft Landal GreenParks overgenomen. Een eigenaarswissel kan leiden tot bijstelling van ambities voor het ingediende initiatief. Als dat het geval is moeten we kritische kijken of de gehanteerde onderzoekuitgangspunten nog representatief zijn. Na bekendmaking van de onderzoeken nemen we contact op met Roompot.

Camping Bij de 3 Linden
Camping Bij de 3 Linden is samen met buurtbewoners in overleg over een nadere studie uitwerking van hun uitbreidingsplan. Daarbij wordt mede gekeken naar uitbreidingsmogelijkheden met een lager aantal campingplaatsen dan 240. Voor verdere behandeling van de aanvraag voor principe-medewerking moet dit worden afgestemd.

Communicatie
- We informeren de dorpsraad Alverna, stichting Vrienden van de Vennen en initiatiefnemers en houden contact over vervolgstappen.
- We informeren inwoners die voor de zomer schriftelijk hun zorgen hebben geuit aan de gemeente over de twee principeverzoeken voor de recreatie initiatieven.
- We stemmen de onderzoeken af met gemeente Heumen, Leisurelands en Staatsbosbeheer. Verder ook regionaal in het kader van de Groene Mantel.

Participatie
Primair geschiedt participatie door initiatiefnemers zelf. In het geval van positief collegebesluit over principemedewerking geven we als voorwaarde mee dat initiatiefnemers een omgevingsdialoog moeten voeren.

Camping Bij de 3 linden heeft ondertussen bijeenkomsten met direct omwonenden geïnitieerd. Ze werken hun uitbreidingsplan momenteel samen met enkele buren een stuk verder uit.

Uitvoering
1. We nemen contact op met Roompot en Bij de 3 Linden over de actualiteit van hun ingediende aanvragen.
2. Afhankelijk van de actualiteit van de initiatieven gaan we verder met de beoordelingen de aanvragen tot principe-medewerking. Voor de beoordeling hiervan kijken we naar het vigerend beleid, wet- en regelgeving, ruimtelijk en planologische mogelijkheden. Uiteraard worden de signalen van de Dorpsraad, Vrienden van de Vennen en afzonderlijke bewoners mee in beraad genomen.
   We beoordelen ieder initiatief op zichzelf, maar ook in samenhang op basis van de resultaten van de onderzoeken. Soms is nader onderzoek nodig.
3. Collegebesluit en juridische status: het college besluit tot wel of geen principemedewerking. Wanneer het college positief oordeelt over een principeverzoek, betekent dit dat het college in principe bereid is om mee te werken. Het is een indicatie van hoe de gemeente aankijkt tegen een ingediend plan. Tegen het besluit om in principe medewerking te verlenen aan het principeverzoek kan geen bezwaar worden aangetekend. Aan een principebesluit kunnen ook geen rechten worden ontleend.
4. In geval van positief besluit over de principemedewerking kunnen initiatiefnemers hun plannen verder uitwerken en een formele aanvraag doen. Het college houdt zich het recht voor om bij een formele aanvraag tot omgevingsvergunning of tot herziening van het vigerend bestemmingsplan gemotiveerd anders te beslissen dan in een principebesluit.

Geheimhouding:

N.v.t..

STUDIO Verbinding
BUITENGEWONE MOBILITEIT

Rapportage Verkeersanalyse Heumenseweg, Alverna

Nieuwe Dukenburgseweg 9
6534 AD Nijmegen
Nederland

+31(0) 24 - 420 00 65
info@studioverbinding.nl
www.studioverbinding.nl

Kvk nr. 71384243
BTW nr. NL858694906B01
IBAN: NL44 INGB 0652 1725 20

Colofon

Opdracht
Verkeerskundige analyse Heumenseweg Alverna

Opdrachtgever
Gemeente Wijchen
t.a.v. de heer N. Bos
Kasteellaan 27
6602 DB Wijchen

Opdrachthouder
Studio Verbinding B.V.
Nieuwe Dukenburgseweg 9
6534 AD Nijmegen
+31 (0) 24 420 00 65
www.studioverbinding.nl

Projectnummer
6122

Projectmedewerkers
Chris Delis
Michiel Brouwer
Xaviero van Wijlick

Status
Definitief

Controle
Alexander Beterams

Datum
15 juni 2023

STUDIO Verbinding
BUITENGEWONE MOBILITEIT

Inhoudsopgave

Colofon 2
1 Introductie 4
1.1 Aanleiding en achtergrond 4
1.2 Ligging 4
2 Analyse Heumenseweg 6
2.1 Weginrichting 6
2.2 Snelheidsgegevens 7
2.3 Verkeersongevallen 8
2.3 Intensiteiten 9
2.4 Meldingen 9
2.5 Locatieschouw 10
3 Effect ontwikkelingen 17
3.1 Ontwikkelingen 17
3.2 Verkeersgeneratie en intensiteiten 17
3.2.1 Verkeersgeneratie ontwikkelingen 17
3.2.2 Aansluiting van de ontwikkelingen 18
3.2.3 Methode berekening intensiteiten 19
3.2.4 Resultaten 19
3.3 Verkeersafwikkeling 20
3.3.1 Verdeling van het verkeer 20
3.3.2 Intensiteiten Heiveldweg 20
3.3.3 Toedeling op het omliggende wegennetwerk 20
3.3.4 Intensiteiten 21
3.3.5 Wegvakken 21
3.3.6 Kruispuntberekeningen 22
3.3.7 Conclusie verkeersafwikkeling 22
4 Aandachtspunten en oplossingsrichtingen 23
4.1 Weggedeelte Graafseweg - Groenewoudseweg 24
4.2 Weggedeelte ter hoogte van de kiosk 25
4.3 Weggedeelte Pater Sebald Lindersstraat – bebouwde komgrens 26
4.4 Parkeerplaats tussen Munnekeveld en ingang De Wijchense Berg 28
4.5 Fietsoversteek en versmalling tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg 29
Bijlage 1: Output kruispuntberekeningen Harders 30

1 Introductie

1.1 Aanleiding en achtergrond

Binnen de kern van Alverna spelen enkele initiatieven, die een impact hebben op de verkeerssituatie in de omgeving van Alverna. Het gaat om de volgende drie ontwikkelingen:

- Landal Greenparks;
- Uitbreiding van de camping de Drie Linden;
- Buurtsupermarkt.

Deze ontwikkelingen concentreren zich langs de Heumenseweg. Door de realisatie van deze ontwikkelingen komt er meer verkeer op de Heumenseweg. Vanuit bewoners bestaat de angst dat het te druk wordt op de Heumenseweg. De angst is dat de verkeersdrukte tot problemen in de verkeersafwikkeling en/of tot verkeersonveilige situaties leidt.

Om een beeld te krijgen van de effecten van deze ontwikkelingen, analyseren wij de Heumenseweg op het gebied van verkeersveiligheid en verkeersafwikkeling in de huidige situatie. Vervolgens brengen wij de verkeersgeneratie van de nieuwe ontwikkelingen in kaart en kennen deze toe aan de Heumensweg. Hierna kijken we hoe het verkeer zich afwikkelt op wegvak- en kruispuntniveau en beschouwen wij de verkeersveiligheid op basis van objectieve data en subjectieve data. De objectieve data bestaat uit snelheidsgegevens en ongevallen (landelijke database ViaStat) en de verkeersintensiteiten op basis van het verkeersmodel. De subjectieve data bestaat uit input die we krijgen uit een locatieschouw en de meldingen vanuit bewoners. Op basis van de bovengenoemde analyse geven wij onze bevinding op de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid van de Heumenseweg.

1.2 Ligging

De Heumenseweg (projectgebied) is gelegen tussen het kruispunt met de Graafseweg en de gemeentegrens met Heumen. Richting Overasselt gaat de Heumenseweg over in de Hessenbergseweg. De locaties van de voorgenomen ontwikkelingen zijn weergegeven in figuur 1. Van de buurtsupermarkt is de exacte locatie nog niet bekend, maar deze zal ergens op Alverna komen te liggen in de nabijheid van de Heumenseweg. Het Landal Greenparks wordt in twee fasen ontwikkeld op de huidige camping van de Wighenerhorst en manege en partycentrum St. Frans. Het Landal Greenparks wordt ontsloten via de huidige ontsluitingsweg van de St. Frans en De Wijchense Berg. Camping de Drie Linden is de meest zuidelijke ontwikkeling, de huidige B&B en Boerderij-camping is gelegen aan de Geitweg.

Figuur 1: Ligging ontwikkelingen langs Heumenseweg (van oost naar west: de buurtsupermarkt (voor de buurtsupermarkt is nog geen exacte locatie bekend, op de figuur is ter indicatie de locatie van de voormalige buurtsupermarkt weergegeven), het Landal Greenparks en camping De Drie Linden)

2 Analyse Heumenseweg

In deze analyse wordt er van uitgegaan dat de ontwikkelingen direct ontsloten worden op de Heumenseweg. Door deze ontwikkelingen verandert de hoeveelheid verkeer op de Heumenseweg. De Heumenseweg wordt beoordeeld op de werkelijk gereden snelheid, de geregistreerde ongevallen, verkeersintensiteiten, richtlijnen vanuit het CROW, meldingen van bewoners en onze eigen bevindingen op basis van een locatieschouw.

2.1 Weginrichting

De Heumenseweg is een erftoegangsweg. De rijbaanbreedte bedraagt binnen de bebouwde kom circa 5,80m op het smalste punt; buiten de bebouwde kom bedraagt de rijbaanbreedte circa 5,00m. Op het deel binnen de bebouwde kom geldt een snelheidsregime van 30 km/h. Het grootste deel ligt buiten de bebouwde kom, waar het snelheidsregime 60 km/h geldt. Op diverse locaties zijn snelheidsremmers in de vorm van drempels gerealiseerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Op het weggedeelte tussen de Graafseweg en de Groenewoudseweg worden de rijrichtingen gescheiden door gestoken schuine parkeervakken aan beide zijden (middeneiland). Op dit weggedeelte zijn door middel van markering fietssuggestiestroken aanwezig. Het weggedeelte tussen de Groenewoudseweg en de Mariakapel zijn geen specifieke voorzieningen voor fietsers aanwezig. Ter hoogte van de kiosk ligt een lang verhoogd wegvakplateau, waarvan het bovenvlak voorzien is van rood asfalt.

Vanaf de Pater Sebald Lindersstraat verandert het karakter van de directe omgeving van de Heumenseweg door de aanwezigheid van bomen langs de rijbaan. Vanaf de Mariakapel (binnen de bebouwde kom) tot net voorbij de toegang naar De Wijchense Berg (buiten de bebouwde kom) liggen aan beide zijden van de rijbaan éénrichtingsfietspaden (circa 1,50m breed). Tussen de Gomarius Messtraat en de basisschool is het fietspad aan de zuidzijde van de rijbaan in twee richtingen. Het overige deel van de Heumenseweg zijn tweerichtingsfietspaden aanwezig (wisselend ten noorden en ten zuiden van de rijbaan). Het tweerichtingsfietspad is uitgevoerd in beton, heeft een breedte van 3,50m en is voorzien van een doorgetrokken kantmarkering en een onderbroken asmarkering. Het weggedeelte buiten de bebouwde kom is voorzien van een onderbroken kantmarkering. Er is geen bermverharding aanwezig.

Op het deel buiten de bebouwde kom is een wegversmalling aanwezig, gelegen tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg. Hier steekt het tweerichtingsfietspad over de Heumenseweg. Deze versmalling is circa 3,10m breed en is voorzien van een voorrangsregeling.

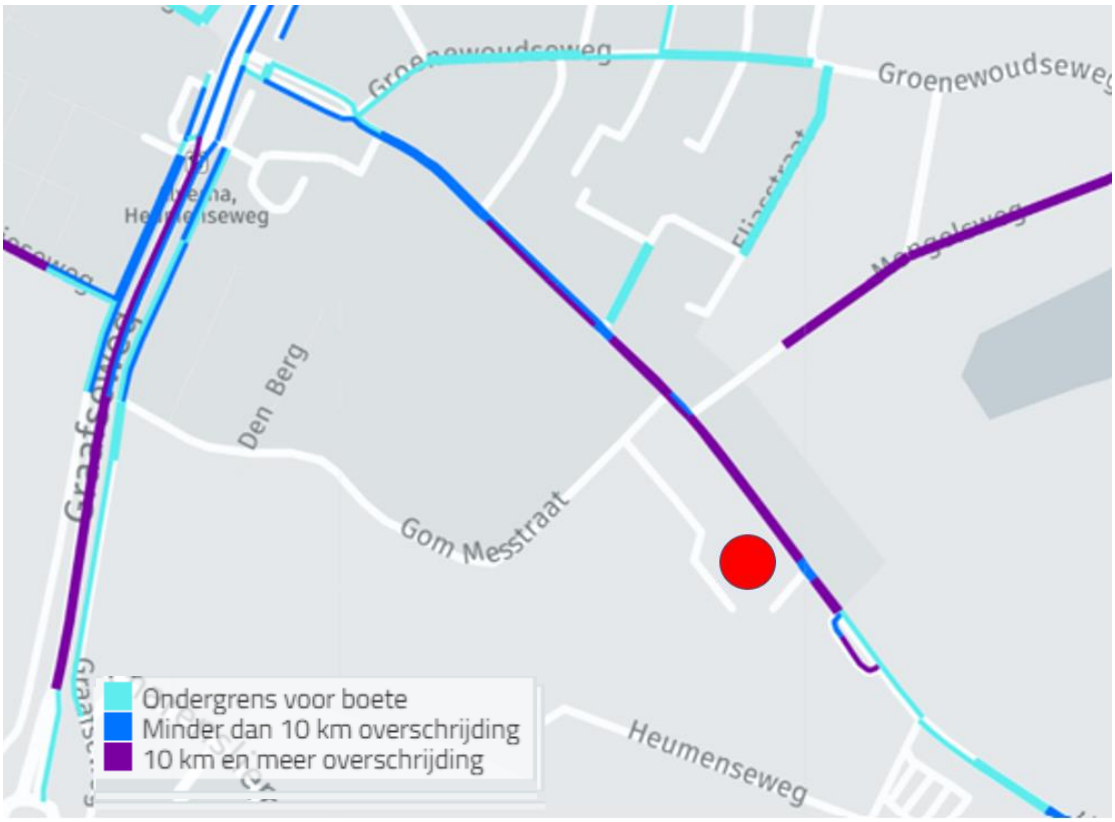
Naast de aanwezigheid van woningen aan de Heumenseweg liggen er ook diverse functies; binnen de bebouwde kom diverse winkels, een kiosk, een Mariakapel, een plantenverkoop, kinderopvang en een basisschool (in de schoolzone). Buiten de bebouwde kom liggen onder andere een camping, een skibaan en een partycentrum.

2.2 Snelheidsgegevens

In de landelijke database zijn snelheidsgegevens verzameld met behulp van ‘floating-car-data’ uit januari 2023. Bij het analyseren van deze data is gekeken naar de V85-snelheid; 85% van de weggebruikers rijdt deze snelheid, of rijdt langzamer. De V85 geeft een goede indruk van de werkelijk gereden snelheid.

Figuur 2 geeft een overzicht van de V85 op de Heumenseweg. Uit deze data blijkt dat op een deel van de Heumenseweg de daadwerkelijk gereden snelheid hoger ligt dan de maximumsnelheid. Op het paarse deel ligt de V85 10 km/h of meer hoger dan de wettelijke maximumsnelheid. Op dit gedeelte van de weg ligt ook de schoolzone van de Antoniusschool. De V85 is hier 44 km/h, waar de geldende maximumsnelheid 30 km/h bedraagt.

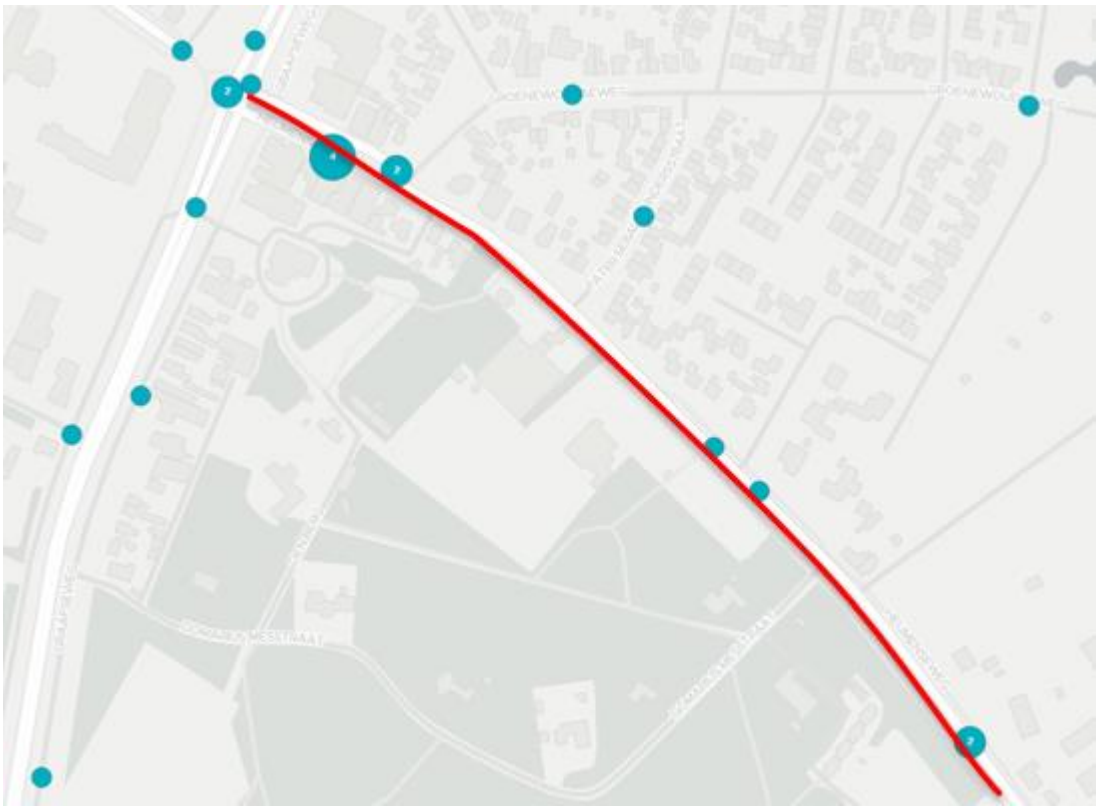
Op het deel buiten de bebouwde kom ligt de V85 van het gemotoriseerd verkeer tot maximaal 10 km/h boven de maximumsnelheid. Rond de aansluiting met St. Frans is de V85 tussen de 56 en 62 km/u, waar 60 km/u toegestaan is.

Figuur 2: De V85 op de Heumenseweg, met in het rood de Antoniusschool (bron: ViaStat)

2.3 Verkeersongevallen

De geregistreerde ongevallen in de periode januari 2014 t/m 23 februari 2023 (bron: ViaStat) zijn meegenomen in de analyse (zie Figuur 3a en 3b).

Figuur 3a: Ongevallen Heumenseweg binnen de bebouwde kom (rode lijn betreft de Heumenseweg) (Bron: ViaStat)

Figuur 3b: Ongevallen Heumenseweg buiten bebouwde kom (rode lijn betreft de Heumenseweg)(Bron: ViaStat)

Uit de data blijkt dat de meeste ongevallen plaatsvonden binnen de bebouwde kom (tien ongevallen).

- Vier ongevallen vonden plaats ter hoogte van de rijbaanscheiding tussen de Graafseweg en de Groenewoudseweg:
  - Eén frontaal ongeval met bestelbus en personenauto;
  - Eén ongeval tussen twee personenauto's, waarbij de toedracht onbekend is;
  - Eén ongeval van een personenauto met een los voorwerp;
  - Eén ongeval tussen een bestelbus en een voetganger.
- Twee ongevallen vonden plaats op de aansluiting met de Groenewoudseweg en betrof in beide gevallen een flankongeval tussen personenauto en bestelbus;
- Twee ongevallen vonden plaats nabij de Ellastraat, waarbij er in beide gevallen spraken was van een botsing tussen personenauto's;
- Twee ongevallen nabij de westelijke grens van de schoolzone:
  - Eén eenzijdig botsing van een personenauto met een paaltje;
  - Eén ongeval tussen twee personenauto's.

Buiten de bebouwde kom vonden zeven ongevallen plaats:

- Drie ongevallen ter hoogte van de wegversmalling buiten de bebouwde kom waarbij er sprake was van een frontale botsing tussen twee personenauto's;
- Twee eenzijdige fietsongevallen (waarvan één met letsel);
- Twee ongevallen betroffen een aanrijding (personenauto) met een dier;

2.3 Intensiteiten

Het is belangrijk om de intensiteit en de inrichting van een weg op elkaar af te stemmen. Wanneer dit niet voldoende het geval is, neemt het risico op onwenselijke en onveilige verkeerssituaties toe. Het verkeersmodel biedt inzicht in de huidige verkeersintensiteit. Volgens het verkeersmodel varieerde de intensiteit op de Heumenseweg in 2021 tussen de 2.920 (buiten de bebouwde kom) en de 3.950 (binnen de bebouwde kom) motorvoertuigen per etmaal (mvt/etm).

Van de meeste zijwegen van de Heumenseweg ontbreken intensiteiten in het verkeersmodel, omdat deze aantallen dusdanig laag liggen dat hier geen accurate intensiteiten kunnen worden bepaald. Op de wegvakken waar intensiteiten ontbreken zijn de intensiteiten benaderd. De wijze waarop we de intensiteiten hebben benaderd beschrijven we in het volgende hoofdstuk.

Het verkeersmodel berekent op basis van de huidige situatie het verkeersaanbod voor het prognosejaar 2031. Op basis van dit prognosejaar is de voorspelling dat het verkeersaanbod zeer licht zal gaan dalen.

2.4 Meldingen

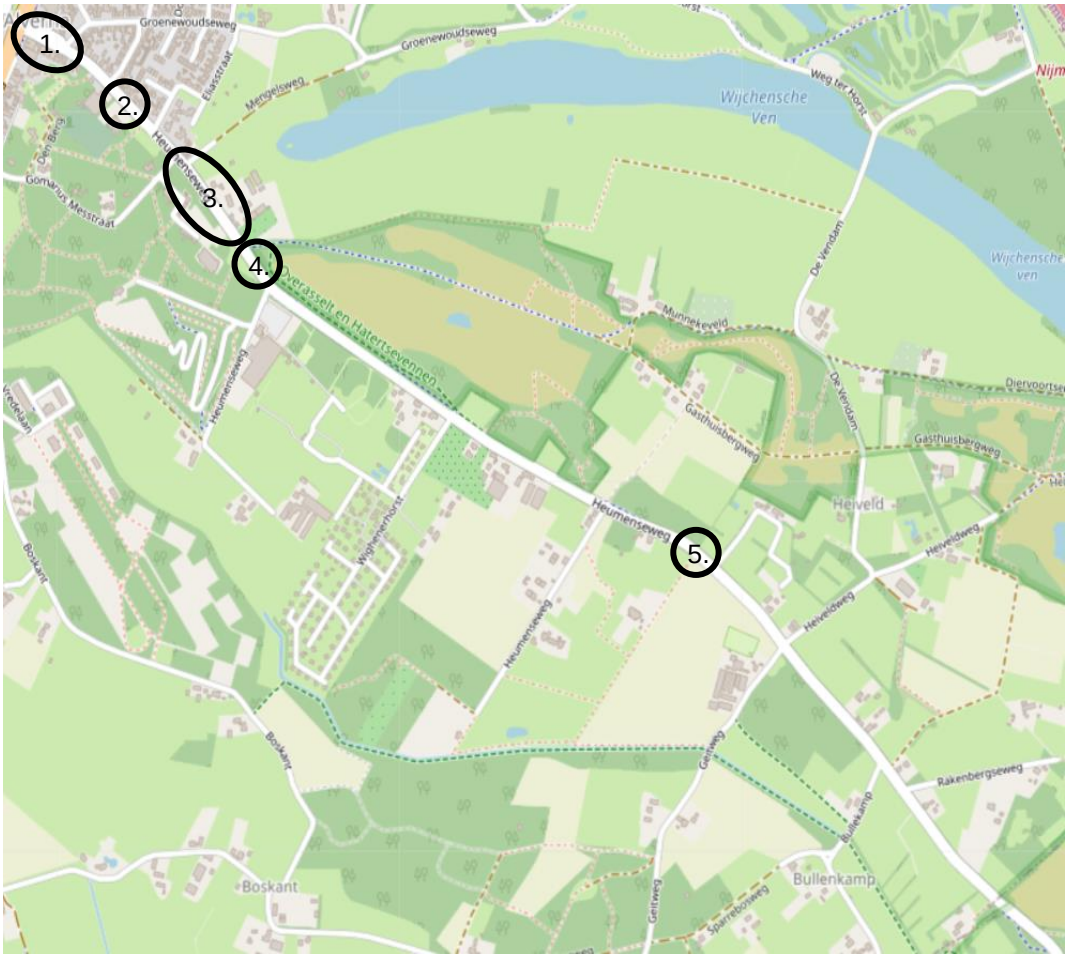
In de periode 2012 – 2023 heeft de gemeente Wijchen diverse meldingen ontvangen over de verkeerssituatie op de Heumenseweg. Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste onderwerpen van deze meldingen weer, waar in de schouw extra aandacht aan is besteed:

- Te hoge snelheid gemotoriseerd verkeer (algemeen) (drie keer genoemd);
- Te hoge snelheid gemotoriseerd verkeer (tussen Graafseweg – Antoniusschool);
- Geparkeerde auto's zorgen voor beperking overzicht (ter hoogte van de kiosk);
- Te hoge snelheid gemotoriseerd verkeer (ter hoogte van de kiosk);

- Fietspaden zijn niet verlicht (algemeen);
- Verkeersveiligheid Eliastraat;
- Voorrangssituatie wegversmalling, geen voorrang verlenen en situatie slecht kunnen inschatten (tussen Gasthuisbergweg en Geitweg) (twee keer genoemd);
- Zichtbaarheid voor fietsers om over te kunnen steken (tussen Gasthuisbergweg en Geitweg);
- Onduidelijke en beperkte zichtbaarheid (aansluiting met de Groenewoudseweg);
- Slechte zichtbaarheid om Heumenseweg op te rijden (parkeerplaats nabij Antoniusschool);
- Spookrijden gemotoriseerd verkeer (tussen Graafseweg en Groenewoudseweg);
- Doorgaand vrachtverkeer.

2.5 Locatieschouw

In februari is een locatieschouw op de Heumenseweg uitgevoerd. Figuur 4 geeft een overzicht van de aandachtspunten uit de locatieschouw. De aandachtpunten zijn verder toegelicht.

Figuur 4: Overzicht aandachtspunten uit de locatieschouw

1. Weggedeelte Graafseweg – Groenewoudseweg

Dit weggedeelte wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van schuin gestoken parkeervakken (in twee rijen van veertien) in de middenberm van de Heumenseweg. In de middenberm is ook voorzien in een ruimte voor fietsparkeren (zie figuur 5). Uit de ongevallenanalyse komt juist dit weggedeelte (en de aansluiting met de Groenewoudseweg) naar voren met de meeste ongevallen. Door de situering van de brede middengeleider is de aansluiting met de Groenewoudseweg onduidelijk vormgegeven.

De aanwezigheid van de RVV-borden C02 en D02-RO geven duidelijk de verkeersrichtingen voor het verkeer aan.

Figuur 5: Middenberm tussen de Graafseweg en de Groenewoudseweg

Komende vanaf het oosten op de Heumenseweg is de aansluiting met de Groenewoudseweg relatief laat zichtbaar. De Heumenseweg is voorzien van asfalt en de Groenewoudseweg is uitgevoerd met (gebakken) klinkers. Daarmee kan de suggestie worden gewekt dat de Heumenseweg voorrang heeft op de Groenewoudseweg. Echter geeft een waarschuwingsbord RVV-bord J37 met een onderbord ‘rechts heeft voorrang’ aan dat deze aansluiting gelijkwaardig is wat betreft voorrang (zie figuur 6).

Figuur 6: Aansluiting Heumenseweg met de Groenewoudseweg

2. Weggedeelte ter hoogte van de kiosk

Het weggedeelte ter hoogte van de kiosk is verhoogd uitgevoerd als een lang wegvakplateau. De verharing is uitgevoerd in een rood asfalt en de rijbaan is versmald (met circa 0,80m) door de aanwezigheid van langsparkeervakken. Deze zijn uitgevoerd in een donkergrijze tegel (zie figuur 7). De versmalling door de parkeervakken is niet ingeleid en daardoor onvoldoende zichtbaar voor passerend verkeer.

Figuur 7: Versmalling ter hoogte van de kiosk

3. *Weggedeelte Pater Sebald Lindersstraat – bebouwde komgrens*

Het weggedeelte tussen de Pater Sebald Lindersstraat en de bebouwde komgrens heeft door de beperkte bebouwingsdichtheid en de bosrijke uitstraling niet echt een beleving van een bebouwde kom. Ter hoogte van de Mariakapel beginnen de éénrichtingsfietspaden, die in combinatie met de bosrijke uitstraling juist een beleving van 'einde bebouwde kom' geeft (zie figuur 8).

Figuur 8: Begin / einde fietspaden

De aansluiting met de Eliasstraat is beperkt zichtbaar door de aanwezigheid van bomen en de inrichting van de aansluiting zelf. Het betreft hier een gelijkwaardige kruising, maar de voorrangssituatie voor fietsers (kruisend met de Eliasstraat) kan als onduidelijk ervaren worden vanwege het vrijliggende fietspad (zie figuur 9). Op de aansluiting is wel een verhoogd kruispuntplateau aanwezig.

Figuur 9: Aansluiting Eliasstraat op de Heumenseweg

Tussen de Gomarius Messtraat en de Antoniusschool is het fietspad aan de zuidzijde van de rijbaan in twee richtingen. Dit is niet duidelijk zichtbaar voor (gemotoriseerd) verkeer op de Heumenseweg en de Gomarius Messtraat. Het is niet duidelijk hoe de afwikkeling van fietsverkeer op dit weggedeelte is. Waarschijnlijk is de situatie gerealiseerd, zodat fietsverkeer komende vanaf de basisschool richting de bebouwde kom van Alverna niet de Heumenseweg hoeft over te steken.

De aansluiting van de Mengelsweg is evenals de aansluiting met de Eliasstraat beperkt zichtbaar. Ook de ligging van het éénrichtingsfietspad ter hoogte van de aansluiting op de

Mengelsweg is onduidelijk wat betreft voorrangssituatie (zie figuur 10). De aansluiting van de Mengelsweg op de Heumenseweg is vormgegeven met klinkers. Dit suggereert dat de voorrang van deze aansluiting niet gelijkwaardig is

Figuur 10: Aansluiting Mengelsweg op de Heumenseweg

Ter hoogte van de Antoniusschool is een schoolzone gerealiseerd met behulp van markering op het wegdek (dwarsmarkering met de tekst “SCHOOLZONE”, een verhoogd plateau met taludmarkering en kanalisatiestrepen ter hoogte van de ingang naar de basisschool. Daarnaast is attentie verhogend wegmeubilair in de berm aanwezig. De aanwezigheid van de bomen zorgt ervoor dat de schoolzone beperkt zichtbaar is (zie figuur 11).

Figuur 11: Schoolzone Antoniusschool

Direct ten oosten van de schoolzone ligt de bebouwde komgrens. Op deze locatie wisselt het snelheidsregime van 30 km/h naar 60 km/h en vice versa. De komgrens is vormgegeven met komportalen aan beide zijde van de rijbaan. De inrichting van de Heumenseweg zelf en de uitstraling van de omgeving zorgen niet voor een duidelijk gevoel van bebouwde komgrens. Op het weggedeelte tussen de bebouwde komgrens en de Pater Sebald Lindersstraat bestaat het gevoel dat er te hard wordt gereden. Dit wordt bevestigd uit de eerder geanalyseerde data.

4. Parkeerplaats bij Munnekeveld en ingang De Wijchense Berg

Tussen de Munnekeveld en de ingang naar De Wijchense Berg ligt ten zuiden van de Heumenseweg een parkeerterrein. De ingang van het parkeerterrein ligt dicht bij de ingang naar De Wijchense Berg (de toekomstige inrit van het Landal Greenparks) en daardoor lastig van elkaar te onderscheiden (zie figuur 12). Op het parkeerterrein geldt éénrichtingsverkeer, aangegeven door de RVV-borden C02 en C03.

Daarnaast hebben doorgaande fietsers op de Heumenseweg voorrang op afslaand verkeer, maar de inrichting en zichtbaarheid is niet optimaal, mede door de vele bomen en begroeiing. De voorrangssituatie kan verder benadrukt worden door het fietspad op het kruisingsvlak van een rode kleur te voorzien.

Figuur 12: Ingang parkeerterrein & Wijchense Berg

(5.) Fietsoversteek en versmalling tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg
Tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg ligt een fietsoversteek. Ter hoogte van deze fietsoversteek is de rijbaan van de Heumenseweg versmald tot circa 3,10m en met een voorrang door middel van de RVV-borden F05 en F06 geregeld (zie figuur 13). Verkeer in de richting Alverna heeft voorrang op verkeer richting Heumen.

Door de aanwezigheid van bomen is het zicht op verkeer komende vanuit Heumen minder goed. De fietsoversteek ligt niet haaks op de Heumenseweg, waardoor het zicht voor overstekend fietsverkeer lastig is. Aan de kant van Heumen staat ruim van tevoren een RVV-bord J17 om de versmalling aan te duiden. Deze is niet aanwezig bij de kant van Alverna.

Figuur 13: Fietsoversteek tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg

3 Effect ontwikkelingen

3.1 Ontwikkelingen

In het verkeerskundig onderzoek nemen we drie ontwikkelingen mee die van invloed zijn op de verkeerssituatie op de Heumenseweg.

1. Landal Greenparks heeft een plan ingediend voor 124 bungalows. Op de beoogde locatie zit momenteel camping Wighenerhorst met 120 plekken voor stacaravans en 35 kampeerplaatsen. Nabij de camping ligt een manege waar ook evenementen worden georganiseerd. In de toekomstige situatie verdwijnen de 35 kampeerplekken en de manege. De 120 stacaravanplaatsen van camping Wighenerhorst blijven bestaan. De ontwikkeling vindt plaats in twee fases. Omdat de tweede fase de grootste (gezamenlijke) verkeersgeneratie kent, gaan we in onze analyse uit van die fase.
2. De Drie Linden is momenteel een ‘boerencamping’ met ongeveer 50 kampeerplaatsen. De camping breidt uit tot een park met ongeveer 240 verhuureenheden, bestaande uit: 130 kampeerplaatsen, 80 verhuureenheden (bungalows) en 30 camperplaatsen.
3. Op Alverna lag tussen de Graafseweg en de Groenewoudseweg een buurtsupermarkt die recent is verdwenen. De buurtsupermarkt had een bruto vloeroppervlak (bvo) van ongeveer 450 m^2. De nieuw te vestigen supermarkt mag volgens het bestemmingsplan niet groter zijn dan 500 m^2 wvo. Dat betekent dat de nieuwe supermarkt een maximaal bvo kent van 625 m^2 (omrekenfactor wvo-bvo van 1,25). Er ontstaat dus een groei van maximaal 175 m^2 bvo.

In de nabijheid van de Heumenseweg zijn nog enkele andere ontwikkelingen gepland, zoals de ontwikkeling van hotel Heumens Bos en de ontwikkeling van hotel Berendonck. In de toelichting van het vastgestelde bestemmingsplan hotel Heumens Bos is opgenomen dat de toename van het verkeer (86 mvt/etmaal) via de Vosseneindseweg wordt afgewikkeld. Voor de ontwikkeling van het hotel Berendonck wordt verwacht dat er geen effect op het verkeer in de directe omgeving is te verwachten. De invloed van beide ontwikkelingen op de verkeersintensiteit op de Heumenseweg is daarmee nihil, en om deze reden niet meegenomen in onze analyse.

3.2 Verkeersgeneratie en intensiteiten

Om te bepalen wat het effect is van de ontwikkelingen op de Heumenseweg, is eerst de verkeersgeneratie van de ontwikkelingen berekend. Vervolgens is deze verkeersgeneratie toebedeeld aan de Heumenseweg. In deze paragraaf beschrijven wij hoe wij tot de verkeersgeneratie zijn gekomen en hoe wij de (spits)intensiteiten hebben berekend.

3.2.1 Verkeersgeneratie ontwikkelingen

We berekenen de verkeersgeneratie aan de hand van verkeersgeneratie kencijfers van CROW[1]. Het verkeersgeneratie kencijfer dat wordt gehanteerd is afhankelijk van de type van de functie en de ligging. CROW categoriseert de ligging op basis van stedelijkheid en afstand tot het centrum. Wijchen is een ‘matig stedelijke’ gemeente, het buitengebied van de gemeente Wijchen valt onder ‘niet stedelijk’.

[1] CROW publicatie 381: Toekomstbestendig parkeren – Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie Parkeren: 4.6 Kencijfers hoofdgroep horeca en (verblijfs)recreatie

We koppelen de ontwikkelingen als volgt aan de categorieën die het CROW onderscheidt:

1. Het Landal vakantiepark en de stacaravans van camping Wighenerhorst categoriseren we als 'Bungalowpark', met een verkeersgeneratiekencijfer van 2,8 per huisje[2]. Voor de kampeerplaatsen (die in de nieuwe situatie verdwijnen) hanteren we de kencijfers voor 'camping' (0,4 per kampeerplaats). Voor de manege (die in de nieuwe situatie ook verdwijnt) hanteren we de verkeersgeneratieberekening zoals opgesteld door Landal; het CROW kent hiervoor geen kencijfers.
2. Voor camping De Drie Linden categoriseren we de kampeerplaatsen en camperplaatsen als camping (0,4 per kampeerplaats) en de 'verhuureenheden' als bungalows (2,8 per huisje).
3. De buurtsupermarkt is conform CROW gecategoriseerd als 'Buurtsupermarkt', hier geldt een verkeersgeneratiekencijfer van 115,4 per 100 m^2 bvo.

De verkeersgeneratie kencijfers zijn weergegeven in tabel 1. We berekenen de verkeersgeneratie van de ontwikkelingen door de omvang van de functie te vermenigvuldigen met het verkeersgeneratie kencijfer van CROW. Hierbij is binnen de bandbreedte de maximale verkeersgeneratie gehanteerd (worst-case).

Tabel 1: Gehanteerde verkeersgeneratiekencijfers per categorie conform CROW

Functie	Verkeersgeneratie kencijfer	Eenheid / oppervlakte
Bungalowpark (huisjescomplex)	2,8 per bungalow	124 bungalows Landal Greenparks 120 stacaravans Wighenerhorst 80 verhuureenheden De Drie Linden
Camping	0,4 per kampeerplaats	35 kampeerplaatsen Wighenerhorst 50 kampeerplaatsen De Drie Linden (huidig) 130 kampeerplaatsen De Drie Linden (nieuw) 30 camperplaatsen De Drie Linden
Buurtsupermarkt	115,4 per 100 m^2	625 m^2
Manege	Verkeersgeneratie zoals opgesteld door Landal	

3.2.2 Aansluiting van de ontwikkelingen

Op de locatie van de ontwikkeling van het Landal vakantiepark zijn in de huidige situatie al functies gesitueerd (manege, camping Wighenerhorst en de Wijchense Berg). Deze zijn via een bestaande zijweg van de Heumenseweg (ook Heumenseweg) aangesloten op de Heumenseweg. Deze toegangsweg heeft een breedte van circa 5,50m en ter hoogte van de aansluiting met de Heumenseweg is een overrijdbare middengeleider aanwezig, en er ligt een vrijliggend eenrichtingsfietspad in de voorrang.

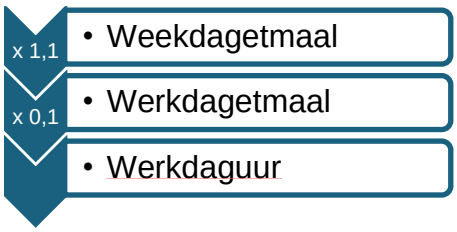
Camping De Drie Linden is (en blijft) ontsloten via de Geitweg. De Geitweg is een weg van circa 4,0m breed, met een onverharde berm aan beide zijden. De ontsluiting kruist bij de aansluiting met de Heumenseweg een tweerichtingsfietspad dat in de voorrang ligt.

[2] CROW publicatie 381: Toekomstbestendig parkeren – Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie Parkeren: 4.6 Kencijfers hoofdgroep horeca en (verblijfs)recreatie

3.2.3 Methode berekening intensiteiten

Om de intensiteiten aan de Heumenseweg te bepalen, maken we gebruik van het verkeersmodel. Hierin zijn intensiteiten bekend van 2021 en voor het prognosejaar 2031. Om tot de intensiteiten van 2023 te komen, hebben we het groeipercentage van de intensiteiten tussen 2021 en 2023 geïnterpoleerd. Dit betekent dat op basis van de beschikbare intensiteiten van 2021 en 2031 de intensiteiten van 2023 worden benaderd.

Hiermee is dus de intensiteit per weekdagetmaal in 2023 bekend aan de Heumenseweg. Echter is de intensiteit op een werkdag per spitsuur gewenst. Dit betreft het maatgevende uur op een werkdag. Om dit te bepalen, zijn de intensiteiten per weekdagetmaal met 1,1 vermenigvuldigd om de intensiteit per werkdagetmaal te krijgen (figuur 14)[3]. Vervolgens is deze intensiteit met 0,1 vermenigvuldigd om de intensiteit per werkdagspitsuur te hebben, ofwel 10% van alle motorvoertuigbewegingen vindt plaats tijdens het drukste spitsuur.

Figuur 14: Rekenstappen om de intensiteit per werkdaguur te bepalen

3.2.4 Resultaten

In onderstaande tabel is de verkeersgeneratie van de ontwikkelingen weergegeven in het aantal motorvoertuigbewegingen per etmaal op een werkdag. Hieruit blijkt dat de verkeersgeneratie groeit van 1.091 mvt/etm naar 2.073 mvt/etm op een werkdag.

Functie	Huidige verkeersgeneratie werkdag	Toekomstige verkeersgeneratie werkdag
Landal Greenparks	0	382
Camping De Drie Linden	22	528
Buurtsupermarkt	571	793
Manege St. Frans[4]	113	0
Camping Wighenerhorst[5]	385	370
Totaal	**1.091**	**2.073**

Tabel 2: Verkeersgeneratie van de ontwikkelingen

[3] CROW publicatie 272: 2.10 Buurtsupermarkten (vervangen door publicatie 305 Verkeersgeneratie leisure)
[4] De verkeersgeneratie van de huidige functies van St. Frans is opgesteld door Landal.
[5] Voor de verkeersgeneratie van de huidige camping is uitgegaan van de huidige 120 plekken voor stacaravans en 35 plekken voor bezoekers met een tent of caravan

3.3 Verkeersafwikkeling

3.3.1 Verdeling van het verkeer

Het verkeer van en naar de ontwikkelingen zal niet gelijkmatig aankomen en vertrekken. Op bepaalde momenten zijn er relatief veel aankomsten en op andere momenten zijn er juist veel vertrekkende campingbezoekers. Hierin is de vrijdagavondspits als maatgevend gezien. Er zijn dan in een korte periode relatief veel aankomende bezoekers. In de berekeningen is als uitgangspunt genomen dat in deze maatgevende periode 95% van de bezoekers aankomende bezoekers zijn en dat 5% vertrekkende bezoekers zijn. Voor de buurtsupermarkt wordt ervan gegaan dat er net zoveel verkeer aankomt als dat er vertrekt tijdens het drukste spitsuur, vanwege de relatief korte verblijftijd. De verdeling tussen aankomend en vertrekkend verkeer is 50%-50%.

3.3.2 Intensiteiten Heiveldweg

Op basis van beschikbare data aan de Heumenseweg en de verdeling van het verkeer ontbreken er nog gegevens om de kruispuntberekeningen correct uit te voeren. Er zijn immers geen intensiteiten bekend van de Heiveldweg (één van de vier takken op kruispunt bij de camping De Drie Linden). Daarom benaderen we de intensiteit van de Heiveldweg aan de hand van twee factoren:

- De rol van deze weg ten opzichte van het netwerk. Deze weg wordt gebruikt als ontsluiting van enkele wegen in het bosrijke gebied ten noorden van de Heumenseweg en heeft geen doorgaande functie. Normaal gesproken kent een dergelijke weg een relatief kleine intensiteit.
- De inrichting van de weg. We kijken naar de intensiteit van wegen met een vergelijkbare inrichting binnen de gemeente.

Op basis van deze twee criteria wordt de maximale intensiteit van de Heiveldweg op 550 mvt/etmaal geschat (2023). We gebruiken wederom een worst-case-benadering: In de praktijk verwachten we dat de weg een lagere intensiteit kent.

3.3.3 Toedeling op het omliggende wegennetwerk

Vanwege de ligging tussen Wijchen en Nijmegen is de verwachting dat er relatief veel verkeer vanuit deze richtingen naar de campings aan de Heumenseweg gaan, waarbij zij de Heumenseweg van/naar noordelijke richting rijden. Met behulp van Google Maps bepalen we wat de meest logische rijroute is. Uit die analyse volgt dat in totaal naar schatting 72% van het verkeer richting de kern van Alverna naar de Graafseweg gaat en 28% van het verkeer via de Heumenseweg richting Heumen / Overasselt rijdt.

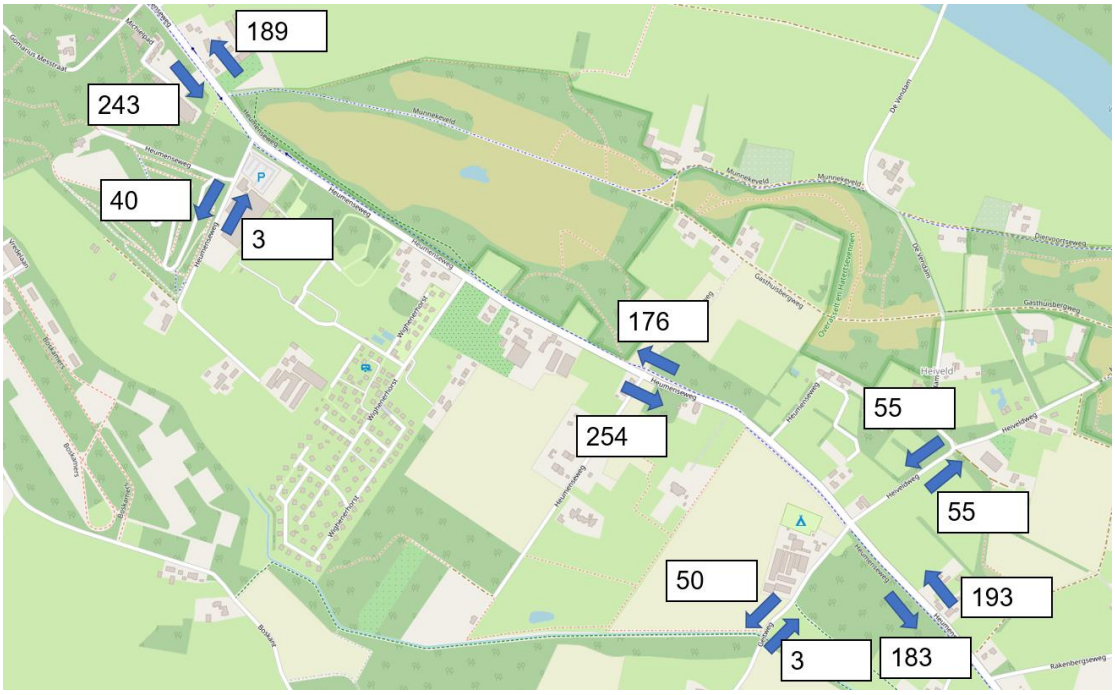
De buurtsupermarkt heeft een lokalere functie dan de campings. Daarom is het uitgangspunt dat 90% van het verkeer van en naar de buurtsupermarkt via de Heumenseweg richting de kern van Alverna gaat en 10% van het verkeer via de Heumenseweg van en naar de buurtsupermarkt richting Heumen / Overasselt gaat. Bij die laatste 10% zitten ook gasten van de campings en het bungalowpark.

De toename van verkeer heeft tevens een geringe invloed op het VRI-kruispunt Graafseweg – Heumenseweg. Omdat deze in de huidige situatie voldoet (en de invloed van de nieuwe ontwikkelingen op de afwikkeling te gering is om hier een uitgebreide analyse voor te maken), is de kwaliteit van de verkeersafwikkeling op dit kruispunt niet meegenomen in deze analyse.

3.3.4 Intensiteiten

Op basis van bovenstaande stappen zijn de intensiteiten in de plansituatie bepaald. Deze intensiteiten worden in figuur 15 weergegeven. Hierbij is uitgegaan van het aantal motorvoertuigen tijdens het drukste uur in de vrijdagavondspits in 2023. Hieruit blijkt dat de intensiteit op de Heumenseweg varieert tussen de 168 en de 239 motorvoertuigen per uur. De intensiteiten op de Heumenseweg zijn dus hoger als gevolg van de groei van de buurtsupermarkt en de Drie Linden camping.

In figuur 15 valt tevens op dat de intensiteiten van en naar de campings verschillen per richting. Op wegen richting de campings is sprake van een hogere intensiteit dan op de wegen van de campings af. Op basis van deze intensiteiten wordt in de volgende deelparagraaf de kruispuntberekening toegelicht.

Figuur 15: Intensiteiten in motorvoertuigen per avondspitsuur

3.3.5 Wegvakken

Met een intensiteit op de Heumenseweg tussen de 376 en 432 motorvoertuigen per avondspitsuur per werkdag kan het verkeer op wegvakniveau op een goede manier worden afgewikkeld. Op een erftoegangsweg passen conform Duurzaam Veilig[6] maximaal 6.000 mvt/etmaal. In de plansituatie stijgt de maximale etmaalintensiteit op de Heumenseweg van maximaal 3.800 mvt/etm met 982 mvt/etm tot circa 4.800 mvt/etmaal. Dit past binnen de grenzen van de maximale intensiteit op een erftoegangsweg.

Op basis van de intensiteiten voorzien we dus geen problemen met de doorstroming en verkeersafwikkeling op de Heumenseweg, ook niet na de ontwikkeling van de beschreven functies.

[6] De Duurzaam Veilig-visie is een door vele verkeersveiligheidsprofessionals gedeeld beeld van de optimale aanpak om de verkeersonveiligheid in Nederland te verbeteren. Een duurzaam veilig wegverkeer voorkomt doden, ernstig verkeersgewonden en blijvend letsel door onderliggende risico's van het gehele verkeerssysteem systematisch terug te dringen. Centraal staat daarbij 'de menselijke maat' door uit te gaan van behoeften, competenties, beperkingen en kwetsbaarheid van mensen kan het verkeerssysteem op een realistische wijze maximaal veilig worden uitgewerkt.

3.3.6 Kruispuntberekeningen

Om de doorstroming op kruispunten in kaart te brengen zijn er twee kruispuntberekeningen uitgevoerd. Kruispunt 1 is het T-kruispunt van de Heumenseweg met de toekomstige Landal Greenparks. Kruispunt 2 is het kruispunt van de Heumenseweg met de Geitweg en de Heiveldweg. Voor deze kruispuntberekeningen is gebruik gemaakt van de methode Harders.

De output van de kruispuntberekeningen is weergegeven in bijlage 1. Uit de kruispuntberekeningen blijkt dat het kruispunt met de Landal Greenparks in alle richtingen een wachttijd heeft van minder dan 15 seconden. In één richting hiervan is er zelfs geen wachttijd. Bij het kruispunt met de Geitweg en de Heiveldweg is er in alle richtingen een wachttijd van 0 seconden. Bij een wachttijd van minder dan 15 seconden kan het voorrangskruispunt het verkeer goed afwikkelen (zie 'grenswaarde' bijlage 1).

Dit betekent dus dat er op basis van de voorgenomen ontwikkelingen zoals omschreven in paragraaf 3.1 geen knelpunten zijn op kruispuntniveau.

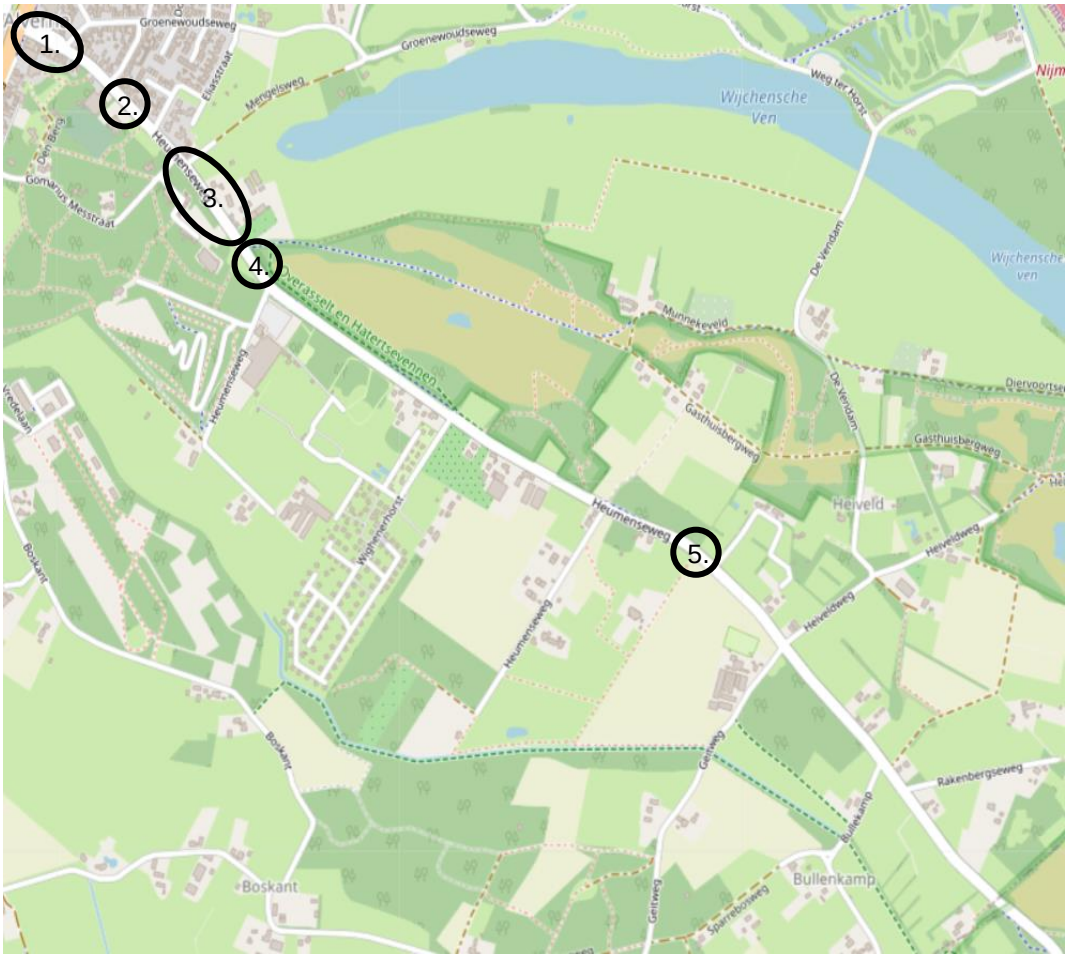
3.3.7 Conclusie verkeersafwikkeling

Van de drie ontwikkelingen draagt de uitbreiding van camping De Drie Linden het meeste bij aan de toename van de verkeersbewegingen op de Heumenseweg met 506 extra mvt/etmaal op een werkdag. De totale toename van de drie ontwikkelingen bedraagt 982 mvt/etmaal, waarmee de totale etmaalintensiteit op de Heumenseweg op 4.800 mvt/etmaal komt. Concluderend zorgt de toegenomen verkeersintensiteit op en nabij de Heumenseweg niet voor extra problemen met de doorstroming. Dit geldt zowel op wegvakniveau als op kruispuntniveau.

4 Aandachtspunten en oplossingsrichtingen

Uit het onderzoek blijkt dat de toegenomen intensiteiten, als gevolg van de ontwikkelingen, op zichzelf niet voor problemen zorgen op de Heumenseweg. Dit is het geval op zowel wegvakniveau als kruispuntniveau.

Echter, tijdens de analyse (zie hoofdstuk 2) is een vijftal aandachtspunten waargenomen op de Heumenseweg op het gebied van verkeersveiligheid. Met een toename van de verkeersintensiteit door de voorgenomen ontwikkelingen kunnen deze aandachtpunten uitgroeien tot knelpunten. In dit hoofdstuk zijn de aandachtspunten uitgewerkt met mogelijke oplossingsrichtingen.

Figuur 16: Vijftal aandachtspunten op de Heumenseweg, zoals geïdentificeerd in hoofdstuk 2

4.1 Weggedeelte Graafseweg - Groenewoudseweg

De eerste uitwerking richt zich op het weggedeelte bij de kruising Graafseweg – Groenewoudsweg. Uit de analyse volgen de volgende knelpunten:

- Bestuurders zien eenrichtingsverkeer over het hoofd wanneer zij vanuit de Heumenseweg komen, en rijden tegen het verkeer in;
- De zijweg Groenewoudseweg is moeilijk waarneembaar voor verkeer dat vanaf de Heumenseweg rijdt;
- De kruising Heumenseweg – Groenewoudseweg is gelijkwaardig, maar door het verschil in verharding lijkt deze aansluiting op een uitritconstructie.

Oplossingsrichtingen:

- Verbeteren zichtbaarheid éénrichtingsverkeer, bijvoorbeeld door (net als aan de zijde van de Graafseweg) met overrijdbare klinkers en markering duidelijker de rijbanen van elkaar te scheiden en deze scheiding ook beter in te leiden (zie schematische uitwerking figuur 17);
- Zichtbaarheid van de aansluiting met de Groenewoudseweg vanaf de Heumenseweg verbeteren door het toevoegen van een (schijn)plateau en taludmarkering;
- Gelijkwaardigheid van de kruising met de Groenewoudseweg benadrukken door de verharding op de Groenewoudseweg hetzelfde vorm te geven als op de Heumenseweg (en hier ook een (schijn)plateau toe te voegen) én de suggestiestroken niet door te trekken over de kruising.

Figuur 17: Schematische uitwerking oplossingsrichtingen Graafseweg – Groenewoudseweg

4.2 Weggedeelte ter hoogte van de kiosk

Ook het weggedeelte bij de kiosk kwam naar voren uit de verkeerskundige analyse:

- Geparkeerde auto's staan hier gedeeltelijk op de rijbaan. Aanrijdend verkeer kan hierdoor verrast worden;
- Gemotoriseerd verkeer rijdt hier te hard.

Oplossingsrichtingen:

- Langsparkeerplaatsen aankondigen met inleidende markering en de rijbaan zo verder visueel versmallen, ook als er geen auto's geparkeerd staan (zie figuur 18).

Figuur 18: Toevoegen inleidende markering voor langsparkeerplaatsen

4.3 Weggedeelte Pater Sebald Lindersstraat – bebouwde komgrens

Op het weggedeelte tussen de Pater Sebald Lindersstraat en de bebouwde komgrens spelen de volgende aandachtspunten:

- De uitstraling van de weg en directe omgeving geeft weggebruikers de indruk dat zij zich buiten de bebouwde kom bevinden;
- Gemotoriseerd verkeer rijdt te hard;
- De schoolzone is slechts beperkt als zodanig ingericht;
- De snelheidsremmende werking van de komgrens is minimaal.

Daarnaast zien we op een drietal kruisingen dat de inrichting en voorrangssituaties niet uniform zijn:

- Kruising Heumenseweg – Eliasstraat:
  - Voorrangssituatie kan verwarrend zijn door het vrijliggende fietspad;
- Kruising Heumenseweg – Gomarius Messtraat:
  - Verkeer op de Heumenseweg heeft hier voorrang, in tegenstelling tot de andere kruisingen;
  - Het fietspad tussen deze kruising en de Antoniusschool is ten zuiden van de rijbaan in twee richtingen, maar dit is niet duidelijk voor verkeer op de Heumenseweg en de Gomarius Messtraat. Bovendien is het niet duidelijk waar dit tweerichtingsfietspad precies eindigt (voor of na de kruising) en is het onduidelijk hoe fietsers hier hun weg moeten vervolgen;
- Kruising Heumenseweg – Mengelsweg:
  - De aansluiting van de Mengelsweg heeft de uitstraling van een uitritconstructie vanwege de klinkerverharding;
  - Op iedere tak van de kruising Heumenseweg – Mengelsweg liggen drie drempels net voor de kruising, in plaats van een drempelplateau;
  - Ten oosten van de kruising Heumenseweg – Mengelsweg is de voormalige doorsteek voor bromfietsers nog open;

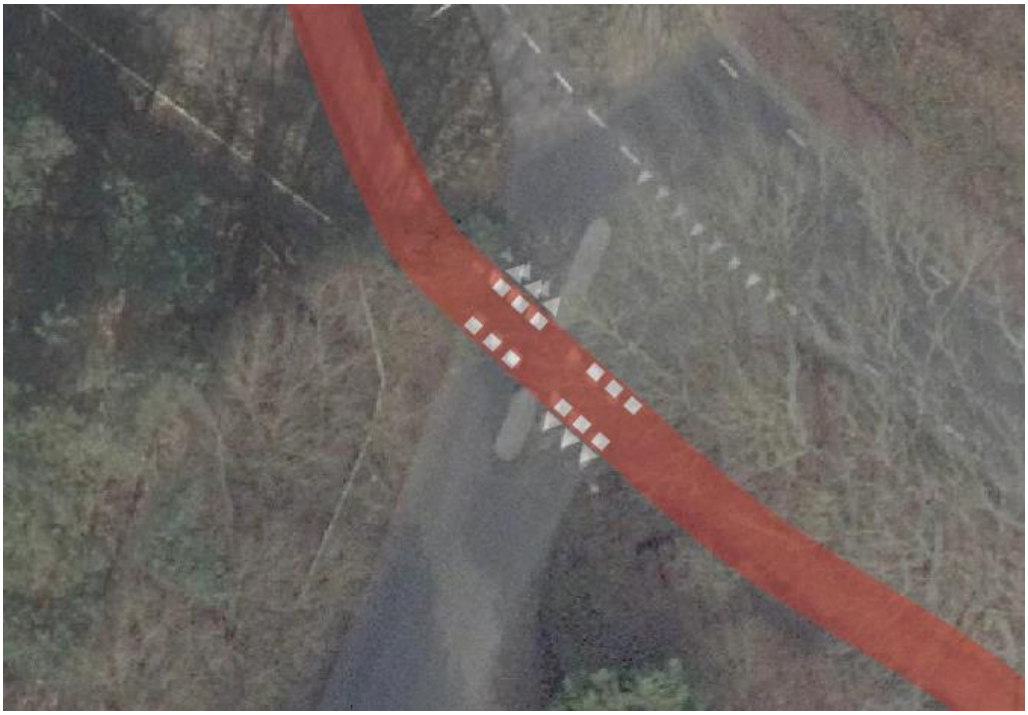
Oplossingsrichtingen:

- De schoolzone en de komgrens inrichten conform CROW-richtlijnen. Denk hierbij aan:
  - Andere kleur geven aan en/of klinkerverharding toepassen op het gedeelte van de rijbaan binnen de bebouwde kom;
  - Rijbaan visueel versmallen met markering;
  - Aanwezige (schijn)plateau verhogen;
  - Huidige (verouderde) diamantkoppalen en paal schoolzone vervangen door straatmeubilair en anti-parkeerpalen horende bij schoolzone (AGMI/Julie);
  - Bij tekst op rijbaan (‘schoolzone’) ook J21-borden toevoegen (in beide richtingen);
- De kruisingen met de Eliasstraat, Mengelsweg en Gomarius Messtraat verduidelijken door deze allemaal uniform in te richten:
  - Bij gelijkwaardige kruising: De voorrangssituatie benadrukken door kruisingsvlak een afwijkende kleur te geven, een verhoogd plateau met taludmarkering aan te leggen én de verhardingskleur en -materiaal gelijk te trekken (zie figuur 19 voor voorbeeld kruising Heumenseweg – Eliasstraat);
  - Bij voorrangskruising: Rode kleur fietspad doortrekken, blokmarkering, bebording en haaientanden toevoegen (zie figuur 20).

- De situatie met het tweerichtingsfietspad bij de kruising met de Gomarius Messtraat vraagt om een aanvullend onderzoek en uitwerking. Op de korte termijn zijn in ieder geval twee optimalisaties mogelijk:
    - Weggebruikers die de kruising naderen vanuit de Gomarius Messtraat met onderborden erop attenderen dat fietsers het fietspad vanuit twee richtingen kruisen;
    - Een C2-bord (eenrichtingsweg) toevoegen om duidelijk te maken aan fietsers, die de Heumenseweg blijven volgen, dat zij het fietspad hier niet in mogen rijden, en dat zij dus moeten oversteken.

Figuur 19: Voorbeeld inrichting gelijkwaardige kruising bij vrijliggend fietspad

Figuur 20: Voorbeeld inrichting voorrangskruising: Fietspad voorzien van rode kleur

4.4 Parkeerplaats tussen Munnekeveld en ingang De Wijchense Berg

Uit de analyse van hoofdstuk 2 kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- De ingangen van het parkeerterrein en de Wijchense Berg zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden;
- Doorgaande fietsers rijden hier in de voorrang, maar inrichting en zichtbaarheid is niet optimaal.

Oplossingsrichtingen:

- Verduidelijken toegang parkeerterrein in relatie tot de ingang naar De Wijchense Berg (figuur 21);
- Verduidelijken voorrangssituatie doorgaand fietsverkeer (zoals eerder geschetst in figuur 20).

Figuur 21: Verplaatsen en verwijderen bebording

4.5 Fietsoversteek en versmalling tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg

Als laatste zien we ook bij de fietsoversteek en wegversmalling tussen de Gasthuisbergweg en de Geitweg enkele mogelijke knelpunten:

- Doordat de wegversmalling vrij lang is en deze voor aankomend verkeer ook moeilijk te zien is, kunnen weggebruikers hierdoor verrast worden. Zij rijden dan voorbij het punt waar zij moeten stoppen om tegemoetkomend verkeer voorbij te laten;
- De fietsoversteek is wat te schuin vormgegeven, waardoor fietsers eventueel kruisend gemotoriseerd verkeer moeilijker kunnen waarnemen;
- Gemotoriseerd verkeer rijdt te hard.

Oplossingsrichtingen:

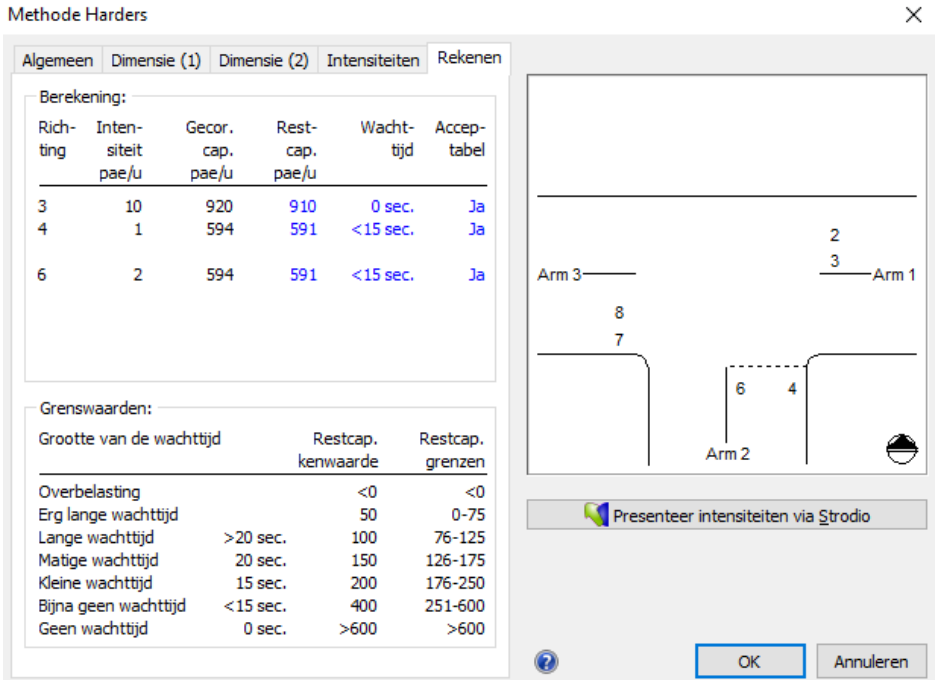
- Met markering duidelijk maken waar gemotoriseerd verkeer dient te stoppen (zie figuur 22), en de bebording aan westelijke zijde ook iets naar voren zodat die op dezelfde hoogte/lijn staan met de markering;
- Fietspad iets uitbuigen. In de ideale situatie is de aansluiting van de fietsoversteek met de versmalling helemaal haaks, maar dit is een relatief dure ingreep waarmee tevens een aantal bomen verloren gaan. Het is echter ook mogelijk om de uitbuiging alléén in de binnenbocht toe te passen en het fietspad hier iets te versmallen (zie figuur 22). Dit vergt geen grote aanpassingen en gaat niet ten koste van bomen, en de maatregel dwingt fietsers wat meer af te remmen én maakt het waarnemen van kruisend verkeer eenvoudiger;
- Het huidige schijnplateau ter hoogte van de fietsoversteek verhogen en zo een volwaardige snelheidsremmer realiseren.

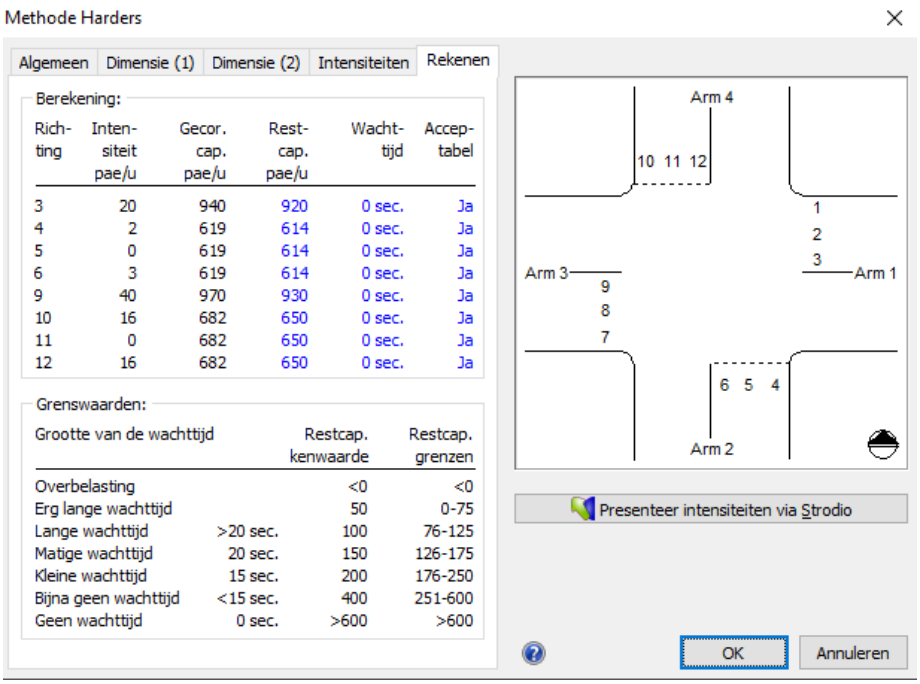
Figuur 22: Met markering duidelijk maken waar voertuigen dienen te stoppen én de binnenbocht van het fietspad uitbuigen / versmallen

Bijlage 1: Output kruispuntberekeningen Harders

Kruispunt Heumenseweg – Landal Greenparks

Kruispunt Heumenseweg - Camping Drie Linden - Heiveldweg

Onderzoek

Toerisme in gemeente Wijchen en recreatie in het vennengebied

Datum : 28-07-2023 - definitief
Opgesteld door : M.A. den Otter
Kwaliteitscontrole : E.J.F. Claassen
Projectnummer : 20230061

Inhoudsopgave

Aanleiding 1
Locatiebeschrijving 2
Initiatieven 3
Wet- en regelgeving en beleid 3
Wet natuurbescherming 4
Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone 4
Ecologische verbindingszone, natuurparel en natte landnatuur 5
Visie en inrichtingsplan Overasseltse en Hatertse Vennen 6
Aanwezige natuurwaarden 7
Das 7
Herpetofauna 7
Insecten 7
Kruidachtige vaatplanten 8
Vogels 8
Samengevat 9
Toename bezoekersaantallen 9
Huidige aantal bezoekers 9
Aantal overnachtingen na realisatie 9
Rekenvoorbeeldje 10
Informatie Staatsbosbeheer 11
Toename verstoring 12
Opties en knelpunten 12
Conclusie 14
Bronnen 15

Aanleiding

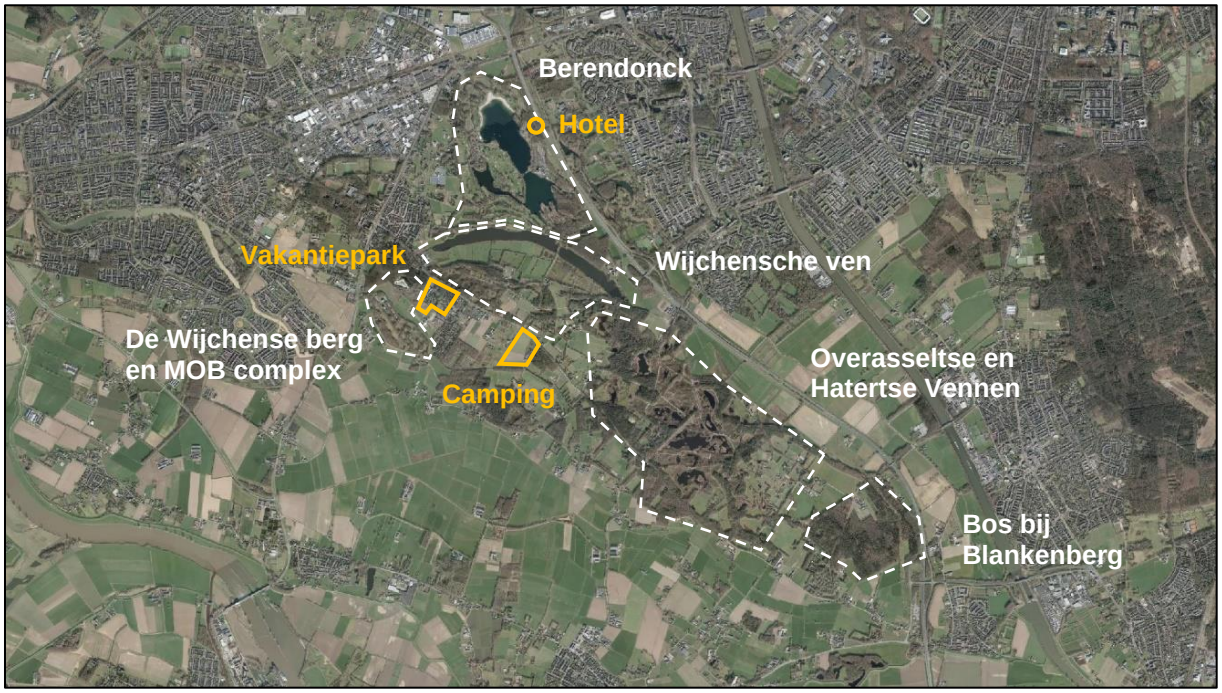
In Alverna (gemeente Wijchen) spelen verschillende initiatieven zoals het omvormen van een camping tot vakantiepark met huisjes, het uitbreiden van een camping, het bouwen van een hotel en kleinschaligere initiatieven zoals het starten van een bed and breakfast. Voor de camping en het vakantiepark zijn de principeverzoeken ingediend, voor het hotel is inmiddels het bestemmingsplan vastgesteld. Deze initiatieven zijn gelegen ten oosten van de bebouwde kom van Alverna rond de Overasseltse en Hatertse Vennen. De aankondiging van deze initiatieven leidde bij bewoners van het gebied tot zorgen over de toename aan toerisme in het gebied. Mogelijk leiden de toeristische plannen tot schade in de natuurgebieden waar zeldzame planten en dieren voorkomen. De kwaliteit van de

natuur dient in de huidige staat behouden te blijven en niet achteruit te gaan. Namens Stichting Vrienden van de Vennen is bij gemeente Wijchen een petitie ingediend op 2 mei 2022 waarin de zorgen en bezwaren zijn beschreven.

Gemeente Wijchen heeft Staro Natuur en Buitengebied gevraagd onderzoek te doen naar de impact van de initiatieven op de natuur in het gebied. In deze rapportage wordt onderzocht wat de effecten zijn van de hogere recreatiedruk als gevolg van de initiatieven op de kwaliteit van natuur en de biodiversiteit.

Locatiebeschrijving

Het grootste natuurgebied dat in het onderzoeksgebied ligt zijn de Overasseltse en Hatertse Vennen, in de buurt ligt ook het Wijchensche ven, zie figuur 1. Ten noorden van deze natuurgebieden ligt het recreatiegebied Berendonck. Ten noorden en oosten van het onderzoeksgebied ligt de A73 met daarboven Nijmegen. Het zuiden van het gebied wordt begrensd door akkerland, met daaronder de Maas. In het westen liggen Wijchen en Alverna. In het onderzoeksgebied liggen de natuurgebieden, doorkruist door verschillende wegen en paden, en verspreid over het gebied staan huizen, boerderijen en enkele bedrijven.

Figuur 1. De natuur- en recreatiegebieden in het onderzoeksgebied globaal ingetekend (witte onderbroken lijnen) en de locaties van de ontwikkelingen (gele lijnen) (PDOK Viewer)

De Overasseltse en Hatertse Vennen worden beheerd door Staatsbosbeheer en vallen voor een groot deel binnen de gemeente Heumen, zie figuur 2. Wijchensche ven is een natuurreservaat waar niet rondom gewandeld kan worden. Het ven en het gebied ten zuiden van het ven worden ook beheerd door Staatsbosbeheer. Ook het MOB complex wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Deze gebieden behoren tot het natuurgebied Rijk van Nijmegen.
Bij De Wijchense berg ligt een bos dat hoort bij de skibaan. Het bos bij Blankenberg wordt niet beheerd door Staatsbosbeheer. Berendonck omvat het water en de omliggende terreinen, het is eigendom van Leisurelands. Rondom het water liggen onder andere een wellnessresort, een recreatiecentrum, en een golfbaan.

Figuur 2. Terreinen in beheer van Staatsbosbeheer in donkergroene vlakken en locatie initiatieven (zwart omlijnd) (kaart.staatsbosbeheer.nl)

Initiatieven

Op de locatie van het vakantiepark is momenteel een camping aanwezig, hier komen vakantiehuisjes voor in de plaats. Het zal dan onderdeel vormen van het vakantiepark van Landal Greenparks. Hier zijn de plannen om 185 kampeerplaatsen te vervangen voor 124 vakantiehuisjes. De huisjes hebben verschillende groottes van 4 tot 12 personen.

De kleinschalige camping ‘Bij de 3 linden’ wil uitbreiden op de landbouwgrond rond de huidige camping. Momenteel heeft de camping 50 plaatsen, in de toekomstvisie worden 240 plaatsen genoemd.

Het hotel wordt gebouwd bij het wellnessresort. Deze bezoekers behoren tot de doelgroep die gebruik gaat maken van de wellness. Het hotel richt zich hoofdzakelijk en primair op de eigen wellnessgasten. Op basis van ervaring van gemeente Wijchen elders maakt dit segment ruim 90% uit van de totale hotelgasten. De hotelgasten blijven dus voornamelijk in recreatiegebied Berendonck voor de sauna, en eventueel ook om te wandelen en voor andere recreatie. Derhalve wordt door de gemeente Wijchen niet verwacht dat ze de Overasseltse en Hatertse Vennen zullen bezoeken. Het hotel wordt derhalve verder buiten beschouwing gelaten.

Kleinschalige initiatieven zoals bed and breakfasts worden in dit onderzoek ook buiten beschouwing gelaten.

Wet- en regelgeving en beleid

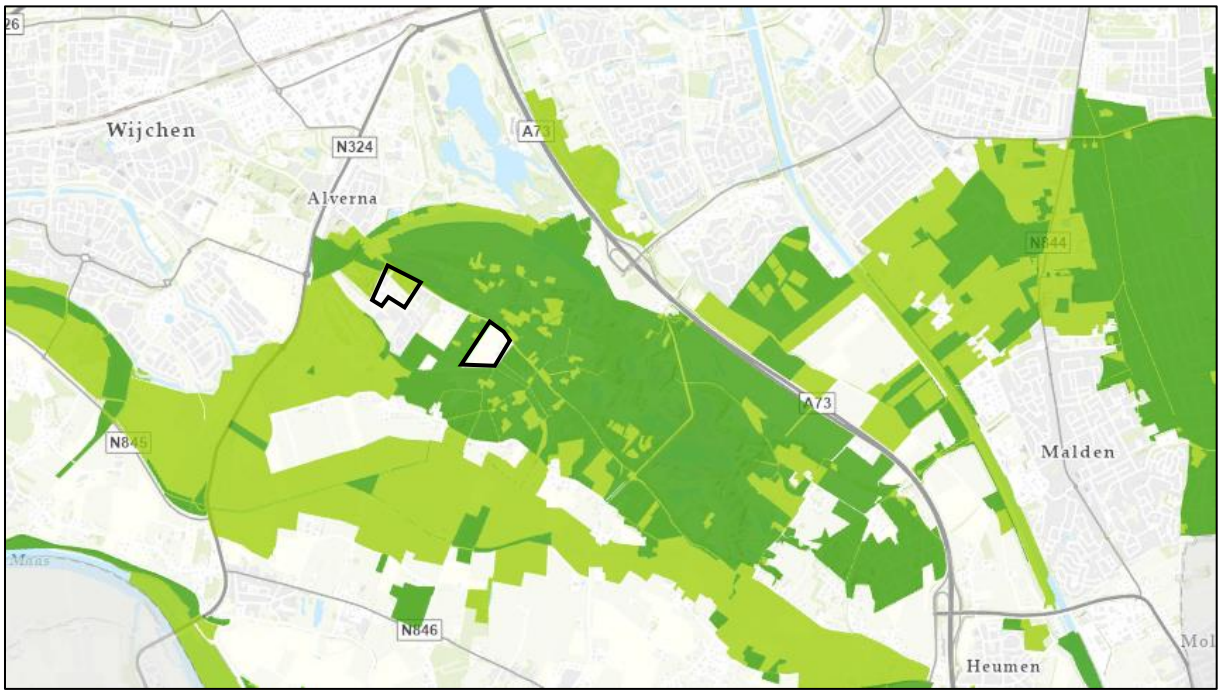
De natuur in Nederland wordt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Hieronder valt bescherming van natuurgebieden (Natura 2000), soortbescherming en beschermde houtopstanden. Naast deze nationale wetgeving geldt ook provinciale gebiedsbescherming; dit is met name het Natuurnetwerk Nederland, in provincie Gelderland het Gelders natuurnetwerk. Provincies kunnen meer gebieden beschermen zoals ecologische verbindingszones en natte landnatuur. Ook kunnen gemeenten en terreinbeherende organisaties visies en plannen opstellen voor natuurgebieden.

Wet natuurbescherming

Bij alle initiatieven dient te worden getoetst aan de Wet natuurbescherming. Dit gebeurt vaak in een quickscan, en dit is geen onderdeel van dit onderzoek, wel wordt er kort op ingegaan. De initiatieven en de betrokken natuurgebieden vormen geen onderdeel van Natura 2000. Wel dient te worden onderzocht of externe werking van de initiatieven op Natura 2000-gebieden in de omgeving aan de orde is, zoals bijvoorbeeld stikstofdepositie in aanleg- en gebruiksfase. Beschermde houtopstanden zijn mogelijk aan de orde op het vakantiepark als bomen worden gekapt die onderdeel vormen van een bos voor de aanleg van de vakantiehuisjes. Soortbescherming dient te worden getoetst voorafgaand aan de werkzaamheden voor de initiatieven. Dit gaat om plant- en diersoorten die ter plekke voorkomen of gebruikmaken van de initiatieflocaties als onderdeel van het leefgebied. Voor alle plant- en diersoorten geldt, naast de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, ook de Algemene zorgplicht. Dit houdt in dat iedereen zich voldoende moet inspannen om nadelige gevolgen voor planten en dieren te voorkomen, en dat men zorgvuldig moet omgaan met planten en dieren in onze omgeving.

Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Het natuurgebied valt onder het Gelders natuurnetwerk (GNN) en onder de Groene ontwikkelingszone (GO), zie figuur 3. Derhalve zijn de provinciale regels aan de orde voor de bescherming van deze natuurgebieden. De tekst in de omgevingsverordening (januari 2023) stelt geparafraseerd dat: Voor zover een bestemmingplan van toepassing is op het Gelders natuurnetwerk of op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone wordt een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toegelaten als die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang als bedoeld in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone.

Figuur 3. Ligging van het Gelders natuurnetwerk in donkergroene vlakken en de Groene ontwikkelingszone in lichtgroene vlakken (geoportaal.gelderland.nl)

De ontwikkelingen op de camping worden uitgevoerd buiten deze beschermde gebieden en dus niet in het GNN of de GO. Bovengenoemde wet- en regelgeving is derhalve bij deze ontwikkeling niet aan de orde. De bescherming van het GNN en de GO kent geen externe werking. Het is zodoende niet vereist de ontwikkelingen op de camping te toetsen aan de kernwaarden en kwaliteiten van het GNN en de GO.

Een deel van het vakantiepark valt binnen de GO, zie figuur 3. Hier is derhalve de bovengenoemde wet- en regelgeving aan de orde. De ontwikkelingen op het vakantiepark dienen te worden getoetst aan de kernwaarden en kwaliteiten van de GO. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het webformulier ‘Berekening versterking Groene ontwikkelingszone’. Deze toetsing valt buiten dit onderzoek.

Het toetsen van de initiatieven aan de GNN en GO is geen onderdeel van dit onderzoek. Echter wordt hier wel ingegaan op de indirecte effecten van de initiatieven op de GNN en GO vanwege de gasten van de camping en het vakantiepark die het natuurgebied bezoeken.

Het gebied waarbinnen de natuurgebieden vallen heet ‘Rivierduinengordel Overasselt – Bergharen’, gebied 50. De relevante kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen in het gebied zijn:

+ Gordel van rivierduinen met zandlandschap, dennenbosjes, vennen en heide, en ook oude Maasmeanders.
+ Ecologische verbinding: ‘Overasseltse Vennen – Bergharen’, met leefgebied das en kamsalamander.
+ Natuurparel: ‘Hatertse en Overasseltse Vennen’, met soortenrijke vennen, gevoed door regenwater dat op een oude rivierleemlaag stagneert en horizontaal afstroomt: lavendelheide, veenbes, moeraswolfsklauw, zonnedauw, amfibieën, reptielen, insecten en dassen.
+ Ruïne: St. Walrick.
+ Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir.
+ Ontwikkeling van natuur- en landschapstypen: water, moeraszones en vennen, droge bosjes, bosranden, singels, hagen, hakhout, en schraallanden, heide, en overgangen naar cultuurgronden met coulissenlandschap en oude polderstructuren.
+ Ontwikkeling populatie: dassen, vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen en water-, oever- en moerasvogels.

Bezoekers die op de paden blijven en zich houden aan de regels zullen geen effect hebben op de ontwikkeling van natuur- en landschapstypen. De bezoekers die zich niet houden aan de regels hebben in principe geen dermate groot effect op bovenstaande factoren dat dit leidt tot achteruitgang van de ontwikkeling of instandhouding hiervan, tenzij moeraszones en vennen worden vertrapt. De ruïne St. Walrick is in eigendom van Stichting Baet en Borgh, het is niet zeker of negatieve effecten te verwachten zijn op de ruïne bij meer bezoekers. Met abiotiek wordt gedoeld op aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir, hierop hebben de bezoekers geen negatieve effecten, dit gaat vaak om grotere oorzaken zoals bijvoorbeeld klimaatverandering of onttrekking van grondwater. De ecologische verbindingszone en de natuurparel worden hieronder besproken. De ontwikkeling van populaties kunnen door verstoring negatieve effecten ondervinden. Dit wordt besproken in het volgende hoofdstuk ‘Aanwezige natuurwaarden’.

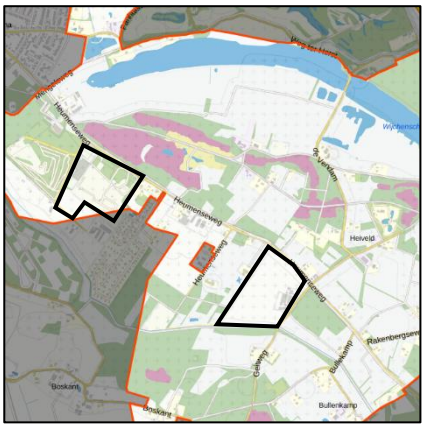
<u>Ecologische verbindingszone, natuurparel en natte landnatuur</u>
In en rond het gebied liggen een ecologische verbindingszone (EVZ) voor das en kamsalamander, een natuurparel en natte landnatuur, zie figuur 4.

De EVZ voor das en kamsalamander loopt ruim onder het natuurgebied en de locaties van de ontwikkelingen door. De toeristische ontwikkelingen hebben geen negatief effect op de EVZ door de afstand die ertussen ligt. De bezoekers van de camping en het vakantiepark zullen hier niet recreëren want de EVZ bestaat voornamelijk uit akkers.

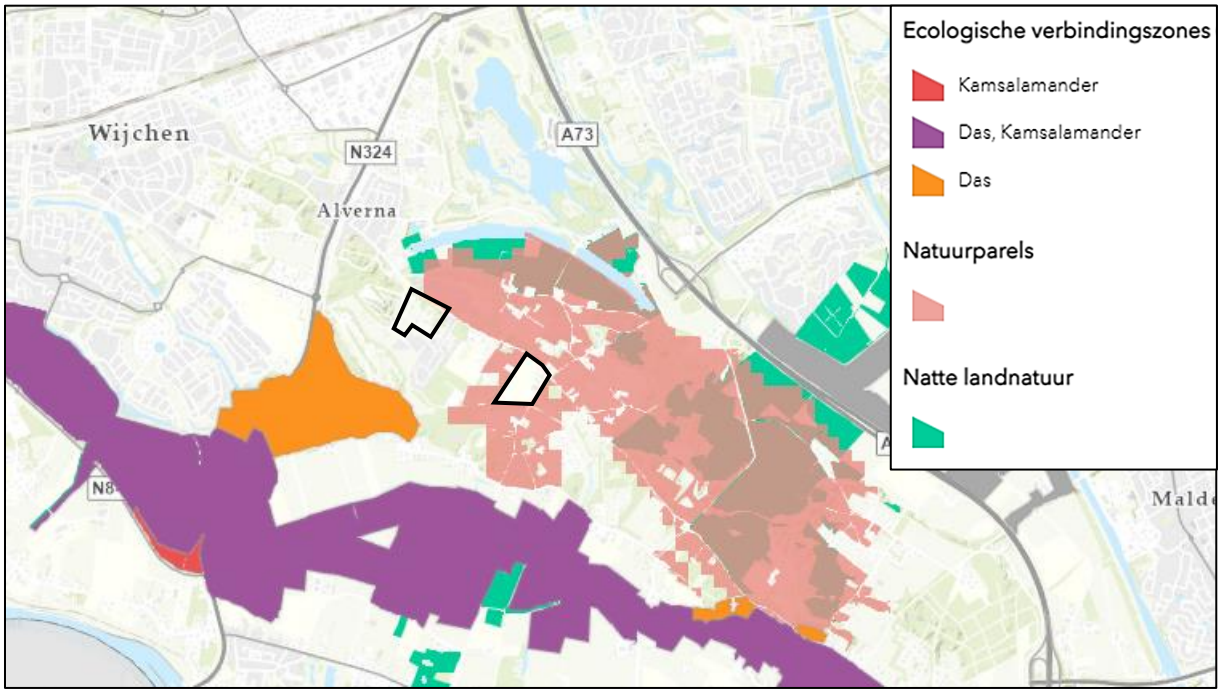
Natuurparels zijn gebieden binnen het GNN waar de grootste dichtheid aan internationaal beschermde soorten en bedreigde soorten van de Rode lijsten voorkomen. Natuurparels vormen dus

een onderdeel van het GNN, met bijbehorende regelgeving. Deze gebieden zijn benoemd tot natuurparel omdat de provincie hier zorgt voor systeemherstel zodat leefgebieden van bijzondere soorten op duurzame wijze behouden kunnen blijven. Provincie Gelderland overlegt met beheerders van gebieden of extra maatregelen nodig zijn. De soorten die voorkomen in de natuurparel kunnen worden verstoord door recreatie in het natuurgebied, hierop wordt dieper ingegaan in het volgende hoofdstuk ‘Aanwezige natuurwaarden’.

Natte landnatuur wordt ook beschermd in Gelderland, hierover staat in de omgevingsverordening (januari 2023): Onder natte landnatuur worden gebieden verstaan die direct afhankelijk zijn van de grondwatersituatie ter plaatse. De zone rondom deze gebieden wordt daarom beschermd. Nieuwe functies binnen de hydrologische beschermingszone dienen te worden getoetst op hun eventuele negatieve effecten op de grondwatersituatie voor de natte landnatuur. Bij nieuwe functies moet met name gedacht worden aan bebouwing en andere vormen van verharding. Zie figuur 5 voor de beschermingszone van de natte landnatuur. Beide ontwikkelingen vallen (grotendeels) binnen deze zone, en derhalve dient het effect van de ontwikkelingen op de natte landnatuur te worden getoetst, deze toetsing valt niet onder dit onderzoek.

Figuur 5. Hydrologische beschermingszone van de natte landnatuur (rood omlijnd) (ruimtelijkeplannen.nl)

Figuur 4. Ligging van EVZ, natuurparels en natte landnatuur (gelderland.maps.arcgis.com)

<u>Visie en inrichtingsplan Overasseltse en Hatertse Vennen</u>

In 2010 is door Dienst Landelijk Gebied een visie opgesteld om een beeld te schetsen van de ontwikkeling van het vennengebied. De visie is gebruikt voor de onderbouwing bij vergunningverlening en bij concrete planuitwerking op deelgebiedniveau. De visie heeft geen wettelijke of formele status.

Onder het kopje recreatieve toekomstvisie in het document wordt genoemd dat binnen de Overasseltse en Hatertse Vennen een verdeling kan worden gemaakt. In het oosten kan meer focus liggen op het versterken van natuurwaarden, en in het westen meer focus op recreatie. Dit zou ook

overeen komen met de natuurpotenties in het gebied. Om auto's uit het gebied te weren zouden, naast de parkeerplaatsen in het noorden en zuiden, ook aan de oost- en westzijde kleine parkeerplaatsen aangelegd kunnen worden.

Aanwezige natuurwaarden
In het gebied zijn bossen, heiden, vennen en graslanden aanwezig. Doordat in het gebied rivierduinen liggen is er een groot verschil in hoogte wat leidt tot een afwisseling van droge en natte delen. Deze variatie aan omstandigheden leiden ertoe dat het gebied veel verschillende soorten flora en fauna kan herbergen. Soorten die opvallen zijn onder andere de das, verschillende zeldzame amfibieën, twee sprinkhaansoorten, enkele broedvogels en een scala aan bijzondere planten.

Das
Das wordt veel waargenomen en heeft zeer oude burchten in het gebied. BIJ12 (Kennisdocument das *Meles meles*, 2017) geeft aan dat dassen niet snel geneigd zijn de burcht te verlaten wanneer veranderingen zoals verstoring of verslechtering optreden rondom de burcht. Ze kunnen goed wennen aan prikkels die samenhangen met menselijke aanwezigheid, vooral als die verder van de burcht verwijderd plaatsvinden en als die prikkels niet sterk variëren in aard of sterkte. Uiteraard dienen dit soort prikkels zoveel mogelijk te worden voorkomen.

Herpetofauna
Naast de algemene en niet-kritische amfibieën Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander komen in het plangebied ook zeldzame soorten voor, of soorten die meer kritisch zijn ten opzichte van het leefgebied, zoals heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad. Amfibieën leven deels in het water en deels op het land, en op beide plekken zijn ze kwetsbaar. Wanneer in het water wordt gerecreëerd door mensen of honden kunnen watertjes zoals vennen ongeschikt raken als leefgebied. Amfibieën leggen eitjes op planten en doen het over het algemeen niet goed in troebel water of water met vissen. In de periode dat ze van het land naar het water trekken of andersom kunnen ze op paden en wegen worden overreden door auto's en fietsers. In de winterperiode zitten veel individuen in de grond of onder boomstammen, dan zijn ze over het algemeen vrij goed beschermd tegen invloed van recreatie. Wanneer bezoekers zich aan de regels houden, op de paden blijven en de hond aanlijnen waar dit moet, zullen geen negatieve effecten optreden bij amfibieën.
Naast bijzondere amfibieën zit in het gebied ook levendbarende hagedis. Deze soort is enigszins gevoelig voor verstoring. Wanneer individuen aan het zonnen zijn, wat noodzakelijk is als koudbloedig dier, zijn ze erg kwetsbaar. Ze kunnen minder goed bewegen als ze nog koud zijn en zitten tijdens het zonnen niet verscholen. Wanneer ze dan verstoord worden door recreanten zijn ze niet goed in staat te vluchten, of kunnen ze niet lang genoeg opwarmen waardoor ze niet goed kunnen gaan jagen. Dit kost erg veel energie. Hagedissen kiezen om deze reden de meest veilige plekken om te gaan zonnen en komen in principe niet dicht bij paden als er alternatieven zijn. Wanneer meer recreanten in het gebied lopen of meer paden aanwezig zijn, is de kans aanwezig dat zon-plekken afnemen in geschiktheid of in grootte. Het effect van verstoring kan dus groot zijn, afhankelijk van de omstandigheden.

Insecten
In het natuurgebied komen twee bijzondere sprinkhanen voor, de wrattenbijter en de steppesprinkhaan. De soorten staan beide op de rode lijst als 'ernstig bedreigd' respectievelijk 'gevoelig'. Wrattenbijter is in Nederland momenteel alleen nog bekend op één locatie, de Overasseltse en Hatertse Vennen. Steppesprinkhaan komt waarschijnlijk voor op enkele andere plekken in Nederland, naast de Overasseltse en Hatertse Vennen. De soorten zijn gevoelig voor stikstofdepositie omdat dit ervoor kan zorgen dat het schraal grasland waarin ze voorkomen kan verslechteren of

verdwijnen. Het is nodig om de delen waar de soorten voorkomen goed te beheren, en schraal te houden. Toerisme heeft hierop eigenlijk geen effect zolang de delen waar ze voorkomen ontoegankelijk zijn en blijven.
Naast bijzondere sprinkhanen komen ook interessante vlinders en libellen voor in het gebied. Voorbeelden hiervan zijn bruin blauwtje, kleine parelmoervlinder en oranje zandoogje, en gevlekte witsnuitlibel, maanwaterjuffer, sierlijke witsnuitlibel en venwitsnuitlibel. Bruin blauwtje is een soort die voorkomt op veel plekken in Nederland, maar in kleine aantallen. Kleine parelmoervlinder is een soort die vooral in de duinen voorkomt, maar ook in het zuidoosten van Nederland. Oranje zandoogje is een soort die het vroeger goed deed maar nu steeds verder achteruitgaat in aantallen. Over het algemeen hebben vlinders geen last van recreatie in gebieden wanneer bezoekers op de paden blijven. Ze vinden waardplanten op rustige locaties en kunnen hier de verschillende levensfasen voltooien. Gevlekte witsnuitlibel is een soort die steeds vaker op nieuwe plekken wordt gezien. Maanwaterjuffer is een vrij zeldzame soort die op verschillende plekken in Nederland voorkomt. Sierlijke witsnuitlibel is vooral bekend in de Weerribben, maar heeft zich in korte tijd over verschillende plekken in Nederland verspreid. Venwitsnuitlibel is de laatste jaren sterk toegenomen in aantallen en verspreiding, en is nu een vrij algemene soort. Deze soorten zijn voor de voorplanting afhankelijk van vennen met voldoende onderwatervegetatie. Wanneer wordt gerecreëerd in de vennen, bijvoorbeeld door spelende honden, kan water snel troebel worden waardoor onderwaterplanten minder goed overleven, wat een negatief effect heeft op libellenlarven in het water. Het is niet de verwachting dat libellen last hebben van hogere bezoekersaantallen in het natuurgebied wanneer de bezoekers op de paden blijven en honden waar nodig aangelijnd zijn.

Kruidachtige vaatplanten
Enkele van de vaatplanten die zijn waargenomen in het plangebied zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming; akkerogentroost, dreps, getande veldsla, glad biggenkruid, groot spiegelklokje en korensla. Deze soorten staan ook allemaal op de Rode lijst. De bijzondere planten zijn ruwweg in te delen in soorten die voorkomen in bossen en bosranden, soorten die voorkomen naast of in vennen, moerassige gedeelten en op de hei, en soorten die voorkomen in akkers, akkerranden en schrale graslanden. Soorten die voorkomen in bossen en bosranden, zoals dubbelloof en bochtige klaver, zijn kwetsbaar wanneer bezoekers van de paden gaan. Soorten die voorkomen in vennen en op de hei, zoals ronde zonnedauw, rode dophei, beenbreek en klein blaasjeskruid, zijn kwetsbaar wanneer bezoekers van de paden gaan en rond de oevers van vennen lopen, en wanneer honden in de vennen spelen. Soorten die voorkomen in akkers en graslanden, zoals handjesereprijs, heelbeen en akkerleeuwenbek, zijn niet zo kwetsbaar omdat de gebieden waar deze planten kunnen groeien door Staatsbosbeheer zijn afgesloten voor wandelaars.

Vogels
In het natuurgebied komen verschillende vogelsoorten voor, deze zijn vooral in het broedseizoen gevoelig voor verstoring. De broedperiode is ook de meest drukke periode in het jaar qua bezoekersaantallen. In de broedperiode hebben vogels een grote ‘investering’ gedaan in de broedlocatie, hierdoor zijn ze in deze periode kwetsbaarder. Voorbeelden van soorten die broeden in de bossen en groepen bomen zijn matkop, zwarte mees, grauwe vliegenvanger, boomvalk en ransuil. In de cultuurlandschappen of aan de randen daarvan, en graslanden met struweel broeden bijvoorbeeld grauwe klauwier, koekoek en kneu. Voorbeelden van water-, oever- en moerasvogels die broeden in het gebied zijn slobeend, rietgors, waterral en blauwborst.
Verstoring kan er bij vogels toe leiden dat ze minder tijd hebben om hun natuurlijke gedrag te vertonen wat een negatief effect heeft op de voortplanting en het foerageren. Bij te veel verstoring neemt het broedsucces van vogels af of zullen ze het gebied verlaten. Uit literatuuronderzoek van Bureau Waardenburg (2008) blijkt dat vogels ogenschijnlijk geen last kunnen hebben van verstoring wanneer ze bijvoorbeeld op het nest blijven zitten in plaats van vluchten. Echter, treedt bij niet-vluchtende

vogels een fysiologische stressreactie op die ook een negatief effect heeft op het individu. Vogels kunnen wennen aan een voorspelbare en niet bedreigende vorm van verstoring zoals recreatie kan zijn. Echter, wanneer bezoekers van paden gaan of wanneer honden loslopen is de verstoring veel meer onvoorspelbaar en meer bedreigend. Met name honden, aangelijnd of loslopend, hebben een grote impact op vogels. Over het algemeen zien vogels honden als een groter gevaar dan mensen.

Samengevat
Overal het algemeen zijn deze soorten vooral gevoelig voor verstoring als bezoekers zich niet houden aan de geldende regels. Momenteel zijn de bezoekersaantallen in het gebied al hoog en zijn er al bezoekers die zich niet houden aan de regels. Hiermee is verstoring op veel van de bovengenoemde soorten dus al aan de orde.

Wanneer de extra bezoekers op de paden lopen, de hond aan de lijn houden waar dit moet en binnen de openingstijden in het natuurgebied zijn, zal er beperkte extra verstoring optreden als gevolg van hogere bezoekersaantallen. Wanneer de extra bezoekers van de paden gaan, honden in de vennen laten spelen en wanneer deze extra bezoekers in de schemering en nacht in het gebied zijn stijgt de verstoring.

Het is in de huidige situatie en in de toekomstige situatie mogelijk dat mobiele soorten het gebied verlaten of dat minder mobiele soorten de verstoring niet overleven of zich niet kunnen voortplanten. Wanneer veel bezoekers zich niet aan de regels houden leidt dit uiteindelijk tot een afname van de biodiversiteit. Er kan vanuit worden gegaan dat een deel van de nieuwe bezoekers zich niet aan de regels houdt. Dus als meer nieuwe bezoekers gebruikmaken van het gebied zullen er ook meer bezoekers zijn die zich niet aan de regels houden. Handhaving is belangrijk om het overtreden van regels zoveel mogelijk tegen te gaan.

Toename bezoekersaantallen
Huidige aantal bezoekers
Uit een kortdurend onderzoek in opdracht van gemeente Wijchen naar de bezoekersaantallen in de Overasseltse en Hatertse Vennen in de zomermaanden van 2022 blijkt dat 70% procent van de bezoekers een enkele keer in het gebied komen (data uit Bezoekers Informatie Management van bureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen). De overige 30% van de bezoekers keren herhaaldelijk terug in het gebied. Van de grote groep mensen die een enkele keer in het gebied komen, komt 60% uit de regio en 40% verder bij het natuurgebied vandaan. In 2022 zijn meer bezoekers in het gebied geweest dan in 2021, ook zijn er in de zomermaanden meer bezoekers dan in de winter. Normaal gesproken is het er op zondag het drukst. Door deze variatie is het lastig betekenisvolle gemiddelden te noemen van bezoekers per dag, per maand of per jaar. In 2022 zijn in het gebied circa 700.000 bezoekers geweest, met per maand gemiddeld circa 60.000 bezoekers, en per dag circa 3500 bezoekers. Het is op basis van deze gegevens niet te zeggen hoeveel van de bezoekers van het natuurgebied toeristisch hebben overnacht in de omgeving.

Aantal overnachtingen na realisatie
Stichting Vrienden van de Vennen heeft een berekening toegevoegd aan de petitie over het aantal overnachting dat door de ontwikkelingen bovenop de huidige overnachtingen zou komen. Gemeente Wijchen levert een eigen berekening aan, waarbij de overnachtingen in het hotel buiten beschouwing worden gelaten. Voor de camping komt men uit op een bezoekersaantal van circa 65.000 overnachtingen per jaar (240 plaatsen met 2,3 gasten per plaats en een bezettingsgraad van 32%). Voor het bungalowpark komt men uit op een toename van circa 175.000 overnachtingen per jaar (124 plaatsen met 5,5 gasten per plaats en een bezettingsgraad van 70%). Echter, hier worden nog de huidige campinggasten afgehaald, dit zijn er circa 130.000 (135 vaste plaatsen met 4 gasten per

plaats en een bezettingsgraad van 100% voor 7 maanden, en 34 tourplaatsen met 3 gasten per plaats en een bezettingsgraad van 50% voor 7 maanden). Dit leidt tot een toename van circa 45.000 overnachtingen per jaar voor het bungalowpark. Het totale aantal extra overnachtingen per jaar komt uit op circa 110.000.

Rekenvoorbeeldje

Van deze 110.000 overnachtende gasten is niet met zekerheid te zeggen hoeveel personen zullen gaan recreëren in het natuurgebied. Stel dat 33% of 20% van de overnachtende bezoekers gaat recreëren in het natuurgebied, zie tabel 1, 2 en 3. Omdat in de buurt nog veel andere toeristische activiteiten te doen zijn, kan worden uitgegaan dat niet iedere toerist dagelijks het natuurgebied zal bezoeken. Van de personen die één nacht blijven gaat bijvoorbeeld 1/3 of 1/5 wandelen in het natuurgebied, en van de personen die meerdere nachten blijven gaan ze bijvoorbeeld 1 van de 3 of 1 van de 5 dagen wandelen in het natuurgebied. Dan leidt dit tot een toename van circa 30.000 extra bezoekers in het gebied per jaar; dit is een toename van 3,5%. Dit geeft een globale indicatie van de toename aan bezoekers in het natuurgebied, gebaseerd op verschillende aannames.

Tabel 1. Totaal aantal overnachtingen per jaar
op basis van aantallen van Gemeente Wijchen

Camping	+ 65.000
Bungalowpark	+ 175.000
Oude camping	– 130.000
TOTAAL	**110.000**

Tabel 2. Bezoekersaantallen als 33% en 20% van de overnachtende
290.000 mensen het natuurgebied bezoeken (niet afgerond)

	33%	**20%**	**Gemiddeld**
Per jaar	36667	22000	29333
Per maand	3056	1833	2444
Per dag	100	60	80

Tabel 3. Totaal aantal bezoekers in rekenvoorbeeldje met verschillende aannames ten aanzien van de gemiddelden per jaar, per maand en per dag (wel afgerond)

Rekenvoorbeeldje	**Aantal bezoekers in 2022**	**Na realisatie van de ontwikkelingen Huidige en nieuwe bezoekers opgeteld**		
		bij 33%	**bij 20%**	**Gemiddeld**
Per jaar	700.000	737.000	722.000	730.000
Per maand	60.000	63.000	62.000	62.500
Per dag	3.500	3.600	3.560	3.580
Procentuele toename		4,4%	2,6%	3,5%

De toeristische bezoekers van het natuurgebied kunnen verspreid over de week en verspreid over de dag in het gebied gaan wandelen. Dit zal dus vermoedelijk niet leiden tot een grote extra drukte op het piekmoment van zondagochtend. Tevens zullen de gasten van de camping en het vakantiepark te voet of met de fiets naar het natuurgebied gaan, en niet met de auto. De ontwikkelingen zullen niet bijdragen aan extra drukte op openbare parkeerplaatsen rond het gebied, of op plekken waar dit niet is toegestaan zoals in wegbermen.

Informatie Staatsbosbeheer
Tijdens een overleg met de gebiedsmanager Rivierengebied van Staatsbosbeheer is gesproken over de maatregelen die in het natuurgebied genomen (kunnen) worden. Staatsbosbeheer geeft aan dat de staat van instandhouding van de Overasseltse en Hatertse Vennen nu niet goed is, het gebied staat onder druk. Een belangrijke factor is de verdroging, waardoor extra belasting van het gebied nadelige gevolgen kan hebben. Tevens noemt Staatsbosbeheer dat het gebied druk bezocht is door omwonenden, dagjesmensen en mensen die in de buurt op vakantie zijn. Op dagen met mooi weer zorgt dit voor verkeersoverlast en auto's die geparkeerd staan op plekken waar dat niet is toegestaan. Staatsbosbeheer kan niet met zekerheid zeggen of de toename in toeristische overnachtingen zal leiden tot een verslechtering van de natuur. Daarbij komen ook de plannen voor woningbouw in de gemeenten die rond het natuurgebied liggen, waardoor meer omwonenden in het gebied zullen recreëren. Staatsbosbeheer is van mening dat ontwikkelingen in de buurt van het natuurgebied moeten leiden tot een kwaliteitsimpuls van de natuur en de ruimtelijke kwaliteit. Het gebied is gevoelig voor verrommeling waardoor het zijn aantrekkingskracht kan verliezen. Zelf is Staatsbosbeheer ook steeds bezig de kwaliteit van de natuur op peil te houden en nieuwe natuur te ontwikkelen op de terreinen in hun eigendom.

Staatsbosbeheer is op de hoogte van waar de kwetsbare gebieden en kwetsbare soorten zich bevinden in het natuurgebied. Ook monitoren ze de deze gebieden en soorten. Door middel van de inrichting van het terrein, de ligging van paden, worden kwetsbare delen van het terrein ontzien. Zodra het nodig is worden extra hekjes en takkenrillen langs paden geplaatst om te voorkomen dat bezoekers van de paden afwijken. Als het nodig is om paden af te sluiten zal Staatbosbeheer dit ook doen.
Veel van de kwetsbare soorten, zoals amfibieën en planten zijn afhankelijk van het water. Op plekken waar veenvorming plaatsvindt liggen geen paden waardoor er geen wandelaars komen. Ook de bijzondere sprinkhaansoorten en akkerkruiden liggen in delen van het natuurgebied waar geen wandelaars kunnen komen. De afwezigheid van paden op deze plekken werkt goed om kwetsbare soorten te beschermen tegen recreatie. De dassen in het gebied zorgen er zelf voor dat ze op een rustige plek in het natuurgebied verblijven, op deze plekken worden geen nieuwe paden aangelegd. Echter, voor dassen vormt verstoring door honden en extra nachtelijk verkeer het grootste knelpunt. Jaarlijks wordt 1/5 van alle dassen doodgereden. Toenemend verkeer zal leiden tot meer verkeersslachtoffers. Van de vogelsoorten zijn zeker de roofvogels gevoelig voor verstoring door recreatie.

Naast de inrichting van het natuurgebied (ligging van paden, afsluiting van paden en plaatsen van hekjes en takkenrillen) kan Staatsbosbeheer ook handhaven in het natuurgebied. In heel Nederland is de capaciteit voor handhaving erg laag, dit geldt ook voor de Overasseltse en Hatertse Vennen. Als meer mensen in het natuurgebied gaan recreëren is het gewenst dat er ook meer gehandhaafd kan worden.

Staatsbosbeheer geeft aan dat een toename aan bezoekers in het natuurgebied niet zal leiden tot een verbetering van de biodiversiteit en natuurwaarden, tenzij extra maatregelen worden genomen die leiden tot een kwaliteitsimpuls.

Toename verstoring

De Overasseltse en Hatertse Vennen zijn een kwetsbaar natuurgebied met bijzondere natuurtypen, planten en dieren. Het staat momenteel al onder druk door verdroging, verstoring tijdens piekmomenten in bezoekersaantallen en verstoring door bezoekers die zich niet aan de regels houden. Door de ontwikkelingen van de camping en het vakantiepark zullen meer mensen het natuurgebied bezoeken. Dit zal onder andere leiden tot:

+ meer verstoring van diersoorten die voorkomen naast de paden doordat er meer mensen lopen op de paden;
+ meer verstoring van diersoorten waar honden loslopen omdat honden veel vluchtgedrag veroorzaken;
+ meer verstoring van diersoorten wanneer mensen en/of honden van de paden gaan, doordat normaal gesproken rustige plekken dan niet meer veilig zijn;
+ meer verstoring/vernieling van plant- en diersoorten wanneer mensen en/of honden van de paden gaan door vertrappen van oevers en troebel worden van het water;
+ een mogelijke toename van bezoekers die buiten openingstijden het gebied bezoeken, wat kan leiden tot verstoring van diersoorten die dan normaal gesproken rust vinden;
+ een mogelijke toename van roken en open vuur in het gebied, wat kan leiden tot een verhoging van de kans op natuurbranden met vernietiging van delen van het gebied tot gevolg.
+ een toename van onderhoud (en kosten) doordat meer mensen gebruikmaken van paden, trappen en andere recreatieve voorzieningen.
+ een mogelijke toename van overtredingen waarop niet voldoende kan worden gehandhaafd door een tekort aan BOA uren bij de beherende partij.

Opties en knelpunten

Om deze (huidige en toekomstige) verstoringseffecten tegen te gaan kunnen verschillende maatregelen of een combinatie van maatregelen worden genomen. Voorbeelden hiervan zijn het beperken van het aantal bezoekers waardoor minder verstoring optreedt, of het afsluiten van paden waardoor delen in het gebied rustiger worden, of het inzetten van meer handhaving zodat verstoring die optreedt buiten paden wordt verminderd. Hieronder worden een aantal opties genoemd en knelpunten daarvan.

+ *De beperking van bezoekersaantallen*
    - Dit kan worden gedaan door bijvoorbeeld in de broedperiode van vogels minder gasten toe te laten op de camping en het vakantiepark. Dit heeft economische gevolgen voor de initiatiefnemers.
    - Het aantrekkelijker maken van andere gebieden in de regio kan ertoe leiden dat in verhouding minder bezoekers naar de Overasseltse en Hatertse Vennen gaan. Dit is een voor de hand liggende maar tegelijk lastige maatregel. Het gaat dan om grootschalige maatregelen om elders nieuwe gebieden aan te leggen of meer geschikt te maken voor recreatie. Het is niet zeker welke instantie hiermee aan de slag gaat. Daarbij blijven de Overasseltse en Hatertse Vennen een bijzonder natuurgebied waar mensen willen wandelen.
    - Ook kunnen de initiatiefnemers meer nadruk leggen bij de gasten op andere natuurgebieden in de buurt. Dit is erg vrijblijvend.
    - Wanneer op de camping en/of het vakantiepark fietsen worden verhuurd vergroot dit de actieradius van de gasten. Dit kan ertoe leiden dat meer gasten op grotere afstand van het vennengebied gaan recreëren, en minder vaak het vennengebied bezoeken.
    - Door geen nieuwe eet- en drinkgelegenheden in de omgeving van het vennengebied toe te laten wordt voorkomen dat meer bezoekers naar het gebied worden aangetrokken. Dit is aan de omliggende gemeenten om af te spreken als zij dit zien als nodige maatregel, en vast te leggen zodat het niet vrijblijvend is.

+ *Het afsluiten van paden*
    - Dit heeft een direct effect op de locaties waar de paden afgesloten worden, hier treedt dan minder verstoring op. Echter leidt dit er ook toe dat andere paden dan nog drukker worden. Dit kan dus lokaal een effectieve optie zijn, maar leidt elders tot een afname in rust.
    - Ook kunnen bepaalde paden seizoensgebonden afgesloten worden. Paden die langs kwetsbare nestlocaties lopen kunnen gedurende het broedseizoen worden afgesloten.
    - Wanneer nieuwe paden worden aangelegd in het natuurgebied kan dit drukte op andere paden verlagen. Dit is een maatregel die alleen genomen kan worden op niet-kwetsbare delen. Anders kan het leiden tot een afname van rust en dus negatieve gevolgen hebben op de locatie van de nieuwe paden. Tevens is het niet zeker dat dit leidt tot aanzienlijke afname van drukte op andere paden.

+ *De inzet van meer handhaving*
    - Staatsbosbeheer geeft aan dat niet voldoende capaciteit is om in de Overasseltse en Hatertse Vennen meer te handhaven. Mogelijk kunnen de initiatiefnemers een financiële bijdrage leveren aan Staatsbosbeheer waardoor meer handhaving mogelijk is. Hiertoe moeten de initiatiefnemers dan bereid zijn, en moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. Mogelijk kan de gemeente hierin een rol spelen.
    - Gemeente Wijchen kan handhaven in het deel van het natuurgebied dat valt binnen de grenzen. Met gemeente Heumen kan worden overlegd over een bijdrage aan extra toezicht.

+ *Attenderen van bezoekers*
    - Door bordjes op te hangen in het natuurgebied met informatie over de planten en dieren die er voorkomen kunnen bezoekers worden geattendeerd op bijvoorbeeld de kraamtijd van de das, het broedseizoen van vogels, het trekken van amfibieën, en hiermee rekening te houden.
    - Op de camping en het vakantiepark kan ook informatie geboden worden aan de gasten over de kwetsbaarheid van het gebied en welke regels er gelden.
    - Tevens kan hier gewezen worden op andere gebieden in de omgeving waar de hond los mag lopen, zodat minder bezoekers naar het vennengebied gaan met honden.
    - Deze opties kunnen leiden tot minder verstorend gedrag, maar het is vrijblijvend.

+ *Alternatieven bieden op de overnachtingsplekken*
    - Naast het feit dat de camping en het vakantiepark gasten attenderen op andere locaties waar de hond los mag lopen, kunnen zij hiervoor op de eigen locatie ook ruimte vrijmaken. Door hondenlosloopgebied op de camping en het vakantiepark aan te bieden kan dit leiden tot een lager aantal bezoekers dat in het natuurgebied de hond laat loslopen (waar dit niet overal mag). Dit zou een eis kunnen zijn van de gemeente Wijchen naar de initiatiefnemers.

+ *Verkeersdrukte sturen*
    - De toename aan gasten van de camping en het vakantiepark zal leiden tot een grotere verkeersdrukte op het wegen rondom het natuurgebied. Dit kan leiden tot een grotere kans op het aanrijden van dassen en andere verstoring van diersoorten. Mogelijk kunnen de gemeenten sturen in het verkeer, zoals wegen eenrichtingsverkeer maken of wegen afsluiten.

Mogelijk kan in overleg met de Provincie Gelderland worden gesproken over welke bijdrage zij kunnen leveren aan het tegen gaan van effecten door verstoring. Zij kunnen mogelijk bijdragen vanwege het provinciale natuurparel-beleid, en soortgerichte maatregelen treffen voor de bijzondere soorten in het vennengebied. De bal kan niet alleen liggen bij Staatsbosbeheer of de gemeente Wijchen of de initiatiefnemers. De verstoring in de natuurgebieden is een probleem dat momenteel al speelt en in de

toekomst groter kan worden (door nieuwe initiatieven en nieuwbouw van woningen) daarom is het misschien nodig dat de situatie door een grotere instantie wordt beoordeeld.

Conclusie
Het vennengebied is momenteel al druk bezocht, er is al veel verstoring en er spelen andere factoren die het gebied gevoelig maken zoals de kwetsbaarheid door verdroging en de toename van bezoekers uit omliggende gemeenten waar meer woningen gebouwd worden. Verschillende maatregelen zijn in te zetten om de huidige en toekomstige verstoring terug te dringen.

Als enkel wordt gekeken naar de camping en het vakantiepark zullen de gasten bijdragen aan hogere bezoekersaantallen in het nu al drukke en kwetsbare natuurgebied en hier meer verstoring veroorzaken dan momenteel aanwezig is. Deze bijdrage aan de verstoring (door nieuwe gasten) is in verhouding aanzienlijk lager dan de huidige verstoring (door lokale bewoners en toeristen). Het is vrijwel niet aan te geven of de gasten van de camping en het vakantiepark zullen leiden tot een significante afname van de biodiversiteit en de natuurkwaliteit in het natuurgebied.

Door de cumulatie van alle factoren die spelen in het natuurgebied zal de biodiversiteit niet hoger en de natuurkwaliteit niet beter worden als de recreatiedruk toeneemt. Wanneer voldoende maatregelen getroffen kunnen worden om de verstoring terug te dringen zal de impact van de initiatieven op het natuurgebied meevallen. Overleg is nodig tussen de verschillende betrokken partijen over welke maatregelen genomen kunnen worden en door wie, en of dit voldoende is. Wanneer in combinatie met het toestaan van de initiatieven óók voldoende maatregelen worden genomen om de extra verstoring tegen te gaan en de huidige verstoring te verminderen, zullen de plannen uiteindelijk een positief effect hebben op het gebied, de natuurkwaliteit en de biodiversiteit.

Bronnen

+ Actieve soortenbescherming Gelderland. 6 januari 2015. Provincie Gelderland.
+ Data bezoekersaantallen vennengebied uit BIM (bezoekers informatie management) van TVAN (bureau toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen)
+ Kennisdocument Das *Meles meles*, juli 2017. BIJ12. Versie 1.0.
+ Omgevingsverordening Gelderland, januari 2023. Tercera. Status: onbekend. IDN: NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc11. https://media.gelderland.nl/Omgevingsverordening_Gelderland_januari_2023_12310e266c.pdf?updated_at=2023-01-20T12:31:28.076Z
+ Petitie: Stop massatoerisme in het Vennengebied, 2 mei 2022. Stichting Vrienden van de Vennen.
+ Verstoringsgevoeligheid van vogels, update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, 2008. Krijgsveld, Smits & van der Winden, Bureau Waardenburg.
+ Visie en inrichtingsplan Overasseltse en Hatertse Vennen, maart 2010. Dienst Landelijk Gebied.

Initiatieven Alverna

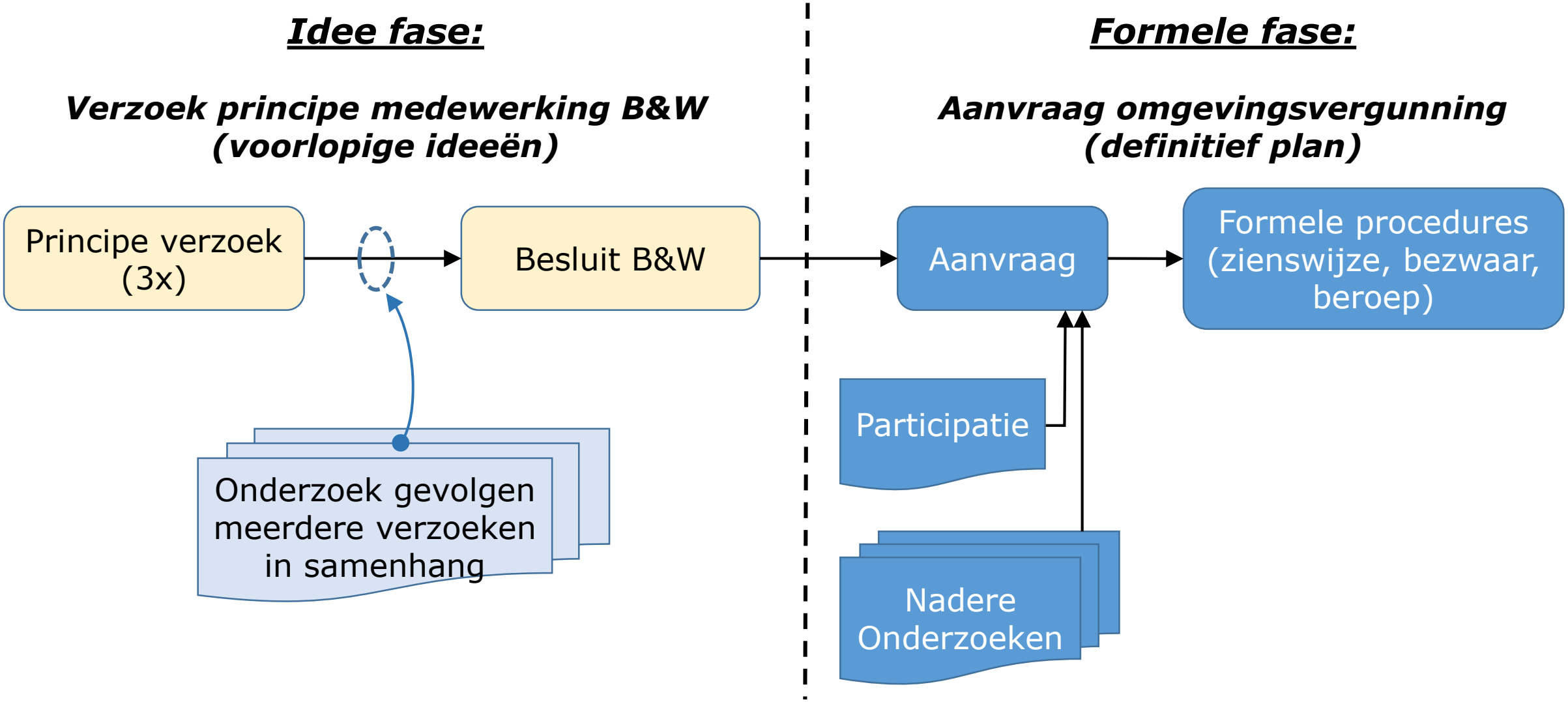
Onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden

Informatienota 129520

Informatiebijeenkomst Raad
11 januari 2024

Proces

Idee fase:
Verzoek principe medewerking B&W
(voorlopige ideeën)
Formele fase:
Aanvraag omgevingsvergunning
(definitief plan)
Principe verzoek
(3x)
Besluit B&W
Aanvraag
Formele procedures
(zienswijze, bezwaar,
beroep)
Onderzoek gevolgen
meerdere verzoeken
in samenhang
Participatie
Nadere
Onderzoeken

Gemeente Wijchen

Staro

Toerisme in gemeente Wijchen en recreatie in het vennengebied

Scipio van Lierop en Marieke den Otter

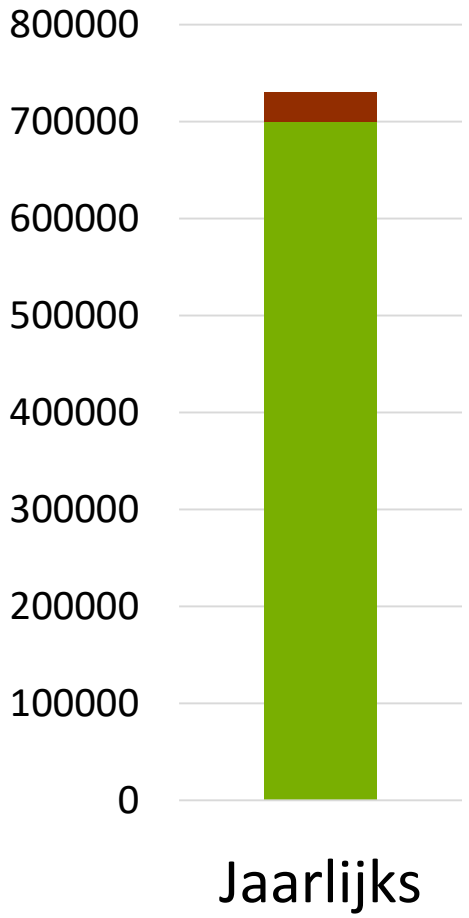
Opdracht

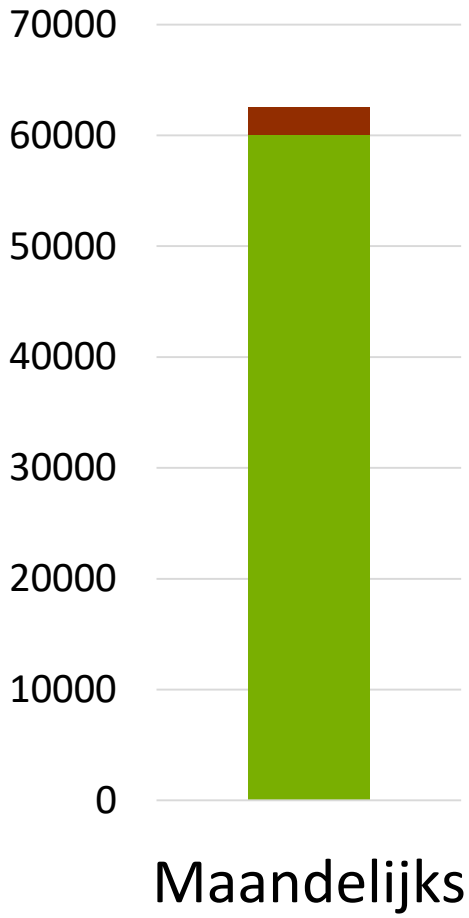
- Aanleiding
- Onderzoeksvraag
- Afbakening
- Conclusie

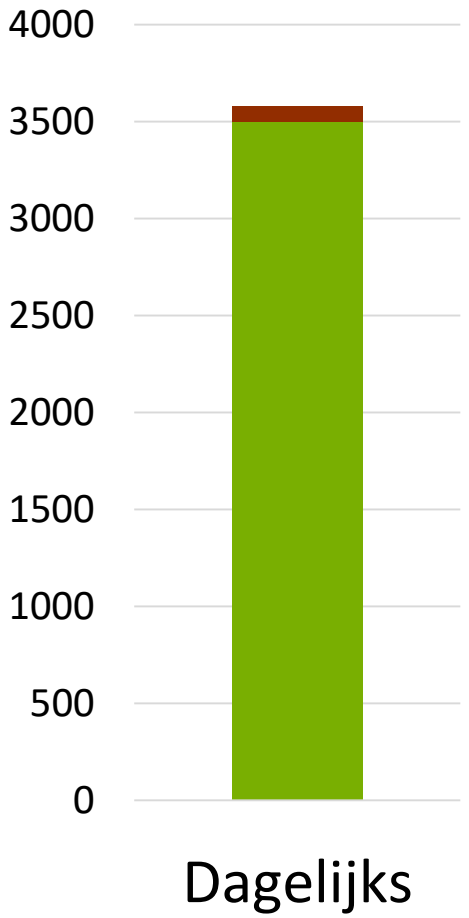
Natuur- en recreatiegebieden en de locaties van de twee ontwikkelingen

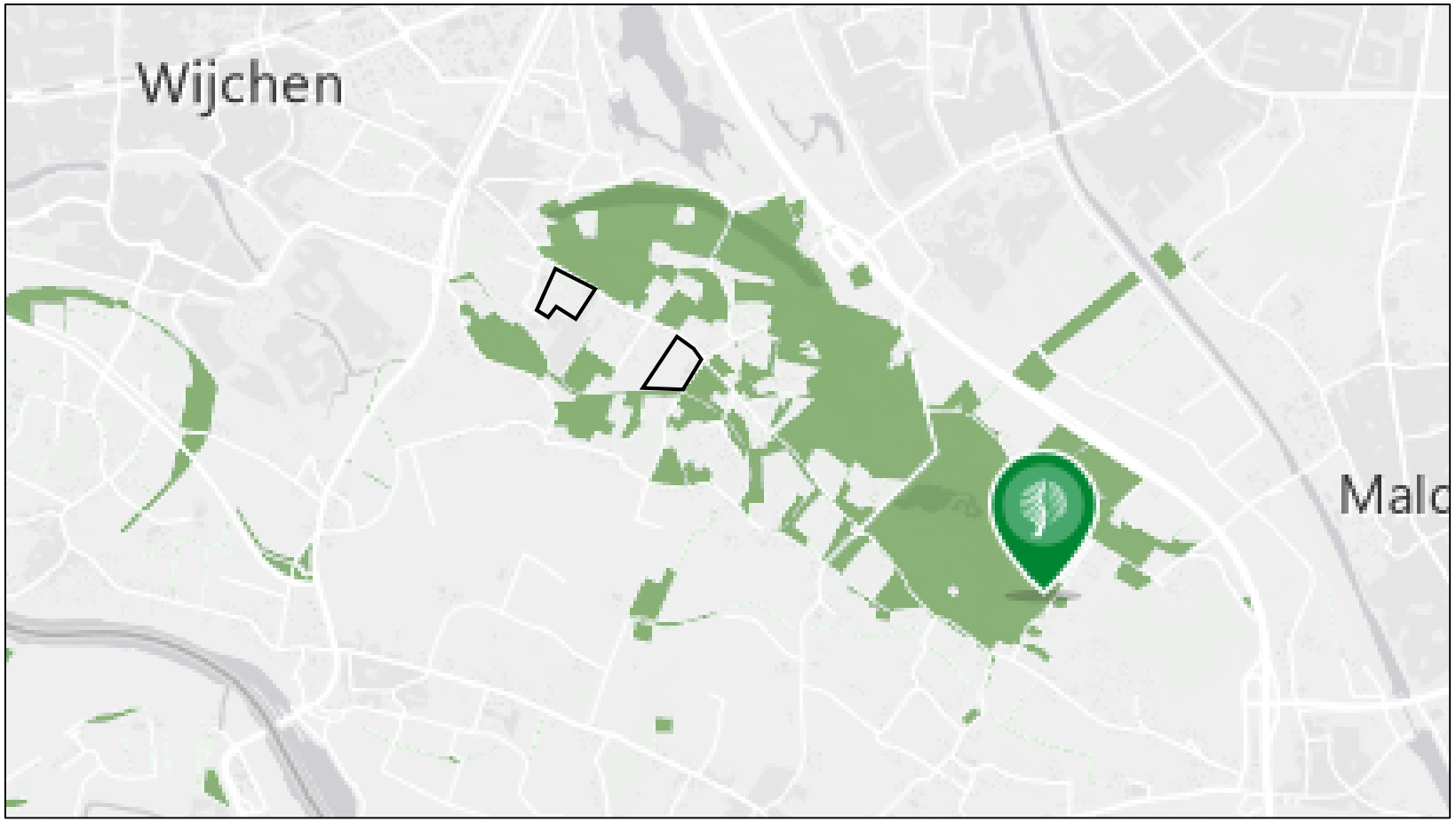
Toename bezoekersaantallen

Terreinen Staatsbosbeheer

Belangrijke natuurwaarden

- Das
- Amfibieën en reptielen
- Sprinkhanen, vlinders en libellen
- Kruidachtige vaatplanten
- Vogels

Jeroen Hoek

Opties en knelpunten

- Ontmoedigen, voorkomen, verbieden en handhaven

- Stimuleren, attenderen en verleiden

Afsluitend

- Conclusie
- Aan college van B&W om hiermee verder te gaan

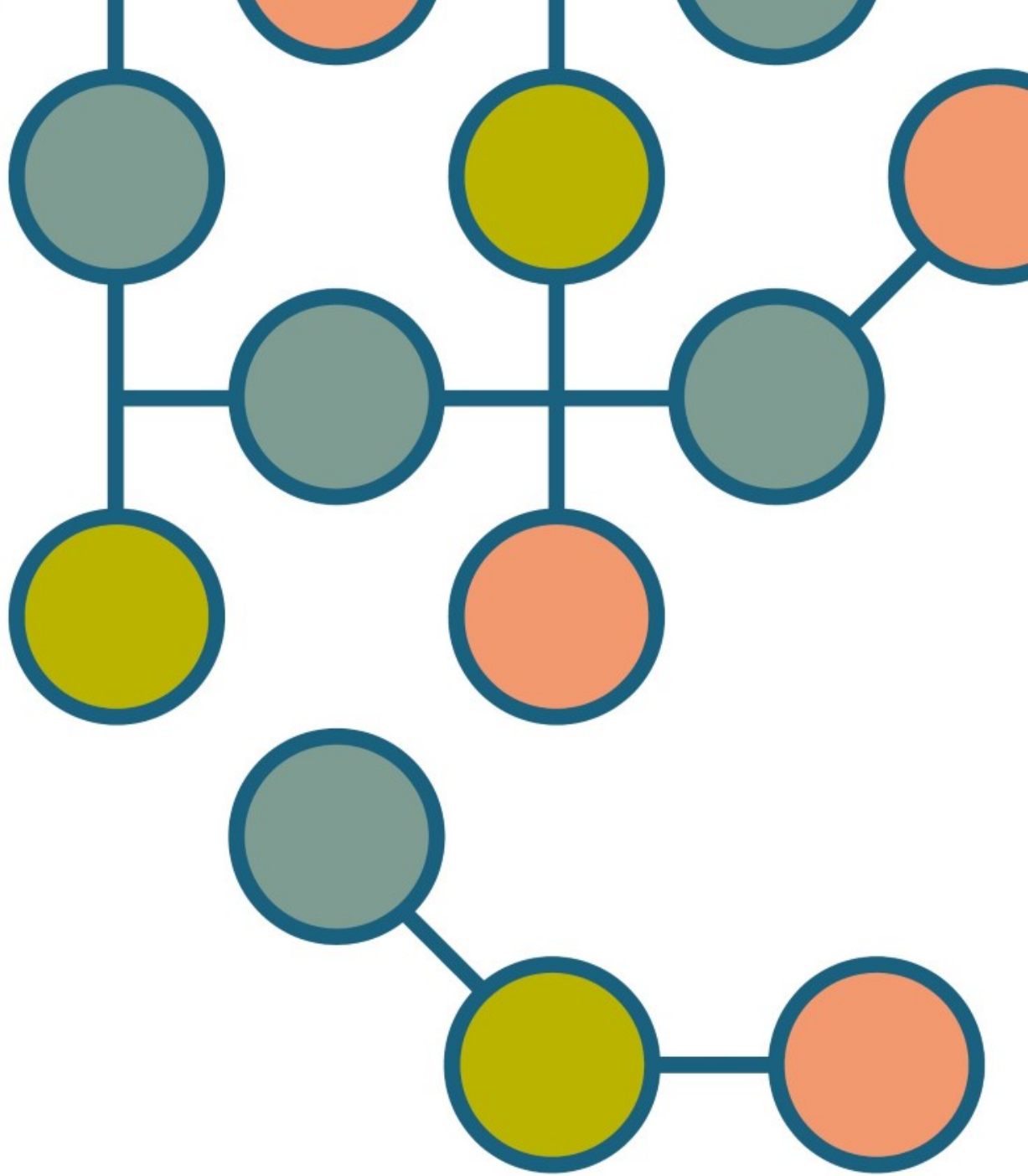

Gemeente Wijchen

Studio Verbinding

STUDIO Verbinding
BUITENGEWONE MOBILITEIT

Toelichting verkeersonderzoek Heumenseweg

Toelichting onderzoek

- Onderzoek naar (o.a.) ‘verkeersgeneratie’ van ontwikkelingen en verkeersveiligheid

- Kan Heumenseweg het extra verkeer veilig verwerken?

Kaders en uitgangspunten

- CROW-richtlijnen
  - Landelijke richtlijnen op basis van onderzoek en ervaringen uit de praktijk
  - Bandbreedte: Laag en hoog scenario
- Worst-case scenario
  - Uitgaan van maximale kencijfers binnen de bandbreedte

	Verkeersgeneratie (per bungalow)							
	Centrum		Schil centrum		Rest bebouwde kom		Buitengebied	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Zeer sterk stedelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,9	2,2	2,6	2,8
Sterk stedelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,9	2,2	2,6	2,8
Matig stedelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2,1	2,3	2,6	2,8
Weinig stedelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2,1	2,3	2,6	2,8
Niet stedelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2,1	2,3	2,6	2,8

Opmerking
Aandeel bezoekers: 89%

Berekening verkeersgeneratie

- Toekomstige situatie: Ca. 1.000 extra motorvoertuigen per etmaal

Functie	Huidige verkeersgeneratie werkdag	Toekomstige verkeersgeneratie werkdag
Landal Greenparks	0	382
Camping 'Bij de 3 Linden'	22	528
Buurtsupermarkt	571	793
Manege 'St. Frans'[4]	113	0
Camping 'Wighenerhorst'[5]	385	370
Totaal	**1.091**	**2.073**

Tabel 2: Verkeersgeneratie van de ontwikkelingen

Intensiteiten Heumenseweg

- Huidige intensiteit: Ca. 3.800 motorvoertuigen per etmaal
- Toekomstige intensiteit: Stijgt naar 4.800 mvt/etmaal
- Capaciteit Heumenseweg: Ca. 6.000 mvt/etmaal

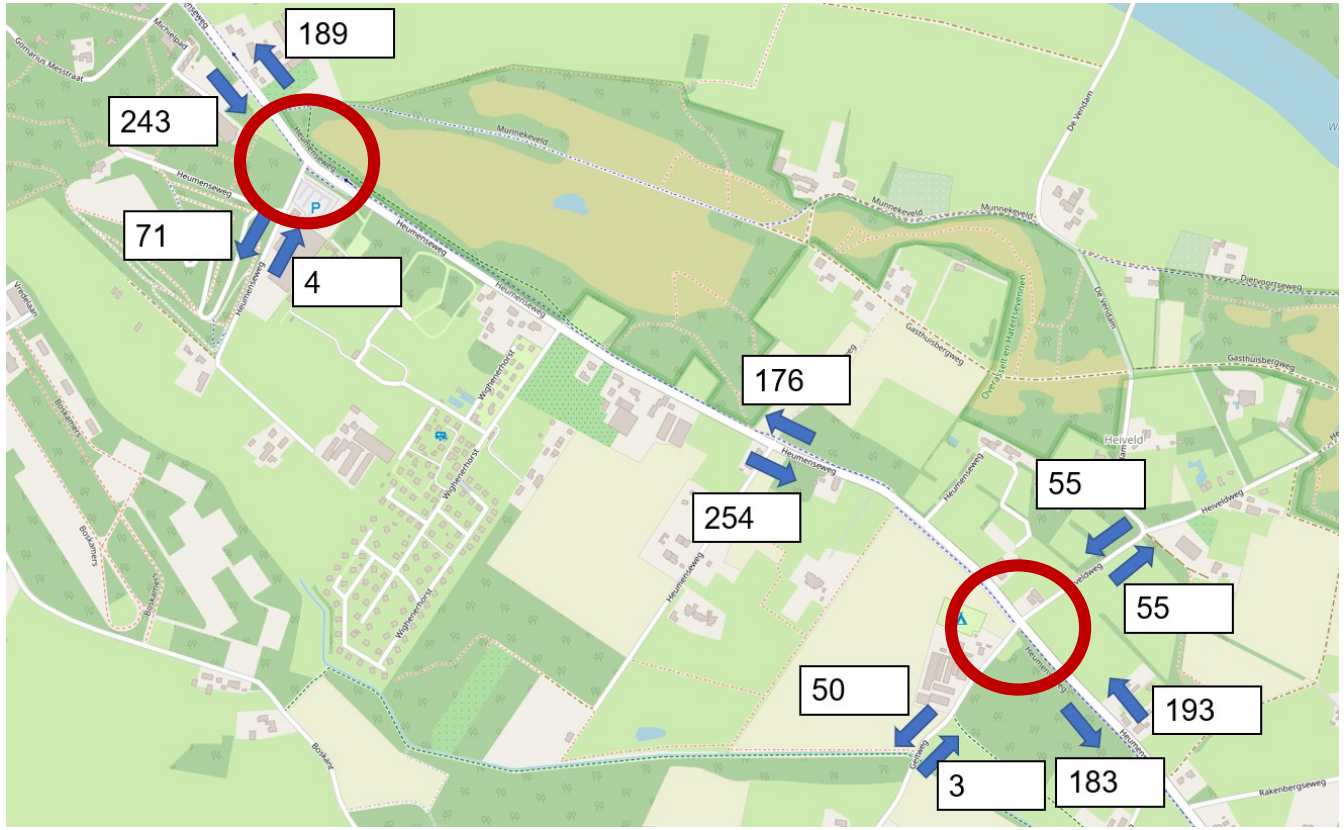
Toekomstige situatie (spitsuur)

- Toekomstig verkeer:
  - Toedelen aan het netwerk (verdeling herkomst/bestemming en richting)
  - Inzoomen op drukste uur (vrijdagavondspits: 10% van totaal)

Toekomstige situatie (spitsuur)

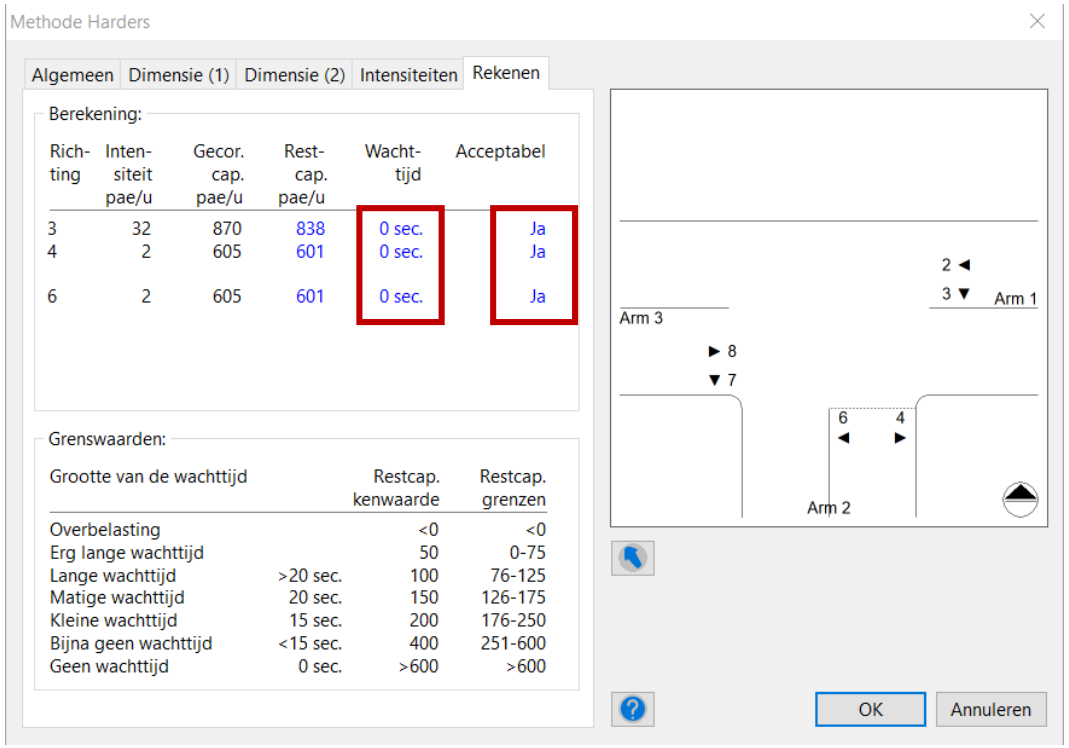
- Toekomstig verkeer:
  - Toedelen aan het netwerk (verdeling herkomst/bestemming en richting)
  - Inzoomen op drukste uur (vrijdagavondspits: 10% van totaal)

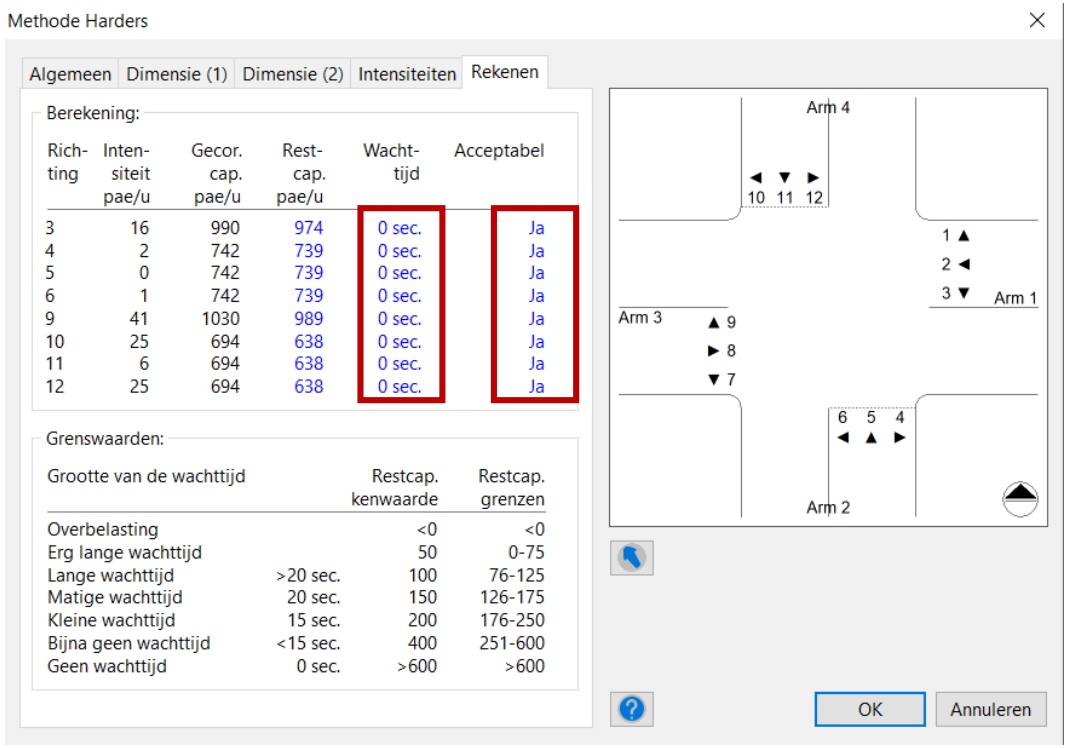
Toekomstige situatie (spitsuur)

- Uitkomst kruispuntberekeningen:
  - Geen wachttijden
  - Veel restcapaciteit

Kruising Heumenseweg – Ingang Landal:

Kruising Heumenseweg – Camping:

Conclusies

- Toekomstige intensiteit blijft (ruim) onder maximale capaciteit:
  - Op wegvak- Øn kruispuntniveau;
  - Ook in scenario ‘hoog’ en tijdens spitsuur.

- **Heumenseweg kan extra verkeer veilig verwerken**

Initiatieven Alverna

Onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden

Informatienota 129520

Informatiebijeenkomst Raad
11 januari 2024

Motie

Verbeterpunten uit onderzoeken meenemen in toekomstig beleid en uitvoering

Deze motie hoort bij
129520 Informatienota Initiatieven Alverna – onderzoek gevolgen Heumenseweg en natuurgebieden

Vergadering
Openbare raadsvergadering op 1 februari 2024

Indieners
Eerste indiener:
GroenLinks, Henry Tiemessen

Mede-indiener:
Wijchen Lokaal, Rianne Kuipers
Wijchense VVD, Twan Haerkens
Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
CDA, Björn Derksen
D66, Maikel Lukkezen
PvdA, Titus Burgers

Motienummer
1

Verzoek aan het college van B & W

1. De verbeterpunten die uit het verkeersonderzoek zijn gekomen te betrekken bij het opstellen van toekomstig beleid en/of in de uitvoering van werkzaamheden.
2. De maatregelen of combinatie van maatregelen die voorgesteld worden op basis van het onderzoek naar toerisme en recreatie in het vennengebied te betrekken bij het opstellen van toekomstig beleid en/of in de uitvoering van de werkzaamheden.
3. De raad uiterlijk het tweede kwartaal 2024 te informeren met welke aandachtspunten en maatregelen uit de beide onderzoeken het college aan de slag gaat.

Aanleiding

Op Alverna spelen diverse initiatieven voor ontwikkelingen. Onder andere:

- een principeverzoek om aan de Heumenseweg een bungalowpark te realiseren op de Wighenerhorst en de huidige manege St. Frans met 124 bungalows (voormalig Landal Greenparks; thans Roompot);

- een principeverzoek om een bestaande camping uit te breiden naar 240 campingplaatsen (Camping Bij de 3 Linden)

- een eventueel initiatief voor een nieuwe buurtsupermarkt van maximaal 500m2 winkelvloeroppervlak.

Deze initiatieven leidden bij de inwoners van Alverna en bij diverse belangengroepen tot grote zorgen over de verkeersveiligheid op de Heumenseweg en over de kwaliteit en de kwetsbaarheid van de natuurgebieden, zoals de Hatertse en Overasseltse Vennen.

De raad heeft het college gevraagd om onderzoek te doen naar het verkeer op de Heumenseweg en de recreatieve druk op de natuur rond Alverna als gevolg van de initiatieven op Alverna. In het bijzonder gaat het om het bungalowpark bij de Wighenerhorst, de buurtsuper en uitbreiding van de camping Bij de 3 Linden.

De resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd en toegelicht op 11 januari 2024 tijdens een informatiebijeenkomst.
De informatiebijeenkomst kende een grote opkomst vanuit Alverna. De raads- en commissieleden hebben geluisterd naar de vragen die gesteld werden en de zorgen die er verteld werden.

De onderzoeken en sommige antwoorden op vragen die op 11 januari zijn gesteld leveren aandachtspunten op waar het college mee aan de slag zou kunnen gaan, ongeacht of er eventueel initiatieven worden ingediend

Beoogd effect

De uitkomsten van de onderzoeken te benutten voor toekomstig beleid en/of in de uitvoering van werkzaamheden.

Argumenten

1.1 Tijdens de analyse van het verkeerskundig onderzoek is een vijftal aandachtspunten waargenomen op de Heumenseweg op het gebied van verkeersveiligheid.

Met een toename van de verkeersintensiteit door de voorgenomen ontwikkelingen kunnen deze aandachtpunten uitgroeien tot knelpunten. Ook kwam via vragen die gesteld werden tijdens de informatiebijeenkomst een aantal knelpunten naar voren die zich nu ook al voordoen. Het zou jammer zijn om deze kennis niet te benutten bij het opstellen van toekomstig beleid of als er werkzaamheden gaan plaatsvinden aan de Heumenseweg.

2.1 De onderzoekers constateren dat om de (huidige en toekomstige) verstoringseffecten tegen te gaan in het kwetsbare natuurgebied er verschillende maatregelen of een combinatie van maatregelen kunnen worden genomen.

De onderzoekers geven m.b.t. de knelpunten een aantal opties voor de gemeente en andere betrokkenen om het gebied beter te beschermen. De voorgestelde maatregelen of combinatie van maatregelen zouden betrokken kunnen worden bij het opstellen van toekomstig beleid.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5490
Extern Zaak ID	Z/24/211580
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	10.1
Titel	211580 Beslisnota Subsidieverlening peuteropvang en VVE 2024
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P4 Onderwijs
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)
Telefoonnummer steller	0884327344

Bijlagen
Bijlage_concept subsidiebeschikking
Bijlage_begroting De eerste stap voor peuteropvang en VVE
211580 Beslisnota Subsidieverlening peuteropvang en VVE 2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 januari 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	19 januari 2024
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Voorgesteld besluit

1. Voor de uitvoering van de peuteropvang in 2024 een budgetsubsidie te verlenen van € 221.000 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.
2. Voor de uitvoering van voorschoolse educatie in de peuteropvang in 2024 een normsubsidie te verlenen van € 323.763 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.

Besluit (Aangenomen)

1. Voor de uitvoering van de peuteropvang in 2024 een budgetsubsidie te verlenen van € 221.000 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.

2. Voor de uitvoering van voorschoolse educatie in de peuteropvang in 2024 een normsubsidie te verlenen van € 323.763 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.

Gemeente Wijchen

De Eerste Stap Holding B.V.
Laantje 11
6602 AA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Rob Ribbink
t 088 432 7344
ons kenmerk
Z/24/211580

datum CONCEPT
onderwerp Subsidieverlening peuteropvang en VE 2024
verzonden

Beste mevrouw Janssen,

Het college heeft uw subsidieaanvraag ontvangen voor de uitvoering van de peuteropvang en voorschoolse educatie in 2024 door de aanbieding van de begroting. Het college heeft uw aanvraag verder in behandeling genomen en heeft ons het advies voor besluitvorming voorgelegd. In deze brief leest u wat we hebben besloten.

Besluit: subsidie peuteropvang 2024
In onze raadsvergadering van DATUM hebben we besloten om De eerste stap Kinderopvang een budgetsubsidie van **€ 221.000** te verlenen voor de uitvoering van de peuteropvang in 2024. De basis voor deze subsidie is de door u aangeleverde begroting 2024. Ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage.

De grondslag voor deze subsidieverlening is artikel 5 van de Subsidieregeling Wijchen 2021 en het Aanwijzingsbesluit Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) peuteropvang 2022-2026.

De subsidie bestaat uit de volgende bedragen:
- **€ 86.646** voor peuteropvang ten behoeve van ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.
- **€ 134.354** compensatiesteun voor de hogere kostprijs in de peuteropvang.

Aan welke voorwaarden moet u voldoen voor deze subsidie?
De budgetsubsidie is bedoeld voor de uitvoering van peuteropvang in 2024 als dienst van algemeen economisch belang in de gemeente Wijchen. Het gaat hierbij om de volgende voorwaarden:

1. U zorgt voor voldoende aanbod peuteropvang voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.
2. Onder peuteropvang verstaan we kortdurende educatieve opvang gericht op taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling voor kinderen van 2 tot 4 jaar.

3. Kortdurend houdt in: 4 uur per dag verdeeld over twee weekdagen (totaal dus 8 uur in de week voor een peuter), gedurende 40 weken.
4. Peuteropvang is gericht op ontwikkelingsstimulering en is een voorbereiding op de basisschool.
5. U zorgt ervoor dat de peuteropvang bijdraagt aan de (taal)ontwikkeling van de peuters. Dit wordt bereikt door het bieden van gevarieerde en aansprekende (educatieve) activiteiten die afgestemd zijn op de leeftijd en het ontwikkelingsstadium van de peuters. Peuteropvang speelt een belangrijke rol in de sluitende en eenduidige aanpak van de begeleiding van kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar binnen het Jeugdbeleid van de gemeente Wijchen.
6. U verzorgt peuteropvang op 9 locaties verspreid over Wijchen (7), Alverna (1) en Bergharen (1). De totale capaciteit bedraagt 168 reguliere kindplaatsen.
7. U realiseert een gemiddelde bezettingsgraad over de 9 locaties van tenminste 90% reguliere peuterplaatsen. Dit komt overeen met een bezetting van 48.384 uren peuteropvang. Dit is conform uw aanvraag. Hiervan heeft u 22% geprognotiseerd als niet-kinderopvangtoeslag uren.
8. Indien de bezetting achterblijft, stelt u de capaciteit bij daar waar nodig.
9. De kostprijs per uur is begroot op € 14,01 per bezet uur. Bij de vaststelling wordt afgerekend op basis van de werkelijke kostprijs per uur. Het bedrag zoals opgenomen in de gemeentebegroting voor peuteropvang geldt daarbij als subsidieplafond (€ 221.000).
10. U voldoet aan de kwaliteitseisen die de Wet kinderopvang en bijbehorende besluiten en regelingen stellen aan verantwoorde kinderopvang.
11. Om de huidige doorgaande lijn binnen de voor- en vroegschoolse voorzieningen te behouden werkt u aantoonbaar samen met een basisschool en zijn de peutergroepen gehuisvest in of naast het schoolgebouw. Er is afstemming op verschillende onderdelen van de doorgaande lijn zoals het educatief handelen, de zorgstructuur en ouderbetrokkenheid. Daarnaast zijn er afspraken over de overgang van de peuters naar de basisschool vastgelegd. Er wordt gewerkt met een peutervolgsysteem.
12. *Indienen van een tussentijdse rapportage:*
    U dient vóór 1 augustus 2024 bij het college een tussentijdse rapportage in waarin de inhoudelijke en financiële gegevens over het eerste half jaar (januari t/m juni) zijn opgenomen. Het inhoudelijk deel bevat tenminste gegevens over de capaciteit, de bezetting en de bereikte doelgroepen in de peuteropvang. Het financieel overzicht bevat een globaal inzicht in de verlies- en winstrekening en een toelichting op hoofdlijnen inzake de financiële status op dat moment en de financiële verwachtingen (meevallers, tegenvallers) voor de resterende maanden.
13. *Indienen van een aanvraag tot subsidievaststelling:*
    Na afloop van 2024 en vóór 1 juni 2025 dient u een aanvraag in tot vaststelling van deze subsidie. Dat doet u bij het college. De vereisten bij de aanvraag staan in onze Algemene Subsidieverordening 2018. In aanvulling daarop dient u aan de volgende vereisten te voldoen:
    - De subsidie wordt verantwoord in de jaarrekening van De eerste stap Kinderopvang BV. De gemeente Wijchen ontvangt een

exemplaar van deze jaarrekening, welke voorzien is van een goedkeurende controleverklaring door de accountant;
- Voor de aansluiting tussen de verstrekte subsidie en de in de jaarrekening van De eerste stap Kinderopvang BV verantwoorde subsidie verstrekt uw accountant een brugstaat (leadsheet) aan de gemeente Wijchen;
- Voor de verrichte controlewerkzaamheden met betrekking tot de subsidie verstrekt uw accountant het *workpaper* waaruit het aantal uren blijkt dat aan peuteropvang is besteed en tevens met de gemeente overeengekomen kostprijstarieven per uur onder aftrek van de ouderbijdragen of het reguliere tarief dat voor kinderopvangtoeslag in aanmerking wordt genomen.
- Uw accountant licht de verrichte werkzaamheden toe aan de gemeente Wijchen, voor zover hier behoefte aan is.
- De kosten die betrekking hebben op de peuteropvang worden vergeleken met het geïndexeerde *Expertmodel Kostprijs peuteropvang.*
- Het jaarverslag bevat tenminste inhoudelijke gegevens over het aanbod, de geleverde prestaties, de bereikte doelgroepen en de bezettingsgraad.

Besluit: Subsidie voorschoolse educatie 2024
In onze raadsvergadering van DATUM hebben we besloten om De eerste stap Kinderopvang een normsubsidie van **€ 323.763** te verlenen voor de uitvoering van voorschoolse educatie in 2023. De grondslag voor deze subsidieverlening is artikel 26 van de Subsidieregeling Wijchen 2021.

De subsidie is opgebouwd uit een normbedrag per bezet uur en een locatie-subsidie. Het college heeft het maximum subsidie-uurtarief, zoals genoemd in artikel 18 sub 15 van de Subsidieregeling Wijchen 2021, voor 2024 vastgesteld op € 15,06.
Het college heeft de locatie-subsidie, zoals genoemd in het 4e lid van artikel 26 van de Subsidieregeling Wijchen 2021, voor 2024 vastgesteld op € 3.849,--.

Voorwaarden voor deze subsidie
In onze Subsidieregeling staan de voorwaarden vermeld waar u zich aan dient te houden. Verder gelden de volgende voorwaarden:
1. U biedt voorschoolse educatie aan op 7 locaties voor peuteropvang in de gemeente Wijchen.
2. U biedt in totaal 40 kindplaatsen voor voorschoolse educatie aan.
3. Voorschoolse educatie is voor doelgroeppeuters vanaf 2 jaar tot 4 jaar.
4. Het voorschoolse aanbod bestaat uit:
   - 4 uur per dag verdeeld over 4 weekdagen (totaal 16 uur in de week voor een doelgroeppeuter), gedurende 40 weken per jaar.
5. U zorgt ervoor dat doelgroeppeuters vanaf 2,5 jaar tot 4 jaar een aanbod ontvangen van 960 uur voorschoolse educatie.
6. U realiseert een gemiddelde bezettingsgraad van de kindplaatsen voorschoolse educatie van 90%. Dit komt overeen met een bezetting van 23.040 uren. Dit is conform uw aanvraag.
7. Ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor de eerste twee dagdelen. De volgende twee dagdelen zijn voor ouders gratis. U

maximeert het (bruto) uurtarief op het fiscaal maximum uurtarief waarvoor kinderopvangtoeslag wordt verstrekt.

Wanneer ontvangt u de subsidie?
Wij maken de beide subsidies als kwartaalvoorschot over op uw rekeningnummer NL 80 RABO 0107 271 400 in de eerste zeven dagen van de eerste maand van ieder kwartaal in 2024.

U heeft van het college een kwartaalvoorschot ontvangen van € 136.190--.
Dat betekent dat u ontvangt in het 2e, 3e, en 4e kwartaal:

Kwartaalvoorschot: (€ 221.000 + € 323.763 - € 136.190) / 3 **=**
€ 136.191,--.

Als u het niet eens bent met een of meer besluiten, kunt u bezwaar maken
In de bezwaarschriftenbijsluiter (bijlage) bij deze brief staat hoe u dit kunt doen.

Heeft u vragen?
Als u vragen heeft over deze brief, neemt u dan gerust contact op met Rob Ribbink. Zijn telefoonnummer is 088 432 7344. Zijn e-mail is r.ribbink@drutenwijchen.nl.
Voor vragen over de uitbetaling kunt u contact opnemen met crediteuren@wijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

Bezwaarschriftbijsluiter

Hoe maakt u bezwaar tegen dit besluit?
Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u daartegen bezwaar maken. Dat doet u door een brief te schrijven aan de instantie die het besluit heeft genomen. In de meeste gevallen is dat het college van burgemeester en wethouders. Maar het kan ook gaan om een besluit van de raad of de burgemeester.
U stuurt uw bezwaar aan het college van burgemeester en wethouders (of raad of burgemeester) van Wijchen, Postbus 9000, 6600 HA Wijchen.
Let op: uw bezwaarschrift per e-mail indienen is niet mogelijk!

Bezwaarschrift
De brief waarmee u bezwaar maakt heet bezwaarschrift.
In uw bezwaarschrift moet het volgende staan:
a. uw naam en adres
b. de datum
c. een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt
d. de reden waarom u bezwaar maakt

Vergeet u niet het bezwaarschrift te ondertekenen en stuur zo mogelijk een kopie mee van het besluit waartegen u bezwaar maakt.
Indien u ook uw emailadres en telefoonnummer in het bezwaarschrift vermeldt, dan neemt mogelijk een interne mediator contact met u op om te onderzoeken of uw bezwaarschrift informeel kan worden opgelost.

Termijn
U heeft zes weken de tijd om bezwaar te maken. Deze termijn begint op de dag na de bekendmaking van het besluit: dat is de dag ná de datum, waarop het besluit is verzonden. Uw bezwaar moet vóór het einde van de termijn bij ons binnen zijn.

Voorlopige voorziening
Wanneer u bezwaar maakt, blijft het besluit - in ieder geval totdat een beslissing op het bezwaarschrift is genomen - in stand. Om te voorkomen dat er onherstelbare gevolgen ontstaan, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland om een voorlopige voorziening vragen. Dat is een tijdelijke oplossing, die geldt totdat op uw bezwaar is beslist. In het geval van een omgevingsvergunning kan zo'n voorziening inhouden, dat voorlopig niet gebouwd mag worden.
Een verzoek om een voorlopige voorziening wordt op korte termijn behandeld. U stuurt uw schriftelijke verzoek aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.
Voor een voorlopige voorziening betaalt u een vergoeding: griffierecht. Een natuurlijk persoon betaalt bij de rechtbank € 50, - voor zaken die betrekking hebben op uitkering, huurtoeslag of belastingzaken. Voor de overige zaken betaalt een natuurlijk persoon € 184, -. Een rechtspersoon (vereniging, stichting, NV, BV) betaalt altijd € 365, -. Deze bedragen gelden vanaf 1 januari 2023.

Digitaal voorlopige voorziening instellen
Het is ook mogelijk om digitaal een verzoekschrift in te dienen bij genoemde rechtbank via https://formulier.rechtspraak.nl/burger/bestuur/beroepschrift/rechtbank. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Nog vragen?
Heeft u nog vragen? Neem dan gerust contact op met de secretaris van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Wijchen, te bereiken via 088 – 432 70 00.

Begroting peuteropvang en VVE 2024 Gemeente Wijchen

Uitgangspunten en basisgegevens

Verwachte loonkosten ontwikkeling	9,20%	Verhouding personele : materiele kosten	
Verwachte inflatie (geharmon. CPI)	3,70%	75% / 25%	7,83%
Tarief peuteropvang is gelijk aan KDO 40-weken en stijgt conform max WKO-uurtarief in 2024 tov 2023 met		7,75%	1e verhoging KOT '24 / Plus 2e verhoging '23

2e verhoging nog niet doorgevoerd
Ouders ontvangen verhoging wel vanaf 1 januari '24

	# weken	Regulier 2 dagdelen	VVE 4 dagdelen	Totaal
Aantal uur per week week	40	8	16	
Capaciteit in kindplaatsen		160	40	248
Aandeel VVE			16%	100%
Capaciteit in uren		53.760	25.600	79.360
Bezetting (inschatting)		90%	90%	90%
Bezette uren		48.384	23.040	71.424
Aandeel opvanguren		*67,7%*	***32,3%***	*100%*
Bezette uren door ouders betaald		48.384	11.520	59.904
Aandeel betaalde uren		*81%*	*19%*	*100%*

Begroting peuteropvang en VVE 2024 Gemeente Wijchen

							Subtotaal locaties incl. VVE	Vroeg- en voorschoolse Educatie (VVE)	Totaal PO excl. VVE
Wel/ niet VVE							10	7	
Capaciteit in kindplaatsen							**248**	**40**	**168**
Aantal groepen							**15,5**	2,5	11
Aantal kindplaatsen per groep							16		
Capaciteit in uren							79.360	25.600	53.760
		Aandeel locatie obv capaciteit					100%		
		Aandeel VVE-locatie obv totaal VVE-capaciteit					100%	100%	
Bezette uren PO regulier							48.384		48.384
Bezette uren VVE							23.040	23.040	
Totaal bezette uren							71.424	23.040	48.384
Directe inzeturen medewerkers (incl. taakuren 1,1 uur/week)							13.183	4.588	8.594
Indirecte uren medewerkers (ziekte en opleiding)				opslag	11,4%		1.499	522	977
Wettelijke (144u) en bovenwettelijk verlof (66u) + feestdagen				opslag	18,0%		2.367	824	1.543
Bruto inzet uren medewerkers per jaar							17.048	5.934	11.114
		In FTE		*1872*	*uur/jaar*		*9,1*	*3,2*	*5,9*
Inzeturen pedagogisch coach VVE kinderen							400,0	400,0	
Indirecte uren medewerkers (ziekte-,opleidinguren)				opslag	0,0%		-	-	
Wettelijke (144u) en bovenwettelijk verlof (66u), 5 feestdagen				opslag	0,0%		-	-	
Bruto inzet uren pedagogisch coach							400,0	400,0	-
	Gb.rek.nr								
Omzet KOT ouders reguliere PO	81420	78%	€	10,60	37.740	uur	€ 400.039		€ 400.039
Ouderbijdrage NKOT ouders reguliere PO	81410	22%	€	2,46	10.644	uur	€ 26.185		€ 26.185
Totaal opbrengsten reguliere PO					48.384	uur	€ 426.224		€ 426.224
Omzet KOT ouders VVE	81425	33%	€	10,25	3.802	uur	€ 38.966	€ 38.966	
Ouderbijdrage NKOT ouders VVE	81415	67%	€	1,45	7.718	uur	€ 11.192	€ 11.192	
Totaal opbrengsten VVE					11.520	uur	€ 50.158	€ 50.158	
TOTAAL OPBRENGSTEN					**TOTAAL OPBRENGSTEN**		**€ 476.382**	**€ 50.158**	**€ 426.224**

	Prognose 2023	Begroting 2023	Begroting 2024		Subtotaal locaties incl. VVE	Vroeg- en voorschoolse Educatie (VVE)	Totaal PO excl. VVE
Personeelskosten	€ 479.361	€ 505.672	€ 554.679	€ 35.786	€ 554.679	€ 203.037	€ 351.642
Huisvesting	€ 57.375	€ 64.073	€ 64.229	€ 4.144	€ 63.023	€ 20.330	€ 42.693
Activiteitenkosten	€ 35.928	€ 31.808	€ 37.257	€ 2.404	€ 37.257	€ 12.018	€ 25.239
Kantoor- en organisatiekosten	€ 3.983	€ 3.545	€ 4.130		€ 4.168	€ 1.345	€ 2.824
Afschrijvingen	€ 43.127	€ 42.762	€ 52.110		€ 52.110	€ 16.810	€ 35.300
Overhead: management & Centraal kantoor	€ 268.739	€ 268.739	€ 289.768		€ 289.768	€ 93.473	€ 196.294
Subtotaal overige bedrijfskosten	€ 315.849	€ 315.046	€ 346.008	€ 21.626	€ 346.046	€ 111.628	€ 234.418
TOTAAL KOSTEN	**€ 888.513**	**€ 916.599**	**€ 1.002.173**		**€ 1.001.006**	**€ 347.014**	**€ 653.992**
Opbrengsten vanuit ouderbijdragen	€ -402.284	€ -354.027	€ -476.382		€ -476.382	€ -50.158	€ -426.224
Subsidiebehoefte (=kosten -/- opbr. ouderbijdragen)	**€ 486.229**	**€ 562.572**	**€ 525.791**		**€ 524.623**	**€ 296.856**	**€ 227.767**
bezettingspercentage	89%	75%	90%				
# bezette uren	70.630	59.520	71.424	63.488			
Kostprijs per (bezet) uur: totaal kosten / bezette uren	€ 12,58	€ 15,40	**€ 14,03**		**€ 14,01**	**€ 15,06**	**€ 13,52**

	Prognose '23	B2023	Begr.2024				
Kosten per groep	€ 55.532	€ 57.287	€ 64.656		€ 64.581	€ 138.806	€ 62.285
Subsidie-behoefte per groep	€ 30.389	€ 35.161	€ 33.922		€ 33.847	€ 118.742	€ 21.692

Subsidie aanvraag 2024

	Totaal PO	PO Regulier	VVE
Voorcalculatorische / begrote kostprijs	€ 14,01	€ 13,52	€ 15,06
Uitsplitsing subsidie:			
Peuteropvang NKOT-ouders	€ 154.568	€ 86.646	€ 67.922
Compensatiesteun hogere kostprijs peuteropvang (dan 40-weken ta	€ 196.548	€ 141.121	€ 55.427
VVE 3e en 4e dagdeel	€ 173.507		€ 173.507
Subsidiebehoefte (=kosten -/- opbr. ouderbijdragen)	**€ 524.623**	**€ 227.767**	**€ 296.856**
Organiseren Peutermaand	€ 2.500	€ 2.500	
Overleg PM-ers met basisonderwijs	€ 3.000		€ 3.000
Startblokken training pedagogisch medewerkers	€ 15.000		€ 15.000
Inzet PM anderstaligen	€ 6.405		€ 6.405
Totaal te beschikken	**€ 551.528**	**€ 230.267**	**€ 321.260**

Ter vergelijk subsidiebeschikking 2023 obv ingediende subsidie-aanvraag

	Totaal PO	PO Regulier	VVE	
Voorcalculatorische / begrote kostprijs	€ 15,40	€ 14,83	€ 16,61	
Uitsplitsing subsidie:				
Peuteropvang NKOT-ouders	€ 129.327	€ 69.866	€ 59.460	
Compensatiesteun hogere kostprijs peuteropvang (dan 40-weken ta	€ 266.115	€ 201.083	€ 65.032	
VVE boven 5 uur tot 10 uur opvang	€ 159.496		€ 159.496	
Subsidiebehoefte (=kosten -/- opbr. ouderbijdragen)	**€ 554.937**	**€ 270.949**	**€ 283.988**	voor OAB correctie
Organiseren Peutermaand	€ 2.500	€ 2.500		
Overleg PM-ers met basisonderwijs	€ 3.000		€ 3.000	
Startblokken training pedagogisch medewerkers	€ 15.000		€ 15.000	
Coördinatie multidisciplinair team (/ Komeetoverleg)	€ -		€ -	
Totaal te beschikken	**€ 575.437**	**€ 273.449**	**€ 301.988**	

Openbaar Zaaknummer: Z/24/211580

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidieverlening peuteropvang en VVE 2024

Datum:

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Voor de uitvoering van de peuteropvang in 2024 een budgetsubsidie te verlenen van € 221.000 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.
2. Voor de uitvoering van voorschoolse educatie in de peuteropvang in 2024 een normsubsidie te verlenen van € 323.763 aan De eerste stap Kinderopvang conform bijgevoegde subsidiebeschikking.

Aanleiding
1. Peuteropvang
We hebben de uitvoering van de peuteropvang aangewezen als dienst van algemeen economisch belang (DAEB). De gemeente is verantwoordelijk voor een toereikend aanbod in de peuteropvang voor alle peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar van niet-werkende ouders en alleenverdieners. Daarbij hebben we De eerste stap (opnieuw) de taak gegeven om deze dienst in de gemeente Wijchen uit te voeren. De periode van de DAEB geldt voor het tijdvak 1 januari 2022 tot 1 januari 2026. Voor het uitvoeren van de peuteropvang ontvangt De eerste stap een jaarlijkse budgetsubsidie.

De eerste stap heeft een aanvraag tot subsidieverlening voor 2024 ingediend. Het betreft een budgetsubsidie. Het aangevraagde bedrag is hoger dan € 100.000. Dat betekent in beide gevallen dat uw raad het besluit neemt tot subsidieverlening. De eerste stap vraagt om een subsidie van € 227.767. In de bijlage vindt u de begroting 2024 voor de peuteropvang.

2. Voorschoolse educatie
Voorschoolse educatie is een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten en is vastgelegd in de Wet primair onderwijs. Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters die een taal- en/of ontwikkelingsachterstand hebben of die dreigen op te lopen (doelgroeppeuters).

De eerste stap heeft een subsidieaanvraag ingediend voor voorschoolse educatie in de peuteropvang in 2024. Wij streven in ons beleid naar gemengde groepen van “reguliere” peuters en doelgroeppeuters (peuters zonder en peuters met een [risico op] taalachterstand). Wij vinden gemengde groepen positief voor de (taal)ontwikkeling bij doelgroeppeuters. Daarom hebben we de openingstijden voor de reguliere peuters gelijkgesteld aan die van de doelgroeppeuters. Dat betekent dat de reguliere peuters een aanbod krijgen van 8 uur per week (2 dagdelen van 4 uur).

De eerste stap vraagt om een subsidie van € 323.760. In de bijlage vindt u de begroting 2024 voor de peuteropvang uitgesplitst naar voorschoolse educatie.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
7 december 2021	Aanwijzingsbesluit Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) peuteropvang.
30 maart 2023	4429 besluit Onderwijsachterstandenbeleid Wijchen 2023-2026

Gewenst resultaat
- Een toereikend aanbod in de peuteropvang voor alle peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar van niet-werkende ouders en alleenverdieners.
- Een fijnmazig netwerk van peuteropvang op 9 locaties in onze gemeente. De eerste stap realiseert voor de subsidie een capaciteit van 160 reguliere kindplaatsen verdeeld over 9 locaties.
- 100% bereik van peuters in een voorschoolse voorziening.
- Een gemengde groepssamenstelling van peuters van ouders mét en zonder recht op kinderopvangtoeslag in de peuteropvang door een voor ouders financieel acceptabel aanbod.
- Gemengde peutergroepen van "reguliere" peuters en doelgroeppeuters.
- Een voldoende en een kwalitatief goed aanbod van voorschoolse educatie in de peuteropvang voor doelgroeppeuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. De eerste stap realiseert voor de subsidie een capaciteit van 40 kindplaatsen verdeeld over 7 locaties, waarbij een doelgroeppeuter in 1,5 jaar 960 uur aanbod ontvangt.

Argumenten
1.1 De subsidie stelt De eerste stap in staat om een voldoende en een voor ouders financieel toegankelijk aanbod peuteropvang te realiseren.
Wij zijn wettelijk verantwoordelijk voor het financieren van peuterplaatsen voor kinderen van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag (niet-werkende ouders en alleenverdieners). Dit realiseren we in een fijnmazig netwerk van 9 locaties voor peuteropvang waar de peuters 2 dagdelen per week (van 4 uur per dagdeel gedurende 40 weken) heen gaan. Zo kunnen peuters dichtbij huis naar de peuteropvang. De locaties zijn gekoppeld aan een basisschool zodat we de peuters ook goed kunnen voorbereiden op en toeleiden naar het basisonderwijs.

1.2 De subsidie bedraagt niet meer dan de netto-kosten die verband houden met het uitvoeren van de dienst van algemeen economisch belang.
Dit betreft het verschil tussen de met de uitvoering gemaakte werkelijke kosten en de met de uitvoering verkregen opbrengsten. Hierbij moeten we opmerken dat het dit jaar lastig is om de werkelijke kosten goed in te schatten. Met name op personeelskosten is het onduidelijk omdat er nog geen nieuwe cao is vastgesteld. De eerste stap is uitgegaan van een loonkostenstijging van 9,20%. Gelet op de personele krapte in de branche en cao eisen in andere branches lijkt het niet onrealistisch. Daarnaast rekent De eerste stap in de begroting met een inflatiecorrectie van 3,7%.

1.3 De subsidie is gelijk aan het subsidieplafond in de gemeentebegroting voor dit product.

2.1 De eerste stap voldoet aan de subsidievoorwaarden van de subsidieregeling.

De eerste stap verzorgt voor peuters met een (risico op) een taal- en/of ontwikkelingsachterstand al jaren de voorschoolse educatie. Er is een goede samenwerking met Kans & Kleur voor de doorgaande leerlijn en warme overdracht van voor- naar vroegschool. 7 peuteropvang-locaties zijn in het landelijk register kinderopvang opgenomen met de aanduiding VVE. Ze voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie.

2.2 De aanvraag past binnen de kaders van het vastgestelde OAB beleid 2023-2026.

2.3 Hierdoor houden we de eigen bijdrage voor ouders van doelgroepkinderen lager.
Uit het onderzoek naar het bereik wat we hebben laten uitvoeren (zie informatienota met kenmerk Z/23/136717) blijkt de ouderbijdrage een kleine factor te zijn om wel of geen gebruik te maken van peuteropvang. Een generieke maatregel achten wij derhalve niet nodig. Voor minima met een doelgroepkind houden we de eigen bijdrage laag. Op grond van onze nieuwe subsidieregeling hebben we de inkomensafhankelijke eigen bijdrage die ouders met een VVE kind betalen gemaximeerd op het fiscaal maximum uurtarief van de kinderopvangtoeslag (in 2024 is dat € 10,25). Hierdoor ontvangt De eerste Stap een lagere ouderbijdrage dan op basis van het eigen gehanteerde uurtarief (40-weken tarief van DES is € 10,60). Ouders met een jaarinkomen tot € 28.297 betalen dit jaar hierdoor € 131 (dat zou anders € 243 zijn geweest).

Tegenargumenten en risico's
1.1 De subsidiebehoefte is berekend op de aanname dat de verhouding tussen ouders mét en ouders zonder kinderopvangtoeslag 78-22 is, op basis van de ervaring in 2023. Indien die verhouding verschuift, verandert de subsidiebehoefte.
De aannames zijn gebaseerd op de ervaringscijfers van De eerste stap. De eerste stap houdt rekening met een hogere ouderbijdrage als gevolg van een toenemende bezetting. Het aantal kinderen in de peuteropvang stijgt weer doordat er meer vraag is naar opvang.

1.2 We houden rekening met een bezettingsgraad van 90%. Indien dat percentage verandert, verandert ook de subsidiebehoefte.
Verdeeld over 9 locaties bereiken we een verwachte bezetting van 90%. Dit is inclusief peuterplaatsen voorschoolse educatie. Dit is hoger dan in voorgaande jaren. Vorig jaar hielden we rekening met een bezetting van 75%. De druk op de kinderopvang neemt al een tijd toe. Dat werkt ook door in de bezetting van de peuteropvang.

Financiële gevolgen
De budgetsubsidie bestaat uit:
- **€ 86.646** voor peuteropvang ten behoeve van ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.
- **€ 134.354** compensatiesteun voor de hogere kostprijs in de peuteropvang.

Het bedrag van € 221.000 past binnen het gemeentelijk budget voor de peuteropvang zoals vastgesteld in de gemeentebegroting 2023.

De normsubsidie is gebaseerd op de bezette uren-norm, met een door het college vastgesteld maximum subsidie-uurtarief van € 15,06 per uur. De subsidie bedraagt **€ 296.820** op basis van de verwachte bezetting van 90%.
Daarbovenop volgt een locatiesubsidie waarvan het college de hoogte heeft vastgesteld op € 3.849. De subsidie bedraagt voor de 7 VE-peuterlocaties van DES **€ 26.943**.
Dit dekken we uit de specifieke uitkering OAB voor 2024 die we van het Rijk ontvangen.

Communicatie

Het Consultatiebureau heeft een belangrijke taak in de toeleiding naar een voorschoolse voorziening. Het CB stimuleert ouders van peuters om gebruik te maken van een voorschoolse voorziening. Daarnaast is het CB degene die de indicatie voor VVE afgeeft, conform de vastgestelde gemeentelijke doelgroepdefinitie in het Onderwijsachterstandenbeleid Wijchen 2023-2026.

Inwonersparticipatie
nvt

Uitvoering of Vervolgstappen
De eerste stap ontvang een beschikking tot subsidieverlening. Zie bijlage.

Geheimhouding:
Nvt

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	5311
Extern Zaak ID	Z/23/138856
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	1 februari 2024
Agendapunt	10.2
Titel	138856 Beslisnota raad vervolg carillon
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Beck, Nicoline
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van
Telefoonnummer steller	06-46824202

Bijlagen
138856 Beslisnota raad vervolg carillon
23-10-24 meningvormende nota raad vervolg carillon na college

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	5 december 2023
Stukken Agendacommissie Wijchen	8 december 2023
College BenW openbaar Wijchen	19 december 2023
Raad openbaar Wijchen	**1 februari 2024**

Toelichting

Op 16 november 2023 lag de meningvormende nota, zaaknr: 138856, voor aan de commissie van de raad met 2 scenario's. Scenario 1: stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710 en scenario 2: doorgaan met het uitvoeren van raadsbesluit 52710. Tijdens de commissievergadering tekent zich een meerderheid af voor scenario 1. Afgesproken is dat uw college een beslisnota voorlegt aan de raad. Hierin zijn de consequenties van het gekozen scenario uitgewerkt met een besluit.

Voorgesteld besluit

1. Te stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal: Carillon Kasteeltoren.

Besluit (Aangenomen)

1. Te stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal: Carillon Kasteeltoren.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/138856

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: vervolg carillon

Datum: 19-12 2023

Voorgesteld besluit
De Gemeenteraad besluit:
1. Te stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal: Carillon Kasteeltoren.

Aanleiding
Op 16 november 2023 lag de meningvormende nota, zaaknr: 138856, voor aan de commissie van de raad met 2 scenario's. Scenario 1: stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710 en scenario 2: doorgaan met het uitvoeren van raadsbesluit 52710. Tijdens de commissievergadering tekent zich een meerderheid af voor scenario 1. Afgesproken is dat het college u een beslisnota voorlegt. Hierin zijn de consequenties van het gekozen scenario uitgewerkt met een besluit. Deze nota ligt nu voor u.

Eerdere besluiten

24-08 2021	Zaaknummer 52710: Brief college aan de raad. Het college raadt het af om een carillon in de toren van het kasteel te plaatsen.
30-09 2021	Zaaknummer 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal. De raad draagt het college op om een aantal onderzoeken uit te voeren, zodat duidelijk wordt of een carillon in de kasteeltoren geplaatst kan worden.
15-11 2022	Zaaknummer 89542: Voortgangsrapportage. Het college informeert de raad over de uitvoering van twee van de vijf onderzoeken.
02-08 2022 06-12 2022 11-04 2023	Pre-adviezen SCG. Het eerste advies zegt dat er ook naar alternatieve locaties gekeken moet worden. Het tweede advies zegt dat er onvoldoende onderbouwing is om niet naar alternatieve locaties te kijken. Er moet een politiek besluit genomen worden. Het derde advies zegt dat als je uitgaat van een carillon in de toren van het kasteel, er nog nadere informatie moet komen over de constructie en het effect op de belvedèrefunctie van de toren.
12-06 2023	Brief initiatiefnemers aan de raad. De initiatiefnemers kondigen aan dat ze hun initiatief intrekken.
17-06 2023	Brief tegenstanders aan de raad. De tegenstanders beschrijven het proces in de werkgroep carillon. Zij vinden dat de initiatiefnemers zelf het proces teveel frustreren. Zij adviseren het college te stoppen én het dossier te sluiten.
11-07 2023	Zaaknummer: 128124 beantwoording door het college van de vragen van het CDA. Het college neemt het besluit van de initiatiefnemers voor kennisgeving aan en kondigt aan later nog met een beslisnota te komen.
30-08 2023	Reactie initiatiefnemers op antwoorden van het college op de vragen van het CDA. Zij laten weten dat als er een carillon komt zij garant

	staan voor de aanschaf, de plaatsing en het onderhoud van een carillon.
24-10 2023	Zaaknummer: 138856. Meningvormende nota: Er zijn 2 scenario's uitgewerkt. Scenario 1: stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710 en scenario 2: doorgaan met het uitvoeren van raadsbesluit 52710.
07-11 2023	Brief tegenstanders met reactie op meningvormnde nota van de raad. Zij zetten vraagtekens bij de toezeggingen van de initiatiefnemers.

Gewenst resultaat
Duidelijkheid over de uitvoering door het college van het Initiatiefvoorstel van Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal (raadsbesluit 52710).

Argumenten
1.1 Tijdens de commissievergadering van 16 november 2023 tekende zich een meerderheid af voor scenario 1: stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710.
De argumenten om te kiezen voor scenario 1 zijn:

- Groenlinks zegt dat de mening van stichting Museum kasteel belangrijk is. De stichting wil geen carillon in de toren van het kasteel;
- D66 geeft aan dat de uitkomsten van het cultuurhistorisch onderzoek de doorslag geven. Hierin staat dat een carillon in de kasteeltoren niet wenselijk is;
- PvdA geeft aan dat het intrekken van het initiatief hun het belangrijkste argument is;
- Kernachtig Wijchen heeft er bezwaar tegen dat het afronden van de onderzoeken gemeenschapsgeld kost.

Tenslotte komt de VVD met een scenario 3. Dit is een combinatie met scenario 1: stoppen én op zoek gaan naar een alternatieve locatie.

1.2. Aan scenario 1 zijn geen kosten verbonden
Stoppen met de uitvoering van het raadsbesluit 52710 betekent dat er geen kosten meer worden gemaakt. Een andere consequentie is dat we de werkgroep carillon opheffen. Zonder initiatief hoeft de werkgroep niet meer bij elkaar te komen.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Tijdens de commissievergadering van 16 november 2023 tekende zich een minderheid af voor scenario 2: doorgaan met de uitvoering van raadsbesluit 52710.
De partijen Wijchen Lokaal en het CDA hebben hiervoor de volgende argumenten:

- Wijchen lokaal geeft aan dat een overleg met de initiatiefnemers over een alternatieve locatie, zoals TKWM (Tussen kasteel en Wijchens Meer) gewenst zou zijn, ware het niet, dat men daar lage verwachtingen van heeft;
- CDA: er zijn al kosten gemaakt, nog niet alle onderzoeken zijn uitgevoerd en afspraak is afspraak. Eerst alle informatie op tafel en dan een afweging maken. Extra kosten mogen geen argument zijn.

1.2 De raadsopdracht is nog niet helemaal uitgevoerd.
Het college heeft voor een deel uitvoering gegeven aan de raadsopdracht. Er staat nergens dat er halverwege gestopt kan worden. Echter, sinds de commissievergadering van 16 november tekent zich een meerderheid af voor scenario 1 en kan gestopt worden met de uitvoering van raadsbesluit 52710.

Financiële gevolgen
Indien u besluit te stoppen met de uitvoering van het onderzoek bespaart u de resterende kosten voor het draagvlakonderzoek. Hiervoor valt € 8.500 vrij in de jaarrekening.

Communicatie, uitvoering of vervolgstappen
Na uw besluit informeren wij de leden van de werkgroep en de onafhankelijk voorzitter.

Inwonersparticipatie
Dit besluit is tot stand gekomen op basis van de meerderheid die zich aftekende in de commissie van 16 november 2023.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Advies
Financiën

Openbaar Zaaknummer: Z/23/138856

Meningsvormende nota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: vervolg carillon

Datum: 2 oktober 2023

De initiatiefnemers die een carillon willen in de toren van het kasteel van Wijchen hebben kenbaar gemaakt dat ze hun initiatief intrekken. Zij hebben het college hierover geïnformeerd per brief gedateerd 12 juni 2023. Op dezelfde dag heeft de fractie van het CDA vragen gesteld over het proces rond het carillon. Hierop heeft het college geantwoord met informatienota 128214 aan de raad in juli 2023. Door het intrekken van het initiatief is er een geheel nieuwe situatie ontstaan. Voor de beste keuze hebben we twee scenario's voor u uitgewerkt.

Scenario 1: stoppen met de uitvoering van raadsbesluit 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal: Carillon Kasteeltoren.
Scenario 2: doorgaan met het uitvoeren van de laatste onderzoeken uit het initiatiefvoorstel van raadsbesluit 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal: Carillon Kasteeltoren. Als het carillon er komt zijn de initiatiefnemers bereid om de kosten van de aanschaf, de plaatsing en het onderhoud voor hun rekening te nemen. Dit is kenbaar gemaakt in hun brief van 30 augustus 2023.

Toelichting
Scenario 1: de initiatiefnemers hebben hun initiatief ingetrokken. Er is nu geen reden meer om door te gaan met de uitvoering van het raadsbesluit. De uitkomsten dienen geen doel meer.

Scenario 2: de raad heeft het college opgedragen om het raadsbesluit uit te voeren. Met dit scenario gebeurt dit alsnog. Na het raadsbesluit van 30 september 2021 is een werkgroep geformeerd met voor- en tegenstanders. De werkgroep is aan de slag gegaan met de uitvoering van het raadsbesluit. Vier van de zes onderzoeken zijn uitgevoerd. Zie hiervoor "Overeenkomsten van de scenario's".

Aanleiding
Begin 2018 meldden zich de Vrienden van het Wijchens carillon met het idee om een carillon in Wijchen realiseren. In eerste instantie in de st. Antonius Abtkerk. Later wordt dat de toren van het kasteel van Wijchen. Nadat het college afraadt om een carillon in de toren van het kasteel te realiseren, draagt de raad het college op om een aantal onderzoeken uit te voeren. Dit staat in het initiatiefvoorstel 52710 van Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal van 30 september 2021. Hiermee moet duidelijk worden of een carillon in de kasteeltoren mogelijk is. Op 12 juni 2023 trekken de initiatiefnemers hun voorstel in en informeren zij het college per brief. De vraag is nu of het college wel of niet verder moet gaan met de uitvoering van de raadsopdracht. De onderzoeken die nog uitgevoerd moeten worden zijn:

- Een aanvullend onderzoek naar de ophangconstructie van het carillon in de toren van het kasteel. De initiatiefnemers hebben een andere constructie voorgesteld, dan was geadviseerd door een extern adviesbureau. Het voorstel van de initiatiefnemers is omarmd door het SCG (Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland). Gevolg is dat ook van deze constructie duidelijk moet zijn dat hij

geen schade aanbrengt aan de toren van het kasteel. Dit was niet voorzien in de oorspronkelijke opzet;
- Het akoestisch onderzoek. Dit gaat over de geluidsbelasting buiten, binnen en de geluidstrillingen die een carillon veroorzaakt;
- Het draagvlakonderzoek;
- Aanpassing van de APV als een carillon in de kasteeltoren mogelijk is.

Eerdere besluiten

24-08 2021	Zaaknummer 52710: Brief college aan de raad. Het college raadt het af om een carillon in de toren van het kasteel te plaatsen.
30-09 2021	Zaaknummer 52710: Initiatiefvoorstel Kernachtig Wijchen, CDA en Wijchen Lokaal. De raad draagt het college op om een aantal onderzoeken uit te voeren, zodat duidelijk wordt of een carillon in de kasteeltoren geplaatst kan worden.
15-11 2022	Zaaknummer 89542: Voortgangsrapportage. Het college informeert de raad over de uitvoering van twee van de vijf onderzoeken.
02-08 2022 06-12 2022 11-04 2023	Pre-adviezen SCG. Het eerste advies zegt dat er ook naar alternatieve locaties gekeken moet worden. Het tweede advies zegt dat er onvoldoende onderbouwing is om niet naar alternatieve locaties te kijken. Er moet een politiek besluit genomen worden. Het derde advies zegt dat als je uitgaat van een carillon in de toren van het kasteel, er nog nadere informatie moet komen over de constructie en het effect op de belvedèrefunctie van de toren.
12-06 2023	Brief voorstanders aan de raad. De voorstanders kondigen aan dat ze hun initiatief intrekken.
17-06 2023	Brief tegenstanders aan de raad. De tegenstanders beschrijven het proces in de werkgroep carillon.
11-07 2023	Zaaknummer 128214: antwoord van het college op de schriftelijke vragen van het CDA over het proces. Het college antwoord dat het nog geen mening heeft over het intrekken van het initiatief en komt hier later op terug. Het vertrouwen nam steeds meer af tussen voor- en tegenstanders in de werkgroep.
30-08 2023	Brief van de initiatiefnemers waarin ze aanbieden, bij het doorgaan van het carillon, de kosten van aanschaf, plaatsing en onderhoud voor hun rekening te nemen.

Overeenkomsten van de scenario's

Beide scenario's gaan uit van de situatie zoals die was tot 12 juni 2023 zijn. Tot die periode zijn vier van de zes onderzoeken uitgevoerd:
- Het Flora en Faunaonderzoek naar mogelijk aanwezige vleermuizen. Dit onderzoek stamt uit 2019 en heeft een geldigheidsduur van 3 jaar. Die termijn is nu verlopen en moet bij scenario 2 opnieuw uitgevoerd worden;
- Het bouwkundig onderzoek. Resultaat: het is mogelijk om in de toren van het kasteel een carillon te bevestigen;
- Het cultuurhistorisch onderzoek: voor het kasteel is een op ontwikkeling gericht cultuurbeleid van toepassing. Dit maakt dat een carillon in de kasteeltoren mogelijk is. Vanuit cultuurhistorisch perspectief is de st Antonius Abtkerk een betere plek. Een alternatief voor de kasteeltoren is een carillon op een evenemententerrein, bijv. de plek die gecreëerd wordt Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Bij plaatsing van een carillon in de toren van het kasteel moet nog

nader gekeken worden naar de constructie en het behoud van de belvedèrefunctie van de toren;
- Er is gesproken met Stichting Museum Kasteel Wijchen. Het realiseren van een carillon in de toren van het kasteel is niet belemmerend voor de plannen van het museum. Toch is de stichting tegen een carillon in de toren van het kasteel, omdat men geluidsoverlast vreest voor de vrijwilligers en een afname van het aantal bezoekers.

Verschillen van de scenario's
Scenario 1 kost geen extra middelen en levert op de korte termijn duidelijkheid op. Scenario 2 kost wel extra middelen (zie hieronder). Ook zal het nog geruime tijd duren voordat er duidelijkheid komt. Na uitvoering van de onderzoeken, moet de APV worden aangepast. Hiertegen kan bezwaar gemaakt worden.

Financiële gevolgen
Scenario 2 kost extra middelen:

• Flora- en Faunaonderzoek	€ 5.000
• Nader onderzoek naar de Belvedèrefunctie[1]	€ 2.500
• Akoestisch onderzoek	€ 11.000
• Draagvlakonderzoek	€ 8.000
Totaal:	€ 26.500

De kosten voor scenario 2 zijn incidenteel. Het Flora en faunaonderzoek moet opnieuw uitgevoerd worden. Hiervoor is geen budget gereserveerd. Het nader onderzoek naar de Belvedèrefunctie was niet voorzien. Hiervoor zijn geen financiële middelen beschikbaar. Voor het akoestische onderzoek is ook geen dekking. Dit zou door de initiatiefnemers betaald worden. Er was € 12.500 gereserveerd voor het draagvlakonderzoek. Hiervan is € 4.000 uitgegeven aan de onafhankelijk voorzitter van de werkgroep. De resterende € 8.500 is vrijgevallen in de jaarrekening.

Communicatie, uitvoering en vervolgstappen
Nadat u een keuze heeft gemaakt voor een scenario, legt het college u een beslisnota voor. Hierin zijn de consequenties van het gekozen scenario uitgewerkt met een besluit. We informeren de werkgroep carillon. In de werkgroep zitten de initiatiefnemers en tegenstanders, een onafhankelijk voorzitter en ambtelijke ondersteuning.

Geheimhouding
Niet van toepassing

[1] Advies SCG: Relevant zijn de afspraken over het aantal keren dat het carillon speelt. Dit moet frequent zijn, anders verliest het zijn toegevoegde waarde. De gevolgen van inspectie en onderhoud moeten nader onderzocht worden en een rapport moet aantonen dat het onderhoud geen gevolgen heeft voor het monument. De klemconstructie die de initiatiefnemers voorstellen moet nader onderzocht worden en in detail uitgewerkt, inclusief de visuele impact.